„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Stwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjcm do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 1. **Sobotu 2. januara 1886.** **Létnik 45.**

Swětne podawki.

Němske khěžorstwo. Pjećdwadwacećilětny knježerstwowy jubilej němskeho khěžora dawa spscheceelenym knježerstwam składnosć, khěžorskemu jubilarej k žadnemu cžeßnemu dnjej ßwoje sbožepschecža wuprajicź. Schpanijske ministerstwo je w poßedźenju, kotrež ßo pod pschedßydstwom kraloweje knježerki mějesche, wobsamkło, woßebiteho póßłanza k ßwjedźenjej póßłacź. S Petersburga pschińdże jako zarjowy sastupjer hrabja Adlerberg, kotryž je pola němskeho khěžora rad widźana woßoba.

— Lipscžanski khěžorstwowy ßud je w tychle dnjach konditora Skupina wjelepscherady dla k khostarni na dwě lěcže a jedyn měßaz a k shubjenju cžeßnych prawow na tsi lěta saßudźił. Skupina winowateho spósnachu, so je anarchistiske nowiny „Rebell“ rosschěrjał, w kotrychž ßo dźěłacerjo gwałtnemu roswalenju porjada namołwjachu. To dyrbjesche ßo na to waschnje stacź, so najprjódzy němskich wjerchow morichu. So by ßo powróćenje wscheho wobstejazeho porjada pospěschiło, ßo dźěłacerjam rada dawasche, so bychu s dynamitowymi bombami wojakow satraschili atd. Wobskorženy ßo psched ßudom jako pschiwißowar sozialdemokratiskeje strony wusna a njeprějesche, so je sozialdemokratiske nowiny roseßłał.

Awstrija. Awstriski minister roswucženja je nowy wukas wudał, s kotrymž ßebi pola Němzow žaneje khwalby njedobudże. Wón je pschikasał, so dyrbi ßo zyła ßyła knihow, w kotrychž je wo žiwjenju a skutkach pruskeho krala Bjedricha Wulkeho a wo wulkim kurwjerchu pißane, wótcžinskich pschicžinow dla se schulskich knihownjow wucźißnucź. S druhim wukasom, kotryž je na ministrowe pohnucże Winske polizajstwo wudało, je pschichodnje na maskowych balach noschenje mnischeje drasty sakasane, dokelž ßo psches wohanjenje drasty klóschtrskich duchownych ludowe nabožne smyßlenje a dobre waschnja kaža.

Franzowska. W Versailleskim hrodże je 28. dezembra kongreß, se ßobustawow senata a deputirtskeje komory wobstejazy, Jules Grévya s nowa na ßydom lět sa presidenta franzowskeje republiki wusmolił. Republikanszy senata a deputirtskeje komory ßu s małym wuwsacźom do zyła sa Grévya hłosowali. Pschiwißowarjo bonopartistiskeje a kralowskeje strony ßo wothłosowanja sdźerżachu. Woni s zyła žaneho kandidata postajili njeběchu, dokelž žana strona bjes nimi druhej cžesći presidentstwa njepopschejesche. Franzowsojo móża s dobrej pschicžinu s Grévyowym saßowusmolenjom spokojom bycź. Sa minjene ßydom lět je wón ßwoje sastojnstwo s najwjetschej ßwědomitosću po sakonju sastawał. Jemu porokuja, so ßo wón s tym spokoja, so wukasy pokhwilnych ministrow podpißa. Tola runje w tym sa njeho khwalba leži, so wón žaneje parschonskeje politiki njewjedże, ale ßo wole parlamentariskeje wjetschiny dźerži. Druhi porok, kotryž ßo Grévyej cžini, je tón, so je na sdźerżenje měra smyßleny. Na khěžora Napoleona III. ßu ßwarili, so je lohkomyßlnje na wójnu pschecźiwo Pruskej cžahnuł, nětko saßo Grévya toho dla pschimaju, so s Němzami měr dźerži. Tola wulka wjetschina Franzowsow, kotraž wě, so by wójna s Němzami pod nětcžischimi politiskimi wobstejnosćemi sa Franzowsku se schkodu była, Grévyowej měrniwej politizy pschihłoßuje. Němskemu knježerstwu je saßowusmolenje Grévya jeho měrniwosće dla toho runja pschijemne. Wot njeho Němzy wotcžakacź njetrjebaju, so, kaž něhdy Napoleon III., wójnu sapocžnje, so by ßo psches to na cžole knježerstwa sdźerżał.

Hnydom pschi nastupjenju noweho presidentstwa ma Grévy nowe ministerstwo tworicź. Dotalne ministerstwo je, dokelž je deputirtska komora žadane pjenjesy sa sarjadnistwo Tonkina jenoż s někotrymi hłosami wjetschiny pschismolika, wotstupiło. Brißon, ministerstwowy pschedßyda, s wěstosću ßobustaw noweho ministerstwa wjazy njebudże. Wón je, kaž měnja, mjenje dla ßnadneje wjetschiny w Tonkinskej naležnosći ßwoje sastojnstwo skožił, hacž toho dla, dokelž je w ßwojim cžaßu jenoż na Grévyowu próstwu ministerstwo pschedewsał, so by jo hacž do wusmolenja presidenta wjedł, kotryž nawdawk je nětko dokonjany. Wschitzy sprawni republikanszy drje ßebi pscheja, so by Grévy kónz ßwojeho druheho ßydomlětneho presidentstwa sbožownje docžakał. Tola pschi někajkim pschipadże, kotryž pschi Grévyowej wyßokej starobje njemóżny njeje, by Brißon najkmanischi naßlědnik Grévya był a toho dla ßo jako minister w parlamentariskich bitwach wutrjebacź njeßmě.

Jendźelska. Sběžk w Birmje, kotruž ßu Jendźelcženjo njedawno wobßadźili, nabywa, kaž ßo sda, pschezo wjetschich rosměrow. Buddhistiski wyschschi duchowny, kotryž wot města k městu pucźuje, předuje ßwjatu wójnu a shromadźuje pschezo wjetsche hromady wobronjeneho ludu wokoło ßebje, kotrymž w ßußodnym jendźelskim Birmje wßy palicź, telegrafy rosrubacź atd. dawa. Tsi schwadrony jendźelskich jěsdnych, kotrež ßo se sběžkarjemi trjechichu, dyrbjachu, dokelž běchu pscheßłabi, psched njepscheceelom cžěkacź. Ssamo na rěkach Birmanojo Jendźelcžanam schkodźicź pytaju. Tak woni na rězy Irawaddy w wobronjenych cžołmach na jendźelske pschekupske łódże łakaju, so bychu je wurubili. Pod tajkimi wobstejnosćemi ßebi parne łódże jenoż s wojerskim pschewodom do Birmanskeho hłowneho města Mandeleya jěcź sważa. 22. dezembra jendźelska wójnska łódź wobronjeny cžołm sběžkarjow lapnu. Mużstwo rubježniskeho cžołma, wobstejaze se 14 woßobow, bu sajate a satšelene. W cžołmje wulku hromadu ßlěbornych pjenjes namakachu.

Rußowska. Ruske nowiny pißaju, so pucźowanje bołharskeho wjerscha do Ruskeje hischcże wěste njeje. W ruskim knježerstwje knježi měnjenje, so móże ßo wobnowjenje pschecźelnych poměrow bjes Ruskej a Bołharskej jenoż pomału, krocžel sa krocželu, stacź. Ruske knježerstwo tón cžaß hischcże do sprawnosće wjerscha Alexandra prawje njewěri. Saßłużby ruskich offizěrow wo bołharske wójsko je wón jenoż toho dla sjawnje pschipósnał, so by psches to Rusku sa sjednocźenje Bołharskeje dobył. S někotrymi pěknymi ßłowami pak ßo Ruszy směrowacź njedadża, prjedy hacž skutki njewidża, ßo jich njedowěrjenje njeshubi.

Balkan. Ani w Sserbiji, ani w Bołharskej žaneho njepschecźelskeho wójska wjazy njesteji. Wopuschcźenje njepschecźelskeho kraja je ßo s wobeju stronow rucže a s wjetscha měrnje stako, jenoż tu a tam ßu Sserbjo a Bołharjo psches njedorosumjenje njepschecźelszy w hromadu srasyli. Mjenje nusne hacž s postajenjom

pschiměra ßebi ſ wobſamknjenjom měra cžinja. W tu khwilu je jednanje wo měr zyle ſaſtako, tola ßo wulkomóznaŕſtwa nadžěja, ſo wobſamknjenje měra dozpija. Balkanſke ludy hiſchcže měrej zyle njewěrja. Turkowſka, Sſerbija, Bołharſka a Grichiſka ßu njedžiwajo pſchiměra w jendželſkich fabrikach wjele brónje a munizije k naléczu ſkaſake. Woßebje ßo Turkowſka na wójnu hotuje. W poßlednim cžaßu je turkowſke knjeżerſtwo na 50,000 muži ſ Makoaſije do Europiſkeje pſchiwjeſło a jich k wójſkam, na grichiſkich, bołharſkich a boßniſkich mjeſach ſtejazym, pſchidžéliło. Kaž ßo ſda, chze Turkowſka, hdy bychu ßo njepſcheczelnoſcže w naléczu ſ nowa ſapoczake, na wſchě pſchipady pſchihotowana bycz.

Stareje pódkowje dla.

Wobras ſe wßy.

We wßy Bohacžizach běſchtaj dwaj buraj, jedyn rékaſche Jan Rólnik, druhi Jurij Pódlan. Wobaj wobßedžeſchtaj wulki dwór, bohate pola a tucžne łuki, a ßwojeho bohatſtwa dla běſchtaj najnahladniſchej mužej w wokolinje. A wonaj běſchtaj ßebi toho też derje wědomaj; horda a wotmérjena bě jeju krocžel, ſ krótka jeju réczˇ, kaž byſchtaj pokaſacz chzyłoj, kajki rosdžél je mjes nimaj a druhimi burikami.

Wobßedženſtwa wobeju mjeſowachu jene pſchi druhim, jeno wuſka ſelena ßmuha je džéleſche. Dokelž pak běchu ßo měſniki hižo dawno, traſch w franzowſkich wójnach ſhubiłe, płaczeſche tuta ßmuha jako ſhromadne wobßedženſtwo, na kotrymž dżeń wote dnja ßo hußarjej wobeju dworow ſe ßwojim ſtadłom ſetkaſchtaj. Hódnoſcz tuteje ßmuhi bě ſ zyła tak ßnadna, ſo byſchtaj ßo mużej kaž Rólnik a Pódlan hańbowakoj wo nju prawowacz, hdy budźiſchtaj też wobej ßwójbje hižo ſ cžaßow dżédow ſpſcheczelenej njebykej. A tute pſcheczelſtwo bě hiſchcže krucžiſche pſches to, ſo ßo jedyn tomu druhemu runja cžujeſchtaj. Wjeßnjenjo běchu to hižo ſwucženi, ſo pſchi kóżdej gmejnſkej naležnoſczi wobaj buraj na jenej ſtronje ſtejeſchtaj, tak ſo jim hižo doßahaſche, hdyż ſmyßlenje jeneho ſnajachu. Hdyż běchu ſhonili, ſchto je Rólnik prajił, wjedżachu też, ſchto Pódlan chze.

Něhdy wróczeſchtaj ßo wobaj pſcheczelej ſ konjazeho hermanka, kotryż bě w bliſkim měſcze byk. Pódlan bě ßwojeho wotroczka ſ konjemi a ſ woſom hižo do prědka póßłał, ßam wjeſeſche ßo ſ Rólnikom ßobu domoj. Duzy rosrěczowaſchtaj ßo mużej wo hermanku, wo żitach, wo płódnoſczi polow pſchi puczu, na dobo ſczahnu Rólnik wotežki k ßebi a ſ kſchudom pokaſowaſche na pucz, hdżeż ßo w pěſku něſchto ſyboleſche.

„Jena pódkow!“ rjeknu Pódlan, a ſkocžiwſchi ſ woſa ſběhnu ju a ſtupi ſaßo na wós. Rólnik ſehna konjej ſaßo do ſtupa, na to wobroczi ßo k ßwojemu pſcheczelej, kiž chzyſche runje pódkow do kapßy tyknucz: „Daj jow, Jurjo!“

„Schto?“ praſcheſche ßo druhi.

„Nó, tu pódkow!“

„Czoho dla? Ja chzu ju na proh naſcheje brózˇnje pſchiklepacz, tam pobrachuje mi hiſchcže tajke żeleſo. To je na ſboże, ſchkita pſched błyſkom a wotdżerżuje też druhu ſchkodu.“

„To je jeno tomu na ſboże, kiž je namaka.“

„A to ßym ja“, wotmolwi Pódlan a ßunu wo měrje pódkow do kapßy.

„Ja ßym ju prěni widżał“, rěczeſche Rólnik; „toho dla ßłuſcha mi.“

„Ale ja ßym ju ſběhnuł; ſchtóż je ſběhnuł, tón je też namakał, niż kotryż je widżał.“

„Hdy budżich wotežki w ruzy njemél, bych ju ja ſběhnuł. Ja ßym ju tebi pokaſał, ſo by mi ju ſběhnuł. Ja myßlu, ty dowidżiſch, ſo je prawo na mojej ſtronje.“

„To pak ja njemyßlu; bych dha hewak żeleſo ſkhowacz chzył?“

Rólnik rubnu ſ kſchudom do koni a ſakußnu ſe ſubami. „Ty njechaſch ju po tajkim mi dacz? Chzeſch mi, ſchtoż mi ßłuſcha, wſacz?“

„Nó, nó, hdyż ßy tak na to ſamyßleny, chzu tebi pódkow daricz“, rjeknu Pódlan měrnje. „Schto dha ſkónczˇnje na tajkej pódkowi je, toho dla ßo tola njeroshněwamoj.“

„Ja niczo darjene njebjeru, ßwoje prawo żadam“, wotmolwi Rólnik wótrje.

Nětko ßo też Pódlan pocza mjerſacz. „Twoje prawo? Nó, tak ju njedoſtanjeſch, pſchetoż po prawom ßłuſcha pódkow mi.“

„Je to twoje poßlednje ßłowo, Pódlano?“

„Moje poßlednje ßłowo, Rólniko. S druhim cžłowjekom njebych ſ zyła tak wjele rěczał wo tym, kaž ſ tobu.“

Rólnik ßo ſaſkłobjeny wußmja, tola mjelczeſche. Wot nětka njerěczeſchtaj ani ßłowa wjazy. Hdyż wós do wßy jědżeſche, ſkocži Pódlan dele prajiży: „Měj dżak“ — a pſcheczelej ßo dżéliſchtej, ßebi ruku njedawſchi, kaž hewak.

Tón dżeń bě ßo pſcheczelſtwo mjes nimaj natorhnuło, a torhaſche ßo nětko dale, dokelž żadyn njechaſche ßo prěni jednacz. Nětko ßo jedyn toho druheho rady ſminuł, jeno ſ nuſu porěczeſchtaj nětkotre ßłowa. Rólnik cžujeſche ßo w ßwojej hordoſczi ſranjeny, haj hdyż Pódlan hiſchcže ßamy dżeń pódkow na proh ßwojeje wulkeje bróżnje pſchiklepa, ßamo wohańbjeny a wußměſcheny a żadaſche toho dla ſarunanje. Pódlan, kiž njebě tak hněwaty, kaž jeho pſcheczel a ßußod, kotryż ßo nimo toho jako dobyczk cžujeſche, woſta bóle ſymny. „Rólnik je błaſn“, dżeſche pſchi ßebi. „Tón ßebi myßli, ſo bjes jeho pſcheczelſtwa wutracz njemóhł, ſo budu pſched nim ßo ſtrózˇecz, hdyż cžmowe wocži na mnje cžini. Wſchak wohladamy, ſchtó budże prěni druheho trjebacz.“

Tak minu ßo tydżeń, tu pſchibéża ras rano Pódlanowy hußar płaczo do dwora ſkorżo, ſo je jeho Rólnikowy kruwar ſ mjeſneje ßmuhi honił a ſkónczˇnje nabił.

„To by mi było!“ wuraſy Pódlan a běżeſche hnydom won; trjechiwſchi hiſchcže Rólnikoweho kruwarja dyri jeho, ſo hnydom na druhu ſtronu do dżecżela padże. Na to jemu hiſchcže krucże porokowaſche. Kruwar ſamolwjeſche ßo, ſo je jemu knjes kaſał.

Pódlan bu na to ſamyßleny. Njeſdaſche ßo jemu hódno, dale ſ kruwarjom rěczecz; wróciwſchi ßo domoj, woblecże ßo ßukńju a dżéſche ſ wotmérjenej krocželu k ßußodej, kotrehoż runje pſchi ßwaczinje trjechi. Hdyż Pódlan ſaſtupi, woſta Rólnik ſměrom ßedżo; kiwnu jeno ſ hłowu, do wocži ani njemikńu.

„Njeißmoj ßo dołho wjazy ſtrowikoj, Jurjo“, rjeknu Rólnik. „Sſyń ßo w mojim domje.“

„Dżakuju ßo, to doczaka, Rólniko. Ja chzył najprjedy ſhonicz, hacz je mi twój kruwar wěrnoſcz rěczał“, wotmolwi Pódlan a wupowjeda jemu podawk.

Rólnik kiwnu ſ hłowu. „To je prawje, kruwar je po mojej pſchikaſni cžinił.“

Pódlan ßo ſaczerwjeni, tola pſchewinu ßo. „Nimaſch traſch ſeleneho doſcz ſa ßwoje kruwy, ſo tu ßmuhu trjebaſch?“ wopraſcha ßo.

„Niż ſeleneho doſcz? Ja móhł bjes ſchkody twoje kruwy ßobu naßyczicz, Pódlano“, wotmolwi Rólnik. „Dże mi jeno wo porjad. Twoje hußy ßu ßo dołho doſcz na mojim paßke, chzych tebje jeno na to dopomnicz, ſo je ta ßmuha moja.“

„Twoja?“ Ta ßmuha je tſizyczi lět jako ſhromadne wobßedženſtwo płaczika, dokelž ßo mjeſa wjazy ſ wěſtoſczu poſtajicz njehodżeſche, dokelž běſchtaj naju nanaj mużej, kotrajž ßo wo tajke maliczkoſcże njewurěczowaſchtaj. Chzeſch-li wot nětka hinak měcz, daj dżé pſches hamt měſniki ſtajecz, hacz dotal pak mam ja podżél na tej ßmuſy kaž hewak. S zyła wěm wot ßwojeho nana, ſo ta ßmuha k mojemu kubłej ßłuſcha.“

Rólnik ßo wußmja: „Mój nan je mi nawopak ſawěſcził. Twój nan drje je runje tak mało wjedżał, ſchto je prawo, kaž jeho ßyn.“

Nad tutym hanibnym ßłowom ſhubi też Pódlan ßwoju měrniwoſcz. Jene ßłowo poda druhe, ſkónczˇnje wuraſy Rólnik: „Njemyßl ßebi, ſo mózˇeſch mje wo tu ßmuhu ſjebacz, każ wóndy wo tu pódkow; ja tebje nětko ſnaju a wotcžinjam wocži, ruku ſaczinjam!“ — Na to wotßali ßo Pódlan měnjo, ſo budże móz ſ mozu pſchewinucz wjedżecz.

Po ßłowach ſkutki! Lědma hodżinu poſdżiſcho bu Rólnikowy kruwar wot Pódlanowych cželadnikow nabity a domoj wuhnaty, bórſy na to dachu ßo ſaßo Rólnikowi cželadni do nich. Na wjecżor da Rólnik bliſko pſchi Pódlanowych polach mjeſnu hrjebju wurycz, tola Pódlanez ju ſaßo ſamjetachu.

Tak dżéſche to dale ſ kſchiwdami a ſchczuwanjom a jeju njepſcheczelſtwo ſnjemérni ßobu zyła wjeß; nékotſi ſtejachu na Rólnikowym, druſy na Pódlanowym boku, kotſiż ßebi jeni druhim ſchkodżachu. Czi roſumniſchi ſkónczˇnje narěczachu njepſcheczelow, ſo byſchtaj hamtej wußudżicz dałoj, dokelž ßo nadżijachu, ſo drje budże na hamcże hiſchcže ſtara kharta, po kotrejž móhłe ßo mjeſy derje poſtajicz.

(Pokracżowanje.)

Se ßejma.

Mjes wězami, ſ kotrymiž ma ßo ßejm nakładowacz, je wulka ßyła petizijow. — Czi, kotſiż ßu je wotpóßłali, ßebi w nich wſcho mózˇne, abo też jara wjele njemózˇne żadaju. Najwjazy tutych petizijow ßo, dokelž ßo dopjelnjenje wuprajenych żadanjow njehodżi, wot ßejma na bok położy. Sſejm je, kaž njedawno jedyn ſapóßłanz żortnje praji, w naſtupanju petizijow Bohu żel ſaßudżeny, wjazy

morwych pohrjebacź hacź jich k žiwjenju sbudźicź. Tak je teź nĕhdźe 30 petizijow doschło, w kotrychž wo želesniznu prosca. Hdy by je žejm wschĕ pschiswolicź chcył, by krajej wulki dołh napraskał. Jenož te najnusnische žmĕdźa žo nadźecź, so w žejmje pschecźelne pschihłoženje namakaju, bjes nimi je teź želesniza psches poknóznu Łužizu.

Poßledni cźaß je žejm woßebje wo pjenjesach, sa krajne hospodarstwo nusne, jednak, a pschi tym žadane pjenjesy s wjetscha jenohłóßnje pschiswolił. So žu dźenßnischi dźeń naschi sakscy liberalni wjele skludnischi, hacź w prjedawschich cźaßach, je s toho widźecź, so bĕsche spjecźenje s jich strony pschecźiwo pschiswolenju msdy sa sakskeju sapóßłanzow w Winje a Mnichowje wjele žłabsche hacź na prjedawschich žejmach.

Psched krótkim staj žo se žrjedźisny sapóßłanzow dwaj namjetaj stajiłoj, kotrajž žmój mój Sserbaj žobu podpißałoj. W prĕnim žo žada, so by 25prozentowski pschidawk k žudniskim dawkam w leżomnostnych a hypothekskich wĕzach spanuł, a druhi sa to rĕcźi, so by žo gmejnam sa porjedźenje a twarjenje dróhow a pucźow s krajneje kaßy 20,000 hriwnow wjazy, hacź dotal, dawało. Pjenjezne należnosce naschego sakskego wótzneho kraja žu dźe w tak dobrych wobstejnoscźach, so tajka žnadna suma do wahi njepada. Hdy byschtaj žo tajle namjetaj w komorje, hdźeż budźe žo w bliżschim cźaßu wo nimaj jednacź, pschiwsałoj, by to woßebje sa nasche wjeßne gmejny pschezo duschna pomoz była.

10. dezembra žejmowe žobustawy shromadnje Moritzburg wopytachu, wobhladachu žebi tam kralowske krajne konje, tamnischi hród atd. Tón žamy dźeń žejmowy pschedßyda Haberkorn žobustawam druheje komory na kralowskim Belvedere žwjedźeńsku hoscźinu wuhotowa. Tam wjeßeła sabawa knjeżesche a na žadanje s wjele stron žo teź jedyn žerbski spĕw spĕwasche. Tón žo tak wubjernje spodobasche, so dyrbjeschtaj žo hischcźe dwaj druhaj sanjescź. Teź taj žebi powschitkownu khwalbu dobudźischtaj. Nĕmßzy žejmßzy sapóßłanzy njemóżachu dokhwalicź rjane žerbske melodije, kotrež pschi tejle składnoscźi prĕni krócź saßłyschachu. *M. Kokla.*

Ze Serbow.

S Budyschina. Wschitkim tym, kotsiž žu Serbske Nowiny na jene abo druhe waschnje pschecźelnje podpjerali, redaktor tudy najluboßnischi dźak praji, pschidawajo tu prósstwu, so chzyli teź pschichodnje s luboscźu na nasche Serbske Nowiny spominacź. Daj Bóh sboże na lube nowe lĕto!

— Sa tudomnu ratarsku schulu chzedźa nowe twarjenje twaricź, dokelž pjecźa dotalne rumy wjazy njedoßahaju. Mĕschcźanske sastupjerstwo tuto wotmyßlenje s tym podpjera, so je mĕstno k twarej dariło a 30,000 mk. po 2 % danje na 20 lĕt pschilubiło.

— 27. dezembra je žebi pod hrodom pschekupz S. s jĕdom sawdał. Wón bĕ žo s Orenburga w Ruskej, hdźeż ma w jenej fabrizy, wobßedźerjej jeneje tudomneje želesolijerńje žkuschazej, žkužbu, na cźaß domoj wrócźił. Kajkich pschicźinow dla je žwojemu žiwjenju kónz scźinił, njeje snate.

Se Sarĕcźa. Tajki hodowny žwjedźeń, kajkiž je nasche žerbske towarstwo hižo dwĕ lĕcźe sa žobu mĕło, bĕsche wone teź lĕtża saßo njedźelu 20. dezembra w sali Lahowskeho hoscźenza wuhotowało. Ssrjedź sale stejesche wulki, rjenje poßwĕtleny, s jabłukami, worjechami a s druhej tworu bohacźe napowĕschany hodowny schtom. Sala bĕsche tak s ludźimi napjelnjena, so žaneho žydka wjazy dostacź njebĕ. Sswjedźeń žam sapocźa žo wjecźor w 8 hodźinach po tymle programje: 1. Wotewrjaza rĕcź wot pschedßydy Jana Młynka. 2. Khĕrlusch: „Kak powitam ja tebje", spĕwany wot wschitkich shromadnje a s hudźbu posawnistow pschewodźany. 3. Khĕrlusch: „Bohu cźescź! Hlaj žłónzo hnady" s Mißionskeho póßła 1869, cźißko 12, pschednoscheny wot E. Rycźerja. 4. Spĕw: „Cźicha nóz", spĕwany wot schulskich dźĕcźi. 5. Khĕrlusch: „Ty dźĕcźatko w žłobje" s Zionskich hłoßow II. cźißko 12, pschednoscheny wot Piwarza. 6. Hymna, piskana wot posawnistow pod direkziju K. Wanaka. 7. Kantata: „Nam je žo dźĕcźo narodźiło", spĕwana wot mĕschaneho khora. 8. Wĕschcźenja profetow, s „Bożeje nozy", pschednoschene wot Krawza. 9. Spĕw: „Saspĕwajcźe w luboscźi a mozy", mużski khor. 10. Sswjedźeńska rĕcź wot knjesa wucźerja Grüllinga. 11. Spĕw: „O! najžwjecźischi", spĕwany wot schulskich dźĕcźi. 12. Rĕcź wo hodownym schtomiku wot knjesa wucźerja Knjesa s Myschez. 13. Spĕw: „O! dźĕcźi wuswolene", spĕwany wot mĕschaneho khora. 14. Khĕrlusch: „K žłobej w duchu pokhwatajcźe" se Serb. Nowin 1843, cźißko 51, pschednoscheny wot knjesa Krawza. 15. Spĕw: „Cźescź budź Bohu w wyßokoscźi", spĕwany wot schulskich dźĕcźi. 16. Spĕw: „Dźak, cźescź a khwalba", mĕschany khor. 17. Deklamazija: „Tepjena holcźka" wot pschedßydy. 18. Skónczenje, rĕcź wot pschedßydy. S tym žo žwjedźeński dźĕl skónczi. Na to bu hnydom schtom schcźipany a wschitko mjes dźĕcźi rosdźĕlene. Po krótkej pschestawzy mĕjesche žo sa doroscźenych wobradźenje abo wuloßowanje žobupschinjeßenych darow. So je žo nasch žwjedźeń w prjedawschich lĕtach hižo teź spodobał, wo tym to sjawne žwĕdczenje dawa, so bĕchu naß lĕtża teź s druhich, haj s dalischich woßadow woßoby se žwojej pschitomnoscźu pocześcźike. To je dopokasmo, so nasch luby žerbski lud lubuje tajke mĕstna, hdźeż žo nĕschto cźini k cześcźi Bożej.

S Hucźiny. Na žwjate dny chze kóżdy nĕschto dobre khmutacź. So by tajku dobrotu prawje tunjo dostał, bĕ žo wjecźor do žwjatych dnjow nĕkajke njesprawne stworjenje do mjaßoweje komory tudomneho hoscźenzarja a rĕsnika Wolfa, hdźeż bĕchu pschipadnje klucź tsjazy wostajili, žunuk a žo tam s kołbaßu a mjaßom do žyteje wole sastarak. Kaž ludźo mĕnja, dyrbi paduch w Hucźinje trochu nashonity bycź.

S Barta. Sswjaty wjecźor wobradźesche nascha hnadna knjeni hrabinka nĕhdźe 50 dźĕcźom a bĕ k tomu teź 2 wulkej khójnje sa bożodźĕscźowej schtomaj shotowacź a s wotu kaž se žněhom poklascź dała; teź pod schtomomaj bĕsche wota roskładźena, kaž by tam žněh leżał. Na dobo padże se schtoma žwĕcźka dele a wota žo sapali; bórsy žo teź schtom sapocźa palicź. Runjeż bjes dźĕcźimi cźischcźenża nasta, tola nichtó k schkodźe njepschinidźe.

S Kasa. W lĕcźe 1886 smĕja žo tu na žlĕdowazych dnjach žudniske dny: 13. januara, 17. februara, 17. mĕrza, 14. haprleje, 12. meje, 16. junija, 14. julija, 15. septembra, 13. oktobra, 17. novembra, 15. dezembra.

Nowe lĕto.

Dokelž saßo, luby Bożo,
Kiž žy ty jen'cźży nasche sbożo,
Do nowoh' lĕta stupamy,
Dha we Jesom Khrysta mjeni,
Psches kotroh'ž wĕscźe wußłyscheni
My s naschej prósstwu budźemy,
Pschi lĕta spocźatku
Psched twój trón we njebju
Poklaknjemy
A proßymy:
Budź s nowa ty
Nam teź to lĕto pomozny.
Daj, so teź we nowym lĕcźi
Nam twoje žwjate žłowo žwĕcźi
We žwojej bójskej cźistoscźi;
Njech teź pschezo twoje žłowo
Tam dale žwĕcźi, hdźeż je cźmowo,
Hdźeż bydli h'schcźe lud póhanski;
Njech jim teź sesłhadźa
Ta rjana serniczka
Jesuß Khrystuß,
Hdźeż žwĕcźi ta,
Tam njeje cźma,
Tam bórsy kónz je póhanstwa.
Naschoh' krala wobdaŕ s hnadu
A daj jom' k wschemu dobru radu,
Njech jeho dom we sbożu kcźe,
Daj wschĕm khudym w wótznym kraju,
So we tym nowym lĕcźe maju
Teź saßo cźaßy sbożowne;
Haj, daj ty kóždemu
Wschak dobru saßłużbu
A so bychmy
Teź dźakowni
My byli cźi
Sa wscho, schtoż cźinisch nad nami.

Bożo, daj nam mĕrne cźaßy
Teź dale w wótznym kraju saßy
A nasche prósstwy njesacźißń;
Budźmy dobri, dha teź budźe
Tu pschezo dale lĕpje wschudźe
A semja budźe paradis,
Dha wschudźom sakcźĕwa
Mĕr, sboże, jednota
W zyłym kraju
A njebudźe —
Kaž było je —
Tu wjazy sbĕźk, krejpschelecźe.
Dźĕcźi, kotrež narodźene
A na Khrystußa budźa kschcźene,
Njech pschibjeraju wjeßele,
Kiž pak žwój žlub wobnowjeja
A k Bożom' wotkasanju dźeja,
Njech žwĕrne žu hacź do žmjercźe.
Cźi, kotsiž pschistupja
Po' Bożoh' woltarja
K wĕrowanju,
Tych žlub njech je
A wostanje
Psches luboscź žwĕrny do žmjercźe.
Cźi, kiž lĕtża psches žmjercź dźeja,
Njech k twojej prawizy tam steja,
Hdyž pschidźesch k žudu, sbóżniko!
So móhł kóždemu ty prajicź:
„Ja chzu cźe nĕtk na wjele stajicź,
Ty dobry, žwĕrny wotroczko!
Hlaj, ty bĕ na žwĕcźe
Na małym wobstajnje
Prawje žwĕrny,
Cźe stajicź chzu
Nad wjele tu,
Dźi nuts nĕtk k mojom' wjeßelu."

Pětr Młónk.

Dary sa natwarjenje žerbskeho domu.

Farař Herrmann w Wotrowje (druhi ras)	100 hr.	— np.
Garbarjowa w Nadźanezach na 1885	1 „	— „
Koturr w Kostajnizy	25 „	27 „
Drapiczewicź w Kostajnizy	3 „	22 „
Teodorowicź w Kostajnizy	2 „	9 „
Gavella w Kostajnizy	1 „	61 „
	133 hr.	19 np.

S dźakom kwituje **M. Mjerwa**, pokładnik M. S.

Towarstwo Pomozy sa studowazych Sserbow.

Do pokladnizy Towarstwa Pomozy dale saplaczichu kk.: poßelnik Hataß w Njeßwaczidle 2 hr., farar Rjencz w Wjelecźinje 3 hr., kantor Rada w Rakezach 1 hr., cźeßla Lowacz w Hodźiju 1 hr., pśches k. fararja Jmischa w Hodźiju wot dweju ßlubjeneju 2 hr., rěcźnik Moßak Kloßopólski w Lubiju 100 hr., T. J. 1 hr., direktor Pohoncz w Lipsku 2 hr., wyschschi wucźeŕ Nyczka w Eßenje 1 hr., Josef Lernet w Pardubizach 8 hr. 33 np., stud. phil. Tayrich w Prasy 1 hr., hoscźenzar Wyrgacz w Raschowje 2 hr., rěsnik Zyź w Sslonej Borschczi 1 hr. 50 np., dr. Sauerwein w Bantelnje 10 hr.

S dźakom kwituje

E. Měrsch,

pokladnik Towarstwa Pomozy.

Wußudźenja.

Kawniski ßud. Marja Pětschowa w Wichowach bě wobskorżena, so je, nawabjena wot ßwojeho muża, 22. septembra s jeneho knjeżeho Wichowskeho pola 6 měrzow ßytwy spakoscźika. Jej kaž tež jejnemu mużej jastwo na jedyn tydźeń pschißudźichu. — Dźěkacźeŕ A. Kujaw s Noweje Wjeski, paduchstwa dla wjazy krócź khostany cźlowjek, ma tydźeń w jastwje poßedźecź, dokelź je korczmarja Kutu w Wadezach wo 25 np., korczmarja Dittricha w Nowych Porschizach wo 24 np. a korczmarja Wagnera w Konjezach wo 40 np. sjebak.

Khostanska komora. Pohoncź Mikel, na Ssemichowskim knjeźim dworje ßkużazy, bě ßwojemu knjesej wot nalécźa tutoho lěta na njehańbicźiwe waschnje pospochi żito, běrny atd. kranuk. Spakoscźeny dobytk wón k ßwojemu wujej, żiwnoscźerjej Janej Nemuthej w Ssemichowje, noschesche, kotryż jón pscheda a ßo s nim do wuwikowanych pjenjes dźělesche. Nemuthej tajke pschekhowanje trjeba njebě; pschetoż wón 5000 toleŕ hódnu żiwnoscź bjes dołha wobßedźi. Tola paduschna myßl je jemu po sdacźu pschinarodźana, so ßo kranjenja a pschekschiwjenja wostajicź njemóże. W lécźe 1873 je jeho hižo ras tehdomnischi Rakeczanski ßudniski hamt paduchstwa dla k jastwu na dwě njedźeli saßudźił, a njedawno je jeho hakle tudomny kawniski ßud dla pschekschiwjenja 20 hriwnow khostak. Nemutha winowateho wusnawschi k khostarni na dwě lécźe, k shubjenju cźeßnych prawow na schěsćź lět a k dowolenemu podstajenju pod polizajsku nadkedźbu saßudźichu.

Přilopk.

* Kaž kóźde lěto, tak tež ßo lětßa druhi ßwjaty dźeń hodow pschedstejicźerstwu Draždźanskeho pjekarskeho sjednocźenstwa a někotrym druhim pscheproschenym pjekarskim mischtram cźescź sta, so ßmědźachu po swucźenym waschnju Jeho Majestoscźi kralej Albertej dwaj wulkaj kołaczaj pschepodacź. Kołaczaj woßmjo wotroczźy na dwěmaj wulkimaj deskomaj njeßechu. Pjekarjo dopołdnja w 10 hodź. s dwórskeje pjekarnje na hrodowskej drósy do kralowskeho hrodu ßwjatocźnje cźehnjechu. Dwórski pjekaŕ, mischtr Adam na hrodowskej drósy, běsche na dobnaj kołaczaj napjekł: jedyn je rósynkowy, druhi mandlowy. Na kóżdy kołacź je ßo brało 20 puntow muki, 4 khany butry, 3 punty zokora a 4 punty zitronata; do rósynkoweho kołacza je wysche toho 12 puntow rósynkow pschischło, do mandloweho pak 4 punty mandlow, jěrych a ßłódkich. Wupjecźeny kóżdy kołacź 36 puntow cźehnje a je něhdźe połdra metra dołhi.

* So paduschi wokoło hód rady hußy kradnu, je smata wěz. Tež kowarskeho mischtra w Neundorfje wóndano paduschi wopytachu, kotsiż chżychu něschto huß kradnucź, ale buchu někak sescherjeni a s prósdnymaj rukomaj cźeknuchu.. Někotre hußyży běchu woni hižo wuskubali, ale hkowy jim hischcźe wotrěsali njeběchu. Duż ßo hosposa, hdyż rano do khlěwa pschińdźe, mało njedźiwasche, so někotre hußyczki zyle wuskubane w khlěwje wokoło běhaju.

* Cźrjóda rubjeżnikow w Bajerskej hižo měßazy dołho sakhadźesche. Na poruczinoscź statneho rěcźnistwa ßo ßedmjo żandarmojo podachu rubjeżnikow wußlědźicź. W jenym deskowym rěsaku, kotryż próżdny stejesche, żandarmojo rubjeżniske paßmo, se schtyrjoch muži wobstejaze, nadeńdźechu. Rěsak wobstupiwschi woni żadachu, so bychu ßo rubjeżnizy podali, na cźoż tucźi tšělichu. Nětko tež żandarmojo tšělecź poczachu, na cźoż jim rubjeżnizy wě ßo s kulkami wotmolwjachu. Hakle hdyż běsche jedyn rubjeżnik w prawym ramjenju sranjeny, a druhemu prawa ruka wottšělena, ßo żandarmam radźi wschěch schtyrjoch sepschimacź. Na wosu jich do Augsburga do jastwa dowjesechu.

* Pschepytowanje wo mordarjach skónzowaneho murjerja Marunge, wo kotrymż w 49. cźißle sańdźeneho lětnika Serb. Nowin pißachmy, je ßo dołho schmjatało, prjedy hacź je ßwětko do tejele cźěmneje należnoscźe pschischło. Murjerjowych ßwójbnych běchu sajeli, puschcźili a s nowa sajeli; dokelź pak wschitzy prějachu, a ßo jim niczo dopokasacź njemóżesche, chżysche jich ßudnistwo saßo s pschepytowanskeho jastwa puschcźicź. Tu ßo pólzajski komißar Krause ppßledni dźeń hischcźe ras do Marungez domu poda. Hižo wospjet běsche ßo zyły dom pschepytał, dwór a bróżnja, ale wo skónzowanym murjerju tu żaneho ßlěda njeběsche. Bróżnju s nowa pschepytawschi ßo Krause s jenym pólzajom hischcźe ras do pinzy poda. Wscho, schtoż w njej běsche, bu won snoschene. S teßakom w pinzy po semi schtapajo ßo pólzaj mało njedźiwasche, hdyż běsche jene město, kotrež běsche pschi prjedawschich pschepytowanjach zyle twjerde byko, tak mjehke, so teßak zyły kruch nuts saléše. Hdyż na tymle měscźe rycź poczachu, bórsy sa cźěkom wonjecź pocza; skónczinje běsche jena noha widźecź. „Jowle Marunge leži!" komißar sawoła a hnydom po statneho rěcźnika póßła.

* Na jene wjetsche dwórnischcźo wóndano schtyrjo wószy po wschelake twory pschijědźechu. Hdźež woni sastachu, ßud spiritußa stejesche. Njewobkedźbowani woni do ßuda dźěrku wuwjercźachu a ßo spirta napichu, kelkoż jim ßkodźesche: wschitzy ßo wopichu. Hdyż chżychu s dwórnischcźa wotjěcź, běschtaj taj, kotrajż běschtaj ßo najwjazy naßrěbakoj, tak pjanaj, so na nohomaj stacź njemóżeschtaj. Duż jeju towarschej na wós cźißnuschtaj a pschiwjasaschtaj. Hdyż pak domoj pschijědźeschtaj, běsche jedyn na wosu morwy; druhi na ßmjercź khory w hojerni leži.

* Njedaloko Noweho Oettinga w Awstriskej 10. sańdź. měß. jenu 58 lět staru wuměnkarku morwu namakachu. Wjeczor prjedy běsche ßo wona wopika, duży domoj na pucźu leżo wostała a smjersnuła. W palenzowej bleschi mějesche hischcźe něschto palenza pschi ßebi.

* S Kadarkuta w Wuheŕskej ßo pische, so mějachu tam 19. sańdź. měß. hońtwu, kotraż je ßo srudnje skónczika. Hdyż hrabja Somschicź Odon na ßwojich ßanjach pschijědźe, ßo wón dohlada, kak daloko psched nim tsjo muższy jeho wuhladawschi cźěkacź poczachu. Dokelź běsche hrabja krótko prjedy tšělicź ßkyschak, běsche wón pscheßwědcźeny, so ßu to lěßni paduschi; duż ßo sa nimi puschcźi. Duży po pucźu s nuknizy najeńka Margulita dweju wotroczźkow k ßebi na ßanje wsa. Hdyż běchu ßanje lěßnych paduchow hacź na někotre kroczele doscźahnuke, hrabja na nich sawoła, so dyrbja tšělby wotpołożicź. Dokelź hrabja konjow dźerżesche, pohoncź a wotroczźkaj se ßani skoczichu, so bychu ßo tšělbow pschimali. Lědma pak běsche jedyn teju wotroczźkow jenemu paduchej blisko stupił, tutón tšěli; runje do wutroby tšěleny wbohi cźlowjek na měscźe morwy k semi padźe. Na to hrabjowy pohoncź tšěli, a kulka mordarjej pśches ruku do ramjenja dźěsche. Druhi lěßny paduch do bliżscheje wßy cźeknu, hdźež ßebi ßam żiwjenje wsa ßo wusnawschi, so jeho towarsch wotroczźka satšělicź chżył njeje, ale hrabju. Tež tsecźi paduch je w rukomaj ßudnistwa. Njemóżne njeje, so mordaŕ, kotrehoż je hrabjowy pohoncź tšělił, żiwy wostanje; potom ßo saßkużeneho khostanja njesminje, kotrež budźe cźim krucźische, dokelź je wón něhdy ßam żandarm był. Najbóle ßo wboha wudowa satšéleneho wotroczźka s 5 małymi dźěcźimi wobżaruje.

* Pśched ßudnistwom w Szász-Régen wóndano pscheklepany paduch stejesche roskaty wusnawajo, so je kradnjene pjenjesy w bliskim lěßu sahrjebał. Na to ßo ßudnik s jenym druhim saßojnikom do spomnjeneho lěßa poda, hdźež paduch ßwojeju pschewodźerjow w ßněży hacź do kolen hodźiny dołho tam a ßem wodźesche. Na jenej hórzy, kotraż nahle do doka dele dźe, ßo pscheklepany paduch na jene dobo na semju wali a ßo spěschnje do doka dele kulesche. Jeho pschewodźerjej wulkej wocźi sa nim cźinjeschtaj, ale wohladałoj jeho wjazy njejstaj.

* We wßy Skorowiz na Morawje jena 22lětna holza hižo dlěhe hacź 5 njedźel niczo njewużiwajo krucźe spi. Dokelź stej cźeleßnje tak krucźe sakußnjenej, so jej lěkaŕ rt wotewricź njemóże, ßo jej poßledni cźaß pśches nóß mloko dawa. Pśched někotrymi měßazami hižo je wona tsi dny pospochi leżo spała każ morwa.

* So je cźlowjek w ßwojej ßurowoscźi druhdy pśches dźiwje swěrjo, wo tym saßo krwawny njeskutk ßwědcźi, kotryż je ßo pśched krótkim njedaloko Olgopola stał. W małym městaczku herz se żonu a małymaj dźěscźomaj bydlesche; mandźelskaj běschtaj sbożownaj w hromadźe, runjeż ßo ßwójba s khudobu żiwjesche. Pśched krótkim běsche herz do wokolnoscźe něhdźe na kwaß piskacź schoł. Sso na tsecźi dźeń domoj wrócźiwschi wón dom sesamkany nadeńdźe. Dokelź na jeho klepanje nichtó njewotewri, wón, runjeż běsche hižo posdźe, żonu pola snatych a pscheczelow pytacź dźěsche. Ju nihdźe njenamakawschi ßo domoj wrócźi a durje wukama. Hdyż pak ßwěżu saßwěcźi a k łożu stupi, ßo jemu hrósbny napohlad poskicźi: na łożu żona w krwi leżesche se schěrokej ranu w spanju a s pscherěsnjenym krkom; jenolětnemu dźěsczu, kotrež mějesche macź s prawej ruku k ßebi

stłóczene, běšche nop rosbity a krk ſ nožom pſcheklóty; nóž hiſchcże w ſchiji tcżeſche; k nohomaj macżerje 4lětne dżěczo leżeſche, kotremuż bě ſchija wjele krócż pſcherěſana. Kradnjene běšche bjes makeho 20 toleŕ. Pjecża pjenjeſy ſ pſchiczinu mordarſtwa byłe njejßu; ßudżo po ßurowoſczi, ſ kotrejż je ßo mordarſtwo ſtało, je pjecża wjecżenje ſ hłownej pſchiczinu było. Dopokaſow, ſchtó je krwawny njeſkutk wobeſchoł, nimaju; tukaju na jenu zyganku.

* W Pariſu je bohaty muż, kotryż je pſche wſchu měru ſlutniwy. Dokelż je jemu podrożna dań w měſcże nutska pſchewyßoka, je wón do najſwonkowniſcheho kónza pſchedměſta ſacżahnuł, hdżež je ßebi maku khěżku ſ dwěmaj iſtwomaj wotnajał. Wón ßebi ßam płoka a wari, też wſchitke druhe domjaze dżěła ßam wobſtara, duż ma wot ßwojich dokhodow, kotreż lětnje 9600 mk. wucżinjeja, kóżde lěto 8800 mk. wyſche. Ale tamle wonka na kónzu měſta je tola ſtraſchnje bydlicż: wſchudże ßo nutsłamaju a kradnu. Hacż by ßebi wón ßnadż pßa kupił? Ale ſchto tón njepłacżi a kelko wob lěto njeſeżerje! Naſch mużik ßebi pomhacż wě. Wón ſchcżowkacż wuknje, a lědma ßo w nozy něſchto ſaſchudruje, abo ßo jemu hewak něſchto prawe njeſeſda, wón ſchcżowkacż pócżnje a wucż, każ najnjembriſchi rjecżaſnik. Duż ßebi paduſchi k njemu njeſwěrja. Na jene dobo wón telegram doſtanje, ſo je jeho bohata cżeta w jenym dalokim měſtaczku na ßmjercż ſkhorjeła. Rucże wón ßwoje wobydlenje krucże ſeſamka a k khorej cżecże wotjědże. Cżecżina khoroſcż ßo dli; hakle ſa wóßom dokhich njedżeł ßo wón domoj wróczi a kajku wobradu tu namaka? Durje jeho wobydlenja ßu wukamane, jeho domjazy cżapor je rospſchedaty — wot gmejnſkeje běrkownje! Lědma je wón wotjěł był, jemu pißmo pſchipóſcżelu, ſo ma 8 markow pßyczeho dawka płacżicż. Dokelż wón dawk njewotwjedże, jeho pominaju — wě ßo, podarmo; duż jemu ſkóncżnje jeho cżapor pſchedadża, — mjes tym ſo wón pſchi cżecżinym ßmjertnym łożu na bohate herbſtwo cżaka.

* Naprawjomny powětrowy ballon, do kotrehoż ßo nam dotal wěricż nochżyſche, je, każ ßo ſda, nětko tola dowunamakany. W Pariſu je wóndano jedyn franzowſki wyſchk rosprawu podał wo poſpytach, kotreż je hižo trójzy ſe ßwojim ballonom cżinił. S tejele rosprawy jako najważniſche to wuſběhujemy, ſo je wunamakał w towarſtwje někotrych wězywuſtojnych ſe ßwojim ballonom też pſchecżiwo wětrej lecżał, a ſo ßo ballon lohko do wſchěch ſtron naprawja. — To by, wě ßo, wulzy ważne wunamakanje było.

* W jenych jendżelſkich podkopkach je ßo wóndano żałoſtne njeſboże ſtało. Ske płuny hrimotajo rosbuchnuchu, a ſ podkopkow wyßoki płomjenjojty ſtołp ſtupaſche. W tym wokomiku běſche wjazy hacż 1100 dżěłacżeri w podkopkach. Sa někotre hodżiny běſche 900 muży njeſranjenych ſ podkopkow wuléſło. Sa tymi druhimi pytajo bórſy na měſto dóńdżechu, hdżež něhdże 100 cżěłow na ſemi leżeſche. Każ běſche widżecż, běchu wſchitzy k ſemi ſpadali, a w bědżenju na żiwjenje a na ßmjercż běchu ßłabſchi podleżeli. Mnoſy na wobliczu leżachu, a na někotrych běſche widżecż, ſo ßu jich poteptali a ſateptali. W nozy jene cżěło po druhim ſ podkopkow noſchachu; ſ wjetſcha běchu wſchitke żałoſtnje roszychnowane. Naſajtra rano wokoło 8 hodżin běchu jich 75 won ſnoßyli. Zyku nóż ßo ßyła ludu wokoło podkopkow cżiſchcżeſche, a lědma běſche dżeń ſaßwitał, wjele ſtow ludżi ſe ßußodnych wßow pſchiběża. Wutrobu hnujaze běſche, kak ſawoſtajeni ßwójbni wo ßwojich morwych pſchiwuſnych żałoſcżachu. — Njeſboże je ßo popołdnju wokoło 3 hodż. ſtało, hdyż żony hewjerjow runje Boże dżěczo honjachu. Naſpomnjene podkopki hakle 7 lět wobſteja; w nich běſche wſcho nanajlěpje ſrjadowane. Hakle mało dnjow prjedy běchu wotpóßłanzy dżěłacżerjow podkopki wobhladowali a wuprajili, ſo żanych ſłych płunow w nich njeje. — Też w jenych druhich podkopkach je ßo wóndano njeſboże ſtało. Dokelż ßo woda do nich dobu, dyrbjachu pſcheſtacż dżěłacż, pſches cżoż 700 muży dżěło ſhubi. W ßußodnych podkopkach 100 hewjerjow ſ wulkej nuſu wodże wucżeknu.

* Keklerka, kotraż mózeſche ſ kralowej bycż, ale to nochżyſche, je Genovefa Waard, Jendżelcżanka. S druhimi keklerjemi po Awſtraliſkej cżahajo wona pſched něſchto cżaßom też do Noweho Seelanda pſchińdże. Tam ßo wona kralej ſplaha Maori, Trawſajo, kotryż ßebi kekliju wobhladowaſche, tak ſalubi, ſo ju wón ji kralowſku krónu poſkicżejo ſa żonu żadaſche. Dokelż keklerka wo tym niczo wjedżecż nochżyſche, mějeſche kral ſa to, ſo ßo wona jeno toho dla wotwlakuje, dokelż wón hižo někotre żony ma. Duż jej wón, ſo by jej ßwoju ßwěrnu luboſcż dopokaſał, ßwjatocżnje pſchißahaſche, ſo ßo wona jeho druhich żonow bojecż njeſměje, dokelż je wón, je-li ſo wona ſechze, ſwólniwy ßwoje druhe ſchtyri żony ſe ßamßnymaj rukomaj ſadajicż. Ale też tole luboſcżiwe poſkicżenje niczo njepomhaſche. Pſchetoż keklerka na jene dobo a do poſtajeneho cżaßa ſe ßwojimi ludżimi wotjědże, a to pod ſchkitom ſaſtupjerja jendżelſkeho knjeżerſtwa.

* S kónz ſańdżeneho měßaza w poßedżenju lěkarſkeho towarſtwa w Moſkwje lěkař dr. Aleksandrow mużſkeho pokaſowaſche, kotrehoż ſnutskowne dżěle ßu zyle hinak ſrjadowane, hacż pola kóżdeho druheho cżłowjeka. Podobne wobkedżbowanja ßu ßo też w druhich krajach hižo ſtałe, ale jara rědko, a to ſ wjetſcha jeno po ßmjercżi tajkeho cżłowjeka, hdyż je ßo cżěło rosrěſało. Mużſki pak, kotrehoż dr. Aleksandrow ßobu pſchiwjedże, je żiwy, cżiły a ſtrowy, wón je mały cżłowjeczk a 34 lět ſtary. Jeho hrudżne a brjuſchne organy ßu, pſchecżiwo naſchim, runje nawopak ſrjadowane: wutrobu ma na prawej ſtronje, a niż na lěwej; też żołdk je na prawej ſtronje, jatra pak ßu na lěwej. Njedżiwajzy na to tónle mużſki na żanu khoroſcż njeſkorżi, a ſ wonka na jeho cżěle żanych njerunoſczow widżecż njeje. Mnoſy w poßedżenju pſchitomni lěkarjo ßu wurjadnje ſtworjeneho cżłowjeka wobhladali a pſchepytali; żadyn pak ßebi wujaßnicż njemóżeſche, ſchto móhłe ſ pſchiczinu bycż, ſo ßu mjenowane ſnutskowne dżěle pola njeho takle ſpodżiwnje ſrjadowane.

* W Gatczinje na jenej ßamotnej haſzy ſtara żónka bydleſche, kotraż mějeſche jene jeniczke żiwe ſtworjenje pſchi ßebi, ßwoju kóczku. Sańdżeny tydżeń ßo ßußodam dżiwne ſeſda, ſo ßo ſtara żónka wjazy njepokaſa; duż to poliziji woſjewichu. Dokelż polizija wobydlenje ſeſamkane namaka, durje wukamachu; ſtaru żónku wó iſtwje ſaraženu nadeńdżechu. Schtó je ju ſaraſył a cżeho dla, dotal nichtó njewě. Cżěło, kotreż běſche ſ najmjeńſcha hižo ſchtyri abo pjecż dnjow wó iſtwje leżało, hižo hnijeſche. Hłodu ſtradana kóczka běſche hižo wot cżěła ßwojeje ſtareje hoſpoſy żrała.

* Kelko njeſboża tola palenz njenacżini! Każ „Uralſke Wojerſke Nowiny" powjedaju, běchu ßo wóndano ſcheſcżo do zyła pjeni dżěłacżerjo do jeneje ſe ßłomu kryteje khěżki lehnuli, kotraż ßamalutka na łucżniſchcżach wonka ſteji. Khěżka ßo ſapali, a pjecżo pjeni ßo ßobu ſpalichu; też ſcheſty ßo tak ſtraſchnje wobpali, ſo naſajtra wumrje. Kak je woheń naſtał, nichtó njewě; najſkerje ßu jón cżi pjeni ludżo ßami ſamiſchkrili.

* W měßazu novembru ſańdż. lěta ßo parna łódź „Alphonſo XII." duzy ſ měſta Cadix na kupu Kuba njedaloko Kanariſkich kupow rosbi a ßo ſa někotre hodżiny podnuri. Dokelż běſche na njej ſa 800,000 toleŕ ſkota było, wobßedżerjo łódże ßławneho nurjaka Lamberto najachu, ſo by ſkoto ſ rosbiteje łódże ſeſběhał. Mjenowanemu Lamberto je ßo radżiło łódź, kotraż někotre 80 łóhczi hłuboko na mórſkim dnje leżeſche, ſ dynamitom rostſělicż a pjenjeżne kaſchcże ſ łódże ſwuſběhowacż. Nurjerſki ſwón (Taucherglocke), kotryż wón pſchi tym wużiwaſche, je ßebi wón ßam wudżěłał.

* W kraju Kolorado w Amerizy ßu njedawno wobkedżbowali, kajkeje ſchkody lětaze (kſchidkate) mrowje mjes młodymi pſtruhami (forelemi) nacżinja. Cżłowjek wěrił njeby, kak wuſchikne tele mrowje ßu, hdyż na młode pſtruhi du. Pſchi cżichim wjedrje ßo zyłe roje tychle drobnych ſwěrjatkow nad wodu ſnoſchuja; a lědma ſo rybka hłowu ſ wody ßunje, je ſhubjena. Hnydom ßo mrowja na nju puſchcżi, ji do hłowy ſaléſe, ji moſhy wuzyga a ju potom wopuſchcżi; morwa pſtružka po żołmach dale płowa.

* S amerikanſkeho měſta Philadelphia ßo piſche: W jenym ſwěrinzu tudy ſkludżeŕ dżiwich ſwěrjatow do klětki nubiſkeho lawa ſtupi. Law běſche tón dżeń njembdry a ſkludżerja pſchimacż pocża. Tutón ßo do cżěkanja da, ſ khwatkom a ſe ſtrachom pak klětzyne durczka ſawrěcż ſabu, ßo ſakopnu a padże. Law ßo ſa nim puſchcżi, ale pſches njeho ſkoczi a do khěżki ſaběża, hdżež ßkony (helſanty) ßu. Prěni tu ßkon Bolivar ſtejeſche, najwjetſchi mjeſe wſchěmi ßkonami, kotreż ßo nětkle hdże pokaſuja. Bolivar pſchi ſtołpje, ſa kotryż je jeho rjecżas pſchicżinjeny, ſtejo ſpaſche, hdyż ßo law do njeho da. Ale dołho njetrajeſche, a hobrſki ßkon lawa wottſchaßnu a jeho na měſcże ſatepta.

* Wo ſajimawym podawku, kajkiż móże ßo jeno w Amerizy ſtacż, ßo ſ měſta Philadelphia piſche: 10. novembra bu w jenej tamniſchej zyrkwi pſchekupz Thomas ſ młodej holzu ſwěrowany. Popołdnju běſche w „Hotel Continental" woßebna kwaßna hoſcżina, pſchi kotrejż pak ßo młodemu mużej żiła puknu, ſo běſche na měſcże morwy. Tu njewjeſta ßwojimaj ſtarſchimaj k nohomaj padże a płaczo wobkrucżeſche, ſo je nawożenjowa nahła ßmjercż Boże ſprawne dopuſchcżenje, dokelż wona njebocżiczkeho lubowała njeje, ale knihiwjedníka Gordona. Starſchej po Gordona póßłaſchtaj, a proteſtantſki pop, kotryż běſche młodeju dopołdnja wěrował a kotryż běſche pſchi kwaßnej hoſcżinje pſchitomny, něſchto hodżin poſdżiſcho njewjeſtu ſ druhim nawożenju ſwěrowa. Dwaj dnjej na to młodaj mandżelſkaj njeſbożowneho pſchekupza k rowu pſchewodżeſchtaj.

Cyrkwinske powjesće.

Křćeni:

Michalska zyrkej: Martha Ernestina, Jana Bohuwěra Wobsta, cźěsle w Hrubjelčźizach, dź. — Alma Selma, Khorle Adolfa Hendricha Hartwiga, kowařskeho mischtra w Delnjej Kinje, dź. — Pawoł, Michała Urbana, khěžerja a wósnika na Židowje, ß. — Handrij Bohuwěr, Bohuwěra Pětschki, žiwnoscźerja w Zyžezach, ß. — Hermann Richard, Jurja Malcharja, fabrikskeho dźěłacźerja na Židowje, ß. — Jan Felix, Maxa Arthura Zwickera, twarza pischcźelow na Židowje, ß. — Martha Hedwiga, Handrija Nowaka, dźěłacźerja w Małym Wjelkowje, dź. — Max Willi, njemandź. ß. na Židowje. — Klara Antonia, njemandź. dź. w Rabozach.

Katholska zyrkej: Juliuß Franz, Josefa Cimburka, wosytwarjerja tudy, ß.

Zemrjeći:

Dźeń 21. dezembra: Pětr Nutniczański, wumjenkař ſ Njechornja, † w Wurizach, 77 l. 9 m. — 25. Lejna Marja, Juliuša Mikela, khěžkarja a schewza w Dobruschi, mandźelska, 55 l. 6 m. — 28. Emma rodź. Lehmannez, Emila Louiša Kurza, schcźětkarja tudy, mandźelska, 22 l. — Njekschcźeny ß. Jakuba Glawscha na Židowje, 1 d.

Na pschenajecźe je: Zyhelnicza na knjeźim dworje w Kschischowje.

Draždźanske mjaßowe placźišny. Howjada 1. druźiny 60—63 mk., 2. druźiny 50—53, 3. druźiny 30 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne ßwinje 57—60 mk. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Cźelata 1. druźiny 35—55 np., 2. druźiny 28—38 np. po puncze rěsneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 31. dezembra: Mjersnjenje.

Wosjewjenje.

Skótne wiki w **Njeßwaceźidle** ßo ßwjateho dnja dla ßrjedu 6. januara 1886 njeſmeja, **ale ßrjedu 13. januara.**

W Njeßwaceźidle, 30. dezembra 1885.

Gmejnski prjódkstejeŕ **Scholta.**

900 mk. po 4½ % ßo na dobru druhu hypotheku ſa jenu leżomnoscź w měscze hnydom pyta. Hdźe? je ſhonicź w wudawarni Serb. Nowin.

1 khlamarske blido, 2 rózknaj khamoraj a 1 wulki dwědurjaty drastny khamor, wscho nowe, na dubowe barbjene, ßu tunjo na pschedań w Jeńkezach cźišło 10 pola **Mikla.**

Najtuńsche poßleschcźo!

Schěre pjerje, zyle nowe, drjene, ſa ſwjerschne poßleschcźa, hłowaki a spódne poßleschcźa, tak dołho hacź ſkład doßaha, punt po 1 mk. Pjerje ßu w kóždym nastupanju tak dobre kaž drohe běle. Kóždu dźělbu ſa doprědne ſapłacźenje wotscźelu.

J. Kraßa, pschedawarnja pjerjow w Prašy-Ssmichowje w Cźechach.

Nowe hollandske jerje,

jara dobre, tucźne ryby, połne mlócźnate abo jerkate, 3 schtuki jenoż po 10 np., mandel = = 50 = kopa = = 190 =

porucza jako něschto jara tunje

Hermann Kunack
na bohatej haßy 8.

Wakowe zokrowe pastile,

ſ wěstoscźu skutkowaze,

porucza

měschcźanska haptyka
w Budyschinje
na hłownym torhoschcźu 6,
Max Schünemann.

Nowe połnojerje

tunu po 37 mk. porucza

Moritz Mjerwa
na mjaßowym torhoschcźu.

Sporuschk

kupuje po kóždej dźělbje a po najwyschschich płacźišnach

Otto Engert w Budyschinje.

Kosaze koże

kaž tež wschě druhe druźiny ßyrych kožow kupuje po najwyschschich płacźišnach, toho runja

koże k kožuchaм,

do kotrychž ženje žanych molow njepschińdźe, pschedawa po najtunischich płacźišnach

Gustav Naucke
na garbarskej haßy 16.

Roßowany stwjelzowy abo njetrjeny len,

kaž tež **wutrjeny len** kupuje po kóždej dźělbje a kóždy dźeń mechaniska dźěłopschadownja w Hajnizach, tola w Budyschinje ßo jenoż **trjeny len,** a to jenoż ßobotu w Grützneroz domje, ſ nutskhodom ſ jerjoweje haßy, kupuje.

Worjeschinowe klozy

po najwyschschej płacźišnje, kubikmeter po 40 mk., kupuje

Moritz Brühl, tyscherski mischtr
na nowych hrjebjach 3.

Drjewowa awkzija

na Drobjanskim revěrje.

Schtwórtk 7. januara 1886 ma ßo

140 ßuchich dołhich hromadow

ſa hotowe pjenjesy ſjawnje na pscheßadźowanje pschedawacź.

Sapoczatk ½10 hodźin pschi běhanischcźu pschi Pßowjansko-Lomscźanskim pucźu.

W Minakale, 24. dezembra 1885.

Hrabinska ſ Einſiedelska inſpekzija.

Hěblowane schpundowanja

zyle ßuche, 24 a 30 mm. ßylne, pschedawa tunjo

Dr. Holbjan w Budyschinje pschi dwórnischcźu.

Mydlarńja H. Lehmanna

w Budyschinje

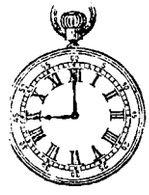
na hornczerskej haßy cźišło 3 a na žitnej haßy cźišło 3

porucza ßlědowaze wudźělki po poniżenych płacźišnach w ſnatych dobrych druźinach:

jadriwe mydło I (kalijowe mydło)	**punt po**	**50**	**np.,**
jadriwe mydło II	„ „	**40**	„
žiwizojte jadromydło	„ „	**40**	„
Eschwegske mydło	„ „	**36**	„
cźiscźaze mydło	„ „	**30**	„
jendźelske běłaze (błejchowaze) mydło	„ „	**20**	„
masne mydło	**punt po**	**25, 28 a 30**	„
kryſt. ſoda	**punt po**	**5**	„

pschi wotewlacźu 5 puntow ßo płacźišny poniża,

rajßowu a pschenicźnu schterku,
petrolej a ripikojty wolij po najtunischich płacźišnach.

Saczne cźaßniki, regulatory a **scźěnske cźaßniki** w wulkim wubjerku po tunich płacźišnach porucza

Jan Gäth
1 na hospitalskej haßy 1.

Symske mantle

ſ zyle wubjernych tkaninow, we wschěch rosschěrjach a faßonach, pschedawam wot dźeńża

ſa połozu prjedawscheje płacźišny

a to rjane mantle ſa 8, 10, 12, 15 mk., kotrež ßu 12 hacź 30 mk. stałe.

Herrmann Beermann,
manufakturowe a žonjazodrastne khlamy
na mjaßowym torhoschcźu 3.

K kschcźišnam, kwaßam a druhim ßwjedźenjam, woßebje hoscźenzarjam ßwoje **jednore a dwójne palenzy,** toho runja wubjernje dobre **likěry** po jara tunich płacźišnach poručźamoj.

Ginzel & Ritscher,
destilazija na wulkej bratrowskej haßy 6.

Kosaze koże a wschě druhe ßyre koże kupuje pschezo po najwyschschich płacźišnach

Heinrich Lange na žitnych wikach
pschi ßerbskej katholskej zyrkwi.

Strowe kruschwinowe drjewo

kupuje po najwyschschej płaćišnje
mechaniska pschadownja
w Hajnizach.

Khofej

Na wulkej bratrowskej haßy 6.

w derje ßłodźazych družinach
punt po 70, 80, 90 hacź
150 np., pschi wotewsaćźu
5 puntow tuńscho,
drobny a **zyły zokor** na-
najtuńscho,
rajß po 13 np.,
krupy po 15 np.,
jahły, hejduschku, bělenu
a njebělenu,
hróch, ßo lohzy warjazy,
nowe ßoki a najlěpschе
nudle k łamanju
po mózno tunich płaćišnach
porućataj

Ginzel & Ritscher
na wulkej bratrowskej
haßy 6.

Na wulkej bratrowskej haßy 6.

So bychmoj naschim wješ-
nym wotebjerarjam stajnje
czerstwy paleny

khofej

Na wulkej bratrowskej haßy 6.

poskiczećź móhkoj, palimoj
jón wot nětka kóždu ßrjedu
a ßobotu rano a porućźamoj
sa wubjernje ßłodźaze družiny
punt po 100, 120 a 140 np.

Ginzel & Ritscher
na wulkej bratrowskej
haßy 6.

Na wulkej bratrowskej haßy 6.

Polnojerje

tućne wulke ryby
po 3 np.

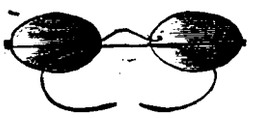
porućataj
Ginzel & Ritscher
na wulkej bratrowskej haßy 6.

Kalijowe mydło, ßuche,
punt po 50 np.,
jadriwe mydło, ßuche,
punt po 40 np.,
kojowe mydło, ßuche,
punt po 36 np.,
pschećźnu schterku,
punt po 22 np.,
kónzatu schterku, najlěpschu,
punt po 30 np.,
soda krystalisowany, najczišćišchi,
punt po 5 np.,
běrnjazu muku,
punt po 13 np.,
bělazy soda H. Puyowy,
pakćik po 10 np.,
wubjerny ßrědk sa schaty a hospo-
darstwo,
ziwizowe mydło, masne mydło
w wschelakich družinach
pschedawa tunjo

H. Puy w Budyschinje,
mydlarnja.

---

porućza

Bryle

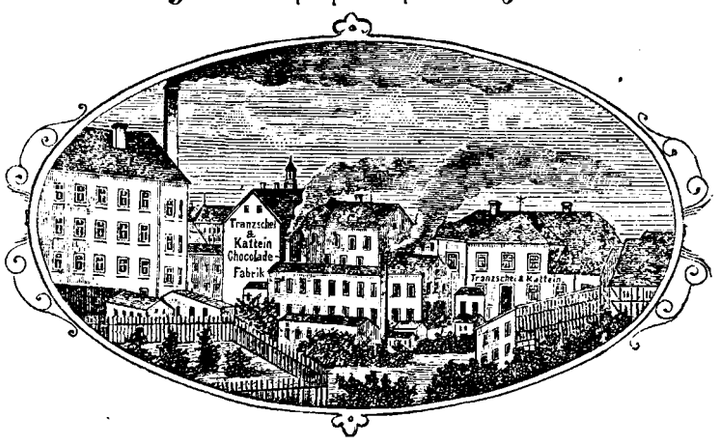
ßa kóžde wóczko

Jan Gáth
1 na hospitalskej haßy 1.

Parna fabrika

schokolady, zokrowych tworow a mjedowych tykanzow

Rudolfa Katteina,

prjedy **Tranzschela a Katteina,**
w Budyschinje
na hospitalskej haßy 7 a rózowej haßy 10
porućza
ßwoje czište a dobre fabrikaty po jara tunich płaćišnach.

Katteinowy Budyschski konfekt: ¼ punta po 15 np.

Hižo wjele lět ßławna prawdźiwa

Ringelhardtsko-Glöcknerska rany-hojaza a czehnita žalba*

se schtemplom M. Ringelhardt a se **sakitanskej marku:** na tyskach je **lěkarßy pruhowana** a porućena pschе **koscjown žeŕ, rakowe rany, brody, karfunkel, sakły, lischawu, ßeločzok, swosabjene** a **wopalene rany, kurjaze woka, sahorjenja,** ſ zyła **wschě swonkne schkody, žołdkowe bolenje, wicź** a **drjenje.**

* Dostacź w tyskach po 25 np. (ſ pokasku nakožowanja) w **haptykach** w **Budyschinje,** Lubiju, Zitawje, Wostrowzu, Großschönawje, Bernstacze, Wósporku, Neugersdorfje, Biskopizach, Rakezach, Schérachowje, Hirschfeldže, Herrnhucze, Nowosalzu, Seifhennersdorfje, Polczńizy, Halschtrowje, Habrachczizach atd. — **Wopißma** ßu we wschěch haptykach wupołożene.

NB. Njech ßo **ßwěru** pschi kupowanju **horejscheho** plestra na **schtempel** a na **sakońizy deponirowanu sakitansku marku** kedźbuje, dokelž hižo je ßo tutón plestr **podražowat.**

Schtóž ßo nahlenzy boji

abo kotrehož je wona hižo podeschła, abo schtóž na wjerczenje, skhromjenje, bjessparnosćź, khore nerwy czeřpi, njech ßebi knižku „Wo wobróczu a wotstronjenju nahlenzy", 3. nakład, wot spišaczela, něhduscheho krajno-woborneho bataillonskeho lěkarja **R. Weißmanna** w Wilshofenje w Bajerskej, darmo a franko skasa.

Sswojim czeſczenym wotebjerarjam, lubym pschecźelam a kollegam dowolam ßebi k nowemu lětu najwutrobnischo sboże pschecź.

W Budestezach, 1. januara 1886.

Khorla Sswora, rěsniski mischtr.

Khofej

wot najtuniſchich hacź do najlěpschich družinow, jara derje ßłodźazy, porućza **Hermann Klemm**
na bohatej haßy.

Jerje

rjane tućne ryby
po 3, 4 a 5 np.,
mandl po 40, 50 a 60 np.,
w zykych tunach tuńscho
porućza

Hermann Klemm
na bohatej haßy.

Khofej:

Santos
derje ßłodźazy
seleny punt po 65 np.,
paleny = = 80 =

Kampinas
wubjernje ßłodźazy
seleny punt po 70 np.,
paleny = = 90 =

Mexikanski
jara derje a ßylnje ßłodźazy
seleny punt po 80 np.,
paleny = = 100 =

Java a Ceylon
najlěpschi po ßłodźe
seleny punt po 100 np.,
paleny = = 120 =

porućza

Hermann Kunack
w Budyschinje na bohatej haßy 8.

Khofej

paleny punt po 100—200 np.,
khěžorske měschenje pt. po 120 np.
porućza sa něschto wubjerne

Gustav Poser
na jerjowej haßy.

Jerje

jara wulke po 4 a 5 np.,
15 schtuk po 50 a 60 np.,
porućza sa jara płaćišny hódne

Gustav Poser
na jerjowej haßy.

Khofej

w wulkim wubjerku
seleny punt po 70—160 np.
jenož derje ßłodźaze družiny porućza

Gustav Poser
na jerjowej haßy.

Butra!

Měschanu butru,
lutowansku butru
w bowach a wuwaženu, najlěpsche
družiny, porućza wot czerstweje
poßylki

Gustav Poser
na jerjowej haßy.

Turkowske ßlowki

najrjeńsche a najwjetsche, kotrež ßu dostacź, porucza hischcże tunjo

Moritz Mjerwa

na mjaßowym torhoschcźu,

deſtillazija najlěpschich likěrow.

Weinholdowy universalny balsam,

ſtary dobry ßrědk pſche nowe a ſtare rany, ſnutskownu ſchkodu, drjenje, wicź, żołdkowy ſpin, womoru, brunu, kaſchel, jětra atd., je dostacź

w **měſchczańskej haptyzy**

na hłownym torhoſchczu 6.

Sshre a palene

khoſeje

po wſchěch płaczišnach w wulkim wubjerku, pſchi wotewſaczu wjazy puntow poměrnje tuńſcho, porucza

Richard Neumann

na ſnutskownej lawſkej haßy.

Mariazellſke żołdkowe krepki,

wubjernje ſkutkowazy ßrědk pſchi wſchěch żołdkowych khoroſczach.

Njedoſczehnjeny pſchi bjes-appetitnoſczi, żołdkowej ßłaboſczi, hroſnje wonjazym dychu, kißałym horjeſtorkanju, bubnjenju, koliźy, żołdkowym katarrhu, żahojtym palenju, tworjenju grieſa, njeßměrnym tworjenju ßlinow, żołczelinje, grawowanju a wróczenju, hłowubolenju (jeli ſo ſe żołdka wukhadźa), żołdkowych widliſchczach, ſatykanoſczi, nabubnjenju żołdka pſches jědź abo picźe, wakach, ßłoſynych, jatrowych a hämorrhoidſkich czerpjenjach. **Bleſchka** ſ wopißanjom, kak ma ßo trjebacź, płaczi **70 np.** Składy we wſchěch wjetſchich haptykach.

Zentralne roſeßłanje pſches haptykarja

Carl Brady w Kremſier w Awſtriji na Morawje.

W woprawdźitoſczi dostacź w **Budyſchinje**: w **měſchczańskej** a **hrodowskej haptyzy**; w **Hirſchfeldze**: pola haptykarja **C. E. Jägera**; w **Rakezach**: pola haptykarja **Guſt. Katzſcha.**

Hamburg-Amerika.

Kóżdu ßrjedu a njedźelu do New-Yorka

ſ póſtſkimi parołódźemi

Hamburgsko-Amerikanskeho paket-jězdneho akcijskeho towarſtwa.

Wukaſanje a pſchewjeſne pißma dawa No. 867. **Albert Meiſel** w **Budyſchinje.**

Budyšska Bjesada

ſměje **njedźelu 3. januara** wječor ſe ſapočatkom 7 hodźin **wobradźenski wječor.** Schtóż ma wotmyßlenje ßo na wobradźenju wobdźelicź, chzył dar, niż mjenje 60 np. płaczazy, dobroczinjwje ßobu pſchinjeſcź. **Pſchedßydſtwo.**

Najwutrobniſche nowolětne ſbožopſchecźe

ßwojim cżeſczenym a lubym ßerbſkim hoſczom podawataj a jich wſchitkich wo dalſche wobkedźbowanje najpodwolniſcho proßytaj

Adolf Glaſer a mandźelſka

w Budyſchinje w ſłotym jehnjeczu.

Naſchim cżeſczenym tudomnym a ſwonkownym hoſczam k nowemu lětu najwutrobniſcho ſboże pſchejemoj.

G. A. Müller a mandźelſka

w hoſczenzu k ſłotemu ßłónzej.

Sbožopſchecźe k nowemu lětu.

Wſchitkim tym, kiž poczeſczuja
Mje ſe ßwojim wopytom,
K nowom' lětu wjele ſboża
Pſcheju ſ tutym póßelſtwom,
Ssußodam a wobydlerjam
Hłownoh' měſta ßerbſkeho
A też hacź k najdalſchim ſtronam
Wótznoh' kraja łužiſkoh'
Strowoſcź, cżerſtwoſcź, měr a ſboże
Cżelnje a też duchownje,
Schtoż wam k lěpſchom' ßłużicź może
Tu a w tamnej wěcznoſcźi.
Nowe wotdźělenje cżaßa
Saßo leži pſched nami,
Schtoż wſcho we nim na naß cżaka,
To ma ſkhow we potajnſtwi.

Rosjaßnjuj wam pſchichod cźěmny
Bójſkoh' troſchta ſerniczka,
Pſches njón wſchitkón ſtrach ßo minje
Sdaleneho pſchichoda.
Njech waſch wukhód požohnuje
Tón, kiž lil'je wobleka,
A waſch nutskhód pſchekraßnjuje
Wěra, luboſcź, nadźija.
Seſkhadźej wam ſ kóždym ranjom
Lube ßłónzo ſhožowne,
So pót ſ Božim žohnowanjom
Kóżdy dźeń waß mytuje.
Njewupańmy ſ Božej' hnady
W běhu lěta noweho,
Njech ßu ſdalene ſle pady
Wot waß wſchitkich, to daj Bóh!

Emil Säuberlich

w hoſczenzu a khoſejowni na ßerbſkich hrjebjach pſches Guſtu Hataßa.

Strowoſcź a ſboże pſcheju k nowemu lětu.

S dobom wobydlerjam Rakez a wokolnoſcże k nawjedźenju dawam, ſo ßym ßo w **Rakezach** jako **cżaßnikař** ſaßydlik. Porjedźenje wſchěch ſcżěnſkich a dybſacżnych cżaßnikow, kaž też hrajadłow derje a tunjo wobſtaram. Pſchi potrjebje nowych cżaßnikow na mój ſkład kedźbliwe cżinju, w kotrymž ßu dobre cżaßniki po tunich płaczišnach.

August Raue w Rakezach.

Sſława!

tſikróczna ßława! cżeſczenym knjeżnam ſpěwarkam a knjeſam ſpěwarjam Bukicżanſkeho ßerbſkeho ſpěwanſkeho towarſtwa, kiž ßu druhi dźeń hodow w Hornjej Hórzy tak wubjernje rjenje ſpěwali.

Poßłucharjo.

Tym wyßokocżeſcżenym knjeſam, kiž ſe ßwěrnej luboſczu a ſe wſchelakimi woporami na naſchim ßerbſkim pißmowſtwje dźěłaju, my pſchi pſcheſtupjenju lěta najluboſniſcho ſboże pſchejemy. **Wjele dźakownych cżitarjow.**

Před wjele lětami a też hišće před mało lětami běše waśnje, zo nahladniši Serbjo wosebliwe podeńdźenja (kaž sluby, narody, smjerće) sebi přez Serbske Nowiny wozjewjachu. W nowšim času je so to trochu zakomdźało. Někotři namjetuja, zo by so w nowym lěće zaso po prjedawšim pěknym waśnju činiło.

Woſſewjenje.

Dźiwocżanſke ßerbſke ev.-luth. mißionſke towarſtwo ſměje — da-li Bóh — jutſje ſa tydźeń, njedźelu 10. januara, popołdnju w dwěmaj w Lehnertez domje w Zokowje mißionſku hodźinu.

Pětr Mlónk.

Młoda holza, kotraž chze ſchwadliſtwo doſpołnje nawuknycź, móże hnydom ſpodobne město dostacź na bohatej haßy cźißło 16 w ſadnym twarjenju.

Sa ßwoje kolonialno-tworowe hłamy pytam k jutram **wucżobnika,** ßerbſkeje rěcże mózneho.

Richard Neumann

na ſnutskownej lawſkej haßy.

Wucżobnik móże jutry do wucżby ſtupicź pola krawſkeho miſchtra **Hendricha Wjeńka** na Hoſchiz haßy 32.

11. dezembra je ßo **poß** pincżerojteje raßy ſ dołhim ſchěrym koßmom njedaloko Plußnikez ſhubił. Schtóż jeho pola pjekarja Pjetaſcha na Zidowje woteda, dostanje dobre myto.

Druhi ßwjaty dźeń hodow je ßo w khlamach k. pſchekupza **Hauffy** w Njeßwacżidle jedyn pſchedeſchcźnik pſcheměnił.

Dźak

pſchi wobſanknjenju lěta

miſchtrej młynkej **Janej Simonej**

a jeho lubowanej mandźelſkej

a dźowzy

w Wulkich Debßezach.

Dha pak ßmy ſ Boha dokonjeli
Tu ſaßo dołhu kroczel w tutej cżaßnoſcźi
A ßmy ßo ſaßo pſchibliżeli
Wo jene lěto k tamnej dołhej wěcżnoſcźi,
Hdźež lětow wotměnjenje żane njej',
Hdźež ßwjata radoſcź je a ſbóżne wjeſele.
Ja pak to ſabycź njeb'du żenje,
Schtoż tute lěto ſtaj mi dobre cźiniłoj,
A wupraju Wam mój dźak rjenje,
Wam miſchtyrej a Waſchej lubej mandźelſkej.
Mi dariłoj ſtaj lětßa ßydom pokrutow
Toh' kraßnoh' Bożoh' khlěba a też tykanzow.
Ach, moje pjero njewopißa
Tón dźak, kiž ßym Wam winojty tu rjez,
A moje ßłowa njewupraja,
Schto dyrbju ja Wam ſa to dźenßa pſchecź:
Bóh daj Wam ſtrowoſcź, ſboże w domje a też we hródźi
A krónuj ſa to Waſche pola bohacże.
Też mój dźak, Hana, k Tebi wola,
So ſ Twojich rukow ßym te Bože dary brał,
Ty derje ſnajeſch Khryſta ßłowa:
Schtoż khudym cźinik ßy, to ßym ja horjewſak!
Dha njech tu rjana hwězda ſeſkhadźa,
Sſo błyſchcźi a ma wjele ßwětlenja.
Dha ſapočnmy nětk w Božim mjeni
My wſchitzy hromadźe to lěto dźakowni,
A kaž ßmy ſtrowe naſtupili,
Je ſaßo ſtrowi rjenje ſkónczili.
Tón ſtary Bóh, kiž nam tak dołho pomhał je,
Naß też we nowym lěcże ſabycź njebudźe.

Jurij Pjatk.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 2. **Sobotu 9. januara 1886.** **Lětnik 45.**

Swětne podawki.

Němske khěžorstwo. Hnydom pschi sapoczatku noweho lěta, 3. januara, je Němska žadny ßwjedżeń, pjeczadwazetolětny knjeżerstwowy jubilej khěžora Wylema, jako pruskeho krala, ßwjeczika. Jubilejski ßwjedżeń wobstarneho khěžora njeje ßo ſ tajkej pychu a ropotom wotbywał, kaž 70létny narodny dżeń wjerćha Bismarka, kotryż loni ßwjeczachu. Tola ſa to ßo wón po zyłych Němzach hłubscho a powschitkownischo ßobusaczuwasche, hacž je ßo to pola poßlednjeho stako. Pjeczadwazeczi lět knjeżerstwa krala Wylema bjes dwěla najważnische a najßławnische kopjeno pruskich stawisnow wupjelnja. Khěžorej Wylemej ßamemu jubilejski dżeń daloki pschehlad na dołhi rynk dobyczow poskicza, kaž je jeho wóczko po khěžorowym ßamßnym wusnaczu pschi nastupjenju knjeżerstwa ßamo — wo ßnje wuhladało njeje. Jemu je ßo poradźiło, sapoczane dźěło ßwojich prjedownikow swonkownje dokonicz. Sjenoczenje Němskeje k ßylnemu khěžorstwu pod knjejstwom Pruskeje je ßo, hdyż też ſ wulkimi woporami, ſa krótki czaß stało. Wotpohlady a wotmyßlenja, wot kotrychż ßo wulki kurwjerch a Bjedrich Wulki w politizy k powjetschenju Pruskeje wodźicz daschtaj, ßu ßo wschě ſa pjeczadwazeczi lět Wylemoweho knjeżerstwa dopjelniłe. Hdyż kral Wylem pruski trón nastupi, bě jich mało bjes jeho poddanami, kotsiż jeho dobre poczinki ważicz wjedżachu. Kajke pscheměnjenje je ßo wot tamneho czaßa stako! Pruski lud, kotryż něhdy kralej Wylemej ſ njedowěrjenjom a njeluboscżu napschecżo pschińdże, jeho dżenßa ſa ßwojeho najwjetscheho knjeżerja ßkawi. Hdyż też, dźiwajo na khěžorowe pschecże, ßwjedżeń jeho knjeżerstwoweho jubileja ſ czicha wobeńdżechu, dha ßo to tola ſ dostojnoscżu a, schtoż Barlin nastupa, ſ dosczi pychi sta. Pod lipami w Barlinje njeßměrne hromady ludu tam a ßem schumjachu, a psched khěžorowym hrodom ßkawa-wołanje żaneho kónza njemějesche. Illuminazija bě ßrjedź města wulkotna, ale też w pschedměstach běchu ſ wjetscha wschě twarjenja poßwěczene.

— Bamż Leo XIII. je wjerchej Bismarkej Khrystußowy rjad, kotryż bě wot bamżoweho ßamoruczneho lista pschewodżeny, spożczik.

— Namjet spiritußoweho monopola je pjecza hižo k pruskemu ministerstwu k wuradżenju doschoł a ßo borsy khěžorstwowemu ßejmej wot pruskeho knjeżerstwa pschedpołoži. Bjes tym nowiny wobliczuja, kak wjele pjenjes by spiritußowy monopol statnej kaßy pschinjeßł. Hdy by stat palenz po tej ßamej płaczisnje, kaž korczmarjo, pschedawał, by dobytk njeßměrnje wulki był. „Kölniske nowiny“ wo nětczischim pschedawanju palenza pißaju: Palenzpaleŕ na wßach dostawa ſa spirituß wot ßußoda korczmarja něhdże 30 np. ſa liter. Korczmaŕ dale niczo njeczini, hacž so spirituß ſ wodu smęscha, so by ßo k piczu hodźił; ſ najmjeńscha wón połozu wody pschilinje, ſ wjetscha pak hischcże wjazy a ſa tule męschenżu wón wschudże na wßach ſa poł-woßmarja (16. dźěl litera) 5 np., po tajkim ſa zyły liter smęschaneho spiritußa 80 np., a ſa liter spiritußa, kotryż jeho 30 np. stejesche, ſ najmjeńscha 1 mk. 60 np. dostanje. W męscze pak korczmaŕ jenoż běrtlk-woßmarja pschedawa, dostawa ſa to 10 np., a hdyż palenzej kusk khorwejdoweho wolija, hischcże niz 1 np. płaczazeho, pschida, ßamo 15 np., tak so wón ſ tamnych 30 np. w prěńschim padże 6 mk. 40 np., w druhim pak 9 mk. 60 np. czehnje. Tajki hobrski dobytk je Bismarkej do noßa bił; wón by jón rad khěžorstwu pschiwobrocził a k tomu dyrbi monopol ßłużicz.

— Marschalske kupy w połodnischim morju ßu ßo, kaž „Hamburgske Nowiny“ pißaju, 15. oktobra pod němske knjejstwo stajike. Kabua, kral nad tamnischimi kupami, a jeho khowniży wuczinjenja podpißachu, ſa czoż czaßniki a wschelake druhe wězki dostachu. Klima na marschalskich kupach europiskim derje howi, a kraj je płódny a ßo ſa plantaże wubjernje hodźi.

Awstrija. Awstriske wójsko budże ßo w bliżschim czaßu ſ nowymi tscelbami wuhotowacz. Inżeněr Manlicher je tscelbu wunamakał, kotraż prědnoscże franzowskeje a pruskeje tscelby sjednocża a kotraż je pjecza najdospołnischa tscelba zykeje Europy. Hacż dotal je ßo 1500 tscelbow wojakam wudźeliko. Pruhowanje noweje tscelby je wschudże k wulkej spokojnoscżi wupanuło. Wona lěpje a ruczischo tscela hacż franzowska a pschi tym ßo ſ njej wjele lózscho wobkhadża. Na jene satorhnjenje ſa kluku leži pjecz patronow w rołzy, ſ druhim satorhnjenjom pjecz wotscelenych patronow ſ rołki leczi, bjes tym so pjecz nowych patronow hižo saßo hotowych leži. Hdyż ßo nowa tscelba po wulkej liczbje skasa, jena něhdże 25 schęßnakow płaczi.

Franzowska. Franzowske ministerstwo je sbożownje saßo hotowe. Freycinet, ßobustaw stareho ministerstwa, je sestajenje noweho po dleschim komdżenju na prósstwu presidenta Grévya pschedewsak a tutón nadawk też dokonjak. Wuhlady ſa tracże Freycinetoweho ministerstwa ßo rózowe mjenowacz njemóża. Dokelż je poměrna republikanska strona pschi poßlednich wólbach woßłabnuła, je wona wot radikalneje strony wotwißna. Kóżdy czaß móża ßo radikalni ſ monarchistami sjenoczicz a tak wjetschinu pschecziwo ministerstwu tworicz. Jenoż hdyż budże Freycinet k jich spokojnoscżi knjeżerstwo wjescz, budża jeho podpjeracz. Freycinet a jeho ministrjo po tajkim do zyła wot hnady radikalneje strony wotwißuja. Dołho pschecżelstwo bjes knjeżerstwom a radikalnymi wschak tracz njebudże. Hdyż tonkinska naležnoscż saßo ras do wuradżenja pschińdże, budża radikalni ſ nowa żadacz, so ma ßo Tonkin wot franzowskeho wójska wopuschczicz. Radikalni ßo mjenujży boja, so ßo franzowske wójsko psches wójnu w Tonkinje ßłabi a so, hdyż skónczńje k wójnje ſ Němzami pschińdże, doscż ßylne njebudże. W Franzowskej wschak ßo kóżda politiska strona na wójnu ſ Němzami hotuje, też republikansży żadyn ßrědk k poßylnjenju franzowskeho wójska njewobkedźbowany njewostaja. Do hanibneho zosanja ſ Tonkina pak woni nihdy njeswola; radscho wot knjeżerstwa wotstupja, prjedy hacż bychu radikalnym w tejle wězy k woli byli.

— S Tonkina je saßo powjescz wo nowym pschescżěhanju kschescżijanow doschła. General Courcy je do Parisa telegrafował, so ßu tonkinszy sběżkarjo kónz dezembra katholske mißionske twarjenja w Nighanskich horach spalili a jeneho franzowskeho mißionara a 500 kschescżijanow skónzowali. Wotdźělenje franzowskeho wójska je sběżkarjow rosehnało, tola ſ tym wjele pomhane njeje. Hižo wjele krócz ßu Franzowsojo sběżkarjow pobili a ßo nadżeli, so budże na to měr skónczńje postajeny. Tajka nadżija pak je hacż dotal pschezo

njedopjelnjena wostaka. Franzowska drje budże hischcże wjele wojakow a pjenjes na Tonkin ważicź dyrbjecź, prjedy hacź żaneho wużitka ſ tutoho kraja śmėje.

Jendżelska. W Birmje, kotryż kraj ßu Jendżelczenjo wobßadżili a pod ßwoje knjejſtwo ſtajili, jendżelske wójſko hiſchcże pſchezo cźrjódy rubjeżniſkich ſbėżkarjow porasyko njeje. Knjeżerſtwo budże toho dla nowe wójſko do Birmy pósłacź dyrbjecź.

Balkan. K wujednanju bjes Sserbiju a Bołharſkej ßo hiſchcże żadyn ſapoczatk cźinił njeje. Żana ſtrona ßebi na to njemyßli, wójſko rospuſchcźicź. Duż ßu wulkomóznarſtwa najprjódzy bołharske knjeżerſtwo namołwike, wójſko domoj pósłacź. Wjerch Alexander je na tole żadanje wotmołwił, ſo jo prjedy dopjelnicź njemóże, doniż Sserbija a Turkowſka jemu ſ dobrym pſchikładom do prėdka njeńdżetej. Wuhlady na wobſamknjenje měra ßu toho dla w tu khwilu hiſchcże jara ßłabe.

Awſtraliſka. S Awſtraliſkeje pſchińdu żałoßne ſkórżby na ſchpatne wikowanje a na lėtuſchu wulku ßuchotu. W liſcże, kónż novembra w Sidneyu pißanym, ßo praji: Pſchekupſtwo, kotreż je hewak w tutym cźaßu w poknym kcźėwje, na najhubjeńſcho dże. S hkownej pſchicźinu toho je ßuchota ſnutſka kraja. Sa nėkotre mėßazy ani kapki deſchcźika ſchko njeje, trawa je ſwjadka a je wot ßkónczneje horzoty ſpalena, ſkót po tyßazach hinje a nėkotry kubleŕ, kotrehoż pſched lėtom ſa bohaczka mėjachu, je ſtotyßazy ſhubił a je dżenßa proſcheŕ. Pod tajkimi wobſtejnoſcźemi kóżdy ßwoje wudawki na najnuſniſche wobmjeſuje, ſ dżėla dobrowólnje, cźaſto też nuſowany, dokelż banki a wulkokupzy wſchudże kredit krótſcha.

Stareje pódkowje dla.

(Pokracźowanje.)

Tola też na hamcże njebė tajka kharta; ta bė ßo w franzowſkej wójnje ſhubiła a nowa njebė żana wobſtarana. Hamtſki ßudnik napominaſche pſchecźiwnikow, ſo byſchtaj ßo tuteje maliczkoſcże dla a też njewėſtoty dla, cźeje prawo je, ſjednakoj, a jeli jeju njeroſumna hida tola wußud żada, pokaſa jeju na ſkórżbu. Tola tak dołho hacź njeje niczo wußudżene, woſtanje ßmuha ſhromadne wobßedżenſtwo.

Tajke wußudżenje hnėw wobeju burow hiſchcże powjetſchi. Sjawnje drje njeſwėriſchtaj ßebi jedyn druhemu napſchecźo ſtupicź, tola ſkradżu pytaſchtaj pſchecźiwnika ranicź abo jemu ſeſchkodźicź. Ras w nozy da Rólnik ßmuhu, na kotrejż huſta trawa ſtejeſche, poßyz, trawu na ßwój bok na ßuſchenje roſeßłacź a na to ßmuhu ſ pkuhom podworacź; pſches to bu paſtwiſchczo ſniczene.

Pódlan ſ hnėwom ſe ſubami kſchipjeſche, hdyż na ranje leſcź ßwojeho pſchecźiwnika ſhoni. Schto dyrbjeſche nėtko cźinicź, ſo by ßo wjecził? Wſchitzy bojachu ßo nėkajkeho njeſkutka. Hdyż napoßledku też Rólnikowy dżeßaczłėtny ßyn na njeho hanjaze ßłowa wołaſche, roshnėwa ßo tak, ſo jeho ſa wuſchi wſa a ſ krwawym, ſaczekkym wobliczom domoj póßła. Sa to ſeſchcźuwa Rólnik na druhi dżeń ßwojeju pßow na Pódlanowu jenicźku holczku, kotrejż jej ſkoro wſchu draſtu rosdrjeſchtej a wbohe dżėczo tajke pſchihotowaſchtej, ſo dyrbjeſche nėkotre dny w kożu leżecź.

Tajkemu njeroſumnemu ſakhadżenju njechachu wjeßnjenjo wjazy pſchihładowacź; kóżdy jimaj porokowaſche, a ßamaj buraj poczeſchtaj ßo hańbowacź, widżo, ſo jeju cźeſcź tak cźerpi. Pódlan wobſamknu ſkónczńje wėz ſkórżbje pſchepodacź. Sapſchahnu konje a jėdżeſche do mėſta.

Tak pſchińdże k ſkórżbje, kotraż pſchi tehdomniſchich wobſtejenjach dołho trajeſche a wjele pjenjes pożrje. Mėßazy trajeſche, prjedy hacź Pódlan ſ zyła powjeſcź wot ßwojeho ſaſtupnika doſta, ſo je ſkórżba pſchepodata, ſ nowa mėßazy trajeſche, prjedy hacź bu wobſkorżeny ſkaſany a lėto ßo minu mjes tym, ſo hakle bė prėni termin poſtajeny. A Rólnik ßo ſe wſchėmi ßrėdkami ſa to ſtaraſche, ſo by ßo wėz prawje komdżika; pſchetoż tak dołho hacź njebė żadyn wußud hotowy, dyrbjeſche tola ſkórżbnik wjele wudawkow płacźicź. Pódlan pak wobkrucźeſche, ſo chze ßwoju wėz wuwjeſcź a byrnjeż by też dom a dwór ſtako.

Mjes tym woſta ta ßmuha njewużita leżo. Njepſchecźelnaj ßußodaj bėſchtaj ßo nėtko wſchėch ſjawnych kſchiwdow ſdałoj; pſchetoż wjedżeſchtaj derje, ſo pſches to jeno kóżdy ßamemu ßebi najwjazy ſchkodżitaj. Kóżdy ßo druheho ſminu a prózowaſche ßo jeno ßwojeho pſchecźiwnika pola druhich wobrėcźecź.

Skórżba trajeſche hiżo do tſecźeho lėta. Ras ſkónz auguſta naſta wulke njewjedro, kotreż nade wßu dołhi cźaß ſtejo woſta. Burja tſchepotachu wo ßwoje bróżnje, kotreż bėchu hacź do ßwißlow ſe żitom natykane. Ssrjedź deſchcźika, błyſka a hrimota ſtejeſche Pódlan na dworje a dawaſche cźeladnikam roskaſy, ſo bychu wſchitko ſcſacźinjeli a w hródżach ſkót krucże ſwjaſali. Runje chżyſche ßam wrota do bróżnje, na kotrejż proſy bė ta ſbożowna pódkow pſchibita, ſacźinicź, tu ßo ſabłyſknu, hrimot ſarża, Pódlan padże pohłuſcheny ſnak na ſemju. Mjes tym, ſo ßo wotrocźży wo Pódlana ſtarachu a jeho dó iſtwy donjeßechu, ßapachu hiżo płomjenja ſ tſėchi bróżnje, a ſe ßylnym wėtſikom roszżehleny woheń ſniczi ſa krótki cźaß zyłe twarjenje.

Pódlan bė ßo ſa khwilu ſaßo ſhrabak. Njebė dale wobſchkodżeny, tola hdyż wóhnjowe njeſboże pſchehlada, wopuſchcźi jeho wſcha khrobkoſcź a dowėra. Dżeń prjedy bė ßo hiſchcże ſe ßmėchami wo wulkich wudawkach, kotreż ſkórżba żadaſche, wuprajik, dokelż bohatych lėtuſchich ńjow dla myßleſche, ſo je ſ lohka ſnjeße. Nėtko bė wſcho ſniczene, żito ſpalene, hródże a domſke wot wóhnja wobſchkodżene; a hdy budźiſche wėtſik njewotcźichnuk a ßylny deſchcźik njepſchiſchok, budźiſche ßo zyły dwór ſpalik. Schtoż pak cźeżko potrjecheneho muża najbóle rani, bė hanjaze ßłowo jeho njepſchecźela: „Kradnjena pódkow je błyſk na ßo ſcźahnuka. Pódlanej nėtko hiżo ſkorżenje ſańdże!"

Pódlan wupraji ßo, ſo ſkórżbu pſchewjedże a byrnjeż by też jako proſcheŕ ſe ßwojeho dwora hicź dyrbjak. „To też wón póńdże a ja chzu jeho hiſchcże ſ mėchom wokoło cźahacź widżecź", mėnjeſche Rólnik.

Pódlan ßo wot ßwojeho njeſboża ſaßo ſhraba; bė bohaty doſcź, ſo móżeſche jene tajke njeſboże pſchewinucź; tola wón ßam prjedy wjeßoły bu cźmowy a mjelcżazy a w jeho wocżomaj żehleſche ßo tak rjeż hida, hdyż ßwojeho njepſchecźela ſetka.

Traſch dwaj mėßazaj po wohnju bė ſaßo termin w mėſcże, tola bjes wuſpėcha. Rólnik wopyta hiſchcże nėkotrych ſnatych, kupi to a tamo a wrócźi ßo na wjeczor ſe ßwojim woſom domoj. Na droſy pſchekhwata jeho cźma, jėdżeſche toho dla pomału, ſo njeby traſch ßo njeſboże ſtako. Bórſy ſaßkyſcha wrjeſkot ſa ßobu a ſa khwilu doſcżeże jeho wós, kotryż w poknym ſkoku ſ mėſta jėdżeſche. Pohoncź drje bė khėtro napity; pſchetoż rubaſche każ dźiwi ſtajnje do konja. Rólnik winu ßo ſ konjom zyle do boka, bojo ßo, ſo móhł do njeho praßnucź.

„Ty draczo!" ſawoła na pohoncźa, „njewidźiſch dha, ſo tón khelpak wjazy njemóże? Ssy dha ßam na droſy? Jeli ſo hnydom njepſcheſtanjeſch —"

Rólnik njedorėcźa, pſchetoż pohoncź bė na jeho ßłowo ſ tajkim wotmachom ſa wotezku ſcźahnuł, ſo kóń, na wſchėch ſtawach tſchepotajo, ſaſta. Woſaj ſtejeſchtaj pornjo ßebi a Rólnik ſpóſna też pó cźmje cźerwjene wobliczo ßwojeho njepſchecźela.

„Ha, ty njeknicźomniko, ty chzeſch mje wucźicź? Tu maſch wotmołwjenje", wuraſy Pódlan ſ dybawym hłoßom a ſ dobom ſahna ßo ſ kſchudom Rólnikej ſa wuſchi. „Tu maſch — tu! a hiſchcże junu!"

Tola hiżo bė Rólnik ſ woſa ſkocźił. Hrabnuwſchi Pódlana ſa draſtu ſtorhnu jeho ſ woſa na maſanu drohu. Naſta krute wojowanje mjes nimaj, walejo ßo po ſemi bijeſchtaj ſ pjaſcźemi do ßo.

„Ty ßy mje poßledni ras hanił", jachleſche pjany Pódlan wſchón dźiwi ſe ſkobami. „Ty dyrbiſch ſe ßwėta, ty ßy na wſchėm mojim njeſbożu wina!"

Rólnik móżeſche ßo ſ woprėdka lėdma pſched ßwojim njepſchecźelom dowobaracź, tola ſkónczńje doſta jeho pod ßo a pſchimnu jeho ſa ſchiju, każ ſ kleſchcźemi.

„Wotproſch, wopikzo, abo —"

Pódlan ßo hiſchcże wobaraſche, krucźiſcho ſapſchimnu Rólnik jeho ſchiju; tu na dobo ſatorhnu ßo Pódlanowe zyłe cźėło, ruzy padźeſchtej ſa morwe k ſemi.

Nahłe ſtrózele ſajachu Rólnikowu wutrobu. Skhili ßo nad Pódlanom, poſkhaſche ſa jeho dychom, ſwotpina jemu ßuknju a łaz. Podarmo! Pódlan ßo wjazy njehibnu, bė morwy.

Styſkne ſdychnjenje wudrė ßo jeho wutrobje. Schto nėtk? Budża dha jeho ßłowam wėricź, ſo je ßo jeno chzył wobaracź? Njebėchu dźė tu ßwėdkojo a wſchitko napſchecźo njemu rėcźeſche. Njepſchecźelſtwo a hidżenje prjedawſchich pſchecźelow dźė bė w zykej wokolnoſcźi a na ßamym ßudniſtwje ſnate. Mordarſtwa dla wobſkorżeny — w kłódże! S tutej myßlu jeho ſyma wobėhnu. Skutk njehodźeſche ßo wjazy wrócźicź, kak jeno ſcźėhwki wotwobrocźicź?

Wobſtejnoſcźe bėchu Rólnikej k lėpſchemu. Wojowanje bė ßo runje na mėſtnje ſtako, hdźeż bė droha najbóle woßamocźena, a nėkotre ſto krocźeli na boku bė mjenje ſchėroka ale jara hłuboka wodżana jama; ludżo rėkachu ju „bjeſedno", a prajachu, ſchtóż tu nuts padnje, njepſchińdże wjazy na ſwjerch. Hdyż bė Rólnik prėnje ſtrózele wotbył, napjelni Pódlanej draſtu ſ kamjenjemi, położi jeho ſaßo na wós; ſ woſom ſajėdże zyle hacź na kromu bjeſedna, a tam

cźišnu cźëko do wody. Na to wróćźi ßo ſpëſchnje k ßwojemu woſej a jëdźeſche w ſkoku domoj.

Ludźo nadeńdźechu naſajtra wós bjes pohonca na kromje „bjeſedna“ a woſjewichu to wyſchnoſćźi. Dokelž ßo wupokaſa, ſo je Pódlan wjeczor prjedy kћëtro roshorjeny a khabkaty ſ mëſta jëł a domoj ßo njewróćźił, ſdaſche ßo najßnadniſcho, ſo je ßo jemu duzy po puczu njeſboże ſtako.

S tym ſmërowachu ßo ludźo a tež wyſchnoſćź. Dźiwno bë, ſo Pódlanowa ßmjercź, kaž ßo ſdaſche, Nólnikej najbóle bliſko dźëſche. Nólnik bë jara hnuty, hdyž jemu naſajtra korczmaŕ tu powjeſćź wo njeſbožu pſchinjeße.

„Pódlan je mje cźežko ranił, ale tajku ſrudnu ßmjercź jemu tola njebych pſchał“, rjeknu ſ tſchepotazym hłoßom.

Po cźaßu ßo tutón podawk ſaby. Skórźba mëjeſche ſe ßmjercźu ſkórźbnika ßwój kónz, wudawki pak buchu na jeho herbow cźišnjene. Sa woßyrocźenu jeniczku dźowku Pódlana bu ſaſtupnik, ſa kubło ſarjadowaŕ postajeny, a nëtko dźëſche wo wßy wſchitko ſaßo ßwoju ſtaru cźëŕ. (Skónczenje pſchichodnje.)

Ze Serbow.

S Budyſchina. W Michalſkej woßadźe je ßo w lëcźe 1885 narodźiło 249 dźëcźi, 18 mjenje hacž lëto prjedy, mjenujzy 130 hólzow a 119 holzow, bjes nimi 4 pory dwójnikow, 7 morwonarodźenych a 45 njemandźelſkich. Pſchipowjedanjow bë 62, wërowanjow 54, jene mjenje hacž w lëcźe 1884. Spowjednych bë 10,741, 66 mjenje hacž lëto prjedy, a to 4373 mužſkich a 6368 żónſkich, 8591 Sserbow a 2150 Nëmzow, bjes nimi 109 ſpowjednych prënikow, 102 ſe Żidowſkeje dźëłacźeŕnje a 151 woprawjenych. Semrjeło je 177 woßobow, 72 mjenje hacž lëto prjedy, a to 99 dźëcźi, 1 mkodźenz, 6 mkodych holzow, 32 mandźelſkich mužow, 10 żonow, 9 wudowzow, 20 wudowow, bjes nimi 7 woßobow pſches 80 lët (6 żonow a 1 muž), 25 ſnjeſbożenych, 2 ßamomordarjej ſ druhich ſtron, 46 cźicho pohrjebanych. Pſched 100 lëtami liczachu 132 narodźenych, 22 wërowanjow, 94 ſemrjetych a 8158 ſpowjednych. Wunoſchk poruczenych kollektow wucźini 494 mk. 14 np., wunoſchk kollektow ſa tudomne ſamëry pak 264 mk. 33 np. Pódla toho je ßo ſa mißionſtwo 184 mk. 97 np. ſkładowało.

— Sańdźenu njedźelu je wokrjeßny żandarm k. Leonhardt, kotrehož wſchudże jeho pſchecźelniweho waſchnja dla rad widźachu, po krótkej khoroſcźi wumrjeł.

— Syma je dotal lëdma mjeno ſymy ſaßłużiła, a żywy lëtßa ßnëh ſawodźeł njeje. Dotal pſches to cźerpiłe njeßu, ale Bohu dźakowano na najrjeńſcho ſteja. Hinak wſchak je w tajkich krajinach, hdźež ßu ßo pólne myſche pſche wſchu mëru rosmnożiłe; tam ßu tele rymſaki naſymne żywy a dźecźele tak ſkaſyłe, ſo je lëtßa nadźija na rjane żnë ſpanuła. Najhórje je w tymle naſtupanju ſ dźecźelemi. Bóle abo mjenje mamy po zyłym kraju ſ myſchemi nuſu, a je trjeba, ſo ßo nëſchto ſtanje, ſo by ßo tejle nuſy wotpomhało. Se wſchelakich ſtron ßo w tymle naſtupanju porucźa, mjeſy na polach wotſtronicź a mjeſu na nëkajke druhe waſchnje woſnamjenjecź, dokelž w mjeſach myſche woßebje hnëſdźa. Toho runja mëłe ßo naßypy żeleſnizow a pſchidróżne hrjebje lëpje wobkedźbowacź, dokelž w nich żyły myſchow pſchebywaju, kotrež na ßußodnych polach njeßmërneje ſchkody naczinja.

S Pſchiſchez. Ssobotu w nozy ßu ßo do domſkeho tudomneho Wicźežkez kubła paduſchi nutſkamacź ſpytali. Po żerdźi k jenemu woknu prënjeho ſchoßa ſaléſywſchi bëchu na ſchkleńzu cźëſtowy pleſtr ſlëpili a ju potom wutłóczili. Hdyž ßu na to do twarjenja ſaléſcź chzyli, je jich nëchtó woteſcherił. Mózno, ſo je wot Wicźežkez ßwójby nëchtó ſtanuł a ſo ßu paduſchi, ropot ſaßłyſchawſchi, rucźe cźekli. Wicźežkezy ſ zyła wo paduchſtwje niczo ſhonili njebychu, hdy budźiſche rano pſchi muri ſtejaza żerdź, po kotrejž bëchu paduſchi horje ſléſli, a wutłóczena na cźëſcźe wißaza ſchkleńza nózny wopyt pakoſtnikow njepſcheradźiła.

S Budeſtez. W naſchej woßadźe je ßo 1885 narodźiło 169 dźëcźi, 3 wjazy hacž loni a 58 wjazy hacž pſched 25 lëtami; ſemrjeło je 121 woßobow, 11 mjenje hacž loni a 40 wjazy hacž pſched 25 lëtami; wërowało je ßo 56 mandźelſkich porow, 8 wjazy hacž loni a 25 wjazy hacž pſched 25 lëtami; ßwjate wotkaſanje ßu wužiwali 6137 (to je najwyſchſcha liczba ſpowjednych, kotraž je hdy była w naſchej woßadźe), 4358 Sserbow a 1782 Nëmzow, 285 wjazy hacž loni, 384 wjazy hacž pſched 2 lëtomaj, 1069 wjazy hacž pſched 25 lëtami. Domach ßu ßwjate wotkaſanje doſtali 108, to je 9 mjenje hacž loni a 41 wjazy hacž pſched 25 lëtami. Kollekty, pſched zyrkwinymi durjemi ſkładowane, ßu wunjeßłe 454 hriwnow.

S Hodźija. Loni ßo w naſchej woßadźe 167 dźëcźi narodźi, a 79 dźëcźi ßwój kſchcźeńſki ßlub wobnowi. Pſchipowjedanjow bë tu 62 a wërowanjow 42, khowanjow bë tu 117. Spowjednych ludźi bë tu 6323 a to 4764 Sserbow a 1559 Nëmzow a woprawjenjow 92 ßerbſkich a 12 nëmſkich.

S Bukez. S naſcheje woßady ſ lëta 1885 ßlëdowaze powjeſcze podawamy: Hoſcźow Bożeho blida je było 6149, mjenujzy 2635 mužſkich a 3514 żónſkich, bjes nimi 127, kotſiž domach Boże wotkaſanje wužiwachu a 74 paczeŕſkich dźëcźi, 5239 ſe ßerbſkeje a 910 ſ nëmſkeje woßady. Pſchipowjedanych bu 37 a tudy wërowanych 24 porow. Narodźiło je ßo 161 dźëcźi, a to 82 ßynkow a 79 dźowczicźkow, 2 poraj dwójnikow, 7 morwonarodźenych a 39 njemandźelſkich. Semrjeło je 119 woßobow, mjenujzy 52 mužſkeho a 67 żónſkeho rodu, 52 wotroſcźenych a 67 dźëcźi, bjes tutymi 5 ſchulſkich dźëcźi; bjes prënimi 11 mandź. hoſpodarjow, 11 mandź. hoſpoſow, 1 dźëlena, 5 wudowzow, 17 wudowow a 7 njeżenjenych. 12 woßobow dożpichu ſtarobu pſches 70 a 4 woßoby pſches 80 lët. — Kollekty zyłeho lëta wunoſchachu 1477 hr. 82 np. Bjes tutymi bëſche ſa mißionſtwo date 944 hr. 37 np. (pódla je 367 hr. 46 np. kollekta na mißionſkim ßwjedźenju a 255 hr. 16 np. ſ mißionſkeho kaſchcźika ſady woltarja) a ſa Guſtav-Adolfſke towaŕſtwo 282 hr. 29 np. Cźitarjo mißionſkeho póßła wyſche toho hiſchcźe nëhdźe 90—100 hr. nawdadźa. Tež je jedyn pſchecźel mißionſtwa 150 hr. darił, wot kotrychž ma ßo lëtnje dań nałożowacź. — Pſchiſpomnicź hiſchcźe chzemy, ſo naſcha woßada ſańdźeneho 1. dezembra 3844 duſchow liczeſche (70 mjenje hacž w lëcźe 1880), a to 3105 Sserbow a 739 Nëmzow. W tych k Lubijſkemu hamtſkemu wokrjeßu ßłuſchazych 9 wßach bëſche 2068 wobydlerjow (1519 Sserbow a 549 Nëmzow, w Bukezach ßamych 529, mjenujzy 318 Sserbow a 211 Nëmzow) a w tych w Budyſkim wokrjeßu leżazych 12 wßach 1779 wobydlerjow (1586 Sserbow a 190 Nëmzow). Po jich wulkoſcźi naſche wßy takle rjaduja: Bukezy, Luſk, Mjeſchizy, Rachlow, Wujezk, Koprzy (ſ dźëlom Nëcźina), Kołwaſą, Rodezy, Pomorezy, Trjebjenzy, Błózany, Cźornjow, Leń, Wajizy, Żornoßyki a Wadezy (jenak wulke), Ssowrjezy, Delany, Nëcźin, Schekezy a Wyßoka. — Po wërywuſnaczu woßadnych mëjachmy wyſche naſchich evangelſko-lutherſkich kſcheſcźijanow tež 17 katholſkich, 2 japoſchtolſkeje gmejny, 1 evangelſko-reformërtſku a 1 diſßidentu. Hk.

— Pſchedßydſtwo a wubjerk naſcheho ßerbſkeho towaŕſtwa ßu w poßedźenju 3. januara ſ nowa wuſwolili. Na mëſto k. wucźerja Keŕka, kotryž je ßo do Maleſchez pſcheßydlił, k. Jana Bódlinka w Żornoßykach wuſwolichu. Hewak wólba na wſchitke dotalne ßobuſtawy pſchedßydſtwa padźe.

— Na wjeleſtronſke żadanje je ßo wot ſpëwanſkeho wotrjada naſcheho ßerbſkeho towaŕſtwa wobſamkło, njedźelu 17. januara w Taſliz hoſcźeńzu w Porſchizach ſpëwny konzert wotdźerżecź. Pſchejemy naſchim ſpëwarjam, ſo bychu w Porſchizach runje tak bohate poßłuchaŕſtwo kaž pſched krótkim w Hornjej Hórzy namakali.

S Wjeleczina. W ſańdźenym lëcźe je w naſchej woßadźe, kotraž 3261 duſchow liczi, ßo 140 dźëcźi narodźiło; ſwërowało je ßo 30 porow; ſemrjetych bëſche 84; 3965 ludźi bëſche k ſpowjedźi. Paczeŕſkich dźëcźi pak bëſche 80.

Se Semiz. Naſcha woßada liczeſche kónz lëta 2104 duſchow. Bjes nimi bë 69 Sserbow a 77 katholikow. Narodźiło je ßo 90, 38 hólzow a 52 holzow, bjes nimi 2 poraj dwójnikow a 10 njemandźelſkich. Wumrjeło je 16 wotroſcźenych a 23 dźëcźi, 3 ßo morwe narodźichu. Pſchipowjedanjow bë 22 a ſ nich 17 wërowanjow. K Bożemu blidu je 1664 woßobow pſchiſchło, bjes nimi 83 Sserbow, 31 bu doma woprawjenych.

S Njeßwaczidła. W nëtko ſ Boha dokonjanym 1885. lëcźe je ßo w naſchej woßadźe narodźiło 116, mjenujzy 68 hólzow a 48 holzow; pſchipowjedało 40 porow a ſ tych ßo w naſchim Bożim domje ſwërowa 27 porow; ſemrjeło je 87 woßobow, a to 44 mužſkich a 43 żónſkich; ſpowjednych ludźi bë 4777, mjes nimi 504, kiž ßu na nëmſkim Boże wotkaſanje wužiwali.

S Klukſcha. W lëcźe 1885 je ßo w naſchej woßadźe 89 dźëcźi narodźiło a to 49 hólzow a 40 holzow, bjes nimi 2 morwonarodźenej, 11 njemandźelſkich a dwójnikaj. Spowjednych ludźi bë wſcho hromadźe 3742, bjes nimi 3309 Sserbow a 433 Nëmzow, 1448 mužſkich a 2218 żónſkich, 76 woprawjenych a 56 konfirmandow. Semrjeło je 62 woßobow, 28 mužſkich a 34 żónſkich, abo 36 ſroſcźenych a 26 dźëcźi. Pſchipowjedało je ßo 30 porow, ſ kotrychž je ßo tu 21 ſwërowało. Kollekty wunjeßechu wſcho hromadźe 105 mk. 39 np. Pſched ſto lëtami bë ßo 62 narodźiło, 2962 ſpowjedało, 54 woßobow bë ſemrjeło a 16 porow bu wërowanych.

S Rakez. Druhi ßwjaty dźeń hodow ßwjecześche Rakeczańske ßerbśke towarśtwo ßwój wobradźeńśki wjeczor. Postajeny program bě ſ wulkej wuſtojnoſczu wuſwoleny a ßwjedźenjej zyle pſchimĕrjeny. Hodowne ſpĕwy wot ſpĕwańskeho wotrjada a ſchulſkich dźĕczi ſpĕwane a pſchednoſchenja hodownych khĕrluſchow ßo wotmĕnjachu. Sswjedźeńſku rĕcz dźerżeſche k. pſchedßyda wucżeŕ Rjelka a pokaſowaſche w jadriwych ßkowach na ważnoſcz ßwjedźenja. Na kónzu ßo dźĕczi ſ rjanymi darami ſwjeßelichu a rjany ſchtom ßo jim wupróſdni. Dźakujemy ßo „Lipje“ ſa tutón rjany wjeczor a pſchejemy, ſo by po naſtupjenym puczu dale krocżała Sserbam k wużitku. To chżył Bóh hnadnje dacż! —č.

— Zyrkwinſke powjeſcże naſcheje woßady ſe ſańdźeneho lĕta ßu ßlĕdowaze: Spowjednych ludźi bĕſche 4783, 4210 ßerbſkich a 573 nĕmſkich, 2050 mużſkich a 2733 żónſkich. Mjes nimi bĕ 80 mkodych kſcheſcżijanow, kotſiż prĕni ras k blidu toho Knjeſa pſchiſtupichu, 60 ßerbſkich a 20 nĕmſkich, a 110 woßobow, kiż domach ßwjate wotkaſanje wużiwachu, 99 ſe ßerbſkeje a 11 ſ nĕmſkeje woßady. Narodźiło je ßo 106, 52 ßynkow a 54 dźowczicżkow, 11 mjenje dyżli w prjedawſchim lĕcże. Pſchipowjedało je ßo 30 porow, 2 poraj wjazy dyżli w prjedawſchim lĕcże. S nich je ßo 18 porow w naſchim Bożim domje wĕrowacż dało. Semrjeło je 86, 2 mjenje dyżli lĕto prjedy, 41 mużſkeho a 45 żónſkeho rodu. —č.

S Wulkich Sdżar. Naſchemu derje ſaßkużbnemu, pſched wjele lĕtami ſałożenemu wojeŕſkemu towarśtwu je ßo pſched nĕkotrymi mĕßazami rataŕſke towarśtwo pſchiſamkło. Wobej ſjenocżenej towarſtwje ßwjecżeſchtej kralowy 25lĕtny jubilej na jara pyſchne a pſchiſtojne waſchnje. Prĕni pſchednoſchk: „Naſcheho khĕżorowe knjeżenje, kraßne dobycże nad njepſchecżelemi“ wubudźi najwjetſchu horliwoſcż, kotraż bu pſches druhi pſchednoſchk: „Bojmy ßo Boha, cżeſcżmy wyſchnoſcż a lubujmy bratrow“ do najwutrobniſchich ſaczucżow pſchewobrocżena. S wjeßeloſczu ſanjeßechu pſchitomni khĕrluſche a wótcżinſke ſpĕwy a hrimotaze ßkawy klincżachu w ſali. Sa kupjenje harmonija do ſchule nawda ßo 15 mk. — Rataŕſke towarśtwo bĕſche ßo w bĕhu toho lĕta 9 krócż ſkhadźowało. Wjele pſchednoſchkow je ßo dźerżało, na wſchelake napraſchowanje ßo wotmolwjenje dało, wſchelake ßytwy a hnójne ßrĕdki ßo ſhromadnje ſkaſało. Woßebje ſwjeßelichu naß pſchednoſchki: „Kak móżemy naſch ſkót w ſymje razionalnje ſ wużitkom ſeżiwicż“, a „Kak móżemy naſche role ſpósnacż, je polĕpſchicż.“ Pſchitomni rosrĕcżowachu ßo kóżdy krócż wo tym, ſchtoż bĕchu ßłyſcheli, a wuprajichu ßwoje naſhonjenja; praktiſke ßo ſ theoriju ſjenocżi, ſchtoż w ßwojim cżaßu żohnowanje pſchinjeße. *W.*

Wußudźenja.

Ławniſki ßud. Dźĕłacżeŕ E. T. Schneider, kotrehoż winowachu, ſo je loni naſymu, hdyż na Ssemichowſkim knjeżim dworje ßłużeſche, ßwojemu hoſpodarjej 36 kałowych hłowcżkow ſpakoſcżił, ma tſi dny jaſtwa wotßedźecż. — Horncżeŕſki Fr. W. Boden w Polenzu bĕ 1. julija horncżerjej Barchmannej w Nowej Wßy pola Njeßwacżidła ſ wopacżnym wudawanjom 10 mk. wuklukał. Wobſkorżeneho ſ jaſtwom na jedyn tydźeń pokhoſtachu. — Dźĕłacżerja K. A. Neicża w Nowej Wßy nad Sprewju, kotryż bĕ korcżmarku Nowakowu w Maleſchezach wo 1 mk. ſjebał, dźiwajo na połóżaze wobſtejnoſcże k płacżenju 3 mk. ſaßudźichu. — Schewſkeho J. Sarenka ſ Komorowa pola Rakez bĕchu w nozy 20. dezembra pod hrodźiſchkom w jenej khĕżi, do kotrejeż bĕ ſkradżu ſalĕſł, lapnuli a jeho na polizajſtwo dowjedli. W polizajſkim jaſtwje, hdżeż bĕ pſchecżiwo ßwojej woli hoſpodu namakał, pak ßo jemu po ſdacżu njeſpodobaſche. W ßwojej njeſpokojnoſcżi wón ſamk ßwojeje klĕtki ſkónzowa a katowu pſchehrodu wupacżi. Sarenkej, kotryż je hiżo 11 krócż wſchelakich pſcheſtupjenjow dla khoſtany, arreſt na tſi njedźele pſchißudźichu. — Cżeladnik A. H. Sswora w Dźeżnikezach bĕ ßwojemu hoſpodarjej, tamniſchemu kublerjej a korcżmarjej Wicżaſej, 20 mk. ſ njeſamknjeneje kſchinje kranuł. Njeßwĕrneho cżeladnika k jaſtwu na jedyn tydźeń ſaßudźichu. — Dźĕłacżeŕ Hanuſch w Drobach dyrbi 5 mk. khoſtanja płacżicż, dokelż je na Rjekowu w Stróji kſchiwducżinjaze rĕcże cżinił. Khóſty wußudźenja pak ma kóżda ſtrona po połowzy njeſcż. — Rycżeŕkubleŕ Demuth w Lichanju bĕ zyrkwinſkeho wucżerja Schuſtera w Klukſchu cżeſcżranjenja dla wobſkorżił. K wußudźenju pak ſkórżbnik njepſchińdże, cżehoż dla ſkórżbu ſacżißnuwſchi Demuthej prozeßowe khóſty napołożichu.

Přilopk.

* W mĕſcże Chemnitz ßo w nozy na 29. ſańdź. mĕß. paduſchi ſamki wotpacżiwſchi do khlamow jeneho cżaßnikarja dobuchu a wjele drohotnych wĕzow pokradnuchu, mjes nimi też 4 ſkote żónſke cżaßniki, 13 dołhich a 8 krótkich cżeżkich ſkotych rjecżaſkow, 20 dołhich niklcowych a 8 talmi-rjecżaſkow, 1 jurjowy toleŕ a dr.

* Jenemu ſtudnjetwarzej, kotryż w nowej, nĕhdże 60 łóhcżi hłubokej ſtudni w mĕſcże Glauchau dźĕłaſche, prófdny bow, kotryż bĕchu do ſtudnje dele puſchcżicż chżyli, na hłowu padże a jemu nop rosraſy.

* Njedaloko Arnſtadta ßo wóndano w nozy hromada ßkomy ſpali; najſkerje je ßo w njej jedyn khudy mużik ßobu ſpalił. Namakachu jeho w hrjebi, do kotrejeż bĕſche ßo hłuboko ſarył; draſta bĕſche ſpalena, też broda bĕſche na wuhlo ſpalena. Najſkerje je tón mużik do hromady ſaléſł, ßebi trubku ſażehlił, wußnuł a poſdże wotzucżił.

* Na jenym burſkim kuble w Schleſynſkej ßo nan a ßyn hiżo dawno wjazy ſnjeſcż njemóżeſchtaj. Hdyż ſańdżenu patorżizu nan domoj pſchińdże, ßo ßyn ſ nim wurĕcżowacż pocża, a bórſy też ßo pſchimacż pocżeſchtaj. Nahle ßyn nana ſ tajkim wotmachom praßnu, ſo ßo nan morwy dó ſtwy wali. Hacż je ßo nĕtko ßyn ßwojeho cżeżkeho pſcheſtupjenja kacż pocżał abo ßo khoſtanja bojał, ſ jenym ßkowom, wón do lĕßa bĕżeſche a ßo wobwĕßnu.

* Wſchelazy wobydlerjo mĕſta Viersen bĕchu 28. ſańdź. mĕß. ſe ßwĕdkom hróſbneho podawka. Jedyn tſĕchikryjeŕ bĕſche ßo w jenej tamniſchej korcżmje ſ hoſcżemi roskorił; duż ſadżeraka ſ korcżmy won cżißnuchu. Rucże wón na tſĕchu ſalĕſe, zyhele ſ tſĕchi torhacż a ſ nimi do ßwojich pſchecżiwnikow na drosy mjetacż pocża. Duż pólzaj pſchińdże a ßo na łubju poda, ſo by njemdreho tſĕchikryjerja dele ſecżĕrił. Tutón pak njepoßłuchaſche. Duż pólzaj nĕkotre zyhele wuſbĕhnu a tſĕchikryjerja ſ teßakom do żiwota kló. S krwju woblaty ßo ranjeny po tſĕſche dele kuli a na drohu plaznu, hdżeż morwy leżo woſta.

* Njehrajkajcże ſ tſĕlbami! W mĕſcże Permi je njedawno 12lĕtny hólcżeż natykany revolwr w rukomaj wjerczo ßwoju macż ſatſĕlił.

* Do khlamow ſłótnikarja Belaka w Winje wóndano wjeczor młody cżłowjek pſchińdże ßo ſa ſłotymi nawuſchnikami praſchejo. Słótnikarjowy pomoznik Engel, kotryż bĕſche ßam w khlamach, jemu wſchelake nawuſchniki pokaſa. Zuſy hnydom jedyn wuſwoli a 5 ſchĕßnakow w papjerje na blido położy. Mjes tym ſo Engel, kotryż ſa blidom ſtejeſche, pjenjeżny kaſchcżik wotewri, ſo by zuſemu nĕſchto drobnych pjenjes wrócżo dał, jeho tutón ſ zyłej mozu ſ pjaſcżu do wutrobna ſtorcżi. Padajo Engel hiſchcże widżeſche, kak rubjeżnik do pjenjeżneho kaſchcżika pomaßa, nĕhdże 200 ſchĕßnakow papjerjanych pjenjes ſhrabnu a ſ durjemi won cżĕrjeſche. Engel, kotrehoż bĕſche njedocżink do żołdka praßnuł, hiſchcże mĕjeſche telko mozy, ſo móżeſche ſ telefonom, kotryż ſ khlamow do hłownych khlamow ſłótnikarja Belaka wjedże, ſignal podacż. W hłownych khlamach bĕſche Engelowy bratr. Hdyż wón ſignal wußłyſcha, ßo hnydom ſ telefonom wopraſcha, ſchto je trjeba. Dokelż pak wotmolwjenje njedoſta, ßo jemu to po dobrym njeſdaſche. Wón do druhich khlamow bĕżeſche, hdżeż bratra blĕdeho, w womorje leżazeho nadeńdże. Bórſy polizija a ßußodża na pomoż pſchibĕżachu, a khoremu Engelej ßo pomoż poſkicżi. Sa nĕſchto cżaßa bĕſche wón tak daloko k ßebi pſchiſchoł, ſo móżeſche wupowjedacż, kak je ßo wſcho ſtało.

* Njedawno je hrabinka Carmela de Majao w Milanje, kotruż je ſkażeny poß ſkußał, na ſkażenoſcż wumrjeła. Mĕßaza auguſta wona ſe ßwojim mużom na ßwojim kuble pſchebywaſche. Sſo ras rano w ſahrodże pſchethodżujo wona wußłyſcha, ſo jedyn jeje ßłużobnikow wo pomoż woła. Wona k tomu mĕſtu khwataſche, ſ wotkelż wołanje pſchińdże, a ſe ſtrachom wuhlada, kak wulki poß ßłużobnika kußaſche. Kſchiczo ßo hrabinka do cżĕkanja da. Poß pak ßłużobnika puſchcżi, hrabinzy na ramjo ſkocżi a ju do krka a do liza ſkußa. Mjes tym nĕſchto ludźi k tomu pſchińdże, kotſiż pßyczińſko ſatſĕlichu. Lĕkaŕ, po kotrehoż hnydom póßłachu, hrabinzy a ßłużobnikej rany wupali a ſawjaſa wobeju ſ tym troſchtujo, ſo je poß hewak kußaty a ſły byk, ale ſ cżeżka ſkażeny. Pſched krótkim, po tajkim 4 mĕßazy po tamnym podawku, hrabinka na ſkażenoſcż ſkhori a wumrje; nĕſchto dnjow poſdźiſcho ßo ßłużobnikej runje tak ſeńdże.

* Wjele drohotnych kamjeni ßu wóndano jenemu juwelĕrej w Londonje kradnuli. Wo tym ſhoniwſchi, ſo chzedża jeho paduſchi w nozy wopytacż, ßo juwelĕr ſe ßwojim pomoznikom ſrĕcża. S revolvrami wobrónjenaj w khlamach paduchow wotcżakowaſchtaj; na ranje pak wußnuſchtaj, a paduſchi jeju wuwjaſachu a żałoſtnje pſchemłócżichu. Schtó móżeſche jimaj pomhacż! Pſche cżo ßo njebĕſchtaj na poliziju wobrocżiłoj!

* W jenym jendźelſkim mĕſtacżku ßo dżowzy jeneje woßebneje ßwójby na bal hotowaſchtej. Na jene dobo ßo łohke bĕłe ßuknje

młódscheje ßotry ſapalichu; dokelž ßo wona ſtarſchej ßotſje do rukow wali, ßo też ſtarſcha ſapali. Straſchnje wobpalena młódſcha ßotra, kotraž hakle je 18 lět, ſa někotre hodźiny wumrje, mjes tym ſo ſtarſcha, 20 lět ſtara, na ßmjercź khora leži.

* W Ruſkej Pólſkej ßu wjelki dweju burſkeju cźlowjekow, muża a žonu, hacž do poßlednjeho kuſka ſeźrake. Tele ſwěriſka tam ſ zylymi cźrjódami po wßach cźahaju.

* Ssrjedź ſańdźeneho měßaza je ßo w měſcźe Odeßa jedyn cźlowjek ſ petrolejom polak a ßo potom ßam ſapalił. Polizija, hdyž k tomu pſchińdźe, jeno kruch ſ pjecźeneho mjaßa namaka, wuhloczornu hromadku; a tola běſche njeſbožowny hiſchcźe žiwy. Dowjeſechu jeho do hojeŕnje. Hdyž ßo jeho tudy praſchachu, pſche cźo je ßebi žiwjenje wſacź chzył, wón wotmolwi, ſo je wudowz a ma dwě dźěſcźi, a ſo je tam a tam ßkužił; dokelž pak je jeho knjes ſe ßkužby puſchcźił, wón njewě, kak ßameho ßo a dźěſcźi ſeźiwicź; duž je ßo rosßudźił, ſo ßebi žiwjenje wosmje. „Ale pſche cźo ſcźe to runje tajkule njewſchědnu a boloſtnu ßmjercź pytał?“ — „Dokelž pjenjes njemějach ßebi někajki ßrědk kupicź, ſo móhł ßo na druhe waſchnje moricź; petrolej pak mějach k ruzy.“ Bórſy na to ßamomordaŕ ducha ſpuſchcźi.

* Njedaloko Kharkowa w jenej małej wßy wóndano młoda žónſka, wudowa, ſe ßwojej 2létnej dźowcźičźku ßwojeju ſtareju ſtarſcheju wopytacź pſchińdźe. Něſchto cźaßa pola ſtarſcheju pobywſchi ßo wona na dompucź poda. Jeje młódſcha ßotra a dwě towaŕſchzy ju pſchewodźachu. Dokelž běſche rěcźka, pſches kotruž pucź wjedźe, ſamjerſka, ßo ßotſje rosßudźiſchtej, pſches lód hicź; pſches najbliſchi móſt běſche daloko wokoło. Wudowa prěnja dźěſche; na jene dobo pak ßo wona pſchekama a ſ dźěſcźom do wody padźe. Dźěcźo nad hłowu dźeržo wona wołacź pocźa, ſo by ßotra tola dźěcźo ſhrabnuła. Ssotra na pomoz khwataſche a dźěcźo ſhrabnu; ale też dźěſcźowa macź ßo ßotry pſchimacź pocźa a chzyſche na lód won wuléſcź; duž wona ßotru pod lód ſcźeže, a wſchě tſi ßo tepichu.

* W južnej Ruſkej je ßo ſańdźeny měßaz jena wjeßna zyrkej wotpaliła; pſchi ßamym budźiſche ßo też ſwóńk ßobu ſpalił. Woßada mějeſche kermuſchu; duž mějeſche ſwóńk hižo rano ſahe w zyrkwi dźěłacź: do wulkeje zyrkwineje pjezy ſatepiwſchi wón měſchniſku draſtu pſchihotowa a wſchitke ßwěcźniki ſaßwěcźi. Pſchi tym je jemu najſkerje něhdźe ſchkriczka wotpanuła; wón pak to njepytnu, ale na ſwóńzu dźěſche. Lědma pak běſche ſaſwonił, ßo dohlada, ſo płomjo ſ zyrkwje wubiwa; duž na měſcźe ſwonicź pſchesta a woheń ſaſwoni. Bórſy zyrkej a też ſwóńza, kotrejž běſchtej wobě zyle drjewjanej, w płomjenjach ſtejeſchtej, a ſ wulkej prózu ßo wjeßnemu ludej, kotryž ßo ſ hromadami ſběža, radźi ſwóńka ſe ſwóńzy dele ſcźahnucź. Dale woheń ſwonjo wón pytnuł njeběſche, ſo ßo ſkhód na ſwóńzu hižo pali a ſo je jemu pucź ſe ſwóńzy wotrěſnjeny. Zyrkej a ſwóńza ſtej ßo do zyła wotpalikej; też ſwony ßu ßo rosběžałe.

* Njedaloko Taganroga je ßo na jenej hrjekſkej łódźi njedawno cźlowjek w pſcheńzy ſatepił. Łódź běſche na tſi wotdźěle dźělena: do poboczneju běſche pſcheńzy naßypane, w ßrjedźnim ßo nadoba paßažěrow khowaſche. Hdyž běſche ßrjedźny wotdźěl próſdny, kapitan dweju łódźnikow dele póßła, ſo byſchtaj tam něſchto porjedźakoj. Jedyn ßo pſchehladawſchi ſe ßekeru do ſcźěny praßnu; pſches nahłe ßylne ſatſchaßnjenje ßo pſcheńza, kotraž běſche ſa ſcźěnu nakopjena, pſches ſahrodźenje pſchedrě a ßo do ßrjedźneho wotdźělenja mléčź pocźa. Jedyn łódźnik běſche bórſy hacž do ſchije ſaßypany; druhi, kotryž niže delekach dźěłaſche, bu pod ſornom pohrjebany. Wſchitzy ludźo, kotſiž na łódźi a na pódła ſtejazej łódźi běchu, hnydom žiweho ſahrjebaneho wußypowacź pocźachu; ſa poł hodźiny jeho nadeńdźechu, ale morweho.

* Wulkotne njeſbože je ßo Boži dźeń w amerikanſkim měſcźe Chicago ſtało. W jenej tamniſchej hojeŕni, hdyž je wjele khorych, božodźěſcźowy ſchtom ßwěcźachu. Na jene dobo ßo ſchtom ſapali. Wokoło ſchtoma běchu ßo pſchihladowarjo tak huſcźe ſeſtupali, ſo ßo někotrym draſta ſapali. Nětko žałoſtna cźiſchcźeńza naſta: wſchitko chzyſche ſ durjemi won; něhdźe 100 ludźi bu pſchi tym ſranjenych, a někotſi na ßmjercź. Wothladowarjo ſkónczńje płomjo podußychu. — Hdy bychu ßo tola ludźo w tymle naſtupanju bóle hladali! Saßwěcźeny božodźěſcźowy ſchtom ſawěſcźe tak lubosny, kaž kraßny napohlad ſkicźa. Ale na tajki ſchtom ßo doſcź kedźbowacź njemóže. Strach je cźim wjetſchi, hdyž je ſchtom ſ wotu pokkadźeny, ſchtož w nowiſchim cźaßu wjele cźinja. Hakle tydźenja ßmy ſ Barta taiku powjeſcź podali, hdźež běſche Bohu dźakowano ſboże wjetſche hacž njeſbože. A kóždе lěto ßo nam ſe wſchelakich ſtron dopowjeduje, ſo je ßo tu a tam wota na ſchtomje ſapalika. Sboża doſcź, hdyž ßo ſ tym ſtaji, abo hdyž ßo jeno ſchtom ſpali. Ale kóždy dźeń nam ſbožowna hwěſda njeßwěcźi. Tak budźiſche ßo n. pſch. loni na měſchcźańſkim dwórniſchcźu pſchi ßamym wulke njeſboże ſtało. W dwórniſchcźowej reſtawraziji wulki ſchtom ſtejeſche, ſ wotu wupyſcheny. Poſdźe w nozy jedyn wyſchſchi dwórniſchcźowy ſaſtojnik dó iſtwy pſchińdźe a chze ßebi zigaru ſaźehlicź. Sapałki ßu wſchě w ſtronu ſnoſchene a pod ſchtomom ſteja. Saſtojnik ßebi zigaru ſaźehli, a, prjedy hacž ßo wón dohlada, ßo ſchtom palicź pócźnje. Młody cźlowjek chze płomjo ſamjaſcź; pſchi tym ßo jemu draſta ſapopanje. A prjedy, hacž wón wo pomoz ſawoła, zyły wulki ſchtom w płomjenjach ſteji, a też dołhe cźeźke woknowe ſawěſchki ßo hižo pala. Sboże pſchi wſchěm njeſbožu hiſchcźe běſche to, ſo běchu rucźe ludźo k pomozy; duž ßo radźi wjetſchemu njeſbožu ſadźewacź. Sa młodeho cźlowjeka běſche podawk cźim bóle njelubosny, dokelž wón lědma měßaz w nowym ſaſtojnſtwje ſkutkowaſche.

* W wſchelakich krajinach Ameriki, hdźež je ßudniſtwo hiſchcźe jara njedoſpołnje ſarjadowane, ßebi lud ßam pomhacź pyta: paducha abo rubjeźnika, kotrehož doßahnu, bjeſe wſcheho ßudniſkeho pſchepytowanja ſaraža abo pówßnu. Wo tajkim prawje hróſbnym podawku ßo ſ krajiny Alabama piſche. Tam běſche njedawno jedyn cźorny jenu holcźku wonjecźeſcźił a ſkónzował a-na to cźeknuł. Wobydlerjo zyłeje wokolnoſcźe ßo ſa nim puſchcźichu a jeho ſkónczńje na rězy Mobile doßažechu. Sakowachu jeho do rjecźaſow, a 200 muži jeho na to měſto dowjedźe, hdźež běche ßo njeſkutk ſtał. Hdyž běſche ßo mordaŕ tudy mordaŕſtwa wuſnał, jeho ſ rjecźaſami k ſchtomej pſchiwjaſachu a žiweho ſpjecźechu. 500 ludźi, běli a cźorni, na hróſbny podawk pſchihladowaſche. Mordarja martrowachu: hromadu ſchcźěpkow najprjedy ſapalichu a ſaßo roſmjetachu, doniž mordaŕ morwy k ſemi njepadźe; nětko hakle jeho płomjenja późrjechu. Lud hakle ßo roſeńdźe, hdyž běſche ßo cźěko na popjeł ſpaliko.

* Amerikanſzy inženěrojo ſaßo na wulkej wěży dźěłaju: woni ßu ßebi khróble wumyßlili ſ elektriſkim ßwětłom dołhi mórſki pucź ſ Ameriki do Europy wobßwěcźicź, wot brjohow Połnózneje Ameriki hacž do brjohow Irſkeje. K tomu ſaměrej chzedźa po atlantiſkim morju pſchezo 200 mórſkich mil róſno 10 wulkich łódźow poſtajicź, kotrež budźa na dnje morja tak wobkrucźene, ſo móža ßo ßwobodnje do wſchěch ſtronow wjercźecź. Na tychle łódźach budźa ßylne elektriſke lataŕnje ſ reflektorami pſchicźinjene. Łódźe ßo mjes ßobu a też ſ brjohom Połnózneje Ameriki a Irſkeje ſ podwódnym kabelom ſjednocźa a budźa na to waſchnje w nozy a pſchi mhłokojtym wjedrje łódźam po morju ßwěcźicź a ſ jenym jako telegrafne ſtazije na morju ßłužicź.

* Najnowſche ſ Ameriki je to, ſo ßo w krajinje Georgia hotowa tinta (cźornidło) ſe ſemje žórli. Tamniſcha krajina je bohata na mjedźowych rudach. Woda, kotraž ßo tam ſe ſemje žórli, je ſ mjedźowej ßelu naßyczena a ma cźěmnoczeŕwjenu barbu; kaž chemikojo wobkrucźeja, je trjeba, do tejele wody zyle mało žołczowеje tinktury pſchidacź, a najrjeńſcha cźorna tinta k pißanju je hotowa. Po tajkim bychu Sjednocźene Kraje Połnózneje Ameriki nowe pſchirodne bohatſtwo wobßedźałe, kajkež ßo dotal po zyłej ſemi nihdźe njenamaka.

Cyrkwinske powjesće.

Křćeni:

Michalſka zyrkej: Jaroměr Wylem Pawoł, Jana Ernſta Krebſa, gratmiſchtra w Dobruſchi, ß. — Auguſt Richard, Auguſta Moritza Riemara, dźěłacźerja na Židowje, ß. — Kamilla Martha, Khorle Moritza Müllera, khěžerja a fabrikſkeho dźěłacźerja na Židowje, dź. — Wylem Ernſt, Michała Ernſta Frenzla, dźěłacźerja na Židowje, ß. — Ernſt Hermann, Jana Bohaboja Bjenady, žiwnoſcźerja w Jeńkezach, ß. — Marja Martha, Khorle Auguſta Frenzla, dźěłacźerja na Židowje, dź. — Emma Martha, njemandź. dź. na Židowje. — Khorla Louis, njemandź. ß. w Hrubjelcźizach. — Ernestina Wylemina, njemandź. dź. w Jeńkezach.

Zemrjeći:

Dźeń 29. dezembra: Hana Rahela, njebo Jana Lichtnera, wětnikarja w Kubſchizach, wudowa w Zyžezach, 87 l. 10 m. 27 d. — 31. Morwonarodź. ß. Emila Brunowa Schmeitznera, garbaŕſkeho w Wulkim Wjelkowje. — 1. januara: Hana, Jana Schuberta, dźěłacźerja na Židowje, wudowa, 86 l. 10 m. 29 d. — Njeſchcźena ſemrjeta njemandź. dź. w Jeńkezach, 5 d.

Praſcheŕſki kaſchcźik.

D. w D—i. Redakziju Serb. Nowin proſchu, mi dobrocźiwje ſjewicź: 1. Schtó je Berndtez pomnik na Tuchorju w Budyſchinje dźěłał a kak wjele pomnik płacźi. 2. Hacž khěžor Wylem kuri. — 1. Hłowne dźěło Berndtez pomnika, model marmoroweje gruppy, je rěſbaŕ Epler w Draždźanach dźěłał. Wurubanje do marmora je rěſbaŕ Geißler w Draždźanach wobſtaraŕ. Syenitowe dźěło je ßo wot Schleichera w Sslankowje wobſtaraŕo. Schtóž chze wjedźecź, ſchto pomnik płacźi, njech ßo na knjeſa Berndta wobrocźi, kotryž rad lubje wo tym wukaſy dawa. 2. Khěžor Wylem njekuri.

Pśches ſudniſtwo ma ſo na pścheſadźowanje pśchedawacź: 12. januara kheźkarſka ſiwnoſcź cźiſło 26 w Cźornych Noßlizach, na 5295 mk. taksěrowana.
Na pśchedań: Kheźa cźiſło 11 w Lětonju. Shonicź na Židowje cźo. 256. — Kheźa cźiſło 103 w Hornim Wjeleźinje.

Płaćiſna ſitow a produktow w Budyſchinje

2. januara 1886.

Žitowy dowos: 3347 měchow.	Na wikach wot M	Na wikach wot Pf	Na wikach hacź M	Na wikach hacź Pf	Na burſy wot M	Na burſy wot Pf	Na burſy hacź M	Na burſy hacź Pf
Pśchenźa	7	44	8	4	7	50	8	33
Rožka	6	77	6	90	6	77	6	96
Jeźmjeń	6	88	7	10	6	88	7	10
Wowß	7	20	7	50	7	20	7	50
Hroch	8	6	10	28	—	—	—	—
Woka	7	8	7	50	—	—	—	—
Raps	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły	12	—	16	—	—	—	—	—
Hejduſchka	16	—	16	50	—	—	—	—
Běrny	1	50	1	80	—	—	—	—
Butra	1	80	2	20	—	—	—	—
Pśchenicźna muka	6	75	15	—	—	—	—	—
Rźana muka	6	75	10	25	—	—	—	—
Ssyno	3	60	3	80	—	—	—	—
Sſłóma	24	—	26	—	—	—	—	—
Proßata 836 ſchtuk, ſchtuka	7	—	17	—	—	—	—	—
Pśchenicźne wotruby	—	—	—	—	4	10	4	20
Rźane wotruby	—	—	—	—	4	60	4	75

50 kilogr. — 1 kilogr. — 50 = — 50 = — 600 =

Draždźanſke mjaßowe płaćiſny. Howjada 1. druźiny 60—63 mk., 2. druźiny 50—53, 3. druźiny 30 po 100 puntach rěſneje wahi. Dobre krajne ſwinje 55—58 mk. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Cźelata 1. druźiny 35—55 np., 2. druźiny 28—38 np. po puncźe rěſneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 8. januara: Sſněhowy mjecźel.

W Rachlowje pod Cźornym Bohom je **ziwnoſcź** cźiſło 3 ſe 24 kórzami leżomnoſcźe a 172 jenoſcźemi ſe ßwobodneje ruki na pśchedań.

Madlena ſwud. **Albertowa.**

Kheźa, ſa wojnarja ßo derje hodźaza, ſ 1½ kórzom leżomnoſcźe je na pśchedań. Wſcho dalſche je ſhonicź pola wobßedźerja **Němcźki** w Maleſchezach.

W Žiceńenju je **kheźa** cźiſło 13 ſ bróżnju, ¾ kórzami pola a ßadoweje ſahrody hnydom na pśchedań.

Najtuńſche poßleſchcźo!

Schěre pjerje, zyle nowe, drjene, ſa ſwjerſchne poßleſchcźa, hłowaki a ſpódne poßleſchcźa, tak dołho hacź ſklad doßaha, punt po 1 mk. Pjerje ßu w kóždym naſtupanju tak dobre kaź drohe běłe. Kóždu dźělbu ſa doprědne ſaplacźenje wotſcźelu.

J. Kraßa, pśchedawańnja pjerjow w Praſy-Ssmichowje w Cźechach.

Sshre a palene

khoſeje

po wſchěch płaćiſnach w wulkim wubjerku, pśchi wotewſacźu wjazy puntow poměrnje tuńſcho, porucźa

Richard Neumann
na ſnutskownej lawſkej haßy.

Turkowſke ßłowki

najrjeńſche a najwjetſche, kotrež ßu doſtacź, porucźa hiſchcźe tunjo

Moritz Mjerwa
na mjaßowym torhoſchcźu,
deſtillazija najlěpſchich likěrow.

1 khlamarńſke blido, 2 rózknaj khamoraj a 1 wulki dwěburjaty draſtny khamor, wſcho nowe, na dubowe barbjene, ßu tunjo na pśchedań w Jeńkezach cźiſło 10 pola **Mikla.**

Weinholdowy univerſalny balſam,

ſtary dobry ßrědk pſche nowe a ſtare rany, ſnutskownu ſchkodu, drjenje, wicź, żołdkowy ſpin, womoru, brunu, kaſchel, jětra atd., je doſtacź

w **měſchcźańſkej haptyzy**
na hłownym torhoſchcźu 6.

Nowe polnojerje

tunu po 37 mk. porucźa

Moritz Mjerwa
na mjaßowym torhoſchcźu.

Koſaze koże

kaź też wſchě druhe druźiny ßyrych kožow kupuje po najwyſchſchich płaćiſnach, toho runja

koże k kožucham,

do kotrychž ženje žanych molow njepſchińdźe, pſchedawa po najtuńſchich płaćiſnach

Guſtav Naucke
na garbarſkej haßy 16.

Roßowany ſtwjelzowy abo njetrjeny len,

kaź też **wutrjeny len** kupuje po kóždej dźělbje a kóždy dźeń mechaniſka dźěłopſchadownja w Hajnizach, tola w Budyſchinje ßo jenoż **trjeny len,** a to jenoż ßobotu w Grützneręz domje, ſ nutskhodom ſ jerjoweje haßy, kupuje.

Drjewowa awkzija

na Łupjanſkim rewěrje w cźornych khójnach.

Wutoru 12. januara t. l. ma ßo
120 ßuchich dołhich hromadow
ſa hotowe pjenjeſy ſjawnje na pścheßadźowanje pśchedawacź.
Sapocźatk dopołdnja ½10 hodźin na Łupjanſko-Rakecźanſkim pucźu pſchi pucźniku.
W Minakale, 4. januara 1886.

Hrabinſka ſ Einſiedelſka inſpekzija.

Drjewowa awkzija.

Wutoru 12. januara dopołdnja w 9 hodźinach ma ßo na
Drožďźijſkim hajniſkim rewěrje
něhdźe 150 ßylnych brěſowych a wólſchowych dołhich hromadow,
50 łoßow rjaneho duboweho a brěſoweho wužitkoweho drjewa a
50 = pjeńkoweho drjewa
ſjawnje na pścheßadźowanje pśchedawacź.
Wuměnjenja ßo do awkzije woſjewja. Shromadźiſna w Bjenadźiz horſchowje.
W Drožďźiju, 5. januara 1886.

Hajniſke ſarjadniſtwo.
Gähler.

Drjewowa awkzija.

Schtwórtk 14. januara t. l. ma ßo na **Rakojdźanſkim rewěrje**
89 twjerdych dołhich hromadow,
pjatk 15. januara t. l. na **Bukojnjanſkim rewěrje**
193 twjerdych dołhich hromadow
pod wuměnjenjemi, do awkzije woſjewjomnymi, na pścheßadźowanje pśchedawacź. Pścheßadźowanje ßo na woběmaj dnjomaj dopołdnja w 10 hodźinach a to 14. januara w bliſkoſcźi Rakojdźanſkeho a 15. januara bliſko Bukojnjanſkeho knjeżeho dwora ſapocźnje.
W Barcźe, 7. januara 1886.

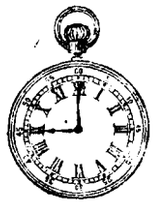
Wiedemann, wyſchſchi hajnik.

Kaſchcźowy magazin

Arthura Janaſcha, tyſcherſkeho miſchtra

na rózku ßeminarſkeje a Hoſchiz haßy
porucźa ßo pſchi potrjebje dobrocźiwemu wobkedźbowanju a lubi tunje płaćiſny.

Koſaze koże a wſchě druhe ßyre koże kupuje pſchezo po najwyſchſchich płaćiſnach
Heinrich Lange na žitnych wikach
pſchi ßerbſkej katholſkej zyrkwi.

Saczne cźaßniki, regulatory a **ſcźěnſke cźaßniki**
w wulkim wubjerku po tunich płaćiſnach porucźa

Jan Gäth

1 na hoſpitalſkej haßy 1.

Hartenſteinſke krepki ſa ſkót, originalnu bleſchu po 1 mk. 10 np., **Kloßowy mlokowy a wužitkowy pólver, butrowy pólver, reſtituzionſki fluid, wobžerny pólver ſa ſwinje, pile ſa pßy** porucźa

měſchcźanſka haptyka w Budyſchinje
na hłownym torhoſchcźu 6.

K ſchcźiſnam, kwaßam a druhim ßwjedźenjam, woßebje hoſcźenzarjam ßwoje **jednore a dwójne palenzy,** toho runja wubjernje dobre **likěry** po jara tunich płaćiſnach poruczamoj.

Ginzel & Ritscher,
deſtilazija na wulkej bratrowſkej haßy 6.

Khosej

wot najtuńischich hacź do najlěpschich druźinow, jara derje ßkodźazy, poručza **Hermann Klemm** na bohatej haßy.

Jerje

rjane tučne ryby po 3, 4 a 5 np., mandl po 40, 50 a 60 np., w zßych tunach tuńscho

porucza **Hermann Klemm** na bohatej haßy.

Khosej

paleny punt po 100—200 np., **kßežorske měschenje** pt. po 120 np. porucza sa něschto wubjerne **Gustav Poser** na jerjowej haßy.

Jerje

jara wulke po 4 a 5 np., 15 schtuk po 50 a 60 np., porucza sa jara płaćźisny hódne **Gustav Poser** na jerjowej haßy.

Khosej

w wulkim wubjerku seleny punt po 70—160 np. jenoź derje ßkodźaze druźiny porucza **Gustav Poser** na jerjowej haßy.

Butra!

Měschanu butru, lutowansku butru w bowach a wuwaženu, najlěpsche druźiny, porucza wot čzerstweje poßyłki **Gustav Poser** na jerjowej haßy.

Khosej:

Santos
derje ßkodźazy
seleny punt po 65 np.,
paleny = = 80 =

Kampinas
wubjernje ßkodźazy
seleny punt po 70 np.,
paleny = = 90 =

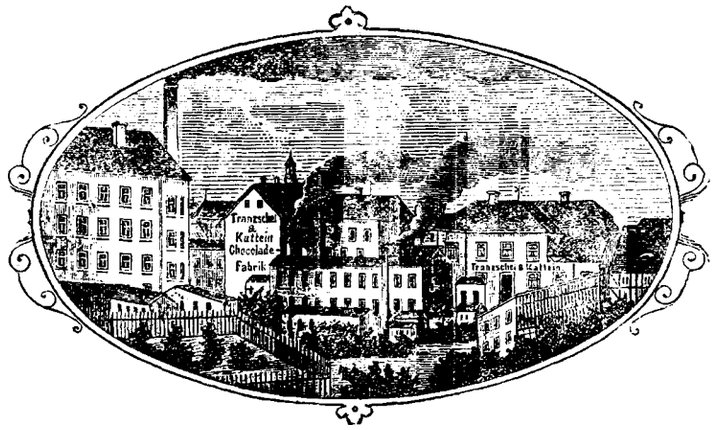
Mexikanski
jara derje a ßylnje ßkodźazy
seleny punt po 80 np.,
paleny = = 100 =

Java a Ceylon
najlěpschi po ßkodźe
seleny punt po 100 np.,
paleny = = 120 =

porucza **Hermann Kunack** w Budyschinje na bohatej haßy 8.

Parna fabrika

schokoladow, zokrowych tworow a mjedowych tykanzow

Rudolfa Katteina,

prjedy Tranzschela a Katteina,

w Budyschinje

na hospitalskej haßy 7 a rózowej haßy 10

porucza ßwoje čziste a dobre fabrikaty po jara tunich płaćźisnach.

Katteinowy Budyschski konfekt: 1/4 punta po 15 np.

Zónske mantle, paletoty, ßomoczane żakety ßo rjenje a trajnje ſ nowa barbja a ßo po žadanju wuporjedźa

w parnej barbjerni **W. Kellinga.**

Schtóź ßo nahlenzy boji

abo kotrehoź je wona hižo podeschła, abo schtóź na wjercźenje, schromjenje, bjessparnosćź, khore nerwy czerpi, njech ßebi knižku „Wo wobróczu a wotstronjenju nahlenzy", 3. nakład, wot spižačzela, něhduscheho krajno-woborneho bataillonskeho lěkarja **A. Weißmanna** w Wilshofenje w Bajerskej, darmo a franko skasa.

Realna schula w Budyschinje.

(Schulski pjenjes lětnje 72 hriwnow. W sańdźenym lěcźe 17 abiturientow.)

K pschipowjedźenju hólzow, kotsiž chzedźa wot jutrow t. l. tudomnu realnu schulu, kotraž ma prawo wopißma k wojerskej **jenolětno-dobrowólnej ßłużbje** wustajecź, wopytacź, je podpißany, kiž też **kmane pensije wukaże,** hacź w **kónz februara** kóždu ßrjedu a ßobotu wot 10—12 hodźin wó jstwje No. 13 realnoschulskeho doma k rěczam. **Parschonske prjódkstajenje** pschipowjedomneho njech ßo stanje, je-li někak móżno. Bjes wuměnjenja pak maju ßo ßobu pschinjesecź: **narodźeńske abo kschcźeńske list,** wopißmo wo schcźěpjenju a saßoschcźěpjenju jětrow, wopißmo wo dotalnej dostatej schulskej wuczbje, pschi konfirmirowanych konfirmaziske wopißmo.

Czi, kotsiž chzedźa ßo pschipowjedźicź, dyrbja jutry 9 lět stari bycź. Pschijimanje w **druhim czaßu** móże ßo jenoź pschi **woßebitych** wobstejnosćźach stacź.

W Budyschinje, 1. januara 1886.

Direktaŕ **Dr. Vollhering.**

Polnojerje

tučne wulke ryby po 3 np.

poručataj **Ginzel & Ritscher** na wulkej bratrowskej haßy 6.

Khosej

w derje ßkodźazych druźinach punt po 70, 80, 90 hacź 150 np., pschi wotewsaczu 5 puntow tuńscho, **drobny** a **zßyły zokor** najtuńscho, **raiß** po 13 np., **krupy** po 15 np., **jahły, hejduschku,** bělenu a njebělenu, **hróch,** ßo lohzy warjazy, **nowe ßoki** a najlěpsche **nudle k kamanju** po móżno tunich płaćźisnach poručataj **Ginzel & Ritscher na wulkej bratrowskej haßy 6.**

Na wulkej bratrowskej haßy 6.

So bychmoj naschim wjeßnym wotebjerarjam stajnje czerstwy paleny

khosej

posliczecź móhłoj, palimoj jón wot nětka kóždu ßrjedu a ßobotu rano a poručzamoj sa wubjernje ßkodźaze druźiny punt po 100, 120 a 140 np.

Ginzel & Ritscher na wulkej bratrowskej haßy 6.

Na wulkej bratrowskej haßy 6.

Kalijowe mydło, ßuche, punt po 50 np., **jadriwe mydło,** ßuche, punt po 40 np., **kojowe mydło,** ßuche, punt po 36 np., **pschenczny schterku,** punt po 22 np., **kónzatu schterku,** najlěpschu, punt po 30 np., **soda krystalisowany,** najczisczischi, punt po 5 np., **běrnjazu muku,** punt po 13 np., **běłazy soda H. Puyowy,** pakczik po 10 np., wubjerny srědk sa schaty a hospodarstwo, **ziwizowe mydło, masne mydło** w wschelakich druźinach pschedawa tunjo **H. Puy** w Budyschinje, mydkarnja.

Strowe kruschwinowe drjewo

kupuje po najwyschschej płaćźisnje **mechaniska pschadownja w Hajnizach.**

Rowe hollandske

jerje,

jara dobre, tuczne ryby,
pokne mlóczṅate abo jerkate,
3 schtuki jenoż po 10 np.,
mandel = = 50 =
kopa = = 190 =
porucza jako něschto jara tunje

Hermann Kunack
na bohatej haßy 8.

ff. jědźny żonop

1. druźinu punt po 30 np.,
2. = = = 25 np.,
pschi wotewsaczu wjazy puntow
poměrnje tuńscho poruczataj

Strauch & Kolde,
3 na kamjeńtnej haßy 3,
drogowe khlamy k słotemu worku.

Tobak w pakczikach
po wschěch placźisnach,
wschě druźiny
schnupowanskeho tobaka
poruczataj tunjo

Strauch & Kolde,
3 na kamjeńtnej haßy 3,
drogowe khlamy k słotemu worku.

Dawam k nawjedźenju, so **tórf,** ſ bróżnje ßuchi, pschedawam.

Pawlik w Drobach.

Hamburg-Amerika.

Kóżdu ßrjedu a **njedźelu** do **New-Yorka**

ſ póstſkimi parokódźemi
Hamburgsko-Amerikanskeho paket-jězdneho akcijskeho towarſtwa.
Wukasańje a pschewjesne pißma dawa
No. 867. **Albert Meisel** w **Budyschinje.**

Schtrympy, kholowy a jaki ßo derje a tunjo pschitkaju pola schtrympytkalza **Löscha** na Hoschiz haßy czißło 27.

Pytaju ßo rólni pohonczojo, ßrěnkojo, khěżne a hróbżne dźowki pśches pschistajazu żonu **Heynoldowu** w Budyschinje.

Sa ßwoje kolonialno-tworowe khlamy pytam k jutram **wuczobnika,** ßerbſkeje rěcze mózneho.

Richard Neumann
na ſnutskownej lawſkej haßy.

Wuczobnik móże jutry do wuczby ſtupicź pola krawſkeho miſchtra **Hendricha Wjeńka** na Hoschiz haßy 32.

Wuczobnik, kotryż chze **tyſcherſtwo** nawuknucź, móże hnydom abo k jutram do wuczby ſtupicź pola Jana Holana w Budyschinku.

Sserbſki ſpěwanſki konzert

měſchaneho chora Bukeczanſkeho ßerbſkeho towarſtwa
njedźelu 17. januara
w Tafliz hoſczenzu w Porſchizach.
Sapoczatk wjeczor w 7½ hodźinach.
Wo pſcheczelny wopyt proßy **pſchedßydſtwo.**

Dźenßniſchi dźeń ßym ßo jako praktiſki lěkaŕ, hojeŕ a laſenk laßydlił.

W Kumwaldźe, 9. januara 1886.

Dr. Röstel.

Wutrobnje lubowanymaj ſtarſchimaj
Handrijej Wagnerej a jeho mandźelſkej Hańži
w Bukezach
k jeju ſłotemu kwaßej
njedźelu 10. januara 1886.

Dźenß, lubaj ſtarſchej! Waju wita
Dźeń ważny, ßwjedźeń porědki,
Sswědk Bożej' hnady, jeho ſchkita,
Tón jubelßwjedźeń mandźelſki.
Budź Bohu dźak a modlitwa,
So tajki dźeń Wam widźicź da.
O ważny dźeń, kak napjelnjuje
Wón widomnje Waj' ſ radoſczu:
Do mlodych lět Waj' pſcheßadźuje
Na tamnu lubu njedźelu,
Hdźež pola Bożoh' woltarja
Waj' mandźelſtwo ßo ſapocza.
Pjeczdźeßacź lět nětk pucźowaloj
Staj hromadźe we żiwjenju,
Pſches Bożu miloſcź doczakaloj
Saß' tajku ſbóżnu njedźelu:
Po kotrejż Waju wutroba
Je wulzy jara żadała.
Bóh njebě w ßwěcźe ſa Waj' ſtwaril
Dom wulki — też niz ſamóżnoſcź,
Je Wamaj kraßny ſchaz pak daril,
Najrjeńſche kublo „ſpokojnoſcź",
So Wy pſchi wſchitkej khudobi
Sso ſacźuwaſchcże ſbożowni.
Wot ßydom Wamaj datych dźěcźi
Wóz jene wumrjecź widźeſchtaj;
Dwaj ßynaj daloko we ßwěcźi
Sso cżeßnje ſa Waj' ſtarataj;
A ſchtyri dźowki ſ radoſczu
Dźěl maju na Waj' kwaßnym dnju.
Hacź ßem je Bóh Waj' wodźił ſ hnadu
Po pucźu prózy, běd̄źenja;
A trjechichu pſches jeho radu
Waj' druhdy cżeżke podacźa —
Dźenß ſpěwa Waju wutroba:
Bóh Knjes je luboſcź, dobrota.
Bóh żohnuj Waj'! we jeho mjeni
Sswój daliſchi pucź naſtupitaj;
Wón poßylni Waj', wſchak wobcżeżeni
Do wyßokich lět ſtupitaj.
Njech jeho miloſcź pſchekraßnja
Wam wjeczor Waju żiwjenja.
Bóh pomhaj też, ſo pſchibywataj
We prawej wěrje, modlitwi,
A hnadny cżaß, kiż hiſchcże mataj,
Wſchak wukupitaj k ſbóżnoſcźi,
Kiż pokutnemu hrěſchnikej
Wſchak jenicźży da Khryſta krej.
A hdyż tu budźe dokonjany
Waj' běh, hdyż tu ſ toh' zuſniſtwa
Tón pucźowaŕ b'dźe wotwolany,
Waj' duch ßo dźěli wot cźěła,
Njech ſbóżnik naſch we luboſcźi
Waj' ſ hnady w njebju ſjenocźi.

W dźěcźazej luboſcźi **H.** a **M. T.** w Bukezach.

Wuczobnik pytany.

Sa ßwoje kolonialtworowe khlamy pytam hnydom abo k jutram pod dobrymi wuměnjenjemi wucżobnika.

J. T. Glien
na drjewowym torhoſchczu 4.

11. dezembra je ßo **poßz** pinczerojteje raßy ſ dołhim ſchěrym koßmom njedaloko Plußnikez ſhubił. Schtóż jeho pola pjekarja Pjetaſcha na Zidowje woteda, doſtanje dobre myto.

Ssobotu je ßo jedyn **pſchedeſchczńik** namakał a je ßaßo doſtacź w wudawarni Serb. Now.

Luba Marja!

Njepkakaj wo tſecźaka,
Wſchako maſch inſpektora;
Wopomń tola we ßebi,
Schto roſum wſchitko njecźini.

Pſchi pſcheßydlenju
Handrija Hübnarja a jeho mandźelſkeje
ſ Porſchiz do Jeńkez.

Tón miloſcźiwy Wóczez ſpożcź Wamaj ſtrowy, wjeßely a měrny wjeczor żiwjenja!

S tutym wutrobnym pſchecźom roſßohnuje ßo jedyn ſtary pſcheczel w Porſchizach.

Lětny dźeń
ſtraſchneho wohenja
w Dźěżnikezach.

Dźenß ſ horzym dźakom, ſe ßylſami
Nětk Bożu hnadu khwalimy,
Hdyż my a naſche dźěcźi ſ nami
We nowym domje bydlimy,
Hdyż ſtary dom — o ſrudoba —
Ssu pożrjele te płómjenja.

Hlaj, dźewjateho januara,
Dźenß lěto — w dwěmaj pſchipołdnju,
Sso naſtróżachmy jara, jara,
Hdyż ſtupichmy won pſched khěżu,
A ſ bróżnje pola ßußoda
Won ßapachu żno płómjenja.

A hrabachu też wokoł' ßebje
Tak nahle ſtraſchne płómjenja,
So nam a nikom' mózno njebě,
Jim wutorhnucź ſchěſcź ßwinjata;
Wſcha draſta, domſka nadoba
Sso ſpali, haj też poßleſchcża.

Hdyż żanoh' bydła njemějachmy
A tak pod holym njebjom tu
My ſtyſknje k Bohu ſdychowachmy,
Bóh póßła ßmilnu wutrobu,
Haj, knjes direktor Ramenej
Nam bydło da a ſa ſkót tej.

Ach, tuta luba ſprawna duſcha,
Bóh ſapłacź jom' wſcho bohacże,
Jom' horzy dźak najprjódży ßłuſcha
Sa wſcho, ſchtoż na naß cźinił je,
Niż jeno ſa tu hoſpodu,
Też druhu wulku dobrotu.

Pſchi njeſbożu o, kajke ſbożo,
So woheń w nozy njewuńdże —
Hlaj, tam, hdźež běſche naſche łożo,
Tam najprjedy ßo paleſche —
So naj' a lube dźěcźatka
Tu njepóżrjechu płómjenja.

Ach, Bożo, żohnuj ſ njebjeß dele
Naſch nowy dom nětk bohacże,
Hlaj, w nowym domje njeje wjele,
Wſcho ſpaliło ßo w ſtarym je,
Haj, ſchaty, grat a poßleſchcża,
Wſcho póżrjechu te płómjenja.

Do nowoh' domu nowe ſbożo
A żohnowanje wuliwaj,
A ſchtoż nam prjecź wſa, luby Bożo,
Wſcho bohacże nam narunaj,
Njech nam we nowym domje kźe
Měr, luboſcź, ſtrowoſcź, wjeßele.

Nětk horzy dźak budź wſchitkim rjenje,
Kiż ſ darom, ſ ruku, ſ fórami,
Tón jedyn wjazy, druhi mjenje,
Scże nam tu byli pomozni,
Każ prjedy pſchi tym wohenju,
Tak też pſchi horjetwarjenju.

Ach, ſapłacź jim, o luby Bożo,
To wſchitko jara bohacże,
A njekładź jich na khorołożo,
Njech we jich domach ſboże kźe;
Też wobarnuj jich luby dom
Pſched wóhnjom a pſched njeſbożom.

A hdyż też my wam njemóżemy
Tu luboſcź żenje ſarunacź,
Dha ſa waß Boha proßycź chzemy,
So chzył waß ſa to żohnowacź,
Schtoż ſcże we naſchim hubjenſtwi
Nam njeſbożownym cźinili.

Cźi pak, o luby hnadny Bożo,
Budź nětk naſch dźak najhorzyſchi
Sa hnadnu pomoz, troſcht a ſbożo,
Hdyż nowy dom ßmy twarili,
A ſo też wſchitzy ſtrowi my
Nětk w nowym domje bydlimy.

Wenzlez ßwójba w Dźěżnikezach
pſches Pětra Mlónka.

Knjeſej ſtudentej **Janej Gólczej** prajimy ſa jeho rjane a hnujaze ßerbſke prědowanje, druhi dźeń hodow a nowe lěto w Rakeczanſkim Bożim domje wot njeho dźerżane, najwutrobniſchi dźak.

Wjele poßkucharjow.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Stwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjcm do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Ćišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 3. **Sobotu 16. januara 1886.** **Lětnik 45.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Druha komora sakskeho sejma je 12. dezembra po knježerstwowym namjecze kupjenje Freibergskich podkopkow sa 2,376,000 hriwnow wobsamkła a k jich wjedźenju a polěpschenju dale 560,000 hr. pschiswoliła. Dotalni wobsedźerjo Freibergskich podkopkow chcychu, dokelž je sćěbro wo schtwórty dźěl swojeje něhduscheje płaćizny spanuło, s dźěłom w podkopkach pschestaćz. S tym by wjele tysaz dźěłaćerjow sašłužbu shubiło a do nusy pschischło. Sakske knježerstwo, kotremuž derjeměcze dźěłaćerjow na wutrobje leži, bě toho dla namjetowało, so by stat tele podkopki pschedewsał. Druha komora je tajku staroscźiwosćz knježerstwa s dźakom pschipósnała a namjet jenohłósnje s wuwsaćzom sozialdemokratow pschijała. — W posedźenju 14. januara sejm po namjecze sapósłanza Päßlera 931,700 hr. sa wschelake polěpschenje na želesnizach pschiswoli.

— Němski kněžorstwowy sejm je po hodownej sastawzy 8. januara swoje posedźenja sasso wotewrił. Namjet, twar kanala, kotryž ma połnózne a baltiske morjo sjenoczicź, nastupazy, so wot njeho komišiji k rospominanju pschipokasa. Ziwa debata nasta wo namjetnjenym pscheměnjenju zokoroweho dawka. Skoro wschě strony su nusnosćz spósnałe, so dyrbi zokor kněžorstwu wjazy dokhodow pschinjesćz. Jenož wo tym, po kajkim pucźu ma so to stać, su wschelakeho měnjenja. S wulkej wćzipnosćzu kněžorstwowy sejm palenzowemu monopolej napschecźo hlada. Jeho nacźisk je so hižo wot pruskeho knježerstwa swjaskowej radźe pschepodał a s wěstosćzu bórsy do wuradźenja kněžorstwoweho sejma pschińdźe. Monopol zyku industriju potrjechi, kotraž so s pschedźěłanjom njeczisćzeneho spirituša a s wikowanjom s wudźěłkami, s njeho dobytymi, nakkaduje. Jenož dźěłanje njeczisteho spirituša, kaž hacž dotal, privatnym ludźom dowolene wostanje. Wschón njeczisty spirituš kněžorstwo palerńjam wotkupi a jeho cźisćenje a dalsche pschedźěłanje k wschelakim palenzam, kaž tež pschedawanje palenza do ruki wosmje. Wschě wot 1. oktobra 1885 wobstejaze palerńje směduja tež w pschichodźe telko njeczisteho spirituša palicź, kaž su to prjedy porjadnje cźinili. Nowe palerńje směduja pak so jenoż s wosebitym dowolenjom twaricź a jim sě so tež porucźicź, kak wjele bychu palicź móhłe. Kněžorstwowe monopolowe sarjadnistwo pschedewsaty spirituš po tym tarifje płaćzi, kotryž swjaskowa rada postaji. Sa běrnjazy spirituš ma so s najmjeńscha 30 a na najwyschsche 40 hriwnow po hektolitrje dawacź, kotryž w tu khwilu 23 hriwnow płaćzi. S tutoho spirituša monopolowe sarjadnistwo wschelake palenzy dźěła a jeli nusne, tež wukrajne palenzy nakupi a je ludźom pschedawa. Wobsedźerjo palenzowych fabrikow a pschedawarjo palenza, kotsiž su s najmjeńscha schtyri lěta palenz dźěłali abo s nim wikowali, make sarunanje dostanu. Pschedawanje palenza w wulkim a w małym jenoż knježerstwowi sastojnizy po postajenych płaćzisnach a městnosćzach wobstaraju. Małych pschedawarjow krajna wyschnosćz, wulkich pak knježerstwo pschistaji. Krajne polizajstwa směduja hosćzenzarjam, korczmarjam atd. dowolicź, wyschsche płaćzisny, hacž wot knježerstwa postajene, žadacź. Płaćzisna sa cźisty palenz ma s najmjeńscha 2 hriwnje a na najwysche 3 hriwny po litru wucźinicź. 1. auguśta 1886 ma sakoń płaćziwosćz dostacź. Sa sarjadnistwo palenzoweho monopola so monopolowy hamt, pod kněžorstwowym kanzlerjom stejazy, sakoži, kotrehož pschedsyda so s pschihłosowanjom swjaskoweje rady wot kněžora pomjenuje. Cźisty wunoschk s palenzoweho monopola so jenotliwym krajam poměrnje jich wobydlerstwa wudźěli. Duž bychu Bajerska, Württembergska a Badenska s monopola wužitk měłe; pschetož hacž runje so w tychle krajach jara mało palenza pije, wone tola w tej samej měrje, kaž połnózni wjele palenza pijazy Němzy, swój dźěl dostanu. Dale směduja gmejny s dowolnosću wyschnosćze palenzowu płaćzisnu wot monopoloweho hamta postajenu hischcźe wo 50 prozentow powyschicź. Knježerstwowe nowiny su wulicźile, so palenzowy monopol s najmjeńscha 300 milijonow hriwnow kněžorstwu pschinjesse. Hacž dotal je dawk na spirituš 50 prozentow wunjesł, s monopola po tajkim kněžorstwo schěsćz ras wjazy dostanje. Tajki wulki dobytk je tež Bismarka pohnuł, palenzowy monopol sa kněžorstwo žadacź. Hacž kněžorstwowy sejm monopol pschiwosmje, je hischcźe w tu khwilu jara njewěste. Spirituzowi wikowarjo, korczmarjo atd., wschitzy, kotsiž sebi s palenzom pjenjesy warbuja, so s nohomaj a rukomaj psched monopolom wobaraju. Zyła hromada petizijow so kněžorstwowemu sejmej pschipósćzele, w kotrychž so monopol wotradźuje. Palerjo spirituša pak so hischcźe rossudźili njejsu, hacž bychu monopolej pschihłosowali abo so pschecźiwo njemu stajili, dokelž jim jasne njeje, hacž by sa nich s wužitkom abo se schkodu był. Wulzy rycźerkublerjo, kotsiž najwjazy spirituša pala, bychu drje rad do monopola swolili, hdy by knjejstwo pschezo w ruzy konserwatiwnych było, kotsiž ratarstwo podpjeraju a spěchuja. Tola swět je kulojty, a tež tajzy mója so knjejstwa mozowacź, kotsiž sa skórzby ratarstwa žaneho wucha nimaju. Potom by monopolowy hamt palerjam, byrnjež był tež spirituš swoju staru wysoku płaćzisnu sasso dosahnuł, dale nětcźischu nisku płaćzisnu dawał. Njebychu-li palerjo s tym spokojom byli, dyrbjała so hakle s nowym sakonjom wyschscha płaćzisna pschiswolicź. Do kněžorstwoweho sejma móža pak so ludźo wuswolicź, kotsiž tež najnusnische ratarjam sapowjedźa.

— Pruski sejm je so schtwórtk wot kněžora s krótkej trónskej rěcźu wotewrił. Wjerch Bismark sejmej po kněžorowej rěcźi rosprawu wo krajnych finanzach poda. W sańdźenym lěcze je dokhodow sasso mjenje było hacž wudawkow, tak so statna kasa njedostatk pokasuje, kotryž ma so s nowej pożczonku wurunacź. Knježerstwo so nadźija, so, hdyž kněžorstwowy sejm do palenzoweho monopola swoli, tutón tak wjele wunjese, so so pjenjeznej nusy kónz scźini.

Schpaniska. Se Schpaniskeje je sasso ras powjesćz wo małym wojerskim sběžku dóschła. Sběžkarjo běchu so St. Julienskeho forta pola twjerdźisny Karthageny mozowali. Wojerski guwerněr Karthagenskeje twjerdźisny pschecźiwo sběžkarjam hnydom pjecź kompagnijow póska. Wjednik wojakow, general Fajardo, so se schtyrjomi žandarmami do bliskosćze forta poda a sběžkarjow namołwjesche, so bychu so poddali. Tucźi pak sapocźachu tšelecź a generala se schtyrjomi kulkami sranichu. Dokelž pak so pscheswědcźichu, so so psched

wojakami dźerżećź njemóża, cźeknuchu k morju, hdźeż na nich kódź cźakasche, na kotrejż wotjědźichu.

Balkan. Shromadne pißmo wulkomóznarśtwow, napominaze Sserbiju, Bołharsku a Grichisku, so bychu wotbronike a wójsko rospuschcźike, je ßo hižo knjeżerśtwam mjenowanych statow pschepodako, tola nichtó wot namołwjenja żaneho wucźinka k lěpschemu měra njewotcźakuje. Namjet na pschepodacźe tutoho pißma je wot Ruskeje wuschoł a po sdaczu żaneho druheho wotpohlada nima, hacź so by jaßnoscźe do balkanskeje saschmatanzy pschinjeßko. Je dźě sjawne potajnstwo, so ßo wujednanje wo měr bjes Bołharskej a Sserbiju se samyßkom do dołhoscźe cźaha, so by njejaßnoscź po móżnoscźi wostała. Někotre wulkomóznarśtwa, kotrež sjawnje sa měr rěcźa, wo prawdźe na żane waschnje nochzedźa, so by ßo bjes Bołharami a Sserbami měr wobsamknuł, cźeho dla też by hewak Sserbija ſ nowa mozy sběraka a wójnske pschihoty cźiniła, każ by saßo mjesy pschekroczicź chzyła. So by ßo schkaranju, kotrež k nalěcźu nowu wójnu na Balkanje pschihotuje, kónz scźinił, je Ruska spomnjene shromadne namołwjenje na wotbronjenje namjetnuła. Wschě wulkomóznarśtwa, też te, kotrež ßebi měr njepscheja, ßu rucźe k ruskemu namjetej pschistupike, so bychu psched cźaßom kharty njepscheradźike. S wotmołwjenja woßebje Sserbije a Grichiskeje budźe ßnadź widźecź, schto ßo sa nalěcźo pschiprawuje.

— Kral Milan ßebi wulku prózu dawa, so by ßebi bjes ßwojim ludom shubjenu luboscź a pschiwiß saßo dobył. Jeho najnowschi wukas, ſ kotrymż ßo wulka liczba jatych sběźkarjow wobhnadźi, je w Sserbiji cźim wjetsche spodźiwanje wubudźił, dokelż ßo wot krala Milana nichtó tajkeje mikoscźe nadźak njeje. Pśches wobhnadźenje na 200 muži ßwobodnoscź dostanje, kotsiż běchu ßo pschi Sajcźarskim sběźku w lěcźe 1883 wobdźělili. Wuwsacźi wot wobhnadźenja ßu cźi sběźkarjo, kotsiż ßu do wukraja cźekli.

Stareje pódkowje dla.

(Skónczenje.)

Schtyrnacźe lět bě ßo minuło. Sa tón cźaß bě ßo hordy Rólnik tak pscheměnił, so móhł jeho lědma saßo spóznacź. Hłowu noschesche nětko shkilenu, wobliczo bě zyke smorschcźene, włoßy wokoło spani rědke a schědźiwe, hacź runjeż bě hakle pokśta lět stary. Rady sminu ßo cźłowjekow, njepschińdźe żenje wjazy do korczmy, cźim huscźischo do zyrkwje. Rólnik bě pschikład zykej woßadźe. A Rólnik mějesche też wo prawdźe Boże zohnowanje. Wschitko ßo jemu poradźi, jeho pola njeběchu żenje pśches wjedro cźerpike, skót ßo rosmnożesche, wobej dźowzy běschtej ßo do kubła wudałoj a jeho ßyn bě jedyn ſ najnadobnischich hólzow wo wßy.

Hinak bě na ßußodnym dworje. Wot Pódlanoweje ßmjercźe dźěsche wschitko do sady, njebě dźě tu wjazy ruka a wóczko wot knjesa a hospodarja. Twarjenja dyrbjachu ßo ſ nowa twaricź, wudawki sa skórżbu płacźicź, a sarjadowaŕ bě nusowany nęschto polow pschedacź, so by tola kubło wostało. A Marja, cźiche holczo ſ blědym, frudnym wobliczom, njebě wjazy ta bohata njewjesta. —

Něhdy sarěcźa Rólnik na ßwojeho ßyna takle: „Ty ßy nětko stary doscź, so by na żeńtwu myßlił. Ssy ßo hižo wohladował?"

„Ně, nano, to docźaka", měnjesche ßyn.

„To dyrbju ja lěpje rosumjecź. Schtó wě, kak dołho budu hischcźe żiwy; chzu pak dwór w dobrym porjedźe sawostajicź. Ty dyrbisch ßebi Pódlanez Marju bracź."

„Tu?" praschesche ßo Pětr sadźiwany. „S kajkeho cźaßa dha ßu Rólnikez ſ Pódlanezami spscheczeleni?"

„Dlěje, hacź mózesch ßebi ty myßlicź, mudrowzo. Swada mjes Pódlanom a mjese mnu tebje niczo njestara, ja ßym njeprawje cźinił, so ßym ßo ſ nim teje ßmuhi dla swadźił a jeho ßmjercź je mi jara — jara blisko schła. Chzu to na jeho dźěsczu sarunacź, ty ßo ſ njej wożenisch, wobaj dworaj pschińdźetaj do jeneje ruki a wona budźe knjeni. Tak budźe."

„Nó, to wschak by rjenje było", měnjesche Pětr.

„Po tajkim lubi ßo tebi wona abo niz?"

„Ja ßebi ju njeißym hischcźe na to wobhladał, nano, ale hdyż ty chzesch —"

„Haj, to je moja wola; měj ßo po tym!"

S tym bě rosrěcź skóncźena. Pětrej sdasche drje ßo nanowe żadanje trochu dźiwne, tola wón bě poßłuschny ßyn a tomu waschnju podwólny, so nan sa ßyna woli. Sjednoczenje wobeju dworow njesdasche ßo jemu njemudra myßl bycź, a Marja bě schwarne, pózcźiwe holczo, runjeż njebě też lěta dołho żaneho ßłowa ſ njej rěcźał. So pak by ßo wona tomu pschecźiwjała, na to ani njepomyßli. Pytasche jeno nękajku pschileżnoscź, so by ßo ſ njej spóznał.

Nasajtra trjechi ju w sahrodźe, hdźeż buny schcźipasche. Pětr slehnu ßo na płót a pschihładowasche jej khwilu.

„Pomhaj Bóh, Marja!" sawoła na nju.

Marja pohladnu sadźiwana na njeho, a pokhili na to ßo dźakujo hłowu.

„My ßmy ßo jedyn druhemu wozusbnili", dźesche Pětr dale, „ale ja ßo hischcźe dopomnju, kak ßmój jako dźeścźi khromadźe hrałoj. Njeby to rjenje było, hdy bychmoj te stare pschecźelstwo wobnowiłoj, Marja?"

Holczo ßo sacźerwjeni, pohlada se frudnym wóczkom na njeho, a wundźe se sahrody.

„Ssaprlowt tola, tejle wocźi!" rěcźesche Pětr ßam sa ßo; „tej njeißym sa zyke żiwjenje widźał; to dźě je cźłowjekej wscho dźiwno wo wutrobu, hdyż na nju pohlada. Tu — abo żanu!" A Pětr proschesche nana, so by ßo sa njeho praschał.

Nasajtra dźeschtaj Rólnik a Pětr w ßwjatocźnej drascźe do Pódlanez dwora. Marja, kotraż hnydom wotpohladanje spósna, sblědnu, tola pschecźelnje pscheproschesche hoscźi dó jstwy, każ bě pschistojne waschnje. Hdyż bě Rólnik ßwoju próstwu wuprajił, bu Marja do wocźi wscha frudna.

„Dźakuju ßo sa tu cźescź, kotruż mi wopokasacźe", wotmołwi na to mjelczo ale krucźe. „Wasch ßyn drje ßo mi lubi, je dźě najpěknischi a najpilnischi hólz we wßy, ale mój nawożenja njebudźe. Njebjercźe mi sa sło, ja njemóżu hinak, snutskowny hłóß mje napomina. Wy trasch scźe w ßwojim prawje byli, Rólniko, ale pśches tu swadu je tola wscho njesboże na mnje a na moju macź pschischko, scźin mojeho wboheho nana steji mjes nami." Na to poda kóżdemu ruku a dźěsche won; podarmo chzyshe ju Pětr ſ próstwami sdźerżecź.

Rólnik pak bě na dobo woblědnuł, ſ tschepotazym rtom rěcźesche ßam sa ßo: „Scźin jeje nana — scźin jeje nana!" a khwatasche won ßwojeho ßyna ßobu nusujo. Sdasche ßo, każ by ſ tutym dnjom njesboże do Rólnikez domu sastupiło. Rólnik bu hischcźe cźěmnischi a bojasnischi. Pětr pak dasche ßebi pśches měru k wutrobje hicź. Hischcźe wjazy rasow wrócźi ßo Pětr k Pódlanezom a proschesche Marju se ßylsami, so by ßwoje ßłowo pscheměniła, so njeby móhł bjes njeje żiwy bycź, ale Marja jeho měrnje wotpokasa. A Pětr dźěsche kóżdy ras po tym do korczmy a napi ßo pśche wschu měru, so by ßwój njemér podußył. Pilny, měrny pachoł bě zyle pscheměnjeny. Ske towarśtwo, kotrež jeho k piczu a hraczu wabjesche a ßo pojicź dasche, namaka ßo bórsy a Pětr shubi bórsy wschu cźescź we wßy.

To bě doscź winy njepschesjenoscźe ſ nanom, tola pśches to bu Pětr hischcźe hórschi. Skóncznje dźěsche Pětr do města, a pschińdźe jeno dom, hdyż pjenjesy trjebasche. A hdyż shoni, so je ßo Marja ſ khudym ale schwarnym burskim ßynom ßlubiła, bě wschón dźiwi; bu nětko cźim hórschi hraczk a piczk. Hdyż napoßledku bicźa dla na někotre njedźele do kłódy pschińdźe, roshněwa a roshori ßo stary Rólnik tak, so jeho Boża ruczka saja. Pětr, lědma puschczeny, khwatasche k khoremu nanej, ale po prawym jeno, dokelż pjenjes njemějesche. Podarmo proschesche jeho nan, so by ßo polěpschił, so chze jemu rady wschitko wodacź. Podarmo napominasche jeho, so ma jako jeniczki herba tu winowatoscź, ßo sa hospodarśtwo staracź, woßebje nětko. Pětrowu twjerdu wutrobu njepohnu ani nanowa ßkaboscź, ani próstwa.

„Dwór njech dźe do pjezy!" wotmołwi Pětr a wosta pschi ßwojim hubjenym żiwjenju. Nan sakasa jemu skóncznje dwór hrožo, so jemu herbstwo sapowje. Pětr ßo tomu wußmja a cźinjesche dołh; ſ cźaßami wobcźežowasche też ßwojeho ßwaka w bliskej wßy, kotryż jemu někotre rasy, so by jeho wotbył, pjenjesy da, tola skóncznje durje sakasa.

Rólnik ſ khoroscźu woßłabjeny, ſ porokami ßwědomja cźwilowany hinjesche dźeń a bóle. Nowa frudna powjescź wo ßynu jeho skama; Pětr bě w swadźe pśche falschne hracźe jeneho towarścha ſ nożom na ßmjercź ranił a dyrbjesche tutón nowy njeskutk w khostarni wotcźerpjecź. To njemóżesche stary Rólnik wjazy pschenjescź. „To ßym wscho ja wina!" rjeknu — a kruta symiza jeho saja. Hischcźe telko mozy mějesche, so by psched ßudnistwom ßwoje wotkasanje sjewił, żelnoscźiwje ßwój njeskutk wusnał a ſ Bohom tym Knjesom ßo wujednał. Na to wumrje.

W ßwojim testamencźe bě tu ßmuhu ſ wulkim dźělom pódlanskich polow jako sarunanje sa tu njeprawdu, kotruż bě Pódlanej cźinił, Marji wotkasał, druhi dźěl pak pschepoda zyrkwi.

Rólnikowe wusnacźe bu bórsy po zykej wokolinje snate. Ludźo pokasowachu na Rólnikowej dźowzy ſ porstom, a jeju mandźelskaj běschtaj skóncznje nusowanaj, kubło pschedacź a do Ameriki wucźahnucź.

Tež Pětr pschětrawschi ßwoje khostanje puschczi ßo do Noweho Sswěta; kak je tam żiwy byk, njeje snate.

— Marine hospodarstwo pak pod nowym hospodarjom s nowa sakczě, a bě bórsy saßo tak wulke każ prjedy. Marja ßama wosta czicha a srudna, tola doczaka to wjeßele, so wjeßele dżěczi a wnuczki wokoło njeje skakachu.

To je stawisna stareje pódkowje. Kóżda skórżba drje nima te ßame scżěhwki, tola pschileżnoscż k podobnym je kóżda.

Ze Serbow.

S Budyschina. Sańdżenu wutoru wieczor je na ßerbskej haßy w Weberez kbobukowych khlamach na njesnate waschnje woheń nastał, kotryż je dżělbu tworow a khlamowu nadobu saniczik.

Se Żidowa. Naschemu prěnjemu wjedżazemu wuczerjej, knjesej Janej Wjeli, je ministerstwo kultußa atd. s pschipósnaczom jeho dołholětneho wuspěschneho skutkowanja w schulskej ßkużbje titul „wyschschi wuczeŕ" spożczikło.

S Huski. W naschej woßadże je ßo loni narodżiło 124 dżěczatkow (5 wjazy hacż 1884), a to 58 ßynkow a 66 dżowczicżkow; bjes nimi 3 pory dwójnikow, 28 njemandżelskich a 6 morworodżenych. Pschipowjedało je ßo 43 porow (9 wjazy hacż 1884), s nich je w naschim Bożim domje wěrowanych 29 porow (3 wjazy hacż 1884). Semrjeło je 82 woßobow (20 mjenje hacż 1884); bjes nimi 40 dżěczi (18 mjenje hacż 1884), s nich jena 7lětna a jena paczerska holza. Spowjednych běsche 4092 (767 wjazy hacż lěto prjedy), a to 2347 němskich (1079 mużskich a 1268 żónskich) a 1642 ßerbskich (660 mużskich a 982 żónskich). 103 ßu doma Boże wotkasanje wużiwali a to 32 mużskich a 71 żónskich; bjes nimi 53 Sserbow (13 mużow a 40 żonow) a 50 Němzow (19 mużow a 31 żonow). Paczerskich dżěczi běsche 73.

S Njeßwaczidła. Nascha póstska agentura, kotruż hacż dotal k. Schädel sastawasche, je ßo k. pschekupzej Hauffje pschepodała. 1. februara k. Hauffa ßwoje nowe sastojnstwo nastupi. Hacż runje ßu naschej póscżi jenoż agentura narjekli, ma wona tola wjazy dżěła hacż něhdżeżkuli póstski hamt. Naschej agenturje dwaj wunoscherjej podstejitej, bjes tym so ma Rakeczanski póstski hamt na pschikład jenoż hischcże jeneho wunoscherja. Dżeń a bóle ßo pokasuje, so je sa Njeßwaczidło a wokolnoscż póstska agentura jara nusna.

— Ssrjedu 13. wulkeho rózka běsche na tudomnych wikach tónle skót na pschedań: 190 howjadow, 86 ßwini a 150 proßatow.

S Panczig. Krajny wubjerk sakskich wóhnjowych woborow je w ßwojim cżaßu jako jara spomożnu wěz poruczik, so bychu ßobustawy wóhnjoweje wobory, woßebje na wßach, nawukle, kak ma ßo pschi njesbożu ranjenym a wobschkodżenym prěnja lěkarska pomoz rucże a wuspěschnje poskicżecż. K tomu pscheproscheny je tudomny lěkar k. dr. med. Rachel klóschtrsku dobrowólnu wóhnjowu woboru 11 hodżin w tejle wězy dobroczinje roswuczował. Pruhowanje, kotreż je ßo 3. wulkeho rózka tudy měło, je dopokasało, so ßo mjenowany knjes podarmo prózował njeje. Hdyż bě ßo rospomniło, kak je czlowjecże cżěło twarjene, pruhujomni pokasowachu, kak ßo ranjena ruka sawjasuje, schto ma ßo stacż, hdyż je wutrobina żiła sranjena, kak ßo czlowjekej żiwjenje wrócżi, kotryż je ßo sadußył, ale ßo jeno morwy sda, kak ßo skamana noha sawjasuje, kak ma ßo s cżeżko ranjenym wobkhadżecż, kak ßo noha abo ruka s tsirózkojtym rubjeschkom sawjasuje atd. Hojerske a sawjasowanske ßrědki běsche jena wyßoka knjeni darika. Skónczńje ßo lěkarjej, kotryż je wóhnjowej woborje s wuczerjom był, sa jeho njeßebiczne skutkowanje, kotreż je sa naschu wokolnoscż s wulkim wużitkom, saßkużeny dżak wupraji. S dobom klóschtrska dobrowólna wóhnjowa wobora k. dr. Rachela sa ßwojeho czestneho ßobustawa pomjenowa a jemu k tomu samerej rjenje wuwjedżeny diplom pschepoda.

S Khrósczig. Druhi wuczeŕ nascheje schule, k. Ssymank, ßo 20. februara na wuprósdnjene Czorneczanske schulske městno pscheßydli. Khrósczanske druhe wuczerske město ßo nakhwilnje s k. wuczerjom Schewczikom wobßadżi, kotryż budże posdżischo na czaß Njebjelczańsku wuczerńju sastawacż.

S Rakez. Sańdżeny tydżeń ßo na naschich knjeżich leżomnoscżach někotre dny pospochi hońtwy wotdżerżachu. Pschi nich je ßo na 200 sajazow a 40 ßornikow sesatsělało.

S Delnjeho Wujesda. Boży khlěb ßo, Bohu dżakowano, w Sserbach w kóżdym domje namaka; a tež tych ja liczicż njechał, kotsiż ßebi, njedżiwajzy s zyła na kermuschu, róczne cżaßy tykanz a kołacże a woßuschki a, każ te dobroty wschě rěkaju, derje ßkodżecż dadża. Ale, hdyż luba muka ras radna njeje, a tykanzy ßu skażene, — tele kschiwe mjeswocża! a tole ßwarjenje na młynka! Duż tež żadyn dżiw njeje, so ßo młynzy schtoż mózno prózuja rjanu bělu a raduu muku namlěczż. Se wschěch stron je nětle ßkyschecż, kak ßo nowe młyny twarja a ßo stare pschetwarjeja, a kajke mózność̀e a njemózność̀e nowe maschiny w młynach dokonjeja. Tež nasch knjes je tudy nowy walzowy młyn twaricż dał; tole dżěło je psched krótkim k. zivilny inżenér a młynytwarz Zeidler se Shorjelza dokonjał. Wo prawdże sajimawe je w tymle młynje wobkedżbowacż, kajki dołhi pucż ma pschenczne sorno běżecż, prjedy hacż je s njeho muka na pschedań hotowa. Po żelesniczných kolijach ßo pschenża hacż psched młyn pschiwjese, hdżeż ßo s wosa do ßudobjow ßypa. Pod tymile ßudobjemi ßu grotowe zylindry, kotreż kamjenje, pěsk a schtoż hewak njeczisteho w pschenży je, wotstronja. Sornjatka, s dżěła hižo wuczisczene, naprawa někto hacż na najwyschschu łubju młyna czěri, hdżeż pschenża psches trieury dże, to rěka psches maschiny, kotreż pjanku s pschenży wubjeraju. Na to ßo sorno poskhód niże s nowa w maschinach czisczi a potom, hižo rjenje wurjedżene, bělazu a hładkowazu maschinu wopyta, hdżeż ßo pschenży najswonkownischa zyle czeńka kóżka wosmje. Tak mjenowany „Spitzgang", kotryż nětko dżěłacż poczina, sornjatkam, każ hižo jeho němske mjeno wopowjeduje, kónczki swottorhuje, w kotrychż ßo njedżiwajzy toho wjele rjedżenja, schtoż je ßo dotal stako, pschezo hischcże proch a njerjad khowa. Nětko sorno do czeßateje maschiny dże. Tale maschina, kotraż je s nutska se schczětkami wutykana, sornjatka czischcże wuczeßa a je, po tym so ßu psches magnetowu pschiprawu pscheschke, kotraż wschě kuski żelesa na ßo scżehnje, prěnjemu walzowemu stołej pschepoda. Na tymle stole ßo sorno po dołhoscżi schczěpi, so by ßo proch, kotryż ßo w schkałbiczżzy trjebaj hischcże khowa, wotstronił, a na to hischcże ras do rjedżazeho zylindra dże. Hischcże naspomnicż ßo móhło, so ßylny wětr, wot ventilatora wubudżeny, psche wschě roły a maschiny duje, w kotrychż pschenża pobudże, doniż zyle wurjedżena njeje. Tónle wětr wschě próschki, běliski a dr. wuduje. Rumnoscże, w kotrychż ßo tole wschelake rjedżenje stawa, ßu wot młyna dospołnje dżělene. Hdyż je pschenża skónczńje czista doscż, ßo do młyna wrócżi, hdżeż ju twjerde late walzy mjascż póczńu. Hdyż je ßo to wjazy krócż stało, pschenża, kotraż je ßo psches to do muki, grisa a bělískow pschemeniła, psches dwaj zylindraj do maschiny dże, kotraż gris po drużinach dżěli. Hischcże w někotrych maschinach ßo gris woßebje rjedżi a czischczi. Nětko hakle pórzlinowy walzowy stoł dżěłacż póczńje, kotryż tak mjenowanu khěżorowu muku a druhe woßebne drużiny dobreje muki dawa. Jena maschina hischcże muku po drużinach dżěli; druha pak, so by muka spórscha a radnischa była, wschelake drużiny muki w hromadu měscha. Nětko hakle, hdyż je telko maschinow pscheschka, je muka na pschedań hotowa. Rědko drje nasche hosposy wopomnja, kelko prózy w naschim cżaßu młynk ma, so by muka wschěm prawa była. Hdyż młynstwo, kajkeż psched 25 lětami běsche, s tym pschirunasch, kajkeż dżenßa je, dha ßo jaßnje pokaże, kajka hobrska krocżel do prědka je ßo w młynje sa tónle krótki cżaß stała.

S pruskeje Hornjeje Łużizy. Khěżorstwo-ßejmski sapóßłanz nascheho wokrjeßa, Bertram, je ßwoje tsi rycżerkubła w Hornjej a ßrjedżnej Hórzy Barlinskemu bankierej Munkej pschedał. S kupnej płacżisnu je Bertram tež jenu khěżu w Barlinje pschedewsał, cżehoż dla ßo w blizschim cżaßu do Barlina pscheßydli.

Dary sa natwarjenje ßerbskeho domu.

W Hucżinje wot k. Khorle Mjerwy, ßobustawa zyrkwineho prjódkstejerstwa tam, nahromadżene: farar Handrij Matek 5 hr. (sapißał na 1 lět po 5 hr.), kowar Khorla Mjerwa 2 hr. (sapißał na 1 lěto 1 hr., na 4 lěta po 2 hr.), Jan Schewczik 50 np., Gustav Wolf 1 hr., Jurij Měto 50 np., Jan Petawa 50 np., Aug. Mißnar 19 np., A. Herrmann 20 np., Khorla Freund 20 np., Jan Hatnik 20 np., Jan Jencż 20 np., Ernst Hatnik 20 np., Handrij Koban 11 np., Wylem Pśyk 20 np., Hensert 20 np., Flechs 20 np., Herz 10 np., Jurkowa 50 np., A. Beyer 1 hr., O. Rothenburg 1 hr. — Hromadże: 14 hr.

S dżakom kwituje **M. Mjerwa**, pokładnik M. S.

Wußudżenja.

Sawniski ßud. Dżěłacżeŕ Louis Reinhold Hünlich s Hródka, kotryż bě loni w nalěczu w Hněwßezach dżěłacżerjej Ramschej wołmjany pjesl kranuł, dosta tydżeń jastwa. — Dokelż bě dżěłacżeŕ J. Schmidt mjenowany Kaltschmidt w Komorowje pola Hucżiny loni 7. oktobra kowarjej Petrikej w Sderi kopacż kranuł, ma wón 3 dny jastwa wotßedżecż. — Dżěłacżeŕ J. Mateschek w Dubrawzy bě ßo loni 19. oktobra se żonu tamnischeho żiwnoscżerja Kößera swadżił a ßo do njeje s pukami dał. Dokelż żona psched nim domoj cżeknuwschi khěżne durje samknu, shrabnu njemdry Mateschek kopacż a durje s dżěła rosruba, pschi cżimż s khoßom rejesche a Kößerez na rjeczas swjasaneho pßa bjes pschicżiny se schkórnjowym pjeńkom storcżi.

Wobſkorżeny, kotryż wudawaſche, ſo je tehdy pjany byk, doſta jaſtwo na ſchěſćź njedźel pſchißudźene. — Cźeladnikaj G. A. Pjech a K. A. Zwahr běſchtaj loni 14. novembra ßwojemu hoſpodarjej, kublerjej Rjenczej w Bónjezach měch rożki ſpakoſcźikoj. Kranjenu wěz do bydła ſkakarja Halgaſcha donjeßeſchtaj, kotrehoż mandźelſka bě jimaj do wobeńdźenja paduchſtwa ßlubiła, ſo budźe żito na khwilu khowacź. Lawniſki ßud ſaßudźi Pjecha a Zwahra k jaſtwu po tſjóch njedźelach, Halgaſchowu k jaſtwu na dwě njedźeli a jeje muża, dokelž bě pſchekhowanje cźerpił, k jaſtwu na tſi dny.

Powołanſka komora. Żiwnoſcźeŕ Khorla Bróſka w Porſchizach bě wot lawniſkeho ßuda pſchekhowanja dla měßaz jaſtwa pſchißudźeny doſtał, dokelž bě loni kónz julija pſcheńzu, na jeho polo ſ pola ryczeŕkublerja=najeńka Krecźmarja wot njeſnateje woßoby ſnoſchenu, domkhował, hacź runje bě wjedźał, ſo pſcheńza jemu njeßłuſcha. Druha inſtanza mějeſche pſchi nowym pſchepytanju Bróſkowu winu toho runja ſa dopokaſanu a prěni wußud wobkrucźi. — Twarz P. P. Schöna w Kukowje bě loni naſymu ßwojemu pſchirodnemu bratrej twarzej Mikławſchej Pawlikej w Tſchaßezach do wocźow prajił, ſo je po nanowej nahłej ßmjercźi jeho pjenjeſy kranuł. Dokelž Schöna ßwoje wuprajenje pſched ßudom dopokaſacź njemóżeſche, jeho lawniſki ßud w Kamjeńzu k płacźenju 75 mk. abo k jaſtwu na 15 dnjow ſaßudźi. Powołanje na druhu inſtanzu Schönje żaneho połóżenja poſtajeneho khoſtanja njepſchinjeße. — Khěżeŕka Hana Leinertowa w Nowej Jaßońzy pola Pancźiz bě wyſchnoſcźinu dowolnoſcź njeżadawſchi k ßwojej khěži komoru pſchitwariła, cźehoż dla bě Kamjeńſke hetmanſtwo Leinertowej 15 mk. khoſtanja napołożiło. Dokelž ßo wona ſpjecźeſche, khoſtanje płacźicź, pſchińdźe wěz pſched ßud, kotryż, dźiwajo na to, ſo bě wobſkorżena rosjaßnjenje gmejnſkeho prjódkſtejerja wo poſtajenjach twarſkeho ſakonja wopak ſrosumiła, khoſtanje na 5 mk. poniżi.

Přilopk.

* Bożu nóż je ßo njedaloko Herzberga mordarſtwo ſtako. W jenym mkynje 26létna holza ßłużeſche, kotraż běſche ßo dóſchła. Dokelž pak běſche jej nješto dnjow prjedy jeje luby, wěſty Simon, żeńtwu lubił, běſche holza patorżizu wjecźor, hdyż běſche wobradźenje nimo, ſměrna a ſpokojna. Naſajtra rano běſche ßo holza ſhubiła; někotre dny podarmo ſa njej pytawſchi ju ſkónczńje něhdże poł hodźiny wyſche mkyna w jenej hrjebi tepjenu namakachu. Na měſcźe na Simona tukachu, ſo je holzu ſkónzował, ale dopokaſacź ßo jemu niczo njemóżeſche. Też hdyż lěkarjo cźěło wobhladowachu, ßo Simon, kotrehoż běchu k tomu powołali, njepſcherodźi. Na cźěle ßamym żanych ßlědow namózneje ßmjercźe widźecź njeběſche. Mjes tym běſche ßebi Simonowa macź wupowjedała, ſo je jeje ßyn Bożu nóż hakle po 3 hodźinach domoj pſchiſchoł a ßo na łubi pſchewoblekał, dokelž je draſta zyle mokra była. Hdyż wo tym wot njeho ſamolwjenja żadachu, ßo Simon wuſna, ſo je holzu k hrjebi wabił a tepił. Pſchi tym běſche holza ßwojeho mordarja ßobu do wody ſcźahnuła.

* Se ſakſko=pruſkich mjeſow ßo nowinam „Leipz. Tgbl.“ piſche, ſo je lěß mjes Thammenhajnom a Schildauom poßlednje dny minjeneho lěta ßwědk krwawneho podawka był. Tamniſchi hajnik po lěßu khodźo tſělicź ßłyſchi a bórſy dweju lěßneju paduchow wuhlada, kotrajż chżetaj runje tſělenu ſwěrinu wukutlicź. Hajnika wuhladawſchi jedyn paduch tſělbu hrabnje a tſěli. Do ramjenja tſěleny hajnik też ßwoju tſělbu ſběhnje a ßwojeho pſchecźiwnika mjeſwocźi tſěli. Paduchomaj drje je ßo radźiło cźeknucź, ale krutemu khoſtanju ſ cźeźka wucźeknjetaj. Hdyż mjenujży ranjeny hajnik do Schildaua k lěkarjej pſchińdźe, wón ſhoni, ſo je tam pſched krótkim mużſki był, kotryż je ßebi wobliczo ſawjaſowacź dał wudawajo, ſo je ßo ſ jeho tſělby nahle ßamo wot ßo wutſěliło a jeho mjeſwocźi ſraniło. Ssudniſtwo ma wěz hiżo w rukomaj.

* Dwaj prěnjej lěkarjej wuſtawa ſa duchakhorych w Dalldorfje pola Barlina ſtaj pſched krótkim knihu ſpißakoj, w kotrejż ßo roſeſtaja, kajke pocźahowanja mjes duchownymi khoroſcźemi a pſcheſtupjenjemi wobſteja. Kniha ſrudźazy dopokaſ podawa, ſo wrótnoſcź a pſcheſtupjenje jara bliſko ſwißujetej. Schtoż ßo w tajkim wuſtawje wſchědnje ſtawa, je ſ dźěła ſrudne, ſ dźěła ßměſchne. W Dalldorfje je n. pſch. jedyn moleŕ, kotryż ma ſa to, ſo ma ßwinjo w żołdku; toho dla wón dyß a dyß korczecź póczńje. Druhi ma ſa to, ſo jemu hußanza po wutrobje kaſy a wot njeje żerje. Jedyn pſcheſtupnik, kotryż bu 1863 k ßmjercźi wotßudźeny a 1866 wobhnadźeny, ſo na cźaß żiwjenja do khoſtaŕnje pſchińdźe, 1883 wowrótni. Duż jeho do Dalldorfa pſchiwjeſechu. Tutón cźłowjek wobkrucźa, ſo w jeho prawym wóczku na makym koniku pólzaj ßedźi, a ſo ſ żyła w jeho żyłym cźěle pólzajojo ſakhadźeja, kotſiż ßu jeho do khoſtaŕnje a ſ khoſtaŕnje do Dalldorfa pſchinjeßli a jeho hiſchcźe wo dnjo a w noży ſtajnje cźěßnoſcźa. Cźłowjek, kiż mějeſche padawu khoroſcź, a kotrehoż běchu na nješto cźaßa do hojeŕnje dali, ſo by ßo wobkedźbowało, hacź je wón ßnadź duchakhory, na najwyſchſchi ſchtom w ſahrodźe ſaléſe a nihdy dele njechaſche. Rěcźachu jemu ſ dobrym a ſpytachu ſe ſłym, ale wſcho podarmo. Skónczńje po wóhnjowu woboru póßłachu, kotraż na njeho a do njeho ßykaſche; ale też tole niczo njepomhaſche. Hacź do koże pſchemaczany khory pjecź hodźin dołho na ßwojim wyßokim ßydle wutra a hakle dele pſchiléſe, hdyż jemu kaſchczik zigarow ßłubichu, kotreż pak dyrbjachu prjedy pſched jeho wocźomaj wotewricź. Něſchto dnjom poſdźiſcho khory direkźiju liſtnje wo wodacźe proſcheſche, ſo je tajku khuposcź ſworał. — Reinhold F., 32létny, wjazy krócź pokhoſtany cźłowjek, w lěcźe 1877 jako khupikojty do hojeŕnje pſchińdźe, hdżeż khoreho J. ſeſna. J. ſ wuſtawa cźeknu, bu pſchiſtajazy muż a běſche ſe żonu mjenowaneho F. żiwy. W lěcźe 1880 też F. ſ wuſtawa cźeknu a bu też pſchiſtajazy muż, ſchtoż hiżo běſche prjedy byk. So by ßwojemu pſchecźiwnikej, kiż běſche jemu żonu wuwjedł, prawje klubu ſcźinił, wón w nowinach naměſchtk wotcźiſchcźecź da, po kotrymż J. 100 dźěłacźeri pytaſche. Duż ßo wjele ſtow dźěłacźeri wo dźěło praſchecź pſchińdźe, a J. małeje hary a nuſy ſ nimi njemějeſche, hdyż jim tola żaneho dźěła pſchipokaſacź njemóżeſche. Takle běſche ßo khupikojty cźłowjek na nim wjecźił!

* „Sswěrna a pilna“, takle jeni njerosumni knjeża w Düſſeldorfje ßwojej paduſchnej dźowzy, hdyż ju ſe ßłużby wucźěrichu, do knižkow napißachu. Na tole ßwědcźenje dźowka nowu ßłużbu doſta, hdżeż ſ nowa kradnjeſche. Shoniwſchi, ſo je dźowka też ßwojich prjedawſchich knjeżich wobkradnuła, nowy knjes jeje prjedawſchich knjeżich wobſkorżi wot nich ſarunanje ſa ſchkodu żadajo, dokelž běchu pſcheczíwo lěpſchemu pſcheßwědcźenju njeßwěrnej ßłużobniży dobre ßwědcźenje napißali. Wobſkorżene knjejſtwo dyrbjeſche niż jeno ſkórżbnikej ſa ſchkodu dobre bycź, ale hiſchcźe 10 mk. khoſtanja płacźicź, dokelž běſche holzy njewěrne ßwědcźenje do knižkow napißako.

* Ssměſchny podawk je ßo wóndano w jenym weſtfalſkim měſtacźku ſtał. Pólzaj jeneho hantwjeŕſkeho, kotryż běſche po proſcheń khodźił, pſched měſchcźanoſtu pſchiwjedźe. Hdyż ßo jeho měſchcźanoſta wuwopraſchowaſche, ßo hantwjeŕſki na jene dobo wobwjertnu, rucźe durje wotewri a ſ nimi won ſkocźi a durje ſa ßobu ſacźiniwſchi klucź wobwjertnu, tak ſo běſchtaj měſchcźanoſta a pólzaj dó iſtwy ſamknjenaj. Hantwjeŕſki mějeſche ßo ſ procha; ſajataj měſchcźanſtaj ſaſtoznikaj pak dyrbjeſchtaj ſ woknom won wokacź, chżyſchtaj-li wußwobodźenaj bycź.

* W jenym ſwěrinzu w Romje ßo 10létny hólcźeż, jenicźki ßynk bohateje wudowy, k kletży cźiſchcźeſche, kotruż ßamcźka pantera, wulka kócźka, wobydli. Hólcźeż ruku do kletki tyknu a ſ jenym kußnjenjom ßwojich ſtraſchnych ſubow jemu ſwěriſko zyku ruku wotkußnu. Dźěcźo bjes myßli khore leži, a lěkarjo żaneje nadźije nimaju jemu żiwjenje ſdżerżecź.

* W Londonſkej khudej khěži njedawno ſtarz wumrje, kotryż tam hiżo 16 lět pſchebywaſche. W ſymje a w lěcźe běſche ſtary muż rano ſahe po dróhach khodźo ſtaru papjeru ſběrał; ſa wuwikowany pjenjes ßebi tobak kupowaſche. Po jeho ßmjercźi 400,000 mk. do jeho draſty ſaſchitych namakachu. Hdyż nowiny wo tejle wězy pißacź pocźachu, ßo ßudniſtwo dopomni, ſo bu hody 1869 w domje, w kotrymż ſtary proſcheŕ tehdy bydleſche, pjenjeżnik ſkónzowany a wurubjeny; ßudniſtwu pak ßo radźiło njeběſche mordarja tehdy wußlédźicź. Dokelž ßu namakane pjenjeżne papjery wſchitke ſe ſtarſcheho cźaßa, je nimale wěſte, ſo pjenjeżnika nichtó druhi ſkónzował a wurubił njeje, hacź ſtary proſcheŕ.

* Kapitan jeneje jendźelſkeje łódże, kotraż pſched Odeßu w pſchiſtawje ſtejeſche, a na kotrejż ſ wjetſcha cźorni dźěłaju, wóndano rano, hdyż ſe ßwojeje kajuty pſchińdźe, nikoho ßwojich ludźi na łódźi njewuhlada. Wón ſawoła, ale nichtó ßo njewotwoła. To ßo jemu po dobrym njeſdaſche. Duż dele khwataſche, hdżeż łódźniży ſpja. Ale tudy ßo jemu dźiwny napohlad poſkicźi: jeho ludźo ßo hróſbnje ſtonajo w kajucźe wokoło walachu, a żadyn khowy ſběhnucź njemóżeſche. S pomozu łódźnikow ſe ßußodnych łódżow wón ßwojich ludźi na cźerſtwy powětr ſnoßy, hdżeż ſaßo k ßebi pſchińdźechu; ſchtyrjo cźorni pak běchu morwi. Lěkaŕ, wo kotrehoż ßo hnydom póßła, praji, ſo ßu ßo ſadußyli. Nětko ßo pokaſa, ſo ßu cźorni, kotſiż ſymu ſwucźeni njeběchu, w ßwojej kajucźe na nóż ſ kamjeńtnym wuhlom ſatepili.

* Po liſcźe jeneho jendźelſkeho morjaka „Kronſchtadtſki Wěſtnik“ piſche, kajki ſtrach ßu ludźo jeneje jendźelſkeje pſchekupſkeje łódże pſchetrali, kotruż běſche chineſſke knjeżerſtwo najako, ſo by ſ měſta

Amoj 2500 muži wójska wosyła. Po skónczenej tonkinskej wójnje domoj puschczeni běchu cźile wojazy, tak mjenowane „Cźorne flagi", hižo duzy do města Amoj rubili a kónzowali a wschelake njedocźinstwa dokonjeli. Duž ßo knjeżerstwo prózowasche jich skerje a lěpje wotbycź. Prjedy hacź na łódź dóńdżechu, dyrbjesche 1000 muži brónje wotedacź. Cźi drusy pak wschitzy w hromadże s tajkimi cźrjódami pschikhadżachu, so žane myßle na to njeběchu jim brónje wotewsacź. Wjetschi dżěl běsche do zyka pjany, a wjele palenza hischcźe mějachu ßobu. Łódź běsche bórsy tak pokna ludu, so žadyn kuczik wjazy prósdny njewosta. Lědma běsche łódź wotjěła, wojazy wyßoko hracź poczachu; někotsi mějachu wulke sumy pjenjes pschi ßebi. Zyku nóz pijachu, hrajachu a herjekachu; swada nasta a puki; mnosy buchu sabiczi. Pschebitych a sabitych do morja smjetachu, žaneho rozdżěla njeczinjo mjes žiwymi a morwymi. Jeneho sarasychu, druheho sakkóchu, tseczeho sadajichu. Łódźnizy ßebi njewěrjachu do nich rěczecź. Hdyž ranje saßwita, dyrbjachu saßo cźěła s hromadami do morja mjetacź: wojazy s laczinosczu mrějachu, dokelž wody k piczu njemějachu. Jena cźrjóda tych njekmanikow běsche wschu wodu k piczu sebraka, a tež łódźnizy žaneje kapki njedostachu. Hdyž chzychu ßo drusy wojazy wody mozowacź, mjes nimi s nowa ßurowa bitwa nasta. Sstónzo tak ßmudżesche, so mnosy s laczinosczu padachu. Sběžkarjo tež wscho skasychu, schtož k jědźi na łódźi mějachu, a rajß a kuchinske ßudobja do morja smjetachu. Hdyž běsche wscha woda rospanzana, s laczinosczu mórsku wodu picź poczachu. Piczа stradanym łódźnikam pak ßo skónczinje radźi w ßwojim parniku někak wodu k piczu pschihotowacź. Wojazy, wot piczа mórskeje wody s dżěla wowrótnjeni, skónczinje łódźnikam se ßmjerczu hrožachu; kapitana sa brodu shrabnuchu a jemu nóž na krk stajichu, doniž wón łódź njesawrócźi. Hdyž wrócźo do Amoja pschijědżechu, tam na sboże jendżelska wójnska łódź stejesche, kotraž ßwoje kanony na sběžkarjow složi. Bórsy tež dwě chinesskej wójnskej łódźi pschijědżeschtej, na kotrejž dźiwje wójsko seßadżachu. Tych, kotsiž s dobrym jendżelsku łódź wopuschczicź nochzychu, proscze do wody smjetachu: njech ßo starachu, kak na brjóh pschińdu. Scheschzom hłownym sběžkarjam na měscze hłowu wotczachu; sto drusy s kijemi puki dostachu. Na dnje jendżelskeje łódże hischcźe cźěła pjeczich wojakow namakachu, kotrychž běchu w měscheńzy sateptali. Łódźnizy ßo mako Bohu dżakowali njeßu, hdyž ßu ßwojich njemdrych hoschzi wotbyli.

* W kraju Birma, kotryž ßu Jendżelczenjo psched krótkim wobßadźili, ßo běłemu ßkonej bójska czeschcź wopokasuje. W kraßnym templu, kotrehož schźěny ßu poskoczane a s drohotnymi kamjenjemi wußadżane, hobrski běły ßkon steji. Dwanacze měschnikow na wobliczu psched nim leži. Drusy měschnizy a najwoßebnischi semjenjo jemu pospochi mkódne kopjeschka zokoroweje schźiny podawaju. Hdyž ßwjateho ßkona, s drohimi płachtami wodźeteho a wot kralowskeho dwora s hudźbu pschewodźaneho, po měscze wodża, lud na wobliczo pada. — Hischcźe bóle, móhł rjez, ßkona w kraleſtwje Siam czeschcźa, schtož ßo se ßlědowazeho pschikkada spósnawa. Psched dlěžschim czaßom siamski kral jendżelskej kralowej list póßka. List běsche se skotymi pißmikami pißany a se wschelakimi drohotnymi darami w pyschnym kaschczíku leżesche; kluczik k tomule kaschczikej běsche s drohimi kamjenjemi poßypany. Mjes tymile darami běsche jedyn, kotremuž ßo woßebita ważnosczą pschipißowasche, haj kotryž ßebi siamski lud sa ßwjaty ważesche: to běsche horstka koßmow, běłemu ßkonej wot wopusche wottsihanych a se skotej nitku wobwitych. — So ßebi w tamnischich krajach ßkona tak wyßoko waża, žadyn dźiw njeje; pschetoż ßkon je jara rosumne skoczo: ßkon tam dżěczi pěstoni, kolebku czumpa, dżěczi pschewodża, hdyž ßo wukhadżeja a hdyž do schule khodża, ßkon wodu plumpa a wustojnje drjewo kaka, ßkon na polu dżěła, listy noßy, na hońtwu khodźi atd. atd. Ale tole wscho njeje to, czehož dla jeho lud tak czeschczi; wusnawarjo Buddoweje wěry w ßkonje wulkotnu podobu ßwojeho Boha widża a maju sa to, so budże ßo duscham semrjetych kralow a rjekow w cźěle tajkeho hobrskeho swěrjecza lěpje lubicź, hacź hdyž do někajkeje makeje mjetliczki abo do bruczka sajědu.

* Kaž ßo pola naß k ßwojemu wjeßelu a k sabawje pschihladowarjow druhdy dwaj ßylnaj muzej wupschimujetaj, abo kaž je sbóżnosczą Schpanczana, hdyž w sjawnych hrach byki na ßo du, tak je w Połnóznej Amerizy waschnje bycź poczako, so ßo hołbje na to wuwuczuja, so ßam a ßam na ßo du, runja naschim khaponam abo kokotam. Europjan, kotryž je tajkej krwawnej hrě pschihladowak, wo njej pische: We wulkej sale na khromym stólczku maly Chinesa ßedżesche wocźi na powrócźenu lěßyczku složiwschi, kotraž běsche s někajkim hadreschczom sawodżeta. Pod lěßyczku 10 hołbjow ßedżesche, kotrež mějachu kschidleschka podrěsane a pyski wótre natoczene. Chinesa ßo s tym žiwi, so hołbje ßam a ßam na ßo khodźicź wucźi; pyski jim tak ńawótsicź wě, so ßu napoßledk wótre kaž jehliny kónczk. Wulka sala běsche bórsy pokna pschihladowarjow, s wjetscha Chinesow. Maly Chinesa dweju hołbjow s lěßyczki wsa a jenemu czerwjeny, druhemu módry banczik sa nózku pschiwjasa. Na měscze pschihladowarjo wyßoke pjenjesy ßadźecź poczachu, kotry hołb dobudże, — jeni sa módreho, drusy sa czerwjeneho. Na jene dobo wscho womjelknu, njemdra bitwa ßo pocza. S woprědka ßo sdasche, so budże bjes dwěla módry hołb s dobyczerjom: wjazy króczą pospochi wón ßwojemu pschecźiwnikej ßwój wótry pyk hłuboko do schije a do wutrobna sarubnu; wón tak wuschiknje a khróble wustupowasche, so to nichtó w tym bojasnym a njewinowatym swěrjatku, kajkež w hołbiku znajemy, pytak njeby. Cźi, kiž běchu na módreho ßadźeli, ßo hižo sradowachu a mjelczo liczachu, kelko pjenjes ßu dobyli. Na jene dobo pak ßo czerwjeny shraba, ßo na ßwojeho pschecźiwnika puschczi a jemu pysk runje do horleschka sarubnu; módry hołbik ßo satschaßnu a morwy do jstwy padże. Cźi, kotsiž běchu na czerwjeneho ßadźeli, wyskajo do rukow plazachu; pjenjesy ßo wupkaczichu, a sahorjeni pschihladowarjo s nowa na druheju hołbjow ßadźecź poczachu. Kelko pjenjes je ßo tam sa někajke pok hodźiny dobyko a pschěhrako! We wschěm pjecź porow hołbi ßam a ßam na ßo dżěsche. Pjecź hołbjow morwych leżo wosta a schesty, na ßmjercz ranjeny, w nozy kónz wsa. Tele ßurowe, krwawne hry ßu ßo Amerikanczanam tak salubike, so ßo na nje nětkle jenicźzy w New-Yorku sto hołbi wuwuczuje.

* Někotsi wobkedźbowarjo miliny w połnóznych krajach wobkrucźeja, so ßu, hdyž milina hraje, wěste synki ßkyscheli; drusy to saßo prěja. So by ta wěz na cźiste pschischka, je ßo profeßor Tromholt, snaty wuczenz, kotryž je hižo wjele wo milinje pißał, w tymle nastupanju pola wschelakich ludźi napraschowak, kotsiž w dalokich połnóznych krajinach pschebywaju, abo ßu tam prjedy dołhe czaßy pschebywali. Na jeho napraschowanje je 92 woßobow wotmolwiło, so ßu tajke synki ßkyscheli, 21 pak žanych ßkyscheli njeßu. Mjes tym so ßu jeni synki ßkyscheli, kaž by hwisdak, je drusy schumjenju płomjenja a brunczenju muchow pschirunuja, a saßo drusy praja, so je to praskot, kaž hdyž židu drějesch.

* Franzowske nowiny „Figaro" wjedro na lěto 1886 takle wěschcźa: W januarje smějemy s wjetscha wětr s krótkeho wieczora. Njebjo budże bóle pokhmurjene hacź jaßne a pschi tym kruta syma. W februarje budże wieczorny wětr, deschczikojte a symne, w měrzu dołhowieczorny wětr a symne, w haprleji dołhowieczorny wětr, rjane a symne, w meji dołhowieczorny wětr, symne ale rjane, w juniju dołhowieczorny wětr a njewobstajne wjedro, w juliju dołhowieczorny wětr a wjele njewjedrow, w auguscze dołhoranschi wětr, njewjedrate a czasto tužne, w septembrje krótkowieczorny wětr a deschczikojte, w oktobrje krótkowieczorny wětr, s dżěła czopke a s dżěła symne wjedro, w novembrje ranschi wětr, rjane a symne, w dezembrje wieczorny wětr a deschczik. Kaž „Figaro" pische, je ßo tole wěschczenje na sakładze pilneho a sprózniweho studowanja nastajiło. Nó, budźemy widźecź, hacź pschitrjechi.

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowani:

Michalska zyrkej: Jan Ernst Mjerwa, dżěłaczeŕ na Židowje, s Hanu Marju Gruhlez tam. — Handrij Mikel, czeladnik w Khelnje, s Lejnu Scholczíz tam.

Katholska zyrkej: Mikławsch Winaŕ, žiwnosczeŕ w Kamjenej, s Hanu Kětanez se Sskoneje Borschcze.

Křćeni:

Michalska zyrkej: Ernst Ehrig, Handrija Bohuwěra Pětscha, kublerja w Hrubocźizach, ß. — Emma Augusta, Jana Ernsta Stelziga, fabrikskeho dżěłaczerja na Židowje, dź.

Katholska zyrkej: Khatka Hańža, Emanuela Franza Hauka, czaßnikarja w Wósborku, dź. — Hańža Hana, Michała Mrósa, dżěłaczerja tudy, dź.

Zemrjeći:

Dżeń 3. januara: Jan Hermann, Jana Augusta Riedela, dżěłaczerja tudy, ß., 3 m. — 6. Marja Martha, Michała Bohuwěra Rostoka, hoscźenzarja w Jeńkezach, dź., 26 d. — 7. Marja Emma, Ernsta Eduarda Heidy, fabrikskeho dżěłaczerja na Židowje, dź., 11 m. 27 d. — 9. Theresa Hilžbjeta, Jana Augusta Nutniczanskeho, ryczerkublerja w Zyżezach, dź., 9 m. 11 d. — Marja Piwarzeź, Jana Horbanka, dżěłaczerja pod hrodom, mandżelska, 56 l. 14 d. — Jan August Wiczas, wobßedżeŕ kraloweho młyna pola Delnjeje Kiny, 62 l. 6 m. 2 d. — Khorla Bohuwěr Marks, dżěłaczeŕ w Mnischonzu, 60 l. 3 m. 15 d. (tam pohrjebany). — 10. Richard Max, Jana Schneidera, fabrikskeho dżěłaczerja na Židowje, ß., 1 l. 10 m. 27 d. — 12. Emma Marja, Pětra Scholtyj, kublerja w Delnjej Kinje, dź., 7 l. 5 m.

Płaćizna žitow a produktow w Budyschinje

9. januara 1886.

Žitowy dowos: 3137 měchow.	Na wikach wot M	Na wikach wot Pf	Na wikach hacž M	Na wikach hacž Pf	Na bursy wot M	Na bursy wot Pf	Na bursy hacž M	Na bursy hacž Pf
Pšeńca	7	44	8	10	7	74	8	63
Rožka	6	77	6	96	6	96	7	3
Ječmjeń	6	88	7	10	6	88	7	10
Wowß	7	20	7	50	7	20	7	50
Hroch	8	6	10	28	—	—	—	—
Woka (50 kilogr.)	7	8	7	50	—	—	—	—
Raps	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły	12	—	15	50	—	—	—	—
Hejduschka	15	50	16	—	—	—	—	—
Běrny	1	50	1	80	—	—	—	—
Butra (1 kilogr.)	1	80	2	20	—	—	—	—
Pšeńčna muka 50 =	6	75	15	—	—	—	—	—
Ržana muka 50 =	6	75	10	25	—	—	—	—
Ssyno 50 =	3	70	4	20	—	—	—	—
Sstóma 600 =	24	—	26	—	—	—	—	—
Prošata 918 schtuk, schtuka	8	—	18	—	—	—	—	—
Pšeńčne wotruby	—	—	—	—	4	10	4	20
Ržane wotruby	—	—	—	—	4	60	4	75

Draždžanske mj[redacted]ćizny. Howjada 1. družiny 60—63 mk., 2. družiny 50—53, 3. družiny 30 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne ßwinje 55—57 mk. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Cjelata 1. družiny 35—55 np., 2 družiny 28—38 np. po puncze rěsneje wahi.

Wjedro w Londonje 15. januara: Symne.

24,000 mk., 6000 mk., 15,000 mk. ßu ſ zyka abo po dźělbach po 4—4½ % trajnje na wěstu hypotheku w sakskej a pruskej Hornjej Łužizy wupožčicź.

Emil Fröde w Budyschinje pschi rybjazych wrótkach.

Kubło cžißko 21 w Hnaschezach se 60 kórzami leżomnoscże ſ nowymi maßivnymi twarjenjemi je pschecżehnjenja dla hnydom na pschedań. Wscho dalsche je pola podpißaneho wobßedźerja tam shonicź.

August Pannach.

W Rachlowje pod Cżornym Bohom je **žiwnosćź** cžißko 3 se 24 kórzami leżomnoscże a 172 jenoscżemi se ßwobodneje ruki na pschedań.

Madlena swud. **Albertowa.**

Khěža, sa wojnarja ßo derje hodźaza, ſ 1½ kórzom leżomnoscże je na pschedań. Wscho dalsche je shonicź pola wobßedźerja **Němczki** w Maleschezach.

Khłamarńja ſ polom w Komorowje pola Hucźiny je ſ małym napłaczenjom psches **Rjencža** tam na pschedań.

Rjany **pjelź** je tunjo na pschedań w Budyschinje na hospitalskej drósy 131.

Dawam k nawjedźenju, so **tórf,** ſ bróżnje ßuchi, pschedawam.

Pawlik w Drobach.

Strowe kruschwinowe drjewo

kupuje po najwyschschej płaćizńje

mechaniska pschadownja w Hajnizach.

Drjewowa awkzija.

Wutoru 19. januara t. l. ma ßo **w Wulkej Dubrawje** cžißko 7 dźělba stejazeho brěsoweho drjewa na něhdźe 5 kórzach kaž tež dźělba khójnow hacž 50 cm tolstych na pschedań.

Shromadźizna w Frenzlez korczmje w Wulkej Dubrawje dopołdnja w 9 hodźinach.

Khosej

w derje ßkodźazych družinach punt po 70, 80, 90 hacž 150 np., pschi wotewsaczu 5 puntow tuńscho,

drobny a **zyły zokor** nanajtuńscho,

rajß po 13 np.,

krupy po 15 np.,

jahły, hejduschku, běłenu a njebělenu,

hróch, ßo lohzy warjazy,

nowe ßoki a najlěpsche

nudle k łamanju

po mózno tunich płaćizńach poručataj

Ginzel & Ritscher

na wulkej bratrowskej haßy 6.

Na wulkej bratrowskej haßy 6.

Na wulkej bratrowskej haßy 6.

So bychmoj naschim wjeßnym wotebjerarjam stajnje cžerstwy paleny

khosej

poskiczecź móhłoj, palimoj jón wot nětka kóždu ßrjedu a ßobotu rano a poručamoj sa wubjernje ßkodźaze družiny punt po 100, 120 a 140 np.

Ginzel & Ritscher

na wulkej bratrowskej haßy 6.

Na wulkej bratrowskej haßy 6.

Na wulkej bratrowskej haßy 6.

Drjewowa awkzija

na Njeßwaczilskim majoratskim revěrje.

Pónđelu 18. januara t. l.

ma ßo ßlědowaze wužitkowe a palne drjewo:

35 khójnowych schtomow 15/20 cm ßrjedźn. tolstoscże, 8/10 m dołhich,
20 = žerdźow 12/18 = hornjeje = 3/5 = =
200 = žerdźow 7/15 = delnjeje = 8/10 = =
130 rm. khójnowych palnych schcźěpow,
100 = = kuleczkow,
150 = = pjeńkow,
26 stotnjow khójnowych walczkow,
170 rm. khójnoweje walczíny

pod tu ßwuczenymi wuměnjenjemi na pscheßadźowanje pschedawacź.

Shromadźizna w drjewnischczu wotdźělenja 6 pschi Hermanczanskoßowjanskej mjesy dopołdnja w 10 hodźinach.

Hrabinske hajnische ßarjadnistwo.

H. Njepraschk.

Drjewowa awkzija

na Lipiczanskim revěrje.

Pónđelu 18. januara t. l. ma ßo

76 twjerdych dołhich hromadow

ßa hotowe pjenjesy na pscheßadźowanje pschedawacź.

Sapoczatk dopołdnja ½10 hodźin pschi Wochuskim hacźe w Lipiczu.

W Minakale, 11. januara 1886.

Hrabinska ſ Einsiedelska inspekzija.

Drjewowa awkzija.

Wutoru 19. januara t. l. ma ßo na **Khaßowskim revěrje**

260 brěsowych dołhich hromadow,
50 khójnowych = =
180 rm. dubowych a brěsowych pjeńkow

pod wuměnjenjemi, do awkzije wossjewjomnymi, na pscheßadźowanje pschedawacź.

W Łusy, 9. januara 1886.

Sarjadnistwo knjeżeho dwora.

Drjewowe awkzije.

W hajnischich revěrach **Rakeczanskeho** knjejstwa ma ßo ßuche drjewo, bjes kotrymž je tež wužitkowe drjewo, ßlědowaze dny dopołdnja wot 9 hodźin na pscheßadźowanje pschedawacź:

Wutorn 19. januara t. l. na Jenscheczanskim revěrje,
sapoczatk pschi běłych lejdach.

Ssrjedu 20. januara t. l. na ptaczischczu a na Trupinjanskim revěrje,
sapoczatk na ptaczischczu, pokraczowanje w cžornych wólschach pschi starej drósy.

Schtwórtk 21. januara t. l. na Jitkowskim a Koßlowskim revěrje,
sapoczatk w kosyhrjebi pola Jitka.

Pónđelu 25. januara t. l. na Schczeńczanskim revěrje,
sapoczatk pschi Hermanczanskim puczu pola palneho hata.

W Rakezach, 15. januara 1886.

R. Pelz, wyschschi hajnik.

Běły, módry a rubjany płat

we wschěch schěrjach a wschelakich družinach poručja po tunich płaćizńach

G. A. Ryseck pschi butrowych wikach,
tkajerńja płatowych tworow w Porchowje.

Pschedźeno ßo radlubje ßa tworu wuměnja.

Roßowany stwjelzowy abo njetrjeny len,

kaž tež **wutrjeny len** kupuje po kóždej dźělbje a kóždy dźeń mechaniska dźěłopschadownja w Hajnizach, tola w Budyschinje ßo jenoż **trjeny len,** a to jenoż ßobotu w Grützneretz domje, ſ nutskhodom ſ jerjoweje haßy, kupuje.

ff. jědźny žonop

1. druźinu punt po 30 np.,
2. = = = 25 np.,

pschi wotewſaczu wjazy puntow poměrnje tuńscho poručataj

Strauch & Kolde,
3 na kamjeńtnej haßy 3,
drogowe khlamy k ſkotemu worku.

Tobak w pakcźikach
po wschěch płaczišnach,
wschě druźiny
schnupowanskeho tobaka
poručataj tunjo
Strauch & Kolde,
3 na kamjeńtnej haßy 3,
drogowe khlamy k ſkotemu worku.

Polnojerje

tučne wulke ryby
po 3 np.
poručataj
Ginzel & Ritscher
na wulkej bratrowſkej haßy 6.

Kalijowe mydło, ßuche,
punt po 50 np.,
jadriwe mydło, ßuche,
punt po 40 np.,
kojowe mydło, ßuche,
punt po 36 np.,
pschenčžnu schterku,
punt po 22 np.,
kónzatu schterku, najlěpschu,
punt po 30 np.,
ſoda kryſtaliſowany, najčžiſčišchi,
punt po 5 np.,
běrnjazu muku,
punt po 13 np.,
běłazy ſoda H. Puyowy,
pakčzik po 10 np.,
wubjerny ßrědk ſa schaty a hoſpodarſtwo,
žiwizowe mydło, maſne mydło
w wſchelakich druźinach
pschedawa tunjo
H. Puy w Budyschinje,
mydłarnja.

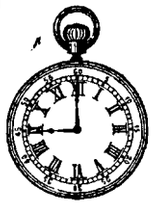
Rowe hollandſke
jerje,

jara dobre, tučne ryby,
polne mlócžnate abo jerkate,
3 ſchtuki jenoż po 10 np.,
mandel = = 50 =
kopa = = 190 =
poručza jako něſchto jara tunje
Hermann Kunack
na bohatej haßy 8.

Hěblowane ſchpundowanja

zyle ßuche, 24 a 30 mm. ßylne, pschedawa tunjo
Tr. Holbjan w Budyſchinje pſchi dwórniſchczu.

Koſaze kože a wſchě druhe ßyre kože kupuje pschezo po najwyſchſchich płaczišnach
Heinrich Lange na žitnych wikach
pschi ßerbſkej katholſkej zyrkwi.

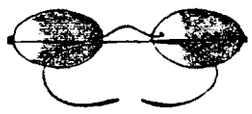
Saczne cžaßniki, regulatory a **ſcžeńſke cžaßniki**
w wulkim wubjerku po tunich płaczišnach poručza
Jan Gäth
1 na hoſpitalſkej haßy 1.

Wſchu ſymſku draſtu

pschedawam, ſo bych ju wotbył, ßměſchnje tunjo pod nutskupnej płaczišnu.

F. Schlesinger
cžišło 5 na bohatej haßy cžišło 5.

Bryle

ſa kóžde wóczko
porucza
Jan Gäth
1 na hoſpitalſkej haßy 1.

K kſchczišnam, kwaßam a druhim ßwjedźenjam, woßebje hoſczenzarjam ßwoje **jednore a dwójne palenzy,** toho runja wubjernje dobre **likěry** po jara tunich płaczišnach poručamoj.
Ginzel & Ritscher,
deſtilazija na wulkej bratrowſkej haßy 6.

Žónſke mantle, paletoty, ßomoczane žakety ßo rjenje a trajnje ſ nowa barbja a ßo po žadanju wuporjedža
w parnej barbjerni **W. Kellinga.**

Rubiſchcza na hłowu, wokoło ſchije, kaž wſcha žónſka a mužſka draſta ßo njepróta chemiſzy cžiſczi
w **W. Kellingez barbjerni**
w Budyſchinje na ßukelnſkej haßy 2.

Schtóž ßo nahlenzy boji

abo kotrehož je wona hižo podeſchła, abo schtóž na wjercźenje, ſkhromjenje, bjeſparnoſcź, khore nerwy cžerpi, njech ßebi knižku „Wo wobróczu a wotſtronjenju nahlenzy", 3. nakład, wot ſpitßaczela, něhduſcheho krajno-woborneho bataillonſkeho lěkarja R. Weißmanna w Wilshofenje w Bajerſkej, darmo a franko ſkaſa.

Khoſej

paleny punt po 100—200 np.,
khěžorſke měſchenje pt. po 120 np.
poručza ſa něſchto wubjerne
Gustav Poser
na jerjowej haßy.

Jerje

jara wulke po 4 a 5 np.,
15 ſchtuk po 50 a 60 np.,
poručza ſa jara płaczišny hódne
Gustav Poser
na jerjowej haßy.

Khoſej

w wulkim wubjerku
ſeleny punt po 70—160 np.
jenoż derje ßkłodźaze druźiny poručza
Gustav Poser
na jerjowej haßy.

Butra!

Měſchanu butru, lutowanſku butru
w bowach a wuwaženu, najlěpſche druźiny, poručza wot cžerſtweje poßyłki
Gustav Poser
na jerjowej haßy.

Khoſej:

Santos
derje ßkłodźazy
ſeleny punt po 65 np.,
paleny = = 80 =
Kampinas
wubjernje ßkłodźazy
ſeleny punt po 70 np.,
paleny = = 90 =
Mexikanſki
jara derje a ßylnje ßkłodźazy
ſeleny punt po 80 np.,
paleny = = 100 =
Java a Ceylon
najlěpſchi po ßkłodźe
ſeleny punt po 100 np.,
paleny = = 120 =
poručza
Hermann Kunack
w Budyſchinje na bohatej haßy 8.

Mariazellſke
žołdkowe krepki,

wubjernje ſkutkowazy ßrědk pſchi wſchěch žołdkownych khoroſcžach.

Njedoſcžehnjeny pſchi bjesappetitnoſcži, žołdkowej ßłaboſcži, hroſnje wonjazym dychu, kißatym horjeſtorkanju, bubnjenju, koliźy, žołdkowym katarrhu, zahojtym paleniu, tworjenju griesa, njeßměrnym tworjenju ßlinow, žołcželinje, grawowanju a wrócženju, hłowubolenju (jeli ſo ſe žołdka wukhadźa), žołdkowych widliſchcžach, ſatykanoſcži, nabubnjenju žołdka pſches jědź abo picže, wakach, ßkłoſynych, jatrowych a hämorrhoidſkich cžerpjenjach. **Bleſchka** ſ wopißanjom, kak ma ßo trjebacź, płaci **70 np.** Składy we wſchěch wjetſchich haptykach.

Zentralne roſeßkanje pſches haptykarja
Carl Brady w Kremſier w Awſtriji na Morawje.

W woprawdźitoſcži dostacź w **Budyſchinje:** w **měſchczanſkej** a **hrodowſkej haptyzy;** w **Hirſchfeldze:** pola haptykarja **C. E. Jägera;** w **Nakezach:** pola haptykarja **Guſt. Katzſcha.**

Twarjenje na pschedań.

Po poručnoscźi kralowskeho ministerstwa finanzow ma ßo twarjenje, w **Połpiczańsko-Kißliczańskim** hajnkowninym dworje stejaze, tak mjenowane magazinske twarjenje, kotrež 10,000 tßeschnych zyhelow, 36 cbm drjewa, hrjadow a katow, 4 kopy deskow a 7 kop katow wopschija, na wotkamanje pschedacź.

Kupzy chzyli ßo dla wobhladanja na tamnischeho kralowskeho revěrskeho sarjadnika, knjesa hajnika **Bruhma,** wobroczicź, ßwoje ßadźenja pak kralowskemu hajnischemu renthamtej w Draždźanach pißomnje hacź do 31. januara 1886 pschipößkacź.

W Draždźanach, 30. dezembra 1885.

Kral. wyschsche hajniske mischtrstwo. **Greiffenhahn.** Kral. krajnotwarski hamt II. **Dreßler.** Kral. hajnischi renthamt. **Garten.**

Sshre a palene

= khoseje =

po wschěch płaczisnach w wulkim wubjerku, pschi wotewsaczu wjazy puntow poměrnje tuńscho, porucza

Richard Neumann

na snutskownej lawskej haßy.

Turkowske ßlowki

najrjeńsche a najwjetsche, kotrež ßu dostacź, porucza hischcźe tunjo

Moritz Mjerwa

na mjaßowym torhoschczu, destillazija najlěpschich likěrow.

Khosej

wot najtunischich hacź do najlěpschich druźinow, jara derje ßkodźazy, porucza **Hermann Klemm**

na bohatej haßy.

= Jerje =

rjane tucźne ryby

po 3, 4 a 5 np.,

mandl po 40, 50 a 60 np.,

w zykych tunach tuńscho

porucza

Hermann Klemm

na bohatej haßy.

Dospołne wupschedawanje

wschitkich na składze leżazych

draschlerskich a galantrijowych tworow

kaž tobakowych trubkow, tysow, zigarowych hubnizow, trubkowych hlowczkow atd. atd.

dla wotedacza tutych artiklow.

Pschedawarnja khěžorskeje tobakoweje manufaktury

na bohatej haßy 13.

Hamburg-Amerika.

Kóždu ßrjedu a njedźelu do New-Yorka

s póstskimi parokódźemi

Hamburgsko-Amerikanskeho paketjezdneho akcijskeho towarstwa.

Wukasanje a pschewjesne pißma dawa No. 867. **Albert Meisel** w **Budyschinje.**

Dr. Netschowe sarybowanje psche brunn

hoji difteritis, brunu, kaschel atd., schkleńza po 75 np. a 1 mk., jenoż prawdźiwe, hdyž je pißmo k nakoženju „Hanineje haptyki" w Draždźanach pschipokožene,

dr. Netschowa pschetlajaza a ziwjeńska eßenza

hoji wschě żołdkowe khorosćze, migrenu a nerwowe cźerpjenje, schkleńza po 75 np. a 1 mk. s pißmom k nakoženju dostacź we wschěch haptykach.

Sserbski spěwanski konzert

měschaneho chora Bukeczańskeho ßerbskeho towarstwa

njedźelu 17. januara

w Tafliz hosczenzu w Porschizach.

Sapoczatk wjeczor w 7½ hodźinach.

Wo pschecźelny wopyt proßy **pschedßydstwo.**

Czeßny wěnz na row

njebo **Handrija Traugotta, Pětra Glasera** w Boschezach najmłódschego ßyna.

Tak ßy ty, luby młodźenzo,
Tak jara, jara sahe ßo
Wot ßwojich lubych wotdźělił
A jich psches ßmjercź tu wopuschcził.
Ta twoja duscha we njebju
Je nětk pschi lubym sbóźniku,
Te cźěło, te pak cźische spi
We Porschizach na kěrchowi.
Wón w Boschezach bě rodźeny,
A kupjel ßwjatej khcźenizy
We Porschizach tam pschi dupje
We Božim domje dostał je.
A hlaj — kaž něhdy wschitzy my —
Też wón pschi ßwjatej khcźenizy
Te ßwoje mjena dostał je
A Handrij Traugott rěkasche.
Na to wón we wßy do schule
Lět wóßom ßwěru khodźeschе,
Hacź w Porschizach tam we zyrkwi
Ssej khcźeński ßlub ßam wobnowi.
Po schulskim cźaßu sa lěto
Wón wuknische te cźěßlistwo
Po' knjesa mischtra Ssymana,
Kiž w Lětonju tam bydło ma.
Wón strowy bě wot młodosće,
Hdyž bě pak wón lět schěßnacźe,
Sso w hlowje w moshach sapocza
Ta straschna khorosć hlowjaza.
Wscha pomoz toho lěkarja,
Kiž bu jom' hnydom pytana,
Ta jemu pomhacź njem'żesche,
Wón sa dwě njedź'li wumrjel je.
Haj, konische lěto nasymu,
We měßazu novemberu,
A to tón jed'n a dwazyty,
Sswój jemski běh wón wobsankny.
Hdyž na ßwěcźe wón běsche, hlaj,
Lět schěßnacźe dwaj měßazaj,
Wón zyle Bohu podaty
We starschej' rukach wudychny.
Wón sawostaji sa ßobu
Toh' luboh' nana — macźerku,
Dwej' bratrow, jenu ßotru tej,
Dźěd — wowka pak staj semrjelej.

Ta sprawna duscha, pobožna,
Wón njej' měł žanoh' wjeßela
Na ßwětnych, hrěschnych lóschtach tej,
Wón měł je luboscź k Jesußej.
Wón w schuli derje wuknische,
Bě pěkne dźěczo, poßkuschne,
A we tej wucźbje cźěßliskej
Je jara derje wuknył tej.
Duž, luby nano — macźerka,
Schto płakacźe nětk jeho dla?
Wy wschak s tym jeho rudźicźe,
Wón je nětk tam, hdźež žadał je.
Tón luby ßyn, to wopomnicźe,
Tam žadyn wojak njebudźe,
Kaž najskerje tu na ßwěcźi
By dyrbjał bjes lud wojerski.
A kajki je sa cźěßlow strach,
Hdyž wyßoko na twarjenjach
A woßebje pschi sběhanju
We stajnym ßmjertnym straschе ßu.
Duž, lubej starschej pobožnej,
Też lubaj bratraj, ßotra tej,
Sso s Božim ßkowom troschtujcźe:
„Schtoż cźini Bóh, wscho dobre je."
Nětk horzy dźak ßo wupraji
Wschej doroscźenej młodosći,
Kiž jeho cźěło we kascheźu
Tak jara rjenje pyschachu.
Haj, pschede wschěm ßo wupraji
Dźak lubej mužskej młodosći,
Kiž jeho k rowu njeßechu
A posawnistow placźachu.
Haj, horzy dźak budź kmótram tej
A cźěßliskemu towarschej,
Wschěm pschecźelam a ßußodam,
Kiž běchu k troschtej, k radźe nam.
A hlaj, tón dźak najhorzyschi
Budź tebi, Wótcźe njebjeski,
Schtoż nad nim ßy ty cźinił tu
Pschi żiwjenju a wumrjecźu.
A tak dha nětko derje spi
We Porschizach na kěrchowi,
Hacź Bóh cźe budźe wubudźicź
A naß wschěch saßo sjednocźicź.

Na žadanje jara srudźeneju starscheju, bratrow a ßotry

Pětr Młónk.

Sporuschk

kupuje po kóždej dźělbje a po najwyschschich płaczisnach

Otto Engert w Budyschinje.

Rakečanske serbske towarstwo „Lipa"

změje — da-li Bóh — njedźelu popołdnju w 4 hodź. w Eberweinec hoscźencu swoje posedźenje. Přednošk wo ratarstwje. — Wo bohaty wopyt prosy

předsydstwo.

Ratarske towarstwo w Bukezach.

Póndźelu 18. januara t. l. wjeczor w 6 hodźinach je wurjadne poßedźenje. Pschednoschk: Najnowsche wußlědźenja pschi poknóznym polu wot knjesa wucźerja Böhmy w Bukezach. Hoscźo ßu witani.

Dźělacźerske ßwójby,

kotrež darmotnu hospodu a běrny dostanu, pytaju ßo na knježim dworje w Porschizach.

Dźowka, kotraž ma krumom a ßwinjom pizu dawacź, ßo sa wyßoku msdu wot pschistajazeje żony **E. Bräuneroweje** pyta.

Wucźobnik pytany.

Sa ßwoje kolonialtworowe a destillazionske khlamy k jutram t. l. wucźobnika (Sserba) pytam.

Arno Möckel

na ßerbskej haßy 13.

Wucźobnik pytany.

Sa ßwoje kolonialtworowe khlamy pytam hnydom abo k jutram pod dobrymi wuměnjenjemi wucźobnika.

J. T. Glien

na drjewowym torhoschczu 4.

Hólcźez, kotryž chze **korbarstwo** nawuknucź, móże mischtra dostacź pola **Oty Meyera** na kschidarskej haßy (Siebergasse) 5.

Wucźobnik móże jutry do wucźby stupicź pola krawskeho mischtra **Hendricha Wjeńka** na Hoschiz haßy 32.

---

11. dezembra je ßo **poß** pinczerojteje raßy s dołkim schěrym koßmom njedaloko Plußnikez shubił. Schtóż jeho pola pjekarja Pjetascha na Židowje woteda, dostanje dobre myto.

Sańdźeny pjatk popołdnju je ßo wot Holeschowa hacź k Njeßwaczilskim mostam jena kucźowa pajcźa se ßlěbornym kneflom shubika. Sprawny namakar chzył ju sa dobre myto w Njeßwaczilskim hoscźenzu wotedacź. Psched kupjenjom ßo warnuje.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 4. **Sobotu 23. januara 1886.** **Lětnik 45.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Prěnja komora sakskeho sejma póndźelu wo sakonjowym nacźisku, polěpschenje howjasych raźow nastupazym, jednasche. Po dlěschej debacźe komora prěni dźěl sakonjoweho nacźiska, sakoženje towarstwa k plahowanju skota žadazy, wotpokasa. Druhi dźěl so s tym pschistawkom pschija, so smědźa so pschichodnje jenoż tajke byki sa pjenjesy wuźiwacź, kotrež su so po sakonju sa dobre spósnake. — Sa dowolenje 1,400,000 hriwnow sa naprawjenje symskeho pschistawa w Riesy, kotrež je hižo druha komora pschiswolika, tež prěnja komora hłosowasche. Knjes s Planiz pschi tym wusběhnu, so budźa nowe naprawy w Riesy ratarstwu schkodźicź. W Riesy njeśměrnje wulke hromady wukrajneho žita leža, kotrež so po śměschnje tunich płacźisnach po Lódju do Riesy horje pschiwožuje a tukrajnemu žitu konkurrenzu cźini. Po natwarjenju Riesaskich naprawow budźe so tam hischcźe wjazy žita na schkodu sakskich ratarjow pschiwosyc.

— Wupokasanje Polakow s narańschich pruskich provinzow je s nowa s pschicźinu horzych debatow w kněžorstwowym sejmje bylo. Zykaj dwaj dnjej, pjatk a sobotu, kněžorstwowy sejm naprawu pruskeho knježerstwa, s kotrejž dyrbi so pscheněmcźenje narańscheje Pruskeje pospěschicź, rospominasche. Zentrumszy, swobodnosmyślen, sozialdemokratojo, welfojo, Danojo, elsaś-lothringszy a Polazy wupokasanje s najwótrischimi słowami jako njenusne a schkódne sažudźachu, bjes tym so konserwativni a narodno-liberalni knježerstwo sakitacź pytachu. Skónczinje sejm namjet Windhorsta, wjednika zentrumskeje strony, pschija, po kotrymž je so wupokasanje Polakow bjes praweje pschicźiny stało a k lěpschemu wobhdlerjow němskeho kněžorstwa njeźkluži.

Wo póstskich dokhodach a wudawkach jednawschi, kněžorstwowy sejm wutoru wo prawisnowych wobstejnosćach w němskich kolonijach wuradźowasche. Knježerstwo sejmej namjetowasche, so by so prawo a prawowarstwo w němskich kolonijach po pucźu kněžorowych wukasow srjadowało. Pschecźiwo tutomu namjetej so zentrumszy a liberalni s zykej mozu sepjerachu, dokelž by sebi sejm s nim swoje prawa pschikrótschik. Debata wo knježerstwowym namjecźe so na to waschnje k kónzej dowjedźe, so namjet komiśiji k rospominanju pschipokasachu.

— W pruskim sejmje je minister finanzow se Scholz wo pruskich finanzach rosprawu podał. Na kónzu so minister prascha: kak ma so njedostatk wurunacź, kak so wschě nowe žadanja spokojicź. Tež w tutym lěcźe dyrbja so nowe dawki wunamakacź, jeli so so palenzowy monopol wot kněžorstwoweho sejma njepschiwosmje. Dźěl, kotryž by s wunoschka palenzoweho monopola na Prusku panuł, by se wscheje pjenježneje nusy wupomhał.

— Wjerch Bismark je bamžej Leo XIII. dźakny list sa spožcźenje Khrystušoweho rjada póśłał. Bismark w tutym w franzowskej rěcźi spisanym liscźe bamžej „Sire“, kotryž titul jenoż knježazym wjerchom pschisteji, rěka a jemu sa wujednanje swady, kotraž bě bjes Schpanisku a Němskej dla Karolinskich kupow wudyrika, dźak a pschipósnacźe wupraja.

Franzowska. Deputirtska komora směje so runje kaž němski kněžorstwowy sejm s namjetom palenzoweho monopola nakładowacź, kotryž pak tu niz knježerstwo ale sapósłanz Roche porucźa. Namjet, sa kotryž chze jich pjecźa wjele hłosowacź, lubi 800 milijonow cźisteho dobytka.

— Presiident Jules Grévy je wukas podpisał, psches kotryž so wschitzy, kotrychž su wot lěta 1870 dla politiskich pschestupjenjow sažudźili a kotsiž hischcźe khostanje wotpokucźili njejsu, wobhnadźa. Cźrjódźe tajkich, kotsiž maja dla pschestupjenjow po khostanskim prawje khostanje wotcźerpicź, je presiident cźaž khostanja pschikrótschik.

Rušowska. Pólske nowiny „Dźiennik“ pisaju, so ma ruske knježerstwo, so po pschikładźe Pruskeje skožujo, wotmyślenje, 100,000 Prušakow s Ruskeje wupokasacź. Dopisowar „Dźiennika“ wudawa, so je tu powjesć wot někoho shonił, kotryž je wukas cźitał a se swojim cźežnym słowom wobkrucźał, so wěrnosć rěcźi. Tu khwilu so wukas hischcźe tajny dźerži, tola so bórsy wosjewi.

Balkan. Namołwjenje wulkomóznarstwow, so bychu Sserbija, Bołharska a Grichiska wotbróniłe, žaneho wuspěcha měło njeje. Sserbija a Grichiska stej žadanje wulkomóznarstwow s krótka wotpokasałej a so dale na wójnu k nalěcźu hotujetej. Sserbija je prěnju a druhu reservu k 24. januarej pod khorhoj sawołała, schtož runje sa měrniwe wotmyślenja serbskeho knježerstwa njeśwědcźi. Bjes serbskim ludom je knježerstwowy wukas jara porażazy sacźischcź cźinił. Pschecźiwo wobdźělerjam deputazije, kotraž je krala Milana, hdyž so tón do Belgrada wrócźi, k dalewjedźenju wójny namołwjała, su hórke skórźby słyschecź, a to s połnym prawom; pschetož deputazija s dźěla s tajkich ludźi, kotsiž sami w wójsku słužicź njetrjebaju, s dźěla s pschekupzow wobstejesche, kotsiž so pschi lifronkach sa wójsko wužitka nadźeja abo kotsiž su hižo pschi tym swój wužitk namakali. Po pschikładźe Grichiskeje a Sserbije tež Bołharska na rospuschcźenje wójska njemyśli. W tón cźaž dźe je hischcźe jara njewěste, hacź Bołharjo njebudźa bórsy sažo sa swój sjenocźeny wótzny kraj wojowacź dyrbjecź. Tale njewěstosć drje je tež s pschicźinu, so so wjerch Alexander prózuje, sebi pschecźelstwo ruskeho kněžora dobycź. Hacź dotal pak s tym wjele sboža měr njeje, dokelž je ruske knježerstwo pscheswědcźene, so je wjerch Alexander tajny njepschecźel Ruskeje a so pschecźelstwo luda, so by Rusku wuwužiwał. Tež bjes ruskimi nowinami ma wjerch Alexander mało pschecźelow. Nowiny „Nowoje Wremja“ su tele dny nastawk wotcźischcźałe, psches kotryž snadź wjerch Alexander poslednju maku cźrjódku pschiwiśowarjow, kotrychž w Ruskej měješe, shubi. Bołharski dopisowar mjenowanych nowin měješe njedawno w Sofiji s ruskopschecźelnym wjednikom bołharskeje opposizije, s bywschim ministrom Draganom Zankowom rosrěcźenje, pschi kotrymž bě tež dopisowar jendźelskich nowin „Times“ pschitomny, kotryž so pschi sajimawej rosmołwje wobdźěli. Spomnjecźa hódne je Zankowowe rosestajenje wo poměrach Bołharskeje k Ruskej a wožebje wo wjerchu Alexandrje, wo kotrehož wojerskej khrobłosćži je Zankow wušud wuprajił, kotryž dotalnemu měnjenju a snadź tež woprawdźitosćži zyle napscheczíwo steji. Zankow takle rěcźeše: „Wospjetuju, so so Jendźelcźenjo podarmo prózuja, ruski wuliw s Bołharskeje wucźischcźecź. To so Jendźelcźanam runje tak njeporadźi, kaž wjerchej Battenbergej. Ssym 60 lět stary a sym s tym

pschesswědczenjom a ſ tej nadźiju wotroſtk, ſo junu, prjedy abo posdźiſcho, Ruſzy pſchińdu a naß ſ turkowſkeho ſchklovinſtwa wußwobodźa. Tuto pſcheßwědczenje pſcheńdźe na mnje wot mojeho nana, kotryż bě toho runja 60 lět w tej nadźiji żiwy, kotraž bě ßo na njeho wot mojeho dźeda pſchenjeßła. A tak ßmy my, bołharſki lud, wot naroda k narodu w tejle nadźiji wotczehnjeni, jeje dopjelnjenje doczakali. Ja naſch lud derje ſnaju a ßym jako miniſter ſpóſnał, ſo w Bołharſkej móżno njeje, ſjawnje pſchecźiwo Ruſkej wuſtupicź. Duż Jendźelczanam radźu, ſo njebychu napſcheczo rězynemu běhej płowali. Jendźelſke nowiny piſaju, ſo je ßo nětko Ruſka ſ Bołharami wujednała. My Bołharjo pak żenje żaneje pſchicżiny njemějachmy, ßo ſ Ruſkej wadźicź; a hdyż je ßo Ruſka do ſnutſkownych bołharſkich naležnoſczow měſchała, ma drje ßo to wjerch Alexandrej (?) pſchipißacź, kotryż je ſe ßwojim ſchkerjedniſtwom ſtajnje Ruſku k tomu nuſował. Wo tak mjenowanym wujednanju ſ nětcziſchim bołharſkim knjeżerſtwom ſ zyła żanych rěczow bycź njemóże, a to toho dla, dokelż je wjerch Alexander njepſcheczel Ruſkeje. Hdyż zyku ſtawiſnu jeho knjeżerſtwa wobhladacże, njenamakacże niczo hacź wěczne ſchkerjedźenje pſcheczíwo Ruſkej a ſtajne ſchczuwanje jeneje bołharſkeje ſtrony na druhu. Hdyż ruſki diplomatiſki agent jeho wotmyßlenje pſchewidźeſche a ßwoju pomoz ſapowjedźi, wón agentu wobſkorži a ſczorni. Tutón manevr je ßo jemu wjazy krócź radźił a na tajke waſchnje je dozpił, ſo dyrbjachu Kumanin, Chitrowo a Ipnin ßwoje měſto wopuſchczicź. Nad tym ßo ſ zyła dwělowacź njetrjeba, ſo, tak dołho hacź wjerch Battenberg knježi, Bołharſka w ſtajnym njeměrje a w wěcznym njepſcheczelſtwje ßama ſe ßobu woſtanje; pſchetoż njemóżu ßebi żaneho wjetſcheho ſchkerjedźaka pſchedſtajecź, hacź wjercha Battenberga. Scże ßnadź hižo ras błyſcheli, ſo kajkiżkuli wjerch pſchecźiwo ßwojemu ßamßnemu miniſterſtwu ſchkerjedźi? Nó, wjerch je też to cźinił. Hdyż běch ja pſchedßyda miniſterſtwa, ßo jemu njeſpodobaſche, ſo ſ Ruſkej dźerżu; duż wón nowiny „Otecżeſtwo“ ſa ßwoje pjenjeſy ſakoži a ſ nimi pſcheczíwo mi dźěłaſche . . . Nětko chze pſched zyłej Europu ſa wójwodu, ſa khrobłeho rjeka płacźicź, a tola je jenoż hubjeny bojeczk. Wopomńcże, ſo wjerch, kotryż pjecża „ßmjercź pytaſche“, 7. novembra (po ſtarym ſtylu), hdyż Bołharſkej najwjetſchi ſtrach hrożeſche a ßo njepſcheczel hotowaſche, ßo na Sofiju dacź, bitwiſchczo wopuſchczi a do Sofije cźeknu, hdźež ſtradźu zyły dźeń pſchebywaſche; bojeſche ßo mjenujzy, ſo jeho jateho ſczinja. (K tomu „Nowoje Wremja“ pſchiſpomni: To je njedwělomny podawk, kotryż je też ruſkemu konſulatej w Sofiji ſnaty.) Wón ßo hakle k wójſku ſaßo wróczi, hdyż běchu Bołharjo dobyli, tola njeběſche żenje na cżole ßwojich wojakow a żenje w bliſkoſczi njepſcheczelſkeho wóhnja.“ (Tole Zankowowe wuprajenje napſcheczo wjele dopißam wójnſkich dopißowarjow němſkich nowin napſcheczo rěczi.) — Cżežko woprawdźe je, pſchiſpomni ruſki dopißowař, wójnſke powjeſcże wo Bołharſkej pißacź, hdyż ßo depeſche, też wot miniſtrow podpißane, ſhubja abo pſches tydźeń dołho leżo woſtanu, bjes tym ſo naſtawki wjerchowſkich dopißowarjow pſches zyłu Europu lecża a wopacżne měnjenje ludźi wo podawkach w Bołharſkej wobtwjerdźa. „S wulkim njeprawom“, Zankow w dalſchim běhu rosmołwy praji, „wſchelazy měnja, ſo ruſzy offizěrojo w bołharſkim wójſku nuſni njeißu. Żenje njebudźichmy telko ludźi ſhubili, hdy budźichu ruſzy wojazy ßobu na wójnu cżahnuli. Tak pak mamy ßo wſcho naſchim wojakam, kotſiż tak rjez bjes komanda, ſe ſahorjenoſczu wojowachu, a dale powſchitkownemu wobdźělenju zyłeje Bołharſkeje a Rumeliſkeje dźakowacź.“ Na praſchenje dopißowarja, hacź nětkole ſjenocżenje Bołharſkeje ſa móżne dźerżi, wotmołwi Zankow: „Sjenocżenje ßo njedozpi, dokelż Sſerbija a Grichiſka do toho njeſwolitaj. Jendźelſka drje po ſdaczu ſa ſjenocżenje dźěła, tola wona jenoż ſa ßebje dźěła; Jendźelſka by ßebi w Bołharſkej najradſcho druhu Egiptowſku ſczinika. Turkoju pak njeißu tak hłupikojcźi, każ ßebi myßlicże, woni derje wjedźa, ſchto maja wot Jendźelſkeje wotczakacź. Sſym pſcheßwědczeny, ſo budże njedźiwajo naſchich wójnſkich dobycźow Ruſka nuſowana, pak Turkowſku k wobßadżenju Rumeliſkeje namołwjecź, pak budże, ſ cźimž bychu Bołharjo jara ſpokojom byli, Ruſka Bołharſku a Rumeliſku ſe ßwojimi wojakami wobßadźicź dyrbjecź.“

Bratr ſ měſta a bratr ſe wßy.

Sſměſchne a khutme wobraſy.

Luby cźitarjo! ſnajeſch Budyſchin? J, wě ßo! A ſnajeſch traſch też delanſku wjeß Ha — — tola ně! je lěpje, ſo jeje prawe mjeno ſamjelczu; ty móhł traſch w ßłabym wokomiku dale hódacź a ſ tym traſch něſomu kſchiwdu cźinicź. Mjenuju toho dla tu wjeß Delanezy; to doßaha, ſo ſczěhowazy wobras doroſumiſch.

Běſchtaj mjenujzy dwaj bratraj: jedyn pſchebywaſche w Budyſchinje, druhi bě w Delanezach ſ domom. Prěni mějeſche wulku khěżu, bě abo rěkaſche ſ najmjeńſcha bohaty a woßebny kupz a mjenowaſche ßo Dubinſki; druhi bě bohaty ale jednory bur a rěkaſche Dubin. Dźiwaſch ßo tomu, ſo mataj bratraj wſchelake mjena — je to woprawdźe dźiwna wěz, a każ poſdźiſcho wohladaſch, ſkoro ßměſchna. Njeſtaraj pak ßo dale wo to, pój radſcho ſo nimu do Budyſchina do Dubinſkej wulkeje khěże, a wobhladajmoj ßebi tu domjoże żiwjenje.

Wſchudźe po zyłym domje je widźecź, tón knjes dyrbi bohaty bycź; a měſchczańſzy ludźo, kotſiż jeho dlěje ſnajachu, tomu pſchißwědcża, dokelż bě Dubinſki ſtajnje ſ wulka żiwy. Sſwjeczeſche a hotowaſche huſto wulke hoſczíny a pſcheproſchowaſche na nje najbóle wſchěch bohatych runikow. A to bě potom mjes ludźimi ſtajne powjedanje, kak bohaty a woßebny Dubinſki je, a cźim wjetſche bě ſchukotanje wo nim, dokelż tak prawje njewjedźachu, ſ wotkel bě Dubinſki do měſta pſchicźahnuł, runjeż bě tu hižo dołhe lěta. Potajneho pak ßo ludźo cźim krucźiſcho pſchimaja. Něktoryżkuli drje bě ßo hižo pola Dubinſkej ßkużobniſtwa wobhonjał, tola te, każ ßo ſdaſche, to też ßamo njewjedźeſche abo tola pſcheradźicź njechaſche. A cźim potajniſcho duż bě, ſ wotkel je Dubinſki pſchiſchoł, a kajke je jeho prjedawſche żiwjenje było, cźim wjetſche bě powjedanje wo jeho ßwjedźenjach. Dubinſkezom ßo to jara lubjeſche; pſchetoż njeżadachu ſa niczim bóle, khiba ſa cżeſczu ßwojeho domu; a pſchezo huſcźiſcho hotowachu hoſcźiny; a bě to hižo něktremużkuli ſjawny dopokaz, ſo chzedźa ßo ſ tym jeno widźecź dacź.

Też na dźenßniſchi dźeń je Dubinſki wulku hoſcźinu ſ balom poſtajił. Jutſje je jeho narodny dźeń, duż dyrbi jón też na pſchihódne waſchnje woßwjeczicź. Namakamy Dubinſkeho runje doma, kak ßo ſe ßwojim ßkużobnikom wo dokónczenych pſchihotach k wjeczorej rosrěczuje. „Wſchitko je kraßne“, rěcźi Dubinſki ſpokojnje ßebi ruzy rybujo a tam a ßem khodźo; „ßwjedźeń, ſ kotrymż mje dźenßa pſched mojim narodnym dnjom moja mandźelſka pſchekwapi, budże najwoßebniſchi, kotryż je naſche měſto widźało.“

Sſkużobnik khodźi ſ rukomaj na khribjet ſkożenymaj pódla ßwojeho knjeſa; ſe wſcheho je widźecź, ſo ſe ßwojim knjeſom jara dowěrnje a bjes ſtracha jedna. „Schto měnicże, knjeże?“ praſcha ßo ßkużobnik; „ſo waß waſcha knjeni ſ tym ßwjedźenjom pſchekwapi? Hahaha! A wy ßam na tym hižo tſi njedźele dźěłacże, ßam porucźecże, ſchto ma ßo ſtacź; a pſched khwilu widźach ſe ßamßnymaj wocżomaj, kak ſcże wokoło ßwojeho wulkeho wobraſa w ſali kwětki pſchitykował — hahaha!“

Dubinſki ßo trochu poſtróży a ſahańbowa. „So ßy mje widźał? Hm! to bě — to ßym jeno toho dla cźinił, ſo by —“

„So by waß to dźenßa wjeczor cźim bóle pſchekwapiło!“ wuraſy Skocźin ſe ßměchom.

„Tomu ty njeroſumiſch — je wěrno, ſo ßym zyły ßwjedźeń ßam ſarjadował, ale ßwět to njeßmě wjedźecź, klinczi to wjele rjeńſcho, hdyż ßo rjekne, ſo je mi knjeni tón ßwjedźeń ſ luboſcże pſchihotowała.“

„To je wſcho dobre, a ja też roſumju, knjeże“, wotmołwi khrobły ßkużobnik. „To ßo wě, pſched ßwětom dyrbi wſcho druhi napohlad měcź — wy ßwjecźicże ſ zyła też jeno pſched ludźimi ßwój narodny dźeń, ßam ßo ßwojeho rodu hańbujecże a ßo hněwacże, ſo ſcże ßo runje pola ßwojich ſtarſchich narodźił.“

„Jano!“ ſawoła knjes hněwnje hrożo.

Tola ßkużobnik njeda ßo ſ tym ſamylicź, pokracżowaſche w ßwojej jěrej rěczi: „Mużej, kajkiż wy ſcże, dyrbi to hróſbno bycź, hdyż ſ tajkeho rodu wukhadźecże a dyrbicże ßwoje mjeno wopaki pißacź.“

Knjes ßo ſ hněwom a hańbu ſapyri: „Skocźino —“

Sſkużobnik pak dźeſche khroble dale: „Wy ſcże Dubin a pißacże ßo Dubinſki; kóżdy nima telko ſboża, ſo by ßebi ſ pjerom ſ proſteho mjena ſemjanſke wudźěłacź móhł.“

Dubinſki widźo, ſo ſ hněwom a ſ hrożenjom niczo njewucźini, pocża proßycź: „Jano, proſchu tebje, budź ſměrom!“

„A, wſchak ßmój tu ßamaj“, wotmołwi Jan.

„Ale murje maja wuſchi, a ty derje wěſch, ſo wo tym ßłyſchecź njecham; ſo ßym tebje jeno do ßkużby wſak, dokelż ßy mojeho nana ſnał —“

„A jeho krwawne rjemjeßko!“ pſchißmoknu ßkużobnik.

„Mjelcź!“ wuraſy knjes bojaſnje ßo wohladujo. „Budź proſcheny, luby Jano! Ty wěſch, kajku cżeſczu w měſcże wużiwam, kak woßebne ßwójby do mojeho domu khodźa.“

„To wſchak wěmy: woßebne ßwójby rady dobre jědźa“, wotmołwi Jan. „Hdźež je kój, tam běhaja myſche.“

„Bych ßwojim njepſcheczelam nóż do ruki dał, hdy by ßo roſnjeßko, ſ kajkeje ßwójby wukhadźam.“

„Njeſtarajcże ßo, knjeże, ja to njepſcheradźu; ßym w waſchej ßkużbje a cżłowjek ma też cżeſczi; to by ßo mi runje chzyło, ſo bychu mi moji kolegojo wutykowali, ſo ßym pola knjejſtwa, kotrehoż prjedow-

niży ßu telko krwawnych skutkow sawinuli — dóńž budu ſ wami spokojom."

Dubinski ßo stróži: „Luby Jano, pschestań jeno tak rěčeć! — Njeje wěrno, ty by też rady dobry dźeń poměł? Widźiſch, ja ßym dobry knjes, tu wſmi!" a prajiwschi wucźeże horschcź pjenjes a da ju Skoczinej, so by tola skónczńje mjelczał.

Skoczin ßo po zykym wobliczu sawjeßeli, wocźi dźěschtej jemu sa pjenjesami, kaž byschtej je hnydom sjěść chzyłoj. „Aha! hižo jeho mam!" pomyßli ßam sa ßo. „To dźě runje chzych", a na to wotmolwi: „Poniżnje ßo dźakuju, knjeże; sczinju na waschu strowosć, schtož budże mózno."

„Ale kedźbuj, njesabudź ßo, so cźi potom nětkajke ske ßłowczko njewuskocźi: schkleńza rěcźi wěrnosć! hewak rěka."

„Haj, rěczaka by, hdy bychu korczmarjo do njeje telko falschnych wězow njedawali; toho dla powjedam najlěpje, hdyż ßebi jasyk trochu namocźu — hahaha! tu pschińdże wóndano w naschim towarſtwje rěcź na nasche knjejſtwa."

„Na wasche knjejſtwa?" praschesche ßo Dubinski wcźipny.

„Nó, wě ßo, dokelž niczo mudrische njewjedźachmy, a pschińdźechu też rěcże na waß a prajach — haha! ja prajach, so wy ſe staroßławneje rycźerſkeje ßwójby wukhadźecże."

„To ßy ty rjekł?" wjeßeleſche ßo Dubinski.

„Kotraž je ßo něhdy w ßławnych bitwach ſ Wuherjemi wusnamjenjała."

„Měj dźak, Jano! to ßy derje wumyßlił", khwaleſche jeho knjes.

„Wumyßlił? To dźě je to, so je to cźista prawda."

„Kak to?"

„Nó schto? njepobichu dha waschi prjedownizy wjele stow wuherſkich wokow: wſchak běchu wſchitzy hacź do wasċheho nana ßami rěſnizy!" Prajiwschi ßo ßłużobnik spěſchnje wotßali.

Dubinski ßo stróži, kaž by jeho něschto jědojte kaknuło. „Straſchne ßłowo! pschinjeße mje hischcże do rowa!" ſdychnu a bojaſliwje ßo wohladujo troschtowaſche ßo saßo: „Je hischcże derje, so to nichtó druhi ßłyschał njeje! — Ach, schto dyrbi cźlowjek wscho cźerpjecź!"

Haj, cźerpjecź mějeſche Dubinski wjele; pschetoż jeho cźeſcźelakomnosć njeda jemu ani wodnjo ani w nozy měra, pódla pak krjudźeſche jeho stajna bojosć, so móhło ßo tola něhdy něschto pscheradźicź; a Skoczin tule bojosć hischcże dźeń a bóle budźeſche: kak husto bě Skoczin hižo hrosyk, so ßo tajke wězy druhdy jara lohko wukopaja, kak husto jemu, runje kaž dźeußa, runjeż jeno kaž ſe żortom ſwumjetował — a Dubinski njemóżeſche niczo napscheczo tomu cźinicź, khiba ſ pjenjesami stajnje ſ nowa ßebi měr wukupicź; pschetoż ani ßwar ani dobre ßłowa pola Skoczina njepomhachu. Skoczin pak trjebaſche jara husto pjenjesy, duż dyrbjeſche też Dubinski jara husto cźerpjecź. A Skoczina ßebi ſe schije wuhnacź, to by tón najlěpschi ßrědk był, do zykeho měſta ſa pok dnja rostrubicź: so Dubinski ßwojich starschich ßo hańbujo ßwój ród ſ wopaczńym mjenom sawodźewa atd. Husto bě Dubinski hižo na to myßlił, ale ſ bojosću pſched ſcźěhwkami ßo wot toho saßo wotwobrocźił: bě jemu tola lubscho Skoczinej płaczicź a dale woßebneho muża hracź.

(Pokraczowanje.)

Dopiß ſe ßejma.

W poßedźenjach lětuſcheho ſakſkeho ßejma budże ßo saßo wo pokraczowanskej schuli jednacź. Hižo wospjet je ßo ßejm ſ tejle należnosću nakładował, tola pschezo a pschezo saßo pokraczowanska schula do ßejmſkich wuradźenjow pschińdże. Ludźo ßo ſ jejnym nětczińſchim porjadom ſpſcheczelicź nochzedźa. Pschede wſchěm ratarjo jeje wużitk njepschipósnawaju a ßo na ßejm ſ próſtwami wobrocźuja, so by ßo, hdyż pokraczowanska schula spanucź njeßmě, wona ſ najmjeńſcha wo tſecże lěto pschikrótſchika. W ßejmje 1883/1884 ßo wobej komorje tak daloko ſjednaſchtej, so wyſchnosć namołwjeſchtej, należnje sa tym pohladacź, hacź ßo po próſtwje wjele tyßaz podpißarjow petizije cźinicź njemóhło. Ssejmowe wobſanknjenje jene němſke poboczne ratarſke towarſtwo w lěcże 1884 nawabi, hornjołużiſke wokrjeßne towarſtwo proßycź, so by ſ pomozu krajneje kulturneje rady tſecże lěto pokraczowanskeje schule wotſtroniło. Na ſhromadźiſnje wokrjeßneho ratarſkeho towarſtwa ßo na to jenohłóßnje wobſamknu, wěz krajnej kulturnej radźe ſ poruczenjom pschepodacź, so by pschikrótſchenje pokraczowanskeje schule wuſkutkowała. Schtó by ßebi hinak myßlicź móhł, hacź so budże krajna kulturna rada próſtwu podpjeracź a knjeżerſtwu poruczicź. Wſchako pſchedßyda łużiſkeho wokrjeßneho towarſtwa w krajnej kulturnej radźe ßyda, a tomu budźa, tak wotczakowachmy, cźi druſy łużiſzy saſtupjerjo ſ wěſtoſcźu k boku ſtejecź, hdyż należnosć k rěczam pschinjeße. Nadźachmy ßo, so budźa w kulturnej radźe łużiſzy saſtupjerjo ſ tej ßamej khwalobnej saħorjenosću żadanja ratarſtwa saſtupowacź, kaž ßmy to wot naſchich łużiſkich sapółłanzow w druhej komorje ſwucźeni. Tola k wulkemu spodźiwanju, haj k wobżarowanju ßo tak njeſta. Po krótkim rosrěczenju ßo rosßudźichu, so żadanje na wotſtronjenje tſecźeho lěta pokraczowanſkeje ſchule wobkedźbowanja hódne njeje. Krajna kulturna rada ßebi ſ tutym rosßudom pola ratarjow ſ cźeżka khwalbu dobudźe. Dźeń wote dnja ßu hórke ſtórżby ßłyſchecź, so cźeladnizy, kaž też hoſpodarjo pſches pokraczowanſku ſchulu ſchkoduja, wużitka pak nimale żaneho ſ njeje nimaja. Niż jenoż mjeńſchi ratarjo, też wulzy rycźerkublerjo wo nju njerodźa. Cźeho dla bychu też hewak rycźerkublerjo ßwojich mkódſchich cźeladnikow ſe ßußodneje Pruſkeje brali? Sjawne je, so ßebi jenoż toho dla pruſkich pachokow pſchiſtajeja, dokelž cźi pokraczowanſku ſchulu wopytacź njetrjebaju. Duż je cźim ſpodźiwniſcho, so kulturna rada namjety, kotreż ßo na położenje wobcźeżnosćzow, ratarſtwu pſches pokraczowanſku ſchulu naſtawaze, poczahuja, ani wobkedźbowanja hódne nima. A tola je pſchißłuſchnosć kulturneje rady, so by cźeżkoty, kotreż na ratarſtwo cźiſchcźa, kaž też wſchě jeho żadanja knjeżerſtwu ſjewika. K tomu dźě je wona sakożena. So budże nětko knjeżerſtwo w ßejmje pſcheczíwo wſchemu pſchikrótſchenju pokraczowanſkeje ſchule ſtajicź, ßo pſchi tym na wobſamknjenje krajneje kulturneje rady ſepjerajo, nad tym dwělowacź njetrjebamy. W prjedawſchich ßejmowych poßedźenjach miniſter kultuża w tutym naſtupanju k żanym pſcheměnjenjam ſwólniwy był njeje, a też nětko wón hinaſcheho měnjenja njebudże, hdyż je ßo krajna kulturna rada, powołana saſtupjerka ratarſtwa, ſa ſdżerżenje dotalneho porjada wuprajiła.

Ze Serbow.

S Budyſchina. 18. januara je miniſter finanzow ſ Könneritz w Draždźanach deputaziju rjemjeßlniſkich towarſtwow ſ Kamjeńza, Budyſchina a Halſchtrowa a měſchcźańſkich saſtupjerjow ſ Wulkeho Hojna a Kinsbórka do awdijenzy dla Budyſko-Wulkohojnſkeho żeleſniſkeho twara pſchijał. Deputaziji ßo nadźija na dobre pſchijecźe petizije w ßejmje cźinjeſche, a woßebje knjes miniſter lubjeſche, ſo ßo ßnadź hižo k lětu pſcheddźěła wot Budyſchina do Kamjeńza ſtanu a ſo ßnadź ßo ſa něhdże dwě lěcże żeleſniza ſ Budyſchina do Kamjeńza a Halſchtrowa wuwjedże. Na jeje dalewjedźenje do Kinsbórka a Wulkeho Hojna pak budże ßo hiſchcźe khwilu cźakacź dyrbjecź.

— Sandźenu póndźelu je ßo tudomny ſkótnikaŕ Märkel tſělił. Dokelž ßo prawje trjechił njebě, kulka jeho żiwjenju hnydom kónz njeſcźini; hakle na druhi dźeń je wón w měſchcźańſkej hojerni wumrjeł.

S Radworja. Naſchej njeſpróżniwej, pilnej poliziji je ßo pſched krótkim ſchlachcźiko, ſtraſchneho paducha, wěſteho Förſtera, w naſchej wßy wußlědźicź a popanucź. Förſter tu pola ßwojeje ßotry, wożenjeneje Hamplki, bydleſche a mějeſche tam měſto, hdżeż ſpakoſcźene wězy khowaſche. Hdżeż ßo Förſterej pſchileżnosć k krajnenju pokaſa, tam też wón ßwojim rubjeżnym pożadanjam wolu da. Też najkhudſchich je wón wobkranuł a jich do wulkeje nuſy ſtorcźił. Tak je ßo wón w nozy k nowemu lětu w Małym Pſchesdrjenju do jeneho doma nutſkamał a tam pódla wſchelakeje nadoby jenu kosu, jenicźke ſkocźatko khudeje dźěłacźerſkeje ßwójby, kranuł. W hródźi kosu hnydom ſarěſawſchi, donjeße ju do Radworja do ßwojeje khowanki, ſo by ßebi ſ njej k nowemu lětu wobjed pſchihotował. Tola ſ toho niczo njebu; pſchetoż naſajtra rano, hdyż ßo hižo kosaze mjaßo w hornzu warjeſche, pſchińdże wyſchſchi żandarm ſ Budyſchina a Förſterej k nowemu lětu wjele ſboża pſchejeſche. S dobom żandarm jeho pſcheproſcheſche, ſo by jeho do Budyſchina na ßudniſtwo pſchewodźił, hdżeż na khwilu darmotnu hoſpodu doſtanje. Mjaßo ſ hornza a dale ſbytkne tſi bertłki kosy, kotreż w komorje wißachu, żandarmoju ßobu wſachu, jenoż juſchku w hornzu Hamplzy woſtajichu, ſo by ßebi ju hiſchcźe derje ſeßłodźicź daka, prjedy hacź ju do Budyſkeho jaſtwa njewotwjedu. Pſchi pſchepytanju je ßo wukopało, ſo je Förſter hižo dlěżſchi cźaß w Radworju a wokolnosćzi ſhromadnje ſ nekotrymi druhimi woßobami po paduſchnych pucźach khodźił. Pſchepytajo jeho hoſpodu, wußlědźichu, ſo je wón tón paduch, kotryż je loni w Cźornym Hodlerju pola hoſcźenzarja Lehmanna kranuł. Spakoſcźene wězy bě wón w Budyſkej ſaſtajerni ſaſtajił, każ to ſaſtawne papjerki, pola njeho namakane, wobßwědcźachu. Dale je Förſter na wſchelakich měſtnach, każ na ſchibjeńcźnej korcźmje, w Łuſy, w Ssmochcźizach atd. měd ſ kołczow kranuł a to na tak njelepe waſchnje, ſo ßu pcźołki w wureſanych kołczach kónz wſake. Wſcho hromadźe je hacź dotal 9 paduchſtwow ſnatych, kotreż je wón wobeſchoł. Każ ßo ſda, je Förſter pſchi ßwojich rubjeżnych cźahach pomoznikow měł. Hdy by ßo tola wyſchnosćzi radźiło, żyłe paduſchne

paßmo ſepſchimacź, ſo by ßo naſcha krajina wot tuteje cźwile wußwobodźika. Förſter je hižo wjazy krócź paduchſtwa dla w jaſtwje poßedźał, duž ßměmy ßo nadźecź, ſo budźa jeho na wjazy lět ſa murje a ſamki pſchinjeſcź, tak ſo ßo dležſchi cźaß jeho njebudźemy bojecź trjebacź.

S Cźorneho Khołmza. Dwójzy hižo ßym Wam wo ſrudnej naležnoſcźi njeźenjeneje Weikertez ſ naſcheje wßy pißał, kotrejž ßo wina dawaſche, ſo je ſ pomozu ßwojeje macźerje ßwojemu njemandźelſkemu dźěſcźu ſ jědom ſawdaka. Stara Weikertowa bu w ßwojim cźaßu k khoſtarni na 9 lět ſaßudźena a hižo dołhi cźaß w khoſtarni ßedźi. Teź jeje dźowku w prěnim ßudniſkim jednanju dla ſpytaneho mordarſtwa k khoſtarni na 9 lět ſaßudźichu, w druhim ßudniſkim jednanju pak ju winowatu njeſpósnachu. Nětko ſměje pſchißažny ßud w Shorjelzu, kotryž je ßwoje poßedźenja 11. t. m. wotewrił, tule wěz tſecźi krócź pſchepytacź, dokelž ſtatne rěcźniſtwo pſchi tym woſtanje, ſo ma ßo nježenjena Weikertez dokonjaneho mordarſtwa dla ſaßudźicź a khoſtacź.

S Kalawy. Tudy ßu wóndano w nozy wulke myſche jenemu dźěſcźu khudeju ſtarſcheju porſcźiki wobžrake. Dźěcźo, kotrež hakle je nekotre měßazy ſtare, žałoſtnje wołaſche, hdyž běchu ßo wulke myſche do njeho dake; macź pak tak krucźe ſpaſche, ſo dźěſcźoweho wołanja njewußłyſcha. Hakle hdyž nan wotzucźiwſchi ßwězu ſaßwěcźi, dwě wulkej myſchi ſ dźěſcźoweho łóžka ſkocźiſchtej.

Wußudźenja.

Kawniſki ßud. Dźěłacźeŕ J. Marſchner ſ Lutyjez bě loni 23. oktobra w nozy do Klimantez žiwnoſcźe w Brěmjenju ſalěſt a tam jenu kokoſch kranuł. Marſchner, paduchſtwa dla hižo ras pokhoſtany, doſta jaſtwo na ſchěſcź dnjow pſchißudźene. — Dokelž bě dźěłacźeŕ A. Kopta w Barcźe ſ tamniſcheho knježeho dwora 6 puntow jecźmjenja wſak, ſaßudźichu jeho k jaſtwu na jedyn dźeń. — Dźěłacźerja J. Schmidta w Klukſchu winowachu, ſo je 7 mk. wot hoſcźenzarja Wjele w Maleſchezach, 7 mk. wot korcźmarja Mißnarja w Cźelchowje a 12 mk. 50 np. wot korcźmarja Libſcha w Hatku jemu ſ porucźenjom pſchepodate, ſo by je piwarźej Finzy w Klukſchu wotedał, pſchekſchiwił. Schmidta, kotryž je hižo dwójzy paduchſtwa dla ſaßudźeny, ſ jaſtwom na ſchtyri njedźele pokhoſtachu. — Cźeladnik K. A. Weikert w Hrubjelcźizach njebě ſchkórnje, kotrež bě jemu jeho něhduſchi hoſpodaŕ, kubleŕ Hartmann w Hněwßezach, požcźił, wrócźo dał. Pſchekſchiwjenja dla jemu jaſtwo na jedyn dźeń pſchißudźichu. — Wóſnik K. A. Němz w Budyſchinje ma 10 mk. khoſtanja płacźicź, dokelž bě loni 17. dezembra w Kralez reſtawraziji na Židowje w pjanoſcźi njewuſchnu haru hnał a ſe ſtokom ſe ſamyßkom jenu khachlizu rozbił. — Cźeßlu J. K. A. Keßlera w Komorowje, kotryž bě hajnikej Zettwitzej w Kupoj kſchiwdu cźinił, k płacźenju 15 mk. ſaßudźichu. Dźiwajo na to, ſo ßo Keßler ſ dźěła wuwinowa, ßud poſtaji, ſo mataj ßo ſkóržbnik a wobſkorženy do khóſtow wußudźenja dźělicź.

Khoſtanſka komora. 20lětny K. A. Janaſch ſ Khwacźiz, kotryž wot novembra ſańdź. lěta pola ulanow ßłuži, bě loni w nozy 3. ſeptembra pſched Huſcźiz hoſcźenzom w Khwacźizach grenaděrej Müllerej ſ Drażdźan ſ nožom lizo pſcheklók. Pſched ßudom Janaſch wudawaſche, ſo je ßo Müller, ſ nim ßo Huſcźiz ßłužobneje dźowki dla ſwadźiwſchi, ſa nim puſchcźik a do njeho ſ pjaſcźu bik. So by jeho wotehnał, je ßo ſ nožom wobaraŕ a pſchi tym Müllera kłók. Nawopak Müller wobkrucźeſche, ſo je ßo wobſkorženy do njeho na dobo ſ nožom dał a jeho ſranił. Dokelž pſchi podawku žanych ßwědkow pſchitomnych byko njeje, njemóžeſche ßo Janaſchowe wuprajenje ſa wopacźne dopokaſacź. Tomu ma ßo dźakowacź, ſo ßo khoſtanja ſminje.

Powołanſka komora. Tudomny kawniſki ßud bě ßłužobnu dźowku Madlenu Wjazßławkez nětko w Khróſcźizach k arreſtej na dwaj dnjej ſaßudźił, dokelž bě ßamopaſchnje bjes ſakońſkeje pſchiczíny ſe ßłużby ſwudowjeneje kublerki Rebiſchoweje w Bacźonju cźekła. Saßudźeneje powołanje pſcheczíwo wußudej žaneho wuſpěcha njemějeſche; druha inſtanza prěni wußud wobkrucźi.

Přilopk.

* W Nowym Měſcźe pola Lipſka je tydźenja zigarnik Günther na to wumrjeł, ſo běſche ßebi ſe ßmužku papjery wot liſtowych markow krej ſajědojcźił. Dokelž běſche ßebi nohu tróſchku wobodrěł, wón kromku papjery wot liſtowych markow, kotraž je ſ gummijom namaſana, wotedrě a ranku ſ njej ſalěpi. Hiſchcźe tón ßamy wjecźor zyła noha ſacźeknu, a naſajtra, hdyž wo lěkarja póßłachu, žaneje pomozy wjazy njeběſche.

* Dwanacźe dnjow je jedyn hewjeŕ, kotryž běſche w podkopkach cźežko ſkhorjeł, bjes zyroby był. Hdyž hewjerjow ſapißowachu, tu wón njeběſche. Pytachu ſa nim a pytachu, ale dołho jeho namakacź njemóžachu; dwanaty dźeń jeho ſkónczníe něhdźe w kucźiku w podkopkach nutſkach nadeńdźechu. Cźežko ſkhoriwſchi je ßo wón pjecźa do kuta w ſtronu lehnuł a njeje niczo wo tym pytnuł, ſo jeho pytaju.

* W Oſchatzu ßu wóndano w nozy 46 konjom wopuſche ſwotrěſowali. Hdyž ſchibaka wußłědźa, ßo wón khoſtanja njeſminje, kotrež budźe něſchto lóžſche, dokelž te konje žiwe njeběchu, ale karroußelowe koniki.

* S Mayena piſaju: Jeneho liſtynoſcherja, na wßy khodźazeho, 15. januara zyganjo nadpadźechu, kotſiž ſ wóßom woſami pſchi pucźu leżachu. Dokelž jich ludźo, liſtynoſcherjej na pomoz pſchikhwatawſchi, wotehnachu, na liſtynoſcherja na dompucźu łakachu, pſchemóchu jeho a jeho, dokelž pſchi nim wjele pjenjes njenamakachu, ſ nožemi roskakachu. Żandarmojo ßu na to zyku bandu ſajeli.

* Jedyn Barlinſki millionar wóndano do woſa konjazeje żeleſnizy ſałěſe, w kotrymž hižo nětotſi jemu njeſnacźi ßedźachu. Hdyž běſche wós hacź na jene torhoſchcźo dojěł, jedyn muž w woſu ſawoła, ſo ßu jemu cźaßnik kradnuli. Millionar do ſaka pomaßa a ſ wulkim ſpodźiwanjom pódła ßwojeho cźaßnika hiſchcźe druhi cźaßnik ſ rjecźaſkom w ſaku namaka. Mjes tym ſo wón cźaßnik wobkradnjenemu podawaſche, nětotſi muſzy rucźe ſ woſa ſkocźichu. Sawołachu pólzaja, kotryž millionara, kiž běſche cźaßnik namakał, ßobu wſa. Wſcho wobkrucźenje, ſo je njewinowaty, jemu niczo njepomhaſche; pſches nóz jeho w pólzajſkim jaſtwje ſkhowachu a jeho hakle naſajtra puſchcźichu. Najſkerje běchu jemu paduſchi kradnjeny cźaßnik hacź na dalſche do ſaka tyknuli, ſo jich nichtó lepicź móhł njeby.

* Krwawna bitwa ßo na kuble Schwandahl njedźelu tydźenja dopołdnja mjes kublerjom Dreyerom, jeho žonu a ßynom na jenej, a dwěmaj dźěłacźerjomaj na druhej ſtronje ſta. Jedyn teju dźěłacźerjow, kotryž hakle dwaj dnjej na kuble dźěłaſche, chžyſche ſaßo ſe ßłużby a ßwoju mſdu žadaſche, kotruž też jemu Dreyer wupłacźi. Bórſy na to druhi dźěłacźeŕ ſ prěnim w hromadźe do domu pſchińdźe ßwoju mſdu žadajo, dokelž chże też ſe ßłużby. Niczo pſchecźiwo tomu njemějo kubleŕ po pjenjeſy dźěſche. Ale dźěłacźerjej ſa nim dźěſchtaj. Dreyerowa žona, kotraž k tomu pſchińdźe, mužomaj rěcźeſche, ſo byſchtaj tola wonkach docźakałoj, doniž jeje muž pjenjeſy njepſchinjeße, ale podarmo; jedyn teju njedocźinkow žonu ſ nožom do wutrobna kló, ſo wona kſchiczo dó jſtwy padźe. Sso runje ſ hońtwy domoj wrócźiwſchi ßyn macźerny kſchik wußłyſcha a jej na pomoz khwataſche. Prjedy pak hacź ßo wón dohlada, běſche jemu tſélba ſ rukow wſata, a jeho ſ tajkim wotmachom do hłowy praßnuchu, ſo ßo wón bjes myßli na ſemju wali. Kubleŕ, kotryž ßo nětko wrócźi, ſo by dźěłacźerja wupłacźił, běſche na ſboże ßwoju tſélbu ſ dwěmaj rokomaj ſhrabnuł. Kaž jedyn teju njedocźinkow rjeknu, dyrbjeſche Dreyer žiwjenje pſchißadźicź; jedyn też jeho ſ nožom kló. Kubleŕ pak ßwojeho pſchecźiwnika do žiwota tſéli, ſo njekraßnik na měſcźe leżo woſta. S tym běſche bitwy kónz, pſchetož towarſch tſéleneho ßo do cźékanja da. Tſéleny pak ſa hodźinu ducha ſpuſchcźi. Kublerjowy ßyn je na ßmjercź, mjes tym ſo ſtaj Dreyer a jeho žona mjenje ſtraſchnje ranjenaj. Cźékanza ßu doßahnuli a ßudniſtwu pſchepodali.

* W Königsbergu je ßo jedyn 34 lět ſtary pſchekupz ſpizy ſe ßwojimi wopacźnymi ſubami ſadajił. Najſkerje ßu jemu ſuby, hdyž je ſakaſchlował, do ſchije ſjéle, a wón je wjazy won wucźahnucź njemóžeſche. Rano jeho morweho w kožu namakachu.

* Awſtriſke knježeŕſtwo je dźiwnuſchki wukas wudało, kotryž budźe ßo najſkerje nekotrym žonam ſpodobacź. Wot nětka mjenujzy žadyn „woženjeny" awſtriſki poddan „bjes woßebiteje dowolnoſcźe ßwojeje mandźelſkeje" žadyn „paß" k pucźowanju do wukraja wjazy doſtacź njedyrbi. W delnjo-awſtriſkim ßejmje ßu ßo ſapółłanzy knježeŕſtwo praſcheli, ſchto je po prawym ſ pſchicźinu tajkeho ſpodźiwneho wukaſa? Wotmolwjenja pak dotal doſtali njeßu.

* Franzowſkeho präſekta Barrême (— präſekt je ſaſtojnik, něhdźe kaž pola naß hamtſki hetman —) ßu tydźenja w żeleſnicźnym cźahu ſtónzowali. Wjecźor wokoło 7 hodźin ſe ſpěſchnym cźahom ſ Pariſa wotjěwſchi chžyſche wón wokoło 10 hodźin domach bycź. Něhdźe 15 minutow po 7 hodź. cźah pſches ßamotnu krajinu jědźeſche. Tudy ßu präſekta ſtónzowali a jeho cźéło na moſcźe, kotryž pſches rěku Seine wjedźe, na kolije won cźißnuli. Hakle wokoło 9 hodź. cźéło namakachu. Präſekta běchu ſ revolvrom do hłowy tſélili, a kulka běſche jeho na měſcźe morika; też na ſadnej hłowje běſche rana, kotraž je najſkerje pſches to naſtała, ſo je ßo ſ hłowu wo woknowu ſchkleńzu praßnuło. Pſchi cźéle běchu wſchelake pißma, po kotrychž njebocźicźkeho ſpóſnachu, dale 400 mk. w pjenježnych papjerach a 10 toleŕ pjenjes

w móſchni; ale cžaßnik a klobuk tu njebě. Wocži běſchtej ſ hrubym rubjeſchkom, kotrež präfektej njeßkluſcha, ſawjaſanej. Mordar abo mordarjo ßu duzy po pucžu želeſnizu wopuſchcžili. Na jenym dwórniſchcžu jedyn ſaſtojnik wulkeho, ſchwižneho, wſchědnje ſdraſcženeho muzſkeho wuhlada, kotryž ſ wopacžneje ſtrony ſ woſa wuléſe. Hdyž jeho ſaſtojnik na to kedžbneho ſcžini, zuſy proſcže wotmolwi, ſo je ßo mylił, a ßo pó cžmje ſhubi. Ma ßo ſa to, ſo mordarjo ßwój wopor toho dla zyle wurubili njejßu, dokelž ßu cžéko pſches móſt do réki cžißnucž chzyli; na moſcže pak ßu ßo ſamylili a cžéko na wopacžnej ſtronje won cžißnuli, niz do réki, ale na kolije. Dale ma ßo ſa to, ſo je tole mordarſtwo ſ zyła abo tola ſ dželа ſkutk wjecženja. Na želeſnizy mjenujzy wjele jebarſkich hracžkow jeſdži, kotſiž pucžowarjow k hrě wabja a jim pjenjeſy wuklukaju. Barréme, kotryž wjele na želeſnizy jeſdžeſche, je ſa tajkimi jebakami krucže ßlédžił a něktoreho ßudniſtwu pſchepodał.

* W naſchim cžaßu wſcho móžne ſ papjery džélaju. W Londonje je jedyn fabrikant žónſke cžrije ſ papjery džélacž počžał. Tajke cžrije ßu trójzy tuńſche, hacž kožane; a na pok léta je fabrikant kupzej dobry ſa to, ſo ßo cžrije njerostorhaju.

* Straſchne rosbuchnjenje je ßo njedawno w jenym wojeŕſkim ſkładže w Kijewje ſtało, hdžež wjele milijonow tſélbnych kulkow a też wjele kanonowych kulow leżeſche. 9. t. m. rano ßedmjo wojazy do ſklada na džélo pſchińdžechu; woni hiſchcže njeběchu džélacž počželi, tu ßo móżny hrimot ſaßłyſcha, a hnydom na to druhi — a w zyłym domje, kotryž běſche 30 łóhczi dołhi a pół tak ſchěroki, žaneho kamjenja na druhim njewoſta. Kaž ßo praji, je ſe ſkładom 12 abo 15 milijonow kulkow do powětra ſlecžało, ſchtož dobre 6000 zentnarjow wołoja wucžini. Daloko a ſchěroko běſche ſemja ſ kulkami huſto wobßyta; ßrjedž kulkow ßo kuſki kamjenjow a želeſa walachu, a tu a tam ſtawy cžłowjeczeho cžéła leżachu: tudy noha, dale ruka a ſaßo trochu dale kuſk ſchije. To běchu roſtorhane powoſtanki cžéłow tych njeſbožownych džélacžerjow, kotſiž běchu krótko prjedy do ſklada na džélo pſchiſchli. Schtyrjo ſ nich běchu na měſcže morwi, a jich cžéła ßu na małe kuſki roſtorhane; tſjo ßu cžéżko wobſchkodženi a najſkerje bórſy wumru. Schto je ſ pſchicžinu rosbuchnjenja było, ßebi nichtó wumyßlicž njemóže. Tak wjele je wěſte, ſo w ſkładže žaneho pólvra njeběſche; ſ najmjeńſcha běſche krucže ſakaſane tam pólvr abo něſchto podobne khowacž.

* Njedawno ßu chineſſzy mórſzy rubjeżnizy jendželſku łódź Greyhound, kotraž ſ Hong-Konga pſchińdže, wurubili, kapitana ſatſélili, něktorych łódźnikow ranili a paßażěram ſebrali, ſchtož wobßedžachu; ßwój dobytk do cžołmow ſmjetawſchi ßu na to łódź wopuſchcžili, kotraž ßo do Hong-Konga wróczi. Derje doſcž hiſchcže, ſo łódź ſpalili njejßu, ſchtož ßu cžaſto hižo cžinili. Hdyž ßo w tamniſchich narańſchich wodach łódź ſhubi, ſo nichtó njewě, hdže je woſtała, dha je tak derje kaž wěſte, ſo ßu ju chineſſzy mórſzy rubjeżnizy wurubili a ſpalili. Jendželſka łódź Greyhound běſche rano wokoło 6 hodž. ſe 110 paßażěrami a ſe wſchelakimi tworami napjelnjena ſ Hong-Konga wotjéła. Něſchto hodžin poſdžiſcho w jenym pſchiſtawje 30 muži na łódź pſchińdže, kotſiž dale niczo pſchi ßebi njemějachu, hacž něſchto małych kaſchcžikow, w kotrychž ßu pjecža revolvry leżałe. Hdyž běſche łódź nehdže 70 mil wot Hong-Konga wotjéła, ßo na łódźi na jene dobo tſélecž počža. Na ßwojim moſcžiku ſtejo ßo kapitan rucže wobroczi a ſawoła, ſo je na łódźi krucže ſakaſane tſélecž. Lědma běſche to prajił, jeho kulka poraſy; na měſcže dwaj rubjeżnikaj pſchibéżeſchtaj a kapitana ſhrabnuwſchi jeho do morja cžißnuſchtaj. Kapitanowy pomoznik ßo kulzy wukhili, do ßwojeje kajuty běżeſche a też revolvr ſhrabnu. Rubjeżnizy ſa nim pſchibéżachu a ſ nim jednacž počžachu lubjo jemu, ſo jemu ani wlóſka njeſekſchiwja, je-li ſo do nich njetſéła a ßo ſměrom do najſadniſcheje kajuty poda, hdžež běchu ßo druſy offizěrojo ſhromadžili a też paßażěrojo Chineſojo, kotſiž běchu ßo ßmjertnje wuſtróżeli. Pſchi ſpočžatku nadpada ßo knjes łódže ſ prěnim mechanikom rosrěczowaſche. Hnydom prěnja kulka jemu do khribjeta ſlecži; hdyž pak ßo wón do cžékanja da, hiſchcže ſchěſcž krócž do njeho tſélichu a jeho ßmjertnje ranichu. Sbožownischi běſche mechanik; wón dwě ranje doſta, ale wobě lohkej. Mnohich raniwſchi a wſchěch roſecžěriwſchi rubjeżnizy offizěrow a paßażěrow do najſadniſcheje kajuty ſamknuchu a mechanikej poruczichu łódź do Hong-Konga ſawróczicž; na to rubicž počžachu, ale k ßwojemu wulkemu mjerſanju jeno ſa 2000 piaſtrow tworow a kaſchcžik opija nadeńdžechu. Hněwni ßo do ſawrjeteje kajuty walichu a ßwojich krajanow do cžiſta wurubichu; ſebrachu jim 7000 piaſtrow, ſłote cžaßniki a drohe draſty, kotrež dyrbjeſche jedyn woßebny mandarin (wyßoki chineſſki ſaſtojnik) doſtacž. Bórſy tſi chineſſke cžołmy pſchijéżdżechu. Duž rubjeżnizy łódźi ſaſtacž dachu a narubjene kubło do cžołmow ſmjetachu. Prjedy pak, hacž łódź wopuſchcžichu, na njej ſkónzowachu, ſchtož móżno, ſo by łódź ſa nimi pſchiſéczž njemóhła. Ale maſchinu ßo jim tola njeradži ſkónzowacž. Hdyž běſche mechanik 5 hodžin na njej porjedżał, běſche maſchina ſaßo w porjadku, a łódź móżeſche ßo do Hong-Konga wróczicž. Hnydom ßo jendželſka wójnſka łódź ſa rubjeżnikami puſchcži, ale jenož jeneho jeniczkeho doßaże. Wbohi kapitan, kotrehož běchu rubjeżnizy ſatſélili a do morja cžißnuli, hakle bě 32 lět ſtary. Wón hakle je ßo njedawno woženił, a powjeſcž wo jeho ßmjercži je jeho młodu žonu duzy po pucžu dóſchła; wona do Hong-Konga jědżeſche, ſo by wot nětka ſtajnje pſchi ßwojim młodym muzu woſtała.

* Naſchi cžitarjo ßo mało dźiwali njebychu, bychu-li ßobu na pſchewodżenju bycž móhli, hdyž ßo někajki chineſſki wulki khowa. Tajke pſchewodżenje je wulzy ßwjatocžne a wulzy ſpodżiwne. Njedawno w Ju-Cžeu bohota Zszo-Taung-Tonga hrjebachu. Cžah pſchewodżerjow běſche 5 hodžin dołhi. Najprjedy pjecžo jéſdni jěchachu, kotſiž hobrſku drjewjanu poſtawu (figuru) ſa ßobu cžehnjechu, ſo bychu wſchitke njecžiſte duchi cžahej ſ pucža ſchłe. Sa jéſdnimi ßudnizy péſchi džěchu; potom ßo dwaj ſelenaj wějerjej (Fächer) njeßeſchtaj; dale njeßechu džécži pſcheßłóncžniki a džeßacž khorhojow, potom ſchtyri žołte wějerje, ſchéſcž tſiróżkatych ſmijow, dwaj židżanaj pſcheßłóncžnikaj ſ módrymi ſmijemi, 40 żołtych tafliczkow ſ jenym abo ſ dwěmaj ßłowomaj, tſi jednore żołte pſcheßłóncžniki a bjeskóncžnu ßyku tafliczkow, na kotrež běchu ſaßłużby njebocžiczkeho napißane. Na to ſaßo jena běła tafliczka pſchińdže a 68 cžerwjenych a żołtych, potom 5 pſcheßłóncžnikow ſ cžerwjeneho atłaßa, dwaj ſmijej, 40 hadow, popjelnizy, kule, żołte khorhoje ſ bělymi a cžerwjenymi ſmijemi. Nětko 8 ßłużubnikow w żołtej draſcže pſchińdže, kotſiž 8 żołtych baldachinow njeßechu, pod kotrymiž 8 mandarinow (wyßokich ſaſtojnikow) kroczeſche. Sa nimi hudżba ſcžéhowaſche, potom tſjo mandarinojo na konjoch a 30 péſchi, dale běły ſtok, wobras ſemrjeteho, kotryž 8 muži njeßechu, ſto tafliczkow ſ běłeho atłaßa ſ pißmikami ſ cžerwjeneho a cžorneho ßomota, dwaj běłaj a jedyn módry pſcheßłóncžnik, dwaj ßłonaj (helfantaj), law, rjady njebocžiczkeho a tſi latarnje, kotrež mandarinojo njeßechu. Sa nimi ſaßo jéſdni, dwaj wyßokaj ſaſtojnikaj, 16 khorhojow ſ cžerwjeneje židy, ſchtyrjo mandarinojo ſ wojeŕſkej ſtražu, kotſiž rokki ſłota a żołte kaſchcžiki njeßechu, dwaj ſelenaj wějerjej, dwaj mandarinaj w běłej draſcže na konjoch, ſ bělymi płachtami wodżetych, džeßacžo ſaſtojnizy w ßuknjach ſe ſelenymi kneflami, kotſiž latarnje njeßechu, ſeleny ſtow a wobras ſemrjeteho, kotryž cžrjóda ſaſtojnikow njeßeſche. Nětko ſaßo hudżba pſchińdže ſ bubonami a piſchcželemi. 18 woßebni mandarinojo a 100 ſaſtojnizy běchu ſ tołſtej běłej ſchnórku w hromadu ſwjaſani; druhi kónz ſchnórki běſche k cžélnemu woſej pſchiwjaſany, kotryž mějeſche podobu hobrſkeho ſmija; pſched woſom hiſchcže ßynaj njebocžiczkeho a jeho wnuk krocžachu, wot ßwojich wujow ſa ruku wjedżeni. Prěni kaſchcž, wot khěžorki darjeny, běſche do druheho ſtajeny, na kotryž běſche běły atłaßowy rub wodżety, w rózkach ſe ſkotymi ſmijemi wuſchity. K cžeſcži ſemrjeteho běſche pſched měſtom ßyła blidow ſeſtajana, kotrež běchu połne wſchelakich jědżow. Hdyž ßo hłódny lud do tychle jědżow da, běchu blida ſa něktore minute próſdne. To běſche kónz ſrudneje ßwjatocžnoſcže; pſchetož bohotowe cžéło dale do jeho ródneho měſta wjeſechu.

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowani:

Michalſka zyrkej: Jan Bohuwěr Kowař, murjeŕſki miſchtr w Splóſku, ſ Marju Amaliju Gruhlez w Bobolzach. — Khorla Ernſt Eduard Auguſtin, ſkałař pod hrodom, ſ Hanu Khryſtianu Michalkez tam.

Katholſka zyrkej: Wjazßław Gottſtein, džélacžeŕ w Lejnje, z Juliju Rippelez.

Křćeni:

Michalſka zyrkej: Khorla Richard, Jana Bohuwěra Motſka, zyhelnika w Sſkonej Borſchczi, ß. — Hugo Pawoł Alfred, Jaroměra Auguſta Pawoła Henſela, cžéßle w Sajdowje, ß. — Khorla Jan, Jana Scholty, fabrikſkeho džélacžerja w Dobruſchi, ß. — Hana Martha, njemandž. dž. w Jeńkezach. — Hana Klara, njemandž. dž. w Nadžanezach.

Katholſka zyrkej: Jan Benno, Miklawſcha Hantuſcha, ßudniſkeho ßłużobnika tudy, ß. — Hańża, Michała Bjedricha, džélacžerja tudy, dž.

Zemrjeći:

Dżeń 6. januara: Jan Auguſt Förſter, džélacžeŕ a wobydleŕ, 50 l. 5 m. — 12. Hana Rjencžez, njebo Michała Trumplera, żiwnoſcžerja w Lejnje pola Lubija, ſawoſtajena wudowa, 78 l. 2 m. — 13. Auguſt Hermann, Jana Feiſtera, małeho ſahrodnika w Dobruſchi, ß., 4 l. 3 m. 25 d.

Płaćizna žitow a produktow w Budyšchinje

16. januara 1886.

Žitowy dowos: 3329 měchow.	Na wikach wot M	Na wikach wot Pf	Na wikach hacž M	Na wikach hacž Pf	Na bursy wot M	Na bursy wot Pf	Na bursy hacž M	Na bursy hacž Pf
Pšeńca	7	44	8	39	7	44	8	39
Rožka	6	84	6	96	6	84	6	96
Jačmjeń	6	88	7	10	6	88	7	10
Wowš	7	—	7	40	7	—	7	40
Hroch	8	6	10	28	—	—	—	—
Woka	7	8	7	50	—	—	—	—
Raps	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły	12	—	15	50	—	—	—	—
Hejduschka	15	50	16	—	—	—	—	—
Běrny	1	50	1	80	—	—	—	—
Butra (1 kilogr.)	1	80	2	20	—	—	—	—
Pšeńčna muka 50 =	6	75	15	—	—	—	—	—
Rjana muka 50 =	6	75	10	25	—	—	—	—
Sžyno 50 =	3	70	4	20	—	—	—	—
Szłóma 600 =	24	—	26	—	—	—	—	—
Prožata 571 schtuk, schtuka	9	—	19	—	—	—	—	—
Pšeńčne wotruby	—	—	—	—	4	10	4	20
Rjane wotruby	—	—	—	—	4	60	4	75

(50 kilogr.)

Draždžanske mjažowe płaćizny. Howjada 1. družiny 57—60 mk., 2. družiny 47—50, 3. družiny 30 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne žwinje 54—57 mk. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Cželata 1. družiny 35—55 np., 2. družiny 28—38 np. po puncže rěsneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 22. januara: Deschcž.

24,000 mk., 6000 mk., 15,000 mk. žu ſ zyła abo po dźělbach po 4—4½ % trajnje na wěstu hypotheku w sakskej a pruskej Hornjej Łužizy wupožčicź.

Emil Fröde w Budyšchinje pschi rybjazych wrótkach.

Khěža cžišćo 19 w Kubschizach ma žo semrjecża dla **2. februara dopołdnja w 10 hodźinach** pscheš wjeżne grychty na pscheżadźowanje pschedawacź.

Cžorny pjelz je tunjo na pschedań pola domownika w hoscženzu „k słotej krónje".

Rjana **župroschna ranza** je na pschedań pola

Forkera w Rakezach.

Wschě družiny **hołbjow** a **kurow** kupuje a pschedawa

Winkler na žukelnskej haży.

Drjewowa awkzija.

Schtwórtk 28. januara maja žo 170 hromadow twjerdeho drjewa a někotre brěsowe wužitkowe kruchi w Bronjanskich hatach pola Seleneho Haja (Grünbusch) na pscheżadźowanje pschedawacź.

1/3 płaćizny žo hnydom žada. Shromadźizna dopołdnja w 9 hodźinach na hacźenischcžu.

W Lutobcžu, 19. januara 1886.

M. Schulze, hajnik.

Roždowany stwjelzowy abo njetrjeny len,

kaž tež **wutrjeny len** kupuje po kóždej dźělbje a kóždy dźeń mechaniska dźěłopschadownja w Hajnizach, tola w Budyšchinje žo jenož **trjeny len**, a to jenož žobotu w Grützneree domje, ſ nutskhodom ſ jerjoweje haży, kupuje.

Wschě družiny

cžrjewow

k dźěłanju kołbažow porucža

Jan Polak w Radworju.

Strowe kruschwinowe drjewo

kupuje po najwyschschej płaćizne

mechaniska pschadownja w Hajnizach.

Worjeschinowe klozy

po najwyschschej płaćizne, kubikmeter po 40 mk., kupuje

Moritz Brühl, tyscheński mischtr na nowych hrjebjach 3.

Najtuńsche žórło k kupowanju w Budyšchinje.

Symske mantle

kotrež prjedy 16, 18, 24 a 30 mk. płaćachu,

nětko **jenož** po 10—16 mk.

Doubl a plüsch

10/4 schěroki, kóhcź po 1 mk. 30 np. a meter po 2 mk. 50 np., kotryž prjedy 2—4 mk. płaćeschе.

Lama, žuknjowe tkaniny a koschlazy barchent

nětko pod žamokupnej płaćizne.

Cžorny a pišany kascheměr

dwójzy schěroki

6 metrow = 10½ kóhcźi po 5 mk. hacž k najcźežschim družinam.

Płaćizny tunje a twjerde.

H. Beermann

na mjažowym torhoschczu 3.

Drjewowa awkzija.

Wutoru 26. januara t. l. dopołdnja wot 9 hodźin ma žo na **knježim Kupjanskim revěrje**

8 rmtr. woženzowych schcźěpow a

180 twjerdych dołhich hromadow (bjes nimi wužitkowe drjewo)

ža **hotowe pjenjesy** na pscheżadźowanje pschedawacź.

Wuměnjenja žo do awkzije wosjewja.

Shromadźizna w korcžmje w Jatsjobju.

Hajniske sarjadnistwo Kupjanskeho knjejstwa.

Drjewowa awkzija.

Na **Hrodźischczanskim revěrje** ma žo **wutoru 26. januara 1886** dopołdnja wot 10 hodźin 50 twjerdych dołhich hromadow, pschi Bartskich a Delnjo-Hbjelscźanskich mjesach leżazych, na pscheżadźowanje pschedawacź.

Shromadźizna na drjewnischczu pschi Bartskich mjesach.

J. Wiedemann.

Drjewowa awkzija

na Libuchowskim revěrje.

Sstrjedu 27. januara t. l. ma žo

123 twjerdych dołhich hromadow,
40 khójnowych hałosowych hromadow,
13 khójnowych žerdźowych hromadow,
55 rm. khójnowych palnych schcźěpow,
12 rm. brěsowych palnych schcźěpow,
15 hromadow khójnowych pjeńkow

pod wuměnjenjemi, do awkzije wosjewjomnymi, na pscheżadźowanje pschedawacź.

Sapocžatk dopołdnja w 9 hodźinach pschi Małżecźanskich mjesach.

Hajnk.

Drjewowa awkzija

na Łupjanskim revěrje.

Pónjelu 1. februara t. l. ma žo

124 žuchich dołhich hromadow

ža hotowe pjenjesy sjawnje na pscheżadźowanje pschedawacź.

Sapocžatk dopołdnja 1/210 hodźin w Bukowskej hajnkowni.

W Minakale, 19. januara 1886.

Hrabinska ſ Einsiedelska inspekzija.

Kosaze koże a wschě druhe žyre koże kupuje pschezo po najwyschschich płaćizna

Heinrich Lange na žitnych wikach pschi žerbskej katholskej zyrkwi.

Dokelž žo syma k kónzej bliži, pschedawam

konjaze deki

po nutskupowanskej płaćizne.

Richard Gautzsch

na hłownym torhoschczu.

K dźěłanju likěrow

poručamoj

njemucźaze likěrowe eżenzy

ſ rezeptami, k tomu žłuschazymi.

Strauch & Kolde,

Na kamjentnej haży 3. Na kamjentnej haży 3.

drogownja k słotemu worłej.

Twarjenje na pschedań.

Po poruczności kralowskeho ministerstwa finanzow ma ßo twarjenje, w **Polpiczańsko-Kißliczańskim** hajnkowninym dworje stejaze, tak mjenowane magazinske twarjenje, kotrež 10,000 tšeschnych zyhelow, 36 cbm drjewa, hrjadow a katow, 4 kopy deskow a 7 kop katow wopschija, na wotkamanje pschedacź.

Kupzy chzyli ßo dla wobhladanja na tamnischeho kralowskeho revěrskeho sarjadnika, knjesa hajnika **Bruhma,** wobroczicź, ßwoje ßadźenja pak kralowskemu hajniskemu renthamtej w Draždźanach pißomnje hacź do 31. januara 1886 pschipóßlacź.

W Draždźanach, 30. dezembra 1885.

Kral. wyschsche hajniske mischtrstwo. **Greiffenhahn.** Kral. krajnotwarski hamt II. **Dreßler.** Kral. hajniski renthamt. **Garten.**

Khojej

Na wulkej bratrowskej haßy 6.

w derje ßkodźazych druźinach punt po 70, 80, 90 hacź 150 np., pschi wotewsaczu 5 puntow tuńscho,
drobny a **zyły zokor** nanajtuńscho,
raiß po 13 np.,
krupy po 15 np.,
jahły, hejduschku, bělenu a njebělenu,
hróch, ßo lohzy warjazy,
nowe ßoki a najlěpsche
nudle k lamanju
po mózno tunich płaczisnach
poruczataj

Ginzel & Ritscher
na wulkej bratrowskej haßy 6.

Na wulkej bratrowskej haßy 6.

So bychmoj naschim wjeßnym wotebjerarjam stajnje czerstwy paleny

khojej

Na wulkej bratrowskej haßy 6.

poskiczecź móhkoj, palimoj jón wot nětka kóždu ßrjedu a ßobotu rano a poruczamoj sa wubjernje ßkodźaze druźiny punt po 100, 120 a 140 np.

Ginzel & Ritscher
na wulkej bratrowskej haßy 6.

Na wulkej bratrowskej haßy 6.

Jerje

rjane tuczne ryby
po 3, 4 a 5 np.,
mandl po 40, 50 a 60 np.,
w zykych tunach tuńscho
porucza

Hermann Klemm
na bohatej haßy.

Khojej

wot najtuńschich hacź do najlěpschich druźinow, jara derje ßkodźazy, porucza **Hermann Klemm**
na bohatej haßy.

Polnojerje

tuczne wulke ryby
po 3 np.
poruczataj

Ginzel & Ritscher
na wulkej bratrowskej haßy 6.

S tutym najpodwolnischo k nawjedźenju dawamy, so ßmy knjeżu pjekarnju, k młynej ßłuschazu, saßo na ßwoje ßamßne sliczenje pschedewsali a s dobom wobkruczamy, so jenož dobru muku po poměrnych płaczisnach pschedawamy.

Hacź na dalsche pschedawamy:

khěžorski wucźah . . .	zentnar	po	15	mk.	abo	měrzu	po	95 np.
pschenczny muku No. 00	=	=	13	=	=	=	=	84 =
pschenczny muku No. 0	=	=	12	=	=	=	=	73 =
rżany muku No. 0/I .	=	=	10	=	=	=	=	61 =
rżany muku No. II abo cżornu muku . . .	=	=	7	=	=	=	=	43 =
gries	=	=	5½	=	=	=	=	36 =
wotruby	=	=	4¾	=	=	=	=	30 =

Khlěbowa pokruta płaczi 50 np. a waži wupjeczena 5½ hacź 5¾ puntow. Schtóź na dobo ßa 6 mk. khléba kupi, 1 pokrutu ßa pschidawk dostanje.

Pschi wumenjenju dawamy ßa 160 puntow rożki 88 puntow muki a 40 puntow grisa, abo, hdyż ßo żaneho grisa njebjerje, 102 puntow muki.

W Delnim Wujesdże, 10. januara 1886.

F. s Rabenauski walzowy młyn w Delnim Wujesdże.

Hižo wjele lět ßkawna prawdźiwa

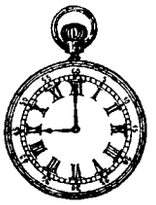
Ringelhardtsko-Glöcknerska rany-hojaza a czehnita żalba*

se schtemplom M. Ringelhardt a se **ßakitanskej marku:** na tyskach je **lěkarßzy pruhowana** a poruczena psche **koscźowu żeŕ, rakowe rany, brody, karfunkel, ßalsy, lischawu, ßeloczok, swosabjene** a **wopalene rany, kurjaze woka, saHorjenja,** s zyła **wschě swonkne schkody, żołdkowe bolenje, wicź** a **drjenje.**

* Dostacź w tyskach po 25 np. (s pokasku nałożowanja) w **haptykach** w **Budyschinje,** Lubiju, Zitawje, Wostrowzu, Großschönawje, Bernstacże, Wósporku, Neugersdorfje, Biskopizach, Rakezach, Scherachowje, Hirschfeldże, Herrnhucże, Nowosalzu, Seifhennersdorfje, Połcźnizy, Halschtrowje, Habrachcźizach atd. — **Wopißma** ßu we wschěch haptykach wupołożene.

NB. Njech ßo ßwěru pschi kupowanju **horjscheho** plestra na **schtempel** a na **ßakońsźy deponirowanu ßakitansku marku** kedźbuje, dokelž hižo je ßo tutón plestr **podrażował.**

Saczne czaßniki, regulatory a **scżenske czaßniki** w wulkim wubjerku po tunich płaczisnach porucza

Jan Gáth
1 na hospitalskej haßy 1.

Schtóź ßo nahlenzy boji

abo kotrehoż je wona hižo podeschła, abo schtóź na wjercźenje, schromjenje, bjessparnoscź, khore nerwy cźerpi, njech ßebi knižku „Wo wobrócźu a wotstronjenju nahlenzy", 3. naklad, wot spißaczela, něhduscheho krajno-woboreneho bataillonskeho lěkarja **R. Weißmanna** w Wilshofenje w Bajerskej, darmo a franko skasa.

Nowe hollandske jerje,

jara dobre, tuczne ryby, połne mlócźnate abo jerkate,
3 schtuki jenoż po 10 np.,
mandel = = 50 =
kopa = = 190 =
porucza jako něschto jara tunje

Hermann Kunack
na bohatej haßy 8.

Sshre a palene

khojeje

po wschěch płaczisnach w wulkim wubjerku, pschi wotewsaczu wjazy puntow poměrnje tuńscho, porucza

Richard Neumann
na ßnutskownej lawskej haßy.

K tschczisnam, kwaßam a druhim ßwjedźenjam, woßebje hoscźenzarjam ßwoje **jednore a dwójne palenzy,** tohorunja wubjernje dobre **likěry** po jara tunich płaczisnach poruczamoj.

Ginzel & Ritscher,
destilazija na wulkej bratrowskej haßy 6.

Gartensteinske krepki ßa ßtót, originalnu bleschu po 1 mk. 10 np., **Kloßkowy mlokowy a wużitkowy pólver, butrowy pólver, restituzionski fluid, wobżerny pólver ßa ßwinje, pile ßa pły** porucza

měschczańska haptyka w Budyschinje
na hłownym torhoschczu 6.

Khojej

w wulkim wubjerku
seleny punt po 70—160 np.
jenoż derje ßkodźaze druźiny porucza

Gustav Poser
na jerjowej haßy.

Butra!

Měschanu butru,
lutowansku butru
w bowach a wuwaženu, najlěpsche druźiny, porucza wot cźerstweje poßyłki

Gustav Poser
na jerjowej haßy.

Khojej

paleny punt po 100—200 np.,
khěžorske měschenje pt. po 120 np.
porucza ßa něschto wubjerne

Gustav Poser
na jerjowej haßy.

Dospolne wupschedawanje
wschitkich na składze leżazych
draschlerskich a galantrijowych tworow
kaž tobakowych trubkow, tysow, zigarowych hubnizow, trubkowych hłowčzkow atd. atd.
dla wotedacza tutych artiklow.
Pschedawarnja kněžorskeje tobakoweje manufaktury
na bohatej haßy 13.

Turkowske ßlowki

najrjeńsche a najwjetsche, kotreż ßu dostacź, porucza hischcze tunjo
Moritz Mjerwa
na mjaßowym torhoschczu,
destillazija najlepschich likérow.

Jerje

jara wulke po 4 a 5 np.,
15 schtuk po 50 a 60 np.,
porucza sa jara płaczisny hódne
Gustav Poser.

Khosej:

Santos
derje ßkodźazy
seleny punt po 65 np.,
paleny = = 80 =
Kampinas
wubjernje ßkodźazy
seleny punt po 70 np.,
paleny = = 90 =
Mexikanski
jara derje a ßylnje ßkodźazy
seleny punt po 80 np.,
paleny = = 100 =
Java a Ceylon
najlepschi po ßkodźe
seleny punt po 100 np.,
paleny = = 120 =
porucza
Hermann Kunack
w Budyschinje na bohatej haßy 8.

W wudawarni Serb. Nowin je na pschedań: **Spěwna radosćz;** sběrka schulskich spěwow. Do seleneje wobalki swjasana sa **50 np.**, do twjerdych deskow swjasana **70 np.**

Wukasanje a pschewjesne pißma dawa
No. 867. **Albert Meisel w Budyschinje.**

Twarski a rólny kalk

wschědnje nowopaleny
je w mojich kalkownjach w **Kundraczizach** a **Niskej** na składze a ßo ſ tutym najnaležnischo porucza.
E. Plümecke.

Wotewrjenje schewzowonje.

Czesczenym Sserbam w Budyschinje a wokolnosczi k nawjedźenju dawam, so ßym ßo w Budyschinje na **hornczerskej haßy czißko 29** w Beckez khěži jako schewz saßydlił. Schewstwo ßym po najnowschich wědomostnych systemach nawuknuk a ßym, w najßkawnischich schewzowonjach wulkich městow schewzuju, czesczź měł sa najwoßobnischich knježi wobucze dźěłacź. Duż je mi mózno wschě žadanja, na mnje ßo stajaze, spokojicź a proschu, dobre a trajne dźěło lubjo, wo bohaty pschistup. — Porjedźenja rucze a derje, płaczisny tunje.

S poczesczowanjom
August Schäfer,
schewz sa razionalne a orthopädiske wobucze.

Njedźelu 24. januara 1886

kósko-piwo

a ſſ. kóſlowe kolbaſki.
Njedkej a křen darmo.

Hosczenzar **Arnold** w Hrodźischczu.

Wěnczk luboscze

na row njebo **Ernſtka, Auguſta Mlónka** w Dźiwoczizach najmłódscheho ßynka.

Mój Bože, ty ßy pschezo saßy
Ssmjercź pózłał k nam do domu jow,
To njejßu žane dołhe cžaßy,
Ssu pjecź lět dźeßacź měßazow,
So ßu nam sa dwě njedźele
Tſi lube dźěczi semrjele.
A lětßa, woßmoh' januara,
Dha saß' nam naschoh' Ernstelka —
Kiž wschitzy lubowachmy jara —
Psches khorosczź „diphtheritis" wsa;
Hdyž bě tſi lět dwaj měßazy,
Bu nahle psches ßmjercź wołany.
O ßmjercź, o ßmjercź! schto myßlisch ßebi,
Ty ßy drje ßnadź ßo molika?
Je dha to Bóh Knjes kasał tebi,
So by tu nimo dźěda schła?
A město dźěda Ernstelka
Tu ſ teho ßwěta wotwjedła.
Ach ně, to běsche Boża wola,
To bě Bóh tebi pschikasał;
Tón luby Bóh, tón njej' wschak tola
Sso ženje w niczim pschehladał,
Też w tutym padze sawěsczе
Sso Boża wola stała je.
Kak derje je ßo tebi stało,
Ty luby Boži jandźelko,
Hlaj dźěczi, kotreż wumru małe,
Te tam po tróna Božeho
Czesczź, khwalbu Bohu spěwaja
A na ßwět wjazy nochzedźa.

Ja ſa tobu nětk ſrudnje hladam,
Mi po tebi nětk ſtyschcze ßo,
Ssej bórſy hicź ſa tobu žadam,
Pschińdź, pschińdź mi tola napschecźo,
Hdyž budźemy, kaž na ßwěcze,
We njebju saßo hromadże.
My pschińdźemy wschak też ſa tobu,
A mózno je, ſa krótki cžaß,
Hdyž, ſ nowa sjednoczeni ſ tobu,
Ssmjercź njeb'dże wjazy dźělicź naß,
Hdyž ſ hnady a psches Khrysta krej
Ssmy we njebju tam sbóžni tej.
Kak wutrobnje ty lubowasche
Mje staroh', braschnoh' dźěda tu
A jara husto wopytasche
Mje w mojim małym wumjeńczku;
Nětk hladam cže, nětk njepschińdźesch,
A wjazy pschińcź też njebudźesch.
Ach, Bože, tro chtuj ſ njebjeß dele
Toh' luboh' nana, dźěda, macź,
Kiž mějachmy tych ßylsow wjele
Wo lube dźěczi wuptakacź,
To jen'czki troscht nam wostanje:
„Schtoż czini Bóh, wscho dobre je."
Dha spi nětk derje w khłódnym rowje,
Nasch lubowany Ernstelko,
We Hodźiju tam na kerchowje,
Hacž prjedy abo posdźischo
Naß Boži błóß b'dże wubudźicź
A naß wschěch saßo sjednoczicź.

Jara ſrudnaj starschej, bratraj, ßotſje a dźěd
Pětr Mlónk.

Zaręčanske serbske towarstwo

zmeje njedźelu 24. januara swoju měsačnu zhromadźiznu, na kotruž najpřećelnišo přeprošuje
předsydstwo.

Do schatow ßo mjena wuschiwaju a napißaju na ßukelnſkej haßy 22 po 1 ſkhodze.

Dźełaczerske ßwójby,

kotreż darmotnu hospodu a běrny dostanu, pytaju ßo na knježim dworje w Porschizach.

Stwinska holza,

kotraż ßo na schicze a plotowanje wusteji a dobre wopißma wobžědźi, ßo k 1. haprleji na **Plußniczanski knježi dwór** pyta.

Dobra **hródźna** dźowka ßo hnydom pyta na knježi dwór w Delnjej Kinje.

Sa ßwoje kolonialno-tworowe khlamy pytam k jutram **wuczobnika,** ßerbſkeje rěcze mózneho.
Richard Neumann
na ſnutskownej lawſkej haßy.

K jutram pytam ſa ßwoje kolonialtworowe khlamy **wuczobnika.**
R. Hauptmann
na bohatej haßy 22.

Wuczobnik pytany.

Sa ßwoje kolonialtworowe a destillazijſke khlamy derje poručeneho wuczobnika pytam.
Hermann Lemke
na mjaßowym torhoschczu 8.

Wuczobnik pytany.

Sa ßwoje kolonialtworowe a destillazionſke khlamy k jutram t. l. wuczobnika (Sserba) pytam.
Arno Möckel
na ßerbſkej haßy 13.

Wuczobnik pytany.

Sa ßwoje kolonialtworowe khlamy pytam hnydom abo k jutram pod dobrymi wumĕnjenjemi wuczobnika.
J. T. Glien
na drjewowym torhoschczu 4.

Jeneho **wuczobnika** pyta k jutram
Emil Riethus, schewſki mischtr pſchi mjaßowych jědkach 4.

Čescenych knježi, kotřiž su sebi z knihownje Soc. Slav. Bud. knihi požčili, prošu, zo bychu je tak ruče hač mózno wrócili.
Jan Mrózak
na znutřkownej lawskej hasy 6, III.

Sbožopschecze

k ßlĕbornemu kwaßej
Jana Pinzla a jeho mandźelſkeje
w Margarethenhücze
na dnju 26. januara 1886.

Wamaj kraßne ranje ßwita,
Mandźelſti a mandźelska,
Ruka sboža njech waj' wita
Do noweho žiwjenja,
So mataj tón hnadny cžaß,
Sswjeczicź ßlĕborny waj' twaß.
Lubej duſchi, spomntej wschak,
Kak je Bóh Knjes ſ wamaj khodźił,
W ſrudobje a wjeßelu
Je wón wschudźom waju wodźił,
Spomntaj ſ zykej wutrobu
Na wschu Božu dobrotu.
Njech ßlónzo hnadny seſkhadza
Nětk wamaj kóžde ranje ſ nowa
A Boża lubosczź pschewodźa
Waj hacž do waju khłódnoh' rowa,
Hdyž wschak po cžaßnym žiwjenju
Waj' sprózne stawy wotpocznu.
Tón Knjes pak hischcze dołhe lěta
Waj' žiwjenje chzył žohnowacź,
Wón ſtrowosczź, lubosczź a też měra
Chzył wschak po ßwojej hnadźe dacź,
Tak budźetaj wój spokojom,
Hacž tón Knjes sawoła waj' dom.

Na požadanje psches **J. Pětſchku.**

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Ćišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 5. **Sobotu 30. januara 1886.** **Lětnik 45.**

Swětne podawki.

Němske khěžorstwo. Naschej serbskaj sapósłanzaj w Draždźanach, knjesaj kublerjej Keŕk a Kokla, staj nam wjazy krócź sejmske powjesćze tudy w Serbskich Nowinach podakoj. Sa taiku luboscź a kedźbliwoscź so jimaj sdobnje najluboscnischi dźak praji, kotryž je cźim naležnischi, dokelž hacź do Keŕkoweho cźasa nam Sserbam nichtó se sejma dopisowak njeje, a dokelž je wěste, so tež nětko jedyn a druhi, hdy by tež nasch sastupnik byk, nam tudy w Nowinach žanych powjesćow s Draždźan dawak njeby. Knjesa Keŕkowe wobschěrne sejmske skutkowanje hižo wjele lět snajemy; nětko so jemu knjes Kokla s runej swěrnoscźu pschidawa. Poslednischi měsesche 19. dźeń wulkeho rózka w posedźenju prěnju składnoscź, tež sjawnje wustupicź. Wón ryčesche sa podpjeranje jeneho invalidy. Jakub Hantuscha, luterski Sserb, rodźeny se Scheschowa, s bydłom w Hłupońzy pola Wujesda, je we wójnje cźežku ranu do ruki dostak a psches to potom na sasłužbje wjele schkodowak. Teho dla je na posledku prószstwu wo wyschschu poddjeru na krajny sejm wotedak. Kokla je so pschi wuradźowanju se scźěhowazymi skowami sa samsnu wuprajik: „Moji knjeza! Tudy nochzu ja so teho wostajicź, so naležnoscź khudeho invalidy Hantuscha wyssokej komorje a wyssokemu krajnemu knjezerstwu sa dobrocźiwe a derjeměnjaze pokedźbowanje pscheporuczu. Wón, kiž je prószstwu pschipósłak, je s wopredka po dostatej invalidnoscźi wo pensiju prossycź trochu sakomdźik; jemu nastupaze wobstejnoscze njesu snajomne doscź byke, a wón je swoju ranu trochu na lóhke ramjo brak. Na to waschnje je samsny hakle 15 lět po swojim sranjenju do srjadowaneho prawneho dostawanja pensije sastupik. Tamo sakomdźenje chze wón nětko s pschepodatej petiziju trochu wurunacź, a wón mysli, so ma na to cźim wjazy prawa, dokelž jeho tehdy sranjena ruka so pschezo proscźischa cźini a jemu žaneho jara cźežkeho dźěka njedowola, nimo cźehož ma wón nětko wulku swójbu, žonu a schěscź dźěcźi, sežiwicź. Schtož ja sam wo tym mužu wěm, mózu prajicź, so je we wschěm sprawny a pschistojny a strósby cźlowjek, kiž so prózuje, so by po najlěpschim samóženju, kaž daloko wschak jeho prosta ruka to dowola, so jako dźěłacźeŕ sa swoju swójbu starak. Moji knjeza! Hischcze dołho njeje, jako pschi ryčenju w tej komorje jedyn knjes wurjeknu, so je samsna w nastupanju petizijow bohužel do teho sasudźena, so wjazy morwych pohrjeba, hacź žiwych postaji. Moji knjeza! Tudy mamy najlěpschu składnoscź, so by khudemu invalidźe prawje snadnych srědkow so kuss bóle k žiwjenju pomhako, a so by jemu so nješchto poskicźiko. So je tón samsny teho hódny, sa to rukuja dźě tež wopisma jeho gmejnskeje wyschnoscze. Moje žadanje a moja prószstwa na wyssoke kralowske krajne knjezerstwo nětko na to dźe: Ssamsne chzyko na mózne pschichodne prószstwy invalidy Hantuscha wo nacźasne pjenjezne podpjeranja s nastupazych pokładow dobrocźiwje a s derjeměnjenjom dźiwacź.“ Tak daloko Kokla. Tónle jeho namjet bu wot komory jenohłósnje kralowskemu knjezerstwu pschepodaty, so by so po rospomnjeczu na njón dźiwako.

Naležnoscź sarunanja sa njeprawje sasudźenych, kotraž je so hižo wjazy krócź w khěžorstwowym sejmje rospominaka, 25. januara tež w druhej komorje k rěcźam pschińdźe. Wěsteho pincźnika Hoffbauera bě Khemnitzske sudnistwo w lěcźe 1883 k jastwu na schěscź měsazow a k sapłacźenju sudniskich khóstow sasudźiko, dokelž bě pjecźa pjenjezny list s 270 hriwnami pschekschiwik. Tola, hdyž bě 4 měsazy w jastwje posedźak, so wupokasa, so njewinowacźe khostanje cźerpi. Nestawratěr mjenujzy, kotryž bě Hoffbauera wobskorźik, pschipadnje pjenjezny list njewobschkodźeny w saku swojeje sukuje namaka. Psches njeprawe sasudźenje je Hoffbauerowa swójba bjes samsneje winy do nusy pschischła a po nětcźischim němskim khěžorstwowym sakonju žaneho sarunanja sa njeprawe wotsudźenje žadacź njemóże. Duž so Hoffbauer na sakski sejm s próstwu wobrocźi, so by so jemu se sakskeje statneje kasy sarunanje dako. Deputazija, kotraž bě wo petiziji radu składowaka, ju knjezerstwu k wobkedźbowanju poruczi, tak so je nadźija, so so Hoffbauerej jeho próstwa dopjelni. Sapósłanz Schreck wo polizajskich a sudniskich sastojnikach, kotsiž běchu Hoffbauerowu wěz w rukomaj měli, wótrje sudźesche. Po § 4 wusudźenskeho porjada ma statne rěcźnistwo niz jenoz wobcźežowaze ale tež wolózowaze wobstejnoscze wusslědźicź, kaž je to njedawno generalny statny rěcźnik, tajny radźicźel Held, pschi wusudźenju pschisažneho suda w Budyschinje wusběhnuk. Sasudźenje Hoffbauera s nowa psched wocźi wjedze, kak nusne je, so by so w khěžorstwowym sejmje sakoń wudźěłak, po kotrymž bychu bjes winy sasudźeni prawo na pjenjezne sarunanje dostali.

W posedźenju 26. januara druha komora wobsamknu towarstwu sa dźěłacźerske kolonije lětnje 8000 hriwnow podpjery pschiswolicź. Pschi jednanju wo krajnym khudźinstwje s wjazy stronow, kaž hižo w prjedawschich sejmach, knjezerstwo namołwjachu, so by so sa to prózowało, so by so sakoń podpjeranskeho sydła pscheměnik. Psches tutón sakoń je wjele tysaz ludźi s njesakskich krajow domisnu shubiło, kotrychž dyrbi nětko Sakska žiwicź. Statny minister s Nostitz-Wallwitz drje slubi, so budźe sakske knjezerstwo na wotstronjenje tutoho sakonja dale skutkowacź, tola s dobom njesamjelczi, so wjele wuhladow na wuspěch nima, tak dołho hacź Pruska krajne khudźinstwo njepuschczi. Ssejm na to 500,000 hriwnow sa krajnych khudych a dale 30,000 hr. podpjery sa krajnu wóhnjowu woboru a 1000 hr. sa krajny wubjerk wóhnjoweje wobory pschisiwoli. — W schtwórtkowskim posedźenju so sakoń psche pschesmerne rosschěrjenje pólnych hołbjow, s kotrymž so s dobom pschelutowanski cźasz sa dźiwje hołbje sběhnje, pschiwsa. Petiziju wěsteho Teichgräbera w Gohlisu, wotpomhanje psche rosschěrjenje dźiwich karniklow žadazu, knjezerstwu k powobkedźbowanju poruczichu.

Prěnja komora je póndźelu sakonjowy nacźisk wo dawanju sarunanja sa skót, kotryž je psches słosniwoscź kónz wsak, pschijaka.

— Swjaskowa rada je so sapowjedźika, wusud, kotryž je khěžorstwowy sejm wo wupokasanju Polakow wuprajik, do wuradźenja wsacź. So budźe swjaskowa rada w tejle naležnoscźi na stronje pruskeho sejma stejecź, nad tym so drje wot nikoho dwělowało njeje, a toho dla tež tole wobsamknjenje nihdźe pschekwapiło njeje. Toho runja so tež njewotcźakuje, so budźe wjetschina pruskeho sejma wusudej khěžorstwoweho sejma pschihłosowacź. Runje na wopak budźe

tam narodno-liberalna a konservativna wjetschina, kotraž je knjeżerstwu do zyła poddata, wustupowanje khěžorstwoweho ßejma pschecźiwo pruskemu knjeżerstwu saßudźicź. Konservativni a narodno-liberalni budźa w krajnym ßejmje namjetowacź, so by ßo knjeżerstwu prawo k wupokasowanju pschipósnako a ßo knjeżerstwo namokwiko, so by dale sa pschenëmcźenje narańscheje Pruskeje skutkowako. Wschitzy konservativni drje ſ namjetom psches jene njejßu, a runje cźi najkonservativnischi, kaž redaktor „Kreuzzeit.", ſ Hammerstein, dwórski prědar Stöcker, ſ Puttkamer atd. jón podpißali njejßu. Njedźiwajo na to pak ßo sa namjet telko khoßow namaka, so ſ wěstoscźu njepschepanje. — Ssrjedu na dnjowym porjedźe pruskeho ßejma namjet k pschemënjenju wólbneho sakonja stejesche. Sapóßłanz Uhlendorf, kotryż bě namjet stajił, roskładźe, so nětcźische sjawne wothkoßowanje dobre ludowe waschnje kasy, kaž je to w wjele wobcźežowanskich pißmach wuprajene, w kotrychž ßo tajne wothkoßowanje żada. Kaž loni, hdyż ßo wo tej ßamej wězy jednasche, tež tón ras konservativni a narodno-liberalni pschecźiwo tajnemu wuswolenju rěcźachu. Pschi skóncznym wothkoßowanju ßo wón ſ 241 pschecźiwo 148 khoßam wotpokasa.

— Pruske knjeżerstwo je nětko tež Pósnjanske biskopstwo wobßadźiło. Na biskopa je probst Dinder w Königsbergu pomjenowany. Nowy biskop je rodźeny Němz, tola je pólskeje rěcźe połnje mózny.

Italska. Poßlednje dny je knjeżerstwo w Hornjej Italskej wulku cźrjódu anarchistow sajako. Genueskej poliziji je ßo poradźiło, njedocźinka, kotryż je w Genui pomnik krala Viktora Emanuela ſ dynamitom rosbuchnucź spytał, wußlědźicź. Dale ßu w Majlandźe anarchistisku tajnu knihicźischcźernju nadeschli, w kotrejż khromady revoluzionarnych namokwjenjow sa ratarskich dźěłacźerjow na ßwětko pschinjeßechu. Dokelž w Italskej ratarßzy dźěłacźerjo jara nisku mźdu dostawaju, bychu revoluzionarne schcźuwanja najskerje wotewrjenej wuschi namakałe.

Franzowska. S Franzowskeje je powjescź wo straschnych dźěłacźerskich njeměrach doschła. W Decazeville pola Rodez, w Aveyronskim departemencźe, je 2000 hewjerjow ſ dźěłom pscheskało. Pschi tym ßu ßo wot dźěłacźerjow hrosne njeskutki wobeschłe. Roshorjena dźěłacźerska cźrjóda direktora ſ woknom won cźißnu a jeho ſ nohomaj k ßmjercźi satepta. K postajenju měra a porjada je 700 muži wojakow na město njeměra woteschło. Decazeville je wulka wjeß ſ 9000 wobydlerjemi; w njej je wjele żelesowych hamorow, kotrychž dźěło je w poßlednischich lětach stajnje woteběrało.

Jendźelska. Jendźelske konservatiwne ministerstwo je njenadźijzy panuło. S liberalneje strony bě ßo w parlamencźe namjet stajił, so by ßo buram kupowanje mjeńschich kubłow psches nowy sakoń wolóżiło. Ministerstwo pak ßo pschecźiwo namjetej, jón sa wopokasmo njedowëry wobhladujo, wupraji. Na to prjedawschi minister Gladstone hnydom do debatty sastupi a wusběhnu, so połne samolwjenje namjeta na ßo wosmje. Pschi wothkoßowanju ßo namjet ſ 329 pschecźiwo 250 khoßam pschiwsa, ſ cźimż bě njedowëra parlamentoweje wjetschiny ministerstwu wuprajena. Jaßne je, so by ministerstwo panucź njetrjebało, njebudźische swonkowna politika jo k wotstupej nusowała. Psched ßydom měßazami ßu konservativni knjejstwo pod wobcźeżnymi wobstejnoscźemi pschedewsali, tola ßwojim naßlědnikam je hischcźe saschmatanische pschewostaju.

Rußowska. Nihilistojo ßo, knjeżerstwu khwilu měra wostajiwschi, saßo hibacź poczinaju. Woni ßu ßo ſ wukraja, do kotrehoż běchu psched ruskej poliziju cźekli, saßo do domowiny wróczili, so bychu tu strach a hrosu rosschërjeli. Ruska polizija, pokiw wo jich pschikhadźe dostawschi, je jeneho revoluzionara tele dny sbożownje sajała. Tutón běsche ßo ſ napschecźa Aniczkowemu hrodej, khěžorowemu pschebytkej, saßydlił a bu tam pschimnjeny. Po nim hischcźe něhdźe dźeßacź wozobow sajachu, ſ kotrychž ßu dwě saßo puschcźili.

Balkan. Wójnsku hru, kotruż psched dwěmaj měßazomaj Sserbija hrajesche, je nětko Grichiska pschedewsała. Namokwjenje wulkomóznarstwow, wotbrónjenje żadazych wotpokasawschi, ßo grichiske knjeżerstwo tež wot dalscheho hotowanja na wójnu psches hroźenje jendźelskeho konservativneho ministerstwa wottraschicź dało njeje, so Jendźelska Grichiskej zyle kódźnistwo prjecź wosmje, hdyż Turkam wójnu pschipowjedźi. Nětko po padźe jendźelskeho konservativneho ministerstwa budźa Grichojo cźim bóle sa wójnu wołacź. Gladstone, wjednik jendźelskeje liberalneje strony, na to ßo Grichojo spuschcźeja, jim wobaracź njebudźe, hdyż grichiske wójsko turkowske mjesy pschekroczi. Psches pschemënjenje w jendźelskim ministerstwje je ßo strach wudyrjenja powschitkowneje wójny na Balkanje saßo wo wjele powjetschik.

Bratr ſ města a bratr se wßy.

Ssměschne a khutne wobrasy.

(Pokraczowanje.)

S tajkimi a podobnymi myßlemi khodźesche Dubinski tež dźenßa po jstwje tam a ßem, doniż jeho mandźelska a cźetka Borbora sastupiwschi ſ myßlow njewubudźischtej.

Borbora běsche Dubinskeho bratrowa, Dubinowa dźowka. Dubinskeho ßamßna dźowka bě skhorjeła, so móżesche po lěkarjowej radźe jeno na wßach saßo ßo wustrowicź; duż póßła ju nan, runjeż jara njerady, k ßwojemu bratrej na wßy a wsa ßebi Borboru do města.

Wobej, mandźelska a Borbora, běschtej hižo na wjecźorny ßwjedźeń jara pyschnje wuhotowanej.

„Aj, hdźe dha stej ßo nastajikoj, tak wuhotowanej?" praschesche ßo Dubinski.

„K ßwjedźenjej ßmój ßo pschihotowakoj, luby mandźelski. Ach, njemóżu ani wuprajicź, kak ßym dźenßa wjeßoła!" rjeknu Dubinskowa kóżde ßkowo każ ſ wahu ważo.

„Nichtó ſ pscheproschenych hoscźi njeje ßo sapowjeł?"

Mandźelska hordźe wotmolwi: „Sapowjescź ßo, hdyż my proßymy?! — A hrabja Pławinski tež pschińdźe, runjeż hewak żenje njekhodźi."

„Wubjernje!" wjeßelesche ßo Dubinski. „To da naschemu ßwjedźenjej wjetschu ßkawu, zyke město budźe wo tym rěcźecź!"

„A bankjej Wólschowski tež pschińdźe", dźesche Borbora.

„Bohaty Wólschowski, wěricźel tych najbohatschich domow, duscha tudomnych kupzow — kraßnje, kraßnje!" sradowasche ßo Dubinski.

„Jeho ßyn, młody Wólschowski, je jeho k tomu nawabił", rěcźesche Borbora dale.

Dubinski ßmějo na nju pohlada. „Tak? młody Wólschowski, a toho drje ßy ty ßama pscheproßyła — ertnje?"

„Ale wujo!"

„I nó, nó, toho dla ßo njetrjebasch hněwacź, luba cźetka", ßmějesche ßo wuj. „Knjes Robert je drje hischcźe trochu njeknjejski, je dołhi cźaß na wßach pschebywał, ale jeho nanej k woli by mi to jara lube pschecźelstwo było; my nimamy niczo pschecźiwo twojej nakhilnoscźi — njeje wërno, moja droha?" wobroczi ßo k ßwojej mandźelskej.

„Aj nawopak", wotmolwi mandźelska; „budźe-li jeno stary Wólschowski — wón je trochu hordy — a twój bratr — Borborzyneje nan —" sdychowasche Dubinskowa, każ bychu jej tute ßkowa nimo měry cźeżke byłe.

Dubinski pokhmuri cźoło. „Haj, to je kamjeń, kiż budźe nam na puczu." Prajiwschi ßo wohladnu, każ by ßo zuſych wuschi bojał. „Ssmy ßami sa ßo, duż ßměmy ßo wo tym rosrěcźecź. Wo prawdźe sda ßo, so je wschitka prosta krej mojemu bratrej do żiłow dyriła. Mjes tym, so ßym ja hižo wot dźěcźazych lět sa dostojnoscźu żadał, je ßo mojemu bratrej burstwo salubiło; ja buch kupz, wón prosty bur, żiwi ßo na ßwojim kuble, rěsa skót, jeho mandźelska je dźowka khudeho khěžkarja — a jeli to stary Wólschinski shoni —"

„Tomu ßym hižo sadźewała", rjeknu Borbora — Dubinkowa dźowka; „ßym młodemu Wólschowskemu rjekła, so ma nan wulki hród."

„Aj, to ßy derje nawlekła", khwalesche wuj.

„Wschak je burej jeho dom tež hród", ßmějesche ßo mandźelska.

„Wě ßo, a mje to jara wjeßeli, so je Borborka tak mudrje rěcźała; sa te dźeßacź lět, so ßmy ju w domje měli, je ßebi knjejske waschnja derje pschißwojiła."

„Ach, wona je sbożownischa, dyżli nascha ßamßna dźowka", sdychnu knjeni. „Wboha! hu! syma mje koji, hdyż na to myßlu — je hižo dźeßacź lět mjes burami pola twojeho bratra."

Dubinski toho runja hłuboko sdychnu. „Ale schto tu cźinicź? Jeje khoroscź bě tak straschna, so móżesche ßo jeno na wßy wuhojicź — derje tola, nětko je zyle strowa, każ ßkyschu."

„O, po cźěle drje, na tym ſ zyła wjele njesależy: mała khorowatoscź ßkuscha do knjejskeho waschnja; ale po duschi — ja dyrkotam, hdyż ßebi pomyßlu, kajka je ßnadź ßo ßrjedź burskeho żiwjenja nawucźiła."

Tajke mějachu Dubinskez nahlady a Borbora bě ßo toho runja do nich nawucźiła; ßkyschesche, kak ßo wo jeje nanu rěcźi, ale to bě jej zyle wscho jene, haj bě najradscho ßama ßobu ßwarjeła; dźěcźowsku luboscź bě dawno hižo sabyła w Dubinskez domje, hdźeż jeno hordoscź a cźeścźelakomnoscź knjeżesche.

Běchu trasch hischcźe dlěhe tak rěcźeli, hdy by jich Dubinskeho knihiwjednik sastupiwschi njemylił; chżysche ſ knjesom rěcźecź. „Knjes Dubinski", dźesche Sswërnusch, „bych ßměł na někotre ßkowa proßycź?"

„Ach, nimam dha ani khwilu měra — schto dha je?“ hórschesche ßo Dubinski. „Dowoltej, mojej lubej, so ßo na khwilu wotßalu, njecham waju tu ſ tajkimi woſtudkymi wězami wobcźežowacź, kiž do kupzowſtwa ßkuſcheja“, rjeknu k żónſkimaj a na to dźésche ſe Sswěrnuſchom dó jſtwy, hdźež hewak wſchědnje dźélaſche.

„Schto dha macźe tak nuſne?“ praſchesche ßo Dubinſki.

„Ważna wěż, knjeże! Jutſje wuńdu nětkotre wechſle, ſteji to na 60,000 toleŕ.“

„Schto ważna wěż? to njech ßo wupkacźa“, rjeknu knjes ſ krótka.

„Ale nimamy telko pjenjes w kaßy.“

„Mamy, nimamy, doſtanjemy dźé wot druhich pjenjeſy — wulke ſumy.“

„Je wěrno“, wotmolwi Ssměrnuſch, „ſ Bohacźoweje banki doſtanjemy 80,000 toleŕ.“

„Nó, po tajkim, wo te ßo požada a wechſle ßo wupkacźa!“

„Jeli ſo budźe Bohacź płacźicź móz?“

„Jeli ſo budźe — schto dha wam to na myßle dźe!“ ſaßwari knjes. „Tajkale banka! Kak móżecźe tajke ſtaroſcźe měcź!“

„Njeje wſchak derje“, rěcźeſche Sswěrnuſch dale, „hdyż kupz jeno na jenu ſtronu ßwoju nadźiju ſkožuje. Hlejcźe knjeże, waſche kupzowſtwo móhło hižo dawno tak ſtacź, ſo by waß ſapoſdźene wupłacźenje tajkeje ſumy do ſtracha ſahnacź njetrjebało, ale waſch dom njedyrbjał telko pjenjes pſchetrjebacź.“

Na to ßo Dubinſki roshněwa. „Knjeże, mi ßo ſda, ſo ßo ſwažicźe, mje napominacź! Njeſapomńcźe tola, ſo ßym ja knjes a wy ßkužobnik!“

„Haj, w ßkužbje ſeſchědźiwy ßkužobnik, kotryż je hižo huſto naſhonił, ſo je bkyſchcź mnoheho domu runja ſhnikemu drjewu. — Pſcheju wjele wjeßela, knjeże!“ Prajiwſchi woteńdźe Sswěrnuſch.

Dubinſki rosmjerſany ſa nim hladaſche. „Stary kißalz! Hdy by w ßwojim dźéle tak ßwěrny a mudry njebył, bych jeho hižo dawno ſe ßkužby puſchcźił.“ — Bórſy na to wrócźi ßo ſaßo k mandźelſkej a cźetzy. (Pokracźowanje.)

Ze Serbow.

S Budyſchina. Hižo ſaßo ßu w wokolnoſcźi Kumwalda nětotſi ludźo na trichiny ſkhorili. Pſched dlěžſchim cźaßom běſchtaj dwaj w hromadźe ßwinjo rěſakoj. Ta jena pokojza bu na kwaßu ſjědźena; a dokelž je mjaßo derje ſwarjene abo ſpjecźene było, nikomu ſchkodźało njeje. Druha pokojza ßwinjecźa pak je ßo po puntach roſpſchedała. Dokelž ſtatne rěcźniſtwo ſhoni, ſo ßu pjecźa wſchelazy ludźo na trichinoſu ſkhorili, tudomny mjaßowobhladowař K. poruczноſcź doſta, mjaßo, ſchtož jeho hiſchcźe nadeńdźe, na trichiny wobhladacź. Pſchipadnje wón hiſchcźe $1\frac{1}{2}$ punta ßwinjazeho pleza nadeńdźe, kotrež běſche wo prawdźe pokne trichinow. — Tomu, kotryż je tajke mjaßo pſchedawał, pak ßo ſ cźežka něſchto porokowacź hodźi; pſchetož w tamniſchej wokolnoſcźi ani żaneho mjaßowobhladowarja nimaju. A hdy bychu tam żaneho měli, — wſchako wobhladowanje mjaßa na trichiny obligatoriſke njeje, t. r. nichtó nuſowany njeje, ſo ſarěſane ßwinjo wobhladacź da. Njeſbožowneje trichinoſy prjedy kónz njebudźe, doniž ſakoń njedoſtanjemy, ſo ma ßo wſcho ßwinjaze mjaßo na trichiny wobhladowacź.

— Sańdźenu wutoru popołdnju ßo na ſnutskownej lawſkej haßy konjej, do mólcźkich ßanjow ſapſchehnjenaj, ſpłóſchiſchtaj. Dźiwej ſkocźecźi byſchtej ßnadź, dokelž na ſwonkownej lawſkej haßy pſchipadnje wjazy woſow ſtejeſche, wjele njeſboża nacźiniłej, njebudźiſche jeju pohoncź ſymnokrejnoſcź wobkhowak. Hacź runje bu k ſemi podtorhnjeny, wón tola hotežku njepuſchcźi, ale ßo hacź na ſwonkownu lawſku haßu dele wot konjow po haßy pſches pancźiſchcźo wlez da, na tajke waſchnje konjomaj běženje wobcźežujo. Pſches to bě tež ſkónczнje jenemu mużej móżno, konjow ſadźerżecź. Pohoncźej jědźenje po ſemi niczo ſwadźiło njebě.

— Sańdźenu pondźelu 12lětny hólcźež jeneho ſaſtojnika tudomneho hamtſkeho hetmanſtwa do konja jeneho tudomneho rěſnika ſe ßněhowymi kulkami mjetaſche. Pſchi tym ßo konjej tak ſbliži, ſo móżeſche jeho tón ſe ſubami doßahnucź. Snjemdrjene ſtoczo na dobo ſa hólzom hrabnuwſchi, tutomu żałoßnje lizo roskuſa. Hólzowe rany ßu tak cźežke, ſo ani cźeleßna wjazy hibacź njemóże. So by hłodu njewumrjeł, jemu ſ rokku do ſchije żidku jědź puſchcźeja. Njech tutón ſrudny podawk wſchěm ſtarſchim k warnowanju ßłuži, ſo bychu ßwojim dźécźom krucźe ſakaſali, ßo ſe ſkotom ſchcźékacź abo jemu klubu abo kſchiwdu cźinicź.

— Sańdźenu ßobotu żandarmojo cźrjódu zyganow pſches měſto na ßudniſtwo wjedźechu, kotſiž běchu w wokolnoſcźi Budyſchina na wſchelakich měſtnach pakoſcźili. Bjes druhim ßu woni w Wulkich Debßezach, hdźež wo wßy po proſchenju khodźachu, ſ bydła dźélacźerja Sswory 9 hriwnow kranuli.

S Minakała. Pſchi pſchibliżenju toho dnja, na kotrymž pſched pjecźadwazecźi létami naſch lubowany k. farař Kordina tudy ßwoje farſke ſaſtojnſtwo naſtupi, wuradźowachu wſchitzy gmejnſzy, ſchulſzy a zyrkwini prjódkſtejerjo bjes ßobu, kak by ßo tón dźeń najdoſtojniſcho ßwjecźił. Jenomyßlnje wobſamknuchu, ſo bychu niz jenož ſ rjanymi jubelſkimi darami k. jubilara pocźeſcźili, ale ſo bychu też ſa tutón ważny dźeń ßwjedźeńſku jubelſku Bożu ßkužbu ſrjadowali. Pſchi tym jenohłóßnje wobſamknuchu, knjeſa fararja ryćerja Jmiſcha w Hodźiju wo ßwjedźeńſke prědowanje proßycź. Naſche wyßoke hnadne zyrkwine knjejſtwo, k. hrabja ſ Einſiedel, w tym ſwjeßelazu zyrkwinu myßl ſpóſna a ßwoju wutrobnu pſchesjenoſcź ſ tutymi wobſamknjenjemi wupraji. Też konſiſtorialna wyſchnoſcź, kralowſke wokrjeßne hetmanſtwo, hnydom ßwoju dowolnoſcź k tomu wupraji. Duż dha mějachmy ſańdźenu póndźelu tutu wuproſchenu jubelſku Bożu ßkužbu ſe ßerbſkim a němſkim kemſchenjom, kiž bě, każ na zyłym ßwjatym dnju, jara bohacźe wopytana. K. farař Jakub ſ Njeßwacźidła dźerżeſche liturgiju a k. farař ryćeŕ Jmiſch prědowaſche po pſalmje 92, 13—16, wukkadujo pſalmiſke ſynki pſchi jubelſkim ßwjedźenju kſcheſcźijanſkeho duſchowpaſtrja. Po prědowanju ſpěwaſchtej Ludmila a Hilża Kordźinez 23. pſalm, wot k. kantora Kozora do hudźby ſtajeny. — Na farje běchu wſchelake ważne a wulkotne dary wot Lipicźanſkeje gmejny, wot zyłeje Minakałſkeje woßady, każ też wot Łupjanſkeje woßady, wot wſchelakich jednotliwych ßwójbow, woßebje też wot wyßokeho hrabinſtwa wotedate. Bóh tón Knjes pak ßam chzył wſchitke te pſchecźa a dobroproſchenja, kiž buchu na Bożim měſcźe każ też domach knjeſej jubilarej wuprajene, miłoſcźiwje dopjelnicź.

S Cźornehо Khołmza. Shorjelſki pſchißażny ßud je njeżenjenu Weikertez, wo kotrejż Wam tydźenja pißach, dokonjaneho mordarſtwa winowatu ſpóſnał. Duż by ßmjertne khoſtanje na nju cźakało, njeby-li ju pſchißażny ßud loni 9. junija ſpytaneho mordarſtwa dla k 9létnej khoſtarni ſaßudźił był. Statne rěcźniſtwo tehdy pſchecźiwo tomule wußudej reviſiju ſapokożiło njeběſche, duż ßo po ſakonju tole khoſtanje powyſchicź njemóże, a ſaßudźena ma runja ßwojej macźeri 9 lět w khoſtarni ßedźecź.

S Błótow ßo piſche, ſo je liczba ſchkórzow tam wob ſymu woſtała była, kiž nětko pſchi tym ßněſy ſ hłodom do dworow pſchikhadźeju a drjebjenzy pytaju.

Dary ſa natwarjenje ßerbſkeho domu.

Błażij w Tranjach	1 hr.	— np.
Sſerbſka bießada w Jaßońzy	4 „	— „
Michał Wawrik w Khróſcźizach na 1885 a 1886 po 50 np.	1 „	— „
Anton Nowak w Pardubizach	— „	84 „
	6 hr.	84 np.

S dźakom kwituje **M. Mjerwa**, pokładnik M. S.

Wußudźenja.

Kawniſki ßud. Cźeladniży J. A. Khěžnik w Lětonju, P. Wicźas w Khanezach a J. Schneider w Budyſchinku běchu loni w nozy 27. ſeptembra w Porſchizach w młodoſtnym njeroſumje tryſkate kußy wuwjedli. Khěžnik a Schneider běſchtaj w ſahrodźe kublerja Hübnera wulki rěbl nahle k ſchtomej ſtajiłoj a ſahrodźine durje ſ kołikami a kamjenjemi ſaracźiłoj. Dale běſchtaj Khěžnik a Wicźas do ſamknjeneho dwora żiwnoſcźerja Wicźaſa ſaléſkoj a tam hnójne noßydła, na ſcźénje wißaze, wſakoj a je na ponoſchk Ssmoliz bróżnje powßnułoj. Dla kaźenja domjazeho měra a njewuſchnoſcźow Khěžnikej jaſtwo na tſi dny a arreſt na jedyn dźeń, Wicźaſej jaſtwo na tſi dny a arreſt na dwaj dnjej a Schneiderej arreſt na dwaj dnjej pſchißudźichu. — Khěžeŕ G. Janzo w Jitku bě poßledni cźichi pjatk dopołdnja w cźaßu Bożeje ßkužby na Jitkowſkich honach na honitwje był, ſa kotrež pſchеſtupjenje ma 20 mk. pjenjeżneho khoſtanja płacźicź. — Pohoncźej Rudolfej w Druźkezach bě hamtſke hetmanſtwo 5 mk. pjenjeżneho khoſtanja napokożiło, dokelž bě pjecźa na pucźu, ſ Janez na Kamjenſki ſchoßej wjedźazym, někotre wiſchnjowe ſchtomiki ſ njekedźbliwoſcźu pſchejeł. Rudolf płacźenje ſapowjedźi a ßudniſke wußudźenje żadaſche. Dokelž ßo jemu tu żane ſawinowanje ſ jeho ſtrony dopokaſacź njemóżeſche, ßo wón khoſtanja ſminu. — Wósnik G. A. Wobſt w Cźichońzach, kotryż bě loni 18. oktobra w Lauez hotelu w Budyſchinje někotrych podwyſchkow hanik, ma 20 mk. pjenjeżneho khoſtanja płacźicź abo jaſtwo na 5 dnjow wotßedźecź.

Khoſtanſka komora. Loni 1. novembra ßo cźeladnik Handrij Nowak, pola ßwojeho bratra kublerja Nowaka w Kamjenej ßłużazy,

dohlada, so je ßebi nĕchtó na jeho nalutowarſke knižki, na 5489 mk. 40 np. wuſtajene, na dwaj raſaj 1005 mk. 40 np. wupłaćićź dał. Na ßwaka kublerja Nowaka, nĕtčźiſcheho ßwinjazeho wikowarja Auguſta Scholtu w Munzigu, kotryž bĕ prjedy pola Nowakez ßłużił, ßo tukanje wobrocźi, ſo je paduchſtwo wobeſchoł. Pſchi pſchepytanju pſchecźiwo njemu ßo też wukopa, ſo je wón poknomózne pißmo ſ podpißmom Handrija Nowaka falſchował a ſ tutym pißmom domownika ſ hoſcźenza „ſkoteje hwĕſdy“ w Budyſchinje na krajnoſtawſki bank póßłał, ſo by ßebi tam ſa njeho pjenjeſy wupłaćićź dał. Wobſkorjeny ßo podarmo prózowaſche, winu ſ wopaćźnym wudawanjom wotwobrocźićź a bu paduchſtwa, falſchowanja a jebanſtwa dla k khoſtarni na tſi lĕta ſchĕſćź mĕßazow a k ſhubjenju cźeßnych prawow na ſchĕſćź lĕt ſaßudźeny.

Přilopk.

* 26. januara popołdnju je njeſnaty młody cźłowjek w khlamach Dähnez winownje w Lipſku na pſchitomneho winopſchedawarja Burkhardta mordarſki nadpad ſcźinił. Hižo dźeń prjedy w khlamach pobywſchi a bleſchu wina kupiwſchi 26. januara ſaßo pſchińdźe a bleſchu Deidesheimſkeho wina żadaſche. Dokelž wino w khlamach njebĕ, pſchedawaŕ ſ telefonom pincźnikej poruczi, ſo dyrbi żadane wino pſchinjeſćź. Bleſchu wina pſchinjeßewſchi ßo pincźnik ſaßo wotßali, na cźoż njeſnaty Burkhardtej wjetſchi pjenjes k ſapłaćźenju pſchepoda. Tutón nĕtko k pjenjeźnemu kaſchcźikej ſtupi, ſo by pjenjeſy wumĕnił, pſchi cźimž kupzej khribjet pſchiwobrocźi. Na dobo zuſy na Burkhardta ſkoczi a jeho ſ cźeźkim hamorom wjazy króćź na hłowu dyri, tak ſo hnydom krwej ßylnje bĕżeſche. Na wulke ſbożo Burkhardt myßle njeſhubi a ſ hłoßom po pomoz wołaſche. Duž njeſnaty, ßwój kobuk a hamor, ſ pißmikomaj L. Z. wuſnamjenjeny, leżo woſtajiwſchi, cźeknu. Njehańbicźiwy njedocźink wupjerchnu, prjedy hacź Burkhardtej na pomoz pſchibĕżachu, a ßo na torhoſchcźu bjes ludźimi ſhubi. Pod jeho kobukowym podſchiwku ſawalenu pſchikohu Lipſcźanſkich nowin wot 16. nov. 1885 namakachu, na kotruž je ſ wołojnikom mjeno „C. Melzer“ napißane.

* We wßy Zethau bĕſchtaj ßo pſched wczerawſchim tydźenja jedyn kubleŕ a jeho żona po cźeźkim dźĕle wjecźor w tepjenej iſtwĕ lehnuloj; naſajtra rano żonu morwu a muża bjes myßli leżo nadeńdźechu. Lĕkaŕ, po kotrehož ßo hnydom póßła, praji, ſo ſtaj wuhlowe płuny (gas) do ßo ßrĕbałoj. Kubleŕ bĕſche wjecźor roku, kotraž ſ khachli do wuhnja wjedźe, ſawjertnuł; dokelž pak ßo w khachlach hiſchcźe wuhlo żehleſche, bĕchu w nozy wuhlowe płuny dó iſtwy ſtupałe. Kublerjej ßo ſ cźeźka żiwjenje ſdźerżi.

* Pſched khoſtanſkej komoru w Hirſchbergu mĕjeſchtaj ßo wóndano dwaj hewjerjej ſamolwjecź, dokelž, ſchtož je krucźe pſchikaſane, dynamitowe patrony, kotrež ßo pſchi dźĕle w podkopkach trjebałe njebĕchu, poſtajenemu ſaſtojnikej wróczo dałoj njejſtaj. Jedyn bĕſche ßebi tſi patrony ſkhował, ſo by ryby ſ nimi tſĕłał. Wón 3 mĕßazy a tydźeń jaſtwa doſta. Jeho towaŕſch bĕſche jenu patronu wobkhował, ſo by pſchi kwaßu ßwojeho pſchecźela wutſĕlicź móhł; to też je wón cźinił, ale ſcźĕhwk bĕſche ſa njeho jara ſrudny: patrona jemu lĕwu ruku zyle wottorhnu. Też jemu 3 mĕßazy jaſtwa pſchißudźichu.

* Wrótßławſke krajne ßudniſtwo bĕſche jeneho tamniſcheho pſchekupza k jaſtwu na mĕßaz ſaßudźiło, dokelž je wón włóſke worjechi, kotrež bĕchu jara ſtare, hroſnje po woliju ßłodźachu a bĕchu ſtrowoſcźi ſchkódne, ſa lĕtuſche pſchedawał. Pſchecźiwo tomule wußudej bĕſche pſchekupz pola khĕżorſtwoweho ßudniſtwa w Lipſku reviſiju ſapołożił. Jeho reviſija pak bu wóndano wotpokaſana; duž ma wón ßwoje khoſtanje naſtupicź.

* Sańdźenlu póndźelu w Barlinje jedyn wotroczk rĕſniſkeho miſchtra Grieſe cźelo rĕſaſche. Hdyž żołdk ſarĕſaneho ſkoczecźa rjedźicź pocźa, w nim cźeźki wĕrowanſki pjerſchcźeń ſ cźiſteho ſkota namaka. Do pjerſchcźenja je na ſnutſkownej ſtronje wudypane M. R. 1853. Rĕſnik Grieſe je cźelo wot pſchekupza Rudolfa Jordana ſe Sadnjeje Pomorſkeje kupił, njewĕ pak, hdźe je Jordan ſ domiſnu.

* Wo palenju cźĕłow „kſchecźijanſki poßoł“ w 2. cźißle t. l. takle piſche: W naſchim cźaßu ßebi ſaßo na palenje cźĕłow myßla. W Barlinje, hdźeż ßebi palenje cźĕłow żadachu, je ßo wyſchnoſcź tomu ſapowjedźiła. Też na radnej khĕżi w Stuttgarcźe bĕchu tajke żadanja ßłyſchecź, tola też tu ßo wotpokaſachu, woßebje dokelž bĕchu ßo wĕżywuſtojni, k pſchepytanju Stuttgartſkeje ſemje powołani, wuprajili, ſo Stuttgartſke pohrjebniſchcźa w naſtupanju ſtrowoſcźe ſchkódne njejßu. Kaž je ſnate, ma mĕſto Gotha bjes zyłymi Nĕmzami jenicźku cźĕłowu pĕż, a ſ cźaßami ßłyſchimy, ſo je ßo tam nĕchtó ſpalicź dał. Kak ßo ſ tajkim ſpalenjom ma, nam jedyn, kotryž je to ſe ßwojimaj wocźomaj widźał, takle powjeda: Do kraßneho twarjenja ſaſtupiwſchi wjedu naß do wulkeje ſale. Sſrjedź njeje roſchty, cźornopſchikryte, ſteja. Żelazy ſawoſtajeni ſhromadźa ßo ſ duchownym, jeli ßo k tomu jedyn nawabicź da, płachta ßo ſ roſchtow wotwodźe, kaſchcź ßo horje ſtaji a na to wſcho ſaßo ſawodźeja. Prĕdaŕ rĕcź dźerżi, ßyłny po lizomaj ronja. Na jene dobo ßo płachta dele puſchcźi. Kaſchcź pod njej je ßo ſhubił. Dekku, na kotrejž wón ſtejeſche, je maſchinerija wotcźahnuła, a po żeleſnych kolijach kaſchcź k pjezy dele jĕdźe. Tak rucźe hacź je do njeje ſajĕł, ßo żeleſne durje pſched pĕż ßunu. Nĕtko woheń do ßwojeho prawa ſtupi. Zahła horzota, pſches hromady wuhła ſdźĕłana, ßo do pjezy puſchcźi. Pſchi pjezynych żeleſnych durcźkach je małe woknjeſchko, kotrež nam dowoła do hróſbneho ruma pohladacź. Kaſchcź je bórſy wot njeßmĕrneje żahłoty ſpaleny; cźĕło wotkryte pſched nami leżi. Tola ſda ßo, kaž ſo byſchtej ßo wocźi wocźinikoj a ßo żałoſtnje pſchewałakoj; ruzy, porſty pocźinaju ßo ſtorhowacź, wſchĕ ſtawy ßo do tſchepotażeho hibanja dadźa. Napohlad ßo lĕdma ſnjeſcź da. To je móz wóhnja, kotraž też na morwe cźĕło takle ſkutkuje. Bjes tym ſo ßebi horka żelazy ſawoſtajeni myßla, ſo cźĕło pomałku roſpanje, ßo delka hroſna żałoſtnoſcź podawa. Skóncźnje po tſjoch hodźinach je wſcho do popjeła pſchewobrocźene, kaſchcź, draſta a cźłowjek. S koſchcźom popjeł w hromadu ſmjetu, ßypnu jón do blachoweje tyſy a jón horje k druhim tyſam pſchinjeßu, kotrež tam po rynkach ſrjadowane ſteja. A to dyrbi pobożne, poſbĕhaze, hnujaze a, ſchtó wĕ ſchto, bycź? Bóh naß pſched tym ſwarnuj! Nĕ, my dźerżimy ſ naſchimi rowami a ſ kſchižami na nich. Tu podowa powĕtr mĕra a horjeſtacźa. — Njech cźĕło w rowje ſpi, pſchi ßwojich pſchecźelach, ſo mĕło wotpocźink tam pſchi jich komorkach.

* K ßmjercźi wotßudźena bu wot pſchißażneho ßuda w Dortmundźe wudowa fabrikſkeho dźĕłacźerja Eſtera ſ Körnerfelda, kotraž je ßwojemu mużej ſ jĕdom ſawdała. Ssudniſke jednanje wobras najſrudniſcheho ßwójbneho żiwjenja podawaſche. Eſterez mandźelſkaj bĕſchtaj wot lĕta 1870 żenjenaj a mĕjeſchtaj ſchtyri dźĕcźi. Mĕjo trochu ßłaby roſum muż wſchitko cźinjeſche, ſchtož żona kaſaſche; duž ßo wjele lĕt derje w hromadźe ſnjeßeſchtaj, a ßwójbny mĕr hakle bu ſkażeny, hdyž zuſych ludźi do hoſpody wſaſchtaj. Do jeneho tychle ludźi, fabrikſkeho dźĕłacźerja Behlerta, cźłowjeka, kotryž bĕſche nĕhdźe 15 lĕt młódſchi hacź wona, ßo Eſterowa żona tak ſalubowa, ſo bu wſcha wrótna. Muż bĕ nĕtko wyſche; żona jemu hubjene jĕſcź dawaſche, jeho pjerjeſche, ale pſchezo hiſchcźe ſpokojom njebĕſche. Skóncźnje ßo pſchecźelſtwo do toho mĕſchecź pocźa a Behlerta nuſowaſche, ßebi druheje hoſpody pytacź. Nĕtko njekniczomne żoniſchcźo ſa tym dźĕſche, muża wotſtronicź. Woſpjet je jemu foſſor dawała, ſo muż ſkóncźnje 19. oktobra ſańdźeneho lĕta wumrje. Pſchißażni Eſterku winowatu ſpóſnachu, a ßudniſtwo ju k ßmjercźi wotßudźi.

* Sa dwaj nowaj je njedaloko Kölna paduch konja pſchedał, kotrehož bĕſche krótko prjedy kradnuł. Wón mjenujży 20 markow ſa njeho żadaſche, ale w mĕſto toho dwaj zyle nowaj pjenjeźkaj doſta. Jako pſchidawk doſta dwĕ lĕcźe khoſtarnje; ſa pjenjeźk lĕto, to wĕſcźe mało njeje.

* Je-li wĕrno, ſchtož ßo ſ wokolnoſcźe Tilſita piſche, dha ßu tam jenu holzu żiwu ſahrjebali. Dokelž chżychu tam k zyrkwi kruch pſchitwaricź, dyrbjachu ßo nĕkotre rowy, kotrež bĕchu pſchejara bliſko k zyrkwinej muri, pſchepołożicź. Pſchiwuſni tam pohrjebanych wo tym powjeſcź doſtachu, duž ßo ßyła ludu na pohrjebniſchcźu ſeńdźe. Hdyž kaſchcź jeneje holzy wotewrichu, kotruž hakle bĕchu pſched krótkim hrjebali, ßo pſchitomnym hróſbny napohlad poſkicźi. Holza na wobliczu leżeſche, wkoßy bĕſche ßebi ſwutorhała, draſtu roſtorhała a nóhcźe wot porſtow wotkußała. Mjeſwocźi bĕſche ßo ſtraſchnje roſdrapała. Po wuprajenju lĕkarjow je njeſbożowna jeno po ſdacźu morwa była a w rowje ſaßo k ßebi pſchiſchła. — To dźĕ by pſche wſchu mĕru hróſbne było! Bohu żel je dopokaſana wĕż, ſo je ßo podobne hižo tu a tam ſtało, woßebje w cźaßu móra abo epidemiſkich khoroſcźow. A kak wjele je ludźi żiwych ſahrjebanych, hdźeż nichtó wo tym niczo ſhonił njeje. Bóh chżył tola ſpożcźicź, ſo wucźeni ſkóncźnje ſnamjo wunamakaju, po kotrymż ßo njeby wjazy ſtacź móhło, ſo cźłowjeka żiweho ſahrjebaju!

* Jenemu kublerjej, kotryž njedawno na jenej wukrajnej żeleſnizy jĕdźeſche, ßo woſtudźicź pocźa, dokelž ßamlutki w kupeju ßedźeſche. Mĕjo kharty pſchi ßebi wón „ſchaffnarjej“ poſkicźi, ſo byſchtaj ßebi ſehrałoj. Hdyž bĕſchtaj dołho doſcź hrałoj, kubleŕ ſa tym pſchińdźe, ſo je wjazy hacź ſto toleŕ pſchĕhrał, a ſo jeho towaŕſch pſchi hraczu jeba. W prĕnim hnĕwje wón revolvr wucźahnu a ſa ßwojim pſchecźiwnikom, kotryž ßo do cźĕkanja da, tſĕli. To ßo na deſzy ſta, na kotruž ßo ſ kupeja won ſtupa. Tſĕleny ſaſtojnik ſ deſki dele padźe. Mjes tym ſo cźaß dale jĕdźeſche, kubleŕ pſchi ßebi roſpominacź pocźa, ſchto je ſworał, a prajo ßebi, ſo je ſaſtojnika ſawĕſcźe ſatſĕlił, ßo na

měsćże do rta tšěli a morwy na desku padże. Cžah sasta; ale tudy bě wschitka pomoz podarmo, pschetoż kubler běsche morwy. Sastojnika pak kruch dale sady nadeńdżechu: wón běsche jeno lohko ranjeny.

* Ssměschna wěz je žo psched krótkim w jenym bajerskim městaczku staka. Tam rano sahe woheń saswonichu, a bórsy wóhnjowa wobora s měschczanskimi wrotami won cžerjesche pschezo k ranju, hdźež běsche wulka cžerwjenosćz widźecź. Hdyž pak běchu žo trochu pscheběželi a wujachlili, žo dohladachu, so tón wulki woheń dale niczo njeje, hacž żehliwa žlónzowa kula, kotraž žo psches hustu kurjawu dobywa. Duž se žwojimi žykawami niczo wucžinicz njemóžachu.

* 27lětneho rěsnika Schwabe s Hermsdorfa pod Kynastom, kotryž chzyšche schtwórtk psched dwěmaj njedźelomaj do žužodneje wožy skót kupowacź hicź, žu tam na pucžu skónzowaneho namakali. Schtyri krócź běsche žo s revolvrom do njeho tšěliko; dwě kulzy běschtej do nopa, dwě do wutrobna schkej. Tukaju na cžažnikarskeho pomoznika, 24 lět stareho, kotryž w rěsnikowym domje pola žwojeju starscheju bydli; žu jeho sajeli. Wurubił mordaŕ žwój wopor njeje.

* Wo wulkim sbožu móżesche psched wcžerawschim tydźenja popołdnju dźěłacźeŕ rěcžecź, kotryž blisko Tetschena na żelesnizy žněh s kolijow wužypowasche. Tworny cžah jeho mjenujzy pschekhwata a pschejědże. Dokelž cžah pomału jědźesche, jón bórsy sastajichu, a hlej, pod koležami schtwórteho wosa dźěłacźeŕ njesranjeny won pschilěse; s najmjeńscha tak wobschkodźeny njeběsche, so by rěcže hódne było; sbožownje běsche straschnej žmjercži wucźeknuł.

* Kaž žo sda, syma lětža po zykej Europje krucże wustupuje. Město Win běsche wóndano se žněhom zyke sawěte, a hrosny mjecźel tam sakhadźesche. Kaž turkowske nowiny wopowjeduja, maju w Makedonskej a Thessaliskej hižo wjele njedźel posbochi krutu symu a žněh s hromadami. Wschitke dróhi žu tak sawěte, so žo po nich jěsdźicź njehodźi. W měsćze Salonichi je 22 cžłowjekow smjersko, w Domoko 6. Też w Italskej kruta syma traje: w městach Florenz, Rom, Bologna a dr. žo bjes pschestacża žněh dże; w Milanje (Mailand) je tejko khorych, so hojerńje wjazy njedožahaju.

* Psches lohkomyślne wobkhadźowanje s tšělbu je žo njedawno na jenym burskim dworje na Morawje sažo njesbože stało. S natykanej tšělbu 19lětny burski žyn na dworje stejesche; tu 13lětna holczka pschińdże, kotruž staj jeho starschej sa žwoju pschijatoj. Sso do holczki měrjo mkodźenz rjeknu: „Dyrbju cže satšělicź?" Prjedy hacž mózesche dźěczo wotmolwicź, tšělba wrjeżnu; žmjertnje ranjena holczka padże a bórsy ducha spuschczi. Mkodźenz je pok bjes rosuma, tak žo kaje; starschej staj hłuboko srudźenaj.

* Pondźelu tydźenja wjeczor žo dwaj rubježnikaj, kotrajž běschtaj žo mjeswoczi se žasami namasakoj a běschtaj s pistolemi wobrónjenaj, do wobydlenja fararja Horvatha w Pöttelsdorfje w Wuherskej dobuschtaj. Farař doma njeběsche. Mjes tym so jedyn rubježnik fararjowu cžetku dajesche, druhi kschinje a kaschcże roskama a s jeneho kaschczika 83 schěžnakow zyrkwinskich pjenjes sebra. Njedoczinkaj, kotrajž běschtaj kaž tamnischi burjo swoblekanaj, na to wobydlenje sesamkaschtaj a žo wotžalischtaj.

* Hischcże mordaŕ wužlědźeny njeje, kotryž je tamón tydźeń franzowskeho sastojnika, kiž s Parisa domoj jědźesche, w żelesniczným wosu skónzował, wurubił a na kolije cžišnuł, a hižo sažo žo wo podobnym njeskutku pische, kotryž je žo w nozy wot 14. na 15. t. m. w Italskej na żelesnizy mjes městomaj Florenz a Bologna stał. Ale tón krócź mordarja maju. Hdyž mjenujzy cžah do Vergato pschijědże, dwórnischczowi sastojnizy pytnuchu, so žu durje jeneho kupeja 3. klažy wotewrjene; kupej běsche prózdny, ale wschón polny krwě. S pódlanskeje stazije Riula, hdźež běsche cžah tón krócź jenicžzy toho dla sastał, so by žo nowy jězdny plan wotedał, pak běsche psched krótkim telegram dóschoł, so je tam na dwórnischczu pažažer na wopaczhej stronje s wosa wuléśł. Dokelž žo to tamnischim sastojnikam po prawom njesdasche, pažažéra, kotryž mějesche billet hacž do města Bologna a chzyšche dwórnischczo wopuschczicź, sadżerżachu. A hdyž bórsy na to s Vergato telegrafiska powjesćz pschińdże, kajki žu tam kupej nadeschli, hnydom po żandarmeriju póžłachu, kotraž zuseho hacž na dalsche saja. Nasajtra rano jedyn żelesniczny straznik cžęło jeneho mužskeho s tšjomi ranami nadeńdże. Se wschelakich papjerow běsche widźecź, so je to cžęło pschekupza Pietro Padova s Venezianskeho. Sajaty mějesche dwě pjenježnej móschni, dwaj cžažnikaj a revolver pschi žebi, s kotrehoż běchu tši kulki wutšélene. Na jenym teju cžažnikow pak mjeno Pietro Padova stejesche. Jaty, kotrehoż do města Bologna pschiwjedźechu, žo Armondo Dolci mjenuje, běsche žo w Pistoja s pschekupzom Padova do jeneho kupeja žynuł a jeho, hdyž běsche žebi tutón wužnuł, skónzował.

* W jenym swěrinzu w Romje žebi wóndano pólzajski sastojnik, kotryž mějesche tam na porjadk hladacź, sa żort sczini, so psches żelesnu lěžyczku klětki wulkeho pantera na hłowu plazasche a jeho sa wuschi zybasche. Wulke kocžidło žebi to něschto cžaža směrom lubicź dasche, na jene dobo pak pólzaja sa ruku hrabnu a jeho tak kužnu, so dyrbjachu jemu tón žamy dźeń hischcże ruku wotrěsacź.

* S parnej łódźu „Feronia", kotraž je žo tamón tydźeń blisko hollandskeho pobrjoha rosbika, žu žo też něhdże pjecź tyžaz milijonow schitych jehłow podnurike. Jehły běchu žo w schtyrjoch fabrikach w Iserlohnje dźěłake a žo do Chinesskeje wjesechu. Schkodu, kotraž je cžim wjetscha, dokelž běsche mjes jehłami też tójschto drohich, někotre sawěsczaze towarstwa njeżu.

* Wulki woheń, kotryž je wjele cžłowěskich woporow żadak, mějachu psched wcžerawschim tydźenja w Parisu. Wotpalika je žo wulka fabrika. W fabrikskim twarjenju, kotrež je jara s lóhka twarjene, w jenym wotdźělenju, hdźež s zelluloida cžežaki dźěłaju, woheń wuńdże; dokelž žo zelluloid pali kaž žmoła, žo płómjo spěschnje rosběża. Dźěłacźerjow hrózba wobja, wožebje tych, kotsiž w hornich poskhodach dźěłachu, hdźež běchu bórsy wschě skhody spalene. Mnosy, hdyž žo jim płómjo pschezo bóle bliżesche, s woknami won wyžoko dele seskakachu a žo cžežko wobschkodźichu. Ranjenych běsche 15, morwi žu tsjo; jich cžęła žu na wuhlo spalene pod rospadankami namakali.

* Jedyn Pětrohródski fotograf je na żidu fotografowacź spytał, schtož je žo jemu wubjernje radźiło. Wobliczo žo na żidże něschto cžěmnischo poradźi hacž pschi druhich fotografijach, sa to pak je, kaž je žtyschecź, podobnosćz na original porażaza.

* Jedyn rumunski wjeżny pop se žwojej wjeski do města Botuschani jěchasche. Po pucżu jěchajo, kotryž běsche žylnje sawěty, pop na jene dobo pytnu, so žo cžrjóda wjelkow sa nim cžěri. Na sboże běsche njedaloko pschi drosy cžehnita studnja. W žmjertnym strasche pop s konja skoczi a na wyžoki stołp studnje salěše. Jěsdneho wotbywschi kóń domoj cžerjesche. Hdyž kóń žam domoj pschicžěri, popowka hnydom shuda, so je žo njesboże stało; wona rucże wjeżnych ludźi swoła, kotsiž, s motykami a widłami wobrónjeni, na drohu won khwatachu. A hlej, na wyžokim stołpje studnje pop njesranjeny žedźesche; wjelki pak wjeżnych ludźi wuhladawschi roscžękachu. Hdyž popa se stołpa dele scżežechu a žo jeho praschachu, schto je žo stało, wón żaneho žłowczka prajicź njemóżesche: se stróżelemi běsche wonèmik. Hakle nasajtra móżesche zyły podawk — napiżacź.

* W Kaliforniskej psched tydźenjom žylny wichor sakhadźesche, kotryž je żałożnu schkodu naczinił. Żelesniske cžahi buchu wot wichoroweje mozy spowalane a žo po naždypanzach dele kulachu. W San-Franzisko buchu twarjenja tak rjez w hromadu stłóczene. Liczba cžłowjekow, kotsiž buchu psches dele padaze rospadanki saraženi, je jara wulka. Wjele ludźi psches to žmjercź namaka, so k semi podtorhnjeni na wótre kamjenje padżechu. Cžężko sranjenych je s najmjeńscha 150 wožobow, s nich jich wjele hodźiny dołho pod rospadankami leżesche, pschetoż hnydom žo jim pomoz pschinjesćz njemóżesche. — W Westneuburgskich (w Virginskej) wuhlowych podkopkach žo 22. januara ske wětry sapalichu, psches cžoż bu 37 hewjerjow morjenych. Pjatnacże dźěłacźerjow hischcże namakali njeżu.

Cyrkwinske powjesće.

Křćenl:

Michalska zyrkej: Ernst Jurij, Khorle Augusta Rittera, fabrikskeho dźěłacźerja w Dobruschi, ž. — Ernst August, Jana Augusta Mužika, kamjenjecźežarja w Delnjej Kinje, ž. — Marja Minna, Khorle Augusta Bartuscha, murjerja na Židowje, dź. — Emma Lejna, Jana Fristera, makeho sahrodnika w Dobruschi, dź. — Marja Martha, Jana Ernsta Wjeńka, fabrikskeho dźěłacźerja w Hrubjelczizach, dź. — Hana Theresija, Jana Ernsta Urbana, mlynskeho w Delnjej Kinje, dź. — Hana Marja, Khorle Božidara Rodiga, dźěłacźerja w Ratarjezach, dź.

Katholska zyrkej: Bjedrich Wylem, Arnolda Hofmanna, twarza maschinow, ž. — Max Bernhard, Bernharda Gustava Domschki, rěsnika, ž. — Hana Veronika, pjekarja Riedela w Lejnje dź. — Albert, Adolfa Rafelta, schtrymparja, ž. — Hańża, njemandź. dź. w Hněwžezach. — Pawoł Jurij, Miklawscha Rjehorka, barbjerja, ž.

Zemrjeći:

Dźeń 23. januara: Hana Brankacźiz, Michala Ssuschki, žiwnosćzerja w Khelnje, mandźelska, 64 l. 9 m. 28 d. — Hańża Poldrakez, wobydlerka w Jeńkezach, 64 l. 8 m. 23 d. — Martha Madlena, Ernsta Michala Bartha, drózkarja tudy, dź., 1 l. 1 m. — 24. Adolf, Gustava Frycźlerja, khěžnika pod hrodom, ž., 2 l. 8 m. — 26. Marja Augusta, Handrija Urbana, khěžerja a fabrikskeho dźěłacźerja na Židowje, dź., 9 m. 4 d.

Płaczišna žitow a produktow w Budyšchinje

23. januara 1886.

Žitowy dowos: 3536 měchow.	Na wikach wot M	Na wikach wot Pf	Na wikach hacž M	Na wikach hacž Pf	Na buršy wot M	Na buršy wot Pf	Na buršy hacž M	Na buršy hacž Pf
Pšeńža	7	62	8	33	7	74	8	33
Rožka	6	77	6	84	6	84	6	96
Jeczmjeń	6	88	7	10	6	88	7	10
Wowš	7	20	7	40	7	30	7	50
Hroch	8	6	10	28	—	—	—	—
Woka	7	8	7	50	—	—	—	—
Raps	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły	12	—	15	50	—	—	—	—
Hejduschka	15	50	16	—	—	—	—	—
Běrny	1	50	1	80	—	—	—	—
Butra (1 kilogr.)	1	80	2	20	—	—	—	—
Pšeńčna muka 50 =	6	75	15	—	—	—	—	—
Rjana muka 50 =	6	75	10	25	—	—	—	—
Ssyno 50 =	3	70	4	—	—	—	—	—
Sslóma 600 =	24	—	26	—	—	—	—	—
Proßata 611 schtuk, schtuka	9	—	18	—	—	—	—	—
Pšeńčne wotruby	—	—	—	—	4	10	4	20
Rjane wotruby	—	—	—	—	4	60	4	75

(50 kilogr.)

Dražďanske mjaßowe płaczišny. Howjada 1. družiny 56—59 mk., 2. družiny 46—49, 3. družiny 30 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne ßwinje 53—56 mk. po 100 puntach s 20 prozentami tary. Cželata 1. družiny 35—55 np., 2. družiny 28—38 np. po puncže rěsneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 29. januara: Mhła.

W Ratarjezach je **kněža** s polom a sahrodu k 1. haprleji na pschenajecže. Dalsche je shonicź pola želesnišhego nahladowarja Hantuscha w khěžży 32 pschi moscže.

W Dobroschezach pola Delnjeje Hórki je **kněža** cžišło 18 s 1/2 kórzom pola na pschedań.

W Brěsowje je **kněžkańska žiwnosć** cžišło 22 se 4 kórzami pola a s 3 kórzami sahrody, łuki a keńkow na pschedań.

Stary dobry ßławny **domjazy ßrědk,**

woprawdźity

Pain-Expeller

s „kótwizu“,

je po 50 np., 1 mk. a 1 mk. 75 np. wot dźenża dostacź pola haptykarja **Gustava Katzscha** w Rakezach.

Kalijowe mydło, ßuche, punt po 50 np.,
jadriwe mydło, ßuche, punt po 40 np.,
kojowe mydło, ßuche, punt po 36 np.,
pschenčznu schterku, punt po 22 np.,
kónzatu schterku, najlěpschu, punt po 30 np.,
soda krystalisowany, najcžišcźischi, punt po 5 np.,
běrnjazu muku, punt po 13 np.,
bělazy soda H. Puyowy, pakcźik po 10 np.,
wubjerny ßrědk sa schaty a hospodarstwo,
žiwizowe mydło, masne mydło w wschelakich družinach pschedawa tunjo

H. Puy w Budyschinje, mydłarnja.

Rjana **ßuproschna ranza** je na pschedań pola

Forkera w Rakezach.

Wakowe zokrowe pastile,
s wěstoscžu skutkowaze,
porucza
měschczańska haptyka
w Budyschinje
na hłownym torhoschczu 6,
Max Schünemann.

Dr. Voßowe pile s rospokasanjom, kak maja ßo nałožicź, jenož prawdźiwje po dr. Hageru (najlěpschi originalny rezept) w schkleńczanych bleschkach po 75 np. ma na pschedań

měschczańska haptyka w Budyschinje
na hłownym torhoschczu 6.

Wschě družiny

cžrjewow

k dźěłanju kołbaßow porucza
Jan Polak w Radworju.

Khosej

w derje ßłodźazych družinach punt po 70, 80, 90 hacž 150 np., pschi wotewsaczu 5 puntow tuńscho,
drobny a **zyły zokor** nanajtuńscho,
rajß po 13 np.,
krupy po 15 np.,
jahły, hejduschku, bělenu a njebělenu,
hróch, ßo lohzy warjazy,
nowe ßoki a najlěpsche
nudle k łamanju
po mózno tunich płaczišnach poruczataj

Ginzel & Ritscher
na wulkej bratrowskej haßy 6.

Na wulkej bratrowskej haßy 6. Na wulkej bratrowskej haßy 6.

Awkzija.

Póblanske twarjenje Njeßwaczilskeje schule, s brózhnje a kólnje s zyhelowym krywom wobstejaze, ma ßo s hródźnej nadobu

póndźelu 1. februara 1886 popołdnju w 2 hodźinomaj

na wotkamanje na městnje ßamym na pscheßadźowanje pschedawacź.

W Njeßwaczidle, 26. januara 1886.

Schulske pschedstejicźerstwo.

Bretschneider, t. cźaß pschedßyda.

Drjewowa awkzija

na Drobjanskim revěrje.

Schtwórtk 4. februara maja ßo
3 hromady sbytkneho drjewa,
75 hromadow twjerdeho biteho drjewa,
2 schmrěkowaj klozaj,
1 1/2 rm. mjehkeho schcžěpoweho drjewa,
4 = = pjeńkoweho drjewa,
5 hromadow mjehkeho sbytkneho drjewa

sa hotowe pjenjesy sjawnje na pscheßadźowanje pschedawacź.

Sapoczatk dopołdnja 1/2 10 hodźin pschi nowym moscže w Drobach.

W Minakale, 27. januara 1886.

Hrabinska s Einsiedelska inspekzija.

Hěblowane schpundowanja

zyle ßuche, 24 a 30 mm. ßylne, pschedawa tunjo

Tr. Holbjan w Budyschinje pschi dwórnischczu.

Běły, módry a rubjany płat

we wschěch schěrjach a wschelakich družinach porucza po tunich płaczišnach

G. A. Ryseck pschi butrowych wikach,
tkajerńja płatowych tworow w Porchowje.

Pschedźeno ßo radlubje sa tworu wumenja.

Dr. Netschowe sarybowanje psche brunu

hoji difteritis, brunu, kaschel atd., schkleńza po 75 np. a 1 mk., jenož prawdźiwe, hdyž je pißmo k nałoženju „Hanineje haptyki“ w Dražďanach pschipołożene,

dr. Netschowa pschetlajaza a žiwjeńska eßenza

hoji wschě žołdkowe khorosczе, migrenu a nervowe czerpjenje, schkleńza po 75 np. a 1 mk. s pißmom k nałoženju dostacź we wschěch haptykach.

Wschu symsku drastu

pschedawam, so bych ju wotbył, ßměschnje tunjo pod nutskupnej płaczišnu.

F. Schlesinger

cžišło 5 na bohatej haßy cžišło 5

na koßu pósty.

Dokelž po saßadźe žadyn palenz k hnydomnemu picźu wjazy njepschedawam, ßym płaczišny po ßlědowazym waschnju ponižik:

jednory ßłódki palenz . . . . . liter po 35—40 np.,
likěr . . . . . „ „ 55—60 np.,
jednory cžisty palenz . . . . . „ „ 14—18 np.,
woprawdźity stary Nordhauski žitny palenz liter 50 np.,
kißałowy sprit, najßylnischa družina.

Pschi wotewsaczu wjetschich dźělbow poměrnje tuńscho.

Carl Noack na žitnej haßy.

Dobrowólne pscheßadźowanje.

Dla dźělenja herbstwa ma ßo Pětrej Augustej **Brindtej** a jeho makolětnej dźowzy shromadnje ßkuschaza **pollenkańska ßahrodniska žiwnosćz** kat. cźißko 17 fol. 18 leżomnostnych a hypothekskich knihi sa Hnaschezy, 8 hektarow 20,8 arow (14 akrow 249 □prutow) leżomnosćzow wopschijaza, ſ 223,91 dawkskimi jenosćzemi wobcźeżena a wjeßnogrychtšzy na 18,121 hriwnow takšerowana, bjes inventara a domkhowanych žnjow

23. februara 1886 dopoldnja w 10 hodźinach

na **tudomnym hamtskim ßudnistwje** na pscheßadźowanje pschedawacź.

Pod pokasanjom na wuwěschtki, na tudomnym ßudnistwje a w korcźmje w Hnaschezach wupoißnjene, wopißanje leżomnosćzow a pschedawanske wumĕnjenja wopschijaze, ßo na kupjenje smyßleni pscheproschuja, so bychu ßo na spomnjenym dnju w postajenej hodźinje na tudomnym hamtskim ßudnistwje seschli, ßo k ßadźenju pschipowjedli, ßwoju płacźenja-kmanosćz dopokasali a dalsche wotcźakali.

W Budyschinje, 25. januara 1886.

Kralowske hamtske ßudnistwo.

Mensel. Mstr.

Dokelž ßo syma k kónzej bliži, pschedawam

konjaze deki

po nutskupowanskej płacźisnje.

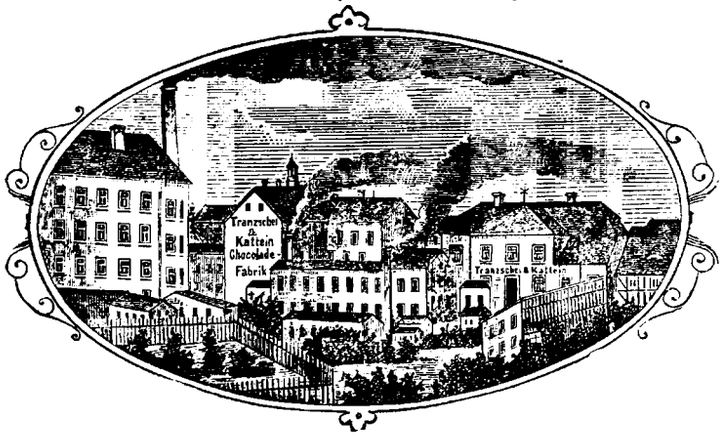
Richard Gautzsch

na hłownym torhoschczu.

Parna fabrika

schokolady, zokrowych tworow a mjedowych tykanzow

Rudolfa Katteina,

prjedy **Tranzschela a Katteina,**

w Budyschinje

na hospitalskej haßy 7 a rózowej haßy 10

porucza

ßwoje cźiste a dobre fabrikaty po jara tunich płacźisnach.

Katteinowy Budyschski konfekt: ¼ punta po 15 np.

Kosaze koże a wschĕ druhe ßyre koże kupuje pschezo po najwyschschich płacźisnach

Heinrich Lange na žitnych wikach pschi ßerbskej katholskej zyrkwi.

Zónske mantle, paletoty, ßomocźane žakety ßo rjenje a trajnje ſ nowa barbja a ßo po žadanju wuporjedźa

w parnej barbjerni **W. Kellinga.**

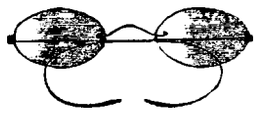

Rubischcźa na hłowu, wokoło schije, kaž wscha žónska a mužska drasta ßo njepróta chemiszy cźischći

w **W. Kellingez barbjerni**

w Budyschinje na ßukelnskej haßy 2.

Bryle

ša kóžde wóczko

porucza

Jan Gäth

1 na hospitalskej haßy 1.

Kaschczowy magazin

Arthura Janascha, tyscherskeho mischtra

na rózku ßeminarskeje a Hoschiz haßy

porucza ßo pschi potrjebje dobrocźiwemu wobkedźbowanju a lubi tunje płacźisny.

Mydlarnja H. Lehmanna

w Budyschinje

na hornczerskej haßy cźißko 3 a na žitnej haßy cźißko 3

porucza ßlĕdowaze wudźĕlki po poniżenych płacźisnach w snatych dobrych družinach:

jadriwe mydło I (kalijowe mydło)	**punt po**	**50**	**np.,**
jadriwe mydło II	„ „	40	„
žiwizojte jadromydło	„ „	40	„
Eschwegske mydło	„ „	36	„
cźiscźaze mydło	„ „	30	„
jendźelske bĕłaze (błejchowaze) mydło	„ „	20	„
masne mydło	**punt po**	25, 28 a 30	„
kryst. soda	**punt po**	5	„

pschi wotwsaczu 5 puntow ßo płacźisny poniża,

rajßowu a pscheńczinu schterku, petrolej a ripikojty wolij po najtunischich płacźisnach.

Twarski a rólny kalk

wschĕdnje nowopaleny

je w mojich kalkownjach w **Kundraeźizach** a **Niskej** na składze a ßo ſ tutym najnaležnischo porucza.

E. Plümecke.

K kschcźisnam, kwaßam a druhim ßwjedźenjam, woßebje hoscźenzarjam ßwoje **jednore a dwójne palenzy,** toho runja wubjernje dobre **likĕry** po jara tunich płacźisnach poruczamoj.

Ginzel & Ritscher,

destilazija na wulkej bratrowskej haßy 6.

Schtóž ßo nahlenzy boji

abo kotrehož je wona hižo podeschła, abo schtóž na wjercźenje, skhromjenje, bjesparnosćz, khore nervy cźerpi, njech ßebi knižku „Wo wobróczu a wotstronjenju nahlenzy", 3. nakład, wot spißacźela, nĕhduscheho krajno-woborneho bataillonskeho lĕkarja **R. Weißmanna** w Wilshofenje w Bajerskej, darmo a franko skasa.

Dospołne wupschedawanje

wschitkich na składze leżazych
draschćerskich a galantrijowych tworow
kaž tobakowych trubkow, tysow, zigarowych hubnizow, trubkowych hłowčkow atd. atd.
dla wotedacża tutych artiklow.

Pschedawańja
khěžorskeje tobakoweje manufaktury
na bohatej haßy 13.

Khofej

w wulkim wubjerku
seleny punt po 70—160 np.
jenož derje ßkodżaze druźiny porucża
Gustav Poser
na jerjowej haßy.

Butra!

Měschanu butru,
lutowanßku butru
w bowach a wuwaženu, najlěpsche druźiny, porucża wot czerstweje poßyłki
Gustav Poser
na jerjowej haßy.

Khofej

paleny punt po 100—200 np.,
khěžorske měschenje pt. po 120 np.
porucża ßa něschto wubjerne
Gustav Poser
na jerjowej haßy.

Rowe hollandske

jerje,

jara dobre, tucżne ryby,
polne mlócżnate abo jerkate,
3 schtuki jenož po 10 np.,
mandel = = 50 =
kopa = = 190 =
porucża jako něschto jara tunje
Hermann Kunack
na bohatej haßy 8.

Roßowany ßtwjelzowy abo njetrjeny len,

kaž tež **wutrjeny len** kupuje po kóždej dźělbje a kóždy dźeń mechaniska dźěłopschadownja w Hajnizach, tola w Budyschinje ßo jenož **trjeny len,** a to jenož ßobotu w Grützneręz domje, ſ nutskhodom ſ jerjoweje haßy, kupuje.

Strowe kruschwinowe drjewo

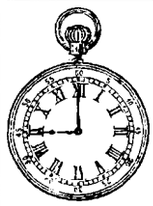
kupuje po najwyschschej płaczišnje
mechaniska pschadownja
w Hajnizach.

G. Vogt,

tapezěrař a wupyschowař
na Hoschiz haßy 27,
porucża ßwój skład jenož derje dźěłanych **sofow** wot najjednorischich hacž k najwoßebnischim po najtunischich płaczišnach.

Saczne czaßniki, regulatory a **ßcźěnske czaßniki**
w wulkim wubjerku po tunich płaczišnach porucża

Jan Gäth
1 na hospitalskej haßy 1.

Rowe juchowe ßudy

w wschelakich wulkoscżach ßu na pschedań pola
Handrija Pawlika,
bětnarja w Hrodźischczu.

Turkowske ßłowki

najrjeńsche a najwjetsche, kotrež ßu dostacź, porucża hischcże tunjo
Moritz Mjerwa
na mjaßowym torhoschczu,
destillazija najlěpschich likěrow.

Jerje

jara wulke po 4 a 5 np.,
15 schtuk po 50 a 60 np.,
porucża ßa jara płaczišny hódne
Gustav Poser.

Jerje

rjane tucżne ryby
po 3, 4 a 5 np.,
mandl po 40, 50 a 60 np.,
w zyłych tunach tuńscho
porucża
Hermann Klemm
na bohatej haßy.

Khofej

wot najtunischich hacž do najlěpschich druźinow, jara derje ßkodżazy, porucża **Hermann Klemm**
na bohatej haßy.

So bychmoj naschim wjeßnym wotebjerarjam ſtajnje czerſtwy paleny

khofej

poskiczecź móhłoj, palimoj jón wot nětka kóždu ßrjedu a ßobotu rano a poručamoj ſa wubjernje ßkodżaze druźiny punt po 100, 120 a 140 np.

Ginzel & Ritscher
na wulkej bratrowſkej haßy 6.

Na wulkej bratrowſkej haßy 6.

Polnojerje

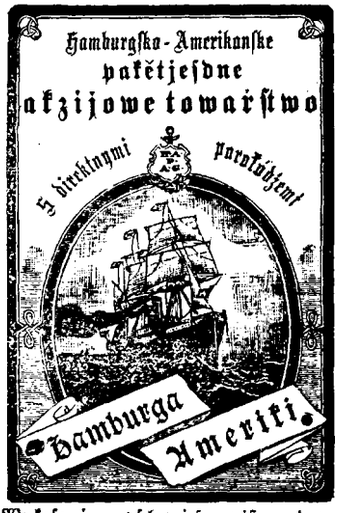
tucżne wulke ryby
po 3 np.
poručataj
Ginzel & Ritscher
na wulkej bratrowſkej haßy 6.

Khofej:

Santos
derje ßkodżazy
seleny punt po 65 np.,
paleny = = 80 =
Kampinas
wubjernje ßkodżazy
seleny punt po 70 np.,
paleny = = 90 =
Mexikanski
jara derje a ßylnje ßkodżazy
seleny punt po 80 np.,
paleny = = 100 =
Java a Ceylon
najlěpschi po ßkodźe
seleny punt po 100 np.,
paleny = = 120 =
porucża
Hermann Kunack
w Budyschinje na bohatej haßy 8.

Wukasanje a pschewjesne pißma dawa
Albert Meisel w Budyschinje.

Sswre a palene

khofeje

po wschěch płaczišnach w wulkim wubjerku, pschi wotewsaczu wjazy puntow poměrnje tuńscho, porucża
Richard Neumann
na ſnutskownej lawskej haßy.

Hnydom abo k 1. haprleji 1886 ßo wustojna khěžna holza na wonkowne pyta. Bližsche je shonicź w hrodowskej haptyzy po 1 skhodże.

Sswěrna ßłużobna dźowka dostanje ßłużbu na knježim dworje w Cźichońzach.

Jeneho **wotroczka** pyta hnydom kubleŕ **Jan Mlynk**
w Cźemjerzach.

Sa ßwoje kolonialno-tworowe khlamy pytam k jutram **wuczobnika,** ßerbskeje rěcże mózneho.
Richard Neumann
na ſnutskownej lawskej haßy.

Wuczobnik pytany.

Sa ßwoje kolonialtworowe a destillazijske khlamy derje poručeneho wuczobnika pytam.
Hermann Lemke
na mjaßowym torhoschczu 8.

Wuczobnik pytany.

Sa ßwoje kolonialtworowe a destillazionske khlamy k jutram t. l. wuczobnika (Sserba) pytam.
Arno Möckel
na ßerbskej haßy 13.

Wuczobnik pytany.

Sa ßwoje kolonialtworowe khlamy pytam hnydom abo k jutram pod dobrymi wuměnjenjemi wuczobnika.
J. T. Glien
na drjewowym torhoschczu 4.

Jeneho **wuczobnika** pyta k jutram
Emil Riethus, schewski mischtr
pschi mjaßowych jědkach 4.

Sa **Jana Nowaka** w Sskonej Borschczi je ßo dale wot gmejnskeho pschedstejicźerja J. Michałka w Delnjej Kinje nahromadźiło: 7 hriwnow 80 np.

Swój slub z knježnu **Hanu Holbic,** dźowku njebo knjeza kublerja **G. Holby** w Špikałach, dowolam sebi z tutym k nawjedźenju dać.

W Budyšinje, 26. januara 1886.

Jan Handrik,
diak. vik.

☛ K tutomu cźišku Serbskich Nowin pschipołožamy ſaßo 1. cźišło **„Łužiskeho Serba“** na l. 1886 a proßymy wschitkich cześcźenych cźitarjow a Sserbow, kiž ßo hischcże ſa něschto ßerbske ſajimuja, so chzyli cźi, kiž chzedźa **Serba** dale cźitacź, ßebi jeho tež woßebje pola redakzije skasacź a to prawje bórsy, najlěpje ſ póstnej khartu. Adreßa: **M. Zur, Bautzen, Petrikirche No. 9.** Płaczišnu a cźaß wukhadźenja namakasch w Serbje ßamym.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smolerˇ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 6. **Sobotu 6. februara 1886.** **Lětnik 45.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Druha komora sakskeho sejma je ważny sakoń wo prawach, polizajskim wyschnoscźam k wupokasanju khostanych wożobow pschistejazych, pschijała. Po nim sme so wożoba, kotraž je w běhu minjenych pjecź lět někajkeho pschestupjenja dla s najmjeńscha schěsćź njedźel w jastwje sedźecź dyrbjała, wot wyschnoscźe wupokasacź, hdyž móże so wotcźakacź, so budźe jej jejne pschebywanje w městnje wożebitu składnoscź k wospjetowanju prjedy khostaneho pschestupjenja dacź a so psches to sjawna wěstoscź a porjad kasnycź. Wupokasanje so njeśmě nakoźecź: a) pola mandźelskich žonow, se swojimi muźemi shromadne hospodarstwo wjedźazych, potom, hdyž so psches wupokasanje shromadne hospodarstwo dźěli; b) pola wożobow, pschi cźežnych ludźi w městnje pschebywazych, kotsiž wot poslednischich hospodu a jědź darmo dostawaju, potom, hdyž psches wupokasanje tutu podpjeru shubja; c) pola wschěch druhich khostanych wożobow potom, hdyž je pschebytk w městnje dwě lěcźe abo dlěje trał a so wożoba se stajnym cźežnym rjemješkom žiwiła. Do tutoho cźasa pak so ta khwila liczicź njeśmě, w kotrejž je khostana wożoba sjawnu khudźinsku podpjeru dostawała abo so w jastwje abo w korrekzijonskej khěži dźerźała. Pschebytk w městnje, kotrež je wot městna, w kotrymž je khostana wożoba psched khostanjom bydliła, s najmjeńscha 15 kilometrow sdalene, so tajkej wożobje tak dołho sakasacź njemóże, doniž ju nowe khostanje podeschło njeje. — Petiziju Drażdźanskeho wokrjeźneho towarstwa psche njewużitne wużiwanje sylnych napitkow, kotrež wo sakoženje wopikstwo-hojerskeho wustawa a wudacźe sakonja, wopikźow pod pschedporucźnistwo stajazeho, prošy, so knjeżerstwu k wjedźenju da. Dale je druha komora sběhnjenje stempla na liscźiny, kwitonki a wotstupjenja wobsamkła a žadane pjenjesy sa kupjenje Freibergskich podkopkow „Himmelfahrt“ a „Himmelsfürst“ a 5000 hriwnow sa spěchowanje wucźenja rucźneho dźěła pschiswolika.

— Mólcźicźke 20pjenjezki maja mało pschecźelow, wożebje dźěłacźerjo tutón drobjas njelubuja, kotryž so jim, prjedy hacź so dohladaju, psches mosłate porsty shubi. Duž so powjescź, so swjaskowa rada wo sakonju radu składuje, s kotrymž ma so bicźe niklowych 20pjenjezkow postajicź, wschudźe se spokojnoscźu wita. Nowy niklowy pjenjes budźe po cźežkoscźi, pscherěsku a snamzy tajki, so budźe so wot šlěbornych a druhich niklowych pjenjes lohko rozeznawacź.

— Poźedźenja khěžorstwoweho sejma su, dokelž w tym samym cźasu tež pruski sejm wuradźuje, poślednje dny jara skabje wopytane byłe. Psched nimale prósdnymi kawkami sapóškanz Ackermann s Drażdźan pscheměnjenje rjemjeślniskeho porjada namjetowasche. Po jeho namjecźe dyrbjał kóždy, kotryž rjemješko samostatnje wjedźe, dopokasacź, so so na njo wusteji. Bjes tym so so konserwatiwni s wjetscha sa sawjedźenje dopokasma wustojnoscźe wuprajachu, wustupowachu liberalni pschecźiwo tomu, dokelž so po jich měnjenju rjemjeśku psches polizajske wukasy pomhacź njemóże. Dalsche wuradźowanje so skónczńje komišiji pschipokasa.

Tež ważny sakonjowy naczisk, njesboże- a khorosce-sawěscźenje sa hajniskich a ratarskich dźěłacźerjow nastupazy, kotryž 3. februara na dnjowym porjedźe stejesche, njebě sapóškanzow k lěpschemu wobdźělenju pschi khěžorstwo-sejmskich jednanjach nawabicź samohł. Wschitzy rěcźnizy s wuwsacźom swobodno-smyślenych nusnoscź wupscheskrjenja njesboże- a khorosce-sawěscźazeho sakonja na hajniskich a ratarskich dźěłacźerjow pschipósnachu, tola mějachu hischcźe swědomite rospominanje někotrych punktow sa trěbne, cźehož dla so sakonjowy naczisk komišiji k wuradźenju pschepoda.

— Wupokasanje Polakow s narańschich pruskich krajinow, kotrež je so njedawno wot wjetschiny khěžorstwoweho sejma jako njenusne a němzowstwu schkodźaze sahudźiło, je tež w pruskim krajnym sejmje s pschicźinu wótrych debatow było. Napscheczo wušudej khěžorstwoweho sejma bě sapóškanz Achenbach s pschihłosowanjom pruskeho knježerstwa w sejmje namjet stajił, so by sejm wuprajił, so je psches jene s naprawami, kotrež je wjerch Bismark k schkitowanju němzowstwa pschecźiwo Polakam porucził, a so je swólniwy knježerstwu nusne srědki k pschewjedźenju tutych naprawow pschiswolicź. Wjerch Bismark so dwójzy s dležschej rěcźu pschi debacźe wobdźěli. Wón swoju twjerdu wolu wupraji, so chze něhdusche pólske provinzy, njech płacźi, schtoż chze, na kóždy pad pscheněmczicź. Jeli so by khěžorstwowy sejm jemu pschi tym sadźěwki do pucźa kładł, hrożesche, jeho skutkowanje hacź na najsnadnische dele stłóczicź. Sa najkmanschi srědk, pólski lud wukorjenicź, namjetowasche khěžorstwowy kanzler pokupjenje leżomnoscźow, kotrež pólskim semjanam słuscheja. Burski lud njeby so pscheněmczenja dowobaracź móhł, hdy bychu semjenjo narodnu mysl w nim žiwu njesdźerželi. Duž dyrbja so pólszy semjenjo wotstronicź. Tutón wotpohlad so najlózscho na to waschnje dozpicź hodźi, so so semjenjo wot knježerstwa nusuja, swoje kubła knježerstwu pschedacź. Pokupjene krajiny bychu so wot knježerstwa Němzam, kotsiž bychu so sarucźicź dyrbjeli, so Němzy wostanu a so so s Pólkami njewoženja, pschenajike a to pod tajkimi wuměnjenjeni, so by sa pol sta lět pschenajata leżomnoscź do najeńkoweho abo jeho swójby wobsedźenstwa pscheschła. Ssurowoscź shromadneho wupokasanja, kotraž bě wjetschinje khěžorstwoweho sejma s pohorschkom była, wjerch Bismark njesakitasche; tón nadawk wón ministrej Puttkamerej pschewostaji, kotryž so prózowasche, powjescźe wo njecźlowskich surowoscźach, kotrež su so pschi wupokasanju stałe, sa pschehnate pschedstajecź. Psched wothłosowanjom wo Achenbachowym namjecźe so sapóškanz Eugen Richter dohlada, so ma so namjet, dokelž pschichodne pschiswolenje pjenjes wopschija, po sejmskim porjedźe najprjedy komišiji k pruhowanju pschedpokožicź. Konserwatiwni a narodno-liberalni pak tutomu wukładowanju płacźicź njedachu, so na to powołajo, so je so wo podobnych namjetach wot sejma prjedy też hižo bjes prjedawscheho pruhowanja psches komišiju wothłosowało. Na to Schorlemer s zentra, Kantak s Polakow a Virchow se swobodno-smyślenych kóždy w mjenje swojeje strony sjewichu, so je psches sadźerženje konserwatiwnych a narodno-liberalnych sejmski porjad pschestupjeny a so so toho dla pschi wothłosowanju njewobdźěła. Duž swobodno-smyśleni, zentrum a Polazy sejm wopuschczicźu. Tak so sta, so skónczńje Achenbachowy namjet s 244 hłosami sjenocźenych konserwatiwnych a narodno-liberalnych pschecźiwo 204 hłosam pschijachu.

Jendźelska. Gladstone, wjednik liberalneje strony, kotrehoż bě kralowa po padźe konserwatiwneho ministerstwa namokwika, nowe ministerstwo sestajicź, je tutón nadawk spěšnje dokonik. Ministerstwo swonkownych należnoscźow je wón lordej Roseberyej pschepodak, kotryż je jako pscheczel němskeho knjeżerstwa znaty. Pomjenowanje Roseberya sa ministra ßo toho dla jako znamjo wobhladuje, so chze Gladstone pschichodnje s wjerchom Bismarkom lěpsche pscheczelstwo hacź prjedy dźerżecź.

Balkan. S njeßkabjenym błyschczom ßwěczi hischcźe pschezo hwěsda sboża, kotraż wot Ssliwniskeje bitwy wjercha Alexandra Battenberga pschewodźuje. S Konstantinopla je powjescź doschka, so je ßo bjes Turkowskej a Bołharskej wujednanje dozpiko. Sultan je sjenoczenu Bołharsku pschipósnak a je swólniwy, wjercha Alexandra sa guwernera narańscheje Rumeliskeje pomjenowacź. So je poßlednischi, direktnje se sultanom jednajo, tak rucże ßwoje wotpohlady wuskutkowak, ma ßo bóle pschipadnym sbożownym wobstejnoscźam, hacź swólniwoscźi turkowskeho knjeżerstwa dźakowacź. Hłowna saßkužba wo spěchowanje turkowsko-bołharskeho wujednanja ma ßo Sserbiji a Grichiskej pschipißacź. Taj krajej staj s njepschecźelnoscźu pschecźiwo Bołharskej wscho cźinikoj, so byschtaj sultana pscheßwědczikoj, so dyrbi ßo skerje a lěpje s Bołharami sjenoczicź. Dokelž Grichojo a Sserbjo wotbrónjenje, wot wulkomóznarstwow žadane, wotpokasachu, mějesche sultan sa nusne, ßebi swjaskarja pytacź. Turkowska nochze ani kóhcźa semje Grichiskej abo Sserbiji dobrowólnje wotstupicź, jenoż w wójnje pobita by ßo k tomu nusowacź móhła. Hdy byschtej Grichiska a Sserbija w nalěcźu woprawdźe Turkowskej wójnu pschipowjedkoj, byschtej tež s Bołharskej wójnu wjescź měkoj; pschetoż poßlednischa je ßo po wujednanju s turkowskim knjeżerstwom saruczika, sultanej w padźe wójny se 100,000 mużemi k pomozy bycź. Wscheje wězy pak ßo hischcźe pschezo jara prascha, hacź budźetej ßo Grichiska a Sserbija psches turkowsko-bołharski swjask wot wójny wottraschicź dacź. Hacź ßo měr sdźerżi, wotwißuje zyle wot europiskich wulkomóznarstwow. Bjes tymi pak Bohu żel żaneje pschesjenoscźe njewobsteji. Grichiska by ßebi s cźežka swažika, ßo wo żadanja zykeje Europy njestaracź, hdy by pscheßwědczena njebyła, so ma woßebje po padźe jendźelskeho konserwatiwneho ministerstwa bjes wulkomóznarstwami tajnych pschecźelow, kotsiž bychu jej w strasche k pomozy pschischli. Nowy jendźelski minister Gladstone płacźi sa sahorjeneho pscheczela Grichow. W dobrym wopomnjecźu hischcźe ßu jeho ßłowa, so dyrbja ßo, hdyž na Balkanje kscheścźijanske ludy s Turku wójnu wjedu, kóždy ras kscheścźijenjo podpjeracź. Schto Rußowska myßli a na cźo ßo měri, wo tym hischcźe dźenßa wjazy jaßnoscźe nimamy hacź prěni dźeń po wudyrjenju bołharskeje revoluzije. Ruske knjeżerstwo hacź dotal s niczim na sjawne stupiło njeje, s cźohoż bychu ßo jeho wotmyßlenja shódacź móhłe. Cźim wjetscha kedźbliwoscź ßo toho dla wopytej cźornohórskeho wjercha Nikity pola ruskeho khěżora w Petersburgu dostawa; zaŕ je ßwojeho hoscźa na woßebje cześcźaze a pscheczelne waschnje witał a jeho k ßebi na wobjed do Aniczkoweho hroda pscheproßył. Ważnoscź Nikitoweho wopyta ßo hischcźe s tym powyschi, so staj tež ruski sastupjer na Cźornej Horje a cźornohórski minister finanzow do Petersburga pschijěkoj. So ßu wjercha Nikitu jenoż politiske należnoscźe na Balkanje do Petersburga wjedle, nad tym nichtó njedwěluje.

Bratr s města a bratr se wßy.

Ssměschne a khutne wobrasy.

(Pokracźowanje.)

S cźaßom psched wjecźorom poczachu ßo pola Dubinskez proscheni hoscźo shromadźecź. Knjes a knjeni kóždeho s leßnymi ßłowami witaschtaj, so jeju dom s wopytom ßwjedźenja tak cześcźa. Mjes prěnimi hoscźemi bě tež młody Robert Wólschowski a wokoło njeho ßo Dubinskez ludźo najbóle wjercźachu. Praschachu ßo jeho saßo a saßo, hacź tola tež jeho nan pschińdźe.

„Knjeżna Borborka je mje proßyła", wotmolwi Robert, „so bych nana ßobu pschiwjedł a wón tu wěscźe tež pschińdźe. Wón waži ßebi wasch dom jara wulzy; ßym jemu tež rjekł, so knjes Dubinski se stareje ßwójby wukhadźa, njeje wěrno knjes Dubinski?"

Dubinski hordźe wotmolwi: „Moja ßwójba — mój nan bě semjan w Wuheŕskej — je to jara stara ßwójba."

Lědma pak bě dopowjedał, nasta wonka psched durjemi hara, każ byschtaj ßo tam dwaj wurěczowakoj a storkakoj. Wschitzy hladachu sadźiwani jedyn na druheho — Dubinskez ßo hižo psched hoscźemi hańbowachu, runjeż hischcźe njewjedźachu cźoho dla. Sa khwilu pak wottorżechu ßo durje a nětko mózachu widźecź a ßłyschecź. Sskužobnik Skoczin wurěczowasche ßo tam se sprostym mużom a sa nimaj stejeschtej dwě żónskej.

„Schtó scźe? ja waß tam njeßměm puschczicź!" hawtowasche Skoczin. „Żadyn cźlowjek tam njeßmě, kohoż njepschipowjem."

„Kedźbuj, so tebi bjes pschipowjedźenja plistu njewotyknu!" hrożesche zusy muż.

Lědma bě Dubinski tele ßkowa saßłyschak, sastróži ßo, każ by błysk pschi nim dyrił. „Ach, kajki to hłóß? tón derje znaju!"

Mjes tym bě zusy muż ßkužobnika do boka ßunuł a sastupi nětko se żónskimaj dó jstwy. Wschitzy tsjo běchu po bursku shotowani. Muż sdasche ßo zyle njebojasny a rjeknu wótsje: „Ssnadź budu pola ßwojeho bratra wulke zyraty cźinicź — to by mi byko!"

Tu poskocźi Borbora sastróżena a sdychnu: „Mój nan!" — S dobom też Dubinski: „Wón to je — mój bra—tr!"

„Ja padam do womory!" saskorži Dubinskowa.

„Nětko pschińdźe na ßwětko, so je w khosseju zigorija", rěczesche Skoczin, każ ßam sa ßo, tola doscź wótsje.

Burski muż — a bě to wo prawdźe Dubinskeho bratr Dubin — wupschestrje ruzy a dźěsche na hoscźow njedźiwajo s runej krocźelu na Dubinskeho: „Budź postrowjeny, Jurjo! Hlej, to ßebi njeißy myßlik, so ßo dźenßa wohladamoj — ja ßebi to wczera też njemyßlach — ale tu ßedźachmy tak hromadźe a pschińdźe mi tak na myßle, so ßmój hižo wobaj staraj, a so masch jutsje narodny dźeń. A ja rjeknu, to dyrbjeli tebi tola nekajke wjeßele pschihotowacź — ale schto? A tu ßo dopomnich, so bychmy wschitzy tsjo do města jěli. Hnydom ßym sapschahnuł, jědźechmy, so ßo wscho kurjesche, a tu ßmy s cźełom a s duschu!"

„Mamy s toho wulku radoscź!" bórczesche Skoczin, każ by dyrbjał sa ßwojeho knjesa rěczecź.

Dubinski pak trějesche ßebi pót s wobliczа a skónczńje wotmolwi: „O, wjeßelu ßo, wjeßelu ßo jara —"

Tomu ßo bratr wußmja. „Dźi mi, ty błasnje! to ßo tola ßamo rosumi, wschak ßo njejßmoj sa dźeßacź lět widźakoj. — Ale kóż ßaprlowt! tu dźě je też knjeni ßwakowa — ale hdźe dha je moja holza Borbora? njeje ßnadź doma?"

Nětko hakle ßo Borbora dopomni, so by nana witała. Postupi każ na jehliczkach k njemu a rjeknu: „Papa —"

Nan pak, każ by ßo stróżał: „Schto? ßnadź njeje to —"

„Haj, to je Borbora, twoja dźowka", dźesche Dubinski.

Tu ßo bratr pocza dźiwacź. „Je to mózno? Sawěrno, ja myßlach, so je to nekajka mamselka — tak je nahotowana." A sdasche ßo, so je na dobo nekak srudny. „Po tajkim wo prawdźe?" Tola saßo ßo dopomniwschi rjeknu: „Pój ke mni, holza, ßy pschezo moja dźowka, byrnjeż by też wjazy toho błasnistwa na ßebi měła." Witasche ßo s njej, każ jeho jednora nanowa wutroba pohnuwasche, tola Borbora ßo tomu wobarasche. Tu ßo bratr Handrij roshněwa a saßwari: „Schto dha to je, so ßo tak wobaracźe, każ byschcźe ke mni njeßkuscheli? — Hlej, Jurjo, tu pohladaj na moju żonu — a tu je hischcźe něchtó, Jurjo! ßwakowa! kak dha wam je? Tu je Marka, wascha dźowka! Widźicźe, to njejscźe ßebi myßlili, so budźe tak rjana!"

Dubinskowa hłuboko sdychnu: „Tale drasta" — wjazy njemózesche prajicź.

„A schto, wschak njejßym sa nju tak wjele dak", troschtowasche Handrij.

„Ale ßu dha póstnizy, so scźe moju dźowku tak wuhotowali?" skorżesche Dubinskowa.

„O ně, tak pola naß zyke lěto khodźa", měnjesche Handrij.

„Ale bratsje, kak dha ßy móhł —"

„Nó, kak dha ma ßo hotowacź? Ssnadź każ ta tule?" pokasowasche Handrij na Borboru. „Hahaha! ta by nam wschě kruwy spłóschika! A wschak je to nascha dobra pózcźiwa drasta — Jurjo, Jurjo, jeno njewupinaj nóß tak wyßoko — dopomń ßo, so bě nasch nan —"

Dubinski ßo stróżi; so pak by jemu dorěczecź njedał, wobja jeho spěchnje s woběmaj rukomaj, każ by s luboscźu a s wjeßelom hinak njemóhł a rjeknu khětsje doscź wótsje: „O bratsje, ty ßy mi wulke wjeßele scźinik!"

„To ßym ßebi też myßlił."

„Kak dołho chzesch tu pschebywacź?" praschesche ßo Dubinski.

„I nó, tsi dny; mjes tym pschiwjesu mi ßem nakupjeny skót", wotmolwi Handrij.

„O!" sdychnu Dubinski. — „Ach!" saskorži knjeni.

Bratr ßo tomu dźiwasche. „Schto dha jeno tak stonasch?"

„Mje tak pola wutroby sabola, ale je hižo nimo — hdźe dha budźesch bydlicź?"

„Nó pola tebje! Konje ßym w hoscźenzu wostajił, ale to ßo tola rosumi, so tebi tu hańbu njenaczinju, so bych druhdźe bydlił. Wschak ja też wěm, schto ßo ßłuscha, runjeż bych jeno s konjemi jěsdźił a woły kupował. — Ale wodaj, bratsje, a też wy, cźescźeni knjeża", wobroczi ßo do koła, „so ßmy tak wasche towarstwo mylili, ale bratrowskej luboscźi k woli wěscźe jene wóczko sańdźelicźe."

Tu postupi Robert Wólschowski k njemu, da jemu ruku a rjeknu: „Sawěscźe, luby knjeże, wy ani njewěricźe, kak to w falschnym ßwěcźe mile sajima, hdyż ßo jemu tak prawje jednore njenucźene cźucźe wosjewi."

„Ja drje tomu do zyła njerosumju", wotmolwi Handrij, „ale so s dobreje wutroby rěcźicźe, to wam s wóczka widźu. — Ale nětko, luby bratsje, ßo se ßwojej žonu trochu po měscźe roshladam, wona tu hischcźe pschischła njeje, a ja ßam — sa te dźeßacź lět, so tu był njeißym, je ßo tu wjele pscheměniko."

„Ah, derje, so dźe", wotdychnu Dubinski; „skóncźnje!"

Mjes tym so běchu tak rěcźeli, bliježesche ßo wonka na haßu hudźba. „Aj, schto dha je to do musiki?" dźiwasche ßo Handrijowa žona.

„Wójsko ßo s parady domoj wrócźa", wotmolwi Dubinski a leßnje dźesche dale: „Njechasch trasch na nje pohladacź? Na druhej stronje nascheho doma je runje prawje derje na haßu widźecź." S tym bě Handrijowej žonje žadoscź wubudźił, so hnydom pocźa muża ßobu honicź.

„Haj, dźitaj", radźesche Dubinski; „ja mjes tym ßwojemu ßłužobnikej pschikasam, so by waju po měscźe wodźił."

Handrij bě też hnydom jara spěchliwy, so by wojakow widźał. „Pój, Hana! A ty, Borbora, pój ßobu, wschak njeißym tebje dołho wjazy widźał." — Borbora drje ßo trochu pschecźiwjesche, tola nan wsa ju sa ruku a dyrbjesche ßobu hicź.

Hdyż bě Dubin se žónskimaj woteschoł, wotdychnu Dubinski trochu lózo a dopomniwschi ßo dźesche na cźaßnik hladajo: „Knjeża, ßwjedźenjej postajena hodźina ßo bliži, proschu, so byschcźe do pódlanskich jstwow, do sale abo do sahrody, kaž ßo lubi, sastupili."

Hoscźo jedyn po druhim woteńdźechu; skóncźnje postupi też Robert k Marzy, kotruż bě hižo tójhdy se spodobanjom wobkedźbował, a proschesche ju, hacź njeßměł ju pschewodźecź.

Jeno Dubinski ßam wosta; jemu khodźachu wschelake myßle w hkowje; najwjetschu staroscź cźinjesche jemu, so móhł bratr se ßwojej pschitomnoscźu ßwjedźeń skasycź a jeho psched hoscźemi wohańbicź. Tam a ßem khodźo rěcźesche ßam sa ßo: „Njelubosny pschipad! Runje dźenßa na tajki ßwjedźeń dyrbjesche pschijěcź — ta cźorna skora na ßłónzu mojeje cźescźe. Ale na bale ßo njeßmě pokasacź!" Prajiwschi sawoła ßwojeho ßłužobnika. „Jano!" rjeknu; „wěsch, schto je ßo stako a kak mi hischcźe wjetscha hańba hrosy: runje tebje ßym ßebi wuswolił, so by mje s hańby wumóhł."

„Mje?"

„Ty ßy mudra hkowa a wěsch, kak ßebi schto sawjescź. My dyrbimy pschede wschěm sa tym hladacź, so nam mój bratr dźenßa s boka wostanje. Mój bratr chze do města pohladacź hicź; ty dyrbisch jeho wodźicź. Budźesch jeho hacź do nozy wodźicź, pokasasch jemu nowy hoscźenz, narěcźisch jeho, so by do hoscźenza schoł; tam jěscźe a pijcźe, a rjekń jemu, so ja to chzu." Prajiwschi dawasche jemu pjenjesy. „Ale hladaj, so by jeho tam hacź do połnozy sdźerżał, potom budźe tu na bale trochu cźicho; tu jeho se žonu do pschihotowaneje sadneje komorki dowjedźesch, rosumisch? a hladaj, so ßo hnydom lehnje — po pucźowanju mucźny bórsy wußnje, a tak posdźisho hudźbu se sale njesaßłyschi — tak ßo jeho sa dźenßnische najlépje wobrujemy."

„Hm!" měnjesche ßłužobnik, „to njeje hkupje — nó, moje dla! chzu spytacź."

„Ja ßo po tajkim na tebje spuschcźam", dźesche knjes. „Nětko pak dyrbju sa ßwojimi hoscźemi hladacź." Prajiwschi dźěsche.

Jan pak woteńdźe sa ßwojim porucźenym hladacź, so by jeho wjazy wot ßo njepuschcźił. (Pokracźowanje.)

Ze Serbow.

S Budyschina. Schtoż je w 4. cźißle tychle nowin w „dopißu se ßejma" wo pokracźowanskej schuli prajene, je cźista prawda. A je dha dźiw, so ratarjo s pokracźowanskej schulu spokojom njejßu, hdyż ßami rjemjeßlniziy w měscźe wótsje na nju morkotaju? W poßedźenju měschcźanskich sastupjerjow na radnej khěži tudy njedawno jedyn derje nasłonjeny rjemjeßlnik, hdyż ßo wo nowym, pokracźowansku schulu nastupazym wukasu wyschnoscźe jednasche, mjes druhim prajesche: „Mi ßo sda, moji knjeża, so je wyschnoscź s tymle wukasom w scherschenjazym hnědźe schkerjedźicź poczała. Na to waschnje tak daloko pschińdźemy, so skóncźnje po pschikładźe ratarjow žadyn rjemjeßlnik wjazy sakskeho hólcźeza do wucźby bracź njebudźe!" A tak wo prawdźe je; runje tak wulki dźěl rjemjeßlnikow myßli, wo cźimž ßmy ßo cźasto w bjeßadźe s tudomnymi měschcźanami, starymi a młódschimi, pschełßwědcźili.

— Pónđelu wjecźor wokoło 10 hodźin njewjedro se ßylnym hrimanjom, błyskom a se ßněhowej mjecźelu pśches nasche město cźehnjesche. S njewjedrom na dobo miły powětr wotkhłódnu. Stare prawidło, so w symje po hrimanju symne wjedro sastupi, je ßo po tajkim tón krócź sa wěrne wopokasało.

— Tudomne towarstwo sa plahowanje pjeriny budźe w cźaßu wot 12. hacź do 16. měrza t. l. saßo pjerinsku wustajeńzu wotdźerżecź.

— Wobžaromny hólcźeź, wo kotrymž tydźenja pißachmy, so je jeho kóń žałostnje w wobliczu skußał, njeje, kaž je ßo posdźisho wupokasało, do konja se ßněhowymi kulkami mjetał, ale je ßo k konjej jenoż s njekedźbliwoscźu pschiblížił. Wbohi pachoł, kotryż je po tajkim bjes ßamßneho sawinowanja k njesbožu pschischoł, ma hischcźe pschezo wulke bolosćze cźerpicź.

— Nasch krajan k. Jakub Buk, dwórski kapłan a konsistorialny radźicźel w Draždźanach, je sa pschedßydu katholskeho konsistorstwa w Draždźanach pomjenowany. Knjes Buk je jako ßerbski spißacźel s prjedawschich lět derje znaty; wón běsche po njebo Ssmolerju a do k. far. Hórnika s redaktorom „Časopisa Macicy Serbskeje".

— Kaž s Draždźan pißaju, ßu tam tamón tydźeń hižo prěnje schkórzy wohladali. K nam tele póßły nalěcźa, kaž ßo sda, hischcźe dolecźake njejßu.

— Wo sakonju pschesměrne rosschěrjenje pólnych hołbjow, wot sakskeho ßejma psched krótkim pschijatym, nasch ßerbski ßejmski sapóßłanz k. Michał Kokla w 3. cźißle „K. P." ßlědowaze pische: W poßedźenju ßejma schtwórtk 28. januara bu hižo znaty hołbjazy sakoń dowuradźeny a też se 40 pschecźiwo 22 hłoßam pschiwsaty. Tola móża ßo nasche rjane bubnarje, khćhdkarje a włóßaki wjeßelicź, dokelž wjele lépje woteńdu, hacź běsche prjedy na nich sakoźene a ßmjercź w wěstych cźaßach pśches pólver a wokoj je sbožownje wot nich wotwobroczena; budźa ßebi jeno w wěstych cźaßach dyrbjecź lubicź dacź, so, hdźež ßu worakawe a na polach wjele schkody cźinja, so tam druhdy na 4 njedźele (na postajenje hamtskich hetmanstwow) ßwoju ßwobodu pschißadźa a budźa tón cźaß dyrbjecź pěknje doma sacźinjene w ßamotnoscźi pschebywacź. Zyły sakoń, kaž bu w 2. komorje pschiwsaty, wobsteji s 2 paragrafow: § 1. „Na tych městach, hdźež ßo nimo měry wjele hołbi dźerži a hdźež te ßame na polach a w sahrodach pśche wjele schkody nacźinja, móża wyschnoscźe, to ßu sa wjeßne gmejny hamtske hetmanstwa, po słyschenju wokrjeßneho wubjerka, pod hroženjom pjenjeżneho khostanja hacź do 20 hriwnow, postajicź, so dyrbja wschitke hołbje w cźaßach ßywow a žnjow doma sacźinjene bycź; tola njeßmě sacźinjenje na jedyn ras dlěge hacź 4 njedźele tracź; kotryż wobßedźeŕ hołbi to njecźini, sawinuje horka spomnjene khostanje." § 2. je krótki: „Dźiwje hołbje ßmědźa ßo pschezo a kóżdy cźaß tšelecź." — Dokelž hižo lěta dołho se wschelakich dźělow kraja na knjeżerstwo skórżby pschikhadźachu, so tam hołbje pśche wulku schkodu cźinja, dha ßo wone winowate cźujesche, tutón sakoń ßejmej pschedpołożicź, toho dla bu też w druhej komorje pschiwsaty, ale sa wbohe hołbiki w prěnim paragrafje tójschto połóżeny.

S Tšélan. Tudomna konjaza pschipuschcźenska stazija budźe, kaž krajno hródźny hamt w Moritzburgu k nawjedźenju dawa, lětża wot 1. februara hacź do 1. julija wot hengstow Dariuża, Dettmolda a Nestora wobßadźena.

S Jeschiz. Schtwórtk 4. februara dopołdnja pola tudomneho kublerja Wjazki s młócźazej maschinu žito młócźachu. Njesnateje pschicźiny dla ßo konjej, kotrajż maschinu wjercźeschtaj, na dobo spłóschischtaj. Dokelž pschi tym dźiwje satorhowaschtaj, ßo maschina ßylnje kabłasche. Duż wotroczk Mlynk, kotryż na njej stejesche, s njeje dele skoczi, tola Bohu žel tak njesbożownje, so ßebi nohu skama.

S Njeßwacźidła. Naschu póstnu agenturu je s początkom małeho rózka pschekupz Hauffa na ßo wsak. W dobo njech ßo naspomni, so ma knjes Hauffa niz jeno Serbske Nowiny na pschedań, ale też wschelake ßerbske knižki, woßebje tajke, w kotrychž ßu pěkne powjedanczka.

— Ssrjedu 3. małeho rózka běsche na tudomnych wikach tónle skót na pschedań: 200 howjadow, 78 ßwini, 186 proßatow.

Se Sswinarnje. S 1. małeho rózka ßu do nascheje wßy, kotraż je se staziju sa Kamjenczanski hamtskohetmanski wokrjeß, hengsty „Prinz", „Merkur" a „Polder" pschischkle, kotrež ßo 1. julija do Moritzburga wrócźa, s wotkelž ßu pschischkle.

S Rakez. Hdyž sańdźenu ßobotu žitny wikowar Majecź ſ Wojerez ſ měſta jědźo wósnika Urbana ſ Rakez na dróſy mjes Rakezami a Holeſchowom doſćeže, chzyſche jeho wobjěcź. Pſchi tym ſ prědkom k pſchěrowej pſche bliſko ſajědźe, ſadk pak ßo po wißatej hkadkej dróſy ßuže a wós, ſ něhdźe 50 zentnarjemi wowßa wobćeženy, padźe do pſchěrowa. Pſchi dróſy ſtejaze khójny pſchi tym wós khětro wobodrjechu. Jedyn na wosu ßedźazy muž bu ſ tajkim wotmachom k ſemi cźißnjeny, ſo ßebi ruku ſłama.

— Dokelž je „Lipa" ßerbſke pißanje do dźeńſkeho porjada ßwojich poßedźenjow ſtajiła, je jeje ßobuſtawam mózno, ßerbſke pſchednoſchki dźerżećź. Prěni tajki ßkyſchachmy wot k. paleŕſkeho miſchtra Krawza ſ Rakez wo palenju palenza a dźěłanju ßuſchenych droždži. Knjes pſchednoſcheŕ w ſakhodźe na dohlad wyſchnoſcźe pſchi palenju palenza pokaſowawſchi, ßo w druhim dźěle k palenju ßamemu pſchiwobrocźi; pſchi tym wón wſchitke pſchiprawy a wſchitke ßrědki, kiž ßo k tomu nakožuja, na dróbne wopißowaſche; ſkónczńje naß k. pſchednoſcheŕ na wunoſchk paleŕnjow kedźbliwych ſczini, hdyž wuſběhowaſche, ſo je 1883/84 w Němſkej 40,211 paleŕnjow było, kotrež ßu 3,617,298 hektolitrow (361,729,800 litrow abo khan) ſpirituſa napaliłe. Pſchi tym je wopomnicź, ſo wot 100 zentnarjow běrnow jenož 20 zentnarjow ſchterki woſtanje, kiž móża ßo jenicźży k pſchihotowanju palenza wužiwacź. Wot punta ſchterki ßo pſchezo 30 % ſpirituſa żada. Dokelž k. Krawz ſ mnohimi ßobupſchinjeßenymi pſchiprawami ßwoje ßkowa rosjaßnjowaſche, běſche pſchednoſchk wſchitkim pſchitomnym wulžy ſajimawy. W poßedźenju 17. wulk. rózka k. kubleŕ a zyrkwinſki pſchedſtejicźeŕ Kliman ſ Rakez wo rataŕſtwje pſchednoſchowaſche.

S Wulkich Sdźar. Schtwórtk tydźenja wjecźor wokoło 8 hodź. je ßo brózeń kublerja Nowaka wotpaliła. Sſykawy, kotrež běchu rucźe na pomoz pſchikhwataḱe, dalſchemu roſſchěrjenju płomjenjow mjeſy ſtajichu. Kak je woheń naſtał, njeje ſnate.

S Wojerez. Tſecźe ßudniſke měſto, pſches ſemrjecźe ßudniſkeho radźicźela Kullmana wuprózdnjene, je ßo ſe ßudniſkim aßeßorom Schweitzerom wobßadźiło.

S Laſa. Poßledni wjecźor ſańdźeneho lěta mějeſche Laſowſka woßada wulke wjeßele, ſo bu Bożi dom pſchi ßerbſkej a němſkej wjecźornej Bożej ßłużbje prěni raz wot noweho kraßneho zyrkwineho ßwěcźnika wobßwětleny. Tón ßamy je jara rjana nowa pycha naſcheje zyrkwje, ſ poſkocźeneho moßaſa laty, ma 30 ßwězow a płacźi nimale 400 hr. Laſowſka woßada a woßebje woßadna mkodoſcź, kiž je tutón ßwěcźnik ßwojemu Bożemu domej poßwjecźiła, je ſ tutym kraßnym a nahladnym darom ßwoju zyrkwinu luboſcź wopokaſała.

S Hórki. Tudomneho dwórniſchcźoweho reſtawratěra Niczu ßu w nozy 27. januara na njehańbicźiwe waſchnje wobkranuli. Pucźowaŕ, kotryž ßo ſa konjazeho wikowarja wudawaſche, tam pſches nóz woſta. Hdyž naſajtra rano ſa nim hladachu, dokelž njeſtawaſche, ßo ſ wulkim ſpodźiwanjom a mjerſanjom dohladachu, ſo je ßo zuſy, poßleſchcźo ßobu wſawſchi, ſhubił. Tola wón njebě ſ durjemi won twóchnuł, ale ſ woknom, hacź runjeż je komora, w kotrejž ſpaſche, w hornim ſchoßu. Cźeknjenje ßebi wón na to waſchnje naprawi, ſo kožowe płachty hromadźe ſwjaſa a ßo po nich dele puſchcźi. Paduch ßo ßwojeho njepraweho kubka dołho wjeßelił njeje; pſchetož hižo w Běkej Wodźe jeho pſchimnuchu, a nětko w Mużakowſkim jaſtwje ßedźi.

S Krjebje. Dokelž plahowanje rybow wjele wužitka njeße, ma naſche hrabinſke knjejſtwo wotpohladanje, na ßwojich Mikowſkich leżomnoſcźach nětkotre haty ſakožicź.

S hole. Runje pſched 100 lětami mějachu też telko ßněha, kaž lětßa. W ſtarych pißmach ßo wo lěcźe 1786 praji: „Mějachmy wulku wodu, kotraż pſches to naſta, ſo ßněh, kiž 2 łokcźaj wyßoko leżeſche, hacź do haprleje leżo woſta a potom nahle roſta; wſchitke rěki ſ brjohow wuſtupiwſchi wjele ſchkody nacźinichu; duż běſche nuſa wulka." Bóh daj, ſo bychu lětßa te hromady ßněha roſtawajo tajkeje ſchkody njenacźiniłe, kaž lěta 1786!

Dary ſa natwarjenje ßerbſkeho domu.

Kliman w Rakezach (na 1885 a 1886 po 1 hr.)	2 hr.	— np.
Tomaſch w Rakezach (na 1885)	— "	50 "
Scholta w Trupinje (na 1885)	1 "	— "
Wirt w Stróži (na 1885—1888 po 50 np.)	2 "	— "
Dr. Jan Karlowiz w Heidelbergu	1 "	10 "
	6 hr.	60 np.

S dźakom kwituje **M. Mjerwa**, pokładnik M. S.

Wußudźenja.

Lawniſki ßud. Dźěłacźerja a khoſchcźarja Mitaſcha winowachu, ſo je loni w oktobrje a w novembrje ſ. brěſyny kublerja Mitaſcha w Lemiſchowje hakoſy a 16. novembra ſ wjerbiny žiwnoſcźerja Hajnka w Lemiſchowje witki wotrěſał, ſ kotrychž bě Mitaſchowa žona, hacź runje wjedźeſche, ſo ßu kranjene, khoſchcźa dźěłaka. Mitaſchej lěßneho paduchſtwa dla jaſtwo na ſchěſcź měßazow a jeho žonje dla polékowanja jaſtwo na dwaj dnjej pſchißudźichu. — Dźěłacźeŕ K. G. Lehmann w Lupjanſkej Dubrawje ma tſi dny w jaſtwje poßedźecź, dokelž je w Sendźiż hoſcźenzu w Lupoj żandarma Bergera w Komorowje na cźeſcźi ſranił. — Fabrikſki dźěłacźeŕ J. A. Libſch, prjedy w Dobruſchi, nětko w Draždźanach, kotryž bě wuhlo a drjewo ſ kólnje Hornjohórcźanſkeho papjernika kranuł, doſta jaſtwo na pjecź dnjow pſchißudźene. — Żiwnoſcźerka M. Wagnerowa w Konjezach, kotruž bě 25. ſeptembra ławniſki ßud w Budyſchinje paduchſtwa dla k jaſtwu na dwě njedźeli ſaßudźił, bě dale wobſkorżena, ſo je w lětomaj 1884 a 1885 kublerjej Böhmerej w Konjezach dwaj walcźkaj wotawy a dźělbu pluwow kranuła. Jeje khoſtanje bu toho dla wo jaſtwo na jedyn dźeń powyſchene. — Cźeladnik M. Jurſchik w Nuknizach bě loni 20. novembra w Poſdezach ßwojeho ßobucźeladnika Schwana, ßo ſ nim ſwadźiwſchi, ſ hrabjemi pſches hkowu praßnuł, jeho k ſemi cźißnuł a jeho do woblicza bił. Dźiwajo na połóżaze wobſtejnoſcźe pſchißudźichu Jurſchikej cźělneho ranjenja dla 30 mk. pjenjeżneho khoſtanja abo jaſtwo na 6 dnjow. Pódla toho dyrbi wón ſranjenemu 5 mk. pokutnych pjenjes płacźicź. — Dokelž bě ßłużobna dźowka A. Koklez w Holeſchowſkej Dubrawje loni 1. oktobra ſ cźeladniſkeje komory na Ducźmanez kuble w Hněwßezach poßleſchcźo kranuła, ju ſ jaſtwom na tydźeń pokhoſtachu.

Khoſtanſka komora. Loni 21. auguſta popołdnju bě do Grollmußez żiwnoſcźe w Schekezach, hdyž nichtó domach njebě, jedyn paduch po rěblu do hornjeho ſchoßa ſaléſł a něhdźe 7 połcźow, 1 punt butry, 1 ſchěſcźpuntowſku pokrutu khléba, 6 metrow płatu, 24 mk. pjenjes a 1/4 punta zokora kranuł. Na 24 lětnu fabrikſku dźěłacźerku Erneſtinu Böhmerez ſ Wujeżka pola Bukez ßo tukanje wobrocźi, ſo je paduchſtwo wobeſchła. Böhmerez, kotraż bě prjedy pola Grollmußez ßłużiła a kotrejż bě toho dla Grollmußez dom ſnajomny, běchu mjenujży 21. auguſta popołdnju w 2 hodźinomaj ſ próſdnym korbom na khribjecźe na pucźu ſ Trjebjeńzy do Schekez, a wokoło 5 hodźin ſ khopatym korbom a ſ brěmjenjom w ruzy na ſchcźeżży ſe Schekez do Brěſowa widźeli. Dźeń poſdźiſcho rano ſahe bě Böhmerez ſ Wujeżka do Jěrchez k ßwojej ßotſje, kotraż jejne njemandźelſke dźěcźo wotcźehnje, ſ khopatym korbom ſchła, ſo by k njej, każ tukachu, kranjene węży donjeßła. Pſched ßudom ßo wobſkorżena wjazy krócź do napſchecźnych wudawanjow ſaſchmjata, a wſchelake dopokaſma też ſa jejnu winu rěcźachu, tola dokelž ßo ßud wo jejnej winje zyle pſcheßwědcźicź njemóżeſche, ju wón wuwinowa. — Loni 6. dezembra w nozy bě fabrikſki dźěłacźeŕ Joſef Mach ſ Karlhoſa dźěłacźerja Wählta w Budeſtezach ſ nożom k cźoku kłół, tak ſo dyrbjeſche tón lěkarſku pomoz pytacź. Dla ſtraſchneho cźělneho ranjenja Macha k jaſtwu na ſchtyri měßazy ſaßudźichu. — Pſchekupſkeho pomozníka Jana Auguſta Purſchu w Budyſchinje, njepózcźiwoſcźe dla hižo raz ſe ſchtyrimeßacźnym jaſtwom khoſtaneho, podražowanja liſcźinow, jebanſtwa a wopacźneje wobſtórżby winowateho ſpósnachu a jeho k khoſtarni na dwě lěcźe ſchtyri měßazy a k ſhubjenju cźeßnych prawow na ſchěſcź lět ſaßudźichu.

Přilopk.

* Beerwalde pola Dippoldiswalde drje je, ſchtož dawki naſtupa, jena najſbożowniſchich gmejnow Sakſkeje. Wobydlerjo tejele wßy ſ zyła żanych gmejnſkich dawkow dawacź nimaju; a dokelž leżomnoſcźe, kotrež je pſched wjele lětami zyła wjeß ſhromadnje kupiła, a kotrež ßu pſchenajate, lětnje tak a tak wjele njeßu, kóżdy kubleŕ hiſchcźe 100 markow a wjazy kóżde léto wupłacźene doſtawa.

* Khoſtanſka komora kralowſkeho krajneho ßudniſtwa w Lipſku je tamón tydźeń něhduſcheho khěżorſtwoßejmſkeho ſapóßkanza dr. Birnbauma, profeßora rataŕſkeho wuſtawa Lipſcźanſkeje univerſity, jebanſtwa dla k jaſtwu na jene léto a k ſhubjenju cźeſtnych prawow na dwě lěcźe ſaßudźika.

* Wohidny njeſkutk je w Lipſku wcźera tydźenja popołdnju ßłużobna holza wobeſchła, kotraż hiſchcźe 15 lět njeje. Jeje knjeni, kotraż je hižo dléżſchi cźaß khora, jej poruczi, ſo by jej nopaſchk khofeja pſchinjeßła. Khofej doſtawſchi knjeni bórſy ſaczu, ſo je něſchto do njeho naßypane. Holza prějeſche, ſo je do khofeja ſchto měſchała. Hdyž pak knjeni ßwoju brunu juſchku pſchepytacź da, ßo pokaſa, ſo je ſchwarny kruch ſchwabła w njej. Nětko holcźiſko k tomu ſtejeſche,

so je schwabl do khoseja ßypnuła, so by knjeni prawje skhorjeła a na to wumrjeła. Praschana, psche cžo je tajku njekmanoscž sworaka, młody njedoczink wotmolwi, so knjeni s jeje dźěłom tak spokojom była njeje, kaž by ßo to ßłuschało.

* W měsćze Pegau, hdźež wojazy steja, w nozy wot njedźele na póndźelu tamneho tydźenja mjes zivilistami a wojakami žakostne puki nastachu. Wokoło 11 w nozy cžrjóda ludźi, kotsiž běchu ßo na to mjes ßobu srěcželi, do twarjenja wojerskeje straže a do wojaka, kotryž strażowasche, se ßněhom a s kamjenjemi mjetacž pocža. Wojak na straže ßwojich towarschow na pomoz sawoła; dokelž ßo lud s nožemi a teßakami do wojakow da, też tucźi ßwoje teßaki wucźežechu. Nětko woprawdźita bitwa mjes zivilistami a něhdźe 25 wojakami nasta, kotraž ßo hakle skónczi, hdyž běsche wjele biczkow sranjenych, a to s dźěła jara cžežko. Dwaj lěkarjej mějeschtaj hacž do ranja sawjasowacž a rany saschiwacž. Nawjedowar biczkow je w hojerni na ßwoje rany semrjek. Srudny podawk ßo krucže pschepytuje.

* W Magdeburgu jedyn rekruta 66. regimenta, kotryž běsche ßo někak pscheschoł, wobsamknu ßo na ßwojim podwyschku wjecžicž, kotryž běsche jeho pscheńdźenje wyschkej wosjewik. Hdyž podwyschk po kasernje khodźesche, jeho rekruta s zykym wotmachom se ßwojej tšélbu praßnu, so jeho porasy. Wojerske ßudnistwo je rekrutu mordarskeho nadpada dla k 9 lětam twjerdźisny saßudźiło a do Spandawy póßłało. S ranjenym podwyschkom ßo polěpschuje.

* Pola Eschweilera ßu listynoscherja, kotryž mějesche jeno toler pschi ßebi, stónzowali a wurubili. Cžěło ßu rubjeżnizy spalicž spytali.

* W Libawje ßo njedawno na parokódźi „Libawa", kotraž běsche tam po wuhlo pschijěła, rosbuchnjenje sta, pschi cžimž bu 7 muži ranjenych, někotsi cžežko. Schto je s pschicžinu njesboża było, doscž wujaßnjene njeje.

* Wo hrósbnym rubjeżnym mordarstwje ßo s Bajerskeje pische. Njedaloko Winhöringa njedźelu rano tšjo mużzy jeneho bura w jeho wobydlenju nadpadżechu, powßnuchu a sakłóchu. Schtož běsche jim hódź, mordarjo ßobu sebrachu. Dźěcžo s pßom běchu mordarjo do jstwizy samknuli.

* Rědki kwaßny dar wóndano w Winje njewjesta dosta. Jeneho Winskeho fabrikantowy ßyn, młody cžlowjek, kotryž běsche něschto lět pospochi jara lohke žiwjenje wjedł, ßebi wudowu sa žonu wsa, kotraž zyle młoda wjazy njeje, ale jara bohata. Kwaßnych darow ßo jimaj ßyła nanoßy. Hdyž ßo młodaj mandźelskaj wot wěrowanja wrócžischtaj, jimaj ßłużobnizy sdźělichu, so je sa njewjestu něchtó wulki korb pschinjeßł, w kotrymž je najskerje jara drohotny dar, dokelž je ßo jim poruczyło, jara s waha s nim wobkhadźowacž. Hdyž běsche schtó wě kak wjele židźanych banczikow roswjasała, młoda žona w korbje schikowaneho, lědma 4 njedźele stareho hólczka namaka, kotryž běsche jeje mužej kaž s wocžow wurešany. Młody muž ßwojej žonje k nohomaj padże a ßo ji wusna, so je hólczk jeho dźěcžo, a so je dźěsczowa macž lohkomyßlna holza, kotraž je najskerje pjenjesy hižo pscheczinika, kotrež je ji wón k sastaranju dźěsczja dał. Młoda žona ßo s woprědka sastróži, ale ßo skónczinje směrowa, hdyž ji młody mandźelski pschißahasche, so je wona, hdyž też niz jeho prěnja, dha tola sawěsče jeho poßlednja luboscž. Hólczk w nanowym domje swostanje.

* W Odeßy wóndano na drosy dwě cžěle pornjo ßebi namakachu: mużskeho, 35 lět, a žónsku, něhdźe 32 lět staru. Žónskej běsche krk pscherěsnjeny, na hłowje a w žiwocže mějesche hłuboke rany, s nožom abo se ßekeru naczinjene. Mużskemu běsche nóß wotrěsany, a na hłowje a druhich městach cžeła mějesche hłuboke rany. Mordar snaty njeje.

* Skónz sańdźeneho měßaza je ßo w Moskwje ßrjedź běłeho dnja njesnaty, něhdźe 40 lět stary cžlowjek sa wudwjerna jenych wrotow pówßnuł, ßebi ßwój paß wokoło schije sadźernuwschi. Wrota běchu do dwora nuts wotewrjene.

* Wo spodźiwnym podawku ßo s Pětrohroda pische. Dlěhe hacž pok lěta je, so tam lěkarja k jenej žónskej powołachu, kotraž běsche tak sasparna, so ßo pschewinucž njemóżesche a stajnje spasche. Jeje ßwójbni mějachu cžim wjetschu staroscž wo nju, dokelž běsche wona poßlednje dny ßamodruha. Hdyž lěkař k njej pschińdże, wona leżo spasche; ale jeje spanje běsche womorje podobne. Hakle na pjaty dźeń ßo lěkarjej radźi khoru s jeje hłubokeho spara wubudźicž, so saßo zyle k ßebi pschińdże. Schtyriadwazecži hodźin posdźischo žónska strowe dźěcžo porodźi, ale hnydom po tym saßo krucże wußnu a połnej dwě njedźeli pospochi spasche. Hdyž na to s nowa wotzucźi, běsche rěcž zyle shubika. Mjes tym so běsche wona prjedy zyle derje rusći, franzowski a němski rěcžała, dyrbjesche wona nětko ßwojim ludźom s porstami pokasowacž, schto chzysche. Po něcžim wona saßo ruski rěcžecž, abo lěpje: ruski wuknucž pocža, pschi cžimž běchu ji starsche dźěcži s wucžerjom; a nětko, sa pok lěta, hakle je tak daloko, so saßo derje ruski rěcži. Franzowski a němski pak rěcžecž njemóże; wobě rěcži je dospołnje sabyła.

* W Kharkowje běsche sańdźeny měßaz jenemu měschcžanej, kotryž tam dwě najlěpschej konditerni wobßedźi, žona cžeknuła. Konditerni pschedawschi ßo muž sa žonu do Krjemjencžuga poda, hdźež też ju nadeńdże, a najprjódzy žonu a potom ßam ßo satšéli.

* W ruskim měsćze Ssaratowje je žónska, 110 lět stara. Wona je stara holza a cžělnje hischcże rjenje cžita; wona ßama praji, so je zyle strowa, jeno na wocži je počzała ßkaba bycž; poßledni cžaß je jej też pomjatk druhdy njeßwěrny bycž počzał. Tale žónska hižo na wschě 80 lět w Ssaratowje bydli a ßo hižo dołhi cžaß se ßmilnymi darami žiwi. Wot jeje pschecželstwa nichtó wjazy žiwy njeje.

* W Jacksonje w Ameriży je ßo khuda khěża wotpalika; nimale wschitzy jeje wobydlerjo, kotrychžj běsche 40, ßu ßo pschi tym spalili, abo móhł-rjez wo prawdże sprażili. Někotsi nimale cžěl-nasy s hornich poskhodow na drohu dele do wyßokeho ßněha sestakachu a nětko, dokelž ßu ßo pschi tym straschnje nasymnili, na ßmjercž khori leża. Boži woheń běsche w nozy w delnim poskhodże wuschoł.

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowani:

Michalska zyrkej: Wylem Hermann Kraßelt, dźěłacžer na Židowje, s Karolinu Minnu Hanschez tam. — Handrij Kraska, dźěłacžer w Delnjej Kinje, s Hanu Janakez tam.

Křćeni:

Michalska zyrkej: Marja Martha, Jana Ernsta Moritza Haasy, rěsniskeho mischtra pod hrodom, dź. — Moritz Richard, Augusta Reinholda Klausa, wosnarja w Delnjej Kinje, ß. — Ernst Hermann, Jana Augusta Ryczerja, žiwnoscžerja w Libuchowje, ß. — Jan August, Jana Hrehorka, dźěłacžerja w Brěsowje, ß. — Ernst Hermann, Jana Mětka, dźěłacžerja na Židowje, ß. — Augusta Martha, Khorle Augusta Kadnera, dźěłacžerja na Židowje, dź. — Emma Lejna, Jana Saringa, krawza pod hrodom, dź. — Pawoł, njemandź. ß. na Židowje.

Katholska zyrkej: Marja Martha, Jana Ernsta Krenitza, dźěłacžerja tudy, dź. — Antonia Jda, Antona Franza Thomaßa, truharja tudy, dź.

Zemrjeći:

Dźeń 28. januara: Hana Bertha Augusta Mrósez, Jana Ernsta Moritza Haasy, rěsniskeho mischtra pod hrodom, mandźelska, 39 l. 7 m. 18 d. — Jan Hermann, njebo Khorle Augusta Pfuhla, kublerja w Rachlowje, ß. w Brěsowje, 17 l. 9 m. 17 d. — Marja Cžornakez, njebo Jana Manjoka, žiwnoscžerja w Libuchowje, wudowa, 83 l. 6 m. 24 d. — 30. Hana Martha, Khorle Bohuwěra Haasy, fabrikskeho dźěłacžerja w Dobruschi, dź., 10 m. 3 d. — 31. Marja Martha, Jana Ernsta Moritza Haasy, rěsniskeho mischtra pod hrodom, dź., 7 d. — Rosalia Adelheida, njebo Khorle Jaroměra Springera, fórbarkarja w Penigu, dź. na knježim dworje w Delnjej Kinje, 78 l. 8 m. 2 d. — 2. februara: Khrystiana Karolina swudowjena Hoffmannowa s Delnjeje Wjasońzy, wobydlerka wokrjeßneje dźěłacžerńje na Židowje, 67 l. 2 m. 17 d.

Płacžisna žitow a produktow w Budyschinje

30. januara 1886.

Žitowy dowos: 3122 měchow.		Na wikach wot M	Na wikach wot Pf	Na wikach hacž M	Na wikach hacž Pf	Na bursy wot M	Na bursy wot Pf	Na bursy hacž M	Na bursy hacž Pf
Pschenża	50 kilogr.	7	68	8	33	7	68	8	33
Rožka	50 kilogr.	6	71	6	84	6	71	6	84
Jeczmjeń	50 kilogr.	6	96	7	10	6	96	7	10
Wowż	50 kilogr.	7	20	7	40	7	20	7	40
Hroch	50 kilogr.	8	6	10	28	—	—	—	—
Woka	50 kilogr.	7	8	7	50	—	—	—	—
Raps	50 kilogr.	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły	50 kilogr.	12	—	15	50	—	—	—	—
Hejduschka	50 kilogr.	15	50	16	—	—	—	—	—
Bérny	50 kilogr.	1	50	1	80	—	—	—	—
Butra	1 kilogr.	2	—	2	20	—	—	—	—
Pschenczna muka	50 "	6	75	15	—	—	—	—	—
Rżana muka	50 "	6	75	10	25	—	—	—	—
Ssyno	50 "	3	70	3	90	—	—	—	—
Sslóma	600 "	26	—	28	—	—	—	—	—
Proßata 675 schtuk, schtuka		8	—	18	—	—	—	—	—
Pschenczne wotruby		—	—	—	—	4	10	4	20
Rżane wotruby		—	—	—	—	4	60	4	75

Drażdźanske mjaßowe płacžisny. Howjada 1. družiny 56—59 mk., 2. družiny 46—49, 3. družiny 30 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne ßwinje 53—56 mk. po 100 puntach s 20 prozentami tary. Cželata 1. družiny 35—55 np., 2. družiny 28—38 np. po puncže rěsneje wahi.

Wjedro w Londonje 5. februara: Mokrosymne.

Dobrowólne pschesadźowanje.

Dla dźělenja herbstwa ma so Pětrej Augustej **Brindtej** a jeho makolětnej dźowzy shromadnje słuschaza **pollenkarska sahrodniska žiwnosć** kat. czisło 17 fol. 18 leżomnostnych a hypothekskich knihi sa Hnaschezy, 8 hektarow 20,8 arow (14 akrow 249 □prutow) leżomnoscżow wopschijaza, s 223,91 dawkskimi jenoscżemi wobcżežena a wjeßnogrychtšzy na 18,121 hriwnow takšerowana, bjes inventara a domkhowanych žnjow

23. februara 1886 dopoldnja w 10 hodźinach

na **tudomnym hamtskim sudnistwje** na pschesadźowanje pschedawacż.

Pod pokasanjom na wuwěschtki, na tudomnym sudnistwje a w korczmje w Hnaschezach wupojßnjene, wopißanje leżomnoscżow a pschedawanske wumĕnjenja wopschijaze, so na kupjenje smyßleni pscheproschuja, so bychu so na spomnjenym dnju w postajenej hodźinje na tudomnym hamtskim sudnistwje sešli, so k sadźenju pschipowjedli, swoju płacżenja-kmanoscż dopokasali a dalsche wotczakali.

W Budyschinje, 25. januara 1886.

Kralowske hamtske sudnistwo.

Mensel. Mstr.

Khěža, w měscże nutska, sa kóžde rjemjeßko so hodźaza, je prjeczczehnjenja dla tunjo na pschedań abo na pschenajecże. Dalsche je shonicż na wulkej bratrowskej haßy czisło 4.

W Dobroschezach pola Delnjeje Hórki je **khěža** czisło 18 s 1/2 kórzom pola na pschedań.

Rjana **sunproschna ranza** je na pschedań pola

Forkera w Rakezach.

Nowe juchowe sudy w wschelakich wulkoscżach su na pschedań pola

Handrija Pawlika,
bĕtnarja w Hrodźischczu.

Turkowske słowki

najrjeńsche a najwjetsche, kotrež su dostacż, porucża hischcże tunjo

Moritz Mjerwa
na mjaßowym torhoschczu,
destillazija najlĕpschich likĕrow.

Roßowany stwjelzowy abo njetrjeny len,

kaž tež **wutrjeny len** kupuje po kóždej dźĕlbje a kóždy dźeń mechanisка dźĕlopschadownja w Hajnizach, tola w Budyschinje so jenož **trjeny len,** a to jenož sobotu w Grützneree domje, s nutskhodom s jerjoweje haßy, kupuje.

Strowe kruschwinowe drjewo

kupuje po najwyschschej płacżisnje

mechanisка pschadownja w Hajnizach.

Drjewowa awkzija.

Schtwórtk 18. februara rano w 9 hodźinach ma so na Lutobczanskim revĕrje nĕhdże polsta loßow stejazych khójnow a nĕhdże 20 hromadow twjerdeho sucheho khójnoweho drjewa na pscheßadźowanje pschedawacż. — Tseczina płacżisny ma so napłacżicż. — Shromadźisna w knjeżej zyhelnczi w Měrkowje.

W Lutobczu, 3. februara 1886.

Scholta, revĕrski hajnik.

Submißija.

Wobstaranje

100 cbm. wólschoweho drjewa (njebĕleneho)

ma so psches sjawnu submißiju pschepodacż.

Wumĕnjenja su hacż do 9. februara t. l. w bürowje pólvrnika w **Hnaschezach** dowidźecż.

Pólvrnikowa direkzija.

Drjewowa awkzija

na Lupjanskim revĕrje.

Wutoru 9. februara t. l. ma so

53 suchich dołhich hromadow,
72 sylnych brĕsowych dołhich hromadow,
11 brĕsowych klozow a wojowych žerdźow,
19 woßyzowych klozow, } drjewjanzowe
1 1/2 rm. woßyzowych schczĕpow, } drjewo,
5 rm. brĕsowych schczĕpow,

} w delnim hajku pola Bukowskeje hajnkownje,

sa hotowe pjenjesy sjawnje na pscheßadźowanje pschedawacż.

Shromadźisna dopołdnja 1/2 10 hodźin w Bukowskej hajnkowni.

W Minakale, 29. januara 1886.

Hrabinska s Einsiedelska inspekzija.

Drjewowa awkzija

na Hermanczanskim a Pßowjanskim revĕrje

pjatk 12. februara dopoldnja wot 9 hodźin.

Tyscherjo a wojnarjo maja pschi tym składnoscż, zebi brĕsowe, dubowe a wólschowe wužitkowe kruchi wschelakeje sylnoscże a dołhoscże wubĕracż. **Schimmrigk,** revĕrski hajnik.

Drjewowa awkzija.

Na **Hrodźischczanskim** revĕrje maja so **wutoru 16. februara t. l. na Delnjo-Hbielsczanskich mjesach** wurodowane khójnowe dołhe hromady (w nich su tež žerdże a sylnische wužitkowe kruchi) a

w skale

10 loßow stejazeho twjerdeho drjewa, kaž tež nĕhdże
20 twjerdych dołhich hromadow

sjawnje na pscheßadźowanje pschedawacż.

Shromadźisna dopołdnja w 9 hodźinach w drjewnischczu na Delnjo-Hbielsczanskich mjesach. **J. Wiedemann,** hajnik.

Twarski a rólny kalk

wschĕdnje nowopaleny

je w mojich kalkownjach w **Kundraczizach** a **Niskej** na składze a so s tutym najnaleznischo porucża.

E. Plümecke.

Schtóž so nahlenzy boji

abo kotrehož je wona hižo podeschła, abo schtóž na wjercżenje, skhromjenje, bjessparnoscż, khore nerwy czerpi, njech zebi knižku „Wo wobróczu a wotstronjenju nahlenzy", 3. naklad, wot spißaczela, nĕhdyscheho krajno-woboreneho bataillonskeho lĕkarja R. Weißmanna w Wilshofenje w Bajerskej, darmo a franko skasa.

Kalijowe mydło, suche, punt po 50 np.,
jadriwe mydło, suche, punt po 40 np.,
kojowe mydło, suche, punt po 36 np.,
pschenczny schterku, punt po 22 np.,
kónzatu schterku, najlĕpschu, punt po 30 np.,
soda krystalisowany, najczisczischi, punt po 5 np.,
bĕrnjazu muku, punt po 13 np.,
bĕlazy soda H. Puyowy, pakczik po 10 np.,
wubjerny strĕdk sa schaty a hospodarstwo,
žiwizowe mydło, masne mydło w wschelakich druzinach
pschedawa tunjo

H. Puy w Budyschinje,
mydlarnja.

Na wulkej bratrowskej haßy 6.

So bychmoj naschim wjeßnym wotebjerarjam stajnje czerstwy paleny

khofej

posticżecż móhkoj, palimoj jón wot nĕtka kóždu sutu a sobotu rano a poruczamoj sa wubjernje płodźaze druzinu punt po 100, 120 a 140 np.

Ginzel & Ritscher
na wulkej bratrowskej haßy 6.

Na wulkej bratrowskej haßy 6.

Na wulkej bratrowskej haßy 6.

Khofej

w derje płodźazych druzinach punt po 70, 80, 90 hacż 150 np., pschi wotewsaczu 5 puntow tunscho,
drobny a **zyły zokor** najtunscho,
raiß po 13 np.,
krupy po 15 np.,
jahły, hejduschku, bĕlenu a njebĕlenu,
hróch, so lohzy warjazy,
nowe soki a najlĕpsche
nudle k lamanju
po mózno tunich płacżisnach poruczataj

Ginzel & Ritscher
na wulkej bratrowskej haßy 6.

Na wulkej bratrowskej haßy 6.

Dospołne wupschedawanje

wschitkich na składże leżazych
draschlerskich a galantrijowych tworow
kaž **tobakowych trubkow**, tyšow, zigarowych hubnizow, trubkowych **hłowčkow** atd. atd.
dla wotedacża tutych artiklow.

Pschedawarnja khěžorskeje tobakoweje manufaktury
na bohatej haßy 13.

Ssuscheny połcž punt po 80 np.,
pschi wotewsaczu 5 puntow 75 np.,
ßadleschczo punt po 65 np.,
schkrjeny łój punt po 50 np.,
kołbaßowy tuk punt po 50 np.,
tucżnu běku kołbaßu punt po 70 np.
porucża
Otto Pětschka
na ßerbskej haßy.

Ssuscheny połcž punt po 80 np.,
pschi wotewsaczu 5 pt. = 75 =
= = 10 = = 70 =
porucża **A. Kühne**
na horncżerskej haßy 51.

Nowe hollandske
jerje,

jara dobre, tucżne ryby,
połne mlócżnate abo jerkate,
3 schtuki jenož po 10 np.,
mandel = = 50 =
kopa = = 190 =
porucża jako něschto jara tunje
Hermann Kunack
na bohatej haßy 8.

Khojej

w wulkim wubjerku
seleny punt po 70—160 np.
jenož derje ßłodżaze druzyny porucża
Gustav Poser
na jerjowej haßy.

Butra!

Měschanu butru,
lutowansku butru
w bowach a wuwaženu, najlěpsche druzyny, porucża wot czerstweje poßylki
Gustav Poser
na jerjowej haßy.

Khojej

paleny punt po 100—200 np.,
khěžorske měschenje pt. po 120 np.
porucża sa něschto wubjerne
Gustav Poser
na jerjowej haßy.

Jerje

jara wulke po 4 a 5 np.,
15 schtuk po 50 a 60 np.,
porucża sa jara płaczisny hódne
Gustav Poser.
na jerjowej haßy.

Jerje, wulke tucżne ryby, po 5—6 np.,
ßuschene jerje wschědnje czerstwe,
ßłódki zokorowy syrop punt po 18 a 20 np.,
zokor punt po 30—40 np.,
rajß, rjany wulkosornaty, punt po 13, 14, 15 a 18 np., pschi wotewsaczu wjazy puntow tuńscho,
turkowske ßłowki a **amerikanske jabłukowe srěski** tunjo,
zigary, w dobrych druzinach, 100 schtuk po mk. 1.80, 2.00, 2.25, 2.50, 2.80, 3.00, 3.50, 3.75, 4.00 hacž k najlěpschim,
pschenicżnu schterku punt po 22 np., **rajßowu schterku** punt po 28, 32, 36 np.,
běrnjazu muku punt po 13 np.,
soda punt po 5 np., 10 puntow po 45 np.,
mydło w wschelakich druzinach porucża tunjo
Carl Noack na zitnej haßy.

K dźělanju likěrow

poruczamoj
njemucżaze likěrowe eßenzy
ſ rezeptami, k tomu ßłuschazymi.
Strauch & Kolde,
Na kamjeńtnej haßy 3. Na kamjeńtnej haßy 3.
drogownja k słotemu worlej.

Dokelž po saßadże żadyn palenz k hnydomnemu picżu wjazy njepschedawam, ßym płaczisny po ßlědowazym waschnju ponizik:
jednory ßłódki palenz . . . . . liter po 35—40 np.,
likěr . . . . . „ „ 55—60 np.,
jednory czisty palenz . . . . . „ „ 14—18 np.,
woprawdzity stary Nordhauski zitny palenz liter 50 np.,
kißałowy sprit, najßylnischa druzina.
Pschi wotewsaczu wjetschich dźělbow poměrnje tuńscho.
Carl Noack na zitnej haßy.

K kschczisnam, kwaßam a druhim ßwjedżenjam, woßebje hosczenzarjam ßwoje **jednore a dwójne palenzy**, toho runja wubjernje dobre **likěry** po jara tunich płaczisnach poruczamoj.
Ginzel & Ritscher,
destilazija na wulkej bratrowskej haßy 6.

Hižo wjele lět ßławna prawdźiwa
Ringelhardtsko-Glöcknerska rany-hojaza a czehnita żalba*

se schtemplom M. Ringelhardt a se **sakitanskej marku:** na tyskach je **lěkarßy pruhowana** a poruczena pschi **koscżowu żeř, rakowe rany, brody, karfunkel, salsy, lischawu, ßeloczoł, swosabjene** a **wopalene rany, kurjaze woka, sahorjenja**, ſ zyła **wschě swonkne schkody, żołdkowe bolenje, wicż** a **drjenje.**

* Dostacż w tyskach po 25 np. (ſ pokasku nakożowanja) w **haptykach** w **Budyschinje**, Lubiju, Zitawje, Wostrowzu, Großschönawje, Bernstacże, Wósporku, Neugersdorfje, Biskopizach, Rakezach, Scherachowje, Hirschfeldże, Herrnhucże, Nowosalzu, Seifhennersdorfje, Połcżnizy, Halschtrowje, Habrachcżizach atd. — **Wopißma** ßu we wschěch haptykach wupołożene.

NB. Njech ßo ßwěru pschi kupowanju **horejscheho** plestra na **schtempel** a na **sakońcży deponirowanu sakitansku marku** kedźbuje, dokelž hižo je ßo tutón plestr **podrażował.**

Hartensteinske krepki sa skót, originalnu bleschu po 1 mk. 10 np.,
Kloßowy mlokowy a wużitkowy pólver, butrowy pólver, restituzionski fluid, wobżerny pólver sa ßwinje,
pile sa pßy porucża
měschczanska haptyka w Budyschinje
na hłownym torhoschczu 6.

Rubischcża na hłowu, wokoło schije, kaž wscha żónska a mużska drasta ßo njepróta chemiszy czischczi
w **W. Kellingez barbjerni**
w Budyschinje na ßukelnskej haßy 2.

Khojej:

Santos
derje ßłodżazy
seleny punt po 65 np.,
paleny = = 80 =
Kampinas
wubjernje ßłodżazy
seleny punt po 70 np.,
paleny = = 90 =
Mexikanski
jara derje a ßylnje ßłodżazy
seleny punt po 80 np.,
paleny = = 100 =
Java a Ceylon
najlěpschi po ßłodże
seleny punt po 100 np.,
paleny = = 120 =
porucża
Hermann Kunack
w Budyschinje na bohatej haßy 8.

Jerje

rjane tucżne ryby
po 3, 4 a 5 np.,
mandl po 40, 50 a 60 np.,
w zyłych tunach tuńscho
porucża
Hermann Klemm
na bohatej haßy.

Khojej

wot najtuńschich hacž do najlěpschich druzinow, jara derje ßłodżazy, porucża **Hermann Klemm**
na bohatej haßy.

Sshre a palene
khojeje

po wschěch płaczisnach w wulkim wubjerku, pschi wotewsaczu wjazy puntow poměrnje tuńscho, porucża
Richard Neumann
na snutskownej lawskej haßy.

Wot najwjetscheje ważnosce sa
wocżi kóždeho.

Tuta **jenož ßama wěrnje** prawdźiwa dr. Whitowa wocżowa wodźiczka **wot** Traugotta Ehrhardta w Oelze w Thüringskej je wot lěta 1822 ßwětoßławna. Wona je w ßlakonach po 1 mk. wot nětka **jenicżzy w měschczanskej haptyzy** w **Budyschinje** dostacż. — Njech ßebi pak kóżdy wěsce **jenož** wěrnje prawdźiwu **dr. Whitowu wocżowu wodźiczku** wot **Traugotta Ehrhardta** żada. **Zanu druhu.**

Listne wucżahi: Knjesej **Traugottej Ehrhardtej.** Hižo wjazy krócż ßym Waschu **woprawdźitu dr. Whitowu wocżowu wodźiczku** trjebał, a je mi wona kóżdy ras derje cżinika. Duż ßym ju ßwojim pschecżelam poruczik a jim ßlubik, so chzu ju jim wobstaracż (ßlěd. skasanje). W Barlinje, w měrzu 82. Louis Schmidt, restawrater. Dale: Dokelž ßym hižo prjedy Waschu **dr. Whitowu wodźiczku** trjebał, kotraž je mi pschezo pomhała (ßlěd. skasanje). W Pinnebergu w Holsteinje, w měrzu 82. H. Rohwer, pschekupz.

Mariazellſke žołdkowe krepki,

wubjernje skutkowazy žrědk pſchi wſchěch žołdkowych khoroſczach.

Njedoſczehnjeny pſchi bjes-appetitnoſczi, žołdkowej žłaboſczi, hroſnje wonjazym dychu, kišałym horjeſtorkanju, bubnjenju, tworjenju koliz, žołdkowym katarrhu, žahojtym palenju, tworjenju griesa, njeßmérnym tworjenju žlinow, žołczelinje, grawowanju a wróczenju, hkowubolenju (jeli ſo ſe žołdka wukhadža), žołdkowych widliſchczach, ſatykanoſczi, nabubnjenju žołdka pſches jědź abo picze, wakach, žłoſynych, jatrowych a hämorrhoidſkich czerpjenjach. **Bleſchka** ſ wopißanjom, kak ma žo trjebacź, placži **70 np.** Składy we wſchěch wjetſchich haptykach.

Zentralne roſeßłanje pſches haptykarja
Carl Brady w Kremſier w Awſtriji na Morawje.

W woprawdźitoſczi dostacź w **Budyſchinje**: w **měſchczanſkej** a **hrodowſkej haptyzy**; w **Hirſchfeldze**: pola haptykarja **C. E. Jägera**; w **Rakezach**: pola haptykarja **Guſt. Katzſcha.**

Polnojerje

tučne wulke ryby
po 3 np. poručataj
Ginzel & Ritscher
na wulkej bratrowſkej haßy 6.

Wukasanje a pſchewjesne pißma dawa **Albert Meiſel w Budyſchinje.**

Njedźelu 7. februara
reje w Lahowje.

Pſcheczelnje pſcheproſchuje
Nowak.

Wupſchedawanje

naſad ſtajenych tworow ſměje žo **póndźelu** a **wutoru 8.** a **9. februara,** na czož dla jara tunich płaczišnow woßebje kedźbne czinju.

August Grützner.

Póndźelu 8. februara a ſlědowaze dny
wupſchedawanje

draſtnych tkaninow, cheviotow ſa mantle a hólczazu draſtu, pjeſlowych tkaninow, turnarſkeho ßukna, korda atd.,
dokelž tele wězy ſ zyka wjazy pſchedawacź nochzu,
dale
džělbu naſad ſtajenych **mužazych koſchlow,** kaž tež druhich ſchatow wſchelakeje druźiny, ſbytki poßleſchczowych tkaninow (běłych a pißanych), katuna, jendźelſkeje kože, barchenta atd.,
ſo bych ſ tym rumował.

Tunje, twjerde płaczišny!

Eduard Hartmann
5 na ſnutskownej lawſkej haßy 5.

Spěwny konzert

njedźelu 7. februara w hoſczenzu w Přěczezach,
daty wot **Palowſkeho ſpěwanſkeho towarſtwa.**
Sapoczatk wjeczor w 7 hodźinach.
Na to pſcheproſchuja
ſpěwarjo a hoſczenzar **Lehmann.**
Sa wopytarjow posdźiſcho **reje.**

Realna ſchula w Budyſchinje.

(Schulſki pjenjes lětnje 72 hriwnow. W ſańdźenym lěcze 17 abiturientow.)

K pſchipowjedźenju hólzow, kotſiž chzedźa wot jutrow t. l. tudomnu realnu ſchuln, kotraž ma prawo wopißma k wojerſkej **jenolětno-dobrowólnej ſłužbje** wuſtajecź, wopytacź, je podpißany, kiž tež **kmane penſije wukaže,** hacž w **kónz februara** kóždu ßrjedu a ßobotu wot 10—12 hodźin wó jſtwje No. 13 realnoſchulſkeho doma k rěczam. **Parſchonſke prjódkſtajenje** pſchipowjedomneho njech žo ſtanje, je-li někak móżno. Bjes wuměnjenja pak maju žo ßobu pſchinjeſcź: **narodźeńſki abo kſchczeńſki liſt,** wopißmo wo ſchczěpjenju a ſaßoſchczěpjenju jětrow, wopißmo wo dotalnej dostatej ſchulſkej wucźbje, pſchi konfirmirowanych konfirmaziſke wopißmo.

Czi, kotſiž chzedźa žo pſchipowjedźicź, dyrbja jutry 9 lět ſtari bycź. Pſchijimanje w **druhim czaßu** móże žo jenož pſchi **woßebitych** wobſtejnoſczach ſtacź.

W Budyſchinje, 1. januara 1886.

Direktar **Dr. Vollhering.**

Bukičanske serbske towarſtwo

změje njedźelu 14. februara popołdnju z dypkom 4 hodź. swoje hłowne posedźenje. Přednošk k. gmejnskeho prjódkstejerja Wojnarja ze Žornosyk: Něšto wo Łužiskich stawiznach.

Předsydstwo.

Woſſjewjenje.

Džiwoczanſke ßerbſke ev.-luth. miſſionſke towarſtwo ſměje — da-li Bóh — jutſje ſa tydźeń, njedźelu 14. februara, popołdnju w dwěmaj w Lehnertez domje w Zokowje miſſionſku hodźinu.

Pětr Mlónk.

Ssylna holza ſe wßy, kotraž jutry ſe ſchule pſchińdże, žo do ßłužby pyta na Mättigowej drózy (Mättigſtraße) czo. 3 po 1 ſkhodźe.

Hródźne, kheźne a mlokowe holzy, ßrěnkow a rólnych pohonczow pyta pſchiſtajaza žona **Heynoldowa.**

Kuchařki, ſtwinſke a kheźne holzy, dale 2 wotroczkaj, 16—18 lětnaj, dostanu ßłužbu pſches **Krauſcha** na ßukelnſkej haßy 5.

Wuczobnik pytany.

Sa ßwoje kolonialtworowe a deſtillazijſke khlamy derje poručeneho wuczobnika pytam.

Hermann Lemke
na mjaßowym torhoſchczu 8.

Wuczobnik pytany.

Sa ßwoje kolonialtworowe khlamy pytam hnydom abo k jutram pod dobrymi wuměnjenjemi wuczobnika.

J. T. Glien
na drjewowym torhoſchczu 4.

Wuczobnika

pyta k jutram
ſchewſki miſchtr **Julius Kunze**
na ßerbſkej haßy cziško 6
w Budyſchinje.

Wuczobnika, kotryž chze krawſtwo nawuknucź, pyta k jutram
A. Měto, krawſki miſchtr
w Ketlizach.

Poſtrowjenje „miſſionſkeho poßoła".

Dźi troſchtnje, luby „poßole",
We Jeſom Khryſta mjenje
Tež dale ßwój pucź wjeßele
We nowym lěcze rjenje;
Schtóž Boha lubuje,
Ach, tón tež ſawěſcze
Cźe, ßwojoh' luboh' „poßoła",
Do ßwojoh' domu powita.
Duž wſmi ßwój kij a powjeſcze
A dźi po ßerbſkim kraju
A hdźež h'ſchcze hewak bydlenje
Někt ßerbſzy bratſja maju;
Jich wjele — kaž ßo ſda —
Cźe hiſchcze njeſnaja,
Hacž runje kóždy měßaz ty
Lět wjele wokoł' khodźił ßy.
Duž wy, kiž wón k wam pſchikhadźa,
Joh' do tych domow wjedźcze,
Hdźež jeho hiſchcze njeſnaja,
A ſa njoh' ßłowo rěczcze;
Haj, bratſja! wſchitzy my
Sſo ſa to ſtarajmy,
So njebył w Sſerbach žadyn dom
Wſchak njeſnaty ſ tym „poßołom".
A wy, kiž teho „poßoła"
K nam dom nam póſczelecze,
Ach, Bóh budź waſcha wulka mſda,
Kiž wěſcze doſtanjecze,
Hdyž tež niz na ßwěczi,
Dha tam we wěczneſczi
Sa prózu a ſchtož naſche dla
Wy ważicze na „poßoła".
Ty pak dźi, luby „poßole",
Sſwój pucź, kiž dotal dźěſche,
Dźi do wſchěch ſtronow wjeßele:
Ty wſchitkim luby běſche,
Kiž hiſchcze lubuja
Někt Jeſom Khryſtuża —
Dźi troſchtnje, dźi bjes bojoſcze
A Jeſuß Khryſtuß pſchewodź cze!

Pětr Mlónk.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjcm dó domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 7. **Sobotu 13. februara 1886.** **Lětnik 45.**

Swětne podawki.

Němske khěžorstwo. Petizija 25 sakskich rjemjeßlnischich jednotow a towarstwow, wotstronjenje abo pomjeńschenje rjemjeßlnischich dźěłow w khostarnjach a w jastwach žadaza, žaneho wuspěcha w druhej komorje sakskeho ßejma měła njeje. Deputazija, kotrejž bě ßo petizija k rospominanju pschepodała, w ßwojej rosprawje dopokasa, so skórźby na rjemjeßlnische dźěła w jastwach na wopačznych pschedßudach a měnjenjach wotpočuja. Se statistiki je widźeć, so na 1000 ßwobodnych rjemjeßlnischich dźěłacerjow wjazy hač pjeć abo schěsć dźěłazych jatych njepschinidźe. Ssejm toho dla petiziju dalscheho wobkedźbowanja hódnu njemějesche. Žadane pjenjesy sa ministerstwo justizy buchu wot ßejma do zyła wschě pschiswolene, bjes nimi 139,300 hriwnow sa ßudniske twarjenje a jastwo w Nowym Salzu a 16,500 hr. sa ponowjenje ßudnischeho twarjenja w Žitawje. Žiwa debatta ßo pschi jednanju wo poniženju dańskeje měry krajnokulturnych rentskich listow, wot deputazije druheje komory namjetowanym, rosplecze. Rěčnizy, kotsiž namjet rospominachu, běchu drje wschelakeho měnjenja, tola wschitzy mějachu poniženje danje krajnokulturnych rentskich listow sa nusne. Tež minister finanzow ßo wupraji, so je s rěčnikami psches jene a so ßebi knjeżerstwo tule wěz ßwěru roskoži. Tola je lěpje, hdyž ßo s wobsamknjenjom wo njej hač do pschichodneho ßejma cžaka, dokelž ßu wuhlady, so do toho cžaßa dańska měra hischcze niže spanje.

— W khěžorstwowym ßejmje pschi jednanju wo němskim pjenježnistwje s nowa na wulku schkodu pokasowachu, kotruž ratarstwo psches skoto-měnu cžerpi. Dokelž bjes konserwatiwnymi w tymle praschenju žaneje pschesjenosćze njeje a wschitzy liberalni kaž tež knjeżerstwo skoto-měnu twjerdże dźerża, w tu khwilu hischcze wscho pschi starym wostanje.

— Pschipowjedźene namjety k pscheněmcženju pruskich naraúschich krajinow ßu w pruskim krajnym ßejmje doschle. Wone ßu w sakonjowym nacžisku sjenocžene, kotrehož prěni paragraf rěka: Knjeżerstwu ßo wot ßejma 100 milijonow hriwnow pschiswoli, so by k poßylnjenju Němzowstwa w nawjecžornej Pruskej a Pósnanskej pschecžiwo pschepólscžazym prózowanjam psches saßydlenje němskich ratarjow a dźěłacerjow 1. ležomnosćze kupowało. Po tajkim pólskich semjenjow, s cžimž bě wjerch Bismark hrosył, s gwaltom nusowacź njebudźa, ßwoje ležomnosćze, njech chzedźa abo nochzedźa — knjeżerstwu pschedacź. Jenož te ležomnosćze, kotrež ßu pschipadnje abo dobrowólnje na pschedań, chze stat kupicź.

Franzowska. Po pschikładże Awstrije je tež franzowske knjeżerstwo wobsamkło tsělby franzowskeho wójska do wospjetowanskich (repetěrowanskich) tsělbow pschedźěłacź dacź. St. Etiennskej brónjerni je ßo poručiło, so dyrbi ßo k wobstaranju pschedźěłanja pschihotowacź. Pscheměnjenje jeneje tsělby płacži 25 frankow.

Jendźelska. W žanym kraju rosdźěl bjes bohatymi a khudymi tak wulki a wótry njeje, kaž w Jendźelskej. Ssrjedźneho stawa, kotryž je najßylnischa podpjera sa stat, tam žaneho njeje, w Jendźelskej ßu jenož jara bohacži a khudži ludźo. Njedźiwajo tajkich njestrowych wobstejnosćzow hacž dotal sozialdemokratiske wucźby bjes jendźelskimi dźěłacźerjemi płódneje pódy njenamakachu. W nowschim cžaßu pak ßo tež w Jendźelskej, dokelž rjemjeßko, dźěło w fabrikach a wikowanje klaza, sozialdemokratiski duch rosschěrjecź počina. Prěnje znamjo ßwojeje pschiběrazeje mozy ßu njepschecźeljo wobstejazeho porjada tele dny w Londonje wot ßo dali. Pschi wulkej shromadźisnje Londonskich dźěłacźerjow, na kotrejž ßo na 20,000 muži wobdźěli, někotsi sozialdemokratiszy rěcźnizy dźěłacźerjow na bohatych schcźuwachu a jich namołwjachu, so bychu ßo s gwaltom jich wobßedźenstwa mozowali. Tajke sapalne rěcže swólniwej wuschi namakachu. Na 2000 dźěłacźerjow ßo, wjedźeni wot sozialdemokratiskich schcźuwarjow, na haßach, psches kotrež cźehnjechu, do khlamow łamachu a wscho, schtož jim pod ruki pschinidźe, rubichu. Khlamy stótnikow a juwelěrow mějachu wot njeměrnikow najbóle cźerpicź. Wjele khlamowych wobßedźerjow rubjeźnikow, do nich s revolwrom tsělejo, wotscherichu. S pjekarnjow, do kotrychž ßo dźěłacźerske cźrjódy walichu, bu khlěb na haßy smjetany. Po tajkim nadpadnizy hłódni njeběchu, ale jenož s hidu a se saniczerskej žadliwosczu napscheczo bohatym napjelnjeni tutym schkodźicź pytachu. Bjes tym so omnibusy na pokoj wostajichu, nadpadowachu woni kóždu ekwipažu, kotraž jim napscheczo pschijeźdże, tež ßo woni jenož do woßobnje drascźenych dawachu. Dokelž polizija njeměrnikam njewobarasche, mózachu cźi někotre hodźiny dołho wot nikoho njemyleni w Londonje ßamopaschnje sakhadźecź. Njepschihotowosczi a njeleposczi Londonskeje polizije ßo toho dla wótre poroki cźinja. Hdy budźische ßo hnydom ßnadź pok sta polizistow rubjeźnym cźrjódam napscheczíwo stajiło, by ßo njeměr w sapočzatku podtłócził. Nacźinjena schkoda mjenje do wahi pada, hacź poradźenje sozialdemokratiskich wotmyßlenjow. Spósnawschi, so móża zyły London na někotre hodźiny trascheicź a po spodobanju rubicź a palicź, budźa sozialdemokratojo pschi prěnjej składnosczi dźěłacźerjow s nowa na samožitych schcźuwacź. Gladstonowemu ministerstwu, kotrež ma hižo dosczź dźěła a wobcźeżnosczow s postajenjom porjada w Irlandskej, někto tež sozialistiske praschenje žiwjenje wohidźi. Sa powschitkowny měr ßwěta ßnadź budże to khwilu s wužitkom; pschetož Jendźelska budże mjenje na Balkanje schkerjedźicź móz, hdyž dyrbi zyłu kedźbliwosczź ßwojim snutskownym należnosczam pschiwobrocźicź.

Rußowska. Jeneho s najważnischich wjednikow ßkowjanskeje strony w Ruskej, ßławneho nowinarja Iwana Aksakowa, je ßmjercź 8. februara w Moskwje se žiwjenja wotwołała. Powjesczź wo jeho minjenju je niz jenož w Ruskej ale tež po zyłym Sskowjanstwje bolostny saczischczź sczinika. Aksakow bě jedyn s najsahorjenischich a najwoporniwischich sastupjerjow ßkowjanskeje ideje a ßwěrny ßyn ßwojeho wótzneho kraja. Sserbjo a Bołharjo maja woßebje tež jemu ßwoje wumóženje s turkowskeho pschaha džakowacź. W dobrym pomnjeczu je, so je wón jako pschedßyda Moskowskeho dobrocźelskeho towarstwa herzegowinski sběžk, kotryž je s prěnjej pschiczinu rusko-turkowskeje wójny był, podpjerał a posdźischo wjele stow ruskich offizěrow a tyßazy dobrowólnikow Sserbam na pomoz ßkał. Aksakowowe mjeno je se skotym pißmom njewuhaßniwje do stawisnow Sskowjanstwa sapißane a wěczńje w džakownym wopomnjeczu balkanskich ßkowjanskich ludow wostanje.

— Ruskej tajnej poliziji je ßo schlachćiko, dołho pytaneho nihilistu Sergeja Iwanowa, kotrehoż maja sa hłownika nihilistiskeho paßma, w Petersburgu sajecź. Pschi nim dwaj paßaj namakachu, ſ kotrejuż jedyn bě na jeho, druhi na mjeno Ssokołow wustajeny. Kajku ważnosćź ruske knjeżerstwo na jeho popadnjenje kładże, je ſ toho widżecź, so je jeho lěta dołho w wukraju wobkedźbowacź dało; każ ßo powjeda, je ßo sa Iwanowa-Ssokołowa na tajke waschnje wot knjeżerstwa na sto tyßaz rublow wudało. Wyschk Sekurinski, kotryż je Iwanowa sbożownje wußlědźił, je też pódła 3000 rublow pjenjeżneho myta Wladimirowy rjad, jara wyßoke wusnamjenjenje, dostał. Nižšim sastojnikam, kotsiż běchu pschi sajecźu pomożni, ßu ßo toho runja pjenjeżne myta dałe.

— Livlandski a Kurlandski guvernĕr staj pjecza wot knjeżerstwa roskas dostatkoj, so maja jeju pißma k podstejazym wyschnosćźam niż wjazy němske, ale ruske bycź. Němzy, kotsiż běchu w ßłużbach polizije, ßu puschćeni, a je sakasane, pschichodnje Němzow pschistajecź.

Balkan. S wuměnjenjemi, pod kotrymiż je ßo bjes Turkowskej a Bołharskej měr wobsamknuł, Ruska spokojom njeje a je toho dła pschipósnacź nochże. Po turkowsko-bołharskim wujednanju ma sultan ßam, njepraschawschi ßo europiske wulkomóznarstwa, kóżdy krócź po minjenju pjecź lět bołhorskeho wjerćha ſ nowa sa rumeliskeho generalneho guvernĕra pomjenowacź. Hdyż je wjerch Alexander tomule wuměnjenju pschihłoßował, je dyrbjał wulke dowĕrjenje do pschikhilnosće sultana k ßwojej woßobje mĕcź. Je pak wĕste, so sultan żenje sa tym stacź njebudże, so by mĕsto bołharskeho wjerćha druheho sastojnika na cźoło rumeliskeho sarjadnistwa stajił? A hdy by ßo to stało, hdże by bołharski wjerch pomozy dostał? Wón by podarmo pomoz europiskich wulkomóznarstwow pytał; pschetoż tym byschtej psches turkowsko-bołharski měr, kotryż pomjenowanje sultanej pschewostaji, ruzy swjasanej bułej. Toho dła Ruska twjerdże na tym wobstawa, so dyrbitej ßo, dokelż ßo prjedawschi staw wjazy wobnowicź njeda, Bołharska a Rumeliska do jeneho kraja sjenocźicź. Ruske knjeżerstwo je ßo pschede wschĕm na to hłuboko roshnĕwako, so je ßo wjerch Alexander swjasał, sultanej se 100,000 mużemi ſ pomozu bycź, też hdy, by Ruska ras ſ Turkowskej wójnu wjedła. Tuto wuczinjenje je Ruskej ſ wulkim pohórschenjom. Hnydom po podpißanju turkowsko-bołharskeho měra je też Rußowska ßwoju zyłu politiku pschemĕniła. Wobdźĕlenje pschi łódźnischej demonstraziji wulkomóznarstwow pschecźiwo Grichiskej je Ruska wotpowjedźika. S toho ßo ßudźicź da, so Ruska Grichiskej dowolenje dawa, so by Turkowskej wójnu pschipowjedźika, schtoż je ſ dobom pokiwej podobne, so małe grichiske wójsko w wójnje pschecźiwo Turkowskej ßame njewostanje. Pod tajkimi wobstejnosćźemi Turkowska na to njemyßli, ßwoje wulke, pjecza 500,000 muży liczaze wójsko rospuschcźicź. Wjetschinu ßwojeho wójska ma wona w Małej Asiji stejo, dokelż ßo boji, so Persiska, kotraż je ßo njedawno ſ Ruskej wurunała, pschi prĕnim wutsĕlu na balkanskej polkupje — jako swjaskaŕ Ruskeje — turkowske mjesy pschekrocźi a na Bagdad postupi. Psches turkowsko-bołharski měr je ßo po tajkim saschmatanza na Balkanje hischcże bóle saßukała; strach wójny narańschim krajam ſ nowa hrosy, dokelż ßo Ruska wo sdźerżenje měra wjazy njeprózuje.

Bratr ſ města a bratr ſe wßy.

Ssměschne a khutne wobrasy.

(Pokracźowanje.)

Robert a Marka bĕschtaj khwilu w sahrodże pokhodźikoj, na to stupischtaj do sale, hdźeż dyrbjesche ßo ßwjedźeń wotbywacź. Marka, njewinowata duscha, kiż bě na wujowym kuble mało widźała, ßo nade wschĕm jara dźiwasche a wjeßelesche, każ dźĕcźo. Robertej pak ßo jeje ßwĕrne njenucźene waschnje jara lubjesche a duż ßebi jedyn druhemu cźim dlĕje cźim lĕpje rosumjeschtaj.

„Ach, to je kraßno", rĕcźesche Marka po sali ßo roshladujo; „ja drje ßo ſ mkodych lět dopominam, so bě w mojim nanowym domje wschitko jara woßebne — ale tale kraßnosćź!"

Mjes tym bě Dubinskowa, Marju pytajo, k nimaj postupika a Marine ßłowa saßłyschała. „Ale dźĕcźo, dźĕcźo!" dźesche porokujo, „kajka je to tola rĕcź! Ssy dha sa tón cźaß zyle sabyła, kak ßo w twojim nanowym domje rĕcźi?"

Marja ßo saczerwjeni, tola chzyschе ßo samolwjecź: „Luba maczerka —"

„Maczerka — hu! kajke je to saßo ßkowo!" rosmjersa ßo Dubinskowa. „Burja maja maczerje — pola woßebnych ludźi ßo rjeknje »mama a papa«."

„Luba mama!" rjeknu Marka strachocźiwje, „ja budu ßo prózowacź, so bych pschichodnje niczo hłupe njeprajiła."

„To ßebi dam lubicź — a potom, schto dha hischcże w tejle drascże wokoło khodźisch, w tej njeßmĕsch wostacź! Borborzyneje kłużobniza tebi knjejsku drastu pschiprawi, hnydom ßo pschewoblecź — ja dyrbju hoscźi witacź — hdyż ßo wrócźu, so budżesch mi zyle hinascha!" Na to woteńdże.

Marja pak ſrudnje posdychnu: „Bóh mi pomhaj! hdy ßebi saßo te woßebne waschnja pschiwuknu!"

„Ale wy ßo tola na tón ſdobny schat wjeßelicże, ſ kotrymż dyrbicże ßo wudebicź", rjeknu Robert.

„Ach, ja bych wjeßelscha była, hdy bych ßo pschehotowacź njetrjebała", wotmolwi Marja.

„Tak ßo wam tale drasta lĕpje lubi?"

„Hlejcże, knjeże — wy ßnadź ßo mi wußmĕjecże", rjeknu Marja, „ja te dźeßacź lět, so ßym pola wuja spokojnje żiwa była, ßym tomu żiwjenju zyle wotwukła. Jednore a pózcźiwe żiwjenje na wßy je mi wutrobu pschewsako; je mi, każ bych ßo nětko ſ drastu zyłeho cźłowieka ßlez dyrbjała. Mĕschczańska drasta, mĕschczańske waschnje je mi pschecźiwne, sda ßo mi, so tu kóżdy hinak rĕcźi a hinak myßli!"

„Prawje macże", wobkrucźesche Robert, „skoro nikomu tu woprawdże wot wutroby njeńdże. Ja móżu wo tym ßudźicź, dokelż kóżde lěto na wßy na nanowym kuble pschebywam, a pózcźiwe ßwĕrne waschnja wjeßnjanow lubuju."

„Tak móżu ſ wami bjes bojoscże rĕcźecź?"

„Ja proschu wo to", wotmolwi Robert.

„Aj, to je derje — hlejcże, hdyż dyrbju na kóżde ßłowo kedźbu dawacź, a ßo bojecź, so njebych niczo njerosumne prajika, tu ßo mi sda, so wschitko na mnje pada. Pola wuja ßym móhła rĕcźecź a dźĕkacź, schtoż je ßo mi lubiło, nichtó mi njeje sa ško wsak — a toho dła ßym też tak cźerwjena. Rano sahe ßym na hórku khodźika — o tam je kraßna krajina! Hdyż pak je se schtomow kcźenje padało, roßa po polach ßo ßwĕtlika, lipowe kcźenje ſ haja tak lubosnje sawonjało — tu ßym mĕła lube mĕstaczko, ſ wotkelż ßym Boże ßłónczko skhadźecź widźała. Ach, tu ßym na mĕsto spominała, bĕch wot njeho tak daloko, a mĕjach je tola radscho hacź nětko — ßym hladała do teje strony, hdźeż mĕsto leżi, ßym spominała na starschich a wschitkich snatych a ßym ßo sa nich modlika — knjeże! cźłowjek njemóże ßo w zyrkwi tak pobożnje modlicź, każ na horje w scźinje hakłatych schtomow, tak blisko cźistemu njebju." Marja bě ßo tak sahorika, so ßo ji zyle woblicźo ſ wjeßelom kraßnjesche a wócźży ßo jaßnje syboleschtej. Ssam Robert bu ſ jeje rĕcźu hnuty a rjeknu: „Sbożowna spokojnosćź! Tak byschcże radscho wonka na wßach żiwa była, dyżli ßrjedź woßebneho mĕschczańskeho żiwjenja?"

„Bóh mje sakitaj psched tym njesbożom, so bych nĕhdy woßebna knjeni bycź dyrbjała; budu-li ßo wudawacź — a wudawacź drje ßo dyrbju, a wuj mi praji, so dyrbju ßebi mĕschczańskeho panika bracź —"

„A cźi ßu wam pschecźiwni?" woprascha ßo Robert spĕschnje.

Marja ßo trochu sastróżi, njewjedźesche, schto hnydom wotmolwicź. „Nó, widźicże — to je —" dale njedorĕcźa.

„Po tajkim panika ſ mĕsta njebyschcże móhła lubowacź?" prascheschе ßo Robert ſ nowa.

„Nó, ja myßlu", dźesche Marja trochu bojasliwje, „hdy bych też hakle jeneho abo druheho rady mĕcź móhła — ale cźi knjesykojo ßami ani njewjedźa, schto to je, ßym to hižo ßłyschała. — »Knjeżna! mój jandźelo! mój pokładże! hwĕzda mojeho sboża! ja tebje lubuju na wĕki!« tak rĕcźa; ale wĕrcże mi, ani ßłowa njeje wĕrno! Wonka na wßach je to zyle hinak. Hdyż mkodżenz rjekńje: »Holcźka, ja mam tebje rady, tak rady, so to njemóżu wuprajicź« — w tym je wjazy luboscże a ßwĕry. A potom nasche pĕßnje — ach, nasche pĕßnje, te ßu tak kraßne —"

Robert pocźa, każ niczo ſ toho, schtuczku pĕßnje powjedacź:

„Cźerwjena rózicźka,
Schto ßo njeroswijesch?
Schto ty k nam paniko,
Schto ty k nam njekhodźisch?"

Tu ßo Marja sawjeßeli a ſ rukomaj plazajo rjeknu: „O jej, wy mózecże nasche pĕßniczki, a mózecże je tak rjenje, tak wutrobnje powjedacź — proschu, scźińcże mi to k woli a prajcże mi hischcże jenu!"

„Schtoż pak nětkle rjeknu, je prawda, cźista prawda; a wy dyrbicże mi też ſ prawdu wotmolwicź", wotmolwi Robert trochu khutnje a ßwjatocźnje.

„Nó, tak powjedajcże!"

A Robert sanjeße:

„Hdy bych ja k wam khodźił,
Dha by ty płakała,
S cźerwjenym rubischkom
Wocźi ßebi trĕła."

Marja na to zyle ßo ſabywſchi wotmolwi:

„Czom bych ja płakała,
Hdyž mje niczo njeboli?
Lubowakoj ßmój ßo,
Kaž dwaj holbikaj.“

Prajiwſchi winu ßo jemu do narucži.

Tola na dobo ſaßkyſcheſchtaj, ſo ßo nječhtó bliži. „Jeli dowolicże, budu na bale ſtajnje bliſko waß“, rjeknu Robert.

Mjes tym ſaſtupi Borbora; hdyž tu Roberta a Marju hromadże wuhlada, ßo trochu ſtróži, tola pytaſche ßo pſchewinucz. — „Ty tu hiſchcże ßy, Marja?“ rjeknu ßo dźiwajo; „moja ßkužobniza je tebi dwě ſ mojich draſtow pſchihotowała, mózeſch ßebi wubjeracz.“

„Ach runje nětko, hdyž ßym ßo na naſche rjane žiwjenje na wßy dopomnika“, dźeſche Marja mjelczo k Robertej, „ßu mi te pawczíny hiſchcże pſchecźiwniſche.“

Borbora bě to pytka a chzyſche hižo wótrje wotmolwicz, tola tu dyrbjeſche kedźbnoſcz do druheje ſtrony wobroczicz. Pſched ſalu wokoło duri naſta na dobo hara, a kaž bě ßkyſchecz, wurěczowaſchtaj ßo tam ſaßo Skoczin a Dubin. Sa khwilu wotewrichu ßo durje a nětko bě tež widźecz, ſo Skoczin Handrijej ſaſtup wobara. „Mi je knjes prajił“, rěczeſche Skoczin —

Tola Handrij ßunu jeho do boka prajižy: „A ja tebi praju, dźi mi ſ pucża, njechaſch-li ßo jutſje ſe ſkamanymi koſczemi do ſpitala wjeſcz dacz!“ Na to ſaſtupi do ſale.

Robert pſchiſtupi hnydom k njemu ßo praſchejo: „Schto dha je ßo ſtało?“

Handrij ßo ſ hněwom wſchón pyrjeſche: „Ja chzych ſe žonu po měſcże khodźicz, a tu da mi bratr toho hólczeza ßobu — nó, ja njejßym niczo prajił — ale hdyž na haßu pſchińdźechmy, bě hižo trochu ſchěro; ludźo khodźachu tu a tam, khorejty jěſdźachu a wot toho bu moja žona zyła ſawjercżana — my wróczichmy ßo, a nětko chże tón hólz, ſo bychmy ſpacz ſchli, kaž by tomu khadli nješchto na tym ſaležało. Ja chzu k ßwojemu bratrej hicz, a tón człowjek mje njecha k njemu puſchczicz. „Nó, czakaj, ty ßy tu dżenßa poßledni dźeń, ſa to czi ſteju!“

Sſkužobnik widźo, ſo njemóże pſchecźiwo Dubinej niczo ſapoczecz, woteńdże, ſo by po knjeſa Dubinſkeho ſchoł.

Handrij ſaßo ßo ſměrowawſchi wohladowaſche ßo do koła a widźo telko rjanoſcże, njemóżeſche ßo wſchemu dodźiwacz. „Ah, tu ßo mi hiſchcże lěpje lubi, dyžli w druhich jſtwach. Hana, hladaj jeno, takle kraßnje!“ (Pokraczowanje.)

Ze Serbow.

S Budyſchina. Tydźenja bě tudy prajene, ſo ma jedyn Njeßwaczilſki pſchekupz pěkne ßerbſke knižki na pſchedań. Jeli ſo ßu też w druhich wßach tajzy, kiž takſe knižki pſchedawaju abo kiž chzedźa to ſapoczecz, njech to w Budyſchinje w Sſmolerjez knihařni woſjewja. My chzemy to potom do Serbskich Nowinow ſtajicz, dokelž by někotrym naſchich czitarjow lubo było, hdy bychu to nawědźeli. Red.

— Měßaczníka „Łužica“ je 2. czißko wuſchło. Wobßah: Malin a Mila. Baseń Radyserba-Wjele. — Starinki z Budyšina a z Lipska. Podawa dr. Pful. — Dźewjatnaty lětstotk. Syman. — Stary a nowy wučeř. Powědańčko wot Jakuba Nowaka Kašečanskeho. — Delnjoserbske přisłowa Do štuckow zestajał Mato Kósyk. (Skónčenje.) — Z ludoweho lěkarjenja. Předłożił dr. Pful. — Serbowstwo w Lubijskim hejtmanstwje. J. Renč-Ketličan. — Należnosće towařstwow. — Serbski rozhlad. — Druzy wo Serbach. — Słowjanske nowinki. — Serbske pismowstwo. — Dźewjatnaty zapis přinoškow ze strony Serbow za serbski maćičny dom w Budyšinje. — Zapis přinoškow a darow. — Zejlerjowe spisy. — Nawěštki.

S Hornjeje Hórki. W tudomnym papjerniku je ſańdźenu ßobotu hižo ſaßo jedyn dźěkacżeř k njeſbožu pſchiſchoł. Pomoznika Auguſta Lahoda, na ßuſchazy zylinder papjeru kładżazeho, walza ſa lěwu ruku pſchimnu a ju jemu ſtraſchnje ſmjecże a wopali.

Se Sderje. Wóndano ßo konjej tudomneho kublerja Kopacża, pſchi żracżu ßo ſwadźiwſchi, tak ßylnje ſkopaſchtaj, ſo dyrbitaj nětko ſ najmjeńſcha ſchtyri njedźele w hródźi ſtejo ßwjecżicz. Njech je tutón podawk druhim ſ napominanjom, ſo maja ſtajnje bjes konimi żerdź ležo, njedźiwajo na to, hacž ßo ſnjeßu; pſchetož mjenowanaj konjej ſtaj też hacž dotal pſchezo bjes ßobu měr dżerżałoj.

S Hrodźiſchcża. Schtwórtk tydźenja je w tudomnym rěſaku wjercżaza pika pomoznikej Auguſtej Merſiovſkemu ſ Kotez palz praweje ruki nimale zyle pſcherěſka, tak ſo wbohi dleſchi czaß dźěkacz njebudże móz. Njeſbože je ßo pſches to ſtało, ſo ßo kruch drjewa, pſches lód a ßněh ſhładczeny, wußuże a ßo Merſiovſky pſches to do piły ſtorczi.

S Rakez. Kaž Serb. Now. hižo tydźenja pißachu, je k. kubleř a zyrkwinſki pſchedſtejicżeř Kliment w Rakezach w poßedźenju „Lipy“ 17. wulkeho rózka wo ratařſtwje pſchednoſchował. Knjes pſchednoſcheř najprjódzy na pſchiczinu dawkidawanja pokaſa, kiž ßo na rosdźělenje ſemje do jenotow ſkładuja: role po kórzach (pſcheńczneje ſ wjazy, žitneje ſ mjenje atd. jenoſczemi na kórz), łuki pak po zentnarjach ßyna. Dale k. pſchednoſcheř wo wunoſchkach ratařſtwa w nětczíſchim czaßu porěcża. Po dróbnym rosliczenju wſchěch lětnych dokhodow a wudawkow wón dopokaſa, ſo móże ßo bur pſchi nětczíſchej niſkej płaczíſnje pólnych płodow jeniczży wot ßwojeho ſkotu ſdźerżecz, khiba ſo měł ſkładnoſcże, dźěl hole pſchedacz. Pſchednoſchk ſkónczi ſ napominanjom k blidowym — nětko w wjele domach wotmjelknjenym — modlitwam. Te njedyrbjake w żanym ßerbſkim domje pobrachowacz, najmjenje w burſkim; pſchetož pſches nje wſcho dźěło prawu ßwjecżíſnu doſtawa, ratař ßam pak ſpokojnoſcz też w tutym ſa njeho tak cżeżkim czaßu. Knjeſej Klimantej, kaž prjedy k. paleřſkemu miſchtrej Krawzej pſchedßyda w mjenje towařſtwa ſa jeju derje ſeſtajenej a jaßnej pſchednoſchkaj wutrobny dźak wupraji. Knjeſej paleřſkemu miſchtrej Krawzej pódla toho ßława ßkuſcha, ſo je prěni mjes ßobuſtawami „Lipy“ był, kiž je pokaſał, ſo ßobuſtawy njejßu jenož k poßkuchanju, ale ſo móża też jara pěknje pſchednoſchowacz.

S Laſa. Naſch knjes, knjes krajny radźicżel komornik ſ Löbenſtein, je wot miniſtra ſnutſkownych należnoſczow dowolnoſcz doſtał, běrtl lěta dołho w cżoplíſchim južnym kraju pſchebywacz. Mjes tym wokrjeßny ſapóßłanz k. komornik hrabja ſ Gersdorf nad Lipßu krajneho radźicżela ſaſtupuje.

S Mużakowa. (Sapoſdźene.) Ssobotu 30. ſańdź. měßaza wjecżor w 11. hodźinje 22lětnu Marju Markez ſe Sagorja w dworje horncżerja Khorle Wicżaſa (Lehmanna) tudy, pola kotrehoż wona ßkużeſche, ſkónzowanu namakachu. Holza je pjecża w dworje w ſtudni po wodu była, pſchi czimż ßu ju wot ſady nadpanuli; dwójzy ßu ju, kaž ßo ſda ſe ßekeru, do ſadnjeje hłowy praßnuli, ſo je na měſcże morwa była. Też wobliczo a někotre porſty lěweje ruki mějeſche njeſbożowna rosrubane. Mordarja nimaju. Tudomna polizija je tomu, ſchtóż jeho doßahnje, 100 mk. myta wuſtajiła.

S hole. Kaž je khěżorſtwowe ßudniſtwo w Lipſku njedawno wuſtudźiło, ma jenož tón, kotremuż hońtwa ßkuſcha, prawo, dźiwinu ſběracz, njech je ſwěrjo tſělene, njech je ßlaknuło abo na druhe waſchnje kónz wſako; kóżdy druhi pak, ſchtóż takſe ſwěrjo abo kruch wot njeho ßobu wosmje, ßo pſchecźiwo hońtwińſkemu ſakonjej pſcheńdże a ßo po § 292 khoſtanſkeho ſakonja khoſta. Tak ßu człowjeka pokhoſtali, kotryż je jelenjej, kotrehoż na zuſym revěrje ßlaknjeneho namaka, rohiſna wottorhnuł a je ßobu domoj wſał.

Dary ſa natwarjenje ßerbſkeho domu.

Pſchekupz Rämſch w Budyſchinje (na 1885 a 1886)	8 hr.	— np.
Profeßor Baudouin w Dorpacże	2 „	— „
Farař Halabala w Rajhradże na Morawje	1 „	60 „
	11 hr.	60 np.

S dźakom kwituje **M. Mjerwa**, pokładnik M. S.

Wußudźenja.

Lawniſki ßud. Schewz A. K. Kaiſer w Brěſy bě loni 6. dezembra pſchi rejach w Huſchmannez korczmje gmejnſkeho pſchedſtejicżerja Holbu, hdyž chzyſche tón ſwadu bjes někotrymi pachołami wujednacz, k wutrobje ſtorkał, na njeho wołajo: „Wy macże tu h... roskaſowacz.“ Dla ſpjeczowanja a cżeſczeranjenja wobſkorżeny, jeho k jaſtwu na dwě njedźeli a k ſapłaczenju 10 mk. khoſtanja ſaßudźichu. — Toho runja dla pukow na rejwanſkej łubi běchu cżeladnikaj J. Rjelka ſ Bronja, J. M. Frenzel ſ Radworja, dźěkacżeř Michał Rjencz a ſchewz J. Delan ſ teje ßameje wßy pſched ßud żadani. Prěni tſjo běchu ßo loni 25. oktobra w Rieſchnerez hoſczenzu w Lupoj ſ druhimi hoſczemi bicz poczeli, ſchewz Delan pak bě ßo do nich měſchał a hoſpodařſkeho pomozníka Schwarza ſ Lupjańſkeje Dubrawy, kotryż chzyſche biczkow ſměrowacz, ſa wkoßy cżahał. Dale bě Rjelka Lupjańſkeho gmejnſkeho pſchedſtejicżerja Löhnerta, hdyž jemu tón jeho halekowanja dla ſ arreturu hrożeſche, hanił, a Schwarza, kotryż bě gmejnſkemu pſchedſtejicżerjej pomozny, ſtorcził. S wobſkorżenych Rjelku k jaſtwu na tſi dny a k ſapłaczenju 15 mk., Frenzla, Rjencża a Delana k pjenjeżnemu khoſtanju po 10 mk. ſaßudźichu. — Cżeladnik M. Rjencz w Cżeſchkezach doſta jaſtwo na dwě njedźeli pſchißudźene, dokelž bě loni w auguſcże ßwojemu tehdomniſchemu hoſpodarjej, żiwnoſczerjej Schrammej w Radworju, něhdże zentnař żita a ſapoczatk ſeptembra hoſpodařſkemu pomoznikej Schrammej laz kranuł. — Cżeladnik K. Schörbel w Rakezach ma dwě njedźeli jaſtwa wotßedźicz, dokelž je na pucżu ſ Koßlowa do Komorowa

ßwojemu hoſpodarjej wóßom ßadźobnych kharpow ſ jeneho ßuda kranuk.

Khoſtanſka komora. Dla rubjeźniſtwa, njepózćiwoſćje, cźělneho ranjenja atd. 12 krócź khoſtany 40lětny dźěłacźeŕ F. A. Freund ſ Wulkeho Dažina ſ khoſtaŕnje puſchćeny pola ßwojeho 69lětneho nana hoſpodu namaka. Jako dźak ſa horjewſacźe do domu hruby njeczłowſki njekraßnik ſtareho nana 7. januara wjeczor ſe ßylnym ßochorom pſches hkowu praßnu, tak ſo dyrbjeſche ßkaby ſchědźiwz ſ krwju polaty pola ßußodow pomoz pytacź. Njeduſchneho ßyna, kotryž ſe wſchelakimi łźemi winu wot ßo wotwobrocźicź pytaſche, k jaſtwu na jene lěto ſaßudźichu. — 23lětneho hižo ras khoſtaneho fabrikſkeho dźěłacźerja Joſefa Dworſchaka w Hajnizach ſ jaſtwom na woßom njedźel pokhoſtachu, dokelž je loni w nozy 7. dezembra njedaloko Freudez hoſcźenza w Budeſtezach ſ pkotowej łatu, kotruž bě wot Freudez ſahrodneho pkota wottorhnuk, wojaka Manjoka, jeho wot ſady nadpanuwſchi, na hkowu bik.

Powołanſka komora. Tudomny ławniſki ßud bě khěźerja a dźěłacźerja Khorlu Urbana w Kortnizy k jaſtwu na dwaj dnjej ſaßudźił, dokelž bě pjecźa loni 29. auguſta ſ khlamow khlamarja Arnolda w Hrodźiſchczu hólcźazu mězu kranuk. Saßudźeny ßo pſchecźiwo tutomu wußudej ſ dobrym wuſpěchom na druhu inſtanzu wobrocźi. Pſchi druhim pſchepytanju dopokaſma ſa jeho winu ſa doßahaze njeſpóſnachu a jeho toho dla wuwinowachu.

Symſki cźaß.

Tón cźaß nětk ſaßo pſchiſchoł je,
Hdźež ßněh tu ſemju kryje
A ſymny wětr — kaž druhdy je —
S tym ſmjerſtym ßněhom wěje,
Hdźež ſemja twjerdźe ſmjerſta je,
Ssu wokna druhdy ſchědźiwe
A ßłónzo niſko khodźi.

Hdźež wſcho, ſchtož w łěcźe ſelene
A młódne běſche bylo,
Haj, zyle Boże ſtworjenje
Je, kaž by wotemrjelo.
Nětk njełětaju kaſtojcźki,
Nětk njeſpěwaju ſchkowroncźki
A ſchkórzy njehwiſdaju.

Ta ſemja nětk te ſornjatka,
Kiž cźłowſka ruka ßyje,
Kaž pata ßwoje kurjatka
Pod mjehkim ßněhom kryje,
So pſches te ßuche mjerſnjenje,
Schtož naſymu je wußyte,
Wſchak njeby ſchkodu wſako.

A tak bě lěto ſańdźene
Naß kraßnje wobdariło
A Bože dary bohacźe
Nam wſchitkim wudźěliło.
Wot tebje wſchitke ſtworjenja,
Ty ſtara ſemja, zyruja
A Boža móz wſcho ſdźerži.

Duž ſ nowa ſpi a poßylń ßo
Pod mjehkim ßněhom wſchudźe,
Hlaj, bórſy pſchińdźe naléczo,
Hdźež Bóh cźe wołacź budźe,
So by we nowej płódnoſcźi
Móz Božu w ßwojej kraßnoſcźi
Nam ſaßo widźicź dała.

Haj, wotpocźń, ſtara ſemja, nět
Pod mjehkim ßněhom ſaßy,
Kiž ßy tak wjele tawſynt lět
Nam rjane cźopke cźaßy,
Też ßněh a ſymu pſchinjeßka
A to, ſchtož Bóh nam wudźěła,
Też dale pſchinjeſcź budźeſch.

A kaž ta ſemja we ſymje
Pod ßněhom wotpocźuje,
Tak naſche cźěło we rowje
Też junu wotcźakuje,
Hacž rjeńſchi cźaß toh' nalécźa
We wěcźnoſcźi nam ſaßwita,
Hacž ſemja dacź jo móże.

Haj, luba ſemja, ty wſchak też
Sso wěſcźe junu minjeſch,
Ty wěcźnje woſtacź njebudźeſch,
Też ty, kaž wſchitko, ſhinjeſch,
Też ty, hdyž Bóh b'dźe junu chzycź,
So njedyrbiſch ty wjazy bycź,
Maſch ſańcź na jeho ßkowo.

Dha wotpocźuj, haj wotpocźń nět,
Ty luba ſemja, cźiſche,
Hacž Boži hłoß pſches cźopły wět',
Hdyž dny b'dźa ſaßo dlěźſche,
A miłe ßłónzo ſaßwěcźi,
Cźe ſ nowa ſaßo wubudźi,
So by ßo wobnowiła.

Pětr Mtónk.

Přilopk.

* Jedyn kubleŕ w Lückendorfje ßo wcźera tydźenja mało njeſtróži, hdyž w ßwojej bróžni na młócźazej maſchinje a w žicźe krwawe blaki wuhlada. Hdyž wón, ſo by wěz bliže pſchepytał, žitne ßnopy ſ motyku rosmjetowacź pocźa, ſe ßkómy žónſka won pſchiléſe, kotraž běſche hacž do novembra ſańdźeneho lěta pola njeho ßkužiła a potom ſe ßkużby cźahnuła. Kubleŕ hnydom ſpósna, ſo je tudy žónſkeje pomozy trjeba, kotraž też běſche hnydom k ruzy. Ale zuſa wſchu pomoz wotpokaſowaſche a, hdyž jenicźki wokomik ßama woſta, ſ dwora cźeknu, a to bjes rubjeſchcźa, haj, kaž praja, też bjes cźriji; pſchi tym mějeſche tak nuſne, ſo ju poßoł, kotrehož ſa njej póßłachu, doſcźahnucź njemóżeſche. Nětko pak ßu ju ſajeli, dokelž je ßwoje dźěcźo ſ kamjenjom ſaraſyła.

* W Wurzenje njedawno dele pſchińdźeny pjany proſcheŕ do jeneho wobydlenja ſaſtupiwſchi něſchto k jědźi žadaſche. Mi a tebi niczo ßo wón na mjehki kanapej ßydźe, a hoſpoſa, kotraž běſche ßama w domje, jemu ſe ſtrachom poda, ſchtož wón žadaſche. Hdyž běſche pojědł, ßo wón hotowaſche na kanapeju póſpacź a ßo na nim pſcheſtrě, jako by tudy ſ knjeſom byk. To pak hoſpoſa wopak ſroſumi. Wona ßußodow na pomoz ſawoła, kotſiž njehańbiteho cźłowjeka poliziji pſchepodachu.

* S jeneho makeho měſtacźka wo rubjeźnym mordaŕſtwje pißaju, kotrež je w prawym cźaßu, a to zyle pſchipadnje, na ßwětko pſchiſchło. W jenej korczmje ßo dwaj cźłowjekaj ßedźo wurěcźowaſchtaj: tón jedyn wot druheho pjenjeſy žadaſche. Hdyž ßo prěni na žane waſchnje wotpokaſacź njedaſche, druhi, papjerjany pjenjes ſe ſaka wucźahnuwſchi, wótſje ſawoła: „Tu maſch, ſadaj ßo! ja mam hiſchcźe doſcź pjenjes.“ Pſchi tym wón hiſchcźe zyły walcźk pjenjeźnych papjerow a ſłoty cźaßnik ſe ſaka wucźeże a woboje hoſcźom pokaſujo dźeſche: „Telkole hiſchcźe mam!“ Tón ßamy wokomik něſkajki cźłowjek do korczmy ſaſtupi, kotryž ſłoty cźaßnik w rukomaj njeſnateho mużſkeho wuhladawſchi wótſje ſawoła: „To dźě je mojeho ßußodowy cźaßnik, toho wußkużeneho offizěrowy!“ Mużſki, kiž mějeſche cźaßnik w rukomaj, hnydom woblědnu. Nětko hakle pſchitomni hoſcźo ſa tym pſchińdźechu, ſo to po prawom njeje, ſo ma ſapity cźłowjek w tajkej roſtorhanej draſcźe telkole pjenjes a ſłoty cźaßnik pſchi ßebi. Hnydom ßo po poliziju póßła, kotraž ßo ſ njeſnatym do wobydlenja wußkużeneho offizěra poda. Stwine durje wotewrjwſchi tudy offizěrowe cźěło w kuži krwě leżo wuhladachu; wſchelake wězy běchu pó jſtwje roſmjetane . . . Nětko ßo zuſy wuſna, ſo je ſ pomozu dweju towaŕſchow wußkużeneho offizěra ſaraſyk a wurubik. Wſchitzy tſjo běchu ßebi wothladali, hdy ßo offizěr wukhadźuje. Lědma běſche wón po wobjedźe wobydlenje wopuſchcźił, ßo woni dó jſtwy dobuchu. Dwaj rubjeſchtaj, tſecźi ſtražowaſche. Hdyž běchu runje w najlěpſchim „dźěle“, ßo offizěr, kotryž běſche ßebi něſchto ſabyk, wrócźi. Jedyn ſ tych njedocźinkow jeho hnydom ſ tajkim wotmachom ſ něcźim cźeźkim do hkowy praßnu, ſo jemu nop roſraſy; njeſbožowny ßo morwy dó jſtwy wali. Rubjeźnizy ßo hnydom do cźěła dachu, kotrež běſche hiſchcźe cźopke, cźaßnik ſ rjecźaſkom a pjerſchcźeń ſ njeho ſedrěchu a wſchě ſaki ſkónzowaneho pſchepytawſchi wobydlenje wopuſchcźichu, wot nikoho njepytnjeni. Narubjene kubło mjes ßobu dźěliwſchi ßo runy pucź do korczmy podachu, hdźež ßo ſkónczńje ßami pſcheradźichu.

* We wßy Pramendorf w Hornjej Awſtriſkej, kotraž je ßo pſched něſchto lětami ſ wulkeho dźěła wotpaliła, mějeſche khlamaŕ Reiſinger, jara ſlutniwy muž, ſpodźiwne waſchnje, ſo ßwoje pjenjeſy w pinzy khowaſche. Sańdźene dny ßu jemu wulke myſche jeho zyke pjenjeſy, 700 ſchěßnakow w papjerje, ſežrake.

* Pſchecźiwnizy jětraſchcźěpjenja njech wuknu ſ poßedźenja gmejnſkeho wubjerka w Saazu w Cźěſkej. Tam poßledni cźaß jětra ſakhadźeja. Měſchcźanſki łěkaŕ praji, ſo je ßo khoroſcź najprjódzy pola jednorych pokaſała, potom w novembrje huſcźiſcho woßebje pola tajkich dźěcźi, kotrež jětra ſchcźěpjene nimaju. Straſchna je khoroſcź woßebje tam była, hdźež ſtarſchi ßwoje dźěcźi ſ njerodnoſcźu abo ſe ſamyßkom ſchcźěpicź njedachu. W dezembrje je khoroſcź woteběraka, w wulkim rózku pak ſaßo pſchiběraka; nětko pak je nadźija, ſo ßo khoroſcź bórſy minje.

* Kaž je w Winje towaŕſtwo, kotrehož ßobuſtawy ßo, hdyž maju ſhromadne ſwjeßelenje, jako ßlěpzy-dundakojo pſchewoblekuja, tak też ßo 19. ſańdź. měß. w Pariſu bal ßlěpzow wotdźerża, kotryž běſche bohacźe wopytany. Tſjo pſchekupzy, kotſiž běchu ßo jako prawi ßlěpzy-dundakojo ſwoblekali, běchu ſabyli ßebi w prawym cźaßu wós ſkaſacź; hdyž chzychu nětko na bal jěcź, žaneho woſa njedoſtachu, dokelž ßo jim kóždy pohoncź ſapowje, krucźe ſa to mějo, ſo w tajkej ßlěpzowſkej draſcźe woprawdźicźi dundakojo tcźa. Hdyž běchu wſchě rěcźe podarmo, ßo cźi tſjo pěſchi na bal naſtajichu, ale hdyž wo prěni rózk drohi ſtupichu, jich pólzaj pſchimnu a na pólzajſku ſtražu dowjedźe. Hdyž pſchekupzy tudy wobkrucźachu, ſo ßu cźeſtni ludźo, a pólzajow proſchachu, ſo bychu ßo ſa nimi napraſchowacź ſchli, tucźi wotmolwichu: „Waſche dla w ſymje wokoło běhacź njebudźemy a ßo dołho napraſchowacź.“ A hdyž hakle cźi wboſy pſchekupzy pjenjeſy pokaſowacź pocźachu, jim je polizija wotewſa, dokelž ßu wěſcźe kradnjene. Hakle naſajtra tſjo domownizy ßwojich podružnikow wumożichu.

* Kaž ßo ſ Pariſa piſche, je w Nowej Kaledoniſkej, hdźež Franzowſojo ßwojich cźeźkich pſcheſtupnikow ſcźelu, pſched krótkim khoſtanz Georget wumrjeł, kotryž běſche jeneho wuhloweho pſchekupza ſkónzował. Se ſadwělowanjom nad tym, ſo ßu jeho lepili a ßadźili, je Georget ſe ſamyßkom hkodu wumrjeł. Wón ani njejědźiſche ani

njepijesche, a ßame najkrucźische khostanja jeho njepohnuchu, so by něschto wužił. Hdyž jeho ßmjertna hodźina pschińdźe, wón direktora k ßebi skasa a ßo woschczérjejo jemu powjedasche, so je poßlednje lěta dźewjecź cźlowjekow stónzowak; wo kóždym tychle 9 mordarstwow je ßo po zykej Franzowskej wjele powjedało, ale pschi žanym ßo njeradźi mordarja wußlědźicź. Skaźeny cźlowjek ßebi na to wjele bycź dasche. Haj, wón ßo wusna, so je ßwojeho ßamßneho nana sabajił, a pschistaji: „Takle bjes dźěła tudy njewutraju, duž hłodu wumru."

* Parna łódź „German" je powjescź wo straschnym sběžku, kotryž je ßo na jenej łódźi na morju stał, a pschi kotrymž je 17 cźlowjekow wo žiwjenje pschischko, do Jendźelskeje pschinjeßła. Amerikanska łódź „Frank Thaquer" na kupu Manilla po twory pschijědźe. Kapitan Clarke, kotryž mějesche žonu a dźěcźo ßobu na łódźi, na kupje někotrych Malajow ßobu na łódź wsa, so by wjazy dźěławych ludźi měł. Sbožownje łódź indiske morjo pschejědźe; łódźnizy ßo, kaž ßo sdasche, s Malajami derje snjeßechu, ale hdyž do južno-atlantiskeho morja pschijědźechu, tucźi njeměrni a njespokojni bycź počzachu. Druhi dźeń lěta ßo na łódźi hrósbne krejpscheliwanje sta. Najprjedy ßo dźiwi do cźeßle, Němza, dachu, kotrehož se ßwojimi kónczjojtymi nožemi sakłóchu, prjedy hacź mózesche ßo wón wobaracź. Potom ßo do offizěrskeje kajuty dobuchu, hdźež wobeju offizěrow sakłóchu; też kapitana cźežko sranichu. Cźi drusy łódźnizy, směschane stadło se wschěch krajow ßwěta, s wjetscha Holschteinszy, běchu do jeneho kuta łódźe saběželi, dokelž běchu ßo pschejara wustróżeli, hacź so móhli ßo wobaracź. Hischcźe někotrych łódźnikow stónzowawschi Malajojo na łódźi rubicź počzachu. Hakle hdyž ranjeny kapitan ßwojich ludźi napominacź a proßycź počza, ßo tucźi smužichu a na sběžkarjow dźěchu: tsjoch sarasychu a jeneho do wody cźißnuchu. Pjaty pak do łódźe dele cźeknu a ju, prjedy hacź mózachu jemu sadźěwacź, sapali. Bórsy łódźnizy na łódźi s horzotu wjazy wutracź njemózachu; duž cźołmy do morja spuschcźachu, a hdyž žaneje nadźije wjazy njeběsche łódź sdźerżecź, ßo kapitan se ßwojej ßwójbu a se sbytkom ßwojich ludźi do cźołmow seßyda. Njemějo doßahazeje zyroby smužicźi łódźnizy sa 6 dnjow a 5 nozow w hubjenych ßłabych cźołmikach po morju hacź do kupy Helena dojědźechu; tudy woßmjo ranjeni do hojerńje dźěchu, mjes tym so łódź „German" kapitana Clarke, jeho žonu a jeho 9lětnu dźowczicźku ßobu do Jendźelskeje wsa. Kapitan jara na ßwojich ludźi skorżesche, kotsiž, runjeż běsche jich 38, jemu pschecźiwo pjecźom sběžkarjam njepomhachu, a to runje w tym wokomiku, hdyž běsche wón ßam cźežko ranjeny.

* Na pschichodnej rjemjeßkowej wustajeńzy w Kasani budźe też dybsacźny cźaßnik wustajeny, kotryž je zyły s drjewa dźěłany. Tónle cźaßnik, zyły s drjewa wutocźeny a wudypany, je tak wumělszy wudźěłany, so spodźiwanje wschěch wězywustojnych wubudźa. S wuwsacźom jeneho pjerka a jeneho druheho maliczkeho dźěła je wscho drjewjane, byrnjež sekundowy pokasowar, kluczik a rjecźask byk. Schtóž cźaßnik widźi, lědma wěri, so je mózno tajke drobnuschke wězki tak wustojnje s drjewa wudźěłacź.

* Wo konditarju, kotryž je, kaž tydźenja pißachmy, w Krjemjencźugu najprjódzy ßwoju njeßwěrnu žonu a potom ßam ßo satsělił, ßo s mjenowaneho města pische: W jenym naschich najlěpschich hoscźenzow ßebi wóndano młoda a jara rjana žónska wobydlenje wotnaja. S njej běsche młody cźłowjek pschijeł, kotryž s wopředka ßam sa ßo bydlesche, ale ßo potom k mjenowanej žónskej pscheßydli. Ras wjecźor tale žónska se ßwojej słužobnizu ßama wó jstwje wosta; młody cźłowjek běsche ßo wotßalił prajizy, so ßo bórsy njewrócźi. Lědma běsche žónska wußnuła, dha ßo do duri klapasche; duž wona rucźe stanu a wotewri. Sastupi mužiki, kotryž revolvr wucźahnuwschi dźesche: „Žaneho słowcźka, hewak cźe na měscźe satsělu!" Sslužobniza to wußkyschawschi se strachom žaneho słowcźka prajicź njemózesche. Jeje knjeni pak rjeknu: „Wostajcźe mje na pokoj! Cźeho dla mje pschescźěhacźe? Ja waß hidźu, ja druheho lubuju, ja waß widźecź njemózu!" Duž mužski (— to běsche jeje muž —) na kolena psched njej padźe a ju proßycź počza, so by s nim domoj jěła. Žona pak wo tym niczo škyschecź nochzysche. Nětko muž ju sa ruku wsawschi poßledni krócź rjeknu: „Ja cźi praju, pójmoj!" — „Nihdy niz", žona wotmolwi. Roshněwany muž revolvr wucźahnu a tscheli. Sso s krwju wobliwajo žona dó jstwy padźe; na to ßo mordař do rta tscheli a na měscźe morwy leżo wosta. Tschelenje běsche zyły hoscźenz wubudźiło. Bórsy tu polizija běsche, a też lěkař. Mjes tym so tu muž morwy leżesche, žona hischcźe stonasche. Lěkař jej trěbnu pomoz poskicźi, na cźož ju do hojerńje dowjesechu. Jeje žiwjenju strach hrosy, ale lěkarjo ßo nadźija, so jej saßo dopomhaju. Njeßožowna žónska je ßo w ßwojim cźaßu pschecźiwo ßwojej woli ženika, wot starscheju k tomu nusowana. S prěnich dnjow běsche mandźelstwo njeßožowne; duž ßo žona skónczńje s młodźenzom, kotryž bě ßo do njeje salubował, srěcźa a s nim s Kharkowa do Krjemjencźuga cźeknu. Muž wo tym shoniwschi ßo sa njej puschcźi a też ju w Krjemjencźugu wußlědźi. Zyły dźeń wón psched woknami hoscźenza khodźesche, w kotrymž žona pscheby-wasche. Lědma běsche ßo młody cźłowjek wotßalił, konditař do hoscźenza sastupi, ale hischcźe dołho po korridorje khodźesche, prjedy hacź ßebi swaži do žonineje jstwy sastupicź.

* Lubowarjam hry, kotraž ßo „schach" mjenuje, budźe sajimawe shonicź, so je 17. wulkeho rózka w Pětrohrodźe ßławny hraczk Cźigorin s 10 pscheczźiwnikami 10 partijow na dobo hrał. Pschi tym wón hrajesche žaneje jeniczkeje deski njewidźo a w sdalenym kucźe sale ßedźo pschikasowasche, hdźe ma ßo žana figura ßuwacź. Hra ßo popołdnju na pok dweju sapocźa a ßo wjecźor w 9 hodź. skónczi. Wot dźeßacźi partijow Cźigorin 7 dobu, 2 pschěhra, a jena niczeja njebě.

* W małym městaczku Južneje Ruskeje dwě hubjenej starej khěžzy w hłubokim pucźu zyle pod hórku stejeschtej. Hórka je skałojta; deschcźowe sliwki pak běchu pjerschcź s hórki s wjetscheho dźěła wotmyke a kruchi skały podtocźike. Dokelž wulki strach hrożesche, so móhła skała hubjenej khěžzy saßypnucź, měschcźańska rada wobsamknu khěžzy kupicź a swottorhacź. Kup budźische hižo hotowa była a wobydlerjo budźichu s khěžkow hižo wucźahnuli byli, ale wobßedźerjej teje jeneje někajke wopißmo falowasche, kotrež běsche k kupi trěbne. Ssrjedź sańdźeneho měßaza ßo saßo ßylnje deschcź lijesche, a ras w nozy w 11. hodźinje straschny wrjeskot zyke ßußodstwo wubudźi: wulki kruch hórki běsche ßo saßypnuł, khěžzy s jeju wobydlerjemi pod rospadankami pohrjebajo. Hnydom ßußodźa njeßožownym na pomoz dźěłacź počzachu, ale wot 12 wobydleri wobeju khěžkow jeno schtyrjoch žiwych wuhrjebachu.

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowani:

Michalska zyrkej: Pawoł Gustav Moritz Scholta, klampnar na Židowje, s Marju Augustu Grellmannez.

Pětrowska zyrkej: Jan Khorla Janak, pohoncź a wobydleŕ, s Augustu Emmu Kralez.

Křćeni:

Michalska zyrkej: Jan Bohuwěr, Jurja Sommera, dźěłacźerja w Delnjej Kinje, ß. — Hana Margaretha, Wylema Augusta Petzolda, tyscherja na Židowje, dź. — Augusta, Jana Nowaka, rólneho pohoncźa w Tšelanach, dź. — Hańža Frieda, Augusta Melchera, schewza na Židowje, dź.

Katholska zyrkej: Hana, Jana Augusta Robla, dźěłacźerja w Cźichońzach, dź.

Zemrjeći:

Dźeń 5. februara: Hana Augusta, Jana Augusta Hantuscha, dźěłacźerja na Židowje, mandźelska, 25 l. 9 m. 13 d. — Jan Hermann, Michała Bohuwěra Rostoka, hoscźenzarja w Jeńkezach, ß., 1 m. 25 d. — 8. Lejna Droschez, Pětra Haasy, rěsnischeho mischtra pod hrodom, mandźelska, 71 l. 10 m. 13 d. — Jan Bohumił Jeschka, dźěłacźeŕ a dwórski strażnik w Nadźanezach, 68 l. 9 d. — 9. Michał Renczka, polizist tudy, 59 l.

Płacźisna žitow a produktow w Budyschinje

6. februara 1886.

Žitowy dowos: 3583 měchow.		Na wikach wot		Na wikach hacź		Na bursy wot		Na bursy hacź	
		M	Pf	M	Pf	M	Pf	M	Pf
Pschenża	50 kilogr.	7	74	8	33	7	74	8	33
Rožka		6	77	6	90	6	77	6	90
Jecźmjeń		6	96	7	10	6	96	7	10
Wowß		7	20	7	40	7	20	7	40
Hroch		8	6	10	28	—	—	—	—
Woka		7	8	7	50	—	—	—	—
Raps		—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły		12	—	15	50	—	—	—	—
Hejduschka		15	50	16	—	—	—	—	—
Berny		1	50	1	80	—	—	—	—
Butra	1 kilogr.	2	—	2	20	—	—	—	—
Pschenicźna muka	50 "	6	75	15	—	—	—	—	—
Rżana muka	50 "	6	75	10	25	—	—	—	—
Ssyno	50 "	3	50	4	—	—	—	—	—
Sslóma	600 "	26	—	28	—	—	—	—	—
Proßata	784 schtuk, schtuka	6	—	20	—	—	—	—	—
Pschenicźne wotruby		—	—	—	—	4	10	4	20
Rżane wotruby		—	—	—	—	4	60	4	75

Dražďźanske mjaßowe płacźisny. Howjada 1. druźiny 55—58 mk., 2. druźiny 46—49, 3. druźiny 30 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne ßwinje 53—56 mk. po 100 puntach s 20 prozentami tary. Cźelata 1. druźiny 35—55 np., 2. druźiny 28—38 np. po puncźe rěsneje wahi.

Wjedro w Londonje 12. februara: Mhła.

Dobrowólne pschešadźowanje.

Dla dźělenja herbstwa ma žo Pětrej Augustej **Brindtej** a jeho makolětnej dźowzy shromadnje žłuschaza **poklenkarska sahrodniska žiwnosć** kat. cžišło 17 fol. 18 ležomnostnych a hypothekskich knihi sa Hnaschezy, 8 hektarow 20,8 arow (14 akrow 249 □prutow) ležomnoscžow wopschijaza, s 223,91 dawkskimi jenoscžemi wobcžežena a wješnogrychtšzy na 18,121 hriwnow takšerowana, bjes inventara a domkhowanych žnjow

23. februara 1886 dopoldnja w 10 hodźinach

na **tudomnym hamtskim žudnistwje** na pschešadźowanje pschedawacź.

Pod pokasanjom na wuwěschtki, na tudomnym žudnistwje a w korcžmje w Hnaschezach wupojžnjene, wopižanje ležomnoscžow a pschedawanske wumënjenja wopschijaze, žo na kupjenje smyšleni pscheproschuja, so bychu žo na spomnjenym dnju w postajenej hodźinje na tudomnym hamtskim žudnistwje seschli, žo k žadźenju pschipowjedli, žwoju płacźenja-kmanoscź dopokasali a dalsche wotcžakali.

W Budyschinje, 25. januara 1886.

Kralowske hamtske žudnistwo.

Meusel. Mstr.

Khěža, w měscže nutska, sa kóžde rjemješko žo hodźaza, je prjecžcžehnjenja dla tunjo na pschedań abo na pschenajecže. Dalsche je shonicź na wulkej bratrowskej haždy cžišło 4.

W Nowej Jažońzy ma žo **khěža** 51 se žadowej sahrodu a se $^6/_4$ kórzami pola abo bjes njeho **njedźelu 21. februara** popoldnju w 2 hodźinomaj na pschešadźowanje pschenajecź. Wumënjenja žo do pschešadźowanja wosjewja. Napłacźicź ma žo 15 mk.

W Komorowje pola Rakez je **khěža** cžišło 41 se žadowej a žolotowej sahrodu a se 7 kórzami pola hnydom na pschedań.

Rjana **župroschna ranza** je na pschedań pola

Forkera w Rakezach.

Snaty najlěpschi

kolmas

porucža

Hermann Lehmann, mydłar na horncžerskej a žitnej haždy.

Psche wicź a drjenje, hłowu- a subybolenje

nerwowy balsam, wicźowu papjeru a watu

jenož woprawdźitu porucža

haptyka w Rakezach.

Rožowany stwjelzowy abo njetrjeny len, kaž tež **wutrjeny len** kupuje kóždu dźělbu po najwyschschich płacźisnach

mechaniska dźěłopschadownja w Hajnizach.

Strowe kruschwinowe drjewo, niz mjenje 6 zolow tołste, toho runja strowe po možnoscži bjeshałosate wólschowe drjewo, niz mjenje 12 zolow tołste, kupuje po najwyschschich płacźisnach

mech. dźěłopschadownja w Hajnizach.

Drjewowa awkzija

na **Lutobcžanskim** revěrje žo 18. februara njeswěje, wona je hižo 11. februara była.

Scholta.

Drjewowa awkzija.

Pónděelu 15. februara 1886

ma žo na

Njeßwacžilskim majoratnym revěrje

žlědowaze **wužitkowe a palne drjewo,** jako:

27 jadriwych khójnowych schtomow 14—24 cm žrjedźneje tołstoscže, 10—17 m dołhich,
110 jadriwych khójnowych klozow 16—43 cm hornjeje tołstoscže, 2,5—5 m dołhich,
80 rm. jadriwych khójnowych palnych schcžěpow,
10 " " " kuleczkow,
68 " " " pjeńkow,
5 stotnjow khójnowych walcžkow,
50 rm. khójnoweje walcžiny,
38 wólschowych dołhich hromadow,

} w drjewnischcžu wotdźělenja 22 pschi dołhim hacže,

10 žuchich khójnowych dołhich hromadow w wotdźělenju 23 tam,
2 lipowaj klozaj,
1 brěsowy kloz,
2 rm. brěsowych palnych schcžěpow,
8 " wólschowych, brěsowych a lipowych kuleczkow,
120 dołhich hromadow liscźoweho drjewa,

} pschi Holeschowskej hajnkowni,

20 toho runja pschi Njeßwacžilskim knježim dworje,
48 toho runja pschi Bóschicžanskej wodže niže Njeßwacžidła,

pod tu swucženymi wumënjenjemi na pschešadźowanje pschedawacź.

Shromadźisna w drjewnischcžu wotdźělenja 22 pschi dołhim hacže dopoldnja w 9 hodźinach a popoldnju w 2 hodźinomaj pschi Holeschowskej hajnkowni.

Hrabinske hajnske sarjadnistwo.

H. Njepraschk.

Drjewowa awkzija

na Maleschanskim revěrje.

Pónděelu a **wutoru 15.** a **16. februara t. l.** ma žo lětža spuschcžane drjewo pod tu swucženymi wumënjenjemi na pschešadźowanje pschedawacź, a to:

pónděelu dopoldnja wot 10 hodźin pschi fórbarku Fleißig
63,5 stotnjow twjerdych walcžkow a 146 twjerdych dołhich hromadow,

popoldnju wot 2 hodźin w Hucźinjanskim hoscženzu
19 rm. brěsowych kuleczkow, 2 rm. khójnowych schcžěpow, 3,8 stotnjow twjerdych a 1,1 stotnje khójnowych walcžkow.

Kupzy, kotsiž chzedźa žebi drjewa w Stróžanskej holi prjedy wobhladacź, chzyli žo w Hucźinje na lěžnika wobroczicź.

Dale w rudlach 20,4 stotnjow twjerdych walcžkow.

Wutoru 16. februara t. l. dopoldnja wot 9 hodźin
pschi Maleschanskim hornim dworje
54 wólschowych dołhich hromadow a 47 rm. twjerdych kuleczkow.

W Maleschezach, 8. februara 1886.

Wyschschi hajnik **Sachže.**

Woprawdźity probstajiski žymjentny wowž kaž tež **woprawdźity probstajiski žymjentny jecžmjeń** (schottlandskeho žywa) je doschoł a poručam jón jako wubjerny a płacźisny hódny.

E. Schmeiß w Budestezach.

Khosej

Na wulkej bratrowskej haždy 6.

w derje žkodźazych družinach punt po 70, 80, 90 hacž 150 np., pschi wotewsacžu 5 puntow tuńscho,

drobny a **zyły zokor** nanajtuńscho,

rajž po 13 np.,

krupy po 15 np.,

jahły, hejduschku, bělenu a njebělenu,

hróch, žo lohzy warjazy,

nowe žoki a najlěpsche

nudle k kamanju

po možno tunich płacźisnach poručataj

Ginzel & Ritscher

na wulkej bratrowskej haždy 6.

Na wulkej bratrowskej haždy 6.

So bychmoj naschim wješnym wotebjerarjam stajnje cžerstwy paleny

khosej

poskicžecź móhłoj, palimoj jón wot nětka kóždu žrjedu a žobotu rano a poručamoj sa wubjernje žkodźaze družiny punt po 100, 120 a 140 np.

Ginzel & Ritscher

na wulkej bratrowskej haždy 6.

Na wulkej bratrowskej haždy 6.

Polnojerje

tucžne wulke ryby po 3 np. poručataj

Ginzel & Ritscher

na wulkej bratrowskej haždy 6.

Stary dobry žławny **domjazy žrědk,**

woprawdźity

Pain-Expeller

s „kótwizu“,

je po 50 np., 1 mk. a 1 mk. 75 np. wot dźenža dostacź pola haptykarja **Gustava Katzscha** w Rakezach.

Najlěpschi mlokowy a wužitkowy pólver, konjazy pólver a **restituzionski fluid**

porucža **haptyka w Rakezach.**

Drjewowa awkzija.

Na **Sderjanskim hajniskim revěrje** ma ßo **wutoru 16. februara t. l.**

26 hromadow khójnoweje walczíny,
18 twjerdych dołhich hromadow a
78 mjehkich " "

pod wuměnjenjemi, prjedy awkzije wosjewjomnymi, na pscheßadźowanje pschedawacź.

Sapoczatk awkzije dopołdnja w 9 hodźinach pschi Mużakowskej drósy pola Czelchowa.

W Sderi, 8. februara 1886.

Tachantske revěrske sarjadnistwo.
Kubasch.

Drjewowa awkzija.

Na **Hrodźischczańskim** revěrje maja ßo **wutoru 16. februara t. l. na Delnjo-Hbjelsczańskich mjesach** wurodowane khójnowe dołhe hromady (w nich ßu tež żerdźe a ßylnische wużitkowe kruchi) a

w skale

10 loßow stejazeho twjerdeho drjewa, kaž tež něhdźe
20 twjerdych dołhich hromadow

sjawnje na pscheßadźowanje pschedawacź.

Shromadźisna dopołdnja w 9 hodźinach w drjewnischczu na Delnjo-Hbjelsczańskich mjesach. **J. Wiedemann,** hajnik.

Drjewowa awkzija.

W **Minakalskich** knjeźich revěrach ma ßo na ßlědowazymaj dnjomaj se sapoczatkom ½10 hodźin dopołdnja sa hotowe pjenjesy na pscheßadźowanje pschedawacź:

Wutoru 16. februara t. l. na Drobjanskim revěrje
na Lomsczańskich honach
7 hromadow shrabaneho drjewa,
91 twjerdych dołhich hromadow,
3 khójnowe wětrosleńkowe hromady.

Sapoczatk na Khróscańsko-Kamjenjanskim pucu pschi Wokranskim hacże.

Ssrjedu 17. februara t. l. na Hatkowskim revěrje
65 twjerdych dołhich hromadow.

Sapoczatk pschi Matějowym hacże pola Hatkowskeho dwora.

W Minakale, 10. februara 1886.

Hrabinska ſ Einſiedelska inſpekzija.

Drjewowa awkzija.

Ssrjedu 17. februara t. l. dopołdnja w 9 hodźinach ma ßo na **Luhowskim revěrje**

25 ßuchich dołhich hromadow,
22 khójnowych sbytknych hromadow,
150 rm. dubowych a brěsowych pjenkow,

dale

pjatk 19. februara t. l. dopołdnja w 9 hodźinach na Selenohajskim revěrje

5 schmrěkowych klozow, 26—48 cm hornjeje tołstosce a 4—5 m dołhich,
6 schmrěkowych schtomow, 19—26 cm ßrěnjeje tołstosce a 7—14 m dołhich,
17 rm. schmrěkowych pjenkow,
61 twjerdych dołhich hromadow,
21 schmrěkowych sbytknych hromadow

pod tu swuczenymi wuměnjenjemi na pscheßadźowanje pschedawacź.

Shromadźisna w Lusy a w Selenym Haju w tamnischej knjeżej korezmje.

W Lusy, 10. februara 1886.

Kublowe sarjadnistwo.

Schtóż ßo nahlenzy boji

abo kotrehoż je wona hižo podeschła, abo schtóż na wjercźenje, skhromjenje, bjesparnosć, khore nerwy czerpi, njech ßebi knižku „Wo wobróczu a wotstronjenju nahlenzy", 3. nakład, wot spißaczela, něhduscheho krajno-woborneho bataillonskeho lěkarja **A. Weißmanna** w Wilshofenje w Bajerskej, darmo a franko skasa.

K dźělanju likěrow

poruczamoj

njemuczaze likěrowe eßenzy

ſ rezeptami, k tomu ßluschazymi.

Strauch & Kolde,

Na kamjentnej haßy 3. Na kamjentnej haßy 3.

drogownja k slotemu worlej.

K kschczisnam, kwaßam a druhim ßwjedźenjam, woßebje hosczenzarjam ßwoje **jednore a dwójne palenzy,** toho runja wubjernje dobre **likěry** po jara tunich płaczisnach poruczamoj.

Ginzel & Ritscher,
destilazija na wulkej bratrowskej haßy 6.

Jerje, wulke tuczne ryby, po 5—6 np.,
ßuschene jerje wschědnje czerstwe,
ßlódki zokorowy syrop punt po 18 a 20 np.,
zokor punt po 30—40 np.,
rajß, rjany wulkosornaty, punt po 13, 14, 15 a 18 np., pschi wotewsaczu wjazy puntow tuńscho,
turkowske ßlowki a **amerikanske jabłukowe srěski** tunjo,
zigary, w dobrych druźinach, 100 schtuk po mk. 1.80, 2.00, 2.25, 2.50, 2.80, 3.00, 3.50, 3.75, 4.00 hacź k najlěpschim,
pscheńczu schterku punt po 22 np., **rajßowu schterku** punt po 28, 32, 36 np.,
běrnjazu muku punt po 13 np.,
soda punt po 5 np., 10 puntow po 45 np.,
mydło w wschelakich druźinach poruczа tunjo

Carl Noack na żitnej haßy.

Dokelž po saßadźe żadyn palenz k hnydomnemu piczu wjazy njepschedawam, ßym płaczisny po ßlědowazym waschnju ponižik:

jednory ßlódki palenz	liter po	35—40 np.,
likěr	" "	55—60 np.,
jednory ezisty palenz	" "	14—18 np.,
woprawdźity stary Nordhauski żitny palenz	liter	50 np.,

kißałowy sprit, najßylnischa druźina.

Pschi wotewsaczu wjetschich dźělbow poměrnje tuńscho.

Carl Noack na żitnej haßy.

Rubischcza na hłowu, wokoło schije, kaž wscha żónska a muźska drasta ßo njepróta chemiszy czischi

w **W. Kellingez barbjerni**
w Budyschinje na ßukelnskej haßy 2.

Ssuscheny połcz punt po 80 np.,
pschi wotewsaczu 5 pt. = 75 =
" " 10 " = 70 =
porucza **A. Kühne**
na horncźerskej haßy 51.

Khosej:

Santos
derje ßłodźazy
seleny punt po 65 np.,
paleny " " 80 "

Kampinas
wubjernje ßłodźazy
seleny punt po 70 np.,
paleny " " 90 "

Mexikanski
jara derje a ßylnje ßłodźazy
seleny punt po 80 np.,
paleny " " 100 "

Java a Ceylon
najlěpschi po ßłodźe
seleny punt po 100 np.,
paleny " " 120 "

porucza

Hermann Kunack
w Budyschinje na bohatej haßy 8.

Turkowske ßlowki

najrjeńsche a najwjetsche, kotrež ßu dostacź, porucza hischcze tunjo

Moritz Mjerwa
na mjaßowym torhoschczu,
destillazija najlěpschich likěrow.

Wukasanje a pschewjesne pißma dawa
Albert Meisel w Budyschinje.

Weinholdowy universalny balsam,

stary dobry žrědk pśche nowe a stare rany, snutskownu schkodu, drjenje, wicź, žoldkowy spin, womoru, brunu, kaschel, jětra atd., je dostacź

w **měschczańskej haptyzy**
na hłownym torhoschczu 6.

Khosej

paleny punt po 100—200 np., **khěžorske měschenje** pt. po 120 np. porucza sa něschto wubjerne

Gustav Poser
na jerjowej haßy.

Jerje

jara wulke po 4 a 5 np., 15 schtuk po 50 a 60 np., porucza sa jara płaczisny hódne

Gustav Poser.
na jerjowej haßy.

Khosej

w wulkim wubjerku
seleny punt po 70—160 np. jenoż derje žkodźaze druźiny porucza

Gustav Poser
na jerjowej haßy.

Butra!

Měschanu butru,
lutowansku butru

w bowach a wuwaženu, najlěpśche druźiny, porucza wot czerśtweje poßyłki

Gustav Poser
na jerjowej haßy.

Czorne židźane tkaniny
k žónskej drascze žo derje hodźaze
łóhcź po 1 mk. 70 np., 2 mk. a 2 mk. 50 np.,
czorny
czistowolmjany kascheměr
2 łóhczej schěroki
10 łóhczi sa 6 mk. 50 np., 8 mk., 10 mk., 12 mk.,
pißane drastne tkaniny
łóhcź po 25 a 40 np.,
dwójzy schěroke po 50 a 60 np.,
poßleschczowe tkaniny,
wupjerki, plat atd.
po snatych
tunich płaczisnach.

H. Beermann
w Budyschinje
na mjaßowym torhoschczu 3.

W wudawarni Serb. Nowin je na pschedań: **Spěwna radosćź**; sběrka schulskich spěwow. Do seleneje wobalki swjasana sa **50 np.**, do twjerdych deskow swjasana **70 np.**

Wupschedawanje

žónskodrastnych a pjeslowych tkaninow

a **czorneho žukna** sa konfirmandow,

dokelž tele wězy s zyła wjazy pschedawacź nochzu,
kaž tež
dźelby blidowych a poßleschczowych schatow,

so bych je wotbył.

Tunje, twjerde płaczisny.

Eduard Hartmann
5 na snutskownej lawskej haßy 5.

K dobroczinwemu wobkedzbowanju.

Czesczenym Serbam w Budyschinje a wokolnosczi žo k wuwjedźenju **schifroweho krycza** najnaleznischo poruczam, kotrez žo wote mnje we wschěch žadanych barbach s najlěpscheho schifra dźěła. Dokelž žym schifer s dobytkom kupił, mózu najtuńsche płaczisny wobliczicź, pschi czimž sa dobre dźěło tsi lěta dołho rukuju. S dobom czinju na žwój skład **jendźelskeho, franzowskeho** a **tšeschneho schifra** kedźbne.

S poczesczowanjom

August Schumann,
schifrokryjerski mischtr
na Tšelanskej drósy s napschecza Götjesez żelesolijerńje.

Ssuscheny połcź punt po 80 np., pschi wotewsaczu 5 puntow 75 np., žadleschczo punt po 65 np., schkrjeny łój punt po 50 np., kołbaßowy tuk punt po 50 np., tuczny běku kołbaßu punt po 70 np. porucza

Otto Pětschka
na žerbskej haßy.

Nowe hollandske
jerje,

jara dobre, tuczne ryby, połne mlóczinate abo jerkate,
3 schtuki jenoż po 10 np.,
mandel = = 50 =
kopa = = 190 =
porucza jako něschto jara tunje

Hermann Kunad
na bohatej haßy 8.

Khosej

wot najtuńischich hacź do najlěpschich druźinow, jara derje žkodźazy, porucza **Hermann Klemm**
na bohatej haßy.

Jerje

rjane tuczne ryby
po 3, 4 a 5 np.,
mandl po 40, 50 a 60 np.,
w zykych tunach tuńischo
porucza

Hermann Klemm
na bohatej haßy.

S tutym k nawjedźenju dawam, so žym žo w **Wósborku** jako

schczětkar

saßydlił. Wschitkim wobydlerjam Wósborka a wokolnosczje žwój derje srjadowany skład schczětkowych tworow najnaleznischo poruczam. Skasanja žo pschezo rucze, derje a tunjo wuwjedu.

W Wósborku, w februarje 1886.

Emil Preiß.

Wolij

žo póndźelu 22. februara a žlědowaze dny w Styczinskim młynje bije. **Wawrik, młynk.**

Ratarske towarstwo w Bukezach.

Póndźelu 15. februara t. l. popołdnju 1/2 6 hodźin je poßedźenje, w kotrymž budźe ökonomiski komißar Dilger s Budyschina wo ratarskich meliorisazijach pschednoschecź.

Rakečanske serbske towarstwo „Lipa“

změje — da-li Bóh — njedźelu 21. mal. rózka popołdnju w 4 hodź. w Eberweinec hosćencu swoje měsačne posedźenje. Přednošk: Wužitne zwěrjata w ratarstwje. **Předsydstwo.**

Schulerjo dostanu strowu, pschecźelnu a tunju pensiju pola

Magd. swudow. **Hoferoweje**
na jerjowej haßy 17 po 1 schodźe.

Holzy, kotrez chzedźa schwalczisnstwo dokładnje a darmo nawuknucź, namakaju wuczbu pola **H. Kayßera** na žitnej haßy 10.

Ssylnu holzu, kotraž jutry se schule pschińdźe, pyta do žłużby swud. farařka **Nesbarkowa.**

K 1. haprleji žłużobnu holzu pytam.

Menznarka
w hrodowskej haptyzy.

Ródna holza, po mózności katholska, kotraž ma luboscź k dźěczom, dostanje dobru žłużbu pola k. **Hille** w Wósborku.

Ródny człowjek dostanje hnydom žłużbu jako **pschahar** a dźěłacźeŕ na

knjezim dworje w Sarěczu.

Wuczobnika

sa žwoje **drogowe** a **kolonialtworowe khlamy** pytataj

bratraj Merschej
pschi žitnych wikach.

K 1. haprleji pytamoj sa žwoje medizinalne, drogowe a barbotworowe khlamy mkodeho człowjeka, žerbskeje rěcze mózneho, sa **wuczobnika.**

Strauch & Kolde,
3 na kamjeńtnej haßy 3,
drogownja k słotemu worku.

Wuczobnik pytany.

Sa žwoje kolonialtworowe a destillazijske khlamy derje poruczeneho wuczobnika pytam.

Hermann Lemke
na mjaßowym torhoschczu 8.

Hólczez, kotryž chze žedlarstwo a tapezěrarstwo nawuknucź, może jutry do wuczby stupicź pola

K. H. Benedikta
na snutskownej lawskej haßy.

Hólczez, kotryž chze tyscherstwo nawuknucź, może jutry do wuczby stupicź pola tyscherskeho mischtra **Richtera** na rěsniskej haßy.

Wuczobnika

pyta k jutram
schewski mischtr **Julius Kuntze**
na žerbskej haßy czisło 6
w Budyschinje.

Hólza,

kotryž chze **kowarstwo** nawuknucź, pyta k pschichodnym jutram

H. Bergt w Huszy,
pruhowany pódkowar.

Wuczobnika, kotryž chze **krawstwo** nawuknucź, pyta k jutram

A. Měto, krawski mischtr
w Ketlizach.

„Serbskę Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Stwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjcm do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 8. **Sobotu 20. februara 1886.** **Lětnik 45.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Wo jednanjach w druhej komorje sakskeho sejma nam nasch serbski sapósłanz k. Michał Kokla pische: Posledni czaś běchu poseđenja a wuradźowanja w druhej komorje pornjo dotalnym jara dołhe, tola też jara sajiwawe a žiwe. Wschědne schtyri- abo pjećhodźinske poseđenja sćerpnosć a wutrajnosć sapósłanzow na wótru pruhu stajachu. Najwažnischi pschedmjet, wo kotrymž so wuradźowasche, bě sarjadnistwo želesnizow. Pschi tym wjele sapósłanzow, bjes nimi też k. Kerk, wschelake žadanja, na porjedźenje jěsdneho plana želesnizow so pocźahowaze, knježerstwu wupraji. Pak mějesche so tón abo tamny cźah pschepokožicź, pak tu so saso jedyn pschidacź atd. Minister finanzow bě k pscheměnjenjam w nastupanju cźahow mało swólniwy, kotrychž plan je so, kaž rosestajesche, po wjelelětnym pruhowanju a nashonjenju sestajał. Też cźi sapósłanzy, kotsiž wo nowe želesnizy sa swoje wokrjesy prosachu, wot ministra lěpscheho wotmolwjenja njedostachu; woni buchu na lěpsche cźasy pokasani, w kotrychž snadź so nowe želesnizy s wužitkom sa kraj twaricź hodźa. — Dalsche wuradźowanja mějachu so wo někotrych pscheměnjenjach a wudokonjenjach sakonja krajneho immobiliarneho wohenšawěsćazeho wustawa. Sastupjerjo wulkich městow chzychu s mozu wuskutkowacź, so bychu so dawki wulkich městow sa tutón krajny wustaw pornjo mjeńschim městam a wsam ponižike, dokelž je pjecza w wulkich městach wschelakich pschicźinow dla mjenje wóhnjoweho stracha. Tutym namjetam sapósłanzy wsow a małych městow, kotrychž dawki bychu so, hdyž so wulkoměschćanske pomjeńscha, powyschike, jenohłósnje napschecźo stupichu a je też sbožownje wotrasychu. — Dołha debata so dla pjenjes rosplecźe, kotrež knježerstwo sa twar noweho schtwórteho Łóbjoweho mosta w Draždźanach a sa pschepokoženje tamnischeje botanischeje sahrody žadasche. K mostej dyrbjesche sejm milijonu a k botanischej sahrodźe 490,000 hriwnow pschidacź. Wjetschina rěcźnikow chzyšche Draždźanam khósty mostoweho twara pschewostajicź, botanisku sahrodu pak sa nusne njemějesche. Kak s pschiswolenjom tutych pjenjes budźe, pokasa so hakle posdźischo; pschetož należnosć jeje ważnosće dla finanznej deputaziji k woseбitemu wuradźenju a rospominanju pschepodachu. Wjazy darniwosće sejm pschi žadanzy sa nowotwar Draždźanskeho wumělskeho wustawa pokasa. 1,300,000 hriwnow, kotrež su sa tutón s wjele stron jako trěbny spósnaty twar na Brühlskej terasy nusne, sejm bjes sepjeranja dowoli. Někotsi sapósłanzy s městow chzychu samo twar hischće woseobnischi, hacź bě knježerstwo namjetowało, natwarjeny měcź, tola wjetschina komory tajkim nimoměrnym žadanjam, kotrež bychu wěz podrózike, zyle mudrje mjesu staji. — Rosprawy finanzskeje deputazije wo petizijach w nastupanju želesnizow, nowych stazijow atd. hischće w tutym měsazu k sejmej dóńdu. Wot wokrjesow, kotrež žadosćiwje wo želesnizy proscha, so wujednanju wo tym s wulkej napjatosću napschecźo hlada.

— Jeju Majestosći sakski kral a kralowa staj wot sańdźeneje póndźele hacź do pjatka w Lipsku pschebywakoj, hdźež so jimaj k cześći wschelake swjedźenje wuhotowachu.

— Pruske knježerstwo chze so nětko po sdacźu wo prawdźe s katholskej zyrkwju wujednacź a s tak mjenowanym „kulturkampfom“ kónz sćinicź. Prěnjej pruskej komorje je so pschedkoha wo katholskej zyrkwi pschedpokožika, s kotrejž so mejskim sakonjam podkožk wosmje. Po pschedkosy duchownstwu pschichodnje statneho wědomostneho pruhowanja trjeba njeje a gymnasialne konwikty so dowola, kaž też konwikty sa universitnych studentow. Duchownske seminary a konwikty podleža powschitkownym postajenjam statneho dohladowanja, zyrkwiny sud so sběhnje a wotwołanje k statej so jenož pschecźiwo rossudam zyrkwinych wyschnosćow pschipuschći, kotrež wotstronjenje se sastojnstwa wupraja abo kotrež su se shubjenjom abo pomjeńschenjom dokhodow sjenocźene. Nadpadne je, so so pschedkoha najprjedy semjanskemu sejmej pschepoda a niz po swucźenym waschnju pruskemu krajnemu sejmej. Kaž so sda, chze knježerstwo měnjenje noweho sobustawa semjanskeho sejma, fuldaskeho biskopa, najprjedy słyschecź a jeli so tón pschedkohu sa dobru spósnaje, s tym spjecźowanje zentra w krajnym sejmje podtłóczicź. Wjerch Bismark chze swojeho pschecźiwnika Windhorsta porasycź, k tomu jemu žana płaćźisna pschewyšoka njeje a toho dla wón katholskej zyrkwi cźežki wopor pschinješe. Hdyž su wótroscźe mejskich sakonjow, kotrež katholsku zyrkej tłóczachu, wotstronjene, nadźija so wjerch Bismark, potom też mózny zentrum rospanje.

— W khěžorstwowym sejmje je so namjet, wot sozialdemokratow stajeny, so by so khěžorstwo-sejmskim sapósłanzam runje tak pjenježne sarunanje dało, kaž sapósłanzam krajnych sejmow, wot wjetschiny pschijał. Tutón namjet je stary snaty w khěžorstwowym sejmje, kotryž je so hižo wjazy krócź pschijał, tola wot swjaskoweje rady kóždy ras wotpokasał. Też tón ras na njón niczo lěpsche njeczaka.

— W Spandawje su pscheđ krótkim jenu nowu repetěrowansku tšělbu, s kotrejž bě Hilžbjecźiny garde-regiment wuhotowany, kranuli. Spandawske nowiny wo tym słědowaze pišaju: Wjecźor 28. januara, kotryž dźeń bě so wjetschi dźěl offizěrow Spandawskeje garnisony k dworej do Barlina podał, pschińdźe wokoło dźewjecźich hodźin do hrodowskich kasermow zusy offizěr, do dołheho mantla wobleczeny, a so wojaka, jeho setkazeho, sa bližšim kompagnijowym revěrom prascheše. Do khěže stupiwschi offizěr sa tšělbowym stajadłom pschimasche a s njeho jenu tšělbu wsa. W tutym wokomiku so durje mužstwoweje jstwy wotewrichu a wojak s nimi won stupi. Offizěr na njeho santorjesche a jemu dale hicź kasasche. Hdyž bě so tón wotšalił, offizěr tšělbu pod mantl skhowawschi, kasermy wopuschći. Straža jemu po pschisłuschnosći honeur wopokasa. Něhdźe tydźeń posdźischo na dobo do němskeho ministerstwa wójny s Parisa powjesć pschińdźe, so je w franzowskich rukach jena s nowych tšělbow, kotraž ma stempel 11. kompagnije 3. garde-grenadier-regimenta kraloweje Hilžbjety. Spandawski regimentski komanděr, kotremuž so wo shubjenju tšělby hischće niczo sdźěliko njebě, hnydom wěz pschepytacź da, tola so pschi tym njewujašni, kak je so s paduchstwom měko. — S toho, so je němske knježerstwo tak rucze shoniko, sa koho je so tšělba kranuła, widźimy, so ma Němska runje kaž Franzowska swojich dobrych wobhonjerjow. Psches tychle spionow je so Němzam też skónczńje poradźiko, něhduscheho danskeho offizěra Sarauwa, kotryž je lěta dołho wschelake potajnosće němskeho wójska Franzowsam pscheradźał, jako spiona wu-

ßlědźicź. Khěžorstwowy ßud w Lipsku je Sarauwa k khostarni na 12 lět a k shubjenju cżeßnych prawow na 10 lět saßudźił.

— Pólske nowiny ßu napschecżo nowym sakońskim nacżiskam k pscheněmcżenju Pósnańskeje powschitkownje měrne a pokojne wostałe. Wone derje wjedźa, so ßu cżežke cżaßy sa Polakow pschischłe a rospominaja tež, kajki schkodźazy wuliw nowe sakonje na pólsku rěcź směja; tola toho dla hischcże nadźiju njespuschcża a do sadwělowanja njepanu. — Cżitanje pólskich nowinow je dźěłacżerjam w něktorych hornjoschlesynskich podkopkach sakasane. Tak nowiny „Wjelkopolanin" list jeneho murjerskeho poléra s Hohenlohenhütte pola Kattowitz wotcżischcża, po kotrymż ßu s tamnischich podkopkow tsjoch dźěłacżerjow puschcżili, dokelž pólske nowiny cżitachu. Polérej ßamemu, kotryż toho runja pólske nowiny cżita, je direktor podkopkow sjewił, so budża tež jeho s dźěła puschcżicź, hdyž w běhu dweju njedźel s cżitanjom njepschestanje.

Balkan. S 1. měrzom cżaß wotběhnje, hacź do kotrehoż je pschimér bjes Sserbiju a Bołharskej wucżinjeny. Dokelž w tu khwilu żanych wuhladow njeje, so ßo wujednanje měra dozpije, ßo Sserbija każ tež Bołharska s nowa na wójnu hotujetej. Bjes dwěla je turkowsko-bołharske wujednanje na tym wina, hdyž ßo postajenje porjada na Balkanje poczeżi. Rußowska tele wujednanje żenje njepschipósnaje, kotrež połodnischu Rumelisku, haj zyku Bołharsku saßo pod sultanowe knjejstwo pschinjeße a Bołharjow nusuje, w pschipadże wójny sultanej s pomozu bycź. Hdy by bjes Rußowskej a Turkowskej wójna wudyrika, bychu po nim Bołharjo pschecżiwo Rußowskej wojowacź dyrbjeli, kotraż je sa wußwobodźenje Bołharskeje s turkowskeho wotroczkowstwa njeßměrne wopory na cżłowjekach a pjenjesach pschinjeßła. So je wjerch Alexander pod tajkimi sa Bołharsku hanibnymi a schkódnymi wuměnjenjemi se sultanom měr scżinił, je rußowske knjeżerstwo hłuboko na njeho rosnjemdriło. Rußowska nětko sjawnje na wotstronjenje bołharskeho wjercha skutkuje a pschecżiwo njemu w połodnischej Bołharskej pjecża ßylnu agitaziju wjedże. Sserbjo a Grichojo, psches pschikład Ruskeje ßo smużiwschi, toho runja wo měrje niczo wjedźecź nochżedża, hdyż ßo turkowsko-bołharske wujednanje njepowróczi. Tak w tu khwilu hischcże żaneje wěstoscże njeje, hacź měr wostanje abo hacź budże w nalěczu wójna s nowa na Balkanje sakhadźecź.

Bratr s města a bratr se wsy.

Ssměschne a khutne wobrasy.

(Pokracżowanje.)

Mjes tym pak pschińdże jedyn s herzow do sale, kotrychż bě Dubinski na bal skasacź dał; wě ßo, to Handrijej najbóle napadnu. Hnydom pocża na njeho rěcżecź: „Heda pscheczelo, budże tež tu musika? A wy scże herz, pscheczelo?"

„Ssym herzski mischtr; knjes Dubinski je mje na dźenßnischi bal skasał", wotmolwi herz.

„Ah, nětko rosumju, dźenßa budże tu bal a toho dla njechasche mje tón njedocżink ßem puschcżicź! — Ale poskhajcże, mischtrje, prajcże wschak mi, schto dha budżecże piskacź?"

„I nó, menuetty, quadrily, kotillóny, schtoż schtó żada."

„Te khłuposcże njesnaju, ale scże-li sprawny mischtr, dyrbicże tež ßerbsku snacź."

„I nó, snaju drje, cżeho dla niz?" měnjesche herz.

„Wy mózecże? Nó, tak hrajcże, ale prawje rjenje — to je moje jenicżke wjeßele."

„Ale to drje — ja njewěm — hacź —"

„Hacź ßměcże?" saßmja ßo Handrij; „hdyż ja to rjeknu, dha ßměcże; knjes je mój bratr a na něktorych ßlěbornych mi też njesaleźi, halo! dajcże ßo do dźěła!"

„Tak moje dla na wasche samolwjenje", wotmolwi herz a pocża piskacź.

Handrij s wopredka poskha, na to tepta s nohomaj po takcże pschi ßebi reju ßobu synczo, na poßledku spěwa wschón sahorjeny ßobu a wjercźi ßo do koła.

Bjes dźiwa, so ßo hnydom hoscżo s pódlanskich jstwow khromadźachu a pschihladowachu. Też Dubinski a Dubinskowa pschistupischtaj, schto ßo to njeczini; sawohladawschi pak Dubina njewjedźeschtaj s hańbu a se strachom, schto sapocżecź. Nětotsi hoscżo ßo ßmějachu, drusy ßwarjo ßo hórschachu.

„To je moja poßlednja hodźina", saskorźi Dubinski a swjese ßo do stólczka.

„Ja padam do womory", sastona ßobu jeho mandźelska.

Skónczinje pschińdże Skoczin s druhimi ßłużobnikami, hrabnu Handrija a dowjedże jeho se żonu s mozu won do pschihotowaneje komorki. Handrij njewjedżo hnydom, kak a schto ßo s nim sta, hněwasche ßo na bratra, ßwarjesche na Skoczina a skónczinje dźěsche s mjersanjom spacź.

Hdyż běchu bratra wotwjedli, njemějesche Dubinski niczo nusnische, khiba hoscźi saßo směrowacź; narěcża jim, so je tón prosty muż — jeno zusy bur, kotryż je jemu dźowku Marju se wßy wot bratra pschiwjedł, so je ßo najskerje wopił a njewobkedźbowany ßo do sale dobył. Hoscżo to wěrjachu a tak njebu bal dale każeny; trajesche hacź hłuboko do nozy.

* * *

Nasajtra ßedźesche Dubinskeż ßwójba ßama w sahrodże pschi ßnědanju. Handrij njebě ßo hischcże se ßwojej żonu pokasał, Borbora pak cżinjesche, każ by khora była, cżoho dla, to nichtó prawje njewjedźesche; duż běchu Dubinski a knjeni s Marju ßami. Dubinski hischcże dźenßa na bratra ßwarjesche, so je jeho wczera psched hoscźemi tak wohańbił, a knjeni jemu pomhasche.

„Je to wo prawdże njesboże", rěczesche Dubinski, „hdyż dyrki tajki muż, każ ja, tajkeho prosteho bratra měcź."

Wbohej Marji pak, kotraż dobreho wuja, kajkiż bě, wo prawdże lubowasche, cżinjachu tajke rěcże slě. „Wbohi wuj njeje to tak slě měnił", samolwjesche jeho.

„Měnił — njeměnił", mjersasche ßo Dubinski dale; „tajki hłupak to stajnje derje méni, a pokasy s tym wjazy, dyżli sdźěłany muż se skym měnjenjom. — Ale hdże dha je dźenßa Borbora? Sa zyke ranje njeje ßo hischcże pokasała. Mi ßo sda, na tym je Robert wina", pschistaji skoro każ potajnje, tola mandźelska a Marja jemu rosumjeschtej. Robert bě ßo wczera zyły wjeczor jeno s Marju sabawił, s njej rejwał, s zyła ßo ani na khwilu wot njeje njewotßalił; Borbory pak njebě kedźbu měł. A Robert dźě chżysche, każ bě wczera trochu naspomnił, sjawnje wo Marju proßycź, schtoż ßebi Dubinski a Dubinskowa też jara pschejeschtaj. Wě ßo, njemózesche ßo Dubinskowa pódla sminucź, so by Marju toho dla po ßwojim waschaju njenapominała prajizy: „Njesabudź, dźěcźo, jeli s teje wězy schto budże, so masch ßo jeno nahladnemu stawu ßwojich starschich sa to dźakowacź."

Marja drje na to niczo njewotmolwi, tola pschi ßebi pomyßli: „Wschak ja wěm, cżomu mam ßo sa to dźakowacź."

Sa khwilu pschińdże, każ bě wczera naspomnił, Robert. S radoscżu chżysche jemu Marja napschecżo běżecź, tola macź ju sdźerża porokujo: „Dźěcźo, dźěcźo, jeno niz tak proscże; schtó dha poběhnje muźikemu hnydom napschecżo, a byrnjez by też nawożeni było!" A sdychujo saskorźi dale: „Tón burski ßwak je nam to dźěcźo do zyła skasył!"

Dalschich rěcźi njebě mózno, dokelž mjes tym bě ßo Robert pschiblížił. Witachu ßo, pschejachu ßebi dobre ranje, praschachu ßo jedyn druheho wo strowotu; skónczinje ßo knjeni njedocżakliwa hnydom wopraschа: „A scże se ßwojim nanom rěczał?"

S tym bě wěz na sjawne, wo kotrejż chżychu tola wschitzy rěcźecź, tola żanemu ßo njebě sapocżecź chżyło; Robertej bě nětko pucź wurubany. Jimajo ßo dobreje pschileżnoscże proschesche starscheju wo Marju sa njewjestu, a so bych to s krótka prajił, nan a macź s nutskownej radoscżu pschiswolischtaj.

„Ale schto scże ßebi sa pschichod wotmyßlił?" praschesche ßo tak pódla Dubinski.

„Ssym nana proßył", wotmolwi Robert, „so by mi dowolił, so bych ßo do hospodarstwa dał; wón je s tym spokojom a je mi ßlubił, so mi sa tón cżaß jene ßwojich kubłow da — a tam wotwjedu ßwoju njewjestu."

„Schto, wy chżecże saßo na wßy?" dźiwasche ßo Dubinskowa.

„Haj — kubło je rjane, ma płódne pola, selene łuki, lěßate hory — tam budu ßwój kral a Marka moja kralowa."

S tym bu Marja wscha s radoscżu pschewsata: „Njech ßo to pschisteji abo niz, njech je to proscże abo niz", rjeknu, „nětko dyrbju jeho s dźakom wobjimacź", a winu ßo Robertej do narucźi.

„Ale mam hischcże něschto na wutrobje", sarěcża saßo Robert; „je mi żel, so dyrbju to naspomnicź, ale wy snajecże mojeho nana; dawno bě to hižo jeho kruta wola, so bych ßebi mandźelsku — każ wón to mjenuje — »s dobreje ßwójby« wsał — je to jeho słabosczź!"

Dubinski pak ważnje wotmolwi: „Sslabosczź? Nihdy, luby pscheczelo, njemjenujcże to słabosczź; je to czeschczowna hordosczź na ßwoju krej — o, ja wěm, schto to je!"

„Ja měnjach, wasch bratr —"

„W wocżach Waschcheho nana njeje mój bratr", wurasy Dubinski spěschnje, „po wczerawschim podawku ßym jeho s tym spokojił, so je to bur, kotryż je moju dźowku do města pschewodźał."

„Runje toho dla dyrbimy hladacź, so by ßo tu mój nan ſ nim njetrjechił", radźeſche Robert.

„Spuſchćejćje ßo na mnje; ja drje njeßym dźenßa hiſchćje ſ bratrom rěčźał, pſchińdu-li pak ſ nim do rěčje, potom budźe tajka, ſo jemu lóſcht ſańdźe w mojim domje bydlicź."

„Wbohi wuj!" ſdychnu Marja. „A ty, Roberto, ßy ſ tym ſpokojom?"

„Moja luba, k naju ſbožu je to jara nuſno; hdyž budźemoj ßwojej, potom budźeſch widźecź, ſo ßym bjeſe wſcheje pychi, potom budźe wón huſto k nam a my k njemu khodźicź", ſměrowaſche ju Robert, a Marja da ßebi rěčźecź, ſ najmjeńſcha niczo dale njewotmolwi, runjeź bě pſche to hiſchćje ſrudna.

Knjes Dubinſki chźyſche ſ Robertom hiſchćje wjazy rěčźecź, poproßy jeho toho dla ßobu dó jſtwy a Dubinſkowa dźěſche ßobu. Jeno Marja woſta ßama w ſahrodźe ſamyßlena do ßwojeho wjeßela a ſboža; khodźeſche tu a tam, pak bě jej wobliczo wjeßoke pak ſaßo ſrudne, na dobo dźeſche ſrudnje: „Dźiwna wěz, ſo dyrbi kóždej radoſćzi tež nětkaſka hórkoſcź pſchiměſchana bycź — ja ßo tak wjeßelach, a běch wſcha ſbožowna — ale kaž mojej ſtarſchej ſ tym wujom ſakhadźataj, to mje hórzy boli." — Tola radoſcź bórſy ſaßo doby; wjeßele poſkakujo khwataſche Marja ſe ſahrody do khěje, ſo by ßo ſ Robertom hnydom ſaßo trjechika; duzy pak trjechi wuja, kiž ſ drjewjaneje dymki kurjo jej napſchecźo pſchińdźe. S wjeßelom pſchemožena wupowjeda jemu Marja ßwoje ſboże a na to ſpěchaſche ſaßo dale. Handrijej pak to njebě tak wjeßoka powjeſcź. „Robert? Robert Wólſchowſki, tón pěkny młodźenz, je ßo ſ Marju ßlubił?" powjedaſche ßam ſa ßo; „a wczera mi tola Borbora rěčźeſche, ſo je hižo ſ nim pſchesjene, ſo ma jeho rady." A bě jemu wo prawdźe ßwojeje dźowki žel, runjeź tež Marzy to ſboże popſchejeſche. „Wboha holza, hdyž to ſhoni, budźe ju wutroba bolecź, a hdyž cźłowjeka wutroba boli, njeje derje. Tola je lěpje, hdyž jej to ßam rjeknu; wſchak pſchińdźe bórſy ſa mnu, doczakam na nju." Khodźeſche do myßli ſanurjeny po ſahrodźe, doniž ßo ſ Borboru njetrjechi; a pocźa jej tež hnydom ſrudnu nowinku powjedacź. „Borbora", rjeknu, „ſebjeŕ ßo, njeſtrój ßo — mi drje je cźežko, ale dyrbju cźi to rjez — widźiſch, mandźelſtwo wjaſa ßo w njebjeßach, a Bóh njecha, ſo by knjeſa Roberta doſtała — wón — nó, ſo bych cźi runje rjekł, wón ßebi druhu woſmje."

Borbora woſta pſchi tym zyle ſymna, ani wobliczo ßo jej njepſchemėni, ſ cźehoż móhł nan widźecź, ſo je ſrudna; kaž niczo ſ toho rjeknu jeno ſ krótka: „Tak?"

„Marju ßebi woſmje, twoju cźetu — tak, nětko to wěſch — wupłakaj ßo trochu, ſ tym ßebi wolózjiſch, a chzeſch-li, twój ſtary nan cźi trochu popomha", rěčźeſche nan, kaž by wſchědnu wěz powjedał, tola ßylſojte wóczko ßwědcźeſche, ſo je jemu cźežko.

Borboru pak to, kaž ßo ſdaſche, ani njejimaſche; ſkoro ſe ßměchom wotmolwi nanej: „Schto dha ßebi myßliſch? Płakacź pſche mużſkeho? Toho ſ lohka ſabudu!"

Tomu njemóżeſche ßo nan dodźiwacź. Wonka na wßy, to wjedźeſche, bě pola holzow ſtyſka a płakanja pſche nawożenju bjes kónza, a tu ßo jeho dźowka tomu ßmějeſche — to njemóżeſche ſroſumicź.

(Pokracźowanje.)

Ze Serbow.

S Budyſchina. Hiſchćje žadyn bal ſerbſkeje Budyſchſkeje Bjeßady njeje tak bohacźe wopytany był, kaž jejny lětuſchi, kotryž ßo wutoru 17. februara w Budyſchſkej tſelerni wotbywaſche. Wobſchěrne rumy tſelernje lědma ſa mnohich wopytarjow doßahachu. Po konzercźe, ſ kotrymž ßo ßwjedźeń ſapocźa, k. ßeminarſki wyſchſchi wucźer dr. Grollmuß hoſcźinu ſe ßławu na Jeho Majeſtoſcź krala wotewri. Pſchitomni ſe ſahorjenjom krala ßławjachu a na to ſtejo „Krala Bóh pożohnuj" wuſpěwachu. Druhu ßławu redaktor Ssmoleŕ na ſerbſki lud a kraj wunjeße. Dale ßławjeſche k. wokrjeßny żandarm Buk ſerbſkich a němſkich hoſcźi, k. wucźeŕ Sommer Bjeßadne knjeżny a k. cźaßnikaŕ Krawz pſchitomneho ſerbſkeho wótcźinza k. fararja Hórnika, kotryž poßledniſchi ſe ßławu na Bjeßadu wotmolwi. Żortniwe blidowe ſpěwy, wot Bjeßadźineho pěßnjerja, k. wyſchſcheho wucźerja Wjele, pěßnjene, tež tón krócź radoſcź a wjeßełoſcź blidowych hoſcźi powyſchichu a woſtudu naſdal dźerżachu. Jedyn ſ nich, bjeßadnym knjeżniczkam poßwjecźeny, kotryž ßo po ludowej melodiji „Dobry wjecźor, macźerka" ſpěwaſche, ma ßo tak:

Dobry wjecźor, macźerka! — hdźe je knjeżna dźówczicźka?
Hejdiha, tralala! — hdźe je knjeżna dźówczicźka?
Naſche dźówczo doma njej; — w bjeßadźe je wjeßełej!
Hejdiha, tralala! — w bjeßadźe je wjeßełej.
Hdźe dha je ta bjeßada, — hdźeż je wona wjeßela?
Na tſelerni w měſcźe je — dźenßa pyſchne wjeßele.
Knjeſyk konja ßedlacź da, — ſ wětrom ſjěcha do měſta.
Na tſelerni ßwěcźachu, — hußle dźěchu ſ piſchcźelu.
Kaž ta rójow ſahrodka — kćéjeſche tu bjeßada.
Lube lube knjeżniczki — kćéjachu we rjanoſcźi.
W rejach dźěchu wjeßele — pyſchne nóżki hibite.
Ssej tón knjeſyk myßleſche, — ſo we paradiſu je.
„Prajcźe, bratſja, kotra dha — by mi była njewjeſta?"
„„Wuſwol ßebi, kotruż chzeſch, — ſ kóždej ſboże popanjeſch!""
„„Njeßu jeno rjane cźi; — ßu też pěkne jandźelki!""
Duż tym pěknym wjeßełym — ßława knjeżnam bjeßadnym!
Hejdiha, tralala! — ßława knjeżnam bjeßadnym!

S wulkej napjatoſcźu ßo rejam napſchecźo hladaſche. Bě ßo naſhoniło, ſo chzedźa bjeßadne knjeżny a liczba knjeſow pſchi balu ſ zuſymaj rejomaj pſchekwapnjeje pſchihotowacź. Prěnja tuteju rejow, kotraż ßo wot knjeżnow ßamych rejwaſche, jara dobry ſacźiſchcź cźinjeſche a dyrbjeſche ßo toho dla na powſchitkowne żadanje wospjetowacź. Knjeżny, ßněhběłu draſtu wobleczene a wobwěnzowane wobkuki w rukomaj dźerżo, lohko kaž jandźeljo pſches ſalu pſcheſětowachu, a bychmy po tajkim tule reju jandźelſku reju mjenowacź móhli. Tež druha reja, kotruż knjeżny a knjeſojo hromadźe wujedźechu, ßo wſchitkim wulzy ſpodobaſche. Běſche ßo nam pſchi prěnjej reji lubosny napohlad ßněhběłych jandźelojtych knjeżnow poſkicźił, dha ßo naſche wóczko pſchi druhej na żiwiſchim pißanym wobraſu połodnjo-bołharſkeje reje radowaſche. Hdyž ſpěſchne rejwarki w krejcźerwjenych ßuknjach, cźornoßomocźanych ſchtaktach, běłych koſchulkach a cźerwjenych rubiſchkojtych khapach, na kotrychž ßo ſkote pjenjeſy błyſkotachu a ſybolachu, nimo naß ſchwórcźachu a ßo wjercźachu, ſdaſche ßo nam, kaž ſo bychmy wo prawdźe horzokrejne holicźa ſ połodniſcheje Bołharſkeje pſched ßobu měli. Knjeżny kaž też knjeſojo hacź do kónza bala ßwoju pißanu draſtu ſwoblekani woſtachu, ſ cźimž ßo rejam ſajimawy napohlad doſta. Hakle, hdyž rańſche ßłónzo pſches wjerſchki łużiſkich horow ßwoje purpurojte pruhi ſcźeleſche, ßebi bjeßadnizy na dompucź myßlachu; pſchetoż Bjeßadźiny wulki bal ßo wob lěto jenoż junkrócź měwa, a tajke żadne wjeßele dyrbi ßo toho dla do dna doczerpacź.

— „Sakſke katholſke zyrkwinſke nowiny" ſ Draždźan pißaju: Na měſto nětko ſa pſchedßydu katholſkeho konſiſtorſtwa w ſakſkim kraleſtwje pomjenowaneho k. Jakuba Buka je ßo wot wyßokodoſtojneho japoſchtolſkeho vikariata k. Halm ſa direktora katholſkeho progymnaſija poſtajił. Dwě kapłanſkej měſtnje naſcheje dwórſkeje zyrkwje ſtej tón cźaß njewobßadźenej, dokelž duchownych njeje, kotrymž byſchtej ßo pſchepodacź móhłej. Duż je, ſo by ßo duchownym knjeſam pſchi dwórſkej zyrkwi dźěło trochu wolóżiło, Budyſchſka diözeſa na to waſchnje wupomhacź dyrbjała, ſo je ßo ſ pſchiſwolenjom Jeho Majeſtoſcźe krala ſaſtawanje wuprófſdnjeneho měſtna njedźelſcheho rańſcheho prědarja nakhwilnje wot k. fararja Handrija Ducźmana pſchedewſało.

S Budeſtez. Sańdźenu wutoru bě ßo tu jedyn hólczez na lód Sprewje ſważił. Pſches wſchědne tacźe ſmjehcźeny lód ßo roskama a hólczez ßo w wodźe ponuri, ſ kotrejež jeho po dołhim pytanju jako cźěło wucźežechu.

S Bolborz. Wſchelake wězy ßo tola w ßwěcźe podawaju. Tak kradźechu tudy na knjeżim dworje sańdźenu ßobotu 13. februara w nozy ßwinjo ſe ſamknjeho khlěwa a nichtó niczo wo tym njepytnu. Paduſchi běchu ſkocźo w khlěwje ſarěſali a potom ſ nim cźeknuli. Hdyž cźeledź rano k khlěwam pſchińdźe, namakachu wſchitko ſeſamkane, kaž by tam nichtó njepobył, hacź ſkóncźnje krwawe blaki na ſemi pytnuchu. — Krwawy ßlěd dźěſche wot Bolborz tak derje po Hodźijſkim, kaž po Błohaſchowſkim pucźu hacź na Kamjeńſku dróhu. Hacź runje ſa paduchom abo paduchami ßwěru ßlědźa, jich tola hiſchćje wußlědźili njeßu.

S Maleſchez. Schtwórtk tydźenja je tu dźěcźo jeneho wojnarja żałoßnu ßmjercź poczerpiło. Nan bě ſahe rano ſtanuwſchi wo jſtwje w żeleſnych khachliczkach woheń ſcźinił a ßo na to ſaßo do komory podał, ſo by hiſchćje khwilu poleżał. Pſchi tym njebě pytnuł, ſo bě jeho pjecźlětna holczka, kotraż bě ſa nim ſchła, wo jſtwje woſtała. Holczka, kotrejž je, dokelž bě jeno wołmjanu koſchulku wobleczena, ſyma było, ßo toho dla k khachlam ßynu. Pſches nětkaſki njeſbożowny pſchipad ßo tſchěſki, wokoło khachlow leżaze, ſapalichu a płomjo holczku tak żałoßnje wopali, ſo hiſchćje tón ßamy dźeń pſchipołdnju w wulkich boloſcźach ßwoje żiwjeńczko ſpuſchcźi.

S Wikowa. Schewza B. ſ Döllingena ßu 5. t. m. wjecźor pó ſcheſcźi na pucźu ſ Döllingena do Wikowa nadpanuli. Njedaloko

pucża, kotryż do Dreski wjedże, ßo schewzej brodaty cžłowjek, kotryż mějesche pjecża wopaczny brodu, bližesche ßo jeho praschejo, hdże chże. Dostawschi wotmolwjenje: „do Wikowa", zusy dżesche, so chże też do Wikowa, so by tam pschenozowak, dokelž ßo pschi tajkej symje pod hołym njebjom njeleži; s jenym wón pschistaji, so žanych pjenjes nima, a so by jemu schewz duž 10 np. dak. Hdyž pak ßo schewz wotwlakowasche, jeho dundak njenadżujży sa wutrobno pschimnu, a to tak krucże, so jemu koschlu rósdrě. Duž schewz nadpadowarja s pjanoscżu tak mjeswoczi praßnu, so ßo tutón na semju wali. Hdyž pak běsche schewz rubjeżnikej hischcże jedyn se ßwojim lohkim kijeschkom sapalił, dundak sawoła: „Wylemje, pój!" A hnydom druhi dundak na schewza pschińdże. Nětko ßo schewz, kotryż mějesche něhdże 5 toleř pjenjes pschi ßebi, ale niz doßahazeje brónje, so by ßo dweju wobrócż móhł, do cžékanja da, prěki psches pola do Döllingena. Druhi dundak ßo zyły kruch sa nim cžérjesche wospjet wokajo: „Chżesch stejo wostacż, abo cże tšélu!" Schewz pak wokoło ßedmich pschepocżeny do Döllingena pschiběża.

S Wojerez. Sańdżenu njedżelu tu ßobustawy tudomneho ßerbskeho ratarskeho towarstwa pschi towarschnym swjeßelenju wjeßelohru „Ssußodow skórżba" hrajachu.

S Mużakowa. S jastwa tudomneho ßudnistwa staj njedżelu tydżenja dwaj jataj cżeknukoj, kotrajż běschtaj tudy w pschepytowanju. Jedyn s njeju je pjecża tón ßamy, kotrehoż ßu s kónz sańdżeneho měßaza w Běkej Wodże pschimnuli, dokelž běsche nóz prjedy dwórnischcżowemu korcżmarjej w Hórzy poßleschcża kranuk. Druhi je pjecża jedyn s toho paßma jebanskich hracżkow (— jich běchu tšjo —), kotrychż ßu s kónz oktobra sańdżeneho lěta we Wochosach a Běkej Wodże sajeli. Wobaj staj po tajkim straschnaj cžłowjekaj; duž też wyschnoscź spróżniwje sa cżékanzomaj ßlědżi.

S Delnych Łużiż. (Br. Z.) Knjes kandidat Krüger s Gokojż, kiž może delnjołużiszy, nětko w Wojerezach pola knjesa duchowneho Dobruzkeho naschu hornjoßerbsku rycż studuje, so by potom do jeneje hornjołużiskeje pruskeje fary sastupił. — Farske sastojnistwo w Gornej je knjes duchowny Tilko na ßo wsak. — Kolporteur abo rosnoschowar delnjołużiskich nabożnych knihow w Khocżebuskim kraju, je Garing s Wojowa pola Hródka. Ssamßny je nětko pjecżadwazyczi lět se ßerbskimi knihami po delnjołużiskich wßach khodźił, je sa tón cżaß 21,172 knihow pschedał a s teho psches 13,500 hriwnow wuwikował, kotrež ßu ßo pschezo a pschezo saßo na cżiscżenje nowych dobrych knihow nałożowałe, tak so je psches njeho wjele Bożeho ßkowa do ludži pschischło. W lěcże ßo Garing jako khudy cżeßla (twarz) wot dżěła ßwojeju rukow żiwi; w symje na jeho rosnoschowarskich pucżach jemu darniwoscź delnjołużiskich Sserbow hospodu a sastaranje darmo dawa; hewak wón wot ßwojeho khodżenja wjele nima: pschetož jemu ßo sa rosnoschowanje żana msda njepłacżi, a wón jeno wot kóżdych pschedatych knihow někotre pjenjeżki dostanje. Wón bě 21. wulkeho rózka runje ßydomdżeßacź lět stary, a pod 31. wulkeho rózka je ßo jemu wot jeho wyschnoscże psched 25 létami dowolnoscź rosnoschowanja dała. Tónle jeho dwoji jubilej je ßo sdobnje a hódnje ßwjecził. Na pscheproschenje Skjarboscżanskeho knjesa kantora Schwjele ßu delnjołużiszy Sserbjo sa Garinga składowali, a někotsi hornjołużiszy pschecżeljo Bożeho kraleſtwa ßu nješchto pschidali; te pjenjesy, kotrymż ßo też někotre hriwny wot Němzow pschitowarschichu, buchu Garingej jako cżestne myto pschepodate. Hižo prjedy pak běchu po namjetu Nydżanskeho knjesa fararja Täschnera (něhdy w Khocżebusu) ßerbszy knjeża duchowni Khocżebuskeho wokrjeża pjenjeżny dar sa Garinga bjes ßobu hromadżili, a wysche teho ßu ßamßni jemu sa jeho jubilejski dżeń to biblisce ßkowo: „Khwal teho Knjesa, moja duscha, a njesapomń jeho dobrotow!" s woßebnym, s dżěła poßłocżanym pißmom napißacź dali, na to waschnje, so ßu do wulkich pocżatnych pißmikow někotre małe wobrasy wumolowane, kotrež na wěste podeńdżenja s Garingoweho rosnoschowarskeho skutkowanja pokasuja. Wobsanknjenje zyłeho snamjenja ßu słote wrota wěcżnoscże, na kotrež je takle napißane:

Budu ja, budu ja
Cżahnucź ras do Salema,
Hdżež te drohi a wschě wrota
Ssu wot ßamo cżistoh' stota;
Ach kak sbożny budu ja! atd. —

Knjes wyschschi farar Broniſch w Khocżebusu, delnjołużiski Sserb, dżerži kóżdy tydżeń wjecżornu shromadżisnu, w kotrejż ßo spěwa a s Bożeho kraleſtwa powjeda. Njedawno pschińdże na tu shromadżisnu knjes duchowny Schlümbach s Texasa, kotryż tam niz jeno jendżelszy a němszy, ale też ßerbszy prěduje, dokelž do jeho wosady dżělba tych Sserbow ßłuscha, kiž ßu psched tsizecżi létami s Hornych Łużiż do Texasa cżahnyli, a kotsiž tam na ßwojich ßydliscżach hischcże dżenßnischi dżeń bjes ßobu ßerbszy rycża, hdyž też ßo s druhimi ßußodami najbóle jendżelszy a s dżěła też němszy powjeda. Knjes Schlümbach Texaa'skich Sserbow khwalesche, jako jara ßwěrnych kschescżijanow a dobrych ludži. Woni ßu ßebi pschi wucżahowanju ßwoje lube a drohe ßerbske knihi ßobu wsali, każ biblije, spěwarske, katechismußy. Tamni Sserbjo spominaju też radżi na ßwoju staru łużisku domisnu a dżerża ßebi teho dla też Ssmolerjowe Serbske Nowiny.

Na serbsku Łužicu.

Bóh žohnuj tebje, Łužica,
Ty rajo zbóžnych sonow!
Kaž kwětka njech so rozwiwa
Kćěw twojich miłych honow;
So runaj Božej zahrodźe,
Hdźež zbožownosć a radosć kće
A ćichi pokoj knježi.

Njech kraj ty mały, wuzki sy,
Će debi rjeńša sława:
Ty żiwiš narod pobožny,
Kiž česći Boże prawa;
Duž sprawnosć, pilnosć, pěknosće,
Wšě dobre wašnja wótcowske
Su jeho krasna pycha.

Dha kćěj kaž róża zaronska,
Ty Serbow rjany krajo!
A serbski duch njech njekhabła,
Sej ryč a wěru hajo;
Hlej, potom Bóh też w přichodźe
Po swojej wótcnej dobroće
Lud serbski njezapomni!

Fiedler.

Wußudżenja.

Lawniſki ßud. Cżeladnikow K. A. Kambera a J. Mjena w Wadezach a A. Gerbu w Ssowrjezach winowachu, so ßu loni 12. dezembra w Kuttez korcżmje w Wadezach haru hnali a ßo na korcżmarju pschepschimali, też bě ßo Kamber njedżiwajo hoscżenzarjoweho namołwjenja s hoscżenskeje jstwy njewotßalił. Wobskorżeni maja dla halekowanja po 10 mk. khostanja płacżicź, a Kamber pódla toho hischcże ßwoju pjenjeżnu móscheń wo 10 mk. dla kaženja domjazeho měra wołóżicź.

Khostanska komora. Dżěkacżer J. A. Brüdermann w Rakezach bě 7. dezembra s dweju dżěkacżerskeju khěżkow schtyri kilopy, dżěkacżerjam Dießnerej, Domschży, Měrschej a Schibakej ßłuschaze, spakoscżił. Wobskorżenemu, kotryż je hižo pjecź krócź khostany, khostarnju na jene lěto, shubjenje cżeßnych prawow na tši lěta a dowolomne podstajenje pod polizajsku nadkedżbu pschißudżichu. — 14lětny J. H. Wurschka w Maleschezach, kotryż bě s tamnischeje farskeje sahrody něhdże pokdra kórża jabłukow kranuł, dla ßwojeje młodostneje staroby jenoż s wótrym poßwarom woteńdże. 37lětna Nowakowa s teje ßameje wßy pak, kotraż bě Wurschży pschi kranjenju pomozna była, dosta jastwo na jedyn dżeń pschißudżene. — Rakezanski pastr J. Wowßnik loni 2. dezembra schlabaczku Majthana s Tursowskeje, njedowoleneho wokolonoscherstwa dla pschimnjeneho, do Budyschina na wokrjeßnu běrkownju wjedżesche. Na garbarskej haßy na Wowßnika cżělna potrěbnoscź pschińdże, cżehoż dla se ßwojim jatym do Wawerez restawrazije sastupi. Wot tam schlabaczka, bjes tym so jeho wjednik bleschku palenza płacżesche, wostajiwschi ßwojeje blachoweje twory twóchnu a ßo hacż do dżeßßnischeho dnja saßo popadnucź njeje dał. Wowßnik, kotryż bě psches ßwoju dowěrniwoscź a njekedżbliwoscź Majthanej cżeknjenje połóżił, bu toho dla psched ßud żadany a k 3 mk. pjenjeżneho khostanja saßudżeny.

Přilopk.

* W Neuensalzu pola Plauena ßu wóndano dundaka sajeli, kotryż ßo sa hłuchoněmeho wudawasche, runjeż běsche krótko prjedy se ßwojimi towarschemi hischcże powjedał. Też pschecżiwo żandarmej wón hłuchoněmy wosta, doniż skónczńje psched ßudniskim jastwom, hdyż ßo jeho żandarm wopraschа, hacż to twarjenje njesnaje, njewotmolwi: „o haj!" Praschany, psche cżo je ßo sa hłuchoněmeho wudawał, jaty wotmolwi, so ßebi jako hłuchoněmy wjele wjazy naproßy.

* So nahłoscź żenje dobre njeczini, je njedawno saßo jena macź se srudobu nashonika. W khuchni stejo wona na ßwojeho hólza

wokasche, kotryž na dworje hłuposćże cžinjesche. Dokelž hólczež na žłowo njepožłuchasche, macž hněwna prěnju lěpschu schcžěpku drjewa hrabnu a do hólza cžišnu, ale jeho tak njesbožownje do spanja trjechi, so dźěcžo morwe leżo wosta.

* Schto je wischeń hódna? Pschi pschetwarjenju Niederlahnsteinskeho dwórnischcža běsche želesniza nusowana kruch role kupicž, na kotrejž wischeń stejesche, kiž mějesche žo wukopacž. Wobžedžer 1200 toler sarunanja žadasche a mějesche žwědkow sa to a sapiski wo tym, so je jemu wischeń kóžde lěto telko njeżka, schtož dań žadaneho kapitala wucžinja. Po dołhim jednanju žu wobžedžerjej 800 toler sa wischeń dali.

* W wulkim swěrinzu po zykym žwěcže snateho Hagenbecka w Hamburgu, kotryž s dźiwimi swěrjatami wikuje, žo žrjedu tydźenja sta, so dyrbjachu wulkeho žłona (helfanta) moricž. Hobrski indiski žłon, kotrehož Hagenbeck hižo dlěžschi cžaž wobžedži, běsche poślednje měžazy wschón dźiwi bycž počzak. Wscho prózowanje jeho skludźicž běsche podarmo. So by žo žaneho njesboża njestako, žo jeho wobžedžer rosžłudži jeho moricž. Wobsamknuchu jeho wobwěžnucž. Wě žo, běsche schibjeńza, hrjady, s kotrychž je natwarjena, a wscho, schtož běsche k wotprawjenju hobrskeho skoczecža trěbne, jeje wulkosćži a cžežkosćži pschiměrjene. 20 muži běsche k wotprawjenju trěbnych, hdyž běsche žo s wulkej prózu radźiko, žłonej žeklu wokoło schije sadžernucž. Zadkawy napohlad to bě, hdyž swěrisko wobwěschachu; 10 minutow žmjertne bědźenje trajesche. Powostanki hobrskeho swěriska je někajki Jendźelczan kupił.

* W jenej wjeszy nad Wołgu je žo žrjedź sańdźeneho měžaza młody hajnik žam žiwy spalił. Rano sahe hajnikowa 7lětna dźowcžiczka kschiczo do wožy powjedacž pschiběža, so žo nan w pjezy pali. Ssužodźa rucže do hajnkownje na pomoz pschiběžachu, hdyž žo jim hrósbny napohlad poskicži. Młody hajnik běsche s hłowu prjedy do napyrjeneje pjezy salešł, w kotrejž hischcže žo wscho žehlesche, a jeho stara macž žo podarmo prózowasche jeho s pjezy wucžahnucž. Hdyž jeho žužodźa s pjezy wucžežechu, běchu hłowa, wutrobno, ruzy a dźěl khribjeta wuhloczorne spalene. Njesbožowny hischcže dychasche, ale sa 3 hodźiny wumrje. Wón běsche smérniwy a jara pobožny cžłowjek, ale hižo něschto cžaža khorowaty. Rano psched žwojej žmjercžu běsche žo nutrnje modlił, na to pěz sapyrił a skónczńje s hłowu najprjedy do njeje salešł. Pjecža je duchakhory byk, so je tajku hrósbnu žmjercž pytał.

* W ruskim měsczе Jegorjewsku je žo 21. sańdź. měžaza wulke njesboże stako. Wěsty Khłudow ma tam wulku fabriku, w kotrejž žo bawma pschedźe. W jenym wotdźělenju tejele fabriki, wulkim kamjeńtnym domje se schtyrjomi poskhodami, w hornich poskhodach bawma leji, mjes tym so žu delekach dźěłanske sale, hdyž s wjetscha žónske dźěłaju; wulke wały bawmy žo po schěrokich trubach, kotrež pschе wschě poskhody du, dele mjetaju. Spomnjeny dźeń rano w 7 hodź. žo se 4. poskhoda mózny kur walesche, a dźěłacžerjo, kotsiž tam běchu, wokachu, so žo bawma pali. Někotre wały žo palazeje bawmy po trubje dele slecžachu, a žónske žo prózowachu płomjo sadušycž; pschi tym žo někotrym drasta sapopadźe, a tsi žónske žo žylnje wobpalichu. Dokelž žo bawma rucže sapopaduje, płomjo w 4. poskhodźe spěschnje wokoło žo hrabasche; strach mały njeběsche, dokelž tam na 2000 zentnarjow bawmy tczesche. Duž w zykej fabriży dźěłacž pschestachu, a wscho haschecž pomhasche. Na sboże žo radźi płomjo podušycž. Hdyž běsche žo to stako, na to dźěchu dobru bawmu wot skaženeje dźělicž; k tomu saměrej žo w 4. poskhodźe 50 muži do dźěła da. Lědma běchu bawmu dele mjetacž počzeli, dha žo schpundowanje schtwórteho poskhoda, a pod nim wjerch tsecžeho, kotryž běsche psches namacžanu bawmu psches měru wobcžeženy, pschekama, a wulka cžeża padazych rospadankow tež wjerchaj druheho a prěnjeho poskhoda pscherasy. Tole wscho běsche skutk jeneje minuty, a jeno straschny wrjeskot ludźom, kotsiž běchu swonka tohole twarjenja, wosjewi, so je žo njesboże stako. Dokelž běsche delni poskhód napjelnjeny s rospadankami hornich poskhodow, roskamanymi trubami, rosbitymi maschinami, s wakami bawmy a njesbožownymi dźěłacžerjemi, kotsiž w tejle straschnej měscheńzy tczachu, delekach žadyn cžłowjek nuts njemóżesche. Někotsi mužojo, kotsiž žo po žylnych postromkach s woknami a durjemi druheho poskhoda dele puschcžichu, žo pscheżwědcžichu, so žu cži ludźo, kotsiž běchu wot horjeka žobu dele spadali, s wulkeho dźěła se stróżelemi woteschli; drusy běchu wobschkodźeni a ranjeni, a někotsi s zyła widźecž njeběchu. Tych, kotsiž běchu widźecž, hnydom s postromkami wucžahachu. Dwaj dnjej pospochi rospadanki wotnoschowachu; mjes nimi a pod nimi schescžoch morwych namakachu; cžežko ranjenych běsche 16, a schtyrjo běchu žo jeno lohko wobschkodźili. Pod rospadankami hischcže pjecža wjazy njesbožownych dźěłacžeri sahrjebanych leżesche, ale se spomožerskim dźěłom dyrbjesche žo hacž na dalsche pschestacž, dokelž zyke twarjenje hrożesche žo sažypnucž.

* Do Pětrohroda je njedawno armenski duchowny Asisjanz pschijěł, sakoński herba armenskeho bohacžka Paguni, kotryž je w lěcže 1805 w měscže Kalkutta w Indiskej semrjek. Mjenowany duchowny sa tym dže, dwě tsecžinje sawostajenstwa dostacž, 10 milijonow markow, kotrež w jendźelskim banku w Kalkucže leża. Po dźežacžlětnym prózowanju je žo jemu radźiko wschitke papjery a wopisma sebracž, kotrež žu nusne, so by žo wón jako sakoński herba wupokasał. Tychle papjerow je na wschě pok sta. Asisjanz chze je psches ruske ministerstwo swonkownych należnoscžow jendźelskemu požołstwu pschepodacž. Napisane žu tele wopisma s dźěła w ruskej, s dźěła armenskej, grusinskej, persiskej a jendźelskej rěcži.

* Wo bitwje mjes lawom a helfantom, na kotruž je w lětuschim 1. cžišle tychle nowin s krótka spomnjene, nětko amerikanske nowiny žlědowaze drobnostki podawaju: Wobžedžer swěrinza w Filadelfiji běsche psched krótkim lawa „Prinz" sa 8500 mk. kupił. Ssadźichu jeho do najkrucźischeje klětki, a jeho wuwucžowanje mějesche žo hnydom sapoczecž; ale swěrisko běsche tak dźiwje, so žebi skludźer swěrjatow dołho njeswaži k njemu do klětki stupicž. Skónczńje žo wón smuži a wsawschi kruty kschud žobu k lawej sastupi; klětzyne durczka pak njesawrě, ale jeno pschisacžini. Něhdže 10 minutow wscho derje dźěsche: law na žłowo poškuchasche; skónczńje pak wón něschto prawje njesczini, a skludźer jeho s kschudom schwiknu. Tón žamy wokomik běsche law pornjo njemu a jemu žwoje wótre pasory do ruki sarubnu. So by njemdremu swěrisku wucžeknuł, skludźer klětzyne durczka s nohu do nich storcžiwschi wotewri; pschi tym wón něhdže wižajo wosta a snak s klětki won padže. Na měscže law žwój wopor puschcži, psches skludźerja pschelecži a do druheho kónza swěrinza cžerjesche, hdyž žłon (helfant) Bolivar stejesche. Na njesboże běchu durje do žłonoweho wotdźělenja wotewrjene. Sžłon na stoły, k kotremuž je pschikowany, slehnjeny měrnje spasche. Law na njeho slecži a žo jemu s pasorami do pyska sarubnu. Sžłon žo móznje wottschaknu, so law w stronu slecži. Nětko žo law žłonej s druheje strony pschibliži, jemu na khribjet skocži a žo jemu do hłowy sarubnu. Sžłon pak jeho se žwojim dołhim pyskom pschimnu a jeho daloko do kuta schwyrnu. Stanuwschi rosnjemdrjeny law dźiwje saru, wuschi sady położi a žo s nowa žwojemu móznemu pschecžiwnikej bližesche, žwojej žehliwej wocži krucže na njeho skožiwschi. Pysk wyžoko nad hłowu sběhnuwschi a žwojej dołhej subaj hotowaj dźerżo jeho žłon wocžakowasche. Pomaku žo law bližesche, kóžde hibnjenje žłona se žwojimaj straschnymaj, s krwju saběžanymaj wocžomaj wobkedźbujo, potom na wokomik sasta, žo posběže, skocži, — ale, kaž spěschnje tež wón slecži, žłon jeho lecžo se žwojim pyskom dožaže, jeho s zykej mozu wo semju wrjeżnu, jemu se žwojimaj subomaj dwě hłubokej ranje do hłowy wudrě a žo potom nohu na pschewinjeneho njepschecžela stajiwschi s zykej cžežu žwojeho cžeła na njeho sepre a tak dołho na nim stejo wosta, doniž jeho samjatk njeběsche. Potom morwe cžeło lawa s pyskom shrabnu a je psches hłowu do sadnjeho kuta schwyrnu, na cžož žo saža lehnu a s nowa wužnu. Rany, kotrež je jemu law nadrapał, žu zyle lohke.

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowanl:

Pětrowska zyrkej: Jan August Rostok, sahrodnik a wobydlеć, s Marju Kaschprez. — Ernst Gustav Nowak, wojnarski mischtr a wobydlеć w Neugersdorfje, s Hanu Wyleminu Schneiderez. — August Albinus, schewz a wobydlеć, s Berthu Otiliju Hofmannez.

Michalska zyrkej: Khorla Ernst Juliuš Stütz, brodutruhat tu, s Marju Sidoniju Pětschkez.

Katholska zyrkej: Mikławsch Robel, murjeć s Łuscža, s Johannu Rehorkez tudy.

Křćeni:

Michalska zyrkej: Hana Augusta, Handrija Mikela, dźěłacžerja w Khelnje, dź. — Hana Ernestina, njemandź. dź. na Židowje. — Willi Eduard, njemandź. ž. pod hrodom.

Katholska zyrkej: Katharina, Jurja Bandy, registratora pschi tachantskim konsistoriju tudy, dź.

Zemrjeći:

Dźeń 12. februara: Augusta, Jana Nowaka, rólneho pohoncža w Tšelanach, dź., 14 d. — 14. Hana Kowarjez, wobydlerka tudy, rodźena s Khwacžiž, 73 l. — 15. Arthur Lazak, pišmikistajeć a maschinist tudy, 29 l. 9 m. — 16. Lejna, Handrija Sswory, khěžkarja a fabrikskeho dźěłacžerja w Dobruschi, mandźelska, 48 l. 10 m. — 18. Marja swud. Běbrachowa tudy, 60 l.

Płaczišna žitow a produktow w Budyšchinje

13. februara 1886.

Žitowy dowos: 3219 měchow.	Na wikach wot M	Na wikach wot Pf	Na wikach hacž M	Na wikach hacž Pf	Na bursy wot M	Na bursy wot Pf	Na bursy hacž M	Na bursy hacž Pf
Pšeńca	7	74	8	33	7	74	8	33
Rožka	6	77	6	84	6	77	6	90
Jačmjeń	6	66	6	88	6	66	6	88
Wowš	7	10	7	30	7	10	7	30
Hroch	8	6	10	28	—	—	—	—
Woka	7	8	7	50	—	—	—	—
Raps	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły	12	—	15	50	—	—	—	—
Hejduschka	15	50	16	—	—	—	—	—
Běrny	1	50	1	80	—	—	—	—
Butra (1 kilogr.)	2	10	2	30	—	—	—	—
Pšeńčna muka 50 "	6	75	15	—	—	—	—	—
Rjana muka 50 "	6	75	10	25	—	—	—	—
Ssyno 50 "	3	50	4	—	—	—	—	—
Sslóma 600 "	26	—	28	—	—	—	—	—
Proßata 842 schtuk, schtuka	8	—	20	—	—	—	—	—
Pšeńčne wotruby	—	—	—	—	4	10	4	20
Rjane wotruby	—	—	—	—	4	50	4	75

(50 kilogr.)

Draždžanske mjaßowe płaczišny. Howjada 1. družiny 55—58 mk., 2. družiny 46—49, 3. družiny 30 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne ßwinje 52—55 mk. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Cjelata 1. družiny 35—55 np., 2. družiny 28—38 np. po puncze rěsneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 19. februara: Syma.

Ležomnosćz na pschedań.

Ležomnosćz čišło 44 w Nowej Schćeńzy, w hypothekiskich knihach jako korčzmarska žiwnosćz sapißana, k kotrejž 3 hektary 81 arow 50 □m. pola, hole, łuki, pastwischcja a dwora ßkuscheja, ma ßo ſ twarjenjemi pschedacź. Pschedewsacje móže ßo hnydom stacź. Dalsche je pola podpißaneho shonicź.

W Rakezach, 16. februara 1886. **Kaiser,** rendant.

Kněža, w měscze nutska, sa kóžde rjemješko ßo hodźaza, je prjeczčehnjenja dla tunjo na pschedań abo na pschenajecze. Dalsche je shonicź na wulkej bratrowskej haßy čišło 4.

W Knaschezach je **kubło** čzo. 37 ſ 50 kórzami ležomnosćze bjes renty, wumjenka a hospody na pschedań. Wscho dalsche je pola wobßedźerja tam shonicź.

Wobstejnosćzow dla chzu ßwoju **sahrodnisku žiwnosćz** bjes renty čišło 12 w Borschćźi pola Delnjeje Wólschiny ſ 8 hektarami 15 arami dobrych polow a łukow se ßwobodneje ruki pschedacź. Kupzy ßami chzyli ßo na wobßedźerja tam wobroczicź.

W Komorowje pola Rakez je **kněža** čišło 41 se ßadowej a ßolotowej sahrodu a se 7 kórzami pola hnydom na pschedań.

Rjana **ßuproschna ranza** je na pschedań pola

Forkera w Rakezach.

Dobre běrny k palenju kupuje **kuježi dwór** w **Delnjej Kinje.**

Snaty najlěpschi

Kolmas

porucza

Hermann Lehmann, mydlař na hornczerskej a žitnej haßy.

Schwablowu kißalinu

k ratarskej potrjebje porucza po tunich płaczišnach

Otto Engert.

Rožowany stwjelzowy abo njetrjeny len, kaž tež **wutrjeny len** kupuje kóždu dźělbu po najwyschschich płaczišnach

mechaniska dźělopschadownja w Hajnizach.

Strowe kruschwinowe drjewo, niz mjenje 6 zolow tolste, **toho runja strowe po móžnosćzi bjeshałosate wólschowe drjewo,** niz mjenje 12 zolow tolste, kupnje po najwyschschich płaczišnach

mech. dźělopschadownja w Hajnizach.

Drjewowa awkzija.

Pónd̆zelu 22. februara ma ßo na knježim dworje w Ssmochczizach něhdźe 50 mtr. wischnjoweho a lipoweho drjewjanzoweho drjewa, něhdźe 35 hromadow pjeńkow, " 40 " walczinu na pschebadźowanje pschedawacź.

Sapoczatk dopołdnja w 9 hodźinach pschi pucźu do cźěschkow.

Drjewowa awkzija.

Ssrjedu 24. februara ma ßo na **Wutołczanskim** revěrje 82 dołhich hromadow lisczoweho drjewa, po pokojzy brěsoweho a duboweho, wot 9 hodźin na pschebadźowanje pschedawacź.

Drjewowa awkzija.

W knježich **Wyßoczanskich** a **Schczeńczanskich** hajnistich revěrach, Rakeczanskemu knjejstwu ßkuschazych, ma ßo ſ wuležowanjow

ßrjedu 24. februara t. l.

185 khójnowych dołhich hromadow, też płotowe žerdźe a schtomowe koliki wopschijaze, na pschebadźowanje pschedawacź.

Sapoczatk dopołdnja w 9 hodźinach na Wyßoczanskim revěrje pschi Rakeczansko-Hermanczanskim pucźu, popołdnju wot 1 hodźiny na Schczeńczanskim revěrje pschi duban-horje a Nowakez kusy.

W Rakezach, 15. februara 1886.

R. Pelz, wyschschi hajnik.

Drjewowa awkzija.

W Dubjanskim revěrje

ma ßo **schtwórtk 25. februara t. l.** dopołdnja ½10 hodźin něhdźe **50 stotnjow bresowych a dubowych walczkow** a dźělba ßylneho wólschoweho wužitkoweho kruchateho drjewa a někotre rm. kuleczkow a schczěpow pschi Wólschinskej zyhelniczi ſa hotowe pjenjesy na pschebadźowanje pschedawacź.

Twarski kruchaty kalk

rjanu, nowopalenu tworu,

porucza po najtunischich płaczišnach

C. Thiermann.

K kschczišnam, kwaßam a druhim ßwjedźenjam, woßebje hosczenzarjam ßwoje **jednore a dwójne palenzy,** toho runja wubjernje dobre **likéry** po jara tunich płaczišnach poruczamoj.

Ginzel & Ritscher,

destilazija na wulkej bratrowskej haßy 6.

Hěblowane schpundowanja

zyle ßuche, 24 a 30 mm. ßylne, pschedawa tunjo

Tr. Holbjan w Budyschinje pschi dwórnischczu.

Jerje, wulke tucżne ryby, po 5—6 np.,
ßuschene jerje wschědnje cźerstwe,
ßłódki zokorowy syrop punt po 18 a 20 np.,
zokor punt po 30—40 np.,
rajß, rjany wulkosornaty, punt po 13, 14, 15 a 18 np., pschi wotewsaczu wjazy puntow tuńscho,
turkowske ßłowki a **amerikanske jabłukowe srěski** tunjo,
zigary, w dobrych družinach, 100 schtuk po mk. 1.80, 2.00, 2.25, 2.50, 2.80, 3.00, 3.50, 3.75, 4.00 hacž k najlěpschim,
pschenicżnu schterku punt po 22 np., **rajßowu schterku** punt po 28, 32, 36 np.,
běrnjazu muku punt po 13 np.,
soda punt po 5 np., 10 puntow po 45 np.,
mydło w wschelakich družinach porucza tunjo

Carl Noack na žitnej haßy.

Mydlarńja H. Lehmanna

w Budyschinje

na hornczerskej haßy čišło 3 a na žitnej haßy čišło 3

porucza ßlědowaze wudźělki po poniżenych płaczišnach w snatych dobrych družinach:

jadriwe mydło I (kalijowe mydło)	**punt po**	**50 np.,**
jadriwe mydło II	" "	40 "
žiwizojte jadromydło	" "	40 "
Eschwegske mydło	" "	36 "
cźischcźaze mydło	" "	30 "
jendźelske běłaze (błejchowaze) mydło	" "	20 "
masne mydło	**punt po**	25, 28 a 30 "
kryst. soda	**punt po**	5 "

(pschi wotewsaczu 5 puntow po płaczišnach poniża)

rajßowu a pschenicżnu schterku,
petrolej a ripikojty wolij po najtunischich płaczišnach.

K konfirmaziji a njewjeszczinskej drascze.

Czorny kascheměr wubjernje czorny, stary łóhcź po 65 np.,
" " czejka twora łóhcź po 150 np.,
czornu židu, rips derje ßo noschazy, łóhcź 1 mk. 75 np., 2 mk. 50 np.,
pißane drastne tkaniny łóhcź po 25 a 35 np.,
" " " dwójzy schěroke łóhcź po 50 np.

Dale poruczam do hospodarstwa:
poßleschezowe tkaniny dobre czerwjene łóhcź po 23, 28 a 33 np.,
wupjerki, pjera njepschepuschczate, hładke a ßmuzkate łóhcź po 28 a 50 np.,
łozowe płachty bjes schowa łóhcź po 50 hacz 90 np.,
płat k koschlam łóhcź po 25 hacz 50 np.,
shirting łóhcź po 16 np. hacz k najlěpschemu,
žerdzowy płat łóhcź po 23 hacz 40 np.,
běle a pißane gardiny łóhcź po 17 np.,
trjenja łóhcź po 16 np., **blidowe ruby** wot 1 mk. 30 np.,
wulke saczne rubischka po 20 np., duzent po 2 mk. 25 np.,
jakety sa konfirmandki w wulkim wubjerku.

Schwalcze a saßopschedawarjo woßebite płaczisny.

Jenoz twory najlěpschich druzinow, schpatna twora ßo saßadnje wote mnje njepschedawa.

H. Beermann
na mjaßowym torhoschczu njedaloko Pětrowskeje zyrkwje.

Saczne czaßniki, regulatory a **scžěnske czaßniki**
w wulkim wubjerku po tunich płaczisnach porucza

Jan Gáth
1 na hospitalskej haßy 1.

Parna fabrika
schokolady, zokrowych tworow a mjedowych tykanzow

Rudolfa Katteina,
prjedy **Tranzschela a Katteina,**
w Budyschinje
na hospitalskej haßy 7 a rózowej haßy 10
porucza
ßwoje cziste a dobre fabrikaty po jara tunich płaczisnach.

Katteinowy Budyschski konfekt: 1/4 punta po 15 np.

Khofej

Na wulkej bratrowskej haßy 6.

w derje ßkodzazych druzinach punt po 70, 80, 90 hacz 150 np., pschi wotewsaczu 5 puntow tuńscho,
drobny a **zyły zokor** na najtuńscho,
rajß po 13 np.,
krupy po 15 np.,
jahły, hejduschku, bělenu a njebělenu,
hróch, ßo lohzy warjazy,
nowe ßoki a najlěpsche
nudle k łamanju
po mózno tunich płaczisnach porucžataj

Ginzel & Ritscher
na wulkej bratrowskej haßy 6.

Polnojerje

tucžne wulke ryby
po 3 np. porucžataj

Ginzel & Ritscher
na wulkej bratrowskej haßy 6.

So bychmoj naschim wjeßnym wotebjerarjam stajnje czerstwy paleny

khofej

poskiczecz móhkoj, palimoj jón wot nětka kózdu ßrjedu a ßobotu rano a poruczamoj sa wubjernje ßkodzaze druziny punt po 100, 120 a 140 np.

Ginzel & Ritscher
na wulkej bratrowskej haßy 6.

Ssuscheny polcz punt po 80 np.,
pschi wotewsaczu 5 puntow 75 np.,
ßadleschczo punt po 65 np.,
schkrjeny łój punt po 50 np.,
kołbaßowy tuk punt po 50 np.,
tucžnu běłu kołbaßu punt po 70 np.
porucza

Otto Pětschka
na ßerbskej haßy.

Khofej

paleny punt po 100—200 np.,
khěžorske měschenje pt. po 120 np.
porucza sa něschto wubjerne

Gustav Poser
na jerjowej haßy.

Jerje

jara wulke po 4 a 5 np.,
15 schtuk po 50 a 60 np.,
porucza sa jara płaczisny hódne

Gustav Poser.
na jerjowej haßy.

Khofej

w wulkim wubjerku
seleny punt po 70—160 np.
jenoz derje ßkodzaze druziny porucza

Gustav Poser
na jerjowej haßy.

Khofej

wot najtuńschich hacz do najlěpschich druzinow, jara derje ßkodzazy, porucza **Hermann Klemm**
na bohatej haßy.

Jerje

rjane tucžne ryby
po 3, 4 a 5 np.,
mandl po 40, 50 a 60 np.,
w zykych tunach tuńscho
porucza

Hermann Klemm
na bohatej haßy.

Nowe hollandske
jerje,

jara dobre, tucžne ryby,
polne mlócžnate abo jerkate,
3 schtuki jenoz po 10 np.,
mandel = = 50 =
kopa = = 190 =
porucza jako něschto jara tunje

Hermann Kunack
na bohatej haßy 8.

Khofej:

Santos
derje ßkodzazy
seleny punt po 65 np.,
paleny = = 80 =

Kampinas
wubjernje ßkodzazy
seleny punt po 70 np.,
paleny = = 90 =

Mexikanski
jara derje a ßylnje ßkodzazy
seleny punt po 80 np.,
paleny = = 100 =

Java a Ceylon
najlěpschi po ßkodze
seleny punt po 100 np.,
paleny = = 120 =

porucza

Hermann Kunack
w Budyschinje na bohatej haßy 8.

Wukasanje a pschewjesne pißma dawa
Albert Meisel w Budyschinje.

Turkowske ßlowki

najrjeńsche a najwjetsche, kotrež ßu dostacź, porucza hischcże tunjo

Moritz Mjerwa

na mjaßowym torhoschczu,
destillazija najlěpschich likěrow.

Kalijowe mydło, ßuche,
punt po 50 np.,
jadriwe mydło, ßuche,
punt po 40 np.,
lojowe mydło, ßuche,
punt po 36 np.,
pschenczne schterku,
punt po 22 np.,
kónzatu schterku, najlěpschu,
punt po 30 np.,
soda krystalisowany, najczischczischi,
punt po 5 np.,
běrnjazu muku,
punt po 13 np.,
běłazy soda H. Puyowy,
pakczik po 10 np.,
wubjerny ßrědk sa schaty a hospodarstwo,
zjiwizowe mydło, masne mydło
w wschelakich druzinach
pschedawa tunjo

H. Puy w Budyschinje,
mydlarnja.

Mariazellske zołdkowe krepki,

wubjernje skutkowazy ßrědk pschi wschěch żołdkowych khorosczach.

Njedosczehnjeny pschi bjesappetitnosczi, żołdkowej ßłaboszczi, hrosnje wonjazym dychu, kißałym horjesłorkanju, bubnjenju, kolizy, żołdkowym katarrhu, żahojtym palenju, tworjenju griesa, njeßmjernym tworjenju ßlinow, żołczelinje, grawowanju a wróczenju, hłowubolenju (jeli so se żołdka wukhadża), żołdkowych widlischczach, satykanosczi, nabubnjenju żołdka psches jědź abo picze, wakach, ßłosynych, jatrowych a hämorrhoidskich czerpjenjach. **Bleschka** s wopißanjom, kak ma ßo trjebacź, płaczi **70 np.** Składy we wschěch wjetschich haptykach.

Zentralne rosseßlanje psches haptykarja **Carl Brady w Kremsier w Awstriji na Morawje.**

W woprawdźitosczi dostacź w **Budyschinje:** w **měschczanskej** a **hrodowskej haptyzy;** w **Hirschfeldze:** pola haptykarja **C. E. Jägera;** w **Nakezach:** pola haptykarja **Gust. Katzscha.**

W **ratarskej schuli** w **Budyschinje,** każ tež w **ßadplahowazej a sahrodnej schuli,** ß njej sjenoczenej, ßo **póndżelu 3. meje t. l.** nowa schulska wuczba sapoczinje.

Dalsche wukasy dawa direktar **Brugger.**

Pjerinu plahowaze towarstwo sa Schěrachow a wokolnoscź

ßwoju 3. wulku **wustajeńzu** wot 21. februara hacź do 1. měrza w hosczenzu **„k hajnkowni"** w **Budestezach** wotdźerżi.

K prawje bohatemu wopytej pscheproschuje

towarstwo.

O. John,

agenturstwo a komißionstwo w Nakezach
(wot 1869)

porucza ßo jako ßrědnik pschi **kupowanju** a **pschedawanju lezomnosczow,** pschi **wupożczowanju** a **wobstaranju kapitalijow** na **dobre hypotheki,** pschi **taxaziji** a **pscheßadźowanju lezomnosczow, wotdźerżenju awkzijow,** pschi **dawanju wukasow** a **nastajenju pißomnych dźełow** w należnosczach **gmejnskeho sarjadnistwa, wudźełanju** a **pruhowanju sliczbowanjow** kóżdeje druzjny, lubi sprawne poßkuzenje a mjelczenje.

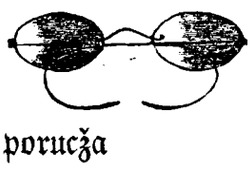
G. Vogt,

tapezěrar a wupyschowar

na Hoschiz haßy 27,

porucza ßwój skład jenoż derje dźełanych **sofow** wot najjednorischich hacź k najwoßebnischim po najtunischich płaczisnach.

Bryle

sa kóżde wóczko

porucza

Jan Gäth
1 na hospitalskej haßy 1.

Hartensteinske krepki sa skót, originalnu bleschu po 1 mk. 10 np., **Kloßowy mlokowy a wuzitkowy pólver, butrowy pólver, restituziouski fluid, wobżerny pólver sa ßwinje, pile sa pßy** porucza

měschczanska haptyka w Budyschinje
na hkownym torhoschczu 6.

Woprawdźity probstajski ßymjentny wowß każ tež **woprawdźity probstajski ßymjentny jeczmjeń** (schottlandskeho ßywa) je doschoł a poruczam jón jako wubjerny a płaczisny hódny.

E. Schmeiß w Budestezach.

Schtóż ßo nahlenzy boji

abo kotrehoż je wona hižo podeschła, abo schtóż na wjercżenje, skhromjenje, bjesparnosczź, khore nervy czerpi, njech ßebi knižku „Wo wobróczu a wotstronjenju nahlenzy", 3. nakład, wot spißaczela, něhduscheho krajno-woborneho bataillonskeho lěkarja **R. Weißmanna** w Wilshofenje w Bajerskej, darmo a franko skaja.

Butra!

Měschanu butru,
lutowansku butru

w bowach a wuwaženy, najlěpsche druzjny, porucza wot czerstweje poßykki

Gustav Poser
na jerjowej haßy.

Wolij

ßo póndżelu 22. februara a ßlědowaze dny w Stycżinskim młynje bije. **Wawrik,** młynk.

Schulerjo dostanu strowu, pschecżelnu a tunju pensiju pola **Magd.** swudow. **Hoferoweje** na jerjowej haßy 17 po 1 skhodże.

---

3 kmane a ródne **dźełaczerske ßwójby** sa dobru msdu a wobydlenje pyta k 1. abo 15. haprleji knježi **dwór w Spitzcunnersdorfje** pola Leutersdorfa.

Młoda sprawna ßłużobna holza, kotraż ma luboscź k dźeczjom, ßo k 1. haprleji pyta. Hdże? je shonicź w wudawarni Serb. Nowin.

Wuczobnika

pyta **Alwin Kuntze,** schewski mischtr na wyßokej haßy 11.

Wuczobnika

pyta **Oswald Kschižan,** tyscherski mischtr w hosczenzu „k słotemu jehnjeczu" w Budyschinje.

Wuczobnik pytany.

Sa ßwoje kolonialtworowe, tobakowe, zigarowe, spirituosowe, drogowe a ßymjenjowe khlamy pytam k jutram pod dobrymi wumělenjenjemi wuczobnika.

A. Herzog w Draždżanach
na Lipsczanskej drósy 16 E.

Sa ßwoje kolonialtworowe a spirituosowe khlamy k jutram **wuczobnika** pytam.

Ernst Glien.

Tyscherskeho wuczobnika pyta k jutram **Hugo Helwig** w Budyschinje na garbarskej haßy 18.

Wuczobnika

sa ßwoje **drogowe** a **kolonialtworowe khlamy** pytataj

bratraj Měrschej
pschi żitnych wikach.

K 1. haprleji pytamoj sa ßwoje medizinalne, drogowe a barbotworowe khlamy mkodeho człowjeka, ßerbskeje rěcze mózneho, sa **wuczobnika.**

Strauch & Kolde,
3 na kamjeńtnej haßy 3,
drogownja k słotemu worku.

Wuczobnik pytany.

Sa ßwoje kolonialtworowe a destillazijske khlamy derje poruczeneho wuczobnika pytam.

Hermann Lemke
na mjaßowym torhoschczu 8.

Wuczobnika

pyta k jutram
schewski mischtr **Jukius Kuntze**
na ßerbskej haßy czißko 6
w Budyschinje.

Wuczobnika, kotryż chze krawstwo nawuknucź, pyta k jutram

A. Měto, krawski mischtr
w Ketlizach.

Jara ßo dźiwamy, kak w něktorych wßach ßyroty a wudowy se wschěm gwaltom podczischczuja. My w naschich wßach pak naschim wudowam a ßyrotam pomhamy.

Njedaloko města.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjcm do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 9. **Sobotu 27. februara 1886.** **Lětnik 45.**

Swětne podawki.

Němske khěžorstwo. Kschesćijanska wěra je najžylnischa twjerdzišna pschećiwo sozialdemokratiskim wucžbam. Toho dla žu sozialdemokratoju jeje najhórschi pschećiwnizy a, hdyž žo pschezo hodźi, woni móz a nahladnosćz zyrkwje žłabicź a ponižicź pytaju. W najhrosnischim žwětle žo njepschećelnosćz sozialdemokratow pschećiwo zyrkwi w druhej komorje sakskeho žejma pschi jednanju wo žadanych pjenjesach sa kultušowe ministerstwo pokasowasche. Kóždy wěrjazy kschesćijan dyrbi žo na najhłubscho roshoricź pschi njehańbicźiwych rěčzach, s kotrymiž sozialdemokratoju kschesćijansku wěru hanjachu a wušměschowachu. S mjersanjom sozialdemokratoju widźa, so žo kschesćijanske sačzućze a smyšlenje w poślednischim čzašu bjes ludom sašo žylni. Evangelijon też w naschich dnjach žwoju staru móz wopokasuje, a podarmo žo sozialdemokratoju prózuja, ludej jeho najdrózšche a najwoželebnische kubko rubicź. Rěčzniny s konservativneje strony sozialdemokratam nusne wotmolwjenje winojcźi njewostachu a jich njehorne nadpady na kschesćijanstwo s rasnosczu wotpokasachu. Ssejmowa wjetschina skónčznje wschě pjenjesy sa schule a zyrkwje napschećiwo sozialdemokratiskim hłoßam pschiswoli. — K kupjenju Gaschwitz-Meuselwitzskeje želesnizy je žejm 5,176,000 mk. pschiswolił. Jeli so pak žo hač k 1. junijej kup njedozpi, žmě knježerstwo nowu želesnizu wot Meuselwitz do Kieritzsch twaricź a k tomu 2,100,000 mk. pschetrjebacź. — Prěnja komora je póndźelu do sakońskeho namjeta, wot druheje komory hižo pschijateho, swolika, so žo wot 1. haprleje t. l. schtempl na liscźiny a kwitonki a wotstupjenja sběhnje. — W trónskej rěczi hižo pschipowjedźeny sakoń wo sarunanju, kotrez maju ratarjo dostacź, hdyž jim skót psches žkósniwosćz panje, je žo wot druheje komory jenohłósnje pschijał.

— W pruskim žejmje 22. februara wo namjecźe, němske kolonije w Pólskej nastupazym, sa kotrez knježerstwo 100 milijonow žada, jednachu. Po wótrych debatach, w kotrychž žwobodnosmyšleni a zentrum na stronje Polakow stejachu, žo namjet komišiji pschepoda.

— Twar kanala, połnózne a baltiske morjo sjenocźazeho, je žo wot khěžorstwoweho žejma pschiswolił. Tutón kanal žo mjenje dla wikowanja hač dla schkitowanja němskeho mórskeho brjoha psched njepschećelskimi kódźemi twari. Hdyž budźe wón hotowy, budźe žo němske kódźstwo, w baltiskim a połnóznym morju pschebywaze, s lohkosczu a rucźe sjenocźicź móz.

Awstrija. Khěžorstwowemu žejmej je knježerstwo nowy sakoń wo krajnej hotowosczi (landsturm) pschedpołożiło. Po nim kóždy muž, kotryž je k noschenju brónje kmany, wot 19. hač do 42. lěta k krajnej hotowosczi pschiščłuscha. Dale žo pod krajnu hotowosćz czi, kotsiž žu w wójsku žkužili, hač do 60. lěta podstaja. Najwažnische postajenje sakonja wo krajnej hotowosczi je, so žmě žo prěnje wotdźělenje krajneje hotowosćze w nusy też s wonka kraja k wudospołnjenju wójska trjebacź. W wukraju wotmyšlena reforma awstriskeho wójska najlěpschi sačzischcź njeczini. Wožebje je Ruska psches njón njesměrjena. Krajna hotowosćz, kajkuž chze ju awstriske knježerstwo pschewjesćz, žo sa straschnischu sa měr wobhladuje, hač kajkažkuli mobilisazija, dokelž móže žo s njej aktivne wójsko rucźe poščylnicź.

— W Schtyrskej brónjeńni je tamnischi generalny direktor Werndl tšělbu sestajak, kotraž wscho, schtož je žo hač dotal wunamakało, pschetrjechi. S njeje žo, kaž praja, s lohkosczu schtyrzeczi krócź sa minutu wutšělicź hodźi. Tšělbiny mechanismus je tak prosty, so nowa tšělba wjele dróžscha hač stara njeje. Tejele prostosćze dla je też tšělba wjele lózscha a žo mjenje cźežko trjebacź hodźi, hač wschě druhe repetěrowanske tšělby.

Jendźelska. W Jendźelskej, kotraž je jenicźka bjese wschěmi zivilisirowanymi europiskimi krajami wot sozialdemokratiskich njeměrow pschepuschcźena wostała, žo nětko też sozialistiske hibanje s mozu rosléha. Sańdźenu njedźelu žu sozialdemokratiszy schcźuwarjo sašo ludowu shromadźisnu powołali, na kotrejž s nowa powalenje nětczischeho porjada prědowachu. Polizistojo tón krócź sozialdemokratiskim wjednikam, kotsiž s wosow, s cźerwjenymi khorhojemi wupowschanymi, rěczachu, schcźuwanske rěcze sakasachu. Prak, s kotrehož s wjetscha poßkuchařstwo wobstejesche, na to w haßach, psches kotrez cźehnjesche, wokna rosbi a spyta žo do domow, wot ministrow wobydlenych, nutskamacź. Polizistojo běchu tón ras na mózne njeměry lépje pschihotowani, hač psched dwěmaj njedźelomaj, duž žo jim poradźi njeměrnikow bórsy rosehnacź.

Rußowska. Po Petersburgskich powjescźach žu cźornohórskeho wjerńcha Nikitu njedawno woßebje pjenježne należnosćze do Ruskeje wjedle. Wjerch Nikita, kotryž chze žwoje wójsko po nowym waschnju srjadowacź, je pjecźa w Petersburgu toho dla požcźonku scźinił, sa kotruž ruski khěžor rukuje. Dale je žebi wjerch wot zarja wuproßył, so by ruskich offizěrow k wuwucźenju jeho wójska na Cźornu Horu póßkał. W nastupanju politiskich wobstejnosczow na Balkanje žu žo bjes wjerchom Nikitu a ruskim knježerstwom wažne rosmołwy měle a je žo bjes woběmaj dospołna psches jenosćz dozpiła.

Balkan. Wójnuhrožaze cźorne mroki, kotrez hischcźe tydźenja nad Balkanom stejachu, žu žo w běhu sańdźeneho tydźenja pomału roscźahnuke. Sultan je swólniwy te punkty s bołharsko-turkowskeho wujednanja wumasnucź, kotrez žo Ruskej njespodobaju. S tym je žo prěnja krocźel k postajenju měra na Balkanje scźiniła. Sserbija a Grichiska žebi nětko, hdyž se žaneje strony pomoz wotcźakacź njemóżetej, njebudźetej swažicź, Turzy wójnu pschipowjedźicź. Widźo, so žo Turka pschecźiwo ruskim žadanjam dale njesepjera, a so žo po tajkim nowe schmatanzy na Balkanje wotcźakowacź njemóża, je kral Milan žerbskemu sastupjerjej w Bukarescźe, hdyž wo měr jednaju, poručził, na pospěschenje wobsamknjenja měra dźěłacź.

Afrika. W narańschej Afriziy žu jendźelskeho biskopa Hanningtona a 14 mišionarow skónzowali. Hannington bě se žwojim pschewodom do kraja krala Ugandy postupił, hdyž jeho pschecźelnje witachu a jemu dowolichu, tsi mišionstwa sakožicź. Kral Uganda je biskopej psched žwojimi hłownikami wulke žkonowe koleso darił, schtož mějesche wosnamjenicź, so žo jemu a jeho pschiwišej žaneje tschiwdy stacź njeßmě. Poßledni cźaš pak žo na dobo kralowe pschecźelne smyšlenje pschemeni. W jeho kraju běchu jětra wudyriłe, kotrez wjele woporow bjes jeho ludom žadachu. Khori, wot symizy pschimnjeni, kaž wrótni wokoło cźerjachu a žo do wody cźišnuchu. Napohlad

cźerpjazych cźornych, ſ cźerwjenymi jětrami poßytych, bě žadkawy; wot boloſcźe cźwilowani ßebi khori ſ nohcźemi kožu ſe žiwota drějachu. Kral, kotryž ßebi myßleſche, a ſchtož ßnadź je też móžno, ſo je Hanningtonowy pſchewod khoroſcź do kraja pſchinjeßł, da Hanningtona k ßebi pſchińcź a jeho wo ßrědk pſche hroſnu khoroſcź proſcheſche, kotruž hacź dotal w jeho kraju ſnali njejßu. Hannington lěkarjow k khorym póßła, tola dokelž tych tołmačerjo pſchewodźicź nochzychu, ßo woni ſaßo wrócźichu. — Kak je ßo ſe ſkónzowanjom mißionarow měło a ſchto je prěnja wina k tomu była, hiſchcźe ſnate njeje.

— Němſke narańſcho-afriſke towarſtwo je ſ wjerchami Somalikraja ſwjaſk ſcźiniło, po kotrymž jemu ßwobodne wikowanje, prawo na wuwuživanje podkopkow, ležomnoſcźow, kotrež hiſchcźe wobßadźene njejßu, lěßow, rěkow atd. pſchiſteji. Towarſtwo ßmě ßwoje ßamßne wójſko dźeržecź, twjerdźiſny twaricź, zła bracź, wono ma ſ jenym ßkowom te ßamßne prawa, kaž tamniſchi wjerchojo. W Somalikraju je klima ſa běłych wjele pſchihodniſchi hacź w nawjecźornych afriſkich ſtronach, hdźež je ſymiza ſa europiſkich koloniſtow ſtraſchna.

Wulke myſche ſpadowazu łódź wopuſchcźa.

„Leżachmy", tak ſtary morjak powjedaſche, kotryž bě wſchě morja pſchejěſdźił, „w Liverpoolſkim pſchiſtawje. Ssobupſchiwjeſene twory běchmy wotbyli a ſa to ßół ſa naſch domowinſki Danzigſki pſchiſtaw doſtali. Běſche kónz novembra a ſajutſiſchom dyrbjachmy wotjěcź. Zyłe mužſtwo bě mſdu do prědka doſtało a na kraj poſtupiło, ſo by ßo hiſchcźe ras ſawjeßeliło; jenož kapitan, ſtary łódźiny cźěßła a ja ßam, jako wjeßłak, na łódźi woſtachmy. Naſcha łódź bě ſtary veteran na morju a bě ßnadź ſchtyrzecźi lět hižo ßłužiła. Tola hdyž pſchi pſchinoſchenju noweje twory kapitanej ſpomnich, ſo je ßół ſtraſchna twora, hdyž łódź pſchi cźežkim wjedrje wodu cźehnje, wotmolwi mi wón dowěrliwje: »Woſtaj jenož, Jano, wěz hižo pónđźe!« Naſchi matroſojo běchu też njerad woſtali, hakle po dołhim pſchirěcźowanju bě ßo nam radźiło, jich bojoſcź a ſtrach ſtužicź. Duž drje mějeſche kapitan prawje, hdyž wjecźor praji: »Jano, boju ßo, ſo nam hiſchcźe ludźo cźeknu!«

Wo ßrjedź nozy mje na dobo ſe ſpanja tſchaßechu a na moje ſaſparne praſchenje, ſchto je ßo ſtało, mi ſtary cźěßła wotmolwi: »Wjeßłako, wulke myſche ſ łódźe du!«

Kaž tſělený ſ wißateho łoža ſkocźich; pſchi tejle powjeſcźi ßo ßmjercź naſtrózich; pſchetož běch runje tajki wěrka, kaž druſy morjazy. Běžach na łódźinu łubju, a tu mojej wocźi ſpodźiwne podeńđźenje wuhladaſchtej. Měßacźk jaßnje ßwěcźeſche, tak ſo mójach ſchěrych hewak njewitanych hoſcźi derje wobkedźbowacź, kak wone ſe wſchěch łódźinych kutow ßo mjerwjo po tramach, kotrež běchmy ſ łódźe k brjohej pokožili, marſchěrowachu. Njebych wěrił, ſo naſcha łódź tajku hromadu wulkich myſchi hoſpoduje, tola tak wobcźežne a grawocźiwe kaž też hewak ßu, bych wjeßeły był, hdy bychu na łódźi woſtałe. Tola najhórſche bě, ſo běchu ßo hižo nękotſi ſ naſchich matroſow wrócźili, kotſiž wucźehnjenju wulkich myſchi pſchihladowachu. S jich wobliczow bě widźecź, kajki porażazy ſacźiſchcź tutón napohlad na nich cźinjeſche. Schto dyrbju dale prajicź, hiſchcźe tu ßamu nóz naſche zyłe mužſtwo cźeknu ſ wuwſacźom cźěßle, a dyrbju ßo wuſnacź, ſo też mje ſ mozu prjecź cźehnjeſche. Tola njemóžach ßwojeho kapitana w nuſy wopuſchcźicź a toho dla woſtach. Někotre dny poſdźiſcho, hdyž bě kapitan nowych ludźi najał, na morjo wotjědźechmy. Moja wutroba bě ſ cźežkej tužnoſcźu napjelnjena a naſche nowe mužſtwo mje też njeſměrowa. Běchu to ſatraſchni dźiwuchojo, kotſiž ßebi ſwěrichu, na łódź hicź, kotruž běchu wulke myſche wopuſchcźiłe. Tola bórſy ßo moje cźorne myßle wujaßnichu, ſdaſche ßo mi ſkoro, kaž ſo tón ras ſłe ſnamjo njepſchitrjechi. Njedźiwajo póſdneho cźaßa mějachmy najrjeńſche wjedro, ſ dobrym wětſikom iriſke morjo a kanal pſchejěwſchi bórſy na połnóznym morju płuwachmy. Sapoczach ßwoju pſchiwěru wußměchowacź a hdyž łódź měrne hładke połnózne morjo pſcherěſowaſche, a ßo kapitan ßmějo ſe ßkowami ke mni wobrocźi: »Hlaj, Jano, wěz dźe«, jemu ſ połnej wutrobu pſchihłoßowach.

Tak běchmy Skagerſki Rak a Kattegatt pſchejěli a do Oere-Sunda pſchijědźechmy. Płuwachmy njedaloko kraja, a ja běch runje w kajucźe, hdyž ßo na dobo łódź tak ßylnje ſatſchaßnu, ſo po dołhoſcźi k ſemi padźech. W bliżſchim wokomiku na łubju khwatach, běch pſcheßwědcźeny, ſo na dnje morja ßedźachmy. Tola to na wulke ſbože ſtraſchne njebě; pſchetož wjedro bě rjane a běchmy jenož tſi hodźiny daloko wot brjoha, duž ßo njetrjebachmy traſchicź. Hdyž ßo nětſik ſběhnu, ßo ßnadź ſaßo wottoržechmy. Tola ſ tejle nadźiju ßo dołho troſchtowacź njemóžachmy. Wjedro, hacź dotal jaßne a měrne, ßo na dobo pſchemění a lědma ſa poł hodźiny bě morjo do tołſteje mhły ſawalene, a ßo ſ běłym jehcźom, ſe ſnamjenjom bliſkeho wichora, pokrywaſche. Dołho njetrajeſche, a wětr hwiſdaſche a wujeſche pſches płachty a ſcźežory a žołmy pſchecźiwo łódźi praſkachu. Pſchi tajkim wichorje dołho na dnje ßedźecź njemóžachmy, jeli ſo ßo łódź roſkłamacź njedyrbjeſche. Cźěßła, kotrehož běch dele do łódźe póßłał, mi powjeſcź pſchinjeße, ſo hižo na dnje woda połtſecźa łóhcźa wyßoka ſteji, też ßo pocźa łódź na bok lehnucź. Nětko dołhi cźołm do wody puſchcźichu a mužſtwo chżyſche hižo w nim wotjěcź, tola kapitan jich proſcheſche, ſo bychu hiſchcźe woſtali, dokelž dźě móžeſche ßo hiſchcźe łódź wote dna puſchcźicź. Tak ßo poł hodźiny minu a cźěßlu ſaßo dele póßłachmy. Hdyž tón pſchipowjedźi, ſo ſchtyri łóhcźe wody na łódźinym dnu ſteji, njeßmědźachmy ßo dlěje komdźicź. Sacźežechmy ſa powjas, ſa kotrymž pjecźa cźołm wißaſche, wón ßo jara lohko ſacźeże — pſchetož cźołm bě ßo wottorhnuł. Strach ßo na wſchěch wobliczach pokaſowaſche, nětko běſche khabłata łódź poßlednje měſtacźko, kotrež naß wot ßmjercźe dźělеſche, a kak bórſy mózeſche ßo ſtary twar rosraſycź. Naſche mužſtwo bě, kaž hižo prajach, jara dźiwje; lědma ſo bě ßo powjeſcź wo hrožazej ßmjercźi rosnjeßła, khwatachu někotſi do łódźe dele, ſo bychu rumowe picźele natocźili a ßo wopili. Bliſkej ßmjercźi tola wjazy cźeknucź njemóžachmy! Ja pak pſchi wulkim ſcźežorje ſtejach, ßłyſchach howrjenje wichora, mózne praſkanje žołmow, kotrež łódź tſchaßechu .... wulke myſche běchu łódź wopuſchcźiłe! Tola ſchto to je? Njeſběha ßo łódź? A nětko, wětr je mhłu roſehnał!

Hura! Łódź je ßo wote dna puſchcźiła a dale jědźe! A nětko wſchitzy k plumpam! — So ßym do Danziga dojěł, ſa to moja woßoba ßwědcźi. Dwě njedźeli drje ßo hiſchcźe na baltiſkim morju bědźichmy, woda drje ſchtyri łóhcźe wyßoka w łódźi ſtejeſche, ſcźežory a płachty běchu ſ lodom pocźehnjene, a žaneho ſpanja pſches naſchej wocźi njepſchińđźe. Tola wſchě pſchecźiwnoſcźe pſchewinuchmy. My, kotſiž běchmy po ſdacźu hižo ſhubjeni, ſkónczнje ſbožownje domowinſki pſchiſtaw doſcźežechmy. Wulke myſche — tola njeběchu prawo měłe."

Pſchiſpomnjenje. Pokracźowanje ſapocźaneho powjedancźka „Bratr ſ měſta a bratr ſe wſy" ßo ſa tydźeń poda.

Ze Serbow.

S Budyſchina. Boże dźěcźo je ßo ſe ſakomdźenjom pſchibliżiło, njeje pak hacź k nam do měſta dójſchło, a my dyrbimy próſni pſchihladowacź, hdyž je w Biſkopſkej ſtronje wobradźało. Něhduſcha wobßedźerka Semicźanſkeho namjerneho ßudniſtwa, knjeni Połlankowa (Pohlankowa), kiž bě poßlednje lěta w Draždźanach žiwa, je ßwoje zyłe ſamoženje Semicźanſkemu gmejnſkemu prjódkſtejerjej a jeho ßotſje wotkaſała, ſchtož bu tam wóndano wot wyſchnoſcźe woſjewjene. Kóžda wjeß Ssmilnjanſkeje woßady je też něſchto wuſtajene doſtała: hromadźe 25,000 hriwnow na 4 wšy. Měſtu Draždźanam je knjeni Połlankowa 30,000 hriwnow wotkaſała. Też na mótkow a mótki njeje ſapomniła, ale je kóžde ſ bohatym darom ſwjeßeliła. Hižo pak też ſa ßwoje žiwjenje ſtaj Połlankez mandźelſkaj darniwaj byłoj; wo tym ßwědcźitaj najjaßniſcho dwaj w prjedawſchich cźaßach ſałożenaj wuſtawaj: ſ jeneho ßo khudym Semicźanſkim a Ssmilnjanſkim dźěcźom kóžde hody wobradźa, ſ druheho pak ßo kóžde lěto khudej Semicźanſkej njewjeſcźe wuhotowanje doſtanje. — Pſchi tajkich rjanych powjeſcźach mi tole do myßli pſchińđźe. My mamy wjazore dobre towarſtwa, kiž dyrbja zyłemu Sſerbowſtwu wužitne bycź; kak rjenje by było, hdy by ßo žanemu tajkemu towarſtwu wot ſamožitych ludźi na hody abo bjeſ hodow bohate wobradźenje doſtało. Kóždy wě, kajke zohnowanje ßu Budarjowe pjenjeſy. Prawiſnik Budař, něhdźe pſched 100 lětomi knjes nad Hornjej Hórku, je ßwoje zyłe wulke ſamoženje Sſerbam wotkaſał. Budař bě ſakſonſki Sſerb lutherſkeho wěruwuſnacźa; wot jeho dobrocźelſkeho wotkaſanja pak wužiwaju niz jeno khudźi evangelſzy Sſerbjo, ale też khudźi katholſzy Sſerbjo, a niz jeno ſakſonſzy Sſerbjo, ale też bramborſzy Sſerbjo, tak ßo Budarjowa dobrocźiwoſcź na wſchitkich łužiſkich Sſerbow wupſchěſcźera. Njemóhło ßnadź ßo ſa naſch cźaß podobne wotkaſanje ſtacź, a to tajke, kiž by na duchowne derjehicźe zyłeho Sſerbowſtwa wotmyßlene było? Też pola naß ßu ſamóžicźi ludźo, kiž žanych dźěcźi a žanych bliżſchich pſchecźelow nimaju, a też tajzy, kotrychž njeby cźiłko, hdy bychu też žanemu ßerbſkemu towarſtwu něſchto wotſtupili. Jena tajka wužitna naprawa je towarſtwo ſa podpjeranje khudych ſtudowazych Sſerbow. Jedyn druhi tajki wuſtaw, kiž ſa duchowne derjehicźe wſchitkich Sſerbow ſkutkuje, je towarſtwo Macźizy Sſerbſkeje, kotrež pěkne ßerbſke knižki wudawa, a kotrehož ſaſtupnikaj ſtaj knjeſaj fararjej Hórnik a Kalich w Budyſchinje; towarſtwo je hižo februara a haprleje 1847 wot ſakſonſkeho a wot bramborſkeho knjeżerſtwa pſchipóſnate. Kak dha by było, hdy by jedyn abo druhi wot tych, kiž maju něſchto

wotkasacź abo kiž móža hewak něschto prjecź dacź, něschto sa lěpsche žerbskeho luda cźinik? Schtóž je na to swólny, abo schtóž chzyk s najmjeńscha něschto wjazy wo tej wězy nashonicź, tón porycź doma s knjesom fararjom abo s knjesom wucźerjom, a potom žo wscho dalsche namaka. Daj Bóh žoże!

— Nasch Budyschin hospoduje žadneho hosća, mkodźenza s pokodnischeje Ameriki, rodźeneho s města Valparaiso w Chiliskej krajinje, kotraž ma w tamnych pokodnischich stronach najwjazy kultury. Młody Chilena, kiž Manterola rěka, je žo na 3 lěta pola naž sažydlik, so by tudy na katholskim seminaru wucźerstwo studowak, a so by potom doma se žwojim nanom, kotryž je tam dohladowak wucźernjow, wucźernje po naschim waschnju naprawik a liczbu žamžnych pschisporik. Wěra Chilenow je katholska, jich rycź je schpanska; jich prjedownizy žu se Schpaniskeje do Ameriki cźahnyli, hdyž bě nimale psched 400 lětami Kolumbus pucź tam wotewrik.

— Cźaž, w kotrymž maja žo cźerwje a hužanzy se schtomow wotstronicź, je žo pschibližik. Schtóž žo kombźi, schtomy a kerki žwojich ležomnoscźow wot hužańcźischcźow wurjedźicź a s tym žužodej schkodu cźini, móže žo po sakonju se 60 mk. abo arrestom hacź na dwě njedźeli khostacź.

— W Shorjelzu je žo 17. februara shromadźisna něhdźe 100 ratarskich najenkow wotbywała, na kotrejž je žo wot tutych towarstwo sakožiko. Wono ma k tomu žkužicź, so by žo najenkam s hubjenych wobstejnoscźow pomhako, do kotrychž žu w poslednich lětach pschischli. Wožebje budźe žo sa to skutkowacź, so by žo sa nětcźischi cźaž poměrnje pschewyžoki pacht ponižik.

S Maleschez. W nastupanju dźěscźa, kotreż je psches spalenje žadkawu žmjercź pocźerpiko, ma žo rosprawa, tydźenja podata, na to waschnje porjedźicź, so tschělski wokoło khachli ležake njejžu. Najskerje je njesbožowne dźěcźo durcźka khachlizowych khachli wotewriko, pschi cźimž je jemu pkomjo na pscheczo pražko a jo sapaliko.

S Khróscźiz. Sandźenu žrjedu 24. februara běsche sa nasche spěwanske towarstwo „Jednotu"ważny dźeń seskhadźak, dźeń požwjeczenja noweje khorhoje, kotruž je, tak wjele hacź wěmy, klóschtr Marijneje Hwězdy towarstwu darik a kotruž žu klóschtrske knjeżny wuschiwake. Popołdnju po 3 hodźinach srjadowasche žo žwjedźeński cźah w Wjenkez hoscźenzu se sastupjerjow a wotpósłanzow wschelakich spscheczelenych towarstwow (Draždźanskeho Towarschistwa, Budyschskeje Bjeżady, Hodźijskeho spěwanskeho towarstwa a Kukowskeho kasina), někotrych druzkow, žobustawow „Jednoty" a druhich pschecźelow. Pod wjedźenjom Khróscźanskeho hudźbneho khora poda žo žwjedźeński cźah do zyrkwje, wot woždadnych nimale pschepjelnjeneje, hdźež k. farar Wornar khorhoj požwjeczi a tych, kotrychž ma wodźicź, napominasche, so bychu žo pschi jich spěwanju woždebje wot ducha žw. Zezilije wodźicź dali, kotraž je na jenym boku khorhowje jako hrajerka na pischczelach (byrglach) swobrasowana. Na druhim boku wuhladachmy na khorhoji w žerbskich barbach horjeka kacźanske napižmo:

„Cantate Domino canticum novum
Laetate nomen Domini in choro",

wo žrjedźa:

„Jednota w Khróscicach"

a delka:

„Bratřska lubosć, serbska wěra
Ze spěwa so mócnje čěra."

Po požwjeczenju debjesche žo khorhoj s darami: s tsjomi khorhojinymi žeklami — też w žerbskich barbach — wot Budyschskeje Bjeżady s wuschitym napižmom:

„Trać dyrbi Serbstwo, zawostać,
A jeho khorhoj zmahować!"

wot Rakecźanskeho žerbskeho towarstwa „Lipy" a wot Hodźijskeho spěwanskeho towarstwa — a s dwěmaj hosdźikomaj — wot Draždźanskeje „Jednoty" a „Towarschistwa". Hdyž bě žwjedźeński cźah po wžy se smahowatej khorhoju wokoło cźahak, woteda žo khorhoj w zyrkwi. — Wot $^1/_2$5 hodź. žem běsche w Wjenkez hoscźenzu konzert „Jednoty". Pschi žlědowazej shromadnej wjecźeri žkawjachu k. kubler a žejmski sapósłanz Kokla-Lišak nascheho lubeho krala Alberta, posdźischo hischcźe też dawarjow khorhoje a lubu Lužizu, k. Kubańk sastupjenje towarstwa, k. kantor Hila hoscźi a wunjeże ironisku žkawu tym druzkam, kotreż, runjeż so běchu prjedy pschilubike, tola pschischli njeběchu, k. wucźeŕ Sommer s Budyschina Khróscźansku „Jednotu" jako towarstwo bědźerjow, kiž maju se žerbskim spěwom sakitowacź žerbsku rěcź a žerbsku narodnoscź, so móhło do wschěch cźažow po Lužizomaj klinczecź: „Tracź dyrbi Sserbstwo, sawostacź, a žerbska khorhoj smahowacź!" Hdyž běschtaj žo hischcźe listaj k. hamtskeho žudnika Leidlera a k. studenty Wjeżele s Prahi, s kotrejuž narodny duch wějesche, cźitakoj, skónczi žo wjecźeŕ, a žlědowaze reje stowarschichu wjeżelych hacź do ranja.

S Hórkow pola Khróscźicź. W jenej tudomnej skale žo sandźenu póndźelu wós, do kotrehož běschtej konjej sapschehnjenej, swróczi a do skakoweje hłubiny, konjej žobu shrabnuwschi, dele wrjeżnu. Lód, s kotrymž je kuża delka w skale pokryta, žo pod wulkej cźežu skama, tak so žo wós w njej zyle shubi. Pschi wschěm njesbožu pak hischcźe wěz s doscź wulkim sbožom woteńdźe. Hdyž běchu mjenujizy wós a konjej s rjecźasami s wody wucźahnuli, žo pokasa, so žebi konjej žaneje schkody scźinikoj njeběschtaj, khiba so běschtaj něschto mako wobodrjenaj.

Se Ssernjan. Róženczanske spěwanske towarstwo „Bratrowstwo" 14. makeho rózka tudy žwój sakoženski žwjedźeń s pěknym žerbskim konzertom žwjecźesche. Tón žamy bě jara bohacźe wopytany se wschitkich stron Róženczanskeje wokolnoscźe, wot katholskich a evangelskich Sserbow. Woni běchu žo tu seschli, jako by jim tamne w žwjedźeńskej sali w krażnych žerbskich barbach wužwětlene heżko: „Bratrowstwo žej sawdawajmy!" nuts žwěcźiko do jich žerbskich statokow, do jich žerbskich wutrobow a jich wabiko, krażnym synkam žerbskich spěwow pschipożłuchacź. Spěwy, pod wjedźenjom k. zyrkwinskeho wucźerja Wjeńki s Rózanta pschednoschowane, žo wulzy spodobachu. My wožebje cźistoscź a wěstoscź pschednoschkow s jażnym wurjekowanjom wusběhnjemy. Pożłucharjo pschi skónczenju spěwow s móznym plazanjom nakoženu prózu a pilnoscź spěwarjow a jich wustojneho wjednika pschipósnawachu. Kwintet „Lubka lilija" njepschestawazy aplawż wubudźi, kiž hakle žo slehnu, hdyž spěw wospjet saklincźa. — Hdyž běsche k. Wjeńk po wotbytym konzercźe pschitomnym sa jich bohaty wopyt džak wuprajik, k. žejmski sapósłanz Kokla s Khróscźiz w dleschej rěczi na roswiwanje a njespróznjiwu dźěławoscź „Bratrowstwa" pokasa a — jemu dalschi kcźěw k lěpschemu Sserbowstwa pschejo — jemu tsikrócźnu žkawu wunjeże, k kotrejž pschitomni pschihłożowachu. — Po konzercźe žo wuskocźna mkodoscź k rejam sestupa, mjes tym so drusy dele dźěchu a žo tu pschi bohacźe nastajanym blidźe k sabawje žo towarschejo s jědźu a picźom wokschewjachu.

Towarstwo Pomozy sa studowazych Sserbow.

Do pokladnizy Towarstwa Pomozy saplacźichu na lěto 1885: kk. lěkarnik Lernet w Pardubizach 8 hr. 30 np., Bonásek w Plavczi 1 hr. 7 np., wucźeŕ Khějor w Worzynje 1 hr., swudowjena Kumschowa w Katarjezach 9 hr., bur Lukasch w Bónjezach 1 hr., wucźeŕ Domaschka w Volborzach 1 hr., wucźeŕ Helm w Džiwocźizach 1 hr., kollegium profesorow w Pardubizach 1 hr. 90 np., kantor Lischka w Hodźiju 1 hr., wjerch Gagarin w Meranje 6 hr., wucźeŕ Malink w Kholmje 2 hr., profesor Karlowicz w Heidelbergu 8 hr. 50 np., rěcźnik Böhm w Budyschinje 10 hr., farar Herrmann w Wotrowje 3 hr., kubleŕ Zyž w Kaschezach 2 hr., kubleŕ J. Ssmola w Kaschezach 2 hr., kubleŕ Herrmann w Khróscźizach 3 hr., kubleŕ Stranz w Zurizach 1 hr., kubleŕ Ssmola w Kaschezach 1 hr.; dale na l. 1883 a 1884: k. wucźeŕ Sommer w Budyschinje 2 hr.

S džakom kwituje **E. Mërsch,**
pokładnik Towarstwa Pomozy.

Wužudźenja.

Lawniski žud. So žo měr w schuli na žane waschnje kasycź njeżmě, je J. Jurjenz w Klukschu k žwojej schkodźe shonik. Tutón bě loni 26. oktobra popołdnju $^1/_4$5 hodźin w tamnischej schuli durje schulskeje jstwy, w kotrejž wucźeŕ Wjazka wucźbu dawasche, wotcźinik žo praschizy: „Njeje dha schula hischcźe skónczena?" Jurjenz, kotryž wudawasche, so je žo s tutymi žkowami sa žwojim žynom wobhonicź chzyk, ma dla kaženja měra 5 mk. khostanja płacźicź. — Cźeladnik E. Tr. Pilak w Drožďžiju bě loni, hdyž na tamnischim knježim dworje žkužesche, jenemu žobucźeladnikej dybsacźny cźažnik kranuk. Toho dla dyrbi pjecź dnjow w jastwje poseděcź. — Młynski K. A. Ritter w Lusy bě w nozy 13. januara do tamnischeho knježeho dwora pschischoł, so by žwoju lubu wopytak. Dokelž bě žo jemu hižo prjedy sakasako, na dwór stupicź, jeho kaženja domjazeho měra winowateho wusnachu a jemu 5 mk. pjenježneho khostanja pschiżudźichu. — Dokelž bě Hana Wudowjenzowa w Delnjej Hórzy s tamnischeho knježeho dwora wódnu khanu spakoscźika, sažudźichu ju k jastwu na jedyn dźeń. — Pohoncźa K. Polana w Dobroschezach pola Njeżwacźidła, paduchstwa dla hižo ras khostaneho, winowachu, so je loni 11. januara s domownikoweje stwy w hoscźenzu „k skotemu žkónzu" w Budyschinje wschelake wězy, 4 mk. 50 np. hódne, kranuk. Jeho khostanje wucźini jastwo na jedyn tydźeń. — Džěkacźerjo G. Bögschuž w Zicźenju, G. W. Schkoda w Džiwocźizach a A. Němz w Njeżwacźidle dostachu pjenježne khostanje po 5 mk. pschiżudźene, dokelž běchu žo loni 16. februara w Michlez korcźmje w Brěsynzy s tkalzom Hänschom s Neugersdorfa bili a pschi tym njewuschnu

haru hnali. — Khěžerku J. Khr. swudowjenu Hofmanowu w Jeńkezach, kotraž bě wobskorženа, so je 9. januara bětnarjej Pětschej w Budyschinje piczokku wsaka, wuwinowachu, dokelž jej wotpohladanje njepraweho mozowanja dopokasacź njemózachu.

Khostanska komora. Dźěkaczerja Khr. Sicksche s Bärwalda w Shorjelskim wokrjeżu winowateho spósnachu, so je loni 30. oktobra s wotewrjeneje khěže żiwnoscźerja Smija w Kobjelnju schtórnje kranuł. Wobskorženeho, hižo wjazy krócź khostaneho, k khostarni na jene lěto, k shubjenju czeżnych prawow a k dowolenemu podstajenju pod polizajsku nadkedźbu sażudźichu.

Přilopk.

* Psched wczerawschim tydźenja popołdnju w 4. hodźinje je někajki dundak, po sdaczu rěsniski, jeneho pschekupskeho s Hornjeho Leutersdorfa w lěżu mjes Walddorfom a Kottmarsdorfom na zyle khróble waschnje nadpanuł. Wołajo: „pjenjesy abo żiwjenje!" rubjeżnik żłabeho pschekupskeho wo semju czíżnu, jemu móscheń wucźeże a se symnej krwju něhdże 3 toleŕ pjenjes, kotrež w móschni běchu, k żebi tyknu. Móscheń wuprósdniwschi ju wón pschekupskemu, kotryž běsche żo żmjercź wustrózał, pod nohi czíżnu a żo na to w lěżu shubi. Rubjeżny nadpad, kotryž je żo pschi běłym dnju stał, je wobydlerstwo zyłeje wokolnosce roshorił; poliziji pak żo pschi wschej prózy radźiło njeje njedocźinka wużlědźicź.

* Snate je, so ludźo, kotrychž suby bola, czasto tak a tak wjele pjenjes na potajne żrědki prjecź smjetaju, so bychu suby bolicź pschestałe, prjedy hacź k wězywustojnemu du. Skónczńje wschak pschińdu, hdyž żu żebi jasyk, hubu a dźażna spalili, a żebi sub wutorhnucź dadźa, kotryž budźechu żebi sdźerżecź móhli, budźechu-li w prawym czażu k lěkarjej schli. Hórje je żo psched krótkim mkodemu pschekupzej w Koblenzu seschło. Dokelž jeho sub bolesche, żebi wón kreosot pschinjesćź da, kusk waty w nim womacza a ju na bolazy sub położi. Pschi tym jemu něschto kreosota do schije pschińdże, w dychadle hnydom pucherki nastachu, a, runjeż żo na mescze wo lěkarja póżła, běsche mkodźenz sa hodźinu morwy.

* Njewinowaty rubjeżnistwa dla sażudźeny, je jedyn człowjek tři lěta dołho w khostarni żedźał. Zónska, kotraż běsche w żudnischim jednanju hłowny żwědk pschecźiwo njemu była, je njedawno w Kölnje wumrjeła, żo na żmjertnym łożu wusnawschi, so je tehdy wopaczńje pschiżahała a żwědczíła. Njesbożowneho człowjeka żu, po tym so je 3 lěta njewinowaty żedźał, hnydom s khostarnje puschczili.

* Srudny podawk je żo psched dwěmaj njedźelomaj w jenej pomorskej hajnkowni stał. Stary hajnik měješe 28 lětneho żyna, kotryž běsche njedocźink a je nanej hižo wjele staroscze czinił. Wóndano żo mkody człowjek se żotru swadźi a chzyshche ju satselicź. Dokelž żo nan do njeju měschesche, żo żyn też do nana da; żo s woběmaj pobiwschi wón skónczńje do pinzy saběża, ale żo bórsy sażo s widłami wrócźi a żo s khěžnymi durjemi nuts dobywasche, kotrež běsche nan sawrjeł. Wótsje wołajo żyn nanej se żmjercźu hrożesche. Duż stary hajnik tselbu shrabnu, żo do khěžnych duri stupi, żo měrjesche a tseli. Ssyn, kotremuż běsche kulka psches hłowu schła, morwy k semi padże. Stareho hajnika, kiž je hižo 75 lět, żu sajeli. Starz żo na to powoła, so je żyna satselicź dyrbjał, so by żo jeho wobrół.

* Wo żadławej żurowoscźi żo s Kostenthala pische. Tam w jenym khlěwje w kruwarni jeneho tamnischeho wobydlerja 14lětneho hólczeża tak sanjerodźeneho namakachu, so żo to wopisacź njehodźi. Dźěczo, kotrež je 11 lět w khlěwje sawrjene żedźało, je żuche, każ koscźowż; rěczecź njemóże. Wěste je, so je żo dźěczo njemandźelske narodźiło, a so je jeho macź w Dobischawje żenjena. Macź dźěczo żobu wsaka njeje, ale je je pola żwojeho nana wostajiła, kotryž je tak njeczłowjeszy s nim wobkhadźował. Dźěczo żu do hojerńje wsali.

* S wokolnoscze Chrudima w Czeskej wóndano pisachu: Jedyn skótny wikowar, kotryž měješe 1700 schěżnakow pschi żebi a duż żo bojesche, so móhli jeho nadpanucź, żandarma proschesche, so by jeho pschewodźał. W lěżu pak żandarm żwojeho towarscha s bajonetom sakkó a jemu te 1700 schěżnakow rubi. Jedyn hajnik s pólnym strażnikom, kotrajż na lěżnych paduchow kakaschtaj, staj żwědkaj krwawneho njeskutka byłoj, sa żandarmom schkoj a jeho w hoscźenzu sajałoj. — Mjeno żo żane njemjenuje, a zyła wěz je mało wěrje podobna.

* Wo żurowej mazosche, żonje jeneho wóski, s Duxa pisaju. W Klostergrabje 11. t. m. mały hólczeż, hłodu stradany, pschirodnu macź wo kuscźiczk khlěba prożycź pschińdże. Tu mazocha a jeje 15lětny żyn hólczka shrabnuschtaj a jeho tak pschebischtaj, so njebożatko bórsy w żałostnych bolescźach ducha spuschczi. Sso domoj wróczíwschi nan żwoje dźěczo morwe nadeńdże. Mazochu każ też jeje njekrażnika żyna żu sajeli.

* W jenym mkynje njedaloko Rybinska dyrbjachu sańdźeny mężaz wschitke kóczki sabicź, dokelž běchu skażene. Jena s mkynskich kóczkow na jene dobo po scźěnach horje kasycź a s hłożom rewicź pocża; potom do kuchnje saběża a chzyshche na jeneho dźěkaczerja skoczicź; tutón pak żo jej wuwinu, na czoż kóczka na pěz skoczi a s pjezy dele na pża, do kotrehoż żo tak krucże sakużnu, so ju wottorhnucź njemózachu, doniż ju sarasyli njeběchu. Nasajtra druha mkynska kóczka skhori, kotraż běsche dotal schtó wě kak jara pleńczata była. Wona stólzy a mjeńsche wězy powalejo pó jstwje hanjecź pocża, drastu se scźěny dele drějesche a skónczńje do kuta skoczi, pschi czimż żo tak żylnje do hłowy prażnu, so żo na mescze wali, a so dyrbjachu ju dorasycź. Tsecża kóczka tón żamy dźeń na scźěny horje kasycź a żama żo kużacź pocża; duż ju sarasychu. Schtwórta kóczka czeknu, prjedy hacź ju dożażechu, so bychu ju sarasyli.

* Wóndano jedyn bursti człowjek do Preżburga w Wuherskej pschińdże a żo jeneho pólzaja sa jenym tamnischim, derje snatym hoscźenzom praschesche. Jemu najbliżschi pucź pokasawschi żo pólzaj żuseho, kotryż běsche trochu jara sedrjeny a żanych wopiżmow pschi żebi njemějesche, wopraschа, schtó a s wotkel je a schto w hoscźenzu chze. Sso sa wuschomaj podrapawschi żusy wotmolwi, so chze jemu prajicź, kak abo schto, jeli so jemu pólzaj żlubi, so jeho potajnstwo njepscheradźi. Na to jemu sdźěli, schtó a s wotkel je, a so je pschischoł prynzeżnu wumożicź, kotraż w mjenowanym hoscźenzu sakuskana żedźi. Żusy dale dźesche, so je żłyschał, so wumóżnik prynzeżyny 1000 schěżnakow dostanje, so pak żebi nichtó njeswaži ju wumożicź, dokelž je to straschna wěz, pschetoż sły duch njesbożownu stajnje strażuje. Żusy pschistaji, so wón żam niczo pschiżadźicź nima, duż je pschischoł wulki skutk dokonjecź. Wón też pólzajej wjcho pokasa, schtoż je na wumóżenje prynzeżny trěbne, jako żwjecźene żwěczki, bleschu żwjecźeneje wody, wschelake selowe měschki a kruch scźiny. Pólzaj żo prózowasche wbohemu człowjekej rosestajecź, so żu jeho k lěpschemu poměli. Żusy pak woteńdżo měnjesche, so chze żo tola radscho żam w hoscźenzu wopraschecź, żnadź tam prynzeżna tola je, dokelž wschak drje polizija wjele wě, ale tola niz wscho. — Runjeż je zyła wěz lědma wěrje podobna, „Preżb. Ztg." tola sa to rukuje, so je żo dożłownje tak měła.

* Dźenża psched dwěmaj njedźelomaj w nozy żo dwaj rubjeżnikaj w jenej italskej wży njedaloko města Mantua do fary dobuschtaj a fararja w łożu leżo saklóschtaj. Na to żo do druheje jstwy podaschtaj, hdźeż fararjowej czetzy spitej, a chzyschtaj też tutej stónzowacź. Starschej teju holzow, kotraż pschi woknje spasche, żo radźi s woknom won skoczicź a tak żmjercźi wucźeknucź, mjes tym so bu mkódscha wot rubjeżnikow sakkóta. Dokelž wuteptana czěř s fararjoweho wobydlenja do domu pokasowasche, w kotrymż jeho bratrowaj żynaj bydlitaj, hnydom na njeju tukacź pocżachu, so staj wonaj fararja a jeho czetku stónzowakoj, so byschtaj żamaj jeho wulke samożenje do rukow dostakoj. Duż jeju bórsy sajachu. Mjes tym so je jedyn wot njeju 65 lět stary, je druhi hakle 27 lět.

* 13. t. m. wjecźor wokoło dżeżacźi żałostne wołanje wobydleri franzowskeje wży Valigny je spanja wubudźi. Sso k woknam a do duri sestupajo ludźo człowjeka po drósy bježecź widźachu, kotryż żo wot hłowy hacź do nohow palesche. To běsche wěsty Jean Bonneau, wo kotrymż ludźo wjedźachu, so hižo něschto dnjow żwoju mkodu żonu, kotraż bě jemu skhorjeła, staroscźiwje wothladuje. Ssużodźa płomjo podużychu, ale lěkarjo prajachu, so sa spaleneho żaneje pomozy njeje, a wo prawdźe njesbożowny sa někotre hodźiny wumrje. Prjedy pak wón hischcże wupowjeda, so je jeho jeho pschichodna macź, mjes tym so běsche wón pschi żoninym łożu żedźo wużnuł, s petrolejom polała a sapaliła. Pschichodna macź pak wudawa, so je wón żam petrolejowu lampu powalił. Zónsku żu sajeli. Telko je wěste, so je wona se żwojej dźowku a s pschichodnym żynom w stajnej swadźe była a jemu hrosyła.

* 27. sańdź. měż. wjecźor pażażerski czah na Pětrohródsko-Warschawskej żelesnizy njedaloko Warschawy do wosa saloži, do kotrehoż běsche jedyn kóń sapschehnjeny. Na wosu jedyn bur a jedyn żid żedźeschtaj. Konja lokomotiwa na mescze sarasy. Bur a żid na wosu żedźo wostaschtaj, kotryż lokomotiwa tak dołho psched żobu do prědka żuwasche, doniż żo njeradźi czah sastajicź. Hdyż żelesnicźni sastojnizy, kotsiż s wosow seskakachu, mużskeju s wosyczka dele wsachu, żid w womorje leżesche; na hłowje měješe ranu, s kotrejeż żylnje krej czecżesche. Bur ani kuska wobschkodżeny njeběsche a jeno skorżesche, so je jeho noha saboliła. Wobeju żobu do Warschawy wsachu a tam do hojerńje dowjesechu.

* S kónz sańdżeneho lěta běsche jena żónska, města Armstrong, s wukraja do Pětrohroda pschijěła, so by tudy herbstwo po semrjetym

wuju do rukow dostała. Prěnje dny wona jara skorjesche, so je na wschě stawy sprózna, a skónczńje krucze wußnu. Dokelž ju jeje pschiwusni, pola kotrychž wona bydlesche, na žane waschnje wubudźicź njemóžachu, po lěkarja póßłachu. Lěkař pak radźesche, so bychu žónsku s mozu njebudźili; skónczńje wona też 30. sańdźeneho měßaza wotzuczi, 33 dnjow pschespawschi. Na to pak stajnje na hłowybolenje a sasparnosćź skorjesche; a dokelž ßo jej też jara po domowinje stysskasche, lěkarjo radźachu ju saßo domoj póßłacź, schtož też je ßo stało.

* Jedyn zusy diplomat a bohaty pschekupz njedawno w wokolnosćźi Pětrohroda na hońtwu dźěschtaj. S tšělbami derje wobrónjenaj ßo na mjedwjedźa czakajo na pschipokasane město stupischtaj, daloko rósno. Honjerjam ßo bórsy radźi mjedwjedź s borka wucźericź. Sescherjeny mjedwjedź, njewschědnje wulke swěrisko, kotrež běsche wěsćze nimale 7 zentnarjow czežke, w runej měrje na diplomata czěrjesche. Tutón, w hońtwje na mjedwjedźa njenaschonjeny, do swěrjecza tšěli a je też czežko srani. Rosnjemdrjene swěrisko ßo na sadnej nosy stupiwschi ßo spěschnje do teje strony puschczi, s wotkelž běsche ßo tšěliko. Sso sa ßwojej druhej tšělbu khilejo, so by s nowa tšělił, pak ßo diplomat wobßuže a panu. Nětko běsche ßo wo njeho stało, pschetoż mjedwjedź běsche s zyła dźeßacź krocżel wot njeho: sa minutu je jeho mjedwjedź pschimnuł a jemu wschě kosćze rosmjatł. Ale na jenicżke sboże ßo swěrisko, w ßwojej njembrosczi a wot bolosćze cźwilowane, do schtoma saběża, kotryž mějesche, kaž ßo sdasche, sa ßwojeho pschecźiwnika. Schtom pschimnuwschi jón mjedwjedź s zyłej mozu tschascź a sa njón torhacź pocża. Hdyž běsche ßwoje skoby na nim wutschaßł, ßo sawróczi a ßo w lěßu shubi, hońtwjerja, kotryž na semi leżesche, ani njepytnuwschi. Duž ma ßo diplomat ßlepemu pschipadej dźakowacź, so ma kosćze hischcze zyłe.

* Hrósbny podawk je ßo njedawno w Ruskej na pschasy stał. Ssydom wjeßnych holzow běsche ßo na pschasu seschko. Lědma běchu holzy kadob saßwěczike, ßo k nim pachoł nuts dobywacź pocża, kotryž běsche jako bicźł snaty. Holzy jeho dołhi czaß nuts njepuschczichu, ale pachoł ßo njewotßali. So bychu jeho wotbyłe a s dobom powucźiłe, holzy wobsamknuchu jeho do khěże nuts puschczicź, ale tak, so dyrbjesche do pinzy panucź. Pinczne durje wotewrinschi a pinczu dźěru s płachtu sawodźewschi holzy khěżne durje wotewrichu. Pachoł s khěżnymi durjemi nuts skoczi a w runej měrje do pinzy sleczi, a to tak njesbožownje, so ßo na měsćze saraſy. So bychu ßo czežkeho khostanja sminuke, holzy wobsamknuchu czěło w pjezy spalicź. Sapyrichu pěz a czißnuchu czěło do wóhnja; ale bórsy żałostne ßmjerdźenje s pjezy stupasche. Wjeßny strażnik bórsy k domej pschińdźe, s wotkelž ßmjerdźenje saczu; ale holzy jeho do domu njepuschczichu. Duž strażnik, kotremuž ßo to po dobru njesdasche, wjeßnych wubudźi. Shromadźeny lud durje do domu wukama, hdźež wopjeczene czěło w pjezy nadeńdźe. Holzy nětko w khłódźe ßedźa.

* S Taganroga w Južnej Ruskej ßo wo wulkim njesbožu pische, kotrež je ßo tam 28. sańdź. měß. stało. Mjenowany dźeń rano wokoło woßmi, hdyž na lodźe samjersnjeneho pschistawa wjazy tyßaz rybakow se ßanjemi a konjemi pschebywasche, ßo lód, dokelž nahle tacź pocża, na jene dobo pukacź pocża, a rybazy s konjemi a ßanjemi běchu wot pobrjoha wotrěsnjeni. Na lodźe straschna měscheńza nasta. Kóżdy brjoh dozpěcź pytasche, ale podarmo; pschetoż lód ßo na wjetsche a mjeńsche schkruty rospuka, kotrež wětr s dołheho ranja s ludom, kiž na nich běsche, do morja czěrjesche. Někotsi chzychu njesbožu s tym wucźeknucź, so s jeneje schkruty na druhu skakachu; ale wětr schkruty bórsy rosecźěri; duž nichtó brjoha njedozpě; haj někotsi ßo pschi tym podnurichu. Też pschihladowarjow na brjohu hrósba wobja, hdyž żałosćenje a wo pomoz wołanje wbohich rybakow ßłyschachu, kotrychž wětr se schkrutami pschezo dale do morja czěrjesche. Kak wjele rybakow je ßnadź wumoženych, a kak wjele je jich kónz wsało, dotal hischcze snate njeje.

* Kajke krwawne waschnja hischcze ßo pola horjanow na Kawkasu namakaju, ßo se ßłědowazeho podawka spósnawa. W jenej hórskej wjeßnej zyrkwiczźy ßo dźeń Noweho Lěta dwaj njepschecźelaj setkaschtaj: Czkharti-schwili a Darczia. Dokelž je mjes tamnischimi horjanami waschnje, so maju ßo na Nowe Lěto njepschecźelju sjednacź, Czkharti-schwili, po waschnju wótzow, w zyrkwi k ßwojemu njepschecźelej dźěsche a jemu ruku podawajo jemu wjele sboża na nowe lěto pschejesche. Darczia pak wótry nóż wucźeże a jeho do żiwota kló. Czežko ranjeny Czkharti-schwili s zyrkwje czěkasche, Darczia sa nim. Ranjenemu Darczijowy ßyn napschecżo pschiběża a s revolwrom do njeho tšěli; ale kulka wopacżneho trjechi: ßyn ßwojeho nana satšěli. Nětko ßo drusy do toho měschecź pocżachu, zyła wjeß ßo do dweju lěhwow dźěli, a żałostne puki nastachu. Hdyž ßo njepschecźelskej stronje roseńdźeschtej, na měsćze 9 czežko ranjenych lezo wosta.

* Pohrjebnischczo żidowskich kralow w Jerusalemje, w kotrymž David, Salomo a hischcze schtyrnaczo drusy żidowszy kralojo wotpoczuja; ßu ßynojo Parižskeho pjenjeżnika Pereire, kotryž je tole pohrjebnischczo 1864 kupił, franzowskemu knježerstwu darili. Kaž ma ßo sa to, je kral David pohrjebnischczo sakoźił, a kóżdy s jeho naßlědnikow na trónje je sa ßwój kaschcź nowu jstwiczku pschitwarił. Do tejele jstwiczki ßo wjele pokkadow semrjeteho kładźesche, haj czasto też jeho króna a szeptar. Pschi prěnim sapuscźenju Jerusalema je babylonski kral Nebukadnezar pohrjebnischczo pschelutował. Sa to je posdźischo żidowski kral Hyrkan, dokelž jemu pjenjesy njedoßahachu, někotre rowy wotewrił a pokkady s nich sebrał. Pjecza ßu też Romjenjo Jerusalem sapuscźejo tole pohrjebnischczo wotewrili a wurubili. Titus tehdy wjele żidowskich pokkadow ßobu do Roma pschinjeße, mjes nimi skotu 5 zentnarjow czežku schklu, kotraž je něhdy kralej Salomonej ßłuschała. Hdyž posdźischo Geiserich, kral Vandalow, Rom wurubi, wón połnu łódź żidowskich pokkadow, mjes nimi też tule schklu, do města Karthago póßła. Łódź pak ßo blisko liparišskich kupow rosbi a podnuri. Tamne pokkady po tajkim hischcze dźenßa na dnje morja leża. Kschižni ryczerjo Jerusalem dobywschi na njenowane pohrjebnischczo drjewjany kschiż stajichu, kotryž pak sultan Saladin Jerusalem wróczo dobywschi saßo powalicź a rosbicź da. Wot zyłeho pohrjebnischcza je dźenßa jeno hischcze Davidowy row widźecź. W tejle jstwiczży ßo wolijowe lampy ßwěcza; kaschcź, na kotrymž hórka pjerschcze leži, je se selenej żidźanej płachtu wodźety, kotruž je sultan darił.

* Njedawno amerikanske nowiny wotkasanje semrjeteho bohaczka Vanderbilta, amerikanskeho żelesniczneho krala, wosjewjachu. Po tymle wotkasanju dostanje sawostajena wudowa Vanderbilta jeho hród w Newyorku se wschěm, schtož w nim je, 800,000 markow lětnje na sdźerżenje hrodu a kóżde lěto 2,000,000 markow czistych pjenjes. Kóżde jeho 8 dźěczi 40,000,000 mk. pjenjes dostanje. Něschto milijonow dobroczelske wustawy dostanu. Wschitke kubła a schtož hischcze dale w hotowych pjenjesach swostawa, Vanderbiltowaj ßynaj Kornelius a William dostanjetaj, tak so ßo na kóżdeho s njeju něhdże 80,000,000 toleř dóńdże. Ale wschitke tele wotkasanske postajenja ßo jeno na njehibicźiwe samożenje, pjenjeżne papiery a hotowe pjenjesy poczahuja. Żelesniczne akzije pak, kotrychž je Vanderbilt na něschto stow milijonow dollarow (— 1 dollar je něhdże 4 mk. 25 np. —) sawostajił, maju shromadne samożenje wschěch jeho dźěczi wostacź, a ani jena akzija ßo pschedacź njemóże, je-li so wschitzy woßmjo w tym pschesjene njejßu. Takle je ßo ßławny żelesniczny kral sa to starał, so ßwójba Vanderbiltow też po jeho ßmjerczi s knjesom nad żelesnizami Ameriki wostanje.

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowani:

Michalska zyrkej: Jan August Hübner, żiwnosćeŕ w Hajnizach, s Hanu Lejnu Kaschprez w Hněwßezach. — Handrij Spank, cżeladnik w Kumschizach, s Lejnu Selezigez w Jeńkezach. — Jan Bohuwěr Petrich, żiwnosćeŕ w Hnaschezach, s Lejnu Augustu Rabowskez tam.

Pětrowska zyrkej: Ernst Schneider, dźěłacźer a wobydleŕ, s Hańju Grollmußez.

Katholska zyrkej: Jan Olbrich, dźěłacźeŕ s Wulkich Debßez, s Hanu Sswaczkez tam.

Křćeni:

Michalska zyrkej: Jaroměr August, Augusta Jeremiaßa, dźěłacźerja w Delnjej Kinje, ß. — Jan August, Handrija Pětschki, kamjenjecźeßarja na Židowje, ß. — Bertha Lisbetha, Gustava Adolfa Pjecha, khěżerja a pjekarja na Židowje, dź. — Bertha Martha, njemandź. dź. pod hrodom. — Lejna Ernestina, njemandź. dź. na Židowje. — Jaroměr Pawoł Max, njemandź. ß. pod hrodom. — Khorla August, njemandź. ß. w Nowych Czichońzach.

Katholska zyrkej: Anna Hedwiga, Khorle Wylema Palma, schtrymparja tudy, dź.

Zemrjeli:

Dźeń 10. februara: Khorla Adolf Nicolai, dwórnischczowy inspektor, 53 l. 8 m. — Jan August Taczink, murjeŕ a wobydleŕ, 49 l. 4 m. — 15. Jaroměr Wylem Myßlak, měschczan a privatier, 80 l. 5 m. — 18. August Rudolf, Jaroměra Roberta Michalka, khěżkarja a kamjenjecźeßarja w Nadźanezach, ß., 2 m. 23 d. — Marja rodź. Justez, njeboh Jana Běbracha, postillona tudy, mandźelska, 59 l. 4 m. — 20. Marja Klara, Jana Augusta Nowaka, wosytwarjerja tudy, dź., 4 m. 21 d. — 22. Hugo Fryz, Michala Fuhrmanna, schewza w Hněwßezach, ß., 7 m. 20 d. — 23. Jakub Busch, rodźeny s Radworja, dźěłacźeŕ tudy, 35 l. 9 m. — 24. Ludwig Friedlein, lěkař a strowotny radźicźeł, 76 l.

Jěsdny plan želesnizow wot 1. oktobra 1885.

4. wosowa klaßa njedźelu a na sakskich ßwjatych dnjach wupada.

Se Shorjelza do Draždžan.

Wosowa klaßa	1-3.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-3.
Se Shorjelza	1,55	—	4,43	7,56	10,50	1,56	2,30	4,21	6,50	—
Rychbacha	—	—	5,7	8,21	11,14	—	2,55	4,44	7,15	—
Lubija	2,24	—	5,29	8,45	11,39	2,24	3,18	5,5	7,38	—
Budyschina	2,50	4,0	6,6	9,23	12,19	2,51	3,55	5,40	8,16	—
Biskopiz	—	4,30	6,44	9,59	12,59	—	4,31	6,14	8,52	9,55
			1-4.		1-4.				1-4.	
Arnsdorfa	—	4,51	7,11	10,25	1,26	—	4,56	6,35	9,19	—
Radeberga	—	5,2	7,21	10,35	1,36	—	5,6	6,44	9,29	10,23
Do Draždžan	3,55	5,29	7,51	11,6	2,4	3,55	5,36	7,12	10,0	10,48

S Draždžan do Shorjelza.

Wosowa klaßa	2. 3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-3.
S Draždžan	—	6,0	8,50	10,25	12,15	3,0	5,0	8,50	11,25	12,50
Radeberga	—	6,37	9,25	—	12,52	3,37	5,37	9,25	12,3	—
Arnsdorfa	—	6,51	9,37	—	1,3	3,48	5,48	9,37	12,14	—
					1-3.					
Biskopiz	—	7,21	10,6	—	1,29	4,13	6,19	10,5	12,41	—
Budyschina	—	7,58	10,44	11,35	2,3	4,52	6,53	10,40	1,12	2,0
Lubija	6,32	8,43	11,27	12,2	2,43	5,32	7,32	11,22	—	2,26
Rychbacha	7,7	9,3	11,43	—	3,3	5,52	7,52	11,40	—	—
Do Shorjelza	7,48	9,26	12,6	12,31	3,23	6,15	8,14	12,1	—	2,53

S Budyschina do Wjeleczina.

Wosowa klaßa	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-3.
S Budyschina	5,10	7,36	10,45	2,4	4,50	8,17
Do Wjeleczina	5,43	8,22	11,18	2,37	5,23	8,50

S Wjeleczina do Budyschina.

Wosowa klaßa	1-4.	1-4.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.
S Wjeleczina	6,5	8,45	11,46	3,5	5,45	9,12
Do Budyschina	6,48	9,15	12,30	3,46	6,28	9,43

S Kamjenza do Arnsdorfa.

Wosowa klaßa	1-4.	1-3.	1-4.	1-3.	1-4.
S Kamjenza	6,0	8,45	11,55	3,50	8,20
Potcznizy	6,23	9,8	12,26	4,22	8,45
Großröhrsdorfa	6,33	9,18	12,39	4,36	8,56
Do Arnsdorfa	6,45	9,30	12,54	4,51	9,7

S Arnsdorfa do Kamjenza.

Wosowa klaßa	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.
S Arnsdorfa	7,10	10,25	1,25	5,50	9,40
Großröhrsdorfa	7,29	10,40	1,45	6,10	9,55
Potcznizy	7,42	10,49	1,58	6,23	10,4
Do Kamjenza	8,8	11,9	2,24	6,49	10,24

Płaczisna žitow a produktow w Budyschinje

20. februara 1886.

Žitowy dowos: 2888 měchow.		Na wikach wot M	Na wikach wot Pf	Na wikach hacž M	Na wikach hacž Pf	Na bursy wot M	Na bursy wot Pf	Na bursy hacž M	Na bursy hacž Pf
Pšenza	50 kilogr.	8	27	8	33	8	27	8	33
Rožka	50 kilogr.	7	62	7	74	7	74	7	80
Jeczmjeń	50 kilogr.	6	77	6	84	6	84	6	90
Wowß	50 kilogr.	6	88	7	17	6	96	7	3
Hroch	50 kilogr.	7	—	7	40	7	—	7	40
Woka	50 kilogr.	8	6	10	28	—	—	—	—
Raps	50 kilogr.	7	8	7	50	—	—	—	—
Jahły	50 kilogr.	12	—	15	50	—	—	—	—
Hejduschka	50 kilogr.	15	50	16	—	—	—	—	—
Bérny	50 kilogr.	1	50	1	80	—	—	—	—
Butra	1 kilogr.	2	10	2	40	—	—	—	—
Pšeneczna muka	50 =	6	75	15	—	—	—	—	—
Rzana muka	50 =	6	75	10	25	—	—	—	—
Ssyno	50 =	3	50	3	90	—	—	—	—
Sklóma	600 =	26	—	28	—	—	—	—	—
Proßata 615 schtuk, schtuka		10	—	21	—	—	—	—	—
Pšeneczne wotruby		—	—	—	—	4	10	4	20
Rzane wotruby		—	—	—	—	4	50	4	75

Draždžanske mjaßowe płaczisny. Howjada 1. druzina 54—58 mk., 2. druzina 46—49, 3. druzina 30 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne ßwinje 52—55 mk. po 100 puntach s 20 prozentami tary. Cjelata 1. druzina 35—55 np., 2. druzina 28—38 np. po puncze rěsneje wahi.

Wjedro w Londonje 26. februara: Mjersnjenje.

Ležomnosćz na pschedań.

Ležomnosćz cjißko 44 w Nowej Schcżeńzy, w hypothekskich knihach jako korczmarska žiwnosćz sapißana, k kotrejž 3 hektary 81 arow 50 □m. pola, hole, luki, pastwischcża a dwora ßluscheja, ma ßo s twarjenjemi pschedacź. Pschedewsacże móże ßo hnydom stacź. Dalsche je pola podpißaneho shonicź.

W Rakezach, 16. februara 1886. **Kaiser,** rendant.

15,000 mk. s zyka abo dźělene, 1800 mk. a 1000 mk. ma tunjo na hypotheku po 4—4½ % trajnje wupožcźicź

Emil Fröde
pschi rybowych wrótkach 10.

W Nowej Wßy nad Sprewju ma ßo **kheža,** s bróžnju, sahrodu, polom a luku na 1200 mk. taksérowana, ßobotu 6. měrza dopołdnja w 10 hodźinach pšches grychty na pscheßadźowanje pschedawacź.

Žiwnosćz na pschedań.

Khěžkarska žiwnosćz cjißko 1 w Wulkich Debßezach s 200 □prutami ležomnosćze a 840 mk. wóhnjoweje kaßy ma ßo na pscheßadźowanje pschedacź. Ssadźenja njech ßo hacž k 15. měrzej t. l. pola **J. Panascha** w hosćenzu k słotej hwězdźe w Budyschinje po 2 shodomaj wotedadźa.

Herbjo.

Kheža s 1¼ kórzom ležomnosćze, s czohož je ¼ ßadowa sahroda a 1 kórz polo, psched khěžu ležane, je se ßwobodneje ruki na pschedań pšches **Handrija Pilka** w Lupoj pola Njeßwaczidła.

W Hornjej Hórzy je **kheža** cjißko 50b w dobrym rjedźe se 6 stwami na pschedań. Wscho dalsche je tam shonicź.

Kheža cjißko 10 w Kortnizy na dwěmaj schoßomaj, s dwěmaj wobydlenjomaj a se ßadowej sahrodu je hnydom na pschedań. Wscho dalsche je nashonicź pola knjesa gmejnskeho pschedstejicźerja **Poltera** tam.

W **Hnaschezach** je **kubło** cźo. 37 s 50 kórzami ležomnosćze bjes renty, wumjenka a hospody na pschedań. Wscho dalsche je pola wobßedźerja tam shonicź.

Wobstejnosćzow dla chzu ßwoju **sahrodnisku žiwnosćz** bjes renty cjißko 12 w Borschczi pola Delnjeje Wólschiny s 8 hektarami 15 arami dobrych polow a lukow se ßwobodneje ruki pschedacź. Kupzy ßami chzyli ßo na wobßedźerja tam wobrocźicź.

Rjana **ßuproschna ranza** je na pschedań pola

Forkera w Rakezach.

Dobre tonowe tšěschne zyhele

w wschelakich družinach a po poniženych płaczisnach porucza

zyhelnicza w Wokranczizach.

Te ßame zyhele ßu tež w **zyhelniczi w Konjezach** dostacź a ßo kóždemu na žadanje dom wobstaraju.

A. Schäfer, zyhelniski mischtr w Wokranczizach a Konjezach.

Drjewowa awkzija.

Na Kamjenjanskim revěrje maja ßo wutoru 2. měrza někotre parzele khójnoweho drjewa, bjes kotrymž ßu někotre wužitkowe kruchi a klozy, pod wuměnjenjemi, prjedy awkzije wosjewjomnymi, na pscheßadźowanje pschedawacź.

Sapoczatk dopołdnja w 9 hodźinach. **Raffe.**

Wólschowe drjewo.

Klozy 1,2 m dołhe, 5 hacž 20 cm tołste, ßo w mjeńschich a wjetschich dźělbach ßwobodnoruczńje kupowacź pytaju.

Płaczisna cbm po 8 mk. hacž 8 mk. 50 np. s pschiwjesenjom do fabriki.

Hnaschczanski pólvrnik.

Drjewowa awkzija

na Drobjanskim revěrje, na Minakalskich honach.

Schtwórtk 4. měrza t. l. ma ßo

121 ßuchich khójnowych dołhich hromadow,
12 ßuchich schmrěkowych žerdźowych hromadow,
12 mjehkich wulěßowanych hromadow,
9 twjerdych dołhich hromadow,
9 mjehkich hakosatych hromadow,
2 khójnowej hromadże sbytkneho drjewa

sa hotowe pjenjesy sjawnje na pscheßadźowanje pschedawacź.

Sapoczatk dopołdnja ½10 hodźin pschi kschiżu pola Lomscźanskeho pola.

W Minakale, 20. februara 1886.

Hrabinska s Einsiedelska inspekzija.

Cźerstwje paleny

Oberneundorfski twarski kalk

je dostał a porucza po najtunischich płaczisnach

A. Lorenz.

Wulke wupschedawanje.

Lowrija nasad stajeneho **porzelana** a **kamjeniny**, kaž tež wulka dźělba **Mischnjanskeho porzelana** budźe ßo wot **ßoboty 27. februara** hacž do **ßrjedy 3. měrza** po tunich płaćišnach pschedawacź.

Ernst Ullrich,
pschedawarńja porzelana a schkleńzy
na schulerskej haßy 12 po 1 skhodźe.

Kolonialtworowe a spirituosowe khlamy
Adolfa Rämscha
pschi butrowych wikach

poručeja ßwojim cześćenym wotebjerarjam:
dróbny zokor punt po 30—33 np.,
zokor w **klobukach** punt po 33—38 np.,
zokor w **kruchach** punt po 34 np.,
khosej njepaleny, ßylny a cźisćeßkodźazy, punt po 80, 90, 100, 110—130 np.,
khosej njepaleny, 2. druźina, punt po 65—70 np.,
khosej paleny, ßylny a derjeßkodźazy, punt po 80, 90, 100, 120—180 np.,
zokorowy syrop, wubjernje ßkódki, punt po 18 np.,
nowe jerje, wulke ryby, 15 scht. po 50 np.,
petrolej punt po 14 np.,
rajß punt po 13, 14, 15 hacž 30 np. a
druźinu wobschkodźeneho wulkosornateho **rajßa,** hewak punt po 20 np., nětko 10 puntow po 120 np.

Woprawdźity probstajski ßymjeńtny wowß kaž tež **woprawdźity probstajski ßymjeńtny jećzmjeń** (schottlandskeho ßywa) je doschoł a poručam jón jako wubjerny a płaćišny hódny.

E. Schmeiß w Budestezach.

Destillazija Adolfa Rämscha
w Budyschinje pschi butrowych wikach

porucza ßwoje derje cźisćene **palenzy** pschi wotewsaczu 10 litrow a wjazy No. I liter po 16 np., No. II liter po 13 np.

Dale porucza wona ßwoje wubjerne **jednore** a **dwójne palenzy** a **likěry,** kotrež ßo dla jich dobreho ßkoda a wubjernosće k kwaßam a kschćišnam woßebje poručeja. Piczele ßo na žadanje k tomu pożcza.

K nalětnemu czaßej

poručam bohaty skład wschěch druźinow
filzowych, tkaninowych, židźanych a dźěćźazych
klobukow
we wschěch nowosćach po wurjadnje tunich płaćišnach.

Hugo Lehmann
22 na bohatej haßy 22.

Rubischcza na hłowu, wokoło schije, kaž wscha žónska a mužska drasta ßo njepróta chemiszy cźisći

w **W. Kellingez barbjerni**
w Budyschinje na ßukelnskej haßy 2.

Schtóž ßo nahlenzy boji
abo kotrehož je wona hižo podeschła, abo schtóž na wjercźenje, skhromjenje, bjesparnosć, khore nerwy cźerpi, njech ßebi knižku „Wo wobróczu a wotstronjenju nahlenzy", 3. nakład, wot spißacźela, něhduscheho krajno-woborneho batailonskeho lěkarja **R. Weißmanna** w Wilshofenje w Bajerskej, darmo a franko skasa.

Czorny kascheměr

jenož cźistowołmjanu tworu, wurjadnje rjany w dobrosći a barbje, poručam.

dwójzy schěroki

meter hižo po 120 np. = łóhcź po 70 np.

Richard Gautzsch
na hłownym torhoschczu blisko bohateje haßy.

Spěwarske knihi

němske a ßerbske w jednorych a najwoßobnischich ßomocźanych swjaskach s najnowschimi wobbitkami poručza w bohatym wubjerku

G. Rämsch na bohatej haßy
s napschecźa prjedawschich khlamow.

A. Tschentscher,
schatowa fabrika a wuhotowanski magazin
w Budyschinje

w kupnizy, na torhoschczowej stronje.

Fabrika a skład wscheje druźiny
mužazych, žonjazych a dźěćźazych schatow.

Dospołne
wuhotowanja sa njewjesty a dźěći.

Ložowe schaty **blidowe schaty** **schaty sa kuchen**
kupjelnske schaty **schaty do domu** **schaty sa cźekedź.**

Woßebitosć: Swjerschne koschle po měrje.

K kschćišnam, kwaßam a druhim ßwjedźenjam, woßebje hosćenzarjam ßwoje **jednore a dwójne palenzy,** toho runja wubjernje dobre **likěry** po jara tunich płaćišnach poručamoj.

Ginzel & Ritscher,
destilazija na wulkej bratrowskej haßy 6.

Wscha **drasta,** mužaza a žonjaza, ßo **njerospróta** w kóždej barbje s nowa tunjo a derje **cźischezi** a **barbi** w

Mendlez barbjerni
na kamjeńtnej haßy.

Theod. Niecksch prjedy Tr. Jermis,
twarjerńja maschinow a porjedźerńja
na Draždźanskej drósy 2 w Budyschinje,
porucza ßo
k twarjenju ratarskich maschinow a k jich porjedźenju,
měchow se sawěsćazym ventilom
(wotstronjenje kóždeho stracha explodirowanja),
k dźělanju nowych transmißijow atd.

Wschě porjedźenja a wudokonjenja na cźerjazych maschinach ßo nanajßwěrnischo a najtunscho wobstaraja.

W **ratarskej schuli** w **Budyschinje,** kaž tež w **ßadplahowazej a sahrodnej schuli,** s njej sjenoczenej, ßo **póndźelu 3. meje t. l.** nowa schulska wucźba sapocźnje.

Dalsche wukasy dawa direktar **Brugger.**

Pjerinu plahowaze towarſtwo ſa Schěrachow a wokolnoſcź

ßwoju 3. wulku **wuſtajeńzu** wot 21. februara hacž do 1. měrza w hoſcźenzu **„k hajnkowni“** w **Budeſtezach** wotdźerži.

K prawje bohatemu wopytej pſcheproſchuje

towarſtwo.

Adalberta Dittricha agenturſtwo

(wot lěta 1883)

na ſchulerſkej haßy 6, II

porucza ßo k poßrědniſtwu pſchi kupowanju a pſchedawanju leżomnoſcźow, pſchi pſchenajenju, wotdźerženju awkzijow a ſjawnych pſcheßadźowanjow, ſrjadowanju ſawoſtajenſtwow, wobſtaranju kapitalijow, dawanju wukaſow a naſtajenju pißnych dźěłow kaž: kupjow, teſtamentow, liſcźinow atd., kaž tež pſchi naſtajenju ſlicžbowanjow.

Sprawnoſcź, kruta mjelcźiwoſcź a najtuńſche płacźiſny ßu ſałožki agenturſtwa.

Würzburgſke

runklizowe ßymjo

w ſnatej dobroſcźi porucza

Carl Noack.

Najlěpſche nowe

hollandſke jerje

po wulkoſcźi

ſchtuku	po 3 hacž	6 np.,	
mandl	35	= 90	=
kopu	140	= 350	=

porucza ſa něſchto jara tunje

Hermann Kunack

na bohatej haßy 8.

---

15. měrza budźe ßo w **Rakezach** wolij bicź.

Zaréčanske serbske towarſtwo

změje njedźelu 28. februara poſedźenje. **Předsydstwo.**

Schulerjo móża dobru jědź a wobydlenje ſa niſku płacźiſnu doſtacź na ßerbſkich hrjebjach 34, na prawym boku.

Holzy, kotreż chzedźa ſchicźe derje nawuknycź, wucźbu a tež wobydlenje namakaju na rybowej haßy cźißko 17 w Budyſchinje.

K ſběranju pjenjes

ßo pilny muž, ßerbſkeje rěcźe mózny, kotryž ſ ludźimi wobkhadźecź wě, ſa Łužizu pyta. Sa kawziju ßo 200 mk. hotowych pjenjes žada. Spodobne offerty ſ pomjenowanjom dotalneho ſkutkowanja njech ßo pod T. C. 836 na **„Invalidendank“** w Draždźanach wotebadźa.

Kuchańki, ſtwinſke, domſke a kuchinſke holzy pyta pſchiſtajaza žona **Heynoldowa.**

Pytaju ßo kuchańki, ſtwinſke, domſke a kuchinſke holzy, cźeladnizy, 16—18lětni, wot **Krauſcha** na ßukelnſkej haßy.

Młoda, ßylna ßłužobna holza ſe wßy ßo k 1. haprleji pyta wot

Heleny Boetinßoweje

na bohatej haßy 28 w Budyſchinje.

Hacž do 1. měrza abo 1. haprleje ßo holza, po możnoſcźi ßerbſka katholſka, pyta, kotraž je hižo ßłužiła a ma dobre wopißma a naſhonitoſcź w kuchni a plotowanju. Hdźe? je ſhonicź w wudawarni Serb. Nowin.

Kowařſkeho hnydom pyta kowařſki miſchtr **Domaſchka** w Porſchizach.

Jeneho **krawſkeho** pyta

Auguſt Pink

w Delnjej Hórzy.

Wuſtojneho **krawſkeho** pyta krawſki miſchtr **Miczka** w Maleſchezach.

Wucžobnika

ßerbſkeje rěcźe mózneho pyta k jutram

Hermann Kunack,

materialtworowe a deſtillazionſke khlamy w Budyſchinje na bohatej haßy 8.

Sa ßwoje kolonialno-tworowe, zigarowe a ſpirituoſowe khlamy k jutram wobdarjeneho młodeho Serba ſa **wucžobnika** pytam. Jědź a wobydlenje w mojim domje a wopytanje pſchekupſkeje ſchule je wuměnjenje.

Heinrich Lindner.

Hólza, kotryž chze ſchewſtwo nawuknucź, pyta

M. Pětſchka na kotołſkej haßy.

Na Mužakowſkej dróſy ſtej ßo njedaloko Bórka dwě koſchli namakałej. Saßo doſtacź w wudawarni Serb. Nowin.

Mojemu lubemu wujej

Janej Zawnikej w Měrkowje

k jeho 25lětnemu narodnemu dnju.

Dźenß' ßwjecźiſch ßwój dźeń narodny,
Mój wěrybratſje, tu,
Kiž je tón pjecźadwazety
We twojim žiwjenju.

Duž wěſcźe hladaſch ſady ßo
Do twojoh' žiwjenja,
Kak Bóh cźe hnadnje wodźił jo
Hacž do dźenßniſchoh' dnja.

A khwaliſch ſ dźaknej wutrobu
Dźenß' Bože dobroty,
Kiž w twojim zyłym žiwjenju
Wot Boha doſtał ßy.

Wón je cźe hnadnje ſwarnował
Pſched cźežkim njeſbožom
A bohacźe też žohnował
Na polach a twój dom.

Bóh budź też dale po hnadźi
We dalſchim žiwjenju,
Mój luby wujo! pſchi tebi
Se ßwojej ßmilnoſcźu.

Wón bohacźe też žohnuj cźi
Twój dom a wſcho, ſchtož maſch
Na polach, łukach, w ſahrodźi,
So tradacź njetrjebaſch.

Bóh ſpožcź cźi dołhe žiwjenje
A w zyłym žiwjenju
Też dobru ſtrowoſcź wobſtajnje
A wſchěm, kiž twoji ßu.

Bóh budź też ſ twoj'mi ſtarſchimi,
Hdyž hiſchcźe žiwi ßu,
Po ßwojej hnadźe, ßmilnoſcźi
W jej' ſbytknym žiwjenju.

Bóh pak chzył też cźi pſchipóßłacź
Žiwjenja towarſchku,
S kotrejž by móhł ßo wěrowacź
Pſchi Božim woltarju.

A hdyž na tebje dopuſchcźi
Bóh cźežki kſchižik tej,
Bjes kotroh'ž tudy na ßwěcźi
Tón wěrny kſcheſcź'jan njej' —

Dha ſnjeß tón ßamy ſcźerpliwje,
Wſchak pſchińdźe wot Boha,
Bóh pſches njón k ßebi cźehnje cźe
A njej' bjes wužitka.

Hdyž póſcźele Bóh ſrudobu,
Dha ſ Bohom troſchtuj ßo,
Budź ponižny pſchi wjeßelu,
Kiž ſ wjetſcha krótke jo.

Bóh wſmi, hdyž twój cźaß na ßwěcźe
Sſo junu dokonja,
Bjes dołhej', cźežkej' khoroſcźe
Dom k ßebi do njebja.

Twój wěrybratr **Pětr Młónk.**

Palma měra

na row

njebo **Hanže** rodź. **Zimmermanez**

ſ Njeßwacźidła,

Jurja Hataßa mandźelſkeje,

rodźeneje 12. měrza 1830,

ſemrjeteje 28. wulkeho rózka 1886

w Njeßwacźidle.

K połodnju pſched Njeßwacźidłom
W ßmjertnoh' ſpanja ſahrodźi,
Wobdatej ſ tym wobhrodźenjom,
Kiž ßo ſtajnje ſeleni,
Luba rowna hórka je,
Kiž mi droha woſtanje.

K połdnju cźělnje wotpoczuje
Wěrjaza kſchižnoſcherka,
Wot tam k njebju pokaſuje
Njeſachodna nadžija,
Hdźež pſches hnadu do Khryſta
Jeje duſcha ſbóžnoſcź ma.

Kiž je priedy na ſemſkej dróſy
Měła cźežke ſhonjenja,
Ziwa běſche tu we Boſy,
Też je ſtroſchtnje ſa nim ſchła
A je wěru dźeržała
Hacž do ßwojoh' ſkónczenja.

W njebjeſkim Jeruſalemi,
We kotrymž Bóh ßrjedźa je,
Zadamy bycź ſjenoczeni
Junu ſaßo na wěcźne,
S kotrymiž tu na ſemi
Běchmy w dobrym pſchecźelſtwi.

Wſchitzy, kiž ßmy bliſko ſtali
K wam we ſemſkim žiwjenju,
Sa wami ßmy ſhladowali
Se ſrudnej tej wutrobu,
So ſcźe wuſchli pſchejſahe
S waſchich lubych ßrjedźiſny.

Wot waß dźěleni ßmy nětko
Sa wſchón pſchichod na ſemi,
Wažmy ßebi wſche wſchitko,
Schtož nam ßłuži k ſbóžnoſcźi.
Tudy réka wěru měcź
A ſa wěcźnoſcź žiwi bycź.

Skoro ßnadź my ßmjertne dźěcźi
Sa wami pſchińcź budźemy,
Dokelž wſchitzy na tym ßwěcźi
Nakhwilni ßmy zuſnizy;
S kóždym dnjom toh' žiwjenja
Naſch cźaß tudy wotbjera.

My we duchu ſradujemy
Hižo ßo na tamny cźaß,
Hdźež ßo ſ tymi wohladamy,
Kiž ßu wuſchli prjedy naß
S pſcheměnjazej' cźaßnoſcźe
K ßabatej tej' wěcźnoſcźe.

Schtomy žiwjenja tam ſteja
We duchownym Zionje,
Hdźež kſchižnoſcherjo nuts dźeja
K ßwojoh' Wótza domiſnje,
Tam cźi ßwjecźi hromadźe
Ssu we ſbóžnym towarſtwje.

Njebocźiczkeje wuj **Guſta Hataß.**

Wulzy hnutaj pſches mnohe wopokaſy luboſcźe a dźělbracźa w khoroſcźi a pſchi pohrjebje naſcheje lubeje **Marki,** naſcheje jenicźkeje dźowcźiczki, je namaj pſchißkuſchnoſcź, zykej Rakeczańſkej zyrkwinſkej woßadźe ſa pſches měru bohate wupyſchenje kaſchcźa, kotreż ßo nam ßamo ſ khudych domow doſta, woßebje ſa troſchtne ßkowa w Božim domje, dale zyrkwinſkim prjódkſtejerjam, ſpěwanſkemu towarſtwu, prěnjej a druhej ſchulſkej rjadowni, haj wſchitkim ſ daloka a ſ bliſka, kotſiž ßwoje ßobucźucźe wopokaſachu, ßwój najwutrobniſchi dźak wuprajicź a wobkrucźicź, ſo je to wſchitko naju ſranjenu wutrobu poſběhnyło.

Rakezy, dźeń 24. februara 1886.

Wulzy ſrudźenaj ſtarſchej

J. Gólcź, farař,

Selma rodź. **Grübnerez.**

(K tomu cźißku pſchikoha.)

Pschiłoha k czišłu 9 Serbskich Nowin.
Ssobotu 27. februara 1886.

Dobre- běrny k palenju
kupuje **knježi dwór** w **Delnjej Kinje.**

Turkowske ßlowki

najrjeńsche a najwjetsche, kotrež ßu dostacź, porucza hischcze tunjo
Moritz Mjerwa
na mjaßowym torhoschczu,
destillazija najlěpschich likěrow.

Kalijowe mydło, ßuche,
punt po 50 np.,
jadriwe mydło, ßuche,
punt po 40 np.,
kojowe mydło, ßuche,
punt po 36 np.,
pschenčznu schterku,
punt po 22 np.,
kónzatu schterku, najlěpschu,
punt po 30 np.,
soda krystalisowany, najczisčischi,
punt po 5 np.,
běrnjazu muku,
punt po 13 np.,
bělazy soda H. Puyowy,
pakczik po 10 np.,
wubjerny ßrědk sa schaty a hospodarstwo,
žiwizowe mydło, masne mydło
w wschelakich druzinach
pschedawa tunjo
H. Puy w Budyschinje,
mydlarnja.

Weinholdowy universalny balsam,
stary dobry ßrědk psche nowe a stare rany, snutskownu schkodu, drjenje, wicź, zołdkowy spin, womoru, brunu, kaschel, jětra atd., je dostacź
w **měschczanskej haptyzy**
na hkownym torhoschczu 6.

Psche wicź a drjenje, hlowu- a subybolenje
nervowy balsam,
wiczowu papjeru a watu
jenož woprawdźitu porucza
haptyka w Rakezach.

Stary dobry ßławny **domjazy ßrědk,**
woprawdźity
Pain-Expeller
s „kótwizu“,
je po 50 np., 1 mk. a 1 mk. 75 np.
wot dżenża dostacź pola
haptykarja **Gustava Katzscha**
w Rakezach.

Najlěpschi mlokowy a wuzitkowy pólver,
konjazy pólver a
restitnzionski fluid
porucza **haptyka w Rakezach.**

G. Vogt,

tapezěrař a wupyschowař
na Hoschiz haßy 27,
porucza ßwój skład jenož derje dźěłanych **sofow** wot najjednorischich hacź k najwoßebnischim po najtunischich płaczišnach.

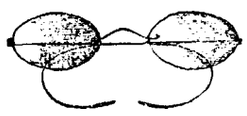

K konfirmaziji a njewjesczinskej drascze.

Czorny kaschemér wubjernje czorny, stary łóhcź po 65 np.,
„ „ czežka twora łóhcź po 150 np.,
czornu židu, rips derje ßo noschazy, łóhcź 1 mk. 75 np., 2 mk. 50 np.,
pißane drastne tkaniny łóhcź po 25 a 35 np.,
„ „ „ dwójzy schěroke łóhcź po 50 np.
Dale poruczam do hospodarstwa:
poßleschczowe tkaniny dobre czerwjene łóhcź po 23, 28 a 33 np.,
wupjerki, pjera njepschepuschczate, hładke a ßmužkate łóhcź po 28 a 50 np.,
łožowe płachty bjes schowa łóhcź po 50 hacź 90 np.,
płat k koschlam łóhcź po 25 hacź 50 np.,
shirting łóhcź po 16 np. hacź k najlěpschemu,
žerdzowy płat łóhcź po 23 hacź 40 np.,
běle a pißane gardiny łóhcź po 17 np.,
trjenja łóhcź po 16 np., **blidowe ruby** wot 1 mk. 30 np.,
wulke saczne rubischka po 20 np., duzent po 2 mk. 25 np.,
zakety sa konfirmandki w wulkim wubjerku.
Schwalcze a saßopschedawarjo woßebite płaczišny.
Jenož twory najlěpschich druzinow, schpatna twora ßo saßadnje wote mnje njepschedawa.

H. Beermann
na mjaßowym torhoschczu 3 njedaloko Pětrowskeje zyrkwje.

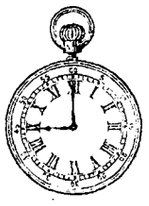

Bryle

sa kóžde wóczko
porucza
Jan Gäth
1 na hospitalskej haßy 1.

Saczne czaßniki, regulatory a **sczenske czaßniki**
w wulkim wubjerku po tunich płaczišnach porucza

Jan Gäth
1 na hospitalskej haßy 1.

Twarski kruchaty kalk

rjanu, nowopalenu tworu,
porucza po najtunischich płaczišnach
C. Thiermann.

Snaty najlěpschi
kolmas
porucza
Hermann Lehmann, mydlař
na hornczerskej a žitnej haßy.

Schwablown kißalinu
k ratarskej potrjebje
porucza po tunich płaczišnach
Otto Engert.

Roßowany stwjelzowy abo njetrjeny len, kaž tež **wutrjeny len** kupuje kóždu dźělbu po najwyschschich płaczišnach
mechaniska dźěłopschadownja
w Hajnizach.

Strowe kruschwinowe drjewo, niz mjenje 6 zolow tolste, koho runja strowe po możnoszči bjeshaloßate wólschowe drjewo, niz mjenje 12 zolow tolste, kupuje po najwyschschich płaczišnach
mech. dźěłopschadownja
w Hajnizach.

Khosej

Na wulkej bratrowskej haßy 6.
w derje ßłodżazych druzinach
punt po 70, 80, 90 hacź 150 np., pschi wotewsaczu 5 puntow tuńscho,
drobny a **zyty zokor** na najtuńscho,
rajß po 13 np.,
krupy po 15 np.,
jahły, hejduschku, bělenu a njebělenu,
hróch, ßo lohzy warjazy,
nowe ßoki a najlěpsche
nudle k lamanju
po możno tunich płaczišnach
poruczataj
Ginzel & Ritscher
na wulkej bratrowskej haßy 6.
Na wulkej bratrowskej haßy 6.

Polnojerje

tuczne wulke ryby
po 3 np. poruczataj
Ginzel & Ritscher
na wulkej bratrowskej haßy 6.

Na wulkej bratrowskej haßy 6.
So bychmoj naschim wjeßnym wotebjerarjam stajnje czerstwy paleny
khosej
poskiczecź móhkoj, palimoj jón wot nětka kóždu ßrjedu a ßobotu rano a poruczamoj ßa wubjernje ßłodżaze druziny punt po 100, 120 a 140 np.
Ginzel & Ritscher
na wulkej bratrowskej haßy 6.
Na wulkej bratrowskej haßy 6.

Spěwarske knihi,

modlerske knihi, němske a žerbske w wulkim wubjerku, skład wschěch družinow **gumijowych tworow** pola **M. Weisera.**

Draždžanske konjaze loßy, Darmstadtske žlěbroloßy

wikowarjam s rabatom

porucža **M. Weiser.**

Khosej

wot najtunischich hacž do najlěpschich družinow, jara derje žłodžazy, porucža **Hermann Klemm** na bohatej haßy.

Jerje

rjane tučne ryby po 3, 4 a 5 np., mandl po 40, 50 a 60 np., w zyłych tunach tuńscho

porucža **Hermann Klemm** na bohatej haßy.

Khosej:

Santos
derje žłodžazy
seleny punt po 65 np.,
paleny = = 80 =

Kampinas
wubjernje žłodžazy
seleny punt po 70 np.,
paleny = = 90 =

Mexikanski
jara derje a žylnje žłodžazy
seleny punt po 80 np.,
paleny = = 100 =

Java a Ceylon
najlěpschi po žłodže
seleny punt po 100 np.,
paleny = = 120 =

porucža

Hermann Kunack
w Budyschinje na bohatej haßy 8.

Jerje

jara wulke po 4 a 5 np.,
15 schtuk po 50 a 60 np.,
porucža sa jara płaczišny hódne

Gustav Poser.
na jerjowej haßy.

Khosej

w wulkim wubjerku
seleny punt po 70—160 np.
jenož derje žłodžaze družiny porucža

Gustav Poser
na jerjowej haßy.

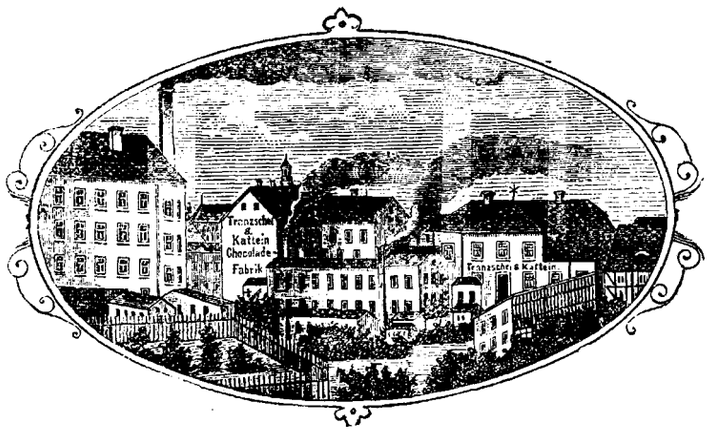

W wudawarni Serb. Nowin je na pschedań: **Spěwna radosć;** sběrka schulskich spěwow. Do seleneje wobalki swjasana sa **50 np.,** do twjerdych deskow swjasana **70 np.**

Parna fabrika

schokolady, zokrowych tworow a mjedowych tykanzow

Rudolfa Katteina,

prjedy **Tranzschela a Katteina,**

w Budyschinje

na hospitalskej haßy 7 a rózowej haßy 10

porucža

žwoje čiste a dobre fabrikaty po jara tunich płaczišnach.

Katteinowy Budyschski konfekt: 1/4 punta po 15 np.

Hižo wjele lět žławna prawdźiwa

Ringelhardtsko-Glöcknerska rany-hojaza a czehnita žalba*

se schtemplom M. Ringelhardt a se **sakitanskej marku:** na tyskach je **lěkaršzy pruhowana** a porucžena psche **koscžown žeŕ, rakowe rany, brody, karfunkel, salsy, lischawu, želočzok, swosabjene** a **wopalene rany, kurjaze woka, saborjenja,** s zyła **wschě swonkne schkody, žołdkowe bolenje, wicž** a **drjenje.**

* Dostacž w tyskach po 25 np. (s pokasku nalożowanja) w **haptykach** w **Budyschinje,** Lubiju, Žitawje, Wostrowzu, Großschönawje, Bernstacze, Wósporku, Neugersdorfje, Biskopizach, Rakezach, Scherachowje, Hirschfeldže, Herrnhucže, Nowosalzu, Seifhennersdorfje, Polczuizy, Halschtrowje, Habrachczizach atd. — **Wopißma** žu we wschěch haptykach wupołożene.

NB. Njech žo **žwěru** pschi kupowanju **horjscheho** plestra na **schtempel** a na **sakońizy deponirowanu sakitansku marku** kedžbuje, dokelž hižo je žo tutón plestr **podražowak.**

Powšitkowna assekuranca w Triestu.

(Assicurazioni Generali.)

Saložena w lěcze 1831.

Rukowazy fond w kapitalu a reservach w hotowych pjenjesach:

31 millijonow 490 tyßaz 875 schěßnakow 83 krajz.

Woheń-, krupobicže-, transport- a žiwjenje-sawěscženje.

Polizy žo w **khěžorstwowych markach** wustajeja.

K wukasowanju a k wobstaranju sawěscženjow porucžataj žo jako agentaj:

hamtski skotolěkaŕ **Ernst Walther** w Budyschinje,
schewski mischtr **Heinr. Jul. Näther** w Kukowje p. Pancziz.

Durschoffske

žuche droždže

pschezo čerstwe porucža tunjo

August Wiesold, pjekarski mischtr na bohatej haßy.

Wikowarjo a pjekarjo dostanu rabat.

Butra!

Měschann butru, lutowansku butru

w bowach a wuwaženu, najlěpsche družiny, porucža wot čerstweje poßylki

Gustav Poser
na jerjowej haßy.

Khosej

paleny punt po 100—200 np., **khěžorske měschenje** pt. po 120 np. porucža sa něschto wubjerne

Gustav Poser
na jerjowej haßy.

Wukasanje a pschewjesne pißma dawa **Albert Meisel** w Budyschinje.

Wuczobnika

sa žwoje **drogowe** a **kolonialtworowe khlamy** pytataj

bratraj Měrschej
pschi žitnych wikach.

Sa žwoje kolonialtworowe a spirituosowe khlamy k jutram **wuczobnika** pytam.

Ernst Glien.

Wuczobnik pytany.

Sa žwoje kolonialtworowe a destillazijske khlamy derje porucženeho wuczobnika pytam.

Hermann Lemke
na mjaßowym torhoschczu 8.

Wuczobnika

pyta **Oswald Kschižan,** tyscherski mischtr w hosczenzu „k słotemu jehnjeczu" w Budyschinje.

Wuczobnika pyta tyscherski mischtr **Holtsch**
na Židowje.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 10. **Sobotu 6. měrca 1886.** **Lětnik 45.**

Swětne podawki.

Němske khěžorstwo. S toho cžaša, so šu sozialistiski sakoń wudali, je sozialdemokratam njemóžne sčinjene, w šwojich nowinach abo w sjawnych shromadžišnach lud k roswalenju wobstejazeho porjada schcžuwacź. Do zyła pak šo tola sozialdemokratiskim schkerjednikam schcžuwanje na sakońskim pucžu sakasacź njehodži. Na šejmach maja doscź pschileżnosće, do šyteje wole na knježerstwo wrěskacź a dźěłacžerjow s leśnymi rěcžemi k šebi wabicź. Na sakskim šejmje na pschikład sozialdemokratojo zyłe pošedźenja se šwojimi stórźbami a wobcźežowanjemi wupjelnjuja. S wuwsacžom sozialdemokratow je šo hižo dawno wschěm šejmowym šobustawam tajkeho bjeskónczneho šantorjenja wostudźiło. Schkoda droheho cžaša, kotryž šo tak njewužitnje pschecžinja. S wjetscha też stórźby žaneho saměra nimaju, a pady, wo kotrychž šo wjele šłowow cžini, šu, hdyž šo pschi šwětle wobhladuja, pak pschecźerjene, pak wumyšlene. Tak ma šo też s porokami, kotreż sozialdemokrat Kaden wutoru pschi jednanju wo pjenjesach, sa ministerstwo snutskownych należnosczow šo žadazych, w druhej komorje sakskemu knježerstwu dla pschekruteho nałożenja sozialistiskeho sakonja cžinjesche. Minister s Nostitz-Wallwitz s trjechjazymi šłowami stórźby sozialdemokratow wotpokasa, kotreż na knježerstwo žaneho sacźischcża wjazy njecžinja, dokelž je šo, hdyž šu sa pschicžinu stórźby pytali, s wjetscha pschezo wupokasało, so je wyschnosć w prawje była. Ssejm toho dla też rěcže sozialdemokratow wobkedźbowanja hódne nima, a jim s měrom jich prósnu šłómu młócźicź dawa. Sozialdemokratojo wschak njerěcža, so bychu šejm pschešwědcžili, ale so bychu do knježerstwa rypali a pschecźiwo njemu njepschecźelnosć a njedowěru bjes dźěławym ludom sbudźili. Wobžarowacź šo jenož dyrbi, so je šejm nusowany sozialdemokratiskim rěcžam, kotreż s wjetscha s kleskow wobsteja, se scźerpnosću psches šo hicź dacź. Swješelaza wěž bě, so šo knježerstwu na kónzu debaty doscźcžinjenje dosta, so šo sa ministerstwo snutskownych należnosczow žadane pjenjesy se wschěmi hłošami pschecźiwo schtyri sozialdemokratiskim pschisłwolichu.

Dołho wotcžakane jednanje wo želesnizy žadazych petizijach schtwórtk na dnjowym porjedźe stejesche. 111 tajkich petizijow bě doschło a sa kóždu pytachu sapóšłanzy po pschecźu šwojich wolerjow knježerstwo dobycź. K twarjenju želesnizow je, kaž je snate, jara wjele pjenjes trěbnych; duž bychu sakske derje srjadowane finanzy dyrbjałe bankerot cžinicź, hdy by knježerstwo wschěm tymle petizijam k woli bycź chcyło. Jenož te linije, kotreż šu najnusnische, móža šo toho dla twarjenja nadźecź. Mała liczba tych, kotreż maja, dokelž buchu wot druheje komory knježerstwu k rosmyšlenju poručene, najlěpsche wuhlady, šu šlědowaze: Wilkau-Kirchberg-Saupersdorf, sjenocźaza linija bjes Chemnitz-Aue-Adorf a Zwickau-Falkenstein-Oelsnitz, dale Limbach-Wüstenbrand, Wolkenstadt-Jöhstadt, Müglitzska linija a skónczńje Berthelsdorf-Großhartmannsdorf abo Langenau. Wschě druhe petizije buchu knježerstwu k nawjedźenju date, schtož ma prajicź, so šo twar želesnizow wo kotreż šo w nich prošby, na posdźischi cžaš wotstorcži.

— Kralowski dekret dla pschijecża tsiprozentowskeje pożcžonki w wyšokosći 24 milijonow hriwnow šejm finanzskej deputaziji k rospominanju pschipokasa. Petiziju murjerjow a cźěšlow s Draždźan a wokolnosće dla wotwobrocźenja pschicźaha wukrajnych dźěłacźerjow sacźišnuchu, tola běchu pschi debacźe měnjenja, so dyrbja šo po mózności tukrajni dźěłacźerjo pschijecź, so pak šo wusamknjenje zusych dźěłacźerjow njehodźi. Toho runja šo też petizija sakskich rjemješlniskich towarstwow, kotreż prosca, so by šo wucźerjam krajnych techniskich schulow dowolnosć k dźerženju pschednoschkow w rjemješlniskich towarstwach dała a šo rjemješlniske nowiny „Gewerbeschau“ wot knježerstwa s pjenjesami podpjerałe, wotpokasa. W šrjedźischim pošedźenju druha komora kralowski dekret wo twarje privatnych želesnizow Žitawa-Oybin-Johnsdorf, Adorf-Roßbach, Wechselburg-Chemnitzthal-Chemnitz, Schönberg-Hirschberg a Göttergrün-Lobenstein finanzskej deputaziji pschipokasa a pschisłwoli žadane pjenjesy sa Halschtrowske kupjele a knježerstwowe Lipscźanske nowiny a Draždźanski žurnal.

— Jeho Majestosću khěžora je njehoda podeschła, wo kotrejž Barlinske nowiny pišaju: Hdyž khěžor 25. februara pschi balu krónprynzešynu k blidu wjedźesche, šo wón s nohu sa šwój tešak storcži a k semi padże. Pschi tym šebi lěwe bjedro s łoška srasy, cžohož dla dyrbi šo něschto cžaša s měrom sadźerźecź.

— W pruskim krajnym šejmje je šo wuradźenje wo sakońskich pschedmjetach, na pscheněmcźenje pruskich narańschich provinzow šo poczahowazych, pjatk tydźenja skónczyło. Pjecź dnjow dołho je jich dla wótra rěcźniska bitwa traka, w kotrejž na knježerstwowej stronje konservativni a narodnoliberalni, na boku Polakow pak zentrum a šwobodnosmyšleni stejachu. Poślednischi šo naprawam, wot knježerstwa k sahubjenju pólskeje rěcže šo porucźazym, pschecźiwja, dokelž šu pschešwědcženi, so šo psches nje pscheněmcźenje Polakow njedozpi a so jenož njepschecźelstwo pschecźiwo Němzam bjes Polakami powjetschi. Knježerstwowe pschedmjety buchu skónczńje wschě komišijam k roskoženju pschepodate. Na to šame waschnje buchu tele pschedmjety też w pruskim semjanskim šejmje wujednane.

— Palenzowy monopol, kotremuž šo w poślednischim cžašu najbóle ludowa kedźbliwosć pschiwobrocźuje, je schtwórtk do khěžorstwoweho šejma k wuradźenju doschoł. Hnydom po prěnim wuradźenju móže šo nimale s wěstosću prajicź, so palenzowy monopol wjetschinu w khěžorstwowym šejmje namakacź njebudże. Zentrumska strona, kotraž wo wušudże monopola rosrišnje, budże pschecźiwo njemu hłošowacź. Sapóšłanz s Hüne po monopol porucźazej rěcži ministra finanzow se Scholz w mjenje zentrumskeje strony sjewi, so zentrum skoro jenohłóšnje palenzowy monopol sacźišnje. Toho runja šo też wjednik šwobodnosmyšlenych Richter pschecźiwo monopolej wupraji. Pschecźiwo monopolej je 5000 petizijow doschło, sa njón pak jenož 7. Wunoschk s njeho njebudże tak wulki, kaž knježerstwo wobliczuje, wón lědma 100 milijonow pschinješe. Palenzowe žłokanstwo šo psches monopol njesamjesuje, dokelž chze stat s njeho wjele pjenjes cžahnucź, schtož pak je jenož móžno, hdyž šo wjele palenza pscheda.

Franzowska. W Decazevilleskich podkopkach, hdźež běchu njedawno dźěłacźerjo jeneho jim njelubeho sastojnika skónzowali, šu s nowa njeměry wudyrike. Dźěłacźerjo šu s dźěłom pschestali a

žadaju, so dyrbi žo msda powyschicź a jedyn inženěr, kotrehož cźerpicź nochzedźa, wotžadźicź. So bychu njeměrnizy ſ nowa stósćze njewobeschli, je knjeżerſtwo hnydom wojakow do Decazeville pósłało. Franzowſke anarchiſtiſke nowiny dźěłacźerjow napominaju, so bychu na žwojich žadanjach wobſtali a ſ dźěłom prjedy njeſapocźeli, doniž žo jim wyschscha msda njepschiſwoli. Sda žo, so žu anarchiſtojo zyły njeporjad nacźinili. Tucźi też dźěłacźerjow ſ pjenjeſami podpjeraju a bjes nimi khlěb rosdźělecź dawaju.

Rußowſka. Rußojo we wschěch žwojich žrjedźno-aſiatiſkich krajach pomaku ale wěsćze žwoje knjejſtwo wobtwjerdźuja. Nowy bucharſki khan je wulki pschecźel Ruſkich a k ruſkej politizy tak pschikhileny, so ju we wschěm horliwje podpjera. Mějo tak Bucharſku ſa wěſtu, pocźinaju Rußojo też w Merwſkej krajinje žo domjazi cźinicź. 13. januara žu woni do Pendźeja pschicźahnuli a tam ruſke ſarjadniſtwo ſawjedli. Kajku pschicźeźliwoſcź na tamniſche wobydleŕſtwo Rußojo maju, je ſ toho widźecź, so žu žo wobydlerjo jeneho, k Afghaniſtanej pschidźěleneho aula (wžy) hnydom na ruſki kraj pschecźahnuli, a po tymle pschikkadźe chze hiſchcze pjecźa zyła rjada druhich aulow cźinicź.

Balkan. Měr bjes Sserbiju a Bolharſkej je žo ſkónczńje w Bukareſcźe wobſamknuł. Po prawom jemu jenož mjeno pſchimér pſchiſteji. Sserbija, kotraž je jenož wot najwjetſcheje nuſy cźiſchcźana do wobſamknjenja měra ſwoliła, ſ nim ſ prawdu njemèni a cźaka ſe žadoſcźu na pſchileżnoſcź, ſo by Bołharſkej ſ nowa wójnu pſchipowjedła. Tak budźe njewěſtoſcź na Balkanje dale tracź, a nad tym žo dwělowacź njetrjeba, ſo tam ſa njedołhi cźaž ſ nowa praſkacź ſapocźnu.

Jabłucźina.

Do ſapiſkow knjeſa rěcźnika Hórſchaka bě też kubleŕ Wobuſa jako ſkórźbnik ſapiżany. Pſched něhdźe tſjomi lětami bě Wobuſa Hórſchakowy proh pſchestupił a nětko žo jemu tu tak lubjeſche, ſo mało jedyn tydźeń ſakomdźi. Prěni ras bě tola ſ woprawdźe dźiwnej wězu pſchiſchoł; pſchedmjet jeho ſkórźby bě mjenujzy jabłucźina, tónle rjany ſchtom, w lěcźe wobdaty ſ cźrjódami ſynczatych pczołkow, naſymu polny žłódkich wabjatych liczkatych jabłukow.

Ta wěz mějeſche žo takle. Na mjeſy, kotraž Wobuſowe polo wot pola wudowy Woſtudźiny dźěleſche, ſtejeſche žamotna jabłucźina; w jeje khłódku prjedy něhdy dźěłacźerjo ſ wobeju ſtronow ſa cźaży żnjow žwacźachu a wotpocźowachu. Tola něhdy bě Woſtudźina tule jabłucźinu pſcheſchcźipacź daka — kaž poſdźiſcho akty dopokaſachu, bě jej traſch poł ſchklě njeſrakych jabłukow wobnjeżło — a nětotre dny poſdźiſcho ſapółła Wobuſa pſches žwojeho rěcźnika dwě wulkej liſtnje dołhu ſkórźbu pſchecźiwo Woſtudźinej dla kaženja wobžedźenſtwa. Po cźaży pſchinamaka žo k tutej ſkórźbje dla jabłucźiny hiſchcze zyły hachtl druhich ſwadow mjes žużodom a žużodźinu: dla mjeſy, tſěchi, woknow na njeprawym blaku, dla pſche dołheje hrjady atd. — tola jabłucźina ſtejeſche ſtajnje w prědku. „Nó, kak dha ſ jabłucźinu ſteji?“ bě kóżdy ras prěnje praſchenje rěcźnikowych pižarjow, hdyż Wobuſa ſaſtupi. A žam Hórſchak ſapocźeſche kóżdu nowu ſkórźbu pſchecźiwo tej ſtej žużodźinej ſ tym, ſo na cźiſte liſtno papjery kleks namolowa prajizy: „Tule po tajkim ſteji ta jabłucźina a tule na prawu ruku atd.“

Něktrazkuli poſdźiſcha nowa ſwada bě dawno hižo ſbożownje abo njeſbożownje wujednana, tola ſkórźba wo ſchtom cźehnjeſche žo kaž powrjeſtwo. Woſtuda žo pſchi kóżdym wopycźe praſcheſche: „A kak daloko dha žmy, proſchu, ſ tej jabłucźinu?“ — „Skoro budźa dopokaſy ſkónczene“, wotmolwi rěcźnik. — „Płacźi ſchtoż płacźi — jeno ſwalejcźe, knjes doktor, prawje wjele wudawkow na nju!“

Dźiwacź žo cźłowjek runje njetrjebał, ſo Wobuſa žwojej žużodźinje wſchitko njedobre pſchejeſche. Jako wudowz bjes dźěcźi a wobžedźeŕ rjaneho hoſpodarſtwa bě žo měrneho ſboża wjeżelicź móhł, hdy by runje Woſtudźina jeho žużodźina njebyła. Ta cźinjeſche jemu žiwjenje hórke. S tſjoch ſtronow bě jeho wola ſ jeje wobžedźenſtwom wobdata, ale njebě to wobjimanje žużodźinſkeje luboſcźe, wjele bóle nahrabnoſcźe rubjeżnika; mjeſy lěto wob lěto bóle wotebjerachu a měſniki žo po ſdacźu hibachu. Haj žame Woſtudźineje twarjenja žo wupjerachu, kaž bychu Wobuſowy dwór chżyke pózrjecź a jeje kěrbży žo ſ mozu do Wobuſoweje ſahrody tkóczachu.

Tola njemóżu prajicź, ſchtó bě mjes nimaj wjelk a ſchtó jehnjo, abo hacź běſchtaj napożledku wobaj dwaj wjelkaj; Wobuſa drje huſto pola rěcźnika lubjeſche, ſo jeho njepſchecźelna žużodźina ſkónczńje tak daloko ſecźěri, ſo kubło pſchedawſchi do Ameriki abo Rußowſkeje pocźehnje; ſo ma tute ſtajne ſkorźenje hacź do ſchije žyte; tuta żona je woprawdźita khodojta, kotraž ma ſażnu žmjercź žwojeho muża na žwědomju; a hdy by Woſtuda chżył wſchitko powjedacź, bychu jim włoży na hkowje ſtawali. Pižarjo drje žo tomu poßmewachu, tola Woſtuda woſta pſchi žwojim.

Mjes tym ſcźěhowaſche jena ſkórźba po druhej. Hakle njedawno bu jena hrjada, kotruž bě khrobła žużodźina nětotre porſty na Wobuſowe wuſtorcźicź daka, pſches žudniſki wukas ſbożownje ſażo naſpjet ſtorcźena, a hižo pſchihotowaſche žo Wobuſa k nowej ſkórźbje, dokelž ſtej žo jemu něhdźe ſ jeneho płotu dwě banzy wottorhnułej. Hórſchak, wě žo, ſapocźa wěz ſ tym, ſo na liſtno papjery do žrjedźa kleks namolowa prajizy: „Tule po tajkim ſteji ta jabłucźina“ —

„Je ſtała“, porjedźeſche jeho Wobuſa kaž hižo nětotre raſy prjedy.

Ta njeſbożownа jabłucźina mjenujzy ani kónz zyłeje ſwady njewohlada. Ssrjedź wětſikojteje nozy ſhubi žo ſ błyſkom porażena, ale to ſkórźbje nicžo dale njeſchkodźeſche, ta pſchedźeſche žo dale.

Nětotre dny poſdźiſcho ſaſtupi Wobuſa ſażo pola Hórſchaka.

„Skórźba je hižo pſchepodata“, rěcźeſche rěcźnik. „Scźe žo ſa to ſtarał, ſo žo nichtó tych wězow njedótknje?“

„Wobej wězy leżitej, kaž ſtej padnułej.“

„Derje. Dźe wo to, ſo by komißija, kotraž dyrbi tu wěz pſchehladacź, derje ſpósnacź móhła, ſchto je žo po prawom njeprawe ſtało.“

„Ale ta wěz ma žwój ſchpak, knjes doktor.“

„Kak to?“

„Pſches tu dźěru w płocźe — wěſcźe — ſkakaja wſchě kury ſ jeje dwora ſ cźrjódami do mojeje ſahrody a nacźinja mi wulku ſchkodu. Moja njeboh żona bě kurom dobra a też ja widźu rady żołte libjatka a pißane putki pſchi pacźe — tola to je pſche wſchu měru!

Jeje dwór je žamón kurjeńz, a wſchě tute kury nima wona žwojeho wużitka dla, ně, runje toho dla, ſo bychu mje wot ranja hacź do wjecźora ſe žwojim ſchkrěkom do žmjercźe mjerſake, pſches płót mi do ſahrody lětake, a ſahrodu kónzowake.

Hižo prjedy njemóżach ſ knjeſom bycź nad tymi cźrjódami, ale nětko, hdyż je do płota dźěra, waleja žo ſtajnje w mojej ſahrodźe, kaž bychu doma byłe. Ja žebi tſělbu kupju — wěſcźe — a ſatělam wſcho, ſchtoż pſches płót pſchińdźe, a hdy by też najrjeńſchi honacź był.“

„S tym njebyſchcźe żaneho wużitka měł. Ja chzu wam druhi žrědk radźicź. Popadńcźe nęſchto kuŕ jako ſarunanje ſa tu ſchkodu; to wam ſakoń dowola.“

Sa nětotre dny pſchińdźe Wobuſa ſażo k Hórſchakej, wſchón roshorjeny.

„Nó, ſcźe nęſchto kuŕ ſpopadał a ſdźerżał?“ praſcheſche žo rěcźnik.

„Haj.“

„A ſchto je žo ſtało?“

„Tole.“ Wobuſa ſeżuwa włoży ſ cźoła a tu cźeŕwjenjeſche žo khětra žmuha pódla nětotrych ſchwarnych kulow.

„Po tajkim puki?“

„A kajke! Woſtudźina pſchińdźe ſ wotroczkom a ſ dźowku tych kur dla ke mni, rěkaſche mi paduch, rubjeżnik, njekmanik atd. a ſebra mi kury ſ mozu, a hdyż do ſahrody ſa njej běżach, hrabnu jenu ſ teju tyczkow a dyri mje na hkowu. Ja hrabnuch druhu, a mój budźichmoj jej ſawěſcźe jedyn wo druheho rosbiłoj, njebudźichu-li žużodźa naju roſehnali.“

„Tu hižo měr nawucźimy. Woſpjetujcźe hiſchcze junu zyły podawk. Jutſje hnydom ſkórźbu ranjenja cźeſcźe dla na nju pſchepodamy. Wy žami pojědźecźe k žudniſtwu; ja dam wam pokaſy žobu, kak macźe žo tam ſadżerżecź. Ja bych ſ wami žobu jěł, ale njemóżu nuſnych dźěłow dla.“

Nětko žo Wobuſa dołhi cźaž wjazy njepokaſa, ſo žo to wſchěm dźiwno ſdaſche. Tydźeń žo minu, dwě, tſi njedźele běchu nimo, a Hórſchakezom žo pocźa po tym ſtajnym hoſcźu ſtyſkacź. Mjes tym ſta žoważna wěz: ſkórźba teje jabłucźiny dla bu ſa Wobuſu ſbożownje wužużdźena.

Hdyż Wobuſa ſkónczńje po dołhim cźażu ſażo do Hórſchakoweje kanzle ſaſtupi, pſchiwoła jemu hnydom rěcźnik: „Dobyte, pſchecźelo, dobyte!“

Tola dźiwnje, Wobuſa drje žo trochu ſawjeżeli, tola jeno krótki wokomik, potom bě ſażo do wocźi zyły, kaž by žebi radźicź njewjedźał.

„Schto dha tak kaž pſchikowany ſtejicźe? Schto je žo wam ſtało? Je traſch wużudźenje cźeſcźeranjenja dla ſa waż njeſbożowne było?“

„Ně.“

„Nó, schto dha po tajkim je? Pschecžitajcże jeno tónle kraßny wußud. Wostudźina je ßo cžitajo sawěscże we wschěch barbach ßwěcźika. Hladajcże jeno, kelko pjenjes dyrbi wam płaczicź."

„Nětko je hižo posdże", wurasy Wobusa.

„Posdże! Cžoho dla posdże?" dźiwasche ßo rěcžnik.

„Dokelž ßmój skoro tak kaž jedyn por."

„Wy — a Wostudźina?"

„Wczera ßmój prěni ras s klětki padnukoj."

„Je dha to mózno? Wy — wy chcecże ßo s tej Wostudźinu — ale prajcże jeno mi, kak je ßo to stako?"

„Stako je ßo, haj stako. Wěz sapoczina ßo se skórźbu ranjeneje cześcże dla. Hdyž na nju do kanzle sawokachu, ßedźesche ßudnik pschi ßwojim blidże, s khribjetom k namaj wobrocźeny, a pißasche. Ssnadź jeho snajecże, knjeże?"

„Ssym jeho někotre rasy widźak. To je jedyn s tych knjesow ßudnikow, kiž bychu ßebi a ludźom najwjetschu dobrotu wopokasali, hdy bychu na saßkuženy wumjeńk schli."

„Haj, je to stary knjes; jeho hłowa je schědźiwa; tola do wocźi je ßama strowota. Po tajkim wón ßedźesche s khribjetom k namaj a pißasche. Sa pódlanskim blidom ßedźesche pißać s pjerom a runasche akty. Khwilu cžakachmoj směrom; tola na dobo da ßo Wostudźina do mnje. Ale też ja mózu hischcże rěcžecź. Cžaß žiwjenja njeje drje tak hórke wěrnoscże ßłyschaka, kaž ßym jej ja sa tón krótki cžaß prajił. Ja ßym jej wschitko rjekł, schtož je mi na wutrobje było. Zyły registr ßym jej dał a kóžde hanjaze ßkowo dwójizy wrócźił. Wostudźina cžinjesche haru, płakasche, teptasche — s krótka, mój ßmój tajku haru cžinikoj, so ßo w pódlanskich jstwach nastrójachu a pschi durjach poskhachu a pißać bojasliwje na ßudnika hladasche. Tola tón jenoż s hłowu kiwasche, a poßměwajo ßo pißasche dale.

Skónczńje, hdyž běch ja ßwoju wutrobu dospołnje wußypał a Wostudźina ßo dybawa nawołała, tyknu ßudnik pjero sa wucho, wsa ßebi schcźipku a wobrocźi ßo k namaj: „Nó, staj ßebi hižo wschitko dopowjedałoj?" prascheschе ßo. „Ja měnju, nětko budże najlěpje, so ßebi ruzy dataj a w měrje domoj dźetaj. A najlěpje by było, so byschtaj ßo se ßußodźinskej luboscźu a pschejenoscźu snjeßkoj, a naß s tajkimi wězami pschelutowakoj. S tym stajnym wadźenjom njebudźetaj ani ßwojej cześcźi ani ßwojemu samoženju schto pomhacź."

„Haj, tajzy ßu cźi stari knjeża", sarěcza Hórschak s hórkoscźu. „Najradscho bychu ßudniski stoł s klětku pscheměnili. Nó, a kak je ta wěz wupadnuła? Scże ßo po mojej radże sadźeržał?"

„Schto běch cźinicź dyrbjał?" wotmolwi Wobusa bojasliwje. „Knjes ßudnik je namaj tak rjenje do ßwědomja rěcžał a to tak žortnje, so ßebi skónczńje ßmějizy ruzy dachmoj."

„Tak! to scże něschto prawo cźinili!" wurasy Hórschak a khodźesche mjersazy po jstwje. „Tak wy na moju radu kedźbujecże? K cźomu dha ßo s zyła wo moju radu praschecże? K cźomu dha skorźicże? K cźomu tute wudawki? — Ssnadź je wamaj ßudnik hnydom też braschcźił?"

„Nó, tak po pokojzy, haj! Hdyž ßebi ruzy dachmoj, rjeknu ßmějizy, so dyrbjałoj ßebi też něhdże druhdże ruzy sawdacź, a s tym bychu na dobo wschě naju swady se ßwěta byłe; so ßmój s zyła kaž jedyn sa druheho stworjenaj. Na to jědźechmoj domoj, kóždy po druhim puczu. Tola pschichodnu njedźelu dźěch ke mschi a knjes duchowny prědowasche wo luboscźi a pschesjenoscźi tak rjenje, so ßo mi pocza wutroba wotewrjecź, hdyž domoj dźěch, hdyž na Boże žohnowanje po słotych žołmjatych polach hladach a muschki a bruczki widźach, kak wjeßele wokoło létaju a w trawje syncza. A cźim dale dźěch, cźim bóle ßo do teje myßle sanurich, so bych se ženitwu s Wostudźinej najlěpje wschě skórźby a njeměr wotbył. Wusnach ßebi, so ßußodźina njeje tak hrosna, so je dobra hospoša, so naju pola tak rjenje hromadże leża. S tymi myßlemi dóńdźech hacž k jeje korczmje. Tu wostach stejo a hladach na te rjane twarjenja, na winowe pjeńki wokoło woknow, hladach po sahrodże a po dworje, a mi bě tak mjehko. Hdyž bě moja njeboh žona žiwa, bě pola mje też tak. Tu wuhladach Wostudźinu we wotewrjenym woknje, kak nuchawkam pschiliwasche. Njejabzy hrabnuch sa cžapku, a wona hnydom pschecźelnje na mnje sawoła: »Pomhaj Bóh, ßußodże! Njechasch dha na schkleńzu piwa sastupicź?« A ja stupich do jeje hoscźenza — a — a —"

„Nó, a cžoho dla pschińdźecże ke mni? Dyrbju trasch wamaj ženitwu wopißacź?"

„S tej naležnoscźu pschińdźemoj pschichodne dny hromadże. Ale dźenßa mam něschto druhe na wutrobje."

„A to by było?"

„Mój ßmój někotrych wězow dla hižo wuradźakoj, kotrež ßo na naju pschichodne shromadne wobßedźenstwo pocźahuja. Mojeje pschichodneje pola — wěscże — mjesuja na druhej stronje s polami žiwnoscźerja Hußlerja. A tón je tajki prawy wotrychtowany — wón ma tam sady někajke polo a to khodźi psches mojeje pschichodneje polo, so je ßebi zyku schcźežku —"

Hórschakowe wobliczo ßo s radoscźu poßwětli. „Pomaku, wujo, pomaku", rjeknu. „To dyrbimy wschitko rjenje po rjadu napißacź. Cžakajcże, chcemy ßebi najprjedy nowy wokojnik narěsacź na tohole Hußlerja. Takle! Jowle po tajkim steji — abo je staka ta jabłuczina a tule atd."

Ssejmski dopiß.

Wóndano je ßo w ßejmskim dopißu na to spomniko, so ßu wulke města w nastupanju woheńsawěscźenja njespokojom. Wone chzedźa ßwoje pschinoschki k wóhnjowej kaßy ponižene měcź, dokelž s wjetscha kóždy woheń se ßwojimi derje sarjadowanymi wóhnjowymi woborami hnydom w nastaczu podduscha. S toho pak saßo ßlěduje, so maja wjetsche města mjenje wužitka s krajneje wóhnjoweje kaßy hacž wßy, kotrež, hacž runjež w nich wjele schkody psches woheń nastawa, wjetsche pschinoschki hacž města njedawaju. W ßejmje je ßo namjet wulkich městow, na ponižene pschinoschkow ßo pocźahowazy, wotpokasał, a to na sbožo wßow, kotrež bychu hewak wupad sarunacź dyrbjeli. Druha naležnoscź, s kotrejž ßo ßejm w nastupanju woheńsawěscźenja nakkaduje, ßu privatne woheńsawěscźaze towarstwa. Pschi wotewrjenju létuscheho ßejma naležnje rospominachu, hacž ßo njeby hodźiło do skutka stajicź, so bychu ßo niz jenoż twarjenja, ale też mobilije psches kraj sawěscźiłe. W tu khwilu ßu tule myßliczku puschcźili, dokelž je jeje pschewjedźenje pschе wobcźežne. Sa to chzedźa privatnym towarstwam bóle do aktow hladacź, so bychu sawěscźerjow pod mjehkim krywom tak njeßmilnje kaž hacž dotal njetsihałe abo jim ßamo pschi najwyschschej premiji pschijecże njesapowjedźiłe. Tak wjele drje je wěste, so jednanja druheje komory wo tej naležnoscźi sa sawěscźerjow bjes płodow njewostanu. Też minister s Nostitz-Wallwitz bě toho měnjenja, prajizy, so je psches ßejmowe wuradźenje twjerdy podkoźk dostał, na kotrymž ßo w pschichodże wjele wjetscheho napschecźopschińdźenja se strony sawěscźazych towarstwow nadźija. Podobnje je ßo wěz też w Bajerskej měła, hdźež ßu woheńsawěscźaze towarstwa, hdyž chzyschе kraj sawěscźenje do ruki wsacź, se sawěscźerjemi wjele pschecźelnischo wobkhadźecź sapocźałe. Wołebje ßo pschi jednanjach druheje komory wusběhnu, so měko knjeżerstwo na dopjelnjenje sakońskeho postajenja twjerdże dźerżecź, po kotrymž ma kóžde towarstwo bjes 100 sawěscźenjemi s najmjenischa 5 sawěscźenjow pod mjehkim krywom pschijecź, a so žane towarstwo žane sawěscźenje s twjerdym krywom dale pschijecź njeßmě, prjedy hacž mjenowanu liczbu sawěscźenjow s mjehkim krywom njewobßedźi. Hacž dotal, móhł rjeż, žane towarstwo tule pschißłuschnoscź dopjelniło njeje, khiba sakske ratarske sawěscźaze towarstwo, kotrež ma mjes 100 sawěscźenjemi 18 s mjehkim krywom. Lipscźanske sawěscźaze towarstwo ma na pschikład jenoż dźeßaty dźěł jeneho sawěscźenja s mjehkim krywom, to je jenoż $^1/_{10}$ prozenta. Tole towarstwo płaczi tym, kotsiž ßu ßo pschi sałoženju towarstwa s pjenjesami wobdźělili, dźenßa na 600 tolerśku akziju 720 hriwnow létneje danje, a tajka 600 tolerśka akzija toho dla na kóždym banku w tu khwilu 12,200 hriwnow płaczi. Lohko ßo spósnacź hodźi, hacž towarstwa, hdyž pschi tajkim hobrskim dobytku sawěscźenja s mjehkim krywom wotpokasaju, w wotpohladanju na žadanje premijow se ßwojimi sawěscźerjemi sprawnje wobkhadźeja. Pod tajkimi wobstejnoscźemi je drje wyßoki cžaß, so ßejm a knjeżerstwo na woheńsawěscźaze towarstwa s wjetschej kedźbliwoscźu hladatej. Dokelž ßo tu runje wo twarjenjach s mjehkim krywom rěcźi, chzemy na to spomnicź, w kajkej poměrje wone k twarjenjam s twjerdym krywom w Sakskej steja. Po najnowschich statistiskich žórkach na 100 twarjenjow jenoż něhdże 7 s mjehkim krywom pschińdże. Sda drje ßo na prěni wokomik, so rosdźěl tak wulki njeje; pschetoż na wßach dźě je hischcże wjele ßkomjanych tšěchow. Tola pschi tym ßo na wulke města njedźiwa, hdźež ßo jenoż twarjenja s twjerdym krywom namakaju, schtož cźežko do wahi pada. Po pjenjesach wobliczene ßu wschě twarjenja w Sakskej 3,711,512,000 hr., to rěka se ßkowami: tsi milijardy, ßydom stow a jědnacże milijonow a pjecź stow a dwanacże tyßaz hriwnow hódne. S tejele sumy jenoż 232,306,940 hriwnow na twarjenja s mjehkim krywom pschińdże. W poßlednischich twarjenjach ßo sa 116 milijonow hibicźiweje nadoby (mobilijow) khowa, s kotrejež je něhdże sa 99 milijonow hriwnow pola wschelakich towarstwow sawěscźenych. Po tajkim sa 17 milijonow nadoby pod mjehkim krywom njesawěscźene wostanje, kotraž ßo pak wot towarstwow k sawěscźenju pschijała, pak ßo s zyła k tomu pschipowjedła njeje.

Pschi tejle składnoscźi njech je też spomnjene, so budźe knjeżerstwo pschichodnje bóle hacź dotal na lěpsche srjadowanje wóhnjoweho haschenstwa a kmanischich pschiprawow smyślene. Też na błyskowody budźe so wjazy kedźbliwosćze stožowacź, kotrež, hdyž su w dobrym rjedźe, błyskej sapalenje sadźewaju. Tak na pschikład błysk w lětomaj 1883 a 1884, hdźež je w Sakskej 465 krócź do twarjenjow dyrił, ani jene twarjenje s dobrym błyskowodom sapalił njeje. Duž so s wotpohladom noscha, pschinoschki k wóhnjowej kašy sa błyskowody mějaze twarjenja pschichodnje ponižicź. Handrij Kerk.

Ze Serbow.

S Budyschina. Mjes wschitkimi serbskimi towarstwami drje najbóle do žiwjenja zukeho naroda pschima te, kotrež so tak pschisprawnje mjenuje „Towarstwo Pomozy". Wone je sebi wulki nadawk stajiło: njedostatkej na serbskich wucźenych, wosebje duchownych a wucźerjach wotpomhacź. Też w sandźenym lěcze 1885 je po tutym swojim nadawku skutkowało a 6 studowazych mkodźenzow s pjenježnej pomozu podpjerało. Do tutych 6 mkodźenzow je so rosdźěliło 405 hriwnow. S zyła je towarstwo sa 5 lět swojeho wobstacźa na 1500 hriwnow mkodym studowazym Sserbam wudźěliło. To je sawěscze rjana pomoz, ale wjetscha pomoz je hischcze trěbna, ma=li towarstwo swojemu narodej s trajazym wužitkom bycź; hischcze su jeho srědki pschemake, so móhło wone wschě próstwy dopjelnicź. Proßymy toho dla wschitkich, kotsiž se swojim ludom derje měnja a kotsiž chzedźa sa jeho trajaze spomoženje so staracź, so chzyli tute towarstwo na wschě waschnje podpjeracź: s tym, so sami pschistupja, njejsu=li hischcze sobustawy, abo so druhich k sastupej pohnuja. Lětny pschinoschk 1 hriwny je tak mały, so móže też najkhudschi sobustaw bycź.

— Lětsa so syma pola naß prawje dźerži. Wot tsjoch krali je pschezo wjazy abo mjenje sněha a mjersnjenje było, a prěnje dny teho tydźenja běchu najsymnische tejele zukeje symy. Nětko też wěmy, cźehodla schkórzy — kotrež pschi wschelakich skónczných dnjach kónz sandźeneho měßaza s wěstoscu wocźakowachmy — so lětsa tak jara komdźachu; te lube hwisdate schcźerczaki nochzechu pschińcź, dokelž cźujachu a wědźachu, so so pola naß hischcze sylna posyma nawali, kotraž so sa derjehicze tych rychłych spěwakow jara mało hodźi. Dźeń 25. a 26. makeho rózka su drje tu a tam wokoło naß někotre lube schkórcźiki widźane byle, kotrež móhł=rjez pohladacź pschińdźechu, kajke pola naß je; ale bórsy su saso wulecźale. Chzemy so nadźecź, so so, dokelž je sylny wichor poßlednich dnjow surowu symu s kraja wuhnał, bórsy saso k nam wrócźa a nasche wucho se swojim lubosnym fifolenjom swjeßela.

— Ssmy s Waldheima powjescź dostali, kotruž naschim cźitarjam sdźělicź mamy sa pschecźelsku pschißłuschnoscź. Na 27. febr. rano semrje tam k. Jan Kochta, wyschschi wucźeŕ a katechet sa jatych, sawostajiwschi swoju mandźelsku. Njebohi narodźi so 28. měrza 1824 na Židowje, pschihotowasche so w tudomnym tehdy jenicźkim seminaru na wucźerstwo, kotrež sahe nastupi. Najprjedy bě vikar w Radworju a wot 1848—66 wucźeŕ we Worklezach, na cźoż bu na nowosałożene město katholskeho katecheta we Waldheimje pomjenowany. Wón bě dobry wucźeŕ, pschecźelny towarsch a lubowaŕ Sserbowstwa. W lěcze 1845 a 1849 pschekoži do němcźiny někotre serbske pěsnje a 1860 Sejlerjowe „Žně", kotrež so tehdy w Budyschinje serbsky spěwachu. Na swojej poßlednjej staziji skutkujo pschikhadźesche wón na lětne prósdniny rad do serbskeje Łužizy. Wot někotrych lět khorjesche s cźaßami, dopjelnjesche pak swoju służbu hacź do poßlednich tydźenjow swojeho žiwjenja. (K. P.)

S Bacźonja. Michał Holaski, rodźeny s Khróscźiz, kiž je w sandźenym lěcze w Drazdźanach wumrjeł, je jara ważne a wulkotne wotkasanje swojeho samóženja sawostajił. Pódla nowych swonow, kotrež je s jenym druhim nadobnym dobroczerjom Bacźońskej zyrkwi darił a někotrych spomožnych fundazijow, kotrež sa Khróscźansku wosadu s wužitkom wostanu, je semrjety dobroczeŕ wjetschi pjenjes (9000 mk.) pola duchowneje wyschnoscze sapołożił jako sakład sa khorownju w Khróscźizach abo Bacźonju. (K. P.)

Se Spal. K połburej Matijej Korchej tudy, kotrehoż běsche rěcźnik H. pjenjes dla wobskorźił, 11. novembra sandźeneho léta sudniski posoł pschińdźe, so by jeho wucźasał. Korch so hižo roshori, hdyž posła wuhlada; hdyž pak sastojnik k swinjazemu khlěwej dźěsche, so by Korchej někotre swinje wotcźasał, so tutón surowje roshněwa. Wón sastojnika sa wutrobno pschimnu, jeho wot so storczi a jeho hanicź pocźa. Dokelž běsche so wón sudniskemu pósłej pschecźiwił a jemu kschiwdu cźinił, Wojerowski kawniski sud Korcha 22. dezembra sandź. léta k jastwu na 2 njedźeli saßudźi. Korch so pschecźiwo tomule wußudej wobcźežowasche, tola krajne sudnistwo w Shorjelzu jeho w swojim poßedźenju 20. sandź. měßaza wotpokasa.

S Lichanja. Pjatk 26. makeho rózka je naschu wjeß s nowa cźežke wóhnjowe njesboże podeschko. Woheń, kotryž wjecźor wokoło 10 hodźin pola žiwnoscźerja Hetmana wunźe, so na twarjenja gmejnskeho pschedstejicźerja Zawnika, khěžkarja Wagnera, khěžkarki Altschenkoweje a žiwnoscźerjow Schurka a Macźija wupschestrje a je do procha a popjeła pschewobrocźi. Też cźłowjske žiwjenje pschi wóhnju do stracha pschińdźe. Khěžkaŕ Wagner so wot płomjenjow tak žałosnje wopali, so dyrbjachu jeho do Budyschskeje hojeŕnje dowjescź. S wuwsacźom Wagnera a Altschenkoweje mějachu wschitzy sawěscźene. Kak je woheń nastał, njeje snate.

S Hamora. Pjatk tydźenja rano su njedaloko naschoje wsy mkodeho cźłowjeka pschi drósy leżo morweho namakali. Mkodźenz je, kaž su nasshonili, w służbje jeneho Mužakowskeho hornczerja był, s kotrymž je hornzy po kraju pschedawał. Najskerje je jeho, hdyž sa wosom, na kotrymž jeho mischtr hornzy wosy, dźěsche, cźělna słabosćź wobjała; tak so je s wopředka sa wosom pomałscho schoł, posdźischo pak so pschi drósy synuł a tam smjersnuł.

S Mužakowa. Wutoru 23. makeho rózka su w knjeżej sahrodźe njedaloko „wulkeje lipy" dźěłacźerja Niko s Hory smjersnjeneho namakali.

Wußudźenja.

Lawniski sud. 16lětna M. Th. Henczez s Brěsowa bě, hdyž loni nasymu pola jeneho tudomneho pjekarja służesche, pjekarsku tworu wokoło noscho cźaßnikaŕzy Magerowej židźane rukajzy, 3 mk. hódne, s wobydlenja kranuka. Mloda pakostniza ma dla tohole paduchstwa dźeń w jastwje poßedźecź. — Krawz J. E. Kalich w Budyschinje, hižo wospjet paduchstwa dla khostany, bě 13. februara symski swjerschnik, jemu wot mkynskeho Wünsche w Delnjej Kinje dowěrjeny, korczmarjej Hofmannej na Židowje sa 6 mk. pschedacź spytał. Pschekschiwjenja dla Kalichej jastwo na jedyn tydźeń pschißudźichu. — Kowaŕski mischtr C. Palaß w Lichanju bě loni 7. dezembra na hajnisskeho pomocznika Pfeifera s Połpiz, hdyž so tón Palaßowu, ju pschi kranjenju drjewa pschekwapnuwschi, sa jejnym mjenom praschesche, wokał, so dyrbi Pfeifer jenož s měrom psches mjesu hicź, hewak jemu khribjet pschekłepa. Dokelž bě Palaß s tajkimi rěcźemi pschecźiwjenje a cźesćźeranjenje sawinował, saßudźichu jeho, dźiwajo na połožaze wobstejnoscze, k 30 mk. pjenježneho khostanja abo k jastwu na dźeßacź dnjow. — Cźeladnikaj J. Wuhasch w Jeschizach a J. K. Schokta w Delnjej Hórzy buschtaj s jastwom po 5 dnjach pokhostanaj, dokelž staj 9. januara swojemu hospodarjej w Delnjej Hórzy dwě kokuschi kranukoj. — Jastwo na tsi dny lapaŕzy Christingowej w Konjezach pschißudźichu, kotraž bě s dwora tamnischeho kublerja Böhmera płatowy měch kranuka a na Kumschiskich leżomnoscźach khoschcźowe hakosy wotrěsała.

Powołanska komora. Marju Brühlowu na Židowje, wot Marje Handrikez tam cźesćźeranjenja dla wobskorżenu, k 5 mk. pjenježneho khostanja abo k arrestej na jedyn dźeń saßudźichu. Pódla toho ma wona khósty prěnjeje instanzy a wudawki, kotrež běchu skórźbnizy w woběmaj instanzomaj nastałe, sapłacźicź.

Přilopk.

* W Plauenje je pschißażny sud jeneho tyscheŕskeho mordaŕstwa dla k smjercźi wotßudźił. Tyscheŕski, kotryž je 21 lět stary a cźělneho sranjenja dla hižo 3 měßazy w jastwje poßedźał, 1. septembra sandźeneho léta po jenu dźěłacźerku, 19 lět staru, do fabriki pschińdźe, ju domoj pschewodźesche a ju s revolwrom do njeje tšélejo smjertnje rani. Njeskutk je so je žehrawoscźu stał. S listow a rěcźow sabudźeneho so widźi, so je wón dźěłacźerku se samyßłom satšélił. Njeskutk dokonjawschi wón w swojim wobydlenju dwójzy sam do so tšéli a so cźežko srani.

* Kak so zyganjo na kranjenje wusteja, su wóndano we wßy Großzschepa pola Wurzena shonili. Tam su zyganjo pschi běłym dnju dwě hußyzy kranuli. Do jeneho kubła, kotrež s kónz wßy steji, zygan po prosceń pschińdźe, pschi cźimž so pschesswědcźi, so je hospoša sama doma. Na to wón swojim towarscham, kotsiž wonkach cźakachu, kiwnu, a hnydom so někotre zyganki sa hußymi, kotrež po dworje khodźachu, puschcźichu, dwě s nich shrabnuchu a do płachtow sawalichu. Na to wschitzy na wosy seskakachu a se wßy cźerjachu, schtož mózachu. Wustróżana hosposa sa wjeßnym pólzajom póßła, kotryž pak niczo wucźinicź njemózesche, dokelž běchu paduschni zyganjo dawno pschě wschě hory a doły.

* Na żelesnizy mjes Neuhammerom a Kohlfurtom na cźah, kotryż rano w tsjoch do Kohlfurta pschijěđźe, 23. sańdź. měß. dwaj pachołaj ſ wosa 4. rjadownje wuléſeſchtaj, po wosowych deſkach hacź na jedyn wós 2. rjadownje krocźeſchtaj a chzyſchtaj tudy durje kupeja wotewricź, w kotrymž jedyn knjes ßamlutki ßedźeſche. Pjecźa ſtaj jeho nadpanucź a wurubicź chzykoj. Prjedy pak, hacź ßo jimaj radźi durje wotewricź, paßažer jeju pytnu a ſignal da, ſo cźah ſaſta, a prjedy hacź ßo pachołomaj radźi cźeknucź, nětotſi ſaſtojnizy a paßažěrojo pſchiběžachu, kotſiž wobeju ſepſchimachu a ßobu do Kohlfurta wſachu, hđźež nětko w jaſtwje ßedźitaj.

* Hlej, ſchto luboſcź njecźini! W Barlinje k ſtawnikej njedawno ſbožowny por pſchińđźe: njewjeſta je wudowa a 62 lět ſtara, nawoženja pak ſróſtny 26lětny młodźenz. Njewjeſta je jara bohata žónſka, jeje pſchichodny mandźelſki pak — ſtudenta.

* Kak chzedźa někotſi ludźo ſ mozu jebani bycź, ßlědowazy podawk wucźi, kotryż je ßo pſched krótkim w jenym wulkim měſcźe ſtał. Bohaty muž, kotremuž běſche ßo něſchto bolaze na noſy ſcźiniło, wo lěkarja póßła. Lěkař, zyle młody cźłowjek, w ßwojej ſprawnoſcźi žałbicźku ſapißa, kotraž w haptyzy 16 np. płacźeſche. Haptykař ßo mało njedźiwaſche, hđyž ſa pok hodźiny ſa toho ßameho muža ſ nowym rezeptom pſchińđźechu, kotryż běſche jedyn najwoßebniſchich lěkarjow napißał. Sapißana běſche ta ßama žałba, kaž na prěnim rezepcźe, ale ſ pſchidawkom někajkeho drohoho wolija, wot kotrehož kapka 20 np. płacźi. Nětko žałba 4 mk. 50 np. płacźeſche, a — nětko běſche dobre. Stary naſhonjeny lěkař ßwojich ludźi ſnajeſche.

* Sso ſa ſemjanku wudawajo pſched něhđźe dwěmaj měßazomaj k jenemu lěkarjej ſa duchakhorych w Pariſu woßebnje ſdraſcźena, rjana młoda žónſka pſchińđźe. Wona powjedaſche, ſo ma młodeho wuja, kotryż na moſhy zyle ſtrowy njeje, ma ſa to, ſo ßu jemu wſchitzy ludźo dołżni, ma wſchitke ſaki połne ſlicźbowanjow a wot kóždeho cźłowjeka żada, ſo by ſlicźbowanja ſapłacźił. Hđyž ßo něchtó wotwlakuje płacźicź, ßo khory roshori a ſkónczńje njemdricź póczńje. Hđyž lěkař k zuſej žónſkej đźeſche, ſo wo khorym ßudźicź njemóże, doniż jeho widźak njeje, wona wotmolwi, ſo jeho bórſy pſchiwjeſe. Na to ßo do ßwojeho woſa ßynu a k jenemu ſłótnikarjej dojěđźe. Tudy ßebi drohotnu pychu wubra a ßo ſacźerwjeniwſchi pſchekupzej woſjewi, ſo ßama telko pjenjes ſapłacźicź njemóże, ſo pak ma „pſchecźela", kotryż ſa nju ſapłacźi. S jenym wona proſcheſche, ſo by ſłótnikař někoho ſ njej ßobu póßłał, kotryż jej wuſwolenu pychu pſchepoda, kaž rucźe pjenjeſy doſtanje. Pariſkim pſchekupzam tajke něſchto nowe njeje. Duż ſłótnikař ßo ſa niczim dale njepraſchejo ßwojemu pomoznikej porucźi žónſku ſ pychu pſchewodźecź. Zuſa ſ młodym cźłowjekom w runej měrje k lěkarjej jěđźeſche, pola kotrehož běſche krótko prjedy pobyła. Najprjódzy ßama ſaſtupiwſchi wona lěkarjej ſđźěli, ſo je, kaž je ßo ſ nim ſrěcźaka, ßwojeho wuja pſchiwjeſka, ſo pak by jej cźežko było, dyrbjała-li pſchi pſchepytowanju pſchitomna bycź; duż chze mjes tym w druhej iſtwě wocźakacź. Lěkař młodemu cźłowjekej, kotryż ſe ßwojej do židźaneje papjery ſawalenej pychu wonkach cźakaſche, nuts kaſaſche. Žónſka pſchekupſkemu drohotne wězy wotewſa prajiwſchi k lěkarjej: „Tole je ta wěz, wo kotrejž ßmój rěcźakoj." A na lěkarja pokaſujo wona k pſchekupſkemu đźeſche: „A tole je tón knjes, ſ kotrymž macźe cźinicź; wón Wam to da, ſchtož ßmój wucźinikoj." Na to ßo wotßali prajizy, ſo w druhej iſtwě wocźaka. Ale rucźe běſche ſ durjemi won a po ſkhodźe dele a ſe ßwojim dobytkom ſpěſchnje wotjěđźe. Pſchekupſki mjes tym cźakaſche, ſo jemu lěkař wucźinjeny pjenjes wupłacźi. W měſto toho jeho lěkař proſcheſche, ſo by ßo poßbynuł, a ßo ſa jeho ſtrowoſcźu praſchecź pocźa. Runjež pſchekupſki wobkrucźeſche, ſo je zyle ſtrowy cźłowjek, ßo jeho lěkař tola dale wo tym a druhim praſcheſche. To ßo pſchekupſkemu ſkónczńje woſtudźi. Wón mějeſche ſa to, ſo ma jeho lěkař k lěpſchemu, a ſkónczńje roshorjeny wuraſy: „Wy ſcźe mi telko a telko dołżny; ſapłacźcźe ßwoje ſlicźbowanje, dale niczo wot Waß njeżadam." — „Jo, jo", lěkař pomyßli, „to je jeho wrótna myßl." — Lohzy ßo ſhuda, ſchto ßo nětko ſta. Lěkař ßo, wě ßo, ſapowě płacźicź. Pſchekupſki pak widźo, ſo je ſjebany, mějeſche ſa to, ſo je lěkař ſ paduſchnej žónſkej pſchesjene. Wón wokaſche a herjekaſche. A pſchi ßamom budźiſche lěkař ßwojich ßylnych ßłużobnikow ſawołał a młodźenza do hojerńje ſa wrótnych tyknuł. Na ſboże pak ßo wěz na poßledku tola hiſchcźe wujaßni, a lěkař ſroſumi, ſo je bjes ßwojeho wědoma pſcheklepanej jebarzy ſpomožny byk. Polizija krucźe ſa njej ßlědźi. S zyka to prěni podobny kuſk njeje, kotryż je pſcheklepana žónſka ſehraka.

* S Aluſchty ßo piſche, ſo je ßo tam jena žónſka, macź wulkeje ßwójby, żiwa ſpaliła. Dźěcźi do koża pokoźiwſchi ßo wona pſched wóhniſchcźo cźapnu, ſo by wuhło roshrjebała. Jeje muž doma njeběſche. Pſched cźopkym wóhniſchcźom wona ſdrěmnu a njepytnu, ſo je ßo jej ßuknja ſapopanuła. Wotzucźi hakle, hđyž wſcha w płomjenjach ſtejeſche. Kſchicźo do dwora běžeſche, hđźež ßylny wětr płomjo na njej hiſchcźe bóle rosduwaſche. Hđyž ßo ßußodźa ſběžachu, běſche njeſbožowna hižo wſcha wobpalena; na ranje w żakoſtnych boloſcźach wumrje.

* S kónz ſańdźeneho měßaza na jenym ruſkim dwórniſchcźu mjes twornymi woſami w .kuźi krwě cźěko hubjenje ſdraſcźeneho cźłowjeka nadeńdźechu. Njedaloko cźěła běſche wulki khlěbowy nóż do ßepje ßněha ſaſchtapjeny, a pódla ſmjerſke cźaſcźe mjaßa leżachu, kotrež běchu ſ jeneho tworneho woſa ſebrane. Na prawej noſy cźěła běſche wulka a hłuboka rana; hłowna żiła bě pſcherěſnjena, duż běſche ßo ſemrjety wukrwawił. Bórſy ßo pokaſa, ſo je to ſnaty, wjele krócź khoſtany paduch. Żeleſniczni ſtražnizy maju ſa to, ſo je wón w nozy mjelczo do jeneho woſa ſaléſł a tam wot mjaßa cźaſcźe wotrěſował; pó cźmje pak je ßo pjecźa ſakopnuł a na ßwój nóż panuł, kotryż je jemu hłownu żiłu pſcherěſnuł.

* W jenej wßy njedaloko Kaſana běſche jena burowka ßwojeho ßyna wopytacź pſchiſchła. Na dompucźu ju wjelk nadpadźe a ju powaliwſchi ji wobě lizy, nóß a hornju hubu wotkußa. Ranjena žónſka hiſchcźe mějeſche telko mozy, ſo móżeſche ßo k ßynej wrócźicź, hđźež ßo ji lěkarſka pomoz poſticźi. W krajinje, hđźež je wjelk burowku nadpanuł, hewak żanych wjelkow nimaju; pſchetoż lěß tam żadyn njeje.

* 16lětny ßyn jeneho wußłużeneho ßibirſkeho wojeŕſkeho wyſchka, kotrehož běſchtaj ſtarſchej, dokelž je njedocźink, ſ kadetſkeho wuſtawa wſakoj, njedawno ßwojeju ſtarſcheju ſkónzowacź ſpyta. S revolvrom najprjedy do nana, potom do macźerje tſeli. Macź njekmanik na ſboże njetrjechi; nanej kulka do praweho liza ſlecźi. Lěkař pak je kulku bórſy ſ liza wucźahnuł, a rana je jeno lohka.

* We hłownym měſcźe antillſkeje kupy Martinique, kotraž Franzowſam ßłuſcha, njedawno pſched ßudniſtwom mordař ſtejeſche, kotryż hakle je 10 lět ſtary. 15. auguſta ſańdźeneho lěta jena 6lětna holczka ſe ßwojim 5lětnym bratſikom cźetu wopytacź đźěſche; 10lětny bratr jeju pſchewodźeſche. Hđyž poſđźiſcho młódſchi bratr ßam domoj pſchińđźe, a macź ßo jeho praſcheſche, hđźe ßotru ma, hólczk wotmolwi, ſo je jemu ſtarſchi bratr kaſał doma prajicź, ſo je ßotru cźert wſał. Nětko macź holczku pytacź đźěſche, a ßußodźa jej pomhachu; bórſy tež ju w bliſkoſcźi na dnje bjesdna we kuźi krwě leżo namakachu. Hđyž macź holczku ſběže, wona poßledni krócź ſdychnu. Cźěło mějeſche ſchnóru wokoło ſchije ſadźernjenu a nětotre rany na hłowje, kotrež běchu ſ něcźim tupym nabite; na jenym měſcźe tež bě nop pſcheraženy. Hđyž ßo ſtarſcheho bratra praſchachu, wón ſ wopředka prějeſche, ſkónczńje pak ßo wuſna, ſo je wot cźety nějakje khłóſchcźenje doſtał, kotrež je jemu ßotra wſała; a dokelž je jemu wona wrócźicź nochzyſche, je ßotru ſaraſył. Ssudniſtwo 10lětneho mordarja na 7 lět jako korrekzionara do nějakjeho wuſtawa da.

* Hđyž běſche Cleveland, preſident Sjenocźenych Krajow Połnózneje Ameriki, do ßwojeho hrodu ſacźahnuł, wón wulki bal wuhotowa, ſ kotrymž běſche hoſcźina ſjenocźena, na kotruž běſche 10,000 ludźi pſcheproſchenych. Pſchi tejle wjecźeri je ßo ſjěđło: 10 zentnarjow mórſkich rakow, 160 zentnarjow wuſtrizow, 850 turkowſkich kur, 150 jaſykow, 400 ßwinjazych plezow, 16 wokow, zyłych wopjecźenych, 50 zentnarjow paſtetkow ſ hußazymi jatrami, 6000 franzowſkich khlěbow, 10 zentnarjow rjaneho khlěba atd. atd. Poßłużowało je ſa wjecźerju 300 ßłużobnikow.

Cyrkwinske powjesće.

Křćeni:

Michalſka zyrkej: Pawoł Willi, Ernſta Klimanta Neumanna, dźěłacźerja na Židowje, ß. — Khorla Jaroměr, Jana Auguſta Heiny, khěžerja a kamjenjecźeßarja w Hněwßezach, ß. — Khorla Emil, njemandź. ß. w Delnjej Kinje. — Jaroměr Willy, njemandź. ß. na Židowje.

Katholſka zyrkej: Richard, Pawoła Luca, fabrikſkeho tyſcherja na Židowje, ß. — Hana, Jana Olbricha w Wulkich Debßez, dź.

Zemrjeći:

Dźeń 18. februara: Marja Herzogez, Khorle Auguſta Ssymanka, dźěłacźerja a wobydlerja, mandźelſka, 27 l. 8 m. — Marja Juſtez, njebo Jana Hadama Běbracha, poſtillona tu, ſawoſtajena wudowa, 59 l. 4 m. — 19. Jana Bohumiła Hermanna Funſaka, dźěłacźerja a wobydlerja, morwonarodź. ß. — 20. Marja Klara, Jana Auguſta Nowaka, woſtwarza tu, dź., 4 m. 21 d. — 25. Amalija Alma, Jana Pětſchki, murjerja na Židowje, dź., 4 m. 18 d. — 4. měrza: Bertha Hilźbjeta, Guſtava Adolfa Pjecha, khěžerja a pjekarja na Židowje, dź., 23 d.

Placźisna žitow a produktow w Budyschinje

27. februara 1886.

Žitowy dowos: 2924 měchow.		Na wikach wot M	Na wikach wot Pf	Na wikach hacź M	Na wikach hacź Pf	Na bursy wot M	Na bursy wot Pf	Na bursy hacź M	Na bursy hacź Pf
Pschenża	běła	8	10	8	45	8	27	8	45
"	žołta	7	62	7	74	7	74	7	80
Rožka	50 kilogr.	6	77	6	84	6	77	6	90
Jeczmjeń		6	66	6	96	6	66	6	96
Wowš		7	10	7	30	7	20	7	30
Hroch		8	6	10	28	—	—	—	—
Woka		7	8	7	50	—	—	—	—
Jahły		12	—	15	50	—	—	—	—
Hejduschka		15	50	16	—	—	—	—	—
Běrny		1	50	1	80	—	—	—	—
Butra	1 kilogr.	2	10	2	40	—	—	—	—
Pschenična muka	50 =	6	75	15	—	—	—	—	—
Ržana muka	50 =	6	75	10	25	—	—	—	—
Ssyno	50 =	3	60	4	—	—	—	—	—
Sslóma	600 =	26	—	28	—	—	—	—	—
Prožata 813 schtuk, schtuka		9	—	21	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby		—	—	—	—	4	10	4	20
Ržane wotruby		—	—	—	—	4	60	4	75

Dražbjanske mjažowe placźisny. Howjada 1. druźiny 54—58 mk., 2. druźiny 46—49, 3. druźiny 30 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne žwinje 51—54 mk. po 100 puntach s 20 „rozentami tary. Cźelata 1. druźiny 35—55 np., 2. druźiny 28—38 np. po puncźe rěsneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 5. měrza: Mjersnjenje.

3000—3600 mk.

žo jako hypotheka na nowonatwarjenu khěžu w wjetschej zyrkwinskej wěži po 4—4½ % danje pyta. Poskicźenja pod **O. W.** njech žo w wudawarni Serb. Nowin wotedadźa.

Zjwnoscź

njedaloko Budyschina s 13 kórzami pola je dla semrjecźa žony tunjo na pschedań psches **Emila Frödu** pschi rybowych wrótkach 10.

W Hornjej Hórzy je **khěža** cźišćo 50b w dobrym rjedźe se 6 stwami na pschedań. Wscho dalsche je tam shonicź.

Khěža cźišćo 10 w Kortnizy na dwěmaj schožomaj, s dwěmaj wobydlenjomaj a se žadowej sahrodu je hnydom na pschedań. Wscho dalsche je nashonicź pola knjesa gmejnskeho pschedstejicźerja **Woltera** tam.

Rjana **župroschna ranza** je na pschedań pola

Forkera w Rakezach.

Skoro nowe rjane **rajtarske žedło** a **grat** je na pschedań na žukelnskej haži 7, III.

Würzburgske runklizowe žymjo

w snatej dobroscźi porucźa

F. Richter

3 pschi mjažowych jědkach 3.

Popjel

s 12 lowrijow cźěskeho wuhla a 30 loftrow drjewa žmě žo darmo wotwosycź w barbjerni **Eduarda Siebenhünera,** uferweg cźišćo 1 pschi Sprewi.

Würzburgske runklizowe žymjo

w snatej dobroscźi porucźa

Carl Noack.

Ssuscheny polcź punt po 80 np., pschi wotewsacźu 5 puntow 75 np., žadleschcźo punt po 65 np., schkrjeny kój punt po 50 np., kołbažowy tuk punt po 50 np., tucźnu běku kołbažu punt po 70 np. porucźa

Otto Pětschka
na žerbskej haži.

Najlěpsche nowe
hollandske jerje

po wulkoscźi
schtuku po 3 hacź 6 np.,
mandl 35 = 90 =
kopu 140 = 350 =
porucźa sa něschto jara tunje

Hermann Kunack
na bohatej haži 8.

Dursthoffske
žuche droždże

pschezo cźerstwe porucźa tunjo **August Biesold,** pjekarski mischtr na bohatej haži.

Wikowarjo a pjekarjo dostanu rabat.

Awkzija.

Pschichodnu wutoru 9. měrza dopołdnja w 10 hodźinach ma žo na kuble cźišćo 1 w Leschawje wschelaka domska a hospodarska nadoba, kaž 1 lohki jenopschežny wós, 1 žykanje rěsaza maschina, 1 seleny futr rěsaza maschina, 2 žitocźiscźazej maschinje a wschelake druhe na pschežadźowanje pschedawacź.

Drjewowa awkzija.

W **Njeßwacźilskim** hrabinskim lěžu ma žo žlědowaze **wužitkowe a palne drjewo,** a to:

pódźelu 8. měrza 1886 dopołdnja wot 9 hodźin

120 khójnowych klozow, 22/40 cm horn. tołstoscźe, 3/5 m dołhich,
130 rm. khójnowych palnych schcźěpow,
15 = = kuleczkow,
1 = brěsowych =
100 = khójnowych pjeńkow,
9,5 stotnjow khójnowych walcźkow,
128 rm. khójnoweje sbytkneje walcźiny,
8 liscźodrjewowych dołhich hromadow,
} w drjewnischcźu wotdźělenja 16;

6 rm. khójnowych palnych schcźěpow,
21 liscźodrjewowych dołhich hromadow,
16 khójnowych dołhich hromadow,
} w wotdźělenju 14c pschi kibitowym hacźe;

wutoru 9. měrza 1886 dopołdnja wot 9 hodźin

5 rm. khójnowych palnych schcźěpow,
4 = = kuleczkow,
105 liscźodrjewowych dołhich hromadow,
35 selenych khójnowych dołhich hromadow,
30 žuchich = = =
} w wotdźělenju 30, 33, 34 pola Lischeje Hory, kónzojteje hory, dołheje hory, Lomska a pschi Koßlowskim pucźu;

popołdnju wot 3 hodźin

2 rm. brěsowych palnych schcźěpow,
1 = = kuleczkow,
84 s wjetscha brěsowych dołhich hromadow,
4 žuche khójnowe dołhe hromady,
} w wotdźělenju 35 di pschi wětrnikowej horje

s wuměnjenjom naždźowanja a pod tu swucźenymi wuměnjenjemi na pschežadźowanje pschedawacź.

Shromadźisna 8. měrza w drjewnischcźu wotdźělenja 16 pola Noweje Wži, 9. měrza w liscźowym drjewnischcźu wotdźělenja 33 pola Lischeje Hory a pschi wětrnikowej horje.

Hrabinske hajnike sarjadnistwo.
H. Njepraschk.

Drjewowa awkzija.

Na Njeßwacźilskim hajnikim revěrje w **Koblizach** ma žo

schtwórtk 11. měrza t. l. dopołdnja w 10 hodźinach

110 žerdźow, 11—14 zmtr. delnjeje tołstoscźe, 7—8 mtr. dołhich,
16 rmtr. kuleczkow,
70 = pjeńkoweho drjewa,
52 = walcźiny,
135 dołhich hromadow
na pschežadźowanje pschedawacź.

Shromadźisna w drjewnischcźu.

Tež je tam 27 kop khójnowych jadriwych tšěschnych katow, 5 mtr. dołhich, na pschedań.

W Koblizach, 1. měrza 1886.

A. Schieber, hajnik.

Drjewowa awkzija

na Drobjanskim revěrje.

Wutoru 16. měrza t. l. ma žo

120 selenych wulěžowanych dołhich hromadow

sa hotowe pjenjesy na pschežadźowanje pschedawacź.

Sapoczatk dopołdnja ½10 hodźin w toaczu pschi Lupjansko-Dubrawskim pucźu.

W Minakale, 1. měrza 1886.

Hrabinska s Einsiedelska inspekzija.

Emil Wehrle na jerjowej haži 7

porucźa jara tunjo **cźistowołmjany cźorny kascheměr,** dwójzy schěroki, stary kóhcź po 65 np.; cźežki **dublejowy kascheměr,** najlěpschu druźinu, stary kóhcź po 1 mk. 50 np.; **módrocźischcź** w najnowschich mustrach, stary kóhcź po 20 np.; **pižane schottiske draste tkaniny,** stary kóhcź po 20 np.; **požleschcźowe tkaniny,** stary kóhcź po 18 np.; **wupjerki** po 25 np. atd.

Czerstwje paleny

Oberneundorfski twarski kalk

je dostał a poruča po najtuńischich płaczińach

A. Lorenz.

Woprawdźity probstajski ßymjeńtny wowß kaž też **woprawdźity probstajski ßymjeńtny jeczmjeń** (schottlandskeho ßywa) je doschoł a poruczam jón jako wubjerny a płaczińy hódny.

E. Schmeiß w Budestezach.

Lapy k hnojenju

mataj tunjo na pschedań

Gebr. Joachimsthal.

Sa konfirmandow

poruczam **ßwjerśchne koschle, khornarje, manschety, wo dnjo ßo noschaze koschle, chemiśety, shlipsy, krawaty, saczne rubischka, spódne kholowy a jaki,**

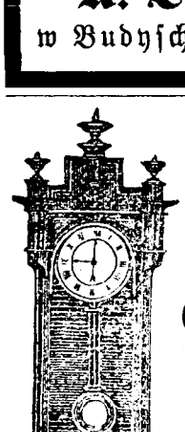
sa konfirmandki

koschle, spódne kholowy, nózne jaki, spódne ßuknje, schtalty, saczne rubischka a rüsche.

A. Tschentscher, schatowa fabrika

w Budyschinje w kupnizy na torhoschczowej stronje.

Franz Marschner

czaßnikař w Budyschinje

9 na bohatej haßy 9

porucza ßwój bohacze srjadowany skład

czaßnikow a rjeczazow

dobroczinwemu wobkedźbowanju.

NB. Pola mje ßo **herbski** rěczi.

Dr. Schrammowy bróstowy a wotwjedźazy thej,

najlěpsche thejowe měschenje k czischczenju krwě a k wuczerstwjenju czěła, woprawdźity dostacź w **měschczanskej haptyzy** w **Budyschinje na hlownym torhoschczu 6.**

Rjepschetrjechene żołdkowe krjepki.

Woprawdźite dr. Ballhauserowe żołdkowe a żołczowe krjepki

w bleschach po 40 np. ſ wukładenjom, kak maja ßo nakładacź.

Dostacź w **měschczanskej haptyzy** w **Budyschinje na hlownym torhoschczu 6.**

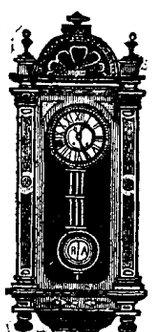

Khorla Vogel, rukajzař

pódla Thiermannez restawrazije

porucza ßwój wulki skład **rukajzow** we wschěch druźinach. „Kóżda rukajza ßo na pruhu wobuje." Też je tam wulka skoro hischcze nowa ßuknja **ſa konfirmanda** tunjo na pschedań.

Pschepoloženje czaßnikarnje.

Wot dźenßnischeho dnja ßym ßwoju

czaßnikarnju

ſ ßerbſkich hrjebjow na

ßerbſku haßu

ſ napschecza k. rěſniſkeho miſchtra **Miertha** pſchepołożik.

Sſo rjenje dźakujo ſa dowěrjenje, mi w bohatej měrje spożczene, proſchu jo też do mojich nowych khlamow pſchenjeſcź.

S poczeſczowanjom

A. Mager, czaßnikat.

K dobroczinwemu wobkedźbowanju!

Wulka dźělba **rubiſchkow na hlowu, katunowe rubiſchka, saczne rubiſchka** atd., kaž też wſchelake **tkaniny** a **katuny** ßu w najnowſchich a najrjeńſchich muſtrach ſaßo doſchke, a poruczam je ja po **ßmeſchnje tunich** płaczińach.

S dobom poruczam wſchelake rubiſchcza a druhe wurěſne twory, ſo bych je wotbył, po tej ßamej płaczińje, kaž ßym je kupił.

Hermank 9. měrza jenoż w mojim domje pódla zyrkwje.

S poczeſcźowanjom

Otto Säuberlich w Laſu.

Khofej

wot najtuńischich hacź do najlěpſchich druźinow, jara derje ßłodźazy, poruczа **Hermann Klemm** na bohatej haßy.

Jerje

rjane tucźne ryby
po 3, 4 a 5 np.,
mandl po 40, 50 a 60 np.,
w zyłych tunach tuńscho
poruczа

Hermann Klemm
na bohatej haßy.

Khofej:

Santos
derje ßłodźazy
ſeleny punt po 65 np.,
paleny = = 80 =

Kampinas
wubjernje ßłodźazy
ſeleny punt po 70 np.,
paleny = = 90 =

Mexikanſki
jara derje a ßylnje ßłodźazy
ſeleny punt po 80 np.,
paleny = = 100 =

Java a Ceylon
najlěpſchi po ßłodźe
ſeleny punt po 100 np.,
paleny = = 120 =

poruczа

Hermann Kunack
w Budyſchinje na bohatej haßy 8.

Jerje

jara wulke po 4 a 5 np.,
15 ſchtuk po 50 a 60 np.,
poruczа ſa jara płaczińy hódne

Gustav Poser.
na jerjowej haßy.

Butra!

Měſchanu butru,
lutowanſku butru

w bowach a wuwaženu, najlěpſche druźiny, poruczа wot czerſtweje poßłki

Gustav Poser
na jerjowej haßy.

Khofej

paleny punt po 100—200 np.,
khěžorſke měſchenje pt. po 120 np.
poruczа ſa něſchto wubjerne

Gustav Poser
na jerjowej haßy.

Na wulkej bratrowſkej haßy 6.

So bychmoj naſchim wieß-nym wotebjerarjam ſtajnje czerſtwy paleny

khofej

poſkiczecź móhłoj, palimoj jón wot nětka kóżdu ßrjedu a ßobotu rano a poruczamoj ſa wubjernje ßłodźaze druźiny punt po 100, 120 a 140 np.

Ginzel & Ritscher
na wulkej bratrowſkej haßy 6.

Na wulkej bratrowſkej haßy 6.

Dobre tonowe

tſěſchne zyhele

w wſchelakich druźinach a po poniżenych płaczińnach poruczа

zyhelnicza w Wokranczizach.

Te ßame zyhele ßu też w **zyhelniczi w Konjezach** dostacź a ßo kóżdemu na żadanje dom wobſtaraju.

A. Schäfer, zyhelniſki miſchtr w Wokranczizach a Konjezach.

---

15. měrza budźe ßo w **Rakezach** wolij bicź.

Wo F. Kneifelowej

włoßowej tinkturje.

Na włoßy běduych ſ tutym woſpjet na horejſchi kosmetik kedźbnych cźinimy, jako wo prawdźe na najlěpſchi, **je-li niz jeniczki w ſkutku ſprawny ßrědk** pſche wupadowanje włoßow, kaž tež ſo by cźlowjek ſhubjene włoßy ſaßo dóſtał, a je wón **woßebje** tež **ſa ßónſke,** kotrymž włoßy huſto wot pſchemérneho nałożowanja wolija a pomady wupaduja, woßebje jara wużitny. — Tutu tinkturu ma w bleſchach po 1, 2 a 3 mk. w Budyſchinje prawdźiwu jenož knjes **Ernſt Mittaſch** hew. **Heinr. Jul. Lincka** na pſchedań.

W wudawarni Serb. Nowin je na pſchedań: **Spěwna radoſcź;** ſběrka ſchulſkich ſpěwow. Do ſeleneje wobalki ſwjaſana ſa 50 **np.**, do twjerdych deſkow ſwjaſana 70 **np.**

Schwablowu kißalinu

k ratarſkej potrjebje

porucza po tunich płaczińach

Otto Engert.

Khoſej

w wulkim wubjerku

ſeleny punt po 70—160 np.

jenož derje ßkodźaze druźiny porucza

Guſtav Poſer

na jerjowej haßy.

W Kotezach

njedźelu 7. měrza **reje,** na cźož najpſcheczelniſcho pſcheproſchuje

Auguſt Pětſchka.

Póſtnizy-wutoru

reje w hoſcźenzu k „ſakſkemu domej" w **Rakezach.**

Scholta.

Bukičanske serbske towarſtwo

změje njedźelu 11. měrca popołdnju z dypkom 4 hodź. poſedźenje. Přednošk k. wučerja Wićaza z Kumwałda: „Wo serbskich ſpěwach." Hoſćo ſu witani.

Předsydstwo.

Holzy, kotrež chzedźa ſchicźe derje nawuknycź, wucźbu a tež wobydlenje namakaju na rěſniſtej haßy cźißło 17 w Budyſchinje.

Stipendium při Maćicy Serbskej

90 hriwnow za **Serba** na gymnaſiju w Budyšinje w hornich klaſſach ſtudowaceho, kotryž poměrnje **najlěpši postup w ſerbskej rěči** z předpołożenym ſerbskim nastawkom dopokaže, ſo z tutym wupiſuje. Hdyž pak wurazny postup před druhimi wjele ſo njewuznamjenja, rozdźěla ſo wuſtajene 90 hr. mjez dweju abo tšoch najlěpšich ſpiſaćelow tajkeho nastawka.

Žadaćerjo maju wudźěłk hač do jutrowniczki pola mje wotedać, na čož ſo přiſudźenje myta w poſedźenju předſydſtwa ſtanje.

Jako thema poſtaja ſo jene ze ſlědowacych: 1. přełožk někotrych ſtron Aeneidy; 2. nastawk wo ſadźe: lingua non habet osorem niſi ignorantem; 3. wo hwězdarju Koperniku; 4. pohlad na Božu ſtwórbu w naléću.

W Budyšinje, 1. měrca 1886.

M. Hórnik, předſyda M. S.

Scheſta wulka

wuſtajeńza pjeriſiny w Budyſchinje

wot 12. hacź do 16. měrza t. l.

w kollonadach piwarńſkeje ſahrody,

ſjenoczena ſ premiirowanjom a loteriju.

Wotewrjena wſchědnje rano wot 8 hacź wjeczor do 6 hodźin.

Saſtup ſa woßobu 30 np., ſa dźěczi 15 np.

Wo prawje bohaty pſchiſtup proßy

pjeriſnu plahowaze towarſtwo ſa Budyſchin a wokolnoſcź.

Kwaßny wěnczk

cźeßnej njewjeſcźi **Marji Hataßej** w Małej Dubrawzy a cźeßnemu nawoženi **Janej Pětſchzy** w Khwacźizach

k wěrowanſkemu dnjej 7. měrza 1886 poßwjeczeny.

Wamaj, nowaj mandźelſkaj,
Pſched Bohom ßej ßlubjenaj,
Sboże pſcheju ſ wutrobu
K pſchichodnemu mandźelſtwu.
Hdyž wój wot nětk ſhromadnje
Pódźetaj pſches žiwjenje,
Tſoje róże ſcźelu ja
Wamaj na pucź žiwjenja.
Luboſcź ta najpřeńſcha je,
Druha, kiž jej pornjo dże,
Mjenuje ßo jednota,
Tſecźa k Bohu dowěra.
Njech te róże njeſwjadnu
W waju zytym žiwjenju,
Ssam pak Bóh njech prjedy dże
Pſches waj' zyle žiwjenje.

Nadběhanja ſrudoby
Njech ßu wot waj' ſdalene,
Podnjebjo waj' pſchichoda
Rosjaßń wěry ſerniczka.
Bóh budź wamaj ſpomožny,
Sswjeczicź ßwjedźeń ßłěborny
A ſa połſtałětny cźaß
Junu też tón ſloty kwaß.
Pódla, lubaj mandźelſkaj,
Dźenßa khutnje wopomńtaj,
So na kónzu mandźelſtwa
Steji jandźel ſblědnjenja,
Kiž b'dże junu dźělicź waj',
Hdyž tcź dokonjałoj ſtaj
Sswój běh tudy na ſemi
A waj' dźeń ßo nakhili.

Luby Božo, ty pak daj,
So taj nowaj mandźelſkaj
Po tym ſbožu na ſemi
Jo też měkaj w wěcźnoſcźi.

To pſcheje wamaj waju wuj **Guſta Hataß.**

Pola jeneje ſwudowjeneje farařki doſtanu někotſi ſchulerjo dobru jědź, ſtrowe bydło ſe ſahrodu a móża ßo też na klavěrje wuwucźicź. Dalſche je ſhonicź na drjewowym torhoſchczu 14 po 1 ſthodźe.

Džowku k jutram pyta ratař **Rjencź** ſ napſchecźa „tſjoch lipow".

Wuſtojneho **kowarſkeho** pyta kowarſki miſchtr **Micźka** w Maleſchezach.

Wuczobnika

ſerbſkeje rěcźe mózneho pyta k jutram

Hermann Kunack,

materialtworowe a deſtillazionſke khlamy w Budyſchinje na bohatej haßy 8.

Wuczobnika

ſa ßwoje **drogowe** a **kolonialtworowe khlamy** pytataj

bratraj Měrſchej

pſchi žitnych wikach.

Wuczobnika

pyta **A. Rychtař,** tyſcherſki miſchtr na rěſniſtej haßy 19 w Budyſchinje.

Wuczobnika

pyta

Otto Pětſchka,

rěſniſki miſchtr na ſerbſkej haßy.

Hólczez, kotryž chze ſchewſtwo nawuknucź, móże do wucźby ſtupicź pola **Eduarda Bernhardta,** ſchewſkeho miſchtra w Wojerezach.

Cźeſcźranjaze ßkowa, kotrež ßym pſchecźiwo **Marji Pjechez** w Trjebjeńzy rěcźała, ſ tutym naſad bjeru.

Madlena Wowkez.

Lubemu wěrybratrej

Handrijej Schubi w **Žiczenju**

pſchi cźeźkim podeńdźenju.

Luby wěrybratſiko,
Wbohi ſtary Schubiz nano!
Cźejkoh' kichiża noſcherjo,
Kiž ßy nětk bjes troſchta ßnano,
Dokelž cźe bjes pſchestacźa
Cźěmna nóz nětk wobdawa:
Wjele lět — o ſrudoba —
Ssy pſches Boże dopuſchczenje
Zyle bjes wſchoh' widźenja,
Sswětły dźeń ty nimaſch ženje —
To drje tola na ßwěczi
Je tón kſchižik najcźež chi.
Wbohi, wón nětk njewidźi
Bójſku kraßnoſcź na tym ßwěczi,
Wón je žiwy w lutej cźmi,
Sstyſchi jeno, ſchto ßo rěcźi;
Dźeń jom' žadyn njeßwita,
Zane błónczko njeſkhadźa.
Sprawna duſcha poboźna,
Bóh je cźeźke kładł na tebje;
Woſtań jeno ſcźerpliwa,
Wſchak maſch hiſchcźe wokoł ßebje
Sswoju lubu macźerku,
Bohu dźak, pſchi žiwjenju.
To, mój luby pſcheczelo,
Tebje drje najbóle tyſchi,
So Bóh, hdyž k njom' wokaſch ßo,
Sda ßo, ſo cźe njewußłyſchi —
Wěſcźe Bóh cźe ßłyſchi tej,
Jeho cźaß tu pak h'ſchcźe njej'.
Kohoż, hlaj, Bóh lubo ma,
Toho wón pſches cźernje wodźi,
Tola Boża dobrota
S nim też w cźernjach ßobu khodźi;
Haj, ta ſchcźeźka cźernjowa
Wjedźe runje do njebja.
Junu, junu ſaßwita
Tebi rjane kraßne ranje!
Hdyž twój běh ßo dokonja,
Twoje cźełło horjeſtanje,
Tam, tam junu wuhlada
Twój duch ßwojoh' ſbóżnika.
Tam b'dże, bratſje! wjeßele,
Tam we Božim ſbóżnym raju,
Hdźež naſch ſbóżnik Jeſuß je,
A cźi, kiž kſchiž noſcha, maju
Po tym cźaßnym cźerpjenju
Wěcźnu ſbóżnoſcź we njebju.
Duž ßo njerudź ſtyſkniwje,
Hdyž Bóh cźeźki kichiž cźi ſcźele:
Schtož Bóh cźini, dobre je,
Wón jo ſnaje lěpje wjele,
So kſchiž, kiž cźi pſchipóßła,
Njeje cźi bjes wużitka.
Ty pak, luby ſbóżniko!
Troſchtuj jeho ſ njebjeß dele,
Połóż jom' to hubjenſtwo,
Sstyſch, hdyž prósſtwy k tebi ſcźele,
Daj jom' rjanu nadźiju,
So b'dże lěpje we njebju.
Też ty, luba macźerka,
S Božoh' ßłowa troſchtuj jeho,
Na ßwěcźe wſcho ßwój kónz ma,
S luboſcźu budź wokoł njeho;
O kak derje, derje je,
So ma hiſchcźe žiwu cźe.
My pak khwalmy dźakownje
Wſchitzy Boha, kiž tu mamy
Strowej wocźi — widźenje,
So w cźmi ßedźecź njetrjebamy;
Kajka Boża dobrota
Je tón dar toh' widźenja!

Pětr Mlónk.

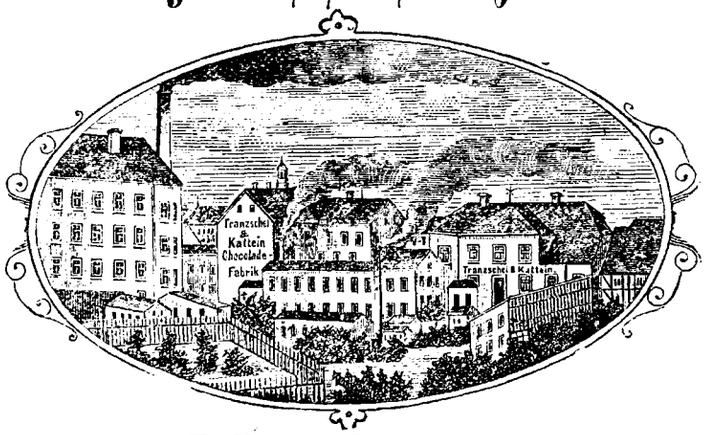
Jara ßo dźiwamy, kak w někotrych wßach ßyroty a wudowy ſe wſchěm gwaltom podcźiſchcźuja. My w naſchich wßach pak naſchim wudowam a ßyrotam pomhamy.

Měchtó ſ Konjez.

(K tomu cźißtu pſchiłoha.)

Parna fabrika

schokolady, zokrowych tworow a mjedowych tykanzow

Rudolfa Katteina,

prjedy Tranzschela a Katteina,

w Budyschinje

na hospitalskej haßy 7 a rózowej haßy 10

porucza

ßwoje czište a dobre fabrikaty po jara tunich płaczišnach.

Katteinowy Budyschski konfekt: ¼ punta po 15 np.

Mydlarńja H. Lehmanna

w Budyschinje

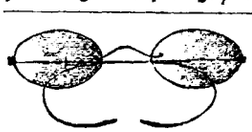
na hornczerskej haßy czišło 3 a na žitnej haßy czišło 3

porucza ßlědowaze wudžełki po poniženych płaczišnach w snatych dobrych družinach:

jadriwe mydło I (kalijowe mydło)	punt po	50 np.,		
jadriwe mydło II	„ „	40 „		
žiwizojte jadromydło	„ „	40 „		
Eschwegske mydło	„ „	36 „		
czišczaze mydło	„ „	30 „		
jendželske bělaze (blejchowaze) mydło	„ „	20 „		
masne mydło	punt po	25, 28 a 30 „		
kryst. soda	punt po	5 „		

} pschi wotewjaczu 5 puntow ßo płaczišny poniža,

rajßowu a pscheńczju schterku,
petrolej a ripikojty wolij po najtunischich płaczišnach.

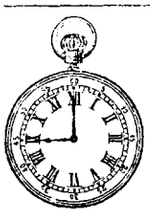
Bryle

ßa kóžde wóczko

porucza

Jan Gäth

1 na hospitalskej haßy 1.

Saczne czaßniki, regulatory a **ßcžénske czaßniki** w wulkim wubjerku po tunich płaczišnach porucza

Jan Gäth

1 na hospitalskej haßy 1.

Hěblowane schpundowanja

zyle ßuche, 24 a 30 mm. ßylne, pschedawa tunjo

Tr. Holbjan w Budyschinje pschi dwórnischczu.

K konfirmaziji a njewjesczinskej drascze.

Czorny kascheměr wubjernje czorny, stary łóhcž po 65 np.,
„ „ czežka twora łóhcž po 150 np.,
czornu židu, rips derje ßo noschazy, łóhcž 1 mk. 75 np., 2 mk. 50 np.,
pißane drastne tkaniny łóhcž po 25 a 35 np.,
„ „ „ dwójzy schěroke łóhcž po 50 np.

Dale poruczam do hospodarstwa:

poßlescheżowe tkaniny dobre czerwjene łóhcž po 23, 28 a 33 np.,
wupjerki, pjera njepschepuschczate, hładke a ßmužkate łóhcž po 28 a 50 np.,
łožowe płachty bjes schowa łóhcž po 50 hacž 90 np.,
płat k koschlam łóhcž po 25 hacž 50 np.,
shirting łóhcž po 16 np. hacž k najlěpschemu,
žerdžowy płat łóhcž po 23 hacž 40 np.,
běle a pißane gardiny łóhcž po 17 np.,
trjenja łóhcž po 16 np., **blidowe ruby** wot 1 mk. 30 np.,
wulke saczne rubischka po 20 np., duzent po 2 mk. 25 np.,
jakety ża konfirmandki w wulkim wubjerku.

Schwalcže a saßopschedawarjo woßebite płaczišny.

Jenož twory najlěpschich družinow, schpatna twora ßo saßadnje wote mnje njepschedawa. Snate je, so ßu pola mje najnižsche płaczišny w Budyschinje.

H. Beermann

na mjaßowym torhoschczu 3 njedaloko Pětrowskeje zyrkwje.

Czorny kascheměr

jenož czišstowołmjanu tworu, wurjadnje rjany w dobrosczi a barbje, poruczam

dwójzy schěroki

meter hižo po 120 np. = łóhcž po 70 np.

Richard Gautzsch

na hłownym torhoschczu blisko bohateje haßy.

Spěwarske knihi

němske a serbske w jednorych a najwoßobnischich ßomoczanych swjazkach s najnowschimi wobbitkami porucza w bohatym wubjerku

G. Rämsch na bohatej haßy
s napschecża prjedawschich khlamow.

Rubischcża na hłowu, wokoło schije, kaž wscha žónska a mužska drasta ßo njepróta chemiszy czišczi

w **W. Kellingez barbjerni**
w Budyschinje na ßukelnskej haßy 2.

Schtóž ßo nahlenzy boji

abo kotrehož je wona hižo podeschła, abo schtóž na wjerczenje, skhromjenje, bjessparnosć, khore nerwy czerpi, njech ßebi knižku „Wo wobróczu a wotstronjenju nahlenzy", 3. nakład, wot spißaczela, něhduscheho krajno-woborneho bataillonskeho lěkarja A. Weißmanna w Wilshofenje w Bajerskej, darmo a franko skasa.

Rožowany ſtwjelzowy abo njetrjeny len, kaž tež wutrjeny len kupuje kóždu dźělbu po najwyſchſchich płaćiſnach

mechaniſka dźěłopſchadownja w Hajnizach.

Strowe kruſchwinowe drjewo, niz mjenje 6 zolow tolſte, toho runja ſtrowe po możnoſći bjeshałoſate wólſchowe drjewo, niz mjenje 12 zolow tolſte, kupuje po najwyſchſchich płaćiſnach

mech. dźěłopſchadownja w Hajnizach.

Turkowſke ßłowki

najrjeńſche a najwjetſche, kotrež ßu doſtacź, porucza hiſchcze tunjo

Moritz Mjerwa

na mjaßowym torhoſchću, deſtillazija najlěpſchich likěrow.

Kalijowe mydło, ßuche, punt po 50 np.,
jadriwe mydło, ßuche, punt po 40 np.,
łojowe mydło, ßuche, punt po 36 np.,
pſcheńčnu ſchterku, punt po 22 np.,
kónzatu ſchterku, najlěpſchu, punt po 30 np.,
ſoda kryſtaliſowany, najcziſćiſchi, punt po 5 np.,
běrnjazu muku, punt po 13 np.,
běłazy ſoda H. Puyowy, pakćik po 10 np.,
wubjerny ßrědk ſa ſchaty a hoſpodarſtwo,
žiwizowe mydło, maſne mydło w wſchelakich družinach

pſchedawa tunjo

H. Puy w Budyſchinje, mydłarnja.

Khoſej

Na wulkej bratrowſkej haßy 6.

w derje ßłodźazych družinach punt po 70, 80, 90 hacź 150 np., pſchi wotewſaću 5 puntow tuńſcho,
drobny a **zyły zokor** nanajtuńſcho,
raiß po 13 np.,
krupy po 15 np.,
jahły, hejduſchku, běłenu a njebělenu,
hróch, ßo lohzy warjazy,
nowe ßoki a najlěpſche
nudle k łamanju
po mózno tunich płaćiſnach poručzataj

Ginzel & Ritscher
na wulkej bratrowſkej haßy 6.

Na wulkej bratrowſkej haßy 6.

Polnojerje

tuczne wulke ryby po 3 np. poručzataj

Ginzel & Ritscher
na wulkej bratrowſkej haßy 6.

Kolonialtworowe a ſpiritnoſowe khlamy
Adolfa Rämſcha

pſchi butrowych wikach

poručzeja ßwojim czeſćenym wotebjerarjam:
dróbny zokor punt po 30—33 np.,
zokor w **klobukach** punt po 33—38 np.,
zokor w **kruchach** punt po 34 np.,
khoſej njepaleny, ßylny a cziſćeßłodźazy, punt po 80, 90, 100, 110—130 np.,
khoſej njepaleny, 2. družina, punt po 65—70 np.,
khoſej paleny, ßylny a derjeßłodźazy, punt po 80, 90, 100, 120—180 np.,
zokorowy ſyrop, wubjernje ßłódki, punt po 18 np.,
nowe jerje, wulke ryby, 15 ſcht. po 50 np.,
petrolej punt po 14 np.,
raiß punt po 13, 14, 15 hacź 30 np. a družinu wobſchkodźeneho wulkoſornateho **raißa,** hewak punt po 20 np., nětko 10 puntow po 120 np.

Kaſchczowy magazin

Arthura Janaſcha, tyſcherſkeho miſchtra
na rózku ßeminarſkeje a Hoſchiz haßy

poručza ßo pſchi potrjebje dobrocziwemu wobkedźbowanju a lubi tunje płaćiſny.

K khcheźiſnam, kwaßam a druhim ßwjedźenjam, woßebje hoſczenzarjam ßwoje **jednore a dwójne palenzy,** toho runja wubjernje dobre **likěry** po jara tunich płaćiſnach poručzamoj.

Ginzel & Ritscher,
deſtilazija na wulkej bratrowſkej haßy 6.

Žónſke mantle, paletoty, ßomoczane žakety ßo rjenje a trajnje ſ nowa barbja a ßo po žadanju wuporjedźa

w parnej barbjerni **W. Kellinga.**

Theod. Niecksch prjedy Tr. Jermis,

twarjerńja maſchinow a porjedźerńaj

na Draždźanſkej drózy 2 w Budyſchinje,
porucza ßo
k twarjenju ratarſkich maſchinow a k jich porjedźenju,
měchow ſe ſawěſćazym ventilom
(wotſtronjenje kóždeho ſtracha explodirowanja),
k dźěłanju nowych transmißijow atd.

Wſchě porjedźenja a wudokonjenja na cźerjazych maſchinach ßo nanajßwěrniſcho a najtuńſcho wobſtaraja.

K dobroczíwemu wobkedźbowanju.

Czeſćenym Serbam w Budyſchinje a wokolnoſći ßo k wuwjedźenju **ſchifroweho krycza** najnaležniſcho poručam, kotrež ßo wote mnje we wſchěch žadanych barbach ſ najlěpſcheho ſchifra dźěła. Dokelž ßym ſchifer ſ dobytkom kupił, mózu najtuńſche płaćiſny wobliczicź, pſchi czimž ſa dobre dźěło tſi lěta dołho rukuju. S dobom czinju na ßwój ſkład **jendźelſkeho, franzowſkeho** a **tſěſchneho ſchifra** kedźbne. S poczeſćowanjom

August Schumann,
ſchifrokryjerſki miſchtr
na Tſělanſkej drózy ſ napſchecza Götjeſez żeleſolijerńje.

W **ratarſkej ſchuli** w **Budyſchinje,** kaž tež w **ßadplahowazej a ſahrodnej ſchuli,** ſ njej ſjenoczenej, ßo **póndźelu 3. meje t. l.** nowa ſchulſka wuczba ſapoczńje.

Dalſche wukaſy dawa direktaŕ **Brugger.**

Ssadowe ſchtomiki,

najlěpſche družiny, na njehnojenej ſemi a w ßwobodnym położenju wotczehnjene, porucza

ßadownija dra. Herrmanna.

Skaſanja ßo pſchijimaju w kontorje ßadtkóczerńje na ſadnej bohatej haßy 3.

Mariazellſke żołdkowe krepki,

wubjernje ſkutkowazy ßrědk pſchi wſchěch żołdkowych khoroſczach.

Njedoſczehnjeny pſchi bjesappetitnoſći, żołdkowej ßłaboſći, hroſnje wonjazym dychu, kißałym horjeſtorkanju, bubnjenju, koliży, żołdkowym katarrhu, żahojitym palenju, tworjenju griesa, njeßměrnym tworjenju ßlinow, żołczelinje, grawowanju a wróczenju, hłowubolenju (jeli ſo ſe żołdka wukhadża), żołdkowych widliſchczach, ſatykanoſći, nabubnjenju żołdka pſches jědź abo picze, wakach, ßłoſynnych, jatrowych a hämorrhoidſkich czerpjenjach. **Bleſchka** ſ wopißanjom, kak ma ßo trjebacź, płaći **70 np.** Sklady we wſchěch wjetſchich haptykach.

Zentralne roſeßłanje pſches haptykarja

Carl Brady w Kremſier w Awſtriji na Morawje.

W woprawdźitoſći doſtacź w **Budyſchinje:** w **měſchczanſkej** a **hrodowſkej haptyzy;** w **Hirſchfeldze:** pola haptykarja **C. E. Jägera;** w **Rakezach:** pola haptykarja **Guſt. Katzſcha.**

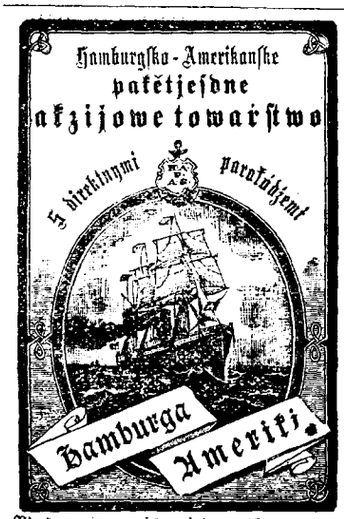
Stary dobry ßławny **domjazy ßrědk,**

woprawdźity

Pain-Expeller

ſ „kótwizu“,

je po 50 np., 1 mk. a 1 mk. 75 np. wot dźenża doſtacź pola haptykarja **Guſtava Katzſcha** w Rakezach.

Wukaſanje a pſchewjeſne pißma dawa **Albert Meiſel w Budyſchinje.**

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 11. **Sobotu 13. měrca 1886.** **Lětnik 45.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Jednanje w druhej komorje wo želesnizach, wo čimž tydźenja pisachmy, je so pjatk 5. měrza k kónzej dowjedło. Posledni dźeń želesnizy s Budyschskeho a Lipsčanskeho wokrjesneho hetmanstwa na dnjowym porjedźe stejachu. Nas Sserbow wosebje želesnizy Lubij-Wósbork-Wjelkow a Budyschin-Kamjenz sajimatej. Poslednischa linija ma bje wschěmi druhimi najwjazy wuhladow, a jeje dalewjedźenje do Wulkeho Hojna snadź so tež s cžasom do ruki wosmje. Ssejm je mjenujzy liniju Budyschin-Kamjenz jenohłósnje knježerstwu k rosmysłenju pschepodał s wažnym pschispomnjenjom, so njech so bje wschěmi poruczenymi želesnizami s jeje twarom najprjedy sapocznje. Duž snadź hižo lětsa inženerojo do Lužizy pschindu, so bychu želesnisku czaru wottykali. Wot pschichodneho sejma budźe sebi potom knježerstwo k twarjenju trěbne pjenjesy žadacź, kotrez so jemu tež s wěstoscžu pschiswola. Jeli hewak žadyn sadźěwk na prěki njepschindźe, mózemy hižo sa schtyri lěta s Budyschina do Kamjenza po želesnizy jěsdźicź, so so wscho kuri. So je so wscho tak derje a hładko po naschich žadanjach cžiniło, mamy so pschede wschěm prózowanjam naju serbskeju sapósłanzow kk. Kokle a Kerka dźakowacź. Hdy budźischtaj taj pschecza swojich wuswolerjow na tak wustojne waschnje w sejmje njesastupowałoj, by so twar tejele želesnizy sało na dołhuławku sunuł. Knjes Kokla so w swojej wubjernej rěcži, w kotrejž dopokasa, so stat s Budyschsko-Kamjeńskej želesnizu schkodowacź njebudźe, wosebje tež sa to wupraji, so by so wona po mózhnoscži wot Wjelkowa k połnóznej stronje dźerżała, tak so by tež Njeswaczilskej a Rakeczanskej krajinje s wužitkom była. Knjes Kerk k wukoženjam k. Kokle pschispomni, so by so želesniza na kóždy pad psches Wjelkow wjesc dyrbjała, hdźež měła so želesniza, kotraž budźe so posdźischo wot Lubija do Barta atd. twaricź, k njej pschisamknucź. W nastupanju poslednischeje linije wón na najdróbnischo rospomina, so město Wósbork, a młyny, skały, wulke rycžerkubła atd. w narańscho-połnóznej Lužizy nusnje želesnizu potrjebaju. Samjelczecź njesmémy, so hacž dotal wjele nadźije na wuwjedźenje tejele želesnizy njebě, a so samo czi, kotsiž wo nju proschachu, wjele wjazy njewotczakowachu, hacž so sejm jich petiziju s krótka wotpokasa. Knjes Kerk pak tola se swojim wobschěrnym rosestajenjom sejm pohnucź wjedźesche, so so želesniza Lubij-Mały Wjelkow knježerstwu k nawjedźenju da. Wjelestronske bravo! k. Kerkowu rěcz sczěhowasche. Nas Sserbow tajke poczesczowaze pschipósnacze, kotrez je so w druhej komorje w dwajdnjownej želesnischej debacze bjes mnohimi rěcznikami jenicžzy k. Kerkej dostało, s wulkej spokojnoscžu napjelnja; pschetoż s khwalbu, kotraž so naschemu sastupjerjej w Draždźanach wopokaże, widźi so zyły serbski lud czesczeny.

Druhi ważny wuspěch, kotryž je k. Kerk w nastupanju želesnizow wudobył, poczahuje so na wobkhad parschonskich czahow bjes Budyschinom a Lubijom. Kaž je hižo snate, bě so k. Kerk w sejmowym posedźenju, w kotrymž so wo dokhodach a wudawkach želesnizow jednasche, s khětro wótrej rěczu na ministra s Könneritz wobrocźił. Wón so hórko wobczežowasche, so parschonskemu czahej, kotryž so w nozy 25 minutow po jědnaczich hodźin s Draždźan puschczi, jenoż do Budyschina jěcź dadźa, psches czož jón wobydlerjo Lubijskeje krajiny wužiwacź njemóża. Minister bě so tehdy sapowjedźił, mjenowanemu czahej dale Budyschina jěcź dacź, dokelž pjecża žaneje potrěbnoscze k tomu njeje. Knjesa Kerkowa rěcz pak tola podarmo była njeje. W ministerstwje su sebi posdźischo jeho rosestajenje rosmyślili a so pscheswědczeli, so su k. Kerkowe žadanja prawe. Duž su wobsamkli, do namjetnjeneho pscheměnjenja swolicź, a hižo po nowym létnim jěsdnym planje mjenowany czah hacž do Lubija pojědże. Jenoż wo tym so hischcze rossudźili njejsu, hacž so to wschědnje, abo jenoż někotre krócź sa tydźeń stanje.

W srjedźinskim posedźenju druha komora sakoń, wot knježerstwa namjetowany, pschija, kotryž postajenje sakskeho khudźinskeho porjada sběhnje, po kotrymž tón wólbne prawo shubi, sa kotrehož dźěcźi khudźinska kasa pokojzu schulskeho pjenjesa płacźi. — Petizija a wobczežowanje pschekupza Martina w Chemnitzy dla sapowjedźenja měschczanskeho prawa w komorje živu debatu sbudźi. Próstwar njeje hacž dotal Chemnitzske měschczanske prawo dostacź mógł, dokelž jeho k wotpołożenju poddanskeje pschisahi pschipuschczili njejsu. Jako njewěrjazy bě so wón s woprědka sam spjeczował, poddansku pschisahu wotpołożicź. Tola posdźischo bě sjewił, so je k tomu swólniwy a so chze slub, w pschisahinej formuli leżazy, dźerżecź, so pak hewak do parschonskeho Boha njewěri a so pschisahinu formulu a pschisahanje sa prostu formulu a toho dla sa njetrěbne wobhladuje. Po tutym rosestajenju bě jemu wyschnoscź wotpołożenje poddanskeje pschisahi sapowjedźika. Sapósłanz dr. Mehnert, wo petiziji rosprawu podawschi, staji namjet, petiziju saczisznucź, dokelž je nabožina podkoženeje pschisahi. Wjetschina komory po dlěschej debacze, w kotrejž sozialdemokratoju sało kschescźijansku wěru hanjachu, po namjecze dr. Mehnerta pschekupza Martina s jeho petiziju wotpokasa. — Wobsamknjenje posedźenjow wobeju komorow je psches kralowski dekret na dźeń 25. měrza postajene.

— Hdyž psched krótkim w khěžorstwowym sejmje wo słotej a slěbornej měnje jednachu, sapósłanz se Schalscha na to kedźbne sczini, so dwaj Barlinskaj pjenjeznikaj w wukraju slěborne tolerje bicź dawataj, kotrez sebi s němskimi słotymi wumjenjetaj. Dokelž je slěbro w posledním czasu po płacźisnje wo schtwórty dźěl spanuło, dostanjetaj mjenowanaj pjenjeznikaj sa slěbro, sa kotrez staj 3 punty słotu płacźiłoj, hdyž staj jo k pjenjesam sbicź dałoj, w Němzach 4 punty słotu. Na tajke waschnje stat czežko schkoduje, a žadyn džiw njeje, so chze knježerstwo spomnjenymaj pjenjeznikomaj bicze slěbornych pjenjes njemózne sczinicź. Dokelž je se Schalscha w khěžorstwowym sejmje jeju mjenje samjelczał, a jej tež psched statnym rěcznikom pscheradźicź nochze, chzedźa jeho po sakońskim puczu k tomu nusowacź. Pschecźiwo tomu bě sapósłanz Windhorst w khěžorstwowym sejmje namjet stajił, so by so sakoń pschijał, po kotrymž so wot sapósłanzow dla wuprajenjow, wot nich w khěžorstwowym sejmje wo podawkach cžinjenych, kotrez su so jim jako sapósłanzam sdźělile, sudniske swědczenje žadacź njesmě. Khěžorstwowy sejm hischcze wo namjecze wothłosowak njeje, ale je jón najprjedy komisiji

pschipokasak. — Wo namjecże hrabje ſ Moltke, na pschemĕnjenje penſionſkeho ſakonja ßo poczahowazym, ma toho runja najprjódzy komißija wuradzowacz.

Franzowska. Nĕkotſi ſapóßłanzy radikalneje ſtrony bĕchu njedawno w deputirtſkej komorje namjet ſtajili, wſchitkich prynzow ſ Franzowſkeje wupokaſacz. Knjeżerſtwo, kotrež żaneho ſtracha nima, ſo ßnadz móhł ßo nĕkajkiżkuli prynz knjeſtwa mozowacz, toho dla tajke krute naprawy ſa trĕbne njedżerżi. Miniſterſtwowy pſchedßyda w komorje roſeſtaji, ſo knjeżerſtwowa kedżbliwoſcz a raſnoſcz wſchĕ nadpady na republiku njemózne ſczini. Na to wupokaſanſki namjet ſaczißnuchu a knjeżerſtwu ſ wulkej wjetſchinu dowĕrjenje wuprajichu.

— S Tonkina a Anama ßu powjeſcże doſchke, ſo ßu ßo tamniſche ludy ſaßo pſchecźiwo franzowſkemu knjeſtwu ſbĕhnuli. W Turanje ßu pjecża ſbĕżkarjo maku franzowſku garniſonu pobili. Knjeżerſtwo je toho dla poruczilo, ſo ßo dżeł expedizijonſkeho wójſka, każ bĕchu prjedy wobſamkli, domoj wrócźicz njeßmĕ.

Jendżelſka. Hacz runje je naléczo hižo bliſko, knjeżi w Jendżelſkej, runje każ pola naß w Nĕmzach, hiſchcże pſchezo kruta ſyma. Sſnĕha je pſchesmĕrnje wjele naſchło, a ſańdżeny tydżeń je bjes Newcaſtlom a Morpethom na ſchĕſcz żeleſniſkich czahow w ßnĕży tczazy woſtako. S Newcaſtla pißaju, ſo ßu pucżowarjo, kotſiż bĕchu 48 hodżin dołho w czahu pola Aklingtona ſawĕczi, nuſowani byli, wodu ſ nohowych wohrjewakow picz, ſ póſtſkich paketow żyrobu rubicz a namakaneho morweho karnikla pſchi lokomotivnym wóhnju wopjez. W jenym tworowym czahu wulka liczba howjaſeho ſkotu hubjeny kónz wſa.

— Na kajke waſchnje chże Gladſtone ſrudnym wobſtejnoſczam w Iriſkej kónz czinicz, je ſkónczńje wojewił. Iriſka dyrbi wĕſtu ßamoſtatnoſcz a parlament doſtacz. W prĕnich dnjach haprleje Gladſtone w parlamencże ßwoju nowu iriſku politiku roſjaßni, a potom, njedżiwajo hacz parlament jeho namjetam pſchihłoßuje abo je wotpokaſa, nĕtcziſchi parlament roſpuſchczi. Gladſtonowe namjety tak hłuboko do jendżelſkeho ſtatneho żiwjenja pſchimaju, ſo ßo ſa nuſne dżerżi, ſo jendżelſki lud ßwój roßßud wo nich pſchi nowowólbach woteda.

Bratr ſ mĕſta a bratr ſe wßy.

(Pokracżowanje ſ czißła 8.)

A wo prawdże njebĕ Borbora ſnutskownje tak ſymna, każ ßo ſwonka bycz ſdaſche; njerudżeſche drje ßo runje, ale hnĕw na Roberta a ſawiſcz na Marju, ſo dyrbi prjedy njeje knjeni bycz, bĕ jeje wutrobu ſajała; njeżadaſche ſa niczim bóle, khiba ſo by ßo na nimaj wjeczicz móhła, a jimaj pokaſała, ſo jej na Robercże niczo njeſależi. Tu pſchińdże jej tez dobra pſchileżnoſcz. Do ſahrody ſaſtupi jedyn ſ wczerawſchich hoſczi, Poſkakowſki, hotowy ſchibak, kotryż bĕ ßo ſańdżeny wjeczor Borborje ſtajnje liſchcził. Lĕdma bĕ jeho Borbora nĕtko ſawohładała, mĕjeſche tez ßwój ſamyßł hotowy. „Ja dyrbju prjedy knjeni bycz, dyżli Marja — dyrbju, nĕtko żada to moja czeſcz!“ tak ßebi pomyßli; a ſpĕſchnje poſtupiwſchi k nanej dżeſche: „Luby nano, woſtaj mje jeno maku khwilu ßamu, ſa ſchtwórcz hodżiny budu tebje ſe ßwojim nawożenju wo żohnowanje proßycz.“

Dubin njemóżeſche ßo dodżiwacz, ſo ßo w mĕſcże tak ſpĕſchnje nawożenje jedyn po druhim dżĕkaja, tola Borbora jeho ſtajnje nuczeſche: „Luby nano, jeli wam na mojej czeſczi, na mojim ſbożu ſależi, wopuſchczicże mje na maku khwilu.“ Duż ſkónczńje woteńdże na poł nuſowany, na poł wczipny, ſchto ſ toho naſtanje; tola njedaloko ſa kerkom woſta ſtejo, ſo by mjelczo pſchihladowacz móhł.

„Haj, tak budże najlĕpje“, rĕczeſche Borbora ßama ſa ßo; „wona njeßmĕ dobycz — a wutroba? — hm! to ßu ſtare prawa, wo kotrychż wutroba rĕczi, mje dyrbi pſchichodnje mudroſcz wodżicz.“ Prajiwſchi ßydże ßo na bliſku ławku, wſa knihi a czitaſche, każ by hłuboko do nich ſanurjena była.

Mjes tym pſchibliżi ßo Poſkakowſki a wuhladawſchi Borboru poſtrózi ßo: „Ha, wona tu je, ta pyſchna Diana!“ A pokaſchlujo ſtupi bliże.

Borbora pak, każ by ßo ſtrózika, poſkoczi: „Ha, wy —“

„Hnĕwa ßo Diana na mnje, ſo ßym ju pſchekwapił?“

Borbora ßo poßmja. „Hdy bych ßo tez hnĕwała — ale ja njecham ſko ſe ſkym płaczicz.“ Prajiwſchi pohlada na njeho pſchecżelnje. „O tele pohladnjenje!“ — wuraſy Poſkakowſki, „to ßu ßkónczne pruhi, kotrež lodowu ſkoru mojeje wutroby wohrĕwaju.“

„Schto wam tola na myßle dże!“ wotmolwi Borbora bóle ſymnje a hordże. „Hdyż tym młodym knjeſykam jeno pſchecżelne wóczko pokaſamy, myßla hnydom, ſchtó wĕ ſchto!“

„O ja njeßym na tajke pohladnjenje pſchi wami ſwucżeny — wy ſcże na mnje ſtajnje tak ßmĕſchnje — tak — hordże hladała.“

Borbora hłuboko ſdychnu: „Ach!“

„Ha — kajke to ſdychnjenje!“ wuraſy Poſkakowſki, „Borborka, ßym ja tutoho ſdychnjenja wina?“

„Proſchu waß, woſtajcże mje, a njebudżcże tak khrobły“, porokowaſche Borbora.

„Czoho dla dha ßym khrobły?“ praſcheſche ßo Poſkakowſki a wſa ju ſa ruku.

Tola Borbora, każ by ßo wulzy ſtrózika a ßo jemu wutorhnucz chzyła, ſawoła: „Schto czinicże — puſchczcże mje!“

Poſkakowſki puſchczi ruku. „Każ poruczecże“, praji, tola ßam ſa ßo pſchiſtaji: „Ja njewĕm, ſchto ßo to njeczini.“ Na to ſaßo wótſje, widżo, ſo ßo Borbora wobrocża, każ by woteńcz chzyła: „Wy chzecże woteńcz?“

„Ja dyrbju — ach!“

„Hižo ſaßo ſdycha“, dżeſche Poſkakowſki. „Borbora, proſchu waß, czakajcże — jeno hiſchcże jene ſdychnjenje — mi ßo ſda, każ byſchcże mi k czeſczi ſdychowała, a jeli wo prawdże tak — ja ßo ani njeſnaju“, rĕczeſche ßam ſa ßo dale, „a pſchezo ßo mi ſda — i, ſpytam — ßami ßmy — khrobłoſcz. pſchecżelo!“ a njenadżizy poklaknu ßo pſched njej na koleno. „Borborka!“

Borbora ßo k njemu pſchecżelnje pokhili: „Schto jeno czinicże — ſtańcże, Poſkakowſki — luby Poſkakowſki!“

Poſkakowſki poſkoczi ſ radoſczu. — „Lu—luby Poſkakowſki!“

Borbora pak, każ by ßo ſaßo dopomniła, wobrocżi ßo: „Ach, ſchto ßym tola czinika?“

„Schto ſcże czinika? Człowjeka ſcże woſbożili, o Borbora, w tymle wokomiku njeſnaju druheho ßkowa, khiba: wĕczńje!“

„Schtó móhł waſchim ßkowam wĕricz? —“

Poſkakowſki ſahorjeny wotmolwi: „Ja wam ſawdam ßwoju ruku —“

„Wy byſchcże chzył —“

„Hdyż jeno budżecże tez wy chzycz, Borborka.“

Borbora poda jemu wobĕ ruzy. „Porĕczcżcże ſ mojim nanom.“

„Kajka ſbożownoſcz!“ wuraſy Poſkakowſki. „Nĕtko polecżu na kſchidłach luboſcże k waſchemu nanej; njeſtarajcże ßo, moja luba, ſ nim budu bórſy hotowy.“ Prajiwſchi chzyſche woteńcz, tu wuſtupi Handrij ſa kerkom, hdżeż bĕ wſchitko widżał a ßkyſchał; ſymnje ale w wutrobje ßo hnĕwajo rjeknu: „Prawje macże, mój budżemoj bórſy hotowaj!“

„Ha, tu dżĕ je!“ wuraſyſchtaj Poſkakowſki a Borbora na dobo.

„Haj, tu je tón njeſbożowny nan —“

„Schto, luby nano?“ dżiwa ßo Borbora a chże ßo jemu bliżicz; tola Handrij ju wot ßo nucżi. „Proſchu cże, nĕtko — nĕtko rĕcz ſo mnu ſ zuſej rĕczu, pózczíwa ßerbſka rĕcz je pſchedobra, a mi njeby lubo było, ſo by ßo pſchi tak hubjenej wĕży wużiwała.“ A ruzy do bokow ſeprĕwſchi rĕczeſche dale: „Borbora, Borbora, ſchto jeno ßu ſ tebje wudżĕkali?“

„Schto ßu ſ njeje wudżĕkali? Moju njewjeſtu!“ wotmolwi Poſkakowſki.

„Stara baba njech je waſcha njewjeſta! Ale ta niz — do ßmjercże niz, to wam praju. — To ßym po tajkim na tebi doczakał! Ale ja ßym na tym ßam wina, czoho dla ßym tebje ßem ßkał, ſo by po mojim hłupym roſumje nĕſchto nawukła. — Ty ßy nĕſchto pĕkne nawukła! Toho dla, ſo tebje Robert njechaſche, chzeſch jemu klubu knjeni bycz, ſapomniſch na ßwoju czeſcz a wleczeſch ßycże na muża, wo kotrymż ßy hakle wczera prajiła, ſo je ſcheſcherate ſcherjenje, próſdna hłowa, hłupy błaſn!“

Poſkakowſki ßo dżiwajo ſaſtróżi, Borbora chzyſche czeknucz, tola nan ju ſdżerża. „Tu woſtań! Praſcham ßo tebje, njejßy-li wo tym knjeſu, tak każ praju, ßkowo wot ßkowa rĕczała — praj, ſo łżu, możeſch-li!“

Borbora chzyſche ſ nowa ßo wotßalicz, tola nan ju ſa ruku pſchimnu. „Widżicże, wona to njemóże ſaprĕcz, a wy macże nĕtko wotmolwu, ſo njebudżecże ſawĕſcże lĕpſcheje żadacz. — Ty pak póńdżeſch ſo mnu domoj; twoju czetu Marju ßmy pſche khoroſcz wuhojili, ty maſch, wĕ ßo, hiſchcże hórſchu khoroſcz, ale nadżijam ßo, ſo ßo tez dowuhojicz hodżi.“ Prajiwſchi wſa Borboru ſa ruku a nucżeſche ju ßobu ſe ſahrody. Poſkakowſki woſta hiſchcże dołhu khwilu ſtejo, każ by njewjedżał, ſchto a kak je ßo jemu ſtało; ſkónczńje ſczahnu ſ ramjenjomaj prajizy: „Woni mje njemóża ſroſumicz, a to je woßud wſcheho rjaneho tu na ſemi.“ Na to woteńdże.

(Pokracżowanje.)

Ze Serbow.

S Budyschina. Professor Virchow w Barlinje, doprědkarski sapóßkanz, je wóndano pschi wuradźowanjach druheje komory ßobu powjedał, kak panslawismus hacź do Łużiz doßaha. „Bramborski Zaßnik" w Khocźebuzu je na tajke winowanje pod 4. dnjom měrza s połnym wotpokasanjom wotmolwił. Nasche Serbske Nowiny dźenßa s połnej rossßudźenosću to ßame cźinja. S Budyschina, s Hodźijskeje, s Bukecźanskeje, Njeßwacźilskeje, Khrósczanskeje a druhich ßerbskich stronow ßu nahladni a bjesporocźni mużojo ßerbskeje narodnosće proßyli wosjewicź, so woni pschecźiwo Virchowowemu winowanju ßwjatocźnje protestuja, a so woni Virchowowe wudawanje sa hołe a prósne ryczenje dźerża, doniż Virchow mjenow njemjenuje. My tajte wosjewjenje tudy cźim radschi podawamy, dokelż niz jeno kóżdy ßerbski, ale też kóżdy němski Łużicźan wě, so ßo pola naß wo panslawismus njejedna, a so my Sserbja w Saskej a w Pruskej do najloyalnischich a najßwěrnischich podanow ßkuschamy.

Redakzija.

— Měßacźnika „Łužica" je 3. cźißko (měrz 1886) wuschło. Wobßah: Narodny dźeń. Pěsnił Šyman. — Starinki z Budyšina a z Lipska. Podawa dr. Pful. Pokračowanje. — Malin a Mila. Baseń Radyserba-Wjele. Pokračowanje. — Stary a nowy wučeř. Powědańčko wot Jakuba Nowaka Kašečanskeho. Pokračowanje. — Ptačatko. Pěsnił J. Jěžik. — Serbska šula. Piše K. z Doła. I. Wučeřska konferenca. — Tři ptačatka. Pěsnił Hrodźišćan. — Snědačna Hórka pola Drobow. Zdźělił Ernst Helas. — Należnosće towarstwow. — Serbski rozhlad. — Słowjanske nowinki. — Serbske pismowstwo. — Zapis přinoškow a darow. — Zejlerjowe spisy. — Listarnja.

— Krajnostawski bank kral. sakskeho hornjołużiskeho markhrabinstwa wupożcźuje, każ s jeho w dźenßnischim cźißle Serbskich Nowin wotcźischcźaneho nawěschtka widźimy, pjenjesy na ratarske leżomnosće hacź do 25 mk. na kóżdu dawsku jednotu po schtyrjoch prozentach danskeje měry. Pschi pschepodacźu wupożcźeńkow ßo żaneje provisije njebjerje, też druhich wotcźahow ßo njecźini; jenoż ßnadne wukożki sa wudźěkanje liscźinow a sa porto maju ßo sarunacź.

— Bjes wucźomzami, kotsiż ßu tele dny w Chemnitzskim gymnasiju pruhowanje wobstali, ßo tón ras jedyn Sserb, k. Matej Handrik, namaka. Knjes Handrik, kotryż je pschi pruhowanju dobru zensuru dostał, ma wotmyßlenje, w Wrótßławju theologiju studowacź.

S Praskowa. Ssrjedu wjecźor wokoło 9 hodźin je ßo tu domske s brózniu, Wyleminje Ehrigowej ßkuschaze, do cźista spaliło. Najskerje je woheń wot słóstniskeje ruki sakożeny.

S Klukscha. Pjatk tydźenja w nozy wokoło 12 hodźin je woheń hródź tudomneho żiwnoscźerja Bukana do prócha a popjeła pschewobrocźił. Kak je woheń nastał, njeje snate.

S pola. S wulkim sajimanjom ßmy na to kedźbowali, kak ßo w sańdźenych tydźenjach na Draźdźanskim ßejmje wo żelesniżach wuradźowasche. W kóżdym kucźe niz jenoż, ale też w kóżdym kucźiku chżychu ludźo żelesnizu abo tola nětaiku żelesniczku měcź: a tón abo druhi sapóßkanz teje abo tamneje strony je dwójży a trójży ßłowo wsał, so by ßwojim wusłolerjam żadanu żelesnizu saradźił. Wulki dźěl tych żadanjow a rěcźow je do wody spadał, t. r. se żelesniży s najmjeńscha sa tón ras niczo njebudźe. Ale naschej sapóßkanzaj Kerk a Kokla staj ßwoju wěz sbożownje pschecźischcźałoj: twar noweje żelesniży wot Budyschina do Kamjenza bu 5. dźeń měrza wot 2. komory jenohłóßnje knjeżerstwu pschepodaty. Knjes Kerk pschi wuradźenju wobschěrnje na to pokasowasche, kak nusna je żelesniza niże Budyschina, a knjes Kokla woßebje też sa to rěcźeśesche, so by ta żelesniza ßo wot Budyschina s woprědka tak wjele każ mózno na połnózu stronu wjedła, po tajkim na Maky Wjelkow a wot Wjelkowa po mózności do bliskosće Njeßwacźidła a Rakez. . . Jedyn Rakecźanski Němz, kiż runo mi powjesće wo ßejmskich jednanjach cźita, tele dny ke mni prajesche: Khort naj naj! Ta wěz wolbyr njeje; hdyż żelesnizu do bliskosće dostanjemy, budźe mi pěkne kubleschko wjele wjazy winojte. Ja rjeknych: To ßo wě, a to ßo rosymi; tola niz jeno kubleschka, ale też schkórnje budźa wjazy winojte. Rakecźan spodźiwany na mnje pohladny a dźesche: Schto? Schkórnje budźa wjazy winojte? Ja wotmolwich: Hinak niz; hladajcźe a poßkuchajcźe. Schtóż ma żelesnizu blisko, tón lohko hacź na sastawu dobeźi, kupi ßebi sa nětotre kroschki billet, ßynje ßo do duschneho wosa a suknje ßo każ wětsik do Budyschina, s kotrehoż ßo potom saßo s małej prózu domoj wrócźi; s tym salutuje ßebi na póduschach wjazy hacź schtoż je ßo sa tu zyku jězbu wudało. Tola poßkuchajcźe dale. We wokolnoscźi Draźdźan wikowe a sahrodniske żony rano s korbami po żelesniży do Draźdźan nuts dojědu a potom pschipołdnju s prósnymi korbami a połnymi móschniczkami po żelesniży won na ßwoju sastawu pschijědu; runje tak cźini jena a druha naschich wikowarkow s wysche Budyskeje strony a tak budźa po sakożenju żelesniży bórsy też nasche niżebudyske krajanki cźinicź. Hdy dha budźe ta pěkna żelesniza hotowa? Nó wschak, nó: Khwatajcźe pomałku. Ja mózu jeno to pscheradźicź, so budźa najprěnje pschihotowanja ßo pschichodne lěcźe cźinicź.

S Wojerowskeho wokrjeßa. W Pruskej ßu ßerbsźy wucźerjo żadni. Duż je pschezo sa nasche ßerbske schule swjeßelaze, hdyż ras saßo jedyn ßerbski wucźeř s jeneho seminara wuńdźe. Tele dny je w Zahanskim seminarje k. Birnik pruhowanje khwalobnje wobstał a najskerje wucźerske sastojnstwo w naschim wokrjeßu pschipokasane dostanje.

S Hórki. W nozy 3. měrza je ßo pohoncź, pola tudomneho dwórnischcźoweho restawratěra ßkużazy, psches dymy, s khachlow won stupaze, sadußył.

S Mużakowa. Pjatk tydźenja wjecźor ßu 30lětneho maschinskeho wothladarja Trugoja w Kruschwizy sajeli a do jastwa wotwjedli. Na njeho tukaju, so je ßkużobnu dźowku tudomneho hornczerja Wicźasa skónzował.

Pod Jesußowym kschižom.

Hłós: Hdyż ßo mój cźaß pschibližuje.

Nětk, Jesu, dźesch do cźerpjenja,
Cźe wola wjedźe wótzna;
Cźe duscha nascha pschewodźa,
Cźe luboscź cźěri mózna.
Daj wócźku wißacź naschemu
Na twojim ßwjatym cźerpjenju
A luboscź twoju pósnacź!

Ty kschiż ßy swólny na ßo wsał,
Każ kasał Wótz je tebi;
Ssy wjeßela ßo sdalował
A khelich wubrał ßebi.
Duż kschiż też nam daj lubowacź
A swólniwje jón na ßo wsacź
A njescź jón rad sa tobu!

Ty cźerpił nam ßy k snamjenju
Bjes wscheho morkotanja;
Masch cźichu mysl a wutrobu,
Hdyż wußměwzy cźe hanja.
Daj, Jesu, nam też wutrobu,
We wschitkim kschižu scźerpliwu,
Dońż njeje dobědźene!

Ty sa naß żiwjenje ßy dał,
Jo ważił njejßy ßebi;
Ssy wschitko ßwoje woprował,
O dźak budź sa to tebi!
Nětk budź też nasche żiwjenje,
O knjeże Jesu, sa tebje
Rad lubje woprowane!

Schto njeßesch, Jesu, na kschižu?
Ty njeßesch nasche winy;
Ty sa naß wißasch w poklecźu,
Nam hněw ßo Boži miny.
Daj wěrjazu nam wutrobu,
Kiż na twoju ßo saßkužbu
We połnej měrje spuschcźa!

Naß hrěschnikow ßy lubował
A naß też njewopuschcźił,
Dońż njejßy s dobyczerjom stał
A duschu s cźěła spuschcźił.
Daj, Jesu, luboscź nětk też nam,
Haj luboscź k wschitkim hrěschnikam,
Dońż junu njewumrjemy!

Wo jene tebje proßymy,
O Jesu kschižowany,
Hdyż nětko wumóżeni ßmy
Psches twoje ßwjate rany:
Daj dźakownoscź do wutroby,
So tebi ßwoje żiwe dny
Sso sprawnje dźakujemy.

P.

Sserbski seminar w Prahy.

W nowischim cźaßu ßmy swucźeni, so ßo we wěstych němskich nowinach a knihach na wschitko ßerbske ßwari, jenoż dokelż je ßerbske a se Sserbstwom sjenocźene. Najkhwalobnische a dźaka hódne wustawy a skutki Sserbow ßo njesprawnje, haj njerosymnje hanja, tak so je pódla njekschescźijanska njesnjeßliwoscź sjawnje widźecź. Hdy bychmy wschitke hanjenja a pschißkodźenja na Sserbow wosjewicź a wotpokasacź dyrbjeli, bychu Serbske Nowiny s tym połne byłe. Jenoż na żadanje nětkotrych cźitarjow chzemy tón krócź wujaßnicź, schtoż je njepschecźel katholskich Sserbow w Draźdźanskich „Nachrichten" do ßwěta trubił, so by naschej duchownej wyschnoscźi njesprawnje porokował, schtoż wona k wużitku Sserbow s dobrym prawom cźini a sakita.

Tutomu njepschecźelej běsche mjenujzy żel, so wóndy na sakskim ßejmje po żadanju ministerstwa kulta 1200 markow podpjery bjes debatty a bjes ßwarjenja na Sserbow pschiswolichu k sdźerżenju drje woßmjoch němskich seminaristow sa herbske staroskske kraje w — ßerbskim seminaru, kotryż je hewak jenoż sa Sserbow a w nowischim cźaßu też sa němskich sakskich Hornjołużiczanow (pscheb

sto lětami ßkuschesche wokolnosćź Ostritza hischćże do Prażskeje diözesy!) t. r. sa Budyšku diözesu. Ministerstwo je kóždy ras sa tajku podpjeru Prażskeho ßerbskeho seminara, dokelž by ßo sa pschihotowanje duchownych sa herbskokrajnych katholikow jako runoprawnych poddanow, sa kotrychž chze ßo wono runje tak staracź jako sa duchowne potrěbnosćże evangelskich, druhdże tola wjele wjazy wot kraja žadacź dyrbjako! Tamny njepschećźel to wě a snaje też wužitnosćź ßerbskeho seminara w Prasy s präseßoweje rospravwy, kotraž bě w „Landtagsmittheilungen", „Bautzener Nachrichten" a „Katholisches Kirchenblatt für Sachsen" a druhdże wocźischćźana. Ale wón lubuje a žada „skandal!"

Sserbski seminar w Prasy, kaž bu njedawno w S. N. wopißane, je wot ßerbskeju duchowneju bratrow Měrćźina a Jurja Schimona s Cźemjerz w lěcże 1704 sa Sserbow sakoženy a 1726 rosschěrjeny. Jeju sakkadny kapital kaž też wschelake posdźische (wot Jurja Bažanta s Khrósćźiž, P. Nuka s Noweje Wßy, cźěskeho grofy Krakowskeho s Kolowrat, duchowneho Jurja Krala atd. atd.) tworja „želesny schtom" rentskeje fundazije, kiž ßo do Sakskeje pschenjesćź njemóże. Sa to mějesche a ma seminar wschelaki wužitk wot awstriskeho knjeżerstwa a wot tamnischich krajnych a měschczańskich sastojnstwow. Sa to a druhe ßkuscha ßo dźak, niz — hanjenje!

Kaž sakoženje tak mamy też sdźerżenje seminara po pjenjeżnej schkodże psches „Finanzpatent" w l. 1811 ßerbskim duchownym, njeboh seniorej Jakubej Ssubje se Sewiz a druhim ßo dźakowacź. Wěso je ßebi tachantske konsistorium w Budyschinje dohladowanje nad seminarom wot spočatka wuczinilo a dotal wobkhowało. Ale też to ßo njepschećźelej njelubi, toho dla na tule wyschnosćź ßwari!

W herbskich sakskich krajach bě do lěta 1827 a hischće posdźischo jeno jara mało katholikow. Hakle s mandatom wot 27. februara 1827 dostachu woni rune prawa w kraju, ßmědźachu zyrkwje a schule sakožecź. Nětko trjebachu też wjazy duchownych a toho dla wobrocźi ßo herbskokrajna katholska duchowna wyschnosćź na Budyske tachantstwo s próstwu, so bychu ßo też s noweje Draždźanskeje diözesy mkodźenzy, wěso Němzy, do ßerbskeho seminara w Prasy pschiwsali, a japoschtokski vikar biskop Mauermann* wuskutkowa pola krala a posdźischo też w ßejmje, so by ßo k sdźerżenju herbskokrajnych seminaristow lětnje 400 toleri jako podpjera płacźiło. Njeboh dwórski prědar Heine s Draždźan bě drje prěni herbskokrajny seminarist.

Katholske wobydlerstwo je w herbskich krajach pomału pschiběrało, woßebje hakle po 1866 a 1870, t. r. po wudaczu sakonja wo ßwobodnym pschećźahowanju. Hakle po l. 1871 runa ßo liczba katholikow herbskokrajneje Draždźanskeje diözesy s liczbu hornjołužiskeje Budyskeje. Tola tajke pschiběranje njepschemėnja prawo ßerbskeho seminara a prawo wobkedźbowanja nad nim. Ale runje to nochze njepschećźel wjedźecź, hdyž k wopomnjeću dawa, so je jenož 10,000 katholikow Sserbow a Němzow wjele psches 60,000!

Nětko wotmolwjamy słóśćźiwemu dopißowarjej do „Dresdner Nachrichten" w jenotliwym. Wón bledźi, „so je wot wjele lět w ßerbskim seminaru nimale runje-tak wjele Sserbow kaž Němzow". To je cźasto pschipadne; ale loni bě tam w oktobru woprawdźe 15 Sserbow a 18 Němzow, mjes tym so je saßo druhdy wjele lět wjele wjazy Němzow dyžli Sserbow. To hodźi ßo s kóždolětneho sapiża w Katholskim Póßle dopokasacź. Loni buchu 3 Sserbja pschiwsacźi (niz 5, kaž wón pische) a 1 Němz, sa tym hacž wyschnosćź (niz jenotliwi duchowni) sa nusne spósnawa. So móża Sserbja też němske stazije wobstaracź, je prawda, ale so „chze wyschnosćź po możnosćźi wjele podpjerow sa Sserbowstwo měcź na khósty Němzowstwa", to je tokśta kża! „So je ßo dyrbjak spočatk stacź, němske duchownske města se Sserbami wobßadźecź", je njewěrnosćź; pschetož też w prjedawschich cźaßach ßu ßerbšzy duchowni w Němzach (wě ßo, s pomozu němskeje rěcże) derje skutkowali! So ßerbšzy duchowni, hdyž němšzy rěcża, „sich jedoch nun einmal in jedem Satze als Wenden verrathen", je kża. „Schto by ßo stako, hdy by 12 pruskich duchownych herbskokrajnu diözesu wopuschćźiko", njetrjeba staroscź wyschnosće Budyskeje diözesy bycź; k směrowanju dopißowarja ßměmy prajicź, so mjes tyßazami katholskich duchownych ßo tola nětkotsi (wschitzy pruszy na dobo Sakśku njewopuschcźa) nad Sakskej ßmilicź sechzedźa k wotwobrocźenju „jaßneho (klar)" njesboża: „Die Hälfte der deutschen Gemeinden wird sich mit wendischen Geistlichen begnügen müssen!" W duschipastyrstwje skutkowazych abo woßadnych duchownych je lědma 12 w ßerbskej katholskej krajinje, a tych tola wschitkich njemóżemy na města tych 12 pruskich duchownych do Draždźanskeje diözesy póßlacź. Tak wjele pschećźelstwa drje ßebi ani dopißowazy njepschećźel žadacź njebudże! Potom radźi wón wyschnosćźi, so by nětotre lěta jenož Němzow do seminara braka! Tola Praha ßo jemu njelubi a wón by ßnadź rad w Lipsku katholsku theologisku fakultu sałožicź chzył! Hacź runje ßo naschim studentam žana kschiwda njestanje, a je jenož studowanje wěz studentow, je tola sa Němzow w Prasy „ein ungemein beengtes und ungemüthliches Leben". Skóncźnje pschińdże snaty dawno wuhraty trumf, so ßo Sserbja s Prahi jako agitatorojo sa ßkowjansku wěz domoj wrócźa! (Kajku wěz? sa tu móża ßo jenož wulke ludy a wulzy móznarjo staracź, naß je mało a nimamy wójska!) So cźěsku rěcź tam nawuknu, njeschkodźi nikomu! S podhladnym mjenom „agitator" chze dopißowaŕ jenož na Sserbow schcźuwacź. Sserbšzy katholšzy duchowni cźinja ßwoju winowatosćź w dostatych sastojnstwach w zyrkwi, schuli a w žiwjenju k wužitku Sserbow a też Němzow! Do politiki ßo njeměscheja, khiba so konservativnje wuswoleja. To njejßu žane hrěchi, po měnjenju dopißowarja je najwjetschi — nascha existenzija.

Pschidawk. Hdyž bě nasch nastawk w cźischcźerni hižo nastajeny, pschinjeßechu „Dresdner Nachrichten" w cźißle 70 hischće druhi dopiß wot njesnateho. Tón pschidawa, so je ßerbski seminar sa Sserbow s Lužizy sakoženy a so Sakska jenož ßnadny pschinoschk płacźi, so bychu sakšzy Němzy tam studowacź móhli, po prawym dyrbjako rěkacź: tam darmo bydło a jědź dostawali, a na němskim gymnasiju a němskej uniwersicźe studowali. Hewak pak, praji dopißowaŕ, „nětko Sserbja jenož wobžaruja, so ßerbska fundazija w ßwojim cźaßu (1704) njeje do Lipska pschińcź móhła!" Tamne pjenjesy njebychu tola w Lipsku ani sa ßnadź 5 profeßorow doßahale (wón spomina ein Lehrstuhl!!), wjele mjenje sa konwikt abo seminar. Potom błęduja saßo dźiwne — blady a lžě. „Cźoho dla dawaju runje Sserbam, wenn es mit der deutschen Sprache hapert, w zyle němskich krajinach, — najlěpsche duchownske a wuczeŕske města, mjes tym so dyrbja Němzy mjes Sserbami s najßnadnischimi městami ßo spokojicź." Schtoż najlěpsche duchownske města nastupa, je w herbskich krajach k. B. w Draždźanach měnjeny, kotryž tam wot l. 1854 wot najniżscheho města sapocźawschi saßłużbnje skutkuje, a ßnadź k. Sch. w Hubertusburgu, kotryž je w Draždźanskej diözesy też hižo wot lěta 1856; město kaplana w Dr. njetrjeba dopißowaŕ nikomu sawidźecź; w Budyskej pak k. S. w Schérachowje, kotryž je wot ordinazije 1846 bjes pschetorhnjenja na němskich městnach byk. Dopißowaŕ tola žadacź njemóże, so ßo tajzy wjele lět w Němzach s nakožowanjom němskeje rěcże skutkowazy knjeża jemu k woli na ßerbske kaplanstwa powołaju!! Mjes wuczerjemi staj měnjenaj k. kantor B. w Königshainje a k. M. P. w Draždźanach, kotrajž staj wot spočatka ßwojeho sastojnstwa w němskich schulach wuczikoj poruno Němzam a toho dla njejstaj wina, so „dyrbja ßo Němzy mjes Sserbami s najnižschimi městami spokojicź". Hdże dha ßu němšzy duchowni a wuczerjo mjes Sserbami na tajkich městach? Wyschnosćź stara ßo wo to, so by Sserbam a Němzam po potrěbnosćźi ßerbšzy abo němšzy poßłużene było. Pschi wschitkim tym praji dopißowaŕ skóncźnje, so njeby na ßerbskich duchownych a wuczerjach pobrachowało, „hdy by wjetscha pokojza (!) w zyle němskich stronach njeßłużiła". Ssu tšjo duchowni a dwaj wuczerjej (hl. horjeka) wjetscha pokojza! Runje toho dla, dokelž ßo Sserbja sa němske města też derje pschihodźa, dyrbi wyschnosćź w ßwojimaj seminaromaj wjazy Sserbow pschihotowacź, dyžli jich sa duchownske a schulske města w najbliżschim cźaßu trjeba! Lischcźenja dla mjenuje pißaŕ tych, kiž ßu se Sserbow wucźahnuli, najkhmanischich a najtalentnischich, „für welche die Wenden nicht immer gleichwerthigen Ersatz erhalten". Dźakujemy ßo sa kompliment w mjenje tych, kotrychž nastupa.

Tak ßmy Sserbam wobschérnje tutu ßerbskokatholsku naležnosćź rospißali, so bychu woni wědźeli, schto maju wo tym ßudźicź; pschetož tudy wotpokasane poroki we wěstych nowinach kóžde lěto s nowa ßo powědaju, so by ßo na Sserbow ßwariło. Kóždy rosymny pak dyrbi pschecź, so by schcźuwanje na Sserbow pschestało; pschetož woni ßu loyalni krajenjo a ßwěrni pschiwißniży ßwojeho wěrywusnacźa; woni nikoho w runych prawach njepschikrótcźeja a sadźerżuja ßo jenož — defensivnje! X.

* Tutón bu 1831 też sa tachanta w Budyschinje wuswoleny; tola wostaschtej w Sakskej dwě diözesy, kóžda s woßebitym konsistorstwom. Wot 1841—1844 měješchtej diözesy s nowa woßebiteho ordinarija.

Dary sa natwarjenje ßerbskeho domu.

Farař Jencź w Palowje na 1885	20 hr.	— np.
Zyhelnisti mischtr Schäfer w Wokrancźizach	1 „	— „
Handrij Wirth w Kelnje	— „	50 „
Kantor Jordan w Popojzach na 1886	10 „	— „
	31 hr.	50 np.

S dźakom kwituje **M. Mjerwa**, pokładnik M. S.

Towarstwo Pomozy sa studowazych Sserbow.

(Porjedźenje.) W kwitowanju pschinoschkow na lěto 1885 w 9. cžišle ma rěkacź: kubleŕ Stranz w Žurizach 2 hr., Jakub Ssmoła w Kaschezach 1 hr.

Wuńudźenja.

Lawniski ßud. Dźěłacźeŕ F. Pohl w Žicźenju bě loni 5. dezembra w Zokowje ſ fórbarkoweje bróžnje, Žicźenjanskemu knježemu dworej ßłuschazeje, pschi dźěle sa něhdźe 1 mk. wucźiſcźeneho žita kranuł, a knježi hetman K. J. Wittig w Nowej Ssmilnej, kotryž bě Pohlowemu kranjenju pschihladował, jemu wobarał njebě a bě jemu tak pomozny był. Wobeju k jastwu po jenym dnju saßudźichu. — Zyhelnik J. Jencź w Budyschinje bě 27. januara wjeczor do domu pjekarja Pjetascha na Židowje skradźu salěſt, so by ßwoju tam ßłužazu lubku wopytał. Dla kaźenja domjazeho měra ma wón 3 mk. khostanja płacźicź abo dźeń w jastwje poßedźecź. — Dokelž bě cźeladnik A. Tr. Heina w Rachlowje ßłužobnej dźowzy Libschez tam 18. januara 10 mk. pjenjes spakoscźił, dosta wón jastwo na dwě njedźeli pschißudźene. — Dźěłacźerku M. Krecźmarjowu w Subrnicźzy winowachu, so je loni w juniju a lětßa w januarje ſ wotewrjeneje brunizownje zyhelnika Seiferta tam něschto brunizy wotewsała. Jeje khostanje wobsteji ſ jastwa na jedyn dźeń.

Khostanska komora. Schewz J. A. Förster, wo kotrehoż pakoscźenju ßmy hižo w ßwojim cźaßu pißali, 6. měrza psched khostanskej komoru tudomneho ßuda stejesche. 54lětny wobskorźeny je hižo 16 krócź khostany a je hakle loni 9. augusta Waldheimsku khostarnju wopuschcźił. Sswobodu dostawschi je ßo jako njepolěpschomny paduch ſ nowa do kranjenja dał. Kaž je dopokasane, je wón wot 26. septembra hacź do ßwojeho sajecźa zyły rjad ſ dźěła cźeźkich paduchstwow wobeschoł. Tak je wón khěźkarźy Manizowej w Łusy 7 koschlow a 2 trjeni, žiwnoscźerjej Schcźěpanej w Wulkim Pschěſdrjenju 3 hußyzy, ſwudowjenej dźěłacźerźy Klahrinej w Łusy hußezu, ratarjej Baldewegej w Budyschinje wschelaki grat, drastu a 2 karniklej, w hoscźenzu „k cźornemu hodlerjej“ wschelaku drastu a poßleschcźo, khěźerjej Wirthej w Kelnje schaty a tócźnik, gmejnskemu pschedstejicźerjej Heidanej w Łusy 4 hußy, runje tak wjele huß khěźerjej Woschikej w Kelnje, ſ kołcźow žiwnoscźerja Urbana w Łusy, wjeßneho rychtarja Schołty w Ssmochcźizach a korcźmarja Ackermanna w Kelnje wscho hromadźe na 70 puntow mjedu a skóncźnje khěźkarjej Frenzlej w Małym Pschěſdrjenju kosu a wschelaki grat kranuł. Sswoju khowanku, hdźež kranjene wězy noschesche, měješe Förster pola schewza E. B. Pfeifera pod bórklinom w Budyschinje. Tam wón ſ wěſtej Dürrlichowej, kotraž je wot ßwojeho mandźelskeho, jeneho murjerja, dźělena žiwa, hromadźe bydlesche. S woprědka měješe Förster bydło w Radworju, tola dokelž ßo jemu w Budyschinje lepje spodobasche, wón ſ wjetscha tu pschebywasche. W nozy ßo wón kóždy krócź na kranjenje puschcźi a hdyž ßo domoj wrócźi, jemu Dürrlichowa wokoło 6 hodźin rano ſ wjetscha blisko Židowskeho papjernika napschecźo pschińdźe a jemu dźěł nakranjeneje twory wotewsa. Też rospschedacźe a sastajenje spakoscźeneho dobytka wona wobstara, a wschelake wězy wona Pfeiferez mandźelskimaj dari abo sa nisku płacźisnu wostaji. 2 karniklej a 4 hußy buchu pola Pfeiferez spjecźene a sjědźene a też Pfeiferez mandźelskaj ßebi kranjene pjecźenje derje ßkodźicź daschtaj. Toho dla buschtaj poßledniſchej psched ßud žadanaj a njedźiwajo jeju prěcźa, so wo Försterowym kranjenju niczo wjedźałoj njeſtaj, pschekhowanja winowataj spósnataj. Pfeifera k khostarni na dwě lěcźe a k shubjenju cźeßnych prawow na pjecź lět, a jeho žonu k jastwu na lěto a k shubjenju cźeßnych prawow na dwě lěcźe saßudźichu. Förstera, kotryž k wschemu stejesche, ſ khostarnju na dźeßacź lět a se shubjenjom cźeßnych prawow a Dürrlichowu ſ khostarnju na pjecź lět a se shubjenjom cźeßnych prawow pokhostachu. Pódla toho buchu wschitzy schtyrjo wobskorźeni pod dowolomnu polizajsku nadkedźbu stajeni.

Přilopk.

* Hdyž wóndano w Reichenawje, w němskej Hornjej Łužizy, wjeßnu nalutowarnju pschehladowacź pschińdźechu, ßo pokasa, so je pokkadniza wo wjele pjenjes sjebana; powjeda ßo wo 200,000 mk. Njeßwěrneho pokkadnika, kotrehoż je pjecźa hra na bursy k njeßwěrnoscźi sawjedła, ßu Zitawskemu ßudnistwu pschepodali. Reichenawska gmejna wosjewja, so njedźiwajźy na tole wulkotne jebanstwo nalutowarnja dale skutkuje, pjenjesy bjerje a wupłacźuje. Schtóž ma w njej pjenjesy stejo, niczo pschißadźicź njemóże, dokelž je zyła gmejna se ßwojim samoženjom sa nalutowarnju dobra. Dawki, wě ßo, małe njebudźa, kotrez smějе gmejna blišsche lěta dawacź, so by ßo naczinjena schkoda saßo sarunała.

* Wo smużitym skutku 5lětneho dźěsźa ßo ſ Wörmlitza pische: Njedźelu popołdnju ßo cźrjódka dźěcźi po lodźe rěki Saale ßmykasche. Mały 3lětny hólczk, kotryž běsche ßebi pschi brjohu na město saběžał, hdźež běsche lód jara cźeńki, ßo pschełama a ponuri. To pytnuwschi ßo jeho bratr, kotryž je dwě lěcźe starschi, po dołhoscźi na lód lehnu, ßo wot jeneho wjetscheho towarscha sa nosy pschimnucź da, ßwojeho bratsika, kotryž saßo horje spłunu, pschimnu a jeho wschě mozy napinajo sbožownje na lód scźahnu. Dźěcźo, kotrez rucźe domoj donjeßechu, je ßo bórsy saßo shrabało.

* Spodźiwny podawk je ßo wóndano pschi jenym khowanju w Reitzendorfje stał. W prěnim poskhodźe jeneho domu běchu ßo pschiwusni wokoło kaschcźa semrjeteje cźety shromadźili. Na jene dobo ßo schpundowanje pschełama, a kaschcź a żelaze pscheczelstwo do kruwarnje dele sjědźechu. Dokelž běsche kruwarnja samknjena, dyrbjachu durje wußadźicź, prjedy hacź mózachu ſ njeje won.

* W Kurawje běsche wucźeŕ małeho hólza, kotryž běsche khostanje saßłužił, po schuli do schulskeje jstwy samknuł. Hdyž ßo wucźeŕ bórsy na to wrócźi, so by sa hólczkom pohladał, běsche ßo tutón wobwěßnuł. Wschón wustróżany wucźeŕ k dźěscźowemu nanej, wjeßnemu kowarjej, běżesche a jemu wupowjeda, schto je ßo stało. Kowaŕ ßo tak rosnjemdri, so ßwój wulki hamor shrabnu a wucźerja ſ nim do hłowy praßnu. Wucźeŕ na měsźe na semju padże, a je mało nadźije, so ßo jemu žiwjenje sdźerži.

* Kaž ſ Parisa pißaju, dosta Pasteur psched někotrymi dnjemi se Ssmolenska w Ruskej ßlědowazu depeschu: Schtyriadwazecźi woßobow je wot skaženeho wjelka skußanych. Ssmolenske měschcźanske sastupjerstwo ßo prascha, hacź chzecźe skußanych wuhojicź. Profeßor Pasteur hnydom telegrafiizy wotmolwi, so je swólniwy, wuhojenje pschedewsacź. Khori ßu hižo do Parisa wotjěli.

* W koloniji Rohrbach njedaloko Odeßy je skaženy poß zyku ßwójbu skußał. Duż je ßo w Odeßy telko pjenjes nahromadźiło, so móże njesbožowna ßwójba do Parisa k Pasteurez jěcź, kotryž je ßlubił, so chze khorych darmo wuhojicź a jim też darmotne sastaranje poskicźecź. Lěkarske towarstwo w Odeßy też lěkarja Hamaleja do Parisa póscźele, so by tam nadrobnje nawuknuł, kak Pasteur ßwojich khorych hoji.

* We wßy Dźerhacźi w Južnej Ruskej je rjana młoda žónska, 19 lět stara, kotraž hižo 15 njedźel pospochi spi. Jeje dóńt je srudny doscź. Pschecźiwo jeje woli ßu ju wudali, a ſ prěnich dnjow mandźelstwa je muż žurowje ſ njej wobkhadźował a ju cźasto bił. Młoda żona, kotraž tajkeje hrubosce swucźena njeběsche, dokelž běchu w starschiskim domje stajnje luboscźiwje ſ njej wobkhadźeli, wot muża k starschimaj cźeknu. Starschej ju radoscźiwje do domu wsaschtaj. Dokelž pak kamnische ludowe waschnje młodej żonje njedowola na stajne muża wopuschcźicź, ji skóncźnje niczo wysche njewosta, hacź so ßo saßo k mużej wrócźi. Ale muż ßo njepschemèni a ju ſ nowa pjerjesche, so wona saßo wscha krwawa k starschimaj cźeknu. Wona běsche ßo hrubeho muża tak nabojała, so ßo, hdyž do starschiskeho domu pschiběża, do pinzy skhowa, hdźež zyku nóz leżo wosta, se symu a se strachom dyrkotajo. Nasajtra wona wußnu a hacź do dźeńßnischeho dnja hischcźe wotzucźiła njeje. Starschej skóncźnje dweju lěkarjow powołaschtaj, kotrajž staj ju ſ cźopłymi kupjelami tak daloko pschinjeßkoj, so ßo saßo žiwjenje w njej pokasuje; dychanje a kłapanje wutroby ßo saßo cźuje; haj ras khora saschepta, so ju hłowa boli. Kaž ßo sda, wona wschitko błyschi a rosumi, ale wocźi wotewricź a se stawami hibacź hischcźe njemóże.

* W Pjerjejaßkawje w Ruskej je njedawno žid Ssribnyj w 117. lěcźe wumrjeł. Wóßom žonow poměwschi chzyshce ßebi loni dźewjatu wsacź, młodu holzu, kotraž pak wo njeho njerodźesche. Njedźiwajźy na ßwoje wyßoke lěta je Ssribnyj hacź do poßlednich dnjow ßwojeho žiwjenja cźiły a strowy był, cźerstwy pomjatk a jaßny rosum wobkhował. Jeho starschi ßyn je 82 lět stary, ale hižo zyle kipry a ßkaby starz, tak so ßo wón pornjo ßwojemu nanej jeho starschi bratr bycź sdasche.

* Psches němsku kolonialnu politiku ßmy wschelake ludy sesnali, wo kotrychż běsche nam dotal mało snate. Tak je też ſ dźiwimi nad rěku Kongo. Wschelake w žiwjenju tychle splahow ßo nam spodźiwne sda. Hdyž ßo n. pschi. tam dźiwjemu holczku salubi, wón k jeje nanej dźe a ßo prascha, schto sa ßwoju dźowku żada. Hdyž holzyny nan płacźisnu postaji, kotraž ßo nawoženi ßnadź pschewyßoka sda, wonaj jednacź pócźnjetaj. Pschińdźetaj-li pschesjene, nawoženja żadanu sumu na měsźe sapkacźi, t. r. se skotom, wschelakimi tworami atd., pschetoż pjenjes dźiwi żanych nimaju; na to holzu ßobu wosmje. Dźiwi nad rěku Kongo maju wjazy hacź jenu żonu; bohaczk je tón, schtóż ma jich prawje wjele.

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowani:

Michalska zyrkej: Jan Max Biesold, kubleŕ w Sskonej Borschćži, ſ Marju Amaliju Domschez w Wulkim Wjelkowje. — Jan Jencž, zyhelnik tu, ſ Hańžu Kobanjez w Jeńkezach. — Jan Michał Wiczas, dźěłaczeŕ w Hrubjelczizach, ſ Hanu Khrystianu Trägerez tam.

Křćeni:

Michalska zyrkej: Hana Augusta, Jana Bertrama, žiwnoscźerja w Małym Wjelkowje, dź. — Max Alfred, Ernsta Jurja Klingsta, tyscherja pod hrodom, ß. — Max, njemandź. ß. w Sskonej Borschćži. — Hana Marja, njemandź. dź. w Dźěžnikezach.

Pětrowska zyrkej: Hańža Bertha, Jana Bukana, khěžerja a kamjenjeczeßarja, dź.

Katholska zyrkej: Kurt, Eduarda Müllera tudy ß.

Zemrjeli:

Dźeń 4. měrza: Madlena swud. Schneiderowa rodź. Frenzlez, 68 l. 8 m. — 5. Jaroměr Willy, njemandź. ß. pod hrodom, 9 d. — 6. Khorla August, njemandź. ß. w Nowych Czichońzach, 13 d. — 7. Madlena rodź. Strußez, Pětra Riedela w Dźěchorezach mandźelska, 77 l. — 9. Lejna, Ernsta Bohuwěra Pětki, khěžkarja a fabrikskeho dźěłaczerja w Dźěžnikezach, dź., 23 l. 13 d.

Płaczišna žitow a produktow w Budyschinje

6. měrza 1886.

Žitowy dowos: 2977 měchow.	Na wikach wot M	Na wikach wot Pf	Na wikach hacž M	Na wikach hacž Pf	Na bursy wot M	Na bursy wot Pf	Na bursy hacž M	Na bursy hacž Pf
Pšeńza . . . . běła	8	21	8	33	8	33	8	45
" . . . . žołta	7	62	7	74	7	74	7	92
Rožka	6	77	6	90	6	90	6	96
Jeczmjeń	6	66	6	88	6	66	6	88
Wowß . . . . 50 kilogr.	7	30	7	50	7	30	7	50
Hroch	8	6	10	28	—	—	—	—
Woka	7	8	7	50	—	—	—	—
Jahły	12	—	15	50	—	—	—	—
Hejduschka	15	50	16	—	—	—	—	—
Běrny	1	50	1	80	—	—	—	—
Butra . . . 1 kilogr.	2	10	2	40	—	—	—	—
Pšeńczna muka 50 =	6	75	15	—	—	—	—	—
Rżana muka . 50 =	6	75	10	25	—	—	—	—
Ssyno . . . 50 =	3	70	4	—	—	—	—	—
Sslóma . . 600 =	27	—	29	—	—	—	—	—
Prožata 576 schtuk, schtuka	7	—	19	—	—	—	—	—
Pšeńczne wotruby	—	—	—	—	4	10	4	20
Rżane wotruby	—	—	—	—	4	60	4	75

Dražbjanske mjaßowe płaczišny. Howjada 1. družiny 54—58 mk., 2. družiny 46—49, 3. družiny 30 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne ßwinje 51—54 mk. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Cźelata 1. družiny 35—55 np., 2. družiny 28—38 np. po puncźe rěsneje wahi.

Wjedro w Londonje 12. měrza: Mjersnjenje.

Krajnostawski bank.

Krajnostawski bank kralowskeho sakskeho hornjołužiskeho markhrabinstwa dawa **nowe** wupožczeńki na ratarske ležomnoscze hacž do 25 mk. na kóždu dawsku jenotu po **schtyrjoch** prozentach dańskeje měry.

Pódla wurunanja wukožkow sa wudźěłanje liscźinow a porto ßo žanych wotcźahow njeczini, woßebje ßo wot nětka žaneje provisije wjazy **njebjerje.**

W Budyschinje, 11. měrza 1886.

Krajnostawski bank kralowskeho sakskeho hornjołužiskeho markhrabinstwa.

60,000 mk.

wustajenych pjenjes je jenož **na dobre hypotheki** po 4¼ % w mjeńschich a wjetschich dźělbach wupožczicź. Cźi, kotziž wo to rodźa, chzyli dospołne papjery ſ pschipokožejnjom 20 np. sa wróczny porto hacž do 20. měrza mi pschipóßłacź.

Dittrich, wobkhodny agent.

W Nowej Jaßońzy je **khěža** cźißko 33 na pschedań. Dalsche je tam shonicź.

W Komorowje pola Klukscha je **khěža** ſ 8 kórzami pola na 6 lět na pschenajecźe. **Rjencź.**

Žiwnoscź na pschedań.

Dla dźělenja herbstwa ma ßo **sahrodniska žiwnoscź** cźißko 5 w Schekezach ſ 13 kórzami 10 prutami pola, łuki a sahrody pjatk 19. měrza dopołdnja w 10 hodźinach na městnje ßamym na pscheßadźowanje pschedawacź.

Herbjo.

Kedźbu!

Někotre trjebane ßedła a **graty** ßu tunjo na pschedań pola ßedłarskeho mischtra **T. Alberta** na hornczeŕskej haßy.

Skoro nowe rjane **rajtarske ßedło** a **grat** je na pschedań na ßukelnskej haßy 7, III.

Würzburgske
runklizowe ßymjo

w snatej dobroscźi porucza

Carl Noack.

Ssadowe schtomiki,

najlěpsche družiny, na njehnojenej semi a w ßwobodnym położenju wotcźehnjene, porucza

ßadownja dra. Herrmanna.

Skasanja ßo pschijimaju w kantorje ßadtłóczeŕnje na sadnej bohatej haßy 3.

Würzburgske
runklizowe ßymjo

w snatej dobroscźi porucza

F. Richter

3 pschi mjaßowych jědkach 3.

Najlěpsche nowe
hollandske jerje

po wulkoscźi schtuku po 3 hacž 6 np.,
mandl 35 = 90 =
kopu 140 = 350 =
porucza sa něschto jara tunje

Hermann Kunack

na bohatej haßy 8.

Turkowske ßłowki

najrjeńsche a najwjetsche, kotrež ßu dostacź, porucza hischcźe tunjo

Moritz Mjerwa

na mjaßowym torhoschcźu, destillazija najlěpschich likěrow.

Rožowany stwjelzowy abo njetrjeny len, kaž tež **wutrjeny len** kupuje kóždu dźělbu po najwyschschich płaczišnach

mechauiska dźěłopschadownja w Hajnizach.

Strowe kruschwinowe drjewo, niz mjenje 6 zolow tołste, koho runja strowe po możnoscźi bjeshałosate wólschowe drjewo, niz mjenje 12 zolow tołste, kupuje po najwyschschich płaczišnach

mech. dźěłopschadownja w Hajnizach.

Khojej

w wulkim wubjerku

seleny punt po 70—160 np.

jenož derje ßłodźaze družiny porucza

Gustav Poser

na jerjowej haßy.

Butra!

Měschanu butru,
lutowanšku butru

w bowach a wuwaženu, najlěpsche družiny, porucza wot cźerstweje poßyłki

Gustav Poser

na jerjowej haßy.

Khojej

paleny punt po 100—200 np.,
khěžorske měschenje pt. po 120 np.
porucza sa něschto wubjerne

Gustav Poser

na jerjowej haßy.

Jerje

jara wulke po 4 a 5 np.,
15 schtuk po 50 a 60 np.,
porucza sa jara płaczišny hódne

Gustav Poser.

na jerjowej haßy.

Kalijowe mydło, ßuche,
punt po 50 np.,
jadriwe mydło, ßuche,
punt po 40 np.,
kojowe mydło, ßuche,
punt po 36 np.,
pšeńczną schterku,
punt po 22 np.,
kónzatu schterku, najlěpschu,
punt po 30 np.,
soda krystalisowany, najcźiscźischi,
punt po 5 np.,
běrnjazu muku,
punt po 13 np.,
běłazy soda H. Puyowy,
pakcźik po 10 np.,
wubjerny ßrědk sa schaty a hospodarstwo,
žiwizowe mydło, masne mydło
w wschelakich družinach
pschedawa tunjo

H. Puy w Budyschinje,
mydłarnja.

Khojej

wot najtunischich hacž do najlěpschich družinow, jara derje ßłodźazy, porucza **Hermann Klemm**

na bohatej haßy.

Jerje

rjane tucźne ryby
po 3, 4 a 5 np.,
mandl po 40, 50 a 60 np.,
w zyłych tunach tuńscho
porucza

Hermann Klemm

na bohatej haßy.

Dursthoffske
ßuche droždże
pschezo czerstwe porucza tunjo **August Wiesold,** pjekarski mischtr na bohatej haßy.
Wikowarjo a pjekarjo dostanu rabat.

Najlěpschi mlokowy a wuzitkowy pólver, konjazy pólver a **restituzionski fluid**
porucza **haptyka w Rakezach.**

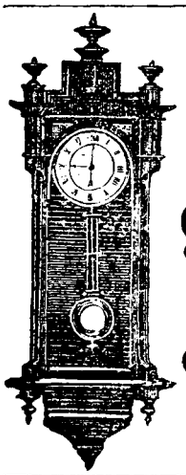
Stary dobry ßławny **domjazy ßrědk,**
woprawdźity
Pain-Expeller
ſ „kótwizu“,
je po 50 np., 1 mk. a 1 mk. 75 np.
wot dźenßa dostacź pola
haptykarja **Gustava Katzscha**
w Rakezach.

Khosej:
Santos
derje ßłodźazy
seleny punt po 65 np.,
paleny = = 80 =
Kampinas
wubjernje ßłodźazy
seleny punt po 70 np.,
paleny = = 90 =
Mexikanski
jara derje a ßylnje ßłodźazy
seleny punt po 80 np.,
paleny = = 100 =
Java a Ceylon
najlěpschi po ßłodźe
seleny punt po 100 np.,
paleny = = 120 =
porucza
Hermann Kunack
w Budyschinje na bohatej haßy 8.

Destillazija Adolfa Rämscha
w Budyschinje pschi butrowych wikach
porucza ßwoje derje cźischene **palenzy** pschi wotewsaczu 10 litrow a wjazy No. I liter po 16 np., No. II liter po 13 np.
Dale porucza wona ßwoje wubjerne **jednore** a **dwójne palenzy** a **likěry,** kotrež ßo dla jich dobreho ßłoda a wubjernosćze k kwaßam a kschcźischnam woßebje poruczeja. Piczele ßo na žadanje k tomu pożcza.

Ża konfirmandow
poruczam **swjerschne koschle, khornarje, manschety, wo dnjo ßo noschaze koschle, chemisety, shlipsy, krawaty, saezne rubischka, spódne kholowy a jaki,**
ża konfirmandki
koschle, spódne kholowy, nózne jaki, spódne ßuknje, schtalty, saezne rubischka a rüsche.
A. Tschentscher, schatowa fabrika
w Budyschinje w kupnizy na torhoschczowej stronje.

Drjewowa awkzija
na Drobjanskim revěrje.
Wutoru 16. měrza t. l. ma ßo
120 selenych wulěßowanych dołhich hromadow
ża hotowe pjenjesy na pscheßadźowanje pschedawacź.
Sapoczatk dopołdnja ½10 hodźin w toaczu pschi Łupjansko-Dubrawskim puczu.
W Minakale, 1. měrza 1886.
Hrabinska ſ Einsiedelska inspekzija.

Franz Marschner
czaßnikař w Budyschinje
9 na bohatej haßy 9
porucza ßwój bohacze srjadowany skład
czaßnikow a **rjeczaßow**
dobroczinwemu wobkedźbowanju.
NB. Pola mje ßo **ßerbski** rěczi.

Czorny kaschemĕr
jenoż czistowołmjanu tworu, wurjadnje rjany w dobrosczi a barbje, poruczam
dwójzy schěroki
meter hižo po 120 np. = łóhcź po 70 np.
Richard Gautzsch
na hłownym torhoschczu blisko bohateje haßy.

Emil Wehrle na jerjowej haßy 7
porucza jara tunjo **czistowołmjany czorny kaschemĕr,** dwójzy schěroki, stary łóhcź po 65 np.; czežki **dublejowy kaschemĕr,** najlěpschu družinu, stary łóhcź po 1 mk. 50 np.; **módrocźischcź** w najnowschich mustrach, stary łóhcź po 20 np.; **pißane schottiske drastne tkaniny,** stary łóhcź po 20 np.; **poßleschczowe tkaniny,** stary łóhcź po 18 np.; **wupjerki** po 25 np. atd.

Żónske mantle, paletoty, ßomoczane żakety
ßo rjenje a trajnje ſ nowa barbja a ßo po žadanju wuporjedźa
w parnej barbjerni W. Kellinga.

K kschcźischnam, kwaßam a druhim ßwjedźenjam, woßebje hosczenzarjam ßwoje **jednore a dwójne palenzy,** toho runja wubjernje dobre **likěry** po jara tunich płaczischnach poruczamoj.
Ginzel & Ritscher,
destilazija na wulkej bratrowskej haßy 6.

Geometriske dźěła kóždeho waschnja, toho runja **listy, kupje** atd. ßo pschezo rucze, derje a tunjo wudźěłaju psches
wumĕrjeński bürow w Kamjeńzu
na snutskownej Kinsbórskej drósy 495, I.
Rentsch, kral. sakski pruhowany a do pschißłuschnosczе wsaty geometer.

Pschewicź a drjenje, hłowu- a subybolenje
nervowy balsam, wiczowu papjeru a watu
jenoż woprawdźitu porucza
haptyka w Rakezach.

Dobre tonowe
tsĕschne zybele
w wschelakich družinach a po poniżenych płaczischnach porucza
zyhelnicza w Wokranczizach.
Te ßame zyhele ßu tež w **zyhelniczi w Konjezach** dostacź a ßo kóždemu na žadanje dom wobstaraju.
A. Schäfer, zyhelnisti mischtr w Wokranczizach a Konjezach.

Wukasanje a pschewjesne pißma dawa
Albert Meisel w Budyschinje.

Pscheproschenje.

W shromadźisnje tudomneho ludoweho-hospodarskeho towarstwa, wutoru 16. měrza wotdźerżomnej, chze k. duchowny **Rada** se Schumbacha pschednoschk dźerżeć:

wo wojowanju pschećiwo wopilstwu w wukraju a pola naß.

K tomu ßebi dowolamy niz jenoż knjesow duchownych a wucżerjow, zyrkwinskich a gmejnskich prjódkstejerjow, ale wschitkich mużow pscheproßyć, kotsiż maju wutrobu sa ludowe sboże, kiż ßo psches pschemërne picże kasy. Tež żony, hdyż chzedża pschipoßkuchacź, budża witane.

Shromadźisna smëje ßo **wutoru 16. měrza wieczor wot 6 hodźin** w sali tudomneho **Langez** hosćenza.

W Barcże, 10. měrza 1886.

Pschedßydstwo.
Räda, pschedßyda.

Hlowna zhromadźizna
Budyskeje Bjesady

zmëje so **wutoru 23. měrca t. l.** wječor w 8 hodźinach na **Budyskej třëlerni.**

Dnjowny porjad: 1. Nowowólby. 2. Namjety.

Předsydstwo.

W **ratarskej schuli** w **Budyschinje,** każ tež w **ßadplahowazej a sahrodnej schuli,** s njej sjenoczenej, ßo **póndźelu 3. meje t. l.** nowa schulska wuczba sapoczńje.

Dalsche wukasy dawa direktar **Brugger.**

Realna schula w Budyschinje.

(Schulski pjenjes lëtnje 72 hriwnow. W sańdźenym lëcże 17 abiturientow.)

K pschipowjedźenju hólzow, kotsiż chzedża wot jutrow t. l. tudomnu realnu schulu, kotraż ma prawo wopißma k wojerskej **jenolëtno-dobrowólnej ßłużbje** wustajecź, wopytacź, je podpißany, kiż tež **kmane pensije wukaże,** hacż w **kónz februara** kóżdu ßrjedu a ßobotu wot 10—12 hodźin wó jstwje No. 13 realnoschulskeho doma k rëczam. **Parschonske prjódkstajenje** pschipowjedomneho njech ßo stanje, je-li nëkak mózno. Bjes wuměnjenja pak maju ßo ßobu pschinjesćz: **narodźenski abo kschćeński list,** wopißmo wo schćëpjenju a saßoschćëpjenju jëtrow, wopißmo wo dotalnej dostatej schulskej wuczbje, pschi konfirmirowanych konfirmaziske wopißmo.

Cźi, kotsiż chzedża ßo pschipowjedźicź, dyrbja jutry 9 lët stari bycź. Pschijimanje w **druhim czaßu** móże ßo jenoż pschi **woßebitych** wobstejnoscźach stacź.

W Budyschinje, 1. januara 1886.

Direktar **Dr. Vollhering.**

Schesta wulka

wustajeńza pjerisny w Budyschinje
wot 12. hacż do 16. měrza t. l.
w kollonadach piwarńskeje sahrody,

sjenoczena s premiirowanjom a loteriju.

Wotewrjena wschędnje rano wot 8 hacż wjeczor do 6 hodźin.

Sastup sa woßobu 30 np., sa dźeczi 15 np.

Wo prawje bohaty pschistup proßy

pjerisnu plahowaze towarstwo sa Budyschin a wokolnoscź.

Bukičanske serbske towarstwo

njezměje swoje posedźenje 14. měrca, ale hakle **21. měrca** popołdnju z dypkom 4 hodźin. Knjez Wićaz ze Žornosyk budże wo swojich wójnskich nazhonjenjach w Francowskej přednošować.

Předsydstwo.

Rakečanske serbske towarstwo „Lipa“

zmëje — da-li Bóh — njedźelu 21. měrca popołdnju w 4 hodź. w Eberweinec hoscencu měsačne posedźenje.

Předsydstwo.

Hólzy, kiż chzedża do Budyskeho ßeminara sastupicź, dostanu tunje wobhdlenje a jëdź se staroscźiwym wothladanjom pola **M. Kruschwizy** na tuchorskej haßy 4.

Wotroczk, kiż wë s konjemi wobkhadźecź, pyta ßo w hosćenzu w Kamjenej pola Radworja.

Sserbska holczka, kotraż jutry schulu wopuschczi, ßo k małym dźeczom do **Wjeleczanskeje fary** pyta.

Wotroczkow, ßrënkow, rólnych pohonczow, dźełaczerske ßwójby, domske a hródźne dźowki pyta pschistajaza żona **Heynoldowa.**

Hólza,

ßyna sprawneju starscheju, sa ßwoje kolonialtworowe khlamy a spirituosowu fabriku k jutram sa wuczobnika pytam.

August Bartko.

Wuczobnika

sa ßwoje **drogowe** a **kolonialtworowe khlamy** pytataj

bratraj Mërschej
pschi żitnych wikach.

Wuczobnika

pyta samkarski mischtr **Michalk** w Budestezach.

Wënz luboscże

na row

njebo **Emmy Marje,**

Pëtra Schołty s Delnjeje Kiny a jeho lubeje mandźelskeje

Heleny Handrikez s Khanez pola Hodźija

mandźelskeje dźowki.

Ta ßmjercź, kiż pschezo wok'ko khodźi,
A wożebje te dźeczatka
Dom k Jesußej do njebjeß wodźi,
Każ Bóh tón Knjes ji pschikasa,
Ta ßama tež — o srudoba —
Je w Delnjej Kinje pobyła
A s jara krótkej khoroscźu
Prjecź wsała dobru dźowczicźku.
Ta rodźena bë w Delnjej Kinje
Wot Scholcźiz starschej' pobożnej'
A kschćena w męscże Budyschinje
We ßerbskej zyrkwi Michalskej,
A hdyż nëtk bęsche wotrostka,
Dha do jich schule do Bórka
Psches lëto ßwëru khodźesche,
Bë pękna, derje wuknjesche.
A dwanateho januara
Je lëtßa wboha dźowczicźka,
Hdyż ßydom lët a pok bë stara,
Na „diftheritis“ wumrjela;
Hdyż runje pomoz lëkarska
Bë ji tež sahe pytana,
Dha bë to wschitko podarmo,
Jej' czaß, tón bęsche minył ßo.
Jej' duscha, ta do njebja dźesche,
Tam, hdźež nëtk Boži jandźelk je,
Tak rad' hacż tež po' waß bycź chzyschе,
Nëtk k wam tu wjazy njesechze,
Nëtk tam po' tróna jehnjecża
Czesćź, khwalbu Bohu saspéwa;
Kak ji tam nëtko derje je,
Duż ji te sboże popschejcże.
Haj, starschej, wowka, njepłakajcże!
„Schtoż czini Bóh, wscho dobre je“,
Se ßylsami dźak Bohu dajcże,
Sso s Bożim ßłowom troschtujcże.
Tam junu — hdyż niż na ßwëcże —
Wy wëscże spósnacz budźecże,
Kak wascha luba dźowczicźka
Je wschemu skemu wuczekka.
A tola, luby nano, macże,
Hdyż wy nëtk jeje drascźicźku
A druhe wëzy wuhladacże,
Tež schulske knihi, tafliczku,
Dha żadyn dźiw to tola njej',
So macże wocźi ßylsojtej;
Haj, haj, ja wëm se shonjenja,
Schto ßmjertny pad na ßebi ma.
Haj, luby nano, luba macże,
Hdyż druhe du se schule dom,
Kak husto wy nëtk pohladacże,
Hacż njeb'dże tež pschińcź s bratsikom;
Ach, ta nëtk wjazy njepschińdże,
Wy podarmo ju hladacże,
Ta je po' druhoh' wuczerja,
We njebju pola Jesußa.
Nëtk horzy dźak budź wschitkim rjenje,
A woßebje tym kmótram jej',
Sa jeje cźëłka wupyschenje
A sa wschu druhu luboscź tej,
Tež jeje schulskim towarschkam,
Wschëm pschecźelam a noscherjam
A wschëm, kiż ju tež s luboscźu
K jej' rowej pschewodźeli ßu.
Tež wam ta njebo luba dźowka
Nëtk s njebjeß ßwój dźak pschiwoła,
Schtoż scże, wy jeje luba wowka,
Zi dobreho tu cźinika;
Kak husto scże wy pschinjeßła
Jej titku płazkow zokora —
Krócź kóżdy, hdyż k nam pschińdźeschcże,
Ju s nëcźim swjeßelili scże.
A kak ßo Emma wjeßelesche
A njem'żesche jo doczakacź,
So póndźe — każ tak rady chzyschе —
Tu lubu wowku wopytacź. —
Hdyż junu wasch cżaß wuschoł je,
Kak s wjeßelom ta pschibëhnje,
Kiż nëtko Boži jandźelk jo,
Wam, luba wowka, napscheczo.
Tež horzy dźak budź w starschich mjenje
Wam, cżeta, kiż jej' kmótra scże,
Sa luboscź a sa wschitko rjenje,
Schtoż wy tu na njej cźinjeschcże,
Hdyż „jeleny schtwórtk“ ßwëru ji
Scże kóżde lëto dawali
A kiż ßo wot jej' naroda
Scże ßwëru sa nju starała.
A tak spi cźische w twojim rowje,
Hacż pschińdźemy tež sa tobu,
We Budyschinje na kerchowje,
Tam na tym nowym Tuchorju;
Haj, luba Emmka, derje spi,
Hacż junu tón dżeń poßledni
Cże Boži hłoß b'dże wubudźicź
A waß wschëch saßo sjednoczicź.

Na żadanje jara srudźenych sawostajenych **Pëtr Mtónk.**

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjcm do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Ćišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 12. **Sobotu 20. měrca 1886.** **Lětnik 45.**

☛ Čzesćzeni wotebjerarjo **Serbskich Nowin,** kotsiž chzedża sa nje na **2. schtwórtlěto 1886** do prědka płaćzicź, njech nětko **80 np.** w wudawarni Serbskich Nowin wotedadża. — Čzi, kotsiž ßebi Serbske Nowiny psches póst pschinjesćz dawaja, njech tola njesapomnja, ßebi je tam bórsy skasacź. Na schtwórtlěto sapłaćzi ßo sa Serbske Nowiny na sakskich a pruskich póstach, kaž też w druhich krajach němskeho khěžorstwa **1 mk.**, s pschinjeßenjom do domu **1 mk. 15 np.** — Serbske Nowiny s pschikohu **Serbski Hospodar** płaćza na póstach **1 mk. 25 np.**, s pschinjeßenjom do domu **1 mk. 40 np.**

Swětne podawki.

Němske khěžorstwo. Po dołhim jednanju je druha komora po namjecze knjeżerstwa $1\frac{1}{2}$ milijona hriwnow k poniżenju schulskich dawkow pschiswolika. Rosdźělenje pjenjes ßo po połozy po wyßokosći dawskich jednotow a po druhej połozy po liczbje wobydlerstwa stanje. Poniżenje schulskeho dawka pschede wschěm khudemu ludej na wßach k lěpschemu pschińdże, tola też wulkemu wobßedźeństwu ßo s njeho położenje dostanje. Na tajke waschnje ßo wschěm stronam jenajke prawo a dobrota wopokaże. Druhi knjeżerstwowy namjet, kotryż komora pschija, pscheměnjenje reviděrowaneho krajneho gmejnskeho porjada nastupa. Po namjecze ßmědża ßo jenoż wołoby pschi wólbje wobdźělicź a ßo wuswolicź dacź, kotreż ßu 25 lět dopjelnike a dwě lěcze w městnje bydlike. Wjele wjetschich wjeßnych gmejnow je ßo hižo wospjet na ßejm s petizijami dla pscheměnjenja wólbneho prawa wobrocźiło, so bychu ßo psches to pschesměrneho pschiběranja sozialdemokratiskich elementow w gmejnskim sastupjerstwje dowobarake.

Kralowski dekret, s kotrymż ßo komora proßy, so by knjeżerstwu poknomóz dała, nakhwilny wukas, pschicźehnjenje wojerskich woßobow k gmejnskim dawkam nastupazy, wudacź, ßo sakonjedawazej komißiji pschepoda. Knjeżerstwo ßebi tule poknomóz żada, dokelż ßnadź ßo wot khěžorstwoweho ßejma sakoń wobsamknje, po kotrymż budża wojerske woßoby pschichodnje gmejnske pschinoschki dawacź dyrbjecź. Pschi wudaczu nakhwilneho wukasa, kotryż ßo pschichodnemu ßejmej k dowolenju pschedpokoži, chze ßo knjeżerstwo po możnosći po sakonjowych postajenjach, kotryż w bliżschim czaßu w pruskim ßejmje wo tej ßamej należnosći dowuradża, skłożowacź.

Sakonjowy pschedmjet wo sałożenju skótplahowazych towarstwow je komora po namjetach deputazije, kotrejż je ßo k wuradźenju pschepodał, pschijała. Dale je wona knjeżerstwu dowolnosćz k pożczenju 24 milijonow hriwnow k twarjenju nowych żelesnizow dała.

— Bjes debatty 2. komora do pschedmjetow sa medizinalstwo a babjenske wustawy swoli. Dlěsche rosrěczowanje ßo pschi wotdźělenju wo krajnych lěkarskich sastojnikach rosplecze. Też sapóßkanz 8. wjeßneho wokrjeßa, k. Michał Kokla, ßo pschi tym ßłyschecź da. Wón spomni, kajki njedostatk a wobcźeżnosćz sa lud wokoło Klóschtra-Pancźiz psches to nastawa, so tam saßydleny młody lěkar wot wokrjeßneho lěkarja dowolnosćz njedostanje, ßebi domjazu haptyku dźerżecź. Lěkarjej by s tajkej haptyku jeho cźeżke powołanje wjele położene byko a wbosy khori wjele prjedy lěkarstwo dostali hač je dotal możno, hdyż dyrbja hakle s rezeptom hodźiny daloko do města po lěkarstwo hicź! Skóncźnje staji k. Kokla knjeżerstwu namjet a próstwu, so by ßo tutomu lěkarjej dowolnosćz dała, ßebi domjazu haptyku dźerżecź. Po wschěm tym mějesche hischcże k. Kokla s knjeżerskim komißarom, kiž knjeżerstwo w komorje sastupowasche, s k. medizinalnym radźicźerjom dr. Güntherom, privatne rosrěczenje, w kotrymż jeho proschesche, so by ßo knjeżerstwo sa tu wěz postaracź chzyło. Tón jemu sjewi, so knjeżerstwo pschecźiwo tutej wězy żenje niczo měcź njemóże a njecha, a so zyła wěz bóle na provinzialnych sastojnikach leži; wón radźesche jemu, so bychu sastupjerjo gmejnow zyłeho wokrjeßa, hdźež tamneho lěkarja s Pancźiz trjebaja, pißmo wo tutej należnosći na ministerstwo snutskownych należnosćow jako rosprawu póßkali. Tuto by potom wuradźowanje s Kamjeńskim wokrjeßnym lěkarjom, s Budyschskim wokrjeßnym hetmanstwom a s jenym haptykarskim dohladowarjom dźerżało, a tak trasch móhła ta wěz dobry wuspěch měcź. Nasajtra mějesche k. Kokla hischcże wo tej wězy rosrěczowanje s k. ministrom s Rostitz-Wallwitz, kotryż jemu też dobru nadźiju cźinjesche. S toho wscheho pak je widźecź, so je ßo na tón ras wschitko stało, schtoż ßo hodźesche, a so ßu wuhlady na domjazu haptyku sa lěkarja w Pancźizach hacź runje niz zyle wěste, dha tola nimale możne.

— Petiziju města Żitawy wo sałożenje krajneho ßudnistwa je ßejm wotpokasał.

— Derjeměcze němskeho khěżora je po nowschich powjescźach saßo zyle spokojaze. Lohke scźischcźenje bjedrow, kotreż bě khěżor njedawno pschi dwórskim balu poczerpił, je ßo saßo shubiło. Pschichodnu njedźelu chze khěżor k czesczi ruskeho khěżora, kotryż je psched pjecź lětami na trón stupił, a s dobom k doßwjeczenju 10. měrza ßo měwscheho narodneho dnja ruskeho khěżora ßwjedźeńsku hoscźinu wuhotowacź. Dźeń posdźischo wón ßam ßwój 89. narodny dźeń ßwjecźi. Bjes wyßokimi hoscźemi, kotrychż na tutym dnju w Barlinje wotcźakuja, je też sakski kral, prynz Jurij a prynz Bjedrich August.

— Skóncźnje je ßo sakoń, sarunanje sa njewinowacze saßudźenych postajazy, w khěżorstwowym ßejmje pschecźischcźak. Sarunanje ma stat płacźicź, w kotrymż je ßo saßudźenje stało, hdyż je saßudźeny psches wopacźny wußud po ßwojim samożenju schkodował. So by ßo liczba wopacźnych wußudow pomjeńschika, je ßo sakoństi nacźisk pschijał, po kotrymż ßo powołanje pschecźiwo wußudam khostanskeje komory saßo sawjedże. — Namjety sozialdemokratow k schkitowanju dźełacźerjow buchu, dokelż ßo wuwjesćz njehodża, sacźißnjene. Sa to namjet pschijachu, kotryż sa powyschenje liczby fabrikskich inspektorow a pomjeńschenje wokrjeßow, jim podstajenych, sastupi.

— Komißija, kotrejż bě ßo namjet wo palenzowym monopolu k rosßudźenju pschepodał, je jón sacźißka.

— Pruski krajny ßejm je wobsamknuł, liczbu loßow pruskeje lotterije wo połozu powyschicź, psches czoż ßo dobytk statneje kaßy sdwoji.

Awstrija. Awstriski minister wikowanja, baron Pino, je ßwoje sastojnstwo złożił. Wón je ßo pjecza dla póstskich nalutowarnjow s druhimi ministrami rosdwojił, tola woprawdże drje wina jeho

naſadſtupjenja druhdźe leži. Pſchi twarjenju a kupowanju żeleſnizow je wón ſ nětkotrymi njeczeßnymi woßobami wobkhad měł a ßebi wſchelake ßamopaſchnoſcźe dowolił, kotrež ßu jeho do hubjeneho ßwětka pſchinjeßke a jeho k wuſtupjenja ſ miniſterſtwa nuſowake. Taaſowemu miniſterſtwu jeho wotkhad k poßylnjenju ßkuži, pſchetoż Pino je ſa njeho pſchezo njeluba cźeża była.

Jendźelſka. Bórſy po woſjewjenju Gladſtonowych wotpohladow k poſtajenju porjada w Irſkej je w jendźelſkim miniſterſtwje njepſchesjenoſcź naſtała. Dwaj miniſtraj ſtaj ßo ſapowjedźikoj, Gladſtona pſchi jeho nowej iriſkej politizy podpjeracź. Gladſtone pak jeju puſchczićź nochze a jeju pſchi ßebi ſdźerżećź pyta, jimaj lubjo, ſo ßwój program hiſchcźe ras pſchedźěła a tu a tam pſcheměni. Schtoż je hacź dotal ſnate, ma Gladſtone wotmyßlenje, Irſkim parlament, kotryż je jim w ſapoczatku tutoho lětſtotetka jendźelſke knjeżerſtwo wſako, wrócźićź a w Irſkej ßamoſtatne burſtwo ſtworićź. Knjeżerſtwo dyrbi leżomnoſcźe w Irſkej, kotrychż je ßo w prjedawſchich cźaßach mozowako a bjes jendźelſkich ſemjanow rosdźěliko, tutym wotkupićź a iriſkim najenkam móżnotu poſkićźićź, leżomnoſcźe, wot nich wobdźěłane, ſ cźaßom do ßwojeho wobßedźenſtwa pſchinjeſćź. K pſchewjedźenju Gladſtonowych wotmyßlenjow je jara wjele pjenjes trěbnych a pjenjes dla drje też Gladſton w parlamencźe ßylne pſchecźiwjenje nadeńdźe.

Rußowſka. Ruſki khěżor ßo w bliżſchim cźaßu ſe ßwojej mandźelſkej a ßwojim ßynom do pokodniſcheje Ruſkeje na Krimſku kupu a wot tam k Donſkim koſakam poda, kotrymż ßwojeho nětko 18lětneho ßyna ſa hetmana koſakow pſchedſtaji. — Lětuſche wulke khěżorſke manövry budźa ßo ßrjedź auguſta w Pólſkej bjes wojakami Wilnaſkeho a Warſchawſkeho wojerſkeho guvernementa wotbywacź. Liczba wojakow ma ßo pſchi tym na 160,000 muži ſ pſchicźahami ſ namjeſnych wokrjeßow poßylnicź. Pſchi tejle ſkładnoſcźi dyrbi ßo hódnoſcź ruſkich żeleſnizow, po kotrychż ßo poßylnjenja pſchiwjeſu, na pruhu ſtajicź. Pſchedſtejazych manövrow dla je też ruſke knjeżerſtwo nětkotre wojerſke magaziny ſakoźiło a wulke hromady żita ſa nje nakupiło. Pſches to ßu ßo niſke żitne płacźiſny w Pólſkej trochu poſběhnuke a wjele ratarjam je ßo ſ tym ſ nuſy wupomhało.

Afrika. Wo ſkónzowanju biſkopa Hanningtona a pok ſta woßobow jeho miſionſtwa w Ugandźe ßu jendźelſke nowiny nětko bliżſche powjeſcźe pſches ſchtyri woßoby ſ Hanningtonoweho pſchewoda doſtake, kotrymż bě ßo poradźiło, ßmjercźi wucźeknucź. Hdyż Hanningtonton k Nyangaſkemu jěſorej pſchińdźe, jeho tam njelubośnje witachu. Tamniſchi kral Mteſa dołhi cźaß ſchcźuwanju ßwojich radźicźelow, miſionarow ſkónzowacź a ſ tym jětra wotſtronicź, napſchecźo ſtejeſche. Tola hdyż macźerje ſ cźěłami dźěcźi, na jětra ſemrjetych, k kralej pſchińdźechu a jemu porokowachu, ſo je, zuſych cźeŕpjo, wina na njeſbożu, wobſamknu wón, miſionarow moricź. Mteſa ßam Hanningtonej na ſjawnym měſtnje hłowu wotrubnu. Potom buchu Hanningtonowi pſchewodnizy wot kralowych ſaſtojnikow ſkónzowani. Pódla toho buchu hiſchcźe 28 Ugandſzy morjeni, na kotrychż tukachu, ſo ßu napſchecźo miſionaram pſchecźelnje ſmyßleni.

Bratr ſ měſta a bratr ſe wßy.

(Pokracźowanje ſ cźiſła 11.)

Dubinſkeho a Roberta namakamy mjes tym w Dubinſkowej dźěkacźerſkej ſtwi; rosmołwjatej ßo wo dalſchim pſchichodneje żeńtwy Roberta ſ Marju. Robertowy nan, każ Robert rěcźeſche, bě na dźenßniſche ßwój wopyt w Dubinſkej domje pſchilubił; toho dla pſchiporucźi Dubinſki pſches ßkużobnika Skocźina na dźenßniſche wulku hoſcźinu; „najwoßobniſche jědźe, khumſchtnje wupłodźene płody njech pſchińdu na blido, zuſe wina a te najźadniſche mórſke ryby“, tak jemu pſchiporucźeſche. Robert drje wulke wukoźki wotradźeſche, tola Dubinſki wotmołwi, to ßu na njeho jeno maliczkoſcźe. W dalſchim rosmołwjenju myleſche jeju Dubinſkeho knihiwjednik Sswěrnuſch ſaſtupiwſchi ſe ſrudnej powjeſcźu: Bohaczowa banka je pſcheſtała płacźićź — je bankrot! — To bě, wě ßo, ſa Dubinſkeho ſniczaza powjeſcź; pſchetoż na tu banku bě dźě ßo jeniczźy ſpuſchczał; jeno hdyż wot njeje ßwoje pjenjeſy doſta, móżeſche też ßwój dołh a ßwoje wechſle, na dźenßniſche doſtate, wupłacźićź — a nětko bě ta banka bankrot.

„Ja ßym ſhubjeny — na mjeſy hłubiny!“ wuraſy Dubinſki nad tutej powjeſcźu; „te pjenjeſy dyrbju měcź, ſo bych dźenßa ſpanjene wechſle wupłacźićź móhł.“

„Widźicźe, knjeże“, rjeknu Sswěrnuſch, „ja ßym to ſtajnje prajił, waſche domjaże żiwjenje je pſche wjele pjenjes pſchetrjebało — wulka pycha je ſniczika wſchitkón dobytk —“

„Pſcheſtańcźe ſe ßwojim wucźenjom“, ſnapſchecźiwi Dubinſki; „njeporokujcźe njeſbożownemu — ale pomhajcźe — pomhajcźe, je-li hiſchcźe pomoz móżna“, a ruzy łamajo khodźeſche po iſtwje.

Njemóżeſche-li dźenßa ßwój dołh ſapłacźićź, to bě wěſte, bě też jeho dom bankrot. Tola w poßlednim wokomiku pſchińdźe hiſchcźe nadźija na pomoz; jedyn ſ wcźeraſchich hoſcźi, bohaty Tołſcźik, daſche ßo pſchiſamołwjecź, a tón bě Dubinſkemu witany. Tołſcźik měješche ſtajnje pjenjeſy ſ hromadami doma leżo, tón móżeſche jemu pomhacź. Sebra ßo toho dla, ſo by żaneho ſtracha a njeměra njepokaſał, a hdyż Tołſcźik ſaſtupi, bě jara pſchecźelny a wjeßeły; rěcźeſche wo twarjenju fabriki, ſkorżeſche, kak nětkotryżkuli ßwoje pjenjeſy doma njewużite leżo wostaji, a podobnje; ſ leſcźu pſchiwjedźe Tołſcźika tak daloko, ſo ßo jemu ſwólniwy wopokaſa, hiſchcźe dźenßa doßahazy pjenjes pożcźićź; wě ßo, bě ßo Dubinſki paßk, też ſe ßkowcźkom ſchto wo ßwojej nuſy piknucź. Tołſcźik, wjeßoły, ſo móże ßwoje pjenjeſy derje na dań dacź, rjeknu ſkónczńje: „Khwatam domoj, a ſa maku khwilu wrócźu ßo ſ pjenjeſami!“ Prajiwſchi woteńdźe.

Dubinſki hłuboko wodychnu. „Wichor ßo ſlehnje!“ rjeknu ſaßo wołożeny.

„Wěŕcźe mi“, dźeſche Robert, „ſo je też mi tak wuſko było, każ wam; nětko pokhwatam k nanej a pſchiwjedu jeho ßobu; nadźijam ßo, ſo ßo mjes tym waſche cźoko do zyła wujaßni.“ —

Hdyż bě Dubinſki ßam, rěcźeſche pſchi ßebi: „Wſchitko ßo ſaßo derje rjaduje — ſ bankrota Bohaczoweje banki da ßo hiſchcźe traſch něſchto doſtacź — a potom — ſe żeńtwy mojeje dźowki ſe ßynom najbohatſcheho pjenjeżnika nadobudu ſaßo nahladnoſcźe a dowěry.“

Bórſy na to ſaſtupi bratr Handrij. „Dobre ranje, bratſje!“

„Dobre ranje“, wotmołwi Dubinſki ſ krótka.

Handrij ſtupaſche pomału bliże, każ by ßebi njewěrił. „Jurjo!“ rjeknu —

„Nó?“

„Jurjo, hněwaſch ßo na mnje?“

„Ale praj mi, Handrijo“, dźeſche Dubinſki, „ſchto dha je tebi napadnuło?“

„Niczo“, wotmołwi Handrij ſ krótka.

„Mje takle wohańbicź!“

„To njeißym chzył —“

„W mojim domje po burſku rejwacź!“

„Po knjejſku njemóżu.“

„Teptacź, plazacź a — juſkacź!“

„To k tomu ßłuſcha. — S zyła, je-li ſlě, ſtorcź jeno wſchitko na mnje.“

Dubinſki ßo wußmja. „Na tebje — na tebje — to by pěkna wurěcź była — wo tebi njeßměm ani ßłowcźka ſpomnicź.“

„Schto? Cźoho dla niz?“

„Nó, to tola ßam widźiſch, ſo tu njewuſchneho muża hrajeſch — a ſo by ſ zyła lěpje było — hdy by —“

Handrij bu na dobo wſchón wcźipny, żadoſcźiwje na Dubinſkeho hladajo wuraſy: „Schto, hdy bych —“

„Hdy by tu ani njepſchiſchoł —“

Tu ßo Handrij ſarudźi, hnuty rjeknu: „Jurjo, Jurjo — a to rjeknjeſch ßwojemu bratrej?“

Dubinſki ßo ßam ßwojeho ßłowa ſtróżi; chzyſche je tola ſaßo wuporjedźicź. „Nó, widźiſch, je to —“

„Njekniczomnje!“ pſcheje jeho Handrij ſ měrnej ale hórkej rěcźu. „Schtoż ßym cźinił, njeje traſch po waſchich manirach, ale wjeßeloſcź njeſakaſuje ani Bóh, a to bě wjeßeły kuſk, niczo druhe. Ale ßameje hordoſcźe dla ßo hańbowacź, ſo maſch bratra bura, pſche to ßo hańbowacź, ſo dobry nan też niczo druhe był njeje, to bě ſchpatny kuſk — a mje, mje to do wutroby rěſa, ſo ßym tole dyrbjał na tebi docźakacź.“

„Nó, nó, bratſje, tak to njeißym myßlił.“

Handrij ßo ſaßo ſawjeßeli. „Njeißy? Nó, to mje wjeßeli. Widźiſch, ja ßebi to też myßlach — ale to je mi lubo, ſo to ſaßo wotwołaſch — nó — nětko ßmój ſaßo pſchecźelej.“ Wjeßele poda jemu ruku.

Dubinſki każ nuſowany da jemu toho runja ruku a praji ſymnje: „Nó, haj wſchak.“

Handrij ruku ßylnje a krucźe tſchaßeſche. „To ßam wěſch, ſo ßo njemóżu hněwacź — a ſo by widźał, ſo ßym ßo do zyła ſaßo ſdobrił, budu tebje hnydom proßycź, ſo by mi něſchto k woli ſcźinił.“

„A to by było?“

„Hdyż ßym ßo do měſta hotował, ßym wſchitke pjenjeſy, kiž mějach, ßobu wſak, ſo bych je tu něhdźe na dobru dań dał. Ale pſched khwilu ßym tu jeneho ſnateho kupza trjechił, kotryż mi cźrjódu dobreho ſkotu poſkicźeſche —“

„Saßo ſkót, a niczo druhe hacz ſkót! — Ale ſchto mam ja pſchi tym cžinicz?"

„Tón kupz chze, ſo bych jemu 5000 hriwnow dał; ale to, ſchtoz bych tu rady na dań dał, je tak rjany runy pjenjes, ſo jón njebych rady rostorhnuł — budz toho dla tak dobry, a pozcz mi mjes tym te pjecz tyßaz."

„Ja?"

„Nó, wě ßo — pola tebje je maliczkoſcz —"

„Pſchińdzeſch runje w prawje njelubej khwili, nětkle runje njemózu telko pjenjes wudacz."

Handrij ßo tomu dziwaſche. „Schto? tajki kupz, a njemózeſch pjecz tyßaz pozczicz, a to hiſchcze bratrej?"

„Ssym ßam w njelubosnych wobſtejnoſczach", wuraſy Dubinſki ſ krótka.

„Ty?"

„Nó, to drje ßo ſaßo minje —"

Handrij bu na to jara njemérny. „W njelubosnych wobſtejnoſczach, prajiſch?"

„Njenadzity bankerot — a ja dyrbju wechſle bjes proteſtazije wupłaczicz."

„Bjes proteſtazije?"

„Dowol, dyrbju ßam do kanzle pohladacz — je mi zel, ſo tebi njemózu poßłuzicz." Prajiwſchi chzyſche woteńcz. Tola Handrij jeho hiſchcze ſa ruku ſdzerza. „Ale nó jeno mi tola praj —" Dubinſki pak wotmolwi njeſczerpliwje: „Ach, ſchto dha pomha wobſchérne wukkadowanje — wo kupzſkich nalezhoſczach budzeſch mało rosumjecz." A na to ßo wuwinuwſchi woteńdze.

Handrij ßam njewjedzeſche, ſchto dyrbi ßebi myßlicz. „Ja ßym wſchón ſawjerczany", rěczeſche ßam ſa ßo; „mój bratr w njelubosnych wobſtejnoſczach — proteſtazija — wechſle — bankerot — mi dze hłowa do koła — a ja ßo tu wo jene ßłowo hněwam; w tajkim wokomiku njeßmě człowjek ßłowo na wahu kłasz — ach mój wbohi bratr!" (Pokraczowanje.)

Ze Serbow.

S Budyſchina. Létuſche rekrutérowanje w Budyſchſkim hamtſkim hetmanſtwje ſměje ßo ßlédowaze dny a na ßlédowazych městnach: w Biſkopizach 6., 7., a 8. haprleje, ſapoczejo ßo dopołdnja w 10 hodzinach; w Schérachowje 9., 10., a 12. haprleje, 1/2 9 hodzin ßo ſapoczejo; w Budyſchinje 13., 14., 15., 16., 17. a 19. haprleje, dopołdnja 1/2 8 hodzin ßo ſapoczejo. Wuloßowanje ſměje ßo w Budyſchinje 20. haprleje, dopołdnja w 9 hodzinach ßo ſapoczejo. — W Lubiju budze ßo rekrutérowanje 1., 2., 3., 5., 6. a 7. haprleje, dopołdnja 1/2 8 hodzin ßo ſapoczejo, wotbywacz; 8. haprleje budze tam wuloßowanje.

— W lécze 1885 je ßo 30 kowarjow pſched krajnoſtawſkej pruhowanſkej komißiju w kowanju koni pruhowacz dało a pruhowanje wobſtało. Bjes nimi běſchtaj ſe Sserbow jenoz dwaj, Khorla Auguſt Wiczas ſ Cžichońz a E. Měto w Hucžinje. Prěniſchi doſta 60 mk., poßledniſchi 30 mk. premije. Létuſche pruhowanje kowarjow ſměje ßo 5. haprleje a 25. oktobra.

— „Kuziſke prědarſke towarſtwo w Lipſku", něhdy wot ßerbſkich ſtudentow ſałozene, je ßo w běhu cžaßa, w kotrymz je liczba němſkich ßobuſtawow wjetſchinu doſtała, pſcheněmczіło. Sserbſke ßobuſtawy ßu toho dla woßebite ßerbſke wotdzélenje, kotrez ßo „Sorabicum" mjenuje, ſałoziłe. S cžaßami, hdyz bě liczba ßerbſkich ßobuſtawow ßłaba, abo bjes nimi narodne ſaczucze drémaſche, je tez dzélawoſcz w Sorabiku ßnadna była. S wjeßełoſczu dyrbimy wuſnacz, ſo w poßlednim cžaßu ßaßo czerſtwiſchi a zywiſchi duch pſches Sorabikum wéje. S létneje rospramy „Kuziſkeho prědarſkeho towarſtwa" wot dezembra 1884 hacz do toho ßameho méßaza 1885, w kotrejz je tez ſkutkowanje Sorabika podate, ſhonimy, ſo ßu ßo w ſańdzenym lécze ßobuſtawy ßerbſkeho wotdzélenja ſ khwalby hódnej pilnoſczu w ßwojej ßerbſkej macérnej rěczi wudokonjecz pytałe. W ſymſtim połlécze 1884/85, hdzez bě k. Handrik (nětko diakonuß pſchi Michałſkej zyrkwi w Budyſchinje) ſtarſchi, ßo ßobuſtawy tydzeńſzy ras ſkhadzowachu, ſtudowachu pilnje ßerbſku gramatiku a po rjadu pſchednoſchki dzerzachu. Woßebitu kedzbnoſcz na ßerbſku konverſaziju ſkozowachu a druhdy tez ßerbſke ſpéwy ſanoſchowachu. W létnym połlécze 1885 ßo tydzeńſke ſkhadzowanki pod ſtarſchiſtwom Jana Golcza po tym ßamym waſchnju méjachu. W naſtupanju pſchednoſchkow ßo wazne pſcheméńenjenje poſtaji, ſo maja ßo, prjedy hacz ßo dzerza, pſchehladacz a potom ßo ßwobodnje dzerzecz. Pſchednoſchowali ßu: Ssykora: „Schto powjeda Talvj wo Sserbach?"; Eberhard: „néſchto wo zyrkwinſkich wobſtejnoſczach w Ruſkej"; Jencz: „Ludwik ſ Czech"; Golcz: „Myßle wo nékotrych ſakitarſkich a njepſchecželſkich ſpißach wo Sserbowſtwje"; Henczka: „Jan Huß"; Räda: „Cyrill a Methodij"; Golcz: „Sserbſka pobozhnoſcz a poddanoſcz pod wyſchnoſcz". Wſchě ßobuſtawy Sorabika ſ wuwſaczom Handrika, kotryz kónz létnjeho ſemeſtra do ſaſtojnſtwa ſtupi, a Eberharda, kotryz dyrbjeſche ßo k wuczerſtwjenju do ſtrowotnych kupjel podacz, ßo w wulkich próſdninach pſchi wuwuczowanjach ßerbſkeho homiletiſkeho ſeminara (wot 31. aug. hacz do 27. ſept.), pod doſtojnym wjedniſtwom wjeleſaßkuzbneho knjeſa farara Imiſcha, ryczerja atd. w Hodziju, ſtejazeho, wobdzélichu. Räda, Jencz, Golcz a Ssykora w ßerbſkej a němſkej rěczi prědowachu, toho runja wſchitzy ßerbſku katecheſu ertnje dzerzachu. Wſchédne extemporalija a ßerbſke rosrěczowanje bě ſa wſchitkich ſ dobrym wuſpěchom pſchi nawuknjenju ßerbſkeje rěcze.

S Dzéznikez. Semrjecži lutherſkeho wěruwuſnacza ſ naſcheje wßy a wokoliny ßo hacz dotal na katholſke pohrjebniſchczo w Mniſchońzu hrjebachu. Dokelz pak je pſches wokolne fabriki wobydlerſtwo ſylnje pſchiběrało, ßo ſałozenje lutherſkeho pohrjebniſchcza dale wotſtorkowacz njehodzeſche. Duz je ßo na lezomnoſczach naſcheje wßy ſa lutherſkich pohrjebniſchczo ſałoziło, kotrez je ßo pjatk tydzenja wot k. farara dr. Kalicha ſ Budyſchina w ßerbſkej a wot k. farara Mróſaka ſ Budeſtez w němſkej rěczi ßwjatoczńje poßwjeczіło.

S Plußnikez. Sańdzenu njedzelu dopołdnja ßo tudy na knjezim dworje ſrudzaze njeſboze ſta. Paleŕſki miſchtr Müla pſchi dzéle w paleŕni do gratu pſchińdze. Schěroki paß Mülu ſa rukaw ſhrabnuwſchi jeho na zeleſne koło ſczeze. Na wulke ſboze ßo paß, dokelz bu pſches to njeßmérnje napjaty, puknu, tak ſo mózeſche ßo paleŕ hiſchcze w prawym cžaßu ſ grata wußwobodzicz. Jeho ſranjenja na prawej ruzy a hłowje ßu czezke a jara bolosczіwe, tola po lékarſkim wuprajenju niz zywjenju ſtraſchne.

S Bukez. Wutoru 9. měrza ßwjeczachmy w Heimrichez hoſczenzu 10létny ſakozeńſki ßwjedzen tudomneho ßerbſkeho towarſtwa. W kraßnje wudebjenym ſalu běſche ßo khětra ßyła ßobuſtawow a hoſczow ſhromadzіła. Rjany dopokas ſa to, kak ßwérnje ßu Sserbja napſchecžo ßwojemu kralej ſmyßleni, běſche tſikróczna ßława, kotraz po wunjeßenym toaſcze na J. Maj. krala Alberta pſches ſal hrimaſche. Po mnohich wjeßełych a zortnych rěczach a ſpéwach ſabawjachu naß ſaßo reje, mjes kotrymiz ßo „ßerbſka reja", wot ſpéwanſkeho wotrjada wuwjedzena, najlépje ſpodobaſche. Wrócžo hladajo na rjany ßerbſki ßwjedzeń, kotryz nam ſ nowa ſa to rukuje, ſo ſahorjenoſcz ſa dobru wez, ßwérna ſmyßlenoſcz a bratrowſtwo pola naß njeje wolinko, wobzarujemy jenoz, ſo naſchemu czeſczenemu pſchedßydze k. ßejmſkemu ſapóßłanzej Kerkej, kiz nětko w ßejmje pſchebywa, njeběſche mózno było, pſches ßwoju pſchitomnoſcz naß ſwjeßelicz. *B. H.*

S Wojerowſkeho wokrjeßa. Létuſche nalétnje kontrolſke ſhromadzіſny w wokrjeßu 1. kompagnije (Wojerez) 2. bataillona (Muzakow) 1. nawjeczorno-pruſkeho krajno-woborneho regimenta cžißko 6 budze ßo ßlédowaze dny na ßlédowazych městnach wotbywacz: w Delnim Wujeſdze 17. haprleje rano w 8 hodzinach ſa muzſtwa ſ Bjerwałda, Drézw, Tranjow, Hermanez, Lékeje, Lipin, Skyczina, Lucza, Manjowa, Radſkeje, Rudeje, Ssepſchez, Delnjeho Wujeſda a Wyßokeje; w Bélym Khołmzu 17. haprleje popołdnju w 2 hodz.; w Wojerezach 19. haprleje rano 1/2 8 hodzin; w Ruhlandze 19. haprleje popołdnju w 2 hodz.; w Kulowje 20. haprleje popołdnju w 2 hodz. Ssobu pſchinjeſcz maju ßo wſchě wojerſke papjery, toho runja maju ßo rjady a czeßne wuſnamjenjenja pſchityknucz. Do krajneje wobory abo do krajneje hotowoſcze (landſturma) ſtupjaze muzſtwa dyrbja ßwoje wojerſke papjery hacz do 5. haprleje wokrjeßnemu feldweblej pſchipóßłacz.

S Delnich Kuzіz. Rosnoſchowar delnjokuzіſkich dobrych knihow, 70létny Garing, je na ßwój njedawny jubilej hiſchcze wulki dar ſ woßebnych rukow doſtał, mjenujzy 30 hriwnow (10 tolerow) wot ßwojeje krajneje wyſchnoſcze. Tak je kralowſke pruſke knjezerſtwo w Frankfurcze ſtareho ßwérneho Sserba wyßoko poczeſczіło a wulzy jara ſwjeßeliło. Nétko ma Garing wot pſcheczelow Bozeho kraleſtwa w Pruſkej a Saſkej wſcho hromadze 110 hriwnow, ſchtoz je ſa ſtareho khudeho muza wulka dobrota. Wón je ßo w Brambor-ſkim Zaßniku ſjawnje podzakował.

Najnowſche piſmowſtwo.

Na 25 létny wjeßely jubilej delnokuzіſkeho rosnoſchowarja dobrych ßerbſkich knihow je ßo wóndano w tychle nowinach ſpomniło. Naſchej hornokuzіſkaj kolportéraj — Auguſt Hataß ſ Makeje Dubrawy a Karl Sswétoſch ſ Wulkich Sdzar — ſ runej ßwérnoſczu po naſchich ßerbſkich ßydleſchczach khodzitaj, a wſchudze ludzo tez jeju ſ luboſczu

a ſ wjeßelom witaju. Wonaj ſtaj hižo wjele jara rjanych wot lutherſkeho knihowneho towarſtwa wudatych knihow ſrosnoſchowakoj. Nětko ſaßo něſchto jara woßebne poſkiczujetaj, ſchtož ßo ßobuſtawam towarſtwa ſa jich lětny pſchinoſchk doſtanje, druhim ludźom na žadanje ſa kupny pjenjes. Jene tych dwojich nowych knihow maju tajkele napißmo: „Naſcha najßwjeczíſcha kſcheſczíjanſka wěra. Prěni dźěl. Prědowanja wo prěnim artiklu. O. Mróſak, farař w Hrodźiſchczu.“ Te knihi ßu ſ rjanej ßerbſkej ryczu ſpißane. Wone wobjimaju powjeſcź wo japoſchtolſkim wěruwuſnaczu a 9 prědowanjow, kiž ßu jaßne ßwědczenja žohnowaneho ſnutskowneho kſcheſczijanſkeho žiwjenja, luboſny płód bohateje zyrkwinſkeje ſrycznjwoſcze. Prěnju dźělbu tych knihow mamy nětko w rukach; pſchi tym ßo wjeßelimy, ſo, jeliſo nam Bóh tón knjes žiwjenje ſdźerži, ras poſdźiſcho tež druhu dźělbu doſtanjemy.

Druhe tych woßebnych knihow, kiž ßerbſkaj rosnoſchowarjej lětßa do ludźi dawataj, mjenuja ßo takle: „Lěkarſtwo ſa duſchu we khoroſczi. Pſchihotował Samuel Dambrawſki. Na ßerbſki pſchekožił J. Wjelan, Sslepjanſki duchowny.“ So ßo knjes Wjelan na rjanu ßerbſku ryczˇ woßebnje wuſteji, njetrjebam hakle powjedacź. Te knihi ſ dwojim hiſtoriſkim pſchedßkowom ßu bohata ſběrka roswucžowanjow, modlitwow a dźakowanjow pſchi jara wſchelakich ſkładnoſczach; kóždy ſtaw abo wotrěs tych roswucžowanjow mjenuje ßo rezept pſche khoroſcź duſche; tajkich rezeptow je pjatnacze; prěni rezept je nadpißany „Póſnacze khoroſcze“, druhi „Pokuta“, tſeczi „Spowjedź“, ſchtwórty „Knjeſowa wjeczeŕ“, pjaty „Roskaſanje domej“, atd.; wukónczenje knihow praji, ſo ma lěkarſtwo duſchi ßo ſ wěru a prawej pokutu wužiwacź. Wažne a ſajimawe pak ßu nam te knihi potom tež jako ßwědk a powoſtank něhduſcheje zyrkwinſkeje reformazije w ſtarej Pólſkej. Tam prědowaſche tehdy Němz Valerius Herberger, ſtokp evangelſkeje wěry, kotrehož „Wutrobna poſtilla“ je niz jeno Němzam, ale tež Sserbam jara derje ſnajoma a ſ kotrejež ßu Ahlfeld a druſy duchowni naſchich dnjow radźi czerpali. Druhi ſtokp evangelſkeje wěry tam běſche Samuel Dambrawſki, Polak, kotryž wokoło lěta 1620 wjazore nabožne knihi w pólſkej ryczi wuda, kiž ßu ßo potom wot lěta 1866 — a to na pſchikaſnju najwyſchſcheje zyrkwineje rady w Berlinje — ſa evangelſkich Polakow ſ dźěla wjazy krócź ſ nowa czíſchczake. Dambrawſkeho „Lěkarſtwo ſa duſchu we khoroſczi“ njebě nihdźe wjazy doſtacź, doniž kralowſki ſuperintendenta dr. Altmann we Wrótßławju, na měſchczańſkej knihowni tam exemplar njenamaka, kotrež ßo potom hnydom ſ nowa woſjewi. Němzam je tu ważnu knižku wyſchſchi wojeŕſki duchowny dr. ſ Criegern w Lipſku 1883 wudał. Nam Sserbam je ßamßnu loni knjes farař Wjelan ſ pólſkeje ryczje pſchekožił. Luboſny dźak ſa tón luby dar.

Pſchi tej ſkładnoſczi budź dowolene, ſo tym wyßokodoſtojnym knjeſam, kiž ßerbſke lutherſke knihowne towarſtwo wodźa abo kiž ſa nje pißaju, a wſchitkim druhim czeſczenym podvjerarjam towarſtwa ßo ras ſjawnje najluboſniſchi a najnaležniſchi dźak wupraji. Woni dźě wot ßwojeje wulkeje a wobſchěrneje prózy žaneho dobytka nimaju, dokelž wſcho darmo pißaju a tež hewak wſcho darmo dźěłaju, haj ßebi tež hiſchcze wſchelake pjenježne wudawki czinja, ſo jeno bychu ßwojim lubym Sserbam duchowne wokſchewjenje poſkiczeli. Woni dźěłaju ßwědomja dla, a jich myto je „Sapłacź Bóh!“

Dary ſa natwarjenje ßerbſkeho domu.

Pſches k. adminiſtratora Barta w Radworju pſchi wſchelakich ſkładnoſczach nahromadźene . . . . . 50 hriwnow.

S dźakom kwituje **M. Mjerwa**, pokładnik M. S.

Wußudźenja.

Lawniſki ßud. Czeladnika J. Tobiſa w Skanezach ſ jaſtwom na jedyn dźeń pokhoſtachu, dokelž bě loni kónz dezembra ßwojemu tehdomniſchemu hoſpodarjej ryczerkublerjej Kraftej w Njeſdaſchezach dwaj trjebanej měchaj wſak, ſo by ßebi ſ njeju nohowe lapy rěſak. — Jebanſtwa dla hižo ras pokhoſtany ſchewz A. Jokuſch w Holeſchowſkej Dubrawje bě loni w oktobrje ryczerkublerja Fiedlera w Sarěczu wo 6 mk. ſjebał. Jeho khoſtanje wobſteji ſ jaſtwa na ſchtyri njedźele.

Khoſtanſka komora. 18létnemu hacź dotal hiſchcze njekhoſtanemu czeladnikej H. Hebelej ſ Hbjelſka jaſtwo na ſchtyri měßazy pſchißudźichu, dokelž bě loni w meji, hdyž na Gerſchez kuble w Brěſezach ßłużeſche, ſamknjenu komoru ſ mozu wotewriwſchi, dźěłaczerjej Domaſchzy tam ſe ſamknjeneje kſchinje, kotruž toho runja ſ mozu woczini, 10 mk. kranuł.

Powołanſka komora. Khěžkaŕ a murjeŕ Jurij Janz w Jitku bě loni naſymu pokutny pjatk do dopołdniſcheje Božeje ßłużby na Jitkowſkim hońtwinſkim rewěrje, po kotrymž jako pólny dohladowaŕ hońtwineho wobßedźerja khodźeſche, na jeneho brěžana tſělił, ßo ſa nim na Nižo-Wjeßnjanſki rewěr puſchczíł, a jeho tam popadnuł a morił. Janzowe wudawanje, ſo je po prjedawſchim wucžinjenju měnił, ſo ma prawo, ßo ſa ſwěrinu na pſchimjeſowazy rewěr puſchczíc, a ſo je brěžana jeno ſběhnuł, ſo by jeho hońtwinemu wobßedźerjej pſchepodał, ßo njemóžeſche ſa wopaczne dopokaſacź. Lawniſki ßud bě toho dla Janza jenož dla pſcheſtupjenja k 20 mk. pjenježneho khoſtanja ſaßudźił, jeho pak w naſtupanju honjenja bjes prawa wuwinowa. Statne rěczniſtwo ßo pſchecźiwo wußudej dla poßledniſcheho wuſnacźa na druhu inſtanzu wotwoła, tola bjes wuſpěcha; pſchetož druha inſtanza wußudej wobſtacź da.

Přllopk.

* Dźenßa tydźenja rano wokoło 5 hodźin młody cźłowjek w Draždźanach ſ Albertoweho moſta do Łobja ſkoczi a ßo tepi. Ssuknju, ſwjeŕſchnik a kłobuk běſche wón prjedy wotpokožił. Po wopißmach, kotrež pſchi nim namakachu, ßo ſda, ſo je to pſchekupſki ſ Lipſka, był.

* Żeleſnu lěßyczku jaſtwoweho wóknjeſchka ſ nožom wupaczíwſchi jedyn jaty wóndano w ßrjedź nozy ſ jaſtwa měſta Mariupola cźeknucź ſpyta. Wojeŕſka ſtraża cźěkanza pytnuwſchi dwójzy ſa nim tſěli; ale wobě kulzy nimo ſlecźeſchtej. Duž ßo cźěkanz wrócźi a ſ nožom na wojaka dźěſche; tutón pak běſche na to pſchihotowany a jeho ſe ßwojim bajonetom na měſcze pſchekłó.

* W Barlinje wóndano jena ßwójba w ſnatym hoſczenzu maczeŕny narodny dźeń ßwjeczeſche. Pſchi ſchampanſkim winje tež wo wſchelakich dobrych kuſkach rěczecź poczachu, a jedyn ßobuſtaw ßwójby wobkrucźeſche, ſo niczo tak derje njeßłodźi, kaž — muchi. Wón tež pſchecźiwo někotrym, kotſiž jemu njewěrjachu, 100 toleŕ ßadźi, ſo 50 muchow ſjě. S wulkej nuſu pſchi tajkej ſymje 50 muchow nałojichu a jemu je na ßlěbornym talerju pſchinjeßechu. S krótka, wón je ßwoje 100 toleŕ dobył.

* Schto je niklowy 10nowaŕſki pjenjes hódny? Zentnaŕ nikla nanajwyſche 400 mk. płacźi. Niklowy 10nowaŕ 4 grammy waži; po tajkim by ßo jich ſ zentnarja 12,500 wudźěłacź hodźało, a jedyn tajki pjenjes by dobre 3 np. hódne był, by-li ſ czíſteho nikla był. Tajki dźeßacźnowaŕ pak ſ wjetſcheho dźěła ſ tunjeho kopra wobſteji; duž je wo prawdźe jeno něhdźe 2 np. hódny.

* Młody ſaſtojnik w Winje wóndano wot 18,000 ſchěßnakow, kotrež běchu jemu wotkaſane a kotrež mějeſche wón doſtacź, je-li ſo ßo woženi, 4000 ſchěßnakow wupłacźene doſta. Wjeßeły wón ſe ßwojimi pjenjeſami k ßwojej njewjeſcze běžeſche, khudej, ale pěknej holzy. Ale kaž ßo ſda, je jemu ſboże, ſo telko pjenjes wobßedźi, moſhy ſmucźiło. Wón roſum ſhubi, ſo dyrbjachu jeho do hojeŕnje dowjeſcź.

* Wulke njeſboże je ßo na żeleſnizy mjes Mentone a Monte-Carlo ſtało. Njedaloko Roquebrune ßo wſchědnje na wjeczor dwaj parſchonſkaj cźahaj ſetkujetaj. Na tymle měſcze żeleſniza zyle blisko pſchi mórſkim brjoſy leži na naßypje, kotraž je 70 kóhczi wyßoka. Dokelž běſche ßo něhdźe ſmylka ſtała, wobaj cźahaj po tej ßamej koliji pſchijědźeſchtaj. Wjednik Mentonſkeho cźaha poßledni wokomik ſrach pytnu, ale njeſboże wotwobrocźicź běſche poſdźe. Se ſatraſchnej mozu cźahaj w hromadu praßnuſchtaj, a lokomotiwje jena druhu wyßoko wuſběhnuſchtej. Mentonſki cźah ſ kolijow ſkoczi, ſchtyri wozy ßo wottorhnuchu a ßo 70 kóhczi hłuboko do morja dele kulichu. Dalſche dźeßacź wozow ßo nimale zyle rosbichu. Wjele paßażerow je ranjenych, něktoſi ßu morwi. Njeſboże ßo wokoło na poł ſcheſczi wjeczor ſta, hiſchcze pſchi ßwětle. Wjednik Mentonſkeho cźaha ßo podarmo prózowaſche ßwój cźah ſaſtajicź, ſo byſchtaj cźahaj ſ mjeńſchim wotmachom w hromadu praßnukoj; wón pospochi hwiſdaſche. Něktoſi paßażerojo, pſches tole hwiſdanje na hrożaze njeſboże kedźbni ſczinjeni, ſ wozowymi woknami won ſeſkakachu. Jeneho ſ tych, kotſiž běchu won ſeſkakoli, roſpadanki wozow ſaraſychu, kotrež ßo ſa nim kulichu. Jeho cźěło běſche žakoſtnje rosbite. Runjež ßo na měſcze wſcho móżne ſta, ſo by ßo ſnjeſboženym pomoz poſkiczíła, tola dołho trajeſche, doniž běchu lěkarjo k ruży. Hacź do wczera tydźenja běchu 6 morwych a 16 ranjenych namakali, mjes tutymi 10 cźěżko ranjenych. Schafnaŕ ſ jeneho tych ſchtyrjoch wozow, kotrež ßo do morja dele kulichu, ßmjercźi wucźeknu. Wón powjeda, ſo je w tſjoch wozach mało ludźi ßedźało, w ſchtwórtym pak běſche zyłe towarſtwo ſ měſta Marſeille, kotrež chżyſche do Mentone. Schto je ßo ſ paßażěrami tychle ſchtyrjoch wozow ſtało, žadyn cźłowjek njewě. Jeneho żeleſniczneho ſtražnika ßu ſajeli, dokelž na njeho tukaju, ſo je wina zyłeho njeſboża był.

* Wospjet hižo ßmy na tymle měsćze na to spominali, kak wulke saßłužby je ßebi ßławny wucźenz Pasteur s tym wo zyke cźłowjestwo dobył, so je ßrědk wunamakał, tajkich ludźi wustrowicź, kotrychž je skaźeny poß skußał. Pónd'elu tyd'enja Pasteur w Pariskej akademiji wědomosćzi wo wuspěchach ßwojeho prózowanja rosprawu podawasche. Lědma ßo wěri, kelko ludźi na skaźenosćz semrěje. Wot 1. novembra hacź do 15. dezembra sańd'eneho lěta k Pasteurej 110 cźłowjekow pschińd'e, kotrychž běchu skaźene pßy skußake. Wo kóžd'ym khorym ma Pasteur napißane, kak je khorosćz nastała. Jeneho 8lětneho hólcźeza n. psch. je skaźeny poß mjeswoczi skußał; runjeż ßu rany jara cźeźke, ßo s d'ěsćzom derje polěpschuje. Wote wschěch khorych, kotsiž k njemu pschińd'echu, Pasteur jenoż jenemu jenicźkemu dopomhał njeje. To běiche holcźka, kotruż bě skaźeny poß 9. novembra skußał, a kotraż hakle 37 dnjow posd'ischo k Pasteurej pschińd'e. Rana běsche psches 5 zolow dołha, a wucźeny muż na měsćze spósna, so holcźzy dopomhacź njemóże. Se wscheho, schtoż je se ßwojimi khorymi nalhonił, Pasteur spósnawa, so je jeho ßrědk pruhu wobstał. Każ statistika pokasuje, budźische wot 100 khorych, kotsiž k Pasteurej pschińd'echu, 33 sa wěsty cźaß wumrjecź dyrbjało; mjes tym s wuwasćzom spomnjeneho d'ěsćza ßadyn wumrjeł njeje. S wopředka mějesche Pasteur sa to, so ßo jenoż tajkim khorym dopomhacź hodźi, kotrychž rany hakle ßu někotre dny stare; wón pak je tajkich wustrowił, kotrychž rany běchu wjele měßazow, haj lěta stare. W jeho hojerni ßu khori s Ruskeje, Awstriskeje, Jend'elskeje, Belgiskeje, Italskeje a Schpaniskeje. Se wschelakich stron ßo jemu pjenjesy poskicźuja, so by ßo w Parisu wulkotna hojerńja natwarika, do kotrejež bychu ßo khori se wschěch krajow pschijimali. Wołßebje ßu wulzy ludźo s Ruskeje, Awstriskeje a Jend'elskeje jemu ßwoju pomoz lubili. Też franzowske knjeżerstwo chże Pasteura podpjeracź, schtoż samóże.

* W Parisu je profeßor Bochefontaine wumrjeł, saßakły pschecźiwnik ßławneho Pasteura. So by dopokasał, so kholera natykowaza khorosćz njeje, każ Pasteur wucźi, je profeßor B., hdyż w franzowskim měsćze Marseille kholera sakhad'esche, sornjatko pózrjeł, kotrež běchu w haptyzy s wuprósdnjenjow jeneho na kholeru khoreho wud'ěkali. B. běsche na to 3 dny khorowaty, ale dale strowy wosta. Wědomosćze dla je Bochefontaine cźasto podobne pospyty cźinił, a skónczńje też na tajki pospyt wóndano wumrjeł, hakle 45 lět stary. Wón běsche ßebi krej sajědojcźił.

* W jastwje města Plymouth je ßo njedawno mkody cźłowjek, wěsty Schadwell, kotrehoż běchu ßnadneho pschend'enja dla sajeli, wusnał, so je psched něschto lětami dweju cźłowjekow skónzował. Wón powjedasche, so po prawom de Nobielle réka a so je ßyn jeneho Pariskeho lěkarja. Psched něschto lětami běsche ßo wón do mkodeje holcźki salubował, ale wón tu janeho sboża njemějesche, dokelž hižo druhi mkod'enz, wěsty Grevee, holcźzynu wutrobu wobßed'esche. Posd'ischo wón s tutym Grevee na jenej łód'i ßkuźesche. Hdyž łód' k brjohej Nawjecźorneje Afriki pschijed'e, wobaj mkod'enzaj na kraj stupischtaj; tudy Nobielle ßwojeho towarscha satsěli a jeho cźěko do morja cźißnu. W tym ßamym cźaßu kapitan łód'e na zoltu symizu wumrje, a Nobielle łód' do Europy wrócźo pschiwjese. Hdyž do Jend'elskeje pschijed'e, wón wosjewi, so staj kapitan a Grevee na zoltu symizu semrjekoj. Na to Nobielle skhori a něschto měßazow w hojerni sa duchakhorych pobu. Posd'ischo ßo do Parisa wrócźi, s wotkelž naspomnjenu holcźku ßobu do Jend'elskeje wsa. Hdyž běschtaj w jenym hosćenzu w Goole pojědkoj, wón s njej w wokolnosćzi wokoło khod'esche, jej na jene dobo wumjetowacź pocźa, so je jemu njeßwěrna, ju satsěli a jeje cźěko w kerkach sahrjeba. Polizija ßo nětko prózuje wußlěd'icź, hacź je Nobielle wěrnosćz rěcźał, abo hacź maju wrótneho psched ßobu.

* W Northwichu w Jend'elskej ßo d'enßa psched dwěmaj njed'elomaj w jenej hród'i, kotraż s tsjoch wotd'ělenjow wobsteji, na jene dobo semja wotewri. Ani najßnadnische snamjeschko na bliske njesboże pokasowało njeběsche. W hłubinje delekach ßo mózne żołmy walachu, a kóń, pod kotrymż běsche ßo semja puknuła, do hłubiny padźe a ßo w żołmach shubi. Jedyn wotrocźk jenicźzy na to waschnje sahubjenju wucźeknu, so ßo sa wopusch druheho konja pschimnu. Huste wobyd'eŕstwo bliskeje wokolnosćze je ßo tak nabojało, so ßu někotre ßwójby hižo ßwoje statoki wopuschcźike.

* Krwawna bitwa mjes dwěmaj mand'elskimaj ßo njedawno w Odeßy sta. Jedyn d'ěłacźeŕ, kotryż wjecźor pjany domoj pschińd'e, ßwoju żonu, 28 lět staru, ßurowje pschebi, dawajo jej winu, so je jemu njeßwěrna. Na to ßo wón lehnu a wußnu; żona pak njespasche. Hdyż muż krucźe spasche, żona ßekeru shrabnu a mużej s njej něhd'e 20 ranow do hłowy a do ramjeni nabi. Sso s krwju wobliwajo muż s łoża skocźi, żona pak ßo se ßekeru sa nim puschcźi. Skónczńje ßo jemu radźi schcźěpu drjewa shrabnucź, s kotrejż wón njemdru żónsku wjazy krócź do hłowy praßnu; żona pak muża se ßekeru hischcźe dwójzy s tajkim wotmachom do hłowy dyri, so wón bjes myßlow dó jstwy padźe. Nětko hakle żona ßußodow sawoła jim powjedajo, schto je ßo stało. Muż cźeźko ranjeny a hischcźe bjes myßlow w hojerni leži.

* W měsćze Riga ßu paßmo straschnych njedocźinkow wußlěd'ili, kotsiž sa dobru msdu khod'o sapalachu. Wußlěd'iwschi něhd'e pschekupza, s kotrymż běsche, schtoż samoženje nastupa, njewěste bycź pocźało, jeho woni samóchu ßwoje twory najprjód'y prawje wyßoko sawěsćzicź a je potom w stronu snoßycź. Tele twory běchu jich dobytk. Wyßoko sawěsćzeny tworowy skład, kotryż běsche potom s wjetscheho d'ěła prósdny, woni na to sapalichu. Njedawno runje tak s wěstym Pětrowom scźinichu, kotryż s kożemi a kożuchami wikuje; woheń bu w prawym cźaßu salaty. Nětko pak ßo kóžd'y cźłowjek d'iwasche, so je tak mało tworow w skład'e, kotryż běsche tola wyßoko sawěsćzeny. Pola jeneho tych sapalerjow pak hromadu drohich kożuchow, petrolejowe ßudobja a też knihi namakachu, do kotrychž běchu sapalerjo mjena tych ludźi sapißowali, sa kotrychž běchu „d'ěłali". Nětko je njeknicźomne paßmo sajate a ßo saßkuźeneho khostanja njesminje.

* W tajkich krajinach, hd'eż ßu wjelki, maju ludźo pschi nětcźischej krutej symje wjele wot nich cźerpjecź. — Tak ßo s ruskeho města Ssaratowa pische, so w wokolnosćzi zyke stadła wjelkow khod'a, kotrež też ludźi na drohach nadpaduja. Bur se wßy Słobowki, kotryż wjecźor posd'e s města domoj jěd'esche, njedaloko ßwojeje domjazeje wjeski pschi kromje lěßa dweju wjelkow setka. Swěrischy ßo do ßrjed'a pucźa ßynuschtej a konja nimo njepuschcźischtej a ßo też seschericź njedaschtej, hdyż bur s zykej schiju wokacź pocźa. Na ßboże po tym ßamym pucźu cźah kwaßarjow pschicźěri, a swonjenje a klinkot jich koni wjelkow sescheri. W wokolnych wßach ßu wjelki mjes skotom hižo wjele schkody nacźinike. — W jenym městacźku Mohilewskeje gubernije je skaźeny wjelk, prjedy hacź ßo radźi jeho satsělicź, 14 cźłowjekow skußał. — Njedaloko Nowoalekßandrowska ßo 11lětny schulski hólcźez w lěßu sabłud'i. Sa 9 dnjow hajnik pschipadnje jeho cźěko namaka, kotrež běchu wjelki wobżrake.

* W Moskwje je sańd'eny měßaz bohacź Wołkow wumrjeł, ßwojim naßlědnikam 60 domow w mjenowanym měsćze sawostajiwschi, kotrež lětnje 260,000 toleŕ njeßu.

* W měsćze Kokomnje ßo psched krótkim tatar shubi, kotryż wokoło khod'o se wschelakej drobnej tworu wikowasche. Něhd'e 400 mk. pjenjes k ßebi tyknuwschi wón 19. sańd'. měßaza rano ßwoje bydło wopuschcźi. Wjecźor hischcźe běchu jeho po měsćze khod'icź wid'eli, potom pak ßo wón shubi. Polizija, kotraż hakle na tsecźi d'eń wo tym shoni, mějesche hnydom sa to, so ßu tatara sarasyli, a też bórsy mordarja wußlěd'i. W starym, pok rospadanym domje wěsty Morosow bydlesche. M. ßam wschak w měsćze bydlicź njeßměd'ische, dokelž běsche jeho polizija wupokasała; ale jeho żona tu bydlesche, a hischcźe druha żónska, kotraż běsche mużej cźeknuła. Żónskej běschtej plokarńcźi a najlěpscheje khwalby njemějeschtej. Hdyż polizija do wobydlenja sastupi, tu też Morosow běsche; w koschli běsche ßo sa pjezu skhował. W wobydlenju ßamym żanych ßlěd'ow mordarstwa njenaded'echu. Hdyż pak w spadanej kólni do pinzy pschińd'echu, ßo pokasa, so je w jenym kucźe pinzy semja rychła. Hdyż pólzaj pschi latarni tudy kopacź pocźa, ßo bórsy cźłowjecźa noha pokasa. Nětko hnydom Morosowa a wobě żónskej sajachu. Hdyż nasajtra wobydlenje hischcźe ras nadrobnischo pschepytachu, wó jstwje někotre kapki krwě wuhladachu; pod pjezu pak mały wótry nożik namakachu a ßekeru, kotrejež toporo běsche wottruhane a wumyte. Też kholowy skónzowaneho namakachu. Hdyż cźěko s pinzy wunjeßechu, ßo pokasa, so je straschnje roszychnowane: schija běsche hacź do tyła pscherěsnjena; khribjet, cźoło a nosy běchu se ßekeru rosrubane. Cźěko bě s płachtu pschikryte, w kotrejż běsche tatar ßwoje twory noßył. Psches pok sta lět stary běsche wón jara ßylny muż był; hischcźe cźěko 2 zentnarjej ważesche. Duż je wěste, so jeho jedyn ßam skónzował njeje.

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowani:

Michalska zyrkej: Jan August Mużik, hospodarski pomoznik w Cźichońzach, s Lejnu Leschawiz s Bolborz.

Pětrowska zyrkej: Hendrich Hermann Kühna, rěsnik a wobydleŕ, s Emiliju Hilżbjetu Jahnez. — Khorla Hermann Pětschka, kowaŕ na Židowje, s Marju Petzoldez.

Křćenl:

Michalska zyrkej: Pawoł Jan, Khorle Augusta Nowaka, žiwnoscźerja a koprokowarja w Sslonej Borschczi, ß. — Hugo Božidar, Huga Bruna Hörniga, formarja w Scźijezach, ß. — Marja Martha, Jana Ernsta Gustava Urbana, dźěłacźerja w Delnjej Kinje, dź. — Marja Ida, Khorle Jaroměra Eduarda Frenzla, fabrikskeho dźěłacźerja na Židowje, dź. — Jan Hermann, Jana Rafaela Knospy, małeho sahrodnika w Dobruschi, ß. — Pawoł Hermann, Ernsta Hermanna Frenzla, khěžerja a cźěßle w Bórku, ß. — Hana Selma, Khorle Augusta Klimanta, wulkeho sahrodnika w Sajdowje, dź.

Katholska zyrkej: Benno Jurij, Pawoła Michała Kamprada, ßedlarja tudy, ß.

Zemrjeći:

Dźeń 4. měrza: Lejna Frenzlez, bywscha swudowjena Rychtarjowa, swudowjena Schneiderowa, wobydleŕka tu, 68 l. 8 m. — 7. August Nowak, dźěłacźeŕ a wobydleŕ, 38 l. 2 m. — 10. Morwonarodź. dź. Jana Domschki, cźeladnika w Małym Wjelkowje. — 14. Gustav Hermann, Jana Gustava Miki, fabrikskeho dźěłacźerja w Dobruschi, ß., 8 m. 16 d. — Hana Martha, Jana Ernsta Ducźmana, kublerja w Hněwßezach, dź., 1 l.

Psches ßudnistwo ma ßo na pscheßadźowanje pschedawacź: 24. měrza dopołdnja w 9 hodź. w hrodźe w Budyschinje jedyn kowrót. — 25. měrza pola maschinytwarza Augusta Beiera w Maleschezach jedyn kowrót, jena ruczna młócźaza maschina atd.

Na pschedań: Sbytkne kubło w Wjeßelu ſ 10 kórzami leżomnosće psches rěsnika Lorenza w Hainewalde pola Zitawy. — Dwajschoßna khęża, ſa wojnarja ßo hodźaza, psches Ernsta Klixa w Rodezach. — Maßiwna khęża cźißło 38 w Bukojnje pola Barta psches hosćźenzarja Neumanna tam.

Drjewowa awkzija: 25. měrza dopołdnja w 10 hodź. w Zokowje.

Płacźisna žitow a produktow w Budyschinje

13. měrza 1886.

Žitowy dowos: 3352 měchow.	Na wikach wot M	Na wikach wot Pf	Na wikach hacź M	Na wikach hacź Pf	Na bursy wot M	Na bursy wot Pf	Na bursy hacź M	Na bursy hacź Pf
Pschenża, běła	8	21	8	33	8	33	8	45
" žołta	7	62	7	74	7	74	7	92
Rožka	6	77	6	90	6	90	6	96
Jeczmjeń	6	88	7	3	6	88	7	3
Wowß	7	10	7	40	7	10	7	40
Hroch	8	6	10	28	—	—	—	—
Woka	7	8	7	50	—	—	—	—
Jahły	12	—	15	50	—	—	—	—
Hejduschka	15	50	16	—	—	—	—	—
Bérny	1	50	1	80	—	—	—	—
Butra, 1 kilogr.	2	20	2	40	—	—	—	—
Pschenična muka 50 ſ	6	75	15	—	—	—	—	—
Rjana muka 50 ſ	6	75	10	25	—	—	—	—
Ssyno 50 ſ	3	60	4	—	—	—	—	—
Sslóma 600 ſ	27	—	29	—	—	—	—	—
Proßata 515 schtuk, schtuka	7	—	21	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby	—	—	—	—	4	20	4	30
Rjane wotruby	—	—	—	—	4	70	4	80

Draždźanske mjaßowe płacźisny. Howjada 1. druźiny 51—54 mk., 2. druźiny 45—48, 3. druźiny 30 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne ßwinje 51—54 mk. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Cźelata 1. druźiny 35—55 np., 2. druźiny 28—38 np. po puncze rěsneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 19. měrza: Rjane.

Kraßny wocźerstwjazy napitk je **wuhliczнokißała woda** ſ 1/4 prawdźiweho Aachenskeho żołdkoweho spodobanja **A. Widtfeldta.**

Khęża na Margarecźinej hěcźe ſ dwěmaj wobydlenjomaj a dwěmaj kórzomaj leżomnosće je tunjo na pschedań. Dalsche je shonicź na **hornczeŕskej** haßy cźißko 4 po 1 skhodźe. Też je tam skakarski grat a 1 wulki njebos na pschedań.

Na pschedań je w Radworju **žiwnosćź** ſ dwanacźe kórzami swißowazeje leżomnosće se sahrodu **mjesowazeje.** Wscho dalsche je pola schewza **Bjedricha** tam shonicź.

Dwajschoßna **khęża** se ßadowej sahrodu cźißko 49 w **Hornim Droždźiju** je hnydom na pschedań. Dalsche pola wobßedźerja.

Kanapej,

trjebany, je tunjo na pschedań pola **Pawoła Grabša** na kamjeńtnej haßy 7 w Budyschinje.

Jara kmany **kóń,** ſa ratarstwo ßo hodźazy, je tunjo na pschedań w hosćźenzu „k winowej kicźi".

Ssadowe schtomiki,

najlěpsche druźiny, na njehnojenej semi a w ßwobodnym położenju wotcźehnjene, toho runja **rózowe pjeńki** a **pyschaze kerki** porucza

ßadownja dra. Herrmanna.

Skasanja ßo pschijimaju w kontorje ßadtłóczeŕnje na sadnej bohatej haßy 3.

Khofej

w wulkim wubjerku

seleny punt po 70—160 np.

jenož derje ßkodźaze druźiny porucza

Gustav Poser

na jerjowej haßy.

Butra!

Měschanu butru,

lutowansku butru

w bowach a wuważenu, najlěpsche druźiny, porucza wot cźerstweje pożyłki

Gustav Poser

na jerjowej haßy.

Khofej

paleny punt po 100—200 np.,

khěžorske měschenje pt. po 120 np.

porucza ſa něschto wubjerne

Gustav Poser

na jerjowej haßy.

Jerje

jara wulke po 4 a 5 np.,

15 schtuk po 50 a 60 np.,

porucza ſa jara płacźisny hódne

Gustav Poser.

na jerjowej haßy.

Kalijowe mydło, ßuche,

punt po 50 np.,

jadriwe mydło, ßuche,

punt po 40 np.,

kojowe mydło, ßuche,

punt po 36 np.,

pscheńcźnu schterku,

punt po 22 np.,

kónzatu schterku, najlěpschu,

punt po 30 np.,

soda krystaliśowany, najcźiścźischi,

punt po 5 np.,

běrnjazu muku,

punt po 13 np.,

běłazy soda H. Puyowy,

pakcźik po 10 np.,

wubjerny ßrědk ſa schaty a hospodarstwo,

žiwizowe mydło, masne mydło

w wschelakich druźinach

pschedawa tunjo

H. Puy w Budyschinje,

mydłarnja.

Jerje

rjane tucźne ryby

po 3, 4 a 5 np.,

mandl po 40, 50 a 60 np.,

w zyłych tunach tuńscho

porucza

Hermann Klemm

na bohatej haßy.

Durfthoffske

ßuche drožđże

pschezo cźerstwe porucza tunjo

August Biesold, pjekarski mischtr

na bohatej haßy.

Wikowarjo a pjekarjo dostanu rabat.

Khofej

wot najtuńischich hacź do najlěpschich druźinow, jara derje ßkodźazy, porucza **Hermann Klemm**

na bohatej haßy.

Najlěpsche nowe

hollandske jerje

po wulkosczi

schtuku po 3 hacź 6 np.,

mandl 35 = 90 =

kopu 140 = 350 =

porucza ſa něschto jara tunje

Hermann Kunack

na bohatej haßy 8.

Turkowske ßlowki

najrjeńsche a najwjetsche, kotrež ßu dostacź, porucza hischcze tunjo

Moritz Mjerwa

na mjaßowym torhoschczu,

destillazija najlěpschich likěrow.

Khofej:

Santos

derje ßkodźazy

seleny punt po 65 np.,

paleny = = 80 =

Kampinas

wubjernje ßkodźazy

seleny punt po 70 np.,

paleny = = 90 =

Mexikanski

jara derje a ßylnje ßkodźazy

seleny punt po 80 np.,

paleny = = 100 =

Java a Ceylon

najlěpschi po ßkodźe

seleny punt po 100 np.,

paleny = = 120 =

porucza

Hermann Kunack

w Budyschinje na bohatej haßy 8.

Kóslaze kóžki

kaž też wschě druhe druźiny ßyrych kožow kupuje po najwyschschich płacźisnach

Gustav Naucke

na garbarskej haßy 16.

Też ßu tam sale kóžđeje druźiny po tunich płacźisnach dostacź, a ßo tam też wschě kože derje a tunjo wuharuja.

Roßowany stwjelzowy abo njetrjeny len, kaž też **wutrjeny len** kupuje kóždu dźělbu po najwyschschich płacźisnach

mechaniska dźěłopschadownja w Hajnizach.

Strowe **krnschwinowe drjewo,** niz mjenje 6 zolow tołste, toho runja strowe po możnosczi **bjeshałosate wólschowe drjewo,** niz mjenje 12 zolow tołste, kupuje po najwyschschich płacźisnach

mech. dźěłopschadownja w Hajnizach.

Sjawne pschedacze leżomnoscze.

Pondzelu 22. měrza t. l. dopołdnja wot 11 hodzin budze so psches podpisaneho khěžna a pólna leżomnosć cziłko 3 pschi torhoschczu, swudowjenej **Marji Wiczasowej** skuschaza, w wobydlenju wobsedźerki sjawnje na pscheszadźowanje pschedawacź.

Twarjenja su nowe a masiwnje twarjene, a skłuscha k tomu 93 □prutow wulka s dobrymi sadowymi schtomami wobsadźena sadowa a sołotowa sahroda s běžazej wodu a 2 kórzomaj 112 □prutami dobreho pola. Leżomnosć so sa kóždy wobkhad, kaž tež k duschnemu wjesnemu pschebytkej hodźi. Kupne wumenjenja kaž tež wscho bliżsche su shonicź pola wobsedźerki.

O. John, wobkhodny agent w Rakezach.

Drjewowa awkzija

na **Lupjanskim revěrje,** pschi holczim hacze.

Wutoru 23. měrza t. l. ma so

100 skuchich dołhich hromadow

sa hotowe pjenjesy sjawnje na pscheszadźowanje pschedawacź.

Sapoczatk dopołdnja ½10 hodzin pschi pucźniku bjes Lupjanskej a Holeschowskej Dubrawu.

W Minakale, 17. měrza 1886.

Hrabinska s Einsiedelska inspekzija.

10/4 schěroke

czorne dobre tkaniny

hładke a mustrowane

w wulkotnje rjanym wubjerku

porucza **H. Kayser**

10 na žitnej haźy 10.

Jako seleno-schtwórtkowski dar

poruczam

drastne tkaniny sa holzy,
kholowowe tkaniny sa hólzow

po tunich ale twjerdych płaczisnach.

Eduard Hartmann

5 na snutskownej lawskej haźy 5.

---

12 wubrakowanych kachlow

po 12 mk.

je na pschedań pola

hornczerskeho mischtra **H. R. Teutschera**

na kamjentnej haźy 33.

Spěwarske knihi

serbske a němske w najjednorischich a najrjeńschich swjaskach

porucza

A. Schöncke na hauensteinskej haźy 1,

knihiwjasarnja a papjerowa pschedawarnja.

Hěblowane schpundowanja

zyle suche, 24 a 30 mm. sylne, pschedawa tunjo

Tr. Holbjan w Budyschinje pschi dwórnischczu.

Czesczenym knjesam

ratarjam a wobsedźerjam skotu

dowolam sebi najpodwolnischo k nawjedźenju dacź, so sym so na powschitkowne žadanje k praktiskemu wuwjedźenju **skótneho lěkarjenja w Budyschinje** w hosczenzu k **„Münchner Hof"** sasydlił. Wo dobrocziwe wobkedźbowanje proscho so najpodwolnischo poruczam.

Franz Harttig, kandid. skótneho lěkarjenja.

Kolonialtworowe a spiritusowe khlamy

Adolfa Rämscha

pschi butrowych wikach

poruczeja swojim czesczenym wotebjerarjam:

dróbny zokor punt po 30—33 np.,
zokor w **klobukach** punt po 33—38 np.,
zokor w **kruchach** punt po 34 np.,
khojej njepaleny, sylny a czisczeskodźazy, punt po 80, 90, 100, 110—130 np.,
khojej njepaleny, 2. druzina, punt po 65—70 np.,
khojej paleny, sylny a derjeskodźazy, punt po 80, 90, 100, 120—180 np.,
zokorowy shrop, wubjernje skłódki, punt po 18 np.,
nowe jerje, wulke ryby, 15 scht. po 50 np.,
petrolej punt po 14 np.,
raisi punt po 13, 14, 15 hacź 30 np. a
druzinu wobschkodźeneho wulkosornateho **raisa,** hewak punt po 20 np., nětko 10 puntow po 120 np.

Wschě druziny **pólneho, lukoweho, warjenjoweho** a **kwětkoweho symjenja** kaž tež **Rigafke, Pernaufke** a **schlesynske lane symjo,** toho runja **hnojazu sól** w wjazorych druzinach porucza dobroczinwemu wobkedźbowanju

symjenjowa pschedawarnja

Roberta Binnera w Rakezach.

Sa konfirmandow

poruczam **swjerschne koschle, khornarje, manschety, wo dnjo so noschaze koschle, chemisety, shlipsy, krawaty, saczne rubischka, spódne kholowy a jaki,**

sa konfirmandki

koschle, spódne kholowy, nózne jaki, spódne suknje, schtalty, saczne rubischka a rüsche.

A. Tschentscher, schatowa fabrika

w Budyschinje w kupnizy na torhoschczowej stronje.

K khschczisnam, kwasam a druhim swjedźenjam, wosebje hosczenzarjam swoje **jednore a dwójne palenzy,** toho runja wubjernje dobre **likéry** po jara tunich płaczisnach poruczamoj.

Ginzel & Ritscher,

destilazija na wulkej bratrowskej haźy 6.

Theod. Niecksch prjedy Tr. Jermis,

twarjerńja maschinow a porjedźerńja

na Draždźanskej drósy 2 w Budyschinje,

porucza so

k twarjenju ratarskich maschinow a k jich porjedźenju,
měchow se sawěsczazym ventilom

(wotstronjenje kóždeho stracha explodirowanja),

k dźěłanju nowych transmisijow atd.

Wschě porjedźenja a wudokonjenja na czerjazych maschinach so nanajswěrnischo a najtuńscho wobstaraja.

Zónske mantle, paletoty, somoczane zakety so rjenje a trajnje s nowa barbja a so po žadanju wuporjedźa

w parnej barbjerni **W. Kellinga.**

Krajnostawski bank.

Krajnostawski bank kralowskeho sakskeho hornjołužiskeho markhrabinstwa dawa **nowe** wupožčenki na ratarske ležomnosće hacž do 25 mk. na kóždu dawsku jenotu po **schtyrjoch** prozentach dańskeje měry.

Pódla wurunanja wukožkow sa wudžełanje liscźinow a porto žanych wotcźahow njeczini, wožebje žo wot nětka žaneje provisije wjazy **njebjerje.**

W Budyschinje, 11. měrza 1886.

Krajnostawski bank kralowskeho sakskeho hornjołužiskeho markhrabinstwa.

Wotewrjenje rěsbarstwa.

Dowolam žebi s tutym k nawjedźenju dacź, so žym žo w **Budyschinje** jako **rěsbar** sažydlik. Duž proschu cźesćenych Serbow Budyschina a wokolnosće, mje se žwojimi cźesćenymi nadawkami dobrocźiwje poczesćicź. Pschezo budu žo prózowacź, jenož rjenje, trajnje a tunjo dźěłacź.

Jan Kieschnick,
rěsbar na Lubijskej drósy 6.

W **ratarskej schuli** w **Budyschinje,** kaž tež w **žadplahowazej a sahrodnej schuli,** s njej sjenocźenej, žo **póndźelu 3. meje t. l.** nowa schulska wucźba sapocźnje.

Dalsche wukasy dawa direktar **Brugger.**

Rubischcźa na hłowu, wokoło schije, kaž wscha žónska a mužska drasta žo njepróta chemiszy cźiscźi

w **W. Kellingez barbjerni**
w Budyschinje na žukelnskej haży 2.

W wudawarni Serb. Nowin je **na** pschedań: **Spěwna radosć;** sběrka schulskich spěwow. Do seleneje wobalki swjasana sa **50 np.**, do twjerdych deskow swjasana **70 np.**

Wukasanje a pschewjesne pižma dawa **Albert Meisel** w Budyschinje.

Kedźbu!

Jutsje njedźelu **reje** w Lupoj, k cźomuž pschecźelnje pscheproschuje **August Rieschner.**

Zarěčanske serbske towarstwo

zmeje — da-li Bóh — njedźelu 28. měrca hłownu zhromadźiznu, na kotruž so wšitke sobustawy najpřecelnišo přeprošuja.

Dźeński porjad: Rozprawy; wólby. **Předsyda.**

Natarske towarstwo w Bukezach.

Póndźelu 22. měrza t. l. wjecźor w 6 hodź. je poženbjenje a budże k. dr. Böhmer s Rodez wo „sdźerženju skótneje zyroby" pschednoschowacź.

Bukičanske serbske towarstwo

njezměje swoje posedźenje 14. měrca, ale hakle **21. měrca** popołdnju z dypkom 4 hodźin. Knjez Wićaz ze Žornosyk budże wo swojich wójnskich nazhonjenjach w Francowskej přednošować. **Předsydstwo.**

Rakečanske serbske towarstwo „Lipa"

zmeje — da-li Bóh — njedźelu 21. měrca popołdnju w 4 hodź. w Eberweinec hoscźencu měsačne posedźenje.

Předsydstwo.

Schulerjo

dostanu pschi lubosćiwym wothladanju tunju a dobru pensiju pola swudowjeneje **Weinligoweje** na Hoschiz haży 26 delka.

Holzy cžežnych starschich móža wobydlenje dostacź na swonkownej lawskej haży cźiżło 30 delka.

Derje poručzena hródźna dźowka žo k 1. haprleji t. l. pyta na knježi dwór w Delnjej Kinje.

Pyta

žo k wjedźenju hospodarstwa cžežneho muža **hosposa** žrěnich lět a po mózność cźi žama stejaza, kotraž žo na warjenje wusteji a je swólniwa 2 hólzow, 6 a 8 lět stareju, lubosćiwje wothladacź. Wona by pschi dobrej msdźe dobru žłužbu namakała. Dalsche je shonicź pola pschekupza **Kunacka** na bohatej haży w Budyschinje.

Muž, kotryž je 27. februara na butrowych wikach lorgnetu sběhnuk, njech ju w wudawarni S. Nowin sa myto woteda. Tež žu žo wot tam k hrodu 3 sacžne rubischka (L. D.) shubiłe.

Wucžobnika

pyta **Ernst Ahl,** schewski mischtr.

Wucžobnika

sa žwoje **drogowe** a **kolonialtworowe khłamy** pytataj

bratraj Měrschej
pschi žitnych wikach.

Hólcžez, kotryž chze pjekarstwo nawuknucź, móže k jutram do wucžby stupicź pola

Miklawscha Krala
w Khróscźizach.

Hólcžez, kotryž chze **pjekarstwo** nawuknucź, móže hnydom abo k jutram do wucžby stupicź pola **Augusta Pjetascha,** pjekarskeho mischtra na Židowje.

Wěnz luboscźe

na rowy

Pawola, Selmy a **Oski,**

Jana Auguscha Jojty w Lejnje pola Pancźiz a Hany rodź. Rjekez s Ledźborz

tsjoch mandźelskich dźěcźi.

Knjes Jesuš, kiž te make dźěcźi
Tak jara, jara lubo ma
A wot nich stajnje w kóždym lěcźi
Jich cźrjódku žej dom wotwoła,
Je tež we běhu jenoh' lěta
Tsi krócź tu žmjercź k wam pschipóžłał
A jara nahle s toho žwěta
Wot schtyrjoch dźěcźi tsi prjecź wsał.
Tón prěni, „Pawol" mjenowany,
H'schcźe lěto stary njeběsche,
Dha wumrje a bu pohrjebany
Na kerchow w Hornim Wujesdźe;
Wón bě we Lejnje narodźeny,
Hdźež starschej mataj kowarnju,
Tež w Wujesdźe we zyrkwi kschcźeny —
Wón wumrje nahle na „brajnu".
Ta druha, dźowka „Selma", běsche
Lět wóžom a tsi měžazy,
Hdyž psches žmjercź s toho žwěta dźěsche
We Brěžnje po' Hucźiny;
Ta, hdyž bě trochu wotroscźena,
Haj, něschto psches lět polschesta,
Bu k dźědej, k wowzy dowjedźena,
Kaž bě žej wona žadała.
Ta wowka, kiž ju horjewsasche
To dźěcźo Selmu sa žwoje,
Ta Hanskez macź žo mjenowasche,
Tón dźěd je wojnar w Brěžnje;
Cźi s lubosću ju horjewsachu,
Tam žo ji jara lubjesche,
Ji jěscź a picź a drastu dachu
A scźelechu ju do schule.
Ta žama — hewak strowa, cźiła —
Bě njenadźijzy skhorita;
Tsi dny bě khorosćz pschecźerpika,
Kiž mjeno „diftheritis" ma,
Dha Bóh ju psches žmjercź wotwołasche
Wot lubych starschich sdalenu,
Ji žadyn lěkar njepomhasche,
Po kotroh'ž hnydom požłachu.
Kak žo jej' starschi nastróžachu,
Hdyž, so je khora, shonichu,
Sso w nozy hnydom na pucź dachu
A žo k njej dele wjesechu.
Ta luba dźowka, ta pak běsche
Psched krótkim hižo wumrjeła,
Kiž docžakacź jo njemóžesche,
So by h'schcźe s nimi rěcžała.
Cźi starschi horzy dźak nětk praja
Wam, dźědo, wowka, s lubosću,
Hdyž na to wschitko spominaja,
Schtož cźinili scźe na njej tu.
Ach saplacź, Bože, sto krócź s hnady
Jim wschitku wulku dobrotu,
Kiž cźinjachu ji pschezo rady
Pschi žiwjenju a wumrjecźu.

Tón tsecźi wot tych lubych dźěcźi
Bě „Oska", kiž wam semrjechu,
Lět dwanacźe bě na tym žwěcźi,
Bě jeno tsi dny khory tu;
Wón też bě w Lejnje narodźeny,
Bě strowe dźěcźo wobstajnje,
Bě w Wujesdźe — kaž druhe — kschcźeny
A rjenje horjeroscźesche.
Wy jeho jara lubowaschcźe,
Sso sa njoh' k Bohu modleschcźe,
Jom' wschitko dobre wuknycź daschcźe
Sa cźelne a sa duchowne;
A hdyž na wulku schulu chzyschcźe
Joh' nětk do Budyschina dacź
(Wscho wobstarali k tomu běschcźe),
Da Bóh joh' psches žmjercź wotwołacź.
Tón narodny dźeń pola njeju —
Po' „Oski" a po' „Pawola" —
Tón běsche pola wobej' dweju
Tón dźewjaty dźeń junija;
Lět dźežacź rósno narodźenaj,
Tón žamy dźeń we měžazu
Na jenym dnju też wobaj kschcźenaj —
To njeje husto k žtyschenju.
Wschě tsi nětk s njebjež pschiwołaju
Wam, starschi, dźědo, wowka, tu:
My jandźeljo žmy w Božim raju,
Schto płakacźe se srudobu?
My žebi wjazy nježdadamy
K wam do toh' žwětnoh' hubjenstwa,
My w njebju wěcźnu sbóžnosćz mamy
Po' naschoh' luboh' sbóžnika.
S tym troschtuj, Božo, s njebjež dele
Jich starschich, dźěda, wowku też;
Ty kładjesch na nich jara wjele,
Hdyž tsi krócź žmjercź k nim póscźelesch;
Daj jim to krute pschežwědcźenje,
So Bóh ta wěcźna lubosćz je
A so jich njeb'dže sabycź ženje,
Hdyž też jim srudnosćz póscźele.
Nětk horzy dźak budź wschitkim rjenje,
Kiž pschi tej wulkej srudobi,
Tón jedyn wjazy, druhi mjenje,
Ssu s troschtom byli pschi wami;
Dźak wschěm, kiž cźěło wupyschachu,
Wschěm lubym kmótram wožebje,
Kiž wschě tsi k rowu pschewodźachu
We Hucźinje a Wujesdźe.
Tak spicźe cźische w khłódnym rowje,
Wój, „Oska" a też „Pawole",
We Wujesdźe tam na kerchowje,
Ty „Selma" pak we Hucźinje,
Hacž junu Bóh waž budże sažy
Wschě tsi s tych rowow wubudźicź —
O starschi! to b'dźa sbóžne cžažy,
Hdyž Bóh waž wschěch b'dże sjednocźicź.

Na žadanje jara srudnych starschich **Pětr Mtónk.**

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjcm do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 13. **Sobotu 27. měrca 1886.** **Lětnik 45.**

Čjesćeni wotebjerarjo **Serbskich Nowin**, kotsiž chzedźa sa nje na **2. schtwórtlěto 1886** do prědka płaćicź, njech nětko **80 np.** w wudawarni Serbskich Nowin wotedadźa. — Čji, kotsiž žebi Serbske Nowiny psches póst pschinjesćź dawaja, njech tola njesapomnja, žebi je tam bórsy skasacź. Na schtwórtlěto sapłaćźi žo sa Serbske Nowiny na sakskich a pruskich póstach, kaž tež w druhich krajach němskeho khěžorstwa **1 mk.**, s pschinježenjom do domu **1 mk. 15 np.** — Serbske Nowiny s pschikohu **Serbski Hospodar** płaćźa na póstach **1 mk. 25 np.**, s pschinježenjom do domu **1 mk. 40 np.**

Swětne podawki.

Němske khěžorstwo. Jeho Majestosćź kral je žo w nozy 24. měrza saso do Drazdźan wrócźił.

— Posedźenja sakskeho žejma žo k kónzej bliža. Druha komora je poslednje dny spěschnje žwoje nadawki dokonjała. Wot knjeżerstwa žadanu poknomóz k wudaću nakhwilneho wukasa dla pschicźehnjenja wojerskich wozobow k dawkidawanju je komora pschiswolika. Toho runja je komora nowotwarski plan prjedawscheho wojersko-fiskalskeho areala w nowym měsćze w Drazdźanach sa dobry spósnała a milijonu hriwnow jako pschinoschk k schtwórtemu Lóbjowemu mostej pschiswolika, kotryž chzedźa Drazdźany twaricź. Dale je žo pschiswolenje k 300,000 hr. k nowotwarej hojernje diakoniženskeho wustawa dało.

Wobsamknjenja prěnjeje a druheje komory nětcźischeho žejma žu skoro zyle psches jene. Někotre rosdźěle w nastupanju sakonja wo sakoženju skótplahowazych towarstwow žu žo pschi jednanju bjes woběmaj komoromaj wotstroniłe. Jenoz w nastupanju sakonja psche pschesměrne rosschěrjenje pólnych hokbjow žo pschesjenosćź dozpika njeje. Deputazija prěnjeje komory žo twjerdźe knjeżerstwoweho namjeta dźerżesche, bjes tym so druha komora dowolnosćź k wotsělenju hokbjow wotpokasa. W druhim dźěle tutoho sakonja žaneho rosdźěla njebě. Duž knjeżerstwu pschewostajene wostanje, hacź chze tutón dźěl jako wožebity sakoń wudacź, a prěnjemu dźělej spanucź dacź.

— Druhej komorje sakskeho žejma je se wschelakich stron, tež s Lužizy, wjele petizijow dla wotstronjenja tsećeho lěta pokraczowanskeje schule doschło. Hdyž 18. měrza w komorje wo tym jednachu, někotsi sapóžłanzy s rudnych horow jara na pokraczowanskich schulerjow tsećeho lěta žwarjachu, kotsiž žaneje bojosćze psched wuczerjom nimaja a žo jenoz w poslušnosći s nusu sdźerża, hdyž je jedyn s gmejnskich sastojnikow pschi wuczbje pschitomny. Sapóžłanz Heger, prjedawschi Drazdźanski schulski direktor, a sapóžłanz Kirchbach, sekretar Plauenskeje wiczneje a rjemjeślniskeje komory, běschtaj pak druheho měnjenja a poslednischi spomni, so drje niczo njewadźi, hdyž wjeżni gmejnszy sastojnizy někotre hodźiny w pokraczowanskej schuli pschebywaju a to a tamne žobu nawuknu. Pschecźiwo tymle schcźipazym žłowam žo k. sapóžłanz Kerk s dlějschej rěczu wobrocźi. Wón rosestaji, so tsecze lěto pokraczowanskeje schule trěbne njeje a so budźe toho dla ras spanucź dyrbjecź. Schulerjam, kaž tež tym, pola kotrychž w dźěle steja, žo njetrjebawschi wobcźežnosćze cźinja a schkoda, kotraž jim psches pokraczowansku schulu nastanje, žo s jeje wužitkom njesaruna.

— K cźesćźi khěžoroweho narodneho dnja běchu 22. měrza Barlin rjenje s khorhojemi wupyschili. Pod lipami žo hižo rano lud shromadźowasche a huste cźrjódy hacź do wjecźora psched khěžorowym hrodom žokmjachu. S njewopižomnym wjeżelym juskanjom khěžora witachu, tak cźasto hacź žo pschi woknje pokasa. Bjes wjerchami, kotsiž k sbožopschecźu pschijědźechu, lud wožebje sakskemu kralej a prynzomaj Jurjej a Bjedrichej Auguste pschijuskasche. W khěžorowym hrodźe běchu hromady kwětkowych darow wotedali a njepschestawajo žo sbožopschejaze depesche wot europiskich knjeżerjow, wot bamża atd. scźelechu.

— Khěžorstwowy žejm je sakoń dla pschicźehnjenja offizěrow k gmejnskim dawkam pschijak. Po tymle sakonju žo jenotliwym statam pschewostaji, po kajkim waschnju chzedźa samoženje offizěrow gmejnskim dawkam pschicźahnucź. Městam, w kotrychž garnisony leża, budźe sakoń, kotryž jim nowych dawkidawarjow pschiwjedźe, jara witany. Na to khěžorstwowy žejm sakoń pschija, s kotrymž žo swjaskam rjemjeślniskich jednotow te žame prawa dadźa, kajkež maja jenotliwe jednoty.

Dokelž žanych wuhladow njeje, so khěžorstwowy žejm do palenzoweho monopola swoli, chze jemu pjecza knjeżerstwo w bliżschim cźažu sakonjowy nacźisk pschedpokožicź, po kotrymž žo na pschedawanje palenza wyšoki dawk położi.

— W Barlinje žu sozialdemokratojo pjatk tydźenja po dleschim cźažu saso ras snamjo žiwjenja wot žo dali: Snaty sozialdemokratiski sapóžłanz Bebel w shromadźisnje psched sozialdemokratami pschednoschesche. Dokelž žo w žwojej rěcźi w pschedpisanych mjesach njedźerżesche, pschitomny polizajski komisar shromadźisnu rospuschcźi. Shromadźeny lud Beblej, s klobukami machajo, pschijuskasche a dźěłacźersku marseillesu spěwasche. W shromadźenskim salu buchu někotsi njeměrnizy sajecźi, na cźož sozialdemokratojo s hwisdanjom a halekowanjom wotmolwichu. Huste ludowe cźrjódy herjekajo policistow pschewodźachu, kotsiž sajatych k bliżschej straži wjedźechu. Druha cźrjóda Bebela na drósy pschewodźesche, doniž žo do drózki njeżyże a njewotjědźe. Wjetschi tumult žo w wulkej Handrijowej drósy sta. Dwaj jěsdnaj policistaj buschtaj, hdyž chzyschtaj lud rosehnacź, s konja dele storhnjenaj. Mějecźeljo khlamow a pinzowych pschedawarnjow halekowazeho luda žo bojo durje samknuchu. Bjes tym ludowe cźrjódy do druheho hoscźenza cźehnjechu, hdźež khěžorstwožejmski sapóžłanz Kräcker pschednoschk wo hubjenej msdźe želesniskich dźěłacźerjow dźerżesche.

Belgiska. Podobne dźěłacźerske njeměry, kajkež žu žo najprjedy w Franzowskej a potom w Jendźelskej měte, žu njedawno w někotrych městach w Belgiskej wudyrike. Najhórje dźěłacźerjo w Lüttichu sakhadźachu. Kaž druhdźe běchu žo tež tu dźěłacźerjo na sjawnym městnje seschli a sozialdemokratiszy rěcźnizy jich na samožitych schcźuwachu. Dźěłacźerjo na to halekujo po měsćze cźahachu a setkajo wotdźělenje měschcźanskeje gardy do wojakow s kamjenjemi mjetachu. Druha cźrjóda žo do jeneho hoscźenza da a tam wscho rosrasy a wurubi. Podobnje njeměrnizy w druhich haßach sakhadźachu. Do hoscźenza „Mohren“, hdźež runje žo wulka

hoſczina pod pſchedßydſtwom měſchczanoſty wotbywaſche, ßo dźěłaczerjo toho runja dobycź pytachu, buchu pak wot poliziſtow wotehnaczi. Na poł ſta njeměrnikow bu ſajatych. Najwjazy ſ nich mějeſche ſaki ſ kamjenjemi natykane, někotſi mějachu też revolvry pſchi ßebi. — W bliſkoſczi Lütticha je na 1500 dźěłaczerjow ſ dźěłom pſcheſtako. Wotczakuje ßo, ſo też w druhich ſtronach borſy dźěłacź pſcheſtanu. Knjezeŕſtwo ma na ſtajnoſczi wojakow hotowych, ſo by kóždy njeměr hnydom pſchi naſtaczu podtłóczikło. W Jemeppu a Tilleurje ßu dźěłaczerjo pjecza njedźelu a póndźelu wjele domow wurubili. Dokelž na wojakow, kotſiž jim wobarachu, ſ revolvrami tſělachu, też tucźi ſ kulkami tſělachu. S dźěłaczerjow je jich pjecza pſchi tym wjele ſpadako.

Bołharſka. W Bołharſkej ßo pomału njeſpokojnoſcź pſchecźiwo wjerchej Alexandrej ſběha, dokelž je nětko też Bołharam ſnate, ſo wón ſ njepſchecźelemi Ruſkeje dźerži. 46 měſchczenjo w Sofiji, kotrymž je wjerchowa ruſkonjepſchecźelna politika ſ pohorſchenjom, 2. měrza pſchi ſkładnoſczi létneho dnja poſtupjenja tróna ruſkeho kněžora tutomu ßwoju pſchiwißnoſcź a njepſchemjenitu poddanoſcź wuprajichu. Ruſki kněžor je na to hnydom pſches ruſkeho ſaſtupjerja w Bołharſkej ßwój džak ſa ſjewjenje czuczow mjenowanym měſchczanam wuprajicź dał a jim k wjedźenju dał, ſo wón dale ſ zyłej duſchn dźělbjerje na podeńdźenjach bołharſkeho luda a ſo je pſcheßwědczeny, ſo Bołharjo njedźiwajo ſpoczinjenjow ſnutſkownych kaž też ſwonkownych njepſchecźelow bratrowſkim ſaczuczam, kotrež jich wótzny kraj ſ Ruſkej ſjenocza, ßwěrni woſtanu. Pokaſanje na ſnutſkownych njepſchecźelow ßo, wě ßo, ßobu na wjercha Alexandra poczahuje, ſchtož tutoho hłuboko hrjeba, dokelž ſ tym jeho nahladnoſcź bjes bołharſkim ludom cźerpi.

Porjedźeńki. W Serb. Now. cžo. 9 t. l. ſtr. 65 ſteji pißane, ſo je „kral Uganda" biſkopa Hannigtona ſtónzował. W Nowinach cžo. 12 ſtr. 94 ſteji, ſo je to „kral Mteſa" cźinił. Wěz ma ßo tak, ſo je do póhanſkeho kraja Uganda jendźelſki evangelſki biſkop Hannigton puczował, a ſo ßu jeho tam, kaž ßo powjeda, ſtónzowali. Na žane waſchnje pak ßo to njeje wot krala Mteſa ſtacź móhło, pſchetož tón je dawno wumrjek. Nětczišchi kral tam rěka: „Muanga".

Jakub.

Bratr ſ měſta a bratr ſe wßy.

(Pokraczowanje ſ czišła 12.)

S tutych myßli wubudźi jeho Hana, jeho mandźelſka, kotraž mjelczo, kaž by ßo bojała, ſaſtupi, a widźo Handrija, kotrehoż pytaſche, ßo ſawjeßeli. „Handrijo!" rjeknu poł wótſje.

„Schto chżeſch?"

„Ty poſkhaj", rěczeſche Hana nětko hiſchcże bóle mjelczo; „ja něſchto ſpósnawam, a to ßo mi nihdy njelubi."

„Schto dha?"

„Wěſch, tón ßkužobnik, kotryž namaj prjedy prajeſche, ſo budźemoj w ßwojej komorje wobjedowacź —"

„Wěm, wěm", wotmolwi Handrij, tola mjelczo ßam ſa ßo pſchiſtaji: „Ach, bratr njebudże žaneje wjeßokeje myßle a njecha nam ßłód ſkaſycź."

„Njejßy ty niczo pytnuł?" praſcheſche ßo Hana.

„Njejßym pytnuł", wotmolwi Handrij, tola pódla pomyßli: „Žonje njeßměm niczo prajicź, ta by hnydom haru a žakoſczenje ſejnała."

„Wěſch, czoho dla dyrbimoj ßamaj wobjedowacź? — Toho dla, dokelž je tu dźenßa wulka tafla a budża tu woßobni hoſczo."

„Schto — wulka tafla?" wuraſy Handrij.

„Wě ßo", wotmolwi Hana, „w kuchni maju połnej ruzy dźěłacź, je tam wſcho połne poſkoczaneho porzlina, ßlěbornych ßudobjow, noži a widliczkow."

Handrij ßo pocza dźiwacź. „Wulka tafla", pomyßli pſchi ßebi, „a mi je bratr rjekł, ſo je w njelubych wobſtejnoſczach."

„A też ßym ßłyſchała", pſchida Hana dale, „kak je kucharka kuchinſkim powjedała, ſo bychu nam ſ czaßom jeſcź dali, ſo bychu naß hoſczo njewidźeli."

„Schto — je to wo prawdże tak?" ſaſtróži ßo Handrij.

„Saweſczе", wobkruczeſche Hana, „Handrijo, mje wutroba boli — ale to je cziſta prawda. Twój bratr ßo naß hańbuje, a my ßmy jemu tola tajku radoſcź pſchihotowacź chzyli."

„Žona, žona", dźeſche Handrij wſchón ſrudny a roshorjeny; „jeli to prawda — ale ně — ně — to njeje móžno — ale hdy by wo prawdże — potom — potom njecham też ja wjazy zyłe knjejſke paßmo ſnacź."

Handrijej njechaſche ßo to prawje wěricź, ale po wſchěm, ſchtož bě widźak a naſhonił, dwělowaſche tola a bojeſche ßo, ſo móhło wěrno bycź — ſo ma jeho bratr ſa błaſna. Poſkicźi ßo jemu pſchileżnoſcź, ſo by wjazy ſhonił. Pſchińdże mjenujzy ßkužobnik, kotremuž bě poruczene, ſo by Handrija a jeho žonu w ſtronu dowjedł. Toho ßo Handrij wopraſcha a ſ pomozu dobreho pjenjeſa do ruki ſhoni doſcź. Dubinſki, tak powjedaſche ßkužobnik ßam pſches to hordy, ma pjenjes doſcź, to ßama wczerawſcha wjeczeŕ ßwědczi, kotraž je traſch tſi tyßaz hriwnow ſtaka; Handrijowy wopyt je Dubinſkemu do zyka wobcźežny, a wón pſcheje ßebi jeno to, ſo by jeho bórſy wotbył.

To bě Handrijej doſcź wěrnoſcze, ßama hórka wěrnoſcź. „To je wěrno, to nětko wěm, wón nima ke mni ani kuſka luboſcze — a ſo by to ſakrył, poczinja ßo khory — phi hańba! Hraje pſchede mnu komediju — hańba!" A wobroczíwſchi ßo k Hanje dźeſche: „Pój, žona, a ženje wjazy ßo njewróczimoj. — Praj Jurjej — ně knjeſej Dubinej — ně, knjeſej Dubinſkemu, kaž ßo nětko mjenuje", tak rěczeſche k ßkužobnikej, „ſo jeho pjenjeſy njetrjebam, ſo też tón kuſk jědże nježadam — ſo je w měſcze hiſchcze doſcź hoſpodow — rjekń jemu, ſo nimam lakirowane ſchkórnje, ani ßwětko rukajczki; ale — to jeno jemu praj, ſo mam tule pózczíwu wutrobu — ja praju wutrobu — a wón ſo žaneje nima; rjekń jemu, ſo mje to boli, jara boli — a potom — ale to mi ani hódnje njeje, ſo bych jemu hiſchcze ſchto ſkaſacź dał. — Pój, žona!" A wſawſchi mandźelſku ſa ruku woteńdże ſ njej.

* * *

S czaßom pſchiwjedże Robert ßwojeho nana, ſtareho Wólſchowſkeho. Dubinſkowa jeju jara pſchecźelnje witaſche, woßebje Wólſchowſkeho, kotremuž chzyſche ßo ſe wſchej prózu ſpodobna wopokaſacź.

„Proſchu, wodajcże, ja ßym hižo ßwojemu mandźelſkemu ſjewicź dała", rěczeſche Dubinſkowa; „wón tu hnydom budże, ſo by tak wulkeho hoſcza powitał."

Wólſchowſki poczinjeſche ßo we wſchěm kaž wulki knjes, kotryž je ßebi ßwoje ważnoſcze wulzy wědomy; hordże a ſ krótkej krocżelu poſtupujo, ſchczerkaſche ſ kóždym ſtupom pak ſe ſkotym czaßnikowym rjecźaſom, pak ſ pjenjeſami w kapßy. Pokłonjejo ßo ſamóžeſche jeno ſ hłowu trochu pohibnucź. „Knjes Dubinſki je, wě ßo, w komptoru", rěczeſche pomału a ważnje, „derje — knjes Dubinſki je pilny muž, to mamy rady, to ßo nam lubi — doniž ßo cźlowjek na wěſty ſtupjeń njeſnjeße, kaž my, dyrbi dźěłacź."

„Knjes ßyn ßam je nam tu powjeſcź pſchinjeßł", dźeſche Dubinſkowa, „ſo k tomu kwaßej pſchiſwolujecże."

Wólſchowſki wotmolwi ßebjewědomje: „Haj, my mamy k tomu wulki lóſcht — knjes Dubinſki je muž, kotryž ßwoje kupzowſtwo derje wjedże; wón je ſawěſcze hižo rjane ſamożenje nahromadźił — a dokelž też moje wobßedźenſtwa něhdy na mojeho ßyna pſcheńdu — po tajkim ſ tuteje winy woßebje — ale", a pódla ßo Wólſchowſki hordże wuſběhnu, „hdy bychu waſchi prjedownizy ſ dobreje ßwójby njewukhadźeli, bychmy ßebi tu wěz tola rosmyßlili — ale tak —"

Mjes tym ſo Wólſchowſki rěczeſche, bě Dubinſki ſaſtupił. „Wodajcże, knjeże Wólſchowſki", ſamolwjeſche ßo, „ſo njejßym prjedy — runje běch ſ nowym dźěłom wobcźeženy —"

„Proſchu, proſchu", wotmolwi Wólſchowſki; „my bywamy w ßwojim czaßu też pilni."

Dubinſki pokaſowaſche we wſchěm ßwojim ſadźerżenju wulki njeměr, pak hladaſche na czaßnik, pak do duri, kaž by někoho wotczakował; tu ſkónczje ſaſtupi tón wotczakowany Tołſczik, a Dubinſki khwataſche jemu hnydom napſcheczo. „Ach, knjes Tołſczik! ja ßym na waß czakał", a mjelczo dźeſche k njemu: „A pjenjeſy?"

„Mój knihiwjednik je bórſy pſchinjeße", wotmolwi Tołſczik.

Dubinſki wolózeny wodychnu; nětko bě jemu ſaßo ſpomhane.

Sczěhowaſche pſchedſtajowanje; Wólſchowſkemu, wě ßo, njeſdaſche ßo hódno ſtanucź, jeno ſ krótkim pokiwnjenjom a hnadnym pohladnjenjom poczeſczi Tołſczika.

Pſchi tej pſchileżnoſczi chzyſche ßo, kaž ßo ſdaſche, też něchtó druhi pſchedſtajicź. Durje ßo wotraſychu a w nich ſtejeſche Handrij Dubin, kotryž bě runje ßkužobnika do boka ſchmórnuł. Wě ßo, wſchitzy wobroczichu ßo k durjam; Handrij pak, kiž bě mjes tym w bliſkim hoſczenzu pobył, ſaſtupi widźomnje trochu napity a khabłaty ſ krutej krocżelu a hordże wokoło ßo hladajo krocżeſche dale do jſtwy. „Njedajcże ßo mylicź", rěczeſche, „ja ßym ßebi tu něſchto ſabył."

Dubinſki bě, wě ßo, połny ſtróżelow, ſo wſchón tſchepotaſche. „Schto ßy ßebi ſabył?"

„Sſwoju dźowku, wona dyrbi ßobu — hdże je Borbora?"

Wólſchowſki, kiž bě wſchón njeměrny ſtanuł, wucźahnu ßwoje ſchkleńzy, tyknu je na wocži, ſo by Handrija ßebi wobhladał. „Schto dha to je do cźlowjeka?" ſabórcza njehnadnje.

Dubinſki chzyſche jemu ſpěſchnje wotmolwicź: „To je —"

Tola Handrij njeda jemu dorěčeć. „Sprosty muž — pschezo jeno to praj; wschak mje njetrjebasch wjazy bratra mjenowacź — ja też njeßßym wjazy twój bratr, ja njecham tebi hańbu cźinicź — mój njeßmój pschiwusnaj, ja ßym jenoż sprosty bur!"

„Bur!" saſtróži ßo Wólschowski a syma jeho saja; „kak pschińdże tón cźlowjek ßem?"

Handrij bě tute ßkowa saßkyschak a wobrocźi ßo toho dla k Wólschowskemu: „Aha, tu je jedyn ſ tych woßobnych knjeźich — ja drje ßym wam tu na pucźu?"

Wólschowski, kaž by ßo jeho bojak, stupi spěschnje sa stólcźk. „J, to niz, dobry mužo."

„Schto? dobry mužo?" roshori ßo Handrij. „Schtó to praji, so ßym dobry muž? — To je pola waß tak wjele, kaž kłupy hólz, niz? A to praji mi tajki wulisany knjesyk? — Ja njejßym psched wami žadyn dobry muž! — Ale ja wěm", wobrocźi ßo na Dubinskeho, „tón ma mje też sa dobreho muža."

Dubinski bě cźim dale cźim njeměrnischi. „Ja tebje proschu", rjeknu ſ cźicha k Handrijej; „budź proscheny, dźi!"

„Hoho!" wuraſy Handrij; „jeno pomaku, knježe Dubinski, wschak ja póńdu — ja njetrjebam twój wobjed — něhdże w kucźiku pschi pohonczazym blidże — ja ßym ßo w hoscźenzu najědł — ja wschak njeběch hłódny, ani dórtka njejßym sjědł, jeno dwě schkleńzy wina ßym na te mjerſanje do ßo linuł."

„To widźimy", sabórcza Wólschowski.

Handrij, kiž bě to ßłyschał, wotmolwi na dobo ſrudnje: „To móże bycź; ale to mi boloscź wolóża, kotraž tule tłóczi pola wutroby — tu — wulka boloscź —"

Dubinski njewjedźesche se strachom a ſ hańbu, schto sapoczeć; so Handrij njeby tu wschitko spscheradźał, chzyſche jeho ßam se jſtwy dowjesć. „Proschu tebje, Handrijo —"

Tola Handrij ßo pschecźiwjesche. „Masch ßłěborne ßudobjo, poskoczany porzlin, dawasch bal sa tſi tyßazy — a bratrej njemóżesch ani pjecź tyßaz sehnacź — hańbuj ßo — ty sekżeńczo!"

„Handrijo!" wuraſy Dubinski.

„Widźisch, so ßo hańbujesch, hdyž to powjedam — ale njech to też wjedźa — trjebasch pjenjesy — ßy w njelubosnych wobstejnoscźach — protestazija —" Handrij ani njepytnu, kajki njeměr a stróżele tute jeho ßkowa wubudźichu a cźim wótſiſcho pokraczowasche dale: „Ssy bankrot —"

„Brankrot!" nasta mjes hoscźemi wothłóß, na to cźicho.

„Knježe Dubinski", sarěcźa na dobo Tokscźik, „wodajcźe, ale hdyž tak je, dyrbju mojemu knihiwjednikej napschecźo hicź." A prajiwschi khwatajzy woteńdże.

Dubinski bě wschón bjes mozy. „Nětko je so mnu kónz!" a ſwjeſe ßo do stólcźka. Robert a Marja chzyſchtaj jeho troschtowacź, tola Dubinski tomu wobarasche. „Wostajcźe mje — nětko je se wschěm kónz!" A wschón samyleny khwatasche se jſtwy. Robert hiſchcźe sa nim sawoła: „Ja waß njewopuſchcźu!" A wobrocźiwschi ßo k Handrijej rjeknu: „Wy scźe bjesbóżny cźlowjek!"

„Po tajkim knjes Dubinski je bankrot", sarěcźa stary Wólschowski symnje, kaž wo wschědnej wězy; „a to je jeho bratr? Hm! — Madam!" wobrocźi ßo k knjeni Dubinskowej, „ja ßo porucźam!" A pyschnje ſ drobna stupajo, kaž by po jehlicźkach schoł, krocźesche se jſtwy. Robert khwatasche sa nim, so by jeho tola hiſchcźe sdźerżał; pschetoż wjedźesche derje, so nan druheje myßle njeje, hacź Dubinskez ßwójby ßo sdalicź. (Skónczenje pschichodnje.)

Ssejmski dopiß.

Ssym w ßwojim cźaßu ßlubił, so chzu rosprawu podacź wo wobsamknjenju, kotreż je ßo w druhej komorje w nastupanju rosdźělenja połdra milijona hriwnow, wot knjeżerſtwa k połóženju schulſkich cźežkotow poſkicźenych, stako. Měnjenje, na kajke waſchnje maja ßo pjenjesy rosdźělicź, bě w komorje bjes sapóßłanzami tak wschelakore, so ßo druhdy sdasche, so móżno njebudże, wjetſchinu sapóßłanzow sa jedyn namjet dobycź. S jeneje strony ßo namjetowasche, so bychu ßo pjenjesy po liczbje schulſkich dźěcźi dźěliłe. Po tajkim waſchnju bychu krajiny ſ huſtym khudym wobydlerſtwom, kajkež w fabrikſkich wßach namakamy, najwjetſchi dźěl dostali na schkodu krajinow, wot ratarjow wobydlenych, kotreż maju mjenje wobydlerſtwa.

Też dźělenje pjenjes po liczbje wobydlerſtwa žanu runoscź njedawa. W pscherěſku w Sakſkej na sto duſchow 18 schulſkich dźěcźi pſchińdże, tola je liczba dźěcźi w wschelakich stronach jara njejenajka. Tak na pſchikład w Khemnitzy na sto wobydlerjow 20, w Döbelnje 17 a w Dražďanach 13 dźěcźi pſchińdże.

Runje tak abo hiſchcźe bóle njeprawy je namjet, po kotrymž měł ßo prěnjej, druhej a ſ dźěla tſeczej dawkowej klaßy dokhodny dawk spuſchcźicź a ßo na tajke waſchnje horka mjenowane połdra milijona hriwnow pschetrjebacź. Tutón namjet, kotryž spuſchcźenje dokhodneho dawka sa tajkich ludźi žada, kotſiž cźaſto se schulu žaneho swißa nimaju, w komorje najmjenje pſchiwißowarjow liczesche.

Ssamo ſ dźělenjom po dawſkich jenoscźach ßo dospokna runoscź njedozpi. Rosdźěl bjes wſchelakimi schulemi je tak wulki, so w někotrych schulach na dźěcźo $5\frac{1}{7}$ hriwny, w druhich pak jenoż 1 hriwna lětneho sarunanja pſchińdże. Komora pak tola skónczńje wobsamknu, so ma ßo rosdźělenje po napoßled mjenowanym waſchnju stacź. Wona pſchi tym na to dźiwasche, so je knjeżerſtwo, hdyž je w trónſkej rěcźi połóženje schulſkich cźežkotow na wßach namjetowało, wotmyßlenje měło, so bychu ßo ſ tym saßo pjenjesy ſ dźěla wrócźiłe, kotreż ßu ßo ſ leżomnoſtnym dawkom nawdake. Dokelž nad tym dwělowacź njetrjebamy, so też prěnja komora to ßame wobsamknjenje pſchiwosmje, móże ßo hižo něſko wuliczicź, kelko kóżda schulſka gmejna k poniżenju schulſkich dawkow ſ leżomnoſtneho dawka wcócźo dostanje. Pſchi rosdźělenju pjenjes budże ßo na to hladacź, so ßo wone hakle, hdyž je ßo khudym dźěcźom schulſki pjenjes poniżił, na połóženje druhich schulſkich cźežkotow nałoża.

H. Kerk.

Tele dny ßo ßejm, ßwoje dźěła dokoniwschi, rospuſchcźi. Prjedy pak, hacž ßo ßejmowi ßobuſtawy roseńdu, jim preſident po starym waſchnju pyſchnu hoscźinu wuhotuje. Też létßa ßo preſident Haberkorn po tutym waſchnju słožowasche. Hdyž ßo hoscźina 19. měrza na „Belvederje" wotbywasche, ßo pſchi tejle składnoscźi preſidentej na ßwjatocźne waſchnje jeho wobras pschepoda, kotryž ßu ßobuſtawy druheje komory jako ſnamjo luboscźe a pschikhilnoscźe sa njeho molowacź dali. Pſchi hoscźinje knjeżesche wjeßeła sabawa, wschelake rěcźe ßo dźerżachu a skónczńje jedyn němſki sapóßłanz namjetowasche, so by k. Kerk jako starſchi bjes namaj Sserbomaj też něſchto ßerbſki poručźał. Tón běſche k tomu hnydom hotowy a rěcźesche bjes druhim tole: „Cźeſcźeni knjeża! Tu ßu sapóßłanzy dweju narodow ſhromadźeni, 78 Němzow a 2 Sserbaj. Hacž runje ßu měnjenja wo narodnoſcźi a macźernej rěcźi bjes nami druhdy dźělene, dha ßmy tola w jenym wſchitzy pſchesjene, hdyž rěka ſkutkowacź ſ Bohom ſa krala a wótzny kraj." Tele ßkowa wón potom hnydom na němſki pſchekoži. So ßo rěcź Němzam ſpodobasche, ſa to bě ſ dopokaſmom wjelekrócźne ßylne bravo=wokanje. Wjele najnahladniſchich sapóßłanzow a komorine pſchedßydſtwo k namaj Sserbomaj pſchińdże a ſ namaj na pſchesjenoſcź bjes Sserbami a Němzami pijachu. Bjes druhimi też k. dwórſki radźicźel Ackermann k namaj pſchiſtupi a ſ namaj schkleńzu wina wupróſdni, měnjo, ſo dyrbi ßo, hdyž ßo Sserbjo tajkich khwalobnych saßadow dźerża, Sserbſtwo hajicź a podpjeracź.

Michał Kokla.

Ze Serbow.

S Budyschina. Dźenßa tydźenja je niz jeno w protyzy, ale też w ſtwórbje nałěcźe ſaſtupiko. Ssněh je ßo rucźe ſhubił, woßebje dokelž njedźelu a póndźelu kuß deſchcźika na njón padasche. Nětko móżemy ßebi po tej dołhej posymje jeno pſchecź, ſo by protyka khała, hdyž wěſchcźi, ſo budże w kónz měrza „ßucha syma".

— Jedyn tudy ſemrjety haptykař je naſchemu městu 10,000 mk. wotkaſał. Po jeho woli ma ßo wjetſchi dźěl danje tohole kapitala na to nałożicź, ſo ßo khude dźěcźi podpjeraju, kotrychž nanojo ßu politiſkich pſcheńdźenjow dla ſajecźi abo cźeknuli.

— Měſchcźanſzy wukaſanzy ßu, dokelž ßu tudomne ſkótne wiki pſchezo jara ßłabje wopytane, jich liczbu wot 5 na 3 poniżili. Po tajkim wot léta 1887 dwě pódla hermankow ßo wotdźerżaze ſkótne wiki ſpanu a jenoż tſi hermanſke ßoboty budża ßo hiſchcźe ſkótne wiki wotdźerżecź.

S pola. Kaž pcźołarjo wobkrucźeja, ßykorki, kotreż ßu hewak tak wužitne, w kołcźach wjele schkody naczinja, hdyž wonkach doſcź zyroby njenamakaju. Ssykorki do kołcźow khodźo klepaja. Hdyž na to pcźoła do dźěrki pſchiléſe hladacź, schto ßo tu kłapa, ju ßykorka ſhrabnje a ſjě; jeno ſadk ſe žahadłom wyſche wostaji. Tak ßykorki ſ někotreho kołcźa ſta pcźołkow ſeżeru, kaž je ſe ſbytkow wbohich pcźołkow widźecź, kotreż wokoło kołcźow leża.

S Połcźnizy. Tudy je ßo wóndano khuda khěża wotpaliła. Jeje wobydler, Auguſt Schäfer, zyle ſapity cźlowjek, kotryž je ßo ßobu ſpalił, je pjecźa woheń też ſakożił był.

S Bórka pola Wojerez. Naſche wojerſke towarſtwo ßwjeczeſche póndźelu 22. měrza narodny dźeń naſcheho krala a khěžora. Hižo rano ſahe buchmy pſches luboſne ſynki hudźby, kotraž reveliju piſkaſche,

a nĕkotre salvy mužstwow na to kedźbni sćinjeni, so je žo žwjedźeńśki dźeń pśibliźił, na kotryž bĕchmy žo wulzy wjeselili. Wjecźor nĕkotre žobustawy žwjedźeń se žerbśkim dźiwadłom porjeńśichu. Hrajesche žo „Sjebany nawoźenja“, schtož žo nam wubjernje lubjesche, dokelž hischćże tajke w naschej wśy ženje widźeli njejśmy. Na rejach, na to sćĕhowazych, hacź do ranja sawostachmy a jara spokojeni dompucź nastupichmy. Bóh chcył, so bychmy hischćże wjele tajkich dnjow doczakali, woźebje so by nasch khĕźor nam hischćże dołho sdźeržany był.

S Krjebje. 22. měrza nasch kantor k. Rychtař žwój 25lětny wucźeŕśki jubilej žwjecźesche. Knjesej Rychtarjej pśichi tejle śkładnosćźi ſ wjele stron wutrobnje sboże pśichejachu a jeho ſ mnohimi darami swjeźelichu. Njech je jemu spožcźene, so by też žwój pokstalětny jubilej w cźikosćźi a cźerstwosćźi žwjecźił.

S Delnich Kužiz. (Br. Ž) Njedawno w tym wulkim žněśy zusa žona boža do Khocźebusa pśichińdźe. Hdyž ju ludźo tam spodźiwani toho dla wopraschowachu, wona prajesche, so pśchezo boža khodźi. — Na Starodarbnojśkich skotowych wikach bĕ 4. dźeń měrza jenož jedyn wół a jena krowa na pśchedań; proźatow pak bĕ tam dosćź. Duž žo sda, so žo proźata mjenje symy a žněha boja hacź howjasy skót.

Póstny cźaž.

Tak žmy dha saźo nastupili
Tón wažny žwjaty póstny cźaž;
Ach, so wschak bychmy wopomnili,
Kak, Jesu, cźerpił žy sa naž,
Kak wot žo žam a swólniwje
Sa nasch hrĕch dźĕśche do žmjercźe.

Njech w duchu na tej měscźe hladam
Gethsemane a Golgatha,
Hdyž jako hrĕśchnik troschta tradam
A proschu žwojoh' sbóžnika:
Knjes Jesu, daj pśches žwoju krej,
So w žmjercźi so mnu derje 'śtej'.

Haj, lube jehnjo Boże žwjate,
Kiž wumrje tam na Golgatha,
Kiž bu do hórkej' žmjercźe date
Sa hrĕchi zyloh' cźłowjeśtwa:
Też sa mnje a też moje dła
Sso na kśchiźu tam moricź da.

Tak nĕtk na Khrysta krwawne rany
A jeho krwawnu saźtužbu,
Hdyž je mój bĕh tu dokonjany,
Ja troschtnje wotźal cźahnyćź chzu,
Wschak ſ hnady — pśches joh' saźtužbu
K tej sbóžnosćźi žo wjeźelu.

Pśches hnadu — praju pśchezo saźy —
A niz pśches moju saźtužbu,
Hdyž, prjed' hacź wunźu hnadne cźaźy,
Ja cźinju wĕrnu pokutu;
Bóh pokutneho hrĕśchnika
Pśches hnadu wośmje do njebja.

Tak chzu ja troschtnje wotźal cźahnyćź
S tej rjanej wĕśtej nadźiju,
So budu junu horjestanyćź
A późdu k wĕcźnom' žiwjenju
Pśches hnadu mojoh' sbóžnika,
To, to je moja nadźija.

Pětr Mtónk.

Wuźudźenja.

Lawniśki žud. Kublerja Gerscha w Brĕśezach k 20 mk. pjenjeźneho khostanja abo k jastwu na pjecź dnjow saźudźichu, dokelž je tamniścheho gmejnskeho pśchedstejicźerja Mĕrcźinka na cźeśći ranił. — Marju Simonowu w Hucźinje, kotraž bĕ 28. januara ſ farskeje sahrody nĕschto žmjertneho sela wotewsaka, ſ jastwom na jedyn dźeń pokhostachu. — Hižo wjazy krócź khostany dźĕkacźeŕ K. A. Žid w Hrubjelcźizach bĕ wobśkorźeny, so je hoscźenzarja Bräuera w Hodźiju wo 1 mk. 90 np. sjebał. Jeho khostanje wobsteji ſ jastwa na jedyn tydźeń. — Hospodarśki pomoznik G. H. Kaschpor ma dwaj dnjej w jastwje poźedźecź, dokelž je 13. januara ryczeŕkublerjej Demuthej tramu, 50 np. hódnu, ſ mosta kranuł. — Pohoncźej Lohserej w Nowej wśy pola Hucźiny, kotryž bĕ twarskeho mischtra Maurera na cźeśći sranił, 10 mk. pjenjeźneho khostanja pśchiźudźichu.

Přilopk.

* W Grimmje w gasowej fabriży sańdźeny tydźeń popołdnju nĕkotśi dźĕkacźerjo w jenej pinzy gasowu roku porjedźachu. Jeneho dźĕkacźerja gas, kotryž ſ roły dźĕśche, pohłuschi. Duž inspektor Heinrich dźĕkacźerjej na pomoz pśchińdźe; ale też wón myśle shubi. Runje tak žo inspektorowej žonje a dwĕmaj dźĕkacźerjomaj dźĕśche, kotrajž chzyschtaj snjesboženym na pomoz. Nĕtko, hdyž žiwjenju pjecźoch cźłowjekow strach hrožesche, pomoz pśchińdźe. Hacź pak žo wśchĕm žiwjenje sdźerži, wĕśte njeje. Inspektor a jedyn dźĕkacźeŕ hischćże tón žamy dźeń wjecźor w womorje leżeschtaj. Po druhich powjesćźach staj žo wobaj saduźyłoj.

* Hdyž w lĕcźu 1883 na Erckmannsdorfśkich honach dynamitowu fabriku twarjachu, ras wjecźor dźĕkacźerja Schmidta se Schullwitz pola Pillnitz na pucźu ſ Weißiga k fabriży skónzowaneho namakachu. Schmidt bĕśche 800 mk. w žlĕborje pśchi žebi mĕł, msdu na zyły tydźeń sa dźĕkacźerjow, kotśiž fabriku twarjachu. Njesbožowneho se žochorom saraźywschi bĕśche jemu mordaŕ tele pjenjesy sebrał a cźĕło w kerkach pśchi drosy poł sahrjebał. Podarmo bĕśche žo wyschnosćź dotal prózowała njeknicźomneho mordarja wuźlĕdźicź. Wóndano pak žu dweju mužśkeju ſ Weißiga sajeli; jedyn wot njeju bĕśche tehdy dynamitowu fabriku twaricź pomhał. Tutón bĕśche njedawno žwoju žonu nabił, na cźož žona rjeknu: „Njebo macź je žobu do rowa wsała, schtó je Schmidta skónzował; ja pak to njebudu!“ To bĕchu druhi ludźo wuźłyscheli, duž też wyschnosćź wo tym shoni. A hdyž bĕśche žudnistwo žonu pścheźłyschało, buschtaj jeje muž a jeho bratr sajataj.

* Pola jeneho pjekarja w Marienbadźe je žo pśched wcźerawschim tydźenja rano w 4. hodźinje saźo pśches lohkomyślne wobkhadźenje ſ tśĕlbu njesboże stało. Najstarschi wotrocźk hižo wokoło pjezy dźĕłasche, mjes tym so bĕśche jeho młódschi towaŕśch runje stanuł; tśecźi pjekaŕśki pśchi blidźe žedźo spasche a bĕśche tak sasparny, so jeho towaŕśchej hnydom wubudźicź njemóžeschtaj. Duž młódschi pjekaŕśki žortujo rjeknu: „Cźakaj, ja hižo cźe wubudźu!“ To prajiwschi tśĕlbu se scźĕny shrabnu, rokku sasparnemu towaŕśchej pśched nóž tyknu a honacźk puschcźi. Na njesboże pak bĕśche tśĕlba natykana była; wona wrjeźnu, a njesbožowny pjekaŕśki, ſ prĕnjeje bliskosćźe do rta tśĕleny, morwy dó jśtwy padźe. Ssmjercź je na měscźe sastupiła, tak so wón, móź'sch rjez, ani se spanja wozucźił njeje. Młody mordaŕ pak sadwĕlujo ruzy łamasche a žadasche, so bychu jeho też satśĕlili; pschetož wón a satśĕleny pjekaŕśki bĕschtaj stajnje najlĕpschej towaŕśchej bykoj a kaž bratraj hromadźe dźeržałoj. Satśĕleny je žyn jara khudeje wudowy; jeho nan je žebi pśched nĕkotrymi lĕtami žam žiwjenje wsał.

* Sańdźeny tydźeń we wśy Marz Boži woheń nasta, kotryž žo pśchi žylnym wichorje tak spĕschnje rosscheŕi, so pkomjenja sa krótki cźaž 27 domśkich ſ pódlanśkimi twarjenjemi a katholśku zyrkej saniczichu. Njesboże pśches lohkomyślne tśĕlenje nasta. Młody ratař na tśĕsche jeneje brózńje wrónu wuhlada a sa njej tśĕli. Pśchi tym žo žłomjana tśĕcha sapali, pkomjo žo rucźe po žušbodnych twarjenjach rosbĕża, a skóncźnje žo też zyrkej sapali. Też zyrkwiny tórm žo žobu spali a dwaj swonaj, kotrajž ſ wulkim ropotom dele padźeschtaj. Dźiwnje je, so je tśecźi a najmjeńśchi swón njesranjeny wostał, mjes tym so staj wjetśchej zyle rospkawjenaj. Widźo, kajkeje schkody je naczinił, je žo njesbožowny tśĕlz žam satśĕlił.

* Pśched kawniśkim žudom jeneho bajerskeho městaczka mĕjesche žwĕdk, kotryž žo žudnikej jara njewĕśty sdasche, pschiśahacź. Hdyž bĕsche wón wospjet wobkrucźał, so może ſ dobrym žwĕdomjom na to pschiśahacź, schtož je žwĕdcźił, jeho žudnik napominasche, so by žłowa pschiśahi wótśje a srosumliwje sa nim prajił. Ssudnik: „Pschiśahaham“. — Sswĕdk: „Psch . . schiśahaham“. — Ssudnik: „pola Boha“. — Sswĕdk: „pola Boha“. — Ssudnik: „Wschehomózneho“. — Sswĕdk: „Wscheho . . móz . . . .“. — Pschi tymle žłowje žwĕdk jakotacź pocźa a wulkej wocźi na durje žudniśkeje jśtwy wuwalejo dźiwje sawoła: „Cźert dźe — cźert tu je — cźert po mnje dźe“, a na to bjes myślli dó jśtwy padźe. Mjes tym pak, so jeho ſ womory saźo wubudźicź pytachu, žo pokasa, schto bĕśche jeho tak samyliło. Sabywschi, so budźe žudniśke poźedźenje, bĕśche žona wyschicheho hamtskeho žudnika wuhnjomjecźerjej porucźiła w žudniśkej jśtwi thachle wumjesćź. Ssebi na nicźo njemyślo wuhnjomjecźeŕ runje tón wokomik durje wotewri, hdyž žwĕdk pschiśahasche. Hdyž bĕśche žo tutón saźo nĕkak shrabał, wón žudnikej wosjewi, so wscho saźo wróczo bjerje, schtož je wudawał, dokelž dźĕ je wscho selźane byko.

* W Darmstadcźe je póstniczne wjeźele straschny wopor žadało. Hižo popołdnju po mĕschcźanskich drohach wschelaku kekliju cźinjachu. Wjele wjeźela bar wubudźesche, kotryž po drohach rejwasche; jedyn muž jeho wodźesche, druhi pjenjesy sběrasche. W barowym kožusche zigarnik Amend tcźesche. Też wjecźor pó dźeżaczi žo wón jako bar w jenym hoscźenzu pokasowasche. Hdyž chzysche žebi wón rejwajo kij sa schiju wsacź, wón ſ prawej ruku gasowemu pkomjenju pscheblisko pschińdźe, a rukaw žo jemu sapali; hdyž pak wón ſ lĕwej ruku pkomjo saplazowacź pocźa, žo też lĕwy rukaw sapopadźe. A hdyž kožuch prĕdku wotpinacź pocźa, bórsy zyły muž w pkomjenjach stejesche. Hoscźo se strachom wschitzy ſ woknami won seskakachu, a też jeho pscheceźelјo jeho wopuschcźichu. Jedyn jeniczki hóscź pkomjo se žwojim pkaschcźom podužycź spyta, dokelž pak žebi pschi tym brodu a wobliczo spali, też wón cźeknu. Skóncźnje žo radźi žo palazeho bara na drohu won wustorkacź, hdźeż jemu žo palazu drastu ſ cźeła sedrĕchu. Amend bĕsche straschnje wopaleny a je na žwoje rany nasajtra w hojeŕni wumrjeł.

* Wóhnjowe njesboże, kotreż je 6 cźłowśkich woporow žadało, je žo wóndano njedaloko Vörde w Westfalskej stało. Boži woheń w nozy wokoło dwanacźi, nichtó njewĕ kak, w hólczej žyrotowni nasta, w kotrejž bĕsche 35 hólcźatow, jedyn domjazy sastojnik a jedyn krawz. Woheń, kotryž bĕsche w delnim poskhodźe nastał, hakle pytnuchu,

hdyž běšche zyły dom hižo ſ huſtym kurom napjelnjeny; duž hólczata wjazy po ſkhodach dele njemóžachu. Někotſi hólzy ſ hornich poſkhodow na drohu dele ſeſkakachu, pſchi czimž žebi žadyn jenicžki ſchkody njeſczini; druhich po rěblach dele ſpuſchczachu, ſaßo druſy pſches tſěchu pſchitwarka ſczěkachu. Scheſczo (— jedyn 14létny a pjeczo 8létni —) ßo do poßleſchczi ſarychu; pjeczo ßo w poßleſchczach ſadußychu a ßo ſpalichu, jeneho hiſchcze ſ wóhnja wunjeßechu. Krawz, kotryž běſche ſbožownje na drohn dele pſchiſchoł, pytnuwſchi, ſo tu wſchitke hólczata njejßu, ßo po hólczata do palazeho domu wróczi; ale wón ßo wjazy njewróczi; w huſtym kadže běſche ßo ſadußył a ſpalił. Wóhnjowa wobora běſche bórſy k ruzy, wuczinicz pak niczo njemóžeſche. Ssyrotownja ßo zyła ſpali. Hólczata, kotrež běchu ßmjercži wucżekle, w ßußodnej holczej ßyrotowni wucżeł namakachu.

* W Leskanje pola Tepla žónſka bydleſche, kotraž běſche hižo léta dołho wot muža dželena. Tutomu pak ßo na ßwěcze jara hubjenje dżeſche. Nuſa jeho pohnu ßo ſaßo na žonu wobroczicz, kotraž běſche dobroczíwa doſcz, ſo muža ſaßo do ßwojeho domu wſa. Bórſy na to wón w ßwojej radoſczi wjeczor po wulki karan piwa póßła a ßo tež žonje napicz da. Žonje pak bu na to tak hubjenje, ſo ßo na ßmjercz hotujo po duchownehо póßła. Duchownemu, kotryž ßo dżiwaſche, ſo je tajka ſtrowa žona tak nahle na ßmjercz ſkhorjeła, je wona pjecza powjedała, ſo je ji na piwo bórſy hubjenje bycz počžako. Dokelž pak wona na nikoho njetukaſche, ſo by ji trjebaj ſawdak był, ßo wo tym dale njerěczeſche. Žónſka wumrje a bu pohrjebana. Bórſy pak ßo mjes ßußodami ſjawnje wo tym rěczeſche, ſo ſ jeje khoroſczu a ßmjercżu po prawom było njeje. Wyſchnoſcz žónſku wuhrjebacz da, a nětko ßo pokaſa, ſo je ßo ji ſ arſenikom ſawdako.

* W wokolnoſczi Minſka w Pólſkej ßu wóndano czrjódu rubjeżnikow ſajeli, kotſiž hižo 9 měßazow dołho wokolne wobydlerſtwo w ſtraſche dżerżachu. Kóżdy tydżeń tamniſche nowiny wo nowych rubjeżniſtwach a mordarſtwach powjedacz wjedżachu. Czrjóda dwory kublerjow a bohatſchich burow nadpadowaſche, wo kotrychž wjedżeſche, ſo maju wjazy abo mjenje pjenjes doma leżo. Wóndano ßo 11 tychle rubjeżnikow do domu jeneho kublerja dobuchu; wſchitzy běchu ſ revolvrami a nożemi derje wobrónjeni a mějachu woblicża ſe ßaſami namaſane. Hdyž běchu wſchu czeledz ſwjaſali, do domſkeho ſtupichu. Tudy jim kubler a jeho ßłużobnik ſ tſělbu napſcheczo ſtupiſchtaj, ale wobaj buſchtaj hnydom wot někotrych kulkow czežko ranjenaj. Nětko rubjeżnizy rubicz počžachu a rosbichu, ſchtož jim hódż njeběſche. Na jene dobo pak pytnuchu, ſo je czrjóda burow kublerjowe domſke wobſtupiła. Jedyn wotroczk ſ kublerjoweje czeledże běſche mjenujzy njepytnjeny czeknuł a zyku wjeß wubudżik. Nětko mjes burami a rubjeżnikami ſtraſchna bitwa naſta, a wobě ſtronje mějeſchtej ranjenych. Rubjeżnizy pak pſchěhrachu; woßmjoch ſ nich burja ſwjaſachu a ßudniſtwu pſchepodachu. Tſjom pak ßo radżi pó czmje czeknucz; — woni wjele narubjenych drohotnych wěžow a wjazy hacz 28,000 toleř w hotowych pjenjeſach a pjenjeżnych papjerach ßobu wſachu.

* Njedżiwajzy na to, ſo nowiny wſchelakich rěczow a krajow ludżom, móhł rjez, wſchěbnje prěduja: „hladajcże ßo tſělbow!“ tola pſchezo ſaßo wo njeſbożu ßłyſchimy, kotrež je ßo tu abo tam pſches lohkomyßlne wobkhadżowanje ſ tſělbu ſtało. Tak w měſcże Mjenſelinſku njedawno młody gymnaſialny wucżeř ßo ſ hońtwy domoj wróczíwſchi wó jſtwje tſělbu rjedżicz počža. Na jene dobo jemu tſělba, kotraž běſche natykana, ſ rukow wupadże a wrjeßnu, a wucżerjowa młoda żona, kotraž runje blido kryjeſche, morwa dó jſtwy padże; jej wutrobno pſcheraſywſchi kulka do ſczěny ſlecża. Muž mějeſche ſ woprědka ſa to, ſo je żona ſe ſtróżelemi panuka; hdyž pak widżeſche, ſo je żona morwa, chżyſche ßameho ßo ſatſělicz, a jeno ßußod, kotryž rucże pſchiběża, ßamomordarſtwu ſadżěwa. Młodaj mandżelſkaj hakle běſchtaj někotre měßazy żenjenaj, a njeſbożowny młody wudowz ßo tak rudżi, ſo ßo boja, ſo roſum ſhubi. — Ssynk jeneho armenſkeho popa a druhi hólczez wóndano w hromadże ſ tſělbu hrajkaſchtaj, kotraž bě natykana. Na jene dobo tſělba wrjeßnu, a popowy ßynk ßo morwy na ſemju wali. Tole njeſboże popa, kotryž běſche na dżeſczi pſchihladował, tak poraſy, ſo wón hněwny tſělbu ſhrabnuwſchi mordarja ßwojeho dżeſcża ſatſěli.

* S Odeßy ßo wo hróſbnym mordarſtwje piſche. Baroneßa Krüdener, kotraž ma bliſko mjenowaneho měſta dom, tak mjenowanu villu, mějeſche ßłużobnika, kotremuž wona woßebje dowěrjeſche. Sepjerajo ßo na wurjadne prawo, kotrež wužiwaſche, wón druhu czeledz wſchelako krjudowaſche; duž jeho wſchitzy czeladni hidżachu. S kónz wulkeho rózka baroneßa mjenowaneho ßłużobnika na villu póßła, ſo by tam pohladał, hacz je wſcho w dobrym rjedże. Dokelž pak ßo ßłużobnik ani tón ßamy dżeń, ani naſajtra domoj njewróczi, jeho knjeni to poliziji woſjewi. Něſchto dnjow podarmo ſa nim pytachu; hakle woßmy dżeń jeho czěło w domje namakachu, hdżež ſtražnik mjenowaneje ville bydli. Czěło w měſche tczeſche, ale hłowa, ruzy a noſy běchu wotrubane a dotal namakane njejßu. Pjecża je czeledź hidżeneho towarſcha ſaraſyka; hłowu, ruzy a noſy je mordar nehdże ſahrjebał, czěło ßamo pak je pſchi lěpſchej ſkadnoſczi nehdże ſahrjebacz chzył. Strażnika ßu ßadżili.

* W Ruſkej ſańdżeny měßaz dwaj hajnikaj mjedwjedża honicz dżěſchtaj. Jedyn ſ njeju mjedwjedża w jeho borle wußlědżi a jeho do njeho tſělíwſchi ßmjertnje rani. Zyle nahle ſwěriſko na ßwojeho njepſcheczela ſleczi. Hajnik, kotryž to wocżakował njeběſche, pſchitomnoſcz ducha ſhubi a w měſto toho, ſo by ſ nowa do ſwěriſka tſělił, jemu tſělbu do klamy ßunu. Mjedwjedź pak jeho powali a budżiſche jeho roſtorhał, njebudżiſche-li druhi hajnik na pomoz pſchiběżał, kotryž ſwěriſto ſe ßekeru do hłowy praßnu. Do njeho tſělicz ßo wón bojeſche, dokelž budżiſche tež ßwojeho towarſcha ſatſělicz móhł. Saraženy mjedwjedź běſche wulke ſwěriſko. Prěnjeho hajnika běſche mjedwjedź do ruki ſkußał, ale dżak hajnikowej tokſtej ſymſkej draſcże běchu rany zyle ßnadne.

* S ruſkeho pobrjoha Czornehо Morja pißaja, ſo maju tam zyle miku ſymu; druhi krócz w běhu ſymy ßu tam hižo azaleje ſakczěże. Wot 20. wulkeho rózka tež pjerßiki kczěja; jabłonje ßu hižo w dezembrje ſakczěże; truſkalzy ßu nimale ſrake.

* Palenje czěkow je nětko tež w Ssrjedżnej a Južnej Amerizy pſchiwißowarjow nadeſchło. Braſilſki khěżor Don Pedro je po namjecże najwyſchſcheje ſtrowotneje rady w Rio pſchikaſał, ſo maju ßo czěła wſchitkich tych ſpalicz, kotſiž na żołtu ſymizu ſemrěja. K palenju czěkow trěbne pjezy maju gmejny natwaricz, kotrež maju tež ſpalenje czěkow ſapkaczicz. W měſtomaj Mexiko a Matamoros ßu towarſtwa naſtałe, kotrež ßo wo ſpalenje czěkow ſtaraju; w poßledniſchim měſcże ßu tež żónſke towarſtwu pſchiſtupiłe.

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowanaj:

Michalſka zyrkej: Jan Auguſt Schuſter, dżěłaczeř na Židowje, ſ Hanu Wirthez tam.

Křćeni:

Michalſka zyrkej: Max Albert, Jaroměra Wylema Gramattki, maſchinuwjednika na Židowje, ß. — Jurij Richard, Khorle Kopſa, zigarnika na Židowje, ß. — Marja Thereſija, Khorle Auguſta Nowaka, žiwnoſczerja w Torońzy, dź. — Hedwiga, Jurja Bjarſcha, kamjenjeczeßarja na Židowje, dź. — Martha Hilżbjeta, njemandź. dź. na Židowje.

Katholſka zyrkej: Pawol Benno, Jana Wjeraba, dżěłaczerja tudy, ß. — Auguſt Adolf, Wjazßława Möhwalda, dżěłaczerja w Radſchowje, ß.

Zemrjeli:

Dżeń 21. měrza: Jurij Adalbert, Fryzy Bekerta, lěkarſkeho pomoznika tudy, ß., 1 l.

Płaczišna žitow a produktow w Budyſchinje

20. měrza 1886.

Žitowy dowos: 2785 měchow.		Na wikach wot M	Na wikach wot Pf	Na wikach hacž M	Na wikach hacž Pf	Na burſy wot M	Na burſy wot Pf	Na burſy hacž M	Na burſy hacž Pf
Pſchenża	běła	8	45	8	69	—	—	—	—
„	żołta	7	89	8	4	—	—	—	—
Rožka	50 kilogr.	6	84	6	96	—	—	—	—
Jeczmjeń	50 kilogr.	6	52	6	96	—	—	—	—
Wowß	50 kilogr.	7	10	7	40	—	—	—	—
Hroch	50 kilogr.	8	6	10	28	—	—	—	—
Woka	50 kilogr.	7	8	7	50	—	—	—	—
Jahły	50 kilogr.	12	—	15	50	—	—	—	—
Hejduſchka	50 kilogr.	15	50	16	—	—	—	—	—
Běrny	50 kilogr.	1	50	1	80	—	—	—	—
Butra	1 kilogr.	2	20	2	50	—	—	—	—
Pſchenična muka	50 „	6	75	15	—	—	—	—	—
Rżana muka	50 „	6	75	10	25	—	—	—	—
Ssyno	50 „	3	60	4	—	—	—	—	—
Sslóma	600 „	27	—	29	—	—	—	—	—
Proßata	485 ſchtuk, ſchtuka	7	—	19	50	—	—	—	—
Pſchenične wotruby		—	—	—	—	—	—	—	—
Rżane wotruby		—	—	—	—	—	—	—	—

Dražďżanſke mjaßowe płaczišny. Howjada 1. drużiny 48—51 mk., 2. drużiny 42—45, 3. drużiny 25 po 100 puntach rěſneje wahi. Dobre krajne ßwinje 51—54 mk. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Czelata 1. drużiny 35—55 np., 2. drużiny 28—38 np. po puncże rěſneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 25. měrza: Rjane.

Leżomnosćz na pschedań.

Leżomnosćz cźišło 44 w Nowej Schćeńzy, w hypothekskich knihach jako korćzmarska žiwnosćz sapišana, k kotrejž 3 hektary 81 arow 50 □m. pola, hole, łuki, pastwischća a dwora łkuscheja, ma so s twarjenjemi pschedacź. Pschedewsaćze móže so hnydom stacź. Wumĕnjenja dla płaćenja spodobne. Dalsche je pola podpišaneho shonicź.

W Rakezach, 24. měrza 1886. **Kaiser,** rendant.

W Hodźiju je khěža cźišło 68 se sahrodu a kórzom pola se swobodneje ruki na pschedań. Dalsche je shonicź psches bětnarja **Mósu** w Budyschinje na kschidarskej haśy (Siebergasse).

Khěža cźišło 10 w Kortnizy na dwěmaj schoźomaj, s dwěmaj wobydlenjomaj a se śadowej sahrodu je hnydom na pschedań. Wscho dalsche je nashonicź pola knjesa gmejnskeho pschedstejićerja **Poltera** tam.

Piano, taflojty, nimale nowy, je na pschedań na śerbskej haśy 16 po 2 skhodomaj.

Běrny

k pizy, zyblowe, cźerwjene a bĕłe pschedawa a wobstara najwjetsche dźĕłby do domu

knježi dwór w Ssmochcźizach.

---

150 zentnarjow dobrych jĕdźnych bĕrnow je na pschedań na kuble cźo. 1 w **Cźornezach** pola Pancźiz.

Ssadowe schtomiki,

najlĕpsche druźiny, na njehnojenej semi a w swobodnym położenju wotcźehnjene, toho runja **rózowe pjeńki** a **pyschaze kerki** porucźa

śadownja dra. **Herrmanna.**

Skasanja so pschijimaju w kontorje śadtkócźerńje na sadnej bohatej haśy 3.

Dobre tonowe

tśĕschne zyhele

w wschelakich druźinach a po poniżenych płaćišnach porucźa

zyhelnicźa w Wokrancźizach.

Te same zyhele su też w **zyhelnicźi w Konjezach** dostacź a so kóždemu na žadanje dom wobstaraju.

A. Schäfer, zyhelniski mischtr w Wokrancźizach a Konjezach.

Rozowany stwjelzowy abo njetrjeny len, kaž też **wutrjeny len** kupuje kóždu dźĕłbu po najwyschschich płaćišnach

mechaniska dźĕłopschadownja w Hajnizach.

Strowe kruschwinowe drjewo, niz mjenje 6 zolow tołste, toho runja strowe po móžnosćzi bjeshałosate wólschowe drjewo, niz mjenje 12 zolow tołste, kupuje po najwyschschich płaćišnach

mech. dźĕłopschadownja w Hajnizach.

Awkzija.

Schtwórtk 1. haprleje dopołdnja wot 9 hodźin ma so sawostajenstwo semrjeteho wojnarja **Schwarzy** w Porschizach a to wschón rjemjeślniski grat, wscho w dobrym rjedźe, drjewo, nowe wosy, płuhowe koleśa atd., rjany, nimale nowy drastny khamor, koža atd. sa hotowe pjenjesy na pscheśadźowanje pschedawacź.

Butrowy pólver

k położenju dźĕłanja butry porucźa

haptyka w Rakezach.

Psche kaschel a dybawosćz

ezisty śłodowy extrakt,
bleschu po 75 np.,
porucźa

haptyka w Rakezach.

Najlĕpschi mlokowy a wužitkowy pólver, salsowy pólver, wobžerny pólver sa świnje porucźa **haptyka w Rakezach.**

Schwablown kišalinu

k hnojenju porucźa tunjo

haptyka w Rakezach.

Stary dobry śławny **domjazy śrĕdk,**

woprawdźity

Pain-Expeller

s „kótwizu“,

je po 50 np., 1 mk. a 1 mk. 75 np. wot dźenża dostacź pola haptykarja **Gustava Katzscha** w Rakezach.

Kóslaze kóžki

kaž też wschĕ druhe druźiny śyrych kožow kupuje po najwyschschich płaćišnach

Gustav Naucke
na garbarskej haśy 16.

Też su tam fale kóždeje druźiny po tunich płaćišnach dostacź, a so tam też wschĕ koże derje a tunjo wuharuja.

Njepaleny khojej

punt po 80, 90, 100 np. atd.,

śylny a jara derje śłodźazy, porucźa jako nĕschto jara tunje

Th. Grumbt
w kupnizy
a na swonkownej lawskej haśy.

Awkzija.

Na knjeźimaj dworomaj w **Klukschu** a **Salhowje** w sakskej Hornjej Luźizy maja so, jako k konkurśnej maśy semrjeteho nĕhduscheho ryćerkublerja **Börnera** śłuschaze,

wutoru 30. měrza t. l. dopołdnja wot 10 hodźin

3 kormne woły, 3 byki, wschĕ 59 dejne krowy, 28 prósnikow, bjes nimi 8 tsi- a dwĕlětne cźĕlzy, 3 kundroźy, 14 ranzow k plahowanju a druhe świnje — wschón skót najlĕpje dźerżany — a

śrjedu 31. měrza t. l. dopołdnja wot 9 hodźin

1 kryty wós, 1 drózka, nĕkotre ratarske maschiny, nĕschto hospodarskeje nadoby, wulka dźĕlba möblow, poślestschcźa, blidowe a kožowe schaty, 1 rjany pucźowanski kožuch a druha drasta, honćwinska potrjeba a wschelaka domjaza nadoba pod wumĕnjenjemi, do awkzije wosjewjomnymi, sa hotowe pjenjesy na pscheśadźowanje pschedawacź.

W Budyschinje, 21. měrza 1886.

Konkurśowe sarjadnistwo.
Clemens Nieksch.

Drjewowa awkzija.

Schtwórtk 1. haprleje 1886
ma so na

Njeśwaczilskim majoratnym revěrje

śłĕdowaze **wužitkowe** a **palne drjewo,** a to:

25 khójnowych schtomow, 15/26 cm śrjedźneje tołstoscze a 10/15 m dołhich,	w drjewnischcźu wotdźĕlenja 13,
50 khójnowych klozow, 20/40 cm hornjeje tołstoscze a 3/5 m dołhich,	
20 khójnowych cźeśankow, 14 cm hornjeje tołstoscze a 4 a 5 m dołhich,	
4 brĕsowe klozy, 16/18 cm hornjeje tołstoscze a 5 m dołhich,	
50 khójnowych žerdźow, 12/15 cm delnjeje tołstoscze a 10/12 m dołhich,	
190 rm. khójnowych palnych schcźĕpow,	
50 rm. khójnowych kuleczkow,	
60 rm. khójnowych pjeńkow,	
15 stotnjow khójnowych walcźkow,	
150 rm. khójnoweje sbytkneje walcźiny,	

nĕhdźe 100 khójnowych wulĕśowanych dołhich hromadow w wotdźĕlenjach 2 a 10

pod swuczenymi wumĕnjenjemi na pscheśadźowanje pschedawacź.

Shromadźišna w drjewnischcźu wotdźĕlenja 13, sucksberg mjenowaneho, dopołdnja w 9 hodźinach.

Hrabinske hajniske sarjadnistwo.
Njepraschk.

Cźerstwje paleny

Oberneundorfski twarski kalk

je dostał a porucźa po najtunischich płaćišnach

A. Lorenz.

Lapy k hnojenju

mataj tunjo na pschedań

Gebr. Joachimsthal.

Hartensteinske krepki sa skót, originalnu bleschu po 1 mk. 10 np., **Kloźowy mlokowy a wužitkowy pólver, butrowy pólver, restituziouski fluid, wobžerny pólver sa świnje, pile sa pśy** porucźa

měschcźanska haptyka w Budyschinje
na hlownym torhoschcźu 6.

Konfirmandske klobuki

wot **2 mk.** porucźa

Hugo Lehmann,
pschedawarnja klobukow na bohatej haśy 22.

Shorjelski magazin

hotoweje

mužazeje, žonjazeje a dźěćzazeje drasty

Moritza Wassermanna

ſ tutym najpodwolniſcho k nawjedźenju dawa, ſo ßu wſchě

nalětnje nowoſcże

w njedoßahnjenym wulkim wubjerku po njedoßahnjenych tunich płaćiſnach na ſkładże.

Woßebje kedźbne cźinju na

elegantne lětnje ſwjerſchniki

w najnowſchich barbach a faßonach,

wobleczenja ſe ßuknju abo pikeſchu

w wulkim wubjerku,

hólczaze wobleczenja,

wobleczenja ſa konfirmandow

ſ cźorneho ßukna a cźěmnych tkaninow **woßebje tunjo,**

mantle pſche deſchcź, koleßate mantle a na promenadu

ſ jara dobrych tkaninow ſa **žony,** kraßne ſolidne barby a rjane faßony.

Sportſke pjeſle, wobwěſchenja a žakety

ſa **žony** a **konfirmandki** wurjadnje tunjo.

Wulki wubjerk holczazych mantlow.

Hólczaze wobleczenja

we wſchěch družinach a wulkoſcźach w hobrſkim wubjerku wot proſteho hacź do najwoßobniſcheho. Tkaniny, k tomu trjebane, ßu najlěpſcheje - dobroſcże, ſrěs a ſeſchicże wubjerne.

„Cźeſcźeni kupzy chzyli ßebi ßwojeho wužitka dla pſchi móžnych kupjach moje wukładne wokno a mój ſkład wobhladacź, ſo bychu ßo wo hódnoſcźi a tunjoſcźi mojich tworow pſcheßwědcźili."

Moritz Wassermann, krawſki miſchtr

19 na bohatej haßy 19,

najwjetſcha draſtarńja w Budyſchinje.

Na moju **firmu** a **cźiſło 19** njech ßo ßwěru kedźbuje.

Wulki ſkład tkaninow k ſchicźu po měrje.

Wulki ſkład tkaninow k ſchicźu po měrje.

Mariazellſke žołdkowe krepki,

wubjernje ſkutkowazy ſrědk pſchi wſchěch žołdkowych khoroſcźach.

Njedoſcźehnjeny pſchi bjes-appetitnoſcźi, žołdkowej ßłaboſcźi, hroſnje wonjazym dychu, kißatym horjeſtorkanju, bubnjenju, koliźy, žołdkowym katarrhu, ßahojtym palenju, tworjenju grieſa, njeßměrnym tworjenju ßlinow, žołcźelinje, grawowanju a wrócźenju, hłowubolenju (jeli ſo ſe žołdka wukhadźa), žołdkowych widliſchcźach, ſatykanoſcźi, nabubnjenju žołdka pſches jědź abo picźe, wakach, ßłoſynych, jatrowych a hämorrhoidſkich cźerpjenjach. **Bleſchka** ſ wopißanjom, kak ma ßo trjebacź, płaći **70 np.** Sklady we wſchěch wjetſchich haptykach.

Zentralne roſeßłanje pſches haptykarja

Carl Brady w Kremſier w Awſtriji na Morawje.

W woprawdźitoſcźi dóſtacź w **Budyſchinje:** w **měſchczanſkej** a **hrodowſkej haptyzy;** w **Hirſchfeldze:** pola haptykarja **C. E. Jägera;** w **Rakezach:** pola haptykarja **Guſt. Katzſcha.**

Kaſchczowy magazin

Arthura Janaſcha, tyſchterſkeho miſchtra

na rózku ſeminarſkeje a Goſchiz haßy

porucza ßo pſchi potrjebje dobrocźiwemu wobkedźbowanju a lubi tunje płaćiſny.

Wſcha **draſta,** mužaza a žonjaza, ßo **njerozſpróta** w tóždej barbje ſ nowa tunjo a derje **cźiſchcźi** a **barbi** w

Mendlez barbjerni

na kamjentnej haßy.

Schtomowy wóſk

w žerdkach, jako žałba a też běžity, jara dobry a płaćiſny hódny pola

Strauch & Kolde,

3 na kamjentnej haßy 3,

drogowe khlamy k ſkotemu worku.

W wudawarni Serb. Nowin je na pſchedań: **Spěwna radoſcź;** ſběrka ſchulſkich ſpěwow. Do ſeleneje wobalki ſwjaſana ſa **50 np.,** do twjerdych deſkow ſwjaſana **70 np.**

Ia Shorjelſki twarſki kruchaty kalk

rjanu, bjeskamjeńtnu tworu porucza po lowrijach a po jenotliwym po najniżſchich płaczíſnach

C. Thiermann.

Dr. Netſchowe ſarybowanje pſche brunu

hoji diſteritis, brunu, kaſchel atd., ſchkleńza po 75 np. a 1 mk., jenoż prawdźiwe, hdyž je pißmo k nakoženju „Hanineje haptyki" w Draždźanach pſchipokožene,

dr. Netſchowa pſchetlajaza a žiwjeńſka eßenza

hoji wſchě žołdkowe khoroſcże, migrenu a nerwowe cźerpjenje, ſchkleńza po 75 np. a 1 mk. ſ pißmom k nakoženju dostacź we wſchěch haptykach.

Khofej ſeleny punt po 70—160 np.,
Khofej paleny punt po 90—200 np.,
zokor punt po 28, 30, 32, 36 a 40 np.,
rajß punt po 13, 15, 16, 18—36 np.,
jerje, wulke tucźne ryby, ſchtuka po 5 np.,
jerje ßuſchene po 8—10 np.,
petrolej punt po 14 np., w barrelach wjele tuńſcho,
ripikojty wolij, cźiſcźeny ſchleſ., punt po 32—36 np.,
palenzy, jednore a **likěry**, po najtuniſchich płaczíſnach,
zigary, jara dobre tunje druźiny, tyßaz po 15, 20, 25, 30, 40 a 50 mk.,
kryſt. ſoda punt po 5 np., 10 puntow po 47 np.,
ff. Halſku pſchenicźnu ſchterku punt po 22 np., pſchi 5 puntach po 21 np.,
mydło wſchelakich druźin po najtuniſchich płaczíſnach,
ßwězy paket po 40 np.,
ff. Würzburgſke runklizowe ßymjo w ſnatej dobroſcźi a tunjo porucza

Carl Noack.

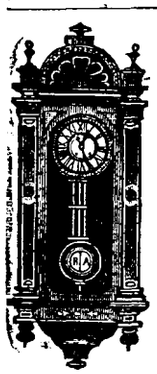
G. Vogt,

tapezěrař a wupyſchowař

na Hoſchiz haßy 27,

porucza ßwój ſkład jenoż derje dźěłanych **ſofow** wot najjednoriſchich hacź k najwoßebniſchim po najtuniſchich płaczíſnach.

Pſchepołożenje cźaßnikarnje.

Wot dźeńßniſcheho dnja ßym ßwoju

cźaßnikarnju

ſe ßerbſkich hrjebjow na

ßerbſku haßu

ſ napſchecźa k. rěſniſkeho miſchtra **Miertha** pſchepołożił.

Sſo rjenje dźakujo ſa dowěrjenje, mi w bohatej měrje ſpožcźene, proſchu jo tež do mojich nowych khlamow pſchenjeſcź.

S poczeſcźowanjom

A. Mager, cźaßnikař.

Pſchepołożenje pjekarſtwa.

Wſchěm ßwojim cźeſcźenym wotebjerarjam a ſnatym k nawjedźenju dawam, ſo ßym 1. haprleje pjekarnju k. pjekarſkeho miſchtra **Klingſta** na **ſnutskownej lawſkej haßy** pſchedewſak. Proſchu najpodwolniſcho, mje ſ dowěrjenjom, mi hacź dotal ſpožcźenym, dale poczeſcźicź.

S poczeſcźowanjom

Ernſt Schütza, pjekarſki miſchtr.

W **ratarſkej ſchuli** w **Budyſchinje**, kaž tež w **ßadplahowazej a ſahrodnej ſchuli**, ſ njej ſjenocźenej, ßo **póndźelu 3. meje t. l.** nowa ſchulſka wucźba ſapocźnje.

Dalſche wukaſy dawa direktař **Brugger.**

Najtuńſche płaczíſny w Budyſchinje.

Deſchcźne mantle a pjeſle

ſ kraßnych tkaninow, kotrež ßo njeſtupja, w wulkim wubjerku.

Płaczíſny ſapocźnu ßo ſ 5 mk., rjane wěży po 8, 10, 12 a 15 mk., woprawdźita płaczíſna 20—22 mk.

Hermann Beermann
na mjaßowym torhoſchcźu.

Jara dobry

paleny khofej

punt po 1 mk., 1 mk. 20 np. a 1 mk. 40 np. porucza

Th. Grumbt
w kupnizy
a na ſwonkownej lawſkej haßy.

Za konfirmandow

porucza **kolliery,**
medaillony,
kſchiże,
broſche,
nawuſchniki

ſe ſkota, dubla, talmija a poſkocźane

Guſtav Thunig
na žitnej haßy 6.

Geometriſke dźěła kóždeho waſchnja, toho runja **liſty, kupje** atd. ßo pſchezo rucźe, derje a tunjo wudźěłaju pſches

wuměrjeńſki bürow w Kamjeńcu

na ſnutskownej Kinsbórkſkej dróſy 495, I.

Rentſch, kral. ſakſki pruhowany a do pſchißłuſchnoſcże wſaty geometer.

Pſcheproſchenje

k porjadnej hłownej ſhromadźiſnje konſervativneho towarſtwa

ſa

tſecźi ſakſki khěžorſtwoßejmſki wólbny wokrjeß

ßrjedu 31. měrza 1886

popołdnju 1/2 3 hodźin

w Lauez hotelu w Budyſchinje.

Dnjowy porjad:

1. Lětna rosprawa.
2. Wólba pſchedßydſtwa a tſjoch ſliczbowanſkich dohladowarjow.
3. Sliczbowanſka rosprawa, reviſija ſliczbowanja a mózna decharga ſarjadniſtwa.

Pſchedßydſtwo.

Wubjerkownizy ßu proſcheni, ßo ſa to ſtaracź, ſo by ßo wjele ßobuſtawow na ſhromadźiſnu ſeſchło.

Zaręčanske serbske towarſtwo

změje — da-li Bóh — njedźelu 28. měrca hłownu zhromadźiznu, na kotruž so wšitke sobustawy najpřećelniſo přeproſuja.

Dźeński porjad: Rozprawy; wólby.

Předsyda.

Wuſtojnych rólnych pohonczow, wolazych, dźowki do domu a hródže pyta

pſchiſtajaza žona **Heynoldowa.**

Hólcźez,

kotryž chze rjemjenjerſtwo a ßedłarſtwo nawuknucź, móże pola podpißaneho do wucźby ſtupicź.

P. E. Kliemant,
rjemjenjerſki a ßedłarſki miſchtr
na kamjeńtnej haßy 5.

Wucźobnika

pyta **Auguſt Jannaſch**, tyſcherſki miſchtr. Möblowy magazin na ßerbſkej haßy 16.

Hólcźez, kotryž chze **pjekarſtwo** nawuknucź, móże hnydom abo jutram do wucźby ſtupicź pola **Auguſta Pjetaſcha**, pjekarſkeho miſchtra na Zidowje.

Hólcźez, kotryž chze tyſcherſtwo nawuknucź, móże hnydom abo k jutram do wucźby ſtupicź pola tyſcherſkeho miſchtra **Auguſta Bjara** w Schekezach.

Hólcźez, kotryž chze kowarſtwo nawuknucź, móże pod ſpodobnymi wuměnjenjemi pola jeneho ßerbſkeho miſchtra do wucźby ſtupicź.

Jan Carlus, jednotſki miſchtr w Rammenawje p. Biſkopiz.

(K tomu cźißku pſchiłoha.)

Woprawdźity probstajiski ßymjeńtny wowß kaž tež **woprawdźity probstajiski ßymjeńtny jeczmjeń** (schottlandskeho ßywa) je doschoł a poruczam jón jako wubjerny a płaczišny hódny.

E. Schmeiß w Budestezach.

Spěwarske knihi

němske a ßerbske w jednorych a najwoßobnischich ßomoczanych swjaskach ſ najnowschimi wobbitkami poruca w bohatym wubjerku

G. Rämsch na bohatej haßy
ſ napschecza prjedawschich khlamow.

Sa konfirmandow

poruczam **swjerschne koschle, khornarje, manschety, wo dnjo ßo noschaze koschle, chemiseth, shlipsy, krawaty, saczne rubischka, spódne kholowy a jaki,**

ſa konfirmandki

koschle, spódne kholowy, nózne jaki, spódne ßuknje, schtalty, saczne rubischka a rüsche.

A. Tschentscher, schatowa fabrika
w Budyschinje w kupnizy na torhoschczowej stronje.

Czorny kaschemĕr

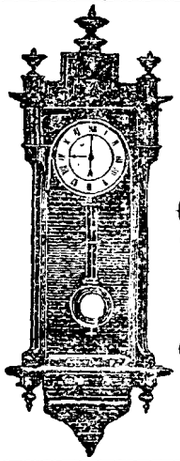
jenož cźišťowołmjanu tworu, wurjadnje rjany w dobroscźi a barbje, poruczam

dwójzy schĕroki

meter hižo po 120 np. = łóhcź po 70 np.

Richard Gautzsch
na hłownym torhoschczu blisko bohateje haßy.

Franz Marschner

cźaßnikař w Budyschinje

9 na bohatej haßy 9

poruca ßwój bohacze ſrjadowany skład

cźaßnikow a rjeczasow

dobroczźiwemu wobkedźbowanju.

NB. Pola mje ßo **ßerbski** rĕczi.

Emil Wehrle na jerjowej haßy 7

poruca jara tunjo **cźišťowołmjany czorny kaschemĕr,** dwójzy schĕroki, stary łóhcź po 65 np.; cźežki **dublejowy kaschemĕr,** najlĕpschu druźinu, stary łóhcź po 1 mk. 50 np.; **módrocźischcź** w najnowschich muſtrach, stary łóhcź po 20 np.; **pißane schottiske draſtne tkaniny,** stary łóhcź po 20 np.; **poßleschczowe tkaniny,** stary łóhcź po 18 np.; **wupjerki** po 25 np. atd.

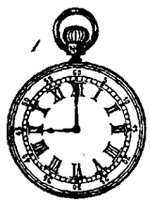
Spěwarske knihi

ßerbske a němske w najjednoriſchich a najrjeńſchich ſwjaſkach

poruca

A. Schöncke na hauenſteinſkej haßy 1,
knihiwjaſarnja a papjerowa pſchedawarnja.

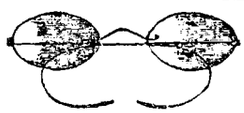
Saczne cźaßniki, regulatory a **ſcźĕnſke cźaßniki**

w wulkim wubjerku po tunich płaczišnach poruca

Jan Gäth
1 na hoſpitalſkej haßy 1.

Bryle

ſa kóžde wóczko

poruca

Jan Gäth
1 na hoſpitalſkej haßy 1.

Njepſchetrjechene żołdkowe krjepki.

Woprawdźite dr. Ballhauſerowe żołdkowe a żołczowe krjepki

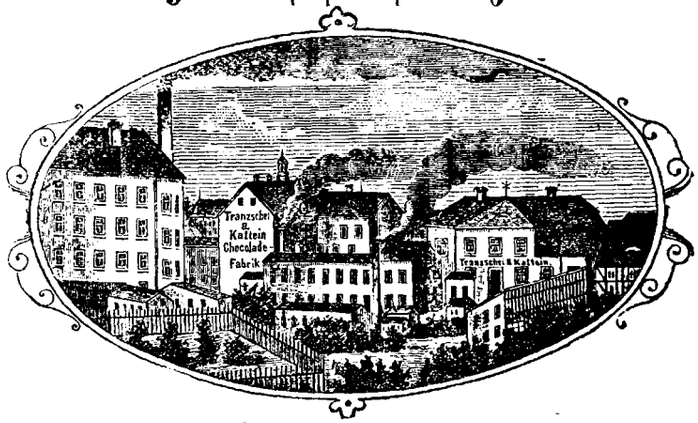
w bleſchach po **40 np.** ſ wukożenjom, kak maja ßo nakożicź.

Dostacź w **měſchczańſkej haptyzy** w **Budyſchinje na hłownym torhoſchczu 6.**

Parna fabrika

ſchokolady, zokrowych tworow a mjedowych tykanzow

Rudolfa Katteina,

prjedy **Tranzschela a Katteina,**

w Budyſchinje

na hoſpitalſkej haßy 7 a rózowej haßy 10

poruca

ßwoje cźiſte a dobre fabrikaty po jara tunich płaczišnach.

Katteinowy Budyſchſki konfekt: ¼ punta po 15 np.

Durfthoffske

ßuche droždże

pschezo cžerstwe porucza tunjo **August Wiesold,** pjekarski mischtr na bohatej haßy.

Wikowarjo a pjekarjo dostanu rabat.

Khofej

w wulkim wubjerku

seleny punt po 70—160 np.

jenoż derje ßkłodżaze drużiny porucza

Gustav Poser

na jerjowej haßy.

Butra!

Měschanu butru,

lutowanſku butru

w bowach a wuważenu, najlěpsche drużiny, porucza wot cžerstweje poßylki

Gustav Poser

na jerjowej haßy.

Khofej

paleny punt po 100—200 np.,

khěžorske měschenje pt. po 120 np.

porucza ſa něschto wubjerne

Gustav Poser

na jerjowej haßy.

Jerje

jara wulke po 4 a 5 np.,

15 schtuk po 50 a 60 np.,

porucza ſa jara płacžisny hódne

Gustav Poser.

na jerjowej haßy.

Kalijowe mydło, ßuche, punt po 50 np.,

jadriwe mydło, ßuche, punt po 40 np.,

kojowe mydło, ßuche, punt po 36 np.,

pschenčznu schterku, punt po 22 np.,

kónzatu schterku, najlěpschu, punt po 30 np.,

ſoda kryſtaliſowany, najczisčischi, punt po 5 np.,

běrnjazu muku, punt po 13 np.,

běłazy ſoda H. Puyowy, pakžik po 10 np.,

wubjerny ßrědk ſa schaty a hospodarſtwo,

żiwizowe mydło, maſne mydło w wschelakich drużinach

pschedawa tunjo

H. Puy w Budyschinje, mydłarnja.

Jerje

rjane tučzne ryby

po 3, 4 a 5 np.,

mandl po 40, 50 a 60 np.,

w złych tunach tuńscho

porucza

Hermann Klemm

na bohatej haßy.

Dr. Schrammowy bróſtowy a wotwjedżazy thej,

najlěpsche thejowe měschenje k czisčenju krwě a k wuczerſtwjenju cžěła, **woprawdżity** dostacź w **měschczanſkej haptyzy w Budyschinje na hłownym torhoschczu 6.**

K kschczisnam, kwaßam a druhim ßwjedżenjam, woßebje hosčenzarjam ßwoje **jednore a dwójne palenzy,** toho runja wubjernje dobre **likěry** po jara tunich płacžisnach poručzamoj.

Ginzel & Ritscher,

deſtilazija na wulkej bratrowſkej haßy 6.

Wschě drużiny **pólneho, łukoweho, warjenjoweho** a **kwětkoweho ßymjenja** kaž tež **Rigaſke, Pernauſke** a **ſchleſiſnſke lane ßymjo,** toho runja **hnojazu ßól** w wjazorych drużinach porucza dobroczźiwemu wobkedżbowanju

ßymjenjowa pschedawarnja

Roberta Binnera w Rakezach.

Deſtillazija Adolfa Rämſcha

w Budyschinje pschi butrowych wikach

porucza ßwoje derje czisčene **palenzy** pschi wotewſaczu 10 litrow a wjazy No. I liter po 16 np., No. II liter po 13 np.

Dale porucza wona ßwoje wubjerne **jednore** a **dwójne palenzy** a **likěry,** kotrež ßo dla jich dobreho ßkoda a wubjernosče k kwaßam a kschczisnam woßebje poručeja. Piczele ßo na żadanje k tomu pożcza.

Hižo wjele lět ßławna prawdżiwa

Ringelhardtſko-Glöcknerſka rany-hojaza a czehnita żalba*

ſe schtemplom M. Ringelhardt a ſe **ſakitanſkej marku:** na tyſkach je **lěkarſzy pruſowana** a poručena pſche **koſczowu żeř, rakowe rany, brody, karfunkel, ſalſy, kiſchawu, ßeloczok, ſwoſabjene** a **wopalene rany, kurjaze woka, ſahorjenja,** ſ zyła **wſchě ſwonkne ſchkody, żołdkowe bolenje, wicź** a **drjenje.**

* Dostacź w tyſkach po 25 np. (ſ pokaſku naložowanja) w **haptykach** w **Budyſchinje,** Lubiju, Žitawje, Woſtrowzu, Großſchönawje, Bernſtacže, Wósporku, Neugersdorfje, Biſkopizach, Rakezach, Scherachowje, Hirſchfeldże, Herrnhuce, Nowoſalzu, Seifhennersdorfje, Połcžnizy, Halſchtrowje, Habracheźizach atd. — **Wopißma** ßu we wſchěch haptykach wupołożene.

NB. Njech ßo **ßwěru** pſchi kupowanju **horejſcheho** pleſtra na **ſchtempel** a na **ſakońſzy deponirowanu ſakitanſku marku** kedżbuje, dokelž hižo je ßo tutón pleſtr **podražował.**

Wo

Paul Kneifelowej

włoßowej tinkturje.

Niz jenoż włoßoczerpjazy měli tutón wubjerny, pod woßebnym lěkarſkim ßobuſtutkowanjom naſtaty kosmetik trjebacź, ale ſ zyła kóżdy człowjek, kotremuż na tym leži, ſo by ßwoje włoßy wobkhował. Prósdny wſchěch metalliſtich, wótrje hnujazych, jenoż ſ najnadobniſchich wutkow wobſtejazy, ſkutkuje tutón kosmetik w najwyſchſchej ſtopni poßylnjazy a czisčazy wote wſchitkich ſchupiſnow, koruſchkow atd. ſa hłowinu kożu, ſdżerżazy a jara woßebje pſchiſporjazy ſa włoßy, a ßo hewak tam, hdżež by tuta tinktura bjes ſkutka woſtała, pſches żadynzkuli druhi ßrědk niczo wuſkutkowacź njebudże. Tinktura je w bleſchach po 1, 2 a 3 mk. w Budyschinje jenoż woprawdżita pola **Ernſta Mittaſcha** pſchi ſchuleŕſkich wrotach czo. 1 dostacź.

Żónſke mantle, paletoty, ßomoczane żakety ßo rjenje a trajnje ſ nowa barbja a ßo po żadanju wuporjedża

w parnej barbjerni W. Kellinga.

Schtóż ßo nahlenzy boji

abo kotrehoż je wona hižo podeſchła, abo ſchtóż na wjerczenje, ſkromjenje, bjeſſparnoſcź, khore nerwy czerpi, njech ßebi knižku „Wo wobróczu a wotſtronjenju nahlenzy", 3. nakład, wot ſpißacžela, něhduſcheho krajno-woborneho bataillonſkeho lěkarja R. **Weißmanna** w Wilshofenje w Bajerſkej, darmo a franko ſkaſa.

Turkowſke ßłowki

najrjeńſche a najwjetſche, kotrež ßu dostacź, porucza hiſchcze tunjo

Moritz Mjerwa

na mjaßowym torhoſchczu, deſtillazija najlěpſchich likěrow.

Khofej

wot najtuniſchich hacž do najlěpſchich drużinow, jara derje ßkłodżazy, porucza **Hermann Klemm**

na bohatej haßy.

Najlěpſche nowe

hollandſke jerje

po wulkoſczi

schtuku po 3 hacž 6 np.,

mandl 35 = 90 =

kopu 140 = 350 =

porucza ſa něſchto jara tunje

Hermann Kunack

na bohatej haßy 8.

Khofej:

Santos

derje ßkłodżazy

seleny punt po 65 np.,

paleny = = 80 =

Kampinas

wubjernje ßkłodżazy

seleny punt po 70 np.,

paleny = = 90 =

Mexikanſki

jara derje a ßylnje ßkłodżazy

seleny punt po 80 np.,

paleny = = 100 =

Java a Ceylon

najlěpſchi po ßkłodże

seleny punt po 100 np.,

paleny = = 120 =

porucza

Hermann Kunack

w Budyschinje na bohatej haßy 8.

A. Mager

na ßerbſkej haßy

pschedawa a porjedża derje a tunjo

czaßniki.

Wukaſanje a pschewjesne pißma dawa **Albert Meisel** w Budyschinje.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjcm do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Ćišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 14. **Sobotu 3. haprleje 1886.** **Lětnik 45.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Jeho Majestoscź kral je 28. měrza zejm na zwjatocźne waschnje rospuschćił. Sapółkanzy, kotsiž zu zo nětko hižo domoj wrócźili, drje s wjetscha se spokojnoscźu na zejmowe dźěła wrócźo hladaju. Shromadne dźěło je sa wschě strony nascheho sakskeho wótzneho kraja s wužitkom było. Prawe žadanja wumělstwa, industrije, pschekupstwa a ratarstwa zu w poslednim zejmje w wyšokej měrje dopjelnjenje namakałe. Nascha zerbska Łužiza je bjes tymi zbožownymi krajemi, sa kotrychž je zejm knježerstwu twar nowych želesnizow poručił. Pschi jednanju wo želesnizach staj zo naschej zerbskaj sapółkanzaj s dobrym wuspěchom złyschećź dałoj, a jimaj mamy zo s prěnja dźakowacź, so je Budyško-Kamjenska želesniza telko pschecźelow w zejmje namakała. Tež w towarschnym wobkhadźe staj zebi wonaj bjes zwojimi zejmskimi kollegami cźescź, widźanoscź a pschecźelstwo dobykoj a njeprawe pschedsudki, bjes Němzami wo Serbach cźasto wobstejaze, wujaznikoj. Pschi zejmowych jednanjach s zyła bjes sapółkanzami porjad sastupazych stronow tak wulka pschesjenoscź a měrniwe smysłenje knježesche, so zo sozialdemokratam poradźiło njeje, pschi jenotliwych wobsamknjenjach nětkajkeho wucźinka měcź. W druhej komorje drje zu woni wuradźenja druhdy sadźerźeli a se zwojimi zyrkej a knježerstwo njehornje hanjazymi rěcźemi sapółkanzow do praweho hněwa stajili. Tola hłubokeho sacźischcźa jich schkerjedźenje sawostajiło njeje a na posled běchu jich skórźby, kotrež zo cźasto po wěrnoscźi a woprawdźitoscźi njeskožowachu, pschipozkucharjam tak wostudke, so jich nichtó dale kedźbu njemějesche.

— Palenzowy monopol zu skónczńje w khěžorstwowym zejmje dokałali. Wot 181 hłozow sa njón niz wjazy hacź 3 hłozowachu. Tež bjes rycźerkublerjemi konserwatiwneje strony monopol wjele pschecźiwnikow liczesche. Knježerstwo zo nětko s myzlu nozy, na pschedawanje palenza wyšoki dawk położicź.

— Składnischi cźaz k wobnowjenju sozialistiskeho sakonja hacź nětcźischi zebi knježerstwo pschecź njeje móhło. Dźěłacźerska revoluzija w Belgiskej je lěpje hacź najwucźenische rěcźe a rosestajenja sapółkanzam khěžorstwoweho zejma psched wocźi swjedka, schto mamy wot sozialdemokratow wotcźakacź, hdyž zo jich schcźuwanju a schkaranju bjes ludom mjesa njestaji. Na belgiske njeměry pokasujo, statny minister s Puttkamer na pschezwědcźaze waschnje nusnoscź sozialistiskeho sakonja dopokasa, kotryž k tomu zkuži, so bychu zo Němzy s hrosnoscźami a pschestupjenjemi pschelutowake, kajkež zu zo w Belgiskej tele dny měle. Jeli so dyrbi knježerstwo porjad sdźerźecź, njezmě zo jemu wótra bróń sozialistiskeho sakonja sapowjedźicź. Sapółkanzy, kotsiž knježerstwu tule bróń njepschisiwola, zu samolwicźi sa podeńdźenja, kotrež s toho wuńdu. Sozialistiski sakoń zo pschecźiwo prawym žadanjam dźěłacźerjow njewobrocźa, wón zo jenoz pschecźiwo sozialdemokratiskim schcźuwarjam měri, kotsiž chzedźa njespokojnoscź bjes dźěłacźerjemi sbudźicź a jich k stósćam sawjescź. Belgiska dźěłacźerska revoluzija njebudźiske wudyrika, njebudźichu-li tamnischi sozialdemokratiszy wjednizy w sjawnych shromadźisnach a nowinach roswalenje wobstejazeho porjada prědowacź změli. Němszy dźěłacźerjo dyrbja dźakowni sa to bycź, so zo wuliw a knjejstwo sozialdemokratow wot nich wosmje. W Němzach drje zo njeporjad tak lohko kaž w Belgiskej rosschěricź njeby móhł, dokelž by tu hnydom dosch wójska było, kotrež by njeměr w nastaczu poddużyło. Tola strowy rosum zebi žada, so zo njezmě hacź do poslednjeho wokomika cźakacź, a toho dla je nusne, so zo s podleschenym sozialistiskim sakonjom sozialdemokratiskim agitatoram jich bjesbóžne dźěło pocźeži. So němszy sozialdemokratojo njeskutkam zwojich runjesmyslenych w Belgiskej s poknej wutrobu pschihłoźuja, sa to sadźerźenje sozialdemokratiskich sapółkanzow w khěžorstwowym zejmje zwědcźi. Se žanym zkowczkom woni hrosnoscze belgiskich revoluzionarow njesazudźichu. Sapółkanz Bebel jich wjele bóle sa to khwalesche a zo wusna, so by wón, hdy by němske knježerstwo k podobnym zredkam pschimnuło, kaž ruske, wojowanje, kajkež ruszy nihilistojo pschecźiwo ruskemu knježerstwu wjedu, sa kmane měł. Bebel je zo s tym sjawnje sa skónzowanje wjerchow pod wěstymi wobstejnoscźemi wuprajił. Wón je njeskutki ruskich nihilistow, skónzowanje zara Alexandra II. khwalił a pscheradźił, so budze w Němzach to zamo cźinicź, hdyž zo jemu knježerstwo spodobacź njebudze. Knježerstwo kaž s zyła nětcźischi porjad pak zo hischcze ženje sozialdemokratam spodobak njeje, a woni bychu hižo dawno powschitkowne powrócźenje do skutka stajili, hdy by to w jich mozy ležało. Wotmysłenjam sozialdemokratow dyrbi zo toho dla se wschěmi zredkami napschecźiwo dźěłacź. Sa jara dobry zredk pak je zo w běhu poslednich lět sozialistiski sakoń wupokasał, kotrehoż płacźiwoscź je toho dla wjetschina khěžorstwoweho zejma na dalschej dwě lěcze podleschika.

Awstrija. Po poruczńoscźi awstriskeho krónprynza Rudolfa, kiž je psched něschto mězazami knihu wo městomaj Win a Pescht wudał, je derjesnajomy khrowatski spisowacźel dr. Friedrich S. Krauz w Winje loni wědne pucźowanje do Bozsnije a Herzegowiny cźinił a tam pola spěwawych, s dźěła kschescźijanskich a s dźěła turkowskich Južnoslowjanow wjele bazjnerskich a ludopisznych pokkadow nahromadźił, s kotrychž je wóndano w sapoczatk měrza wobschěrnu muhamedowazu pěseń „Smailagić Meho“ wosjewił.

Belgiska. Dźěłacźerske njeměry w Belgiskej zu zo w běhu poslednich dnjow k straschnej sozialnej revoluziji wutworike. Belgiske njebjo zo cźerwjeni wot płomjenjow sapalenych fabrikow, hrodow a klóschtrow. Wschědnje zo bitwy bjes wojakami a bjes dźěłacźerjemi měwaju. Na woběmaj stronomaj je zo jich wjele sraniko a satsěliko. Knježerstwo wschě mozy napina, so by rosschěrjenju revoluzije mjesy stajiko. Bjes tym so zu w Lüttichu, hdźež njeměry s prěnja wudyrichu, porjad sazo postajili, zu njeměrnizy w wokolnoscźi města Charleroi s cźim wjetschej dźiwoscźu sakhadźeli. Najwjetscha belgiska schkleńcźerńja w Jumetu, w kotrejž na 1200 ludźi dźěłasche, je do zyła saniczena. Wschě maschiny a nadobu rosbiwschi dźiwuchojo fabriku a pódlanski hród s petrolejom polachu a sapalichu. Na to zame waschnje bu wulka liczba druhich fabrikow sapuscźena. Hdźež zo hischcze psched krótkim w wulkotnych fabrikach tyzazy pilnych rukow hibachu, je dźenza wscho puste a prózdne. Žana s mnohich maschinow wjazy njedźěła, s hobrskich wuhnjow žadyn kur wjazy njestupa, podarmo wócźko sa dźěłacźerjemi pyta. Schtóž zo s dźěłacźerjow dobrowólnje

k sbĕžkej njepschisamknje, toho k tomu, jemu žmjercź pschihrožejo, nusuja. Tež žony žo bjes njemĕrnikami nadeńdu. Wone mužow k wutrajnosći w wojowanju pschećiwo samožitym schćuwaju a pschi bitwach tutych psches žwoju saßakkosćź a dźiwosćź žamo pschetrjechja. W Marchiemesu, hdyž wojazy na njemĕrnikow nadbĕh sćinichu, žo fanatiske žony s nahim wutrobnjom bajonetam napschećiwo stajichu Niž jeno fabriki, tež privatne domy sbĕžkarjo sapaleja a je s dynamitom rosbuchaju. W Soleilmontskim klóschtrje woni w nozy wohenź sakožichu a tamnische mnischki budźichu žałoßnu žmjercź pocźerpiće, njebudźichu-li tajny wukhod namakałe, po kotrymž wostajiwschi wscheho pol nasy cźeknuchu. Schtóž njemĕrnikam, po kraju s cźrjódami woko-ło cźahazym, do rukow panje, toho nadpadnu a wurubja, a hdyž žo wobara, jeho skónzuja. Duž žadyn dźiw njeje, so knjeżerstwo s njemĕrnikami kaž s mordarjemi a rubjeżnikami sakhadźa. Wójnski minister van der Smissen, kotryž je wjedniśtwo pschećiwo sbĕžkarjam pschedewsał, je najprjódy město Charleroi wobßadźił a njemĕrnikow s njeho wuhnał. Nĕtko žu žo tucźi na wßy wróćo sćahnuli a tam strach a hrosu rosscherjuja. Burskemu ludej njekraßniźy, hdyž žo jim pjenjesy dobrowólnje njedadźa, domy sapaleja. W mnohich stronach Belgiskeje dźenža sakoń a prawo wjazy njepłaćitej. Knjeżerstwo je toho dla wosjewicź dało, so žmĕ kóždy žwoje wobžedźenstwo na kóžde waschnje sakitacź. Burjo žu tule dowolnosćź hnydom wužiwajo rubjeżniskim cźrjódam s brónju napschećo stupili a nĕkotrych s nich satsĕlili a sabili. W tu khwilu hischće žaneje wĕstosće nimaju, hdy žnadź žo porjad do kraja saßo wróći. Knjeżerstwo žo boji, so žo ste wobstejnosće s cźaßom hischće pohórscha. Dokelž je stejaze wójsko w Belgiskej jara žłabe, žu žo hižo reserwy s lĕtow 1881, 82 a 83 k wójskej powołałe. Cźim skerje žo revoluzija podtłóći, cźim mjenje mozow budźe k tomu trjeba. Duž chze knjeżerstwo hnydom s njemĕrnikami krótki prozeß cźinicź a jich w Charleroiskich stronach wobstupicź a sajecź. Posdźischo budźe wjele wobcźeżnischo, jich pschemóz Sozialistiske nowiny „Le Peuple", kotrež žo hischće pschezo bjes sadźĕwka w njemĕrnych stronach rosscherja, dźełacźerjow napominaju, hacź do 13. junija wudźerżecź a žo tak dołho

Handrij ßo roshnẽwa a hrabnu jeho krucźe ſa wutrobnjo. „Schtó to praji?“ ſarẽcźa.

Tołſcźik pſchińdźe do ſtracha a pytaſche ßo jemu ſ mozu wutorhnucź. „Nó, nó, nó“, ſaſtona, „ſchto chzecźe — mje ſamjaſcź?“

„Ja wam praju“, ſawoła Handrij, „mój bratr płacźi wſchitko — wſchitko — ßłyſchicźe? wſchitko hacź na pjenjezk!“

„Ale — wſchak —“

„A bjes waſcheje pomozy! — widźicźe, wy jẽſcźe a pijecźe pola mojeho bratra a tłóczicźe jemu ruku a mjenujecźe jeho pſchecźela — ale hdy by waß trjebał, byſchcźe jemu khribjet wobrocźili — wy njedźakowna duſcha!“

„Ale luby cźłowjeko“, ſdychowaſche Tołſcźik ſe ſtrachom; „wy dźẽ ſcźe ßam wina —“

„To bẽ jeno pruha ſa waß a wy ju njejſcźe wobſtał — ſdźerźcźe ßebi waſche pjenjeſy, mój bratr njetrjeba ani pjenjezka!“ A prajiwſchi ſacźini pſched nim durje. „Ale nẽtko k bratrej!“ rẽcźeſche Handrij ßam ſa ßo; „hdźe tez jeho najlẽpje nadeńdu? Cźakaj, nẽchtó dźe — mi ßo ſda — ſchtó wẽ, to drje je wón — ach ja ßebi ani njewẽrju, ja ßo hańbuju, ja ßo żałoſtnje hańbuju.“

Durje ßo wotewrichu a Dubinſki wo prawdźe ſaſtupi. „Hdźe dha je?“ rẽcźeſche a Handrija wuhladawſchi ſawoła ſ cźucźom pſchewſaty: „Ach bratſje Handrijo! pój na moju wutrobu!“ A pokhwatawſchi k njemu wobjima jeho.

Handrij wupuknu ſ polnej wjeßełoſcźu: „Dźakowano Bohu, tak wutrobnje mje hiſchcźe wobjimał njeje! — Po tajkim bratſje, nẽtko mi wodaſch? haj?“

„S radoſcźu, luby bratſje!“

„Tak je derje“, wjeßeleſche ßo Handrij. „Njech ßym tez jeno bur, do twojeho pſchekupſtwa tola hiſchcźe roſumju.“

„Wẽrju“, wotmolwi Dubinſki; „telko wulkomyßlnoſcźe —“

„Proſchu tebje, mjelcź!“ pſchecźiwjeſche ßo Handrij.

„Nẽ, zyły ßwẽt dyrbi to wjedźecź!“

„Mjelcź! Ty ßy ſpokojeny a ja tez —“

Tu ſaſtupi Marja a, ſo by wſchemu dźakej kónz cźinił, wobrocźi ßo Handrij k njej prajizy: „Njeje pak to pẽkny pachoł, tón wuj? Tón cźini wẽzy, ſchto? Ale mjes tym njejßmy hiſchcźe hotowi. Kak dha ßo to ma ſ twojim nawożenju a ſ jeho knjejſkim nanom?“

„Wón chzyſche ßo runje do woſa ßydacź“, wotmolwi Marja ſtrachocźiwje; „ale Robert je jeho hiſchcźe naproßył — wonaj dźetaj ſaßo nuts.“

„Knjes Wólſchowſki?“ praſcheſche ßo Dubinſki. „S tym dyrbju ßam rẽcźecź.“

„Nẽ, nẽ!“ wobaraſche jemu Handrij; „daj ßebi bycź, a hladaj, hacź njebudu ja ſ tym tez hotowy.“ Prajiwſchi ſtupi ßo bóle do cźmoweho kucźika, ſo by jeho Wólſchowſki ſaſtupiwſchi hnydom njewidźał. Wólſchowſki bẽ ßo jemu hižo prjedy ſnaty ſeſdał, a jeli ßo wo prawdźe w jeho woßobje njemyleſche, tak myßleſche Handrij, budźe jemu ta wẽz tez lohka.

Bórſy na to ſaſtupiſchtaj Wólſchowſkej do iſtwy. Robert prózowaſche ßo, ſo by nana hiſchcźe naproßył. „Luby nano!“ rẽcźeſche k njemu —

Tola nan njeda jemu dorẽcźecź. „Ja praju, ſo niz a ſto krócź nẽ! Wjeßeli naß, ſo knjes Dubinſki njeje bankrot, ale ſ toho kwaßa niczo njebudźe, my njedamy ßwoje ſwolenje. — Abo praj dźẽ ßam, Roberto! mózeſch dha toho wſchẽdneho bura, kotryż je naß hanił, kotryż je naß knjeſyka mjenował, mózeſch jeho ßwojeho pſchiwuſneho mjenowacź?“

Dubinſki chzyſche jimaj napſchecźo hicź, tola Handrij jeho hiſchcźe ſdźerża. „Pſchewoſtaj to zyle mi!“ rjeknu.

Wólſchowſki rẽcźeſche mjes tym dale k Robertej: „Ja praju, wotmolw mi, Roberto!“

Tu wuſtupi Handrij ſe ßwojeho kucźika k nimaj prajizy: „Ja budu wam wotmolwjecź.“

„Hižo ſaßo tón cźłowjek!“ wuraſy Wólſchowſki cźoko pokhmurjo a hordźe wot njeho ßo wotwobrocźejo.

Tola Handrij dźẽſche na druhu ſtronu ſa nim a ſtejeſche ſaßo pſched Wólſchowſkim. „Haj, ja budu ſa wſchitkich rẽcźecź.“

Wólſchowſki wobrocźi ßo ſ nowa a ſdaleſche ßo pſches to bóle na druhu ſtronu. „Mój njebudźemoj ßebi roſumjecź“, ſabórcża.

Handrij ſtupi ſaßo bliże k njemu. „J, cźeho dla njebudźemoj ßebi roſumjecź? Ja budu prawje ſroſumliwje rẽcźecź!“ — Poczinjejo ßo, każ by Wólſchowſkeho chzył dopósnacź, wobkedźbowaſche jeho wot hłowy hacź do pjaty a rẽcźeſche pódla każ ßam ſa ßo, tola ſo mózeſche jeho Wólſchowſki ßłyſchecź: „To je dźiwna wẽz! —“

Wólſchowſki ſtupaſche bojaſliwje do ſady, Handrij pſchezo ſa nim. „Toho knjeſyka ßym hižo raz widźał — ta ßama broda — tón ßamy nóß — i, to dźẽ je ſtary ſnaty ſ wójny!“ wuraſy Handrij wótſje.

„Wy ßo mylicźe, dobry mużo!“ rẽcźeſche Wólſchowſki hižo trochu ſatrach.

„I to drje niz“, mẽnjeſche Handrij ſaßo bóle mjelczo; „njebẽſchcźe wy tehdom tóczka pſchi wójſku?“

Poßlednje ßłowo ſaßłyſcha tez Robert a tón ſpẽſchnje wotmolwi: „O ju, to je mi nan ßam powjedał, ſo je traſch pſched tſizecźi lẽtami lifrant pſchi wójſku był.“

„Nó, tak ßo hižo dopomnicźe“, dźeſche Handrij.

„Dundyr! tu ßym pſcheradźeny!“ ſabórcża Wólſchowſki do ßo. W prjedawſchich lẽtach bẽ wo prawdźe tóczka pola wojakow był, a hacź dotal bẽ to derje ſakryk, ſo ſ jeho woßobnym rodom tez tak wulke wẽzy njeißu. Tu bẽ nẽtko ſtrach, ſo móhło ßo to wukopacź a pſches to jeho woßobne mjeno cźerpjecź. Toho dla, ſo by Handrij mjelczał, rjeknu ſ cźicha k njemu: „Budźcźe proſcheny, mjelcźcźe!“

Handrij bẽ ſ tym jara ſpokojeny. „Nó, kak dha ßo wam hewak wjedźe?“ dźeſche wótſje.

„O ja ßo dźakuju, każ ßo ßłuſcha, derje.“

„Widźicźe, nẽtko mje hižo ſnajecźe!“ pſchida Handrij.

„Budźcźe proſcheny, mjelcźcźe! ja ßym k wſchemu ſwólniwy“, rjeknu Wólſchowſki ſe ſtrachom; „ſchto żadacźe?“

„Niczo ſa ßebje“, wotmolwi Handrij; „hdyż do żeńtwy ßwojeho ßyna ſ dźowku mojeho bratra ſwolicźe, budu mjelczecź.“

„Dobre, ja pſchiſwolu.“

„Budźcźe jeno tak dobry“, pominaſche Handrij, „a prajcźe to wótſje!“

Wólſchowſki poſdychnu, na to wótſje ſarẽcźa: „Luby Roberto a wy luba knjeżna! dokelż ßo hiſchcźe jara derje dopominamy, ſo je nam tónle cźeſtny bur nẽhdy ważnu poßłużbu wopokaſał, a dokelż naß dźakownoſcź k tomu nucźi, pſchiſwolujemy do waſcheje żeńtwy. — Ale nẽtko njeje nam tak prawje derje — wy dowolicźe, ſo ßo domoj podam — ja ßo poruczam!“ A pokkonjejo ßo woteńdźe. Pſchitomni jeho tez dale njeſadźerżowachu.

„Juchej! pójcźe jow!“ ſawyſka Handrij. „Pójcźe jow, cźeſcźeny nawożenja a njewjeſta!“ A bliże k nimaj poſtupiwſchi ſjenocźi jeju ruzy. „Nẽtko je dobycźe dokonjane! Nẽtko ſwokajcźe zyły dom, a ſa dźenßniſchim blidom budźemy ßlub ßwjecźicź — ale —“ a pſchi tym wobrocźi ßo k Dubinſkemu: „to praju, jeli mi ſa blidom ßedźecź daſch?“

Dubinſki ßo trochu ſahańbowa. „Saßłużam tutón porok“, wotmolwi, „ale ja ſpósnawam tez ßwoju njeprawdu, a wẽr mi, ſo twoju wulkomyßlnoſcź żenje njeſabudu! — Dźicźe, pſchecźeljo! dźakujcźe ßo jemu wſchitzy, wón je wina naſcheho ſboża!“

Wſchitzy tłóczachu ßo k njemu, ſo mózeſche ßo Handrij lẽdma dowobaracź. „Dajcźe ßebi bycź“, rjeknu, „wy dźẽ mje ſatłóczicźe! a tule“, pokaſowaſche na wutrobu, „tule mje tez tłócźi, ja dyrbju ßebi wolóżicź, ale po ßerbſkim waſchnju, każ ßmy wonka na wßach ſwucźeni; hdyż naß tam nẽſchto wobcźeżuje, damy ßo do ſpẽwa, ſo ßo hory tſchaßu.“ A prajiwſchi ſanjeße ſpẽw:

„Bur, po ſdacźu najniżſchi,
Prẽni muż je na ßwẽcźi — —“

Hdyż bẽ dokónczik wobrocźi ßo k bratrej: „Wẽſch, Jurjo — wobſtaraj mi dźenßa ſaßo nẽkajku muſiku — njetrjeba runje tſi tyßazy płacźicź, a potom mi dowol, ſo ßebi ſaſpẽwam. Hdyż móże Sſerb ſpẽwacź, je jemu najlóżo.“

„Wſchitko, luby bratſje!“ wotmolwi Dubinſki. —

Njewopißam dalſche wjeßele, te njech ßebi cźeſcźeny cźitar ßam wopißa — nẽtko traſch budźe wjeßelſche a bóle ßerbſke, hacź te wcźerawſche.

Ze Serbow.

S Budyſchina. Saſki ßejm je wobſanknjeny, a ludowi ſaſtupnizy domoj pucźuja. Naſchej ſapóßłanzaj Kerk a Kokla wrócźataj ßo jako dobycźelaj, ſ cźeſcźu a ßławu pyſchenaj, dokelż ſtaj ſ jaßnym a wuſtojnym roſkładowanjom wuſkutkowałoj, ſo ßo nam dwẽ nowej nuſnej żeleſnizy doſtanjetej. Wuſwolerjo horneje ſtrony ßu derje cźinili, ſo ßu w ßwojim cźaßu knjeſa Kerka ſa Draźdźanſke wuradźowanja ßebi wubrali; a wobydlerjo pólneje każ delanſkeje krajiny ßu teho runja prawje mẽli, ſo ßu loni knjeſa Koklu jako ßwojeho politiſkeho ſaſtupnika do Draźdźan póßłali: pſchetoż wobaj mużej ſtaj jenak ßwẽdomiwaj pſchecźiwo ßwojim wuſwolerjam, a wobaj ſ jenakej wuſtojnoſcźu ſa ſhromadne lẽpſche naſcheho wótzneho kraja dźẽłataj. Njeſabudźcźe na to, lubi krajenjo, hdyż budźe ßo ſaßo ſapóßłanz wuſwolowacź. Naſchej ßerbſkej ſapóßłanzaj ßo potom dale tez pſches to poruczujetaj, ſo buſchtaj, każ ßo jedyn a druhi cźitar drje hiſchcźe

dopomni, kóždy w ßwojim cżaßu wot Budyßkeho konſervatiwneho towarſtwa, kotreż pod wodżenjom nahladnych Němzow ſteji, ſa wuſwolenje poſtajenaj; wonaj ſtaj po tajkim niż jeno nam Sserbam, ale też wyßokim němſkim ſaſtojnikam a druhim widżanym Němzam ſpodobnaj, każ je też hižo w prjedawſchich cżaßach ßo pſchezo też jedyn abo druhi Sserb ßobu na Draždżanſki ßejm wuſwolił. A ſchto móhli Němzy pſcheczíwo Sserbam měcź? Wěrno drje je, ſo dyß a dyß nětkajki Němz ßo na naß ſahuntwori, dokelż lěpje njewě; ale kužiſzy Němzy, kiż naß jako ßwojich ßußodow poknje ſnaja, po najwjetſchej wjetſchinje nam lubje radźi popſcheja, ſo my we wſchědnym żiwjenju ßwoju macźerńu rěcź rěcźimy, a ſo ßo w zyrkwi a wucźerni też na naſchu ßerbſku narodnoſcź dźiwa, a ſo ßo też pſched kralowſkim knjeżerſtwom w Draždżanach ßerbſke mjeno ßobu mjenuje. Naſch J. E. Ssmoleŕ, kiż mějeſche też bjes Němzami wjele pſcheczelow, je dźě hižo ſa młode lěta to hrónczko ſa naſche heßko (motto) wuſwolił, kotreż bě też pſchi naſchim prěnim wulkim ſpěwanſkim ßwjedżenju na ſmahowazej ßerbſkej khorhowi pſchitomnym wyßokim ſaſtojnikam a druhim Němzam pſched woczi ſtajił: „Bójcźe ßo Boha, cżeſcźcźe krala.“ My pak nětko tudy naſchimaj ſapóßłanzomaj ſ wutrobu prajimy: „Witajtaj dom, lubaj pſcheczelaj!“

— Po derje wobſtatym pruhowanju wopuſchczíchu wóndano 20 młodżenzoju tudomny krajnoſtawſki ſeminar, ſo bychu do wucźerſkeho powołanja ſaſtupili. Mjes nimi běchu 4 Sserbjo, mjenujzy kk. Schlenkaŕ ſe Ssemichowa, Wicźas ſ Jiłoz, Wuſtmann ſ Hnaſchcz a Lorenz ſ Bójßwez.

— Konſervatiwne towarſtwo tſecźeho ſakſkeho khěžorſtwo-wólbneho wokrjeßa 31. měrza w tudomnym Lauez hotelu ßwoju lětuſchu hłownu ſhromadźiſnu wotdźerżeſche. Po podaczu roſprawy wo ſańdżenym lěcźe ſa prěnjeho pſchedßydu město k. rěcźnika Seiferta, kotryż ßo ſaßowuſwolenju wuraſnje ſapowjedźi, k. krajneho ſtarſcheho ſ Zeſchwitz w Budyſchinje a ſa měſtopſchedßydu k. měſchcźanoſtu Sinza w Biſkopizach wuſwolichu.

— Tudomnu radnu pinzu, kotraż bě dlěſchi cżaß dla bankrota poßlednjeho najeńka ſawrjena, ßu reſtawratěrej Hejneckej w Chemnizy pſchenajeli. W bliźſchim cżaßu ju toho dla ſaßo wotewrja.

— S wjele ſtron nam powjedachu, ſo ßu w ſańdżenych dnjach, hdyż je nětko ſmjerſk ſe ſemje, pucźe móhł rjez bjes dna byke, tak ſo ßo konje a woſy ſchtó wě kak hłuboko ſapadowachu, a ſo ßo ßamßne bjes pomozy pſcheczelnych ludźi pſchedźěłacź njemóżachu. Ssamo na ſchoßeji bě ſańdżenu póndżelu njedaloko Holeſchowa nacźeżeny möbelowy wós tak jara ſawjaſnuł, ſo ßu wjazy hodźin dźěłacź dyrbjeli, hacź jemu tak daloko dopomhachu, ſo móżeſche na Budyſchin dale jěcź. Tajkele njelube podawki ßu pſchi dobroſcźi naſchich pucźow a drohow pola naß něſchto wurjadne, něſchto jara porědke. — Wóndaniſche wulke wody w rěkach a hrjebjach ßu bjes wjetſchich ſchkodow wotběżake.

S Kobliz pola Wulkich Sdźar. Njedźelu 28. měrza w nozy w 11 hodźinach je ßo brózeń, tudomnemu khěžkarjej Wjazzy ßłuſchaza, wotpaliła. Kak je woheń naſtał, njeje ſnate.

S hole. Naſchim ratarjam, kotſiż dźě też ſ dźěła lupiny ßyja, budźe ſajimawe ſhonicź, ſo je jedyn kubleŕ pola Wittenberga nimale wſchě ßwoje wowzy pſches lupinoſu ſhubił. Na poſpyt běſche wón ßwojim wowzam ſa něhdźe 50 np. ßuſchenych lupinow dał, na cżož wowzy ſkhorichu; 130 jich ſpada. Tale khoroſcź (lupinoſa) pak ßo lohzy wotwobrocźicź hodźi. Jěd, kotryż maju lupiny w ßebi, ßo lohzy roswjaſa; lupiny ßo do łuha poloża, pſchi cźimż woda wſchón jěd ſ nich wucźehnje.

S Hródka. Pſchi ſkładnoſcźi rataŕſkeje wuſtajeńzy, kotraż ßo w cżaßu wot 30. meje hacź do 1. junija t. l. w Hródku ſmějechze Hródkowſka krawſka jednota ßerbſku muźſku draſtu, kajkaż ßo w wſchelakich ſtronach Delnjeje Łużizy noßy, wuſtajicź.

Přilopk.

* Wo ſtejniſchczu żnjow w Sakſkej Lipſcźanſke nowiny pißaju: Schtoż ſymſke ßywy naſtupa, mějachu wo nje wjele ſtaroſcźe; pokaſało ßo też je, ſo pſcheńza a rożka zyle bjes ſchkody pſches ſymu pſchiſchłe njejßu, tola njeje ſchkoda tak wulka, kajkuż ßu ßebi ju pſchedſtajili a dobre nałětnje wjedro móże ju ſaßo wurunacź. Hinak ma ßo ſ ripikom, kotryż je pſches dołhu krutu ſymu cźeżko cźerpił; tola ſchkoda budźe ßo hakle ſpóſnacź móz, hdyż ripik roſcź ſapocźnje. Najhórje ſ dźecźelom ſteji, kotryż wjele próſnych měſtnow pokaſuje a ſ zyrobu ſa ſkót budźe toho dla cżaſto hubjenje. Radźe, dźecźel ſahe w nałěcźu włócźicź, ßo zyle pſchiſamknjemy, ſpomnimy pak k tomu, ſo je nuſne, prjedy włócźenja do próſdnych měſtnow lětnju ſtwjelzowu rożku ßycź, ſ dźěła ſo by futrowy wużitk wjetſchi był, ſ dźěła ſo by ßo njerjad na próſdnych měſtnach njeroswił. Po włócźenju dyrbi ßo potom hiſchcźe walzowacź. Dźecźelowe pola, kotreż ßu myſche ſkoro zyle ſapuſcźiłe, ßo najlěpje ſ nowa woraja a ßo potom ſ woku a dźecźelkojtej trawu poßyja. Woka pak dyrbi ßo poßyz, prjedy hacź ßo lěha, ſo by dźecźelkojtu trawu njepoddußyła.

* W jenej wßy njedaloko Plauena w Vogtlandźe ſtaj pſched něſchto cżaßom jedyn ſchewz ſ Makeho Frieſena a jedyn dźěłacźeŕ ſ Plauena ßameho ßłaknjene ßwinjo, kotreż běchu do hnoja ſahrjebali, ſ hnójniży ſaßo wuhrjebakoj, wukutlikoj, rosrubakoj a mjaßo ludźom roſpſchedakoj. Sa tule njeknicźomnoſcź je jeju ßudniſtwo k jaſtwu na 8 měßazow a k ſhubjenju cżeſtnych prawow na dwě lěcźe ſaßudźiło; też mataj wſchě naſtate khóſty ſapłacźicź.

* Mjes tym ſo w Briegu khěžorowy narodny dźeń ßwjecźachu, ßu ßo paduſchi do wobydlenja majora Sch. nutſkamali a bataillonowu pokładnizu kranuli, w kotrejż běſche něſchto měſchkow ßłébra a 42,000 mk. w pjenjeżnych papjerach; kaſchcźik ſe ſkotom pak běchu ſtejo woſtajili.

* W jenym pſchedměſcźe Barlina je ſańdżeny tydźeń jena macź ßwojej dwě dźěſcźi, hólcźka, 5/4 lět ſtareho, a holcźku, 7 měßazow ſtaru, ſ kuchinſkim nożom ſarěſała a na to ſ tym ßamym nożom ßama ßo ſakłóła. Hdyż lěkaŕ pſchińdźe, běſche macź hižo morwa, a dźěſcźi też. Muża teje żónſkeje, dźěłacźerja, ſajachu, dokelż na njeho tukachu, ſo je żonu a dźěſcźi ſtónzował; ale bórſy jeho ſaßo puſchczíchu, dokelż ßo pokaſa, ſo je njewinowaty. Hižo něſchto dnjow prjedy běchu na njeſbožownej żónſkej pytnuli, ſo je duchakhora.

* „Lubicź a dźerżecź je dwoje“, ßebi bohaty cźłowjek myßleſche, kotryż khudemu żeleſnicźnemu ſtraźnikej w Frankfurcźe nad Majnom, hdyż tutón ßwoje dźeßate dźěcźatko kſchcźiješche, ßlubi, ſo jemu ſa dwanate dźěcźo khěžku dari. Loni po Michale ßo khudemu ſaſtojnikej 12. dźěcźo narodźi; bohaczk pak nětko wudawaſche, ſo je tehdy khěžku jeno ſa żort ßlubił. Ale ßudniſtwo — ßkawa jemu ſa to! — běſche hinaſcheho měnjenja a bohaczka ſaßudźi, ſo ma khudemu ſaſtojnikej ſa ßlubjenu khěžku 1422 toleŕ 66 np. wupłacźicź.

* W Arolſenje je ßo njeſboże ſtało, hdyż khěžorowy narodny dźeń ſ kanonami tſělachu. Hdyż běſche füſilier Heſſe runje kanonu ſ nowa natykał, kanona ßama wot ßo wutrěli a njeſbożownemu wobě ruzy a ſ dźěła też wobliczo róſdrě. Porſty jeneje ruki po dworje kaſermow wokoło leżachu; pſchitomni je ſeſběrachu. Lěkarjo dyrbjachu njeſbożownemu wojakej wobě ruzy hacź do łóhcźa wotrěſacź. Lěwe woko ſ hłowy won wißaſche; lěkarjo pak ßo nadźija, ſo je ſdźerża. S pſchicźinu njeſboża je pjecźa to było, ſo je w ſadnim dźěle kanonineje roły ſchkricźka woſtała, kotraż je pólvr ſażehliła. Druſy wojazy ſa njeſboże njemóża. Njeſbożowneho füſiliera kóždy wobżaruje, dokelż je wón, każ jeho wyſchichi wobkrucźeja, ródny a dobry wojak był.

* Lohkomyßlnoſcź 9létneho hólcźeza je jenej ßwójbje w reußſkim kraju wulku ſrudobu nacźiniła. Hólcźez, kotryż běſche ßam doma, ßebi mjenujzy ſa żort ſcźini, ſo dwěmaj hólcźkomaj, 6 a 5 lět ſtarymaj, palenza dawaſche. Starſchemu ſ njeju palenz dale ſchkodźił njeje, khiba ſo běſche wjedrowje pjany. Młódſcheho pak, kotryż běſche wjazy palenza pił, widliſchcźa żałoſtnje pſchimacź począchu, a ſa 14 hodźin wón ducha ſpuſchcźi.

* S wokolnoſcźe Płozka ßo piſche, ſo je tam w jenej wßy wóndano jedyn hewak zyle ſmérny a ſtróſby cźłowjek ßwoju żonu żiwu ſpalił. Żona běſche jara njeſnjeßliwa a ßwarjata. Hdyż wona wóndano ſaßo bjeſe wſcheje winy ßwaricź a ßantoricź poczа, muż do korcźmy dźěſche a ßo napi, ſchtoż hewak żenje cźinił njeběſche. Hdyż ßo wón ſ korcźmy wrócźi, żona żałoſtnje ſakhadźecź poczа. Ani ßłowcźka njewotmolwiwſchi roſhněwany muż żonu ſhrabnu, ju k łożu pſchiwjaſa, łożo k wóhniſchcźu ſcźeże, wokoło żony ßłomy naßła a ßłomu ſapali. Na to wokno wotewri, ſo by kur do wuhnja cźahnuł, a potom na ławzy ßedżo pſchihładowaſche, kak ßo żona, kotraż hróſbnje wo pomoz wołaſche, żiwa pjecźe. Hakle hdyż běſche żona na wuhło ſprażena, muż ßam na ßudniſtwo woſjewicź dźěſche, ſchto je ſworał.

* Pſched jenym dźiwadłom w Winje wóndano wjecźor młody cźłowjek wóſku naja, ſo by jeho do jeneho pſchedměſta dowjeſł. Na měſto pſchijěwſchi pohoncź woſowe durcźka wotewri a ßo mało njeſtróżi, hdyż młodżenza w woſu ſa ſchtryk wißajo namaka. Dokelż pak běſche w młodżenzu hiſchcźe żiwjenje, jeho pohoncź rucźe do najbliźſcheje hojeŕnje dowjeſe. Tudy jeho bórſy k żiwjenju wrócźichu. Wón wudawaſche, ſo je ßyn pólzajſkeho ſaſtojnika; cźeho dla pak je ßebi żiwjenje wſacź chzył, njepſcheradźi.

* Dźěłacźeŕ na jenej wuheŕſkej żeleſnizy, kotrehoż je pſched tſjomi njedźelemi ſkażeny poß ſkußał, a kotrehoż běſche ſarjadniſtwo awſtriſko-

wuherſkeje želesniży ſa ßwoje pjenjesy w towarſtwje želesniczneho lěkarja k Pasteurej do Pariſa póßłako, je ßo wóndano 10 dnjow pola Pasteura pobywſchi ſ Pariſa ſtrowy domoj wróćił.

* W Brede w Hollandſkej żónſka k knjeſej fararjej pſchińdże, ſo by jeje dźěćzatko wukſchćił. Hdże ßu kmótſja, kotrychž ſakoń żada? ßo duchowny wopraſcha. Po kmótrow hnydom póńdu, żónſka wotmolwi, je-li ſo dowolicże, ſo dźěćzatko mjes tym pola Waß woſtaju; ſe ßobu je noßycź njemóżu, dokelž je jara ſyma. Knjes farař do toho ſwoli, a dźěćżo pola njeho woſta, ale — żónſka hiſchcże ßo dźenßa wróćiła njeje.

* Cźi dźewjatnaczo ſe Ssmolenſka, kotrychž běſche, kaž ßmy njedawno na tymle měſcże piſali, ſkaženy wjelk ſkußak, ßu ſbożownje do Pariſa dojěli, pſchewodźani wot lěkarja, tſjoch lěkarſkich pomoznikow a tołmaczerja. Sſławny Pasteur je jich hnydom prěni dźeń hojicź počzak. Kaž ßo ruſkim nowinam „Nowoje Wrjemja“ (Nowy Cźaß) piſche, tamón wjelk dźiwi był njeje, ale ſkłudny, kotrehož běchu w ßwojim cźaßu zyle mkoduſchkeho popanuli. Wón nikomu niczo njeczinjeſche a běſche lubuſchk zyłeje wßy. Ale ras jeho ſkaženy poß ſkußa, a bórſy ßo pokaſa, ſo też je wjelk ſkaženy. Jeho knjeſej, kotryż mějeſche jeho jara lubo, běſche żel jeho ſaraſycź; ßo nadźijo, ſo ßo wjelk ſaßo wuſtrowi, jeho wón do kólnje ſawrje. Tudy ſwěrjo něſchto cźaßa woſta, ale ras w nozy ßo tola ſ kólnje wudobu a po wßy wokoło běhaſche. Bura, kotryż rano prěni ſ dwora ſtupi, wón ſkußa. Skußany wo pomoz wołacź pocza, a bórſy ßo zyła cźrjóda ludu ſecźěri. S kolikami a kamjenjemi ßo do wjelka dachu, kotryż pak ßo ſmużicże wobaraſche, pſchi cźimż wjele ludźi ſrani. Rany wſchěch tychle ludźi ßu ſtraſchne. Jenemu je prawa ruka roſtorhana, kotraż je żakoſtnje ſaczekła; ßłěby ſubow ſkaženeho ſwěrjecźa ßu jaßnje na ruzy widźecź. Druhi ma hłuboku ranu do khribjeta, niże łeweje kopatki. Tſjoch ſkußanych, kotrychž rany ßu woßebje ſke, ßu w Pariſu hnydom do hojeŕnje wſali.

* Jedyn ſ tych ruſkich burſkich ludźi, kotrychž běſche ſkaženy wjelk ſkußak, je w Pasteurowym wuſtawje w Pariſu wumrjeł. Hižo dwaj dnjej prjedy běſche widźecź, ſo je ßo wo njeho ſtało. Pola njeho ßo ſkaženoſcź pokaſowaſche. Runjeż jeho ßurowa łaczność cźwiłowaſche, wón tola wody a żanych druhich napitkow widźecź njemóżeſche. Khory pak běſche zyle ſczerpny a do Bożeje wole podaty. Pasteurej běſche wón ſa to, ſo ßo prózowaſche jemu żiwjenje ſdźerżecź, wulzy dźakowny; wón jemu a druhim lěkarjam ruku koſcheſche, ſchtoż pſchi jeho khoroſcźi zyle bjesſtraſchne njebě. Wſchitko je ßo ſtoło jeho cźerpjenja połóżicź. Ale jeho nerwy běchu tak roshorjene, ſo lěkarſtwa mało pomhachu. Hacź do poßlednjeho wokomika je wón pomjatk wobkhował. Hdyż ßo jeho kónz bliżeſche, ßo wón poklaknu, a kleczo je jeho Bóh tón Knjes k ßebi wſał. Pasteur je jeho cźěło rosrěſał a jemu ſ kſchiża żro ſ koſcźi wſał. Wón chże ſpytacź, hacź ßo ſkaženoſcź ſ cźłowjeka pßam ſaſchcźěpicź hodźi. S tymi druhimi wot wjelka ſkußanymi ßo derje polěpſchuje. Lěkarjo jich kóżdy dźeń dwójcy ſchcźěpja. Dotal woni wo ßmjercźi ßwojeho towarſcha niczo ſhonili njeißu. Pasteur chże jim ſrudnu powjeſcź tak dołho hacź móżno ſamjelczecź, dokelž ßo boji, ſo móhł ſacźiſchcź tajkeje powjeſcże jich ſpěſchnemu wuſtrowjenju ſadźěwacź.

* W jenej mjedźolijeŕni w Jekacźerinburgu wóndano kotoł powalichu, w kotrymż běſche zentnar rospławjeneje mjedźe; mjedź ßo do żeleſneho wodoweho kótła wukinu. Tón ßamy wokomik ßo, wě ßo, woda w kótle do pary pſchewobrocźi a kotoł rosbuchnu. Wokołoležaze kruchi kótła a rospławjena mjedź cźrjódu ludźi ſranichu, kotſiż bliſko ſtejachu. Tſjo bratſja buchu tak cźeżko ranjeni, ſo dyrbjachu jim lěkarjo nohi wotrěſacź; jedyn ſ nich je wumrjeł. Rany wſchěch druhich ßu mjenje ſtraſchne.

* Snata wěz je, ſo ßo też ſkocźo wobara, hdyż ßo jemu kſchiwda ſtawa. W Moſkwje wóndano pjany wóſka ßwojeho konja bjeſe wſcheje pſchicźiny ßurowje ſ kſchudom pracź počza. Na jene dobo kóń wudyri a wóſku ſ tajkej mozu do cźoła praßnu, ſo ßo wón na měſcże bjes myßli na ſemju wali. Zyłe cźoło je jemu rosbite a kóſcź wobſchkodźena; duż dyrbjachu jeho do hojeŕnje dowjeſcź.

* Njedaloko ruſkeje wjeſki Dźerijewka je ſtare hrodźiſchko. Někotſi wjeßnjenjo běchu krucże pſcheßwědczeni, ſo w hrodźiſchku pokład leži; duż ßo wóndano w nozy dźeßacźo mużojo ſebrachu a pokład ſběhacź dźěchu. Hdyż běchu rycź počzeli, ßo pokaſa, ſo je ßrjedź hrodźiſchka jama. Jama pak běſche próſdna; duż mużojo do jamy ſaléſechu a do wſchěch ſtron kopacź počzachu. Na jene dobo pak ßo pjerſchcź wot horjeka na nich dele mlécź počza. Dźewjecźo cźaßa doſcź ſ jamy wuſkoczichu; dźeßatemu pak, kotryż běſche jich nawjedował a ßrjedź jamy ſtejeſche, ßo njeradźi cźeknucź, a wón bu w jamje żiwy pohrjebany.

* W Ruſkej ßu tamón tydźeń tu a tam ßurowe mjecźele měli. W někotrych ſtronach Južneje Ruſkeje běchu pucże a dróhi tak ſawěte, ſo burja na wiki jěſdźicź a khodźicź njemóżachu. Haj ſ wokolnoſcże Brazława ßo piſche, ſo ßu tam něktore wßy tak ſawěte, ſo burja ſe ßwojich dworow won njemóżachu, ani po wodu do ſtudnjow; duż dyrbja ßněha do hornzow nahrabacź a jón na wóhniſchczu roſtajecź, ſo bychu ſkót napojecź móhli.

* Wo ßurowym krejpſcheliwanju ßo ſ rěki Miſſiſſippi w Amerizy piſche. Jeneho běkeho kublerja njedaloko Carroltena tamniſchi cźorni woßebje toho dla jara hidźachu, dokelž wón druhich běłych namołwjeſche, ſo żanych cźornych do ßłużby brali a cźerpjeli njebychu, ſo ßo cźorni w wokolnoſcźi ſaßydła. Cźorni chzychu runje nowu wjeß ſakożicź, kotruż „Lincoln“ mjenowachu. Ale lědma běchu ßebi něktore hubjene khěżki natwarili, tu woheń naſta a jich khěżki ſaniczi. Cźorni mějachu ſa to, ſo je woheń ſakożeny był, a na kublerja Hopſy tukachu, ſo je jim jich kubło ſaniczik. Bórſy na to cźrjóda wobrónjenych cźornych kublerjowe domſke wobſtupi a jeho ſaraſy. Hopſy wſchak ßo ſ revolvrom w ruzy wobaraſche, ſchtoż mózeſche, ale ſkónczńje dyrbjeſche tola podležecź. Tſélenje wußkyſchawſchi ßußodźa na pomoz pſchiběżachu a něktorych cźornych pſchimnuchu; dokelž ſajecźi ßwojich towarſchow pſcheradźichu, ßo ſkónczńje radźi, wſchitkich wußlědźicź a ſajecź, kotſiż běchu ßo pſchi mordarſkim nadpadże wobdźělili. Ssrjedu tydźenja 20 cźorni pſched ßudnikom w Carroltenje ſtejachu. Żadyn ſ nich njepřejeſche, a tón, kiż běſche jich k mordarſtwu naſchcźuwał, ſawoła: „My wěmy, ſo na naß łakaju, ale ßo njebojimy. Jeno, ſo je Hopſy ßłaknuł, tónle poß! Schtoż ßmy cźinili, ſa ßo cźinili njeßmy, ale ſa ßwoje dźěcźi!“ Wobſkorżeni ßwojemu nawjedowarjej wyſkajo pſchihłoßowachu. Na jene dobo ßo durje ßudniſkeje jſtwy wotewrichu, a pok ſta ſababjenych muży, ſ revolvrami wobrónjenych, ßo dó jſtwy wali. Bliżſchi wokomik hižo brónje wrjeſkacź počzachu: tſinacźo cźorni morwi wó jſtwje leżachu, tſjo ßo cźeżko ranjeni w ßwojej krwi walachu, a cźi druſy běchu ſ woknami won ſeſkakali. Sababjeni mużſzy ßo pſched ßudnikami a pſchißażnymi hłuboko pokkonichu a ßo na to wotßalichu. Spodźiwnje je, ſo pſchißażni a ßudniſzy ſaſtojniży pſchi tymle krwawnym njeſkutku ſměrom ßedźo woſtachu, a ſo pſchißażni hakle ſtażechu, hdyż ßudnik pſchedßyda woſjewi, ſo je poßedźenje ſkónczene, dokelž tu żanych wobſkorżenych njeje. Duż ma ßo ſa to, ſo ßu ſaſtojniży a pſchißażni na wopyt ſababjenych muży pſchihotowani byli.

* (Żortne kuſki ſ wojeŕſkeho żiwjenja.) Podwyſchk ßo rekrutow praſcha: Kak ßo wyſchk mjenuje, kotryż nad brigadu roſkaſuje? — Brigadier. — A tón, kiż nad diviſiju roſkaſuje? — Diviſionar. — Derje! A wyſchk, kotryż ſchwadronu nawjeduje? — Schwadroneur! . . . Podwyſchk: So je wojak na wójnje druhi cźłowjek, to wěſcże. Prawy wojak pak też cźłowjecźnoſcże ſabycź njeßmě. Schto byſchcże Wy ſapocźał, Schokta, hdyż byſchcże ſady nękajkeje murje dweju njepſchecźelſkeju wojakow bjes bróni wuhladał, kotrajż njepſchecźela njehladajo ſ bleſche ßedźo pijetaj? — Rekruta: Bych ßo ſ nimaj napił! . . . Wyſchk: Nó, wachmiſchtrje, Wy dźě ſcże ſ kóżdym dnjom tołſchi. Wot cźeho dha ßo Wy po prawym żiwicże? — Wot jenołětnych dobrowólnikow . . . Niczo nowoho? ßo offizěr, kotryż mějeſche ßłużbu, wojaka na ſtraži wopraſcha. — Ně, wojak wotmolwi; njewěſcże Wy niczo?

Cyrkwinske powjesće.

Křćeni:

Michalſka zyrkej: Erwin Max, Ernſta Hermanna Scholty, kublerja w Bórku, ß. — Hana Frieda, Auguſta Libſcha, ſkałarja w Hornjej Kinje, dź. — Hermann Willy, Ernſta Jaroměra Holcża, khěżerja a tyſcheŕſkeho miſchtra na Židowje, ß. — Jan Jurij, Handrija Felſy, pſchekupſkeho pucźowarja na Židowje, ß. — Bruno Richard, Korle Auguſta Ungera, fabrikſkeho dźěłacźerja na Židowje, ß. — Klara Ida, Jaroměra Auguſta Teicha, zigarnika na Židowje, dź.

Katholſka zyrkej: Marja Hilżbjeta, Auguſta Schneidera, żiwnoſcźerja w Cźornych Noßlizach, dź.

Zemrjeći:

Dźeń 23. měrza: Hermann Löbel, tyſcheŕſki miſchtr ſ Worklez († w hojeŕni), 38 l. 1 m. — 26. Hermann Pawoł, Jana Auguſta Piſtorja, murjerja tudy, ß. 3 l. 2 m. — Handrij, Jana Dubſkeho, dźěłacźerja na Židowje, ß., 14 l. mjenje 1 d. — 27. Hana Lejna, bywſcha ſwudowjena Haſyna, Jaroměra Hermanna Boitza, fabrikſkeho dźěłacźerja na Židowje, mandźelſka, 32 l. 9 m. 12 d. — 28. Emma Auguſta, Jana Ernſta Stelziga, fabrikſkeho dźěłacźerja na Židowje, dź., 2 m. 27 d. — 29. Pawoł Hermann, Jana Schöbla, dźěłacźerja na Židowje, ß., 8 m. 21 d. — Handrij Schuſter, ſkałař w Hornjej Kinje, 31 l. 6 m. 9 d. — 30. Jan Pětſch, wumjenkař w Hrubocźizach, 70 l. 5 m. 17 d.

Płaćišna žitow a produktow w Budyschinje

27. měrza 1886.

Žitowy dowos: 3325 měchow.	Na wikach wot M	Na wikach wot Pf	Na wikach hacž M	Na wikach hacž Pf	Na bursy wot M	Na bursy wot Pf	Na bursy hacž M	Na bursy hacž Pf
Pšeńža . . . . . běła	8	10	8	51	—	—	—	—
" . . . . . žołta	7	74	8	4	—	—	—	—
Rožka	6	84	6	96	—	—	—	—
Jeczmjeń	6	52	6	81	—	—	—	—
Wowß	7	20	7	60	—	—	—	—
Hroch . . . . . 50 kilogr.	8	6	10	28	—	—	—	—
Woka	7	8	7	50	—	—	—	—
Jahły	12	—	15	50	—	—	—	—
Hejduschka	15	50	16	—	—	—	—	—
Běrny	1	50	1	80	—	—	—	—
Butra . . . 1 kilogr.	2	10	2	50	—	—	—	—
Pšeńčna muka 50 "	6	75	15	—	—	—	—	—
Rjana muka . 50 "	6	75	10	25	—	—	—	—
Ssyno . . . 50 "	3	60	4	—	—	—	—	—
Sslóma . . 600 "	27	—	29	—	—	—	—	—
Prožata 685 schtuk, schtuka	9	50	25	50	—	—	—	—
Pšeńčne wotruby	—	—	—	—	—	—	—	—
Rjane wotruby	—	—	—	—	—	—	—	—

Dražďanske mjaßowe płaćišny. Howjada 1. družiny 48—51 mk., 2. družiny 42—45, 3. družiny 25 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne ßwinje 51—54 mk. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Cjelata 1. družiny 35—55 np., 2. družiny 28—38 np. po puncże rěsneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 2. haprleje: Rjane.

Ležomnoscź na pschedań.

Ležomnoscź cźišło 44 w Nowej Schcźeńzy, w hypothekſkich knihach jako korczmarſka žiwnoscź ſapißana, k kotrejž 3 hektary 81 arow 50 □m. pola, hole, łuki, paſtwiſchcźa a dwora ßłuſcheja, ma ßo ſ twarjenjemi pschedacź. Pschedewſacźe móže ßo hnydom ſtacź. Wuměnjenja dla płaćenja ſpodobne. Dalſche je pola podpißaneho ſhonicź.

W Rakezach, 24. měrza 1886. **Kaiſer,** rendant.

Mjeńſcha **khěža** w Budyſchinje, kotraž ßo pſchi tunim pſchenajecźu na 6 % dani, je pſchi mało napłaćenju pſcheměnjenja dla na pſchedań. Wſcho dalſche je pola **Handrija Barcźa** na ſeminarſkej haßy 2 ſhonicź.

W Hornjej Hórzy je **khěža** cźišło 34 ſ dwěmaj ſtwomaj a rjanej ßadowej ſahrodu na pſchedań.

Sahrodniſka žiwnoscź

njebo **Khorle Auguſta Měrcźina** w **Ssowrjezach,** 14 akrow 146 □ prutow wopſchijaza, ma ßo pſchichodneje 12. haprleje t. l. dopołdnja w 10 hodźinach na měſtnje ßamym na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Piano, taflojty, nimale nowy, je na pſchedań na ßerbſkej haßy 16 po 2 ſkhodomaj.

Dobre ßyno

ſa krowy je na pſchedań pola

E. Schmeißa w Budeſtezach.

Awkzija.

Pſchichodnu pónd'żelu 5. haprleje dopołdnja w 11 hodźinach maja ßo pólne a łukowe parzele łubła cźišło 23 w Kelnje na pſcheßadźowanje pſchedawacź. Shromadźišna je pola hoſcźenzarja Burka.

Carl Bär.

Schtomowy wósk

twjerdy žerdkaty

židki w tyſkach

porucza **hrodowſka haptyka.**

Wolijowe a wodowe barby

wſchěch družinow,

firniß,
wſchelaki lak,
terpentin,
klij,
gyps,
barbicże,
pěſkojtu papjeru,
myjerſku krydu,
najlěpſchi zement

porucza tunjo

Hermann Lemke

na mjaßowym torhoſchcźu 8.

Ssyre a palene

khoſeje

po wſchěch płaćišnach w wulkim wubjerku, pſchi wotewſacźu wjazy puntow pomérnje tuńſcho, porucza

Richard Neumann

na ſnutskownej lawſkej haßy

Wósk a wóſkowy twar

kupuje mydłaŕnja **Roberta Adama** w Budyſchinje na ſwonkownej lawſkej haßy.

Drjewowa awkzija

na Maleſchauſkim revěrje.

Wutoru 6. haprleje t. l. dopołdnja w 10 hodźinach ma ßo na Hlinjanſkej holi njedaloko Strózanſkeje zyhelnicze

64 hromadow khójnowych wuléßowanych žerdkow,
23 brěſowych dołhich hromadow na pſcheßadźowanje,
120 khójnowych 9/10 cm ßylnych žerdźow ſe ßwobodneje ruki a

ſchtwórtk 8. haprleje t. l. dopołdnja w 10 hodźinach w Brěſnjanſkej holi pola Zympla pſchi tak mjenowanym heſterſkim hacźe toho runja dźěłba khójnowych wuléßowanych žerdkow, brěſowych dołhich hromadow a 40—50 kubm. mocha a ßłanja w hromadach na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

W Maleſchezach, 1. haprleje 1886.

Wyſchſchi hajnik **Sachßa.**

Drjewowa a ßłanjowa awkzija.

Pſchichodnu **wutoru 6. haprleje t. l.** ma ßo w **Wórnerez** holi pola Léſkeje ſtejaze wužitkowe a palne drjewo, kaž tež tam leżaze ſhrabane ßłanje po loßach pod wuměnjenjemi, prjedy awkzije woſjewjomnymi, na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Shromadźišna rano w 9 hodźinach pſchi II. Koſchlowſkim pucźu pola loniſcheho drjewniſchcźa.

Konkurßne ſarjadniſtwo.

Woprawdźity

hydrawliſki cźorny kalk

je doſtał a porucza **A. Lorenz.**

Kučžowy grat,

jenož ßamßne dźěło, w jara wulkim wubjerku a w najlěpſchej dobroſcźi jara płaćišny hódny porucza

E. G. Leuner na ſchulſkej haßy.

K jutrownemu jěchanju

poruczam ßwój bohaty ſkład **ßedłow, kraßny grat ſe ßlěbornymi a jednorymi wobbitkami,** rjane **ßedłowe deki,** ßamßne dźěło, kaž tež **trjebane ßedła** po jara tunich płaćišnach.

E. G. Leuner na ſchulſkej haßy.

Lowrija cźerſtweho **twarſkeho kruchateho kalka** je doſchła. Toho runja **tſěſchne** a **murjerſke zyhele** po móżnoſcźi tunjo porucza

F. Fiſcher

na dwórniſchcźu w Laſu.

Wſchě družiny **pólneho, łukoweho, warjenjoweho** a **kwětkoweho ßymjenja** kaž tež **Rigaſke, Pernauſke** a **ſchleſyniſke lane ßymjo,** toho runja **hnojazu ßól** w wjazorych družinach porucza dobroćźiwemu wobkedźbowanju

ßymjenjowa pſchedawarnja

Roberta Binnera w Rakezach.

12 wubrakowanych kachlow

po 12 mk.

je na pſchedań pola

hornczerſkeho miſchtra **H. R. Teutſchera**

na kamjeńtnej haßy 33.

K ſchcźišnam, kwaßam a druhim ßwjedźenjam, woßebje hoſcźenzarjam ßwoje **jednore a dwójne palenzy,** toho runja wubjernje dobre **likéry** po jara tunich płaćišnach poruczamoj.

Ginzel & Ritscher,

deſtilazija na wulkej bratrowſkej haßy 6.

Najtuńſche płaczíſny w zykym Budyſchinje.

Deſchczne mantle a żakety

w najrjeńſchim wubjerku a w najlěpſchich tkaninach po 6 mk. hacz k najwoßobniſchim wězam.

Czorny kaſchemĕr kóhcź po 50 np. hacz k **najczežſchemu** kaſchemĕrej kóhcź po 150 a 180 np., **njewjeſczinſku draſtu, piżane draſtne tkaniny** po 25 np., **poßleſchczowe tkaniny, płat** po 20 np., **gardiny běle** a **piżane** po 16 np., **möblowe tkaniny,** 10/4 ſchěroke, po 70 np. hacz najczežſchemu **damaſtej, bukſkin** k mużazej a hólczazej draſcze po 150 np. a wſchelake druhe poruczа

Hermann Beermann

njedaloko měſchczańſkeje haptyki.

Kalijowe mydło, ßuche, punt po 50 np.,
jadriwe mydło, ßuche, punt po 40 np.,
lojowe mydło, ßuche, punt po 36 np.,
pſcheńczny ſchterku, punt po 22 np.,
kónzatu ſchterku, najlěpſchu, punt po 30 np.,
ſoda kryſtalizowany, najcziſczíſchi, punt po 5 np.,
běrnjazu mukn, punt po 13 np.,
bělazy ſoda H. Puyowy, pakczik po 10 np.,
wubjerny ßrědk ſa ſchaty a hoſpodarſtwo,
żiwizowe mydło, maſne mydło w wſchelakich drużinach
pſchedawa tunjo

H. Puy w Budyſchinje, mydłarnja.

Richard Gautzsch

9 na hłownym torhoſchczu 9,

wot 1. oktobra t. l. na bohatej haßy 13,

poruczа k **nalětnjemu czaßu** w jara bohatym wubjerku

draſtne tkaniny

jednoreje, ßrěnjeje a woßobneje drużiny

po najtuniſchich płaczíſnach.

Wurjadne nowoſcże ßu: **voile mêle, etamine perlé, dentelle laine, neige, beige, noppé, chiné, biſon, kachemir marengo, crêpe, amure, diagonal, bajadére, bordury.**

Dale woßobne nowoſcże

żónſkeho wobleczenja

każ **deſchczne mantle, deſchczne haveloki, deſchczne khornarhate mantle, pjeſle, mantilletty, wobwěſchenja, koła.**

Żakety ſa konfirmandki

hižo wot 7 mk.

Moje żónſke wobleczenja ßo pſches wubjerny ſrěs, khmane ſeſchicze, rjane wuhotowanje a tunje płaczíſny wuſnamjenja.

Richard Gautzsch.

Pſchi pſchedawanju ßo **ßerbſki** rěczi.

Butrowy pólver
k položenju dźĕłanja butry
poruczа **haptyka w Rakezach.**

Schwablowu kißalinu
k hnojenju poruczа tunjo
haptyka w Rakezach.

Hugo Lehmann

22 na bohatej haßy 22

poruczа ßwój wulkotny ſkład wſchĕch drużinow

filzowych, zylindrowych, tkaninowych a ßłomjanych

klobukow

ſa mużſkich a hólzow, dale:

pſchedeſchczniki, kije, mĕzy, khornarje, manſchety, ſchemiſety, rukajzy a **krawaty**

we wſchĕch nowoſczach po ßměſchnje tunich płaczíſnach.

Spěwarſke knihi

ßerbſke a němſke w najjednoriſchich a najrjeńſchich ſwjaſkach poruczа

A. Schöncke na hauenſteinſkej haßy 1,

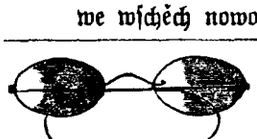
knihiwjaſarnja a papjerowa pſchedawarnja.

Zónſke mantle, paletoty, ßomoczane żakety ßo rjenje a trajnje ſ nowa barbja a ßo po żadanju wuporjedża

w parnej barbjerni **W. Kellinga.**

Bryle

ſa kóżde wóczko

porucza **Jan Gáth**

1 na hoſpitalſkej haßy 1.

Podpisane towarstwo wozjewja, zo je k. Michała **Nowaka**, kněžnika z Dobrošic, jako kolportera abo roznošowarja knihow swojeho składa wuzwoliło a poruča jeho wšitkim Serbam w městach a na wsach najpodwolnišo.

Maćica Serbska.

Schewska jednota w Budyschinje.

Wurjadna jednoczina shromadźisna je wobsamkła, **wokrjeß schewskeje jednoty** na **wokrjeß Budyschskeho hamtskeho hetmanstwa** wupscheſtrjecź. Dokelž je wokrjeßne hetmanstwo do toho swoliło, napominamy ſ tutym pschistupicź, pokasujo na to, so cźi **hamostatni schewzy**, kotsiž ßwój pschistup hacź do **30. junija t. l.** pola wyschscheho mischtra **Heinischa** pschipowjedźa, **pruhowanje wotpołożicź njetrjebaju.**

Pczołarske towarstwo
w delnim dole Sprewje

smeje **njedźelu 4. haprleje** popołdnju w 4 hodźinach **shromadźisnu** w hoscźenzu w **Nowych Porschizach.** **Pschedßydstwo.**

W **ratarskej schuli** w **Budyschinje,** kaž tež w **ßadplahowazej a sahrodnej schuli,** ſ njej sjenoczenej, ßo **póndźelu 3. meje t. l.** nowa schulska wuczba sapoczinje.

Dalsche wukasy dawa direktar **Brugger.**

Wotewrjenje slótnistwa.

Cźesczenym Sserbam w Budyschinje a wokolnosczi najpodwolnischo k nawjedźenju dawam, so ßym ßo tu dźenßnischi dźeń jako **slótnik a gravěr** sasßydlił. Wo dobroczinwe podpjeranje ßwojeho pschedewsacza prosscho, ßwój skład slotych a ßlěbrowych tworow po tunich płaczisnach poruczam. Woßebite skasanje nowych dźełow ßo ßwědomicze wobstara. Porjedźenja, gravěrowanje spěschnje, derje a tunjo.

S poczesczowanjom

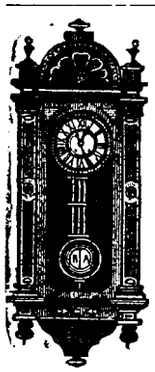
Richard Herbold, slótnik a gravěr
na serbskej haßy 22.

Pschepoloženje pjekarstwa.

Wschěm ßwojim cźesczenym wotebjerarjam a snatym k nawjedźenju dawam, so ßym 1. haprleje pjekarnju k. pjekarskeho mischtra **Klingsta** na **snutskownej lawskej haßy** pschedewsał. Proschu najpodwolnischo, mje ſ dowěrjenjom, mi hacź dotal spożczenym, dale poczesczicź.

S poczesczowanjom

Ernst Schütza, pjekarski mischtr.

Pschepoloženje cźaßnikarnje.

Wot dźenßnischeho dnja ßym ßwoju

cźaßnikarnju

se ßerbskich hrjebjow na

ßerbsku haßu

ſ napschecza k. rěsnischeho mischtra **Aiertha** pschepołożił.

Sso rjenje dźakujo sa dowěrjenje, mi w bohatej měrje spożczene, proschu jo tež do mojich nowych khlamow pschenjescź.

S poczesczowanjom

A. Mager, cźaßnikat.

Geometriske dźěła kóždeho waschnja, toho runja **listy, kupje** atd. ßo pschezo rucze, derje a tunjo wudźěłaju psches

wuměrjeński bürow w Kamjenzu

na snutskownej Kinsbórkskej drósy 495, I.

Rentsch, kral. sakski pruhowany a do pschißłuschnosczе wsaty geometer.

Z nakładom **Maćicy Serbskeje** su wudate a za **50 np.** zwjazane w **expediciji Serbskich Nowin** na předań:

Štyrihłósne mužske chory.

Psche kaschel a dybawosczi

czisty ßkodowy extrakt,

bleschu po 75 np.,

poruczа

haptyka w Rakezach.

Wobydlenje je hnydom abo posdźischo na pschenajecze w Hownjowje. Dalsche je pola pschedstejicźerja tam shonicź.

Holzy, kotrež chzedźa ßo w měsczе wudokonjecź, dostanu tunju a dobru jědź a bydło pola **Berthy Neumannez** na kotokskej haßy 24.

Někotrych wokolonoscherjow a wikowarjow sa ßwoju běłopjekarsku tworu hnydom pytam.

A. Sieber, pjekarski mischtr
na hospitalskej haßy.

Dźěłaczerske ßwójby, kotrej bydło a běrny darmo dostanu, ßo na knježi dwór do **Porschiz** pytaju.

Drenirskich dźěłaczerjow

hnydom pyta

Ernst Thomaß na Židowje.

Dweju krawskeju

pyta **Heinrich Mütterlein**
na horncźerskej haßy 24.

Krawskeho hnydom do dźěła pyta **Jan Kranz,**
krawski mischtr w Spytezach.

2 krawskeju do trajneho dźěła pyta krawski mischtr **August Pilak** w Bukezach.

Jeneho **tyšerskeho** pyta
Jan Škoda
w Wulkej Dubrawje.

Hólza,

ßyna sprawneju starscheju, sa ßwoje kolonialtworowe khlamy a spirituosowu fabriku k jutram sa wuczobnika pytam.

August Bartko.

Wuczobnika

ßerbskeje rěcze mózneho sa ßwoje kolonialtworowe a destillazionske khlamy pytam.

Hermann Kunack
w Budyschinje na bohatej haßy 8.

Wuczobnika

pyta **August Jannasch,** tyscheiski mischtr. Möblowy magazin na ßerbskej haßy 16.

Jeneho wuczobnika

pyta hnydom abo k jutram
A. Sieber, pjekarski mischtr
na hospitalskej haßy.

Wuczobnika

k pschichodnym jutram pyta tyscheiski mischtr **Jan Schieber** w Wulkich Sdźarach.

Wuczobnik,

kotryž chze wosotwarstwo nawuknucź, pyta ßo wot wosotwarza

N. Galla w Budyschinje.

Hólczez,

kotryž chze rjemjenjerstwo a ßedkarstwo nawuknucź, móże pola podpißaneho do wuczby stupicź.

V. E. Kliemant,
rjemjenjerski a ßedkarski mischtr
na kamjentnej haßy 5.

Jeneho wuczobnika pyta klampnarski mischtr **Pětsch** w Huszy.

Dźěczaza luboscź

k njebo lubym starschim.

Ach, hdy bych mojoh' luboh' nana
A woßebje tu moju lubu macź,
Kiž je tež dawno pohrjebana,
Ja hischcze junkrócź móhł tu wohladacź;
O, ſ kajkej wěrnej luboscźu
Chzył tebje, lubu maczerku,
Tež luboh' nana wokoschecź
A wam' waj' luboscź wotplaczecź.

Ach Bożo, ßmjercź je prjecź jej' wsała,
Tu lubu macź a nana lubeho,
Mi woßyrocźicź sahe dała,
Mi dźenß' h'schcze ßyły wo njej' ronja ßo,
Ja w zylym mojim żiwjenju
Waj' luboscź sabycź njebudu,
Chzu pschezo na waj' spominacź,
Hacź b'du waj' junu wohladacź.

Haj, luba macze dobroczіwa,
Kiž ßy mi hižo dawno wumrjeła,
Ssy ſ boloscźu mje porodźiła
A mje na ßwojich nadrach cźeschiła;
Ja dźenß' ßej hischcze pomyßlu,
Kak ßym na twojim klinje tu
Ja wulke sboże wužiwał,
Prjed' hacź je Bóh mi prjecź cze wsał.

Tež luby nan mje lubowasche,
Kiž — Bohu żel — mi tež żno wumrjeł je,
Kiž mje tak husto kolebasche
A pschi tym rjane schtuczki spěwasche;
Kak luby nan je khodźił tej
Ssrjedź nozy sa mnje k lěkarjej,
Kak wjele nozow bjes spanja
Je wón tež był tu moje dła.

Ja dopomnju ßo na te cźaßy,
Hdźež jědźich mój kusk khlěba wjeßele
Po' lubych starschich pschezo saßy
A mějach jescź a picź bjes staroscze;
Ja mějach wscho, schtoż potrjebach,
Ach haj, wscho, schtoż ßej požadach,
Běch lubych starschich wjeßele,
Běch strowy — khodźach do schule.

Cźi starachu ßo ßwěru sa mnje
A pobożnje mje horje cźehnjechu,
A ważachu wscho możne na mnje,
Sso k Bohu sa mnje ßwěru modlachu.
Bóh saplacź nětk wscho bohacze
Wam, kiž wy nětk we njebju scze,
Wscho, schtoż scze w mojim dźěczatstwi
Lět' dołho na mni cźinili.

Kak sbożowne scze, lube dźěczi,
Hdyż wam cźi starschi sahe njewumru,
Hlaj, nichtón njej' na zyłym ßwěcźi,
Kiž wobdawa waß ſ tajkej luboscźu.
Ach, cźincze ſ runej luboscźu
Wschak też tym starschim dobrotu,
Hdyż junu we jich starobi
Ssnadź też ßu pomoz potrjebni.

Pětr Mtónk.

Luby wujo! duja dha w waschim starym ßerbskim dole też tak wětsiki, kaž pola naß ßerbsko-němski wětsik? Wón je hižo khorhoj na naschej zyrkwinej wěži shibnuł, a nětko do posawnow duje a chze też pawki wotducź. Njech tola najprjedy pawki se ßwojeho doma wuduje.

(K tomu cźißku pschiłoha.)

Pschiloha k czišku 14 Serbskich Nowin.

Ssobotu 3. haprleje 1886.

Ssadowe schtomiki,

najlěpsche druziny, na njehnojenej semi a w swobodnym położenju wotczehnjene, toho runja **rózowe pjeńki** a **pyschaze keŕki** porucza

Zadownja dra. Herrmanna.

Skasanja so pschijimaju w kontorje Zadtkóczeŕnje na sadnej bohatej haŋy 3.

Schtomowy wósk

w zerdkach, jako žalba a tež běžity, jara dobry a płaczisny hódny pola

Strauch & Kolde,

3 na kamjeńtnej haŋy 3,

drogowe khlamy k słotemu worku.

Jara dobry

paleny khofej

punt po 1 mk., 1 mk. 20 np. a 1 mk. 40 np. porucza

Th. Grumbt

w kupnizy

a na swonkownej lawskej haŋy.

Njepaleny khofej

punt po 80, 90, 100 np. atd.,

swylny a jara derje słodźazy, porucza jako něschto jara tunje

Th. Grumbt

w kupnizy

a na swonkownej lawskej haŋy.

Roŋowany stwjelzowy abo njetrjeny len, kaž tež **wutrjeny len** kupuje kóždu dźělbu po najwyschschich płaczisnach

mechaniska dźěłopschadownja w Hajnizach.

Strowe kruschwinowe drjewo, niz mjenje 6 zolow tolste, toho runja strowe po móżnoszi bjeshałosate wólschowe drjewo, niz mjenje 12 zolow tolste, kupuje **po najwyschschich płaczisnach**

mech. dźěłopschadownja w Hajnizach.

Kóslaze kóžki

kaž tež wschě druhe druziny swyrych kožow kupuje po najwyschschich płaczisnach

Gustav Naucke

na garbarskej haŋy 16.

Tež su tam fale kóždeje druziny po tunich płaczisnach dostacz, a so tam tež wschě koże derje a tunjo wuharuja.

Najlěpschi mlokowy a wuzitkowy pólver,
salsowy pólver,
wobzerny pólver sa swinje

porucza **haptyka w Rakezach.**

Ia Shorjelski twarski kruchaty kalk

rjanu, bjeskanjeńtnu tworu porucza po lowrijach a po jenotliwym po najnizschich płaczisnach

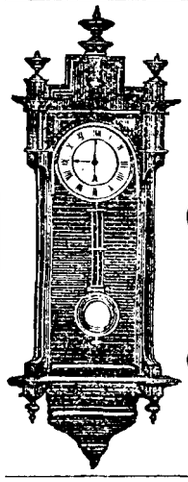
C. Thiermann.

Kolonialtworowe a spirituosowe khlamy Adolfa Rämscha

pschi butrowych wikach

poruczeja swojim czesczenym wotebjerarjam:

dróbny zokor punt po 30—33 np.,
zokor w **klobukach** punt po 33—38 np.,
zokor w **kruchach** punt po 34 np.,
khofej njepaleny, swylny a czisczeßłodźazy, punt po 80, 90, 100, 110—130 np.,
khofej njepaleny, 2. druzina, punt po 65—70 np.,
khofej paleny, swylny a derjeßłodźazy, punt po 80, 90, 100, 120—180 np.,
zokorowy syrop, wubjernje ßłódki, punt po 18 np.,
nowe jerje, wulke ryby, 15 scht. po 50 np.,
petrolej punt po 14 np.,
rajß punt po 13, 14, 15 hacz 30 np. a druzinu wobschkodźeneho wulkosornateho **rajßa,** hewak punt po 20 np., něko 10 puntow po 120 np.

Franz Marschner

czaßnikaŕ w Budyschinje

9 na bohatej haŋy 9

porucza swój bohacze srjadowany skład

czaßnikow a rjeczasow

dobroczinwemu wobkedźbowanju.

NB. Pola mje so **serbski** rěczi.

Khofej seleny punt po 70—160 np.,
khofej paleny punt po 90—200 np.,
zokor punt po 28, 30, 32, 36 a 40 np.,
rajß punt po 13, 15, 16, 18—36 np.,
jerje, wulke tuczne ryby, schtuka po 5 np.,
jerje suschene po 8—10 np.,
petrolej punt po 14 np., w barrelach wjele tuńscho,
ripikojty wolij, czisczeny schles., punt po 32—36 np.,
palenzy, jednore a **likěry,** po najtunischich płaczisnach,
zigary, jara dobre tunje druziny, tyßaz po 15, 20, 25, 30, 40 a 50 mk.,
kryst. soda punt po 5 np., 10 puntow po 47 np.,
ff. Halsku pschenczny schterku punt po 22 np., pschi 5 puntach po 21 np.,
mydło wschelakich druzin po najtunischich płaczisnach,
swězy paket po 40 np.,
ff. Würzburgske runtkizowe symjo w snatej dobrosczi a tunjo porucza

Carl Noack.

Schtóż so nahlenzy boji

abo kotrehoż je wona hižo podeschła, abo schtóż na wjercenje, skhromjenje, bjessparnosczi, khore nerwy czerpi, njech sebi knižku „Wo wobrócżu a wotstronjenju nahlenzy", 3. nakład, wot spißaczela, něhdusceho krajno-woborneho bataillonskeho lěkarja R. Weißmanna w Wilshofenje w Bajerskej, darmo a franko skasa.

Sa konfirmandow

porucza **kolliery,**
medaillony,
kschize,
brosche,
nawuschniki

se słota, dubla, talmija a posłoczane

Gustav Thunig

na zitnej haŋy 6.

Jerje

rjane tuczne ryby

po 3, 4 a 5 np.,

mandl po 40, 50 a 60 np.,

w zykych tunach tuńscho

porucza

Hermann Klemm

na bohatej haŋy.

Durthoffske

ßuche drožđże

pschezo czerstwe porucza tunjo **August Biesold,** pjekarski mischtr na bohatej haŋy.

Wikowarjo a pjekarjo dostanu rabat.

Khofej

w wulkim wubjerku

seleny punt po 70—160 np.

jenož derje słodźaze druziny porucza

Gustav Poser

na jerjowej haŋy.

Butra!

Měschanu butru,
lutowansku butru

w bowach a wuważenu, najlěpsche druziny, porucza wot czerstweje poßykki

Gustav Poser

na jerjowej haŋy.

Khofej

paleny punt po 100—200 np.,
khěžorske měschenje pt. po 120 np.
porucza sa něschto wubjerne

Gustav Poser

na jerjowej haŋy.

Jerje

jara wulke po 4 a 5 np.,
15 schtuk po 50 a 60 np.,
porucza sa jara płaczisny hódne

Gustav Poser.

na jerjowej haŋy.

Shorjelski magazin

hotoweje

mužazeje, žonjazeje a dźěčazeje drasty

Moritza Wassermanna

ſ tutym najpodwolniſcho k nawjedźenju dawa, ſo ßu wſchě

nalětnje nowoſcźe

w njedoßahnjenym wulkim wubjerku po njedoßahnjenych tunich płaćizinach na ſkładźe.

Woßebje kedźbne cźinju na

elegantne lětnje ſwjerſchniki

w najnowſchich barbach a faßonach,

wobleczenja ſe ßuknju abo pikeſchu

w wulkim wubjerku,

hólczaze wobleczenja,

wobleczenja ſa konfirmandow

ſ cźorneho ßukna a cźěmnych tkaninow **woßebje tunjo,**

mantle pſche deſchcź, koleßate mantle a na promenadu

ſ jara dobrych tkaninow ſa **žony,** kraßne ſolidne barby a rjane faßony.

Sportſke pjeſle, wobwěſchenja a žakety

ſa **žony** a **konfirmandki** wurjadnje tunjo.

Wulki wubjerk holczazych mantlow.

Hólczaze wobleczenja

we wſchěch družinach a wulkoſcźach w hobrſkim wubjerku wot proſteho hacź do najwoßobniſcheho. Tkaniny, k tomu trjebane, ßu najlěpſcheje dobroſcźe, ſrěs a ſeſchicźe wubjerne.

„Cźeſcźeni kupzy chzyli ßebi ßwojeho wužitka dla pſchi mózhnych kupjach moje wukładne wokno a mój ſkład wobhladacź, ſo bychu ßo wo hódnoſcźi a tunjoſcźi mojich tworow pſcheßwědcźili."

Moritz Wassermann, krawſki miſchtr

19 na bohatej haßy 19,

najwjetſcha drastańnja w Budyſchinje.

Na moju **firmu** a **cźiſło 19** njech ßo ßwěru kedźbuje.

Wulki ſkład tkaninow k ſchicźu po měrje.

Wulki ſkład tkaninow k ſchicźu po měrje.

Khojej

wot najtuniſchich hacź do najlěpſchich družinow, jara derje ßkodźazy, porucza **Hermann Klemm** na bohatej haßy.

Najlěpſche nowe

hollandſke jerje

po wulkoſcźi

ſchtuku	po 3	hacź	6 np.,
mandl	35	=	90 =
kopu	140	=	350 =

porucza ſa něſchto jara tunje

Hermann Kunack

na bohatej haßy 8.

Turkowſke ßlowki

najrjeńſche a najwjetſche, kotrež ßu dóſtacź, porucza hiſchcźe tunjo

Moritz Mjerwa

na mjaßowym torhoſchcźu, deſtillazija najlěpſchich likérow.

Khojej:

Santos
derje ßkodźazy
ſeleny punt po 65 np.,
paleny = = 80 =

Kampinas
wubjernje ßkodźazy
ſeleny punt po 70 np.,
paleny = = 90 =

Mexikanſki
jara derje a ßylnje ßkodźazy
ſeleny punt po 80 np.,
paleny = = 100 =

Java a Ceylon
najlěpſchi po ßkodźe
ſeleny punt po 100 np.,
paleny = = 120 =

porucza

Hermann Kunack

w Budyſchinje na bohatej haßy 8.

A. Mager

na ßerbſkej haßy

pſchedawa a porjedźa derje a tunjo

cźaßniki.

Wukasanje a pſchewjesne pißma dawa Albert Meiſel w Budyſchinje.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 15. **Sobotu 10. haprleje 1886.** **Lětnik 45.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Němski kněžor na radu lěkarjow žrjedź haprleje Barlin wopuschczi, so by žo, jeli so wjedro dowoli, na něhdže dwě njedźeli do Wiesbadena podał. Nimale w tym samym czażu kněžorka pak do Koblenza pak do Baden-Badena wotjědże.

— Po wosjewjenju sakskeho ministerstwa finanzow ma žo dźěl s dokhodow leżomnostneho dawka k połóženju schulskich czežkotow po žlědowazych postajenjach nałożecź: Sumy, kotrež maja žo k tomu pschepokasacź, žo sa kóždy dawkowy wokrješ po 2 np. wot kóždeje dawkoweje jednoty woblicza a žo kóždy krócź w měžazu augusce psches wokrježne dawkownje dawkowym gmejnam wupłacza, kotrež je bjes wotczehnjenja schulskim gmejnam wotedadża. Hdyž wschě leżomnosce dawkoweho wokrjeża k jenemu schulskemu wokrjeżej njeżkuscheja, maja žo pjenjesy wobdźělenym schulskim gmejnam poměrnje dawkowych jednotow nastupazych leżomnoscźow rosdźělicź. Prawo na dostacze rosdźělomnych pjenjes maju schulske gmejny konfežionalneje wjetschiny. Hdyž je w jenym schulskim wokrjeżu konfežionalneje wjetschiny jena abo wjazy schulow sa žobustawy konfežionalneje mjeńschiny, ma schulska gmejna konfežionalneje wjetschiny dźěl dostateje sumy schulskej gmejnje konfežionalneje mjeńschiny poměrnje liczby dźěcźi wotedacź. Wo rósnoscźach pschi rosdźělenju ma schulska nakedźbna wyschnoscź rossudźicź.

— Knježerstwowy sakonjowy naczisk, kotryž njesboże-sawěscźenje na ratarskich a hajnischich dźěłacźerjow wupschestrje, je žo w komižionskim wuradźenju a pschi druhim czitanju w khěžorstwowym žemje khětro pscheměnił. Sarjadnistwo njesboże-sawěscźenja ratarskich a hajnischich dźěłacźerjow žo w wjele punktach wot njesboże-sawěscźenja industrialnych dźěłacźerjow rosesnawa, kotremuž niz zyle bjes winy drohoscź a wobschěrnoscź porokuja. Rosdźěle ratarstwa a hajnistwa w Němzach žu w jenotliwych krajach tak wulke, so je njemóžne sa kóždy kraj to žame waschnje njesboże-sawěscźenja postajicź. Duž je khěžorstwowy žejm wobsamknuł, so ma žo jenotliwym krajam pschewostajicź, po kajkim waschnju ma žo nowy sakoń nałożicź. Sawěscźicź dyrbja žo ratarscy a hajnischi dźěłacźerjo a sastojniży, kotrychž msda wob lěto wjazy hacź 2000 hriwnow njewucźini. Tajkich dźěłacźerjow žo w Němzach na 7—8 milijonow liczi, kotsiž w 5 milijonach hospodarstwach w žłużbje steja.

Naczisk wo pscheměnjenju wojerskeho pensionskeho sakonja, psches kotryž žo pensije wyschschich offizěrow polěpscha, bjes pscheměnjenja pschijachu. — Namjet pólskeho sapóžłanza Jagdźewskeho, kotryž runoprawoscź pólskeje rěcze s němskej psched žudom žada, je khěžorstwowy žejm sacźisnuł. Po namjecze komižije, kotrejž bě žo Jagdźewskowy namjet k wuradźenju pschepodał, pak žo wobsamknu, do žudniskeho sakonja postajenje pschijecź, po kotrymž ma žo pschi wužudźenju psched žudnikom po sakonjowym postajenju wobdźělenemu protokol czitacź a k pschehladanju pschedpołożicź. Žadanja, rosestajenja a wuprajenja w zusej rěczi dyrbja žo tež w zusej rěczi napisacź a protokolej pschipołożicź, jeli so w žudniskim wokrjeżu tołmacźer, na pisanje žo wustejazy, bydli. Hdyž tež žo Polakam jich žadanje zyle dopjelniło njeje, dha móża tola s tutym pschisiwolenjom pod nětczischimi wobstejnoscźemi s pokojom bycź.

— W pruskim krajnym žejmje žu dwaj sakonjej k pscheněmcźenju pruskich narańschich krajinow s 214 pschecźiwo 120 hłožam pschijeli. S prěńschim žo 100 milijonow hriwnow se statneje kasy k sakoženju němskich kolonijow w Pólskej pschisiwola, s druhim žo pokracźowanska schula w Pósnjanskej a nawjecźornej Pruskej sawjedże. Pólszy sapóžłanzy psched wothłožowanjom sjewichu, so žo dalscheho wuradźowanja wo sakonjowych naczískach, pschecźiwo pólskej rěczi žo měrjazych, sdźerża a so pschecźiwo nim jenoż protestuja, dokelž tele sakonje statne sakładne sakonje pschestupja. Pschecźiwo sakonjomaj hłožowachu zentrum, Polazy, žwobodnosmyšleni a konserwativnaj sapóžłanzaj Gerlach a Meyer s Arnswalde. — Sakoń, po kotrymž žo w Pruskej a Schlesynskej sakomdźenje schule s pjenjesami khosta, je žo toho runja pschijał.

— Zyle njenadźijezy je s Kamerunskeje kolonije powjesćź wo nowych njepschecźelnoscźach tamnischich cźornych pschecźiwo Němzam doschła. Komandant kononskeho cźołma „Cyklopa“ je telegrafiszy žlědowazu krótku powjesćź póžłał: „Ssym město Money Cimbia wobtsělał a sapuscźił. Wot „Cyklopa“ nichtó sranjeny njeje.“ Schto je wina na njepschecźelnoscźach było, wo tym hacź dotal hischcze niczo do sjawnoscze pschischło njeje. Móżno, so žu cźorni, naschcźuwani wot Jendźelcźanow se žužodneje jendźelskeje kolonije Viktorije, saž rubjeżny nadpad na němske žydleschcza scźinili.

Belgiska. Dźěłacźerska revoluzija w Belgiskej je psches rasnoscź generala van der Smissena po sdacźu poražena. Dźěłacźerjo drje žu poslednje dny tu a tam rubicź a palicź spytali, tola woni žo tola wjazy pschecźiwo wojakam njestajachu, dokelž wjedźa, so je tym pschikasane, pschi kóždym pschecźiwjenju tsělecź. Nastork k dźěłacźerskim njeměram je njespokojnoscź schkleńczerskich dźěłacźerjow była. Tuczi mějachu w prjedawschich lětach jara wyžoku sažłužbu, kotruž psches nowe amerikanske pjezy pschikrótschenu widźachu. S Baudouxoweje schkleńczerńe, hdźež na 1200 muži dźěła, běchu psched krótkim 150 dźěłacźerjow puschcźili a dalschim 60 chzychu posdźischo hicź dacź, dokelž nowe pjezy na cźlowske mozy maschiny staja. Duž běchu žo dźěłacźerjo rosnjemdrili a prěnje, schtož woni po wudyrjenju njeměrow scźinichu, bě, so nowe pjezy a maschiny rosbichu. Pschi sapoczanym pschepytanju je žo tež wupokasało, so žu wobsedźerjo mjeńschich schkleńczerńjow dźěłacźerjow na wjetsche schkleńczerńe schcźuwali, so bychu móznych konkurentow wotbyli. Na sapuscźenju Baudouxoweje schkleńczerńe žu s wěstoscźu někotsi mjeńschi fabrikantojo w wokolnoscźi žobu winowacźi. Konkurenza, kotruž wjetsche schkleńczerńe mjeńschim cźinja, a polěpschene naprawy, kotrež cźlowske dźěło pomjeńscha, žu žórka, s kotrychž žu njeměry nastałe. Hewjerjo w njedałokich podkopkach, kotrychž msda toho runja w poslednich lětach stajnje spadowasche, žo schkleńczerskim dźěłacźerjam pschisamknuchu. Hacź dotal hischcze hewjerjo s dźěłom sapoczeli njejžu. Woni žo prjedy k dźěłu wrócźicź nochzedźa, doniž žo jim 5 frankow msdy na dźeń njepschisiwoli a 13hodźinski dźěłanski czaž njepschikrótschi. W wulkim fabrikskim měsce Ninowje blisko Genta, hdźež do toho czaża měr knježesche, žu dźěłacźerjo tele dny dźěło skožili. Dokelž žu tam njeměry wudyrike, je knježerstwo hnydom wotdźělenje wojakow k postajenju porjada wotpóžłało.

Rußowska. Ruski kněžor je tele dny na ßwojim pucźowanju po pokodnischej Ruskej se ßwojej mandźelskej a ßynom na Krimsku kupu pschijěł. „Kněžorstwowy nawěschtnik" wo kněžorowym pucźowanju pische: W Sebastopolu běchu psched dwórnischćźom kraßne cźeßne wrota natwarjene; město bě s khorhojemi wupyschene. Hdyž ßo kněžorowy cźah bliźesche, bě sahorjene hurawokanje s wojakow a s luda, kotryž bě wschě městowe hórki wobßadźił, ßkyschecź. Teź w Jalcźe ßo kněžorej jara sahorjene powitanje dosta. Kněžora tam wschitzy semjanszy marschalojo s tawriskeho guvernementa, jena měschcźanska deputazija, kotraž po ruskim waschnju khléb a ßel pschepoda, a muhamedanszy semjenjo, ßwoju narodnu drastu swobleczeni, postrowichu. W tu khwilu kněžor se ßwojej ßwójbu w Liwadiji, hdźež ma kraßny hród, pschebywa.

— Ruske knjeżerstwo je pjecźa w jenej němskej fabrizy wjetschu liczbu torpedow skasało. So by ßo skasanka cźim skerje dokonika, je knjeżerstwo jeneho inżenéra s Petersburga do mjenowaneje fabriki póßłało. Torpedy ßu sa Cźorne Morjo postajene a ßo do tam po wodźe po rěkach Wißle, Dnjestrje a Dnjeprje powjesu.

Balkan. Konferenza wulkomóznarstwow w Konstantinoplu je jenomyßlnje protokol podpißała, s kotrymž ßo pomjenowanje bołharskeho wjerha sa guvernéra pokodnischeje Bołharskeje na pjecź lět postaji. Bołharski wjerch je drje hacź dotal se saßakkosczu nad tym wobstał, so by jeho sultan na cźaß żiwjenja sa pokodnjo-bołharskeho guvernéra pomjenował. Sjenocźenej woli wulkomóznarstwow pak budźe ßo tola wjerch podcźißnucź dyrbjecź, hewak móże ßo stacź, so jeho s mozu k tomu nusuja.

Janko, mały herz.

Janko pschińdźe ßtaby a khipry na ßwět. Žony, kotrež běchu ßo shromadźike, wijachu s hłowu nad macźerju a dźěśćom. Kowarjowa, ta najmudrischa mjes nimi, rěcźeiche takle: „S tobu běži k kónzej, kmótra, pschihotuj ßo do druheho ßwěta, my póscźelemy po duchowneho. — A teź te dźěcźo drje póńdźe s tobu ßobu."

Tola tajka rěcź ßo tomu dźěcźatku njelubjesche; pocźa se ßwojimaj ßłabymaj nóżkomaj, schtoż móżeshe kopacź a s rucźkomaj mjetacź a pódla płakasche, tola s tak ßłabym cźeńkim khoßom, so bě lědma ßłyschecź.

Žadany duchowny pschińdźe, wobstara khoru; khora ßo saßo shraba, a sa dwě njedźeli dźěkasche saßo ßwoje dźěko. Ziwjenje toho pachoła wißasche jeno kaž na cźeńkej nitzy, sdasche ßo, kaž by lědma dychał, a tola, hdyž kokla schtwórte nalěcźo sakuka, bě Janko hischcźe żiwy. Nětko dźěsche trochu lěpje a pachoł doscźeże nětak dźeßate léto. Tola wosta stajnje wuski a ßuchi, żiwot bě naduty, lizy swjadnjenej, běłe wkoßy wißachu jemu stajnje do cźěmneju wocźow. W symje ßydasche Janko sa khachlemi a płakasche mjelcźo psche symu, husto teź hłodu dla; pschetoż macź njemějesche husto schto do khachli ani do hornza. W lěcźe běhasche w koschulzy, wokoło paßa s powjasom swjasany, a na hłowje w ßkomjanym kłobucźku. Macź, kotraž bě jeno s ruki do huby żiwa, runja kastojcźży pod zusej tśěchu, lubowasche trasch jeho po ßwojim waschnju, ale bijesche jeho tola teź husto a rěkasche jemu „pschemjeńk". W ßwojim woßmym lěcźe khodźesche Janko hižo jako pomozny pastyr sa stadłom, abo hdyž doma nicźo kußacź njebě, do léßa do hribow.

Hewak njebě Janko wjele wobdarjeny, a hdyž něchtó s nim rěcźesche, tykasche stajnje porst do huby. Ludźo jemu dołheho żiwjenja njewěschcźachu, wjele mjenje, so macź hdy na nim wjeßela dożiwi; pschetoż do dźěła ßo Janko s cźeźka hodźesche. Njehodźi ßo prajicź, kak to pschińdźe, ale sa jenu wěz mějesche wulku żadoscź, mjenujcy sa musiku. Wón poßłuchasche na kóżdy suk a cźim bóle roscźesche, cźim bóle myßlesche na spěw a piskanje. Dźěsche-li se stadłom do léßa abo s jenym towarschom jahodki sběracź, njepschinjeße ani jeneje jahodki domoj; scheptajo dźesche: „Macźerka, ach, kak je w tym léßu tola tak rjenje hrało! o! o!"

„Ja tebi hnydom sehraju, ty njekniczomniko!" ßwarjesche macź mjersaza, a hrajesche na nim s měschawku.

Janko wokasche a lubjesche, so njecha wjazy na to poßłuchacź, ale myßlesche tola saßo stajnje na to, kak je w léßu tak rjenje hrało a spěwało . . . Schtó, schto hrajesche abo spěwasche? Wjedźesche dha wón to? Jědle, buki, brěsy, ptacźki, wschitko spěwasche a hrajesche: zyky léß! . . . W polu spěwachu trawicźki, w sahrodzy sa khěžku schcźerczachu wróble, so ßo schtomy satschaßowachu. Hdyž jeho do dźěła póßłachu, so by hnój rosmjetował, sdasche ßo jemu, so wětsik w widłach hraje. Hdyž jeho hetman wuhlada, kak na wětsik poßłucha, kotryž w widłach synczesche . . . pschimnu powjas krucźischo, a naměri jemu k dopomnjecźu psches khribjet. Tola schto pomhasche? Ludźo mjenowachu jeho „Janka, makeho herza". . . W lěcźe cźeknu Janko s domu a wudźěła ßebi pischcźałku. W nozy, hdyž żaby wokachu, tsarsche na łukach schcźerczachu, honacźe sa płotami spěwachu, tehdom njemóżesche spacź, wón poßłuchasche a poßłuchasche a schtó wě, schto wschitko ßkyschesche.

Nózny straźnik, kotryž po wßy khodźesche, a so njeby wußnuł, hwěsdy na njebjeßach liczesche abo mjelczo ßo s pßom rosmołwjesche, widźesche husto bělu Jankowu koschulku, kotryž po cźmje k korcźmje běżesche. Pachoł pak njeńdźesche do korcźmy, ale wosta wonka, pokhili ßo k muri a poßłuchasche. Nutska wjercźachu ßo w wjeßelych rejach a někotry hólz sawoła „juchej!" Hußle hrajachu wjeßele: „My chzemy spěwacź, my chzemy piskacź, a se schkleńzami klinkacź." Wokna ßo se ßwětkom sybolachu, kóżda hrjada w korcźmje po sdaczu tschepotasche — a Janko poßłuchasche! . . . Schto by tola sa to dał, hdy by tajkele hußle měł! Tajkele hrajate desćźiczki! Hdy by ßo jemu jeno dowoliło, hußle junu do ruki wsacź . . . Ale jemu bě jeno dowolene poßłuchacź, a duż teź poßłuchasche, dóniż hłóß nózneho straźnika jeho njesastróży: „Póńdźesch hnydom domoj, ty khorcźe!"

Potom hakle běżesche na boßy nohi saßo do khěžki a po cźmje scźěhowasche jeho hłóß hußlow: „My chzemy spěwacź, my chzemy piskacź, a se schkleńzami klinkacź!"

Bě to sa njeho wulke wjeßele, hdyž jeno móżesche hußle ßkyschecź, pschi domkhowanzy abo pschi kwaßu. Potom saléše sa khachle a njepraji sa zyke dny ani ßłowcźka. Skónczńje wudźěła ßebi ßam s jeneje schindźele hußle a nacźahnu je s konjazymi włoßankami, ale tute hußle njehrajachu tak rjenje, kaž te w korcźmje, truny klinczachu cźeńko, tak cźeńko, kaž hdyž mucha bórczi. Tola Janko hrajesche na tych hußliczkach wot ranja hacź do wjecźora, byrnjež by teź puki a storki sa to dostał, so bě na cźěle runja njesrakemu, nabitemu jabłuku. Pachoł pschezo bóle a bóle ßłabnjesche, włoßy bywachu pschezo huscźische, wocźi běschtej cźěmnej a se ßylsami woběżanej, lizy błědnuschtej, wutrobno pschezo hłubje spadowasche . . . Janko njebě wjazy podobny na druhe dźěcźi, wjele bóle na ßwoje hußle, kotrež lědma s cźicha synczachu. Pódla by psched żnjemi skoro hłodu wumrjeł; pschetoż żiwjesche ßo jeno se ßyrymi rěpami a — se żadoscźu sa hußlemi.

Ale tuta żadoscź njenjeßesche jemu dobrych płodow.

Na knjeźim dworje mějesche ßłużobnik hußle, kotrež husto pschi ßměrkach hrajesche. Janko ikradźe ßo husto hacź k durjam abo k woknu ßłużobnikoweho wobydlenja, so by poßłuchał, abo tola na te hußle pohladnucź móhł. Hußle wißachu runje napschecźo woknu na scźénje, a Janko ßo w duchu k nim bliżesche. Srudna horza żadoscź jeho saja, so by tola s najmjeńscha junu ßo tych hußli s ruku dótknucź abo tola s bliska na nje hladacź móhł . . . Wboha mała Jankowa wutroba sarża jeno pschi tej myßli na te sbożo.

Nas wjecźor njebě nichtó w tej jstwi. Knjejstwo bě do wukraja pucźowało, dom bě prósdny a ßłużobnik bě drje něhdźe na bjeßadu saschoł. Janko hladasche hižo dołhi cźaß psches wocźinjene wokno na hußle. Połny měßacźk ßwěcźesche na njebjeßach, jeho pruhi padachu psches wokno na scźénu, na te hußle a rosßwětlachu je. Jankej sdasche ßo, kaž by ßléborne ßwětło s tych hußli wustupowało. Truny ßwěcźachu ßo kaž ßwjateho Janowe muschki a hudźenz kaž ßléborna nicź.

Ach! wschitko bě tak rjane; Janko hladasche cźim dléje cźim nutrnischo na hußle; mjes rostlinami wokoło wokna pokhileny ßedźo s łohcźom na kolena ßo sepjerajo kukasche s wotewrjenym rtom psches wokno. Pak dźerżesche jeho strach a bojoscź kaž pschikowaneho, pak saßo honjesche jeho potajna żadoscź do prědka. „Dha dźi tola, Janko! wo jstwje njeje żiwy cźłowjek . . . dźi, Janko!"

A Janko stanu, mjelczo postupujo bliżesche ßo k durjam; jeho wutroba pukota, dych wschón schumi; mjes rostlinami bě ßo skhowany cźuk, tu nětko saja jeho bojoscź a strach; ale wón dźe dale, skoro po rukomaj a nohomaj ßo ßmoczo — a nětko ßedźi wbohi Janko hłowu posběhujo wo jstwje psched hußlemi. Sa khwilu nacźahnu ßo Janko s ruku — a mjehki suk, kaž by něchtó ßo truny dótknuł, saklincza pó jstwje — tola na dobo wothkoßowa ßo s kucźika hruby saspany hłóß: „Schtó tu je?"

Janko ßo stróżi, tschepotajo njeswaži ßebi dychnucź, tola hłóß s nowa sawoła: „Schtó tu je?"

Schwabliczka saßwěcźi ßo na scźénje, bu ßwětko, a potom . . . ßakry, puki, płakanje wboheho dźěśća, wokanje: „Boże dla!" schcźowkanje pßow, hara po zykym dworje!

Nasajtra stejesche wbohi Janko psched wjeßnym ßudnistwom, psched wjeßnym ßudnikom. Dyrbi jako paduch ßudżeny bycź? Wě ßo. Ssudnik a pomoznikojo hladachu na njeho, kak psched nimi

ſteji, ſ porſtom w hubje, ſ wuſtróžanymaj wočžomaj, ßłaby a ßuchi kaž ßama kóſcź, rosbity, ani ſo by wjedźał, hdźe je a ſchto ſ nim chzedźa. Kak hodźi dha ßo tajke ſtworjeńczko ßudźicź, kotrež hakle je dźeßacź lět ſtare a lědma na nohomaj ſteji? Dyrbi ßo do kłódy tyknucź abo ſchto? . . . Skónczńje dyrbi cźlowjek ſ dźěcźimi tola ßobuželnoſcź měcź. Njech jeho nózny ſtražnik woſmje a jemu ſ prutom da, ſo by druhi raz njekradnuł, a wěz budźe hotowa.

Zyle derje! Wěz je wußudźena!

Sawołachu Stacha, nózneho ſtražnika.

„Wſmi jeho a daj jemu ſ prutom wopomnjecźe!"

Stach kiwnu ſ hłowu, wſa Janka pod pažu a dźěſche ſ nim do brózńje. Pachoł njeroſumjeſche, ſchto ma ßo ſtacź, abo bě traſch nimo měry wuſtróžany; njeprajeſche ani ßłowczka a hladaſche jeno wokoło ßo kaž ſplóſcheny ptaczk. Wjedźeſche dha, ſchto ßo ſ nim ſtanje? Hakle potom, hdyž jeho Stach ſ krutej pjaſcźu hrabnu, na ſemju połoži a ſ prutom ßo ſahna, ſawoła mały wbohi Janko: „Maczi!" a ſa kóždym pukom wołaſche: „Maczi! maczi!" ale pſchezo ßłabſcho, pſchezo cźeńſcho, dóńž ſkónczńje wjazy po maczeri njewołaſche. Te wbohe roſpraßnjene hußle! . . . Ty ſły, hruby Stacho! Schto dha dźěczo takle bije? Wbohi pachoł bě dźě wot naroda tak mały a ßłaby, a lědma ſdźerža ßo w nim žiwjazy wodych.

Macź pſchińdźe ſkónczńje a wſa pachoła ßobu, tola dyrbjeſche jeho domoj njeſcź . . . Na druhi dźeń Janko hiſchcźe njeſtawaſche, na tſecźim dnju wudycha ßwoju duſchu na twjerdym lěhwje pod konjazym wodźewom.

Laſtojcźki widlowachu na ſchtomje pſched woknom, ßłóncźna pruha pſchedoby ßo pſches wokno a woblinu ſe ſkotom hłowczku a wobliczo dźěſcźa, w kotrymž ani krepki krwě njebě. Tuta pruha bě tak rjez pucź, po kotrymž dyrbjeſche duſcha hicź. Derje, ſo móžeſche tola w ßmjercźi ßłóncźny pucź naſtupicź; pſchetož w ßwojim žiwjenju dyrbjeſche cźernjojty pucź khodźicź.

Bě wjeczor, cźeladniży dźěchu ſ ſukow dom a ſpěwachu: „Pój wjeczorje k nam rjany!" a wot rěki ſ paſtwiſchcźa klinczeſche piſchcźel. Janko poſkhaſche poßledni ras, kak zyła wjeß ſpěwa a klinczi . . . . Pſchi nim na wodźewje leżachu jeho ſe ſchindźele wurěſane hußliczki.

Na dobo roſjaßni ßo ſrudne wobliczo dźěſcźa a blědy rt ſaſchepta:

„Macźerka" . . .

„Schto dha, mój ßynko?" praſcheſche ßo macź ſ hłoßom, ſe ßylſami poduſchenym.

„Macźerka! Njej' wěrno, Bóh luby knjes mi w njebjeßach woprawdźite hußle da?"

„Haj, moje dźěczo, haj!" wotmolwi macź; wjazy njemóžeſche prajicź; pſchetož ſ jeje twjerdeje wutroby wupuknu wſcha ta nahromadźena boloſcź a wona jeno ſdychnu: „O Knježe Božo!" a padźe ſ hłowu na ławu a płakaſche, kaž cźlowjek, kotremuž chže ßmjercź to najlubſche wſacź . . . .

A bu jej wo prawdźe wſate. Hdyž ſaßo hłowu poſběhnu a na dźěczo pohlada, běſchtej wočzi małeho herza wotewrjenej, ale njehibaſchtej ßo wjazy; wobliczo bě blěde, morwe. Skónczna pruha bě ßo ſhubiła . . . .

Spi w měrje, Janko!

Ze Serbow.

S Budyſchina. Sapóßłanzy do ſynody naſcheje evangelſko-lutherſkeje krajneje zyrkwje, kiž kóžde 5. lěto junkrócź w Draždźanach k wuradźowanjam hromadźe ſtupi, ßo ſtajnje na 10 lět wuſwola, po kotrychž ſaßo wuſtupja a ßo nowowólby ſtanu. Duž je też lětßa dotalny ſaſtupowaŕ 25. wólbneho wokrjeßa, kiž wſchě woßady wot Barta hacź do Kinsbórka ſwopſchimuje, k. faraŕ ryczeŕ Imiſch ſ Hodźija, ſe ſynody wuſtupił. Nowowólba mějeſche ßo ſańdźenu ßrjedu pod pſchedßydſtwom k. hamtſkeho hetmana ſ Boxberg w radnej khěži w Biſkopizach. Pſchi tym bu dotalny ſaſtupowaŕ tutoho wokrjeßa, k. faraŕ Imiſch ſ Hodźija, ſ wulkej wjetſchinu ſ nowa wuſwoleny a je też tutu wólbu pſchijał. Hdyž je to ſwjeßelaze, ſo budźe na ſynodze pſchi wuradźowanjach ważnych, też naß Sſerbow naſtupazych ſakonjow ſ naſchimi wobſtejnoſcźemi ſnaty a ſhonjeny duchowny žadane roſjaßnjenje podacź móz, dha je nam tuta wólba też wobßwědczika, ſo ßo tak wulzy žohnowane a njeßebicźiwe ſkutkowanje k. fararja Imiſcha niz jenož w ßerbſkich, ale też w němſkich woßadach ſ dźakom pſchipóſnawa a ſ tak wulkim dowěrjenjom pyſchi. Sa wotpóßłanza ſ njeduchowneho ſtawa bu k. wyſchſchi hamtſki ßudnik Meuſel ſ Budyſchina wuſwoleny.

— Tudomne rjemjeßlniſke towaŕſtwo je pſched krótkim wobſamkło tudomnu Thiermannez reſtawraziju ſa 66,000 hriwnow kupicź. Na jeje leżomnoſcźi ma ßo rjemjeßlniſki dom natwaricź, kajkeż w druhich wjetſchich měſtach maja. Sa nuſny nowotwar je 16,000 hriwnow trěbnych.

— Sańdźenu ßrjedu rano je ßebi ßłužobna holza Winarjez ſ Bronja, kotraž pola ſyndika Seehaußena ßłužeſche, ſ nožom krk pſcherěła a ßo wukrwawiła. Njeſbožowna luboſcź je pjecźa holzu k ßamomordaŕſtwu pohnuła.

— Pſchi njewjedrje, kotrež ßu ſańdźenu wutoru po zykej Sakſkej měli, je błyſk w Schpitalu do jeneje kruſchwiny dyrił a w Kamjeńzu do zyrkwineje wěże, hdźež po błyſkowodźe dele k ſemi ſjèdźe. W Goldbachu je błyſk jene twarjenje ſapalił.

— Měßacźnika „Łužica" je 4. cźißko (haprleja 1886) wuſchło.

Wobßah: Božemje zymje 1886. Šyman. — Postrowjenje naléća 1886. Šyman. — Starinki z Budyšina a z Lipska. Podawa dr. Pful. (Pokračowanje.) — Módlitwa małego. (Delnjoserbscy.) Mato Kósyk. — Stary a nowy wučeř. Powědańčko wot Jakuba Nowaka Kašečanskeho. — Leše-Woda abo Wučba nimo płoda. Delnjoserbscy spisał a wudał dr. G. J. J. Sauerwein. Do hornjeje serbšćiny přełožił stud. theol. Matej Handrik. — Sues-Kanal. (Słowo za burow.) Drježdźanski. — Mały bubnař. Po znajomym hłosu wobdźěłał dr. Pful. — Hłupy Jan. (Kralec Hańža.) E. M. — Należnosće towarstwow. — Serbski rozhlad. — Druzy wo Serbach. — Słowjanske nowinki. — Dźewjatnaty zapis přinoškow ze strony Serbow za serbski maćičny dom w Budyšinje. — Zapis přinoškow a darow. — Zejlerjowe spisy. — Porjedźenje. — Listarnja. — Nawěštki.

S Lejna. Sbožowny kup je žiwnoſcźeŕ Marſchner ſ Debßez ſ jenej tudomnej žiwnoſcźu ſcźinił. Staru murju njedawno wottorhajo je wón wulki hornz ſe ßlěbornymi pjenjeſami napjelnjeny namakał, a tele dny ſ nowa pſchi podmurjowanju domſkeho wjetſchu liczbu ßlěbornych pjenjes wukopał. Wuhrjebane pjenjeſy ßu ſ wjetſcha w 17. a 18. lětſtotetku bite a maja ſ dźěła wuſchko. Najſkerje ßu ßo hižo w ſańdźenym lětſtotetku ſkhowake.

S Trupina. W brěſynje tudomneho kublerja Jana Janaſcha je ßo 2. haprleje wjetſchi kruch lěßneje trawy ſpalił. Na ſboże ßo ludźo wóhnja hnydom dohladachu a jón poddußychu. Woheń je jedyn 12 lětny hólczez ſamiſchkrił.

S Wjeßela. Sańdźenu póndźelu dopołdnja je ßo tu njewobydlene domſke ſ hródźu cźißko 10, rěſnikej Lorenzej w Heinewaldźe ßłuſchaze, wot wóhnja do prócha a popjeła pſchewobrocźiło. Woßoba, kotraž je woheń ſakoźika, hiſchcźe wußlědźena njeje.

S Kulowa. Wojerowſka wokrjeßna ſhromadźiſna (Kreistag) je mjes druhim wobſamkła, ſo ma ßo dróha ſ Wojerez do Kulowa jako ſchoßej wutwaricź. To ßamo wobſamknu ßo wo dróſy, kotraž ſ Rólan do Hermanez, Lipßy a hacź k krajnym mjeſam wjedźe.

S Wojerez. Pſchedawanje drjewa na pſcheßadźowanje tudomneho kralowſkeho wyſchſcheho hajniſtwa ſa druhe běrtllěta 1886 ſmèje ßo ßrjedu 21. haprleje, ſchtwórtk 13. meje, ſchtwórtk 27. meje, ſchtwórtk 10. junija a ſchtwórtk 24. junija w Schieblichez hoſcźenzu tudy dopołdnja w 10 hodźinach.

S Laſa. Schtoż je ßłyſchecź, chze naſch knjes, k. komornik ſ Löbenſtein, ßwoje ſaſtojnſtwo jako krajny radźicźeł Wojerowſkeho wokrjeßa ſkožicź. S pſchicźinu je pjecźa to, ſo je wón poßledni cźaß jara khorowaty bycź počzał.

S Delnich Łužiz. W Hródku dyrbi ßo po wotmyßlenju tamniſcheje krawſkeje jenoty wot 30. meje hacź do 1. junija pſchi ratarſkej wuſtajeńzy też delnjołużiſka ßerbſka draſta, mużaza kaž žonjaza, ßobu pſchepokaſowacź, a to na wulkich wóſkowych figurach, tak ſo budźe wobhladowaŕ tam móhkrjez žiwych delnjołużiſkich ludźi we wſchědnjazej, njedźelſkej, žarowanſkej a kwaßnej draſcźe ſtejo widźecź: po tajkim dźěłazych, kemſchazych, žarowazych (želazych), kaž njewjeſtu (ſ bortu) a nawoženju, druźki, ßwatow atd., wſchitkich we narodnej draſcźe, woßebje po waſchnju Bórkojſkeje, Lutolſkeje, Gorjenojſkeje a Janſchojſkeje ſtrony.

Dary ſa natwarjenje ßerbſkeho domu.

Pražſzy ſtudowazy Sſerbja pſches Jakuba Schewczika pod ſtarſchiſtwom Mikławſcha Zura nahromadźichu a nawdachu na lěto 1885: 58 hriwnow.

S dźakom kwituje **M. Mjerwa**, pokładnik M. S.

Towaŕſtwo Pomozy ſa ſtudowazych Sſerbow.

W běhu lěta 1885 ſapładźichu do pokładnizy Towaŕſtwa Pomozy: kk. kantor Ssuſchko w Małym Budyſchinku 1 hr., ratař Ryczeŕ w Ssołſchezach 2 hr., kubleŕ Wanak w Banezach 1 hr., Bukečańſke ßerbſke towaŕſtwo 10 hr., ratař Ryczeŕ w Schekezach 1 hr., kantor Ssmoła w Budeſtezach 1 hr., wučeŕ Kozor w Hodźiju 2 hr., kubleŕ Mikel w Kumſchizach 1 hr., kubleŕ Wjela w Pomorzach 2 hr., kubleŕ Schneider w Luſczu 1 hr., knjeni Madlena Wjelina w Rodezach 2 hr., knjeni Hana Haſyna w Rodezach 2 hr., kantor Kerk w Maleſchezach 1 hr., ratař Hataß w Njeßwaczidle 1 hr., zyhelſti miſchtr Schäfer w Wokanczizach 1 hr., faraŕ Wjazka w Hornim Wujeſdźe 1 hr., faraŕ Matek w Huczinje 1 hr., knjeni Rjelzyna w Worklezach 1 hr., gratmiſchtr Nowak na Zidowje 1 hr., ratař Jurij Dreßler

w Brěsynzy 1 hr., knjeni farařka Wjelanowa w Sslepom 6 hr., farař Birnich w Klukschu 2 hr., farařka Rězbarkowa 1 hr., diakon Kschižan w Hodźiju 4 hr., sahrodnik Wicźas w Janezach 1 hr., wumjenkař Fröda w Ssmochcźizach 2 hr., redaktor Ssmoleŕ 2 hr., Bukeczanske spěwanske towarstwo 10 hr., wucžeŕ Wrobl w Delnjej Hórzy 4 hr., drogist Měrsch 1 hr.

300 hriwnow je darił O. H. k dopomnjeczu na njeboh macź sakku papjeru Lit. A. No. 7239 s kuponami wot junija 1885, dale 100 hriwnow knjes farař Herrmann w Wotrowje.

S dźakom kwituje

E. Měrsch,

pokładnik Towarstwa Pomozy.

Wuſudźenja.

Lawniski ſud. Dźěłaczeŕ J. Strauch na Židowje bě loni lěczi, hdyž pola hoscźenzarja Scholtty w Budyschinje jako domownik ſłużeſche, konjazu deku, w hródźi namakanu, wósnikej Michlej s Wokranczu sa 3 mk. 50 np. pschedał. Strauch bě s tym pschekschiwjenje wobeschoł, kotreż ma s 20 mk. pjenjeżneho khostanja abo s jastwom na 5 dnjow wotpokuczicź. — Wósnika A. Dejku w Wujeżku pola Wósborka k płaczenju 15 mk. abo k jastwu na pjecź dnjow saſudźichu, dokelž bě wósnika Kössera w Dubrawzy na czeſczi sranił. — Toho runja dla czeſczranjenja ma żiwnoscźeŕ J. A. Kmoch w Makych Debſezach, wot czěſliskeho mischtra J. T. Glasera w tej ſamſnej wſy wobskorżeny, 20 mk. khostanja płaczicź abo pjecź dnjow w jastwje poſedźecź. — Schulski hólczeż E. P. Kugler s Hornjeje Borschcze bě 31. januara se sběranskeho kaschcza, psched durjemi Hodźijskeje żyrkwje stejazeho, 15 np. spakoscźił. Pschi tutym bjesbóżnym kranjenju bě schulski hólczeż J. A. Tischer s Hornjeje Borschcze na to waschnje Kuglerej pomozny był, so bě na straži stał, bjes tym so bě schulski hólczeż K. A. Pjech s Makeje Borschcze nasdala Kuglerej pschihladowaŕ, tola jemu njewobaraŕ. Kuglerej paduchstwa dla jastwo na dwaj dnjej pschiſudźichu, Tischera s poſwarom pokhostachu a Pjecha zyle wuwinowachu. — Murjerjej Michał Mjechela a Michał Mischgang w Nowym Kuscźu běschtaj 26. januara w nozy w Smijeż korczmje w Nowej Jaſońzy herjekajo a halekujo měr kasykoj. Hamtske hetmanſtwo bě na njeju toho dla arrest po 7 dnjach położiło, kotremuż khostanju pak ſo wonaj njepodcźiſnuschtaj. Lawniski ſud wo jeju pschestupjenju mjenje krucze ſudźeſche a kóżdeho s njeju jenoż s 5 mk. pjenjeżneho khostanja abo s arrestom po dwěmaj dnjomaj pokhosta.

Psched Budyschskim pschiſażnym ſudom směja ſo ſłedowaze dny wuſudźenja: póndźelu 12. haprleje dopołdnja 1/2 10 hodźin pschecźiwo schkleńczeŕskemu pomoznikej Janej Khorli Kralej s Czornowa dla wopaczneje pschiſahi; wutoru 13. haprleje dopołdnja 1/2 10 hodźin pschecźiwo ratarjej Handrijej Schreiberej w Hornjej Kinje dla wopaczneje wobskórżby a dla rubjenja ſwobody; ſrjedu 14. haprleje dopołdnja 1/2 10 hodźin pschecźiwo wikowarjej Ernstej Wylemej Seibtej s Burkersdorfa dla pschestupjenja pózcźiwoscze (s wusamknjenjom sjawnoscze), popołdnju w 4 hodźinach pschecźiwo pschekupskemu pomoznikej L. A. C. Hungerej w Zitawje dla falschowanja liscźinow a pschekschiwjenja; schtwórtk 15. haprleje dopołdnja 1/2 10 hodźin pschecźiwo ſłużobnej dźowzy Hanje Khrystianje Gubiz w Nowych Sdźarach dla wopaczneje pschiſahi, popołdnju w 4 hodźinach pschecźiwo dźěłaczerjej G. A. Helwigej s Reichenaua dla sakożenja wóhnja.

Přilopk.

* Srudny podawk ſo ſrjedu tydźenja w ſwójbje jeneho rjemjeſlnika w Zwickawje sta. Nan běsche na dźěle, macź pak běsche do města schła to a druhe nakupowacź. Duż 12létny hólczeż se ſwojej 1 1/2 léta staroj ſotsiczku ſam doma wosta. Sso popołdnju w 5 hodźinje domoj wrócziwschi macź wobydlenje samknjene namaka; durje pak ſo jej njewotewrichu, runjeż wona wonka hłóſ ſwojeje dźowczicźki ſłyschesche. Wo hólczezu niczo ſłyschecź njeběsche. Duż po rěblu s woknom nuts dó jstwy saléſechu, hdźeż hólczeza wobwěſnjeneho a morweho namakachu. Hacź je ſo hólczeż hrajkajo sa żort powſnucź spytał, abo schto je jeho hewak k srudnemu skutkej pohnuło, snate njeje.

* Khostanska komora w Zwickawje je wotroczka Ungethüma s Aue dla draczowanja skotu k jastwu na 8 měſazow saſudźika. Tutón człowjek se ſwojeho knjeſowym konjom w Lauterskim lěſu dołho drjewo wożesche. Dokelž běsche wós psches měru wobczeżeny, jón kóń skónczńje wjazy doczahnucź njemóżesche. Duż ſurowjenz ſekeru shrabnu a wbohe skoczo 15 krócź s njej na khribjet praſnu, so jemu 7 rjebłow stama. Konja dyrbjachu sakłócź.

* Wot schtwórtka na pjatk tydźenja w nozy w jenej korczmje w Lipsku jedyn knihiwjasaŕ wschelake rěczesche, schtoż na to pokasowasche, so ma wón myſle ſebi żiwjenje wsacź. Hdyž wón w prěnjej hodźinje rano korczmu wopuschczi, korczmaŕ niczeho dobreho ſo njenadźijo sa nim dźěsche a runje k tomu pschińdźe, hdyž běsche knihiwjasaŕ do ſuſodneho hata skocził a ſo se żołmami bědźesche. Korczmaŕ ſwojeho hosczа s wody wucźeże a jeho poliziji pschepoda.

* Żeva Buchczykez, kotraż pola jeneho kublerja w Hornjej Schlesynskej ſłuži, psched 5 létami pola bura Chmiela w W. w pleſſkim wokrjeſu ſłużesche. Tehdy běchu jeje knjesej se samknjeneho blidoweho kaschcźika dybsaczny cżaſnik kranuli. Bur na dźowku tukasche. Dokelž pak dźowka, kotraż wo paduchstwje woprawdźe niczo njewjedźesche, płaczo wobkrucźesche, so je njewinowata, ſo bur tak roshněwa, so holzu tak dołho s postromkom młócźesche, doniż wona, so by ſo dalschich pukow sminuła, k tomu njeſtejesche, so je cżaſnik kranuła. Na měsczе bur holzu fajecź a do Zarowa dowjesczа da. Dokelž ſo wona bojesche, so móhł bur ſnano saſo ſurowje s njej sakhadźecź, chzyła-li paduschstwo prěcź, holza też psched tamnischim hamtskim ſudnistwom pschi tym wosta, so je cżaſnik kranuła. Duż ju ſudnistwo k jastwu na poł léta saſudźi, a holza też je ſwoje poł léta w Raczіborje wotſedźała. Nětko pak je ſo wukopało, so je holza njewinowacze ſedźała, a so je hólczeż, kotryż tehdy pola bura Chmiela ſłużesche, cżaſnik kranuł był. Hólza ſu hižo pscheſłyscheli, a wón też je ſo ſudnikej paduschstwa wusnał. Pschecźiwo burej Chmielej pak je nětko statne rěcźnistwo sakroczіło, dawajo jemu winu, so je se ſwojej ſłużobnej dźowku tak ſurowje sakhadźał a ju wopacźnje winił.

* Wospjet ſmy na tymle měsczе wo potajnym mordarstwje pisali, kotreż je ſo w Charlottenburgu pola Barlina stało, hdźeż běsche ſo na jene dobo murjeŕ Marunge ſhubił. Skutk je czim hrósbnischi, dokelž je murjerja jeho ſamſna żona skónzowała, kotraż je 23 lět mandźelsczy s nim żiwa była a jemu 12 dźěczi porodźika. Ssyn je macźeri pschi krwawnym njeskutku pomhał. Pschecźiwo wschemu prawu je, kak ſu nana sarasyli a w pinzy sahrjebali, każ pſa, w tej ſamej pinzy, do kotrejeż ſwójbni wschědnje po wschelaku żyrobu khodźachu. Zyle pschipadnje ſo sta, so mordarjow sajachu, a pschi ſamom budźichu jeju saſo puschczili, njebudźichu-li poſledni wokomik pinzu s nowa pschepytali, pschi czimż cźěło saraženeho namakachu. Jeniczży nahrabnoscź sa pjenjesami je żonu a ſyna nawabiła mandźelskeho a nana sarasycź. Pschisażne ſudnistwo w Barlinje je nětko wobeju k ſmjerczi wotſudźiło.

* Sbożowny běsche wóndano jedyn schewz w měsczе Gotha. Wón běsche psched něschto czaſom wot jeneje ſwójby, kotraż s města czehnjesche, sa tuni pjenjes stare, s czerwjemi pschetoczene pisne blido kupił, kotreż pak běsche nowe jara drohe było. W jenym potajnym kaschcźiku tohole blida wón wschelake stare, sezoknjene listy a ſwójbne dokumenty namaka, a też rjany, s drohimi kamjenjemi wobſadżeny wobras jeneje żónskeje. Schewz wschě tele wěży w hromadu sawali a je ſwójbje póſła, wot kotrejeż běsche stare blido kupił. Bórsy na to jako myto sa ſwoju sprawnoscź 100 markow dosta.

* Njedaloko Pyritza w połnóżnych Němzach je psched krótkim jedyn ratař na polu popjelnizu wurył, w kotrejż wjele starych ſerbskich pjenjes, liczba jantarjowych parlow a roskłamana naruczniza leżesche.

* Mjes tym so je naſ wulka woda lětſa zyle pschelutowała, ſu w druhich krajinach wschelake rěki a rěczki wjazy abo mjenje schkody naczinike. Jara slě je po rězy Wiſsle (Weichsel), woſebje wokoło Danziga. Pola Neufähre běsche ſo wóndano popołdnju lód saracził; wjeczor woda haczenja pschedrě, psches czoż bu krajina i dźěła powodźena. Zyku nóz lud a wojazy wschě mozy napinajo dźěłachu, so bychu ſo dźěry w haczenjach saſo satykałe. Bórsy pak se wschelakich druhich městow powjesczе pschikhadźecź poczachu, so je Wiſsla tu a tam haczenja pschedrěła. Mjes tym woda hładajzy pschiběrasche, a w Danzigu najhórsche woczakowachu. Tu ſo na ſboże lód, kotryż běsche ſo pola Neufähre satykał, puschczi a dale do morja dźěsche. Sa to woda na mnohich druhich městach haczenja pschedrě, a wojazy mějachu stajnje poknej ruzy dźěła. W Pieckele khěże poldra metra w wodże stejachu. Wobydlerjam danzigskeje „nehrungi", kotraż je koło wokoło s wodu wobdata a każ kupa s njeje won tczi, móżesche ſo jeno s wulkej prózu zyroba pschiwożowacź, dokelž dyrbjachu ſo parołódże psches lód pschedobywacź.

* Psched 6 létami ſo w Königsbergu w Pruskej exekutor Wagner ſhubi, a nichtó njewjedźesche, schto je ſo s nim stało. Podarmo sa nim ſłědźachu; a dokelž běsche wón něschto stow markow pjenjes pschi ſebi měł, mějachu sa to, so ſu jeho něhdże ſkónzowali. A tak też běsche. Pschetoż něschto dnjow posdźischo jeho lěſni dźěłaczerjo w lěſu pola Tilsita na schtomje wiſsajo nadeńdźechu; pod jeho cźěłom běsche woheń sadźěłany był, duż běsche cźěło s dźěła wopalene. Wscho na to pokasowasche, so je ſo tudy rubjeżne mordarstwo stało, dokelž pschi cźěle ani pjenjes, ani cżaſnika, ani knihow njenamakachu. Wagnera běchu sarasyli. A so by ſo ſdało, jako by ſebi wón ſam

žiwjenje wšak był, běchu cźěło na schtom powžnuli. Ssudnistwo žo na wsche waschnje prózowasche mordarja wužlědźicź: pjenježne myto žo wustaji, tajni poliziśtojo po kraju žlědźachu, ale lěto žo minu, a žudnistwo dyrbjesche wěz spuschćźicź: jemu žo radźiło njeběsche do tohole potajneho mordarstwa žwětko pschinjesć. Nětko po schesćźi lětach je žo radźiło mordarjow wužlědźicź, a to na zyle spodźiwne waschnje. Bórsy na to, hdyž běsche žo Wagner shubił, rěsnik S. do Sakskeje cźehnjesche. Dokelž pak jemu tudy tak njeńdźesche, kaž wón chźysche, wón ludźi jebacź pocža; duž jeho w prawym cźažu do dźěry tyknuchu. Jeho towarsch, rěsniski, žo do Barlina poda. Ale też jemu sboże njesakcźě. Duž žo wón w žwojej nusy na žwojeho pschecźela w Sakskej wobrocźi a jeho w liscźe proschesche, so by jemu wot tych Wagnerowych pjenjes na měscźe 100 toler pósłkał, dokelž dźě je wón jako mischtr wjetschi dźěl pjenjes dostał. Je-li so pjenjesy njedostanje, rěsniski pschispomni, směje žo wón s procha a zyłu wěz žudnistwu wosjewi. Ale list jeho pschecźela w Magdeburgu w jastwje nadeńdźe; duž jón, wě žo, žudnistwo najprjedy pschecźita, a tak hrósbne rubježne mordarstwo na žwětko pschińdźe. Rěsnik S. je žo, schtož je žłyschecź, žwojeho njeskutka hižo wusnał; toho runja rěsniski, kotrehož běchu na telegrafisku poručnosć sajeli. Hischcźe dwaj druhaj staj žo pschi mordarstwje wobdźělikoj; jeju pak žudnistwo hischcźe w rukomaj nima. Saražený Wagner je žylnu žwójbu w prawje srudnych wobstejnoscźach sawostajił.

* S města Cźernigowa žo pische: 20. sańdźeneho měžaza rano w 4. hodźinje je žo tudy s kónz města khěžka jeneho sahrodnika wotpalika. Hdyž žužodźa a wóhnjowa wobora na pomoz pschiběžachu, žo pokasa, so je khěžka sesamkana; wo sahrodnikez ludźoch niczo widźecź njeběsche. Ssužodźa pak wjedźachu, so je sahrodnik dźeń prjedy sapucźował, žonu s dźěscźom doma wostajiwschi. Hdyž pak žo do domu dobuchu, cźěło sahrodnikoweho 15 lětneho hólcźeza w nim nadeńdźechu; cźěło běsche žałostnje rosbite; mjeswocźi mějesche 11 ranow, se žekeru nabitych. Dokelž žo dźěscźowa macź nihdźe njepokasa, mějachu sa to, so też žu ju skónzowali; ale jeje cźěło njenadeńdźechu. Tón žamy dźeń na wjecźor polizija žónsku saja, kotraž pschi rězy khodźesche, jako by žo tepicź chźyła. To běsche sahrodnikowa žona. Hdyž ju pscheščkyschowachu, žo wona wusna, so je žama žwojeho žyna se žekeru sarasyła; na to je žkomu pod jeho kožom sapalika. Se sady mkyna stejo chźysche wona s nasdala na woheń pschihladowacź. Ale pkomjo žo njepokasa. Duž žo wona wrócźi, psched khěžne durje hischcźe nětotre woklepje žkomy pokoži a je sapali, na cźož žo s města wotžali. Psche cźo je mordarstwo wobeschła, žo dotal hischcźe wujažniko njeje. Žónska je něschto psches 40 lět a s cźažami, kaž praja, žylnje pije.

* Dwaj wucźomzaj jeneje wyschscheje wucźerńje w Warschawje běschtaj žo mjes žobu nabikoj. Duž jedyn druheho na žam a žam žadasche. A na kajke waschnje? Starschi namjetowasche, so byschtaj žo wobaj 15 minutow sa łacźanski žkownik žynukoj a jednore žkowa wupižowakoj a pschekožowakoj. Kotryž s njeju směje sa schtwórcź hodźiny mjenje žkowow wupižanych a pschekoženych, hacź druhi, tón ma žebi s jědom sawdacź. Tak też žo sta. Hólzaj žkowa se žkownika wupižowacź počeschtaj, a sa schtwórcź hodźiny mějesche jedyn žydom žkowow wjazy napižanych, hacź druhi. Dobycźer chźysche žo s pscheciwnikom s dobrym sjednacź, ale tutón do toho njeswoli, ale žebi s arsenikom sawda. Žiwjenje pak je žo jemu sdźerżało, dokelž žo cźaža dosci wo lěkarja póžła.

* Do ruskeho namjesneho městacźka Ssožnowice, hdźež maju pucźowarjo zło sapłacźicź sa wschelake tworY, kotrež s wukraja žobu do Ruskeje wjesu, 25. sańdź. měžaza s rańschim cźahom s Pruskeje knjeni pschijědźe, kotraž běsche psche wschu měru schěroka; też mějesche hkowu sawjasanu, so žo sdasche, so ju suby bola. Sso tajo, jako by do womory panucź chźyła, wona w zkónjej jstwi wodu žadasche, kotruž też dosta. Ale jeje zyke cźinjenje sastojnikam nadpanu; duž ju nadrobnje wobhladowacź pocźachu. A hlej, na jeje cźěle hromady židźanych tworow, skote rjecźaski a wschelakeje pychi namakachu; też w rubjeschku, kotrež mějesche jako psche subybolenje wokoło hkowy swjasane, zyły retomaž skotych tworow nadeńdźechu, haj žame włoby běchu polne drohotnych wězow. Knjeni, kotraž běsche, prjedy hacź ju wobhladowachu, 150 puntow waźika, nětko, hdyž běchu ju wo telko drohotnych wězow wolóżili, jeno hischcźe 90 puntow waźesche. Też w jeje waczoku, hdźež mějesche masane schaty, žo zyły pokład skotych wězow namaka. Žónska, kotraž běsche zlóństwo wo telko zła sjebacź chźyła, je, kaž ma žo sa to, s Warschawy. Wschitke jeje pokłady žu jej, wě žo, wotewsali.

* Khróbky mordarski nadpad je žo psched krótkim w želesniczným cźahu žewastopolskeje želesnizy stał. Bohacźk F. žo w wosu prenjeje klažy žedźo s někotrymi snatymi rosrěcźowasche. Bjeżada po něcźim womjelknu, a F. žedźo wužnu; bórsy też jeho žužodźa wužnuchu. Wokoło poknozy na jene dobo něschto wrjeżnu, so wschitzy wozucźichu. F. s wotewrjenymaj wocźomaj na žwojim žydle leżesche, a psched nim zusy cźlowjek s revolvrom w ruzy stejesche. Prjedy, hacź žo pažažérojo domažachu, zusy druhi krócź wutšéli. F. pak žo žwojim žužodam sa dźiw posběhnu a žo pschecźiwo zusemu wobaracź pocźa. Tutón tsecźi krócź do njeho tšéli a potom, runjež cźah spěschnje cźérjesche, s wosa won skocźi a žo shubi. Wscho tole žo wo někotre minuty sta. Hdyž běchu žo pažažérojo směrowali, jim F. rosestaja, so je, runjež běsche zusy trójzy dy njeho tšélik, njesranjeny wostał, dokelž stajnje bróń na cźěle nožy, kotraž też je jemu tón krócź žiwjenje sdźerżała. Něschto dnjom posdźischo na poliziju cźlowjek pschińdźe, kotryž žam wosjewi, so je žo na bohacźku F. wjecźicź chźył a jeho w želesniczným cźahu satšélicź spytał. Wón dale powjedasche, so je bohacźkowe pschecźelstwo zyle khudy lub; wospjet žu žo w žwojej nusy podarmo na bohateho wuja wobrocźeli. Też wón žam je jeho njedawno wo pomoz proženył, ale bohacźk je jeho wotpokasał. Duž je wón wobsamknuł žo na skupym bohacźku wjecźicź; nětko pak jeho žwědomje hrjeba, duž je pschischok žo žwojeho njeskutka wusnacź.

* S Melitopola w Južnej Ruskej žo pische, so žu tam psches zyły mały rózk a hacź do 5. měrza, po tajkim dlěhe hacź měžaz, žylne wichory sakhadźake, kotrež s ranja dujachu a tajke hromady pěska a prochu žobu pschinjeżechu, so běsche druhdy žrjedź běkeho dnja wó jstwje tak cźěmno, kaž pschi žmérkach. Tele wichory žu wulkeje schkody nacźinike: na jenym měscźe žu hobrske hromady pěska nawěte, na druhim saže žu khuboke jamy a dźěry nastake. Nasymne žywy žu zyle shubjene. Kajke hromady pěska žu žo tu a tam nakopike, žo se žlědowazeho spósnawa. Jedyn wobžedźeŕ we wžy Jedźinochta je tomu 200 mk. žlubił, schtóž jemu pěsk wotstroni, kotryž je jemu do dwora namjetako. Ale nichtó žo njenamaka, schtóž by žebi tele pjenjesy sažkužicź chźył. Druhi bur s teje žameje wžy wobkrucźa, so 1000 wosow njedožaha, schtož ma w žwojim dworje pěska nakopjeneho.

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowani:

Michalska zyrkej: Khorla Hellmuth Pětschka, kowař na Židowje, s Hanu Marju Wylemez tu. — Jan Schönig, piwarński dźěłaczeŕ tu, s Hanu Marju Herrgottez. — Richard Reinhold Wirsig, kowarski mischtr w Draždźanach, s Marju Augustu Nutniczanskez w Zyżezach.

Křćeni:

Michalska zyrkej: Margaretha Elisa, Ernsta Emila Klauža, expedienta na Židowje, dź. — Max Hermann, Jaroměra Klemensa Schramma, dźěłaczerja na Židowje, ž. — Hana Emma, njemandź. dź. w Wulkim Wjelkowje.

Katholska zyrkej: Khorla, Emanuela Linerta, dźěłaczerja w Hajnizach, ž.

Zemrjeći:

Dźeń 29. měrza: Khorla Louis, njemandź. ž. na Židowje, 3 m. 8 d. — 30. Max Richard, Khorle Augusta Pätziga, fabrikskeho dźěłaczerja na Židowje, ž., 7 m. 5 d. — 4. haprleje: Hańža Ssymankez, njebo Jurja Bohuwěra Rychtarja, khěžerja a murjerja na Židowje, wudowa, 58 l. 9 d. — 6. Jan August, Jana Augusta Rosiata, dźěłaczerja w Bórku, ž., 6 l. 1 m. 23 d. — Hanž, Jana Jurja Schneidera, cźažnikarja a khěžerja tudy, ž., 5 l. 3 m. — 7. Hana, njebo Jakuba Winarja w Bronju dź., žłužobna holza tudy, 27 l. 3 m., žamomorjenje s khorosce na duchu.

Psches žudnistwo ma žo na pschežadźowanje pschedawacź: 12. haprleje pschipoldnju w 1 hodźinje pola kowarja Paula w Barcźe 1 kóń, 1 wjertak, 4 brony, 1 pluh, 2 komodźe, 1 drastny khamor, 1 pižny pult, 1 waschtot a 1½ kopy rżaneje žkomy. — 12. haprleje dopoldnja w 11 hodź. pola twarza Schöny w Kukowje khamory a wschelaka druha nadoba. — 14. haprleje dopoldnja w 9 hodź. na hrodźe w Budyschinje 1 tworowy khamor, thlamowe blido, 1 schijaza maschina, sofa, schpihel, khamory atd. — 15. haprleje khěžkarska žiwnosć cźiżko 16 w Ssemichowje, na 6300 mk. taksirowana. — 15. haprleje popoldnju w 1 hodźinje pola kublerja Wolfermanna w Małej Subrniczźy 1 jałowa a 1 hospodarski wós. — 17. haprleje dopoldnja w 10 hodźinach mlynska leżomnosć w Koblizach, na 10,112 mk. taksirowana.

Na pschežadźowanje ma žo pschedawacź: 10. haprleje popoldnju w 2 hodź. na hornczerskej haži 23 w dworje 2 konjej, 3 wosy a wschelaki grat. — 13. haprleje dopoldnja w 9 hodź. w žiwnosći cźiżko 16 w Ssemichowje wschelaka hospodarska nadoba, maschiny, drasta, 1 krowa, kosa atd.

Na pschedań: Žiwnosć cźiżko 5 w Wulkim Wjelkowje. — Žiwnosć s 13 kórzami psches Emila Frödu pschi rybowych wrótkach. — Sahrodnika žiwnosć psches hoscźenzarja Kreusela w Demjanach.

Drjewowa awkzija: 14. haprleje na Splóscźanskim revěrje.

Płaćišna žitow a produktow w Budyšchinje

3. haprleje 1886.

Žitowy dowos: 3081 měchow.	Na wikach wot M	Na wikach wot Pf	Na wikach hacž M	Na wikach hacž Pf	Na bursy wot M	Na bursy wot Pf	Na bursy hacž M	Na bursy hacž Pf
Pšeńca . . . . běła	8	33	8	81	—	—	—	—
" . . . . žołta	7	50	8	10	—	—	—	—
Rožka	6	77	6	96	—	—	—	—
Jačmjeń	6	52	6	88	—	—	—	—
Wowš . . . . 50 kilogr.	7	—	7	40	—	—	—	—
Hroch	8	6	10	28	—	—	—	—
Woka	7	8	7	50	—	—	—	—
Jahły	12	—	15	50	—	—	—	—
Hejduška	15	50	16	—	—	—	—	—
Běrny	1	50	1	80	—	—	—	—
Butra . . . 1 kilogr. . .	2	10	2	50	—	—	—	—
Pšeničžna muka 50 " . . .	7	—	15	—	—	—	—	—
Rjana muka . 50 " . . .	7	—	10	25	—	—	—	—
Sšyno . . . 50 " . . .	3	60	4	—	—	—	—	—
Sšlóma . . 600 " . . .	29	—	31	—	—	—	—	—
Proßata 795 schtuk, schtuka .	12	50	27	50	—	—	—	—
Pšeničžne wotruby	—	—	—	—	—	—	—	—
Rjane wotruby	—	—	—	—	—	—	—	—

Draždžanske mjaßowe płaćišny. Howjada 1. družiny 48—51 mk., 2. družiny 42—45, 3. družiny 25 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne ßwinje 51—54 mk. po 100 puntach s 20 prozentami tary. Cjelata 1. družiny 35—55 np., 2. družiny 28—38 np. po puncže rěsneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 9. haprleje: Njewobstajne.

Krańny wolschewjenski napitk je woprawdźity „Magenbehagen" Augusta **Widtfelda** w Aachenje.

Na pschedań:

1 hoscženz s khlamarńju a destillaziju w wjeleludnej zyrkwinskej wßy w Hornjej Łužizy, s nowymi twarjenjemi, wulkej rejwanskej kubju, dospołnej korczmarskej a khlamarskej nadobu, 2 franzowskimaj billardomaj, lodowej pinzu, k tomu 2 kórzaj pola, po žadanju też wjazy. Płaćišna 9500 toleŕ. Napłaćenje po wucžinjenju.

1 žiwnoscź w wulkej zyrkwinskej wßy, s maßiwnymi twarjenjemi, 16 kórzami wubjerneje łuki, pola a łęßa, dospołnym inventarom, płaćišna 3100 toleŕ. Napłaćenje po wucžinjenju.

1 žiwnoscź se 37 kórzami ležomnoscże, inventarom, płaćišna 4000 toleŕ.

1 hoscženz s khlamarńju pschi jara žiwym kschižnym pucžu, s nowymi twarjenjemi, rejwanskej kubju, 15 kórzami ležomnoscże, płaćišna 5000 toleŕ, 1½ napłaćenja. Pódla toho wjele žiwnoscźow, burskich kubkow, khěžow atd.

O. John w Rakezach.

Moja ßwobodna **sahrodniska žiwnoscź**, 15 akrow 233 □prutow wulka, kotrejež pola ßu w dobrym rjedže, chzu wyßokeje staroby dla pschedacź. Pschedacże ßym poručźik wobkhodnemu agentej **Dittrichej** na schuleŕskej haßy 6, II.

P.P. Kapitalije ßo k wupožčenju na dobre hypotheki kóždy čaß bjes khóstow pschijimaju.

W **Brěsynzy** pola Delnjeje Hórki je khěža čo. 12 se ßadowej sahrodu a s 2 kórzomaj pola a łuki na pschedań.

150 zentnarjow
dobrych **jědžnych běrnow** je na pschedań na kuble čo. 1 w **Čornezach** pola Panczig.

Drjewowa awkzija.

Ajedželu 11. haprleje popołdnju w 3 hodžinach ma ßo na Makokhójniczanskim reverje (Koptez kuble) 50 schmrěkowych hałosowych dołhich hromadow sa hotowe pjenjesy na pschešadžowanje pschedawacź.

H. Dietrich.

Schulske tosche,
bruńy,
kunki,
koßyschcža,
hrabje,
hrabjowe hłowy,
kołmas,
kožowy mas,
kopytny mas,
čornu ßmołu,
drjewowy theer,
ßmołane fakle,
ßykawowy měch,
kschudy,
kschudowe rjemjenje,
wězy k pólstrowanju,
drjewjanzy
poručża pschi potrjebje, saßopschedawarjo dostanu poniżene płaćišny.

J. G. Müller, wjasaŕski mischtr
na kamjeńtnej haßy 12
w Budyšchinje.

Jerje
rjane tučne ryby
poručża po tunich płaćišnach
Hermann Klemm
na bohatej haßy.

Tšěchi s zyhelom, papu a drjewowym zementom

tunjo kryje a sa dobre dźěło wjazy lět rukuje

August Thomas, tšěchikryjeŕ
w Budyšchinje na ßukelnskej haßy 28.

Poßleschczowe pjerje,

najjednorische a najlěpsche, kaž też **hotowe poßleschcža** po tunich płaćišnach poručża

S. E. Richter pschi hłownym torhoschczu
w domje kral. hłown. dawkownje.

Bajerske tóčzniki

ßym saßo w wulkej hromadźe dostał a poručźam je, dokelž ßo k kóždemu točenju też sa maschinske noże derje hodźa.

J. G. Müller, wjasaŕski mischtr
w Budyšchinje na kamjeńtnej haßy 12.

Hugo Lehmann

22 na bohatej haßy 22

poručża ßwój **wulkotny skład** wschěch družinow

filzowych, zylindrowych, tkaninowych a ßłomjanych

klobukow

sa mužskich a hólzow, dale:

pschedeschczniki, kije, mězy, khornarje, manschety, schemisety, rukajzy a **krawaty**

we wschěch nowoscźach po **ßměschnje tunich płaćišnach.**

Wolijowe barby

we wschěch nuanßach, hnydom k barbjenju, derje a twjerdźe schnyjaze, k barbjenju khěžow, schpundowanjow atd.;

molerske a murjerske barby

w czerstwej tworje a w najwjetschim wubjerku;

schpundowanski ßwěczazy lak

s barbu a bjes njeje, njewonjaty a spěschnje schnyjazy;

terpentinowy wolij
(němski a franzowski);
dwójzy warjeny

lanowolijowy firniß,
jara derje a twjerdźe schnyjazy;

bernsteinske laki,
kopallaki,
damarlaki,
żeleżowe laki,
Ia Kölnski klij kaž też **murjerski klij**
a hischcże wschelake druhe družiny;

myjerśku krydu,
gyps, zement atd.
poručeja w stajnje wulkim wubjerku po najtunischich płaćišnach

drogowe a barbotworowe
en gros khlamy en détail
Otto Engert
10 na snutskownej lawskej haßy 10.

Lěkarski
dorschowy jatrowy wolij,
snaty najwubjernischi žrědk psche **bróstowe** a **pluzowe czerpjenja, skrosle, lischawy, dźěczazu ßkaboscź, wumpjeru** atd., poručża w bleschach po 50 a 75 np.

Otto Engert,
en gros drogowe khlamy en détail
10 na snutskownej lawskej haßy 10.

K sanicženju
molow
poručźam
kamfer, patchouli, popjeŕ, naftalin,
pólver psche insekty,
pólver a tinkturu psche mole,
naftalinowe łopjena,
selo a papjeru psche mole.

Otto Engert,
en gros **drogowe khlamy** en détail
10 na snutskownej lawskej haßy 10.

Tinkturu psche schczóny
w bleschach po 50 np.,
pólver psche schczóny
w tyskach po 40 a 60 np.,
pólver psche schwoby
w tyskach po 40 a 60 np.
poručża

Otto Engert,
en gros **drogowe khlamy** en détail
10 na snutskownej lawskej haßy 10.

Z nakładom **Maćicy Serbskeje** su wudate a za **50 np.** zwjazane w **expediciji Serbskich Nowin** na předań:

Štyrihłósne mužske chory.

Woprawdźity

hydrawliski cžorny kalk

je dostał a porucža **A. Lorenz.**

Kučžowy grat,

jenož ßamßne dźełko, w jara wulkim wubjerku a w najlěpschej dobroscži jara płaczišny hódny porucža

E. G. Leuner na schulskej haßy.

K jutrownemu jěchanju

poruczam ßwój bohaty skład **ßedłow, kraßny grat se ßlěbornymi a jednorymi wobbitkami,** rjane **ßedłowe deki,** ßamßne dźełko, kaž też **trjebane ßedła** po jara tunich płaczišnach.

E. G. Leuner na schulskej haßy.

12 wubrakowanych kachlow

po 12 mk.

je na pschedań pola

hornczeŕskeho mischtra **H. R. Tentschera**

na kamjentnej haßy 33.

K kschcžišnam, kwaßam a druhim ßwjedźenjam, woßebje hoscženzarjam ßwoje **jednore a dwójne palenzy,** toho runja wubjernje dobre **likěry** po jara tunich płaczišnach poruczamoj.

Ginzel & Ritscher,

destilazija na wulkej bratrowskej haßy 6.

A. Tschentscher,

schatowa fabrika a wuhotowanski magazin

w Budyschinje

w kupnizy, na torhoschcžowej stronje.

Fabrika a skład wschoje druzˇiny

mužazych, žonjazych a dźěcžazych schatow.

Dospołne

wuhotowanja sa njewjesty a dźěcži.

Ložowe schaty **błidowe schaty** **schaty sa kucheń**
kupjelnske schaty **schaty do domu** **schaty sa cželedź.**

Woßebitosc̆: Swjerschne koschle po měrje.

Destillazija Adolfa Rämscha

w Budyschinje pschi butrowych wikach

porucža ßwoje derje cžisčene **palenzy** pschi wotewsaczu 10 litrow a wjazy No. I liter po 16 np., No. II liter po 13 np.

Dale porucža wona ßwoje wubjerne **jednore** a **dwójne palenzy** a **likěry,** kotrež ßo dla jich dobreho ßłoda a wubjernosčze k kwaßam a kschcžišnam woßebje poruczeja. Piczele ßo na žadanje k tomu požcža.

Schtóž ßo nahlenzy boji

abo kotrehož je wona hižo podeschła, abo schtóž na wjercženje, skromjenje, bjesparnosc̆, khore nervy cžerpi, njech ßebi knižku „Wo wobrócžu a wotstronjenju nahlenzy", 3. nakład, wot spišacžela, něhdyschcheho krajno-woborneho bataillonskeho lěkarja **R. Weißmanna** w Wilshofenje w Bajerskej, darmo a franko skasa.

G. Flegel, kóžkař na žitnej haßy,

porucža ßwój wulki skład **klobukow** a **mězow** dobroczˇiwemu wobkedźbowanju, **mězy sa dźělacžerjow** hižo po 1 mk. **Pjelsczˇinu** do khowanja bjeru sa to rukujo, so ßo psches woheń a mole njewobschkodźi.

Spěwarske knihi

ßerbske a němske w najjednorischich a najrjeńschich swjaskach

porucža

A. Schöncke na hauensteinskej haßy 1,

knihiwjasaŕnja a papjerowa pschedawaŕnja.

Khofej seleny punt po 70—160 np.,
khofej paleny punt po 90—200 np.,
zokor punt po 28, 30, 32, 36 a 40 np.,
rajß punt po 13, 15, 16, 18—36 np.,
jerje, wulke tuczne ryby, schtuka po 5 np.,
jerje ßuschene po 8—10 np.,
petrolej punt po 14 np., w barrelach wjele tuńscho,
ripikojty wolij, cžisčeny schlesˇ., punt po 32—36 np.,
palenzy, jednore a **likěry,** po najtuńschich płaczišnach,
zigary, jara dobre tunje druzˇiny, tyßaz po 15, 20, 25, 30, 40 a 50 mk.,
kryst. soda punt po 5 np., 10 puntow po 47 np.,
ff. Halsku pschenčznu schterku punt po 22 np., pschi 5 puntach po 21 np.,
mydło wschelakich druzˇin po najtuńschich płaczišnach,
ßwězy paket po 40 np.,
ff. Würzburgske runklizowe ßymjo w snatej dobroscži a tunjo porucža

Carl Noack.

Wo **Paul Kneifelowej** **włoßowej tinkturje.**

W Prasy, 25. novembra 1885. — Dwě bleschi Kneifeloweje włoßoweje tinktury, kotrejž ßym wot Waß kupił, stej moje najwyschsche wotczakanje pschetrjechiłej a tak wubjernje skutkowałej, so mam tejle tinkturje ßwoje kraßne włoßy dźakowacˇ. Njemóžu ßo sdźerżecˇ, Wam sa to ßwój najwutrobnischi dźak wuprajicˇ a Wam dowolicˇ, tole pißmo wosjewicˇ. — S najwyschschim poczesczowanjom **Ignaz Scheck,** sastojnik cžeskeho unionskeho banka.

Horni wubjerny kosmetik je w bleschach po 1, 2 a 3 mk. w Budyschinje jenož prawdźiwy dostacˇ pola **Ernsta Mittascha** pschi schulerskich wrotach cžo. 1.

Žónske mantle, paletoty, ßomoczane žakety ßo rjenje a trajnje s nowa barbja a ßo po žadanju wuporjedźa

w parnej barbjeŕni **W. Kellinga.**

Rubischcža na hłowu, wokoło schije, kaž wscha žónska a mužska drasta ßo njepróta chemiszy cžisčzi

w **W. Kellingez barbjeŕni**

w Budyschinje na ßukelnskej haßy 2.

Wósk,

wóskowy twar a **panki** kupuje po najwyschschich płaczišnach

H. Lehmann

na hornczeŕskej a žitnej haßy.

Strowe kruschwinowe drjewo, niz mjenje 6 zolow tolste, toho runja strowe po mózˇnosczi bjeshałosate **wólschowe drjewo,** niz mjenje 12 zolow tolste, kupuje po najwyschschich płaczišnach

mech. dźělopschadownja w Hajnizach.

Wósk

kupuje po najwyschschich płaczišnach

Otto Engert.

Kóslaze kóžki

kaž też wschě druhe druzˇiny ßyrych kožow kupuje po najwyschschich płaczišnach

Gustav Naucke

na garbaŕskej haßy 16.

Też ßu tam fale kóždeje druzˇiny po tunich płaczišnach dostacˇ, a ßo tam też wschě koże derje a tunjo wuharuja.

Kedźbu!

K pschichodnemu Budyschkemu hermankej poruczam wschelake

hospodarske wosy

po najtuńischich płaczišnach.

Moje stejnischczo je psched snutskownymi lawskimi wrotami.

Kamillo Leidhold,
kowarski mischtr ſ Korſymja.

Wósk

kupujetaj po najwyschschich płaczišnach

bratraj Měrſchej
pschi žitnych wikach.

Wósk a wóskowy twar

kupuje mydlarnja **Roberta Adama** w Budyschinje na ſwonkownej lawskej haßy.

Njepaleny khofej

punt po 80, 90, 100 np. atd.,
ßylny a jara derje ßłodźazy, porucza jako něschto jara tunje

Th. Grumbt
w kupnizy
a na ſwonkownej lawskej haßy.

Jara dobry

paleny khofej

punt po 1 mk., 1 mk. 20 np. a 1 mk. 40 np. porucza

Th. Grumbt
w kupnizy
a na ſwonkownej lawskej haßy.

Ssuſcheny połcž wot krajnych ßwini punt po 80 np., pschi wotewſaczu 5 puntow 75 np.,
ſchkrjeny łój punt po 50 np.,
ßadleſchczo punt po 65 np.,
tučnu bělu kołbaßu punt po 70 np.
porucza

Otto Pětſchka
na ßerbſkej haßy.

Sshre a palene

khofeje

po wschěch płaczišnach w wulkim wubjerku, pschi wotewſaczu wjazy puntow poměrnje tuńscho, porucza

Richard Neumann
na ſnutskownej lawskej haßy

Tučne howjaſe mjaßo punt po 50 np.,
tučne ßwinjaze mjaßo punt po 50—55 np.,
połcž ßuſcheny punt po 70 np.,
połcž ßyry punt po 60 np.,
ßadleſchczo punt po 65 np.,
kołbaßu punt po 60 np.,
howjaſy łój punt po 50 np.
porucza

K. Kühn
na ſprejſkej haßy 11,
nutskhód w khěži.

Wotewrjenje pjekarſtwa.

Czeſczenym Sserbam w **Budeſtezach** a wokolnoſczi najpodwolniſcho k nawjedženju dawam, ſo ßym 1. haprleje

khlěbowu a bělu pjekarnju, ſ konditarnju a khofejownju

ſjenoczenu, w domje knjeżny **Bróſkez** w Budeſtezach ßo namakazu, pſchedewſak. Wo dobrocziwe podpjeranje ßwojeho pſchedewſacza proſcho, poruczam ßwoju dobru a ßłódnu tworu.

S poczeſczowanjom
Edmund Barcz, pjekar.

Pſchepoloženje rěſniſtwa.

Czeſczenym Sserbam w Budyſchinje a wokolnoſczi ſ tutym k nawjedženju dawam, ſo ßym ßwoje

rěſniſtwo a kolbaßniſtwo

ſ mjaßnych jědkow czišło 6 do **mjaßnych jědkow czišło 11, 12 a 13** pſchepołożik.

Sa dowěrjenje, mi 9 lět w mojich ſtarych khlamach ſpožczene, ßo podwolnje džakujo, proſchu jo do nowych pſchenjeſcz.

W Budyſchinje, 5. haprleje 1886.

S poczeſczowanjom
R. Renner.

Poruczam: **howjaſe mjaßo** jara tučne punt po 50 np.,
ßwinjaze mjaßo . . . . . „ „ 55 np.,
ßuſcheny połcž . . . . . „ „ 75—80 np.,
ſeleny połcž . . . . . „ „ 60—70 np.,
wſchě **czrjewa** k džěłanju kołbaßow tunjo.

Theod. Niecksch prjedy Tr. Jermis,

twarjerńja maſchinow a porjedžerńja
na Draždžanſkej drózy 2 w Budyſchinje,
porucza ßo
k twarjenju ratarſkich maſchinow a k jich porjedženju, měchow ſe ſawěſczazym ventilom
(wotſtronjenje kóždeho ſtracha explodirowanja),
k džěłanju nowych transmißijow atd.

Wſchě porjedženja a wudokonjenja na czěrjazych maſchinach ßo nanajßwěrniſcho a najtuńſcho wobſtaraja.

Powšitkowna assekuranca w Triestu.

(Assicurazioni Generali.)
Sałożena w lěcze 1831.
Rukowanſki fonds towarſtwa 31¾ millijonow awſtriſkich ſchěßnakow.

K wobſtaranjam

krupobicze-ſawěſczenjow

w němſkokhěžorſkich pjenjeſach
pſchi **twjerdych prämijach bjes dopłaczowanja**
poruczataj ßo jako agentaj:
hamtſki ſkotołěkar **Ernſt Walther** w Budyſchinje,
ſchewſki mischtr **Heinr. Jul. Räther** w Kukowje p. Pancžiz.

K ſelenemu ſchtwórtkej

porucza **ff. póprjanz,** jenož ſ najlěpſcheho mjeda džěłany, toho runja **załty** w kóždej wulkoſczi a dawa na kóždu hriwnu 20 np. rabatta

pjekarnja **G. Alwina Kliemanda**
ſ napſchecza hoſczenza
„hajniſkeho dwora" w Rakezach.

Bukičanske serbske towarſtwo

změje jutře njedželu 11. haprleje popołdnju z dypkom 5 hodžin posedženje. — Přednošk knjeza wučerja Wićaza z Kumwałda wo „serbskim spěwje".

Hoſćo su witani.

Předsydstwo.

A. Dittrich,

wobkhodny agent,

ßo podwólnje porucza. Tunje płaczišny.

Holzy, kotrež chzedža ſchicze doſpołnje nawuknucz, ßo nětko abo poſdžiſcho pſchiwoſmu wot

E. Pětſchoweje, ſchwalcze
na rěſniſkej haßy 17.

Ródna, cziſta, ßylna ßłużobna holza do domu ßo pſchi wyßokej mſdže do Chemnitz pyta. Dalſche je ſhonicz pola **H. Kayſera,** pſchekupza na žitnej haßy w Budyſchinje.

Žona, kotraž tež wſchědny džeń załty wunoſchuje, ßo hnydom pſchiwoſmje wot **B. Wernera** w Hornjej Hórzy.

Džěłaczerſke ßwójby, kotrež bydło a běrny darmo dostanu, ßo na knježi dwór do **Porſchiz** pytaju.

Drenirſkich džěłaczerjow

hnydom pyta

Ernſt Thomaß na Židowje.

---

2 krawſkeju do trajneho džěła pyta krawſki mischtr **Auguſt Pilak** w Bukezach.

Wuczobnik

pod ſpodobnymi wuměnjenjemi město w mojich kolonial-, barbotworowych a ſpiritußowych khlamach dostanje.

R. Hauptmann
na bohatej haßy 23.

Wuczobnika

ßerbſkeje rěcze mózneho ſa ßwoje kolonialtworowe a deſtillazionſke khlamy pytam.

Hermann Kunack
w Budyſchinje na bohatej haßy 8.

Wuczobnik,

kotryž chze woſotwarſtwo nawuknucz, pyta ßo wot woſotwarza

N. Galla w Budyſchinje.

Hólczez, kiž chze bětnarſtwo nawuknucz, móże do wuczby ſtupicz pola **Ackermanna** w Splósku.

Wuczobnik, kotryž chze pjekarſtwo nawuknucz, móże do wuczby ſtupicz pola pjekarſkeho mischtra **Juſta** w Khróſczizach.

Hólczez, kotryž chze pjekarſtwo nawuknucz, móże k jutram do wuczby ſtupicz pola

Miklawſcha Krala
w Khróſczizach.

Hólczez, kotryž chze tyſcherſtwo nawuknucz, móże hnydom abo k jutram do wuczby ſtupicz pola tyſcherſkeho mischtra **Auguſta Bjara** w Schekezach.

(K tomu czišku pſchiłoha.)

Dursthoffske

ßuche droždże

pschezo czerstwe porucza tunjo **August Wiesold**, pjekarski mischtr na bohatej haßy.

Wikowarjo a pjekarjo dostanu rabat.

Khosej

w wulkim wubjerku

seleny punt po 70—160 np.

jenož derje ßkodżaze drużiny porucża

Gustav Poser

na jerjowej haßy.

Butra!

Mĕschanu butru, lutowanſku butru

w bowach a wuważenu, najlĕpſche drużiny, porucża wot czerſtweje poßylki

Gustav Poser

na jerjowej haßy.

Khosej

paleny punt po 100—200 np., **khĕžorſke mĕſchenje** pt. po 120 np

porucża ſa nĕſchto wubjerne

Gustav Poser

na jerjowej haßy.

Jerje

jara wulke po 4 a 5 np.,

15 ſchtuk po 50 a 60 np.,

porucża ſa jara płaczißny hódne

Gustav Poser.

na jerjowej haßy.

Kalijowe mydło, ßuche, punt po 50 np.,

jadriwe mydło, ßuche, punt po 40 np.,

kojowe mydło, ßuche, punt po 36 np.,

pſcheńczņu ſchterku, punt po 22 np.,

kónzatu ſchterku, najlĕpſchu, punt po 30 np.,

ſoda kryſtaliſowany, najcziſtſchi, punt po 5 np.,

bĕrnjazu muku, punt po 13 np.,

bĕlazy ſoda H. Puyowy, pakczik po 10 np,

wubjerny ßrĕdk ſa ſchaty a hoſpodarſtwo,

żiwizowe mydło, maſne mydło

w wſchelakich drużinach

pſchedawa tunjo

H. Puy w Budyſchinje, mydłarnja.

Roßowany ſtwjelzowy abo njetrjeny len, każ tej **wutrjeny len** kupuje kójdu dźĕlbu po najwyſchſchich płaczißnach

mechaniſka dźĕlopſchadownja w Hajnizach.

Ia Shorjelſki twarſki kruchaty kalk

rjanu, bjeskamjeńtnu tworu porucża po lowrijach a po jenotliwym po najniżſchich płaczißnach

C. Thiermann.

Richard Gautzsch

9 na hłownym torhoſchczu 9,

wot 1. oktobra t. l. na bohatej haßy 13,

porucża k **nalĕtnjemu ezaßu** w jara bohatym wubjerku

drastne tkaniny

jednoreje, ßrĕnjeje a woßobneje drużiny

po najtuniſchich płaczißnach.

Wurjadne nowoſcże ßu: **voile mêle, etamine perlé, dentelle laine, neige, beige, noppé, chiné, biſon, kachemir marengo, crêpe, amure, diagonal, bajadére, bordury.**

Dale woßobne nowoſcże

žónſkeho wobleczenja

każ **deſchczne mantle, deſchczne haveloki, deſchczne khornarhate mantle, pjeſle, mantilletty, wobwĕſchenja, kola.**

Žakety ſa konfirmandki

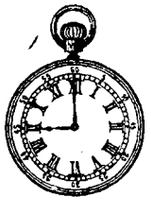
hižo wot 7 mk.

Moje żónſke wobleczenja ßo pſches wubjerny ſrĕs, khmane ſeſchicze, rjane wuhotowanje a tunje płaczißny wuſnamjenja.

Richard Gautzsch.

Pſchi pſchedawanju ßo **ßerbſki** rĕczi.

Saczne czaßniki, regulatory a **ſczĕńſke czaßniki** w wulkim wubjerku po tunich płaczißnach porucża

Jan Gäth

1 na hoſpitalſkej haßy 1.

Ssadowe ſchtomiki, najlĕpſche drużiny, na njehnojenej ſemi a w ßwobodnym położenju wotczehnjene, toho runja **rózowe pjeńki** a **pyſchaze kerki** porucża ßadownja dra. **Herrmanna.**

Skaſanja ßo pſchijimaju w kontorje ßadtkóczeŕnje na ſadnej bohatej haßy 3.

Shorjelſki magazin

hotoweje

mužazèje, žonjazeje a dźěčzazeje drasty

Moritza Wassermanna

ſ tutym najpodwolniſcho k nawjedźenju dawa, ſo ßu wſchě

nalětnje nowoſcże

w njedoßahnjenym wulkim wubjerku po njedoßahnjenych tunich płaćiſnach na ſkładże.

Woßebje kedźbne cźinju na

elegantne lětnje ſwjeŕſchniki

w najnowſchich barbach a faßonach,

wobleczenja ſe ßukuju abo pikeſchu

w wulkim wubjerku,

hólczaze wobleczenja,

wobleczenja ſa konfirmandow

ſ cźorneho ßukna a cźěmnych tkaninow **woßebje tunjo,**

mantle pſche deſchcź, koleßate mantle a na promenadu

ſ jara dobrych tkaninow ſa **žony,** kraßne ſolidne barby a rjane faßony.

Sportſke pjeſle, wobwěſchenja a žakety

ſa **žony** a **konfirmandki** wurjadnje tunjo.

Wulki wubjerk holczazych mantlow.

Hólczaze wobleczenja

we wſchěch družinach a wulkoſcźach w hobrſkim wubjerku wot proſteho hacź do najwoßobniſcheho. Tkaniny, k tomu trjebane, ßu najlěpſcheje dobroſcźe, ſrěs a ſeſchicźe wubjerne.

„Cźeſcźeni kupzy chzyli ßebi ßwojeho wužitka dla pſchi mózných kupjach moje wukładne wokno a mój ſkład wobhladacź, ſo bychu ßo wo hódnoſcźi a tunjoſcźi mojich tworow pſcheßwědcźili."

Moritz Wassermann, krawſki miſchtr

19 na bohatej haßy 19,

najwjetſcha drastarńja w Budyſchinje.

Na moju **firmu** a **cźißło 19** ujech ßo ßwěru kedźbuje.

Wulki ſkład tkaninow k ſchicźu po měrje.

Wulki ſkład tkaninow k ſchicźu po měrje.

Turkowſke ßlowki

najrjeńſche a najwjetſche, kotrež ßu doſtacź, porucza hiſchcze tunjo

Moritz Mjerwa

na mjaßowym torhoſchcźu, deſtillazija najlěpſchich likérow.

Khoſej

wot najtuniſchich hacź do najlěpſchich družinow, jara derje ßkodźazy, porucza **Hermann Klemm** na bohatej haßy.

Mariazellſke žołdkowe krepki,

wubjernje ſkutkowazy ßrědk pſchi wſchěch žołdkowych khoroſcźach.

Njedoſcźehnjeny pſchi bjesappetitnoſcźi, žołdkowej ßłaboſcźi, hroſnje wonjazym dychu, kißalym horjeſtorkanju, bubnjenju, koliźy, žołdkowym katarrhu, žahojtym palenju, tworjenju griesa, njeßměrnym tworjenju ßlinow, žołcźelinje, grawowanju a wrócźenju, hłowubolenju (jeli ſo ſe žołdka wukhadźa), žołdkowych widliſchcźach, ſatykanoſcźi, nabubnjenju žołdka pſches jědź abo picze, wakach, ßkoſynych, jatrowych a hämorrhoidſkich cźerpjenjach. **Bleſchka** ſ wopiſanjom, kak ma ßo trjebacź, płacźi **70 np.** Sklady we wſchěch wjetſchich haptykach.

Zentralne roſeßłanje pſches haptykarja

Carl Brady w Kremſier w Awſtriji na Morawje.

W woprawdźitoſcźi doſtacź w **Budyſchinje:** w **měſchczanſkej** a **hrodowſkej haptyzy;** w **Hirſchfeldze:** pola haptykarja C. E. Jägera; w **Rakezach:** pola haptykarja Guſt. Katzſcha.

A. Mager

na ßerbſkej haßy

pſchedawa a porjedźa derje a tunjo

cźaßniki.

Wukaſanje a pſchewjeſne pißma dawa **Albert Meiſel** w **Budyſchinje.**

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 16. **Sobotu 17. haprleje 1886.** **Lětnik 45.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Sapósłanzy kněžorstwoweho sejma su 10. haprleje Barlin wopuschćili, so bychu khwilu wot swojeho dźěła wotdychnuli. 17. meje so woni sajo do kněžorstwoweho sejma wrócźa a budźa potom pschede wschěm wo nowymaj sakonjowymaj nacźiskomaj sa palenzowy a zokrowy dawk wuradźecź. Kedźbliwosćź, kotraž so hewak wuradźenjam kněžorstwoweho sejma dawa, je so tón cźaš wscha jednanjam pruskeho semjanskeho sejma pschiwobrocźika. Tutón je tele dny revisiju mejskich sakonjow wobsamknuł, kajkuž běschtej ju knježerstwo a biskop Kopp namjetowałoj. Wjerch Bismark chze na kóždy pad měr s katholskej zyrkwju cźinicź, so by s tym swojeho mózneho pschecźiwnika Windhorsta a jeho pschiwiš porasył a s dobom katholikow, kotsiž su pod wótrosćemi mejskich sakonjow cźežko cźerpili, sjednał. Hacź budźe pruski krajny sejm, bjes kotrehož dowolnosćе so pscheměnjenje mejskich sakonjow stacź njemóže, toho runja knježerstwowemu namjetej pschihłosowacź, je hischće jara njewěste. W pruskim krajnym sejmje wobsteji, kaž je znate, wjetschina se sjenocźenych konserwatiwnych a narodnoliberalnych, mjeńschina pak s zentra a narodnoliberalnych. Narodnoliberalna strona pak chze drje tež revisiju zyrkwinskich sakonjow, tola měni, so so s wobsamknjenjemi semjanskeho sejma psche wjele konzesijow katholskej zyrkwi cźini. Duž snadź so tola na to licźicź njemóže, so narodnoliberalni do revisije w jeje nětcźiskej formje swola. Njedźiwajo na to pak móhł so hischće pschezo pscheměnjeny zyrkwinski sakoń w pruskim krajnym sejmje pschecźischcźecź, hdy by zentrum s konserwatiwnymi sa njón hłosował.

— Pruski krónprynz, jeho dwě dźowzy a prynz Hendrich su na wosypizy skhorili. Poslednischi, kotryž je najprjedy skhorił, je hižo na pucźu polěpschenja.

— W pruskim krajnym sejmje su sakonjowy nacźisk, po kotrymž ma so wot pruskeho stata 50 milijonow hriwnow sa twar połnózno-rańschomórskeho kanala do předka pschiswolicź, po namjecźe sapósłanza Windhorsta najprjedy komišiji k rozkoženju dali. Tutón kanal je sa posběhnjenje němskeho wikowanja a sa sakitanje němskich połnóznych mjesow wulzy ważny. Hdyž budźe kanal hotowy, budźe němskemu wójnskemu łódźnistwu mózno, s połnózneho do rańscheho morja a nawopak sa krótki cźaš dojěcź, bjes tym so dyrbja w tu khwilu łódźe po dalokim pucźu wokoło Jütlandskeje połkupy psches Kattegat płuwacź. W kněžorstwowym sejmje su hižo, dźiwajo na to, so so psches kanal samóžnosćź němskeho wójnskeho łódźnistwa wjele powyschi, jeho twar wobsamknuli. So pruski sejm žadane 50 milijonow sa kanal pschiswoli, nad tym žaneho dwěla njeje.

— Bajerski kral je se swojimi wulkotnymi twarami njesměrnje wjele dołha napraskał. Prózowanje, něhdźe sa njeho pjenjesy pozcźicź a jemu s dołha wupomhacź, so schlachcźiło njeje. Twarzy, lifrantojo atd. su jeho nětko pola krajneho sudnistwa wobskorźili, dokelž na druhe waschnje s kralowskeje kasy pjenjesy dostacź njemóža. Sa sapocźatk meje su nětkotre termije postajene. Pschi tychle skórźbach so hacź dotal wo něhdźe $1\frac{1}{2}$ milijona hriwnow jedna.

Belgiska. Posledni cźaš so po zyłym kraju nihdźe žanych dźěłacźerskich njeměrow wjazy mało njeje. Psches krute sakrocźenje knježerstwa je so wschudźe saso měr a porjad postajił. Dźěłacźerske njeměry su, schtož su hacź dotal naschonili, khětru liczbu cźłowskich żiwjenjow sa wopor żadałe. Wot wojakow je spadało 19 muži, 34 je so jich sraniło. Morwych sběžkarjow su wojazy 117 sahrjebali, tola liczba njeměrnikow, kotrychž su měschcźanszy gardistojo satšělili, je wjele wjetscha. Ranjenych dźěłacźerjow su hacź dotal 257 nadeschli. Bjes morwymi běchu 1 žona a 3 dźěcźi.

Franzowska. W Chateauvillainje njedaloko města Grenobla je knježerstwo tele dny kapaku, kotruž běchu w jenej tamnischej fabrizy bjes dowolnosćе wyschnosćе naprawili, s gwaltom sawrjeło. Wyschnosćź schtyri krócź direktora fabriki napominasche, so by dla kapaky wo dowolnosćź prosył, tola tajke namołwjenje bě podarmo. Bórsy po tym wyschnosćź Chateauvillainskemu duchownemu jeho dokhody sdźerża, dokelž bě pjecża pschecźiwo republizy předował. Duchowny toho dla Bożu mschu w zyrkwi wjazy njecźitasche, ale w fabrikskej kapali. Na to podprefekt poruczi kapaku sawrjecź. Direktor fabriki, s mjenom Fischer, komišarej, kotryž měješe podprefektowy wukas wuwjesćź, sjewi, so budźe so pschecźiwo tomu pschecźiwjecź. Komišar dyrbjesche so direktoroweho spjecźowanja dla wrócźo sczahnucź. Duž dźeń posdźischo podprefekt s dwěmaj brigadomaj żandarmow, s policajskim komišarom a s jenym samkarjom do fabriki pschińdźe, so by kapaku samknuł. Psched fabriku nadeńdźechu sastupjerjo wyschnosćе něhdźe 400 wosobow, s wjetscha dźěłacźerjow, sady barikadow, s kijemi a kamjenjemi wobrónjenych; na jich cźole stejesche direktor Fischer. Hdyž na to żandarmojo se sadnymi durcźkami do fabriki sastupichu, direktor Fischer do nich pjecź krócź s revolwrom wutšěli. Jedyn żandarm padźe, jedyn druhi, kotremuž jena žona hornz do hłowy cźišnu, revolwer wucźeże a žonu satšěli. Na to s wobeju stronow tšělachu, pschi cźimž bu schěsćź wosobow sranjenych, bjes nimi podprefekt, direktor Fischer a dwaj żandarmaj. Skóncźnje żandarmojo dźěłacźerjow rosehnachu. W deputirtskej komorje něktore dny posdźischo Chauteauvillainski podawk rospominachu. Hrabja Mun so hórko wobcźeżowasche, so wyschnosćź wěru podtłócźuje a na domjaze prawo njedźiwa. Dźěłacźerjo su prawo měli, swoju wěru sakitacź a toho runja je direktor fabriki w prawje był, hdyž je so psched żandarmami wobarał.

— Deputirtska komora je namjet na pożcźonku 900 milijonow knježerstwu pschiswoliła. Hacź runje w żanej stronje żaneje pokhilnosćе njebě, hobrski statowy dołh s nowymi pożcźonkami powjetschicź, dha je so tola skóncźnje sa knježerstwowy namjet wjetschina namakała. Pschezo bóle so pokasuje, so maja nětcźische knježerstwo pod dżenżnischimi wobstejnosćemi sa najkmansche, a so sebi toho dla njesważa, jo powróćźicź.

Jendźelska. Gladstonowy sakonjowy nacźisk wo nowym sarjadnistwje Irskeje su w parlamencźe po prěnim cźitanju, kaž je to waschnje jendźelskeho parlamenta, sa druhe cźitanje pschijeli. Wo wosudźe sakonjoweho nacźiska so dżenża hischće wjazy prajicź njehodźi, hacź w cźasu, hdyž Gladstonowe wotpohlady do sjawnosćе pschińdźechu. W jenym nastupanju pak so hižo Gladstonowi pschecźiwnizy sjebani widźa — jich nadběhi Gladstona satraschiłe njejsu.

Gladstone ßebi njemyßli, ſakonjowy nacźiſk wotßłabicź, ſkerje jón hiſchcźe wudoſpokni.

Balkan. Wjerch Alexander je ßo žadanju wulkomóznarſtwow podcźißnuł, do toho ſwoliwſchi, ſo jeho na pjecź lět ſa guvernéra Rańſcheje Rumeliſkeje pomjenuja.

Wjeßely wojak.

Tón muž, wo kotrymž chze ſcźéhowaza ſtawiſna powjedacź, rěkaſche Wjeßelik. Jeho wobliczo bě pak też ſtajnje wjeßele a ßmějate; a to měješche ßo takle:

Jako dźeßacźětny pachoł dźéſche mały Wjeßelik ras po wßy, w ruzy wulke ſe ßtłódkim ſyropom namaſane „hußle", kotrež chzyſche runje do wotewrjeneho rta ßunucź, tu wutſěli ßo ſ pódlanſkeho wokna, njeſbožowna kulka trjechi wboheho Wjeßelika do liza a dźéſche jemu pſches lizo do rta a ſ wotewrjeneho rta ſaßo won ſyropowu pomaſku ßobu do błóta wuraſywſchi. Njewuſchikny hajnik, pſchekupz Twornik, bě chzył ßwoju tſělbu wurjedźicź, a njedźiwajo na to, ſo je tſělba nabita, puſchcźi honacź, a kulka wulecźa. Se ſtróželemi pſches wokno pohladawſchi ſpóſna bórſy, ſchto je ſe ßwojej njekedźliwoſcźu nacźinił. Woſtajſchi wſcheho ſkoczi won na pucź, hrabnu krwawjazeho pachoła, a khwataſche ſ nim k jeho ſtarſchimaj. Tu wuſna ßo ßwojeje winy a ßlubiwſchi, ſo chze ſchkodu ſ pjenjeſami ſarunacź, bźeješche po lěkarja. Lěkař pſchińdźe a ſaſchi ranu. Rana bě po cźaßu ſaźita, ale błuſna woſta po njej, a pſches nju doſta Wjeßelikowe wobliczo napohlad, kaž by ßo bjes pſcheſtacźa ßmjał a pſchezo ßmjał.

Wjeßelik bu po cźaßu doroſcźeny młodźenz a dyrbjeſche na měru. Błuſna na lizu, wě ßo, jeho wot wojeŕſtwa njewußwobodźi; wjele bóle praji lěkař, kiž jeho pſchehladowaſche: „Tu je ſ najmjeńſcha jedyn, kotryž budźe rady wojak; khadla ßměje ßo po zyłym wobliczu. Sſylna wutroba, ßylnej noſy, kruty wojak!" Wjeßelikej pak bě žałoſtnje ſrudno wokoło wutroby, ſo budźe nana a macź, wótznu wjeſku wopuſchcźicź dyrbjecź, ſo by tſi lěta wojak był; cźim bóle jeho mjerſaſche, ſo ludźo, pſched khěžu ſhromadźeni, hdyž wuſtupi, prajachu: „Toho ßu ſawěſcźe puſchcźili — wón ßo tak ßměje!" —

Bě němſko-danſka wójna w lěcźe 1864, hdyž Wjeßelika prěni ras wohladach. Naſcha kompagnija bě runje na pólnej ſtraži pſched „Düppelſtimi naßypami"; my, kiž runje ßłużbu njemějachmy, ßedźachmy kurjo a ßo ſabawjo na ſpadanych ſchtomach a wohrjewachmy ßo na cźopłym nalětnym ßłónzu. W měrje wjeßelachmy ßo rjaneho dnja. Jeno dyß a dyß kaźeſche ſuk pruſkich abo danſkich kanonow naſch měr.

Tu na dobo rěkaſche: „Naſchi rekru[illegible]du!" A jedyn wołaſche na druheho: „Naſchi rekrucźa du!" Wſamżu nacźahowachmy wcźipni ſchije a hladachmy wokoło ßo. Po hłubokim pucźu horje k nam wjedźeſche podwyſchk maku wojeŕſku cźŕjódku, traſch dwanacźe muži. To bě pomoz ſa naſchu kompagniju, kotraž bě pſches khoroſcź a ranjenje khětro woßłabika.

Bórſy bě cźŕjódka błiſko naß. O kak běchu cźi mužojo hiſchcźe cźerſtwi, zyle „nowowjecźeni" pornjo nam, kiž mějachmy błócźankholowy, wotßmócźene, pſchetrukane ßuknje atd. Tola cźi nowi towaŕſchojo hladachu trochu bojaſliwje a njewěriwje do ßwěta. Wě ßo, běchu też, kaž poſdźiſcho ſhonichmy, duzy po pucźu pſches bitwiſchcźa hróſbne wězy widźeli: roſtrělany pólny kotoł, do błóta ſateptanu cźapku, w błócźe tcźazu ſchkórnju. Jeno jedyn w tej cźŕjódzy bě po zyłym wobliczu wjeßety — jeho mjeno bórſy ſhonichmy; pſchetoż podwyſchk, kiž jich wjedźeſche, ſawoła: „Hoj, tón Wjeßelik pak ſaßo wobliczo ſcźahuje, kaž pſchemyßlena wopiza!"

Wjeßelik ßmějeſche ßo njedźiwajo tuteje jěreje rěcźe w měrje dale.

„Na, tomu Wjeßelikej", měnjeſche naſch towaŕſch Roblik, „ßmjecźe hižo ſańdźe, hdyž budźe te módre buny hwiſdacź ßłyſchecź —"

„Abo te twjerde jutrowne jeja", pſchiſtaji druhi towaŕſch, dopominajo na granaty, ſ kotrymiž Danſzy jutrowne ranje do naß tſělachu.

Wjeßelik wo tutych rěcźach, ſ kotrymiž jeho witachmy, niczo njeſhoni — wón ßmějeſche ßo dale.

Podwyſchk rekrutow wjeſche mjerſazy ſ hłowu a rjeknu: „Na, ſchto dha móže cźłowjek wot woßoła wjazy zadacź, hacź dołhe wuſchi!" Na to wohladowaſche ßo ſa lajtnantom, kotryž pólnu ſtraž komandowaſche — bě to lajtnant Pobelwitz, kotryž ßebi runje ſ dalokowidom njepſchecźeliſke lěhwo wobhladowaſche. Podwyſchk dowjedźe ßwoju cźŕjódku k njemu, wołaſche: „Stillgeſtanden!" atd. a pſchedſtaji lajtnantej rekrutow.

Pobelwitz pſchiſtupi bliże, wobhladowaſche ßebi rjady, tu a tam ſ ruku jenemu wojakej hłowu runajo, abo druhemu: „Bruſt heraus! — Kniee durchdrücken!" kaſajo.

Tak pſchińdźe hacź k Wjeßelikej. „Na, ſchto dha ma ßo tón khadla ßmjecź!" ſawoła lajtnant. „Tu njeje niczo k ßměchaм. Ta wěz je žałoſtnje khutna. S zyła njeßmě wojak w rjedźe ſtejo ßo ßmjecź — to njech ßebi dobrocźiwje ſa ßwoje dołhe wuſchi ſapiża!" A hordźe krocźeſche tu a tam porjedźejo dale. Na to dźeſche k podwyſchkej: „Nětko mózecźe ſ ludźimi wotſtupicź."

A ſa khwilu měſchachu ßo rekrucźa do naß ſtarych wojakow. Něktoŕi ſ naß drje ßo toho a tamneho wopraſchachu, ſchto je doma noweho; tola hewak hladachmy na tych „nowopjecźenych" rekrutow pſches ramjo a bjerjechmy jeno tak rjez hnadnje jich trubki, kotrež nam poſkicźachu, ſo bychu ßo ſ nami bóle ſpſchecźelili.

Ale ſchto dha ßebi na dobo Danſzy wumyßlichu, ſo naß pſche niczo a ſa niczo ſ wulkej granatu poſtrowichu, kotraž ßo ſchumjo lědma dźeßacź krocźeli wot naß do ſemje ſraſy, tola na dobre ſboże njeroſlecźa. Spěſchnje ſthowachmy ßo wſchitzy ſaſtróżeni, jeno rekruta Wjeßelik ßo kaž hewak ßmějeſche. To wuhlada ſergeant Hopel a hnydom da ßo do wboheho Wjeßelika: „A tón khadla hiſchcźe ßo ßměje pſchi njeſbožu ßwojeho towaŕſcha! To hiſchcźe njeißym ſa ziwjenje widźał! Njecźucźiwy ßuk! Na, cźakaj, hdyž budźe wón ras ſ roſtſělenymaj nohomaj na ſemi leżecź, potom jemu hižo ßmjecźe ſańdźe — wopiza!"

Wboh Wjeßelik prózowaſche ßo, ſchtoż móżeſche, ßwoje wobliczo pokhmuricź, tola to bě podarmo.

Danſkim bě ßo hižo woſtudźiło tſělecź. My wrócźichmy ßo ſaßo na ßwoje měſtna a warjachmy ßebi wokſchewjazy khofej.

Na wjecźor pſchijěcha naſch „hauptmann", ſo by pólnu ſtražu pſchehladał. Lajtnant jemu napſchecźo khwataſche, ſo by „te nuſne meldunki" cźinił; na to poruczeſche ßebi hauptmann rekrutow.

Rekrucźa ſeſkakachu kaž ſ błyſkom k ßwojim tſělbam, tłóczachu a ſtorkachu jedyn toho druheho; ſkónczńje ſ podwyſchkowej pomozu ſeſtupachu ßo do rjadow. Hauptmann wobhladowaſche ßebi ßwojich nowych wojakow, porokowaſche to a tamo — pſchetoż bjes porokow pola wojakow njeńdźe — a pſchińdźe ſkónczńje k Wjeßelikej.

„Na, ſchto macźe wy ßo ßmjecź", ſarěcźa na njeho. „Wojak dyrbi ßwojemu pſchedſtajenemu khroble, ale ßwěrnje do wocźi hladacź — njejſcźe to wuknuł? — tola wobliczo ſcźahowacź, kaž ſalubowany kozor — to by było!"

Wjeßelik prózowaſche ßo ſ mozu roſumne wobliczo pokaſacź.

„Nó, tón khadla chze hiſchcźe kſchiwe mjeswocźa ſcźahowacź!" ſawrjeſka wyſchk. „Feldweblo, napiſchcźe tomu khadli dźeń arreſta!" A ſ tym jěchaſche wyſchk dale.

Wjecźor, hdyž bě po ſemi cźma, pſchipokożichmy něſchto ſchcźěpow do wohenja a lehnuchmy ßo wokoło wohenja na cźeńku ßkomu. Ja lehnuch ßo na prawu ſtronu, tola tu tłóczeſche mje kamjeń khětro do koſcźe; toho dla wobrocźich ßo na druhu ſtronu — a hladach runje Wjeßelikej do ßmějateho wobliczа. Počźach ſ nim rěcźecź, prajachach ßo jeho, ſ wotkel je, kak dołho ßłuži atd.

Wjeßelik mi rady wſchitko wupowjeda a pſchi tym też ſhonich podwiſnu ſ jeho ßmějatym wobliczom. Wjeßelik ſkorżeſche mi wſche hańbjenſtwo, kotrež bě hižo toho dla wuſtacź dyrbjał; najhórje bě ſa njeho ſa cźaß wuwuczenja było. Sa dźeń traſch ſto raſow běchu na njeho wołali: „Schto ßo tón khadla ſchcźěri!" a khoſtanjow njebě kónza.

Ja troſchtowach wboheho muża, kaž runje mójach, a na to wobaj wußnuchmoj.

Tola nadźija na lěpſchi pſchichod, kotryž běch Wjeßelikej lubił, bě hiſchcźe podarmo.

Na druhi dźeń pſchipołdnju pſchijěcha mjenujzy naſch major a „Antreten!" bě jeho komando. My hnydom do rjadow a ſtejachmy kaž twjerda ſkała. Major ſtejeſche pſched nami, wokoło njeho hauptmann, lajtnant, feldwebel, ſergeant atd. My cźakachmy wcźipni, ſchto ßo tola ſtanje.

Major ßo wotkaſchlowa a počźa na to ßwjatocźnje rěcźecź: „Je mi wulke wjeßele, ſo móju dźenßa jeneho ſmużiteho wojaka ſ waſcheje ßrjedźiſny, kotryž je w poßlednjej bitwje ryczeŕſku ſmużitoſcź wopokaſał, podwyſchka Liſchaka, ſe ßłębornej medalju wupyſchicź. Tajke wot naſcheho najhnadniſcheho krala a najwyſchſcheho wójnſkeho knjeſa ſpožczene ſnamjo je najrjeńſche wudebjenje na wutrobje wojaka,

wusnamjenjenje sa zyke žiwjenje, psched tym dyrbi kóždy derjesmyßleny cłowjek — — —"

Tak daloko bě major rěczał, tu na dobo trjechi jeho wóczko na Wjeßelika, kotryž ßo po zykym wobliczu ßmějesche. To majora pschi tak ważnej a ßwjatoczнej należnoszi nimo měry roshněwa. Hnydom sasta w ßwojej rěczi a praschesche ßo hauptmanna: „Kak reka tam tón khadla, kotryž ßo swaži mojim ßkowam ßo wußmjecź?"

„Wjeßelik!" wotmolwi hauptmann.

„Tsi dny arresta!" sawrjeska major. „Feldweblo, napischcże toho muża!"

Feldwebel wuczeże spěschnje ßwoje wulke knihi a pißasche. Na to rěczesche major dale.

Ja na jeho rěcze dale njekedźbowach, se ßwojimi myßlemi wobroczich ßo k Wjeßelikej; mi bě toho muża żel. Dwě wulkej ßylsy widźach ßo jemu po lizu kulicź, potom hischcże dwě a pódla te ßmějate wobliczo: woprawdże ßměschny napohlad!

Ale major, kotryž hischcże junu ßwojej wocźi na toho „njekhmanika" słoži, njemějesche ßobuželnoszcże; s czim wótrischim khoßom pocza haktowacź: „Ně, to je tola pschе wschu měru! Pischczi tón khadla hischcże każ stara żona a pódla ßo mi do woczow ßměje. Feldweblo, napischcże pjecź dnjow arresta. Wjeßelik dyrbi arrest hischcże dźenßa nastupicź, hnydom, hdyż kompagnija do kwartira pschindże! Knjes hauptmann, dajcże toho khadlu do prěnjeje lěpscheje brózńje sawrjecź! . . . Lischako, stupcże do prědka a wsmicże s ruki ßwojeho pschedstajeneho, kotryž waß czeszi, tónle rjad."

Lischak dosta rjad, da ßebi wot wyschschich sbożopschecża derje lubicź, a s tym bě ßwjatoczнoszcź skónczena. Major saßo wotjěcha a my wróczichmy ßo k ßwojemu wobjedej. Nam derje ßłodźesche; jeno wbohemu Wjeßelikej bě wschón lóscht saschoł.

W dwanaczich pschiczeże druha kompagnija na strażu; my wróczichmy ßo do kwartirow w bliskej wßy. Wjeßelika hnydom do brózńje do arresta dowjedźechu. (Skónczenje pschichodnje.)

Ze Serbow.

S Budyschina. Na 17. oktobra 1885 bě schtyrzeczi lět ßo minuło wot toho dnja, na kotrymż ßo prěni sjawny ßerbski konzert se shromadnej wjeczerju abo spěwanski ßwjedźeń na tsělerni w Budyschinje wotbywasche. Tehdom młody lědma 23 lětny wucźeŕ K. A. Kozor se Stróże, nětko wyßokocźesczeny daloko znaty kantor w Ketlizach, jako wobdarjeny a pilny komponist w sjawnoszczi khwalobnje wustupi a ßwoje mjeno do stawisnow nowehо Sserbstwa ßławnje sapiße. Toho dla wobżarowachu mnohi Sserbja, so ßo nasymu dźakowne wopomnjecże wschehо toho dosrjadowacź njehodźesche! Wot l. 1845 hacź do nětka je mjes Sserbami k. Kozor najpilnischi komponist wostał; pódla njeho ßu khoßy někotrych pěßni sestajeli njeboh Sejler, njeboh wucźeŕ J. K. Ssmoleŕ, njeboh kantor Wolf, kantor Frenzel, wucźeŕ Brauner atd. W najnowschim czaßu je s nowa młody Sserb w Draždźanach pilnje hudźbu studował a chze nětko se ßwojimi kompozizijemi w Budyschinje na sjawnoszcź wustupicź. To je k. měschczański wucźeŕ Bernhard Krawz s Draždźan, prjedy w Rakezach. Wón je zyły rjad hudźbnych dźěłow dokonjał, jako sola, chory, duetty, też ballady a instrumentalne kompozizije. Ssrjedu po jutrach s wjeczora w ßedmich budże jeho konzert tudy na tsělerni. Ssobuskutkowacź budźa: bjeßadny chor s Budyschina, komorny virtuos Schuch a jedyn hußleŕ s Draždźan a jena spěwarka s Lipska. Wjeßelimy ßo na tajki ßerbski a wumjeński konzert a pschejemy k. Krawzej k jeho dźěławoszczi wjele sboża! Nadźijamy ßo, so prawje wjele Sserbow też s druhich ßerbskich towarstwow na tón konzert do Budyschina pschindże a so budże czisty wunoschk sa macźiczny ßerbski dom nadobny. Programm ßo hischcże wosjewi!

— Sa konfirmandow, konfirmandki, k selenemu schtwórtkej, tajke nawěschtki możesch wschědnje w czaßopißach abo nowinach czitacź, wschitko dyrbi wobdarjene bycź, żane dźěczo niz sabyte a drusy dyrbja saßo něschto dostacź wot hermanka, tola jenoż na jenu ßyrotku tu njecha nichtó myßlicź, nasch luby **„Macźiczny dom"** — tón steji tu tak rjez pschezo każ wosßyrocźeny w ßrjedź Budyschina. Nichtó abo tola jara mało ludźi maja ßmilnoszcź s tymle domom, duż dyrbi tu pschezo dale tajki stacź w ßwojej khudej, hubjenej drasczicżzy. Wón pohladuje drje mikoszcziwje na ßwojich Sserbow, kiż tu nimo njeho khodźa a jěsdźa, każ bychu jón njesnali. Ssnadź ßo ßamo sa tónle ßwój „narodny dom" hańbuja, jón widźo w tak hubjenej drasczicżzy, a to by było bjes dźiwa, tola dźiwacź ßo dyrbimy, so ßo nichtó abo tak mało Sserbow sa tónle najważnischi skutk zyłeho naroda postaruje. — Duż dha swaži ßebi też nasch „Macźiczny dom" dźenßa junu saßo psched ßwój luby lud stupicź, ßo jemu w ßwojej khudobje a hubjenstwje pokasacź a jón tola też saßo proßycź, so chzył se ßwojim ßamßnym wosßyroczenym dźěszom ßmilnoszcź měcź. Kelko pjenjes wudawa ßo też saßo wokoło jutrow njetrjebawschi, duż dha wopruj, luby ludo ßerbski, też saßo něschto sa twój najpotrjebnischi ßerbski dom. Daruj jemu tola też něschto hermanka, abo mały seleny schtwórtk, pokładnik knjes pschekupz Mjerwa pschi mjaßnym torhoschczu pschiwosmje radłubje kóždy dar a byrnje by był wjetschi, sapißa twoje mjeno do knihow a pschichodne Nowiny je potom wosjewja. — Sa wschitko dźě ma nasch luby lud ßrědkow doscź, njedyrbjał wón jeno ßam sa ßwoje sboże, ßam sa ßebje a ßwojich potomnikow żaneje ßmilnoszcże, żaneho czuczża měcź? To njemóżemy ßebi ani myßlicź, duż chzemy hladacź a saßo khwilku pschihladowacź, hacź nasch luby ßerbski lud tola skónczнje njepósnaje, schto je k jeho ßamßnemu sbożu a lěpschemu. Nadźijamy ßo toho dla krucże, so móżemy po jutrach prawje bohate a mnohe dary wosjewjecź sa tón khuduschki „Nasch Macźiczny dom!"

M. Ž.

— Psches sliwej podobny ßylny deschcź, kotryž je ßrjedu rano panuł, je Sprewja njeßměrnje wjele wody nabyła. W nizinach je wona psches brjohi stupiła a daloko a schěroko kraj powodźiła. Popołdnju w schtyrjoch hodźinach je woda w Budyschinje najwjetschu wyßokoszcź doßahnuła. Tu a tam je wona khětru schkodu psches to nacźinika, so je s niskoležazych pschibrjożnych ležomnoszczow wjele drjewa a druhich wězow sebraka.

— 9. haprleje popołdnju je 2 lětna holczka jeneho tudomneho wobydlerja do hrjebje pschi Kistnerez samkańi panuła a ßo w wodże tepiła.

— Łużiski Serb, 4. cź. Hapryl 1886, je wuschło. Jeho wobßah je tón ras prawje wotměnjaty a bohaty, pschiměrjeny też cźaßej: Křižeř. Baseń ze S. Str. 29. — Čerwjeny dwór. Powědańčko wot M. Wj. Str. 30. (2. Pokročowanje). — „Kóżde zwěrjatko ma swoje wašničko." (Nowa bajka.) Wot M. Wj. Str. 32. — Naš Maćičny dom w Budyšinje. (Něšto za studowacu młodosć a serbski lud.) Skóńčenje. Str. 33. — Wucho abo kurjatko. Narodna bajka. S. Str. 34. — Swěra do rowa. Baseń. Mikł. Cyż. Str. 35. — Přidawk za naš „Maćičny dom". Str. 35. — Swjaty Pětr a čert. (Ludowa bajka.) Str. 36. — Wšelčizny. Str. 36. — Khrobłosć. Ze S. Str. 36. — Nawěški. — Sawěsczе bohaty wobßah na 8 stronkach tohole sabawneho ludoweho cźaßopißa. Schtóż chze ßebi „Łużiski Serb" skasacź, njech napißa póstnu kartku na redaktora: M. Zur, Bautzen, Petrikirche 9. Płaczi zykołetnje po pósczе jeno 1 hriwnu 80 np. W Ssmolerjez knihicźischczeŕni pak, hdyż ßebi abonenta ßam po njón khodźi, 1 hr. 50 np.

Se Żiczeńka. Hrosny podawk je wobydlerjow nascheje wßy a wokolnoszcże do roshorjenja stajił. Ssobotu popołdnju ½3 hodźin je ßo tu żiwnoszcź, swudowjenej Gruhlowej ßłuschaza, wotpalika. W płomjenjach je ßo Gruhloweje muż, August Gruhl, kotryż je woheń sakożił, kónz wsak. Każ ßo powjeda, je Gruhla njejednota w mandźelstwje k njeskutkej pohnuła. Něhdże psched dwěmaj lětomaj bě ßo wón s wobßedźeńku wotpaleneje żiwnoszcże, se swudowjenej Beyerku, woženił. Bórsy po kwaßu bjes mandźelskimaj dla Gruhloweho njesnjeßliweho waschnja swada wudyri. Dokelż s mużom w měrje żiwa bycź njemóżesche, chzyschе ßo żona wot njeho dźělicź dacź. Sańdźenu ßobotu běschtaj na ßudnistwje toho dla termiju měkoj, schtoż Gruhla tak rosmjersa, so w hněwje wobsamknu, dom sapalicź a żonu a ßebje ßameho skónzowacź. Pschipołdnju domoj pschischedschi wón żonu nabi a na łubi woheń sakoži. Na to běżesche do korczmy, hdźeż rucże palenz wupiwschi dźiwje sawoła: „Dźenßa dyrbi hischcże pola naß mjaßo bycź." Jeho roshorjene sadźerżenje ludźom, w korczmje pschitomnym, nadpadże, a jedyn s nich, niczo dobre njewotczakujo, ßo toho dla sa nim puschczi. Do Gruhlez khěże stupiwschi wuhlada wón, so Gruhl do ßwojeje żony, kotruż bě k semi porasył, pjerje. Pódla njeho ßekera leżesche, s kotrejż by ßnadź, hdy budźische dźěłacźeŕ sa nim njeschoł, wobżaromnu żonu skónzował. Tak pak bu wot ßwojeho żadławeho wotmyßlenja wotdźerżany. Dźěłacźerja wuhladawschi, wón żonu puschczi a na łubju horje cźěrjesche, hdźeż ßo do komory samknu. Lědma bě ßo dźěłacźeŕ do korczmy wrócził, płomjo s Gruhlez doma wudyri. Dokelż Gruhl łubinu komoru njewotewri, po kilop běżachu, so bychu durje s mozu wotewrili. Tola bjes tym bě ßo woheń rosschěrił, tak so dyrbjachu s łubje cźeknucź. Hakle, hdyż běchu ßo ßwißle sastorczиłe, bě możno, Gruhlowe cźěło s wulkimi hokami s wóhnja wucźahnucź. To ßame mějesche hrosny, grawocźiwy napohlad. Na sboże wětr wot poknozy dujesche, cźomuż ma ßo dźakowacź, so ßo woheń na ßußodne twarjenja njerosschěri.

S Droždźija. Pjatk tydźenja 4 lětny hólczez, kotryż ßo pola tudomneho pjekarja Wjele wotczehnje, do młynoweho pschěrowa

Křižeř. Baseń ze S. Str. 29. — Čerwjeny dwór. Powědańčko wot M. Wj. Str. 30. (2. Pokročowanje). — „Kóżde zwěrjatko ma swoje wašničko." (Nowa bajka.) Wot M. Wj. Str. 32. — Naš Maćičny dom w Budyšinje. (Něšto za studowacu młodosć a serbski lud.) Skóńčenje. Str. 33. — Wucho abo kurjatko. Narodna bajka. S. Str. 34. — Swěra do rowa. Baseń. Mikł. Cyż. Str. 35. — Přidawk za naš „Maćičny dom". Str. 35. — Swjaty Pětr a čert. (Ludowa bajka.) Str. 36. — Wšelčizny. Str. 36. — Khrobłosć. Ze S. Str. 36. — Nawěški.

padże. Dźěčžo by w wodźe ßmjercź poczerpiko, njebudźiſche-li kheżeŕ J. E. Hanuſch hnydom ſa nim ſkočik a jo ſbožownje ſe żołmow wucźahnuk.

Se Sarěčža. Njedźelu 28. měrza ßwjećeſche naſche lube ßerbſke towaŕſtwo ßwój ſakoženſki dźeń a ſ dobom ßwoju hłownu ſhromadźiſnu. Skhadźowanka ßo wot pſchedßydy ſ krótkej rěčžu a wot ſhromadnych pſches ſpěw „Rjana Luźiza" wotewri. Po poſtajenym dnjowym porjedźe dawachu ßo nětko rosprawy a to: wot pſchedßydy wo ſkutkowanju towaŕſtwa w ſańdźenym lěčże, wot pokkadnika a ſtónčnje wot knihownika. Na to pſcheńdźe ßo k wólbam a buchu wſchitzy ſaſtojnizy ſ wuwſacźom pokkadnika ſ nowa wuſwoleni; nowy pokkadnik je cźeßliſki miſchtr Jan Schołta ſe Sarěčža.

S Njeßwaczidła. Pola naß ßo nowa wucźerńja twari; dźěło ma tudyſchi murjeŕſki miſchtr Winkler. Poßwjećenje rózkneho kamjenja pſches knjeſa fararja Jakuba ſta ßo ſańdźenu póndźelu popołdnju po 5 hodźinach pſched wulkej ßylu ſhromadźeneneho luda a w pſchitomnoſcźi knjeſa hrabje Peralta-Renaud-Rieſch, ſchulſkich prjódkſtejerjow a wſchitkich druhich pſchi twarje wobdźělenych; ſchulſke dźěcźi pod wodźenjom ßwojeju knjeſow wucźerjow pſchi ſapočatku a pſchi wobſamknjenju ßwjatočnoſcże nětotre ſchtucźki khěrluſcha wuſpěwachu. Do rózkneho kamjenja ſacźinichu ßo (do mjedźaneje buſchkwiczki ſkładźene) niz jeno liſcźina ſ napißanymi powjeſcźemi a „Bautzener Nachrichten" wot 11. t. m., ale też Serbske Nowiny wot 10. t. m., cźißko „Mißionſkeho Pósła" a ßerbſki katechismuß. Cźopły nalétny deſchcźik, kiž do ßameho poßwjećenja na ſakkady naſtawazeje wucźerńje ſeńdźe, bjerjemy ſa ſnamjo njebjeſkeho žohnowanja, kiž dyrbi ßo tomu domej a wuknjazym narodam doſtawacź. Daj to Bóh!

S Kamjeńża. Pſchi njewjedrje, kotreż wutoru tydźenja tudy mějachmy, je, ſchtož ßkyſchimy, w Häslichu błyſk dwě howjadźe a ßwinjo ſaraſył.

S Lipſka. Tudyſchi farar a ſuperintendent Pank, rodźeny delnołużiſki Sserb, bu wóndano ßobu do naſcheje ſynody wuſwoleny, kotraż budźe meje w Draždźanach wo zyrkwinſkich naležnoſcźach wuradźowacź.

S Kulowa. Popjelnu ßrjedu ßu tu, kaž „Kath. Poſoł" piſche, ßerbſke ratarſke towaŕſtwo ſakožili. Knjes kapłan Nowak wotewri ſhromadźiſnu a roskoži w powitanſkej rěcźi, kajke ma towaŕſtwo bycź, kajke wotpohładanje, kajki ſaměr ma měcź, a ſo dyrbi rěkacź a bycź „Sserbſke ratarſke towaŕſtwo". Skožujo ßo na wuprajene ſaßady pokaſa k. kapłan, kak nuſne ſa Kulowſku woßadu je tajke towaŕſtwo, kotreż by niz jeno hoſpodaŕſke ale też towaŕſchne a duchowne naležnoſcże woßady ſpěchowacź pomhało, woßebje ſ létnym pſchinoſchkom ſtudowazych podpjerało, dokelž liczba duchownych a wucźerjow, kotſiž bychu ßerbſkeje rěcże mózni byli, léto wot léta bóle a bóle wotebjera, Sserbja po tajkim do dale a wjetſcheje duchowneje nuſy ſapaduja. S woßebitych winow tute towaŕſtwo ßo jako ratarſke ſakoži. Na to cźitaſche k. Jakub Schołta ſe Ssalowa naſtawk, kotryž bě tutej ſhromadźiſnje poßledni naſtork dał: „Pſcheczelna rada ſa Kulowſku woßadu" ſ cźißła 24 „Kath. Poſoła" 1885. — Kaž po zykym ßwěcże pſchecźiwo dobrym wuſtawam też pſcheczíwnizy ſkutkuja, tak wuſtupichu też tudy tajzy, kotſiž běchu pſchecźiwo ſakoženju tajkeho towaŕſtwa; měnjachu, ſo budźe to napſchecźo ſakonjej, a ſtudowazych podpjeracź, je njetrěbna wěz. S tajkimi a podobnymi wuręčźemi ßo ſamotwiſchi, roſeńdźechu ßo nětotſi, kotſiž ßwoje mjena podpißali njeběchu. Po wuradźenju wſchelakich towaŕſchnych naležnoſczow ßo tuta prěnja ſhromadźiſna ſkónczi 63 cźeſcźowinych ßobuſtawow podpißachu jako ſakoženo towaŕſtwa ßwoje mjena. 19. měrza, dźeń ßwj. Joſefa, běſche druha ſkhadźowanka ßobuſtawow, na kotreż ßo pſchedßyda, pokkadnik a pißmawjedźeŕ wuſwolichu.

S Lejna pola Wojerez. Sa naßlédnika naſcheho wucźerja a kantora, k. Pilopa, kotryž chże ßo 1. meje na wumeńk ßynucź, je knjeżeŕſtwo k. Ssymanka pomjenowało, kotryž je nětkle ſ wucźerjom w Narcźe.

— Njedźelu tydźenja bu dotalny farſki vikar Schołta ſ Dřewka jako farar tudy w naſchej zyrkwi ßwjatočnje ſapokaſany.

S Rósborka. Sarjadnika krajneho radźiczelſtwa krajneho ſtarſcheho a ryczeŕkublerja Lucka nad Mückenhainom ßu ſa krajneho radźiczela Rósborſkeho wokrjeßa pomjenowali.

S Bukowa. W nozy wot 2. na 3. t. m. ßu ßo tudy bróżnje běrtlkarja Bjedricha Janaſcha, kublerja L. Jäniga a poklenka Kuby wotpaliłe. Woheń je pjecża ſakoženy.

S Wjerbna w Delnich Luźizach. 9. haprleje je cźeżke wóhnjowe njeſboże Wjerbno podeſchko. Pola kublerja Chily w nozy w 11 hodź. w bróżni woheń wudyri, kotryž ßo rucże ſ jeneho dwora na druhi wupſcheſtrje. Wſcho hromadźe je ßo 26 dworow ſe 60 twarjenjemi ſpaliło.

Luboſcź k njepſcheczelam.

Žohnujcże tych, kiž waß klija,
Žohnujcże a njeßwarcże.
Žohnujcże tych, kiž waß bija,
A jich ſaßo njebijcże.
Žohnujcże tych, kiž waß rudźa,
Pytajcże jich ſwjeßelicź,
Dha ßo woni wěſcże budźa
Na ſtóſcź ßwoju dopomnicź.

Proſchcże ſa tych, kiž waß wſchudźom
K hańbje pſchinjeſcź pytaja,
A tak wſchěbnje druhim ludźom
To a tamne na waß łża;
Njeßwarcże pak na nich żenje,
Stóſcź ſe ſtóſczu njepłacźcże,
Wodajcże jim wſchitko rjenje,
K Bohu ſa nich ſdychujcże.

Njedajcże ßo pſchewin'cź k ſlemu,
Pſchewińcże pak ſ dobrym ſle,
Porucźcże też wſchitko temu,
Kiž tón prawy ßudnik je,
Kiž we ßwojim cźaßu budźe
Kóždom' dawacź jeho mſdu,
Kotryž widźi wſchitko wſchudźe,
Snaje kóždoh' wutrobu.

„Wodawajcże, dha też budźe
Wam waſch hřěch wſchón wodaty",
Tak my kóždy dźeń a wſchudźe
W „wótcżenaſchu" proßymy,
A my pſchi tym bychmy chżyli
Stóſcź ſe ſtóſczu ſapłacźicź?
Stóſtnizy my bychmy byli,
Bóh naß njemóhł wobhnadźicź.

Pytajcże toh', kiž waß rudźi,
Na wſchě waſchnje ſwjeßelicź,
Njech ßo wam też njewoſtudźi
Žohnowacź joh', wokſchewicź.
Dźicże, kaž je Boża wola,
Dale dźiwjoh' póhana,
Kotryž lubuje też tola
Sswojoh' dobroh' pſcheczela.

Cźińcże wſchudźom, hdźež ßo hodźi,
Njepſcheczelej dobrotu,
Też hdyž mało wo to rodźi
A ßo ßměje ſ hordoſczu.
Na joh' hłowu hromadźicże
Wy ſ tym wuhło żehliwe,
Bratſja! wy drje ſroſumicże,
Schto je ſ tutym měnjene.

Žohnujmy tych, kotſiž hanja
Naß, te małe ſtadleſchko,
Proſchmy ſa nich, hdyž naß ſranja,
Proſchmy ſa nich, pſcheczeljo!
Bóh chżył jim wſcho wodacź ſ hnady
Khryſta krwawnej' ßmjercże dla,
Hdyž też runje naſche pady
Tſi krócź hórſche roſnoſcha.

Duž dha dźijmy ſjednocźeni
W prawej wěrnej luboſcźi,
Wěrybratſja, poßylnjeni
Dale naſch pucź k wěcźnoſcźi,
Hacź ßo tam we Božim rajn,
Hdźež naſch ſbóżnik Jeſuß je,
Naſche duſche namakaju
Wſchitke ſaßo hromadźe.

Pětr Mtónk.

Wußudźenja.

Pſchißażny ßud. Cźeladnika E. W. Kullinga, ſ Duban rodźeneho, njepózcźiwoſcże dla k jaſtwu na jene léto a k ſhubjenju cźeßnych prawow na pjecź lět ſaßudźichu. — Dźěłacźerja Handrija Schreibera, ſ Hornjeje Kiny rodźeneho, kotryž bě ßwoju żonu wopacźnje wobſkorżił, ſo je jemu ſ jědom ſawdacź chżyła, cźehoż dla bě wona dléſchi cźaß pſchepytanja dla w jaſtwje njewinowacże ßedźecź dyrbjała, njedoßahazych dopokaſmow dla wuwinowachu.

Lawniſki ßud. Cźeladnik J. Möhn ſ Radworja, hacź runje je hižo wjazy krócź khoſtany, pſchezo ſaßo po pucźach paduchſtwa, jebanſtwa a pſchekſchiwjenja khodźi. Jeho winowachu, ſo je 19. februara ſ cźeladniſkeje komory na Pfuhleż kuble w Wadezach ſwjerſchnik, 6. měrza w Budyſchinje domownikej hoſcźenza „k ßłónzu" pjeſł, domownikej hoſcźenza „k hwěſdże" por ſpódnych kholowow a wołmjane ſoki kranuł. W Ssmochcźizach, Nowym Luſcźu a Nowej Jaßońzy wón korcźmarjow wo worcźiſnu ſjeba a loni dezembra ßebi wón wot korcźmarja Wicźaſa w Prěcźezach ſchkórnje a kij pożcźi, kotreż měſto io by je wotedał, tak dołho noſcheſche, doniż běchu na kruchi. 10. februara ßo wón pola ſahrodnika Pfuhla w Bukezach a ſchtyri njedźele poſdźiſcho pola kublerja Młynka w Sſkonej Borſchcźi pſchiſtaji, da ßebi na kóždym měſcże 3 mk. ſawdawka dacź a ßo potom wjazy njepokaſa. 7. měrza wón w Budyſchinje do wobydlenja póſtſkeho pohoncża Möhna pſchińdźe a Möhnowemu ßynej nanowy ſwjerſchnik wurěcża, wudawajo, ſo dyrbi ſe ßwojim knjeſom na wßy won jěcź a ſo chże jemu toho dla nan ßwój ſwjerſchnik pożcźicź. Hólczeż jebazym ßłowam wěrjo wobſkorżenemu ſwjerſchnik pſchepoda, kotryž tutón hnydom ſaſtaji. Möhna winowateho ſpóſnachu a jemu jaſtwo na ſchtyri měßazy pſchißudźichu. — Twarz P. Simon w Lětonju bě loni 6. dezembra w ßwojim w Rachlowſkim revěrje leżazym lěßu ßwojemu cźeßliſkemu polěrej Vogtej w Porſchizach wulěßowane bożodźeſcźowe ſchtomiki liczicź dał, cźehoż dla Rachlowſka gmejma Simona dla wotßwjećenja njedźele wobſkorżi. Lawniſki ßud pak Simonowy cźink khoſtanja hódny njemějeſche a jeho wuwinowa. Khóſty wußudźenja ma pſchi tym ſtatna kaßa njeſcź.

Přilopk.

* Hdyž ßo póndźelu tydźenja wjecźor cźah, kotryž pó ſcheſcźi ſ Großbothena do Wurzena wotjědże, khěżzy prěnjeho żeleſnicźneho ſtražnika bliżeſche, zyle bliſko pſchi kolijach dźěcźo wuhladachu, kotreż

mózješche ßnadź 4 lěta stare bycź. Wjednik lokomotiwy sahwisda, so ma ßo cźah sastajicź, tepjeŕ pak ſ lokomotiwy wokasche a dźěsću kiwasche, so by w stronu schko. W město toho pak dźěćźo do kolijow nuts stupi, so je lokomotiwa powali. Cźah sastajiwschi sastojnizy sa dźěsćom pytacź dźěchu; ale wschitzy běchu pscheßwědcźeni, so jeno jeho cźěko namakaju. Duź ßo mało njedźiwachu, hdyź dźěćźo, swonkownje njesranjene, spody jeneho wosa won pschilěše a w runej měrje k macźeri běješche, kotraź njedaloko ſ druhimi žonami stejo kleskasche, niczo wo tym njewjedźo, kajkemu strachej je dźěćźo runje na spodźiwne waschnje wucźekko.

* Njedźiwajźy na wulkotne roswicźe, kajkeź je nowinarstwo w naschim cźaßu dozpěko, a na mózny wliw, kotryź tajke nowiny na lud maju, kotreź ßo woprawdźe wo swoje luda prózuja, ßo tola stawa, so cźasto doscź hkuchim wuschaм prěduja. Schto n. pſch. nowiny, móhł rjeź, dźeń wote dnja njewustupuja pschecźiwo lohkomyßlnemu wobkhadźenju ſ tšélbami, pschecźiwo njerosumnym wjetam atd., — a tola ßo pschezo saßo ßkyschi, so je tu jedyn bjes samyßka druheho satšélik, tam něchtó psches wrótnu wjetu žiwjenje shubił atd. Wóndano ßo schewz O. ſ Bleischwitza, kotryź mějesche w Leobschützu něschto wobstaracź, w korcźmje ſ někotrymi snatymi mkodźenzami seńdźe, kotsiź teź wo tym rěcźachu, schto móże cźlowjek wscho sjěscź a wupicź. Schewz, kotryź běsche hižo 8 pjecźenych kolbaskow a 8 pokaranczkow piwa wužił, ßo posticźi sa 4 minuty hischcźe 4 punty ßyreho rosmlěteho howjaseho mjaßa sjěscź. Dokelź pschitomni to njewěrjachu, jim schewz wjetu posticźi, po kotrejź pschecźiwinizy sa njeho sapkacźa, je-li so wón w postajenym cźaßu $3\frac{1}{2}$ punta tajkeho mjaßa sjě. Schewz teź je ßwoju wjetu dobył. Hkupje doscź, hdyź druheho wužitka wot toho njemějesche, hacź so je ßebi darmo kutko napjelnił. Ale srudne scźěhwki dołho na ßo cźakacź njedachu, pschetoź nasajtra njepoměrny jědźk — lěpje: žracźk — wumrje.

* Se Schwiebusa pißaju: Pschi wóndanischim rekrutěrowanju je jedyn mkody cźlowjek cźeźke jebanstwo wobeschok. So bychu jeho sa njehódneho k ßkužbje měli, bě ßebi někotre dny sa ßobu pod kolenomaj žiły podwjasał, tak so ßo sdasche, so wón na widlischcźate žiły cźerpi. Lěkař pak jebanku pytnu, a mkodźenz bu na měscźe do polizajskeho jastwa wotwjedźeny. Tu wón kaž wrótny sakhadźesche, rosrasy wokno a khachle, tak so dyrbjachu jeho wuwjasacź.

* Jedyn wojak w Hirschbergu w Schlesynskej, na kotrehoź sprawne khostanje cźakasche, dokelź běsche tak njerodny a masany, so ßo wopißacź njehodźi, běsche ßo wóndano na jene dobo ſ kasermow shubił, a runjeź wschudźe sa nim pytachu, jeho tola wußlědźicź njemózachu. To teź běsche cźeźka wěź; pschetoź hdźeź wón tcźesche, tam jeho wěscźe nichtó pytał njeby. Dwaj dnjej je wón mjenujzy w hnójnizy tcźał, hacź pod paźu w hnoju a jusche stejo, a dalschej dwaj dnjej běsche ßo w hródźi skhował, hdźeź hacź do schije w hnoju tcźesche. Tudy jeho namakachu. W wojerskej hojerni, hdźeź jeho dowjedźechu, ßo pokasa, so jemu pschebytk w njerjedźe dale seschkodźał njeběsche; jeno nosy běschtej jemu trochu sacźekkej. Ma ßo sa to, — a lěkarske wobhladanje wojaka drje teź to dopokaże, — so tón cźlowjek w mosnach žyle prawy njeje.

* Jedyn zyhelnik w Grünbergu ma bjes ßwojimi kurami kußateho khapona, kotryź ßamo ludźom na schiju lěta a do nich ſ pyskom rypa. Tajki nadpad wón tele dny na zyhelnikoweho 5lětneho hólza scźini. Dźěćźo ßo psches to tak nastróźi, so bórsy na to na stróźele wumrje.

* W Nordhausenje je trichinjaza khoroscź wudyrila. Něhdźe psched dwěmaj njedźelomaj někotsi ludźo, kotsiź běchu ßyre rosmlěte ßwinjaze mjaßo pojědli, skorźicź počzachu, so jich stawy bola. Bórsy wjazy dźěkacźeri a dźěkacźerkow w jenej fabrizy skhori. Fabrikskemu lěkarjej ßo spodźiwne sesda, so ßo pola wschitkich tychle ludźi khoroscź podobnje pokasuje; a hdyź někotrym stawy sacźekacź počzachu, ßo pokasa, so je to trichinjaza khoroscź. Dwěmaj khorymaj ſ ruki kuski mjaßa wuréšachu, kotreź běchu polne trichinow. Dotal je w Nordhausenje a w ßußodnej wßy Salza wjazy hacź 40 ludźi skhorjeło. Kelko cźlowjeskich žiwjenjow ßu trichiny hižo sa wopor žadake! Njebudźe dha to knjeźerstwo skónczńje pohnucź, so by ßo sakoń wudał, po kotrymź měło ßo kóźde ßwinjo, kotreź ßo sarěsa, na trichiny wobhladacź? Byrnjeź wopory, kotreź ßu ſ tym sjenocźene, wjetsche byke, žiwjenje jeneho jenicźkeho cźlowjeka je tola hischcźe wjele drózsche.

* Wo wulkej wodźe ſ doliny wokoło Danziga pißaju: Tale cźeźko domapytana krajina ma kóźde nalěcźe, hdyź ßo lód pukacź počzina, wot wulkeje wody njewurjeknicźe cźerpjecź. Jara slě běsche w létomaj 1880 a 1883. Ale schkoda a hubjenstwo tejule dweju lětow ma ßo ßnadna mjenowacź pschecźiwo njeßměrnemu horju, kotreź je wulka woda lětßa zyłej krajinje pschinjeßła. Wóßom wßow pod wodu steji; tele wßy, kaž teź wulkotne hacźenja, kotreź ßu wjele lět njesprózneho dźěła a milijony pjenjes žadake, nětko rosbite a rostorhane w dźiwich žołmach do morja płowaju. Wot wßow Plehnendorf, Bohnsack, Kronenhoff, Schnackenburg a dr. ßu jeno zyrkwje a někotre krute kamjeńtne domy stejo wostake; schtoź wokoło nich steji, ßu rospadanki. Domy ſ pschedrjenymi murjemi, spadanymi tšěchami a spowalanymi wuhnjemi, wětrniki ſ roskłamanymi kschidłami a pscheraźenymi scźěnami, mosty bjes deskow a wobkoźenjow woko koło wokoło widźi; psches tole sapuscźenje žołmy schumja a wscho mózne ſ dworow, hospodarstwow a hródźow ßobu nießu. Pola Plehnendorfa lubosny bukowy hajk stejesche, nimale dwaj kórzaj wulki; hajk je ßo shubił, a jeno wotkamane kónzy sdomkow se semje tcźa, to město pokasujo, hdźeź ßo w lěcźe wokolne wobydlerstwo w khłódku pschekhodźowasche. Inźeněrojo, kotsiź ßu na pomoz pschischli, ßebi žaneje rady njewjedźa. Ruzy łamajo a ßebi wkoßy ſ hkowy torhajo mužojo a žónske po rósdrjenych hacźenjach běhaju; dźěcźi kschicźa a płaczo wo pomoz prosscha. W Danzigu spytuja nacźinjenu schkodu wobliczicź, ale podarmo; schkoda je tak wulka, so ßo sa wjele lět sarunacź njehodźi, a milijony a saßo milijony wucźinja. Na njesboże je mało ludźi, kotsiź ßu pola „towarstwa k sawěscźenju pschecźiwo wódnej schkodźe“ w Danzigu sawěscźeni. Na druhej stronje pak je to saßo sboże sa towarstwo, kotreź by hewak bjes dwěła ßwoje zyke samoženje pschißadźiło a shubjene było. Towarstwo je bjes toho tak ßkabe, so ßo wot njeho wuspěschna pomoz njeby wocźakowacź móhła. Tudy dyrbi zyły kraj ßwojeje spomożneje ruki wotewricź.

* Skludźerźy lawow Miß Cora, kotraź ßo w wuherskim hkownym měscźe Peschcźe pokasuje, wóndano wulki strach hrożesche. Hdyź wona se ßwojimi swěrjatami „dźěkasche“, jedyn law na nju sleczi a ju mjeswoczi kußnu. Se symnej krwju ßebi wona ranu ſ rubjeschkom sawjasa, na to swěrisko shrabnu a jemu, runjeź ßo pschihladowarjo tomu pschecźiwjachu, ßwoju hkowu do klamy tyknu. Potom lawej psches ßo palaze wobrucźe skakacź dasche, pschi cźimź ßo sta, so ßo lawowa hriwa sapopadźe. Rujo law w klětzy wokoło běhasche a ßo hakle směrowa, hdyź běchu pkomjo na nim ſ pěskom podußyli.

* S ruskeho města Pjensa ßu 31. sańdź. měßaza saßo 3 burszy ludźo ſ wokolnoscźe, kotrychź běsche skaźeny wjelk skußak, wot jeneho lěkarja pschewodźani, do Parisa k Pasteurej wotjěli. — Dale nowiny „Orkowski Wěstnik“ pißaju, so je wóndano ßrjedź běkeho dnja skaźeny wjelk do wßy Zdźimir pschiběźał a 9 cźlowjekow, wjele howjaseho skotu a wschelaki drobny skót, jako pßy a dr. skußak. Teź tutych dźewjecźoch chzedźa do Parisa póßkacź.

* (Pschekupska wobhladniwoscź.) Bohaty bankier k ßwojemu testamentej ßlědowazy pschistawk scźini: „Mój herba dyrbi 20,000 hriwnow do mojeho rowa położicź.“ Herba poßlednju wolu semrjeteho na to waschnje dopjelni, so wechsel, na 20,000 hr. wustajeny, do rowa położi. Wěstoscźe dla hischcźe wón na wechsel napißa, so ma jón semrjety sapkacźicź.

* Ryczerkubleŕski najeńk jeneho ßwojich snatych, wjeßneho schoktu, setkajo k njemu dźesche: „Nó, schokta, kak dha lětßa nasymu ſ běrnami pola Waß běsche?“ Na to schokta wotmolwi: „Na naschich tucźnych polach, na kotreź je Boże ßkónzo zyke lěcźe ßmaliko, budźichmy pschi ßamym prażene běrny měli.“

Cyrkwinske powjesće.

Křćeni:

Michalska zyrkej: Alfred Kurt, Khorle Ernsta Ducźmana, krawza na Židowje, ß. — Fritz Richard, Jana Hermanna Schuby, tyscherja na Židowje, ß. — Hendrich Ota, Khorle Adolfa Rjele, koprokowarja w Małym Wjelkowje, ß. — Marja Alma, Khorle Jana Bohuwěra Schnibsa, listynoscherja na Židowje, dź.

Katholska zyrkej: Rudolf Ota, Louisa Fleischera, kožuschnika tudy, ß. — Franz, Khorle Michała Abta, želesnizarja tudy, ß. — Wilhelm Oskar, Hendricha Bekera, samkarja tudy, ß.

Zemrjeći:

Dźeń 5. haprleje: Hana Martha, njemandź. dź. w Jeńkezach, 2 m. 24 d. — 6. Bernhard Oskar Grimm, pschekupz a direktor sjenocźenych Budyskich papjernikow, 58 l. 9 m. 14 d. — 9. Khorla Ernst, Jana Augusta Rosiaka, dźěkacźerja w Bórku, ß., 3 l. 4 m. 14 d. — 13. Hana Marja, Jana Augusta Rosiaka, dźěkacźerja w Bórku, dź., 1 l. 11 m. 12 d.

Psches ßudnistwo ma ßo na pschesadźowanje pschedawacź: 19. haprleje pschipoldnju w 1 hodźinje pola žiwnoscźerja H. Mikanje w Barcźe 1 kruwa. — 19. haprleje dopoldnja w 9 hodź. na ßudnistwje w Budyschinje 12 nowych žónskich symskich mantlow, 1 khamor, 1 sofa a schpihel.

Na pschedań: Sahrodniska žiwnoscź cźiłko 12 w Khwacźizach. — Žiwnoscź cźiłko 4 w Miedźoju ſ 15 kórzami. — Dwajschoßna khěża cźiłko 25 w Hucźinje.

Na pschenajerje: Hoscźenz „zum Schwan“ w Nowych Koprizach.

Płaczišna žitow a produktow w Budyšchinje

10. haprleje 1886.

Žitowy dowos: 3507 měchow.		Na wikach wot M	Na wikach wot Pf	Na wikach hacž M	Na wikach hacž Pf	Na bursy wot M	Na bursy wot Pf	Na bursy hacž M	Na bursy hacž Pf
Pšeńca	běła	8	33	8	57	—	—	—	—
"	žołta	7	74	7	98	—	—	—	—
Rožka	50 kilogr.	6	77	6	96	—	—	—	—
Jeczmjeń		6	52	6	88	—	—	—	—
Wowš		7	30	7	50	—	—	—	—
Hroch		8	6	10	28	—	—	—	—
Woka		7	8	7	50	—	—	—	—
Jahły		12	—	15	50	—	—	—	—
Hejduška		15	50	16	—	—	—	—	—
Běrny		1	50	1	80	—	—	—	—
Butra	1 kilogr.	2	40	2	60	—	—	—	—
Pšeńcžna muka	50 "	7	—	15	—	—	—	—	—
Rjana muka	50 "	7	—	10	25	—	—	—	—
Ssyno	50 "	3	50	3	80	—	—	—	—
Sšóma	600 "	29	—	31	—	—	—	—	—
Prošata 761 schtuk, schtuka		12	—	24	—	—	—	—	—
Pšeńcžne wotruby		—	—	—	—	—	—	—	—
Rjane wotruby		—	—	—	—	—	—	—	—

Dražďanske mjažowe płaczišny. Howjada 1. družiny 48—51 mk., 2. družiny 42—45, 3. družiny 25 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne žwinje 51—54 mk. po 100 puntach s 20 procentami tary. Cželata 1. družiny 35—55 np., 2. družiny 28—38 np. po puncže rěsneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 16. haprleje: Khłódne.

Žiwnosćz s nowymi maščiwnymi twarjenjemi a s 12 kórzami leżomnosćze je bjes wumjenka a hospody na pschedań. Dalsche je shonicz w wudawarni Serb. Now.

100 zentnarjow běrnow

k piży je na pschedań, zentnar po 1 mk., w jenotliwym abo po wjetschich dželbach pola

najeńka **Schneidera**
na knježim dworje w Splóšku pola Budyšchina.

Dwě jara dobrej družinje **jědźnych žymjeńtnych běrnow** „magnum bonum" a „Bourbaks sedling" ma na pschedań

Jan Pawoł w Hlinje.

Jahodkowe wino,

derje žłodźaze, porucza bleschu po 60 np.

Louis Schwerin,
měješczel firmy
Rob. Gerlach prjedy **J. Gutte**
w Hródku w D. Ł.
na Borschczańskej drósy 6.

Wósk

kupuje kóždu dželbu po najwyschschej płaczišnje

H. Puy na žerbskej haščy.

Wósk

kupuje po najwyschschich płaczišnach

mydkař **Moritz Lehmann**
na bohatej haščy.

Turkowske žłowki

najrjeńsche a najwjetsche, kotrež žu dostacz, porucza hischcze tunjo

Moritz Mjerwa
na mjažowym torhoschczu,
destillazija najlěpschich likěrow.

Ssuscheny polcz wot krajnych žwini punt po 80 np., pschi wotewšaczu 5 puntow 75 np.,
schkrjeny kój punt po 50 np.,
žadleschczo punt po 65 np.,
tuczny bełu kołbažu punt po 70 np.
porucza

Otto Pětschka
na žerbskej haščy.

Khosej

wot najtuńischich hacž do najlěpschich družinow, jara derje žłodźazy, porucza **Hermann Klemm**
na bohatej haščy.

Schulske tosche,
bruńy,
kunki,
kožyschcza,
hrabje,
hrabjowe hłowy,
kołmas,
kožowy mas,
kopytny mas,
czornu žmołu,
drjewowy theer,
žmołane fakle,
žykawowy měch,
kschudy,
kschudowe rjemjenje,
wězy k pólstrowanju,
drjewjanzy

porucza pschi potrjebje, saščopschedawarjo dostanu ponižene płaczišny.

J. G. Müller, wjasarski mischtr
na kamjeńtnej haščy 12
w Budyschinje.

Dursthoffske

žuche droždże

pschezo czerstwe porucza tunjo

August Biesold, pjekarski mischtr
na bohatej haščy.

Wikowarjo a pjekarjo dostanu rabat.

Wosjewjenje.

W wuhlowych podkopkach „Łusaziji" w **Wokranczizach** je wot 15. haprleje hektoliter žucheje bruniży, zyle dobreje družiny, po šlědowazych płaczišnach dostacz:

1. kruchi po 60 np.,
2. žrěnja = 50 =
3. kuskata = 30 =
4. k žypanju = 15 =

W Wokranczizach a Małej Subrniczży, 12. haprl. 1886.

Sarjadnistwo podkopkow.

Woprawdźity

hydrawliski czorny kalk

je dostał a porucza **A. Lorenz.**

Konfirmandske klobuki

hižo po 2 mk. porucza

Hugo Lehmann na bohatej haščy 22.

Spěwarske knihi

žerbske a němske w najjednorischich a najrjeńschich swjaskach porucza

A. Schöncke na hauensteinskej haščy 1,
knihiwjasarnja a papjerowa pschedawarnja.

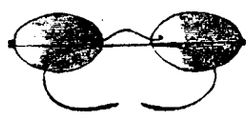
Wurjadnje tunje płaczišny k hermankej.

Czorny a pišany kaschemér

dobra, derje žo noschaza twora łóhcz po 50 np., najczežscha družina 10/4 schěroka po 125 a 150 np.,
drastne tkaniny hładke, kaschczikate a žmužkate łóhcz po 18, 25, 30, 40, 50 np.,
7/4 schěroke **tkaniny k žuknjam** łóhcz po 33 np.,
woprawdźity **módry płat** łóhcz po 35 np., **běły płat** we wschěch schěrjach łóhcz po 23 np.,
poščleschczowe tkaniny po 20, 25 a 30 np.,
blidowe rubischcza po 130 np.,
kholowowe tkaniny, žukno k mužazemu a hólczazemu wobleczenju 150 np., hacž k najczežschim czistowołmjanym **bukskinam, barchent sa koschle** łóhcz po 18 np.

a wjele druhich wězow.

Hermann Beermann
na mjažowym torhoschczu njedaloko měschczańskeje haptyki.

Bryle

sa kóžde wóczko

porucza

Jan Gáth
1 na hospitalskej haščy 1.

Mydlarnja Herm. Puya

w Budyschinje na žerbskej haščy

porucza

jadriwe mydło, dobre žuche	punt	po	40 np.,
jadriwe mydło, czerwjene a módre	"	"	36 "
žołte wóskowe mydło I	"	"	40 "
žołte wóskowe mydło II	"	"	30 "
soda	"	"	5 "
schterku	"	"	22 "

masne mydło, selene mydło, petrolej, wschě artikle dobre a po najtuńischej płaczišnje.

Mydlańnja Moritza Lehmanna

91 na bohatej haßy 91

wſchě ßwoje wězy po khětro poniżenych płaczíſnach pſchi ſnatym krucze ſprawnym poßłużenju k dobroczíwemu wobkedźbowanju porucza.

Jutrowne jejka, ſajeczki, kurjatka a wowzki,
vanillowy ſlemk, ſchokoladu punt po 1 mk.,
bjeswolijowy kakao punt po 1 mk. 60 np. hacz 3 mk.,
pſchi wotewſaczu 5 puntow ½ punta rabata, porucza
Ferd. Pfeiffer w Budyſchinje na hłownym torhoſchczu,
ſkład ſchokoladoweje a konfekturoweje fabriki
Hartwiga a Vogla w Draždźanach.

Hiſchcze żenje tu było njeje.
Tunje, tola wěſte płaczíſny!
Mantle pſche deſchcz, żakety, wobwěſchki.
Njepſchetrjecheny wubjerk.

Pſches ſkładnoſtnu kup je mi mózno, najnowſche a najrjeńſche wězy pod płaczíſnu pſchedawacz, a to
mantle pſche deſchcz, pok a zyle pſchiſamkaze, hižo po 6 mk.,
mantle pſche deſchcz ſ khornarjom hižo po 7½ mk.,
żakety ſ dobrych czornych ſoleilowych tkaninow po 7 mk.,
wobwěſchki ſ zonkami wobrubjene po 8 mk.

Wſcho po najwoßobniſchim waſchnju a ſ najlěpſchich tkaninow.

Pſchedawam **elegantne wězy,** kotrez ßu 8, 10, 20, 24 mk. płaczíte, **nětko** po 6, 7, 12, 15 mk.

W interesßy kózdeho kupza leži, ßo wo hódnoſczi a tunjoſczi mojich wězow pſcheßwědczicz.

Hermann Beermann
na mjaßowym torhoſchczu njedaloko měſchczańſkeje haptyki.

Mydlańnja H. Lehmanna
w Budyſchinje

na hornczerſkej haßy czíßło 3 a na żitnej haßy czíßło 3
porucza ßlědowaze wudźełki po poniżenych płaczíſnach w ſnatych dobrych drużinach:

jadriwe mydło I (kalijowe mydło)	**punt po**	**50**	**np.,**	pſchi wotewſaczu 5 puntow ßo płaczíny poniża,
jadriwe mydło II	„ „	40	„	
żiwizojte jadromydło	„ „	40	„	
Eſchwegſke mydło	„ „	36	„	
czíſczaze mydło	„ „	30	„	
jendźelſke běłaze (błejchowaze) mydło	„ „	20	„	
maſne mydło	**punt po**	25, 28 a 30	„	
kryſt. ſoda	**punt po**	5	„	

rajßowu a pſcheńcznu ſchterku,
petrolej a ripikojty wolij po najtuniſchich płaczíſnach.

Poßleſchczowe pjerje,

najjednoriſche a najlěpſche, każ tez **hotowe poßleſchcza** po tunich płaczíſnach porucza
S. E. Richter pſchi hłownym torhoſchczu
w domje kral. hłown. dawkownje.

Schtój ßo nahlenzy boji
abo kotrehoż je wona hižo podeſchła, abo ſchtój na wjerczenje, ſkromjenje, bjeſſparnoſcz, khore nerwy czerpi, njech ßebi knižku „Wo wobróczu a wotſtronjenju nahlenzy", 3. nakład, wot ſpitzaczela, něhduſcheho krajno-woborneho bataillonſkeho lěkarja R. Weißmanna w Wilshofenje w Bajerſkej, darmo a franko ſkaſa.

Sswěczaty łak ſa ſchpundowanje,
jantarjowy łak,
kopałowy „
kryſtałowy „
damarſki „
ſpiritußowy „
łak ſa ßłomjane klobuki a kožu,
wſchě drużiny
barbow k barbjenju hotowych we wſchěch nuanßach,
murjerſke barby,
bronßy,
murjerſke a molerſke barbicze,
jejowe barby
poruczataj tunjo
Strauch & Kolde,
3 na kamjentnej haßy 3,
drogowe khłamy k ſkotemu worku.

Sshre a palene
khoſeje
po wſchěch płaczíſnach w wulkim wubjerku, pſchi wotewſaczu wjazy puntow poměrnje tuńſcho, porucza
Richard Neumann
na ſnutskownej lawſkej haßy

Lutowanſku butru
(margarinſku butru ſ pſchidatej czerſtwej naturſkej butru)
w bowkach, każ tez wotwaženu porucza tunjo
Hermann Kunack
na bohatej haßy 8.

Jerje
rjane tucżne ryby
porucza po tunich płaczíſnach
Hermann Klemm
na bohatej haßy.

Wolijowe a wodowe barby
wſchěch drużinow,
firniß,
wſchelaki łak,
terpentin,
klij,
gyps,
barbicże,
pěſkojtu papjeru,
myjerſku krydu,
najlěpſchi zement
porucza tunjo
Hermann Lemke
na mjaßowym torhoſchczu 8.

A. Mager
na ßerbſkej haßy
pſchedawa a porjedża derje a tunjo
czaßniki.

K kſchczíſnam, kwaßam a druhim ßwjedżenjam, woßebje hoſczenzarjam ßwoje **jednore a dwójne palenzy,** toho runja wubjernje dobre **likěry** po jara tunich płaczíſnach poruczamoj.
Ginzel & Ritscher,
deſtilazija na wulkej bratrowſkej haßy 6.

E. Flegel, kózkař na żitnej haßy,

porucza ßwój wulki ſkład **klobukow** a **mězow** dobroczíwemu wobkedźbowanju, **mězy ſa dźełaczerjow** hižo po 1 mk. **Pjelſczinu** do khowanja bjeru ſa to rukujo, ſo ßo pſches woheń a mole njewobſchkodźi.

Wotewrjenje ſłótniſtwa.

Czeſczenym Sserbam w Budyſchinje a wokolnoſczi najpodwolniſcho k nawjedżenju dawam, ſo ßym ßo tu dżeńßniſchi dżeń jako ſłótnik a gravěr saßydlił. Wo dobroczíwe podpjeranje ßwojeho pſchedewſacza proſcho, ßwój ſkład ſłotych a ßlěbrowych tworow po tunich płaczíſnach poruczam. Woßebite ſkaſanje nowych dżełow ßo ßwědomicze wobſtara. Porjedżenja, gravěrowanje ſpěſchnje, derje a tunjo.
S poczeſczowanjom
Richard Herbold, ſłótnik a gravěr
na ßerbſkej haßy 22.

Kandisowy syrop,

jara ßłódki, jaßny a ßusty,
punt po 20 np.
porucza
Hermann Kunack.

Zigary

dobru wotleżanu tworu,
bohaty wubjerk
po wschěch płaczisnach
(najtuńscha druzina 100 schtuk po 2 mk. 40 np.),

rołkaty a rěsany tobak k kurjenju

punt po 70 np.,

rěsane rjepiki

punt po 30 np.
porucza
pschedawarnja khěž. tobakoweje manufaktury w Straßburgu
na bohatej haßy 13 w Budyschinje.

Tuczne howjase mjaßo punt po 50 np.,
tuczne ßwinjaze mjaßo punt po 50—55 np.,
połcz ßuscheny punt po 70 np.,
połcz ßyry punt po 60 np.,
ßadleschczo punt po 65 np.,
kołbaßu punt po 60 np.,
howjasy łój punt po 50 np.
porucza
K. Kühn
na sprejskej haßy 11,
nutskhód w khěži.

Póndzelu 19. haprleje popołdnju w 6 hodzinach ßo

młode piwo

pjelni **w piwarni w Kuczinje.**

Młode piwo

póndzelu 19. a ßrjedu 21. haprleje popołdnju w 5 hodzinach
w piwarni w Njeßwaczidle.

„Lipa“

změje, da-li Bóh, jutře njedzelu 18. haprleje popołdnju w 4 hodź. w Eberweinec hosćencu swoje měsačne posedźenje.

Přednošk wo murjerstwje.

Předsydstwo.

Zaręčanske serbske towarstwo

změje tón króć třeću njedźelu měsaca, to je njedźelu Palmarum, swoju měsačnu zhromadźiznu, na kotruż najpřećelnišo přeprošuje
předsyda.

Serb. stud. młodosć

změje swoju **nalětnu skhadźowanku 27. haprleje** popołdnju w 3 hodźinach na **Budyšskej třeleŕni.**

Hłowna zhromadźizna
Maćicy Serbskeje

změje so **srjedu** po jutrach **28. hapryla** wot **dweju** popołdnju w salu na tudomnej **třeleŕni.**

Dnjowski porjad: 1. Rozprawy. 2. Namjety.

Sobustawy a přećelojo towarstwa su z tutym najpodwólnišo přeprošeni.

Po zhromadźiznje z wječora w sedmich budźe **koncert Bjesady.**

W Budyšinje, 14. hapryla 1886.

Předsydstwo M. S.

Wozjewjenje.

Po hłownej zhromadźiznje Maćicy Serbskeje w Budyšinje **srjedu 28. t. m.** z wječora 7 hodź. změje so

serbski vokalny a instrumentalny koncert

pod wjedźenjom knjeza **Bernharda Krawca** z Drježdźan a při sobuskutkowanju knjeza kralowskeho komorneho virtuosa **Schucha** z Drježdźan a knježny **M. Chadimic** z Lipska atd.

Čisty wunošk je za **maćičny dom** postajeny. Sobustawy M. S. a wšěch serbskich towarstwow su najpřećelnišo přeprošeni. Nadrobniše wozjewjenje budźe za tydźeń.

Wubjerk Bjesady.

Druhi dźeń jutrow
serbski spěwanski koncert

z cyle nowym programom
měšaneho chora Bukečanskeho serbskeho towarstwa
w Heimrichec hosćencu w Bukecach.
Započatk wječor w ½8 hodźinach.
Wo přećelny wopyt prosy
spěwanski wotrjad.

Po koncerće bal.

P. P.

S tutym ßwojim pschecźelam a znatym k nawjedźenju dawam, so ßym restawraziju

„zur deutschen Halle“

pschedewsak a proschu toho dla, dowěrjenje, prjedy w restawraziji „zum Schwan“ na Židowje mi spožczene, na moje nowe pschedewsacze pschenjesecź. S dobrymi **czopkymi** a **symnymi jědźemi,** wubjernym **Plauenskim leżakom, Kulmbachskim** a **jednorym piwom** budu ßebi, kedźbliwje po tunich płaczisnach poßkužujo, wěscze też w tutej restawraziji dowěrjenje ßwojich hosczi dobycź.

W Budyschinje, w haprleji 1886. **H. A. Raude.**

Wobstejnosczow dla ßym nusowany, pschedawanje schtrympowych worow, kotreż ßym psches 40 lět w ßwojej budze ßobotu a hermanki měł, do ßwojich runje tak dołho wobstejazych khlamow pschepołożicź.

Pschezo budu ßo prózowacź, ßebi wotebjerarjow se ßwojej znatej dobrej cźeźkej tworu po mózno tunich płaczisnach sdźerżecź.

W Budyschinje, 17. haprleje 1886.

Herrmann Darschau,
schtrympaŕnja na schuleŕskej haßy 1.

---

50 np. **50 np.**

Carl Herbst se Shorjelza

tutón hermank ßwój s najnowschimi a najrjeńschimi wězami wuhotowany skład należnje porucza. Stejnischczo kaž prjedy pola k. pschekupza **Pětschki** na ßerbskej haßy.

50 np. **50 np.**

Pjelzowe wězy k wotdźerżenju molow bjerje do khowanja za to rukuje, so ßo psches woheń njesanicza
Heinrich Lange na žitnych wikach 9.

Holza sprawneju starscheju móże wobydlenje dostacź 1. meje pola **Jana Panacha** na Hoschiz haßy cźißko 5 delka.

Holza se wßy, kotraż chze ßo w měscze wudokonicź, ßo k podpjerje hosposy pyta wot pjekarskeho mischtra **Aug. Bieſolda** na bohatej haßy.

Dźowku za wyßoku mzdu pyta hnydom **Jurij Schubert** w Běłym Khołmzu.

Do ßwojeho dźěłaczeŕskeho wobydlenja ródnu, pilnu dźěłaczeŕsku ßwójbu abo ßamostejazu dźěławu žonu pytam, kotraż ßmě macź abo dźěczi pschi ßebi měcź.

Najeńk **Schneider**
na knježim dworje w Splósku pola Budyschina.

Dźěłaczeŕske ßwójby, kotreż bydko a běrny darmo dostanu, ßo na knježi dwór do **Porschiz** pytaju.

Pilni murjerjo dostanu trajne dźěło pola **A. Röthiga** w Sskonej Borschczi.

Sa derje sawjedźene **wohenſawěscźaze akzijowe towarſtwo** ßo sa **Budyschin** a **wokolnosczy wustojny saſtupjeŕ** pod dobrymi wuměnjenjemi pyta. Offerty njech ßo pod **W. V. 2113** w wudawarni Serb. Now. wotedadźa.

Wuczobnika

ßerbskeje rěcze mózneho sa ßwoje kolonialtworowe a destillazionske khlamy pytam.

Hermann Kunack
w Budyschinje na bohatej haßy 8.

Ssylneho hólza pyta sa wuczobnika **Hugo Helwig,** tyscheŕski mischtr na garbaŕskej haßy.

Klampnaŕskeho wuczobnika pyta
A. Knobloch
na snutskownej lawskej haßy.

Ssyn sprawneju starscheju, kotryž chze tyscheŕstwo nawuknucź, móże hnydom do wuczby stupicź pola tyscheŕskeho mischtra **Bruka** w Lasu.

Ssyn cźeßneju starscheju, kotryž chze schewstwo nawuknucź, ßo pyta wot schewskeho mischtra **Ssymanka** w Lasu.

Ssyn sprawneju starscheju, kotryž chze **młynstwo** nawuknucź, móże jutry do wuczby stupicź.

F. v. Rabenawski walzowy młyn
w Delnim Wujesdźe.
Rienecker.

Wutrobne sbožopschecźe

cźeßnymaj ßlubjenymaj
Marji Pohlenkez s Njeßwaczidła
a
Janej Schneiderej w Lomsku.
P. W. a M.

(K tomu cźißlu pschikoha.)

Pschiłoha k czišłu 16 Serbskich Nowin.

Ssobotu 17. haprleje 1886.

Wósk

kupujetaj po najwyschschich płaczišnach

bratraj Měrschej

pschi žitnych wikach.

Lěkarski

dorschowy jatrowy wolij,

snaty najwubjernischi šrědk pschi **bróstowe** a **płuzowe czerpjenja, skrosle, kischawy, dźěczazu šłaboscz, wumpjeru** atd., porucza w bleschach po 50 a 75 np.

Otto Engert,

en gros drogowe khlamy en détail 10 na snutskownej lawskej haßy 10.

Wolijowe barby

we wschěch nuanßach, hnydom k barbjenju, derje a twjerdże skhnyjaze, k barbjenju khěžow, schpundowanjow atd.;

molerske a murjerske barby

w czerstwej tworje a w najwjetschim wubjerku;

schpundowanski šwěczazy lak

s barbu a bjes njeje, njewonjaty a spěschnje skhnyjazy;

terpentinowy wolij

(němski a franzowski);

dwójzy warjeny

lanowolijowy firniß,

jara derje a twjerdże skhnyjazy;

bernsteinske laki, kopallaki, damarlaki, želesowe laki,

Ia Kölnski klij kaž tež **murjerski klij**

a hischcże wschelake druhe druziny;

myjersku krydu, gyps, zement atd.

poruczeja w stajnje wulkim wubjerku po najtunischich płaczišnach

drogowe a barbotworowe

en gros khlamy en détail

Otto Engert

10 na snutskownej lawskej haßy 10.

Ssadowe schtomiki,

najlěpsche druziny, na njehnojenej semi a w šwobodnym położenju wotczehnjene, toho runja **rózowe pjenki** a **pyschaze kerki** poruczа

šadownja dra. Herrmanna.

Skasanja šo pschijimaju w kontorje šadtkóczerńe na sadnej bohatej haßy 3.

K jutrownemu jěchanju

poruczam šwój bohaty schład **šedłow, krašny grat se šlěbornymi a jednorymi wobbitkami,** rjane **šedłowe deki,** šamßne dźěło, kaž tež **trjebane šedła** po jara tunich płaczišnach.

E. G. Leuner na schulskej haßy.

Kuczowy grat,

jenož šamßne dźěło, w jara wulkim wubjerku a w najlěpschej dobroscži jara płaczišny hódny poruczа

E. G. Leuner na schulskej haßy.

Khofej seleny punt po 70—160 np.,
khofej paleny punt po 90—200 np.,
zokor punt po 28, 30, 32, 36 a 40 np.,
rajß punt po 13, 15, 16, 18—36 np.,
jerje, wulke tucżne ryby, schtuka po 5 np.,
jerje šuschene po 8—10 np.,
petrolej punt po 14 np., w barrelach wjele tuńscho,
ripikojty wolij, czišczeny schlesk., punt po 32—36 np.,
palenzy, jednore a **likěry,** po najtunischich płaczišnach,
zigary, jara dobre tunje druziny, tyßaz po 15, 20, 25, 30, 40 a 50 mk.,
kryst. soda punt po 5 np., 10 puntow po 47 np.,
ff. Kalsku pschenczny schterku punt po 22 np., pschi 5 puntach po 21 np.,
mydło wschelakich druzin po najtunischich płaczišnach,
šwězy paket po 40 np.,
ff. Würzburgske runklizowe šymjo w snatej dobroscži a tunjo poruczа

Carl Noack.

Hugo Lehmann

22 na bohatej haßy 22

poruczа šwój **wulkotny schład** wschěch druzinow

filzowych, zylindrowych, tkaninowych a šlomjanych

klobukow

sa mužskich a hólzow, dale:

pschedeschczniki, pscheßlónczniki, mězy, khornarje, manschety, schemisety, rukajzy a **krawaty**

we wschěch nowoscżach po **šměschnje tunich płaczišnach.**

Kolonialtworowe a spiritnosowe khlamy

Adolfa Rämscha

pschi butrowych wikach

poruczeja šwojim czescżenym wotebjerarjam:

dróbny zokor punt po 30—33 np.,
zokor w **klobukach** punt po 33—38 np.,
zokor w **kruchach** punt po 34 np.,
khofej njepaleny, šylny a czišczeßkodżazy, punt po 80, 90, 100, 110—130 np.,
khofej njepaleny, 2. druzina, punt po 65—70 np.,
khofej paleny, šylny a derjeßkodżazy, punt po 80, 90, 100, 120—180 np.,
zokorowy syrop, wubjernje šłódki, punt po 18 np.,
nowe jerje, wulke ryby, 15 scht. po 50 np.,
petrolej punt po 14 np.,
rajß punt po 13, 14, 15 hacż 30 np. a druzinu wobschkodżeneho wulkosornateho **rajßa,** hewak punt po 20 np., nětko 10 puntow po 120 np.

K šaniczenju

molow

poruczam

kamfer, patchouli, popjer, naftalin,

pólver psche insekty,

pólver a tinkturu pschemole,

naftalinowe lopjena,

selo a papjeru pschemole.

Otto Engert,

en gros **drogowe khlamy** en détail 10 na snutskownej lawskej haßy 10.

Tinkturu pschewschczóny

w bleschach po 50 np.,

pólver pschewschczóny

w tyskach po 40 a 60 np.,

pólver psche schwoby

w tyskach po 40 a 60 np.

poruczа

Otto Engert,

en gros **drogowe khlamy** en détail 10 na snutskownej lawskej haßy 10.

Wósk

kupuje po najwyschschich płaczišnach

Otto Engert.

Wósk,

wóskowy twar a **panki** kupuje po najwyschschich płaczišnach

H. Lehmann

na hornczerskej a žitnej haßy.

Strowe **kruschwinowe drjewo,** niz mjenje 6 zolow tołste, toho runja strowe po možnoscži bjeshałosate **wólschowe drjewo,** niz mjenje 12 zolow tołste, kupuje po najwyschschich płaczišnach

mech. dźěłopschadownja w Hajnizach.

Rožowany šwjelzowy abo njetrjeny len, kaž tež **wutrjeny** len kupuje kóždu dźělbu po najwyschschich płaczišnach

mechaniska dźěłopschadownja w Hajnizach.

Kóslaze kóžki

kaž tež wschě druhe druziny šyrych kožow kupuje po najwyschschich płaczišnach **Gustav Nauke**

na garbarskej haßy 16.

Tež šu tam fale kóždeje druziny po tunich płaczišnach dostacż, a šo tam tež wschě koże derje a tunjo wuharuja.

Wósk a wóskowy twar

kupuje mydłarnja **Roberta Adama** w Budyschinje na swonkownej lawskej haßy.

Shorjelski magazin

hotoweje

mužazeje, žonjazeje a dźěćźazeje drasty

Moritza Wassermanna

ſ tutym najpodwolniſcho k nawjedźenju dawa, ſo ßu wſchě

nalětnje nowoſcże

w njedoßahnjenym wulkim wubjerku po njedoßahnjenych tunich płaćźiſnach na ſkładźe.

Woßebje kedźbne cźinju na

elegantne lětnje ſwjerſchniki

w najnowſchich barbach a faßonach,

wobleczenja ſe ßuknju abo pikeſchu

w wulkim wubjerku,

hólczaze wobleczenja,

wobleczenja ſa konfirmandow

ſ cźorneho ßukna a cźěmnych tkaninow **woßebje tunjo,**

mantle pſche deſchcź, koleßate mantle a na promenadu

ſ jara dobrych tkaninow ſa **žony,** kraßne ſolidne barby a rjane faßony.

Sportſke pjeſle, wobwěſchenja a žakety

ſa **žony** a **konfirmandki** wurjadnje tunjo.

Wulki wubjerk holczazych mantlow.

Hólczaze wobleczenja

we wſchěch družinach a wulkoſcźach w hobrſkim wubjerku wot proſteho hacź do najwoßobniſcheho. Tkaniny, k tomu trjebane, ßu najlěpſcheje dobroſcże, ſrěs a ſeſchicze wubjerne.

„Cźeſcźeni kupzy chzyli ßebi ßwojeho wužitka dla pſchi móžnych kupjach moje wukładne wokno a mój ſkład wobhladacź, ſo bychu ßo wo hódnoſcźi a tunjoſcźi mojich tworow pſcheßwědcźili."

Moritz Wassermann, krawſki miſchtr

19 na bohatej haßy 19,

najwjetſcha drastarnja w Budyſchinje.

Na moju **firmu** a **cźiſßlo 19** njech ßo ßwěru kedźbuje.

Wulki ſkład tkaninow k ſchicźu po měrje.

Wulki ſkład tkaninow k ſchicźu po měrje.

Njepaleny khofej

punt po 80, 90, 100 np. atd., ßylny a jara derje ßkłodźazy, porucźa jako něſchto jara tunje

Th. Grumbt

w kupnizy

a na ſwonkownej lawſkej haßy.

Jara dobry

paleny khofej

punt po 1 mk., 1 mk. 20 np. a 1 mk. 40 np. porucźa

Th. Grumbt

w kupnizy

a na ſwonkownej lawſkej haßy.

Khofej

w wulkim wubjerku

ſeleny punt po 70—160 np.

jenož derje ßkłodźaze družiny porucźa

Gustav Poser

na jerjowej haßy.

Butra!

Měſchanu butru,

lutowanſku butru

w bowach a wuwaženu, najlěpſche družiny, porucźa wot cźerſtweje poßyłki

Gustav Poser

na jerjowej haßy.

Khofej

paleny punt po 100—200 np., **khěžorſke měſchenje** pt. po 120 np. porucźa ſa něſchto wubjerne

Gustav Poser

na jerjowej haßy.

Jerje

jara wulke po 4 a 5 np., 15 ſchtuk po 50 a 60 np., porucźa ſa jara płaćźiſny hódne

Gustav Poser.

na jerjowej haßy.

A. Dittrich,

wobkhodny agent,

ßo podwólnje porucźa. Tunje płaćźiſny.

Wukaſanje a pſchewjeſne pißma dawa Albert Meiſel w Budyſchinje.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjcm do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 17. **Sobotu 24. haprleje 1886.** **Lětnik 45.**

Jeho Majestosći

Kralej Albertej

dżeń 23. haprleje 1886.

Bóh scel z njebjes žohnowanje
Na našeho knježerja;
Njech wón nad nim kóžde ranje
Swoje sluby wobtwjerdźa;
Bóh budź jeho kryćizno,
Skalny hród a hrodźišćo.

Załožk kraloweho tróna
Njekhabłaca prawdosć je;
W ławrjeńcu so jeho króna
Błyšći w swětle sławnosće;
Ruta sakska młódni so
Z kóždym wěkom rjenišo.

Mudrosć w kraju sceptar wodźi,
Miłosć swěći z wopona;
Duž so luda zboże płodźi,
Wótčiny kćěw pomnoža,
Zo so w swojej krasnoće
Runa płódnej zahrodźe.

Lubosć kralej ławrjenc wije
K wěncej, wěčnje młódnemu,
Kóžde hrono w swěrje bije,
Z dušow prostwy k njebju du:
Škituj kraj a knježerja,
Žohnuj krala Alberta!

Fiedleŕ.

Swětne podawki.

Němske khěžorstwo. W Drazdźanach budźe so k lětu w meji wulka mjesłudna sahrodniska wustajeńza wotbywacź. Protektorat sa nju je Jeho Majestosćj kral Albert na so wsak. Sa wustajeńske městno je so dźěl wulkeje sahrody wubrał, hdźež hižo w tu khwilu pschihoty k wustajeńzy cźinja.

— Pruske knježerstwo chze, kaž hižo njedawno minister s Puttkamer w khěžorstwowym sejmje spomni, psches dźěłacźerske njepokoje w Belgiskej warnowane, bóle hacź prjedy na dźěłacźerske strajki kedźbowacź. Wospjet je so hižo nashoniło, kajke sle scźěhwki móže sastajenje dźěła sa stat a lud měcź. So by so strajkam sadźěwk stajił, je pruske knježerstwo wukas wudało, po kotrymž maja so wyschnoscze skožowacź, hdyž něhdże dźěłacźerjo s dźěłom pschestanu. Wyschnoscź dyrbi s rasnoscźu dźěłacźerjam napschecźo stupicź, hdyž chzedźa tucźi pschi strajku swonkownym dźěłacźerjam wobaracź, na jich město do dźěła stupicź, abo hdyž daledźěłazych dźěłacźerjow hanja a wobcźežuja. Jeli pschi sastajenju dźěła njeměry a sběžk wudyrja, smě wyschnoscź hnydom wot wyschscheho wojerskeho roskasowarja žadacź, so by so woblehnjenstwo wosjewiło.

Awstrija. W awstriskej khěžorstwowej radźe su, prjedy hacź su so sapóstlanzy na prósdniny roseschli, s wulkej wjetschinu sakoń wo krajnej hotowoscźi pschijeli. Po tutym sakonju smědźa so wschitzy k noschenju brónje kmani, kotsiž w 19. lěcźe steja, dale tajzy, kotsiž hewak hospodarstwa dla tež w wójnskim cźasu skužicź njetrjebachu, a skóncźnje wusskuženi s 32. hacź do 37. léta k wudospołnjenju do aktiwneho wójska abo do krajneje wobory stajicź, hdyž wójna hrosy, a smědźa so tež s wonka kraja pschecźiwo njepschecźelej póstacź. Muzszy wot 38. hacź do 42. léta so jenoz w najhórschim padźe pod khorhoj sawołaja, a maja jenoz wótzny kraj sakitacź. Krajna hotowoscź po tajkim s dweju wotdźělenjow wobsteji. Prěnsche wopschija krajnu hotowoscź s 19. hacź do 37. léta, druhe tu s 38. hacź do 42. léta. W lěcźe hižo sakoń płacźiwoscź dostanje. Psches njón so bjes dwěla móz Awstrije wjele posylni. Kak wulka je licźba muzstwow prěnjeho wotdźělenja, wo kotrychž so wójsko hischcźe psched wudyrjenjom wójny powjetschicź hodźi, tón cźaz hischcźe wobliczili njesu. Nimale prawje drje so liczi, hdyž so měni, so so něhdże 33,000 muži sa prěnje wotdźělenje w zykym khěžorstwje nasběra. Wobej wotdźěleni hromadźe pak budźetej na połdra milijona muži licźicź. To je wo prawdźe hobrska licźba, so móhło so skoro na tym dwělowacź, hacź budźe móżno, wschě tele muzstwa wobronicź a na prawe město postajicź. W wukraju spěschne naprawjenje wójnskeje hotowoscźe w Awstriji jako snamjo wobhladuja, so měr w Europje na jara słabymaj nohomaj steji. Pschede wschěm je posylnjenje awstriskeho wójska, kotrež je so wot knježerstwa na hłowu a na schiju do skutka stajiło, w Ruskej dowěru do sdźerženja

měra žylnje rostschaßko a měnjenje sbudźiło, so Awstrija psched bliskej wójnu steji.

Italska. Kholera, kotraž žo poßlednje lěta stajnje w naležu do Italskeje wrócźi, je woprawdźita cźwila sa tutón kraj a na njón jara cźežko cźischcźi. Kaž hewak, je žo tež tón krócź kholera s Indiskeje s łódźemi pschinjeßka. W pschimórskim měsce Brindisi, hdźež je žo straschna khoroscź najprjedy pokasała, je wyschnoscź ju samjelczecź pytała, psches cźož je žo na žußodne wßy a města rosschěrika.

Jendźelska. Gladstonowe sakonjowe namjety, s kotrymiž ma žo wohidnym wobstejnoscźam w Irskej kónz scźinicź, maja dźeń a lěpsche wuhlady, a sda žo, so žo jim wot parlamenta tola skónczńje pschihłoßuje. Něschto žo dyrbi sa Irlandsku stacź, dokelž žo wobstacźe nětcźischeho njeporjada dlěhe snjescź njemóże. Praktiskim Jendźelczanam budźe žo program, kajkiž je jón Gladstone wudźěłał, napoßled hischcźe lěpschi sdacź, hacž s zyła žadyn. Liberalni w Londonje, kotsiž běchu žo s wopředka pschecźiwo Gladstonowej nowej politizy wuprajili, žu tele dny w sjawnej shromadźisnje wo njej wuradźeli. Pschi tym žu žo rossžudźili, Gladstonowe namjety pschi druhim cźitanju niz s krótka sacźißnucź, kaž konserwatiwni namjetuja, ale je do wuradźenja wsacź. Toho žameho měnjenja žu tež liberalni w druhich jendźelskich městach. Irischy žami, kotrymž běchu hacž dotal prawa, kajkež chze jim Gladstone pschiswolicź, psche žnadne, a kotsiž toho dla wo nje njerodźachu, žu žo skónczńje tež s Gladstonowymi namjetami spschecźelili. W shromadźisnje narodneje ligi w Dublinje žu spósnali, so žu wone sa Irsku wužitne, a so móża je Irschy s cźesczu pschijecź, hdyž žo tež s nimi wschě žadanja Irskich njedopjelnja.

Walkan. Wobstejnoscźe na balkanskej połkupje njepschestanu hrožaze bycź. Grichiska žo hacž dotal žadanju wulkomóznarstwow, so by wotbróniła, podcźißka njeje. Wona dale na tym wobstawa, so ma žo jej tamny kruch Teßaliskeje a Epira wot Turkowskeje wotstupicź, kotryž žu jej wulkomóznarstwa na Barlinskim kongreßu pschižudźili. Turkowske knjezerstwo pak žebi dobrowólnje ani stopy semje wottorhnucź njeda. Duž Grichiska dale w wójnskich pschihotach pokracźuje, žebi nasdacźe dawajo, kaž so by wójnu pschipowjescź chzyła, a liczi pschi tym na to, so jej žnadź Ruska abo Franzowska k jejnym prawam dopomha. Sapoczatk wójny ma žo stacź se sběžkom na Kretiskej połkupje, s wjetscha wot Grichow wobydlenej, kotraž hischcźe pod turkowskim knjejstwom steji. Wěży w Grichiskej žu k tajkej napjatoscźi pschischłe, so žo někajke rossžudźenje stacź dyrbi. Hłowny dźěł jednanjow wo balkanskich naležnoscźach ma žo nětko na połodnischim brjohu Krymskeje połkupy, w zarowym létnym hrodźe Liwadiji, hdźež zar w tu khwilu se žwojim dworom a s ministrom swonkownych naležnoscźow, Gierżom, pschebywa. Ruski póßłanz w Athenje je, měwschi rosrěczenje s grichiskim ministerskim pschedžydu, na Krym wotjěł. W Konstantinoplu žo k njemu tamnischi ruski póßłanz Nelidow pschisamknje, kotryž je toho runja k zarskemu dworej poruczeny. So žo tejle skhadźowanzy ruskich diplomatow wulka politiska ważnoscź dawa, žo žamo rosumi; pschetož skhadźowanka žo w tym cźaßu wotbywa, w kotrymž maja žo wulkomóznarstwa wo poßlednim sakroczenju pschecźiwo wójnskemu brónjenju Grichiskeje rossžudźicź. Pódla toho ma politiski žwět w pomjatku, so žu žo najważnischе rossžudźenja ruskeje politiki wo balkanskich naležnoscźach na Krymje stake. Krymska a poßlednja rusko-turkowska wójna je žo sultanej wot Krymskeje połkupy pschipowjedźiła. Směje žnadź tež wójna, kotraž dyrbi turkowskemu knjezerstwu w Europje a w Asiji kónz scźinicź, tón žamy wukhad? Sapletki na Balkanje, wot Awstriskeje a Jendźelskeje naczinjene, kotrejž chzetej ruski wuliw na pschezo s Balkana wucźischcźecź, žnadź Ruska na poßledk nusuja, wulku wójnu ważicź, psches kotruž žo rossžudźi, schtó ma na Balkanje s knjesom bycź.

Wjeßely wojak.

(Skónczenje.)

Pschichodne dny wbohego Wjeßelika njewohladachmy. Schtwórty dźeń dyrbjesche nascha kompagnija saßo na strażu, a Wjeßelik bu na schtyriadwazyczi hodźinow se žwojeje dźěry puschczeny, so by tola wjeßela na straži parowacź njetrjebał.

„Tón khadla žo pschezo hischcźe žměje", dźesche sergeant Hopel s hłowu wijo. „Tajku twjerdu kožu njejßym cźaß žiwjenja widźał. Na, toho dyrbjał mjes mojimi mužemi měcź!"

„Njemóże dha nihdy tute žmjecźe wostajicź?" rěczeşche druhi; „na, cźakaj jeno, hdyž do bitwy pschińdźe, budźe hižo hinak hladacź!"

Po schtyriadwazyczi hodźinach, hdyž bě straża nimo, bu Wjeßelik s nowa do bróżnje saczinjeny, so by druhu pokojzu žwojeho khostanja wotžedźał. Hdyž žo Wjeßelik do žwobody wrócźi, stawachu žo hižo pschihoty k bitwje, k nadběham na „Düppelske naßypy". Tež nascha kompagnija wuwucźowasche žo w běhanju, skakanju atd. Na Wjeßelika nětko nichtó njekedźbowasche. Nasajtra, 18. haprleje, nadběh na naßypy a dobycźe! Woboje njecham tudy wopißowacź. Jeno to pschispomnju, so tež Wjeßelik smužicźe do prědka dźěsche, mózńje hura! wokasche a husto žwoju tšélbu wutšéli. Napoßledku žo nam shubi. Hdyž žo kompagnija po bitwje saßo shromadźesche, njebě Wjeßelik mjes nami. Na druhim dnju žo pokasa, so njeje ani mjes morwymi ani mjes ranjenymi — Wjeßelik bě najskerje wot Danskich wotpopadnjeny.

A tak tež bě, kaž to posdźischo pschi wobsamknjenju pschiměr pokasa. Jecźi buchu wuměnjeni a ras psched wjecźorom wrócźi žo Wjeßelik k nam se žmějatym wobliczom.

S wjeßelym „hura!" jeho powitachmy. Wjeßelik pschedstaji žo, kaž žo žłuscha, hauptmanej, wě žo, žmějizy, tola hauptman žo nad tym njeroshněwa, dokelž tu mózesche žo s wjeßelom žmjecź. S zyła žebi jeho wyschk wot nětka, hdyž bě žo tak smužity wopokasał, bóle ważesche. Lajtnant a druhi jemu sbožo pschejachu. My stejachmy bóle sdala a pschihladowachmy.

Tu sawoła hauptman na naß, kotryž běsche dźenża jara hnadnje smyßleny: „Nó, witajcźe dźě žwojeho towarscha, a potom budźe nam powjedacź, schto je pola Danskich naßonik."

Wjeßelik wodychnu a wotkaschlowa a potom trochu bojasliwje powjedasche: „„Ja běch jedyn mjes prěnimi na naßypach. Tola Danszy naß někotrych muzi bórsy wobdachu a jeneho po druhim sakłóchu; tež ja žo toho bojach, tola jedyn danski wyschk sawoła na žwojich wojakow: „Toho wostajcźe žiweho; tón tola njemóże tak sły bycź, hdyž žo tak pschecźelnje žmeje." A prajiwschi storhnu mje sa ruku do boka a pokasa mi městno sa naßypami; pódla dźesche ke mni: „Hólcźe, twoje pschecźelne wobliczo je tebi žiwjenje sdźerżało!"

Bórsy buchu hischcźe wjazy naschich wojakow sajecźi; a naß hromadźe dowjedźechu na blisku łódź na wodźe. Jedyn s tych danskich ludźi na łódźi poda mi picź: „Pój, pschecźelo, ty budźesch sawěscźe so mnu picź, dokelž žy tak pschecźelny do wocźi." Pschewjesechu naß psches wodu a na druhim brjosy wustupichmy saßo na twjerdu semju. Tu bě wjele wojakow a wyschschich, kotsiž naß wcźipnje wobhladowachu a wjele po dansku rěczachu, schtož njerosumjach. Ale bórsy saßłyschach jeneho wyschscheho s němskej rěczu prajicź: „Cźi drusy wschitzy tak njemdrje a cźornje hladaja, kaž pschemjeńki, jeno tamle tón se žołtymi włoßami je wjeßely do wocźi; tomu, kaž žo sda, njeje žel, so je do naschich rukow padnuł. Pój jow, mój žyno, tu masch zigaru." A wyschk wucźeże s kapßy horschcź trubkow a da je mi.

Hdyž dale marschěrowachmy, běchu tu na pucźu ludźo, kotsiž mucźnym danskim wojakam picź dawachu, piwo a palenz. Moji towarschojo njedostachu niczo, tola mi wschitzy schkleńzu posticźachu, a jena stara žona praji: „To je tola pschecźelny pachoł."

Dowjedźechu naß do jeneho hrodu, kotryž bě do kaserny pscheměnjeny. W dworje bě wjele wyschschich a generalow shromadźenych, kotsiž žo mjes žobu rosrěczowachu. Jedyn s generalow pschińdźe k nam a prascheşche žo naß wschelake wěży: kak žylne nasche wójsko je, hacž žmy wjele wojakow shubili? atd. Moji towarschojo jemu jeno s krótka a hněwnje wotmolwjachu abo prajachu, so niczo njewjedźa. „Njeknicźomne khadle to!" sabórcza general k žwojemu adjutantej; „a woblicza maja cźorne kaž nóz! Jeno tónle tu ma pschecźelne wobliczo", a pódla pokasowasche na mnje. Na to wucźeże s kapßy toleŕ a tyknu mi jón do ruki.

My jecźi dostachmy w tej kasernje jstwy žami sa žo, jeno někotsi danszy běchu pschi naß, so bychu na naß kedźbowali. Cźi běchu napschecźo mi jara pschecźelni, dawachu mi tobak, a tež piwo pschinjeßechu, a jedyn s nich praji, so dyrbju krucźe picź, so je mi popschate, dokelž žym tak pschecźelny žmějaty khadla.

Něktore dny wostachmy w tutej kasernje a Danszy mějachu mje jara rad. Ja dostach stajnje prěni žwoje jěicź, najwjetschi kruch mjaßa. Ja žym žo w sajecźu jara derje měł, najlěpje bjese wschěmi, a to jeno mojeho wobliczа dla, kaž Danszy prajachu.

Dźenża rano nětko shonichmy, so je pschiměr, a to staj mi dwaj wyschkaj hischcźe pjenjesy dawakoj, kóżdy toleŕ, a nětko tu saßo žym . . . . a knjes hauptman, ja psche to njemóżu, so žo pschezo tak žměju; to je toho dla, dokelž je mje sa dźecźaze lěta kulka trjechika a to je žo moje lizo tak sczahnuło a ja proschu knjesa hauptmana . . .""

„Derje, derje, mój žyno!" wotmolwi hauptman pschecźelnje. „Wot nětka njesmějesch wjazy cźerpjecź žwojeho wobliczа dla.

S radoſczu ßym twoju ſmužitoſcź w bitwje widźał, a ja ßym tebi tule nješchto ſkhował, ſchtož tebje ſawješcze ſwjeßeli."

A ſ tym pſchepoda jemu ßlěbornu medalju, kotraž ßo w bliżſchim wokomiku Wjeßelikej na wutrobje ßwětleſche. „A nětko pſchejcźe ßwojemu towarſchej ſbožo", rjeknu hauptman k nam ßo wobrocźejo.

O, kak ßo tola Wjeßelik ßměješche!

Jutrowny khěrluſch.

Hlóß: Božo, Knjeże teho ßwěta.

S pucźa, ſ pucźa! Kral naſch ſtawa
W jara wulkej kraßnoſcźi;
Po tſjóch dnjach je khwila prawa,
So wón row ßwój wopuſchcźi;
Pójcźe dha, ßo wjeßelcźe,
Dokelž ßmjercź nětk ſbita je!

Bjesbóžni ßu naſtróżeni,
Dokelž widźa tajku móz;
Leża k ſemi powaleni,
Wocźi jim je ſankka nóz.
Kraßnoſcź wulka kralowa,
Ta jich takle naſtróża.

O kak budźa naſtróżeni
W jeho wulkim ſjewjenju,
Hdyž nětk widźa ſhromadźeni
Kraßnoſcź jeho njebjeſku
W ßwojim ſ rowa-ſtawanju
S wulkej wěcźnej hanibu!

Kralej ſtawazemu ſteja
K bokej ßwjecźi jaudźeljo;
Jeho cźeſcź cźi roſchěrjeja,
Kaž tež kraßne powjeſtwo,
So wón ſ rowa ſtanył je, —
O ty ſbóžne wjeßele!

Wěra dźenß' ma ßwjedźeń kraßny,
Duž ßo jara wjeßeli;
Sswěża žiwjenja, kiž haßny,
Dźenß' ßo ſaßo ſaßwěcźi.
Row nětk pſchelamany je,
Kral naſch cźehnje ſe ßmjercźe.

Wěrjazy, ßo ſawjeßelcźe,
Cźeſcźicź krala ßwojeho!
Palmy jemu na pucź ſcźelcźe,
Khwalcźe jeho kraleſtwo!
Wrota kralej wotewrcźe,
Kiž nětk w ßwojej cźeſcźi dźe!

O ty kraßna jutrowniczka,
Płodź ßej nowe kſcheſcź'janſtwo!
Ty ßy pruha nam a ſchkriczka
Wot wjeßela wěcźneho,
Kotrež požadamy ßej
S zylej žylu wěrjazej.

Wumóżeni, ſaſpěwajcźe,
Semja Boża, poſkakuj!
Jandźeljo, na harfach hrajcźe,
Njebjo, wyſche naß ßo hnuj!
Wſchitko k cźeſcźi Khryſtußa,
Kotryž nětko kraßnoſcź ma!

D.

Ze Serbow.

S Budyſchina. Kaž w lětomaj 1879 a 1880, tak ſměje ßo tež lětża na Michała w tudomnym Lawez hótelu ſaßo wulki ßerbſki ſpěwanſki ßwjedźeń ſe ßwjedźeńſkej hoſcźinu a pyſchnym balom. Pod wuſtojnym wjedźenjom naſcheho ßławneho ßerbſkeho hudźbneho miſchtra, k. kantora Kozora w Ketlizach, budźe ßo wot něhdźe 120 ſpěwarkow a ſpěwarjow pſchednoſchecź hiſchcźe njeßłyſchany ßwětny oratorium „Podlěcźo", jako 2. dźěl wulkeje lyriſkeje pěßnje „Počžaßy", nam wot naſcheho njeſapomniteho najßławniſcheho pěßnjerja njeboh fararja Handrija Sejlerja w rukopiſu ſawoſtajeneje, nětko pak w 2. ſwjaſku jeho ſhromadźenych ſpißow wudateje. Tule wyßoko poëtiſku, ſ tſjoch dźělbow wobſtejazu lyriſku pěßeń, kotraž je ßo jako woßebje kraßna ſ nadobneho ducha naſcheho wulkeho pěßnjerja wužórliła, je płódny a talentny ßerbſki komponiſt k. kantor Kozor pódla ßwojich wſchelakich ſaſtojńſkich dźěłow ſa 6 njedźel ſe ſnatej wuſtojnoſcźu do hudźby ſeſtajał, tak ſo je zyłe wulkotne dźěło tak-rjeż ſ jeneho ſliwa a teho dla wubjernje derje radźene. Partitura teho ßameho je 71 foliowych ſtronow ßylna a wobjima 23 hłownych cźißkow, kotrež ſ bohateje liczby měſchanych a mužſkich chorow, ſoloquartettow, duettow, recitativow a ſolow wobſteja. Pěßnjerjowy rjad ſpěwow woßebje w 3. dźělbje wopuſchcźiwſchi, je k. komponiſt ſpěwy tak ſrjadował, ſo ßo zyły opus ſkoro kaž roman ſkónczi. Tež ſ tymle wupkodom ßwojeho mózneho ducha naſch wjeleſaßłužbny Kozor ſ nowa jaßnje dopokaſuje, kak wubjernje wón roſymi, ſaczucźa pěßnjerja w hudźbnych ſynkach k wuraſej pſchinjeſcź a najrjeniſche motivy miſchtrſzy wobdźěłacź. O kajke barbowkraßne wobraſy wón w ßwojim Podlěczu podawa! Kajka połnoſcź wurjadnje rjanych melodijow jeho opus debi! Mnohe partije ßu w melodiſkim a harmoniſkim naſtupanju woprawdźite hudźbne parle, kaž n. pſch. ſpěw: „Sſwjaty Jan žně ſkaſuje atd.", w kotrymž ßo žónſki, mužſki a měſchany chor po jenym hłoßu wotměnjeju; dale wulzy kraßne ſopranſolo: „Ha ßmjaka ßo ßłónczńita kuczka je atd."; wubjerne tenorſolo ſe ſapołożenym chorom: „Dom cźěri paſtyŕ ſtadleſchko atd."; kwaßarjow pſchespolo: „Khwalena budź Hanka rjana atd.", ſa měſchany a dwoji mužſki chor wobdźěłane; pſchiſpěw wjeßnych towarſchkow: „Sjawne, wulke ßu te dźiwy atd." jako ſchtyrihłóßny žónſki chor; hłuboko cźucźiwy duett: „Wěm ſrudny pucźik w žiwjenju atd."; effektny ſhromadny chor: „A ſe ſkładom a ſe ſpěwom atd.", a hiſchcźe wjele druhich. Hižom do prědka ßo teho dla wjeßelimy, ſo ſměje naſch ßerbſki lud na Michała ſkładnoſcź, kraßne Podlěcźo naſcheju wulkeju wótcźinzow ſ wobdźiwanjom ßłyſchecź k woßebitemu wokſchewjenju ſa wucho a wutrobu.

F.

— Sserbſkim pomoznym wucźerjam, kotſiž ßu jutry ßeminar wopuſchcźili, ßu ßo hižo wucźerſke měſta pſchipokaſake, a pſchiňdźe k. Wuſtmann do Kotez, k. Lorenz do Hucźiny, k. Wicźas do Hnaſchez a k. Schleńkar do Khwacźiz. Knjeſa Rothenburga, kotryž je hižo dwě lěcźe w Hucźinje ſ pomoznym wucźerjom był, ßu do Hornjeje Hórki pſcheßadźili. Lětża Bohužel hiſchcźe pſchezo mózno njeje, wſchě pomozne ſchulſke měſtna ſe ßerbſkimi wucźerjemi ſaſtaracź.

— W nozy 17. haprleje ßu ßo paduſchi do zigaroweje budki pſchi Schubertez reſtawraziji dobywali a ſ njeje 450 zigarow kranuli. Pſchipadnje ßu pakoſtnizy zigary najhubjeńſcheje družiny ſhrabnuli, ſa kotrež drje, jeli je ßami ſpachacź nochzedźa, wjele pjenjes wuwikowacź njebudźa.

S Łahowa. Ssrjedu 21. haprleje popołdnju w 5 hodźinach je w domje kowarja E. Palaßa tu woheń wudyrił, kotryž ßußodźa a ßykawa ſ knjeżeho dwora k pomozy pſchikhwatawſchi hnydom pſchi naſtacźu poddußychu. Woheń, kotryž ßu w ſparnej komorje najſkerje dźěcźi ſe ſchwablicźkami ſamiſchkrike, je njedźiwajo ſpěſchneje pomozy möble a wjerch ßylnje wopalił.

Dary ſa natwarjenje ßerbſkeho domu.

Farař Hórnik w Budyſchinje (na 1886)	50 hr.	— np.
Farař Mrózak w Hrodźiſchczu (na 1886)	20 „	— „
Pſchekupz Mjerwa w Budyſchinje (na 1886)	20 „	— „
Kantor Scholta w Radworju (na 1886)	1 „	— „
Wumjenkař Ssmoła w Kaſchczach (na 1886)	3 „	— „
Oſtrovſki	2 „	— „
Niedźielſki	1 „	— „
Mleczko	1 „	10 „
Dr. A. ſ Now.	10 „	— „
Dr. Andrejewſki	6 „	— „
	114 hr.	10 np.

S dźakom kwituje **M. Mjerwa**, pokładnik M. S.

Sserbſke pißmowſtwo.

Tu a tam w naſchich Sserbach ßu ßo w nowſchim cźaßu wſchelake ſpěwanſke towarſtwa ſakožake, ſchtož je wěſcźe jara khwalobna wěz. Tola ſhonjenje wucźi, ſo wſchelake tych ßamych pak jenicźzy, pak ſ wjetſcheho dźěła němſki ſpěw plahuja, prajizy, ſo ßerbſkich ſchtyrihłóßnych ſpěwow njewobßedźa abo k wotpißowanju tajkich ani mozow ani cźaßa nimaju. Tajkemu njedoſtatkej je nětko Macźiza Sserbſka, kotraž ſ khwalobnej roshladanoſcźu potrjeby ßerbſkeho luda ſpokojecź pyta, ſ tym wotpomhała, ſo je njedawno rjanu ſběrku ßerbſkich ſpěwow wudała pod napißmom: „Styrihłósne mužske chory. Zestajał K. A. Kocor." Tale ſběrka, $4\frac{1}{2}$ liſtna ßylna, wobjima na 68 oktavnych ſtronach 36 kraßnych mužſkich chorow wſchelakeho wopſchijeca; wone wobſpěwuja mjenujizy wótcźinſtwo, pucźowanje, pſchirodu, wojerſtwo, hajniſtwo, luboſcź, towarſchnoſcź a dźělenje. Mjes nimi je 22 wot naſcheho ſaßłužbneho ßerbſkeho hudźbneho miſchtra k. kantora Kozora komponowanych, 3 ßu wot H. Sejlerja, 1 je wot J. K. Ssmolerja, 1 wot Schkroupa a 9 je narodnych, wot k. kantora Kozora ſchtyrihłóßnje ſeſtajanych. S tekſtow pak ßu 27 wot H. Sejlerja, 3 wot J. E. Ssmolerja, 2 ſtaj wot dr. Sauerweina, 2 wot Fiedlerja, 1 je wot dr. Pfula a 1 wot Domaſchki. S dźiwanjom na mjenje abo bóle wuwucźene towarſtwa ßu mjes ſpomnjenymi chorami lohko wuwjedźomne kaž tež cźeżſche ſaſtupjene; k poßleńſchim ßkuſcheju n. pſch. Kozorowe woprawdźe kraßne hórſke ſpěwy (cźo. 11—16). Harmoniſazija je dobra, wjedźenje hłoßow korrektne a ſa ſpěw pſchiſprawne. Jeno na 55. ſtronje je ßo cźiſchczerſki ſmylk pſchehladał; měſto cis g ma tam w prěnim takcźe 2. baßa cis a rěkacź. Cźiſchczź, wot Ssmolerjez knihicźiſchczerńje w Budyſchinje wuwjedźeny, je rjany a wótry, papjera rjenje běła a tołſta a ſwjaſk w twjerdych deſkach. Płacźiſna bu wot M. S. ſpodźiwnje niſko poſtajena, pſchetož wjaſany exemplar je we wudawarni Serbskich Nowin a pola k. pſchekupza Mjerwy ſa jeno 50 np. dostacź. Duž móże ßebi kóždy ßerbſki ſpěwar tule knižku lohko kupicź, a hodźa ßo na tajke waſchnje w ſpěwanſkich towarſtwach woßebite ſpěwne hłoßy parowacź, dokelž móża ſpěwarjo ſ partitury ſpěwacź.

Schtóž ßo ſa ſpěw ſhrěje,
Luboſcź k Sserbſtwu žněje;
Duž, o bratſja, ſpěwajcźe,
So nam Sserbſtwo njeſańdźe!

F.

Wußudźenja.

Pschißažny ßud. Po wußudźe powołanskeje komory wot 10. auguſta 1885 wo ſkórźbje Zuſchżyneje w Sdźerju pſchecźiwo Marji Bjenadźinej a teje ßłużobnej dźowży Hanje Khryſtianje Gubiz w Nowym Sdźerju, mějeſche Gubiz dźěl khoſtanja a khóſtow njeſcź. Dokelž poßledniſcha njepłacźeſche, ju pſches ßudniſtwo cźaſacź dachn. Tola cźaſanje bjes wunoſchka woſta, ſchtož bě cźim ſpodźiwniſcho, dokelž bě ſnate, ſo je Gubiz po ßwojimaj ſtarſchimaj nětkotre ſta hriwnow namrěła, a ſo bě ßebi tehdy tójſchto draſty nakupiła. Zuſchżyna toho dla żadaſche, Gubiz pſched ßudom pſchißahacź dacź, ſo niczo wjazy njewobßedźi. W termiji, k tomu poſtajenej, Gubiz ſapiß nětkotrych jej ßłuſchazych wězow wotedawſchi, pſchißahaſche, ſo niczo pódla toho a też żanych pjenjes nima. Gubiz bě ſ tym wopacźnu pſchißahu wotpołożiła; pſchetož poſdźiſcho ßo wupokaſa, ſo pódla wſchelakeje draſty 450 hriwnow pjenjes wobßedźi. Pſchißažni 24létnu wobſkorżenu k khoſtarni na pokdra léta a k ſhubjenju cźeßnych prawow na dźeßacź lět ſaßudźichu a ſpósnachu ju ſa trajnje njehódnu, ſo by hdy pſched ßudom pſchi ßwědcźenju pſchißahacź abo ßo jako wězywuſtojna ßłyſchecź ßměła.

Lawniſki ßud. Pohoncź J. E. Schneider na Židowje 1. februara pſches garbarſke wrota do města khléb wjeſeſche. Rosmjerſany na to, ſo wrotowy běrka Schöbel khléb w wosu ßam licźeſche a ſo uniformu wobleczeny njebě, ſawoła na njeho: „Hdyż hiſchcźe ras wós bjes uniformy reviděrujecźe, waß ſ wosa cźißnu.“ Měſchcźanſka rada jako Schöblowa ßłużbna wyſchnoſcź Schneidera cźeſcźeranjenja dla wobſkorżi, a ławniſki ßud Schneidera k płacźenju 10 mk. abo k dwěmaj dnjomaj arreſta ſaßudźi. — E. H. Hartmannowa w Radworju, kotraż bě loni 22. ſeptembra kublerjej Cźechej w Scheſchowje 10 mk. wujebała, ma tydźeń w jaſtwje poßedźecź. — Mějecźel rěſaka G. C. Hultſch w Drjecźinje, kotrehoż ßu hižo ras khoſtali, dokelž je ßo pſchecźiwo zuſemu wobßedźenſtwu pſcheſchoł, bě wobſkorżeny, ſo je drjewowy kloz, jemu wot żiwnoſcźerja Wicźaſa w Hnaſchezach pſchiwjeſeny, na ßwój wužitk pſchetrjebał. Dale bě Hultſch 8 klozow, wot jeho wotroczka Klippela ſ Hochwalda pola Noweho Města kranjene, ßwojeho wužitka dla pſchijał, hacź runje wjedźeſche, ſo je ßo jich Klippel bjes prawa mozował. Duż Hultſcha dla pſchekſchiwjenja a pſchekhowanja k jaſtwu na tſi měßazy a Klippla dwajkrócźneho paduchſtwa dla k jaſtwu na ſchěſcź měßazow ſaßudźichu. — Żiwnoſcźeŕ J. Sbieſchni w Jeńſchezach bě 29. januara w Rakezach měr na njehańbicźiwe waſchnje kaſyk, cźohoż dla 20 mk. pjenjeżneho khoſtanja abo arreſt na 5 dnjow pſchißudźeny doſta. — Dźěkacźeŕ A. Matecźk w Hucźinje ma 20 mk. khoſtanja płacźicź abo 5 dnjow w jaſtwje ßedźecź, dokelž je 25. januara w pjanoſcźi ßwoju pſchichodnu macź ſ latarnju do wobliczа bił a ju pſchi tym ſranił. — Dźěkacźeŕ a khoſchcźeŕ J. G. Oehma w Małej Subrnicźay bě ßo 19 khójnowych żerdkow a walcźka ßłanja, kotreż bě jemu żandarm Halgaſch, měnjo, ſo ßu kranjene, wotewſał a Hetmanzy tam do khowanja dał, ſaßo mozował. Sa to Oehmu ſ jaſtwom na dwaj dnjej pokhoſtachu. — Hdyż 16. februara wrotowy běrka Schöbel w garbarſkich wrotach khléb na wosu pjekarja Schołty ſe Židowa licźeſche, cźeßła K. H. Schołta pſchiſtupi a ßo do Schöbla, jeho njehańbicźiweho cźłowjeka mjenujo, ſ cźeſcźeranjazymi ßłowami da: „Hdy by to mój khléb był, a wy byſchcźe ßo jeho dótkli, bych wam ſatraſchne pliſty wotłożił.“ Tajkeho kſchiwducźinjenja dla měſchcźanſka rada jako Schöblowa ßłużbna wyſchnoſcź Schołtu wobſkorżi, kotryż ma nětko ſa ßwoje hanjaze rěcźe 15 mk khoſtanja płacźicź abo 5 dnjow w jaſtwje poßedźecź.

Přilopk.

* Ssmě korcźmař hoſcźom bjeſe wſcheje pſchicźiny jědź a picźe ſapowjeſcź? Wo tymle praſchenju je III. khoſtanſki ſenat khěżorſtwoweho ßudniſtwa wóndano jednał. Po jeho wußudźenju ma korcźmař, hdyż też niz ſakońſzy, dha tola po ßwojim powołanju jako korcźmař pſchißłuſchnoſcź, ſo kóżdemu hoſcźej, kotryż k njemu pſchińdźe a ßo pſchiſtojnje ſadźerżi, porjedźi, ſchtož chże picź, a pſchinjeße, ſchtož hóſcź k jědźi żada. Pſchiſtojnemu hoſcźej korcźmař ſapowjeſcź njeßmě, ſchtož hóſcź wot njeho żada. Pſchetož pſches to, ſo korcźmař tu abo tam korcźmu wotewri, kóżdy pſchiſtojny cźłowjek prawo doſtanje do korcźmy ſaſtupicź, wot korcźmarja wokſchewjenje żadacź, kajkeż ma korcźmař na pſchedań, a w korcźmje tak dołho woſtacź, hacź je trjeba, ſo by w měrje ßwoje wokſchewjenje wužił. Korcźmař, kotryż chżył hoſcźa bjes dobreje pſchicźiny wotpokaſacź, by jemu kſchiwdu ſcźinił a khoſtanje ſaßłużił. Je-li pak hóſcź doſtał a wužił, ſchtož je ßebi ſkaſał, abo je-li ſ najmjeńſcha telko cźaßa měł, ſo budźiſche to w měrje wužicź móhł, dha jeho korcźmař dlěje cźerpjecź njetrjeba. Na druhej ſtronje pak korcźmař prawo korcźmaricź toho dla njeſhubi, dokelž je hoſcźom trjebaj woſpjet bjes pſchicźiny jědź a picźe ſapowjedź. To móże ßo jeno ſtacź, hdyż wón pſchesmérne żłokanje podpjera abo ſakaſane hry, njepózcźiwoſcź atd. w ßwojej korcźmje cźerpi.

* Póndźelu tydźenja popołdnju w 6. hodźinje je w Miſchnje żónſka, kotraż ſ cźeżkim korbom na khribjecźe ſ Weinböhla do Miſchna domoj dźěſche, na moſcźe, kotryż pſches Łóbjo wjedźe, hólcźka porodźiła. Ssobużelniwy ßłużbak a jena żónſka jej prěnju pomoz poſkicźiſchtaj. Do macźerneho ſchórzucha ſawalene ßłużbak dźěcźo do macźerneho wobydlenja njeßeſche, a macź ßama ſa nim dźěſche. Dokelž běſche runje hermank, po moſcźe wjele ludźi khodźeſche.

* Pſchekupz M. w Sserbſkim Bukowzu ma 4 léta ſtaru dźowcźicźku, kotraż nimale 100 puntow waźi. Dźěcźo ma napohlad ßylneje młodeje holzy, roſum, każ něhdźe 12 létne holcźo, a macź w hoſpodarſtwje podpjera, każ doroſcźena dźowka. Lěkarjo praja, ſo je dźěcźo zyle ſtrowe, njedźiwajcy na to, ſo je cźělnje tak do cźaßa roswite.

* W domje jeneho murjerja w Laucha w żakoſtnej maſanoſcźi a w njerjedźe cźłowjeſke ſtworjenje namakachu, w kotrymż hłupikojtu dźowku wobßedźerja ſ jeneho prjedawſcheho mandźelſtwa ſpósnachu. Holza, kotraż je tſi léta dołho do jeneje ßubineje komory ſamknjena była, běſche ßucha, każ koſcźowz; w hojeńi dyrbjachu ju dołho rjedźicź, prjedy hacź ju wurjedźichu. Jeje nan ma ſchtwórtu żonu; holzyne ßnadne ſamoženje na murjerjowej khěži ſteji.

* W Schüttlau bu njedźelu tydźenja wucźeŕſka wudowa Ende, 77 lět ſtara, wot ßwojeje dźowki, kotraż pola njeje bydleſche, ſkónzowana. Schtož je ßłyſchecź, mordarka, kotraż je nětkotre ſchtyrzecźi lět ſtara, ßylnje pije. Najprjódzy wona wſchitke durje ſeſamka a wokna ſapowſcha, potom ßekeru ſhrabnu a ſ njej do macźerje pracź pocźa. Mordarku ßu na měſcźe ſajeli.

* „Märkiſches Muſeum“ w Barlinje, kotreż ſtarożitnoſcźe pilnje hromadźa, też wſchelake jutrowne jejka wobßedźi, kajkeż maju bramborſzy Sserbja. Kóżdy Sserb tele pißane jejka derje ſnaje. Jena Barlinſka konditornja létßa podobne jutrowne jejka ſ zokora dźěła a je pod mjenom „echt wendiſch ornamentirte Oſtereier“ pſchedawa.

* Na żadkawe waſchnje je njedawno jedyn ratař w Walſchlebenje pola Erfurta ßwojeho pſchirodneho ßyna ſkónzowacź ſpytał. Ssobotu tydźenja wjecźor wobaj w hromadźe pijeſchtaj; hdyż w nozy młodźenz, kotryż je 23 lět ſtary, pok pjany w ßwojim łożu leżeſche, pſchirodny nan pſchińdźe a jeho dajicź pocźa, na cźoż chżyſche jeho w bróżni wobwěßnucź. Prjedy pak, hacź běſche njeſkutk dokonjany, nózny ſtražnik k tomu pſchińdźe, kotryż młodźenza wumó, jeho pſchirodneho nana pak ſaja.

* W Wuherſkej ßu, każ ßo ſda, rubjeżniży ſ knjeſom w kraju; wſchěhnje, móhł rjez, ſ tohole kraja wo rubjeżniſtwach a mordarſtwach pißaju. Tak ßo wcźera tydźenja wjecźor wokoło 8 hodźin w Gyöngyöſu woßmjo mużojo do domu kublerja Borhy dobuchu. Wſchitzy běchu derje wobronjeni a mějachu mjeswocźe ſe ßaſami namaſane. Najprjódzy cźeledź wumjaſachu a do deleńzy ſamknuchu. Potom do domſkeho dźěſche. Borhy doma njeběſche; duż bě jeho żona ßama. Jej ruzy a noſy ſwjaſawſchi rubjeżniży wſchitke kaſchcźe rosbichu a je do cźiſta wuprózdnichu. Najprjedy ſebrachu, ſchtož tu w hotowych pjenjeſach běſche, 250 ſchěßnakow, potom ſkoto, ſłěbro a druhe drohotne wězy, draſtu, ſchaty a ſkónczńje wſchelaku żyrobu. Tele hromady narubjeneho kubła na dwaj woſaj ſmjetachu a ſpěſchnje wotjědźechu. — Wo podobnym khróbłym rubjeżniſtwje ſ wuherſkeje wßy Turia pißaju: Murju podkopawſchi ßo 30. ſańdź. měßaza wokoło dweju w nozy pjecźo ſababjeni rubjeżniży do domu ſamożiteho bura Trifunowicźa dobuchu. Burowku jedyn rubjeżnik ſ dołhim nożom ſakło, ſo wona na měſcźe ducha ſpuſchcźi. Trifunowicźa ßameho ſ tſélbu pſches hłowu morßnuchu, ſo morwy leżo woſta. Dwě dźěſcźi, kotrejż w tej ßamej jſtwiży ſpaſchtej, buroweju prawnukow, rubjeżniży pſcheluto-wachu. Naſajtra jeneho tych rubjeżnikow w kuchni morweho leżo namakachu; krk běſche jemu pſcherěſnjeny. Schtó je jeho ſkónzował, drje ßudniſke pſchepytanje pokaże. Pjenjes běchu rubjeżniży ßobu wſali 1600 papjerjanych ſchěßnakow, 23 dukatow a 9 ſkotych po 16 mk.

* Hróſbne njeſboże je ßo 31. ſańdźeneho měßaza w Baku ſtako. Tam w pſchiſtawje łódź ſtejeſche, kotraż běſche polna ßudow ſ petrolejom a chżyſche runje do Aſtrachana wotjěcź. Na jene dobo ßo rosbuchnjenje ſta, a zyły ſwjerſchny dźěl łódźe na ſto łóhcźi wyßoko do powětra ſlecźa. Ludźo, kotſiž na brjoſy ſtejachu, jaßnje widźachu, kak njeſbożowni łódźniży do wody padaju; ale nichtó jim pomhacź njemóżeſche. Łódź ßo rucźe podnuri; po morju pak ßo daloko a ſchěroko petrolej roſliwaſche, kotryż ßo ſ hobrſkim płomjenjom paleſche, żakoſtnje ßmjerdźaży dym roſſchěrjejo. Dyß a dyß ßo ſ morja ßud poſběhnu, kotryż wrjeſkotajo a praſkotajo rosbuchnu. Napohlad běſche

wulkotny, ale ſatraſchny. Wſchitzy ludźo, kotſiž na ŀódźi běchu, ßu w płomjenjach ßmjercź namakali. A ſchtož płomjo ſaniczíko njeje, je morjo pózrěło. Schto je ſ pſchiczínu rosbuchnjenja było, nichtó njewě, dokelž ſ ŀódźnikow nichtó żiwy woſtał njeje

* 1200 wobydlerjow liczaze wokrjeßne měſto Stryj je ßo ßobotu popołdnju ſkoro do zyła pſches woheń do próchа a popjeła pſchewobroczíło. Na 60 człowjekow je w płomjenjach kónz wiało. Ssylny wichor woheń, kotryž w domje jeneho ſamkarja wudyri, rucże pſches zyłe měſto rosſchěri a wſcho haſchenje ſadźewa. Ssykawy na haßach ßo. ſpalichu a na pohrjebniſchczu ßo ßamo drjewjane kſchiże wóhnjej njewobróchu. Strach bjes ludom ßo wopißacź njehodźi. Jeczi ßo ſ dźéła ſ gwałtom ſ jaſtwow dobuchu, ſ dźéła jich puſchczichu, dokelž bychu hewak w płomjenjach ßmjercź namakali. So by měra njeſboża połna była, ſe wßow rubjeżnizy pſchińdźechu, kotſiž powſchitkownu ſchmatańzu k rubjenju wużichu. Po jich pſchikładże też puſchczeni jeczi czinichu a bjes nimi a rubjeżnikami druhdy horza bitwa wo kranjene wězy naſta. Hibiczíwa nadoba, kotruž płomjenja njeſaniczichu, ſłóſtnikam do rukow padźe, a ludźo, kotrychž je wóhnjowe njeſboże podeſchło, ßu nětko w najwjetſchim hubjenſtwje. Schkoda, wot wóhnja naczinjena, ßo na 4 milijony ſchěßnakow wobliczi.

* W měſcze Nizza ßo pola jeneho woßoła, kotrehoż běſche ſkażeny poß ſkußał, na jene dobo ſkażenoſcź pokaſa; woßoł ßwoju wjedniżu ſkußa a toho runja Jendźelczana, kotryž na nim ßedźeſche. Wobeju ſkußaneju ßu na měſcze k Paſteurej do Pariſa póßłali, toho runja woßołowe moſhy a czrjewa.

* Kaž ßo wobkrucza, je łódź, kotraž pſched dwěmaj njedźelomaj ſ Indiſkeje do italſkeho měſta Brindiſi pſchijędże, kholeru ßobu do Italſkeje pſchinjeßła. Měſchczanoſta a lěkarjo khoroſcź potajichu, też podprefekt wudawaſche, ſo niczo wo njej njewě. Měſchczanoſtu a podprefekta ßu wotßadźili. W Brindiſi je dotal na kholeru 16 ludźi ſemrjeło; ſkhorjeło je jich 76, ale khoroſcź ßo rosſchěrja. Też we wokolnoſczi ludźo khoricź poczinaju. W klóſchtrje kapuzinow w Brindiſi ßu mniſcha hojernju wotewrili.

* Po tym, ſo k Paſteurej do Pariſa bjes pſcheſtacza a ſe wſchěch ſtron ßwěta khori pſchikhadźeja, kotrychž ßu ſkażene pßy abo ſkażene wjelki ſkußake, je wón ſańdźene dny wopyt pjeczi khorych dźěczi doſtał, kotrež je ſkażena kóczka ſkußała. Dźěczi, kotrež ßu ſ Lundenburga pola Wina, wot maczerje pſchewodźane do Pariſa pſchijędźechu. Paſteurej budźe to wulzy ſajimawe, dokelž ßu to prěni wot ſkażeneje kóczki ſkußani pazijentojo, kotſiž pola njeho pomoz pytaju. Dotal ßu jenoż wot ſkażenych pßow a wjelkow ſkußani pola njeho byli, pſchi czimż je ßo pokaſało, ſo je pßyczja ſkażenoſcź zyle hinaſcha, hacź wjelcza, a ſo jedyn ßrědk pſchecźiwo woběmaj njepomha. Wbohe dźěczi, kotrymż ſatraſchna khoroſcź hroſy, ßu w Lundenburgu powſchitkownu ßobużelnoſcź namakałe. Dobri ludźo bórſy někotre ſta ſchěßnakow nawdachu, ſo mózachu dźěczi rucże ſ maczerju do Pariſa wotjěcź. S Wina je awſtriſkemu późkanzej hrabi Hoyos w Pariſu poruczichu. W franzowſkim hłownym měſcze pak bohaty pjenježnik, kotryž ma Awſtriczanku ſa żonu, na dwórniſchczu dźěczi wocżakowaſch a ßo ſa to ſtaraſche, ſo k Paſteurej pſchińdźechu, pola kotrehoż nadźijomnje pomozy namakaju.

* Jeneho Polaka ßu njedawno ſ naſchej lotteriju prawje ſjebali. Wěſty S., kotryž w Warſchawje w jenej fabriży ßkuži, hdźež ratarſke maſchiny dźělaju, zuſeho wokołonoſcherja ſetka, kotryž jemu lóß kral. ſakſkeje krajneje lotterije poſkiczowaſche. S. lóß kupi. Njedawno ſapiß dobytkow ſakſkeje lotterije pſchehladujo wón k ßwojej radoſczi widźeſche, ſo je jeho lóß 20,000 mk. dobył. S wulkej prózu wuſkutkowawſchi, ſo jeho na tydźeń ſ dźěła puſchczichu, ßebi S. telko pjenjes pożczi, ſo mózeſche do Draždźan dojěcź a ſaßo domoj. W Draždźanach pak jeho do dźěry tyknuchu, dokelž běſche jeho lóß wopaczny; ßudniſtwo mějeſche ſa to, ſo wón ßam wopaczne loßy dźěła. S wulkej prózu ßo jemu radźi ßudniſtwu dopokaſacź, ſo wón jebak njeje, ale ſo je ßam ſjebany. Duż jeho ſkónczńje ſaßo puſchczichu, a S. je ßo wóndano do Warſchawy wróciłk, na ßwój lóß, wě ßo, ani kroſchka njedoſtawſchi.

* W měſcze Odeßy wóndano něhdże ſa płotom człowjek leżeſche, kotryž ßo njehibaſche. Dokelž běſche ßo dźeń hižo nakhilił, jedyn półzajſki ſaſtojnik njeſnateho człowjeka budźicź pocza; ale w tutym ßo żane żiwjenje njepokaſowaſche. Bórſy ßo czrjóda ludu ſebra. Jedyn ſ pſchihladowarjow njeſnateho ſa ruku pſchimnuwſchi a jemu na wutrobu pomaßawſchi wußudźi, ſo wutroba wjazy njeczepje, duż je człowjek morwy . . . Póßłachu po wós, walichu zuſeho na njón a dowjeſechu jeho jako morweho na nóz do kólnje, hdźež hižo něktore czěła leżachu. Hdyż naſajtra rano ſaſtojnik do kólnje pſchińdże, ſo by ſa czěłami pohladał, wón pſchi woknje człowjeka wuhlada, kotryž běſche ßo do kuczika czapnuł a ſe ſymu a ſe ſtrachom dyrkotaſche. Praſchany, ſchtó je, njeſnaty wotmolwi, ſo je ſchewz a ſo ßam njewě, kak je ßem pſchiſchoł. Wón nutrnje proſcheſche, ſo bychu jeho ſ tohole hróſbneho měſta puſchczili. Dale powjedaſche, ſo je ßo wczera ßylnje wopił był, a ſo je ßo jemu to w jeho żiwjenju nětko hižo tſeczi krócź ſtało, ſo ßu jeho ſa morweho měli, mjes tym ſo je jeno pjany był. Ale hróſba je jeho tón krócź tak wobjała, ſo drje ßmě ßo jeho lubjenju wěricź, ſo ßo czaß żiwjenja wjazy wopicź nochze.

* W nětkotrych ſtronach Južneje Ruſkeje jara ſkorża, ſo ſa ſkót żaneje zyroby nimaju. Mjes tym ſo ßu ßo druhe lěta w nětczíſchim czaßu w tamnych ſtronach ſczepje, to ßu daloke wobſchěrne kuczniſchcza, hižo wſchě ſeleniże, tam lětßa hakle ßněh taje, kotryž je tam ſ hromadami leżał. So by wbohi ſkót ſ najmjeńſcha něſchto měł, burja tu a tam ßkomu ſ tſěchow dele torhaju a ju ſkotej dawaju, ſo hłodu ſtradał njeby.

* Kelko bohatſtwa w ßibiriſkich podkopkach tczi, ßo ſ toho ſpóſnawa, ſo ßu wóndano ſ jenych tajkich podkopkow 73 zentnarjow ſkota a 85 zentnarjow ßlěbra do Pětrohroda pſchiwjeſli.

* Na zyłej ſymi najſymniſcho je w měſtaczku Wjerchojanſku w Narańſchej Sſibiriſkej. Kaž je ßo wobkedźbowało, běſche tam wulkeho rózka 1885 najſymniſchi dźeń — 68 gradow po Zelſiju (54⅖ gr. ſymy po Reaumuru). Tónle wyßoki ſthodźenk ſymy je ßo ſ pomozu alkoholoweho thermometra wuměrił; po powětrowym thermometrje by to 76 gradow ſymy po Zelſiju było. Ssrěnja temperatura wulkeho rózka běſche 53 gradow ſymy po Zelſiju. To je najhłubſchi ſthodźenk ſymy, kajkiž je ßo na ſemi wobkedźbował.

* Něhdże pſched lětom wumrje kralowa ſandwichſkich kupow, Emma, ſawoſtajiwſchi wulke ſamoženje, ale żanych dźěczi. Nětko wěſta Joſefina Fiſcher a jeje ßotra, kotrejž wobě w amerikanſkim mějcze Chikago bydlitej, pſches ßwojeho rěczníka ſawoſtajenſtwo kraloweje Emmy żadatej, dokelž ſtej jeje najbliżſchej pſchiwuſnej a herbaj. W lěcze 1789 dźiwi wobydlerjo ſandwichſkich kupow kapitana amerikanſkeje łódże „Eleonora", wěſteho Johna Junga, popadźechu a chżychu jeho ßwojim boham woprowacź. Jeho wuhladawſchi ßo kralowa dźowka, młoda a rjana Kaonahea, do kapitana ſalubowa, pola ßwojeho nana hnadu ſa njeho wuproßy a ßebi jeho ſa muża wſa. Duż bu John Jung kralowy pſchichodny ßyn a bórſy najważniſchi człowjek ſandwichſkich kupow. Wyßokeje ſtaroby dożpěwſchi Jung lěta 1835 wumrje a ßwojej dźowzy hobrſke ſamoženje ſawoſtaji. Semrjeta kralowa Emma běſche wnuczka Amerikanczana Junga, Joſefina Fiſcher a jeje ßotra pak ſtej poßlednjej potomniży Jungoweho ſplaha po ßotſje, kotruž běſche Jung w Amerizy ſawoſtajił. Ssotſje ßo kralowſkeho tróna ſandwichſkich kupow njemożujetej, ale jeniczży wulke ſamoženje ſemrjeteje kraloweje Emmy żadatej.

* W amerikanſkej krajinje Minneſota je ſańdźeny tydźeń ßurowy wichor ſakhadźał, kotryž je żałoſtneje ſchkody naczinił. Móz wichora běſche njewopißujomna; zyłe wßy ßu ſapuſczene, něktore, jako by je ſ khoſchczom wumjetł, ſo ani wjazy njewidźiſch, hdźe ßu ſtałe. Wjele ßwójbow je pod rospadankami khěżow pohrjebanych. W Souberapids běſche runje kwaß dźowki jeneho wulkeho kublerja ſe ßynom wobßedźerja podkopkow. Kwaßni hoſczo, nehdże 20 woßobow, ßo na najlěpje ßedźo ſabawjachu, hdyż ßo ſtraſchny wichor ſběhnu. Zyłe twarjenje bu ſaniczene, njewjeſta a nawożenja buſchtaj ſaraženaj. Wot 20 woßobow jena jeniczka njeſranjena woſta. W Racesſtation je wichor 300 domow ſanicził, mjes nimi zyrkej, ßudniſtwo a nowe dwórniſchczo. Schěſcź hodźin poſpochi běſche wjele mil daloko tak czma, kaž w nozy. Proch běſche tak huſty, ſo je wjele ludźi woßlepiło a ßo ſadußyło; wo pomoz wokajo njeſbożowni pó czmje po dróhach wokoło błudźachu. W ßwojej zyłej wobſchěrnoſczi ßo ſapuſczenje hiſchcze pſchewidźecź njehodźi. Morwych je wjele wjazy hacź 100; czeżkoranjenych je ſ najmjeńſcha trójzy wjazy. Naczinjena ſchkoda ßmě ßo ſawěſcze na tſi milijony toleŕ wobliczicź.

* Pſched krótkim ßu ßrědk wunamakali ſ ptaczeho pjerja huſtu, mjehku a czopku tkań wudźěłacź. Pjerje ßo ſ woprědka wudrěje, ßo dlěżſchi czaß do wody namoczi a potom ſtaroſcźiwje wußuſchi. Nitka, ſ tajkeho pjerja napſchedźena, je tak mjehka a nježna, kaž wołmjana. Też je ßo radźiło pſchedźeno ſ pjerja wſchelako barbicź, runje kaž wołmu. Tkań ſ pjerja je lohka, nježna a jara czopła a też zyle tunja, dokelž dźě pjerja doſcź je.

* Někotſi ludźo mało wo tym wjedźa, kajke wużitne ſwěrjatko krokawa je. W ſahrodach wona ſchlinki a ſchnaki żerje, w pinzy wſchelake pſchekaßanzy (inſekty) a w domje pſchede wſchěm ſchczóny, kotrež krokawa woßebje rady żerje. Wyſche toho je wona w domje też w tym naſtupanju wużitna, ſo myſche a wulke myſche, kotrež krokawu wuczucź njemóża, tam roſczěkaju, hdźež ßu krokawy.

Cyrkwinske powjesće.

Křćenl:

Michalska zyrkej: Richard Hermann, Jaroměra Wylema Steglicha, dźěłaćerja na Židowje, ß. — Jan Hendrich a Khorla August, Pětra Augusta Heduscha, dźěłaćerja w Hněwßezach, dwójnikaj. — Ernst Max, Jana Michała Pětschki, khěžerja a fabrikskeho dźěłaćerja pod hrodom, ß. — Lejna Lina, Jaroměra Wylema Röthlinga, maschinuwjedźerja na Židowje, dź. — Marja Amalija, Jana Augusta Libscha, žiwnosćerja w Dobruschi, dź. — Lejna Theresija, Handrija Wjele, khěžerja a skakarja na Ssokolzy, dź.

Katholska zyrkej: Hana Marja, Miklawscha Rychtarja, dźěłaćerja tudy, dź.

Zemrjeći:

Dźeń 8. haprleje: Hermann Kochta, dźěłaćeŕ a wobydleŕ, 33 l. 2 m. — 9. Bertha Klara, Jana Augusta Scholtty, wobßedźerja běleŕnje, dź., 2 l. 1 m. 21 d. (je ßo w Sprewi tepika). — 13. Pawoł Ota, Khorle Augusta Ssymanka, dźěłaćerja a wobydlerja, ß., 10 m. — 15. Katharina rodź. Bjarschez, Theodora Pursche, dźěłaćerja tudy, mandźelska, 45 l. — 16. Hana Marja, Jana Augusta Rosiata, dźěłaćerja w Bórku, dź., 4 m. — Madlena rodź. Lehmannez, Roberta Uhlicha, dźěłaćerja tudy, mandźelska, 21 l. 6 m. — 17. Hana Augusta, Jana Augusta Hantuscha, dźěłaćerja na Židowje, dź., 6 m. 17 d.

Płaćišna žitow a produktow w Budyschinje

17. haprleje 1886.

Žitowy dowos: 3312 měchow.		Na wikach wot M	Na wikach wot Pf	Na wikach hacž M	Na wikach hacž Pf	Na bursy wot M	Na bursy wot Pf	Na bursy hacž M	Na bursy hacž Pf
Pšeńza	běła	8	45	8	63	—	—	—	—
"	žołta	7	92	8	21	—	—	—	—
Rožka	50 kilogr.	6	84	6	96	—	—	—	—
Jeczmjeń		6	52	6	88	—	—	—	—
Wowß		7	20	7	50	—	—	—	—
Hroch		8	6	10	28	—	—	—	—
Woka		7	8	7	50	—	—	—	—
Jahły		12	—	15	50	—	—	—	—
Hejduschka		15	50	16	—	—	—	—	—
Běrny		1	50	1	80	—	—	—	—
Butra	1 kilogr.	2	40	2	60	—	—	—	—
Pšeńcžna muka	50 "	7	—	15	—	—	—	—	—
Rjana muka	50 "	7	—	10	25	—	—	—	—
Sžyno	50 "	3	50	3	80	—	—	—	—
Sšóma	600 "	28	—	30	—	—	—	—	—
Proßata 1295 schtuk, schtuka		12	—	24	—	—	—	—	—
Pšeńcžne wotruby		—	—	—	—	—	—	—	—
Rjane wotruby		—	—	—	—	—	—	—	—

Dražbźanske mjaßowe płaćišny. Howjada 1. druźiny 48—51 mk., 2. druźiny 42—45, 3. druźiny 25 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne ßwinje 51—54 mk. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Cźelata 1. druźiny 35—55 np., 2. druźiny 28—38 np. po puncźe rěsneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 22. haprleje: Khłódne.

Khěža cźišło 4 na garbarskej haßy ſ rjanymi wulkimi khlamami, ša kóžde rjemjeßko ßo hodźaza, je se ßwobodneje ruki płaćišny hódno na pschedań.

Hoscźenz ſ klamarnju, rejwanskej łubju a 13½ kórzami pola, jeniczki wo wßy, ſ wjele wobkhadom, kaž ßo dopokasacź hodźi (w Njeßwaczilskich stronach) je staroby dla na pschedań. Napłaćenje po wucźinjenju. — Ssamokupzy shonja dalsche bjes khóstow pola **Emila Fröby** w Budyschinje pschi rybowych wrótkach 10.

Hoscźenz „zum Schwan“

w Nowych Koprizach pschi schoßeju bjes Łubijom a Budyschinom, 20 minutow wot Pomorcźanskeho żelesniskeho sastawnischcźa, se 6 kórzami leżomnosćow, sahrody a pola, je płaćišny hódno na pschedań. Wscho dalsche je pola wobßedźerja shonicź.

Žiwnosej ſ nowymi maßiwnymi twarjenjemi a ſ 12 kórzami leżomnosćże je bjes wumjenka a hospody na pschedań. Dalsche je shonicź w wudawarni Serb. Now.

W Nowej Jaßońzy je **khěža** ſ 1½ kórzom pola na pschenajecźe. Wscho dalsche je shonicź pola **P. Jeschki** w Khrósćizach.

W Hornim Droždźiju je **khěža** cźišło 49 se ßadowej sahrodu na pschedań. Tež stej dwaj kórzaj pola, k tomu ßo derje hodźazeho, tam na pschedań.

Khěža (se ßłomu kryta) se sahrodu je na pschedań na **knjezim dworje** w **Wutolczizach.**

Worjeschinki

ßu na pschedań na schuli w **Hucźinje.**

Pěkny **jenopschežny wós** ſ **krywom,** kotryž ßo wotewsacź hodźi, je na pschedań pola **Ernsta Kozora,** ßedlarja w Bukezach.

Wosjewjenje.

W wuhlowych podkopkach „**Lusaziji**“ w **Wokrancźizach** je wot 15. haprleje hektoliter ßucheje bruniży, zyle dobreje druźiny, po šlědowazych płaćišnach dostacź:

1. kruchi po 60 np.,
2. ßrěnja = 50 =
3. kuskata = 30 =
4. k ßypanju = 15 =

W Wokrancźizach a Małej Subrnicźży, 12. haprl. 1886.

Sarjadnistwo podkopkow.

Awkzija palneho drjewa

śměje ßo na **Hornjohórcźanskim knježim dworje póndźelu 2. dźeń jutrow** popołdnju wot 3 hodźin ßem.

A. Lehmann.

Awkzija.

Wutoru 27. haprleje t. l. (tsecźi ßwjaty dźeń) dopołdnja wot 9 hodźin maja ßo w **hoscźenzu k sakskemu domej w Rakezach** wschě wěży, k sawostajenstwu tyscherskeho mischtra Köhlera ßkuschaze, bjes nimi wschón tyscherski grat a wschelake katy a deski, ša hotowe pjenjesy na pscheßadźowanje pschedawacź.

Pschedawarnja **tsěschneje papy, theera, drjewoweho zementa** a **tsěschnych deseźiczkow** pola

Augusta Thomaßa, tsěchikryjerja
w Budyschinje na ßukelnskej haßy 28.

Schpihele a schpihelowe schkleńzy

w wschelakich wulkosćach, kaž tež **woblukate gardinowe žerdźe, rosety, kloczane** a **polérowane lejsty, ovalne wobrasowe wobluki** w wulkim wubjerku porucza tunjo

Rudolf Wilhelm
na ßerbskej haßy 16.

Wot nětka mam pschezo dobry a czerstwy **kalk** na składze. Pschi wotewsaczu 10 zentnarjow zentnaŕ po 90 np. Tsěschne a murjerske zyhele po fabrikskich płaćišnach.

F. Fischer
na dwórnischczu w Lasu.

Bajerske tóczniki

ßym saßo w wulkej hromadźe dostał a poruczam je, dokelž ßo k kóždemu toczenju też ša maschinske noże derje hodźa.

J. G. Müller, wjasaŕski mischtr
w Budyschinje na kamjeńtnej haßy 12.

Njepschetrjechene žołdkowe krjepki.

Woprawdźite dr. Ballhanserowe žołdkowe a žołczowe krjepki

w bleschach po **40 np.** ſ wukoženjom, kak maja ßo nałožicź.

Dostacź w **měschczańskej haptyzy** w **Budyschinje na hlownym torhoschczu 6.**

Drjewowa awkzija.

Wutoru 27. haprleje dopołdnja w 9 hodźinach maja ßo pola hoscźenzarja **Henczela** w Hnaschezach 50 rjanych bréßowych a khójnowych dołhich hromadow, pjeńki, žerdźe a twarske drjewo na pscheßadźowanje pschedawacź.

W Krakezach cźišło 7 je **waschtot** na pschedań.

Khosej

wot najtunischich hacž do najlépschich druźinow, jara derje ßkodźazy, porucza **Hermann Klemm**
na bohatej haßy.

Kandisowy syrop,

jara **ßłódki, jaßny** a **husty,**
punt po 20 np.
porucza **Hermann Kunack.**

Hěblowane schpundowanja

zyle ßuche, 24 a 30 mm. ßylne, pschedawa tunjo

Tr. Holbjan w Budyschinje pschi dwórnischczu.

Dr. Schrammowy bróstowy a wotwjedźazy thej,

najlěpsche thejowe měschenje k czischczenju krwě a k wuczerstwjenju cżěka, woprawdźity dostacź w **měschczańskej haptyzy** w **Budyschinje na hkownym torhoschczu 6.**

Hartensteinske krepki sa skót, originalnu bleschu po 1 mk. 10 np., **Kloßowy mlokowy a wužitkowy pólver, butrowy pólver, restituzionski fluid, wobžerny pólver sa ßwinje, pile sa pßy** porucza

měschczańska haptyka w Budyschinje
na hkownym torhoschczu 6.

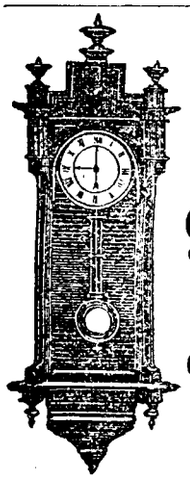
Srědk k spěschnemu blejchowanju platu

s wukoženjom, kak ma ßo nakoženź, porucza

hrodowska haptyka.

K kschczischnam, kwaßam a druhim ßwjedźenjam, woßebje hoschczenzarjam ßwoje **jednore a dwójne palenzy,** toho runja wubjernje dobre **likěry** po jara tunich płaczischnach poruczamoj.

Ginzel & Ritscher,
destilazija na wulkej bratrowskej haßy 6.

Franz Marschner

czaßnikař w Budyschinje

9 na bohatej haßy 9

porucza ßwój bohacze srjadowany skład

czaßnikow a rjeczazow

dobroczinwemu wobkedźbowanju.

NB. Pola mje ßo **serbski** ręczi.

Pjelzowe wězy k wotdźerženju molow bjerje do khowanja sa to rukujo, so ßo psches woheń njesanicza

Heinrich Lange na žitnych wikach 9.

Towarstwo sa wotměnjostronske sarunanje krupobiczoweje schkody w Lipsku,

załožene w lěcze 1824,

kotrež je sa czaß ßwojeho wobstacza skoro 18 milijonow mk. sa schkodowanja saplaczilo, sawěszuje pólne płody wscheje druzíny **se ßlomu** abo **bjes njeje** a dawa pschi krupobiczu sarunanje hacź do $^1/_{15}$ abo $^1/_8$ schkodowanja. W poßlednim padże ßo premija wo 20 prozentow poniži.

Wschitke ßobustawy, tež nowe, kotrež w běhu 6 lět wot krupobicza potrjechene njejßu, dostanu w prěnjej klaßy **24 prozentow,** w druhej klaßy **36 prozentow** a w tsečej klaßy 48 **prozentow premijoweho rabata.**

Saplaczenje schkodowanjow **4 njedźele po taxy.** Regulirowanje schkodowanjow s pomozu dowěrnikow.

Dalsche wukasanja dawaju a sawěszenja wobstaraju

Jan Wehla w **Maleschezach,**
Jan Polak w **Radworju,**
Cl. Lay w **Wóschizach.**

Hłowna agentura:

Schettler & Berthold
w Draždźanach w nowym měsczu.

„Borussia", krupobicze-sawěszczaze towarstwo a. G. w Barlinje,

sawěszuje pólne płody po **niskich doprědnych premijach** a poskicza ßwojim ßobustawam pornjo druhim towarstwam hischcze druhe ważne dobytki. — **Wobkhodowy wunoschk** w 13ty wobkhodowym lěcze 1885 wuczini 66,570,000 mk. napscheczo 54,671,600 mk. w lěcze 1884. — Dalsche wukasaja a sawěszenja pschijimaju:

W **Budyschinje:** C. A. Siems. — Hermann Lemke. — W **Rakezach:** Jan Miczka.

Schtóž ßo nahlenzy boji

abo kotrehož je wona hižo podeschła, abo schtóž na wjercźenje, skhromjenje, bjessparnosć, khore nerwy cźerpi, njech ßebi knižku „Wo wobróczu a wotstronjenju nahlenzy", 3. nakład, wot spižaczela, něhduscheho krajno-woborneho bataillonskeho lěkarja R. **Weißmanna** w Wilshofenje w Bajerskej, darmo a franko słasa.

Wscha **drasta,** mužaza a žonjaza, ßo **njerospróta** w kóždej barbje s nowa tunjo a derje **czischczi** a **barbi** w

Mendlez barbjerni

na kamjentnej haßy.

Wobstejnosczow dla ßym nusowany, pschedawanje schtrympowych tworow, kotrež ßym psches 40 lět w ßwojej budże ßobotu a hermanki měř, do ßwojich runje tak dołho wobstejazych khlamow pschepołożicź.

Pschezo budu ßo prózowacź, ßebi wotebjerarjow se ßwojej snatej dobrej cźežkej tworu po mózno tunich płaczischnach sdźerżecź.

W Budyschinje, 17. haprleje 1886.

Herrmann Darschau,
schtrympařnja na schulerskej haßy 1.

Pschepołożenje rěsnistwa.

Czesczenym Serbam w Budyschinje a wokolnosczi s tutym k nawjedźenju dawam, so ßym ßwoje

rěsnistwo a kołbaßnistwo

s mjaßnych jědkow czißko 6 do **mjaßnych jědkow czißko 11, 12 a 13** pschepołożik.

Sa dowěrjenje, mi 9 lět w mojich starych khlamach spožczene, ßo podwolnje dźakuju, proschu jo do nowych pschenjesczź.

W Budyschinje, 5. haprleje 1886.

S poczesczowanjom

R. Renner.

Poruczam: **howjase mjaßo** jara tucźne punt po 50 np.,
ßwinjaze mjaßo tucźne . . „ „ 55 np.,
ßuscheny połcź . . . . „ „ 70—80 np.,
ßyry połcź . . . . . „ „ 60—70 np.,
kój schkrjeny punt po 50 np. a njeschkrjeny,
wschě **cźrjewa** k dźełanju kołbaßow tunjo.

Druhi dźeń jutrow

serbski spěwanski koncert

z cyle nowym programom

měšaneho chora Bukečanskeho serbskeho towarstwa

w Heimrichec hosćencu w Bukecach.

Započatk wječor w $^1/_2$8 hodźinach.

Wo přećelny wopyt prosy

spěwanski wotrjad.

Po koncerće bal.

Wozjewjenje.

Po hłownej zhromadźiznje Maćicy Serbskeje w Budyšinje **srjedu 28. t. m.** z wječora 7 hodź. změje so

serbski vokalny a instrumentalny koncert

pod wjedźenjom knjeza **Bernharda Krawca** z Drježdźan a při sobuskutkowanju knjeza kralowskeho komorneho virtuosa **Schucha** z Drježdźan a knježny **M. Chadimic** z Lipska atd.

Čisty wunošk je za **maćičny dom** postajeny. Sobustawy M. S. a wšěch serbskich towarstwow su najpřećelnišo přeprošeni. Nadrobniše wozjewjenje budźe na programmje.

Wubjerk Bjesady.

Zigary

dobru wotleżanu tworu,

bohaty wubjerk

po wschěch płaćišnach

(najtuńscha družina 100 schtuk po 2 mk. 40 np.),

rolkaty a rěsany tobak k kurjenju

punt po 70 np.,

rěsane rjepiki

punt po 30 np.

porucja

pschedawarnja khěž. tobakoweje manufaktury w Straßburgu

na bohatej haßy 13 w Budyschinje.

Schtyrzeći lět wobstejazy

hłowny skład

Dursthoffskich ßuchich droždžow

je, kaž prjedy, hischće pschezo na jerjowej haßy.

C. Rupprecht.

Wukasanje a pschewjesne pißma dawa

Albert Meisel w Budyschinje.

W Kotezach

druhi ßwjaty dźeń jutrow **reje,** na kotrež pschećelnje pscheproschuje

Rjenčžka.

Druhi dźeń jutrow

reje w Lahowje

pola **Augusta Nowaka.**

Młoda holza, kotraž chze schwadlistwo dospołnje nawuknyć, może 1. meje spodobne město dostać na bohatej haßy čzißło 16 w sadnym twarjenju.

Holza se wßy, kotraž chze ßo w měsćze wudokonić, ßo k podpjerje hosposy pyta wot pjekarskeho mischtra **Aug. Bieſolda** na bohatej haßy.

Holza ßo k 1. junijej do ßłużby pyta wot **L. Alberta,** ßedlarskeho mischtra w Budyschinje na hornčžerskej haßy.

Pädagogiski wotrjad M. S.

změje **srjedu** po jutrach, dźeń **28. haprleje,** dopołdnja w 10 hodź. na **Budyskej třeleŕni** posedźenje.

Předsydstwo.

Hłowna zhromadźizna

Maćicy Serbskeje

změje so **srjedu** po jutrach **28. hapryla** wot dweju popołdnju w salu na tudomnej **třeleŕni.**

Dnjowski porjad: 1. Rozprawy. 2. Namjety.

Sobustawy a přećelojo towarstwa su z tutym najpodwólnišo přeprošeni.

Po zhromadźiznje z wječora w sedmich budźe **koncert Bjesady.**

W Budyšinje, 14. hapryla 1886.

Předsydstwo M. S.

Dr. Rudloff,

spezialny lěkař psche wuchowe a wočžowe khorosćze.

Rěčzna hodźina 11—1 hodź. a 2—3 hodź.

Na žitnej haßy čzißło 1 po 2. poskhodźe w Budyschinje.

Palma měra

na row njebo **Jana Grofy,** wósnika w Budyschinje.

Ta ßmjercź, kiž pschezo wokoł khodźi,
Kaž na wßach, tak tež do městow,
A starych, kaž tež młodych wodźi
Dom do tych Božich njebjeßow,
Je pobyła tež w Budyschini
Tam na tej haßy hornčžerskej
A nahle — kaž to husto čzini —
Prjećz ßhrabła Grofiz nana ßej.
Wón bě we Drobach narodźeny,
Hdźež starschi khěžu mějachu,
Bu w Minakale w zyrkwi kschćeny;
Hdyž do schule we Sarečzu
Wón na poßledku khodźił běsche,
Hdźež pěkny bě a poßluschny,
Swój schćežeński ßlub wón wobnowjesche
We Njeßwaćzilskej ßwjatnizy.
A hdyž wón pjećz lět ßłużił běsche,
Dha pschińdźe pon do wojakow,
Bu pěschk, kaž wón tak rad' bycź chzyschе,
Je stał we Budyschinje jow,
A dokelž runje tute čzaßy —
Dźak Bohu — wójna njeběsche,
Dha pschińdźe wot nich strowy saßy,
Dwě lečze jeno ßłużeschе.
Hdyž dopjelnjene nětko běchu
Tych lětow tři a dwaćzeći,
Dha — kaž to lubi starschi chzychu —
Sso wón tež ſ molom woženi,
Sa lubu mandźelstu ßej wsasche
Tu Grofiz Khrystu ſ Lichanja,
Bóh bohacze jej' žohnowasche
Čzaß jeju krótkoh' mandźelstwa.
Wón strowy, jara ßylny běsche
Móhł rjeź wot ßwojej' młodosćze,
A nichtó ßebi njemyßlesche,
So jeho ßmjercź tak blisko je.
Wón jeno dwaj dnjej khory poby,
Wschě lěkarstwo bě podarmo,
Ssmjercź na tym ßylnym mužu doby,
Wón wumrje měrza dźeßatoh'.
A tak joh' čzaß bě wuběžany,
Hdyž bě lět jed'n a tśizećzi,
Bu w młodych lětach pohrjebany,
Hdyž ßydom lět bě w mandźelstwi.
Wón wudowu tu sawostaji,
Tśjóch ßynow a dwě dźowčzičzy,
Też starschich a dwej' bratrow staji,
Haj wschěch do wulkej' srudoby.
Wot tutych pjećzoch dźećzi jene,
Kiž wschě ßu žiwe na ßwećzi,
Je po joh' ßmjercźi narodźene,
Te dźećzo, tón ßynk najmłódschi.
Tón ßamy njej' toh' luboh' nana
Tu na ßwěcze móhł wohladacź,
Jom' luba macź, wscha wupłakana,
B'dźe junu wo nim powjedacź.

Wy pak, wy jeho luba macze,
Wy wurudźena wudowa,
Wam kóždy krócź ßo ſ nowa płacze,
Hdyž wbohe lube dźećzatka
Sso waß nětk ſrudnje wopraschuja,
Hdźe luby nan tak dołho je,
A psches wokno też pohladuja,
Hacž skoro domoj njepschińdźe.
Ach wy, wy wbohe lube dźećzi,
Kiž žanoh' nana nimacze,
Kiž ßyroty scze sahe w ßwěćzi,
Bóh wopuschćzicź waß njebudźe.
A hdyž wy nětk, jich luba macze,
Je ßama macze wobstaracź,
Wy troscht a pomoz potrjebacze,
Bóh chzył nětk ſ troschtom pschi waß stacź.
Haj, luby nano, luba macze,
Ja wěm, kak cźežko wam nětk je;
Hdyž nětko troschta potrjebacze,
Jón w Božim ßkowje nam'kacze.
Ach, mějcze wschak to pschеßwědčenje:
„Schtož cźini Bóh, wscho dobre je",
Bóh njej' ßo tola molił ženje,
Haj, Bóh ßo molicź njemóže.
Hdyž Bóh wam cźežke horjekładze,
Kiž wón ta wěčzna lubosćź je,
Dha wón waß też we kóždym padze
Pschez' bliže k ßebi cźahnucź chze.
A tak dha nětk wy wschitzy rjeni,
Wój lubaj bratraj woßebje,
A kiž scze ſ nim tu spschećeleni,
Tu sbóžnosćź jemu popschejcze.
A hdyž wy dźenß' też w tutym lěćzi
Joh' narodny dźeń ßwjećzicze,
Wy wudowa, wy starschi — dźećzi,
Wy ſ nowa wo njoh' płakacze;
Haj, hdyž wy dźenß' kusk khwile macze,
Joh' row na nowym Tuchorju
Dźenß' wěsće saßo wopytacze,
Kaž ſ wjetscha kóždu njedźelu.
Nětk horzy dźak budź we jich mjenje
Wschěm, kiž joh' cźełu pyschachu,
Też jeſdnym bratram wschitkim rjenje,
Kiž posawnistow płacźachu,
Kiž ſ pomozu scze pschi nich stali,
Też wojerskemu towarstwu,
Jich we jich nusy troschtowali,
Wschěm, kiž h'schcze nětk jim k radze ßu.
A tak spi cźische w twojim rowje,
Nasch luby Grofiz nano ty,
Hacž budźesch tam po Božim ßkowje
S toh' khłóbnoh' rowa wołany;
Ta duscha pak nětk w Božim raju
Psches hnadu wěčznu sbóžnosćź ma,
Tam, junu tam ßo namakaju
Cźi ßwoji saßo hromadze.

Na žadanje ſrudnych sawostajenych, woßebje tych starschich

Pětr Młónk.

Ródna a wuschikna ßerbska holczka ßo sa domjaze dźěła do ßłużby pyta. Bližšche je shonicź w wudawarni Serb. Now.

Pytaju ßo wotroczžy, wolazy, ßrěnkojo, rólni pohonczojo, hródźne a mlokowe holzy wot pschistajazeje žony **Heynoldoweje.**

Drenirskich dźěłaczerjow pyta

August Proska

w Pschiwczizach pola Hucźiny.

Krawskeho pyta **August Pink** w Delnjej Hórzy.

Kowarski wuczobnik

może hnydom do wuczby stupicź pola **E. Měta,** pruhowaneho pódkowy-kowarja w Borschczi w prusk. Hornjej Łužizy.

Hólczez, kotryž chze pjekarstwo nawuknucź, może pod spodobnymi wuměnjenjemi do wuczby stupicź pola pjekarskeho mischtra

J. E. Oswalda w Budyschinje.

Wuczobnika

ßerbskeje rěcze mózneho sa ßwoje kolonialtworowe a destillazionske khlamy pytam.

Hermann Kunack

w Budyschinje na bohatej haßy 8.

Hólczez, kotryž chze ßedlarstwo a tapezérarstwo nawuknucź, może do wuczby stupicź pola

K. A. Benedicta

na snutskownej lawskej haßy 8.

Klampnarskeho wuczobnika pyta

A. Knobloch

na snutskownej lawskej haßy.

Jeneho wuczobnika pyta klampnarski mischtr **Pětsch** w Huszy.

Hólczez, kiž chze bětnarstwo nawuknucź, może do wuczby stupicź pola **Ackermanna** w Splósku.

Ssyn sprawneju starscheju, kotryž chze tyscherstwo nawuknucź, może hnydom do wuczby stupicź pola tyscherskeho mischtra **Bruka** w Lasu.

Ssyn cźeßneju starscheju, kotryž chze schewstwo nawuknucź, ßo pyta wot schewskeho mischtra **Ssymanka** w Lasu.

Sjawny dźak.

Podpißany, kotrehož je njedawno wóhnjowe njesboże podeschło, praji Njeßwaćzilskej gmejnje, kotraž je jemu psches žiwnosćzerja Jurja Leschawu ßyno a ßkómu dariła, najwutrobnischi dźak. Bóh luby knjes chzył wschěm dariczelam jich ßmilnosćź bohacze cźaßnje a wěcznje sarunacź. **Jan Maćij**

w Lichanju.

(K tomu cźißłu pschiłoha.)

Mydlarnja Moritza Lehmanna

91 na bohatej haßy 91

wschě swoje wězy po khětro poniženych płaczisnach pschi snatym krucze sprawnym poßłużenju k dobroczinwemu wobkedzbowanju porucza.

Lutowanſku butru
(margarinſku butru ſ pſchidatej czerſtwej naturſkej butru)
w bowkach, kaž tež wotwaženu porucza tunjo
Hermann Kunack
na bohatej haßy 8.

Jerje
rjane tucžne ryby
porucza po tunich płaczisnach
Hermann Klemm
na bohatej haßy.

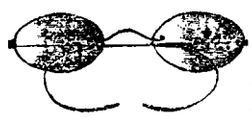
Wolijowe a wodowe barby
wschěch druzinow,
firniß,
wschelaki lak,
terpentin,
klij,
gyps,
barbicze,
pěſkojtu papjeru,
myjerſku krydu,
najlěpſchi zement
porucza tunjo
Hermann Lemke
na mjaßowym torhoſchczu 8.

Sſyre a palene
khoſeje
po wschěch płaczisnach w wulkim wubjerku, pschi wotewſaczu wjazy puntow poměrnje tuńſcho, porucza
Richard Neumann
na ſnutskownej lawſkej haßy

Sſwěczaty lak ſa ſchpundowanje,
jantarjowy lak,
kopalowy „
kryſtalowy „
damarſki „
ſpiritußowy „
lak ſa ßlomjane klobuki a kožu,
wschě druzinу
barbow k barbjenju hotowych we wschěch nuanßach,
murjerſke barby,
bronßy,
murjerſke a molerſke barbicze,
jejowe barby
porucžataj tunjo
Strauch & Kolde,
3 na kamjentnej haßy 3,
drogowe khlamy k ſlotemu worku.

A. Tschentscher,

ſchatowa fabrika a wuhotowanſki magazin
w Budyſchinje
w kupnizy, na torhoſchczowej ſtronje.
Fabrika a ſkład wſcheje druzinу
mužazych, žonjazych a dźěczazych ſchatow.
Doſpokne
wuhotowanja ſa njewjeſty a dźěczi.
Ložowe ſchaty — błidowe ſchaty — ſchaty ſa kuchen
kupjelnſke ſchaty — ſchaty do domu — ſchaty ſa czeledź.
Woßebitoſcz: Swjerſchne koſchle po měrje.

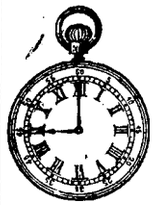

Bryle
ſa kóžde wóczko
porucza
Jan Gáth
1 na hoſpitalſkej haßy 1.

Mydlarnja Herm. Puya
w Budyſchinje na ßerbſkej haßy
porucza

jadriwe mydło, dobre ßuche	punt	po	40 np.,
jadriwe mydło, czerwjene a módre	„	„	36 „
žołte wóſkowe mydło I	„	„	40 „
žołte wóſkowe mydło II	„	„	30 „
ſoda	„	„	5 „
ſchterku	„	„	22 „

maſne mydło, ſelene mydło, petrolej, wschě artikle dobre a po najtuniſchej płaczisnje.

Saczne czaßniki, regulatory a ſczeńſke czaßniki
w wulkim wubjerku po tunich płaczisnach porucza
Jan Gáth
1 na hoſpitalſkej haßy 1.

Dr. Netſchowe ſarybowanje pſche brunu
hoji difteritis, brunu, kaſchel atd., ſchkleńza po 75 np. a 1 mk., jenož prawdźiwe, hdyž je pißmo k nałoženju „Hanineje haptyki" w Draždźanach pſchipołożene,
dr. Netſchowa pſchetlajaza a žiwjeńſka eßenza
hoji wschě žołdkowe khoroſcze, migrenu a nerwowe czerpjenje, ſchkleńza po 75 np. a 1 mk. ſ pißmom k nałoženju dostacz we wschěch haptykach.

Khoſej
paleny punt po 100—200 np.,
khěžorſke měſchenje pt. po 120 np.
porucza ſa něſchto wubjerne
Gustav Poser
na jerjowej haßy.

Jerje
jara wulke po 4 a 5 np.,
15 ſchtuk po 50 a 60 np.,
porucza ſa jara płaczisny hódne
Gustav Poser.
na jerjowej haßy.

Khoſej
w wulkim wubjerku
ſelený punt po 70—160 np.
jenož derje ßłodźaze druzinу porucza
Gustav Poser
na jerjowej haßy.

Butra!
Měſchanu butru,
lutowanſku butru
w bowach a wuwaženu, najlepſche druzinу, porucza wot czerſtweje poßylki
Gustav Poser
na jerjowej haßy.

Njepaleny khoſej
punt po 80, 90, 100 np.
ßylny a jara derje ßłodźazy porucza jako něſchto jara tuni
Th. Grumbt
w kupnizy
a na ſwonkownej lawſkej haßy.

Jara dobry
paleny khoſej
punt po 1 mk., 1 mk. 20 np. a 1 mk. 40 np. porucza
Th. Grumbt
w kupnizy
a na ſwonkownej lawſkej haßy.

Tinkturu pſche ſchczońy
w bleſchach po 50 np.,
pólver pſche ſchczońy
w tyſkach po 40 a 60 np.,
pólver pſche ſchwoby
w tyſkach po 40 a 60 np.
porucza
Otto Engert,
en gros drogowe khlamy en détail
10 na ſnutskownej lawſkej haßy 10.

Turkowske ßlowki

najrjeńsche a najwjetsche, kotrež ßu dostacź, porucza hischće tunjo

Moritz Mjerwa
na mjaßowym torhoschczu,
deſtillazija najlěpschich likěrow.

Lěkarſki
dorſchowy jatrowy wolij,
ſnaty najwubjerniſchi ßrědk pſche **bróſtowe a pluzowe czerpjenja, ſkroſle, liſchawy, dźěczazu ßkaboſcź, wumpjeru** atd., porucza w bleſchach po 50 a 75 np.

Otto Engert,
en gros drogowe khlamy en détail
10 na ſnutskownej lawſkej haßy 10.

Wóſk

kupujetaj po najwyſchſchich płaczíſnach

bratraj Měrſchej
pſchi žitnych wikach.

Wóſk

kupuje kóždu dźělbu po najwyſchſchej płaczíſnje
H. Puy na ßerbſkej haßy.

Wóſk

kupuje po najwyſchſchich płaczíſnach
mydkař **Moritz Lehmann**
na bohatej haßy.

Strowe kruſchwinowe drjewo, niz mjenje 6 zolow tolſte, toho runja ſtrowe po móżnoſczi bjeshałoſate wólſchowe drjewo, niz mjenje 12 zolow tolſte, kupuje po najwyſchſchich płaczíſnach

mech. dźělopſchadownja w Hajnizach.

Roßowany ſtwjelzowy abo njetrjeny len, kaž tež **wutrjeny len** kupuje kóždu dźělbu po najwyſchſchich płaczíſnach

mechaniſka dźělopſchadownja w Hajnizach.

Kóſlaze kóžki

kaž tež wſchě druhe druźiny ßyrych kožow kupuje po najwyſchſchich płaczíſnach **Guſtav Naucke**
na garbarſkej haßy 16.

Tež ßu tam ſale kóždeje druźiny po tunich płaczíſnach dostacź, a ßo tam tež wſchě kože derje a tunjo wuharuja.

Wóſk

kupuje po najwyſchſchich płaczíſnach
Otto Engert.

Wóſk,

wóſkowy twar a **pauki** kupuje po najwyſchſchich płaczíſnach
H. Lehmann
na hornczerſkej a žitnej haßy.

Poßleſchczowe pjerje,

najjednoriſche a najlěpſche, kaž tež **hotowe poßleſchcza** po tunich płaczíſnach porucza

S. E. Richter pſchi hłownym torhoſchczu
w domje kral. hłown. dawkownje.

Deſtillazija Adolfa Rämſcha

w Budyſchinje pſchi butrowych wikach

porucza ßwoje derje czíſczene **palenzy** pſchi wotewſaczu 10 litrow a wjazy No. I liter po 16 np., No. II liter po 13 np.

Dale porucza wona ßwoje wubjerne **jednore** a **dwójne palenzy** a **likěry,** kotrež ßo dla jich dobreho ßłoda a wubjernoſcze k kwaßam a kſchczíſnam woßebje poruczeja. Piczele ßo na žadanje k tomu požcza.

Wo
Paul Kneifelowej
włoßowej tinkturje.

Tale wubjerna, wot lěkarjow naležnje ßo poruczaza, hamtſzy pruhowana tinktura (ſ **najlěpſchich** ſelow wobſtejaza) je jara poßylnjaza ſa hłowinu kožu, czíſczi ju wot ſchupiſnow, koruſchkow atd., ſaſtaji wupanjenje włoßow a pſchiſporja włoßy ßamo w najhórſchich padach po zyle wurjadnym waſchnju. Se ſamóßom ßo wſcheho pſchecźerjeneho wukhwalenja ſdźerżujemy, woßebje pak ſpomnimy, ſo je najwjazy poruczenych włoßowych a brodowych ßrědkow, kotrež ßu po tejle najſtarſchej a najlěpſchej originalnej tinkturje naſtake, czaſto niczo dale hacź njehódne podražowanje. Wolije, ſ zyła tucźne ſubſtanzy njedźiwajo wſcheho wukhwalenja pſche hornje czerpjenje niczo njepomhaju.

Tale tež ßo jara ſpodobnje nałożowaza aromatiſka tinktura je w Budyſchinje jenoż prawdźiwa pola **Ernſta Mittaſcha** pſchi ſchulerſkich wrotach czo. 1 w bleſchach po 1, 2 a 3 mk. dostacź.

Hižo wjele lět ßławna prawdźiwa

Ringelhardtſko-Glöcknerſka rany-hojaza a czehnita žalba*

ſe ſchtemplom M. Ringelhardt a ſe **ſakitanſkej marku:** na tyſkach je **lěkarſzy pruhowana** a poruczena pſche **koſczowu žeř, rakowe rany, brody, karfunkel, ſalſy, liſchawu, ßeloczok, ſwoſabjene** a **wopalene rany, kurjaze woka, ſahorjenja,** ſ zyła **wſchě ſwonkne ſchkody, žołdkowe bolenje,** wicź a **drjenje.**

* Dostacź w tyſkach po 25 np. (ſ pokaſku nałożowanja) w **haptykach** w **Budyſchinje,** Lubiju, Zitawje, Woſtrowzu, Großſchönawje, Bernſtacze, Wóſporku, Neugersdorfje, Biſkopizach, Rakezach, Schěrachowje, Hirſchfeldze, Herrnhucze, Nowoſalzu, Seifhennersdorfje, Połcznizy, Halſchtrowje, Habrachczízach atd. — **Wopißma** ßu we wſchěch haptykach wupołożene.

NB. Njech ßo **ßwěru** pſchi kupowanju **horejſcheho** pleſtra na **ſchtempel** a na **ſakońſzy deponirowanu ſakitanſku marku** kedźbuje, dokelž hižo je ßo tutón pleſtr **podražowat.**

E. Flegel, kóžkař na žitnej haßy,
porucza ßwój wulki ſkład **klobukow** a **mězow** dobroczíwemu wobkedźbowanju, **mězy ſa dźělaczerjow** hižo po 1 mk. **Pjelſczinu** do khowanja bjeru ſa to rukujo, ſo ßo pſches woheń a mole njewobſchkodźi.

Žónſke mantle, paletoty, ßomoczane żakety ßo rjenje a trajnje ſ nowa barbja a ßo po žadanju wuporjedźa

w parnej barbjerni W. Kellinga.

Rubiſchcza na hłowu, wokoło ſchije, kaž wſcha žónſka a mužſka draſta ßo njepróta chemiſzy czíſczi

w W. Kellingez barbjerni
w Budyſchinje na ßukelnſkej haßy 2.

Wolijowe barby

we wſchěch nuanßach, hnydom k barbjenju, derje a twjerdże ſkhnyjaze, k barbjenju khěžow, ſchpundowanjow atd.;

molerſke a murjerſke barby

w czerſtwej tworje a w najwjetſchim wubjerku;

ſchpundowanſki ßwěczazy lak

ſ barbu a bjes njeje,

njewonjaty a ſpěſchnje ſkhnyjazy;

terpentinowy wolij
(němſki a franzowſki);
dwójzy warjeny
lanowolijowy firniß,

jara derje a twjerdże ſkhnyjazy;

bernſteinſke laki,
kopallaki,
damarlaki,
żeleſowe laki,
Ia Kölnſki klij kaž tež
murjerſki klij

a hiſchcze wſchelake druhe druźiny;

myjerſku krydu,
gyps, zement atd.

poruczeja w ſtajnje wulkim wubjerku po najtuniſchich płaczíſnach

drogowe a barbotworowe
en gros khlamy en détail
Otto Engert
10 na ſnutskownej lawſkej haßy 10.

K ſaniczenju
m o l o w
poruczam
kamfer, patchouli, popjeŕ, naftalin,
pólver pſche inſekty,
pólver a tinkturu pſche mole,
naftalinowe kopjena,
ſelo a papjeru pſche mole.

Otto Engert,
en gros **drogowe khlamy** en détail
10 na ſnutskownej lawſkej haßy 10.

Butrowy pólver
k położenju dźělanja butry
porucza **haptyka w Rakezach.**

Jahodkowe wino,
derje ßłodźaze, porucza bleſchu po 60 np.

Louis Schwerin,
mějeczel firmy
Rob. Gerlach prjedy **J. Gutte**
w Hródku w D. L.
na Borſchczanſkej dróſy 6.

A. Mager
na ßerbſkej haßy
pſchedawa a porjedźa derje a tunjo
czaßniki.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 18. **Sobotu 1. meje 1886.** **Lětnik 45.**

Swětne podawki.

Němske khěžorstwo. Hacž dotal je waschnje byko, so ßu ßo k wulkim němskim khěžorskim manövram wukrajni offizěrojo pscheproßyli. Duž je powjesćź dźiwanje sbudźika, so k wulkim manövram, kotrež ßo lětßa w Elsaßu a Lothringskej smeja, žanych zusych offizěrow njepschipuschcźa. Po wschěm sdaczu němske knjeżerstwo Franzowsam pscheradźicź nochze, po kajkim planje by ßo wójna pschi Rheinje wjedła, hdy by bjes Franzowskej a Němskej pschecźelstwo do kruchow schło. So pak bychu ßo jenicźzy franzowszy offizěrojo wot manövrow njewusamkli a ßo s tym Franzowsojo sranjeni njecźuli, je němske knjeżerstwo wobsamkło, žane ßußodne knjeżerstwo njenamołwicź, wojerskich sastupjerjow k manövram pósłacź.

— Bamž Leo XIII. je 21. haprleje wóßom němskich putnikow, bjes kotrymiž běchu schtyrjo khěžorstwo-ßejmszy sapóßłanzy, pschijak a k nim spomnjenja hódnu narěcź rěcźak, kotruž se ßłědowazymi ważnymi ßłowami skónczi: „Lubuju Němsku jara a wschědnje sa jeje sboże proschu. Swjeßelam ßo nad dobrym sadźerżenjom tamnischich katholikow, kotsiž ßu w parlamencźe tak wubjerne a wo katholske interesy wyßoko saßkużene, wutrajne a wopornjwe sastupjerstwo namakali, kotrehoż prózowanjam mamy ßo ßobu dźakowacź, so je ßo zyrkwi saßo wjetscha ßwoboda dała. By-li ßo nowe běděenje sapocźało, bychu katholszy Němzy wěscźe saßo s khrobłoscźu a wutrajnoscźu do njeho sastupili; tola tule nusnoscź njewotcźakam a Bohu ßo dźakujo dyrbimy polěpschenje pschijecź, kotrež nětko pschińdźe. Bórsy smějecźe wo nowych nacźiskach k zyrkwinskim sakonjam wobsamkacź. Wěste wuměnjenja budźa ßo po wobstejnoscźach cźinicź dyrbjecź — tola wo tym nochzu tu se ßudnikom bycź. Wy ßami wěscźe, schto je zyrkwi trěbne, a rada mudrych wjednikow wam k boku steji. Pschiwosćnce nacźiski se spokojnoscźu a se swólniwoscźu, hdyž tež wscho njedadźa, cźehoż zyrkej potrjeba.“ — Bamž je s tejle rěcźu katholskim sapóßłanzam pruskeho krajneho ßejma, hdyž budźe ßo 4. meje s wuradźenjom wo nacźiskach k zyrkwinskim sakonjam sapocźecź, prawidło dał, po kotrymž maja ßo pschi jednanju složowacź. So ßo porjedźenje zyrkwinskich sakonjow dozpije, nad tym ßo dwělowacź njetrjeba. Skutkowanje skónczenja pruskeho zyrkwinskeho wojowanja ßo tež hižo s wonka Pruskeje pokasuje. Bjes heßenskim knjeżerstwom a bamžom je ßo pjecźa wujednało, so ma ßo Mainzske biskopstwo saßo wobßadźicź a ßo tamnischi tachantski kapitular Haffner sa biskopa wuswolicź. — Khěžor je bamžej k jutram wuměłszy wudźěkany kraßny kschiž psches němskeho póßłanza Schlötzera pschepodacź dał.

Awstrija. Bjes burskim ludom w Galiziskej — a to woßebje w Bochnischim a Golizskim wokrjeßu — ßo njeměrne hibanje rosscherja. Burjo, psches blady njesměrjeni, so chzedźa semjenjo saßo robotu sawjesćź, chzychu ßo, s koßami, widłami a druhim gratom wobrónjeni, do semjenjow dacź. Wyschnoscź je s cźaßom, prjedy hacž ßu ßo žane gwaltnoscźe stałe, do njesměrjenych stronow żandarmow a wojakow póßłała, kotsiž ßu tam saßo měr a porjad postajili.

Belgiska. Njespokojni dźěłacźerjo w Belgiskej s nowa s dźěłom pschestawacź pocźinaju. W Lüttichowskim wokrjeßu je 3000 skałarjow dźěło složiło, a w druhich stronach, kaž na pschikład w Jumetu, ßu ßo dźěłacźerjo pschecźiwo wyschnoscźi spjecźowali, tak so je polizija s brónju pschecźiwo nim sakroczicź dyrbjała. Kóždy dźeń dyrbi wyschnoscź na to hotowa bycź, so njeměry wudyrja. Sozialdemokratiszy agitatorjo chzedźa, kaž je snate, 13. junija do Brüssela wulku shromadźisnu dźěłacźerjow powołacź a ßebi nětko wschu prózu dawaju, so bychu dźěłacźerjo w njeměrje wostali a ßo w nich njespokojnoscź žiwa sdźerżała. General van der Smissen, kotryž je dźěłacźerski sběžk s rasnoscźu porasył, je wo belgiskich njeměrach knihu wudał, w kotrejž praji, so sozialdemokratojo hroża, so budźa, hdyž budźa lěpje pschihotowani, saßo fabriki, hrody a wobydlenja sapalecź. Pschichod je po tajkim pomróczeny, a na porjad smyßleni ludźo dyrbja ßo toho dla na wojowanje hotowacź, kotrež na nich cźaka.

Jendźelska. Jendźelcźenjo w Birmje, psched krótkim wot nich annektěrowanej, k měrej njepschińdu. Birmaszy sběžkarjo ßu njedawno birmaske hłowne město Mandalay skoro do zyła spalili.

Rußowska. Po nowym sakonju dyrbja, runje kaž wschitzy drusy wobydlerjo, w Ruskej tež němszy kolonistojo w wójsku ßłużicź. Duž ßu němszy kolonistojo w Odeskim wokrjeßu w wßach Gülden-dorfje, Klein-Liebenthalu, Groß-Liebenthalu, Wormsu, Marienthalu, Rohrbachu a Josefsthalu wobsamkli, sapocźatk bliżscheho měßaza do Ameriki wucźahnucź. Kaž je snate, njeje w Amerizy nichtó k wojerskej ßłużbje nusowany.

Balkan. Wobstejnoscźe na Balkanje ßo pschezo bóle saschmataju. Grichiska na wotbrónjenje njemyßli, dokelž wě, so bjes wulkomóznarstwami jednota njeknježi. Franzowske knjeżerstwo je, so by ßo pschi pohrożazym napominanju wschěch wulkomóznarstwow wobdźělicź njetrjebało, na ßwoju ruku spytało, Grichisku wot wójny wotdźerżecź. Grichiske ministerstwo je tež na warnowanje franzowskeho knjeżerstwa poßłuchało a wotbrónjenje ßlubiło. Njedźiwajo na to ßu pak tola druhe wulkomóznarstwa poßlednje napominanje pschepodałe, w kotrymž hroża, so ßwojich póßłanzow s grichiskeho hłowneho města Athena swotwołaju a wschě grichiske mórske pschistawy salehnu, jeli so grichiske wójsko njerospuschcźi. Hacž wulkomóznarstwa wo prawdźe ßwoje hroženje wuwjedu, hdyž ßo Grichiska jich žadanju njepodcźińnje, dyrbi ßo w bliżschim cźaßu pokasacź. Grichiska hischcźe pschezo ßwoju nadźiju na njepschesjenoscź wulkomóznarstwow staja. Wěste je, so ßo Franzowska pschi žanych njepschecźelnoscźach pschecźiwo Grichiskej njewobdźěli. Toho runja budźe ßebi Rußowska hischcźe pschemyßlicź, hacž je sa nju s wużitkom, hdyž grichisko-turkowska wójna njewudyri. Sa to bjes druhim tež powjesćź rěcźi, so bjes kódźemi, kotrež ßu k salehnjenju grichiskich pschistawow a k satraschenju Grichow psched Athen pschijěłe, žana jenicźka ruska njeje. Duž ßo prěcź njehodźi, so žaneje pschesjenoscźe bjes wulkomóznarstwami njeje, schtoż je wjele ważnische, hacž zyła grichisko-turkowska swada.

— S Albanskeje s nowa njespokojaze powjescźe pschikhadźeja. Wobydlerstwo Gußinjowskeho a Plavaskeho wokrjeßa ßo pschecźiwo tomu spjecźuje, so by s Cźornej Horu sjenocźene byko, a je do Konstantinopla deputaziju s prósstwu póßłało, so by ßo ani stopy

ſemje mjenowaneju wokrjeßow Cžornej Horje njewotſtupiło. Tale deputazija pak bu w Priſrendże ſadżeržana a do Skadra dowjedżena, hdżež ju na pſchikas Dżewady-paſche dżerża. Wobydleŕſtwa w Gußinju a Plavje je ßo toho dla pjecża wulke roshorjenje smóżniło, cżohoż dla je turkowſke knjeżeŕſtwo Dżewadże-paſchi porucżiło, ſo by ßo do Gußinja podał a hnėw ſtużił. — Njedawno je ßo pola Kolaſchina bjes Turkami a Cžornohórzami, kotſiż běchu ßo dla rybarſkich prawow w tamniſchich ſtronach ſwadżili, maka bitwiczka měła.

Afriſa. S naranſcheje Afriki je powjeſcż doſchła, ſo je Harrarſki ſultan ßobuſtawy expedizije italſkeho geografiſkeho towarſtwa ſkónzował. Na to je Harrarſki ſultan wſchitkich Europiſkich moricż dał, ßo měſta Gildeżży mozował a tamniſchu jendżelſku garniſonu ſajał. Tón ßamy woßud, każ italſku geografiſku expediziju, je też franzowſku karawanu podeſchoł. Karawana bu po pucżu wot rubjeżnikow nadpanjena a hacż na nėkotrych abeßinſkich wjelbludowych wjednikow ſkónzowana.

Stara cżeta.

Scżėhowazu ſtawiſnu powjedaſche mi mój pſchecżel ſe ßwojeho żiwjenja.

„Haj, moja ſtara cżeta", tak rėcżeſche mój pſchecżel, „bė wot dżėcżażych dnjow moja wobcżeżnoſcż."

Hdyż běch hiſchcże mały pachoł, ſcżeleſche mi měſto ßkódkich tykanzow a druhich dobrych wėzow, każ druhe dżėcżi doſtawachu, nohajży, rubiſchka atd., kotrež běchu po mojim ſdacżu zyle wyſche.

Hdyż jako ſróſtny młodżenz na próſdniny pſchińdżech, pruhowaſche mje na wſchė móżne waſchnje wo mojich ſtudijach a pokrocżowanjach, a huſto żadaſche, ſo bych moje ßwobodne drohe hodżiny ji woprował, a ji to abo tamo pſchedcżitał. Bórcżach-li pſchecżiwo tajkim moju ßwobodu każazym żadanjam, pokhmuri ßo ji cżoło a ſtajiwſchi brylu na wocżi roswucżowaſche mje ſ dołhim pſchednoſchkom wo njekhmanoſcżi nėtcżiſcheje młodoſcże.

„Hdyż běch ja młoda, bė, wė ßo, wſchitko zyle hinak", tak by najbóle ßwoju rėcż ſkóncżiła, a ja prózowach ßo, ßebi pſchedſtajicż, kajka też je tola ta cżeta była, „hdyż bė młoda".

Tak dołho hacż bė wona w naſchim domje, njebė żaneho měra. Wona żadaſche ſtajnje najlėpſche měſto, najlėpſche kuſki, a my dżėcżi njeßmėdżachmy ßo rypnucż, „dokelż bė to cżecże wobcżeżno".

Woßebje ja cżujach ßo pſchi njej wſchón njeſbożowny a tola běch, njewėm cżoho dla, jeje lubuſchk.

„Jurjo", pominaſche mje macż, „ty njeßmėſch ſabycż, ſo je cżeta ſtara knjeni a ty jeno młody hólz."

A njech też! Nima dha hólz, każ ja, żaneho prawa? Dyrbjach ja ßwojeje ßwobody parowacż, dokelż bė wona w naſchim domje? Sa cżo dha mėjach ßo ji dżakowacż, khiba-li ſa ßuche napominanja a ßwary, ſa ſtare koſchle, kotrež bė nėhdy jeje bratr noßył, a ſa zyłu cżrjódu rjanych pſchimjenow?

Ale hdyż běch ſtarſchi a pocżach lėpje ſpósnawacż, ſo je pſchiſtojnje a mudrje, ßebi pſchikhilnoſcż ſtareje bohateje cżety ſdżerżecż, buch hinaſchi. Franz, też wuj tuteje lubeje cżety, drje praji, ſo ja ludam, ale to běchu jeno jeho myßle.

Franz njebė cżecżiny lubuſchk. Jeho macż bė ßo pſchecżiwo cżecżinej woli wożeniła — a toho dla njemėjeſche też Franz żaneje nadżije na herbſtwo.

Ja běch po tajkim tón njeſbóżowny, kotryż dyrbjeſche tu lubu cżetu pſchi jeje wopytach na dwórniſchcżu powitacż, jeje njeliczomne koſry, mėchi a tyſki atd. domoj wobſtaracż, a ju ßamu po měſcże wokoło wodżicż. A kak wodżicż! Na bohatej haßy wona niczo njekupi; do najſadniſchich cżėmnych haſkow dyrbjach ju wodżicż, ſo by tam ßwoje wėzy kupiła. Pſched woknami, hdżež ßo rjane wėzy wukładowachu, ſtejeſche wona hodżiny dołho, a ja pódla njeje ſ njeſcżerpnoſcżu, ſ mjerſanjom, ſo ßo pocżach. A tón ſtrach, nėkoho ſnateho ſ tej lubej cżetu ſetkacż! Skóncżnje prajach, ſo mam ßłabe wocżi, a ſtajich ßebi ſchėroki kłobuk a módru brylu, ſo mje njeby nichtó tak derje ſpósnał.

Franz mjenowaſche mje bojaſliweho ludaka.

Cżaß ßo minu. Ja běch na tym, ßo wożenicż. Njemėjach ſamóżenja a moja njewjeſta też niz, ale ja ſpuſchcżach ßo na pſchichodne cżecżine herbſtwo. Piſach cżecże liſt, ſ kotrymż ji pſchipowjedżich, ſo ßym ßo ßlubił. Cżeta jara pſchecżelnje wotmolwi a wupraji też tu nadżiju, ſo je moja njewjeſta, wė ßo, dobra hoſpoſa, kotraż dobry kuſk khlėba napjez wė. Cżeta ßlubi też, ſo chże na naju kwaß pſchijėcż. —

Dżeń do kwaßa jėdżech ſe ßwojej njewjeſtu na dwórniſchcżo, ſo bych cżetu powitał. Cżaß pſchijėdże, ludżo ſtupachu ſ woſow. „Tamle je", prajach k ßwojej njewjeſcże, „njewidżiſch tu ſchėrn żónſku ſ poł kopu tyſkow, koſrow a brėmjeſchkow?"

„Ta ſtara żona ſ tymaj klėtkomaj w ruży, ſ tym pßyczkom?" — Mjes tym bė ßo cżeta pſchibliżiła. „Ach, luba cżeta, ßy tu woprawdże? Bojachmoj ßo, ſo traſch tebje njetrjechimoj." A pſchedſtajich ji ßwoju njewjeſtu.

Cżeta ßo poßmja. „Ty ßy pėkna", rjeknu, „a nadżijam ßo, ſo też tajka woſtanjeſch. — Dżi, Jurjo", rėcżeſche ke mni, „a hladaj ſa mojimi wėzami. Sſkyſchiſch: dwaj koſraj, tſi mėchi, jena kożana toſcha, ſchtyri tyſki, dwaj kaſchcżikaj a tej klėtży. Hladaj tola, ſo tebje njeſjebaja!"

Ludżo pódla ßo wußmjachu, mi ſtupi krej do lizow.

„Ja wſchitko derje wobſtaram, luba cżeta."

„Wėſch pak też wſchitko ſ wėſtoſcżu, Jurjo? Dwaj koſraj, tſi mėchi, kożana toſcha, ſchtyri —"

W tym wokomiku praßnu pohoncż ſ wulkim koſrom do mojeje hkowy, ſe ſtróżelemi wupadże mi ſeleno-cżerwjeno-różata tyſka ſ rukow; ſ mjerſanjom ſaßwarich a ſo bych ßo wjecżił, kopnuch do teje wohidneje tyſki, kiż bė mi ſ rukow wupadnuła, ſo njedaloko do wutoka ſlecżi. Tam bė derje ſkhowana. „Lėż tam a njetrjebam ßo na tebje wjazy mjerſacż!"

„Je tu wſcho, Jurjo?" praſcheſche ßo cżeta do woſa ſtupajo, a ßwoje poklady wobhladujo.

„Wſchitko w rjedże!" wotmolwich. Konjej ſacżahnuſchtaj, cżeta ſtorcżi ſ noßom do jeneho koſra. „Ja ßo na tebje ſpuſchcżam", rjeknu ßebi nóß hładkujo.

„A twoja dowėra je ſprawna", wotmolwich ja.

Pſchi durjach naſcheho domu witaſche naß macż.

„Witaj, ßwakowa, pój jeno hnydom horje a poßylń ßo ſe ſchalku khoſeja."

„To je mi lubo, ale Jurij dyrbi ſa tym hladacż, ſo ßo moje wėzy wobſtaraja — dwaj koſraj, tſi mėchi, jena —"

„Haj, haj, cżeta, ja to wſchitko wėm", wotmolwich a dżėch horje do jeje iſtwy, ſo bych na te wėzy kedżbował, kotrež ßłużobni pſchinoſchachu.

Wſchitko tu bė, jeno ta ſeleno-cżerwjeno-różata tyſka niz — to mje wjeßeleſche.

Hdyż běch pohoncża ſapłacżił — ſtare bohate cżety tajke malicżkoſcże ſtajnje ſubudu — wrócżich ßo do wobydlenja.

„Runje powjedach macżeri, Jurjo", dżeſche cżeta, „kajki kwaßny dar ßym wamaj ßobu pſchinjeßła."

„To pak je rjenje wot tebje", wjeßeleſche ßo macż.

„Hłuposcże; ja ßym dżiwny cżłowjek, ale ja ßo wjeßelu, hdyż tych młodych ludżi ſbożownych widżu; — cżoho dla dyrbjakoj też cżakacż, dóńż ßym w rowje? Ja ßym tebi tyßaztoleŕſku papjeru pſchinjeßła, Jurjo!"

Mojej wocżi ßo ſaßwėtliſchtej: „Najlubſcha cżeta —"

„Daj ßebi bycż ſ dżakom, to bė ſtajnje moja myßl, ſo chżu tebi pſchi twojim kwaßu rjany pjenjes dacż. Nėtko pak chżu tebi też prajicż, hdże tón pokład je. Tajki pokład, wė ßo, tola njechach pſchi ßebi mėcż; traſch by ßo pſches nėkajku paduſchnu ruku ſhubił; toho dla chżych jón też tak ſkhowacż, ſo njeby ßebi nichtó myßlił, haha!" A cżeta ßo pocża ßmjecż, ſo bė zyła cżerwjena.

„Schto dha ßebi myßliſch, hdyż tebi praju, ſo ßym tu papjeru do jeneje mojich tyſkow położiła a ju rjenje ſalėpiła?"

„Tola niz do teje ſeleno-cżerwjeno-różateje tyſki, cżeta?" ſaſtonach ja.

„Haj, Jurjo", poßmja ßo cżeta, „runje do teje rjaneje tyſki. — Schto tak na mnje hladaſch? Tón pjenjes budże tebi pſchi ſapocżatku rjenje k pomozy. Ty ßłódka dobrota! hdże dha tón hólz chże?"

Wſchón dżiwi bėżach ſe iſtwy, ſ domu. Mi bė, każ bych zyle měſto dyrbjał ſa tym pokładom pſchebėhacż, kotryż běch tak lohkomyßlnje do wutoka cżißnuł! Tyßaz toler!

Ale pytach podarmo. Hacż do dżeńßniſcheho dnja njejßym ani ſhonił, hacż traſch je nėkajki khudżaß tak ſbożowny był a jón namakał.

Na druhi dżeń buch wėrowany. Cżecże pak njeſdaſche ßo radno, kwaßny dar, kotryż, każ prajeſche, je ßo pſches moju njerodu ſhubił, wobnowicż.

Moja njeroda! O, hdy by wona to wjedżała!

S zyła je traſch tón pohoncż abo nėchtó druhi to pſcheradżił, pſchetoż cżeta naß hnėwna wopuſchcżi a pſcheproßy hnydom Franza na wopyt. Herbſtwo bė ſa mnje ſhubjene!

To bė ſprawne khoſtanje ſa moje ludanje.

Ze Serbow.

S Budyschina. Lětuscha hkowna shromadźisna Macźizy Sserbskeje šo 28. haprleje popoldnju na tudomnej tšeleŕni wotdźerża. Dokelž wjedro hojesche, so rjeńscho bycź njemóżesche, šo wjele šobustawow a hosczi s daloka a s blizka seńdże. Wschitkich pschitomnych běsche 74, mjes nimi nětkotsi Delnjokuźiczenjo, dwaj w Lipsku studowazaj Polakaj a jedyn Czech, k. hudźbnik L. Kuba s Poděbrad. — Krótko do tsjoch hodźin pożedźenje wotewriwschi pschedšyda k. farař Hórnik shromadźenych wutrobnje postrowi a na to pschehlad poda wo skutkowanju towarstwa w sańdźenym 39. lěcze jeho wobstacza. Pschedšydstwo a wubjerk mějeschtaj loni pjecź shromadnych pożedźenjow. Najważnischa należnosć, wo kotrejž je šo jednako, wotmenjenje snateho dołha nastupasche, na kotrehoż město je wjele mjenschi sastupik, kotryž šebi žaneje danje njeżada. — Jako nowe šobustawy šu w běhu lěta sastupili: kk. Jan Bohuměr Wanak s Bauez, wyschschi wucźer Myschnak s Barlina, Wojerowske šerbske burske towarstwo, Daniel Lauczek, vikar w Budestezach, Khorla Lenik, farař w Klětnom, Anton Nowak s Pardubiz a Adam Węgliński s Pólskeje. — Wudako je towarstwo loni pschede wschěm dwaj seschiwkaj „Časopisa Macicy Serbskeje“. Najwjetsche dźěło w nimaj je „statistika hornjokuźiskich Sserbow pruskeho kralestwa“, kotruž je nasch pilny spisacźel k. dr. Ernst Muka s wulkej prózu, šwědomitoscźu a wustojnoscźu sestajak; dale šu w spisanju macźicznego cžašopisa redaktora podpjerali kk. Kósyk, prof. dr. Pful, Radyšerb a Wjelan. Na město prěnjeho seschiwka cžašopisa na lěto 1886 šo hnydom zyły lětnik w jenym tołstym seschiwku podawa, kotryž statistiku Sserbow w sakskim kralestwje wobjima, spisanu wot k. dr. Muki. S tymle spisom je wulke dźěło statistiki Sserbow, sa kajkež je šo hižo wot lěta 1863 žadało, dokonjane; spisej je tež barbjena kharta šerbskeje Hornjeje a Delnjeje Kuźizy pschidata. Pilnemu spisacźelej šo sjawny dźak wupraji. Dale je towarstwo loni wudało: 1) „Trójniki“, sbérka powědanczkow wot Jana Radyšerba; 2) protyku „Pschedźenak“ a 3) wubjernje sestajanu sběrku schtyrihłósnych spěwow, muzskich khorow, wot Kozora, w hornjo- a tež w delnjoserbskej rěczi. — Spomniwschi hischcze, so je towarstwo k wotkrycźu pomnika njeboh P. Tezelinej Mětej 30. augusta 1885 do Kukowa deputaziju póslało, a so ma Macźiza nětko šwojeju kolportérow, pschedšyda wupraji, so s naschej Macźizu Sserbskej derje doscź steji, a na to dalschi dźenski porjad wosjewi. — S rosprawy, kotruž macźicźny knihownik k. sem. wysch. wucźer Fiedler nětko poda, shonichmy, so je šo macźicźna knihownja loni wo 97 cžišlow pschisporika; 34 cžišlow šu 20 jenotliwi darili, a 63 cžišlow běsche wot wschelakich towarstwow a wustawow. — Po rosprawje macźicźneho knihiskładnika k. wucźerja Kaplerja je šo w běhu sańdźeneho lěta 7329 wschelakich macźicźnych spisow pschedało, mjes nimi 5285 protykow, 570 Cas. M. S., 13 šlownikow, 429 eksemplarow towarschneho spěwnika „Spěwna radosć“ a t. d. Wysche toho je towarstwowy kolportér Nowak 435 eksemplarow k rosnoschowanju dostał, tak so je šo loni s zyła 7764 eksemplarow macźicźnych spisow s jeje knižneho składu wudało, to je 735 eksemplarow wjazy, hacź lěto prjedy. — Dale pokładnik k. pschekupz Mjerwa rosprawu podawasche, po kotrejž je towarstwo w 39. lěcze šwojeho wobstacza 2413 mk. 82 np. dokhodow a 2364 mk. 49 np. wudawkow mělo, po tajkim s kónz lěta 49 mk. 33 np. sbytka w pokładnizy wobkhowało. Towarstwowe samoženje 2893 mk. 33 np. wucźinja. Dokhodow k twarjenju macźicźneho domu běsche 1226 mk. 50 np., kotrymž 1216 mk. 55 np. wudawkow napscheczo steja, tak so pola pokładnika 9 mk. 95 np. sbytka wosta. S zyła pokładniza k twarjenju macźicźneho domu 4075 mk. 29 np. samoženja wobšedźi. — S rosprawy, kotruž sarjadowar macźicźneje ležomnoscze k. referendar Mütterlein na to poda, wusběhujemy, so mějesche macźicźny dom w sańdźenym lěcze 2097 mk. 59 np. dokhodow a 1694 mk. 4 np. wudawkow, so je po tajkim 403 mk. 55 np. cžisteho wunoschka bylo, 140 mk. wjazy, hacź lěto prjedy. Dołha na macźicźnej ležomnoscźi pschichodnje hischcze 13,000 toleŕ wostanje. — Po tym, so běsche k. prof. dr. Pful wubjerkej, kotremuž je sarjadowanje macźicźneje ležomnoscze poruczene, sa šwerne a wobhladne skutkowanje šlawu wunješk, k. kantor Jordan s Popoz rosprawu wo skutkowanju delnjokuźiskeho wotrjada Macźizy poda. Wudał je wotrjad loni wěnz šerbskich spěwow; šwojich spisow je 955 eksemplarow rospschedał. W pokładnizy smeje k. Latki, kotryž na hkownej shromadźisnje pschitomny bycź njemóżesche, nětkdże 200 mk., mjes tym so pola k. Mjerwy nětkdże 100 mk. leži. — S dalschich jednanjow wo wschelakich namjetach tudy jenoz najważnische wusběhnjemy. Na praschenje, kak s nowej „prěnjej cžitanku“ steji, k. farař ryczeŕ Imisch rosprawu poda wo pożedźenju pädagogiskeho wotrjada Macźizy, kotrež běsche šrjedu dopoldnja byko, a rosestaja, so je prěnja cžitanka, wot k. kantora Bartka w Nošacźizach spisana, tajka, kajkuž ju wokrjesny schulski inspektor k. schulski radźicźel dr. Wild žada, a so je nadźija, so šo tale dawno žadana knižka hischcze w běhu lěta wuda. — Ssebi wobstejnoscze w šwojej wošadze a šwoju schulu khwalo k. farař Domaschka žadoscź wupraji, so by šo macźicźna hkowna shromadźisna wot šerbskich wucźerjow pilnischo wopytowała. — Wobstaranje khamora sa numismatisku sběrku Macźizy, sa kotrymž šo k. wucźeŕ Kral s Radworja prascha, šo pschedšydstwu towarstwa poruczi. — Na praschenje k. dr. Muki, kak se sakoženjom šerbskeje wucźeŕskeje konferenzy steji, k. Kral s Radworja krótku rosprawu poda wo lońschej wucźeŕskej shromadźisnje w Khróscźizach. — Jako nowe šobustawy towarstwa běchu šo pschimolwili kk. Matej Handrik, stud. theol. et phil. w Wrótšławju, stud. theol. Mikławsch Jawork s Mikocźiz, stud. theol. Jakub Nowak s Kaschez, Sella, farař w Krjebi, Michał Zyž, stud. jur. w Prasy, Schołta, wucźeŕ w Kanezach, a Kocmich, direktor we Wokomuzu. — Na jene praschenje se strony k. fararja ryczerja Imischa šo po dležschim wobrěczowanju wo rosešlanju macźicźnych spisow pschedšydstwu poruczi šo, schtoż mózno, wo to staracź, so bychu šo towarstwowe spisy šobustawam prawje porjadnje šlake. — Na dležschu wutrobnu rěcź k. fararja Selle s Krjebje šo se wschěch stron pschipósnawasche, so ma šo stacź, schtoż jeno mózno, so bychu šo naschemu šerbskemu ludej dobre, w ludowej rěczi a nabožnej mysli spisane knižki, wošebje powědanczka, poskicźowake. — Dale k. farař Waktař s Łasa wo to proszy, so bychu šerbscy duchowni w dalschich wošadach tak rjez make składy wot Macźizy wudatych ludowych spisow dostali, do cžehoż pschedšydstwo rade swoli. — Próstwu wuprajiwschi, so bychu sdźěłani Sserbja šerbsku statistiku, kotruž je k. dr. Muka s tajkej hobrskej prózu a njewschědnej wustojnoscźu sestajak, luboscźiwje pschijeli a wužiwali a dodawki a porjedźenki, kotrež bychu šo trjebaj jako nusne wopokasake, redaktorej dobrocźiwje pschipósłali, pschedšyda pożedźenje skónczi, hdyž běsche šo protokoll cžitak, pschijak a podpisak. — Na pożedźenju šo šwětłocźischcźowa podobisna njebo Jana Ernsta Ssmolerja, kotraž je po wobrasu, wot k. wucźerja Knjesa ryšowanym, dźěłana, po 1 mk., a kharta šerbskeje Hornjeje a Delnjeje Kuźizy, kotruž je k. dr. Muka sestajak, po 75 np. pschedawasche. — K czesczi šobustawow a hosczi Macźizy Sserbskeje běsche tón šamy dźeń wjeczor na tšeleŕni konzert pod wjedźenjom k. B. Krawza, wucźerja w Draždźanach, a pschi šobuskutkowanju knjenje konzertneje spěwarki Müller-Paulioweje, k. kral. komorneho virtuosa Schucha s Draždźan, kk. wucźerjow Wicźasa a Kerka, seminaristow Hanki a Kalicha a spěwarskeho khora Budyschskeje Bješady. Konzert, kotrehoż cžisty wunoschk běsche sa dom Macźizy Sserbskeje postajeny, a kotryž mějesche šo w 7 hodź. sapoczecź, běsche derje wopytany a je šo mnohim lubik, pschetoż plazako je šo wjele. J. B. Š.

— Kommišionski radźicźel Kupfer, wokrjesny aješor pschi tudomnym hamtskim hetmanstwje, je sa knježeŕstwoweho radźicźela, a Hänichen, toho runja wokrjesny aješor pschi tudomnym hamtskim hetmanstwje, sa knježeŕstwoweho aješora pomjenowany.

S Łuska. Zadkawy njeskutk, kajkiž šo, schtoż ludźo pomnja, w naschich stronach hischcze ženje stał njeje, je šo czichi pjatk njedaloko kemschazeje schcźeżki bjes Nječinom a naschej wšu wobeschoł. Mjenowany dźeń wjeczor wokoło ½7 hodźin dwaj muzej po polach khodźo w schkowroncźim lěsku, kotremuž „klampercźki“ rěkaju, 13lětnu holczku Marju Theresiju Farakez, dźowku khěžkarja Faraka w Łusku, morwu namakaschtaj. Wbohemu dźěsczu bě schija, kaž bě widźecź, s tupym nožom wot jeneho wucha k druhemu rosrěsana. Dale bě pschi delnim žiwocze hrosnje roskakane. Hacź je šo wobžaromnemu dźěsczu, kaž ludźo powschitkownje měnja, wot mordarja na njepózcźiwe waschnje gwałt stał, njeje šo hischcze wujašnilo; pschetoż psches posdźische lěkarske pschepytanje šo to njeje s wěstoscźu dopokasacź hodźiło. Njeskutk je šo na běłym dnju popoldnju bjes 3. a 4. hodźinu scźinik. Holczka bě dopoldnja w Bukezach ke mschi pobywschi šwojeho wuja w Nječinje wopytała a tam powobjedowawschi šo po 3 hodźinach na dompucź podała. Mordarja hacź dotal, hacź runje je šo nětko hižo tydźeń minuł, hischcze wušlědźili njejšu. Na dźešacź młodych ludźi, kotrychž šu hižo w pschepytanju poměli, šu šašo puschczicź dyrbjeli, dokelž nikomu žaneje winy dopokasacź njejšu móhli. Wschě wobstejnoscze sa to rěcźa, so je njedoczink tón šamy cžłowjek, kotryž je krótko psched njeskutkom dwě holczży s Łuska, kotrejž popoldnju wokoło 3 hodźin nimo klampercźkow dźěschtej, do lěska kiwak. Po wuprajenju holczkow, kotrejž na šwoje wulke šboże psched zusym cźeknuschtej, je njekrašnik něhdże 20lětny cžłowjek bjes brody a cžorny šoblekany byk. Na hkowje je pjecza niski kłobuk měk a sacźischcź cžinik, kaž by njedźelšzy drascźeny cźeladnik abo hospodarski

pomoznik byk. S wężow skónzowaneje je ßo jeniczży módrożidżane rubischko shubiko, kotrež je wokoko schije swjasane męka. Spěwarske knihi a brěmjeschko se ßuschenym ßadom, schtož bě w rukomaj dżerżała, pódla njeje leżesche. Na popadnjenje mordarja je sakske ministerstwo justizy **1000 hriwnow** myta wustajiko. Psches njeßkyschanu żadkawoscź ßu ßo wobydlerjo naschеje krajiny do wulkeho roshorjenja a stracha stajili; wschudże je żadanje ßkyschecź, so by ßo radżiko, hrosneho njekraßnika ßudnistwu pschepodacź, so by prawe khostanje sa ßwój njeskutk dostał.

S Njeßwaczidła. Naschi posawnarjo ßu nam wulke wjeßele s tym pschihotowali, so nam jutrowniczku rano w 5 hodżinach s węże khěrluschе piskachu. Wot jeneje wudowy naschеje woßady pak dosta nasch Boži dom jutrowniczku rjany drohi dar, mjenujzy ßlěbrowu winowu kanu sa ßwjaty woltař, kotraż bu pschi kemschenju poßwjeczena, a kotraż budże ßo na róczných cżaßach pschi wudżělowanju Bożeho wotkasanja nakożowacź. Bóh tón Knjes saplacź tu luboscź s bohatym żohnowanjom.

S pola. Wulke mysche ßobu do najstraschnischich njepschecżelow hospodarstwa ßkuscheju, a to cżim bóle, dokelż je mako ßrědkow snate, kotrež bychu pschе wulke mysche pomhake. Tež ßo stawa, so ßo jenemu radżi wulke mysche sahnacź, mjes tym so druhi s tym ßamym ßrědkom niczo pschecźiwo nim njewucżini. Duż drje niczo njeschkodźi, hdyż ßo druhdy na ßrědk spomni, kotryż je ßnadź jenemu dawno snaty, mnohim pak hischcże njesnaty. Tajki ßrědk, kotryż je ßo, schtož je nam snate, we wschelakich hospodarstwach s dobrym wuspěchom wużiwak, je ßlědowazy: S korka ßo plazki narěsaju, něhdże tak wulke, każ 50nowarje; tele plazki ßo w schmalzu abo butsje wopieku a ßo tam naßypaju, hdżež wulke mysche khodża. Tute plazki bórsy spożeraju, ale sa něschto cżaßa seßlakaju, dokelż je pschetkacź njemóża.

S Delnich Łużiz. Loni je delnołużiska Macźiza wudała „Wěnk ßerbskich spiwanjow sa naschu młożinu“ (str. 39), t. j. 85 rjanych arijow, kiż ßu wot wjazorych delnołużiskich Sserbow po němskich a někotrych hornoßerbskich khoßach a textach wobdżěłane, s pschedßkowom wot knjesa kantora Jordana w Popojzach (Papitz). W Nowym Ruppinje, hdżež ßo dobre knihi we wschelakich rěczach cźischcża, wuńdże njedawno pschirunanje s napißmom „Pastyrska luboscź Jesom Kristußa“ (str. 14), do ßerbskeho pschekożene wot knjesa kantora Schwjele w Skjarboscźu (Schorbust). — Blizsche ßerbske kemschenje sa Delnołużiczanow w Berlinje a wokolnoscźi směje ßo njedżelu 30. meje. — Zjwnoscźeŕ Stöhr w Horstu pola Pyriza je, każ „Bramborski Zaßnik“ pische, w semi hlinjane ßudobje namakał, w kotrymż běchu stare ßerbske pjenjesy, każ też někotre parle. — Wotpaleny w Wjeŕbnje je wóndano pschi ryczu w sahrodże na hornyk trjechit, w kotrymż běchu stare tolerje (s dżěła wot 1804), kiż ßu ßo najskerje léta 1806 tam sahrjebake, hdyż Franzowsojo do kraja pschińdżechu.

Se Zylowka pola Khocźebuza. Ssobotu tydżenja tudomny budkaŕ Zachow kulki (běrny) ßadżesche. Popołdnju wón pytnu, so w jeho holi, kotraż s polom mjesuje, drjewo kradnu. Hdyż do hole stupi, wón dweju mużikeju, bratrow Schenschow, wuhlada, kotrajż s dołhej żerdżu ßuche hakosy se schtomow pjerjeschtaj a ßwojej macźeri podawaschtaj. Hdyż chżysche Zachow starej Schenschowej drjewo wotcźasacź, jeho jedyn teju mużikeju s tokstym khójnowym ßochorom s tajkim wotmachom psches hkowu praßnu, so jemu nop do kuskow rosbi. Zachow je na ßwoje cżeżke rany na druhi dżeń wumrjeł. Wobeju bratrow pak je Khocźebuska polizija hischcże tón ßamy dżeń wjeczor sajaka.

Burja ßebi njemóża ßami pomhacź.

Wóndano pschepytowaŕ ludoweho hospodarstwa w jenych nowinach powjedasche, 1. so skotowa měna (goldwährung) żaneje samożnoscźe na ludowe hospodarstwo nima, 2. so namjesne zła sa pschiwożowane żita a pschekupske twory na posběhowanje ludohospodarstwa njeskutkuja, a 3. so dyrbja pschi stajnym spadowanju ratarstwa burszy ludźo ßebi ßami pomhacź, a to s tym, so ßebi nowe naprawe naprawjeja, woßebje so ßebi wjazy skotu dżerża. Tymle měnjenjam ja njepschipaduju; moje myßle ßu te:

1. Skotowa měna je tym wużitna, kiż maju njespalne kamory polne skota a papjerjanych pjenjes, t. r. tajkim ludźom, kiż se ßwojim samożenjom wulke wikowanje wikuja. Sslěbrowa měna porucża ßo sa tajkich, kotrymż pjenjesy njeßu wikowadło, ale jeno wuměnjadło a płacźidło. So by kóżdemu dżělej ßo jeho prawo dostało, dyrbi ßo dwoja měna sakożicź, ßlěbrowa pódla skotoweje. Hižo wjazy krócź ßu konservativni mużojo na kejżorskim ßejmje to namjetowali, hdyż też jich żadanje ßo hacź dotal dopjelniło njeje.

2. Namjesne zła wot pschiwożowanych żitow a pschekupskich tworow njeßu němskemu kejżorstwu wob lěto wjele milijonow. Hdy by tychle złow njebyło, bychmy my wobydlerjo tajki wupad s naschich sakow dopłacźowali, tak so bychmy wjetsche dawki dawali; duż dha je jaßnje widżecź, so ßu te zła ludowemu hospodarstwu spomożne. A cżehodla němske kejżorstwo namjesnych złow bracź njedyrbjało, hdyż a doniż druhe knježerstwa ßamßnych njesazpiwaju? Sswobodne wikowanje psches zyły ßwět, pschi kotrymż by ßo w kóżdym kraju jeno pschewożowanski pjenjes sa sdżerżenje żelesnizow atd. płacźił, je rjana widżina (ideal), kiż ßo ßnadź w běhu pschichodow dopjelni; sa nětko dyrbimy spokojom bycź, so knježerstwa, kiż chżedża ßwobodu wikowanja po dostupnej możnoscźi rosschěricź, pschekupske abo pschecźelske swjaski bjes ßobu wjasaju.

3. Bur dyrbi wjazy skotu plahowacź? Bramborski Zaßnik měrza s Lubnjowa powjedasche, so bě na tehdyschich wikach tam telko howjadow nastajane było, so bě ßo najwjetschi dżěl ßamßnych saßo dom wjesć dyrbjak; a dopißowaŕ ßobu prajesche, so je pschicżina drje ta, so ßebi w Błótach pschewjele skotu dżerża. Tam po tajkim ludźo s pschisporjenym skotom niczeho sapocźecź njemóża. Dale horje w ßerbskim kraju je bjes wjetschimi wobßedżerjemi wschudże też tak mjenowanych małych ludźi s jenej abo dwěmaj krumomaj, kotsiż ßebi drje nalěto jenu pschikupja, kotsiż pak ju na dlějsche wobkhowacź njemóża, dokelż pizy dosć měli njebychu, hdyż tam nichtó njeje, kiż by jim kuki pschenajimak. A móhł jahrodnik abo bur, kiż chżył ßwoju kruwarnju rosschěricź, ßebi hdże něschto pschikupicź abo wotnajecź? Rycźerkubleŕ tola njemóhł kóżdżiczkemu někajku dżělbu ßwojeho wobßyda pschewostajicź, ßamo hdy by ßwoje lěßy woprowak, schtož pak by saßo druhe njeluboscźe sa ßobu cżahnyło. Wón by wjele wjazy jako ratař, kiż měł na wjetschi dobytk wjazy skota njeżli hacź dotal plahowacź, najskerje burskim ludźom po możnoscźi jich měrki swotkupowak a ßo tak napoßledku saßo do tamneho „knježka“ pschewobrocźił, kotryż pola naß hischcże pscheđ pok sta létami zyłu żupu (gmejnu) wobßedżesche. Tajkule ja ßebi tu węż myßlach, hdyż rěkasche, so dyrbja burjo ßebi ßami pomhacź, woßebje s powjetschenym skotaŕstwom. Potom pak ßo na wjetschu wěstotu hischcże burskeho muża wopraschach, schto by wón k tej namjetowanej naprawje měnik. Tón lědy doßkyschawschi rjekny: „To je ßebi něchtó něschto wumyßlił. My ßebi tola wjazy skotu dżerżecź njemóżemy, hacź schtož móżemy dofutrowacź.“

Srudna wěrnoscź je, so s złym ludowym hospodarstwom ratarstwo bóle a bóle spaduje. Tehodla dyrbja cźi burjo, kiż ßo nochżedża podnuricź, wot jeneje a druheje prjedawscheje naprawy puschcźicź a nowocźaßne, wot ratarskeje wědy podawane ßrědki ßwěru nałożowacź. Ale spadowaze nawrócźenje ratarstwa wotpokasacź a wotstronicź, to burjo pschi najlěpschej woli ani s najwobschěrnischim rosmyßlowanjom samóhli njebychu; to je węż, do kotrejež dyrbi stat (knježerstwo) pschimacź. Pschicżiny tajkeho spadowanja, hdyż też ßu s dżěła pschewidne, jara hłuboko leża: a najwěscźischa rada je ta, so postajene wężywustojne wubjerki te pschicżiny dostupicź a wotkrycź spytaju, w cżimż je ßo też hižo dżěkało. Ssami ßebi burjo pomhacź njemóża: to psches jich mozy dże; ale prósdni pschihladowacź burjo też njetrjebaju: woni móża ßwoje shonjenja, měnjenja a próstwy knježerstwowemu ßejmej napißane pschedkożicź, njech je to krajny abo w druhich należnoscźach kejżorstwowy ßejm. Ale ßu dha na ßejmach ludźo, kiż ßo na tajke węży wusteja? Eugen Richter je wulki we wobliczowanjach a we wschěm zyfrowstwje, niz pak w nowych wużitnych naprawach praktiskeho żiwjenja; tehodla ja ßamßneho a druhich podobnych mużow żenje njebych tam postajił, hdżež ma ßo sa poßylnjenje a posběhnjenje spadowazeho ratarstwa skutkowacź. Kóżdy ßamostatny burski muż ma ßwobodny politiski khóß, ma ßwobodne wuswolenje sa ßejm w Drażdżanach resp. w Berlinje. S tymle ßwobodnym politiskim khoßom móżeja burjo — hdyż też woni naschich sjawnych wobstejnoscźow hewak pschewobrocźicź njemóża — wulzy jara k temu pomhacź, so ßo ratarstwu tola napoßledku saßo spomha; woni to móża s tym, so pschi politiskich wuswolowanjach ßwój khóß ßwobodnje a njebojasnje tym mużam pschiwobrocża, wo kotrychż s poknej wěstotu wjedża, so njeßu tajzy, kotsiż wschemu hicź a klazacź dadża każ chże, ale tajzy, so spomożenje ratarstwa jim na wutrobje leži, a to cżim bóle, dokelż tej węży ßami blisko steja. Na to njesabudźcże, lubi krajenjo, hdyż budże ßo saßo wuswolowacź, njech je sa Drażdżany, njech je sa Berlin. Sswój ßwojemu najlepje rosymi!

Přilopk.

* Pola jeneho rěsnika w Nossenje małe dżěcżo blisko pschi pjeńku stejesche, na kotrymż s wulkim nożom, kotryż ma někotre brjeńki a

wjazy zentnarjow waži, mjaßo drobne rubaju. Na jene dobo dźěćźo do mjaßa pomaßa, a na měsćze běschtaj jemu dwaj porstaj pscherěsnjenaj.

* S Hirschberga w Schlesynskej ßo pische: Hischćze ßo nascha krajina smĕrowała njeje po mordarstwje, kotrež je ßo w Kaiserswaldau stało, hdyž je pschichodny ßyn ßwojemu pschichodnemu nanej, kotryž w mĕrje w kožu leżo spasche, schtyri kulki do hłowy tšĕlik, a hižo saßo s teje ßameje krajiny powjesćz wo nowym krwawnym njeskutku k nam pschikhadźa. W kupjelach Warmbrunn ßu wóndano dopołdnja tepjerja Müllera, kotryž hižo dwě lĕćze w tamnischej Liedlez fabriży dźěła, w maschinjazym wotdźĕlenju fabriki s nĕkotrych ran krwawjo a mrĕjazeho nadeschli. Bórsy pó dźeßaczi w maschinjazym wotdźĕlenju fabriki, hdyž Müller, schtož je snate, tehdom ßamlutki dźĕlasche, nĕchtó wótsje kschiczo wo pomoz sawoła. Wjednik maschiny, kotryž tam rucze doskoczi, ßwojeho tepjerja w hromadze cźĕłkow, do kotrychž bĕsche ßo wón s bolosczu saryk, w krwi leżo wuhlada. Zaneho ßłowczka njeprajiwschi Müller bórsy ducha spuschczi. Na schiji mějesche wón dwě dołhej a schĕrokej ranje a wjazy ran w wutrobnje. Bórsy druhi ludźo s fabriki pschibĕżachu, kotsiž pschede wschĕm sa pschiprawu pytachu, s kotrejž ßu tepjerja skónzowali. Ale niczo ßo njenamaka. Skónczńje pak tola krwawy dołhi wótry nóż namakachu, kotryž do maschinjazeho wotdźĕlenja ßłuschesche. Lĕkarske wobhladanje cźĕła, kotrež ßo w pschitomnosczi ßudnistwa sta, pokasa, so mějesche Müller w wutrobnje 4 rany, kotrež bĕchu 4—6 zentimetrow hłuboke a s dołhim nožom wukłóte; jena rana bĕsche bjes dwĕla ßmjertna, dokelž bĕsche wutroba ßobu franjena. Tež ranje w schiji bĕschtej ßmjertnej. Dotal hischćze dopokasane njeje, hacž ßu Müllera skónzowali, abo hacž je ßebi wón ßam na tajke hrósbne waschnje żiwjenje wsak. Pschi telko ßmjertnych ranach ßo to lĕdma mózne sda. Na druhej stronje pak je njebocźiczki saßo to a druhe rĕczak, schtož móhło na to pokasowacź, so je ßebi ßam żiwjenje wsak. Wón je hewak smĕrny cźłowjek a dobry dźĕlaczeŕ był. Sawostajił je żonu se schtyrjomi dźĕcźimi.

* Wo njesbóżnych pschipadach, kotrež psches lohkomyßlne wobkhadźenje s tšĕlbami nastawaju, wjazy njetrjebamy pschestacź pißacź. W mĕsćze Apolda bĕsche rentier R. ßwojemu ßynej, kotryž je nĕhdże 16 lĕt stary, malu tšĕlbu kupił, tak mjenowany „teschin". Sswoju nowu tšĕlbu pruhujo hólczeż w dworje do poßledńży tšĕlesche. Runje, hdyž wón wutšĕli, 8lětny hólczeż poßledńżu wotewri, a kulka wbohemu dźĕsczu wokoło żołdka do żiwota slecźi. Hacž dyrbi dźĕcźo na to wumrjecź, ßo hischćze prajicź njehodźi; dotal dyrbi wjele wot ßo dawacź.

* Kajke hobrske krocżele ßu ßo w poßlednim cźaßu w roswicźu rjemjeßka a wikowanja w Němzach stake, ßlĕdowazy pschikład pokasuje. W lĕtach wot 1847 hacž do 1865 ßu italske żelesniży w Jendźelskej 245 lokomotiwow nakupowake, w Franzowskej a Belgiskej 334 a w Němskej jeno 36. W lĕtach wot 1865 hacž do 1875 stasa Italska w Jendźelskej 40, w Franzowskej a Belgiskej 267 a w Němskej 80 lokomotiwow. Wot lĕta 1876 hacž do 1885 pak je Italska s Franzowskeje a Belgiskeje w hromadze jeno 7, s Jendźelskeje 30, s Němskeje pak 322 lokomotiwow dostaka.

* W městaczku Fastowje ßo wóndano rano sahe ludźo dohladachu, so ßo psched jenym domom na torhoschczu ßwinje se pßami wo nĕschto torhaju a kußaju. Bliże stupiwschi a ßwinje a pßy rosehnawschi ludźo cźĕło jeneho dźĕsćza namakachu, kotremuż bĕchu ßwinje hłowu, jenu ruku a kruch wutrobna wotezrake.

* W jastwje mĕsta Kurska ßo njedawno ßlĕdowazy srudny podawk sta. Jedyn jaty, kotryż bĕsche njewuschnje herjekał, mějesche sa to nasajtra cźĕlne khostanje wotczakowacź. Wo tym shoniwschi ßo wón rosßudźi, so ßo żiwy njepoda. W nozy zyhelowy plestr ßwojeho jastwa rosrywschi wón, hdyž dopołdnja po njeho pschińdźechu, do sastojnikow s zyhelemi mjetacź pocza. Duż jastwowy dohladowaŕ schescźoch wojakow se straże powoła, kotsiž ßo s natykanymi tšĕlbami napschecźo jastwowym durjam sestupachu. Dohladowaŕ jateho poßledni krócź napominasche, so by ßo s dobrym podał; jaty pak na to njepoßłuchasche; duż wojazy poruczńosćź dostachu tšĕlecź. Najprjódzy druhi jastwowy dohladowaŕ jastwowe durje, kotrež bĕsche jaty satykał, wotewricź pytasche. Każ rucze ßo durje wotewrichu, wojazy tšĕlichu. Jaty ßo morwy wali. Ale jena kulka na njesboże tež dohladowarja trjechi, kotryż pschi durjach stejesche; tež wón morwy k semi padże.

* Nĕkotsi wobydlerjo jeneho Moskowskeho pschedmĕsta wóndano pschipołdnju nĕhdże pok hodźiny wot města na drósy mózne płomjo wuhladachu, wot kotrehoż ßo husty cźorny dym walesche. Schto ßo pali, mózno njebĕsche widźecź. Dokelž do teje ßameje strony pschi drósy wojerske sklady leża, tam wóhnjowa wobora dojĕdże, kotraż słónczńje ßrjedź dróhi wós wuhlada, kotryż ßo s hobrskim płomjenjom palesche. Na wosu bĕchu 4 ßudy byke s 13 zentnarjemi petroleja. Runjeż je to krucze sakasane, bĕsche pohonczż tola na wosu ßedźo kurik. Pschi tym bĕsche schkriczka do ßłomy panuła, kotraż bĕsche pod ßudy podeßłana. Sskoma ßo, wě ßo, sapali a se ßłomu też ßudy s petrolejom. A pohonczż mějesche hischćze sboża doscź, so ßo jemu radźi s wosa skocźiwschi hischćze konja rucze wupschahnucź. Konjej ßo niczo stało njeje; pohonczż pak je ßo trochu wopalił. Wós a petrolej ßo, wě ßo, do cźista spali.

* W ruskim městaczku Bĕły je ßo ßobotu tydźenja wjeczor na wschĕ 300 domow wotpaliło. Wotpaleni ßu s wjetscha wschitko shubili, schtož wobßedźachu, a nětko hotowi proscherjo. Mjes nimi je mało tajkich, kotsiž mějachu sawĕsczene.

* W jenej wßy njedaloko Starokonstantinowa ßo wudowz, kotryż mějesche s prĕnjeho mandźelstwa 3 dźĕcźi, jeneho 7lětneho a jeneho 5lětneho hólczka a 3lětnu holczku, s nowa woženi. Bórsy po kwaßu jeho rjana młoda żona k njemu dźesche: „Je-li so chzesch, so bych pschi tebi wostała, dha mi te dźĕcźi s woczow pschinjeß!" A cźasto dźĕcźi dla mjes mandźelskimaj pschekora nasta. Duż muż, kotryż ßwoju żonu horzo lubowasche a ßo bojesche, so móhła jeho wona wo prawdze wopuschcźicź, jenu symnu nóż, hdyż ßurowje mjersnjesche, konjow sapschahnu, ßwoje tši dźĕcźi na ßanje seßadźa a jim prajiwschi, so s nim do lĕßa po drjewo pojĕdu, je połdra hodźiny wote wßy do lĕßa dowjese. Pod jenym schtomom ßłomu naßka, dźĕcźi na nju seßadźa a je se starymi lapami swodźewawschi jim poruczi tudy ßedźo wocźakacź, doniż wón drjewa njenapuschcźa; potom domoj wotjĕdże. Nĕschto cźaßa na to ludźo dźĕcźi w lĕßu smjersnjene namakachu; wschitke tši w hromadu stłóczene pod schtomom ßedźachu a ßo wokoło schije dźerżachu. Ssurowjenz nan a ska mazocha staj w rukomaj ßudnistwa.

* Snate je, so je jedyn jendźelski stawisnaŕ 400,000 mk. sa jenu knihu dostał, kotruż je spißał; Walter Skott je se ßwojimi spißacźelskimi dźĕłami sa 10 lĕt 2,000,000 mk. saßłużił. Ale telko żadyn spißacźel sa jenu jeniczku knihu płaty dostał njeje, każ snaty amerikanski general Grant. Spißawschi „Stawisny amerikanskeje wójny" je wón wumrjeł. Wot 1. dźĕla tohole spißa je ßo dotal 325,000 eksemplarow rospschedało, 11,000 je jich hischćze wysche. Sa tele 325,000 je wudawaŕ Webster wudowje spißacźela wóndano 800,000 mk. wupłacźił. Tele dny je pjecża 2. dźĕl stawisnow wuschoł.

Cyrkwinske powjesće.

Wĕrowani:

Michalska zyrkej: Khorla Bohuwĕr Pětschka, pjekarski mischtr na Židowje, s Marju Lejnu Wicźasej pod hrodom. — Willy Kurt Darschau, fabrikski dźĕlaczeŕ tu, s Henriettu Herminu Töpferej pod hrodom. — Franz Louis Zimmermann, młynk-najeńk w Delnjej Kinje, s Hedwigu Linu Wünschez tam. — Ernst Jaromĕr August Hulcź, kowaŕ-najeńk w Hornjej Kinje, s Marju Amaliju Ssokoriż tam. — Ernst Hantusch, wotrecźk w Ratarjezach, s Hanu Amaliju Mětez na Židowje. — Ignaz Bernhard Kraut, zigarnik tu, s Hanu Marju Theresiju Schmidtez pod hrodom. — Ernst Richard Młynk, fabrikski dźĕlaczeŕ na Židowje, s Khrystianu Luisu Kóczkez tam. — Khorla Ernst Wicźas, formaŕ pod hrodom, s Hańżu Schößerez tam. — Jan Hataß, cźeladnik w Wulkim Wjelkowje, s Marju Lejnu Schrammez tam.

Křćeni:

Michalska zyrkej: Jan Bohuwĕr, Augusta Schustera, murjerja w Brĕsowje, ß. — Max Arthur, Adolfa Juliuża Bjara, formarja na Židowje, ß. — Max Richard, Jana Jurja Beiera, khĕżerja a fabrikskeho dźĕlaczerja w Dobruschi, ß. — Martha Lejna, Jana Ernsta Scholty, fabrikskeho dźĕlaczerja w Dobruschi, dź. — Martha Theresija, njemandź. dź. na Židowje. — Fritz Willy, njem. ß. na Židowje. — Max Richard, Jana Pawoła Micźki, maschinytwarza na Židowje, ß. — Jan Ernst, Jana Michała Wicźasa, fabrikskeho dźĕlaczerja w Hrubocźizach, ß. — Franziska Lisbjeta, Eduarda Augusta Mönscha, zigarnika na Židowje, dź. — Emma Martha, Augusta Janeza, khĕżerja a kamjenjeczeßarja pod hrodom, dź. — Frieda Selma, Khorle Wylema Baga, skałarja na Židowje, dź.

Katholska zyrkej: Franz Josef, Jana Augusta Schmidta, dźĕlaczerja tudy, ß. — August Hermann, Jana Ernsta Lehmanna, dźĕlaczerja w Nowych Bobolzach, ß.

Zemrjeći:

Dźeń 21. haprleje: Martha Lejna, Jana Pětra Palmana, dźĕlaczerja na Židowje, dź., 1 l. 10 m. 5 d. — 23. Hana Amalija, njemandź. dź. w Brĕsowje, 10 m. 8 d. — Marja Winklerowa rodź. Rakez s Hnĕwßez, 37 l. 3 m. — Hańża rodź. Hencźez, Pětra Glawscha na Židowje wudowa, 37 l. 2 m. — 24. Hańża, njebo Handrija Holana, khĕżkarja a fabrikskeho dźĕlaczerja w Dobruschi, wudowa, 55 l. 11 m. 22 d. — 25. Wylemina Mathilda Emma Rychtarjez, służobna dźowka w Cźichońzach, 22 l. 11 m. 21 d. — 27. Lejna, Jaroměra Augusta Krawza, fabrikskeho dźĕlaczerja na Židowje, mandźelska, 34 l. 10 m. 10 d. — 28. Hana rodź. Nowotnikez, Jana Haaßy w Budyschinje mandźelska, 63 l.

Pśches ſudnistwo ma ſo na pścheſadźowanje pśchedawacź: 5. meje dopołdnja w 9 hodź. na hrodźe w Budyſchinje wſchelaka knihiwjaſarſka twora, 1 tworowy khamor atd. — 10. meje dopołdnja w 10 hodź. Mrózej khěžkarſka žiwnoſćź 31 w Hodźiju, w kotrejž ſo něhdźe 80 lět ſ wuſpěchom korczmari, na 18,000 mk. takſérowana.

Na pśchedań: khěža ſ polom a luku pśches Jana Jenczja w Kſchiſchowje.

Płaczišna žitow a produktow w Budyſchinje

24. haprleje 1886.

Žitowy dowos: 3217 měchow.		Na wikach wot M	Na wikach wot Pf	Na wikach hacź M	Na wikach hacź Pf	Na burſy wot M	Na burſy wot Pf	Na burſy hacź M	Na burſy hacź Pf
Pścheńza	běła	8	45	8	63	—	—	—	—
"	žołta	7	92	8	21	—	—	—	—
Rožka	50 kilogr.	6	84	6	96	—	—	—	—
Jeczmjeń		6	52	6	88	—	—	—	—
Wowoß		7	30	7	50	—	—	—	—
Hroch		8	6	10	28	—	—	—	—
Woka		7	22	7	78	—	—	—	—
Jahły		12	—	15	50	—	—	—	—
Hejduſchka		15	50	16	—	—	—	—	—
Běrny		1	50	1	80	—	—	—	—
Butra	1 kilogr.	2	60	2	90	—	—	—	—
Pścheńcźna muka	50 "	7	—	15	—	—	—	—	—
Rźana muka	50 "	7	—	10	25	—	—	—	—
Ssyno	50 "	3	50	3	70	—	—	—	—
Sstóma	600 "	28	—	30	—	—	—	—	—
Proßata	515 ſchtuk, ſchtuka	11	—	23	—	—	—	—	—
Pścheńcźne wotruby		—	—	—	—	—	—	—	—
Rźane wotruby		—	—	—	—	—	—	—	—

Drażdźanſke mjaßowe płaczišny. Howjada 1. druźiny 48—51 mk., 2. druźiny 42—45, 3. druźiny 25 po 100 puntach rěſneje wahi. Dobre krajne ßwinje 51—54 mk. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Cźelata 1. druźiny 35—55 np., 2. druźiny 28—38 np. po puncźe rěſneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 30. haprleje: Khłódne.

Schulſki dom na pśchedań.

Pjatk 7. meje dopołdnja w 10 hodźinach ma ßo **ſchulſki dom** w **Khwaczizach**, kotryž ßo ſa rjemjeßko, kaž też ſa wobydlenje derje hodźi, pod wumĕnjenjemi, w termiji woſjewjomnymi, na pścheſadźowanje pśchedawacź. Na kupjenje ſmyßleni maja pśched ßadźenjom dopokaſacź, ſo móża płaczicź.

Schulſke pśchedßydſtwo.

Maßiwna khěža cźo. 23

w **Kelnje**, pśchi dróhy ſtejaza, je hnydom na pśchedań.

Khěža cźišło 4 na garbarſkej haßy ſ rjanymi wulkimi khlamami, ſa kóžde rjemjeßko ßo hodźaza, je ſe ßwobodneje ruki płaczišny hódno na pśchedań.

Hoſcźenz ſ klamarńju, rejwanſkej łubju a 13½ kórzami pola, jeniczki wo wßy, ſ wjele wobkhadom, kaž ßo dopokaſacź hodźi (w Njeßwacźilſkich ſtronach) je ſtaroby dla na pśchedań. Napłaczenje po wuczinjenju. — Ssamokupzy ſhonja dalſche bjes khóſtow pola **Emila Iródy** w **Budyſchinje** pśchi rybowych wrótkach 10.

Schĕſcź kołczow pczołow

budźe ßo **njedźelu 2. meje** popołdnju w 4 hodź. pola **Khorle Nowaka** w **Luſcźu** pola Njeßwacźidła pśchedawacź.

Pśchichodnu póndźelu a wutoru dam na łuble w **Kelnje**, kotrejž je prjedy **Khorli Wanakej** ßłuſchało, **300 zentnarjow bĕrnow** po 1 mk. 20 np. pśches k. E. **Forkera** pśchedawacź.

Khorla Bjar.

Drjewowa awkzija.

Njedźelu 2. meje t. l. popołdnju w 3 hodźinach ma ßo nĕhdźe 50 twjerdych dołhich hromadow a nĕkotre hromady mjehkeho drjewa na pścheſadźowanje pola podpiſaneho pśchedawacź.

Jan Dejo w Sahorju.

Kandiſowy ſyrop,

jara **ßłódki, jaßny** a **huſty**, punt po 20 np.

poruczja **Hermann Kunack.**

Kamfor,
patchouli,
moſchuß,
papjeru pſche mole,
ſpirituß pſche mole,
ßwĕžy pſche mole,
bĕły pópjeŕ,
woprawdźity perſiſki pólver pſche inſekty,
ſamórſki pólver pſche inſekty

w bleſchach po 20, 35 a 40 np.,

ſpirituß pſche inſekty

poruczataj

Strauch & Kolde,

3 na kamjeńtnej haßy 3,

drogowe khlamy k ſłotemu worłu.

H. R. Teutscher w Budyſchinje

na kamjeńtnej haßy 33

poruczja ßwój bohaty ſkład **khachlow** kóždeje barby a wuwjedźenja, jednorych a najwoßobniſchich.

Jednore **khachlonki** po 10 mk. Też je 10 doſpołnych **wubrakowanych khachlow** tunjo na pśchedań.

Mydlarńja Herm. Puya

w Budyſchinje na ßerbſkej haßy

poruczja

jadriwe mydło, dobre ßuche	punt po	40 np.,
jadriwe mydło, cźerwjene a módre	" "	36 "
žołte wóſkowe mydło I	" "	40 "
žołte wóſkowe mydło II	" "	30 "
ſoda	" "	5 "
ſchterku	" "	22 "

maſue mydło, ſekene mydło, petrolej, wſchĕ artikle dobre a po najtuniſchej płaczišnje.

Poßleſchczowe pjerje,

najjednoriſche a najlĕpſche, kaž też **hotowe poßleſchcźa** po tunich płaczišnach poruczja

S. E. Richter pſchi hłownym torhoſchczu w domje kral. hłown. dawkownje.

Kolonialtworowe a ſpirituoſowe khlamy

Adolfa Rämſcha

pſchi hutrowych wikach

poruczeja ßwojim cźeſcźenym wotebjerarjam:

dróbny zokor punt po 30—33 np.,
zokor w khlobukach punt po 33—38 np.,
zokor w kruchach punt po 34 np.,
khoſej njepaleny, ßylny a cźiſcźeßłodźazy, punt po 80, 90, 100, 110—130 np.,
khoſej njepaleny, 2. druźina, punt po 65—70 np.,
khoſej paleny, ßylny a derjeßłodźazy, punt po 80, 90, 100, 120—180 np.,
zokorowy ſyrop, wubjernje ßłódki, punt po 18 np.,
nowe jerje, wulke ryby, 15 ſcht. po 50 np.,
petrolej punt po 14 np.,
rajß punt po 13, 14, 15 hacź 30 np. a
druźinu wobſchkodźeneho wulkoſornateho **rajßa,** hewak punt po 20 np., nĕtko 10 puntow po 120 np.

K kſchcźiſnam, kwaßam a druhim ßwjedźenjam, woßebje hoſcźenzarjam ßwoje **jednore a dwójne palenzy,** toho runja wubjernje dobre **likéry** po jara tunich płaczišnach poruczamoj.

Ginzel & Ritscher,
deſtilazija na wulkej bratrowſkej haßy 6.

12 wubrakowanych kachlow

po 12 mk.

je na pśchedań pola

horncźeŕſkeho miſchtra **H. R. Teutſchera**
na kamjeńtnej haßy 33.

Kaſchczowy magazin

Arthura Janaſcha, tyſcheŕſkeho miſchtra

na rózku ßeminarſkeje a Hoſchiz haßy

poruczja ßo pſchi potrjebje dobroczźiwemu wobkedźbowanju a lubi tunje płaczišny.

Ssrĕdk k ſpĕſchnemu bleſchowanju platu

ſ wukoženjom, kak ma ßo nałožecź, poruczja

hrodowſka haptyka.

Mydlarnja Moritza Lehmanna

91 na bohatej haßy 91

wschě ßwoje wězy po khětro poniženych płaczisnach pschi snatym krucze sprawnym poßłużenju k dobroczinwemu wobkedźbowanju porucza.

Woprawdźity czěski hydrawliski czorny kalk

rjany wulkokruchaty,

woßebje **sa wódne twarby, k wobmjetej sa wětrej wustajene murje** a **k tšěchikryjerskim dźělam** ßo hodźazy,

Ia Schimischowski a Shorjelski kruchaty kalk

porucza pschezo w **czerstwej tworje** po **najtunischich** płaczisnach

C. Thiermann.

Khojej

paleny punt po 100—200 np., **khěžorske měschenje** pt. po 120 np. porucza sa něschto wubjerne

Gustav Poser
na jerjowej haßy.

Jerje

jara wulke po 4 a 5 np., 15 schtuk po 50 a 60 np., porucza sa jara płaczisny hódne

Gustav Poser.
na jerjowej haßy.

Khojej

w wulkim wubjerku
seleny punt po 70—160 np. jenoż derje ßłodźaze druźiny porucza

Gustav Poser
na jerjowej haßy.

Butra!

Měschanu butru, lutowanšku butru
w bowach a wuwaženu, najlěpschе druźiny, porucza wot czerstweje poßyłki

Gustav Poser
na jerjowej haßy.

Lutowanšku butru
(margarinšku butru s pschidatej czerstwej naturskej butru)
w bowkach, kaž tež wotwaženu porucza tunjo

Hermann Kunack
na bohatej haßy 8

Khojej

wot najtunischich hacz do najlěpschich druźinow, jara derje ßłodźazy, porucza **Hermann Klemm**
na bohatej haßy.

Wósk

kupuje po najwyschschich płaczisnach

Otto Engert.

„Borussia“, krupobicze-sawěsczaze towarstwo a. G. w Barlinje,

sawěsczuje pólne płody po **niskich doprědnych premijach** a poskicza ßwojim ßobustawam pornjo druhim towarstwam hischcze druhe ważne dobytki. — **Wobkhodowy wunoschk** w 13tym wobkhodowym lěcze 1885 wuczini 66,570,000 mk. napschecžo 54,671,600 mk. w lěcze 1884. — Dalsche wukasaja a sawěsczenja pschijimaju:

W **Budyschinje:** C. A. Siems. — Hermann Lemke. — W **Rakezach:** Jan Miczka.

Towarstwo sa wotměnjostronske sarunanje krupobiczoweje schkody w Lipsku,

sałożene w lěcze 1824,

kotrež je sa czaß ßwojeho wobstacja skoro 18 milijonow mk. sa schkodowanja sapłaczilo, sawěsczuje pólne płody wscheje druźiny **se ßkomu** abo **bjes njeje** a dawa pschi krupobiczu sarunanje hacz do $^1/_{15}$ abo $^1/_8$ schkodowanja. W poßlednim padże ßo premija wo 20 prozentow poniži.

Wschitke ßobustawy, tež nowe, kotrež w běhu 6 lět wot krupobicza potrjechene njeßu, dostanu w prěnjej klaßy **24 prozentow,** w druhej klaßy **36 prozentow** a w tsečej klaßy 48 **prozentow premijoweho rabata.**

Sapłaczenje schkodowanjow **4 njedźele po taxy.** Regulirowanje schkodowanjow s pomozu dowěrnikow.

Dalsche wukasanja dawaju a sawěsczenja wobstaraju

Jan Wehla w **Makeschezach,**
Jan Polak w **Radworju,**
Cl. Lay w **Wóschizach.**

Hłowna agentura:

Schettler & Berthold
w Drazdzanach w nowym měsczе.

Wobstejnoszow dla ßym nusowany, pschedawanje schtrympowych tworow, kotrež ßym pscheß 40 lět w ßwojej budże ßobotu a hermanki měł, do ßwojich runje tak dołho wobstejazych khlamow pschepołożicz.

Pschezo budu ßo prózowacz, ßebi wotebjerarjow se ßwojej snatej dobrej czežkej tworu po mózno tunich płaczisnach sdżerżecz.

W Budyschinje, 17. haprleje 1886.

Herrmann Darschau,
schtrympařnja na schulerskej haßy 1.

Schtóż ßo nahlenzy boji

abo kotrehoż je wona hižo podeschła, abo schtóż na wjercżenje, skhromjenje, bjessparnoscz, khore nerwy czerpi, njech ßebi knižku „Wo wobróczu a wotstronjenju nahlenzy“, 3. nakład, wot spižacżela, něhdyscheho krajno-woborneho bataillonskeho lěkarja **R. Weißmanna** w Wilsh fenje w Bajerskej, darmo a franko skała.

Pjelzowe wězy k wotdżerżenju molow bjerje do khowanja sa to rukujo, so ßo pscheß wohenj njesanicza

Heinrich Lange na žitnych wikach 9.

Jerje

rjane tucżne ryby porucza po tunich płaczisnach

Hermann Klemm
na bohatej haßy.

Wósk

kupujetaj po najwyschschich płaczisnach

bratraj Měrschej
pschi žitnych wikach.

Wósk

kupuje po najwyschschich płaczisnach mydlař **Moritz Lehmann**
na bohatej haßy.

Wósk

kupuje kóżdu dźělbu po najwyschschej płaczisnje

H. Puy na ßerbskej haßy.

Wósk,

wóskowy twar a **panki** kupuje po najwyschschich płaczisnach

H. Lehmann
na hornczerskej a žitnej haßy.

Mariazellske žołdkowe krepki,

wubjernje skutkowazy ßrědk pschi wschěch žołdkowych khoroscżach.

Njedostczehnjeny pschi bjesappetitnoszi, žołdkowej ßłabosczi, hrosnje wonjazym dychu, kißałym horjestorkanju, bubnjenju, koliży, žołdkowym katarrhu, żahojtym palenju, tworjenju griesa, njeßmernym tworjenju ßlinow, żołczelinje, grawowanju a wróczenju, hłowubolenju (jeli so se žołdka wukhadża), žołdkowych widlischczach, satykanoszi, nabubnjenju žołdka pscheß jedź abo picże, wakach, ßkosynych, jatrowych a hämorrhoidskich czerpjenjach. **Bleschka** s wopißanjom, kak ma ßo trjebacz, płaczi **70 np.** Składy we wschěch wjetschich haptykach.

Zentralne roseßłanje pscheß haptykarja

Carl Brady w Kremsier w Awstriji na Morawje.

W woprawdźitoszi dostacz w **Budyschinje: w měschczanskej a hrodowskej haptyzy; w Hirschfeldże:** pola haptykarja **C. E. Jägera; w Rakezach:** pola haptykarja **Gust. Katzscha.**

Hł. Serbska Přěd. Konferenca

změje so, da-li Bóh, přichodnu **srjedu, 5. meje,** wot dopołdnja 10 hodźin sem w **złotym słóncu w Budyšinje.** Na nju należnje přeprošuje

předsydstwo.

Łoßy 5. klaßy

109. kral. sakßk. krajneje lotterije, cźehnjenje wot 3.—22. meje t. l., ßu hischcźe dostacź pola

Fr. Th. Jägera,
konzeß. lotterijoweho kollektéra
na swonkownej lawskej haßy.

Póduschinu kožu,
vache-kožu,
ßwětlu kožu,
ßwjerschnu kožu,
kožu sa drjewjanzy,
kožowy wurés,
kaž tež wschě wězy sa schewzow porucza po tunich ale twjerdych płaczisnach

Rich. Schneckenberg,
kožowa pschedawarnja
pschi mjaßnych jědkach 4.

Koßy,

kaž jěd rěsaze, porucza

Paul Walther
na žitnych wikach.

Dobry wósk

kupujetaj po najwyschschich płaczisnach

Strauch & Kolde,
3 na kamjentnej haßy 3,
drogowe khlamy k słotemu worku.

Wukasanje a pschewjesne pißma dawa
Albert Meisel w Budyschinje.

Stwa s 2 komoromaj a kólnju je k 1. julijej t. l. na pschenajecźe na knjezim dworje w **Wutołczizach.**

Hłowna shromadźisna

pożczeńnje a lutowańnje sa Bart a wokolnosćz

njedźelu 9. meje t. l. popołdnju w 5 hodźinach
w saki Dietrichez hoscźenza tudy.

Dźeński porjad: 1. Pschedpołożenje sliczbowanja kaž tež bilanzy na léto 1885 a dobrospósnacźe teju ßameju. 2. Wobsanknjenje wo nałożenju czisteho dobytka a wo wulkosczi rosdźělomneho wunoschka. 3. Wuswolenje dweju wubjernikow na město teju, kotrajž mataj po statutach wustupicź.

Wschitke ßobustawy ßo s tym na tutu hłownu shromadźisnu pscheproschuja.

W Barcźe, 13. haprleje 1886. Direktorij:

Wiedemann.

Dr. Rudloff,

spezialny lěkař pschе wuchowe a woczowe khorosczе.

Rěczna hodźina 11—1 hodź. a 2—3 hodź.

Na žitnej haßy cźißło 1 po 2. poskhodźe w Budyschinje.

Wulke rjane bydło móże ródny dźěłaczeŕ se ßwójbu 1. meje dostacź. Trajne dobru msdu dawaze dźěło a běrnjaze polo ßo pschilubi.

Bartusch, inspektor
na knjezim dworje w Drožďżiju
pola **Pomorez.**

Holzy, kotrež chzedźa schicźe nawuknucź, pyta **Lejna Scholczizь** w Rakezach.

Holza se wßy, kotraž chze ßo w měscźe wudokonicź, ßo k podpjerje hosposy pyta wot pjekarskeho mischtra **Aug. Wiesolda** na bohatej haßy.

Holza ßo k 1. junijej do ßłużby pyta wot **L. Alberta,** ßedlarskeho mischtra w Budyschinje na horncźerskej haßy.

Ródna swinska holza

ßo bórsy do ßłużby pyta na **knjezim dworje w Delnej Kinje.**

Ródna awuschikna ßerbska holczka ßo sa domjaze dźěła do ßłużby pyta. Blizšsche je shonicź w wudawarni Serb. Now.

Pilnych cźeßlow

do trajazeho dźěła pyta

Adolf Kaup, twarski mischtr
w Budyschinje.

5—6 wolazy, 14—16lětni, dostanu ßłużbu na knjezim dworje w Drožďżiju pola Pomorez.

Wuczobnika

ßerbskeje rěcźe mózneho sa swoje kolonialtworowe a destillazionske khlamy pytam.

Hermann Kunack
w Budyschinje na bohatej haßy 8.

Hólcźez, kotryž chze ßedlarstwo a tapezérarstwo nawuknucź, móże do wuczby stupicź pola

K. A. Benedicta
na snutskownej lawskej haßy 8.

Klampnarskeho wuczobnika pyta

A. Knobloch
na snutskownej lawskej haßy.

Ssyn cźeßneju starscheju, kotryž chze schewstwo nawuknucź, ßo pyta wot schewskeho mischtra **Ssymanka** w Lasu.

Ssyn sprawneju starscheju, kotryž chze tyscherstwo nawuknucź, móże hnydom do wuczby stupicź pola tyscherskeho mischtra **Bruka** w Lasu.

Cźeßny wěnz na row

njebo

Jakuba Wawrika w Scheschowje.

Ach wopomń tola, wutroba,
So ßmjercź tak nahle pschińdźe druhdy,
Sso hotuj k njej, so njenam'ka
Cźe wona w twojich hrěchach tudy;
Kak husto je to k žłyschenju,
So ludźo jara nahle mru,
Tež we jich młodych létach.
Nan Wawrik bu we Scheschowje
Wot sprawnych starschich narodźeny —
Joh' nan tam kubło měješe —,
Bu w Njeßwacźidle w zyrkwi kschcźeny,
Hdyž mjeno „Jakub" dostał je,
Tam do schule też khodźeshe
Hacź do schtyrnatoh' léta.
Wón wóßom lět pon žłużił je,
Hdyž we wschěm jara ßwěrny běsche,
A dokelž wojak njeběsche,
Dha woženicź ßo potom chzyshe;
Duž dźěsche tam do Pschěsdrjenja
A Polankez ßej Marju wsa,
Kiž cźeßna knjeżna běsche.
Hdyž w mandźelstwje bě wóßom lět,
Kiž ßbožowne a cźiche běsche,
Dha njenadźijzy wumrje nět. —
Wón wjeczor strowy lehnycź dźěsche,
A hlajcźe, w nozy na ranje,
Haj, prjedy hacź ßo ßwitasche,
Wón hižo wumrjeł běsche.
Wón běsche tudy na ßwěcźi
Wot młodosczе pschez' strowy — cźiły;
Hdyž bě lět dwaj a tsizecźi
Był tudy na tym ßwěcźe žiwy,
Dha wot tej' lubej' mandźelskej',
Tsjóch ßynow, dźowki jenicźkej'
Sso psches ßmjercź wotdźělesche.
Ta luba macź a mandźelska,
Kiž tehdy ßamodruha běsche,
Kak stysknje je ta płakała,
Hdyž ßa joh' kaschcźom k rowu dźěsche.
O Božo! to bě srudoba,
Hdyž macź a też tsi dźecźatka
Joh' kaschcź tu wobstupachu.
A wot tych schtyrjoch dźěcźi tu
Je hakle sa schěscź njedźel jene
Se stysknom a se srudobu
Po jeho ßmjercźi narodźene,
Kiž macź pod ßwojej wutrobu,
Hdyž nana k rowu wjesechu,
Je hižo ßobu měła.

A ty, o luba macźerka,
Kiž ßy ßo nětko sestarila,
Kak wjele nozow bjes spanja
Ssy je stysknosczu pschecźinila!
Ty njejßy lubych dźěcźi dla
Sso potom wjazy ženiła,
Też hdyž bě składnosczź k tomu.
Wy, kiž tehd' běschcźe dźecźatka,
Nětk pak scźe wschitzy dorosczeni,
Wasch nan wam s njebjeß prajicź da:
„Ach, njesabudźcźe Boha jeni,
Dha wón wschak też waß sawěscźe
Tu ženje sabycź njebudźe",
To je wón wschitkim ßlubił.
Hdyž też lět jeb'n a tsizecźi
Wón w khłóbnym rowje wotpocźuje,
Dha hischcźe dźenß' we srudobi
Na jeho ßmjercź ßo dopomnjuje,
A wołebje ta luba macź
Dje husto joh' row wopytacź,
Też dźěcźi, hdyž je mózno.
Tón luby ßyn, tón najmłódschi,
Tón njeje sesnał ßwojoh' nana,
Joh' macź jom' w saźnej młodosczi
Se srudobu, wscha wuplakana,
Hdyž luby ßynk ßo praschesche:
„Kak, so nasch nan dom njepschińdźe?"
Je jom' wscho powjedała.
Wy pak, wy ßyno Pětyrje,
Ach njesabudźcźe tola ženje,
Kak luba macź, kiž pschi waß je,
Je pśches waß wschitkich woczehnjenje,
Hdyž luby nan tu njeběsche,
Je měła wjele starosczе, —
Ji dobrotu nětk cźinicźe.
A nětk jich dźak najhorzyschi
Budź, luby hnadny Božo, tebi,
Kiž ßy jim we jich srudobi,
Hdyž wołachu ßo stysknje k tebi,
Jich prósstwy hnadnje wußłyschał,
Jim dobrych ludźi pschipósłał,
Kiž k pomozy jim běchu.
A tak spi derje, Jakubje,
Ty luby mandźelski a nano,
Na Njeßwacźilskim kerchowje,
Hacź Bóh po krótkim cźaßu ßnano
Waß we tej wěcźnej sbóżnosczi
Na wěcźne saßo sjednoczi
A s hnady sbóżnosczź dawa.

W mjenje jara srudnych sawostajenych
Pětr Mtónk.

Pschedewsacźe restawrazije.

Sswojim cźesczenym snatym a pscheczelam, kaž tež ßwojim prjedawschim hosczam w Budyschinje a wokolnosczi najpodwolnischo k nawjedźenju dawam, so ßym ßwoju **restawraziju na kamjentnej haßy** 5 saßo pschedewsał, a so budu ßo prózowacź, so bych ßebi spokojnosczź wschitkich mje pocźesczowazych dobył a sdźerżał.

S pocźesczowanjom

Hugo Pesto.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 19. **Sobotu 8. meje 1886.** **Lětnik 45.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Jeho Majestoscz kral Albert je tele dny pólneho marschala hrabju Moltku w Blasewitzach wopytał. Hrabja Moltka je hižo wot někotrych lět kóždy raz w lěcze se stajnym hoscźom pola swojeho wuja majora Burta w Blasewitzach. Njedźiwajo swojich 85 lět wón cźasto dlěsche pucźowanja cźini, wosebje do sakskeje Schwizy, sa kotrejež naturisku rjanoscź je jara sahorjeny.

— Němskemu kněžorstwowemu sejmej, kotrehoż posedźenja so 17. meje sazo sapocznu, so hnydom dwaj nacźiskaj pschedpokožitaj, po kotrymajž měł so wot palenza dawk bracź. Kněžorstwowy sejm móże sebi tón najlěpschi wuswolicź a pak prěni pak druhi w někotrych punktach pscheměnicź abo wudospołnicź. W woběmaj nacźiskomaj je dawk jenak wyšoko wobliczeny. Po prěnim nacźisku ma so wot 1. oktobra wot litra cźisteho spirituša 40 np. dawka bracź. W druhim lěcze so dawk na 80 np. a w tsecźim na 1 mk. 20 np. powyschi. Tutón dawk ma so wot wschitkich małych pschedawarjow a korcźmarjow, pod dańskej kontrolu stejazych, na wschón palenz dawacź, kotryž tucźi k direktnemu pschedawanju pschetrjebarjow kupuja. Jeli so by so tuto waschnje sběranja dawka njespodobało, knježerstwo w druhim nacźisku namjetuje, dawk wot palenzpalerjow abo wot wulkich wikowarjow bracź a to potom, hdyž spirituš s paleŕnjow abo s hamtszy sawrjenych skladow pschińdże. Po kóždym waschnju budże kontrola wobcźežna. Tola je wěste, so sběranje dawka wot palerjow a wulkich wikowarjow mjenje dźěła cźini, hacź kontrola wschitkich małych korcźmarjow a khlamarjow. Pódla spirituźoweho dawka ma dawk na saparny rum (maischraum) wostacź s tym pscheměnjenjom, so so dawk sa mjeńsche paleŕnje něschto poniži, sa wjetsche pak powyschi. Wunoschk s palenzoweho dawka je sa prěnje lěto na 90 milijonow hriwnow, sa druhe na 130 milijonow a sa tsecźe lěto na 210 milijonow hriwnow wobliczeny. Nowy dawk na palenz je jenož sa staty, kotrež něhdy do połnóznoněmskeho swjaska słuschachu, postajeny; pschetož połobnjoněmske staty su sebi w lěcze 1866 sběranje dawka wot palenza jako wosebite prawo wobkhowałe. Wuhlady sa nowy dawk na palenz su wjele lěpsche hacź něhdźe sa palenzowy monopol. Tola w tym měnjenja w kněžorstwowym sejmje psches jene njebudźa, na kajke waschnje ma so wunoschk s noweho dawka nałožicź. Jenož hdyž so wunoschk bjes jenotliwe staty rosdźěli, kotrež móża potom druhe dawki poniżecź, budże kněžorstwowy sejm palenzowemu dawkej pschihłosowacź.

— W meji, w tym samym měsazu, w kotrymž buchu junu sakonje k słabjenju mozy katholskeje zyrkwje w Němzach wudate, dyrbja tele sakonje sazo spanucź. W pruskim krajnym sejmje sańdźeny tydźeń wo wotstronjenju tych paragrafow mejskich sakonjow jednachu, psches kotrež so katholikojo najbóle podcźischcźeni cźuja. Knježerstwo chze na kóždy pad měr bjes evangelskimi a katholskimi sćinicź, kotryž je tutym wužitny, tamnym pak niczo njeschkodźi. Wujednanje s katholikami, kotsiž tsecźinu wobydlerstwa w Němzach wucźinjeja, so dlěhe wotstorcźicź njehodźi. Saplecźene politiske wobstejnoscze w Europje, kotrež nas k wulkej powschitkownej wójnje pschezo bliže wjedu, pruske knježerstwo nusuja s zyrkwinym wojowanjom kónz scźinicź a móz wótzneho kraja s psches jednotu wobydlerjow wschelakeho wěrumusnacza posylnicź. S knježerstwoweje kaž tež s bamžoweje strony je so napscheczo pschischko. Bamž je do toho swolił, so so pschi postajenju duchownych tucźi knježerstwu pschipowjedźa. A so by so nad jeho sprawnej woli dwělowacź njemóhko a so wujednanje w pruskim sejmje knježerstwu połóżiło, je bamž, prjedy hacź zyrkwine sakonje do wuradźenja pschińdźechu, wschitkim pruskim biskupam porucził, sa wuprósdnjene fary knježerstwu nowych kandidatow pschipowjedźicź. Zyrkwinsko-politiske nacźiski pruskeho knježerstwa su psches tule ważnu bamžowu konzessiju mózny podpjeru dostałe. Psches nju buchu mnosy s konserwatiwneje strony sa wujednanje dobycźi. Po prěnim wuradźenju njebuchu, kaž pschecźiwniży zyrkwinskeho měra bjes katholikami a evangelskimi namjetowachu, knježerstwowe nacźiski komisiji pschipokasane, ale hnydom jich druhe cźitanje psched sejmom wobsamknjene. Na praschenje, hacź so nowe zyrkwinsko-politiske nacźiski w sejmje pschecźischcźa, móże so hižo po prěnim cźitanju s wěstoscźu prajicź, so budże sejmowa wjetschina sa nje hłosowacź.

— W Barlinje su póndźelu rano wulke wicźne hale wotewrili. Wóssom wulkich torhoschcźow na sjawnych městnach je psches to w Barlinje sazko. Kupzy kaž pschedawarjo nětko dobrotu wužiwaju, so móża w derje naprawjenych a wobarnowanych rumach twory kupowacź a poruczecź. — Póndźelu dyrbjachu w Barlinje cźi murjerjo s dźěłom pschestacź, kotsiž 50 np. msdy na hodźinu njedostanu. Hacź dotal so strajk hischcze jara wupschestrěł njeje, jenož něktore sta dźěłacźerjow su dźěło wopuschcźiłe.

— Bjes Němskej a Jendźelskej je so mjesa, kotraž so bjes němskimi a jendźelskimi kupami w nawjecźornym měrnym ozeanje cźehnje, wujednała. Kupy Samoa, Tonga a Hiue wostanu neutralne. W nastupanju wikowanja maja němske a jendźelske kódże w němskich a w jendźelskich wobsedźenstwach rune prawa. Kolonije sa khostanzow so w nakupach nawjecźorneho měrneho ozeana sakožicź njesměděja.

Italska. Skónzowanje sobustawow italskeje wědomostneje expedizije w Harrarje, kotraž pod nawjednistwom hrabje Porrowa stejesche, so w Italskej sa cźežke sranjenje ludoweje cźesćze wobhladuje, kotrež bjes wjecźenja wostacź njesmě. Se wschěch stron žadaju, so by knježerstwo hnydom s khostanjom tehole njeskutka sakrocźiło. Afriski pucźowar Franzoi je italskemu knježerstwu swoju słužbu sa pschipad porucził, so by wójnsku expediziju pschecźiwo harrarskemu sultanej pósłało. Knježerstwo hacź dotal na sjawne dało njeje, hacź chze wójnu wjesćź, tola je hižo někotre wukasy wudało, s kotrychž móże so sudźicź, so chze do Harrara wójsko pósłacź. S Maśawy je hižo italska wójnska łódź do Zeyly wotjěła, a jeje roskasować je poruczność dostał, so by s pomozu jendźelskeje wyschnoscze wosud Porroweje expedizije wusłědźił.

Amerika. W wjetschich městach połnóznych amerikanskich statow su so tele dny wulke dźěłacźerske a sozialistiske njeměry měke. W Chikago, w hkownym měsce Illinojskeho stata, kotrež na 700,000 wobydlerjow liczi, je so 4. haprleje bjes poliziśtami a 15,000 rebellami woprawdźita bitwa biła. Njeměrnizy do poliziśtow tři bomby cźisnuchu, psches kotrež bu 21 poliziśtow sranjenych. S dobom někotsi

na poliziſtow ſ revolvrami tſělachu. Tuczi ſ tſělenjom wotmolwichu, na czoż rebellojo roscźěkachu. Dźeń posdźiſcho ßo njeměrny wospjetowachu. Něhdźe 8000 woßobow ßo na haßach do khlamow łamachu a w nich rubjachu. Poliziji pak ßo poradźi, ſłóſtnikow bórſy roſehnacź. W měſcźe Milwaukee ßu ſozialdemokratojo podobnje każ w Chikago ſakhadźeli. Cźrjóda dźěłacźerjow na jenu piwarnju nadpad ſcźini a ju wurubi. Poliziſtojo běchu nuſowani, ßo do rubjeźnikow ſ brónju dacź, pſchi cźimż buchu něktore woßoby ſranjene a ſabite. Amerikanſke nowiny němſkich anarchiſtow winuja, ſo ßu dźěłacźerjow k njemëram naſchcźuwali. Snaty anarchiſt Moſt, kotrehoż ßu pſched něktorymi lětami ſ Němſkeje wupokaſali, je ſtrajkowazych dźěłacźerjow w ßwojich nowinach ſjawnje napominał, ſo bychu fabriki ſapaleli a bomby do poliziſtow mjetali. Prjedawſchich wjednikow ſtrajkowazych dźěłacźerjow, kotrychż wotpohlady a wotmyßlenja dyrbja ßo ſ wjetſcha ſa dobre a nuſne ſpóſnacź, ßu anarchiſtojo na bok ßunuli a ßo wjedniſtwa dźěłacźerjow ſmozowali. Po zyłej poknóznej Amerizy ßu w poßlednim cźaßu ſtrajki wudyrike. W Mißouriſkim, Kanſaſkim a Texaſſkim ſtacźe ßu dźěłacźerjo na żeleſnizach ſ dźěłom pſcheſtali. Dokelż ßu ßo wot anarchiſtow k gwaltnoſcźam ſawjeſcź dali, ßu guvernërojo pſchecźiwo nim wojakow póßłacź dyrbjeli. Dźěłacźerjo ßu na żeleſnizach wſchón wobkhad ſawrjeli. Hdźež ßo ſpyta, twory po żeleſnizy wotpóßłacź, ßu woni ſchëny wuſběhnuli, woſy rosbili, lokomotiwy ſ dynamitom rosbuchli, ſtazijonſke twarjenja a maſchinownje ſapuſcźili a ſaſtojnikow, kotſiż ßo k ſtrajkej pſchiſamknucź nochzychu, krjudowali a wotehnali.

Wupożcźeny ſebel.

Schcźipak bě podwyſchk pola dragunarjow w Barlinje. Tón dźeń, na kotrymż ßo podawk ſta, wo kotrymż tu powjedamy, mějeſche Schcźipak runje ßłużbu w kaſermach, abo każ bychu wojazy prajili, wón bě podwyſchk du jour. So by woſtudu wot ßo dźerżał, ßebi wón po konjenzach wokoło khodźo wſchelaku njewinowatu ſabawu abo někajke dźěło cźinjeſche, kotrež ßo podwyſchkam hewak njeſaleźi. Pak wón ſ Pětrom, konjemzowym kozorom, hrajkaſche, pak jenemu konjej pſchihladowaſche, wo kotrymż ßebi powjedachu, ſo je pryſłaty, pak ſ jenym towarſchom kharty plazaſche. Jeho dźěło w tym wobſtejeſche, ſo konjemz mjecźeſche — to jara rad cźinjeſche —, ſo hrjebicźki hrjebaſche, po kotrychż móżeſche woda, w konjemzu ßo nahromadźaza, do hnójnizoweje jamy wotběżecź — to wón ſ wulkej luboſcźu cźinjeſche — a ſkónczńje, ſo ßykanje rěſaſche — ſa to bě wón wſchón ſahorjeny.

Běſche rjane ranje w lěcźe — ſchtoż drje ſa tuto powjedancźko żaneje ważnoſcźe nima, ſchtoż pak dyrbi ßo tu tola naſpomnicź; prajmy: wjetſcheje duſchnoſcźe dla.

Schcźipak ſtejeſche w ßrjedźnych durjach hródźe cźißło 1 ſ napſchecźa bróżnjojtemu twarjenju, w kotrymż ßo ßyno a wowß khowaſche, a pſchihladowaſche wróblam, kotrež ßo na měſtnje bjes hródźu cźißło 1 a bróżnjojtym twarjenjom wo něktore wowßowe ſornjatka wadźachu — każ to cźaſto pola wróblow widźiſch, a każ móże to kóżdy nawjedźicź, hdyż ßo na měſtna, bliſko kotrychż maja konje ßwoje ſtejniſchcźa, poda a kedźbu dawa; je to zyle ſajimawe. Tež Schcźipakej to wjeßele cźinjeſche; pſchetoż wón wocźi wot ptacźkow njewotwobrocźi, a bě runje na tym, wbohemu wróblej, kotrehoż druhe pſchezo jara kußachu, na pomoz pſchińcź, jako ßo wěſte ſwuki k jeho wuſchomaj dawachu.

Wón ſapoßłucha — ßlědźeſche ſa tymi wěſtymi ſwukami, kiwnu ſpokojom a ſtupaſche — hłupe ptacźki měnjachu, ſo to jim płacźi a lecźachu khróble ſchcźebotajo na bliżſchu tſěchu — runu měru k bróżni. Wo prawdźe, tam ßykanje rěſachu. Dragunaŕ Piſkoŕ bě ßo khitl wußlekł a pſchi rěſaku dźěłaſche; wón ßo na to wuſtejeſche.

Schcźipak bliże ſtupi a wokomik pſchihladowawſchi wón praji: „Puſchcźe mje ras.“ Swólniwje Piſkoŕ pſched ßwojim pſchedſtajenym na bok ſtupi, a tutón nětko na jeho měſto ſtupi. Hdyż pak ma cźłowjek helm na hłowje, bandelier pſches ramjo powßnjeny a dołhi ſebel pſchipaßany, ßo hubjenje ßykanje rěja; woßebje je ſebel na pucźu. Duż Schcźipak něktore raſy rěſnuwſchi ſeblowy paß wotapnu a ſebel Piſkorjej da, kotryż jón do kuta ſtaji. Bórſy na to wón helm ſ hłowy ßunu, kotryż ßo do ßłomy dele wali, a móżeſche nětko wjele lóżſcho bjes wobcźeżnoſcźe dźěłacź. Jenoż bandelier wón wobkhowa a da jemu na khribjecźe bimbacź. S woprědka Schcźipak khětro nahle a njejenako rěſaſche, tola bórſy wón do praweho tempo pſchińdźe a rěſaſche ſměrom a jenako, ale tola ſpěſchnje.

Wón ßo runje prawje nacźahowaſche a ßebi hiſchcźe dołho na pſcheſtacźe njemyßleſche, hdyż něchtó do bróżnje pſchińdźe a pſchipowjedźi, ſo rytmiſchtr ſa nim żada. Jara njerad Schcźipak dźěło woſtaji, wutrě ßebi pót wot cźoła, ſhkadkowa ßebi wkoßy, kotrež běchu ßo pſchi ſtupanju rostſchaßke, a pſchimnu ſa helmom, kotryż hižo prjecź ſtupajo na hłowu ſtaji. Do konjemza pſchiſchedſchi do kuta ſa durjemi pſchimnu, do kotrehoż ſ wjetſcha ßwój ſebel ſtajeſche, hdyż bě jón w konjemzu wotapnuł. Wón jón, ßo roſumi, njenamaka a dopomni ßo, ſo bě plempu w bróżni wotpokożił. Wón pohlada, hacź ßnadź Piſkoŕ w durjach ſ napſchecźa ſtejeſche, ſo by jemu jeho bróń pſchinjeßł; tola Piſkoŕ hižo ſaßo ßykanje rěſaſche. Dokelż ßo Schcźipakej nochzeſche hiſchcźe ras na druhu ſtronu hicź, wón dołho ßebi njepſchemyßliwſchi prëni lëpſchi ſebel wſa, kotryż na hoſdźu wißaſche, pſchipaßa ßebi jón a ſcźeże ßebi bandelier na khribjecźe do porjada a dźěſche potom k rytmiſchtrej.

Sebel, kotryż bě ßebi pożcźił, dragunarjej Naſdalakej ßłuſcheſche, to rěka: po prawom bě wón wobßedźenſtwo Jeho Majeſtoſcźe, a dragunaŕ Naſdalak bě jón jenoż doſtał, ſo by ſ nim ſa cźaß ßwojeje ßłużby wótzny kraj ſakitał, hdy by ras trjeba byko. Jěſdni podwyſchzy maja w Prußach cźorno-běły pjaſtny rjemjeń, proſcźi jěſdni maja jón wſchelakobarbny, a ßo pſches tele barby bjes ßobu roſeſnawaju.

Schcźipak ßo wo rosdźěl barbow wjele njeſtaraſche; jemu bě wſcho jene, hacź ma běłe abo cźornoběłe pſchi ſeblu. Wón njebě tak wumyßleny na ſnamjo podwyſchkow każ druſy. Njelubo by jenoż jemu byko, hdy by knjes rytmiſchtr njeporjad widźał a ßwarił; pſchetoż nichtó bróń, druhemu ßłuſchazu, noßycź njeßmě. Tola Schcźipak ßebi toho dla cźeźke myßle njecźinjeſche, wſchako móżeſche ßo na někajke waſchnje wurëcźecź, a bjes nami njech je prajene: wón ßantorjenje ßwojich pſchedſtajenych na lohke ramjo bjerjeſche — cźłowjek by ßo hewak w wojakach wjele mjerſacź dyrbjał, hdy by to chzył. Schcźipak ßwaram pſchipoßłuchaſche, a hdyż bě ßo wobrocźił, bě hižo tež na nje ſabył, abo ßebi ſe ſamyßłkom na nje wjazy njemyßleſche, ale dźěſche ſpokojom w dobrym mërje hrjebicźki rycź abo ßykanje rěſacź.

Rytmiſchtr chzyſche podwyſchka jenoż na regimentowy bürow póßłacź, hdźež mějeſche něſchto pſchipowjedźicź a dalſche pſchikaſy wotcźakacź — kajke, rytmiſchtr njepraji. Schcźipak wotedajomne pißmo doſtawſchi rjeknu: „K poruczńoſcźi, knjes rytmiſchtrje!“ a wón tele ßkowa tak ßylnje ſawoła a pſchi tym ſ tajkej mozu ſatepta a ßo wobrocźi, ſo ſemja rźeſche.

„Wubjerny cźłowjek, kraßny podwyſchk“, rytmiſchtr pſchi ßebi měnjeſche. Haj — wón njeběſche widźał, ſo kraßny podwyſchk praweho ſebla njemëjeſche, haj, ſo ßamo praweho pjaſtneho rjemjenja ſa nim njewißaſche, ale proſty pjaſtny rjemjeń.

Schcźipak hacź k bliżſchemu rózkej rucźe w wojeriſkim tempo ſtupaſche, tola rózk ſady ßebje měwſchi hižo mjenje khwataſche — rytmiſchtr jeho nětko wjazy widźecź njemóżeſche. Sebel ßebi wón pſches ramjo wſa, da ßebi wot jeneho jenolětneho dobrowólnika, ſ nim ßo ſetkazeho, zigaru daricź a jeho hiſchcźe ſ tym ſadźerżi, ſo ßebi wot njeho woheń żadaſche. Sſo niż najmjenje njepſchekhwatajo wón na to dojeneje pobocźneje haſki dźěſche, kotraż drje direktnje k regimentowemu bürowej njewjedźeſche, po kotrejż pak bě pſchezo móżno, do ßudneho dnja abo tola do wobjeda k bürowej dóúcź. W pobocźnej haſzy ßo ſ prënja lëpje dźe a potom ßo tam ſ tak wjele offizërami njeſetkaſch, kotſiż chzedźa wſchitzy ſtrowjeni bycź a ßo ſatraſchnje hórſcha, hdyż ßo tale cźeſcź jim njewopokaſa.

Schcźipak mějeſche hiſchcźe tſecźu pſchicźinu, cźohoż dla tutón pucź wuſwoli. Wón ßebi mjenujzy myßleſche — a to je waſchnje wſchitkich poßelnikow — ſo pſche poſdźe njepſchińdźe, hdyż ßebi k ßnědanju małko ſchiju namacźa, a runje w tejle haſzy wón korczmu ſnajeſche, w kotrejż rad pijeſche, a to niż jenoż rano, ale tež pſchipołdnju, pſchede wſchëm pak jara rad wjecźor. K korczmje ſahrodka ßłuſcheſche; do teje ßo wón ßyże a da ßebi karancźk piwa pſchinjeſcź. Helm něſchto do ſad ßunuwſchi, ſebel bjes nohomaj k ſemi ſeprëwſchi, ruzy na ſeblowe pſchimadło pokożiwſchi wón duſchny měr a hłuboki pokoj wokoło ßebje ſe ſpodobanjom wobkedźbowaſche. W nim drje żadanje naſta, ſo ßmël zyły dźeń tu na kraßnym měſtaczku ßedźecź, hacź po woſtudkych konjemzach wokoło běhacź; tola pſchi tym jemu tež ſaßo pſchipanu, ſo hdy by dźenßa podwyſchk du jour njebył, njebudźiſche rytmiſchtr jeho prjecź póßłał a njemóhł ßo wón tu pſchi ſchkleńzy piwa wokſchewicź, ale by ſe ſchwadronu na polu wonka hanjał. Në, wón chzyſche radſcho ſ tym ſpokojom bycź, każ bě Bóh luby Knjes w ßwojej mudroſcźi poſtajił, a nochzyſche ßebi wo żanych hłupych pſchecźach dźecź dacź.

Bjes tym ſo jemu tajke roſumne myßle w hłowje hrajachu, ßo wón ſe ßwojim pjaſtnym rjemjenjom paraſche a dopomni ßo, ſo je zyle ſabył, ſebel tomu, wot kotrehoż bě ßebi jón ßo njepraſchawſchi pożcźił, wrócźicź a ßebi ßwój ſ bróżnje wſacź.

„Hm“, praji k ßebi, „khadła budźe rjenje ſa ßwojim ſeblom pytacź.“ Wobżarowanje pak ſa wboheho cźłowjeka ßo w nim nje-

hibasche. Sa to pak ßebi rosmyßli, so ßnadź by tola wobhladniwe bylo, hdy by ßo pscheđ wyschkom s wopaczným pjastnym rjemjenjom njepokasak. Wyschk bě w tajkich wězach krutý, kedźbowasche na nje s wótrym wóczkom a ženje samolwjenju płaczicź njedawasche. Duź bě dobra rada droha — hischcźe ras ßo do konjemza wróczicź? Bychmy měnili, so niczo druhe wysche njewostanje. Tola na to ßebi Schczipak ani njepomyßli. Wón ßebi wot pinczníka tintu a pjero pschinjesch da a tolste czorne prěczne ßmuhi na běły czeczik molowasche. Ps prawom tinta zyle czorna njebě, ale něka jaka tajka schěro-brunomódro-czerwjena měschenza, kajkaź ßo dźenßnischi dźeń czasto sa tintu pschedawa. Tkanina pjastneho rjemjenja pak mokschisnu bórsy saßrěba, pospěschi jeje sdymanje a da tak sa krótki czaß ßmuham czornym wustupicź, hdyż teź ßs pruske barby czorne a běłe hischcźe dołho njepokasowachu.

„Takle", Schczipak praji a da pinczníkej, kotryż bě s wulkim spodźiwanjom pschihladowak, tintu saßo wotnjesch. Pinczník ßebi swaži, ßo s kaha wopraschecź, schto ma tajke dźěło rěkacź. Schczipak jemu zyle doßahaze a spokojaze wotmolwjenje da: „To my pschezo tak czinimy", na czoź ßwoje piwo wupi a sapkaczíwschi ßo wotßali. Pinczník bě nětko powuczeny; wón s najmjeńscha rjeknu: „Ij tak", a ßo ßmějkotasche.

Schczipak ßwoje pißmo na regimentowym bürowje woteda a na dalsche pschikasy czakasche. Wyschk hischcźe tu njebě, sa to pak regimentowy pißař, s kotrymž czaß wjele duschnischo pschecźini, hacź by jón s wyschkom pschecźinik, hdy by poßledníschi pschitomny byk. Hdyż stónczńje wyßoki offizěr pschińdźe a bě pißmo pschecźitał, wón pschinjeßerjej rjeknu: „Dobre, dźicźe domoj." Duź Schczipak ßo domoj schmatasche, to rěka do konjemza. Duzy po puczu hischcźe jónkrócź do korczmy sastupi, hdźež běsche czeczik ßwojeho pjastneho rjemjenja czornik a wupi dwě schkleńzy piwa, dokelź bě wscho tak derje pschětrał.

Njedaloko kasermow jemu schwadrona, na ekserzěrnischczo won jěchaza, do prěki pschińdźe. Rytmischtr ßo prascheschе, schto je wyschk pschikasał. — „So dyrbi jeno saßo domoj hicź." — „Dale niczo?" — „K poruczności, knjes rytmischtrje!" Rytmischtr ßo po sdaczu dźiwasche, potom toho runja praji: „Derje, dźicźe jenoź domoj." Saßo ßo Schczipak s wotmachom wobroczi, satepta na semju, so wscho rżeschе, nad czimž bě ßo rytmischtr hižo dopokdnja wjeßelił a schtoż jeho nětko saßo wjeßeleschе.

„Měnju, Schczipak by kmany wachmischtr byk — Schokczik poczina stary bycź", rytmischtr do brody bórbotasche. (Pokraczowanje.)

Ze Serbow.

S Budyschina. Meja je lětßa se ßněhom a lodom ßwój pschikhad pschipowjedźika. Pschimjeno rózownik, wot protykarjow jej narjeknjene, wona lětßa s njeprawom njeße, skerje by jej pschimjeno symnik pschißłuschało. Přěni dźeń meje bě, po tym so bě haprleja snjeßliwje khłódna była, mjersnjenje tak ßylne, so je wischnjowe kczenje khětro jara czerpiło a so je ßo dźeczel na wjele městnach sczornik. Błóto bě tak twjerdźe smjersko, so stup człowjeka wudźerża, a łuże běchu khětro tołsto s lodom pokryte. Njedźelu rano ßylna ßněhowa mjeczel, kajkuź ßmy hewak jenoź w najhłubschej symje swuczeni, wschón kraj s bělym wodźewom pokry, a teź ßlědowaze dny je ßo wschědnje mjenje abo wjazy ßněha naschło. Dokelź je ßo semja hižo sczopliła, je wón w nižschich stronach bórsy rostał, bjes tym so je ßo w horach dleschi czaß sdźerżał. Hischcźe wjele wjazy ßněha hacź pola naß je w druhich stronach Němskeje panuło. Se Schlesynskeje pißaju, so ma tam hórska krajina zyle symski napohlad. Ssněh w dołach hižo pok kóhcźa wyßoko leži a kóždźiczki dźeń ßo nowy s njebjeß dele ßypa. Pschi tym ßylny wichor sakhadźa. Mjersnjenje je dźakowano Bohu hacź dotal ßłabe było, tola chze ßo sdacź, so ßo ßněh tak bórsy njewotbudźe. W stronach, hdźež wino plahuja, je mjersnjenje jara wjele schkody naczinilo. Kołochi ßu s wjetscha psches symu saniczene; duź ßu wuhlady na žně sa winizarjow jara hubjene.

— Towarstwo Pomozy sa studowazych Sserbow, kotrež nětko hižo 6 lět jara spomožnje skutkuje, je w sańdźenym lěcźe do 6 studowazych młodźenzow psches 400 hr. pomozy wudźělilo. Teź lětßa ma ßo podobny pjenjes do studowazych rosdźělicź, a to bórsy po hłownej shromadźisnje (ßrjedu po ßwjatkach). Hacź do toho czaßa dyrbja wudźělomne pjenjesy hromadźe bycź. Pschedßydstwo Towarstwa Pomozy dowoluje ßebi toho dla wschitkich ßwojich cześcźenych ßobustawow, kotsiź sa minjene lěto abo teź sa prjedawsche lěta ßwój pschinoschk hischcźe wotwjedli njeißu, podwolnje proßycź, so chzyli to dobrocźiwje nětko bórsy wobstaracź, so móhła ßo bilanza sa minjene lěto wobsamknucź. Teź ßo s nowa saßo na to spomina, so Towarstwo w tu khwilu hischcźe njemóże, każ by chzyło a dyrbjało, wschě žadanja potrěbnych studowazych dopjelnicź. Hdyż sakładny kapital hacź na 15,000 hr. dorosczе, potom, nadźija ßo towarstwo, budźe summa, kotraż ßo jako pomoz kóždolětnje rosdźěli, 800 abo 900 hr. Toho dla ßo wschěm, kotsiź chzedźa a móża sa studowazu młodosczź ßo postaracź, naležna prózstwa wupraja, so chzyli tutón kapital bórsy dowupjelnicź pomhacź!

— (Kath. Pos.) Jutry wutoru, 27. haprleje, běsche na tudomnym tachantstwje ßwjatocźnosczź, kajkejež nimale 10 lět wjazy było njeje: buchu 6 duchowni s tudomneje a Drażdźanskeje diözesy sa kanonikow staroßławneho Budyschskeho kapitla stajeni a do noweho sastojństwa ßwjatocźnje sapokasani. Poßlednje stajenje kanonikow sta ßo 26. oktobra 1876, hdyż buschtaj kk. kantor Schokta a kanonikus farař Bjeńsch s tutej dostojnosczu wusnamjenjenaj. Staroczeschczeny kollegium měješche w poßlednim czaßu jeno hischcźe 5 ßobustawow: hnadneho knjesa biskopa dr. Bernerta, seniora Kuczanka, kantora Schoktu, fararja Junge w Seitendorfje a fararja Bjeńscha w Ralbizach. S nowa buchu nětko s tutej dostojnosczu wusnamjenjeni: k. dwórski kapłan Jakub Buk, präses duchownskeho konsistorstwa w Drażdźanach, rodźeny w Sewizach 6. měrza 1825, na měschnika ßwjeczeny 1850; domjazy prälat Jeho Swjatosczе k. Ludwik Wahl, dwórski předar w Drażdźanach, rodź. 7. sept. 1831 w Waldsee w Würtembergskej, ßwjeczeny 1856; k. Mikławsch Ssmoła, farař w Njebjelczźizach, rodź. 9. meje 1818 w Wotrowje, ßwjeczeny 1845; k. Jakub Zur, farař w Schěrachowje, rodź. 9. sept. 1821 w Posdezach, ßwjeczeny 1846; k. Anton Müller, farař w Wostrowzu, rodź. 18. okt. 1826 w Konogedźe w Czechach, ßwjeczeny 1851; a k. Herman Blumentritt, direktor wuczerskeho seminara w Budyschinje, rodź. 2. febr. 1831 w Drażdźanach, ßwjeczeny 1854.

— Nimale wschitzy murjerjo w naschim měsczе ßu tele dny s dźěłom pschestali. Woni ßebi wot mischtrow žadaju, so bychu czi kóždemu murjerjej bjes rosdźěła 25 np. msdy sa hodźinu płaczili. Mischtrjo ßu swólniwi, tutu msdu lěpschim dźěłaczerjam pschiswolicź, tola ßo wobaraju, ju teź hubjenym dźěłaczerjam dacź, kotsiź dźě mjenje a njerodnischo dźěłaju a po tajkim teź mjenje saßłuża. Murjerjo pak na tym wobstachu, so maja wschitzy jenajku msdu dostacź, a, dokelź ßo mischtrjo jich žadanju njedowolichu, sańdźenu póndźelu dźěło skožichu. Jenoź nětkotsi wo strajku niczo wjedźecź nochzychu a dale dźěłachu. Podobnje każ njedawno w Barlinje teź tu strajkowazy murjerjo ßwojich dźěłazych towarschow s hanjazymi a hrožazymi ßłowami wot dźěłanja wotdźerżecź spytachu. Nascha polizija, kotraż hnydom pschi wudyrjenju strajka njedźěłazych murjerjow s wótrym wokom wobkedźbowasche, njewotczaka, hacź budźa herjekarjo ßwoje hroženje wuwjescź, ale nětkotrych s nich saja. Wjele strajkowazych murjerjow je do Drażdźan wotjěło, so bychu tam do dźěła stupili. Tola dokelź je tam dźěłaczerjow dosczź a na dosczź, je ßo wjetschi dźěl murjerjow saßo wróczik a nětkotsi ßu njedźiwajo na hroženje ßwojich towarschow saßo dźěłacź sapoczeli. Każ ßo sda, strajkowazy murjerjo tón krócź dopjelnjenje ßwojich žadanjow njedozpja. Ssu ßebi runje najhubjenischi czaß k strajkej wubrali; pschetoż w Budyschinje ßo jara mało twari. K tomu hischcźe pschińdźe, so ßu murjerjo dołheje symy dla dlěhe hacź hewak ßwjeczicź dyrbjeli, a so ßu jim pschi tym pjenjesy wuschle, tak so budźa wschelazy wot nusy czerjeni, sa staru msdu saßo dźěło pschijecź dyrbjecź.

— Póndźelu 4. meje w kamjenjeczeßarni na tudomnej Wjeleczanskej drósy dwaj dźěłaczerjej pěskowzowy stołp njeßeschtaj. Pschi tym ßo kamjeń rosłama a na njesboże dźěłaczerjej Hantuschej w Budyschinje na nohu padźe a ju straschnje smjecźe. Druhemu dźěłaczerjej bu ruka wobschkodźena.

S Běłczeż. Sańdźenu póndźelu ßo pscheđ tudomnym hoscźenzom konjej, Budyschskemu pschekupzej Reinholdej Klemmej ßłuschazaj, kotrajž běschtaj do kucze sapschehnjenaj, spłóschischtaj a skoku po drósy k Budyschinej czerjeschtaj. Njedaloko města jeju jedyn pohoncź s tym sadźerżecź spyta, so pscheđ nimaj s kschudom sapraska. Tola konjej stejo njewostaschtaj, ale na bok do pschěrowa twóchnuschtaj. Pschi tym ßo wojo roslama a ßo kucza wobrasy; konjej ßebi pak na sboże žaneje schkody sczinikoj njejstaj.

S Kelna. Ssrjedu 6. meje je ßebi tu 62lětny khěžer Pětr Pawlik w ßwojim domje s wobwěßnjenjom žiwjenje wsał. Najskerje ßu jeho czežke myßle k ßamomordarstwu pohnuke.

S Delnjeho Wujesda. Naschemu Bożemu domej je dobrocźel, kotryż mjenowany bycź nochze, jara rjany, poskoczany krónski ßwěczník darił. Sswěczník na 25 ßwěžow, kotryż je něhdże 350 mk. hódny, bu jutrowniczku pschi Bożej ßłužbje ßwjatocźnje poßwjeczeny.

Se Sprjezy niže Wojerez. Pola naß je ßo nowe 2. wuczerſke měſto ſakožiko, dokelž bě ßo liczba dźěczi khětro pſchiſporika. Do naſcheho farſkeho ſaſtojnſtwa je knjes kandidat Krüger, delnjolužiſki Sserb, jako vikar ſaſtupił. Naſcha zyrkej, w kotrejž je ßo Boża cześcź hižo wjazy ſtow lět pſchipowjedała, je ßo na pſchihódne waſchnje ponowiła; woßada je pſches 6000 hriwnow na to ważiła. Tak ßmy, ſchtož duchowne žiwjenje naſtupa, nětko derje ſaſtarani; a my mamy ſa pſchichod cźim lěpſchu nadźiju, dokelž je knjes generalny ſuperintendent Erdmann ſ Wrótßkawja wóndano naſchu woßadu ſe ßwojim wopytom wuſnamjenił. Pſchi tej ſkładnoſcźi njech něſchto, ſchtož hacź dotal nihdźe cźiſchcźane było njeje, ßo tudy doda wo tym duchownym, kotryž je wot 1860 hacź do wulkeho rózka 1873 pola naß ſkutkował; to bě dr. theol. Nowotny, jara wuczeny muž. Pſched 19 lětami bu Nowotnemn poſkicźene, ſo by profeßuru ßłowjanſkich ryczow na Wrótßkawſkej univerſicźe na ßo wſak. Nowotny to poſkicźenje ſ dźakom wotpokaſa, prajizy: „Ja nochzu ßwoju woßadu hižo wopuſchcźicź, woßebje dokelž widźu, ſo budźe po mojej ßmjerczi tak hižo dołha farſka vakanza.“ Wón je nimale prawje hudał; a hdyž też vakanza njeje bjes pſchetorhnjenja była, ßmy ßo jeje tola doſcź nabyli, a teho dla ſ wutrobu prajimy: „Dźakowano Bohu, ſo ſaßo porjadnym wobſtejnoſcźam napſcheczo dźemy!“

S Lucźa. 28. haprleje dopołdnja 1/2 12 hodźin tu w kólni khěžkarja Hotaßa woheń wudyri, kotryž ßo na druhe Hotaßez a na ßußodne twarjenja khěžkarja Khorle Köthera wupſchestrje a je do procha a popjeła pſchewobrocźi. Spróżniwemu dźěku mużſtwow naſcheje a Wujeźdźanſkeje knježo-dworoweje ßykawy ma ßo dźakowacź, ſo ßo dalſchemu wupſchestrjenju płomjenjow mjeſa ſtaji. Woheń je pjecża wot dźěczi ſaparany, kotrež ßu w kólni ſe ſchwabliczkami hrajkale.

S Krebje. Njedawno je ßo tu wudowa njebo tyſcherja Petrika tepika. Wona na padawu khoroſcź cźerpjo do wody padże, w kotrejž kónz wſa, prjedy hacź ßo něchtó jeje dohlada. Ju namakawſchi, ſpytachu ju ſaßo woživicź, tola wſcho prózowanje bjes wuſpěcha woſta.

S Hórki pola Niſkeje. Srudźaze njeſboże je ßo 2. meje w bliſkoſczi naſcheje wßy podało. Mandźelſka ſuperintendenta Holſchera ßo mjenowany dźeń popołdnju ſe ßwojimaj dwěmaj dźowkomaj do Rósborka wjeſeſche. Hdyž wós k pſchejeſdej żeleſnizy pſchijědże, bě bariera dla ßo pſchibliżazeho cźaha ſawrjena. Pohonczſ woſa ſlěſe a konjej dźerżeſche, ſo byſchtaj ſměrom ſtejałoj. Njedźiwajo toho pak ßo konjej cźah wuhladawſchi ſpłóſchiſchtaj a ßo pohonczej wutorhnuſchtej. Duż wobej dźowzy ſ woſa ſkocźiſchtej a ßo pſchi tym njewobſchkodźiſchtaj. Macź pak, kotraż ßo napoßled ſ woſa puſchczi, tak njeſbożownje padże, ſo bórſy na to wumrje.

— Wyſchſchi preſident ſe Seydewitz w Wrótßkawju je ſchěſcź-njedźelſki wotpuſk naſtupił. Wón ßo najprjódzy do Karlowych Warow w Czechach poda. Sa cźaß jeho njepſchitomnoſcźe budże wyſchſchi preſidialny radźicźel ſ Itzenplitz dźěła wyſchſcheho preſidentſtwa wobſtaracź.

S Hródka. Pjatk tydźenja tu po rekrutěrowanju czrjóda młodźenzow pod měru pobywſchi pjena po haßach cźahaſche a tak mjenowanu dźěkacźerſku marſeillaiſu ſpěwachu. Na czole czrjódy, k kotrejž běchu ßo hiſchcźe druſy pacholjo pſchiſamkli, żerdź, ſ kotrejež czerwjena lapa wißaſche, njeßechu. Polizajſki ſerżant Hubrich, kotryž halekowarjam napſcheczo ſtupi, bu nadpanjeny a k ſemi poraženy. Hdyž na to poliziſtojo hłownych njeměrnikow ſajachu, ßo hromada roſběża. Wjeczor chżyſche ßo po ſdaczu njeporjad wospjetowacź. Tola hdyž krajny radźicźel Hoffmann a měſchczanoſta Wirth na torhoſchczo pſchińdźeſchtaj, herjekarjo zoſachu, tak ſo ßo měr dale njekażeſche.

S Delnych Łużiz. Naſche Błóta dyrbja prawje ſtrowy kraj bycź. Prjedawſchi a dotalny kantor Bórkojſkeje woßady, nan a ßyn, ſtaj — każ „Bramborſki Zaßnik“ piſche — hromadże 105 lět w naſchej wuczerni ſkutkowałoj. Nětko je knjes kantor Poſt ſ 71 lětami po ßwěrnym a też ſ wyßokeje ſtrony pſchipóſnatym dźěkanju ßwoju ßłużbu wopuſchcźił, pſchewodźany wot luboſcźe ßwojich něhduſchich ſchulerjow a ſaſtarany ſ rjanej penſiju po měrje jeho dołhich ßłużbnych lět. Luby Bóh ſpożcź jemu měrny wjeczor żiwjenja. (Kn. Poſtoju hutſchobne glukupodarjenje. *Pf.*)

Wußudźenja.

Khoſtanſka komora. Żiwnoſcźeŕ W. H. Makacź w Minakale bě, hdyž běchu jemu kłonizu prjecź wſali, kotruż bě pjecża ſ wólſchoweho drjewa, ſ Minakałſkeho knjeżeho dwora kranjeneho, wudźěkał, tamniſchemu rentmiſchtrej tſi dny poſdźiſcho prajił: „So ßu mi w mojej njepſchitomnoſcźi kłonizu prjecź wſali, je paduchſtwo.“ Dla cześcźeranjenja Makacźej 5 mk. pjenježneho khoſtanja pſchißudźichu.

Powołanſka komora. W deleńzy na knjeżim dworje w Rodezach běchu cźeladniży 27. januara wjeczor pjenjeſy ſkładowali a ßebi ſa nje palenz kupili. Palenz pijo woni tak wótſje harowachu, ſo jim ſchoßaŕ Nikolaus pſchikaſa, lehnucź hicź. Dokelž pak ßo jenož dźowki wotſtronichu, Nikolaus wißazu petrolejowu lampu prjecź wſa a ſ njej jſtwu wopuſchczi. Wo khěži pak jemu wotroczk J. T. Ziehang napſcheczo ſtupi a ßebi lampu, jako wobßedźenſtwo cźeladnikow, wróczo żadaſche. Dokelž Nikolaus k tomu ſwólniwy njebě, jemu Ziehang lampu ſ mozu wutorhnucź ſpyta, a pſchi tam a ßem cźahanju ßo lampine grocźane wißadko roſkłama. Ziehang na to Nikolauſa ſtorczi, ſo ßo tón po ſkhodźe dele motaſche. Poßledniſchi pſches to roſnjembrjeny palazu lampu Ziehangej do hłowy cźißnu. Na wulke ſboże lampa haßnu. Ziehang pak ßylnje ſ rany na cźole krwawjeſche, kotruż dyrbjeſche lěkaŕ na druhi dźeń ſaſchicź. Lawniſki ßud w Lubiju Nikolauſa dla ſtraſchneho cźělneho ſranjenja k płacźenju 200 mk. khoſtanja abo k jaſtwu na ſchěſcź njedźel ſaßudźi. Pſchecźiwo tutomu wußudej ßo Nikolaus, każ też ſtatne rěcźniſtwo wobrocźi, a poßledniſche namjetowaſche, ſo bychu Nikolauſej niż pjenježne ale jaſtwowe khoſtanje pſchißudźili. Druha inſtanza dźiwajo na wudawanje wobſkorżeneho, ſo je ßo w nuſy wobarał, jeho wuwinowa a ſarunanje khóſtow wobeju inſtanzow ſtatnej kaßy pſchipóſna.

Dary ſa natwarjenje ßerbſkeho domu.

Kubleŕ A. Jencź w Cźornjowje (na 1885)	1	hr. —	np.
Kubleŕ A. Wicźas w Cźornjowje (na 1885)	1	„ —	„
Wudowa H. Heczikowa w Cźornjowje (na 1885)	1	„ —	„
Sahrodnik Jan Duba w Cźornjowje (na 1885)	1	„ —	„
Sahrodnik Jan Keŕk w Cźornjowje (na 1885)	1	„ —	„
Faraŕ Garbaŕ w Kotezach (na 1884 a 1885)	12	„ —	„
Kantor Bartko w Noßacźizach (na 1886)	2	„ —	„
Faraŕ Kruſchwiza w Wjerbnje	3	„ 10	„
Kantor Kozor w Ketlizach (na 1885)	3	„ —	„
Wucźeŕ Kral w Radworju (na 1886)	1	„ —	„
Gymnaſialny wyſchſchi wucźeŕ dr. Muka w Kamjenizy (na 1886)	10	„ —	„
Dydazki w Lwowje	1	„ —	„
Faraŕ Wjelan w Sslepom (na 1886)	30	„ —	„
	67	hr. 10	np.

S dźakom kwituje **M. Mjerwa**, pokładnik M. S.

Přilopk.

* Druhi ßwjaty dźeń jutrow w Lichtenbergu pola Freiberga tſjo hólzy jeneho żeleſniczneho dźěkacźerja ſ dwěmaj pßomaj hrajachu. Bórſy na to ßo pokaſa, ſo je jedyn teju pßow ſkażeny. Sańdźene dny je ßo nětko też pola tych tſjoch hólzow ſkażenoſcź pokaſała. Dźěczi njembrja, kußaju, drapaju a każ dźiwje wokoło jeſdźa.

* Wopytowarjo jeneho ſala w měſcźe Chemnitz ßo ßrjedu tydźenja mało wuſtróżeli njeißu, hdyž ßo wjeczor wokoło 10 hodźin na jene dobo ſ galerije dele dwójzy tſěli. Młody pſchekupz, 25 lět ſtary, kotrehoż běchu dźeń prjedy ſe ßłużby puſchczili, běſche ßebi tole měſto wuſwolił, ſo by ßo, każ wudawaſche, ſatſělił. Dotal pak na jeho cźěle żaneje rany namakali njeißu, a też w ſalu nihdźe niczo widźecź njeběſche, ſo by żana kulka hdże ſleczała była. Duż ma ßo ſa to, ſo do piſtole ſ zyła żana kulka tyknjena była njeje, a ſo je młody cźłowjek jenož haru ſehnał, ſo by ßo wo nim rěcźało.

* W Hornim Haſelbachu pola Landeshuta w Schleſynſkej je wóndano ßyn khěžkarja Rindfleiſcha najprjódzy ßwojeho ßamßneho nana ſaraſył a ßo na to ßam powßnuł. Hdyž wobaj wjeczor domoj njepſchińdźeſchtaj, khěžkarjowa mandźelſka, 74 lět ſtara żona, ſa nimaj hladacź dźěſche a ßyna zyle ſproſtnjeneho na ſchtomje wißajo nadeńdże; mużowe cźěło pak ſ krwju ſapanzane pod mochom a kamjenjemi namaka.

* Każ ßo nowinam „Berliner Tageblatt“ piſche, je po zyłych Němzach ſ cźeźka żaneje krajiny, hdźež bychu ßo pſchiwěrki tak hłuboko ſakorjenike byłe, każ w Narańſchej Pruſkej. Woßebje ßu tam Litwjenjo, kotſiž ßo ſtarych prajenjow a bajkow ſe wſchej mozu dźerża. So ßo ſkotej a też ludźom „nacźinicź“ hodźi, je jim wucźinjena wěz; też to krucźe wěrja, ſo „ſky njepſcheczeł“ w nozy po bahnach, tonidłach a łukach wokoło khodźi, pſchi cźimż ßo jeho pokłady, kotrež ma tam ſakhowane, „pała“. Każ je ſnate, ßo cźaſto ſtawa, ſo ßo płunojte wuparjenja tonidłow ſapała, ſo ßo módre płómjeſchka po wuparjenjach ſkakajo dale pała a ßo dale a dale cźahnu, doniż pomału njehaßnu. So tele nózne płomjeſchka („błudnicźki“) na zyle ponaturſke waſchnje naſtawaju, to Litwjanej dorěcźecź njemóżeſch; ſ hłowu wijo wón wotmolwi: „To wěrno njeje; tam ßo cźertowe pjenjeſy pała.“ Komuż ßo nětko radźi, ßo płomjeſchku tak daloko pſchibliżicź, ſo móże jemu ßwoje drjewjanzy wobrocźene do pucza ſtajicź, tón je wuſwoleny pokład ſběhnucź a móz ſłeho njepſcheczeła

ſlemicź. Wěſty Schröder w Groß-Heinrichsdorfje jedyn wjeczor ſańdżeneho tydżenja ſ woknom won hladajo pytnu, kak pſchi lěſku na tonidle, kotrež ßo pſched jeho domom rospſcheſcźěra, „błudniczka“ ſtacże; duż wón, wě ßo, niczo nuſniſche njemějeſche, hacż „ſkemu njepſchecźelej“ jeho pokład wutorhnucź. Rucże ßo wón dołhe ſchkórniſka wobu, drjewjanzaj ſhrabnu a ßebi pospochi kſchiż cźinjo do bahna won cźerjeſche. Ale „błudniczka“ pſchezo dale ſkakaſche, a Schröder pſchezo ſa njej, w ßlepej ſahorjenoſcźi na to njedźiwajo, ſo je, hdyż wón ſchcźeżku ſmyli, wjeczorne puczowanje po cźornym, cźmowym bahnje ſ jeho njeliczomnymi dźěrami jara ſtraſchne. Domach mjes tym żedźiwje cźakachu, hacż ßo wón ſkoro njewrócźi; ſtari a młodźi ſ woknom won hladachu ſa „błudniczku“, kotraż pſchezo dale ſkakaſche, doniż ßo njeſhubi. Nětko ßo wjeßelachu, ſo je cźert leßnje ſjebany, a ſo je Schröder dozpěł, ſa cźimż je ſchoł; zyła ßwójba hižo pſchichod w rózowym ßwětle pſched ßobu widźeſche. Ale jena hodźina po druhej ßo minu, a Schröder ßo domoj njewrócźi. Skóncźnje ſa nim hladacź dźěchu; w bahnje jeho wołachu, ale niczo ßo njewotwoła, khiba leßny wothłóß. Radoſcź ßo do ſrudoby pſchemění, a ßwójbni ßo bojecź poczachu, ſo je ſły duch ſe Schröderom hroſny kuſk ſehrał. Nóz ßo minu, a pſchi rańſchich ßmérkach ſ nowa ſa ſhubjenym pytacź dźěchu. Najprjódzy cźapku a drjewjanzaj w jenej torfowej jamje pkowajo wuhladachu; dale ßo dohladachu, ſo ſ tonidła cźłowjecźa ruka won tcźi. Tudy běſche Schröder ſrudnu ßmjercź namakał; do wotewrjeneje torfoweje jamy panuwſchi běſche ßo hacż wyſche hkowy do błóta ſapanuł a ßo ſadußył. To běſche, wě ßo, cźink „ſkeho ducha“, a pſchiwěra je ſ tym noweje mozy nabyła.

* Spodźiwny podawk ßo ſańdżeny tydżeń w Marchinje w Belgiſkej ſta. Tam wojazy jenu fabriku ſtrażowachu. Jedyn ſ nich, ſ mjenom Heyt, jenemu towarſchej patrony ſebra a ſe ßwojej tſélbu wobrónjeny cźeknu. Duzy po pucźu wón woſpjet do powětra tſéleſche; duż buchu na njeho kedźbni, a něhdźe 40 muzi ßo ſa nim puſchcźi. Jedyn ſerżant Heyta napominaſche, ſo by tſélbu prjecź cźißnuł; ale cźékanz ßo jemu wußmja a do njeho tſéli, na ſboże pak nimo tſéli. Pſchezo dale cźékajo a ßo ſa kóżdym ſchtomom, kerczkom a kamjenjom khowajo Heyt do wojakow tſéleſche, a tucźi do njeho. Skóncźnje jeho na wotewrjene měſto ſecźérichu, hdźeż Heyt padże: kulka běſche jemu płuza pſcheraſyła. Dlěhe hacż 3 hodźiny běſche ßo tſélako, wjazy ſtow kulkow běſche ßo wutfélilo a jena jeniczka běſche trjechika. Po tajkim ßu wojazy pak do powětra tſéleli, abo pak ßo belgiſzy wojazy na tſélenje jara njewuſteja. Heyt je pjecźa wrótny był, ſo je tajke něſchto ſworał. Na wojakow a na knjeżerſtwo ßwarjo ſozialiſtiſke nowiny tule „hońtwu na cźłowjeka“, wě ßo, na wſche mózne waſchnje wużiwaju. Wo tym też dale rěcźecź nochcemy, hacż mózno było njebudźiſche njeſbożowneho na druhe waſchnje doßahnucź.

* Pſchedßyda Pariſkeje Akademije Wědomoſcźow njedawno żitne ſornjatko doſta, na kotrež běſche někajki wumělz 221 ßkowow napißał. Kajke wumělſtwo a kajka ſcźerpnoſcź k tomu njeßkuſcha! Ale tajzy ludźo ßu pſchezo byli, kotſiż njewurjeknitu ſcźerpnoſcź wobßedźachu, naßadźujo ßo ſ tajkimi dźěłami, kotrež ßnadź ßu wulzy ſajimawe, ale ſ dobom bjeſe wſcheho wużitka ſa cźłowjeſtwo. — Tak je jedyn pólſki mnich w 17. lětſtotku zyku Homerowu Illiadu na tajku cźeńku ſchlipku papjery napißał, kotraż mějeſche, do trubki ſwita, w worjechowej ſchkorpawje doſcź měſta. — Jendźelſkej kralowej Hilżbjecźe je wěſty Mark ſkoty rjecźaſk darił, kotryż ſ 50 wójmadkow wobſtejeſche a běſche tak mały a cźeńki, ſo bě jeno widźecź, hdyż na něcźim běłym leżeſche. So by pokaſał, kak lohki rjecźaſk je, jón Mark muſche wokoło ſchije powßnu; a rjecźaſk muſche njeſadźěwaſche lětacź. Sajimawe je, ſo běſche cźłowjek, kotryż je tajku maliczku hrajku wudźěłał, po ßwojim rjemjeßle kowař, kotryż tola ſ jara cźeżkimi wężami wobkhadża. — Schpancźan Fabo je w 16. lětſtotku doſpołny mały woſyczk wudźěłał, kotryż je tak wulki, każ pſcheńcźne ſorno. — Jeſuita Ferrarius je ſe ßkonoweho ſuba maku kanonu wutocźił, kotraż mějeſche ſ koleßami, kotrež k njej ßkuſchachu, w popjerjowym ſornjatku měſta doſcź. — Hiſchcźe drobniſche běſche dźěło Schwjedy Noringeruża. Wón je ſe ßkonoweho ſuba 1200 małych taleŕkow wutocźił, kotrež běchu tak małe a cźeńke, ſo wſchě w hromadźe w popjerjowym ſornjeſchku měſta namakachu. Każ ßo powjeda, je ßebi bamż Pawoł V., kotremuż ßo tale hrajka dari, prózu wſak wſchitke te drobnuſchke taleŕki pſcheliczicź.

* W jenym hoſcźenzu w Kharkowje je wóndano młody cźłowjek najprjódzy ßwojeho towarſcha, 17lětneho młodźenza, a na to ßameho ßo ſatſélił. Na papjerzy, kotruż pſchi nim namakachu, napißane ſtejeſche, ſo ſtaj pſchecźelej, dokelż żanych pjenjes wjazy njemějeſchtaj, w hromadźe wumrjecź wobſamkloj.

* Do Krjemjencźuga wóndano młodaj żidowſkaj mandźelſkaj pſchijědźeſchtaj, ſo by tamniſchi rabbin jeju mandźelſtwo roswjaſał. Do měſta pſchijěwſchi ßo żona na jene dobo ſapowě ßobu k rabbinej hicź. Wjeczor jej muż poſlicźi ßo ſ nim po żeleſniczným moſcje pſcheńcź. Żona do toho ſwoli, ßwoje jeniczke dźěcźo, cźéſcheńza, na ruku wſa a ſ mużom na móſt dźéſche. Hdyż běſchtaj do ßrjedź moſta dóſchłoj, muż ſtejo woſta a żonu na kraßny napohlad kedźbnu ſcźini, kotryż mózna rěka Dněpr poſkicźa. Hdyż ßebi żona rjanu krajinu ſtejo wobhladowaſche, ju muż na jene dobo ſady pſchimnu a chżyſche ju pſches wobkłoženje do rěki dele cźißnucź. Na ſboże ßo jej radźi ßo rucże doſcź ſ jenej ruku ſa moſtowe wobkłoženje pſchimnucź, mjes tym ſo ſ druhej ruku muża wot ßo ſtorcźi, pſchi cźimż pak jej dźěcźo ſ rukow a do rěki dele padże. Na kſchik njeſbożowneje maczerje bórſy ludźo na pomoz pſchiběżachu; ale prjedy hacż ſchtó doběża, muż na druhej ſtronje ſ moſta do rěki ſkocźi.

* Pſched Pětrohródſkim ßudniſtwom budże w blizſchim cźaßu ſajimawe ßudniſke jednanje. W Ruſkej je wjele „ſkopzow“. „Skopzojo“ ßu nabożni fanatikojo, kotrymż jich wěra pſchedpißuje, ſo ßami ßwoje cźéło każa. W Pětrohrodże je pſched něſchto cźaßom bohaty ſkopz wumrjeł, 40 millijonow rubli (80 millijonow markow) ſawoſtajiwſchi. Tole ſamoženje pak wón ßwojim prawym herbam wotkaſał njeje, kotſiż ßu prawoßławneje wěry, ale dwěmaj ſkopzomaj, kotrajż ſtaj jemu zyle zuſaj. Jeho prawi herbja nětko wotkaſanju płacźicź dacź nochżedża. S druheje ſtrony ſaßo ßo praji, ſo njebocźiczki ſ zyła tak bohaty był njeje, ſo te 40 millijonow jemu ßkuſchake njejßu, ale ſo je to ſhromadne ſamoženje ſkopzow było, kotrež běſche njebocźiczkemu jeno dowěrjene. Radźi ßo, to poßledniſche dopokaſacź, dha knjeżerſtwo najſkerje zyłe ſamoženje woſmje a krajnej pokładniży pſchipokaſa.

* Każ w Bożej ſtwórbje ſchtomy ſnajemy, kotrež wjele cźłowjeſkich ſplahow pſchětraja, haj mjes kotrymiż ßu nětkotre tyßazy lět ſtare, tak też ßu wſchelake ptaki, kotrež wyßokeje ſtarosby dozpěja. Najwyſchſcheje ſtarosby mjes ptakami dozpěwa kokp: 500 lět, każ ßo wobkrucźa. Knauer w ßwojich ſpißach powjeda, ſo je ßokoła widźał, kotryż běſche 162 lět ſtary. Też worjoły (hodlerje) a korſchuny (Geier) wyßokeje ſtarosby dozpěwaju. W ſahrodże hroda Schönbrunn pola Wina 1824 korſchun wumrje, kotrehoż běchu w lěcże 1706 popadnuli; wón je po tajkim 118 lět w ſajecźu był. Też papagaj ſto lět a wjazy dozpěwa. Mórſke a też naſche wódne ptaki nětkotre cźłowjeſke ſplahi pſchětraja. Też dźiwje hußy a kokle maju dołhe żiwjenje. Jenu koklu, kotruż na kukanju ſpóſnawachu, w jenym měſtaczku 32 lět pospochi ßkyſchachu. Też wróny, każ ßo praji, ßu dlěje hacż 100 lět żiwe. Ssroki ßu ludźo 20, haj 25 lět měli; na ßwobodźe pak wyſchſche lěta dozpěwaju. Naſch domjazy kapon je 15 hacż do 20 lět żiwy, bażant 15 lět, hołb 12 lět, małe ſpěwaki 8 hacż do 18 lět, ßokobik w ſajecźu 10, drózna 15 lět. Kanarik w klětzy je 12 abo 15 lět żiwy; na kanariſkich kupach, hdźeż ma ßwoju domiſnu, pak na ßwobodźe wyſchſchich lět dozpěwa.

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowani:

Michalſka zyrkej: Handrij Hotaß, cźeladnik w Dobruſchi, ſ Hanu Marju Ladźiż tam.

Pětrowſka zyrkej: Khorla August Michałk, wojnat a kheżet, ſ Hańżu Branzkez. — Jan Ernſt Krokał, dźełacźet a wobydlet, ſ Auguſtu Pawlinu Krauſez. — Guſtav Adolf Rabowſki, dekorazionſki molet a wobydlet, ſ Khryſtianu Mjetkez.

Křćeni:

Michalſka zyrkej: Moritz Jurij, Khorle Guſtava Wicźaſa, zigarnika na Żidowje, ß. — Ernſt Robert, Jana Auguſta Mitracha, kheżerja na Żidowje, ß. — Lejna, Jana Jencźa, dźełacźerja w Cźichońzach, dź. — Marja Martha, njemandź. dź. na Żidowje. — Khorla August Oswald, njemandź. ß. w Cźichońzach.

Katholſka zyrkej: Adolf Franz, Adolfa Bobeka, krawza tudy, ß. — Antonija, Ludwika Franza Benki, poſtocźerja tudy, dź. — Hilża, Oskara Rinki, kożuſchnika tudy, dź. — Jan Albert, Jana Antona Stefana, ſchtrymparja tudy, ß. — Marja Walpora, Leopolda Pilcha, tyſcherja tudy, dź.

Zemrjeli:

Dżeń 27. haprleje: Lejna, Jaroměra Auguſta Schneidera, fabrikſkeho dźełacźerja na Żidowje, mandźelſka, 34 l. 10 m. 10 d. — 28. Lejna, Jana Jencźa, dźełacźerja w Cźichońzach, dź. — Pawoł Hermann, Jana Pawoła Micźki, monţéra na Żidowje, ß., 3 l. 9 m. 9 d. — 29. Jan August Schmidt, fabrikſki kowař pod hrodom, 39 l. 3 m. 28 d. — Hana rodź. Schneiderez, njebo Jana Jermißa, murjerja na Żidowje, mandźelſka, 85 l. — 1. meje: Hana, Jana Jencźa, dźełacźerja w Cźichońzach, mandźelſka, 34 l. 2 m. 10 d. — Johanna Bertha, Guſtava Adolfa Scholty, murjerja a kheżnika na Żidowje, dź., 2 l. 2 m. — 4. Jan Bohuwěr Huſchman, pohoncź na Żidowje, 48 l. 6 m. 26 d.

Pśches ẓudnistwo ma ẓo na pścheẓadźowanje pśchedawacź: 22. junija dopołdnja w 9 hodźinach kheźkarska ẓiwnosćź J. Pjecha w Wjeleczinje.
Na pśchedań: Kheźa cźo. 57 w Hornim Wjeleczinje.
Na pśchenajeczje: Kowarnja w Lětonju.

Płaczišna žitow a produktow w Budyšchinje

1. meje 1886.

Žitowy dowos: 3339 měchow.		Na wikach wot M	Na wikach wot Pf	Na wikach hacź M	Na wikach hacź Pf	Na bursy wot M	Na bursy wot Pf	Na bursy hacź M	Na bursy hacź Pf
Pšeńca	běła	8	45	8	63	—	—	—	—
"	žołta	7	92	8	16	—	—	—	—
Rožka	50 kilogr.	6	90	7	3	—	—	—	—
Jačmjeń		6	52	6	88	—	—	—	—
Wowš		7	40	7	60	—	—	—	—
Hroch		8	6	10	28	—	—	—	—
Woka		7	22	7	78	—	—	—	—
Jahły		12	—	15	50	—	—	—	—
Hejduška		16	—	16	50	—	—	—	—
Běrny		1	50	1	80	—	—	—	—
Butra	1 kilogr.	2	40	2	60	—	—	—	—
Pšeńcźna muka	50 "	7	—	15	—	—	—	—	—
Rjana muka	50 "	7	—	10	25	—	—	—	—
Sšyno	50 "	3	50	3	70	—	—	—	—
Sšóma	600 "	28	—	30	—	—	—	—	—
Proẓata 935 schtuk, schtuka		12	—	24	—	—	—	—	—
Pšeńcźne wotruby		—	—	—	—	—	—	—	—
Rjane wotruby		—	—	—	—	—	—	—	—

Draždźanske mjaẓowe płaczišny. Howjada 1. druźiny 52—55 mk., 2. druźiny 43—46, 3. druźiny 25 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne ẓwinje 51—54 mk. po 100 puntach s 20 prozentami tary. Cźelata 1. druźiny 40—60 np., 2. druźiny 28—38 np. po puncźe rěsneje wahi.

Wjedro w Londonje 7. meje: Khłódne.

Khěźna leżomnosćź
se 4 stwami, hródźu, sahrodu a polom je se ẓwobodneje ruki na pschedań. Dalsche je shonicź w wudawarni Serb. Nowin.

W Scheschowje cźišło 12 stej dwě **ẓuproschnej ranzu** na wubjerk na pschedań.

Khlamarnja na pschedań.

W wulkej zyrkwinskej wšy je khlamarnja s dobrym woteběrarstwom (wobrot w pjenjesach létnje 30—40,000 mk.) s něhdźe tsjomi kórzami pola hnydom tunjo na pschedań. Dalsche je shonicź w wudawarni Serb. Nowin.

Skoro hischcźe zyle nowa

róla k cźahanju

je tunjo na pschedań pola barbjerja **Ringela** w Kumwałdźe.

Tucźne howjaše mjaẓo punt po 48 np.,
tucźne ẓwinjaze mjaẓo punt po 50 np.,
ẓuscheny polcź punt po 70 np.,
cźerstwy polcź punt po 60 np.,
ẓadleschcźo punt po 60 np.,
kój punt po 50 np.,
kołbaẓu punt po 60 np.
porucźa

K. Kühne
na sprejskej haẓy 11,
nutskhód w khěźi.

Roẓowany stwjelzowy abo njetrjeny len, kaž teź **wutrjeny len** kupuje kóždu dźělbu po najwyschschich płaczišnach

mechaniska dźěłopschadownja w Hajnizach.

Draždźanske

konjaze loẓy

(cźehnjenje 24. meje)
porucźa
M. Weiser.

Schulske tosche,
bruẓy,
kunki,
koẓyschcźa,
hrabje,
hrabjowe hłowy,
kołmas,
kožowy mas,
kopytny mas,
cźornu ẓmołu,
drjewowy theer,
ẓmołane fakle,
ẓykawowy měch,
kschudy,
kschudowe rjemjenje,
wězy k pólstrowanju,
drjewjanzy
porucźa pschi potrjebje, saẓopschedawarjo dostanu poniżene płaczišny.

J. G. Müller, wjasański mischtr
na kamjeńtnej haẓy 12
w Budyschinje.

Jerje

rjane tucźne ryby
porucźa po tunich płaczišnach
Hermann Klemm
na bohatej haẓy.

Wósk,

wóskowy twar a **panki** kupuje po najwyschschich płaczišnach

H. Lehmann
na hornczeŕskej a žitnej haẓy.

Skotowa awkzija.

Wutoru 11. meje pschipołdnju w 1 hodźinje maja ẓo na knježim dworje w **Běłym Khołmzu** (20 minutow wot Łasa, stazije hornjołużiskeje żelesnizy) dla pscheměnjenja pólneho hospodarstwa pod wuměnjenjemi, w termiji wosjewjomnymi, sa hnydom hotowe pjenjesy na pscheẓadźowanje pschedawacź:

2 kruwje s cźelecźomaj,
6 ẓucźelnych kruwow,
4 dejne kruwy,
1 jenołětny byk
jendźelskeje a krajneje raẓy,
2 połkormjenej ẓwinjeczi,
1 ẓylny rólny kóń (dobry cźahar) a něktore srěbzy.

Kupjeny skót móże hischcźe 2 abo 3 dny po kupjenju stejo wostacź.

Drjewowa awkzija
na Lipicźanskim revěrje.

Pjatk 14. meje t. l. ma ẓo
9⅜ rm. brěsowych schcźěpow,
203 brěsowych walcźkow,
2 khójnowaj klozaj,
1 khójnowy płotowy ryhel,
9 rm. khójnowych schcźěpow,
9 rm. khójnowych pjeńkow a
236 khójnowych walcźkow
sa hotowe pjenjesy sjawnje na pscheẓadźowanje pschedawacź.

Sapocźatk dopołdnja ½10 hodźin pschi mostowym hacźe.

W Minakale, 5. meje 1886.

Hrabinska s Einsiedelska inspekzija.

K kschcźišnam, kwaẓam a druhim ẓwjedźenjam, woẓebje hosćenzarjam ẓwoje **jednore a dwójne palenzy,** toho runja wubjernje dobre **likěry** po jara tunich płaczišnach porucźamoj.

Ginzel & Ritscher,
destilazija na wulkej bratrowskej haẓy 6.

Destillazija Adolfa Rämscha
w Budyschinje pschi butrowych wikach

porucźa ẓwoje derje cźišcźene **palenzy** pschi wotewsaczu 10 litrow a wjazy No. I liter po 16 np., No. II liter po 13 np.

Dale porucźa wona ẓwoje wubjerne **jednore** a **dwójne palenzy** a **likěry,** kotrež ẓo dla jich dobreho ẓłoda a wubjernosćze k kwaẓam a kschcźišnam woẓebje porucźeja. Picźele ẓo na žadanje k tomu pożcźa.

Pjelzowe wězy k wotdźerżenju molow bjerje do khowanja sa to rukujo, so ẓo pśches woheń njesanicza
Heinrich Lange na žitnych wikach 9.

Kamfor,
patchouli,
moschuš,
papjeru pśche mole,
spirituš pśche mole,
ẓwězy pśche mole,
běły pópjeŕ,
ẓoprawdźity persiski pólver pśche insekty,
samórski pólver pśche insekty
w bleschach po 20, 35 a 40 np.,
spirituš pśche insekty
porucźataj
Strauch & Kolde,
3 na kamjeńtnej haẓy 3,
drogowe khlamy k skotemu worku.

Khosej

wot najtuńischich hacź do najlěpschich druźinow, jara derje ẓłodźazy, porucźa **Hermann Klemm**
na bohatej haẓy.

Wóskowy twar

kupuje a płaczi najwyschschе płaczišny mydłarnja **Roberta Adama** na ẓwonkownej lawskej haẓy cźo. 5 w Budyschinje.

Wósk

kupuje kóždu dźělbu po najwyschschej płaczišnje
H. Puy na ẓerbskej haẓy.

Woprawdźity cźeski hydrawliski cźorny kalk

rjany wulkokruchaty,

wosebje **ſa wódne twarby, k wobmjetej ſa wětrej wuſtajene murje**

a **k tſěchikryjerſkim dźěłam** ſo hodźazy,

Ia Schimiſchowſki a Shorjelſki kruchaty kalk

porucza pſchezo w **cźerſtwej tworje** po **najtuniſchich** płacźiſnach

C. Thiermann.

Njepaleny khofej

punt po 80, 90, 100 np. atd., ſyłny a jara derje ſkłodźazy, porucza jako něſchto jara tunje

Th. Grumbt

w kupnizy

a na ſwonkownej lawſkej haſy.

Jara dobry

paleny khofej

punt po 1 mk., 1 mk. 20 np. a 1 mk. 40 np. porucza

Th. Grumbt

w kupnizy

a na ſwonkownej lawſkej haſy.

Wolijowe a wodowe barby

wſchěch druźinow,

firniß,

wſchelaki lak,

terpentin,

klij,

gyps,

barbicźe,

pěſkojtu papjeru,

myjerſku krydu,

najlěpſchi zement

porucza tunjo

Hermann Lemke

na mjaßowym torhoſchcźu 8.

Turkowſke ſłowki

najrjeńſche a najwjetſche, kotrež ſu doſtacź, porucza hiſchcźe tunjo

Moritz Mjerwa

na mjaßowym torhoſchcźu,

deſtillazija najlěpſchich likěrow.

Sſyre a palene

khofeje

po wſchěch płacźiſnach w wulkim wubjerku, pſchi wotewſacźu wjazy puntow pomérnje tuńſcho, porucza

Richard Neumann

na ſnutſkownej lawſkej haſy

Wósk

kupujetaj po najwyſchſchich płacźiſnach

bratraj Měrſchej

pſchi žitnych wikach.

Sſrědk k ſpěſchnemu bleſchowanju płatu

ſ wukoženjom, kak ma ſo nakoźecź, porucza

hrodowſka haptyka.

H. R. Teutscher w Budyſchinje

na kamjeńtnej haßy 33

porucza ſwój bohaty ſkład **khachlow** kóždeje barby a wuwjedźenja, jednorych a najwoßobniſchich.

Jednore **khachlonki** po 10 mk. Tež je 10 doſpołnych **wubrakowanych khachlow** tunjo na pſchedań.

Mydlańja Herm. Puya

w Budyſchinje na ſerbſkej haßy

porucza

jadriwe mydło, dobre ſuche	punt	po	40 np.,
jadriwe mydło, cźerwjene a módre	„	„	36 „
żołte wóſkowe mydło I	„	„	40 „
żołte wóſkowe mydło II	„	„	30 „
ſoda	„	„	5 „
ſchterku	„	„	22 „

maſne mydło, ſelene mydło, petrolej, wſchě artikle dobre a po najtuniſchej płacźiſnje.

Powšitkowna aſſekuranca w Trieſtu.

(Aſſicurazioni Generali.)

Załoźena w lěcze 1831.

Rukowanſki fonds towarſtwa 31¾ millijonow awſtriſkich ſchěßnakow.

K wobſtaranjam

krupobicźe-ſawěſcźenjow

w němſkokhěžorſkich pjenjeſach

pſchi **twjerdych prämijach bjes dopłacźowanja**

porucźataj ſo jako agentaj:

hamtſki ſkotolěkař **Ernſt Walther** w Budyſchinje,

ſchewſki miſchtr **Heinr. Jul. Näther** w Kukowje p. Pancźiz.

Žónſke mantle, paletoty, ſamocźane jakety ſo rjenje a trajnje ſ nowa barbja a ſo po žadanju wuporjedźa

w parnej barbjerni **W. Kellinga.**

Schtóž ſo nahlenzy boji

abo kotrehož je wona hižo podeſchła, abo ſchtóž na wjercźenje, ſkromjenje, bjeſſparnoſcź, khore nerwy cźerpi, njech ſebi knižku „Wo wobrócźu a wotſtronjenju nahlenzy", 3. nakład, wot ſpißacźela, něhduſcheho krajno-woborneho bataillonſkeho lěkarja **R. Weißmanna** w Wilshofenje w Bajerſkej, darmo a franko ſkaſa.

Dr. Rudloff,

ſpezialny lěkař pſche wuſchne a wocźne khoroſcźe.

Rěcźna hodźina 11—1 hodź. a 2—3 hodź.

Na žitnej haßy cźißło 1 po 2. poſkhodźe w Budyſchinje.

Dobry wóſk

kupujetaj po najwyſchſchich płacźiſnach

Strauch & Kolde,

3 na kamjeńtnej haßy 3,

drogowe khlamy k ſkotemu worku.

Khofej

paleny punt po 100—200 np.,

khěžorſke měſchenje pt. po 120 np.

porucza ſa něſchto wubjerne

Gustav Poſer

na jerjowej haßy.

Jerje

jara wulke po 4 a 5 np.,

15 ſchtuk po 50 a 60 np.,

porucza ſa jara płacźiſny hódne

Gustav Poſer.

na jerjowej haßy.

Khofej

w wulkim wubjerku

ſeleny punt po 70—160 np.

jenož derje ſkłodźaze druźiny porucza

Gustav Poſer

na jerjowej haßy.

Butra!

Měſchanu butru,

lutowanſku butru

w bowach a wuwaženu, najlěpſche druźiny, porucza wot cźerſtweje poßyłki

Gustav Poſer

na jerjowej haßy.

Koßy,

kaž jěd rěſaze, porucza

Paul Walther

na žitnych wikach.

Wukaſanje a pſchewjeſne pißma dawa

Albert Meiſel w Budyſchinje.

Ssuche droždże!

Pšches nowe kupne žórko je mi mózno, **dobre ßuche droždże** wjele tuńscho hacź dotal pschedawacź. Duž poruczam k pschedstejazym ßwjatkam wot droždžow hacź do 1. junija skasanych punt po 80 np., wot posdźischo skasanych punt po 90 np.

S dobom na wschě ßwoje druhe sa dobre snate twory pokasuju a je po niskich placźisnach poruczam.

S poczesczowanjom

Otto Säuberlich w Lasu.

A. Mager

na ßerbskej haßy

pschedawa a porjedźa derje a tunjo

czaßniki.

Wosjewjenje.

Dźiwoczanske ßerbske ev.-luth. mißionske towarstwo smeje — da-li Bóh — jutsje njedźelu 9. meje popołdnju w tsjoch w Lehnertez domje w Zokowje mißionsku hodźinu.

Pětr Mlónk.

Kedźbu!

Jutsje njedźelu **wukulenje kołbaßow** w Boschezach.

Urban.

Wulke rjane bydło móże róbny dźěłacźeŕ se ßwójbu 1. meje dostacź. Trajne dobru msdu dawaze dźěło a běrnjaze polo ßo pschilubi.

Bartusch, inspektor
na knježim dworje w Droždźiju
pola Pomorez.

Młoda holza, kotraž chze schwadlistwo dospołnje nawuknycź, móże 15. meje spodobne město dostacź na bohatej haßy cźißło 16 w sadnym twarjenju.

Dójki dostanu pschezo dobre město pschi wyßokej msdź, też cźeladnizy, dźowki, holzy sa dom a dźěcźi ßo pytaju pschez

Binderowu hewak **Wordźinu**
na ßukelnskej haßy 30, I.

Młoda róbna holza se wßy ßo hnydom do ßłużby pyta w Budyschinje na Hoschiz haßy 18 delka.

Holza se wßy, kotraž chze ßo w měsce wudokonicź, ßo k podpjerje hosposy pyta wot pjekarskeho mischtra **Aug. Wiesołda** na bohatej haßy.

Róbna a wuschikna ßerbska holczka ßo sa domjaze dźěła do ßłużby pyta. Blizsche je shonicź w wudawarni Serb. Now.

Pilnych cźeßłow

do trajazeho dźěła pyta

Adolf Kaup, twarski mischtr
w Budyschinje.

Serbski spěwanski koncert

měšaneho chora Bukičanskeho serbskeho towarstwa

njedźelu 16. meje

w Wjelic hoscźencu w Malešecach.

Započatk wječor w 8 hodźinach.

Wo přećelny wopyt prosy

spěwanski wotrjad.

Hłowna shromadźisna

pozczeńuje a lutowarńuje sa Bart a wokolnosczź

njedźelu 9. meje t. l. popołdnju w 5 hodźinach

w sali Dietrichez hoscźenza tudy.

Dźeński porjad: 1. Pschedpołożenje sliczbowanja kaž też bilanzy na léto 1885 a dobrospósnacźe teju ßameju. 2. Wobsanknjenje wo nakoženju cźisteho dobytka a wo wulkosczi rosdźělomneho wunoschka. 3. Wuswolenje dweju wubjernikow na město teju, kotrajź mataj po statutach wustupicź.

Wschitke ßobustawy ßo s tym na tutu hłownu shromadźisnu pscheproschuja.

W Barcźe, 13. haprleje 1886. Direktorij:

Wiedemann.

†

Srudny podawk cźicheho pjatka.

Srudźenymaj Farakez starschimaj w ßobuželenju podał H. P.

Ach, kajka hrosnosczź je ßo stała
Pšches straschnu ruku słótnika;
S njeczłowiskim waschnjom skónzowała
Sso starschim dźowka jeniczka.
Hdyž cźichi pjatk wot kemschow dźěsche,
Kaž husto, tak też tehdom běsche
Schła k pscheczelstwu do Nječzina.
Ssrjedź popołdnja ßo wotßaliwschi,
Dźe k lubym starschim dom — tak cźischi
Po schczežży, hdźež bě snajomna.
Tu w blischich kerczkach na nju łaka
We cźłowjeku wjelk torhazy;
Ssnadź wboha wowzka prošy — płaka,
Ssnadź wołasche po pomozy:
Wón shrabnje ju; hlaj, jeje mozy
Ssu ßłabe, a tak s mało prózy
Wón donjeße ju na stronu.
Tam ßwoju žadosczź dokonjawschi,
Ji pschi tym schiju pscherešawschi,
Kónz sczini s jeje žiwjenjom.
O, njej' to stósczź, kiž se ßłowami
Wschak móżno njeje wopisacź!
Je k wěrjenju, so tu bjes nami
Tak krwawny njeskutk móhł ßo stacź?
Hdyž k wuwjedźenju lóschtow, słósczе
Sso stanu takе bjesbóżnosczе,
Krej rosliwa ßo martrowsta:
Je wěste, so też na naß płaka
Nasch sbóżnik, a so na naß cźaka
Cźaß cźežkoh' domachpytanja.
Kak je ßo s tutej holczku stało,
Kak bolosnje je cźerpiła,
Hacź je jej' horjo dołho tralo,
Nětk hischcze je wěz potajna.
Ji w mrěczu žana ruka dała
Njej' kapku wody — mordař kała
A rěsa do jej' žiwjenja.
Hdyž jejne cźełko mrějo rjeschе,
Dha jandźel Boži pschewodźeschе
Jej' duschu horje do njebja.
O troscht, dźeń ßmjertny pschebywała
Je pod kschižom na Golgatha;*
S wutrobnym lóschtom spominała
Na rany a ßmjercź sbóżnika;
Se sdychnjenjom: njech wumru ßobu
Na twojim kschižu tu, dha s tobu
Też wěsczе pójdu do njebja.
Haj, hischcze dźenß', to praju tebi,
Pšches krwawnu ßmjercź cźe wosmu k ßebi,
Bě wotmolwjenje sbóżnika.

Tak wot wschěch lubych sdalowana
Je cźichi pjatk ßrjedź popołdnja
Na srudne waschnje skónzowana,
Njej' luby dom wjaz' widźiła. —
Kiž rano bě kaž kwětka rjana,
Kak žałostna bu namakana,
Schtó starschich bolosczź wopißa;
Ta jenicźka, jich lubowana,
Bě tu kaž jehnjo sarěsana,
O stysk, kiž nima runjeczа!
O starschej, njepłacźtaj pšches měru,
Hdyž też Waj' bolosczź wulka je;
Hacź płaczo, rjekńtaj tola s wěru:
Schtoż cźini Bóh, wscho dobre je.
Ta dźowka, kiž je Wamaj wsata,
W'dźe kraßnischa Wam junu data,
Hacź wopschijeczź nětk móżemy.
Jej' hłowa, tu tak wohidźena,
W'dźe junu s krónu wupyschena
Pšches hnadu, tak jo wěrimy.
Bě jeje kónz też srudny, krwawy,
A Waju žałosczź pschesmérna,
Dha sbóżnik je tón troschtař prawy,
Kiž wschitku žałosczź pomjeńscha;
Sso poruczтaj do Bożej' wole,
Dha pósnajetaj dale bóle,
Kak jara je wón lubowal
Waj' dźowku, hdyž je k ßebi wołał
A ju psched ßwětom wobarnował,
Ji herbstwo wuswolenych dał.
Spi derje, nětk ßy wumożena
Ty wot wschitkeho cźerpjenja,
Do Bożej' role położena,
Twój row je hórka najrjeńscha
Na pohrjebnischczu — hlaj, Ty běsche
Kaž jehnjo, kotreż k rěsu dźěsche,
Ssmjercź ßwoju njejßy pósnała.
Twój row njech drohi sawostanje
Nam wschěm, njech ßwědczicź njepschestanje:
Tu leži ßerbska martrarka.
O mordarjo! hlaj, twoje pucze
Cźe wjedu k městu skażenja.
Ach khwataj k pokucźe! kak rucze
Cźe nańdu ßmjertne stróżenja. —
Hlaj, njewiny krej k Bohu woła. —
O njeskombdź cźaß, nětk hischcze woła
Cźe Boża milosczź k pokucźi.
Rjekń: Knjeże, ja ßym shrěschił jara,
To moju duschu tyschi jara;
Ssmil na mni ßo, ach, pomhaj mi!

* Cźělny tekst: khěrlusch 89, 7.

Murjerjow

do trajneho dźěła pyta

A. Röthig w Sskonej Borschczi.

5—6 wolazy, 14—16 létni, dostanu ßłużbu na knježim dworje **w Droždźiju pola Pomorez.**

Wuczobnika

pyta kowarski mischtr **Weinhold** na swonkownej lawskej haßy 34 w Budyschinje.

Hólczеż móże hnydom do wuczby stupicź pola **J. Panacha,** schewskeho mischtra na Hoschiz haßy 5.

Dźak Bohu

sa wumoženje se straschneje khorosczе.

O luby hnadny, ßmilny Božo,
Kiž ty ta wěczna lubosczź ßy,
Ty kładźesch naß na khorołožo
A hdyž cźe horzo proßymy —
A jo sa dobre spósnajesch —
Nam saßo strowosczź pósczelesch.
Tak bě ty też, o luby Božo!
Tu Lehnertez macź w Zokowi
Tam kładł na cźežke khorołožo
A hižo běchu sreczeli,
So luba macź a mandźelska
Je, Bohu žel, žno wumrjela.
Ach ně, te próstwy lubych jeje
A druhich horze modlitwy
Tón luby Bóh wschak sazpił njeje,
Hdyž bu we wěrje proscheny
A to we mjenje Jesußa,
Kaž mamy bójske ßlubjenja.
Haj, Bóh tón Knjes ßo wěcze ßmili,
Hdyž w Khrysta mjenje proßymy,
Nam ßwoju hnadu ßobudźěli,
Kaž s tutoh' s nowa widźimy,
Hdyž proßymy joh' dowěrnje:
Niž kaž ja chzu, ně, kaž Bóh chze.
Bě pak ßo spodobało tebi
Ju, Božo, pšches ßmjercź wotwołacź,
Dha wuproßyła bě to ßebi,
So chzył ji s hnady sbóżnosczź dacź;
Haj, s hnady a pšches Khrystußa,
To bě jej' troscht a nadźija.
Nětk s Boha s njej ßo połepschuje,
Je s khorołoża stanyła,
Sso poßylnjena saßo cźuje,
Jej' móz ta saßo pschibjera;
Daj pak też, Wótcze njebjeski,
So ßo jej' khorosczź niewróczi.
Kak horzy dźak wy se ßylsami
Nětk hnadnom' Bohu dawacze
A s lubosczu też my nětk s wami
Dźak damy Bohu pokornje;
Bóh daj, so móhli bórsy saß'
Sso shromadźecź tam pola Waß.
Tak husto, hacź ja s pobožnymi
Wasch luby dom ßym wopytał,
Njech běsche w lěcze abo w symi,
Kak ßym ßo we nim wokschewjał,
Kaž s duchownymi darami,
Tak na poßledk też s cźělnymi.
Wasch dom, tón wostanje mi ßwjaty,
Wón je dom toho modlenja,
Kiž daloko je wschudźom snaty,
W nim bydli ßwójba pobožna,
Kiž prjedy bě dom Holanez
A nětko je dom Lehnertez.
Duž khwal nětk Boha, luba duscha,
A njesapomń joh' dobroty,
Haj, Boha khwalicź ßo cźi ßluscha
A spěwacź khěrlusch dźakowny.
Bóh wschitko derje cźinił je,
Budź jemu dźak do wěcznosczе.

Pětr Mlónk.

Do Draždźan ßo pscheßybliwschi pschiwokam wschitkim ßwojim lubym snatym a pscheczelam w Sserbach wutrobne bożemje.

Jan Nowak,
maschinski mischtr na Židowje.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 20. **Sobotu 15. meje 1886.** **Lětnik 45.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Najmłódscha dźowka prynza Jurja, prynzeßyna Marja Josefa, je ßo pjecza ſ awstriſkim arzywójwodu Otu ßlubiła. W bliſchim czaßu, hdyž budże kralowska ßwójba na honćwinſkim hrodże Sibyllenorcże w Schleſynſkej pſchebywacź, ßo ßlub ſjawnje pſchipowjedźi. Kwaß wyßokeju ßlubjeneju ßo najſkerje hiſchcże tele lěto ſmėje.

— Zentralne towarſtwo ſa ſaſtaranje puſchczenych jatych ßwjeczeſche 12. meje w Drażdżanach wopomnjenje ßwojeho ſałoženja, kotrež je ßo pſched połſta lětami pſches wyßokonjebocźiczkeho krala Jana ſtało. Pſchi ßwjedżenju ßo wulka liczba jara woßebnych woßobow wobdźěli. Tež Jeho Majeſtoſcź kral, prynz Jurij a prynz Bjedrich Auguſt ſhromadźiſnu ſe ßwojej pſchitomnoſczu poczeſczichu. Hdyž Jeho Majeſtoſcź ſe ßwojim pſchewodom do ſale 'ſaſtupi, knjes farař ryczeŕ Imiſch ſ Hodźija na krala Alberta, towarſtwoweho protektora, tſikróczny, ſe ſahorjenjom pſchijatu ßławu wunjeße. Se ßwjatoczнej modlitwu, wot wyſchſcheho konſiſtorialneho radźicźela dra. Zapffa prajenej, ßo ßwjedżeń ſapocza. Na to tajny radźicźel ſ Einſiedel roſprawu wo towarſtwje poda. Wón ſdźěli, kak ſtej ßo 9. a 10. měrza 1836 prěnjej ſałożnej ſhromadźiſnje na pohnucże tehdomniſcheho prynza Jana wotbywałej, kotryž bě prjedy toho jaſtwa w kraju wobhładował. Towarſtwowe ſamoženje na 13,000 hriwnow wucźini, ſtat jo lětnje ſ 810 hr. podpjera. W Sakſkej w tu khwilu 39 towarſtwow ſa ſaſtaranje puſchczenych jatych wobſteji, kotrež ßu ßo wſchě hacź na dwě zentralnemu towarſtwu pſchiſamkle.

— Schtwórta porjadna krajna ſynoda je 13. meje ßwoje poßedżenja ſapocżała. Synodźinym ßobuſtawam je ßo hnydom po prěnim poßedżenju 15 wukaſnjow wot ſtatneho miniſterſtwa pſchepodało, kotrež ßo na pſcheměnjenje wólbnych wokrjeßow, wěrowanſki porjad, nowe ſpěwarſke knihi, pſchipóßłane petizije a namjety, ſrjadowanje dokhodow duchownych, pſcheßadźenje duchownych na czakanſki pjenjes, poſtajenje kantorow a organiſtow, létne roſprawy wo zyrkwinſkich wobſtejnoſczach w kraju, reviſiju perikopowych knihow, ſhromadne ßwjecźenje pokutnych dnjow němſkich evangelſkich krajnych zyrkwjow a na poſtajenje ſtajneho ſynodźineho wubjerka poczahuja.

— Bjes pruſkim ſtatom a katholſkej zyrkwju je ßo po dołholětnym wojowanju měr ſczinił. W pruſkim krajnym ßejmje ßu ſakonjowy nacziſk ſ wulkej wjetſchinu pſchijeli, ſ kotrymż ßo najważniſche poſtajenja mejſkich ſakonjow na bok cźißnu. Njech je ſaßo poſtajeny zyrkwinſki měr, ſa kotryż je pruſki ſtat wjele woporow pſchinjeſcź dyrbjał, trajny, njech wón katholſkim a lutherſkim żohnowanje pſchinjeße, kotrež pruſke knjeżerſtwo ſ njeho wotczakuje.

Po dowuradźenju noweho zyrkwinſkeho ſakonja je pruſki ßejm wo ſakonju, pſchiſtajenje wucżerjow w narańſchich, wot Polakow wobydlenych krajach naſtupaży, jednał a jón, kaž móżeſche ßo to pſchi nětcziſchim ſeſtajenju pruſkeho ßejma do prědka prajicź, pſchijał. S tutym ſakonjom ßo gmejnam w pólſkich provinzach prawo, wucżerjow pſchiſtajecź, woſmje, tola maja gmejny dale pſchißkuſchnoſcź, ſchulſke czeżkoty njeſcź. Prawo, wucżerjow pſchiſtajecź, ma nětko jenoż ſtat, a tutón budże, kaž je wotpohlad noweho ſakonja, pólſke ſchule jenoż tajkim wucżerjam pſchipokaſacź, wo kotrychż je pſcheßwědczeny, ſo budża bjes dźěczimi wědomſtwo němſkeje rěcże ſe wſchej mozu roſſchěrjecź.

— Awſtriſki kněžor chże pjecza bajerſkemu kralej ſ wulkeje pjenjeżneje nuſy wupomhacź. Każ bajerſke nowiny pißaju, je awſtriſki kněžor kralowſki hród nad Chiemſkim jězorom kupił, pſches kotrehoż drohi twar je ßebi kral wulki dołh napraſkał. Hdy by tale powjeſcź wěrna była, by wſchak kralej Ludwigej pomhane było. Njedoſtatk w kralowſkej kabinetſkej kaßy ßo wot jeneje ſtrony na 6 milijonow, wot druheje na 13 milijonow liczi, tola ßamo poßlednja ſuma by ßo narunała, hdy by ßo Chiemſki hród pſchedał.

Grichiſka. Grichiſke knjeżerſtwo je na poßlednje namołwjenje wulkomóznarſtwow, wotbrónjenje grichiſkeho wójſka żadazych, njeſpokojaze wotmołwjenje dało. Duż ßu wulkomóznarſtwa ſ wuwſaczom Franzowſkeje ßwoje hroženje do ſkutka ſtajiłe a ſe ßwojim kódźſtwom grichiſke mórſke brjohi ſalehnuke. Kóżdu grichiſku kódź, kotraż wot brjoha wotjědże, kódże wulkomóznarſtwow nuſuja, ßo wróczicź, a jeli ſo ßo wobara, ju wobßadża a na wěſte měſto wotwjeſu. Grichiſke wikowanſtwo pſches blokadu wjele ſchkoduje a ſkónczнje budże knjeżerſtwo pſches to nuſowane, wotbrónjenje poručicź. Dotalne miniſterſtwo, kotrehoż pſchedßyda bě Deliannis, ßo żadanju wulkomóznarſtwow podczißnucź nochżeſche a je po pſchewjedżenju blokady wotſtupiło. Pſchedßyda noweho miniſterſtwa, Valwis, je drje ßwoju ſwólniwoſcź k wotbrónjenju wuprajił. Tola wón wójſko prjedy roſpuſchczicź nochże, doniż jemu ßejm k tomu poručnoſcź dał njeje. Wotbrónjenje ßo na tajke waſchnje ſaßo wotſtorczi. Schtó ſa to rukuje, ſo bjes tym na Balkanje nowe ſapletki njenaſtanu, kotrež ſ nowa europſki měr do praſchenja ſtaja?

Serbija. Njedźiwajo wſcheho podczißchczowanja knjeżerſtwu pſchecźiwneje ſtrony je ta nimale runje telko ßydkow pſchi wólbach dobyła, każ knjeżerſtwowa ſtrona. Miniſterſtwo je pſches to nuſowane było, wotſtupicź. Miniſterſtwowy pſchedßyda Garaſchanin doſtanje pjecza wot krala poručnoſcź, nowe miniſterſtwo ſeſtajicź.

Amerika. Pſchi njeměrach, kotrež ßu ßo pſched dwěmaj njedźelomaj w Chikago a Milwaukee měłe, je ßo 10 woßobow ſabiło a 115 ſraniło, ſ poßledniſchich wjele na ßmjercź. Wo krwawnej bitwje bjes poliziju a anarchiſtami w Chikago pißaju: Wjedniży anarchiſtow a ludźo, kotſiż běchu dynamitowe bomby do poliziſtow cźißli, hnydom bojaſnje cźeknuchu, hdyž ßo poliziſtojo ſ revolvrom do nich měrjachu. Sa to pak wjele anarchiſtow, ſ revolvrami wobrónjenych, poliziſtam ſ tſělenjom wotmołwi. Dźěłaczerjo, krej wuhładawſchi, ßo pſches to rosnjembrichu a ßo na poliziſtow walichu. Tuczi ßo khróble wobarachu a ſkónczнje lud roſehnachu. Scźěhwki bitwy běchu nětko widźecź. Po zyłym torhoſchczu ßo ranjeni ſ boloſczu ßo wijo walachu a wo pomoż wołachu, druſy po kolenomaj a rukomaj ſ měſtna lěſechu, ſo bychu w korczmach a haptykach pomoż namakali. Sranjenych poliziſtow do ſchpitala donjeßechu, hdyż jich rany ſawjaſachu. Cźěła ſabitych poliziſtow żałoßnje wjele ranow pokaſowachu. W jenym cźěle ßydom kułkow, w druhim jich ßamo jědnacże namakachu a ſ tſeczeho 31 żeleſowych kuſkow rosbuchnjeneje granaty wucźahachu. Anarchiſtiſkeho ſchczuwarja Moſta, kotryž je naſtork k njeměram dał,

ßu w New-Yorku skónczńje sajeli. Lud pschezo wótsischo żadasche, so by ßo tutomu schkarakej huba satykała. Jeli so bychu anarchistiske nowiny pschezo dale dźĕłaczerjow na bohatych schczuwacź ßměłe, bychu ßo sa krótki czaß njemĕrny wospjetowałe. Wobstejnosczе w amerikanskich połnóznych statach ßo runje tón czaß k powróczenju wobstejazeho porjada pschihodźa. Po zyłym kraju dźĕłaczerjo strajkuja, żadajo, so ma ßo nĕtczischa niska msda powyschicź, a so czaß dźĕłanja dlĕje hacź wóßom hodźinow wob dźeń tracź njeßmĕ. Pśches wulku krisis wikowanstwa, pod kotrejź połnózna Amerika hiżo pśches dwĕ lĕtczе czerpi, je ßo mjenujzy msda dźĕłaczerjow wo pjaty dźĕl abo hischcze bóle ponizika. Dźĕłaczerjo chzedźa ßebi nĕtko se strajkami msdu slĕpschicź njewopomniwschi, so móże ßo jenoź w dobrych czaßach, hdyź wikowanstwo a industrija kczĕje, msda pśches strajki powyschicź. W tu khwilu pak je w Ameriźy wjele stow fabrikow a bankow bankerot scziniło. Duź ßo sa dźĕłaczerjow pśches strajki żaneho polĕpschenja njedozpi, skerje ßo hischcze pśches nje jich pokoźenje pohórschi.

— Satraschny wichor je 12. meje mĕsto Kansas w Mißouriskim stacze potrjechił. Rano bĕ hischcze najkraßnische nalĕtnje wjedro; pschipołdnju ßo na dobo njebjo sacźmi a bórsy wichor se satraschnej mozu sakhadźesche. Radniza, schula a mnohe druhe twarjenja buchu wot wichora roszychnowane, ßylny grocźanowjasowy mást, pśches rĕku Mißouri wjedźazy, rostorhany a jenotliwe kruchi daloko wotnjeßene. Połsta cźłowjekow, bjes nimi wjele schulskich dźĕczi, kotrejź chzychu runje se schule domoj, hdyź wichor pschihowri, bu saraźenych; wjele stow ludźi je ßo wobschkodźiło.

Wupożczeny sebel.

(Pokraczowanje.)

Schczipak ßo saßo do hródźe wrócźi, powßnu pożczeny sebel sa tón ßamón hósdź, s kotrehoź bĕ jón dele wsak, dźĕsche po ßwój ßamßny do bróźnje a ßebi potom duschne mĕstaczko w khłódku wupyta, hdźeź ßebi trubku derje ßkodźicź dasche. To drje bĕ sakasane, tola hdy by ßo chzył wscheho wostajicź, schtoź je sakasane, njemóhł na poßled s zyła niczo czinicź, to bĕ Schczipakowe heßko. Trubku dokuriwschi chzysche ßebi podwyschk druhu sażehlicź, tola s njespodobanjom pytnu, so żanych trubkow w patronskej toschi nima, w kotrejź je pschezo khowasche, hdyź dyrbjesche ju w ßkużbje noßycź. Jenolĕtneho dobrowólnika, kotryź móhł jemu s nĕkotrymi trubkami wupomhacź, żaneho w wokolnosczi njewidźesche. Schczipak ßo toho dla dale njemjersasche; wón wjedźesche, schto ma czinicź, ßwój sebel sapowßnuwschi wón khoschczo shrabnu a hródźne khody mjeczesche, wschĕ hromadźe wot prĕnjeje hacź do schtwórteje hródźe.

S tym chzemy Schczipaka wopuschczicź a w czaßu nĕschto nasad hicź. Je hiżo skoro tśi schtwórcź na dźewjeczźich hodźin; w dźewjeczźich dyrbi schwadrona psched kasermami hotowa k wotjĕchanju na ekserzĕrnischczo stejecź.

Dragunaŕ Nasdalak do hródźe pschińdźe, so by gratował; po swuczenym waschnju wón nĕschto posdźe pschińdźe, a jeho podwyschk toho dla na njeho sareji. Nasdalak pak żaneho rejenja snjesczź njemóźe, roshori ßo, chze wscho rucze czinicź a, ßo rosumi, niczo njedokonja.

„Won wjesczź!" wachtmischtr do hródźow reji. Nasdalak je runje dogratował; na to dyrbi ßebi ßwoje wĕzy napowßchecź, konja swonkownje wurjedźicź a ßebje ßameho hischcze wuczeßacź a wuczisczicź.

„Njejsczе dha hischcze hotowy, stary maßlako!" wachtmischtr ßwari, Nasdalaka ménjo. So by ßo sdało, kaź so je hotowy, ßebi Nasdalak helm na hkowu staji a ßebi bandelier pśches ramjo powßnje. Bjes tym wachtmischtr woteńdźe. Na to wón skoku konja s hródźe wuczehnje, wuskoba jemu s hriwow a wopusche ßkomu, wumyje kopyta s masanej wodu, kotraź bĕ w nĕkajkim bowje stejo wostała, czeßa nĕkotre minuty ßebje ßameho a chze nĕtko ßebi sebel pschipaßacź.

Sebel wjazy na hosdźu njewißa! Wón je wschón pscheßłapnjeny, s wĕstosczu ßo dopomni, so je jón sa hósdź powßnuł — hacź je jón tola do kuta stajił, hacź je dele panuł, nĕchtó jón sbĕhnuł a na druhi hósdź powßnuł? Wón póczńje pytacź. Nihdźe żadyn sebel! Ssnadź je jón nĕchtó jemu klubu skhował. W ßmjertnym strasche wón konjemz pschebĕhnje, pschepyta wschĕ druhe konjemzy a ßo sa ßwojim seblom prascha, sa nĕkajkim seblom, njech ßłuscha, komuź chze. Tola nihdźe ßo żadyn sebel — żadyn sebel njepokasa! Wón ßo do prĕnjeho konjemza wrócźi. Pschejesdźi ßłanje, hacź ßnadź pod nim sebel leźi; bĕha wschón sadwĕlowany po wschĕch konjemzach a płacze. Schtó pak dyrbjał jeho sebel skhowacź? Wrótnosczź na to myßlicź! Nĕ, najskerje bĕ nĕchtó horka w kasermach ßwój ßamßny sabył, bĕ pschelĕni po njón hicź abo njebĕ żaneho czaßa k tomu wjazy mĕł a bĕ potom bjes ßwĕdomja prĕni lepschi wsak, kotryź bĕ jemu k ruzy, a sczini njewinowateho towarscha njesbożowneho.

Nasdalakowy podwyschk do hródźe pschińdźe, hdźeź dale nichtó dyźli Nasdalak njepschebywa, a woła: „Nasdaloki won abo —!" Satrascheny wojak, kotryź ßebi żiweje rady njewĕ a zyle kaź bjes myßlow podarmo na wumóźazeho jandźela czaka, mechaniszy na pschikasnju poßłuchajo konja se stejnischcza czehnje, hdźeź bĕsche ßo, bjes tym so jeho knjes sa seblom pytasche, duschnje lehnuł a ßo na jenym boku zyle womasał. Nasdalak wschak to njewidźi; to dźĕ je jenoź maliczkosczź.

„Nó, kak dołho to traje!" podwyschk s nowa hrima. „Na — nĕtko waß pscheradźu!" s tym ßo wotßali.

W hródźi Nasdalak wostacź njemóże; wón dyrbi won, ßwoje njesboże wachtmischtrej sjewicź a czerpicź, schtoź na njeho pokoźa, hdyź ßo njeradźi, winowateho wußlĕdźicź. Kóżdy sebel ma ßwoje wĕste czißko, a kóżdy muż ßwoju wĕstu bróń, tak so ßo dyrbi pschi pschepytanju schelma wupokasacź!

Dragunaŕ Piskoŕ je s napschecźa w bróźni wokanje ßłyschał a pschińdźe do konjemza, so by widźał, hacź ßnadź móhł nĕkomu pomozny bycź, kotryź hischcze s gratowanjom hotowy njeje abo kotryź je ßnadź w nĕkajkaj druhej nuzy.

„Boże dla, Piskorje, nimasch sa mnje żaneho sebla!" Nasdalak sdychujo rĕcźi. „Mój sebel ßu mi kranuli."

„Twój sebel je prjecź — kak je to móżno?" ßo Piskoŕ prascha, kotryź hnydom zyłu wĕz pschewidźi. „Staj jenoź ßo smĕrom do rjada", wón towarschej radźi, „a njepraj niczo, doniż wachtmischtr k tebi njepschińdźe. Chzu rucze do kasermow bĕżecź a tebi twój sebel abo nĕkajki druhi pschinjesczź." Piskoŕ prjecź czĕri. Nĕschto smĕrowany, tola s kłapajej wutrobu Nasdalak konja won wjedźe.

Wón hischcze w prawym czaßu pschińdźe, so móże ßo psched komandom: „na konje!" na ßwoje mĕsto w schwadronje stłóczicź, schtoź bjes czicheho ßwarjenja a storkanja towarschow, kotrychź wobczeżuje, njewoteńdźe. Na wulke sboże nichtó sakomdźenje njepytnje. Podwyschzy w woßebitej liniji s khribjetom k froncze steja; offizĕrojo bjes ßobu powjedaju, a najstraschnischi, wachtmischtr, ma daloko wot Nasdalaka na nĕkajkeho dragunarja ßantoricź.

„Na, ty móżesch wjeßeły bycź", jeho ßußod, dźeßatnik Polak, k Nasdalakej rjekńje: „Wachtmischtr je hiżo nimo schoł. Nĕtko sa tobu s zyła njepohladnu. Wot naß ßu pjeczo khostansku straźu dostali, a ty by teź bjes nimi był; pschetoź pola tebje je pschezo nĕschto w njeporjedźe." Nasdalak njewotmolwi. Wón s czeźka a s hłuboka dycha. S njesczĕrpnosczu wón na Piskorja czaka.

Rytmischtr pschijĕcha. „Na konje!" wón wótsje komandĕruje. Seble schczercza, tschemje brincza; konje stonaja, hdyź ßo czeźkosczź jĕsdnych na nich puschczi; nĕkotre njemĕrnje tam a ßem stupaju. Tola to jenoź nĕkotre wokomiki traje. Hnydom po tym fronta saßo bjes hibnjenja smĕrom steji. Tola rytmischtrej njeje to rucze doscź schko. Wón ßantori a komandĕruje: „S konjow dele! — Na konje! Hischcze pschezo pśche pomaku, pśche lĕnje a saspanje!" wón ßwojim dragunarjam porokuje. „Tón khadła tam je móhł rjez na konja horje lĕsć. Tola czakajcze, chzu hiżo jeho sa wuschi wsacź!" Tutón khadła je Nasdalak. „Konje do rjada runje stajicź, ludźo!" wón s nowa póczńje, frontu wokomik wobhladawschi. „Kajka je to njerodnosczź! Njemóżecze drje hischcze ßwoje konje wobknjeźicź, nimacze żaneje mozy w kolenomaj! Tsecźi muż wot horka — khadła, twój stary khromy schumjel dźĕ zyle prĕki steji. Pßej skobanezy — —!" Wón chze ßo na tsecźeho muża puschczicź, tola tutomu ßo na sboże schlachczi, konja do rjada sestorkacź; hdy by ßo jemu to njeporadźiło, by sa schumjela czerpicź dyrbjał. „Skónczńje!" rytmischtr rjekńje, pschelecźi hischcze ras s wóczkom schwadronu a postrowi ju potom: „Dobre ranje, ludźo!"

„Dobre ranje, knjes rytmischtrje!" ßo jemu se stoapjecźdźeßacź schijow wotwoła. Rytmischtr ma waschnje, schwadronu niz prjedy postrowicź, doniż bjes poroka psched nim njesteji.

Piskoŕ hischcze pschezo pschischoł njeje!

„Offizĕrojo a podwyschzy na mĕsto!" rytmischtr woła. Saskał lieutenantojo psched ßwoje czaty lecza, podwyschzy psched ßwoje mĕsta w froncze, k kschidłomaj kóżdeho czaha. „Wotliczicź po tsjoch!" nowy komando rĕka. Wotliczi ßo, pschi czimż kóżdy ßwoje czißko po móżnosczi wótsje lĕwemu ßußodej pschiwoła: „Po tsjoch na prawizy — marsch!" ßo komandĕruje, a schwadrona ßo jako dołhi czah rospuschczi a ßo wot hródźow do blizscheje haßy hiba. Pschi rógu je ßo rytmischtr postajił a wobhladuje s wótrym wóczkom ßwojich ludźi, kotsiź po tsjoch pornjo ßebi ßo runje dźerżo nimo njeho jĕchaju.

„So mi dźenża kedźbujecze a njedrĕmtacze!" wón pschi tejle składnosczi Nasdalakej pschiwoła a ma hischcze sa mnohich pak napominaze pak schczipaze a wußmĕschaze pschisspomnjenja. Hdyź je

pošledni muž nimo, wón na šwojim brunaczku po kamjeńtnym plestrje k czołu schwadrony leczi, jo jenoż tak schkrě s kamjenjow wuskakuja.

Nasdalak je drje saßkyschał, so je jemu rytmischtr nješchto prajił, tola jeho škowa srosumił njeje. Wón je bóle na Piskorja kedźbował, kotryż se seblom pod paźu s kasermow pschińdże — psche posdże!

Nasdalak ma druhe cźiško; wón bjes jenolětnym dobrowólnikom Schczěrakom a dźeßatnikom Polakom jěcha. Wón chze s rjada stupicź, šo samolwicź — šnadź hischcze se šwarom woteńdże. Wón konja sa wusdu cźaha, so by jeho s rjada wuwjedł; tola kóń njewě, kajkeje pschiczyny dla jeho cźaha, kiwa jenoż s hłowu a stupa dale.

„Polako — dobrowólniko!" Nasdalak połwótsje praji, „puschcze mje won, ja tu wostacź njeßmėm." Zadyn s njeju pak šo njehiba; jenoż Polak s cźicha schepta: „Mjelcź a šedź směrom!"

„Ja wschak dyrbju, Boże dla, ja dyrbju!" Nasdalak spyta dźeßatnika na bok scźischczecź, so móhł won. Dźeßatnik se šwojim konjom napscheczo cźischcźi a w rjedźe wostanje.

Schwadronu wobsamkazy lieutenant k nim pschijěcha. „Kajki dha je to pola waß njeměr, hdyž je komanděrowane směrom šedźecź", wón šwari. „Srjedźny khadla šo pschezo wupjera a stajnje bambori."

„Knjes lieutenanto —"

„Dźerźcze hubu! Směrom šedźcze — hewak!"

Nasdalak šebi swěricź njeßmě, šo hibnucź. Po zyłym puczu psches město jeho lieutenant wobkedźbuje.

Pšched wrotami šo komanděruje: „Hibajcze šo."

Dragunarjo šo roscźahuja, šynu šo, kaž šo jim hodźi, wucźahnu khlěb k šnědanju se sakow, pija palenz, powjedaju a sajehla šebi zigary.

„Nasdalako", praji lieutenant, „nětko mózecze šo wupjeracź, kaž šo wam chze", a jěcha potom do prědka k czołu schwadrony k šwojim towarschjam:

„Polako, Polako!" Nasdalak na šwojeho šußoda połwótsje woka.

„Nó, schto dha masch?"

„Polako, ja žaneho sebla nimam."

Dźeßatnik lědma šwojimaj wuschomaj wěri; wón pohladnje na Nasdalakowu stronu — — khadla wo prawdźe pódla njeho bjes sebla k ekserzěrowanju jěcha. Wón bjeswolnje pola Nasdalaka tam pschimnje, hdyž dyrbi sebel wißacź. (Pokračowanje.)

Ze Serbow.

S Budyschina. Kschczeńske liscźiki wot knihowneho towarstwa wudate, w šerbskej rěczi na sakožku Božeho škowa a s rjanymi wobrasami wuhotowane, šu nětko hotowe. Knjes farar Jakub je te šame po pschikładze podobnych liscźikow s Kugoweho doma w Hamburgu skasał a se šerbskimi schtuczkami a schpruchami wuhotował. Te šame šu dostacź w wudawarni Serb. Nowin.

— Hornjołužiski šejm, kotryž šo porjadnje kóžde lěto sapoczatk meje w Budyschinje shromadźuje, bě šo lětša 3. meje seschoł. S podateje rosprawy shonimy, so je krajnostawski bank lětša 241,961 hriwnow 94 np. czisteho dobytka pschinjeßł, tak so bě šejmej mózno, 100,006 hr. 79 np. s bankoweho wunoschka sa wschelaku khudźinsku a powschitkownu podpjeru postajicź. Wot danje wjeßneho kapitala wjeßni sapóßłanzy 35,666 hr. 22 np. dowolichu a to woßebje sa wotczehnjenje šyrotow a sastaranje běbnych we wschelakich wustawach, a dale k podpjeranju twarjenja puczow. Ratarskej schuli w Budyschinje šo 4559 hr. pschiswoli, kotrejž sumje ryczerjo hischcze 1940 hr. pschidachu. Wot šwojeho wobstacźa šem je ratarska schula kóžde lěto pjenježnu podpjeru wot kužiskeho šejma žadała a tež dostała. Knjes sapóßłanz Kerk s Rodez na tole dołhe lěta trajaze podpjeranje spomniwschi namjetowasche, so by šo sa to starało, so mohł tutón wustaw na šamßnymaj nohomaj stejecź. K tutomu namjetej k. Hähnel spomni, so šo po mózhnosczi wo mało podpjery sa ratarsku schulu proßy, so pak zyle bjes pomozy w tu khwilu hischcze njeńdże. Toho runja k. Pfannenstiel sa podpjeranje rěczesche a wužitk ratarskeje schule s wjele škowami wukhwalesche, na czoż k. Kerk wotmolwi, so drje je tajka khwalba jara rjana, so pak psches to wjele ważnosczе shubi, so je psche droha. W nastupanju 18,000 hr., k twarjenju schulow postajenych, sapóßłanz Heinza namjet staji, dźěl tejele sumy na druhe potrěbnosczе nałożecź, dokelž šo sa schulske dawki kóždej gmejnje 2 np. kóždeje dawskeje jenosczе wróczitaj. Knjes Spotka k tomu snapschecźiwi, so drje je lěpje, hdyž wostanje, kaž je šo wucźiniło. Pschi dowolenju 15,000 hr. sa wołšyroczene dźěczi a 7000 hr. sa běbnych we wschelakich wustawach k. Kerk rosestaji, so njeje po prawdźe, hdyž šo sarunanje sa tajke wudawki sa khudźinsku kaßu wobliczi, do kotrejež maja tež knjeże dwory pschinoschki dawacź. Na tajke waschnje šo stanje, so šo pschinoschki ryczerkublerjow sa khudźinsku kaßu, kotraž s wjeßneho kapitala pomoz dostawa, pomjeńscha abo šo zyle njetrěbne sczinja, tak so po tajkim tež ryczerstwo s wjeßneho kapitala wužitk czehnje. Po prawom pak ma šo mjenowane sarunanje jenoż na wužitk wjeßnych pschinoscherjow sa khudźinsku kaßu wobliczicź. Rěczнik šo nadźijesche, so drje ryczerstwo pschichodnje swólniwe njebudże, wot gmejnow tajke dary bracź, dokelž jemu to hubjenje pschisteji. Skónczuje šo k. Kerk na krajneho starscheho, knjesa s Zezschwitz wobrocźi, jeho prosscho, so by šwoje měnjenje wo tym wuprajił a s tym naležnosczі rosjaßnił. Knjes krajny starschi wukoženjam a nahladam k. Kerka, je sa prawe spósnawschi, w kóždym nastupanju pschihkoßowasche a pschistaji, so nakoženje tajkich sarunanjow zyle w woli gmejnow leži. Runje to šame postajenje płaczi wo podpjerje sa twarjenje puczow, a móża šo gmejny po nim stožowacź, hdyž šu ryczerkubka abo woßebite (exemtne) ležomnosczе. Ssejmowe jednanje, kotrež šo lětša prěni krócź pod wodźenjom noweho krajneho starscheho, knjesa s Zezschwitz mějesche, šo hładko a rucze wotwiwasche, wscho bě tak srjadowane, so k rosrěczowanju dosczі czaša wysche wosta.

— Strajkowazy murjerjo šu Budyschin wopuschczili, so bychu druhdże dźěło pytali, dokelž šu Budyschszy mischtrjo wobsamkli, žaneho se strajkowazych wjazy do dźěła wsacź. Wot murjerskeho towarstwa w Barlinje, kotrež po zyłych Němzach strajki wodźi, je kóždy strajkowazy pjenjesy k wotpucźowanju dostał. Dokelž šu murjerjo se wšy na město wotczehnjenych hnydom stupili, šo twarjenje w naschim měscze na žane waschnje sadźerźako njeje. Kaž je šo do prědka prajiło, tak je šo stało: strajk murjerjam žaneho wužitka pschinjeßł njeje a je tym, kotsiž šu šo jemu pschisamkli, jenoż schkodźił.

— Zabławeho njekraßnika, kotryž je czichi pjatk pschi kemschazej schczeżzy bjes Něczinom a Luskom 13lětnu holczku Marju Theresiju Farakez, dźowku khěžkarja Faraka w Lusku, na hrosne waschnje skónzował, hacź dotal hischcze pschezo wußlědźili njejšu. Budyschske statne rěcznistwo je wulku liczbu młodźenzow do pscheßłyschenja wsako, tola žanemu žaneje winy dopokasacź njemózachu. Hižo wjazy krócź bě šo bjes ludom powjesczі rosschěrika, so šu skónczuje mordarja popadnuli, kóždy krócź pak je šo tajke powjedanje jako blada wupokasała. Wobžarowanja hódni šu czi, pschecźiwo kotrymž šo tukanje bjes praweje pschiczyny sbudźi. Tak běchu tele dny ludźo rosnjeßli, so šu jeneho schoßarja s jeneho knježeho dwora njedaloko Pomorz sajeli, a so je tón s wěstoscźu mordał. Wbohi człowjek, kotryž je zyle njewinowaty, je, so by njewuschnemu bamborjenju kónz sczinił, nusowany był, w Budyschskich nowinach sjawnje ludźi warnowacź, njewěrne a njerosumne powjesczе wo nim rosschěricź.

— W Schěrachowje šwjecźeschе 5. meje knjes kanonikus a farar Jakub Zur 25lětny jubilej jako farar tamnischeje woßady. Zyłe městaczko wulki podźěl na šwjedźenju bjerjesche. Wjeczor do šwjedźenja sarjadowa šo wulki faklowy czah se sastanicźkom mużskeho spěwarskeho towarstwa. Na dnju šamym pak bu k. farar šwjatocznje do zyrkwje pschewodźany, hdyž wulku Božu mschu šwjecźesche. Po kemschach pschikhadźachu wschelazy sastupjerjo schule, gmejny a towarstwow, so bychu šobžo pscheli a dary pschepodawali. Najwažnischi bě czestny dar 2400 markow, wot gmejny a pschecźelow k. jubilara nahromadźeny, kotryž šo k spomoženju woßady nałoži. Pschi šwjedźenskej hosczinje bě na 100 woßobow pschitomnych. — Bóh daj knjesej jubilarej šwoje žohnowanje k dalschemu spomožnemu skutkowanju w ważnym a samolwjenja połnym sastojnstwje! (Kath. Posoł.)

S Khwaczіz. Póndźelu 3. meje běsche ważny dźeń sa naschu schulsku gmejnu; pschetož na nim naschu nowu schulu poßwjecźichu. Po tym, so běsche k. wucźer Wicźas dołhe lěta šam w naschej schuli skutkował, běsche šo w poßlednischich lětach liczba naschich dźěczi tak pschisporiła, so wjazy mózno njeběsche, je w starej schuli s wuspěchom wucźicź. Duž šo wobsamknu, nowu wjetschu schulu natwaricź a k podpjeranju k. Wicźasa pomozneho wucźerja postajicź. Na dnju poßwjecźenja noweje schule sestupachu šo schulske dźěczi do pyschneho czaha a czehnichu, khorhowje smahujo, nowemu pomoznemu wucźerjej, k. Schlenkarjej se Ssemichowa, napschecźo. Do Kschiweje Borschcze pschischedschi wucźerja setkachu. Schulski pschedstejicźer k. Młynk s Měrkowa powita k. Schlenkarja, na czoż tutón dźaknje wotmolwi. Po němskim postrowjenju se strony dźěczi: „Witajcze, knjes wucźerjo!" srjadowa šo czah s nowa a czehnische wróczo do Khwaczіz do stareje schule. Tu dźerźesche k. wucźer Wicźas dźeleńsku rěcź, spominajo na dołholětne skutkowanje w lubym bydle. Khěrlusch wuspěwawschi wróczi šo šwjedźeński czah k nowej, rjenje natwarjenej schuli, hdyž k. schulski radźicźel dr. Wild s Budyschina w němskej šwjedźeńskej rěczi na wulku ważnosczі dnja pokasowasche. Sswjedźeńska modlitwa k. fararja Handrika, w kotrejž sa nowy schulski

dom a wucžerske prózowanje w nim Boże žohnowanje wuproschowasche, a spěw schulskich dźěćzi ßwjedźeń skónczi.

S Ketliz. 11. meje w nozy w 11 hodźinach je ßo tu khěža czißko 34a, ryczerkublerjej Ficklerjej ßkuschaza, s pschitwarjenej bróžnju a hródźu wotpalika.

S Bóschiz. Tudomny duchakhory murjeŕ a khěžeŕ P. N. Pjetasch je ßo 30. haprleje wot doma wotßalił a ßo hacž dotal saßo wróczik njeje. Shubjeny je 48 lět stary a ßrjedźnowulki. Wobleczeny bě czornomódru ßuknju a runje tajke kholowy. Budyschske hamtske hetmanstwo tych, kotsiž ßu Pjetascha ßnadź něhdźe widźeli, napomina, so bychu to hamtskemu hetmanstwu wosjewili.

S Njeßwaczidka. Hdyž nasch knjes duchowny sańdźenu njedźelu popołdnju do khapałki stupi, so by prěni nješchpor tuteho lěta s mkodymi hólzami wotdźerżał, namaka wón na blidźe pakczik, do kotrehož bě 5 hriwnow sawalenych. Na papjerzy stejesche pißane: „Sa studowazeho mkodźenza D. w M. je scherpatka tu dźělena. Schtož s luboscżu prawiza poskiczi, njech njeshoni lěwiza na semi.“ — Tajke podpjeranje nascheje studowazeje mkodoscże je něschto rjane. Bóh žohnuj tu dobroczelsku ruku!

S Njebjelczig. Nasch nowy zyrkwinski wucžeŕ, k. Brauner, je ßo 8. meje k nam pscheßydlił. Wuprósdnjene Schunowske město je ßo s k. Jurjom Schewczikom, kotryž bě hacž dotal s wucžerjom w Khróscżizach, wobßadźiło. Na druhe Khróscżanske město je ßo, dokelž Bohu žel ßerbszy wucžerjo njedoßahaju, jedyn Němz, k. wucžeŕ Hase se Schěrachowa, postajił.

S Kwětonzy. Pjatk tydźenja w nozy ßu ßo pola tudomneho wikowarja Hilsberga nutskamali a wschelake twory a pjenjesy s khlamoweje kaßy kranuli. Hacž dotal hischcże žaneho ßlěda wot paducha nimaju.

S Jabłońzy. 9. haprleje je ßo tudomny khěžkaŕ a tschechikryjeŕ Liska se ßwojeho doma wotßalił a ßo wjazy domoj njewróczik. Dokelž je Liska wopikstwu poddaty, myßla ßebi, so je w pjanoscżi k njesbožu pschischoł abo so je ßebi ßam žiwjenje wsak. Shubjeny je maly saßadźity człowjek, ma czerwjene włoßy, czerwjene dudkawe wobliczo a bě wottruhany. Swoblekany bě pschi ßwojim wotkhadźe módru ßuknjanu ßuknju a czorne kholowy.

S Dubrjenka pola Kulowa. Sańdźenu wutoru dopołdnja je naschu wjeß czežke njesboże podeschko. Schtyri burske kubła buchu do zyła a twarjenja pjateho hacž na domske do prócha a popjeła pschewobroczene. W płomjenjach je wjele skotu kónz wsako. Najskerje je woheń wot stóstniskeje ruki sałożeny.

S Mużakowa. Paduch, kotryž je lětża wulkeho rózka korczmarjej na dwórnischczu w Hórzy poßleschcża kranuł, a kotryž běsche 7. makeho rózka s jastwa tudomneho ßudnistwa czeknuł, kotryž pak bu sa něschto czaßa saßo popanjeny, je w nozy wot ßoboty tydźenja na njedźelu s nowa czeknuł. Rjeczasy, s kotrymiž běsche pschisamkany, roskłamawschi a khachle w ßwojej jastwowej komorzy rosbiwschi wón s wuhnjowej dźěru won salěje a s jenym woknom na skhodźe won czeknu. Prjedy pak ßo w jenej pódlanskej jstwizy drastu, w kajkejž jeczi khodźa, wußlěka a ßo ßwoju drastu swobleka; tež dwě wodźewadle je se ßwojeho lěhwa ßobu wsak.

— Póndźelu tydźenja ßu tudy dweju mkodeju pißarjow sajeli, na kotrejuž tukaju, so staj s listowego kaschczika na tudomnym póscże listy a druhe wězy brakoj, so byschtaj marki, kotrež ßu na listy nalěpjene, wužikoj.

Wußudźenja.

Khostanska komora. Swudowjenu Madlenu Güntherowu w Huszy, kotraž bě wobskorżena, so je do studnje, s kotrejež ßußodnej Mukez a Weidnerez ßwójbje wodu bjerjeschtaj, tymaj klubu njerjad a planty ßwojeho nětk semrjeteho muża mjetaka, k jastwu na tsi měßazy saßudźichu. — Wjeßny straźnik P. Ssuschka w Spytezach dosta 5 mk. pjenjeżneho khostanja pschißudźene, dokelž bě dźěkacżerjej Wenzelej, kotrehož mějesche do Budyschina na ßudnistwo wjescż, twóchnucż dał.

Powołanska komora. Czeladnik J. T. Ziehang s Kißliz, tón czaß w Budyschinje, bě wot kawniskeho ßuda w Lubiju 15 mk. pjenjeżneho khostanja a arrest na schtyri dny pschißudźene dostał, dokelž bě, hdyž loni na knjeżim dworje w Rodezach skużesche, domjazy měr kasył a ßo napschecżo ßwojemu pschedstajenemu njepoßkuschny sadźerżał. Ziehang, kotryž ßo pschecżiwo tutomu wußudej na druhu instanzu wobrocži, dozpi s tym, so jeho w nastupanju kaženja domjazeho měra wuwinowachu, tak so ma jenož njepoßkuschnoscże dla 10 mk. khostanja płacżicż.

Přilopk.

* W Nowym Gersdorfje ßebi póndźelu tydźenja wjecżor jedyn muż s Walddorfa, kotryž tam na cżeßlistwo khodźi, wjecżor duzy domoj hischcże „jedyn palenz“ kupi. Duzy s korczmy wón dźesche: „Jeli so mi něchtó prěki pschińdźe, toho se ßekerzom do hłowy praßnu.“ Lědma 5 minutow posdźischo jeho jedyn mużski setka, ßwój ßekerz shrabnuwschi jeho cżeßła do hłowy praßnu. Njesbożowny cżłowjek ßo na měsce wali, a drje ßo jemu s cżeżka żiwjenje sdźerži. — Nasajtra je ßebi tam jedyn fabrikski dźěłacżeŕ s britwju krk pscherěsnucż spytał; zyle pak ßo jemu to njeradźi, a nětko łěkaŕ ranjeneho saßo hoji.

* W Zitawje ßu sańdźene dny jenu pincżnizu sajeli, kotraž je ßwoje noworodźene dźěcżo skónzowała. Sajata je zyle schikowana żónska, je ßo w Mengendorfje pola Rychbacha narodźiła, w Zitawje pola někotrych knjeżich něschto lět ßkużiła a napoßledku jako pincżniza ßkużesche. Wona jara derje potajicz wjedźesche, so je ßamadruha; a hdyž wona psched něschto njedźelemi hólczka porodźi, druha holza, kotraž s njej w jenej komorje spasche, niczo wo tym njepytnu. Schtyri hodźiny je wona dźěcżo pod kożowym wodźewadłom skhowane měła, hdźež je ßo dźěcżo pjecża sadußyło. Na to mějesche wona cżěło tydźeń dołho w ßwojej kommodźe leżo. Ras wjecżor wona cżěło, do rubjeschka sawalene, s pomozu jeneje żony s mosta do rěki Mandau cżißnu. Pola wßy Kleinschönau cżěło namakachu. S wulkej prózu ßo poliziji radźi dźěsćowu macz wußlědźicz; dźěsćowy nan je žitawski měschczan, kotryž wo zykym podawku niczo wjedźał njeje.

* Na tschesche jeneho domu města Chemnitz běsche w nozy wot sańdźeneje póndźele na wutoru straschna honitwa. Wjecżor w 10. hodźinje chżychu jeneho mużskeho, kotryž běsche nahle wowrótnik, do měschczańskeje hojernje donjescż. Wrótny cżłowjek pak pólzajskich sastojnikow jim wschelako hrožo dó jstwy njepuschczi. Hdyž durje, kotrež běchu s nutska sawrjene, s mozu wotewrichu, jstwu próstnu namakachu. Khory běsche s woknom won na tschechu saléśł a nětko wótsje wokajo po tschesche wokoło běhasche a kažesche. Skónczinje wón schěfr s krywa torhacz a do dwora a na dróhu dele mjetacż pocża; też wón do kóždeho se schěfrom mjetacż a jeho s kijom bicż hrožesche, schtóż by ßo jemu trjebaj bliżicż spytał. Dokelž pak běsche strach wulki, so móhł khory dele panucż, a ludźom, kotsiž po dróży delekach khodźachu, strach hrožesche, so móhłe jich kruchi schěfra, kotrež khory dele mjetasche, cżežko franicż, dyrbjesche ßo něschto stacż, so njemdreho mużskeho sepschimachu. To pak běsche jara cżežka wěz, a jara straschna. Najprjódzy wóhnjowu woboru powołachu, kotraž na tschechu ßykacż pocża; s tym chżychu wrótneho nusowacż, so by ßo do ßwojeho wobydlenja wrócził, abo tola dozpěcż, so by wón psches to wustał a woßłabnuł a duż mjenje straschny był. Ale próza běsche podarmo; psched wódnej pruhu ßo wón, schtož mózno, sa wuhnjemi khowasche. Duż niczo wysche njewosta, hacž so někotsi khrobli mużojo na tschechu won saléśu a wrótneho sepschimacż hladaju. Dwaj pschekupzaj ßo k tomu poskicżischtaj. Najprjódzy ßo pschiwjasacż daschtaj, potom na tschechu won saléśeschtaj, ßo s dweju stronow wrótnemu bliżeschtaj a, hdyž běschtaj ßo jemu hacž na něschto krocżel pschibliżikoj, ßo prózowaschtaj jemu postromki se ßeklu psches hłowu cżißnucż. To ßo skónczinje radźi. Nětko wrótneho njedźiwajo na jeho sapjeranje k tschschinemu woknjeschku a na łubju nuts sczežechu a sespinachu, na czož jeho do měschczańskeje hojernje donjeßechu. To běsche ½2 hodź. w nozy.

* Na sakskim namjesnym dwórnischczu Reitzenhain ßu 7. meje zyły żelesniczny czah czasali. Tónle czah, parschonski, buschtěhradskej żelesnizy ßłuscha a s městaczka Komotau se ßußodnych Czech pschijedże. Po poruczności jeneho pjenjeżneho banka w Frankfurcże, kotremuż buschtěhradska żelesniza wjele danje dołżesche, ßo jedyn rěczník s Frankfurta nad Mainom jako sastupjeŕ skórżbnika se ßudniskej deputaziju s Marienberga do Reitzenhaina poda a lokomotivu a wschě wosy mjenowaneho czaha czasacż dasche. Dokelž po tajkim czah do Komotawa wróczo jeczż njemóżesche, dyrbjesche jedyn sakski czah, so paßażerojo ßedżo wostali njebychu, hacž do czěskich mjesow dojecż. Tam na czěskej stronje, hdżež buschtěhradskich nichtó czasacż njemóżesche, jich czah paßażerow wocżakowasche. Wczipni ßmy, schto dale s toho budże.

* Pschesmérne saschnórowanje je saßo jene człowjeske żiwjenje sa wopor żadało. Dżowka gmejnskeho pschedstejiczerja w Mahlsdorfje běsche ßebi, hdyž druhi ßwjaty dżeń jutrow ke mschi dźesche, wutrobno tak krucże saschnórowała, so dyrbjesche s zyrkwje běżecż, prjedy hacž běsche Božeje ßłużby kónz. Hdyž domoj pschińdże, ßo wona najprjódzy czrije wusu; pschi tym ßo khilejo ßo wona snutskownje wokoło żołdka czežko wobschkodźi. Barlinszy łěkarjo, wo kotrychż ßo hnydom

pósška, wuprajichu, so sa holzu žaneje pomozy njeje. Njesbožowna je tež w žakostnych bolosczach wumrjeka.

* Paduchstwa dla žudnistwo sa jenej czornej s Južneje Afriki žlědżesche, kotraž s keklerjemi po Němzach wokoło czahajo žo jako rejwarka pokasowasche. W Lipsku ju wóndano lepichu. Hdyž pak ju do jastwa pschiwjedżechu, žo pokasa, so tale afrikanska rjanka s zyka žana žónska njeje, ale muzski czorny, kotryž je žo dołhi czaž sa žónsku wudawak.

* W Frankfurcze nad Majnom žo w žudniskim jednanju jeneho muža sa jeho powołanjom praschachu. „Pensionirowany mandżelski", wón wotmolwi. Po dležschim wuwopraschowanju hakle shonichu, so tón człowjek wot žwojeje žony, wot kotrejež je dżěleny, na czaž žiwjenja letnje 1200 toleŕ wumeńka dostawa.

* W Hernalsu pola Wina khuda wudowa, kotraž běsche w wulkej nusy, žwoje małe dżěczo, czěschenza, s tseczeho poskhoda do dwora dele czižnu a na to se starschim, 4létnym dżěsczom w rukomaj žama dele skoczi. Macz a czěschenz běschtaj na měsce morwaj; starsche dżěczo pak je na žmjercz sranjene.

* Kajzy straschni ludžo žo mjes belgiskimi njeměrnikami namakaju, žlědowaze pschestupjenje pokasuje, kotrež je žo w wuhlowych podkopkach w Gilly stako. W jenym skladże, hdżež běsche stare żeleso, žłoma a wjele druhich wězow nakopjene, 40 ulanojo se žwojimi kónimi leżachu, kotsiž mějachu sklady pschecziwo sbězkarjam schkitowacz. Ulanojo w hornim poskhodże leżachu, do kotrehoż žo po rěblach horje kažesche; delekach konje stejachu. W nozy, hdyž wojazy krucze spachu, njeměrnizy skkad we wschěch rózkach sapalichu; ptomjo žo spěschnje rosběža. Dokelž běchu rěble spalene, wojazy dele njemózachu; duž dyrbjachu w koschlach s woknjeschkami won 4 metry wyžoko dele skakacz. Pschi tym žo 3 czežko sranichu, 9 lózscho; 14 koni je žo spaliko, tsi dyrbjachu dokkócz. Wschě smachi' žu žo wojakam žobu spalike.

* W franzowskim měsce Bordeaux do jutrow pjekaŕ Morreau wowrótni; duž jeho do hojernje sa duchakhorych dowjedżechu. Duzy po pucžu wón stajnje žo sradujo wokasche: „Město směje pschese mnje létža spodżiwnych jutrow." To žo wyschnoscži po prawom njesda; jutrowne jejka, kotrež běsche pjekaŕ napjekł, žudnistwo pschepytowacz da, pschi czimž žo pokasa, se běsche we wschěch wjele arsenika.

* Hobrsku rybu běkuhu žu wóndano schtyrjo rybazy njedaloko města Kostromy w rězy Wołga dožahnuli. Hakle hdyž jim schescžo druhy rybazy na pomoz pschinđżechu, žo jim radži běsmana s wody wucžahnucz. Běkuha je psches 5 kóhczi dołha a psches połžedma zentnarja czehnje; człowjek žo pornjo njej kaž palczk sda.

* W Moskwje žo psched wczerawschim tydżenja wieczor ludžo mako njedżiwachu, hdyž na jenej drósy mkodeho mjedwědża (bara) setkachu, kotryž směrnje po drósy krocżesche. Mkody bar, hakle lěto stary, bě se swěrinskeje sahrody czeknuł, dokelž bésche dohladowaŕ sabył jeho klětku sawrěcz. S klětki skocziwschi bésche wón psches płót salěsł a žo psches žužodne sahrody na dróhu won dobył. Schczěpu drjewa shrabnuwschi jemu na jenym torhoschczu jedyn pólzaj napschecžo dżěsche. Mkody bar pak bésche tak skludny, so žo bjes pschecziwjenja sawróczicz da, na czož jeho pólzaj hacz do jeho klětki wrócžo seczěri.

* W Moskwje dżenža tydżenja žtrjedż nozy woheń wudyri, pschi czimž tsjo człowjekojo w płomjenjach kónz wsachu. Woheń w jenym drjewjanym pschitwarku s dwěmaj poskhodomaj wuńdże. Schtoż je snate, žo skhód najprjedy palesche. Domownik, kotryž delekach bydlesche, powjeda, so je jeho kschiczenje jeneje žónskeje wubudżiło, kotraž žo psches płomjenja po skhodże dele pschedobu. Hdyž chzysche wón na to podružnikam horje na pomoz běżecz, wón hižo wjazy po skhodże horje njemózesche, dokelž žo zyły skhód palesche. Lědma bésche wón do dwora won doběžak, w druhim poskhodże woknowe schkleńzy saschczerczachu a wón w rosbitym woknje podružnika Ssawiżkeho, jeho žonu a jeju žkužobnizu wuhlada. Wo pomoz wołajo Ssawiżki Bože dla proschesche, so bychu jemu tola rěbl stajili abo schtryk horje czižnuli; ale ani rěbla ani schtryka k ruzy njebésche. Wschém druhim podružnikam žo radži s woknami won sesskakacz, pschi czimž žo někotsi straschnje wo woknaze schkleńzy rosrěsachu; někotsi tež žo žylnje wopalichu. Ssawiżki pak žo se žonu a žkužobnizu żiwy spali.

* Hdyž njedawno po asowskej żelesniży czah s poknej spěschnoscżu jědżesche, žo wjednik lokomotivy dohlada, kak někajki człowjek hłowu na koliju położiwschi leżo žmjercz wocżakuje. Maschinist hnydom snamjo poda, so ma žo czah sastajicz, a pospochi hwisdajo žo prózowasche zuseho człowjeka s kolijow saczěricz; ale tutón žo s města njehibasche. Czah mjes tym hischcże pomaku dale jědżesche, a jenoż hischcże sekunda bésche trjeba abo dwě, a hkowa žamomordarja budżische wot czěka wotleczaka. Duž maschinist, pschitomnoscz ducha njeshubiwschi s lokomotivy skoczi a žamomordarja w stronu schwyrnu. Lědma pak běsche wón sažo na lokomotivu skoczik, dha žo zusy s nowa na kolije lehnu; a sažo maschinist dele skoczi a jeho druhi krócz na bok storhnu. Khróbły maschinist je sa to pjenježne myto dostak.

* Kurlandski baron Düsterloh běsche jako žudniski sastojnik s jeneho sawostajenstwa pjenježne papjery kranuł; duž jeho žudnistwo sažudżi so ma žo do Ssibirije pósłacz. Doniż wón s druhimi saždżenymi do Ssibirije njewoteńdże, jeho w Kharkowje do jastwa žadżichu. Jutrowniczku wjeczor běchu jeczi pschi Božich žlužbach w jastwowej zyrkwi pschitomni. Někotsi jeczi spěwachu, a Düsterloh běsche mjes spěwarjemi. Na jene dobo wón žo s krwju wobliwajo a žaneho synka wot žo njedawschi k semi padże. Njewjedżo, schto je žo po prawom stako, jastwowy sastojnik rucże pschiběża; wón dale niczo widżak njebésche, hacz, so jaty, kotryž pódla Düsterloha stejesche, někak s ruku sjédże, na czoż žo jeho žužod na semju wali. Nětko pak žo wón dohlada, so ma baronowy žužod krwawy nóż w rukomaj; tónle nóż bésche wón baronej do schije storczik, ale jón rucże saža s rany wutorhnuł. Jako by žo niczo njestako, wón pódla žwojeho wopora stejesche a nóż prjecz czižnuwschi směrom sa sastojnikom do jastwa dżésche. Mordaŕ, kotryž je dla rubježneho mordarstwa toho runja do Ssibirje saždżeny, je s dobreje žwójby. Wón praji, so pschecziwo Düsterlohej s zyka niczo měł njeje, a so je jeho skónzował, dokelž je runje pódla njeho stał; kóždemu druhemu žužodej budżische žo tón žamy wjeczor to žamo stako. Mordarstwo je wón jenoż toho dla wobeschoł, so by s nowa psched žudnika stupił a tak rucże do Ssibirje njetrjebał.

* W Watsons Bai w Awstralskej žu njedawno akuku (Haifisch) popanuli, kotraž bésche 7 kóhczi dołha. W żołdku tohole rybiska koscże namakachu, delni dżěl jeneho człowjeczeho rjapa a wschelake sbytki człowjeczeho mjaža; dale bésche w żołdku pokojza rubjanych kholow, sak, w kotrymž jedyn pjenjes tczesche, a schnalki wot jenych žlow. Jedyn kódżnik s kódże „Austral" kholowy spósna; kholowy jenemu druhemu kódżnikej s teje žameje kódże žkuschachu, kotryž bésche žo s dwěmaj towaŕschomaj psched nęschto czažom tepik, dokelž žo jich czokm powrócżi. Wo njesbožownych tsjóch kódżnikach, kotsiž běchu žo tehdy s czokmom shubili, nichtó niczo wjazy žkyschaŕ njebésche; nětko bésche wěste, so žu jich akuky sežrake, kotrcz žu w tamnischich wodach s hromadami. Bórsy na to w pschistawje města Sydney czrjódu akukow widżachu, kotrež wokoło morweje kruwy płowachu. Duž žo morjazy na dwěmaj czokmomaj do wody puschczichu; woni žydom akukow doždżechu, 5—6½ kóhcża dołhich. W żołdku jeneje człowjeczu nohu namakachu.

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowani:

Michalska zyrkej: Jan Khorla Bohuwěr Greibig, kubleŕ w Ssupowje, s Marju Lejnu Schkleńczerjez w Sréschinje. — Pětr August Pětschka, khěżeŕ a murjeŕ na Židowje, s Hanu Augustu Biesoldez w Sskonej Borschczi.

Katholska zyrkej: Jan Ulbrich, skakaŕ w Małżezach, s Hanu Měrczinkez w Holeschowje.

Křćeni:

Michalska zyrkej: Jan Max, Jana Augusta Dejki, wulkeho sahrodnika w Sajdowje, ž. — Hermann, Khorle Bohužława Kotscha, murjerja pod hrodom, ž. — Khorla, Jana Augusta Pohla, dżełaczerja na Židowje, ž. — Hana Alma, Khorle Augusta Königa, fabrikskeho dżełaczerja w Hrubjelczizach, dż. — Alma Marja, Jaroměra Augusta Philippa, fabrikskeho dżełaczerja na Židowje, dż. — Hana Amalija, Khorle Bohuwěra Brésnika, dżełaczerja w Hrubjelczizach, dż. — Jan Bohuwěr, Handrija Augusta Ackermanna, žiwnoscżerja w Kelnje, ž. — Hana Martha, Handrija Mitracha, fabrikskeho dżełaczerja pod hrodom, dż.

Katholska zyrkej: Hana Theresija, Jana Augusta Hornoha, dżełaczerja tudy, dż. — Hana Marja, Pawoła Alberta Wenzla tudy dż. — Adolf Rjehoŕ, Adolfa Kaufmanna w Hajnizach ž.

Zemrjeli:

Dżeń 1. meje: Mikkawsch Schoßaŕ, dżełaczeŕ tudy, rodżeny w Khróscżizach, 53 l. 4 m. — 5. Jurij Wjazka, khěżeŕ a dżełaczeŕ pod hrodom, 59 l. 1 m. 8 d. — 6. Ernst Bohuwěr, Bohuwěra Ernsta Frenzla, dżełaczerja na Židowje, ž., 4 m. 12 d. — Pětr Pawlik, dżełaczeŕ w Kelnje, 61 l. 5 m. 17 d., je žo žam skónzował. — 7. Jurij Richard, Khorle Kocha, zigarnika na Židowje, ž. — Marja Martha, Handrija Bohuwěra Pětscha, kublerja w Hrubocżizach, dż., 3 l. 4 m. 2 d. — 10. Handrij Bohuwěr, Handrija Bohuwěra Pětschki, żiwnoscżerja w Zyżezach, ž., 4 m. 23 d. — 11. August Dürrlich, żiwnoscżeŕ w Jeńkezach, 48 l. 1 m. 8 d. — Marja swud. Winklerowa rodż. Handrikez, wumjeńkarka w Borschczi, 66 l. 4 m. — Jan Ernst, Michała Lehmanna, dżełaczerja w Hrubjelczizach, ž., 23 d.

Pśches ɣudnistwo ma ɣo na pśheɛadźowanje pśhedawacź: 19. meje Ssmoczkez thěžna leżomnosć w Budyschinje, na 11,600 mk. takśerowana. — 20. meje mlynska leżomnosć njebo Scholtу w Scheschowje, na 14,430 mk. takśer. — 21. meje dopoldnja w 11 hodź. pola kublerja Kauße w Niżej Wśy jena kruwa. — 28. junija żiwnostka cźišło 37 w Barcze, na 5070 mk. takśer. — 5. julija Weldźiz kubło w Hrubjelcźizach, na 39,000 mk. takśerowane.

Drjewowa awkzija: 19. meje dopoldnja ½9 hodźin na Mjeschicźanskich horach. — 20. meje dopoldnja w 9 hodź. w Huśy a Druźkezach.

Płaczišna żitow a produktow w Budyschinje

8. meje 1886.

Żitowy dowos: 3067 měchow.		Na wikach wot M	Na wikach wot Pf	Na wikach hacź M	Na wikach hacź Pf	Na bursy wot M	Na bursy wot Pf	Na bursy hacź M	Na bursy hacź Pf
Pšeńca	běła	8	69	8	81	—	—	—	—
"	žołta	8	10	8	21	—	—	—	—
Rožka		6	96	7	9	—	—	—	—
Jeczmjeń		6	52	6	88	—	—	—	—
Wowß		7	30	7	50	—	—	—	—
Hroch	50 kilogr.	8	6	10	28	—	—	—	—
Woka		7	22	7	78	—	—	—	—
Jahły		12	—	15	50	—	—	—	—
Hejduschka		16	—	16	50	—	—	—	—
Běrny		1	50	1	80	—	—	—	—
Butra	1 kilogr.	2	30	2	60	—	—	—	—
Pšeńczna muka	50 "	7	—	15	—	—	—	—	—
Rjana muka	50 "	7	—	10	25	—	—	—	—
Ssyno	50 "	3	50	3	80	—	—	—	—
Sstóma	600 "	28	—	30	—	—	—	—	—
Proßata 1065 schtuk, schtuka		13	—	25	—	—	—	—	—
Pšeńczne wotruby		—	—	—	—	—	—	—	—
Rjane wotruby		—	—	—	—	—	—	—	—

Drażdźanske mjaßowe płaczišny. Howjada 1. druźiny 52—55 mk., 2. druźiny 43—46, 3. druźiny 25 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne ɣwinje 51—54 mk. po 100 puntach s 20 prozentami tary. Cźelata 1. druźiny 40—60 np., 2. druźiny 28—38 np. po puncźe rěsneje wahi.

Wjedro w Londonje 14. meje: Deschcź.

3200 toleř ɣo na prěnju hypotheku pytaju. Poskicźenja njech ɣo w wudawarni Serb. Nowin wotedadźa.

Khěža

w snutskownym měscze s wubjernymi pinzami, sa winowe, piwowe abo delikateßowe khlamy ɣo hodźaza, je se ɣwobodneje ruki na pschedań. Wscho dalsche je shonicź w wudawarni Serb. Nowin.

W Ruhethalu pola Noweje Wśy je maßiwna **khěža** cźišło 7 s pol kórzom pola na pschedań.

Khěžna leżomnosć

se 4 stwami, hródźu, sahrodu a polom je se ɣwobodneje ruki na pschedań. Dalsche je shonicź w wudawarni Serb. Nowin.

Khlamarńja na pschedań.

W wulkej zyrkwinskej wśy je khlamarńja s dobrym woteběrarstwom (wobrot w pjenjesach lětnje 30—40,000 mk.) s něhdźe tsjomi kórzami pola hnydom tunjo na pschedań. Dalsche je shonicź w wudawarni Serb. Nowin.

30 kop ɣłomy k saßłanju a trjebane hischcźe dobre **tśěschne walezki** ɣu na pschedań w Małej Khójnizy cźišło 3.

Schtomowy wósk

twjerdy żerdkaty
żidki w tyskach
porucza **Hrodowska haptyka.**

Rjana ɣłoma je na pschedań pola **Krala** w Małßezach pola Budyschina.

Rośdowany stwjelzowy abo njetrjeny len, kaž tež **wutrjeny len** kupuje kóždu dźělbu po najwyschschich płaczišnach
mechaniska dźělopschadownja w Hajnizach.

Spěschne bělenje,

najßylnischi **chlorowy kalk** a **schwablowu kišalinu** porucza po tunich płaczišnach
haptyka w Rakezach.

Pśche kaschel a dybawosć
cźisty ɣłodowy extrakt,
bleschu po 75 np.,
porucza
haptyka w Rakezach.

Najlěpschi mlokowy a wužitkowy pólver,
pólver sa ɣwinje,
pólver sa konje a restituzionski fluid
porucza **haptyka w Rakezach.**

Tucźne howjase mjaßo punt po 48 np.,
tucźne ɣwinjaze mjaßo punt po 50 np.,
ɣuscheny polcź punt po 70 np.,
cźerstwy polcź punt po 60 np.,
ɣadleschcźo punt po 60 np.,
kój punt po 50 np.,
kołbaßu punt po 60 np.
porucza **K. Kühne**
na sprejskej haßy 11,
nutskhód w khěži.

Drjewowa awkzija
na Łupjanskim revěrje.

Wutoru 18. meje t. l. ma ɣo
15 khójnowych schtomow
74 " klozow
20 rokowych klozow
} po poniżenej taxy,
142,5 rm. khójnowych schcźěpow,
122 " " pjeńkow,
2810 khójnowych walcźkow a
50 hromadow cźěßliskich tschěskow
sa hotowe pjenjesy sjawnje na pschedańe pschedawacź.

Shromadźišna dopoldnja ½10 hodźin pschi schwobjazym hacźe njedaloko Łupjanskeho wětrnika.

W Minakale, 12. meje 1886.

Hrabinska s Einsiedelska inspekzija.

Mydlarńja Herm. Puya
w Budyschinje na ɣerbskej haßy

porucza

jadriwe mydło, dobre ɣuche	punt	po	40 np.,
jadriwe mydło, cźerwjene a módre	"	"	36 "
żołte wóskowe mydło I	"	"	40 "
żołte wóskowe mydło II	"	"	30 "
soda	"	"	5 "
schterku	"	"	22 "

masne mydło, selene mydło, petrolej, wschě artikle dobre a po najtunischej płaczišnje.

Ssrědk k spěschnemu blejchowanju płatu

s wukoženjom, kak ma ɣo nakożecź, porucza
hrodowska haptyka.

K kschcźišnam, kwaßam a druhim ɣwjedźenjam, woßebje hosćenzarjam ɣwoje **jednore a dwójne palenzy,** toho runja wubjernje dobre **likěry** po jara tunich płaczišnach poruczamoj. **Ginzel & Ritscher,**
destilazija na wulkej bratrowskej haßy 6.

A. Tschentscher,
schatowa fabrika a wuhotowanski magazin
w Budyschinje

w kupnizy, na torhoschcźowej stronje.

Fabrika a skład wscheje druźiny
mużazych, żonjazych a dźěcźazych schatow.

Dospołne
wuhotowanja sa njewjesty a dźěcźi.

Kožowe schaty — Błidowe schaty — schaty sa kuchen
kupjelnske schaty — schaty do domu — schaty sa cźeledź.

Woßebitosć: Swjerschne koschle po měrje.

Bajerske tóczniki

ɣym saßo w wulkej hromadźe dostał a poruczam je, dokelž ɣo k kóždemu toczenju też sa maschinske noże derje hodźa.

J. G. Müller, wjasarski mischtr
w Budyschinje na kamjentnej haßy 12.

Schtóž ɣo nahlenzy boji

abo kotrehož je wona hižo podeschła, abo schtóž na wjercźenje, skhromjenje, bjesparnosć, khore nerwy cźerpi, njech ɣebi knižku „Wo wobrócźu a wotstronjenju nahlenzy", 3. nakład, wot spisaczela, něhdyscheho krajno-woborneho batailonskeho lěkarja **R. Weißmanna** w Wilshofenje w Bajerskej, darmo a franko skasa.

Pjelzowe wězy k wotdźerżenju molow bjerje do khowanja sa to rukujo, so ɣo pśches woheń njesanicza
Heinrich Lange na żitnych wikach 9.

Koßy,

kaž jěd rěsaze, porucza
Paul Walther
na žitnych wikach.

Jerje

jara wulke po 4 a 5 np.,
15 schtuk po 50 a 60 np.,
porucza sa jara płaczišny hódne
Gustav Poser.
na jerjowej haßy.

Khofej

w wulkim wubjerku
seleny punt po 70—160 np.
jenož derje ßkodźaze druźiny porucza
Gustav Poser
na jerjowej haßy.

Butra!

Měschanu butru,
lutowansku butru
w bowach a wuwaženu, najlěpsche druźiny, porucza wot cžerstweje poßylki
Gustav Poser
na jerjowej haßy.

Khofej

paleny punt po 100—200 np.,
khěžorske měschenje pt. po 120 np.
porucza sa něschto wubjerne
Gustav Poser
na jerjowej haßy.

Wósk

kupujetaj po najwyschschich płaczišnach
bratraj Měrschej
pschi žitnych wikach.

Dobry wósk

kupujetaj po najwyschschich płaczišnach
Strauch & Kolde,
3 na kamjeńtnej haßy 3,
drogowe khlamy k skotemu worku.

Wósk

kupuje kóždu dźělbu po najwyschschej płaczišnje
H. Puy na ßerbskej haßy.

Wósk,

wóskowy twar a **panki** kupuje po najwyschschich płaczišnach
H. Lehmann
na hornczeŕskej a žitnej haßy.

Kóslaze kóžki

kaž tež wschě druhe druźiny ßyrych kožow kupuje po najwyschschich płaczišnach **Gustav Raucke**
na garbaŕskej haßy 16.
Tež ßu tam fale kóždeje druźiny po tunich płaczišnach dostacź, a ßo tam tež wschě kože derje a tunjo wuharuja.

Poßleschczowe pjerje,

najjednoriše a najlěpsche, kaž tež **hotowe poßleschcza** po tunich płaczišnach porucza
S. E. Richter pschi hłownym torhoschczu
w domje kral. hłown. dawkownje.

Zyhelnicza
Hrodźischczanskeho knježeho dwora

(želesniske sastawnischczo w Pomorzach)
porucza po ßlědowazych płaczišnach:

wulke murjeŕske zyhele — ßylnje palene a jako dobra wulkosć k twarej bjes wobmjetowanja ßo hodźaze —		tyßaz	41. —
małe murjeŕske zyhele	I. druźina . . .	„	31. —
„ „ „	II. „	„	28. —
zyhele ša ſtuduje	. . . . .	„	45. —

na skasanje **murjeŕske zyhele** we wschěch wulkosćach

roly ša drenažu	3″	tyßaz	40. —
„ „ „	2″	„	28. —
„ „ „	7/4″	„	24. —

glaſěrowane

tšěschne zyhele	I. druźina	tyßaz	33. —
„ „	II. „	„	28. —
„ „	III. „	„	21. —

njeglaſěrowane

tšěschne zyhele	I. druźina	tyßaz	27. —
„ „	II. „	„	18. —
„ „	III. „	„	12. —

Pschi skasanju wjetschich dźělbow płaczišny po wuczinjenju.

W Hrodźischczu, 1. meje 1886.

Wolff, zyhelski mischtr.

Zónske mantle, paletoty, ßomoczane jakety ßo rjenje a trajnje ſ nowa barbja a ßo po žadanju wuporjedźa
w parnej barbjeŕni **W. Kellinga.**

Dr. Rudloff,

spezialny lěkaŕ pschе wuschne a woczne khoroscze.
Rěczna hodźina 11—1 hodź. a 2—3 hodź.
Na žitnej haßy ezißko 1 po 2. poskhodźe w Budyschinje.

Aachensko-Lipsczanske

sawěsczaze akzijowe towaŕstwo w Aachenje.
(Sawěsczenje wóhnja, schklenźy a transporta.)

Dawamy ſ tutym k nawjedźenju, so je ßo **hłowna agentura** hornjeho towaŕstwa sa **Budyschin** a **wokolnosć** wot knjesa **Alberta Meisela** na
knjesa **Arno Möckela,** pschekupza w **Budyschinje,**
pschenjeßka. Knjes **A. Möckel** ma ſ dobom prawo, dowěrjenja hódnych podagentow pschistajecź a proßymy tych, kotsiž wo to rodźa, ßo na mjenowaneho wobroczicź.

W Lipsku, 11. meje 1886.

Polnomóznikaj sa saksle kraleſtwo.
Hütter & Mirus.

Sso na horni nawěschtk poczahujo, poruczam ßo k pschijeczu pschipowjedźenjow, k wukasanju na kóžde praschenje a k pschistajenju podagentow.

W Budyschinje, 11. meje 1886.

Hłowna agentura:
Arno Möckel
na ßerbskej haßy 13.

Khofej

wot najtunischich hacž do najlěpschich druźinow, jara derje ßkodźazy, porucza **Hermann Klemm**
na bohatej haßy

Jerje

rjane tucžne ryby
porucza po tunich płaczišnach
Hermann Klemm
na bohatej haßy.

Njepaleny khofej

punt po 80, 90, 100 np. atd.,
ßylny a jara derje ßkodźazy, porucza jako něschto jara tunje
Th. Grumbt
w kupnizy
a na ſwonkownej lawſkej haßy.

Jara dobry
paleny khofej

punt po 1 mk., 1 mk. 20 np. a 1 mk. 40 np. porucza
Th. Grumbt
w kupnizy
a na ſwonkownej lawſkej haßy.

Kamfor,
patchouli,
moschuß,
papjeru pschе mole,
ſpirituß pschе mole,
ßwězy pschе mole,
bělу pópjeŕ,
woprawdźity perſiſki pólver pschе inſekty,
ſamórſki pólver pschе inſekty
w bleschach po 20, 35 a 40 np.,
ſpirituß pschе inſekty
poruczataj
Strauch & Kolde,
3 na kamjeńtnej haßy 3,
drogowe khlamy k skotemu worku.

Ssuche droždże!

Psches nowe kupne žórko je mi mózno, **dobre ßuche droždże** wjele tuńscho hacž dotal pschedawacź. Duž poruczam k pschedstejazym ßwjatkam wot drožźow hacž do 1. junija skasanych punt po 80 np., wot posdźischo skasanych punt po 90 np.

S dobom na wschě ßwoje druhe sa dobre snate twory pokasuju a je po niskich płaczišnach poruczam.

S pocześcowanjom
Otto Säuberlich w Kasu.

Konzentrirowany
poßylnjazy nerwowy balsam
pßche
hłowubolenje, ſubybolenje, wicź a drjenje
porucza **haptyka w Rakezach.**

Turkowſke ßłowki

najrjeńſche a najwjetſche, kotrež ßu dostacź, porucza hiſchcźe tunjo
Moritz Mjerwa
na mjaßowym torhoſchcźu,
deſtillazija najlěpſchich likérow.

Mariazellſke żołdkowe krepki,

wubjernje ſkutkowazy ßrědk pſchi wſchěch żołdkowych khoroſcźach.

Njedoſcźehnjeny pſchi bjesappetitnoſcźi, żołdkowej ßłabоſcźi, hroſnje wonjazym dychu, kißalym horjeſtorkanju, bubnjenju, koliźy, żołdkowym katarrhu, żahojtym palenju, tworjenju griesa, njeßmĕrnym tworjenju ßlinow, żołcźelinje, grawowanju a wrócźenju, hłowubolenju (jeli ſo ſe żołdka wuſhadźa), żołdkowych widliſchcźach, ſatykanoſcźi, nabubnjenju żołdka pſches jědź abo picźe, wakach, ßłoſynych, jatrowych a hämorrhoidſkich cźerpjenjach. **Bleſchka** ſ wopißanjom, kak ma ßo trjebacź, płacźi **70 np.** Składy we wſchěch wjetſchich haptykach.

Zentralne roſeßłanje pſches haptykarja
Carl Brady w Kremſier w Awſtriji na Morawje.

W woprawdźitoſcźi dostacź w **Budyſchinje**: w měſchcźanſkej a hrodowſkej haptyzy; w **Hirſchfeldje**: pola haptykarja C. E. Jägera; w **Rakezach**: pola haptykarja Guſt. Katzſcha.

A. Mager
na ßerbſkej haßy

pſchedawa a porjedźa derje a tunjo
czaßniki.

Wukaſanje a pſchewjeſne pißma dawa
Albert Meiſel w Budyſchinje.

Deſert, bonbony, chokoladu punt po 80—500 np., **kakao bjez wolija** punt po 140—300 np., **poliwkowu muku** punt po 60—70 np., **kakaowy thee** punt po 40 np., **panirſku muku, khofejowy ſchrót, mjedowe tykanzy** (pſchi wotewſaczu 5 puntow 1/2 punta rabatta) porucza

Ferd. Pfeiffer na hłownym torhoſchcźu 8,
ſkład chokoladoweje a konfekturoweje fabriki
Hartwiga a Vogela w Draždźanach.

Filzowe a ßłómjane klobuki
ſa muźſkich a hólzow,
pſchedeſchcźniki a pſcheßłónczniki
ſa muźſkich, żony a dźěcźi

w bohatym wubjerku a po nadpadnje tunich płacźiſnach porucza

Hugo Lehmann
na bohatej haßy 22.

Serbski spěwanski koncert

měšaneho chora Bukičanskeho serbskeho towarſtwa
njedźelu 16. meje
w Wjelic hoſćencu w Malešecach.
Započatk wječor w 8 hodźinach.
Wo přećelny wopyt proſy
spěwanski wotrjad.

Wotewrjenje kwětkoweje fabriki.

Cźeſcźenym Sſerbam w Budyſchinje a wokolnoſcźi k nawjedźenju dawam, ſo ßym wot nětka tu **pſchi bohatej wěži** (tórmje)

fabriku a ſkład khumſchtnych kwětkow, łopjenow a pyſchnych pjerow

wotewrił.

Dołholětna nawjedźitoſcź mi móżno cźini, wſchě żadanja, dźěłanje kwětkow naſtupaze, dopjelnicź.

Spěſchne a dobre dźěło kaž tež tunje płacźiſny lubjo, proſchu, mioje pſchedewſacźe pſchi potrjebje dobrocźiwje podpjeracź.

W Budyſchinje, w meji 1886. S poczeſcźowanjom
Heinrich Mickan.

Na hornje ßo poczahujo poručam ßwój wulkotny wubjerk woßobnych **klobukowych buketow, ruczkow, garniturow ſa bale, kwětki k pſchitykowanju, njewjeſcźinſke wěnzy** ſe ſkota, ßłĕbra a ſeleneje myrthy, **bukety ſa nawoženjow, kmótrow a k kotillonam,** wſchelake kulojte a ovalne **rowowe wěnzy, puzaki, palmowe hakoſy, roſtliny, łopjenate roſtliny** kaž **begoniju** atd., **ßwěcźnikowe ruczki, żardiniery, ſchwyzarſke korbiki, makartowe bukety, wulke róże** a **kwěty** k buketam a k wicźu wěnzow, kaž tež wſchelake druźiny **ſtrußowych** a **fantaſijowych pjerow.**

Pſchewicźe ßo derje wobſtara, a ſtrußowe pjera ßo kupuja.

S poczeſcźowanjom **H. Mickan.**

300 hriwnow myta

po poručnoſcźi knjeſa **Jurja Zeißiga** w **Luſku** a jeho ßwójbnych tomu lubju, kotryž winika njekniczomneho a pſchiſłodźazeho wo přěńſchim roſſchĕrjeneho powjedanja tak pſchepokaſa, ſo móże ßo po ſaßłużenym waſchnju khoſtacź.

S dobom kóždeho khutnje warnuju, mjenowane ſłe a próſdne, cźeſcź wyßokowaženeje ßwójby cźežko ranjaze rĕcźe a po nich ßo roſnoſchaze, ſ dźěła wo prawdźe na najhłupiſche a najbłudniſche podobne blady roſſchĕrjecź, dokelž budu wot nětka kóždeho pſchepokaſajomneho roſſchĕrjerja njedźiwajo woßoby hnydom wobſkorźicź.

W Budyſchinje, 13. meje 1886.

Rĕcźnik **Martini.**

Cźeſcźenym Sſerbam w Budyſchinje a w wokolnoſcźi ßo pſchi potrjebje k wobſtaranju wſchĕch dźěłow, do mojeho rjemjeßła ßłuſchazych, poručam.

Guſtav Richter,
twarz plumpow a ſtudnjow
na drjewowym torhoſchcźu 11.

Natarſke towarſtwo w Bukezach.

Pónjdźelu 17. meje t. l. wjecźor w 7 hodźinach budźe knjes farař Kubiza w Bukezach dobrocźiwje pſchilubjeny pſchednoſchk: „Katharina ſ Bora, Lutherowa mandźelſka, ſ woßebitym dźiwanjom na jeje pokhilnoſcź k ratarſtwu" dźerżecź.

K tutomu pſchednoſchkej ßu cźeſcźene towarſtwowe ßobuſtawy, kaž tež jich ßwójbni najpodwolniſcho pſcheproſcheni. — Hoſcźo ßu witani.

Bukičanske serbske towarſtwo

změje njedźelu 23. meje popołdnju z dypkom 5 hodźin swoje posedźenje. — Přednoſk knjeza hospodarſkeho zarjadnika **Połdraka** na ryćerkuble w Kopricach wo „němſkich kolonijach". Hoſćo su witani.

Předsydstwo.

Kedźbu!

Jutſje njedźelu **kołbaßywukulenje** w **Kubſchizach.**

Rjana ſtwa ſ 2 komoromaj, kólnju a hródźu je w maßiwnym twarjenju wot 1. julija na pſchenajecźe na **knjeźim dworje** w **Wutokczizach.**

Wulke rjane bydło móże ródny dźěłacźer ſe ßwójbu 1. meje dostacź. Trajne dobru mſdu dawaze dźěło a běrnjaze polo ßo pſchilubi.

Bartuſch, inſpektor
na knjeźim dworje w Drožďżiju
pola Pomorez.

Sſłużobna holza ſ dobrymi wopißmami ßo hnydom do ßłużby pyta wot pjekarſkeho miſchtra **Siebera** na hoſpitalſkej haßy 5.

Sa jedyn ſwonkowny mkyn ßo ródny ßylny **mkynſki** ſa 100 toler létneje mſdy pyta. Dalſche je ſhonicź w wudawarni Serb. Nowin.

5—6 wołazy, 14—16 létni, **dostanu ßłużbu na knjeźim dworje w Drožďżiju pola Pomorez.**

Krawſkeho

pyta hnydom
A. Blank w Hodźiju.

Krawſki móże hnydom do dźěła ſtupicź pola **Jana Gödana,** krawſkeho miſchtra w Budeſtezach.

Hólcźez, kotryž chze pjekarſtwo nawuknucź, móże hnydom do wucźby ſtupicź pola pjekarſkeho miſchtra **G. Wirtha** na różowej haßy 2.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 21. **Sobotu 22. meje 1886.** **Lětnik 45.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Jeho Kralowska Wyšokosć prynz Bjedrich August 25. meje swoje 21. lěto dopjelni. Dokelž so ſ tutym dnjom prynz połnolětny sčini, budże so jeho 21. narodny dźeń w swójbje prynza Jurja na wošebje swjedźeńske waschnje swjećicź. Někotre dny posdźišcho prynz Bjedrich August ſ pschewodom wyschka ſ Wagner dléſche pućowanje do pokodnischeje Europy a do narańſchich krajow nastupi.

— Krajna synoda ma schtyri porjadne a druhdy też wurjadne wubjerki. Bjes porjadnymi wubjerkami je najważnischi tak mjenowany „wustawski wubjerk“, kiž dyrbi te nacźiſki nowych zyrkwinych sakonjow pruhowacź, kotrež su in evangelicis poručeni ministrojo psched synodu pschinjesli. W swojim druhim posedźenju, kiž so pjatk 14. meje měješe, buchu ſ liſćikami sobustawy wustawskeho wubjerka wuſwoleni, pschi čimž farař Imiſch ſ Hodźija 63, měſchćanoſta Haberkorn ſe Zitawy 61, superintendenta Ackerman ſ Miſchnja 60, superintendenta Pank ſ Lipska 54 a hamtſki hetman Fiſcher ſ Freiberga też 54 hłosow dosta. Na namjet k. fararja Imiſcha bu k. měſchćanoſta Haberkorn ſa pschedsydu tutoho wubjerka postajeny. — Nětčźiſcha synoda ma sašo dwě wjetſchej ſjenoćeni, „prawizu“ a „swjedźanſtwo“. Prawiza ma 47 sobustawow a swjedźanſtwo 20 sobustawow, a ſcheſćo žanemu ſjenoćenju njepschišłuſcheja. „Sswjedźanſtwo“, kiž wošebje ſtejniſchćo Miſchnjanſkeje konferenzy ſaſtupuje, dźerži swoje ſchadźowanki w „Britiſch-hotelu“ a ſteji pod Haberkornowym wjedniſtwom. „Prawiza“ pak so w Helbigowym „běłym ſale“ ſhromadźuje a pod wjedniſtwom swojeho pschedsydſtwa (kk. D. Luthardta, tajneho radźićela ſ Watzdorf, hrabje ſ Witzthum a fararja Imiſcha) wſchitko sebi rospomina, wo čimž ma naſajtra synoda w ſjawnym posedźenju jednacź.

— Saſka krajna synoda je so w swojim 3. posedźenju sańdźenu póndźelu wo swjećenju druheho pokutneho dnja wuprajiła. Wona je prózowanju krajneho konſiſtorſtwa, so by so druhi pokutny dźeń w zyłych evangelſkich Němzach na tym samym dnju měł, pschihłosowała a konſiſtorſtwu prózſtwu wuprajiła, so by so jednanje dla ſhromadneho swjećenja druheho pokutneho dnja k wottyknjenemu kónzej dowjedło.

— Niz awſtriſki ale němſki kněžor je, kaž bajerſke nowiny pišaju, wotmyślenje měł, dźiwajo na pjenježne cźežnoſće bajerſkeho krala toho hród nad Chiemſkim jězorom w Hornjej Bajerſkej kupicź. Jednanja pak so na žadanju rosraſychu, po kotrychž dyrbjeſche kněžor słubicź, so w wěſtym cźaſu hrodowy twar po pschedpisanym planje skónczi.

— Ssyna wjerćha Bismarka, hrabju Herberta Bismarka, su ſa ſtatneho ſekretara w miniſterſtwje swonkownych należnoſcow pomjenowali. Hrabja Herbert Bismark je 37 lět ſtary; jeho nowe ſaſtojnſtwo jemu kněžro wyšoke dokhody, 50,000 hriwnow lětnje, wunješe.

— Hłowne dźěło sašo ſhromadźeneho kněžorſtwoweho swjema wobſteji w wuradźenju noweho zokoroweho a palenzoweho dawka. Kněžorſtwowy swjem je drje sakoń wo zokrowym dawku hižo dowuradźił, tola tón so pruſkemu knježerſtwu tak mało spodoba, so dyrbi nětko kněžorſtwowy swjem hiſchcże jónkrócź wo nim jednacź. Pódla toho budże swjem ſ nowa pjenjesy na wójnſke kódźſtwo pſchiſwolicź dyrbjecź. Franzowſojo njepschesstanu, móz swojeho wójſka a kódźſtwa powjetſchowacź. Němzy su nuſowani so po jich pſchikkadże słožowacź, jeli so nochzedźa, so jich Franzowſojo pſchekhwataja. W swojich narańſchich krajinach su Franzowſojo swoje wójſko, wošebje kavalleriju, tak posylnili, so budźa też Němzy na to myślicź dyrbjecź, sylnoſcź garniſonow na nawjecźornych mjesach powjetſchicź. To so hižo pjecźa w bliſchim cźaſu ſtanje. Jedyn pſchedstejicźeŕ ſ wójnſkeho miniſterſtwa w tu khwilu wſchě tamniſche garniſony wopytuje a ſtuduje, kajke twarby budże nuſno wuwjesćź, so by so rosmnoženje garniſonow bórſy ſtacź móhło. Kněžorſtwowe knježerſtwo ma tele naprawy ſa tak nuſne, so budże pjecźa hiſchcże w tutym posydowanju pſchiſwolenje potrěbnych pjenjes k posylnjenju wójſka w Elſaſkej a Lothringſkej žadacź.

— W pruſkim swjemje su w tsećim cźitanju sakoń wo postajenju wucźerjow w Pósnańſkej a nawjecźornej pruſkej provinzy pſchijeli. — Sakonjowy namjet, po kotrymž ma so 30 milijonow hriwnow wucźinjazy njedoſtatk w ſtatnej kasy ſ pożcźonku wotſtronicź, so komišiji k rospominanju pſchepoda.

— Prěnje pólſke kubło je so wot pruſkeho fiſka kupiło. Wone Komorowo rěka, wopſchija 300 hektarow a leži w Pósnanſkej provinzy. Kupny pjenjes wucźini 166,000 hriwnow. Pólſke nowiny so ſ prawom boja, so budże pólſcźina pſches tule kup ſchkodowacź.

Awſtrija. Bjes Awſtriju a Rumunſkej so pſchesjenoſcź pſchi wujednanju nowych zkow dozpika njeje; duž snadź bjes woběmaj krajomaj woprawdźita zkowna wójna wudyri. Awſtriſke knježerſtwo wotcźakuje, so ſa njedołhi cźaſ spjecźiwoſcź Rumunſkeje pſchewinje. Wošebita zkowna konferenza je so ſakožiła, kotraž ma ſa tym słědźicź, kak by so Rumunſkej zkowny wobkhad ſ Awſtriju po mózſnoſći pocźežił a wohidźił. Rumunſke wikowanſtwo budże pſches to wjele ſchkodowacź, schtož bjes pſchekupzami a ratarjemi wulku njeſpokojnoſcź sbudźi. Tale njeſpokojnoſcź skónczne tajkeje sylnoſcże nabudże, so budże rumunſke knježerſtwo do zkowneho jednanja ſ Awſtriſkej sašo stupicź dyrbjecź.

— Knježerſtwo je wſchě cźeſke gmejnſke wyſchnoſcże namołwiło, wěſtych agentow swěru wobkedźbowacź, kotsiž holzy do Indiſkeje pſchedawaju. W tymle pišmje rěka: Na podkožku powjeſcźow, awſtriſkemu knježerſtwu wot awſtriſkeho konſulatſtwa w Bombayu w Indiſkej pſchipósłanych, tam awſtrisy poddanjo, a to bjes wuwſacźa židźi, ſ holzami wikuja. Agentojo maja wjele pjenjes w rukomaj a su sebi ludźi pſchiſtajili, kotsiž w Awſtriji pucźujo ſa holzami koja. Cźile pucźowarjo su sebi legitimaziſke papjery wobſtarali, do kotrychž su jako rjemjeślnizy abo dźěłacźerjo ſapisani. So bychu wyſchnoſcź ſjebali, agentojo pſcheleſcźenym holzam legitimazije do Schwajcarſkeje, Italſkeje a Jendźelſkeje dadźa. Woprawdźe pak woni njeſbožowne wopory do Hamburga woža, ſ wotkel do Egiptowſkeje abo Indiſkeje pucźuja.

Schpaniſka. Schpaniſkim je so 17. meje kral narodźił. Skoro ſchěſcź měsazow je so po smjercźi krala Alfonſa minuło, tola wot-

cžakana revoluzija w tym cžaßu na ßboże Schpanifkeje wudyrika njeje; 28lětna kralowa-knjeżerka je wjedżała wotpohlady wschitkich ßwojich mnohich njepschecželow a pschecživnikow sniczicż. Hdyż młody kral semrje, njebě hischcże snate, so je kralowa ßamodruha a powschitkownje tehdy prěnju narodżenu kralowu dżowku, schěscželětnu infantku Marju de la Mercedes, sa pschichodnu kralowu wobhladowachu. Tola hižo někotre dny posdżischo bě snate, so je kralowa Khrystina hižo dleschi cžaß dobreje nadżije. Kralowa je bamża Lea XIII. proßyła, kmótrowstwo pschijěcż, kotrež je bamż pschilubik. Młody kral budże ßo pjecża na mjeno Fernando Alfonso kschcżicż a budże pod mjenom Alfonso XIII. knjeżicż.

Rußowska. Ruski trónski naßlědnik je 17. meje ßwoje 18. lěto dokonjak. K cželcži jeho narodneho dnja ßu w Sebastopolu rusku panzerowanu łódż „Cżeßme" prěni krócż na wodu puschcżili. Ruske nowinarstwo tutón dwójny ßwjedżeński dżeń — narodny dżeń trónskeho naßlědnika a nowonarodżenje ruskeho łódźstwa na Cżornym Morju — se sahorjenymi nastawkami ßwjecżesche. Tutón dżeń, ruske nowiny pißaju, ßam na ßebi k kóżdej rusy cżujazej wutrobje bóle rěcži hacż wschě ßkowa. Njech ßo nadżija dopjelni, so ßo hkuboka rana, kotraż je ßo ruskemu zarstwu w Sebastopolu sbika, stónczńje saßo zyle sahoji. S mozu cżornomórskeho łódźstwa ßo najlěpsche cżaßy ruskeje politiki wożiwja, tamne cżaßy, w kotrychż drje Ruska Europiny woßud w narańschich krajach hischcże njewodżesche, hdżeż pak bě balkanske praschenje jenicżży ruske praschenje.

— Khiwaski khan ma požadanje ßo ras w Europje roshladowacż. Wón je ßebi wotmyßlił, dleschi cżaß w Europje wokoło pucżowacż a chże hkowne města Petersburg, Barlin, Win, Paris, Schwizarsku a najważnische italske města se ßwojim wopytom pocześcżicż.

Grichiska. Sjenocżene łódźstwo europiskich wulkomóznarstwow blokadu grichiskeho mórskeho brjoha s krutoscżu pschewjedże. Woßebje awstriske łódże pilnje brjóh wobkedżbuja; wot nich je ßo hižo dżeßacż grichiskich łódżow, kotrež chżychu blokadu pschekamacż, popanuko. Tež wulke parne łódże dyrbja ßebi w nozy lubicż dacż, so je pschepytaju. Wulki franzowski póstiki parnik, wot Konstantinopla pschijědżazy, dyrbjesche ßo sa jenu nóz dwójzy se ßwojimi papjerami wupokasacż, najprjedy psched wulkej italskej panzerowej łódżu, potom psched jendżelskej torpedowej łódżu. Skerje abo posdżischo budże grichiske knjeżerstwo psches blokadu nusowane, każ ßebi wulkomóznarstwa żadaju, do wotbrónjenja swolicż dyrbjecż. Sapocżatk k wotbrónjenju je ßo hižo na sdacże s tym scżinik, so je kral regiment wojakow s mjesow do hkowneho města nasad powołał. Sprawnu wolu k sdżerżenju měra pak Grichiska pjecża hischcże pschezo nima. Knjeżerstwo chże drje wójsko, na mjesach stejaze, rospuschcżicż. Tola wojazy ßo domoj njepóscżelu, ale wobkhowaju ßwoju bróń a po mjeńschich cżrjódach mjesy pschekrocża, so bychu tam grichiske wobydlerstwo k sběżkej pschecżiwo turkowskim podtłóczerjam sbudżili.

Wupożcżeny sebel.

(Pokracżowanje.)

„Ně", wón praji, „Nasdalako, ßy drje kusk zybnjeny? Ssy sabył, ßebi sebel pschipaßacż. Kak je to móżno? To njewopschijam!"

„Mój sebel je něchtó kranuł", Nasdalak skorži, a ßylsy ßo jemu pschi tym po lizomaj ronja.

„Twój sebel kranuł? Schtó móhł to cżinicż?"

„Haj wschak!" A nětko wón srudnu podawisnu powjeda. „Schto dyrbju nětko sapocżecż, Polako, schto dyrbju nětko sapocżecż, radż mi."

„Schto dyrbisch sapocżecż? Jěchaj hnydom k wachtmischtrej a samolw ßo."

„Ach, potom wěscże do dżěry pschińdu, do cżmoweje dżěry — schto, Polako?"

„Bjes dżěry drje njepóńdże. Tola to do prědka s wěstoscżu prajicż njemóżu. Ssnadż tak slě njebudże. Cżoho dla dha ßo hižo dawno samolwił njeißy, hdyż ßmy wotjěchali? Tehdy by wachtmischtr jenoż ßwarił a tebje prjecż póßkał, so by ßebi po druhi schok abo by też sa tym ßlědżił, schtó je twój wsak."

„Njemóżach wschak, Polako. Najprjedy chżyschе mi Piskoŕ sebel pschinjescż; duż ßo směrom do rjada stajich. A potom bě pschezo »směrom ßedżecż« komanděrowane, tak so ßo hibnucż njemóżach."

Bjes tym běchu też drusy pytnuli, schto je Nasdalaka podeschło. Powjescż wo k wěrje njepodobnym podawku ßo pschezo dale a dale rosschěrja a njeßmérne woschczerjenje sbudżuje. Towarschoje, kotsiż ßo nad jeho cżěßnoscżi wjeßela, jemu klubu rěcża: „Nasdalako, hdże ßy ßwój sebel wostajił? Nasdalak dżenßa s ruku kała. — Nasdalak je radscho ßwój nóż ßobu wsak, tón je lóżschi!" Podwyschzy k njemu pschińdu, dadża ßebi wěz powjedacż, chżedża ßo khori ßmjecż a jemu rjanu wobradu wot rytmischtra wěschcża, jeho na tajke waschnje wotdżerżujo, ßo pola wachtmischtra samolwicż.

Rytmischtr, hrabja Ssurowski, lubowasche, ßwojim ludżom po pucżu k ekserżernischcżu wschelake wuwucżowanki cżinicż dacż. Na dobo wón komanděrowasche: „Směrom ßedżecż!" Podwyschkaj, kotrajż runje pola Nasdalaka jěchataj, ßo skoku na ßwoje město wrócżitaj, a Nasdalakej je saßo njemóżno, ßo samolwicż.

Hrabja da mużej sa mużom jěchacż a se seblom rubacż kasa. „Tam horka, hdżeż tsi topoły steja, ßo postaju!" wón sawoła, „a hdyż nimo mje pschińdżecże, kóżdy k semi rubnje, ale ßylnje, to ßebi wuproschu. Eskadron — khelp! spěschnje khelpacż, hólzy, byrnjeż by waß kóń kusk pschetschaßk, to cżrjewam niczo njewadżi." Wón ßam saskak k městu, prjedy wot njeho postajenemu, leczi.

Dragunarjo nimo njeho jěchaju. Toho wón khwali, na druheho ßwari. „Pěsk chzu widżecż, pěsk dyrbi lětacż, tak dyrbicże k semi rubacż!" rytmischtr woła. Jenolětny Schcżěrak k semi rubnje, so jenoż tak kamjeschki praskotajo lětaju; schibak je se samyßkom brink s boka dżerżak.

„Derje, Schcżěrako, derje!" rytmischtr hischcże khwilku sa Schcżěrakom hlada. Sa Schcżěrakom pschińdże Nasdalak; njesbożowny khadla ßo tak hkuboko hacż móżno k semi dele skhili a s ruku k semi bije. „Ach Nasdalako, njesscże ßo se ßwojim seblom semje ani dótkli", hrabja woła. „Hischcże ras!" A twjerdże pscheßwědczeny, so Nasdalak hischcże ras rubnje, wón wocżi k dżeßatnikej Polakej wobrocżi. Wón je s Polakom spokojom. Hdyż je zyła schwadrona nimo, poruczi, so dyrbja po tsjoch jěchacż. K cżoku nimo jěchajo hischcże ras Nasdalakej porokuje, so je hubjenje rubnuł.

„Ty pak ßy mi pachoł", dżeßatnik Polak k Nasdalakej praji, „bjes sebla k semi rubasch. To kóżdy njemóże, wo prawdże niz, na to chżył pschißahacż." Jenolětny ßo toho runja dodżiwacż njemóże. „Wotcżakcże, wy hischcże ßożownje pscheléscże", wón měni. „Hdyż jěsdnemu bandelier kschiwje na khribjecże wißa, dha to hnydom pytnu, tola so jěsdny żaneho sebla njemóhł měcż, na to ßebi ani rytmischtr, ani wachtmischtr njepomyßli."

„Měnicże wo prawdże, so pschelěsu?" ßo Nasdalak strachocżiwje prascha.

„Na kóżdy pad", jenolětny wobkrucża, a dżeßatnik poczina wschelake kuski powjedacż, kak wachtmischtr a rytmischtr najwjetsche njerodnoscże widżakoj njejstaj. Sso rosumi, schelmaj ßo nadżijeschtaj, so budże wěz wjele żorta cżinicż, hdyż ßo hrabja ßam dohlada, so Nasdalak bjes sebla ekserżeruje, schtoż dokho wjazy tracż njemóże.

Schwadrona na wulke ekserżernischcżo dojěcha, hdżeż schtyri druhe regimentowe eskadrony hižo manevrěrowachu. Najprjedy ßo w froncże do rjada sestupachu. Potom Ssurowski komanděrowasche: „Bróń k ramjenju!" a ßwětke sehle ßo s nóżnjow wuholichu. Jenoż Nasdalak żaneho sebla wucżahnucż njetrjebasche; wón bě w tsecżim cżahu schesty muż. Serżant Seleny tutón cżah komanděrowasche. Wón hižo też wjedżesche, schto bě Nasdalak swórak; tola to pscheradżicż nochzesche, wschak bě k tomu hischcże posdżischo cżaß. Tola bě dha rytmischtr ßlepy? Njewidżesche wón, so jedyn muż w jeho eskadronje bjes sebla na konju ßedżi? Hacż ßnadż bě Nasdalak wot někoho sebel — Bóh wě wot koho — dostał? Serżant ßo, schtoż jara wobżarowasche, wobrocżicż nješmědżesche, ale dyrbjesche tole praschenje bjes wotmolwjenja w ßwojich nutrinach wobkhowacż.

Rytmischtr da cżahi rjadowacż, khelp a saskak jěchacż, wschě móżne formazije cżinicż, bróń do nóżnjow tyknucż, saßo wucżahnucż, stup jěchacż, selesche, ßwarjesche, hrożesche s arrestom, pytnu kóżde najmjeńsche pschehladanje — tola so dragunar Nasdalak bjes sebla ekserżerowasche, wón njepytnu. Nasdalak ßo ßam na tym dżiwasche. Nětko chżysche wěz hacż do kónza wotcżakacż. Pohórschicż ßebi khostanje njemóżesche, duż bě wscho jene, hacż ßo ßam samolwi, abo hacż ßo rytmischtr dohlada.

Hdyż pola wojakow něchtó něschto njewschědne wobeńdże, schtoż runje żane wulke pschestupjenje a njecżeßne njeje, ma kóżdy sa ßwoju winowatoscż jemu wupomhacż, woßebje bychu sa wulku njekmanoscż měli, hdy chżył něchtó tamneho, kotryż by wuhlady měł bjes khostanja pscheléscż, se skej wolu do njesboża pschinjescż; někotrych, ßo rosumi, wschak jich pschezo je, kotsiż maju nad tym wjeßele. W Nasdalakowej schwadronje żaneho tajkeho njekmanika njebě. Podwyschzy ßo wjele bóle nad tym njeßmérnje wjeßelachu, so bě rytmischtr każ ßlepy a niczo njepytnu a jim by ßo tsikrócżne wjeßele cżiniko, hdy móhł ßo Nasdalak njepopanjeny psched konjenzami s konja puschcżicż. To bě wjele wjazy hódne, hacż najrjeńsche rytmischtrowe ßwarjenje a ßantorjenje, s kotrymż Nasdalakej najhubjeńsche a najhórsche pschejesche, schtoż móhło jenoż cżłowjeka podeńcż.

Po hodźinje Ssurowski konjam khwilu wotdychnucź da, konjam, niż ßwojim ludźom. Wón komandèrowaſche: „Muż ſa mużom na prawizu!“ Kóżdy dyrbjeſche ſtup bróń k ramjenju dźerżo nimo njeho jěchacź a potom po ſpodobanju ſe ßwojim konjom jow a tam khodźicź — ßo roſumi niż ſ ekſerzèrniſchcźa; ſchtóż by komando na to waſchnje ſroſumił, by jara khłupy byk — doniż ßo k ſhromadźenju njeſapiſka.

„Nětko bomba roszleczi“, ßebi wſchitzy myßlachu, kotſiż wo ſpodźiwnoſcźi wjedźachu; wachtmiſchtr k tutym hiſchcźe njeßkuſcheſche. Sa ßwojim pſchedſtajenym ſtejo dźerżeſche w ruzy wulku ſapißnu knihu, pſchezo hotowy, kóżdeho k khoſtanſkemu ekſerzěrowanju pěſchi (dźenßa popołdnju wot pjecźich hacź na poł ßedmich hodźin — rjane wjeßele w lěcźe, napißacź, kotrehoż by jemu rytmiſchtr mjenował.

Naſdalakej ſe ſtrachom wulke pótne krjepjele ſ cźoła padachu; tola to jemu niczo njepomhaſche, wón dyrbjeſche też muż ſa mużom jěchacź.

„Jěchajcźe Boże dla k knjeſej hrabji a pſchipowjedźcźe, ſo żaneho ſebla nimacźe; radźu wam to w dobrym“, ſerżant Seleny Naſdalakej praji; tola Naſdalak ßo k tomu njeſmuži. Wón drje ſdychowaſche: „O proſchu, proſchu, knjes ſerżanto, pomhajcźe mi“ — tola jemu ßo pomhacź njemóżeſche. Serżant bě jemu jeniczki pucź pokaſał, po kotrymż móżeſche ßebi hiſchcźe khoſtanje pomjeńſchicź.

Wón chżyſche ßo na bok ßunucź, ſ zyła niż pola rytmiſchtra nimo jěchacź; tola to Seleny dowolicź njeßmědźiſche. „Nětko jenoż pſchezo do prědka!“ wón pſchikaſa. „Nětko je wſcho ſkorżenje podarmo. Nětko dyrbicźe wujěſcź, ſchtoż ſcźe ßebi nadrjebili.“ A Naſdalak wotjěcha.

„Wachtmiſchtrje!“ ßo rytmiſchtr do ſad wobrocźi. „To je tola Naſdalak, kotryż tamle pſchińdźe?“

„K porucznoſcźi, knjes rytmiſchtrje!“

„Njenadwaduje wam něſchto na Naſdalaku, wachtmiſchtrje?“ Wachtmiſchtr ſ wótra pohlada. „Měnju, ſo Naſdalak żaneho — ſebla nima — — woprawdźe, wón żaneho ſebla nima.“

„To ßym ja też pytnuł. Schto drje ma to rěkacź, wachtmiſchtrje?“

Wachtmiſchtr to njewjedźiſche.

„Naſdalako, Naſdalako, pój ras ke mni, mój ßynko!“ hrabja Ssurowski ſawoła.

Wobżaromnemu ßo niż zyle bjes prózy njepsradźi, ßwojeho konja ſ dołheho rjada ſtkóczicź, a hdyż bě jeho wuſtorkał, móżeſche dźeßatnik ſapoczecź, ſchtoż chżyſche, jeho bruny ßo Naſdalakowemu pſchiſamknu a ſe ßwojim jěſdnym na khribjecźe toho runja pſched rytmiſchtrom ſaſta.

„Nó, dźeßatniko“, na njeho hrabja ſaßwari, „waß njejßym měnił; waß k ßwojemu rosrěcźenju ſ Naſdalakom njetrjebam, ſawěrnje, wy mi pſchi tym pomhacź njetrjebacźe, budu hižo ßam ſ nim hotowy. Jěchajcźe jenoż ſaßo na ßwoje měſto.“

Dźeßatnik Polak ßo pſche wſchu měru dla tajkeho wußměſchenja hańbowaſche; wón ſa wuſdu cźahaſche a torhaſche — tola brunaczk bě wcźipny a ßo njehibaſche.

„Sſkyſchcźe, dźeßatniko, wy ſcźe njehańbicźiwy. Mam tu něſchto ſ Naſdalakom rěcźecź, ſchtoż waß niczo njeſtara. Njehańbicźiwoſcźe pola wojakow ſnjeſcź njemóżu a njedawno ßym hakle jeneho njehańbicźiwoſcźe dla khoſtał.“

Polak ßebi njeſwaži w rytmiſchtrowej pſchitomnoſcźi worakaweho brunaczka ſ wotrohu kakacź, każ by to hewak cźinił, też druhe ßrědki nałożecź njemóżeſche, ſ kotrymiż ßo konje poßłuſchnoſcź wucźa; tele ßrědki pak ßo ſe żanej jěſdnej wědomoſcźu njeſnjeßechu, każ ßo wona pola wojakow wucźi a każ ßmě ßo pola kralowſkich ßłużbnych konjow jenicźży nałożecź.

Wachtmiſchtr ſkóncźnje Polakej na pomoz pſchińdźe. Nó, hlej wſchak ſtareho dźeßatnika! Njemóże hiſchcźe ßwojeho khromeho konja wobknjeżicź — — chżeſch prjecź! A na to brunaczka ſe ſeblom na plezo praßnu, ſo ßo jenoż tak kurjeſche.

Bruny poſkocźi a twóchnu.

Polak hiſchcźe ßłyſcheſche, kak rytmiſchtr ſa nim wołaſche: „Hejda — ſaſtacź! Poſdźiſcho ma ßo hakle ſaſkak jěchacź!“

Bjes tym bě Naſdalak ſměrom ſtejał.

„Nó“, ßo hrabja, kotryż ßo ſnutskownje nad dźeßatnikowej njehodźe wjeßeleſche, k Naſdalakej wobrocźi: „Wy dźě żaneho ſebla nimacźe.“

Dokelż ßo to prěcź njehodźeſche, myßleſche ßebi Naſdalak, ſo ßmě ßebi wotmolwjenje ſalutowacź. Tola wón ßo myleſche. Hrabja Ssurowski wot njeho polne wuſnacźe żadaſche, ſo żaneho ſebla nima. Duż Naſdalak praji: „Ně, żaneho ſebla nimam, knjes rytmiſchtrje.“

(Skóncźenje pſchichodnje.)

Ze Serbow.

S Budyſchina. Dołholětnemu druhemu lěkarjej w tudomnej měſchcźańſkej hojerni, knjeſej doktorej Pětrej Ducźmanej, ßu ſaſtojnſtwo prěnjeho dohladowazeho lěkarja pſchepodali. Sa chirurgiſkeho lěkarja ßu na měſto ſemrjeteho k. doktora Friedleina k. doktora Menſchela pomjenowali.

— W naležnoſcźi Towaŕſtwa Pomozy ſa ſtudowazych Sserbow mózemy woſjewicź, ſo je runje lětßa porjadnych pſchinoſchkow jara mało dóſchło, a je toho dla ſtrach, ſo budźe lědma pokojza pjenjes każ w poßlednich lětach do rosdźělenja mjes khudych ſtudowazych pſchińcź móz. Dokelż lětuſcha hłowna ſhromadźiſna Towaŕſtwa ßo bliži a po njej rosdźělenje pjenjeżneje podpjery do ſtudowazych ßo ſtacź dyrbi, proßtymy ſ nowa jara naležnje, ſo chżyli cźeſcźeni Sserbjo haež do hłowneje ſhromadźiſny (ßrjedu po ßwjatkach) ßwoje lětne pſchinoſchki dobrocźiwje wotwjeſcź abo też ſ trochu nahladniſchimi darami ſtudowazym k pomozy pſchińcź. Khudych ſtudowazych, kotſiż ſa pomozu żadaja, mamy w tu khwilu tójſchto.

— W poßedźenju wokrjeßneho wubjerka, kotreż je ßo 18. meje měło, ßu wobſamkli, ſa tuto lěto pſchedawanje palenza w wiſchnjowych hětach ſakaſacź. — Sa dróhowe walzy, kotreż maja ßo lětßa kupicź, buchu ſa ſtejniſchcźa wßy Wjeleczin, Kluſch a Worzyn poſtajene.

— Sańdźenu ßrjedu popołdnju w tudomnych nowych kaſermach w tſecźim ſchoßu tſílétne dźěczo feldwebla H. na woknowej deſzy ßedźeſche. W njewobkedźbowanym wokomiku ßo dźěczo ſnak pſchewali a ſ wotewrjenym woknom won na dwór dele padże. Pſchi tym ßebi hłowu tak żałoßnje ſraſy, ſo je dźeń poſdźiſcho żiwjeńczko wudychło.

-r- S Maleſchcz. To běſche pſches měru rjany wjeczor, nam ſańdźenu njedźelu wot ſpěwanſkeho wotrjada Bukeczańſkeho ßerbſkeho towaŕſtwa pſchihotowany. Hižo wot nowinow pſchinjeßena powjeſcź, ſo chże mjenowane towaŕſtwo tudy konzertowacź, naß ſ wjeßelom napjelni; pſchetoż ßerbſki konzert měſchaneho chora hiſchcźe w naſchej wßy ßłyſcheli njeběchmy. To dyrbi něſchto woßebite bycź! myßlachmy. A njeběchmy ßo ſjebali! pſchetoż konzert je ßo derje radźił. Chory buchu wſchitke harmoniſzy cźiſcźe, někotre, każ „Hale něhdźe“, „Wěſch mi mój rjany wótzny kraj“, „Buriko, chżeſch —“ a „Jaßne ßłónczko“ wubjernje ſpěwane. Tola (je-li ßměli ßo ſważicź) bychmy knjeſam ſpěwarjam radźili, ſo bychu też pſchi ſpěwje winowatu galantnoſcź pſchecźiwo knjeżnam njeſabyli; a wjedźeli, ſo ßu knjeżnow hłoßy hłowna wěz, tenor a baß pak jenoż k pſchewodu ßłużitaj. — Solam knjeżnow Kloßez ſ Wadez, Maukſchez ſ Kołwaſy a woßebje Ssuſchkez ſ Wujeſda ßmy ſ radoſcźu pſchipoßłuchali, dokelż ßu ſ wulkej wuſtojnoſcźu ßwój nadawk wuwjedle a woßebje wſchitkim k ſroſumjenju ſpěwale. Poßłuchaŕſtwo pak też ſa to ßwój dźak njelutowaſche, ale mózne kleſkaſche, a ſpěw knjeżny Ssuſchkez „Njeßwěra“ dyrbjeſche ßo na powſchitkowne żadanje woſpjetowacź, hacź runje běſche pſches jeho tekſt někotrehożkuli bjes poßłucharjemi wěſcźe ßwědomnje ſchcźipnuło. — Wjeßele, kotreż bě pſches konzert do kóżdeho pſchitomneho wutroby ſacźahnuło, knjeżeſche też pſchi na to ßłědowazym bale, pſchi kotrymż ßo hiſchcźe někotre hodźinki ſabawjachmy. — Spěwanſkemu wotrjadej Buk. ßerbſ. towaŕſtwa pak ſkóncźnje „ßławu!“ pſchiwołamy ſa rjany konzert, tſikrócźnu „ßławu!“ też ſa narodnu myßl, kotruż pſches hajenje ßerbſkeho ſpěwa pokaſuje, a ſ wutrobu pſchejemy, ſo by dale kcźěł a nowe płody narodneje myßle pſchinjeßł.

S Bukez. Pſchi njewjedrje, kotreż pjatk tydźenja popołdnju naſchim honam dołhożadany trěbny deſchcźik pſchinjeße, buchu někotre ſtrony naſcheje woßady cźežko wot krupobicźa potrjechene. Najbóle je pjecźa krajina wokoło Błózan a Kołwaſy cźerpiła. Krupy wjetſche hacź hußaze jeja padachu a bychu wſcho do cźiſta pobiłe, njebudźichu-li na wulke ſboże ßněhowe a toho dla mjehke byłe. Schkoda, wot nich naczinjena, je pak njedźiwajo toho wulka doſcź; pſchetoż na někotrych polach je ſ dźěła pokojza, ſ dźěła tſecźina rożki pobita. Ratarjo, kotrychż je krupobicźe najhórje domapytało, ßu rożku poßykli.

S Bóſchiz. K powjeſcźi, dźenß tydźenja w Serb. Nowinach „S Bóſchiz“ pſchinjeßenej, ma ßo nětko pſchiſtajicź, ſo ßu Pjetaſcha na Jaßończańſkich leżomnoſcźach njedaloko Nowych Bóſchiz morweho namakali. Każ běſche na ſemi a też na jeho draſcźe widźecź, je Pjetaſch najſterje cźežku ßmjercź měł.

S Hrodźiſchcźa. Na Boże ſtpicźe popołdnju budźe ßerbſke lutherſke miſionſke towaŕſtwo w naſchim Bożim domje miſionſki ßwjedźeń ßwjecźicź. Sſerbſke prědowanje je k. diakon Matek ſ Kamjeńza, němſke k. ſekundarius Wjazka ſ Budyſchina na ßo wſak.

S Rakez. Njedawno hakle je 8lětne dźěczo hoſcźenzarjanjeńka Woraſchki w Komorowje pſches to ßmjercź poczerpiło, ſo bu ſ woſa panuwſchi pſchejědźene. Ludźo na dźěczi, kiż ßo wokoło

wosa schmataja, dokedźbowacź njemóża. Tak bu sańdźeny tydźeń 6lětne dźěćźo tudomneho knježeho wotroczka Kschižeńka wot wósneho koleża k semi potorhnjene, hdyž na torhoschćźu žwojeho $1\frac{1}{2}$lětneho bratra pěstonjesche. Wós, wot knježeho wolazeho wjedźeny, starschemu dźěsćźu nohu slama a mkódsche s lóhka wobschkodźi.

— Sańdźenu žrjedu pschipołdnju buchmy psches woheń wosnamjaze trubjenje do stracha stajeni. Palesche žo Lipertez wumjeńk pschi drósy. Wot tam žo woheń spěschnje na Lipertez domske a na Dobruzez a Budarjez statok wupschěstrje. Sa krótki cžaž běchu 3 cžišła s jich pobocžnymi twarjenjemi sniczene. Hacź runje běchu někotre žykawy hnydom k pomozy, žo wóhnju, dokelž woda njedoßahasche, wobaracź njehodźesche. Woheń je w žłanjowej hromadźe w Dobruzez dworje nastał; kak? je njesnate. Wot wotpalenych ma jenoż Budar sawěsćene. Skoro wscha nadoba bu płomjenjam wutorhnjena wot kemschazych ludźi pruskeje Rakeczanskeje wožady, kiž mějachu žrjedu pokutny dźeń a runje wote msche pschińdźechu. Pschi wurumowanju je žo Lipert khětro wopalił.

S Hórki. Tudomnemu korczmarjej Fürllej běsche lětża 23. wulkeho rózka jedyn zusy hóscź kaschczik kranuł, w kotrymž běchu 4 nalutowańske knižki, něhdźe 20 toleŕ pjenjes a dwaj skotaj pjerschczenjej. Jako paducha žu prjedawscheho knihiwjasarja, nětko dźěłaczerja Khorlu Gustu Schneidera s Hósnje wušlědźili, kotryž hižo je w khostarni poželdźał a też bu w Khoczebusu 27. měrza t. l. cžežkeho paduchstwa dla saßudźeny. Tudomneho korczmarja Fürlla wobkranuwschi je žo Schneider hischcže w Ludwigsdorfje a w Oberneundorfje nutskamał. Tychle paduchstwow dla Schneider žrjedu tydźenja psched khostanskej komoru w Shorjelzu stejesche, kotraž jemu dalsche 5 lět khostarnje pschißudźi pschistajiwschi, so wón na 5 lět cžestne prawa shubi a žmě žo pod pólzajski dohlad stajicź; wysche toho ma wón 4 njedźele w jastwje poželdźecź a žo krajnej poliziji pschipokaže.

Dary sa natwarjenje žerbskeho domu.

Jan Domanja w Khróscźizach (na 1886 a 1887)	6 hr.	— np.
Jakub Jurk mjenowany Kokla w Khróscźizach (na 1886 a 1887)	2 „	— „
Michał Kokla w Khróscźizach (na 1886)	10 „	— „
M. B. w Wotrowje	10 „	— „
	28 hr.	— np.

W Kumschizach darichu na 1886: J. S. 1 hr., M. W. 2 hr., J. G. 2 hr., J. M. 2 hr., M. J. 1 hr., H. W. 2 hr., H. B. 50 np., E. P. 20 np. — Hromadźe: 10 hr. 70 np.

S džakom kwituje **M. Mjerwa**, pokładnik M. S.

Wußudźenja.

Sawniski žud. Rěsniski mischtr K. H. Fiebiger s Wósborka ma 5 mk. pjenježneho khostanja płaczicź, dokelž žo s Lichanjanskeho knježeho dwora na pschikasnju tamnischeho hetmana Ssymanka wotžalił njebě, s cžimž bě pschestupjenje domjazeho měra sawinował. — Dźěłaczerka A. Urbanowa w Kusy bě wobskorżena, so je na tamnischim knježim dworje s jej pschistupnych rumow někotre běrny, tši stare měchi a tši deski kranuła. Sa to wona jastwo na jedyn dźeń pschiżudźene dosta. — Dźěłaczerku J. Chr. Öhmez w Małej Subrnicźzy pschepokasachu, so je 6. februara w Hucźinanskim knježim lěžu khójniczki, 30 mk. hódne, se žekeru porubała a wotewsała a sa něhdźe 3 np. holansko-jahodoweho sela spakoscźika. Jastwo na schtyri dny je jeje khostanje.

Khostanska komora. Dźěłaczeŕ Handrij Bartho, w Woleschnizy rodźeny a na poßled w Schpitalu bydlazy, žwojeho bratra w Klětnom wopytawschi na dompucźu 10. haprleje do Ratarjez pschińdźe. So by wo kusk wody proßył, kaž wudawa, k Janaschez khěži pschistupi. Tola Janaschezy doma njeběchu, schtož bě sa njeho w tym nastupanju s njesbožom, so bu psches to w nim myßl na kranjenje sbudźena. Bartho bróżnine durje, jenoż s klinom sawrjene, wotewri a s bróżnje do hródže stupi, s wotkel durje do domskeho wjedu. Dokelž běchu te samknjene, je wón s mozu wotczini a na to sa něhdźe 30 mk. drasty spakoscźi. Sswojeho paduchstwa pak žo dołho njewježelesche; pschetož hižo w Prěczezach jemu jo hižo saßo wotewsachu. Sa Barthom, kotryž je pschekschiwjenja dla hižo ras w jastwje pobył, žo dla tutoho noweho pschestupjenja žedmeje kasnje jastwowe wrota saßo na žydom měžazow samknu. — Loni 23. dezembra w nozy žo w Kubiz skale pschi Nadźanowskej drósy dwaj dźěłaczerjej, 23lětny J. T. Mitasch a 27lětny E. Michalk s Mnischonźa, s kotrejuž bě prěni s revolvrom wobrónjeny, do jeneje budy s mozu dobuschtaj a s njeje 2 měrje, 1 salu, 1 nóž, punt kołbaßy, 5 hejduschnych kołbaßow, na 12 litrow palenza a s jeneho sawrjeneho kaschcża hromadu dynamitowych patronow kranuschtaj. Dobytk, do kotrehož žo dźělischtaj, žobu do žwojeho bydła wsaschtaj. S tym s dobom dynamitowy sakoń pschestupischtaj, po kotrymž je sakasane, bjes wyschnoscźineje dowolnoscże dynamit doma khowacź. Wobskorżenaj buschtaj k khostarni na dwě lěcże schěscź měžazow, k shubjenju cžežnych prawow na schěscź lět a dowolomnej polizajskej nadkedźbje saßudźenaj.

Přilopk.

* Wulkotne njesboże je wczera tydźenja město Krossen nad Wódru domapytało. Cźma a pschezo cźmowischo bu w 3. hodźinje popołdnju, k wjeczoru kaž cźorna scźena stejesche, wo jstwach bu tak cźma, so budźichu žo žwezy saßwecźicź móhke, a w powětsje běsche straschnje tužno. Runje w 3 hodźinach wjercźaty wichor město pschedrě; to schumjesche a howrjesche, jako by žudny dźeń pschischoł był; krupy, błysk a hrimot a satraschny wichor, to wschitko s njemdrej mozu jene pschemo druhe sakhadźesche tajke sapuscźenje naczinjwschi, kajkež žo se žkowami wopißacź njehodźi. Tak nahle, kaž běsche tole njewjedro pschischło, tak rucze też žo saßo minu; a lědma běchu žo pschirodne mozy směrowake, dha Boże žłónczko saßo měrnje a jaßnje žwecźesche, jako by žo niczo stało njebyło. Napohlad pak, kotryž žo nětko wóczku skicźesche, běsche hrósbny. Wokna běchu s wjetscha rosbite, tšěchi swotkrywane, a hrjady, deski, zyhele a wschelake rospadanki tu a tam łóhcź wyßoko a wysche na dróhach leżachu. To pak běsche jeno žnadny dźěł njesboża. Pschetož piskanje wóhnjoweje wobory nastróżanych měschcźanow na jene městno wołasche, hdźež žiwjenju cźłowjekow strach hrożesche. Rjany Marinv tórm, kotryž je lětstotki dołho pycha sa město był, bu wot wichora se žwojeho kamjeńtneho podtwarka wusběhnjeny a w powětsje kaž lik powróczeny a žo se žwojej zyłej cźežu na dom korczmarja Habela wali, zyły dom s jeho wobydlerjemi pod žwojimi rospadankami pohrjebajo. Też jene žußodne twarjenje bu pschi tym žylnje wobschkodźene, a jeho sadny pschitwark zyle rosbity. Wóhnjowa wobora a wojazy se sjednoczenymi mozami na to dźěłachu, snjesbożenym cźłowjekam pomoz podacź. Kajke wobcźežnoscże mějachu woni pschi tymle dźěle pschewinucź, może žebi kóždy myßlicź, hdyž žłyschi, so žu cźežke hrjady padazeho tórma wobaj poskhodaj mjenowaneho domu hacź dele pscheraſyłe. Wobžedźeŕ doma na sboże doma njebě; s wulkej prózu žu jeho žonu cźežko wobschkodźenu s rospadankow wucźahnuli a ju do hojeŕnje donjeßli. Wona ma wschelake stawy skamane, a žo jej žiwjenje sdźerżecź njemóże. Pod rospadankami toho žameho doma jeneho mužskeho lohko, druheho cźežko ranjeneho hakle wjeczor wokoło 7 hodźin namakachu; pincźnizu a jeneho bura morweju namakachu; jeneho druheho měschcźana hischcże na druhi dźeń namakali njeběchu; wón je najskerje też morwy. Też dale po měscże je sapuscźenje wulkotne. Wulki wuheń Klafkiz piwaŕnje wichor też powali; wuheń padajo wokolne twarjenja, maschiny a wscho, na cžoż wón padże, rosbi a sapuscźi. Tak buchu wudowje jeneho wóski wschitke jeje wosy rosbite. Też stara draczownja a wjele bróżnjow žo saßypnu, toho runja wulki wuheń Fleckez žukelńskeje fabriki, kotryž wokolne tšěchi a murje žobu rosbi a spowala. Na rěžy Wódrje žo dwě łódźi podnurischtej; w jenej žo zyła žwójba žobu tepi: muž, žona a tši dźěcźi. Jeneho łódźnika, kotremuž bě wutrobno rosražene, do hojeŕnje donjeßechu. Też wuheń gasoweje fabriki bu powaleny; wón někotre kólnje žobu potorhnu a fabriku žamu žylnje wobschkodźi. Tak możemy wot jeneho domu k druhemu hicź: wschudże žu wokna rosbite, domjaza nadoba je spowalana a wschelako wobschkodźena, a w někotrych khlamach je wjele tworow saniczenych. Tu a tam žu žwißle spadałe a pschi tym wjerchi pscheraſyłe. Jene dźěćźo wichor wusběhnu a wo semju rěsnu, so na měscże morwe leżo wosta. Stare, žylne schtomy na promenadach, na pohrjebnischczu a po dróhach žu s dźěła roskamane, s dźěła s korjenjemi se semje swuwalane. W cźischczeŕni tydźeńskich nowin, kotrež mějachu nasajtra, jako dźenža tydźenja, wuńcź, běchu wschitke wokna wubite, pißmo tych stron nowin, kotrež běchu hižo sestajane, bě do kuskow rosbite, maschiny běchu s njerjadom samjetane; duž běsche jeno s njewurjeknitej prózu możno nowiny nasajtra wudacź. Na njesboże na wjeczor žylny deschcź pschińdźe, woda žo do swotkrywanych twarjenjow lijesche a wjerchi pschemacża. Duž hrósbna nóz straschny dźeń wotměni, kotryž wobydlerjam njesbožowneho města Krossen sawěscże njesapomnity wostanje.

* S Oberhollabrunna wo njeżłyschanej hrubosczi pißaju: Dźenža tydźenja pschipołdnju žo studźeń jeneho bura w Wolfsbrunnje saßypnu; w rospadankach bu wotroczk Bileck žiwy zahrjebany. W město toho, so bychu hnydom sa njesbožownym hrjebacź počzeli, měschcźanosta najprjedy wokrjeßnemu žudnistwu wo njesbožu powjesczź póżka. Po-

połdnju w 4 hodź. skónczńje wot ßudnistwa póßłany studnjetwarz ſ dwěmaj wotroczkomaj pſchińdźe. Nětko hacź do 2 hodźin w nozy dźěłachu, ale bjes wuſpěcha; na to pſcheſtachu a hakle rano w 6 hodź. ſ nowa ſapoczachu. Runjeż dźěławe mozy njedoßahachu, běchu tola naſajtra w 9 hodź. tak daloko do prědka, ſo hłóß ſaßypnjeneho wußłyſchachu, kotryż tyſchnje wo pomoz wołaſche. Nětko pak běſche najnuſniſcha wěz — ßwaczicź! Duż ſ dźěłom popſcheſtachu. Hdyż dźěłaczerjo po ßwaczinje ſaßo hrjebacź poczachu, njeſbožowny ſaßypnjeny wołaſche: „Ja wjazy njewutraju; podajcźe mi Bože dla wody!" Runjeż běſche jeho wumoženje bliſko, dha ßo tola nětkle dale dźěłacź njemóżeſche, pſchetoż — běſche cźaß k wobjedu; duż dźěłacź pſcheſtachu. Po wobjedźe něſchto cźaßa podźěłachu a — ßo ſaßo k ßwaczinje ßynuchu, ſo móhli wot napinazeho dźěła tola doſcź wotpocźnucź. Hdyż po 4 hodź. ſaßo kopacź poczachu, njeſbožowneho wjazy wo pomoz wołacź njeßłyſchachu; ale hnydom preni muż ſ łopaczu do ruki ſaßypnjeneho ſtorczi, kotraż běſche ßo ſe ſadwělowanjom pſches pjerſchcź pſchedobyła. Bórſy na to zyłeho muża wuhrjebachu, ale jenoż — jeho cźěło! Cźěło běſche hiſchcźe cźopłe; ale wſchitke poſpyty jo woźiwicź běchu podarmo. Njeſbožowny běſche ßo, mjes tym ſo jeho „wumożerjo" ßwaczachu, — ſadußył! Po poruczności wyſchnoſcźe ßo tale wěz pſchepytuje.

* W Pößnecku jenemu wobſtorżenemu dźeń jaſtwa pſchißudźichu, dokelż běſche ßo pſched ßudniſtwom njepſchiſtojnje ſadżerżał: ßrjedź ßudniſkeho jednanja wón mjenujzy palenzowu bleſchu wucźeże a krucźe ſ njeje ßrěbnu.

* W Kaiſerslauternje wóndano 18 lět ſtara jenicźka dźowka jeneho ratarja jehku, ſ kajkimiż ßo wkoßy pſchitykuja, do huby wſa; jehła pak ßo ji do ſchije ßuże, ſ wotkelż ju lěkarjo njedźiwajzy wſcheje nałożeneje prózy wucźahnucź njemóżachu. Hołza dyrbjeſche wumrjecź.

* S Bocholta w Weſtfalſkej ßo piſche, kak ßu tam tſjo ßłépzy jenemu burikej hroſnje ſehrali, kotryż běſche na ſtótnych wikach krumu ſa 145 mk. pſchedał. Wjeßoły, ſo je krumicźku derje pſchedał, burik w jenej korczmje ßedźo ßwoje ßwětke tolerje hiſchcźe ras na blidźe liczeſche. Runjeż běſche to pſchipołdnju, ßrjedź běłeho dnja, ßo tola na jene dobo czi druſy hoſczo, kotſiż w korczmje ßedźachu, mjenujzy tſjo hantwjerſzy, do bura dachu. Dwaj pjenjeſy w hromadu hrabaſchtaj, mjes tym ſo tſeczi bura, kotryż na wſchěch ſtawach tſchepjetaſche a běſche ſe ſtrachom na wokomik rěcź ſhubił, ſe wſchej mozu na ſtólzu krucźe dźerżeſche. Prjedy hacź ßo ſchtó dopomni ſa njedoczinkami běżecź, běchu tucźi dawno pſche wſchě hory a doły.

* Dźenßa tydźenja popołdnju, ßrjedź běłeho dnja, hdyż liſtynoſcheŕ Erben ſ Oberlaugenaua w Cźeſkej ſ Hohenelbe domoj dźěſche, jeho fabrikſki dźěłaczeŕ Dont ſ Rochlitz nadpadźe a ſ revolvrom cźeżko rani. Rubjeżneho mordarja ßudniſtwu w Hohenelbe pſchepodachu. Tudy pſcheßłyſchany ßo wón wuſna, ſo je też korczmarja Hollmanna ſkónzował, a to toho dla, dokelż běſche Hollmann jako gmejnſki pſchedſtejicźeŕ ludźom powjedał, ſo je Dont jebał, a jim wotradźał wot Donta pjenjeżne papjery kupowacź, kotreż wón jako agent pſchedawaſche. Dale Dont wudawaſche, ſo je jenicźzy toho dla liſtynoſcherja nadpanuł a tſělił, ſo bychu jeho ßudniſtwu pſchepodali, dokelż wón ßam khrobły doſcź był njeje na ßudniſtwo hicź a ßo mordarſtwa wuſnacź.

* S Madrida, ſchpaniſkeho hłowneho měſta, ßo piſche: W Barbaſtro ßu zuſeho mużſkeho namakali, kotrehoż ßu nękotſi ſababjeni mużojo na dróſy nadpanuli, jemu zyku draſtu a wſchitko, ſchtoż mějeſche pſchi ßebi, rubili a jeho w jenym ſdalenym kucźe na pohrjebniſchczu żiweho ſahrjebali. Zuſy, kotryż je 12 hodźin w jamje poleżał, je duchownje a cźělnje wuhaßnjenju bliſko, a drje ßo jemu ſ cźeżka żiwjenje ſdżerżi. Tótka jeho preni wußłędźi ßo rano dohladawſchi, ſo je row, kotryż běſche wón wieczor wurył, ſamjetany. Polizija ßo nětko po Madridſtich hoſcźenzach khodźo praſcha, hacź tam żadyn zuſy hóſcź wuwoſtał njeje.

* Mjes khudym litwjanſkim ludom je hiſchcźe dźenßa waſchnje, ſo ßwinje ßobu w wobydlenju pſchebywaju. We wßy Gettkanten w wobydlenju jeneho dźěłaczerja wóndano khuda ſtara żónka leżo mrějeſche. Mjes tym ſo běchu jeje ludźo wſchitzy na knjeżim dworje na dźěle, ßwinjo, kotreż běſche ſ khorej w jenej jſtwi, niczo żracź doſtało njeběſche. Duż je ßwinjo do koża ſaléſło a mrějazej żónſkej na żadkawe waſchnje ruzy a zyłe mjeſwocźe wobżrało. Hdyż ßo ßwójbni khoreje domoj wróczichu, jenoż żałoſtnje roskußane cźěło nadeńdźechu. Hacź je ßwinjo wot khoreje żrało, doniż běſche hiſchcźe żiwa, abo hacź je ßo do morweho cźěła dało, ßo ſ wěſtoſczu prajicź njehodźi.

* W małym ruſkim měſtaczku Purjenjewka ßu kóżdy tydźeń wiki, kotreż ßo wot wobydlerjow wokolnoſcźe pilnje wopytuja. Wulki dźěl wiczných ludźi dyrbi pſches rěczku Byk, kotraż njedaloko měſtaczka nimo běži a je tam hłuboka. Wulki a ſchěroki czołm ludźi pſches rěczku woſy. Też wóndano czołm połny ludźi, ſkotu, woſow a wſchelakich tworow pſches rěczku jědźeſche. Lědma běſche czołm hacź do ßrjedź rěczki dojěł, ßo jedyn tych tołſtych ſchtrykow, ſ kotrymiż ßo czołm wot jeneho brjoha na druhi cźaha, rozstorhnu: czołm ßo ſwróczi, a nimale wſchitko, ſchtoż na nim běſche, ßo do wody wali. Na ſboże běſchtaj k wulkemu czołmej dwaj małaj czołmikaj pſchiwjaſanaj, do kotrejuż mnoſy ſeſkakachu; nękotſi też ßo powróczeneho czołma dżerżachu, druſy hacź k brjohej dopłowachu. Jena żónſka ßwoje małe dźěczo nad ßobu dżerżo na khribjecźe płowaſche. Prjedy pak, hacź wona brjóh dózpě, ju mozy wopuſchczecź poczachu. Duż dyrbjeſche njeſbožowna macź, ſo by ßama ßmjercźi wucźekła, dźěczo puſchczicź: dźěczo ßo w rězy tepi, mjes tym ſo macź ſ nuſu hacź k brjohej dopłowa. Jedyn żid, kotryż běſche ßobu na czołmje, ßo w ßmjertnych ſtróżelach krucźe ſa wopuſch ßwojeje krumy pſchimnu ßo nadżijo, ſo na to waſchnje ſe ßwojej krumiczku ſtraſchnej ßmjercźi wucźeknje. Ale żołmy krumu pózrjechu a żida ßobu. Sa krótki cźaß 11 cźěłow ſ rěki ſwucźahachu; ſ zyła pak je ßo něhdźe 40 cźłowjekow tepiło.

* W Južnej Ruſkej ſkażeny poß 12 lětneho hólcźeza ſkuba. Hólza hnydom do hojernje dowjedźechu. Sa dwě njedźeli wón ſkorżicź poczа, ſo je jemu ſlě, ſo jeho ſchija a hłowa boli. Bórſy jemu pěna ſe rta ſtupacź poczа, a woda běſche jemu pſcheczіwna. Lěkarjo khoroſcź ſa ſkażenoſcź ſpósnachu. Dokelż běſche poſdźe khoreho k Paſteurej do Pariſa póßłacź, jeho lěkarjo ßami lěkowacź ſpytachu. Tyknuchu jeho do kupjele, w kotrejż běſche 42 gradow czopkoty, a hdżeż dyrbjeſche wón 2 hodźinje woſtacź. Na to khoreho, kotryż w womorje leżeſche, do khłódniſcheje jſtwy pokożichu. Tajkichle kupjelow hólcźeż 6 doſta. Kupjele też ßu jemu dopomhałe. Pſchetoż po poßlednjej kupjeli běſche jemu zyle derje, ból w hłowje běſche ßo minuła a hólcźeż móżeſche ſaßo zyrobu wużiwacź; też woda jemu wjazy pſcheczіwna njeběſche. — Tónle ßrědk pſche ſkażenoſcź ßo mjes ruſkim burſkim ludom ſe ſtarodawnych cźaßow ſ wuſpěchom wużiwa.

* Lěkaŕ, kotryż je jako jara drohi daloko a ſchěroko ſnaty, bu pſched něſchto cźaßom k njeſamożitemu krawzej powołany, kotrehoż jara w żiwocźe pſchimaſche. Hdyż běſche jemu ſaßo lěpje, krawz wot lěkarja ſliczbowanje na 100 mk. doſta. Mjes tym pak bě ßebi lěkaŕ pola krawza por dobrych khołow ſa ſymu wudźěłacź dał. To wuſtrowjeny wuži, ſo by ſ najmjeńſcha ſ dźěła ſaßo k ßwojim pjenjeſam pſchiſchoł. Khołowy po prawom 27 mk. płacźachu; krawz pak dwě ſliczbowani napißa, jene na 27 mk., druhe na 50 mk. S tymajle ſliczbowanjomaj ßo krawzowa żona k lěkarjej poda a jeho proſcheſche, ſo by wot tych 100 mk. tola něſchto ſpuſchcził, dokelż je krawz khudy muż, a dokelż je 100 mk. tola trochu wjele. Lěkaŕ pak wo ſpuſchczenju niczo ßkyſchecź nochzyſche. Duż jemu krawzowa żona, każ mějeſche kaſane, w měſto ſliczbowanja na 27 mk. kwitirowane ſliczbowanje na 50 mk. poda a 50 mk. pjenjes pſchipokoži. S kißakym mjeſwocźom lěkaŕ ſliczbowanje a pjenjeſy wſa. Něſchto dnjom poſdźiſcho wón krawza na dróſy ſetka a ßwój kożuch wotpinuwſchi a na ßwoje khołowy pokaſujo k njemu dźeſche: „Poł ſta markow!" Krawz pak ßwój ſwjerſchnik wotpinuwſchi a na ßwój żiwot pokaſujo ſmérnje wotmołwi: „Sto markow!"

Cyrkwinske powjeśće.

Wěrowanaj:

Katholſka zyrkej: Mikławſch Domaſchka, krawſki miſchtr w Kulowje, ſ Madlenu Bjarſchez ſ Kelna.

Křćeni:

Michalſka zyrkej: Jan Ernſt, Jana Bohuwěra Kubizy, murjerja na Żidowje, ß. — Ernſt Pomhajbóh, Handrija Wollmanna, murjerja na Żidowje, ß. — Khorla Auguſt a Martha Emma, Jakuba Wróbla, dźěłaczerja na Żidowje, dwójnikaj. — Hana Martha, Jana Bohuwěra Brody, dźěłaczerja na Żidowje; dź. — Hana Auguſta, Jana Rjeka, fabrikſkeho dźěłaczerja na Żidowje, dź. — Hana Martha, Handrija Bohuwěra Mużika, żiwnoſczerja w Cźichońzach, dź. — Max Khorla, njemandź. ß. w Wulkim Wjelkowje.

Katholſka zyrkej: Emma, Jana Klapera, dźěłaczerja w Wulkich Debßezach, dź. — Richard, Jana Töppela, dźěłaczerja tudy, ß.

Zemrjeć:

Dźeń 12. meje: Hana Martha, Jana Bohuwěra Brody, dźěłaczerja na Żidowje, dź., 4 d. — 14. Max Auguſt, Michała Karluża, dźěłaczerja pod hrodom, ß., 5 m. 17 d. — Khorla Auguſt Ludwig, khěżeŕ a murjeŕ pod hrodom, 68 l. 3 m. 10 d. — 15. Bohuſław Polpiz, dźěłaczeŕ na Żidowje, 63 l. — Pawoł Adolf, njemandź. ß. na Żidowje, 9 m. 7 d. — 17. Jan Bohuwěr Kmoch, dźěłaczeŕ w Dobruſchi, 44 l. 9 m. 9 d.

Placźisna žitow a produktow w Budyschinje

15. meje 1886.

Žitowy dowos: 2735 měchow.		Na wikach wot M	Na wikach wot Pf	Na wikach hacź M	Na wikach hacź Pf	Na bursy wot M	Na bursy wot Pf	Na bursy hacź M	Na bursy hacź Pf
Pschenźa	běła	8	63	8	81	—	—	—	—
"	žołta	8	4	8	18	—	—	—	—
Rožka	50 kilogr.	6	96	7	9	—	—	—	—
Jeczmjeń		6	52	6	88	—	—	—	—
Wowß		7	20	7	40	—	—	—	—
Hroch		8	6	10	28	—	—	—	—
Woka		7	22	7	78	—	—	—	—
Jahły		12	—	15	50	—	—	—	—
Hejduschka		16	—	16	50	—	—	—	—
Bérny		1	50	1	70	—	—	—	—
Butra	1 kilogr.	2	20	2	50	—	—	—	—
Pschenična muka	50 "	7	—	15	—	—	—	—	—
Rjana muka	50 "	7	—	10	25	—	—	—	—
Ssyno	50 "	3	50	3	80	—	—	—	—
Sslóma	600 "	28	—	30	—	—	—	—	—
Proßata 1036 schtuk, schtuka		12	—	27	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby		—	—	—	—	—	—	—	—
Rjane wotruby		—	—	—	—	—	—	—	—

Dražďźanske mjaßowe placźisny. Howjada 1. druźiny 48—51 mk., 2. druźiny 39—42, 3. druźiny 25 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne ßwinje 48—51 mk. po 100 puntach s 20 prozentami tary. Cźelata 1. druźiny 38—58 np., 2. druźiny 28—38 np. po puncze rěsneje wahi.

Wjedro w Londonje 21. meje: Pomróczene.

Khěža

w snutskownym měsćze s wubjernymi pinzami, sa winowe, piwowe abo delikateßowe khlamy ßo hodźaza, je se ßwobodneje ruki na pschedań. Wscho dalsche je shonicź w wudawarni Serb. Nowin.

Khěžna leżomnosćź se 4 stwami, hródźu, sahrodu a polom je se ßwobodneje ruki na pschedań na Židowje cźißko 95.

W Jeńkezach je **khěža** s bróźnju, kruchom pola a rjanej ßołotowej a ßadowej sahrodu na pschedań. Dalsche je shonicź pola **J. Schmidta** tam.

W Budyschinku je **sahrodniska žiwnosćź** cźißko 36 na pschedań.

W Bukojnje pola Barta je dwajschoßna **khěža** cźißko 38 se sahrodu a 1½ kórzom pola na pschedań.

Ssylny srěbz je na pschedań w Njeßwacźidle cźißko 17.

Popjel

smješchany wot cźěskeho wuhla a drjewa móże ßo darmo wotewsacź pola pjekarja J. Köglera pschi žitnych wikach.

Ssuscheny połcź wot krajnych ßwini punt po 80 np., pschi wotewsaczu pjecź puntow po 75 np.,
ßuscheny połcź wot bachonarjow punt po 70 np.,
tucźnu běłu kołbaßu punt po 70 np.,
cźerstwy wuschkrjeny kój punt po 50 np., pschi wotewsaczu pjecź puntow punt po 45 np.

pschedawa

Otto Pětschka
na ßerbskej haßy.

Wolijowe barby

we wschěch nuanßach, hnydom k barbjenju, derje a twjerdźe shnyjaze, k barbjenju khěžow, schpundowanjow atd.;

molerske a murjerske barby
w cźerstwej tworje a w najwjetschim wubjerku;

schpundowanski ßwěcźazy lak
s barbu a bjes njeje, njewonjaty a spěschnje shnyjazy;

terpentinowy wolij
(němski a franzowski);

dwójzy warjeny lanowolijowy firniß,
jara derje a twjerdźe shnyjazy;

bernsteinske laki, kopallaki, damarlaki, želesowe laki,

Ia Kölnski klij kaž tež **murjerski klij**
a hischcźe wschelake druhe druźiny;

myjerśku krydu, gyps, zement atd.

poruczeja w stajnje wulkim wubjerku po najtunischich placźisnach

drogowe a barbotworowe
en gros khlamy en détail

Otto Engert
10 na snutskownej lawskej haßy 10.

Roßowany stwjelzowy abo njetrjeny len, kaž tež **wutrjeny len** kupuje kóždu dźělbu po najwyschschich placźisnach

mechaniska dźěłopschadownja w Hajnizach.

Trawowa awkzija.

Lětuschi trawowy wužitk na łukach pschi tak mjenowanym hospitalskim hacze a pola Wuriz ma ßo

ßrjedu 26. meje t. l. popołdnju wot 3 hodźin

na městnje ßamym s wuměnjenjom wuběranja bjes ßadźerjemi a pod wuměnjenjemi, w termiji wosjewjomnymi, pschenajecź.

Na wotnajecźe smyßleni ßu proscheni, ßo w mjenowanym cźaßu pschi hospitalskim hacze seńcź.

Budyschska měschcźanska rada, 18. meje 1886.

Heerklotz.

Wupschedawanje.

Manufakturowe a konfekzijonske twory, k konkurstwu pschekupza **Nathana Wollheima** ßtuschaze, maja ßo wot **póndźele 24. meje** dopołdnja 8 hodźin a ßlědowaze dny wupschedawacź.

W Budyschinje, 21. meje 1886.

Konkurßowe sarjadnistwo.
Clemens Nieksch.

Pscheßadźowanje walcźkow.

Ssrjedu 26. meje t. l. ma ßo na **knježim Kopricźanskim revěrje** 43 stotnjow twjerdych walcźkow na pscheßadźowanje pschedawacź.

Sapoczatk dopołdnja w 8 hodźinach w drjewnischcźu pola Nowych Kopriz.

Wuměnjenja ßu dobre.

W Kopricźanskej hajnkowni, 15. meje 1886.

A. Hoffmann, revěrski hajnik.

Drjewowe awkzije.

W lěßowych revěrach **Rakecźanskeho knjejstwa** w tutym lěcźe spuschcźane drjewo ma ßo ßlědowaze dny na ßlědowazych lěßowych městnach na pscheßadźowanje pschedawacź:

Póndźelu 31. meje t. l. rano wot 8 hodźin
na Koßlowskim revěrje pschi hacze s kamjeńtnym hacźenjom:
3 rmtr. wólschowych schcźěpow,
5 " " kuleczkow,
113,00 stotnjow brěsowych a wólschowych walcźkow,
90 khójnowych hakosowych hromadow.

Wutoru 1. junija t. l. rano wot 8 hodźin
na Koßlowskim revěrje w kosyhrjebi:
120 rmtr. khójnowych schcźěpow,
300 " " pjenkow,
8 " dubowych kuleczkow,
40,00 stotnjow khójnowych walcźkow;

popołdnju wot 2 hodźin
na Jitkowskim revěrje pschi schěrokim dolcźku:
87 rmtr. khójnowych schcźěpow,
190 " " pjenkow,
30,00 stotnjow khójnowych walcźkow.

Ssrjedu 2. junija t. l. rano wot 8 hodźin
na Jeńscheczanskim revěrje pschi běłych ladach:
156 rmtr. khójnowych schcźěpow,
190 " " pjenkow,
30,00 stotnjow khójnowych walcźkow.

Pjatk 4. junija t. l. rano wot 8 hodźin
na Schcźeńcźanskim revěrje pschi palnym hacze:
300 rmtr. khójnowych schcźěpow,
380 " " pjenkow,
300 khójnowych hakosowych hromadow.

Wuměnjenja ßo psched sapoczatkom awkzije wosjewja.

W Rakezach, 17. meje 1886.

R. Pelz, wyschschi hajnik.

Dobrowólne pscheßadźowanje.

Na žadanje herbow małoſahrodniſkeho žiwnoſćerja Jana Auguſta **Kubenza** w Kortnizy maja ßo leżomnoſće, k jeho ſawoſtajenſtwu ßłuſchaze, a to

a) małoſahrodniſka žiwnoſćź cźißło 5 wopalneho kataſtra a fol. 5 leżomnoſtnych a hypotheſkich knihow ſa Kortnizu, wobſtejaza ſe ſahonow cźißło 13a, 13b, 14, 53, 89, 90, 97, 160 a 162, po ſahonſkich knihach 4 akry 102 □prutow = 2 hektaraj 40,19 arow wopſchijaze a ſ 96,42 dawkſkimi jenoſćemi napołożene,

b) pólna a łuczna leżomnoſćź fol. 77 leżomnoſtnych a hypotheſkich knihow ſa Bart, wobſtejaza ſe ſahonſkeje parzele cźißło 336c, po ſahonſkich knihach — aker 205 □prutow = 37,82 arow wopſchijaza a ſ 12,23 dawkſkimi jenoſćemi napołożena,

c) pólna a łuczna leżomnoſćź fol. 169 leżomnoſtnych a hypotheſkich knihow ſa Bart, wobſtejaza ſe ſahonſkich kruchow cźißło 334c a 335, po ſahonſkich knihach — aker 221 □prutow = 40,77 arow wopſchijaza a ſ 11,89 dawkſkimi jenoſćemi napołożena,

kotrež leżomnoſćże ßu wjeßnogrychtſzy na hromadźe 5811 mk. — np. takſěrowane, ſ nješchto inventarom 79 mk. — np. hódnym

2. junija 1886 dopołdnja w 11 hodźinach

w Kortnizy na měſtnje ßamym dobrowólnje na pscheßadźowanje pſchedawacź.

S pokaſanjom na wuwěſchtki, na tudomnym ßudniſtwje a w Arnoldez reſtawraziji w Hrodźiſchcźu wupoißnjene, wopißanje leżomnoſćże a inventarowy ſapiß kaž tež pſcheßadźowanſke wumĕnjenja wopſchijaze, ßo na kupjenje ſmyßleni pſcheproſchuja, ſo bychu ßo na ſpomnjenym dnju w poſtajenej hodźinje **w Kubenzez małoſahrodniſkej žiwnoſćzi w Kortnizy** ſeſchli, ßo k ßadźenju pſchipowjedli, ßwoju płacźenja-kmanoſćź dopokaſali a dalſche wotcźakali.

W Budyſchinje, 18. meje 1886.

Kralowſke hamtſke ßudniſtwo.
Brühl. Btl.

Drjewowa awkzija
na Maleſchanſkim revĕrje.

Wutoru 1. junija t. ł. ma ßo w Stróżanſkej a Hlinjanſkej holi, kaž tež w Hucźinjanſkim lĕſku drjewo, w drjewniſchcźach a ßamotnje ſtejaze, po ſwucźenych wumĕnjenjach na pſcheßadźowanje pſchedawacź, a to

174 rmtr. kłójnowych ſchcźĕpow,
27 = dubowych =
6 = = kliplow,
44 = brĕſowych =
23,00 ſtotnjow twjerdych a
33,70 = mjehkich walcźkow,
70 rmtr. kłójnowych hałoſow a
dźĕlba kłójnowych a dubowych pjeńkow.

Awkzija ßo dopołdnja w 9 hodźinach pſchi Hlinjanſkej holi w bliſkoſćźi Stróżanſkeje zyhelnicźe ſapocźnje.

Hrabinſke Schall-Riaucourſke revĕrſke ſarjadniſtwo w Maleſchezach.
Wyſchſchi hajnik **Sachße.**

Drjewowa awkzija.

Palne drjewo, w lĕßnym revĕrje **Kobliczańſkeho knjeżeho dwora, k Rakeczańſkemu knjejſtwu** ßłuſchazeho, ſa tole lĕto ſpuſchcźane, ma ßo

póndźelu 7. junija rano wot 8 hodźin

na pſcheßadźowanje pſchedawacź, a to

pſchi palnej ßuſcźinje:
125 rm. kłójnowych ſchcźĕpow,
2 = = kuleczkow,
180 = = pjeńkow;

pſchi kſchidle a cźornej hrjebi:
72 rm. kłójnowych ſchcźĕpow,
145 = = pjeńkow.

Sapocźatk pſchi palnej ßuſcźinje.

Wumĕnjenja pſched ſapocźatkom awkzije woſjewja.

W Kobliczańſkej hajnkowni, 18. meje 1886.

Zſchech, hajnik.

Lĕkarſki
dorſchowy jatrowy wolij,
ſnaty najwubjerniſchi ßrĕdk pſche **bróſtowe** a **pluzowe cźerpjenja, ſkroſle, kiſchawy, dźĕcźazu ßłaboſćź, wumpjeru** atd., porucźa w bleſchach po 50 a 75 np.

Otto Engert,
en gros drogowe kłamy en détail
10 na ſnutſkownej lawſkej haßy 10.

Tinkturu pſche ſchcźóny
w bleſchach po 50 np.,
pólver pſche ſchcźóny
w tyſkach po 40 a 60 np.,
pólver pſche ſchwoby
w tyſkach po 40 a 60 np.
porucźa

Otto Engert,
en gros **drogowe kłamy** en détail
10 na ſnutſkownej lawſkej haßy 10.

Sſwój ſkład
cźornych cźiſtowołmjanych
konfekzijonſkich tkaninow
kaž:
perſienne, bavaria, diagonal, ßeklown tkaninu, krêpe, ſoleil, travers, **woprawdźity jendźelſki koating, židu atd.**
130 zmtr. ſchěrokich
wot najwoßebniſcheje hacź k najjednoriſchej druźinje
porucźa dobrocźiwemu wobkedźbowanju
H. Kayser, 10 na žitnej haßy 10.
Sběrka pruhow k ßłużbje!

Filzowe a ßłómjane kłobuki
ſa **muźſkich a hólzow,**
pſchedeſchcźniki a pſcheßtónczniki
ſa muźſkich, žónſke a dźĕcźi
porucźa w bohatym wubjerku po ſnatych jara niſkich płacźiſnach
Hugo Lehmann
na bohatej haßy 22.

Rad ßo kupowaze
3kóhczowſke katunowe reſty
po 50 np.
ßu ſaßo doſchłe pola
H. Kaysera, 10 na žitnej haßy 10.
NB. Ssobotu a njedźelu tež wo kheźi pſchedawam.

Dokelž 1. oktobra pſchecźahnu, pſchedawam, ſo bych je ſkerje wotbył,
zigary,
prjedy 1/4 ſta po 80 np., nĕtko po jenoż 50 np., wſchĕ **materialne** a **wureſne twory,** hdyž ßo ſa 3 mk. kupi, ſ 10% rabata.
W Hucźinje, w meji 1886. **A. Hermann.**

Syrop

punt po 12 np., jara ßłódki, porucza **Hermann Klemm**
na bohatej haßy.

ff. koßy

po 3 mk. porucza
Paul Walther.

NB. Kóżda koßa, kotraż njeréśa, ßo wróczo wosmje, ßamo hdyż je hižo toczena a klepana.

Koßy,

każ jěd réśaze, porucza
Paul Walther
na żitnych wikach.

Cżeścżenym kublerjam w wokolnosczi ßwój rjany **rżany khlěb** poruczam; wuměnjam punt khléba ſa punt rożki a proſchu wo dobroczżiwe wobkedżbowanje.

Pjekař J. Kögler
pſchi żitnych wikach.

„Lipa“

wotbywa 23. meje **zabawny wječor** w 8 hodź., na čož so sobustawy „Lipy“ přećelnje přeproſuja. **Předsydstwo.**

Zaréčanske serbske towařstwo

změje njedźelu 23. meje swoju měsačnu zhromadźiznu, na kotruż najpřećelnišo přeproſuje
předsydstwo.

Bukičanske serbske towařstwo

změje njedźelu 23. meje popołdnju z dypkom 5 hodźin swoje posedźenje. — Přednošk knjeza hospodařskeho zarjadnika **Poldraka** na ryćerkuble w Kopricach wo „němskich kolonijach“.
Hoſćo su witani.
Předsydstwo.

Ródna dźěłaczerſka ßwójba doſtanje 15. junija **darmotne bydło na knježim dworje w Wutokczizach.**

Wuſtojne dźowki ſa hródź, dom, kucheń dźěczi, wotroczkow, rólnych poyonczow a ßrěnkow pyta pſchiſtajaza żona **Heynoldowa.**

Ródna holza,

něhdże 18 lět ſtara, kotraż ma luboſcz k dźěczom, ßo do Draždżanſkich ſtron ſa 26 hacz 30 toleř mſdy pyta. Samokwjenja ßo wot ſwudowjeneje **Kaplerjoweje** na ßerbſkich hrjebjach cżiſßko 24 po 2 ſkhodomaj hacz do ßrjedy pſchiimaju.

Pſchedawanſki knihiſklad

wſchěch wot naſcheho ßerbſkeho lutherſkeho knihowneho towařſtwa wudatych knihow njeje wjazy pola k. pſchekupza Ad. Rämſcha, ale pola k. **Marka Ssmolerja** w maczicżnym domje. A pſchedawanſki ſkład biblijow ßmy k. knihiwjaſarjej **Schönkej** pſchepodali.

H. Imiſch, farař w Hodźiju,
pſchedßyda.

Próstwa.

Statistika Serbow sakskeho kralestwa je w Časopisu M. S. č. 73 a 74 wušła. Wězo we wšelakich dźělach hišće njeje tak dospołna każ sebi to jeje spisaćel přeje, a snadź so też, čehož so nichtón při tak wobćežnym dźěle zminyć njemóże, tam a sem zmylki namakaju. Duž prošu wšitkich knjezow a serbskich přećelow, kiž so za moje dźěło zajimaju, zo chcyli je kóżdy po swojej wosadźe swěru přehladać a mi dodawki a porjedźenki hač do kónc měsaca julija t. l. připósłać.

Kamjenica, 10. meje 1886.

Dr. Ernst Muka.

Sswój wulki ſkład
draſtnych tkaninow
w najnowſchich barbach a drużinach,
każ też
mantlow, żaketow a pjeſlow
ſ kaſchemëra a ſoleila
porucza
H. Kayser, 10 na żitnej haßy 10.
NB. Pſchi pſchedawanju ßo ßerbſki rěczi!

Gotthard Behrends

na Hoſchiz haßy 42, ſ napſchecża Lauez hotela,
porucza
ſeleny khoſej w wubjernje dobrych drużinach punt wot 70 np.,
paleny khoſej punt po 90—200 np.
Saßopſchedawarjam dawam poměrny rabat.

Sredk
k ſpěſchnemu blejchowanju płatu

ma na pſchedań a kak ma ßo nałożecz, wukaże
Otto Engert na ſnutskownej lawſkej haßy.

Pilna a ródna holza ſa dom ßo hnydom pyta wot **J. E. Oswalda** w Budyſchinje na hrodowſkej haßy.

Wuſtojny knježi pohoncz, kotryż też ſa fabriku woſy, ſ ródnej żonu, kotraż domjaze a fabrikſke dźěło doſtanje, pyta **Schomburg** na Margarecżinej hěcże pola Khwaczżiz.

Sa jedyn ſwonkowny młyn ßo ródny ßylny **młynſki pohoncz** ſa 100 toleř lětneje mſdy pyta. Dalſche je ſhonicz w wudawarni Serb. Now.

Krawſzy doſtanu trajne dźěło pola **Guſtava Mudrych**, krawſkeho miſchtra na garbařſkej haßy 10.

Hólczez, kotryż chze krawſtwo nawuknucz, może do wuczby ſtupicz pola **Guſtava Mudrych**, krawſkeho miſchtra na garbařſkej haßy 10.

Hólczez, kotryż chze pjekařſtwo nawuknucz, może hnydom do wuczby ſtupicz pola pjekařſkeho miſchtra **H. Wirtha** na rożowej haßy 2.

Hólczez może hnydom do wuczby ſtupicz pola **J. Panacha**, ſchewſkeho miſchtra na Hoſchiz haßy 5.

Młody cżłowjek, kotryż chze rěſniſtwo nawuknucz, może hnydom pola mje do wuczby ſtupicz.

Wenzel w Laſu.

Cżeßny wěnz

na row
njebo **Jana Heinricha Młónka**
w Budyſchinje.

Tak jedyn luby Młónkez nan
S tym rjanym tſchcżeńſkim mjenom Jan,
Kiž w Budyſchinje bydleſche,
Na hěznu khoroſcz wumrjeł je.
Tón ßamy pak tu najbóle
S tym mjenom „Müller“ ſnaty je,
Ja pak joh' pſches tu Nowinu
S tym mjenom „Młónk“ nětk mjenuju.
A też ta jeho wudowa
Sso mjenuje pſchez' „Müllerka“,
Ja pak chzu ju też „Młónkez“ macz
We Nowinje nětk mjenowacz.
Jan Młónk bě w Drěwzach rodżeny
A w Laſu w zyrkwi wukſchcżeny,
Pon ßu joh' ſtarſchi kupili
Sſwej żiwnoſcz w Delnym Wujeſdźi.
Tam wón też ßwěru do ſchule
Lět wóßom dołho khodżeſche,
Też w Božim domje w Wujeſdźi
Sswój khcżeńſki ßlub ßam wobnowi.
A hlaj, hdyż běſche je ſchule,
Schěſcz lět po' burow ßłużeſche,
A po tym też po' wojakow
Pjecz lět a dźewjecz měßazow.
Wón prěni krócz ßo woženi,
Bě ßydom lět we mandźelſtwi,
Dha je ta luba mandźelſka
Jom' w młodych lětach wumrjeła.
Hdyż lěto bě we wudowſtwi,
Dha druhi krócz ßo woženi
A Pawlikez ßej Marju wſa,
Kiž bě też ſ Delnjoh' Wujeſda.
Bě ſchtyrnacże lět w mandźelſtwje
A tón cżaß ſ wjetſcha na ßłużbje
Sa hejtmana — każ ſnate je —
Też w Małej Borſchcżi na dworje.
A na poßledk taj mandźelſkaj
We Budyſchinje bydleſchtaj,
Hdźež jeho khoroſcz nadeńdże,
Kiž pſches pół lěta trajeſche.
Jom' żana pomoz lěkarſka,
Kiž bu jom' ſ cżaßom pytana,
Wſchak niczo pomhacz njem'żeſche,
Joh' cżaß bě wuſchoł na ßwěcże.
Tak małoh' rożka dźewjatoh'
Wón lětßa cżiſche wumrjeł jo,
Hdyż bě lět pjecz a ſchtyrzeczi
Byl żiwy tudy na ßwěczi.
Wón ſawoſtaji ſa ßobu
Tu wbohu ſrudnu wudowu,
Joh' żarujetaj ßynaj dwaj,
Kiž wot tej' prěnjej' żony ſtaj.
Tak bě joh' cżaß ßo minuł tu
Pſchi prózy połnym żiwjenju,
Duž dźěſche domoj do njebja,
Wſcha jeho boloſcz ßwój kónz ma.
My ßmy w tej dobrej nadźiji,
So wón po wěrnej pokuczi
Pſches Khryſta krwawnu ſaßkłużbu
Je ſbóżnoſcz doſtał we njebju.
Duž, mcji lubi, njeplaczcże,
„Schtoż cżini Bóh, wſcho dobre je.“
Bóh njewopuſchczi wudowy,
Wón ſaſtara też ßyroty.
A hdyż też nětk ßej myßlicze,
So ßyle wopuſchczeni ſcże,
Ach ně, ach ně, Bóh na njebju
Wam budże bliſko ſ pomozu.
Hdyż jeſcże wy też nětko tu
Waſch wſchědny khléb ſe ſtaroſcżu,
Tón ſtary Bóh h'ſchcże żiwy je,
Tón wopuſchczicz waß njebudże.
A tak, mój Młónkez nano, ſpi
Nětk cżiſche tam na kerchowi,
Tam na tym nowym Tuchorju,
Hdźež tebje pohrjebali ßu,
Hacz junu tón dźeń poßleni
Hłoß Boži tebje wubudźi,
Cżi ſ hnady wěcżnu ſbóżnoſcz da,
To je naſch troſcht a nadźija.

W mjenje ſrudnych ſawoſtajenych
Pětr Młónk.

(K tomu cżißku pſchiłoha.)

Pschiloha k czißku 21 Serbskich Nowin.
Ssobotu 22. meje 1886.

Woprawdźity czěski hydrawliski czorny kalk

rjany wulkokruchaty,

wosebje **ſa wódne twarby, k wobmjetej ſa wětrej wuſtajene murje** a **k tſěchikryjerſkim dźěłam** ßo hodźazy,

Ia Schimiſchowſki a Shorjelſki kruchaty kalk

porucza pschezo w **czerſtwej tworje** po **najtuniſchich** płaczíſnach

C. Thiermann.

Jerje

jara wulke po 4 a 5 np., 15 ſchtuk po 50 a 60 np., porucza ſa jara płaczíſny hódne

Gustav Poser.

na jerjowej haßy.

Khofej

w wulkim wubjerku

ſeleny punt po 70—160 np. jenož derje ßkłodźaze druźiny porucza

Gustav Poser

na jerjowej haßy.

Butra!

Měſchanu butru, lutowanſku butru

w bowach a wuwaženu, najlěpſche druźiny, porucza wot czerſtweje poßyłki

Gustav Poser

na jerjowej haßy.

Khofej

paleny punt po 100—200 np., **khěžorſke měſchenje** pt. po 120 np. porucza ſa něſchto wubjerne

Gustav Poser

na jerjowej haßy.

Ssuche droždże!

Pſches nowe kupne žórko je mi móžno, **dobre ßuche droždże** wjele tuńſcho hacž dotal pſchedawacź. Duž poruczam k pſchedstejazym ßwjatkam wot droždźow hacž do 1. junija ſkasanych punt po 80 np., wot posdźíſcho ſkasanych punt po 90 np.

S dobom na wſchě ßwoje druhe ſa dobre ſnate twory pokasuju a je po niſkich płaczíſnach poruczam.

S poczeſczowanjom

Otto Säuberlich w Lasu.

Wósk

kupujetaj po najwyſchſchich płaczíſnach

bratraj Měrſchej

pſchi žitnych wikach.

Zyhelnicza Hrodźiſchczanſkeho knježeho dwora

(żeleſniſke ſaſtawniſchczo w Pomorzach)

porucza po ßlědowazych płaczíſnach:

wulke murjerſke zyhele — ßylnje palene a jako dobra wulkoſcź k twarej bjes wobmjetowanja ßo hodźaze —		tyßaz	41. —
małe murjerſke zyhele	I. druźina	„	31. —
„ „	II. „	„	28. —
zyhele ſa ſtudnje		„	45. —

na ſkasanje **murjerſke zyhele** we wſchěch wulkoſczach

roły ſa drenažu	3“	tyßaz	40. —
„ „ „	2“	„	28. —
„ „ „	7/4“	„	24. —

glaſěrowane

tſěſchne zyhele	I. druźina	tyßaz	33. —
„ „	II. „	„	28. —
„ „	III. „	„	21. —

njeglaſěrowane

tſěſchne zyhele	I. druźina	tyßaz	27. —
„ „	II. „	„	18. —
„ „	III. „	„	12. —

Pſchi ſkasanju wjetſchich dźělbow płaczíſny po wucźinjenju.

W Hrodźiſchczu, 1. meje 1886.

Wolff, zyhelſki miſchtr.

Mydlarńja Herm. Puya

w Budyſchinje na ßerbſkej haßy

porucza

jadriwe mydło, dobre ßuche		punt po	40 np.,
jadriwe mydło, cźerwjene a módre		„ „	36 „
žołte wóſkowe mydło	I	„ „	40 „
žołte wóſkowe mydło	II	„ „	30 „
ſoda		„ „	5 „
ſchterku		„ „	22 „

maſne mydło, ſelene mydło, petrolej, wſchě artikle dobre a po najtuniſchej płaczíſnje.

Poßleſchczowe pjerje,

najjednoriſche a najlěpſche, kaž tež **hotowe poßleſchcza** po tunich płaczíſnach porucza

S. E. Richter pſchi hłownym torhoſchczu w domje kral. hłown. dawkownje.

Žónſke mantle, paletoty, ßomoczane zakety ßo rjenje a trajnje ſ nowa barbja a ßo po žadanju wuporjedźa

w parnej barbjerni **W. Kellinga.**

Turkowſke ßłowki

najrjeńſche a najwjetſche, kotrež ßu doſtacź, porucza hiſchcze tunjo

Moritz Mjerwa

na mjaßowym torhoſchczu, deſtillazija najlěpſchich likérow.

Khofej

wot najtuniſchich hacž do najlěpſchich druźinow, jara derje ßkłodźazy, porucza **Hermann Klemm**

na bohatej haßy.

Jerje

rjane tucźne ryby porucza po tunich płaczíſnach

Hermann Klemm

na bohatej haßy.

Njepaleny khofej

punt po 80, 90, 100 np. atd., ßylny a jara derje ßkłodźazy, porucza jako něſchto jara tunje

Th. Grumbt

w kupnizy a na ſwonkownej lawſkej haßy.

Jara dobry

paleny khofej

punt po 1 mk., 1 mk. 20 np. a 1 mk. 40 np. porucza

Th. Grumbt

w kupnizy a na ſwonkownej lawſkej haßy.

Wósk

kupuje kóždu dźělbu po najwyſchſchej płaczíſnje

H. Puy na ßerbſkej haßy.

Wóſk,

wóſkowy twar a **panki** kupuje po najwyſchſchich płaczíſnach

H. Lehmann

na hornczeŕſkej a žitnej haßy.

Kóſlaze kóžki

kaž tež wſchě druhe druźiny ßyrych kožow kupuje po najwyſchſchich płaczíſnach **Guſtav Naucke**

na garbarſkej haßy 16.

Tež ßu tam ſale kóždeje druźiny po tunich płaczíſnach doſtacź, a ßo tam tež wſchě koże derje a tunjo wuharuja.

Schtomowy wósk

twjerdy žerdkaty židki w tyſkach

porucza **Hrodowſka haptyka.**

Butrowy pólver

k połoženju dźěłanja butry

porucza **haptyka w Rakezach.**

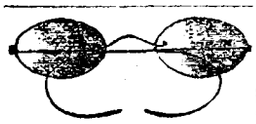
Kolonialtworowe a spiritusowe khlamy
Adolfa Rämscha
pschi butrowych wikach

poruczeja swojim czesczenym wotebjerarjam:
dróbny zokor punt po 30—33 np.,
zokor w klobukach punt po 33—38 np.,
zokor w kruchach punt po 34 np.,
khojej njepaleny, sylny a czisczesłodzazy, punt po 80, 90, 100, 110—130 np.,
khojej njepaleny, 2. druzina, punt po 65—70 np.,
khojej paleny, sylny a derjesłodzazy, punt po 80, 90, 100, 120—180 np.,
zokorowy syrop, wubjernje słódki, punt po 18 np.,
nowe jerje, wulke ryby, 15 scht. po 50 np.,
petrolej punt po 14 np.,
rajß punt po 13, 14, 15 hacz 30 np. a druzinu wobschkodzeneho wulkosornateho **rajßa,** hewak punt po 20 np., nětko 10 puntow po 120 np.

H. R. Teutscher w Budyschinje
na kamjentnej haßy 33

porucza swój bohaty skład **khachlow** kóždeje barby a wuwjedzenja, jednorych a najwoßobnischich.

Jednore **khachlonki** po 10 mk. Tez je 10 dospołnych **wubrakowanych khachlow** tunjo na pschedań.

Bryle
ša kóžde wóczko

poruczа

Jan Gäth
1 na hospitalskej haßy 1.

Hižo wjele lět swławna prawdziwa
Ringelhardtsko-Glöcknerska rany-hojaza a czehnita žalba*

se schtemplom M. Ringelhardt a se **sakitanskej marku:** na tyskach je **lěkarsky pruhowana** a poruczena psche **koszowu žeř, rakowe rany, brody, karfunkel, salsy, kischawu, seloczok, swosabjene** a **wopalene rany, kurjaze woka, sahorjenja,** s zyła **wschě swonkne schkody, žołdkowe bolenje, wicz** a **drjenje.**

* Dostacz w tyskach po 25 np. (s pokasku nalożowanja) w **haptykach** w **Budyschinje,** Lubiju, Zitawje, Wostrowzu, Großschönawje, Bernstacze, Wósporku, Neugersdorfje, Bischkopizach, Rakezach, Schěrachowje, Hirschfeldze, Herrnhuczе, Nowosalzu, Seifhennersdorfje, Polcznizy, Halschtrowje, Habrachczizach atd. — **Wopißma** su we wschěch haptykach wupołożene.

NB. Njech so swěru pschi kupowanju **horjscheho** plestra na **schtempel** a na sakońizy **deponirowanu sakitansku marku** kedźbuje, dokelž hižo je so tutón plestr **podražował.**

Wo
Paul Kneifelowej **włosowej tinkturje.**

W Prasy, 25. novembra 1885. — Dwě bleschi Kneifeloweje włosowoje tinktury, kotrejž sym wot Was kupił, stej moje najwyschsche wotczakanje pschetrjechiłej a tak wubjernje skutkowałej, so mam tejle tinkturje swoje kraßne włosy dzakowacz. Njemóžu so sdzerzecz, Wam sa to swój najwutrobnischi dzak wuprajicz a Wam dowolicz, tole pißmo wosjewicz. — S najwyschschim poczesczowanjom **Ignaz Scheck,** sastojnik czeskeho unionskeho banka.

Horni wubjerny kosmetik je w bleschach po 1, 2 a 3 mk. w Budyschinje jenož prawdziwy dostacz pola **Ernsta Mittascha** pschi schulerskich wrotach czo. 1.

Pjelzowe wězy k wotdzerzenju molow bjerje do khowanja sa to rukujo, so so psches woheń njesanicza

Heinrich Lange na zitnych wikach 9.

Srědk k spěschnemu bleschowanju platu
s wukoženjom, kak ma so nałożecz, poruczа

hrodowska haptyka.

K kschczisnam, kwaßam a druhim swjedzenjam, woßebje hosczenzarjam swoje **jednore a dwójne palenzy,** toho runja wubjernje dobre **likěry** po jara tunich płaczisnach poruczamoj.

Ginzel & Ritscher,
destilazija na wulkej bratrowskej haßy 6.

Schpihele a schpihelowe schkleńzy
w wschelakich wulkosczach, kaž tez **wobłukate gardinowe žerdze, rosety, sloczane** a **polěrowane lejsty, ovalne wobrasowe wobłuki** w wulkim wubjerku poruczа tunjo

Rudolf Wilhelm
na swerbskej haßy 16.

Rubischcza na hłowu, wokoło schije, kaž wscha żónska a muzska drasta so njepróta chemiszy czisczi

w **W. Kellingez barbjerni**
w Budyschinje na swukelnskej haßy 2.

Schtóž so nahlenzy boji

abo kotrehož je wona hižo podeschła, abo schtóž na wjerczenje, skhromjenje, bjesparnosczi, khore nerwy czerpi, njech swebi knižku „Wo wobrócżu a wotstronjenju nahlenzy", 3. nakład, wot spißaczela, něhduscheho krajno-wsboreneho bataillonskeho lěkarja **R. Weißmanna** w Wilshofenje w Bajerskej, darmo a franko skasa.

Aachensko-Lipsczanske
sawěsczaze akzijowe towarstwo w Aachenje.
(Sawěsczenje wóhnja, schkleńzy a transporta.)

Dawamy s tutym k nawjedzenju, so je so **hłowna agentura** hornjeho towarstwa sa **Budyschin** a **wokolnosczi** wot knjesa Alberta **Meisela** na

knjesa **Arno Möckela,** pschekupza w **Budyschinje,**

pschenjeßka. Knjes **A. Möckel** ma s dobom prawo, dowěrjenja hódnych podagentow pschistajecz a proßymy tych, kotsiž wo to rodża, so na mjenowaneho wobroczicz.

W Lipsku, 11. meje 1886.

Połnomóznikaj sa sakske kraleswo.
Hütter & Mirus.

Sso na horni nawěschtk poczahujo, poruczam so k pschijeczu pschipowjedzenjow, k wukasanju na kóžde praschenje a k pschistajenju podagentow.

W Budyschinje, 11. meje 1886.

Hłowna agentura:
Arno Möckel
na swerbskej haßy 13.

Spěschne běłenje,
najsylnischi **chlorowy kalk** a **schwablowu kißalinu** poruczа po tunich płaczisnach

haptyka w Rakezach.

Psche kaschel a dybawosczi
czisty słodowy extrakt,
bleschu po 75 np.,
poruczа

haptyka w Rakezach.

Konzentrirowany
posylnjazy nerwowy balsam
psche
hłowubolenje, kubybolenje, wicz a **drjenje**
poruczа **haptyka w Rakezach.**

Wukasanje a pschewjesne pißma dawa
Albert Meisel w Budyschinje.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Ćišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 22. **Sobotu 29. meje 1886.** **Lětnik 45.**

Swětne podawki.

Němske khěžorstwo. Dźeń 25. meje je sa sakski lud ważny a swježelazy dźeń. Na nim je so psched 21 lětami k wježelosći a radosći wschitkich swěrnych Saksow naslědnik tróna, sakski wójwoda Bjedrich August, narodźił. Lětsa pak ma tutón dźeń psches to wosebitu ważnosć, so je so na nim prynz Bjedrich August po postajenjach konstituzije polnolětny sčinił. Wot hólcźich lět hač do 18. lěta je so prynzej w domje swojeho najjasnischeho nana wubjerne wotcźehnjenje dostało. Nas Sserbow s wosebitej hordosću napjelnja, so je hłowne wjedźenje tutoho wotcźehnjenja w rukomaj serbskeho duchowneho, knjesa dwórskeho radźicźela Jakuba, syna wo Sserbowstwo wjele sasłužbneho serbskeho farara Bohuwěra Jakuba, ležało. Prěnje roswucźenje w wojerskej wědomosći prynz psches dźensnischeho jegerskeho majora s Oëra dosta, a k jeho 12. narodnemu dnjej jemu kral Albert sekondelieutenantski patent dari. Lěto Strasburgsku universitu wopytawschi studowasche wón wot jutrow 1885—86 na Lipsćanskej universicźe. Wot swojeho dlěscheho pucźowanja, kotrež blizsche dny nastupi, sasso do domowiny so wrócźiwschi, prynz jako hetman, sa kotrehož je jeho kral 25. meje pomjenował, do 1. husarskeho regimenta cźisko 18 w Wulkim Hojnu sastupi. Wot 1. junija budże prynz prynzowsku apanažu, kotruž je hižo posledni krajny sejm pschiswolił, wuživacź.

— W sakskej krajnej synodze 27. meje petizija serbskeje hłowneje prědarskeje konferenzy k wuradźenju pschińdże. W petiziji so prosy, Drazdźanske tydźeńske skótne wiki wot póndźele na druhi dźeń tydźenja pschepołožicź. Sa pschicźinu próstwy so pschiwjedże, so so wot skótnych wikowarjow njedźelu skót kupuje a na dwórnischcźa wodźi, so so psches to ratarjo wot Bożeje służby wotdźerżuja a so njedźelski měr kasy. Dokelž je wikowarjam po sakonju wotwoženje njedźelu sakasane, sy sebi woni prawo wuskutkowali, so smědźa njedźelu popołdnju po Bożej służbje skót na dwórnischcźo wodźicź a jón wot tam po želesnizy wotwjesć. Po nashonjenju pak wikowarjo tole postajenje cźasto pschestupuja, a tuto pohórschaze wotsywjecźenje njedźele je skóncźnje serbsku hłownu prědarsku konferenzu pohnuło, zyrkwinskemu regimentej srědki k wotpomhanju njedostatka porucźicź. Na kónzu dołheje debaty, pschi kotrejž so farar ryczeŕ Imisch s Hodźija, wyschschi zyrkwinski radźicźel Schmidt s Budyschina, ryczeŕkubleŕ Günther se Saalhausena, wyschschi měschcźanosta Stübel s Drazdźan a statny minister s Nostitz-Wallwitz wobdźělichu, poslednischi na pschicźiny pokasa, kotrychž dla so njehodźi Drazdźanske skótne wiki na druhi dźeń tydźenja pschepołožicź. Najwjetscha cźežkota w tym leži, so so we wschěch wjetschich městach skótne wiki póndźelu wotbywaju, a so wot tutych wikow sasso druhe wotwisuja. Wscho, schtož móże knjeżerstwo w tej należnosći dozpicź, w tym wobsteji, so pschikasa, so ma so skót hižo sobotu na wiki wotwjesć.

Dalsche namjety, wo kotrychž je synoda sańdźeny tydźeń wuradźowała a kotrež su so wot njeje pschijate, jednaju wo pschesadźenju evangelskich duchownych na cźakanski pjenjes, wo pschepołożenju prěnjeho pokutneho dnja na tydźeń prjedy abo posdźischo, so bychu so cźežke a njesnjesne njedostatki wotstroniłe, kotrež psches to nastanu, so pokutny dźeń na tón samy dźeń panje, na kotrymž so altenburgske konjaze wiki wotbywaju, dale wo pschicźehnjenju juristiskich wosobow k płacźenju zyrkwinskich dawkow a wo wopytanju Bożeje służby se strony schulskeje młodosće.

— Němski khěžorstwowy sejm je nowy sakoń wo zokrowym dawku, kaž bě jón knjeżerstwo namjetowało, w tsećim cźitanju pschijał. Psches njón směje khěžorstwo lětnje 16 milijonow hriwnow wjazy dokhodow hač prjedy. Mjenje sboża měješe knjeżerstwo s nacźiskom sa palenzowy dawk. Skoro wschě strony mějachu na nim wustajenja cźinicź. Skóncźnje so nacźisk komišiji k wuradźenju pschipokasa.

— Němski antisemitiski (židam njepschecźelny) swjask je w pruskim krajnym sejmje petiziju wotedał, kotraž žada, so bychu so wot sudnistwa tajke skórźby wotpokasałe, s kotrychž je widźecź, so su s lichowanja nastałe.

— Na delnjołužiske město Hródk je so małe lehnjeństwo sawjeżyło. Tam běchu, kaž wóndano tež nasche Nowiny pisachu, na postajowanskim dnju rekrucźi pschi sanoschowanym sběžkarskim spěwje harujo sa někajkej cźerwjenej khorhoju po hasach cźahali, sa cźož budźa nětko dołhi cźas w jastwje sedźecź dyrbjecź. W Hródku a w susodnych bramborskich (märkiskich) industrijnych městach Žarowje (Sorau), Khocźebusu a Barschcźu (Forst) je so hižo wot wjazy lět sozialna demokratija sasydlika, kotraž na pschewrócźenje naschich sjawnych wobstejnosćow myšli. Lěta 1881 drje so licźba sozialnodemokratiskich hłosow khětro jara pomjeńschi, pschi wólbach sa khěžorstwowy sejm lěta 1884 pak so licźba sozialnodemokratiskich hłosow w tej wokolnosći wulzy jara powjetschi, wosebje w Barschcźu. Hdyž tež tam najbóle tkalzy a sukelnizy, kiž njejsu Sserbjo, sozialnej demokratiji pschipadowachu, běchu někotsi naschich dobrych pschecźelow tola bórsy s tym hotowi, so wudawachu, so su to serbske hibanja, a so so Sserbjo swojej wyschnosći pschecźiwja. To bě, kaž mózesche so kóždy lohko pschesewědcźicź, tolsta kża. Tola móże nam jeno lubo bycź, so je nětko jena wyschnosć w Barlinje sjawnje na to pokasała, so tamne hibanja wot sozialnych demokratow w Schwajzarskej wukhadźeju. „Bundesrath“ mjenujzy wosjewja, so bě psched někotrymi njedźelemi we wjazorych nowinach města Zürich dopis wotcźischeźany, kiž wukkaduje, so je organisazija politiskich wólbow w tych małych bramborskich městach dokonjana, a so sozialna demokratija pschi blizschej wólbje, hdy by snadź tež hischcźe njedobyła, s nowa wulke pschisporjenje hłosow dostanje. Tak psches němsku wyschnosć samu wěmy, so so pschi tych hibanjach wo niczo serbske njejedna, ale wo někajku wobsydnym a hewak dźěławym Sserbam zyle zusu wěz, mjenujzy wo to nastajenje, so by tym, kiž něschto maju abo kiž sebi něschto sasłuża, so to sebrało, schtož maju abo sebi sasłuża, a so by to so tajkim sdawało, kotrymž so dźěłacź njecha a kotsiž chzyli bjes prózy k něcźemu pschińcź. Jeli pak něschto na tym, schtož so hewak powjeda, dha je jara k wěrje podobne to, so su něhdźe bramborszy Sserbjo jeneho tajkeho schwajzarskeho schcźuwaka (kiž wěso žadyn Sserb njebě), se wsy won wubili a te zuse pisma, kotrež jemu pschi cźekanju se saka swupadachu, do błóta steptali, podobnje kaž su saksonszy Sserbjo tam cźinili,

hdźež pschi njeměrach lěta 1848 jim někajki zusobnik radźesche, so bychu žo wot žwojeho knjeżerstwa wotwobrocźili. Haj, Serbjo, sakšzy kaž prušzy, žu stajnje a bjes poroka k žwojej wyschnosćzi dźerželi; a hdyž na nětczišche mucźenja hladamy, móžemy prajicź, so žnadź sažo tajke cžaby pschinidu, hdźež budźe ta žerbska žwěrnosć, kotruž žu psched něschto lětami tak jara khwalili, s nowa wulzy jara khwalena. Toho dla schtóž móže, tón pomhaj, so by žo se žerbskej rěczu też zyła žerbska konserwatiwnosć sakhowała! Ta je niz jeno žerbskemu ludej, ale też zykemu krajej spomožna a wužitna.

— S Barlina a druhich městow žo pische, so žu dźěłacźerske strajki abo sapjeranja s wjetscha skónczene. Dźěłacźerjo pschi tym poczinanju niczeho dobyli njeżu. Wěrno drje je, so žo tajke kaby sakoža, s kotrychž žo dźěłacźerjam sarunanski pjenjes płacźi; ale wěcznje njetraje, dha žu tajke kaby prósne: a potom je w domje dźěłacźerja nusa wo wschědny khléb, a žwarjenje bjes mandźelskimaj lohko też tam, hdźež bě prjedy spokojnosć a měrnosć knježika. Sprawny dźěłacźer je cžestny a cžesćzeny muž; wo njerodneho a wo schkaraka pak nichtó njerodźi.

Italska. Dźěłacźerske njeměry žu žo nětko też na Italsku rosscherile. W pokodnischej Italskej žu póndźelu krwawe njeměry wudyrile, kotrež dyrbja žo sa hotowy sběžk wobhladacź. Też tu žu sozialdemokratojo lud k gwaltnosćam naschcźuwali. 23. meje dźěłacźerjo psched městom Tranom žo shromadźiwschi w tsjóch cźrjódach do města cźehnjechu. Prjedy toho běchu wschě telegrafowe groty pscherěsali. W měscźe bjes małej liczbu wojakow a sběžkarjemi horza bitwa nasta. Sběžkarjo žudnistwo, radnu khěžu, zkonownju a dźiwadło sapalichu, pschi cźimž buchu někotsi cźłowjekojo spaleni a druhi wot rosnjemdrjeneho luda skónzowani. Na podobne waschnje žu dźěłacźerjo w městach Konwersanje, Gravinje, Polignanje, Sassanje, Rutiglianje a Kastellanje sakhadźeli. Pschiwołane wójsko je sběžk bórsy podtłóczyło. Konwersano, w kotrymž žo sběžkarjo se saßakłoscźu wobarachu, dyrbjachu wojazy wo prawdźe schtórmowacź. Wožebje žo wokoło biskopskeho hroda s wótroscźu bijachu, hdźež buchu mnohi sabicźi a sranjeni. Prjedy toho běchu sběžkarjo jastwo wotewrili, jatych s njeho spuschcźeli a schescźoch měschcźanskich radźicźelow do njeho sawrjeli. Měschcźenjo žo psched njeměrnikami w piuzach skhowachu; wjele s nich je město wopuschcźiło, dokelž žo boja, so budźa žo njeměry bórsy saßo wospjetowacź.

Schpanska. Bamž Leo XIII., kotryž je kmótrstwo pschi kschcźenizy krala Alfonsa XIII. pschijał, budźe pschi tejle składnosćzi swudowjenej kralowej-knježerzy słotu krónu, se žwojim woponom wupyschenu a s drohimi kamjenjemi bohacźe wobžadźanu, psches japoschtołskeho póžłanza w Madridźe pschepodacź dacź Donej Karlej, wujej młodeho krala, kotryž hnydom po kralowym narodźenju pschihoty cźinjesche, so by žo knježerstwa mozował, pschecźelstwo bjes kralowej a bamžom wschě wuhlady na dozpicźe jeho wotmyślenjow skasy. Hacž dotal žo karlistojo nadźachu, so pschi mózjnej revoluziji bamž na jich stronu stupi. Tale nadźija je nětko sniczena, a karlistojo žebi toho dla s cźežka sważa, pod tajkimi njepschihodnymi wobstejnosćzemi žwoje sboże s revoluziju spytacź.

Ružowska. Zar je žo se žwojej mandźelskej a žynom s Krimskeje połkupy wrócźił a tele dny Mostwu wopytał. K powitanju zaroweje žwójby běchu po swuczenym waschnju wulkotne pschihoty cźinili. Schtoż pak zarowemu wopytej w Moskwje tón krócź wožebitu wažnosć dawa a jón wot druhich podobnych wopytow rosesnawa, žu žkowa, s kotrymiž Moskowski měschcźanosta khěžora postrowi. Jemu po ruskim waschnju žel a khléb pschepodajo měschcźanosta praji: „Sastupjerjo stawow prěnjeho žydelneho města Tebje najpoddanischo prosicha, žamoknježazy zaro, wsmi naschu žel, nasch khléb a naschu luboscź a wěr, so žo radujemy, Tebje, zarowu a zesarowicza widźecź. Pschiníždżesch k nam s požohnowaneho pokodnja, hdźež by Cžorne Morjo saßo woziwił; nascha nadźija žo posběhuje, nascha wěra žo podtwjerdźa, so žo kschescźijanski kschiž na žwjatej Sofiji saßo sabkyschcźi." Tak myšli, na to twari Moskwa. Pożlednje žkowa tejele narěcze, kotrež khěžora namołwjeja, so by Turku s Konstantinopla wuhnał a tam na žwjateje Sofije zyrkwi, kotruž žu Turkojo do moscheje pschewobrocźili, saßo žwjaty kschescźijanski kschiž postajił, žu po zykej Ruskej wjeżely wothłóž namakale. Khěžor drje je w žwojim snapschecźenju na měschcźanostowe postrowjenje namołwjenje k dobywarskemu cźahej do Konstantinopla bjes wotmolwjenja wostajił, tola hdyž žo wopomni, so žo tajke rěcze bjes wyschnosćzineje dowolnosćze dźerżecź njeżmědźa, budźe tale rěcź pschezo w wukraju njesměrjenje sbudźicź.

Balkan. Kónz sańdźeneho tydźenja žu žo na grichisko-turkowskich mjesach někotre mjeńsche bitwiczki měle. Powschitkownje žo hižo bojachu, so je to sapoczatk wulkeje wójny bjes Grichiskej a Turkowskej. Tutón strach je podarmo był; pschetoż grichiske a turkowske knježerstwo wudawatej, so žu žo njepschecźelnosćze bjes jeju pschikasnje psches njedorosumjenje stake. W tu khwilu žo sda, so je wschón wójnski strach wotstronjeny. Grichiske knježerstwo je poruczyło, wójska na mjesach rospuschcźicź, a wulkomóznarske łódże, kotrež žu grichiski mórski brjóh salehnuke, žnadź hižo bliżsche dny wotjědu.

— W narańschej Rumeliskej pjecza bjes ludom njepschecźelne hibanje pschecźiwo wjerchej Alexandrej Battenbergej wschědnje bóle pschiběra. W wjazy městach žu žo ludowe shromadźišny wotbywale, w kotrychž wjerchowu rusko-njepschecźelnu politiku satamachu a žadachu, so bychu žo bratrske swjaski s Ruskej ponowile. So by roscźazu rusko-pschecźelnu stronu pola luda do njecżesćze pschinjeßł, bě wjerch rossčhericź dał, so je žo wot někotrych pschiwižowarjow Ruskeje nadpad pschecźiwo jeho žiwjenju pschihotował, a bě 8 woßobow sajecź dał. Nětko pak je žo wupokasało, so wotmyšleny nadpad niz wot pschiwižowarjow Ruskeje, ale wot jeneje prjedawscheje wjerchowneje pschecźelnizy wukhadźa. Bołharske knježerstwo je toho dla sajatych, bjes kotrymiž je też jedyn něhduschi ruski offizer, saßo s jastwa puschcźicź dyrbjało.

Wupožczeny šebel.

(Pokracžowanje.)

„Tak, hdźe dha scźe šebel wostajili?" Rytmischtr bě jara wcźipny. Hacž dotal žo jemu hischcźe stało njebě, so bě někoho pschi schwadronskim wuwucźowanju bjes šebla nadeschoł.

Nasdalak žam njewjedźesche, kak jemu wotmolwjenje do huby pschińdźe: „Wón je mi prjedy wotpanuł."

„J, tajkale spodźiwna wěz", měnjesche rytmischtr, „dha drje je wam wotpanuł, dokelž paß twjerdźe sapnjeny njebě."

„Bě to, knjes rytmischtro, prjedy pschi wulkej cźischcźeńzy."

„Pschi wulkej cźischcźeńzy", rytmischtr po nim rěcźesche. „Poßkuchaj, mój luby pschecźelko, šebel ženje wotpanucź njeßmě, ženje, też niz pschi nanajßylnischej cźischcźeńzy, ani hdy bychu tebje satšělili. To by rjana wobrada była, hdy by w bitwje, hdźež je tołkanza a cźischcźeńza khětro jara žylna, wschitkim jědnym šebel wotpanuł. Ně, mój pschecźelo, kralowske pruske jědne šeble njeßu na to naprawjene, njemóža s zyła ženje wotpanucź, a hdyž žo to stanje, je kóždy ras khadła na tym wina, kotryž jón njeje twjerdźe pschipaßał. — Hdźe žy žwój šebel shubił?"

Nasdalak s ruku na khětro njewěste, wot schwadrony po móžnosći prawje sdalene město ekserzěrnischcźa pokasa. „Tam delka", wón praji.

„Tak, jěchaj ras dele, sběhń žwój šebel a samołw žo potom pola mje. Chzu žebi bjes tym pschemyßlicź, kajke khostanje sa tebje postaju", pschikasa rytmischtr, kiwnu s ruku, a Nasdalak móžesche nětko wotjěchacź.

Haj — wón dyrbjesche šebel pytacź, kotryž s zyła shubił njebě. Nětko bě hischcźe w wjetschich cźěžnosćach.

Wón žebi na desertěrowanje myšlesche. Wón njewěrjesche, so žo wot tam delka, hdźež bě, kaž bě wudawał, žwoju bróń shubił, saßo k rytmischtrej wrócźi. Njebě žnadź toho dla lěpje, so žo hnydom wrócźi a žo wusna: „Knjes rytmischtrje, žym dźenža bjes šebla wucźahnuł"? Tola k tomu žo shrabacź njemóžesche, a nětko wjele mjenje, hdyž bě tak njehańbicźiwje thał.

Najprjódzy niczo druhe cźinicź njemóžesche, hacž žo na městno podacź, hdźež dyrbjesche po jeho tołstych kźach bróń leżecź. Hacž žnadź žebi myšlesche, so jón někajki dobry jandźel tam do trawy położi?

Hdyž nimo serżanta Seleneho pschińdźe, žo jeho tón praschesche: „Hdźe chzesch?" Nasdalak srudny na schoßeju pokasowasche. „Aha", žebi serżant myšlesche, „wón dyrbi do kasermow, so by žo tam k arrestej pschipowjedł."

Nětdźe tón žamy cźaž, kotryž žo Nasdalak wot žwojeje schwadrony dźeli, žo wot tsecźeje eskadrony jedyn dragunar puschcźi. Nasdalak jeho hižo s daloka wuhlada. Kak, wón sdychowasche, je tutón muž sbožowny, wón wěscze žaneho šebla pytacź njetrjeba, kotryž žo s zyła shubił njeje.

Kóždej schwadronje, na ekserzěrnischcźu žo wuwucźowazej, bě žo wěste městno wot regimenta pschipokasało. Na mjesy tsecźeje eskadrony a teje schwadrony, k kotrejž Nasdalak pschiščłuschesche, maka naßypanza stejesche, na kotruž žo rytmischtrojo sestupachu, hdyž žo bitwy pěschi biwachu. Na tutym neutralnym městnje žo Nasdalak s dragunarjom s tsecźeje eskadrony setka; pożledni tam hižo khwilu stejesche, hdyž Nasdalak k njemu pschińdźe.

„Pomhaj Bóh, Kruža", wón praji. „Schto masch tu cžinicź?"

„Wjersch pomasy, Nasdalako — a ty?"

„Ach", wotmolwi njesbožowny Nasdalak.

„Dyrbisch drje domoj jěchacź?" žo Kruža praschesche.

„Nĕ, ach nĕ — — ja dyrbju — — — ach, ja tebi radscho to powjedacź nochzu."

„I, powjedaj jenož", jeho tón tamny, ſ konja žo puschczo, napominasche.

Nasdalak na to toho runja ſ konja slĕse, žyže žo pódla žwojeho towarscha do khlódka pschĕrowa makeje naždypanzy a jemu žwoje horjo skorjesche. Kruža žo nad tym jara dźiwasche. „Njewopschijam, kak je to mózno", wón mĕnjesche. Ale to bĕ tola mózno; wschako bĕ žo stako. „Ja tebi, luby Nasdalako, pomhacź njemózu", wón dale praji. „Njemózu tebi lĕpscheje rady dacź, hacź so žo wscheho rytmischtrej wusnajesch. Abo chzesch-li žnadź prajicź, so tu žwojeho sebla namakak njejžy? Potom wón druhim pytacź da, a wĕz žo tola wukopa, dyrbi žo wukopacź, Nasdalako, wschako tež jich hižo psche wjele wo tym wĕ. Nĕ, Nasdalako, to bĕ satraschna hluposcź wot tebje, so žy rytmischtrej najprjedy hischcże nĕschto nalhak."

Nasdalak jemu prawo bycź da. „Ale to prajicź njemózach, ja to njemózach", wón žakoscżesche.

Kruža bĕ dobrocźiwy cźlowjek a myšlesche žebi na to, kak by Nasdalakej pomhacź móhł. Poželedníschi toho runja žwój rosum wótsjesche, so by wumózazu myšliczku namakał; a tak wobaj dwaj khwilu srudnaj a samyšlenaj w trawje na rjanej kuzy žedżeschtaj.

Na dobo žo Nasdalak sběhnu.

„Ty dyrbisch do kasermow jěchacź?" žo woprascha.

„Haj, to dyrbju", žo jemu wotmolwi.

„Dha mi twój sebel daj, luby Kruža, luby skoty Kruža, daj mi twój sebel!" Nasdalak wokasche, na Kružu hladajo, kaž na cźlowjeka, wot kotrehož žwój wužud, žiwjenje abo žmjercź, wotcźakuje.

„Mój sebel chzesch mĕcź — to drje tola njepóńdże. To je mi pschestraschne, hdyž pytnu", wón snapschecźiwi.

„Ale, Kruža, ty tola nochzesch, so bych do dźĕry pschischoł, do cźorneje cźmoweje dźĕry! Proschu, proschu, luby skoty Kruža, požcź mi twój sebel!"

Wschón roshorjeny pocza Nasdalak plakacź.

Kruža žebi roskładowasche. „Ale jenož ſ helmom a bandelĕrom psches mĕsto tola jěchacź njemózu, Nasdaloko." Tola tutón jemu na dróbne dopokasa, so žo to zyle derje hodźi.

„Ale hdyž žo tola nĕchtó dohlada?"

„To nichtó widżecź njebudże", jeho Nasdalak smĕrowasche.

„A hdy sebel sažo dostanu?"

„Pschinjesu tebi jón na jstwu, spuschcź žo na to." A ſ nowa wón ſ najžkódschimi a najležnischimi žkowami proschesche.

Kružowa wutroba žo smjehcźi, wón sebel wotapnu. Nasdalak jemu jón ſ njescźerpnoscźu wutorže a žebi jón pschipasa. O, wón by na kolenje chzył panucź a žo Bohu sa jeho hnadu dźakowacź — hdy by Kruža pschitomny njebył; tola wótsje wón wyskasche a spěwasche. Hischcże k wjetschemu wješelu seblowy paž na najlĕpje žedżesche; duž žo žamo na to rytmischtr hórschicź nježdżĕdżesche. O, kak žwobodny, kak lóhki žo dobry Nasdalak cźujesche.

Wón žo sažo na konja žyže, dźakowasche žo Kruži hischcże ras ſ najnutrnischimi a najwutrobnischimi žkowami a chzyšche žo sažo k žwojej schwadronje wrócźicź. Schto dżežatnik Polak, jenolĕtny Schcźĕrak, serżant Seleny a cźi drusy rjeknu, hdyž jeho se seblom wuhladnu?

Tola lĕdma bĕ jeho bruny nĕkotre krócź postupił, jemu njelube klepotanje nadpadże; wón sasta — klepotanje womjelknu; wón dale jěchasche — klepotanje žo ſ nim žobu hibasche, a nĕtko wón spósna, so to se sebla pschińdże. Wón žo k Kruži wrócźi. „Twój sebel dźĕ tak njelubje klepoze, schto dha ma to rĕkacź?" žo wón praschesche.

„Haj", jemu Kruža roseštaji, „žym njedawno woborne kopjena ſ nóžnjow wsak a nĕtko sebel pschezo klepoze, hdyž žo wo želesne nóžnje pjerje."

Nasdalakej bĕ to jara njelubo a wón žo khĕtro mjersasche, tola žwaricź nježdżĕdźische a dyrbjesche ſ jara stuženej radoscźu ſ klepotazym seblom wotcźahnucź. Kruža hischcże sa nim wokasche, so dyrbi bjes sebel a nóžnje papjeru twjerdże stłóczicź, so tak pschezo cźini; tola Nasdalak žaneje papjery njemějesche.

Nasdalak psches rospuschczenu schwadronu jěchasche, runu mĕru k rytmischtrej. Wón bĕ ſ prawom wotcźakował, so žo dżežatnik Polak, jenolĕtny Schcźĕrak, serżant Seleny a wschitzy drusy, kotsiž jeho podawisnu snajachu, dodźiwacź njebudża móz; a woni žo tež woprawdże tak jara dźiwachu, so wschelazy dołhi cźaž hubu schĕroko rosdajachu. Dragunar Maślak mĕnjesche, a to se wschej khutnoscźu, so móże Nasdalak kuskacź, a Nasdalak jemu hacź do popołdnja, hdyž swiž zykeje wĕzy shoni, hrósbny cźłowjek wosta.

Hrabja Ssurowski runje wot lieutenanta Lischcźerja drohi palenz wsa, hdyž žo Nasdalak pola njeho pschipowjedźi. Hrabja žebi jeho wot stopy hacź do wjerschka khowy wobhlada, njemějesche pak hewak žaneje pschicźiny, so by žo dźiwał; wón bĕ twjerdże a wĕscże wotcźakował, so žo Nasdalak se žwojim seblom wrócźi. Hdy by wĕz na wopak była, by skerje pschekwapnjeny był.

„Wachtmischtrje!" wón sawoła. Wachtmischtr saskak pschihna. Najprjedy žebi myšlesche, so palenz dostanje, schtož drje žo druhdy sta, w cźimž pak žo tón krócź mylesche.

„Wachtmischtrje, pohladajcże ras, hacź mužej tamle paž prawje žedźi", hrabja Ssurowski pschikasa.

Schołcźik žo blisko Nasdalaka stupi, sajĕdże ſ ruku sa jeho seblowy paž a sa njón torhasche, kaž by tyžaz puntow sběhnucź dyrbjał.

„Njemózu wopschijecź, knjes rytmischtrje, kak je sebel wotpanucź móhł", bĕ po pschepytanju jeho rapport.

„Ssnadź je žebi paž wužscho sapnuł? Pschepytajcże ras bliže", rytmischtr mĕnjesche.

„Dele se seblom!" Schołcźik pschikasa. Nasdalak samk wotapnu. Wachtmischtr bliže pschepyta, kaž bĕ jeho pschedstajeny poruczik, pschepyta paž žwĕru a hrabji Ssurowskemu wotmolwi: „Nĕ, knjes rytmischtrje, wscho je w najlĕpschim rjedże, kaž žo žkuscha."

Nětko žebi Ssurowski žadasche, so by jemu Nasdalak wopižał, kak je žo sebel puschczicź móhł. Na to bĕ Nasdalak pschihotowany a wón žebi ſ nowej njehańbicźiwej kžu wupomha, so je žo pschi wulkej cźischcżeńzy jeho žužodowy sebel do wyžoka storczik, runje k jeho pažowemu samkej, kotryž je žo psches to wotamknuł — a tak je sebel potom na semju dele panuł, schtož najprjedy ſ zyła pytnuł njeje.

Podawk žo rytmischtrej a najskerje też wachtmischtrej spodźiwny bycź sdasche, tola žo nad nim dwĕlowacź njemózesche. Hrabja wachtmischtrej praji, so dyrbi žebi žkowo „seblowy paž" napižacź a jeho na to jutsje dopomnicź, so dyrbja žo seblowe paže nĕkak pschedźĕkacź. Wachtmischtr žkowo „seblowy paž" napiža. (Pokracźowanje.)

Ze Serbow.

S Budyschina. Naschich cźesczenych cźitarjow na to kedźbnych cźinimy, so wot 1. junija nowy želesniski plan płacźiwoscź dostanje. Wón žo hacź na nĕkotre make pschemĕnjenja staremu planej runa.

— Pschi njewjedrje, kotrež sańdźenu póndźelu njesnježnu horzotu trochu wokhłódźi, je błysk w Budyschinje na Hoschiz haže do wuhnja doma sahrodnika Bulnheima dyrił, tšĕchu nĕschto wobschkodźił a w kubinej komorje nĕkotre deski rosrasył. W Khrósczizach Boże njewjedro w sahrodże Koklez žiwnoscże do jabłonje prażnu a ju do zyła rosschczĕpi. W twarjenjach gmejnskeho pschedstejicźerja Lorenza w Bělczezach, do kotrychž błysk toho runja dyri, wón žaneje schkody nacźinił njeje.

S Nowych Cźichońz. Ssrjedu wjecźor ¼10 hodźin tu w brózni, Cźichonjanskemu knjejstwu žkuschazej, woheń wudyri. Brózeń žo do cźista wotpali a žo pschi tym na 60 kop walcźkow žkomy a jedyn hospodarski wós žobu spali. Woheń je najskerje se skym samyškom sakoženy.

Se Skanez. Tudomnej Hanje Rychtarjez je kralowske wokrježne hetmanstwo pjenježne myto pschiswoliło, dokelž je njedawno jene dźĕcźo se straca tepjenja wumóhła.

S Barta. Pczołarske towarstwo w delnim Sprewinym dole, kotrež žo hacź dotal ſ wjetscha na Boże stpicże w Budyschinje skhadźowasche, smeje lětža žwoju shromadźiznu hakle njedźelu Exaudi abo tydźeń posdźischo. Dokelž maja žo tón krócź nusne naležnoscże wuradźecź, žo žobustawy ſ wožebitej khartu na shromadźiznu pscheproscha.

— Wutoru w nozy je žo tu njewobydlene domske žiwnoscże cźiško 15, kublerjej Benoffkemu w Walowach žkuschazeje, wotpaliło. Kak je woheń nastał, žo hischcże wužlĕdźiło njeje.

S Minakała. Knjezi pohoncź Handrij Rĕsak je sa dołholĕtnu žwĕrnu žkužbu žlĕbornu medaillu dostał.

Se Sserbskich Pasliz. Wutoru 25. meje w nozy wokoło 12 hodźin w tudomnej gmejnskej khĕži woheń wudyri, kotryž žo na twarjenja Smijez kubła rosschĕri a je do prócha a popjeła pschewobroczi.

S Rowneho pola Sslepeho. Hrósbny podawk je žo njedawno w naschej wšy stał. 17. meje popołdnju žo ludźo dohladachu, so žo ſ wuhnja doma, khudemu khĕžkarjej Nowakej žkuschazeho,

ßylnje kuri. Njemyßlachu ßebi pak na niczo ſke měnjo, ſo ßebi Nowak něſchto k jědźi wari. Tutón ßamlutki w ßwojim domiku bydleſche; pſched někotrymi lětami běſchtaj jeho žona a ßyn wopuſchćikoj. Poßledni czaß bě wón ſtajnje khorowaty, nichtó ſ jeho pſchecźelſtwa jeho njewothladowaſche, a hdy budźichu jeho ßmilni kſcheſcźijenjo ſ jědźu njeſaſtarali, by hkodu wumrjecź dyrbjak. Tak tež jemu wutoru 18. meje jěſcź pſchinjeßechu. Tola kajki žakoßny hroſny napohlad ßo dobroczelſkim ludźom poſkicźi, hdyž do iſtwy ſaſtupichu. Nowak po zykym cźěle cźorny wopalenỳ morwy na kožu ßedźeſche. Dokelž pódla koža ßekera leżeſche, ßebi myßlachu, ſo ßu Nowaka ſabili. Duž ßo weż wyſchnoſcźi woſjewi, kotraž hnydom jeho cźěko pſchepytacź da. Pſchi tym pak ßo wupokaſako njeje, hacź je Nowaka něchtó morił, abo hacź je ßebi trubku kurjo draſtu ſapalił a pſches to hubjeneje ßmjercźe wumrjeł. Pſchi wſchěm je wulki dźiw, ſo ßo ßkomjana khěžka na cźiſte wotpaliła njeje.

S Delnich Łužiz. Hródkowſka ratarſka wuſtajeńza, kiž ſměje ßo wot 30. meje, budźe po ſdaczu jara bohata a wſchelakoſna, dokelž budźa tam pokaſowanja niz jeno ſ naſcheje krajiny, ale tež ſ Draždźan, ſ Wina, ßamo tež ſ Brüßela w Belgiſkej atd.

S Hródka. Schtož ßkyſchimy, je wuſtajeńza ßerbſkeje narodneje draſty, kotruž chzyſche krawſka jednota Hródkowſkeho wjeßneho wokrjeża tudy ſarjadowacź, wotpowjedźena.

— Kaž hižo pißachmy, je ßo, hdyž mkody lud tudy do měry dźěſche, w naſchim měſcźe na ſběžk podobna hara ſtaka. Nětko ma ßudniſtwo wěz w rukomaj. Jako ſběžkarjo ßu 44 wobſkorženi.

— Nad naſchim měſtom, nad gmejnſkim wokrjeżom Sſlomjeń a kubkowym wokrjeżom kolonija Heinrichsfeld je ßo na jene lěto make woblehnjeńſke prawo wuprajiło. Wyſchnoſcź ma prawo wupokaſowacź, a ſhromadźiſny ßmědźa ßo, kaž w Barlinje, jeno wotdźerżecź, hdyž je to pólzajſka wyſchnoſcź prjedy dowoliła.

S hole. Wſchitko dobre ſpodobanje ßo ſ naléczom pſchibliża, — ptaczki a ptaki, make a wulke, wrócźa ßo ſ czoplíſchich krajow ſaßo dom k ßwojim hnězdam ſ dobrym ſpodobanjom wot naß witane. S lubym naléczom je tež naſch Mużakowſki knjes hrabja ſ A—m po dlějſchim pſchebytku w czoplíſchej Italſkej ſe ßwojej khorowatej knjeni mandźelſkej ßo ſaßo na dompucź naſtajił, runjež tež hiſchcźe ßwoje rjane Mużakowſke ßydko dozpiłaj njejſtaj, khiba jeno wón ßam na krótku khwilku. Mnoha khudobna duſcha drje je dawno hižo na jeho domwrót czakała, ſo by ſe ßwojim należenjom pſched njeho ſtupicź móhła. Tola ſ hoła dyrbi abo njedyrbi tutón knjes nam podmużakowſkim Sſerbam lubje witany bycź? — Je abo njeje wón ſa krótki czaß ßebi naſchu luboſcź a dowěru ſaßłużił? — Je-li wo tym dwojaka myßl, — by mi lubo byko, hdy bychu tele ßnadne rynczki k ſjednorjenju dwojakoſcźe trochu popomhacź móhke. Něchtóżkuli traſch bě jemu ſa ſko měł, ſo pſchi poßlednjej krajnoßejmſkej wólbje w Mużakowje wón njebě ßwojich ßerbſkich poddanow podpjerał, hacź runjež tola ryczeŕ Imiſchowa broſchura ßnadź kóždemu je woczi roswjaſacź móhła, na kotru ſtronu prawda a pózcźiwoſcź kiwa. Ale, mój ßerbſki pſchecźelo, móżeſch dha ßo jemu po prawom tak jara dźiwacź, ſo wón, tudy nowotny, ſkónczńje ßo po ßwojim runjecźu, po ſemjanſkich wulkokublerjach je ſkożował? Njedyrbjak ßo wjele wjazy na tych Sſerbow hórſchicź, kotſiž něhdźe tuńſcheho drjewa, abo ßkanja dla, abo hewak nékajkeho cźaßneho wużitka dla ßwój hłóß běchu pſchedali? — Tola wothladajo wot toho, hacź njeby w nětcźiſchim cźaßu, hdźež je ßwět tak ſpjeczíwy a dźěłacźerjo ſe ſozialiſtami tak ßylnje do duri pjeru, — hacź njeby bóle radźene byko, ſo bychu wulkokublerjo ſ makokublerjemi, ſ kotrymiž wſchak ſ wjetſcha jenajke intereßy maja, po móżnoſcźi ßo ſpſchecźelili: pohladajmy wothladajo wot politiki jeno na woßobu, dha nam knjes hrabja w luboſniſchim ßwětle ßo błyſchcźi; dha mamy na nim, ſchtož je najważniſche, knjeſa hłuboko kſcheſcźijanſkeho ſmyßlenja a prawje kſcheſcźijanſkeje wutroby. S wulkej ßmilnoſcźu je wón n. pſch. ßerbſkim khudym dźěcźom k hodam wobradźał, ſ wulkej ſtarobliwoſcźu ßwoju ßerbſku cźeledź w Jabkonzu niz ſ pjenjeſom, kiž by ßo lóhży pſchecźinił, — ale ſ hotowej, ſeſchitej draſtu wobdarił, njeboh wrótnika S—kowe ßyroty wobdźělił, woßebje ſtarſcheho ßyna na ßwoje pjenjeſy dał wotczahnucź, Sſlepjanſkeho njeboh dźěłacźerja Mjedaka w Mużakowſkej khorowni darmo dał lěkowacź a potom tež pohrjebacź, jeho wudowu wjazy krócź podpjeracź, — a tajku dobrotu cźini wón niz jeno ßwojim ludźom, ale tež tajkim Sſerbam, kotſiž ſ nim ſ zyła njeſwißuja, n. pſch. je wotpalenym darmo twarne drjewo ſpożcźił, w Rownym burſke Rosmejeż ßyroty, kotrymž wobaj ſtarſchej ſemrjeſchtaj, ſchcźedrje wobdarił; dale tež je Cźělnjanam ßerbſkeho wucźerja na měſto prjedawſcheho Němza pſchiwobrocźił, a, ſo by nuſy ſ njedoſtatka ßerbſkich duchownych wotpomhał, je wón ßnadź hižo 1884 a potom 28. novembra 1885 na kommunalnym ßejmje w Shorjelzu 900 hr. nam wot krajnych ſtawow wudobył na wuwucźenje ßerbſkich duſchepaſtyrjow. S tajkej pomozu ma nětko ſaßo Krebjanſka woßada (w Jabkonſkej bu wuſpěch pſches khoroſcź ſniczeny), toho runja Klětnjanſka a Schprejcźanſka dobrych ßerbſkich prědarjow a budźe tež ſa Wochožanow rada. Njejßu to dobroty, wſcheje naſcheje dźakownoſcźe najhódniſche? Njejßu to ſjawne wopokaſma pſchikhilnoſcźe, kajkuž ßebi ſdźerżecź ßo nam wulzyſchnje ſaleži? — Dokelž je něſchto knjes hrabjowych ßmilnych darow tež pſches moju ruku ſchko, dha měnju, njeßměm to ſamjelczecź a ßo njeboju, ſo mi toho dla ſchtó ſerwilizm podtyknje; pſchetož prawdu ſnacź a k prawdźe ſtacź mam ſa pſchißłuſchnoſcź. Bóhlbyknjes pak ſdźerż nam tajkeho knjeſa dokho, wón požohnuj jeho w domje a wonkach, wujaßń jemu woßebje jeho domjaze žiwjenje, kaž ßam rad tyſchne wutroby wokſchewjuje, — a ſakhowaj nam jeho pſchikhilnoſcź dale! *Slepjanski W.*

Dary ſa natwarjenje ßerbſkeho domu.

Kublerka-wumjeńkarka M. H. w Sſtonej Borſchczi (na 1886) . .	1	hr.	— np.
Kublerka-wumjeńkarka H. R. w Sſtonej Borſchczi (na 1885 a 1886)	1	=	— =
Wucźeŕ Jan Rjelka w Rakezach	6	=	— =
	8	hr.	— np.

S dźakom kwituje **M. Mjerwa**, pokładnik M. S.

Wußudźenja.

Kawniſki ßud. Dźěłacźeŕ Glauſch na Židowje, kotrehož ßu hižo raz paduchſtwa dla ſaßudźili, doſta jaſtwo na tydźeń pſchißudźene, dokelž bě 2. haprleje dźěłacźerży Buhabje kožane cźrije, 5 mk. hódne, kranuł. — Cźeladnik Ducźman w Makßezach bě wobſkorżeny, ſo je 13. měrza na tamniſchim knjeżim dworje ßłużobnu dźowku Krugez, dokelž bě ta na njeho kſchiwdu cźinjaze ßkowa rěcźała, ſnał na ſemju cźißnuł, ju dajił a do jeje hkowy bił. Dźiwajo na polóżaze wobſtejnoſcźe Ducźmana k płacźenju 10 mk. pjenjeżneho khoſtanja ſaßudźichu. — Rěſnik Neumann na Židowje ma 30 mk. khoſtanja płacźicź, dokelž je rěſno-dawkowy ſakoń pſchestupił. — W ſkórżbje bjes żiwnoſcźerjom Roſtokom w Radworju a tamniſchej dźěłacźerku ſwudowjenej Gruberowej ßo wußudźi, ſo dyrbi Gruberowa 5 mk. khoſtanja a khóſty ſapłacźicź. — Dźěłacźerja Brodu ſ Hornjeje Borſchcźe ſ jaſtwom na dwaj dnjej pokhoſtachu, dokelž bě w nozy 12. haprleje ſ knjeżeje ſahrody w Debiſchkowje różowy pjeńk, 1 mk. hódny, ſpakoſcźił. — Żiwnoſcźerja Haſchku ſe Sſokſchez, kotryż bě wobſkorżeny, ſo je na puczu ſe Sſkoneje Borſchcźe do Bolborz 33 wiſchnjowych ſchtomikow ſlemił, njedoßahazych dopokaſmow dla wuwinowachu.

Khoſtanſka komora. 42lětneho dźěłacźerja A. Běbracha ſe Sſokolzy dla njekaſanſtwa k khoſtarni na lěto ſchěſcź měßazow a k ſhubjenju cźeßnych prawow na pjecź lět ſaßudźichu.

Přilopk.

* Pjenjeżne rokki, na kotreż je něcźeje mjeno napißane a pſchiſpomnjene, kelko pjenjes w nich tcźi, ßmědźa ßo, kaž je khěżorſtwowe ßudniſtwo 26. oktobra 1885 wußudźiło, jako priwatne dokumenty wobhladowacź; hdyž po tajkim něchtó na tajke pjenjeżne rokki, ſchtož pjenjeſy, kotreż w nich tcźa, naſtupa, ſe ſamyßłkom njewěrnoſcź napißa, ßmě ßo to jako falſchowanje dokumentow (Urkundenfälſchung) wobhladowacź.

* Njewjedro, kotreż ſańdźenu póndźelu tež tudy mějachmy, je w někotrych ſtronach wulkeje ſchkody naczińiło, woßebje tež w wokolnoſcźi měſta Krimmitſchau. W ßußodnych wßach Mannichswalde, Langenheſſen a Langenbernsdorf mějachu ßylny ſlimk a krupy. Sſo je něhdźe w wokolnoſcźi ſlimk bycź dyrbjał, Krimmitſchauſzy měſchczenjo hižo ſ toho ſpóſnachu, ſo woda w rěży Pleiße nahle pſchibywacź pocza, a rěka ſa zyle krótki czaß tak wyßoko naroſcźe, kaž je ßo to rědko hdy ſtako. Woda wſcho móżne ßobu bjerjeſche: hrjady, deſki a ſchtomy po rěży płowachu, haj tež morwe ßwinje, kury, jeneho pßa ſ jeho khěżku a druhi drobny domjazy ſkót maſane żołte żołmy ſe ßobu njeßechu. Wjeß Thonhauſen běſche nimale zyła powodźena; duž dyrbjachu ßo delnje poſkhody twarjenjow wuprósdnicź; ale tež ſ hornich poſkhodow tu a tam ſ woknami won wo pomoz wołachu. Wſcho, ſchtož běſche dźiwim żołmam na puczu, bě ſhubjene; płoty buchu prjecź ſtorhane, a tež kruty kamjeńtny móſt, kotryż hakle je loni twarjeny. Wobydlerjo rudelswaldſkeho młyna a Reberez korczmy ßo mało njewuſtróżichu ßo dohladawſchi, kajke móżne żołmy ßo po dole dele waleja. Tudy ßo woda do wſchěch twarjenjow dobu; kehelnizu pódla korczmy ſpowala, młynſke haczenje rosdrě a w młynje żito a muku powodźi, ſ czehož ma młynk wulkeje ſchkody. Móſt,

kotryż pschi mkynje pśches rěczku wjedźe, woda toho runja swottorha. W Neukirchenje ßu żołmy ſ dworow někotrych fabrikow waky bawmy prjecź spkawike, kotreż běchu někotre zentnarje cźeźke. Kajku móz żołmy mějachu, ßo n. pśch. ſ toho spósnawa, so w Schweinsburgu woda wós ßobu wsa, kotryż běśche ſ pěskom napjelnjeny. Podobne ſrudne powjeśće se wßow Langenreinsdorf, Kleinheſſen a Kleinbernsdorf pśchikhadźeja. W poßledniśchej wßy je mkyn tak wobschkodźeny, so dyrbjachu dźěkacź pśchestacź. W Langenbernsdorfje ßu wyśche toho wulke krupy wśchě płody na polach a w ſahrodach ſaniczike. Hona wśchěch tychle wßow ßu ſtraſchnje ſapuſcźene a ſrudny napohlad poſkicźeja. Bohużel ßu żołmy też cźlowjeſki wopor żadake. Sso prózujo, wſchelake wězy, kotreż po rězy Pleiße płowachu, na brjóh ſcźahacź, 5lětny ßynk tyſcherja Köchera w Leitelshainje do rěki padźe a ßo ſatepi.

* Kajkeje ſchkody móża kochlizy naczinicź, hdyż ßo do twarjenjow dobudu, ßlědowazy podawk wucźi, wo kotrymż ſe Strehlena pißaju. Tam ßu w jenej ßußodnej wßy kochlizy wóndano ſa dwě nozy 14 tydźeń ſtarych libjatow ſkónzowake. Jenu kochlizu pśchi tym lepichu, hdyż morwej hußyczźy na khribjecźe ßedźeśche. Rubjeżne ſwěrjatko běśche wbohemu libjecźu ſchiju ſeſady pśchekußko a ſ rany ßedźo krej pijeśche. Wſchitke 14 libjatow, kotreż morwe w khlěwje leżachu, mějachu jenajke rany.

* Ssobotu tydźenja popołdnju tśjo hantwjerſzy w hromadźe ſ Ober-Tillendorfa po dróſy do Shorjelza dźěchu. Duzy po pucźu dwaj trochu ſady wośtaſchtaj, na to tśeczeho wot ſady nadpadźeſchtaj, jeho k ſemi ſtorhnuſchtaj a jemu móſchen wſaſchtaj, w kotrejż běśche 6 mk. pjenjes. Potom rubjeżnikaj cźeknuſchtaj. Na ſboże je ßo radźiło jeneho wot njeju doßahnucź.

* S Hirſchberga w Schleſynſkej ßo piſche: Pola Schreiberhau, wyßoko horjekach na Krkonoſchach, chźyſche ßo wóndano jedyn muźſki ſ wałom tworow ſ Awſtriſkeje potajnje pśches mjeſy ßunucź. Jedyn ripß ſ mjenowaneje wßy pak jeho pytnu a ßo ſa nim puſchcźi. Dokelž pak wón zuſeho doſcźahnucź njemójeſche, wón, kaž je pśchikaſane, trójzy ſa nim ſawoła, ſo by ſaſtał. Cźěkanz pak njeſaſta; duż ſaſtojnik ßwoju tśělbu ſběże, ſo by ſa nim tśělił, kaž je pśchedpißane. Tu na jene dobo khěźkaŕ Scharf ſe wßy Schreiberhau ſ kerkow won ſkoczi a ſ motyku na ripßa dźěſche. Duż ſaſtojnik cźěkanza, wě ßo, na wokomik ſ woczow ſhubi; tutón to rucźe wuźi a mějeſche ßo ſ procha. Nětko też ßo Scharf do cźěkanja da. Ripß też ſa nim trójzy ſawoła, dokelž pak běſche to podarmo, ſa nim tśěli. Kulka też Scharfa trjechi a jemu do póduſche ſleczi. Njedźiwajzy na to wón dale běżeſche a hakle w jenej wßy, něhdźe hodźinu daloko, ſaſta. Tam wótru britej wſa a ßebi ſ měrnej krwju kulku ßam ſ nohi wureſa. Dokelž je ripß jeho a też jeho towaŕſcha ſpósnał, ßo wobaj khoſtanja njeſminjetaj.

* W Königshütte w Hornjej Schleſynſkej jenu żónſku, kotraż chźyſche ßwinjaze kortko rjedźicź, wulka myſch, kotraż w kortku ßedźeſche, do porſta kußnu. Runjeż żónſka wokaſche, ſwěrjo porſt njepuſchcźi. Hakle hdyż wona na dróhu won pśchiběża, ju jedyn muż ſ tym wot hroſneho ſwěrjecźa wumó, ſo wulku myſch ſ kijom ſaraſy. Żónſka je lěkaŕſku pomoz pytacź dyrbjała.

* W Garnsdorfje je wóndano ſchewz a hadlump Zille wumrjeł, dokelž běſche ßebi krej ſawdał, ſchtoż ßo pśchi tym ſta, ſo wón kruwu wudrě, kotraż běſche na khoroſcź ßkoſyny (Milzbrand) panuła. Wěz mějeſche ßo pjecźa takle. Mějo ſa to, ſo ßo koża panjeneje krowy hiſchcźe wużicź hodźi, běſche kubleŕ Steiner mjenowanemu Zille porucził krowu wudrěcź, dokelž ßo rěſnik wotwlakowaſche to cźinicź. Druſy ſaßo powjedaju, ſo je wobßedźeŕ ſkoczo ſahrjebacź chźył, ſo pak je Zille tomu ſadźěwał. S krótka, Zille krowu wudrě a też mjaßo rosrěſa, ſo by ſhonił, na cźo je ſkoczo ßlaknuło. Pśchi tym ßo wón ſ nożom ſ waha do ruki rěſnu, kotraż hnydom ſacźekacź pocźa. Na tole lohke ſranjenje je njeſbożowny ſa někotre dny we wulkich boloſcźach wumrjeł.

* S měſta Wetzlar ßo piſche: Wot ßrjedy 19. meje hacź do ſańdźeneje njedźele běſche pola naß ſtajnje tużno; thermometer 24 gradow po Reaumuru pokaſowaſche. Powětr ßo lědma hibaſche, a żane njewjedro khłódnoſcź pśchinjeſcź nochźyſche. Hakle njedźelu wjeczor w 7. hodźinje ſ ranja ßylne njewjedro pśchicźeże, wot móżneho wětra pśchewodźane. W tym ßamym cźaßu ßo k ranju wot měſta na ſchibjeńcźnej horje wjercźaty wichor sběże. To běſche wyßoka prochowa mróczel, na lik podobna. Wyſche a wyſche ßo tale żołta mróczel poſběhowaſche a ſkónczinje ſe ſpěſchnoſcźu 20—30 metrow ſa ſekundu pśches ſchibjeńcźnu a lahnſku horu na naſche dwórniſchcźo cźehnjeſche. Mjes tym ſo wichor na roſcźehnjenej, hołej lahnſkej horje jeno něſchto ſchtomow ſpowala, wón w dole delekach na najnjemdriſcho ſakhadźeſche. Lahnſka hora ßo k żeleſniźy dele zyle nahle nakhila. Tudy je hora ſ khójnami wobßadźana. Pśches tónle khójnowy lěß je ßebi wichor pucź pśchedrěł, 40 metrow ſchěroki. Żadyn ſchtom pścheczźiwo wichorej wobſtacź móhł njeje. Na tym, kak ßu ſchtomy ſkamane a ſ korjenjemi wuwjertnjene, ßo jaßnje ſpósnawa, kak je ßo wichor wjercźał. Mjes tym ſo ſchtomy k prawizy a k lěwizy, kotreż ßu něhdźe poł kóhcźa wot ſemje wotkamane, ſ wjerſchkami do ßrjedźa po wichorowym pucźu leża, ßu te, kotreż ßrjedźa ſtejachu, runje ſ wichorom ſpadake. Hdźeż ßu wotlemjene, je jaßnje widźecź, kak je je wichor wobwjertnuł. W lěßu tajkele ſapuſcźenje nacźiniwſchi wichor żeleſnizu pśchekrocźi, wodu kóhcź wyßoko ſ rěki wuſběże, jedyn lohki cźołm ſ rěki na tśěchu jeneje kólnje na dwórniſchcźu cźißnu, tśěchu tejele kólnje rosbi, jedyn wós ſ kolijow wuſběhnu a jón ſ tajkej mozu wo ſemju wrjeßnu, ſo jeho horni dźěl do drobnych kuſkow roſlecźa, a druhi cźeźki wós ſ naßypje żeleſnizy dele cźißnu. Dale wichor někotre fabricźne wuhnje ſpowala, jenu murju jeneho wobydleneho doma ſ dwěmaj poſkhodomaj powali at.d. at.d. Wjercźaty wichor běſche ßo, hdyż pśches naſch dok cźehnjeſche, hacź k mróczelam poſběhnuł. Tale likojta, cźěmna, pśches 2000 metrow wyßoka prochowa mróczel wulkotny napohlad poſkicźeſche. Schtóż ju naſdala wuhlada, cźěkaſche a w domje khowanku pytaſche. Roſpadanki woßebje tśěchow, kotreż ßo ſ hromadami w powětſje wjercźachu, budźichu hewak někotremu cźlowjeſkemu żiwjenju nahły kónz pśchihotowake. Każ dźiw ßo ſda, ſo nichtó wo żiwjenje pśchiſchoł njeje, haj ſo nichtó tak ſranjeny njeje, ſo by rěcźe hódne było. K tomu drje je woßebje to pśchinoſchowako, ſo ludźo ßo bliżazy wichorowy ſtołp ſ daloka widźachu, a ſo ßo w fabrikach, kotreż běchu wot wichora domapytane, njedźěłaſche, dokelž běſche njedźela. Hdyż běſche ßo wichor wot rěki Lahn na poł hodźiny ſdalił, ßo jeho hróſbna móz ſlemi; ſtołp ßo wot ſemje puſchcźecź pocza a potom w ßwojej zyłej dołhoſcźi roſpkunu. Na mjenowane poł hodźiny pucźa běſche wichor ſa jenu jeniczku minutu něhdźe ſa 80,000 mk. ſchkody naczinił.

* W Fuchsheimje pola Naunhofa ßo nowa ſtudźeń twari. Hdyż pśched wczerawſchim tydźenja jedyn dźěłacźeŕ w ſtudni dźěłaſche, ßo pjerſchcź na jene dobo ſaßypnu a dźěłacźerja 5 metrow hłuboko ſahrjeba. Na jeho ſboże pak w ſtudni wote dna hacź do wjerćha horje wyßoki rěbl ſtejeſche, ſady kotrehoż móżeſche dźěłacźeŕ, hdyż ßo njeſboże ſta, hiſchcźe rucźe doſcź ſkoczicź. Tutón rěbl dźěłacźerja pśhecźiwo pjerſchcźi, kotraż ßo dele mlějeſche, ſchkitowaſche, a jemu ma ßo ſaßypnjeny ſa ßwoje wumóżenje dźakowacź. Dwaj druhaj dźěłacźerjej wſchě mozy napinajo zyku nóz pośpochi dźěłaſchtaj; jimaj też ßo radźi ßwojeho towaŕſcha rano żiweho ſ jeho rowa wucźahnucź; wobſchkodźił ßo wón na żane waſchnje cźeźko njeběśche.

* We wßy Ssnjadowo w ruſkej Pólſkej wóndano w nozy Boži woheń wudyri, kotryż 64 drjewjanych domſkich a 100 hoſpodaŕſkich twarjenjow ſaniczi. W płomjenjach je jedyn żid, 56 lět ſtary, kónz wſał. Něhdźe 200 ßwójbow je pśches tole njeſboże hoſpodu a zyłe ſamoženje ſhubiło.

* Każ je ſnate, je w prjedawſchich lětach wjele Němzow do Ruſkeje wucźahowało. Duż woßebje w nawjeczornej Ruſkej, ale też w južnej Ruſkej, pśchede wſchěm wokoło měſta Odeßa pśchi Cźornym Morju, wobſchěrne němſke kolonije namakamy. W najnowſchim cźaßu tucźi němſzy koloniſtoju ſaßo ſ Ruſkeje wucźahowacź pocźinaju, a to ſ wjetſcha do Ameriki. S wokolnoſcźe Odeßy je lětßa w naléczu wjele němſkich ßwójbow do Ameriki ſacźahnuło, a druſy ßo hotuja ſa nimi cźahnucź; ſ wjetſcha ßu wſchitzy ſe wßow Freudenthal, Petersthal a Großliebenthal.

Cyrkwinske powjesće.

Křćeni:

Michalſka zyrkej: Jan August, Jana Auguſta Stangi, żiwnoſcźerja w Małßezach, ß. — Ernſt Hermann, Michała Auguſta Nowaka, żiwnoſcźerja w Jeńkezach, ß. — Hermann, Khorle Auguſta Donatha, dźěłacźerja na Żidowje, ß. — Frieda, Khorle Guſtava Lehmanna, zigarnika na Żidowje, dź. — Khorla Ernſt, Handrija Hataßa, fabriſkeho dźěłacźerja w Dobruſchi, ß.

Zemrjeći:

Dźeń 20. meje: Jan Max, Jana Auguſta Dejki, wulkeho ſahrodnika w Sajdowje, ß., 22 d. — Jan Kobanja, żiwnoſcźeŕ w Nowych Cźichońzach, 69 l. 3 m. 22 d. — 22. Hedwiga, Jurja Bjarſcha, dźěłacźerja na Żidowje, dź., 2 m. 13 d. — Jan Auguſt Měrcźink, dźěłacźeŕ tudy, 37 l. 10 m. — 24. Hermann, Khorle Bohumiła Kokſcha, murjerja pod hrodom, ß., 28 d. — Hana rodź. Juſtez, Jakuba Żenicha na Żidowje mandźelſka, 51 l. 8 m. — 25. Morwonarodź. njemandź. ß. na Żidowje. — 26. Jan Bohumił Schöna, dźěłacźeŕ na Żidowje, 56 l. 4 m. 18 d. — Hańża, Pomhajboha Handrija Ziegenbalga, khěźkarja w Wulkim Wjelkowje, mandźelſka, 55 l. 11 m. 11 d.

Jěsdny plan jelesnizow wot 1. junija 1886.

4. wosowa klaßa njedźelu a na sakskich ßwjatych dnjach wupada.

Se Shorjelza do Draždźan.

Wosowa klaßa	1-3.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-3.
Se Shorjelza	1,55	—	4,43	7,56	10,50	1,56	2,30	4,21	6,50	—
Rychbacha	—	—	5,7	8,21	11,14	—	2,55	4,44	7,15	—
Lubija	2,24	—	5,29	8,45	11,39	2,24	3,18	5,5	7,38	—
Budyschina	2,50	4,0	6,6	9,23	12,18	2,51	3,55	5,40	8,16	—
Biskopiz	—	4,30	6,44	9,59	12,57	—	4,31	6,14	8,52	9,56
			1-4.		1-4.				1-4.	
Arnsdorfa	—	4,51	7,9	10,25	1,23	—	4,56	6,35	9,19	—
Radeberga	—	5,2	7,19	10,35	1,33	—	5,6	6,44	9,30	10,24
Do Draždźan	3,55	5,29	7,49	11,6	2,1	3,55	5,36	7,12	10,3	10,48

S Draždźan do Shorjelza.

Wosowa klaßa	2. 3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-3.
S Draždźan	—	6,0	8,50	10,25	12,15	3,0	5,0	8,50	11,25	12,52
Radeberga	—	6,38	9,25	—	12,52	3,38	5,37	9,25	12,3	—
Arnsdorfa	—	6,51	9,37	—	1,3	3,49	5,49	9,37	12,14	—
					1-3.					
Biskopiz	—	7,21	10,6	—	1,29	4,14	6,19	10,5	12,41	—
Budyschina	—	7,59	10,44	11,35	2,3	4,52	6,55	10,40	1,12	2,1
Lubija	6,32	8,43	11,27	12,2	2,43	5,32	7,34	11,22	—	2,27
Rychbacha	7,7	9,3	11,43	—	3,3	5,52	7,54	11,40	—	—
Do Shorjelza	7,48	9,26	12,6	12,31	3,23	6,15	8,16	12,1	—	2,54

S Budyschina do Wjeleczina.

Wosowa klaßa	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-3.
S Budyschina	5,10	7,36	10,45	2,4	4,50	8,17
Budestez	5,28	8,4	11,3	2,22	5,8	8,35
Do Wjeleczina	5,43	8,22	11,18	2,37	5,23	8,50

S Wjeleczina do Budyschina.

Wosowa klaßa	1-4.	1-4.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.
S Wjeleczina	6,5	8,45	11,46	3,5	5,45	9,12
Budestez	6,26	8,59	12,7	3,24	6,6	9,27
Do Budyschina	6,48	9,15	12,30	3,46	6,28	9,43

S Kamjeńza do Arnsdorfa.

Wosowa klaßa	1-4.	1-3.	1-4.	1-3.	1-4.
S Kamjeńza	6,0	8,45	11,55	3,50	8,20
Polcznizy	6,23	9,8	12,26	4,22	8,45
Großröhrsdorfa	6,33	9,18	12,39	4,36	8,56
Do Arnsdorfa	6,45	9,30	12,54	4,51	9,7

S Arnsdorfa do Kamjeńza.

Wosowa klaßa	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.
S Arnsdorfa	7,10	10,25	1,25	5,50	9,40
Großröhrsdorfa	7,29	10,40	1,45	6,5	9,55
Polcznizy	7,42	10,49	1,58	6,14	10,4
Do Kamjeńza	8,8	11,9	2,24	6,34	10,24

Płaczišna žitow a produktow w Budyschinje

22. meje 1886.

Žitowy dowos: 2798 měchow.		Na wikach wot M	Na wikach wot Pf	Na wikach hacz M	Na wikach hacz Pf	Na bursy wot M	Na bursy wot Pf	Na bursy hacz M	Na bursy hacz Pf
Pšeńza	běła	8	63	8	93	—	—	—	—
"	žołta	8	4	8	21	—	—	—	—
Rožka	50 kilogr.	6	96	7	3	—	—	—	—
Jeczmjeń	50 kilogr.	6	52	6	88	—	—	—	—
Wowß	50 kilogr.	7	—	7	30	—	—	—	—
Hroch	50 kilogr.	8	6	10	28	—	—	—	—
Woka	50 kilogr.	7	22	7	78	—	—	—	—
Jahły	50 kilogr.	12	—	15	50	—	—	—	—
Hejduschka	50 kilogr.	17	—	17	50	—	—	—	—
Běrny	50 kilogr.	1	50	1	70	—	—	—	—
Butra	1 kilogr.	2	—	2	30	—	—	—	—
Pšeńczna muka	50 "	7	—	15	—	—	—	—	—
Rjana muka	50 "	7	—	10	25	—	—	—	—
Ssyno	50 "	3	50	4	—	—	—	—	—
Sslóma	600 "	28	—	30	—	—	—	—	—
Prožata 1446 schtuk, schtuka		12	—	26	—	—	—	—	—
Pšeńczne wotruby		—	—	—	—	—	—	—	—
Rjane wotruby		—	—	—	—	—	—	—	—

Draždźanske mjaßowe płaczišny. Howjada 1. družiny 48—51 mk., 2. družiny 39—42, 3. družiny 25 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne ßwinje 48—51 mk. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Cjelata 1. družiny 38—55 np., 2. družiny 28—38 np. po puncze rěsneje wahi.

Wjedro w Londonje 28. meje: Deschczikojte.

6000 mk., 3000 mk., 1800 mk. ßu po 4 % trajnje a wěsćze na hypotheki wupožčicz pšches

Emila Frödu w Budyschinje pschi rybowych wrótkach 10.

W Budyschinje je mała **khěža** ſ rjanej sahrodku pschi niskim napłaczenju na pschedań. Dalsche je shonicz pola **Handrija Barcja** na seminarskej drósy 2.

Sahrodnisku žiwnosćz cžišło 41 w Kelnje pola Małeho Wjelkowa ſ 11 kórzami 65 □prutami leżomnosćze mam poruczność pschedacz.

Wobkhodny agent **Dittrich** na schulerskej haßy 6, II.

W Budyschinku je **sahrodniska žiwnosćz** cžišło 36 na pschedań.

W Cžornych Noßlizach je **žiwnosćz** sa dwě krowje na pschedań. Dalsche je shonicz w žiwnosćzi cžišło 40 tam.

W Brěsynje pola Hucžiny je **žiwnosćz** cžišło 13 ſ 9¼ kórzami pola a łuki se žnjemi na pschedań.

W Bukojnje pola Barta je dwajschoßna **khěža** cžišło 38 se sahrodu a 1½ kórzom pola na pschedań.

Ruczna schijaza maschina, hischcze w dobrym rjedże, je tunjo na pschedań w prěcznej haßy (quergasse) cžišło 2.

Popjel

smješchany wot cžěrkeho wuhla a drjewa móże ßo darmo wotewsacz pola pjekarja **J. Köglera** pschi žitnych wikach.

Koßy

najlěpscha družina, sa kotrychž dobru rěsnosćz rukuju, ßu ßo mi k rospschedanju pschepodake, duž je po najtunischich tola wěstych płaczišnach poruczam.

E. Mjerwa w Hucžinje, kowarski mischtr.

Psche kaschel a dybawosćz

czisty ßłodowy extrakt,

bleschu po 75 np.,

porucza

haptyka w Rakezach.

Konzentrirowany

poßylnjazy nerwowy balsam

psche

hłowubolenje, subybolenje, wicz a **drjenje**

porucza **haptyka w Rakezach.**

Khojej

paleny punt po 100—200 np., **khěžorske měschenje** pt. po 120 np. porucza sa něschto wubjerne

Gustav Poser

na jerjowej haßy.

Hěblowane schpundowanja

zyle ßuche, 24 a 30 mm. ßylne, pschedawa tunjo

Tr. Holbjan w Budyschinje pschi dwórnischczu.

Rjane, ßuche a derje dźěłane **schindźelowe deski** we wschěch trěbnych dołhosćzach a tołstosćzach, kaž tež rěsane **twarske drjewo** po wschej trěbnej měrje porucza

Ernst Grumbt,

parny rěsak w Sohlandze nad Sprewju.

Poßleschczowe pjerje,

najjednorische a najlěpsche, kaž tež **hotowe poßleschcza** po tunich płaczišnach porucza

S. E. Richter pschi hłownym torhoschczu w domje kral. hłown. dawkownje.

Mydlarnja H. Lehmanna

w Budyschinje

na hornczerskej haßy cžišło 3 a na žitnej haßy cžišło 3 porucza ßlědowaze wudźełki po poniżenych płaczišnach w snatych dobrych družinach:

jadriwe mydło I (kakijowe mydło)	**punt po 45 np.,**	pschi wotewsaczu 5 puntow ßo płaczišny ponizy,
jadriwe mydło II	" " 40 "	
žiwizojte jadromydło	" " 40 "	
Eschwegske mydło	" " 36 "	
cžisczaze mydło	" " 30 "	
jendźelske běłaze (błejchowaze) mydło	" " 20 "	
masne mydło	**punt po 25, 28 a 30** "	
kryst. soda	**punt po 5** "	

rajßowu a pschenicznu schterku,

petrolej a ripikojty wolij po najtunischich płaczišnach.

Najlěpschi material k **twarjenju piezow** ßu **schamoty, zyhele** a **pězne platy** Mitscherlinga w Radeburgu. Stajnje na składze ma je a je po tunich płaczišnach pschedawa

J. Kögler, pjekarski mischtr na žitnych wikach w Budyschinje.

Dobrowólne pschesadźowanje.

Na žadanje herbow makosahrodniskeho žiwnoscerja Jana Augusta **Kubenza** w Kortnizy maja žo leżomnoscże, k jeho sawostajenstwu žłuschaze, a to

a) makosahrodniska žiwnoscź cźišło 5 wopalneho katastra a fol. 5 leżomnostnych a hypothekskich knihow sa Kortnizu, wobstejaza se sahonow cźišło 13a, 13b, 14, 53, 89, 90, 97, 160 a 162, po sahonskich knihach 4 akry 102 □prutow = 2 hektaraj 40,19 arow wopschijaze a ſ 96,42 dawkskimi jenoscźemi napokożene,

b) pólna a łucżna leżomnoscź fol. 77 leżomnostnych a hypothekskich knihow sa Bart, wobstejaza se sahonskeje parzele cźišło 336c, po sahonskich knihach — aker 205 □prutow = 37,82 arow wopschijaza a ſ 12,23 dawkskimi jenoscźemi napokożena,

c) pólna a łucżna leżomnoscź fol. 169 leżomnostnych a hypothekskich knihow sa Bart, wobstejaza se sahonskich kruchow cźišło 334c a 335, po sahonskich knihach — aker 221 □prutow = 40,77 arow wopschijaza a ſ 11,89 dawkskimi jenoscźemi napokożena,

kotrež leżomnoscże žu wjeßnogrychtšzy na hromadże 5811 mk. — np. takšerowane, ſ nješchto inventarom 79 mk. — np. hódnym

2. junija 1886 dopołdnja w 11 hodźinach

w Kortnizy na městnje žamym dobrowólnje na pscheßadźowanje pschedawacź.

S pokasanjom na wuwěschtki, na tudomnym žudnistwje a Arnoldez restawraziji w Hrodźischcźu wupojßnjene, wopißanje leżomnoscże a inventarowy sapiß kaž tež pscheßadźowanske wuměnjenja wopschijaze, žo na kupjenje smyßleni pscheproschuja, so bychu žo na spomnjenym dnju w postajenej hodźinje **w Kubenzej makosahrodniskej žiwnoscźi w Kortnizy** seschli, žo k žadźenju pschipowjedli, žwoju płacźenja-kmanoscź dopokasali a dalsche wotczakali.

W Budyschinje, 18. meje 1886.

Kralowske hamtske žudnistwo.

Brühl. Zbl.

Jerje

rjane tucżne ryby
porucża po tunich płacźisnach
Hermann Klemm
na bohatej haßy.

Njepaleny khofej

punt po 80, 90, 100 np. atd.,
žylny a jara derje žłodźazy, porucża jako nješchto jara tunje
Th. Grumbt
w kupnizy
a na swonkownej lawskej haßy.

Jara dobry

paleny khofej

punt po 1 mk., 1 mk. 20 np. a 1 mk. 40 np. porucża
Th. Grumbt
w kupnizy
a na swonkownej lawskej haßy

Jerje

jara wulke po 4 a 5 np.,
15 schtuk po 50 a 60 np.,
porucża ša jara płacźisny hódne
Gustav Poser.
na jerjowej haßy.

Khofej

w wulkim wubjerku
seleny punt po 70—160 np.
jenož derje žłodźaze druźiny porucża
Gustav Poser
na jerjowej haßy.

Butra!

Měschanu butru,
lutowansku butru
w bowach a wuwaženu, najlěpsche druźiny, porucża wot cźerstweje poßylki
Gustav Poser
na jerjowej haßy.

Koßy,

kaž jěd rěsaze, porucża
Paul Walther
na žitnych wikach.

K kschcźisnam, kwaßam a druhim žwjedźenjam, woßebje hoscźenzarjam žwoje **jednore a dwójne palenzy,** toho runja wubjernje dobre **likěry** po jara tunich płacźisnach poručźamoj. **Ginzel & Ritscher,**
destilazija na wulkej bratrowskej haßy 6.

Paul Kristeller

na bohatej haßy 29 ſ napschecźa hoscźenza k winowej kiczi
porucża jara trajnje dźěłane
stupnje ša promenadu, dołhe schkórnje a **stifletы** kaž tež **rukajzy** a **kožane, sergowe, plüschowe** a **kordowe tofle**
ſ wyßokimi a niskimi pjeńkami a bjes nich ša mužskich, žony a dźěcźi
w wulkotnym wubjerku po woßebje tunich płacźisnach.

Skasanja po měrje, toho runja porjedźenja žo spěschnje, derje a tunjo wuwjedu.

Sslomjane klobuki

ša mužskich a hólzow spodźiwnje tunjo,

tkane klobuki

w rjanych mustrach k wschej drasce žo hodźaze,

filzowe klobuki

ša mužskich a hólzow
w wulkim wubjerku po snatych jara tunich płacźisnach porucża
Hugo Lehmann na bohatej haßy 22.

Zónske mantle, paletoty, žomoczane žakety žo rjenje a trajnje ſ nowa barbja a žo po žadanju wuporjedža
w parnej barbjerni **W. Kellinga.**

Ssuscheny połcz wot krajnych žwini punt po 80 np., pschi wotewsaczu pjecź puntow po 75 np.,
žuscheny połcz wot bacchonarjow punt po 70 np.,
tucżnu běku kołbaßu punt po 70 np.,
cźerstwy wuschkrjeny kój punt po 50 np., pschi wotewsaczu pjecź puntow punt po 45 np.
pschedawa
Otto Pětschka
na žerbskej haßy.

Wósk

kupujetaj po najwyschschich płacźisnach
bratraj Měrschej
pschi žitnych wikach.

Rožowany ſtwjelzowy abo njetrjeny len, kaž tež **wutrjeny len** kupuje kóždu dźělbu po najwyschschich płacźisnach
mechaniska dźěłopschadownja w Hajnizach.

Wósk

kupuje kóždu dźělbu po najwyschschej płacźisnje
H. Puy na žerbskej haßy.

Wósk,

wóskowy twar a **panki** kupuje po najwyschschich płacźisnach
H. Lehmann
na hornczeŕskej a žitnej haßy.

Kóslaze kóžki

kaž tež wschě druhe druźiny žyrych kožow kupuje po najwyschschich płacźisnach **Gustav Raucke**
na garbarskej haßy 16.

Tež žu tam sale kóždeje druźiny po tunich płacźisnach dostacź, a žo tam tež wschě kože derje a tunjo wuharuja.

Spěšne bělenje,

najžylniſchi **chlorowy kalk** a **ſchwablowu kiſalinu** porucza po tunich płaczišnach

haptyka w Rakezach.

Khofej

njepaleny punt po 70, 80 hacz do 150 np.,
pſchezo czerſtwy **paleny**, žylnje a derje žłodžazy, punt po 100 a 120 np.
poruczataj

Ginzel & Ritſcher
na wulkej bratrowſkej haži 6.

Droždže,

czerſtwu a derje žo hibazu tworu, poruczataj k žwjatkam

Ginzel & Ritſcher
na wulkej bratrowſkej haži 6.

Sažopſchedawarjam wurjadnje tunjo.

Syrop

punt po 16 a 20 np., žłódki a czišcze žłodžazy, poruczataj

Ginzel & Ritſcher
na wulkej bratrowſkej haži 6.

Sakſke dobyczerſke tolerje

(ſiegesthaler)
ſ lěta 1871 kupuje a płaczi ſa nje wjazy hacz žu hódne

A. Boëtius,
ſłótnik na bohatej haži.

Czeſczenym kublerjam w wokolnoſczi žwój rjany **rjany khlěb** poruczam; wumënjam punt khlěba ſa punt rožki a proſchu wo dobroczinwe wobkedžbowanje.

Pjekař J. Kögler
pſchi žitnych wikach.

Khlamy ſe jſtwu, kotrež žo jako komptoir abo ſklad hodža, žu Jana na pſchenajecze na žitnych wikach 14.

Do Shorjelſkich ſtron žo žrënza ſa 36—40 toleř mſdy pyta pſches

Jdu Müllerowu
na žerbſkim kerchowje.

Wuſtojne žłužobne holzy ſa dom, kucheń a dżeczi pſchi wyšokej mſdže pyta **Krauſch** na ſadnej bohatej haži 6.

Cziſta mloda holza žo k 1. julijej pyta wot Rinkoweje na žitnej haži.

Sserbſka holza ſa domjaze dżeło a k wothladanju dweju dżeſczi žo hnydom abo poſdžiſcho pyta wot **Jana Pětſchki,** rěsbarja pſchi zyhelniſkim walu w Budyſchinje.

Ródna pilna žłužobna holza žo pyta na žukelnſkej haži cziško 11 po 2 ſkhodomaj.

Mišionſki žwjedżeń.

Na **Boże ſtpicze** žwjeczi žerbſke mišionſke towarſtwo w naſchim Božim domje mišionſki žwjedżeń. Sserbſke kemſchenje ſapoczne žo popołdnju na poł tſjoch, němſke po ſchtyrjoch hodžinach. Sserbſke prědowanje je k. diakon **Matek** ſ Kamjeńza, němſke k. ſekundarius **Wjazka** ſ Budyſchina na žo wſak. Wſchitzy pſcheczeljo mišionſtwa žu wutrobnje na tutón žwjedżeń proſcheni.

W Hrodžiſchczu, 26. meje 1886.

O. Mróſak, farař.

Mišionſka hodžina w Hnaſchezach.

Dżiwoczanſke žerbſke ev.-luth. mišionſke towarſtwo smeje, da-li Bóh, pſchichodny **ſchtwórtk 3. junija,** jako na **žwjedżeń Khryſtušowego k njebju-ſtpicza,** w domje knjeſa kublerja **Rädy** w Hnaſchezach mišionſku hodžinu.

Wſchitzy pſcheczeljo a pſcheczelnizy mišionſtwa, wožebje pak wſchitke žobuſtawy naſcheho towarſtwa žo ſ tutym lubje proſcha, žo na pomjenowanym dnju, po nyſchporje, popołdnju w tſjoch hodžinach tam bohacze nutsnamakacz.

Pětr Młónk.

Pſchedawanſki knihiſklad

wſchěch wot naſcheho žerbſkeho lutherſkeho knihowneho towarſtwa wudatych knihow njeje wjazy pola k. pſchekupza Ad. Rämſcha, ale pola k. **Marka Ssmolerja** w maczicznym domje. A pſchedawanſki ſklad biblijow žmy k. knihiwjaſarjej **Schönkej** pſchepodali.

H. Imiſch, farař w Hodžiju,
pſchedžyda.

Klampnařſka jednota w Budyſchinje.

Po jednoczinym wobſamknjenju wot 24. meje směja wſchitzy jednoczini miſchtrjo w lětnich měžazach hacz do 1. ſeptembra ſ wuwſaczom ſjawnych žwjedżenjow a hermankow **žwoje khlamy njedżelu ſawrjene.**

Pſchedžyda.

Czeſczenym Sserbam k nawjedżenju dawam, ſo žym žwoju **pſchedawarnju noweje a noſcheneje draſty, poželeſchczow, ſchkórnjow atd.** ſ garbarſkeje haži na **hauenſteinſku haſku** (prjedawſchu butrowu haſku) pódla optikuža Klöppela pſchepokožiła a proſchu, mje tež w mojich nowych khlamach pſchi potrjebje ſ pſchiſtupom poczeſczicz.

Hańža ſwud. **Bergerowa.**

Skład

Durſthoffſkich žuchich droždžow

je kaž prjedy hiſchcze pſchezo na **jerjowej haži** pola **C. Rupprechta.**

Czorne židżane tkaniny

rjane barby, dobre druzhiny
po woprawdże tunich płaczišnach porucza
Julius Hartmann Sohn
na mjažowym torhoſchczu pſchi rózku.

Geometriſke dżěła kóždeho waſchnja, toho runja **liſty, kupje** atd. žo pſchezo ruczе, derje a tunjo wudżěłaju pſches

wumërjeński bürow w Kamjeńzu

na ſnutskownej Kinsbórkſkej drózy 495, I.

Rentſch, kral. ſakſki pruhowany a do pſchiſłuſchnoſcze wſaty geometer.

Wuczobnik

w mojich materialtworowych a deſtillazionſkich khlamach město doſtanje.

Hermann Kunack
w Budyſchinje na bohatej haži.

Mkody czlowjek, kotryž chze rěsniſtwo nawuknucz, móže hnydom pola mje do wuczby ſtupicz.

Wenzel w Laſu.

Hana Würgaczez
Emil Säuberlich
žlubjenaj.
Raſchow. Budyſchin.

Knježna **Marja Muczez**
mjenowana **Burez** w Schpikalach
a
Handrij Kolpa,
knježi pohoncz w Rodezach,
žo jako žlubjenaj poruczataj.

Horzy dżak

jeneje žyroty žwojej lubej czecze.

Moja czeta lubowana,
Horzy dżak budż nětko wam,
So buch derje ſaſtarana,
Hdyž žym dżeczo pſchiſchła k wam;
So mje khudu žyrotu
Horjewſaſchcze ſ luboſczu.
Bóh mi ſahe ſ toho žwěta
Mojej' lubej' ſtarſchej' wſa,
Hdyž běch lědma ſchtyri lěta,
Dha běch hižo žyrota;
Tola Bóh Knjes na njebju
Njewopuſchczi žyrotu.
Lěta dołho ſcze mi dali
Jeſcz a picz, tež draſczenje,
Do ſchule ſcze mje tež žlali
Sswěru, kaž na kemſchenje,
Město nana — maczerje
Wy mje horjeczehniſchcze.
Haj, duž, luba czeta, tudy
Horzy dżak wam wupraju,
Niczo druhe — dóńž žym khudy —
Nětko wam dacz njemóżu,
Chżu pak, hdyž Bóh ſdżerži mje,
Sarunacz, ſchtož mózno je.
Ty pak ſpożcz ji, luby Božo,
Wo to nětko proſchu cże,
Bójſki měr, troſcht, radoſcz, ſbožo,
Dobru ſtrowoſcz wobſtajnje;
Swarnuj ju a jeje dom
Pſched ſchkodu a njeſbožom.
Zohnuj też ju, luby Božo,
W czělnym a też w duchownym,
Njeſkładż ju na khorołožo,
Wobarnuj ju pſched wſchěm ſlym,
Njech je wot njej' ſdalena
Nuſa, khżiż a ſrudoba.
Je žwój czaž tu dokonjała
A jej' žwjatok pſchiſchoł je,
Daj, ſo žmjercz by wotwołała
Ju bjes czežkej' khoroſcze
A ju cziſche dowjedła
S hnadu domoj do njebja.
My to woſjewjamy nětko
Pſches tu Serbsku Nowinu,
Dokelž nětk tak jara rědko
Tajzy dobroczelio žu,
Kotſiž darmo ſ luboſczu
Horjeczahuu žyrotu.

W mjenje teje žyroty
Pětr Młónk.

(K tomu czišku pſchiloha.)

Pschiloha k czišku 22 Serbskich Nowin.
Ssobotu 29. meje 1886.

Drjewowe awkzije.

W lěšowych revěrach **Rakeczanskeho knjejstwa** w tutym lěcze spuschczane drjewo ma šo šlědowaze dny na šlědowazych lěšowych městnach na pschešadžowanje pschedawacź:

Póndźelu 31. meje t. l. rano wot 8 hodźin
na Koßlowskim revěrje pschi hacze ſ kamjeńtnym haczenjom:
3 rmtr. wólschowych schczěpow,
5 = = kuleczkow,
113,00 stotnjow brěšowych a wólschowych walczkow,
90 khójnowych hakosowych hromadow.

Wutoru 1. junija t. l. rano wot 8 hodźin
na Koßlowskim revěrje w kosyhrjebi:
120 rmtr. khójnowych schczěpow,
300 = = pjeńkow,
8 = dubowych kuleczkow,
40,00 stotnjow khójnowych walczkow;

popoldnju wot 2 hodźin
na Jitkowskim revěrje pschi schěrokim dolczku:
87 rmtr. khójnowych schczěpow,
190 = = pjeńkow,
30,00 stotnjow khójnowych walczkow.

Ssrjedu 2. junija t. l. rano wot 8 hodźin
na Jeńschczanskim revěrje pschi běłych ladach:
156 rmtr. khójnowych schczěpow,
190 = = pjeńkow,
30,00 stotnjow khójnowych walczkow.

Pjatk 4. junija t. l. rano wot 8 hodźin
na Schczeńczanskim revěrje pschi palnym hacze:
300 rmtr. khójnowych schczěpow,
380 = = pjeńkow,
300 khójnowych hakosowych hromadow.

Wuměnjenja šo psched sapoczatkom awkzije wosjewja.
W Rakezach, 17. meje 1886.
R. Pelz, wyschschi hajnik.

Drjewowa awkzija
na Maleschanskim revěrje.

Wutoru 1. junija t. l. ma šo w Stróžanskej a Hlinjanskej holi, kaž tež w Hucźinjanskim lěsku drjewo, w drjewnischczach a šamotnje stejaze, po swuczenych wuměnjenjach na pschešadžowanje pschedawacź, a to
174 rmtr. khójnowych schczěpow,
27 = dubowych =
6 = = kliplow,
44 = brěšowych =
23,00 stotnjow twjerdych a
33,70 = mjehkich walczkow,
70 rmtr. khójnowych hakosow a
dźělba khójnowych a dubowych pjeńkow.

Awkzija šo dopołdnja w 9 hodźinach pschi Hlinjanskej holi w blischosczi Stróžanskeje zyhelnicze sapoczńje.
Hrabinske Schall-Riancourske revěrske sarjadnistwo w Maleschczach.
Wyschschi hajnik **Sachße.**

H. R. Teutscher w Budyschinje
na kamjeńtnej haßy 33

porucza šwój bohaty sklad **khachlow** kóždeje barby a wuwjedźenja, jednorych a najwoßobnischich.
Jednore **khachlonki** po 10 mk. Tež je 10 dospołnych **wubrakowanych khachlow** tunjo na pschedań.

Drjewowa awkzija.

Palne drjewo, w lěšnym revěrje **Kobliczanskeho knjeżeho dwora, k Rakeczanskemu knjejstwu** šluschazeho, ša tole léto spuschczane, ma šo
póndźelu 7. junija rano wot 8 hodźin
na pscheßadžowanje pschedawacź, a to
pschi palnej huschczinje:
125 rm. khójnowych schczěpow,
2 = = kuleczkow,
180 = = pjeńkow;
pschi kschidle a czornej hrjebi:
72 rm. khójnowych schczěpow,
145 = = pjeńkow.
Sapoczatk pschi palnej huschczinje.
Wuměnjenja psched sapoczatkom awkzije wosjewja.
W Kobliczanskej hajnkowni, 18. meje 1886.
Zschech, hajnik.

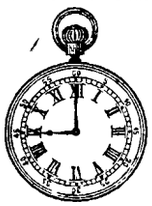
Gotthard Behrends

na Hoschiz haßy 42, ſ napschecźa Lauez hotela, porucza
seleny khofej w wubjernje dobrych družinach punt wot 70 np., **paleny khofej** punt po 90—200 np.
Saßopschedawarjam dawam poměrny rabat.

Desert, bonbony, chokoladu punt po 80—500 np., **kakao bjes wolija** punt po 140—300 np., **polimkowu muku** punt po 60—70 np., **kakaowy thee** punt po 40 np., **panirsku muku, khofejowy schrót, mjedowe tykanzy** (pschi wotewsaczu 5 puntow 1/2 punta rabatta) porucza
Ferd. Pfeiffer na hłownym torhoschczu 8,
skład chokoladoweje a konfekturoweje fabriki
Hartwiga a Vogela w Draždźanach.

Destillazija Adolfa Rämscha
w Budyschinje pschi butrowych wikach

porucza šwoje derje czišczene **palenzy** pschi wotewsaczu 10 litrow a wjazy No. I liter po 16 np., No. II liter po 13 np.
Dale porucza wona šwoje wubjerne **jednore** a **dwójne palenzy** a **likéry,** kotrež šo dla jich dobreho šłoda a wubjernosće k kwaßam a kschczišnam woßebje poručeja. Piczele šo na žadanje k tomu požcza.

Saczne czaßniki, regulatory a **sczénske czaßniki** w wulkim wubjerku po tunich płaczišnach porucza

Jan Gäth
1 na hospitalskej haßy 1.

Dr. Schrammowy bróstowy a wotwjedźazy thej, najlépsche thejowe měschenje k czišczenju krwe a k wuczerstwjenju czéła, woprawdźity dostacź w **měschczanskej haptyzy w Budyschinje na hłownym torhoschczu 6.**

Hartensteinske krepki ša skót, originalnu bleschu po 1 mk. 10 np., **Kloßowy mlokowy a wužitkowy pólver, butrowy pólver, restituzionski fluid, wobžerny pólver ša swinje, pile ša pšy** porucza
měschczanska haptyka w Budyschinje
na hłownym torhoschczu 6.

ff. koßy

po 3 mk. porucza

Paul Walther.

NB. Kóžda koßa, kotraž njerěsa, ßo wróczo wosmje, ßamo hdyž je hižo toczena a klepana.

K ſaniczenju

molow

poruczam

kamfer, patchouli, popjeŕ, naftalin, pólver pſche inſekty, pólver a tinkturu pſche mole, naftalinowe kopjena, ſelo a papjeru pſche mole.

Otto Engert,

en gros **drogowe khlamy** en détail

10 na ſnutskownej lawſkej haßy 10.

Wolijowe barby

we wſchěch nuanßach, hnydom k barbjenju, derje a twjerdże ſkhnyjaze, k barbjenju khěžow, ſchpundowanjow atd.;

moleŕſke a murjeŕſke barby

w czerſtwej tworje a w najwjetſchim wubjerku;

ſchpundowanſki ßwěczazy lak

ſ barbu a bjes njeje, njewonjaty a ſpěſchnje ſkhnyjazy;

terpentinowy wolij

(němſki a franzowſki);

dwójzy warjeny

lanowolijowy firniß,

jara derje a twjerdże ſkhnyjazy;

bernſteinſke laki, kopallaki, damarlaki, żeleſowe laki,

Ia Kölnſki klij kaž tež **murjeŕſki klij**

a hiſchcże wſchelake druhe druzinu;

myjeŕſku krydu, gyps, zement atd.

poruczeja w ſtajnje wulkim wubjerku po najtuniſchich płaczíſnach

drogowe a barbotworowe

en gros khlamy en détail

Otto Engert

10 na ſnutskownej lawſkej haßy 10.

Turkowſke ßlowki

najrjeńſche a najwjetſche, kotrež ßu dostacz, porucza hiſchcże tunjo

Moritz Mjeŕwa

na mjaßowym torhoſchczu, deſtillazija najlěpſchich likérow.

Zyhelnicza Hrodźiſchczanſkeho knježeho dwora

(żeleſniſke ſaſtawniſchczo w Pomorzach)

porucza po ßlědowazych płaczíſnach:

wulke murjeŕſke zyhele — ßylnje palene a jako dobra wulkoſcz k twarej bjes wobmjetowanja ßo hodżaze — tyßaz 41. —

małe murjeŕſke zyhele I. druzina . . . „ 31. —

„ „ „ II. „ . . . . „ 28. —

zyhele ſa ſtudnje . . . . . „ 45. —

na ſkaſanje **murjeŕſke zyhele** we wſchěch wulkoſczach

rolty ſa drenażu 3″ . . . . . tyßaz 40. —

„ „ „ 2″ . . . . . „ 28. —

„ „ „ 7/4″ . . . . . „ 24. —

glaſěrowane

tſěſchne zyhele I. druzina . . . . . tyßaz 33. —

„ „ II. „ . . . . . „ 28. —

„ „ III. „ . . . . . „ 21. —

njeglaſěrowane

tſěſchne zyhele I. druzina . . . . . tyßaz 27. —

„ „ II. „ . . . . . „ 18. —

„ „ III. „ . . . . . „ 12. —

Pſchi ſkaſanju wjetſchich dźělbow płaczíſny po wuczinjenju.

W Hrodźiſchczu, 1. meje 1886.

Wolff, zyhelſki miſchtr.

Dr. Uetſchowe ſarybowanje pſche brunu

hoji difteritis, brunu, kaſchel atd., ſchkleńza po 75 np. a 1 mk., jenož prawdźiwe, hdyž je pißmo k nakoženju „Hanineje haptyki" w Draždżanach pſchipokożene,

dr. Uetſchowa pſchetlajaza a żiwjeńſka eßenza

hoji wſchě żołdkowe khoroſcze, migrenu a nervowe czerpjenje, ſchkleńza po 75 np. a 1 mk. ſ pißmom k nakoženju dostacz we wſchěch haptykach.

Njepſchetrjechene żołdkowe krjepki.

Woprawdźite dr. Ballhauſerowe żołdkowe a żołczowe krjepki

w bleſchach po 40 np. ſ wukoženjom, kak maja ßo nakożicz.

Dostacz w **měſchczańſkej haptyzy** w **Budyſchinje na hkownym torhoſchczu 6.**

Sſrědk k ſpěſchnemu blejchowanju płatu

ma na pſchedań a kak ma ßo nakożecz, wukaże

Otto Engert na ſnutskownej lawſkej haßy.

Mydlarńja Herm. Puya

w Budyſchinje na ſzerbſkej haßy

porucza

jadriwe mydło, dobre ßuche . . . . . punt po 40 np.,

jadriwe mydło, czerwjene a módre . . . . „ „ 36 „

żołte wóſkowe mydło I . . . . . „ „ 40 „

żołte wóſkowe mydło II . . . . . „ „ 30 „

ſoda . . . . . „ „ 5 „

ſchterku . . . . . „ „ 22 „

maſne mydło, ſelene mydło, petrolej, wſchě artikle dobre a po najtuniſchej płaczíſnje.

Sſrědk k ſpěſchnemu blejchowanju płatu

ſ wukoženjom, kak ma ßo nakożecz, porucza

hrodowſka haptyka.

Schtóż ßo nahlenzy boji

abo kotrehoż je wona hižo podeſchła, abo ſchtóż na wjerczenje, ſkromjenje, bjeſſparnoſcz, khore nervy czerpi, njech ßebi knižku „Wo wobróczu a wotſtronjenju nahlenzy", 3. naklad, wot ſpißaczela, něhduſcheho krajno-woborneho bataillonſkeho lěkarja R. Weißmanna w Wilshofenje w Bajerſkej, darmo a franko ſkaſa.

Najlěpſchi mlokowy a wuzitkowy pólver, pólver ſa ßwinje, pólver ſa konje a reſtituzionſki fluid

porucza **haptyka w Rakezach.**

Butrowy pólver

k położenju dźěkanja butry

porucza **haptyka w Rakezach.**

Lěkarſki

dorſchowy jatrowy wolij,

ſnaty najwubjerniſchi ßrědk pſche **bróſtowe a pluzowe czerpjenja, ſkroſle, liſchawy, dźěczazu ßłaboſcz, wumpjeru** atd., porucza w bleſchach po 50 a 75 np.

Otto Engert,

en gros drogowe khlamy en détail

10 na ſnutskownej lawſkej haßy 10.

Tinkturu pſche ſchczóny

w bleſchach po 50 np.,

pólver pſche ſchczóny

w tyſkach po 40 a 60 np.,

pólver pſche ſchwoby

w tyſkach po 40 a 60 np.

porucza

Otto Engert,

en gros **drogowe khlamy** en détail

10 na ſnutskownej lawſkej haßy 10.

Syrop

punt po 12 np., jara ßłódki, porucza **Hermann Klemm**

na bohatej haßy.

Khoſej

wot najtuniſchich hacz do najlěpſchich druzinow, jara derje ßłodżazy, porucza **Hermann Klemm**

na bohatej haßy.

A. Mager

na ſzerbſkej haßy

pſchedawa a porjedża derje a tunjo

czaßniki.

Wukaſanje a pſchewjeſne pißma dawa **Albert Meiſel w Budyſchinje.**

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjcm do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 23. **Sobotu 5. junija 1886.** **Lětnik 45.**

Swětne podawki.

Němske khěžorstwo. Prynz Bjedrich August je sańdźeny tydźeń swoje pucowanje do wukraja, kotrež je na tři abo schtyri měsazy wobliczene, pod pschewodom swojeho adjutanta, hetmana ſ Wagnera, nastupił. Bližšche dny prynza w Winje pschi khěžorstwowym dworje wotczakuja. Prynz budże jako khěžorowy hósćz w khěžorowym hrodże bydlicz, a někotre dny w Winje pschebywacz. K jeho czesći budże so w khěžorowym hrodże w Schönbrunnje hosćina wuhotowacz a na to hońtwa wotbywacz.

— Sakonjowy naczišk sa nowy palenzowy dawk su w komišiji, kotraž měješche wo nim wuradźowacz, do zyła saczišli. Město njeho je komišija namjet zentrumskeje strony, na liter spirituša 25 nowych pjenjezkow dawka położicz, pschijaka. Wotpokasany knjezerstwowy naczišk žadasche wot litra na prěnje tři lěta 40, 80 a 120 np. a by khěžorstwowej pokładnizy, kaž běchu wuliczili, 190 milijonow hriwnow létnje wunjesł, bjes tym so po namjecze zentrumskeje strony palenzowy dawk khěžorstwowej pokładnizy jenoż 50 milijonow hriwnow pschinjese. W tu khwilu bychu tele 50 milijonow sa khěžorstwowe potrěbnosćze doßahake. Hacz pak so w khěžorstwowym sejmje wjetschina sa zentrumski namjet namaka, je jara dwělne. Powschitkownje měnja, so so dawk na palenz w tutym khěžorstwowym poßydowanju hischcze njewujedna.

— K posylnjenju Němzowstwa w pruskich pólskich provinzach je pruski krajny sejm hižo saßo pjenjezne srědki pschiswolicz dyrbjał. Pruske knjezerstwo ſ nowa 2,200,000 hriwnow k pschenjemczenju pólskeje młodźiny dostanje. Wot tejele sumy matej so dwě milijonje hriwnow k twarjenju němskich ludowych schulow w Pósnańskej, Nawjeczornej Pruskej a w Oppelnskim knjezerstwowym wokrjesu nakładacz. Dale postaji so 50,000 hriwnow k spěchowanju němskich wyschschich holczich schulow, 100,000 hriwnow sa němskich studentow, kotřiž so posdźischo jako sastojnizy w Nawjeczornej Pruskej, Pósnańskej a w Oppelnskim knjezerstwowym wokrjesu postaja, a skónczinje 50,000 hriwnow k podpjerje schulerjow němskeho rodu na wyschschich schulach w tych samych krajinach. — W tsecźim czitanju je sejm 50 milijonow hriwnow k twarej poknózno-narańscho-mórskeho kanala pschiswolił a sakoń wo dawanju gmejnskich dawkow se strony wyschschich offizěrow pschijał.

— Arzybiskop Dinder je tele dny w Wrótsławskej kathedrali psches wjerch-biskopa Herzoga swjeczisnu dostał. Pschi swjatoczinosći běchu mnosy sastupjerjo pólskeho semjanstwa a schlesynskeho a pósnańskeho duchownstwa pschitomni. Popołdnju měješche so pola wjerch-biskopa hosćina, pschi kotrejž so najwyschschi kralowszy a měschczańszy sastojnizy wobdźělichu. Prěnju sławu arzybiskop na bamža a khěžora wunjese. Wjerch-biskop Herzog na strowosć arzybiskopa Dindera pijesche.

Awstrija. Awstriske khěžorstwo je so, kaž je znate, w lěcze 1867 do dweju dźělow, do nawjeczorneje Awstriskeje abo Zisleithaniskeje a do Wuherskeje abo Transleithaniskeje dźěliko. Kóždy tuteju dźělow ma swoju wosebitu konstituziju a sarjadnistwo a sa kóžde dźesacz lět ma so bjes woběmaj dźělomaj finanzne wurunanje stacz. Tole wurunanje so jara czeżko wujedna, dokelž interesy wobeju dźělow jenake njejsu. Lětša dyrbi so saßo nawjeczorna Awstrija ſ Wuherskej wurunacz. Tón krócz petrolejowe zło dozpiczu wurunanja napschecziwo steji. Wuherjo žadaju niski, Awstriszy wyßoki petrolejowy dawk. W Galizinskej su mjenujzy sylne petrolejowe žórka. Tutym ruski petrolej czeżku konkurenzu czini. Njeczisczeny petrolej płaczesche hacz dotal sa metriski zentnar 1 schęßnak 10 krajzarjow zła, czisczeny, k swěczenju so hodźazy, pak 10 schęßnakow. S Ruskeje pak so nětkole do Wuherskeje ſ hromadami petrolej wosy, kotryż je na sdacze njeczisczeny, woprawdże pak je czisczeny. W Ruskej mjenujzy, so bychu wyßoke zło wobeschli, do czisczeneho wolija wschelake maczisny měscheja, kotrež so w wuherskich petrolejowych czisczernjach ſ lohkosczu wotstronja. Psches tajke jebanske wobeńdźenje zła so wuherske petrolejowe czisczernje létnje wo wjele milijonow schęßnakow wobohacza na schkodu wobßedźerjow galizinskich petrolejowych žórkow. Tuczi w Wuherskej žaneho petroleja wjazy njewotbudu, dokelž ſ niskej płaczisnu ruskeho petroleja konkurerowacz njemóża. Awstriske ministerstwo je po dołhim jednanju wuherske knjezerstwo pohnuło, so so pschichodnje zło sa njeczisczeny petrolej na 1 schęßnak 42 krajzarjow powyschi. Polazy, kotřiž psches złowne jebanstwo ſ ruskim petrolejom czeżko schkoduja, so pak ſ tutym wuczinjenjom spokojicz nochzedża. Woni sebi žadaju, so by so złownemu jebanstwu na wschě czasy psches to kónz sczinił, so by so zło sa njeczisczeny ruski petrolej na dźewjecz schęßnakow powyschiło. Do tohole žadanja pak Wuherjo nihdy dobrowólnje njeswola. Wo tym je awstriske ministerstwo pscheßwědczene a toho dla je khěžorstwowej radze pschipowjedźiło, so wotstupi, jeli so so nowe wurunanje bjes Awstriskej a Wuherskej petrolejoweho zła dla wot sejma njepschiwosmje. To so ſ czeżka stanje. Duż snadź budże pak ministerstwo sastojnstwo složicz dyrbjecz, pak so, jeli so khěžor jo njepuschczi, khěžorstwowy sejm roswjasa.

Italska. Sozialistiske hibanje w Italskej so hischcze směrowało njeje. Demonstrazije ſ czerwjenymi khorhojemi so w wschelakich městach wospjetuja, pschi czimž czasto bjes ludom a bjes poliziju a wójskom krwawne puki padaju. Wójsko drje wschudże ſ dobyczerjom wostanje, tola sozialistojo na žane wójnske wuspěchi njemyßla, ale jenoż na demonstrazije, ſ kotrymiž chzedża kedźbnosć dźěłaczerjow na so sczahnucz. W Livornje bě wojowanje bjes demonstrantami a wójskom wosebje wótre, dokelž njeměrnikam dźěłaczerjo ſ fabrikow na pomoz pschińdźechu a pódla toho so tež žónske pschi wojowanju wobdźělichu. Na woběmaj stronomaj běchu ranjeni a morwi.

Franzowska. Franzowske ministerstwo je so skónczinje njepschestawazemu žadanju radikalneje strony podwoliło a namjet, po kotrymž maja so franzowszy prynzojo ſ Franzowskeje wupokasacz, deputertskej komorje k wuradźenju pschedpołożiło. W komorje drje sakoń wo wupokasanju prynzow pschiwosmu, tola so njesda, so jón tež senat sa dobry spósnaje. Na tajke waschnje namjet radikalneje strony saßo do wody panje.

Jendźelska. Gladstonowy sakonjowy naczišk, ſ kotrymž ma so Irska w sarjadniskich należnosćach samostatna sczinicz, je w irskim Ulsterskim hrabinstwje wulki njepokoj sbudźił. Wobydlerjo tuteje

provinzy, ſ wjetſcha proteſtantojo, ßo boja, ſo budża w nowym irſkim parlamencże katholſzy Irojo proteſtantow podtkóczecź. Duż Ulſterſzy hroża, ſo budża ßo ßamo ſ brónju pſchecźiwo ſakoženju irſkeho parlamenta wobaracź. Woni k tomu pjecża hižo ſkradźu wójſko, kotreż dyrbi 78,000 muži ßylne bycź, ſběraju. Hacź dotal pak tole wójſko jenoż na papjerje ſteji a nikoho njetraſchi. Każ nětkole wobſtejnoſcże leża, drje ßebi Ulſterſzy proteſtantojo dla irſkeho parlamenta podarmo ſtaroſcże cźinja; pſchetoż wuhlady, ſo Gladſtonowy ſakonjowy nacźiſk ſa Irſku w jendźelſkim parlamencże wjetſchinu doſtanje, ßo hiſchcże pſchezo polěpſchike njejßu; ſkerje ßo ſda, ſo ßo liczba pſchiwißowarjow Gladſtonoweje iriſkeje politiki pſchezo bóle pomjeńſchuje.

Grichiſka. Swada bjes Turkowſkej a Grichiſkej hacź dotal hiſchcże pſchezo ſkónczena njeje. Turkowſke knjeżerſtwo je tele dny ſaßo wulkomóznarſtwam pißmo roſeßkało, w kotrymż ßo wobcźežuje, ſo Grichiſka njeſprawnje wotbrónja a ſo hacź dotal hiſchcże pſchezo turkowſku namjeſnu twjerdźiſnu Sygos wobßadźenu dźerži, kotruż pjecża tež bóle wobtwjerdźuje. Wójſko je pjecża jenoż ſ dźěla a jenoż na maku ſdalenoſcź wot mjeſy wotwołane, a nowe transporty muźſtwa a poßykki munizije njepſcheſtawaju k njemu pſchikhadźecź. Na kónzu ßwojeho wobcźežowanſkeho pißma turkowſke knjeżerſtwo pſchipowjedźi, ſo budże twjerdźiſnu Sygos ßwojemu wójſku naſad dobycź dacź, jeli ſo Grichiſka ſa dobre njeſpóſnaje, ju dobrowólnje wudacź. Pod tajkimi wobſtejnoſcźemi ßo wotcźakacź njemóże, ſo wulkomóznarſtwa blokadu grichiſkeho mórſkeho brjoha ſběhnu.

Amerika. New-Yorkſki ßud je anarchiſta Jana Moſta dla naſchcźuwanja luda pſchecźiwo wobſtejazemu porjadej ſtata k jaſtwu na 12 měßazow a k płacźenju 500 dollarow pjenježneho khoſtanja ſaßndźik. Ssudnik wobźarowaſche, ſo Moſta po ſakonju wyſche khoſtacź njemóże, a praji, ſo ma Moſta ſa najwjetſcheho njekmanika, kotrehoż je hdy widźał. — Anarchiſtow Braunſchweiga a Schenka k jaſtwu po dźewjecź měßazach, Braunſchweiga pódla toho k płacźenju 250 dollarow pjenježneho khoſtanja ſaßudźichu.

Wupožcźeny ſebel.

(Skónczenje.)

Rytmiſchtrej hiſchcże wjazy pſchipadże. „Runje wo ſeblowych nóžnjach rěcźeſchcże, dragunarjo Naſdalako — po tajkim běſchcże ſebel ſ nóžnjow wucźahnuli, hdyž ßo wěz poda?"

„Haj", Naſdalak w ßwojej khupoſcźi wotmolwi.

„Ale roskobanezy, dha byſchcże ſebel hiſchcże pſchezo w ruzy dźerżecź dyrbjeli — abo ßu wam nóžnje dźeßatnika — — kak rěkaſche khadla —?"

„Dźeßatnik Polak."

„Dźeßatnika Polaka ſebel tež ſ ruki wukaknuke?"

To běſche prawe pſchiſpomnjenje, kotreż rytmiſchtr ſcźini.

Naſdalak cźujeſche, kak jemu krej do woblicźa ſtupa. Wón njewjedźiſche niczo wotmolwicź. Hrabja ßo hižo nadźeſche, ſo ßo hódanczko na nětajke druhe waſchnje wujaßni. Tola to ßo njeſta. Naſdalakej pſchipanu prajicź, ſo njeje ſebel wucźehnjeny měł, dokelž ßwojeho konja ſdźerżecź njeje móhł. Rytmiſchtr bě pſches tole wotmolwjenje każ na hłowu dyrjeny; potom wón na Naſdalaka ſareji, ſo łži, ſo ßu jeho rěcże njeroſum! Naſdalak pſches to zyle hłowu ſhubi a niczo njewotmolwi, khiba ſo dyrbjeſche ſa wotmolwjenje płacźicź, ſo ßo hiſchcże bóle ſacźerwjeni. Nětko ßo tola jeho zyła ſelhańoſcź wotkry.

Tola wón mějeſche pſches měru wjele ſboża. Wachtmiſchtr hrabi Ssurowſkemu do rěcże padże, ſchtoż hižo jemu jeho ſaſtojnſtwo dowoli a praji: „Haj, knjes rytmiſchtrje, ßym tež widźał, ſo je khwilu ſebel w nóžnjach měł."

Nětko dyrbjeſche hrabja Naſdalakej wěricź. Tola po tajkim podeńdźenju jeho hnydom puſchcźicź, po rytmiſchtrowym waſchnju njebě. Wón ſa něczim nowym pytaſche a to tež bórſy namaka.

„Schto dha ſcże tam delka pſchi naßypanzy cźinili?" ßo wón dale praſcheſche.

„Tam mój ſebel leżeſche."

„Pſchi naßypanzy? Każ je mi wědome, ſ zyła bliſko naßypanzy pſchiſchli njejßmy."

Naſdalak bě hižo nětko tajkeje njehańbicźiwoſcże nabył, ſo woſpjetowaſche: „Haj, w pſchěrowje pódla naßypanzy ßym jón namakał."

„To njemóże wěrno bycź", hrabja ſ wocźomaj hnėwnje błyſkotajo ſ krótka wupraßnu.

Nětko ßnadź ſaßo do wuſkoſcże pſchińdże a jeho zyły twar ſelhańoſcźow ßo powali; dołho nadróbne pſchepytanje wutrał njeby, to ßebi Naſdalak ßam njeſamjelcża. Tola tu ſaßo wachtmiſchtr jako wumóżazy jandźel ßwój hłoß ßłyſchecź da: „Njedźiwajcże, knjes rytmiſchtrje, lohko je móżno, ſo ßu konje prjedy ſ nohami ſebel na bok ſeſtorkake. Ras ßmy zyle bliſko naßypanzy manevrěrowali — pſchi tym drje je ßo to ſtako. Na Naſdalakowych nóžnjach tež horbik widźu."

Wachtmiſchtr ßo wo prawdże ſ Naſdalakom ſrěcźak njebě; na to móhł hrabja Ssurowſki hnydom pſchißahacź.

„Haj", wón praji, dokelž niczo druhe wotmolwicź njewjedźeſche a na to Naſdalakej cźeſcź da, khwilu w jeho bliſkoſcźi pſchebywacź. Praweje pſchicźiny, dragunarja khoſtacź, runje njebě, a tola jeho rytmiſchtr bjes khoſtanja woſtajicź nochzeſche.

Lieutenant Liſchcźeŕ, tón ßamy, kotryż bě prjedy hrabi palenz poſkicźił, hdyž ßo Naſdalak pſchipowjedźi, ſhóda, kajke požadanje mějeſche duſcha jeho cźeſcźeneho pſchedſtajeneho.

„I, dragunar dźě zyle kſchiwje na konju ßedźi, a mi ßo tež ſda, ſo deku runje na konja położił njeje, a potom drje ma tež wopaczny pjaſczowy rjemjeń", wón praji, ruku k měžy dźerżo, tak dołho hacź rěcźeſche.

Hrabja po ſdacźu ſ kedźbnoſcźu na njeho poßłuchaſche a dawarjej dobreho palenza wotmolwi: „Haj, tak ßo zyle ma, luby Liſchcźerjo." Bjes tym ſo hrabja rěcźeſche, luby Liſchcźeŕ ruku k měžy dźerżeſche, to bě jeniczke wjeßele, kotreż jemu, pódla cźeſcże, ſo ßmě ſ rytmiſchtrom rěcźecź, prózowanje pſchinjeße, ſ kotrymż chzyſche rytmiſchtrej pomhacź, ſo móhł Naſdalaka khoſtacź.

Hrabja ßebi wokomik roſmyßlowaſche, na to wón praji, ſo ßnadź Naſdalak wina na tym njeje, ſo je jemu ſebel wotpanuł, tola ſo jeho khutnje warnuje, ſo ßo pola njeho tajke něſchto wjazy ſtako njeby; pſchetoż hewak jeho ſ wěſtoſcźu na nětotre dny do arreſta tyknje.

Naſdalak ßmědźiſche nětko wotjěchacź. Kóń poſtupi a ſebel ſchcźerczi: klip; kóń ſaßo poſtupi a ſebel ſchcźerczi: klap, po tſeczim ſtupje ſaßo klip a tak dale, hacź k dźeßatemu ſtupej.

„Saſtanucź!" rytmiſchtr ſareji. „Naſad!" Naſdalak dyrbi dźeßacź ſtupow ſaßo naſad, pſchi cźimż ßo, wě ßo, klepotanje woſpjetuje.

„Khadla, twój ſebel dźě klepoze każ krumjazy ſwónczk!" hrabja na dragunarja ſajėdże.

Schto dyrbi nětko Naſdalak ſnapſchecźiwicź? Wachtmiſchtr, kotryż njedaloko ſteji, dyrbi tež tutu wěz bliże wobhładacź.

Nichtó ßo na tym bóle njewjeßeli, hacź lieutenant Liſchcźeŕ, dokelž ßo nadźijeſche, ſo budże nětko rytmiſchtr khoſtacź móz. Khoſtacź dyrbi tola wulka radoſcź bycź! Wo Liſchcźerju ßebi powjedaju, ſo ßo ſkradźu na ważny wokomik pſchihotuje, hdyž budże prěni krócź prajicź ßměcź: „Arreſt na tſi dny!"

„Naſdalak je drjewjane woborne kopjeńka ſ nóžnjow wſak, knjes rytmiſchtrje, toho dla ſebel tak njelubje klepoze", Schołcźik po pſchepytanju rytmiſchtrej ſjewi.

„Cźoho dla ſcże to cźinili?" ßo hrabja ſ pokhmurjenym wobliczom praſcha, ßwoje wußy wjercźo.

„Ssym je pſchi cźiſcźenju won wſak", Naſdalak ſ płacźitym khłoßom wotmolwi, ſo by tak rytmiſchtra trochu ſmjehcźik.

„Wot kotreho cźaßa ßo nóžnje ſ nutſka cźiſcźa?" ßo rytmiſchtr ſ wußměchom praſcha. „Wcźipnoſcże dla, ſo by hrajkał, ßy kopjeńka wotcźinił, ßo roſumi, je roſkamał a je toho dla njejßy ſaßo nuts tyknucź móhł. Schto?"

„K poruczności, knjes rytmiſchtrje."

„Wachtmiſchtrje — tón dragunar tſi dny doſtanje" — wón ßo pſchemyßli — „ma khoſtanſku ſtražu w konjemzu a jutſje ſe ſeblom k wam pſchińdże. Sso roſumi, potom ſebel wjazy klepotacź njeßmě."

„K poruczności, knjes rytmiſchtrje."

Naſdalak móże wotjěchacź.

Lieutenant Liſchcźeŕ ruku k měžy dźerżo na rytmiſchtra hlada. To ma rěkacź: So chże ſ nim rěcźecź.

„Schto chzecże, mój luby Liſchcźerjo?"

„Ja ßym hižo prjedy pytnuł, ſo ſebel klepoze."

Hrabja cźini, każ by wſchón pſchekwapnjeny pſches tole pſchiſpomnjenje był a praji: „Derje, mój luby Liſchcźerjo." Potom konja ſawróczi a ßwojeho lubeho Liſchcźerja ßameho woſtaji. Nětotſi powjedaju, ſo je pſchi tym prajił, tak ſo je Liſchcźeŕ hiſchcże ſroſumicź móhł: „Hdy by tón wohidny cźłowjek mi tón palenz njepodawał —" wjazy ſroſumili njeběchu.

Serżant Seleny bě hižo dołho w wulkim wobłuku wokoło Naſdalaka jěchał, a hdyž jeho ſkónczne puſchcźichu, wón tak rucże hacź bě móżno k njemu leczeſche, ſo by naſhonił, kak je ßo zyła wěz zoſaka. Wón móżeſche pak jenoż wſcho na pół ſhonicź. Hdyž ßo ſchwadrona rjadowaſche, ßo nad Naſdalakom njemało dźiwachu. Nam

wjeßele cźini, so mózemy tu prajicź, so žadyn Nasdalakej jeho sboże njesawidźesche. S kajkej radosćźu nětko Nasdalak ßwój sebel k ramjenju dźerżesche, s kajkej radosćźu wón, hdyž muž sa mužom saskat jěchachu, psched rytmischtrom k semi praßnu — s tajkej mozu a khróbkosćźu, so jemu rytmischtr, hdyž ßo na poßled fronta rjadowasche, khostansku strażu w konjemzu spuschćźi, jeho wótsje khwalo, so je tak pěknje rubnuk.

Prěnje schtož Nasdalak w konjemzu ßo domoj wróćźiwschi wuhlada, bě jeho sebel, kotryž w dobrym měrje sa hosdźom wißasche. Wón s hłowu tschaßesche; wón ßebi sebel wobhladowasche, měnjesche najprjedy, so je jón tola w kasermach stejo wostajił, a so je jón Piskoŕ potom tu powßnuł, pytnu potom Schcźipakowe wumělske molowanje na pjasćźowym rjemjenju a wjedźesche nětko, na cźož bě ßebi s wopręd̆ka hižo myßlił, so je někajki worakawy cźłowjek sebel wotnjeßł. Wón mózesche nětko też trochu hódacź, schtó je to był, to jemu ßmuhi na paßu pscheradźichu.

Tola kajkaž pschezo wěz běsche: wón bě jara spokojom, so mějesche saßo ßwoju bróń, s kotrejž chzysche na druhi dźeń psched wachtmischtra stupicź. Chzemy pschezo tu hižo prajicź, so ßo tón jara dźiwasche, so drjewowe kopjeńka saßo tak twjerdźe w nózjnach ßedźachu a tukasche, so ßnadź je jemu Nasdalak zusy pozcźeny sebel pschinjeßł. Duž kwartérskeho mischtra sawoła, da ßebi Nasdalakowe cźißko prajicź a namaka, so to ßamo też na seblu stejesche. „Ssy wěsće wczera wopaczny sebel měł, wusnaj ßo jeno, ty njerodny cźłowjeko!" Nasdalak ßo toho wusna.

Wachtmischtr ßo nadźesche, so ßo tajke něschto wjazy njestanje. Po tajkim: Nasdalak ßebi ßwój saßo namakany sebel wobhladowasche. Wjele cźaßa jemu k tomu njewosta; pschetoż jeho podwyschk jeho honjesche, so by konja wotrybował, ßedko rjedźił a kantharu wußwětlił. Hdyž bě ßo to stało, da wachtmischtr ßyno sa rěbl tykacź, něschto ßkomy pod konja saßłacź a konjemz mjescź — pschi cźimž jeho Schcźipak s dobrej radu podpjerasche; pschetoż na mjecźenje konjemzow ßo wón jara derje wustejesche — a da skóncźnje snamjo, so ßmědźa prjecź stupicź.

Město toho pak, so bychu, kaž hewak, skoku do kasermow khwatali a ßo hacź k wjecźeri po spodobanju sabawjeli a wodychnuli, skoro pok schwadrony do konjemza cźißko I. cźerjesche, sestupa ßo wokoło Nasdalaka a kóždy chzysche jeho podeńdźenje tutoho dnja s jeho ßamßneho rta ßkyschecź.

Nasdalak podawisnu s dostojnosćźu a měrniwosćźu powjedasche, něhdźe wóßom ras; mózno je, so ßnadź je ßo to dźewjecź krócź stało. Mjenje hacź dwójzy nichtó na njeho njepoßłuchasche. Nasdalakowy podwyschk, dźeßatnik Polak a serżant Seleny, kotsiž ßo sa wěz woßebje sajimachu, wschitzy tsjo hacź do dźewjateho rasa wutrachu. Hdyž něchtó měnjesche so sebel najskerje kranuli njeißu, ale so je jón Nasdalak sabył, dokelž dźe jeho sa sabycźiweho maßlaka snaja, tutón na pjasćźowy rjemjeń jako na widomne dopokasmo pokasa. Pschi tajkej pschileżnosćźi wón hórko na njeknicźomnika ßwarjesche, kotryž bě jemu tak wjele stracha a cźeßnosće nacźinił a jeho pschi małym do najwjetscheho njesboża pschinjeßł — tola wón nochzesche sa winikom ßlědźicź, dokelž bě ßam hischcźe tón krócź sbožownje s paßlow twóchnuł, hewak pak by ßo njeplechej slě seschko.

Podwyschk Schcźipak na Nasdalakowe powjedanje jónkrócź poßłuchasche a potom konjemzy pscheńdźe; potom ju druhi ras ßkyschesche a hischcźe ras wschě konjemzy pscheńdźe; ßo saßo wróćźiwschi, hischcźe ras k pschezo ßo bóle pomjeńschazej cźrjódzy stupi a ßkyschesche, kak Nasdalak na khadlu ßantorjesche, kotryž bě na wschěm wina był. Nasdalak tutoho ßlěpza, paducha, jebaka mjenowasche — a ßebi skradźu pschejesche, so by tón, kotryž bě jeho sebel wsał, podwyschk był. Pschetoż na podwyschka, hdyž też jenoż poßrědnje, ßwaricź, wojazy pschezo rad cźinja; duž jeho toho dla saßudźicź nochzemy.

Schcźipak na wscho směrom poßłuchasche a — mjelcźesche.

Nasdalak bě se ßwojim powjedanjom na kónzu. Duž serżant Seleny sapocza: „Poskhaj", wón Nasdalakej praji, njewsmi wěz na lohke; hischcźe wona sabyta njeje. Njemyßl ßebi, so ßy zyle bjes winy. Dyrbjesche ßo tola hnydom s wopręd̆ka samolwicź. A so by tola dopomnjeńku měł —" wón Nasdalakej dwě plisće wotkoži; wonej njeboleschtej, njedyrbjeschtej też bolicź; dyrbjeschtej wschak jenoż dopomnjeńka bycź. Nasdalak wjedźesche, so je ßebi jej saßłużił, a njewsa jej sa sło, ale ßo ßmějesche.

„A schto ty k podawkej prajisch, Schcźipako?" woprascha ßo Seleny.

Schcźipak na Nasdalaka pohlada, pohlada na hósdź, na kotrymž sebel wißasche, tschaßesche s hłowu, njepraji ani ßkowcźka a wotßali ßo do bróżnje, pschetoż jemu chzysche ßo saßo ßykanje rěsacź.

Posdźischo ßu jeho woprawdźe wachtmischtra scźinili.

Ze Serbow.

S Budyschina. Póndźelu rano w 2 hodźinomaj na tudomnej hornczerskej haßy w sadnych s wjetscha drjewjanych twarjenjach rěsnika Schütza a draschlerja Friedricha woheń wudyri. Hdyž měschczańske ßykawy na pomoz pschijědźechu, twarjenja hižo psches zyko w płomjenjach stejachu a też maßiwne prědkowne domy ßo hižo palicź poczachu. Psches njeßmérne hromady wody, kotrež ßo wot ßykawow do wóhnja puschczachu, ßo bórsy płomjo na sbožo poddußy. Schtož je ßo w wotpalenych twarjenjach khowało, je ßo wscho wot wóhnja sanicźiło. Bjes druhim je ßo jenemu zusemu wikowarjej, kotryž tu ßobotu schwampy pschedawa, sa ßyßaz hriwnow twory spaliło. Wot wjeßnych ßykawow bě prěnja Židowska k haschenju pschikhwataka. Duž ßo jej wot rady 20 hriwnow myta wupłacźi.

S Bukez. Kaž ßu wschitzy wuswolerjo nascheho ßerbskeho ßejmskeho sapóßłanza k. Kerka tutomu knjesej wulzy dźakowni sa tu ßwěru a horliwosćź, s kotrejž je wón ßwój wokrjeß na ßejmje sastupował, tak ßu jemu wobydlerjo nascheje wokolnosće woßebje dźakowni sa jeho wuspěschne skutkowanje pschi wuradźowanjach, kotrež porjedźenje jěsdneho plana żelesnizow nastupachu. S Pomorz, kaž też s Wósborka běsche ßo w ßwojim cźaßu kralowskej generalnej direkziji sakskich krajnych żelesnizow prósstwa póßłała, so by parschonski cźah, kotryž w nozy w jenej do Budyschina pschijědźe, hacź do Lubija jěł a też w Pomorzach sastał, a toho runja, so by cźah, kotryž po połnozy se Shorjelza do Lubija pschijědźe, hacź do Budyschina schoł. W poßedźenju, w kotrymž ßo wo dokhodach a wudawkach żelesnizow jednasche, je nasch ßejmski sapóßłanz interesßy ßwojich wuswolerjow horliwje sastupował a ßo s khětro wótrej rěcźu na ministra s Könneritz wobrocźiwschi ßo hórko wobcźežował, so wobydlerjo Lubijskeje krajiny spomnjeny nózny parschonski cźah wužiwacź njemóża. Spomnjenemu żadanju doscźcźinicź pak běsche ßo minister tehdy sapowjeł ßo na to powołajo, so je jěsdny plan żelesnizow po wjelelětnym pruhowanju a nashonjenju sestajany, a so k żadanemu pscheměnjenju pjecźa też żaneje potrěbnosće njeje. Knjesa Kerkowa rěcź pak, kaž Serbske Nowiny psched nęschto cźaßom hižo pißachu, tola podarmo była njeje. W ministerstwje ßu ßebi posdźischo jeho rosestajenje rospomnili a ßo pschesßwědcźili, so ßu żadanja nascheho ßejmskeho sapóßłanza prawe. Duž je ministerstwo do żadaneho pscheměnjenja tak daloko swoliło, so, kaž je s jěsdneho plana żelesnizow wot 1. junija 1886, kotryž běsche tydźenja w Serbskich Nowinach wotcźischcźany, widźecź, wot 1. junija cźah, kotryž w nozy 12 minutow pó jenej s Draždźan do Budyschina pschijědźe, w nozy wot njedźele na póndźelu hacź do Lubija jědźe; tu ßamu nóz 25 minutow po tsjoch też ßo s Lubija do Budyschina cźah puschcźi, kotryž też w Pomorzach sastawa. Tole pscheměnjenje, sa kotrež mamy ßo woßebje k. ßejmskemu sapóßłanzej Kerkej dźakowacź, je wobydlerjam nascheje wokoliny wulzy witane.

S Palowa. Pjatk 28. meje rano w 5 hodźinach je, kaž ßo hakle sańdźenu njedźelu dohladachu, Boże njewjedro do nascheje zyrkwje dyriło. Zyrkwiny wjerch, psched někotrymi lětami hakle wobnowjeny, bě wokoło jěsdźazy błysk khětro wobschkodźił. Hewak ßo żaneje dalscheje schkody stało njeje.

S Rakez. Pschi njewjedrje, kiž sańdźenu póndźelu 24. meje naschu wjeß wobcźeże, błysk na Jenscheczańskich polach njedaloko tudomneho knjeżeho schoßarja k semi sjědźe, schoßarja pak njewobschkodźi.

— Hdyž sańdźenu ßobotu 29. meje rano njewjedro nad naschej krajinu stejesche, błysk do statoka kublerja Nowaka w Kamjenej pola Rakez sjědźe, tola njesapali.

S Kobliz (pschi Sprewi). W nozy wot 28. k 29. meji ßo nasch młyn, Rakeczańskemu knjejstwu ßłuschazy, s nutskach do cźista wupali. Woheń je najskerje w młynskim gracźe nastał. Dokelž młyn dotal mało wunoschowasche, drje ßo pjecźa wjazy njewutwari. — Njedźelu 23. meje měješe „Lipa" ßwój prěni sabawny wjecźor. Wón běsche wot ßobustawow a jich pschiwusnych bohacźe wopytany. Spěwanski wotrjad „Lipy" někotre měschane a mužske khory pschednoscheschе, kiž pschitomni s wulkim spodobanjom pschijachu. Mjes spěwami ßo cźitasche „Kak Pětr lěkari", schtož ßo kk. cźitarkam a kk. cźitarjam derje radźi a powschitkowne spodobanje nadobu. Duž drje pschichodnje krocźel dale scźinimy!

S Klětneho. Njedźelu rano w tsjoch hodźinach ßu ßo tu se ßkomu kryte twarjenja khěżnikow Schuzka a Matyja Rjele wotpaliłe. Woheń je pjecźa w Schuzkez brózni wuschoł. Płomjenja ßu Bohu żel cźłowjeske żiwjenje sa wopor żadałe. Něhdźe 40lětna dźěłacźerka Hana Bridźiz, pola Schuzkez na łubi bydlaza, ßo do palazeho doma po ßwoje wězy wróćźi a pschi tym w płomjenjach ßmjercź poczerpi. Jeje cźěło spali ßo hacź do koscźow, kotrež posdźischo

ſ rospadankow wucźeżechu. Tſi dny po tym buchn jeje ſawoſtanki na tudomnym pohrjebniſchcźu pohrjebane.

S Wojerez. Na reverach tudyſcheho wokrjeßa je wot 1. haprleje 1885 hacź do 31. měrza 1886 ßo tale ſwěrina ſeſatźelowaka: 6 jelenjow, 2 łopatkarjej, 411 ßornow, 2 dźiwjej ßwinjecźi, 4557 ſajazow, 141 liſchkow, 8 ßwincźow (jaſow), 5265 kurotwjow, 164 pozpulow, 550 bažanow, 3 wudry, 4 dźiwje kóczki, 39 cźornych a jaßnych kunow (mordarjow), 142 tchórjow, 1110 karniklow, 119 kóhlizow, 14 brudźawow (ſchnapow), 127 bakutow (bekaſinow), 1521 dźiwich kacźkow, 943 drósnow (kwicźelow), 118 rybornakow, 2 cźapuli, 1 dźiwja huß, 270 rubjeżnych ptakow. Wſcho hromadźe 15,691 dźiwinzow. — Pola Shorjelza ßu ſa liſchkami ryli. W dwěmaj jamomaj namakachu 15 mkodych liſchkow, a pódla nich ſakußane mkode ſajazy.

S Cźorneho Khołmza. 29. meje wjecźor je ßo tu Winklerez mkyn ſ domſkim wotpalił. Dokelž ſ wjeßnej ßykawu rucźe na pomoz pſchińdźechu a žadyn wětſik njedujeſche, ßo poradźi pſchimjeſowaze hoſpodarſke twarjenje wóhnjej wobrócź. Wot hoſpodarſkeje a domjazeje nadoby ßu nimale wſcho płomjenjam wutorhnuli.

S Hródka. Na ratarſkej wuſtajeńzy, kotraž ßo tu ſańdźenu njedźelu a póndźelu wotbywaſche, bě pomernje mało ſkotu wuſtajene. Sa to bě tam cźim wjetſcha liczba ratarſkich maſchinow widźecź. — Ssobotu 29. meje rano w 4 hodźinach Boże njewjedro w měſchcźanſkim lěßu do loſtry drjewa dyri. Dźěłacźeŕ Schiemenz ſe Sskomjenja, kotryž njedaloko pjeńki kopaſche, bu pſchi tym pohłuſcheny, njeje pak hewak žaneje ſchkody na cźěle poczerpił.

S Delnich Łužiz. Na knježim dworje w Falkenhaynje pola Łukowa je ßo ſ wowcźeŕnju tež połßedma ſta wowzow ſpaliło. — S Wětoſchowa ßo piſche, ſo tam ſkocźaze wiki pſchezo ßnadniſche bywaju, a ſo wóndano na jenych tajkich ani kupowarjo ani pſchedawarjo byli njejßu. Žito njepłacźi, kupowarjo ſa ſkót njejßu, a ſ mjaßom tež w wulkich měſtach niczo wuwikowacź njeje — ſ cźim móže ßo ſpadowazemu hoſpodarſtwu pomhacź? Někotre nowiny namjetuja, ſo by krajna wyſchnoſcź ſjawny kredit do ruki wſaka. Wjele drje pak tež na tym leži, ſo ßo pokupnizy (handlerjo) do wſcheho měſcheju.

Přilopk.

* W Žitawſkim dole ßu dźenßa tydźenja rano ſahe ßylne njewjedra ſakhadźake, kotrež ſ pokonja pſchicźežechu. Na ſlimk podobny deſchcź ßo jeno tak lijeſche, drobne krupy ßobu padachu, jedyn błyſk ſa druhim dele ßapaſche, a njepſcheſtawazy hrimot w wokolnych horach mózny wothłóß namaka. Wokoło na poł ſchtyrjoch błyſk w Wulkim Schönawje do domu tkalza Röslera dyri; dom ßo wotpali. Druhi błyſk pſchichodnu minutu w ßußodnym domje 76 lět ſtaru wudowu ſaraſy. Dokelž ßo ßußodne twarjenje paleſche, wudowina dźowka domjazu nadobu ſ domu noſcheſche; hdyž ßo wona do domu wrócźi, ſo by ſtaru macź won dowjedła, macź na ſtólzu pſchi blidźe morwa ßedźeſche: Boże njewjedro běſche ju ſaraſyło. Tež w Jonsdorfje, Oderwitzu, Waltersdorfje, Seifhennersdorfje, Spitzkunnersdorfje a wokoło Ebersbacha ßo twarjenja wotpalichu, kotrež běchu ßo ſ Božim njewjedrom ſapaliłe.

* „Chemnitzer Tageblatt" piſche: Hižo dlěžſchi cźaß je lěkarſka wědomoſcź wußlědźiła, ſo je jara ſtraſchne, ßyre mjaßo wuživacź. Pſchi trichinjazej khoroſcźi je ßo zyle jaßnje pokaſało, ſo ßu jenož tajzy ſkhorili, kotſiž běchu ßyre mjaßo wuživali, abo tajke, kotrež doſcź ſwarjene abo ßuſchene njeběſche. Tež je mjenowana khoroſcź najhuſcźiſcho a najßylniſcho tam wuſtupowała, hdyž ßo wjele ßyreho abo ßuſcheneho mjaßa jě. Dale naſhonjenje wucźi, ſo móža ludźo tež na ßyre howjaſe mjaßo ſkhoricź. Hakle ſańdźene dny je w měſcźe Chemnitz wjele ludźi ſkhoriło, dokelž ßu ßyre rosrubane abo rosmlěte howjaſe mjaßo jědli. Duž ßo ludźom doſcź rěcźecź njemóže: hladajcźe ßo ßyreho mjaßa!

* W Hornjej Schleſynſkej je ßo w novembru ſańdźeneho lěta cźrjóda 12 mkodych pachokow ſeſchka, kotſiž ßu ßo, nawjedowani wot 22lětneho dźěłacźerja Jaroſcha, na wſchelakich měſtach na najkhrobliſcho nutskamali a kranuli. Ssobuſtawy w jenym hajku ßwojemu nawjedowarjej ßwjatocźnje pſchißahachu lubjo, ſo chzedźa ßebi mjes ßobu ſtajnje ſpomožni bycź a ſo ßo nihdy njedźěła. Na jenym měſcźe, hdźež běchu ßo nutskamali, ßo radźi ſcheſcźoch ſ nich ſajecź; pſchi nich piſtole, nože, ßekery, wopacźne klucźe a wſchelaki druhi paduſchny grat namakachu. Sańdźene dny jich k khoſtarni na 1—8 lět ſaßudźichu; najmkódſchemu, kotryž hakle je 17 lět ſtary, 1½ lěta jaſtwa pſchißudźichu. Rubjeżne paßmo na to myßleſche, połkadnizu krajneho ßudniſtwa w Beuthenje wurubicź; k tomu běſche ßo poßledni dźeń lěta poſtajił, dokelž mějachu woni ſa to, ſo je tehdy najwjazy pjenjes w połkadnizy. Woni pak k tomu njepſchińdźechu, dokelž jich prjedy ſajachu.

* W jenym drjewniſchcźu pſchi kamjeńtnej horje pola Kirchberga ßwój wós połny walcźkow namjetawſchi ßebi pohoncź, kaž běſche to ſwucźeny, trubku ſtejo ſažehleſche. Pſchi tym wón jeno na to kedźbowaſche, ſo by ßo trubka ſažehliła, kaž ßo ßkuſcha, niz pak na to, hdźe je ſapałku cźißnuł. To pak wón bórſy ſhoni; pſchetož na jene dobo zyły wós w płomjenjach ſtejeſche a tež ßo ſ walcźkami hacź na prěnjej koleßy ſpali. Wuſtróžany pohoncź mějeſche lědma telko cźaßa, ſo konja wupſchahnu.

* Rosrěſane khěže, to je najnowſchi wumělſki kuſk naſchich twarzow. Po tym ſo ßu w Barlinje hižo pſched něſchto cźaßom jenu khěžu rosrěſali, ßo to nětkle ſ jenej khěžu na tamniſchej ßwjatoduchowej dróſy ſtawa. Tale khěža ſ jenej ſtronu něhdźe 2 kóhcźaj do khěžor-Wilhelmoweje dróhi nuts ſteji. Duž khěžu na mjeſy mjenowaneje dróhi ſ wulkimi pikami rósno rěſaju, ſchtož ßo jara derje a rucźe cźini. Wotewrjenu ſtronu pſcherěſaneho twarjenja chzedźa rjenje ſatwaricź, kaž ßo to tamnej pyſchnej dróſy pſchihodźi.

* W jenych Mnichowſkich kaſarmach je jedyn wojak ſa dwaj karanczkaj piwa jenej wulkej myſchi hłowu wotkußnuł. Schtó wjazy pukow ſaßkuži: tón, kiž ßo k tajkemu něczemu podtykuje, abo cźi, kiž ßo pſchesběhujo cźłowjekej něſchto tajke pſchizpěwaju?

* Schtó ma wjazy mozy: dwaj wołaj abo tſizecźo mužſzy? Tole praſchenje wóndano naſta, a na njo tež ßo wotmołwjenje doſta w Auerbachu pola Paſſau, hdźež je ßylnych muži na doſcź. To běſche woprawdźity ßwjedźeń, njepſchewidomna cźrjóda ludu běſche ßo na tule kekliju ſeſchła, domy běchu ſ khorhojemi wupyſchene, pſchi ßamom budźichu też běłe ſdraſcźene knježny pſchicźahnuke. 30 mužojo ſa jedyn kónz ßylneho poſtromka pſchimnuchu, ſa druhi kónz běſchtaj dwaj ßylnaj wołaj ſapſchehnjenaj. Hdyž ßo ſnamjo poda, tudy mužojo ſacźahnuchu, a tam wołaj. Cźi mužojo pak běchu ßylniſchi: woni wołow ſe ßobu cźehnichu.

* Dokelž ßo duzy po pucźu ſ Churſdorfa ſ zyganami ſetka, je mkody cźłowjek ſ Burgſtädta wo ßwoju móſcheń pſchiſchoł, w kotrejž pak na ſboże wjele pjenjes njeběſche. Saßkyſchawſchi, ſo w wokolnoſcźi zyganjo ßu, běſche wón prjedy ßwój cźaßnik do ſchkórni tyknuł, hewak drje by ßo wo cźaßnik też ſtało było. Duzy po pucźu ßo jemu mjenujzy jedyn zyganſki hólcźeż pſchida; duž mkody cźłowjek, ſo by khróbkeho proſcherja wotbył, hkowny pucź wopuſchcźi a po pobocźnym pucźiku dale dźěſche. Tudy pak jeho dwaj zyganaj pſchimnuſchtaj; a mjes tym, ſo jeho wonaj bijeſchtaj, jemu tón zyganſki hólcźeż móſcheń kranu.

* Gmejna Ellguth ma ſ jenym burom ſ Brzesnitz prozeß, kotryž hižo tſi lěta dołho traje. Jedna ßo wo kruch role, kotrehož je ßo bur, kaž ßo praji, mozował. Trójzy hižo ßu ßwědzy pſcheßłyſchani, a ßudniſke jednanje je hižo wjele wjazy hacź 200 tolerkhóſtow žadało, mjes tym ſo ſpomnjeny kruch role žanych 20 tolerkhódny njeje.

* Kubleŕ Brejcha w Krchlebje pola Cźaslawa w Cźechach běſche pſched něhdźe dwěmaj njedźelomaj ßwoje kubło pſchedał. W nozy wot ſchtwórtka na pjatk tydźenja ßo rubjeżnizy, kotſiž dotal hiſchcźe wußlědźeni njejßu, do jeho wobydlenja nutskamachu, ſo bychu jemu wuwikowany kupny pjenjes rubili. Wrjeſkot, kotryž pſches to naſta, pak Brejchu a jeho žonu ſe ſpanja wubudźi. Wonaj ßo wobaraſchtaj, ſchtož mózeſchtaj, ale rubjeżnizy jeju pſchemóchu. Brejchowa žona bu pſchi tym tak cźežko ſranjena, ſo hiſchcźe w nozy ducha ſpuſchcźi. Też Brejchu ßu, na ßmjercź ſranjeneho, naſajtra do Cźaslawa do hojeŕnje dowjeſli. Wobydleŕſtwo wokolnoſcźe je we wulkim ſtraſche. Rubjeżnikow hiſchcźe pytaju. Kelko pjenjes ßu woni rubili, dotal ſnate njeje.

* 2. meje běchu ßebi někotre dźěcźi ſe wßy Kraßnohórki we wokolnoſcźi Kijewa w bliſkim lěßu wulki woheń ſadźěłake, wokoło kotrehož ßebi hrajkachu. Na jene dobo ßo draſta jeneje 4lětneje holcźki ſapopadźe. Sa wokomik płomjo wbohu holcźku wobja; druhe dźěcźi ji ani najmjeńſcheje pomozy poſkicźicź njemóžachu. Doniž pak doroſcźeni na pomoz doběžachu, běſche ßo njeſbožowne dźěcźo tak ſtraſchnje wopaliło, ſo we wulkich boloſcźach ſa 4 hodźiny ducha ſpuſchcźi.

* W někotrych krajinach Ruſkeje ratarjow nadeńdźeſch, kotſiž ßu w lěcźe kaž „nomadojo" žiwi: ßwoje ſtajne ſtatoki wopuſchcźiwſchi woni ßrjedź ßwojich polow wonka pſchebywaju. Wokoło 20. haprleje — po naſchim prěnje dny meje — ßo zyke rjady wołow po dróſy cźahnu, na kotrež je wſcho mózne nakopjene: ßymjeńtne žito, płuhi, bróny a wſchelaki druhi ratarſki grat, wſchelaki domjazy cźapor, zyroba atd. Pornjo wołam burja du a žony ſ wjetſchimi dźěcźimi,

mjes tym so drobjas ßobu na wosach ßedźi; sady je k wosam domjazy skót pschiwjasany. Tele ßwójby s zykym hospodarstwom na zyke lěcze do pola won jědu, hdyž ßebi nakhwilne wobydlenja natwarja, khěžki se semje, stany a dr., a hdyž hacz do nasymja wostanu; jenoz dyß a dyß njedźelu a ßwjaty dźeń do blizscheje zyrkwinskeje wßy abo do města ke mschi du.

* W Taganrogu, hdyž ßu skažene pßy 40 cłowjekow skußake, ßu wobydlerjo toho dla w wulkim strasche. Nichtó ßebi bjes kija njeswaži s domu stupicz. Tez schulskim dźěcźom je ßo dowoliko s kijom w ruzy do schule a se schule khodźicz.

* W Ruskej ßu w najnowischim cżaßu s khmjela płat dźěłacz poczeli. Tutón płat ßo lanemu abo konopjanemu po khmanoscźi runa, ale je bóle żołty a ßo lěpje běli.

* Pschi drósy s Krjemjencźuga do Nikopola stara korczma steji. Korczmař, żid, běsche wóndano do blizscheho města po palenz jěł, ßwoju mkodu żonu ßamu domach wostajiwschi. Na wjecźor tsjo mużscy do korczmy pschińdźechu a palenz żadachu. Někotre pólki wupiwschi wot korczmařki pjenjesy żadacz poczachu. Korczmařka měješe to s woprědka sa żort a jim tez żortnje wotmolwjesche. Ale to żadyn żort njeběsche; mużscy pjenjesy żadachu hrożo, so ju hewak saraża. Widźo, so hewak wo żiwjenje dźe, korczmařka njewitanym hoscźom wschě pjenjesy da, kotrez běsche wob dźeń wuwikowała; ale khróbli mużscy ßo s tym njespokojichu, ale chzychu wjazy pjenjes měcz. Duż żidowka tschepjetajzy rjeknu, so dyrbi na łubju horje lescz, hdyž ma jeje muż něhdźe 200 mk. skhowanych. Rubjeźnizy do toho swolichu. Na łubi pak měješe korczmařka wótru koßu leżo, s kotrejż ßo wona wobaracz wobsamknu. Hdyž wona dotho dele njepschińdźe, jedyn rubjeźnik na łubju hladacz dźěsche, hdźe je korczmařka wostała. Lědma pak wón na łubju pschilěie, jeho żidowka s koßu praßnu a jeho na ßmjercz do hłowy srani. Dokelž ßo prěni rubjeźnik s łubje njewróczi, druhi sa nim hladacz pschińdźe, a tez jeho żidowka se ßwojej koßu czeźko srani, pschi czimż ßo wón po skhodźe dele kuli. Nětko tsecźi rubjeźnik wjedźesche, na czim je. Rosnjemdrjeny, so je żidowka jeho towarschow skónzowała, wón jeje tsilětne dźěcźo s kolebki shrabnu, s nim k skhodej stupi a żadasche, so by korczmařka s dobrym dele pschischła hrożo ji, so hewak dźěcźo skónzuje. Żidowka pak ßo njepoda; duż ßurowjenz ßekeru wsa a wbohe dźěcźatko na dwě pokojzy rosrubnu. Mjes tym psched korczmu někajki kubler se ßwojim wosom sasta a pohoncza do korczmy wo něschto póßka. Hdyž ßo pohoncz do khěžnych duri klapasche, jemu rubjeźnik wotewri; ale lědma běsche pohoncz próh pschestupił, jeho rubjeźnik s zykym wotmachom se ßekeru do hłowy praßnu, so ßo njesbożowny morwy na semju wali. Dokelž ßo pohoncz njewróczi, jeho knjes sa nim pohladacz dźěsche. Wuhladawschi pak psched korczminymi durjemi łużu krwě wón shuda, so to po dobru njeje, a natykawschi ßwój revolvr do duri klepasche. Rubjeźnik jemu wotewri, hnydom na to pak ßekeru sběhnu a sa nim rubnu, na sboże pak jeho jeno do ruki srani. Nětko kubler tsěli, a tez rubjeźnika na měscze satsěli. Pytnuwschi, so je ßo strach minuł, korczmařka s łubje dele pschilěse, kublerjej k nohomaj padźe a ßo jemu hłuboko hnuta dźakowasche, so je ju wot ßmjercze wumóził. Tón ßamy wokomik korczmař s města domoj pschijědźe. Widźo telko krwě a cźěkow a ßo dohladawschi, so jeho żona psched zusym mużskim klecźi, měješe wón kublerja sa mordarja, rucze ßekeru shrabnu, kotraż pódla satsěleneho rubjeźnika leżesche, a kublerja s tajkej mozu s njej do hłowy praßnu, so tutón na měscze morwy leżo wosta. Duż je tónle srudny podawk schěscz cłowjeskich woporow żadał.

* Wjele ßu poßlednje lěta wucźeni pißali wo spodźiwnej mudroscźi, kajkuż někotre wjetsche swěrjata, każ tez drobnuschke swěrjatka we wschědnym wobkhadźe mjes ßobu pokasuja. Sajimawe je w tymle nastupanju tez, schtoż wo rybjazym jatsobju ßkyschimy, kotryż je s domisnu w Južnej Floridźe. Pobrjohi Južneje Floridy ßu jara bohate s rybami; duż je tam tez wjele ptakow, kotrez ryba koja. Mjes nimi je pornjo pelikanej spomnjenja hódny jatsob woßebiteje druzinY, kotryż na wyßokich khójnach hněsdźi a pschebywa a ßo rědko hdy na semju dele ßyda. Runjez ma schěroke a ßylne kschidła, wón tola jara rědko lěta; po brjosy khodźo wón tez do hłubscheje wody stupa a wuschiknje ryby koji. Pschi tym wón druhdy tak spodźiwnje czini, so ßebi cłowjek, kiż jeho wobkedźbuje, wumyßlicz njemóże, schto ßo to s nim njeczini. Wuhladawschi něhdźe něschto rybow ßo wón bórsy do wody puschczi a chze hižo rybu schlapnucz; ale nad njej ßo skhiliwschi wón na jene dobo sakschiczi, kschidle rospschěstrje a ßo do ßwojeho hněsda wróczi. Ale hłód jeho, każ ßo sda, czwiluje; s nowa ßo wón na honitwu poda; ale ßo wodźe pschibliżiwschi s nowa wótsje sakschiczi a ßo saßo wróczi. Skónczńje pak ßo wón sebjerje a rybu shrabnje ... A nětko ßo wscho wujaßni. Nowe stworjeńczko, kotrez dotal widźecz njeběsche, spěschnje, każ kłok, dele tsěli a ßo pornjo jatsobjej pokaże. To je zyle cżorny ptaczk se schěroko wupschestrjenymaj kschidłomaj, — tak mjenowany fregat. Jeho wuhladawschi jatsob na měscze rybu s pasorow puschczi a ßo na ßwój schtom wróczi. Ale prjedy hacz wußwobodźena rybka hacz do wody dopadnje, ju fregat leczo shrabnje a ßo wyßoko k njebju s njej posběhnuwschi mjaßo wot njeje dypacą poczina; pschi tym ju wón stajnje s pyska shubjuje, ale ju kóżdy krócz saßo doßahnje. Njesbożowny jatsob pak srudnje na ßwojim schtomje ßedźo pschihladuje, kak rybka, kotruż je tola wón doßahnuł, jeho njepschecźelej ßkodźi. A tola ßebi wón njeswaži rybu fregatej sapowjescź. Běda jatsobjej, kotryż ßo na to skhrobli. Na měscze je cźrjódka fregatow wokoło njeho, kotrez koło wokoło njeho lětaju, jemu pucz sastupuja, jeho k brjohej wróczo njepuschcża, ale jeho dale a dale do wody nuts cźerja, s pyskom do njeho rubaju a se kschidleschkomaj do njeho pjeru, doniż jeho njesatepja. Wón jeno pod tym wuměnjenjom wobsteji, so dźeßaty dźěl ßwojeho dobytka fregatam woteda. Jatsobjej, kotryż ßo tomule wuměnjenju dobrowólnje podczińßnje, fregaty żenje niczo njeczinja.

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowani:

Michalska zyrkej: Jaroměr Emil Ullrich, tyscheŕ w Draždźanach, s Hanu Amaliju Kozorez na Żidowje. — Jan Höhna, dźěłaczeŕ na Żidowje, s Marju Khrystianu Piwarzez tam.

Křćeni:

Michalska zyrkej: Khorla Bohuwěr, Jana Scholty, dźěłaczerja na żelesnizy w Tšelanach, ß. — Marja Martha, Bohuwěra Duncza, dźěłaczerja w Hrubjelczizach, dź. — Pawoł Ernst, Ernsta Bohußława Fröby, khěžerja a tyscheŕskeho mischtra w Jeńkezach, ß. — Pawoł Hermann a Theresija Martha, njemandź. dwójnikaj w Jeńkezach.

Katholska zyrkej: Jan Pawoł, Khorle Bohuwěra Klimanta, dźěłaczerja tudy, ß. — Handrij Max, Handrija Josefa Dubawa, wojnarja na Żidowje, ß. — Jurij Jan, Ernsta Jana Bjedricha, dźěłaczerja na Żidowje, ß. — Luzija Zazilija, Jana Skatulle, krawskeho mischtra w Wósborku, dź.

Zemrjeći:

Dźeń 26. meje: Hana Martha, Khorle Augusta Kranza, dźěłaczerja tudy, dź., 5 l. 10 m. — 28. Handrij Bohuwěr Valten, wobßedźeŕ leżomnoscźow, wjeßny rychtaŕ a wjednik zyrkwinskich sliczbowanjow na Żidowje, 69 l. 9 m. 16 d. — Marja Fanny, Khorle Augusta Zawnika, schewza na Żidowje, dź., 9 m. 28 d.

Psches ßudnistwo ma ßo na pschesßadźowanje pschedawacź: 8. junija dopołdnja w 9 hodź. pola kublerja Janascha w Wyßokej 2 kruwje. — 10. junija pschipołdnju w 12 hodź. pola Spěschneho w Jenschezach 1 kruwa. — 11. junija pschipołdnju w 1 hodź. pola khěžkarja Hansa w Komorowje pola Rakez 1 kruwa. — 26. julija khěża cżißko 28 w Kamjenej, na 552 mk. takserowana. — 31. julija dopołdnja w 10 hodź. khěžkarska żiwnosćź cżißko 23 w Kortniży.

Na pschedań: Sahrodnistwo żiwnosćź blisko Budyschina psches ageuta Mersiovskeho w Budestezach. — Żiwnosćź cżo. 17 w Wyßokej pola Kamjenża. — Sahrodnistwo żiwnosćź njedaloko Budyschina psches pjekarja Siebera w Budyschinje.

Płaczisna żitow a produktow w Budyschinje

29. meje 1886.

Żitowy dowos: 2404 měchow.		Na wikach wot Mk.	Na wikach wot Pf.	Na wikach hacz Mk.	Na wikach hacz Pf.	Na bursy wot Mk.	Na bursy wot Pf.	Na bursy hacz Mk.	Na bursy hacz Pf.
Pschenża	běła	8	75	8	93	—	—	—	—
"	żołta	8	10	8	33	—	—	—	—
Rożka	50 kilogr.	6	96	7	3	—	—	—	—
Jeczmjeń		6	52	6	88	—	—	—	—
Wowß		7	30	7	50	—	—	—	—
Hroch		8	6	10	28	—	—	—	—
Woka		7	22	7	78	—	—	—	—
Jahły		12	—	15	50	—	—	—	—
Hejduschka		17	—	17	50	—	—	—	—
Berny		1	50	1	70	—	—	—	—
Butra	1 kilogr.	2	—	2	40	—	—	—	—
Pschenczna muka	50 "	7	—	15	—	—	—	—	—
Rżana muka	50 "	7	—	10	25	—	—	—	—
Ssyno	50 "	3	50	4	—	—	—	—	—
Sstóma	600 "	28	—	30	—	—	—	—	—
Proßata	761 schtuk, schtuka	10	—	25	—	—	—	—	—
Pschenczne wotruby		—	—	—	—	—	—	—	—
Rżane wotruby		—	—	—	—	—	—	—	—

Draždźanske mjaßowe płaczisny. Howjada 1. druzinY 48—51 mk., 2. druzinY 39—42, 3. druzinY 25 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne ßwinje 48—51 mk. po 100 puntach s 20 prozentami tary. Cźelata 1. druzinY 38—55 np., 2. druzinY 28—38 np. po puncze rěsneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 4. junija: Rjane.

Sahrodnisku **žiwnosćj** cžišło 41 w Kelnje pola Makeho Wjelkowa ſ 11 kórzami 65 □prutami leżomnosćje mam poruczнosćj pschedacź.

Wobkhodny agent **Dittrich**
na schulerſkej haßy 6, II.

W Brěsynje pola Hucźiny je **žiwnosćj** cžišło 13 ſ 9¼ kórzami pola a łuki se žnjemi na pschedań.

W Rabozach, hodźinu wot Budyschina ſdalenych, je **ſahrodniſka žiwnosćj** cžišło 4 ſ 13½ kórzom pola a łuki bjes wumjeńka a hospody hnydom se ßwobodneje ruki na pschedań.

W Khaßowje je **khěža** cžo. 25 ſ rjanej ßadowej ſahrodu na pschenajecje. Dalſche je ſhonicź
w **hajnkowni** w Leschawje.

---

3. dźeń ßwjatkow popołdnju w 2 hodźinomaj ma ßo w Kißlizach **khěža** cžišło 3 ſ 2 kórzomaj 20 □prutami leżomnosćje ſe ßwobodneje ruki na pschešadźowanje pschedawacź.

---

15. junija t. l. popołdnju w 2 hodźinomaj ma ßo w Worklezach **žiwnosćj** cžišło 24 ſ 8 akrami 205 □prutami leżomnosćje a ſ 177,85 dawkſkimi jenosćemi ſe ßwobodneje ruki pschedacź.

Michał Schäfrich, wobßedźeŕ.

Awkzija ßyna a wotawy.

Ssyno a wotawa na ſarſkej łuzy w **Porſchizach** ma ßo **wutoru 15. junija t. l.** ſtejo ſa hotowe pjenjesy na pschešadźowanje pschedawacź. — Sapoczatk popołdnju w 3 hodź. Wumėnjenja ßo w termiji wosjewja.

W Porſchizach, 2. junija 1886.

Trautmann, farař.

Roßowany ſtwjelzowy abo njetrjeny len, kaž tež **wutrjeny len** kupuje kóždu dźělbu po najwyſchſchich płaczišnach

mechaniſka dźělopſchadownja
w Hajnizach.

Wóſk

kupuje kóždu dźělbu po najwyſchſchej płaczišnje

H. Puy na ßerbſkej haßy.

Wóſk,

wóſkowy twar a **panki** kupuje po najwyſchſchich płaczišnach

H. Lehmann
na hornczerſkej a žitnej haßy.

Syrop

punt po 12 np., jara ßłódki, poruczа **Hermann Klemm**
na bohatej haßy.

Khoſej

wot najtuniſchich hacź do najlěpſchich druźinow, jara derje ßkodźazy, poruczа **Hermann Klemm**
na bohatej haßy.

Jerje

rjane tuczne ryby
poruczа po tunich płaczišnach
Hermann Klemm
na bohatej haßy.

---

ff. koßy

po 3 mk. poruczа
Paul Walther.

NB. Kóžda koßa, kotraž njerěſa, ßo wróczo wosmje, ßamo hdyž je hižo toczena a klepana.

Njepaleny khoſej

punt po 80, 90, 100 np. atd., ßylny a jara derje ßkodźazy, poruczа jako něſchto jara tunje

Th. Grumbt
w kupnizy
a na ſwonkownej lawſkej haßy.

Jerje

jara wulke po 4 a 5 np.,
15 ſchtuk po 50 a 60 np.,
poruczа ſa jara płaczišny hódne

Gustav Poser.
na jerjowej haßy.

Khoſej

w wulkim wubjerku
ſeleny punt po 70—160 np.
jenož derje ßkodźaze druźiny poruczа

Gustav Poser
na jerjowej haßy.

Butra!

Měſchanu butru,
lutowanſku butru
w bowach a wuwaženu, najlěpſche druźiny, poruczа wot cžerſtweje poßykki

Gustav Poser
na jerjowej haßy.

Droždże,

cžerſtwu a derje ßo hibazu tworu, poruczataj k ßwjatkam

Ginzel & Ritſcher
na wulkej bratrowſkej haßy 6.

Saßopſchedawarjam wurjadnje tunjo.

Khoſej

njepaleny punt po 70, 80 hacź do 150 np.,
pschezo cžerſtwy **paleny**, ßylnje a derje ßkodźazy, punt po 100 a 120 np.
poruczataj

Ginzel & Ritſcher
na wulkej bratrowſkej haßy 6.

Drjewowa awkzija.

Palne drjewo, w lěßnym revěrje **Kobliczanſkeho knjeżeho dwora, k Rakeczanſkemu knjejſtwu** ßluſchazeho, ſa tole léto ſpuſchczane, ma ßo

póndźelu 7. junija rano wot 8 hodźin

na pschešadźowanje pschedawacź, a to

pſchi palnej huſczinje:
125 rm. khójnowych ſchczěpow,
2 = = kuleczkow,
180 = = pjeńkow;

pſchi kſchidle a czornej hrjebi:
72 rm. khójnowych ſchczěpow,
145 = = pjeńkow.

Sapoczatk pſchi palnej huſczinje.

Wumėnjenja pſched ſapoczatkom awkzije wosjewja.

W Kobliczanſkej hajnkowni, 18. meje 1886.

Zſchech, hajnik.

Drjewowe awkzije.

W lěßowych revěrach **Minakalſkeho knjejſtwa** ma ßo ßlědowaze dny ſa hotowe pjenjesy na pschešadźowanje pschedawacź:

Wutoru 8. junija t. l. na Lupjanſkim revěrje
38 rm. dubowych kuleczkow,
59 = = repuchow.

Sapoczatk dopołdnja ½10 hodźin pſchi Bukowſkej hajnkowni.

Sſrjedu 9. junija t. l. na Drobjanſkim revěrje:
30 rm. mjehkich ſchczěpow,
3 = = pjeńkow,
7,90 ſtotnjow khójnowych walczkow,
0,12 = twjerdych =
49 hromadow tſchěſkow,
1½ rm. dubowych ſchczěpow,
7,5 = = kuleczkow,
14,5 = = repuchow.

Sapoczatk dopołdnja ½10 hodźin w drjewniſchczu pſchi ſchibjeńczнej horje pola Khróſta.

W Minakale, 2. junija 1886.

Hrabinſka ſ Einſiedelſka inſpekzija.

Wupſchedawanje

mantlow pſche deſchcź, wobwěſchenjow, žaketow

po wjele poniženych płaczišnach.

Richard Gautzſch
pſchi hłownym torhoſchczu.

Sſlomjane klobuki

ſa mużſkich a hólzow, ſpodźiwnje tunjo,

tkaninowe klobuki

ſ nowa doſchle k wſchitkej draſcje ßo pſchihodźaze,

filzowe klobuki

ſa mużſkich a hólzow w najnowſchich faßonach,

pſcheßłónczniki a pſchedeſchczniki, kije, měžy, krawaty, khornarje, manſchety, ſchemiſety atd.

w bohatym wubjerku po ſnatych tunich płaczišnach poruczа

Hugo Lehmann na bohatej haßy 22.

Cžrije ſ ventilaziju

pomjeńſcha poczenje nohi, dawaju noſy mjehki elaſtiſki podkożk, wobarnuja pſched mokrotu a ſymu a wotſtronja njelube kwiczenje.

S dobom ſwój wulki ſklad **cžrijow** ſa mużſkich, żony a dźěczi pſchi potrjebje dobrocziwemu wobkedźbowanju poruczam.

Handrij Bartſch, ſchewſki miſchtr
na ſeminarſkej haßy 2.

Deſert, bonbony, chokoladu punt po 80—500 np., **kakao bjes wolija** punt po 140—300 np., **poliwkowu muku** punt po 60—70 np., **kakaowy thee** punt po 40 np., **panirſku muku, khoſejowy ſchrót, mjedowe tykanzy** (pſchi wotewſaczu 5 puntow ½ punta rabatta) poruczа

Ferd. Pfeiffer na hłownym torhoſchczu 8,
ſklad chokoladoweje a konfekturoweje fabriki
Hartwiga a Vogela w Draždźanach.

Na Hoſchiz haßy 17 rózk ſeminarſkeje haßy. Na Hoſchiz haßy 17 rózk ſeminarſkeje haßy.

Kaſchczowy magazin
Arthura Janaſcha

poruczа pſchi potrjebje ßwój wulki ſklad **kaſchczow** wſchěch drużinow a wulkoſczow po tunich płaczišnach.

Mydlarńja Herm. Puya
w Budyſchinje na ßerbſkej haßy

poruczа

jadriwe mydło, dobre ßuche	punt po	40 np.,
jadriwe mydło, czerwjene a módre	„ „	36 „
żołte wóſkowe mydło I	„ „	40 „
żołte wóſkowe mydło II	„ „	30 „
ſoda	„ „	5 „
ſchterku	„ „	22 „

maſne mydło, ſelene mydło, petrolej, wſchě artikle dobre a po najtuniſchej płaczišnje.

K kſchczišnam, kwaßam a druhim ßwjedżenjam, woßebje hoſczenzarjam ßwoje **jednore a dwójne palenzy,** toho runja wubjernje dobre **likěry** po jara tunich płaczišnach poruczamoj. **Ginzel & Ritscher,**
deſtilazija na wulkej bratrowſkej haßy 6.

Ssrědk k ſpěſchnemu blejchowanju płatu

ſ wukożenjom, kak ma ßo nakożecz, poruczа

hrodowſka haptyka.

Paul Kristeller

na bohatej haßy 29 ſ napſchecza hoſczenza k winowej kiczi

poruczа jara trajnje dźěłane

ſtupnje ſa promenadu, dołhe ſchkórnje a **ſtifletы** kaž tež **rukajzy** a **kożane, fergowe, plüſchowe** a **kordowe tofle** ſ wyßokimi a niſkimi pjenkami a bjes nich ſa mużſkich, żony a dźěczi w wulkotnym wubjerku po woßebje tunich płaczišnach.

Skaſanja po měrje, toho runja porjedżenja ßo ſpěſchnje, derje a tunjo wuwjedu.

Zónſke mantle, paletoty, ßomoczane żakety ßo rjenje a trajnje ſ nowa barbja a ßo po żadanju wuporjedża

w parnej barbjerni **W. Kellinga.**

Schtóž ßo nahlenzy boji

abo kotrehoż je wona hižo podeſchła, abo ſchtóž na wjercženje, ſkromjenje, bjesſparnoſcz, khore nerwy czerpi, njech ßebi knižku „Wo wobróczu a wotſtronjenju nahlenzy", 3. nakład, wot ſpitzaczela, něhduſcheho krajno-woborneho bataillonſkeho lěkarja **R. Weißmanna** w Wilshofenje w Bajerſkej, darmo a franko ſkaſa.

Ssrědk
k ſpěſchnemu blejchowanju płatu

ma na pſchedań a kak ma ßo nakożecz, wukaże

Otto Engert na ſnutskownej lawſkej haßy.

Jenož jedyn poſpyt, czeſczena hoſpoſa! dopokaże, ſo ßwětoßkawny **Hodurekowy Mortéin** ſe ßykawu rospróſcheny najlepje wſchě inſekty (ſchczóny, ſchwoby, tkhi, mrowje) a najwěſczišcho **wſchě mole** ſaniczi. Pakczik po 10, 20, 50 np.; toho runja ſpěſchne **kuchinſke cziſczadło** a **ßwětloſterka** je dostacz pola **O. Säuberlicha** w Laſu a we wſchěch kolonialtworowych a mydłowych khlamach.

Skład
Durſthofſkich ßuchich drożdżow

je kaž prjedy hiſcheże pſchezo na **jerjowej haßy** pola **C. Rupprechta.**

K dobroczíwemu wobkedźbowanju.

Dokelž w bliżſchim czaßu ßwoje khlamy wotedam, pſchedawam, ſo bych ßwój tworowy ſklad po móżnoſczi pomjeńſchił, wſchě twory po poniżenych, jara tunich płaczišnach. Woßebje czinju pſchi tym kedźbne na **tobak, zigary, barby, wino** a **ſpirituoſy.**

Friedr. Braun
na bohatej haßy.

Czeſczenym Sserbam k nawjedżenju dawam, ſo ßym ßwoju **pſchedawarńju noweje a noſcheneje draſty, poßleſchczow, ſchkórnjow** atd. ſ garbarſkeje haßy na **hauenſteinſku haſku** (prjedawſchu butrowu haſku) pódla optikuża Klöppela pſchepołożiła a proſchu, mje też w mojich nowych khlamach pſchi potrjebje ſ pſchiſtupom poczeſczicz.

Hańża ſwud. **Bergerowa.**

Pſchedawanſki knihiſklad

wſchěch wot naſcheho ßerbſkeho lutherſkeho knihowneho towarſtwa wudatych knihow njeje wjazy pola k. pſchekupza Ad. Rämſcha, ale pola k. **Marka Ssmolerja** w maczicznym domje. A pſchedawanſki ſklad biblijow ßmy k. knihiwjaſarjej **Schönkej** pſchepodali.

H. Imiſch, farař w Hodżiju,
pſchedßyda.

Klampnarſka jednota w Budyſchinje.

Po jednoczinym wobſamknjenju wot 24. meje ſměja wſchitzy jednoczini miſchtrjo w létnich měßazach hacz do 1. ſeptembra ſ wuwſaczom ſjawnych ßwjedżenjow a hermankow **ßwoje khlamy njedźelu pſchipołdnju wot 12 hodźin ſawrjene.**

Pſchedßyda.

Towarſtwo Pomocy
za studowacych Serbow

zmeje **srjedu po swjatkach, 16. junija,** swoju lětušu

hłownu zhromadźiznu

tudy w **Thiermanec kolonnadach.**

Programm: 1. Rozprawy. 2. Nowowólby. 3. Namjety.

Započatk popołdnju w 2 hodź. z dypkom.

Předsydstwo Towarſtwa Pomocy.

Jara dobry

=paleny khofej=

punt po 1 mk., 1 mk. 20 np. a 1 mk. 40 np. porucza

Th. Grumbt

w kupnizy

a na swonkownej lawskej haßy.

Turkowske ßlowki

najrjeńsche a najwjetsche, kotrez ßu dostacz, porucza hischcze tunjo

Moritz Mjerwa

na mjaßowym torhoschczu, destillazija najlepschich likerow.

Runklizowe rostliny

ßu na pschedań pola

Herm. Puya

na ßerbskej haßy.

Khofej

w wulkim wubjerku, dobre a czisto-ßlodzaze druzziny,

njepaleny punt wot 60 np. a

paleny = = 80 =

pschi wotewsaczu wjetschich dzelbow tunscho, porucza

Richard Neumann.

Mĕschanu butru

pschezo czerstwu

po najtunischich placzisnach porucza

Hermann Kunack

na bohatej haßy 8.

J. G. Schneider

pschi lawskej wezi.

Najwjetschi wubjerk **czaßnikow a ßudzbnych ßrajadkow** w prenim a druhim schoßu.

Najtunńsche placzisny.

Wukasanje a pschewjesne pißma dawa **Albert Meisel w Budyschinje.**

Towarstwo Pomocy

za studowacych Serbow

budźe tez lětsa po zarjadowanskim porjedźe pjenjezy do potrěbnych studowacych Serbow rozdźěleć. Prostwy wo podpjeru maja so na předsydu, k. referendara **Mütterleina** tudy, hač do **20. junija** zapósłać.

Předsydstwo Towarstwa Pomocy.

Sbožopschecźe

naschemu lubemu bratrej **Pětrej Pokkenkej,** kublerjej w Njeßwaczidle, a jeho lubej mandźelskej **Hanje Helescheż** ſ Maleschez k ßlěbornemu kwaßej 11. junija 1886 poßwjeczene.

Hłóß: Kak rjenje ßwěczi serniczka.

Nětk, lubowanaj mandźelskaj,
Staj ważnu ßwjedźeń dozpilaj
Waj' ßlěborneho kwaßu,
Kiż waj' we duchu pscheßadźa,
Hdźeż w wěnzu pola woltarja
Staj staloj w ßwojim czaßu,
Hdźeż staj wobaj
Zohnowanaj postupilaj
Na tu drohu,
Hdźeż ßo porucźischtaj Bohu.
Hdyż wój dźenß' nasad hladataj,
Kak sbóżnje Bóh je wodźił waj'
Psches czaßnosćj toho ßwěta,
We czimż je waju żohnował,
Każ ßmilny Wóczez pschi waj' stał
Tu hižo dołhe lěta,
Hdźeż je wschědnje
Wjele sboża ruka Boża
Wudźělała,
S luboscźu waj' pschewodźała.
Nětk widźitaj ßo sbożownaj,
Wot schtyrjoch dźěcźi wobdataj,
Kiż wamaj wěnzy noscha
Sa wschitku luboscź starschisku
A woporniwoscź dotalnu,
Tez Boha sa waj' proscha,
Hischcze dlěhe
Waj' jim sdźerżecź, so ßo nadźecź
Móhłe schkita,
Kotryż ſ luboscźu je kita.
Sa wschitke wulke dobroty,
Kiż nad wamaj Bóh czinił je,
Tez wot sleho waj' wumohł,
Njech dźakny wopor wutrobny
Sso wot waj' k Bohu posběhnje
Na kschidłach rańschich serow
Hacz k tym ßwjatym
Wobydlenjam, domowinam,
Kotrez maju
Serafimy w wótznym kraju.
Tez ßu drje srudźby mróczele
Tu wysche waju czahnule
Na podnjebju waj' bycza,
Hdyż wotwoła tón luby Bóh
Waj' ßyna nadź'jow połneho
Na dnju joh' wotßalhicza,
Kiż bě hakle
W dźewjatnatym sakczěwatym
Młódnym lěcze,
Hdyż se ßmjercźu wunźe w ßwěcze.

Tez hdyż tón Knjes se żiwjenja
Waj' prěnjschoh' ßyna wotwoła
K tym sbóżnym w jeho raju,
To běchu sa waj' ßylsow dny
A stysłi njewuprajomne
We tutym ßmjertnym kraju.
Tutaj pak staj
Prjedy wuschłaj a tam dóschłaj
Do toh' kraja,
Hdźeż ßo wěczne derje maja.
Wschak mózetaj ßo troschtowacź,
So budźetaj tam wohladacź
Tez ßwojej' lubej' saßy;
Hdyż budźetaj waj' powitacź,
Pśched wamaj pschekraßnjenaj stacź,
To budźa sbózne czaßy,
Hdźeż czi ßwjeczi
W jaßnych krónach na tych honach
Njeßmjertnosćze
Pschebywaju do wěcznosćze.
Na tutej semi pschemenja
Pak wjeßele, pak srudoba,
Tón pschebytk człowskich dźěcźi,
Kiż maja proßycź sa wschón czaß:
Wot toho sleho wumoż naß,
O Bożo, na tym ßwěczi.
Pśched tym czaßnym
Semskim horjom a njesbożom
Bóh je skował,
Hdyż je jeju wotßał wołał.
Duż dźitaj nětk do pschichoda
Psches nowy wodźeł żiwjenja,
So byschtaj w ßwojim czaßu
Po czěle, duschi wobaj dwaj
Tez strowaj ßwjeczicź samóhłaj
Tón ßwjedźeń słotoh' kwaßu,
A ta dróha
Waju bycza, psches ßwět hicza
Dołha była,
Sbożownych dnjow wjele měła.
Bóh ßam njech waju pschewodża,
Hacz k pschedwjeczorej żiwjenja
Waj' běh ßo sechze bliżicź,
Hdyż ßłónzo waju żiwjenja
Tez k wjeczoru wot połodnja
B'dźe khwatnischo ßo niżicź:
Bóh daj wamaj
Junu po tym pschemenjazym
Semskim czaßu
Dźelbracź na njebjeskim kwaßu.

* * *

Waj' dźowży Marji pschesjene,
Kiż ßwjeczesche kwaß seleny
Na ßwjedźeń Bożoh' stpicza,
Jej' czeßnom' nawożeni tej,
We Lomsku Janej Schneiderej,
S tym damy sbożopschecźa.
Bóh daj wamaj
Tudy czaßne a tam wěczne
Trajne sbożo —
Rjekł k tom' hamjeń! luby Bożo.

J. P. J. P. M. T. rodź. P.

Rybak pytany.

Sprawny człowjek, kotryż ßo trochu na hatarstwo wusteji, ßo k 1. julijej abo posdźischo do ßłużby pyta. Schtóż wo to rodźi, chżył ßwoje wopißma ſ wopißanjom ßwojich wobstejnosćzow w wudawarni Serb. Nowin wotedacź.

Rajß a lamane nudle

dobre a tunje, toho runja

zokor

zyły a dróbny

po najnißschej placzisnje porucza

Hermann Kunack

na bohatej haßy 8.

Młode piwo

ßo pschichodnu wutoru 8. junija rano w 5 hodźinach pjelni w **Kuczinjanskej piwarni.**

Młode piwo

póndźelu 7. a ßrjedu 9. junija wjeczor w 7 hodźinach w **piwarni w Njeßwaczidle.**

Wutoru 9. junija wjeczor w 7 hodź. **młode piwo** w **Luhowskej piwarni.**

Reje

njedźelu 6. junija w **Luſku,** na kotrez pscheproschuje

M. Gruhl.

Khlamy se jstwu, kotrez ßo jako komptoir abo skład hodźa, ßu Jana na pschenajecze na żitnych wikach 14.

Czista młoda holza ßo k 1. julijej pyta wot **Rinkoweje** na żitnej haßy.

K 1. julijej ßo ródna ßkużobna holza sa dom pyta wot **R. Wackeroweje** na tuchorskej drósy czo. 8 w Budyschinje.

K 1. julijej ßo ßkużobna holza pyta wot **Eißkeroweje** pschi żitnych wikach.

Wustojneho **krawskeho** pyta

H. Hirsch, krawski mischtr w Makym Wossyku pola Panczig.

Sa wyßoku msdu pyta wotroczkow, ßrenkow, rólnych pohonczow, dźowki do hródże a do domu pschistajaza żona **Heynoldowa.**

Wuczobnik

w mojich materialtworowych a destillazionskich khlamach město dostanje.

Hermann Kunack

w Budyschinje na bohatej haßy.

Młody człowjek, kotryż chze rěsnistwo nawuknucź, móże hnydom pola mje do wuczby stupicź.

Wenzel w Lasu.

Skoty pjerschczeń je ßo wot Bukez do Wujezka shubił. Njech ßo sa dobre myto woteda pola k. restawratéra **Kschižana** w Bukezach.

Sskowa, wote mnje na **Łodninu** wołane, nasad bjeru.

Scholczina w Wownjowje.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Stwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjcm do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 24. **Sobotu 12. junija 1886.** **Lětnik 45.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Poßedźenja krajneje synody ßu ßo ßrjedu psches ministra s Gerbera skónczike. Hdyž na skutkowanje poßlednjeje synody wróczo pohladamy, pschińdźemy k wußudej, so je jeje dźěło njenje wobschěrne było, hacz hewak. Jeje najważnische wobsamknjenja ßu: pscheßadźenje duchownych na cžakanski pjenjes, postajenje kantorow a organistow, wěrowanski porjad, revisija perikopowych knihow, ßwjeczenje pokutneho dnja a dźělenje pschewulkich woßadow. — W ßwojich poßlednich poßedźenjach je synoda zyrkwinskemu regimentej namjetaj k wobkedźbowanju poruczika, so by ßo zyrkwinske pruhowanje pschi wuswolenju zyrkwinskich wucžerjow a dale nałoženje nasběranych talerjowych pjenjes zyrkwinskemu pschedstejicžerstwu pschewostajiło. — Zyrkwinski fond, kotremuž ßo lětnje wunoschk jeneje krajnozyrkwinskeje kollekty pschipokasa, w tu khwilu, kaž synoda s rospramy knjesa fararja ryczerja Imischa shoni, 201,000 hriwnow wuczinja. Wón je k tomu postajeny, so by interesam evangelsko-lutherskeje krajneje zyrkwje a jeje ßłużobnikam na pschiklad pschi sałoženju nowych woßadow, postajenju wjetscheje liczby duchownych a zyrkwinskich ßłużobnikow, pschi twarjenju nowych zyrkwjow a farow atd. ßłużił.

— Duchakhoroscz bajerskeho krala Ludwiga je hižo dawno sjawna potajnoscz była. W poßlednim cžaßu je njeßwobodnoscz jeho ducha pschezo bóle pschiběrała. Po jenohłóßnym wuprajenju snamjenitych lěkarjow je kral psches cžežku khoroscz trajnje sadźěwany, knjeżerstwo wjesc. Duż je bajerske ministerstwo, ßo po sakonju složujo, na kraloweho wuja, prynza Luitpolda, sastawanje knjeżerstwa pschenjeßło. Hižo měßazy dołho je kral pod knjeżerstwowe akty ßwoje mjeno jenoż mechanischy ßobupodpißał. Sswojeje ßamßneje wole w poßlednim cžaßu wjazy njemějesche. Ministrojo toho dla parschonszy s kralom wjazy wobkhadźecz njemóżachu. Wón bě jenoż hischcże wot ßwojich ßłużobnikow wobdaty, bjes kotrymiž bě woßebje dwórskemu friseurej Hoppje pschikhileny. Poßlednje dny je kral Ludwig stajnje na pucżu bjes ßwojimi hrodami Berg, Hohenschwangau a Linderhof był. So ßu jemu chżyli knjeżerstwo wotewsacz, je jemu pjecża snate, tola ßo wón wo tym na żane waschnje wuprajił njeje. Hrabjej Hollenstein a Törring mataj poruczność, kralej, w horach pschebywazemu, pschipowjesc, so je prynz Luitpold knjeżerstwo pschedewsał. Nadźijeja ßo, so ßo kral pschecżiwo hotowemu skutkej wobaracz njebudże. Naležnosc kraloweho dołha a jeho kralowskich dokhodow ßo s pscheměnjenjom w knjeżerstwje njedótka. Kral Ludwig, kaž to hinak bycz njemóże, ßo pod poruczništwo staji, tola połnu zywilnu listu, 5½ milijony hriwnow wuczinjazu, dale dostanje. Duż po wotczehnjenju sumy, sa jeho potrjeby nusneje, lětnje nahladny sbytk wostanje, tak so budże ßo sa pjecz abo schěscz lět jeho zyły, wscho hromadże něhdże 14 milijonow wulki dołh sapłaczicz móz.

Awstrija. Awstriske ministerstwo njeje, kaž tydźenja wotczakowachu, wotstupiło. W wuradźenju, kotrež je ßo bjes tym bjes wuherskim ministerskim pschedßydu Tißu, hrabjom Taaffu a finanzskim ministrom Dunajewskim měło, je ßo dla petrolejoweho zła wujednanje dozpiło. Pólszy sapóßłanzy ßu s tutym wujednanjom, po kotrymž ßo pschiwożne zło sa njeczischczeny petrolej na 2 schěßnakaj powyschi, spokojom, a ßu nětko swólniwi, w khěżorstwowym ßejmje sa wuczinjene wurunanje bjes nawjeczornej Awstriskej a Wuherskej hłoßowacz.

— Njedawno bě general Janski w Budapesczе na dnju, na kotrymž bě psched 37 lětami pschi wuherskej revoluziji awstriski general Hentzi w Budapesczе psches madźarsku sběżkarsku kulku panuł, tutoho row wobwěnzowacz dał a pschi rowje wopomnjeńsku rěcz dżerżał. Madźarojo, psches wopomnjeńske czeschczowanje generala Hentzia hłuboko w ßwojim narodnym saczuczu franjeni, hnydom wot awstriskeho knjeżerstwa wotßadżenje generala Janskeho żadachu. Awstriske knjeżerstwo bě tez Madźaram k woli a poruczi, generala se ßłużby puschczicz. Pschipadnje pak pißmo, s kotrymž ßo tutomu wosjewi, so je s wójska puschczeny, do jeho rukow njepschińdże, a general toho dla w tychle dnjach do Fünfkirchena pschińdże, so by tam pschi rekrutěrowanskej komißiji pschedßydstwo wjedł. Hdyž ßo powjesc, so je hidżeny general hischcże pschezo w ßłużbje, w Budapesczе rosnjeße, bu lud wot njewopißomneje roshorjenosczе sapschimnjeny. Wón rosnjembrjeny s czrjódami po haßach czahajo awstriske knjeżerstwo hanjesche. Ludowe czrjódy, kotrež chżychu poliziſtojo a wojazy roshonicz, ßo wschudże khróble wobarachu, mjetachu do wojakow a poliziſtow s kamjenjemi a do nich s nożemi kałachu. Hacz do ßrjedy ßu ßo njemëry kóżdy dżeń wospjetowałe. Wojazy ßu skónczńje njemërnikow s bajonetom pschimali a husarojo do nich s nahim seblom rubachu. W krwawnych bitwach je ßo wjele ludu sraniło a sabiło. Kajki prak je ßo pschi njemërach wobdżělił, je s toho widżecz, so wschelazy pschekupzy listy dostachu, w kotrychż ßo namołwjachu, pjenjesy wudacz, a ßo jim hrożesche, so jim hewak wokna wubija a thlamy wurubja. Wojakam je ßo poruczito, so dyrbja s kułkami tselecz, jeli so ßo njemëry wospjetuja. Wótre patrony ßu ßo hižo bjes mużstwa rosdżělile.

Jendżelska. Najważnischi podawk w Jendżelskej je sacżißnjenje Gladstonoweje pschedkohi wo sałoženju irskeho parlamenta a woßebiteho irskeho knjeżerstwa. Jendżelski parlament je ßo s 341 hłoßami pschecżiwo 311 sarjeknuł, wo sakonju dale wuradżecz. S tutym wothłoßowanjom je parlament s dobom ßebi ßamemu kónz sczinił. Gladstone je wjazy krócz k wjedżenju dał, so je twjerdże rosßudżeny, parlament rospuschczicz, hdyž ßo jeho pschedkoha wotpokasa, a ßo na lud wotwołacz, so by tón jako poßledni ßudnik wo jeho irskej politizy rosßudźił. Wón ßo hischcże pschezo nadżija, so ßo jendżelski lud na jeho stronu staji. Wschako je ßo sa krótki cżaß lud s myßlu spschecżelił, so maja ßo prawe żadanja Irskich dopjelnicz. Hischcże psched lětom ßame mjenowanje irskeho parlamenta sa wulki njeskutk dżerżachu. A hdyž Gladstone ßwoje wotmyßlenja w nastupanju Irskeje do sjawnoscze da, dżesche woprawdźity strach psches kraj, nimale zyłe jendżelske nowinarstwo pschecżiwo Gladstonej wustupi. Hižo tehdy ßebi myßlachu, so Gladstone psched móznym pschecżiwnistwom panje. Wón to cżinił njeje — a hdyż bě skónczńje w měrje najważnische punkty wotmyßleneje reformy roskładł, ßo jemu wulki dżěl wotpanjeneje liberalneje strony saßo pschiwobrocżi. Duż żaneje pschicżiny njeje, po wothłoßowanju jendżelskeho parlamenta nadżiju

spuschczicz, so lětstotetki dołho podtłóczena a krjudowana Irska s wulkeho wojowanja jako dobyczerka — k wobtwjerdzenju a k bławje Jendzelskeje wuńdze.

Rußowska. Ruske knjezerstwo je wobsamkło powschitkownu winowatosću k wojerskej błużbje, kotraż je w tu khwilu hižo po zyłej europiskej Ruskej pschewjedzena, tez na Kawkasku wupschestrjecz. Knjezerstwo je, prjedy hacz je bło k tomu rossbudziło, wez s wobhladniwoscu rospominało. Dokelz błu Ruszy w poßlednej Krimskej wójnje hubjene naschonjenja s muhamedanskimi wojakami czinili, je bło Muhamedanam w Kawkasu pschewostajiło, město wotßłużenja wojerskeje błużby pjenjezny dawk sapłaczicz, abo bło dawka s tym sminucz, so błoju wojersku winowatosću dopjelnja. S tajkimi wumenjenjemi nadzijeja bło, so sawjedzenje winowatoscze k wojerskej błużbje w Kawkasu bjes tamnischimi wschelakorymi ludami błylne pschecziwjenje njenadeńdze.

— Hłowny wuwołaŕ ruskeje knjezerstwoweje politiki, Katkowowe „Moskowske Wědomoscze" błu dziwanje wubudzaze wotwodzenje pschinjeßke, kak bołharski wjerch Alexander a jeho knjezerstwo s pomozu europiskeho nowinarstwa systematiszy sełżane Ruskej schkodzaze powjescze rosschérja. Pódla wjercha Alexandra posnamjenja bło Winska „Politische Correspondenz" sa hłownu rosschérjowaczelku tutych sełżanych dopißow a depeschow. Nawjedzity dopißowaŕ „Kölniskich nowin", wésty Huhn, bu pjecza jenoz s tym wotpohladom do Sofije póßłany, so by bjes wjerchom a dopißowarjemi europiskich nowinow swjask sczinił, a so by wjerchej radził, kak móhł pschecżelstwo europiskeho nowinarstwa sa bło dobyć. Tuto wotkrycze „Moskowskich Wědomoscżow" runje s prawym czażom pschińdze; pschetoz s dobom tez knjezerstwowy „Journal de St. Pétersbourg" powjescz poda, w kotrejż bło wschě wudawanja wo wutrubjenym nadpadze na bołharskeho wjercha w Burgasu błamy wólbny manever mjenuja.

Grichiska. Grichisko-turkowska swada, kotraż bě bło sapoczatk junija tak straschnje pschiwótsika, so bło wudyrjenje wójny skoro s wěstoscżu wotczakowasche, je skónczenje wujednana. Nowy minister Trikupis je wotbrónjenje tak rucze pschewjedł, so je bło jemu sa to pschipósnacze wulkomóznarstwow dostało a k sarunanju sa tutu horliwosću w błużbje měra błu wulkomóznarstwa wobsamkle, blokadu grichiskeho mórskeho brjoha sběhnucz. Blokada je bło 8. meje sapoczała a je 29 dnjow traka. Wyschschemu roskasowarjej sjenoczeneho łódźstwa, jendzelskemu wójwodze s Edinburga, toho runja wschitkim wjednikam jenotliwych wotdzélenjow, je bło porucziło, so bychu blokadu sběhnuli a se błojim łódźstwom wotjěli. Tola njedziwajo toho łódźstwo hischcze khwilu „sa wschě pschipady" sjenoczene wostanje. Grichiske łódze, kotrež běchu blokadu pscherasyke a bło wot wulkomóznarskeho łódźstwa popanuke, njebudza sa to khostane, ale bło w měrje domoj wrócza.

Němy radziczel.

Powjedanczko se stareho czaża.

Pßy do shromadzisnow měschczanskeje rady błobu pschiwjescz, w błrjedznym wéku runje waschnje njebě. A tola je bło ras stało, so je jedyn poß nimale błydom lět dołho błydło — hdyż tez żaneho hłoßa — w jenej khežorstwo-měschczanskej radze měł.

To bło tak sta:

Jan Richwin, měschczan a wokmotkalz w Wetßlarje, bě bohaty muż, dokelz bě jeho nan lutowaŕ a dzélał. Sa to nětko błyn prósdny khodzesche a pjenjesy pschecżinjesche, a jeli so tajke żiwjenje hischcze dalsche dzeßacz lět wjedzesche, bě błnadz bło hacz do toho czaża s bohateho khudy Richwin sczinił.

Na bohatej haßy, saßunjeny bjes druhe wyßokoßwißlate khéże, Richwinowy dom stejesche, nahladny drjewowy twar, hakle psched dzeßacz létami s nowa natwarjeny, każ létne czißło — 1358 — nad wyßokimi durjemi pokasowasche. S tymile durjemi do pschedawarnje khodżachu; pschetoz Richwin wikowasche niz jenoz s tworu, wot njeho błameho tkanej, ale hischcze bóle s zusymi tkaninami a by bło k pschekupstwu licził, hdy by tajke w Wetßlarje było. Tak pak wón k najwoßobnischej jednocze, k wokmotkalzam, a bjes nimi k małej woßobnej czrjódzy „flandriskich jednotarjow", dla pschedawanja drohich flandriskich rubischkow tak mjenowanym, błkuschesche. Bjes woßobnimymi „flandriskimi" pak bě saßo Richwin najbohaczischi a najwoßobnischi, a jemu bło sdasche, so je khłowu wyschschi hacz wschitzy druży wokmotkalzy a runje tak wulki każ semjanski měschczan.

S wulkimi durjemi, każ prajachmy, ludźo do pschedawarnje khodżachu; mjenujzy hdyż na prosy pśches dweju njepoßkuschneju hólzow njepadżechu, kotrajż tam s wjetscha hrajkaschtaj abo bło bijeschtaj. Běschtej to Richwinowej starschej dzéscżi. Młódschej, dwě holczży, horka w prěnim poskhodze maczeri żiwjenje wohidżeschtej. Nanej wschak bě wostudko, hólzow w poßkuschnoscżi wotczahnucz, a tak bratraj njekmanistwa błamo wot bło wuknuschtaj a małej błotsje wuknuschtej njepéknoscże wot bratrow; macz pak błama njemérne dżéczisła na wusdże dżerżecz njemóżesche.

Hdyż wboha mandżelka Hana mużej błoju nusu skorżesche, wón s prawym wuchom s zyła njepoßkuchasche a s lěwym jenoż na pok, a żaneho wotmolwjenja njeda, khiba so wopak njewotmolwi, hdyż runje bóle hacz hewak kedżbowasche. Tak mějesche bło tez w druhich wężach. Richwin njepytnu, kak mało błoju żonu ważesche; hdy by wón to pytnuł, by wjele lěpje s njej wobkhadżał; pschetoż wón mějesche dobru wutrobu a błoju mandżelsku lubowasche.

Tola Hanje czim bóle nadpadowasche, so druhdy zyliczki dżeń ani błowczka s njej njeporěcża, khiba symne schuskaze błowa, hórsche hacz żane.

Wona błój kschiż sczerpnje njeßesche, hacz runje wjedżesche, so budże bórsy dwójny kschiż; pschetoż wona derje widżesche, kak kubło a samożenje pschezo bóle wotběrasche, a njemóżesche tola błama njeśboże wotdżerżecz.

Wjele njepraweho Richwin njeczinjesche, wón jenoż tez niczo prawe njeczinjesche. Wot kóżdeho pschipada, wot kóżdeje myßliczki wokomika bło wón wodżicz dawasche, tele pschipady pak, to bě spodżiwna wez, żenje k wézy njeßkuschachu, kotraż mějesche bło runje nusnje wobstaracz. Hdyż mějesche w tkalczerni dohladowacz, chżysche bło jemu na wßy jěchacz, a hdyż dyrbjesche bło na konja błynucz a błußodne hrabinske hrody wopytacz, hdżeż bě czasto wjele pjenjes saßłużicz, bło jemu pschi kroßnach spodobasche. Hdyż kupzy w pschedawarni stejachu, Richwin drje tryskam błojeju njepoßkuschneju hólzow pschihladowasche a błebi na to myßlesche, kak by jimaj njeduschnoscże wotwucził, saby pak pschi tym khętro khwilu na błojich wotebjerarjow, sawoła na nich s krutym nanowskim hłoßom a s łóhczom do tkaniny sajédże, każ by město hólzow wotebjerarjow pschebicz chżyk.

Najßwérnischi kupzy bło skónczenje ranjeni czujachu pśches tajke komdżate a hrube wobkhadżenje. Pomoznizy a wuczobnizy pak błebi mischtrowy pschikład sa wuschi sapißachu a buchu hischcze pomałschi a hrubischi hacz wón błam; duż żadyn dżiw njebě, so s czażom pschezo měrnischo w Richwinowej bławnej pschedawarni pocza bycz.

Schibawi ludźo měnjachu, so budże, hdyż to tak dale pójdże, Richwin bórsy jenicżki wotebjeraŕ w błojej pschedawarni a so je najlépschi hižo nětko. Wón bło mjenujzy w tamnym pycholubjazym czażu wot druhich měschczanow pśches bohatu drastu a jeje stajne pscheměnjenje rosesnawasche. Hdyż jeho njesnaczi na haßy wonka wobleczeneho pyschnu błuknju s dołhimaj rukawomaj, pißanoßmuhate khołowy a w schnalojtych stupnjach widżachu, mějachu jeho sa semjana, niz pak sa pschekupza abo rjemjeßlnika.

Hdy by pak něchtó mischtra Richwina jeho pychi dla błasna mjenował, by tón to jara sa sko wsak, pschetoż wón bě jara czucziwy, a hacz runje bło jeho drasta jemu njesależesche, bojesche bło wón tola jara, bło pschecziwo swonkownej pschistojnoscżi pschencz. Tuto waschnje runje na sprawne a sjawne waschnje měschczana njepokasowasche. Jeho towaŕschojo rjemjeßlnizy na njeho tez wo prawdże tukachu, so potajnje k semjanam dżerżi.

Tajke tukanje pak bło w tamnym czażu na lohke bracz njeßmědżische; pschetoż bjes rjemjeßlnikami wulka njespokojnoscż knjezesche. Semjanske błojby błame w radże błedżachu a běchu s knjesom nad městom; w poßlednim czażu běchu městu wulki dołh napraskałe a jo do schkódnych a straschnych swjaskow a swadow sapletłe. Duż lud semjanow hidżesche a sa tym stejesche, kak by jich njesnjeßne knjejstwo wottschaßł. Bjes rjemjeßlnikami bło pschecziwo semjanskim błojbam potajny swjask sczini, kotryż dżeń a wjazy pschiwißarjow liczesche. Wschako běchu w poßlednich létach mnohe khežorstwowe města błoju semjansku radu wotehnake, czoho dla dyrbjachu Wetßlarscy měschczenjo dléhe pod njej czerpicz?

Pschi tutym skradżnym schkaranju, rosrěczowanju a pschihotowanju błojich towaŕschow Richwin symny a njestroniści wosta. Wschako bě hischcze pschezo najwoßobnischi muż najwoßobnischeho rjemjeßka, běsche w korczmach wulzy widżany, a hdyż tez kupzy wotběrachu, dha tola błobupiczży pschibérachu; czucziwy muż, błojeje hłowy, mudry, hdyż chżysche mudry bycz, muż, kotryż błnadz bórsy na poßlednjej trunje hrajesche: njehodżesche bło tón najlépje sa wjednika pschi sbéżku? Próza by bło sapkaczika, hdy by bło wón sa wez dobył. Jemu kiwachu a pschirécżowachu, jemu bło lischczachu a jeho k tomu czischczachu. Wscho bě podarmo. Wón mějesche pschecżelow bjes semjanami, a jich horde, błamopschne waschnje bło jemu runje jako pschistojne a woßobne spodobasche. Pódla toho Richwin wo żadyn kruty porjad nékajkeje strony njerodżesche, wón dżě tez w błojim

domje na porjad dźerżeć njemóżeśche; wón žo njehibaśche, hdźež móżeśche hromady pjenjes dobyć: kak dyrbjak žo hibać, hdźež móżeśche žnadź jenož schibjeńzu dobyć?

* * *

W tamnych njeměrnych dnjach běchu Richwinej rjaneho mkodeho pža darili, kotryž bě ſ najmjeńścha dwójzy tak jara njembry kaž Wetzlarſzy měſchćenjo a tſi króć tak wumyžleny kaž jeho knjes. Poš bě wulki čzorny wot ſchpanikeje raža, lědma tſi ſchtwórcz lěta ſtary, hiſchće do zyła njewotćehnjeny, njelepy a pokny tryſkow a pryſlow.

Pžej „Thažo" rěkachu, a wón čzinjeſche čzeſcź žwojemu mjenu, kotreż bicžka a wadźaka wosnamjenja. Pſchetož kužacź a žo wadźicź bjes kónza, bě jeho wjeżele, a hacž runje zyle dobroćziwy jenož hrajkajo kužaſche, dha žo tola kóždemu tajke hrajki njeſpodobachu. Hdyž čzežny měſchćan njewſchědnje rucže pſches hažu krocžeſche, žo Thažo ſkoku do njeho da, ſkobaſche jeho klubu ſa žuknju, wutorže pak ſ njeje hnydom wulki kruch žukna. Abo wón dźěćžo wuhladawſchi na njo ſkoči, ſo by ſ nim hrajkał, tola jo hnydom pſchi prěnim nadběhu porasy a jo do pſchěrowa čžižnu. Najbóle pryſlaty pak bě Thažo, hdyž jěſdny nimo jěchaſche. Kaž džiwje ſwěrjo potom poš wyžoko ſkakajo ſa konjom hanjeſche, čzěrjeſche wokoło njeho, ſkakaſche jemu k hłowje, potom ſažo k wopuſchi, kojeſche ſa jěſdneho ruku, abo žo pod brjuchom ſ prědkom ſtawazeho konja ſwinu, pſchi čzimž pak ženje wot konja kopnjeny njebu. Wón njekužaſche, ale jenož hrajkaſche. Tola konje žo ſpłóſchichu, ſtawachu ſ prědkom, ſtupachu do ſad, abo ſaſtak njedźiwajo wuſdy prjecź čzěrjachu, kaž by jim djaž na koži žedźak.

Hdyž miſchtr Richwin pža naſad ſawoła, tutón na měſcže ſaſta, pohlada na žwojeho knjeſa, kaž chzył prajicź: mózu hiſchće to wjele lepje, a potom konja čzim bóle ſe ſchćowkanjom traſcheſche. Sswarjeſche pak Richwin, pſcheměni žo pžowa hra do njembroſcže, wón ſchćowkaſche a kužaſche, a pukow žo bojo čzeknu, pſcheczéri poł měſta, ſwora po puczu wſchelake njewuſchnoſcže a žo hakle poſdže wjeczor domoj kranu. Tam drje na njeho ſažužene puki čzakachu. Te pak poš nětko wopak ſroſumi; pſchetož prěnju pſchiczinu khoſtanja ſabywſchi, měnjeſche, ſo jeho pjeru, dokelž domoj pſchińdže, a druhi króć čzim dlěže wuwoſta.

Duž žebi miſchtr Richwin wotmyžli, pža hnydom po wobeńdženym njeſkutku khoſtacź. Tak dha poš ſa jěſdnym čzěrjeſche, a Richwin ſa pžom. Skónczńje poš ſaſta a da, hłuboko roſkaty, wopuſch bjes noſy tłóczo žwojemu knjeſej blisko pſchińcź. Tak bórſy pak, hacž bě žo tón na dźežacź krocžel pſchibliżił, žo Thažo ſažo do czékanja da. Miſchtr Richwin pomaku dźěſche, wabjeſche pža, liſchćeſche žo jemu a czinjeſche pſcheczelne wobliczo: poš žo pſchibliži — tola jenož na dźežacź krocželow, potom ſažo prjecź czěrjeſche. Knjes móżeſche ſapoczećź, ſchtož chzyſche, poš pſchezo w jeho bliſkoſczi woſta, tola dźežacź krocžel ſ boka njeho. Hólzy žo wjeżelachu a na zyłej haži k woknam a durjam khwatachu, ſchtó dha dobudże, poš abo miſchtr Richwin. Hordy měſchćan ſ njembroſczu tſchepotaſche a žamo ſ kamjenjemi ſa worakawym ſkocźeczom mjetaſche. Thažo žo ſ dźiwnej wobwrótnoſczu kóždeho kamjenja ſminu, ſkakaſche ſa kamjenjom, pſchimnu jón kaž klubu a běžeſche potom dale, hdyž chzyſche žo jeho knjes pſchibliżicź a jemu kožu pſcheklepacź.

Kóždy dźeń nowe podobne podeńdźenja pſchinjeże. Poš pſchezo nowe njeduſchnoſcže wunamakowaſche a žo pſchezo bóle wuwucźi, kak móhł wotmérjenemu pukej twóchnucź.

Sdaſche pak žo, kaž ſo by ſ pžom woprawdźite njeſboże do Richwinez doma ſacźahnuło. Richwinowe ſchtyri dźěcźi wot ranja hacž do wjeczora ſ dźiwim ſwěrjeczom hrajkachu a žo ſ nim wadźachu, a Thažowowy duch je tak do zyła wobja, ſo móżeſche žo czežko roſeſnacź, hacž běchu dźěcźi abo poš bóle njepožkuſchne a njeduſchne.

(Pokračźowanje.)

Ze Serbow.

S Budyſchina. Zyrkwinſke pſchedſtejicźerſtwo Michałſkeje zyrkwje w Budyſchinje je wožadnym žlědowaze k nawjedźenju dało: W Ssw. Michałſkej woždźe žo na žadanje czežni žlubjeni ſ predikatom „mkody hólz" a „mkoda holza" pſchipowjedaju. Jenož njewjeſta, kotraž je ſa czežnu (mkodu holzu) pſchipowjedana, žmě ſ njewjeſcźinſkim wěnzom k woltarjej pſchińcź. Hdyž žo poſdźiſcho njeprawe pſchižwojenje czežneju predikatow wupokaſa, žmě duchowny jenož jako duſchowpaſtr pſcheczíwo tajkim mandźelſkim wuſtupicź a jenož na kónzu lěta jich liczbu wosjewicź.

— Po myžli direkzije pjecźi rataŕſkich wokrjeżnych towaŕſtwow w ſakſkim kraleſtwje ſmeje žo tudy w ſeptembrje pſchichodneho lěta rataŕſka krajna wuſtajeńza. Wuſtajecź budże žo 1. ſkót: howjada, konje, wowzy, žwinje, koſy, kanikle, pjerina, ryby a pczoły; 2. rataŕſke wupkody, žyre abo wobdźěłane, kaž daloko žo to w rataŕſtwje ſtawa, a to: wupkody plahowanja ſkotu, wupkody role, łuki a ſahrody, wupkody plahowanja žadu, winizaŕſtwa, hajniſtwa a rataŕſkeho rjemjeżlniſtwa; 3. rataŕſke pomozne žrědki; 4. pſchiprawy a pomozne žrědki hajniſtwa a hońtwjeŕſtwa; 5. rataŕſke maſchiny a rataŕſki grat; 6. wězy rataŕſkeho towaŕſtwa; 7. wuczbne žrědki ſa rataŕſtwo a hajniſtwo, ſa ſahrodniſtwo a plahowanje žadu a ſa wědomoſtne prózowanja w wužſchim ſmyżle a 8. wězy, kotreż žo na ſchkitowanje ſkotu poczahuja. Wězy, kotreż žu pod 3. hacž do 8. mjenowane, žmědźa też tajzy na wuſtajeńzu póżłacź, kotſiż Sakſojo njejżu. Na prämiirowanje je žo nědźe 19,000 mk. pſchiſwoliło. Na wuſtajeńzy też žo wulożowanje ſtanje, ſa kotreż je 1200 dobytkow poſtajenych, 40,000 mk. hódnych.

— Direktorſtwo krajnoſtawſkeho banka na to kedźbne czini, ſo žmědźa khudźi khori, kotſiż maja prawo na podpjeranſki ſtatok w Hornjej Łużizy, na czaž ſchtyrjoch njedźelow Ssmjeczkeczańſke ſtrowotne kupjele na krajnoſtawſke khóſty wužiwacź. Samokwjenja ſ pſchipokoženymi wopiżmami lěkarja a gmejnſkeje wyſchnoſcže maja žo wokrjeżnemu lěkarjej doktrej Spannej w Kamjeńzu pſchipóżłacź.

— Měżacźnika „Łužica" je 6. czíżło (junij 1886) wuſchło.

Wobžah: Wysokodostojnemu knjezej kanonikej wjelezasłužbnemu knjezej fararjej Žurej na jubilej 25lětneho skutkowanja w Šěrachowje. Radyserb. — Starinki z Budyšina a z Lipska. Podawa dr. Pful. VI. — Słónco, stejiš abo khodźiš? Šyman. — Nižnij Nowgorod. J. M. Holan. — Malin a Mila. Baseń Radyserba-Wjele. IV. — Zemja pod pozdnim sněhom. — Leše-Woda abo Wučba nimo płoda. Delnjoserbscy spisał a wudał Dr. G. J. J. Sauerwein. Do hornjeje serbšćiny přełožił stud. theol. Matej Handrik. (Skónčenje.) — Należnosće towarſtwow. — Serbski rozhlad. — Druzy wo Serbach. — Słowjanske nowinki. — Serbske pismowstwo. — Zapis přinoškow a darow. — Zejlerjowe spisy. — Nawěstk.

S Hnaſchez. Naſcha nowa ſchula je žo 6. junija popołdnju w pſchitomnoſczi ſchulſkeho pſchedſtejicźerſtwa, k. ſchulſkeho radźicźela dr. Wilda a ſchulſkich dźěcźi na žwjatoczne waſchnje požwjeczíła. Po wuſpěwanju khérluſcha a rěcze, wot k. ſchulſkeho radźicźela dr. Wilda dźerżaneje, k. farař Měto nowu ſchulu požwjeczi. Po ſkónczenju žwjatoczноſcze žo ſa dźěcźi ſchulſki žwjedźeń wotbywaſche. — Póndźelu je žo naſch nowy pomozny wucźeŕ, k. Wicźaš ſ Jikoz, wot knjeſa fararja Měta do ſaſtojniſtwa ſapokaſak. Bóh daj, ſo by ſe žohnowanjom ſa naſche dźěcźi žwoje ſaſtojnſtwo ſaſtawał.

S Bukez. Naſche žerbſke towaŕſtwo kóžde lěto raz wulět na nětkajke žerbſke měſtno czini. Tón króć bě žo k tomu ſ bajkami wobdata Lubijſka hora wuſwoliła. Po żeleſniży do Lubija pſchijěwſchi, towaŕſtwo, rjane žerbſke ſpěwy ſanoſchujo, na horu czehnjeſche. K pjenjeżnej pinzy pſchiſchedſchi jedyn žobuſtaw ludowu bajku, kotraž žo wo tutym měſtnje powjeda, pſchednoſcheſche. Na horje horka, hdźež žo nam kraſny wuhlad do rjaneje žerbſkeje Łużiży wotewri, naſch ſpěwanſki wotrjad ſpěw: „Schto radoſcź rjeńſchu dawa, hacž dróhu puczowacź" ſanjeży. Pſchi wjeżełych ſpěwach a rěczach žo nětkotre hodźiny na wjerſchku hory kraſnje ſabawjachmy. Bjes druhim k. Króna na pſchitomne knjeżny, kotreż žo w wulkej liczbje na wulěcże wobdźělichu, žławu wunjeże, wuſběhujo, ſo wone kaž hewak, tak też dźenża ſe žwojej pſchitomnoſczu towaŕſchne žiwjenje ſ czíłym duchom wjeżełoſcże a radoſcże napjelnja. Bjes tym bě žo wſchitkim pſche rucže czaž pſchibliżił, w kotrymž naž parowós ſažo do domiſny wotwjeſe. Wjeżełe hodźinki, kotreż žmy na Lubijſkej horje pſcheżiwili, kóždemu žobuſtawej naſcheho towaŕſtwa njeſapomnite woſtanu.

S Hrodźiſchcźa. Na Boże ſtpicże popołdnju žwjeczeſche žerbſke lutherſke miżionſke towaŕſtwo w naſchim Bożim domje žwój lětuſchi miżionſki žwjedźeń. Wulka žyła kemſcherjow bě žo ſeſchła, ſo, woženbje w žerbſkim kemſchenju, měſta dołho njedożahachu. Zyrkej běſche na najrjeńſcho ſ wěnzami a pletwami wupyſchena; woženbje poſticźi ſ rjanymi roſtlinami wupyſcheny woktaŕ ſe žwojim kraſnym pſchikryczom — dar dopomnjecźa na Lutherowy žwjedźeń — lubosny napohlad. 14 kk. duchownych bě pſchitomnych. W žwjedźeńſkim czahu buchu tucźi wot zyrkwinych pſchedſtejerjow do Božeho doma pſchewodźeni. Woktaŕnu žłużbu wobſtaraſchtaj na žerbſkim kemſchenju k. farař Kubiza ſ Bukez a k. farař Räda ſ Barta. Sswjedźeńſki prědaŕ bě k. diakon Matek ſ Kamjeńza. Sswoje prědowanje ſakožujo na ſczenje Mat. 28, 18—20 wukładowaſche nam wón žwjate miżionſtwo jako wojowanje ſa naſcheho powyſcheneho ſbóżnika a napominaſche naž: Poſtańmy k žwjatemu wojowanju! Pſchetož 1. Knjeſowy hłóž naž woła; 2. Knjeſowa hnada naž wuhotuje; 3. Boži lud dobywa. To běſche móżne, horliwe, wutroby ſahorjaze žwědczenje! S njepſchetorhnjenej nutrnoſczu pożłuchaſche wulka ſhromadźiſna na

kraßne ſ njewuſtawazej mozu wot ſpoczatka hacz do kónza dźerżane prědowanje, kotrehoż ſaczińſchcz bě mózny a hłuboki. Hižo na ßerbſkim kemſchenju běſche ßo ſapoczał miły deſchcz hicz, tola běſche też němſka Boża ßłużba hiſchcże jara bohacże wopytana. Sswjedżeńſki prědar bě tu k. ſekundarius Wjazka ſ Budyſchina. Sakoż jeho prědowanja bě Mark. 16, 15: Mißionſke pſchikaſnje w ßwětle Božeho ſtpicża. Pſchi tym wón nam roſeſtajeſche 1. kraßnoſcz dara, kotryż chżemy póhanam pſchinjeſcz; 2. wulkoſcz nadawka, kotryż je nam poſtajeny; 3. majeſtoſcz naſcheho ſbóżnika, kotryż je hłowa naſcheje zyrkwje. S hłubokoſcże Božeho ßkowa czerpajo, ſe ßwjatej horliwoſczu naß na naſchu pſchißłuſchnoſcz dopominajo je też tuto prědowanje naſche wutroby mózńje ſahoriło ſa ßwjaty ſkutk mißionſtwa. Woktarnu ßłużbu měješchtaj k. farař Garbař ſ Kotez a naſch k. duchowny. Pſched zyrkwinymi durjemi ſhromadżowana kollekta je wunjeßła po ßerbſkej Bożej ßłużbje 202 hr. 21 np., po němſkej 144 hr., hromadże 346 hr. 21 np., ſchtoż je poſdźiſcho pſcheczel mißionſtwa hacz na 350 hriwnow dorunał. Bóh luby Knjes pak daj, ſo by luboſcz ſa ßwjaty ſkutk mißionſtwa też bjes Sſerbami pſchezo bóle roſtka a pſchiběraka.

Sa Wósbork a wokolnoſcz. Sa Sſerbow Wósborkſkeho wokrjeßa pſchihotuje ßo létßa rjany a żadny ßwjedżeń. Dyrbi ßo mjenujzy druhu njedżelu auguſta na měſchczańſkej pinzy w Wósborku „hłowna ſkhadżowanka ßerbſkeje ſtudowazeje mkodoſcże" wotbywacz. Tajka ſkhadżowanka pak njeje jenoż hoły ßwjedżeń ſa ßerbſkich ſtudentow, ale je woßebje ſa ßerbſki lud poſtajena, ſo by też wón, na njej ßo wobdżělujo, ſpósnał, kak ßo jeho ßynojo ſa ßwój lud ſajimuja a kak jich woßebite prózowanje ſa tym dże, ſo by ßerbſkemu ludej też ßerbſke czucze ßo ſakhowało a tam, hdżež ßnadź hižo wotebjera, ſo by ßo ſ nowa ſbudźiło; ſo by ßo dale ſaßo luboſcz k ßerbſkej rěczi a ßerbſkim waſchnjam roſmnożika a roſpłomjenika a tak wobſtacże a ſboże ßerbſkeho naroda wobkrucźiło a ſpěchowało. Je hižo tajki ßwjedżeń ßam na ßebi ſa kóżdeho dobreho Sſerba wopyta hódny doſcz, dyrbi to czim bóle bycz, dokelż ßo jenoż porědko na ßamßnym měſtnje woſpjetowacz hodźi (ſ najmjeńſcha niz prjedy 10 lét) a dokelż nimo toho ßerbſzy ſtudencża żaneje prózy njelutuja, ſo bychu wopytowarjow ſ rjanej ßerbſkej ſabawu ſawjeßelili. Tak dyrbi ßo też létßa po wotmětych wuradżowanjach a roſprawach ſtudentiſkich towarſtwow wjeczor „ßerbſke ſpěwanje (konzert)" wuwjeſcz, kotrehoż wunoſchk ßo na podpjeranje narodneje wězy — k lěpſchemu Sſerbowſtwa — nałoži. Dyrbjało-li pſchi tutej ſkładnoſczi někotrym wuſkoczným hudźba do nohow ſajěcz, ſkónczi ßo ßwjedżeń ſ balom. Saweſcze nichtó ſ bliſka a ſ daloka Wósborkſkich ſtron njeſakomdźi, ſo by tutón rjany a żadny ßwjedżeń wopytał!

S Pßowjow. Pónđżelu rano ßu w Hermancżanſkej holi běrku a żiwnoſczerja Domaſchku ſa khójnu wobwěßnjeneho namakali. Najſkerje ßu jeho czeżke myßle k ßamomordarſtwu pohnuke. W wójnje léta 1866 běchu Domaſchku do hłowy tſělili. Mózno, ſo ßu pſches tule ranu jeho moſhy czerpike a ßo ſ toho w běhu czaßa ducha-khoroſcz wuwika.

S Kukowa. 3. junija wjeczor wokoło 10 hodźin w domje tudomneho ſchoßejſkeho dohladowarja Wünſche woheń wudyri, kotryż Wünſchowy ſtatok do cziſta do prócha a popjeła pſchewobroczi. Najſkerje je woheń wot ſtóſtniſkeje ruki ſakożeny.

Se Ssmjeczkez. W tudomnych wuhlowych podkopkach chżyſche ßebi ſańdżenu njedżelu wjeczor jedyn dżełacżer ſ wobwěßnjenjom żiwjenje wſacz. Jeho towarſchojo ßo na ſboże jeho dohladachu a, jeho wotrěſnuwſchi, jemu żiwjenje ſaßo wrócźichu. Pſchekora w mandżelſtwje je pjecża muża k bjesbóżnemu njeſkutkej nawabika.

S pola. Schtó hiſchcże naſchich wbohich liſtynoſcherjow wobżarowak njeje, widżo, kak woni też w lécże a pſchi najſtraſchniſchej horzocże w ßwojich tokſtych ßuknanych ßuknjach a hacz do ſchije ſeſapinani po kraju wokoło běhaju. Duż ßo nadżijamy, ſo ßo tónkrócz powjeſcz woprawdże wobkrucźi, kotruż wóndano ſaßkyſchachmy, a po kotrejż je generalna póſtſka direkzija wobſamknuła, ſo liſtynoſcherjo ſa czopły létni czaß rubjaneje draſty doſtanu.

Se Skeho Komorowa. W briquettowej fabrizy bratrow P. tudy je ßo 4. t. m. ſaßo paliło, hižo ſchtwórty krócz ſa krótki czaß. Kak wjele dżełacżeri je pſchi tym k njeſbożu pſchiſchło, dotal ſhonicz njemóżachmy. Jeneho dżełacżerja je, hdyż ßo rosbuchnjenje ſta, ſ fabriki won ſchwyrnuło; njeſbożowny běſche żakoſtnje ſpaleny.

S Delnich Łużiz. Hródkowſka wuſtajeńża 30. a 31. meje bě bohacże wopytana, woßebje ſ bliżſcheho ßußodſtwa. Na ßamßnej bě wjele rjaneho ſkotu widżecz, najbóle howjaſeho, każ też jara wjele rólniſkich maſchinow a ratarſkich nadobow. Narodne draſczenja ßo wuſtajecz njemóżachu, dokelż żane pſchipóßkane njeběchu; a to ſaßo nikomu ſa ſko měcz njemóżemy: pſchetoż ſchtó dha ßwoju draſtu, woßebje njedżelſku, rady ſ ruki da? — W Zylowku a wokolnoſczi je něka̧ka nowa, dotal njeſnajomna krumjaza khoroſcz wudyrika, mjenujzy ßuchoczina (tuberkle); wſchelake krumy dyrbjachu ßo ſabicz a ſarycz, dokelż běchu jich pkuza (běke jatra) a ſ dżěla też zyke mjaßo żadkawje pſchejetſjene. Wot tajkich krumow je też mloko ludżom ſchkódne. Druha jara ſka wěz tam je ta, ſo je ßo, woßebje na knjezich dworach, wjele krumow do czaßa wocżeliko. Burjo praja, ſo wina toho je zuſy amerikanſki womëſchk. — „Bramborſki Zaßnik" podawa dobru radu ſa to, hdyż ma krumwa po czelenju ſahorjenje, tak mjenowany ſymny woheń. Tehdy dyrbi ßo tajka ſ wokmjanej konjazej deku ſawodżecz, a potom ßo jej khribjet ſ parjazej plottu (żelezkom) pſcheżeżdżi, ſchtoż ßo jedyn abo dwaj dnjej czini.

Sswjatki 1886.

Dżenß' czakamy na twoje ſboże,
O kralo powyſcheny naſch,
Na twoje dobre dary Boże,
Wſchak wěmy, ſo je ſa naß maſch.
Duż wóczko k njebjeßam nam hlada,
Hacz holb nam Boži pſchileczi,
Hacz pſchikhadża k nam nowa hnada,
Hacz ßlub ßo Boži dopjelni.
Sso ßwjatoczniczka pſchibliżiła
Je Knjeſowemu ſtadleſchku,
So ſ nowa by jo ſwjeßelika
Se ßwojej żadnej kraßnoſczu.
Budź witany, dnjo żohnowany,
Kiż kſcheſczijanſtwo wobnowjeſch,
A wot Boha ßem pſchipóßkany
Naß khudych, ßłabych troſchtujeſch.
Schto ſchumi ſ wyßokoſcże dele?
Schto ſhoni Boże ſtadleſchko?
Knjes Ducha ßwojeho ßem ſczele,
Kiż twari jeho kraleſtwo.
Haj njebjeßa ßu wotewrjene
A żohnowanje ßypaja,
A ſtadleſchko je ſhromadżene
A hnadu wulku wużiwa.

To wutrobu nam poſběhuje
A napjelnja naß ſ nadżiju,
So Knjes też naß ßej wuhotuje
A wupyſchi naß ſ kraßnoſczu;
So ßwjeczimy też Boże ßwjatki
We kſcheſczijanſkej jednocże
A żnjamy Ducha ſcherjepatki
We Božim domje hromadże.
Ty, Knjeże, ſnajeſch ſtadło ßwoje,
Ty wěſch, ſchto wone potrjeba;
Też w ßłaboſczi je wone twoje,
Też w njej ma twoje ßlubjenja.
Haj runje w ßłabych ßy ty mózny
A ſběhaſch ſaßo ſ mozu jich,
Hdyż duch jich k ſemi pada ſprózny,
Dha hiſchcże czinijſch newe ſ nich.
Bjes tebje, Knjeże, njemóżemy
Na ßwěcże niczo ſapocżecz;
Hdyż twoju wolu czinicz chżemy,
To njemóżemy dokonjecz.
Ssmy do prócha też poniżeni,
Sso ſpuſchczamy wſchak na tebje,
A proßymy cże ſjednocżeni
W najnuterniſchej modlitwje:

Hlaj, rola Boża ſteji ßucha
A nima włóhi żaneje,
Scżel na nju ßlubjeneho Ducha,
Kiż wobnowicz ju ſamóże!
Twař winizu a płodż ju ſ nowa,
So by ßo tebi radźiła
A płody kraßne njeßła ſtrowa,
Pſches Ducha k tomu hotowa!

Domaſchka.

Dary ſa natwarjenje ßerbſkeho domu.

Dr. Ota Gintl w Horſowizach	6 hr.	— np.
Wucżeř Kerk w Maleſchezach	2 „	— „
Cziſty wunoſchk konzerta Budyſchſkeje Bjeßady 28. haprleje	50 „	— „
Khwaczański	1 „	— „
Jeſſe	— „	85 „
Schäfer w Lichanju	1 „	— „
	60 hr.	85 np.

S dżakom kwituje **M. Mjerwa**, pokładnik M. S.

Wußudżenja.

Khoſtanſka komora. 19létna ßłużobna dżowka Marja Pokdrakez ſe Skanez bě 3. meje dżowzy tudomneho ſchoßejſkeho dohladowarja Frenzla toſle kranuła. Wobſkorżenej, kotraż je hižo wjazy krócz paduchſtwa dla khoſtana, jaſtwo na tſi měßazy pſchißudżichu.

Kawniſki ßud. W Taffeltez hoſczenzu w Porſchizach běſchtaj ßo 7. měrza kamjenjeczeßař Běbrach a czeladnik Wicżaš, wobaj ſ Porſchiz, na rejwanſkej kubi do ßłużbnych należnoſczow pſchitomneho żandarma Röſeberga měſchakoj, dale běſchtaj pſchi tejle ſkładnoſczi Běbrach a dżełacżer Schpank żandarma hanikoj. Hdyż jeju toho dla żandarm ſ kubje wunjedże, ßo wobaj pſchecziwo tomu, ſa durje ßo dżerżo a ſapjerajo, wobaraſchtaj. Njewuſchnoſcże a czeſczeranjenja dla Běbracha ſ jaſtwom na ſchtyri dny a ſ arreſtom na tſi dny, Schpanka ſ jaſtwom na ſchtyri dny a Wicżaſa njewuſchnoſczow dla ſ arreſtom na tſi dny ſaßudżichu. — Hoſczenzař Henczel w Hnaſchezach bě poßlednje jutry dweju zuſeju pſches nóz hoſpodował, tola ſabył, jeju mjena do knihow ſa zuſych nozowarjow ſapißacz. S tym bě ßo

Henczel pschecźiwo wukasej tudomneho hamtskeho hetmanstwa wot 15. meje 1885 pschescholi, cźohoż dla ma nětko 10 mk. khostanja płaczicź. — Rěsnik Biesold w Budyschinje a dźěłaczer Pjetrasch w Sskonej Borschczi běschtaj wobskorżenaj, so staj 5. haprleje na puczu bjes Cźemjerzami a Lahowom na gmejnskeho pschedstejiczerja Mlynka w Cźemjerzach, hdyż tón na mjenowanym puczu żwoje sastojnske dźěło wobstarasche, cźesćranjaze żkowa rěczałoj. Na żadanje Mlynkoweje żkużbneje wyschnoscze, tudomneho hamtskeho hetmanstwa, buschtaj wobaj psched żud żadanaj a kóżdy s njeju k płaczenju 5 mk. pjenjeżneho khostanja abo k jastwu na jedyn dżeń sażudżeny. — Cźeladnik Wjazka w Debrkezach żebi wěscze myślił njeje, so psched żud pschińdże, hdyż żwojemu hospodarjej, tamnischemu ryczerkublerjejnajenkej Böhmerej, skradźu 1/2 kórza wowża s wotpohladom wsa, so by jón jeho konjam dawał. Po wużudźe kawnischeho żuda dyrbi wón 5 mk. pjenjeżneho khostanja płaczicź abo dwaj dnjej w arrescze pożedźecź. — Dokelż běchu żony żiwnoscźerjow Kirschnera a Lěski w Kißlizach a Rjeczki w Połpizach něschto wrjóża a khójnowych rostlinow s khójnoweje kultury, kublerjej Nowakej w Lemischowje żkuschazeje, wsake, buchu wone k jastwu na dwaj dnjej sażudżene.

Cźeżne dopomnjenje

na żmjercź

Jana Ernsta Ssmolerja.

† 13. junija 1884.

Dżenż' dźakne cźucźa pscheliwaju
Sso we wutrobach Sserbowstwa;
Dżenż' Sserbja cźeżnje spominaju
Na Jana Ernsta Ssmolerja.
Dżenż' wón po dołhim prózowanju
Sa żerbski lud a narodnoscź
Nětk, hdyż joh' skutk bě w sakcźewanju,
Je wobsamknuł tu sachodnoscź.

Wón běsche wodźer żerbskoh' luda,
Stołp Sserbstwa, s jeho żrjedźisnu;
Nam Sserbam k lěpschemu wón wuda
Tu rjanu Serbsku Nowinu.
Psches Nowinu wón skutkowasche
Sa żerbsku rěcź a narodnoscź;
Sa lubych Sserbow woprowasche
Wschě żwoje dary, samożnoscź.

Wón běsche muż, kiż pósnawasche
Sso we wschěm k żwjatej bibliji;
Wot toho jażne żwětło dasche
We żwojej Serbskej Nowini.
Kak żwojich Sserbow sbudźowasche
Sa kschescźijanstwo, pobożnoscź,
A jenoż to jim podawasche,
Schtoż pschisporjesche sdźěłanoscź.

Nětk wón we měrje wotpocźuje;
Po pucźowarskej spróżnoscźi
Duch jeho nětko wopytuje,
Schtoż tu je wěrił na żwěcźi.
Njech jeho cźěło w rowje spanje
A sapomnjenje dostanje,
Joh' mjeno Sserbam sawostanje
Wschak stajnje njesapomnite.

Dżenż', żerbski ludo, s wjeżelosću
Sso dopomń żwěrnoh' wótcźinza,
Dżeń jeho żmjercze s dźakownoscźu
Wschak rospomń joh' běh żiwjenja.
O Sserbja, prózujmy żo żami
We tym, schtoż s nami sapocźa:
Haj, cźista żerbska rěcź bjes nami
Budź pomnik Jana Ssmolerja.

H. P. w Mjeschizach.

Přilopk.

* So w jenej a tej żamej jstwě dwaj dnjej sa żobu na tym żamym měscze Boże njewjedro dweju mużskeju sarasy, je tak rědki podawk, so drje je hódnje na njón spomnicź. Pschi njewjedrje, kotrež 29. meje rano wokoło Liegnitz psches Delnju Schlesynsku cźehnjesche, bu korczmař Menzel w Siegendorfje, kotryż runje wó jstwje żedźo żnědasche, wot Bożeho njewjedra saraženy. Jeho żona běsche krótko prjedy se jstwy schła a żo do jstwizy podała, hdźež dźěcźi spachu. Korczmarjowe cźěło běsche na hłowje, na wutrobnje a na nohomaj wopalene. 30. meje popołdnju, hdyż psches tamnischu krajinu sażo njewjedro cźehnjesche, běchu w Menzlez korczmje wschelazy hosczo pschitomni, a też někotsi s njeboh korczmarjoweho pschecźelstwa. A sażo Bože njewjedro dó jstwy dyri a jeneho muża saraSy, kotryż na tym żamym měscze żedźesche, na kotrymż běsche błysk dźeń prjedy korczmarja saraSył; někotsi ludźo buchu pohłuscheni a k semi storhnjeni. Paliko żo ani prěni ani druhi krócź njeje.

* Wobydlerjo żużodnych khěżow kasermow jěsdnych w měscze Landau żo żrjedu tydżenja pschipołdnju wokoło na poł jeneje wschitzy wustrózachu, hdyż zyle njenadźujzy kanona wrjeżnu. W dworje kasermow w składze, hdźež kanony steja, běsche jedyn artilleriski podwyschk kanonu se shrapnelom natykał a do żo wutsélił. Kulki psches powětr hwisdachu, ludźom nimo wuschow létajo, kotsiż żo tam blisko wukhadźowachu. Żaneho njeszboża njenacźiniwschi kulki wschitke do semje slětachu. Hdyż běsche żo w dworje kasermow pólvrowy kur roscźahnuł, hłowa a stawy podwyschka po dworje wokoło leżachu. Njeszbożowny je żebi pjecza toho dla żiwjenje wsał, dokelż mějesche nějakeho pschenidźenja dla nješchto dnjow arresta wocźakowacź.

* Na skótnych wikach, kotrež żo 12. meje w městaczku Aleschki wotbuchu, satrasczne puki nastachu. Jedyn zygan běsche żwojeho konja na burskeho konja wuměnił a wot bura 10 markow dodawka wsał. Prjedy pak hacź wón żwojeho konja pschiwjedźe, żo wón na buroweho konja żynu, so by shonił, kak kóń dźe. Na jene dobo wón konja sawróczi a w skoku na nim s města won cźerjesche. Dokelż żo wón bórsy njewróczi, burja tukachu, so je wón burej 10 mk. wurěczawschi s konjom cźeknuł. Duż żo cźrjóda burow na konje seżyda a żo sa zyganom puschczi. Sa nješchto cźaża żo woni s konjom wróczichu, ale bjes zygana. Duż druhy zyganjo psched město won jěchachu żwojeho towarscha pytacź; bórsy też jeho do města pschiwjesechu, ale poł morweho. Někko żo burizy ludźo s pukami do zyganow dachu; 100 muzi żo bórsy sebra, a skónczńje běsche na 300 ludzi w pukach. Do zyganow pjerjechu, s cźimż mózachu: jeni s pjascźemi, druhy s kschudami a kolikami. Rosnjemdrjeny lud hakle żo radzi směrowacź, hdyż wojazy poliziji na pomoz pschińdźechu.

* Wohenpluwaza hora Aetna na Sizilskej hižo nješchto cźaża sażo dźěła, strach a hrósbu mjes wbohimi wobydlerjemi wokoliny rosschěrjejo. Sso wospjetowaze lohke semjerżenje hižo do prědka na to pokasowasche, so hora sażo se strachom hrosy. 18. meje popołdnja wona skónczńje woheń żapacź pocza. Nasajtra běsche hižo 16 likojtych dźěrow, s kotrychż płomjo żapasche; dźeń posdźisco běsche jich 20, wot kotrychż żo někotre sjenocźichu, mjes tym so pschezo sażo nowe nastawachu. S tsjoch hłownych dźěrow żo straschna lava walesche, mjes tym so s druhich jeno dym stupasche, a popjeł a kamjenje s nich létachu. 21. meje pschipołdnju żo pschi njepschestawazym hrimocze skónczńje nowy wulki krater (likojta dźěra) wotewri. To běsche wulkotny napohlad. Sdasche żo, jako by żo zyły wjerschk hory wusběhował; hobrske kamjeniska, wjetsche hacź khěże, s hromadami do powětra létachu, někotre 700 kóhcźi wyżoko. Hora, s kotrejež płomjo żapa, popjeł a kamjenje padaju, je s dźěła wobdźěkana. Rjany kastanijowy lěs, 50—60,000 tolerh hódny, je żo shubił. Tajki schtom żo sa jenu sekundu spali, tak żmjercźhorza lava je. Horzota, kotraż s lavy żapa, je tak wulka, so żo schtomy hižo prjedy palicź pócznu, hacź je lava dosczehnje. Wot dalokich żitnych honow a płódnych winizow niczo wjazy widźecź njeje. Murje lava zyły kruch psched żobu żuwa, doniż żebi psches nje pucź njepschedrěje. Wodnjo żo na lavu tak straschnje njehlada; to żo rěka se żamych kamjeni bycź sda; a nasche woko żo dźiwa, pschе cźo żo te kamjenje dale żuwaju; pschetoż jażne żłónzo Sizilskeje nam wodnjo wóhnja spósnacź njeda. Wulkotny pak je napohlad hory w nozy. Tehdy żaneje rěki żo kulazych kamjeni njewidźimy, ale psched nami żo wóhnjowe morjo rospschescźěra, a s wjerschka hory płomjenjowe stołpy k njebju létaju. Lava żo pomaku do prědka żuwa, pschi cźimż wucho synki żłyschi, podobne na schukotanje rěcźki, kotraż psches kamjenje běži. Hacź něhdźe 5/4 hodźiny psched městom Nicolosi je lava jena rěka; potom pak żo wona do tsjoch rukawow dźěli. Ssrjedźny rukaw runje na město Nicolosi běži. Wón je 200 metrow schěroki a sa hodźinu něhdźe 10 metrow do prědka krocźi. Druhi rukaw żo na Bellvasso wala; tsecźi pak po starym pucźu běži, kotryż je żebi lava w prjedawschich cźażach wudrěła; wón je po tajkim najmjenje straschny. Wobydlerjam w Nicolosi a Bellvasso pak najwjetschi strach hrosy. Cźłowjekojo dotal, Bohu dźakowano, wo żiwjenje pschischli njeżu; někotre howjada, wowzy a kosy pak je lava hižo spóżeraka.

* Pschi żłynym njewjedrje je w schpanischim hłownym měscze, w Madridże, wóndano straschny wichor sakhadźak. Wjele prastarych schtomow je roskamanych a s korjenjemi swuwalanych, wjele tšechow je wotkrytych a wuhnjow spowalanych. Wichor każ semjerżenje sakhadźesche. Murje zyrkwje San Geronimo żu tak rostschażene, so zyrkej hrosy żo sażypnucź. We wschěch kónzach města żu ludźo k njeszbożu pschischli. Někotre twarjenja żu zyłe spowalane, mjes nimi kralowska płokarnja; pod jeje rospadankami bu wjele płokazych żonow pohrjebanych, kotrež pschi njewjedrje njeběchu płokacź pschestake. Schtoż je snate, je s zyła 23 cźłowjekow wo żiwjenje pschischko: 10 mużskich, 11 żónskich a dwě dźěsczi. Ranjenych je jara wjele.

Cyrkwinske powjesće.

Křćeni:

Michalska zyrkej: Khorla Richard, Khorle Ernsta Libsche, fabrikskeho dźěłaczerja w Dobruschi, ż. — Hana Augusta, Jana Maxa Biesolda, kublerja w Sskonej Borschczi, dź. — Hańża Martha, Michała Mitascha, fabrikskeho dźěłaczerja na Židowje, dź. — Emma Augusta, Handrija Debika, żelesniskeho dohladowarja w Ratarjezach, dź.

Zemrjeći:

Dźeń 1. junija: Jurij Jeremias, skałaŕ w Jeńkezach, 65 l. 6 d. — 3. Martha Emma, Jakuba Wróbla, dźěłaćerja na Židowje, dwójniska dź., 28 d. — 4. Pawol Hermann, njemandź. dwójniski ß. w Jeńkezach, 8 d. — Franz Wośniakowski, tyšcerśki ſ Bralina w Schleſynſkej, 21 l. 3 m. — Jakub Riedel, dźěłaćeŕ tudy, 68 l. — Marja Martha, Jana Töppela, dźěłaćerja tudy, dź., 5 l. 6 m. — 6. Lejna Lina, Jaroměra Wylema Röthlinga, maſchinſkeho wjednika na Židowje, dź., 2 m. 17 d. — 8. Marja Nikuſchez, njebo Pětra Bartka, fabrikſkeho dźěłaćerja na Židowje, wudowa, 40 l. 3 m. 23 d.

Pſches ßudniſtwo ma ßo na pſcheßadźowanje pſchedawacź: 16. junija dopołdnja w 11 hodź. žiwnoſcź njebo Kozoroweje w Raſchowje, na 8258 mk. 75 np. takſěrowana.

Na pſchedań: Žiwnoſcź cźišło 17 w Hrubjelcźizach pſches Khorlu Hempla w Hornjej Wjaſońzy. — Žiwnoſcź cźišło 5 w Zicźenju.

Płaćźiſna žitow a produktow w Budyſchinje

5. junija 1886.

Žitowy dowos: 2887 měchow.		Na wikach wot M	Na wikach wot Pf	Na wikach hacź M	Na wikach hacź Pf	Na burſy wot M	Na burſy wot Pf	Na burſy hacź M	Na burſy hacź Pf
Pſcheńza	běła	8	75	8	93	—	—	—	—
"	žołta	8	10	8	33	—	—	—	—
Rožka	50 kilogr.	6	84	6	96	—	—	—	—
Jeczmjeń		6	52	6	88	—	—	—	—
Wowß		7	—	7	30	—	—	—	—
Hroch		8	6	10	28	—	—	—	—
Woka		7	22	7	78	—	—	—	—
Jahły		12	—	15	50	—	—	—	—
Hejduſchka		17	—	17	50	—	—	—	—
Běrny		1	50	1	70	—	—	—	—
Butra	1 kilogr.	2	—	2	30	—	—	—	—
Pſcheńcźna muka	50 "	7	—	15	—	—	—	—	—
Rjana muka	50 "	7	—	10	25	—	—	—	—
Sźyno	50 "	3	50	4	—	—	—	—	—
Sklóma	600 "	28	—	30	—	—	—	—	—
Proßata 661 ſchtuk, ſchtuka		8	—	24	—	—	—	—	—
Pſcheńcźne wotruby		—	—	—	—	—	—	—	—
Rjane wotruby		—	—	—	—	—	—	—	—

Draždźanſke mjaßowe płaćźiſny. Howjada 1. druźiny 51—54 mk., 2. druźiny 42—45, 3. druźiny 25 po 100 puntach rěſneje wahi. Dobre krajne ßwinje 48—51 mk. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Cźelata 1. druźiny 38—55 np., 2. druźiny 28—38 np. po puncźe rěſneje wahi.

Wjedro w Londonje 11. junija: Rjane.

Khěža cźišło 3 w Kißlizach **njeje** na pſchedań.

W Lahowje je **khěža** cźišło 5 ſ rjanej ßadowej ſahrodu a **žiwnoſcź** cźišło 6 ſ 11 kórzami leżomnoſcźe na pſchedań.

Ernſt Bermich w Lahowje.

Khěža na pſchedań.

W Luſy je khěža cźišło 18, maßiwnje twarjena, ſ 2 ſtwomaj a wulkej ßołotowej ſahrodu, bjes wumjeńka a hoſpody hnydom ſe ßwobodneje ruki na pſchedań. — Dalſche je ſhonicź pola gmejnſkeho pſchedſtejicźerja w Luſy a pola **Pětra Neumanna** w Lutyjezach.

W Klukſchu je **ſahrodniſka žiwnoſcź** cźišło 52 na pſchedań.

Kubło na pſchedań.

Burſke kubło cźišło 3 w Makej Khójnzy, 1/2 hodźiny wot Budeſtez, 80 kórzow leżomnoſcźe wopſchijaze, wot kotrejež je 12 kórzow łukow k powodźenju a 20 kórzow rjaneho ſchmrěkoweho a jědloweho lěża k twarſkemu drjewu, ſ wodowodom hacź do domu, je ſ rjanymi ſtejazymi žnjemi a žiwym a morwym inventarom ſe ßwobodneje ruki na pſchedań pſches

wobßedźerja.

Awkzija.

Wutoru 15. junija popołdnju wot 2 hodźin ma ßo w **Khaßowje** cźišło 18 wſchelaka domjaza a hoſpodarſka nadoba, a to: dobra ßykanjowa maſchina, 1 cźiſcźaza maſchina, 2 dezimalnej waſy, 2 krumwjazaj wołaj, 1 radło, bróny atd. ſa hotowe pjenjeſy na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Wobßedźeŕ.

Awkzija.

3. dźeń ßwjatkow dopołdnja po Božej ßłužbje budźe ßo w parnej zyhelnicźerni njedaloko tudomneho dwórniſchcźa wotcźehnjenja dla wſchelaka domjaza nadoba ſa hotowe pjenjeſy na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

A. Jeſchka, zyhelnſki miſchtr w Budyſchinje.

Trawowa awkzija.

3. ßwjaty dźeń ßwjatkow ma ßo w korcźmje w Nadźanezach trawa, na tſjoch kórzach łuki ſtejaja, po parzelach ſa hotowe pjenjeſy na pſcheßadźowanje pſchedawacź. Shromadźiſna popołdnju w 3 hodź.

Müller.

Trawa na pſchenajecźe.

Lětuſcha trawa na paſtwiſchcźowych łukach, na łukach pſchi něhduſchej radźinej zyhelniczi a dracźerni ma ßo po jenotliwych parzelach

ßrjedu 16. junija t. l. popołdnju w 3 hodźinach

na měſtnje ßamym ſ wuměnjenjom wuběranja bjes ßadźerjemi pſchenajecź.

Na wotnajenje ſmyßleni ßo proſcha, ßo w mjenowanym cźaßu pſchi paſtwiſchcźowych łukach ſeńcź.

Měſchcźanſka rada w Budyſchinje, 7. junija 1886.

Heerklotz. Schſtr.

Pětſchkez herbam ßłuſchaza, 17 kórzow pola, łuki a ſahrody wopſchijaza **ſahrodniſka žiwnoſcź** cźišło 15 w **Ajeſdaſchezach** pola Hodźija ma ßo ſ morwym a žiwym inventarom

wutoru 15. junija t. l. (tſeczi dźeń ßwjatkow)

dopołdnja w 10 hodźinach

zyła abo dźělena pod prjedy woſjewjomnymi wuměnjenjemi na měſtnje ßamym pſchedawacź.

W Budyſchinje, 4. junija 1886. **A. Franz.**

3. dźeń ßwjatkow popołdnju w 2 hodźinomaj ma ßo w Kißlizach **khěža** cźišło 5 ſ 2 kórzomaj 20 □ prutami leżomnoſcźe ſe ßwobodneje ruki na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Dźělbu **pſcheńcźneje a rźaneje ßłómy** ma na pſchedań

E. Schmeiß w Budeſtezach.

Lowrija **cźerſtweho kruchateho twarſkeho kalka** je doſchła. Pſchi wotewſacźu 10 zentnarjow po 90 np. Tſěſchne a murjerſke zyhele po fabrikſkich płaćźiſnach.

F. Fiſcher
na dwórniſchcźu w Laſu.

Pólſki hroch a woku k wußywej

poruczataj **Wollmann & Co.**

Swój ſkład **porzelana, kamjeniny, duteje, woknowoje** a **ſchpihelowoje ſchkleńzy, ſłotych lejſtow, ovalnych woblukow, gardinowych žerdźow, roſetow, pupow** a **pupowych hłowow** kaž tež wſchě druhe wězy ßwojich khlamow po tunich płaćźiſnach poruczam.

Ernſt Ullrich
na ſchuleŕſkej haßy 12.

Sſlomjane klobuki

ſa muźſkich a hólzow ſpodźiwnje tunjo;

ſilzowe, zylindrowe, ſkaninowe a dźěcźaze klobuki

po najnowiſchej faßonje a wurjadnje trajne;

pſcheßłónczniki

ſa muźſkich, žónſke a dźěcźi, jenoż zyle dobre, dla póſdneho cźaßa **po nutſkupnej płaćźiſnje!!!**

pſchedeſchcźniki, kije, mězy, khornarje, manſchety, ſchemiſety, krawaty atd.

wſcho w bohatym wubjerku **po ſnatych jara tunich płaćźiſnach** poruca

Hugo Lehmann
22 na bohatej haßy 22.

Richard Gautzsch.

Dla **pschepoloženja pschedawarńje** na bohatu haßu 13

wupschedawanje

po płaczišnje poniženych

pjeslow, wobwěschkow, mantlow pschedeschcź, tkaninow sa pjesle, spódnych ßuknjow, trikotowych taillow, schórzuchow, thibetowych rubischczow, filetowych rubischczow, bělych gardinow, pißanych gardinow, jutowych gardinow, lamy, módreho czischcża, drastnych katunow, židžanych tkaninow, wolmjanych a polwolmjanych

drastnych tkaninow.

Richard Gautzsch

9 pschi hlownym torhoschczu 9.

Pschispomnjenje. Wobaj **ßwjataj dnjej ßwjatkow** moje khlamy sawrjene wostanu.

Trawowa awkzija.

Póndźelu 28. junija ma ßo 90 loßow trawy w Turjom na Kißelanskich kukach na pschedawanje pschedawacź.

Heinrich ſ Polenz.

Runklizowe rostliny

jara rjane (direktnje ſ pola) pschedawa tunjo

Lichańske ryczerkublo.

Njepaleny khofej

punt po 80, 90, 100 np. atd., ßylny a jara derje ßkodźazy, porucza jako nješchto jara tunje

Th. Grumbt
w kupnizy
a na ßwonkownej lawskej haßy.

Jara dobry

paleny khofej

punt po 1 mk., 1 mk. 20 np. a 1 mk. 40 np. porucza

Th. Grumbt
w kupnizy
a na ßwonkownej lawskej haßy.

Wósk

kupujetaj po najwyschschich płaczišnach

bratraj Měrschej
pschi žitnych wikach.

Desert, bonbony, chokoladu punt po 80—500 np., **kakao bjes wolija** punt po 140—300 np., **poliwkowu muku** punt po 60—70 np., **kakaowy thee** punt po 40 np., **panirsku muku, khofejowy schrót, mjedowe tykanzy** (pschi wotewsaczu 5 puntow ½ punta rabatta) porucza

Ferd. Pfeiffer na hlownym torhoschczu 8,
skład chokoladoweje a konfekturoweje fabriki
Hartwiga a Vogela w Drażdżanach.

Kolonialtworowe a spiritnosowe khlamy
Adolfa Rämscha

pschi butrowych wikach

poruczeja ßwojim czesczenym wotebjerarjam:

dróbny zokor punt po 30—33 np.,
zokor w klobukach punt po 33—38 np.,
zokor w kruchach punt po 34 np.,
khofej njepaleny, ßylny a czischczeßkodźazy, punt po 80, 90, 100, 110—130 np.,
khofej njepaleny, 2. druzina, punt po 65—70 np.,
khofej paleny, ßylny a derjeßkodźazy, punt po 80, 90, 100, 120—180 np.,
zokorowy syrop, wubjernje ßkódki, punt po 18 np.,
nowe jerje, wulke ryby, 15 scht. po 50 np.,
petrolej punt po 14 np.,
rajß punt po 13, 14, 15 hacź 30 np. a
druzinu wobschkodźeneho wulkosornateho **rajßa,** hewak punt po 20 np., nětko 10 puntow po 120 np.

Najlěpschi hroch k warjenju

(zokoraty abo viktoria-hroch)

měch po 19 mk., 25 litrow po 3 mk. 45 np., 5 litrow po 80 np., 1 liter po 18 np.

poruczataj **Wollmann & Co.**

Runklizowe rostliny

ßu na pschedań pola

Herm. Puya
na ßerbskej haßy.

Wósk a wóskowy twar

kupuje mydłarnja **Roberta Adama** na ßwonkownej lawskej haßy czo. 5 w Budyschinje.

Snate najtuńsche płaczišny w Budyschinje.

Dwójny lustr k domjazej drascze łóhcź po 20 np.,
drastne tkaniny — rjane wězy — łóhcź po 25 np.,
pißany kaschemér dwójzy schěroki łóhcź po 53 np.,
ezorny kaschemér 10/4 schěroki, czistowolmjany, łóhcź po 70 np.,
židžane tkaniny k njewjesczinskej drascze łóhcź po 2 mk., woprawdże hódne 3 mk.,
žakety ſ dobrych tkaninow po 7, 9, 11 mk.,
tkaniny k poßleschczam, płat łóhcź po 20 np.,

wscho jenoż dobra, dźerżaza twora,

tak so je najmjeńscha kup sa kóždeho dobytkna.

Hermann Beermann
na mjaßowym torhoschczu njedaloko měschczanskeje haptyki.

Sswojim czesczenym wotebjerarjam poruczam pschi potrěbnosczi

koßy, ßerpy a rěsaki

we wschěch sa tudomnu krajinu ßo hodźazych dołhosczach po móžnosczi tunje a dobre, kotrychž rěs je ßo hižo dołhe lěta sa dobry wopokasał, hdyž tež prajicź njemóžu, so kaž jěd rěsaju, dokelž je to njewěrnosczź, a ja ßam njewěm, kak jěd rěsa, a schtóž je to spytał, drje wjele wo tym powjedacź njebudże. Worzl mojich koßow je pak dobry a wubjerny, a ßo wotczakacź da, so dobry rěs dźerži.

Robert Jacob, gratokowat w Budyschinje.

Turkowske ßlowki

najrjeńsche a najwjetsche, kotrež ßu dostacź, porucza hischcże tunjo

Moritz Mjerwa

na mjaßowym torhoschczu, destillazija najlèpschich likèrow.

Ssuscheny polcź wot krajnych ßwini punt po 80 np., pschi wotewßaczu pjecź puntow po 75 np.,
ßuscheny polcź wot bacchonarjow punt po 70 np.,
tuczny bèku kolbaßu punt po 70 np.,
czerstwy wuschkrjeny kój punt po 50 np., pschi wotewßaczu pjecź puntow punt po 45 np.
pschedawa

Otto Pètschka

na ßerbskej haßy.

Gotthard Behrends

w Budyschinje

42 na Hoschiz haßy 42

ſ napschecza Lauez hotela

porucza

czischcze wubèrany

amerikanski rjepikaty tobak

ſ najlèpschich zigarowych tobakow punt po 40 np., wubjerny dobry.

Grunewald

(psche wschè ſnutskowne khoroscze ſkutkowazy ſelowy likèr) liter po 75 np. porucza jenoż woprawdźity

Gotthard Behrends

na Hoschiz haßy 42.

J. G. Schneider

pschi lawſkim tórmje 12.

Wulki

wubjerk czaßnikow a hrajadłow

w prènjej a druhej etaži.

Tunje placźiſny,

ßwèrne rukowanje pschi pschedawanju a porjedźenju.

Stwa ſ dwèmaj komoromaj, kólnju a hródźiczku w maßiwnym twarjenju je 1. julija na pschenajecze na knjeźim dworje w Wutołczizach.

Ssylna ßerbßka dźowka ßo pyta na ſchulu w Barcze.

---

1 wotroczk a ßrènk ßo hnydom do ßłużby pytataj w Konjezach czißko 2 pola Porschiz.

Tón, kotryž je njedźelu 23. meje ßwój zylindrowy kłobuk pola Halmiz pschi Michałskej zyrkwi pschemènił, njech jón tam saßo woteda.

Pola ſmèrza ßo wurunawschi, kschiwduczinjaze ßkowa, na żiwnoſczerja **Ernſta Löhnerta** w Dobranezach ſrèczane, ſ tutym roskataj nasad bjerjemoj a wo wodacze proßymoj.

E. Schreiber a M. Nickel.

Krajnoſtawſki bank.

Dańſke kupony naſchich **ſaſtawnych liſtow** ßo

wot 15. tutoho mèßaza

na ßlèdowazych płaczeŕnjach **bjes wſcheho wotczehnjenja** ſa hotowe pjenjeſy kupuja:

w **Budyſchinje** w **krajnoſtawſkim banku,**
w **Draždźanach** w **jeho filiali,** Güntzplatz 2,
w **Lubiju** pola knjeſa **G. E. Heydemann,**
w **Herrnhuczе** pola knjeſa **C. F. Görlitz,**
w **Żitawje** pola knjeſow **Bormann & Co.,**
w **Lipſku** pola knjeſow **Becker & Co.,**
„ „ „ „ **Schirmer & Schlick,**
w **Chemnitzu** pſchi **Chemnitzſkim mèſchczanſkim banku,**
w **Freibergu** pola knjeſow **Ludwig & Co.,**
w **Plawnje w V.** pola knjeſa **G. Steinhäuſer.**

W Budyſchinje, 8. junija 1883.

Krajnoſtawſki bank Kralowſkeho Sakſkeho hornjołużiſkeho markhrabinſtwa.

Na ſeminarſkej haßy. **Möblowy magazin** Rózk Hoschiz haßy 17.

Arthura Janaſcha, tyſcheŕſkeho miſchtra

porucza ßwój wulki ſkład

möblow, ſchpihelow a pólſtrowanych möblow

po najtuniſchich płaczíſnach.

K dobroczíwemu wobkedźbowanju.

Dokelž w bliżſchim czaßu ßwoje khlamy wotedam, pschedawam, ſo bych ßwój tworowy ſkład po możnoſczi pomjeńſchił, wſchè twory po poniżenych, jara tunich płaczíſnach. Woßebje czinju pschi tym kedźbne na **tobak, zigary, barby, wino** a **ſpirituoſy.**

Friedr. Braun

na bohatej haßy.

Pjelzowe wèży k wotdźerżenju molow bjerje do khowanja ſa to rukujo, ſo ßo pſches woheń njeſanicza

Heinrich Lange na żitnych wikach 9.

Ssobotu do ßwjatkow a ßobotu po ßwjatkach ßu moje khlamy ſamknjene.

J. G. Lehmann

na ſeminarſkej haßy 2.

Woſjewjenje.

Dźiwoczanſke ßerbſke ev.-luth. mißionſke towarſtwo ſmèje — da-li Bóh — jutſje ſa tydźeń, **20. junija,** na ßwjedźeń ßwjateje Trojizy, w **Lehnertez domje** w **Zokowje** ßwoju **hłownu ſhromadźiſnu,** w kotrejž budże **37. letny dźeń** ßwojeho wobſtacza ßwjeczicź.

A dokelž ma ßo w tutej ſhromadźiſnje, kaž kóżde lèto, nowe wuſwolenje ſaſtojnſtwa kaž też ſliczbowanje dokhodow a wudawkow ſtacź, dha ßo ſ tutym wſchè ßobuſtawy towarſtwa lubje proſcha, ſo bychu ßo na poſtajenym dnju popołdnju w tſjoch hodźinach w pomjenowanym Lehnertez domje w Zokowje bohacze ſeſchke a hnydom pschi ſaſtupjenju ßwoje wuſwolenſke liſczíki wotedake.

Pètr Młónk.

Palma měra

na row

njebo **Khorle Mlónka** w Budyschinje.

Tak jedyn luby mjenabrat',
Kiž by tu hischcze był tak rad,
Tón Mlónkez nan żno wumrjel je
Bjes dołhej', czežkej' khoroscze
A je schoł domoj do njebja,
Je nètk po ßwojoh' ſbóżnika.
Bè w Ebersbachu rodźeny
A też tam w zyrkwi wuſchczeny,
Hdźež — kaž pschi kschczeńzy waſchnje je —
To mjeno „Khorla" doſtał je;
Joh' nan ßo bórzy pschecźahny
Po' Budeſtez do Hajnizy.
Tón ßyn lèt wożom do ſchule
Do Budeſtez tam khodźeſche,
Też w Budeſtezach we zyrkwi
Sswój kschczeńſki ßlub ßam wobnowi;
Bè ſwólny, pèkny, poßłuſchny
A lubym ſtarſchim pomozny.
Nan w Hajnizach też woſtał njej',
Wón w Milkezach młyn kupi ßej,
Hdźež lubom' Khorli maczeŕka
Je hižo ſahe wumrjela,
Duž luby ßyn też dyrbjeſche
Sswój khlèb ßej pytacź na ßłużbje.
Hdyž ſchèſcź lèt dołho ßłużeſche
A dobru khwalbu mèjeſche,
Dha pschińdże wón do wojakow,
Schèſcź lèt do gardyrajtarjow,
Hdźež ſtrowy wot nich pſchiſchoł je,
Lèt ſchtyri ſaßo ßłużeſche.
A hdyž wón bè lèt tſizyczi,
Dha wón ßo potom wożeni
S tej Bartez Marju ſ Lètonja,
Kiž bèſche ſ nim też ßłużiła;
Pon w Budyſchinje kupiſchtej
Ssej khèżu w haßy rèſniſkej.
Wón ſtrowy bè wot naroda
A dźèłaſche dźeń wote dnja,
Pak ßwjate dny a njedźelu
Bè w kemſchach a też k nyſchporu,
Joh' heßło pschezo było je
To: „ſpèwajcze a dźèłajcze."
Hdyž pſches lèt pjecź a dwazyczi
Bè żiwy w czichim mandźelſtwi
A ſtrowy, czíły, wjeßely
Bè ßwjecził ßwój kwaß ßłèborny,
Po ſchèſcź dujach krótkej' khoroſczi
Pſches ßmjercź tych ßwojich wopuſcheczi.
Hdyž ſchtyri a pjecźdźeßacź lèt
Bè żiwy na tym ßwècze nèt',
Dha wumrje — kajka ſrudoba —
Wón loni ßedmoh' junija,
Schtoż bèſche loni njedźelu
A lètża trjechi póndźelu.
Wón ſawoſtaji ſa ßobu
Tu jara ſrudnu mandźelſku
A też toh' ßyna jeniczkoh',
Kiž w Draždźanach nètk w ßłużbje jo,
A bliżſchich — dalſchich pſchecźelow,
Też dobrych, ßwèrnych ßußodow.
A nètk ta luba mandźelſka
Czi ſe ßylſami pſchiwota:
„Spi derje, luby Khorla, ſpi,
Ja ßym w tej dobrej nadźiji,
So Bóh cże budże wubudźicź,
Naß na wècżne ſaß' ſjednoczicź.
Twój luby row na kèrchowi,
Tón woſtanje tak ważny mi,
Ach, tón ja huſto wopytam,
Po możnoſczi jón wupyſcham,
Ssym »Wótcze naſch« tam ſpèwała,
Je, kaž bych ſ tobu rèczała."
Ty pak, ty ßyno jeniczki,
Też tebje cżežke potrjechi,
Hdyž luby nan czi wumrjel je,
Ty joh' h'ſcheże nuſnje trjebaſche;
Ach, ty chżył nètk tu lubu macź,
Mój ßyno, dwójzy lubowacź.
Tak, luby Mlónkez Khorla, ſpi
Tam na tym nowym kèrchowi,
To je: na nowym Tuchorju,
Hacź budże Bóh na ßudnym dnju
Cże ſaßo ſ rowa ſawołacź
A ſ hnady wècżnu ſbóżnoſcź dacź.

Na żadanje ſrudnych ſawoſtajenych
Pètr Mlónk.

(K tomu czißłu pſchiłoha.)

Pschiloha k czišku 24 Serbskich Nowin.

Ssobotu 12. junija 1886.

Wolijowe barby

we wschěch nuanßach, hnydom k barbjenju, derje a twjerdże skhnyjaze, k barbjenju khěžow, schpundowanjow atd.;

molerske a murjerske barby

w czerstwej tworje a w najwjetschim wubjerku;

schpundowanski ßwěczazy lak

s barbu a bjes njeje,

njewonjaty a spěschnje skhnyjazy;

terpentinowy wolij

(němski a franzowski);

dwójzy warjeny

lanowolijowy firniß,

jara derje a twjerdże skhnyjazy;

bernsteinske laki, kopallaki, damarlaki, żelesowe laki,

Ia Kölnski klij kaž tež **murjerski klij**

a hischcże wschelake druhe druziny;

myjerśku krydu, gyps, zement atd.

poruczeja w stajnje wulkim wubjerku po najtunischich płaczisnach

drogowe a barbotworowe

en gros khlamy en détail

Otto Engert

10 na snutskownej lawskej haßy 10.

K saniczenju

molow

poruczam

kamfer, patchouli, popjeŕ, naftalin, pólver psche insekty, pólver a tinkturu psche mole, naftalinowe kopjena, selo a papjeru psche mole.

Otto Engert,

en gros **drogowe khlamy** en détail

10 na snutskownej lawskej haßy 10.

Lěkarski

dorschowy jatrowy wolij,

snaty najwubjernischi ßrědk psche **bróstowe a pluzowe czerpjenja, skrosle, kischawy, dżěczazu ßkaboscz, wumpjeru** atd., poruczа w bleschach po 50 a 75 np.

Otto Engert,

en gros drogowe khlamy en détail

10 na snutskownej lawskej haßy 10.

Rjane, ßuche a derje dżěkane **schindżelowe deski** we wschěch trěbnych dołhoscżach a tołstoscżach, kaž tež rěsane **twarske drjewo** po wschej trěbnej měrje poruczа

Ernst Grumbt,

parny rěsak w Sohlandże nad Sprewju.

Poßleschczowe pjerje,

najjednorische a najlěpsche, kaž tež **hotowe poßleschcża** po tunich płaczisnach poruczа

S. E. Richter pschi hłownym torhoschczu

w domje kral. hłown. dawkownje.

Najlěpschi material k **twarjenju pjezow** ßu **schamoty, zyhele** a **pězne platy** Mitscherlinga w Radeburgu. Stajnje na składze ma je a je po tunich płaczisnach pschedawa

J. Kögler, pjekarski mischtr

na żitnych wikach w Budyschinje.

Mydlarńja Herm. Puya

w Budyschinje na ßerbskej haßy

porucza

jadriwe mydło, dobre ßuche	punt po	40	np.,
jadriwe mydło, czerwjene a módre	„ „	36	„
żołte wóskowe mydło I	„ „	40	„
żołte wóskowe mydło II	„ „	30	„
soda	„ „	5	„
schterku	„ „	22	„

masne mydło, selene mydło, petrolej, wschě artikle dobre a po najtunischej płaczisnje.

A. Tschentscher,

schatowa fabrika a wuhotowanski magazin

w Budyschinje

w kupnizy, na torhoschczowej stronje.

Fabrika a skład wscheje druziny

mużazych, żonjazych a dżěczazych schatow.

Dospołne

wuhotowanja sa njewjesty a dżěczi.

Łožowe schaty — błidowe schaty — schaty sa kuchen
kupjelnske schaty — schaty do domu — schaty sa czeledź.

Woßebitosć: Swjerschne koschle po měrje.

K kschczisnam, kwaßam a druhim ßwjedżenjam, woßebje hoscżenzarjam ßwoje **jednore a dwójne palenzy,** toho runja wubjernje dobre **likěry** po jara tunich płaczisnach poruczamoj. **Ginzel & Ritscher,**

destilazija na wulkej bratrowskej haßy 6.

Ssrědk

k spěschnemu blejchowanju platu

ma na pschedań a kak ma ßo nałożecz, wukaże

Otto Engert na snutskownej lawskej haßy.

Ssrědk k spěschnemu blejchowanju platu

s wukoženjom, kak ma ßo nałożecz, porucza

hrodowska haptyka.

Syrop

punt po 12 np., jara ßłódki, poruczа **Hermann Klemm**

na bohatej haßy.

Mariazellske żołdkowe krepki,

wubjernje skutkowazy ßrědk pschi wschěch żołdkowych khoroscżach.

Njedoscżehnjeny pschi bjesappetitnoscži, żołdkowej ßłaboscži, hrosnje wonjazym dychu, kißałym horjestorkanju, bubnjenju, koliży, żołdkowym katarrhu, żahojtym palenju, tworjenju griesa, njeßmérnym tworjenju ßlinow, żołczelinje, grawowanju a wróczenju, hłowubolenju (jeli so se żołdka wukhadża), żołdkowych widliscżach, satykanoscži, nabubnjenju żołdka psches jedź abo picże, wakach, ßłosynych, jatrowych a hämorrhoidskich czerpjenjach. **Bleschka** s wopißanjom, kak ma ßo trjebacz, płaczi **70 np.** Sklady we wschěch wjetschich haptykach.

Zentralne roseßłanje psches haptykarja

Carl Brady w Kremsier w Awstriji na Morawje.

W woprawdżitoscži dostacz w **Budyschinje: w měschczanskej a hrodowskej haptyzy; w Hirschfeldże:** pola haptykarja **C. E. Jägera; w Rakezach:** pola haptykarja **Gust. Katzscha.**

Tinkturu psche schczóny

w bleschach po 50 np.,

pólver psche schczóny

w tyskach po 40 a 60 np.,

pólver psche schwoby

w tyskach po 40 a 60 np.

porucza

Otto Engert,

en gros **drogowe khlamy** en détail

10 na snutskownej lawskej haßy 10.

Roßowany stwjelzowy abo njetrjeny len, kaž tež **wutrjeny len** kupuje kóżdu dżělbu po najwyschschich płaczisnach

mechaniska dżělopschadownja w Hajnizach.

Wósk

kupuje kóżdu dżělbu po najwyschschej płaczisnje

H. Puy na ßerbskej haßy.

Wósk,

wóskowy twar a **panki** kupuje po najwyschschich płaczisnach

H. Lehmann

na hornczerskej a żitnej haßy.

Koßy,

kaž jěd rěsaze, porucza

Paul Walther

na žitnych wikach.

ff. koßy

po 3 mk. porucza

Paul Walther.

NB. Kóžda koßa, kotraž njerěsa, ßo wróczo wosmje, ßamo hdyž je hižo toczena a klepana.

Koßy

najlěpscha družina, ßa kotrychž dobru rěsnosćz rukuju, ßu ßo mi k rospschedanju pschepodate, duž je po najtunischich tola wěstych płaczisnach poruczam.

E. Mjerwa w Hucźinje, kowarski mischtr.

Khofej

wot najtunischich hacž do najlěpschich družinow, jara derje ßkodźazy, porucza **Hermann Klemm**

na bohatej haßy.

Jerje

rjane tuczne ryby

porucza po tunich płaczisnach

Hermann Klemm

na bohatej haßy.

Drožđże,

czerstwu a derje ßo hibazu tworu, poruczataj k ßwjatkam

Ginzel & Ritscher

na wulkej bratrowskej haßy 6.

Saßopschedawarjam wurjadnje tunjo.

Khofej

njepaleny punt po 70, 80 hacž do 150 np.,

pschezo czerstwy **paleny**, ßylnje a derje ßkodźazy, punt po 100 a 120 np.

poruczataj

Ginzel & Ritscher

na wulkej bratrowskej haßy 6.

Syrop

punt po 16 a 20 np., ßtódki a czisćze ßkodźazy, poruczataj

Ginzel & Ritscher

na wulkej bratrowskej haßy 6.

Butra!

Měschanu butru, lutowanſku butru

w bowach a wuwaženu, najlěpsche družiny, porucza wot czerstweje poßylki

Gustav Poser

na jerjowej haßy.

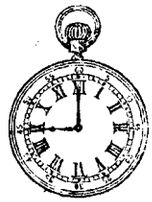
Paul Kristeller

na bohatej haßy 29 ſ napschecza hoſczenza k winowej kiczi

porucza jara trajnje dźěłane

ſtupnje ſa promenadu, dołhe ſchkórnje a **ſtifletY** kaž tež **rukajzy** a **kožane, ſergowe, plüſchowe** a **kordowe tofle** ſ wyßokimi a niſkimi pjeńkami a bjes nich ſa mužſkich, žony a dźěći w wulkotnym wubjerku po woßebje tunich płaczisnach.

Skaſanja po měrje, toho runja porjedźenja ßo ſpěſchnje, derje a tunjo wuwjedu.

Saczne czaßniki, regulatory a **ſczěnſke czaßniki** w wulkim wubjerku po tunich płaczisnach porucza

Jan Gäth

1 na hoſpitalſkej haßy 1.

Hartenſteinſke krepki ſa ſkót, originalnu bleſchu po 1 mk. 10 np., **Kloßowy mlokowy a wužitkowy pólver, butrowy pólver, reſtituzionſki fluid, wobžerny pólver ſa ßwinje, pile ſa pßy** porucza

měſchczańska haptyka w Budyſchinje

na hłownym torhoſchczu 6.

Wo **Paul Kneiſelowej**

włoßowej tinkturje.

Tale wubjerna, wot lěkarjow naležnje ßo poruczaza, hamtſzy pruhowana tinktura (ſ **najlěpſchich** ſelow wobſtejaza) je jara poßylnjaza ſa hłowinu kožu, czisći ju wot ſchupisnow, koruſchkow atd., ſaſtaji wupanjenje włoßow a pſchiſporja włoßy ßamo w najhórſchich padach po zyle wurjadnym waſchnju. Se ſamóßom ßo wſcheho pſchecźerjeneho wukhwalenja ſdźeržujemy, woßebje pak ſpomnimy, ſo je najwjazy poruczenych włoßowych a brodowych ßrědkow, kotrež ßu po tejle najſtarſchej a najlěpſchej originalnej tinkturje naſtałe, czaſto niczo dale hacž njehódne podražowanje. Wolije, ſ zyła tuczne ſubſtanzy njedźiwajo wſcheho wukhwalenja pſche hornje cźerpjenje niczo njepomhaju.

Tale tež ßo jara ſpodobnje nakožowaza aromatiſka tinktura je w Budyſchinje jenož prawdźiwa pola **Ernſta Mittaſcha** pſchi ſchuleŕſkich wrotach czo. 1 w bleſchach po 1, 2 a 3 mk. dostacź.

Powšitkowna aſſekuranca w Triestu.

(Aſſicurazioni Generali.)

Saložena w lěcze 1831.

Rukowazy fond w kapitalu a reſervach w hotowych pjenjeſach:

31 millijonow 490 tyßaz 875 ſchěßnakow 83 krajz.

Woheń-, krupobicze-, transport- a žiwjenje-ſawěſczenje.

Polizy ßo w **khěžorſtwowych markach** wuſtajeja.

K wukaſowanju a k wobſtaranju ſawěſczenjow poruczataj ßo jako agentaj:

hamtſki ſkotolěkaŕ **Ernſt Walther** w Budyſchinje,
ſchewſki mischtr **Heinr. Jul. Näther** w Kukowje p. Panczig.

Zónſke mantle, paletoty, ßomoczane žakety ßo rjenje a trajnje ſ nowa barbja a ßo po žadanju wuporjedźa

w parnej barbjerni W. Kellinga.

Rubiſchcza na hłowu, wokoło ſchije, kaž wſcha žónſka a mužſka draſta ßo njepróta chemiſzy czisći

w W. Kellingez barbjerni

w Budyſchinje na ßukelnſkej haßy 2.

Khofej

w wulkim wubjerku, dobre a cziſtoßkodźaze družiny,

njepaleny punt wot 60 np. a

paleny = = 80 =

pſchi wotewſaczu wjetſchich dźělbow tuńſcho, porucza

Richard Neumann.

Měſchanu butru

pſchezo czerſtwu

po najtuniſchich płaczisnach porucza

Hermann Kunack

na bohatej haßy 8.

Rajß a lamane nudle

dobre a tunje, toho runja

zokor

zyły a dróbny

po najniżſchej płaczisnje porucza

Hermann Kunack

na bohatej haßy 8.

Jerje

jara wulke po 4 a 5 np.,

15 ſchtuk po 50 a 60 np.,

porucza ſa jara płaczisny hódne

Gustav Poser.

na jerjowej haßy.

Khofej

w wulkim wubjerku

ſeleny punt po 70—160 np.

jenož derje ßkodźaze družiny porucza

Gustav Poser

na jerjowej haßy.

Khofej

paleny punt po 100—200 np.,

khěžorſke měſchenje pt. po 120 np.

porucza ſa nješchto wubjerne

Gustav Poser

na jerjowej haßy.

A. Mager

na ßerbſkej haßy

pſchedawa a porjedźa **czaßniki** derje a tunjo.

Wukaſanje a pſchewjeſne pißma dawa **Albert Meiſel** w Budyſchinje.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rožku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 25. **Sobotu 19. junija 1886.** **Lětnik 45.**

☛ Čjeśćeni wotebjerarjo **Serbskich Nowin,** kotśiž chzedźa śa nje na **3. śchtwórtlěto 1886** do prědka płaćićź, njech nětko **80 np.** w wudawarni Serbskich Nowin wotedadźa. — Čźi, kotśiž śebi Serbske Nowiny pśches póśt pśchinjeśćź dawaja, njech tola njeśapomnja, śebi je tam bórśy śkaśaćź. Na śchtwórtlěto śapłaćźi śo śa Serbske Nowiny na śakśkich a pruśkich póśtach, kaž teź w druhich krajach němśkeho kněžorśtwa **1 mk.**, ś pśchinjeśenjom do domu **1 mk. 15 np.** — Serbske Nowiny ś pśchiłohu **Serbski Hospodaŕ** płaćźa na póśtach **1 mk. 25 np.**, ś pśchinjeśenjom do domu **1 mk. 40 np.**

Swětne podawki.

Němśke kněžorśtwo. Sślub śakśkeho prynza Bjedricha Augusta ś awśtriśkej arzywójwodku Marju Valeriju nětko śa wěśty płaćźi. Prynz śo pjećźa tele dny do Gaśteina poda, hdźeź teź kněžorka Hilźbjeta ś arzywójwodku Marju Valeriju na dlějśchi pśchebytk pśchińdźe. Prynz śo potom śaśo do Wina wrócźi a śo na to pśchipowjedźenje śluba wotćźakuje.

— Lětuścha krajna ſynoda je pśchi wyśokej waźnośćźi, kotruź „śhromadny zyrkwiny poklad“ śa wśchón pśchichod naścheje evangelśko-lutherśkeje zyrkwje, da-li Bóh, śmeje, śo niź jenoź najćźopliścho śa jeho pśchiśporjenje wuprajiła, ale je teź śama w tym wotpohladanju śe śwojeje śrjedźiśny ſchěſćź ſtow a pjećźdźeśaćź hriwnow śkładowała a po śkónćźenju śwojich pośedźenjow krajnemu konśiśtorśtwu pśchepodała.

— Pśchewrót w bajerśkim knježeŕśtwje je śo prjedy, hač je śchtó wotćźakał, ś hrósbnym źadławym podawkom wobśamknuł. Njeśbožowny bajerśki kral Ludwig II., kotrehoź běchu kralowśke móznaŕśke prawa śłekli, njeje tole poniźenje śnjeśćź móhł a je śe śamomordaŕśtwom śwoje źiwjenje śkónćźił. Wón je śmjercź w žołmach Starnbergśkeho jěśora pytał a namakał. Duchakhoreho krala běchu ś Hohenśchwangaua, hdźeź běchu jemu pśchipowjedli, śo je śo prynz Luitpold śa knježerja postajił, do hrodu Berg pśchewjeśli. Tam wón wośobam, jeho wobdawazym, měrne śadźerźenje pokaśowaśche. Bórśy pak śu a to pśchepośdźe śpósnali, śo je kral měrne a pśchećźelniwe waśchnje, śwoju śnutskownu roshorjenośćź mudrje potajiwśchi, ludał, śo by lěkarjow śjebał a śwoje wotmyślenje pśchewjedł. Lěkaŕ ś Gudden, kotryź mějeśche krala śtražowacź, bě śo wot njeho zyle śaślepićź dał. Najprjedy bě śo kral do tutoho lěkarja śe śłowami dał: „Mi macźe wścho dźakowacź, a nětko śćźe k tajkej njekmanośćźi śwólniwy.“ Na dobo wón śwoje śadźerźenje pśchemèni, lěkarja ś lubośnośćźemi pścheśypajo. Lěkarja podarmo warnowachu, wón je śwoju lohkowěriwośćź śe śwojim źiwjenjom śapłaćźićź dyrbjał. Měśto, bliśko kotrehoź śtaj śo kral a Gudden tepiłoj, pośtićźa wuhlad pśches zyły jěśor. Pucź je tu jenoź 10 hač 15 krocźelow wot brjoha śdaleny; pśchi pucźu śteji ławka. Na tejle ławźy běśchtaj kral a jeho lěkaŕ dopołdnja njeśbožowneho dnja poł hodźiny dołho śedźałoj, wobkedźbowanaj wot dweju wothladarjow. Śda śo, śo je śo kral hižo tehdy rośśudźił, runje tu śamomordaŕśtwo wobeńćź. Wjećźor ¾7 hodźin kral ś Guddenom śo wukhodźujo na tu śamu śtronu dźěśche. Dwaj wothladarjej jeju naśdala pśchewodźeśchtaj. Kral bě, kaž hižo prjedy, jara pśchećźelniwy napśchećźo Guddenej. Njedaloko hroda wothladarjej widźeśchtaj, śo kral Guddenej něśchto do wucha śchepta. Poślednišchi śo na to wobrocźi a jimaj, śłużobnikomaj, wjazy krócź ś ruku wotkiwnu, po cźimž śo taj wotśaliśchtaj. Hakle něktore hodźiny pośdźiścho, hdyž kral k jědźi njepśchińdźe, jeho dołhe wuwośtacźe nadpadźe. Žandarmaj, kotrejuź śa kralom póśłachu, śo bjes njeho wrócźiśchtaj. Duź śo wśchitzy wobydlerjo hroda do parka podachu, śo bychu krala pytali. Tola wścho ślědźenje bjes wuśpěcha wośta. Na to ś dwěmaj cźołmomaj jěśorowe brjohi pśchepytachu. Skónćźnje wokoło 12 hodźin w nozy kralowe a Guddenowe cźěło namakachu. Po położenju cźěłow w jěśorje a po stołpach pśchi brjośy a na jěśorowym dnje je śo podawk śnadź takle měł: Bliśko jěśora kral śpěśchnje k wodźe běźećź pocźa, hdźeź śwój pśchedeśchćźnik prjećź cźišnu. Gudden śo hnydom śa nim da a toho runja pśchedeśchćźnik puśchćźi. Němotre krocźele prjedy wody je Gudden krala śa śukniny khornaŕ śhrabnuł; wón tak twjerdźe pśchimnu, śo śebi porśtowy nohćź rośśchćźěpi. Tola kral ś tajkej mozu a śylnośćźu do wody śtupaśche, śo Gudden jeho wobej śukni w ruzy śdźerźa. Tejle śukni, kotrejuź rukawy běchu do śo tyknjene, hiśchćźe pśchi brjośy namakachu. Na to Gudden śa kralom dale do wody śkocźi, kotrejeź hłubina na tutym měśtnje pomału pśchiběra. Na śmykłym hlinjanym dnje kral najśkerje tak rucźe do prědka pśchiśchoł njeje kaž Gudden, abo wón je śo wobrocźił, śo by śwojeho śćźěhowarja naśad honił abo jeho pobił. Něhdźe 10—15 krocźelow wot brjoha śo mjenujźy na hlinjanym dnje zyle wěśćźe śpósnacź dawa, śo śtaj wobaj mužaj, kotrejuź śtopy hač do tutoho měśta du, śaśtakoj a śe śobu wojowakoj. Śchto je śo nětko na tutym „wojowniśchcźu“ śtako? To drje do wěcźnośćźe potajnośćź wośtanje! Gudden je podležał. Jeho cźěło poł śedźo poł śtejo w wodźe namakachu. Wobliczo mějeśche śylnje rosdrapane. To śame położenje mějeśche teź kralowe cźěło. Dokelź je woda na mjenowanym měśtnje jenoź dwaj łóhćźej hłuboka, njejśtaj śo bědźićźerjej w njej śtejo tepićź móhłoj. Najśkerje je kral Guddena na dno dele śćźahnuł, hdźeź śtaj śo potom wobaj dwaj śaśrěbłoj. Wotewrjenje kraloweho cźěła je wupokaśako, śo śo lěkarjo mylili njejśu, hdyž śu krala śa duchakhoreho wośjewili. S tutym dopokaśmom śo wścho powjedanje podtłócźi, śo śnadź śu kralowi njepśchećźeljo jeho bjes prawa wot knježeŕśtwa wotcźiśchćźeli. Mnośy, kotśiž śo wo kralowej khorośćźi prjedy pścheśśwědcźićź njedachu, dyrbja nětko śwoju njedowěru śpuśchćźićź. W tutym naśtupanju je śa nowe bajerśke knježeŕśtwo ś dobytkom kralowa nahła śmjercź, kotraź, hdyž śo powjeśćź wo njej druhi dźeń śwjatkow rośnjeśe, bajerśki lud hłuboko rosrudźi a w zykej Europje poraźazy saćźiśchćź sawośtaji. Druhi najwjetśchi wjerch w němśkim kněžorśtwje, kotryź prěni njeśebicźnje pruśkemu kralej němśku kněžorśku krónu pośkićźi, muž wulkich darow ducha, dyrbjeśche wobkudnicź a na tajkele waśchnje śwoje źiwjenje śkonicź! Kral Ludwig II. hiśchćźe njeje zyle 41. lěto dozpił. Wón je śo jako śyn krala Maximiliana II. a kraloweje Marje, dźowki pruśkeho prynza Wylema, 25. auguśta 1845 w Nymphenburgu narodźił. 10. měrza 1864 wón na trón śtupi. Kralowe njeśbože bě, śo śo cźłowjekow śdalowaśche a śo do śamotnośćźe śwojich kraśnych hórśkich hrodow śamknu, śchtoź je śa jeho duch najhórśche śćźěhwki

měko. Schtó budźe po Ludwigu II. ſ kralom nad Bajerſkej, hiſchćze w tu khwilu rossbudźene njeje. Po ſakonju dyrbi ßo Ludwigowy II. bratr, prynz Ota, ſa krala wuwołacź. Tutón je hižo pſched nĕkotrymi lĕtami wowrótnik. Jako wrótny pak wón po ſakonju pſchißahu na konſtituziju wotpokładźicź njemóże, a tak dołho hacź ßo to ſtako njeje, teź żaneho bajerſkeho krala njeje. Krajny ßejm, kotryź je ßo tele dny ſeſchoł, dyrbjał knjeżerjej Luitpoldej połnomóz dacź, njedoſtatki konſtituzije po roſumnym waſchnju wobeńcź, a to by ßo pſches to ſtako, ſo by prynza Otu, kotryź ma ſ cżaßami jaßne wokomiki, pohnuł, ßo ßwojich prawow na krónu wſdacź. — Semrjeteho krala budźa njedźelu khowacź. K pohrjebej ßo wotcżakuje nĕmſki krónprynz, awſtriſki krónprynz, ſakſki kral, Kumberlandſki wójwoda, ruſki zarjewicź, arſtaſki wójwoda, bratr italſkeho krala, badenſki a oldenburgſki wulkowójwoda, dwaj ſaſtupjerjej franzowſkeje republiki, belgiſki kral a deputazija 1. weſtfalſkeho huſarſkeho regimenta cźißko 8, kotrehoż wyſchk a mĕjecźel je kral Ludwig byk.

Awſtrija. Wot cżaßa, ſo je ßebi cźĕſki lud ſ dobrowólnymi darami w Prahu kraßne dźiwadło natwarił, Cźeſcha, w wukraju bydlazy, ſ tak mjenowanymi dźiwadłowymi cżahami ſhromadnje ſkotu Prahu wopytaju, ſo bychu dźiwadłowy twar, rĕcżazy ßwĕdk njewuſtawazeje wótcżinſkeje woporniwoſcże cźĕſkeho luda, wobdźiwali a ßo nad nim radowali. Sańdźenu póndźelu żeleſniſki cżah wulku cźrjódu Cźechow ſ nĕmſkeho khĕżorſtwa do Prahi pſchiwjeſe. Hromadźe ſ Cźechami, kotſiż bĕchu hižo dźeń prjedy ſ Barlina, Hamburga, Chemnitzy a Łużizy do Draždźan pſchiſchli, ßo w cżahu też mnoſy Polazy, Nĕmzy a nĕkotſi Amerikanſzy ſ Draždźan ßobu wjeſechu. Hdyż dźiwadłowi pucźowarjo do Cźech pſchijĕdźechu, ßo jich jĕſba woprawdźe triumfalnemu cżahej runaſche. Ssamo wobdźĕlerjo nĕmſkeje narodnoſcże buchu pſches wutrobne powitanje hłuboko pohnucźi. Na mnohich ſtazijach bĕchu ßo tyßazy ludu k powitanju drohich hoſcźow ſeſtupake a wjele mĕſtow bĕ ßo ſ khorhojemi wupyſchiło. Hdyż cżah k dwórniſchcźu pſchijĕdźe, ßo tyßazore ſahorjene ßławawołanje ſanjeße. Dr. Strakatý tu lubych krajanow w wótznym kraju a w ſłotej ßłowjanſkej Prahu ſ wutrobnej narĕcźu powita. Bjes tym, ſo ßo w dwórniſchcźu powitanſke rĕcźe dźerżachu, ßo pſched dwórniſchcźom njelubosny podawk ſta. Każ hacź dotal pſchezo pſchi wſchĕch podobnych ſkładnoſcźach, ſhromadźeny lud narodne ſpĕwy ſpĕwaſche. Polizajſki komißar Poleſchenſki, kotryź ſe ſcheſcźimi poliziſtami pſched dwórniſchcźom ſtejeſche, na dobo ſpĕwanje ſakaſa. Sakas, tak daloko hacź ßo ſroſumi, bjes ludom pohórſchenje ſbudźi; na wjele mĕſtnach pak jón, dokelź po tyßazach licżazy lud na nĕkotrych haßach ſtejeſche, ſ zyła njeßłyſchachu. Tak ßo ſta, ſo ßo na dobo na wſchelakich mĕſtnach ſaßo ſpĕwy ſanoſchachu. Polizajſki komißar na to 16lĕtneho mkodźenza, kotryź ſ druhimi ßobu ſpĕwaſche, ſ hromady ſhrabnu a poruczi poliziſtam, ſo bychu jeho wotwjedli. To pak ßo tak rucże ſtacź njemóżeſche, każ ßebi komißar żadaſche. W cźiſchcźeńzy ßo komißar do ßwojeho ſebła ſaſchmata a k ſemi padźe. Lud ßo dła jeho pada do ßmĕcha da, ſchtoż komißara, hdyż ßo też hiſchcże dohlada, ſo bĕ mkody cźłowjek w njewobkedźbowanym wokomiku wupjerchnuł, jara rosnjemdri. Wón ſebel wucźeże a pſchikaſa poliziſtam, to ßame cźinicź. Mnohe woßoby, żony a mużojo, buchu pjecża wot poliziſtow ſ brónju naſad cźiſchcźeni. Ludźo kije a pſchedeſchcźniki ſbĕhnuchu, ſo bychu ßo pſched hrożazymi ſeblami wobarali. Hdyż na to poliziſtojo wóßom woßobow ſajachu a je wotwjedźechu, cźrjóda ludu poliziſtow na polizajſtwo pſchewodźeſche a ßo potom rospróſchi. W Prahu a po zykych Cźechach je ſadźerżenje polizije jara ſku krej naczinikło. Prażſka mĕſchcźańſka rada je wobſamkła, ßo pola knjeżerſtwa w Winje na poliziju wobcźeżowacź.

Franzowſka. Sakoń k wupokaſanju franzowſkich prynzow, kotryź je deputirtſka komora po namjecże miniſterſtwa pſchijaka, je ßo ſenatej k wothłoßowanju pſchepodał. Republikanſka ſtrona ßo nadźija, ſo ßo w ſenacże wjetſchina ſa ſakoń namaka. Jeli ſo ſenat wupokaſanje prynzow ſacźißnje, njeje njemóżne, ſo miniſterſtwo naſad ſtupi.

Nĕmy radźicźel.

Powjedanczko ſe ſtareho cżaßa.

(Pokracżowanje.)

Richwinowa mandźelſka pßa ſnjeſcź njemóżeſche; to jejneho muża jara mjerſaſche, a hdyż bĕ ju prjedy ſe ßwojim ſymnym njelubym waſchnjom tyſchił, dha nĕtko hiſchcże na nju ßwarjeſche a ßantorjeſche. Hdyż bĕ Thaßo pukej twóchnuł, Richwin ßwój hnĕw na żonu wutſchaßy, a hdyż wona pſchihódne ßłowczko ſchepnu, dyrbjeſche hnydom wujĕſcź, ſchtoż bĕ ßebi poß prjedy nadrjebił. Wot toho cżaßa, ſo bĕ poß w domje, ſdaſche ßo jej, ſo je jejny muż a jejna ßwójba k njeſbożu a ſahubjenju woßudźena. Hižo prjedy bĕ ßo jejny mandźelſki mało doſcź wo ßwój dom a dźĕło ſtarał, nĕtko ßebi na to ani wjazy njepomyßli. Pſchede wſchĕm chżyſche ßwojeho pßa wuwucźicź, a tuto ważne dźĕło zyły dźeń ſa ßo żadaſche. Dokelź pak zyle bjes plana a po wuſdacźu pßa wuwucźowaſche, dźenßa wſchĕ njeduſchnoſcże pſchehladowaſche a jutſje ſaßo pſchekrucże khoſtaſche, Thaßo tak hiſchcże kuſk wucźby ſaby, ſchtoż bĕ ßobu pſchinjeßł.

Pſchezo a pſchezo pſchikhadźachu ſe ſkórźbami na pßa. Miſchtr dyrbjeſche ſchkodu ſarunacź, ſa boloſcże płacźicź, dobre ßłowa dawacź a ſke ſa to bracź. Cźi, kotrymż bĕ pßyczińſko ſchkodu naczińiło, hroſychu, jemu ſ jĕdom ſawdacź abo jeho ſaraſycź, a pſchecźeljo miſchtrej pſchirĕcźachu, njekmane ſwĕriſko pak wuhnacź abo na rjecźas ſwjaſacź. Tola Richwin woſta pſchi ßwojim wotmyßlenju, ſo chże pßa ßam wotcźahnucź a ſo chże jeho każ jehnjo ſkłudneho ſcźinicź.

Bĕſche pak waſchnje, ſo mĕjachu Wetßlarſzy mĕſchcźenjo popjelnu ßrjedu ſpodźiwny cżah pſches mĕſto. Woni mjenujzy wobrónjeni do duchownych dworow cźehnjechu, ſo bychu tam żiwu bĕłu kokoſch, ſłoty ſchĕßnak a ßuſchene ßwinjaze plezo jako ſnamjo mĕſchcźańſkich prawiſnow doſtali. Sa hłowny dawk ßo kóżdy cżaß żiwa bĕła kokoſch wobhladowaſche. Schlewjerbĕła, ſ pißanymi bantami wupyſchena, dyrbjeſche ßo kokoſch wot jeneho hólcżeza prjedy cżaha njeſcź.

Miſchtr Richwin dźĕſche lĕtßa na cżole cżaha a bĕ doma nanajkrucźiſcho pſchikaſał, pßa derje ſawrjecź, doniż zyła wĕz nimo njebĕ. Thaßo pak tola ſ domu cźeknu, bĕżeſche po ſłĕdźe ßwojeho knjeſa a ſkoczi do ßrjedża wjeßekeho cżaha, runje hdyż chżychu duchowni kokoſch pſchepodacź. Schkrĕcżateho, machazeho ptaka ſ pißanymi ſmahowazymi bantami bĕ hnydom pytnuł, ſaſkoczi na njeho, wutorże jeho hólzej ſ ruki a wlecżeſche jeho, ſo jenoż banty a pjerja tak lĕtachu. Hamtmana, kotryź chżyſche jemu wobaracź, wón do ruki kußnu, a hdyż ßo miſchtrej Richwinej ſkóncźnje poradźi, pßa pſchemóz, ſapjerchnu kokoſch hiſchcże ras ſ kſchidleſchkom a potom ßwój pyſk na pſchezo ſacźini.

Duż żaneje żiweje bĕłeje kokoſche wjazy njemĕjachu! Tola bjes tajkeje kokoſche żadyn cżah, bjes cżaha żane prawa. Wĕz bĕ jara khutna. Sa zyle doſpołnje dopjelnjenym ſnamjenjom prawa tehdy prawiſna ßame wißachu.

S najnutrniſchimi próſtwami ſkóncźnje miſchtr Richwin dozpi, ſo chżychu podawk wobhładacź, każ budźiſche ßo njeſtał, jeli ſo ßo jemu poradźi, w bĕhu dweju hodźin druhu bjes poroka bĕłu kokoſch pſchinjeſcź. Sswjatocźne pſchepodacże dyrbjeſche ßo potom ſ nowa ſtacź, tola ſ krutym wumĕnjenjom prawa, ſo ßnadź pſchichodnje wot duchownſtwa dwĕ kokoſchi, jenu żiwu a jenu morwu, żadacź njeßmĕdźa. Też dyrbjeſche miſchtr Richwin tón krócź hamtmanej dźeßacź kóhcźi najlĕpſcheho flandriſkeho ßukna jako ſarunanje a boloſtny pjenjes daricź.

S hnĕwom, ſe ſłobami a ſtrachom ßo warjo miſchtr wſchĕ kurjeńzy w mĕſcże pſchehna a pſchepyta. Skóncźnje ſkoro poßlednju poſtajenu minutu wſchón pſchepocźeny na duchowny dwór ſe ſtarej ßuchej kokoſchu pſchihna, kotraż bĕ prjedy bĕła a ſchĕra krjepjena była. Nĕkotre horſchcże pjerjow wutorhawſchi bĕ pak ju do ßnĕhbĕłeje pſchetworił. Tutomu prawiſniſkemu ſnamjenju płacźicź dachu a tak hiſchcże wſcho bjes ſchkody woteńdźe, ßo roſumi ſ wuwſacźom prĕnjeje ſadjeneje kokoſche.

Wjecźor Thaßoa, każ bĕ ſaßłużił, ſatraſchnje pſchemłócźichu.

Miſchtr Richwin pak ßebi ßłubi, ſo chże wot nĕtka pßa po zyle nowym dokładnym waſchnju wotcźahnucź. Sa bohatſtwa zyłeho ßwĕta jeho runje nĕtko wotedał njeby; wón chżyſche prawo wobkhowacź a ßwojim ßobumĕſchcźanam pokaſacź, ſo njedźiwajo poßledńjeho podeńdźenja dźiwjeho njeduſchnika ſkłudźi.

Zyku nóz wón bjes ſpanja woſta a ßebi prĕni krócź w ßwojim żiwjenju wo dobrym wotcźehnjeńſkim waſchnju hłowu kamaſche.

* * *

Naſajtra rano Richwin ſ prĕnimi ßmĕrkami ſtanu, każ to prjedy żenje cźinił njebĕ, pſchetoż wón dołho lĕhaſche. Wón chżyſche Thaßoa ſ cżaßom pomaku po haßach khodźicź nawucźicź, prjedy hacź ßo na nich ludźo a konje mjerwjachu. Pßa ſa powjaſom wón zyłe mĕſto pſchecźaha. Hdyż ßo Thaßo na jeneho jĕdneho abo pĕſchka mĕrjeſche, jemu hnydom puk ſ kſchudom na kożu ſapali. Prjedy drje bĕ poß pokaſał, ſo ßo ßwojich njeſkutkow kaje, tola nakaſacź ßo żenje dał njebĕ. Nĕtko kacże, pokuta a khoſtanje wſcho na dobo pſchińdźe. Richwin ſpóſna, ſo ßo rańſche hodźiny najlĕpje k wuwucźenju hodźa. S pſchibĕrazymi dnjemi februara a mĕrza wón też pſchezo ſajſcho ſtawaſche a bĕ pſchezo hižo prjedy ßłónza ſ Thaßoom na haßach.

Dźĕſche-li nimo wotewrjenych zyrkwinſkich durjow, powjas woßebje twjerdźe ſcźeże a napominajo ſ kſchudom troſchku pſches Thaßoowy

khribjet schmórasche. Pschetoż poß mějesche hacż dotal ßwoje woßebite wjeßele nad tym, hdyż móżesche do zyrkwje cźěricź a na kemscherjow schcźowkacź, a cźim bóle jeho knjes wokasche, cźim bóle wón schcźowkasche. To ßebi wón nětkole do zyła wotwucźi. Hdyż nětko mischtr Richwin tak psched wotewrjene durje pschińdźe a ßłyschesche, kak nutska Boża mschu cźitachu, drje też khwilu nutrny w durjach stejo wosta — pschetoż pßa dla ßo nuts njeswaži — a ßebi kruch rańscheho żohnowanja ßobu wsa. Hacż dotal bě żadny hóscź w Bożim domje byk; bórsy pak měnjesche, so dźeń bjes Bożeje mschě w zyrkwinych durjach prawje sapoczak njeje, a so potom też poß pschezo měrnischo stupa.

Hdyż ßo mischtr prěni krócź wot ßwojeho rańscheho pschekhoda domoj wrócźi, sdasche ßo jemu dźeń wjele dlějschi, kotryż bě jemu, hdyż bě dołho lěhak, tak pschе krótki byk. So by cźaß pschecźinił, dźěsche s Thaßoom do tkalczérnje, hdźeż dyrbjesche ßo w tutym cźaßu hižo pilnje dźěłacź. Tola tam běsche hischcźe wscho cźicho; pschetoż pomoznizy a wucźobnizy ßo na mischtrowe strowe spanje spuschcźachu a pschińdźechu tak posdźe hacż ßo jim spodobasche. Kak mischtr nětko na jich njerodnoscź a lěnjoscź ßwarjesche, a kak ßo pomoznizy hněwachu, hdyż mischtr s kóżdym dnjom sażscho do tkalczérnje stupi! Jěsdni a wukhodźowarjo nochżychu wjazy dźiwjeho Thaßoa sarasycź, tola pomozniży bychu nětko rad skludźenemu pßej s jědom sawdali; pschetoż woni běchu bórsy pytnuli, so bě jenicźży wón na sażnych mischtrowych wopytach wina.

Tola Richwin pßa wo dnjo a w nozy pschi ßebi dźerżesche, ßo po zyle prawej saßadźe skożujo, so móżesch jenoż potom skocźo derje wotcźahnucź a jo ßwěrne k ßebi swucźicź, hdyż ßy pschezo s nim hromadźe żiwy.

Tole hromadźebycźe wschak mějesche w pschedawarni też ßwoje wobcźeżnoscźe. Hdyż mjenujży kupz sastupi, Thaßo schcźowkajo pod kawu wulecźi; chżyschе pak nechtó brěmjo kupjeneje twory ßobu wsacź a prjecź hicź, pßa s zyła sdźerżecź njemóżachu, wón mějesche po sdaczu kuń sa paduchstwo a njewinowateho kupowarja tak twjerdźe pschimnu, so mějesche Richwin wulku nusu, jeho wot ludźi wotehnacź. Mischtr tu na pucź miłoscźe stupi. Pschetoż dyrbjesche wón pßej jeho najlěpschu pózcźiwoscź, kedźbliwoscź, wubicź? Wón chżyschе jeho jenoż rosesnacź nawucźicź, schto ßu kupzy a schto paduschi. Duż, pschińdźe-li kupz, jemu Richwin jara pschecźelnje ruku dawasche, bjes tym so s lěwizu mórcźazeho pßa schmórasche a potom też ßo rosrěcźujo najlubosnische pschecźelniwe wobliczo pokasowasche, so by poß wjedźał, so ma tu wotebjerarja, niż pak paducha psched ßobu. A hdyż ßo kupz s kupjenym ßuknom wotßali, Richwin s zyła pschidacź nochżesche, so by ßwoje brěmjo ßam njeßł — pschetoż Thaßo bě hižo suby schcźerjo k skocźenju hotowy — ale jo jemu sdwórliwje wotewsa a jo hacż k durjam njeßesche, druhdy ßo skradźu sa ßwojim straźnikom wohladujo. Ludźo pak ßo dodźiwacź a wopschijecź njemóżachu, kak je ßo najhrubischi pschekupz psches nóz do najsdwórliwischeho pscheměnik, s najhordźischeho do najponiżnischeho.

Tu runje w najważnischim wokomiku cźrjódka dźiwich dźěcźi do pschedawarnje pschihna. Nětko bě wscha próza saniczena, Thaßo każ wot sleho ducha wobßydnjeny dźěcźom a potom kupzam bjes nosy sjědźe, każ by podtłóczenu pożadliwoscź dwójzy wużiwacź chżył. Dźěcźom ßo hubjenje seńdźe. Se satraschnym ßwarom je nan horje k macźeri póßka a hólzaj buschtaj hižo nasajtra wucźerjej do kruteje schule pschepodataj. Też njeßmědźischtaj wjazy po haßach dundacź a ßo wadźicź. „Pßa staj jenoż njepoßłuschnoscźe nawucźikoj", měnjesche mischtr Richwin, „a kak je s zyła mózno, młodeho pßa w pschitomnoscźi tajkich dźiwich dźěcźiskow wotcźahnucź?" Wón wobsamknu, wot nětka njeduschneju hólzow bóle s krótka dźerżecź.

Jeho mandźelska ßo sdźerżecź njemóżesche, jemu ßwoju spokojnoscź nad porjadom, kotryż nětk w domje knjeżesche, wuprajicź.

„To je tola prawe żohnowanje, so saßo rano ke mschi khodźisch", wona praji.

„Haj, luba Hana, poß każ bjes żiwjenja leži, hdyż pod zyrkwinymi durjemi kleczu."

„Liczba wotebjerarjow ßo saßo pschisporja, dokelż s nimi pschecźelniwje wobkhadźesch."

„Haj, Hana! poß jenoż hischcźe małko mórcźi, wón wjazy w pschedawarni njeschcźowka a ßebi na kußanje ani njepomyßli."

„Dźěcźi ßo hladajzy polěpschuja wot toho cźaßa, so bóle na nje kedźbujesch."

„To wschak bě, Hana, sa njeho se schkodu, hdyż pschezo jich hubjeny pschikład widźesche."

„A kak mi to derje cźini, Jano, so so mnu saßo tak pschecźelniwe ßkowa rěcźisch."

„Kak móże to hinak bycź, lubowana Hana, dokelż poßledni cźaß na pßa ßwarika njejßy — cźoho dla ßo tebi sa to dźakowacź njedyrbjak?"

(Pokracźowanje.)

Ze Serbow.

S Budyschina. Towarstwo Pomozy sa studowazych Sserbow mějesche ßrjedu po ßwjatkach w Thiermannez kolonnadach tudy ßwoju 6. porjadnu hłownu shromadźisnu, na kotruż bě 14 ßobustawow pschischło. Pschedßyda Towarstwa, knjes referendar Mütterlein, wotewri poßedźenje wobżarujo, so ßo na hłowne shromadźisny tak ważneho towarstwa, kotrež je nětko sa 6 lět ßwojeho wobstacźa hižo na 2000 mk. do khudych studowazych rosdźěliło, ßo tak mało ßobustawow skhadźuje. Hdyż bě pißmawjedźer k. kapłan Skala ßwoju rosprawu, kotraż je ßo na żadanje wocźischcźała, cźitał a wopomnjecźe semrjeteho ßobustawa gmejnskeho rychtarja Baltna na Zidowje s postanjenjom pocześcźiło, wosjewi pokładnik Towarstwa, k. pschekupz Měrsch, sliczbowanje s minjeneho towarschneho lěta, s kotrehoż shonichmy, so je Towarstwo loni 405 mk. pomozy do khudych studowazych rosdźěliło a so jeho samożenje nětko 14,290 mk. 88 np. wucźinja. Sliczbowanje a pokładnizu staj revisoraj s wubjerka kk. seminarski wyschschi wucźeŕ Fiedleŕ a tachantski wucźeŕ Kral w najlěpschim porjedźe namakałoj. Na dźeńskim porjedźe dale stejesche nowowólba dweju ßobustawow s pschedßydstwa a dweju s wubjerka. Dokelż pak bě ßo powołanje hłowneje shromadźisny wo jedyn dźeń skomdźiło a tuta hłowna shromadźisna dla tohole ßnadneho njedostatka psched sakonjom dospołnje legalna njeběsche, wobsamknuchu pschitomni na namjet k. fararja Jmischa, so mataj dotalne pschedßydstwo a dotalny wubjerk wostacź hacż do druheje wurjadneje hłowneje shromadźisny, kotraż ma po namjecźe k. fararja Hórnika ßo na dźeń ßw. Michała powołacź, na kotryż dźeń ßo wulki spěwanski ßwjedźeń w Budyschinje pschihotuje. Dokelż lětne pschinoschki ßobustawow ßo khětrje njeporjadnje wotwjeduja, ma ßo wot nětka jako poßledni termin sa sapłacźenje pschinoschkow hłowna shromadźisna postajicź, na cźoż ßo ßobustawam pominanje s liscźikom pschipóscźele. Schtoż rosprawa praji, njech je też tudy pschispomnjene: Njeby mózno byko, so by w pschichodnym lěcźe sakładny kapital 15,000 mk. ßo doscźahnuk? Nahladnischich darow k tomu bychmy jeno hromadźe 700 mk. trjebali.

— 11. junija rano w 6 hodźinach na tudomnym dwórnischcźu jědnacźe listynoschazym hołbjam prjecź lecźicź dachu, kotrež běchu psched krótkim s něhdźe 15 mil sdaleneho Buchholza w Sakskej do Budyschina póßłali. Něschto cźaßa w wyßokoscźi ßo wokoło wjercźo, 10 s nich k dołhemu, jedyn pak k krótkemu wjecźorej lecźesche. Hacż dotal je ßo jich 9 s tsjomi depeschami tudomneho pjerinuplahowazeho towarstwa do Buchholza wrócźiło. Prěnjej dwaj tón ßamy dźeń rano w 8 hodźinach do ßwojeje domisny pschilecźischtaj.

— Jutsje njedźelu 20. junija budźe ßo w Draždźanskej kschiżnej zyrkwi ßerbska Boża służba wotbywacź. Spowjedź budźe, da-li Bóh, k. duchowny Jmisch s Hodźija, prědowanje k. duchowny Jakub s Njeßwacźidła dźerżecź.

Se Zornoßyka. Druhi dźeń ßwjatkow popołdnju je tu pschi ßylnym njewjedrje błysk do domskeho sahrodniskeho żiwnoscźerja Augusta Ssworý dyrił. Wón tśeschku łatu rosrasy, wotpraßnu dźěł ßwißłow a někotre sta zyhelow a scźěny a schpundowanje wobschkodźi, tola na wulke sboże njesapali. Psched 22 lětami je ßo na tym ßamym dnju tón ßamy dom, wot Bożeho njewjedra trjechený, wotpalił.

— Nimale w tym ßamym cźaßu Boże njewjedro w Lejnje pola Bukez do njewobydleneho domskeho sahrodniskeho żiwnoscźerja Hadama Loki sjědźe a sapali. Twarjenje ßo hacż na murje do prócha a popjeła pschewobrocźi. Wot płomjenjow ßu ßo něschto ßłomy a ßyna a někotre maschiny saniczike. Njedaloko wopalnischcźa buschtej też dwě kruscheni wot błyska trjechenej.

S Wjeleczina. Druhi dźeń ßwjatkow cźehnjesche straschne njewjedro psches nasche hory; něhdźe 2 hodźinje dołho, wot 3 hacż do 5 popołdnju, lijesche ßo wulki deschcź s njebjeß, jedyn błysk po druhim cźorne njebjo rosßwětli a hrimanje rujesche pospochi w horach a dołach; tola njeje ßo żana schkoda na polach, łukach a sahrodach stała. Bóh luby knjes je nasche lětusche wulzy kraßne a bohate żně, każ je dołho njejßmy měli, hnadnje sdźerżał. Tola Boże njewjedro je jene cźłowjeske żiwjenje rucźe sniczilo. 10 lětna holczka Marja Sommerez s Hornjeho Wjeleczina ßedźesche s někotrymi towarschkami pschi blidźe wó jstwě; błysk sapraßnu do khěże a holczka, kotraż blisko schijazeje maschiny ßedźesche, bě hnydom morwa; druhim dźěcźom wó jstwě każ wo khěži ßo żaneje schkody stało njeje. *r.*

S Barta. Njewjedro, kotrež druhi ßwjaty dźeń popołdnju pśches naschu krajinu cźehnjesche, je nam dołho wocźakowany rjany Boži deschcź pschinjeßko. S cźaßami krupy ßobu padachu, kotrež pak žaneje schkody naczinike njejßu. Njewjedro běsche jara ßylne. Zyle blisko hrabinskeho hrodu, w knježej sahrodźe, błysk do wyßokeje wólsche dyri, wot kotrejež tschěski daloko wokoło lětachu.

S pola. Se wschelakich krajin pißaju, so lětßa žanych wischni njesměja, so pak sa to kruschwiny a jabłonje bohate płody lubja. Tež pola naß ßo sda, so budźe lětßa mjenje wischni hacź hewak; haj tu a tam s zyła žanych nimaju.

S Kulowa. Tśeźi dźeń ßwjatkow běsche pola naß hermank a skótne wiki. Druhi ßwjaty dźeń jedyn ßwinjazy wikowar s Wojerowskich stron stadło ßwini do Kulowa cźerjesche. Dokelž pak jeho njewjedro pschekhwata, wón ßwoje stadło do jeneje kólnje sacźěri, hdźež dyrbjachu ßwinje pschenozowacź. Błysk do kólnje dyri a 12 ßwini sarasy. Wikowar ßam bu pohłuschcny, ale saßo k ßebi pschińdźe. Wo tym, so by njewjedro w naschich stronach dalscheje schkody naczinikło było, niczo shonili njejßmy.

S Wojerez. Knjes baron s Löbenstein nad Łasom je jako dotalny krajny radźicźel nascheho wokrjeßa wosjewił, so je trajazeje khorosćze a ßłabosćze dla ßwoje sastojnstwo skožił. (Krbl.)

S Krjebje. Njedźelu do ßwjatkow bu nasch nowy farař, k. Sella, ßwjatocznje do ßwojeho sastojnstwa sapokasany, a to dopołdnja na němskich, popołdnju pak na ßerbskich Božich słužbach. S tymle ßwjedźenjom ßo zyrkwinska visitazija sjenocźi. Woßada, kotraž je ßo na ßwjedźeń hižo dawno wjeßeliła, běsche cźestne wrota natwariła a ßwój luby Boži dom rjenje wupyschiła. Woßebje ßo kraßne wonjeschka lubjachu, kotrež w rjanych ßudobjach na Božim woktarju stejachu, a kotrež běchu nasche ßerbske holecźa darike. — Nascha woßada tež ma wschu pschicźinu ßo wulźy sradowacź a s nutrnej modlitwu ßo Bohu lubemu Knjesej sa to dźakowacź, so je nam w knjesu Selli tajkeho hódneho duschowpastyrja pósłał. Pschetoż kak wjele ßerbskich woßadow njeje, kotrychž fary prósdne steja, abo kotrež maju Němza sa fararja, kiž jich rěcź njerosumi a jich wutrobam daloko steji! Někotry s nich wschak je, so by faru dostał, lubił, so ßerbski nawuknje; ale kak wjele jich je, kotsiž ßu ßwoje ßkowo dźerželi? Tež nasch lubowany knjes farař je rodźeny Němz; ale wón je jako cźestny muž a prawy duschowpastyr ßwoje ßkowo dźerżał a ßerbski nawuknuł, a to derje. So ma wón cźuczźiweje wutroby sa duchowne potrěbnosćze ßwojich ßerbskich woßadnych, je ßo na lětuschej khownej shromadźisnje nascheje Macźizy Sserbskeje pokasało, hdźež je k. Sella tak rjenje rěcźał. S tym je ßebi wón trajazy pomnik w wutrobach ßwojich Sserbow stajił. Bohu Knjesej budź dźak a khwalba sa to, so je nam tajkeho fararja wobradźił! Wón chcźył spožcźicź, so by k. farař Sella prawje dołhe lěta se žohnowanjom mjes nami skutkował!

S Hródka. Hdyž tež ßerbske drascźenja wustajene njeběchu, ßmy tudy njedźelu 30. meje popołdnju tola rjany wobras se ßerbskeho žiwjenja wohladali, mjenujzy wobras ßerbskeho kwaßa: t. r. nawoženja a njewjesta a druhe kwaßne woßoby w ßerbskej drascźe cźehnjechu pod nawjedowanjom Sabrodskeho knjesa wucźerja s herzami pśches wobschěrne wustajeniscźo, schtož ßo niz jeno ßerbskim, ale tež němskim pschihladowarjam jara derje spodobasche. Póndźelu a wutoru bě saßo jara wjele ludźi, kiž ßebi wustajene rólniske maschiny, płuhi, brony, wosy atd., kaž tež wschelake kury a hołbje (bjes nimi listynoschaze) a rjany howjasty skót wobhladowachu. Sa dźewjecźinjedźelske cźełło s Tschadowskeho knjeżeho dwora sapłacźi ßo 36 toler (108 hriwnow).

S Delnich Łužiz. (Br. Z.) Knjes wyschschi farař Bronisch s Khocźebusa je njedźelu 30. meje w Berlinje we wojerskej zyrkwi saßo ßerbsku Božu ßłużbu s Božim wotkasanjom dźerżał, na kotruž běchu ßo delnołużiszy cźeladnizy a wojerszy młodźenzy ßerbskeje narodnosćze sejschli, kaž tež nješchto Němzow, kotsiž se ßwojich spěwarskich knihow sanjeßeny ßerbski khěrlusch poscźicha ßobu spěwachu. Redaktor Berlinskich němskich nowinow „Reichsbote“ takle powjeda: „Schtóž Błota snaje a je hižo něhdźe w ßerbskej zyrkwi był, tomu ßo sdasche, kaž by tudy był do tajkeje ßerbskeje woßady pscheßadźeny .... My njerosymimy niczo ßerbske; tola my pósnachmy, kak hłuboko kemscherjam prědowanje do wutroby dźěsche: jich ßylny a sdychowanja to pscheradźachu. Hižo my Němzy, kotrychž bě wjele pódła, poßłuchachmy s kedźbliwosczu na te rjane synki teje nam njesnateje rycze, kak wjele wjazy cźi, kiž ju rosymjachu.“ Hdyž běchu po wuźiwanju Božeho wotkasanja ßerbszy kemscherjo zyrkej wopuschcźili, stupi k tomu duchownemu němska žónska, kiž proschesche, so by ßo jej ßwjate wotkasanje dało, dokelž chze dźenża nozy na pschezo do Ameriki wotjěcź, do kotrejež njechała bjes ßwojeho Knjesa cźahnycź. Jeje prósstwa ßo jej dopjelni. Běrgle hrajesche pschi kemschenju knjes rektor a wyschschi wucźeŕ Myschnaŕ s Berlina, rodźeny s Deschanka, kotryž bě tež schulske dźěcźi někotre ßerbske schtucźki spěwacź nawucźił. (Pschi jenym prjedyschim kemschenju ßu dźowki Berlinskeho wojerskeho prědarja Frommelta nawuknjenu ßerbsku ariju spěwałe.)

— Delnołużiski wotrjad towarstwa Macźizy Sserbskeje smeje na Jana, 24. junija, popołdnju ßwoju lětnu shromadźisnu w Khocźebusu (pola Boydy).

Rosprawa wo Towarstwje Pomozy,

cźitana na khownej shromadźisnje w Budyschinje 16. junija 1886.

I. Towarstwo Pomozy sa studowazych Sserbow je 6. lěto ßwojeho wobstacźa dokonjało. Tež w minjenym lěcźe je wone nahladnu summu 405 hriwnow do 6 studowazych Sserbow wudźělicź móhło. Je to pschezo schwarny pjenjes, hdyž ßo wopomni, so je ßo jenoż s lětnych pschinoschkow a s darow, kotrež 50 hriwnow njedoßahnuchu, składował. Pschetoż po sarjadowanskim porjedźe, kotryž staj pschedßydstwo a wubjerk w ßwojim cźaßu pschesjene wuradźiłoj a pschijałoj, ßo druhe dokhody tak dołho kapitalisuja, doniž sakładny kapital 15,000 hriwnow doscźehnjeny njebudźe. Po dozpiczu tuteje summy budźe ßo tež wulki dźěl danje rosdźělecź, tak so budźe kóždolětnje wudźělomny pjenjes, schtož ßo w tu khwilu pschewidźecź hodźi, na 1000 hriwnow doßahacź móz. To wschak budźe potom schwarny pjenjes, s kotrymż budźe ßo něschto hódne dokonjecź hodźecź. Kaž ßo se samożeńskeho pschehlada, kotryž k. pokładnik poda, spósnaje, pobrachuje jeno někotrych mało stow hriwnow hacź do trěbnych 15,000 hriwnow. Njedyrbjało móżno bycź, so hischcźe někotrych nadobnych dobroczerjow nadeńdźemy, kotsiž bychu s jenokróczným sapłacźenjom 100 hriwnow do liczby ßobustawow na cźaß žiwjenja pschijecź dali? Pschedßydstwo toho dla podwolnje a należnje proßy wschitkich, so chzyli ßobu ßo wo to prózowacź, so by tuta summa w běhu tutoho lěta ßo dozpiła, so bychmy po pschichodnej khownej shromadźisnje khudych studowazych Sserbow pschihódnischo podpjeracź móhli!

II. W běhu minjeneho lěta buschtaj sa ßobustawaj na cźaß žiwjenja pschijataj: knjes farař Herrmann w Wotrowje a knjes rentier Hannowsky w Budyschinje, tak so je liczba tutych ßobustawow w tu khwilu 11, hdyž je jedyn tutych ßobustawow, wyschschi póstski direktor Wawrik-Jěsorka, hižo psched někotrymi lětami wumrjeł.

Jako rjadne ßobustawy ßo 6 pschijachu — schtož wschak je jara mała liczba. Pschedßydstwo toho dla pschitomnych należnje proßy, so chzyli ßo wo to staracź pomhacź, so by liczba saßo bóle rostła.

Semrjeł je jedyn ßobustaw: knjes gmejnski rychtaŕ Valten na Židowje.

III. Schtož skutkowanje pschedßydstwa a wubjerka nastupa, staj ßo po mózności prózowałoj, so byschtaj interesßy towarstwa spěchowałoj. Shromadne poßedźenja pschedßydstwa a wubjerka běchu 18. jun. a 10. nov. 1885, a 18. měrza a 20. meje 1886. Tež budźe cźeścźenym pschitomnym znate, so ßmy woßebje w „Serbskich Nowinach“ wjazy krócź na skutkowanje nascheho towarstwa pokasowali, so bychmy kedźbnosćź jeje cźitarjow na wotpohladanja nascheho towarstwa s nowa skožowali. Toho runja staj tež „Łužica“ a „Katholski Posoł“ wjazy rasow na Towarstwo spominałoj.

IV. Skóncźnje hischcźe ßebi tudy pschispomnicź dowolamy, so ßmy tež w tutym lěcźe w ßerbskich cźaßopisach wosjewili, so podpjery bórsy po khownej shromadźisnje ßo rosdźěła. Wobžarowacź pak dyrbimy, so budźe rosdźělomny pjenjes — kaž ßmy po nakhwilnym pschehladźe spósnali — lětßa w pschirunanju jara ßnadny, dokelž ßu lětne pschinoschki tutoho lěta njedospołnischo dyźli hdy prjedy pschikhadźałe.

Skóncźimy po tutym s wutrobnym pscheczom: Njech kcźeje, rosćze a pschibjera Towarstwo Pomozy sa studowazych Sserbow w Budyschinje!

Dary sa natwarjenje ßerbskeho domu.

Rěcźnik Dr. Ota Gintl w Horsowizach	16 hr. — np.
Pschekupz Cvetkoviz w Eßegu	3 „ 20 „
Jan A. w Jenkezach	3 „ — „
	22 hr. 20 np.

S dźakom kwituje **M. Mjerwa**, pokładnik M. S.

Wußudźenja.

Lawniski ßud. Dźěłacźerjej Kulka a Krujaz w Wokrancźizach běschtaj loni wokoło hód na Bartskim revěrje ßornu, kotraž bě ßo w woku, wot hacź dotal njesnateho cźłowjeka powleczenym, popanuła

namakakoj a ßo jeje mozowakoj. Dla honjenja bjes dowolnoſcźe ßo kóždemu ſ njeju jaſtwo na jedyn dźeń pſchißudźi. — Hoſpodarſki pomoznik Rabowſki w Wujeźku mějeſche 26. februara wjeczor njeſboże, ſo ſ tamniſcheje korczmy ſtupiwſchi do brónow, tamniſchemu żiwnoſcźerjej Kleinigej ßkuſchazych, ſtupi a ßo pſchi tym wobſchkodźi. Rosnjemdrjeny pſches to, wón ſe ßekeru bróny rosruba. Dla wobſchkodźenja wězy ma nahły wobſkorżeny 15 mk. pjenjeźneho khoſtanja płaćźicź abo 5 dnjow w jaſtwje poßeđźecź. — Dokelž běchu wucźobnikaj Nikuſch a Krauſch ſ Budyſchina a fabrikſki dźěłacźeŕ Rychtař na Zidowje 26. měrza w Smijez wětrniku na Zidowſkej homli ſ kamjenjemi pjecź woknow wubili, buchu woni ſ jaſtwom po dwěmaj dnjomaj pokhoſtani. — Dźěłacźerja Wünſchu w Maleſchezach, hižo ras paduchſtwa dla khoſtaneho, kotryž bě njedaloko Trjebjeńzy měch żita ſ jeneho woſa kranuł, ſ jaſtwom na jedyn měßaz pokhoſtachu. — Samkarſki Wilde w Małym Wjelkowje bě wobſkorżeny, ſo je na tſjoch měſtach ludźi wo pjenjeſy jebał. Jeho khoſtanje wucźini jaſtwo na tſi njedźele.

Přilopk.

* Kaž je ſnate, w horje Lubin pola Bělcźez mjedźany kotoł ſ wulkimi bohatſtwami ſahrjebany leži. To ßamo ßo wo wſchelakich druhich měſtnoſcźach po ßerbſkim kraju powjeda. Schtó by tola tak ſbożowny był a tajki poklad ras ſběhnucź móhł! Jenemu ruſkemu burikej w Ssaratowſkej guberniji je ßo to wóndano radźiło. Bur Pětr Iwanowicź Barßukow ſe wßy Mjekowatka w ßwojim lěßu pjeńki kopajo wulki koprowy kotoł wukopa, połny praſtarych ſkotych pjenjes. Pjenjeſy wſchak wjazy njepłaćźa, ale ſkota je něhdźe 2¼ zentnarja.

* Naſchi cźitarjo ßo ßnano hiſchcźe na żałoſtne njeſboże dopomnja, kotrež je ßo pſched dwěmaj lětomaj w ruſkim měſtaczku Bjerdźicźewje ſtało: tam ßo zyrkus Ferroni wotpali, hdyž ßo runje w nim hrajeſche, a wjazy hacź 400 ludźi w płomjenjach kónz wſa. Tón ßamy zyrkus je ßo pſched dwěmaj njedźelomaj ſaßo zły ſpalił, a to w měſcźe Wilnje, na ſboże pak něſchto hodźin prjedy, hacź mějeſche ßo pſchedſtajenje ſapocźecź. Derje, ſo direktor zyrka w prawym cźaßu k tomu pſchińdźe; hewak budźichu ßo drohe, wuwucźene konje wſchě ßobu ſpaliłe. Konje mjenujzy nihdy ſ zyrka won njeńdźěchu, doniż jim knjes ßam njekaſaſche. Jedyn jeniczki kóń je ßo ßobu ſpalił; to běſche młode, cźiſtokrejne ſkocźo, kotrež běſche telko nawukko, ſo po ſchtryku khodźeſche. Też dreßerowane wjelki ßu ßo ßobu ſpaliłe. Někotſi ludźo wſchak běchu wós ſ wjelkami hacź do jenych wrotow zyrka ſacźahnuli; ale wrota běchu pſcheniſke, a prjedy hacź běchu ſadźěwki wotſtronjene, wſcho w płomjenjach ſtejeſche. S wjelkami ßu ßo 4 wuwucźene pßy ſpaliłe. Na jich ſrudne wucźe a ſchcźowkanje běſche ſlě poßłuchacź. Wěſty Roche, kotremuž pßy ßłuſchachu, a kotryž běſche wjelki wuwucźował, ſ měſta pſchiběża, hdyž hižo żanych myßli wjazy na to njeběſche ſkót płomjenjam wutorhnucź. Roche wo ßwoje wjelki płakaſche, kaž małe dźěcźo. Najwjetſchu pſchitomnoſcź ducha je pſchi złym njeſbožu jedyn koſoł wopokaſał, kotryž něhdźe w konjemzu pſchiwjaſany ſtejeſche, a na kotrehož ßo nichtó dopomnił njeběſche. Hdyž hižo nichtó wjazy do zyrka njemóżeſche, a płomjo ſe wſchěch kónzow won bijeſche, pſches huſty dym a pſches płomjo na jene dobo koſoł ſ zyrka won pſchińdźe, pomału a ważnje wuſtupujo. Nichtó njewě, kak je ßo wón wußwobodźił. Něſchto krocźel pſched zyrkom koſoł ſtejo woſta a ßo wcźipnje roshladowacź pocźa, ſchto ßo to njeczini. S wuwſacźom koni je ßo wſcho ſpaliło, ſchtož w zyrku běſche. Sswoju ſchkodu Ferroni na 8000—9000 toleŕ wobliczа. Sawěſcźene niczo njeběſche.

* Kelko njeſboża a ſchkody móže jedyn jeniczki ſkażeny wjelk naczinicź, ßu wóndano w ruſkej wßy Zdźimir ſhonili. Do mjenowaneje wßy wjelk rano ſahe pſchiběża a dweju konjow, dwě krowje a cźelatko ſkußa. Na jenym ßußodnym kuble ßo do ſkótneho dwora dobu, hdźeż 11 howjadow, tſi konje, něſchto drobneho ſkotu a někotre pßy ſkußa. Nětko do ßußodneje wßy bežeſche. Duzy po pucźu pak bura ſetka, kotryž mějeſche ßynowe widły w rukomaj. Bur wjelka ſ widłami do boka kłó, ſo ßo ſwěriſko na ſemju wali; ale ßo ſaßo na nohi ſebrawſchi wjelk ſ nowa na bura dźěſche a jeho do rukow ſkußa, doniż jeho bur druhi krócź ſ widłami njekłó. Nětko ßo wjelk ſawróczi a do wßy Sajkino běżeſche, hdźeż 8 cźlowjekow ſkußa; jenych na dróſy nadpadowaſche, k druhim pak na dwór, haj hacź do domu ſaběża. Najhórje ßo dwěmaj burſkimaj cźlowjekomaj ſeńdźe, kotrajž buſchtaj w ßwojim domje ſkußanaj. Dokelž běchu pſchipadnje niz jeno khěżne, ale też jſtwine durje wotewrjene, ſwěriſko hacź dó jſtwy nuts pſchiběża; mjes tym ſo burowe 5 dźěcźi ſe ſtrachom na pěz ſaléſechu, ßo ſtarſchej prózowaſchtaj hróſbneho hoſcźa ſ domu wucźěricź; ale wjelk ßo do njeju da a jimaj wobliczo a ruzy ſtraſchnje roskußa, jimaj nóß a wuſchi wotkußnu, lizy a ruzy pak pſchekußa. Na to ſwěriſko na dwór ſaběża, hdźeż bu ſaraźene. Ssußodny bur, wulki ßylny muż, kotryž běſche runje na dworje, wjelka wuhladawſchi dubowy ßochor ſhrabnu a ſ zyłym wotmachom ſwěriſko ſ nim praßnu. Wjelk drje pſches to woßłabnu, ale tola na bura dźěſche a ßo ſe ſubami do jeho ßochora ſakußnu; bur pak běſche ßylny doſcź, ſo jeho wotſchaßnu a hiſchcźe wjazy krócź ſe ßochorom praßnu, doniż wjelk morwy leżo njewoſta. Do rukow běſche ſwěriſko bura tola ſkußało. Też něſchto pßow bu w tej ßamej wßy ſkußanych. Mjes tym ſo ßu ſkußany ſkót wſchón ſabili, je wobßedźeŕ tamniſcheho knjeżeho dwora tych ludźi, kotrychž je ſkażeny wjelk mjenje abo bóle ſranił, ſa ßwoje pjenjeſy k Paſteurej do Pariſa póßłał.

* Wěſty H. Kröter, kotryž wo tym piſche, kak ßo pßycźa ſkażenoſcź wſchelako hoji, też na to ſpomina, kak ßebi w někotrych ſtronach Ruſkeje pſchecźiwo tejle ſtraſchnej khoroſcźi pomhacź wjedźa. Wón praji: „Hdyž je ßo poß ſkußacź dał, na tſecźi dźeń hladaj, hacź ßo na jaſyku, pak zyle pſchi korjenju, pak też prědku, żadyn pucheŕk ſcźinik njeje. Pſchi ſkażenoſcźi ßo tajki pucheŕk ſcźini, kotryž dźeń wote dnja bóle ſacźeka; ſtónczńje zyły jaſyk ſacźeknje. Ssym to ßam pola młodeje żónſkeje widźał, kotraž je na ſkażenoſcź wumrjeła. Prjedy hacź ſkażenoſcź wudyri, mi wona jaſyk pokaſa, kotryž běſche hacź do póżeradła ſacźeknjeny a jara hroſny. Satraſchne cźeŕpjenje 5 hodźin trajeſche; potom ju Bóh tón Knjes wupſchahnu. — Hdyž je ßo nětko tajki pucheŕk ſcźinił, daj jaſyk wußunucź, tak daloko hacź móżno; potom ſe ſchitej jehłu krucźe pſches tónle pucheŕk pſchejéđź, ale tak, ſo jaſyk njeſraniſch, ſo pak ßo pucheŕk puknje. Pſchi tejle operaziji pak khory ßlěny póżeracź njeßmě, a też poſdźiſcho niz; ſa to dyrbi ßebi rt ſ wodu wopłokowacź, na cźoż ßo ranka, t. j. pucheŕk, ſe ßelu wutrěje. Takle dyrbjało ßo ſa jaſykom ſ najmjeńſcha kóždy pjaty dźeń hladacź, doniż ßo ßnadź ſa ſchtyri njedźele nowy pucheŕk njepokaże, ſ kotrymž ßo runje tak cźini. Ja ßym muża ſnał, kotryž ſkażenoſcź ſ wulkej wěſtoſcźu hojeſche. Něhdy běſche ſkażeny poß ßwinjo ſkußał. Spomnjeny cźłowjek jaſyk wobhladawſchi ſpóſna, ſo je ßwinjo khore. Pſchi tymle wobhladowanju jeho ßwinjo do porſta kußnu, na cźoż wón ſe ſymnej krwju rjeknu, ſo ßwinjo hiſchcźe ſkażene njeje, a ſo wón ſa dwaj dnjej ſaßo pſchińdźe. Sa dwaj dnjej wón pucheŕk wotewri, a ani jemu, ani ſkußanemu ßwinjecźu niczo było njeje."

* Pſched něſchto njedźelemi w Petersburgu ſamożity njeżenjenz wumrje, ßwojemu wujej, bratrowſkemu ßynej, ßwoje khěże w Petersburgu a w Moſkwje a ßwoje pjenjeżne papjery ſawoſtajiwſchi, kotrež w khěżorſtwowym banku leża. Wot tychle pjenjes pak ßmě herba wěſty cźaß jenoż dań wużiwacź; też wón prawo nima mjenowane leżomnoſcźe do wěſteho cźaßa pſchedacź. W wotkaſanju je dale poſtajene: herba dyrbi na to ßwoje cźeſtne ßłowo dacź, 1. ſo żenje wjazy kuricź njebudźe, ani zigarow, ani zigarettow, ani trubki; 2. ſo cźaß żiwjenja wjazy (w kharty) hracź njebudźe a 3. ſo ßo poł lěta po tym, ſo je wotkaſanje płacźiwoſcź doſtało, woženi, ſo by ßnadź też ſtary hólz njewoſtał. Jako wukonjerjow wotkaſanja je njebocźiczki tſjoch pſchecźelow poſtajił, kotſiž maju, je-li ſo herba mjenowane wumėnjenja njedopjelni, prawo, ſo jemu zyłe ſawoſtajenſtwo woſmu a jo po runych dźělach mjes ßwoje dźěcźi rosdźěła. Herba je hižo ſwólniwoſcź wuprajił prěnjej dwě wumėnjeni dopjelnicź; nadźějomnje też ßo tſecźemu podcźińnje. Je-li wón hacź do wěſteho cźaßa ßwoje ßłowo dżerżał, je-li ßo woženił, njekuri a njehraje-li, dha jemu cźi tſjo wukonjerjo wotkaſanja, kotſiž maju jeho toho dla ſtajnje wobkedźbowacź, zyłe ſawoſtajenſtwo do rukow dadźa, ſo móże ſ nim ſapocźecź, ſchtož chże. Wbohi herba pak ßo na zigary a na kharty koji; duż budźe wulke pſchewinjenje trjeba, ſechze-li ßwoje ßłowo dżerżecź.

* Małe měſtaczko Peto w kraju Mexiko w Ssrjedźnjej Amerizy ßu njedawno khróbli rubjeżnizy do wulkeho ſtracha ſtajili. Do mjenowaneho měſtaczka běchu keklerjo pſchiſchli, kotſiž w dźiwadle hrajachu. Zyła wyſchnoſcź a wſchitzy měſchcźanſzy ſaſtojnizy běchu w dźiwadle. Na jene dobo cźrjóda Indianow dźiwadło wobßadźi: mjes tym ſo ßo dźěl rubjeżnikow do dźiwadła dobu a mjes pſchihladowarjemi rubicź pocźa, druhi dźěl wſchě durje ſeſamkawſchi pſched dźiwadłom ſtrażowaſche. W dźiwadle najhórſcha měſcheńza naſta. Jedyn 14lětny hólcźeż, kotryž ßwoju macź, jenu ſ keklerkow, ſakitowaſche, bu ſaraźeny. Pſchihladowarjam pjenjeſy a ſkote węży a ſ garderobneje iſtwy wſchu draſtu ſebrawſchi ßo Indianoju wotßalichu. Macź ſaraźeneho hólcźeza a hiſchcźe dwě druhej młodej rjanej kekleŕzy rubjeżnizy ßobu wſachu. Naſajtra póßła do měſta póßłachu ſ powjeſcźu, ſo jate żónſke puſchcźa, je-li ſo 4000 toleŕ ſa to doſtanu. Tele pjenjeſy měſchcźenjo bórſy nawdachu a rubjeżnikam póßłachu. Na wjecźor też ßo wbohe kekleŕki do měſta wrócźichu, zyłu nóz pod hołym njebjom w lěßnej huſcźinje pſchebywſchi.

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowanaj:

Michalska zyrkej: Khorla August Israel, želesniski dźěłaćeŕ tu, ſ Hanu Luisu Emmu Hauckez na Ssokolzy.

Křćeni:

Michalska zyrkej: Moritz Hermann, Jana Augusta Bjarscha, fabrikskeho dźěłaćerja w Dźěžnikezach, ß. — Max Božidar, Franza Božidara Blümela, knjeżeho sahrodnika w Delnjej Kinje, ß. — Wylem Ernst, Wylema Ernsta Scholty, dźěłaćerja na Židowje, ß. — Elsa Augusta, Jaroměra Wylema Ernsta Kittnera, maschinskeho wjednika na Židowje, dź. — Emma Elsa, Jana Nowaka, khěžerja a dźěłaćerja na Židowje, dź. — Lejna Martha, Jaroměra Ernsta Steglicha, cželadnika na Židowje, dź. — Jan Ernst, Jana Augusta Rjelki, kublerja w Sslonej Borschći, ß. — Emil Bruno, Jana Augusta Libsche, fabrikskeho dźěłaćerja w Dobruschi, ß. — Theresija Ernestina, Jana Augusta Alberta, kublerja w Zyżezach, dź. — Emilija Augusta, Jana Augusta Bjenady, hospodarskeho pomoznika w Hněwžezach, dź. — Ernst Gustav, Jana Augusta Budarja, fabrikskeho dźěłaćerja w Dźěžnikezach, ß. — Ernst Pawoł, njemandź. ß. pod hrodom.

Katholska zyrkej: Jurij Khorla, Jana Khorle Büttnera, listynoscherja tudy, ß. — Marja Herta, Wjazßława Köglera, pschekupza tudy, dź. — Hana Marja, Jakuba Bjarscha, murjerja tudy, dź.

Zemrjeći:

Dźeń 10. junija: Adolf Richard, Jana Töppela, dźěłaćerja tudy, ß., 1 m. 9 d. — 11. Hana Paulina, njebo Franza Khorle Jäkela, khěžnika na Židowje, dź., 18 l. 4 m. — Ernst Hermann, Jana Augusta Kocha, žiwnoscerja na Ssokolzy, ß., 7 m. — 12. Hana Nowakez, njebo Jana Pětschki, sahrodnika w Čzichońzach, wudowa, 84 l. 3 m. 25 d. — 13. Hana Amalija, Jana Bohuwěra Schmeißa, fabrikskeho dźěłaćerja na Židowje, dź., 3 l. 8 m. 23 d. — 16. Khorla Adolf Wjazka, khěžeŕ, stawnik a gmejnski ßudnik pod hrodom, 69 l. 9 m. 2 d.

Na pschedań: Žiwnoscź cźißko 3 w Demjanach ſ 12 kórzami. — Kubło cźißko 7 w Hrubocźizach. — Žiwnoscź cźißko 6 w Nječźinje ſ 10 kórzami. — Khěžkarska žiwnoscź cźißko 22 w Brěsowje. — Dwajschoßna khěża se sahrodu pśches W. Bergmanna w Huszy. — Kubło cźißko 91/93 w Wjeleczinje se 54 kórzami. — Wulkosahrodniska žiwnoscź cźißko 8 w Ssemichowje se 24 kórzami. — Khěża cźißko 111 na Židowje.

Płaczisna žitow a produktow w Budyschinje

12. junija 1886.

Žitowy dowos: 1866 měchow.		Na wikach wot M	Na wikach wot Pf	Na wikach hacź M	Na wikach hacź Pf	Na burſy wot M	Na burſy wot Pf	Na burſy hacź M	Na burſy hacź Pf
Pschenża	běła	8	75	8	93	—	—	—	—
"	žołta	8	10	8	33	—	—	—	—
Rožka	50 kilogr.	6	84	6	96	—	—	—	—
Jeczmjeń	50 kilogr.	6	52	6	88	—	—	—	—
Wowß	50 kilogr.	7	—	7	30	—	—	—	—
Hroch	50 kilogr.	8	6	10	28	—	—	—	—
Woka	50 kilogr.	7	22	7	78	—	—	—	—
Jahły	50 kilogr.	12	—	15	50	—	—	—	—
Hejduschka	50 kilogr.	17	—	17	50	—	—	—	—
Berny	50 kilogr.	1	50	1	70	—	—	—	—
Butra	1 kilogr.	2	—	2	30	—	—	—	—
Pschenczna muka	50 "	7	—	15	—	—	—	—	—
Rżana muka	50 "	7	—	10	25	—	—	—	—
Ssyno	50 "	3	50	4	—	—	—	—	—
Sslóma	600 "	28	—	30	—	—	—	—	—
Proßata	635 schtuk, schtuka	10	50	24	—	—	—	—	—
Pschenczne wotruby		—	—	—	—	—	—	—	—
Rżane wotruby		—	—	—	—	—	—	—	—

Dražďźanske mjaßowe płaczisny. Howjada 1. družiny 54—57 mk., 2. družiny 45—48, 3. družiny 25 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne ßwinje 48—51 mk. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Cźelata 1. družiny 40—60 np., 2. družiny 28—38 np. po puncźe rěsneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 18. junija: Syma.

W Spytezach pola Hodźija ſtej dwě małej **žiwnoscźi,** hromadźe 8 kórzow 91 □prutow blisko leżazych polow, łuki a rjaneje ßadoweje sahrody wopschijazej, pak ſ zyła pak dźělenej na pschedań. 3600 hriwnow móže na nimaj ſtejo wostacź.

Jan Donath, wobßedźeŕ.

W Klukschu je **sahrodniska žiwnoscź** cźißko 52 na pschedań.

W Kelnje je **khěża** cźißko 3, pschi drósy leżaza, prjeczźehnjenja dla na pschedań.

Trawowa awkzija.

Stejaze ßyno na Hněwßeczańskej gmejnskej łuzy ma ßo 20. junija t. l. na pscheßadźowanje pschedawacź. Na kupjenje smyßleni chzyli ßo popołdnju w 4 hodźinach pschi łuzy seńcź.

Pschenajecźe leżomnoscźe a pschedacźe žnjow.

Schtwórtk 24. junija t. l. (Jana) maja ßo wschě pola a łuki k Hórbankez sahrodniskej žiwnoscźi w Khaßowje ßłuschaze na 6 lět pod wuměnjenjemi, do termije wosjewjomnymi, po jenotliwym pschenajecź.

S dobom budźe ßo stejaze žito a trawa po jenotliwych parzelach na pscheßadźowanje pschedawacź.

Shromadźisna: rano w 8 hodźinach w Säuberlichez korczmje w Khaßowje. Wobkhodny agent **O. John.**

Trawowe awkzije.

Lětuscha trawa na schprejinych łukach **Kołbiczańskeho, Wyßoczańskeho** a **Schcźeńczańskeho** ryczerkubła, kotrež k Rakeczańskemu knjejſtwu pschißłuſcheja, ma ßo na ßlědowazymaj dnjomaj na pscheßadźowanje pschedawacź:

póndźelu 21. junija t. l. rano wot 8 hodźin w Kołbizu,
sapoczatk pschi hrodowſkim hacźe;

popołdnju wot 2 hodźin w Wyßokej,
sapoczatk pschi schprejinym moscźe;

wutoru 22. junija t. l. rano wot 8 hodźin w Schcźeńzy,
sapoczatk na młynſkej łuzy pola Kołbiza.

W Rakezach, 12. junija 1886.

Pelz, wyschschi hajnik.

Njepaleny khoſej

punt po 80, 90, 100 np. atd.,
ßylny a jara derje ßkodźazy, porucźa jako něschto jara tunje

Th. Grumbt
w kupnizy a na ſwonkownej lawſkej haßy.

Jara dobry paleny khoſej

punt po 1 mk., 1 mk. 20 np. a 1 mk. 40 np.
porucźa **Th. Grumbt**
w kupnizy a na ſwonkownej lawſkej haßy.

Snate najtuńſche płaczisny w Budyschinje.

Dwójny luſtr k domjazej drascźe łóhcź po 20 np.,
draſtne tkaniny — rjane wězy — łóhcź po 25 np.,
pißany kaſchemér dwójzy schěroki łóhcź po 53 np.,
cźorny kaſchemér 10/4 schěroki, cźiſtowołmjany, łóhcź po 70 np.,
židźane tkaniny k njewjeſcźinſkej drascźe łóhcź po 2 mk., woprawdźe hódne 3 mk.,
żakety ſ dobrych tkaninow po 7, 9, 11 mk.,
tkaniny k poßleſchcźam, płat łóhcź po 20 np.,
wſcho jenoż dobra, dźeržaza twora,
tak ſo je najmjeńſcha kup ſa kóždeho **dobytku.**

Hermann Beermann
na mjaßowym torhoſchcźu njedaloko měſchczańskeje haptyki.

Najlěpſchi hroch k warjenju

(zokoraty abo viktoria-hroch)
měch po 19 mk., 25 litrow po 3 mk. 45 np., 5 litrow po 80 np., 1 liter po 18 np.
porucźataj **Wollmann & Co.**

Pólſki hroch a woku k wußywej

porucźataj **Wollmann & Co.**

Rjane, ßuche a derje dźěłane **ſchindźelowe deſki** we wſchěch trěbnych dołhoſcźach a tołſtoſcźach, kaž tež rěſane **twarſke drjewo** po wſchej trěbnej měrje porucźa

Ernſt Grumbt,
parny rěſak w Sohlandźe nad Sprewju.

Runklizowe rostliny

ßu na pschedań pola

Herm. Puya

na ßerbskej haßy.

Runklizowe rostliny

jara rjane (direktnje ſ pola) pschedawa tunjo

Lichańske ryczeŕkubło.

Rozowany ſtwjelzowy abo njetrjeny len, kaž też **wutrjeny len** kupuje kóždu dźĕlbu po najwyſchſchich płaczíſnach

mechaniſka dźĕlopſchadownja w Hajnizach.

Wóſk

kupuje kóždu dźĕlbu po najwyſchſchej płaczíſnje

H. Puy na ßerbskej haßy.

Wóſk,

wóſkowy twar a **panki** kupuje po najwyſchſchich płaczíſnach

H. Lehmann

na hornczeŕſkej a žitnej haßy.

Khofej

w wulkim wubjerku

ſeleny punt po 70—160 np.

jenož derje ßłodźaze druźiny porucza

Gustav Poser

na jerjowej haßy.

Khofej

paleny punt po 100—200 np., **khĕžorſke měſchenje** pt. po 120 np. porucza ſa něſchto wubjerne

Gustav Poser

na jerjowej haßy.

Jerje

rjane tucźne ryby porucza po tunich płaczíſnach

Hermann Klemm

na bohatej haßy.

Richard Gautzsch.

Dla **pſchepołoženja pſchedawarńje** na bohatu haßu 13

wupſchedawanje

po płaczíſnje poniženych

pjeſlow, wobwĕſchkow, mantlow pſche deſchcź, tkaninow ſa pjeſle, ſpódnych ßuknjow, trikotowych taillow, ſchórzuchow, thibetowych rubiſchczow, ſiletowych rubiſchczow, bĕłych gardinow, pißanych gardinow, jutowych gardinow, lamy, módreho czíſchcza, draſtnych katunow, źidźanych tkaninow, wołmjanych a połwołmjanych

draſtnych tkaninow.

Richard Gautzsch

9 pſchi hłownym torhoſchczu 9.

ff. koßy

po 3 mk. porucza

Paul Walther.

NB. Kóžda koßa, kotraž njeręſa, ßo wróczo wosmje, ßamo hdyž je hižo toczena a klepana.

Turkowſke ßłowki

najrjeńſche a najwjetſche, kotrež ßu doſtacź, porucza hiſchcze tunjo

Moritz Mjerwa

na mjaßowym torhoſchczu, deſtillazija najlĕpſchich likěrow.

Paul Kristeller

na bohatej haßy 29 ſ napſchecźa hoſcźenza k winowej kiczi porucza jara trajnje dźĕłane

ſtupnje ſa promenadu, dołhe ſchkórnje a **ſtifletы** kaž też **rukajzy** a **kožane, ſergowe, płüſchowe** a **kordowe tofle** ſ wyßokimi a niſkimi pjeńkami a bjes nich ſa **mużſkich, żony** a **dźĕczi** w wulkotnym wubjerku po woßebje tunich płaczíſnach.

Skaſanja po měrje, toho runja porjedźenja ßo ſpĕſchnje, derje a tunjo wuwjedu.

Mydlarńja Herm. Puya

w Budyſchinje na ßerbſkej haßy

porucza

jadriwe mydło, dobre ßuche	punt po	40	np.,
jadriwe mydło, czerwjene a módre	„ „	36	„
żołte wóſkowe mydło I	„ „	40	„
żołte wóſkowe mydło II	„ „	30	„
ſoda	„ „	5	„
ſchterku	„ „	22	„

maſne mydło, ſelene mydło, petrolej, wſchĕ artikle dobre a po najtuniſchej płaczíſnje.

Ssrědk k ſpĕſchnemu blejchowanju płatu

ſ wukoženjom, kak ma ßo nałożecź, porucza

hrodowſka haptyka.

Pjelzowe wĕzy k wotdźerženju molow bjerje do khowanja ſa to rukujo, ſo ßo pſches woheń njeſanicza

Heinrich Lange na žitnych wikach 9.

Zónſke mantle, paletoty, ßomoczane żakety ßo rjenje a trajnje ſ nowa barbja a ßo po żadanju wuporjedźa

w parnej barbjerni **W. Kellinga.**

K kſchczíſnam, kwaßam a druhim ßwjedźenjam, woßebje hoſcźenzarjam ßwoje **jednore a dwójne palenzy,** toho runja wubjernje dobre **likěry** po jara tunich płaczíſnach poručzamoj.

Ginzel & Ritscher,

deſtilazija na wulkej bratrowſkej haßy 6.

Najlĕpſchi material k **twarjenju pjezow** ßu **ſchamoty, żyhele** a **pĕzne płaty** Mitſcherlinga w Radeburgu. Stajnje na ſkładze ma je a je po tunich płaczíſnach pſchedawa

J. Kögler, pjekarſki miſchtr na žitnych wikach w Budyſchinje.

Sswojim czeſczenym wotebjerarjam poručzam pſchi potrĕbnoſczi

koßy, ßerpy a rĕſaki

we wſchĕch ſa tudomnu krajinu ßo hodźazych dołhoſczach po móžnoſczi tunje a dobre, kotrychž rĕs je ßo hižo dołhe lĕta ſa dobry wopokaſak, hdyž też prajicź njemóžu, ſo kaž jĕd rĕſaju, dokelž je to njewĕrnoſcź, a ja ßam njewĕm, kak jĕd rĕſa, a ſchtóž je to ſpytał, drje wjele wo tym powjedacź njebudźe. Worzł mojich koßow je pak dobry a wubjerny, a ßo wotczakacź da, ſo dobry rĕs dźerži.

Robert Jacob, gratokowat w Budyſchinje.

Syrop

punt po 16 a 20 np., ßłódki a cźiśćze ßłodźazy, poruczataj

Ginzel & Ritscher
na wulkej bratrowskej haßy 6.

Khofej

w wulkim wubjerku, dobre a cźisto-ßłodźaze druźiny,
njepaleny punt wot 60 np. a
paleny = = 80 =
pschi wotewsaczu wjetschich dźělbow tuńscho, poruca

Richard Neumann.

Gotthard Behrends

w Budyschinje
42 na Hoschiz haßy 42
s napschecźa Lauez hotela
porucza

cźiśćze wuběrany
amerikanski rjepikaty
tobak

s najlěpschich zigarowych tobakow punt po 40 np., wubjerny dobry.

Grunewald

(psche wschě snutskowne khorosćze skutkowazy selowy likěr) liter po 75 np. porucza jenoz woprawdźity

Gotthard Behrends
na Hoschiz haßy 42.

Wukasanje a pschewjesne pißma dawa
Albert Meisel w Budyschinje.

A. Mager

na ßerbskej haßy
pschedawa a porjedźa
cźaßniki derje a tunjo.

Koßy

najlěpscha druźina, sa kotrychž dobru rěsnosćź rukuju, ßu ßo mi k rospschedanju pschepodate, duź je po najtuńischich tola wěstych płacźisnach poruczam.

E. Mjerwa w Hucźinje,
kowarski mischtr.

Khofej

wot najtuńischich hacź do najlěpschich druźinow, jara derje ßłodźazy, porucza **Hermann Klemm**
na bohatej haßy.

Butra!

Měschanu butru,
lutowansku butru
w bowach a wuwaźenu, najlěpsche druźiny, porucza wot cźerstweje poßyłki

Gustav Poser
na jerjowej haßy.

Wósk a wóskowy twar
kupuje mydłarnja **Roberta Adama** na swonkownej lawskej haßy cźo. 5 w Budyschinje.

Syrop

punt po 12 np., jara ßłódki, porucza **Hermann Klemm**
na bohatej haßy.

Khofej

njepaleny punt po 70, 80 hacź do 150 np.,
pschezo cźerstwy **paleny**, ßylnje a derje ßłodźazy, punt po 100 a 120 np.
poruczataj

Ginzel & Ritscher
na wulkej bratrowskej haßy 6.

Jara dobre
drastne tkaniny
wośebje cźistowołmjane w bohatym wubjerku. Płacźisny spodźiwnje tunje.

Julius Hartmann Sohn
na rózku mjaßowego torhoschcza.

Sa nětcźischi cźaß poruczam ßwój derje srjadowany skład **koßow.** Pschede wschěm na zyle nowu koßu **„Lusatia“** kedźbne cźinju, kotraź ßo w nastupanju formy a naprawjenja potrjebnosćam hornjołużiskich ratarjow pschihodźi. Wona je wot najlěpscheho, wot zaneho druheho wudźełka po dobrosćźi njepschetrjecheneho schwedskeho worzla dźełana. Sa kóždu koßu połnje rukuju! Tunje płacźisny! Dale poruczam **bruße** najlěpscheje druźiny. Wo dobrocźiwy pschistup prosch o s poczesćźowanjom

Hermann Kschiźank w Bukezach.

Geometriske dźěła kóždeho waschnja, toho runja **listy, kupje** atd. ßo pschezo rucze, derje a tunjo wudźełaju psches

wuměrjeński bürow w Kamjeńzu
na snutskownej Kinsbórkskej drósy 495, I.

Rentsch, kral. saksi pruhowany a do pschißłuschnosćze wsaty geometer.

Pschepołożenje pschedawarnje.

Cźesćźenym Sserbam w Budyschinje a wokolnosćźi k nawjedźenju dawam, so ßym dźenża ßwoju

pschedawarnju bantow a schtrykowanskeho pschedźena

wot ßerbskeje haßy cźisło 6 na **ßerbsku haßu cźisło 5,** pódla płatopschedawarnje k. C. G. **Fiebigera,** pschepokoźiła.

Sa dowěrjenje, mi hacź dotal spožczene, ßo dźakujo, proschu jo tež do noweje pschedawarnje pschenjesćź.

S poczesćźowanjom **A. Zuckerowa.**

Wosjewjenje.

Cźesćźenym Sserbam poruczam ßwoju tu na **lipowej drósy 5,** na rózku Wósborczanskeje dróhi (w leżomnosćźi firmy Behrisch & Co.) dźenża wotewrjenu

pschedawarnju twarskeho a wużitkoweho drjewa

a lubju wschěm, kotśiż mje se ßwojim dowěrjenjom poczesćźa, najtuńsche płacźisny a krucze sprawne a pschecźelnjwe poßłużenje.

W Lubiju, 8. junija 1886. S poczesćźowanjom

Theodor Winkler.

Jerje

jara wulke po 4 a 5 np., 15 schtuk po 50 a 60 np., porucza sa jara płacźisny hódne

Gustav Poser.
na jerjowej haßy.

Koßy,

każ jěd rěsaze, porucza

Paul Walther
na żitnych wikach.

J. G. Schneider
pschi lawskim tórmje 12.
Wulki
wubjerk cźaßnikow
a hrajadkow
w prěnim a druhim schoßu.
Tunje płacźisny,
ßwěrne rukowanje pschi pschedawanju a porjedźenju.

„Lipa“

změje, da-li Bóh, jutře njedźelu 20. smažnika popołdnju w 5 hodźinach w Eberweinec hosćencu swoje měsačne posedźenje.

Přednošk budże so dźeržeć. Najpřećelnišo přeprošuje

předsydstwo.

Kedźbu!

Jutsje njedźelu **wukulenje kołbaßow** w Splósku, k cźomuż pschecźelnje pscheproschuje

E. Buder.

Młoda holza, kotraź chze schwadlistwo dospołnje nawuknyć, może 1. julija spodobne město dostać na bohatej haßy cźisło 16 w sadnym twarjenju.

Hnydom abo k 1. julijej pytam pilnu, ródnu ßłużobnu holzu.

Gotthard Behrends
na Hoschiz haßy 42.

Holzu, 16—18 lětnu, k 1. auguste j do ßłużby pytam.

Hana Henzowa
w słotym hodlerju.

Pyta ßo cźista, ródna holza sa domjaze dźěło
na hłownym torhoschcźu 7.

15 dźěłaczerkow

móże hnydom **trajne** dźěło dostać. Mšda po hodźinach 7 np., w akkordże 70—120 np. wschědnje. Sa hospodu je postarane.

Papowa fabrika
w Nowej Wsy n. Spr.
pola Hucźiny.

1 ßrěnk abo dźěławy muż ßo pyta. Hdje? je shonicź w wudawarni Serb. Nowin.

Cźisteho pschecźelneho hólza sa dom a khlamy hnydom pyta

Heinrich Lindner,
kolonialtworowe a destillazionske khlamy.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 26. **Sobotu 26. junija 1886.** **Lětnik 45.**

☞ Čežećeni wotebjerarjo **Serbskich Nowin,** kotśiž chzedźa sa nje na **3. schtwórtlěto 1886** do prědka płaćiś, njech nětko **80 np.** w wudawarni Serbskich Nowin wotedadźa. — Čźi, kotśiž žebi Serbske Nowiny pśches póst pśchinjesć dawaja, njech tola njesapomnja, žebi je tam bórśy skasacź. Na schtwórtlěto sapłaćźi žo sa Serbske Nowiny na sakśkich a pruskich póstach, kaž teź w druhich krajach němskeho khěžorstwa **1 mk.**, ś pśchinježenjom do domu **1 mk. 15 np.** — Serbske Nowiny ś pśchikohu **Serbski Hospodar** płaćźa na póstach **1 mk. 25 np.**, ś pśchinježenjom do domu **1 mk. 40 np.**

Swětne podawki.

Němske khěžorstwo. Khěžor Wylem je žobotu wječor do Emśkich kupjelow wotjěł a tam njedźelu dopołdnja w najlěpśchim strowju pśchijěł.

— Po khowanju bajerskeho krala Ludwiga II., kotrež je žo njedźelu w Mnichowje ś wulkotnej pychu stało, je žejm krajnych radźow jenohłóžnje namjet pśchijał, so ma žo prynz Luitpold sa knježerja postajicź. Po wosjewjenju rosprawy, krajnym radźam wo pśchicźinach podateje, kotrež žu ministerstwo ponucźiłe, pścheměnjenje w knježerśtwje do skutka stajicź, žo wjazy dwělowacź njemóže, so je kral Ludwig II. woprawdźe hižo lěta dołho duchakhory był. Kralowa khorosć žo ś jeho cźěkanjom pśched cźłowjekami sapocža. Kóždolětny wrót do Mnichowa je sa njeho žałožny był, a njedźele do toho hižo je toho dla roshorjeny był. To žame roshorjenje žo jeho pśched dwórskimi hosćinami smozowa. Wjele hodźin prjedy nich žo kral sa hosćemi wobhonjesche a žantorjo po jśtwach běhasche. S bojosću kóždy ras tajkim dnjam napśchecźo hladachu, dokelž žo strachowachu, so žo kral skónčnje pśched sjawnosću wjazy wobknježicź njebudźe móz. Błudniwe pśchedstajenja a myšle kralowy duch napjelnjachu; druhdy měnjesche, so. je žłowa žłyschał, a dyrbjachu potom jśtwy pśchepytacź, hacž tam nichtó njeje. Kabinetśkemu sekretarej Zieglerej kral cźasto porokowasche, so na njeho na njepśchistojne waschnje hlada, a tutón dyrbjesche žo ś dołhimi rěcźemi samolwjecź. Ssamotarśtwo a pokhilnosć, žwój wobkhad na niśko stejazy lud wobmjesowacź, stej pokasazy wrótnosće. Kral žebi mjenujzy myšlesche, so na nim khorowatosć pytnu, a toho dla žo cźłowjekow sdalowasche. W symje a w žněhowej mjecźeli žo wón strowischi cźujesche. Druhdy žo wón na dźiwje žony dopomni, kotrež žo woprawdźe žadławe bycź sdachu. Wón žebi maschinu k lětanju wudźěłacź da, kotruž pak, dokelž muž, ś njej na pruhu lecźazy, k njesbožu pśchińdźe, ženje trjebał njeje. Cźasto bě kral tak rosnjemdrjeny, so žebi skakajo a rejwajo wložy ś hłowy a brody torhasche a potom sažo ruzy styknuwschi pśched schpihelom stejesche a wobliczo pśchecźahowasche. Wyschschich sastojnikow, kotśiž jeho žadanja dopjelnicź njesamózachu, wón poruczi, do podsemśkeho jastwa Hohenschwangawskeho hrodu cźišnucź. Finanzśki minister dyrbjesche žo do Ameriki wuhnacź a žo tam krucźe wobstražowacź, druhy ludźo dyrbjachu žo na žmjercź bicź abo na hinasche waschnje moricź, kotrež wukasy žo, schtož žo žamo rosumi, ženje njewuwjedźechu. Knježerśtwowe dźěła kral jara njerad wobstarasche. Hdyž dyrbjesche wo nich se statnymi ministrami jednacź, wón ministram w pschitomnosći žłužobnikow najhanibnische wudma nawdawa. Rosprawy ś ministerstwa wón njewobhladane pola wojakow a žłužobnikow leżo wostaji, kotśiž je ministram sažo wróczo późłachu. Hischcże hrubischo hacž ś wyschschimi sastojnikami kral se žłužobnikami wobkhadźesche. Tak buschtaj komornik Pelker, kotryž 25 milijonow hriwnow sa krala pożcźicź njemóżesche, a jedyn jěsdny, dokelž žo jemu njeporadźi jeneho ptaka popanucź, sa schiju dajenaj a do Ameriki wuhnataj. Hodźiny dołho kral na khostanje tych myšlesche, kotśiž běchu žo po jeho měnjenju pschecźiwo njemu pscheschli. Tak žo komorny lakaj Meier lěta dołho pśched kralom hinak pokasacź žměł njeje, hacž ś cźornej masku pśched wobliczom. Druhi lakaj dyrbjesche na cźole sygl noštycź, dokelž bě tak hłupy był, so běchu jeho cźoło sasyglowacź dyrbjeli. Se žwojim krajom a ludom bě wón jara njespokojom. Wón měješe wotmyšlenje, žwoje bajerske kraleśtwo ś jenym druhim krajom wuměnicź, hdźež by wot žanych sakonjow njewobmjesowany knježicź móhł. So by tajki kraj namakał, wón jeneho dwórskeho sastojnika ś wjele pjenjesami na daloke pucźowanje póšła. Tola sastojnik niczo pśchihódne nadeńcź njemóżesche, a tak jeho kral rosnjemdrjeny nasad powoła, hdyž jemu tón sdźěli, so žam persiski schah žwój kraj sa Bajersku měnicź nochze. Wjele staroscźow je kralej jeho hobrski dołh cźinił. Pod kóždym wuměnjenjom žebi wón pjenjesy pożcźicź pytasche. Bjes druhim je wón teź wot Orleanskeho prynza pomoz ś pjenježneje cźěžnosće pytał. Do rukow bajerskeho ministerstwa je list pśchischoł, w kotrymž žo Rothschild w mjenje Orleanskich prynzow poskicza, kralej žadane pjenjesy wobstaracź, hdyž tón sa to rukuje, so w pschichodnej němsko-franzowskej wójnje Bajersła neutralna wostanje, a hdy by pśchi njesbožownym wukhodźe wójny sa to skutkował, so by Franzowska žaneho kraja Němzam wotstupicź njedyrbjała. Hdy by Bajersła neutralna wostała, by kralowy dołh zyle spanuł. Tutón list, kotryž kralej ś zyła pśched wocźi njepschińdźe, je ś hłownej pschicźinu był, so je žo kralej knježerśtwowa móz wsała. A tola by žo to hižo pśched wjele lětami, hdyž bě kralowa duchakhorosć ministram dawno snata, stacź dyrbjało. Ministerjo pak žo hibali njejžu, dokelž mózachu, kaž jim konserwatiwni ś dobrym prawom porokuja, pod duchakhorym kralom wot nikoho sadźěwani w kraju po žwojej woli knježicź. Hižo dawno je žo powjedało, so kral wjazy duchastrowy njeje. Duž bě ministrow winowatosć, žo wo to staracź, so bychu skerje a lěpje jažnosć dostali a to cźim bóle toho dla, dokelž je liberalne ministerstwo, žo na kralowu wolu powołajo, njedźiwajo wulkeje konserwatiwneje krajnožejmskeje wjetschiny w sastojnstwje wostało.

Bratr morweho Ludwiga II., błudny Ota, žo po postajenjach bajerskeje konstituzije wot naślědnistwa tróna wusamknucź njeje móhł. Sa kóždeho žwěrneho poddana je drje myšl tyschaza a porażaza, so na měsło duchakhoreho wrótny kral stupi, so ma žo jemu hołdowacź a jemu žwěrnosć pschižahacź. Sakoń pak je žo dopjelnicź dyrbjał a Otu žu sa noweho bajerskeho krala wuwołali. Tola Ota je jenož kral na sdacźe a po mjenje, woprawdźe ś kralom je jeho wuj prynz Luitpold, na kotrehož je žo wot ludoweho sastupjerśtwa knježerśtwowa móz pschenješła. Krala Otu jeho khorosće dla hižo lěta dołho

w Fürstenriedſkim hrodźe pola Mnichowa ſawrjeneho dźerża. Hdyž prynzej Ocźe ßmjercź jeho bratra Ludwiga k wjedźenju dachu, wón po ſdaczu tutym ßkowam njerosumi, pſchetož wón najmjeńſche pohnucźe njeſjewi a žaneho ßkowczka njepraji. Hakle hdyž jemu ſdźělichu, ſo je wón nětko kral a jeho jako tajkeho poſtrowichu, ßo pſchi ßkowczku „Majeſtoſcź“ jeho bjeswuraſne wobliczo rosjaßni a wón, wußměwajo ßo, ßwojemu komornikej praji: „Wot nětka maſch mi rěkacź Waſcha Majeſtoſcź.“ Tutón titul jeho też na Mnichow dopomni a wón ßebi pſchejeſche, ſo bychu jeho tam dowjeſli. Tole pſchenje wſchak ßo dopjelniko njeje. Ota też jako kral w Fürſtenriedſkim hrodźe ſawoſtanje. Po wuwołanju Oty ſa krala ßu liczbu jeho ßkužobnikow powyſchili a do Fürſtenrieda ßylniſche wotdźělenje žandarmow póßkali. Hewak ßo w žiwjenju krala Oty niczo pſcheměniko njeje.

Awſtrija. W awſtriſkej kněžorſtwowej radźe je ßo wothłoßowanje wo petrolejowym zku ſ wulkim dobyczom konſerwatiwneje ſtrony ſtónczіko. Nadběhi liberalneje ſtrony njejßu ſamóhke, pſchesjenoſcź konſerwatiwnych roſtſchaſcź, tuczi nimale jenohłóßnje miniſterſtwowy namjet pſchijachu, po kotrymž ma njeczіſcźeny zuſy petrolej 2 ſchěßnakaj pſchiwožneho zła płaczіcź. Wſcho mudre wobliczenje liberalnych, na to ßo ſłožowaze, ſo konſerwatiwna ſtrona ważnoſcź a khutnoſcź wothłoßowanja njeſapſchimnje, je ßo ſa wopaczne wupokaſako. Nětczіſche miniſterſtwo, kotrež chzychu liberalni ſ petrolejowym zkom powalicź, je poßylnjene ſ złowneje bitwy wuſchko. Nadźija, ſo liberalnej ſtronje ſaßo knjejſtwo pſchipanje, je nětko ſ nowa do wulkeje dalokoſcźe naſad ſcźiſchczana.

Franzowſka. Franzowſki ſenat je ſakoń wo wupokaſanju franzowſkich prynzow pſchijał. Sakonjej je ßo w ſenaczе ſ wjazy hłoßami, hacź ßo powſchitkownje wotczakowaſche, pſchihłoßowako. Prynzojo, prjedy hacź jim knjeżerſtwo wupokaſanje pſchipowjedźi, Franzowſku wopuſchczа. Hrabja ſ Pariſa a Orleanſki wójwoda ßo do Jendźelſkeje podataj, prynz Jérome Napoleon budźe ßebi pjecźa w Belgiſkej ſtatok pytacź. W monarchiſtiſkej ſtronje je reſultat ſenatoweho wothłoßowanja pſchekwapił a porażazy ſaczіſchcź ſczinił. Monarchiſtiſke nowiny ßo ſ tym troſchtuja, ſo je ßebi republika ſe ſakonjom wo wupokaſanju prynzow ßama row ryka. Dokelž žadyn monarchiſtiſki ſtat nětko ſ republiku ſwjaſki cźinicź njebudźe, budźe Franzowſka bórſy woßamocźena a njemózna. Duž budźe lud ſaßo ſa monarchiſtiſkim knjeżerſtwom žadacź a republiku powalicź.

Němy radźiczel.

Powjedanczko ſe ſtareho cźaßa.

(Pokračźowanje.)

Jeho mandźelſka Hana pak pſchi ßebi myßleſche: „Miſchtr Richwin pßa wotcźehnje a njepytnje, ſo poß wjele bóle jeho wotcźehnje“, a prěni krócź ſ pſcheczelnym wócźkom na njeho pohlada a jeho pomajka. To nowy domjazy měr podtwjerdźi.

Tola njedźiwajo wulkich poſtupow, kotrež Thaßo w wucźbje ßwojeho knjeſa cźinjeſche, wón druhdy tola ſaßo ſtare njeduſchnoſcźe pokaſowaſche. Pſchi tym ßo wón wot ſpodźiwneho cźucźa wodźicź dawaſche: wón po ſdaczu rjemjeßlnikow wot ſemjanow roſeſnawaſche; pſchetož kóždy krócź jenož ſemjanam klubu cźinjeſche. Kaž ßu pßy, kotrež žaneho proſcherja a dundaka na nich njepoſchczowkawſchi nimo njepuſchcźa, tak Thaßo žaneho pyſchneho, ſ horda ſtupazeho abo na konju jěchazeho ſemjana wuhladacź njemóżeſche, na kotrehož njeby ſuby roſſkobjeny ſchczěrił.

Po ßwjatoku miſchtr Richwin ſ pßom, na powjas njeſwjaſanym, po haßach, nětko ſ ludźimi ßo mjerwjazymi, khodźeſche, ſo by widźecź byko, ſchto je poß rano nawuknuł. Thaßo zyle pěknje ſa ßwojim knjeſom ſtupaſche. Dźěſche pak runje knjeſyk ſe ſemjanſkich ßwójbow drypotajo po torhoſchczu; Thaßo ſkoku k njemu cźěri, žane wokanje, žane hwiſdanje njepomha, wón je wſchu wucźbu dźenßniſcheho ranja ſabył a hakle poniżnje ſ wopuſchu machotajo a wo wodacźe proſcho k roſſkobjenemu miſchtrej naſad pſchilěſe, hdyž je ſemjanowy dołhi k ſemi padazy rukaw ßrjedźa rósdrěł.

Na druhi dźeń miſchtr Richwin ſchkodowarjej ßwoju ßamßnu pyſchnu ßuknju ſ dołhimaj rukawomaj k ſarunanju pſchipółka. „Kak mózach tajki błaſn a naduwak bycź“, wón praji, „ſo ßo tajku njepſchihodnu a njepſchiſtojnu draſtu woblekach? Njedyrbja dołhe, ſmahowaze banty a błyſkot kóždeho pßa wabicź, ſo by ſa nje ſkobał?“

Miſchtr Richwin pocza pyſchnu draſtu a horde waſchnje ſemjanſkich ßwójbow ſazpiwacź a ßo wot toho cźaßa jenož proſtu měſchczańſku draſtu woblekaſche.

K tomu ßo jemu ſdaſche, ſo ſemjenjo woßebje ſ wußměchom na njeho hladachu, hdyž ſe ßwojim pßom po haßach khodźeſche, abo hdyž Thaßoej ſaßo ſtare njewuſchnoſcźe pſchipanuchu, tak ſo dyrbjeſche jemu je ſ kijom ſaßo wubicź. A njeběchu ſemjenjo kóždy krócź najhrubiſchi, hdyž ßnadź Thaßo ras ſa jich khelpazym konjom ſkakaſche? S kajkej ſczerpnoſczu ßebi to ſtup jěchazy rjemjeßlniczy lubicź dachu!

Tak Thaßo też tu dokonja, ſchtož ßo žanemu druhemu poradźiło njebě: ſa pßowym powjaſom wón ßwojcho knjeſa ſ bjesſtronitoſcźe k najſakußaniſchim rjemjeßlnikam cźehnjeſche.

To ßo roſßudźi, hdyž Wetzlarſzy pſchekupzy a rjemjeßlniczy jutry na Frankfurtſku maßu cźehnjechu. Běſche jich khětro cźrjódka, kotraž po pucźu dla rubjeżniſkich nadpadow twjerdźe hromadźe dźerżeſche. Semjenjo běchu prjedy też ſ pucźowarjemi na maßu jěchali, a miſchtr Richwin ßo hewak pſchezo k woßobniſchim radſcho dźerżeſche, hacź k rjemjeßlnikam, kotſiž pěſchi abo na hubjenych konikach na kónzu cźaha cźehnjechu. Lětża pak wón ßwojeho konja ſ wjetſcha pola cźeżneho ſkotu woſtaji a pěſchi ſ rjemjeßlnikami dźěſche. Thaßo mjenujzy jemu k boku běżeſche a na konju horka dyrbjeſche jemu tola wjazy wole dawacź. Richwinowi towarſchojo pak ßo jara nad lubosnym, pſchecźelnym waſchnjom miſchtra Richwina wjeßelachu, kotryž najrjeńſcheho konja pſchi woſach woſtaji, ſo by ſ nimi pěſchi ſchoł. Pſchi tym někotre majkaze ßkowczko padźe a rěcze rjemjeßlniſkich ſwjaſkowarjow, kotrež prjedy na njeho žaneho ſacźiſchcźa njeczinjachu, ßo nětko pola njeho na płódnu rolu wußychu. A hdyž cźah k Frankfurtſkim murjam pſchicźeże, bě ßo miſchtr do rjemjeßlniſkeho ſwjaſka pſchecźiwo ſemjanſkim ßwójbam pſchijał a ſapſchißahał. Jan Kodinger, wjednik potajneho ſwjaſka, jemu ruku tſchaßeſche a ßo jemu dźakujo praji: „Ach, miſchtrje, kak ſcźe ßo k lěpſchemu pſcheměnili, haj nětko ſcźe ßo hakle zyły muž ſczinili, a to ſa krótki cźaß wot popjelneje ßrjedy hacź k jutram.“

Richwin kaž ſe ßona wotzucźiwſchi wotmolwi: „Haj wſchak, wjedźach dźě, ſo je poß ſ dobreho rodu, a ſo bě jemu jenož praweje wucźby trjeba. Haj, niczo pſches jenak wutrajnu a krutu ſchulu njeńdźe, wona ßamo najdźiwiſche ſwěrjo ſkludźi. Tola Thaßo móże ßo nětko ſ wucźby puſchczicź, a to dyrbi ßo ſtacź, tak rucze hacź ßo do Wetzlara wrócźimy.“

* * *

W Wetzlarje bě ſběžk wudyrił. Semjanſke ßwójby běchu ßo wuhnałe, a rjemjeßlniſke jednoty běchu ßo měſchczańſkeho knjejſtwa ſmozowałe. Miſchtr Richwin bě ßo pſched wſchitkimi pſches khróbloſcź a wutrajnoſcź w wojowanju, pſches krutoſcź napſcheczo ßebi ßamemu a pſches ſaßakke njepſcheczelſtwo pſchecźiwo ſemjanam wuſnamjenjał.

Hdyž nowu radu na to jenož ſ rjemjeßlnikow wuſwolichu, wólba też na miſchtra Richwina padźe. Hiſchcze pſched lětom, hdyž ßo woderjeměcźe města zyle njeſtaraſche, běſche najzłóbſchi ßón jeho cźeſcźelakomnoſcźe, ras ſ radnym knjeſom bycź; dźenßa, hdyž bě horzo dźěkał a wojował ſa měſto, ßo wón ſarjeknu, tole cźeßne ſaſtojnſtwo pſchijecź. Nichtó winu njeſhóda, a wſchitzy jeho nadběhachu, do rady ſaſtupicź abo ſ najmjeńſcha winu ßwojeho ſapowjedźenja k wjedźenju dacź.

Po dołhim komdźenju a wſchelakich wurěczach wón ſkónczńje praji: Pſchiczina budźe ßo wam dźěcźaza ſdacź. Mi pak je khutna a ważna. Njemóżu wſchědnje w tymle njeměrnym cźaßu na radnej khěži ßydacź, dokelž ßwojeho pßa ßobu bracź njeßměm. Woſtaju-li pak pßa doma ßameho, ſaßo wſcho njeſboże kaž prjedy na mój dom pſchińdźe. Praju drje, ſo je poß wuwuknuł, tola ſchtó w žiwjenju wuwuknje? Žadyn cźłowjek a žadyn poß! Hdyž druhdy Thaßoa na jedyn dźeń wucźobnikam pſchewoſtaju, ßo wón hnydom ſaßo k njepoßłuſchnoſcźam wrócźi, a mi je ßo ſtako, ſo ßym ßo cźaſto potom też k ſtarej njerodnoſcźi wrócźił. Mój wobaj ßmój něſchto ßłabaj a ßo toho dla dźělicź njeßměmoj. W zyrkwinym pſchitwarku mózu Bożu mſchu tak derje ßłyſchecź, kaž nutſka w zyrkwi, a poß pódla mje ſteji; jako radny knjes pak tola pſchezo pſched durjemi radneje khěże ſtacź njemóżu. Njeměńcze, ſo ßym ßebi pſchicźinu wumyßlił. Mam pſchiwěrk, ſo budźe mój dom hakle ſaßo twjerdźe ſtacź, hdyž budźe Thaßo ras zyle wuwucźeny; njeßměm ßo wot pßa hiſchcze dźělicź. A kak bych kabłaze gmejnſtwo wobtwjerdźicź móhł, hdyž ßo mój ßamßny dom hiſchcze wjele bóle kabła?“

Po miſchtrowej rěczi, kotraž ßo někotrym khutna, druhim ſaßo žortna bycź ſdaſche, radni knjeżo wobſamknuchu, ſo ma Thaßo pſchede wſchěmi měſchczańſkimi pßami prawo měcź, w ſali radneje khěże pod ſtołom ßwojeho knjeſa ßydacź, tola ſ tym wuměnjenjom, ſo tole prawo hnydom ſpanje, tak rucze hacź poß wuradźenje ſe ſchczowkanjom myli.

Sso khwilu pſchecźiwiwſchi ßo miſchtr Richwin žadanju ßwojich ßobuměſchczanow podwoli a w poſtajenym cźaßu k kóždej ſhromadźiſnje na radnu khěżu ſ Thaßoom pſchińdźe. Tutoho pak Wetzlarſzy wot toho cźaßa „němeho radźicźela“ mjenowachu a němy wón woprawdźe

wosta. Wob lěto a dźeń njesaßkyschachu, so je pschecźiwo wuměnjenju, pod kotrymż bě ßo jemu prawo dostako, hrěschik.

Też na haßy wonka wón nikoho wjazy se ßwojimi pryslemi njetraschesche; wón bě młodym pryslatym lětam wurostk a stupasche, po waschnju druhich wulkich pßow, tak s horda a poměrnje sa ßwojim knjesom, każ by jemu prawo wědome było, kotrež pschede wschěmi měschczańskimi pßami wobßeżi. Sta ßo pak, so mischtr Richwin wo žnjach psches pola dźěsche blizko pschěrowa, kotryż měschczańske leżomnosce wot lěßa hrabje Solmsa dźělesche. Thaßo směrom pschi jeho boku běžesche. Na dobo pak bě ßo shubik. Richwin koło wokoło ßlědźesche, wołasche a hwisdasche. Poß ßo njepokasa. Na dobo w huscźinje na tamnej stronje pschěrowa wrjeskasche a praskasche, wot Thaßoa honjeny wulki ßylny jeleń s lěßa wupraßnu, wón ßo nastróji, hdyż na polo pschińdże a muża wuhlada, sawróci ßo, cźißnu pßa s połnym wotmachom se ßwojimi rohisnami na bok a ßo saßo do lěßa, hakosy psched ßobu łamajo, puschcźi. Tola też Thaßo ßo wot ßwojeho poraženja sběhnu a każ wot dźiwjeho ducha wobßydleny sa jelenjom hanjesche a bórsy bě jenoż hischcże nasdalne praskotanje ßo łamazych hakosow a pßowy schcźowk ßłyschecź. Wbohi Richwin hwisdasche a wołasche, doniż žaneho dycha wjazy njemějesche; wscha jeho wucźba bě ßo wot Thaßooweje žadliwosce sa hońtwu powróćika. Dwójzy wón jelenja k pschěrowej sehna, każ so by jeho tam jeho knjes tšelicź dyrbjał a dwójzy ßo jeleń saßo psches huscźinu pschełama.

Pschi tšecźim rasu pak jedyn Solmski hajnik s lěßa stupi a ßo se ßwojim prokom niz na jelenja ale na pßa měrjesche. „Hańbujcże ßo, so ßo wy, kotryż chcźece hajnik bycź, na najlěpscheho pßa měricże, kotryż je runje tak na hońtwu žadliwy, każ wy ßami!" mischtr hajnikej pschiwoła.

Poraženy psches wěrnosć tychle ßkowow a pschekwapnjeny psches rjanosć wojowažeho ßylneho pßa, hajnik prók dele puschcźi a ßo njembry k měschczańej bliżesche. „Poß mi ßłuscha", wón sawoła, „dokelž je w kraju mojeho knjesa honik. Wy macże mje se ßwojim pßom k hrabi pschewodźicź, a chże-li wón pßa wobkhowacź, potom njech ßo jemu žiwjenje wostaji." (Skónczenje pschichodnje.)

Ze Serbow.

S Budyschina. Lětuscha diözesanska shromadźisna Budyschskeho diözesanskeho wokrjeßa budże ßo 16. julija w Budyschinje wotbywacź. Knjes diakon Schneider w Budyschinje budże na njej wo praschenju rěczecź: Schto może ßo se strony zyrkwinskeho pschedstejiczerstwa k sdźerżenju pózcźiwosce w woßadach stacź. Knjes farař Jakub w Njeßwaczidle a k. farař Pfeiffer w Wopakej wo wobsamknjenjach ßwojeho zyrkwinskeho pschedstejiczerstwa, a k. farař dr. Kalich w Budyschinje jako pschedßyda diözesanskeho wubjerka k sastaranju s jastwow puschczenych wo skutkowanju tutoho wubjerka rosprawu podadża.

— Direktorstwa 5 sakskich ratarskich wokrjeßnych towarstwow ßu sa ratarsku wustajeńzu, kotraż ßo wot 7. hacź do 14. septembra 1887 w Budyschinje smeje, program cźischczecź dale a jón jenotliwym towarstwam pschipóßłake. Sa premiirowanje je 19,600 hriwnow postajenych, kotrež ßo k cźeßnym premijam, ßlěbornym a skotym medaillam a diplomam nałoża. Pódla medaillow a diplomow ßo pjenjeżne premije wudźěla a to 6000 hr. sa howjasy skót, 4000 hr. sa konje, 1000 hr. sa ßwinje, 1000 hr. sa wowzy, 520 hr. sa pjerinu a konikle, 300 hr. sa pczoły, 1500 hr. sa ratarske wuploды atd. Mlokarstwo, pschihotowanje lenu, plecźenje korbow a wuwužiwanje ßadu budże ßo w dźěle pokasowacź.

— Wobkhad na tudomnych wokmjazych wikach ßo kóżde lěto pomjeńschuje. To lěto bě ßo jenoż 6401 kilogramow wokmy na pschedań pschiwjesko, 5655 kilogr. mjenje hacź loni. Też w druhich stronach wokmjaze wiki dla wotběrazeho wowczerstwa prjedawschu wulkosć wjazy nimaju a pomału sańdu. Tak s Hródka pißaju, so drje ßu tam wóndano po protyzy wokmjaze wiki měli, pytnuł pak wo nich nichtó niczo njeje, dokelž tam ani luta wokmy na pschedań njebě.

— Njedźelu 20. junija mějesche pczołarske towarstwo w delnim dole Sprewje w Thiermannez restawraziji w Budyschinje ßwoju druhu lětnu shromadźisnu. Dołholětny pschedßyda k. farař Räda ju s wutrobnymi powitanskimi ßkowami popołdnju w 3 hodźinach wotewri. Po pschecźitanju protokola wo prěnjej, Bohu žel jenoż ßnadnje wopytanej shromadźisnje, kotraż běsche ßo 4. haprleje w Nowoporschicźanskim hoscźenzu wotbyła, ßo sliczbowanje minjeneho lěta sdźěli. Dokhodow běsche 234 hr. 78 np. (mjes nimi 99 hr. woßebitych pschinoschkow) a wudawkow 199 hr. 83 np. Wudawki běchu tak wulke, dokelž bě ßo loni 33 italskich (walskich) matkow psches towarstwo direktnje s Italskeje (Walskeje) skasako a mjes ßobustawami wułoßowako. Tu chzemy hnydom ßobu spomnicź, so běchu ßo dostate matki s wjetscha sbożownje pschipuschczike a so ßo sa wubjernje rjane matki khwalachu. Po dźeńskim porjedże mějesche ßo potom pschedßydstwo s nowa wuswolicź. Saßo ßo wuswolichu kk.: farař Räda s Barta sa prěnjeho a měschczański dohladowař Brüchnar w Budyschinje sa druheho pschedßydu a kantor Beyer s Hucźiny sa prěnjeho pißmawjedźerja, na město dotalneho druheho pißmawjedźerja wuswoli ßo wucźeŕ Sommer w Budyschinje. Potom rěczesche ßo wo tym, kak ma ßo towarstwo na ratarskej krajnej wustajeńzy wobdźělicź, kotraż ßo k lětu w Budyschinje smeje. Wobsamknu ßo, so ma towarstwo powschitkownu shromadnu wustajeńzu wuhotowacź a ma ta ßama poskicźecź prósdne kołcze wschelakich druzinow (systemow) a wschelakeho twara, pczoły wschelakich druzinow (raßow), graty, kotrež ßo pschi plahowanju pczołow, wuwarjenju wóska atd. trjebaju, a pczołarstwowe płody (měd w płastach, wuschkrjeny měd, wumjetany měd, wósk, mjedowe wino atd.). Skónczinje rěczesche ßo wo nałożenju wumětskich (s wóska dźěłanych) płastow, wo łojenju a rosumnym plahowanju abo wothladanju roja, wo napowanju pczołow s czistej wodu woßebje w wulkej czopłocze a wo pschiczinach, psches kotrež je w sańdźenej symje tak wjele kołczow sahinuło.

S Lutobcža. Baronej s Uckermannej nad Lutobczom, kotryż 20. junija ßwój skoty mandźelski jubilej ßwjeczesche, je ßo komthurski tschiż 2. rjadownje Albrechtskeho rjada spożczik.

S Hliny. Pjatk tydźenja je tu 55lětny dźěłacźeŕ Handrij Freund w bróżni s pschatrow na huno dele panuł a ßo sarasył.

S Borschczki pola Wósborka. Psched něhdźe tšjomi njedźelemi je ßo tu 45lětna mandźelska tudomneho žiwnosćerja Augusta Förstera bjes ßlěda shubiła. Wot domu woteńdźo bě Försterka, kotraż druhdy na duchakhorosć czerpjesche, brunu ßuknju swoblekana a mějesche korb na khribjecże wißazy.

S Rakez. W naschim ßerbskim towarstwje psched krótkim k. wyschschi rybak Hantusch s Rakez sajimawy pschednoschk wo rybach dźerżesche. Tu chzemy jenoż to sdźělicź, schtoż móhło kóżdeho sajimacź, kiż ßo na ßwoju ruku s rybarstwom naßadźuje. — Woda, w kotrejż kharp pschebywa, dyrbi w lěcze, w czaßu roswiwanja, s najmjenscha 15° C. czopłoty měcź. S hata ma pschezo jenoż tak wjele wody wuběhnucź, każ pschiběhnje; njestawa ßo to, może kharp hižo sa 12 hodźin shubjeny bycź. Woßebje ma ßo w symje na stajny pschiběh a wotběh hladacź, hdźeż wschě kharpy jeneho hata hromadźe w lěhwje steja s hłowu na dno a s wopuschu horje wobrocźene. Pschi wobßadźenju ßo hat pschepjelnicź njedyrbi. W dobrym hacże ßo wot 1lětnych kharpow na 1 kórz 15 kop, wot 2lětnych 5 kop a wot 3lětnych $2\frac{1}{2}$ kopy ßadża. Czim czoplischa woda, czim lěpje pschiběraju, dokelž maja wjele muschkow sa zyrobu, tak so tsecźaki w dobrym hacże wo lěto na 7 puntow pschińdu. Pschisporjeja ßo ryby jara móznje. Dokelž ma ßłónzo jejka wulahnucź, je ryba — žabam podobnje — na czichich městnach spuschcża, kiż ßłónzo wobßwěcża. Něhdźe sa 5 njedźel je tute rybjaze poßleschczo wulkosć krumjazeje dóńzy nabyło; wone ßo poczina zyke hibacź każ wulke mrowischczo. Make rybiczki jo na nitkach wopuschczeja; nitki pak jim sadźěwaja dale płuwacź, dokelž hischcże srake njeßu; maja srawisnu, ßo nitki rostorhnu a wone s kónzami tych ßamych wjeßele wotsal płuwaja. Macź je je hižo dawno wopuschczika a make rybiczki ßu hischcże psche make, żebi ßamym pomhacź. Bóh luby Knjes czini, so maja tute wopuschczene rybiczki wot wottorhnjeneho kónczka nitki, s kotrymż hnězdo wopuschczichu, 2 njedźeli dołho doscź zyroby. — Hdyż k. pschednoscheŕ skónczinje hischcże wo njepschecźelach kharpow porěcża, kiż ßu woßebje dźiwje kaczki (jejka) a schcźuki (młodym kharpam), žiwa debata wo ßłyschanym pschednoschku nasta. Nawopraschowanja žaneho kónza njemějachu, tak so dyrbjesche k. pschednoscheŕ hischcże wjele roskładowacź, a nětko wón spodźiwne kuski wo sežrawosczi schcźukow powjedasche. Namokwjany, je k. wyschschi rybak Hantusch hischcże jedyn pschednoschk pschilubik. Sa dźerżany ßo jemu derje saßkużeny dźak dosta.

S Lejna pola Wojerez. Nasch prjedawschi zyrkwinski wucźeŕ, kantor em. Pilop, je tele dny, hdyż pola ßwojeje dźowki na wopycze pschebywasche, wot Božeje rucźki sajaty 68 lět stary wumrjeł.

S Běleje Wody. W nozy 14. junija je ßo w tudomnych wuhlowych podkopkach wuhło saßypnuło a na wulke njesboże dźěłacźerja Kózkarja s Jabłońzy pod ßobu sahrjebało. Po dołhim rycźu njesbożowneho jako cźěło na ßwětło pschinjeßechu.

S Delnich Łużiz. (Br. Z.) Dwaj naschich ßwěrnych ßerbskich fararjow na Michała wyßokeje staroby dla s duchownеje ßłużby wustupitaj, mjenujzy knjes Pank w Deschnu a knjes Krüger w Jan-

schojzach. Kóždy wot njeju wostanje ßwojim woßadnym we wutrobnym dźakownym dopomnjeczu. Sa noweho Deschańskeho fararja je knjes duchowny Rěsa s Hochoły wuswoleny. Tón Knjes chżył spożczicź, so ßo Hochołkej każ Janschojskej woßadże bórsy saßo nowy ßerbskeje rěcże mózny duchowny pastyr dostanje.

Wußudźenja.

Lawniski ßud. Cżeladnik Kobanja w Maleschezach bě 5. meje se ßłużby kublerja Fischera w Sskonej Borschcźi bjes sakońskeje winy a bjes hospodarjoweje dowolnoscże cżeknuł. Prjedy toho bě hižo ras tu ßamu ßłużbu ßamopaschnje wopuschcźił, tola bě ßo tehdy nusowacź dał, ßo do njeje saßo wrócźicź. Kobanju dla pschestupjenja cżeladniskeho porjada s arrestom na dwaj dnjej pokhostachu. — Cżeladnik Kubiza w Wbohowje, kotryż bě cżeladnikej Wuschikej tam kschud kranuł, dosta jastwo na jedyn dźeń pschißudźene — Zjwnoscźerja Barcża w Lěschej, kotryż bě wobskorżeny, so je 7. meje s Kupjanskeho knjeżeho lěßa dźělbu khójnowych hakosow kranuł, wuwinowachu, dokelż jemu dopokasacź njemózachu, so je je bjes prawa wotewsał. — Skórżba dla kschiwdy bjes Dejkowej a Pjechowej w Rachlowje ßo s tym skónczi, so Dejkowu k saplacźenju 5 mk. pjenjeżneho khostanja saßudźichu. — Lěpjer Marschner w Worklezach bě 13. meje kaczku, ryczerkublerjej-najeńkej Laraßej w Dobrschezach ßłuschazu, kranuł. Schwalcża Banderez na Hórkach bě kaczku skradźu do ßwojeho bydła wsała a ju, hdyż paduchstwo wußlědźichu, na stronu pschinjeßka, so by ßo Marschnerej dobytk s paduchstwa sdźerżał. Marschnera k jastwu na jedyn tydźeń a Banderez pschekhowanja dla k saplacźenju 3 mk. abo k jastwu na jedyn dźeń saßudźichu. — Cżeladnik Kunza se Sarěcża bě 23. měrza na dworje kublerja Strieglera we Prěczezach, kotryż bě jeho se ßłużby puschcźił, hrosył, so Strieglerej dom sapali. Dla pohroženja Kunzy jastwo na jedyn měßaz pschißudźichu. — Wumjeńkarka swudowjena Nowakowa w Lomsku ma dźeń w jastwje poßedźecź, dokelż je s jeneho Minakałskeho knjeżeho hata nješchto trawy wotewsała. — Wumjeńkarka Cżechowa w Lupjanskej Dubrawje bě w januaru, hdyż dyrbjesche ju ßudnistwo dla żadanki, pschecźiwo njej wuskorżenej, cżasacź, wschelaku nadobu skhowała, so by psches to spokojenje ßwojich wěricźelow sadźěwała. Wobskorżena jastwo na jedyn tydźeń pschißudźene dosta.

Khostanska komora. 41lětny wósta Handrij Mihank w Njeßwaczidle 23. februara a 5. měrza w nozy w 11 hodźinach po sokach do sawrjeneho dwora hoscźenzarja Scholty tam saležy a kóždy krócź 10 puntow ßyna kranu. Mihanka s jastwom na schtyri měßazy pokhostachu.

Přilopk.

* Hdyż njedawno w Draždźanach rekrucża pschißahachu, ßo ßlědowazy podawk sta. W pschißasy ßkowa steja: khěżorej na kraju a na wodże ßwěrnje ßłużicź. Jedyn rekruta pak, mějo najskerje sa to, so je woda jara mokra, na wodu pschißahacź nochzyschе. Dokelż jemu s dobrym rěczachu, wón saßo ßwoje tśi porsty sběże; hdyż pak ßkowa „a na wodże" pschiúdźechu, wón ruku saßo spuschcźi. „Ně", wón dźesche, „na wodże bycź nochzu; na kraju chzu dobry wojak bycź, ale na wodu nochzu!" Hakle hdyż běchu jemu tak a tak wjele krócź rosestajeli, so je pschißaha sa němskich wojakow na kraju a na morju ta ßama, a so jeho dla pschißahu pscheměnicź njemóża, ßo rekruta skónczńje pschewinu a pschißahasche.

* Na extracźahu, kotryż 3. dźeń ßwjatkow rano ½8 hodźin s Draždźan psches Pirnu jědźesche, staj dwaj schaffnarjej na to waschnje k njesbożu pschischkoj, so pod mostom Pirna-Arnsdorfskeje żelesniży se ßwojeho ßydła stażeschtaj a ßo s hkowu wo móst praßnuschtaj. Runjeż běschtaj cżeżko wobschkodżenaj, tola żadyn s njeju s wosa dele panuł njeje; wobaj na wosu w womorje leżo wostaschtaj, doniż jeju w Vogelgesangu dele njewsachu. Dokelż pak tudy żaneje lěkarskeje pomozy njeběsche, jeju hacź do Schandawa ßobu wsachu. Schtoż je ßkyschecź, je jedyn s njeju ßmjertnje sranjeny.

* So ßu kóczki stajny strach sa małe dźěczi, je ßo saßo sańdźeny tydźeń w Wildbachu pola Hartensteina pokasało. Macź běsche ßwojemu małemu dźěczu kusk kołbaßy do ruki dała; to pytnuwschi kóczka na dźěczo skoczi, jemu kołbaßu wutorże, ale jemu s jenym też dwaj stawczikaj małuschka wotkußnu. Wotkußnjeny porscźik je kóczka ßobu pożreła.

* Na żelesniży mjes Jocketa a Herlasgrünom s cźaha, kotryż s Hofa pschijědźe, jedyn paßażer s kupeja 1. klaßy won skoczi a ßo sarasy. Po papjerach, kotrež pschi nim namakachu, je to hollandski wyschk van Veen s Gravenhagena. Wón s Karlsbada pschijědźe a běsche ßo, prjedy hacź s wosa skoczi, ßuknju a laz wußlekł a cżaßnik wotpokożik. S wosa skoczíwschi ßo wón wo skału rosbi, kotraż na stronje żelesniży leżi.

* W jenej zyrkwi w Hirschbergu je jedyn nawożenja s tym sjawny pohorschk podał, so je w pjanoscźi ßwoje wěrowanje pschetorhnuł. Ssudnistwo jeho toho dla k jenemu měßazej jastwa saßudźi; statne rěcźnistwo běsche bertłłěta jastwa żadało.

* W Schweidnitzu bu inspektor pólzajskeho jastwa k jastwu na jene lěto saßudżeny, dokelż běsche s njewobhladniwoscźu ßmjercź jeneho cżłowjeka sawinował. Tónle wußud ßo na ßlědowazy podawk skożuje: Jeneho mużskeho sajachu, dokelż běsche wulku haru cźěrił; a dokelż prajicź njechasche, schtó je, jeho do pólzajskeho jastwa ßadźichu. Każ je ßo posdźischo wukopało, běsche to najeńk jeneje palenzopalernje. Bórsy na to w jeho jastwje woheń wudyri, a jaty, kotrehoż posdźischo straschnje spaleneho namakachu, dyrbjesche ßo sadußycź. Runjeż běsche jaty wołał, jemu tola nichtó wotewrił njeběsche, a sa to ßudnistwo wot jastwoweho inspektora samolwjenje żadasche.

* W Barlinje je ßo schtwórtk do ßwjatkow krwawny njeskutk stał. Rano wokoło 4 hodźin bu tam korczmaŕ Schiffling se ßwojej żonu wot domownika Kellera skónzowany. Domownik je pschi tym sa wjetschej sumu pjenjes schoł, 17,000 markow, każ ßo praji, kotreż mějesche Schiffling domach skhowane. Wokoło na pok schtyrjoch Keller do jstwizy stupi, hdżeż Schifflingowa ßwójba spasche; najprjódzy korczmarjej s wótrym nożom krk pscherěsnu a ßo potom do żony da, kotraż běsche mjes tym wotzucźiła a wótsje wo pomoz wołasche. Bědżenje mjes mordarjom a korczmarku je krute było, pschetoż jeje cźěło we wulkej łużi krwě toho runja s pscherěsnjenym krkom ßrjedź jstwy leżesche. Hkowa a mjeswoczi stej połnej ranow, s cźehoż je widźecź, so je ßo ßylna żónska se sadwělowanjom wobarała. Korczmarjej jeniczke dźěczo, 6lětna holczka, běsche ßo se strachom pod kożo skhowała, mějesche pak hischcże pschitomnoscże ducha doscź, so kluczik s pjenjeżneho khamora wucżeże, mjes tym so běsche mordaŕ njeskutk dokonjawschi do ßwojeje komory běżał, so by ßo s krwě wumył. Tutón dyrbjesche pschi tym psches wobydlenje ßußodow hicź, kotsiż běchu korczmarżyne wo pomoz wokanje wußłyschawschi sestawali. To pak mordarja njemolesche; żebi krwawej ruży wo kożowu płachtu wutrěwschi ßo wón pschewobleka a ßo saßo do korczmy wrócźi. W korczmje wón pokładnizu s něschto pjenjesami a dybsaczny cżaßnik k żebi wsa, a dokelż jemu najskerje cżaßa doscź njewosta kluczik k pjenjeżnemu khamorej pytacź, ßo njemyleny se sadnimi durjemi korczmy wotßali. Nětko dźěczo se ßwojeje khowanki won wuléše a ßußodam wupowjeda, schto je ßo stało. Pólzajskim sastojnikam, kotsiż tu rucże běchu, mózesche dźěczo mordarja nadrobnje wopisacź, kotrehoż też ßu, schtoż je ßłyschecź, bórsy na to w Tempelhofje sajeli. Wón je něhdże 27 lět stary.

* Ssmjercź rejwała je ßo njedżelu tydżenja na jenej rejwanskej łubi w Barlinje jena 20lětna pinczniza. Wona tak wjele rejwasche, so do womory padże; duż rucże wo wós póßłachu, s kotrymż ju do hojerńje ßwjateje Hedwigi dowjesechu. W hojerni lěkaŕ wupraji, so je njemdra rejwarka morwa: Boża ruczka běsche ju sajała.

* W kuchni kasarmow füsilirskeho bataillona regimenta grenadirow khěżora Franza w Barlinje je wóndano wóhnischczo, na kotrymż ßo wobjed warjesche, s tajkej mozu rosbuchnuło, so buchu durje a wokna do kuskow rosbite. Jědże, kotreż ßo w kótle warjachu, pschi rosbuchnjenju na dweju wojakow won płußnuchu a jeju tak woparichu, so drje na to wumrjetaj. Móz rosbuchnjenja běsche tak wulka, so dwaj zentnarjej mjaßa, kotreż ßo w kótle warjesche, po drobnych kuskach w kuchni wokoło leżesche. Cżeżko ranjenaj wojakaj w wojeŕskej hojerni leżitaj.

* Każ „Draždźanske nowiny" pißaju, sta ßo po khowanju bajerskeho krala, kiż bě ßo s njewußłyschanej kraßnoscźu stało, ßlědowaze: Wosy s wjerchami a s druhimi woßebnymi pschewodźerjemi běchu ßo prjecź wjesle; ßwjedżeński cżah srudneho khowanja bě ßo roseschoł; wulki lud pak ßo hischcże na haßy tłóczesche a w Michałskej zyrkwi, do kotrejeż běchu cźěło morweho krala khowali, ßo duchowna ßwjatoczność wotdźerżowasche — dha na jene dobo s mróczelow nahle horjestupjenych ßo sahrima a jedyn jeniczki żałostny błysk runje do Michałskeje zyrkwje praßny (tola dźak Bohu! bjes schkody). — To bě to bójske rosßudźenje nad cżłowjeskim sadźerżenjom!

* Pola Kozerada w Cżechach ßo 22. junija 50 woßobow, s wjetscha dźěczi, kotreż běchu ßo na pucź k syrmowanju nastajike, psches rěku Ssasawu wjesechu. Wo ßrjedź rěki ßo cżołm powróczi. Kóždniży żołmam płowajo wucżeknuchu, wot pucźowarjow pak 24 dźěczi w wodże ßmjercź namaka. Wodsliwskemu gmejnskemu pschedstejicźerjej ßo tśi dźěczi tepichu. Hdyż ßo powjesćź wo njesbożu ros-

njeße, ßo wjele ludu k brjohej ſbĕža, hdźež bĕ jenož žałoſćenje a płakanje ßłyſchećź. Dwĕ maćeri, kotrejž bĕſchtej ßwojej dźeſćźi ſhubiłej, ſe ſadwĕlowanjom do wody ſkoćźiſchtej, buſchtej pak hiſchćźe žiwej ſaßo ſ njeje wućźehnjenej. Schtyrjoch łódźnikow, kotſiž ßu pjećźa na njeſbožu wina, ßu ſajeli.

* Pſchi wſchĕch ſakonjach a pſchi wſchej ßwobodźe ßo tola na ßwĕćźe druhdy tajke ßurowe njeſprawnoſćźe ſtanu, ſo ſtróſbeho cźłowjeka wottſchaßuje. Tak je ſańdźeny tydźeń franzowſke ßudniſtwo wĕſteho Miſtrala ſ doma wrótnych wußwobodźiło, cźłowjeka, kotryž ma ßwój połny roſum, kotryž 16 milijonow toleŕ ſamoženja wobßędźi a je njedźiwajcy na to wot lĕta 1839, potajkim 47 lĕt dołho, do hojeŕnje ſa wrótnych ſawrjeny był! K tomu ſawĕſćźe njewſchĕdnje krute moſhy ßłuſcheja, njedyrbi-li ſtrowy cźłowjek 47 lĕt poſpochi mjes wrótnymi pſchebywajo ßam roſum ſhubićź. Ssyn bohateho fabrikanta, Miſtral ſa ßwoje młode lĕta po nanowej poruczłoſćźi po Europje pućźowaſche. W Warſchawje ßo do dźowki połkownika Dombrowſkeho ſalubowa, wurjadnje rjaneje a zyle pſchiſtojneje, ale thudeje holćźki. Bohaty fabrikant, wobßędźeŕ nĕkotrych milijonow, wo žeńtwje ßyna ſ thudej holćźku niczo ßłyſchećź nochzyſche. Ale ßyn, nadźijo ßo, ſo ßo nan naproßyćź da, hdyž pſchichodnu dźowku ſeſnaje, ßo woženi a młodu žonu ßobu do Franzowſkeje pſchiwjeſe. Nan pak wobeju ſ domu wućźĕri a też dozpi, ſo jeju ſ mĕſta wupokaſachu. W najwjetſchej nuſy ßo młodaj tak rjez ſ jakmožnu žiwjeſchtaj: wonaj po drohach thodźo ſpĕwaſchtaj. Žona ſkhori, a ßyn ſ nowa poſpyta nanowu wutrobu ſmjehćźićź, ale podarmo. Haj, ſa dobre pjenjeſy wot nĕkajkeho lĕkarja wobßwĕdźenje doſtawſchi, ſo je ßyn wrótny, nan ßyna na droſy ſhrabnućź da a jeho do domu wrótnych ſawrje. Dale wón dozpi, ſo ßudniſtwo mandźelſtwo młodeju roswjaſa, a njeſbožownu khoru žónſku ſ Franzowſkeje wupokaſachu. Wot toho cźaßa niczo wjazy wo njej ßłyſchećź było njeje. Stary Miſtral bórſy na to wumrje, ßwojemu jeniczkemu ßynej hobrſke ſamoženje ſawoſtajiwſchi. Dwaj wujej, mjes kotrymajž bĕſche ſnaty prowanßalſki pĕßnjeŕ Miſtral, buſchtaj ſa ſarĕcźnikow młodeho Miſtrala poſtajenaj. Dokelž pak jeju wulke ſamoženje wabjeſche, wonaj wuja zyle ſmĕrom w domje wrótnych woſtajiſchtaj, hdźež je wón, kaž hižo ſpomnichmy, 47 lĕt pſchebył. Pſched 15 lĕtami nĕkajki daloki wuj ßudniſtwo proſchesche, ſo bychu njeſbožowneho, kotryž dźĕ je zyle ſtrowy, ſ doma wrótnych puſchćźili, ale — podarmo. Pſched 5 lĕtami franzowſke nowiny ſa njeſbožowneho ſaſtupowacź počźachu, a parlament miniſterſtwu dwójcy poruczi wĕz pſchepytacź. Ale, kaž to w nowiſchim cźaßu Bohu žel w Franzowſkej je, miniſtrjo padachu, nowi pſchińdźechu a ſaßo dźĕchu, bjes toho, ſo by ßo ſchto ſtało, a wbohi Miſtral wrótny woſta. Hakle pſched krótkim ßudniſtwo wobſamknu, ſo ma ßo Miſtral ſ nowa wot lĕkarjow wobhladacź, a to w ſjawnym ßudniſkim poßedźenju. A dokelž lĕkarjo jenohłóßnje wobkrućźachu, ſo ma Miſtral ßwój połny roſum, jeho ſkóncźnje ſ doma wrótnych puſchćźichu. Pſches 70 lĕt ſtary je Miſtral nĕtko ßwoje milijony do rukow doſtał. Hacź pak budźa jeho moſhy krute doſcź, ſo tajke ſpodźiwne a nahłe pſchemĕnjenje w jeho žiwjenju pſchetraja?

* Njedaloko Kowna w Pólſkej je ßo wóndano ſa nĕkajke 3 hodźiny mĕſtacźko Ssjady do cźiſta wotpaliło. W mĕſtacźku bĕ runje hermank; duž je też wjele zuſnych ludźi ſchkodowało. Płomjo ßo tak ſpĕſchnje rosſchĕrjeſche, ſo ßo mnohim ludźom, kotſiž po haßach bĕhachu, draſta na cźĕle palićź počźa. W płomjenjach je jara wjele ſkotu kónz wſako; też 7 cźłowjekow je ßo ßobu ſpalilo.

* Wo ſchibałym kuſku ßo nowinam „Berl. Tagebl." ſ ruſkich mjeſow piſche: W jenym pſchimjeſnym mĕſtacźku bĕſche wiczny dźeń. Tudy mĕjachu nĕkotſi mužojo młodu jałojczku pſched ßobu a ju ſ drohej tkaninu powiwachu, kotraž ßo nĕmſzy „Spitzen" mjenuje, a ſa kotruž ma ßo na mjeſach jara wyßoke zło płacźićź. Hdyž bĕ ſa nĕhdźe 4000 mk. tejele tkaniny na jałojczku nawiteje, druhu koźu na nju ſcźeżechu, kotraž bĕſche tak wuſtojnje pſchicźinjena, ſo nichtó ſchibałſtwo njepytnu. Wokoło nohow, hdźež bĕſche wopacźneje koże kónz, łapow nawichu. Na tole waſchnje bu ſ młodeje, ſchwižneje jałojczki tołſte, brjuchate ſkocźo, kotreż bjes ſadźĕwka mjeſy pſchekrocźi. Haj ruſkim ſaſtojnikam na mjeſach ßo kruwa ſ małej hłójczku tak lubjeſche, ſo ji khlĕb dawachu. Mužſzy pak, kotſiž kruwu cźĕrjachu, cźaßa njemĕjachu dołho ſtacź. Doſtawſchi nĕkotre ſ kſchudom pſches khribjet, kotreż, wĕ ßo, njeczujeſche, jałojza pomału dale po dróſy ſtupaſche, ßama ſa ßo mórczo a ßo wobhladujo ſa dobrymi ludźimi, kotſiž bĕchu jej khlĕba poſkicźeli.

* Dokelž je w ruſkich baltiſkich krajinach abo w tak mjenowanym oſtſeeſkim kraju wjele wućźerjow, kotſiž ani ßłowcźka ruſki njeroſumja, je ruſke knjeżeŕſtwo poruczìło, ſo maju wſchitzy wućźerjo tamniſcheho kraja ſa wĕſty cźaß ruſku rĕcź nawuknućź; ſchtóž ſ nich hacź do poſtajeneho cźaßa ruſki njenawuknje, ma ßłużbu wopuſchćźićź. Sso na tutón knjeżeŕſtwowy wukas huntorjo tamniſchi Nĕmzy cźinja, jako by ßo jim ſchtó wĕ kajka kſchiwda ſtaka. Po prawom ßo tola ßamo roſumi, ſo dyrbi w Ruſkej kóždy ſaſtojnik a wućźeŕ ruſki roſumićź, kaž ßo w Nĕmzach ßamo roſumi, ſo móża wſchitzy ſaſtojnizy a wućźerjo nĕmſki. Hdy by to pola naß nĕkomu do hłowy njechako, toho bychu ſa zybnjeneho mĕli. S zyła je wopacźnje, hdyž Nĕmzy ruſke baltiſke krajiny „deutſche Oſtſeeprovinzen" mjenuja. Pſchetož w tychle krajinach je 1,500,000 Lettow, 500,000 Eſthow, 100,000 Rußow a 200,000 Nĕmzow; Nĕmzy tam po tajkim hiſchćźe dźeßaty dźĕł wobydlerjow njewućźinja.

* Pſchi njewjedrje, kotreż wóndano wokoło Winniźy w Južnej Ruſkej ſakhadźeſche, mĕjachu tam tak ßylny deſchcź, ſo je woda ſ tſjóch wßow nimale 1000 wowzow ßobu wſaka. Toho runja ßo w deſchćźowej wodźe 6 dźĕćźi tepi, 9—12 lĕt ſtarych.

* W ſakawkaſſkim kraju mĕjachu ſ kónz ſańdźeneho mĕßaza wulke krupy, kotreż ßu pola, winiźy a ßadowe ſahrody do zyła ſapuſćźiłe. Też je wjele ſkotu kónz wſako. W jenej jeniczkej wßy bu 360 wowzow, 22 howjadow, 20 ßwini a jara wjele pjeriny wot krupow ſabitych.

* W Baltimore je ſubjazy lĕkaŕ Brodel, kotrehož ſtarſchej ſtaj lĕta 1861 ſ Frankfurta do Ameriki wućźahnuloj, žałoſtnu ßmjercź namakał. W jenym tamniſchim zyrkußu bĕſche jedyn ſ najrjeńſchich lawow ſkhorjeł; jemu ßo ſub jĕtſjeſche. A dokelž bĕſche ſacźeklisna tak wulka, ſo ſkocźecźu ſtrach hrożeſche, ſo ßo ſadußy, Brodel a hiſchćźe jedyn ſkocźazy lĕkaŕ wuprajiſchtaj, ſo ßo ſkocźecźu jeno pſches to pomhacź hodźi, ſo ßo jemu khory ſub wutorhnje. Duž lawa ſeſpinachu a jemu ſ nĕkajkej pſchiprawu klamu wotewrichu. Hdyž bĕſche wſcho tak pſchiprawjene, ſo wot lawa nikomu žaneho ſtracha njehrożeſche, ſubjazy lĕkaŕ do klĕtki dźĕſche a ſub cźahacź počźa. Hdyž ſub lĕſcź počźa, ßo rosnjemdrjenemu ſwĕriſku radźi ßwoje puta ſ dźĕła rostorhacź, a prjedy hacź ßo ſchtó dohlada, bĕ law Brodla ſhrabnuł a wo ſemju cźißnuł. Skludźeŕ ſwĕrjatow, kotryž tu ſ revolvrom wobrónjeny ſtejeſche, hnydom do lawa tſĕli, ale jeho jenož lohko ſrani. Pſches to hiſchćźe bóle rosſkobjene, ſwĕrjo Brodlej krk pſchekußnu a jeho na mĕſcźe rostorha. Bórſy na to nĕkotre kulki też lawa morichu. Na pſchewodźenje njeſbožowneho ſubjazeho lĕkarja ßo wjele ludźi ſeńdźe. Brodel, kotryž hakle bĕſche 24 lĕt ſtary, wudowu bjes dźĕćźi ſawoſtaji, kotraž wot direktora zyrkußa 42,000 toleŕ ſarunanja žada. Po amerikanſkich ſakonjach ma ji direktor ſa ſchkodu dobry bycź.

* Hróſbny wobras ſe žiwjenja wulkeho mĕſta ßlĕdowaze liczby podawaju. W lĕcźe 1885 je ßo w mĕſcźe New-York 5755 cźĕłow namakało, kotreż nichtó njeſnajeſche, a kotreż buchu toho dla do cźĕlneho domu ſnoſchene. Mjes tymile cźĕłami bĕſche 1968 dźĕćźazych cźĕłow, kotreż buchu w ßudach namakane, do kotrychž ßo ßmjecźe mjetaju. Sbytkne 3787 bĕchu cźĕła ßamomordarjow abo ſkónzowanych, abo cźĕła tajkich ludźi, kotrychž bĕchu w womorje leżazych namakali, na kotrychž bĕſche ßo mordarſki nadpad ſtał, abo kotſiž bĕchu hewak nĕkak k njeſbožu pſchiſchli a w hojeŕni wumrjeli, a kotrychž bĕchu potom do cźĕlneho domu donjeßli, dokelž jich dotal nichtó ſpósnał njebĕſche. Wot tejele wulkeje liczby bu w cźĕlnym domje jeno 148 cźĕłow ſpósnatych; tych druhich ßu njeſpósnatych na pohrjebniſchćźu ſa khudych ſkowali.

* W auguſcźe 1887 ſmĕjemy doſpołne ſacźmicźe ßłónza, kotreż budźe wot pobrjohow rĕki Amur w dalokej aſiſkej Ruſtej, pſches zyku Ssibiŕſku a europiſku Ruſku hacź do Nĕmſkeje widźećź. Pſchi nĕtuſchim roswicźu wĕdomoſcźe a pſchi wyßokej doſpołnoſcźi naſchich wĕdomoſtnych naprawow a pſchiprawow tole rĕdke pſchirodne jewjenje wĕdomoſcźi wĕſcźe bohate płody pſchinjeße.

Cyrkwinske powjesće.

Křćeni:

Michałſka zyrkej: Hana Pawlina, Jana Khorle Scholtyj, dźĕłacźerja w Małym Wjelkowje, dź. — Ernſt Auguſt, Jana Auguſta Petrika, tyſcherja w Cźemjerzach, ß. — Frieda Martha Hilžbjeta, Kſcheſcźijana Jaroměra Hermſa, liſtynoſcherja w Małym Wjelkowje, dź. — Ernſt Hermann, Jana Ernſta Kſchižanka, fabrikſkeho dźĕłacźerja na Židowje, ß. — Selma Klara, Jana Adolfa Ducźmana, thĕžerja a cźĕßle, dź.

Katholſka zyrkej: Eugenia Franziſka, Pawoła Auguſta Domſcha, tyſcherja na Zidowje, dź. — Pawoł, Jana Auguſta Pietſchmanna, ſchewza tudy, ß.

Zemrjeći:

Dźeń 16. junija: Jan Schĕrak, krawz na Židowje, rodźeny ſ Budyſchina, 39 l. 1 m. — 17. Jan Auguſt Schkleńcźeŕ, kubleŕ w Srĕſchinje, 55 l. 6 m. 7 d. — 18. Hana Auguſta, Jana Maxa Bieſolda, kublerja w Sſkonej Borſchcźi, dź., 19 d. — Jan Hobrak, krawz a wobydleŕ tudy, rodźeny ſ Koßłowa, 85 l. — Pĕtr Pawoł a 21. Jan Jakub, Michała Glawſcha na Židowje dwójniſkaj ß.,

1 l. 2 m. 3 d. — 20. Jan Khorla Bohuwěr Rjencz, kubler w Wurizach, 23 l. 8 m. 1 d. — 22. Khorla Gustav, njebo Khorle Augusta Domascha, kněžerja a kalza w Wolbramozach, ß., 9 m., † w wokrjeßnej dźělaczerni.

Pśches ßudnistwo ma ßo na pścheßadźowanje pśchedawacź: 5. julija Weldźiz kubło w Hrubočźizach, na 39,000 hr. taksěrowane.

Na pśchedań: Sahrodniska žiwnosć cźišło 16 w Budestezach. — Kowarnja w Worklezach. — Khěža cźišło 264 na Židowje.

Na pścheßadźowanje ma ßo pśchedawacź: 30. junija dop. w 11 hodź. w korczmje w Kschischowje žiwnosć se 26 jutrami.

Jěsdny plan želesnizow wot 1. junija 1886.

4. wosowa klaßa njedźelu a na sakskich ßwjatych dnjach wupada.

Se Shorjelza do Draždźan.

Wosowa klaßa	1-3.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-3.
Se Shorjelza	1,55	—	4,43	7,56	10,50	1,56	2,30	4,21	6,50	—
Rychbacha	—	—	5,7	8,21	11,14	—	2,55	4,44	7,15	—
Lubija	2,24	—	5,29	8,45	11,39	2,24	3,18	5,5	7,38	—
Budyschina	2,50	4,0	6,6	9,23	12,18	2,51	3,55	5,40	8,16	—
Biskopiz	—	4,30	6,44	9,59	12,57	—	4,31	6,14	8,52	9,56
			1-4.		1-4.				1-4.	
Arnsdorfa	—	4,51	7,9	10,25	1,23	—	4,56	6,35	9,19	—
Radeberga	—	5,2	7,19	10,35	1,33	—	5,6	6,44	9,30	10,24
Do Draždźan	3,55	5,29	7,49	11,6	2,1	3,55	5,36	7,12	10,3	10,48

S Draždźan do Shorjelza.

Wosowa klaßa	2. 3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-3.
S Draždźan	—	6,0	8,50	10,25	12,15	3,0	5,0	8,50	11,25	12,52
Radeberga	—	6,38	9,25	—	12,52	3,38	5,37	9,25	12,3	—
Arnsdorfa	—	6,51	9,37	—	1,3	3,49	5,49	9,37	12,14	—
					1-3.					
Biskopiz	—	7,21	10,6	—	1,29	4,14	6,19	10,5	12,41	—
Budyschina	—	7,59	10,44	11,35	2,3	4,52	6,55	10,40	1,12	2,1
Lubija	6,32	8,43	11,27	12,2	2,43	5,32	7,34	11,22	—	2,27
Rychbacha	7,7	9,3	11,43	—	3,3	5,52	7,54	11,40	—	—
Do Shorjelza	7,48	9,26	12,6	12,31	3,23	6,15	8,16	12,1	—	2,54

S Budyschina do Wjeleczina.

Wosowa klaßa	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-3.
S Budyschina	5,10	7,36	10,45	2,4	4,50	8,17
Budestez	5,28	8,4	11,3	2,22	5,8	8,35
Do Wjeleczina	5,43	8,22	11,18	2,37	5,23	8,50

S Wjeleczina do Budyschina.

Wosowa klaßa	1-4.	1-4.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.
S Wjeleczina	6,5	8,45	11,46	3,5	5,45	9,12
Budestez	6,26	8,59	12,7	3,24	6,6	9,27
Do Budyschina	6,48	9,15	12,30	3,46	6,28	9,43

S Kamjeńza do Arnsdorfa.

Wosowa klaßa	1-4.	1-3.	1-4.	1-3.	1-4.
S Kamjeńza	6,0	8,45	11,55	3,50	8,20
Polcźnizy	6,23	9,8	12,26	4,22	8,45
Großröhrsdorfa	6,33	9,18	12,39	4,36	8,56
Do Arnsdorfa	6,45	9,30	12,54	4,51	9,7

S Arnsdorfa do Kamjeńza.

Wosowa klaßa	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.
S Arnsdorfa	7,10	10,25	1,25	5,50	9,40
Großröhrsdorfa	7,29	10,40	1,45	6,5	9,55
Polcźnizy	7,42	10,49	1,58	6,14	10,4
Do Kamjeńza	8,8	11,9	2,24	6,34	10,24

Placźisna žitow a produktow w Budyschinje

19. junija 1886.

Žitowy dowos: 3572 měchow.		Na wikach wot M	Na wikach wot Pf	Na wikach hacź M	Na wikach hacź Pf	Na bursy wot M	Na bursy wot Pf	Na bursy hacź M	Na bursy hacź Pf
Pšeńcza	běla	8	69	8	87	—	—	—	—
"	žołta	8	4	8	33	—	—	—	—
Rožka		6	80	6	96	—	—	—	—
Jeczmjeń		6	52	6	88	—	—	—	—
Wowß	50 kilogr.	7	—	7	20	—	—	—	—
Hroch		8	6	10	28	—	—	—	—
Woka		7	22	7	78	—	—	—	—
Jahły		12	—	15	50	—	—	—	—
Hejduschka		17	—	17	50	—	—	—	—
Běrny		1	50	1	70	—	—	—	—
Butra	1 kilogr.	1	80	2	10	—	—	—	—
Pšeńczna muka	50 "	7	—	15	—	—	—	—	—
Rjana muka	50 "	7	—	10	25	—	—	—	—
Ssyno	50 "	3	50	3	80	—	—	—	—
Sslóma	600 "	28	—	30	—	—	—	—	—
Proßata 761 schtuk, schtuka		10	—	27	—	—	—	—	—
Pšeńczne wotruby		—	—	—	—	—	—	—	—
Rjane wotruby		—	—	—	—	—	—	—	—

Draždźanske mjaßowe placźisny. Howjada 1. družiny 54—57 mk., 2. družiny 45—48, 3. družiny 25 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne ßwinje 48—51 mk. po 100 puntach ß 20 prozentami tary. Cźelata 1. družiny 40—60 np., 2. družiny 28—38 np. po puncze rěsneje wahi.

Wjedro w Londonje 25. junija: Rjane.

Khěža na garbarskej haßy 12, w kotrejž je hižo 17 lět dołho Miczkez zigarna fabrika ß pschedawarnju, je ß fabrikskej naprawu abo bjes njeje prjeczcźehnjenja dla na pschedań abo na pschenajecźe.

Wobkhodny agent **Dittrich** na schulerskej haßy 6, II.

W Sdźaru pola Klukscha je **khěžniska žiwnosć** ß 8 kórzami pola, kuki a sahrody, ß maßiwnej hródźu a brójnju na pschedań. Wscho dalsche je cźišło 23 tam shonicź.

W Bukojnje pola Barta je dwajschoßna **khěža** cźišło 38 ß 2½ kórzom pola na pschedań.

Awkzija.

Njedźelu 4. julija popołdnju w 4 hodźinach ma ßo w domje njebo wojnarja **Michala Zornaka** w **Wjeßelu** pola Minakala wschón wojnarski grat a wulka dźělba wojnarskeho dobreho ßucheho drjewa na pscheßadźowanje pschedawacź.

Spěschnu blejchu,

mózne skutkowazu, porucza

haptyka w Rakezach.

Syrop

punt po 12 np., jara ßłódki, porucza **Hermann Klemm** na bohatej haßy.

= Jerje =

rjane tucźne ryby porucza po tunich płacźisnach **Hermann Klemm** na bohatej haßy.

Khosej

wot najtunischich hacź do najlěpschich družinow, jara derje ßkodźazy, porucza **Hermann Klemm** na bohatej haßy.

Najlěpschi mlokowy a wužitkowy pólver, krjepki ßa skót pschi hubjenej wobžernosczi, symnym wóhnju atd. porucza **haptyka w Rakezach.**

Pśche lischawu a wumpjeru porucza

krej cźisczaze krjepki

haptyka w Rakezach.

Drjewowa awkzija.

Pónjedźelu 5. julija dopołdnja w 9 hodźinach ma ßo w **selenym haju:**

29 rm. dubowych repuchow,
30 " " pjeńkow,
12 dubowych rubanskich pjeńkow,
25 rm. brěsowych pjeńkow,

a **wutoru 6. julija** dopołdnja w 9 hodźinach na **Łuhowskim revěrje:**

20 rm. dubowych repuchow,
75 " brěsowych ß dźěła ßuchich pjeńkow,
700 khójnowych walczkow

pod ßwuczenymi wuměnjenjemi na pscheßadźowanje pschedawacź.

Shromadźisna w selenohajskej (Grünbusch) korczmje a w Łuhy w Khaßowskich kerkach w lětuschim drjewnischczu.

W Łuhy, 17. junija 1886.

Sarjadnistwo knježeho dwora.

Hěblowane schpundowanja

zyle ßuche, 24 a 30 mm. ßylne, pschedawa tunjo

Dr. Holbjan w Budyschinje pschi dwórnischczu.

Poßleschczowe pjerje,

najjednorische a najlěpsche, kaž tež **hotowe poßleschcza** po tunich płacźisnach porucza

S. E. Richter pschi hłownym torhoschczu w domje kral. hłown. dawkownje.

Na Hoschiz haßy 17 rózk seminarskeje haßy.

Na Hoschiz haßy 17 rózk seminarskeje haßy.

Kaschczowy magazin Arthura Janascha

porucza pschi potrjebje ßwój wulki skład **kaschczow** wschěch družinow a wulkoszczow po tunich płacźisnach.

K wuſzywej

poruczam **pólſki hróch, woku, ſchleſynſki** a **hobrſki kolij, hejduſchku,** kaž tež woprawdźite **ſchćerniſchćowe rěpowe ſymjo** a proſchu pſchi potrjebje wo dobroćiwe wobkedźbowanje.

Khorla Preißer
w Budyſchinje pſchi žitnych wikach.

Mydlarńja H. Lehmanna
w Budyſchinje

na hornjerſkej haßy čiſło 3 a na žitnej haßy čiſło 3
porucža ßlědowaze wudźělki po poniženych płaćiſnach w ſnatych dobrych družinach:

jadriwe mydło I (kalijowe mydło)	**punt po**	**45 np.,**
jadriwe mydło II	„ „	40 „
žiwizojte jadromydło	„ „	40 „
Eſchwegſke mydło	„ „	36 „
čiſćaze mydło	„ „	30 „
jendźelſke bělaze (blejchowaze) mydło	„ „	20 „
maſne mydło	**punt po**	25, 28 a 30 „
kryſt. ſoda	**punt po**	5 „

pſchi wotewſaću 5 puntow ßo płaćiſny poniža.

rajßowu a pſcheńcznu ſchterku,
petrolej a ripikojty wolij po najtuniſchich płaćiſnach.

Dr. Netſchowe ſarybowanje pſche brunu

hoji difteritis, brunu, kaſchel atd., ſchkleńza po 75 np. a 1 mk., jenož prawdźiwe, hdyž je pißmo k nakoženju „Hanineje haptyki" w Draždźanach pſchipokožene,

dr. Netſchowa pſchetlajaza a žiwjeńſka eßenza

hoji wſchě žołdkowe khoroſće, migrenu a nerwowe cźerpjenje, ſchkleńza po 75 np. a 1 mk. ſ pißmom k nakoženju dóſtacź we wſchěch haptykach.

A. Tſchentſcher,
ſchatowa fabrika a wuhotowanſki magazin
w Budyſchinje

w kupnizy, na torhoſchćowej ſtronje.

Fabrika a ſkład wſcheje družiny
mužazych, žonjazych a dźěćźazych ſchatow.

Doſpołne
wuhotowanja ſa njewjeſty a dźěćźi.

Ložowe ſchaty **blidowe ſchaty** **ſchaty ſa kucheń**
kupjelnſke ſchaty **ſchaty do domu** **ſchaty ſa cźeledź.**

= Woßebitoſcź: Swjerſchne koſchle po měrje. =

Theod. Niecksch prjedy Tr. Jermis,
twarjerńja maſchinow a porjedźerńja

na Draždźanſkej dróſy 2 w Budyſchinje,
porucża ßo
k twarjenju ratarſkich maſchinow a k jich porjedźenju, měchow ſe ſawěſćźazym ventilom
(wotſtronjenje kóždeho ſtracha explodirowanja),
k dźělanju nowych transmißijow atd.

Wſchě porjedźenja a wudokonjenja na cźerjazych maſchinach ßo nanajßwěrniſcho a najtuńſcho wobſtaraja.

Njepſchetrjechene žołdkowe krjepki.

Woprawdźite dr. Ballhauſerowe žołdkowe a žołcźowe krjepki

w bleſchach po **40 np.** ſ wukoženjom, kak maja ßo nakoźicź.
Dóſtacź w **měſchćanſkej haptyzy w Budyſchinje na hkownym torhoſchću 6.**

Dr. Schrammowy bróſtowy a wotwjedźazy thej,

najlěpſche thejowe měſchenje k cźiſćenju krwě a k wucźerſtwjenju cźěła, woprawdźity dóſtacź w **měſchćanſkej haptyzy w Budyſchinje na hkownym torhoſchću 6.**

Powšitkowna aſſekuranca w Triestu.

(Aſſicurazioni Generali.)
Sałożena w lěcźe 1831.

Wobſanknjenje ſliczbowanja na lěto 1885 dopokaſuje, ſo towarſtwo ßlědujze rukowaze fondsy wobßeđži:

Pſchitomne wobſtatki:

Towarſtwowy kapital:	ſchěßnakow	5,250,000. —.
Reſerwy ſa běžaze riſki a ſchkodowanja:	„	22,451,526. 62.
Dobytkne reſerwy:	„	5,125,736. 74.
Reſerwy ſa dobytkne dźěle, žiwjenjeſawěſćźenym wudźělomne:	„	451,752. 85.
	ſchěßnakow	33,279,016. 21.

Dale:

W póſdniſchich lětach doſtajomne prämije:	ſchěßnakow	22,438,112. 70.

W lěcźe 1885 bu 39,575 ſchkodowanjow ſe ſnamjenitej ſummu wot **9 milijonow 42 tyßaz 351 ſchěßnakow a 17 krajzarjow** ſapłaćenych. Wot kóždeho agenta towarſtwa móže ßo cźiſchćany ſapiß wſchěch ſchkodowanjow dóſtacź.

Wot wobſtacja towarſtwa bu ſ zyka ta wulzyſchna ſumma wot **187 milijonow 465 tyßaz 689 ſchěßnakow a 68 krajzarjow** ſa ſapłaćenje ſchkodowanjow wudata.

Powſchitkowna aſſekuranza ſawěſćźuje:

a) **twory, mobilije, žnjeńſke ſarady** atd., kaž tež, je-li to krajne ſakonje dowoleja, kajkežkuli **twarjenja** pſche **wohenjowu** a **błyſkowu ſchkodu, parokótkowe** a **gaſowe rosbuchnjenje;**
b) pſche **krupobicze;**
c) **ſchkodowanja pſchi dowoženju** po wodźe a po kraju;
d) **rosraženje ſchpihelowych ſchkleńzow** a
e) **žiwjenje cźłowjekow** na jara wſchelake waſchnje

ſa **najtuniſche twjerde prämije** a poliży w **němſkich pjenjeſach** wuſtaja.

K kóždemu wukaſanju a k wobſtaranju ſawěſćźenjow poruczataj ßo agentaj:
hamtſki ſkotolěkar **Ernſt Walther** w Budyſchinje,
ſchewſki miſchtr **Heinr. Jul. Räther** w Kukowje p. Pančźiz.

Geometriſke dźěła kóždeho waſchnja, toho runja **liſty, kupje** atd. ßo pſchezo rucźe, derje a tunjo wudźěłaju pſches

wuměrjeńſki bürow w Kamjeńzu

na ſnutſkownej Kinsbórſkej dróſy 495, I.

Rentſch, kral. ſakſki pruhowany a do pſchißłuſchnoſcźe wſaty geometer.

Jablukowe wino,

wschelake jahodkowe a ßadowe schampanske wino, mußerowaze ßadowe limonady a bowle,

ßadowe kißało,

wubjerne k ßolotwi, k kładżenju atd.,

sodowu a selterßku wodu,

pschezo czerstwu pjelnjenu, porucza

Hornjołużiska ßadowa tłóczerńa

dr. **Herrmanna** a dr. **Wetzki**

na sadnej bohatej haßy 3.

Tinktura Solaris

dra. **Bamberga** w **Nürnbergu.**

Woprawdże hódna eßenza.

Sa żnjowy czaß je jara nusne, so ßo w kóżdym hospodarstwje ßrědk psche każenje strowoscże a pschetłacża, psche běżenzu, stupjenje krwe do hłowy, horzotu, koliku a brjuchbolenje nadeńdże. Hornja eßenza je toho dla pokkad a dokelž tunja, nusnoscź. Jeniczży woprawdżitu ju **měschczańska haptyka** w **Budyschinje** pschedawa. Nadrobne wopißanje ßo ßobu dawa. 1 bleścha płaczi 75 np.

Zaręčanske serbske towarstwo

zmeje njedźelu 27. junija swoju měsačnu zhromadźiznu, na kotruž najpřećelnišo přeprošuje

předsyda.

Wulka ßwětła stwa ſ 2 komoromaj, kólnju a hródżu je na pschenajecże na knjeżim dworje w Wutokczizach.

Młoda holza, kotraż chze schwadliſtwo dospołnje nawuknycź, może 1. julija ſpodobne město dostacź na bohatej haßy czißło 16 w sadnym twarjenju.

Dżełaczerska ßwójba hnydom ßwobodne bydło dostanje na knjeżim dworje w Wutokczizach.

Holzy sa kuchnju a dżeczi, 3 dżełaczerske ßwójby, czeladnizy a dżowki ßo sa wyßoku msdu pytaju psches Krauscha na sadnej bohatej haßy 6.

15 dżełaczerkow

może hnydom trajne dżeło dostacź. Msda po hodżinach 7 np., w akkordże 70—120 np. wschędnje. Sa hospodu je postarane.

Papowa fabrika
w Nowej Wßy n. Spr.
pola Hucziny.

Wojnarskeho hnydom a ſ dobom też wuczobnika pyta wojnarski mischtr **Hennersdorf** w Kolwasy.

Wuczobnika

pyta **G. Naumann**, samkarski mischtr w Budyschinje.

Budyschska Bießada

śmeje **njedźelu 27. junija** wulět na **Mnischonsku horu.** Wotjěżd se żelesnizu popołdnju w 2 hodź. Wjeczor **bal** w **Budestezach.**

Pschedßydstwo.

Pschepołożenje pschedawarnje.

Cześcżenym Sserbam w Budyschinje a wokolnoscźi k nawjedżenju dawam, so ßym dżenßa ßwoju

pschedawarnju bantow a schtrykowanskeho pschedżena

wot ßerbskeje haßy czißło 6 na **ßerbsku haßu czißło 7,** pódla płatopschedawarnje k. C. G. **Fiebigera,** pschepołożiła.

Sa dowěrjenje, mi hacź dotal spożczene, ßo dżakujo, proschu jo też do noweje pschedawarnje pschenjescź.

S pocześcżowanjom **A. Zuckerowa.**

Wosjewjenje.

Cześcżenym Sserbam poruczam ßwoju tu na **lipowej drósy 5,** na rózku Wósborczanskeje dróhi (w leżomnoscźi firmy Behrisch & Co.) dżenßa wotewrjenu

pschedawarnju twarskeho a wużitkoweho drjewa

a lubju wschěm, kotsiž mje se ßwojim dowěrjenjom pocześcża, najtuńſche płaczisny a krucże sprawne a pschecżelnjwe poßłużenje.

W Lubiju, 8. junija 1886. S pocześcżowanjom

Theodor Winkler.

Palma měra

na row

njebo **Handrija Traugotta Valtna** na Židowje,

wumrje 28. meje 1886.

Tak ßy, mój wujo lubowany,
Po thětro dołhej thoroscźi
Psches ßmjercź ſ toh' ßwěta wotwołany
Tam do tej' wěcznej' ßbóżnoscże;
Nětk twoja duscha wschitko ma,
Schtož je ßej tu hdy żadała.
Bě na Židowje narodżeny
Wot sprawnej' starschej', pobożnej',
Na schtwórty dżeń bu hijo kschczeny
We ßerbskej zyrkwi Michalskej,
Hdżež mjena pschi tej kschczenizy
Te: „Handrij Traugott" dostał ßy.
Lět wóßom dołho wopytasche
Tu schulu tam na Židowje,
Sso jara ßwěru prózowasche
Wscho nawuknucź, schtož dobre je,
Pon wobnowi ßlub kschczeński tej
We ßerbskej zyrkwi Michalskej.
Wot młodoscże wón stajnje běsche
We ponižnoscźi pobożny,
Wón rady kóżdom' pomhacź chzysche,
Kiž pomozy bě potrjebny;
To běsche jeho wjeßele,
Hdyž khudym pomhacź móżesche.
Haj, wón bě dobra, sprawna duscha
A ſ kóżdym derje mènjesche,
Ta cześcź jom' ſ połnym prawom ßluscha,
So wschitkich sboże pytasche,
Bě kóżdom' k radże, k pomozy,
Hdyż wo pomoz bu proscheny.
Wón běsche tsi krócź woženjeny;
Ta jeho tsecża mandżelska,
Hdyż je joh' běh nětk dopjelnjeny,
Je nětk ta srudna wudowa,
Bě prjedy Hana Ducźmanez,
Kiž rodżena bě ſ Bosankez.
Wón běsche prjedy dlěżsche czaßy
Prjódkstejeŕ gmejny Židowskej',
Bě pokladnik tej' krajnej' kaßy,
Też gmejnskej', każ też khudobnej';
Wón rychtaŕ bě hacź do ßmjercże,
Też druhe hamty mějesche.
Wón běsche khětro dołho khory,
Móhł rjez wot końschoh' nasymja,
S nim dżésche khětro nahle ſ hory,
Joh' żana pomoz lěkarska,
Hdyż też ju ſ czaßom pytachu,
Njej' sdżerżecź móhła psched ßmjercźu.

Wón njeběsche h'schcże jara stary,
Bě wjele młódschi, dyżli ja,
Dha stajichu jom' hijo mary
A Bóh joh' hijo k ßebi wsa,
Bě dżewjecź a schésćdżeßacź lět,
Hdyż wopuschczi tón hrěschny ßwět.
To jeho cżěło, pohrjebane
Na Hrodźischczu na kerchowje,
B'dże junu ſ rowa sawołane,
Hdyż Boži hłóß jo wubudźi,
A pschekraßnjene ſ wjeßelom
Wschak pójdże tam do njebja dom.
Ta jeho duscha, wumożena
Psches krwawnu ßmjercź toh' sbóżnika,
Ta nětk we njebju pschekraßnjena
Cżesćź, khwalbu Bohu saspěwa,
So Bóh joh' tudy na ßwěcże
Tak jara hnadnje wodźik je.
Hdyż też pschi kaschczu njepłakachu
Tu żane jeho dżeczatka,
Dha wo njeho tu ßylsowachu
Tak wjele khudych nasdala,
So ßwojoh' dobrocźela tu
Tak sahe psches ßmjercź shubichu.
Wy pak, kiž scże nětk wurudżena,
Wy jeho luba mandżelska,
S nim budżecże saß' sjednoczena
Tam pola thróna jehnjeca;
Haj, hdyż też wasch cżaß wuschoł je,
Wy sa nim domoj póndżecże.
Wot młodoscże wy lubowaschcże
We wěrje ßwojoh' sbóżnika,
Sso żyle do joh' wole daschcże,
Duż nětk, hdyż pschińdże srudoba,
Troscht pytajcże we modlitwi,
Ta wschitku srudżbu sacżěri.
Duż, luba duscha, njepłakajcże,
Hdyż też wam druhdy stysno je,
Wschu nadźiju na Boha stajcże,
Wón wopuschczicź waß njebudże;
Haj, to njech wasch troscht wostanje:
„Schtož cżini Bóh, wscho dobre je."
A tak, mój wěrybratśje luby,
Spi derje w khłódnym rowje tam,
Hacź hłóß tej' poßlednjeje truby
Sso budże ßłyschecź dacź tu nam;
O sbóżne ranje wjeßele,
Cżi ſ hnady sbóżnoscź wěsta je.

Na żadanje srudżenych pschecżelow
Pětr Młónk.

Na row

Hany rodź. **Kilianez,**
Khorle Augusta Petermana
w Mjeschizach mandżelskeje,
† 28. meje 1886, 36 lět stara.

Hlaj, wona spi! kak ßylsy wasche
Nětk jej' row srudnje maczeja.
Ssrjedź rjanych lět ßo widżecź dasche
Ta ßmjercź, a krucże rostorha
Swjask, kiž tak ßwěrnje dżeržała
Bě waju luboscź mandżelska.
Tu we Mjeschizach narodżena,
Bě starschich dżowka najmłódscha,
Je w Bukiczanskej zyrkwi kschczena,
Tam do schule je khodźila;
Hdyż kschczeński ßlub bě snowila,
Je w starschich domje wostała.
Hdyż schésćsadwazyczi lět běsche
Tu stara, ſ tobu nastupi
Pucź mandżelstwa. Lět dżeßacź běsche
We sprawnej, ßwěrnej luboscźi
Nětk ſ tobu cżische noßyla,
Schtož Bóh Knjes wamaj pschipóßła.
Bóh Knjes waj' běsche pożohnowak
We luboscźi ſ pjecź dźeczimi,
Je sdżerżał, hnadnje wobarnował
Toh' ßynka, schtyri dżowczicżki,
Bjes kotrymiż to najmjeńsche,
Tón ßynk, pół lěta stary je.
Wot młodoscże ßem-wona běsche
Tak strowa, mózna, dźěława,
Nětk Boži pucź pak hinak dźěsche
A jeje móz bu ſlamana
Psches thocoscź, kotruż porědko
Wotſtronicź móża lěkarjo.
Do Bożej' wole poruczena,
Na sbóżnika ßo spuschcźejo,
Wot lubych dżeczi wobstupjena,
We rukach ßwěrnoh' mandżelskoh'
Je cżische, ſ měrom wußnula,
Hdyż bě pół lěta cżerpiła.
Kak spodźiwne ßu Boże pucże,
Schtó samoże je wußlědźicź?
Ta młoda, strowa — khori rucże
A dyrbjesche pucź ßmjercże hicź,
A starschej, kotrajż cżerpjeschtaj
Tak straschnje, saß' wotkhorischtaj.
Kak srudnje, tu ßo rosdżělachu
Wot maczerje nan, ßyrotki,
Kiž ſ wjetscha hischcże njepósnachu,
So macź ßo k nim wjaz' njewróczi,
A tola wschitke w hromadu
Tu macź tak nusnje trjebaju.
Sso podczišńcże do Bożej' wole,
O lubaj starschej, mandżelski,
Jom' poruczejcże dale bóle
Te wbohe khude ßyrotki,
Hacź nawuczi waß prajicź to:
Wscho dobre je, schtož cżini Bóh.
Měj dobru nóz, nětk pscheliwamy
Wo tebje ßylny dźělenja;
My wěstu nadźiju pak mamy,
So sbóżnik naß saß' sjenocża
Na ranju horjestawanja
We raju saßowidżenja.

Srudżenemu mandżelskemu a starschim
podał H. P.

Warnowanje.

S tutym kóżdeho warnuju, njewěrne powjedanki, wo mni tu rosschěrjene, dale rosnjescź. Dalepowjedarjow hnydom wobskorżu.

August Marko w Jitku.

Bóh luby Knjez wobradźi namaj dźensa strowu dźowčičku.

W Zdźarach, 22. junija 1886.

Kantor a I. wučeŕ **A. Garbaŕ**
a mandżelska
Hilża rodź. **Michaelisec.**

(K tomu cżißku pschiłoha.)

Pschiloha k czißlu 26 Serbskich Nowin.

Ssobotu 26. junija 1886.

ff. koßy

po 3 mk. porucza

Paul Walther.

NB. Kóżda koßa, kotraż njeréśa, ßo wróczo wosmje, ßamo hdyż je hižo toczena a klepana.

Koßy,

każ jěd réśaze, porucza

Paul Walther

na żitnych wikach.

Wolijowe barby

we wschěch nuanßach, hnydom k barbjenju, derje a twjerdże skhnyjaze, k barbjenju khěżow, schpundowanjow atd.;

moleŕske a murjeŕske barby

w czerstwej tworje a w najwjetschim wubjerku;

schpundowanski ßwěczazy lak

s barbu a bjes njeje, njewonjaty a spěschnje skhnyjazy;

terpentinowy wolij

(němski a franzowski);

dwójzy warjeny lanowolijowy firniß,

jara derje a twjerdże skhnyjazy;

bernsteinske laki, kopallaki, damarlaki, żelesowe laki,

Ia Kölnski klij każ też **murjeŕski klij**

a hischcże wschelake druhe drużiny;

myjeŕsku krydu, gyps, zement atd.

poruczeja w stajnje wulkim wubjerku po najtunischich płaczisnach

drogowe a barbotworowe

en gros khlamy en détail

Otto Engert

10 na snutskownej lawskej haßy 10.

Turkowske ßlowki

najrjeńsche a najwjetsche, kotrež ßu dostacź, porucza hischcże tunjo

Moritz Mjeŕwa

na mjaßowym torhoschczu, destillazija najlěpschich likěrow.

Syrop

punt po 16 a 20 np., ßłódki a czisćze ßłodżazy, poruczataj

Ginzel & Ritscher

na wulkej bratrowskej haßy 6.

Richard Gautzsch.

Dla **pschepoloženja pschedawarńje** na bohatu haßu 13

wupschedawanje

po płaczisnje poniženych

pjeslow, wobwěschkow, mantlow pschе deschcź, tkaninow sa pjesle, spódnych ßuknjow, trikotowych taillow, schórzuchow, thibetowych rubischczow, filetowych rubischczow, běłych gardinow, pißanych gardinow, jutowych gardinow, lamy, módreho czischcża, drastnych katunow, żidżanych tkaninow, wolmjanych a polwolmjanych

drastnych tkaninow.

Richard Gautzsch

9 pschi hlownym torhoschczu 9.

Paul Kristeller

na bohatej haßy 29 s napschecża hoscźenza k winowej kiczi

porucza jara trajnje dźěłane

stupnje sa promenadu, dolhe schkórnje a **stiflety** każ też **rukajzy** a **kożane, fergowe, plüschowe** a **kordowe tofle**

s wyßokimi a niskimi pjeńkami a bjes nich sa mużskich, żony a dźěczi w wulkotnym wubjerku po woßebje tunich płaczisnach.

Skasanja po měrje, toho runja porjedźenja ßo spěschnje, derje a tunjo wuwjedu.

Mydlarńja Herm. Puya

w Budyschinje na ßerbskej haßy

porucza

jadriwe mydło, dobre ßuche	punt	po 40	np.,
jadriwe mydło, czerwjene a módre	„	„ 36	„
żołte wóskowe mydło I	„	„ 40	„
żołte wóskowe mydło II	„	„ 30	„
soda	„	„ 5	„
schterku	„	„ 22	„

masne mydło, selene mydło, petrolej, wschě artikle dobre a po najtunischej płaczisnje.

K schczišnam, kwaßam a druhim ßwjedźenjam, woßebje hoscźenzarjam ßwoje **jednore a dwójne palenzy,** toho runja wubjernje dobre **likěry** po jara tunich płaczisnach poruczamoj. **Ginzel & Ritscher,**

destilazija na wulkej bratrowskej haßy 6.

Pjelzowe wězy k wotdźerżenju molow bjerje do khowanja sa to rukujo, so ßo psches woheń njesanicza

Heinrich Lange na żitnych wikach 9.

Roßowany stwjelzowy abo njetrjeny len, każ też **wutrjeny len** kupuje kóżdu dźělbu po najwyschschich płaczisnach

mechaniska dźěłopschadownja w Hajnizach.

Wósk

kupuje kóżdu dźělbu po najwyschschej płaczisnje

H. Puy na ßerbskej haßy.

Wósk,

wóskowy twar a **panki** kupuje po najwyschschich płaczisnach

H. Lehmann

na horncźerskej a żitnej haßy.

Wósk

kupujetaj po najwyschschich płaczisnach

bratraj Měrschej

pschi żitnych wikach.

Khosej

w wulkim wubjerku

seleny punt po 70—160 np.

jenoż derje ßłodżaze drużiny porucza

Gustav Poser

na jerjowej haßy.

Mariazellſke žołdkowe krepki,

wubjernje ſkutkowazu ßrědk pſchi wſchěch žołdkowych khorosćach.

Njedosćehnjeny pſchi bjesappetitnosći, žołdkowej ßłabosći, hrosnje wonjazym dychu, kißałym horjeſtorkanju, bubnjenju, koliźy, žołdkowym katarrhu, žahojtym palenju, tworjenju griesa, njeßmèrnym tworjenju ßlinow, žołćelinje, grawowanju a wróćenju, hłowubolenju (jeli ſo ſe žołdka wukhadźa), žołdkowych widliſchćach, ſatykanosći, nabubnjenju žołdka pſches jědź abo picźe, wakach, ßłoſynych, jatrowych a hämorrhoidſkich ćerpjenjach. **Bleſchka** ſ wopißanjom, kak ma ßo trjebaćź, płaći **70 np.** Składy we wſchěch wjetſchich haptykach.

Zentralne roſeßłanje pſches haptykarja

Carl Brady w Kremſier w Awſtriji na Morawje.

W woprawdźitosći dostaćź w **Budyſchinje**: w **měſchczanſkej** a **hrodowſkej haptyzy**; w **Hirſchfeldźe**: pola haptykarja **C. E. Jägera**; w **Rakezach**: pola haptykarja **Guſt. Katzſcha.**

Jara dobre drastne tkaniny

woßebje čiſtowołmjane w bohatym wubjerku. Płaćiſny spodźiwnje tunje.

Julius Hartmann Sohn

na rózku mjaßoweho torhoſchća.

Khoſej

paleny punt po 100—200 np., **khěžorſke měſchenje** pt. po 120 np. porucźa ſa něſchto wubjerne

Gustav Poser

na jerjowej haßy.

Butra!

Měſchanu butru, lutowanſku butru

w bowach a wuwaženu, najlěpſche druźiny, porucźa wot ćerſtweje poßyłki

Gustav Poser

na jerjowej haßy.

Khoſej

njepaleny punt po 70, 80 hacź do 150 np.,

pſchezo ćerſtwy **paleny**, ßylnje a derje ßłodźazy, punt po 100 a 120 np.

porucźataj

Ginzel & Ritſcher

na wulkej bratrowſkej haßy 6.

Sa nětčźiſchi čaß porucźam ßwój derje ſrjadowany ſkład **koßow.** Pſchede wſchěm na zyle nowu koßu „**Lusatia**“ kedźbne čźinju, kotraž ßo w naſtupanju formy a naprawjenja potrjebnoſćam hornjołužiſkich ratarjow pſchihodźi. Wona je wot najlěpſcheho, wot žaneho druheho wudźěłka po dobroſći njepſchetrjecheneho ſchwedſkeho worzła dźěłana. Sa kóždu koßu poknje rukuju! Tunje płaćiſny! Dale porucźam **brußy** najlěpſcheje druźiny. Wo dobroćiwy pſchiſtup proſcho ſ poćeſćowanjom

Hermann Kſchiźank w Bukezach.

Njepaleny khoſej

punt po 80, 90, 100 np. atd.,

ßylny a jara derje ßłodźazy, porucźa jako něſchto jara tunje

Th. Grumbt

w kupnizy a na ſwonkownej lawſkej haßy.

Jara dobry paleny khoſej

punt po 1 mk., 1 mk. 20 np. a 1 mk. 40 np.

porucźa **Th. Grumbt**

w kupnizy a na ſwonkownej lawſkej haßy.

Sſrědk

k ſpěſchnemu blejchowanju płatu

ma na pſchedań a kak ma ßo nałožeć, wukaże

Otto Engert na ſnutſkownej lawſkej haßy.

Hižo wjele lět ßławna prawdźiwa

Ringelhardtſko-Glöcknerſka rany-hojaza a czehnita žalba*

ſe ſchtemplom M. Ringelhardt a ſe **ſakitanſkej marku:** na tyſkach je **lěkařſzy pruhowana** a porucźena pſche **koſćownu žeř, rakowe rany, brody, karfunkel, ſalſy, liſchawn, ßeloćok, ſwoſabjene** a **wopalene rany, kurjaze woka, ſahorjenja,** ſ zyła **wſchě ſwonkne ſchkody, žołdkowe bolenje, wicź** a **drjenje.**

* Dostaćź w tyſkach po 25 np. (ſ pokaſku nałožowanja) w **haptykach** w **Budyſchinje**, Lubiju, Zitawje, Wótſrowzu, Großſchönawje, Bernſtaćze, Wósporku, Neugersdorfje, Biſkopizach, Rakezach, Schérachowje, Hirſchfeldźe, Herrnhućze, Nowoſalzu, Seifhennersdorfje, Połcźnizy, Halſchtrowje, Habrachćźizach atd. — **Wopißma** ßu we wſchěch haptykach wupołożene.

NB. Njech ßo **ßwěru** pſchi kupowanju **horejſcheho** pleſtra na **ſchtempel** a na **ſakońſzy deponirowanu ſakitanſku marku** kedźbuje, dokelž hižo je ßo tutón pleſtr **podražował.**

Wo **Paul Kneifelowej**

włoßowej tinkturje.

Niz jenoź włoßoćerpjazy měli tutón wubjerny, pod woßebnym lěkarſkim ßobuſkutkowanjom naſtaty kosmetik trjebaćź, ale ſ zyła kóždy człowjek, kotremuž na tym leži, ſo by ßwoje włoßy wobkhowak. Próſdny wſchěch metalliſkich, wótrje hnujazych, jenoź ſ najnadobniſchich wutkow wobſtejazy, ſkutkuje tutón kosmetik w najwyſchſchej ſtopni poßylnjazy a čiſćazy wote wſchitkich ſchupiſnow, koruſchkow atd. ſa hłowinu kožu, ſdźeržazy a jara woßebje pſchiſporjazy ſa włoßy, a ßo hewak tam, hdźež by tuta tinktura bjes ſkutka woſtała, pſches žadynźkuli druhi ßrědk niczo wuſkutkowacź njebudźe. Tinktura je w bleſchach po 1, 2 a 3 mk. w Budyſchinje jenoź woprawdźita pola **Ernſta Mittaſcha** pſchi ſchuleriſkich wrotach čźo. 1 dostaćź.

Zónſke mantle, paletoty, ßomoćane žakety ßo rjenje a trajnje ſ nowa barbja a ßo po žadanju wuporjedźa

w parnej barbjerni **W. Kellinga.**

Schtóž ßo nahlenzy boji

abo kotrehož je wona hižo podeſchła, abo ſchtóž na wjereńenje, ſkromjenje, bjeſſparnoſćź, khore nerwy ćerpi, njech ßebi knižku „Wo wobróćźu a wotſtronjenju nahlenzy“, 3. nakład, wot ſpißaćela, něhduſcheho krajno-woborneho bataillonſkeho lěkarja **R. Weißmanna** w Wilshofenje w Bajerſkej, darmo a franko ſłaſa.

Gotthard Behrends

w Budyſchinje

42 na Hoſchiz haßy 42

ſ napſchećza Lauez hotela

porucźa

čźiſćze wuběrany amerikanſki rjepikaty tobak

ſ najlěpſchich zigarowych tobakow punt po 40 np., wubjerny dobry.

Grunewald

(pſche wſchě ſnutſkowne khoroſćze ſkutkowazy ſelowy liker) liter po 75 np. porucźa jenoź woprawdźity

Gotthard Behrends

na Hoſchiz haßy 42.

Jerje

jara wulke po 4 a 5 np., 15 ſchtuk po 50 a 60 np., porucźa ſa jara płaćiſny hódne

Gustav Poser.

na jerjowej haßy.

Khoſej

w wulkim wubjerku, dobre a čiſtoßłodźaze druźiny,

njepaleny punt wot 60 np. a

paleny = = 80 =

pſchi wotewſaćźu wjetſchich dźělbow tuńſcho, porucźa

Richard Neumann.

J. G. Schneider

pſchi lawſkim tórmje 12.

Wulki

wubjerk čaßnikow a hrajadłow

w prěnim a druhim ſchoßu.

Tunje płaćiſny, ßwěrne rukowanje pſchi pſchedawanju a porjedźenju.

A. Mager

na ſerbſkej haßy

pſchedawa a porjedźa **čaßniki** derje a tunjo.

Wukaſanje a pſchewjeſne pißma dawa **Albert Meiſel** w Budyſchinje.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 27. **Sobotu 3. julija 1886.** **Lětnik 45.**

Swětne podawki.

Němske khěžorstwo. W Draždźanach je tele dny němske ratarske towarstwo swoju prěnju skhadźowanku wotdźerżało. Němszy ratarjo su spósnali, so je jim sjenoczenstwo, psches zyke němske khěžorstwo so wupschestrjaze, nusne, kajkež su sebi hižo dawno w Němzach wschelake rjemjeślnistwa, pschekupzy a wucženi wschelakich powołanjow bjes sobu sałožili. S programa prěnjeje němskeje ratarskeje skhadźowanki je widźeć, so so nowe sjenoczenstwo najprjódzy na lěpsche theoretiske wuwucženje ratarjow měri. Pschednoschki, kotrež so na skhadźowanzy dźerżachu, politiku zyle s boka wostajichu a so jenož na ryse snutskowne praschenja ratarstwa kaž na zytwu, plahowanje skotu, hnójne srědki, zadarstwo atd. poćahowachu. Pódla toho buchu wot wopytarjow skhadźowanki snamjenite ratarske hospodarstwa, kobłarnje atd. wopytane. Ssrjedu so woni na dwěmaj parokódźomaj do Pillnitz podachu a tam kralej, kotryž je patronatske sobustawstwo noweho towarstwa pschijał, sahorjene poczesćowanje wopokasachu.

— Sakski prynz Bjedrich August je kónz sańdźeneho tydźenja serbsku kralowsku swójbu w Belgradze wopytał. Kral Milan je pschi tejle składnosći prynzej wulki kschiž Takowskeho rjada a jeho adjutantej, hejtmanej s Wagnerej, komanderski kschiž toho samoho rjada spožčił. S Belgrada je so prynz Bjedrich August na pucźowanje do pokodnischeje Wuherskeje a Ssedmohórskeje podał.

— Posedźenja khěžorstwoweho sejma su so sobotu wobsankle. Khěžorstwowe knježerstwo chzyschе drje sejmej hischće liczbu nowych pschedkłohow podacź a toho dla posedźenja podlěschicź, tola wosud pschedkłohi wo nowym palenzowym dawku, kotruž je sejm s nowa sacźišnuł, je khěžorstwowemu kanzlerjej lóscht skasył, hischće dale se sejmom jednacź. W posledním czasu je sejm czasto tak słabje wopytany był, so móžesche so wot njeho lědma wo knježerstwowych pschedkłohach wothłosowacź.

— Knježerstwo je sańdźeny tydźeń sozialdemokratskeho khěžorstwosejmskeho sapósłanza pschekupza Singera a restawratěra Jakobya, so na sozialistiski sakoń słožujo, s Barlina wupokasało. Poslednischi bě so s tym pschecźiwo sakonjej pscheschoł, so bě sozialdemokratiske shromadźizny w swojich rumach cźerpił.

— Sswobodniske wuspěchi, kotrež je sebi katholska zyrkej psches zyrkwine wojowanje w Pruskej wudobyła, su w zyrkwinszy smysłenej stronje w Pruskej požadanje sbudźiłe, so by so tež evangelskej zyrkwi nětko wjazy swobody a samostatnosće dało. Liberalny minister Falk, kotryž je nowy porjad generalneje synody stworił, je posledni powostawk zyrkwineje samostatnosće sanicził. W Pruskej so žadyn zyrkwinski sakoń wjazy wudacź njesmě, wo kotrymž statne ministerstwo sjewiło njeje, so sakoń statej schkódny njeje. Mnohim je nětczische zyrkwine stejnischczo s pohórschenjom, pschezo wótsischo sebi žadaju, so by so zyrkej wot njedostojneho dohladowarstwa ministerstwa a krajneho sejma wuswobodźiła a so najwyschschemu biskopej, kotryž je pruski kral, njeposrědnje podstajiła. W pruskim semjanskim sejmje su nětko prěnju krocźel k wuswobodźenju evangelskeje zyrkwje sczinili. Semjanski sejm je po namjecze sapósłanza Kleista-Retzowa wobsamknuł, knježerstwu žadanje wuprajicź, so bychu so, hdyž so katholskej zyrkwi wjazy swobody a samostatnosće wrócźi, tež evangelskej zyrkwi poměrnje wjetscha měra swobody a samostatnosće a bohatsche srědki k spokojenju zyrkwinych potrjebnosćow dałe. Pruske knježerstwo swoje měnjenje wo tejle należnosći hacź dotal sjawnje wuprajiło njeje, tola so sda, so so pschecźiwo wschemu pscheměnjenju nětczischeho zyrkwinskeho porjada pschecźiwja. Njedźiwajo na to pak so zyrkwinszy smysłeni nadźijeja, so knježerstwo skónczje do jich prawych žadanjow swoli.

— Bajerski krajny sejm je jenohłósnje postajenju prynza Luitpolda sa knježerja pschihłosował. Hdyž bě so tak w woběmaj bajerskimaj sejmomaj sawjedźenje knježerstwa sa dobre spósnało, je prynz Luitpold 28. junija w trónskim salu w Mnichowje pschisahu na konstituziju wotpołožił. Tysazy luda wobstupachu kralowski hród, so bychu prynzowy pschijěsd widźeli, kotryž bě wot ministrow, semjanow, wyschschich sastojnikow a duchownstwa katholskeho a lutherskeho wěruwusnacza pschewodźeny. Póstanzy sejma a krajneje rady w 12 hodźinach do trónskeho sala sastupichu a so na posłoczane sydła synuchu. Tež zyły diplomatiski korps bě pschitomny. Na kónzu trónskeho sala je bohacze posłoczany a s czerwjenym baldachinom wobwěschany trón. Na prawizu a lěwizu wot tróna bjes jonskimi stołpami bronsowe postawy knježerjow s rodu Wittelsbachow w nadźiwotnej wulkosći steja, s kotrychž je kóžda s nakładom 500 dukatow posłoczena. W dwanaczich hodźinach prynz Luitpold w krasnej posłoczanej statnej karoscy pschijědże a bu pschi khěžorskich skhodach wot wschitkich prynzow powitany, kotsiž jeho hacź k stopjenam tróna dopschewodźichu, na czož so w dwěmaj rjadomaj s boka tróna sestupachu. Na měsce psched trónom ministrojo a semjenjo stejachu. Na to minister justizy pschedstupi a pschedcźita pschisahu, w § 16 konstituzije postajanu, s kotrejž prynz pschisahaše, so njewotwisnosć bajerskeho kraja sakhowa. Prynz w uniformje bajerskeho pólneho brónjomischtra tsi porsty praweje ruki sběhnu a wótsje praji: „Pschisahaham.“ Po tym pschedsyda krajneje rady, hrabja Frankenstein, knježerjej dowěru a poddanosć sejma a luda sawěscźi. Prynz-knježer se sylnje hnutym, druhdy tschepotatym hłosom wotmolwi: „Džakuju so wam, moji knježa, sa wuprajenje pschiwisnosće a swěrneje poddanosće. Kraloswěrne smysłenje bajerskeho luda je so poslednje czežke njedźele sasso jasnje wuprawdźiło. Wěm, so mój dom a zyke kraleswo jenake žarowanske sacźucźa napjelnja. W posledním czasu mojeho žiwjenja je mje Boże dopuschczenje powołało, w mjenje Jeho Majestosće knježerstwo wjesć. Njech je mi dopuschczene, k sbožu lubeho bajerskeho luda a němskeho khěžorstwa skutkowacź. To je moje najhorzysche pschecze, k tomu pomhaj Bóh.“ S tym so swjatocznosć pschisahanja skónczi.

— W Bremjenje je so 30. junija pławba němskich parnych kódźow do samorskich krajow wotewrika.

Italska. Sa 50lětny měschniski jubilej bamža Lea XIII., kotryž so lětsa 27. dezembra smeje, so hižo pilnje pschihoty czinja. Komitejej, kotryž je so w Bolognje sałožił, je so w běhu nětkotrych měsazow hižo 400,000 frankow pschipósłało. Wone su dźěl dara, kotryž so bamžej s pschiczinu „skoteje mschě“ pschepoda.

Franzowska. Franzowski wójnski minister Boulanger sakoń wo wupokasanju prynzow krucże pschewjedże. Na dobo je wón schěsćz orleanskich prynzow, kotsiž mějachu wschitzy wyschsche sastojnstwa w wójsku, s lisćinow krajneho a mórskeho wojerstwa wumasnucź dak. Pódla tutych je Boulanger tež generalej Muratej, prawnukej jeneje žotry Napoleona I., dostojnstwo generala w wójsku wsak. Poslednischi wukas žo powschitkownje sa njesakońsku wobhladuje, dokelž je Murat w Neaplu s kralom byk, w Franzowskej pak ženje knježił njeje.

Jendželska. Po rospuschćenju jendželskeho parlamenta žu žo wschě politiske strony se wschej mozu do wólbneje agitazije dali. S wobdźiwanja hódnym njewustawazym sahorjenjom wjednik liberalnych, Gladstone, wschědnje dokhe rěcże dźerži, w kotrychž jendželskich wolerjow sa žwoju nowu irsku politiku dobycź pyta. 75 létneho schědźiwza je po sdaczu njeměr wólbneje agitazije womkodźik. Wólbne pucźowanje po Schottlandskej dokonjawschi, hdźež jeho wschudże wulzy žkawjachu, je do Manchestra wotjěk, hdźež woželbje liberalneju pschećiwnikow irskeho parlamenta, Chamberlaina a Hartingtona, s wótrej rěczu hrosnje roszychnowa, a lědma so bě žo do Londona wróćźił, wotjědże hižo saža do Liverpoola. Wschě tele pucźowanja běchu sa Gladstona woprawdźite triumfy. Kaž žo sda, w tu khwilu wjetschina jendželskeho luda na stronje Gladstona steji. Tola kak skónczinje wólby wupanu, kotrež wo pschichodże jendželskeho kralestwa rosžudźa, nichtó do prědka prajicź njemóże. Tež Gladstonowi pschećiwnizy, bjes kotrymiž je wjele znamjenitych muži, wschě mozy napinaju a žo žaneho žrědka njeboja, so bychu dowěrjenje liberalneje strony k Gladstonej rostschažli a lud wo schkódnosći Gladstonowych wotmyslenjow w nastupanju Irskeje pschežwědczili.

— Jendželczenjo žu s anekziju birmaskeho kraja do wožaczeho hnězda kóli. Pschezo s nowa žo lud pschećiwo zusemu knjejstwu sběha a hdyž je tu sběžk poraženy, saža na druhim městnje wudyri. Sběžkarjo žu žo s czažom tež bóle na wójnu s Jendželczanami wuwuczili a jim nětko wjele žylnischi pschećiwk napschecźo stajeja. 19. junija žu Jendželczenjo žamo psched nimi małe poraženje poczerpili. Jendželczenjo buchu, hacž runje mějachu dwě batteriji artillerije k podpjerje, wot sběžkarjow, sady palisadow stejazych, po pjecźhodźinskej wótrej bitwje k zosanju nusowani. Jendželski major Hailes bu pschi tym czežko sranjeny.

Němy radźiczel.

Powjedanczko se stareho czaža.

(Pokraczowanje.)

Mischtr Richwin, žo rosumi, žo wobarasche, hajnik pak jeho twjerdże dźerżesche, a hdyž chzysche žo měschczan wutorhnucź, jeho tamny s nahim mjeczom na ruku dyri. W tym žamym wokomiku pak Thažo hajnika wot sady k semi potorże; pschetož tak rucże hacž poš žwojeho knjesa w strasche wuhlada, žo jeho žadliwosćz sa honitwu psched pschinarodźenej žwěrnosću shubi. Někotsi Wetzlarsźy ludźo haru sažkyschawschi s pola pschiběžachu, wumóchu hajnika wot pža a wjedźechu jeho jateho do města, dokelž bě jeneho Wetzlarskeho na měschczanskich leżomnosćach sranik. Pschetož měschczenjo běchu žo, semjanske žwójby pschewinuwschi, skhróblili a žo žaneje noweje swady njebojachu.

Měschczanska rada pak žebi tola rady njewjedźesche, schto dyrbi s jatym Solmskim hajnikom sapoczecź.

Ruku w wobwjasu mějo, móżesche mischtr Richwin hižo na druhi dźeń do poždźenja pschińcź, w kotrymž wo njelubym podeńdźenju jednachu. Wschitzy radni knježa běchu hluboko roshorjeni, jenož Thažo w dobrym měrje pod stokom leżesche, kaž so by jeho wěz niczo njestaraka. A tola jemu wo schiju dźěsche, a wón mějesche mało sakitarjow. Hdyž tež mějachu jeho hewak jako němeho radzu rad, sdasche žo tola, so chzedźa jeho dženža wulkej swonkownej politizy woprowacź.

Tehdy mjenujzy sły ryczerski swjask „hwězdnikow" tak slě w žužodnych krajinach sakhadźesche, so žo w Wetzlarje s czicha na sjawnu wójnu hotowachu. K hwězdnikam pak wulka liczba hrabjow a ryczerjow pschižkuschesche, bjes tym so mějesche město mało pschecźelow. Duž měschczanam jara na prěki pschińdże, runje w tutym czažu mózneho žužoda roshněwacź, kajkiž bě Solmski hrabja, wo kotrymž hischcże snate njebě, hacž žo hwězdnikam pschisamknje, abo hacž budże pschecźiwo nim.

Wjetschina radzow mějesche toho dla sa najlěpsche, so žo měr se Solmskim hrabju sdźerži. A hdyž jedyn s nich dopokasa, so je hajnik w prawje byk, jemu někotsi s hkowu pschikiwachu, a hdyž pschistaji, so žo, hdy by hrabja žadak, njebychu žměli sapowjedźicź, hajnika puschczicź a pža wudacź, jemu hnydom wjetschina pschihložowasche, a někotsi měnjachu, so je Thažo hižo prjedy toho doscź skeho sawinowak, a so žo toho dla pža dla s hrabju snjepschecźelicź nježmědźa.

Thažo zyle směrom wosta a jenož s praschazym wóczkom wokolo hladasche, hdyž žwoje mjeno mjenowacź žkyschesche. Jeho knjes pak stanuwschi praji:

„Je Solmski hrabja, tutón pscheklepanz, sa naš, dha žo tež pža dla pschecźiwo nam stajicź njebudże; jeli so pak je pschecźiwo nam, potom žebi jeho pschecźelstwo tež s darjenym pžom njedobudźemy. Tón muž žwój dobytk snaje a sa druhimi wězami hacž jelenjami a pžami hlada. Jeli so dyrbi žo pschekrocźenje mjesy khostacź, žym swólniwy tsi krócź telko sapkacźicź, kelko staj poš a jeleń hódnaj. Pža pak žanemu człowjekej njewudam, radscho jeho hnydom sakolu. Wy njewěscże, schto žym tomule njerosumnemu skoczecźu winowaty, kotrež je widomnje grat Bożi byk. Njesechże-li Bóh, naš jeho najžwjeczischi prědarjo k lěpschemu njewobrocźa, a sechże-li wón, naš poš wobrocźi. Tutón poš je porjad do mojeho hospodarstwa pschinjeśk, pěknosćz mojim dźěcźom, domjazy měr mojej mandźelskej, wón je mi pucź pokasak k mojim pschecźelam a rjemjeślnikam-towarschom, pucź k zyrkwi a k radnej khěži. Měnjo, so pža wocźahnu, wotcźahnuch žebje žameho. To je mi moja mandźelska czasto prajika a ja mějach to sa duschny žort: nětkle, hdyž chzecże mi pža wsacź, na jene dobo spósnawam, so je to khutna wěrnosćz byka."

Jenož tele žkowa mischtr Richwin rěcźesche, tola wón je se žylsojtym wóczkom rěcźesche, a Thažo, widźo žwojeho knjesa hnuteho, žo sběhnu, dótknu žo jeho wospjet s pasoru, jeho ruku lisajo, kaž so by jeho troschtowacź chzył.

W radnej sali bě wscho wocźichko; bě tak cźicho, so bě dychanje žkyschecź.

Cźischina žo psches radźineho poželnika pschetorhnu, kotryž hkowu s durjemi nuts tyknuwschi pschipowjedźi, so je poželnik wot hrabje Solmsa pschischok. Měschczenjo žo strózichu a něschto sle wotczakowachu. Cźim bóle buchu psches powjescź pschekwapnjeni.

Hrabja bě s wobžarowanjom žkyschak, so bě jeho hajnik jeneho Wetzlarskeho měschczana dla maliczkostneje pschiczinu bik a žamo sranik. Tola wón proždy, dobreho žužodstwa dla hajnika puschczicź, won — hrabja — dźě žo tež dla pschekrocźenja mjesy hórschicź nochze, a so by město widźako, kak pschecźelnje je smyšleny, scźele wyšokej radże jelenja, kotrehoż je žam tšélik a kotryž je s najmjenscha runje tak dobry, kaž tón, sa kotrymž je poš honik, a k tomu hischcże piczolku wina pschida, so bychu pschi hoscźinje tež picźa měli.

Radzy žo dodźiwacź njemóżachu, hdyž žo město bojaneho njewjedra na dobo tak jažne žkónczko nad nimi pokasa. Poželnikej pěkne žkowa prajiwschi, mischtrej Richwinej a jeho pžej sbožo pschejachu, so bě žo wez tak derje skónczika. Mischtr pak s móznym hkožom mjerwjenzu hkožow pschewokajo proschesche, prjedy hacž poželnika wotpóscźelu, hischcże jemu porěcźecź dacź. „Njewěrcże hrabjowym žkódkim žkowam!" wón sapocża. „Hdy budźischе nam žwój hnew pschipowjedźik, njebudźich žo nastrózak, tola dokelž nam pschecźelstwo podtykuje, žo nastrózam. Hrabja nam žwojeho jelenja darmo njedari. My jeho pomoz njetrjebamy; jeho wuj, Braunfelski Ota a Heženski krajny hrabja staj nam lěpschej pschecźelaj. Solmski hrabja pak naš trjeba. A hdyž ma naš sa maly porst, ma tež naschu zyku ruku. Thažo, Thažo! cźinisch nam wulke horjo, niz dokelž žy Solmskeho jelenja na Wetzlarske pola, ale dokelž žy jeho do Wetzlarskeje radneje kuchinje pschihnak. Nutrnje waž proschu, lubi pscheczelio, wotpokasajcże na pschecźelne waschnje dar, žadajcże žebi žwoje prawo a dajcże hrabi hrabjowe prawo. Póscźelcże jelenja nasad a wobkhowajcże hajnika, doniž hrabja jeho njewuschnosćz njekhosta." — —

Tu někotsi poškucharjo rěcźnika pschetorhnuchu a jemu rosestajachu, so tola wěz lohkeho puka dla pschе daloko cźěri, hdyž žo žamo psches telko pschecźelniwosćze spokojicź njeda.

Mischtr Richwin pak wotmolwi: „Hdy bych sa mnje rěcźak, bych drje najspokojnischi s hrabjowym namjetom byk. Tola tu jako radza rěcźu a praju: žadajcże žwoje prawo a dajcże hrabjowe hrabi. Hrabi poš žkuscha, dokelž je w jeho lěžu honik, nam pak hajnik žkuscha, dokelž je nasch měschczanski měr kasyk. Hrabjoweho hněwa žo bojo nochzych pža, žwojeho najlěpscheho pschecźela, wudacź, tola hrabjoweho pschecźelstwa žo bojo, jeho wudam. Prjedy, hdyž jako sakitar pža rěcźach, chzył jeho dla płakacź; nětkole jako sakitar naschеje gmejny rěcźu a tu chzył hischcże wjele hórkich žylsow pscheliwacź, niz pža dla — schto mje tón stara! ale dla njesboża, naschemu městu žo bližazeho!"

Mischtr bě do wětra rěcźak; wón se žwojim njedowěrjenjom žam wosta. Dar s džaknymi žkowami pschijawschi hajnika puschczichu.

Solmski hrabja bě bórsy, schtož bě ßebi wotmyßlił, pschipósnaty pschecźel a kitař Wetzlarskeje rady.

Hdyž jelenja pschi wießekej hoscźinje jědźachu a darjene wino k tomu pijachu, mischtr Richwin mjersazy doma wosta, a Thaßo ani koscźe wot swěrjecźa njedosta, kotrež bě tola radnym knjesam do kuchinje pschihnał.

* * *

To bě ßo w lěcźe 1372 stało. Lěto posdźischo psched wrotami města Wetzlara horzu bitwu bijachu, w kotrejž swjask hwězdnikow pobichu a saniczichu. Wetzlarsky měschczenjo pod wjednistwom hrabje Solmsa wojowachu, a jich žony wrota sakitachu, bjes tym so mužojo na polu wonka wojowachu. Heßenski krajny hrabja a Ota se Solmsa-Braunfelsa ßo s nimi do cześcze dnja dźěleschtaj. Mischtr Richwin bě tež pódla ßobu.

Hischcze wieczor po bitwje hrabja Ota jatym rycźerjam se swjaska hwězdnikow hłowu wotcźecź da. Tole khostanje běchu poknje saßkužili; pschetoż swjask hwězdnikow jenož rubjeźnistwo hladasche a jeho ßobustawy niczo lěpsche hacź rubjeźnizy a sapalerjo njeběchu. Jeli so dyrbjesche ßo do kraja saßo měr wrócźicź, dyrbjesche ßo sakhadźenju rubjeźnych rycźerjow kónz sczinicź, a to móżesche ßo jenož na to waschnje stacź, so s nimi krótki prozeß czinjachu. Duž hrabja Ota sajatych rycźerjow hnydom katej pschepoda. Hrabja Jan Solms pak rubjeźnych rycźerjow, kotsiž běchu jemu do ruki panuli, bjes wědomoscźe ßwojich swjaskarjow wobhnadźi.

„Kedźbujcźe!" mischtr Richwin k ßwojim ßobuměschczanam praji, „to je nowe warnowanske snamjo! Hrabja Jan Solmski je dwojoramjenjaty, wón ßebi pucź na prawizu a lěwizu wotewrjeny dźerži."

(Skónczenje pschichodnje.)

Ze Serbow.

S Budyschina. Kraßny wuhlad na žohnowane hona rjaneje Kužizy, kotryž wyßoka na wjerschku Mnischonza natwarjena wěża poskicza, nětkole wjele ludu na tule horu wabi. Tež ßerbska Budyschska Bjeßada bě ßo wot pokiwanja Mnischonskeje wěże, tak pschecźelniwje na Budyschin dele shladowazeje, nawabicź daka a bě ßo saúdźenu njedźelu na pucź k czornolěßatemu Mnischonzej nastajika. Popołdnju w 2 hodźinomaj po żelesnizy s Budyschina wotjěwschi, bjeßadnizy w Dźěznikezach żelesniski czah wopuschczichu, so bychu ßo pěschi pod wießekymi synkami hudźby na horu podali. Wjedro, kotrež ma wulki wuliw na człowßke smyßlenje a derjeměcze, bě najkraßnische, duž wschudźe wießekosczź a radosczź knjeżesche. Sskónczko ßo s módrych njebjeß najmilischo poßměwasche, wone skoro pschederje měnjesche, a bjeßadnizy ßo bórsy pod jeho wohrjewazymi pruhami khětro poczicź poczachu. Někotremu, kotremuž bě horzota schiju a jasyk wußuschika, ßo sdychnjenje sa schkleńzu piwa wuwinu. A hlaj, tole požadanje ßo na pschekwapjaze waschnje rucze dopjelni. Stari mnischa, kotsiž hižo s dawnych czaßow Mnischonz wobydla, běchu, shonimschi, kajki wopyt maju wotczakacź, wobsamkli, lubych ßerbskich hosczi s města pscheczelniwje powitacź. Wo ßrjedź hory s boka pucza běchu pod khłódkom wyßokich schmrěkow stan postajili, pod kotrymž s piczelu piwa sprózným pucźowarjam napscheczo hladachu. Hdyž ßo pißany bjeßadnisti czah pschibliži, najstarschi s mnichow, dołhobrodaty schědźiwz, bjeßadnikow wutrobnje powita a jich pscheproßy, ßo s piwom, wot mnichow k czesczi hosczi woßebje derje warjenym, wokschewicź. Bjeßadnizy ßo dwójzy proßycź njedachu; bórsy bě piwo pśches laczne schije sběžało. Dwaj młodaj mnichaj bjes tym rózowe wonjeschka, kotrymž běchu duschne wopomnjenske hrónczka pschiwjasane, bjeßadnistkim knjeżnam wudźělachu. Wodychnuwschi a hospodliwym mnicham dźak prajiwschi na to bjeßadni spěwajzy na wjerschk hory czehnjechu. Tu w wyßokosczi ßo jich wóczku rjany wuhlad na hory a runiny kraßneho ßerbskeho wótzneho kraja wotewri. Po dlěschim pschebywanju nabywschi nowych mozow ßo dele do Budestez puschczichu. Hacź runje bě ßo hižo dołhi napinjazy pucź wuschoł, bjeßadni tola hischcze wustali njeběchu. Tak bórsy hacź ßo w Freudźiz hosczenzu snamjo k rejam da, ßo s nowa nohi do hibanja dachu. Wieczor po dźewjeczich hodźinach dyrbjachu ßo bjeßadnizy wot Budestez dźělicź, dokelž s Wjeleczina w tutym czaßu poßledni żelesniski czah pschijeżdże, kotryž bjeßadnikow do Budyschina wotwjeżdże.

S Bolborz. Pjatk 25. ßmažnika t. l. sta ßo poßwjeczenje nascheje noweje schule. Wießna młodosczź a schulske holzy prěnjeje rjadownje běchu k tutomu ßwjedźenjej czeßne wrota psched nowej schulu natwariłe, kaž tež schulski dom swonkach a snutskach s pletwami a wěnzami rjenje wupyschiłe. Pjatk dopołdnja w 10 hodźinach shromadźichu ßo schulske dźěczi, hólzy s khorhojemi, holzy pak s wěnzami na rukach, kaž tež knjeża schulszy prjódkstejerjo a wjele ludźi w starej schuli. Po wuspěwanju prěnjeje schtuczki khěrluscha: „Ach wostań pschi naß s hnadu" dźerżesche k. wucźer Domaschka dźěleńsku rěcź, spominajo na bohate žohnowanje Boże w starym schulskim domje. Schtuczku: „Božo wonkhód požohnuj" wuspěwawschi, poda ßo czah s hudźbu po pucźu pscheś knježi dwór k nowej schuli, hdźež k. schulski radźicźel dr. Wild s Budyschina němsku poßwjeczeńsku rěcź dźerżesche, w kotrejž na wulku ważnosczź tutoho dnja sa Bolborczanski schulski wokrjeß pokasowasche. Na to poßwjecźi k. farař rycźer Imisch s Hodźija nowy rjenje natwarjeny schulski dom w ßerbskej rěcźi wuproschujo sa njón, kaž sa wucźerjowe prózowanje na schulskej młodosczźi Boże žohnowanje. Po shromadnym wuspěwanju wótczenascha a khěrluscha: „Njech Bohu dźakuje" skónczi ßo ßwjatoczność a s hudźbu pschewodźany dołhi czah poda ßo do hosczenza w starych Błohaschezach, hdźež ßo schulske prjódkstejerstwo s knjesom schulskim radźicźelom a někotrymi druhimi knježimi k ßwjedźeńskej hoscźinje seńdźe, mjes tym so buchu schulske dźěczi s tykanzom a khofejom sastarane. Popołdnju w 2 hodźinomaj bu tak mjenowany „schulski ßwjedźeń" wotdźerżany, kotryž hacź do pósdnjeho wjeczora trajesche a na kotryž běchu ßo tež kk. wucźerjo s Hodźija a Myschez kaž tež někotre knježny pscheproßyke. Pschi wschelakich hrach, bjes kotrymiž ßo wot schulskich dźěczi ßerbske a němske spěwy sanoschachu, sabawjachu ßo pschihladowarjo kaž dźěczi na rjane waschnje. Se sapalenjom tak mjenowaneho „bengalskeho płomjenja" skónczi ßo ßwjedźeń a po wuspěwanju schtuczki: „Njech Bohu dźakuje" podachu ßo dźěczi sprózne domoj. Tež tudy praji ßo hischcze wschitkim wutrobny dźak, kotsiž ßu pschi rjanym schulskim ßwjedźenju pomozni byli.

§* Se Sarěcźa. K wschelakim lubosnym a radosczźiwym wokschewjenjam, kiž nam nasche lube ßerbske towarstwa dyß a dyß posticźuja, ßkuscheja wěscze tež wulěty. Schtó je, kiž njeby hischcze ßo dopomnił na rjane a wießeke hodźinki, kiž mějachmy pschi wulětach se ßobustawami Bukeczanskeho ßerbskeho towarstwa, jich knjenjami a knježnami na Czornobosy, w Njeßwaczidle a wokolnych wßach, pola Pschiboha a w dolinje Sprewje at.d. kaž tež ras s Rakeczanskimi bratrami w Kamjenej. Rady budźichmy ßo tež lětßa saßo s Bukeczanskim ßerbskim towarstwom sjednocźili a na jich wulěcze ßobu dźěl brali, hdyž budźichu woni ßwój wulět bliże k nam pschepokožicź chzyli, město so hischcze dale k ranju po żelesnizy wotjědźechu. To pak wot naschich někotsi njechachu a drusy ßnadź njemóżachu. Duž nam niczo wysche njewosta, hacź so dyrbjachmy ßami ßwój wulět czinicź. Njedźelu 20. junija popołdnju w 2 hodźinomaj skhadźowachmy ßo w Ssulschezach, ßobu nahladna liczba knježnow, mjes kotrymiž tež spěwarki nascheho měschaneho chora. Wěste wschak je, so je tajke towarschne swjeżelenje bjes knježnow morwe; knježny se ßwojej lubosnosczu tajkemu towarschnemu żiwjenju hakle prawu ßkódkosczź dadża a towarschnosczź se ßwojej pschitomnosczu pschekraßnja. Wot Ssulschez dźěchmy potom s hudźbu, wótczinske a druhe ßerbske spěwy sanoschujo pśches Prěczezy do Czěschkez, hdźež buchmy wot tamnischeho kublerja knjesa Wiczasa (Wrobla) do domu najpscheczelnischo pscheprosceni a wot jeho lubeje mandźelskeje s jědźu a piczom wokschewjeni, sa czoż ßo jimaj hischcze tež tudy najwutrobnischi dźak sjawnje wupraji. Wot Czěschkez podachmy ßo pśches Koblizy do Njesdaschez do tamnischeho romantiskeho doła, hdźež ßo potom na wyschinje praweho brjoha rěki Czornizy k dlěschemu sastacźu seżydachmy. Wulka liczba wobydlerjow s Njesdaschez běsche ßo tam seschła, poßkuchajo na synki naschich lubosnych ßerbskich spěwow, kotrež tam w měschanym chorje abo tež jenohłóßnje sanoschachmy. Na dompucź ßo podawschi dźěchmy pśches Běczizy do Prěczez, hdźež lóhke nózki, kiž hischcze sprózne njeběchu, wießele po hudźbje poskakachu.

S Borschczki. Mandźelska tudomneho wulkeho sahrodnika Augusta Förstera, kotraž bě ßo 2. junija shubiła, je ßo 19. junija saßo domoj wrócźiła. Wona wudawa, so je tutón czaß w lěßu pschebywała.

S Draždżan. Hdyž ßo tudy njedawno synoda dźerżesche, běsche ras k. baron s Berlepsch jako pschedßyda krajneho konsistorstwa knjesow ministrow a wschitkich synodźinych sapóßkanzow w ßwojim domje wokoło ßebje shromadźił, so bychu ßo w ßwohodnej sabawje bliże sesnali. Tehdy knjes měschczanosta Haberkorn se Zitawy a drusy nahladni mužojo pschi dobrej składnosczi knjesa fararja Imischa proschachu, so chzył psched pschitomnymi Němzami, kotsiž s dźěla hischcze żenje ßerbskeje rěcze ßkyscheli njeběchu, s wunießenjom ßerbskeje ßkawy ßerbski porěczecź. Knjes Imisch na to ßerbsku ßkawu na

synodu wunjeße. A knjes superintendent Pank ſ Lipska, kotrehoż hiſchcże jako Sserba njeſnajachu, pſchekhwata wſchitkich ſ tym, ſo w delnjołużiſkej ßerbſkej rěcži knjeſej fararjej Imiſchej pſchitomnych dżak wupraji. Tak ſtaj w cżaßu ſynody dwaj Sserbaj ſkładnoſcż mękoj, we wulzy nahladnym towarſtwje ßwoju ßerbſku rěcż poczeſcżicż móz.

S Lipska. Němſke nowiny „Leipziger Zeitung" podawaju pod 12. junija naſtawk wo ßerbſkim kraju a ludu. Napißał naſtawka je dr. G. Oertel. Tón ſprawny muż rěcži ſ derjeměnjenjom wo Sserbach, a hdyż też je ßo w někotrych pſchipódlanſkich wězkach mylił, cżeſcżi wón prózowanja ſa ßerbſku narodnoſcż a tych mużow, kiż ßwěru ſa Sserbowſtwo dżěkaju, pſchi cżimż wón pódla njeboh Ssmolerja woßebje na knjeſa ſararja Imiſcha pokaſuje. — Na Jana Lipſchcżenjo rowy ßwojich ſemrjetych wěnzuja. Tak bě też lětßa pohrjebniſchczo ſelena kwětkowa ſahroda. Gellertowy row pſchi Janowej zyrkwi bě toho runja rjenje wupyſchcheny. — Dale nětczjiſcheho Janſkeho je ßo wóndano na Liebertwolkwitz won nowe jara wobſchěrne pohrjebniſchczo wotewriło, hdżeż je jara wjele mkodeje ſchtominy naßadżane, kotraż dyrbi ßo w běhu lět do parka (lěßa) pſchewobrocżicż. We wotmyßlenym parku ßu khody a pucże wotmérjene. Na njewobßadżanych měſtach pódla khodow ßu hižo někotſi ſprózni podróżnizy ßwój wotpoczink namakali.

S Běłeho Khołmza. 29. junija w nozy w 12 hodżinach w bróżni prjedawſcheho Panaſchez kubka, nětko naſchemu knjejſtwu ßłuſchazej, woheń wudyri, kotryż ßo rucże na twarjenja khěżkarjow Jana Schuberta, Jana Ssuſchka a Jurja Kruppera wupſcheſtrje a je każ też bróżnju do prócha a popjeła pſchewobrocżi. Skót a nadoba ſchkodowanych ßo ſ wjetſcheho dżěła płómjenjam wutorże. Na kajke waſchnje je woheń naſtał, hiſchcże ſnate njeje, tola tukaju, ſo je wot ſkóſtniſkeje ruki ſakożeny.

S Rychwałda. Każ Barlinſke nowiny pißaju, pſchijěżże 24. junija 16lětny cżeladnik Auguſt H. ſ Rychwałda do Barlina, kotryż bě w żeleſniſkim cżahu pſches ßwoje nadpadne waſchnje kedżbliwoſcż ßłużbu mějazeho konduktěra na ßo ſcżahnuł. Poßledniſchi na dwórniſchczu dohladowazemu poliziſtej ſdżěli, kajkeho pachoła ßobu wjeſe, a poliziſt na to mkodeho cżłowjeka ßobu na bližſchu polizajſku ſtražu wſa. Tam ßo H. wuſna, ſo je ßwojemu hoſpodarjej ſ njeſawrjeneho kaſchcża 274 mk. pjenjes kranuł, ſ kotrymiż je do Barlina wotjěł, ſo by ßebi wulke měſto wobhladał. S dżěła bě mkodoſtny pakoſtnik pjenjeſy hižo wudał. W Wuſterhauſenje bě ßebi nowu draſtu a ßléborny zylindrowy cżaßnik kupił, tak ſo jemu jenoż hiſchcże 165 mk. wyſche woſta, kotreż jemu polizija wotewſa. So jeho w tu khwilu w jaſtwje wobkhowachu, ßo ßamo roſumi.

Se Sskomjenja. Hižo cżaſto je ßłyſchecż było, ſo ßu dżěcżi k njeſbożu pſchiſchkje, hdyż ßu ßo ſa jědżaze woſy powſchałe. Też tu je ßo 23. junija tajke njeſboże ſtało. Jedyn 12lětny hólcżeż, kotryż ßo ſa wós powßnu a pſchi tym ſ njeho dele padże, bu wot druheho rucże pſchijěżdżazeho woſa pſchejědżeny. Wbohemu hólzej koła pſches hłowu dżěchu a jemu cżeleßna żakoßnje rosmjeczechu. Hacż ßo hólzej żiwjenje ſdżerži, nad tym ßo jara dwěluje.

S Terpa pola Hródka. 25. junija rano w 3 hodżinach ßu ßo tu ſchtyri bróżnje ſchtyrjoch burow wotpaliłe. Woheń je ſakożeny.

S Hródka. 21. junija je ßo tu ſakkadny kamjeń k katholſkej żyrkwi na ßwjatocżne waſchnje położił.

— Do naſcheho měſta je ſtraſchny hóſcż pſchicżahnuł. Tudy ßu mjenujży jětra wudyriłe, a to dotal w jenym domje na dołhej dróſy (cżo. 12) a w jenym domje na Bjedrichowej dróſy (cżo. 25). W prěniſchim domje je hižo jedyn cżłowjek na jětra wumrjeł.

— Sa 39 lět tak wjele a tak wyßokeje trawy w Delnich Łużizach měli njejßu, każ lětßa. W Barzelinje běchu poßyczene trawowe ſtwjelza tſi kóhcże a ſchtyri zole dołhe.

Dary ſa natwarjenje ßerbſkeho domu.

	hr.	np.
Wucżer Rěſak w Sderi na 1881—1885 po 2 hr.	10	—
Na ſchcżijſnach k. kublerja Rjelki w Sſtonej Borſchczi ſkładowane	3	71
Hrabja Mieroszowſki w Preßburgu	1	70
Katechet Melda w Stollbergu	1	—
Gymnaſialny profeßor Joſef Pechanek w Jicżinje	5	22
Wulkokupz Alois Oliva w Praſy	1	5
Jan Septiman Sbirowſki w Piſeku	4	81
Jan Chranizki w Krakowje	3	17
Wjerch Anatol Gagarin w Odeßy	15	34
	46 hr.	— np.

S dżakom kwituje **M. Mjerwa**, pokładnik M. S.

Lětni cżaß.

Ssmy nětko w tajkim cżaßu żiwi,
Kiż mjenuje ßo najrjeńſchi,
Hdżeż Bóh tak hnadnje dobrocżiwi
Tu ſtaru ſemju wupyſchi;
Wſchě pola, łuki, ſahrody,
Haj wſchudże, hdżeż my hladamy,
Je wſcho najrjeńſcho wupyſchene
A rjane mkódne naroſcżene.

Na nadżiju ßmy ßymjo ßyli,
Bóh pak je, kiż je żohnuje.
My lěta dołho njejßmy měli
Żně tajke rjane bohate.
Każ Bóh nam lětßa pokaże,
Dha lědma póńdże do bróżnje,
So lětßa wěſcże ſaßo budże
Stacż wonka wjele ſajmow wſchudże.

Haj, dary, kotreż Bóh nam daſche
Se ßwojej wulkej ßmilnoſcżu,
Te pſchezo hiſchcże njejßu naſche,
Też hdyż żno wone w bróżni ßu:
Kak huſto ßmy to ßłyſcheli,
So woheń doma we bróżni,
Hdyż je to Boże dopuſchczenje,
Je ſahubił je wſchitke rjenje.

To najdléje je nětko trało,
Dha rjane żně ßo ſapoczinu,
A rożki budża bórſy ſrałe
Najprjedy, hdżeż ßu na pěſku,
A lětßa tola wo prawdże,
Hdyż ßu tak rjane bohate,
Je tola budża wſchitzy rjeni
Domkhowacż ſ dżakom ſwjeßeleni.

Wy pak, kiż lětßa njemóżecże
Tak wjeß'le won na polo hicż,
Kiż huſto ſrudnje ſdychujecże,
So Bóh tym krupam da wſcho ſbicż,
Ach, lube duſche, njepłaczecże,
Tón ſtary Bóh h'ſchcże żiwy je,
Haj, mějcże k njemu dowěrjenje,
Wón ſarunacż b'dże wſchitko rjenje.

Też ty, kiż njemóż' na tym ßwěcżi
Tu żadyn ßnop ßwój mjenowacż,
Bóh tebje, żonu, lube dżěcżi
Też lětßa budże ſaſtaracż,
Też, khudy bratſje, ſa tebje
Bóh naroſcż da wſcho bohacże;
Duż „dżěłaj, ſpěwaj", Bóh cże ßłyſchi,
Hdyż khudoba cże jara tyſchi.

Ty pak, o Bożo dobrocżiwy,
Daj rjany cżaß k domkhowanju,
So njebychu te płody ſhniłe
Nam na polach pſches mokrotu.
Bóh daj, hdyż rjane domoj ßu,
So je też ſ dżaknej wutrobu
We měrje ſtrowje wużiwamy,
Też khudym něſchto wot nich damy.

Na żadanje jeneho pſchecżela **Pětr Mtónk.**

Přilopk.

* Sańdżenu póndżelu ßu ßo ßobuſtawy němſkeho ratarſkeho towarſtwa (Deutſche Landwirtſchaftsgeſellſchaft) ſe wſchěch ſtron Němſkeje w Draždżanach prěni krócż ſkhadżowali. Prěnju hłownu ſhromadżiſnu, kotraż mějeſche ßo wutoru w ſalu tivoli, je Jeho Majeſtoſcż kral Albert ſe ßwojej pſchitomnoſcżu poczeſcżił.

* Nědka operazija je ßo wóndano dwěmaj lěkarjomaj w Chemnitzy radżiła. Jedyn tamniſchi kowař mějeſche hižo 30 lět dołho na ſchiji wulki wuroſtk, kotryż jemu woßebje te poßlednje 4 lěta wulke wobcżeżnoſcże cżinjeſche, a wjazy hacż 2 puntaj ważeſche. Kowař pola ſchtyrjoch lěkarjow pobu, ale kóżdy jeho wotpokaſa, ßo tajkeje operazije bojo. Skóncżnje pak wón dweju lěkarjow, dr. Zeumer a dr. Francke, namaka, kotrajż ßo nad nim ßmiliſchtaj. Ssobotu do ßwjatkow kowař hiſchcże dżěłaſche, tſecżi ßwjaty dżeń pak ßo k lěkarjomaj poda, kotrajż jeho 1/2 2 hodż. popołdnju operirowaſchtaj, a hižo w 4 hodżinach wón wo ßwój wuroſtk wołożeny a wjeßele pěſchi domoj běżeſche.

* Dżeńßa tydżenja je w Neuenſalzu pola Plauena 31 lět ſtary dżěłacżeŕ Luderer ßwoju macż ſkónzowacż ſpytał. Ju podajiwſchi ju wón ſaßo puſchczi, dokelż běſche jemu jeje żel, każ wón wudawa. Po mordarſkim pospyczże wón w prěnim poſkhodże macżerneje khěże do jeje jſtwy dżěſche, hdżeż kożo ſapali; na to w jſtwizy pódla ßyno ſapali. Durje ſeſamkawſchi potom do bliſkeho lěßa běżeſche, ſo móhł naſdala pſchihladowacż, kak ßo khěża pali. Hdyż pak płomjo ſ woknami won bicż pocża, ßußodża woheń pytnuchu a jón podußychu. Nad tym nichtó njedwělowaſche, ſo je Luderer woheń ſakożił. Wjeßny żandarm też jeho ſ pomozu někotrych ßußodow bórſy w lěßu ſaja. Luderer ßo wſcheho wuſna. S dobom pak też wón ßwojej macżeri winu dawaſche, ſo je ſ nim pſchesjene była w tym, ſo wón khěżu ſapali, a ſo je po tym, ſo je woheń ſakożił był, hiſchcże běrtłk hodżiny ßo ſměrom ſadżerżała, prjedy hacż je wo pomoz wołacż poczała. Każ wón dale powjedaſche, je wón cżaſto, hdyż je jeho macż hněwała, k njej prajił, ſo jej khěżu ſapali; na to pak by jeho wona ſtajnje hiſchcże bóle hněwała. Dale wón wudawa, ſo je też Hoyerez kubko ſapalicż chżył, a to toho dla, dokelż wón, każ mějeſche wón ſa to, na to, ſo je macżernu khěżu ſapalił, tak wulkeho khoſtanja doſtacż njemóżeſche, ſo by ßwoju macż wjazy njewohladał. Luderera ßu ſwjaſaneho ſtatnemu rěcżniſtwu w Plauenje pſchepodali; ale też jeho macż ßu hacż na dalſche ſajeli.

* Nastupajzy jeneho listynoscherja, kotryž je swoju skužbu 41 lět pospochi sastał, je so wuliczilo, so je wón sa tele 41 lět tak wjele pokhodźił, jako by wjazy hacź 9 krócź koło wokoło zyleje semje pobył.

* Psched něhdźe 18 létami bu w Nordhausenje makler R. skónzowany. Jako mordaŕ bu jedyn ſ jeho pschirodnych synow k smjercźi wotsudźeny. Ssmjertne khostanje pak do khostarnje na czaſs żiwjenja pscheměnichu, a sasudźeny w khostarni wumrje. Jeho bratr, rěsnik E., běsche też sobu wobskorženy, bu pak sa njewinowateho spósnaty a Nordhausen wopuschczi. Nětko pak je jeho jeho żona wopuschczika, a jemu so jara hubjenje dźe. Każ so wobkrucza, je wón w Barlinje njedawno k tomu stał, so je wón sam maklera skónzował, a niz jeho semrjety bratr.

* W starym Lehninskim wěschczenju, kotrež ſ klóschtra Benediktbeuren wukhadźa, so někotre schtuczki (38—49) namakaju, kotrež so na Bajersku a w njej knjeżazu swójbu poczahuja, a kotrež bajerske nowiny „Vaterland" na najnowsche podawki w Bajerskej nałożuja. Sswobodnje pschełożene schtuczki tole praja: „Pschikrótscheny budźe kraj pod pychu lubowazym wjerchom, sylnosc knjeżerja je swěrnosc luda. Ale schto prawa wutroba pomha, hdyż spi. Modlcze so, bratsja, a njelutujcze swojich sylsow, maczerje! Mjeno dobyczerskeho knjeżerja moli. Dobre je so zyle shubiko, wuczehńcze ſ kraja, stari jeho wobydlerjo! Jeho duch sylnosce nima, a jeho lud niz Bożeho sakita. Pola kohoż wón pomoz pyta, wón pschecziwnikow nadeńdźe a w wodze budźe wón swoju smjercź namakacź, stary porjad pschemeniwschi. Schtó měscheńzy kónz sczini? Jeho nasslědnik budźe horliwje po swojich sprawnych wótzach czinicź a budźe najwjetschi (swojeho splaha)." Nichtó prěcź njebudźe, „Vaterland" praji, so so tele schtuczki na njebocziczkeho krala nałożicź hodźa.

* Wo duchownej khoroscźi w bajerskej kralowskej swójbje jedyn lěkaŕ w Hohenschwangau dopisowarjej nowin „Frankf. Ztg." tole powjedasche: „Niz jeno prynz Ota, ale też druhe stawy kralowskeje swójby buchu wot tejele khoroscze domapytani. W spoczatku pjecźdźesatych lět, hdyż běch ja ſ nětuschim (— nětko: njebo —) wyschschim medizinalskim radźiczelom von Gudden ſ pomoznym lěkarjom w hojerni sa duchakhorych Illenau pola Acherna, mějachmy tam też czetu krala Ludwiga, prynzesnu Alexandrinu Bajersku, kotraż myšl puschczicź njemójesche, so je kanapej pózrjeła. Też wona běsche ſ wyšokimi darami ducha wobdarjena. Ja hischcze sběrku pěsnjow wobsedźu, kotrež je wona se schwedskeje rěcze pschełożiła."

* W Velletri w Italskej so dwaj bratraj polaka dla pscherěczeschtaj. Jedyn nóż wucźeże a jón druhemu do wutroby storczi. Mordaŕ czeknu, ale bu bórsy sajaty. Posdźischo so wukopa, so ſ zyła wo te 4 pjenjezki było njeběsche; pschetoż macź a sotra, kotrejż sakłóteho hidźeschtej, běschtej mordarja nawabikoj bratra skónzowacź. Roshněwany lud budźische pschi samom zyku swójbu swobwěschał.

* S Ronchampa w Franzowskej so 25. junija telegrafuje, so je w tamnischich wuhlowych podkopkach Sainte-Marije psches rosbuchnjenje plunow (gasow) woheń nastał, psches czoż buchu schtyriadwazeczo dźěłaczerjo sasypnjeni. Ssydomnacźo wschak hischcze běchu żiwi, ale pod hromadami pjerschcze a rospadankow pohrebani. Brzedy pak, hacź budźa tele rospadanki wotstronjene, Bohu żel dleschi czaſs sańdźe. Budźische-li woheń wodnjo wudyrił, budźische 250 dźěłaczerjow sasypnjenych było. Snjesbożeni dźěłaczerjo 60 syrotow sawostaja.

* Psched někotrymi měsazami buchu w jenej skale w Franzowskej pjeczo skałarjo sasypnjeni. Wschitzy, kiž wobstejnosce w skale snaja, knjeżerstwowemu inżenerej winu dawaju, so je se swojej njerodnosczu njesboże sawinował. Poczachu sa njesbożownymi sasypnjenymi hrjebacź; ale to jara pomału dźěsche a zyle njeschiknje, a skónczńje zyle pschestachu. Sawostajeni swójbni snjesbożenych a zyłe wokolne wobydlerstwo żałosczo proschesche, so by so dale dźěłako na wumożenje sasypnjenych skałarjow. Ale wyschnosczź pschecziwo jich prostwam hłucha wosta. Też sastupnistwo nowinarstwa běsche podarmo. Něhdźe měsaz posdźischo so na jene dobo psches jenu dźerku sasypnjeneje skały kur pokasowacź poczа. Kóżdy běsche pscheswědczeny, so su njesbożowni skałarjo hischcze żiwi a so chzedźa ſ kurom snamjo wot so dacź. Runjeż běsche ſ tym sjawnje pokasane, so je snadź hischcze mózno jich wumożicź, so tola niczo njesta. Inżenerojo běchu ras prajili, skałarjo su morwi, duż běsche dobre. Budźichu-li so njesbożowni smjercźi wutorhnuli, budźichu woni też swědczili, schtó je njesboże sawinował; a to so stacź njesmědźische. Něschto dnjow so se skały kurjesche, potom so kuricź pschesta. Wot toho czaſsa je so saso něschto njedźeł minuło. Dwaj mkodaj wuczenaj, kotrejuż tónle hrósbny podawk interesowasche, to město wusslědźischtaj, hdżeż najskerje czěła snjesbożenych leżachu. S někajkej pschiprawu dźěru do prósdnjenży dele wuwjercźeschtaj a ſ pomozu elektriskeho swětka prósdnjenżu fotografowaschtaj. Po wschelakich pospytach so jimaj wóndano ſ wulkej prózu radźi, so wobras dostaschtaj, kotryž prósdnjenżu a wschitko, schtoż w njej je, jasnje pokasuje. Mjes sasypnjenymi běsche też jedyn hólczeż. Fotografija je so tak derje radźiła, so su wschitzy sudźobja wobliczo hólczeza na město spósnali. Wón pak je ſ dołhimi włosami wobroscźeny, mjes tym so je wón, hdyż je so njesboże stako, włosy krótke wottsihane měł. Hólzowa macź ma wot njeho fotografiju, kotraż je něschto dnjow do njesboża czinjena. Schtoż dołhosczź włosow nastupa, pak je rosdźěł tak wulki, so wězywustojni ſ wěstosczu wobkrucźeja, so je hólczeż w skalnej prósdnjenży ſ najmjenscha 6 njedźel żiwy był. W prósdnjenży staj hischcze dwaj skakarjej, kotrajż pódła wuhasnjeneho schczěpowza sedźitaj. Jeju mjeswoczi pak widźecź njejstaj. Taj druhaj skakarjej nihdźe widźecź njejstaj. Kajka straschna drama je so wo te 6 njedźel w skalnej prósdnjenży staka? To hakle móże so shonicź, hdyż budźa rospadanki se skały wotstronjene, a hdyż budźe so czitacź móz, schtoż je, każ je widźecź, na scźěnach prósdnjenży napisane. S czim su so njesbożowni sa tón dołhi czaſs żiwili? S toho, so stej so czěle dweju sasypaneju shubikej, a po popjele, ſ kotrymż je schczěpowz pokryty, so wjele shudacź hodźi.

* Najdleschi dźeń w Europje ma Reikiawik na kupje Island. Tam, każ nimale na zyłej kupje, tutón dźeń polschtwórta měsaza pospochi traje. W Barlinje a Londonje najdleschi dźeń $17\frac{1}{2}$ hodźiny traje.

* Każ je snate, zarjej też daloko do Asiskeje nuts wjele kraja skuscha. W tych krajinach, kotrež wot asiskich ruskich wobsedźeństwow najdale k kuschemu ranju leża, su mjese wschelakej druhej swěrinu też tigry, runjeż je tam syma jara kruta. Każ ruske nowiny Władźiwostok pisaju, tam lětsa małeho rózka, hdyż sylnje mjersnjesche, mkody bur Khudźakow, 19 lět stary, na honitwu sa dźiwimi swinjemi dźěsche. Na jene dobo wón 3 wulke tigry wuhlada, kotrež na nahłej skale něhdźe 150 łohczi wot njeho leżachu. Wón pak so njestróźi, ale tsělbu sběże, so najwjetschemu tigrej do hkowy měrjesche a jeho tak sbożownje mjes woczomaj do hkowy tsěli, so so hobrske swěrisko morwe wali. Druhaj tigraj nětko na khrobkeho tsělza czerjeschtaj, kotryž pak tak wustojnje tsělesche, so do jeneho 5 kulkow, do druheho jenu wutsěli. Mjes tym so so prěnischi każ morwy na semju wali, so druhi do czekanja da. Nětko tsělz tigrej bliże dźěsche, kotryž běsche jako morwy leżo wostał. Pytnuwschi pak, so so swěrisko hischcze hiba, jemu wón hischcze kulku do hkowy tsěli. Lědma pak tsělba wrjesnu, tigr poskoczi a na tsělza dźěsche, kotremuż so radźi sady schtoma skoczicź. Nětko so wokoło schtoma honicź poczeschtaj; skónczńje pak tigr mkodźenza tola dosaże a jeho do hkowy kusacź pocza. Na sboże běsche honitwjeŕ w tokstej kożanej czapzy, kotraż nop schkitowasche; duż suby swěriska so po nopje wusunuwschi jeno kożu hacź do koscze pschedrěchu, nopowe koscze pak njesranjene wostachu. Mjes tym so mkodźenzej, kotryž tigra ſ prawej ruku sa krk dajesche, radźi ſ lěwej ruku swój nóż wucźahnucź, kotryž wón swěrisku do żiwota storczi. Duż jeho tigr puschczi a so do czekanja da. Też Khudźakow so na nosy sebra a, runjeż běsche jeho swěrisko do hkowy, do praweje ruki a do praweje nohi czeżko sraniło, ſ wulkej prózu hacź do swojeje honitwjerskeje khěži dónidźe, hdżeż budźische bjes dwěła smjersnuk, njebudźische-li jeho bratr, kotryž běsche też na honitwje, tudy nadeschoł. Lěkaŕ so nadźija jeho wuhojicź.

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowani:

Michalska zyrkej: Jan Ernst Moritz Haase, rěsniski mischtr pod hrodom, ſ Hanu Pawlinu Sahrodnikez w Czichońzach. — Michał Karluš, dźěłaczeŕ pod hrodom, ſ Marju Augustu Dubskez na Żidowje. — Jan August Hantusch, dźěłaczeŕ na Żidowje, ſ Hanu Lejnu Schrammez w Wulkim Wjelkowje. — Jaroměr Gustav Steglich, pohonez pod hrodom, ſ Hanu Khrystianu Schmidtez tam.

Křćeni:

Michalska zyrkej: Ernst Hermann, Jana Gudy, hospodarskeho pomocznika w Delnjej Kinje, ſ. — Marja Martha, Handrija Maczija, sahrodniskeho żiwnoscźerja w Małym Wjelkowje, dź. — Willi August Kurt, Augusta Richarda Arnolda Rämscha, kowarja na Żidowje, ſ. — Hedwiga Meta, Kurta Ernsta Oertla, kralowskeho koblaka w Tsělanach, dź.

Zemrjeli:

Dźeń 23. junija: Khorla Adolf Henczel, pisaŕ na krajnym sudźe, 34 l. 5 m. (pohrebany w Ostritzu.) — 25. Hermann Gustav Heinrich, Khorle Heinricha, żiwnoscźerja w Libuchowje, ſ., 25 l. 10 m. 23 d. — 26. Marja rodź. Lukaschez, Pětra Rychtarja, murjerja w Starej Zyhelnicźi, mandźelska, 70 l. (bě tudy na wopytanju). — 28. Ernst Hermann, Jana Ernsta Kschižanka, fabrikskeho dźěłaczerja na Żidowje, ſ., 21 d. — Jan August, Jana Augusta Stangi, żiwnoscźerja w Małsezach, ſ., 1 m. 20 d.

Na pschenajecże: Hoscženz w Drožďžiju.
Na pschedań: Sahrodniska žiwnoscž cžišło 16 w Budestezach. — Khěža cžišło 63 w Huszy. — Khěža cžišło 264 na Židowje — Khěža cžišło 114 w Wósborku.
Drjewowa awkzija Wojerowskeho wyschscheho hajnistwa: 8. a 22. julija, 5. a 26. augusta, 9. a 23. septembra.

Płaczišna žitow a produktow w Budyschinje

26. junija 1886.

Žitowy dowos: 2472 měchow.		Na wikach wot M	Na wikach wot Pf	Na wikach hacž M	Na wikach hacž Pf	Na bursy wot M	Na bursy wot Pf	Na bursy hacž M	Na bursy hacž Pf
Pschenża	běła	8	63	8	87	—	—	—	—
"	žołta	8	4	8	16	—	—	—	—
Rožka	50 kilogr.	6	90	7	3	—	—	—	—
Jeczmjeń	50 kilogr.	6	52	6	88	—	—	—	—
Wowš	50 kilogr.	7	10	7	40	—	—	—	—
Hroch	50 kilogr.	8	6	10	28	—	—	—	—
Woka	50 kilogr.	7	22	7	78	—	—	—	—
Jahły	50 kilogr.	12	—	15	50	—	—	—	—
Hejduschka	50 kilogr.	17	—	17	50	—	—	—	—
Běrny	50 kilogr.	1	50	1	70	—	—	—	—
Butra	1 kilogr.	1	75	2	—	—	—	—	—
Pschenična muka	50 "	7	—	15	—	—	—	—	—
Rjana muka	50 "	7	—	10	25	—	—	—	—
Ssyno	50 "	3	50	3	80	—	—	—	—
Sslóma	600 "	28	—	30	—	—	—	—	—
Prošata 772 schtuk, schtuka		8	—	21	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby		—	—	—	—	—	—	—	—
Rjane wotruby		—	—	—	—	—	—	—	—

Drażďanske mjažowe płaczišny. Howjada 1. družiny 54—57 mk., 2. družiny 45—48, 3. družiny 25 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne žwinje 50—53 mk. po 100 puntach s 20 prozentami tary. Cželata 1. družiny 40—60 np., 2. družiny 28—38 np. po puncže rěsneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 2. julija: Rjane.

Khěža na garbarskej haży 12, w kotrejž je hižo 17 lět dołho Miczkez zigarna fabrika s pschedawarnju, je s fabrikskej naprawu abo bjes njeje prjeczczehnjenja dla na pschedań abo na pschenajecże.
Wobkhodny agent **Dittrich** na schulerskej haży 6, II.

W Jikozach pola Budestez je **žiwnoscž** cžišło 30 se 37 kórzami pola, łuki a lěża, wot kotrychž 25 kórzow se žiwnoscžu mjesuje, bjes hospody a wumjenka na pschedań.

W Sdžaru pola Klukscha je **khěžniska žiwnoscž** s 8 kórzami pola, łuki a sahrody, s maživnej hródžu a bróžnju na pschedań. Wscho dalsche je cžišło 23 tam shonicz.

W Bukojnje pola Barta je dwajschožna **khěža** cžišło 38 s 2½ kórzom pola na pschedań.

Schijaza maschina sa schewzow je tunjo na pschedań na prěczněj haży (Quergasse) 2 po 2 skhodomaj.

Maleny

kupuje kaž kózde lěto po najwyschschich płaczišnach po litrach a po wasy
měschczanska haptyka
w Budyschinje
na hłownym torhoschczu 6.

Spěschnu blejchu,

mózne skutkowazu, porucża
haptyka w Rakezach.

Jablukowe wino,

wschelake jahodkowe a žadowe schampanske wino, mužěrowaze žadowe limonady a bowle,
žadowe kišału,
wubjerne k žołotwi, k kładženju atd.,
sodowu a selterssku wodu,
pschezo cžerstwu pjelnjenu, porucża
Hornjołužiska žadowa tłoczernja
dr. **Herrmanna** a dr. **Wetzki**
na sadnej bohatej haży 3.

Rožowany stwjelzowy abo njetrjeny len, kaž tež **wutrjeny len** kupuje kóždu dźělbu po najwyschschich płaczišnach
mechanitska dźěłopschadownja w Hajnizach.

Wósk

kupuje kóždu dźělbu po najwyschschej płaczišnje
H. Puy na žerbskej haży.

Khosej

w wulkim wubjerku, dobre a cžistožłodżaze druziny,
njepaleny punt wot 60 np. a
paleny " " 80 "
pschi wotewsaczu wjetschich dźělbow tunscho, porucża
Richard Neumann.

Syrop

punt po 16 a 20 np., žłódki a cžiscże žłodżazy, poruczataj
Ginzel & Ritscher
na wulkej bratrowskej haży 6.

Drjewowa awkzija.

Pónjelu 5. julija dopołdnja w 9 hodžinach ma žo w **selenym haju:**
29 rm. dubowych repuchow,
30 " " pjeńkow,
12 dubowych rubanskich pjeńkow,
25 rm. brěsowych pjeńkow,
a **wutoru 6. julija** dopołdnja w 9 hodžinach na **Łuhowskim revěrje:**
20 rm. dubowych repuchow,
75 " brěsowych s dźěła žuchich pjeńkow,
700 khójnowych walczkow
pod swuczenymi wuměnjenjemi na pscheżadžowanje pschedawacz.
Shromadžišna w selenohajskej (Grünbusch) korczmje a w Łuzy w Khażowskich kerkach w lětuschim drjewnischczu.
W Łuzy, 17. junija 1886.
Sarjadnistwo knježeho dwora.

K wušžywej

poruczam **pólski hróch, woku, schlesynski** a **hobrski kolij, hejduschku,** kaž tež woprawdžite **schczernischczowe rěpowe žymjo** a proschu pschi potrjebje wo dobroczinwe wobkedžbowanje.
Khorla Preißer
w Budyschinje pschi žitnych wikach.

Sslomjane klobuki

sa mužskich a hólzow dla postupjeneho cžaża
po poniženej płaczišnje
pschedawam.
Hugo Lehmann na bohatej haży 22.

Mydlarnja Herm. Puya

w Budyschinje na žerbskej haży
porucża

jadriwe mydło, dobre žuche	punt	po	40 np.,
jadriwe mydło, cžerwjene a módre	"	"	36 "
žołte wóskowe mydło I	"	"	40 "
žołte wóskowe mydło II	"	"	30 "
soda	"	"	5 "
schterku	"	"	22 "

masne mydło, sekene mydło, petrolej, wschě artikle dobre a po najtunischej płaczišnje.

Njepaleny khosej

punt po 80, 90, 100 np. atd.,
žylny a jara derje žłodżazy, porucża jako něschto jara tunje
Th. Grumbt
w kupnizy a na swonkownej lawskej haży.

Jara dobry paleny khosej

punt po 1 mk., 1 mk. 20 np. a 1 mk. 40 np.
porucża **Th. Grumbt**
w kupnizy a na swonkownej lawskej haży.

K schczišnam, kważam a druhim žwjedženjam, wožebje hoscženzarjam swoje **jednore a dwójne palenzy,** toho runja wubjernje dobre **likěry** po jara tunich płaczišnach poruczamoj. **Ginzel & Ritscher,**
destilazija na wulkej bratrowskej haży 6.

Rubischcza na hłowu, wokoło schije, kaž wscha žónska a mužska drasta žo njepróta chemiszy czišczi
w W. Kellingez barbjerni
w Budyschinje na žukelnskej haży 2.

Dospołne wupschedawanje.

Drasta pschedawarńje mužazeje drasty na garbarskej haßy czißło 4, k sawostajenstwu semrjeteho krawskeho mischtra k. **H. M. Kubascha** ßłuschaza, ma ßo, dokelž pschedawarńja pschestanje, po kóždej móžnej płaczisnje jenotliwje abo po dźělbach na pschessadźowanje pschedawacz.

Na składze je wschelaka **mužaza drasta,** po wjetschich dźělbach **kholowy, lazy, žakety,** wołmjane a płatowe **koschle** a **blusy** atd.

ff. koßy

po 3 mk. porucza

Paul Walther.

NB. Kóžda koßa, kotraž njerěša, ßo wróczo wosmje, ßamo hdyž je hižo toczena a klepana.

Koßy,

kaž jěd rěsaze, porucza

Paul Walther

na žitnych wikach.

Jara dobre drastne tkaniny

woßebje czistowołmjane w bohatym wubjerku. Płaczisny spodźiwnje tunje.

Julius Hartmann Sohn

na rózku mjaßoweho torhoschcza.

Khosej

paleny punt po 100—200 np., **kßěžorske měschenje** pt. po 120 np. porucza sa něschto wubjerne

Gustav Poser

na jerjowej haßy.

Butra!

Měschanu butru, lutowanstu butru

w bowach a wuwaženu, najlěpsche družiny, porucza wot czerstweje poßyłki

Gustav Poser

na jerjowej haßy.

Jerje

jara wulke po 4 a 5 np., 15 schtuk po 50 a 60 np., porucza sa jara płaczisny hódne

Gustav Poser.

na jerjowej haßy.

Khosej

njepaleny punt po 70, 80 hacž do 150 np., pschezo czerstwy **paleny,** ßylnje a derje ßkodźazy, punt po 100 a 120 np.

porucžataj

Ginzel & Ritscher

na wulkej bratrowskej haßy 6.

Podpißany ſ tutym ßwoje hižo lěta dołho sa dobre snate

jablukowe wino

hórke a **ßłódke** knjesam korczmarjam kaž tež druhim ludźom k kschczisnam a kwaßam porucza.

Skasanja pschijimataj kk. **Richard Pötschke** pschi torhoschczu a **Ernst Kern** na ßerbskich hrjebjach w Budyschinje.

Ernst Schmidt

w Małych Debßezach pola Budestez.

Dürrenbergsku jědźnu ßól, Dürrenbergsku skótnu ßól

porucžataj **Wagner a Zumpe**

na dwórnischczu w Budestezach.

Paul Kristeller

na bohatej haßy 29 ſ napschecza hosczenza k winowej kiczi

porucza jara trajnje dźěkane

stupnje sa promenadu, dołhe schkórnje a **stiflety** kaž tež **rukajzy** a **kožane, sergowe, plüschowe** a **kordowe tosle** ſ wyßokimi a niskimi pjenkami a bjes nich sa mužskich, žony a dźěczi w wulkotnym wubjerku po woßebje tunich płaczisnach.

Skasanja po měrje, toho runja porjedźenja ßo spěschnje, derje a tunjo wuwjedu.

Poßleschczowe pjerje,

najjednorische a najlěpsche, kaž tež **hotowe poßleschcza** po tunich płaczisnach porucza

S. E. Richter pschi hłownym torhoschczu w domje kral. hłown. dawkownje.

Na seminarskej haßy. **Möblowy magazin** Rózk Hoschcz haßy 17.

Arthura Janascha, tyscherskeho mischtra

porucza ßwój wulki skład

möblow, schpihelow a pólstrowanych möblow

po najtunischich płaczisnach.

Destillazija Adolfa Rämscha

w Budyschinje pschi butrowych wikach

porucza ßwoje derje czischczene **palenzy** pschi wotewsaczu 10 litrow a wjazy No. I liter po 16 np., No. II liter po 13 np.

Dale porucza wona ßwoje wubjerne **jednore** a **dwójne palenzy** a **likěry,** kotrež ßo dla jich dobreho ßkoda a wubjernosczе k kwaßam a kschczisnam woßebje porucžeja. Piczele ßo na žadanje k tomu požcza.

Pjelzowe wězy k wotdźerženju molow bjerje do khowanja sa to rukujo, so ßo pschesches woheń njesanicza

Heinrich Lange na žitnych wikach 9.

Najlěpschi mlokowy a wužitkowy pólver, krjepki sa skót pschi hubjenej wobžernosczi, symnym wóhnju atd. porucza **Haptyka w Rakezach.**

Pschelischawu a wumpjeru porucza **krej czischczaze krjepki** **Haptyka w Rakezach.**

Wolijowe barby

we wschěch nuancach, hnydom k barbjenju, derje a twjerdże skhnyjaze, k barbjenju khěžow, schpundowanjow atd.;

molerske a murjerske barby

w czerstwej tworje a w najwjetschim wubjerku;

schpundowanski ßwěczazy lak

ſ barbu a bjes njeje, njewonjaty a spěschnje skhnyjazy;

terpentinowy wolij

(němski a franzowski);

dwójzy warjeny lanowolijowy firniß,

jara derje a twjerdże skhnyjazy;

bernsteinske laki, kopallaki, damarlaki, želesowe laki,

Ia Kölnski klij kaž tež **murjerski klij**

a hischcze wschelake druhe družiny;

myjersku krydu, gyps, zement atd.

poručeja w stajnje wulkim wubjerku po najtunischich płaczisnach

drogowe a barbotworowe

en gros khlamy en détail

Otto Engert

10 na snutskownej lawskej haßy 10.

Khosej

w wulkim wubjerku

seleny punt po 70—160 np. jenož derje ßkodźaze družiny porucza

Gustav Poser

na jerjowej haßy.

Turkowske ßlowki

najrjeńsche a najwjetsche, kotrež ßu dostacz, porucza hischcze tunjo

Moritz Mjerwa

na mjaßowym torhoschczu, destillazija najlěpschich likerow.

Syrop

punt po 12 np., jara ßłódki, porucza **Hermann Klemm**

na bohatej haßy.

Jerje

rjane tuczne ryby

porucza po tunich płaczisnach

Hermann Klemm

na bohatej haßy.

Khosej

wot najtunischich hacž do najlěpschich družinow, jara derje ßkodźazy, porucza **Hermann Klemm**

na bohatej haßy.

Pschepoloženje pschedawarńje.

Cžeſcženym Sserbam w **Wojerezach** a wokolnoſcži najpodwolniſcho k nawjedženju dawam, ſo ßym ßwoju

koloniaſtworowu, tobakowu, zigarowu, barbowu, ßymjenjowu a drožďžowu pschedawarńju

na **hrodowſku haßu cžißło 30** pſchepołożił. Proſchu mje ſ dowěrjenjom, mi hacž dotal ſpožcženym, tež w nowych khlamach počeſcžicž. S počeſcžowanjom

Robert Huste.

Khofej punt po 70 hacž 120 np.,
Khofej paleny punt po 100 hacž 160 np.,
zokor punt po 30 hacž 40 np.,
rajß punt po 14 hacž 28 np.,
ff. jědźny wolij punt po 100 np.,
brab. ſardele punt po 100 np.,
kißakowy ſprit, winowe kißako, warnu a ſkótnu ßek
porucža

C. Hanske na žitnych wikach.

---

ff. Nizzaſki jědźny wolij

w bleſchach po 1 mk. 30 np. a 70 np. a w mjeńſchich dźělbach po kóždej płacžiſnje,

kißako

liter po 10 a 20 np.,

woprawdźite winowe kißako

liter po 35 np.

Strauch & Kolde,
3 na kamjeńtnej haßy 3,
drogowe khlamy k ſłotemu workej.

K poßylnjenju a porjeńſchenju włoßoweho roſcženja, k wotſtronjenju ſchupiſnow a hłowoweje liſchawy

woprawdźity franzſki palenz

w bleſchach po 40, 50, 95 np. a 1 mk. 60 np., w mjeńſchich dźělbach po kóždej płacžiſnje.

Strauch & Kolde,
3 na kamjeńtnej haßy 3,
drogowe khlamy k ſłotemu workej,
en gros. en détail.

Tinktura Solaris

dra. **Bamberga** w **Nürnbergu.**

Woprawdźe hódna eßenza.

Sa žnjowy cžaß je jara nuſne, ſo ßo w kóždym hoſpodarſtwje ßrědk pſche kaženje ſtrowoſcže a pſchetkacža, pſche běženzu, ſtupjenje krwě do hłowy, horzotu, koliku a brjuchbolenje nadeńdže. Hornja eßenza je toho dla pokład a dokelž tunja, nuſnoſcž. Jenicžzy woprawdźitu ju **měſchczańſka haptyka w Budyſchinje** pſchedawa. Nadrobne wopißanje ßo ßobu dawa. 1 bleſcha płacži 75 np.

A. Mager

na ßerbſkej haßy

pſchedawa a porjedža cžaßniki derje a tunjo.

P. P.

Cžeſcženym Sserbam najpodwolniſcho k nawjedženju dawam, ſo ßym zigarowu a tobakowu pſchedawarńju k. Traugotta Böhmy, jako „pſchedawarńju Straßburgſkeje khěžorſkeje tobakoweje manufaktury" hacž dotal wote mnje wjedženu, pſchedewſał a ſo ju **wostajiwſchi ßo jeje dotalneho pomjenjenja** pod firmu

W. H. Conrad

jako

woßebitu pſchedawarńju tobakowych wudźělkow

w tych ßamych khlamach na **bohatej haßy 13** dale powjedu.

Mój ſkład poſkicža bohaty wubjerk dobrych wudźělkow tobakoweje induſtrije, a budu ßo ja ſtajnje prózowacž, ßwojich wotebjerarjow ſ dobrej a hódnej tworu w kóždym naſtupanju ſpokojicž. Wo dobroczíwe trajne podpjeranje ßwojeho pſchedewſacža podwolnje proſcho, poruczam ßo

W Budyſchinje, 1. julija 1886.

ſ počeſcžowanjom

W. H. Conrad.

P. P.

Cžeſcženym Sserbam ßebi dowolam najpodwolniſcho k nawjedženju dacž, ſo ßym

pſchedawarńju metalla, želeſa a njewobdźělanych tworow

knjeſomaj **bratromaj Joachimsthalomaj** w Draždźanach ßłuſchazu, kotraž je tu na **privatnym tworowym dwórniſchczu,** pſchedewſał a ju pod firmu

A. W. Altmann

po dotalnym waſchnju dale powjedu.

Wo dobroczíwe podpjeranje mojeho pſchedewſacža proſcho, poruczam ßo ſ počeſcžowanjom

A. W. Altmann.

W Budyſchinje, 1. julija 1886.

Pschepoloženje pschedawarńje.

Cžeſcženym Sserbam w Budyſchinje a wokolnoſcži k nawjedženju dawam, ſo ßym dženßa ßwoju

pſchedawarńju bantow a ſchtrykowanſkeho pſchedženja

wot ßerbſkeje haßy cžißko 6 na **ßerbſku haßu cžißło 7,** pódla płatopſchedawarńje k. C. G. **Fiebigera,** pſchepołożika.

Sa dowěrjenje, mi hacž dotal ſpožcžene, ßo džakujo, proſchu jo tež do noweje pſchedawarńje pſchenjeſcž.

S počeſcžowanjom **A. Zuckerowa.**

J. G. Schneider

pſchi lawſkim tórmje 12. Wulki

wubjerk cžaßnikow a hrajadkow

w prěnim a druhim ſchoßu. Tunje płacžiſny, ßwěrne rukowanje pſchi pſchedawanju a porjedženju.

Wukaſanje a pſchewjeſne pißma dawa **Albert Meisel w Budyſchinje.**

Wosjewjenje.

Džiwocžańſke ßerbſke ev.-luth. mißionſke towarſtwo ſmėje — da-li Bóh — jutſje ſa tydźeń, 11. julija, popołdnju w tſjoch hodźinach pola k. kublerja Lehnerta w Zokowje mißionſku hodźinu.

Pětr Mlónk.

Cželadnikow a džowki

pyta pſchiſtajaza žona **Dobrizowa** w Rakezach.

Holzy ſa kuchnju, dom a dźěcži, dźěłacžerſke ßwójby, cželadnizy a džowki ßo ſa wyßoku mſdu pytaju **pſches Krauſcha** na ſadnej bohatej haßy 6.

---

15 dźěłacžerkow

móže hnydom **trajne** dźěło dostacž. Mſda po hodźinach 7 np., w akkordže 70—120 np. wſchědnje. Sa hoſpodu je poſtarane.

Papowa fabrika w Nowej Wßy n. Spr.
pola Hucžiny.

Wojnarſkeho hnydom a ſ dobom tež **wucžobnika** pyta wojnarſki miſchtr **Hennersdorf** w Kolwaſy.

Sa mnohe dopokaſma wutrobneho dźělbracža, kotrež ßu ßo nam pſchi khowanju naſcheho lubeho ßyna a bratra

Hermanna Heinricha

wopokaſake, woßebje ſa troſchtowaze ßłowa pſchi rowje, ſa wjele kwětkoweje pychi a ſa bohaty pſchewod k poßlednjemu ſtatokej prajimy ſ tutym ßwój najwutrobniſchi džak.

W Libuchowje, 28. junija 1886.

Srudženi ſawoſtajeni.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 28. **Sobotu 10. julija 1886.** **Lětnik 45.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Jeje Majestoscz kralowa Karola je sańdżeny tydżeń w Schwarzenbergu a Schneebergu tamniśe schule sa żónsku industriju a kleprowanśke schule wopytała. W Schneebergu kralowej k cześći faklowy cźah wuhotowachu, na kotrymž so też hewjerjo w šwjedżeńskej drascze wobdźělichu.

— Kněžor Wylem budże pjecza na pucźu s Emsa do Gasteina w Mnichowje sastacź, hdźež jeho prynz-knježeŕ Luitpold powita. Wěste jenož hischcze njeje, hacź so powitanje na dwórnischczu stanje, abo hacź so kněžor do hroda prynza-knježerja poda. W tym samym cźasu budże pjecza wjerch Bismark sa kněžorom do Gasteinskich kupjelow pucźowacź. Jeho pucź pak jeho psches Mnichow njepowjedże, ale psches Win. Tu budże wjerch Bismark pjecza nětkotre dny pschebywacź a so s awstriskim ministrom swonkownych należnoszczow, hrabju Kalnokyom, setkacź. Powschitkownje měnja, so šu dżeń a bóle so pohórschaze wobstejnoscze na Balkanje s pschiczinu skhadżowanki wodżerjow swonkowneje politiki němskeho a awstriskeho kněžorstwa.

— Wot lěta 1879 je so w Barlinje kóžde lěto něka wjetscha wustajeńza wotbywała. Barlinszy šu, wě so, wulzy swježeleni, hdyž cźrjódy zusych do jich města pschińdu a tam swoje pjenjesy wostaja. Na wustajeńzy swucźeni Barlinszy měnja nětko, so bjes wustajeńzow wobstacź njemóża. Sa lěto 1888 běchu šebi toho dla hižo wulku němsku industrialnu wustajeńzu wotmyślili. Jich měschczańske sastupjerstwo bě bórzy sa tutón plan dobyte. Barlin bě hotowy sa wustajeńzu dwě milijonje hriwnow pschiswolicź, a němska swjaskowa rada dyrbjesche dalsche tsi milijony s kněžorstwoweje pokładnizy pschidacź. Poślednischa pak je so sarjekła wustajeńzu, s kotrejež bychu jenicźzy Barlinszy wužitk měli, s kněžorstwowymi pjenjesami podpjeracź. Tole wobsamknjenje swjaskoweje rady je so wschudże w Němzach se spokojnoscźu pschijało. Mnosy, kotsiž so nětko sjawnje nad swróczenjom Barlinskeje wustajeńzy wjeżela, šu hacź dotal jenož s bojoscźu mjelczeli, so bychu jich, hdy bychu swój hłóš pschecźiwo wustajeńzy posběhnuli, sa njepschecźelow němskeho kněžorstwa njemeli. Mnosy rjemjeślnizy bychu, hacź runje šu pscheswědczeni, so sa nich wustajeńza žaneho wuspěcha njesměje, na nju swoje wězy šali, dokelž bychu hewak psches konkurenzu, kam sastupjenu, schkodowali. Wobsamknjenje swjaskoweje rady so toho dla powschitkownje khwali. S zyła je cźaš wulkich wustajeńzow nimo. Wudawki, s nimi sjenocźene, šu wjetsche hacź jich wužitk.

— Bajerski minister Lutz a jeho šobuministerjo šu dla wótrych porokow, kotrež šu so jim w poślednich pošedżenjach bajerskeho šejma cźiniłe, wo puschcźenje se sastojnstwa proszyli. Kaž bě do prědka widźecź, je prynz-knježeŕ Luitpold ministerstwo w sastojnstwje sdżerżecź pytał. Liberalne ministerstwo po tajkim hischcze wostanje, tola samo jeho pschecźeljo maja šlabu nadźiju, so budże s jeho knjejstwom hischcze dołho tracź. Ssylny pschecźiwk konserwatiwneje wjetschiny bajerskeho šejma budże ministerstwu pschi kóždej składnoscźi sadźewki do pucźa klascź a jo s tym bórzy wotstupicź nusowacź.

Jendźelska. W Jendźelskej so w tu khwilu horza wólbna bitwa bije. Wólbna agitazija je na najwyschschi stopjeń dostupiła. Se wschěch stron Jendźelskeje powjescze wo wólbnych njeměrach pschikhadźeja. Wólbne shromadźizny so psches cźrjódy wotnajatych njeměrnikow rosehnaja. W jenej tajkej shromadźiznje, kotraž so w Londonje wotbywasche, bu Norfolkski wójwoda, kotryž bě s pschedšydu, sa krk pschimnjeny a k scźenje stłóczeny, nětkotre žony buchu k semi cźišnjene a mjenje abo bóle wobschkodżene. Kandidatu konserwatiwneje strony žałoznje pschebichu; nětkotre dny posdźischo je wón wumrjeł, a hdyž tež šnadź pocźerpjene puki na jeho šmjercźi wina njejšu, dha šu ju tola pospěschiłe. So so tajke podawki w provinzach w cźašu wólbow cźasto stawaju, je snate, tola w Londonje hacź dotal na tajke njeměry a gwałtnoscze swucźeni njeběchu. Hakle 17. julija so wólby skóncza. Do toho cźaša žaneje wěstoscze njeje, kotra strona dobudże. Hacź dotal je konserwatiwna strona liberalnu wo wjazy hacź sto šydłow pschescźahnuła. Po najnowschich depeschach šu konserwatiwni w 204, liberalni wotschcźěpjenzy w 44 wokrjeżach dobyli; po tajkim pschecźiwniży Gladstonoweje irskeje pschedłohi hižo 248 šydłow w parlamencze wobšedża; Gladstonowi pschiwiżowarjo pak s Irskimi hromadże hakle 139 hłoßow licza. Do zyła je hischcze wunoschk wólbow s 283 wokrjeßow njesnaty. Gladstonowi pschecźiwniży hischcze 88 dobycźow hacź do wjetschiny potrjebaju, Gladstonowi pschiwiżowarjo pak hischcze 197. W pschichodnych dnjach móże so hischcze wólbna bitwa k lěpschemu Gladstona pscheměnicź. Města, kotrež šu najprjedy wolike, so mjenujzy s wjetscha k konserwatiwnej stronje dźerża, bjes tym so so wjeżni wuswolerjo, kotsiž šwoje hłoßy hakle tele dny wotedadża, bóle k Gladstonej pschikhileja. Wólby tón krócź toho dla wschu Jendźelsku do njeměra a roshorjenja stajeja, dokelž so psches nje wo woßudże Irskeje rosßudźi.

Rußowska. Njespokojnoscź Ruskeje s wobstejnoscźemi w Bołharskej stajnje roscze. Schtóž je ruske nowiny poślednich dnjow cźitał, móhł šebi myßlicź, so je hižo Ruska hotowa, Bołharsku se šwojim wójskom wobßadźicź. „Hdyž europiske móznarstwa bołharske wobstejnoscze k lěpschemu Ruskeje njepscheměnja, potom dyrbimy to šami cźinicź. Nichtó nam tole prawo sapowjescź, nichtó Ruskej wobaracź njemóże!“ — Tak ruske nowiny hroża. Hdy budźische Ruska bołharsku revoluziju podpjeraka, město so je jej napschecźo stupała, by po žadanju ruskeho luda cźiniła, a Bołharska by, město njepschecźelskeje twjerdźizny pschecźiwo Ruskej, schtož je nětko, w pschecźelstwje s Ruskej wostała. Budźische-li pak so Ruska na stronu Bołharskeje stajiła, budźische wona wucźinjenja, s europiskimi wulkomóznarstwami wujednane, skamacź dyrbjała a s tym powschitkowny europiski měr do stracha stajiła. Zar Alexander III. pak je šwoje słowo, w Skjernewizach a Kromerżižu date, dżeržał, a jeho cześcź jemu njedowola, so s wjerchom Alexandrom nakładowacź. Tutón je wucźinjenja, wot zyłeje Europy wobsamknjene a wot njeho šameho pschijate, na sjawne waschnje sranił. Sultan a europiske wulkomóznarstwa šu njedźiwajo warnowanja Ruskeje postupanje bołharskeho wjercha cźerpiłe a to woßebje toho dla, dokelž je wjerch Alexander sjawny njepschecźel Ruskeje. Scźerpnoscź Ruskeje pak je nětko na kónzu. Wona nochze wjazy dlěhe směrom pschihladowacź, kak so jejna samożnoscź s Balkana

wucźišchcźuje. Ssamo ruske knjeżerſtwowe nowiny wjazy njeſamjelcža, ſo ßo w Bołharſkej měr prjedy njepostaji, doniż ßo wjerch Alexander ſ bołharſkeho tróna njewucźěri; tola ßo nadźija, ſo ßo Bołharjo bórſy pſchecźiwo wjerchej Alexandrej, jeho ſpósnawſchi, poſběhnu a ßami jeho knjejſtwu kónz ſcźinja, tak ſo ſakrocźenja Ruskeje trjeba njebudźe.

— Po wukaſu ruskeho khěžora pſcheſtanje Batumſki pſchiſtaw pſchi cźornym morju ßwobodny bycź. W Barlinſkim měrje bě ßo na žadanje Jendźelſkeje postajiło, ſo dyrbi Batumſki pſchiſtaw, jeli ſo jón Turkowſka Ruſkej wotſtupi, ßwobodny pſchiſtaw bycź. Ruſka je tehdy do tutoho njelubeho wuměnjenja njerad a jenoż wot wobſtejnoſcźow nuſowana ſwoliła, ßebi wotmyßliwſchi, ſo w ſkładnym cźaßu cźeźu, kotraż ßwobodu jejneje wole wobmjeſuje, wottſchaße. To je ßo nětko ſtało a kaž ßo ſda, ßo europiſke móznarſtwa pſchecźiwo tomu ſtajecź njebudźa. Jendźelſka, kotraż ßnadź by jenicźka poſtup ruskeho knjeżerſtwa pſchipósnacź nochźyła, ma na ſwoje doma doſcź dźěła a ßo dla Batuma pſchejara roshoricź njemóže.

Němy radźicźel.

Powjedancźko ſe ſtareho cźaßa.

(Skónczenje.)

Wetzlarſzy pak na miſchtra Richwina a na jeho pokiwy njekedźbowachu a měnjachu, ſo ßo wón tola pſchejara po ßwojim pßu ſložuje. Dokelž Thaßo wjazy njehraje, ale radſcho mórcźi a kußa, ma Richwin ſa nuſne, też mórcźaty a kußaty bycź. So je hiſchcźe pſchezo muž ßwojeje hłowy a ſo hrabju Jana Solmſa bjes winy hidźi, kotryž bě měſtu tola telko ßkawy pſchinjeßł. Ludowa pſchikhilnoſcź bě ßo bórſy wot Richwina wotwobrocźiła a wſchudźe, hdźež prjedy ſa mudreho a roſumneho muža płacźeſche, mějachu jeho ſa wumyßleneho błasna.

W radźe wón ſ wjetſcha nětko runje tak němy ßedźeſche, kaž němy radźicźel pod jeho ſtołom. Hdyž hdy ras ßwój hłóß ßłyſchecź da, bě to warnowanje pſched pſchesměrnej pſchecźelniwoſcźu hrabje Solmſa, ſo tón tak ßłódzy wabi, kaž ptacźnik, hdyž ptacźki koji. Cźaſto Richwin też do rady njepſchińdźe, woßebje hdyž wjedźeſche, ſo hrabja Jan do wuradźowanja pſchińdźe, ſo by ßo měſchcźanam ſ nětkajkej nowej ßłużbu podtykował. Pſchetoż ſkoro ßo ſdaſche, ſo ßu hrabju pódla pſchijateho němeho radźicźela pod ſtołom też ſa radźicźela pſchijeli, tola niz ſa němeho. Jenicźki ras, hdyž bě Richwin ſ dobom ſe Solmſkim hrabju w radźe ßedźał, bě Thaßo pſchi kóždym ßłowcźku, wot hrabje prajenym, tak wótſje mórcźał, ſo dyrbjeſche jeho Richwin ſe ſale wjeſcź, dokelž by poß hewak ßwoje prawo ſhubił. Miſchtr měnjeſche, ſo wſchak poß Solmſke barby wjazy ſnjeſcź njemóže wot toho cźaßa, ſo bě ßo ſe Solmſkim hajnikom wadźił, a to ſa dobru wurěcź wuźiwaſche, ſo by kóždy krócź wuwoſtał, hdyž Solmſki pſchińdźe. Pſchetoż bjes pßa wón, kaž bě ſnate, do radneje khěže njeſtupi. Wetzlarſzy měſchcźenjo pak prajachu, ſo Richwin tola pſchewulke kruchi na pßa dźerži, a ßměſchki na pßa a jeho njelubowaneho knjeſa dźěkachu. Jedyn ſchibak bě na liſtno papjery wobraſy naryßował, ſ kotrymiž ßo podeńdźenja miſchtra Richwina a jeho pßa po wěrnoſcźi pſchedſtajachu ſ napißmom:

Tu widźicźe, kak Richwin da
Sſo wotcźahnucź wot ßwojoh' pßa.

Miſchtr Richwin ßo toho dla wjele njemjerſaſche. Wón ßo ſměrom a ſpokojom wo ßwój dom ſtaraſche a da wězy hicź, kotraż ßo pſcheměnicź njehodźeſche. Wón bě wot Thaßa, kotryž bě prjedy połny pryſłow byk, nawuknuł ſcźerpny bycź a pſchenéżnu cźucźiwoſcź podtłócźicź.

Tak ßo ſaßo dwě lěcźe minuſchtej. Ras ßo ſta — bě to Jana — ſo miſchtrej Richwinej na radnu khěžu kaſachu. Bjes kombźenja dyrbjeſche tón krócź pſchińcź a żaneje wurěcźe płacźicź njeßmědźiſche; hrabja Jan Solms bě ſ poßołſtwom wot khěžora pſchiſchoł. Miſchtr ßo naſtróża. Khěžorowe poßołſtwo bě wſchak ważna wěz! A tola wón praji, ſo njemóže pſchińcź; jeho poß budźe mórcźecź a ſchcźowkacź, hdyž budźe hrabja khěžorowe poßołſtwo cźitacź; pſchetoż Thaßo njewě, tak mudry hacź też je, khěžorowe ßłowo wot hrabjoweho pſchednoſchka roſeſnacź a móhł tak rjez na khěžorowu majeſtoſcź ßamu ſuby ſchcźěricź, ſo pak bjes pßa pod żanym wuměnjenjom na radnu khěžu njepóńdźe. Ssamo jeho mandźelſka Hana jemu pſchirěcźowaſche, tola wón twjerdy woſta. Bórſy druhi poßelnik pſchińdźe a napominaſche, ſo dyrbi miſchtr pſchińcź ſ pßom, abo bjes njeho, rada dyrbi połnje ſaſtupjena bycź, dokelž ßebi to cźeſcź a doſtojnoſcź měſta żada.

W miſchtrje ßo pſchi tajkim nuſowanju a cźiſchcźenju njedowěra ſbudźi. Tola tu dźě ßo wo cźeſcź a doſtojnoſcź měſta jednaſche. Duž wucźobnikej pſchiwoła, ſo dyrbi pßa ſa rjecźas ſwjaſacź a ßo hotowaſche prjecź hicź. Hroſa jeho ſkoro ſapſchimnu, prěni krócź ßam, bjes pßa, do ſale radneje khěže ſtupicź.

Bjes tym wucźobnik ſ haßy pſchińdźe, ſo by pßa na rjecźas ſwjaſał. „Miſchtrje", wón ſcheptaſche, „ſpodźiwne wězy ßu w dźele. Na wulke ſwoje ſcźe ßo komdźili! Sady radneje khěže wobrónjeni ſteja a ſady nich ßu ſnate woblicźa widźecź, ſemjanſke woblicźa, a ludźo praja, ſo ßu na nětkotrych knjeſow ſtareje rady, pſched ßydom létami wuhnateje, podobne kaž jejo na jejo. Też ßo Solmſzy wojerjo k wrotam cźiſchcźa, kaž ſo chżyli wukhod wobaracź."

Miſchtr ſblědnu; tola bórſy bě ßo ſaßo ſhrabał. K ßwojej żonje praji: „Wſmi dźěcźi, wucźobnika a taj dwaj kaſchcźikaj ſ pjenjeſami a drohotnoſcźemi. Běžcźe ſkradźu k młynej pſchi rězy, tam ßu małe wrótka, kotreż budźa hiſchcźe wotewrjene. Pſched wrótkami leži cźołm; tón wotwjaſajcźe a jědźcźe ſ nim k druhemu brjohej. Smińcźe ßo jenoż Boże dla moſta a wulkich wrotow. Jeli ſo ſcźe ſbożownje pſches rěku, khwatajcźe po ſchcźežży do Gießena. Tam ßo ſ wami, ſechze-li Bóh, ſetkam."

Wón mandźelſku, ſa pſchicźinu jeho pſchikaſnje ßo praſchazu, nuſowaſche, hacź jeho wolu cźinjeſche. Potom Thaßa ſa jeho rjecźas ſ lěwej ruku pſchimnu, ſ prawej pak niz, kaž hewak, kſchud, ale mjecź, a njeběžeſche też niz na radnu khěžu, ale na torhoſchcźo.

Tam měſchcźanow hižo wobrónjenych widźeſche. Nětkotre ſta ſ nich běchu ßo tam ſběžałe. Tola też radna khěża bě hižo wobſtupjena wot zuſych ryccźerjow a wojerjow. Wobhladniwje ßo wón ſadniſchim rjadam měſchcźanow pſchibliži, kotſiž běchu ßo, toho runja ßo něcźeho ſkeho bojo, ſhromadźili, ſo bychu ßwoju radu ſchkitowali. Pſched měſchcźanami ſtejeſche pak Solmſki hrabja w ßwětłym panzerje, wobdaty wot dwaceźi ryccźerjow, khěžorſtwowu khorhoj w ruzy dźerżo a pſchipowjedźo, ſo je pſchiſchoł w mjenje khěžora měr cźinicź bjes něhduſchimi ſemjanſkimi ßwójbami a nowej rjemjeßlniſkej radu. Nikomu ßo żaneje kſchiwdy njeſtanje, najmjenje jeho lubym pſchecźelam, radnym knjeſam na radnej khěži. Měrniwe podcźißnjenje je wſcho, ſchtoż w mjenje khěžora żada. Nowe ſakcźěwanje měſta, pſchibywanje jeho bohatſtwa a pſchiſporjenje jeho prawow budźa płody tutoho wujednanja. Jako dobry pſchecźel a ßußod toho dla měſchcźanow namołwja, bróń wotpołożicź, k kotrejž ßu pſchedcźaßnje ſa ßwoju wyſchnoſcź pſchimnuli; pſchetoż tej nětkole żadyn ſtrach njehroſy.

„Nětkole? Haj!" Richwin bliſko ſtejazym měſchcźanam praji: „Ale, hacź też poſdźiſcho? Wobkhowajcźe bróń, doniż radzy ſaßo ßwobodni bjes nami njeſteja."

Tola hižo widźeſche, ſo prědkowni, dobycźi pſches hrabjowe ßłódke ßłowa, mjecźe do nóżnjow tykachu a hlebije domoj njeßechu. Mużojo pak, k kotrymż bě Richwin rěcźał, na njeho ßwarjachu, měnjo, ſo je tola jeho měſtno na radnej khěži, niz pak tu na torhoſchcźu, a hacź chże pſchezo tón ßamy kußaty rjecźaſnik woſtacź, kotryž na najlěpſcheho pſchecźela měſta ſchcźowka a měſchcźanow na ßo ſchcźuwa?

Hdyž ßo Richwin na tajke waſchnje pſcheßwědcźi, ſo je wſcho ſhubjene, wón ſkoku twóchnu, doběża hiſchcźe ſ cźaßom k ſadnym wrótkam pſchi rězy, kotruž ſe pßom pſchepkuwa, dokelž cźołm, ſ kotrymž bě ßo jeho żona wukhowała, nětko pſchi druhim brjoſy ſtejeſche.

Nětkotre hodźiny poſdźiſcho ßwoju ßwójbu doſcźeże a w Heßenſkej wěſty wukhow namaka; pſchetoż heßenſki krajny hrabja bě w njepſchecźelſtwje ſe Solmſkim hrabju, dokelž bě tón po Wetzlarſkej bitwje jatych ryccźerjow ßamopaſchnje wobhnadźił.

Do Heßenſkeje pak bórſy nowa powjeſcź ſ Wetzlara pſchińdźe. Solmſki hrabja bě, měſchcźanam ſ leßnymi ßłowami bróń ſ ruki wurěcźawſchi, rjemjeßlniſku radu do jaſtwa cźißnuł, ßo ſamoženja radnych knjeſow mozował a tſjom ſ nich hłowu wotcźecź dał, dweju druheju Solmſzy wojerjo ſ moſta do rěki ſtorcźichu a jeju tak tepichu, ſo bychu katej dźěło ſalutowali. Scheſteho muża k tym pjecźom bychu tak rad wotměnjenja dla na ſchibjeńcu powßnuli: bě to miſchtr Richwin, kotrehož hrabja nanajhłubſcho hidźeſche. Tola nihdźe nikoho prjedy njepowſcheja, doniż jeho nimaju. Semjanſke ßwójby pak, ſ kotrymiž bě hrabja pod jenym krywom tcźał, ſaßo połne knjejſtwo doſtachu, kaž prjedy.

Hacź runje bě miſchtr Richwin najlěpſchi dźěł ßwojeho ſamoženja w njepſchecźelſkej ruzy woſtajicź dyrbjał, móżeſche ßebi tola ſ wukhowanym w Frankfurcźe měſchcźanſke prawo kupicź a nowu tkalcźernju a pſchedawarnju ſakożicź. Hdyž tam poſdźiſcho ſaßo w dobrym měrje pſchi ßwojej mandźelſkej ßedźeſche, ßwěrneho hižo ßo woſchěrjazeho Thaßa k nohomaj, potom drje druhdy ſrudnje na „němeho radźicźela" pohladujo praji: „Wodaj mi Bóh, ſo wotcźehnjenje dźěcźi ſ wotcźehnjenjom pßow pſchirunam. Wotcźehnjenje dźěcźi nam Bóh ſaruna, a njewotcźakamy, ſo dźěcźo mſdu naſcheje prózy hnydom w hotowych pjenjeſach hacź na poßledni kroſch ſapłacźi. Ale tutón

poß je ſ dżakownoſczju ſa wotczehnjenje mje ßameho wotczahnuł a ſa wjele ſtow doſtatych ßelenych pukow mi żiwjenje wukhował. Zenje ßo żadyn wuczbny miſchtr tak rucże ſapkacził njeje, każ ja pſches ßwojeho a Wetzlarſkeho němeho radżiczela."

Ze Serbow.

S Budyſchina. W Kamjeńſkim hamtſkim wokrjeßu budża ßo w poßlednjej pokojzy auguſta manövry wotbywacź. Gmejnam, do kotrychż wojazy pſchińdu, ßu ßo hižo kwartěry pſchipowjedke.

— Lětuſche pruhowanje jendżelſkeho podkowanja pſched krajnoſtawſkej pruhowanſkej komißiju ſmeje ßo 25. oktobra w Minakałſkej wuczbnej kowarni. Podkowarjo, kotſiż chżedża po ſakonju wot 16. hapreje 1884 wobßwědczenje kmanoſcże doſtacź abo ßo wo premije, wot hornjołużiſkich krajnych ſtawow ſa nawuknjenje jendżelſkeho podkowanja wuſtajene, prózowacź, maja ßo nanajpoſdżiſcho 1. oktobra w krajnoſtawſkej kanzliji w Budyſchinje abo pola k. hamtſkeho ſkótneho lěkarja Walthera w Budyſchinje ſamołwicź a ſ dobom 14 hriwnow ſapkaczicź, dokelż ßo pruhowanje pſchichodnje wjazy darmo njeſtanje.

— Měßacznika „Łużica" je 7. cżißko (julij 1886) wuſchło.

Wobßah: Starinki z Budyšina a z Lipska. Podawa dr. Pful. VII. — Na zarosćonej ſćažce. (Delnjoserbscy.) Mato Kósyk. — Nižnij Nowgorod. J. M. Holan. (Pokračowanje a skónčenje.) — Za hribarjow. — Stary a nowy wučeř. Powjedańčko wot Jakuba Nowaka Kašečanskeho. IV. — Za serbski dom w Budyšinje. Sporušk. — Należnosće towaŕstwow. — Serbski rozhlad. — Zapis přinoškow a darow. — Zejlerjowe spisy.

S Nowych Małßez. Sańdżenu póndżelu ßo 6. kompagnija Budyſchſkich pěſchkow na naſchich honach w pólnej ßłużbje wuwuczowaſche. Pſchi tym ßo jedyn wojak na pólnej mjeſy do hromady kamjenjow ſakopnu a k ſemi padże a to tak njeſbożownje, ſo ßebi nohu ſłama. Wboheho cżłowjeka hnydom do měſchczańſkeho lazaretha donjeßechu.

S Boſchez. Pjatk tydżenja je ßo na tudomnym Wjeliż kuble pſchi ſběhanju bróżnje ſrudżaze njeſboże ſtało. Hdyż dżěłaczerjo na hrjedźi ſtejo kóſła horje cżahachu, ßo hrjada wo ßrjedża ſłama. Dżěłaczerjo dele do hłubiny padżechu a ſa nimi ßo hrjady a kóſła walichu. Pſchi wſchěm njeſbożu bě ſboże hiſchcże wjetſche hacź njeſboże. S wopředka ßo bojachu, ſo budża cżi, na kotrychż běchu ßo hrjady walili, wſchitzy ſaraženi. Tola drjewo ſwotnoßywſchi, widżachu, ſo běchu tſjo mużojo, kotſiż běchu pod nimi leżeli, hiſchcże żiwi. Wobſchkodżeni wſchak běchu wſchitzy jara cżeżko. Jenemu bě noha ſłamana, a dwaj, kotrymajż běchu cżeżke hrjady runje na wutrobno panuke, běſchtaj ſnutſka cżeżko wobſchkodżenaj. Druſy dżěłaczerjo běchu mjenje ſtraſchnje ſranjeni. Někotſi běchu ßebi dźěry do hłowy ſraſyli, druſy kożu wobodrjeli atd. Twař wjedżazy twarſki miſchtr Ssyman ſ Lětonja, kotryż ſ dżěłaczerjemi hromadże horka na hrjedźi ſtejeſche, zyle bjes wobſchkodżenja woſta. Dele panuży ßo bliżſcheje hrjady popadże a ſa njej wißajo woſta. Dokelż dyrbjachu najprjedy dżěłaczerjam pod hrjadami na pomoz pſchińcź, Ssymanej hakle ſa dżeßacź minutow rěbl podachu, ſo by ßo po nim dele puſchcźił. Tak dołho bě dyrbjał ſa hrjadu wißacź a budźiſche-li hiſchcże dlěhe na pomoz cżakacź dyrbjał, bychu jeho mozy wopuſchcźiłe a wón by każ druſy dele do bróżnje panuł.

Se Ssemichowa. Njedżelu rano wokoło 7 hodżin pſchi ßylnym njewjedrje błyſk ſ wuhnjom nuts do domu żiwnoſcżerja Gnawka dyri. Wón po łubi wokoło jěſdżo tſěchu ſapali, tſi kóſła wobſchkodźi, jene durje rosraſy a ſcżěny a wjerchi w domje wobſchkodźi. Na wulke ſboże bě pſchipadnje wóhnjowa ßykawa wo wßy, ſ kotrejež pomozu ßo poradźi, woheń poddußycź. — K wjecżornej ſtronje wot naß je błyſk w tym ßamym cżaßu na wjele měſtnach do twarjenjow dyrił. Tak buchu w Porchowje bróżeń żiwnoſcżerja Greußa, w Frankenthalu domſke korcżmarja Leunera, w Kynitzſchu domſke a kólnja żiwnoſcżerja Teicha a w Harthawje domſke a kólnja khěżkarja Förſtera wot Bożeho njewjedra trjechene, ſapalene a wot njeho do prócha a popjeła pſchewobrocżene. Jenemu cżłowſkemu żiwjenju ßo nahły kónz pſches błyſk pſchihotowa. Domjaza dżowka jeneho Cżornjowſkeho kublerja bě ſ jenej ßkużobnej dżowku na njedaloku łuku po trawu ſchła. Tam ju, hdyż koßa wótſjeſche, błyſk ſaraſy; jeje pſchewodżerka ſe ßmjertnymi ſtróżelemi woteńdże.

S Wulkeje Dubrawy. Njedżelu 27. ßmażnika ßu khorhoj naſcheho tudomneho wojerſkeho towaŕſtwa na ßwjatocżne waſchnje poßwjecźili. K cżeſczi tutoho dnja běchu wobydlerjo naſcheje wßy ßwoje domy ſ pletwami a khorhojemi wupyſchili a cżeſtne wrota na pucżach poſtajili, po kotrychż pſcheproſchene wojerſke towaŕſtwa ſ Budyſchina, Żidowa, Njeßwacżidła, Biſkopiż, Barta, Porſchiż, Hrodżiſchcża, Rakez, Minakała, Pózkowow, Radworja a Klukſcha pſchicżežechu. Hdyż běchu ßo popołdnju 1/2 3 hodżin mjenowane towaŕſtwa a tudomne khorych podpjeraze towaŕſtwo wokoło ßwjedżeńſkeje klětki ſeſtupałe, je pſchedßyła Wulko-Dubrawſkeho wojerſkeho towaŕſtwa k. J. Schkoda na wutrobne waſchnje powita. Na to ßo khorhoj, kotruż 5 ßerbſzy a 6 němſzy draſcżenych knjeżnow pſchinjeße, wot knjeżny Wicżaſeż ſ Dubrawki ſ rjanej towaŕſtwa ſboże pſchejazej rěcżu pſchepoda. Knjes farař Birnich, kraßnu rěcź dżerżawſchi, khorhoj poßwjecźi a ju khorhojnikej Kuſchzy pſchepoda. Po duchapołnych ßkowach knjeſa fararja Birnicha ßo wot Maleſchanſkeho ſpěwanſkeho towaŕſtwa pod nawjedniſtwom k. kantora Kerka tſi rjane ſpěwy wuſpěwachu. Prěni, khorhoji pſchinjeßeny dar bě wot Jeho Majeſtoſcże naſcheho lubowaneho krala. Hdyż jón wobßedżeŕ Margarecżineje hěty woteda, ßo kralej tſikrócżna wyſkaza ßkawa wunjeße. Na to ßo khorhoj ſ darami pſchitomnych towaŕſtwow a deputazije offizěrow 103. infant.-regimenta wupyſchi. Khorhojnikej ßo woßebity dar poßwjecźi. Knjeżny, kotreż běchu khorhoj do poßwjecźenja njeßke, jemu drohi bandelěr a rjanu ſcherpu darichu.

S Njeßwacżidła. Ssrjedu 7. julija běſche na tudomnych wikach tónle ſkót na pſchedań: 540 howjadow, 119 ßwini a 240 proßatow.

S Minakała. Na hrabinſkim Einſiedelſkim Hatkowſkim revěrje ßu 3. julija żadne ſwěrjo tſělili. Bě to wurjadnje wulki wóßomlětny jeleń, kotrehoż běchu na druhim revěrje hižo ſranili. Hižo 9. meje bě jeleń na Sdżerjanſki revěr pſchiſchoł a ßo na Kupjanſke hona podał, hdżeż je zyły ſahon wowßa ſkónzował.

— 5. julija ßu w tudomnej farſkej holi cżěło njeſnateho cżłowjeka namakali. Ssamomordaŕ bě ßo na ſemi leżo ſ rjemjenjom ſa ſchtom powßnuł. Dokelż bě hižo pſches tydżeń w holi leżał, bě cżěło cżornomódre a wobliczo ßo wjazy ſeſnacź njehodżeſche. Cżěło něhdże 40lětneho wobwěſchenza bě dobru draſtu wobleczene.

S Jawory pola Panczig. Schtwórtk popołdnju, hdyż wokoło 4 hodżin nad naſchej wßu cżežke njewjedro ſtejeſche, błyſk do kruwaŕnje kublerja Wawrija dyri a ſapali. Rosſchěrjenje wóhuja na ßußodne twarjenja ßo ſ pomozu ßykawow, kotreż běchu ſ bliżſchich wßow rucże pſchikhwatałe, ſamjeſowa. Kruwaŕnja, kotraż ßo do cżiſta ſpali, je ßo hižo pſched dwěmaj lětomaj ras wotpaliła, hdyż bě ßo w njej wot ſkótniſkeje ruki woheń ſakożił. Njewjedro bě wot ßylneho deſchcża pſchewodżene, kotryż je lacżnu pſchirodu prawje wokſchewił.

S hole. Schtóż hriby ſběra, njedyrbi ßamßne ſ korjenjemi won torhacź, ale dyrbi je ſ nożom wotrěſowacź. Pſchetoż hdżeż je hrib ſ korjenjom wutorhnjeny, tam żadyn nowy hrib njewuroſcże. Schtóż pak hribam korjenje woſtaji, tón ſměje jich pſchezo wjele. Dobre też je, hdyż wotrěſowaŕ te korjenje ſ pěſkom abo ſe ßłanjom pſchikryje.

S Hródka. Trawu żnějo ßu ſchtwórtk tydżenja pſched wobydlenjom ſchoßejoweho dohladowarja Schmidta w Hornim Sſtomjenju w pſchidróżnej hrjebi nopawu popanuli, kajkeż ßu na kraju żiwe (Land-Schilkröte). Zyke ſwěrjo 8 lutow waži; jeho nop je dobre 5 zolow dołhi.

S Delnich Łużiz. Na Jana wotby ßo w Khocżebuſu ſhromadżiſna delnołużiſkeho wotrjada macżicżneho towaŕſtwa. Knjes farař Teſchnaŕ wotewri ſhromadżiſnu ſe ßłowami: „Schtóż tych ßwojich, woßebje ßwojich domjazych, njewobſtara, tón je wěru ſapřěł a je hórſchi dyżli póhan", a pokaſowaſche na to, ſo dyrbja woßebje naſchi fararjo a wucżerjo ßwojich ßerbſkich domjazych, ßwojich ßerbſkich krajanow ſ Bożim ßłowom a ſe wſchej duchownej żiwnoſczju ſaſtarowacź, ſchtoż ßo też cżini, hdyż ßo dobre ßerbſke knihi ßerbſkemu ludej do rukow dawaju. So móhło pak naſche macżicżne towaŕſtwo pſchezo wjazy tajkich dobrych a wużitnych knihow cżiſchcżecź dacź, dyrbja woßebje fararjo a wucżerjo, a ſchtóż to hewak móże, ßo ſa to ſtaracź, ſo by pſchezo wjazy ßobuſtawow k towaŕſtwu pſchiſtupiło, kiż (runje każ w Hornich Łużizach) na lěto mały pjenjes ſapkacża a ſa to rjane ßerbſke knihi doſtanu. — Delnołużiſki knihowy rosnoſchowaŕ, 70lětny Garing, je ſańdżenu ſymu ſa wjazy hacź 1000 hriwnow dobrych knihow rospſchedał. (Br. Z.)

— W Khocżebuſu a Hródku běchu wóndano jara niſke płacżiſny ſa żiwnoſcź. Butru dawachu pſchedawaŕki ſ dżěła ſa 90 np., a kotreż hriwnu (marku) doſtachu, běchu jara wjeßele. To bě rjana wěz ſa kupowarjow: cżi mójachu ßebi pomaſki na woběmaj bokomaj maſacź; ale ſa naß burſkich ludżi to niczo njebě, a żito tola też wjele njepłacżi. Njedawno je něchtó prajił, ſo dyrbimy pſchi ſpadowanju płacżiſnow my burjo ßebi ßami pomhacź, a to ſ tym, ſo wjazy ſkotu plahujemy. Nó, mjaßo we wulkich měſtach też wjele njepłacżi, każ bu hižo wóndano tudy ſpomnjene; a hdy bychmy ßebi na dejwo

hischcże wjazy skotu dżerżeli, bychmy tak daloko pschischli, so bychmy w Khocżebusu a Hródku kóżdemu kupzej hischcże pok hriwny pschidali, jeno so by ßebi nëschto wot nascheje dobreje butry ßobu wsak, a to darmo. Në, czeschczeny knjeże, ßamopomoz tudy niczo njepomha. Tudy móże jeno stat pomhacź, s dżela krajny ßejm, woßebje pak khëżorstwowy ßejm.

Wußudżenja.

Sawniski ßud. Skótny wodżeŕ Wirsig w Hodżiju, kotryż bë murjerjej Schkodże w Dżiwocżizach sa 10 mk. drasty pschekschiwił, ma 15 mk. pjenjeżneho khostanja płaczicź. — Czeladnika Lehmanna w Njechornju k jastwu na jedyn tydżeń saßudżichu, dokelż je 7. junija s khlamow swudowjeneje Sodanoweje tam 4 mk. 50 np. spakoscźił. — Valtenowu a Obstowu w Polpizach, kotrejż bëschtej nëschto trawy s Polpiczanskeho lëßa wotewsakej, s jastwom po jenym dnju pokhostachu. — Hospodarski pomoznik Falten w Hatku, kotryż bë wobskorżeny, so je hajnika Wedera tam na czeschczi sranił, ma 10 mk. pjenjeżneho khostanja płaczicź.

Pschißażny ßud. Loni 28. dezembra mandżelska kublerja Thiemanna w Bórku k tamnischemu gmejnskemu pschedstejicżerjej s powjeschczu pschibëża, so je jej jejna pschirodna dżowka, wożenjena Marja Ottilia Martha Henkowa, kotraż bë hody k ßwojemu nanej na wopyt pschischka, s jëdom sawdaka. Gmejnski pschedstejicżeŕ hornczk s mlokom, do kotrehoż bë pjecża Henkowa jëd smëschaka, na statne rëcznistwo donjeße, hdżeż w mlozy maliczkoscź fosfora namakachu. Psched ßudom Henkowa winu prëjesche a wudawasche, so je jejna mazocha, s kotrejż bë ßo tehdy swadżika, hdyż bë ßo pjecża sawdacże s jëdom wobeschko, ßama fosfor, jón se schwabliczkow wotschkrabawschi, do mloka smëschaka. Dokelż Thiemannowa, jako żona nahkeho waschnja snata, ßama pschida, so njewëri, so je jej Henkowa sa żiwjenjom staka, ale so je ju jenoż nakhwilnje cżëlnje njestrowu scżinicź chżyka, lëkarski wëżywustojny wupraji, so móże ßo Thiemannowej lohko dowëricź, so je w rosnjemdrjenoscźi ßama jëd do mloka ßypka, so by ßo nad ßwojej pschirodnej dżowku wjeczika. Statny rëczńik toho dla namjet k khostanju njestaji, ale pschißażnym pschewostaji rossßudżicź, hacź je spytany abo dokonjany njeskutk dopokasany. Tuczi po krótkim wuradżenju wobskorżenu sa njewinowatu wuprajichu. Henkowej pak ßo ßwoboda hnydom njeda, dokelż ma jebanstwa dla w Freibergu hischcże cżaß jastwa wotßedżecź.

Přilopk.

* Sańdżenu njedżelu rano każ nad Łużizu tež nad Draždżanami a wokolinu cżeżke njewjedra cżehnjechu. W Radebeulu błysk do telegrafa dyri a pscheskoczi wot tam na swónczkowy cżah, k restawraziji wjedżazy, hdżeż jeneho wucżobnika saraſy a restawratëra pohkuschi.

* Mjes dwëmaj mkodymaj mandżelskimaj w Zwickawje bëschе stajna pschekora. Skónczńje ßo schikowana mkoda żona wot muża dżëli, ßo do jeneje tajkeje khëżki pschistajiwschi, w kotrejż ßo selterowa woda pschedawa, a kajkichż tež w Budyschinje nëschto mamy. Muża, kotryż je hewjeŕ, to hischcże bóle rosmjersa, a wón skónczńje sa tym dżëschе ßwoju żonu skónzowacź. So by to dokonjak, wón schklenzu wody żadajo k khëżży stupi, w kotrejż jeho żona wodu pschedawasche. Mjes tym, so żona wodu toczeschе, ju wón sa hkowu shrabnu, ju psches blidko k ßebi scżeże a ju s nożom wjazy krócź do schije a do hkowy kló. Żona, każ ßo sdasche, morwa do khëżki padże. Mordaŕ pak ßwój krwawy nóż wurjedżiwschi na poliziju dżëschе a rjeknu: „Ssym ßwoju żonu sakkók a ßo wjeßelu, so je morwa.“ Ale jeho wutrobne żadanje ßo dopjelniko njeje; pschetoż żónska saßo k ßebi pschińdże, a najskerje tež ßo jej żiwjenje sdżerżi.

* We wßy Leutewitz pola mëstaczka Riesa je ßo sańdżenu ßobotu ßlëdowaze njesboże stako. Tamnischi kubleŕ Striegler bëschе w mëscże w gasowej fabrizy amoniakoweje wody kupił a ju do ßwojeje hnójnizy slał. Dokelż plumpa sapraji, wotroczk do hnójnizy salëse, so by pohladał, hdże je ßo satykako. Jëdojte pkuny (gasy) pak jeho morichu. Dokelż ßo wón bórsy njewrócźi, jeho knjes dele lëseschе; tež wón ßo njewrócźi. Nëtko kublerjowy ßwak dele salëse, a po nim kubleŕ Hennig, kóżdy, so by tam druhim pomoz poskicźił. Ale wschitzy schtyrjo w hnójnizy ßmjercź namakachu. Kublerja Fehrmanna, kotryż pjaty dele lëseschе, hischcże żiweho s hnójnizy wucżeżechu; ale wón je tak pohkuscheny, so ßo wo jeho żiwjenje boja.

* W nowinach „Reichsbote“ hrabja von der Recke-Volmerstein s Lonisdorfa w Pruskej Schlesynskej ßrëdk wosjewja, kotryż, każ hrabja wobkrucża, wëscże pomha, hdyż je nëkoho skażeny poß skußak. To ßu parne kupjele. W mëscże, hdżeż parnych kupjel maju, skußany w kupjelach pobywschi ßo do wokmjaneho wodżewadka sawalicź da, hdżeż ßo tak dołho pocźi, doniż pót ßam wot ßo njepschestanje; potom ßo tak dołho prawje rybowacź da, doniż zyle ßuchi njeje. Na wßach, hdżeż tajkich kupjelow nimaju, ßo skußany nahi wußlëka a ßo na stólz ßynje, kiż żaneho dna nima; abo njeje-li tajki k ruzy, ßo tak mjes dwaj stólzaj ßynje, so na kóżdej stronje krucże ßedźi. Na to jemu jenu abo dwë płachcże wokoło schije sadżernu a jeho s nimaj tak wodżeja, so płachcże khoreho koło wokoło wobdawatej a delekach na semi leżitej, so posdżischo para nihdże won stupacź njemóże. Hdyż je khory takle wot swonkowneho powëtra zyle dżëleny, ßo bërtlk khany spiritußa do nopacha linje a sapali a runje pod ßydło khoreho ßunje. Hdyż je ßo khory na to tak sapocźił, so na semi delekach mokre bycź poczina, jeho do wokmjaneho wodżewadka sawala a potom rybuja, każ je horjekach prajene. Stanu ßo tajke pótne kupjele tón ßamy dżeń, hdyż je cże poß skußak, dha je na jenych kupjelach doscź; je pak ßo hižo wjazy dnjow po kußnjenju minuło, mëże ßo kupjele dwaj dnjej pospochi bracź. Ssamo hdyż je ßo hižo nëschto njedżel po kußnjenju minuło, a hdyż hižo symiza khoreho pschebëra, ßo pótne kupjele, prawje nałożene, jako wuspëschny spomożny ßrëdk wopokasuja. Każ pschecżiwo kußnjenju skażeneho pßa smëje ßo tónle ßrëdk tež pschecżiwo kußnjenju (rubnjenju) jëdojteho hada nałożicź.

* Wo hrósbnym mordarstwje ßo nowinam „Dirschauer Zeitung“ s Dirschau pische: W ßußodnej wßy Gr. Malsau bëschе wotroczk Schulz se ßwojej żonu, każ ßo sdasche, dotal zyle sbożownje żiwy. Wutoru tydżenja żona ßwojej dwë dżëscźi shrabnuwschi do wjeßneho hata s nimaj skocźi. Ludźo, kotsiż na pomoz pschibëżachu, mózachu, Bohu żel, jeno macź a jene dżëczżo żiwej s wody wucżahnucź; druhe dżëczżo ßo tepi. Schtoż je błyschecź, je ßo powjescź wo tymle podawku wyschnoscźi w Pr. Stargardże schtoż mózno rucże pózłaka; żónska pak nasajtra tola hischcże w ßwojim wobydlenju pschebywasche. W nozy Schulz, jeho żona, żonina macź a wumożene dżëczżo w jenej jstwizy hromadże spachu. W nozy pak ßo żónskej, kotraż bëschе dżeń prjedy jene ßwojeju dżëscźi satepika, radżi tež ßwoje druhe dżëczżo mjelczżo skónzowacź, kotreż bëschе dżeń prjedy ßmjercźi wucżekko: wona dżëscźu s nożom krk pscherësnu. Wokanje ßwojeje pschichodneje macźerje błyschо Schulz runje tón wokomik wotzucźi, hdyż jeho żona se ßekeru na njeho dżëschе, so by jeho sarasyka. Muż s koża skoczіwschi sa żonu bëżeschе, kotraż do druheje jstwy czeknu, hdżeż ßebi ßama s nożom krk pscherësnucź spytowasche. Skónczńje ßo radżi dwoju mordarku wuwjasacź. Nasajtra ju muż ßam na hamtske ßudnistwo do mësta Dirschau pschiwjedże. Dokelż je nóż jara tupy był, ßo żónska cżeżko sraniła njeje. Duzy po puczu na ßudnistwo bëschе wona zyle smerna. Dotal ani najmjenische wo tym wot njeje shonicź njemózachu, schto je ju k tajkemu bjesbóżnemu skutkej pohnuko. Jenoż to wona na ßudnistwje, hdyż ju pschebłyschowachu, wudawasche, so je ßo jej wo ßnje cżorny muż sjewik, jej pschikasujo, so dyrbi ßwoju zyku ßwójbu skónzowacź. Wschelake na to pokasuje, so mordarka w mosshach prawa njeje.

* W hnadownym mëscże Stromberg w Westfalskej, kotreż ßo na Pëtra Pawoka wot prozeßionow wopytuje, bu 29. sańdżeneho mëßaza pschekupz Beckhaus s Barmena nadpanjeny a wurubjeny. Hdyż Beckhaus po dróły do Wiedenbrücka dżëschе, s kerkow, kotreż ßo pschi dróły cżahnu, mużiki k njemu stupi, ßo praschejo, kak je na cżaßu. Lëdma bëschе pschekupz na cżaßnik pohladał, jeho dwaj druhaj mużskaj, na kotrejuż ßo wón dotal dohladał njebëschе, se sady pschimnuschtaj, jeho k semi storhnuschtaj a wuwjasaschtaj a jemu 35 markow pjenjes, skoty cżaßnik a swjeŕschnik rubischtaj. Beckhaus 3 hodżiny bjes pomjatka na mëscże leżo wosta; pschetoż rubjeżniży bëchu jemu nëkajki pohkuschazy ßrëdk podali. Rubjeżny nadpad ßo ßrjedź bëkeho dnja sta, dopołdnja w 10 hodżinach. Rubjeżnikow dotal hischcże wußlëdżili njeßu.

* Druhi ßwjaty dżeń ßwjatkow je njesnaty proscheŕ w Roza pola Gnësna w Pruskej Pólskej tsjoch cżłowjekow skónzował. Na to bu nëhdże 40 ludźi sajatych, ale wschitzy bëchu njewinowacźi; duż dyrbjachu jich saßo puschcźicź. Schtwórtk tydżenja je ßo skónczńje żandarmej w Wreschinje radżiko mordarja wußlëdżicź a sajecź. Żandarmej je ßo mordaŕ ßwojeho njeskutka wusnał; na ßudnistwje w Gnësnje pak wón saßo prëjesche.

* Hajnika Schwochowa w Moorbrügge, kotryż je, każ w ßwojim cżaßu pißachmy, lëtßa 11. makeho rózka, trochu pjany, ßwojeho njeporadżeneho ßyna Otu, prjedawscheho wyschscheho jegerja w 7. jegerskim bataillonje, satsëlik, dokelż jemu ßyn se ßmjercźu hrożesche, je pschißażny ßud w Schcżeczinje njewinowateho prajik. Lud, kotryż ßudniskemu jednanju pschipoßkuchowasche, tutón wußud bravo wokajo pschija a dyrbjesche toho dla ßudnisku jstwu wopuschcźicź. Stary hajnik je nasajtra ßwoje 57. lëto dokonjak. Jeho żiwjenje bëschе

dotal njewoblakowane; pſches njeporadźeneho, cźežkeho paduchſtwa dla hižo pokhoſtaneho ßyna hakle běſche njeſboże do domu pſchiſchko. Hruby, ſ wójſka wuſtorcźeny pachoł je ßo cźaſto na ſtarym nanje a na ßotrach pſcheſchoł a jim ſa žiwjenjom ſchoł. S horja ßo ſtary hajnik do picźa da. Hdyž ßo ßyn ſaßo ras ſ pukami do njeho da, jeho nan ſe ßwojej dwójnej tſélbu ſatſéli. Pſchißažni ſtareho hajnika njewinowateho ſpósnachu, pſcheßwědcźeni, ſo je ßo wón pſcheczíwo ßynej jeno wobaraſ.

* Wulke njeſboże je ßo pſched wcźerawſchim tydźenja popołdnju na poł dweju blisko Rottendorfa pola Würzburga w Bajerſkej na żeleſnizy ſtako. Stuttgart-Barlinſki ſpěſchny cźah ſe Schweinfurtſkim póſtowſkim cźahom w hromadu praßnu, kotryž běchu na wopacźnej koliji ſ Rottendorfa puſchcźili. Lokomotivje jena do druheje ſaježdżeſchtej; 5 woſow póſtowſkeho cźaha je rosbitych. Wjednikaj wobeju lokomotiwow ſtaj morwaj; wyſche toho ßu, ſchtož je dotal ſnate, 14 morwych, kotrychž ſ wjetſcha hiſchcźe nichtó ſpósnał njeje, pod roſpadankami nadeſchli. Dwanacźe cźežko ranjenych a dwazecźi lohko ranjenych w Würzburgu w hojerni leži; kaſ wjele tajkich je, kotſiž ßo doma hoja a lékuja, hiſchcźe ſnate njeje. Paßažérojo ſpěſchneho cźaha ßu ſ wjetſcheho dźéla njeſranjeni woſtali; jenož nékotſi ßu ßo lohko wobſchkodźili. Paßažérojo póſtowſkeho cźaha pak ßu nimale wſchitzy wobſchkodźeni, a to pſches zyło cźežko; jenym ßu ſtawy ſwottorhane, druhim je wutrobno roſmjecźene, a ſaßo druſy maju ſtawy ſłamane. Nékotſi ßu do kuſkow roſtorhani, a cźéła hróſbny napohlad poſkicźeja. Nékotſi na zyle ſpodźiwne waſchnje ßmjercźi wucźeknuchu. Jenu žónſku ſpody woſa won wucźežechu, kotryž běſche na cźéſki roſbity; wona mějeſche jeno mjeſwocźe wobodrjene, a pſcheßłóncźnik běſche ßo jej roſkłamał, mjes tym ſo tu jeje ßußod ſ roſmjecźenym wutrobnom morwy leżeſche. Jena žónſka, kotraž běſche toho runja jeno lohko ſranjena, kaž wrótna ſakhadźeſche, hdyž zyle roſbite cźéło ßwojeho muża wuhlada, ſ kotrehož ſ krwju běſche jeje draſta wopanzana. Podobnych podawkow ßo wjazy ſta, a ſe wſchěch ſtron běſche żałoſcźenje a płakanje ßłyſchecź, hdyž ßo ſ extracźahom, na woſach ſ wojeńſkeje hojerńje a na noßydłach morwi a ranjeni wotwożowachu a wotnoſchowachu. Też w hojerni, do kotrejež běchu ranjenych a cźéła ſnoßyli, jedyn muž kaž njemdry ſakhadźeſche, hdyž cźéło ßwojeje żony njenamaka. Krucźe pſcheßwědcźeny, ſo je jeho żona, kaž běſche to ſ njej ſrěcźał, ſ naſpomnjenym póſtowſkim cźahom ßobu pſchijéła, a ſo je ßobu wo žiwjenje pſchiſchła, mějeſche wón ſa to, ſo jemu żonine cźéło pokaſacź nochźedża; jeno ſ wulkej prózu ßo radźi jemu dopokaſacź, ſo jeho żona ſ njeſbożownym cźahom ſ zyła pſchijéła njeje. Saſtojnizy na woběmaj cźahomaj ßu ßwoju ßwěru ſ wjetſcha ſe žiwjenjom ſapkacźili. Też wjednik lokomotiwy a jedyn tepjeŕ ſtaj morwaj; wyſchſchi ſaſtojnik, kiž cźah wjedźeſche, je cźežko ranjeny. Würzburgſke njeſboże je najwjetſche, kajkež je ßo hdy na tych żeleſnizach ſtako, kotrež bajerſkemu krajej ßłuſcheja. Saſtojnik na dwórniſchcźu w Würzburgu, kotryž mějeſche ßłużbu, hdyž ßo njeſboże ſta, je ßo ſatſélił.

* W Wuherſkej je ßo njeſkutk ſtał, kotryž ßwojeho runjecźa pyta. Pola ratarja Iwana Berdaka we wßy Nagy-Bocsko ſ woknom dó jſtwy nuts hladajo nékotſi wjeßni wobydlerjo pytnuchu, ſo ßo ßrjedź jſtwy nęſchto pali. Duž dó jſtwy nuts khwatachu, hdźež ßo jim hróſbny napohlad poſkicźi. Iwan Berdak běſche ſkónzowany; cźéło běſche mordaŕ ſ petrolejom polał a ſapalił. Polizija to na měſcźe ßudniſtwu woſjewi, kotrež też hnydom do wßy pſchińdźe. Dokelž wot Berdakoweho ſamożenja niczo ſebrane njeje, ma ßo ſa to, ſo je ßo njeſkutk ſ wjecźenja ſtał.

* Sſkona abo helfanta ſa ſtajneho hoſcźa ma korczmaŕ „Zum Franziskaner" w St. Gallenje. Wot ßwojeho wothladowarja pſchewodźany ßkon wóndano nimo korczmy pſchińdźe, hdźež jemu nęchtó nékotre karancźki piwa porjedźicź da. Piwo pak běſche jemu tak ſeßkodźiło, ſo wón naſajtra na ßwoju ßamßnu ruku ßam ſaßo do korczmy pſchińdźe. Hdyž běſche ßkon tudy 3 karancźki piwa wupił, ßo jeho wothladowarjej jeno ſ wulkej prózu radźi jeho ſaßo domoj dowjeſcź.

* Naſchi cźitarjo wjedźa, kajki ſtrach Nikoloſi na kupje Sizilſkej pſches wohenpluwazu horu Aetna hrożeſche, a ſo je ßo tutón ſtrach ſa Nikoloſi ſbożownje minuł. Njedźiwajzy na to je ſchkoda, kotruž je lava w tamniſchich winizach a na polach naczinika, jara wulka. Daloko a ſchěroko je wſcho ſapuſcźene, a nékotry, kiž běſche do njeſboża bohaczk, je nętko khudy ßlépz. Wobßedźeŕ rjanych winizow běſche też weſty Gunduri w Nikoloſi. Spuſchcźejo ßo lětßa na rjane žně w ßwojich winizach chzyſche ßo wón, hdyž budże wino domoj ſebrane, żenicź; jeho njewjeſta běſche najrjeńſche holczo w zykej wßy. Ale hdyž ßo lava do jeho winizow dobu a je do zyka ſapuſcźi a ſpali, wón roſum ſhubi. Duž jeho do fararjoweho domu dachu, ſ wotkelž pak ßo jemu wóndano radźi cźeknucź. Wrótny w runej měrje k ßwojim ſapuſcźenym winizam cźěrjeſche. Dokelž pak jemu rěka lavy, kotraž ßo pomaku do prědka waleſche, pucź ſaraczi, wón na bliſko ſtejazy wyßoki topoł ſalěſe a na ſchtomje ßedźo ſ zykej ſchiju wokacź pocźa. Jeho ßotra, hiſchcźe dźěcźo, jeho jeniczka pſchiwuſna, pytnuwſchi, ſo je ßo wón ſ farſkeho domu ſhubił, ßo ſa nim puſchcźi. Hdyž pak holczo hacź k topokej doběża, běſche lava ſchtom hižo wobjała: praſkotajo ßo topoł palicź pocźa a ßo bórſy na to do żehliweje rěki wali, do kotrejež też ßo njeſbożowny Gunduri ßobu podnuri.

* S Londona ßo piſche: Sańdźeny tydźeń wěſteho Froſta, ßylneho mkodeho cźłowjeka, nékajkeho pſcheńdźenja dla do jaſtwa ßadźichu. W jaſtwje Portſea běſche wón 24 hodźin w tej ßamej komorzy, w kotrejž ſtraſchny paduch Cearleon ßedźeſche. Poßleniſcheho do druheho jaſtwa wotwjedźechu, a 12 hodźin poſdźiſcho Froſt ſtraſchnje ſkhori; nichtó pak njewjedźiſche, ſchto je jemu po prawom ſwadźiło. Sſo w żałoſtnych boloſcźach wijo ßo wón ſkóncźnje wuſna, ſo je jemu wotwjedźeny paduch filku ſawoſtajił, kotruž běſche jemu nęchtó mjelczo tyknuł, a ſo je wón tule filku pózrjeł, dokelž wjedźał njeje, hdźe ſ njej. Runjež ßo jemu ſtaroſcźiwe wothladanje doſta, Froſt w nozy wumrje. Hdyž jeho lékarjo wotewrichu, ßo pokaſa, ſo je filka żołdk njeſbożowneho pſchekałała.

* W ruſkej wßy Lubimowzy je płómjo wóndano ſa krótki cźaß wjazy hacź 100 burſkich dworow do próchа a popjeła pſchewobrocźiło. Wobydlerjo běchu pſcheczíwo płómjenju bjesmózni, a woheń hakle ßo ſtaji, hdyž běſche ßo zyły dźél wßy wotpalił, kotryž w hromadźe leżeſche. Płómjo też je tſi ſchule ßobu pózrjeło, mjes nimi rjemjeßkowu wucźerńju. Też jena 57 lét ſtara żona je ßo ßobu ſpaliła.

* Bohaty pſchekupz Beecher w New-Yorku, kotryž ma na wſchěch hkownych měſchcźańſkich dróhach khlamy, wot prěnich ſaſtojnikow w ßwojim pſchekupſtwje krucźe żadaſche, ſo ßo njewożenja. Lětßa krótko do ßwjatkow je Beecher wumrjeł. W jeho w lěcźe 1862 napißanym wotkaſanju ſteji, ſo ma ßebi prěni wjednik jeho pſchekupſtwa jako myto ſa dołholětnu ßwěrnu ßłużbu ſawoſtajenu wudowu ſa żonu wſacź, a ſo mataj ßo jeho dwaj pokładnikaj ſ jeho ſawoſtajenymaj dźowkomaj woženicź. Wudowa pak je hižo 61 lét ſtara, a jeje dźowzy ſtej tak wohidnej, ſo nichtó rady na njej njepohlada. Duž dźiw njeje, ſo ßo Beecherowi ßwěrni ſaſtojnizy tomu podcźißnuli njeßu, ſchtož je wón w ßwojim wotkaſanju poſtajił.

* Dwaj millionaraj měſta New-Yorka, Warrington a Lewes, 40,000 mk. na to pſcheczíwo ßebi ßadźiſchtaj, kotryž ſ njeju na konju ßedźo najprjedy 100 wócźkow na billiardze ſehraje. Duž ßo billiard na wós ſtaji, a hra ßo ſapocźa. Wuſdu w lěwej ruzy dźerżo mějeſchtej hracźkaj billiardny kij w prawizy. Partiju, kotraž 2 hodźinje trajeſche, je Warrington dobył.

* W Amerizy ßu w wſchelakim dale hacź my, woßebje — ſ hubu. Tak ſ pobrjohow jeneje rěki w Penſylvanſkej pißaju, ſo tam ludźo ßami ryby njehudźa, ale ſo to ßwojim hußom a kaczkam pſchewoſtaja. S kónz krótkeje ſchnórki ßo hoczka pſchiwjaſa, na kotruž ßo waczka tykuje. Hußy a kaczki ſa kóždu nohu tajku ſchnórku ſ hoczku a ſ waczku pſchiwjaſanu doſtanu a ßo na to do wody ſecźerja. Ryba ßo ſakußnje a ſa ſchnórku zybacź pócźnje, na cźož hußyza abo kaczka wuſtrózana ſ wody khwata a ſa kóždej nohu rybu domoj pſchiwlecźe.

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowanaj:

Katholſka zyrkej: Pawoł Marſchner, reſtawratěr w zyrkwinych khěžach, ſ Hańžu rodź. Luſcźanez w Budyſchinje.

Křćeni:

Michalſka zyrkej: Jurij Richard, Khorle Adolfa Hilbjenza, blidarſkeho miſchtra na Židowje, ß. — Hana Hedwiga, Jaroměra Rudolfa Lohſy, ſamkarja na Židowje, dź. — Ernestina Alma, Jana Hermanna Stelziga, fabrikſkeho dźełacźerja na Židowje, dź. — Ida Marja, njemandź. dź. w Sſkonej Borſchczi. — Pawoł Ernſt, njemandź. ß. w Libuchowje.

Katholſka zyrkej: Franz, Domaſcha Harzuby, dźełacźerja w Hajnizach, ß.

Zemrjeźi:

Dźeń 1. julija: Handrij Auguſt Wudowitz, garbarſki w Wulkim Wjelkowje, 78 l. 7 m. 2 d. — Handrij Max, Handrija Joſefa Dubawa ß. — 4. Emma Auguſta, Handrija Debika, żeleſniſkeho wothladarja w Ratarjezach, dź., 1 m. 18 d. — Jan Bohuměr Bizki, krawſki miſchtr w Małym Wjelkowje, 27 l. 8 m. — 5. Hańža Němcźkez, wobydlerka wokrjeßneje dźełacźerńje na Židowje, 56 l. 1 m. 17 d. — 6. Emma Martha, Auguſta Janeza, khěžerja a kamjenjecźeßarja pod hrodom, dź., 2 m. 21 d.

Płaćizna žitow a produktow w Budyschinje

3. julija 1886.

Žitowy dowos: 2339 měchow.		Na wikach wot M	Na wikach wot Pf	Na wikach hacž M	Na wikach hacž Pf	Na bursy wot M	Na bursy wot Pf	Na bursy hacž M	Na bursy hacž Pf
Pšeńža	běła	8	57	8	78	—	—	—	—
„	žołta	8	4	8	27	—	—	—	—
Rožka		6	96	7	2	—	—	—	—
Jeczmjeń		6	52	6	88	—	—	—	—
Wowß		7	—	7	30	—	—	—	—
Hroch	50 kilogr.	8	6	10	28	—	—	—	—
Woka		7	22	7	78	—	—	—	—
Jahły		12	—	15	50	—	—	—	—
Hejduschka		17	—	17	50	—	—	—	—
Běrny		1	50	1	70	—	—	—	—
Butra	1 kilogr.	1	80	2	—	—	—	—	—
Pšeńčna muka	50 „	7	—	15	—	—	—	—	—
Rža muka	50 „	7	—	10	25	—	—	—	—
Sšyno	50 „	3	50	3	60	—	—	—	—
Sšóma	600 „	28	—	30	—	—	—	—	—
Prošata 978 schtuk, schtuka		8	—	20	—	—	—	—	—
Pšeńčne wotruby		—	—	—	—	—	—	—	—
Rža wotruby		—	—	—	—	—	—	—	—

Dražďanske mjaßowe płaćišny. Howjada 1. družiny 54—58 mk., 2. družiny 45—50, 3. družiny 25 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne šwinje 50—53 mk. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Čelata 1. družiny 40—45 np., 2. družiny 28—38 np. po puncže rěsneje wahi.

Wjedro w Londonje 9. julija: Deschćikojte.

Kubło

ſ 71 kórzami stejazych žnjow (w Klukschanskej wokolnosći) je se žiwym a morwym inventarom pschi napłaćenju 15,000 mk. na pschedań psches

Emila Jrödu w Budyschinje pschi rybowych wrótkach 10.

W Małej Borschći je rjana **žiwnosć** čišło 10 ſ dješaćy kórzami pola a łuki a ſ lětuschimi žnjemi se šwobodneje ruki na pschedań.

Ržane woklepy

šu na pschedań pola **J. Pětschki** w Torońzy.

Awkzija.

Pónjelu 12. julija dopołdnja w 9 hodźinach maja šo stejaze rožkowe žně kubła čo. 18 w **Brěsynje** pola Hućziny pod wumělenjemi, prjedy awkzije wosjewjomnymi, na pschešadźowanje pschedawacź.

W Brěsynje, 7. julija 1886.

Wobšedźeŕ.

ff. koßy

po 3 mk. porucza

Paul Walther.

NB. Kóžda koša, kotraž njerěsa, šo wróćo wosmje, šamo hdyž je hižo toczena a klepana.

Khofej

w wulkim wubjerku, dobre a čistoškodźaze družiny,

njepaleny punt wot 60 np. a

paleny „ „ 80 „

pschi wotewsaću wjetschich dźělbow tuńscho, porucza

Richard Neumann.

Rožowany ſtwjelzowy abo njetrjeny len, kaž też **wutrjeny len** kupuje kóždu dźělbu po najwyschschich płaćišnach

mechaniska dźěłopschadownja w Hajnizach.

Maleny

kupuje kaž kóžde lěto po najwyschschich płaćišnach po litrach a po wasy

měschćanska haptyka

w Budyschinje

na hłownym torhoschću 6.

Jablukowe wino,

wschelake jahodkowe a šadowe schampanske wino, mußěrowaze šadowe limonady a bowle,

šadowe kišałe,

wubjerne k šolotwi, k kładźenju atd.,

sodown a selterſku wodu,

pschezo čerstwu pjelnjenu, porucza

Hornjołužiska šadowa tłóčerńa

dr. Herrmanna a dr. Wetzki

na sadnej bohatej haßy 3.

Khofej

w wulkim wubjerku

ſeleny punt po 70—160 np.

jenož derje šłodźaze družiny porucza

Gustav Poser

na jerjowej haßy.

Syrop

punt po 16 a 20 np., šłódki a čišće šłodźazy, poruczataj

Ginzel & Ritscher

na wulkej bratrowskej haßy 6.

Spěschnu blejchu,

móznje skutkowazu, porucza

haptyka w Rakezach.

K nasymskemu wußywej

poruczam:

hróch, woku, hejduschku, rěpowe šymjo, wopraw-dźity hobrski kolij, šrěni kolij,

jenož dobru skhadźazu tworu, a wobliczam najtuńsche płaćišny.

Też mam hischće někotre kopy **pschenčnych woklepow** na pschedań.

S pocześcźowanjom

E. Schmeiß w Budestezach.

Kolonialtworowe a spiritnosowe khlamy

Adolfa Rämscha

pschi butrowych wikach

poručeja šwojim čeścźenym wotebjerarjam:

dróbny zokor punt po 30—33 np.,
zokor w klobukach punt po 33—38 np.,
zokor w kruchach punt po 34 np.,
khofej njepaleny, šylny a čisćeßkodźazy, punt po 80, 90, 100, 110—130 np.,
khofej njepaleny, 2. družina, punt po 65—70 np.,
khofej paleny, šylny a derjeßkodźazy, punt po 80, 90, 100, 120—180 np.,
zokorowy syrop, wubjernje šłódki, punt po 18 np.,
nowe jerje, wulke ryby, 15 schț. po 45 np.,
petrolej punt po 14 np. a
rajß punt po 13, 14, 15 hacž 30 np.

Jara dobry paleny khofej

punt po 1 mk., 1 mk. 20 np. a 1 mk. 40 np.

porucza **Th. Grumbt**

w kupnizy a na swonkownej lawskej haßy.

Mydłarńja Herm. Puya

w Budyschinje na šerbskej haßy

porucza

jadriwe mydło, dobre šuche	punt po	40	np.,
jadriwe mydło, čerwjene a módre	„ „	36	„
žołte wóſkowe mydło I	„ „	40	„
žołte wóſkowe mydło II	„ „	30	„
ſoda	„ „	5	„
schterku	„ „	22	„

masne mydło, selene mydło, petrolej, wschě artikle dobre a po najtuńschej płaćišnje.

K kschćišnam, kwaßam a druhim šwjedźenjam, woßebje hosćenzarjam šwoje **jednore a dwójne palenzy,** toho runja wubjernje dobre **likěry** po jara tunich płaćišnach poručamoj.

Ginzel & Ritscher,

destilazija na wulkej bratrowskej haßy 6.

Na Hoschiz haßy 17 rózk seminarskeje haßy.

Na Hoschiz haßy 17 rózk seminarskeje haßy.

Kaschćowy magazin

Arthura Janascha

porucza pschi potrjebje šwój wulki skład **kaschćow** wschěch družinow a wulkosćow po tunich płaćišnach.

Koßy,

kaž jěd rěsaze, porucza

Paul Walther

na žitnych wikach.

Khofej

paleny punt po 100—200 np., **khěžorske měschenje** pt. po 120 np. porucza sa nješchto wubjerne

Gustav Poser

na jerjowej haßy.

Jerje

jara wulke po 4 a 5 np., 15 schtuk po 50 a 60 np., porucza sa jara płaćišny hódne

Gustav Poser.

na jerjowej haßy.

Najlěpschi mlokowy a wužitkowy pólver, krjepki sa ſkót pschi hubjenej wobžernosći, symnym wóhnju atd. porucza **haptyka w Rakezach.**

Turkowske ßlowki

najrjeńsche a najwjetsche, kotrež ßu dostacź, porucza hischcże tunjo

Moritz Mjerwa

na mjaßowym torhoschczu, destillazija najlěpschich likěrow.

Khofej

njepaleny punt po 70, 80 hacž do 150 np.,

pschezo czerstwy **paleny,** ßylnje a derje ßkodźazy, punt po 100 a 120 np.

poruczataj

Ginzel & Ritscher

na wulkej bratrowskej haßy 6.

Tinktura Solaris

dra. **Bamberga** w **Nürnbergu.**

Woprawdźe hódna eßenza.

Sa žnjowy czaß je jara nusne, so ßo w kóždym hospodarstwje ßrědk pschе kaženje strowosće a pschetkacza, pschе běženzu, stupjenje krwě do hłowy, horzotu, koliku a brjuchbolenje nadeńdże. Hornja eßenza je toho dla pokkad a dokelž tunja, nusnosć. Jenicžzy woprawdźitu ju **měschczanska haptyka w Budyschinje** pschedawa. Nadrobne wopißanje ßo ßobu dawa. 1 blescha płaczi 75 np.

Wolijowe barby

we wschěch nuanßach, hnydom k barbjenju, derje a twjerdźe skhnyjaze, k barbjenju khěžow, schpundowanjow atd.;

molerske a murjerske barby

w czerstwej tworje a w najwjetschim wubjerku;

schpundowanski ßwěczazy lak

s barbu a bjes njeje,

njewonjaty a spěschnje skhnyjazy;

terpentinowy wolij

(němski a franzowski);

dwójzy warjeny lanowolijowy firniß,

jara derje a twjerdźe skhnyjazy;

bernsteinske laki, kopallaki, damarlaki, želesowe laki,

Ia Kölnski klij kaž tež **murjerski klij**

a hischcże wschelake druhe družiny;

myjersku krydu, gyps, zement atd.

poruczeja w stajnje wulkim wubjerku po najtunischich płaczisnach

drogowe a barbotworowe

en gros khlamy en détail

Otto Engert

10 na snutskownej lawskej haßy 10.

Pschepoloženje pschedawarnje.

Czeßczenym Sserbam w **Wojerezach** a wokolnosczi najpodwolnischo k nawjedženju dawam, so ßym ßwoju

kolonialtworowu, tobakowu, zigarowu, barbowu, ßymjenjowu a droždžowu pschedawarnju

na **hrodowsku haßu czißło 30** pschepołožił. Proschu mje s dowěrjenjom, mi hacž dotal spožczenym, tež w nowych khlamach poczeßczicz. S poczeßczowanjom

Robert Huste.

Dospolne wupschedawanje.

Drasta pschedawarnje mužazeje drasty na garbarskej haßy czißło 4, k sawostajenstwu semrjeteho krawskeho mischtra k. **H. M. Kubascha** ßłuschaza, ma ßo, dokelž pschedawarnja pschestanje, po kóždej móžnej płaczisnje jenotliwje abo po dźělbach na pschedawanje pschedawacz.

Na składze je wschelaka **mužaza drasta,** po wjetschich dźělbach **kholowy, lazy, żakety,** wołmjane a płatowe **koschle** a **blusy** atd.

Njepaleny khofej

punt po 80, 90, 100 np. atd.,

ßylny a jara derje ßkodźazy, porucza jako něschto jara tunje

Th. Grumbt

w kupnizy a na swonkownej lawskej haßy.

Wo **Paul Kneifelowej** **włoßowej tinkturje.**

W Prasy, 25. novembra 1885. — Dwě bleschi Kneifeloweje włoßoweje tinktury, kotrejž ßym wot Waß kupił, stej moje najwyschsche wotczakanje pschetrjechiłej a tak wubjernje skutkowałej, so mam tejle tinkturje ßwoje kraßne włoßy dźakowacz. Njemóžu ßo sdžeržecz, Wam sa to ßwój najwutrobnischi džak wuprajicz a Wam dowolicz, tole pißmo wosjewicz. — S najwyschschim poczeßczowanjom **Ignaz Scheck,** sastojnik czeskeho unionskeho banka.

Horni wubjerny kosmetik je w bleschach po 1, 2 a 3 mk. w Budyschinje jenož prawdźiwy dostacz pola **Ernsta Mittascha** pschi schulerskich wrotach czo. 1.

Podpißany s tutym ßwoje hižo lěta dołho sa dobre znate

jablukowe wino

nakißałe a **ßłódke** knjesam korczmarjam kaž tež privatnym k schczisnam a kwaßam porucza.

Skasanja pschijimataj kk. **Richard Pötschke** pschi torhoschczu a **Ernst Kern** na ßerbskich hrjebjach w Budyschinje. — Saßopschedawarjam ßo nižsche płaczisny wobliczа.

Ernst Schmidt

w Małych Debßezach pola Budestez.

P. P.

Czeßczenym Sserbam ßebi dowolam najpodwolnischo k nawjedženju dacz, so ßym

pschedawarnju metalla, želesa a njewobdželanych tworow

knjesomaj **bratromaj Joachimsthalomaj** w Draždźanach ßłuschazu, kotraž je tu na **privatnym tworowym dwórnischczu,** pschedewsak a ju pod firmu

A. W. Altmann

po dotalnym waschnju dale powjedu.

Wo dobroczinwe podpjeranje mojeho pschedewsacza prosscho, poruczam ßo s poczeßczowanjom

A. W. Altmann.

W Budyschinje, 1. julija 1886.

Butra!

Měschanu butru, lutowansku butru

w bowach a wuwaženu, najlěpsche družiny, porucza wot czerstweje poßyłki

Gustav Poser

na jerjowej haßy.

Jara dobre drastne tkaniny

woßebje czistowołmjane w bohatym wubjerku. Płaczisny spodźiwnje tunje.

Julius Hartmann Sohn

na rózku mjaßoweho torhoschcza.

ff. Nizzaski jědžny wolij

w bleschach po 1 mk. 30 np. a 70 np. a w mjeńschich dźělbach po kóždej płaczisnje,

kißało

liter po 10 a 20 np.,

woprawdźite winowe kißało

liter po 35 np.

Strauch & Kolde,

3 na kamjentnej haßy 3,

drogowe khlamy k słotemu workej.

K poßylnjenju a porjeńschenju włoßoweho rosczenja, k wotstronjenju schupisnow a hkowoweje lischawy

woprawdźity franzski palenz

w bleschach po 40, 50, 95 np. a 1 mk. 60 np., w mjeńschich dźělbach po kóždej płaczisnje.

Strauch & Kolde,

3 na kamjentnej haßy 3,

drogowe khlamy k słotemu workej,

en gros. en détail.

A. Tschentscher, schatowa fabrika a wuhotowanski magazin w Budyschinje,

porucza po tunich, twjerdych placźisnach a w bohatym wubjerku:

mužaze schaty, žonjaze schaty, hólczaze schaty, holczaze schaty, schaty sa nowonarodźenych, kupanske schaty, blidne schaty, ložowe schaty, kuchinske schaty, schaty sa cźeledź.

Khosej

wot najtunischich hacź do najlěpschich družinow, jara derje šłodźazy, porucza **Hermann Klemm** na bohatej haßy.

Jerje

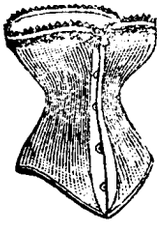
rjane tucźne ryby porucza po tunich placźisnach **Hermann Klemm** na bohatej haßy.

Syrop

punt po 12 np., jara šłódki, porucza **Hermann Klemm** na bohatej haßy.

Khosej punt po 70 hacź 120 np.,
khosej paleny punt po 100 hacź 160 np.,
zokor punt po 30 hacź 40 np.,
rajß punt po 14 hacź 28 np.,
ff. jědźny wolij punt po 100 np.,
brab. sardele punt po 100 np.,
kißakowy sprit, winowe kißako, warnu a skótnu šel
porucza
C. Hanske na žitnych wikach.

Placźisny woßebje hódne schtalty

wschěch družinow a jenož derje šedźazych faßonow porucza a na pokasku radlubje sczele

A. Tschentscher

w kupnizy na torhoschczowej stronje.

A. Mager

na šerbskej haßy

pschedawa a porjedźa **czaßniki** derje a tunjo.

Wukasanje a pschewjesne pißma dawa **Albert Meisel w Budyschinje.**

Pschepoloženje khlamow.

Cźesczenym Serbam w Wojerezach a wokolnosczi najpodwolnischo k nawjedźenju dawam, so šym hosczenz **„Zum goldenen Anker"**, pschi tudomnym torhoschczu leżazy, kupił a dotalnu pschedawarnju k. **Rob. Husty** pschedewsał.

Duž poruczam moju nowu **pschedawarnju**

kolonialtworow, barbow, palenza, wina, tobaka a zigarow

dobroczźiwemu wobkedźbowanju a proschu, so chzyli dowěrjenje, mi hacź dotal w mojej starej pschedawarni spožczene, też w mojim nowym statoku mi dobroczźiwje pschiwobroczźicź.

W Wojerezach, w juliju 1886.

Jurij Valtin.

P. P.

Cźesczenym Serbam najpodwolnischo k nawjedźenju dawam, so šym zigarowu a tobakowu pschedawarnju k. Traugotta Böhmy, jako „pschedawarnju Straßburgskeje khěžorskeje tobakoweje manufaktury" hacź dotal wote mnje wjedźenu, pschedewsał a so ju **wostajiwschi šo jeje dotalneho pomjenjenja** pod firmu

W. H. Conrad

jako

woßebitu pschedawarnju tobakowych wudźělkow

w tych šamych khlamach na **bohatej haßy 13** dale powjedu.

Mój skład postkicza bohaty wubjerk dobrych wudźělkow tobakoweje industrije, a budu šo ja stajnje prózowacź, šwojich wotebjerarjow s dobrej a hódnej tworu w kóždym nastupanju spokojicź. Wo dobroczźiwe trajne podpjeranje šwojeho pschedewsacza podwolnje prosczo, poruczam šo

W Budyschinje, 1. julija 1886.

s poczesczowanjom

W. H. Conrad.

Schtóž šo nahlenzy boji

abo kotrehož je wona hižo podeschła, abo schtóž na wjercźenje, skhromjenje, bjesspornosczź, khore nerwy czerpi, njech šebi knižku „Wo wobrócźu a wotstronjenju nahlenzy", 3. nakład, wot spitzaczela, něhduscheho krajno-woborneho bataillonskeho lěkarja **R. Weißmanna** w Wilshofenje w Bajerskej, darmo a franko skasa.

Wosjewjenje.

Dźiwoczźanske šerbske ev.-luth. mißionske towarstwo smeje — **sadźewka dla** — hakle **jutsje sa tydźeń, 18. julija,** w Lehnertez domje w Zokowje shromadźisnu.

Pětr Mlónk.

Žona, kotraž šo na **warjenje** a **pjeczenje** wusteji, šo wokolnosczi Budyschina pschi kwaßach, kschczisnach, kermuschach atd. poruczа. Wscho dalsche je shonicź pschi schulerskich wrotach 9 po 1 skhodźe, na lěwizu.

K prěnjemu augustej czistu, ródnu šłužobnu holzu pyta
knihikupz **Richter**
na Karolinej drósy a (Carolastraße).

Pytaju šo holzy sa dom a kucheń, džowki do domu a hródže, wotroczźy, šrěnkojo a rólni pohonczźojo wot pschistajazeje žony **Heynoldoweje.**

Sa Spytecźanski knježi dwór pola Hodźija šo **rólny pohoncź** pyta.

Mißionstwo na kwaßu.

(Na žadanje.)

Tak w Božim mjenje shromadźeni
Ssmy nětk na tutej kwaßnej hosczinje,
Se wschelkim darom wokschewjeni,
Kiž bohacźe tu mamy na blidže,
Kiž Boža schcźedra ruka wótzowska
Je bohacźe nam šobudźělila.
A hlaj, kaž cźěło, tak też duscha
Jow nam'ka šwoju kraßnu zyrobu,
Jow, kaž šo kschesczijanam šłuscha,
Sšo modla a też rjenje spěwaju,
A hlaj, na tajkim kwaßu sawěsczе
Nasch sbóžnik Jesuß šam też pódla je.
A to je tón, kiž pschikasuje,
Też spominacź na wbohich póhanow,
A kotryž wěsczе kóždoh' hnuje,
Kiž njeje zyle bje wschěch sacźuczow
A šebi jeno trochu wopomni,
Kak njesbožowny je lud póhanski.
A tak šmy šo też dopomnili
Dženß' tudy na tych wbohich póhanow,
Jim šmilne dary hromadźili
Na kwaßnym blidže tudy do schlicźkow,
A proßymy cźe, Božo, ponižnje:
Ach, požohnuj wschak tón dar bohacźe!
Haj žohnuj jón po twojej hnadźi,
Nasch luby hnadny Wótcźe njebjesski,
My sechzemy wschak wschitzy radźi,
So bychu wschak też woni spósnali,
So nihdže sbóžnosczź dostacź njemóža,
Hacź jeno w krwawnych ranach Jesußa.
Hdyž Jesuß junu tschižowany
Toh' zyloh' šwěta hrěchi njeješche,
Dha wschak wón też psches šwoje rany
Jim saßłužił tu wěcźnu sbóžnosczź je,
Kiž ju — kaž my — nětk s hnady dostanu
Psches prawu wěru a psches pokutu.
Tam bjes nimi pak nichtón njeje,
Kiž by jich wodźił k wěrje — k pokucźi,
Jich wjedł s tej' dróhi schěrokeje
Na wuski pucź, kiž wjedźe k sbóžnosczi;
Tam wumrje kóždy dźeń tak nětkotry,
Kiž je psches naschu winu shubjeny.
Duž wobrocź wschak też w tutym czaßu
Ty, Božo, wjele tajkich wutrobow
(To proßymy też tu na kwaßu),
Kiž bychu schli tam won bjes póhanow,
A tajkich też, kiž bychu doma tu
Jich podpjerali s darom, s modlitwu.
Też tutej' nowej' mandźelskeju
Ty žohnuj, luby Wótcźe njebjesski,
Psched wschitkej schkodu šwarnuj jeju,
Sdźerž stajnje jej' pschi dobrej strowosczi,
A hdyž jej' běh šo junu dokonja,
Wšmi wobeju šej domoj — do njebja.

Pětr Mlónk.

Wutrobny džak

Marji Sommerzy w Hněwšezach sa jejne njewěrne rěcźe, s kotrymiž stajnje sa tym dźěła, so bjes ludźimi njejednotu naczini.

Hana Rjekowa.

Einfluss njerěka „wliw", ale (kaž naš Słownik pokazuje) zamóžnosć (přir. tam też zamožny).

Sjawny džak.

Podpißane towarstwo šebi dowola wschitkim tym, kotsiž šu jo 27. junija pschi poßwjecźenju khorhoje podpjerali a to: k. s **Rabenau** nad Rakezami, k. fararjej **Handrikej,** k. kantorej **Kerkej,** k. **Klugi,** k. **Schomburgej** a Wulko-Dubrawskej gmejnje a dale wschěm towarstwam, kotrež šu šwjedźeń se šwojej pschitomnosczu poczesczile, najrjeńschi džak wuprajicź.

Wojerske towarstwo sa Wulku Dubrawu a wokolnosczi.

Jan Schkoda, pschedsyda.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 29. **Sobotu 17. julija 1886.** **Lětnik 45.**

Swětne podawki.

Němske kněžerstwo. Jeho kralowska wyšokosć prynz Bjedrich August je šo s wopředka wotmyšleneho pucowanja, kotrež dyrbjesche jeho do Konstantinopla a wot tam psches Italsku do Franzowskeje wjesć, dla kholery, w Italskej s nowa sakhadźazeje, wostajił a šo hnydom do Jendźelskeje podał. Dunawske kraje wopytajo, prynz pod mjenom „hrabja s Weesenstein“ pucowasche. Pod tym šamym mjenom je tež jeho bźěd, njebo kral Jan, na někotrych pucowanjach pobył, bjes tym so šo nětčišchi kral Albert na šwojich pucowanjach w wukraju často hrabja s Plawena mjenuje.

— Na najposdźišcho sa dwě lěcźe budźe zyke němske wójsko s nowymi repetěrowazymi tšělbami wobrónjene. W knježerstwowych tšělbowych fabrikach s napjatej pilnosću repetěrowaze tšělby dźěłaju. Wone maju tón šamy kaliber, kaž nětčišche tšělby, tak so móže šo sa cźaš, w kotrymž nowe wobrónjenje wójska hischcźe dokonjane njeje, jenajka munizija sa wobaj tšělbowaj systemaj trjebacź. Někotrym regimentam šu šo nowe tšělby hižo wudźělike a tež mužstwa, kotrež šu, wotpusk měwschi, šo k wójsku saso powokake, šo s nimi wuwucźuja. Tež w druhich krajach šo se sawjedźenjom repetěrowazych tšělbow njekomdźa. Franzowske knježerstwo je poručiło, 6. armeekorps, avantgardu franzowskeho wójska, kotraž šo stajnje w wójnskej hotowosći džerži, hnydom s repetěrowazymi gras-tšělbami wobrónicź. Němske a franzowske wójsko budźetej po tajkim prěnjej, kotrejuž infanterija budźe s repetěrowazymi tšělbami wuhotowana. Kotre s njeju budźe s tym najprjedy hotowe, njewěmy. Tola drje wopak njeliczimy, hdyž prajimy, so sa něhdźe dwě lěcźe wobej s dobom nowe wobrónjenje wójska dokonjatej. Po pschikładze Němskeje a Franzowskeje budźetej šo Awstrija a Rušowska skožowacź dyrbjecź; pschetož w tutej wězy jedyn klin druhi cźěri. W Ruskej je pjecźa jedyn offizěr repetěrowazu tšělbu wunamakał, kotraž šo psches dalokotšělnosć, trjechnosć, runolecźnosć kule a mjeńschu roku wusnamjenja.

Se sawjedźenjom noweje brónje šo němske knježerstwo s dobom s myšlu nošy, wobrěmjenjenje wojakow połóžicź. Po nowym naprawjenju tornistra šo wobrěmjenjenje pola infanterije wo 6 puntow połóži a pola kavallerije šo wobrěmjenjenje po nowym wuhotowanju šamo wo 13 puntow pomjeńschi. Kaž šo sda, je šo w rosrišanju ważneho praschenja, kak móže šo wot wojakow po móžnosći wjele morweje cźeže wotewsacź, wulki postup scźinił.

Franzowska. Kaž je snate, je franzowske knježerstwo w smyšle sakonja wo wupokasanju prynzow, kotryž staj njedawno deputertska komora a senat pschijakoj, wójwodow s Aumale a Chartreš s wójskowych liscźinow wumasnucź dako. Wójwoda s Aumale je na to presidentej Grévyej hruby list napisał, w kotrymž pschecźiwo tomu protestuje, so jeho s franzowskeho wójska wustorcźa. Kaž dyrbjesche šo wotcźakacź, je knježerstwo se spjecźiwym prynzom krótki prozeš cźiniło a jeho s kraja wupokasało.

— Franzowski narodny šwjedźeń je šo 14. julija w dobrym měrje bjes swucźenych njepschecźelskich demonstrazijow pschecźiwo Němskej wotbywał. Hrimot kanonow sapocźatk šwjedźenja wosnamjeni. Bulewardy, torhoschcźa, haby a domy běchu bohatscho hacź hewak wupyschene. Dopołdnja wokoło 9 hodźin schulske regimenty psched ministrom wójny Boulangerom nimo cźehnjechu. Schulerjo jara pěknje marschěrowachu. Popołdnju měješche šo wulka parada, na kotrejž šo 15,000 pěschkow, 3000 jězdnych a 18 batterijow se 111 kanonami wobdźěli.

Jendźelska. Jendźelske wólby drje hischcźe njejšu skónczene, tola nad jich wunoschkom šo wjazy dwělowacź njemóže. Gladstone je poražený, lud je jeho irsku politiku sacźišnuł. Jendźelski lud wschak hischcźe sraky njeje, so by spósnał, so je najwjetschi cźaš, so šo w Irskej porjad postaji. Schtóž irske wobstejnosćze snaje, je šo hižo dawno pschešwědcził, so budźe šo Irskej tola ras šamosarjadnistwo dacź dyrbjecź a so tutón cźaš wjazy daloko njeje. So šu Jendźelcźanjo pschecźiwo lěpschemu spósnacźu wot maliczkostneho njepopschecźa sašlepjeni Irskej nusnu šwobodu sapowjedli, budźe bóle sa Jendźelsku hacź sa Irsku se schkodu. Jendźelska njeměrnym cźašam napschecźo dźe a wona prjedy k měrej njepschińdźe, doniž šo lětstotetki dołho krjudowanym wobydlerjam Irskeje prawo njedostanje. Irscy Jendźelcźanam wójnu na žiwjenje a na šmjercź pschipowjedźa, a ta šo niz jenoz w Irskej powjedźe, ale šo na Jendźelsku šamu pschenješe, kotruž budźa s dynamitowymi nadpadami traschicź. Dokelž šu Irscy pschešwědczeni, so šebi Jendźelcźanjo na to njemyšla, srudne wobstejnosćze w Irskej polěpschicź, šu saso stary irski krajny swjask sakožili, kotrehoz wukasy Irskim wysche steja, hacź sakoń. Měšacźkarjo, kaž šo irscy šběžkarjo mjenuja, šo sa to staraju, so šebi nichtó njeswěri, šo pschecźiwo krajnemu swjaskej spjecźowacź. Móz jendźelskich šudnistwow je sniczena, jenoz na wukasy krajneho swjaska šo poškucha. Swjask ma w kóždej wjetschej wšy hamtske šydło, wotdźerźuje porjadnje pošedźenja, žada ludźi psched šo, pscheškyschuje jich, wušudźuje skórźby, postaja khostanja a je wošebity krajny sakoń wudał, kotryž po zyłej Irskej płacźi. S tutym sakonjom je šo irskim najeńkam sakasako, jendźelskim knjesam pacht płacźicź, a šu šo irskemu ratarskemu ludej wschě pschišłuschnosćze napschecźo jendźelskim knjesam a knježerstwu spuschcźike. Cźrjódy měšacźkarjow wschitkich, kotsiž šo swjaskej podwolicź nochzedźa, žałošnje pscheseźěhaju. Najhórsche je, so jendźelske šudnistwa niz kuska mozy wjazy nimaju. Žadyn wušud šo wukonicź njemóže abo šo njewukoni, hdyž je pschecźiwo sakonjej krajneho swjaska. Ssamo pschepodacźe šudniskich wušudow šo šudniskim šłužobnikam cźasto njemóžne cźini; jich druhdy nusuja „stemplowanu papjeru“ jěsć, a woni dyrbja šo Bohu dźakowacź, hdyž šo niczo hórsche s nimi njestanje. Jedyn šudniski šłužobnik šo s zyła njewróći; jenoz jeho wotrubnjenu ruku jeho žonje po póscźe pósłachu. Hdyž chze šudnistwo šwojim wukasam płacźiwosć dacź, móže to jenoz s wulkej cźrjódu polizistow dozpicź, a potom šo hischcźe prascha, hacź krajny swjask móznischi njeje, hacź šudnistwo. Tak dyrbjachu jeneho farmera w Donegalu cźasacź, k cźomuž sto polizistow wupósłachu. Tucźi wo prawdźe někotre krowy cźasachu a je wotwjedźechu. Na jenym knjeźim dworje sastachu, so bychu wotdychnuli. Dołho njetrajesche, a 2000 muži pschicźeże, kotsiž njedźiwajo hroženja polizistow durje wupacźichu a skót wšachu a jón saso šwojemu prawemu wobšedźerjej dowjedźechu. Jendźelszy semjenjo na žadyn pad wot šwojich irskich

najeńkow žaneho pachta njedostanu. Hdyž bychu też najeńzy płaćićź chzyli, swažićź žebi to njeßmědźa, by to jich wěsta žmjercź była. Duž je nusa do wjele knježich domow sačahnuła, tak wulka nusa, so dyrbja knježa gmejny wo khudźinsku podpjeru prošyćź.

Serbija. Nowa žerbska skupschtina (žejm) je žo w Nischu s podawkom, po zykym kraju njespokojnosćź wubudźazym, wotewrika. Knježerstwo je sa nusne měko, schěsćź sapóßłanzow, kotsiž žu pschećźiwnizy nětčźischeho knježerstwa, sajecź a s dźěła do jich domowiny póßłacź, s dźěła do jastwa žadźićź. S dobom knježerstwo wokoło Nischa manevry wójska wotdźerżecź dawa, so móhło pschećźiwnu stronu hnydom rosehnacź, tak bórsy hacź by žwój hłóß pschećźiwo knježerstwowym gwaltnosćźam posběhnuła. Pod tajkimi wobstejnosćźemi dwělne njeje, so směje knježerstwo na skupschtinje wjetschinu, druhe praschenje jenož je, kak dołho budźe žebi lud tajke tyranstwo lubićź dacź.

Čzorna Hora. Na čzornohórsko-turkowskich mjesach je žo pscheđ krótkim bjes muhamedanami a Čzornohórzami krwawne bicze měko. Prěnju pschiczinu k tomu je postajenje noweje čzornohórskeje mjesy dako. Hdyž mjenujźy nowu mjesu w Kolaschinskim wokrjeßu czehujechu, buschtej dwě turkowskej wßy Čzornohórskej wotstupjenej. Muhamedanszy wobydlerjo tejule wßow, kotsiž pod čzornohórskim knjejstwom stejecź nochźychu, žo toho dla létža w měrzu na turkowsku stronu pscheßydlichu, hdźež žo jim wot knježerstwa leżomnosćze a pjenjesy k twarej domow pschipokasachu. Pschi składnosćźi pschećźahowanja bjes muhamedanami a čzornohórskimi wojakami swada wudyri. Kaž žo sda, žu muhamedanojo, kotsiž běchu wućźahnuli, składnosćze hladali, so bychu žo nad Čzornohórzami wjećźili. 6. julija wulka čzrjóda s nich, psches rěku Taru pschejěwschi, w nozy někotre čzornohórske wßy nadpadźe, skónzowa wjele Čzornohórzow a saja dweju čzornohórskeju kapitanow. Čzornohórzy pak žo bórsy shrabachu, sjenoćźichu žo a rosehnachu Turkow, s kotrychž dźěl psches rěku, dźěl pak do domow nadpanjenych wßow čzeknu. Čzornohórzy domy hnydom wobstupichu, na čzož Turkojo, kotsiž běchu žo psches rěku wukhowali, s nowa Čzornohórzow pschimachu, so bychu žwojich towaršchow wußwobodźili; tola jich nadběh žo wot Čzornohórzow wotrasy. Hdyž na to wobstupjeni muhamedanojo njedźelu rano wupad sčźinichu, so bychu žo pschebili, buchn wschitzy s nich s dźěła sabiczi, s dźěła sajecźi. S Turkow je w tychle bitwach na 70 woßobow panuło, na čzornohórskej stronje jenož 25 morwych a ranjenych liczachu.

Wopikzowa žmjercź.

Njedawno w towaršwje mojich dobrych pscheczelow w běhu powjedanja rěcź też na žadkawe scźěhwki wopikstwa pschinźe. Mój wuj, kotryž hewak bóle pschipoßkuchasche hacź powjedasche, pschi tym spomni:

„Haj, se žwojich mkodych lět wěm też srudnu podawisnu wo kažazej a sahubjazej mozy palenza powjedacź."

„Won s njej, wujo!"

„Moje dla. Podawk je prosty a ma jenož to sa žo, so je žo woprawdźe stak: Mój nan bě, kaž wěscze, rěsniski mischtr w R. — Ja běch něhdźe 15lětny hólczeź, hdyž žebi, dokelž rěsnistwo derje dźěsche, pomoznika pschistaji. Tón bě spodźiwny czlowjek a wschón žwět žo dźiwasche, so jeho mój nan njedźiwajo wotradźenja do dźěła wsa. Wón bě pola wschelakich mischtrow w žußodstwje w dźěle pobył, tola běchu jeho woßebje dla jeho wozłokanstwa wschudźe bórsy wotehnali. Sa nim žo wobhonjejo wschelake kuski wo nim shonichmy. »Schkoda, so je czlowjek tak sanjerodźeny«, jedyn s jeho prjedawschich mischtrow praji; »hdyž je strósby, žo žadyn druhi dźěłaczeŕ s nim měricź njemóže.« Jara s rědka žym pak jeho strósbeho wohladak; s wjetscha bě pschezo pok skurjeny, a też potom jemu hischcze dźěło wot rukow dźěsche. Spodźiwnje tunjo wón skót kupowasche. Zenje žo wón prósdny domoj njewrócźi, tola pschezo wschón pjany, a ja žo potom kóždy krócź dźiwach, so žu jemu skót po tak spodźiwnje tunjej płaczisnje wostajili. Posdźischo wot ludźi shonich, s kajkej lescźu pomoznik tunjo kupowasche. Hdyž bě mjenujźy kmane skoczo nadeschoł, jo wón njepuschczi, doniž wobžedźerja k pschedaczu njenawabi. Potom wón, njech bě płaczisna wyßoka abo nisła, sapocźa płakacź a pokojzu žadaneje płaczisny stajicź, pschezo žałoscźo a skorżo, so wjazy dacź njeßmě, so jeho mischtr hewak prjecź wucźeri, a so je khudy czlowjek, kotryž potom nihdźe na wulkim žwěcze žaneho statoka njenamaka. Ludźom bě jeho potom žel a skót žo jemu wjele pod płaczisnu wostaji. Schtož pak na tole waschnje jeho mischtr dobu, to na druhim boku saßo pschißadźi. Hdyž bě žo mjenujźy pomoznik ras žylnje do picza dał, wón s najmjenscha tsi abo schtyri dny pjany leżesche; sa tón czaß wón se žwojeje jstwy njepschinźe a na dźěło pola njeho, žo rosumi, žanych myßlow njebě. Wschu msdu, kotruž bě žebi hdźe saßkužił, bě w palenzu pschepił; sa zyły tón czaß žebi na to ani pomyßlił njebě, žebi nješchto drasty abo wobucźa kupicź. Po tym žamym waschnju bě žo wschudźe měł, hdźež žo sa nim praschachmy.

Hdyž pomoznik k nam do dźěła pschinźe, mějesche mało dowěrjenja wubudźazy napohlad. Jeho drasta a schkórnje běchu rostorhane, jeho wobliczo nadute a dudławe. Kak je jeho žebi mój nan pschistajicź móhł, hischcze dźenßnischi dźeń wopschijecź njemóżu. Bě žnadź tola w czlowjeku dobre jadro pytnuł, abo bě žo psches jeho próstwy a žluby, so žo polěpschi, k tomu pohnucź dał? Abo bě žo nadźał, so s njeho porjadneho czlowjeka sczini, hdyž jeho prawje s krótka dźerži? Wot tutoho měnjenja bě drje žo wjesćź dał; pschetoż pomoznik dyrbjesche žlědowaze wuměnjenja podpisacź: Wón wot žwojeje msdy jenož maliczkosćź sa tobak dosta, a pódla toho hischcze tak wjele, so móżesche žebi wschědnje khanku palenza kupicź. Zyle jemu palenz sakasacź žo njehodźesche, pschetoż tajkemu žylnemu piczkej njebě móżno, žo hnydom zyle palenza wostajicź, to móhło žnadź jemu wotwucźenje njemóżne sczinicź. W běhu czaża chzysche jemu nan palenz pomału zyle prjecź wsacź. Wschu druhu msdu pak dyrbjesche mój nan sa pomoznika khowacź a jemu wscho nusne, pschede wschěm drastu kupowacź.

Mój nan s krutosczu na dopjelnjenje tychle wuměnjenjow dźerżesche. Zane próstwy jeho, hdyž pola pomoznika žadliwosćź sa palenzom wudyri, niczo njesamożachu; wón jenož wschědnje někotre pjenjezki sa palenz dosta. A dokelž jemu korczmarjo, kotrychž bě mój nan psched nim warnował, niczo njepożczachu, dyrbjesche žwoju žadliwosćź pschewinucź.

Pomału, pomału bu też psches wobstajnu krutosćź s njerodneho pomoznika druhi czlowjek a czim bóle žo wón polěpschowasche, czim wjazy mějachmy składnosćź spósnacź, kak hódny a kmany czlowjek wón bě. Tajkeho dźěłaczerja njeběchmy hischcze ženje měli a też žaneho wjazy njedostachmy. Hrajiźy jemu wscho wot ruki dźěsche, a pschi tym bě pschi žwojim dźěle jara czisty a žwědomity. Wón bě khětro powjedaty, s czimž wschitkich, kotsiž mějachu s nim dźěłacź, sa žebje dobu. Czasto psches njeho nowych wotebjerarjow dostachmy, a woßebje běchu jemu žkužobnizy w žußodstwje pschikhilene a njekhodźachu k žanemu druhemu hacź k naschemu Franzej, hdyž mějachu mjaßo kupicź. A Franz bě też, hdyž w pschistojnej drascze tczesche a žo dudławy napohlad jeho wobliczа pomału shubi, wo prawdźe pěkny czlowjek.

Mój nan njesabu, jeho s czaßami na postupaze pscheměnjenje k jeho lěpschemu kedźbliweho czinicź, a pomoznik jemu potom žylsy w wocžomaj doscź dźaknych žkowow prajicź njemóżesche. „Sslyschcze, mischtrje", wón potom s wjetscha pschistaji, „scze žebi moje dla město w njebjeßach saßkužili; ženje waß sabycź nochzu a pscheju žebi jenož, so by žo mi składnosćź spożczika, wschu mi wopokasanu lubosćź sarunacź." — „Budźcze pilni a žwěrni!" mój nan na to kóždy krócź wotmolwi, „a njedajcze žo wot žwojeje prjedawscheje žadliwosćze saßo pschemóż." — A Franz kóždy krócź žlubjenje wospjetowasche, so chze žo czertoweje juchi, kaž palenz mjenowasche, wostajicź.

Na tajke waschnje žo dowěrjenje mojeho nana k Franzej pschezo bóle pschiwobrocźi a też my wschitzy druhy poczachmy wěricź, so je žo něhduschi sanjerodźeny Franz wopikstwa zyle wotrjekł. — Tak bě žo pok léta minuło.

Ras njedźelu dopokdnja — ženje ju njesabudu — hdyž bě nan po swucźenym waschnju ke mschi schoł, a ja pak s macźerju, kotraž žo zyle strowa njeczujesche, doma wostał, pomoznik njeměrnje hladajźy do jstwy stupi a moju macź wo pjenjesy proschesche, so by žebi pjecza pschedźeno k wuporjedźenju schtrympow kupił. — „Ale Franzo", žo moja macź se spodźiwanjom praschesche, „kak na dobo k tomu pschińdźecze? Wschako wěscze, so maja moje žkužobne holzy wuporjedźenje wascheje drasty wobstaracź."

„Tak? ach haj, to je wěrno. Dha mi nješchto pjenjes k tobakej a jenej nowej trubzy dajcze", wón s njewěstym hłoßom wotmolwi, s kotrehoż bě žkyschecź, so wěrnosćź njerěczi.

Moja macź wótrje na njeho pohlada. Wón jeje wóczko snjescź njemóżesche a žo wotwobrocźi.

„Wěscze tola, Franzo, schto je mischtr s wami wucźinił? Hdyž wam pjenjesy dam, nadźijam žo, so je njewużitnje wużiwacź njebudźecze."

„Ně, sawěscze niz, luba mischtrka", Franz sawěscźesche a dostate pjenjesy spěschnje do saka žunu.

Moja macź s hłowu tschaßesche. — „Lubo by mi było, budźich-li jemu pjenjesy njedała."

Dwě hodźinje ßo minuschtej, a Franz ßo hischcźe njewróćźi. Duź macź njemërna pocźa bycź. A dokelź teź nan njepschińdźe, mje wona ſ domu pósßka, ſo bych, je-li móźno, wußlëdźił, hdźe ßo pomoznik sadźerźuje.

Hdyź běch ßo dołho doscź wobhonjak, mje skónczńje stara źona do palenzoweje korczmy pokaſa, prajiźy, ſo je Franza ſ nëkotrymi druhimi do njeje hicź widźała. — Sso nëczeho ſkeho bojo, do korczmy khwatach.

Tam teź wón ßedźesche, ale ach, kajki! S woczomaj na ſemju wukajo tam kaź bjes roſuma ſ cźerwjenym wobliczom ßedźesche. Nëkotſi mi njeſnaczi mużojo pódla njeho ßedźachu ſ wulkich schkleńzow palenz pijo. — Ja ßo Franzej blizach. — Wón mje po ſdaczu ſesna a na dobo ſa schkleńzu wody wołasche.

Korczmaŕ jemu ſa ßobu dwě schkleńzy pschinjeße, kotrejź nahle wupi. Najſkerje chźyſche ſ tym pjanoſcź sahnacź, tola jeho wotpohlad njemëjesche wotmyßleneho wuſpëcha; pschetoź hdyź spyta ſtanucź, ßo motasche a wón budźiſche panuk, njebudźiſche-li jeho korczmaŕ rucźe pschimnuk.

„Kak móźecźe ßo ſwëricź", ßo ja mkody cźlowjek do korczmarja dach, „jemu palenz porjedźicź; wam je tola ſnate, ſo źaneje kapki picź njeßmë."

„Hłupe blady", wón ßmëjo wotmolwi, „schtóź mje sapkaczi, wote mnje picźe dostanje, to je moje powołanje. Pożczik wſchak jemu niczo njebych. S zyka ßu czi druſy na zykej wëzy wina. Ssu to ludźo ſ jeho domowiny, kotſiź jeho prjedy na pokoj njewostajichu, doniź njepijeſche. A hdyź bë ras ſa ßkodom pschiſchoł, ßo wjazy dźerźecź njedaſche." (Skónczenje pschichodnje.)

Ze Serbow.

S Budyſchina. Na poßlednim ſakſkim ßejmje petizija k wuradźenju pschińdźe, w kotrejź wobhydlerjo Pancźiſkich ſtron proſchachu, ſo by ßo lëkarjej knjeſej Rachlej w Pancźizach dowoliło, ßebi domjazu haptyku ſakoźicź. Nasch ßerbſki ſapóßłanz knjes Kokla tehdy ßejmej na drobne rosskładźe, ſo ßu lëkarſke domjaze haptyki w wßach, daloko wot mëſtow wotleżanych, woprawdźita potrjebnoſcź. Lëkarjowa pomoz ßo cźaſto podarmo pyta, dokelź dyrbi ßo po wukaſane lëkarſtwo hakle do dalokeho mëſta póßkacź, pſches cźoż, ßo roſumi, ßo wjele cźaßa ſhubi. Khoroſcź ßo bjes tym huſto ſtraſchnje pohórſchi a hdyź ßo wulëkuje, dha to tola wjele dlëhe traje, hacź hdyź budźiſche hnydom lëkarſtwo k ruzy było. Ssejm ßo pſches knjeſa Koklowu rëcź wo nuſnocźe lëkarſkich domjazych haptykow pschemëwdźicź da, a na to należnoſcź knjeżerſtwu k rospominanju pschepoda. Tele dny je nëtko miniſterſtwo ſnutskownych należnoſcźow wukas wudało, po kotrymż ßmëdźa lëkarjo, w wotleżanych wßach bydlazy, domjaze haptyki dźerźecź a lëkarſtwo ſa khorych pſchihotowacź. Tak je ßo niz jenoż wobhydlerjam Pancźanſkich ſtron, ale wſchitkim, kotſiź dyrbjachu pſchi khoroſcźach daloke a wobcźeżne pucźe do haptykow cźinicź, pſches wuſtojne ſaſtupowanje mjenowaneje Pancźanſkeje petizije wulka dobrota dostała. Knjeſej Kokli, kotryż je pſchi tejle kaź teź pſchi druhich ſkładnoſcźach ßwoju winowatoſcź w połnej mërje dopjelnił a ßo hódny dowërjenja wopokaſał, kotrejź ßu jemu Sserbjo napſcheczo pſchinjeßli, pak njech ßo dźakne pſchipósnacźe ſa jeho wuſpëſchne ſkutkowanje na ßejmje wupraji.

Se Źidowa. Wutoru popołdnju ßu pſchi pólverniku pſched warom cźëło kowarja Auguſta Hrochera, kotryż na rybowej haßy bydleſche, ſ wody wucźahnuli. Jeho mëża a bleſcha pſchi brjoſy leżeſchtej. Hrochera je wjazy krócź Boża ruczka ſajała; móźno je, ſo je, hdyź je pſchi wëzy pſchebywał, jeho ta ßama khoroſcź podeſchła, tak ſo je do wody panuł a ßo tepił. — Po wudawanju ſ druheje ſtrony je Hrocher ßmjercź ßam w wodźe pytał. Tón ßamy dźeń wón mjenujźy do ſchleifmłyna pſchińdźe, hdźeż ſkorżeſche, ſo ßo jemu hubjenje wjedźe a ßo ſkónczńje ſe ßłowami wotßali: „Chzu ßebi źiwjenje poßłódſchicź." Nëſchto cźaßa poſdźiſcho jeho cźëło ſe Sprewje wucźeżechu.

S Brëſez. Póndźelu 12. julija ßu cźëło prjedawſcheho wuhlowjeho pohoncźa Firly ſ Małeje Subrniczki na naſchich polach nadeſchli. Firla, kotryż je hiżo pſches 70 lët ſtary, khorowatoſcźe dla wjazy dźëłacź njemóżeſche a po wßach wokoło khodźo ßo ſ proſcheŕſtwom źiwjeſche. W nozy wot pjatka do ßoboty je njeſbożowneho wobźaromneho cźlowjeka, hdyź jeho wulki deſchcź pſchekhwata, błud wobeſchoł; pſchetoź kaź ßlëd pokaſuje, je wón dołho w jenym jeczmjenjowym polu wokoło błudźił. Skónczńje njeje ſ hłodom a ſprózноſcźu dale móhł a je tak ſrudnu ßmjercź pod hołym njebjom wumrjeł.

S Dobroſchiz. Pſchi cźeżkim njewjedrje, kiż ſchtwórtk popołdnju 8. julija naſchu krajinu pſchecźeże, błyſk do ſchtomoweho kolika, zyle blisko pſchi khëżźy ſwudowjeneje Kraloweje ſtejazeho, dyri, khëżku pak Boża wſchehomóz wóhnjowemu nieſbożu hnadnje wukhowa.

S Hory. Na ſahrodźe, tudomnemu ryczeŕkublerjej Lindnerej ßłuſchazej, popołdnju 8. julija Boże njewjedro do jeneho duba dyri, daliſchu ſchkodu pak njenaczini.

S Hornjeho Wujeſda. (Saposdźene.) Schtwórtk tydźenja tu pſchi ßylnym njewjedrje błyſk do wjerby, pſchi domſkim źiwnoſcźerja Jurja Muki ſtejazeje, dyri, pſcheſkoczi potom na mjenowane domſke, hdźeż 72lëtneho Jurja Muku ſaraſy a njeſapaliwſchi do ſemje ſajëdźe.

S wjecźorneje ſtrony. Dźëcźi rade tintu liſnu, hdyź ßu ßebi ſ njej ßwoje pißanſke knihi womaſake. W prjedawſchich cźaßach to niczo njewadźeſche, dokelź ßo tinta ſ dubrjeńkow dźëłasche a dokelź bë toho dla njeſchkódna. Nëtko pak ßu tinty ſ wjetſcha jëdojte. Wóndano je pola naß jene dźëcźo wot ſchkódneje tinty ſtraſchnje ſkhorjeło. Toho dla wostajejcźe ßo tajkeho liſanja, dźëcźi; a w dobo hladajcźe ßo worzelowych pjerow; pſchetoź teź te worzelowe kóncźki, kotreź macźe wy w dźerźakach, móźa wam, hdyź ßo ſ nimi kaknjecźe, pſches tintu jara ſchkódne bycź.

S Wojerez. Hdyź wczera (pjatk) tydźenja cźejźke hrimanje pſches naſche mëſto cźehnjeſche, je błyſk dwójcy do tudyſcheho dwórniſchcźa dyrił, njeje pak dźakowano Bohu źaneje wulkeje ſchkody naczinił.

S Delnich Łużiz. W Barſchcźu, hdźeż je wjele fabrikow, ßo dźëło ßukelnikow jara pſchiſporja; wſchëdnje pſchikhadźeju kupowarjo wulkich dźëłbow ßukna, kotrehoż je jeno mało na ſkładach. Nëtko ßo tami dźëłacźerjo wjazy na to powołacź njemóźa, ſo nuſa jich na njemërne a ſbëżkarſke cźinjenje honi.

— Wokoło Kroßyna (Zarowſkeho wokrjeßa) ßu ßo hromady tych źerjazych wulkich ſkopcźkow na polach pſchidake, kotreź ßo wot ludźi żyleje krajiny ſbëraju a kónzuja, ſo njebychu ßo bóle rospłodźike. (Br. Z.)

Dary ſa natwarjenje ßerbſkeho domu.

Wunoſchk macźicźneho domu	200 hr. — np.
Referendar Mütterlein w Budyſchinje	6 „ — „
	206 hr. — np.

S dźakom kwituje **M. Mjerwa**, pokładnik M. S.

Wußudźenja.

Lawniſki ßud. Hoſpodarſkeho pomoznika Mjerwu a cźeladnika Pollinga w Barcźe winowachu, ſo ſtaj w nozy 14. mërza na dróſy halekowałoj. Pſchi tejle ſkładnoſcźi bë Mjerwa hoſpodarſkeho pomoznika Schkodu ſe ſamyßłkom ſ drjewjanzom na hłowu a do wobliczа bił, Polling pak bë Mjerwi ſe ßylnym kijom hłowu krwawu sbił. Mjerwu, kotryż bë ſ pukami ſapocźał, ſ jaſtwom na dwě njedźeli pokhoſtachu, bjes tym ſo Polling jaſtwo na 4 dny a arreſt na 3 dny pſchißudźene doſta. — 16lëtny cźeladnik Peter w Rakezach bë tamniſchemu knjejſtwu dwójcy wotruby, po 1 mk. hódne, kranuł a 20 np., jemu wot dohladowarja łukow Protzy k kupjenju palenza dowërjene, pſchekſchiwił. Peter ma jaſtwo na dwaj dnjej wotßedźecź. — Hiżo ras paduchſtwa dla khoſtanej ßłużobnej dźowzy Schubertez w Łuſy, kotraż bë w haprleji ßwojemu tehdomnemu hoſpodarjej Ewaldej w Nowej Wßy tſi ßerbſke modleŕſke knihi kranuła, jaſtwo na 3 dny pſchißudźichu. — Cźeladnik Miczka w Njeßwaczidle bë wobſkorżeny, ſo njeje ſchud, hoſpodaŕſkemu pomoznikej Bjarej w Njeßwaczidle ßłuſchazy, kotryż bë namakał, wobßedźerjej wrócźił, ale jón wobkhował. Pſcheſchiwjenja dla ma 5 mk. pjenjeżneho khoſtanja płaczicź. — Skórżba rëſnika Rjencza pſcheczíwo żiwnoſcźerjej Göpelej w Holzy a rëſnikej Bëharjej na Zidowje dla ſchiwduczinjenja ßo na to waſchnje ſkónczi, ſo Bëharja k 50 mk. a Göpela k 30 mk. pjenjeżneho khoſtanja a k ſapłacźenju khóſtow ſaßudźichu.

Khoſtanſka komora. Dźëłacźerjej Ernſtej Guſtavej Glattej ſ Wołbramez, w nalëcźu po Sserbach wokoło cźahazemu, ßo wjazy krócź ſkładnoſcź poſkiczi, ßo do bydłow łamacź a pjenjeſy kranucź. Tak wón 29. haprleje w Delnjej Kinje w bydle khëżerja Hoby 42 mk. ſe ſcźënſkeho khamorcźka, 3. meje w komorje ſkakarja Domſcha w tej ßamej wßy ſ kſchinje 36 mk., 7. meje w Zornoßyku ſahrodniſkemu żiwnoſcźerjej Hußikej toho runja ſ kſchinje 94 mk. a 21. meje w komorje wjeßneho rychtarja Kerka w Cźornowje 111 mk., na to ßame waſchnje ſkhowanych, ſpakoſcźi. Glattu, kotryż je hiżo pjecź krócź paduchſtwa dla khoſtany, k khoſtarni na pjecź lët a k ſhubjenju cźeßnych prawow na ſchëſcź lët ſaßudźichu.

Pſchißażny ßud. Dźëłacźerjej K. A. Hempelej ſ Wjeleczina, kotrehoż bëchu loni jeho njerodneho źiwjenja dla do Zidowſkeje wokrjeßneje dźëłacźerńje tykli, ßo kruty porjad w dźëłacźerni nje-

spodobaſche, a wón toho dla, hdyž jeho do Pſchiſchez na dźěko puſchćichu, twóchnu. Na to po kraju dundajo wokoło cžahaſche, hacž jeho w Deßawje ſajachu a do Židowſkeje dźěkacźerńje naſad pósłachu. Prjedy hacž bě 20 pukow, ſa njeho dla cžeknjenja poſtajenych, doſtał, wón ſaßo twóchnu. Jenemu druhemu dźěkacźerńkej bě wón prjedy toho prajił, ſo ßo druhi króćź wjazy do dźěkacźerńje njewróćźi a ſo toho dla prěnju lěpſchu fajmu wonka ſapali. Sswobodu doſtawſchi też hnydom ßwoje wotmyßlenje wuwjedźe. 29. meje ßebi w Bělcžezach pakćźik ſchwabliczkow kupi a ßo wjecžor na Jaßonczańſkich knježich leżomnoſćach do jeneje fajmy lehnu. Rano wokoło 2 hodźin wón ſtaže a fajmu ſe ſchwablicźkami ſapali. Rano 31. meje Hempel do bydła Kubſchiczańſkeho żandarma pſchińdźe, ſo by ßo ßam pſcheradźił. Dokelž pak tutoho doma njenadeńdźe, ßo do Boſchez k gmejnſkemu pſchedſtejicźerjej poda, kotryž jeho ſaja. Wobſkorżeneho, kotryž ßo też pſched ßudom njeſkutka wuſna, k khoſtarni na 5 lět a k ſhubjenju cżeßnych prawow na dźeßacź lět ſaßudźichu.

Přilopk.

* W Dittelsdorfje we wokolnoſćźi Žitawy wóndano jena ßkužobna dźowka, kotraž ma padawu khoroſcź, ſ woknom won hladaſche. Pſched woknom je żeleſna lěßycźka. Na jene dobo dźowku jeje khoroſcź nadpadźe. Dokelž ßo jej njeradźi hkowu rucże doſcź wróćźo ſcźahnucź, wona na żeleſnu lěßycźku padźe, kotraž ju, dokelž cżeża jeje zykeho cźěła na hkowu cźiſchcźeſche, do ſchije dajicź pocża; njeſbožowna dyrbjeſche ßo ſadußycź. — W tej ßamej wßy mkody cźlowjek nahku ßmjercź namaka. Wón trawu ßycżeſche, ßo ſakopnu a tak njeſbožownje do koßy padźe, ſo ßebi ſchiju pſcherěſnu a ßo wukrwawi.

* Sańdźeny tydźeń ßu pcżoky, hdyž ßo rojachu, jeneho pczokarja w Klotzſche pola Draždźan, kotryž je hiſchcźe dokho pſchi ßebi njemějeſche, tak ſkakake, ſo je na to wumrjeł.

* S měſta Liegnitz ßo piſche, ſo něhdźe 8 lět ſtary ßynk jeneho tamniſcheho korcżmarja hižo něſchto cżaßa na to ſkorżeſche, ſo jeho w lěwym boku boli; ſtarſchej pak ſa tym pſchińcź njemóżeſchtaj, ſchto je hólcźkej ſwadźiło. Jeho pſchepytujo lěkař ſkónczńje wyſche wutrobineje jamy ſacźeklińu namaßa, kotraž je, kaž ßo ſda, pokna cźerwjow. Lěkař ma ſa to, ſo ßu tele waki pſches to naſtake, ſo je ßo dźěcźo něhdy wot pßa liſacź dako. Sa 5—6 lět je ßo khoroſcź tak daloko wutworiła, ſo je operazija nuſna, chże-li ßo hólcżez ſaßo wuſtrowicź.

* Se ſchtyrjomi revolvrowymi kulkami w cźěle hiſchcźe żiwy woſtacź, ſe Schönholza hacž do Barlina doběżecź a hiſchcźe ßam pěſchi do hojeńnje dóńcź, — tónle cżeżki kuſk je ßo jenemu 42 lět ſtaremu dźěkacźerjej ſe Steglitz radźił. Pſched něſchto njedżelemi běſche wón do Barlina pſchiſchoł, ſo by ßebi tudy dźěko pytał, a pola ßwojeje pſchichodneje macźerje bydleſche. Dokelž nihdźe dźěko njenamaka, jemu cżeźke myßle pſchińdżechu, a wón wobſamknu, ſo ßebi żiwjenje woſmje. Ssebi na to revolver kupiwſchi ßo wón wutoru popołdnju do Schönholza poda a najprjedy dokho w holi wokoło błudźeſche. Hdyž ßo jemu ſdaſche, ſo je prawa hodźina ſa jeho bjesbóżny ſkutk pſchiſchła, wón ſchtyri kulki ſa ßobu do ßo wutſěli, jenu do praweho a jenu do lěweho ſpanja a dwě do żiwota. Njedźiwajzy na to wón ßmjercź njenamaka, kotruż běſche pytał. Pſches nóż w holi ſawoſta, naſajtra rano pak ßo do wobydlenja ßwojeje pſchichodneje macźerje wrócźi, kotraž jeho pohnu, ſo ſ njej ßobu do chirurgiſkeho klinika dźěſche. Swonkownje na ßylnym a ſcherokoramjenjatym mużu dale niczo widżecź njeběſche, hacž ſo běſche wobliczo pod woczomaj ſacźekle. Hdyž pak jeho lěkarjo bliże wobhladachu, ßo pokaſa, ſo ma 4 kulki w cźěle. Kulzy, kotrejż je ßebi do ſpanja tſělił, kaž ßo ſda, moſhy ſranikej njejſtej, ale ſtej hłubſcho ſchkej; pjecża w hornim dźaßnu tczitej. Też kulzy w żiwocźe, kaž ßo ſda, żanych ważnych organow wobſchkodźikej njejſtej. A jeli ſo hewak niczo prěki njepſchińdże, je lohzy móżno, ſo rany ſażija, a ſo tutón „energiſki ßamomordaŕ" żiwy woſtanje.

* Direktora jeneje fabriki w Kölnje běſche tamón tydźeń mucha do liza kłóła. Naſta ſacźekliſna, kotraž dale a bóle pſchiběraſche. Duż khory ſkónczńje lěkaŕſkeje pomozy pytaſche, kotraž pak poſdźe pſchińdże: krej běſche hižo ſawdata, a khory na druhi dźeń wumrje.

* Do jeneje wßy pola Kaſſela je ßo wóndano muż wróćźił, kotryż wudawaſche, ſo je 16 lět dokho w franzowſkim wójnſkim ſajecźu był a nětko ſ Alżira cźeknuł. Dokelž po wójnje niczo wjazy wo nim ßłyſchecź njeběſche, mějachu jeho ludźo ſa to, ſo je morwy. Duż je ßo jeho żona ſ druhim woženiła. Po jeho rěcźach je hiſchcźe dźenża wjele němſkich wojakow w Alżiru jatych, mjes nimi też dwaj offizěraj. Runje tejule offizěrow dla pak ßo na wěrnoſcźi jeho wudawanjow dwěluje; pſchetoż offizěraj drje budźeſchtaj tola w běhu 16 lět něłajkeje ſkładnoſcże pomółoj powjeſcź wo ßebi domoj póßłacź.

* Sańdźenu ßobotu wjecżor je wjerch Bismark, wot ßwojeje żony a tajneho radźicźela dr. Rottenburga pſchewodżany, do Kiſſingena pſchijěł. Wjerch ſtajnje w ßwojim ſalon-woſu pucźuje. Prěnje dny auguſta chże wón do Gaſteina pſchijěcź, hdyž je ßebi w Schwajzaŕſkim domje dźeßacź iſtwow wotnajał.

* W wſchelakich Köslinſkich nowinach běſche wóndano ßłědowazy ſpodżiwny nawěſchtk wotcźiſchcżany: „Jeno ſ markami abo wjetſchimi pjenjeſami ßmědża ßo w mojim wobydlenju woknowe ſchkleńzy rosbiwacź. Schtóż je ſ wężami rosbije, kotrež mjenje hacž mark płacża abo do zyła k niczemu njeißu, toho bjes ßmilnoſcże pokhoſtacź dam. C. L. Gräner." Hacž je Gräner ſ tymle nawěſchtkom dozpił, ſchtoż je chzył?

* W Grottawje w ßußodnych Czechach ßu ßrjedu tydźenja holczku pohrjebali, kotruż je palenzowy mór ſkónczował. Njedźelu tydźenja mjenujzy dwě 10lětnej holczży do tak mjenowaneho „Spittelgrunda" do ſkały dźěſchtej, hdyž něſchto cżaßa woſtaſchtej. Dokelž běſche jena ſ njeju jara laczna, wona pytacź pocża, hacž ſkakarjo nihdźe żaneho palenza woſtajili njeißu, a też palenzowu bleſchu namaka. Sa holczku pytajo ju jeje nan w womorje leżazu namaka. Dokelž ji ſe rta ſa palenzom wonjeſche, a próſdna bleſcha pódla njeje leżeſche, běſche jaßne, ſchto je ji ſwadźiło. Njedźiwajzy wſcheje lěkaŕſkeje pomozy dźěcźo hiſchcźe tón ßamy dźeń wumrje.

* W Winje ßo wjele wo tym rěcźi, ſo je ßo tamniſcha měſchczańſka rada ſapowjeła dalſche poßedźenja dźerżecź, dokelž jedyn pſcheradnik ßobu w radźe ßyda. Radźiny ßobuſtaw Pfiſter je mjenujzy jeneho friſeura, ſo by ßo na nim wjecźił, pſcheradźił, ſo je pſched něſchto lětami khěżora hanił; duż ßu friſeura k jaſtwu na 8 měßazow ſaßudźili. Hdyž na to denunziant (pſcheradnik) ſaßo do radźineho poßedźenja pſchińdże, wjetſchi dźěl radźinych ßobuſtawow ſal wopuſchcźi, a wſcha próza jich pohnucź, ſo bychu ſaßo na poßedźenje pſchiſchli, běſche podarmo.

* Na tiberſkej kupje w Romje ſubjazy lěkař ſkutkuje, kotryż je ſ rjada mikoſcźiwych bratrow. W wumělſtwje ſuby cżahacź je tónle mnich tajkeje wurjadneje wuſtojnoſcże dozpił, ſo je někotry dźeń hižo 400 ſubow wutorhnuł. Frate Orſenigo, tak mnich rěka, ma jako ſubjazy lěkař tajku ßławu, ſo khori hižo wot ſażneho ranja pſched klóſchtrſkimi wrotami ſteja. Wón ßebi ßwoju próżu płacźicź njeda, a w Romje je tak daloko pſchiſchko, ſo maju jeno hiſchcże tajzy ſubjazy lěkarjo ſaßkużbu, kotſiż khumſchtne ſuby dźěkaju. Ale wutorhuje ſuby jeniczży Frate Orſenigo. Tutón mnich je też bamżej Leonej pſche ſubybolenje pomhał.

* S Brüſſela ßobotu tydźenja piżachu: Żakoſtny krwawny njeſkutk je wobydleŕſtwo belgiſkeho hkowneho měſta roshorił. Wóndano wjecżor na dróſy Fonsny w Brüſſelſkim pſchedměſcże Saint Gilles, żyle bliſko jużneho dwórniſchcża, měch namakachu, w kotrymż ruzy a noſy żónſkeje tczachu, kotraż běſche něhdźe 30 lět ſtara bycź móhła. Hkowa a ſbytkne cźěło tu njeběſchtej. Wo tejle węży ſhoniwſchi polizija na měſcże żyłu wokolnoſcź pſchepytacź da. Wo prawdźe też njedaloko toho měſta, hdźež běchu měch namakali, něſchto żonjazeje draſty nadeńdźechu. Polizija běſche pſcheßwědczena, ſo draſta ſkónzowanej żónſkej ßłuſcha. Lěkarjo, wo kotrychż běſche ßo mjes tym póßłako, wuprajichu, ſo ßu ſtawy ſ tajkej anatomiſkej wuſtojnoſcźu wot cźěła wotrěſane, ſo je tón, kiż je njeſkutk wobeſchoł, jeno lěkař bycź móhł, abo tajki, kiż na lěkaŕſtwo ſtuduje. Nětko powjeſcź wo krwawnym njeſkutku do wſchěch kónzow telegrafowachu, ale bjeſe wſcheho wuſpěcha, dokelž tu ani najmjeńſche njeběſche, ſchtoż budźiſche mordarja pſcheradźicź móhło. Woßebje też ßo njeradźi cźěło a hkowu namakacź. Duż mějachu ſkónczńje wſchitzy ſa to, ſo ßo tudy ſ zyła żane mordaŕſtwo ſtało njeje, ale ſo je to ſtraſchny „żort" jeneho ſtudenty, kotryż ßo na lěkaŕſtwo pſchihotuje a kotryż je te ſtawy ſeſezirowanſkeje ſale amphitheatra kranuł a ßebi tajki njehorny żort ſ nimi dowolił. Tole měnjenje ßo bórſy tak wobkrucźi, ſo wyſchnoſcź ſ zyła wjazy ſa mordarjom njeßlědźeſche, ale cźim horliwiſcho tamneho ſchibaka ſtudentu pytaſche. Na jene dobo pak polizija druhe powjeſcże doſta, ale pjecża pſchepoſdźe, hacž ſo by hiſchcże nadżija była mordarja doßahnucź. Na dwórniſchcźu Vilvorde Antwerpen-Brüſſelſkeje żeleſnizy mjenujzy hižo něſchto dnjow wulki kaſchcź ſtejeſche, kotryż běſche poste restante (— po naſchim: poſtlagernd —) na cźłowjeka adreßowany, kotrehoż w Vilvorde nichtó njeſnajeſche. Dokelž ſ kaſchcża dale a bóle ßmjerdźeſche, jón ſaſtojniży ſkónczńje wotewrichu; ale hróſba wſchěch pſchitomnych wobja, hdyž w kaſchcźu hkowu a cźěło żónſkeje nadeńdźechu. Lěkarjo, po kotrychż hnydom póßłachu, ſpóſnachu, ſo ſtawy, kotrež běchu w Brüſſelu, a te, kotrež běchu w Vilvorde namakali,

jenej a tej ßamej żónskej ßkuscheja. Nětko ßo wjazy dwělowacź njemójeſche, ſo je ßo w Brüſſelu khróble mordarſtwo ſtako. Mordar je jara pſcheklepany cźlowjek byk; ſ tym, ſo je wón cźěko rosdźělik a dźěle do wſchelakich kónzow roſeßkak, je ßo jemu radźiko wyſchnoſcź ſamylicź. Zyka polizija je na nohomaj, ſo by ßo mordarſtwo dowußlědźiko, kotreź je zyke wobydlerſtwo belgiſkeho hkowneho měſta tak żakoſtnje roshoriko.

* Franzowſke nowiny ſaßo wo tym pißaju, na kajke njehańbicźiwe waſchnje ßu wſchelazy liferantojo a nękotre ßobuſtawy knjeżerſtwa narodneje wobróny, kotreź běchu ſ prěniſchimi pſchesjene, w ſymje 1870/71 franzowſki kraj a lud jebali a ßo pſches to wobohacźili. Jedyn khěżeŕ w Normandiji mějeſche hiſchcźe ſ poßlenjeje němſko-franzowſkeje wójny nęſchto patronow ſa remingtonſke tſělby, kotreź běchu jemu wojazy ſawoſtajili, kotſiź tehdy pola njeho w kwartirje leżachu. Wóndano wón kulki ſ patronow wukama a chzyſche je roſeſchkrěcź. Kulki ßo jemu ſpodźiwnje lohke ſdachu. Woprawdźe tež běchu ſ papiermaché dźěkane a jeno ſ cźeńkimi wokojanymi kopjeſchkami pocźehnjene. Tele kulki na cźrije ſ papjerjanymi póduſchemi dopominaju, kajkeż běſche franzowſke loirſke wójſko tehdy dostako.

* Każ wóndano hižo ſ krótka ſpomnichmy, je ßo njedawno w Revalu zyrkus Ciniſelli wotpalik. Tamniſche nowiny wo tymle njeſbożu pißaju: Wot 28. na 29. junija w nozy wokoło dweju je ßo zyrkus Ciniſelli ſe wſchěm, ſchtož w nim běſche, do zyka ſpalik; jeno konje buchu wſchě płomjenjam wutorhnjene. Każ ßo ſda, je woheń w zyrkußowej reſtawraziji, w kotrejż běchu hacź do połnozy hoſcźo byli, naſtak a ßo wot tam njepytnjeny dale nuts roſpſcheſcźerak, doniż płomjenja ſ tſěchu won njepraßnuchu. Runjeż běſche dobrowólna wóhnjowa wobora bórſy k ruzy, tola móżno njeběſche twarjenje a wſchelaku nadobu, kotraż w nim tcźeſche, ſdźerżecź. Dokelż běſche dołho ßucho było, woheń w lohko twarjenym drjewjannym zyrkußu ßurowje ſpěſchnje wokoło ßo hrabaſche, a ßylny wětr płomjenja hiſchcźe bóle rosduwaſche. Lědma běſche ßo radźiko hiſchcźe w prawym cźaßu drohe konje ſ konjemza ſecźěricź, dha ßo tſěcha ſaßypnu, wſchitko, ſchtož běſche pod njej, w wóhnjowym morju pohrjebawſchi. Bohu żel je tež nęſchto ludźi pſchi tym k njeſbożu pſchiſchło. Ssedkarja, kotryż hižo lěta dołho w zyrkußu ßkużeſche, na wuhlo ſpaleneho w roſpadankach namakachu. Dweju druheju ßkużobneju hiſchcźe żiweju ſ płomjeni wucźeżechu; ale wobaj ſtaj tak cźeżko wobſchkodźenaj a wopalenaj, ſo je mało nadźije, ſo żiwaj woſtanjetaj. Wobaj ſtaj w hojeŕni. S konjemza ſecźěrjene konje każ njemdre wokoło hanjachu. Nękotre chzychu ſ mozu do ßwojeje ſtareje hródźe, a jeno ſ wulkej prózu ßo ludźom radźi je wottraſchicź. S wjetſcha pak ßo konje do wſchěch kónzow roſpjerſchichu a w ſkoku po měſcźe wokoło hanjachu. Jedyn kóń běſche ßebi ſady zyrkußa do tonidka ſaléſt, kotreź je ſe ſtareje měſchcźanſkeje hrjebje naſtako; jeno ſ jara wulkej prózu ßo radźi ſkocźo ſ tonidka wucźahnucź.

* Njedawno je w Ruſkej poßleni dźěl roſprawy wo ruſko-turkowſkej wójnje lěta 1877/78 wuſchoł. S tejele roſprawy je widźecź, ſo je ruſke wójſko w europſkej Turkowſkej, tak mjenowane dunajſke wójſko (Dunaj-Donau), 592,085 muži ßylne byko, wot kotrychž je na rany 6465 a na wſchelake thoroſcźe 44,459, ſ zyka po tajkim 50,924 muži ſemrjeko. To w pſchirunanju ſe ßylnoſcźu wójſka wulka ßmjertnoſcź njeje. We wſchěch prjedawſchich wójnach je pſchiměrnje wjazy ludźi ſpadako. Tak ßu n. pſch. Rußojo w krymſkej wójnje 105,678 muži ſhubili, runjeż běſche wójſko tehdy jeno 400,000 muži ßylne.

* Na jenej ruſkej żeleſnizy ßu k woženju paßażěrow w poßlenim cźaßu woſy ſ dwěmaj etażomaj wużiwacź poczeli; delnja etaża je ſa prěnju a druhu, hornja ſa tſecźu klaßu. Dokelż do tajkeho woſa dwójzy telko ludźi lěſe, każ do naſchich, cźah telko woſow njetrjeba, każ dotal. Schtož je ßkyſchecź, chzedźa ßebi też druhe żeleſnizy woſy ſ dwěmaj etażomaj twaricź dacź.

* S Kurſka do Khaŕkowa ßo muż ſe żonu na żeleſnizy wjeſeſche. Duzy po pucźu muż ſ woſa won dźěſche a ßo na deſku pſched durcźkami ſtupi. Dokelż ßo wón bórſy do woſa njewrócźi, żona ſa nim hladacź dźěſche, ale w měſto muża jeno jeho kij a ſwjerſchnu ßuknju wuhlada. Hacź je njeſbożowny ſ woſa dele panuk abo ſ dobrej wolu dele ſkocźik, nichtó njewě. Ale na pſchichodnej ſtaziji żona telegrafiſku powjeſcź ſhoni, ſo ßu na kolijach żeleſnizy cźěko jeneho mużſkeho ſ wotjědźenymaj nohomaj namakali. S cźaha dele panuwſchi abo ſkocźiwſchi běſche muż pohkuſcheny pſchi kolijach leżo woſtak; bórſy na to tworny cźah pſchijědźe, kotryż jemu wobě noſy wotjědźe.

* Kajke njeſboże móże cźělz nacźinicź. Hdyż 20. ſaníd. měßaza pſchipołdnju tworny cźah ſ Taganroga do Sskawjanſka jědźeſche, jemu njedaloko dwórniſchcźa Nikitowka cźělz po kolijach napſcheczo pſchińdźe. Dokelż móżno njeběſche cźah cźaßa doſcź ſaſtajicź, cźělz pod koleßa pſchińdźe, a cźah ſ kolijow ſkocźi. 17 woſow bu rosbitych, a kolije běchu rostorhane. Jedyn njeſnaty cźlowjek, kotryż w twornym woſu ßobu jědźeſche, wo żiwjenje pſchińdźe. Wyſchſcheho konduktora, kotremuż běſchtej wobej noſy wotjědźenej, w womorje leżazeho do Khaŕkowa do hojeŕnje pſchiwjeſechu. Kelko ludźi je ſ zyka k njeſbożu pſchiſchko, ſnate njeje.

* Na dwórniſchcźu jeneje ruſkeje żeleſnizy na jenych pódlanſkich kolijach ſchěſcź woſow ſe ſpiritußom ſtejeſche. Na jenym woſu běſche ßo jedyn ſpirtowy ßud nękak wobſchkodźik, ſo ſpirituß ſ njeho cźeczeſche. To pytnuwſchi dwórniſchcźowi dźěłacźerjo radźi ſkładnoſcź wużichu ßo darmo wokſchewicź a ſe wſchelakimi ßudobjemi pſchiběżachu. Poßledni, kotryż pſchiběża, pak ßam żaneho ßudobja njemějeſche a chzyſche ſ towaŕſchemi ßobu picź. Hdyż pak jemu tucźi wotmolwichu, ſo by wotcźakak, doniż ßudobje połne njenaběži, ßo wón roshněwa, ſapałku wſa a ſpirituß, kiż ſe ßuda cźeczeſche, ſapali. Sa wokomik, wě ßo, zyky ßud, a bórſy zyky wós w płomjenjach ſtejeſche, ſo mějachu dźěłacźerjo cźinicź doſcź, ſo druhe pjecź woſow ſe ſpirtom wotwjeſechu. Nacźinjena ſchkoda wjazy hacź 2000 toleŕ wucźinja.

* Każ je ſnate, ßu w wokolnoſcźi pobrjohow kaſpiſkeho morja w Ruſkej bohate petrolejowe żórka. Ale też pod mórſkim dnom ßo tajke żórka namakaju. Hdyż ßo druhdy na dnje morja ſemja pukacź pocźina, petrolej ſe ſemje do wody ſtupa a potom po morju na wodźe płowa. Duż ßebi wobydlerjo měſta Baku pſchi kaſpiſkim morju druhdy to wjeßele cźinja, ſo na małych kódźach w nozy do morja won jědu, hdźeż wjedźa, ſo petrolej po wodźe płowa. Do tajkeho měſta dojěwſchi petrolej ſapała, kotryż ßo pali, doniż ßylny wětr płomjo njehaßnje. Sso palaze morjo wulkotny napohlad poſkicźa.

* Młody ſchwedſki wucźeny Weſtmark, kotryż je dołho po rěży Kongo w Afriży pucźowak, w geografiſkim towaŕſtwje w Pariſu wóndano ſajimawu rosprawu podawaſche wo dźiwich, kotſiź maju ßwoju domiſnu w krajinach pſchi Hornim Kongo. Tucźi dźiwi ßu ßylni, ſróſtni ludźo a radźi na wójnu cźahaju. W ßwójbje ſtajnje khóß ſtarſcheho płacźi, a ßyn ßmě hakle po nanowej ßmjercźi ſjawnje jako rěcźnik wuſtupicź. Cźile dźiwi maju wjazy żonow. Po jich waſchnju pak njewjeſta ſamożenje ßobu do domu njepſchinjeße, ale nawożenja ßwojeho pſchichodneho nana wobdari; ſ wjetſcha jemu wón dweju abo tſjoch njewólnikow dari, dwoju abo tſoju wokokoſchijazu pychu ſe ſchkleńczanych parlow a dwě abo tſi próſdne bleſche. S zyka ßebi dźiwi, każ ßo ſda, próſdne bleſche wyßoko waża. Młoda holza, runjeż je ßo wudaka, tola zyle ßwobodna woſtawa a ßmě ßo, hdyż ßo jej ſeſdanje, kóżdy cźaß do ſtarſchiſkeho domu wrócźicź. Potom ma jeje nan dary, kotreź je ſa nju doſtak, pſchichodnemu ßynej wrócźicź, ſchtož pak ßo rědko ſtawa a ſchtož je cźaſto ſ pſchicźinu krwawnych a dołhich wójnow. Hdyż je jedyn dźiwi wumrjeł, cźěko na nęſchto dnjow pſched durjemi jeho khěżki wuſtaja. Tele dny ßo zyka wjeß ſraduje; pſched cźěkom rejwaju a ſpěwaju bjes pſcheſtacźa, doniż wſchitzy dybawi njejßu. Potom pódla khěżki jamu wuryja, do kotrejeż cźěko puſchcźa; do jamy też wſchelake tkaniny mjetaju a wjetſchi dźěł toho, ſchtož ſemrjety wobßedźeſche, ſo by wón, każ dźiwi praja, na najlěpje pſchihotowany byk k dalokemu pucźowanju do tamneho ßwěta. Ale ſ tym ßo njeſtaji, ſo jeho ſ tymile wężami ſaſtaraju; woni jemu też żiwu tworu ßobu dadźa: żony a njewólniży ſemrjeteho dyrbja ſa nim hicź. Njeſbożownych ſ hkowu k bananowym ſchtomam pſchiwjaſawſchi jim dźiwi ſ dołhim, na ßerp podobnym nożom hkowu wotrubaju. Potom ßo kóżdy wopor na dwě położy rosruba; mjes tym ſo ßo jena połoja cźěka ſe ſemrjetym pohrjeba, pſchiwuſni a druſy wjeßnjenjo druhu połoju ſjědźa. Mjaßo ßo we wulkich kótkach wari, kotreż ßu hacź do wěka ſ wodu napjelnjene; hdyż je ßo połoja wody wuwariła, je mjaßo ſwarjene. Potom ßo pſchecźiwna hoſcźina ſapocźnje, kotraż dwaj dnjej pospochi traje. Je-li ſo nětko hiſchcźe nęſchto cźłowjecźeho mjaßa wyſche woſtanje, ßo pſchitomni do njeho dźěła, a kóżdy ßwój kruch ßobu domoj wosmje. Prózowanje běłych w tymle naſtupanju pak, każ Weſtmark wobkrucźa, podarmo njeje; pſchetož dźiwi ßo dale a bóle cźłowjecźeho mjaßa woſtajeja, a najſkerje je cźaß bliſko, ſo tamniſchi dźiwi ſ zyka wjazy ludźi żracź njebudźa.

* W lěcźe 1738 ßu jeneho wucźeneho muża do hojeŕnje ſa wrótnych tyknuli, hdźeż też je wumrjeł. A cźeho dla? Dokelż běſche wón ſjawnje rěcźak, ſo budźe ßo ſa 100 lět ſe żeleſom pißacź, ſo budźa ßo woſy ſ paru woſycź, a ſo żanych ßwężow wjazy trjeba njebudźe, dokelż budźe ßo powětr ßwěcźicź. Jeho wěſchcźenje pak je ßo dawno dopjelniko.

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowani:

Michalska zyrkej: Khorla August Mikanja, hospodarski pomoznik tu, s Lejnu Schlachćiz.

Katholska zyrkej: Khorla August Kaiser, schewski mischtr w Kelnje, s Marju Madlenu Bjarschez.

Křćeni:

Michalska zyrkej: Ota Willy, Oty Oskara Kellera, dźełaćerja na Židowje, ß.

Katholska zyrkej: Emilija Emma, Jana Janoucha, dźełaćerja w Bělćezach, dź.

Zemrjeći:

Dźeń 7. julija: Marja rodź. Rychtarjez, Michala Mrósa mandźelska, 34 l. 9 m. — 10. Jan, Jaroměra Bohuměra Stiebitza, murjerja w Dobruschi, ß., 1 l. 3 m. 4 d. — 12. Lejna Marja, Khorle Wirtha, pjekarskeho mischtra w Sskonej Borschći, dź., 2 l. 12 d. — 13. Gustav Ernst, njemandź. ß. na Židowje. — Marja Theresija Subjez, hospodarska pomozniza na Židowje, 23 l. 1 m. 2 d.

Płaćizna žitow a produktow w Budyschinje

10. julija 1886.

Žitowy dowos: 1976 měchow.		Na wikach wot M	Na wikach wot Pf	Na wikach hacž M	Na wikach hacž Pf	Na bursy wot M	Na bursy wot Pf	Na bursy hacž M	Na bursy hacž Pf
Pšeńica	běła	8	57	8	78	—	—	—	—
"	žołta	8	4	8	21	—	—	—	—
Rožka	50 kilogr.	6	80	7	9	—	—	—	—
Jećmjeń		6	52	6	88	—	—	—	—
Wowß		7	—	7	40	—	—	—	—
Hroch		8	6	10	28	—	—	—	—
Woka		7	22	7	78	—	—	—	—
Jahły		12	—	15	50	—	—	—	—
Hejduschka		17	—	17	50	—	—	—	—
Běrny		1	50	1	70	—	—	—	—
Butra	1 kilogr.	2	—	2	20	—	—	—	—
Pšeńična muka	50 =	7	—	15	—	—	—	—	—
Ržana muka	50 =	7	—	10	28	—	—	—	—
Ssyno	50 =	3	50	3	60	—	—	—	—
Sskóma	600 =	28	—	30	—	—	—	—	—
Proßata 511 schtuk, schtuka		8	—	21	—	—	—	—	—
Pšeńične wotruby		—	—	—	—	—	—	—	—
Ržane wotruby		—	—	—	—	—	—	—	—

Dražbźanske mjaßowe płaćizny. Howjada 1. druźiny 57—60 mk., 2. druźiny 45—50, 3. druźiny 25 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne ßwinje 50—53 mk. po 100 puntach s 20 prozentami tary. Cźelata 1. druźiny 40—55 np., 2. druźiny 28—38 np. po puncźe rěsneje wahi.

Wjedro w Londonje 16. julija: Pomróczene.

W Cźelchowje pola Klukscha je nowonatwarjena **khěža** cźišło 14 se sahrodu na pschedań.

W Nowych Bóschizach pola Njeßwaczidła je **khěža** cźišło 10 se 4 kórzami pola a 1 kórzom łuki na pschedań.

K wußywej

poručam **hróch, woku, hejduschku, schlesynski dołhi a ßrěni kołij.**

Gustav Heinka

pschi žitnych wikach cźišło 7.

Maleny

kupuje kaž kóžde lěto po najwyschschich płaćizńach po litrach a po wasy

měschczanska haptyka

w Budyschinje

na hłownym torhoschću 6.

Rožowany stwjelzowy abo njetrjeny len, kaž tež **wutrjeny len** kupuje kóždu dźělbu po najwyschschich płaćizńach

mechaniska dźełopschadownja w Hajnizach.

Jablukowe wino,

wschelake jahodkowe a ßadowe schampanske wino, mußěrowaze ßadowe limonady a bowle,

ßadowe kißało,

wubjerne k ßołotwi, k kładźenju atd.,

sodowu a selterśku wodu,

pschezo cźerstwu pjelnjenu, poruća

Hornjołużiska ßadowa tłóczerńja

dr. Herrmanna a dr. Wetzki

na sadnej bohatej haßy 3.

ff. koßy

po 3 mk. poruća

Paul Walther.

NB. Kóžda koßa, kotraž njerěsa, ßo wrócźo wosmje, ßamo hdyž je hižo toczena a klepana.

Butra!

Měschanu butru, lutowansku butru

w bowach a wuwaženu, najlěpsche druźiny, poruća wot cźerstweje poßyłki

Gustav Poser

na jerjowej haßy.

K wußywej

poručam **pólski hróch, woku, schlesynski** a **hobrski kolij, hejduschku,** kaž tež woprawdźite **schćernischćowe rěpowe ßymjo** a proschu pschi potrjebje wo dobroćiwe wobkedźbowanje.

Khorla Preißer

w Budyschinje pschi žitnych wikach.

Dürrenbergsku jědźmu ßól, Dürrenbergsku skótnu ßól

poručataj **Wagner a Zumpe**

na dwórnischću w Budestezach.

K nasymskemu wußywej

poručam:

hróch, woku, hejduschku, rěpowe ßymjo, woprawdźity hobrski kolij, ßrěni kolij,

jenoż dobru skhadźazu tworu, a wobliczam najtuńsche płaćizny.

Tež mam hischće někotre kopy **pschenicznych woklepow** na pschedań. S poczesćowanjom

E. Schmeiß w Budestezach.

Poßleschćowe pjerje,

najjednorische a najlěpsche, kaž tež **hotowe poßleschća** po tunich płaćizńach poruća

S. E. Richter pschi hłownym torhoschću w domje kral. hłown. dawkownje.

Destillazija Adolfa Rämscha

w Budyschinje pschi butrowych wikach

poruća ßwoje derje cźišćene **palenzy** pschi wotewsaću 10 litrow a wjazy No. I liter po 16 np., No. II liter po 13 np.

Dale poruća wona ßwoje wubjerne **jednore** a **dwójne palenzy** a **likěry,** kotrež ßo dla jich dobreho ßłoda a wubjernosće k kwaßam a kschćišnam woßebje poručeja. Piczele ßo na žadanje k tomu pożcża.

Wuměnjenje rožki.

Sa 1 kórz — 162 puntow noweje rožki dawamy tón cźaß 90 puntow khlěboweje muki a 50 puntow pizy a proßymy wo dobroćiwy pschistup.

W Delnim Wujesdźe, 12. julija 1886.

F. s Rabenauski walzowy młyn.

K kschćišnam, kwaßam a druhim ßwjedźenjam, woßebje hosćenzarjam ßwoje **jednore a dwójne palenzy,** toho runja wubjernje dobre **likěry** po jara tunich płaćizńach poručamoj. **Ginzel & Ritscher,**

destilazija na wulkej bratrowskej haßy 6.

Maleny

kupuje po kóždej dźělbje po najwyschschich płaćizńach

August König naßlědnik.

Schiller & Neuling.

Pschi potrjebje wuhotowanja ja njewjesty a dźěczi

poručam swój bohaty skład hotowych schatow wot najjednorischeho hacź do najwoßobnischeho waschnja w snatej dobrej tworje a po tunich płaczisnach.

A. Tschentscher, schatowa fabrika a wuhotowanski magazin w **Budyschinje** w kupnizy na torhoschczowej stronje.

Koßy,

kaž jěd rěsaze, porucza

Paul Walther

na žitnych wikach.

Mariazellske žołdkowe krepki,

wubjernje skutkowazy šrědk pschi

wschěch žołdkowych khoroszjach.

Njedosczehnjeny pschi bjesappetitnoszi, žołdkowej šlabosczi, hrosnje wonjazym dychu, kißałym horjestorkanju, bubnjenju, koliży, žołdkowym katarrhu, žahojtym palenju, tworjenju griesa, njeßmèrnym tworjenju šlinow, žołczelinje, grawowanju a wróczenju, hłowubolenju (jeli so se žołdka wukhadźa), žołdkowych widlischczach, jatykanoszi, nabubnjenju žołdka psches jědź abo picźe, wakach, šłosynych, jatrowych a hämorrhoidskich czerpjenjach. **Bleschka** s wopißanjom, kak ma šo trjebacź, płaczi **70 np.** Sklady we wschěch wjetschich haptykach.

Zentralne rosešlanje psches haptykarja

Carl Brady w Kremsier w Awstriji na Morawje.

W woprawdźitoszi dostacź w **Budyschinje:** w **měschczanskej** a **hrodowskej haptyzy;** w **Hirschfeldze:** pola haptykarja **C. E. Jägera;** w **Rakezach:** pola haptykarja **Gust. Katzscha.**

ff. Nizzaski jědźny wolij

w bleschach po 1 mk. 30 np. a 70 np. a w mjeńschich dźělbach po kóždej płaczisnje,

kißało

liter po 10 a 20 np.,

woprawdźite winowe kißało

liter po 35 np.

Strauch & Kolde,

3 na kamjeńtnej haßy 3,

drogowe khlamy k słotemu workej.

Khojej

w wulkim wubjerku

seleny punt po 70—160 np.

jenoż derje šłodźaze druźiny porucza

Gustav Poser

na jerjowej haßy.

Jerje

jara wulke po 4 a 5 np.,

15 schtuk po 50 a 60 np.,

porucza sa jara płaczisny hódne

Gustav Poser.

na jerjowej haßy.

Jara dobry paleny khojej

punt po 1 mk., 1 mk. 20 np. a 1 mk. 40 np.

porucza **Th. Grumbt**

w kupnizy a na swonkownej lawskej haßy.

Njepaleny khojej

punt po 80, 90, 100 np. atd.,

šylny a jara derje šłodźazy, porucza jako něschto jara tunje

Th. Grumbt

w kupnizy a na swonkownej lawskej haßy.

Mydlarńja Herm. Puya

w Budyschinje na šerbskej haßy

porucza

jadriwe mydło, dobre šuche	punt po	40	np.,
jadriwe mydło, cźerwjene a módre	„ „	36	„
žołte wóskowe mydło I	„ „	40	„
žołte wóskowe mydło II	„ „	30	„
soda	„ „	5	„
schterku	„ „	22	„

masne mydło, selene mydło, petrolej, wschě artikle dobre a po najtunischej płaczisnje.

Podpißany s tutym swoje hižo lěta dołho sa dobre snate

jablukowe wino

nakißałe a **šłódke** knjesam korczmarjam kaž tež privatnym k kschczisnam a kwaßam porucza.

Skasanja pschijimataj kk. **Richard Pötschke** pschi torhoschczu a **Ernst Kern** na šerbskich hrjebjach w Budyschinje. — Saßopschedawarjam šo nizsche płaczisny wobliczа.

Ernst Schmidt

w Małych Debßezach pola Budestez.

Rubischcza na hłowu, wokoło schije, kaž wscha žónska a mužska drasta šo njepróta chemiszy czischi

w **W. Kellingez barbjerni**

w Budyschinje na šukelnskej haßy 2.

Schtóž šo nahlenzy boji

abo kotrehož je wona hižo podeschła, abo schtóž na wjercźenje, skromjenje, bjesparnoszcź, khore nerwy czerpi, njech šebi knižku „Wo wobróczu a wotstronjenju nahlenzy", 3. nakład, wot spißacźela, něhduscheho krajno-woborneho bataillonskeho lěkarja R. **Weißmanna** w Wilshofenje w Bajerskej, darmo a franko stasa.

K poßylnjenju a porjeńschenju włoßoweho roscźenja, k wotstronjenju schupisnow a hłowoweje lischawy

woprawdźity franzski palenz

w bleschach po 40, 50, 95 np. a 1 mk. 60 np., w mjeńschich dźělbach po kóždej płaczisnje.

Strauch & Kolde,

3 na kamjeńtnej haßy 3,

drogowe khlamy k słotemu workej,

en gros. en détail.

Khojej

w wulkim wubjerku, dobre a czistošłodźaze druźiny,

njepaleny punt wot 60 np. a

paleny = = 80 =

pschi wotewsacźu wjetschich dźělbow tuńscho, porucza

Richard Neumann.

Jara dobre drastne tkaniny

woßebje czistowołmjane w bohatym wubjerku. Płaczisny spodźiwnje tunje.

Julius Hartmann Sohn

na rózku mjaßoweho torhoschcza.

Syrop

punt po 16 a 20 np., šłódki a czischcze šłodźazy, poručataj

Ginzel & Ritscher

na wulkej bratrowskej haßy 6.

Tinktura Solaris

dra. **Bamberga w Nürnbergu.**

Woprawdźe hódna eßenza.

Sa žnjowy czaß je jara nusne, so šo w kóždym hospodarstwje šrědk psche kaženje strowoscze a pschetkacza, psche běženzu, stupjenje krwě do hłowy, horzotu, koliku a brjuchbolenje nadeńdźe. Hornja eßenza je toho dla pokkad a dokelž tunja, nusnoscź. Jenicźzy woprawdźitu ju **měschczanska haptyka w Budyschinje** pschedawa. Nadrobne wopißanje šo šobu dawa. 1 blescha płaczi 75 np.

Khojej

njepaleny punt po 70, 80 hacź do 150 np.,

pschezo czerstwy **paleny,** šylnje a derje šłodźazy, punt po 100 a 120 np.

poručataj

Ginzel & Ritscher

na wulkej bratrowskej haßy 6.

Turkowske šłowki

najrjeńsche a najwjetsche, kotrež šu dostacź, porucza hischcze tunjo

Moritz Mjerwa

na mjaßowym torhoschczu, destillazija najlěpschich likěrow.

Khojej

paleny punt po 100—200 np., **khěžorske měschenje** pt. po 120 np. porucza sa něschto wubjerne

Gustav Poser

na jerjowej haßy.

Wukasanje a pschewjesne pißma dawa **Albert Meisel w Budyschinje.**

A. Mager

na šerbskej haßy

pschedawa a porjedźa **cźaßniki** derje a tunjo.

Spezialne khlamy ſa tobakowe fabrikaty.

Najwjetſchi ſtład
zigarow po wſchěch płaćźiſnach derje wotleżanych a běłe ßo palazych,
rolkateho tobaka — woßebje lěpſchich druźinow,
kurneho tobaka w pakćźikach a njeſawaleneho, ſa kotrehoż čźiſtoſćź ßo rukuje,
kharłow k hraću, najlěpje dźerżazych, po 32, 36, 40 a 50 kopjenach.

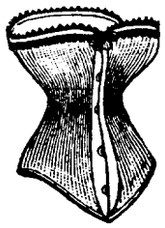
W. H. Conrad
na bohatej haßy 13.

Khampor,
patchouli,
moſchuß,
molowu papjeru
po jenotliwych papjerach a w kartonach po 10 papjerach,
molowy ſpirituß
po 25 a 40 np.,
molowy pólver,
molowe ßwěžy,
wolij pſche kuntwory
w bleſchach a drjewjanych tyſkach,
woprawdźity
perſiſki inſektowy pólver
po kóždej dźělbje a w tyſkach po 20, 30 a 40 np., w blachowych kartonach po 25 a 40 np.
poručźataj
Strauch & Kolde,
3 na kamjeńtnej haßy 3,
drogowe khlamy k ſkotemu worku.

Płaćźiſny woßebje hódne

ſchtalty
wſchěch druźinow a jenož derje ßedźazych faßonow poručźa a na pokaſku radlubje ſćźele
A. Tschentscher
w kupnizy na torhoſchćźowej ſtronje.

Grunewald

je najlěpſche picźe, kotreż wſchě ſnutſkowne khoroſćźe ſaćźěri; jenož woprawdźity dóſtaćź liter po 80 np.
pola
Gotthardа Behrendsa
na Hoſchiz haßy 42
ſ napſchećźa Lauez hotela.

Rjepikaty tobak

njeroſkraty
wot najlěpſcheho zigaroweho tobaka
punt po 34 np.
poručźa
Gotthard Behrends
na Hoſchiz haßy 42.

Přeprošenje.

W lětušich nazymskich šulskich prózdninach a to runje na Michała,

ſrjedu, dźeń 29. septembra,

budźe so w Lauec hôtelu w Budyšinje

wulki serbski spěwanski swjedźeń

ze swjedźeńskej **hoſćinu** a pyšnym **balom** wotdźeržeć. K přednoſenju přińdźe tón króć jako cyle nowy a hišće njeſłyšany opus **„Podlěćo“**, wysoko poëtiski lyriski spěw njeboćičkeho k. fararja **Zejlerja**, do woprawdźe krasneje hudźby zestajany wot k. kantora **Kocora**. Duž dowolam sebi, wšitkich spěwa wustojnych młodych Serbow, kaž tež wšě česćene serbske knjenje a knježny, kotreż po notach derje spěwać wjedźa, k dobroćiwemu sobuskutkowanju při spomnjenym narodnym swjedźenju podwólnje přeprosyć, z tej należnej próſtwu, mi za pad wobdźělenja prawje bórzy přećelnje k nawjedźenju dać chcyć, kajki hłós spěwaju.

W nadźiji, zo horješi wótčinski wotpohlad ze strony wšěch horliwych Serbowkow a wšitkich swěrnych Serbow bohatu podpjeru nadeńdźe, poruča so z najwyššim počeſćowanjom

W Budyšinje, 15. julija 1886.

K. A. Fiedler,
ſeminarſki wyšši wučeř.

Na ſeminarſkej haßy. **Möblowy magazin** Rózk Hoſchiz haßy 17.

Arthura Janaſcha, tyſcherſkeho miſchtra
porucźa ßwój wulki ſkład
möblow, ſchpihelow a pólſtrowanych möblow
po najtuniſchich płaćźiſnach.

Składnoſtna kup.

Dokelž, kaž ßo pſchedwidźecź da, ßwoju fabriku do Barlina pſchepoložu, ſchokoladowe a zokrowe twory po jara poniženych płaćźiſnach pſchedawam.

Rudolf Kattein
w Budyſchinje na hoſpitalſkej haßy 7.

Paul Kristeller

na bohatej haßy 29 ſ napſchećźa hoſćenza k winowej kićźi
porucźa jara trajnje dźěłane
ſtupnje ſa promenadu, dołhe ſchkórnje a **ſtifletу** kaž tež **rukajzy** a **kožane, ſergowe, plüſchowe** a **kordowe tofle** ſ wyßokimi a niſkimi pjeńkami a bjes nich ſa mužſkich, žony a dźěćźi w wulkotnym wubjerku po woßebje tunich płaćźiſnach.

Skaſanja po měrje, toho runja porjedźenja ßo ſpěſchnje, derje a tunjo wuwjedu.

Tajkim, kotrymž ßu bryle trjeba!

S tutym najpodwolniſcho k nawjedźenju dawam, ſo moje optiſke khlamy wjazy na bohatej haßy 16 njejßu, ale **pſchi mjaßowych jědkach cźißło 3** ſ napſchećźa reſtawrazije „zur Deutſchen Halle“.

Proſchu najpodwolniſcho, mi dowěrjenje, hacž dotal ſpožćźene, dale ſakhowacź.

W Budyſchinje, 12. julija 1886.

Khorla Scholta, optikus.

Wſchě kolonialne twory a zigary

ßu w najlěpſchich druźinach po najtuniſchich płaćźiſnach dóſtaćź pola
Gotthardа Behrendsa
na Hoſchiz haßy 42
ſ napſchećźa Lauez hotela.

Wſchě druźiny
palenza w picźelach
jara tunjo pola
Gotthardа Behrendsa
na Hoſchiz haßy 42.

Rakečanske serbske towarſtwo „Lipa“

změje, da-li Bóh, jutře njedźelu 18. julija popołdnju z dypkom 5 hodźin w Eberweinec hoſćencu swoje měſačne poſedźenje, na čož ſo wšě ſobuſtawy najpřećelniſo přeproſuja.

Dnjowy porjad: rozprawa wo ſkutkowanju towarſtwa w zańdźenym lěće, wuzwolenje zaſtojnſtwa, namjety atd.

Předsydſtwo.

Młoda hołza ſa dźěćźi a domſke dźěło ßo hnydom do ßłužby pyta. Hdźe? je ſhonicź pola **F. Miertha Nachfolg.** na bohatej haßy.

Pilna hołza ſa dom, kotraž ßo na płokanje a warjenje trochu wuſteji a kmana hołza ſa dźěćźi ßo pytatej. Dalſche je ſhonicź w wudawarni Serb. Nowin.

Hołza do kuchinje pytana.

Cźiſta, pilna hołza ſe wßy, ſtrowa a ßylna, kotraž je hižo ſa cźeledź wariła a ma dobre wopißma, 1. oktobra t. l. ßłužbu doſtanje na **Sarěcźanſkim knježim dworje.**

Dobra hródźna dźowka móže hnydom do ßłužby ſtupicź na **Delnjo-Kinjanſkim knježim dworje.**

Kommiß pytany.

Po móžnoſćźi ſa bliſchi cźaß ßo detailliſt, na woheń-ſawěſćźeństwo ßo wuſtejazy, pyta. Sserbjo maja prědnoſćź. Offerty njech ßo pod **M. 9125 Rud. Moſſe** w Budyſchinje wotedadźa.

Sa Spytecźanſki knježi dwór pola Hodźija ßo **rólny pohonc** pyta.

Hetmanow, ſtražnikow na knježe dwory, wowcźerjow, rólnych pohonczow, žnjenźarjow, dźěłacźerſke ßwójby, khěžne a hródźne dźowki pyta pſchiſtajaza žona **Heynoldowa.**

Pilni murjerjo

dóſtanu trajaze dźěło pola **Auguſta Röthiga** w Sſkonej Borſchći.

Wojnarſkeho pyta hnydom **Auguſt Schneider** w Khwacźizach.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 30. **Sobotu 24. julija 1886.** **Lětnik 45.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Kwaß sakskeje prynzeßny Marje Josefy ſ awstriskim arzywójwodu Otu Franzom Josefom, kotrajž staj ßo psched tydženjom ßlubikoj, budże ßo 6. oktobra w Draždźanach ßwjećićź. Pschi tejle składnosćźi budźa ßo pschi kralowskim dworje wulke ßwjedźeńske swjeßelenja wotbywacź, k kotrymž ßo hižo nětko pschihoty cźinja. Hacž runje je ßebi arzywójwoda Ota pschał, so by ßo khwaß hižo sapoczatk septembra měł, ßu jón tola na posdźischi cźaß wotstorcźicź dyrbjeli, dokelž ßo kralowska lětnja resídenza w Pillnitzu k wotdźerženju wjetschich dwórskich swjeßelenjow njehodźi, a dokelž ßo kralowski dwór hakle posdźischo ſ Pillnitz do Draždźan pschepokoži. Młodaj arzywójwodskaj mandźelskaj ßo po kwaßu na dlěsche pucźowanje podataj a smějetaj potom ßwój statok w Klagenfurcźe, hdźež regiment arzywójwody Oty w garnisonje steji.

— Khěžor Wylem je do Gasteinskich kupjelow pucźujo póndźelu na Mnichowskim dwórnischcźu někotre hodźiny posastał, so by ßo tam ſ bajerskim prynzom-knjeżerjom Luitpoldom setkał. Bě to prěni krócź po dwanacźe lětach, so khěžor saßo ras w Mnichowje posasta. 13. julija 1874 jeho tam poßledni krócź semrjety kral Ludwig postrowi a wobaj knjeżerjej tehdy runje pschi wobjedźe ßedźeschtaj, hdyž ßo jimaj powjesćź pschinjeße, so je ßo na wjerćha Bismarka w Kißingenje wot Kullmanna nadpad sćźinił. Wot toho cźaßa khěžor Mnichowske dwórnischcźo kóždy krócź w nozy pschejědźe, dokelž bajerski kral swólniwy njebě, se ßwojich hórskich hrodow k powitanju khěžora do Mnichowa pschińcź. Nětko je prynz-knjeżeŕ ßam khěžora proßył, so by nimo bajerskeho hłowneho města tam njesastawschi njejěł. Setkanje khěžora ſ prynzom-knjeżerjom w cźakańni Mnichowskeho dwórnischcźa bě jara wutrobne. Też wot prynzow a prynzeßynow ßo khěžorej pschesměrnje pschecźelniwe powitanje dosta. Lud, na dwórnischcźu cźakazy, khěžorej se sahorjenjom pschiwyskasche, hdyž tutón ſ cźakańnje stupi, so by ßo na dalsche pucźowanje podał.

Wutoru wjecźor khěžor do Gasteinskich kupjelow pschijědźe, hdźež jeho ſ wulkej sahorjenosćźu witachu. 8. augusta budźe ßo tam ſ awstriskim khěžorom setkacź. Pschi tejle skhadźowanzy budźe też wjerch Bismark pschitomny, kotrehož pschikhad w Gasteinje 2. augusta wotcźakuja.

— Kónz julija smeja ßo w narańschim morju wulke manöwry němskeho kóždźstwa, kotrež budźa schěsćź njedźel dołho tracź. Pschi tym budźe ßo po nowym waschnju wojowacź, kotrež smeje, jeli so ßo sa dobre spósnaje, wulku ważnosćź sa dalsche roswicźe němskeho kóždźstwa.

— Awstriski minister swonkownych należnosćźow hrabja Kalnoky je sańdźeny tydźeń wjerćha Bismarka, w Kißingskich kupjelach pschebywazeho, wopytał. Setkanje wobeju ministrow je ßo, ßo rosumi, jenož politiskich pschicźinow dla měło. Wjerch Bismark chze němsko-awstriski swjask, kotryž je w lěcźe 1879 se ßwojim pucźowanjom do Wina sakożił, ſ nowa wobtwjerdźicź. Wón wulku ważnosćź na to kładże, so ßo tutón swjask sdźerži, kotryž móże jako ßwój ßamßny skutk wobhładowacź. S wopřědka bě ßebi wjerch Bismark wotmyßlił, do Wina pucźowacź. Dokelž pak je jemu hrabja Kalnoky napschecźo pschischoł, ßo jemu wobcźeżnosćźe pucźowanja salutuja a ßo jemu ſ dobom swjeßelaza wěstosćź da, so ßu też w Winje smyßleni, ßo dale politiki dźerżecź, kotraž je hacž dotal Europu psched wulkej powschitkownej wójnu wobarnowała.

Franzowska. W Nouartu ßu tele dny pomnik franzowskeho generala Chanzy-a poßwjećili. Pschi tejle składnosćźi je sastupjeŕ ruskeho póßłanzstwa w Parisu, baron Frederiks, krótku rěcź dźerżał, kotraž je w Franzowskej wulku spokojnosćź, w Němzach pak spodźiwanje wubudźiła. Franzowski general Mathelin ßwjedźeńsku rěcź dźerżo ßo k baronej Frederikśej wobrocźi prajizy: „Psches ßwoju pschitomnosćź generalej Chanzy-ej sjawnje hołdujecźe.“ W tutym wokomiku lud se wschěch stron wótsje pschiwyskasche wołajo: „Sskawa Ruskej!“ General Frederiks ßo pokłoni a běsche jara hnuty psches pocześćenje, kotrež ßo jeho wótznemu krajej a khěžorej wopokasowasche. Hdyž bě general Mathelin hischcźe pschistajił, so je ßo general Chanzy wot ruskeho wójska a luda wyßoko ważił, general Frederiks se ßłědowazymi ßłowami wotmołwi: „S prawom ßo wojeŕske saßłużby generala Chanzy-a ßławja; spomniko je ßo też na jeho pschebywanje w Ruskej, hdyž tam franzowsku republiku pola Jeho Majestosćźe khěžora sastupowasche. Haj, psches ßwoje wubjerne waschnja, psches ßwoju sjawnosćź a sprawnosćź je ßebi pschikhilnosćź mojeho wyßokeho knjesa a sympathije a wyßokowaženje wschitkich tych dobył, kotsiž ſ nim wobkhadźachu a jeho snajachu. Ja ßym bjes wami móhł rjez wothłóß dźiwanja, kotryž tónle ßwjedźeń w Ruskej sbudźi, a tak wam pschinjeßu snamjo pschecźelstwa mojeho wótzneho kraja.“ Pohłuschaze wyskanje ßo po tychle ßłowach sběhnu, pschezo ſ nowa bě wokanje ßłyschecź: „Sskawa Ruskej! Sskawa ruskemu wójsku!“ a hłuboko hnucźi ßo bratr semrjeteho, Chanzyowa mandźelska a jeho dźowka rěcźnikej dźakowachu.

— Franzowski minister wójny, general Boulanger, wě ßebi pschikhilnosćź franzowskeho luda pschiwobrocźicź. Psches ßwoje nowe naprawjenja w wójsku je najprjedy lud na ßebje kedźbliwy sćźinił a potom ſ rěcźemi, cźeśćelakomnosćź Franzowsow wosskotazymi, ßo ludej pschilisćźił. Nětko je psches duell, kotryž je se senatorom Lareintyom sbožownje wobstał, najsnacźischi muž w Franzowskej a lubuschk republikanskeje strony. Lareinte bě mjenujzy, hdyž ßo w senacźe wo wupokasanju prynzow jednasche, generala bojasnika mjenował, cźohož dla jeho tutón na duell žadasche. Njedźelu rano ßo wobaj w lěßu pola Meudona ſ pistolu tśěleschtaj. Lareinte měješche prěni kulku wutśělicź, tola njetrjechi. Na to Boulanger pistolu sběhnu, njeměrješche pak ßo na Lareintya, ale k njebju wutśěli. Sso se ßwojim pschecźiwnikom wujednawschi ßo Boulanger do Parisa wrócźi, hdźež jeho offizěrojo generalneho staba se sahorjenjom witachu. Lud, psched wójnskim ministerstwom cźakazy, jemu, hdyž shoni, so jeho sranili njejßu a kak nadobnje je ßo napschecźo ßwojemu pschecźiwnikej sadźerżał, ſ wjeßelosćźu pschiwyskasche.

Jendźelska. Gladstone je po skónczenych wólbach, w kotrychž je jeho strona podležała, njewotcźakawschi wotewrjenja parlamenta sastojnstwo skożił. Konserwatiwnym, na kotrychž knjejstwo pscheńdźe, budźe dla sestajenja noweho parlamenta cźeżko, ßo dołho w ministerstwje sdźerżecź. Dokelž ßami wjetschinu nimaju, ßu na podpjeru

liberalnych pokasani, kotsiž žu žo wot Gladstona džělili. Tuczi pak wo twjerdy swjask s konservativnymi njerodźa a žu žo toho dla sapowjedli, do konservativneho ministerstwa sastupicz. Konservativnym by žo knježenje wjele polóžiło, hdy by Gladstone politiskemu žiwjenju božemje prajił. Tola hacz runje je Gladstone hižo 70. lěto pschekrocził, njemyšli žebi wot wjednistwa liberalneje strony wotstupicz. Maka porazka, kotruž je pschi poslednich wólbach poczerpił, jeho njewotdźerži, se wschěmi mozami sa pschewjedźenje žwojeje iriskeje politiki w nowym parlamencze wojowacz. Jeli so wón pschi tym na žadanja liberalnych wotschczěpjenzow dźiwa, je wěste, so žo tuczi sažo s nim sjenocza. Po tajkim wuhlady na dołhe tracze konservativneho knjejstwa najlěpsche njejžu.

Rußowska. Ruski zar je sa zarsku žwójbu nowy rjad postajił, s kotrymž žo titule žobustawow knjeżerstwoweje žwójby pschemenja. S dobom žo tež jich dokhody, kotrež žo se statneje pokladnizy wupłaczachu, poniža, s czimž žo w pokladnizy tójschto pjenjes sdżerži. Zarownja bjerjesche hacz dotal 600,000 rublow se statneje pokladnizy, nětko žo tuta suma na 200,000 rublow poniži; naßlědnik trona směje pschichodnje město 300,000 rublow jenoż 100,000 rublow. Ważne je tež, so ma žo pschichodnje zusym prynzeßynam, kotrež žo na ruskich wulkowjerchow wudadża, dowolicz, so žwoju wěru wobkhowaju. Pschestupjenje k prawoßławnej wěrje budże žo jenoż wot pschichodneje khěžorki, mandżelskeje trónskeho naßlědnika, žadacz.

— W blischim czaßu khěžorska žwójba wopyt awstriskeho arzywójwody Khorle Ludwiga, starscheho bratra awstriskeho khěžora, wotczakuje. Tutomu wopytej žo žane politiske wotmyßlenja njepschipißaju, tola w nim snamjo dobrych pomerow Awstrije k Ruskej widża.

Bołharska. Njespokojnoscz bołharskeho luda s nětczischim knjeżerstwom stajnje roscze, woßebje w narańschej Rumeliskej mózne hibanje pschecziwo wjerchej Alexandrej s kóždym dnjom wjetschich rosmerow nabywa. Tam pschecziwniziy knjeżerstwa a pschiwißowarjo Ruskeje s wulkej horliwosczu dźěkaju a pschi tejle agitaziji žo tež nahladne woßoby s Ruskeje, na pschikład pschedžyda Petrohródskeho žłowjanskeho towarstwa, wjerch Waßilczikow, wobdźěla. Sa czaß žwojeho pschebywanja w Plowdiwje (Filipoplu) je wjerch wopyty najnahladnischich wjednikow knjeżerstwowych pschecziwnikow pschijał, s nimi radu składował a žo — sawostajiwschi bjes dwěla weste poruczenja — na Schipku podał, hdżež žłowjanske towarstwo klóschtr k wopomnjeczu tam panjenych ruskich wojakow twari. Na Schipku pucżujo žo wjerch Waßilczikow nadpadnje dołho w jenotliwych městach sadżerżowasche, tak so žo sda, jako by niz jenoż dla klóschtroweho twara na Schipku pschijěł, ale hischcze dla druhich wotmyßlenjow, a so žo tele wotmyßlenja bóle spěchuja, hacz tamny twar na Schipzy.

Wopikowa žmjercz.

(Skónczenje.)

Schto mi pomhasche, so žo s korczmarjom wadźich, s tym wěz njepolěpschich. — Rosestajach Franzej, so dyrbi so mnu hicz, a hacz runje jeho towarschojo jeho dżerżecz pytachu, bě wón tola hotowy, žo so mnu wotžalicz.

S pomozu jeneho piwarskeho pomozníka jeho domoj dowjedźech. — Moja macz polna stracha a staroscżow psched durjemi czakasche. — „Franzo, Franzo, schto scże czinili", wona jemu porokujo praji. „Schto budże mischtr rjez, hdyž waß pjaneho wuhlada?"

„Budżcże směrom, luba mischtrka", wón snapschecziwi, „mischtr niczo wo tym njeshoni. Ponurju hłowu do symneje wody, potom žo do koża lehnu a sa pok hodźiny žym saßo strósby."

Dowjedźech jeho po jeho próstwje do jeho stwy a jemu bow wody pschinjeßech. — Pjany žo nad nim sthili a mje proschesche, so bych jemu wodu do woblicza linuł. — Chżych jemu k woli bycz, tola w tym žamym wokomiku žo kabłacz pocza. Spytach jeho sdżerżecz, běch pak pschе žłaby k tomu. Wón mi s rukow padże a s hłowu na wótru bowowu kromu s poknym wotmachom praßnu, tak so s czoła hnydom krej wuskoczi.

Ssmjercz nastrózany po pomoz wołach. Moja macz a žłużobniziy kschiki saßkyschawschi pschiběžachu. W womorje leżazeho do koża położichmy a krej s mokrymi rubischczemi stajichmy. Po khwili wón saßo k myßlam pschińdże. Bě saßo zyle strósby. — „Wotßalcże žo a wostajcże mje kusk spacz", wón bórbotasche, „a starajcże žo jenoż wo to, so mischtr niczo njeshoni."

Směrowachmy jeho a woteńdżechmy.

Bórsy po tym, wokoło pschipołdnja, nan domoj pschińdże. — Podtłóczichmy po mózhnosczi žwój njemer. Macz menjesche, so je toho dla tak błeda, dokelž žo strowa njeczuje. Tak nan niczo njepytnu.

Po wobjedże nan po swuczenym waschnju hodźinku spasche, a ja tutón czaß wužiwach, so bych k Franzej horje schoł. — Wón twjerdże a směrom spasche.

Khosej wupiwschi, nan, kaž to kóždu njedźelu popołdnju czinjesche, na kehelnischczo dźěsche, s kotrehoż žo s wjetscha hakle k wjeczeri domoj wrócżi. Bjes tym žo nadżachmy, schto do rjada pschinjesczo; jenicżke, czehoż žo bojachmy, bě, so žnadź bě jedyn snaty Franza pjaneho po haßy hicz widżał a to mojemu nanej pscheradźił. — Popołdnju běch hischcze wospjet pola pomozníka pobył, tola kóždy krócz jeho směrom spizeho nadeńdżech.

Bě hižo pó czmje, hdyž jeho hischcze ras wopytach. — Tón krócz wuhladach jeho psched schpihelom žwězu w ruzy dżerżazeho. Wón žebi ranu, kotruž bě žebi prěki psches czoło srasył, wobhładowasche.

„Snamjo mam na czaß žiwjenja", jeho s bórbotatym hłožom rěczecz žłyschach. „Stanje žo mi zyle prawje, czoho dla žym žwój žlub słamał! Nětko je kónz so mnu. Poßledni pospyt žo mi poradźił njeje, chzu, dyrbju hubjenstwu kónz sczinicz!" — A wón mje wuhlada.

„Ssy poßkuchał, hólcże?" dźiwje žo žmějo sawoła, „a pschińdżesch žnadź, so by mje wotdżerżał? To ty njedozpischi! Prjecz tam s pucża, prjecz!"

Wón žwězu k semi czißnu, so wuhaßnu, a mje na bok storczíwschi, skoczi po skhodże dele.

„Franzo, Boże dla, hdże chzecże?" na njeho staroscziwje sawołach a žo sa nim po skhodże dele puschczich. Wón mi njewotmolwi. Skoku se sadnymi durjemi nascheho doma do póldlanskeje haski czerjesche a wot tam dale. — Ja sa nim běżach, tak rucże hacz mózach. — Wón žo do haßy swinu, kotraž k rězy wjedże. — Mi žo sastyska a ja sawołach: „Franzo — Franzo, czakajcże tola a prajcże mi, schto macże w myßlach!" Saßo žaneho wotmolwjenja njedostach, wón jenoż hischcże rucżischo k rězy khwatasche. Ludżo, naju w haskach setkazy, se spodźiwanjom sa namaj hladachu a žo praschachu, schto ma tajka dźiwja hanjeńza rěkacz. Njemózach jim žaneho wukoženja dacz. Franz s njewustawazej mozu dale hanjesche, ja mějach žo wschě žwoje mozy napinajo sa nim.

Na dobo žo pschede mnu w czornej nozy lědma widomny czěmny schpihel wulkeje rěki wupschestrje. S pschesměrnej napjatosczu k pomoznikej doskoczich, hdyž runje mósť doscżeże, hdżež chzyschе žwoje žadławe wotmyßlenje wuwjescz. Jeho sa žuknju shrabnuwschi jeho twjerdże dżerżach. — Rosnjemdrjeny žo wobroczi a pytasche mje wot žo storczicz. — „Wostaj mje, hólcże!" pschi tym jachlesche. „Mam žyte, wopikz bycz. Měr a pokoj chzu měcz a woboje tam delka namakam!"

„Boże dla, Franzo", jeho proschach, „njeczińcże to! Pójcże, proschu waß, pójcże so mnu domoj; wscho wschak dyrbi žo wodacz a sabycz!" Prózowach žo, jeho wot mosta sczahnucz.

„Dźi mi s pucża, hólcże!" wón saskobjeny sawoła, „puschcz mje, dyrbju hubjenemu žiwjenju kónz sczinicz! O, kak rana na czole pali; jenoż symna woda tam delka móże woheń sahaschecz! — Nasad, hólcże, abo dyrbisch žobu dele do wody!" A wón mje se žylnosczu, moje mozy pschemózazej, do prědka na mósť žobu storhnu.

„Po pomozy! po pomozy!" tak wótsje, kaž mózno, psches czichu nóz kschiczach.

Běchu mje žłyscheli, s nasdala žo ke mni ludżo bliżachu.

„Mjelcz, hólcże, abo to budże twoje njesboże", Franz kschipjesche, a ponowjesche žwoje napinanje, so by mojej ruzy se žuknje wottorhnuł.

„Po pomozy!" hischcże ras sakschiknuch, czujach, so je s mojimi mozami na kónzu.

„Pschińdżemy", s daloka mi pschiwołachu, „schto dha žo tam stawa?"

Pomoznik žnadź žebi myßlesche, so je najwyschschi czaß, srudny skutk wuwjescz. Na dobo mje krocżel do sad storczi, a hdyž, žo psches to motajo, padżech, žo wote mnje wottorże. Na to do wody dele skoczi — woda sakleßnu — a żokmy žo nad njesbożownym sawrjechu.

W tym žamym wokomiku něktosi mużojo na mósť pschihnachu.

„Schto dha žo tu czini, hólcże?" žo praschachu.

Mózach jenoż na czěmnu wodu pokasowacz, kotraž saßo czicho bórbotajo a kluskotajo pod mostom běżesche, kaž so budźische žo niczo njestało. Widżecz w njej niczo njebě; pschetoż nóz bě wuhloczorna, a bluka latarnja, kotraž žo na mosczе žwěczeschе, jenoż zyle maly wokrjeż na wodże wobjaßnjesche.

„Franz je žo dele czißnuł!" tschepotajzy wotmolwich, potom wot womory sajaty k semi padżech.

Tak mje domoj pschinjeßechu. — Hdyž saßo myßlow nabych, bjestroschtnu powjesćź shonich, so je hacź dotal wscho ßlĕdźenje podarmo było, so pomoznika ani morweho ani ziweho w rĕzy nadeschli njebĕchu. Dwě njedźeli posdźischo jeho cźĕło w W . . . k brjohej pschipkuwa.

Mój nan wot toho cźaßa ženje žaneho wopikza wjazy do dźĕła wsak njeje. Na mnje je srudny podawk hłuboki njewuhaschny saczźischcź sczinik. Hischcźe dźenßa mje hrosa tschaße, hdyž ßebi na to pomyßlu, kak ßo s pomoznikom na mosćze wo ßmjercź a wo ziwjenje bĕdźach. Wot toho cźaßa ßym tež pschecźiwnik palenzpicźa, ßym ßam nasnonik, so cźlowjeka na cźĕle a duschi kasy a na njeho hubjenstwo a khudobu, khoroscź a njeczesćź pschinjeße."

Ze Serbow.

S Budyschina. Pjatk rano w prĕnich hodźinach jara cźeźke njewjedro nad Budyschinom a wokolnoscźu stejesche. Błysk sa błyskom k semi dele jĕsdźesche a błyskowa ßwĕtlina hrósbnje cźĕmnoscź wobjaßnjesche. Wrjeskot a hrimot bĕ tak mózny, so wokna schcźerczachu a so ßo sdasche, kaž so by semja rźaka. Njedźiwajo ßylnoscźe Bożeho njewjedra je ßo w naschim mĕscźe mało schkody wot njeho naczźiniko. Schtož je hacź dotal snate, je błysk jenož na jenym mĕscźe a to do Pĕtrowskeje wĕże dyrik a tam telefon, k wĕznikowemu wobydlenju wjedźazy, rostorhak. W bydle ßamym, kotrež błysk pschejĕdźe a se ßwojim płomjenjom wobßwĕtli, ßo žaneje schkody stako njeje. — Na Židowje je błysk do bydła płokarnicźe Burkhardtoweje dyrik a tam w komorje wschu porzelanowu a schkleńczanu nadobu rosrasyk. — W Budyschskim pólverniku błysk do topołow praßnu a wot nich hakosy a skoru swottorha. Schtomy jenož nĕkotre krocźele wot khĕźki sdalene steja, w kotrejž pólver dźĕkaju, a je toho dla wulke sboże, so błysk na khĕźku pscheskocźik njeje. — Dale je Boże njewjedro w Lusy do hródźe žiwnoscźerja Nowotneho dyriko a sapaliko. W płómjenjach stej dwě krumje kónz wsakoj.

— W poßlednim cźaßu je ßo hižo wjazy krócź na to skorźiło, so na wikach w naschim mĕscźe paduschi wjeßnych pschedawarjow na njehaŭbicźiwe waschnje wobkranu. Sańdźenu ßobotu je ßo paducham wurjadnje naczahnuko. Jenej žonje, kotraž bĕrny pschedawasche, móscheń s 15 hriwnami spakoscźichu a jenej druhej žonje korb s dźewjecź khanami butry wotnjeßechu. Pśches schkodu ßo cźlowjek powuczi; duž njech ßo pschichodnje pschedawarjo bóle paduchow hladaju.

S Boschez. Dźĕkacźerjo, kotsiž bĕchu ßo tu njedawno pschi sbĕhanju jeneje brózźnje wobschkodźili, ßu ßo hižo wuhojili a saßo po swuczenym waschnju dźĕkaju. Cźeźko sranjeny s nich wschak žadyn byt njeje. Hdyž ßu ludźo powjedali, so je ßebi jedyn nohu słamak, dha je to wjele pschehnate; pschetož mjenowany dźĕkacźer je ßebi jenož troschku ruku swinuk. Kak je ßo njesboże stako, hischcźe dźenßa zyle wujaßnjene njeje. Najskerje je ßo pśches njekedźbliwoscź dźĕkacźerjow sawinowako. Dołha hrjada, na kotrejž dźĕkacźerjo stejachu, je ßo toho dla słamała, dokelž bĕ ßo podpjera, pod njej stejaza, wotßunuka. To pak je jenož pśches to mózno byko, so podpjera k hrjadźe s klamoru pschibita była njeje. So ßu ßo pschi njesbožownym podawku dźĕkacźerjo jenož s lohka wobschkodźili, ma ßo tomu dźakowacź, so ßo prjedy nich hromada katow dele ßypnu. Pśches shibicźiwoscź katow ßo wotmach pada dźĕkacźerjow pomjeńschi, tak so wjetschi dźĕl s nich s zyka žaneje schkody na cźĕle njepocźerpi.

S Malescheż. Pschi njewjedrje, kiž pjatk w nozy w 2 hodź. tež pśches naschu wjeß cźehnjesche, dyri błysk do brózźnje tudomneje gmejnskeje khĕže a ju hacź na murje spali. — W wokolnych wßach je błysk na wjazy mĕstnach do twarjenjow dyrik a sapalik a to w Dubrawzy pola Barta, w Brĕsynje a pjecźa tež w Lemischowje.

S Panczźiz. Sańdźenu njedźelu ßo tu 5. swjaskowa skhadźowanka wóhnjowych woborow Kamjeńskeho hamtskeho hetmanstwa s inspekziju dobrowólneje wóhnjoweje wobory klóschtra Marineje hwĕsdy wotbywasche. Na njej bĕchu ßo seschli wóhnjowe wobory s Bretniga, Brunjowa, Porchowa, Halschtrowa, Kamjeńza, Kinsbórka, Połcźnizy a Bóschiz. Hamtski hetman s Zezschwitz s Kamjeńza a krajny direktor wopalnistwa Rietz s Draždźan skhadźowanku se ßwojej pschitomnoscźu pocześcźischtaj. Poßlednischemu wyßokodostojna abbatiśa jako snamjo pschipósnacza a wyßokowaženja skutkowanja wóhnjowych woborow kraßny kaschcźik k khowanju drohotnoscźow pschepodacź da.

S Rakez. W poßlednim seschiwku „Časopisa Maćicy Serbskeje" je knjes dr. Muka statistiku Sserbow sakskeho kraleństwa podał. Wo Rakezach a wo nastaczźu mĕsta, kotremuž ßu Nĕmzy Königswarthe narjekli, tam sajimawy nastawk namakamy. Myßlimy ßebi, so pschecźe mnohich cźitarjow Serbskich Nowin dopjelnimy, hdyž jón jim wotcźischcźimy. W nim ßo nam powjeda: Rakezy bĕchu, kaž ßo powjeda a pische, w starych cźaßach wjetsche dyźli dźenßa a wupschesćźerachu ßo hacź k „Nadrósnym Rakezam" abo ke „Kacźej Korczmje", kiž pschi pucźu s Njeßwacźidła do Niżeje Wßy leźi. Dokelž buchu wokoło lĕta 1000 jako „stróża" (toho dla nĕmski „Königswartha") pschecźiwo Sserbam abo Polakam wot dobywazych Nĕmzow sałożene, dostachu tež wobtwjerdźenja. Mózny naßyp ßo wot Rjelkez ßrjedź Fajsterez a Mjeliz statokomaj pśches tak mjenowanu „wyßoku kawu" hacź ke „Kacźej korczmje" cźehnjesche; na jeje mĕscźe cźehnje ßo nĕtko pucź. Rakezy bĕchu dołhi cźaß mĕsto, doniž je Husyćźi lĕta 1429 njesapuscźichu. Na rospadankach wjetscheho mĕsta ßo s cźaßom mjeńsche mĕstacźko posbĕhnu, kiž mĕjesche posdźischo w 30lĕtnej wójnje s nowa wjele wot njepschecźelow a pschede wschĕm wot mora pschecźerpicź, tak so nimale wschitzy wobydlerjo wusemrjechu, a s mĕstacźka sbu „hermanske mĕstno". K tomu bĕ hischcźe 1636 Boži woheń nimale zyke mĕstno sniczźik. Tež 1788 bĕ wulki woheń a wotpali ßo pschi nim połnózno-wjecźorny dźĕl Rakez. Tež pschi bitwje pola Budyschina (19. meje 1813), kiž ßo hacź do hole dele wupschesćźerasche, schkodowachu Rakezy wjele; dale sniczźi woheń 7. oktobra 1856 33 a 4. augusta 1879 saßo 18 statokow. Hischcźe kónz saschkeho lĕtstotka mĕjesche mĕstacźko kózdu wutoru ßwoje wiki a wob lĕto 3 wulke hermanki; posdźischo pak tydźeńske wiki spadnuchu a sa to ßo skótne wiki (wob mĕßaz ras) sarjadowachu, tola tež te ßo saßo wokoło 1868 dla ßnadneho wopyta sastajichu, a mĕsto tsjoch hermankow wotbywatej ßo jenož hischcźe dwaj. Mĕstacźko Rakezy sbu wjeß, pschede wschĕm ßobu s tym, so ßo 1875 ßudnistwo, kotrež tu bĕ, sbĕhnu a s Budyschskim sjednocźi. Do prósdneho ßudniskeho twarjenja bu wustaw sa epileptiskich khorych pokoženy; wot lĕta 1883 pak pschebywachu tu na jich mĕscźe krajni ßlepi.

S Wojerez. We Wyßokim Bukowzu je jedyn hońtwar, młody knjes s Wedell, žiwjenje psches to shubik, so pschi pscheskocźenju jeneje hrjebje jeho tśĕlba ßama wupraßnu a so zyły drob (schrót) jemu do žiwota dźĕsche. Njebocźiczźki je s pschecźelstwa s knjenju krajnej radźicźelku s Götz. — S Ortranda ßo pische, so chze knjes farař Schiersand na Michała ßwoje sastojnstwo słożicź.

S Wuskidźe. Tudomneho wumjenkarja Jana Hemo, kotryž je hižo trójzy dźiwinarskeho paduchstwa dla pokhostany, lĕtßa w nalĕcźu saßo w Mużakowskej holi pschi tym lepichu, so sa wokami hladasche, kotrež bĕsche dźiwinje powlakk; jene woko hischcźe mĕjesche pschi ßebi. Dźiwajo na to, so je wobskorźeny hižo telko krócź pokhostany, jeho khostanska komora w Shorjelzu dla pschestupjenja hońtwjerskeho sakonja k jenolĕtnemu jastwu a shubjenju cźestnych prawow na jene lĕto saßudźi; tež ßmě ßo saßudźeny pod pólzajsku nadkedźbu stajicź, a hońtwjerske pschiprawy, kotrež ßu pschi nim nadeschli, maju ßo jemu sebracź.

Wußudźenja.

Sawniski ßud. 12lĕtny schulski hólcźez Biesold w Žicźenju bĕ 19. haprleje se Zicźeńskich knježich kerkow dwě žerdźi kranuk, a jeho macź bĕ jej, hacź runje wjedźesche, so stej kranjenej, pschijaka. Pschekhowanja dla Biesoldowu macź s jastwom na jedyn dźeń pokhostachu, hólcźeza pak, dźiwajo na jeho mkodoscź, jenož poßwarichu. — 18 krócź khostaneho cźeßlu Muku s Budyschina, kotryž dundajzy po kraju cźahasche, bĕchu pjaneho na haßy pschimnuli. Sa khostanje jemu arrest na dwě njedźeli postajichu. — Sskužobna holza Rychtarjez s Njesdaschez, paduchstwa dla hižo ras khostana, ma tsi dny w jastwje poßedźecź, dokelž je w januarje jenej druhej ßkužobnej dźowzy nowej wokmjanej schtrympje spakoscźika. — Kubler a gmejnski pschedstejicźer Helesch w Maleschezach, wot maschiny-twarza Beiera tam dla cźĕlneho sranjenja wobskorźeny, ßo njewinowaty wupraji. Skórźbnik ma khósty prozeßa sapłacźicź s wuwsacźom sakitanskich khóstow wobskorźeneho, kotryž ma poßlednische ßam wurunacź. — Skórźba dla kschiwdy hoscźenzarja Wicźasa w Prĕcźezach pschecźiwo hospodarskemu pißarjej Bellgandtej tam ßo na to waschnje stónczi, so wobskorźeneho wuwinowachu a skórźbnikej sapłacźenje khóstow pschißudźichu. — Dźĕkacźerja Lawkscha w Bónjezach a jeho mandźelsku, kotrajž bĕschtaj wobskorźenaj, so staj 13. meje s berwałda drjewo kranukoj, njedoßahazych dopokasmow dla wuwinowachu. — Dokelž bĕ ßkužobna dźowka Schlachcźiz w Maleschezach klamarjej Fahnauerej tam nĕschto trawy s pólneje mjesy wotewsaka, dosta jastwo na jedyn dźeń pschißudźene. — 50lĕtna Bĕrkez s Kelna bĕ 8. meje na wikach s wosa skótneho wikowarja Körnera s Ohorna konjazu deku kranuka. Jastwo na dwaj dnjej jej tole paduchstwo pschinjeße. — Dźĕkacźerja Halma na Židowje winowachu, so je 2. meje po skónczenej paradźe Budyschskeho regimenta na bohatej haßy poliziśtej Lehmannej, na porjad

hladazemu, cześćranjaze wudma nadawał. Cześćeranjenja dla Halmje jastwo na schtyri dny pschißudźichu. — Barbjer Jähna w Budestezach ma 20 mk. khostanja sapłaćićz a żydom dnjow w arrescźe poßedźecź, dokelž je 2. meje w Hohlfeldez korczmje w Nowych Jikozach s halekowanjom měr kasył.

Khostanska komora. W nozy 28. meje dźełaćeŕ Handrij Petzold w Wichowach, jeho mandźelska Marja a jeju wuj, 19lětny dźełaćeŕ Ernst Pětsch s Drożdźija, s kólnje kublerja Albinußa w Njechornju 9 huß kranuchu. Paduchstwo żo na żłědowaze waschnje wuwjedźe. Petzold kólnine wokno, s nutska s bórnizu żo hromadźe dźerżaze, s ruku do njeho tłóczo, wotewri. Na to Pětsch s woknom nuts salése, pschi czimž jeho Petzold horje żuwasche. Hußy, wot Pětscha Petzoldej s woknom żo won dawaze, tutón k żwojej żonje, s dźěcźazym wosom na bliskim puczu czakazej, noßesche. Hdyž běchu wschě hußy swotnoschene, żo Petzoldowa a Pětsch s hußezami na pucź do Budyschina nastajischtaj, bjes tym so żo Petzold do Wichowow wrócźi. Nasajtra rano żo Albinußowa mandźelska paduchstwa dohlada. Wona hnydom żwojemu mužej, kotryž bě hižo duzy po puczu do Budyschina, powjescź póßka, so żu hußy pokranjene. Tutón w Budyschinje na torhoschczu sa żwojimi libjatami pytajo wschě dźewjecź sbożownje wußlědźi. Petzoldowu, kotraž mějesche je na pschedań, hnydom sajachu. S wobskorżenych, kotrychž żu wschitkich tsjoch hižo paduchstwa dla khostali, saßudźichu Petzolda a jeho mandźelsku k khostarni po dwěmaj lětomaj, k shubjenju cżeßnych prawow na dźeßacź lět a k dowolomnemu podstajenju pod polizajsku nadkedźbu, Pětschej jenož jastwo na jene lěto pschißudźichu.

Mißionstwo.

Mój Jesuß moju sbóżnosćź żada,
Wón proßy Wótza moje dla,
O kajka luboscź, kajka hnada,
Wón lubuje mje hrěschnika.
Hlaj, sa mnje bu wón tschižowany
Tam na tej horje Golgatha,
Haj, sa mnje wón też horjestany,
Też sa mnje stpi wón do njebja.
Kaž Jesuß sa mnje sbóżnosćź żada,
Tak żada też sa póhana;
Też sa njoh' je, kaž sa mnje, hnada,
Też sa njoh' wón żo moricź da,
Też jeho krej a krwawne rany
Sa jeho hrěchi doßaha,
Też sa njeho wón horjestany
A dźěsche k Wótzej do njebja.
A hdyž wón k żwojom' Wótzej dźěsche,
Dha żwojim póßlam pschikasa,
Hdyž poßleni krócź pschi nich běsche,
Sso podacź won do póhanstwa.
A hlajcże, tak czi póßli dźěchu
Do wschitkich krajow wokolo,
Hdźež póhanjo a židźi běchu,
Haj też pśches morjo daloko.
A dokelž prěnim japoschtołam
Wschón żwět pschećź, wěz bě njemóżna,
Bóh pschezo nowym poßelnikam
Da wußnyć wěru kschesćźjanstwa.
Hdyž běchu też czi wotstupili
Pśches khorosćź, żmjercź a mordarstwo,
Sso tola njeißu satraschili,
Jich dwójzy wjaz' je k nim won schło.
Haj, něhdy też we żerbskim kraju
Czi naschi stari wótzojo —
Kaž stare pißma powjedaju —
Ssu wschitzy byli póhanjo,
Też k nim czi póßli Jesom Khrysta
Do żerbskoh' kraja pschińdźechu
A wopytachu wßy a města
A Boże żłowo wuczachu.
Hdyž runje wo nich njerodźachu,
Wschě sadźéwki jim kładźichu,
Jim tola pschezo prědowachu
Wot wěcznoh' sboża w Khrystußu;
Hacź na poßledku dopósnachu,
So to jich duschow sboże je,
A wěrjachu a tschczicź żo dachu,
Tak tschesćźijanstwo roscźesche.

Nětk pak je, moji lubowani,
Tón rjad wschak tola nad nami,
Też my żmy k tomu powołani,
So bychmy też k nim won tam schli.
To kóždemu pak możno njeje,
Hicź won tam bjes lud póhanski,
Duž, schtóž jim wěrne sboże pscheje,
Jim żmilne dary wudźěli.
A schtóž pak to też njesamóże,
To jene tola samóże:
Sso sa nich k Bohu modlicź móże
Wschak kóždy, hdyž też khudy je.
Haj modlitwa też wěscże tudy
Wschak jara wjele samóże,
Haj wjele wjaz', hacź pjenjes druhdy,
Hdyž dowěrna a sprawna je.
Bjes nami kóždy měßaz tudy
We mißionskej hodźinje,
Njech bohaty je, njech je khudy,
Sa mißionstwo składuje,
A kóždy hischcże wysche teho —
Schtoż wescże je najważnische —
Sso k Bohu modli też sa njeho,
To je sa zyle póhanstwo.
Nětk tu a tam je powjedane —
A tom' też hłupi wěrja tu —
So dary, sa nich składowane,
Tam żane k nim won njepschińdu.
O słószcź! kiž nima na tym żwěczi
Tu wescże żiwojoh' runjecźa,
Hlaj kóždy, kotryž tole rěczi,
Tón steji w żłużbje satana.
Kak wjele je nětk hischcże ludźi,
Kiž żenje żanoh' pjenjezka,
Hdyž runje hewak njeißu khudźi,
Sa mißionstwo njedadźa.
Kak budźesch kacź żo, wboha duscha,
Hdyž b'dźesch psched Bożim żudom stacź,
So njeißy niczo, kaž żo żłuscha,
Sa mißionstwo chżyła dacź.
Ty Bożo, żohnuj pak po hnadźi,
Schtoż cźinimy sa póhanstwo,
My sechzemy wschak wschitzy radźi,
So by nasch skutk też radźił żo.
Kak budźemy tam swjeßeleni,
Hdyž cźorni bratsja s póhanstwa
Psched Bożim trónom shromadźeni
Nam dźakmu ruku poskicźa.

Pětr Mtónk.

Přilopk.

* W Biskopizach je Boże njewjedro 21. julija do brózńjow lithografa Mothesa a ratarja Münchmeyera dyrko a sapalko. Wobej brózni żo do cźista wotpalischtej.

* Na żelesnizy, kotraž s Drażdźan psches Döbeln do Lipska wjedźe, je pjatk 16. julija parschonski cźah, kotryž běsche pschipoldnju 3/4 12 hodźin s Drażdźan wotjěł, bórsy po jenej krótko psched dwórnischczom Deutschenbora na měscże, hdźež kolije nahle do koła du, s kolijow skocził. Lokomotiva żo sa nětkotre sekundy hacź do wósłow do semje sary, a prěnje pjecź wosow sa lotomotivu, mjes nimi tsi parschonske, żo s dźěła swrócźichu, s dźěła jedyn do druheho sajědźechu. Pornjo dźiwej je, so cźi mnosy ludźo, kotsiž w tychle wosach żedźachu, pak njesranjeni woteńdźechu, pak żo jeno lohko wobschkodźichu. Slě żo wjednikej lotomotivy seńdźe, kotryž bu mjes maschinu a s njej swißowazy wuhlowy wós pschipręty; wuhlo jeho woprawdźe saßypa, a wón je na nohomaj cźeźko wobschkodźeny. Hischcże tsjo drusy sastojnizy s cźaha żu sranjeni, jedyn jara cźeźko do hłowy. Tepjeŕ a jedyn konduktor s cźaha skoczíwschi njesbożu wucźeknuschtaj. Kolije běchu na daloku żmuhu seshibowane kaž cźeńke prucźiki. Sarjadnistwo żelesnizy żo hnydom do dźěła da, a hdyž bě żo na měscże njesboża zyku nóz pospochi dźěłako, běchu nasajtra rano spowalane wosy saßo sesběhane; sběhanje lokomotivy pak wjazy prózy żadasche a dleje trajesche. Parschonske cźahi mózachu dale jěsdźicź, jenož so dyrbjachu paßażerojo na měscże njesboża s jeneho cźaha do druheho pscheléscź. Tworne cźahi pak hacź na dalsche hischcże jěsdźicź njemózachu.

* Njeßłyschany njeskutk je 12lětna holza, dźowka jeneje wudowy w Barlinje, wobeschła. Macź běsche ju do města po něczo póßłała. Duzy po puczu holza 3 lěta staru dźowczicźku jeneho dźěłaćerja setka, kotraž mějesche słotaj nawuschnikaj. Dźěczo żobu do wobydlenja żwojeje maczerje sawabiwschi jemu njeknicźomna holza na skhodźe nawuschnikaj s wuschow wutorże a potom płakaze dźěczo s druheho poskhoda s woknom won do kamjeńtneho dwora dele cźißnu. Wbohe dźěczo żebi nop straschnje rosrasy a sa nětkotre hodźiny ducha spuschcźi. Psched pólzajskim sastojnikom mordarka s wopředka prějesche, skónczńje pak żo wscheho wusna a k tomu stejesche, so je njeskutk s połnym rossudkom wobeschła. Polizija je ju statnemu rěcźnistwu pschepodała. Ssußodźa żebi powjedaju, so je holza hižo sa małe dźěczo, hdyž běsche jeje nan hischcże żiwy a żebi k wjeßelu karnikle dźerżesche, tymle swěrjatkam wocźi wukakała.

* Wulke njesboże je żwójbu ryczeŕkublerja v. Hollweg nad Gr.-Weißensee domapytało. Ssobotu tydźenja mjenowany knjes żwój żłěborny kwaß żwjecźesche, na kotryž běschtaj też jeho żynaj pschischłoj: starschi, kotryž je wucźomz wumělskeje akademije w Düsseldorfje, a młódschi, studenta universitу w Heidelbergu. Sabawa młodych ludźi, mjes kotrymiž běchu też nětkotsi s wokolnoscźe, żo na brónje słoji; wożebje wo nowej repetirowanskej tsělbje rěcźachu, kotruž Heidelbergski studenta wopißowasche. So by wón pschipoßłucharjam wěz nadrobnje rosjaßnił, żo wschitzy do honćtwjeńskeje jstwy podachu, hdźež brónje wschěch druźinow na scźěnach wißachu. Młódschi v. Hollweg hnydom jenu dwójnu tsělbu shrabnu, żo prjedy njepscheßwědczíwschi, hacź żnadź natykana njeje. Wożebitoscźe noweje tsělby wukożujo wón tsělbiny honacźk nacźeże, pschi cźimž żo palz wußuże: tsělba wrjeßnu, a studentowy starschi bratr, do praweje strony wutrobna tsěleny, s pschisaczinjenymi durjemi won do druheje jstwy padźe, w kotrejž běchu nětkotre żónske. Hoscźo, kotsiž se wschěch stron pschiběżachu, żebi żaneje radźi njeběchu, młodeho wumělża w krwi leżo wuhladawschi. Młodźenzowa macź a nětkotre żónske se żwójbineho pscheczelstwa do womory padźechu. Nětkotsi muższy pak spósnawschi, schto je żo stało, ranjeneho na kożo pokożichu, pschi cźimž njesbożowny młódschi bratr żaneho żłowczka njeprajo a żaneje żylsy njeronjo směrom pschihladowasche. Na sboże běsche mjes hoscźemi też wokrjeßny lěkaŕ, kotryž ranu hnydom sawjasa a wupraji, so żmjertna njeje. Mjes tym, so wschitzy hischcże wokolo ranjeneho stejachu, żo na jene dobo w jenej hornjej jstwě tsěli. Wschitzy horje khwatachu. Tudy běsche kulka lěpje trjechika. Njesbożowny studenta żakoscź a porok, so je mordaŕ żwojeho bratra, snjescź njemózesche. Wón do żwojeje jstwy doběża, hdźež revolvr shrabnu a żebi kulku do hłowy tsěli. Wón běsche na měscże morwy. Duž mějesche żwjedźeń żłěborneho kważa srudny kónz. Hoscźo żo mjelczo wotżalichu, so bychu srudneju starscheju w jeju bjeskónczńnym horju żameju wostajili. Jeno bliżschi pschecźeljo a lěkaŕ tu wostachu. Poßleńischemu dha też żo radźi ranjeneho v. Hollwega bórsy saßo s womory wubudźicź. Na jeho praschenje, hdźe młódschi bratr je, ranjenemu straschnu wěrnoscź samjelczachu.

* We wßy Faßlehen w Bajerskej je wóndano żwinjo 3/4 léta staremu hólczkej prawu ruku woteżrało. Sswinjo běsche żo dó jstwy dobyko, mjes tym so bě dźěscźowa macź mużej wobjed na luku njeßka, żwoju 7lětnu holczku s dźěscźom żamu doma wostajiwschi.

* W Prasy je wóndano bohata wudowa wumrjeła, wobżeżerka jeneho domu. Dokelž wona wysche żwojeho hłupikojteho żyna nikoho pschi żebi njemějesche, hakle spodźiwne sadźerżenje tutoho cźłowjeka żußodow na to kedźbnych scźini, so je żo we wudowinym domje

nĕschto stako. Wĕz ßo poliziji wosjewi. Hdyž pak wyschnoscź do wudowineho wobydlenja pschińdźe, njedźiwajzy na wschĕ klepanje nichtó njewotewri; duž dyrbjachu ßo durje wukamacź. Wudowa na kožu morwa leżesche; pschi kožu pak bĕsche ßo jeje 46 lĕt stary ßyn zyle nahi na semju cžapnuk. S wuwsacźom nalutowarnskich knižkow a wschelakich pjenjeżnych papjerow, w kotrychž 125,000 schĕßnakow samoženja tczi, w zykym wobydlenju jeno nĕschto stareho cžapora namakachu, ale niczo, schtož by schto hódne byko, tež žaneje drasty abo žanych schatow. Jenicźka rostorhana ßuknja bĕsche zyke samoženje hkupikojteho cžlowjeka; tale ßuknja pak bĕsche tak pokna wschow, so dyrbjachu ju na mĕscźe spalicź. Tež bĕsche njesbožowny cžlowjek pokny wschelakeje njerodźe. Polizija jeho hischcźe tón ßamy dźeń krajnej hojerni sa duchakhorych pschepoda. Dwaj dnjej posdźischo ßudnistwo pschińdźe sawostajenstwo semrjeteje sapißowacź. Jenicźki naßlĕdnik rjaneho samoženja je hkupikojty ßyn wudowy, kotremuž sarĕcźnika postajichu. Semrjeta bĕsche 69 lĕt stara a hižo 16 lĕt wudowa; jeje muž je tyscheŕ (blidaŕ) byl. Wona se ßynom w prĕnim poskhodźe ßwojeho domu bydlesche; druhi poskhód bĕ pschenajaty. S wuwsacźom domownizy, kotraž ji wobjed s hoscźenza noschesche, wona žanych ßkužobnych njemĕjesche.

* Kak spĕschnje kastojcźka leczi? So by ßo na tole praschenje wotmolwa dostała, je ßo psched krótkim w Italskej sajimawy posspyt stak. W mĕscźe Paviji dwĕ kastojcźzy, kotrejž mĕjeschtej mkode w hnĕzdku, doßażechu a s nimaj do Milana jĕdźechu, hdźež jej postajenu hodźinu puschczichu. Sa 13 minutow bĕschtaj wobaj ptacźkaj saßo pola ßwojich mkodych w Paviji. Sso na to skožujo ßu wuliczili, so kastojcźka sa hodźinu nimale 19 naschich mil daloko leczi.

* Hobrski dubowy sdomk, kotryž je hižo dawno do wulkeje lijeńzy wurostk, ßu w jenej franzowskej rĕzy namakali. Sdomk je 3160 metrow dołhi, wokoło sdomka 9 metrow mĕri a 1100 zentnarjow waži. Lĕta 1884 jón w rĕzy Rhone wußlĕdźichu. Hižo 1874, hdyž bĕsche wurjadnje mało wody, bĕchu jenu hakosu namakali, po kotrejž posdźischo tež sdomk nadeńdźechu. Hakle 1883 sa nim rycź poczachu. Pjecź mĕßazow dołho, hdyž bĕsche woda mała, 150 muži na tym dźĕkasche. Lĕta 1884 ßo skónczńje radźi sdomk s rĕki wusbĕhnucź, kotryž bĕsche kódźnistwu dotal s wulkim sadźĕwkom byk. Delni kónz sdomka 10 metrow hłuboko w semi leżesche. Wuczeni wobkrucźeja, so je sdomk 1000 lĕt stary byk, hdyž je do rĕki panuk; to je ßo tehdy stako, hdyž je ßo nasch dźĕl semje poßleni krócź pschemenik, a hdyž je ßo wulke hórnischczo, kotremuž Alpy rĕkamy, se semje posbĕhnuko. Hobrski dub je hischcźe wulke swĕrjata widźak, kotrež bĕchu do lijeńzy na semi žiwe, a kajkeż bĕchu mastodon, denotherion a dr.

* Mkody wuczeńz Westmark, kotryž je njedawno, kaž tudy pißachmy, w geografiskim towarstwje w Parisu wo ludźiźraczkach Hornjeho Kongo pschednoschowak, wóndano w tym ßamym towarstwje wo czornych Bangalaßach rĕczesche. Waschnja a tež sakonje tychle splahow äquatorialneje Afriki ßu jara spodźiwne. Paduchstwo tam na pschikład jara krucze khostaju. Paduchej tam w shromadźisnje wschĕch wjeßnjanow wobĕ ruzy a wuschi wotrubaju, abo pak jeho na prĕni lĕpschi schtom wobwĕßnu. W stronach nad Hornim Kongo wobkranjeny ßam paduchej ruzy wotruba abo jeho s lebju pschekole. Skónzowaneho paducha na mĕscźe do kruchow rosrubaju, swarja a sjĕdźa; na tele wohidne hoscźiny ßo pschecźeljo a snacźi pscheproschuja. Da-li ßo žónska pschi kranjenju lepicź, ju jako njewólnizu pschedadźa; prjedy pak ji jene abo wobĕ wuschi wotrubaju; wuschi ßo prjecź njemjetaju, ale ßo sjĕdźa. S dołžnikami ßo krótki prozeß cźini: wĕricźel dołžnikoweho najblischscheho wuja, abo jeho njewólnika, a nima-li dołžnik ani pschecźelstwa, ani njewólnikow, dołžnika ßameho sa njewólnika pscheda. Bangalaßojo tež maju ßwojich ßudnikow, kotsiž pak tomu prawo dawaju, schtóž jich najschcźedrischo wobdari. Nabožina tychle dźiwich je zyle prosta. Dwĕ mozy w ßwĕcźe knježitej: mikoscźiwy dobry duch, a sły duch. K dobremu duchej dusche wschĕch bohatych pschińdu; duž ßo bohaczkej wscho jeho samoženje ßobu do rowa dawa, tež jeho njewólnizy; wot nich wobdaty wón psched ßud mikoscźiweho ducha stupi. Dusche khudych ludźi ßo do kralestwa sleho ducha pschesßydla, hdźež smĕja ßo runje s tajkim horjom a s nusu bĕdźicź, kaž tudy na semi. Kralestwje wobeju duchow stej daloko daloko, na dnje njeßmĕrneho morja, kotrež nichtó widźak njeje a tež nichtó njewohlada. Bangalaßojo maju sa to, so maju sbóżni, abo dusche w kralestwje dobreho ducha, bĕku kožu, kaž Europjenjo. Duž ßo dźiwi Europjanow wulzy strachuja, mĕjo sa to, so ßu to wobydlerjo tamneho ßwĕta. Bangalaßojo ßo dodźiwacź njemóża, so ßo jich waschnja Europjanam njelubja, a so ßu tucźi jich nawjednikej Morango sa sko wsali, so je wón, hdyž jemu nusa do domu pschińdźe, wschĕ ßwoje schĕscź žony jenu po druhej sjĕdź.

* Mjes Polakami je wjele bohatych ludźi, kotsiž w lĕczu w jenych abo druhich kupjelach pschebywaju. Dokelž pak Polazy, to rĕka: niz pólski lud, ale wulki dźĕl sdźĕłanych Polakow, Rußow, po tajkim ßwojich ßłowjanskich bratrow, bóle hidźa, hacž cźerta, ruske kupjele dotal wot Polakow wopytowane njebĕchu. Lĕtßa pak je sa dźiw wjele Polakow w ruskich kupjelach, woßebje w Krymje a w mĕscźe Odeßy. A komu maju ßo ruske kupjele sa to dźakowacź? Jenicźzy tym sakonjam, s kotrymiž je pruske knježerstwo w poßlenim cźaßu pschecźiwo Polakam wustupowacź poczało. Hacž bĕsche pruske knježerstwo bóle abo mjenje nusowane s tajkimili sakonjemi wustupicź, tudy rossßudźicź nimamy. Ale to je wĕste, so ßu tele sakonje wobßedźerjam nĕmskich kupjel wulkeje schkody naczinike.

* W Orenburgu bĕsche prĕnje dny wulkeho rózka jedyn 15 lĕtny, dotal zyle strowy hólczeż tak krucźe wußnuk, so jeho wubudźicź njemózachu. Na tsecźi dźeń saßo wotzucźiwschi pak wón wjazy rĕczecź, haj s zyka žaneho synka wot ßo dacź njemózesche, runjeż bĕsche, kaž ßo sdasche, hewak cźĕlnje strowy. Na pißomne praschenja wón wotmolwjenja napißowasche, a to zyle prawje. Wschelazy lĕkarjo, pola kotrychž jeho starschej sa njeho pomoz pytaschtaj, ßebi s nim žaneje radźi njebĕchu. S kónz sańdźeneho mĕßaza jeho starschej skónczńje do universitetskeho klinika w Kasani dowjesechu, hdźež s elektrizitu s nim spytachu. Hižo na schtwórty dźeń hólczeż rĕczecź pocza, najprjódzy zyle dybawje; nĕtko pak je ßo rĕcź dospołnje saßo namakała.

* W Južnej Ruskej nĕtkle skót psche wschu mĕru mako płacźi. Pschah 4lĕtnych wołow, kotryž je hewak nimale 70 toleŕ płacźik, jeno 30—33 toleŕ płacźi, a pschah 6—7lĕtnych wołow, kotryž hewak 90—107 toleŕ płacźesche, jeno 40—47 toleŕ. Sa konje s zyka niczo dawacź nochzedźa. Rólne konje ßu sa 5—17 toleŕ na pschedań, najlĕpsche mkode jĕdne konje sa 23—27 toleŕ.

* Loni pißachmy, kak je skótny mór nĕkotre lĕta pospochi wschelake krajiny Ssibiŕskeje domapytak. Tež lĕtßa je ßo tutón straschny hósćź do kraja wrócźik. S Jschimskeho wokrjeßa Tobolskeje gubernije ßo pische, so je tam lĕtßa skoro wschón howjasy skót spadak. W jenej wßy tamnischeho wokrjeßa je 1000 howjadow panuko, w druhej 1500, w dwĕmaj wßomaj po 2000, a w jenej wßy 2500 howjadow. A schtož bĕsche s kónz meje skotu na pastwischczach, je smjerśnuko; pschetož 27. meje tajki ßnĕh padźe, so $^3/_4$ łóhcza wyßoko leżesche; ßnĕh hacž na tsecźi dźeń leżo wosta, a pschi tym ßylnje mjerśnjesche. Tež žne ßu tam s dźĕla shubjene; pschetož 16. a 17. junija bĕsche saßo tak syma, so bĕchu łuże samjerśnjene.

* Pucź s atlantiskeho do cźicheho morja je sa łódźe jara dołhi, wobcźeżny a straschny; pschetož na pucźu wokoło Južneje Ameriki je wjele podwódnych skałow, wo kotrež je ßo hižo jara wjele łódźow rosbiko; tež tam jara cźasto ßurowe wĕtry sakhadźeja. Duž je hižo wjazy krócź wo tym rĕcź była, so chzedźa nĕhdźe prĕki psches Ameriku żelesnizu twaricź, po kotrejž bychu ßo łódźe s jeneho morja do druheho pschewożowake. W poßlenim cźaßu ßu nĕkotři inżenĕrojo w Połnóznej Amerizy s tajkej myßlu wustupili. Woni chzedźa psches krajnu wuscźinu Tehuantepek wot atlantiskeho k cźichemu morju żelesnizu natwaricź, po kotrejž móhłe ßo tež najwjetsche mórske łódźe sa 12 hodźin s jeneho morja do druheho pschewjesćź. Żelesniza śmeje 12 kolijow pornjo ßebi, a na kóždych kolijach 100 koleßow pobĕhnje, na kotrychž śmeje łódź po zykej schĕri tych 12 kolijow wotpocźowacź. Dotal pak hischcźe wucźinjene njeje, hacž ßo poradźi tule myßl do skutka stajicź. Pjenjes by k tomu nĕschto wjazy hacž 100 milijonow toleŕ trjeba byko.

* Jedyn amerikanski millionar, kotremuž „ßlĕbrowy kral“ rĕkaju, dokelž ma wobschĕrne ßlĕbrowe podkopki, je njedawno w ßwojim hrodźe pyschnu jstwu wuhotowacź dak, do kotrejež ßo jeho hoscźo podadźa, hdyž chzedźa kuricź. Scźĕny tejele jstwy ßu w mĕsto tapetow s papjerjanymi pjenjesami wschelakich europskich krajow, s tak mjenowanymi „banknotami“ wobłĕpjene. Wjerch s awstriskich schĕßnakow wobsteji; ßrjedźa je módra 10,000 schĕßnakowska pjenjeżna papjera nałĕpjena, a koło wokoło njeje 5000 schĕßnakowske. Na scźĕnach ßo franzowske, jendźelske a italske pjenjeżne papjery pißanja. Sskawny wumĕłz, kotryž bĕsche ßebi spodźiwnu jstwu dołho a kedźbnje wobhladowak, skónczńje ßmĕjo dźesche: „Schkoda, so scźe hižo telko pjenjes wudak; sa te pjenjesy budźech ja jstwu prawje rady wumolowak.“

* Knjeni N. mĕjesche dweju bratrow po rjadu sa mužow. Hdyž bĕsche jej prĕni muž wumrjek, ßo wona s jeho mkódschim bratrom woženi. Wobras njebocźicźkeho muża ma wona wó jstwje wißajo. Hdyž wóndano nĕchtó, kiž bĕsche na wopytanje pschischoł, psched tymle wobrasom stejo wosta a ßo wopraschа: „Sskuscha tónle knjes k Waschej ßwójbje?“ wona sdychujo wotmolwi: „Haj, to je mój wbohi njebocźicźki ßwak.“

Cyrkwinske powjesće.

W Michalskej zyrkwi prědуje jutsje njedźelu rano w 10 hodźinach diakonatski vikar Handrik němski.

Wěrowani:

Michalska zyrkej: Handrij Nowak, fabrikski dźěłaćeŕ na Židowje, ſ Augustu Lejnu Schwibsez tam.

Katholska zyrkej: Franz Portig, ſamkaŕ w Hajnizach, ſ Lejnu Rychtarjez w Raſchowje.

Křćeni:

Michalska zyrkej: Khorla Willy, Khorle Auguſta Frenzla, murjerja a khěžerja na Židowje, ſ. — Martha Selma, Jurja Wićzaſa, pjekarja w Dobruſchi, dź. — Martha Sidonija, Jana Auguſta Ernſta Soby, pſchekupza na Židowje, dź.

Katholska zyrkej: Alfred, Rudolfa Webera, dźěłaćerja w Hajnizach, ſ. — Herta Hilža, Alwina Franza Löveniga, ſchewza tudy, dź.

Zemrjeći:

Dźeń 16. julija: Handrij Koch, cźěßla na Židowje, 69 l. 11 m. 3 d. — 18. Pawoł Božidar, Khorle Scholty, krawza a wobydlerja na Židowje, ſ., 8 l. 6 m. 6 d. — Khorle Auguſta Naumanna, khěžerja a fabrikſkeho dźěłaćerja na Židowje, morwonarodź. dź. — Meta Linda, Ernſta Gabriela Herrmanna, prjedy želeſnicźneho ſtražnika na Ssokolnizy, 8 l. 4 m. — 19. Marja Wünſchez, ßłužobna dź. na Židowje, 21 l. mjenje 14 d.

Płaćizna žitow a produktow w Budyſchinje

17. julija 1886.

Žitowy dowos: 2996 měchow.		Na wikach wot M	Na wikach wot Pf	Na wikach hacž M	Na wikach hacž Pf	Na burſy wot M	Na burſy wot Pf	Na burſy hacž M	Na burſy hacž Pf
Pſchenża	běła	8	57	8	93	—	—	—	—
"	žołta	8	4	8	27	—	—	—	—
Rožka	50 kilogr.	6	96	7	3	—	—	—	—
Jeczmjeń		6	52	6	88	—	—	—	—
Wowß		6	50	7	20	—	—	—	—
Hroch		8	6	10	28	—	—	—	—
Woka		7	22	7	78	—	—	—	—
Jahły		12	—	15	50	—	—	—	—
Hejduſchka		17	—	17	50	—	—	—	—
Běrny		1	50	1	70	—	—	—	—
Butra	1 kilogr.	1	80	2	20	—	—	—	—
Pſchenicźna muka	50 "	7	—	15	—	—	—	—	—
Rżana muka	50 "	7	—	10	25	—	—	—	—
Ssyno	50 "	3	40	3	50	—	—	—	—
Sslóma	600 "	28	—	30	—	—	—	—	—
Proßata 665 ſchtuk, ſchtuka		9	—	22	—	—	—	—	—
Pſchenicźne wotruby		—	—	—	—	—	—	—	—
Rżane wotruby		—	—	—	—	—	—	—	—

Dražďańſke mjaßowe płaćizny. Howjada 1. družiny 57—60 mk., 2. družiny 50—53, 3. družiny 25 po 100 puntach rěſneje waži. Dobre krajne ßwinje 50—53 mk. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Cźelata 1. družiny 40—55 np., 2. družiny 28—38 np. po puncźe rěſneje waži.

Wjedro w **Londonje** 23. julija: Rjane.

Maßiwna, derje ßo danjaza

khěža

w pſchedměſcźe, hdźež je wjele wobkhada, je tunjo na pſchedań. Dalſche je ſhonicź pola **Krauſcha** na ſadnej bohatej haßy 6 po 1 ſkhodźe.

Žiwnoſcź na pſchedań.

Žiwnoſcź ſ 10 kórzami dobreho pola a łuki je hnydom tunjo na pſchedań. Połojza kupneho pjenjeſa móże ſtejo woſtacź. Offerty njech ßo pod D. H. w wudawarni Serb. Nowin wotedadźa.

W Dobruſchi pola Budyſchina je **pjekarnja** na pſchedań.

1 kſchinja, 1 blido a dwaj ſtólzaj ßu na pſchedań pod bórklinom 3.

Wós, ſa konja abo 2 krowje ßo hodźazy, je na pſchedań pola

Ernſta Schmidta
w Małych Debßezach.

Nowy dwajpſchežny ſchěroki wóſkaty **wós** je na pſchedań
w **kowarni** w **Ssmochcźizach.**

K wußywej

poruczam **hróch, woku, hejduſchku, ſchleſynſki dołhi a ßrěni kolij.**

Guſtav Heinka
pſchi žitnych wikach cźißło 7.

Rožowany ſtwjelzowy abo njetrjeny len, kaž tež **wutrjeny len** kupuje kóždu dźělbu po najwyſchſchich płaćizńach

mechaniſka dźěłopſchadownja w Hajnizach.

Maleny

kupuje kaž kóžde lěto po najwyſchſchich płaćizńach po litrach a po waſy

měſchczańſka haptyka
w Budyſchinje
na hłownym torhoſchcźu 6.

Składnoſtna kup.

Dokelž, kaž ßo pſchedwidźecź da, ßwoju fabriku do Barlina pſchepołožu, ſchokoladowe a zokrowe twory po jara poniženych płaćizńach pſchedawam.

Rudolf Kattein

w Budyſchinje na hoſpitalſkej haßy 7.

Měchi ſa žito, muku, běrny atd.

porucza w wulkim wubjerku po jara tunich płaćizńach

G. A. Ryſeck,
płato-tkalcźerńja w Porchowje.

Wulki ſkład w **Budyſchinje** pſchi **dutrowych wikach.**

Mydlarńja H. Lehmanna

w Budyſchinje

na hornjerſkej haßy cźißło 3 a na žitnej haßy cźißło 3 porucza ßlědowaze wudźělki po poniženych płaćizńach w ſnatych dobrych družinach:

jadriwe mydło I (kalijowe mydło)	**punt po**	**45 np.,**
jadriwe mydło II	" "	40 "
žiwizojte jadromydło	" "	40 "
Eſchwegſke mydło	" "	36 "
cźiſcźaze mydło	" "	30 "
jendźelſke běłaze (błejchowaze) mydło	" "	20 "
maſne mydło	**punt po**	**25, 28 a 30** "
kryſt. ſoda	**punt po**	**5** "

pſchi wotewſaćzu 5 puntow ßo płaćizny poniža,

rajßowu a pſchenicźnu ſchterku, petrolej a ripikojty wolij po najtuniſchich płaćizńach.

Hěblowane ſchpundowanja

zyle ßuche, 24 a 30 mm. ßylne, pſchedawa tunjo

Dr. Holbjan w Budyſchinje pſchi dwórniſchcźu.

Na Hoſchiz haßy 17
rózk ſeminarſkeje haßy.

Na Hoſchiz haßy 17
rózk ſeminarſkeje haßy.

Kaſchcźowy magazin

Arthura Janaſcha

porucza pſchi potrjebje ßwój wulki ſkład **kaſchcźow** wſchěch družinow a wulkoſcźow po tunich płaćizńach.

Njepſchetrjechene żołdkowe krjepki.

Woprawdźite dr. Ballhauſerowe żołdkowe a żołcźowe krjepki

w bleſchach po **40 np.** ſ wukoženjom, kak maja ßo nałožicź.

Dóſtacź **w měſchcźańſkej haptyzy** w **Budyſchinje na hłownym torhoſchcźu 6.**

Dr. Schrammowy bróſtowy a wotwjedźazy thej,

najlěpſche thejowe měſchenje k cźiſcźenju krwě a k wucźerſtwjenju cźěła, woprawdźity dóſtacź w **měſchcźańſkej haptyzy** w **Budyſchinje na hłownym torhoſchcźu 6.**

Jara dobry paleny khoſej

punt po 1 mk., 1 mk. 20 np. a 1 mk. 40 np.

porucza **Th. Grumbt**
w kupnizy a na ſwonkownej lawſkej haßy.

Njepaleny khoſej

punt po 80, 90, 100 np. atd.,

ßylny a jara derje ßłodźazy, porucza jako něſchto jara tunje

Th. Grumbt
w kupnizy a na ſwonkownej lawſkej haßy.

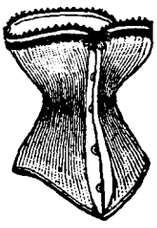
Tinktura Solaris

dra. **Bamberga** w **Nürnbergu.**

Woprawdźe hódna eßenza.

Sa žnjowy cžaß je jara nusne, so ßo w kóždym hospodarstwje ßrědk psche kaženje strowoscże a pschetłacža, psche běženzu, stupjenje krwě do hłowy, horzotu, koliku a brjuchbolenje nadeńdże. Hornja eßenza je toho dla pokład a dokelž tunja, nusnoscź. Jenicžzy woprawdźitu ju **měschczańska haptyka** w **Budyschinje** pschedawa. Nadrobne wopißanje ßo ßobu dawa. 1 blescha płacźi 75 np.

Płacźisny woßebje hódne

schtalty

wschěch družinow a jenož derje ßedžazych faßonow porucža a na pokasku radlubje scžele

A. Tschentscher

w kupnizy na torhoschczowej stronje.

Jablukowe wino,

wschelake jahodkowe a ßadowe schampanske wino, mußerowaze ßadowe limonady a bowle,

ßadowe kißało,

wubjerne k ßolotwi, k kładženju atd.,

sodowu a selterßku wodu,

pschezo cžerstwu pjelnjenu, porucža

Hornjołużiska ßadowa tłóczernja

dr. **Herrmanna** a dr. **Wetzki**

na sadnej bohatej haßy 3.

Khampor,
patchouli,
moschuß,
molowu papjeru

po jenotliwych papjerach a w kartonach po 10 papjerach,

molowy spirituß

po 25 a 40 np.,

molowy pólver,
molowe ßwěžy,
wolij psche kuntwory

w bleschach a drjewjanych tyskach,

woprawdźity
persiski insektowy pólver

po kóždej dźělbje a w tyskach po 20, 30 a 40 np., w blachowych kartonach po 25 a 40 np.

poručataj

Strauch & Kolde,

3 na kamjeńtnej haßy 3,

drogowe khlamy k skotemu worku.

ff. koßy

po 3 mk. porucža

Paul Walther.

NB. Kóžda koßa, kotraž njeręsa, ßo wróczo wosmje, ßamo hdyž je hižo toczena a klepana.

Kolonialtworowe a spiritnosowe khlamy
Adolfa Rämscha

pschi butrowych wikach

poručeja ßwojim cžesczenym wotebjerarjam:

dróbny zokor punt po 30—33 np.,
zokor w klobukach punt po 33—38 np.,
zokor w kruchach punt po 34 np.,
khofej njepaleny, ßylny a cžiscżeßłodźazy, punt po 80, 90, 100, 110—130 np.,
khofej njepaleny, 2. družina, punt po 65—70 np.,
khofej paleny, ßylny a derjeßłodźazy, punt po 80, 90, 100, 120—180 np.,
zokorowy syrop, wubjernje ßłódki, punt po 18 np.,
nowe jerje, wulke ryby, 15 scht. po 45 np.,
petrolej punt po 14 np. a
raiß punt po 13, 14, 15 hacž 30 np.

Dürrenbergsku jědźnu ßól,
Dürrenbergsku skótnu ßól

poručataj **Wagner a Zumpe**

na dwórnischczu w Budestezach.

Mydlarńja Herm. Puya

w Budyschinje na ßerbskej haßy

porucža

jadriwe mydło, dobre ßuche	punt po	40	np.,
jadriwe mydło, cžerwjene a módre	„ „	36	„
zołte wóskowe mydło I	„ „	40	„
zołte wóskowe mydło II	„ „	30	„
soda	„ „	5	„
schterku	„ „	22	„

masne mydło, selene mydło, petrolej, wschě artikle dobre a po najtunischej płacźisnje.

Podpißany s tutym ßwoje hižo lěta dołho sa dobre znate

jablukowe wino

nakißate a **ßłódke** knjesam korczmarjam kaž też privatnym k kschcźisnam a kwaßam porucža.

Skasanja pschijimataj kk. **Richard Pötschke** pschi torhoschczu a **Ernst Kern** na ßerbskich hrjebjach w Budyschinje. — Saßopschedawarjam ßo nižsche płacźisny wobliczа.

Ernst Schmidt

w Makych Debßezach pola Budestez.

K kschcźisnam, kwaßam a druhim ßwjedźenjam, woßebje hoscżenzarjam ßwoje **jednore a dwójne palenzy,** toho runja wubjernje dobre **likěry** po jara tunich płacźisnach poručamoj. **Ginzel & Ritscher,**

destilazija na wulkej bratrowskej haßy 6.

Wo **Paul Kneifelowej** **włoßowej tinkturje.**

Niz jenož włoßoczérpjazy měli tutón wubjerny, pod woßebnym lěkarskim ßobuskutkowanjom nastaty kosmetik trjebacź, ale s zyła kóždy cžłowjek, kotremuž na tym leži, so by ßwoje włoßy wobkhowak. Prósdny wschěch metallischich, wótrje hnujazych, jenož s najnadobnischich wutkow wobstejazy, skutkuje tutón kosmetik w najwyschschej stopni poßylnjazy a cžiscżazy wote wschitkich schupisnow, koruschkow atd. sa hłowinu kožu, sdžerżazy a jara woßebje pschisporjazy sa włoßy, a ßo hewak tam, hdźež by tuta tinktura bjes skutka wostała, psches žadynżkuli druhi ßrědk niczo wuskutkowacź njebudże. Tinktura je w bleschach po 1, 2 a 3 mk. w Budyschinje jenož woprawdźita pola **Ernsta Mittascha** pschi schuleriskich wrotach cžo. 1 dostacź.

Khofej

paleny punt po 100—200 np.,
khěžorske měschenje pt. po 120 np.
porucža sa něschto wubjerne

Gustav Poser

na jerjowej haßy.

Jerje

jara wulke po 4 a 5 np.,
15 schtuk po 50 a 60 np.,
porucža sa jara płacźisny hódne

Gustav Poser.

na jerjowej haßy.

Koßy,

kaž jěd rěsaze, porucža

Paul Walther

na žitnych wikach.

Butra!

Měschanu butru,
lutowansku butru

w bowach a wuwaženu, najlěpsche družiny, porucža wot cžerstweje poßylki

Gustav Poser

na jerjowej haßy.

Khofej

njepaleny punt po 70, 80 hacž do 150 np.,
pschezo cžerstwy **paleny,** ßylnje a derje ßłodźazy, punt po 100 a 120 np.

poručataj

Ginzel & Ritscher

na wulkej bratrowskej haßy 6.

Jara dobre
drastne tkaniny

woßebje cžistowołmjane w bohatym wubjerku. Płacźisny spodźiwnje tunje.

Julius Hartmann Sohn

na rózku mjaßoweho torhoschcża.

ff. Nizzaski jědźny wolij

w bleschach po 1 mk. 30 np. a 70 np. a w mjeńschich dźělbach po kóždej płacźisnje,

kißało

liter po 10 a 20 np.,

woprawdźite winowe kißało

liter po 35 np.

Strauch & Kolde,

3 na kamjeńtnej haßy 3,

drogowe khlamy k skotemu worku.

K poßylnjenju a porjeńschenju włoßoweho roscżenja, k wotstronjenju schupisnow a hłowoweje lischawy

woprawdźity franzski palenz

w bleschach po 40, 50, 95 np. a 1 mk. 60 np., w mjeńschich dźělbach po kóždej płacźisnje.

Strauch & Kolde,

3 na kamjeńtnej haßy 3,

drogowe khlamy k skotemu worku,

en gros. en détail.

Khofej

w wulkim wubjerku, dobre a cžistoßłodźaze družiny,
njepaleny punt wot 60 np. a
paleny = = 80 =
pschi wotewsacżu wjetschich dźělbow tuńscho, porucža

Richard Neumann.

Syrop

punt po 16 a 20 np., ßłódki a cźiśćе ßłodźazy, poruczataj

Ginzel & Ritscher
na wulkej bratrowskej haßy 6.

Turkowske ßłowki

najrjeńsche a najwjetsche, kotreż ßu dostacź, porucźa hischćе tunjo

Moritz Mjerwa
na mjaßowym torhoschću,
destillazija najlepschich likerow.

= Jerje =

rjane tucźne ryby
porucźa po tunich płaćźisnach

Hermann Klemm
na bohatej haßy.

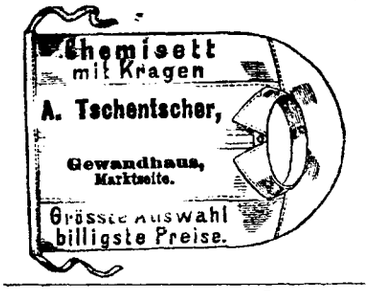
Syrop

punt po 12 np., jara ßłódki, porucźa **Hermann Klemm**
na bohatej haßy.

Jara dobry khofej

paleny punt po 80, 90, 100 hacź 180 np.,
njepaleny punt po 60, 70, 80 hacź 150 np.
porucźa

Wilhelm Berger
na bohatej haßy.

Butrowy pólver

porucźa **mješćańska haptyka** w Budyschinje na hłownym torhoschću 6.

Pólver cźini butru twjerdu a prostu a ßłód njekaße. Powucźenje, kak ma ßo trjebacź, je pschipokoźene. Pakćik po 50 np.

Dr. Kießowowa

staroßławna a stajnje khwalena

woprawdźita

Augsburgska źiwjeńska eßenza

bleścha po 1 mk. 20 np. (jara dobry ßrědk pśche hubjeny żołdk) je dostacź

w mješćańskej haptyzy
w Budyschinje
na hłownym torhoschću 6.

A. Mager

na ßerbßkej haßy
pschedawa a porjedźa
cźaßniki derje a tunjo.

Serbska studowaca młodosć

změje swoju lětušu **XII. hłownu skhadźowanku druhu njedźelu augusta** (po tajkim **8. augusta**) w **Wósporku.**

Přeprošenje.

W lětušich nazymskich šulskich prózdninach a to runje na Michała,

srjedu, dźeń 29. septembra,

budźe so w Lauec hôtelu w Budyšinje

wulki serbski spěwanski swjedźeń

ze swjedźeńskej **hosćinu** a pyšnym **balom** wotdźeržeć. K přednošenju přińdźe tón króć jako cyle nowy a hišće njesłyšany opus **„Podlěćo“**, wysoko poëtiski lyriski spěw njebocźičkeho k. fararja **Zejlerja,** do woprawdźe krasneje hudźby zestajany wot k. kantora **Kocora.** Duž dowolam sebi, wšitkich spěwa wustojnych młodych Serbow, kaž też wšě česćene serbske knjenje a knjeżny, kotreż po notach derje spěwać wjedźa, k dobroćiwemu sobuskutkowanju při spomnjenym narodnym swjedźenju podwólnje přeprosyć, z tej należnej prostwu, mi za pad wobdźělenja prawje bórzy přećelnje k nawjedźenju dać chcyć, kajki hłós spěwaju.

W nadźiji, zo horješi wótčinski wotpohlad ze strony wšěch horliwych Serbowkow a wšitkich swěrnych Serbow bohatu podpjeru nadeńdźe, poruča so z najwyššim počesćowanjom

W Budyšinje, 15. julija 1886.

K. A. Fiedler,
seminarski wyšši wučeŕ.

Dr. Netschowe sarybowanje pśche brunu

hoji difteritis, brunu, kaschel atd., schkleńza po 75 np. a 1 mk., jenoż prawdźiwe, hdyž je pißmo k nałoženju „Hanineje haptyki“ w Draždźanach pschipołożene,

dr. Netschowa pschetlajaza a źiwjeńska eßenza

hoji wschě żołdkowe khorosćе, migrenu a nerwowe cźerpjenje, schkleńza po 75 np. a 1 mk. ſ pißmom k nałoženju dostacź we wschěch haptykach.

Zónske mantle, paletoty, ßomocźane żakety

ßo rjenje a trajnje ſ nowa barbja a ßo po żadanju wuporjedźa

w parnej barbjerni W. Kellinga.

Schtóż ßo nahlenzy boji

abo kotrehoż je wona hižo podeschła, abo schtóż na wjercźenje, schromjenje, bjesparnosćź, khore nerwy cźerpi, njech ßebi knižku „Wo wobrócźu a wotstronjenju nahlenzy“, 3. naklad, wot spißacźela, nëhduscheho krajno-woborneho bataillonskeho lěkarja **R. Weißmanna** w Wilshofenje w Bajerskej, darmo a franko ſkasa.

Tajkim, kotrymž ßu bryle trjeba!

S tutym najpodwolnischo k nawjedźenju dawam, so moje optiske khlamy wjazy na bohatej haßy 16 njejßu, ale **pschi mjaßowych jědkach cźißko 3** ſ napschećźa restawrazije „zur Deutschen Halle“.

Proschu najpodwolnischo, mi dowěrjenje, hacź dotal spožćźene, dale ſakhowacź.

W Budyschinje, 12. julija 1886.

Khorla Scholta, optikus.

Wokrjeßny ſkótny lěkaŕ Mummenthey

w Wojerezach

ßo pschi pschiňduzych podeńdźenjach najpodwolnischo porucźa.

Khofej

wot najtunischich hacź do najlepschich druźinow, jara derje ßłodźazy, porucźa **Hermann Klemm**
na bohatej haßy.

Spezialne khlamy ſa tobakowe fabrikaty.

Najwjetschi ſtład

- **zigarow** po wschěch płaćźisnach derje wotleżanych a běłe ßo palazych,
- **rołkateho tobaka** — woßebje lěpschich druźinow,
- **kurneho tobaka** w pakćźikach a njeſawaleneho, ſa kotrehoż cźistosćź ßo rukuje,
- **khartow k hraću,** najlepje dźeržazych, po 32, 36, 40 a 50 kopjenach.

W. H. Conrad
na bohatej haßy 13.

Schtrympy,

kholowy a jaki ßo tunjo pschikaja na Hoschiz haßy 27 w Budyschinje.

Wukasanje a pschewjesne pißma dawa
Albert Meisel w Budyschinje.

Zaręčanske serbske towarstwo

změje, da-li Bóh, jutře njedźelu 25. julija swoju měsačnu zhromadźiznu, na kotruż najpřećelnišo přeprošuje

předsyda.

Kedźbu!

Jutsje njedźelu **kołbasy-wukulenje** w Drožďžiju.

Schmidt.

W Wutołcźizach cźißko 8 je Michała **rjane bydło** na pschenajecźe.

Na jenym kuble hnydom

wotrocźk

pschi wyßokej mšdźe ßłužbu dostanje. Dalsche je ſhonicź w wudawarni Serb. Nowin.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 31. **Sobotu 31. julija 1886.** **Lětnik 45.**

Swětne podawki.

Němske khěžorstwo. Khěžor Wylem, kotryž bě w Gasteinje njedźelu popołdnju s lohka skhorił, ßo saßo najlěpscheho strowja swjeßela. Gasteinske kupjele ßu wobstarneho khěžora widomnje wuczerstwike, tak so móże ßo wotczakacź, so budźa też tón krócź sa khěžorowe derjeměcźe wužitne a spomožne. Hdyž khěžor prěni ras do kupalnje stupi, wón k ßwojemu cźělnemu lěkarjej, jeho pschewodźazemu, ßmějo praji: „Nadźijam ßo, so budźe Gastein saßo ßwoju winowatosću cźinicź.“ — 8. augusta pschijěbźetaj, kaž je postajene, awstriski khěžor a khěžorka do Gasteina, a tam hacź do wotjěsda němskeho khěžora sawostanjetaj.

— W Freibergu je ßo sańdźeny tydźeń pschecźiwo někotrym sozialdemokratiskim khěžorstwoßejmskim sapóßkanzam dla pschißkuschenja k tajnemu swjaskej wußudźenje měło. Wußud ßo hakle 4. augusta wosjewi.

— Němske knjeżerstwo ma ßo do spěcha, so by skerje a lěpje wójsko s nowymi repetěrowazymi tselbami wobroniło. W bliżschim cźaßu nowe tselby zyły jědnaty armeekorps dostanje, wot kotrehoż je hižo nimale połojza nětko s nimi wuhotowana. W knjeżerstwowych tselbarńjach bjes tym s najwjetschej napjatosću nowe tselby dźěłaju. Tele dny mějachu w Spandowje hižo 100,000. repetěrowazu tselbu hotowu. Knjeżerstwo je pschi tejle składnosći dźěłacźerjam wulku hosćinu wuhotowacź dało.

Hollandska. W Amsterdamje ßu ßo njedźelu a póndźelu krwawne njeměry měłe. Prěni nastork k nim ßo psches sakasanje jeneje ludoweje hry da. Pschi hrjebi, kotraž ßo Lindengracht mjenuje, bě ßo wjele ludu shromadźiło, kotryž chcyschе ßo s „cźahanjom wuhorja“, njepěknej hru se starych cźaßow, sabawicź. Wona w tym wobsteji, so psches hrjebju powjas scźahnu a ßrjedźa njeho wuhorja s hłowu pschiwjasaja; potom cźołm wot mužow a hólzow wobßadźeny pod powjasom furnje, pschi cźimž sa wuhorjom koja. Dokelž ßu jeho s mydłom namasali, wón pschimazemu s rukow sjědźe a poßledníschi cźasto do wody kleßnje, s cźimž ßo wjeßele wjele powyschi. Wuhor ßo, wě ßo, s bolosću wije, doniž ßo skónczńje psches wjele pschimanje cźěło wot hłowy njewottorhnje. Schtóž tutón kusk dokonja, dostanje jako dobycźeŕ wustajene myto. Njedźelu popołdnju běchu hižo dwójzy pod wuhorjom pschejěli, hdyž dwaj policisstaj pschińdźeschtaj a hru sakasaschtaj. Dokelž lud njepoßłuchasche, jedyn s policistow powjas rosrěsnu, a druhi ßo wotßali, so by pomoz pschiwołał. Lud ßo bjes tym dale se sakasanej hru sabawjesche a policistu, jemu wobarazeho, pschebi a do jeneje pinzy sawrje. Hdyž wjetscha licźba policistow pschicźeże, lud plestr swutorha a s kamjenjemi do policistow mjetasche, s kotrychž jich wjele s cźeźkich ranow krwawjesche. Mnohim policistam sebłe wsachu a je do hrjebje cźißnuchu. Skónczńje wokoło wjecźora, hdyž deschcźik ßylnje padacź pocźa, ßo policiji poradźi, lud rosehnacź. Nasajtra ßo njeměry wospjetowachu. Sozialdemokratojo běchu rosnjemdrjenosću luda wužiwajo tutón pschecźiwo wyschnosći naschcźuwali a ßo na cźoło njeměrnikow stajili. Lud na mnohich haßach plestr swutorha a barrikady natwari, ßamo žony a dźěcźi ßo s kamjenjemi sastarachu, s kotrymiž chzychu do policistow mjetacź. Wokoło pjecźich hodźin popołdnju ßo dźěłacźerjo a matrosojo blisko Rembrandskeho torhoschcźa s policistami bicź pocźachu. Bjes tym so tu puki padachu, někotre tyßazy sozialistow najwoßobnische a najbóle woźiwjene haßy blisko bursy wobßadźichu a pschikhady k nim s barrikadami saracźichu. Policistojo, kotsiž dyrbjachu twarjenje barrikadow sadźěwacź, buchu na wschěch stronach wot njeměrnikow poraźeni a dyrbjachu zofacź. Duž buchu měrni wobydlerjo wot wulkeho stracha pschewsacźi; bojachu ßo, so ßo sozialdemokratojo zyłeho města smozuja a so budźa potom w nim sakhadźecź, kaž něhdy komunardojo w Parisu. Měschcźanosta ßo toho dla na wojerskeho guvernera wo pomoz wobrocźi, na cźoż ßo hnydom tsi kompagnije pěschkow a eskadrona jězdnych pschecźiwo sběžkarjam póßłachu. Wjednik wojakow njeměrnikow namołwjesche, so bychu ßo podali, tola tucźi na njeho njekedźbowachu. Muž, cźerwjenu khorhoj w ruzy dźerżo, na barrikadu skocźi, s dobom ßo s barrikady wutsěli a jedyn wojak morwy k semi padźe. S dobom jedyn muž s wokna dele wulki kamjeń na jeneho jězdneho cźißnu, kotryž bu psches to saraźeny. Na to s barrikadow kamjenje, zyhele, kuchińsku nadobu a schtož ßo hewak k mjetanju hodźi, cźiskachu. Wojazy s tsikrócźnej salvu wotmołwichu, po kotrejž 6 morwych s barrikadow wotnjeßechu. Na tajke waschnje ßo hacź nasajtra rano do dweju wojowasche, pschi cźimž ßo 25 woßobow satsěli a na 90 srani. Skónczńje buchu barrikady wot wojakow dobyte a swotnoschene. Na druhi dźeń ßo lud hischcźe někotre krócź s policistami sraży, tola tutym bě kóždy krócź mózno njeměrnikow pschemóz a jich rosehnacź, a tak ßo město saßo pomału směrowa.

Rußowska. Bjes tym so ßo ruske knjeżerstwowe nowiny pschezo saßo na wobstejazy tsikhěžorski swjask powołaju a jón podłožk europiskeho měra mjenuja, ruske njewotwißne nowiny njepschestawaju na njepschesjenosć Ruskeje a Awstriskeje w nastupanju Balkana pokasowacź. Se ßłowami drje Awstrija sa wujednanje s Ruskej rěcźi, tola w ßwojich skutkach ßo awstriska politika jenož wot myßle wodźicź dawa, kak by na Balkanje postupazej Ruskej pucź salehnuła. Awstrija ßo na wobßadźenje zyłeho Balkana měri, na parolu poßłuchajo, so cźeźischcźo Awstrije w narańschich krajach leži. Cźeho dla hewak awstriske knjeżerstwo w Bołharskej agentow dźerži, kotsiž tam njepschecźelstwo pschecźiwo Ruskej haja? Awstrija wot toho žaneho wužitka nima, Ruska pak psches to schkoduje. Bróń tajkeje sawistneje agitazije je dwojorěsata a Awstrija móhła jeje wótrosću sacźucź, hdyž ßo njepschecźelnosćow njewostaji. Ruska dyrbi ßebi na Balkanje widźanosću a nahladnosću saßo dobycź, kotruž je po dobycźerszy skónczenej turkowskej wójnje tam měła a kotraž jej pschisteji. Schtóž pschi tym Ruskej sadźěwki do pucźa kłascź pyta, s tym budźe ßo Ruska s brónju w ruzy ras setkacź dyrbjecź.

— Jendźelske nowiny pišaju, so Rußojo pomału pschecźiwo Indiskej postupuja, tola niz na pucźu k Heratu, ale s Turkestana. Kurěr, kotryž do Kabula s Faiz-Abada na hornjej Amu-Darji pschińdźe, pschinjeße afghanskemu emirej powjesću, so je do Tasch-Kurjena, hłowneho města Waihanskeho kanata, ruski agent pschischoł, kotryž s tamnischimi hłownikami wujednawa a jich pohnucź pyta, so

bychu ßo dobrowólnje Ruskej podczíßnuli, kaž je to Merwske wobyhlerſtwo czíniko. Hdy by ßo tutón namjet pſchijak — a kaž je ſnate, maja ßrjedźno-aſiſke ludy Rußow rad — by pſchedwójſko ruſkeho wójſka jenoż 30 mil w powětrowej cžarje wot jendźelſko-indiſkeho namjeſneho měſta Gaſana ſdalene byko a wobej hobrſkej khěžorſtwje byſchtej ßo jenoż pſches hindukuſchſke hory dźělikej. S pſchiſamknjenjom Waihanſkeho kanata k Ruskej bychu Ruſzy po runym pucžu k Rawalpindi, jendźelſkemu hłownemu wójnſkemu lěhwu, marſchěrowacź a ſ dobom jendźelſkemu wójſku w Heracźe wróczny pucź do Indije ſalehnucź móhli.

Cžerwjena ſchkleńza.

S wuheŕſkeho hłowneho měſta Budapeſta ßo żeleſniza nimo Szegedina a Temesvara pſches tak mjenowany Banat cžehnje. Tam małe dwórniſchczo leži, zyle ßamotnje, kaž kupa w wulkim morju. Koło wokoło, tak daloko hacź móże wóczko widźecź, ßo bjeskónczna runina Puſty wupſcheſczera a ßo daloke pola, ſ wyßokim kukuruzom (turkowſkim majßom) ſchěrja. Jenoż tu a tam ſe ſelenych ſtajnje ßo kiwazych a hibazych kukuruzowych polow dołhe żerdźe cžehnitych ſtudnjow kukaju. Małe dwórniſchczo je móhł rjez poł ſhubjene ſaſtaniſchczo wulkeje żeleſnizy. Jenoż druhdy tam cžah, je-li trjeba, ſaſtanje. Duż jenoż wothladowaŕ Janoſch lohku ßłużbu a ſ dobom pjenjeżnu pokładnizu ſaſtawa, a ſtary khromy pſchewjednik Ferenz je hižo lěta dołho jeho pomoznik.

Janoſch je njedźiwajo ßamotnoſcźe, kotraž jeho dom wobdawa, ſpokojny a ſbożowny cžłowjek. Wón ma dobru a ßwěrnu mandźelſku, kotraž ma wutrobu na prawym měſcźe a je ſ njej w pſchesjenoſczi a měrje żiwy. Tſioch hólzow a jenu holzn bě Bóh mandźelſkimaj wobradźił. To bě wulka radoſcź, hdyż ſchtyri dźěczi ſe ßwojim wjeßełym powjedanjom, ßmjecźom a hrajkanjom ßamotnu khěžku woživjachu! Nětko pak dyrbjachu tola pomału ſa ßobu do ſchule khodźicź, ſo bychu, kaž ßebi ſtarſchej żadaſchtaj, něſchto hódne nawukłe. Wokoło małeho dwórniſchcza na něktore mile daloko żaneje ſchule njebě. Duż bě wowka, w bliżſchim wulkim měſcźe bydlaza, dźěczi k ßebi wſała. Janoſch jej ſa hoſpodowanje małe pjenjeżne ſarunanje dawa a to ſ wjeßełoſczu cžini. Jeho dźěczi ßu pola ſtareje wowki derje ſhowane a w ſchuli, dokelž ßu pilne a kedźbliwe, na ſwjeßelaze waſchnje poſtupuja.

To je pſchezo wulke radowanje, hdyż cźi tſio hólzy ſe ßwojej ßotſiczku ſtarſcheju wopytaja a, hdyż ßu ßo dołho doſcź w ſchuli prózowałe a bědźiłe, w Bożej kraßnej naturje, kaž jich wutroba pożada, wokoło hanjeja. Potom ſaßo żiwe wjeßełe ßmjecźe ſaklinczi, potom wuſkocżna cžrjódka ſaßo mały dwór a ſelenu runinu w wokolnoſcźi woživja. Hdyż ßu ßo wſchak potom próſdniny ſa dźěczi a ſa ſtarſcheju pſcherucźe minułe, potom ßo macźeri a nanej dom wjele ßamotniſchi hacź prjedy bycź ſda. Alle, nuſne tola je, ſo dźěczi do ſchule khodźa a něſchto hódne nawuknu. A duż ßo ſwólniwje a ſcźerpnje do toho podataj a ßo hižo nětko na rjany cžaß wjeßelitaj, w kotrymż ßo ſ najmjeńſcha dźowczicźka domoj wróczi, ſo by ſtarſchimaj w jeju ßamotnoſcźi k pomozy była.

Bjes tym je żeleſniſki wothladowaŕ zyle bjes ßwojeje wole duſchnu ſarunanku ſa to doſtał. Pſchi jenej pobocźnej żeleſnizy, kotruż njedaloko małeho dwórniſchcza twarja, khětro cžrjóda ludźi dźěła. Dokelž wo ßrjedź kukuruzowych polow woheń ſapalicź njeßmědźa, ſo by ßo kukuruz njeſapalił, je najwjazy ſ nich ßwoje żony ßobu pſchiwjedło, kotreż w bliżſchich wjeſkach bydla a wſchědnje pſchipołdnju k żeleſnizy pſchikhadźeja, ſo bychu ßwojim mużom cžopku jědź pſchinjeßłe. Bjes nimi bě tež młoda żónſka, kotruż pſchezo tſilětna holcźka pſchewodźowaſche. Dokelž měješe daloki pucź hicź, wona kóždy krócź na proſy małeho dwórniſchcźoweho twarjenja khwilu wotpocźowaſche. Janoſch a jeho mandźelſka běſchtaj tu druhdy ſ dźěłacźerſkej żonu porěcźałoj, a wona bě ßo jimaj, dokelž ßo roſumna a ródna bycź ſdaſche, derje ſpodobała. Woßebje pak běſchtaj małej holcźizy, kotraž bě tak ſchibała a dowěrniwa, dobraj. Jónkrócź holza ſkorżeſche, ſo je wot dalokeho pucźa ßmjercź ſprózna, ſo ju małej nóżzy tak jara bolitej. Żeleſniſki wothladowaŕ bě ßo na to ſe ßwojej mandźelſkej ſrěcźał. A tak zuſej żonje namjetowaſchtaj, holzu ſa cžaß lěcźa pſchi nimaj woſtajicź, ſo by wſchědnje wobcźeżny a daloki pucź khodźicź njetrjebała. Wona dyrbjeſche pola njeju jěſcź a ſpacź, a macź dźě móżeſche kóżdy krócź, hdyż mużej jědź noſcheſche, ßwoje dźěczo wopytacź a ſa nim pohladacź. Żona ßebi dołho njerosmyßleſche, ale pſchecźelne poſkicźenje ſ wutrobnej dźakownoſcźu pſchija. Tak bě zuſe dźěczo na dwórniſchczo pſchiſchko a pola mandźelſkeju, kotrajž jo pſchezo bóle lubowaſchtaj, ſawoſtało. Ras dźěłacźerſka żona njepſchindźe. Janoſch a jeho mandźelſka ßebi na niczo ſe njemyßleſchtaj. Hdyż pak ßo dźeń po druhim minu, a macź ßo k dźěſcźu njewróczi, ßo jimaj wěz prawa bycź njeſdaſche. Żeleſniſki wothladowaŕ dźěſche k měſtu, hdźež zuſy dźěłacźerjo dźěłachu. Tu wón ſhoni, ſo je dźěſcźowy nan pſched krótkim na ſymnizu wumrjeł. Na to dźěſche do wjeſki, hdźež bě żona hacź do toho cžaßa bydlika. Tu jemu prajichu, ſo je wudowa po ſemrjecźu a pohrjebanju ßwojeho muża ßwoju nadobu do brěmjenja ſwjaſała a wjeß wopuſchcźika. Nichtó njewjedźeſche, ſ wotkel je pſchiſchła a hdźe je ſchła. Běſche zyle měſte, ſo bě dźěczo wopuſchcźika, dokelž wjedźeſche, ſo je derje ſkhowane, a dokelž bě ßama w nuſy, njebě ßo hiſchcźe ſ dźěſcźom naßadźecź a ßebi a jemu żiwjenje pocźežowacź chżyła.

Janoſch ßo trochu ſa wuſchomaj drapaſche, hdyż bě wobej powjeſcźi ßkyſchał. Nětko ßebi żaneje rady njewjedźeſche. Wón domoj pſchiſchedſchi żonje wupowjeda, ſchtoż bě naſhonił. Żona ßo runje tak ſtróżi kaž jejny mandźelſki, hdyż njewotcźakanu powjeſcź ſaßłyſcha. A nětko mandźelſkaj radu ſkładowaſchtaj, ſchto dyrbjeſchtaj cžinicź. Ssamaj měješchtaj jenoż maku msdu a jimaj bě cźežko doſcź, pjenjeſa hoſpodu ſa ßamßne dźěcźi nalutowacź a ſapkacźicź. Hdy byſchtaj żadałoj, bychu wěſcźe zuſe dźěczo do nětkajkeje ßyrotownje wſali, hdźež ßnadź bychu jo hiſchcźe lěpje hacź pola njeju wotcźahnuli. Njemóżeſchtaj pak ßo k tomu roſßudźicź, maku holcźku, kotruż běſchtaj do wutroby ſamkłoj, ſaſtorcźicź a wotedacź. Bojeſchtaj ßo, ſo budźe jimaj potom jeju dom ßamotniſchi hacź hdy prjedy. A ſchto bychu dźěcźi k tomu prajike, hdy bychu maku ßotſicźku, ſ kotrejž běchu tak wjeßele hrajkałe, wjazy njenamakałe! Sprawnemu Janoſchej a jeho cžeßnej mandźelſkej ßkowa naſcheho ſbóżnika pſches wutrobu klinczachu: „Schtóż tajke dźěczo pſchiwoſmje w mojim mjenje, tón mje pſchiwoſmje.“ Hdźež ßu ßo hacź dotal ſcheſczo pſchezo naßyczili, tam budźe tež hiſchcźe ſa ßedmeho rada a żiwnoſcź. S krótka, mandźelſkaj po dołhim roſmyßlenju a pſchemyßlenju wobſamknjetaj, maku holcźicźku w Bożim mjenje wobkhowacź, ju wotcźahnucź, lubowacź a wothladacź kaž ßwoje ßamßne dźěczo.

Tak je ßo tež ſtało. Ssußodźa wo tym ſhoniwſchi, drje to żeleſniſkemu wothladarjej a jeho mandźelſkej njepopſchachu a jeju tohodla wußměchowachu. Tola ſprawnaj cžłowjekaj ßo wo to njeſtaraſchtaj a zuſe dźěczo jimaj pſchezo bóle a bóle k wutrobje roſcźeſche.

Je pjatk wjecźor w lěcźe. Wothladowarjowa żona je do měſta ſchła, ſo by wſchelake ſa hoſpodarſtwo nakupowała. Stary khromy pſchewodnik, kotryż běſche wo dnjo ßłużbu ſaſtarał, bě ſahe lehnucź ſchoł. Hiſchcźe ſchtwórcź hodźiny, a poßledni cžah, kotryż tu nimo jěſdźi, dyrbi pſchijěcź. Janoſch pſched małym dwórniſchcźowym twarjenjom ßedźi dźěczo na klinje dźerżo, kotreż jemu ſe ßwojim njewinowatym ſchibałym powjedanjom cžaß krótſchi. Jutſje, ßobotu, dyrbi, kaž kónz kóżdeje njedźele, do Temesvara hicź, ſo by wunoſchł małeje dwórniſchcźoweje pokładnizy wotedał. Wón ßo runje nad tym wjeßeli, ſo je tón krócź bohatſchi, hacź hewak, dokelž ßu ßo nětkotre woſy ſkotu a żita wotwjeſke, a ßmějkoze ßo pſchi myßli, ſchto knjeża w měſcźe rjeknu, hdyż pſched jich wocźomaj telko pjenjes naliczi. Bjes tym ſo je tak do ßwojich myßlow ſanurjeny, ßo cžaß minje a wjedro poczina wokhłódowacź. Wjecźorny wětſik pſchezo ſymniſcho a ßylniſcho pſches kukuruzowe pola a wokoło dwórniſchcźa ſaduwa. Holza na jeho klinje je womjelkka, dokelž je po ſdacźu ſaſpana. Wona móże ßo w khłódnym wjecźornym powětrje ſaſymnicź. Duż ju woſmje a ju do małeho kóżka, w ſtraži ſtejazeho, donjeße, kotrejež dwě woknje, ſo by wothladowaŕ na dwaj bokaj wuhladowacź móhł, na prawu kaž na lěwu ſtronu żeleſnizy dźetej. Potom ßwědomity cžłowjek lampu, nad blidom pódla kóżka wißazu, ſaßwěcźi, ſo by ßo dźěczo, tak dołho hacź je wón wonka, po cźmje njebojało, a dokelž chże potom pſchi ßwězy wjecźerjecź. Hdyż je ſ tym hotowy, latarńju pſchihotuje, ſo by pſchijědźazemu cžahej nuſne ſnamjo dał.

Sa tele latarńje ßu trojake ſchkleńzy, a wone maju ßwój ſamyßł, dokelž kóżda něſchto druhe rěka. Běłe ſchkleńzy lokomotiwinemu wjednikej praja, ſo je wſcho w rjedźe, a ſo móże toho dla ſměrom dale jěcź. Selene jemu warnujzy pſchiwołaju, ſo ßmě jenoż pomału a kedźbliwje jěcź. Hdyż pak ßo ßwěża ſady cžerwjeneje ſchkleńzy ßwěcźi, ma to rěkacź, ſo ma cžah nětkajeżkuli pſchiczinu dla ſaſtacź. Żeleſniſki dohladowaŕ dyrbi we wſchěm tym jara ßwědomity bycź, dokelž móże najßnadniſcha njekedźbliwoſcź żeleſniſki cžah do wulkeho ſtracha pſchinjeſcź a na ßmjercźi a hubjenſtwje wjele cžłowjekow wina bycź. Tež lokomotiwny wjednik dyrbi toho dla na latarńinu ßwězu a jeje barbu ßwěru kedźbowacź, a wón tež to cžini, dokelž ßo tu tež wo jeho ßamßne żiwjenje jedna.

Tutón wjecźor żadyn pucźowaŕ na dwórniſchcźu njeje, kotryż by ſ bliżſchim cžahom wotjěcź chżył. Duż njeje trjeba, ſo tu ſaſtanje. Janoſch toho dla cžerwjenu a ſelenu ſchkleńzu na bok pokoži, puſchcźi

běku schkleńzu do lataŕnje a ßwězu saßwěcźi. Dźěcźo je bjes tym saßo wozuczilo a s wulkej kedźbliwosću nanowemu dźěku pschihladuje. Pschi tym też powjeda a ßo prascha, schto maja cźeŕwjene schkleńzy wosnamjenicź. Nan na to s pschecźelnej rěcźu wotmolwi. Potom pak maku hłowčźku s wulkimaj wcźipnymaj wocźomaj do sahłwcźka stłócźi, koschi holcźku a praji: „Nětko pak je cźaß spacź, moje dźěcźo! Hewak macź ßwari, hdyž domoj pschischedschi tebje wozucźenu nadeńdźe. Dobru nóc!" Wón saßwěcźenu lataŕnju na blidźe stejo wostajiwschi won stupi, so by poßłuchał, hacź wjeczorny cźah skoro njepschijědźe.

Dźěcźo pak njespi, ale hłowčźku pomału a skradźu saßo sběhnje, hdyž je ßo nan wotßalił. Tam na blidźe leża te rjane pißane schkleńzy, psches kotreż je jej macź cźasto hladacź daka. Ach, to bě psche rjenje a kraßnje byko. Tehdy běsche w symje a tola mějachu hona psches schkleńzu napohlad, kaž by ßo selene ßłóncźne nalěcźo nad nimi ßmjako. A potom hakle ta druha schkleńza, ta cźeŕwjena! Tu běsche byko, kaž so bychu zyły ßwět, semja a njebjeßa w płomjenjach stake. Kak rad by maka holcźka hischcźe ras s nimi hraka a psches nje hladała! Tola nan by s krutym khostanjom hrosył, hdy by jenicźku tutych schkleńzow do ruki wsała. A nětko tak wabnje a sawjednje psched njej tak blisko na blidźe leżachu. Nan bě wonka a njemóżesche widźecź, schto cźini. Ach jenož jenicźki ras chzyłsche pißane schkleńzy do rukow wsacź! jenož ras chzyłsche spěschnje psches nje pohladnucź a ßo nad dźiwnym napohladom směrom a skradźu wjeßelicź!

(Skónczenje pschichodnje.)

Ze Serbow.

S Budyschina. (Sa macźicźny dom.) To ßo druhdy wo darach sa macźicźny dom w Budyschinje pische. Haj darow trjebamy wjele, jara wjele — dróbnych a wulkich, kaž schtó ma a chze. Haj, hdy by Pschedźenak s Krajanom po ßerbskim kraju khodźił a do ßwojeho měcha w kóżdym ßerbskim domje dary a darki sa „Sserbski dom" hromadźił — skónczńje schtyri brunych do wosa sapschahnucź dyrbjał, so by wschitko do Budyschina pschiwjesł: potom drje móhło ßo twaricź, a kak rjenje! Ale, ale — pjenjes je něhdźeźkuli doscź, ale sa ßerbski macźicźny dom — to ßu saki kaž saschite a móschnje wschě sadźernjene. A tola chze macźicźny dom twarjeny byccź. Wschelazy ßu hižo wschelako sa ßerbski dom hromadźili a sběrali, pschi kwaßach, kschcźisnach a skhadźowankach, też pschi hracźu a picźu a druhej sabawje. Domkhowanki a wulke kołbaßy móhłe też na ßerbski dom ßo dopomnicź. A hdy by ßo druhdy wot kóżdeje hry a wot kóżdeje schkleńzy piwa atd. po pjenjeżku sa macźicźny dom wotedako — sa lětko by ßo s toho też něschto nahromadźiło. Jeno spytajcźe, a budźecźe widźecź, so to derje dźe. !!!

— Kaž nowiny „B. N." pißaju, běsche w ludowych schulach nascheje wokrjeßneje schulskeje inspekzije lětßa po jutrach, měscźe Budyschin a Biskopizy ßobu licźenej, 17,934 schulskich dźěcźi, mjes nimi 8797 hólzow a 9137 holzow, 12,434 Němzow a 5500 Sserbow, 6109 němskich hólzow, 6325 němskich holzow, 2688 ßerbskich hólcźatow a 2812 ßerbskich holcźatow. To je 360 dźěcźi wjazy, hacź 1. dezembra 1885, hdyž běsche jich jeno 17,574. W evangelskich ludowych schulach nascheho města běsche 2286 dźěcźi, 1035 hólzow a 1251 holzow, kotreż w 63 wotrjadach abo klaßach 50 wucźerjow roswucźuje. Licźba dźěcźi je ßo w tudomnej hólcźej a holcźej měschcźanskej schuli a w stiftowskich schulach wo 106 pschisporika, w pschihotowanskej holcźej schuli pak wo 5 a we wyschschej holcźej schuli wo 23 spanuka. W tachantskej schuli je ßo licźba dźěcźi w prěnim wotdźělenju wo 15, w druhim wo 4 pschisporika; w prěnischej je nětko 133 hólzow a 98 holzow, w poßlenischej 51 hólcźatow a 74 holcźatow. W Biskopizach je 885 schulskich dźěcźi, a to 443 hólzow a 442 holzow. Tudy je ßo pschecźiwo 1. dezembra 1885 jich licźba wo 45 pschisporika; hólzow je 23 wjazy, holzow 22. Po wěruwusnaczu je 16,713 evangelskich, 1213 katholskich a 8 židowskich dźěcźi. W wjeßnych wucźeŕnjach je najwyschscha licźba dźěcźi w jenym wotrjedźe (w jenej klaßy) 80, najnižscha 13. Wschě 17,934 dźěcźi w 376 wotrjadach 210 wucźerjow roswucźuje. W pscheŕešku w jenym wotrjedźe 50 dźěcźi ßedźi.

— Boże njewjedro, kotreż je ßo tydźenja schtwórtk wjecźor a pjatk rano na Łużizu puschcźiło, je ßo wschudźe s wulkej ßylnosću pokasało; ludźo njepomnja, so je njewjedro hdy tak ßurowje sakhadźało. K powjesćam, tydźenja podatym, mamy hischcźe pschidacź, so ßu ßo na mnohich městnach póry wot błyska sapalike, na pschikład na Jamnjanskich, Porschicźanskich a Klukschanskich leżomnosćach. Też do schtomow je błysk wjazy krócź dyrił a je rosschcźěpił mjenujcy w Dyrbachu do jeneje lipy, w Woleschnizy do schmrěka pódla Hörenzez domskeho stejazeho a dale w Hornjej Borschcźi do topoła, psched dworom gmejnskeho pschedstejicźerja Baumgarta stejazeho. W Khrósćizach Boże njewjedro do zyrkwineje wěże praßnu a żaneje schkody njenacźiniwschi po błyskowodźe k semi dele sjědźe. Najßylnische pak drje je njewjedro w Jělzy byko. S njebja, wobstajnje wot ßapazych błyskow wobßwětleneho a wóhnjowemu morju ßo runazeho, błysk s wrjeskotom do twarożkarnje, tamnischemu ryczeŕkublerjej Kubje ßkuschazeje, sjědźe a twarjenje, se ßkomu kryte, sapali. Woheń ßo rucźe rosschěri a sa nětotre wokomiki zyły dom w płomjenjach stejesche. Dwaj podružnikaj, knjezi rólny pohoncź a dźěłacźeŕ Czech, w hornim schoßu bydlazaj, ßebi s nusu nahe żiwjenje wukhowaschtaj. Poßledniscehcho khora żona by pschi małym w płomjenjach wostała, dokelž ßo khromych stawow dla hibacź njemóżesche, tak so dyrbjachu ju s palazeho domu wunjesćź. Mandźelska twarożkarja Bellmanna mějesche njesboże, so wot stracha pschewsata padźe a ßebi ruku skama. Wot domjazeje a hospodarskeje nadoby ßo niczo płomjenjam wutorhnuło njeje, khiba skót, kotryż hnydom wuwjedźechu. — W Rakezach błysk do błyskowoda schulskeho twarjenja praßnu a po nim dele k semi sjědźe. — W Lemischowje ßo brózeń Jana Hajnika, wot błyska sapalena, wotpali. — S městnami bě njewjedro wot krupow pschewodźene, tola ßtyschecź njeje, so ßu pólne wupkody psches nje wjele cźeŕpike.

— Wobydleŕ tudomneje gmejnskeje khěże Ramsch bě póndźelu popołdnju na tudomnym Hrodźischku na brjózku wußnuł. Spizy je ßo ßnadź wobrocźił a pschi tym ßo do hłubokeje skały dele kulił. Sa morweho jeho w cźornym korbje do měschcźanskeje hojeŕnje donjeßechu; tola, kaž ßtyschimy, je ßebi jenož nohu slemił.

— 23. julija popołdnju je na tudomnej garbaŕskej haßy 3létny ßynk fabrikskeje dźěłacźeŕki Kochez w njewobkedźbowanym wokomiku s wokna na haßu won panuł. Pschi tym ßo tak straschnje wobschkodźi, so na druhi dźeń rano wumrje.

— Sańdźeny tydźeń padźe dźowcźicźka měschcźanskeho sahrodnika Stolpa tak njesbożownje po skhodźe dele, so ßebi ruczku skama.

— W Prazkim ßerbskim seminarje bě bjes lětuschimi abiturientami jenicźki Sserb, knjes Jurij Kral s Radworja. Wón je ßwoje pruhowanje khwalobnje wobstał a budźe, kaž bě ßebi pschi sastupje do seminara wotmyßlił, theologiju studowacź.

S Małeje Prahi. Pjatk rano pschi cźeźkim njewjedrje dyri błysk na Kschižanez poli w Małej Prasy do jeneje jenož 40 krocźel wot wßy sdaleneje póry a sapali ju. Woheń bu bórsy wot wjeßnych sahascheny. Toho runja dyri błysk na Spytecźanskich a Khancźanskich leżomnosćach do pópow. — W Hodźiju dyri do żelesneho płotu pschi sahrodźe lěkarja dra. Leschovskeho, tola njewobschkodźi niczo. Hewak ßo żaneje schkody stało njeje, khiba so je ßylny deschcź tu a tam něschto role sdrěł.

S Dźiwocźiz. Sańdźenu póndźelu popołdnju w scheścźich hodźinach błysk pschi ßylnym hrimanju do póry, na polu tudomneho Ernsta Wagnera stejazeje, dyri a ju sapali. Derje běsche, so póry jara husto hromadźe njestejachu, hewak budźische ßo jich, dokelž wětr ßylnje dujesche, zyły rynk spalił.

S Rodez. Pschi njewjedrje, kotreż sańdźenu póndźelu wokoło 7 hodźin nad naschej wßu stejesche, błysk do twarjenja żiwnosćerja Augusta Schmidta dyri, pohkuschi Schmidtowu mandźelsku a sarasy w kruwarni kruwu. Wot błyska sapalene twarjenja ßo do cźista wotpalichu.

S Wawiz. Póndźelu 26. julija je żiwnosćeŕ Jan Pomsel, hdyž w brózni po pschatrach khodźesche, mißnuł a ßebi, dele na huno panuwschi, schiju swinuł.

S Brěsyny. Pschi pjatkowym njewjedrje saje błysk do jeneje póry, kotraż běsche jenož někotre krocźele wot twarjenja tudomneho schewza Janki sdalena.

S Khaßowa. Tudy je też Boże njewjedro do jeneho schtoma, zyle blisko pschi twarjenju khěžkarja Schrötera stejazeho, dyriło, twarjenja ßame pak Boża móc psched dalschim njesbożom mikosćiwje sdźerża.

S Luha. Pjatk 23. julija rano w prěnich hodźinach ßylne a cźeźke njewjedro wot wjecźora k ranju nad naschej krajinu cźehnische, błyski ßo jedyn sa druhim s mrócźelow na semju ßuwachu a póry na polach ßo na wjazorych městnach palachu. Boże njewjedro też tudy dyri a to do twarjenja żiwnosćerja Nowotneho, hdyž sapali a w hródźi bjes tsjomi krumi dwě sarasy. Kaž ßo sda, je ßo tu potom błysk dźěłił; pschetož jena pruha je schła psches płót kruch po ßußodnych Ssykoriz sahrodźe a potom psches murju do Ssykoriz pinzy; tudy je błysk w mlozy pobywschi do hródźe sajěł, hdyž je bjes schtyrjomi howjadami dwě krowje sarasył a potom ßo shubił.

Sapalik tu — dźak budź Bohu — niczo njeje. Nowotnez twarjenje — domske ſ hródźu — je ßo pak hacź do wokolnych murjow zyle ſpaliło. Wot domjazeje nadoby ßu Nowotnezy jara mało płomjenjam wutorhnuli. Hacź runje ßłomjane twarjenja tu zyle blisko ſteja, dha je tola Bóh luby Knjes te ßame ſe ßwojej wſchehomóznej ruku ſchkitował, ſo ßo jich woheń popanuł njeje.

S Njeßwaczidła. Kak dźiwnje Boża ruka njebjeſke płomjenja wodźi a błyſkam pucze pokaſuje, po kotrychź maja też po ſemi khodźicź, to pokaſa ßo też pjatk rano 23. julija pſchi ßylnym hrimanju pola naß. Tudy je mjenujzy na naſchim pohrjebniſchczu Boże njewjedro do jeneho ſtejazeho rowoweho wopomnika dyrilo a wot njeho nětkotre rózki kamjenja wotraſyło. — Też je tu w tym ßamym czaßu w knjeźim dworje błyſk do twarjenja ſjěk, w kotrymź ma knjeźi pohoncź Frühauf ßwoje bydło, a na kóſłach, wuhnju a khachlach ſchkodu naczinił. Frühaufez ßwójba bu pak daliſchemu njeſbożu hnadnje wukhowana.

— Pſchi wóndaniſchim nóznym czejkim hrimanju dyri błyſk tudy do jeneho dwórſkeho (knjeżeho) twarjenja, njeje pak dźakowano Bohu nikoho ſranił a njeje tam też hewak żaneje wjetſcheje ſchkody naczinił. Na jenym polu blisko Luhowſkeje Kſchemjenjeje a na druhich polach ßo tu a tam żitne pópy palachu. Nětkotre błyſki ſajědźechu do ſchtomow. Deſchcź pſchi hrimanju bě wulzy jara ßylny. — Na druhi dźeń, ßobotu wjeczor w 10 hodźinach, běſche mjeńſche hrimanje. Na Luhowſkich leżomnoſczach trjechi błyſk rjany wulki dub ſ nutſka, t. j. do żra. Hajnik prajeſche, ſo je to, hdyż też ßo druhdy ſtanje, něſchto jara wurjadne.

S Hory. 16. julija rano wokoło woßmi ßo w podkopkach pola Mużakowa, kotrymż ßo Bjedrichowa jama rěka, na tudomneho hewjerja Auguſta Najorka, kotryż nutſkach dźěłaſche, na jene dobo wuhło a pěſk ſ hromadami dele mlěcź pocza. Najork bu zyle ſaßypnjeny; hakle ſa něſchto czaßa jeho wurychu, ale morweho. Njeſbożowny je żonu ſ tſjomi makymi dźěczimi ſawoſtajił.

S Wóßlinka. S wutrobnej żelnoſczu ßłyſchimy, ſo chże naſch wyßokoczeſczeny a wulzy lubowany knjes farař Wanak lětßa naſſymu ßwoje ſaſtojnſtwo ſłożicź. Luby Bóh ſpożcź jemu po dołhim ßwěrnym dźěle měrny wjeczor żiwjenja!

S Rakez. Hdyż ßo njedawno dźěczo wobßedźerja Balak-młyna, Hermona, k rězy pſchibliżi, ßo w njewobkedźbowanym wokomiku na brjoſy wobßuże, padże do wody a ßo w njej tepi.

Se Skeho Komorowa. Naſcha rataŕſka wucźernja je, hacź runje kćějeſche, ßo roswjaſała. Też knjes direktor je naſche město wopuſchcził.

S Laſa. S najwyſchſchej dowolnoſczu je knjes komornik ſ Löbenſtein nad Laſom ßwoje ſaſtojnſtwo jako kralowſki krajny radźiczel Wojerowſkeho wokrjeża ſłożił. S pſchipißmom wot 15. junija je miniſter ſnutſkownych naležnoſczow ſaſtaranje krajneho radźiczelſtwa hacź na dalſche hrabi Gersdorffej pſchepodał.

S Cžorneho Khołmza. Na ſbytknym kuble Auguſta Groegera tudy 12. julija dopołdnja krótko do dźewjeczi Boži woheń naſta, kotryż mjenowane kubło a twarjenja połbura Němza, khěżerja Götſche, wudowy połbura Dubrawy a wobßedźerja ſbytkneho kubła Georga ſaniczi; też farſka a ſchulſka bróżeń ßo wotpaliſchtej. Jeno maßiwne domſke Němza, Dubrawy a Georga ſtejo woſtachu. Bohu żel je ßo też wulki dźěl domkhowanych żnjow, kotrež ſawěſczene njeběchu, ßobu ſpalił. Woheń je pjecza w hromadże walczkow naſtał.

S Barſchcźa. W tudyſchim nahladnym hoſczenzu „Feldſchlößchen" wóndano jene towaŕſtwo ßwoju rejwanſku ſabawu dźerżeſche. Na jene dobo błyſchachu ſatraſchny praſk: ſchpundowanje na jenym měſcze roslecza, a ludźo jedyn na druheho padachu. Najprjedy ßebi myßlachu, ſo je ßo płunowe (gaſowe) wubuchnjenje ſtało; bórſy pak czujachu a widźachu, ſo bě tſélerſki proch (pólver) wupraßnuł. Spody rejwanſkeje kubje leżeſche ſtopu dołhi blachowy kaſchczik, kotryż bě něchtó ſ dołhim grotom daloko do pſcheduwadła nuts ßunuł a tam pſchi ßamym płunoměrje (gaſometru) ſapalił. Wupraßnjenje pak dźěſche bóle na wotewrjenu ſtronu won, a to bě wulke ſboże: pſchetoż hdy bě woheń ßo płunoměra ſapopadnuł, budźeſche wjazy domow a wjele cźłowjekow ſhubjenych było. Snate njeje, ſchtó je to ſłóſtniſtwo wuwjedł.

S Delnich Łużiz. W naſchim Khoczebuſu mjaßo pſchezo tuniſche bywa; howjaſe płaczeſche na wikach 40 np., wowcze 45 np., ßwinjaze 45 np. Toho dla njemóżemy tomu pſchipadowacź, kiż je radźił, ſo bychmy ßebi wjazy ſkotu dźerżeli. Pola naß je ſkotu doſcź a nadoſcź, a pſchiwożowanja je też doſcź a nadoſcź.

Wußudźenja.

Lawniſki ßud. Mandźelſka murjerja Hejtmana bě 7. měrza w Minakałſkim hrodże po proſchenju khodźika, wudawajzy, ſo je mandźelſka wěſteho Wagnera w Lichanju, kotrehoż bě wóhnjowe njeſboże podeſchło, pſchi cźimż bě ßo wopalił. S njewěrnym wudawanjom bě Hejtmanowa ßmilnoſcź ludźi ſbudźicź pytała, ſchtoż ßo jej też poradźi; pſchetoż hrabja ſ Einſiedel jej 10 mk. dari. Wobſkorżenej jebanſtwa dla jaſtwo na jedyn tydźeń pſchißudźichu. — Sſkużobna dźowka Połdrakez, dla cźěkanja ſe błużby hižo khoſtana, bě, hdyż pola żiwnoſczerja Vogela w Sſkónkezach błużeſche, błużbu bjes prawa wopuſchczika, a ſ njeje, hdyż běchu ju do njeje ſaßo dowjedli, 20. haprleje ſ nowa cźekła. Dla pſcheſtupjenja cźeladniſkeho porjada ma wona arreſt na pjecź dnjow wotßedźecź. — Paduchſtwa dla hižo khoſtany krawz Kſchižank w Budyſchinje bě płat, jemu k ſchiczu pſchepodaty, pſchekſchiwił. Jaſtwo na dwaj dnjej bě jeho khoſtanje. — 66 létny dźěłacźeŕ Wawor ſ Woleſchnizy k tomu ſtejeſche, ſo bě tſi mężazy po kraju dundał a po proſchenju khodźił. Wón doſta arreſt na dwě njedźeli pſchißudźeny. — Dźěłacźerja Měta w Nowej Wßy n. Spr., kotryż bě wobſkorżeny, ſo je żiwnoſczerjej Hilzy w Kißlizach motyku kranuł, njedoßahazych dopokaſmow dla wuwinowachu. — Dokelż bě Rjekowa w Hněwßezach dźěłacźerja Sommera tam na cźeſczi ſraniła, ſaßudźichu ju k płaczenju 3 mk. Dokelż ßo wina na jenym dźěle dopokaſacź njehodźeſche, ma ſkórżbnik pokoju khóſtow ſapłacźicź.

Spokojnoſcź.

O derje tomu cźłowjekej,
Kiż dźaknje bjerje, ſchtoż Bóh dawa,
Hdyż jeho dom hród rjany njej',
Hdyż jeho domczź je khěżka mała;
Haj ſpokojom też tehdy je,
Hdyż bydli ßnadź na podrużſtwje
A dźaknje Boha khwali.

Kiż jeno na tych njehlada,
Kiż ßo po ſdaczu lěpje maju,
A hdyż też Bóh jim wjele da,
Ssej hiſchcże wjazy požadaju,
Kiż nimaja wſchak żenje doſcź,
Jich ſamoženje dyrbi roſcź,
Hdyż też joh' wjele maju.

Ně, khuda duſcha pobożna,
Njech twoje wóczko na toh' hlada,
Kiż hiſchcże wjele mjenje ma,
A ſchtoż ty maſch, tak huſto trada,
Hdyż na toh' budźeſch hladacź ty,
Dha ſkerje budźeſch ſpokojny
A k dźakej pokhileny.

Kak derje ma ßo ſpokojny,
Wón kóżdemu to jeho pſcheje,
Wón njeje żenje mjerſazy,
So bohaty każ druſy njeje;
Hdyż ßmilne dary dawaja,
Też wón ßo ßobu wobdźěła
A k Bożej cźeſczi dawa.

Tón pobożny ma pſchezo doſcź,
Też hdyż je khudy — nima wjele,
Wón khwali Bożu ſchcźedriwoſcź
A horze próſtwy k Bohu ſcźele,
A tak Bóh pſchezo ſaß' jom' da,
Schtoż k ſeżiwjenju potrjeba,
Hdyż ma k njom' dowěrjenje.

Tón njeſpokojny, lichowny,
Ach, tón wſchak żenje doſcź tu nima,
Kak huſto my nětk błyſchimy,
So też ſa zuſym kublom pſchima,
Joh' ßwědomnje we hrěchach ſpi,
Też hdyż tych khudych pſchikrótſchi
A poknu mſdu jim njeda.

Te ſamoženje, kiż pak tej
Wón ma ſa jen'czke kubło ßwjate,
Te dźerżi ſ ruku żeleſnej,
Tak ßmilne dary njeb'dźa date;
Ty wboha duſcha njebudźeſch,
Hdyż junu ſ toho ßwěta dźeſch,
Wſchak niczo bracź ßej ßobu.

Hdże nam'kaſch pak, mój cźłowjecze,
Najwjazy njeſpokojnych ludźi?
Tam, hdźez ßo rěczi wobſtajnje,
So wſchitke ſamoženje wſchudźi
Je tola jara njerunje
Bjes cźłowjekami dźěłene,
A ſo tak njem'że woſtacź.

Tam nichtó nocze dźěłacź rad',
Je radſcho hłódny, też tón khudy,
Hdźez ſozialny demokrat
Jim prědnje te hrěſchne bludy,
So w pocze ßwojoh' woblicza
Sswój wſchědny khléb jeſcź njedyrbja,
Hacź runje Bóh to żada.

Ty pak, ty duſcha pobożna,
Hdyż ſ twojimi ßy wjeczerjała,
Sſo troſchtnje lehnjeſch do loża,
Hdyż paczerje ßy wuſpěwała,
Ty cźiſche ſpiſch hacź do ranja,
Cźi dźije ßo wot Jeſuża,
O, to ßu kraßne ßony.

Haj, ſbożowny wſchak hižo je
Tón ſpokojny tu na tym ßwěcźi,
Wón w njebju junu doſtanje
Tu ſbóżnoſcź pola Božich dźěcźi
Pſches hnadu luboh' ſbóżnika,
To budź twój troſcht a nadźija,
Hdyż ſrudoba cże tyſchi.

Pětr Mtónk.

Přilopk.

* W Draždźanach a wokolnoſczi ßu ſańdźenu póndźelu njewjedro ſe ßylnym krupobicźom měli. Krupy tak wulke każ kurjaze jeja padachu, kotrež ßu w twarjenjach a ſahrodach jara wjele ſchkody naczinike. W twarjenju khownego póſta bu 54 woknowych ſchkleńzow rosraženych. Najbóle ßu ſahrodniży ſchkodowali. Kórki ßu do zyła ſaniczene, runje tak buny a ßolotej. Zyble maja napohlad, każ ſo bychu wotżnjate byłe, ani jena róża a nalika ßo pſchelutowała njeje.

* W drohim kłobuku jedyn pucźowaŕ khodźi, kotryż wóndano na żeleſniży Werdau-Crimmitſchau jědźeſche. Wón mjenujzy na jene dobo ſa leinu ſcźeże, ſa kotruż ßmě ßo jeno cźahacź, hdyż je ßo něſkajke njeſboże ſtało, abo hdyż něſkajki ſtrach hroſy. Duż ßo wſchitzy naſtróżani praſchecź pocżachu, ſchto dha je ßo ſtało? Skónczńje cźah ſaſta. A ſchto bě ßo ſtało? Spomnjenemu pucźowarjej běſche wětſik kłobuk wſak. Dokelż pak nichtó prawo nima tajkeje ßnadneje pſchicżiny

dla cžah sastajicź a paßažěrow nastróžecź, ma pucźowar 60 markow khostanja płaczicź.

* W Wrótßławju psched něschto cžaßom duchowny wumrje, kotryž žaneje ßwójby njemějesche, a kotremuž žona jeneho murjerja poßłużowasche. Wón 194,000 markow pjenjes sawostaji, ale žaneho wotkasanja. Pjenjesy pak ßo nihdže njenamakachu: spomnjena žónska běsche je k ßebi wsała. Wona wobkrucźesche, so je ji njebocźiczki te pjenjesy někotre dny do ßwojeje ßmjercže darił jako myto sa to, so je jeho tak njeßebicźiwje a ßwěrnje wothladała. Dokelž pak wona to dopokasacź njemóžesche, dyrbjesche zyke samoženje ßudnistwu pschepodacź. Někko žónska wo te pjenjesy skorjesche, ale prozeß dwójzy pschěhra; pschetoż krajne ßudnistwo, kaž tež wyschsche krajne ßudnistwo skórzbnizu s tym wotpokasaschtej, so tajki skupy cžłowjek, kajkiž je semrjety duchowny byk, na žane waschnje nikomu telko pjenjes darił njeby. Duž zyke sawostajenstwo fiskej pschipadnje.

* W krajnym ßudnistwje w měscže Gera hižo dlěje hacž 4 njedžele pschißažny ßud ßyda. Wóndano tam woženjenu Oßwaldowu s Delnich Loquitz pola Rudolstadta spytaneho mordarstwa dla k 5 lětnej khostarni a k shubjenju cžestnych prawow na 8 lět saßudzichu. Oßwaldowa, kotraž je 37 lět stara, mějesche dwě dźěsczi, 11 a 6 lět starej. Loni 1. oktobra wona tsecže dźěczo porodźi, kotrež jeje muž sa ßwoje njepschipósna. Hdyž ßo tam želesniza twarjesche, w Oßwaldez domje někotsi dźěkacžerjo hospodowachu, s kotrymiž ßo Oßwaldowa sanoschowasche. Hdyž běsche dźěczo dwě njedželi stare, jemu wona rosmjecźene winowe jahodki do hubki tykasche; duž dźěczo na žołdk a na cžrjewa skhori a wumrje. Oßwaldowa prěcź njemóžesche, so je dźěczo se samyßłom morika. Wěžywustojni wuprajichu, so móža dwě njedželi stare dźěczi na winowe jahodki skhoricź a wumrjecź.

* Woprawdže djabolski skutk, kajkiž dźěsczu nichtó dowěrik njeby, je ßobotu tydženja 11lětny schulski hólczeż Jan Joschke njedaloko wßy Loskowitz w Kreuzburgskim wokrjeßu dokonjak. Wón pschipoldnju se 6lětnym Bernhardom Olleckom a jenej 7 lět starej holczku s Loskowitzskich namjesnych khěžow do wßy Loskowitz do schule dźěsche. Duzy po pucźu wón wot maleho Ollecka nóż žadasche wudawajo, so chże jemu se žitnych stwjelczkow ßkomjany wětrnik wudźěkacź. Na to hólczka do jeneho žitnischcža sawabi, hdźež jeho powali, ßo na njeho klaknu a jemu s zykej mozu krk pscherěsowacź pocža. To wuhladawschi ta 7lětna holczka wustrózana k Olleckowej macźeri běžesche a ji wupowjeda, schto je ßo stako. Mjes tym mkody njedocźink Ollecka shrabnu a jeho s mozu hacž k bliskemu hatej dowlecže, hdźež wbohemu dźěsczu hkowu a mjeswocže s kamjenjemi rosbi, na cžoż hólczka do hata cźißnu. Dokelž macź, kotraž bórsy pschiběža, ßwojeho ßynka namakacź njemóžesche, wona do wßy po pomoz běžesche. Hakle popoldnju wokoło pjecźi dźěczo zyle pschemoknjene a sprostnjene pschi hacże ležo namakachu. Hólczez móżesche lědma se ßkabym hłoßom wupowjedacź, so je jeho Joschke skakał a do hata cźißnuł. Mkody mordar ßwój njeskutk s woprědka khroble prějesche, posdźischo pak ßo ßudnikej wusna, so je ßwojeho towarscha rěsnuł a do hata cźißnuł. Cžeho dla je to cźinik, wón prajicź njewjedźesche. Dokelž wón dwanate lěto hischcže dokonjak njeje, jeho do jastwa ßadźicź njemóżachu. Bernhard Olleck je nasajtra w njewurjeknitych bolosczach wumrjek.

* Kaž je snate, ßu Jendźelczenjo wulzy lubowarjo knihow; žadne knihi, kaž tež wschelake druhe žadnoscže, woni horliwischo hromadźa, hacž ludźo žaneje druheje narodnoscže. Tak mějesche jedyn bohaty Jendźelczan, wobßedźeř bohateje sběrki žadnoscžow, jene jara žadne knihi, haj, kaž mějesche wón sa to, jenicźke, kotrež běchu wot zykeho nakłada wysche wostałe. Na jene dobo wón shoni, so ßo w Parisu runje tajki eksemplar namaka. To naschemu Jendźelczanej do noßa dyri. Poknu móscheń pjenjes k ßebi tyknuwschi ßo wón na měscže do Parisa puschczi, hdźež tež bórsy wußlědźi, schtó je wobßedźeř žadnych knihi. Jendźelczan hnydom k njemu dźěsche a ßo jeho woprascha, hacž te a te knihi ma. „Haj", Franzowsa wotmolwi, „w knižnym khamorje steja: tole ßu." — „„Pschedacźe-li je sa 1000 frankow?"" — „Cžesczeny knježe, ja s knihami njewikuju." — „„5000 fr.?"" — „Kaž ja praju . . ." — „„10,000 fr.?"" — „Ale ja Wam praju . . ." — „„15,000 fr.?"" — „Ale cžesczeny knježe . . ." — „„20,000 fr.?"" — „Ja ßo nad Waschej schcźedroscžu spodźiwam; moje dla, knihi ßu Wasche." Jendźelczan ßo wulzy sradowasche. Sswoju móscheń wucźahnuwschi wón spěschnje 20,000 frankow (16,000 mk.) naliczi a je sbožownemu wobßedźerjej žadnych knihi pschepoda. Tole zyke jednanje wo knihi ßo psched wóhnischczom sta, w kotrymž płomjo wjeßele bubotasche. Pjenjesy sapkacźiwschi Jendźelczan knihi wsa, je kedźbnje pschehlada a je na to něschto ßam sa ßo bórbotajo se symnej krwju do płomjenja schmórnu. Prjedawschi wobßedźeř knihi mějo sa to, so ma wrótneho cžłowjeka psched ßobu, chzysche drohe knihi, kotrež ßo hižo palicź poczachu, s wóhnischcža wucźahnucź. Jendźelczan pak jeho sa ruku pschimnuwschi sawoła: „Cžesczeny knježe, ja mam runje tajke knihi doma; wot nětka je mój eksemplar jenicźki na ßwěcže. Budźcže tu w božemje!"

* W Moskwje je jena žónska s horjom wumrjeła. Shoniwschi, so jeje muž w měschczańskej hojerni khory leži, ßo wona se wßy do Moskwy poda. W hojerni pak jej sdźělichu, so je khory wczera semrjek. Duž wona do hojerńskeje zyrkwiczki dóńdże, w kotrejž mužowe cžěko na marach leżesche. Tudy ßo wona dołho płaczo modlesche, na jene dobo pak k semi padże a morwa leżo wosta. Khora wona ženje była njeje; duž je ßo jeno w ßmjercź rudźika.

* W Petersburgu 15. julija popoldnju wokoło dweju do jeneho dwora, w kotrymž je skład stareho želesa, 4 wosy tajkeho želesa pschiwjesechu. Mjes želesom běsche tež stara bomba, poltsecża zentnarja cźežka, kotraž pak hischcže prósna njeběsche. Hdyž bombu s wosa dele cźißnuchu, wona roslecża. Scźěhwki rosbuchnjenja běchu žałostne: 15 cžłowjekow morwych a straschnje roszychnowanych ležo wosta, mjes nimi 9 mužikich, dwě žónskej a 4 dźěczi. Wysche toho je wjele ranjenych. Tež dwaj konjej morwej ležo wostaschtej. Rosbuchnjenje běsche tak ßylne, so cžłowske stawy a kuski želesa po wschelakich dróhach wokoło ležachu. Tež wokolne twarjenja ßu cźežko wobschkodźene.

* W jenej wßy kijewskeje krajiny běschtej ßo dwě ßußodźinej swadźikej. Jena s njeju, so by ßwojej ßußodźinej wupłacźiła, po wßy powjedacź pocža, so je Hana, ßußodźineje dźowka, kuskarńcża, a so je wona ßama pschi kupanju widźała, so ma Hana wopusch. Tajka dźiwnuschka powjesćź ßo bórsy po zykej wßy rosnjeße, a wbohej holzy ßo slě seńdźe: mkodźi hólzy a mkode holzy ßo jeje sdalowachu, mjenujo ju „kuskarńcża, wopuschata" a t. d. Hana ßo rudźesche a khorowata bycź pocža. Duž ßo jeje macź na wjeßnych starschich wobrocźi a ßo wobcźežowasche, so ßo jeje dźowzy tajka kschiwda stawa, wobkrucźejo, so Hana žaneje wopusche nima. Runjež běchu wjeßni starschi poknje pscheßwědczeni, so Hana tola wopusch ma, ßo wobsamknu, so ma ßo holza wobhladacź. Žónske, kotrež holzu wobhladowachu, wě ßo, žaneje wopusche njenamakachu. Njedźiwajzy na to jena s nich pschi tym wosta, so Hana tola wopusch ma, so pak móże wona naczinicź, so wopusche widźecź njeje . . . Njewinowacże hanjenej niczo wysche njewosta, hacž pola ßudnistwa ßwoje prawo pytacź.

* Nowinarstwo a s zyka spißacźelstwo w Chinesskej pod jara krutymi sakonjemi steji. So tam žadyn žort njeje spißacźel bycź, ßlědowazy pschikład wucźi. Nowy chinesski ßkownik sestajujo je chinesski wucźenz Wandse-Heu psched něschto cžaßom w nim něschto dźeßatkow ßkowow pscheměnik, je wot druhich korjenjow wotkožujo. Hnydom jeho na ßudnistwo žadachu, a ßudnizy tajkile wußud nad nim wuprajichu: „My spósnawamy: 1. Wandse-Heu je ßebi swažik ßkownik wulkeho Kangi porjedźicź a w ßwojej khróbkoscźi tak daloko schoł, so je někotre ßkowa tohole wulkotneho spißa do zyka pscheměnik. 2. W pschedßkowje k ßkownikej ßmy ßo s hrósbu dohladali, so je ßo wón skhróblik na wukhad Konfuzija spominacź; psched tajkej khróbkoscźu naß wottschaßuje. 3. Po sakonjach nascheho kraja pschestupjenje Wandse-Heu ßurowe khostanje žada. Winowaty ma ßo bertlkowacź; jeho samoženje kraj na ßo scźehnje; jeho ßynojo a pschiwusni, kotsiž ßu 16. lěto dokonjeli, maju ßo katej pschepodacź; jeho ßynojo pak, kotsiž schěßnateho lěta dozpili njejßu, ßo s wótzneho kraja wucźerja a ßo jako njewólnizy pschedadźa." Khěžor je tónle wußud smjehczik a poruczik: „Wandse-Heu bertlkowany njebudże, ale jemu ßo hkowa wotruba; jeho ßynojo, kotsiž ßu 16. lěto dokonjeli, njech hacž do nasymja žiwi wostanu; nasymu pak maju ßo woni swobwěschecź. W dalschim wußud njepscheměnjeny wostanje.

* W Labradorje w poknóznej Amerizy je 3500 eskimow hkodu wumrjeło. Dwajdnjowna ßněhowa mjeczel 15,000 ludźi wot wobkhoda zyle wotsamknu. Boja ßo, so ßu tucźi bjes tym wschitzy kónz wsali.

* W ßwojim cžaßu pißachmy, kajki hobrski pjenjes běsche wudowa amerikanskeho generala Granta sa prěni dźěl sapiskow ßwojeho njebo muża wot nakładnika tejele knihi dostała. Wóndano je druhi a poßledni dźěl sapiskow generala Granta wuschoł, a to na dobo w New-Yorku a w Londonje. Tale kniha w stawisnach knihařstwa njesapomnita wostanje, pschetoż w Amerizy ßamej běsche hižo na 400,000 eksemplarow pschedpłacźene, prjedy hacž běsche kniha docźischcźana. To wjazy hacž $5\frac{1}{2}$ milijona toleř wunjeße, hdyž eksemplar 10 dollarow płacźesche. Druhi dźěl Grantoweje knihi je woßebje sajimawy, dokelž je w nim wójna poknóznych krajow nětuschich sjenocźenych statow Poknózneje Ameriki s južnymi krajemi nadrobnje wopißana. Južanow pobiwschi je Grant tule wójnu sbožownje skónczik.

Cyrkwinske powjesće.

Křćeni:

Michalska zyrkej: Marja Minna, Gustava Pawola Moritza Scholty, klampnarja na Židowje, dź.

Katholska zyrkej: Khorla Bjedrich, Michala Schmiedela (Kowarka) na Židowje ß. — Max, Jana Augusta Libsche, dźěłaćerja w Budyschinje, ß. — Marja Martha, Michala Winklera w Sslonej Borschći dź.

Zemrjeći:

Dźeń 21. julija: Khorla Bjedrich, Michala Schmiedela na Židowje ß., 1 d. — 26. Khrystiana Pfeiferez, Jurja Mulanskeho, maleho sahrodnika w Malym Wjelkowje, mandźelska, 57 l. 10 m. 26 d. — Martha Lisbetha, njemandź. dź. na Židowje, 4 m. 22 d. — Ernst, njemandź. ß. pod hrodom, 2 m. 9 d.

Płaćišna žitow a produktow w Budyschinje

24. julija 1886.

Žitowy dowos: 2532 měchow.	Na wikach wot M	Na wikach wot Pf	Na wikach hacž M	Na wikach hacž Pf	Na bursy wot M	Na bursy wot Pf	Na bursy hacž M	Na bursy hacž Pf
Pšeńca . . . . . běła	8	81	8	93	—	—	—	—
" . . . . . žołta	8	10	8	27	—	—	—	—
Rožka	6	96	7	12	—	—	—	—
Ječmjeń	6	38	6	88	—	—	—	—
Wowß	6	60	7	10	—	—	—	—
Hroch . . . . . 50 kilogr.	8	6	10	28	—	—	—	—
Woka	8	6	8	33	—	—	—	—
Jahły	12	—	15	50	—	—	—	—
Hejduschka	17	—	17	50	—	—	—	—
Běrny	1	50	1	70	—	—	—	—
Butra . . . 1 kilogr. . .	1	80	2	10	—	—	—	—
Pšeńčna muka 50 " . . .	7	—	15	50	—	—	—	—
Ržana muka . 50 " . . .	7	—	10	50	—	—	—	—
Ssyno . . . 50 " . . .	3	—	3	50	—	—	—	—
Sslóma . . . 600 " . . .	28	—	30	—	—	—	—	—
Prožata 846 schtuk, schtuka . .	8	—	20	—	—	—	—	—
Pšeńčne wotruby	—	—	—	—	—	—	—	—
Ržane wotruby	—	—	—	—	—	—	—	—

Dražđańske mjaßowe płaćišny. Howjada 1. družiny 57—60 mk., 2. družiny 50—53, 3. družiny 25 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne ßwinje 49—52 mk. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Cjelata 1. družiny 40—55 np., 2. družiny 28—38 np. po puncze rěsneje wahi.

Wjedro w Londonje 30. julija: Rjane.

Na prěnju hypotheku ßo

1000 mk.

požčicź pyta. Wot koho, je shonicź w wudawarni Serb. Nowin.

Pjekarska ležomnosćź ſ khlamarnju, k kotrejž někotre kórzy pola a kuki ßkuscheja, je pschi napłaćenju 4—500 toleŕ na pschedań psches **Rosela** pod hrodom.

W Dobruschi pola Budyschina je **pjekarnja** na pschedań.

Pscheměnjenja dla je skoro zyle nowa **čisćaza maschina** w Khaßowje čo. 18 tunjo na pschedań.

1 kschinja, 1 blido a dwaj stólzaj ßu na pschedań pschi Michalskej zyrkwi 3.

K sběranju běrnow

100,000 měchow,

wulkich, zyłych a tołstych, jenož rastrjebanych, po 25 np. Na pruhu 25 schtuk scźele ſ póstnym pschedpłaćenjom

Max Mendershausen
w Cöthen i. Anh.

Rožowany stwjelzowy abo njetrjeny len, kaž tež **wutrjeny len** kupuje kóždu dźělbu po najwyschschich płaćišnach

mechaniska dźěłopschadowanja w Hajnizach.

Hornzy

wschěch družinow, nowotwar dokonjawschi, ßwojim cźeścźenym wotebjerarjam po tunich płaćišnach poručam.

Aug. Marchmann, hornčeŕ
w Bóschizach pola Njeßwačidła.

Pólver psche schwoby,
pólver psche insekty,
papjeru psche mole,
naftalin,
wodu psche wschi,
papjeru psche muchi
porucža
hrodowska haptyka.

Pólver psche koliku konjow,
restituzionski fluid k sarybowanju,
hollandski mlokowy pólver,
wobžerny pólver sa ßwinje,
wolij psche kuntwory, muchi atd.
porucža
hrodowska haptyka.

Maleny

kupuje kaž kóžde lěto po najwyschschich płaćišnach po litrach a po wahy

měschczanska haptyka
w Budyschinje
na hłownym torhoschczu 6.

Cźeske pjerje!

na **hermank** saßo pschiidu a budźa po najtunischich płaćišnach na pschedań. Pjerje po 1 mk., 1½, 2, 2½, 3 mk. Pokmóschk po 3½, 4 mk. Cźisty móschk po 5 mk. Schity wupjeŕki ßu hnydom k pjelnjenju hotowe. — **Pschedawarnja kaž hižo pschezo w hosćenzu k „Münchner Hof" na hornczerskej haßy.**

J. Kirschberg w Frankfurcze a Shorjelzu.

Sswój skład **porzellana, kamjeniny, duteje, woknoweje** a **schpiheloweje schkleńzy, schpihelowe słoczane lejsty, ovalne wobluki** a **rosetty** w wulkim wubjerku a po tunich płaćišnach poručza

Ernst Ullrich
na schuleŕskej haßy 12.

Möblowy magazin

Pawola Scholty, tyscheŕskeho mischtra
na garbarskej haßy
porucža trajnje dźěłane **möble** po jara tunich płaćišnach.

Kaschczowy magazin.

Najwjetschi skład **kaschczow** sa sroscźenych a dźěczi pola

Pawola Scholty, tyscheŕskeho mischtra
na garbarskej haßy 8.

Kóždu dźělbu **stareho woloja** a druhich **metallow,** kaž tež **lapy, papjeru** kupuje po najwyschschich płaćišnach

A. W. Altmann
prjedy **Gebr. Joachimsthal**
w Budyschinje na privatnym tworowym dwórnischczu.

Na seminarskej haßy. **Möblowy magazin** Rózk Hoschiz haßy 17.

Arthura Janascha, tyscheŕskeho mischtra
porucža ßwój wulki skład
möblow, schpihelow a pólstrowanych möblow
po najtunischich płaćišnach.

Destillazija Adolfa Rämscha

w Budyschinje pschi butrowych wikach

porucža ßwoje derje čisćzene **palenzy** pschi wotewsaczu 10 litrow a wjazy No. I liter po 16 np., No. II liter po 13 np.

Dale porucža wona ßwoje wubjerne **jednore** a **dwójne palenzy** a **likěry,** kotrež ßo dla jich dobreho ßkoda a wubjernosćze k kwaßam a kschćźisnam woßebje poručeja. Piczele ßo na žadanje k tomu pożcža.

Skladnostna kup.

Dokelž, kaž ßo pschedwidźecź da, ßwoju fabriku do Barlina pschepołożu, schokoladowe a zokrowe twory po jara poniženych płaćišnach pschedawam.

Rudolf Kattein
w Budyschinje na hospitalskej haßy 7.

Jara dobry paleny khofej

punt po 1 mk., 1 mk. 20 np. a 1 mk. 40 np.
porucža **Th. Grumbt**
w kupniży a na ßwonkownej lawskej haßy.

Sswěčzaty lak sa schpundowanje,
jantarjowy lak,
kopakowy „
kryštalowy „
damarski „
spiritußowy „
lak sa ßkomjane kłobuki a kožu,
wschě druźiny
barbow k barbjenju hotowych
we wschěch nuanßach,
murjerske barby,
bronßy,
murjerske a mokerske barbicže,
jejowe barby
poručataj tunjo
Strauch & Kolde,
3 na kamjeńtnej haßy 3,
drogowe khlamy k skotemu worku.

Koßy,

kaž jěd rěsaze, poručza
Paul Walther
na žitnych wikach.

Butra!

Měschanu butru,
lutowansku butru
w bowach a wuwaženu, najlěpsche druźiny, poručza wot czerstweje poßykki
Gustav Poser
na jerjowej haßy.

Khofej

njepaleny punt po 70, 80 hacž do 150 np.,
pschezo czerstwy **paleny,** ßylnje a derje ßkodźazy, punt po 100 a 120 np.
poručataj
Ginzel & Ritscher
na wulkej bratrowskej haßy 6.

Jara dobre
drastne tkaniny
woßebje czistowokmjane w bohatym wubjerku. Płaczisny spodźiwnje tunje.
Julius Hartmann Sohn
na rózku mjaßoweho torhoschcza.

Syrop

punt po 12 np., jara ßkódki, poručza **Hermann Klemm**
na bohatej haßy.

Butrowy pólver

poručza **měschczanska haptyka** w Budyschinje na hłownym torhoschczu 6.
Pólver czini butru twjerdu a prostu a ßkód njekaše. Powuczenje, kak ma ßo trjebacź, je pschipoložene. Pakczik po 50 np.

Mydlarńja Herm. Puya

w Budyschinje na ßerbskej haßy
poručza

jadriwe mydło, dobre ßuche	punt	po	40 np.,
jadriwe mydło, czerwjene a módre	„	„	36 „
žołte wóskowe mydło I	„	„	40 „
žołte wóskowe mydło II	„	„	30 „
soda	„	„	5 „
schterku	„	„	22 „

masne mydło, selene mydło, petrolej, wschě artikle dobre a po najtuńschej płaczisnje.

Podpißany s tutym ßwoje hižo lěta dołho sa dobre znate

jablukowe wino

nakißale a **ßkłódke** knjesam korczmarjam kaž tež privatnym k schczisnam a kwaßam poručza.
Skasanja pschijimataj kk. **Richard Pötschke** pschi torhoschczu a **Ernst Kern** na ßerbskich hrjebjach w Budyschinje. — Saßopschedawarjam ßo nižsche płaczisny woblicža.
Ernst Schmidt
w Małych Debßezach pola Budestez.

K schczisnam, kwaßam a druhim ßwjedźenjam, woßebje hosczenzarjam ßwoje **jednore a dwójne palenzy,** toho runja wubjernje dobre **likěry** po jara tunich płaczisnach poručamoj. **Ginzel & Ritscher,**
destilazija na wulkej bratrowskej haßy 6.

Njepaleny khofej

punt po 80, 90, 100 np. atd.,
ßylny a jara derje ßkodźazy, poručza jako něschto jara tunje
Th. Grumbt
w kupnizy a na swonkownej lawskej haßy.

Schtóž ßo nahlenzy boji
abo kotrehož je wona hižo podeschła, abo schtóž na wjerczenje, schromjenje, bjesparnosć, khore nerwy czerpi, njech ßebi knižku „Wo wobrócźu a wotstronjenju nahlenzy", 3. nakład, wot spitzačela, něhduscheho krajno-woborneho bataillonskeho lěkarja R. Weißmanna w Wilshofenje w Bajerskej, darmo a franko skasa.

Turkowske ßłowki

najrjeńsche a najwjetsche, kotrež ßu dostacź, poručza hischcże tunjo
Moritz Mjerwa
na mjaßowym torhoschczu,
destillazija najlěpschich likěrow.

Khofej

wot najtuńschich hacž do najlěpschich druźinow, jara derje ßkodźazy, poručza **Hermann Klemm**
na bohatej haßy.

Wo **P. Kneifelowej**
włoßowej tinkturje.
Na włoßy bědnych s tutym wospjet na horejschi kosmetik kedźbnych czinimy, jako wo prawdże na najlěpschi, **je-li niz jeniczki w skutku sprawny ßrědk** pschewupadowanje włoßow, kaž tež so by człowjek shubjene włoßy saßo dóstał, a je wón **woßebje tež sa žónske,** kotrymž włoßy husto wot pschemérneho nałožowanja wolija a pomady wupaduja, woßebje jara wužitny. — Tutu tinkturu ma w bleschach po 1, 2 a 3 mk. w Budyschinje prawdźiwu jenož knjes **Ernst Mittasch** pschi schulerskich wrotach czo. 1 na pschedań.

Khofej

w wulkim wubjerku
seleny punt po 70—160 np.
jenož derje ßkodźaze druźiny poručza
Gustav Poser
na jerjowej haßy.

Jerje

jara wulke po 4 a 5 np.,
15 schtuk po 50 a 60 np.,
poručza sa jara płaczisny hódne
Gustav Poser.

Jara dobry khofej

paleny punt po 80, 90, 100 hacž 180 np.,
njepaleny punt po 60, 70, 80 hacž 150 np.
poručza
Wilhelm Berger
na bohatej haßy.

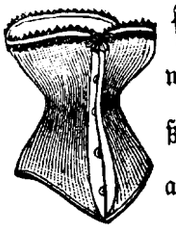
ff. koßy

po 3 mk. poručza
Paul Walther.
NB. Kóžda koßa, kotraž njerěsa, ßo wróczo wosmje, ßamo hdyž je hižo toczena a klepana.

Khofej

w wulkim wubjerku, dobre a czistoßkodźaze druźiny,
njepaleny punt wot 60 np. a
paleny „ „ 80 „
pschi wotewsaczu wjetschich dźělbow tuńscho, poručza
Richard Neumann.

Płaczisny woßebje hódne

schtalty

wschěch druźinow a jenož derje ßedźazych faßonow poručza a na pokasku radlubje sczele
A. Tschentscher
w kupnizy na torhoschczowej stronje.

Khampor,
patchouli,
moschuß,
molowu papjeru
po jenotliwych papjerach a w kartonach po 10 papjerach,
molowy spirituß
po 25 a 40 np.,
molowy pólver,
molowe ßwězy,
wolij psche kuntwory
w bleschach a drjewjanych tyskach,
woprawdźity
persiski insektowy pólver
po kóždej dźělbje a w tyskach po 20, 30 a 40 np., w blachowych kartonach po 25 a 40 np.
poručataj
Strauch & Kolde,
3 na kamjeńtnej haßy 3,
drogowe khlamy k skotemu worku.

Jerje

rjane tučne ryby
poručza po tunich płaczisnach
Hermann Klemm
na bohatej haßy.

Syrop

punt po 16 a 20 np., ßkódki a czisće ßkodźazy, poručataj
Ginzel & Ritscher
na wulkej bratrowskej haßy 6.

Khofej

paleny punt po 100—200 np.,
khěžorske měschenje pt. po 120 np.
poručza sa něschto wubjerne
Gustav Poser
na jerjowej haßy.

Khorla Nowak

w **Budyschinje** na žitnej haßy porucza
cžiſcženy cžiſty palenz w picželach liter po 14 np.,
wſchě druzˇiny ßłódkich palenzow w picželach liter po 35 np.,
dwójne likěry liter po 60 np.,
zigary 100 ſcht. po 180, 200, 220, 240 np.,
zokrowy ſyrop pt. po 16—18 np.,
nowe połnojerje ſcht. po 5—10 np.,
rjany rajß punt po 13, 14, 15, 18 a 20 np.,
dróbny zokor punt po 28 np.,
najlěpſchi ßłódki kuſkaty zokor punt po 32 np.,
najlěpſchi kóſtkaty zokor punt po 32 np.,
nowe ßuſchene a **marinirowane jerje**, pſchezo cžerſtwe.

[redacted]

Jenobarbne draſtne tkaniny

w rjanych barbach,
ſtary łóhcž po
25 np.,
porucza
Alphons Schauseil.

[redacted]

Spezialne khlamy ſa tobakowe fabrikaty.

Najwjetſchi ſklad **zigarow** po wſchěch płacžiſnach derje wotležanych a běłe ßo palazych,
rolkateho tobaka — woßebje lěpſchich druzˇinow,
kurneho tobaka w pakcžikach a njeſawaleneho, ſa kotrehož cžiſtoſcž ßo rukuje,
khartow k hraczu, najlěpje dzˇerzˇazych, po 32, 36, 40 a 50 kopjenach.

W. H. Conrad
na bohatej haßy 13.

A. Mager
na ßerbſkej haßy
pſchedawa a porjedža cžaßniki derje a tunjo.

Serbska studowaca młodosć

změje swoju lětušu **XII. hłowuu skhadžowauku druhn njedźelu augusta** (po tajkim **8. augusta**) w **Wósporku.**

Programm:

Sobotu 7. aug. popołdnju w 3 hodź. wubjerkowe wuradžowanje na měšćanskej pincy.

Njedźelu 8. aug. hłowna zhromadźizna, započatk w 3 hodź. toho runja tam; wječor serbski **koncert** a po nim **bal.**

Póndźelu 9. aug. zhromadny wulět po krasnym dole Lubaty do Hrodźišća.

Wo bohaty wopyt z blizka a daloka prosy w mjenje serbskeje studowaceje młodosće **Michał Wjesela,** starši.

Česćene knjenje spěwarki a knježa spěwarjo, kotřiž su na jutrownym Maćičnym koncerće sobuskutkowali, so wšitcy należnje přeprošuja, zo bychu so **wutoru 3. aug.** k spěwanju zhromadźili.

Přeprošenje.

W lětušich nazymskich šulskich prózdninach a to runje na Michała,

srjedu, dźeń 29. septembra,

budźe so w Lauec hôtelu w Budyšinje

wulki serbski spěwanski swjedźeń

ze swjedźeńskej **hoſćinu** a pyšnym **balom** wotdźeržeć. K přednošenju přińdźe tón króć jako cyle nowy a hišće njesłyšany opus **„Podlěćo“,** wysoko poëtiski lyriski spěw njebočičkeho k. farara **Zejlerja,** do woprawdźe krasneje hudźby zestajany wot k. kantora **Kocora.** Duž dowolam sebi, wšitkich spěwa wustojnych młodych Serbow, kaž tež wšě česćene serbske knjenje a knjeżny, kotrež po notach derje spěwać wjedźa, k dobroćiwemu sobuskutkowanju při spomnjenym narodnym swjedźenju podwólnje přeprosyć, z tej należnej prózstwu, mi za pad wobdźělenja prawje bórzy přećelnje k nawjedźenju dać chcyć, kajki hłós spěwaju.

W nadźiji, zo horješi wótčinski wotpohlad ze strony wšěch horliwych Serbowkow a wšitkich swěrnych Serbow bohatu podpjeru nadeńdźe, poruča so z najwyššim počesćowanjom

W Budyšinje, 15. julija 1886.

K. A. Fiedler,
seminarski wyšši wučeŕ.

Tajkim, kotrymž ßu bryle trjeba!

S tutym najpodwolniſcho k nawjedźenju dawam, ſo moje optiſke khlamy wjazy na bohatej haßy 16 njejßu, ale **pſchi mjaßowych jědkach cžißło 3** ſ napſchecža reſtawrazije „zur Deutſchen Halle“.

Proſchu najpodwolniſcho, mi dowěrjenje, hacž dotal ſpožcžene, dale ſakhowacž.

W Budyſchinje, 12. julija 1886.

Khorla Scholta, optikus.

Wokrjeßny ſkótny lěkaŕ Mummenthey w Wojerezach

ßo pſchi pſchiňduzych podeńdźenjach najpodwolniſcho porucža.

Zónſke mantle, paletoty, ßomoczane žakety

ßo rjenje a trajnje ſ nowa barbja a ßo po žadanju wuporjedža
w parnej barbjerni W. Kellinga.

Cžeſcženym Sserbam w Budyſchinje a wokolnoſcži k nawjedźenju dawam, ſo ßym ßo jako **murjeŕ** a **khachleſtajeŕ** ſaßydlik. Dobre dźěło a tunje płacžiſny lubjo, proſchu, moje pſchedewſacže dobroczˇiwje podpjeracž.

Adolf Aycža jun. II.,
hnydom pſchi nutſkhodže mniſcheje zyrkwje 18.

Wutajanje a pſchewjeſne pißma dawa
Albert Meiſel w Budyſchinje.

Kedźbu!

Jutſje njedźelu **wukulenje kołbaßow** w **Trjebjenzy.**

Bydło w tſecžim poſkhodže ma na Michała na pſchenajecže
Ernſt Ullrich
na ſchuleŕſkej haßy 12.

Holza

ſe wßy, kotraž chze w měſcže něſchto wuknucž, móže pſcheceželne bydło dostacž na nowoſalzſkej dróſy 20 po 2 ſkhodomaj.

Dokelž je nětcžiſcha ßłużobna holza ſkhoriła, ßo druha k 1. ſeptembrej pyta na hłownej dróſy (hauptſtraße) 9 po 1 ſkhodže.

Tyſcheŕſki

doſtanje hnydom dźěło pola
Jana Hołana, tyſcherja
w Budyſchinku.

Młynſkich a **pjekaŕſkich pomocznikow** porucža
Roſel na Židowje 108.

Maly wowczˇeŕ

ßo hnydom pyta na
Krakeczˇanſki knježi dwór.

Schtwórtk tydźenja wjeczˇor je ßo na pucžu ſ Daliz k Nowym Makßezam **žonjazy žaket** namakał. Wón je ſaßo doſtacž pola knihowneho poßelnika **Hataßa** w Małej Dubrawzy.

Kſchiwducžinjaze ßłowa, na knjeſa **Nowaka** ſrěčzˇane, wróczo bjeru.
Müller.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjcm do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 32. **Sobotu 7. augusta 1886.** **Lětnik 45.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Lětuscha skhadźowanka kněžora Wylema s awstriskim kněžorom w Gasteinje smeje po wschěm sdaću wożebitu politisku ważnosć. S wopŕědka drje pišachu, so je setkanje kněžorow jenoż nowe dopokasmo sa njerostschażene wobstacże němsko-awstriskeho swjazka. Tola hdy bychu so w Gasteinje bjes woběmaj kněžoromaj jenoż pschecźelne słowa wuměnjake, njebyschtaj drje swojeju ministrow, kotrajž jeju swonkownu politiku dźěłataj, sobu pschiwjedłoj. So wjerch Bismark a hrabja Kalnoky, kotrajž staj so hakle w Kissingu widźałoj, hdźež dwaj dnjej hromadźe wuradźowaschtej, też do Gasteina pschijěchtaj, to skhadźowanzy kněžorow wożebitu ważnosć dawa a sa to swědczi, so je so w Kissingenje wo wjazy wězach jednako, hač su hač dotal pschidali.

— W poslednim czasu su w Sakskej wobydlerjo na wsach często pod proscherstwom a rubježnistwom zyganow czerpili. Duž je sakske ministerstwo snutskownych należnosćow krajnym polizijam poručiło, so maja so zyganjo, kotsiž so w němskim kněžorstwje narodźili njejsu, hnydom wupokasacź. Wopismna k pucźowanskemu rjemjeslu so zyganam ženje wustajicź njeksmědza. W nastupanju zyganow, kotsiž móža so jako poddanjo němskeho kněžorstwa wupokasacź, je so postajiło, so dyrbja so jich czrjódy roswjasacź, jenotliwe wožoby do jich statokow dowjesć, a so ma so na to hladacź, so wschitzy s nich postajenja kněžorstwoweho sakonja w nastupanju wojerstwa atd. dopjelnja. Wschitzy czi, kotsiž krajne sakonje pschestupja, maja so, hdyž so hodźi, dźěłacźernjam a korrekzijonskim wustawam pschipokasacź.

— Dokelž hač dotal bite nowe pjenjezki sa wobkhad njedožahachu, bě swjaskowa rada loni wobsamkła sa 400,000 hriwnow nowych pjenjezkow bicź dacź. Hač so s tym potrjebnosću spokoji, so njesda wěste bycź, pschetoż praschenje sa nowymi pjenjezkami pschezo dale traje.

— Heidelbergska universita je 3. augusta 500lětny jubilej swojeho wobstacża s wulkej pychu swjeczika. Na swjedźenju bě němski krónprynz s hosćom, kotryž universicze po poručnosći kněžora postrow a sbožopschecze pschinješe.

— W Thornje su 28. julija młodeho człowjeka sajeli, na kotrehoż tukaju, so je Thornske wobtwjerdźenje wotrysował. Sajaty je pjecża jedyn ruski semjan.

— China, kotruž hewak jeje słabosće dla w Europje sazpiwachu, je w nowschim czasu pola europiskich knježerstwow wjele ważnosće nabyła. Tež němske knježerstwo so prózuje pschecźelstwo Chiny dobycź a němskej industriji pucź k Chinesam wotewricź. Ženje pak drje tole prózowanje tak na sjawne stupiło njeje, kaž pschi powitanju, kotrež je so dotalnemu chinesku sapósłanzej w Londonje a Parisu, marquisej Tsengej, wot němskeho krónprynza dostało. Marquis Tseng, kotryž je psches swydom lět Chinu w Europje sastupował, so do swojeho wótzneho kraja wrócźi, so by tam wysoke a samożne sastojnstwo sastawał.

Hollandska. Jendźelsku parnu łódź „Hok Canton“, kotraž w Hollandskej w służbje steji, su na jěsbje s Penanga do Atchina 300 mórszy rubježnizy nadpanuli. Bjes łódźinym mužstwom a rubježnikami so krwawne wojowanje sapocza, pschi kotrymž buchu łódźiny wjednik, kapitan Handson, prěni inżeněr a prěni wješłak morjeni. Sbytkne mužstwo bu pschewinjene a s kapitanowej wudowu sjate. Rubježnizy 50,000 dollarow wukupneho pjenjesa sa njesbožowne mužstwo žadaju. Hollandska wyschnosć w Atchinje je tsi wójnske łódże se 400 wojakami sa rubježnikami póslała, kotsiž dyrbja jatych wuswobodźicź.

Franzowska. Kaž je snate, je franzowski wójnski minister Boulanger Aumalskeho wójwodu, so po sakonju skožujo, s kotrymž so orleanszy prynzojo s Franzowskeje wupokasaja, s liscźinow franzowskeho wójska wumasnuł. Monarchistiske nowiny nětko Boulangera s tym mjersaja, so někotre listy, wot njeho Aumalskemu wójwodźe pisane, wosjewjeja, w kotrychž so wón tutomu s wulkej pokornosću sa to dźakuje, so je jeho generala sczinił. Boulangerej czorny njedźak porokuja, a dokelž je s wopŕědka pisanje listow prěk, jeho też hischcze kharja mjenuja. Boulanger je skónczne pschidacź dyrbjał, so je mjenowane listy pisał. Wón so s tym samolwja, so je s nimi Aumalskemu wójwodźe, jako swojemu pschedstajenemu, jenoż nusne poczesczenje wopokasał. Kóždy druhi offizer by na jeho měscze tele listy pisał a jim to same wopschijecze dał. Dokelž su orleanszy prynzojo pschecźiwo knježerstwu tajny swjask sczinili, je nusowany był, bjes swojim prjedawschim pschedstajenym a republiku wolicź. Wón je so rossudźił, republiku swěrny wostacź a je wobsamknjeny sakoń wumjesć dał. Hdy bychu pschecźeljo orleanskich prynzow hdy wot słowow k skutkam pscheschli, by swoju winowatosć se wschej rasnosću czinił. W tu khwilu hischcze, tak jara hač też monarchistiske nowiny do Boulangera rypaju, njewěrja, so wójnske ministerstwo skoži, hižo teje pschicźiny dla niz, dokelž žaneho kmaneho naslědnika namakali njebychu.

Jendźelska. Jendźelske nowe konserwatiwne ministerstwo, s kotrehoż pschedsydu je lord Salisbury, je so s nusu do parlamentoweho wotewrjenja hromadu spraskało. Irska strona w parlamencze žadławe wobstejnosće w Irskej k rospominanju pschinješe a budże žadacź, so bychu so ratarszy najeńzy pschichodnu symu, schtoż běchu konserwatiwni wobsamkli, njewuhnali. — Pschi poslednich wólbach je so wscho hromadźe 2,971,759 hłosow wotedało; s nich pschińdźe na konserwatiwnych a liberalnych wotschczěpjenzow 1,524,107, na liberalnych a Irskich 1,447,652 hłosow, tak so maja konserwatiwni a wotschczěpjenzy jenoż 76,455 hłosow wjazy, hač pschiwiżowarjo Gladstonoweje irskeje politiki. To je najlěpsche dopokasmo, so liczba Gladstonowych pschiwiżowarjow tak słaba njeje, kaž to jeho pschecźiwnizy wudawaju.

Rušowska. Awstriski wójwoda Khorla Ludwig je tele dny pola zarja s hosćom. Wopyt starscheho bratra awstriskeho kněžora so wot ruskich nowin dróbnje rospomina. Wjele czitane nowiny „Nowoje Wremja“ arzywójwodowemu póžołstwu wjele ważnosće pschipisuja a pscheja, so bychu so psches njo njedorosumjenja bjes Ruskej, Awstriju a balkanskimi ludami wujaśnike. Awstrija njech spósnaje, so Jendźelska s njej falschnu hru hraje, hdyž chze psches nju Rusku wot Konstantinopla wotdźerżecź. Hdyž Jendźelska w Winje wudawa, so

by cźerpika, hdy by Awstrija ßamo hacź k Konstantinoplej postupika, wona derje wě, so by ſ tym awstriſko-ruſka wójna hotowa była, pſchi kotrejź móhła Jendźelſka lohko ßwojeho wužitka hladacź. W tutym nastupanju móhło ßo pſchi ſkładnoſcźi wopyta awstriſkeho arzywójwody wjele rosjaßnicź.

Cźerwjena ſchkleńza.

(Skónczenje.)

Żelesniſki wothladowaŕ bjes tym pſched małej khěžku ßedźo na cźah cźaka. Wón poßłucha a poßłucha, hacź ſnate ſchwórczenje njeßłyſchi, kotrež jemu jón pſchipowjedźi. Tola wſcho je hiſchcźe cźicho. Na dobo ßo jemu ſda, ſo ßo w majßowym polu pódla dwórniſchcźoweho twarjenja něſchto hiba. Tam ßo khróſcźi a ſchrótuje, kaž ſo by ßebi cźłowjek abo ſwěrjo pucź pſches majß dréko. To je wěſcźe, tak ßebi myßli, cźélź wot ſtadła, kotryž chze ßo tam w hrjebi pódla dwórniſchcźa napicź. Skoczo móże na kolije ſběžecź, a hdyž potom cźah pſchijědźe, móże ßo pſchejěcź abo cźah ßam k njeſboźu pſchińdźe. Wón ßo ſkhiliwſchi ſa kij, ſ hoſdźemi wobbitym, pſchimnje, kotryž ma ſa tajke pſchipady pſchezo k ruzy. A runje chze ßo ſběhnucź, ſo by na ſtronu, ſ kotrejež ſchrótowanje pſchińdźe, ſchoł a ſkocźo wotehnał. Na dobo ßo jemu tołſty cźeźki mantl na hłowu cźißnu. Wón ßebi hiſchcźe njeje rosmyßlicź móhł, ſchto ßo ſ nim ſtawa, a hižo ßo dwě ßylnej ruzy wokoło ſchije położitej, kotrejž chzetej jeho ſadajicź. Wón mužow ſtupacź ßłyſchi, kotſiž jeho nadpadnikej na pomoz khwataju. Tak jara hacź ßo tež wobara, jeho k ſemi poraza a ſ tołſtymi powjaſami wuwjaſaja, tak ſo ßo wjazy hibacź njemóże. Wón drje po pomozy woła, tola żadyn cźłowjek jeho kſchiki, pſches tołſty mantl podduſchene, ßłyſchecź njemóże. Jeho nadpadnikow pak jeho wołanje mjerſa a: „Sarażcźe jeho!“ wón jedyn hłóß ſcheptacź ßłyſchł.

„Dyrbimy jeho ſakłócź?“ ßo druhi hłóß praſcha.

„Moje dła, ale jenoż rucźe!“ prěni jěry hłóß wotmolwi.

„Ně, niz ſkónzowacź!“ ßo tamny ßłyſchecź da. „Wón dźě naß widźał a ſpósnał njeje. A hdy by tomu też tak było, ſchto by na tym leżało? Pjenjeſy nam tola woſtanu, dokelž ßo hibacź njemóże. A mamy pjenjeſy, potom ßmy bórſy pſche wſchě hory. Satykajcźe jemu jenoż hubu, ſo wołacź njemóże.“

„S cźim dha?“ ßo druhi rubjeżnik praſcha.

„Torhńcźe tola nawěſchtnu khorhoj ſe żerdźe!“ bě rosſkobjene wotmolwjenje. Tak rucźe hacź ßo ſaßo piknje, jemu khorhoj do rta ſtorcźcźe a to tak hłuboko kaž jenoż mózno. Hdyž ßo ſadußy, je ßam wina, cźoho dła hubu njedżerži.“

S hrubym wußmjecźom ßo tejle hroſnej radźe wotmolwi, kotraž ßo hnydom do ſkutka ſtaji. Wbohi wothladowaŕ ani ßkowczka wjazy wot ßo dacź njemóże, haj lědma bě jemu mózno dychacź. Wón ßo wobaracź njemóże a je zyle do ſkeje wole rubjeżnikow pſchepodaty. Jeho ſady hromady drjewa cźißnuchu, hdźež ßo jeho hłowa bołoſtnje wo ſchcźěpy ſraſy. Tak tam leži a nětko ßo jemu pomału jaßni, ſchto je ßo ſ nim ſtało a ſchto maja rubjeżnizy w myßlach. Dweju rubjeżnikow je na jeju hłoßu ſpósnał, tak jara hacź ßo tež prózowaſchtaj ßo pſchetworicź. Staj to dwaj ßlěpzowſkaj njekhmanikaj, kotrajž prjedy na żelesnizy dźěłaſchtaj. Dokelž běſchtaj lěnjej a wopikzaj a ßo ſ druhimi dźěłacźerjemi wadźiſchtaj, běchu jeju na wothladarjowe żadanje wotehnali. Tehdy ſtaj jemu rosnjemdrjenaj ßurowe wjecźenje pſchißahałoj. Nětko ſtaj pſchiſchłoj pokładnizu kranucź a ßnadź jeho moricź. O, njeje dha żadyn wſchehomózny, żadyn hnadny Bóh żiwy, kotryž by jeho ſ jeju njeßmilnych rukow wumóhł a jeho wukhował hróſbnemu ſtrachej, kotryž jeho wobdawa?

Bórſy pſches tołſty mantl, Janoſchej wokoło hłowy ſwity, k jeho wuchej ſnaty klinkot ſwonow ſ wótroſcźu klincźi. Potom ßo ſ nowa dwójzy ſaſwoni. To je ſnamjo, ſo ßo cźah pſchibliża. „Ach, ßmilny Bożo!“ tak njeſboźowny Janoſch ſdychuje, „ßy prajił: Wołaj ßo ke mni w cźaßu nuſy, dha chzu cźe wumóz, a ty dyrbiſch mje khwalicź. Ssmil ßo nad wbohim Janoſchom a cźiń, ſo by tu cźah ſaſtał!“

„Sſkyſchicźe?“ jedyn ſ tych tſjoch rubjeżnikow woła. „Tam pſchijědźe wjedrowy cźah! Myßlach, ſo je hižo dawno nimo. Hdyž tón tu ſaſtanje, ßmy wſchitzy ſhubjeni. Běžcźe rucźe po lataŕnju, kotraž tam wó jſtwje ſteji, a dajcźe ſ njej běłe ßwětko, ſo by cźah njeſaſtawſchi dale jěł.“

Wbohi wothladowaŕ ßłyſchi, kak durje małeje khěžki wotewrja a ſaßo ſapraßnu. Na to ſpěſchne ſtupanje ßłyſchi a jedyn hłóß woła: „Tu je lataŕnja ſ běłej ſchkleńzu! Daj ty ſnamjo, dokelž to najlěpje rosumiſch! Wy druſy, ſtupcźe tu do cźmoweho, ſo bychu waß njewidźeli.“

Nětko je cźicho, zyle cźicho. Potom ſapocźnje naſdała ſynczecź a ſchwórczecź. To je cźah! Schwórczenje ßo pomału bliži a żeleſne kolije pocźinaju ſchcźerczecź a klinczecź.

„Ach, ßmilny Bożo!“ tak ſdychuje a proßy njeſboźowny Janoſch w ßwojej wutrobje, „ßy prajił: Wołaj ßo ke mni w cźaßu nuſy, dha chzu cźe wumóz, a ty dyrbiſch mje khwalicź. Ssmil ßo tola nade mnu a daj cźahej tu ſaſtacź.“

Wótre, dołho roscźehnjene lokomotiwine hwiſdanje ßo pſches cźmowu nóz roslehnje.

„Hurah, cźah nimo pojědźe!“ rubjeżnizy ſ wjeßelosczu wyſkaju. „Ach, ßmilny Bożo!“ ſdychuje a ſkorži njeſboźowny żeleſniſki wothladowaŕ, „ßy prajił: Wołaj ßo ke mni w cźaßu nuſy, dha chzu cźe wumóz, a ty dyrbiſch mje khwalicź. Ssmil ßo nad wbohim Janoſchom a njedaj cźahej nimo jecź!“

Po dokhim roscźehnjenym hwiſdanju lokomotiwa, kaž by po pomoz wołała, jedyn — dwaj — tſi — ſchtyri — pjecź — ſcheſcź krócź ſahwiſda.

„Błudny cźłowjek! tón dźě hwiſda, kaž ſo by tu ſpinacź a ſaſtacź chzył!“ jedyn ſ rubjeżnikow woła. „Dajcźe ßo do cźěkanja, hewak ßmy wſchitzy hromadźe ſhubjeni! Rucźe do majßowych polow. Rosrażcźe nawěſchtnu lataŕnju!“ Wona hnydom ſchcźerczo k ſcźenje ſlecźi.

„Njedyrbimy ſ najmjeńſcha najprjedy tam tomu pachołej rěcźenje njemóżne ſcźinicź?“ ßo jedyn ſ nadpadnikow praſcha.

„J, ſchto“, ßo wotmolwi, „k tomu żaneho cźaßa nimamy. Cźińtaj, ſo prjecź pſchińdźetaj!“

Rubjeżnizy cźeknu a ßo bórſy w majßowych polach ſhubja. Cźah pſchijachli. Semja rži a ſchkrě lětaju. Mózna parowa trubjel ßo k njebju poſběhnje a ſtonajo lokomotiwa ſaſtanje. Konduktěrojo a ſaſtojnizy ſ woſow dele ſkocża. Wſchitkim do prědka cźahowy wjednik, kotryž rucźe a po ſdacźu jara roshněwany k małemu dwórniſchcźowemu twarjenju ſtupa.

„Cźoho dła nam tu ſaſtacź dadźa“, tak wón woła, „a ani wothladarja tu njeje? Schto ma to rěkacź? Cźoho dła ßu nam cźerwjenu ßwězu pokaſali?“

Jedyn ſ konduktěrow wotmolwi: „Tu nawěſchtna lataŕnja leži, tola żaneje cźerwjeneje ſchkleńzy w njej njeje.“

„Dha je ßo tu něſchto ſtako! Pſchepytajcźe dom!“ cźahowy wjednik pſchikaſa.

Pſchi tym jedyn ſ tych mužow wboheho Janoſcha ſa drjewowej hromadu ſtonacź ſaßłyſchi. Jeho namakaja a jemu ſaduſchazy mantl ſ hłowy wotwija a powjaſy roſrěſaja. A nětko wón powjeda, ſchto je ßo ſtako, a ſo ßu wotehnataj dźěłacźerjej ſ jenym tſecźim rubjeżnikom, kotrymž bě ßłużba a město ſnajomne, hdźež ßo pjenjeſy khowaju a w kotrymž cźaßu maju ßo wotedacź, rubjeżny nadpad wumyßlili a do ſkutka ſtajili.

Cźahowy wjednik bě na dołhu rosprawu hacź do kónza ſ widomnej njeſcźerpnoſcźu poßłuchał. Pſchětraty ſtrach bě wothladowarja poßłabił, duż jemu rěcźenje cźeźko padaſche a powjedanje jara pomału dźěſche. Hdyž běſche ſkóncźnje ſ tym hotowy, ſaſtojnik ſawoła: „Ale to wſcho hiſchcźe njewujaßni, cźoho dła ßmy cźerwjenu ßwězu wuhładali.“

„To je wſchehomózny Bóh cźinił“, Janoſch wotmolwi, „k kotremuż ßym ßo w ßwojej nuſy wołał.“

„Móże bycź!“ cźahowy wjednik praji, „ale Bóh luby Knjes tola ſ njebjeß dele pſchiſchoł njeje, ſo by wam pomhał. Tu je hiſchcźe jena druha ruka wobdźělena; dyrbimy wěz bliże pſchepytacź.“

Mužojo na to do ſtraże ſtupja. Tu maka holczka na blidźe pſched lampu ßedźi a ſtrachocźiwje na zuſych cźłowjekow hlada. Hdyž pak Janoſch do khěžki ſaſtupi, dźěcźo cźerwjenu ſchkleńzu, kotruž w rukomaj dżerži, pokne ſtracha puſchcźi, a małej rucźay płakajcy nanej napſchecźo wupſcheſtrje.

„Njebudź ſky, luby nano!“ maka holczka woła. „Njebij mje, luby nano! Cźerwjene ßwětko bě tak rjane. Proſchu, proſchu, njenabij mje! Nochzu to ſaßo cźinicź!“

„Nětko dźě hnydom ſhonimy, kak je ßo wěz měka“, cźahowy wjednik ßmějo praji. „Dźěcźo je cźerwjenu ſchkleńzu hrajicy pſched lampu dżerżało a tak wſchak ßmy wonka cźerwjenu ßwězu widźeli. Praju pak wam, Janoſcho, dźakujcźe ßo Bohu, ſo je ßo tak ſtako. Njebudźiſche-li tu maka holczka była, budźichu waß ßnadź tola ſadajili, a pokładniza by ßo toho runja ſhubiła. To rěka ſboże měcź! A nětko mózemy dale jěcź. Dobru nóz, Janoſcho! Dobru nóz, maka pěkna holczka!“

S tym ßo wſchitzy wotßała a ſa nětotre wokomiki cźah dale ſchumi a ßo w dalokoſcźi ſhubi. Żeleſniſkemu wothladarjej ßylſy

do wocžow stupja a wón njemóže hinak hač pschezo saßo wospjetowač: „Ach, ßmilny Bože!“ a potom saßo dźěčžo, kotreż je jemu ſ čerwjenej schkleńzu žiwjenje sdźerža̋ko, koschicź. To też jeho žona čžini, hdyž domoj pschischedschi podawisnu ßłyschi. Ssußodźa ßo dodźiwač njemóža a jich njepopschaze rěčže wo pschiječu makeje holčžki ßu wot toho čžaßa womjelkle, dokelž je holčžka, schtož nichtó prěč njemóže, ßwojemu pěstonej žiwjenje sdźerža̋ka. Sbóžnik pak je Janoschej a jeho mandźelskej hižo tu na semi dźěl ßwojeho ßlubjenja wotpłačžił: „Schtóž tajke dźěčžo pschiwosmje w mojim mjenje, tón mje pschiwosmje.“

Ze Serbow.

S Budyschina. Hakle njedawno běchmy psched wičžnymi paduchami warnowali, kotsiž wjeßnym pschedawarjam wuwikowane pjenjesy na torhoschču w Budyschinje ſ wulkej pscheklepanoschču kranu. Džeńßa dyrbimy nasche warnowanje wospjetowač. Hač runje ßo Budyska polizija prózuje, paduchow wußłědźič, ßo jej to hischče dotal poradźiło njeje, wjele bóle paduschi pschezo ſ čžim wjetschej njehańbičžiwoschču kranu. Bjes druhim ßu woni sańdźenu ßobotu jenej holanskej žonje 15 hriwnow kranuli, kotreż bě ta ſ pschedawanjom pjeriny wuwikowała. Po wschěm sdaču mamy tu se žónskimi paduchami čžinič. Wone ßo k žonam, kotreż chzedźa wuklukač, pschičžischča, wudawajo, so chzedźa kupowač a pschi tejle składnoschči paduchstwo wuwjedu.

— Sańdźenu ßobotu dwělětna holza želesniskeho dźěłačerja Reichi na swonkownej lawskej haßy pod koleßa jeneho wosa pschińdźe. Dźěčžo bu pschi tym tak čžežko wobschkodźene, so sa něktore minuty žiwjeńčžko wudychnu.

S Hodźija, 5. augusta. Džeńßa popołdnju poča ſ zyrkwineje wěže schtórmowač. Se ßkomu kryta khěža tudomneho schewskeho mischtra Bajera stejesche w pkomjenjach. Woheń běsche w kólni, kotrejež tšecha hač k semi dele doßaha, wuschoł a hnydom ßo domskemu ßobu dźělił. Dokelž běsche jenož Bajerowa domach a woheń tak rucže wokoło ßo hrabasche, je ßo nimale wscha domjaza nadoba kaž też ßwinje a kosy spalika. Njesboże je čžim bóle wobžarowač, dokelž niczo sawěsčžene njeje. Wulke sboże bě, so běsche čžicho, hewak budźische woheń wjazy domow hrabnyč móhł. Kak je woheń nastał, hischče snate njeje.

S Njeßwačžidła. Ssrjedu 4. augusta bě na tudomnych wikach tónle skót na pschedań: 320 howjadow, 56 ßwini a 210 proßatow.

S Worklez, 3. augusta. Žałostnje čžežke domapytanje je na naschu wbohu wjeß pschischko. Hischče njejßu rany sažike, kotreż ßu ſ Božim wóhnjom nastałe psched někotrymi létami, a hižo saßo wudyri woheń, wjele hórsche sahubjenje pchihotowawschi, jako tehdom. Sskyschimy, so ßu ßo dwanaczo, luczi khudźi hospodarjo wotpalili a wo wscho pschischli, dokelž pkomjo pschi ßylnym wětrje ſ wječžora njeßmilnje wokoło ßo pschimasche. Hodźinu trajesche lědma a wulke wupalenischčžo bě hotowe. Ssykawy wjele dźěłač njemóžachu, też bě woheń hižo wjele k mozy pschischoł, prjedy hač dojěchu. Pschi wulkej khudobje wotpalenych budźe trěbne, so ßo na darniwoschč a miłoschč čžitarjow naschich Serb. Nowin apeliruje; proßymy Sserbow, so se scherpatku, kotraž móže ßo w naschej redakčžiji wotedač a kotruž w ßwojim čžaßu pschedstejičžerjej w Worklezach póschčželemy, khudźičžkim, kiž ßu wo zyke žně pschischli, tola dopomhaja, so móhli hač do symy do ßwojeho čžahnuč. Hdže wobydlenja dobrač sa 12 ßwójbow, hdyž jim njepomhamy, so hač do symy pod ßwoje pschińdu? „Dawajče dha a wam budže saßo date.“ Khudy spokoji ßo też ſ móličžkim darom. —š.

Woheń rano w 6 hodźinach w bróžni kublerja Bergera wudyri a ßo, dokelž ßylny wětr dujesche, ſ wulkej spěschnoschču na pódlanske hoschčeńzowe twarjenja rosschěri. Potom pkomjenja na ßußodne twarjenja pschesłočžichu a sa krótki čžaß ßo kuble Jana Redy a Jana Budarja a žiwnoschče Michała Marka, Michała Zura, Marčžina Hejduschki, Mikławscha Janza, Jakuba Schöny, Madleny Markoweje, Madleny Laraßoweje, Marje Hanuschoweje a Jana Budarja palachu. Poßlednischi je žiwnoschč, kotraž je nětko do prócha a popjeła pschewobročžena, hakle njedawno kupił. Kak je woheń nastał, snate njeje.

S Wětenzy. Schtwórtk popołdnju ½4 wudyri woheń pola khěžkarja Weidlicha a spali ßo ßydom wobßedženstwow, mjes nimi bur Rehor. Dalische wo tymle njeschožu podamy pschichodnje. (K. P.)

S Hornjeho Wujesda. Njedźelu 18. julija wumrje nimale 80 lět stary nasch něhduschi kaseńk k. Handrij Pjech. Wón bě rodźeny ſ Kobliz, bě w Budyschinje a w Draždźanach studował a je wot léta 1836 ßem jako kaseńk a ranyhojeŕ w Wujesdźe a wokolnoschči skutkował. Sskłaboschče dla pak poßlednje léta wotpočžowasche. S nim je drje poßledni tak mjenowanych kaseńkow w Sserbach wumrjeł. To běchu mužojo, kiž běchu po prawym jenož na hojenje ranow a swonkownych čžělnych khoroschčow a brachow wuknuli. *z D.*

S Lipska. Dotalnej studentaj duchownstwa, knjesaj Pawoł Jenčž ſ Palowa a Pawoł Räda ſ Barta staj sańdźeny tydźeń ßwoje kandidatske pruhowanje w Lipsku khwalobnje wobstałoj a ßo nětko drje bórsy do Sserbow wróčžitaj. Hdyž je to na jenej stronje też swjeßelaze, so saßo dweju młodeju ßerbskeju kandidatow dostanjemy, dha dyrbimy ßo tola na druhej stronje ſ wěstej struchotu praschečž, schto je to sa tak wjele naschich woßadow, hdyž na Michała dwaj ßerbskaj duchownaj w Sakskej se ßłužby dźetaj a w Pruskej tak wjele woßyroczenych woßadow ſ dźěła hižo léta dokho na předarja čžakaju. Toho dla proschmy, so by tón Knjes dźěłačerjow póßłał do ßwojich žnjów a podpjerajmy też hischče bóle hač dotal nasche towarstwo pomozy sa studowažych Sserbow! *z D.*

S Wojerez. Na rjanych běrglach nascheje zyrkwje ßo nětko wobschěrne porjedźenja čžinja. Pschispomnič chzemy, so buchu psched wjazy létami někotre mjedźane pischčžele wot błyska trjechene, so pak je błysk tehdy te naczinjene dźěrki ßam saßo saschkrěł a psches to schkodu hnydom wurunał.

S Hródka. Swony sa tudyschu nowu katholsku zyrkej budźe knjes Hadank w Wojerezach lečž.

S Delan. W naschim kraju a też po zykych Němzach ßo dawno telko huß wjazy njeplahuje, kaž w prjedawschich čžaßach. Duž też ßo wjele huß ſ wukraja k nam pschiwožuje. Tak je n. pšch. njedawno jedyn jeniczki ruski wikowaŕ ſ Bresta 100 lowrijow huß do Pruskeje pschiwjeſł.

W Lischkowje je wóndano jena krowa tši čželata měła, kotreż ßu wschitke čžiłe a czerstwe.

S Delnich Łužiz. W Khočžebuſu budźe 16., 17. a 18. aug. lětuscha konferenza wokrjeßnych duchownych, pschi kotrejž ma też kóždy njeduchowny pschistup. — S Khočžebuſa ßo pische, so je pschekupz Lierſch bankerot.

Do knihownje Maćicy Serbskeje dari:

1) K. Dědicki w Lwowje: Literaturny sbornik. 2) K. Erzepki w Pósnanju: Der Text der Gnesener Predigten, kritisch beleuchtet. 3) K. farař Jenčž w Palowje: Dwě starej nabožnej knisy ſ létow 1735 a 1782. 4) K. kantor Jordan w Popojzach: Jedyn katechismuß. 5) K. spißačel Dr. Krauß we Winje: Smailagić Meho. 6) K. hudźbnik Kuba w Poděbradach: Slovanstvo ve svých zpěvech. Zeš. 1—19. 7) K. spißačel Łukaschewicž w Kijewje: 7 ßłowjanskich knihow. 8) K. rěčžnik Milewski w Kalischu: Monumenta historica Poloniae. 9) K. kustos Dr. Müller w Barlinje: Die wissenschaftlichen Vereine Deutschlands im 19. Jahrhundert, 6. u. 7. Lieferung. 10) K. gymn. w. wučžeŕ Dr. Muka w Kamjenizy: Łužizu na léto 1885. 11) Knjeni Napŕstkowa w Praſy: Album Prahi. 12) K. sem. w. wučžeŕ Pfützа w Noſſenje: Heimatskunde von Bautzen und Umgegend. 13) K. Dr. Sauerwein w Bantelnje: Trie Viso. 14) K. lěkarnik Sembrzycki ſ Tilsita: Jedyn kalendarz. 15) K. kapłan Skała w Budyschinje: Pobožne bratstwo atd. 1770. 16) K. redaktor M. Ssmoleŕ w Budyschinje: a) Druhi wěnc spěwow; b) Serbski Hospodaŕ na léto 1885; c) Serbske Nowiny na léto 1885. 17) Njebocž. k. wučžeŕ em. Schütza w Budyschinje: Evangelske Stučžki a Kyrlische 1793. 18) K. redaktor Vlčžek w Praſy: Osvěta, róčnik 14. a 15. 19) K. kapłan Żur w Budyschinje: Łužiski Serb, 1. lětnik. 20) Seminarski w. wučžeŕ Fiedleŕ w Budyschinje: 4 programmy a rosprawy Budyskich schulow. — 21) Sserbske luth. knihowne towarstwo: a) Bibliski pučžnik na léto 1886; b) Nascha najßwjeczišcha kschesčžijanska wěra. Prěni dźěl; c) Lěkarstwo sa duschu w khoroschči. 22) Towarstwo SS. Cyrilla a Methodija: a) Krajan na léto 1886; b) Katholski Posoł na léto 1885. 23) Delnjołuž. wotrěd M. S.: Wěnk ßerbskich spiwańow sa naschu młožinu. 24) Łužiske prědarske towarstwo w Lipsku: Sswoju 11. rosprawu. 25) Łužiske tow. wědomoschčow w Shorjelzu: Lausitzer Magazin, 61. Band, 1. u. 2. Heft. 26) Kralowski statistisko-topografiski bureau w Stuttgarcže: Württembergische Vierteljahrshefte für Landesgeschichte. Jahrg. 8, Heft 1—4. 27) Towarstwo sa pomorske stawisny a starožitnoschče w Schczečžinje: Baltische Studien, 35. Jahrg., Heft 1—4. 28) Akademia wědomoschčow w Krakowje: a) Rozprawy, tom 10. a 18.; b) Słownik synonimow polskich, tom 1. a 2.; c) Sprawozdania, tom 1—3. 29) Južnoßłowjanska akademia w Sa-

hrjebje: Rad, knjiga 72—77. 30) Archäologiske towarstwo w Sahrjebje: Viestnik, godina 6 a 7. 31) Khěžorski Warschawski universitet: Methodijewskij jubilejnyj zbornik. 32) Srbske učeno društwo w Belgradže: Glasnik, kniga 60, 62, 63, 64. 33) Matiza ſrbſka w Nowym Ssadu: Letopis, kn. 141—145 a wyſche teho hiſchcże 3 druhe cźišła. 34) Macźiza Sskowjeńſka w Lublanje: 3 cźišła. 35) Litwjanſke towarſtwo „Byrute“: 14 cźišłow. 36) Khěžorſke ruſke geografiſke towarſtwo w Petersburgu: a) Izwěſtija, tom 20—22; b) Otčet za 1884 god. 37) Khěžorſka ruſka akademia w Petersburgu: a) Memoires. Tom 32, 33; b) Bulletin. Tom 29, 30.

W mjenje Macicy Serbskeje wupraja ſa wſchě tute dary wutrobny dźak **K. A. Fiedler**, knihownik M. S.

Wußudźenja.

Lawniſki ſud. Žiwnoſcźerku Scholtkowu w Kißlizy ſ jaſtwom na jedyn dźeń pokhoſtachu, dokelž bě 14. meje ſe ſtatneho Polpicźanſkeho lěža maliczkoſcź trawy wſaka. — Rěſniſkeho miſchtra Janaſcha w Budyſchinje winowachu, ſo ſa dwě ſwinjecźi, wot njeho rěſanej, rěſniſki dawk ſapkacźič njeje. Wón ma ſchtworu płacźiſnu njeſapłacźeneho dawka ſapkacźicź. — Mandźelſku konditora Riedela w Lejnje k jaſtwu na jedyn dźeń ſaßudźichu, dokelž bě 6. junija ſ pola kublerja Riczela w Sahorju něſchto dźecźela wotžnjaka. — To ſame khoſtanje ßo też Meltkowej a Sorgowej w Brěſynje pſchißudźi, kotrejž běſchtej ſ pola tamniſcheho kublerja Wicźaſa něſchto dźecźela wſakej. — Sſkužobna dźowka Behniſchez bě 19. měrza ſwojemu tehduſchemu hoſpodarjej, kublerjej Behniſchej w Khwacźizach, 16 puntow rožki ſpakoſcźiła a ju Lejnje Dreßlerowej tam daka. Behniſchez paduchſtwa dla khoſtany cźeladnik Schuſter w Boſchezach bě 20. haprleje ſkužobnej dźowzy Förſterez 2 mk. 90 np. wſak. Jeho khoſtanje ßo na jaſtwo na pjecź dnjow poſtaji. — Poklenka Wolfermanna w Makej Subrniczźy k płacźenju 10 mk. abo k jaſtwu na dwaj dnjej ſaßudźichu, dokelž bě wjecźor 19. meje na wßy na Subrniczańſku gmejnu ſwarił a ju hanił. — 27. junija wjecźor 3/4 10 hodźin dźěłacźeŕ Urbańſki w Bolborzach w tamniſchej Kolſchez korcźmje pſchebywaſche. Jeho mandźelſka, kotruž mjerſaſche, ſo muž domoj njepſchińdźe, ſ mjerſanjom kamjeń do korcźmineho wokna cźißnu. Dla wobſchkodźenja wězy ma Urbańſkowa nětko 3 mk. pjenjeżneho khoſtanja ſapkacźicź abo dźeń w jaſtwje poſtedźecź. — Dźěłacźerka Pětſchzyna w Bórku, wot ſkužobneje dźowki Paulez tam kſchiwduczinjenja dla wobſkorżena, ma k lěpſchemu ſtatneje kaßy ſwoju móſcheń wo 10 mk. połóžicź.

Přilopk.

* Jedyn murjeŕ ſ Liegnitz chzyſche ßo wóndano ſe ſwojej žonu po želeſnizy pſchewjeſcź. Njedaloko Waldau jemu kłobuk ſ woknom won ſlecźi. Sſo dokho njerosſudźejo murjeŕ woſowe durje wotewri a ſ cźaha won ſkocźi, a to pſchipadnje hiſchcże zyle ſbožownje; pſchetož wón je ſebi jeno prawu ruku wuwinuł.

* Jena wudowa w Rietſchenje wóndano ſa ſwoje dźěcźi 600 markow ſyrotſkich pjenjes wupłacźene doſta, a to 500 mk. w papjerje a 100 mk. w hotowych pjenjeſach. So bychu dźěcźi wo telko pjenjeſach niczo njeſhoniłe, wudowa pjenjeſy w koſazej hródźi ſkhowa. Hdyž chzyſche něſchto hodźin poſdźiſcho jenemu ſynej wot pjenjes mark daricź, wona ſe ſtróżelemi pytnu, ſo je koſa papjerjane pjenjeſy ſežrała. Koſu na měſcze ſarěſachu, ale wot pjenjeżnych papjerow jeno drobne kuſki w njej namakachu. Je-li ſo ßo njeradźi wußlědźicź, kotre cźišła ßu papjery měke, drje budźa pjenjeſy ſhubjene. Kóždy punt mjaßa ſarěſaneje koſy po tajkim pjecza 17 mk. płacźi.

* Na měſcze pſched Markowej zyrkwju w Barlinje wóndano wjecźor jedyn hólczež kaſchcźik ſ cźěłom małeho dźěſcźa prjecź cźißnu a na to cźeknu. Na měſcze ßo něſchto ſtow ludźi, wulkich a małych, wokoło cźěła ſhromadźi, a bórſy ßo najhróſbniſche wězy powjedacź poczachu. Hromadu ludźi wuhladawſchi jedyn pólzaj pſchiběža, kotryž kaſchcźik ſ cźěłom ßobu na pólzajſku ſtražu wſa. Jedyn wyſchſchi pólzajſki ſaſtojnik hnydom ſa wězu ßlědźicź poczа, a hižo naſajtra rano běſche tole ſnate: Žona jeneho wikowarja ſe ſelenym běſche tydźeń prjedy dźěcźo porodźiła, kotrež hakle běſche 6 měßazow noßyła. Njedźiwajzy na to ßo dźěcźo žiwe narodźi, ale něſchto hodźin poſdźiſcho wumrje. Cźěło zyły tydźeń w domje poměwſchi je muž ſkónczńje do kaſchcźika tyknu, kotryž na měſcze pſched Markowej zyrkwju pod jenym kerkom ſahrjeba. Ale wón bě kaſchcźik tak mało hłuboko ſahrjebał, ſo jón jedyn hólczež, pod kerkom hrajkajo, namaka. Mějo ſa to, ſo je wulki pokład namakał, hólczež ſ nim domoj běžeſche. Kaſchcźik doma wotewriwſchi pak jón rucze ſaßo ſacźini a k Markowej zyrkwi běžeſche, hdyž jón prjecź cźißnu. Mjelczazy pohrjeb pak ſměje ſa wikowarja tón njelubosny ſcźěhwk, ſo ſměje ßo wón toho dla pſched ßudniſtwom ſamolwjecź, kotrež jeho njekhoſtaneho njepuſchcźi.

* Kak ſtraſchne móže ſa dźěcźi bycź, hdyž ſ pßami a ſ kócźkami hraja, ßlědowazy podawk wucźi, kotryž je ßo w Hermsdorfje pola Zeitza ſtał. Holczka, kotraž běſche prjedy zyle ſtrowa była, hižo zyle lěto khorjeſche a khorjeſche, ſ cźaßami wjerczata bycź pocza a ſkónczńje na jene wóczko woßlepi. Nětko je wbohe dźěcźo wumrjeło. Hdyž lěkarjo cźěło wotwrichu, w moſhach žiwu pucherjatu waku namakachu, kotraž je moſhowe nerwy roſtocźiła a tak ſ pſchicźinu dźěſcźoweje ßmjercźe była. Jejko tejele waki je ßo wot pßa abo wot kócźki na dźěcźo pſchenjeßło. Duž ßo dźěcźom doſcź rěcźecź njemóže: hladajcźe ßo pßow a kócźkow a njedajcźe jim bliſko k ſebi pſchińcź! na žane waſchnje pak ßo jim liſacź njedajcźe!

* Dźenßa ſa frankirowany liſt do Ameriki 20 np., ſa njefrankirowany 40 np., ſa póſtowu khartu jenož 10 np. płacźimy. Pſched 100 lětami liſt do Ameriki tak tuni njeběſche. Póſtowſki muſej je njedawno ſajimawy kuwert doſtał, kotryž je ßo pſched něhdźe 100 lětami ſe Sjenocźenych Krajow Połnózneje Ameriki do Mecklenburga póßłał. Liſt frankirowany njeběſche, a mecklenburgſki offizěr, kotryž jón doſta, dyrbjeſche ſa njón 6 toleŕ a 90 np. ſapkacźicź.

* Lěta 1870 też woženjeny ratař Breitenbach ſ Welterod w pſchirheinſkej krajinje jako krajny wobornik ßobu na wójnu cźehnjeſche a bu w bitwje wot Franzowſow ſajaty. Něſajkeho pſcheńdźenja dla jateho na 24 lět k jaſtwu a cźežkemu dźěłu ſaßudźichu a jeho toho dla do Alžira (franzowſkeje krajiny w Afrizy) póßłachu. Lětßa 26. haprleje ßo jatemu radźi cźeknucź; a dokho wokoło błudźiwſchi je wón wóndano ſkónczńje domoj dóſchoł. Tudy běchu jeho dawno ſabyli, ſa to mějo, ſo je morwy. Jeho žona běſche ßo, dokelž niczo wjazy wo nim ßkyſchała njeběſche, mjes tym ſaßo woženiła. Saßowidźenje drje je pola wobeju ſpodźiwne ſacźucźa wubudźiło. Žona ſwojeho prěnjeho muža na měſcze ſpóſna. Breitenbach dźiwne wězy powjeda wo ſwojim ſajecźu, cźeknjenju a dołhim pucźu do domiſny. Hižo dołhe lěta je wón ſa tym ſchoł cźeknucź, jenož pſchihódneje ſkładnoſcźe hladajo. Lětßa 26. haprleje ßo jemu ſkónczńje tajka ſkładnoſcź poſkicźi. W towarſtwje druhich jatych wón njedaloko wulkeho lěža na polu dźěłaſche. Wojeńſka ſtraža krucźe ſa jatymi hladaſche. Skónczńje ßo jemu radźi, ſo móžeſche njewobkedźbowany do lěža ſkocźicź. Sswojich ſtražnikow, kotſiž ſtajnje tſělejo ſa nim do lěža běžachu, wón pſches to ſamyli, ſo na ſchtom ſaléſe, hdyž tak dokho ſwoſta, doniž ßo wojazy wrócźili njeběchu. Na to wón dokho wokoło błudźeſche, doniž na ſboże do domu němſkeho farmera abo ratarja njepſchińdźe, kotryž jeho ſ zyrobu, draſtu a pjenjeſami ſchcźedrje ſaſtara. Duzy po pucźu ßo Breitenbach ſ jakmožnu žiwjeſche, kotruž jemu ßmilne duſche poſkicźachu, a tak wótznemu krajej a ſwojej domiſnje dale bliže pſchińdźe, doniž wóndano ſkónczńje domoj njedóńdźe, wſchón wußmalnjeny wot ßlónza a wjedra. Kaž wón powjeda, je w Alžiru na tym ſamym měſcze, hdyž je wón był, hiſchcże jedyn krajan w franzowſkim wójnſkim ſajecźu, wěſty Koch ſ Wiesbadenſkeho wokrjeßa; ale ſ kajkeje wßy, Breitenbach njewě.

* Młoda žona wójwody Vincento Sporto w Neaplu w nozy 27. julija njeſcźerpliwje ſwojeho mandźelſkeho wocźakowaſche, kotryž běſche ſebi do towarſtwa ſehracź ſchoł. Wokoło połnozy ßo wójwoda domoj wrócźi. Wón běſche ſwoje zyłe ſamoženje, ſwój dom a ſwoje leżomnoſcźe pſchěhrał a to njeſbožownej młodej žonje ſ krótkimi ſłowami ſdźěli. Na to ſwojemu nanej do Roma liſt napißa, jeho proſcho, ſo chzył ßo ſa jeho ſchěſcź małe dźěcźi ſtaracź. Nětko wójwoda na wutwark won ſtupi a cźinjeſche, jako by ſ njeho dele ſkocźicź chzył. Žona jeho pſchimnu, ſo by jeho ſdźerżała. Wójwoda pak pytaſche ßo wot njeje wußwobodźicź. Hdyž pak ßo jemu njeradźi žoninej ruzy, kotrejž jeho krucźe dźerżeſchtej, wotſtronicź, wón pſches poſkocźany wutwark dele ſkocźi a žonu ßobu dele ſtorhnu. S roſbitej hłowu wobaj na drózy morwaj leżo woſtaſchtaj. Wo ſrudnym podawku ßo w Neaplu jara wjele rěcźi; wójwodowa mandźelſka běſche jara rjana a luboſcźiwa žónſka.

* Schtó ma najwjetſchi hamor na ſwěcźe? Hiſchcże pſched 10 lětami běſche to Krupp w Eſſenje. W jeho wulkotnej fabrizy, hdyž ßo kanony lija a wſchelake maſchiny a druhe želeſne a worzłowe wězy dźěłaju, je hamor, kotryž je 4 metry dołhi, 2 metraj ſchěroki a połdra metra tołſty a 1000 zentnarjow waži. S lěta 1877 pak je w Creuſot w Franzowſkej hiſchcże ſyłniſcha pſchiprawa: jeje hamor 1600 zentnarjow waži. Tale mózna pſchiprawa je tak naprawjena, ſo móže ßo hamor w kajkejkuli wyßokoſcźi ſaſtajicź. Je-li ſo jeho wjednik to chze, móže tón ßamßny hamor, kotryž je runje na nakowje hobrſki kruch žałkeho želeſa roſplaznuł, ſ dobom też włóſki

worjech roskłepnucź, a to tak nĕžnje, so ßo jeno schkorpawa puknje, jadro pak zyke a njeſranjene wostanje.

* Swĕrjeńz Bidela, ſkłudźerja dźiwich ſwĕrjatow, kotryž kóžde lĕto na hermank do mĕſta Neuilly pſchikhadźa, tam tež prĕnje dny julija bĕſche. 6. julija wjeczor wokoło dźeßaczi bĕſche ſwĕrjenz połny pſchihladowarjow, mjes kotrymiž bĕ tež ſnaty Jendźelczan, kotryž hižo 10 lĕt pospochi ſ jeneho mĕſta do druheho ſa Bidlom jĕdźi. Wulki pjenjes na to ſtajiwſchi, ſo Bidla ſkónczńje jeho ſwĕrjata ſezeru, by wón rady pódla był, hdyž ßo to ſtanje. A w Neuillu budźiſche wón pſchi ßamym ßwoju wjetu dobył. Se ſchtyrjomi lawami a dwĕmaj bĕłymaj mjedwĕdźomaj ßwoje kuſki pokaſawſchi Bidel ſ lawom „Sultan“, najrjeńſchim a najdźiwiſchim, ßam w klĕtzy woſta. To a druhe ſ lawom poſpytawſchi ßo Bidel na jene dobo wußuże a panu, a na mĕſcze law na njeho ſkoczi. Pſchihladowarjow kaž ſymiza pſcheběhowaſche, hdyž widźachu, kak ſwĕriſko ſuby do ramjenja a lĕweje ruki ßwojeho knjeſa ſarubnu. Wſchitzy mĕjachu ſa to, ſo je ßo wo njeho ſtako. Bidel pak w tymle ſtraſchnym wokomiku pſchitomnoſcź ducha njeſhubi; ſe ſwĕriſkom, kotrež do njeho rubaſche, ßo wón pomaku poſbĕhnu a, hdyž ſaßo na nohomaj ſtejeſche, lawa ſ tajkej mozu ſa krk pſchimnu, ſo tutón ßwojeho knjeſa puſchczi. Mjes tym jedyn wothladowar pobocźne durczka klĕtki wotewri, pſches kotrež law hewak do druheje klĕtki khodźeſche; a woprawdźe ſwĕriſko rujo ſ durczkami won dźĕſche. Skłudźer, kotryž bĕſche ßo tón krócź woprawdźe jako tajki wopokaſał, chzyſche njedźiwajzy na to, ſo krej ßylnje ſ jeho ranow czeczeſche, lawa wróczo ſawołacź a ßo ſ nowa ſ nim pokaſacź, ale lud wołaſche „doſcź! doſcź!“ a Bidlowemu pſchichodnemu nanej pſchihkoßowaſche, hdyž tutón pſchichodnemu ßynej rĕczeſche, ſo by ßo ſ nim wotßalił. Skónczńje ſkłudźer ßobu dźĕſche. Hdyž bĕſche ßo wußlĕkał, jeho tſjo lĕkarjo wobhladachu, pſchi czimž ßo pokaſa, ſo ma 17 wjetſchich a mjeńſchich ranow, wot kotrychž pak pjeza żana ſtraſchna njeje. Hdyž bĕſche ßo ſawjaſacź dał, jeho do jeho wjeßneho domu do Asnières dowjeſechu, hdźeż dyrbi ßebi nĕſchto czaßa mĕra popſchecź. Wón dotal hiſchcze żenje w ßwojim domje ſpał njebĕſche, ale ſtajnje we wołu pódla ßwojich ſwĕriſkow; duż ſrudnje dźeſche: „Nĕtko mózu ſkónczńje ßwoje kożo poßwjeczicź.“ — Sultana ma Bidel hižo ſ lĕta 1872; tehdy je jeho w Afriży ſa 4000 toleŕ kupił. Lĕdma bĕſche ſ nim do mĕſta Lyona pſchijĕł, hdźeż ſwĕrjeńz tehdy pſchebywaſche, jedyn wołazy ruku pſches klĕtzynu lĕßyczku tyknu. Law jeho ſhrabnu a jemu ruku pſchi ramjenju wotkußnu. 10 minutow poſdźiſcho bĕſche wołazy morwy. Wunoſchk prĕnjeho pſchedſtajenja, w kotrymž Sultan ßobu wuſtupi, bĕſche ſa wudowu njeſbożowneho wołazeho poſtajeny.

* Hacź je mózno ſe ſtrachom wumrjecź? Wo tymle praſchenju jendźelſki lĕkarſki czaßopiß The Lancet jedna a to ſ pſchiczinu ſpodźiwneho podawka, kotryž je ßo pſched krótkim ſ młodej żónſkej ſtał. Sso roſßudźiwſchi, ſo ßebi żiwjenje woſmje, młoda żónſka nĕkotre próſchki (pólvry) pózrĕ, kotrež na żane waſchnje ſchkódne njejßu, a ßo potom do koża lehnu, hdźeż ju ſa nĕkotre hodźiny morwu nadeńdźechu. Ssudniſko-lĕkarſke pſchepytowanje cźĕła pokaſa, ſo próſchk, ßam po ßebi zyle njewinowaty, hiſchcze njepſchetkaty w żołdku leži a na żane waſchnje ſ pſchiczinu ßmjercze bycź móhł njeje; a tola bĕſche młoda żónſka wumrjeła. Lĕkarjo, kotſiž ßu cźĕło wobhladowali, maju ſa to, ſo je żónſka na ßylne duchowne roshorjenje wumrjeła, dokelž bĕſche połnje pſcheßwĕdczena, ſo ßu próſchki, kotrež je pózrjeła, ſtraſchnje jĕdojte, a ſo je ßo duż wo wo nju ſtako. — Mjenowane nowiny hiſchcze dwaj pſchikładaj podawaju, hdźeż je toho runja ßmjertny ſtrach ſ pſchiczinu nahkeje ßmjercze był. S kónz ſańdźeneho lĕtſtotka w Jendźelſkej cźłowjeka, kotryž bĕſche k ßmjercźi wotßudźeny, lĕkarjam pſchepodachu, ſo bychu tuczi ſ nim fiſiologiſki poſpyt ſcźinili. Poſpyt ßo ſe ßmjercźu ſpomnjeneho cźłowjeka ſkónczi. Njeſbożowneho ſ krutymi rjemjenjemi k blidu pſchiwjaſawſchi jemu woczi ſawjaſachu a jemu woſjewichu, ſo jemu na mĕſcze żiły na ſchiji wotewrja, a ſo dyrbi ßo po tajkim wukrwawicź a wumrjecź. Na to jeho ſ kónczkom jehły ſ waha do ſchije kłochu a ſ dobom ſ pſchiprawy, kotraž pódla jeho hłowy ſtejeſche, wodu kapacź dachu; dokelž pſched blidom delekach ßudobje ſtejeſche, bĕſche jaßnje ßkyſchecź, kak woda do ßudobja dele kapa. Runjeż ßo po tajkim ſaßudźenemu niczo ſtako njebĕſche, wón ſa 6 minutow ſe ſtrachom wumrje, dokelž bĕſche krucze pſcheßwĕdczeny, ſo je ſa tónle czaß telko a telko krwe ſhubił. — Domownika jeneho ſtudentiſkeho wuſtawa wſchitzy ſtudencźa hidźachu, dokelž ßo pola jich wyſchnoſcze ſtajnje na nich wobcźeżowaſche a pſchißkodźeſche. Ras wjeczor nĕkotſi młodźenzy mjelczo do domownikoweje jſtwy ſaſtupichu, jeho ſhrabnuchu a ßo ſ nim do cźmoweje ſale ſawrjechu, hdźeż jeho ßudźicź poczachu; wſchitke jeho pſchehrĕſchenja wopomniwichi jemu woſjewichu, ſo móże ßwoju czeźiu winu pſched nimi jeno ſe ßmjercźu wukupicź, a ſo budźe jemu na mĕſcze hłowa wotczata. Młodźenzy ßo ſhubichu, ſa nĕſchto minutow pak ßo ſ płachtu a ßekeru ſaßo wrócźichu. Płachtu ßrjedź ſale wupſchĕſtrjewſchi domownikej woſjewichu, ſo jemu 3 minuty czaßa ſpożcza, ſo by ßo roſkał a Boha proßył, ſo chzył jemu jeho cźeźke hrĕchi wodacź. Hdyž bĕchu ßo 3 minuty minuke, jemu woczi ſawjaſachu, ßo jemu poklaknucź dachu, jemu koſchliny khornaŕ wotpinuchu a hłowu na płachtu ſtłóczíwſchi jeho ſ mokrym rubjeſchkom na ſchiju kleßnuchu. Na to ßo wſchitzy woſchcźerjecź poczachu a na domownika ſawołachu, ſo ßmĕ ſtanucź, ſo je ßo ßud ſkóncził, a ſo ßu jemu wodali. Ale ſa dźiw ßo domownik njehibaſche. Studencźa jeho ſaſtróżeni ſbĕhacź a tſchaſcź poczachu, jemu hłowu ſe ſymnej wodu maczachu, ale niczo njepomhaſche: domownik bĕſche morwy. Wón bĕ ſe ſtrachom wumrjeł.

* W nowiſchim czaßu ßu draſtu wunamakali, kotraž ßo njeſpali. W Khaŕkowje je wóndano inżenĕr Schalla, tajku draſtu wobleczeny, do ßrjedź ſcheſczi ſ petrolejom polatych ſchcźĕpowzow ſchoł, kotrež ßo móznje palachu. Wón mĕjeſche pſchiprawu pſchi ßebi, kotraž ma dwĕ trubjeli: jena czerſtwy powĕtr podawa, druha pak wodu. Nĕſchto minutow w płomjenju pobywſchi wón ſaßo njeſranjeny ſe ſchcźĕpowzow won pſchińdźe; na to ſaßo do wóhnja dźĕſche a ſchcźĕpowzy roſmjetawſchi płomjo ſ wodu ſala.

* Wulke krejpſcheliwanje je ßo wóndano na chineſſkej łódźi Meekoo ſtako, ſ kotrejž Nankinſkeho bohotoweho bratrowy ßyn ßobu jĕdźeſche. Duzy po pucźu pytnuchu, ſo ßu tohole paßażĕra, kotryž mĕjeſche wulki dźĕl ßwojeho ſamożenja ßobu na łódźi, wobkranuli. Hdyž ſa paduchom ßlĕdźicź poczachu, ßo wukopa, ſo je ßo pokdra ſta wojakow, kotſiž bĕchu ßobu na łódźi, ſrĕczako wſchĕch ludźi na łódźi ſabicź, łódź do ßwojich rukow wſacź a ſ narubjenymi pjenjeſami cźeknucź. Mandarin, kotryž na łódźi roſkaſowaſche, cźinjeſche, jako by wo niczim niczo njewjedźał. Hdyž pak łódź hacź do Nankina dojĕdźe, wón bohotej prajicź da, ſchto je ßo ſtako. Bohot wotrjad wojakow pod nawjedowanjom generala na łódź póßła. Lĕdma bĕſche łódź ſaßo wotjĕła, general wĕż pſchepytowacź poczа a winowatych ſaja. Tucźi ßo na żane waſchnje njewobarachu, runjeż bĕchu derje wobrónjeni. Hłownym winikam hłowu wotczachu a jich do wody ſmjetachu. Nĕkotſi ſ nich ſe ſtrachom ßami do wody ſeſkakachu a ßo wſchitzy w Módrej Rĕzy tepichu.

* Mjes tym ſo je ßamo pola wſchelakich dźiwich ſplahow podobnje kaž pola naß w tym naſtupanju, ſo ßo paduſchi, mordarjo a druſy njekmaniży zazpĕwaju, a ſo ßo njedoczinſtwa khoſtaju, je pola ſplaha Danikelow w Narańſchej Afriży mordaŕ ßławny muż, kotryž ma prawo woßebitu pychu noßycź. W włoßach na hłowje ma wón ſtraußowe pjero, a jeho ſchkit je ſ konjazej wopuſchu wupyſcheny. Schtóż pak je wjazy hacź jeneho cźłowjeka ſkónzował, ßebi wuſchi pſchekole a nĕkajku pychu w wuſchomaj noßy.

* Hólczeza ſ koczimaj wóczkomaj ßu wóndano lĕkarjo w amerikanſkim mĕſcze Chicago wobhladowali. Do tamniſcheje krajneje woczazeje a wuſchazeje kliniki jena żónſka ſe ßwojim ßynom pſchińdźe. Macź wudawaſche, ſo hólczez pó cźmje widźi. Duż jeho do cźmoweje jſtwy dowjedźechu, hdźeż wſchelake poſpyty ſ nim cźinjachu, kotrež jaßnje dopokaſowachu, ſo wón bjes dwĕla pó cźmje widźi. Wóczkowej jabłuzy ßo żehleſchtej, kaž wóhnjowej kuli; a hdyž jej lĕkarjo bliże wobhladachu, ßo pokaſa, ſo ſtej dźeſczowej wóczży nĕhdźe tak ſtworjenej, kaž kocze woczi. Ssylneho ßwĕtła hólczez wutracź njemóże; duż wón ſdalene wĕzy jaßniſcho ſpóſnawa, hacź bliżſche. Wſchitzy woczowi lĕkarjo ßu w tym pſchesjene, ſo ßo dźeſczu pomhacź njehodźi.

* Zyła czrjóda herbow, wot kotrychž nĕkotſi w Ameriży, druſy pak w Schottlandſkej pſchebywaju, ßo wo wulkotne ſawoſtajenſtwo wadźi, kotrehoż prawy herba dotal hiſchcze wußlĕdźeny njeje. Jedna ßo wo wobſchĕrne leżomnoſcze na Merſerowej dróſy w New-Yorku a wo wulke kubła w wokolnoſczi. Wſchitke tele leżomnoſcze je w lĕcze 1760 bohaczk Merſer nakupił, kotryž bĕſche ſe Schottlandſkeje do Ameriki wucźahnuł. Dokelž wón njechaſche, ſo by jeho wulke ſamożenje hnydom po jeho ßmjercźi do rukow jeho pſchecźelſtwa pſchiſchło, wón krótko do ßwojeje ßmjercze wſchitke ßwoje kubła a leżomnoſcze na 99 lĕt pſchenaja. Nĕtko je najeńſki czaß wotbĕżał. Ale hižo nĕſchto mĕßazow do tohole czaßa ßu ſe wſchĕch ſtron ludźo do New-Yorka pſchijĕli, kotſiž ßo ſa Merſerowych naßlĕdnikow wudawaju; nĕkotſi tež Merſer rĕkaju. Wyſche toho nĕtkle agentoju po wótznym kraju ſemrjeteho, po Schottlandſkej, pucźuja, wſchudźom ſa pſchecźelſtwom ſemrjeteho bohaczka ßlĕdźo. Na to waſchnje ßo liczba herbow millionara, kotrychž je ßo dotal hižo wjazy hacź 1000 w New-Yorku ſeſchło, hiſchcze pſchiſpori. Zyłe ſawoſtajenſtwo wjazy hacź 550 millionow toleŕ wucźini.

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowani:

Michalska zyrkej: August Hendrich Graf, paleŕ w Zuschendorfje, s Hanu Wiczasej w Kelnje. — Jan Měto, czeladnik w Dźěžnikezach, s Marju Lejnu Brintez tam.

Křćeni:

Michalska zyrkej: Jan Ernst, Jana Augusta Wiczasa, dźěłaczerja w Bórku, ß. — Jan August Hermann, Jana Augusta Bobaka, khěžerja a czěßle w Delnjej Kinje, ß. — Ida, Jana Schneidera, fabrikskeho dźěłaczerja na Židowje, dź. — Jan Jurij, Khorle Augusta Sodana, zyhelnika na Židowje, ß. — Hana Martha, Jaroměra Gustava Berndta, kowarja w Rabozach, dź.

Zemrjeći:

Dźeń 28. julija: Minna Marja, Pawoła Gustava Moritza Scholty, klampnarja na Židowje, dź., 10 d. — 31. Hana Eleonora Mehnertez, Khorle Wylema Hohlfelda, kublerja w Torońy, mandźelska, 65 l. 6 m. 9 d. — 1. augusta: Ernestina Alma, Jana Hermanna Stelziga, fabrikskeho dźěłaczerja na Židowje, dź., 1 m. 11 d.

Płaczišna žitow a produktow w Budyschinje

31. julija 1886.

Žitowy dowos: 2336 měchow.		Na wikach wot M	Na wikach wot Pf	Na wikach hacž M	Na wikach hacž Pf	Na bursy wot M	Na bursy wot Pf	Na bursy hacž M	Na bursy hacž Pf
Pšeńca	běła	8	81	8	93	—	—	—	—
"	žołta	8	10	8	27	—	—	—	—
Rožka	50 kilogr.	6	96	7	34	—	—	—	—
Jęczmjeń		6	38	6	88	—	—	—	—
Wowß		6	70	7	—	—	—	—	—
Hroch		8	6	10	28	—	—	—	—
Woka		8	6	8	33	—	—	—	—
Jahły		12	—	15	50	—	—	—	—
Hejduschka		17	—	17	50	—	—	—	—
Běrny		1	70	2	—	—	—	—	—
Butra	1 kilogr.	2	—	2	30	—	—	—	—
Pšeńczna muka	50 "	7	—	15	50	—	—	—	—
Rjana muka	50 "	7	—	10	50	—	—	—	—
Ssyno	50 "	3	—	3	50	—	—	—	—
Sslóma	600 "	28	—	30	—	—	—	—	—
Proßata	611 schtuk, schtuka	8	—	20	—	—	—	—	—
Pšeńczne wotruby		—	—	—	—	—	—	—	—
Rjane wotruby		—	—	—	—	—	—	—	—

Dražbjanske mjaßowe płaczišny. Howjada 1. druziny 60—63 mk., 2. druziny 53—56, 3. druziny 25 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne ßwinje 49—52 mk. po 100 puntach s 20 prozentami tary. Czelata 1. druziny 40—55 np., 2. druziny 28—38 np. po puncze rěsneje wahi.

Wjedro w Londonje 6. augusta: Rjane.

Žiwnosćz s 9 kórzami leżomnosćze a 113 dawkskimi jenosczemi, blisko Budyschina, je bjes hospody a wumjenka hnydom na pschedań. Ssamokupzy dalsche shonja pola restawratéra **H. Pětschki** na drjewowych wikach w Budyschinje.

K sběranju běrnow

100,000 měchow,

wulkich, zyłych a tołstych, jenoż ras trjebanych, po 25 np. Na pruhu 25 schtuk sczele s póstnym pschedpłaczenjom

Max Mendershausen
w Cöthen i. Anh.

Wschě druziny czrjewow
k dźěłanju kołbaßy
porucza pschedawarnja czrjewow
A. Eisslera
na žitnych wikach 16.

Pólver psche koliku konjow, restituzionski fluid k sarybowanju, hollandski mlokowy pólver, wobžerny pólver sa ßwinje, wolij psche kuntwory, muchi atd.
porucza
hrodowska haptyka.

Sswěczaty łak sa schpundowanje, jantarjowy łak, kopałowy " krystałowy " damarski " spiritußowy "
łak sa ßłomjane klobuki a kožu,
wschě druziny
barbow k barbjenju hotowych we wschěch nuanßach,
murjeŕske barby, bronßy, murjeŕske a moleŕske barbicze, jejowe barby
poruczataj tunjo
Strauch & Kolde,
3 na kamjeńtnej haßy 3,
drogowe khlamy k skotemu worku.

Khofej
njepaleny punt po 70, 80 hacž do 150 np.,
pschezo czerstwy **paleny**, ßylnje a derje ßkodźazy, punt po 100 a 120 np.
poruczataj
Ginzel & Ritscher
na wulkej bratrowskej haßy 6.

K hermankej
wulki skład **drastnych tkaninow** a **drasty**, kaž **deschczne mantle, paletoty** a **jaki** dobroczinwemu wobkedźbowanju poruczam.
H. Kayser, 10 na žitnej haßy 10.

Saruczenu
czistowolmjanu lamu
8/4 schěroku, stary łóhcz
jenoż po 90 np.
poruczeja w bohatym wubjerku mustrow
khlamy sa manufakturowe a modowe twory a žonjazu a dźěczazu drastu
H. Kayser, 10 na žitnej haßy 10.

Sbytki czistowolmjaneje lamy
k jakam
po 1 mk. 50 np. a dróžscho
porucza
H. Kayser, 10 na žitnej haßy 10.
Pschispomnjenje. Ssobotu a hermank też wo khěži pschedawam.

Woprawdźity
hydrawliski czorny kalk
wubjernje ßo hodźazy sa zyhelowe krycze, sakkadny twar, swonkowny wobmjet, sa symsy, k wobmjetowanju wětrowych bokow a psche wustupazu włóžnosćz sczěnow w wobydlenjach, hródźach atd. porucza stajnje czerstwu, wulkokruchatu tworu
A. Lorenz w Budyschinje.

Njepaleny khofej
punt po 80, 90, 100 np. atd.,
ßylny a jara derje ßkodźazy, porucza jako něschto jara tunje
Th. Grumbt
w kupnizy a na swonkownej lawskej haßy.

Jara dobry paleny khofej
punt po 1 mk., 1 mk. 20 np. a 1 mk. 40 np.
porucza
Th. Grumbt
w kupnizy a na swonkownej lawskej haßy.

Tunjo wscha noschena a nowa drasta pola
L. Bauera
na kamjeńtnej haßy 36
(pschi drjewowym torhoschczu).

Turkowske ßlowki
najrjeńsche a najwjetsche, kotrez ßu dostacz, porucza hischcze tunjo
Moritz Mjerwa
na mjaßowym torhoschczu,
destillazija najlěpschich likěrow.

Pólver psche schwoby, pólver psche insekty, papjeru psche mole, naftalin, wodu psche wschi, papjeru psche muchi
porucza
hrodowska haptyka.

Butrowy pólver
porucza **měschczanska haptyka** w Budyschinje na hlownym torhoschczu 6.
Pólver czini butru twjerdu a prostu a ßkód njekaße. Powuczenje, kak ma ßo trjebacz, je pschipołożene. Pakczik po 50 np.

Rožowany stwjelzowy abo njetrjeny len, kaž też **wutrjeny len** kupuje kóždu dźělbu po najwyschschich płaczišnach
mechaniska dźěłopschadowuja w Hajnizach.

A. Mager
na ßerbskej haßy
pschedawa a porjedża **czaßniki** derje a tunjo.

A. Tschentscher, schatowa fabrika a wuhotowanski magazin w Budyschinje,

porucza po tunich, twjerdych płaczisnach a w bohatym wubjerku:

mužaze schaty, žonjaze schaty, hólczaze schaty, holczaze schaty, schaty sa nowonarodzenych, kupanske schaty, blidne schaty, ložowe schaty, kuchinske schaty, schaty sa czeledź.

Dla pschedacza domu dyrbi so w běhu 4 njedźel **wupschedawanje** skónczicz; duž pschedawam hischcze někotre duzenty **mužazych** a **hólczazych symskich swjerschnikow, mantlow sa pohonczow, barchentowych koschlow** atd. po kóždej někak możnej płaczisnje.

Swudowjena **Kubaschowa** na garbarskej haży 4.

[redacted]

Jenobarbne drastne tkaniny

w rjanych barbach,
stary łóhcź po
25 np.,
porucza
Alphons Schauseil.

[redacted]

Jara dobry khosej

paleny punt po 80, 90, 100 hacz 180 np.,
njepaleny punt po 60, 70, 80 hacz 150 np.
porucza
Wilhelm Berger
na bohatej haży.

Jerje

jara wulke po 4 a 5 np.,
15 schtuk po 50 a 60 np.,
porucza sa jara płaczisny hódne
Gustav Poser.

Khosej

w wulkim wubjerku
seleny punt po 70—160 np.
jenoz derje złodżaze družiny porucza
Gustav Poser
na jerjowej haży.

Butra!

Měschanu butru,
lutowansku butru
w bowach a wuwaženu, najlěpsche družiny, porucza wot czerstweje posylki
Gustav Poser
na jerjowej haży.

K kschczisnam, kważam a druhim żwjedżenjam, wożebje hosczenzarjam żwoje **jednore a dwójne palenzy,** toho runja wubjernje dobre **likěry** po jara tunich płaczisnach poruczamoj.
Ginzel & Ritscher,
destilazija na wulkej bratrowskej haży 6.

Mydlarnja Herm. Puya

w Budyschinje na żerbskej haży
porucza

jadriwe mydło, dobre żuche	punt	po	40 np.,
jadriwe mydło, czerwjene a módre	„	„	36 „
žołte wóskowe mydło I	„	„	40 „
žołte wóskowe mydło II	„	„	30 „
soda	„	„	5 „
schterku	„	„	22 „

masne mydło, selene mydło, petrolej, wschě artikle dobre a po najtunischej płaczisnje.

Emil Wehrle

na jerjowej haży 7

porucza dwójzy schěroke **drastne tkaniny** łóhcź po 40 np., **kuster** łóhcź po 10 np., 6/4 schěroke **tkaniny k żuknjam** (tolste kaž wołmjane) łóhcź po 30 np., **koschlazy barchent** łóhcź po 18 np., **módroczischcź** łóhcź po 20 np., **barbunjepuschczate módrożmužkate tkaniny k blusam** łóhcź po 25 np., 6/4 czischczane czistopłatowe **łazate schórzuchi** po 85 np., 7/4 **módry czisty płat** łóhcź po 45 np., **trjenja** łóhcź po 16 np., **běły a rubjany płat** we wschěch schěrjach, **zychi** łóhcź po 18 np., **tkaniny k khołowam** łóhcź po 30 np., czistowołmjany **thibet, rubischcza na khłowu** po 80 np. Wscho w bohatym wubjerku.

Kolonialtworowe a spiritnosowe khlamy Adolfa Rämscha

pschi butrowych wikach
poruczeja swojim czesczenym wotebjerarjam:

drobny zokor punt po 30—33 np.,
zokor w klobukach punt po 33—38 np.,
zokor w kruchach punt po 34 np.,
khosej njepaleny, żylny a czischczeżłodżazy, punt po 80, 90, 100, 110—130 np.,
khosej njepaleny, 2. družina, punt po 65—70 np.,
khosej paleny, żylny a derjeżłodżazy, punt po 80, 90, 100, 120—180 np.,
zokorowy syrop, wubjernje żłódki, punt po 18 np.,
nowe jerje, wulke ryby, 15 schț. po 45 np.,
petrolej punt po 14 np. a
rajż punt po 13, 14, 15 hacz 30 np.

Podpisany s tutym swoje hižo lěta dołho sa dobre znate

jablukowe wino

nakiżałe a żłódke knjesam korczmarjam kaž tež privatnym k schczisnam a kważam porucza.

Skasanja pschijimataj kk. **Richard Pötschke** pschi torhoschczu a **Ernst Kern** na żerbskich hrjebjach w Budyschinje. — Sażopschedawarjam so nizsche płaczisny woblicza.

Ernst Schmidt
w Małych Debżezach pola Budestez.

Spezialne khlamy sa tobakowe fabrikaty.

Najwjetschi skład
zigarow po wschěch płaczisnach derje wotleżanych a běle so palazych,
rolkateho tobaka — wożebje lěpschich družinow,
kurneho tobaka w pakczikach a njesawaleneho, sa kotrehož czistosez so rukuje,
khartow k hraczu, najlěpje dżerżazych, po 32, 36, 40 a 50 kopjenach.
W. H. Conrad
na bohatej haży 13.

Khorla Nowak

w **Budyschinje** na żitnej haży
porucza
czischczeny czisty palenz w picżelach liter po 14 np.,
wschě družiny **żłódkich palenzow** w picżelach liter po 35 np.,
dwójne likěry liter po 60 np.,
zigary 100 schț. po 180, 200, 220, 240 np.,
zokrowy syrop pt. po 16—18 np.,
nowe poknojerje schț. po 5—10 np.,
rjany rajż punt po 13, 14, 15, 18 a 20 np.,
drobny zokor punt po 28 np.,
najlěpschi **żłódki kuskaty zokor** punt po 32 np.,
najlěpschi **kóstkaty zokor** punt po 32 np.,
nowe żuschene a marinirowane jerje, pschezo czerstwe.

Jara dobre drastne tkaniny
wożebje czistowołmjane w bohatym wubjerku. Płaczisny spodźiwnje tunje.
Julius Hartmann Sohn
na rózku mjażoweho torhoschcza.

Syrop

punt po 12 np., jara żłódki, porucza **Hermann Klemm**
na bohatej haży.

Khosej

wot najtunischich hacz do najlěpschich družinow, jara derje złodżazy, porucza **Hermann Klemm**
na bohatej haży.

ff. koßy

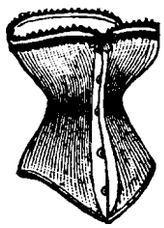
po 3 mk. porucza
Paul Walther.

NB. Kóżda koßa, kotraż njerěsa, ßo wróczo wosmje, ßamo hdyż je hižo toczena a klepana.

Khofej

w wulkim wubjerku, dobre a czistoßłodżaze drużiny,
njepaleny punt wot 60 np. a
paleny = = 80 =
pschi wotewsaczu wjetschich dżělbow tuńscho, porucza
Richard Neumann.

Płaczišny woßebje hódne schtalty

wschěch drużinow a jenoż derje ßedżazych faßonow porucza a na pokasku radlubje sczele
A. Tschentscher
w kupnizy na torhoschczowej stronje.

Khampor,
patchouli,
moschuß,
molowu papjeru
po jenotliwych papjerach a w kartonach po 10 papjerach,
molowy spirituß
po 25 a 40 np.,
molowy pólver,
molowe ßwězy,
wolij pschе kuntwory
w bleschach a drjewjanych tyskach,
woprawdżity
persiski insektowy pólver
po kóżdej dżělbje a w tyskach po 20, 30 a 40 np., w blachowych kartonach po 25 a 40 np.
poruczataj
Strauch & Kolde,
3 na kamjeńtnej haßy 3,
drogowe khlamy k skotemu worku.

Jerje

rjane tuczne ryby
porucza po tunich płaczišnach
Hermann Klemm
na bohatej haßy.

Syrop

punt po 16 a 20 np., ßłódki a czišcze ßłodżazy, poruczataj
Ginzel & Ritscher
na wulkej bratrowskej haßy 6.

Khofej

paleny punt po 100—200 np., **khěžorske měschenje** pt. po 120 np.
porucza ša něschto wubjerne
Gustav Poser
na jerjowej haßy.

50 np. **50 np.**

Carl Herbst se Shorjelza

też tutón hermank ßwój skład jenoż dobrych **50 np. płaczazych wežow** w bohatym wubjerku czesczenym Serbam porucza.
Stejnischczo pola knjesa pschekupza Pětschki na ßerbskej haßy.
Carl Herbst.

Serbska studowaca młodosć

změje swoju lětušu **XII. hłownu skhadżowanku druhu njedźelu augusta** (po tajkim **8. augusta**) w **Wósporku.**

Programm:

Sobotu 7. aug. popołdnju w 3 hodź. wubjerkowe wuradżowanje na měšćanskej pincy.

Njedźelu 8. aug. hłowna zhromadźizna, započatk w 3 hodź. toho runja tam; wječor po zhromadźiznje serbska spěwanska zabawa z kommerçom a po njej bal.

Póndźelu 9. aug. zhromadny wulět po krasnym dole Lubaty do Hrodźišća.

Wo bohaty wopyt přećelow serbskeje studowaceje młodosće z blizka a daloka prosy w mjenje serbskeje stud. młodosće
Michał Wjesela, starši.

Mišionski ßwjedźeń.

Pschichodnu **ßrjedu 11. augusta** budże ßo we **Wóßlinczanskim** Bożim domje mišionski ßwjedźeń ßwjeczicz, pschi kotrymž budże k. farař **Jakub** ſ Njeßwaczidła ßerbske a k. farař **Hieka** ſ Ramnjowa němske předowanje dżerżecz. Sserbska Boża ßłużba ßo popołdnju 1/2 2, němska 1/2 4 hodźin sapoczinje.

Wschitkich pschećelow ßwj. mišionstwa k tomu lubje proßy
W Wóßlinku, 4. augusta 1886.

Zyrkwine prjódkstejeństwo
psches **Wanaka,** duch.

K dobroczinwemu wobkedźbowanju.

Poruczam ßo wobydlerjam Budyschina a wokolnosće jako **cžěkowa żona.** S dobom k nawjedźenju dawam, so kaschczowe wupyschenje, puzaki, stupnje atd. po tunich płaczišnach pschedawam, a proschu pschi potrjebje wo dobroczinwe wobkedźbowanje.

Marja Schaafez, sapokasana cžěkowa żona
w Budyschinje na hauensteinskej haßy 3 po 1 skhodże pola draschlerskeho mischtra Otty.

Tajkim, kotrymž ßu bryle trjeba!

S tutym najpodwolnischo k nawjedźenju dawam, so moje optiske khlamy wjazy na bohatej haßy 16 njejßu, ale **pschi mjaßowych jědkach ezišło 3** ſ napschecza restawrazije „zur Deutschen Halle".

Proschu najpodwolnischo, mi dowěrjenje, hacz dotal spožczene, dale sakhowacz.

W Budyschinje, 12. julija 1886.

Khorla Scholta, optikus.

15 dżělaczerkow

ßo **hnydom** do dżěła pyta. **Wschědnje 1 mk.** hacz 1 1/2 mk. msdy, po pschiměrnosczi dżěła. **Wobydlenje ßo wobstara. Dżělaczerki, kotrež nětko do dżěła stupja, maja też w symje jenak wyßoku msdu pschi trajazym dżěle.**

Papowa fabrika w Nowej Wßy n. Spr.
pola Huczíny.

Tinktura Solaris

dra. **Bamberga** w **Nürnbergu.**

Woprawdże hódna eßenza.

Sa żnjowy czaß je jara nusne, so ßo w kóżdym hospodarstwje ßrědk pschе kaženje strowosczе a pschetłacza, pschе běženzu, stupjenje krwě do hłowy, horzotu, koliku a brjuchbolenje nadeńdże. Hornja eßenza je toho dla pokład a dokelž tunja, nusnosczi. Jenicžzy woprawdżitu ju **měschczanska haptyka w Budyschinje** pschedawa. Nadrobne wopißanje ßo ßobu dawa. 1 blescha płaczi 75 np.

Jablukowe wino,

wschelake jahodkowe a ßadowe schampanske wino, mußerowaze ßadowe limonady a bowle,

ßadowe kißako,

wubjerne k ßolotwi, k kładżenju atd.,

sodowu a selterssku wodu,

pschezo czerstwu pjelnjenu, porucza **Hornjołużiska ßadowa tłóczerńja** dr. **Herrmanna** a dr. **Wetzki** na sadnej bohatej haßy 3.

Dr. Kiesowowa

staroßławna a stajnje khwalena
woprawdżita
Augsburgska żiwjeńska eßenza
blescha po 1 mk. 20 np. (jara dobry ßrědk pschе hubjeny żołdk) je dostacz
w **měschczańskej haptyzy**
w Budyschinje
na hłownym torhoschczu 6.

Wukasanje a pschewjesne pißma dawa
Albert Meisel w Budyschinje.

Wotroczkow, rólnych pohonczow, ßrěnkow a wolazych, dżowki, dżowki do hródże a sa dom pyta pschistajaza żona **Heynoldowa** w Budyschinje.

Hnydom a k nowemu lětu 87 czeladnikow a dżowkow pytam.
Carl Berger na jerjowej haßy 27.

Maly wowczeŕ

ßo hnydom pyta na
Krakeczanski knježi dwór.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 33. **Sobotu 14. augusta 1886.** **Lětnik 45.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. W Gasteinje, w kraßnych salzburgskich kupjelach, je ßo njedźelu mózny němsko-awstriski swjask s nowa wobtwjerdźił. Awstriski kněžor bě kaž hewak też lětßa do Gasteina pschijěł, so by ßo tu se ßwojim kněžorskim pschećelom setkał. Sda ßo, so ßu ßo tón krócz wulzy ważne wuczinjenja pschi skhadźowanzy kněžorow wujednałe, dokelž běschtaj wobaj wot ßwojeju prěnjeju ministrow pschewodźenaj. Dale běschtaj też italski minister hrabja Robilant a jendźelski póßłanz w Konstantinoplu William White pschi kněžorskim setkanju pschitomnaj. Jenoż Ruska žaneho sastupjerja do Gasteina póßłała njebě. Awstriske Ruskej njepschećelne nowiny chzedźa s toho hižo wumudrowacź, so je pschećelstwo bjes Ruskej, Němskej a Awstriju rospanuło. Pschi tym pak sabudu, so je w tym ßamym cźaßu awstriski arzywójwoda Khorla Ludwig pola ruskeho kněžora w Peterhofje s hosćom. Pucźowanje starscheho bratra awstriskeho kněžora do Ruskeje je ßamo na ßebi hižo dopokasmo, so žaneje njejednoty bjes Ruskej, Awstriju a Němskej njewobsteji. Gasteinska kněžorska skhadźowanka ßo móhł rjez pschas wopyt awstriskeho wójwody pola ruskeho kněžora wudospołni. Widźimy, so tsikněžorski swjask nětkole hischcze pschezo tak twjerdźe kaž pschi jeho sakoženju steji a so budźe dale sa sdźerženje měra skutkowacź, kaž je to loni pschi sapletkach na Balkanje cźinił.

— W bliźschim cźaßu ßo nasche sakske wójsko s nowymi repetěrowaźymi tsělbami wobróni. Nowe tsělby ßu ßo pschi manövrach sa jara kmane wupokasałe.

— W pokodnischich Němzach je 9. a 10. augusta ßłónzo wjele wojakow na marschu sežahało. Njedaloko Karlsruhe je wot 1. badiskeho grenadirskeho regimenta, hdyž ßo tutón s wuwucźowanja domoj wróćźi, na 60 muži pschas wulku horzotu skhoriło. Też w Bajerskej ßu wojazy pod wulkej horzotu cźerpili. Wot bajerskeho 13. infanterie-regimenta w Wolznachu je 9. augusta ßłónzo 15 wojakow sežahało, jedyn s nich je wumrjeł.

— Hrabju Lubinskeho, kotrehoż běchu psched krótkim w Torunje jako spiona sajeli, ßu saßo puschcźili. Wón bě s prawym ruskim paßom do Toruna pschischoł, so by tam ßwoju s wukraja ßo wrócźazu macźeŕ wotcźakał. Někotre dny posdźischo, hdyž ßo jemu cźakanje wostudźi, wón někotre napohlady Torunskeje wokolnosće wotryßowacź sapocza, pschi cźimž ßo jedyn offizěr jeho dohlada a jeho saja. Pschi pschepytanju jeho bydła pak jenoż njewinowate ryßowanki krajinskich napohladow nadeńdźechu, kotrež žaneje wojerskeje ważnosće nimaju.

Italska. Bamž je 13. julija jesuitskemu generalej Bekrej pißmo późłał, s kotrymž wschě prawisna, jesuitskemu sjenocźenstwu wot bamžow s cźaßa Pawoła III. spožcźene s nowa wobkrucźi a ponowi.

Jendźelska. W Belfasće w Irskej ßu ßo sańdźeny tydźeń krwawne njeměry měke. Belfast je hłowne město Ulsterskeho hrabinstwa, kotrež je w zyłej Irlandskej najbóle wot protestantow wobydlene. Belfastšzy ßu toho dla też pschecźiwnizy Gladstonoweje irskeje politiki, kotraž chze katholskim a protestantskim rune prawo dacź. Hdy bychu mjenujzy katholšzy runoprawosću s irskimi protestantami dostali, bychu woni, dokelž ßu w wulkej wjetschinje, tutych podtłócźicź móhli. Pschi poßlednich wólbach, hdźež ßo wo tym jednasche, hacź stare prawa protestantow w Irskej wostanu, w Ulsterskim hrabinstwje bjes katholskimi a protestantami njepschećelnosće wudyrichu a hdyž skónčnje pschiwißowarjo Gladstonoweje politiki dobuchu, buchu protestantojo psches to hłuboko rosnjemdrjeni. Lord Churchill, ßobustaw nětcźischeho konservatiwneho ministerstwa, kotryž tehdy w Belfasće pschebywasche, Ulsterskich protestantow namołwjesche, so bychu radscho k bróni pschimnuli, a ßo pschecźiwo knjeźerstwu posběhnuli, prjedy hacź bychu ßo katholskemu knjejstwu podcźißnuli. Na tule radu ßu Bohu žel Belfastšzy poßłuchali, njedźiwajo na to, so je Gladston se ßwojej irskej politiku podležał. Katholšzy a protestantojo najprjedy na ßo srasychu, a hdyž chzysche polizija njeměrnikow rosehnacź, ßo lud do polizistow da. Skónčnje dyrbjachu ßo pschecźiwo njeměrnikam wojazy późłacź, kotrymž ßo też poradźi, porjad saßo postajicź. Wscho hromadźe je pschi wojowanju bjes ludom a poliziju na woběmaj stronomaj 12 woßobow žiwjenje shubiło a na 30 woßobow je ßo sraniło. Nowopjecźenemu konservatiwnemu jendźelskemu ministerstwu njeměry w Belfasće stejnischcźo w parlamencźe jara pocźeża; pschetoż jemu budźa a to s dobrym prawom porokowacź, so je sa tamne njeměry samolwite, dokelž je wobstejazu roskoru bjes katholskimi a protestantami, poßlednischich k gwałtnosćam naschcźuwajo, pohórschiło.

Rußowska. Ruski minister swonkownych naležnosćow Giers je ßo, runje kaž jeho awstriski a němski kollega, na pucźowanje podał. Tola bjes tym so poßlednischej w Kißingenje a posdźischo w Gasteinje wo ważnych politiskich naležnosćach wuradźowaschtaj, chze ßo Giers, kaž ruske nowiny wudawaju, wscheho politiskeho dźeła sminucź a w awstriskich strowotnych kupjelach Franzensbadźe jenoż s tym wotpohladom pschebywacź, so by tam ßwoju khipru strowosću poßylnił. Njedźiwajo toho ßo ruske nowiny njejßu móhłe sdźerżecź Gierseje na pucź dobru radu ßobu dawacź. Tak „Nowoje Wremja“ pische, so je swjeßelaze, so ßo ruske knjeźerstwo skónčnje wot praweho měnjenja wodźicź dawa, so je koschla cźłowjekej bliźscha hacź ßuknja. Nětko móże ßo wotcźakacź, so Ruska ßwoju politiku tak naprawi, so pschi mózhnej němsko-franzowskej wójnje ani Němska ani Franzowska wjedźecź njemóże, na kotru stronu Ruska stupi. Poßlednischa směje potom cźaß, ßebi rosmyßlicź, koho pschecźelstwo je sa nju s wjetschim wužitkom. Ruske knjeźerstwo ßebi dla Chiny, pod jendźelskim wliwom stejazeje, staroscźe cźini, dokelž ma ßo jeje pschi pschichodnjej wójnje w Europje bojecź. Duž dyrbi Ruska pschecźiwo Chinje a Jendźelskej pola Japanskeje swjaskarja pytacź, hdźež je ßo runje ruski minister kódźstwa Schestakow podał. Tutomu swjaskej ßnadź posdźischo Franzowska pschistupi, kotraž ma w dalokich narańschich krajach s tymi ßamymi njepschećelami kaž Japanska, mjenujzy s Chinesami a Jendźelcźanami, wojowacź. Na podobne waschnje też druhe njewotwißne ruske nowiny pucźowanje ruskeho ministra swonkownych naležnosćow pschewodźuja a pytaju dopokasacź, so tsikněžorski swjask wot Ruskeje jenoż woporu žada, wužitka pak jej žaneho njeposkicźa. Napschecźiwo tajkim wukoženjam ruske knjeźer-

ſtwowe nowiny pſchezo ſaßo wospjetuja, ſo zar njekakłajzy ßwěru k tſikhèzorſkemu ſwjaſkej dźerži, kotryž je podkožk europiſkeho měra.

— Ruſka w Aſiji njepſcheſtawajo pſchezo bliže k Indiſkej poſtupuje. Pſchi tym wona žaneje wójny wjeſcź njetrjeba, dokelž ßo tamniſche ludy, ruſku pſchemóz ſnajo, jej dobrowólnje podcźißnu. W bliźſchim cźaßu ßo na tajke waſchnje Wahanſki khanat ruſkemu khèzorſtwu pſchiſamknje. Ruſke knjeźerſtwo bě tamniſcheho khana namołwicź dako, ſo by ßwój kraj pod ruſki ſchkit ſtajił, na cźož je tutón wyſchſchich ßwojeho luda k ßebi ſwołał a jim ſ krótkimi ßkowami wěz roskładł. „Ssmy cźrjódka cźłowjekow", wón praji, „pornjo njeliczomnym wojakam běkeho zara; tež nimamy wobtwjerdźenjow abo nuſneje brónje, ſo bychmy ßo pſched pſchikhadźazymi Ruſkimi dowobaracź móhli. Jenicźzy, kotſiž bychu naß pſchecźiwo Ruſkim podpjeracź móhli, bychu Jendźelcźenjo byli, tola wyßoke njepſchekhódne hory bjes nimi a nami leża." Shromadźiſna na to wobſamknu ruſkemu generalnemu guvernèrej w Turkeſtanje deputaziju póßłacź a jemu wumènjenja pſchedpokožicź, pod kotrymiž chźedźa ßo wobydlerjo Wahanſkeho khanata Ruſkim dobrowólnje podcźißnucź.

Woprawdźita khróbłoſcź.

Rjany naſymſki wjecźor łèta 1842 wjeßeke towaŕſtwo pſched duſchnym wjeßnym domom na wulkej wjecźorno-indiſkej kupje Kubje ßedźeſche, kotraž ßo ſ prawom kralowa Antilliſkich kupow mjenuje. Wjeßny dom bohatemu Schpaniczanej, knjeſej Arguellaſej, ßkuſcheſche. Towaŕſtwo, kotrež chźyſche na druhi dźeń, hdy by wětr a wjedro ßo hodźiło, ſ łódźu „Neptunom" k Jamajkaſkej kupje wotjěcź, ſe ſchèſcź woßobow wobſtejeſche. Tſjo ſ nich běchu pſchekupzy ſ pokodniſcheje Ameriki. Schtwórty, wuj prjedy mjenowaneho Arguellaſa, bě lieutenant pola ſchpaniſkeje artillerije. Pjaty hóſcź bě mkody bohaty kubler ſ kupy, kotremuž Dupont rěkachu. A ſkónczńje ſcheſty a poßledni bě kapitan łódźe Neptuna, Starkey, rjany ßylny nèhdźe tſizecźilètny cźłowjek ſ jara ſdźèkanym a luboſcźiwym waſchnjom.

Na blidźe, ſa kotrymž ſcheſcźo mužojo ßedźachu, wjele bleſchow a winowych ſchkleńzow ſtejeſche. Hoſcźo běchu khètro wot dobreje winoweje brěcźki pili, a kaž ßo ſdaſche, běchu to pſches měru cźinili. Duž bě ſabawa, kotraž ßo w franzowſkej rěcźi mèjeſche, jara żiwa, a hłowy běchu wſchitke horze. Kapitan Starkey runje powjedaſche, ſo bě prjedy jako mórſki kadet na jendźelſkej łódźi ßłużił, kotraž bě pſchi afriſkim brjoſy płuwała, ſo by wikowanje ſe ſchklowami, kotrež hiſchcźe pſchezo ßylnje dźe, podtłócźiła.

Na Kubaſkej kupje tehdy hiſchcźe ſchklowinſtwo ſ zykym ßwojim njecźłowſkim hubjenſtwom połnje wobſtejeſche. Kubler Dupont, kotryž mèjeſche na ßwojich plantažach wjele ſchklowow, wótſje na Jendźelcźanow ßwarjeſche, dokelž ſakaſaju, ſchklowow pſchedawacź, kotrychž w horzych krajinach k dźěłu nuſnje trjebaju. Starkey pak ſaßady jendźelſkeho knjeźerſtwa ſ pſchiſtojnymi ale tola wótrymi ßkowami ſakitowaſche. Rosrěcźenje, kotrež ßo bjes wobèmaj mužomaj wjedźeſche, bèſche jeju pomału pſchezo bóle a bóle roshoriło a rosnjemdriło. Horzokrejny kubler ßo ſkónczńje wot ßwojeje roshorjenoſcźe tak daloko torhnucź da, ſo na jendźelſku kralowu hroſne wudmo praji. Kapitan Starkey, kotryž ßwój wótzny kraj ſ wutrobu lubowaſche, ßo pſches hanibnu kſchiwdu, kotraž ßo jeho kralowej cźinjeſche, hłuboko rospali a roshnèwa, tak ſo mkodemu kublerjej w tym ßamym wokomiku połnu ſchkleńzu wina do wobliczа cźißnu.

Bě, kaž budźiſche błyſk ſ jaßnych njebjeß do runje hiſchcźe wjeßekeho towaŕſtwa ſajèk. Scheſcźo mužojo běchu wſchitzy na noſy ſkocźili a buchu pſches ſtraſchne ſkónczenje ſabawy, kotraž bě ßo tak duſchnje ſapocźała, zyle ſtróſbi. Kapitan Starkey ſ nich najpřeni duchamèrnoſcź dobu. Sso ßmjercź naſtróżawſchi nad ßwojim ſkutkom, wón tſchepotajzy praji: „Proſchu waß wo wodacźe, knjes Duponto. Ssym njeprawje cźinił a to ſ zykej wutrobu wobžaruju, hacž runje buch pſches waſche ßkowa k tomu wabjeny."

„Wodacźe!?" Dupont ſareji, kotryž w dźiwej rosnjemdrjenoſcźi wokoło ſkakajo ßebi wobliczo trèjeſche. „Haj kulka do hłowy dyrbi wam wodacźe pſchinjeſcź, hewak niczo!"

Lieutenant Arguellas do domu ßwojeho wuja khwataſche a ßo ſ piſtolowym kaſchcźikom pod paźu wrócźi. „Chźemy tam do toho lèſka hicź a wěz tam wucźinicź", wón ſcheptaſche; „tam naß nichtó njemyli."

„Mój knjeże", kapitan Starkey wotmolwi, „njejßym žadyn biczk a njebudu ßo też ſ knjeſom Dupontom bicź."

„Schto wón praji?" lieutenant ſawoła a ßo dźiwajo roshladowaſche, „wón ßo bicź nochże?"

Też cźi druſy mužojo ßwoje ſpodźiwanje nad tym potajicź njemóżachu. Ssamo jedyn ſ amerikanſkich pſchekupzow ßo po njelubje dołhim mjelcźenju ſ wulkej ſpodźiwanje pſcheradźazej khutnoſcźu praſcheſche: „Schto? Wy ßo nochzecźe bicź, knjes kapitano? To wy prajicźe, kotrehoż mjeno je do liſcźinow kralowſkeho jendźelſkeho wójnſkeho łódźſtwa ſapißane? Żortujecźe drje, hacž runje ßo żortowanje na tutym měſcźe po tajkim podawku njepſchiſteji."

„Rěcźu ſ połnym rosßudźenjom a ſe wſchej khutnoſcźu", Starkey ſměrom wotmolwi; „ßym po ſaßadźe rosßudźeny pſchecźiwnik kóždeho duela."

„Po ſaßadźe hubjeny bojaſnik!" Dupont ſawoła a jemu, ſ rosnjemdrjenoſcźu ßo pyrjo, ſ pjaſcźu hrożeſche.

Hanjaze wudmo, kotrež ßo na kapitana cźißnu, jeho trjechi, kaž by jeho jèdojty had kußnuł. Wón ßo ſtorhnu a brunej wocźi ßo ſ roshorjenoſcźu ſabkyſknuſchtej. Rucźe ſtupajo dźèſche k ßwojemu pſchecźiwnikej, tola ßwój hnèw pſchewinu a ßo ſymnokrejnje wotßali. Po wótrym ale njewużitnym wadźenju ßo też cźi druſy ſ blidneho towaŕſtwa wotßalichu.

Naſajtra rano ßo wſchitzy pucźowarjo na łódź Neptun podachu, dokelž hewak żaneje ſkładnoſcźe k wotjèdźenju njemèjachu. Kapitan Starkey jich ſe ſymnej ſdwórliwoſcźu powita. Hdyż kubler Dupont nimo njeho duzy doſcź ſrośumliwje hanjaze wudmo: „Hubjeny bojaſnik!" do ßo ſcheptaſche, jeho kapitan ſhrabnu a jemu praji: „Mój knjeże, mi ßamemu je wſcho jene, ſchto myßlicźe a rěcźicźe. Tola na tejle łódźi ja roskaſuju a toho dla wot nikoho na żane waſchnje njecźerpju, ſo by mje pſched mojim mużſtwom hanił a ſ tym mojej nahladnoſcźi ſchkodźił a ju ponižał. Jeli ſo hiſchcźe jene tajke ßkowo rjeknjecźe, waß ſawrjecź a do rjecźaſow ſputacź dam, doniż k Jamajzy njedojèdźemy." S tym zyle pſchekwapnjeneho kublerja wot ßo ßunu a k prědkownemu łódźinemu dźèlej dźèſche.

Schtóż bě jenoż nèkotre hodźiny na Neptunowej łubi pſchebywał, ßo bórſy pſcheßwědczi, ſo bě kapitan Starkey wuſtojny morjak. Mużſtwo, wobſtejaze ſ nèhdźe dwanacźe ſpèſchnych mkodźenzow, na njeho ßwěru a ſwólniwje poßłuchaſche, dokelž jeho cźeſcźeſche a lubowaſche. Sskużba ßo tak porjadnje a ſtajnje, tak ſměrom a hładzy cźinjeſche, kaž ßo to jenoż na wójnſkich łódźach widźi. To dyrbjachu kapitanowi pſchecźiwniży, tak jara hacž ßo też ſepjerachu, ſpósnacź a pſchidacź.

Jèſba bě ßo wo dnjo zyle derje měła. Nětko bě ßo wjecźor pſchibližał, a łódź runje wokoło Morantſkeho kónza k pſchiſtawej płuwaſche, wot kotrehoż bě hiſchcźe jenoż nèkotre hodźiny ſdalena. Wſchitzy pucźowarjo běchu hižo lehnucź ſchli ſ wèſtej a ßłódkej nadźiju, ſo na druhi dźeń na brjóh Jamajkaſkeje kupy ſtupja. Też kapitan Starkey bě do ßwojeje kajuty dele ſchoł. Na dobo cźeŕwjena wóhnjowa trubjel ſ jeneho wotewrjeneho łódźineho wokna wupraßnu. Dźiwi ſakſchik: Woheń! woheń! — najźadkawiſchi ſakſchik na wyßokim morju, bě ßłyſchecź. W tym ßamym wokomiku ßwèrny kapitan po kajucźinych ſkhodach na łubju horje khwataſche. Straſchnoſcź bě cźim wjetſcha a hróſbniſcha, dokelž bě łódź wot połodnjo-amerikanſkich pſchekupzow hromadu ßudźikow ſ pólvrom pſchedewſała, kotryž tucźi na Kubje njebèchu pſchedacź móhli a ſa kotryž ßo nadźachu na Jamajzy wjazy kupowarjow nadeńcź. Kapitan pſchikaſa mużſtwu ſměrom bycź a da potom wokna ſacźinicź, ſo by woheń njemóhł po łódźi horje ſchwihacź. Potom wón ßam dele bèżeſche, ſo by ßo pſcheßwědcził, hdźe je woheń wudyrił, a kak wulki je. Po nèkotrych minutach wot płomjenjow ſcźornjeny a ſeßmudźeny ſaßo horje pſchińdźe, połmorweho cźłowjeka w rukomaj dźerżo, kotrehoż na łubju połoži. Nětko pſchikaſa, pucźowarjow hnydom ſe ſpanja wołacź a da ßebi ßwojej piſtoli pſchinjeſcź. Hdyż bě ßo to ſtało, wón łódźine mużſtwo k ßebi ſawoła a jemu praji: „Dźěcźi, wy wèſcźe, ſo wam pſchezo ſjawnje a ſprawnje połnu a zyłu wěrnoſcź praju. Tam tón pjany cźłowjek" — wón ſ ruku na cźłowjeka, na łubi leżazeho, pokaſowaſche — „ßłużobnik lieutenanta Arguellaſa je ſe ßwojej ßwèżu palenz ſapalił, kotryž chźyſche kranucź. Zyła łódź ßo ſ nutſka pali, a cźaß by ßo jenoż njetrjebawſchi ſhubił, hdy bychmy chźyli ſpytacź płomjenja poddußycź."

Mużſtwo jenohłóßny ſchik ſtracha a rosnjemdrjenoſcźe wuraſy a wſchitzy chźychu ßo ſkoku k cźołmam walicź. Tola kapitan jim ſakaſaze a hrożaze: ſměrom! pſchiwoła a wſchitzy poßłuſchni ſměrom ſtejachu. Potom wón dale rěcźeſche: „Najmjeńſcha pſchekhwatanka a njekedźbliwoſcź nam ſahubjenje pſchinjeße. S khróbłoſcźu a měrnoſcźu móże ßo tu hiſchcźe kóžde cźłowſke żiwjenje ſ palazeje łódźe wukhowacź, prjedy hacž ßu płomjenja pólvr doßahnuke." Wón pſched wſchitkimi wobej piſtoli nacźeże a ſ hrożazym hłoßom ſawoła: „Kóżdeho, kotryž na měſcźe po mojich pſchikaſnjach njecźini, ſatſélu, a wy wèſcźe, ſo moja kulka żenje njemißnje. A nětko k dźěłu, ſ rosmyßlenjom, khróbłoſcźu a dobrej wolu."

Běšche woprawdźe spodźiwnje, kak kapitanowe njebojasne a rasne sadźerženje a jeho hrožaze ßłowa nastrózane mužstwo "hnydom směrowa. Strachocźiwosćj, kotraž bě morjakow někotre minuty prjedy pschedewsała, bě ßo do dźěławeje rossßudźenosćze pscheměnika. Dołho njetrajesche a cźołmy běchu wotcźinjene a do wody puschcźane. „Prawje tak, moji lubi!" jim kapitan pschiwoła, „spuschcźe ßo na to, mamy hischcźe cźaßa doscź. Schtyrjo ſ waß" — wón jich mjena mjenowasche — „pschi mni sawostanu. Tjo druhi do kóždeho teju wulkeju cźołmow skocźa a jej k dołhemu łódźinemu bokej pschiwjedu!"

Pucźowarjo běchu bjes tym pok swoblekani na łubju pschihnali a skoro wschitcy běchu nadźiju shubili, dokelž wo pólwrowych ßudźikach wjedźachu. Hdyž na to cźołmaj pódla łódźe pławaschtaj, ßo mužojo kaž wrótni ſ dźiwej spěschnosćju psches žony a dźěcźi cźischcźachu a je, do nich storkajo a bijo, na bok ßuwachu, so bychu ßebi ßwoje ßamßne žiwjenje wukhowali. Tola kapitan Starkey jich ſ pomozu schtyrjoch ßylnych morjakow, kotrychž bě ßebi k tutej ßłužbje wubrał, do sad cźerjesche, wołajo: „Najprjedy žony a dźěcźi, a potom starschi mužojo!"

Dupont ßo ſ mozu wrótneho cźłowjeka psches schtyrjoch morjakow pschebi, so by prěni do wumóžazeho cźołma pschischoł. „Nasad, žónski bojasniko!" jemu Starkey napscheczo sahrima. Potom kublerja sa khornać pschimnu, pokasa ſ pistolu, w ruzy dźeržazej, na žrawzy (haifisch), kotrež běchu njedaloko łódźe w ßwětle płomjenjow widźecź, a sawoła: „Pohladajcźe ras tam, hdyž ßo wam spodoba, mój knježe! A wy, moji pacholjo, dajcźe kóždemu, kotryž ßo do prědka cźischcźi, prjedy hacź je na rjedźe, bjes rosdźěła wožoby do wody panucź!"

(Skónczenje pschichodnje.)

Ze Serbow.

S Budyschina. W pschihotach sa lětuschi wulki ßerbski spěwanski ßwjedźeń ßo dale bóle pokracźuje. Cźischcź spěwnych khłoßow bu dokónczeny a spěwne pruhi ßu ßo sa sopran a alt sańdźeny tydźeń hižom sapoczałe.

— Pjatk tydźenja wjeczor je tsilětny pschirodny ßynk sahrodnika Zieglera na ßerbskich hrjebjach nahłeje ßmjercze wumrjeł. Wón na wustupku hrajkajo psches wobhrodźenje pschelěše a dele do dwora padźe. Pschi tym ßo tak cźežko wobschkodźi, so sa někotre hodźiny ducha spuschcźi.

— 9. augusta ßu 6 létneho pschirodneho ßyna restawratěra Henniga w hrjebi Frankensteinskeho młyna morweho namakali. Hólcźeż je po wschěm sdaczu do wody panuł a ßo w njej tepił.

— Měßacznika „Łužica" je 8. cźišło (august 1886) wuschło.

Wobßah: Starinki z Budyšina a z Lipska. Podawa dr. Pful. VIII. — Zły swět. (Delnjoserbscy.) Mato Kósyk. — Nowe hudźbne žórło. Dr. A. Eg. — Létne ranje na wsach. Šyman. — Rozprawa. Jurij Libš. — Na kerchowje. Serbin. — Należnosće towarstwow. — Serbski rozhlad. — Druzy wo Serbach. — Słowjanske nowinki. — Serbske pismowstwo. — Zapis přinoškow a darow. — Porjedźenja. — Nawěštki.

S Delnjeje Hórki. Hdyž pohoncź Gano schtwórtk 5. augusta pscheńzu sa tudomny knježi dwór wożesche, ßo konjej psched wißazymi schatami spłóschischtej. Na wosu pódla Gana dwaj hólcźkaj khěžkarja Hobraka ßedźeschtaj. Taj ßo ſ wosa walischtaj, a bjes tym so tón jedyn njewobschkodźeny wosta, ßo druhi do ßmjercze saraſy. Gano, kotryž chzyſche konjej sdźerżecź, do njeju padźe a bu wot njeju straschnje sranjeny.

S Hodźija. Na Michała tutoho léta khorosćze dla derje saßłużbny k. kantor Lischka ßwoje sastojnstwo słoži. Na jeho město je schulske kaž też zyrkwine pschedstejicźerstwo jenohłóßnje dotalneho druheho wucźerja, k. Kozora, wuswoliło.

S Wóßlinka. Ssrjedu 11. augusta bu w naschim Božim domje kraßny a požohnowany mißionski ßwjedźeń wotdźerżany. Nahladny cźah ßerbskeje mužłkeje a žónskeje mkodźiny ßo se ßwojimi khorhojemi, do kotrychž ßu woßebne rjane ßerbske ßłowa rjenje swuschiwane, na farskim dworje srjadowa a cźehnjesche potom pod swonjenjom wschěch swonow ſ wojerskim towarstwom, ſ zyrkwinym pschedstejicźerstwom a shromadźenym duchownstwom se synkami posawnistow pschewodźene do Božeho doma, kiž běsche ſ wulkej wustojnosću hacź na najlubosnischo wupyscheny. Woßebje rjane bě napißmo, se selenych hałožkow sestajane, kotrež ßo po ßrjedźanskej łubi syboleſche ſ tymi ßerbskimi ßłowami: „Khwalće teho Knjeza, wšitcy póhanjo!" Jako běsche shromadźene duchownstwo wokoło Božeho woltarja kleczo ſ cźischej modlitwu Boha lubeho Knjesa wo dobre radźenje proßyło, ßo spěwanje woßady, schulskeho a spěwanskeho khora, kaž też duetta knježnow Kordinez lubosnje wotměnjowasche. Na najwyschschi skhodźenk pak ßwjedźeńska nutrnosćj stupi, jako k. farař Jakub po sjewjenju Ssw. Jana 7, 9. 10. ßwoje kraßne žałbowane ßwjedźeńske prědowanje dźerżeſche, kiž měješe scźěhowaze rospokoženje: Wyßoki khěrlusch dokonjanych pschi trónje Božeho jehnjecźa jako 1. wubudźenje, 2. poßłnjenje a 3. spokojenje pschi skutku ßwjateho mißionskeho skutka. Poßłuchaŕstwo bě tak bohate ſ bliska a ſ dala, so zyrkwine města w naschim Božim domje njedoßahachu. Tak dyrbjachu ßo se wschelakich domow ławki do zyrkwje snoßycź, kiž buchu hnydom wobßadźene, a pschi tym dyrbjesche hischcźe wjele kemscherjow w haskach psches zyke kemschenje stacź. Wołtaŕnu ßłužbu měješchtaj do prědowanja wulzycźeſcźeny k. kapłan Matek ſ Kamjeńza a po prědowanju nasch lubowany prjedawschi duchowny, k. farař ryczeŕ Imisch ſ Hodźija. — Po ßerbskim ßwjedźeńskim kemschenju bu němske dźerżane, pschi cźimž k. farař Hicka Ramnjowski prědowasche, a knjesaj primarius Leßmüller ſ Kamjeńza a k. farař Miczka ſ Halschtrowa, nam se ßwojeho prjedawscheho Kamjeńskeho sastojnstwa wutrobnje snaty, wołtaŕnu ßłužbu dźerżeschtaj. Jako kollekta sa wotpohlady mißionstwa bu na wobojim kemschenju hromadźe 156 hriwnow 20 np. składowanych, kiž buchu psches Debrcźanskeho ryczeŕkublerja k. Otu na 160 hr. powyschene. My tutu rosprawu njemóžemy skónczicź bjes wutrobneho dźaka. Po wschěm ßwojim straschnym skhorjenju je nasch lubowany k. duchowny Wanak wschitku prózu a wschitke wopory na ßo wsał, kiž ßu sa duchowneho ſ tajkim ßwjedźenjom sjenocźene. Kaž smějemy, da-li Bóh, pschi ßwojim bliskim dźělenju wot njeho hischcźe składnosćj, jemu ßo wutrobnje dźakowacź sa wschitku jeho luboscź a staroscźiwosćj, kotruž je nam telko lět luboscźiwje wopokasał, tak też tudy jemu horzy dźak sa to prajimy, so je psched ßwojim wotßalhiczom nam tutón rjany a požohnowany mißionski ßwjedźeń pschihotował.

S Wětenzy. Nimale w tym ßamym cźaßu, w kotrymž je wóhnjowe njeßboże Worklezy a Hodźij domapytało, je saniczazy woheń w naschej wßy sakhadźał. Sda ßo, jako by pschißkowo k prawu pschińcź chzyło: Jene njeßboże ßame njepschińdźe. Schtwórtk 5. aug. popołdnju wokoło 3 hodźin wudyri w Wajdlichez kólni woheń — hacź ßu dźěcźi se schtrychowanczkami jón samischkrike abo hacź je ßylny wětr żehliwy, schpatnje wobarnowany popjeł roshorił, to ßo njewě — a kaž w Worklezach, pscheskakowasche płomjo też w Wětenzy ſ tšěchi na druhu, tak spěschnje so hižo 1/24 hodźin wscho, schtož wot wětsika stejesche, w żehliwym morju ßo tepjesche. Bě trasch 16 ßykawow pschijěło, pomhacź wjele njemóžachu, ſ dźěła dokelž bě woda we wßy bórsy se studnjow wucźerpana, hacź do bližšcheh hata dele pak nimale 400 łóhczi. Wóhnjowe wobory natykowachu płatowe truby a tak móżeschtej tola dwě ßykawje stajnje wokoło Delanez kubła dźěłacź, hewak by też tutón wulki statok do prócha a popjeła pschewobroczeny byk. Horzota, kotraž se ßo palazych twarjenjow dźěsche, bě tak mózna, so ßo też Wicźaſez žiwnosćj, runje psches pucź a wot wětsika, sapopadny, a so ßo drjewjane płoty, kotrež běchu 20 łóhczi wot wohenja, sażehlichu. To móże ßebi kóždy myßlicź, kiž pomyßli, so ßu rjane a ßynowe žně domoj, a so brózńje wohnjej nadobnje zyroby spożczowachu. Srudnje bě sa dwě wbohej njedźelnizy, kotrejž dyrbjeschtej wostajicź wscheho, ſ cźeschnym w rukomaj, ſ domskeho cźekacź a w symnym wjedrje ſ nasdala pschihladowacź, kak ßo jimaj wscho wotpali, ani so móhłej ruzy k pomozy słożecź. Mjes tymi, kiž nadobu ſ twarjenjow cźahacź pomhachu, je žiwnosćeŕ Pětr Dórnik-Lawrjencźka ſ Njebjelczic cźežku schkodu cźerpjeł: doniž kschinju w Buschez domje po skhodźe dele cźehnjesche, ßypny ßo na njeho pschepaleny krym a wopali jeho ßylnje bjes wocźi a na woběmaj rukomaj. Wotpaliło je ßo ßydom hospodarjow a to hacź porno semi: wutorhnucź ßo wjele njehodźesche, dokelž běchu w tym cźaßu wschitcy na polach a na žnjach dźěłachu. Hdyž pak domoj dokhwatachu a do wßy dóńdźechu, bě nusa hižo tak wulka, so dyrbjachu khwatacź a skót ſ hródźow wotwjesćj, hewak by ßo toho wjele sadußycź móhło. Pódla Wajdlicha wotpali ßo Krawz, Wicźas, Hěblak, Hejduschka, Schnebel a kubleŕ Rehoŕ, kotryž ßrjedźa nich leži. Ani maßiwne twarjenja, kajkež Rehoŕ měješche, ßo mozy wóhnja wobrucź njesamožachu. Njeßboże je wulke; wot 13 hospodarjow stejesche jich jenož hischcźe 6 a tucźi maja doscź wuske twarjenja, tak so wotpaleni ani we wßy wostacź njemóža, ale budźa ßo do bližšich wßow wucźekacź dyrbjecź. Sawěsćzeny ſ wotpalenych nichtó njeje; ßu wschitkich psched 2 létomaj, hdyž ßu prjedy 12 lět dołho płaczili, se sawěsćzenja wustorczili. To je srudnje doscź! Dwazeczi hospodarjow sa 2 dnjej wupalenych — kóždy wě, schto to na ßebi ma: 12 Worklecźanow, 7 Wětenczanow a 1 w Hodźiju! A runje nětko, hdyž ßu ſ dźěła žně domoj, nětko, hdyž ma kóždy hospodaŕ se žnjemi a wußywom tak nusne! Tu dyrbi wbohim pomoz pschińcź ſ daloka a schěroka, a wěsćze próstwa podarmo njebudźe, hdyž prajimy: Ssußodźa ſ bliskeje

Wujeſdźanſkeje a Njeßwaczidlſkeje woßady, pſchi tak wulkim njeſbožu budźe waß wěſcże ßobuželnoſcź pohnucź, ſo ſ dźěla něſto khudym wotpalenym něſchto zyroby nadawacże, poſdźiſcho pak, hdyž ſcże ſ wußywom hotowi, też kamjenje woſycże. Pſchetož to je wěſte, ſo katholſke woßady ßame doczinicź njemóža. Hdyž jenož kóždy hoſpodaŕ wotpalenemu fóru ſczini, to je 19 fórow a tola: Schto je to na tak wjele?! Kejko ſtow fórow chze bycź, prjedy hacź jena žiwnoſcź pod krym pſchińdże, wjele wjazy hiſchcże, ſo kubko. Pomhajcże dha, kaž dobra wola waß hnuje wſchitzy, njech ſ jakmožnu, njech ſ fóru, ſo wotpaleni, mjes kotrymiž pokojza bjes zuſeje pomozy ani twaricź ſapoczećź njemóže, wodychnu wot ſrudoby, widźo, ſo jich Bóh po cźežkim domapytanju njewopuſchći, ale ßmilne a ßobuželne wutroby wubudźuje po zyłych Sserbach. Bóh wjerſchny pak wobkhowaj kóždu wjeß pſched tak ſrudnym njeſbožom, kajkehož ßwědkojo ßmy 3. auguſta byli w Worklezach a 5. w Wětenźy. —š.

S Laſa. Njedźelu tydźenja, 1. auguſta, je naſche ßerbſke rataŕſke towaŕſtwo ßwój ſakoženſki ßwjedźeń jara rjenje ßwjecźiło. Wenzelez hoſcźenz bě k tomu ſ cźeſtnymi wrotami, ſ pletwami a wěnzami najkraßniſcho wuppſcheny a rjane napißma napominachu naß: Spěwaj a dźěkaj; wſchitko ſ Bohom; atd. Popołdnju w 6 hodźinach ſhromadźichu ßo ßobuſtawy ſe ßwojimi lubymi mandźelſkimi a holczkami. Towaŕſtwo je w ſańdźenym lěcże tak rjenje roſło, ſo je nětkole pſches 90 ßobuſtawow ßylne. Pſchednoſchk bě nam po naſchej próſtwje naſch wyßokocźeſcźeny a luby knjes duchowny Waltaŕ pſchilubił. Wón wotewri ßwjedźeńſku ſhromadźiſnu ſ hrimotazej ßkawu na Jeho Majeſtoſcź naſcheho khěžora a krala a powita pſchitomnych w mjenje pſchedßydſtwa jara pſchecźelniwje. Po tutym měješe jara ſajimawy pſchednoſchk wo rólniſtwje a rataŕſtwje ſtaryh hebrejſkich. W tſjoch dźělach: do žnjow, wo žnjoch, po žnjach powjedaſche nam hdy, kak a ſ kajkimi ßrědkami a gratami ßu ſtari hebrejſzy ßwoje role wobdźěkali; ſo ßu wſchitko po knjeſowych pſchikaſanjach ſapoczeli a wuwjedli, pſchezo w ßwojim dźěkanju ßo na Boha dopomnili a też khudych bratrow njeſapomnili, haj ßamo na ſkót wulku kedźbu měli. Zyły pſchednoſchk bě ſe ßwjatych pißmow rjenje ſeſtajany. Knjes duchowny ſkónczi ſ pſchecźelniwym pſchecźom, ſo bychmy też wſchitko ſ Bohom tak ßwěru a pilnje w ßwojim rataŕſtwje dźěkali kaž ſtari hebrejſzy, ſo bychmy też 40- a 50krócźne płody žnjeli a tele potom ſ dźakom a ſ wjeßelom wužiwali. Tónle pſchednoſchk je ßo wſchitkim jara lubił. Po nim je ßo hiſchcże wjele wot žónſkich a mužſkich ſpěwako a něktore hodźiny ßmy hiſchcże w wulkej a pſchiſtojnej wjeßelokoſći rejwali. Bóh chzył dacź, ſo by naſche towaŕſtwo dale w jednocże wobſtako, roſtko a dobre płody njeßko.

S Delnich Łužiz. (Br. Z.) Wojeńſke manöwry budźa ßo wot Barlina hacź na Khocźebus, Gubin a Frankfurt pſcheſcźěracź, ſ dźěla na Freienwald a Frankfurt. — W Hródku budźe 15. auguſta wulki turnaŕſki ßwjedźeń.

Troſcht.

O wy lube cźłowſke dźěcźi,
Kiž wy tudy na tym ßwěcźi
Cźežti kſchiž njeſcź dyrbicże,
Mějcże k Bohu dowěrjenje,
Wón pſches waſche ſamoženje
Nakładowacź njebudże.
Bórſy cźaß je dopjelnjeny,
Kiž wot Boha poſtajeny
Je k tom' kſchižanoſchenju,
Schtóž je ßwěrny namakany,
Budże kraßnje troſchtowany
Sa wſchu cźežku ſrudobu.
So my na tym ßwěcże tudy
Wjele cźerpicź mamy druhdy,
To je Boże potajnſtwo.
Najbóle te Boże dźěcźi
Wſchelki kſchiž tu noſcha w ßwěcźi,
Maju wſchelke hubjenſtwo.
To je Boża dźiwna rada,
A ſchtóž ſwjerſchnje na nju hlada,
Měni, ſo je njeprawa,
Dokelž bohaſabycźiwy
Je tu huſto w ſbožu žiwy,
Ma, ſchtož ßebi požada.
Njemylcże ßo, cźłowſke dźěcźi,
To dźe tudy na tym ßwěcźi,
Hdyž je dołho, do ßmjercże;
Boža prawdoſcź kóždoh' ſnaje,
Jeho luboſcź dołho traje,
We ßmjercźi pak pſcheſtanje.

Sswět je ßwět, ſa Boże dźěcźi
Měſto njej' tu na tym ßwěcźi,
Jim ßo tudy njelubi,
Se žadoſcźu wocźakuja,
Huſto k njebju pohladuja,
Hacź Bóh ßwjatok ſaſwoni.
Haj, wy lube Boże dźěcźi,
Waſche měſto na tym ßwěcźi,
Te njej' pſchezo ſbožowne.
Junu tam we Božim raju
Sprawne duſche namakaju
Sbóžny dom — o wjeßele.
Haj, tam horkach w Božim raju
Junu wſchitko namakaju,
Schtož ßej tu hdy žadachu.
Junu budźa wſchitzy rjeni
Boha khwalicź ſwjeßeleni
Sa wſchón kſchiž a ſrudobu.
Też pod kſchižom, lubowani,
Macże — ſ Boha troſchtowani —
Sbóžne wokomiknjenja.
Cźi, kiž ßwětne wjeß'le maju,
Tajku radoſcź njepóſnaju,
Ta jim njeje ſnajomna.
Duž, tak dołho hacź ſcże w ßwěcźi,
Lubowane Boże dźěcźi,
Sswój kſchiž njeſcże ſcźerpliwje.
Bórſy ſańdu wasche léta,
Bóh waß wosmje ſ toho ßwěta
S hnady dom, hdźež Jeſuß je.

Pětr Mtónk.

Wußudźenja.

Lawniſki ßud. Žonje žiwnoſcźerja E. Wjenki w Dźiwocźizach bě tudomne hamtſke hejtmanſtwo arreſt na ßydom dnjow napołožiło, dokelž bě 10. junija na žónſke, kotrež pſchi jenym hacże ßudy rjedźachu, hnój a juchu mjetaka, a dale tutón hat a hrjebju, do jeneje 15 krocźelow ſdaleneje ſtudnje wjedźazu, toho runja ſ juchu a hnojom ſanjeſchwarnika. Wjenkowu, kotraž ßebi ßudniſke wußudźenje žadaſche, ławniſki ßud k płaczenju 6 mk. pjenježneho khoſtanja abo k arreſtej na dwaj dnjej ſaßudźi. — Dla wotewſacźa trawy ſ łukow, Kupjanſkemu knjejſtwu ßłuſchazych, ſwudowjenu Nowakowu w Komorowje k jaſtwu na dwaj dnjej, Schmidtowu, Pawlikowu a Starkowu ſ teje ßameje wßy pak k jaſtwu po jenym dnju ſaßudźichu.

Přilopk.

* S Awſtralije je ßo redakziji wot jeneho tamniſcheho ßwěrneho cźitarja Serb. Nowin, knjeſa Dejki w Steinthalu, liſt póßłak, w kotrymž tutón wo wulkej ßuchocże, w Awſtraliji knjeżazej, a wo nuſy, kotraž je pſches to naſtała, piſche: Hižo loni ßu ßo w wjele ſtronach žně pſches wulku ßuchotu ſaniczike; wona je też na tym wina, ſo ßo lětuſche žně poradźiłe njejßu. Pola naß ßo mjenujzy žito naſymu a ſapoczatk ſymy woßyje, w kotrymž cźaßu ßo pola naß měſta ßněha deſchcźik dże. Dokelž pak bě loni jara mało deſchcźika, lědma pokojza ſeſkhadźa, a dokelž też po wußycźu létnjeho žita njewjedra wuwoſtachu, mózachmy ßo jenož ſchpatnych žnjow nadźecź. Pſches dołhu ßuchotu wſcho na polach a na łukach ſhinu. Wjele ſkotu a to woßebje wowzow je, dokelž žaneje zyroby njenamakachu, ſpadako. Naſcha krajina ma mało žórkow, cźehož dla ßo woda w ziſternach hromadźa. Te běchu, dokelž žaneho deſchcźika ſa dołhi cźaß njepſchińdże, wuſkhłe, a cźłowjekojo pſches to do wulkeje nuſy pſchińdźechu. Po wodu ßu měßazy dołho wjele hodźin daloko jěſdźicź dyrbjeli. So je to jara wobcźeżne a burow wjele pjenjes khoſchtuje, móże ßebi kóždy pſchedſtajicź. Bur pak hubjenych žnjow dla žanych pjenjes nima a dyrbi dołh cźinicź. Khudoba burſtwa je ſaßo na tym wina, ſo wikowanje a rjemjeßko njeńdże. Kóždy dźeń je wo bankerotach ßłyſchecź. Tak ſrudne wobſtejnoſcże kaž létßa hiſchcże w Awſtraliji byłe njejßu.

* Wóndano hakle wo njeſbožu ßłyſchachmy, kotrež je rosnjemdrjeny cźěłz naczinik, a hižo ßaßo ßo wo podobnym njeſbožu piſche. Pjatk 6. auguſta popołdnju ßo na knježim dworje Thallwitz pola Wurzena rosnjemdrjeny cźěłz do dweju dźowkow da, kotrejž tam ßłużeſchtej, jej powali a jej tak ſbodże a potepta, ſo jena teju dźowkow, 23 lět ſtara holza, žałoſtnje roſzychnowana na měſcże morwa leżo woſta; druha, kotrejž hiſchcże w prawym cźaßu na pomoz pſchińdźechu, je cźežko wobſchkodźena. Dokelž ßo podobne njeſboże cźaſto ſtawa, ßo kóždy praſcha, hacź dha hiſchcże žanych doßahazych pſchiprawow nimamy njemdre cźěłzy pſchemóz a tak mnohemu njeſbožu ſadźewacź? Spinanje pſchezo doſcź pomhacź nochze.

* Hižo cźaſto je ßo wobkedźbowako, ſo ßo zyle wurjadne pſcheſtupjenja ſa krótki cźaß woſpjetuja. Bohu žel je ßo to w poßlenim cźaßu ſaßo dopjelniło naſtupajzy mordaŕſtwa, kotrež ßu dźěcźi wobeſchke. Pſched dwěmaj njedźelomaj wo 12létnej mordaŕzy Marji Schneiderez pißachmy, tydźenja ſaßo wo tym, kak je 11 lět ſtary hólczež Joſchke ſ Loſkowitz ßwojeho makeho towaŕſcha ſkónzował. Nětko ßo ſ Karchwitz piſche: Sańdźeny tydźeń 14½ léta ſtara Marja Apoſtelez, dźowka ſkakarja ſ Krappitz, do Karchwitz pſchińdże, hdźež dźěcźom powjedaſche, ſo by ßo ſa cźaß žnjow rad ſa pěſtończu pſchiſtajiła. To ſhoniwſchi žona knježeho wotroczka Wollnya Marju k ßebi wſa, ſo by jeje 5 měßazow ſtaru holczku pěſtoniła; na to waſchnje móżeſche Wollnyowa ßobu na žně khodźicź a ßebi něſchto ſaßłużicź. Něhdże tydźeń poſdźiſcho pěſtończa, kotraž běſche ßo, kaž Wollnyowa wobkrucza, dotal w kóždym naſtupanju pěknje ſadźerżaka, ſ małym dźěſcźom po dróſy do Borislawitz dźěſche. Dźěcźo dołhi cźaß płakaſche a wrěſchcźeſche; duž pěſtońcźi myßle pſchińdźechu dźěcźo ſaraſycź, je-li ſo wrěſchcźecź njepſcheſtanje. Holza je to poſdźiſcho ſ woprědka prěła, ſkónczinje pak k wſchemu ſtaka. Dokelž ßo dźěcźo ſměrowacź njeda, ßo holza ſ dróhi k prawizy winu a po mjeſy mjes dwěmaj žitniſchczomaj dźěſche; něhdże 1000 krocźel wot dróhi wona do jeneho žitniſchcźa ſtupi, njedaloko mjeſy dźěcźo ſ mjeſwocźom na ſemju połoži a je ſ woběmaj rukomaj ſa ſchiju dajicź pocza. Dźěcźo bórſy womjelknu. Na to jemu wona pěnu ſ huby wutrě a je nahe wußłěka. Potom dźěcźo, kotrež měješe wona ſa morwe, a jeho draſtu, kotruž běſche do brěmjeſchka w hromadu ſwika, do ſchórzucha wſa a po mjeſy mjes žitniſchcźemi dale dźěſche, ſo by cźełko něhdże w rożży ſthowała. Pytnuwſchi pak, ſo dźěcźo hiſchcże ßkabje dycha, je wona ſa noſy wſa a je ſ zyłym wotmachom ſ hłowu wo mjeſu praßnu, ſo jemu krej ſ hłowy wupraßnu. Nětko

holza cźěko a brěmjeschko drasty saßo do schórzucha wsa a ßo s mjesy k lěwizy winu, so by cźěko do rožki pokožika. To też ßo sta. Prjedy pak mordarka dźěsćźu hischcźe schórzuchowu schnórku krucźe wokoło schije sadźernu a potom do Kostenthala bježesche. Pschede wßu ßo wona wjeczor do ßynoweho kopjena lehnu a nasajtra rano wotzucźiwschi dale do Kosela dźěsche. Tam chzyšche wona něschto pokranucź, pschi cźimž ju lepichu. Pschepytowazy ßudnik, k kotremuž ju pschiwjedźechu, ju na měsće do Karchwitz póßka, hdźež lěkarjo runje w pschitomnosćźi statneho rěčnika cźěko skónzowaneho dźěsćźa wobhladowachu. Pschi dźěsćźowym cźěle mordarka njehańbicźiwje směrna wosta.

* Podawk, kajkiž ßo wěsće jara rědko stawa, je ßo 30. sańdź. měß. we wßy Girdenten w Narańschej Pruskej stał. Sałožk zyłeje wězy je ßo psched 20 lětami stał. Tehdy běsche wobydlerstwo mjenowaneje wßy na jene dobo wscho roshorjene. Tsilětny hólcźeź schewza Schorella běsche ßo njejabzy shubił; dokelž po zyłej wokolnosćźi spróźniwje sa nim ßlědźachu, ale jeho njenamakachu, běchu wjeßnjenjo pscheßwědčeni, so ßo dźěsćźu žane njesboże stało njeje. A dokelž běchu ßußodźa makeho, w zyłej wßy snateho hólcźka s kudźerjawej hłójcźku hischcźe krótko prjedy w dworje ßedźo hrajkacź widźeli, mějesche zyła wjeß krucźe sa to, so ßu zyganjo, kotsiž njedaloko wßy na polu leżachu, dźěcźo rubili a ßobu wsali. Runjež ßebi wjeßna polizija na měsće wschu prózu dawasche dźěcźo wußlědźicź, runjež burjo na konjoch zyłu wokolnosćź pschepytachu a runjež ßo tomu myto ßlubi, schtóž by dźěcźo nadeschoł, wscha próza běsche podarmo. Wbohimaj starschimaj niczo wysche njewosta, hacž ßwoje shubjene dźěcźo sabycź. Po dwazecźi lětach nětko njedawno saßo zyganjo po tej ßamej krajinje cźahachu a ßebi skónczńje ßwoje lěhwo też njedaloko wßy Girdenten shotowichu. Muźske ßobustawy cźrjódy ßebi kótły płatajo a hornzy s grotom sapletujo khodźo dźěko hladachu, mjes tym so źónske khodźo wěschcźachu a karty kładźechu. Też k schewskemu mischtrej Schorellej 30. sańdźeneho měßaza młody zygan pschińdźe ßo wo dźěko praschejo. Schewzowa žona chzyšche jeho s krótka wotpokasacź, dokelž wona wot toho cźaßa, so bě ßwoje dźěcźo shubika, zyganow hłuboko hidźesche. Ale někajke njejaßne cźucźe jej njedowoli zygana wotpokasacź. To a druhe praschany zygan powjedasche, so starscheju wjazy nima, so je s někajkeje ßłowinskeje wßy a so ßu jeho zyganjo jako dźěcźo k ßebi wsali. Dale wón powjedasche, so cźi drusy zyganjo a woßebje jich hejtman jara hrubje s nim wobkhadźuja, haj so jeho bija, hdyž doscź nakranjenych wězow ßobu do lěhwa njepschinjeße. Mjes tajkimile rěcźemi běsche macźerne woko w zyganskim młodźenzu ßwoje shubjene dźěcźo saßo spósnało. Tej ßamej wocźi, te ßame włoßy, to ßamo mjeswocźe: tudy ßo dwělowacź njehodźesche. Też nan w zyganje dale bóle ßwojeho pscheđ dwazecźi lětami shubjeneho ßyna spósnawasche. Skónczńje też někotsi ßußodźa, kotsiž běchu ßo mjes tym pola schewza seschli, pschesjene wuprajichu, so w młodźenzu shubjene dźěcźo na najwěscźischo spósnawaju. Wěstoscź pak bu dospołna, hdyž macź na hłowje błusnu namaka, kotraž běsche po ranje wostała, kotruž běsche ßebi hólcźeź w starschiskim domje s ławy panuwschi wurasył. Duž rucźe po hamtskeho pschedstejicźerja póßkachu, kotremuž wscho wupowjedachu. Pschedstejicźeŕ hnydom k zyganam khwatasche, ale jich lěhwo wjazy njenadeńdźe; pschetož zyganjo běchu ßo na jene dobo s procha měli. Cźim bóle bě nětko zyła wjeß pscheßwědčena, so nastupajzy młodźenza žaneho dobreho ßwědomja nimaju. Duž ßo wjeßnjenjo sa zyganami puschcźichu a jich też skónczńje doscźeźechu. Hdyž jich pscheßłyschowacź počachu, zyganjo, schtož młodźenza nastupasche, s wopŕědka wudawachu, so ßu jeho w jenej ßłowinskej wßy jako dźěcźo wot jeho starscheju, kotrajž staj mjes tym semrjekoj, na cźehnidbu dostali. Hdyž ßo jim napschecźiwi, so je młodźenz tola widomnje němskeho splaha, woni wotmolwichu, so je dołhe lěta pola jeneho schlesynskeho wuczerja pschebywał, kotrehož pak s mjenom mjenowacź njemóžachu. Skónczńje hejtman zyganow a jeho dwě žonje tak wschelako a pschecźiwo ßebi rěcźachu, so pschedstejicźeŕ wschěch w hromadźe saja a na hamtske ßudnistwo dowjesć da. Młodźenz je sbožownje se ßwojimaj saßo namakanymaj starschimaj sjenocźeny. S pomozu nožiżow, mydła a wody ßu s zygana bórsy pschistojneho němskeho młodźenza sčinili. Ssudniske jednanje wo tejle należnosćźi zyła wokolnosć njesćźerpnje wocźakuje.

* „Wilenski Wěstnik" pische: Wóndano je Boži woheń Kurjenz, jene najwjetschich a najstarschich městaczkow nascheje wokolnosćźe, do zyła sapuscźik. Wot zyłeho městaczka, kotrež mějesche do wóhnja něhdźe 1000 domow, je jeno 30 domow stejo wostako. Dokelž pomoz hnydom k ruzy njebě, płomjo, wot ßylneho wětra honjene, městaczko na jene dobo we wschelakich kónzach wobja. Rospadanki a popjelnischcźa, ßrjedź kotrychž wbosy wotpaleni žałosćźo a ruzy łamajo běhaju, ßmjercź frudny napohlad posticźeja.

* Kajke naiwne wězy ßo w dźiwadle w dalokich rańschich krajach pschedstajeja, wo tym ßłědowaze powjedanczko dopißowarja franzowskich nowin „Figaro" ßwědcźi, kotryž je w dźiwadle w Tonkinje hrě pschihladował: Kralowa je ßynka s drjewjanej hłowu porodźika. To krala wulzy mjersa, a wón kralowej hórke poroki cźini. Dźěcźo wotroscźe a je skónczńje srósiny, schikowany młodźenz, ale — s drjewjanej hłowu. Wón ßo do dźowki ßußodneho krala salubuje a s pomozu kuskarskeho kijeschka, kotryž ßo s drohotnymi kamuschkami wschón błyskoze, też jeje luboscź dobudźe. Ssußodny kral wo pschichodneho ßyna s drjewjanej hłowu njerodźi, kralowa pak je jemu pschikhilena. Duž mjes kralowskimaj mandźelskimaj tajka pschekora nastanje, so kralowa na sjenje (jewischcźu) ßwojeho muża žakostnje pschemkóczi a jeho skónczńje nusuje, so do ženitwy swoli. Lědma pak je kral wotsje sawokał, so do ženitwy swoli, dha nawoženi drjewjana hłowa wotpadnje, a prynz tu steji ßo wschón błyschcźo s rjanosćźu a młódnosćźu. — Kruch ßo, kaž dopißowar pschisłpomni, jara derje hrajesche; ale hudźba běsche tajki hołk, wrjeskot a praskot, so běchu pschitomni Europjenjo kaž pohłuscheni a budźichu najradscho wostajiwschi wscheho cźeknuli.

* Wo wulkim hłodźe w Labradorje, na kotryž w poßlenim cźißle s krótka spomnichmy, ßo nowinam „Daily News" s Montreala 30. julija ßłědowaze dalsche drobnosćźe pißaju. S Okkach w Labradorje je do Nancy Barret Eskimo pschischoł, kotryž powjeda, so staj wón a jeho žona jeniczkaj, kotrajž staj wot prjedawschich tamnischich 130 wobydleri žiwaj wostałoj. Prěnje dny měrza jim wscha zyroba wunźe. Kóžda kapka wolija a kóžda schlipka cźulenjazeje kože (cźuleń = Seehund) ßo wuži, ale skónczńje też wot toho niczo wjazy wysche njewosta. 3. junija Eskimojo hižo 6 dnjow niczeho jěli njeběchu a hłodu stradani cźěła někotrych běłych sjěchu. Někotsi Indianojo smjersnuchu; tak rucźe hacž bésche žadyn s nich morwy, wuhłódnjeni wobydlerjo cźěko rosrěsachu, kruchi tak pschihotowachu, so běchu k jědźi kmane, a, so by ßo mjaßo dźeržało, jemu w lodźe samjersnucź dachu. Dokelž pak běsche to jeniczka zyroba wobydleri, mjes nimi cźerwjena khorosćź wudyri, kotraž tak straschnje mjes nimi sakhadźesche, so běchu 1. julija jeno 16 wobydlerjo žiwi, kotsiž běchu hižo wjazy hacž 25 cźěłow ßwojich towarschow sjědli. Tucźi schěßnacźo ßo na ßanjach, kotrež 4 pßy cźehnjechu, pschi mórskim brjosy na pucź dachu. Tele pßy běchu jeniczki žiwy skót, kotryž běsche wobydlerjam wostał; ßwoje małe koniki běchu woni dawno wschě sjědli. Něhdźe 24 mil wot Kap Myford pucźowarjow ßurowy mjeczel pschekhwata. Mjes tym so ßo wbosy ludźo prózowachu dalschi pucź namakacź, jich 25 abo 30 běłych mjedwědźow (barow) nadpadźe, kotrež 14 ludźi rostorhachu; dwaj cźłowjekaj, kotrajž staj ßmjercźi wucźekkoj, staj nětko w Kap Myford. S Pennylanda wjele tyßaz mjedwědźow pschińdźe, kotrež pschihotowanu zyrobu w Okkach saniczichu, rowy wotewrichu, cźěła sezrachu a też na žiwych ludźi dźěchu. Bary ßu daloku krajinu sapuscźiłe, kotruž ßu wobydlerjo wopuschcźili. S mjeńschich ßydlischcźow ßu wobydlerjo k wjetschim rybaczim pschistawam sacźahnuli, hdźež zyłe cźrjódy mjedwědźow sa nimi pschińdźechu, kotrež ßu wjele cźłowskich woporow žadałe. Też w ßußodstwje wot Hopes Dale, hdźež ßo wjele cźulenjow (Seehund) kóji, je wjele ludu hłodu semrjeło; druhich ßu mjedwědźe a wjelki rostorhałe. Sa poßlenjej dwaj měßazaj je wjazy hacž 150 cźłowjekow smjersnuło, hłodu stradało abo dźiwim swěrjatam podležało. Mužojo, kotsiž běchu s hłodom wowrótnili, s barami wo sbytki ßwojich morwych towarschow wojowachu; mjedwědźe, kotrež s wjetscha nad cźłowjekom s knjesom wostachu, mějachu pśches to dwoji wobjed wěsty.

* Papjera ßo woßebje w Amerizy dźeń a bóle k techniskim wězam nałožuje a mnohim dotal kźějatym wotnoham rjemjeßka ßylnje schkodźecź počzina. Kaž nowiny „Thonindustrie-Zeitung" pißaju, ßu nětk w Amerizy tśěschne zyhele s papjery dźěłacź počeli. Tele zyhele jara derje dźerža a ßu zyle lohke a wjele kmańsche, hacž schéfr, kiž tola hewak najlépschi material k krycźu tśěchow poskicźa. S husteho, niczateho papjerjoweho wußmuża ßo zyhele do woßebitych formow tłócźa; na to ßo s někajkej zidkosćźu naßyczźa, so wodu pschepuschczałe njebychu, a ßo w pjezy ßuscha. Potom ßo papjerjane zyhele s emailu počzahnu a ßo s pésćom poßypaju, so bychu pschecźiwo horzocźe a wóhnjej stałe. Hdyž ßu ßo skónczńje hischcźe ras w pjezy poßuschiłe, ßu zyhele hotowe.

* Kosczowa muka, s kotrejež klij wotstronjeny njeje, wjele lépje hnoji, hacž tajka bjes klija; pschetož sa rospuschczenje fosforoweje kißalinY w kosczach je rosdźěl, hacž je dußyczńik s fosforokißałym kałkom sjenocźeny, abo hacž je jenož mechaniszy pschimješchany. Kosczowa muka, w kotrejž je ßo klij wostajił, je toho dła najlépschi hnójny ßrědk. Kaž ßłyschimy, pschedawa w Budyschinje ł. W. Mattheis tajku kosczowu muku.

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowani:

Michalska zyrkej: Jan Jenčž, dźěłaćeŕ w Cźichońzach, ſ Hanu Theresiju Bergez tam.

Katholska zyrkej: Miklawſch Rjelka, kralowſki domjazy ßłużownik w Drażdżanach, ſ Marthu rodź. Renczkez tudy.

Křćeni:

Michalska zyrkej: Hana Martha, Jana Khorle Lukaſcha, fabrikſkeho dźěłaćerja w Dobruſchi, dź. — Ernſt Auguſt, Handrija Wobſta, khěžkarja a dźěłaćerja w Wulkim Wjelkowje, ß. — Ernſt Bruno, Ernſta Auguſta Mittaſcha, dźěłaćerja w Jeńkezach, ß. — Hana Hilžbjeta, Jaroměra Wylema Auguſta Lohnera, pjekarja pod hrodom, dź. — Martha Margaretha, Jaroměra Auguſta Groſche, mlynka na Židowje, dź. — Pawol Robert, Ferdinanda Roberta Mlynka, zigarnika na Židowje, ß. — Alwin Oskar, njemandź. ß. na Ssokolzy. — Ernſt Bohuwěr, njemandź. ß. w Jaßońzy. — Khorla Auguſt, njemandź. ß. w Jeńkezach. — Pawol Hermann, njemandź. ß. w Jeńkezach. — Marja Auguſta, njemandź. dź. na Židowje.

Katholska zyrkej: Hana, Franza Semika, ſchewza w Lejnje, dź. — Albert Pawol, Alberta Berghofera, ſchewſkeho miſchtra na Židowje, ß.

Zemrjeli:

Dźeń 6. auguſta: Emma, njemandź. dź. w Delnjej Kinje, 11 m. 12 d. — 7. Khorla Auguſt Riedel, zigarnik na Židowje, 25 l. 11 m. 24 d. — 10. Marja Martha, Jana Auguſta Scholtyn, khěžnika pod hrodom, dź., 1 l. 5 m.

Płaćizna žitow a produktow w Budyſchinje

7. auguſta 1886.

Žitowy dowos: 2838 měchow.		Na wikach wot M	Na wikach wot Pf	Na wikach hacž M	Na wikach hacž Pf	Na burſy wot M	Na burſy wot Pf	Na burſy hacž M	Na burſy hacž Pf
Pšeńza	běła	8	93	9	23	—	—	—	—
"	žołta	8	10	8	27	—	—	—	—
Rožka	50 kilogr.	6	64	6	84	—	—	—	—
Jeczmjeń		6	38	6	52	—	—	—	—
Wowß		6	—	6	80	—	—	—	—
Hroch		8	6	10	28	—	—	—	—
Woka		8	6	8	33	—	—	—	—
Jahły		12	—	15	50	—	—	—	—
Hejduſchka		17	—	17	50	—	—	—	—
Berny		1	60	2	—	—	—	—	—
Butra	1 kilogr.	2	—	2	30	—	—	—	—
Pšeńczna muka	50 "	7	—	15	50	—	—	—	—
Rjana muka	50 "	7	—	10	50	—	—	—	—
Ssyno	50 "	3	—	3	50	—	—	—	—
Ssłóma	600 "	28	—	30	—	—	—	—	—
Proßata	534 ſchtuk, ſchtuka	9	—	20	—	—	—	—	—
Pšeńczne wotruby		—	—	—	—	—	—	—	—
Rjane wotruby		—	—	—	—	—	—	—	—

Drażdżanske mjaßowe płaćišny. Howjada 1. družiny 60—63 mk., 2. družiny 53—56, 3. družiny 25 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne ßwinje 49—52 mk. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Cźelata 1. družiny 40—55 np., 2. družiny 28—38 np. po puncźe rěsneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 13. auguſta: Rjane.

Maßiwna, derje ßo danjaza

khěža

w pſchedměſcźe, hdźež je wjele wobkhada, je tunjo na pſchedań. Dalſche je ſhonicź pola **Krauſcha** na ſadnej bohatej haßy 6 po 1 ſkhodźe.

W Wocźaplizach pola Hodźija je **khěža** cźißko 4, ſe ſchifrom kryta, ſ bróžnju a ſahrodu hnydom na pſchedań.

W Budyſchinku je **žiwnoſcź** cźißko 34 ſ 15 kórzami leżomnoſcźe na pſchedań.

W Cźelchowje pola Klukſcha je nowonatwarjena **khěža** cźißko 14 ſe ſahrodu na pſchedań.

Tunjo wſcha noſchena a nowa draſta pola

L. Bauera

na kanjeńtnej haßy 36 (pſchi drjewowym torhoſchcźu).

Staru papjeru

kupuje po kóždej dźělbje

A. W. Altmann

na privatnym tworowym dwórniſchcźu.

Roßowany ſtwjelzowy abo njetrjeny len, kaž tež **wutrjeny len** kupuje kóždu dźělbu po najwyſchſchich płaćišnach

mechaniſka dźěłopſchadownja w Hajnizach.

Khofej

njepaleny punt po 70, 80 hacž do 150 np.,

pſchezo cźerſtwy **paleny**, ßylnje a derje ßkodźazy, punt po 100 a 120 np.

poruczataj

Ginzel & Ritſcher

na wulkej bratrowſkej haßy 6.

Drjewowa awkzija

na Łupjanſkim revěrje.

Schtwórtk 19. auguſta t. l. ma ßo

24 rm. khójnowych ſchcźěpow,
119 " khójnowych pjeńkow,
800 khójnowych walcźkow

ſa hotowe pjenjeſy ſjawnje na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Sapoczatk ½10 hodźin pſchi cźornej hrjebi bliſko Łupjanſkeho wětrnika.

W Minakale, 11. auguſta 1886.

Hrabinſka ſ Einſiedelſka inſpekzija.

Rjane

ſejmowane ſchpundowanſke deſki

ßu na pſchedań

w **Jenczej mlynje** w Semizach.

Woprawdźity

hydrawliſki cźorny kalk

wubjernje ßo hodźazy ſa zyhelowe krycźe, ſakładny twar, ſwonkowny wobmjet, ſa ſymſy, k wobmjetowanju wětrowych bokow a pſche wuſtupazu włóžnoſcź ſcźěnow w wobydlenjach, hródźach atd. poruczа ſtajnje cźerſtwu, wulkokruchatu tworu

A. Lorenz w Budyſchinje.

K dźělanju role w naſymje

poruczam cźeſcźenym ßerbſkim ratarjam ßwój ſkład khumſchtnych hnójnych ßrědkow po najtuniſchich płaćišnach, kaž:

ſſ. parjenu koſcźinu (muku),
ſſ. ßyru koſcźinu (muku),
prawdźiwy peru-guano,
ammoniak-ſuperfoſſat,
ſpodium-ſuperfoſſat,
rybjazy guano,
hnojazy gyps

ſ rukowanjom wopſchijecźa pod kontrollu ſpytowanſkeje ſtazije w Pomorezach, pſches cźož ßo kóždemu kupzej hnójne ßrědki, wote mnje wotewſate, darmo pſchepytaja.

W. Mattheis w Budyſchinje.

Saruczenu

cźiſtowolmjanu łamu

¾ ſchěroku, ſtary łóhcź

jenož po 90 np.

poruczeja w bohatym wubjerku muſtrow

khlamy ſa manufakturowe a modowe twory a żonjazu a dźěcźazu draſtu

H. Kayser, 10 na žitnej haßy 10.

Sbytki cźiſtowolmjaneje lamy

k jakam

po 1 mk. 50 np. a dróžſcho

porucźa

H. Kayser, 10 na žitnej haßy 10.

Pſchiſpomnjenje. Ssobotu tež wo khěži pſchedawam.

Dla pschedacza domu dyrbi ßo w běhu 4 njedźel **wupschedawanje** skónczicz; duż pschedawam hischcże někotre duzenty **mużazych** a **hólczazych symskich swjerschnikow, mantlow sa pohonczow, barchentowych koschlow** atd. po kóżdej někak mózhnej płaczisnje.

Swudowjena **Kubaschowa** na garbarskej haßy 4.

Na Hoschiz haßy 17
rózk seminarskeje haßy.

Na Hoschiz haßy 17
rózk seminarskeje haßy.

Kaschczowy magazin
Arthura Janascha

porucza pschi potrjebje ßwój wulki skład **kaschczow** wschěch druzinow a wulkoscżow po tunich płaczisnach.

Njepaleny khosej

punt po 80, 90, 100 np. atd.,
ßylny a jara derje ßkodżazy, porucza jako nješchto jara tunje
Th. Grumbt
w kupnizy a na swonkownej lawskej haßy.

Jara dobry paleny khosej

punt po 1 mk., 1 mk. 20 np. a 1 mk. 40 np.
porucza **Th. Grumbt**
w kupnizy a na swonkownej lawskej haßy.

Mydlarnja Herm. Puya
w Budyschinje na ßerbskej haßy

porucza

jadriwe mydło, dobre ßuche	punt po	40	np.,
jadriwe mydło, czerwjene a módre	„ „	36	„
zołte wóskowe mydło I	„ „	40	„
zołte wóskowe mydło II	„ „	30	„
soda	„ „	5	„
schterku	„ „	22	„

masne mydło, selene mydło, petrolej, wschě artikle dobre a po najtunischej płaczisnje.

K kschczisnam, kwaßam a druhim ßwjedżenjam, woßebje hoscżenzarjam ßwoje **jednore a dwójne palenzy,** toho runja wubjernje dobre **likery** po jara tunich płaczisnach poruczamoj.
Ginzel & Ritscher,
destilazija na wulkej bratrowskej haßy 6.

Kaschczowy magazin.

Najwjetschi skład **kaschczow** sa sroscżenych a dżęczi pola
Pawola Scholty, tyscherskeho mischtra
na garbarskej haßy 8.

Jabłuka

kupuje po kóżdej dżělbje abo je sa ßłódke jabłukowe wino wumenja
W. Demuth
nad Lichanjom pola Hucziny.

Syrop

punt po 16 a 20 np., ßłódki a czisćże ßłodżazy, poruczataj
Ginzel & Ritscher
na wulkej bratrowskej haßy 6.

Khosej

paleny punt po 100—200 np.,
khežorske męschenje pt. po 120 np.
porucza sa nješchto wubjerne
Gustav Poser
na jerjowej haßy.

---

ff. koßy

po 3 mk. porucza
Paul Walther.
NB. Kóżda koßa, kotraż njeręsa, ßo wróczo wosmje, ßamo hdyż je hižo toczena a klepana.

Jerje

rjane tuczne ryby
porucza po tunich płaczisnach
Hermann Klemm
na bohatej haßy.

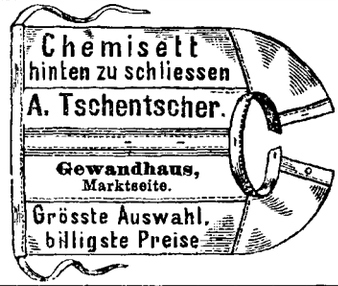

Khampor,
patchouli,
moschuß,
molowu papjeru
po jenotliwych papjerach a w kartonach po 10 papjerach,
molowy spirituß
po 25 a 40 np.,
molowy pólver,
molowe ßwězy,
wolij pschе kuntwory
w bleschach a drjewjanych tyskach,
woprawdżity
persiski insektowy pólver
po kóżdej dżělbje a w tyskach po 20, 30 a 40 np., w blachowych kartonach po 25 a 40 np.
poruczataj
Strauch & Kolde,
3 na kamjentnej haßy 3,
drogowe khlamy k skotemu worku.

Sswęczaty lak sa schpundowanje,
jantarjowy lak,
kopalowy „
krystalowy „
damarski „
spiritußowy „
lak sa ßkomjane klobuki a kożu,
wschě druzinу
barbow k barbjenju hotowych we wschěch nuanßach,
murjerske barby,
bronßy,
murjerske a molerske barbicze,
jejowe barby
poruczataj tunjo
Strauch & Kolde,
3 na kamjentnej haßy 3,
drogowe khlamy k skotemu worku.

Butrowy pólver

porucza **męschczanska haptyka** w Budyschinje na hłownym torhoschczu 6.
Pólver czini butru twjerdu a prostu a ßłód njekaße. Powuczenje, kak ma ßo trjebacz, je pschipokożene. Pakczik po 50 np.

Wschě druzinу czrjewow
k dżěłanju kołbaßy
porucza pschedawarnja czrjewow
A. Eisslera
na żitnych wikach 16.

Jabłukowe wino,

wschelake jahodkowe a ßadowe schampanske wino, mußerowaze ßadowe limonady a bowle,
ßadowe kißało,
wubjerne k ßolotwi, k kładżenju atd.,
sodowu a selterisku wodu,
pschezo czerstwu pjelnjenu, porucza
Hornjołużiska ßadowa tłoczernja
dr. Herrmanna a dr. Wetzki
na sadnej bohatej haßy 3.

Syrop

punt po 12 np., jara ßłódki, porucza **Hermann Klemm**
na bohatej haßy.

Khosej

wot najtunischich hacz do najlepschich druzinow, jara derje ßkodżazy, porucza **Hermann Klemm**
na bohatej haßy.

Turkowske ßlowki

najrjenschе a najwjetschе, kotrez ßu dostacz, porucza hischcże tunjo
Moritz Mjerwa
na mjaßowym torhoschczu,
destillazija najlepschich likerow.

Jara dobry khosej

paleny punt po 80, 90, 100 hacz 180 np.,
njepaleny punt po 60, 70, 80 hacz 150 np.
porucza
Wilhelm Berger
na bohatej haßy.

Jerje

jara wulke po 4 a 5 np.,
15 schtuk po 50 a 60 np.,
porucza sa jara płaczisny hódne
Gustav Poser.

Khosej

w wulkim wubjerku
seleny punt po 70—160 np.
jenoż derje ßkodżaze druzinу porucza
Gustav Poser
na jerjowej haßy.

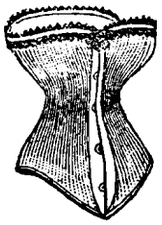
Butra!

Męschanu butru,
lutowansku butru
w bowach a wuważenu, najlepschе druzinу, porucza wot czerstweje posylki
Gustav Poser
na jerjowej haßy.

Pólver pschе schwoby,
pólver pschе insekty,
papjeru pschе mole,
naftalin,
wodu pschе wschi,
papjeru pschе muchi
porucza
hrodowska haptyka.

Płaczišny woßebje hódne

schtalty

wschěch družinow a jenož derje ßedźazych faßonow porucza a na pokasku radlubje scźele

A. Tschentscher

w kupnizy na torhoschczowej stronje.

P. Kneifelowa

włoßowa tinktura,

dopósnaty najlěpschi, **je-li niz jenicźki wo prawdźe sprawny ßrědk** psche wupadowanje, kaž też k pschisporjenju włoßow (njech ßo cźitaja wopißma a wjetsche nawěschtki). Tule tinkturu ma w Budyschinje jenož **Ernst Mittasch** pschi schulerskich wrotach cźo. 1 w bleschach po 1, 2 a 3 mk. na pschedań.

Koßy,

kaž jěd rěsaze, porucza

Paul Walther

na žitnych wikach.

Najlěpschi mlokowy a wužitkowy pólver, wobžerny pólver sa ßwinje, pólver sa proßata, falsowy pólver, krjepki sa skót, hdyž ßo jemu žracź nochze atd.

porucza **haptyka w Rakezach.**

Restituzionski fluid, nervowy balsam psche bolenje subow a hłowy a drjenje

porucza **haptyka w Rakezach.**

Wolij sa maschiny

w wschelakich družinach sa maschiny, kotrež cźežko abo lohko du,

wolij sa schijaze maschiny

w bleschach po 50 np. a wuważeny,

kolmas

najlěpschu družinu w ßudźikach po $^1/_2$ a $^1/_4$ zentn., kaž też w kaschcźikach po 2 puntomaj,

njecźischcźeny vaselin

w blachowych tyschach po $^1/_2$, 1, 2 a 5 puntach, kaž też po wjetschich dźělbach porucza po tunich płaczišnach

Otto Engert,

en gros drogowe khlamy en détail 10 na ßnutskownej lawskej haßy 10.

Sa ßamkarjow a kowarjow.

Stare dobre **wužitkowe želeso, kótkowy blach, worzeł** atd. porucza jara tunjo

A. W. Altmann

na privatnym tworowym dwórnischcźu.

Möblowy magazin

Pawoła Scholty, tyscherskeho mischtra na garbarskej haßy

porucza trajnje dźěłane **möble** po jara tunich płaczišnach.

Destillazija Adolfa Rämscha

w Budyschinje pschi butrowych wikach

porucza ßwoje derje cźischcźene **palenzy** pschi wotewsaczu 10 litrow a wjazy No. I liter po 16 np., No. II liter po 13 np.

Dale porucza wona ßwoje wubjerne **jednore** a **dwójne palenzy** a **likěry,** kotrež ßo dla jich dobreho ßkoda a wubjernosce k kwaßam a kschcźišnam woßebje poruczeja. Piczele ßo na žadanje k tomu požcza.

Rubischcźa na hłowu, wokoło schije, kaž wscha žónska a muzska drasta ßo njepróta chemišzy cźischcźi

w **W. Kellingez barbjerni**

w Budyschinje na ßukelnskej haßy 2.

Wosjewjenje.

Cźesćenym Serbam w Klukschu a wokolnoscźi najpodwolnischo k nawjedźenju dawam, so je knježi Klukschanski mlyn nětko też s walzami a najnowschimi pomoznymi maschinami wuhotowany, tak so móže ßo w nim rjana běła k pjecźenju kmana muka dźěłacź. Duž proschu wo dobrocźiwe wobkedźbowanje, lubjo, so ßo jeho se sprawnym poßłużenjom hódny wopokażu.

F. Gläser, mlynk-najeńk w Klukschu.

Chirurgiska wobalerńja w Budyschinje.

Kóžde **wuwinjenje, swinjenje, scźischcźenje, tšelne, bicźne, kłóte** a **sdrjene rany,** też **chroniske jětsjenje kožowych** a **spinowych žilow** ßo po nowym antiseptiskim waschnju hoja; toho runja ßo **srunanje, sarybowanje, maßerowanje, frotěrowanje, kładjenje plestrow,** też **torhanje subow** derje a tunjo wobstara wot

Jana Löfflera, pruhowaneho hojerja na schulerskej haßy cźišło 3 po dwěmaj skhodomaj, s nutskhodom na rěsniskej haßy.

☛ **Wobalenski cźaß:** dopołdnja wot 9—12 hodźin, popołdnju wot 2—4 hodźin.

Pólver pschc koliku konjow, restituzionski fluid k sarybowanju, holkandski mlokowy pólver, wobžerny pólver sa ßwinje, wolij pschc kuntwory, muchi atd. porucza

hrodowska haptyka.

Wutajanjeza pschewjesne pißma dawa

Albert Meisel w Budyschinje.

A. Mager

na ßerbskej haßy

pschedawa a porjedźa cźaßniki derje a tunjo.

Wosjewjenje.

Dźiwocźanske ßerbske ev.-luth. mißionske towarstwo smeje — da-li Bóh — jutsje popołdnju w tsjoch hodźinach w Lehnertez domje w Zokowje mißionsku hodźinu.

Pětr Mlónk.

„Lipa“

změje, da-li Bóh, jutře njedźelu 15. žnjeńca popołdnju w 5 hodźinach w Eberweinec hosćencu swoje měsačne posedźenje; přednošk budźe so dźeržeć, dale budźe so wo załoženskim swjedźenju rěčeć. — Wšěch sobustawow najpřećelnišo přeprošuje

předsydstwo.

Kedźbu!

Jutsje njedźelu **wukulenje kołbaßow** w Boschezach.

Schołta.

Jutsje njedźelu

reje,

na kotrež pscheczelniwje pscheproschuje

August Pětschka w Kotezach.

Wuštojnych wotrocźkow, ßrěnkow, wolazych, holzy sa dom, hródź a ßwinje pyta

pschistajaza žona **Heynoldowa.**

Wuštojne holzy sa dom a dźěcźi pyta **Krausch** na sadnej bohatej haßy.

Hejtmanow, dźěłacźerske ßwójby, pohonczow, wotrocźkow, rólnych pohonczow, ßrěnkow, wolazych, dźowki, ßrěnzy, słužobne dźowki sa dom, hródź a ßwinje pyta hnydom abo k nowemu lětu **Kleinstückowa** na swonkownej lawskej haßy po 1 skhodźe.

Sa wotpalenych w Worklezach, Wětenzy a Hodźiju je darił hejtman J. Dietrich w Družkezach 50 np.

Ći sami česćeni serbscy kk. spěwarjo, kotříž su swoje dobrocźiwe sobuskutkowanje při lětušim serbskim spěwanskim swjedźenju přilubili, so z tutym přećelniwje proša, zo chcyli sebi pola mje **spěwne hłosy** wotewzać abo po nje ke mni pósłać.

K. A. Fiedler.

Knjesej najeńkej **Brühlej** w Lusy a wschitkim druhim, kotsiž ßu nam w wóhnjowej nusy k pomozy byli, prajimy najwutrobnischi dźak.

E. Krawz.
K. Kuntza.
Swud. **Ssykorina.**
Jan **Hensel.**

Najwutrobniši dźak!

Při lětušej XII. hłownej skhadźowancy w Wósporku je serbska studowaca młodosć ze wšěch stron wulke podpjeranje, hospodliwosć a lubosć namakała, zo ma za swoju přisłušnosć, wšitkim lubym Wósporčanam z tutym swój nanajwutrobniši dźak wuprajić; wosebity dźak pak słuša k. rektorej **Jawrichej** a k. kantorej **Bjarnatej,** kotrajž prócu lutowałoj njejstaj, nam tutón swjedźeń krasny a rjany přihotować. — Rjane dny, w Wósporku přebyte, wšsce kóždemu w wopomnjeću wostanu!! Duž hišće junu: Najwutrobniši dźak a sławu Wósporčanam!

W mjenje serbskeje studowaceje młodosće:

Jan Gólč, stud. theol.,
hłowny starši.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěstki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 34. **Sobotu 21. augusta 1886.** **Lětnik 45.**

Swětne podawki.

Němske khěžorstwo. 17. auguśta je žo lětža 100 lět minuło, so je Bjedrich Wulki na žwojim hrodźe Sanssouci wumrjeł. Pruśzy jeho ś poknym prawom sa jeneho najwjetšich žwojich wjerchow žławja. Wón je Pruskej Schlesynsku dobył a ś tym Prusku na rjad wulkomóznarśtwow posběhnuł. Tola niz jenož jeho dobyćerśkich wójnow dla, tež dla jeho njewustawazeje dźěławosćże sa wulkosćź a derjemėćże žwojeho kraja jeho Pruśzy wyšoko waża. Duž běchu žebi tež w Pruskej wotmyślili, stolětny wopomnjeńśki žwjedźeń jeho žmjertneho dnja na dostojne waschnje wobeńcź. A to by žo tež stało, njebudźišche žebi němśki khěžor pschał, so by žo na žmjertny dźeń jeho wulkeho prjedownika ś cźicha jenož ś zyrkwinskej žwjatocžnosćźu spominało. Duž je žo dopołdnja 17. auguśta w wojerśkej zyrkwi w Potsdamje, hdźež cźěło Bjedricha Wulkeho wotpočźuje, cźichi wopomnjeńśki žwjedźeń měł. Jeho rownischcźo a woltař běchu ś ławrjenzom a zypreśami wupyschili. Khěžor, khěžorka a wschě žobustawy kralowskeje žwójby běchu pschi žwjatocžnosćźi pschitomni.

— Pólske wulke kubła w Pósnanju jara rucže do němskich rukow pscheńdu. Pruskemu statej žo jara lohko cźini, 100 millijonow, kotrež je jemu loni pruśki žejm k pokupjenju pólskich kubłow pschiswolił, wotbycź. W měžazu auguśćże budźe žo wulka liczba pólskich kubłow w Wrongowiśkim, Tremežeńskim a Mogilnjanskim wokrjeżu pśches žudniśtwo na pscheżadźowanje pschedawacź, a nad tym žo dwělowacź njetrjeba, so je pruśki stat pokupi. Kupowanje kubłow w Pósnanju žo statej tež pśches to wjele wolóži, so žu sadołżene a so žu jich wobžedźerjo nusowani, je pschedacź, tež hdy by žo jara niska płacźisna na nje žadźiła. Tak je stat na pschikład sa wulke semjanske kubło Sslanskowo pola Jutroschina jenož 378,000 hriwnow dał, ś cźimž žo ani dołh, na kuble stejazy, njesapłacźi. Pódla toho chzedźa někotśi pólšzy semjenjo dobrowólnje žwoje kubła wotbycź, njedźiwajźy na to, do koho ruki pschińdu. Jedyn tajki semjan, kotryž w Pósnanju wjele kubłow wobžedźi, w Pólskej pak njebydli a žo wo wótcźinske prózowanja pólskeho luda njeśtara, je někotre žwojich wobžedźeńśtwow pruskemu statej k kupjenju poskicźił. Pólšzy wótcźinzy žu, wě žo, pśches tajke podeńdźenja jara śrudźeni a na žebicźiwych pólskich semjanow žwarja. Nowiny „Kurěr Pósnanski“ skorža, so budźa žo, hdyž to tak dale póńdźe, Němzy bórsy 80,000 jutrow leżomnosćźow w Pósnanju mozowacź.

— Pschi lětuschich wólbach sa krajny žejm w Altenburgu je žo prěni krócź jedyn sozialdemokrat tam sa sapóžłanza wuswolił. Tola wješele sozialdemokratow nad tutym dobycźom dołho trało njeje; bórsy žo mjenujźy wupokasa, so jich kandidat hischcźe tśi lěta sakskoaltenburgski poddan njeje a žo toho dla po wólbnym sakonju wuswolicź njemóže. Pschi nowych wólbach pak sozialdemokratojo ś cźežka saž̌o dobudu; pschetož liberalna a konservativna strona pschichodnje kóžda wožebiteho kandidatu njepostaji, ale wobej stronje žo, so byschtej žwoje hłoži njerospjerschikej, sjenocźitej a budźetej hromadźe jenož sa jeneho kandidatu žwój hłóž wotedacź.

Awstrija. W pschichodnym měžazu madźarske město Budin wopomnjenje žwojeho pśched 200 lětami žo měwscheho wužwobodźenja ś rukow Turkow žwjecźi. Dokelž je žo pschi wudobycźu Budina też wulke němske wójsko wobdźělilo, je Budinska wyschnosćź wjetsche němske města pscheprožyła, žo pschi žwjedźenju wobdźělicź. Schtož je hacź dotal znate, njejśtej měścże Barlin a Mnichow pscheproschenje pschijakoj. Mnichowska wyschnosćź je do Budina pišała, so pschi žwjedźenju wuwostanje, dokelž Madźarojo, runje kaž wbohich Sslowakow a Khrowatow, też Němzow a jich rěcź podtłóčźuja. Draždźany pak, kotrež žu toho runja ś pscheproschenjom počźeśćźili, žo pśches njepschećźelniwosćź Madźarow napscheczo Němzam wottraschicź njedadźa a žu pjecźa śwólniwe, žwoje wobdźělenje pschilubicź; pschetož Sachsojo žu 4000 muži žylni, kaž hižo pśched Winom w lěcźe 1682, też pśched Budinom, hdyž žo tole město 2. septembra 1686 Turkam wutorže, pod žwojim kurwjerchom Janom Jurjom III. khróble wojowali. Duž maja Draždźany sa pschileżne, k wopomnjecźu rjekowskeho žobuskutkowanja sakskeho wójska pschi wužwobodźenju Budina k wopomnjeńskemu žwjedźenjej sastupjerjow póžłacź.

Belgiska. W Brüželu je žo sańdźenu njedźelu wot 25,000 dźěłacźerjow demonstrazija sa powschitkowne wólbne prawo staka. Wyschnosćź bě žo na wschě pschipady pschihotowała a 8000 muži wójska a 6000 muži měschcźanskeje wobory hotowych dźerżeśche. Dźěłacźerjo po měścże wokoło cźehnjechu a potom ministerstwu adreżu pschepodachu, w kotrejž powschitkowne wólbne prawo žadaju. Měr žo wot nich nihdźe kasyk njeje. Najśkerje žu žo njeměrne elementy bjes dźěłacźerjemi satraschiše pśches žurowy wužud, kotryž je žo pschecźiwo sběžkarjam wuprajił, kotśiž žu pśched někotrymi měžazami Bardourowu schkleńcźerńju sapuscźili.

Franzowska. Orleanszy prynzojo, kotrychž je franzowske knježerśtwo wupokasało, žwojej nahladnosćźi a widźanosćźi bjes franzowskim ludom pśches žwoju nimo měry wulku skuposćź jara schkodźa. Jich maliczkostna slutniwosćź žo sjawnje wužměschuje a ś tym žo jich móz bóle žłabi, hacź pśches wschě žurowe naprawy se strony knježerśtwa. Franzowske nowiny nětkole saž̌o wo nowym pschikładźe skuposćże jeneho orleanskeho prynza, jara samožiteho hrabje ś Parisa, pišaju. Tutón bě jako wobžedźeŕ hroda Eu, hdźež ś wjetscha do žwojeho wupokasanja pschebywasche, žlubił, so chże nowotwar tamnischeje zyrkwje ś 19,800 frankami podpjeracź. Nětko je Euskej gmejnje k wjedźenju dał, so žwój žlub sběhnje a so prjedy pjenjesy njedari, doniž jemu wrota do Franzowskeje saž̌o wotewrjene njebudźa.

— Franzowski wójnski minister Boulanger ś kóždym dnjom nowe wukasy sa wójsko wudawa. S jeho najnowschim wukasom žo dotalne wjedźenje manövrow do zyła pscheměni. Manövry žo na tajke waschnje srjaduja, so žo wjedźenje jenotliwym wjednikam zyle pschewostaji, tak so žo manövry tak wjele hacź móžno wjedźenju woprawdźiteje wójny runaju. Toho dla žo sa manövry do přědka žadyn program njepostaji. — Komišija sa pruhowanje nowych tšélbow w bližšim cźažu žwoje dźěło skónczi. S 30 modelow žo jenož 2 sa dobraj spósnaschtaj. Kaliber wobnježe 8 millimetrow, munizija je lohka, tak so wojak njebudźe pschecźeźke brěmjo njesćź trjebacź. Leczenje kule je rune. S tutej woženbitosćźu wobej tšélbje němsku Mauserowu repetěrowazu tšélbu pschetrjechitej. Na dźěłanje noweje brónje žu hižo brónjeŕnje w Tulle,

Chattellerault a St. Etienne pschihotowane, tak so budźe ßo kóždy měßaz — jeli so je trjeba — na 100,000 tšélbow wudźěłacź móz.

Jendźelska. W Irskej ßo hischćze pschezo roshorjenoscź bjes protestantami a katholikami slehnuła njeje. W Belfastu, w hłownym měšćze Ulsterskeho hrabinstwa, ßo ßobotu w nozy saßo njeměry wospjetowachu. Mužojo wobeju stron ſ tšélbami wobrónjeni w pschitomnoscźi wulkich hromadow luda schtyri hodźiny dołho na ßo tšélachu. Pola katholikow, kaž pola protestantow je ßo pschi tym wjele satšéliło abo sraniło. Dokelž polizija měr postajicź njemóžesche, dyrbjachu wojazy njeměrnikow rosehnacź. Tucźi posdźischo w protestantskim běrtlu jenu katholsku korczmu wurubichu. Njedźelu bě měr, dokelž deschcź shromadźowanje ludu pschekasy.

Balkan. Na Balkanje ßo po sdaczu na nowu wójnu hotuja. Politiske podnjebjo ßo ſ czornymi mróczelemi poczahuje, powětr je njesnjeßnje tužny a nad tym ßo wjazy njedwěluje, so wójnski wichor w njedalokim czaßu hischćze ras sahowri. W poßlednich měßazach njeje ßo njepschecźelstwo bjes Sserbiju a Bołharskej, kaž wudawachu, pomjenschiło, wjele bóle je ßo pschiwótsiło. Bołharska bě ßo psched krótkim pola sultana wobczeżowała, so Sserbija bróni a so ßebi na nowu wójnu pschecźiwo Bołharskej myßli. Na to je ßerbski minister swonkownych naležnosczow, Franaßowicź, turkowskemu póßłanzej wotmolwjenje dał, kotreż nětczische poměry bjes Bołharskej a Sserbiju do jaßneho ßwětła staji. Sserbske knjeżerstwo tamne powěsće prěje a mjenuje je perfidne wumyßlenje bołharskeho knjeżerstwa, kotreż je je toho dła turkowskemu knjeżerstwu donjeßko, so by ßwoje ßamßne wójnske pschihoty pokryło. Wotmolwjenje kónczi ſ wosjewjenjom, so ßerbske knjeżerstwo twjerdźe na Bukareschtskim měrje steji, so pak njemóże czerpicź, so bołharske knjeżerstwo ßwoje ßamßne brónjenje ſ wudawanjom samolwja, so ßebi Sserbija na wójnu myßli. — Tole wotmolwjenje móże ßo sa pschedehru k nowej bołharsko-ßerbskej wójnje wobhładowacź. Wěste je ſ najmjeńscha, so ßo wobaj krajej na wójnu pschihotujetaj, pschi czimż ßo — kaž ßo to ſ wjetscha stawa — kóżda strona ſ wójnskimi pschihotami ßwojeho ßußoda samolwja.

Woprawdźita khróbłosćź.

(Skónczenje.)

„Haj, knjes kapitano", morjazy wotmolwichu.

Na to ßo żony a dźeczi do czołmow dele puschczachu a po nich mużojo łódź po rjadu a ſ měrom wopuschczichu. Hdyż běchu wschitzy pucźowarjo w tsjóch czołmach město dostali, ßo Starkey praschesche: „Móże wulki czołm hischćze jeneho człowjeka njesćź?"

„Chżemy spytacź, dokelž scże wy", ßo ſ czołma wotmolwi, „tola potom je pschepjelnjeny, a to je straschne, dokelž żrawzy (haifisch) na wschěch stronach wokoło naß płuwaju."

„Tak dha wokomik czakńcże!" kapitan sawoła. „Njemóżu łódź wopuschczicź, tak dołho hacź je hischćze żiwa duscha na njej."

Wón na to po lieutenantoweho ßłużobnika, hischćze pschezo w pjanoscźi leżazeho, dźěsche a jeho do czołma dele ßunu. Wschitzy, kotsiž běchu w nim, hněwni sakschiknuchu, dokelž ßo w ßwojim wotczakanju sjebani widźachu. Tola w bliżschim wokomiku bě kapitan powjas, ſ kotrymż bě czołm k łódźi pschiwjasany, wotwjasak a sawoła: „Nětko wjeßłujcże ſ zykej mozu, hdyż je wam żiwjenje lubo!" To ßebi ludźo dwójzy prajicź njedachu. Wjeßka ßo hnydom w wodźe ponurichu a czołm ßo pomału wot palazeje łódże sdalowasche, na kotrejż bě Starkey ßam lutki sawostał. Wón ßwojej woczi ſ ruku pokry, so bychu jeho płomjenja njewoßlepiłe, shładowasche w runej měrje na stronu, hdyż wumóżazy brjóh Jamajkaskeje pokkupy leżesche, sa ßwojimi ludźimi wótsje wołajo: „Brjóh njemóże wjazy daloko bycź. Woheń dyrbja wot tam widźecź. Myßlu ßebi, so ßo ſ łódźewodźazym czołmom setkacże, hacź runje hischćze żaneho wuhładacź njemóżu. Hdyż pak jedyn setkacże, prajcże ludźom, so bychu ßo do spěcha měli, potom ßměm a móżu ßo hischćze wumóżenja nadźecź."

Tak czołmy, wot wjeßkow rucże do prědka honjene, ſ dźiwej spěschnoscźu k brjohej khwatachu. Hdyż běchu lědma tsi sta kroczelow wot łódże sdalene, ßo płomjenja ſ mozu pschesch łódź rosschěrichu. Woheń bě ßo nětko też płachtow a scżeżorow popadnuł. Bě to hróßbnje rjany napohlad, palaza łódź, kotraż ßo ſ zykymi ßwojimi wobryßami jaßnje wotsnamjenjesche w czornej nozy na dźiwje ßo żołmjazym a warjazym morju! Kapitan Starkey hacź k najswonkownischemu łódźinemu kónzej dźěsche, hdyż móżesche ßo ſ najmjeńscha hischćze nětotre minuty sahubjazym płomjenjam wukhowacź. Tam wón stejo wosta a ruzy styknuwschi njebojasnje ſ rosßudźenoscźu do praskotazeho wóhnja a do czorneje czmy shładowasche.

Pschezo dale a dale czołmy k brjohej khwatachu. Jenoż porjadny saklesk wjeßkow rowowu czischinu pschetorże, kotraż jich wobdawasche. Czekanzy jenoż na palazu łódź hladachu a ßebi jenoż na nadobneho a khróbłeho muża myßlachu, kotryż bě ßwoje ßamßne żiwjenje sa jich wukhowanje do stracha dał. Czim dale pak na spěschnej jěsbje pschińdźechu, czim bóle staroseźiwje ßo morjazy a pucźowarjo wobhładowachu, hacź ßnadź żaneho łódźewodźazeho czołma njewußlédźa. A wo prawdże! Runje wótry sakschik wußłyschachu, na kotryż ſ wjeßekoscźu wotmolwichu. Dwaj czołmaj kaž na kschidkomaj wichora nimo sjédźeschtaj, a jedyn łkóß ßo praschesche: „Kajka je to łódź, kotraż ßo tam pali?"

„To je Neptun", bě wotmolwjenje, „a muż, kotryż tam na njej steji, je kapitan Starkey."

Jedyn ſ połodnjo-amerikanskich pschekupzow ßo posběhnu a ſ zykej mozu ßwojeho hłoßa sawoła: „Sto puntow (dwaj tyßaz hriwnow) prěni czołm dostanje, kotryż łódź doßahnje a kapitana wukhowa!"

„Hura!" wołachu zusy morjazy, „a nětko napinajmy wschě mozy, tu móżemy rjane myto dobycź!" Mużojo njewjedźachu, kajka hróßbna straschnoscź na nich w łódźinej bliskoscźi czakasche. Woni ſe wschej mozu wjeßkowachu, so bychu człowßke żiwjenje ßmjercźi wutorhnuli a wyßoke myto dostali. Hižo w bliżschim wokomiku běschtaj ßo wobaj czołmaj w tołstej czmje shubiłoj.

S njesćerpliwej napjatoscźu pucźowarjo w ßlědowazych wokomikach hladachu a poßłuchachu do teje strony, hdyż ßo palaza łódź wot mórskich żołmow tam a ßem kolebasche. Na dobo mózna płomjenjata trubjel ſ delnjeho łódźineho dźěła wupraßnu, kotraż ßo hacź k wjerschkej najwyschscheho scżeżora posběhnu. S dobom bě wrjeskot a bubot ßłyschecź, runje kaž so bychu njebjeßa a semja ßo powrócźicź chzyke. Te tsi czołmy buchu wot dźiwje ßo sawarjazych żołmow do wyßokoscże sběhnjene a potom kaž wot kužoła shrabnjene tu a tam mjetane. Woheń bě na dobo haßnuł. Hłuboka czischina pak nad morjom leżesche, a wuhlocźorna nóz czekanzow wobdawasche, tak so jedyn druheho rosesnacź njemóżesche.

Nětko pak bě brjóh, sa kotrymż běchu horzo jedźili, dosahnjeny. Czołmy do schkitowaneho pschistawa Morantskeho saliwa sajédźichu. Hdyż chzychu wukhowani runje na brjóh stupicź, prěni łódźewjedźazeju czołmow nimo pschińdże. Wótry wyskaty wukschik ßo ſ njeho sawoła. Wschitkim pucźowarjam a morjakam bě tutón hłóß snaty. A radostne wyskanje, kotreż ßo daloko psches czichu nóz roslehnu, mnohim pschihładowarjam pschipowjedźi, so je kóżde człowßke żiwjenje ſ łódże Neptuna wukhowane a so je ßo też nadobny a khróbły kapitan Starkey sbożownje płomjenjam wutorhnuł.

Nětotre dny posdźischo dźakowni pucźowarjo łódże Neptuna saßłużbnemu kapitanej, kotrehoż symnokrejnoscźi a rosßudźenoscźi mějachu ßo pódla pomoży ßmilneho Boha sa wukhowanje ßwojeho żiwjenja dźakowacź, woßobnu hoscźinu wuhotowachu. Kapitanej ßo pschi tym też w jich mjenje droha ßléborna blidowa wudoba k wopomnjenju pschětratych strachow pschepoda. Pschipitk po pschipitku ßo wunjeße, so by ßo kapitanowa nadobnoscź a khróbłoscź khwaliła a ßławiła. Starkey ßo ſ czopkymi a wutrobnymi ßłowami sa wopokasanu czescź a sa dar dźakowasche, kotryż běchu jemu poßwjeczili. Pschi tejle składnoscźi ßo sjawnje wupraji, czoho dła je tehdy wjeczor duell ſ Dupontom ſ rosßudźenoscźu wotpokasał. Wón praji: „W prěnich létach ßwojeho dźěczatstwa ßym luboscź a ßwěrnoscź dobreho nana a luboscźiweje maczerje w bohatej měrje wužiwał. Hdyż běch 12 lět stary, ßo ſ jenym dobom nasche ßwójbne sboże sniczi. Mój nan bě major w jendźelskim wójsku, a wschitzy jeho pschedstajeni a podstajeni jeho lubowachu a cześcźachu. Wón měješe dobreho pschecźela, kotryż ſ nim pschi tym ßamym regimencże jako major ßłużesche, a ſ kotrymż bě psches swjaski wěrneje pschikhilnoscże sjenoczeny. Pschi jenej hoscźinje, kotruż běchu ßebi regimentowi offizěrojo wuhotowali, ßo cześcźeranjaze ßłowa bjes woběmaj pschecźelomaj prajichu. Towarschojo, kotsiž běchu ßłyscheli a widźeli, kak bě roskora bjes nimaj nastała, měnjachu, so móże ßo cześcźeranjenje jenoż ſ duellom wuhładkowacź. Pschecźelej dyrbjeschtaj ßo, tak czężko hacź jimaj to pschi měrnym pschemyßlenju padże, wußudej czeßneho ßuda podczißnucź. Duell ßo měješe — a mój wbohi nan w nim padże, wot pschecźeloweje kulki satšélený. Hischćze dźenßa maczerine żałoscźenje pomnju, hdyż cźěko horzolubowaneho mandźelskeho domoj pschinjeßechu. S njewuprajnej bolosczu ßo na symne, blěde cźěko lubeho muża czißnu, kotryż bě ju hakle psched khwilu w poknej mozy czerstwoscże a strowoscże wopuschcził. Jejne do wutroby rěsazy skórzby mi hischćze dźenßa psches wuschi du. Hischćze dźenßa cźemny a srudny czaß pomnju, kotryż ßo po tamnym njesbożownym dnju sa naju sapocża. Sswjatnizu měrneho domu a njewopißomnje sbożowneho mandźelstwa jenicźka

pistolowa kulka sanicži. Wěm też, kak bě mojeho njesbožowneho nana wbohi pschecžel, kotrehož poroki a wobskóržby zwědomnja hrjebachu, wot tamneho duella wschu wjeselosću žiwjenja shubił. Slemjeny na duschi, tak wobžaromny muž, kotryž krutemu žadanju wopacžneje cžesćželubosće njebě napschecžo stacź móhł a so se žiwjenje sahubjazej kulku s njewólnej ruku na swojeho najlěpscheho pschecžela měrił, léta dołho bjes nami khodźesche, doniž skónczńje pod wulkej cžežkotu swojeje winy podleža a w najlěpschich mužskich létach frudne žiwjenje skoni. Mjelczu wo staroscžach, nusy a cžerpjenju, kotrež so se sažnej smjercžu jeju nanow wobžaromnym dźěcžom wobeju swójbow napołožichu. Ale na jene, moji knježa, hacź do swojeje samsneje smjercže jenje njesabudu. Je to cžiche, mjelcžaze a tola wutrobu kamaze horjo, pod kotrymž so moja lubowana macźeř seshabi. Na smjertnym kožu je wote mnje swjatocžny slub žadała, so jenje a pod janym wumjenjenjom duell njepschiwosmu. Ale hdyž też jej to njebudźich slubił, dha je tola bolostne spominanje na moje dźěcžatstwo tak mózne, so nad tajkim hrosnym a njekschescžijanskim waschnjom pschezo swoje pohórschenje wupraju a so jeho žadanju pschezo se wschej rossudźenoscžu sarjeknu. Hischcže ras s zykej wutrobu wobžaruju, so swym s pschekhwatanoscžu knjesej Dupontej kschiwdu cžinił, a jeho tu psched zykym cžesnym towarstwom wo wodacže proschu. Džaka pak, moji knježa, kotryž scže mi wuprajili a khwalbu, kotraž je so mi wot was dostała, mózu jenož s hłubokim hnuczom a hańbicžiwoscžu pschijecź. Njejsym niczo dale hacź swoju winowatoscź a pschisskuschnoscź cžinił, hdyž sym pschi wukhowanju mi dowěrjenych pucžowarjow a mi podstajeneho ródźineho mužstwa na sdźerženje swojeho samsneho žiwjenja njehladał, a kaž so to kójbemu hódnemu kapitanej pschisteji, jako najposledníschi swoju ródź wopuschcžił. Wschehomóznemu a smilnemu Bohu wschón džak, khwalba a cžesć sskuscha."

Pschitomni hoscžo běchu na rěcž dobreho kapitana Starkeya s wulkej kedźbliwoscžu a hłubokim hnuczom posskuchali. Nětko so wschitzy k njemu cžischcžachu, so bychu jemu ruku potschasskli a jemu se swojim wutrobnym džakom swoju poknu pschesjenoscź s jeho sskowami wuprajili. Dupont pak — a to běsche najlěpsche a najkrasznische — wubjerneho kapitana wobja a se sylsowazymaj wocžomaj praji: „Wy scže prawy a wěrny rjek, woprawdźity cžesny cžłowjek! wodajcže mi a dajcže mi swoje pschecželstwo!" A wón mějesche zyle prawje se swojimi sskowami. Pschetoż w swjatym pisnje cžitamy: Cžłowjek njespěschny k hněwu je lěpschi dyžli sylny, a tón, kiž sam nad sobu knježi, dyžli tón, kiž města dobywa.

Ze Serbow.

S Budyschina. W druhej połojzy julija je knjes dr. theol. Gerhardt s Zezschwitz wumrjeł, sskawny profesor bohawucženoscže a wosebny predar w bajerskim měscže Erlangen, prjedy khwilu w Lipsku. Njebocžiczki, 1827 w Budyschinje rodźeny, je tudy a w Lipsku studował. Też jedyn a druhi Sserb so wěscže hischcže na njeho dopomni.

— Sandźenu wutoru je so 9létny hólczež R. K. na scharfenstegu tu wobwěsnucź spytał. Jeho wotmysklenje pak so jemu njeporadźi, dokelž so hósdź, sa kotryž bě so powsnuł, skama. Dele panujzy bjesbózny hólczež do druheho hosdźa pschi scženje prasnu, kotryž jemu na brjusche tsi zole dołhu ranu wudrě. Lékař je ranu saschił, kotraž po sdaczu straschna była njeje; pschetoż bórsy po tym mózesche hólczež hižo sasso stanucź a běhacź. Hólczež najskerje strowego rosuma njeje, cžohož dla budźa jeho do nékajkeho wustawa dacź dyrbjecź.

— W 28. cžisle Serb. Nowin cžitachmy s Khocžebuskich a Hródkowskich stron tu skórzbu, so tam rataŕske wupkody niczo wjazy njepłacža. Tak su n. psch. butru sa 90 np. pschedawacź dyrbjeli, a cži, kiž su hriwnu dostali, su jara wjeseli byli. Na to bu w tym cžisle praschane, kak so tomu wotpomhacź hodźi. Redaktor Serb. Nowin wotmolwi: Ssamopomoz bura tu niczo njepomha. Tudy móže jenož stat pomhacź, s dźěla krajny sejm, wosebje pak khěžorstwowy sejm. To wotmolwjenje je jara prawe. Ale cžoho dla dha stat hižo pomhak njeje? Najprjódzy toho dla, dokelž su też burjo do sejmow liberalnych sastupnikow wuswolili, kiž tam stajnje na stronje měschcžanow steja, a potom pschede wschém toho dla, dokelž sebi burja pomoz wot stata ani žadali njejsu. Stat pak tola tym pomhacź njemóže, kiž sebi jeho pomoz ani njeżadaju. Ale njeskorża dha burja w korczmje na hubjene cžasy, a njepisaju druhdy nowiny mały nastawk wo tym, so bur žaneje warby nima? To drje je wěrno. Ale na tajke sskabe skorżenje jednotliwych burow a nowinow stat žaneje ważnosće klasću njemóže a to pschede wschém toho dla niz, dokelž jemu stajnje pschekupzy a fabrikantojo s wulkim wokanjom w wuschomaj leża. Schto pak maju naschi burja cžinicź? Woni maju sserbske burske towarstwa sakožicź, kaž su to w Bukezach, Lasu a Wojerezach hižo cžinili. Pschedsydstwo tajkich towarstwow ma potom skórzby a žadanja rataŕstwa w mjenje zykeho towarstwa psched wyschnoscź a sejm pschinjesci. Tajke jednanja dyrbi stat wobkedźbowacź a wón je też wěscže spokoji. Najenzy ryczerkubkow su loni w Shorjelzu towarstwo sakožili, kiž ma 400 sobustawow a kiž jich intereseu sastupuje. So bychu tola naschi serbszy burja skoro wotucžili a burske towarstwa sakožili! W Hodźiju, Njeswacžidle, Porschizach a druhich wjetschich wsach bychu tajke towarstwa, hdy by jeno schtó sapocžatk sczinił, so lóhko hromadże namakake; pschetoż my snajemy wjele serbskich burow, kotrymž by tajke serbske burske towarstwo s wutrobu witane było. Ale hischcže junkrócź, burske. Hewak bórsy do nich wjesni rjemjeslniczy atd., kiž ani kórza pola nimaju, ale cžim wjetschu srěcžniwoscź, sastupja, wodźenje na so storhnu — a serbszy burjo so potom drje do korczmow a do hracža a picža nawucža, ale sa rataŕstwo je tajke towarstwo zyle bjes wužitka. —o.

— „Kath. Posoł" pische: S klóschtra Marijneje Hwězdy je nam srudna powjescź doschła, so je k. P. Hugo Fux wutoru wumrjeł. So khorowatoscź, na kotruž njebocžiczki někotry cžasz skorżesche, tajkeho srudneho kónza doscžehnje, njebě nichtó wocžakował. Cžim wjetscha je srudoba pola wschitkich, kotsiž běchu s dobrym měschnikom žiwi a kotsiž nad jeho swěrnym, luboscžiwym a njewustawazym duchownym dźěle so radowachu. Njebocžiczki bě sa krótki cžasz serbsku rěcž tak derje nawuknuł, so mózesche městno serbskeho kapłana w klóschtrje dospołnje sastacź. Jako tajki też w Różencže porjadnu wupomoz cžinjesche. Pschi wulkim njedostatku na serbskich měschnikach wosebje mjes klóschtyrskimi duchownymi je to wulke pruhowanje Boże sa nas, so je tajkale młódna móz w Božej winizy wusnuła!

S Wulkeho Wjelkowa. Póndźelu rano w 2 hodźinomaj je so skomjana buda, wot tudomneho knjejstwa hakle njedawno sa sadnika natwarjena, wotpalika.

S Wósborka. Njedźelu 8. augusta wotbywasche so tu XII. hłowna skhadźowanka serbskeje studowazeje młodoscže. Sa městno pschichodneje skhadźowanki postajichu so Budestezy. Sa pschichodneho hłowneho starscheho wuswolii so stud. theol. J. Gólcź s Lipska a sa podstarscheho stud. Nowak s Prahi. Po skhadźowanzy mějesche so sabawny wjeczor s rjanymi spěwanskimi pschednoschkami. Reje swjeselichu młodźinu hacź do ranschich hodźinow. Póndźelu mějesche so rjany wulět do Hrodźischcža, kiž serbskich studowazych hischcže junu k wjeselej sabawje shromadźi.

S Jěžowa, 14. augusta. Dźenża w nozy w prěnjej hodźinje w bróżni sahrodniskeho khěžkarja Mateja Baraschki w Němskich Paslizach Boži woheń wuńdże. Bróżnja se wschém, schtož w njej běsche, a też domske mjenowaneho wobsedźerja so do zyła wotpalischtej. Ssobu spalike su so dwě krowje, jakojza a gmejnski cžélz. Sawěscžene Baraschke njemějesche. Kak je njesboże nastako, hischcže wusslědźene njeje; ma so sa to, so je woheń sakożeny. K wóhnju běchu 3 sykawy pschijěle: nascha běsche prěnja, Njebjelczańska druha a Kamjeńska tsecža.

S Kocžiny. Prjedawschemu knjejej wucžerjej Scholcže tudy dosta so horjoł hohenzollernskeho domjazeho rjadu.

S Delnich Łužic. (Br. Z.) Hdyž Pizańszy tsélerjo wóndano psches Khocžebus do Zahgana na wulke tsélenje cžehnjechu, pschińdże měschczaństi exekutor (cžasar) a wotewsa jenemu Pizańskemu pjekarjej buschkej a pjenjesy, dokelž bě jedyn wěriczel sebi tajke wucžasanje žadał. Wucžasany pjekař pak tola sobu pucžowasche, dokelž jeho towarschojo jemu pjenjesy saradźichu.

Wusnudźenja.

Sawniski sud. Kublerja Ducžmana w Hněwsezach k 10 mk. pjenjeżneho khostanja abo k arrestej na dwaj dnjej sasnudźichu, dokelž je so sapocžatk meje dźělby njecžistwa, něhdże 3 mk. hódneho, smozował, kotrež bě wulka woda na pucź, Hněwsecžanskej gmejnje skuschazy, spławika. — Kubler-najeńk Brühl w Lusy bě 20. junija dźěkacžerjej Poklanej s tamnischeje knježeje korczmy won kasał, Poklan pak bě njedźiwajo toho tam sawostał, a hamtske hejtmanstwo bě jemu toho dla 6 mk. pjenjeżneho khostanja napołożiło. Poklan so tutomu khostanju njepodcžisnu, ale sebi sudniske wusnudźenje žadasche. Dokelž pschepytanje wupokasa, so je Poklan mjenowany dźeń njepschitomneho korczmarja sastupował, jeho wuwinowachu. — Murjeř a žiwnoscžeř Forker w Warnokcžizach bě 21. meje w tamnischej Mayez korczmje

gmejnskeho pschedstejiczerja Maya tam w nastupanju jeho sastojnstwa hanik. Sa to ma nětko 15 mk. khostanja płaczicz, abo 5 dnjow w jastwje poßedźecź. — Czeladnika Ssymanka w Koblizach s jastwom na jedyn dźeń pokhostachu, dokelž je 24. junija s jeneje samknjeneje kschinje 50 np. spakosczik. — Skórżba Dejkoweje w Rachlowje pschesczíwo Pjechowej tam ßo na to waschnje skónczi, so wobskorżenej 5 mk. pjenjeżneho khostanja abo jastwo na 2 dnjej pschißudźichu a sapłaczenje prozeßa woběmaj dźělomaj po pokojzy napokožichu.

Žnjowy khěrlusch.

Budź, Knjeże Bożo, khwaleny
Sa wschitke twoje dobroty!
Budź ßlub czi saplaczeny!
Wscho czěko k tebi pschikhadźa,
Ty prósstwu naschu wußłyscha,
Twój lud je swjeßeleny.
Hrajcże, hrajcże
Shromadźeni, sjenoczeni
Bohu horje
Na harfach we wyschschim khorje!

Naß puschcź do twojich pschittwarkow,
Nam chze ßo ßwjatych wjeßelow
We Bożim wobydlenju!
Dźenß' ßwjedźeń je we zionje,
Sso, ludy semje, skhadźujcże
We mózným sahorjenju!
Boha, Boha
Sdobnje khwalmy, dźakne psalmy
Saspěwajmy,
Dźiwy Boże wobhladajmy!

Ty, ßylny, hory wobtwjerdźesch,
Wscho, schtoż ßo mjeŕwi, swjeßelesch
A semju wopytujesch;
Ty kuki s wodu powodźesch,
Ty rolu s deschczom womjehczesch
A pola požohnujesch;
Wschitko, wschitko
Boha khwali, wulzy, mali
Pschistupujmy,
Boha Knjesa posběhujmy!

Ty mróczele we ruzy masch
A bróstwy semje napowasch,
Sso żitu dawasch radźicz;
A stopy twoj kapaju
Po zykym kraju s tucznoszu,
Nam niczo njeßmě wadźicz.
Stancże, stancże,
Saspěwajcże, powjedajcże
Skutki Boże,
Bóh je nasche wěczne sboże!

Wschě hórki też ßu wjeßele,
Se żitom doły pschikryte
Nam psched woczomaj steja.
Ty léto kraßnje krónujesch,
Sa blidom hłódnych naßyczesch,
Sso ludźo sradujeja.
Sskyschcże, ßtyschcże:
Boża ßylnoscź, Boża ßmilnoscź
Wěczńje traje,
Bohu wyskajcże psches kraje!

Budź wschědnje nasche wjeßele,
Kiž sdźerżisch nasche żiwjenje
Psches ßwoju dobroczliwoscź!
Daj wjeßelemu człowjestwu
Pak dźakownu też wutrobu
Sa twoje kraßne dźiwy!
Bożo, daj so
Sestawamy, czaß nětk mamy,
Schczedroscź mika, —
Daj, so naß by wobroczika!

D.

Přilopk.

* We wschelakich němskich wßach sakskeje Hornjeje Łužizy je wjele ludźi skhoriło, kotsiž běchu na oybinskim tšelenju pjeczene kołbaski jědli. Khoroscź na trichinosu pokasuje. Jene dźěczo je hižo wumrjeło. Wěz ßo ßudnischzy pschepytuje.

* Sa mjaßowobhladowarjow ważny wußud je khostanska komora krajneho ßudnistwa w Oelsu wuprajika. Mjaßowobhladowař se Schebnitz w Trebnitzskim wokrjeßu bu psches to, so běsche trichinosne ßwinjaze mjaßo zyle njerodnje mikroskopiszy wobhladował, s pschiczinu ßmjercze tsjoch człowjekow. Mjenowane ßudnistwo jeho toho dla k jastwu na dwě lěcze saßudźi.

* Pjatk tydźenja w jenych khlamach w Barlinje murjerja sajachu, kotryż chzyssche tam wulke pjenjeżne papjery pschedawacź. Sajaty s woprědka prějeschе, skónczinje pak ßo poliziji wusna, so je ßo s jenym towarschom na kuble Glienick pola Zossena nutskłamał a kublerjej, pola kotrehoż wón dźěkasche, wjazy hacź 6000 markow w pjenjeżnych papjerach pokranuł. Wón wudawasche, so njewě, kak jeho paduschny towarsch rěka, ani, hdźe wón bydli, a so je wjetschi dźěl kranjenych pjenjes na kschižnej horje pola Barlina sahrjebał. Dokelž běsche s Glienicka hižo do Barlina powjescź dóschła, so ßu tam pjenjesy kranuli, ßo někotsi sastojniży se sajatym na to městno podachu, hdźež běsche wón, każ wudawasche, ßwój pokład sahrjebał; a woprawdźe tam něhdźe 4000 mk. w pjenjeżnych papjerach namakachu. Sbytknej 2000 mk. je, każ paduch wudawa, jeho njesnaty towarsch dostał. W sajatym dźěłaczerja Blocha spósnachu.

* Rjane myto sa nadobny skutk je ßo wóndano jenemu wobydlerjej Potsdama dostało. Hdyž k kanalej pschińdźe, wón żónsku wuhlada, kotraż psches wobłożenje skhilena ruzy łamajo wołasche: „Na pomoz, na pomoz, dźěczo je do wody panuko!“ Rucże tón muż pschiběża, ßo ßuknju ßlecze a psches wobłożenje do wody skoczi. Bórsy też ßo jemu radźi dźěczo żołmam wutorhnucź, a hlaj: dźěczo, kotreż běsche wón wot ßmjercze wumóhł, bě jeho ßamßny ßynk.

* Josefa Vodičkowa s Kostelez w Czechach běsche hižo łéta dołho se ßwojim mužom w pschekorje. Skónczinje wona wobsamknu mużej sawdacź. Hdyž wón wóndano s Vybralez mandźelskimaj na polu dźěłasche, jemu żona doma khlěb a twarożk k wjeczeri pschihotowa, dy twarożka jěd sczini a ßo na to wotßali. Sso s Vybralez mandźelskimaj domoj wróczíwschi Vodička wjeczeŕ pschihotowanu namaka, poje a też mjenowanymaj mandźelskimaj wot ßwojeje wjeczerje da. Bórsy po wjeczeri wschitzy tsjo skhorichu a mějachu wulke bolosczе. Vybralowa żona nasajtra wumrje. Ssudniskolěkarske wobhladowanje czěła semrjeteje pokasa, so je wona na arsenik wumrjeła. Josefa Vodičkowa, kotruż hnydom sajachu, s woprědka prějeschе, bórsy pak ßo wusna, so je mużej sawdacź chzyła a jemu toho dla arsenika do twarożka naczinika.

* S Jaroßława w Galizískej ßo wo dwójnym mordarstwje pische, kotreż je ßo s kónz sańdźeneho měßaza w jenej sahrodźe njedaloko Jaroßława stało. Jedyn dragunar, ßłużobnik hrabje A., běsche sa tym pschischoł, so je jemu jeho njewjesta, 19 lět stare kczějate holczo, njeßwerna. To jeho hrjebasche; duż ßo wón rossßudźi ßwoju njewjestu skónzowacź a ßebi ßam też żiwjenje wsacź. Holzu k ßebi skasawschi ßo wón s njej do sahrody poda. Hdyž běschtaj hacź k khapali dóschkoj, kotraż w sahrodźe steji, wón na jene dobo revolvr wucżeże a do ßwojeje njewjesty tseli. Holza na měscze morwa na trawnik padże. Na to wón ßam do ßo wutseli, ale kulka jemu jeno czeleßno rosrasy. Na to waschnje ßwojeho saměra njedozpěwschi ßo wojak napscheczíwo tomu městnu, hdźež czěko jeho njewjesty leżesche, na schtomje wobweßnu. Prjedy hischcże běsche ßwojej morwej njewjescze papjerku do ruki tyknuł, na kotruż běsche prósstwu napißał, so chzyli jeho s jeho lubej do jeneho a toho ßameho rowa pohrjebacź.

* Kak straschne je fosforowe sapalki w saku měcź, s nowa podawk wucźi, wo kotrymż ßo s města Czumjeń ßlědowaze pische: Wóndano rano je ßo na tudomnych żitnych wikach w pschitomnoscźi zykeje czrjódy ludu pschi ßamym jedyn człowjek spalił. 16lětnemu pachołej, kotryż na wosu leżo spasche, ßo drasta sapali. Wustróżany hólczeż s wosa skoczi a wo pomoz wołajo po wikach wokoło běhasche. W město toho, so by jemu pomozy poskicził, jemu lud s pucża dźěsche. Skónczinje ßo njesbożowny na semju wali. Na sboże pólzaj k tomu pschińdźe, kotryż rucże prěnjemu lěpschemu burej jeho tokśty płaschcź s ramjenjow storże, jón w hrjebi namoczi a njesbożowneho pachoła do njeho sawali. Wot hólczezoweje drasty ßu jeno spalene kuski wysche wostałe, kotreż s njeho spadachu, hdyž njesbożowneho sběhnuchu; koża na nohomaj a na wschelakich dźělach czěła běsche spukana. Straschnje wopaleneho do měschczańskeje hojeŕnje donjeßechu. Njesbożowny běsche koprowe pjenjesy a fosforowe sapalki w saku měł, kotreż běchu ßo mjes ßobu rybowałe, psches czoż ßo sapalki sapalichu.

* S Kopenhagena, danskeho hłowneho města, ßo wo wulkotnym twarje pische, na kotryż ßebi tam myßła. Město Kopenhagen na wulkej danskej kupje Seeland leži. Dźěl morja, kotryż tule kupu wot Schwedskeje dźěli, Sund rěka. Jene franzowske towarstwo je ßebi nětko samyßliło, pod Sundom, po tajkim pod morjom, khód abo tunnel pscherycź, kotryż by Dansku se Schwedskej sjenoczik, mjenujzy danske město Kopenhagen se schwedskim městom Malmö. Danske a schwedske knjeżerstwo wo tejle należnoscźi hižo wuradźujetej. Pschedewsacze s techniskeje każ s pjenjeżneje strony wuspěch lubi. By-li ßo podwódny khód pscheryk, by wěsce wjetschi dźěl tworow se Schwedskeje a Norwegskeje po tunnelu psches Dansku do Europy schoł, dokelž by tónle pucź tuńschi byk, hacź dotalny. Też politiskich sadźěwkow ßo bojecź nimaju. Każ je snate, ßo podmórski tunnel mjes Franzowskej a Jendźelskej toho dla dotwarił njeje, dokelž ßo Jendźelscźenjo bojachu, so móhli ßo Franzowsojo po tutym pucźu se ßwojim wójskom do Jendźelskeje walicź. Tajkeho něczeho ßo Schwedisko a Dansko mjes ßobu bojecź njetrjebatej.

* Hdyž w kasarmach 3. artilleriskeho regimenta w jendźelskim měsce Portsmouth 3. t. m. wobjed warjachu, wojak, kotryż wonka na straži stejesche, na jene dobo wołacź pocza; bórsy na to ßkon (helfant) Yumbo sastupi, teptajo, so wscho rjesche. Njedaloko kasarmow swerjeńz stejesche. Mjes tym, so wojazy dwór kasarmow rjedźachu, běsche ßkon se swerjeńza czeknuł a psches dwór kasarmow do kuchnje na wopyt pschischoł. A mjes tym, so wojazy s kuchnje roscźekachu, Yumbo wulki kotoł poliwki wuschlapa, hobrski hornz běrnow sežra a ßo se ßuda, w kotrymż deschczowa woda stejesche, napi. Sso do ßyteje wole najěwschi a napiwschi ßo ßkon s kasarmow wotßali a ßo jara spokojeny a widomnje poßylnjeny do ßwojeho swerjeńza wróczi.

* Wo njeczłowiskim skutku mazochi ßo s Warschawy pische: Wobydlerka nascheho města, města Josefa Stankewicz, je wóndano ßwojeho 3 lěta stareho pschirodneho ßynka, kotryż běsche něschto sawinował, toho dla na tsesche doma k wuhnjej pschiwjasała. Njesbożowne dźěczo s woprědka hórko płakasche, bórsy pak pod ßapazymi pruhami ßkónza pomjatk sshubi a tak něschto hodźin k wuhnjej pschiwjasane wißasche, doniż ßo ßußodźina na nje njedohlada, kotraż

hnydom na poliziju běžešče. Wbohe dźěćźo w womorje leżo wosta, hdyž je polizija wotwjasa a ſ tšěchi dele wſa. Ssurowu mazochu ꝑu na měſćze ſajeli.

* W Odeßy wóndano khudźe ſdraſćźeny, dołhi mużſki ꝑrěnich lět na poliziju pſchińdźe a ſaſtojnika płaćźo proßyć pocza, ſo chzył tola jeho duſchn wot cźěßnych cźwilowani wußwobodźićź a jeho ſkerje a lěpje ꝑudnikej pſchepodacź. „Hižo něſchto dnjow", roskaty hrěſchnik dźeſche, „niczo jěd njejßym ani ſpał. Daloko ſa měſtom ꝑym po kuczniſchczach wokoło błudźił, a tola mam ꝑwoju ꝑwójbu doma, żonu a nětotre dźěćźatka, kotreź horzo lubuju, a kotreź ꝑym ſe ꝑamßnymaj rukomaj pěſtonił a ſkubkował. Wěm, ſo mje doma płaćźo wocźakuja. Ale mojej ruzy ſtej ꝑo ſ cźlowjećźej krwju wopanzałej." — „Schtó dha Wy ſcźe?" ꝑo ſaſtojnik ſadźiwany woprascha. „Ja ꝑym mordaŕ ꝑwojeho dobreho pſcheće̊zela, ſ kotrymż ꝑmój ſ cźaßa krymſkeje wójny, dleje hacź 30 lět, měrnje a każ bratraj w hromadźe żiwaj bykoj", zuſy wotmolwi. „Sſyńćźe ꝑo na ſtólz", ſaſtojnik na to dźeſche, „a wupowjedajcźe mi nadrobnje, ſchto je ꝑo ſtało; ſchtó Wy ſcźe a koho ſcźe ſkónzował?" — „Ja ꝑym Jurij Kaſanegro a ꝑym ꝑwojeho towaŕſcha Jana Cźećźeru w jeho wobydlenju ſ nożom ſakkół. Mój w jenym domje bydlachmoj. Hdyž wóndano ſ dźěła domoj pſchińdźech, mi żona a dźěćźi powjedachu, ſo je Cźećźerowa żona mojim dźěćźom kſchiwdu ſcźiniła. Duż k ꝑußodej dźěch a ꝑo ſ nim wurěćźowacź pocźach. Schto je mi wón prajił, njewěm. Jenoż to wěm, ſo wón wjećźerjeſche. Roshorjeny wulki nóż ſ blida ſhrabnuch a ꝑwojeho towaŕſcha kłóch; hacź do wutrobna abo do żiwota, to njewěm. Hdyž ꝑo wołanje ſběże, ja do ſahrody cźeknuch a dale do kuczniſchcźow, hdźeż ꝑym hacź dotal wokoło błudźił. Ja wěm, ſo mje polizija pyta. Runjeż mje Bóh hižo khoſta, tola ſpósnawam, ſo też dyrbi cźlowjeſki ꝑudnik mordarja khoſtacź. Duż waß proſchu, ꝑadźćźe mje do jaſtwa a dajcźe mojej wbohej ꝑwójbje prajicź, ſo je jich ſabłudźeny nan hiſchcźe żiwy." Njeſbożowny hórko ſapłaka a ꝑebi hłowu ſ woběmaj rukomaj pſchimnu. Wołóżeny pak wón ſdychnu, ſhoniwſchi, ſo je Cźećźera hiſchcźe żiwy, ſo je jeno lohko ranjeny a ſo w měſchcźańſkej hojerni leżi.

* Jene w Ruſkej w němſkej rěcźi wukhadźaze nowiny pißaju: „Po drósy ſ Klina do Dmitrowa wóndano burik wjeßele běžeſche, ꝑwoju ꝑekeru ſa paßom. Na jene dobo ꝑo wón dohlada, ſo něſchto krocźel pſched nim na jenym pſchidrożnym ſchtomje mużſki wißa. Burik ꝑo ſ krótka rosßudźi a ꝑwoju ꝑekeru ſhrabnuwſchi niſku hakoſu wotrubnu, na kotrejż mużſki wißaſche. Tutón na ſemju padźe. Jeho wumóżnik jemu poſtromk wot ſchije wotdźernu, na cźoż zuſy pomaku ſaßo k ꝑebi pſchińdźe. Lědma pak móżeſche wón ſaßo nětak rěcźecź, wón każ dźiwi muż na ꝑwojeho wumóżnika wołacź a jeho deleczinicź pocźa, ſo je jeho k żiwjenju wrócźił, kotreż je wón tak ꝑyte měł. Hdyž pak bur na to wotmolwicź ſpyta, ꝑo jemu hiſchcźe hórje ſeńdźe; zuſy jeho ſhrabnu, jeho krucźe pſchemkłócźi a ꝑo na to wotßali. Burik pak pſchi ſchtomje ſtejo wosta pſchi ꝑebi rospominajo, kak njeduſchny ꝑwět je a cźlowjeſtwo. Tu jedyn wokrjeßny ſaſtojnik pſchijěcha; wuhladawſchi wotrubanu hakoſu a burika ſe ꝑekeru pódła, wón bliſko k ſchtomej dojěcha. Bur jemu zyły podawk ſ wobwěſchenzom wupowjeda; ſaſtojnik pak jemu ani ꝑłowcźka njewěrjeſche a jeho wyſchnoſcźi pſchepoda, dokelż běſche jeho pſchi tym lepił, ſo bě na dróſy ſchtom wobſchkodźił."

* Se wſchelakich krajinow bjeskóncźneje Ruſkeje ꝑo piſche, ſo ꝑu tam poßleni cźaß ſtajny deſchcź měli, tu a tam hižo wjele njedźel dołho. Wulka woda je kraj powódnika, twarjenja wobſchkodźiła, żeleſnizy rostorhała, moſty a młyny ſwottorhała, wjele ſkotu ſatepiła a wſchelakeje druheje ſchkody naczinika. Wjele wjetſcha pak je ſchkoda, kotruż je ſtajny, trajazy deſchcź na honach, na łukach a na polach naczinił. Schto wulka woda ꝑyna wotpławiła njeje, a kelko je ꝑyna na łukach leżo ſhniło! Też Boże żita na ſtwjelzu ſtejo hnija, a ſchtoż je poßyczene, je wurośtko.

* Każ ꝑo nowinam „Nordſee-Zeitung" piſche, je 4. měrza norwegſka łódź Jorſalfarer ſ pſchiſtawa New-Caſtle ſ wuhlom do Honolulu wotjěła. 26. haprleje, hdyž běſche łódź hacź do ꝑrjedź Cźicheho Morja dojěła, ꝑo w nozy jedyn łódźnik dohlada, ſo ꝑo ſ łódże won kuri. Łódź pſchehladujo ꝑo dohladachu, ſo je ꝑo wuhlo, ſ kotrymż běſche łódź napjelnjena, ſażehliko. Podarmo ꝑo łódźnizy dołhi cźaß prózowachu płomjo ſadußyćź. Hdyž běchu ꝑo pſcheꝑwědcźili, ſo je wſcha próza podarmo, a ſo ꝑo łódź ſdźerżećź njehodźi, ꝑo woni do cźołmow ſeßydachu, doßahazeje zyroby ꝑobu wſawſchi. Prjedy pak derje ſatykanu bleſchu do żołmow cźißnuchu, w kotrejż papjera tcźeſche ſ powjeſcźu, ſchto je ꝑo ſ łódźu ſtało. 6. meje w nozy płomjo zyku łódź wobja. Po morju płowaza wóhnjowa łódź ſtraſchny, ale też wulkotnje rjany napohlad poſkicźowaſche. Wboſy łódźnizy běchu tehdy hiſchcźe 550 mórſkich mil wot ſandwichſkich kupow ſdaleni. Tydźeń poſdźiſcho, hdyž běchu ꝑo tymle kupam hacź na 70 mil pſchibliżili, woni ſkónczńje naſdala łódź wuhladachu, kotraż też jich pytnu a jich k ꝑebi wſa. Hakle 28. meje woni do Honolulu pſchijědźechu, wſchitzy żiwi a ſtrowi.

* Jedyn wobydleŕ kupy Jerſey je ꝑo na ꝑmjertnym łożu wuſnał, ſo je pſched 12 lětami mordaŕſtwo wobeſchoł, kotrehoż dla ꝑu tehdy druheho, njewinowateho cźłowjeka ſaßudźili a wotprawili. W dezembru 1874 najeńk Laurens, hdyž domoj pſchińdźe, ꝑwoju żonu morwu na kanapeju leżo namaka. Jeje hłowa bě ſ rubjeſchczom wodźeta, a noſy w bowje tcźeſchtej. Hdyž najeńk durje wotewri, ꝑo do njeho wutšěli; wón pak widźećź njemóżeſche, ſchtó je tšělał. Dokelż pak je, każ ꝑo ſdaſche, w tymle cźaßu ſkónzowaneje żoniny bratr ꝑamlutki w domje był, na njeho tukacź poczachu a jeho jako mordarja ꝑwojeje ꝑamßneje ꝑotry ſajachu. Runjeż wón wobkrucźeſche, ſo je njewinowaty, jeho tola ſaßudźichu a jemu hłowu wotcźachu. Nětko, ſa 12 lět hakle, je ꝑo wukopało, ſo je wbohi muż njewinowacźe cźerpjeł a wumrjeł.

* Amerikancźenjo druhdy najſpodźiwniſche wěży ſapocźinaju, jenoż, ſo by ꝑwět wo nich rěcźał. Tak je loni ſnaty Barnum, wobßedźeŕ wſchelakich zyrkow, ſwěrjenzow a muſejow, jenemu amerikanſkemu ratarjej wulki kruch role darmo ſworał, a to ſ wulkim ꝑłonom (helfantom), ſo bychu nowiny prawje wjele wo nim pißałe. Tutón Barnum běſche ꝑebi też ꝑławnu ſpěwaŕku Jenny Linn najał, ſo by w konzertach we wſchelakich měſtach Sjenocźenych krajow Połnózneje Ameriki ſpěwała. Saſtupne billety na tele konzerty wón na pſcheßadźowanje pſchedawaſche. Sa prěnje billety ꝑo ſ wjetſcha jara wyßoki pjenjes płaćźeſche. Tak n. pſch. w New-Yorku jedyn kłobukaŕ prěni billet ſa 319 toleŕ kupi; billet jenoż ſa jedyn konzert płaćźeſche. Wo kłobukarju pak wſchitke nowiny pißachu, a wot toho cźaßa ꝑo jeho kłobuki tak kupowachu, ſo je wón dźenża bohaty muż. — W poßlenim cźaßu pak je bětnaŕ Graham ſ měſta Buffalo wſchěch ꝑwojich krajanow w tymle naſtupanju pſchetrjechił. W ꝑudźe, kotryż je ꝑebi ꝑam wudźěłał, je rěku Niagara niże wulkotneho wodopada pſchepłował, a to na tym ꝑamym měſcźe, hdźeż je pſched tſjomi lětami ꝑławny jendźelſki płowaŕ kapitan Webb wo żiwjenje pſchiſchoł. Hdźeż ꝑo rěka Niagara dźěli, wona 90 łóhcźi wyßoko po ſkaliſnach dele pada; delekach ꝑo ſaßo ſjenocźa. S woprědka rěka cźiſche dale běži, potom pak ſtraſchny wodowrót twori, hdźeż ꝑo woda każ lik do bjesdna dele wjercźi. A běda wſchemu żiwemu, ſchtoż do tohole wodowróta panje. Sdomki ſchtomow ꝑo druhdy měßazy dołho w tymle liku wjercźa, prjedy hacź dale ſpłunu. Tudy je też łhrobły płowaŕ Webb ꝑmjercź namakał. S zyła je ſa poßlenje 23 lět w niagarſkim wodowrócźe na wſchě 80 ludźi wo żiwjenje pſchiſchło; wſchitzy běchu ſa tym ſchli, tole ſtraſchne měſto pſchepłowacź, ſo bychu ꝑebi ſ tym njeßmjertnu ꝑławu dobyli. Jich cźěła běchu ſ wjetſcha wo ſkały a kamjenje tak rosbite, ſo jich nichtó wjazy njeſpósna. Jeniczży w lěcźe 1861 je ꝑo małej łódźi radźiło ſbożownje pſches wodowrót pſchejěcź. Ale jeje kapitan je pſchi tymle łhrobłym ſkutku ſa jenu jeniczku hodźinu na 20 lět ſeſtarił a też bórſy na to wumrjeł. Grahamowy ꝑud je po tajkim tak rjez druha łódź, kotraż je pſches wodowrót pſchejěła. Ssud je 3½ łóhcźa dołhi a na dnje 17, na wjerchu 23, łóhcź wot wjercha pak 33 zolow ſchěroki. Ssud je ſ dubowego drjewa dźěłany a ſe 24 żeleſnymi wobrucźemi wobbity. Tale dźiwnuſchka łódź je tak twarjena, ſo w wodźe ſtajnje runowahu wobkhowa. S nutſka ꝑuda měch wißa, k kotrymż paßażeŕ leži, ſo by ꝑo njewobſchkodźił, je-li ſo ꝑnadź ꝑud wo něſchto praßnje. S wjercha ꝑuda je woknjeſchko, ſo móhł ꝑo trjebaj cźerſtwy powětr nuts puſchcźicź. Na Grahamowy łhrobły poſpyt běſche ꝑo wjele tyßaz wcźipnych pſchihladowarjow ſeſchko, kotſiż pak budźechu ꝑo pſchi ꝑamom domoj wrócźicź dyrbjeli, niczo njewohladawſchi; pſchetoż wyſchnoſcź ſtraſchny poſpyt dowolicź nochzyſche a Grahama ſaja. Dokelż pak jeho po ſakonju w jaſtwje dźerżećź njemóżachu, jeho tola ſaßo puſchcźichu. Graham niże wodopada do ꝑwojeho ꝑuda ſaléſe a ꝑo po rězy dele puſchcźi. Hižo ſa 7 minutow běſche wón w wodowrócźe a ſa poł hodźiny niże delekach k brjohej pſchiječe. Hdyž ſe ꝑwojeho ꝑuda won pſchilěſe, ꝑo jemu trochu hłowa wjercźeſche; hewak jemu ſtraſchne pucźowanje niczo ſchkodźako njeje. A dokelż je ꝑo jemu jeho ſkutk radźił, ꝑo wěſcźe bórſy wjele druhich namaka, kotſiż ſa nim cźinicź ſechzeźa: a niagarſki wodowrót ſawěſcźe hiſchcźe wjele cźłowſkich żiwjenjow ſniczi.

* „Kak jeno ty to ſapocźinaſch, bratſiko, ſo maſch pſchezo pjenjeſy, a ſo cźi żenje nuſa njeje?" — „„To je zyle proſta wěz: ja ꝑwój ſtary dołh njepłacźu.""" — „Ale kak dha maſch ſ nowym?" — „„Tomu ſeſtaricź dawam!""

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowani:

Michalska zyrkej: Wilibald Rößler, kamjenjetočeŕ tu, ſ Marju Augustu Weserez w Malßezach.

Katholska zyrkej: Michał Ella, dźěłačeŕ w Worklezach, ſ Marju rodź. Budarjez (Rehorkez) w Wětenźy.

Křćeni:

Michalska zyrkej: Ernſt Hermann, Jana Ernſta Ewalda Kuttnera, khěžerja a fabriſkeho dźěłačerja w Dobruſchi, ß. — Hana Martha, Auguſta Měrſcha, žiwnoſćerja w Delnjej Kinje, dź. — Lejna Auguſta, Handrija Hanſkeho, pohonca w Malym Wjelkowje, dź. — Guſtav Hermann, njemandź. ß. w Bobolzach. — Khorla Auguſt, njemandź. ß. w Malßezach.

Katholska zyrkej: Franz Ernſt, Jakuba Wenzela, kublerja w Dźěžnikezach, ß. — Bertha, Auguſtina Rudolfa, dźěłačerja w Wulkich Debßezach, dź. — Alfred, Joſefa Schofta, dźěłačerja w Hajnizach, ß.

Zemrjeći:

Dźeń 15. auguſta: Marja Heiniz, wobydlerka na Židowje, 58 l. 8 m. 10 d. — 17. Hana Erneſtina, njemandź. dź. na Židowje, 6 m. 14 d. — Hana Haniza rodź. Gnepperez, Khorle Guſtava Rychtarja pod hrodom mandźelſka, 46 l.

Płaćizna žitow a produktow w Budyſchinje

14. auguſta 1886.

Žitowy dowos: 2758 měchow.		Na wikach wot M	Na wikach wot Pf	Na wikach hač M	Na wikach hač Pf	Na burſy wot M	Na burſy wot Pf	Na burſy hač M	Na burſy hač Pf
Pšeńca	běła	8	63	8	93	—	—	—	—
"	žołta	8	10	8	33	—	—	—	—
Rožka	50 kilogr.	6	84	6	96	—	—	—	—
Jećmjeń	50 kilogr.	6	16	6	45	—	—	—	—
Wowß	50 kilogr.	6	—	6	60	—	—	—	—
Hroch	50 kilogr.	8	6	10	28	—	—	—	—
Woka	50 kilogr.	8	6	8	33	—	—	—	—
Jahły	50 kilogr.	12	—	15	50	—	—	—	—
Hejduſchka	50 kilogr.	17	—	17	50	—	—	—	—
Běrny	50 kilogr.	1	50	1	80	—	—	—	—
Butra	1 kilogr.	2	—	2	20	—	—	—	—
Pšeničžna muka	50 "	7	—	15	50	—	—	—	—
Rjana muka	50 "	7	—	10	25	—	—	—	—
Sžyno	50 "	3	—	3	20	—	—	—	—
Sklóma	600 "	24	—	26	—	—	—	—	—
Proßata 594 ſchtuk, ſchtuka		9	—	21	—	—	—	—	—
Pšeničžne wotruby		4	—	4	25	—	—	—	—
Rjane wotruby		4	75	5	—	—	—	—	—

Dražďanske mjaßowe płaćizny. Howjada 1. družiny 60—62 mk., 2. družiny 53—56, 3. družiny 25 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne ßwinje 49—52 mk. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Cźelata 1. družiny 40—55 np., 2. družiny 28—38 np. po puncze rěsneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 20. auguſta: Deſchcź.

W Radworju je **khěža** cźišćo 84 na pſchedań. Sto toleŕ móže na njej ſtejo woſtacź. Wſcho dalſche je ſhonicź pola **Joſefa Heſſy** w Radworju.

W Barcźe je **khěža** cźišćo 6 ſ brózńju a polom na pſchedań.

Staru a nowu draſtu pſchedawa tunjo **M. Urban** na mniſchej haßy cźišćo 3 pola bórklina. Też ßo tam jena ßłužobna holza pyta.

Kmany **kóń**, bruny wallach, dobry a ſprawny, je na pſchedań cźišćo 3 w Stróžiſchcźu pola Makeho Wjelkowa.

1 khachlowa pónoj, 1 khachlonk, 2 karpowaj kótkaj, 1 wulki tyhel — wſcho koprowe — a 1 ſymna kucheń ßu tunjo na pſchedań na ſwonkownej lawſkej haßy cźišćo 52 I.

Reſtituzionſki fluid, nerwowy balſam pſche bolenje ſubow a hłowy a drjenje porucza **Haptyka w Rakezach.**

Hěblowane ſchpundowanja

zyle ßuche, 24 a 30 mm. ßyłne, pſchedawa tunjo

Tr. Holbjan w Budyſchinje pſchi dwórniſchcźu.

Na ſeminarſkej haßy. **Möblowy magazin** Rózk Hoſchiz haßy 17.

Arthura Janaſcha, tyſcheŕſkeho miſchtra

porucza ßwój wulki ſkład

möblow, ſchpihelow a pólſtrowanych möblow

po najtuniſchich płaćizńach.

Pſchedawarńja hnójnych ßrědkow **Albina Schirmera w Budyſchinje**

na jerjowej haßy, w ſłotym jehnjecźu,

porucza knjeſam ratarjam k naſymſkemu dźełanju polow po najtuniſchich płaćizńach:

parjenu a ßyru koſćinu najwubjerniſcheje druźiny,
ammoniak-ſuperfoſfat,
ſpodium-ſuperfoſfat,
woprawdźity Ohlendorfſki peruanſki guano,
cźiſty ſchwablokißały ammoniak,
norwegſki a wjelrybjazy guano,
hnójny gyps.

Mjenowane hnójne ßrědki ßo ſ rukowanjom jich cźiſtoſcźe pſchedawaju a kóždy kupz móže ßebi je na to a na ſarucźene wopſchijecźe wot pruhowanſkeje ſtazije w Pomorzach darmo pſchepytacź dacź.

Měchi ſa žito, muku, běrny atd.

porucza w wulkim wubjerku po jara tunich płaćizńach

G. A. Ryſeck,
płato-tkalcźerńja w Porchowje.

Wulki ſkład w **Budyſchinje** pſchi **butrowych wikach.**

Njepſchetrjechene žołdkowe krjepki.

Woprawdźite dr. Ballhauſerowe žołdkowe a žołcźowe krjepki

w bleſchach po **40 np.** ſ wukoŕenjom, kak maja ßo nałožicź.

Dóſtacź w **měſchćanſkej haptyzy w Budyſchinje na hłownym torhoſchcźu 6.**

Theod. Niecksch prjedy Tr. Jermis,

twarjeŕnja maſchinow a porjedźeŕnja

na Dražďańskej dróſy 2 w Budyſchinje,

porucza ßo

k twarjenju ratarſkich maſchinow a k jich porjedźenju, měchow ſe ſawěſcźazym ventilom

(wotſtronjenje kóždeho ſtracha explodirowanja),

k dźełanju nowych transmißijow atd.

Wſchě porjedźenja a wudokonjenja na cźerjazych maſchinach ßo nanajßwěrniſcho a najtuńſcho wobſtaraja.

W wudawarni Serb. Nowin ßu dóſtacź tak mjenowane:

1. Trauungsregiſter, 2. Taufregiſter a 3. Todtenregiſter,

kajkeż ßo k ſapißam trjebaja, kiž ßo létnje pola wyſchnoſcźe wotedadźa abo hewak k zyrkwinym kniham nałožuja.

Kóždu dźélbu **ſtareho woloja** a druhich **metallow,** kaž też **łapy, papjeru** kupuje po najwyſchſchich płaćizńach

A. W. Altmann
prjedy **Gebr. Joachimsthal**
w Budyſchinje na privatnym tworowym dwórniſchcźu.

Žónſke mantle, paletoty, ßomoczane žakety ßo rjenje a trajnje ſ nowa barbja a ßo po žadanju wuporjedźa

w parnej barbjeŕni W. Kellinga.

Schtóž ßo nahlenzy boji

abo kotrehož je wona hižo podeſchła, abo ſchtóž na wjercźenje, ſkromjenje, bjeſſparnoſcź, khore nerwy cźerpi, njech ßebi knižku „Wo wobróću a wotſtronjenju nahlenzy", 3. nakład, wot ſpißacźela, něhduſcheho krajno-woborneho bataillonſkeho lěkarja **R. Weißmanna** w Wilshofenje w Bajerſkej, darmo a franko ſkaſa.

K kermuschам

poruczam swój psched lětom 1852 wunamakany a s kóždym lětom bóle žadany, **wote mnje samego jenož prawdziwy fabrizirowany**

korjeński wolij (Gewürzöl)

k tykanzy- a schtryzlepjeczenju.

Daj tutomu wolijej na pjeczny zokor, kotryž chzesch pjeczwu pschiwdacz, nakapacz. Tónle korjeński wolij njedawa jenož tykanzam a schtryzlam najkrašnische dobroškodzenje, ale pschisporja tež hibanje a hicze cžěsta. Jena schkleńza sa 20 np. je na $1\frac{1}{2}$ měrzy abo hachtla = $4\frac{1}{2}$ kilo, schkleńza sa 30 np. k 9 kilo (prjedy 3 měrzam), schkleńza po 50 np. k 18 kilo (prjedy 6 měrzam) muki doßahajza a maja tutón wolij na pschedań w **Budyschinje** knjeża:

August Bartko,
Gotthard Behrends,
Wilh. Berger,
Otto Engert,
E. Glien,
J. T. Glien,
Th. Grumbt,
Wilhelm Jacob,
J. G. Klingst Nachf.,
Herm. Kirschner,
W. Kögler,
Hermann Kunack,
Hermann Lemka,
H. Lindner,
C. A. Mickan,
Moritz Mörba,
Arno Möckel,
G. A. Mager,
Ernst Mittasch,
Richard Neumann,
A. Niemschka,
Carl Noack,
Carl Pötschka,
Richard Pötschka,
Gust. Poser,
Ad. Rämsch,
Wilh. Schamlott,
C. H. Schmidt,
Schieschke & Rötschke,
Strauch & Kolde,
Joh. Wannack,
J. G. Poetzschka w Wósborku,
J. Rämschez herbja w Wósborku,
Gustav Birus
Fritz Goldberg
G. L. Loescha
Oskar Methka
Arthur Großmann Nachf.
} w Kamjenzu

a poruczam ja jich skład cžesczenym Sserbam a Sserbowkam k dobroczinwemu wobkedźbowanju.

Heinrich Müller, fabrikant w Lipsku.

NB. Dokelž so w nowschim cžasu wjele korjeńskeho wolija pschedawa, kotryž pjeczwo zyle skasy, dokelž so husto schkódne wutki nakožuja, dha proschu, so bychu so cžesczeni wotebjerarjo psched schkodu wobarnowali a swěru na etiquettu hladali, hacž bleschka a etiquetta mjeno a firmu nošy. **H. M.**

Mydlarńja H. Lehmanna

w Budyschinje

na hornczerskej haßy cžisło 3 a na žitnej haßy cžisło 3

porucža šlědowaze wudžělki po poniženych płaczišnach w snatych dobrych družinach:

jadriwe mydło I (kalijowe mydło)	**punt po**	**45 np.,**
jadriwe mydło II	" "	40 "
žiwizojte jadromydło	" "	40 "
Eschwegske mydło	" "	36 "
cžišcžaze mydło	" "	30 "
jendželske běłaze (blejchowaze) mydło	" "	20 "
masne mydło	**punt po**	25, 28 a 30 "
kryst. soda	**punt po**	5 "

} pschi wotewsacžu 5 puntow so płaczišny poniža,

rajßowu a pscheńcznu schterku,
petrolej a ripikojty wolij po najtunischich płaczišnach.

Njepaleny khofej

punt po 80, 90, 100 np. atd.,

šylny a jara derje škodźazy, porucža jako něschto jara tunje

Th. Grumbt
w kupnizy a na swonkownej lawskej haßy.

Jara dobry paleny khofej

punt po 1 mk., 1 mk. 20 np. a 1 mk. 40 np.

porucža **Th. Grumbt**
w kupnizy a na swonkownej lawskej haßy.

Jabluka

kupuje po kóždej džělbje abo je sa škódke jablukowe wino wuměnja

W. Demuth
nad Lichanjom pola Huczinu.

Khofej

paleny punt po 100—200 np., **khežorske měschenje** pt. po 120 np. porucža sa něschto wubjerne

Gustav Poser
na jerjowej haßy.

Butrowy pólver

porucža **měschczanska haptyka** w Budyschinje na hlownym torhoschczu 6.

Pólver cžini butru twjerdu a prostu a škód njekase. Powuczenje, kak ma so trjebacz, je pschipokožene. Pakcžik po 50 np.

Najlepschi mlokowy a wužitkowy pólver,
wobžerny pólver sa swinje,
pólver sa proßata,
salsowy pólver,
krjepki sa skót, hdyž so jemu žracz nochze atd.
porucža **haptyka w Rakezach.**

K saniczenju

molow

porucžam

kamfer, patchouli, popjer, naftalin,
pólver psche insekty,
pólver a tinkturu psche mole,
naftalinowe kopjena,
selo a papjeru psche mole.

Otto Engert,
en gros **drogowe khšamy** en détail
10 na snutskownej lawskej haßy 10.

Wschě družiny cžrjewow

k džěkanju kołbaßy
porucža pschedawarńja cžrjewow
A. Eisslera
na žitnych wikach 16.

Dr. Netschowe sarybowanje psche brunu

hoji difteritis, brunu, kaschel atd., schkleńza po 75 np. a 1 mk., jenož prawdźiwe, hdyž je pißmo k nałoženju „Hanineje haptyki" w Draždźanach pschipokožene,

dr. Netschowa pschetlajaza a žiwjeńska eßenza

hoji wschě žołdkowe khorosće, migrenu a nerwowe cžerpjenje, schkleńza po 75 np. a 1 mk. s pißmom k nałoženju dostacz we wschěch haptykach.

Wo **Paul Kneifelowej** # włoßowej tinkturje.

Tale wubjerna, wot lěkarjow naležnje so poruczaza, hamtsy pruhowana tinktura (s **najlepschich** selow wobstejaza) je jara poßylnjaza sa hłowinu kožu, cžischi ju wot schupisnow, koruschkow atd., sastaji wupanjenje włoßow a pschisporja włoßy samo w najhórschich padach po zyle wurjadnym waschnju. Se samóßom so wscheho pschecžerjeneho wukhwalenja sdžeržujemy, woßebje pak spomnimy, so je najwjazy poruczenych włoßowych a brodowych srědkow, kotrež su po tejle najstarschej a najlepschej originalnej tinkturje nastałe, cžasto niczo dale hacž njehódne podražowanje. Wolije, s zyła tucżne substanzy njedźiwajo wscheho wukhwalenja psche hornje cžerpjenje niczo njepomhaju.

Tale też so jara spodobnje nałožowaza aromatiska tinktura je w Budyschinje jenož prawdźiwa pola **Ernsta Mittascha** pschi schulerskich wrotach cžo. 1 w bleschach po 1, 2 a 3 mk. dostacz.

Dr. Schrammowy bróstowy a wotwjedźazy thej,

najlepsche thejowe měschenje k cžischenju krwě a k wucžerstwjenju cžeła, woprawdźity dostacz **w měschczanskej haptyzy w Budyschinje na hlownym torhoschczu 6.**

Krajnoſtawſki bank.

Hiſchcże raz ßo na to kedźbliwe cźini, ſo ßu po wupowjedźenju wot 15. dezembra 1885

wſchě 4 % ſaſtawne liſty krajnoſtawſkeho banka Kral. Sakſkeho Hornjoluſiſkeho markhrabinſtwa, mjenujzy

Ser. III B Lit. B a C à 500 a 100 tolerjach,

Ser. III Lit. N, O, P à 3000, 1000 a 500 mk.,

30. junija 1886 ſpanuke, ſo je po tajkim jich ſadanjenje ſ 30. junijom 1886 pſcheſtako.

W Budyſchinje, 12. auguſta 1886.

Krajnoſtawſki bank Kral. Sakſkeho Hornjoluſiſkeho markhrabinſtwa.

Seehaußen. Bauerſachs.

Zarěčanske serbske towarſtwo

změje 22. auguſta zhromadźiznu. Wo bohate zeńdźenje proſy

předsydstwo.

Ći ſami česćeni ſerbſcy kk. ſpěwarjo, kotřiž ſu ſwoje dobroćiwe ſobuſkutkowanje při lětušim ſerbſkim ſpěwanſkim ſwjedźenju přilubili, ſo z tutym přećelniwje proša, zo chcyli ſebi pola mje **ſpěwne hłoſy** wotewzać abo po nje ke mni póſłać.

K. A. Fiedler.

K kermuſcham

porucza

tykanzowu wyrzu
w paketach po 10 a 20 np.,
korjeńſki a zitronowy wolij
w bleſchach a wuwaženy,
tykanzowu barbiczku (ſafran),
ff. korjenje, zyke a tołczene,
cźěkazu ßól (flüchtiges Salz)
k pjeczenju wuroſćeneje pſcheńzy

hrodowſka haptyka.

Wot dźeńßniſcheho dnja pſchedawam **ßuſcheny połcź wot krajnych ßwini** punt po 80 np., pſchi wotewſaczu 5 puntow po 75 np., **ßadło** punt po 65 np., **tuczny běłu kołbaßu** punt po 65 np., **krejnu kołbaßu** punt po 60 np., **kołbaßowy ſchmalz** punt po 50 np., **kój** punt po 50 np.

Otto Pětſchka
na ßerbſkej haßy.

Holza do khěže ßo k 1. oktobrej pyta na ſnutſkownej lawſkej haßy w pjekarni.

Knjes diakonuß Kſchiżan w Hodźiju je darił ſa wotpalenych w Worklezach 3 mk., w Hodźiju 3 mk., w Wětenźy 3 mk. — Knjes farař Wjelan w Sslepom 5 mk. ſa Worklezy. — Njemjenowany w Boranezach 4 mk. ſa Worklezy. — Sa wotpalenych Workleczanow ßu darili w Hnaſchezach 32 mk. a to gmejnſki pſchedſtejicźeŕ Jan Schrybař 1 mk. 50 np., Hana Rjeczkez 50 np., Auguſt Henczel 1 mk., wumjenkař Jan Wróbel 50 np., Ernſt Bergmann a Jan Wiczas 1 mk. 50 np., Auguſt Radza 1 mk., Pětr Langa 50 np., Handrij Rehda 1 mk., Ernſt Rehda 1 mk., Pětr Schrybař 1 mk., Jan Scholta 50 np., Jan Soba 50 np., Guſt. Neſtler 50 np., Ernſt Schmidt 50 np., Jurij Winkleŕ 50 np., Jan Schrybař 1 mk., wudowa Bergmannowa 1 mk., Auguſt Brind 50 np., Jan Muka 50 np., Handrij Běmař 1 mk., Michał Schwätzka 1 mk., Jan Urban 1 mk., Jan Petrich 1 mk., kowařſki miſchtr Ernſt Wiczas 1 mk., Auguſt Urban 1 mk., Pětr Rehda 2 mk., Auguſt Gruhl 50 np., Jan Kral 1 mk., Jan Sarink 1 mk., Handrij Hundrak 1 mk., Bohuwěr Krawz 1 mk., Jan Schwätzka 1 mk., Michał Held 1 mk., Emil Badař 50 np., młynk-wobſzedźeŕ Auguſt Wiczas 1 mk., Moritz Graff 1 mk.

Powšitkowna aſſekuranca w Triestu.

(Aſſicurazioni Generali.)

Sałożena w lěcze 1831.

Rukowazy fond w kapitalu a reſervach w hotowych pjenjeſach:

33 millijonow 279 tyßaz 016 ſchěßnakow 21 krajz.

Woheń-, krupobicźe-, transport- a žiwjenje-ſawěſćenje.

Polizy ßo w **khěžorſtwowych markach** wuſtajeja.

K wukaſowanju a k wobſtaranju ſawěſćenjow poruczataj ßo jako agentaj:

hamtſki ſkotołěkař **Ernſt Walther** w Budyſchinje,
ſchewſki miſchtr **Heinr. Jul. Näther** w Kukowje p. Pancźiz.

Mißionſki ßwjedźeń w Borſchczi

ſmeje ßo **wutoru 24. auguſta** popołdnju w dwěmaj. Pſchecźeljo mißionſtwa ßo na njón wutrobnje pſcheproſchuja.

Jeńko, farař.

Woſjewjenje.

Cźeſćenym Sſerbam w Klukſchu a wokolnoſćji najpodwolniſcho k nawjedźenju dawam, ſo je knježi Klukſchanſki młyn nětko też ſ walzami a najnowſchimi pomoznymi maſchinami wuhotowany, tak ſo może ßo w nim rjana běła k pjecźenju kmana muka dźěłacź. Duž proſchu wo dobroćiwe wobkedźbowanje, lubjo, ſo ßo jeho ſe ſprawnym poßłużenjom hódny wopokażu.

F. Gläſer, młynk-najeńk
w Klukſchu.

Chirurgiſka wobaleŕnja w Budyſchinje.

Kóžde **wuwinjenje, ſwinjenje, ſcźiſchcźenje, tšelne, biczne, kłóte a ſdrjene rany,** też **chroniſke jětſjenje kožowych a ſpinowych žiłow** ßo po nowym antiſeptiſkim waſchnju hoja; toho runja ßo **ſtrunanje, ſarybowanje, maßěrowanje, frotěrowanje, kładźenje pleſtrow,** też **torhanje ſubow** derje a tunjo wobſtara wot

Jana Löfflera, pruhowaneho hojerja
na ſchuleŕſkej haßy cźißko 3 po dwěmaj ſkhodomaj,
ſ nutſkhodom na rěſniſkej haßy.

☛ **Wobaleńſki cźaß:** dopołdnja wot 9—12 hodźin, popołdnju wot 2—4 hodźin.

Palma měra na row

njebo **Michała Kokle** w Holeſchowſkej Dubrawje

na lětnym ßmjertnym dnju.

Hlaj, tutón tydźeń ßrjedu rano,
Toh' wóßomnatoh' auguſta,
Bě runje lěto — luby nano —
So Bóh cźe pſches ßmjercź wotwoła,
Schtoż loni běſche wutoru;
A tak ſcźe w tutym tydźenju
Wſchak ſ nowa ſrudne dny tu měli,
Hdyž ſcźe joh' ßmjercź ſaß' wopomnili.
Tón luby nan bě narodźeny
We Holeſchowſkej Dubrawje,
A w Njeßwaczidle w zyrkwi kſchcźeny,
Tam do ſchule też khodźeſche;
Sswój kſchcźeniſti ßlub też wobnowi
We Njeßwaczidle we zyrkwi,
Nětk nješchto lět na ßłužbu dźěſche,
Pon doma pola ſtarſchich běſche.
A hlaj, hdyž dokonjane běchu
Tych lětow ſchěſćz a dwaczyćz,
Dha wón, kaž lubi ſtarſchi chzychu,
Sso po jich woli wożeni,
A Wukaſchez ßej Lejnu wſa
Sa mandźelſku ſe Sykcźina,
Sso wobaj cźeßnje wěrowaſchtaj,
Joh' ſtarſchich žiwnoſcź horjewſaſchtaj.
Te mandźelſtwo bě žohnowane
Tu ſ zyła ſ woßmi dźećzimi,
Wot nich ßu pſches ßmjercź wotwołane
Dwaj ßynaj a tſi dźowczičzki;
Duž ßynaj dwaj a dźowka tu
S tej wbohej lubej maczerku
Toh' luboh' nana wopłakuja,
Joh' row też huſto wopytuja.
Te mandźelſtwo, kiž běſche tudy
Wot ſpočzatka tak ſbožowne,
Je Bóh też domapytał druhdy
Pſches cźežki kſchiž a njeſboże;
Hlaj, nješchto pſches pjecź létami
Waſch luby dom ßo wotpali,
O! kak wam tehdy ſtyſkno běſche,
Hdyž Boži woheń horjedźeſche.

Wy njeb'dźecźe jo ſabycź ženje,
Kak jeho też — o ſrudoba —
Pſches Boże ßwjate dopuſchcźenje
Je Boża ruczka ſajała;
To bě pſched dźewjecź létami,
So jeho tón kſchiž potrjechi,
A wot toh' cźaßa je wón tudy
Měł jara wjele cźerpicź druhdy.
Kak je nětk jara derje jemu,
Sso Bohu ſa to dźakujcźe,
Wón wuczeknuł je wſchemu ſkemu,
Kiž na ßwěcźe joh' tyſcheſche;
Nětk wón pſchi tróńje jehnjecźa
Cźeſcź, khwalbu Bohu ſaſpěwa,
Też ſa tón kſchiž, kiž je wón tudy
Tak jara cźežki noßył druhdy.
Wy pak, wy jeho luba macźe,
Hlaj, lěto je ßo minuło,
A wam ßo hiſchcźe pſchezo płacźe
Wo waſchoh' nana lubeho.
Ach luba, wjazy njepłacźcźe,
Prjecź ßu wſchě jeho boloſcźe,
Je braſchne cźełko wußleczeny
A ſe wſchoh' ſleho wumożeny.
A wy, wy jeho lube dźěcźi,
Waſch luby nan tu wjazy njej',
Wón hubjeny bě na tym ßwěcźi,
Duž žadaſche ſ toh' ßwěta ßej.
Hlaj, ſaže abo poſdźiſcho,
Hdyž je też waſch cźaß minuł ßo,
Wy póndźecźe tam junu k njemu,
Ach, popſchejcźe te ſboże jemu.
Ach troſchtuj jich, o luby Božo,
A wożebje tu maczerku,
Na dołhe, cźežke khorokožo
Wſchak, ßmilny Božo, njeſkładź ju,
Njech cźicha ßmjercź ju pſchewodźa
Tam horje domoj do njebja,
Hdźež ſ wjeſelom wot luboh' nana
A dźecźi budźe powitana.

Tak ſpi nětk derje, luby nano,
Na Njeßwaczilſkim kerchowi,
Hacź Bóh — po krótkim cźaßu ßnano —
Cźe ßaßo ſ rowa wubudźi,
Hdźež chzemy — Bóh chzył ſ hnady dacź —
Sso junu ßaßo wohladacź,
A wěcźnje ſbožni wſchitzy rjeni
Tam Boha khwalicź ſjednocźeni.

Na žadanje ſrudnych ſawoſtajenych **Pětr Mtónk.**

(K tomu cźißku pſchikoha.)

Pschiloha k czißku 34 Serbskich Nowin.

Ssobotu 21. auguſta 1886.

Pschi potrjebje wuhotowanja ſa njewjeſty a dźěczi

poruczam ßwój bohaty ſkład hotowych ſchatow wot najjednoriſcheho hacź do najwoßobniſcheho waſchnja w ſnatej dobrej tworje a po tunich płaczißnach.

A. Tſchentſcher, ſchatowa fabrika a wuhotowanſki magazin w **Budyſchinje** w kupnizy na torhoſchczowej ſtronje.

Dla pſchedacza domu dyrbi ßo w běhu 4 njedźel **wupſchedawanje** ſkónczicź; duź pſchedawam hiſchcze něktore duzenty **mužazych** a **hólczazych ſymſkich fwjerſchnikow, mantlow ſa pohonczow, barchentowych koſchlow** atd. po kóždej něka mózhej płaczißnje.

Swudowjena **Kubaſchowa** na garbarſkej haßy 4.

Khorla Nowak

w **Budyſchinje** na žitnej haßy porucza

czißczeny czißty palenz w piczelach liter po 14 np.,
wſchě druzhiny **ßłódkich palenzow** w piczelach liter po 35 np.,
dwójne likěry liter po 60 np.,
zigary 100 ſcht. po 180, 200, 220, 240 np.,
zokrowy ſyrop pt. po 16—18 np.,
nowe poknojerje ſcht. po 5—10 np.,
rjany rajß punt po 13, 14, 15, 18 a 20 np.,
dróbny zokor punt po 28 np.,
najlěpſchi **ßłódki kuſkaty zokor** punt po 32 np.,
najlěpſchi **kóſtkaty zokor** punt po 32 np.,
nowe ßuſchene a **marinirowane jerje,** pſchezo czerſtwe.

Dr. **Kieſowowa**

ſtaroßławna a ſtajnje khwalena **woprawdźita**

Augsburgſka žiwjeńſka eßenza

bleſcha po 1 mk. 20 np. (jara dobry ßrědk pſche hubjeny žołdk) je dóſtacź

w **měſchczańſkej haptyzy**
w Budyſchinje
na hłownym torhoſchczu 6.

Tinktura Solaris

dra. **Bamberga** w **Nürnbergu.**
Woprawdźe hódna eßenza.

Sa žnjowy czaß je jara nuſne, ſo ßo w kóždym hoſpodarſtwje ßrědk pſche kaženje ſtrowoſcze a pſchetłacza, pſche běženzu, ſtupjenje krwě do hłowy, horzotu, koliku a brjuchbolenje nadeńdże. Hornja eßenza je toho dla pokład a dokelž tunja, nuſnoſcz. Jeniczzy woprawdźitu ju **měſchczańſka haptyka w Budyſchinje** pſchedawa. Nadrobne wopißanje ßo ßobu dawa. 1 bleſcha płaczi 75 np.

Staru papjeru

kupuje po kóždej dźělbje

A. W. Altmann
na priwatnym tworowym dwórniſchczu.

Rjane

ſejmowane ſchpundowanſke deſki

ßu na pſchedań

w **Jenczez młynje** w Semizach.

K dźělanju role w naſymje

poruczam czeſczenym ßerbſkim ratarjam ßwój ſkład khumſchtnych hnójnych ßrědkow po najtuniſchich płaczißnach, kaž:

ff. parjenu koſczinu (muku),
ff. ßyru koſczinu (mukn),
prawdźiwy peru-guano,
ammoniak-ſuperfoſfat,
ſpodium-ſuperfoſfat,
rybjazy guano,
hnojazy gyps

ſ rukowanjom wopſchijecza pod kontrollu ſpytowanſkeje ſtazije w Pomorezach, pſches czoż ßo kóždemu kupzej hnójne ßrědki, wote mnje wotewſate, darmo pſchepytaja.

W. Mattheis w Budyſchinje.

Saruczenu

czißtowołmjanu łamu

8/4 ſchěroku, ſtary łóhcź

jenoż po 90 np.

poruczeja w bohatym wubjerku muſtrow

khlamy ſa manufakturowe a modowe twory a žonjazu a dźěczazu draſtu

H. Kayser, 10 na žitnej haßy 10.

Sbytki czißtowołmjaneje łamy

k jakam

po 1 mk. 50 np. a drózſcho

porucza

H. Kayser, 10 na žitnej haßy 10.

Pſchiſpomnjenje. Ssobotu tež wo khěži pſchedawam.

K ſchczißnam, kwaßam a druhim ßwjedźenjam, woßebje hoſczenzarjam ßwoje **jednore a dwójne palenzy,** toho runja wubjernje dobre **likěry** po jara tunich płaczißnach poruczamoj.

Ginzel & Ritſcher,
deſtilazija na wulkej bratrowſkej haßy 6.

Jara dobre
draſtne tkaniny
woßebje czißtowołmjane w bohatym wubjerku. Płaczißny ſpodźiwnje tunje.
Julius Hartmann Sohn
na rózku mjaßoweho torhoſchcza.

Khofej

njepaleny punt po 70, 80 hacź do 150 np.,
pſchezo czerſtwy **paleny,** ßylnje a derje ßłodźazy, punt po 100 a 120 np.
poruczataj

Ginzel & Ritſcher
na wulkej bratrowſkej haßy 6.

Syrop

punt po 16 a 20 np., ßłódki a czißcze ßłodźazy, poruczataj

Ginzel & Ritſcher
na wulkej bratrowſkej haßy 6.

---

ff. koßy

po 3 mk. poruca

Paul Walther.

NB. Kóżda koßa, kotraž njerěſa, ßo wróczo wosmje, ßamo hdyž je hižo toczena a klepana.

Jerje

rjane tuczne ryby
porucza po tunich płaczißnach

Hermann Klemm
na bohatej haßy.

Sa ſamkarjow a kowarjow.

Stare dobre **wužitkowe żeleſo, kótkowy błach, worzeł** atd. porucza jara tunjo

A. W. Altmann
na priwatnym tworowym dwórniſchczu.

Roßowany ſtwjelzowy abo njetrjeny len, kaž tež **wutrjeny len** kupuje kóždu dźělbu po najwyſchſchich płaczißnach

mechaniſka dźěłopſchadownja w Hajnizach.

Jablukowe wino,

wschelake jahodkowe a ßadowe schampanske wino, mußërowaze ßadowe limonady a bowle,

ßadowe kißało,

wubjerne k ßolotwi, k kładżenju atd.,

sodowu a selterſku wodu,

pschezo czerſtwu pjelnjenu, porucza

Hornjołużiſka ßadowa tłóczerńja

dr. **Herrmanna** a dr. **Wetzki**

na ſadnej bohatej haßy 3.

Syrop

punt po 12 np., jara ßłódki, porucza **Hermann Klemm**

na bohatej haßy.

Khofej

wot najtuniſchich hacź do najlëpſchich druźinow, jara derje ßłodźazy, porucza **Hermann Klemm**

na bohatej haßy.

Turkowſke ßłowki

najrjeńſche a najwjetſche, kotrež ßu doſtacź, porucza hiſchće tunjo

Moritz Mjerwa

na mjaßowym torhoſchću,

deſtillazija najlëpſchich likërow.

Jerje

jara wulke po 4 a 5 np.,

15 ſchtuk po 50 a 60 np.,

porucza ſa jara płacźiſny hódne

Gustav Poser.

Khofej

w wulkim wubjerku

ſeleny punt po 70—160 np.

jenoż derje ßłodźaze druźiny porucza

Gustav Poser

na jerjowej haßy.

Butra!

Mëſchanu butru,

lutowanſku butru

w bowach a wuwaženu, najlëpſche druźiny, porucza wot czerſtweje poßyłki

Gustav Poser

na jerjowej haßy.

Pólver pſche ſchwoby,

pólver pſche inſekty,

papjeru pſche mole,

naftalin,

wodu pſche wſchi,

papjeru pſche muchi

porucza

hrodowſka haptyka.

Pólver pſche koliku konjow,

reſtituzionſki ſluid k ſarybowanju,

holłandſki mlokowy pólver,

wobżerny pólver ſa ßwinje,

wolij pſche kuntwory, muchi atd.

porucza

hrodowſka haptyka.

Emil Wehrle

na jerjowej haßy 7

porucza dwójzy ſchëroke **draſtne tkaniny** łóhcź po 40 np., **kuſter** łóhcź po 10 np., 6/4 ſchëroke **tkaniny k ßuknjam** (tolſte kaž wołmjane) łóhcź po 30 np., **koſchlazy barchent** łóhcź po 18 np., **módroczíſchcź** łóhcź po 20 np., **barbunjepuſchćate módroßmużkate tkaniny k bluſam** łóhcź po 25 np., 6/4 czíſtochćane czíſtopłatowe **lazate ſchórzuchi** po 85 np., 7/4 **módry cziſty płat** łóhcź po 45 np., **trjenja** łóhcź po 16 np., **bëły** a **rubjany płat** we wſchëch ſchërjach, **zychi** łóhcź po 18 np., **tkaniny k kholowam** łóhcź po 30 np., czíſtowołmjany **thibet, rubiſchcźa na hłowu** po 80 np. Wſcho w bohatym wubjerku.

Woprawdźity

hydrawliſki czorny kalk

wubjernje ßo hodźazy ſa zyhelowe krycźe, ſakkadny twar, ſwonkowny wobmjet, ſa ſymſy, k wobmjetowanju wëtrowych bokow a pſche wuſtupazu włóżnoſcź ſcźënow w wobydlenjach, hródźach atd. porucza ſtajnje czerſtwu, wulkokruchatu tworu

A. Lorenz w Budyſchinje.

Kolonialtworowe a ſpirituoſowe khlamy

Adolfa Rämſcha

pſchi butrowych wikach

porucźeja ßwojim czeſcźenym wotebjerarjam:

dróbny zokor punt po 30—33 np.,
zokor w klobukach punt po 33—38 np.,
zokor w kruchach punt po 34 np.,
khofej njepaleny, ßylny a czíſcźeßłodźazy, punt po 80, 90, 100, 110—130 np.,
khofej njepaleny, 2. druźina, punt po 65—70 np.,
khofej paleny, ßylny a derjeßłodźazy, punt po 80, 90, 100, 120—180 np.,
zokorowy ſyrop, wubjernje ßłódki, punt po 18 np.,
nowe jerje, wulke ryby, 15 ſcht. po 45 np.,
petrolej punt po 14 np. a
rajß punt po 13, 14, 15 hacź 30 np.

Mydlaŕnja Herm. Puya

w Budyſchinje na ßerbſkej haßy

porucza

jadriwe mydło, dobre ßuche	punt	po	40 np.,
jadriwe mydło, czerwjene a módre	„	„	36 „
żołte wóſkowe mydło I	„	„	40 „
żołte wóſkowe mydło II	„	„	30 „
ſoda	„	„	5 „
ſchterku	„	„	22 „

maſne mydło, ſelene mydło, petrolej, wſchë artikle dobre a po najtuniſchej płacźiſnje.

Podpißany ſ tutym ßwoje hižo lëta dołho ſa dobre ſnate

jablukowe wino

nakißałe a **ßłódke** knjeſam korczmarjam kaž też privatnym k kſchcźiſnam a kwaßam porucźa.

Skaſanja pſchijimataj kk. **Richard Pötſchke** pſchi torhoſchću a **Ernſt Kern** na ßerbſkich hrjebjach w Budyſchinje. — Saßopſchedawarjam ßo niżſche płacźiſny woblicźa.

Ernſt Schmidt

w Małych Debßezach pola Budeſtez.

Tajkim, kotrymž ßu bryle trjeba!

S tutym najpodwolniſcho k nawjedźenju dawam, ſo moje optiſke khlamy wjazy na bohatej haßy 16 njejßu, ale **pſchi mjaßowych jëdkach cźißło 3** ſ napſchecźa reſtawrazije „zur Deutſchen Halle".

Proſchu najpodwolniſcho, mi dowërjenje, hacź dotal ſpożcźene, dale ſakhowacź.

W Budyſchinje, 12. julija 1886.

Khorla Scholta, optikus.

Wolij ſa maſchiny

w wſchelakich druźinach ſa maſchiny, kotrež cźëżko abo lohko du,

wolij ſa ſchijaze maſchiny

w bleſchach po 50 np. a wuwaženy,

kolmas

najlëpſchu druźinu w ßudźikach po 1/2 a 1/4 zentn., kaž też w kaſchcźikach po 2 puntomaj,

njecźiſcźeny vaſelin

w blachowych tyſach po 1/2, 1, 2 a 5 puntach, kaž też po wjetſchich dźëlbach porucza po tunich płacźiſnach

Otto Engert,

en gros drogowe khlamy en détail 10 na ſnutskownej lawſkej haßy 10.

Koßy,

kaž jëd rëſaze, porucza

Paul Walther

na żitnych wikach.

Jara dobry khofej

paleny punt po 80, 90, 100 hacź 180 np.,

njepaleny punt po 60, 70, 80 hacź 150 np.

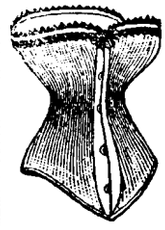
porucza

Wilhelm Berger

na bohatej haßy.

Płacźiſny woßebje hódne

ſchtalty

wſchëch druźinow a jenoż derje ßedźazych faßonow porucza a na pokaſku radłubje ſcźele

A. Tschentscher

w kupnizy na torhoſchcźowej ſtronje.

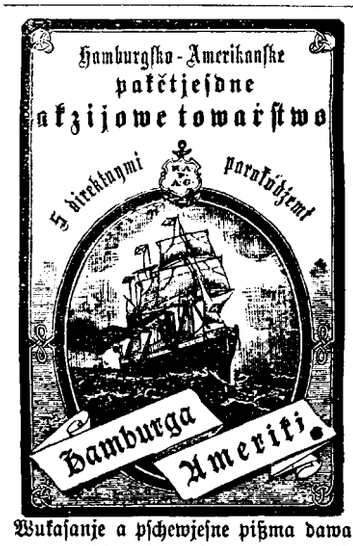

A. Mager

na ßerbſkej haßy

pſchedawa a porjedża **cźaßniki** derje a tunjo.

Wukaſanje a pſchewjeſne pißma dawa

Albert Meiſel w Budyſchinje.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjcm do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 35. **Sobotu 28. augusta 1886.** **Lětnik 45.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Wulke manövry němskeho wójska budža so lětša w Elsaßu wotbywacź. W Straßburgu so w tu khwilu hižo wulke pschihoty cźinja, kněžora, kotryž k manövram pschijědže, na dostojne waschnje powitacź. Na lětusche kněžorske manövry so wulka wažnosćź kładže, dokelž so w krajinje směja, hdyž budža so w pschichodnej němsko-franzowskej wójnje najskerje prěnje bitwy bicź. Psched krótkim franzowske divisije w vogeskich horach pschi němskich mjesach manövrěrowachu, nětko zyły wulki němski armeekorps na druhej stronje psched swojim najwyschschim wójnskim roskasowarjom manövrěruje.

— Wschě němske města su pscheproschenje k wobdźělenju pschi wopomnjeńskim swjedźenju sasodobycza města Budina wotpokasane. Bismarkowe nowiny „Nordd. Allg. Ztg.“ na tajke sadźerženje němskich městow swarja a je njepolitiske a bjestaktne mjenuja. Wone pißaju: Wěmy wschak, so su cźucza Němzow sranjene psches pscheseźěhanje bratrow w Ssedmohórskej se strony Madźarow, tola nasche poměry k Madźaram su tajke, so lěpje cźinimy, hdyž so na te dypki dopominamy, kotrež naß s Wuherskej sjenocźuja, hacź na te, kotrež naß wot njeje dźěla.

— Njeměry w Bołharskej europiski měr na žane waschnje njerostschaßu. Bjes Ruskej, Němskej a Awstriju su so wucźinjenja sa wschě pschipady nadróbnje wujednake. Duž tež pscheměnjenje bołharskeho knježerstwa s pschicźinu žaneje wójny bjes Ruskej a Awstriju njebudže. So woprawdże najlěpscha pschesjenosćź bjes tsjomi europiskimi kněžorstwami wobsteji, sa to swědczi skhadźowanka, kotraž so w bliščim cźaßu w Franzensbadže bjes ruskim ministrom swonkownych naležnosćzow Giersom a wjerchom Bismarkom směje. Schtož je so w Kißingenje wot wjercha Bismarka a awstriskeho ministra swonkownych naležnosćzow Kalnokya sapočało a so w Gasteinje w pschitomnosći awstriskeho a němskeho kněžora wobsamkło, ma so w Franzensbadže bjes němskim kanzlerjom a ruskim ministrom swonkownych naležnosćzow dowujednacź.

— W Pruskej sapocźinaju bundakstwu a proscherstwu s nowym srědkom napschecźiwo stupacź. Dawanje darow so krucze sakasuje a khosta. Někotsi krajni radźicźelja w Schlesynskej su na tajke waschnje spokojaze wuspěchi dozpili, a w druhich provinzach chzedźa nětko po jich pschikładže cźinicź. Tak je Uelzenski krajny radźicźel sličdowazy wukas wudał: Dary dundazym handwjerskim dawacź, je sakasane a so s dźewjecź hriwnami khosta. Jěd̆ź a drasta smě so proscherjam dale dawacź, hdyž je móžnota wusamknjena, so ju pschedadźa abo ju sa palenz wuměnja. Polizajski wukas s 1. oktobrom 1886 płacźiwosćź dostanje.

Awstrija. Kraj, kotryž je w poměrje k liczbje kschesćźijanow najbóle wot židow wobydleny, je Pólska. W zykej Pólskej, njech je ruska, pruska abo awstriska, židowske wobydlerstwo móznje pschiběra, bjes tym so kschesćźijanske widomnje nasad dže. W ruskej Pólskej su někotre městacźka, hdyž ani jeneho kschesćźijana njenadeńdźesch, a w Galiziji wjele lěpje njeje. Tak na pschikład Krakow w tu khwilu wjazy židow liczi hacź kschesćźijanow. Dołho njebudže tracź, so budža tež druhe města pscheźidźene. Jaßnje je so pschewaha židow pschi poßlednich gmejnskich wólbach w někotrych nawjecźornych galizijskich městach pokasała. Tež, hdźež maja kschesćźijenjo hischcze wjetschinu, su židźa dobyli. Tak buchu na pschikład w Dembizy do gmejnskeje rady 35 židźa a jenoż jedyn kschesćźijan wuswoleni. Runje tak bu w Tarnobschegu 23 židow wuswolenych; kschesćźijenjo tež tam jenoż jene sydko w gmejnskej radże dobuchu. Spomnicź dyrbi so, so wuswoleni židźa žaneje sdźěłanosćze nimaju a ani němski, ani pólski njerosumja. Tam dyrbja sa krótki cźaß leßne wobstejnosćze nastacź.

Bołharska. Zyła Europa je psches nowy statny pschewrót w Bołharskej pschekwapjena. Kaž błysk s jaßneho njebja je powjesćź wo wotßadźenju wjercha Alexandra politisku cźischinu pschetorhnuła. Ssobotu rano regiment wojakow wjerchowy hród w Sofiji wobstupa a wjerch saja. Deputazija, s wjednika radikalneje strony, Zankowa, metropolita Klementa a s někotrych offizěrow wobstejaza, so k wjerchej poda a jeho namołwjesche, so by knježerstwo složił. Wjerch skónczńje pißmo podpißa, w kotrymž praji, so chze knježerstwo složicź, so by so Bołharska psches jeho wostacze na bołharskim trónje do nowych wójnow njesapletka. Na to wjerch hnydom pod wojerskim pschewodom do Lompalanki dowjedźechu, s wotkel su jeho na kóńźi po Dunawje do ruskeho města Reni dowjesli. Hdyž so powjesćź wo wjerchowym wotßadźenju w Sofiji rosnjeße, so cźrjódy luda na Alexandrowym torhoschcźu psched ruskim konsulatom sběžachu a ruskeho konsula namołwjachu, so by podpjeru ruskeho kněžora, wumóžerja a schkitowarja Bołharskeje, wuprosył. Sdasche so, so so revoluzija na lohke waschnje do skutka staji a so Bołharjo nowy porjad pschipósnaja. Prěnje tsi dny po revoluziji tež w kraju měr knježesche. Potom pak so s dobom garnisony we wschěch městach pschecźiwo pschewrótej wuprajichu, a wójsko, pod wyschkom Matkurowom do Sofije pschimarschěrowawschi, revoluzionarne knježerstwo wotßadźi a jeho sobustawy, Zankowa, biskopa Klementa a majora Grujewa, saja. Nowe knježerstwo, wobstejaze s pschedsydy krajneho sejma Stambulowa a wyschka Matkurowa, proklamaziju wuda, w kotrejž bołharski lud k swěrnosći k wjerchej napomina. Wjerchej Alexandrej su telegrafowali, so dyrbi so do Bołharskeje wrócźicź. Tola tón pak powjesćź dostał njeje, pak swólniwy njeje, hischcze ras njewěsty bołharski trón postupicź. Po najnowischej powjesći je wón wot Reni, hdźež jeho na brjóh puschcźichu, psches Wolocźisk do Wuherskeje pucźował. Mózno, so so wón k swojemu nanej do Darmstadta poda; snadź chze tam rossud wulkomóznarstwow wotcźakacź a so jenoż s jich pschiswolenjom do Sofije wrócźicź. Wjerch Alexander Battenbergski wschak wě, so su jeho na požadanje Ruskeje s tróna wotßadźili a so je k tomu Němska a Awstrija pschihłosowała. Rußowska njeby so wotdźerżecź dała, Alexandra Battenbergskeho, dokelž so wot Jendźelskeje pschecźiwo ruskim interesam wuźiwacź dawasche, s mozu s Bołharskeje wuhnacź, njebudźichu-li jeho Bołharjo sami nusowali, knježerstwo složicź. Wobßadźenju Bołharskeje psches ruske wójsko pak Awstrija njeby směrom pschihladowacź móhła a by Ruskej s wójskom napschecźiwo stupiła. Hrožazu rusko-awstrisku wójnu je wjerch Bismark psches swoje poßrědnistwo wot-

dźerżał, Awstriju pohnuwschi, so bołharskemu wjerchej panucź da. Bołharska revoluzija nam sažo pokasuje, so Ruska, kotraž žo hotuje, žo Makeje Asiskeje mozowacź, wotpohlad njepuschczi, žo runeho pucźa do Konstantinopla swěsczicź. So by Rumeliska a Bołharska sjenoczena wostała, Rußowska žama žada, wschako je to hižo w San-Stefanskim měrje tak postajiła; wulka Bołharska dyrbi pak pod jeje samožnosczu stejecź a jej poddana bycź. Wjercha Alexandra žu jenož toho dla wotžadźili, dokelž, město so by žo pod schkit ruskeho zara stajił, s Jendźelczanami dobre pscheczelstwo dźerżesche. Duž Jendźelska, jeli so žo wón bołharskeje krony wsda, wulku porazku psches bołharsku revoluziju poczerpi. Naßlědnik wjercha Alexandra by žo wěsczе jendźelskeho pscheczelstwa hladał, kotrež je s rědka hdy někomu s wužitkom było.

Boži žud.

Na rózku schpandawskeje a kralowskeje dróhi w Barlinje prjedy stara radna khěža stejesche, na kotrejež město žu, hdyž wobydlerstwo Barlina rucze pschibérasche, nětczischi wulki kražny dom natwarili. Schtóž je w žwojim czażu stare twarjenje snał, je žo wěsczе samurjowanych durjow w jeho prěnim schožu dohladał. S tutych durjow něhdy drjewny skhód k kralowskej drósy dele wjedźesche. Tu bě dołho hkowny khód do radneje khěže. Hdyž ju psched wjele lětami powjetschichu, žu drjewjany skhód wotstronili, dokelž žo jeho dla wobkhad na khětro wuskej drósy jara haczesche, na to durje samurjowali a dwaj nowaj khodaj s bokomaj twarjenja wukamali. Na tamnym starym skhodźe je žo w dawnych czażach ras wopomnjenja hódny Boži žud stał, kotryž tehdy w zyłym Barlinje a wokolnosczi wulke spodźiwanje wubudźi. Duž drje je hódno, tutón podawk sažo powjedacź, so bychu žebi jón czi, kotsiž jón czitaju abo žkyscha, k wutrobje wsali.

Psched něhdźe sto lětami bě w Barlinje bohaty pjekarski mischtr žiwy, kotremuž Balthasar rěkachu. Wón bě w žwojim dźěle wjele sboża měł, abo, schtož drje je wěrnischo prajene, woženbje pscheklepany a mudry był. S czażom bě žebi zyle duschne samoženje hromadźe spjekł, tak so mózachu jeho bohateho muża mjenowacź. Kaž pschižkowo praji, pschihdźe appetit pschi jědźi. Mischtr Balthasar s tym spokojom njebě, schtož bě žebi nahromadźił, ale chzysche hischcze wjele bohacźischi bycź. To wschak by s pilnosczu a mudrosczu pschi žwojim wunjeßnym rjemjeßle dozpicź móhł. Tola wón chzysche žwoje samoženje na wjele lózsche a pschihódnische waschnje powjetschicź. Duž žwoje pjekarstwo sa dobru płaczisnu pscheda a sapocza lichowacź, žwojim žobucźlowjekam, kotrychž nusa czischczesche, sa nimo měry wyšoku dań pjenjesy wupožczujo. To wschak žane czežne a wjele mjenje kschesczijanske dźěło njebě. Tola sa tym žo Balthasar w žwojej wutrobje a žwědomnju njepraschesche. Sswětły skoty bě jemu wjele lubschi hacź bohabojasnosczź a pózczіwosczź, s kotrejž žo człowjek, kaž wón czasto wušměchujo praji, naßyczicź njemóże. A hdy by jemu něchtó někak hódnu płaczisnu dał, by hotowy był, njebjeża a žwoju sbóžnosczź sa to pschedacź.

Balthasar žo se žwojim masanym a bjesbóžnym lichowanjom lěta dołho se sbožom a wulkim wužitkom nakładowasche. Wón na stajnosczi pjenjesy wupožczowasche, sa kotrež dyrbjachu khudźi ludźo, kotsiž běchu žebi je požczili, dwoju a troju dań płaczicź. Jeho žana nusa, žane hubjenstwo njepohnu. Jeho symneho wostajichu horze žylsy a próstwy njesbožownych, kotsiž žo k njemu wo žmilnosczź wokachu. Wón niczo njewjedźesche wo sbóžnej wjeselosczi, kotruž dobroczelska lubosczź dawarjej pschihotuje. Wón jenož požadanje snajesche, pschezo wjazy a wjazy pjenjes drapacź a kopicź, a žo jenož wjeselesche, hdyž mózesche žebi w žwojej komorje sa samknjenymi durjemi žwoje skoto a žlěbro wobhladowacź.

Tola karan tak dołho k wodźe dźe, doniž žo njerosrase. Mischtr Balthasar žaneje měry njesnajesche a žwojim njesbožownym dołžnikam, kaž žo praji, kožu pschi žiwym czěle psches wuschi scżaha. Komuž bě ras wupomhał, tomu wěsczе wjazy tuk njerosczesche. Njemóżesche pak hinak bycź, so khudźi ludźo, kotrychž bě wuzyzał a wucżahał, to wschudźe powjedachu. Tak žo sta, so liczba tych, kotsiž pola njeho pomoz pytachu, dźeń a bóle wotebjerasche. Druhdy žo tydźeń a měžaz minu, so žo nichtó sa pjenjesami njepraschesche. A schtóž žo hischcze k njemu wobroczi, bě hižo tak wokhudźił, so žo s nim niczo abo tola jara mało saßkužicź hodźesche, abo wón k tym pscheklepanym a bjesžwědomitym ludźom žkuschesche, kotsiž žebi na to njemyßla, dostate pjenjesy wrócicź, a kotsiž wjedźa s košydłow lichownikow wupjerchnucź. S krótka, lichowanje s czażom pschezo hubjenscho dźěsche, a Balthasar žebi podarmo hłowu łamasche, kak by jo sažo posběhnucź móhł.

Skónczнje po dołhim myßlenju a pytanju bě bjesžwědomity człowjek, kaž měnjesche, prawy pucź namakał. „Dołho doscź" — wón pschi žebi praji — „žu žo druhy ludźo s mojimi pjenjesami žiwili. Nětko chzu žebi też ras zuse pjenjesy požczicź a žebi s nimi dobytk pytacź. Mi njebudźe czežko, tu a tam sa nisku dań požczonku sczinicź. Schtóž pak chze pjenjesy wote mnje měcź, dyrbi mi sa to dwoju dań dacź. Mózno, so zuse pjenjesy mi wjazy sboża pschinjeßu. A schtó wě, kak mózu wěz druhdy k žwojemu dobytkej a wužitkej swjerczecź a swobroczecź!" Wón žo worakawje poßměwasche, hdyž tele žkowa praji, a bě wěsczе hižo paduschnu myßliczku wumyßlił, kotruž, kaž nasche powjedanczko pokaże, też posdźischo wuwjedże.

Balthasar bě žwoje pjekarstwo mkodemu człowjekej pschedał, kotryž bě pola njeho wuknuł a posdźischo wjele lět jako pomocznik dźełał. Mischtr Herman — tak wón rěkasche — bě sprawny a pilny muž. Napschecžo žwojim wotebjerarjam bě pschecżelniwy a swólniwy a jim s dobrym połnowažnym pjecżwom poßłużowasche. Toho dla mějesche też wjele pschistupa a bě žo s czażom khětro wobohacźił. Nasch lichowar bě žebi jeho sa prěni wopor wuhladał. Ras k Hermanej do domu pschińdźe a s nim jara rjenje wo wjedrje a dźěle, wo dnjowych nowinkach a druhich njewažnych wězach rěczesche. Hdyž chzysche žo skónczнje saßo wotßalicź, žwoju prósstwu pschednjeße. Wón powjedasche, so je runje w wuskosczach, dokelž žanych pjenjes doma nima, a prosschesche pjekarja, so by jemu na tsi dny pokśta dukatow požcził. Młody człowjek žo njekomdźesche, žwojemu prjedawschemu mischtrej a hospodarjej k woli bycź. Wón žo też nad prósstwu bohateho muża njedźiwasche, dokelž wjedźesche, so žwoje pjenjesy ženje lěnje doma ležo nima, ale hladasche, so by je tak bórsy hacź mózno danliwe sczinił. Wón wschak bě tu a tam wjele słych a hórkich rěczow a žwarjenjow wo lichowarju słyschał. Tola wón bě dobroczіwy a duschny człowjek, kotremuž žo ženje njespodobasche, wo žwojim bliżschim něschto ske myßlicź abo rěczecź. Wón měnjesche, so žu ske powjesczе, kotrež žo wo lichowarju powjedaju, pschehnate, a bě pscheßwědczeny, so je sawiscź a njedźakownosczź je wumyßlika a rosschěrika. Pódla toho bě jemu bohaty muż doscź wěsty. Duž hnydom žadane pokśta dukatow pschinjeße a je psched mischtrom Balthasarom na blido naliczi. Njeżadasche žebi ani dołżneho wopißma wo požczenych pjenjesach, kotrež mějesche sa někotre dny wróczo dostacź. Mischtr Balthasar pak rjane słote, se spodobanjom žo žmějkotajo, do saka tykinu a bórsy po tym dom wopuschczi, hischcze junkrócź sprawnemu Hermanej žlubiwschi, so požczonku sa dwaj abo tsi dny s wěstosczu wrócźi. Hdyž bě lichowar sažo doma w žwojej czichej stwiczży, žwětłym słotym, so by žo nad nimi radował, žo pomaku pschezo a pschezo sažo psches nahrabne porsty kulecź dawasche. Potom pokśta schěßnakow wsa a je do žwojeho połneho pjenjeżneho kaschcża położi. Wěko sažo sapraßnuwschi a kaschcź derje sesamkawschi, khwilu w myßlach ponurjeny žedźesche. Tele pjenjesy bě s najwjetschej lohkosczu a bjese wscheje prózy saßłużił. A w nim žo paduschne wotmyßlenje pschezo bóle a bóle wobtwjerdźi, so je dobrowólnje sažo njewuda.

Bliżsche tsi dny běchu žo rucze minuke. Balthasar žo njedźiwajo žwojeho žluba pola žwojeho wěricżela njepokasa. Też schwórty dźeń sańdźe a mischtr Herman žwoje pjenjesy njedosta. Suma bě sa mkodeho sapocżerja doscź wyšoka a wón ju dlěje parowacź njemóżesche. Też bě mózno, so jeho stary mischtr doma khory leżesche a s najlěpschej wolu k njemu pschińcź a pjenjesy wotedacź njemóżesche. Duž žo na pucź nastaji, so by jeho wopytał. Hdyž k jeho domej pschińdźe, běchu khěžne durje sawrjene, duž dyrbjesche žo, wěz njewobstarawschi, domoj podacź. Na druhi dźeń žo jemu hinak a lěpje njeseńdźe. Durje běchu a wostachu sawrjene, tak jara hacź też Herman sa nimi tschażesche a do nich klepasche. Skónczнje wot jeneho žußoda shoni, so je lichowar hižo wczera wotjěł. Wón žebi to na žane waschnje wujaßnicź njemóżesche, dyrbjesche pak žo s tejle powjesczu spokojicź a žo sažo domoj wrócźicź. Sažo žo tydźeń minu, a s kóždym dnjom w nim strach a njewěstosczź pschibérasche. Skónczнje ras rano, hdyž mějesche žwojeho dźěła dla něhdźe hicź, žwojeho něhduscheho mischtra setka. Tutón na Hermanowe praschenje wotmolwi, so je žo hakle wczera wjeczor wot žwojeho pucżowanja wrócźił. Sprawny pjekar, kotryž žebi hischcze na niczo ske njemyßlesche, žo sa lichowarjowym derjemeczom praschesche, dale sa jeho pucżowanjom a zyle na poßled sa žwojimi pokśta dukatami. Kak pak žo wón nastróża, hdyž Balthasar s krótkimi a krutymi žkowami wotmolwi: „Dyrbju žebi tutón hłupy žort se wschej khutnosczu sakasacź, dokelž žym wam, kaž běch žlubił, pjenjesy tsecźi dźeń sprawnje nasad płacził."

Młody mischtr, kotremuż ßo hischcże pschezo wo jebanstwje njedźijesche, praschesche ßo: „Hdże a komu dha scże je wotedali?“

Wón njemóżesche a nochżesche ßwojimaj wuschomaj wěricź, hdyż lichowar symnje a njehańbiczíwje wotmolwi: „Ssym dźě je Wam do ruki dał a to w tej ßamej hodźinje a pschi tym ßamym blidże, hdżeż ßym je wot waß dostał.“

Tale nimo měry wulka njehańbiczíwosćź sprawneho pjekarja, ßo rosumi, jara hłuboko roshori. Wón sawoła: „To je njeknicżomna kża. Wot tamneho dnja hacź do dźenßa waß se żanym wócźkom wohladał njejßym, wjele mjenje ßym wot waß pjenjeźka dostał. Sa to je wschehowědomny Bóǵ mój ßwědk!“

„A ja“, snapschecźiwi Balthasar, „móżu kóźdu hodźinu a psched kóźdym ßudom ßwjatu pschißahu wotpokoźicź, so ßym wam pjenjesy w prawym cżaßu do domu pschinjeßł a do ruki dał. To wschak njejßym pschedwidźał, so ßebi tajke jebanstwo wumyßlicże, hewak budźich ßebi wo sapłacżenju wopißmo napißacź dał. To by mi rjenje było, hdy bych dołh dwójzy płacźicź dyrbjał!“

Wobaj pschezo wótsischo na ßo wołaschtaj. A hdyż skónczńje Herman ßwojeho prjedawscheho mischtra jebaka a ßlěpza mjenowasche, ßo Balthasar, kotryż bě hacź dotal khětro symnokrejny wostał, na sdacże rossłobi a rosnjemdri. Wón tak wótsje sawoła, so nimokhodźazy lud jeho kłyschesche: „Kak móżecże ßebi myßlicź, so chzu waß wo wasche kroschki sjebacź! Bohu dźak, mam drje sto krócź wjazy a ßo sa tajku maku sumu praschecź njetrjebam. Nochzu prěcź, so ßym ßebi tehdy pokśta dukatow pożczik. Tola ßym je wam jako sprawny muż w postajenym cżaßu wrócźik. Cżoho dla spytacże to sapřěwacź, hdyż ßym wam tola ßam pjenjesy do rukow dał? To je njekhmanistwo, so chzecże ßo na tak njehańbiczíwe waschnje wobohacźicź. Wy dyrbjeli ßo hańbowacź, hižo tak sahe jebacź a khacź. Ale ja, mischtr Balthasar, ßebi to lubicź njedam, ale chzu wam pokasacź, so mam wkoßy na ßubach!“ S tutymi ßłowami wón roshorjeny pśches lud dźěsche, kotryż bě ßo pokny wcźipnoscże wokoło ßo wadźazeju mużow sestupał, a ßo wotßali.

(Skónczenje pschichodnje.)

Ze Serbow.

S Budyschina. Pschihoty sa wulki ßerbski spěwanski ßwjedźeń, kotryż ßo tudy na Michała, dźeń 29. septembra, směje, dale a bóle pschibywaju. Sswjedźeńśki komitej, se wschelakich tudomnych knjesow wobstejazy, w tychle dnjach sestupi a potom skutkowacź sapocżnje. Pruhi sa sopran a alt ßu nimale skónczene a sapocżnu ßo nětko s pschichodnym tydźenjom pruhi měschaneho a mużskeho chora, kotreż budźa ßo kóźdu ßrjedu a ßobotu popołdnju wot 4—6 hodźin w sali tudomneje tśelernje wotbywacź.

S Hornjeje Kiny. Na kalischcźu tudomneho kublerja Meldy ßu tele dny żadnu namakanku scźinili. S hłowczki jeneho kałoweho kerczka, kotryż běchu lětßa ßadźili, je cźecź kcźenja wurostka. Hacź runje ßu na to zyle kalischczo sa tajkimi kcźějazymi kerczkami pschepytali, njejßu tola żaneho dale nadeschli. Ratarjo ßo dopomnicź njewjedźa, so ßu hdy kak kcźěcź widźeli, kotryż je to ßame lěto ßadźany.

S Bělczej. Wutoru a ßrjedu cźejke njewjedra pśches naschu krajinu cźahachu. Ssrjedu popołdnju w druhej hodźinje Boże njewjedro do brózńje bura Wagnera tudy dyri a sapali. Wagnerez statok, kotryż, hdyż po drósy s mésta do Bělczej pschińdźesch, k prawizy leži, s domskeho s pschitwarjenej hródźu a kólnju a s brózńju wobstejesche; twarjenja běchu maßiwne. Duż ßo na sboże jeno brózńja wotpali. Zyle blisko pschi njej druha, tež maßiwna brózeń stejesche, kotraż bu pśches to sdźerżana, so je wjele niżscha, hacź Wagnerez brózeń běsche; duż płomjo, kotreż s wjetscheje brózńje ßapasche, hacź do njeje dele njebijesche. Dźak tomule sbożownemu pschipadej bu wjetsche njesboże wot nascheje wßy wotwobrocźene, pschetoż dale je zyły rjad ßłomjanych tśěchow. Pomoz wschak tu też bórsy běsche: Hajniczańska ßykawa jako prěnja w prawym cżaßu pschijédże. Na sboże też woda doßahasche; pschetoż zyle blisko wopalnischcża je hatk, kajkichż mamy we wßy wjazy, a kotryż je derje wudźerżał. S zyła běchu 3 ßykawy pschijéke: Hajniczańska, Budesczańska a měschczańska. My we wßy żaneje ßykawy nimamy; mamy s Budestezami ßykawu shromadnje. Wagnerez brózeń je ßo do czista wotpalika, a ßobu wscho, schtoż w njej běsche: domoj sebrane żně, ßkoma, ßyno a wschelaki hospodarski grat. Dokelż Wagner se ßynom wikuje, je ßo wjele ßyna ßobu spaliło. Sawěscźene Wagner, schtoż kłyschimy, njemějesche.

S Debßez. Pjatk tydźenja jedyn tudomny ratař wowß s wosom po gmejnskim puczu domoj wjesesche. Njedaloko wßy braschny schédźiwz Pjatk wós setka. Dokelż je pucź tak wusti, so cźlowjek nimo wosa hicź njemóże, ßo Pjatk na brjóźk s boka swinu. Pschi tym wón na ßwoje njesboże panu a pod koło pschińdże. Wós wobżaromnemu wbohemu schédźiwzej pśches nohu sjédże, kotraż ßo pod jeho cżejkoscźu skama. Snjesboženeho ßu tón ßamy dźeń wjeczor do měschczańskeje hojernje dowjesli.

S Dubrawki. Schulska holza Madlena Mukez tudy dosta wot krajskeho hejtmanstwa 15 hriwnow myta sa to, so je se strachom ßamßneho żiwjenja Kraskez tśilětneho hólczka Jurka s wulkeje wody wucźahnuła.

S Dźiwocźiz. Pschi lětuschim hojazym wjedrje je ßo drje wschudże selenina na polach derje radźiła. Spodźiwnje dołhi je na polu tudomneho sahrodnika Gusty Młynka hróch narostk. Do redakzije Serb. Now. je ßo wot njeho hróchowe stwjelzo pschinjeßło, kotreż pśches tśi kóhcże měri a na kotrymż 17 trukow wiße.

Se Semiz. Dźiwna wěz je, so po schcźěpjenju jětrow w poßlednich lětach tak mało jětrow roscże. Tudy bě ßo lětßa 24 tajkich 12lětnych dźěcźi schcźěpiło, a jenoż pola 13 jětra roscźechu. Schto je na tym wina? Schtó móże na to praschenje wotmolwicź? A kak pschińdu ludźo s gmejnow k tomu, so dyrbja sa tajke dźěcźi dwójzy, haj tśikrócźnje pjenjesy płacźicź? — Pola naß ßo nětko městno twari, hdżeż móża ßo kamjenje wotpokoźicź, kiż maja ßo potom na żelesnizy dale wosycź. Pschi restawraziji k tomu doscź ruma njeje. — Lětßa pschebywachu pola naß tajzy ludźo, kiż běchu s městow na kraj wuschli, so bychu lěpschi powětr ßrěbali a ßo w naschej rjanej wokolnoscźi wukhodźeli. Schkoda, so doscź wobydlenjow sa tajkich ludźi nimamy.

†* S Tumiz. W naschim pcźołarskim towarstwje, kotreż ßo w juliju psched 30 lětami s 20 ßobustawami tudy sałoži, mějachmy wjeßele, so jedyn ßerbski ßobustaw, kotryż je wot léta 1862 stajnje pokkadnizu sastawał, rjany diplom wot hłownehо towarstwa dosta. W poßlednim poßedźenju pschepoda towarstwowy pschedßyda knjesej Harnapej starschemu w Semizach tutón cżeßny diplom. W ßwojej krótkej rěcźi wupraji pschedßyda ßwoje wjeßele, so móże tajki diplom pschepodacź a to jako Sserb Sserbej. (Posdźischo pak wupraji ßwoje mjersanje na tym, so ßu jeho Sserbja w Wujesdźanskej shromadźisnje zyle wopuschcźili.) — Pschedßyda hłownehо pcźołarskeho towarstwa żada ßebi hacź do poßlednjeho augusta wot kóźdeho towarstwa rosprawu wo tym, kak wjele kołczow stareje abo noweje pschiprawy je kóźdy ßobustaw 15. augusta měł. Wón chze rad shonicź, hacź budźa ßerbske ßobustawy pcźołarskich towarstwow też pschi tutej wězy tak lěnje, każ ßo to husto wo němskich ßobustawach pische, kotreż też ßwojemu a hłownemu pschedßydstwu podpjeru sapowjedźa a ßo potom dźiwaja, so jim pschedßydstwo żaneje (pjenjeżneje) podpjery njeposkicża a njewuskutkuje. Hibajcże ßo też tudy, Sserbja!

* Se Ssmilneje. Nasch cżesczeny kantor k. Zybla, kotryż je 46 lět w schulskej a zyrkwinskej służbje skutkował, 1. oktobra na wotpocźink pójdże. Na jeho město ßu ßo 18 samołwili, tola njeje bjes nimi jeniczki Sserb. Tón, kotryż je ßo samołwicź chzył, je ßo pśches to wottraschicź dał, so ßu tudomni zyrkwinszy a schulszy prjódkstejerjo prajili, so chzedźa ßo spokojicź, hdyż też Sserba njedostanu. Po naschim sdaczu pak njejßu na tym derje cźinili, dokelż, tak dołho hacź ßo w Ssmilnej ßerbszy prědуje, też tam ßerbski kantor ßłuscha. Pschetoż tutón nima jenoż ßerbszy spěwacź, ale dyrbi też ßerbske prědowanje cźitacź, hdyż knjes duchowny doma njeje abo skhori atd. Tu réka pak, wschak mamy w Semizach, Pózkowach, Palowje, Kanezach a Biskopizach Sserbow k sastupowanju. Husto pak je to jara wobcźeżne — a schtó wě, kak dołho tucźi ßußodźa też wostanu a druzy a ßnadź Němzy na jich město stupja.

S Worklez. Schtwórtk tydźenja je tu 2lětne dźěczo żiwnosczerja Jakuba Elly srudnu ßmjercź wumrjeło. W njewobkedźbowanym wokomiku wone do juchoweje jamy panu a ßo tam tepi.

S Noweje Kunwizy. Sandźenu wutoru pschipołdnju je tu pschi cźejkim njewjedrje błysk do Ebermannez korczmy dyrił a sapalił. Dom je ßo do czista wotpalił.

S Rakez. Hdyż sandźenu wutoru popołdnju hrimanje nad naschej krajinu cźehnjesche, błysk do Kellingez domskeho praßnu a sapali. Dokelż ludźo bórsy na pomoz pschińdźechu, woheń, pod schpundowanjom na łubi nastaty, podußychu. Pschi tym drje ßu ßo wjerchi nękotrych stwow trochu pschemaczake, tola ßo potrjechenemu tuta schkoda saruna. — Wjetschu schkodu poczerpi pschekupz a pjekař Klimant pśches to ßame njewjedro. Wón běsche zyłu stronu ßwojeho domskeho wotkrył, też łaty, so by město zyhela se schifrom krycź dał. Njewjedro jeho pschekhwata, a ßylny deschcź lijesche ßo do wotkryteho statoka. Wjerchi buchu pschemaczane a ßo dele seßypachu; też wjele tworow, pod tśěchu leżazych, bu s dźěła sniczene, s dźěła

pokažene, a nichtó jemu schkodu njesaruna. — S wěstoscžu žo prajicź njemóže, hacž je też błysk do Pjechez domu dyrił. Tu žo mózna schwablowa wóń po domje roslehnu a khětro kruch wjerćha k semi padże, hdyž bě błysk do Kellingez domu sjěł. — Hdyž žrjedu 25. augusta na popołdnje sažo njewjedro nad naschej wokolnoscźi cźehnjesche, běchu s Rakeczanskeje wěže mnohe wóhnje widźecź. Kaž žłyschimy, je błysk w Rachlowje pola Kulowa sapalił. — W Klětnom je Boże njewjedro jeneho muża sarasyło.

S pola. Wulki dźěl skótplahowazych towarstwow, kotrež žu žo w běhu sandźeneho lěta w Hornjej Lužizy sakožiłe, je Simmenthalski skót jako tajki wuswolił, kotryž žo po naschich wobstejnoscźach najlepje k tomu hodźi, so by žo psches njón splah nascheho howjaseho skotu porjedźił. Simmenthalske howjado wschelaki wužitk poskicza: spěschnje roscźe, žo derje kormi, žo do pschaha hodźi a jara rjane tucžne mloko dawa. Skótplahowaze towarstwa žo s tym spokojiłe njejžu, skót se splahow bracź, kotrež Simmenthalskemu howjadu po žwojim swonkownym a po žwojich woženbnoscźach zyle blisko steja, jako Meßkirchski, Miesbachski a druhi howjasy skót, ale žu s pomozu ratarskeho wokrjeżneho towarstwa skoczata runy pucź se Schwajzarskeje dostałe. Runjež je płaczisna tohole skotu wjele wyschscha, hacž n. psch. płaczisna Meßkirchskich abo Miesbachskich howjadow, ju plahowar skotu tola rady saplaczi; pschetož czistokrejny skót stajnje lepschi splah wuplodźi, a jón wužiwajo plahowar skotu spěschnischo a wěscźischo dozpěwa, wo czož žo prózuje, — so žo splah nascheho howjaseho skotu porjedźi. Mjes tym so žo towarstwa na to wobmjesuja, czistokrejne czelzy wobstaracź, žu žebi mnosy spróznimi ratarjo też Simmenthalske krumy se Schwajzarskeje póžłacź dali. Ssměmy žo nadźecź, so ratarska krajna wustajeńza, kotruž k lětu w Budyschinje smějemy, dopokaże, so žu naschi kužischy ratarjo też wuběrni plahowarjo skotu. Schtož žłyschimy, na krajnostawskim kuble w Pomorzach a też na knježim dworje w Sohlandże n. Spr. w bližschim czażu Simmenthalske krumy dostanu. Też ratarske wokrjeżne towarstwo chze žebi w bližschim czażu transport Simmenthalskeho skotu se Schwajzarskeje póžłacź dacź. Dokelž je mjenowane towarstwo swólniwe, ratarjam tajki skót žobu wobstaracź, njech žo tajzy, kotsiž wo to rodźa, toho dla bórsy na ratarske wokrjeżne towarstwo w Budyschinje wobrocźa.

S Wojerez, 22. augusta. Schto to rěkasche, so dźenża psched wjeczorom jedyn wós sa druhim žo wot sakskeho boka k naschemu městu bliżesche? Bě to Rakeczanska žerbska „Lipa". A schto wona chzyschе? Nó, dale niczo, hacž s Wojerowskim žerbskim burskim towarstwom žnjowy žwjedźeń žwjeczicź. Tutón sapocza žo w woßmej hodźinje, a wulka sala Nikolajez hoscźenza bě pschepjelnjena. S hudźbu žo žwjedźeń sapocza. Na to dźerżesche pißmawjednik towarstwa prolog. Potom scźěhowasche dźiwadło; hraka je žo rjana wjeżelohra „Kak Pětr lěkari". Hdyž žebi pschihladowar pomyßli, so žu pschedstajerjo wscho ludźo, kiž wschědnje tak mjenowanu „delansku rěcź" rěcźa, potom też wě, kak czežka wěz to je, na dobo zyle druhe synki do huby bracź. A tola je žo pschedstajenje wubjernje radźiło, kaž žo nam wot wschěch stronow s zyłej wěstoscźu wobkruczesche. K pschidawkej hrajesche žo hischcże pantomima „Sjebany mandźelski". Na to swjeżelichu naß knježny a knježa Rakeczanskeho towarstwa s rjanymi spěwami, wuwjedźenymi pod jich dirigentom k. Rjelku, a na to sapocza žo žwjedźeński bal, kotryž też naschich lubych hoscźi dołho w naschej žrjedźisnje sdźerża. Wschitzy žobustawy žu w tym pschesjene, so je žo žwjedźeń nascheho žerbskeho burskeho towarstwa wubjernje radźił, a pschiwołamy naschim hoscźam s daloka: „Pschińdźcże bórsy saßo! a njesapomńcże naß!"

— 14. t. m. běchu žo wokrjeżni sapóžłanzy nascheho wokrjeża tudy seschli, kotsiž jenohłóżnje wobsamknuchu knježerstwu namjetowacź, so by žo na wuprósdnjene město krajneho radźiczela wokrjeżny sapóžłanz kralowski komornik hrabja s Gersdorff nad Lipžu sa krajneho radźiczela pomjenował. Dale žo wobsamknu, so maju žo pjenjesy, kotrež wojerowski wokrjeż po sakonju wot 14. meje 1885 dostanje, na sadanjenje a wotpłaczenje pjenjes, kotrež žu žo po wobsamknjenju wokrjeżneje shromadźisny wot 24. měrza 1886 požczike, a na sapłaczenje wokrjeżnych dawkow nakožicź.

S Noweje Wěży pola Bórkamora. 20. augusta žu žo tu 14 dworow s napjelnjenymi brózńjemi a gmejnska khěża wot wóhnja do prócha a popjeła pschewobrocźike. Jenož korczma a něktore žamotne khěże žu žo wot płomjenjow pschepuschczike. Wot skotu žu w wóhnju 1 krowa, 2 jałojzy a 1 žwinjo kónz wsake.

S hole. Chlorojty kalk je žo jako wuspěschny žrědk pschecźiwo myscham wopokasał. Do pinzy, hdźež masch wschelaku zyrobu stejo, na łubju, hdźež masch žito naßyppane, a hdźežkuli žaneje žiwnoscźe khowasch, tam něktore talerje s chlorojtym kalkom nastajej! Jedyn sahrodnik, kotryž je tónle žrědk nakožił, powjeda, so jemu tam, hdźež je tajkich talerjow nastajał byk, žana mysch wjazy bliško pschischła njeje, doniž je tam chlorojty kalk stał; a po něczim žu žo tam mysche zyle shubike.

S Delnich Lužiz. Schtóž hischcże wjedźał njeje, so baczony nasymu s czrjódami wot naß do czoplischich krajow czahuu, tón mózesche to wóndano pola naß nawjedźecź. Jara wulka czrjóda baczonow pschilecźa jedyn wjeczor na Polenzez korczmu w Błótach; to bě njewurjeknity khróst (schumjenje): a hdźež žo te swěrjata žydachu, tam žo hakosy s ropotom łamachu. Rano sahe, hdyž žo sa nimi hladasche, běchu wulecźake. — Pschipiß redaktora. Kaž žłyschimy, je wokoło lěta 1847 w Budyschinje też tajka baczonjaza wopytanka pobyła. Hdyž pschilecźachu, žo njebjo móhł-rjez saczmi a s njeskónczným ropotom žydachu žo jedyn pschi druhim po tyßazach na tšěchi a wěże. Pschi saßwitanju wot tych žadnych hoscźi niczo wjazy widźecź njebě.

— Sserbska woßada w Hródku je knjesa Kluckhuhna sa kapkana dostała, kotryž po naschim wjedźenju žerbskeje rěcze mózny njeje. — Hródkowske ratarske towarstwo liczi 280 žobustawow. Tydźenja je žo tudy w Serb. Nowinach prajiło, so a czeho dla dyrbja burszy ludźo žebi rólniske towarstwa sakožicź. Njejscże tola na to sabyli? Někotre wschak hižo wobsteja; ale hdże budże prěnje nowe?

Dary sa natwarjenje žerbskeho domu.

Czěszy a žerbszy wulětnizy na „Wěrchowzy" pola Libertwolkwiz składowachu 3 hr. 20 np.

S dźakom kwituje **M. Mjerwa**, pokładnik M. S.

Wuczudźenja.

Sawniski žud. Czeladnikaj Hejduschka s Komorowa a Fröda s Noweje Wěży běschtaj 20. junija w dworje Kobaniz hoscźenza w Małym Wjelkowje tyscherskeho Ssuschku s pjascźu na hłowu a do woblicza bikoj. Czělneho ranjenja dla wobeju k jastwu po dwěmaj měżazomaj saßudźichu. — Dźěłaczerja J. Lasera a murjerja H. Lasera w Lipiczu paduchstwa a spjeczowanja winowateju spósnachu a H. Lasera k jastwu na 4 njedźele a wobeju wobskorżeneju k płaczenju 10 mk. khostanja saßudźichu. — Sskużobniza Schołczig na Zidowje ma 4 dny w jastwje poßedźecź, dokelž je s wobydlenja puczowarja Schuriga stupnje spakoscźika.

Khostanska komora. Pohoncz A. E. Kalich, na knježim dworje w Czerwjenych Noßlizach žkužazy, bě wobskorżeny, so je 23. januara psched wjeczorom, hdyž do Biskopiz se žanjemi jědźesche, wósnika Fröbu k semi podtorhnuł, kotryž pódła žwojeho wosa dźěsche, so by žo psched žanjemi, jemu napscheczo jědźazymi, na prawy bok swinuł. Fröba, k semi panuwschi, žo do postromka žwojeho konja saschmata a bu kruch pucźa žobu wleczeny, pschi czimž žo bolostnje srani. Kalich žo s tym samolwjesche, so dla kaschczow, na Fröbowym wosu leżazych, druhe žanje widźecź njeje móhł a so je do prěbka jěł, dokelž staj žo konjej spłóschikoj a s jenym saskakom bjes wós a žanje skoczikoj. Dokelž žo wobskorżenemu pschi pschepytanju žana wina dopokasacź njemóżesche, žo jemu khostanje spuschczi. — Hižo schtyri krócź khostany dźěłaczer Jan Marschner s Lutyjez bě 27. julija s konjemza korczmarja Jana Schmarandera w Sderi wohkojzu kranuł a ju pola žiwnoscźerja P. Pětschki w Bojßwezach na khowanje dał. Wospjetneho paduchstwa dla wobskorżenemu jastwo na tsi měżazy pschißudźichu. Pětschku, pschekhowanja dla wobskorżeneho, wuwinowachu, dokelž žo wupokasa, so njeje wjedźał, so je Marschner wohkojzu kranuł.

Přilopk.

* Sandźenu žrjedu žu w Draždźanach a wokolnoscźi wulke njewjedro s krupami měli. Schtož je w 4 njedźelach wot poßledniego wulkeho krupoweho njewjedra saßo narostko, je saßo sbite; wschě kwětki a woßebje mjehka selenina žu jara czerpike. — Dźeń prjedy je bjes Schkeudicz a Gröbern sliw panuł, kotryž je žně sanicził a zyk krajinu powodźił.

* Siemens, wobßedźer schkleńczernjow w Draždźanach, je ważne wunamakanje sczinił. Wón schkleńzu lije, kaž moßas. Tajka lata schkleńza je jara twjerda a niz dróżscha, hacž late żeleso. Dokelž je schkleńza pschewidomna, žo puknjene městna w njej bórsy pokasuja; pola żeleza to njeje, psches czož je hižo wjele njesboża žo stako, woßebje schtož żelesniczne kolije nastupa. Też pschecźiwo powětrej lata schkleńza lepje steji, hacž late żeleso. Kak kruta lata schkleńza je, žo s toho spósnawa, so w Siemensowej fabrizy w Draždźanach spytuja, hacž žo se schkleńzy njebychu żelesniczne kolije lecź hodźake.

* Njewoczakowany podawk wóndano dweju mkodeju mandżelskeju w Barlinje pschekhwata, kotrajž běschtaj žo sańdżenu njedżelu swěrowacź dakoj. Kwaž žo w domje nawoženjoweju starscheju wotdżerża. Jena pschecźelniza njewjesty, kotraž běsche na kwaž proschena, ale žo na kwažnym wješelu njewobdżěli, do kwažneho domu pschińdże a mkodeju mandżelskeju wo klucze k jeju nowemu wobydlenju proschesche, wudawajo, so chze jimaj tam někajke pschekhwatanje pschihotowacź. A to tež je žo ji dospołnje radźiło; pschetož na tajke waschnje drje bórsy mkodaj mandżelskaj njejstaj pschekhwatanaj bykoj. Sso žrjedź nozy s kwaža do žwojeho noweho wobydlenja domoj wróczíwschi mkodaj mandżelskaj spomnjenu pschecźelnizu mkodeje žony, 20létnu mkodu holzu, w mužowym kožu leżo namakaschtaj: wona běsche tam do njedżeli pschischła, a — dźěsczowy nan běsche mkody muž žam. — Schto je dale byko, njech czeszczeny czitać žam shuda.

* Běrtlk wulkeho loža pruskeje krajneje lotterije, něhdże 32,000 toler, je do Pr. Stargardta pschischoł. Sbožownaj dobyczerjej staj jedyn tamnischi pschekupz a konjazy wikowar Biber, kotrajž po 1/8 hrajeschtaj. Biberoweje žonina žotra běsche pschi žwakowym 1/8-ložu s makym pschinoschkom wobdźělena. Wo wulkim dobyczu shoniwschi wona k žwakej běżesche, so by žo pscheżwědczika, hacź žo radostna powjesczź wobkrucza. Hdyž pak ji žwak wobkrucźesche, so je woprawdże žobu dobyła, wona wot Bożeje ruczki sajata morwa dó jstwy padże. Radosczź běsche ju morika.

* Na jenej hórzy w Quedlinburgu wóndano popołdnju czrjódka dźěczi wschelake turnowanske kuski pospytowasche. Jedyn 11 létny hólczez chzysche tež kusk pokasacź, kotryž běsche žebi wot keklerjow wothladał, kotsiž běchu psched krótkim w měsczе pobyli. Wón rjemjeń wsa, žeklu do njeho swjasa a do hródże s nim dźěsche, hdźež mała holczka sa nim pschińdże, kotrejž chzysche wón pokasacź, schto móże. Mjes tym so wón na rěblu stejo rjemjeń s jenym kónzom k sczénje pschiczinjesche, dyrbjesche holczka domoj, dokelž ju macź wołasche. Duž hólczez žwój kusk žam spyta; pjecza pak je žo wón s nohomaj na rěblu wobžunuł: žekla žo w hromadu sczahnuwschi makeho turnarja sadaji. Macź, kotraž běsche na polu dźěkała, žo wieczor domoj wróczíwschi žwojeho lubuschka wobwěžnjeneho namaka.

* Lublinske nowiny pišaju: Mjes stazijomaj Wilga a Sobolewo wjednik lokomotivy pažažerskeho czaha wóndano na jene dobo dołho pospochi hwisdacź pocza a skónczńje czah sastaji. Hdyž pažažerojo s wosow seskakachu, žo bórsy dohladachu, kajke njesboże je žo stako. Czah wocakujo běsche žo jedyn żelesniczny strażnik pschi kolijach žynuł, žedźo wužnuł a na kolije panuł; wón tak krucze spasche, so jeho hwisdanje lokomotivy njewubudźi. Podarmo žo maschinist prózowasche czah hischcze czaža doscź sastajicź. To žo jemu njeporadźi, a lokomotivine koleža njesbožowneho strażnika rosmjeczechu. Wón je wudowu se schesczimi žyrotami sawostajił.

* Kaž žo s Warschawy pische, je tam wóndano wěsty Milosch s powětrowym ballonom k njesbożu pschischoł. Wot 8 hodźin rano na jenym Warschawskim torhoschczu ballon s gasom pjelnicź poczachu, a wokoło 11 hodźin žo Milosch s ballonom do powětra sběhasche. Sso wyžoko do powětra posběhnuwschi ballon k ranju leczesche a žo pschihladowarjam w Warschawje bórsy s wocžow shubi. Dokelž ballon njejabzy do wjercźateho wichora pschińdże, žo wón pschecźiwo Miloschowej woli hacź do wyžokosczе 3000 metrow posběże, bórsy na to pak padacź pocza. Dokelž M. žwoje pucźowanje tak rucze skónczicź nochzysche, wón někotre měschki pěska s korba cźižnu, w kotrymž žedźesche. Sso na to saža sběhnuwschi ballon dale k ranju leczesche a skónczńje nad starym khójnowym lěžom padacź pocza. Saža M. něschto pěska s korba cźižnu, na czož žo ballon tak spěschnje sběhasche, so hacź do wyžokosczе 6200 metrow dolecza. To běsche njesboże! Tam horjekach běsche žurowje syma; pschi tym ballon s tajkej dźiwjej spěschnosczu leczesche, so žo Miloschej dych sastaji: wón niczo wjazy njewidźesche a budżesche pschi žamom pomjatk shubił. Sa někotre minuty pak ballon saža padacź pocza, a to na njesboże runje nad lěžom. Ballon žo po wjerschkach schtomow wleczesche; hakosy wobrucze wot korba torhachu a tež někotre postromki rostorhnuchu, s kotrymiž je ballon sa korb pschiwjasany. Sso wo tołsty žuk w starej khójnje praznuwschi žebi M. lewu ruku skama. Lěža běsche bórsy kónz, a s wětrom na bok swróczeny žo ballon dale po polu wleczesche, s kotrehoż wjele njewukopanych pjeńkow tczesche. Pjeńki korb do zyka rostorhachu a wschitke pschiprawy rosbichu, kotrež mějesche M. w korbje. Tudy mějesche Milosch składnosczź s korba skoczicź; ale wón žwój drohi ballon wětrej pschewostajicź nochzysche. Bórsy pak jeho mozy wopuschczichu, a wón 6 kóhczi wyžoko na semju dele padże, hdźež wschón rosbity a se skamanej ruku něschto czaža leżo wosta. Sswojeho pažažera wotbywschi žo ballon rucze saža posběhnu a dale k ranju leczesche. Hacź žu jón něhdże dožahnuli, snate njeje. Ballon wjazy hacź 1000 toler płaczi. Miloscha žu na wosu hacź do bliżscheho městaczka dowjesli. Zyke pucźowanje s ballonom žanej dwě hodźinje trało njeje.

* Jedyn ruski wojak, kotrehoż běsche skażeny poż skužak, a kotryž běsche toho dla něschto czaża pola Pasteura w Parisu pobył, žo wóndano strowy saža domoj wróczi. W Parisu je žo jemu jara derje lubiło. Hdyž žo jeho praschachu, kak žu žo jemu franzowszy wojazy lubili, wón wotmolwi, so je žo spodźiwał, kak czisty franzowski wojak w kóždym nastupanju je. Ale disziplina, wón dale dźesche, pola Franzowsow k niczemu njeje: franzowski wojak na straži stejo kuri, žo s ludźimi rosmołwja atd.

* Wóndano w nozy polizija w Nižnim Nowgorodże s druhimi dundakami tež 12létneho hólza saja, kotryž wudawasche, so ani žwojeje domowiny ani žwojeju starscheju njesnaje. Dale mały dundak powjedasche, so je wón, schtož pomni, stajnje s zyganami byk, s kotrymiž je po kraju wokoło czahał, doniž jeho zyganjo psched dwěmaj létomaj wopuschczili njejžu; wot toho czaża je žam po kraju wokoło dundak. Pólzajszy sastojnizy, kotrymž bě ta wěz sajimawa, žebi wschu prózu dawachu domowinu hólczeza wužlědźicź. Pschipadnje jedyn s nich shoni, so je jedyn wojak 9. Staro-Ingermanlandskeho regimenta powjedał, so je w jeho domjazej wjesży jena żónska psched 10 létami žwojeho žynka zyganam na czehnidbu dała, so pak wot toho czaża niczo wjazy wo dźěsczu shonika njeje. Sastojnik wojaka wužlědźi. Hdyž jemu wón hólczeza pokasa, wojak rjeknu, so je hólz woprawdże na tamnu żónsku w jeho domjazej wžy podobny, kotraž je žwoje dźěczo zyganam dała. Nětko polizija hólczeza do spomnjeneje wžy póżka. Woprawdże je macź w nim žwojeho žyna spósnała; wona wobkrucza, so je psched 10 létami dźěczo zyganam na czehnidbu dała, dokelž je tehdom jara khuda była, so pak nětko saža namakaneho žyna s radosczu pschi žebi wobkhowa.

* W ruskim městaczku Wokožinje je žo wóndano 199 dworow wotpaliło.

* Kajku horzu krej hórske ludy na Kawkasu maju, žlědowazy podawk wuczi. Dwanaczelétny hólczez běsche žo we wžy se žwojim pjatnaczelétnym towarschom swadźik. Rosskobjeny prěnischi domoj běżesche, dołhi wótry nóż shrabnu a žo saža do wžy wróczi. Dokelž běsche jeho pschecźiwnik mjes tym do starschiskeho domu saschoł, jeho wón won sawoła, wudawajo, so chze jemu něschto schikowane pokasacź. Wczipny, schto chze jemu towarsch pokasacź, starschi hólczez s domu won pschińdże. Na měsczе žo jeho pschecźiwnik do njeho da a jeho tak skaka, so dyrbjesche wbohi hólczez wumrjecź.

* Kaž žo jendżelskim nowinam Times s Kalkutty w jendżelskej Indiskej telegrafuje, 26. sańdżeneho měžaza w indiskim měsczе Tinnewelli w dźiwadle woheń wudyri, hdyž žo runje hrajesche. Dokelž žo durje do dźiwadła nuts wocźinjachu, a dokelž žo nastrójany lud do duri czischczesche, dołho trajesche, prjedy hacź žo radźi durje wotewricź. W czischczeńzy na 70 ludźi wo žiwjenje pschińdże; schežnaczo žu bóle abo mjenje straschnje wobschkodżeni. Kaž ma žo sa to, je woheń sakoženy byk.

* Konsul Sjenoczenych Krajow Połnózneje Ameriki w australskim měsczе Sidney wo wschelakich spodźiwnych waschnjach powjeda, kajkež je pola wobydlerjow Noweje Bretanje, kupy w južnym dźele Czicheho Morja, nadeschoł. Tukrajni wobydlerjo tejele kupy n. pisch. žwoje dźowki w klětkach skubkuja, w kotrychž holzy sawrjene wostanu, doniž žo njewudadża. Tole spodźiwne waschnje žo jeno pola wobydlerjow mjenowaneje kupy namaka, hewak nihdże druhdże. Klětki, w kotrychž žo mkode holzy skubkuja, žu s palmowych žerdkow sklepane a žrjedź doma steja. Lědma je holczka druhe abo tsecze léto dokonjała, ju do klětki samknu. Wot tohole wokomika žebi wona na žane waschnje wjazy s domu njeswaži a žwoju klětku jenož ras wob dźeń wopuschczi, so by žo wumyła. Ssame domy, w kotrychž mkode holczki žu, žu s wyžokimi žerdkatymi płotami wobdate. Kaž mjenowany konsul wobkrucza, mkode holczki Noweje Bretanje w žwojich klětkach derje rostu a žo zyle rjenje roswiwaju; tež jich strowosczi sajecze na žane waschnje njeschkodźi, haj mjes nimi žo najrjeńsche mkode holzy namakaju.

* Se wschěch europskich krajow je w Němskej najwjazy papjernikow a najwjazy maschinow k dźěkanju papjery. A s zyka jeno Sjenoczene kraje Połnózneje Ameriki Němsku w tymle nastupanju pscheżahaju. Mjes tym so je w Němskej 809 papjernikow s 891 maschinami k dźěkanju papjery, je w Sjenoczenych krajach Połnózneje Ameriki 884 papjernikow s 1106 maschinami k dźěkanju papjery. Na zykej semi je 3419 papjernikow s 3952 maschinami, kotrež w hromadże wschědnje 55,899,200 zentnarjow papjery nadźěkaju. Człowjek by rjekł, so możno njeje, so by człowjestwo telkole papjery wschědnje pschetrjebało!

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowanaj:

Michalska zyrkej: Jan Jaroměr Klemens Heinrich, jahrodnik w Großharthawje, s Marju Madlenu Jsraelez s Hněwšez.

Křćeni:

Michalska zyrkej: Ota Wylem, Jana Bohuwěra Wicźasa, kublerja w Pschischezach, ß. — Ernst Richard, Ernsta Ednarda Heidy, fabrikskeho džełaćerja na Židowje, ß. — Alma Hana, Jana Karluša, džełaćerja w Hownjowje, dź. — Khrystiana Lejna, Handrija Augusta Jeremiaša, žiwnosćerja w Delnjej Kinje, dź. — Marja Elsa, njemandź. dź. na Židowje.

Zemrjeći:

Dźeń 19. augusta: Oskar Pawol, Jurja Ernsta Schwiebsa, fabrikskeho džełaćerja na Židowje, ß., 5 l. 1 m. 18 d. — Khorla Jurk, khěžnik na Židowje, 52 l. — 20. Karolina Rychtarjowa rodź. Lobjedkez, wobydlerka Židowskeje wokrjeßneje džełaćerńe, 51 l. 4 m. 15 d. — Mikławsch Kral, wuměnkař s Małšez, prjedy w Hněwšezach, 85 l. 9 m. 8 d. — 21. Ernst Pawol, njemandź. ß. pod hrodom, 2 m. 15 d. — 23. Pětr Nowak, pohonc̄ tudy, rodźeny s Radworja, 60 l. 6 m. — 25. Max Alfred, Ernsta Jurja Klingsta, tyscherja pod hrodom, ß., 6 m. 13 d.

Płaćišna žitow a produktow w Budyschinje

21. augusta 1886.

Žitowy dowos: 3151 měchow.		Na wikach wot M	Na wikach wot Pf	Na wikach hacź M	Na wikach hacź Pf	Na bursy wot M	Na bursy wot Pf	Na bursy hacź M	Na bursy hacź Pf
Pšenica	běła	8	75	8	93	—	—	—	—
"	žołta	7	80	8	21	—	—	—	—
Rožka	50 kilogr.	6	84	6	96	—	—	—	—
Jećmjeń		6	16	6	59	—	—	—	—
Wowß		6	—	6	70	—	—	—	—
Hroch		8	6	10	28	—	—	—	—
Woka		8	6	8	33	—	—	—	—
Jahły		12	—	15	50	—	—	—	—
Hejduschka		17	—	17	50	—	—	—	—
Běrny		1	50	1	80	—	—	—	—
Butra	1 kilogr.	1	90	2	10	—	—	—	—
Pšeńcžna muka	50 "	7	—	15	50	—	—	—	—
Rjana muka	50 "	7	—	10	25	—	—	—	—
Ssyno	50 "	3	—	3	20	—	—	—	—
Sslóma	600 "	24	—	26	—	—	—	—	—
Prožata 636 schtuk, schtuka		9	—	23	—	—	—	—	—
Pšeńcžne wotruby		4	—	4	25	—	—	—	—
Rjane wotruby		4	75	5	—	—	—	—	—

Draždźanske mjaßowe płaćišny. Howjada 1. družiny 62—65 mk., 2. družiny 56—59, 3. družiny 25 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne šwinje 52—54 mk. po 100 puntach s 20 prozentami tary. Cźelata 1. družiny 43—57 np., 2. družiny 28—38 np. po puncze rěsneje wahi.

Wjedro w Londonje 27. augusta: Rjane.

Moja **khěža** pschi Mikławschskich wrotach, wyšoko šo danjaza, je pschi niskim napłaćenju tunjo na pschedań.

Handrij Marcź, schewski mischtr na seminarskej drósy.

Pjekarńja

s wjele wotebjerarjemi je 1. oktobra na pschenajecźe. Dalsche je shonicź pola pjekarskeho mischtra **Wernera** w Hornjej Hórzy.

Schkleńczany wós,

hischcze w dobrym rjedźe, je tunjo na pschedań na scharfenstegu 6.

Butra!

Měschanu butru,
lutowansku butru

w bowach a wuwaženu, najlěpsche družiny, porucza wot cźerstweje poßylki

Gustav Poser
na jerjowej haßy.

K kermuscham

porucza

tykanzowu wyrzu

w paketach po 10 a 20 np.,

korjeńsku a zitronowu wolij

w bleschach a wuwaženy,

tykanzowu barbicźku (safran),

ff. korjenje, zyke a tołcźene,

cźekazu šól (flüchtiges Salz)

k pjecźenju wurosćeneje pschenicźy

hrodowska haptyka.

Jablukowe wino,

wschelake jahodkowe a šadowe schampanske wino, mußěrowaze šadowe limonady a bowle,

šadowe kišałe,

wubjerne k šolotwi, k kładźenju atd.,

sodowu a selterssku wodu,

pschezo cźerstwu pjelnjenu, porucza

Hornjołužiska šadowa tłocźerńja

dr. Herrmanna a dr. **Wetzki**

na sadnej bohatej haßy 3.

Woprawdźity

hydrawliski cźorny kalk

wubjernje šo hodźazy sa zyhelowe krycźe, sakkadny twar, swonkowny wobmjet, sa symsy, k wobmjetowanju wětrowych bokow a pschе wustupazu włóžnosć scźěnow w wobydlenjach, hródźach atd. porucza stajnje cźerstwu, wulkokruchatu tworu

A. Lorenz w Budyschinje.

Pschedawarńja hnójnych šrědkow

Albina Schirmera w Budyschinje

na jerjowej haßy, w słotym jehnjecźu,

porucza knjesam ratarjam k nasymskemu džełanju polow po najtunischich płaćišnach:

parjenu a šyru koscźinu najwubjernischeje družiny,
ammoniak-superfosfat,
spodium-superfosfat,
woprawdźity Ohlendorffski peruanski guano,
cźisty schwablokißały ammoniak,
norwegski a wjelrybjazy guano,
hnójny gyps.

Mjenowane hnójne šrědki šo s rukowanjom jich cźistosće pschedawaju a kóždy kupz móže šebi je na to a na saruczene wopschijecźe wot pruhowanskeje stazije w Pomorzach darmo pschepytacź dacź.

K džělanju role w nasymje

poručam cźesćenym šerbskim ratarjam šwój skład khumschtnych hnójnych šrědkow po najtunischich płaćišnach, kaž:

ff. parjenu koscźinu (muku),
ff. šyru koscźinu (muku),
prawdźiwy peru-guano,
ammoniak-superfosfat,
spodium-superfosfat,
rybjazy guano,
hnojazy gyps

s rukowanjom wopschijecźa pod kontrollu spytowanskeje stazije w Pomorezach, pšches cźož šo kóždemu kupzej hnójne šrědki, wote mnje wotewsate, darmo pschepytaja.

W. Mattheis w Budyschinje.

Destillazija Adolfa Rämscha

w Budyschinje pschi butrowych wikach

porucza šwoje derje cźišcźene **palenzy** pschi wotewsacźu 10 litrow a wjazy No. I liter po 16 np., No. II liter po 13 np.

Dale porucza wona šwoje wubjerne **jednore** a **dwójne palenzy** a **likěry,** kotrež šo dla jich dobreho šłoda a wubjernosće k kwašam a kschcźišnam woßebje poručeja. Piczele šo na žadanje k tomu požcźa.

Jara dobry paleny khosej

punt po 1 mk., 1 mk. 20 np. a 1 mk. 40 np.

porucza **Th. Grumbt**

w kupnizy a na swonkownej lawskej haßy.

Jabluka

kupuje po kóždej dźělbje abo je sa šłódke jablukowe wino wuměnja

W. Demuth

nad Lichanjom pola Hucźiny.

Wot dżeńßniſcheho dnja pſchedawam **ßnſcheny polcž wot krajnych ßwini** punt po 80 np., pſchi wotewſaczu 5 puntow po 75 np., **ßadło** punt po 65 np., **tučnu bělu kołbaßu** punt po 65 np., **krejnu kołbaßu** punt po 60 np., **kołbaßowy ſchmalz** punt po 50 np., **kój** punt po 50 np.

Otto Pětſchka
na ßerbſkej haßy.

Roßowany ſtwjelzowy abo njetrjeny len, kaž tež **wutrjeny len** kupuje kóždu dźělbu po najwyſchſchich płaczíſnach

mechaniſka dźěłopſchadownja w Hajnizach.

Koßy,

kaž jěd rěſaze, porucza

Paul Walther
na žitnych wikach.

Tinktura Solaris

dra. **Bamberga** w **Nürnbergu.**
Woprawdże hódna eßenza.

Sa žnjowy-czaß je jara nuſne, ſo ßo w kóždym hoſpodarſtwje ßrědk pſche kaženje ſtrowoſcże a pſchetłacza, pſche běženzu, ſtupjenje krwe do hłowy, horzotu, koliku a brjuchbolenje nadeńdże. Hornja eßenza je toho dla pokład a dokelž tunja, nuſnoſcz. Jeniczžy woprawdźitu ju **měſchczańſka haptyka w Budyſchinje** pſchedawa. Nadrobne wopißanje ßo ßobu dawa. 1 bleſcha płaczi 75 np.

Khampor,
patchouli,
moſchuß,
molowu papjeru
po jenotliwych papjerach a w kartonach po 10 papjerach,
molowy ſpirituß
po 25 a 40 np.,
molowy pólver,
molowe ßwězy,
wolij pſche kuntwory
w bleſchach a drjewjanych tyſkach,
woprawdźity perſiſki inſektowy pólver
po kóždej dźělbje a w tyſkach po 20, 30 a 40 np., w blachowych kartonach po 25 a 40 np.
poruczataj
Strauch & Kolde,
3 na kamjeńtnej haßy 3,
drogowe khlamy k ſłotemu workej.

Khofej

njepaleny punt po 70, 80 hacž do 150 np.,
pſchezo czerſtwy **paleny,** ßylnje a derje ßłodźazy, punt po 100 a 120 np.
poruczataj
Ginzel & Ritſcher
na wulkej bratrowſkej haßy 6.

Sarucženu

cziſtowolmjanu lamu

8/4 ſchěroku, ſtary łóhcž

jenož po 90 np.

poruczeja w bohatym wubjerku muſtrow

khlamy ſa manufakturowe a modowe twory a żonjazu a dźěczazu draſtu

H. Kayser, 10 na žitnej haßy 10.

Rjane

ſejmowane ſchpundowanſke deſki

ßu na pſchedań
w **Jenczej mlynje** w Semizach.

Njepaleny khofej

punt po 80, 90, 100 np. atd.,
ßylny a jara derje ßłodźazy, porucza jako něſchto jara tunje
Th. Grumbt
w kupnizy a na ſwonkownej lawſkej haßy.

K kſchczíſnam, kwaßam a druhim ßwjedżenjam, woßebje hoſczenzarjam ßwoje **jednore a dwójne palenzy,** toho runja wubjernje dobre **likěry** po jara tunich płaczíſnach poruczamoj. **Ginzel & Ritscher,**
deſtilazija na wulkej bratrowſkej haßy 6.

Podpißany ſ tutym ßwoje hižo lěta dołho ſa dobre ſnate

jablukowe wino

nakißałe a ßłódke knjeſam korczmarjam kaž tež privatnym k kſchczíſnam a kwaßam porucza.

Skaſanja pſchijimataj kk. **Richard Pötſchke** pſchi torhoſchczu a **Ernſt Kern** na ßerbſkich hrjebjach w Budyſchinje. — Saßopſchedawarjam ßo nižſche płaczíſny woblicža.

Ernſt Schmidt
w Małych Debßezach pola Budeſtez.

Jara dobre
draſtne tkaniny
woßebje czíſtowolmjane w bohatym wubjerku. Płaczíſny ſpodźiwnje tunje.
Julius Hartmann Sohn
na rózku mjaßoweho torhoſchcza.

---

ff. koßy

po 3 mk. porucza
Paul Walther.

NB. Kóžda koßa, kotraž njerěſa, ßo wróczo wosmje, ßamo hdyž je hižo toczena a klepana.

Turkowſke ßłowki

najrjeńſche a najwjetſche, kotrež ßu doſtacz, porucza hiſchcze tunjo
Moritz Mjerwa
na mjaßowym torhoſchczu,
deſtillazija najlěpſchich likěrow.

Wolij ſa maſchiny

w wſchelakich druzinach ſa maſchiny, kotrež czežko abo lohko du,
wolij ſa ſchijaze maſchiny
w bleſchach po 50 np. a wuważeny,
kolmas
najlěpſchu druzinu w ßudźikach po 1/2 a 1/4 zentn., kaž tež w kaſchczikach po 2 puntomaj,
njecziſczeny vaſelin
w blachowych tyſach po 1/2, 1, 2 a 5 puntach, kaž tež po wjetſchich dźělbach porucza po tunich płaczíſnach
Otto Engert,
en gros drogowe khlamy en détail 10 na ſnutskownej lawſkej haßy 10.

Pólver pſche koliku konjow, reſtituzionſki ſtnid k ſarybowanju,
Hollandſki mlokowy pólver, wobžerny pólver ſa ßwinje, wolij pſche kuntwory, mnchi atd.
porucza
hrodowſka haptyka.

Khofej

paleny punt po 100—200 np., **khěžorſke měſchenje** pt. po 120 np.
porucza ſa něſchto wubjerne
Gustav Poſer
na jerjowej haßy.

Jerje

jara wulke po 4 a 5 np.,
15 ſchtuk po 50 a 60 np.,
porucza ſa jara płaczíſny hódne
Gustav Poſer.

Khofej

w wulkim wubjerku
ſeleny punt po 70—160 np.
jenož derje ßłodźaze druzíny porucza
Gustav Poſer
na jerjowej haßy.

Syrop

punt po 12 np., jara ßłódki, porucza **Hermann Klemm**
na bohatej haßy.

Khofej

wot najtuniſchich hacž do najlěpſchich druzinow, jara derje ßłodźazy, porucza **Hermann Klemm**
na bohatej haßy.

Jerje

rjane tucžne ryby
porucza po tunich płaczíſnach
Hermann Klemm
na bohatej haßy.

Syrop

punt po 16 a 20 np., ßłódki a czíſcże ßłodźazy, poruczataj
Ginzel & Ritſcher
na wulkej bratrowſkej haßy 6.

Wſchě druzíny czrjewow
k dźěłanju kołbaßy
porucza pſchedawarnja czrjewow
A. Eisslera
na žitnych wikach 16.

Butrowy pólver

porucza **měſchczańſka haptyka** w Budyſchinje na hłownym torhoſchczu 6.

Pólver czini butru twjerdu a proſtu a ßłód njekaſe. Powuczenje, kak ma ßo trjebacz, je pſchipokożene. Pakczik po 50 np.

Dr. Kieſowowa
ſtaroßławna a ſtajnje khwalena
woprawdźita
Augsburgſka ziwjeńſka eßenza
bleſcha po 1 mk. 20 np. (jara dobry ßrědk pſche hubjeny žołdk) je dóſtacź
w **měſchczańſkej haptyzy**
w Budyſchinje
na hłownym torhoſchczu 6.

Sswěczaty lak ſa ſchpundowanje,
jantarjowy lak,
kopałowy „
kryſtałowy „
damarſki „
ſpiritußowy „
lak ſa ßłomjane klobuki a kožu,
wſchě druźiny
barbow k barbjenju hotowych
we wſchěch nuanßach,
murjeńſke barby,
bronßy,
murjeńſke a moleńſke barbicze,
jejowe barby
poruczataj tunjo
Strauch & Kolde,
3 na kamjeńtnej haßy 3,
drogowe khłamy k ſłotenu worłej.

Koprowy vitriol
(mjedźny ſerſawz)
zyky a tokczeny k naczinjenju
pſcheńzy poruczeja tunjo
drogowe khłamy
Oth Engerta
na ſnutſkownej ławſkej haßy.

Ssadowe kißało,
ſ cziſtych jahodow pſchihotowane,
k kładzenju wubjerne, liter w jenotliwym po 20 np., po zyłym po 18 np. poruczataj
Holzapfel & Demuth.

Spadany ßad,
jabłuka a kruſchwy, kupuje po kóždej dźělbje
H.-L. ßado-tłóczerńja
Dr. Herrmanna & Dr. Wetzki
na ſadnej bohatej haßy 3.

Wutaſanje a pſchewjeſne pißma dawa
Albert Meiſel w Budyſchinje.

Sbytki cziſtowolmjaneje lamy
k jakam
po 1 mk. 50 np. a dróżſcho
porucza
H. Kayser, 10 na žitnej haßy 10.
Pſchiſpomnjenje. Ssobotu tež wo khěži pſchedawam.

Möblowy magazin
Pawoła Scholty, tyſcherſkeho miſchtra
na garbarſkej haßy
porucza trajnje dźěłane **möble** po jara tunich płaczišnach.

Mydlarńja Herm. Puya
w Budyſchinje na ſzerbſkej haßy
porucza

jadriwe mydło, dobre ßuche	punt	po	40 np.,
jadriwe mydło, czerwjene a módre	„	„	36 „
žołte wóſkowe mydło I	„	„	40 „
žołte wóſkowe mydło II	„	„	30 „
ſoda	„	„	5 „
ſchterku	„	„	22 „

maſne mydło, ſelene mydło, petrolej, wſchě artikle dobre a po najtuniſchej płaczišnje.

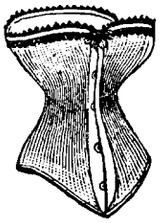
Czěſke wuhlo
w ſnatej wubjernej druźinje ſ Doblhoffſkich podkopkow porucza po tunich lětnich płaczišnach po zyłych lowrijach a po mjeńſchich dźělbach
C. Thiermann.

K pěknemu a rjanemu dźěłanju
fotografijow kóždeho waſchnja
porucza ßo
fotografiſko-artiſtiſki atelier
Alex. Matthaeya dwórſkeho fotografa naßl.
Alfr. Schreibera
w Budyſchinje, ſ napſchecza theatra.
Wot 1. oktobra na ſchulſkej dróſy.

Ratarſka ſchula w Budyſchinje.
Nowy wuczbny kurß ßo **póndźelu 18. oktobra 1886** ſapočnje. Pſchipowjedźenje k pſchijeczu ma ßo pola **direkzije** ſtacź, kotraž tež radlubje dalſche wukaſy dawa.

Chirurgiſka wobaleŕnja w Budyſchinje.
Kóždе **wuwinjenje, ſwinjenje, ſcziſchczenje, tßelne, bicžne, kłóte a ſdrjene rany,** tež **chroniſke jětſjenje kožowych a ſpinowych žilow** ßo po nowym antiſeptiſkim waſchnju hoja; toho runja ßo **ſrunanje, ſarybowanje, maßěrowanje, frotěrowanje, kładzenje pleſtrow,** tež **torhanje ſubow** derje a tunjo wobſtara wot
Jana Löfflera, pruhowaneho hojerja
na ſchuleŕſkej haßy czißło 3 po dwěmaj ſkhodomaj,
ſ nutſkhodom na rěſniſkej haßy.
Wobaleńſki czaß: dopołdnja wot 9—12 hodźin, popołdnju wot 2—4 hodźin.

Darili ßu ſa wotpalenych w Worklezach: Ernſt Scholta w Hornjej Borſchczi 3 mk., Auguſt Warnacz w Brěſy 1 mk., wulki ſahrodnik Ernſt Wiczas w Hnaſchczach 1 mk., kamjenjeczeßar Jan Holan w Hnaſchczach 1 mk., Auguſt Brěſka w Ssemichowje 1 mk., wudowa Panachowa a jeje ßyn w Ssemichowje 50 np. — Sa wotpalenych w Worklezach, Wětenzy a Hodźiju: Brěſowſki w Małych Debßezach 1 mk., N. 30 np., wucžeŕ Scholta w Kanezach 4 mk. 50 np.

Płaczišny woßebje hódne

ſchtalty
wſchěch druźinow
a jenož derje
ßedźazych faßonow
poruczа
a na pokaſku radlubje ſcźele
A. Tschentscher
w kupnizy na torhoſchczowej ſtronje.

A. Mager
na ſzerbſkej haßy
pſchedawa a porjedża
czaßniki derje a tunjo.

Sſłużobna holza
pyta ßo k 1. oktobrej do farſkeho doma w Barcźe.

Sprawna róbna holza ſe wßy ßo do ßłużby pyta. Dalſche je ſhonicź na kamjeńtnej haßy 25.

K 1. oktobrej ßo róbna ßłużobna holza, kotraž ma luboſcź k dźěczom, pyta pod bórklinom czißło 3 po 2. poſkhodźe.

Niz pſchemkoda holza ßo bórſy do dobreje ßłużby pyta. Dalſche je ſhonicź na nowoſalzſkej dróſy 9.

Wuczobnik pytany.
Sa ßwoje kolonialtworowe a zigarowe khłamy pytam wuczobnika, kotryž móże bórſy ſaſtupicź.
Moritz Mjerwa
pſchi mjaßowym torhoſchczu.

Wuczobnik pytany.
Sa ßwoje materialtworowe a deſtillazijſke khłamy pod dobrymi wuměnjenjemi bórſy wuczobnika pytam.
J. T. Glien w Budyſchinje
pſchi drjewowych wikach.

Spěwanski swjedźeń.
Pruhi měšaneho a mužſkeho chora změja ſo wot nětko kóždu **ſrjedu** a **ſobotu** popołdnju **wot 4—6 hodźin** w ſali budyſkeje **třeleŕnje.** Česćene spěwarſtwo je wo prawje bohaty a po móżnoſći ſtajny wopyt tych ſamych naležnje proſene. **F.**

Wbohowſke kleſkawy, kotrež mjenowacź nochzemy, dokelž ßu pſcherjane a hewak doſcź ſnate, napominamy, ſo bychu ßo bledźenja a bachtanja woſtajiłe.

Lubemu ſotrowſkemu towarſtwu, Rakečanſkej „Lipje“, wupraja za tón nas tak jara počeſćowacy wopyt 22. auguſta najwutrobniši dźak

W mjenje Wojerowſkeho ſerbſkeho burſkeho towarſtwa
Lapſtich, zarjadowarˊ.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěšćki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 36. **Sobotu 4. septembra 1886.** **Lětnik 45.**

Swětne podawki.

Němske khěžorstwo. Hdyž 24. haprleje 1877 Ruszy rěku Prut pschekrocžichu, so bychu se ßylnym wójskom pśches Dunawu na Balkan marschěrowali, Europu tak mózne roshorjenje pschewsałko njeje, kaž pschi składnosći wuhnacża wjerćha Alexandra ſ Bołharskeje a jeho posdźišcheho saßopowołanja na bołharski trón. W Němzach bołharski wjerch w wjetschim dźěle nowinarstwa horliwych sakitarjow namaka, jenož někotre nowiny, němskemu knjeżerstwu blisko stejaze, pschi jeho wotßadźenju symne wostachu, na to pokasujo, so jeho wuhnacże ſ Bołharskeje europiski měr do stracha njepschinjeße, a so ßo pśches to skerje pschiczina k nowej wójnje na Balkanje wotstroni. Doprědkarskim nowinam, kotrež Bismarkowu politiku sa njeněmsku a njemudru tamachu, dokelž Němska wjerćha Alexandra psched Ruskej kitacž nochże, Bismarkowe nowiny „Nordd. Allg. Ztg.“ se ßlědowazym wótrym nastawkom napschecźiwo stupja: „Dźělej němskeho nowinarstwa ßo spodoba, ſ horliwosću sa wjerćha Alexandra wustupowacź a sa njeho na tajke waschnje sjawne měnjenje dobycź. S tutym wotpohladom ßo wudawa, so ßu narodne sacžucża němskeho luda na stronje wotehnateho wjerćha, so ßo jeho wotßadźenje němskich interesßow dótka, so ſ tym ruska pjasć do němskeho woblicża bije atd. Hdy budźichu Sserbjo ßwojeho krala wotehnali, by po naschim pschesßwědczenju nowinarstwo, kotrež dźenßa wjerćha Alexandra ſ tak pschehnatymi ßłowami ßławi, sa njeho ani ßłowczka sympatije njemělo. Wotßadźenje krala Milana by doprědkarske nowiny njerosnjemdriło, hacž runje by tajki podawk sa Němsku ważnosć měł, dokelž by ßo Awstrija pśches to bóle pschimała, bjes tym so bołharske podawki němskim interesßam njeschkodźa. S wotkal toho dla tale nahła rospalita horliwosć sa wjerćha Alexandra? Maja ßnadź doprědkarjo sa ßwoju winowatosć, sa sakhowanje wobstejazych wujednanjow wustupicź? Potom wopschijecź njemóżemy, czoho dla pśched lětom pschi wudyrjenju rumelińskeje revoluzije toho runja tutomu pschetorhnjenju wujednanjow njewobarachu.“ — Druhe Bismarkowe nowiny, „Kölnische Ztg.“, ßo němskich doprědkarjow prascheja, hacž njewjedźa, so by scźěhwk sakroczenja Němskeje k lěpschemu bołharskeho wjerćha rusko-franzowski swjask był? Prěni wopor tutoho rusko-franzowskeho sjenoczenstwa by wjerch Alexander był, druhi pak žałoßna europiska wójna se wschěmi ßwojimi ßurowosćemi a njewěstosćemi. Skónczńje „Kölnische Ztg.“ namjetuje, so by ßo někajki ruski general jako komisar do Bołharskeje póßkał, so by wjetscha liczba ruskich offizěrow saßo do bołharskeho wójska sastupika a so bychu wyschsche roskasarstwo nad wójskom ruskemu generalej dowěrili. Pśchede wschěm ßo wo to jedna, so ßo knjeżerske prawo Battenberga ſ požadanjemi ruskeho knjeżerstwa wujedna, dokelž chże ßebi Ruska ßwoju samożnosć w Bołharskej sdźerżecź a swěsćicź. Jeli so ßo tajke wujednanje njedozpi, budże Ruska nowy, lěpje pschihotowany pschewrót wotczakacź, njedźiwajo kschikow jendźelskich a někotrych němskich nowinow.

— Madźarojo ßu hłuboko na czesći sranjeni, so stej ßo měsce Mnichow a Barlin sapowjedźiłej, ßo na 200 lětnym wopomnjenskim ßwjedźenju dobycża města Budina ſ rukow Turkow wobdźělicź. Němskemu knjeżerstwu ßo sdalowanje Němzow wot Madźarow njespodoba; wone by radscho widźało, hdy budźischtej Mnichow a Barlin pschi mjenowanym ßwjedźenju sastupjenej był, dokelž je Němska pśches twjerdy swjask na Awstriju swjasana, w kotrejž ßkowo Madźarow wjele płaći. So by nětk w wutrobach Madźarow dla njepolitiskeho sadźerżenja Mnichowskeje a Barlinskeje wyschnosce žaneje hórkosce a njepschecźelstwa pschecźiwo Němzam njenastało, je khěžor Wylem porucził, so ma ßo pschi Budinskim ßwjedźenju deputazija němskeho wójska wobdźělicź, kotraž ſ generallieutenanta se Schlichtinga, hejtmana ſ Kalksteina, hrabje ſ Dohna, wyschka ſ Etzdorfa a wyschka se Schleinitza wobsteji. Mjenowanaj dwaj wyschkaj staj kommanděraj regimentow, kotrajž staj w lěcze 1686 psched Budinom ßobu wojowałoj; taj dwaj druhaj offizěraj staj noscherjej mjenow, na kotrejuż w stawisnach pschi dobyczu Budina ſ khwalbu spominaju.

Bołharska. Bołharski wjerch Alexander je ßo, pśches ruske mjesy do Galizińskeje pschijěwschi, na puczu sawrócził a ßo wróczo do Bołharskeje podał. Wón je ßo k tomu na namołwjenje jendźelskeho knjeżerstwa rosßudźił, kotrež jemu powjesć da, so ßu ßo w Bołharskej wobstejnosce k jeho lěpschemu pschewobrocźiłe. Nětko je hižo saßo w Bołharskej. W Ruschczuku na bołharsku semju stupiwschi, je ßo najprjedy do połodnischeje Bołharskeje podał, hdyž chze ßo ſ rumelińskim wójskom wobdacź a ßo potom na pucź do hłowneho města Sofije nastajicź. Wjednik dźěla rumelińskeho (połodnjo-bołharskeho) wójska je ßo bjes tym Sofije mozował a dwaj sběžkarskaj regimentaj, kotrajž město wobßadźene dźerżeschtaj, zofacź nusował. Na ßwěrnosć wjetscheho dźěla wójska móże ßo wjerch Alexander twjerdźe spuschczecź. Lonscheje revoluzije dla buchu wschitzy ruszy offizěrojo ſ bołharskeho wójska wotwołani, a wuprósdnjene města buchu ſ Bołharami wobßadźene. Hdy bychu ßo Ruszy saßo do Bołharskeje wróczili, schtož by ßo najsterje pod nowym knjeżerstwom stało, by ßo młodym bołharskim majoram a wyschkam komando nad regimentami a bataillonami wsało. Duž dyrbja bołharszy offizěrojo hižo ßwojeho ßamßneho wužitka dla pschiwißowarjo wjerćha Alexandra bycź. Tola hdy by też wójsko a zyły lud sa wjerćha Alexandra był, budźe ßo wón ſ cźežka na bołharskim trónje sdźerżecź móz, hdyž ßo jemu njeporadźi, ßo ſ ruskim khěžorom wujednacź. Bołharska je wot wulkomóznarstwow do ruki Ruskeje data, a Ruska móże toho dla sa wjerćha w Bołharskej postajicź, schtóž ßo jej k tomu kmany bycź sda. Jenož na žadanje Ruskeje ßu dźě ßebi też Bołharjo pśched ßydom lětami Alexandra Battenberga sa knjeżerja wuswolili; pschetož hdy budźische po jich woli schło, by ßo jenemu ruskemu wulkemu wjerchej abo generalej tehdy bołharska króna poskicźiła. Kaž ßo w tu khwilu sda, je mało nadźije, so ßo hdy ruski khěžor ſ wjerchom Alexandrom spschecźeli. Poßledníschi je, do Bołharskeje ßo wróczíwschi, hnydom ßo ſ zarom wujednacź spytał. Wjerch je jemu ßlědowazy list pißał: „Sire! Knjeżerstwo ßwojeho kraja saßo pschewsawschi, swažu ßebi Waschej Majestosći ßwój najponiżnischi dźak sa to wuprajicź, so je sastupjeŕ Waschoje Majestosce pśches ßwoju pschitomnosć pschi mojim pschikhadźe w Ruschczuku bołharskemu ludej pokasał, so khěžorske knjeżerstwo revoluzionarnemu spoczinanju pschecźiwo mojej wołobje njepschihłoßuje. S dobom wo dowolnosć proschu, Waschej Maje-

ſtoſczi najwutrobniſchi dźak wuprajicź ßměcź ſa wotpóßłanje wjerńcha Dolgorukowa jako wurjadneho póßłanza Waſcheje Majeſtoſcze. Sakońſku móz ſaßo do ßwojeju rukow bjerjo, pſchede wſchěm Waſchej Majeſtoſczi ſjewju, ſo ßym ßebi twjerdźe wotmyßlik, kóźdy mózny wopor pſchinjeſcź, ſo bych wulkomyßlne wotpohlady Waſcheje Majeſtoſcze podpjeracź móhł, kotrež ßo na to měrja, ſo by ßo Bołharſka ſe wſchěch nuſnotow wuwjedła, kotrež dyrbi tu khwilu pſchětracź. Proſchu Waſchu Majeſtoſcź, wjerńchej Dolgorukowej poknomóz dacź, ſo by tak bórſy hacź mózno ſo mnu jednał, a ja budu ſbožowny, hdyž budu Waſchej Majeſtoſczi wěſte dopokaſmo njekabłazeje poddanoſcze dacź móz. Monarchiſtiſke ſaßady ßu mje nuſowałe, ſakońſke wobſtejnoſcze w Bołharſkej ſaßo poſtajicź. Dokelž je mi Ruſka moju krónu dała, ßym hotowy, ju do rukow ruſkeho khěžora wróczicź.“ Khěžor je na to wotmołwił: „Sſym telegram Waſcheje Wyßokoſcze doſtał. Waſch nawrót do Bołharſkeje njemóžu ſa dobry ſpóſnacź, dokelž ſe ſczěwki ſa kraj pſchedwidźu, kotryž je hižo tak jara pruhowany. Poßołſtwo wjerńcha Dolgorukowa ßo wjazy njepſchihodźi. Nochzu ßo do ſrudnych wobſtejnoſczow měſchecź, do kotrychž je Bołharſka ſaßo podata, tak dołho hacź tam Wy ſawoſtanjecze. Waſcha Wyßokoſcź budźe wjedźecź, ſchto macźe cźinicź. Wobkhowam ſa ßo, roſßudźicź, ſchtož mi ßwjate wopomnjecze mojeho nana, intereßy Ruſkeje a měr orienta pſchikaſaja.“ S zaroweho wotmołwjenja widźimy, ſo ßo wón pſches wobkruczenje poddanoſcze ſe ſtrony wjerńcha Alexandra wot ßwojeho roſßuda wotwobroczicź njeda, tutoho ſ bołharſkeho tróna wotſtronicź. Zar pſchecźelniwym ßłowam bołharſkeho wjerńcha njewěri; wón ßo boji, ſo budźe ßo wjerńch Alexander, kaž pſchi lonſchej revoluziji, też w pſchichodźe jako grat jendźelſkeho knjeżerſtwa pſchecźiwo Ruſkej wužiwacź dacź. Hacź wjerńch Alexander nětko dobrowólnje knjeżerſtwo ſłoži? Tak wjele je wěſte, ſo jeho Ruſka na pokoj njewoſtaji, a ſo ßo wón wot wulkomóznarſtwow žaneje pomozy nadźecź njemóże.

Grichiſka. Grichiſke kupy a Moreſku provinzu je 27. auguſta ßylne ſemjerżenje domapytało. Semjerżenje je měſta Filiatra, Gargaliano a Marathoupolis w Meßeniſkej, a wßy Kyparißi a Choremi w Arkadiſkej do zyła ſahubiło. Sſrjedźiſna ſemjerżenja bě w morju, 80 mil k krótkemu ranju wot kupy Zante; na tutym měſcze je ßo podmórſki telegrafowy grot roſtorhnuł. Pſchi ſemjerżenju je, ſchtož je hacź dotal ſnate, 166 cźłowjekow żiwjenje ſhubiło, na 500 je ßo wobſchkodźiło. Naſtatu ſchkodu na nětkotre milijony woblicża. Na kupje Galita pſchi algeriſkim brjoſy je nowa woheńpluwaza hora naſtała.

Amerika. Na narańſchim mórſkim brjoſy połnózno-amerikanſkich ſtatow je ßo 1. auguſta ßylne ſemjerżenje mělo. W Charliſtonje je ßo wjele domow ſaßypło, a pod roſpadankami na wjazy měſtach woheń naſta; 60 cźłowjekow je ßo tam wot roſpadankow ſaraſyło.

Boži ßud.

(Skónczenje.)

Herman kaž wot błyſka poraženy ſtejeſche a na jebaka hladajo ani ßłowczka prajicź njemóżeſche. Tajku njehańbicźiwoſcź a ſelharnoſcź w ßwojej ſprawnoſczi żenje pſchedwidźał a wotczakował njebě. Wokołoſtejazy ludźo drje mórczachu a bórbotachu wſchelake njeduſchnoſcze wo lichowarju, kotremuž kóźdu ſtóſcź dowěrjachu. Tola żadyn jeniczki ßebi njeſwěri, młodemu, ſprawnemu miſchtrej pſchi tejle wězy pomozny bycź, a cźi, kotſiž to chzychu, to njeſamóżachu, dokelž nichtó njewjedźeſche, kak ßo wěz woprawdźe ma.

Hdyž naſch młody miſchtr wjeczor ſměrom a ßamlutki doma ßedźeſche, a ſrudnuſchki na rjane ßwětke dukaty ſpominaſche, kotrež běſche ßebi ſ pilnoſczu a ſprózniwoſczu nalutował, ßo roſßudźi, jebaka wobſkorżicź, ßo nadźéjo, ſo ßnadź ſ pomozu wyſchnoſcze, wot Boha poſtajeneje, ßwoje pjenjeſy ſaßo doſtanje. Lichowar wſchak wjedźeſche, ſo to tak pſchińdźe a ßo na to hotowaſche. Tołſty ſchpaniſki ſczinowy kij, ſ kajkimiž tehdy bohacźi ludźo khodźachu, wſawſchi ßo do komory ſamknu. Jeho ßkużobna dźowka, kotraž bě khětro wczipna, na jeho cźinjenje ſa durjemi poßłuchaſche. Wona zyle wěſcze ßłyſchešche, ſo jeje hoſpodar w komorje nutſka pilnje rubaſche, toczeſche a ſ hamorom klepaſche. Potom ßo ſdaſche, kaž ſo bychu ſkote klimpotałe a pinkotałe. A ſkónczńje wona ſ kluczowej dźerku nuts pohlada a widźeſche, kak lichowar runje nad wóhnjom něſchto ſchkrěješche. Tola nichtó w domje njewjedźeſche, ſchto ma to wſcho rěkacź.

Na druhi dźeń bě ßobota. To bě dźeń, na kotrymž ßo ſjawne ßudniſke poßedźenja měwachu. Pjekarſki miſchtr pſched ßud ſtupi. Wón powjedaſche, ſchtož bě ßo ſtało, a winowaſche bohateho Balthaſara, ſo chze jeho wo doſtate połſta dukatow ſjebacź. Wotpóßłachu hnydom ßudniſkeho poßelnika, ſo by wobſkorżeneho pſchiwjedł. Balthaſar bě na měſcze hotowy, ſ nim ßobu hicź. S wjeßełym a měrnym wobliczom kłobuk a ſchpaniſki ſczinowy kij, w kuczaku ſtejazy, ßobu wſawſchi, dźeſche njebojaſny na radnu khěžu. Tu bě ßo hižo wulka czrjóda ludu ſhromadźiła. Mnoſy běchu wczera ſwadu na haßy ßłyſcheli a widźeli. Druſy běchu pſches powjedanje ſnatych, pſchecźelow a ßußodow wo tym ſhonili. Wſchitzy běchu jara wczipni, kak wěz wotběhnje. Hdyž lichowar ſměrom a wjeßeły do ſala ſtupi, ßo njemało nad tym dźiwachu. Miſchtr Herman pak, kotryž tam ſ dobrym ßwědomnjom ſtejeſche, ßo nad Balthaſarowej njehańbicźiwoſczu njemało ſtróji. Nětko wſcho wocźichnu, ſo bychu ſpodźiwnu ſkórżbu zyle nadrobnje ßłyſcheli a ſhonili.

Pjekarſki miſchtr hiſchcze ras ſ krótka a jaßnje roſpowjeda, kak bě ßwojemu ſtaremu wuczerjej a hoſpodarjej wěſty dźeń na jeho próſtwu połſta dukatow pożcził, a kak bě wón ßlubił, ſo je na druhi abo na tſeczi dźeń prawje a ſprawnje ſaßo wrócźi. Na to powjedaſche, kak bě Balthaſara, hdyž bě ßo poſtajeny czaß minuł, w jeho domje pytał ale njenadeſchoł. Na poßled roſeſtajeſche ſetkanje na haßy, kaž ßmy je hižo powjedali, a winowaſche ßwojeho pſchecźiwnika, ſo chze jeho ſ njehańbicźiwymi łżemi wo jeho ſprawnje a ſpróżniwje ſaßłużene pjenjeſy ſjebacź. Jedyn ſe ßydom ławnikow, kotſiž k ßudźe pſchiſßedźachu, żyku ſkórżbu po mózноſczi nadrobnje napiſowaſche. Na to Balthaſara namołwjachu, ſo by ßo ſakitował. Wón njeprějeſche, ſo je ßebi woprawdźe pjenjeſy wot Hermana pożcził, wobkrucźeſche pak twjerdźe, ſo je doſh w poſtajenym czaßu ſprawnje ſapłacził a ßwoju rěcź ſe ſwěſczenjom ſkónczi: „Mózu na to pſchiſßahacź, a chzu na to pſchiſßahacź, tak wěrno hacź njech mi Bóh pomha k wěcźnej ſbóżnoſczi!“

Młody miſchtr ßo nětko też ſapyri a wſchón roshorjeny ſawoła: „Nó, dha dyrbi pſchiſßahacź, hdyž móże to ſ dobrym ßwědomnjom cźinicź!“ Ssudniży khwilu ſ cźicha bjes ßobu wuradźowachu. Skónczńje pſchedßyda wobſamknjeny roſßud pſchipowjedźi: „Dokelž ſkórżbnik wot wobſkorżeneho pſchiſßahu żada, a dokelž je ßo poßledniſchi ſwólniwy wuprajił, pſchiſßahacź, dyrbicźe wy, miſchtrje Balthaſaro, nětko pſchiſßahu wotpołożicź, ſo ſcźe pjekarjej Hermanej pożczene połſta dukatow prawje wrócźili.“

Shromadźeny lud, kotryž to wſcho widźeſche a ßłyſcheſche, ſ cźicha bórbotacź ſapocźa. Wſchitzy mjenujży měnjachu, ſo Balthaſar pſchiſßahu njewotpołoži, ale ſo ßo radſcho winy wuſnaje a khoſtanje poczerpi. Też najbjesbóżniſchi ßebi na kſchiwu pſchiſßahu njemyßlachu. Lichowar pak zyle ſměrom ſ hłowu pokiwnu a praji: „Tak je prawje, budu pſchiſßahacź, a proſchu, mi pſchiſßahu wotewſacź.“ Ssudniży a ßedmjo ławniży doſtojnje a ßwjatocźnje ſe ßwojich ßydłow poſtażechu. Wſchinjeßechu Bożu martru a ſtajichu ju na blido. Potom Balthaſara namołwjachu k blidu pſchiſtupicź a pſchiſßahacź. Bjes bojaſnoſcze ſ waha ſtupajży wón k blidu pſchińdźe a ſtejeſche pſched wobraſom ßwojeho kſchiżowaneho ſbóżnika, kotryž khutnje a ſrudnje na bjesbóżneho jebaka ſhladowaſche. Herman bě ßo hacź dotal hiſchcze pſchezo nadźał, ſo ßo jeho miſchtr roſmyßli a ſo ßo wuſnaje. Hdyž widźeſche, ſo chze woprawdźe pſchiſßahacź, wſchón naſtróżany k njemu ſtupi, kaž ſo by jeho wotdźerżecź chzył. Balthaſar jemu ßwój kłobuk a kij da prajiży: Budźcze tak dobri a dźerżcze ßwojemu ſtaremu miſchtrej k luboſczi jenož na wokomik jeho ſczinowy kij!“ Pjekař wſchak njewjedźeſche, kak ßo jemu ſta. Wón kij a kłobuk ſ lichowarjoweju rukow wſa. A tutón nětko pſchiſßahaſche, kaž jemu ßudnik pſchedpraji, ſo je ſkórżbnikej pjenjeſy wrócził, a ſkónczi ſ pohnuwazymi ßłowami: „Tak wěrno hacź njech mi Bóh pomha k wěcźnej ſbóżnoſczi pſches Jeſom Khryſta, naſcheho Knjeſa! Hamjeń.“

Balthaſar bě pſchiſßahu ſymnokrejnje wotpołożił. Pſchipoßłucharjow pak wſchitkich hroſa a ſtrach pſchewſa. Wſchitzy běchu twjerdźe pſcheßwědczeni, ſo je lichowar wopak pſchiſßahał a ſo je ſ tym ßwoju duſchu a ſbóżnoſcź wotpſchiſßahał. Wón pak kłobuk a kij, pſchecźelniwje ßo podźakujo, ſ pjekarjoweju rukow wſa a ßo potom ſe ßmějatym wobliczom w ßudniſkim ſalu a bjes pſchitomnymi ludźimi wohladowaſche. Ssudniży ſaßo khwilu radu ſkładowachu. A potom ßo wußud woſjewi: „Dokelž je miſchtr Balthaſar prawu ſakońſku pſchiſßahu na to wotpołożił, ſo je te połſta dukatow pjekarjej Hermanej wrócził, jeho ſe wſcheje winy wuwinujemy, ſkórżbnika pak ſ jeho ſkórżbu po prawom wotpokaſamy.“

S tym bě wěz wuczinjena, a lud morkotajo ßudniſku ſalu wopuſchczi. Balthaſar pak ßo ſ horda jako dobyczeŕ roshładowaſche. Wón bě ßwój prozeß a ſ tym też, kaž ßebi ſnutſka wyſkajży praji, połſta dukatow dobył. Doſtojnje a kaž krónowany dobyczeŕ wón

po skhodźe dele stupasche. Sa nim hluboko stuleny wbohi mischtr Herman dźěsche. Jeho wschak bolesche, so bě swoje sprózniwje nahromadźene pjenjesy psches njehańbićiwe selharnistwo a jebanstwo shubił. Ale hischcźe wjele bolosnischa a žałostnischa bě sa njeho myßl, so bě kschiwopschißažny njekmanik sbóžnosću swojeje dusche lohkomyßlnje wotpschißahał. Tak nětko wobskorženy a skórźbnik mjelcźizy sa swobu dźěschtaj. Lichowarjej pak njebě na tym dosću, so bě jeho swud wuwinował, a so bě rjane pjenjesy nětko woprawdźe dobył. Jeho worakawa wutroba chzyshche so hischcźe na wboheho sjebaneho wutschasćź. Duž na skhodach psched durjemi radneje khěže stejo wosta a so sa mkodym pjekarskim mischtrom wohladowasche. Hdyž tutón se sale stupi, wón kij pschecźiwo njemu sběhnu a wótsje wołasche: „Ssud je rossudźił, tola s tym hischcźe dołho spokojom njejßym. Scźe mje se swojej njeprawej a selharnej wobskórźbu na mojej cześći hluboko sranili a dyrbicźe mi to drobo sapłacźicź. Jenož tajki hubjeny jebak, kaž wy scźe, mózesche mje na jebanstwo winowacź. Ale cźakajcźe jenož, chzu wam hižo sapyricź."

Mischtr Herman swebi tajke hanjenje a pschescźěhanje scźerpliwje lubicź njedasche. Jemu so krej w žiłach s hnewom a njembrosću sawari. Nětkotsi dobri pschecźeljo, k jeho boku duzy, tež hischcźe swłowczko pschidachu, so bychu jeho roshorili a nascheźuwali. Roshněwany so se swłowami: „Wy kschiwopschißažny swlěpzo!" na jebaka wali, so by jeho po skhodźe dele cźißnuł. Tutón pak sa swojim kijom hrabnu, so by swojeho pschecźiwnika s cźežkimi pukami powitał a wottraschił. S rossłobjenosću a s khwatkom, s kotrymž s kijom sejhrawasche, sta so, so jemu kij bjes nosy pschińdźe. Wón so saschmata a wali so s ropotom po wschitkich skhodowych skhodźenkach dele. Stonajo a žałosćźo tam delka na semi leżesche. Hdyž chzychu jeho saso sběhnucź, widźachu, so bě swebi wobej nosy skamał.

Kij běsche so psches cźežkosć swlneho muża, kotryž bě psches njón panuł, na dwaj kruchaj roskamał. S jeho prósnjeńzy so słote dukaty kulachu a jedyn po druhim po skhodźenkach dele pinkotachu. Dźiwje juskajzy so ludowa cźrjóda sa słotymi da a je rucźe sesběra. Na jene dobo bě njeknicźomne selharnistwo a ludarstwo pscheklepaneho jebaka wotkryte. Wón bě dukaty w prósnjeńzy swojeho kija skhował a tón pjekarjej tam w swdnischej sali s lescźu do ruki dał, so by, kaž měnjesche, s dobrym swědomnjom pschißahacź móhł, so je pjenjesy swojemu wěricźelej wrócźił.

Sswjaty a prawy Bóh bě nětko swam swdźił. Lichował swoje jebanstwo a kschiwu pschißahu dlěhe prěcź njemózesche a so žałosćźo swojeho njedocźinstwa wusna. Wón dyrbjesche dołhi cźaš na khorokožu leżecź, a hdyž bě jo wopuschcźił, na wobej nosy khromy cźaš žiwjenja wosta. Mischtr Herman swoje połsta dukatow połnje saso dosta. Sslěpzowski jebak podarmo wyšoki pjenjes lubjesche, hdy bychu jemu wodacź a podawk sabycź chzyli. Sprawny pjekař drje bě swólniwy, bědnemu mužej, kotrehož bě Bóh dosću cźežko a surowje khostał, s zykej wutrobu wscho wodacź. Tola swdnistwo wo tym niczo wjedźecź nochzesche, ale Balthasara po jeho wotkhorjenju do jastwa cźißnu, hdźež je někotre lěta posdźischo w hubjenstwje a žałosćźi wumrjeł.

Drjewjany skhód, na kotrymž je so tutón podawk stał, je hižo nětko dawno wotkamany. Stara radna khěža swama je podtorhana a je so shubiła. Boże swkowo pak sawostanje hacź do wěcznosće, a tole swkowo praji: Njemylcźe so, Bóh so njeda sa směch měcź. Pschetož schtož cźłowjek zyje, to budźe wón tež znjecź.

Ze Serbow.

S Hrubjelcźiz. Nětkle w cźaßu małych kermuschkow a kermuschow swebi w swerbskim, wot Boha lubeho Knjesa bohacźe žohnowanym kraju někotry na to myßli, koho by na mału kermuschku pscheproßył, a koho wjazy na kermuschu. Najstarschi Hrubjelcźenjo so pschi tejle składnosći s dźakownym pschipósnacźom na wésteho Ramscha dopominaju, kotryž mějesche w spoczatku nascheho lětstotka tudy burske kubło. Tole kubło je dźenża hižo w tsecźich rukach a kublerjej Měrcźinej, tak mjenowanemu delnjemu Měrcźinej, skuscha. Stary Ramsch, abo Ramschez Jan, kaž jeho mjenowachu, běsche njeżenjenz a se swužobnej hosposu hospodarjesche. Wón běsche dobra duscha a dary, s kotrymiž jeho Bóh tón Knjes žohnowasche, prawje nakožowacź wjedźesche. Duž wjele khudeho ludu k njemu po prosceń khodźesche, a kóždy swoju skibu dosta. Sswojim prosscherjam pak by njebo Ramschez Jan stajnje mału kermuschku a tež kermuschu hotował, na kotruž by wschitkich proßył, kotsiž k njemu po prosceń khodźachu. To je wésce prawa a wjeßela kschescźijanska kermuscha była. Bóh luby Knjes pak je swěrneho hospodarja sawésce na tu wěcznu kermuschu pscheproßył, kajkaž w njebjeskim raju je. — Wy, serbszy hospodarjo, kotrymž je schcźedra ruka Boża lětsa bohate žně wobradźiła, cźińcźe runje tak, kaž Hrubjelczanski njebo Ramschez Jan: njesabudźcźe na swojich khudych sobuczłowjekow! S tym sebi w jich wutrobach trajazy pomnik stajicźe. Ramschez Jan hižo na wschě polsta lět w rowje spi, a dźensa so hischcźe s dźakownosću na njeho spomina.

S Mnischońza. Ssobotu wjeczor w 9 hodźinach je so tu khěža tyscherja Kopty wotpaliła.

S Dźěžnikez. Pónđźelu rano w jenej hodźinje je tu w Budźiz domje woheń wudyrił, kotryž je twarjenje, se skomu kryte, do prócha a popjeła pschewobrocźił. Na jeneho prosscherja tukaju, so je woheń sakożił. Tutón bě njedźelu popołdnju pola Budźiz po prosschenju a sebi, hdyž bě pomasku dostał, tež hischcźe kholowy žadasche. Pschinjeßechu jemu stare kholowy, tola te so jemu njespodobachu, a wón je santorjo prjecź cźißnu. Hdyž jemu na to won kasachu, wón Budźe wschelake wudma nadawa a so s hrožazymi swłowami wotssali: „Njewésćźe drje, so macźe swłomjanu tšechu!" Krótki cźaš po tym so Budźiz dom palesche. Wobydlerjo pódla naheho žiwjenja niczo s płomjenjow wutorhnuli njejßu.

— Sańdźenu sobotu je w tudomnym pólverniku jena khěžka, hdyž ju dźěłacźer Probst mjecźesche, do powětra slecźiła. Probst bu pschi tym na nohomaj a w wobliczu žałoßnje wobßmudźeny, a su jeho hnydom do Budyskeje hojernje dowjesli. Psches cžo je so pólver sapalił, so njeje wußlědźicź móhło.

S Njeßwacźidła. Ssrjedu 1. septembra běsche na tudomnych wikach tónle skót na pschedań: 490 howjadow, 85 swini, 331 proßatow.

S Klukscha. Schtwórtk tydźenja je tu dźěczo dźěłacźerja Schmidta do Sprewje njedaloko mkyna panuło a so tepiło.

S pola. Na butrowych wikach w Budyschinje, Lubiju, Kamjenzu a druhich městach w swerbskim kraju wschak móže so tež druhdy stacź, so maju burske žony panzane mloko na pschedań abo butru, do kotrejež je něschto druhe naměschane. Ale to so pola naß tola jara rědko stawa; pschetoż nasche swerbske burske žony su s jara mało wuwsacźemi tak sprawne a cźestne, so so hrěcha boja swojich sobuczłowjekow na tajkele waschnje jebacź. Kak zyle hinak je to w Němzach, wołebje w wulkich městach. Moja sußodźina, kotraž je wóndano w jenym wulkim měscźe na wopytanje pobyła, so domoj wrócźiwschi s wulkej srudobu powjedasche, kajka njecźista butra so tam pschedawa; so by swmjetana husćźischa była a mloko, so muka nuts sypa; so by twaroh wjazy wažił, wschelake wězy do njeho měscheja, byrnjež kalk był.

— Skožujo so na žnjowe rosprawy s tych krajow, s kotrychž so hewak wjele žita wuwożuje, drje swmědźa naschi ratarjo lětsa trochu stroschtnischo do pschichoda hladacź; telko so wěste sda, so žitne płacźisny spadowacź njebudźa, ale so so skerje posběhnu. Mjes tym, so móža w Ruskej se žnjemi někak spokojom bycź, žně we Wuherskej doßahaze njejßu. W Narańschej Indiskej lětusche žně mało dadźa, runjež je sorno cźežke. Australska jeno strěnje žně lubi. W Połnóznej Amerizy toho runja jeno strěnje žně wocźakuja a wjele słabsche, hacź loni. K tomu hischcźe pschińdźe, so sebi w Franzowskej, po najnowschich powjescźach, hischcźe strěnje žně njelubja; tam hižo dlěje hacź 10 lět tajkich słabych žnjow měli njejßu, kaž lětsa.

S Wulkich Sdźar. Njewjedra, kotrež su sańdźeny tydźeń w naschej wokolnosći wjele schkody nacźiniłe, tež naschu wjeß pschelutowake njejßu. Na Bartromja Boże njewjedro do brózńje tudomneho khěžerja Handrija Hejduschki dyri. Brózeń so wotpali, a domoj sebrane žně su snicźene. Tež jene swinjo bu tak wobschkodźene, so dyrbjachu je dorěsacź.

S Kulowa. Ssrjedu 25. augusta je so w Kulowzu brózeń bura Nicolaides, do kotrejež Boże njewjedro dyri, se wschěmi Božimi darami, kotrež běchu w njej nakopjene, wotpaliła. — Njedaloko Stróże błysk do schtoma dyri.

Se Sleho Komorowa so pische, so budźe ratarska wucźernja tam nasymu saso wotewrjena.

S Klětneho. Na Bartromja popołdnju cźežke njewjedro psches naschu krajinu pschicźeże. Tudy Boże njewjedro do domskeho bura Recka dyri a jeho 16 lět stareho syna sarasy. Dwě druhej Reckowej dźěsći, 18 lět stary syn a 8lětna holczka, buschtej pohłuschenej; ale lekař jeju saso wożiwi.

S Borschcźe. Wutoru 24. augusta popołdnju swjecźesche so w naschej wosyrocźenej wosadźe dołho požadany lubosny mišionski swjedźeń. Wosadźina młodźina bě Boži dom s pletwami jara bohacźe a wubjernje rjenje wupyschiła, tež psched zyrkwju cźeßne wrota na-

twarika. Hižo do swonjenja pjelnjesche žo lubosna žwjatniza s nutrnymi poškucharjemi, drusy wošadni cžehnjechu pod nawjedowanjom žwjedženskeju prědarjow a druhich duchownych a tež zyrkwinych starschich s farskeho dwora do zyrkwje. Wokatrnu žkužbu džeržachu na žerbskim kk. duchownaj Jenko s Hósnizy a Kruschwiza s Wjerbna, na němskim k. duchowny Häseler s Radschowa a k. superintendent Hólscher s Hórki, kotryž tež po žwojim wustojnym waschnju drje krótku ale wulkeho džaka hódnu a hłubokeho sacžischcža wěstu rěcž na woktarju dżerżesche. Sa žwjedženskeju prědarjow bě žo radžiło dobycž knjesow fararjow Jakuba s Njeżwaczidła a Kruschwizu s Wjerbna w Delnjej Lužizy. Prěnschemu, kiž žerbski prědowasche, radži žo s jeho s wutroby wukhadżazymi horliwymi žkowami, kotrež na scz. Jana 1. twarjesche, wjele wutrobow niz jeno natwarjowacz, ale tež móznje sa Jesuža a jeho kraleštwo sahoricz; poželenschi podawasche w němskej rěczi po sakkadże 2. psalma jara sajimawu, hłuboku a wobschěrnu rosprawu wo mižionskim skutkowanju, — a je jeno wulzy wobżarowacz, so njejstej wobej wožadże wobeju prědarjow žłyschecz móhłej. K porjenschenju žwjedženja a k Bożej czeszi wuspěwa němske spěwanske towarstwo po němskim prědowanju k powschitkownemu spodobanju jara derje radżeny spěw. Kollekta wunježy 86 hriwnow 51 np., schtož je pschi makosczi a khudobje wožady swježelazy wunoschk. Po kemschach shromadži swudowjena knjeni fararka Kruschwizowa hosczi s farskich domow w žwojim wobydlenju na farje a wokschewjesche jich s pomozu žwojich knježnow džowkow s jědžu a picžom. — Wschitko je žo hacz na najlepje poradžiło a te lube sbožne žohnowane hodžinki wschitkim, kiž žu je žobu žwjeczili, wěscze dokho njesapomnite wostanu. Wutrobny džak budz sjawnje prajeny wschěm, kotsiž žu k tomu žobu pomhali, wožebje wutrobny a horzy džak pak prědarjomaj k. fararjej Jakubej a k. fararjej Kruschwizy.

Dary sa natwarjenje žerbskeho domu.

Seminarski direktor Luscžanski w Prasy (na 1886) . . . . . 10 hr.

S džakom kwituje **M. Mjerwa**, pokładnik M. S.

W czežkich podeńdženjach.

Sprawna duscha pobožna,
Hdyž cže kschiž a horjo tyschi,
Njebudž tola bjes troschta,
Prosch, Bóh twoje prósstwy žłyschi;
Modl žo, prosch bjes pschestacza,
Njež žwój kschiž tu sczerpliwa.
Bóh je luboscz! wón wschak cže
Njebudże psches měru khostacz.
Wón nětk tebje lubuje;
Budżesch ty jom' žwěrna wostacz,
Dha wón twoje czerpjenje
Saruna czi bohacze.
Hdyž nam sbože, wjeżele
Na wschěch naschich puczach kczěje,
Dha to tola woprawdże
Niczo jara czežke njeje,
Boha Knjesa lubowacz,
Jemu džak a khwalbu dacz.
Hdyž pak czežke njesboża
A tež wschelki kschiž naž tyschi
A žo pschi tym hischcże sda,
So naž Bóh Knjes njewužłyschi,
Dha žo hakle pokasa,
Kajkoh' ducha czlowjek ma.
Bóh, hdyž tež wón s pomozu
Khětro dołho wotczakuje,
Wón, hdyž jeho czaž je tu,
Wěscze pomoz pschihotuje;
Tehd' je pomoz najbližscha,
Hdyž žo sda bycz njemózna.
Hdy by tež, mój czlowjecze,
Twój kschiž — kaž žo druhdy stanje —
Tyschił cže hacz do žmjercze,
Junu sthadża sbožne ranje,
Hdyž niz tudy na žwěczi,
Dha tam junu po žmjerczi.
Tam pschi trónje jehnjecza
Twoja króna — luba duscha —
Sso tam hižo błyskota,
Kotraž tebi s hnady žłuscha,
Haj, tu s hnady dostanjesch,
Hdyž se žwěta domoj džesch.

Derje tomu, kotryž je
Dostojny, kschiž tudy nožycz;
Jeno tajki nawuknje
Prawje horzo Boha prožycz.
Horjo, kschiž a srudoba
Boha prožycz nawucza.
Schtóž pak w kschižu morkota,
Pschi tym tež na Boha žwari,
Ssam na žo, niz na Boha,
Wón we žwojej nuzy twari,
Tón žo nadżecz njemóże,
So Bóh jeho wumoże.
Sswět je žwět a wostanje,
Pobožnych wón jara hidži,
A hdyž žo jim derje dże,
To wón jara njerad widži;
Hdyž pak Bóh kschiž dopuschczi,
Dha žo jara wjeżeli.
Tón, kiž tudy sczerpliwje
Tež najczežschi kschiž tu nožy,
A hdyž jemu czežko je,
S zylej duschu Boha proży,
Tomu Bóh — hdyž czaž tu je —
Troscht a pomoz póscżele.
Jeno so — kaž husto je —
Njejžmy žami na tym wini;
Husto žcz psches hrěschenje
Czlowjek kschiž a horjo czini —
Tajti, hlaj, pschi czerpjenju
Nima troschtnu wutrobu.
Hlaj, tón kschiž tu na žwěczi,
Wón wschak njem'że tracz tu dlěje,
Wón wschak junu we žmjerczi,
Hdyž niz prjedy, žwój kónz smeje,
Haj, hdyž žmy žo we žmjerczi
Braschne czěło wužłekli.
Junu, junu saždwita
Krażne, rjane sbožne ranje,
Junu, junu dokonja
Sso tež nasche žmjertne spanje,
Tehdy sbožnosczi saruna
Czežki kschiž a czerpjenja.

Pětr Mtónk.

Wužudženja.

Lawniski žud. Tyscherja Suba w Sczijezach pschepokasachu, so je na Draždżanskej drósy njedaloko Sczijez jenu jabłoń se samyškom wotkamak. Dla wězywobschkodżenja ma wón 30 mk. khostanja sapkaczicz. — Tudomne hamtske hejtmanstwo bě 17lětnemu czeladnikej Schołcże w Hněwžezach 15 mk. pjenježneho khostanja napokožiło, dokelž bě 23. junija konja žwojeho tehdomnischeho hospodarja, knježeho inspektora Kohlsdorfa w Małżezach, na hrube waschnje ludżom k pohorschkej draczowak. Schołta, kotryž žudniske wužudżenje żadasche, s tym dozpi, so pjenježne khostanje, dżiwajo na jeho młodosczż, na 5 mk. ponizichu. — Něhduscheho kublerja Weldu w Hrubjelczizach winowachu, so hońtwinske pjenjesy, jemu w oktobrje 1884 wot najeńka tamnischeje hońtwy pschepodate, kotrež dyrbjesche na najposdżischo kónz dezembra Hrubjelczanskemu gmejnskemu pschedstejiczerjej wotedacz, w prawym czażu płaczik njeje, tola njedożahażnych dopokasmow dla jeho wuwinowachu. — Khěžkař Schubert w Komorowje pola Rakez bě 28. junija wjeczor w tamnischej Worakez korczmje wuczerja Horliza w nastupanju jeho sastojnstwa hanik, pschi tym tež rjejik, tak so žo ludżo psched korczmu sběżachu, a tak měr kasyk. Wobskorżenemu czeszeranjenja dla jastwo na 2 njedżeli a halekowanja dla arrest na 3 dny pschižudżichu. — Murjerjo Maczink a Born s Makeje Woleschnizy, Jokuf w Krakezach, Grollmuž w Lětonju, Wojta w Czernsku a czeladnikaj Sswora a Krawczik w Hornjej Kinje běchu wobskorżeni, so žu w nozy 1. junija w Kempiz hosczenzu w Nowych Bobolzach, hacz runje bě jim korczmař wjazy krócz won kasak, bjes prawa sawostali, do korczminych durjow bili a psched korczmu rjejili. Pódla toho bě Maczink w korczmařskej stwě korczmarja Kempu dajik a k semi czižnuk, Born psched korczmu jedyn piwowy karanczk, Kempje žłuschazy, rosbik, a Sswora někotre dny prjedy karanczk, toho runja Kempje žłuschazy, rosrasyk. S wobskorżenych dosta Maczink jastwo na 3 njedżele a 3 dny a arrest na jedyn tydżeń, Krawczik jastwo na 3 njedżele a arrest na jedyn tydżeń, Born jastwo na 3 njedżele 1 dżeń a arrest na jedyn tydżeń, Jokuf jastwo na 3 njedżele a arrest na 1 tydżeń a Grollmuž a Wojta jastwo po dwěmaj njedżelomaj a arrest po jenym dnju pschižudżene.

Přilopk.

* W Olbersdorfje je 40 ludżi skhorjeło, kotsiž žu pjeczene kołbaski jědli. Khoroscz na trichinosu pokasuje. Tež w Zitawje, Hirschfeldże a Wostrowzu ludżo, kotsiž žu Olbersdorfske kołbaski jědli, khori leża.

* Hrósbne mordarstwo je žo w Georgenbergskim lěžu pola Tarnowitz w Schlesynskej stało. Zony, kotrež běchu w lěžu w bruznizach, żakostnje roszychnowane czěło jeneje schwalcże namakachu. Wobě wóczży běschtej ji wutorhnjenej a do schórzucha sawalenej pódla czěła leżeschtej. Schtó mordař je a schto je jeho k njeczłowskemu njeskutkej pohnuło, hischcże snate njeje. Skónzowana ani pjenjes, ani drohotnych wězow pschi žebi měła njeběsche.

* Wobžedżer B. we wžy Patricken w Narańschej Pruskej běsche jako rosumny człowjek a dobry žužod mjes žwojimi žobuwjeżnjanami widżany muž. Poželeni czaž wón wschelake dżiwnuschke wězy sapocża. Nichtó pak žebi njewerjesche wuprajicz, so B. w moshach prawy njeje, runjež bu jeho sadżerżenje dale spodżiwnische. Pjatk psched dwěmaj njedżelomaj mějesche tale wěz srudny kónz. S revolvrom w ruzy B. na wulku wjerbu salěse, kotrejež hakosy psches dróhu wižaju, a se schtoma dele do ludži tšelecz pocża, kotsiž nimo khodżachu. Duž žo wulka czrjóda ludži sebra, kotsiž pak běchu žo daloko wot wjerby sestupali. Někotsi khrobli mužojo a pschecżeljo wrótneho B. skonczżnje spytachu žo jemu bliżicz a jemu s dobrym rěczachu, ale podarmo. Duž wobsamknuchu k schtomej dobežecz a wrótneho s mozu dele scżahnucz. B. do nich tšelesche, ale nikoho njetrjechi; na to wón se schtoma dele skoczi, pschi czimž tak njesbožownje padże, so sa někotre minuty ducha spuschczi.

* W Regensburgu w Bajerskej w nozy wot njedżele tydżenja na póndżelu dwaj mkodaj człowjekaj jeneho konjażeho wikowarja njedaloko jeho wobydlenja nadpadżeschtaj, jeho dajeschtaj a s nožom czežko franischtaj a jemu jeho pjenjesy rubischtaj. S wulkej prózu žo czežko ranjeny hacz domoj dowlecże. Jeho schija bě żakostnje sacżekła a hakle rano mózesche wón rubježnikow czicho mjenowacz. To staj dwaj njeknicžomnaj mkodaj pachokaj, kotrymajž žo dżekacz nochże. Polizija jeju w jeju wobydlenju pschekhwata a jeju swjasaneju wotwjedże.

* W žwojim czażu žmy nadrobnje wo tym pišali, so je franzowski wucżenz Pasteur wuspěschny žrědk pschecżiwo pžyczej skażenosczi wunamakak. So by žo wschěm tym, kotrychž skażene pžy skužaju, pomoz dostała, chzedża w Parisu wulkotny wustaw sakożicz, w kotrymž bychu tajzy khori darmo pomoz namakali. Rusti zar je sa Pasteurowy wustaw wóndano 100,000 frankow (80,000 mk.) darik. S zyła je sa wustaw dotal 1,600,000 frankow nahromadżenych.

* W kupeju prěnjeje rjadownje spěšneho cłaha, kotryž ßobotu tydźenja rano ſ Londona do Mancheſtra pſchijěđže, cźěło pſchekupza Lowe ſ Mancheſtera namakachu. Wſchitko na to pokaſowaſche, ſo je ßo tu rubjeżne mordarſtwo ſtako. Pſchekupz běſche đźeń prjedy do Londona jěł, hđźež mějeſche 8000 toler dostacź. Każ je dopokaſane, je wón pjenjeſy tež dostał; hđyż pak jeho morweho namakachu, wón żanych pjenjes pſchi ßebi njemějeſche. Jeho pſchedeſchcźnik běſche do dweju kruchow roſtamany; wot jeho ſwjerſchnika bě horni knefl wottorhnjeny, a ſwonkowny ſak ſ njeho wutorhnjeny. Po wſchěm tym ßo ſda ſo je ßo pſchekupz pſchecźiwo mordarjej wobarał. Mordař je revolvr, ſ kotrymž běſche wón pſchekupza ſatſělił, w kupeju leżo woſtajił, ſo by ßo ſdało, jako by ßebi pſchekupz ßam żiwjenje wſał był. S woprědka mějachu tež ſa to, ſo je tak było, doniż horjeka naſpomnjene bliżſche wobſtejnoſcźe njedopokaſachu, ſo je ßo tudy rubjeżne mordarſtwo ſtako.

* W jenym haju bliſko Moſkwy ßu ßo wóndano tſjo mkodźenzy ſ jenym a tym ßamym revolvrom ſatſělili. Wſchitzy tſjo ßu w ſtarobje 19—20 lět.

* W Pětrohrodźe je ßo ßobotu tydźenja dopołdnja w 9 hodźinach ßrjedź měſta, a to na rožku dweju dróhow, po kotrymajź ſtajnje wjele ludu khodźi, zyle khrobłe rubjeżne mordarſtwo ſtako. Mordař je zyle mkody cźłowjek, burſki hólcźeż Michějew, 17 lět ſtary. Hakle něſchto dnjow prjedy běſche jeho pſchekupz, pola kotrehoż wón ßłużeſche, ſe ßłużby wuhnał, dokelž ſ nim ſpokojom njeběſche. Hđyż Michějew ſe ßłużby dźěſche, wón něhđe 50 mk. mſdy doſta, dokelž pak chzyſche wón na ßwoju ruku wikowacź poczecź, ßo jemu tutón pjenjes jara ßnadny ſdaſche. Duż ßebi wón pomyßli, kak móhł ßwój kapital powjetſchicź, ale żadyn druhi ßrědk njenamaka, hacź — někoho wurubicź. Sſo roſßudźiwſchi, ſo ßwój ſkutk hnydom wuwjedźe, ßebi wón dołhi kónczojity nóż a revolver kupi. Jako pſchihódne měſtno ſa rubjeżniſki nadpad ßebi jſtwu jeneho pjenjeżnika wobhlada, hđźež ßo w woknje zyłe hromadki ſłota a pjenjeżnych papjerow na njeho ßmějachu. Dopołdnja wokoło dźewjecźi Michějew k pjenjeżnikej Grigorjewej pſchińđže a do ſaka maßajo, jako by něſchto ſ njeho wucżahnucź chzył, jeho proſcheſche, ſo by jemu 100 rublowſku papjeru wuměnił. Hđyż ßo Grigorjew wobrocźi, ſo by drobne pjenjeſy ſ kſchinje wſał, jeho Michějew ſe ßwojim dołhim nożom do praweho ramjenja kłó. S boloſcźu wołajo ßo pjenjeżnik wobrocźi a ßo ſ rubjeżnikom wupſchimowacź pocża. Jeho kłamy běchu tak małe, ſo móżeſche wón ſchkleńczane durje ſ ruku pſcheraſyczź a nětko na dróhu won wo pomoz wołacź. Mjes tym jeho mordař ſ nożom druhi krócź kłó, a to mjeswocźi. Na to pak ßo pjenjeżnik ßwojemu pſchecźiwnikej wutorhnu a wſchón ſ krwju woblaty na dróhu won doběża, hđźež wo pomoz wołajo na ſemju padże. Pólzajſki ſaſtojnik, kotryž runje nimo pſchińđže, rucże na pomoz pſchiběża. Sſo pſches rosbite durje dohladawſchi, ſo chże ßo w pjenjeżnikowych kłamach rubjeżnik runje ſatſělicź, ſaſtojnik do kłamow nuts ſkocźi. Michějew do njeho tſěli, ale kulka nimo ſlecźa. Nětko pólzajſki ſaſtojnik mordarjej brón ſ ruki wuwinu a jeho domownikam a pólzajſkim ſtražnikam pſchepoda, kotſiž běchu ßo mjes tym ſběżeli. Niczo njeſamjelcźujo Michějew ſe ſymnej krwju nadrobnje powjedaſche, kak je ßebi rubjeżny nadpad wotmyßlił a na kajke waſchnje je krwawny njeſkutk dokonjał.

* Wulke njeſboże je ßo ſ parnej łódźu „Wěra“ na wulkej ruſkej rěży Wołga ſtało. Wołga je mjeſe wſchěmi europſkimi rěkami najwjetſcha. S Aſtrachanje wotjěwſchi „Wěra“ po rěży horje jěđźeſche. Paßażěrow běſche jara wjele na łódźi. Schtwórtk 19. t. m. wjecźor, hđyż běſche ßo ſaßměrkało, na łódźi lampy ſaßwěcźachu. Bórſy na to ßo jedyn łódźnik dohlada, ſo je w kajucźe prěnjeje rjadownje wißata lampa dele panuła, a ſo ßo dźěł kajuty pali. Wón ßo prózowaſche woheń ſ wodu ſalecź, ale płomjo pſchezo dale wokoło ßo hrabaſche; duż wón ſ pomozu jeneho towarſcha płomjo ſ wulkimi płachtami podußycź ſpyta, ale też podarmo. Nětko wobaj horje běżeſchtaj wołajo, ſo ßo pali. Pſches to wubudźeni paßażěrojo, kotſiž ſ wjetſcha hižo ſpachu, w dźiwjej měſcheńzy na łódź horje pſchiběżachu. Jedyn do wody ſkocźi, druſy ſa nim. Kapitan łódźi ſ zyłej mozu njedaloko wßy Rownoje k brjohej jěcź daſche. Mjes tym pak pſchezo wjazy paßażěrow do wody ſeſkaka, dokelž ßo łódź prědku paleſche a wětr wot prědka dujeſche. Hđyż łódź ſtónczńje hacź do brjoha dojěđže, ßo wona ſ prědkom do pěſka ſary, mjes tym ſo ſadny dźěł w hłubokej wodźe woſta. A tola móżeſche ßo jeno wot ſady njeſbożownym pomoz poſkicźowacź. So bychu ßo cźi, kotſiž běchu do wody ſeſkakali, nad wodu ſdźerżecź móhli, jim ſ łódźe ławy, blida a ſtólzy do wody mjetachu; pſchi tym pak buchu mnoſy ſranjeni a ßo tepichu. Hđyż běſche łódź hacź do brjoha dojěła, maſchinu hnydom njeſaſtajichu; duż łódźinej koleßy dale dźěłaſchtej, woda wulke żołmy mjetaſche, a pſches to ßo někotryżkuli tepi, kotryž budźiſche hewak brjóh dozpił. Runjeż njeſbożownym ſ brjoha wſchu móżnu pomoz poſkicźowachu, je ßo tola wjetſchi dźěł paßażěrow tepił. S wěſtoſcźu ßo dotal hiſchcźe prajicź njehodźi, kak wjele ludźi je pſchi tymle njeſbożu wo żiwjenje pſchiſchło, a kak wjele je wumóżenych. — Po prěnjej powjeſcźi rěkaſche, ſo je 200 ludźi wo żiwjenje pſchiſchło: 4 ßu ßo ſpalili a cźi druſy ßu ßo tepili. Spodźiwnje je, kak ßu někotſi paßażěrojo ßmjercźi wucźekli. Jedyn ſtary Tatar do wody ſkocźiwſchi ßo ſbożownje ſa wokno jeneje kajuty pſchimnu. Mjes tym, ſo ßo wón wokna dźerżeſche, jemu płomjo, wot wětra honjene, khribjet ßmudźeſche a jeho ßylnje wopali. Mały hólcźeż, kotryż ßo toho runja ſ łódźe dele puſchcźi, ſtaremu Tatarej runje na ramjo ſlecźi a na nim ßedźo woſta. Wobeju ßu wumożili. Jenu praſtaru żónku dobru hodźinu niże toho měſta, hđźež běſche ßo njeſboże ſtało, ſ wody wucźeżechu. Wona na korbje ßedźo pſchipkowa, w kotrymž mějeſche kaczki. Stara żónka běſche cźika a cźerſtwa, a jeje kaczki toho runja.

* W tajkich fabrikach, hđźež ßo petrolej rjedźi, wjele njecźiſtych ſbytkow woſtawa, kotrež ßo won lija. Tajkich petrolejowych ſbytkow wokoło fabrikow zyłe łuże, haj jěſory ſteja. Pſchi jużnym pobrjoſy Cźorneho Morja ßo ſańđżeny měßaz pſchi ßylnym wětrje tajki petrolejowy jěſor ſapali, w kotrymż běſche wjazy hacź 300,000 zentnarjow petrolejowych ſbytkow. Woheń haſchecź żane myßle njeběchu; duż jenoż na to dźěłachu móz płomjenja pomjeńſchicź a fabriku a woßebje hobrſke petrolejowe ſkłady pſched wóhnjom wobrócź. Jěſor ßo dźeń a dwě nozy paleſche.

* W wokolnoſcźi hory Tarawera na połnóżnej kupje Noweje Seelandſkeje mějachu hižo pſched něſchto cźaßom cźaſto ſemjerżenje, a woda w jěſorje, kotryż ßo toho runja Tarawere mjenuje, ßo na jene dobo pſcheměni: ſ módreje bu cźěmno-ſelena a k picźu jara njeſtrowa. Wóndano w ßrjedź nozy ſemja ßylnje ſarża; ale wokolni wobydlerjo, kotſiž běchu na to ſwucźeni, dale na to njedźiwachu. Ale pſchichodnu nóz wokoło dweju ßo ſemjerżenje wobnowi, a ſtraſchny ropot wobydlerjow wubudźi. S khěžkow won wuběżawſchi ßo woni dohladachu, ſo nad jich horu wyßoki wóhnjowy ſtołp ſteji. Niczo podobne hiſchcźe żenje widżeli njeběchu; też ßebi na żane waſchnje myßlili njeběchu, ſo móhła jich ſměrna hora woheńpluwaza hora bycź. S tſjoch wulkich dźěrow na wjerſchku ßo wóhnjowa lava żórleſche, ſ błótom ſměſchana, a ſe wſchěch ſtron żehliwe kruchi ſkały dele padachu. Pod ſemju běſche ropot, jako bychu kanony wuſkake, ſemja ſtajnje rżeſche, a ſ hory ßo wóhnjowe ſtołpy na wſchě 500 kóhcźi wyßoko poſběhowachu. S hróſbu wobydlerjo na tutón ſtraſchny podawk pſchihladowachu; na jene dobo zyła mrócźel żehliweho popjeła na nich padże a wſchěch pohrjeba. 100 cźłowjekow je na to waſchnje wo żiwjenje pſchiſchło, mjes nimi ſcheſcźo Europjenjo. Daloko koło wokoło je wſcho ſaßypane, ſpalene a ſapuſcźene. Schtomy ßu ſ korjenjemi ſwuwalane abo ſpalene; kcźejaze łuki ßu wyßoko ſ popjekom pokryte.

* Kak daloko ßu hwěźki wot naſcheje ſemje ſdalene? Hđy by móżno było wot naß hacź do teje hwěſdy, kotraż je naſchej ſemi najbliżſcha, żeleſnizu natwaricź, a hđy by cźah po tejle żeleſnizy ſa hodźinu 100 kilometrow daloko jěł, bychmy niz wjazy a niz mjenje hacź 48 milijonow lět trjebali, prjedy hacź bychmy do tejele hwěſdy dojěli. Sa tole pucźowanje bychmy, ſkožujo ßo po płacźiſnach na naſchich żeleſnizach, na dwórniſchcźu 56 milijardow markow ſa billet płacźicź měli.

Cyrkwinske powjesće.

Křćeni:

Michałſka zyrkej: Guſtav Rudolf, Jana Auguſta Davida Zuſchki, pjekarja pod hrodom, ß. — Ernſt Alfred, Auguſta Ernſta Teicha, ſamkarja w Dobruſchi, ß. — Hana Marja, Pětra Bohuwěra Hänſla, khěžerja a wóſki na Židowje, dź.

Katholſka zyrkej: Jan Leo Matej, Roberta Plewki, ſeminarſkeho wyſchſcheho wucźerja tudy, ß. — Marja Madlena, Franza Kaſchpora w Hajnizach dź. — Roſalija, Jakuba Hendricha Neuberta, dźěłacźerja w Lejnje, dź.

Zemrjeźi:

Dźeń 26. auguſta: Martha Marja, Joſefa Zimacha, krawza na Židowje, dź., 2 m. 19 d. — Lejna Marja, Jana Bohuwěra Kmocha, pólverniſkeho dźěłacźerja na Židowje, dź., 1 l. 4 m. 20 d. — 28. Ernſt Ota, Khorle Ernſta Ungera, fabrikſkeho dźěłacźerja na Židowje, ß., 9 m. 21 d. — 29. Hana Nowakez, njebo Handrija Holanka, bywſcheho ſahrodniſkeho żiwnoſcźerja w Torońzach, wudowa w Tſělanach, 76 l. 9 m. 19 d. — Hana Auguſta, Jana Auguſta Mlynka, cźěßle w Sſklonej Borſchcźi, dź., 4 m. 8 d. — 1. ſeptembra: Jan Ernſt, Jana Bohuwěra Kubizy, murjerja pod hrodom, ß., 4 m. — Martha Thereſija, Jana Krecźmarja, dźěłacźerja na Židowje, dź., 9 m.

Płaczišna žitow a produktow w Budyšchinje

28. augusta 1886.

Žitowy dowos: 3513 měchow.	Na wikach wot M	Na wikach wot Pf	Na wikach hacž M	Na wikach hacž Pf	Na bursy wot M	Na bursy wot Pf	Na bursy hacž M	Na bursy hacž Pf
Pšeńca . . . . běła	8	33	8	78	—	—	—	—
" . . . . žołta	7	80	8	10	—	—	—	—
Rožka	6	77	6	96	—	—	—	—
Jačmjeń	5	80	6	23	—	—	—	—
Wowš	5	50	6	—	—	—	—	—
Hroch . . . . 50 kilogr.	8	6	10	28	—	—	—	—
Woka	8	6	8	33	—	—	—	—
Jahły	12	—	15	—	—	—	—	—
Hejduška	17	—	17	50	—	—	—	—
Běrny	1	50	1	70	—	—	—	—
Butra . . . 1 kilogr. . .	1	80	2	—	—	—	—	—
Pšeńčna muka 50 " . . .	7	—	15	50	—	—	—	—
Ržana muka . 50 " . . .	7	—	10	25	—	—	—	—
Ssyno . . . 50 " . . .	3	—	3	20	—	—	—	—
Sstóma . . 600 " . . .	24	—	26	—	—	—	—	—
Proßata 731 schtuk, schtuka . .	9	—	21	—	—	—	—	—
Pšeńčne wotruby	4	—	4	25	—	—	—	—
Ržane wotruby	4	75	5	—	—	—	—	—

Dražbjanske mjaßowe płaczišny. Howjada 1. družiny 62—65 mk., 2. družiny 56—59, 3. družiny 25 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne ßwinje 52—54 mk. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Cjelata 1. družiny 43—57 np., 2. družiny 28—38 np. po puncze rěsneje wahi.

Wjedro w Londonje 3. septembra: Khłódnišche.

Dla dźělenja herbstwa

ma ßo ſahrodništa žiwnoſcź cžo. 2 **w Malym Wjelkowje** ſ 10 kórzami ležomnoſcze **schtwórtk 30. septembra** popołdnju w 3 hodźinach na pſcheßadźowanje pſchedawacź. Na kupjenje ſmyßleni dostanu kóždy cžaß wukaſy pod hrodom cžo. 9.

W Njeßwaczilſkej woßadźe je **žiwnoſcź**, kotraž je w dobrym rjedźe, ſe 60 kórzami ležomnoſcze pſcheměnjenja dla ſe žiwym a morwym inwentarom abo bjes njeho na pſchedań. Dalſche je ſhonicź w wudawarni Serb. Nowin.

Nowe **ručzne wosy** ßu tunjo na pſchedań na horncžerſkej haßy 51 pola **Helbiga**, kowarſkeho miſchtra.

Wot dźenßniſcheho dnja pſchedawam **ßuſcheny pokcź wot krajnych ßwini** punt po 80 np., pſchi wotewſaczu 5 puntow po 75 np., **ßadło** punt po 65 np., **tuczju běłu kołbaßu** punt po 65 np., **krejnu kołbaßu** punt po 60 np., **kołbaßowy ſchmalz** punt po 50 np., **kój** punt po 50 np.

Otto Pětſchka
na ßerbſkej haßy.

Wſchě družiny cžrjewow

k dźěłanju kołbaßy
porucza pſchedawarnja cžrjewow
A. Eisslera
na žitnych wikach 16.

Reſtituzionſki fluid, nerwowy balſam pſche bolenje ſubow a hłowy a drjenje
porucza **haptyka w Rakezach.**

Rožowany ſtwjelzowy abo njetrjeny len, kaž tež **wutrjeny len** kupuje kóždu dźělbu po najwyſchſchich płaczišnach
mechaniſka dźěłopſchadownja w Hajnizach.

Syrop

punt po 16 a 20 np., ßłódki a cžiſcze ßłodźazy, poručataj
Ginzel & Ritſcher
na wulkej bratrowſkej haßy 6.

Jerje

jara wulke po 4 a 5 np.,
15 ſchtuk po 50 a 60 np.,
porucza ſa jara płaczišny hódne
Gustav Poser.

Khoſej

w wulkim wubjerku
ſeleny punt po 70—160 np.
jenož derje ßłodźaze družiny porucza
Gustav Poser
na jerjowej haßy.

K kermuſcham

porucza
tykanzowu wyrzu
w paketach po 10 a 20 np.,
korjeńſki a zitronowy wolij
w bleſchach a wuważeny,
tykanzowu barbiežku (ſafran),
ff. korjenje, zyke a tołczene,
cžěkazu ßół (flüchtiges Salz)
k pjecženju wuroſcženeje pſcheńzy
hrodowſka haptyka.

Jablukowe wino,

wſchelake jahodkowe a ßadowe ſchampanſke wino, mußěrowaze ßadowe limonady a bowle,
ßadowe kiſałe,
wubjerne k ßołotwi, k kładjenju atd.,
ſodowu a ſelterſku wodu,
pſchezo cžerſtwu pjelnjenu, porucza
Horniołužiſka ßadowa tłocžerńa
dr. Herrmanna a dr. Wetzki
na ſadnej bohatej haßy 3.

Trawowa awkzija.

Wotawa na **Kołbiczanſkich, Wyßoczanſkich** a **Schczeńczanſkich** knježich ſchprejſkich łukach, Rakeczanſkemu knjeſtwu ßłuſchazych, ma ßo ßlědowaze dny po parzelach na pſcheßadźowanje pſchedawacź:

wutoru 7. septembra t. l. rano wot 8 hodźin w Kołbizu,
ſapoczatk na hrodowej łuzy;
popołdnju wot 2 hodźin w Wyßokej,
ſapoczatk pſchi ſchprejinym moſcze;
ßrjedu 8. septembra t. l. rano wot 8 hodźin w Scheżeńzy,
ſapoczatk na mkynſkej łuzy pola Kołbiza.

W Rakezach, 31. auguſta 1886.

R. Pelz, wyſchſchi hajnik.

Drjewowa awkzija.

Schtwórtk 9. septembra t. l. dopołdnja w 8 hodźinach ma ßo na **knježim Kupjanſkim rewěrje**

105 rmtr. khójnowych ſchcžěpow,
59 " " kuleczkow,
158 " " pjeńkow a
2478 " walczkow

ſa hotowe pjenjeſy na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Wuměnjenja ßo prjedy awkzije woſſjewja.

Shromadźišna w drjewniſchczu pſchi Komorowſkim ſtarym hacże.

Hajniſke ſarjadniſtwo Kupjanſkeho knježeho dwora.

Mydlarńja Herm. Puya

w Budyſchinje na ſerbſkej haßy

porucza

jadriwe mydło, dobre ßuche	punt po	40	np.,
jadriwe mydło, cžerwjene a módre	" "	36	"
žołte wóſkowe mydło I	" "	40	"
zołte wóſkowe mydło II	" "	30	"
ſoda	" "	5	"
ſchterku	" "	22	"

maſne mydło, ſelene mydło, petrolej, wſchě artikle dobre a po najtuniſchej płaczišnje.

Pſchedawarńja hnójnych ßrědkow

Albina Schirmera w Budyſchinje

na jerjowej haßy, w ſłotym jehnjecžu,

porucza knjeſam ratarjam k naſymſkemu dźěłanju polow po najtuniſchich płaczišnach:

parjenu a ßyru koſcžinu najwubjerniſcheje družiny,
ammoniak-ſuperfoſſat,
ſpodium-ſuperfoſſat,
woprawdźity Ohlendorfſki peruanſki guano,
cžiſty ſchwablokiſały ammoniak,
norwegſki a wjelrybjazy guano,
hnójny gyps.

Mjenowane hnójne ßrědki ßo ſ rukowanjom jich cžiſtoſcze pſchedawaju a kóždy kupz móže ßebi je na to a na saručzene wopſchijecze wot pruhowanſkeje ſtazije w Pomorzach darmo pſchepytacź dacź.

Jara dobry paleny khoſej

punt po 1 mk., 1 mk. 20 np. a 1 mk. 40 np.
porucza **Th. Grumbt**
w kupnizy a na ſwonkownej lawſkej haßy.

Njepaleny khoſej

punt po 80, 90, 100 np. atd.,
ßylny a jara derje ßłodźazy, porucza jako něſchto jara tunje
Th. Grumbt
w kupnizy a na ſwonkownej lawſkej haßy.

A. Tschentscher, schatowa fabrika a wuhotowanski magazin w Budyschinje,

porucza po tunich, twjerdych płaczišnach a w bohatym wubjerku:

muzaze schaty, zonjaze schaty, hólezaze schaty, holczaze schaty, schaty sa nowonarodzenych, kupanske schaty, blidne schaty, lozowe schaty, kuchinske schaty, schaty sa czeledź.

Ssadowe kišzało,

s czistych jahodow pschihotowane, k kładzenju wubjerne, liter w jenotliwym po 20 np., po zykym po 18 np. poruczataj

Holzapfel & Demuth.

Spadany sad,

jabłuka a kruschwy, kupuje po kóždej dźělbje

H.-L. sado-tłóczernja

Dr. Herrmanna & Dr. Wetzki

na sadnej bohatej haźy 3.

Sswěczaty lak sa schpundowanje,
jantarjowy lak,
kopalowy „
krystalowy „
damarski „
spirituzowy „
lak sa sklomjane klobuki a kožu,
wschě druzinu
barbow k barbjenju hotowych we wschěch nuanzach,
murjerske barby,
bronzy,
murjerske a molerske barbicze,
jejowe barby
poruczataj tunjo

Strauch & Kolde,

3 na kamjentnej haźy 3,
drogowe khlamy k slotemu workej.

Koprowy vitriol

(mjedźny serfawz)

zyky a tolczeny k naczinjenju pschenizy poruczeja tunjo

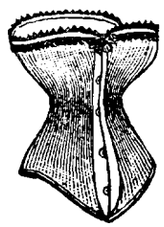
drogowe khlamy

Oty Engerta

na snutskownej lawskej haźy.

Placzišny wozebje hódne schtalty

wschěch druzinow a jenoz derje sedźazych fazonow porucza a na pokasku radlubje sczele

A. Tschentscher

w kupnizy na torhoschczowej stronje.

Khofej

wot najtunischich hacz do najlepschich druzinow, jara derje skłodźazy, porucza **Hermann Klemm**

na bohatej haźy.

= Jerje =

rjane tucžne ryby
porucza po tunich płaczišnach

Hermann Klemm

na bohatej haźy.

S tutym k nawjedzenju dawam, so je **pschenicžna muka** pola mje po sklědowazych płaczišnach dostacź:

stary hachtel prěnjeje druziny po 90 np.,
= = druheje = = 70 =
= = tsečeje = = 60 =

A. Schuba, mlynk w Delnjej Hórzy.

Swój skład **porzelana, kamjeniny, duteje a woknoweje schkleńzy, schpihelowe a slote lejsty, gardinowe zerdźe, rosety, ovalne wobluki,** kaž tež wschě druhe wězy swojeje pschedawarnje w wulkim wubjerku a po tunich płaczišnach poruczam.

Ernst Ullrich

na schulerskej haźy 12.

K dźělanju role w nasymje

poruczam czesczenym serbskim ratarjam swój skład khumschtnych hnójnych srědkow po najtunischich płaczišnach, kaž:

ss. parjenu kosezinu (mukn),
ss. syru kosczinu (mukn),
prawdźiwy peru-guano,
ammoniak-superfossat,
spodium-superfossat,
rybjazy guano,
hnojazy gyps

s rukowanjom wopschijecza pod kontrollu spytowanskeje stazije w Pomorezach, psches czoz so kóždemu kupzej hnójne srědki, wote mnje wotewsate, darmo pschepytaja.

W. Mattheis w Budyschinje.

Kolonialtworowe a spirituosowe khlamy

Adolfa Rämscha

pschi butrowych wikach

poruczeja swojim czesczenym wotebjerarjam:

drobny zokor punt po 30—33 np.,
zokor w klobukach punt po 33—38 np.,
zokor w kruchach punt po 34 np.,
khofej njepaleny, sylny a czischezkłodźazy, punt po 80, 90, 100, 110—130 np.,
khofej njepaleny, 2. druzina, punt po 65—70 np.,
khofej paleny, sylny a derjezkłodźazy, punt po 80, 90, 100, 120—180 np.,
zokorowy syrop, wubjernje sklódki, punt po 18 np.,
nowe jerje, wulke ryby, 15 scht. po 45 np.,
petrolej punt po 14 np. a
rajz punt po 13, 14, 15 hacz 30 np.

Woprawdźity

hydrawliski czorny kalk

wubjernje so hodźazy sa zyhelowe krycze, sakładny twar, swonkowny wobmjet, sa symsy, k wobmjetowanju wětrowych bokow a psche wustupazu włóžnosc sczěnow w wobydlenjach, hródźach atd. poruczа stajnje czerstwu, wulkokruchatu tworu

A. Lorenz w Budyschinje.

Khofej

njepaleny punt po 70, 80 hacz do 150 np.,
pschezo czerstwy **paleny,** sylnje a derje skłodźazy, punt po 100 a 120 np.
poruczataj

Ginzel & Ritscher

na wulkej bratrowskej haźy 6.

Khampor,
patchouli,
moschuz,
molowu papjeru
po jenotliwych papjerach a w kartonach po 10 papjerach,
molowy spirituz
po 25 a 40 np.,
molowy pólver,
molowe swězy,
wolij psche kuntwory
w bleschach a drjewjanych tyskach,
woprawdźity
persiski insektowy pólver
po kóždej dźělbje a w tyskach po 20, 30 a 40 np., w blachowych kartonach po 25 a 40 np.
poruczataj

Strauch & Kolde,

3 na kamjentnej haźy 3,
drogowe khlamy k slotemu workej.

Jara dobre drastne tkaniny

wozebje czistowotmjane w bohatym wubjerku. Płaczišny spodźiwnje tunje.

Julius Hartmann Sohn

na rózku mjazoweho torhoschcza.

Khofej

paleny punt po 100—200 np.,
khežorske mešchenje pt. po 120 np.
porucza sa nešchto wubjerne

Gustav Poser

na jerjowej haźy.

W wudawarni Serbskich Nowin je dostacź:

Maly katechismuz

Dr. Marczina Luthera

se schpruchami s biblije, zyrkwinskimi khěrluschemi a khoralnymi hłozami.

Wuknjenja atd.

podał **Jurij Jakub,** farar.

Pschepoloženje pschedawarńnje.

S tutym najpodwolniſcho k nawjedženju dawamoj, ſo ßmoj ßwoju

pycho-, modo- a bělotworowu pschedawarńnju

wot bohateje haßy 13 do ſ napſchecża leżazeho doma knjeſa pſchekupza **C. A. Siemsa**

czißko 16 na bohatej haßy czißko 16

pſchepołożiłoj.

Sso wutrobnje dźakujo ſa hacź dotal wopokaſane dowěrjenje proßymoj, jo namaj też w nowych khlamach ſdżerżecź. Lubimoj, ſo budźemoj ßo też w pſchichodźe prózowacź, dobru khwalbu ßwojeje pſchedawarńnje pſches dobre a ſprawne poßłużenje ſdżerżecź a powyſchicź.

S poczeſczowanjom

F. Niertha naßlědnikaj,
bratr a ßotra **Rabes.**

Syrop

punt po 12 np., jara ßłódki, porucża **Hermann Klemm** na bohatej haßy.

A. Mager

na ßerbſkej haßy

pſchedawa a porjedża **czaßniki** derje a tunjo.

Wukaſanje a pſchewjeſne pißma dawa **Albert Meisel w Budyſchinje.**

Wukulenje kolbaßow
jutſje njedźelu w Ssowrjezach.

W Nowych Kubſchizach je bydlenje ſ kruchom pola 1. oktobra na pſchenajecże. Dalſche je ſhonicź pola **Keila** tam.

Holza, kotraż chze ſchicź nawuknucź, darmotnu wuczbu na nowej haßy czißko 4 po 2 ſkhodomaj namaka.

K 1. oktobrej ßo ródna ßłużobna holza, kotraż ma luboſcź k dźećźom, pyta pod bórklinom czißko 3 po 2. poſkhodże.

Chirurgiſka wobaleŕnja w Budyſchinje.

Kóżde **wuwinjenje, ſwinjenje, ſczjiſchczenje, tſelne, bicźne, kłóte a ſdrjene rany,** też **chroniſke jětſjenje kožowych a ſpinowych żilow** ßo po nowym antiſeptiſkim waſchnju hoja; toho runja ßo **ſrunanje, ſarybowanje, maßěrowanje, frotěrowanje, kładżenje pleſtrow,** też **torhanje ſubow** derje a tunjo wobſtara wot

Jana Löfflera, pruhowaneho hojerja
na ſchuleŕſkej haßy czißko 3 po dwěmaj ſkhodomaj,
ſ nutſkhodom na rěſniſkej haßy.

Wobaleńſki czaß: dopołdnja wot 9—12 hodźin, popołdnju wot 2—4 hodźin. Czinju na to kedźbne, ſo ßym Sserb, a ſo ßo toho dla pola mje ßerbſki rěczi.

Budyska Bjesada.

Lětuſche tſelenje ſměje ßo njedźelu 5. ſeptembra na Budyſkim tſelniku. Knjenje ßu proſchene, dar, niż mjenje 50 np. hódny, ßobu pſchinjeſcź; knjeſojo wo pjenjeſy tſeleja. Sapoczatk ½3 hodźin. Wjeczor po tſelenju ſměje ßo mały bal. **Pſchedßydſtwo.**

Wutrobna próſtwa.

20. auguſta popołdnju wokoło dweju wudyri w Nowej Wßy w Wojerowſkim wokrjeßu na hacź dotal njewußlědźene waſchnje ſtraſchny woheń, kotryż je w krótkim czaßu 13 żiwnoſcźow a gmejnſku khěżu do popjeła pſchewobrocźił. Pſchi dołho trajazym ßuchim wjedrje a ßylnym wětrje je woheń tak żałoſtnje ſakhadźał, ſo je 5 howjadow a wjazy ßwini, każ też najwjetſchi dźěl domjazeje nadoby a hoſpodarſkeho gratu w płomjenjach woſtało. Jeno 5 burſkich a někotre khěżkarſke żiwnoſcże ßu njewobſchkodźene woſtałe.

Saweſcźene — ale jara niſko — běchu jeno domſke.

Bróżnje ſe żitom, ßynom a druhej pizu napjelnjene leża w popjele, jědź a draſta ſa wotpalenych każ ſa jich ſkót też. — Hdże woſmu tucźi wboſy wußyw? Hdże khleb? Hdże pizu ſa ſkót pſches symu? — Naſche wokolne wßy ßu wſchitke khude a dyrbja w naſchich pěſkach ſ wulkej prózu a moſlemi ßo żiwicź. Hdyż też budźa ßo rad ſe ßwojim khuduſchkim khlěbom ſ tutymi wbohimi dźělicź, — dha ßmy tola nuſowani, ßo na kſcheſcźijanſku ßmilnoſcź wſchěch naſchich bratrow a ßotrow wobrocźicź ſ tej nutrnej próſtwu: Pomhajcże, Boże dla, tutym njeſawinowacże wokhudźenym a domapytanym!

Podpißani ßu hotowi, wſchelake dary na pjenjeſach, draſcże atd. pſchijecź.

Duchowny:	Hamtſki prjódkſtejeŕ:	Schołta:
Krügaŕ	**Michaelis**	**Pjetſch**
w Schprejzach.	w Hamorach.	w Nowej Wßy.

Ssł!

Podpisane towarſtwo dowola sebi swojich lubych starych knjezow a čestnych sobustawow k swojemu póndzelu 13. septembra t. l. w **Žitawje** so wotbywacemu **nazymskemu konwentej** na najpodwólnišo přeprosyć. (Zhromadźenje w 11 h. na piwarńskej restauraciji.)

Łužiske předarſke towarſtwo w Lipsku.

Fritz Schöncke, stud. theol., t. č. starši.

Holza,

ródna a wobwrotna, ßerbſkeje a němſkeje rěcże mózna, ßo bórſy ſa kolonialtworowe a ſpirituoſowe khlamy w wjelewopytanej zyrkwinej a hermanſkej wßy pyta. Offerty njech ßo pod **R. P.** w wudawarńi Serb. Nowin wotedadźa.

Sſłużobna holza

pyta ßo hnydom abo k 1. oktobrej do farſkeho doma w Barcźe.

Wotroczkow, ßrěnkow, rólnych pohonczow, wolazych, dźowki ſa dom a hródź a mlokowe holzy pyta pſchiſtajaza żona **Heynoldowa.**

Pſchiſtojna holza ßo k dźećźom pyta na hłownym torhoſchcźu 9 po 2 ſkhodomaj.

Młody cźłowjek, kotryż chze młynſtwo nawuknucź, może do wuczby ſtupicź pola **Khorle Hanki** w Hodźijſkim młynje.

Wuczobnik pytany.

Sa ßwoje materialtworowe a deſtillazijſke khlamy pod dobrymi wuměnjenjemi bórſy wuczobnika pytam.

J. T. Glien w Budyſchinje
pſchi drjewowych wikach.

Sa wotpalenych w Worklezach je darił Schütza w Sarěczu 1 mk.

Spěwanski swjedźeń.

Pruhi měšaneho a mužskeho chora wotbywaju so w sali budyskeje **třělerńnje** a to kóždu **srjedu a sobotu** popołdnju **wot 4—6 hodźin,** za tajkich pak, kotřiž su wo dnjo zadźěwani, kóždu **wutoru a pjatk** wječor **wot 8—10 hodźin.** Dla krótkoſće časa je česćene spěwarſtwo wo bohaty a po móżnoſći ſtajny wopyt spěwanskich pruhow należnje proſene. **F.**

Snatym Sarěczańſkim žónſkim ßo ſa jich kleſki rjenje dźakujemoj, tola by namaj lubo było, hdy bychu naju nětko na pokoj woſtajiłe.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjcm do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 37. **Sobotu 11. septembra 1886.** **Lětnik 45.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Jeho Majestosć kral Albert je so, wobdźěliwschi so pschi sakskich manövrach w Zwickawskej wokolnosći, schtwórtk s kralowskimi prynzami do Elsaša k kněžorskim manövram 15. armeekorpsa podak. Hdyž kral wutoru w Zwickawje pschebywasche, so k cześci jeho pschitomnosće wulkotny zwjedźeń wotbywasche. — Jeho Kralowska Wyšokosć prynz Bjedrich August, kotryž je so, w wukraju wjazy měšazow pucowawschi, póndźelu domoj wróćił, je so zrjedu pschi manövrje w Zwickawskej wokolinje wobdźělił.

— Nowiny wjerćha Bismarka „Nordd. Allg. Zeitung“ njedawno s někotrymi wótrymi nastawkami nadpady němskeho nowinarstwa na politiku wjerćha Bismarka w nastupanju Bołharskeje wotpokasachu. Jedyn nowschi nastawk tych samych nowin so pschećiwo wukoženjam jendźelskich nowin „Standard“ wobroća. „Hdyž Standard praji“, piša Nordd. Allg. Ztg., „so je Bismark na wopaczným pucu a so so bjes dwaj stokaj synje, smy runje nawopak pscheswědčeni, so je sebi sa swoju politiku dobry a wěsty sakoźk tsjoch stokow wubrał. Hłowne sadady, wot kotrychž so němske knježerstwo pschi swojej balkanskej politizy wodźicź dawa, su slědowaze: 1) Němska so njeda nawabicź, balkansku połkupu pschećiwo Ruskej sakitacź; 2) němske knježerstwo je pscheswědčene, so so podawki w Bołharskej interesow němskeho luda njedótkaju, a so je nascha politika na prawym pucu, hdyž sebi tule sadu sa prawidło bjerje; 3) němske knježerstwo wěri, so mózetej Awstrija a Ruska pornjo sebi wobstacź, a so interesy Awstrije a Ruskeje njetrjebaju pschećiwo sebi stacź; 4) ruske a awstriske interesy so lohko sjenoćicź dadźa; němska politika je na to složena, tole sjenoćenje dokonjecź; 5) postajenje naslědnika Alexandra Battenbergskeho w Bołharskej, kotryž by jenož zarowy grat był, njeby sa Awstriju »njesnjesne« było.“

— Pruski prynz Wylem je so 9. septembra do Bresta Litewskeho w Ruskej Pólskej podał, so by tam w kněžorowym mjenje zara powitał. Je drje waschnje, so so pschi krajnej mjesy pschebywazy monarchojo swušodneho stata powitaja; tola tu so drje wopak njesudźi, hdyž so pucowanje pruskeho prynza sa wurunanje k wopytej awstriskeho arzywójwody pschi ruskim dworje wobhladuje. Pschi ruskich manövrach, pola Bresta Litewskeho so wotbywazych, prynz pschitomny njebudźe.

— Němski kněžorstwowy sejm je so psches kněžorski wukas na dźeń 16. septembra hromadźe powołał. Pschede wschěm směje wón wo schpanišim wikowanskim wujednanju wuradźicź a make woblehnjenstwo sa Lipsk, Barlin, Potsdam a Hamburg na jene dalsche lěto podlěschicź.

Italska. Wot toho czasa, so su Jendźelczenjo Egiptowsku wobsadźili a kontrolu nad kódźemi, kotrez s Indiskeje do Europy psches Sueski kanal pschikhadźeja, sběhnuli, kholera kóžde lěto połodnische europiske kraje domapyta. Lětsa je so kholera wot indiskich kódźow najprjedy do Italskeje pschinjesła. W wjele provinzach wona tam s wulkej surowosću sakhadźa. Poslednje dny je so žałosna khorosć italske mjesy pschekrocziwschi na awstrisku pschimórsku krajinu rosscheriła. W Triesće a Fiume w pschimjesowazych Krajnskich stronach je hižo wjele ludu na kholeru skhoriło a wumrjeło. Dokelž symnischi czasz wjazy daloko njeje, so so nadźeja, so so dalschemu rosscherjenju kholery bórsy mjesy staja.

Jendźelska. Jendźelske knježerstwo so nadźesche, hdyž loni birmanske wójsko pobiwschi Birmu wobsadźi, so je s knjesom nad tutym krajom. Nětko pak so pokasuje, so jendźelske knjejstwo w Birmje na jara skabymaj nohomaj steji. Na wschěch stronach so wobydlerstwo pschećiwo nowemu knježerstwu posběhnu. Dokelž sběžkarjo na tajke waschnje wojuja, so so ženje wot jendźelskeho wójska do zyła porasyć njemóża, dyrbja wojazy wulke wobćežnosće snjesć. Sběžkarjo so mjenujzy, hdyž so Jendźelczenjo bliża, do wulkich lěsow a bahnischćow rosběhnu a potom mjenische wójskowe wotdźělenja w kakarnjach nadpaduja; jenotliwi wojazy samo někotre krocżele wot swojeho lěhwa žiwjenja wěsći njejsu, a kaž jendźelszy offizěrojo praja, je so wjetschi dźěl panjenych wojakow wot Birmanow wotkakał a skónzował. K tomu hischće pschińdźe, so so krajina sa porjadne wojowanje njehodźi a Birmanam pschiležnosć k małym bitwiczkam dawa, tak so sebi jendźelske knježerstwo na to myslicź njemóże, sběžkarjow s jenym dobom pobicź a pschewinucź. Psches tajke wobstejnosće je wójsko struchliwosć pschewsaka, a bjes tym so so hewak offizěrojo dobrowólnje k wójnskej słužbje samołwjachu, hladaju woni, kak bychu so wójnskeho czaha pschećiwo birmanskim sběžkarjam sminuli. Hórschi njepschecźel hacź sběžkarjo je sa Jendźelczanow w Birmje kholera, na kotruž je hižo jara wjele wojakow wumrjeło.

Rušowska. Ruske nowiny pišaju, so su bołharske podawki hłuboki saczischcź na zyły ruski lud sczinile. Wote dnja wotsadźenja wjerćha Alexandra so wschě ruske mysle s jenym sabawja: s Bołharskej. Podawki w Bołharskej su wschě ruske žiwjenske praschenja do sad stłóczile. W Moskwje, Nižnym Nowgorodźe, na lětnej maši, w wójsku — nihdźe so wo niczim druhim njerěczi hacź wo bołharskim statnym pschewróće; kurs rubla wschědnje pada, wikowanje je na dobo sastako. Po měnjenju ruskich nowin jenoż ruska okupazija saplecżene bołharske wobstejnosće roswjasa, s czimž so wójnje pschedeńdźe a so njeporjadkam na pschezo kónz sczini. Wójna wschak so wobeńcź njemóże, jeli so so Ruska bórsy k rasnemu sakroczenju njerossudźi. Žana wójna njemóże tak bórsy tak wěsće Rusku do sahubjenstwa pschinjesć, kaž měr, kotrehoż wuměnjenje by było, so so Ruska do bołharskich należnosćow njeměscha.

Bołharska. Njenamakawschi pola žaneho europiskeho knježerstwa pomozy a podpjery je wjerch Alexander knježerstwo složił. W tu chwilu je snadź hižo k swojemu nanej do Jugenheima w Hesensej dojeł. Do swojeho wotjesda s Bołharskeje je wjerch slědowazu proklamaziju wudał: „Pscheswědczinschi so wo srudnej wěrnosći, so nasch wotjesd s Bołharskeje postajenje dobreho pschecźelstwa bjes Bołharskej a ruskim wušwobodźerjom położi, a dostawschi wot zarowego knježerstwa swěsćenje, so njewotwisnosć, swoboda a prawa nascheho stata njedótknjene wostanu, a so so nichtó do jeho snutskownych należnosćow měschecź njebudźe, pschipowjedamy swojemu lubowanemu ludej, so so bołharskeho trona s tym pschenjom wsdawamy, so bychmy pschede wschěm dopokasali, kak drohe su nam interesy nascheho kraja, a so smy sa jeho njewotwisnosć k kóždemu woporej

hotowi, też tajkemu, kotryż je nam drózschi hacź żiwjenje. Wuprajizy sjawny dźak sa poddanoscź, kotruż je nam nasch lud w wjeßekych a srudnych dnjach wopokasał, wopuschćimy bołharski trón, prosscho Boha hacź do poßledneho cżaßa nascheho żiwjenja, so by Bołharsku sakhował a jej pomhał, so by ju wulku, ßylnu, sbożownu, sjenocżenu a njewotwißnu scżinił. Pomjenujemy sa knjeżerjow Stambulowa, Karawelowa a Mutkurowa. Pschikasujemy wschitkim Bołharam, so bychu ßo wschém jich roskasam podcżißli, so by krajej mér sakhowany był k wobróczu sapletkow bjes toho hižo doscź wobcżeżneho pokoženja wótcżiny. Date w naschim ßydle w Sofiji, 26. augusta 1886. Alexander." — Po skoženju knjeżerstwa wjerćha Alexandra je najbliżsche praschenje, s kim ßo wuprósdnjeny bołharski trón wobßadźi. Sa pschichodneho bołharskeho wjerćha mjenuje ßo prynz Oldenburg, roskasował nad ruskej gardu, kotryż zarej s poddanoscźu a ßwérnoscźu ßkuži. Hacź pak ßo tutón na bołharski trón powoła, je w tu khwilu hischcże jara njewéste. Po poßlednich powjescźach ßebi ruske knjeżerstwo na to njemyßli, noweho wjerćha w Bołharskej postajicź. Ruska drje Bołharskej pokru ßwobodu wostaji, każ je to zar ßlubił, tola wona ßebi podobne stejnischcżo w Bołharskej żada, kajkeż ma Awstriska w Boßniji a Herzegowinje. Hacź Jendźelska do toho swoli, abo hacź sa noweho wjerćha woßobu namjetuje, kotryż by, runje każ Alexander Battenbergski, ßo pschecźiwo Ruskej wuźiwacź dał, wo to budźe ßo ruske knjeżerstwo mało staracź. Nowy porjad w Bołharskej Ruska s Němskej a Awstriju zyle ßama postaji, njedźiwajo na protesty jendźelskeho knjeżerstwa. Pschi statnym pschewrócże w Bołharskej Jendźelcżenjo njelube nasłonjenje cżinja, so jich kłóß pola europiskich wulkomóznarstwow tak wjele każ niczo wjazy njepkacźi. Jendźelska kralowa je pjecża wot wulkeje roshorjenoscże pschewsata, so ßu jejneho lubuschka, Battenbergskeho prynza, s Bołharskeje wotstronili, a je se ßwojimi ministrami jara njespokojom, dokelž jeho cźi doscź podpjerali njeßu. Jendźelske ministerstwo ßebi żaneje rady njewé, kak by shubjenu móz Jendźelskeje na Balkanje saßo dobyło. Wone widźi, so, hdyż ßo sa Bołharsku nowy wjerćh njewuswoli, też tam wjazy pschecźiwo Ruskej schkerjedźicź njebudże móz. Nětcźische, wot bywscheho wjerćha Alexandra postajene bołharske knjeżerstwo je drje pschecźiwo Ruskej njepschecźelnje smyßlene. Tola to je schpatny trosch sa Jendźelsku; pschetoż nad tym ßo dwělowacź njemóże, so budźa sa njedołhi cżaß na cżole bołharskeho knjeżerstwa Ruskej poddani mużojo stacź.

Jan Staden s Homberga.

Psched wjazy hacź tsi sta lětami (1556) ßo w Frankfurcże nad Majnom knihi wudachu s titulom: „Woprawdźita podawisna a wopißanje wo krajinje dźiwich, nahich, żadkawych ludźiźraczkow w nowym ßwécże Amerizy, psched a po Khrystußowym narodźenju w heßenskim kraju njesnatych hacź na sańdźenej lécże, hdyż je jich Jan Staden s Homberga ßam spósnał, schtoż nětko psches cźischcź k wjedźenju dawa." Tele knihi, kotrez w ßwojim cżaßu wjele dźiwanja sbudźowachu a ßo do nékotrych druhich récżow pschekożichu, ßu nětko jara żadne. Dokelž je jich wopschijecże jara sajimawe, chcemy je tu naschim cżitarjam podacź.

Jan Staden bé ßo w heßenskim méscże jako ßyn prosteju a sprawneju starscheju narodźił. W tehdomnischim cżaßu wjele tyßaz ludźi psches morjo do nowowußlédźeneje Ameriki cżahasche, so bychu ßebi tam, każ ßo nadźachu, hromady skotu a ßlébra dobyli. Też Jan Staden ßo ras w lécże 1547 rosßudźi, ßebi Indisku wobhladacź, hdy by ßo Bohu spodobało. Wón psches Bremen do Hollandskeje pucżowasche, a wot tam do Portugalskeje. Wot města Lißabona wón s pschekupskej łódźu do Brasilskeje jédźesche a ßo s njej w oktobrje 1548 saßo do Portugalskeje wrócźi. Potom wón ßłużbu na małym schpanischim łódźstwje, s tsjóch łódźow wobstejazym, dosta a w lécże 1549, schtyri dny do jutrow, s nowa na morjo wujédźe, so by pschi brjohach réki La Plata wjele żadane skoto pytał, s kotrehoż tam pjecża wulke hromady leżachu.

Dwé wjetschej łódźi, k tamnemu łódźstwu ßkuschazej, na morju kónz wsaschtej. Jenoż najmjeńscha, na kotrejż bé Jan Staden, sbożowna blisko k brasilianskemu brjohej dopkuwa. Tu pak bu wot dźiwjeho wichora na skały sahnata a ßo rosrasy. Mużstwo ßo s wulkimi strachami a wobcżeżnoscżemi k brjohej pschebédźi. Bé to portugalske saßydlenje St. Vincent. Wot tamnischich saßydlakow ßo woni pschecźelnje pschijachu a ßo tam wot ßwojeje cżerpjenzy, s kotrejeż béchu ßebi jenoż nahe żiwjenje wukhowali, pomału saßo shrabachu.

Portugalske saßydlenje St. Vincent leżesche na kupje Santo Amaro a bé wot Brasilskeje jenoż psches wuski kanal dźélene. Na brasilskej stronje bé méstacźko Bertioga, s łokami derje wobhrodźene, natwarjene, a na małej kupzy jemu napscheczo twjerdźisna St. Maro. Koło wokoło ßo do wschéch stron huste léßy, wot indianskich ludow wobydlene, wupscheschcżerachu. Njedaloko saßydlenja bydlachu Tupinikinjo, kotsiž béchu s Portugalskimi w mérje a pschecżelstwje żiwi, w pokodnju Kariojo, w poknozy pak dźiwi, njepschecżelschzy smyßleni a ludźiżerjazy Tupinambojo. Tucźi s cżaßami rubjeżne cżahi do ßydleschczow ßwojich ßußodow cżinjachu, so bychu tam ludźi łojili, kotrychž mjaßo potom pjecżechu a żerjechu. Pschecźiwo nim béchu mjenowanu twjerdźisnu St. Maro natwarili. Jana Stadena, kotryż ßo jako dobry tsélz też na tsélenje s kanonami wustejesche, béchu sa roskasowarja nad małej wobßadu pomjenowali. Wón ßwéru a wobhladniwje twjerdźisnu psched dźiwimi strażowasche, kotsiž béchu ju hižo wjazy krócź nadpanuli.

Ras bé Jan Staden do léßa na hońtwu schoł. Tu ßo jeho martrarstwo sapocża, wo kotrymż w ßwojej knisy takle powjeda: Hdyż tak po léßu khodźach, na dobo na wobémaj bokomaj hołk a schicżenje saßkyschach. W tym ßamym wokomiku ßo se wschéch stron dźiwi na mnje dachu; woni mje wobstupichu a do mnje tsélachu. Ja sawołach: „Bóh budź mojej duschi hnadny!" Lédma béch tele ßkowa prajił, mje woni k semi porasychu, tsélachu a kałachu do mnje, sranichu mi nohu a storhachu mi drastu se żiwota, jedyn rubjeschko se schije, druhi kłobuk, tsecźi koschlu atd. Tupinambojo s dźiwej wjeßekoscźu juskachu, so béchu hidźeneho roskasowarja nad twjerdźisnu St. Maro popadnuli. Do mnje s nohu storkajo mje rucże k wuskemu kanalej, kupku wot kraja dźélazemu, wleczechu a mje tam do jeneho cżołma cżißnuchu. Mje tu s powjasami wuwjasawschi a mi każ k troschtej pschiwoławschi, so budźa mje bórsy pjez a jéscź, woni so mnu rucże wotjédźechu.

Pschichodnu nóz ßebi Tupinambojo ßwoje léhwo w husthym léßu wuswolichu. Jaßna ßwétkoscź jich wóhnjow wjerschki schwiżnych palmow wobßwétleschе, sa kotrez ßwoje wißate léhanske płachty swjasachu. S krwju wopanzany a s rosraženym wobliczom, tak so móżesche lédma s wocżow widźecź, a s palazymi, njesawjasanymi ranami wbohi Jan Staden w jenej tajkej leżesche. Sa schiju béchu jemu powjas swjasali a tutón potom k schtomej pschicżinili. Koło wokoło njeho na njeho ßwarjo a jeho wußměschujo dźiwi s hrosnje pomolowanym wobliczom stejachu a na njeho suby kschipjo wołachu: „Ssy nasche sputane swérjo!" Na druhi dżeń dale jédźechu. Tu ßo sbożowny podawk sta, kotryż jemu w wocżomaj jeho pschescźéharjow wulku widźanoscź dobu. Wulki wichor ßo posbéhnu, kotryż lohke cżołmy dźiwich na schumjazych mórskich żołmach honjesche a mjetasche. Tupinambojo ßo sahubjenja bojo Jana Stadena namołwjachu: „Modl ßo k ßwojemu Bohu, so by naß wukhował!" Duż ßo pobożny muż na kolena cżißnu a ßo s wulkej nutrnoscżu modlesche: „O wschehomózny Bożo, knjeże nad njebjeßami a ßwétom, kotryż ßy wot spocżatka ßwéta tym, kotsiž ßu ßo k Tebi wołali, pomhał a jich wußłyschał bjes bjesbóżnymi, wopokaż mi ßwoju ßmilnoscź, so bych Tebje spósnał, so ßy hischcże so mnu, a so bychu dźiwi póhanjo, kotsiž Tebje njesnaja, widźeli, so ßy ty, mój Bożo, moju próstwu wußłyschał!" Bórsy po tym wichor pschesta. Dźiwi ßo spodźiwajo wołachu: „Wulke njewjedro wotcżehnje!" Staden pak ßo Bohu nutrnje dźakowasche, so bé jeho modlitwu po ßwojej wulkej mozy a dobrocżiwoscżi wußłyschał.

Tsecźi dżeń k ßwojej wßy Uwattibi, se ßydom wulkich hétow wobstejazej, pschicżeżechu. Dźiwi wboheho Stadena nusowachu, żonam, na polach dźélazym, pschiwołacź: „Tu pschińdu, so byschcże mje jédli!" Na to ßo stari a młodźi sbéżachu, so bychu ßebi jateho wobhladali. Żony jeho do ßwojeje ßrjedźisny wsachu, rejwachu wokoło njeho halekujo a kschicżo a pschesczéhachu jeho, do njeho s pjascżu bijo a jemu brodu wutorhajo. S tym hischcże niz spokojom, wleczechu jeho k hécże, ßwojemu pschibohej poßwjecżenej, wottruwachu jemu tam s wótrym kamjenjom powoczi a jemu, każ wopornemu swérjecżu, hłowu s pjerami pyschachu. Potom s nowa kschicżecź a rejwacź sapocżachu a nusowachu ßwojeho njesbożowneho jateho, toho runja rejwacź, hacź runje móżesche ßwojich ranow dla lédma nohu sbéhnucź.

Jan Staden dźiwim rosestajesche, so żadyn Portugalski njeje a so k jich njepschecżelam njeßkuscha. Wón pschezo s nowa wospjetowasche: „Ssym pschecżel Franzowsow a ßym s Němzow pschischoł, tola niz s Portugalskeje. Pohladajcże tola na moju brodu, kotraż je ßwétka; Portugalszy maja wschitzy cżorne brody." Dźiwi ßo tola skóncżnje wobréczecź dachu, dokelž ßebi s pschecżelom Franzowsow, kotsiž béchu s nimi sjenocżeni, skasycź nochzychu. Tola nadźija, kotruż wbohi jaty na to twarjesche, dyrbjesche ßo bórsy sniczicź. Junkrócź Franzowsa, kotryż bé s Tupinambami spschecżeleny, do jich wßy

pschińdże. Staden jemu s dowěrjenjom a wjeßekoscżu napschecżo dżęsche. Tola franzowski kschescżijan bě hischcże wjele hrubischi a żadliwischi, hacż dżiwi. Wón jim radu da: „Sarażcże a sjęścże kłóstnika! Wón je woprawdżity Portugalski, mój a wasch njepschecżel!" Podarmo jeho wbohi jaty Boże dla proschesche, so by ßo nad nim ßmilił a so by Tupinambam prajił, so bychu jeho njesjędli. Tola Franzowsa ßo jemu wußmějo sawoła: „Tebje dyrbja tola sjęścż!" Duż Jan Staden płakajcy k ßwojej lěhanskej płachcże cżehnjesche spominajo na schpruch: „Saklaty je muż, kotryż ßo na cżłowjekow spuschcża!" a potom wón nutrnje kherlusch spěwasche. Dżiwi pak jeho hanjo wołachu: „Wón je woprawdżity Portugalski; nětko kschiciż, pschetoż wón ßo ßmjercże boji."

W tamnej żałoßnej nozy ßebi Jan Staden tamnu modlitwu sestaja, kotraż na kónzu jeho knihow steji a ma napißmo: Moja modlitwa k Bohu lubemu Knjesej, hdyż chzychu mje dżiwi sežracź. To drje bě modlitwa s najhkubschcheje nusy a najwjetscheje tyschnoscże! Cżehoż pak bě ßo wbohi jaty bojał, ßo tola stacź njeßmědżiske. Tupinambojo jeho prjedy sarěsacź a sjęścź nochzychu, doniż jeho jich hkownik widżał njebě. Duż jeho do wßy Arirab dowjedżechu, hdżeż jich hkownik bydlesche. Tež tale wjeß bě runje, każ Uwattibi, se żerdżemi wobdata, na kotreż nopy rěsnych woporow dżiwich tcżachu. Wbohi Staden pschi tajkim napohladże myßle wot ßo wotdżerżecź njemóżesche, so tež jeho hkowa bórsy město na jenej żerdźi dostanje. Hkownik ßo do njesbożowneho jateho se ßkowami da: „Ty njejßy żadyn Franzowsa. Ty ßy woprawdżity Portugalski, a cżi ßu wschitzy kharjo. Ja ßam ßym s nich hižo pjecżoch sjędź, a tak ßo tež tebi pónże." Na to Jana Stadena saßo wuwjasachu a jeho nasad do Uwattibi dowjedżechu. Jeho srudne żiwjenje dyrbjesche pak ßo s Bożej pomozu bórsy polěpschicź.

(Skónczenje pschichodnje.)

Ze Serbow.

S Budyschina. Sańdżenu póndżelu popołdnju krótko po tsjóch Boże njewjedro tudy na hrodże do błyskowoda jastwoweho twarjenja dyri, dalscheje schkody njenacżiniwschi.

— Hejtmanej Holzhausenej 8. kompagnije 103. regimenta naschich pěschkow bu wóndano duzy domoj s manövra slě; blisko Radeburga wón s konja padże, a to tak njesbożownje, so dyrbjachu jeho na wosu dale wjesć.

— Na město ratarja G. A. Kirchnera bu k. Friedrich Aug. Herm. Mai sa maklera pschi tudomnej produktowej bursy wuswoleny a pschistajeny.

— Lětża 22. haprleje běsche Draždżanske hłowne towarstwo Gustav-Adolfskeho sjenocżeństwa pola wschitkich pobocżnych towarstwow ßwojeho sjenocżeństwa s pschipißmom tón namjet stajiło, so by ßo zyrkwina nusa sakskich lutherskich zyrkwiczkow, kiž w katholskich woßadach steja, po możnosći bórsy psches to wotstroniła, so byschtej ßo na tak dołho, hacż jich nusy njeje wotpomhane, jim dwě tsecżinje krajneje kolekty reformazyjskeho ßwjedżenja kóżdolětnje pschidżělikej. K tutomu podpjeranju běschtej Ostrizska a Seitendorfska zyrkwiczka w tamnym pschipißmje porucżenej. Wot wschěch pobocżnych towarstwow bě żadane, so bychu w ßwojich poßedżenjach wo tym radu składowale a ßwoje wobsamknjenje w hkownej shromadżisnje wschitkich towarstwow, kotraż ßo w Sebnizy wotdżerżi, wosjewike. Tale hłowna shromadżisna ßo pak wot druheho hacż do schtwórteho augusta w Sebnizy mějesche. Tam ßo wupokasa, so běchu wschitke pobocżne towarstwa s hkownym towarstwom w tym pschesjene, so dyrbitej ßo sa naschu sakstu „diasporu", to je, sa nasche sakske lutherske woßadki, kiž w katholskich woßadach bydla, najpomnjenej dwě tsecżinje nałożecź, każ dołho budże to trjeba. Pschecżiwo schescżim hłoßam bu tónle namjet pschijaty. Kak matej ßo pak tej dwě tsecżinje rosdżělicź? Po połozy bjes Ostrizom a Seitendorfom? Duż wustupi k. farar ryczeŕ Imisch s Hodżija a wukoži s dlějschej rěcżu, so ma ßo tu tež dżiwacź na Łupjansku diasporu w katholskej Radworskej woßadże, kotraż wjetsche zyrkwine tradanje cżerpi, hacż Ostrizska a Seitendorfska; so ma mjenujzy Ostrizka kóżdu njedżelu a Seitendorfska pschemenja njedżelu ßwoje polne kemschenje, tamna ßama psches ßwojeho fararja a tuta psches Hirschfeldskeho kapłana, ale so ma Łupjanska diaspora jenoż schtyri porjadne dopołdnische kemschenja psches Minakalskeho k. fararja Kordinu, kiž jej s hnujazej starobliwoscżu a woporniwoscżu tež něschto něschporow dżerżi, kotreż pak dopołdnische kemschenja sarunacź njemóża, każ tež s wjetscha hischcże wóßom dopołdnischich kemschenjow psches druhich ßerbskich duchownych, a so dyrbi toho dla Gustav-Adolfske sjenocżeństwo, kiž je se ßwojimi pschinoschkami natwarjenje Łupjanskeje zyrkwje mózne scżiniło, nětko tež s luboscżu wo to ßo staracź, so by ßo w njej po cżaßu tež kóżdu njedżelu Boże ßkowo pschipowjedało, schtoż móże ßo jenoż psches to stacź, so ßo po nahromadżenju tych pjenjes, s kotrymiż by ßo tam fara natwarika a farstwo s nusnymi dokhodami wuhotowało, tam woßebity farař postaji. K tomu je pak nusne, so ßo tsecżi dżěl tamneju dweju tsecżinow sa Łupjansku woßadku pschiswoli. A tutón namjet bu wot zyłeje shromadżisny jenohłóßnje pschijaty. (Miß. P.)

— Měßacznika „Łużica" je 9. cżißło (september 1886) wuschło.

Wobßah: Wósport studowacej młodości. — Starinki z Budyšina a z Lipska. Podawa dr. Pful. IX. — Serbska šula. Piše K. z Dola. — Přehlad serbskeje mythologije. Zestajał J. Nowak-Horjanski. — Serbja wostanu! Podał J. Renč-Ketličanski. — Nastaće austriskeje narodneje hymny. Spisał Fr. Š. Kuhač. Z čas. „Kroat. Revue" přeł. E. M. — Należnosće towarstwow. — Serbski rozhlad. — Druzy wo Serbach. — Słowjanske nowinki. — Serbske pismowstwo. — Zapis přinoškow a darow. — Zejlerjowe spisy. — Nawěštk.

S Tšelan. Korcżmař Libsch na tak mjenowanym „hórskim hrodżiku" wysche Tšelan je wóndano na ßwojim poli pod dwěmaj pjeńkomaj 166 běrnow a běrńczkow nadeschoł; pod jenym pjeńkom běsche jich 60, pod druhim 106. Wot tychle 166 běrnow běsche jich 100 k jědźi, sbytkne běchu drobne a zyle drobne.

S Maleschez. Lětuschi Gustav-Adolfski ßwjedżeń budże ßo wutoru 28. septembra w naschim Bożim domje ßwjecżicź. Na ßerbskej Bożej kłużbje budże knjes farař Mrósak s Budestez, na němskej knjes farař Drews s Porchowa předowacź.

S Rakez. Hdyż 6. septembra popołdnju hrimanje nad naschej wßu cżehnjesche, błysk do błyskowoda noweje schule praßnu a po nim k semi sjędże. Pschi tym bu błyskowod na mnohich městnach seshibowany. Tak je Bóh lětża hižo s druha naschu wucżerńju psched schkodu wobarnował. — W Njeßwacżidle njewjedro na tak mjenowanym tšelerńischcżu do semje praßnu. — W Wbohowje knježi wotroczży se skotom na poli dżěłachu; błysk mjes nich sjędże a pohoncża Bieselda s Jeńschez ßylnje pohkuschi.

Se Schcżeńzy. W naschej wßy poßlednje njedżele jara wjele dżěcżi na distheritis khorych leżesche. W jenej ßwójbje je w běhu někotrych dnjow pjecź dżěcżi, 2- hacż 14lětnych, na żałoßnu khorosću semrjeło.

S Delnjeho Wujesda, 2. septembra. Srudny podawk ßo sańdżenu wutoru tudy sta. Tudomny kubleŕ Dannenberg ma srěbza, kotrehoż běchu wutoru na dwór puschcżili. Wjeßele srěbz po dworje wokoło skakasche a skónczńje tež wo rózk khěże cżerjesche, pschi cżimž ßo na njesboże do 13 lět stareje Jenny Stupkez saběża, kotraż tam stejesche; srěbz holzu potorże a ji tež na wutrobno stupi. Wbohа holczka tak njesbożownje padże, so ßu ßo jej mosby stschaßke; dżenßa rano je wumrjeła.

S Borschtki. 46 lět stara mandżelska tudomneho sahrodniskeho żiwnoscżerja Augusta Förstera, Hana rodż. Ssmokez, kotraż je s cżaßami na duchu ßłaba a kotraż běsche ßo lětża 2. junija hižo na 17 dnjow shubiła, je 26. augusta saßo ßwoje wobydlenje wopuschcżiła a ßo dotal hischcże domoj wrócżiła njeje. Dotal ßu do wschěch kónzow podarmo sa njej błědżili. Försterka je ßrěnjeho rósta, ma jaßnobrune włoßy, schěrej wocży, podołhojtokulojte, blěde mjeswocże a je boßy; wobleczena je pjecża schěroßmużkatu swjerschnu ßuknju, stary bruny wołmjany podschity schórzuch a cżischcżany módry pjesl s kuschimaj rukawomaj a na hłowu ma schěroßmużkate bawmjane rubjeschko wodżete.

Sserbski spěwanski ßwjedżeń

ßo bliži. Wschitko ßo na njón hotuje a ßo sa njón pschihotuje. Spěwne pruhi, schtoż błyschimy, s najlěpschim wuspěchom pokracżuja. Spěwacź budże ßo „Podlěcżo", druhi dżěl „Pocżaßow", kraßneje lyriskeje pěßnje naschеho njesapomniteho Handrija Sejlerja. „Podlěcżo" hischcże ßo żenje sjawnje spěwako njeje; duż nam hudżba dotal snata njeje. So je dobra, haj so je klassiska, sa to nam mjeno komponisty, nascheho hudżbneho mischtra, k. kantora Kozora, rukuje. S wężywustojneje strony ßo nam wobkrucża, so ßo Kozorowe „Podlěcżo" jeho „Nalěcżu" po hudżbnej dostojnoscżi bjes dwěla runa, haj so je skerje hischcże bóle wudokonjane. A to chże wjele prajicź. Zyły rynk lět je ßo minuł wot toho cżaßa, so ßmy na ßerbskim spěwanskim ßwjedżenju w Budyschinje „Nalěcżo" błyscheli. Mjes tym żaneje składnoscże njemějachmy tule kraßnu komposiziju ani zyku, ani w jednorych kruchach błyschecź. Ale jako by tamny spěwanski ßwjedżeń hakle wczera był, synki „Nalěcża" hischcże dżenßa w naschimaj wuschomaj klincża, wjeßole a nadobne sacżucża we wutrobje wubudżejo. Kozorowe „Podlěcżo" je hischcże rjeńsche, hacż „Nalěcżo"? To ßo nam skoro wěricź nochże. Móże dha schto hischcże rjeńsche

bycź, hacź „Nalěčźo"? Tutón mózny, młódne nalětnje žiwjenje dychazy chor „W hajach, polu, holi"? Tajke žiwe wobrasy nalětnjeho žiwjenja, jako choraj „Sskyschisch rěkow pluskotanje!" a „Nuts swonja młode nalěčźo"? Tole radostne witanje w „Pój, witaj, nalěčźo"? Nježne hudźbne parle, jako „Trawiczka ty móliczka" a „Khwalena budź fijalka"? Lubosne poëtiske komposizije, jako „Na horje steji khójźa", „Njech cźe praschaм, brěsyczka", abo chor „Haj, rjana sahrodka", abo duett „Hdy bych ja była róžiczka", abo kolebaty cźołmiski spěw „We pišanej khěžzy, na cźołmje"? A ludowym pěsnjam tak rjenje wotpoßkchane „Hdźe ßu mi banty cźerwjene", originalne „Luki, pola sadymaju" a wjele lubowane „S dychom ßwjatoh' Jana"? A ßwjaty měr dychazy wjecźorny spěw „Pój, wjecźoro, k nam rjany"? A tole dobycźerske haleluja w nadobnym „chorje kemscherjow"? A zyku kompositziju krónowazy „skónczny chor"? A schto bych s „Nalěcźa" wscho hischcźe mjenowacź njeměł! Na komponistu, kotryž je „Nalěčźo" pišak a kotryž móże, kaž nam „Podlěcźo" pokaže, hischcźe rjeńscho pišacź, by kóždy lud prawo měł hordy bycź. Hudźbywustojny muž s krutym kritiskim wokom a njeßmilnym wußudom, njebo hudźbny direktor Hering w Budyschinje, nam něhdy prajesche: Hut ab vor Katzer als Komponisten! To doßaha. Pschipósnawajmy teź my Sserbja Kozorowe saßkužby. Njech je kóždemu spěwawustojnemu Sserbej cźestna pschißkuschnosć, so létßa na spěwanskim ßwjedźenju ßobu spěwa a toho dla pilnje prjedy do spěwnych pruhow khodźi! Wy drusy wschitzy pak hudźbnu dostojnosć wyßoko poëtiskeho „Podlěcźa", wustojnosć spěwarkow a spěwarjow a wulku prózu, kotruž jich wustojny wuwucźowaŕ njelutuje, s tym pschipósnawajcźe, so ßo prawje bohacźe na spěwanski ßwjedźeń sędźecźe! J. B. S.

Dary sa natwarjenje ßerbskeho domu.

Nahromadźene pschi kwaßu k. diakona Handrika w Budyschinje . . .	45 hr.
K. farař dr. Kalich w Budyschinje (na 1885)	10 "
Jan Petzold w Pschiwcźizach	2 "
Grützнar, žiwnosćer w Pschiwcźizach	1 "
	58 hr.

S dźakom kwituje **M. Mjerwa**, pokładnik M. S.

Wußudźenja.

Lawniski ßud. Rólny pohoncź Schneider, na knježim dworje w Bolborzach ßkužazy, bě 4. julija ßwojeho ßobucźeladnika Sliwanskeho, ßo s nim swadźiwschi, se schkórnjemi tak ßylnje do hłowy dyrił, so tutomu se spanja krej bježesche. Straschneho cźělneho ranjenja dla Schneidera s jastwom na jedyn tydźeń pokhostachu. — Kriegelowa w Trjebjenzy dosta 15 mk. pjenježneho khostanja abo jastwo na 3 dny pschißudźene, dokelž bě Dökowu tam na cźesćźi sraniła. — Cźeladnik Rjencź s Noweho Bronja bě 1. haprleje na dworje kublerja Wicźasa w Cźeschkezach bjes dowolnosćze pschebywaŕ a ßo na wjazykróćzne namołwjenje njewotßalił. Dla kaženja domjazeho měra ma wón dwě njedźeli w jastwje ßedźecź. — Dokelž bě 16létny cźeladnik Muka w Rakojdach 25. junija w kruwarni Worzenskeho knježeho dwora wolazeho Kaufmanna s hrabjemi na hłowu praßnuł, jeho k sapłacźenju 12 mk. abo k jastwu na 4 dny saßudźichu. — 13létny A. M. Koban w Maleschezach bě maliczkosćź trawy s jeneje łuki, Rakecźanskemu knjejstwu ßkuschazeje, wsał a bu toho dla s poßwarjenjom pokhostany. — Žiwnosćer Buchan w Klukschu bě sapoczatk junija wot kublerja Wjazki tam dwaj hołbjej, kotrajž běschtaj tutomu pschilecźikoj, žadał, wudawajo, so jemu ßkuschataj. Posdźischo ßo wukopa, so hołbjej kublerjej Ducźmanej ßkuschataj, a so bě ßo po tajkim Buchan jeju s njeprawom mozował. Pschekhowanja dla Buchanej sapłacźenje 30 mk. pschißudźichu.

Khostanska komora. Cźeladnika K. E. Opitza s Bacźonja, kotryž bě wobskorżeny, so je 6. junija w wobydlenju cźaßnikarja Nycźe w Hornim Wujesdźe 6 mk. spakosćźik, winowateho spósnachu a jemu, dźiwajo na to, so je hižo tři krócź paduchstwa dla khostany, léto khostarnje, shubjenje cźeßnych prawow a dowolomnu polizajsku nadkedźbu pschißudźichu.

Přilopk.

* S Rieglerna w krajinje Vorarlberg, hdźež ßu wyßoke hory, sańdźeny tydźeń pišachu: W pobocźnym dólczku małeho Walserskeho doła je wóndano, kaž ma ßo s wěstosću sa to, korschun (Geier) léto staru holczku rubił a wyßoko horje do hnězda ßwojim młodym donjeßł. Korschun je wulki ptak, kaž worjoł abo hodleŕ. Dźěcźo, dźowcźiczka dźěkacźerja, něhdźe 150 krocźel daloko wot nana ßedźo jahodki schcźipasche. Pschipołdnischu hodźinu nan, kotryž ßyno dźěłasche, dźěcźo sakschicźecź ßkyschesche. Rucźe wón na to městno bježesche, hdźež běsche jeho dźowcźiczka ßedźo jahodki schcźipała; ale dźěcźo tu wjazy njeběsche. Do wschěch stron sa dźěsćźom wołajo nan wußkyscha, kak ßo njedaloko hischcźe junu sakschicźa; potom běsche wscho směrom. A wot tejele hodźiny je ßo holczka shubiła. Wobydlerjo doła, kotrymž nanowe horjo k wutrobje dźěsche, hnydom sa dźěsćźom pytacź dźěchu, ale podarmo. Někotsi pastyrjo na horje Jfersgunt powjedachu, so ßu w tym ßamym cźaßu dźěcźo wołacź ßkyscheli. Runje nad tym městnom, hdźež je holczka jahodki schcźipała, je nahła skała. Na tule skału je najskerje rubjeżny ptak s dźěsćźom sleczał, tudy wotpocźowaŕ a potom s nim dale do ßwojeho hnězda leczał. Ale niczo wěste wo tym nichtó njewě.

* Nowy pschistaw w Triesćze běsche dźenßa tydźenja ßwědk njeczłowjeskeho njeskutka. W jenej ruzy małe dźěcźo a pod druhej pažu měch s někajkim wulkim kruchom žónska k pschistawej pschińdźe, hdźež měch do morja cźißnu. Dokelž ßo w měsche něschto hibasche, jón ludźo s wody wucźahnuchu. Nětko ßo pokasa, so je w měsche cźěko 7létneje holczki, kotraž běsche hižo prjedy tak pschebita była, so je ßo w morju na měsćze saßrěbnuła. Njekniczomnu mazochu ßu sajeli.

* Létßa maju jerje 500létny jubilej. Kaž stare pišma wopowěduja, je w lěcźe 1386 wěsty Buchholz w Hollandskej prěni ludźom pokasował, kak maju ßo jerje ßelicź.

* Schtwórtk 2. septembra popołdnju mějachu po zyłej Belgiskej satraschne krupy, kotrež ßu njeßkyschane sapuscźenje nacźiniłe. Mjes krupami běsche wjele 1¼ zentimetra tołstych kruchow. Krupy ßu wulki dźěł sahrodow a ßadowych schtomow saniczłe a wjele domow wobschkodźiłe. Se wschěch kónzow kraja powjescźe wo žałostnych sapuscźenjach a powodźenjach pschikhadźeja. Teź na morju ßu straschne wětry byłe.

* Na horje Lader Jdris w krajinje Wales w Jendźelskej pobywschi ßo sańdźeny tydźeń wěsty Heningson se ßwojej ßwójbu w hórnischcźu sabkudźi; skónczńje wschitzy nad bjesdnom stejachu, s wotkelž ani do prědka ani wróćźo njemóżachu. Jich wo pomoz wołanje nichtó njewußkyscha; a dokelž běsche ßo hižo saßměrkało, ßo woni k wotpocźinkej lehnuchu, kaž derje ßo to hodźesche. So by žadyn s nich njewußnuł a ßnadź spizy do bjesdna dele njepanuł, woni zyku nóz na ßo wołachu. Nasajtra rano ßo Heningsonej s wulkej prózu radźi do bjesdna dele saléśćź. Na sboże wón někotre khěžki nadeńdźe, kotrychž wobydlerjo s nim ßobu dźěchu. S wulkej prózu woni Heningsonowych ßwójbnych s dołhimi postromkami po skalisnach horje scźahachu a jich do jeneje khěžki pod horu pschinjeßechu, hdźež jich luboscźiwje se wschěm sastarachu, schtož běsche jim trjeba. Zónske ßu ßo po straschnym podeńdźenju tak někak saßo shrabałe; Heningson pak je psches stajne wołanje hłóß shubił a nětko pola lékarjow pomozy pyta.

* K jenemu Warschawskemu juwelérej wóndano woßebna młoda žónska pschińdźe a s pyschneho kaschcźika drohotnu, se wschelakich kruchow wobstejazu brilliantowu pychu wucźahnuwschi ßo praschesche, schto ßu te wězy w hromadźe ßnadź hódne. Juwelér na prěnje pohladnjenje spósna, so pycha hrabinzy N. ßkuscha; pschetoż něhdźe psched létom běsche wón brillianty s nowa saßadźowaŕ a ßo hischcźe derje dopomni, so zyła pycha něhdźe 3000 toleŕ płacźi. Runjeż zusa žónska hewak na žane waschnje jeho njedowěru wubudźiła njeběsche, chzyshe ßo wón tola pscheßwědczicź, na cźim je. Duż žónsku prosche, so chzyła něschto minutow wocźakacź, doniż wón njewobliczi, schto ßu brillianty hódne; mjes tym ßwojeho pomoznika k hrabinzy pósła ßo wopraschecź, hacź jej ßnadź jeje brillianty kranuli njejßu. Bórsy ßo pomoznik s hrabju wrócźi. Hrabju wuhladawschi ßo zusa tak sastróżi, so sakschicźa. Tu ßo pokasa, so je to hrabinzyna towaŕschka a dobra snata. Hakle psched někotrymi hodźinami běsche wona hrabinku, kotraž cźežko khora leżesche, wopytała a pschi tej składnosćźi kaschcźik s brilliantami kranuła. Dokelž je hrabinka khora, budźischе s cźežka bórsy na ßwětło pschischło, so je drohotna pycha kranjena; na sboże pak paduschna žónska k juwelérej pschińdźe, kotryž pychu snajesche a hnydom prawy pucź nastupi. Njeduschnosćź hrabinzyneje towaŕschki pak běsche hrabju tak roshněwała, so wón paduschnu žónsku ßudnistwu pschepoda, runjeż jemu wona Boże dla dobre ßkowa dawasche.

* W Kharkowje je schtwórtk tydźenja macź tři ßwojich dźěcźi se ßekeru skónzowała; schtwórty, najstarschi hólcźej, ji cźeknu. Pschipołdnju w jenej jeje muż, kotryž je s pišarjom na żelesnizy, na ßwoju ßkužbu dźěsche. Kaž ßo powjeda, je pišaŕ psche wschu měru žehrawy na žonu byk. Duż běsche ßo wona rossßudźiła, so ßebi žiwjenje wosmje, a toho dla na żelesnizu dźěsche, hdźež chzyshe ßo na kolije lehnucź a ßo pschejeżcź dacź. Dokelž pak mějesche wona ßwoje dźěcźi jara lubo, ji myßl pschińdźe, schto dha s dźěcźimi budźe,

hdyž je wona wopuschczi. Ssebi prajiwschi, so je lěpje, hdyž dźěczi s njej wumru, žo wona domoj wróczi a žekeru shrabnuwschi dwě dźěsczi saras. Na to sažo na želesnizu dźěsche, so by žo na kolije lehnuła; ale doma běschtej hischcze dwě dźěsczi wostałej . . . S nowa žo wona domoj wróczi, dźěsczi dó jstwy sawoła a też jene se žekeru saras; najstarschi hólczeż pak ji czeknu, k nanej běžesche a jemu wupowjeda, schto je žo doma stało. Mordarku, kotraž je 28 lět stara, hnydom sajachu.

* Ruska, wot Czuwaschow wobydlena wjeż Baischewo blisko wulkeho lěža leži; duž we wokolnosczi wjelki a mjedwědźe abo bary niczo rědke njejžu. Psched něschto czažom mějachu Czuwaschojo wjeżoły žwjedżeń; wjeżni mužizy běchu s wjetscha pjeni; dźěczi wjeżele wokoło domow skakachu. Na jene dobo se žužodneho lěža skaženy wjelk do wžy pschiczěri. Wón mnohich wjeżnjanow skuża, dokelž žo tucźi w žwojej pjanosczi domažacź njemózachu, schto s nim sapoczecź. Skónczńje žo jedyn bur s dubowym žochorom do wjelka da a žo dołho s nim bědźesche, skónczńje pak tola podleża. Mjes tym běchu žo wobydlerjo w žwojich khěžkach skhowali. Tjo mužojo tšélby shrabnuwschi wjelka wocžakowachu. Wón też na nich pschiczěri. Wschitzy tjo na jene dobo wutšélichu; ale, dokelž běchu pjeni, wjelka žana kulka njetrjechi. Duž žo swěrisko do jeneho s nich, do mlodeho hólza, da. Tutón pak žo jemu lohko wuwinu a wjelka s tajkej mozu se žekeru pražnu, so wón na měsczе leżo wosta. Něhdźe 25 człowjekow běsche skaženy wjelk skužał. Hischcze tón žamy dźeń nekotsi wumrjechu; też czi druzy žu posdźischo nimale wschitzy wumrjeli. — S druheje wžy žo pische: Blisko lěža žo stadło wowzow a stadło czelatow paženesche. Na jene dobo s lěža dwaj wjelkaj pschiczěrischtaj, kotrajž žo do wowzow a do czelatow daschtaj. Pastyrjo se žwojimi dubowymi žochorami do wjelkow bijachu; na jich wokanje jim hajnik a jedyn bur na pomoz pschiběžeschtaj. Wjelkaj staj schtyrjoch muži ranikoj, 10 wowzow rostorhałoj a wjazy hacž 10 czelatow skužałoj. Mužizy žu czežko sranjeni: jedyn je do hłowy skužany, jenemu je palz wotkužnjeny a dwaj mataj ruzy roskužanej. Jeneho wjelka žu sarasyli, druhi je do lěža czeknuł. Hdyž skoczazy lěkar saraženeho wjelka wobhlada, žo pokasa, so je wjelk skaženy byk.

* Drohi a jara wumělszy wudźěkany rukopiž je žo njedawno klóschtrskej knihowni w Eczmiadsinje darił. Kaž žo jenym kawkasskim nowinam pische, je žebi w spoczatku žydomdźežatych lět jena armenska žónska, kotraž móže jara rjenje pižacź, samyžlika schtyrjoch scźenikow wotpižacź a rukopiž potom Eczmiadsinskej knihowni daricź. Do dźěła je žo hnydom dała; skónczika je je hakle lěta 1884. Nimo hobrskeje prózy pak też pjenjes lutowała njeje; hotowy rukopiž do žlěbra swjasacź da, sa czoż mějesche něhdźe 500 toler sapłaczicź. Na to rukopiž žwojemu wujej, kiž je w Tifližu redaktor, póžła a jemu poruczi, so by rukopiž žam do Eczmiadsina dowjesł a jón tamnischej klóschtrskej knihowni darił. Tale knihownja je jara bohata se starymi rukopižami, kotrež žu žo tam w běhu lětstotkow nakopike. Drohi rukopiž je se schtworym pižmom pižany, kóždy scźenik s hinaschim. Prěni pižmik kóždeho stawa někajkeho ptaka abo někajku rybu pschedstaja a je s barbami molowany. Na prěnjej stronje žu schtyrjo scźenikojo wotwobrasowani. Mjes prěnim a druhim stawom rukopiža widźisch Jesuža w czołmje žedžo, napschecžo czołmej na brjosy pak czrjódu luda, kotryž na Jeho wuczbu poślucha. Někajki zusbnik, kotryž loni po Kawkasu pucźowasche, wo žławnym rukopižu shoniwschi k pižarzy pschijědźe a jej sa rukopiž wjazy hacž 20,000 mk. posticźowasche; wona pak, dokelž pjenjes njetrjebasche, jemu rukopiž njeda. Te dny, kotrež wona žwojemu dźěku poswjeczi, wona s domu njekhodźesche a też nikoho do domu njepuschczi. W zykym rukopižu ani jeneje smylki njeje; niczo porjedźane njeje, ani pschistajene. A je-li žo jej hdže žana smylka stała była, byrnjež to na poślenim rynczku listna było, dha je radscho zyke listno s nowa wotpižała.

* W Tifližu je wóndano polizija paduschne pažmo sajała, wobstejaze s czrjódy 8—12 lět starych dźěczi. Wot sažneho ranja hacž do póldnjeje nozy dźěczi po měsczе wokoło dundajo kranuchu, hdźež a schtož mózachu. Nakranjene wězy někajkemu židej sa žměschnje tuni pjenjes pschedawachu. Hólczežej, kotryž běsche s hetmanom žwojich paduschnych towarschow, žid wožebitu mšdu na dźeń płacźesche.

* Sajimawe je waschnje, na kajkeż w Japanskej bohaty człowjek někoho na hosczinu pscheproschuje. Tam žo s zyła sa wyšoku sdźěłanosczi wobhladuje, so žo hospodar psched žwojim hosczom, schtož mózno, ponižuje. W pscheproschowanskim liscze jedyn japanski hospodar pische: „Ja cže proschu, wodaj mi schkodu, kotruž czi s tym naczinju, so cže na jutsische k žebi na hosczinu proschu. Moja maka a hubjena khěžka dostojna njeje, so do njeje sastupisch; wysche toho žmy my njesdźěłani ludźo, a nascha nješkódna jědź czi žkodźecź njebudże. Njedźiwajzy na to pak žo nadźijam, so budżesch tak dobry, a jutsje wjeczor w 6 hodźinach ke mni na hosczinu dóndżesch.“ Prěni krócź podobne pscheproschenje dostawschi móhł zusy woprawdże dołho rospominacź, hacž dyrbi hicź abo niz. Dże-li skónczńje s wczipnosczе tola na hosczinu, dha žo wěsczе njekaje: tam jeho rjenje witaju a jeho s najlěpschimi jědźemi naždycza.

* Schto hłód njeczini! Kaž amerikanske nowiny pižaju, žu wěsteho Packera w Denveru jako ludźižracźka k 40lětnemu jastwu sažudźili. Packer běsche hewjer a w lěcze 1874 s pjeczimi towarschemi po horach do krajiny pucźowasche, hdźež nětko Lake City leži. Kaž wón psched žudnistwom powjedasche, dyrbjachu czi mužojo w hłubokim žněhu brodźicź. To běsche wulkeho rózka; syma bě žurowje. Wschitzy běchu žo czrije wusuwali a pucźowachu, mějo nosy do wodźewadłow sawalenej. To žo sta, so bychu žebi nosy njeswosabili. Hdyž běchu dźewjaty dźeń duzy po pucźu, žaneje zyroby wjazy njemějachu. Schtoż nadeńdźechu, s tym žo žiwjachu, pschede wschěm s wjerbowymi kopjenami a rózowymi pupkami. Wjele dnjow pospochi běsche tole jich jeniczka žiwnosczе. Najstarschi mjes pucźowarjemi běsche prěni, kotryž leżo wosta; druhi, wěsty Bell, bě, kaž žo sdasche, na pół rosum shubił: wón s nikim wjazy njerěczesche. W někajkej khani mějachu woni stajnje woheń žobu. Junu w žněsy stopy někajkeje dźiwiny wuhladachu. A dokelž žo Packer najžylnischi mjes nimi byczź sdasche, czi druzy na tym wobstachu, so dyrbi sa dźiwinu hicź. Wón do toho swoli a jeniczku tšélbu, kotruž pucźowarjo mějachu, žobu wsa. Packer žaneje dźiwiny njewužlědźi, ale rózowych pupkow schwarnje poje. Sso k towarscham wróczіwschi žo wón nasdala dohlada, so Bell něschto wari. Hdyž wón bliže pschińdźe, Bell se žekeru na njeho dźesche. Packer žo do czěkanja da, ale žo sakopnu a padźe. Jeho doscźahnuwschi chzyschе jeho Bell se žekeru pražnucź; duž wón tšéli. Bell žo na měsczе wali: kulka běsche jemu do žiwota schła. Nětko Packer žekeru shrabnu a Bella dorasy. Posdźischo wón widźesche, so žu wschitzy jeho towarschojo morwi. Bell běsche jenemu czěku kruch nohi wotrěsał a mjažo runje warił, hdyž žo Packer wróczi. Zyku nóz Packer w lěhwje wosta, nasajtra pak dale dźěsche. Ale hłód jeho nusowasche žo wróczicź. Wón žebi s Belloweje nohi kruch mjaža wurěsa a je w blachowym hornzu swari. Hdyž běsche prěni krócź człowjeczeho mjaža pojědł, dyrbjesche wot žo dawacź; druhi krócź hižo mózesche je pschetkacź. Na tole pschecźiwne waschnje žo wón hacž do haprleje žiwjesche. Dokelž pak žana pomoz njepschińdźe, wón něschto człowjeczeho mjaža žobu wsa a 40 mil daloko pucźowasche, doniž k wobydlenemu městnu njepschińdźe, hdźež jeho ludźo s zyrobu sastarachu. Dokelž žo hańbowasche ludźom žwoje straschne podeńdźenja wupowjedacź, wón wudawasche, so žu žo jeho towarschojo sabłudźili.

* W amerikanskim měsczе New-York běsche njedawno czažnik wustajeny, kotryž žmě žo wo prawdże dźiw mechaniki mjenowacź. Tutón hobrski czažnik je 14 zentnarjow czežki a ma 265 koleżow a kolesków. Wón pokasuje niz jeno sekundy, minuty a hodźiny, ale też dny, tydźenje, měžazy a lěta, proste, kaž pschestupne. Hdyž czažnik dże, wón 128 figurow hiba, kotrež žu pół metra abo dobre 21 zolow wyšoke; dwanaczo japoschtoljo žo pokasuja, a nasch Sbóžnik, Sswojich wuczobnikow žohnujo. Drobne kolesła wobschěrny mechanismus hibaju, kotryž schtyri lětne czažy, njebjeske znamjenja a měžaczkowe pscheměnjenje zyle prawje a na dybk wěsczе pokasuje; toho runja widźisch, kak žo semja a hwězdno hibatej. Khapon kóždu hodźinu pschipowjeda, s tym žamym hłožom spěwajo, jako žiwy khapon. Schtyri krócź sa dźeń herzy sadźěkaju, 12 kuskow dokonjejo.

* Rěczńik měješe dweju paduchow sastupowacź, wot kotrejuž běsche jedyn wodnjo, druhi w nozy kranuł. Sso na to sepjerajo rěczńik w žwojej błyschczazej rěczi dźesche: „Nastupajzy prěnjeho mojeju klientow je knjes statny rěczńik wuprajił, so to jeho winu czežschu czini, so je žrjedź běkeho dnja s njewurjeknitej khróbkosczu kranuł. Pola mojeho druheho klienty žo nětko na to pokasuje, so je jeho wina toho dła czežscha, so je w nozy kranuł. Duž žo knjesa statneho rěczńika prascham: Hdy dha dyrbi tajki khadła to kranucź?“

Cyrkwinske powjesće.

W Michalskej zyrkwi budże njedźelu popołdnju w 5 hodźinach wyschschi konsistorialny radźicźel Rüling s Draždźan k 25lětnemu jubilejej evang.-luth. młodźenskeho towarstwa žwjedżeńsku rěcź dźerżecź.

Wěrowani:

Michalska zyrkej: Jan Jurij Handrik, diakonatski vikar pschi tudomnej Michalskej zyrkwi, s Hanu Alwinu Ernestinu Halbiz tu. — Jan August Mikkawsch, knježi pohonczь w Ratarjezach, s Lejnu swudowjenej Linakowej rodź. Schönbergez tam.

Křćenl:

Michalska zyrkej: Khorla August, Jana Pětra Pallmanna, dźěłaćerja pod hrodom, ß. — Jan Ernst, Antona Pětschmana, maleho sahrodnika w Kelnje, ß. — Pawol, Jana Schmidta, dźěłaćerja w Čichońzach, ß. — Alma Lejna, Khorle Juliuße Seiserta, zyhelniskeho mischtra w Hrubjelčzizach, dź. — Hana Marja, Khorle Augusta Meßnerta, żiwnoscerja w Małßezach, dź. — Jan August, Handrija Albinuße, kublerja w Jeńkezach, ß. — Hana Marja, Mateja Miczki, zyhelnika na Židowje, dź. — Ernst Richard, Jana Bohuwěra Čzornaka, hoscenzarja w Delnjej Kinje, ß. — Hana Luisa, njemandź. dź. na Židowje. — Augusta Marja, njemandź. dź. w Sslonej Borschczi.

Zemrjeći:

Dżeń 1. septembra: Jan Ernst, Jana Augusta Rjelki, kublerja w Sslonej Borschczi, ß., 2 m. 26 d. — 2. Max Hermann, Jaroměra Klimanta Schramy, dźěłaćerja pod hrodom, ß., 5 m. 20 d. — Hana Amalija, bywscha swudowjena Karina, njebo Jurja Mathiga, dźěłaćerja na Židowje, mandźelska, 52 l. 10 m. 18 d. — Mortwonarodź. njemandź. ß. w Małym Wjelkowje. — 4. Moritz Jurij, Khorle Gustava Wiczasa, zigarnika na Židowje, ß., 4 m. 14 d. — Pawol, Michala Urbana, khěžerja a wósnika na Židowje, ß., 9 m. — Handrij Strauch, wuměnkař tudy, prjedy kowarski mischtr w Radworju, 69 l. 1 m. 15 d. — 6. August Nikusch, dźěłaćer pod hrodom, 34 l. 5 m. 5 d. — 7. Martha Sidonija, Jana Augusta Ernsta Soby, pschekupza na Židowje, dź., 1 m. 28 d.

Na pschedań: Dwajschoßna khěża czišło 8b w Khwaczizach ſ brózńju a sahrodu. — Khěża czišło 42 w Nowych Warnolczizach pśches pjekarskeho mischtra Wolfa w Budestezach. — Khěża ſ brózńju czišło 6 w Bukezach. — Hoscenź ſ 20 kórzami na pruskich mjesach pśches E. Frödu w Budyschinje.

Pśches ßudnistwo ma ßo na pscheßadźowanje pschedawacź: 15. sept. dopołdnja w 11 hodźinach na ßudnistwje khěżna leżomnoscź czišło 187 na Židowje.

Płaczišna żitow a produktow w Budyschinje

4. septembra 1886.

Żitowy dowos: 2007 měchow.		Na wikach wot ℳ	Na wikach wot ₰	Na wikach hacź ℳ	Na wikach hacź ₰	Na bursy wot ℳ	Na bursy wot ₰	Na bursy hacź ℳ	Na bursy hacź ₰
Pschenża	běła	8	63	8	93	—	—	—	—
"	žołta	7	80	8	10	—	—	—	—
Rožka	50 kilogr.	6	80	6	96	—	—	—	—
Jeczmjeń		5	80	6	16	—	—	—	—
Wowß		5	50	6	20	—	—	—	—
Hroch		8	6	10	28	—	—	—	—
Woka		8	6	8	33	—	—	—	—
Jahły		12	—	15	50	—	—	—	—
Hejduschka		17	—	17	50	—	—	—	—
Běrny		1	50	1	80	—	—	—	—
Butra	1 kilogr.	2	—	2	40	—	—	—	—
Pschenična muka	50 "	7	—	15	50	—	—	—	—
Rżana muka	50 "	7	—	10	25	—	—	—	—
Ssyno	50 "	3	—	3	30	—	—	—	—
Sslóma	600 "	23	—	25	—	—	—	—	—
Proßata 895 schtuk, schtuka		8	—	18	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby		4	—	4	25	—	—	—	—
Rżane wotruby		4	75	5	—	—	—	—	—

Draždźanske mjaßowe płaczišny. Howjada 1. drużiny 62—65 mk., 2. drużiny 56—59, 3. drużiny 25 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne ßwinje 52—54 mk. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Cjelata 1. drużiny 45—60 np., 2. drużiny 28—38 np. po puncze rěsneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 10. septembra: Njewobstajne.

Jěsdny plan żelesnizow wot 1. junija 1886.

4. wosowa klaßa njedźelu a na sakskich ßwjatych dnjach wupada.

Se Shorjelza do Draždźan.

Wosowa klaßa	1-3.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-3.
Se Shorjelza	1,55	—	4,43	7,56	10,50	1,56	2,30	4,21	6,50	—
Rychbacha	—	—	5,7	8,21	11,14	—	2,55	4,44	7,15	—
Lubija	2,24	—	5,29	8,45	11,39	2,24	3,18	5,5	7,38	—
Budyschina	2,50	4,0	6,6	9,23	12,18	2,51	3,55	5,40	8,16	—
Biskopiz	—	4,30	6,44	9,59	12,57	—	4,31	6,14	8,52	9,56
			1-4.		1-4.				1-4.	
Arnsdorfa	—	4,51	7,9	10,25	1,23	—	4,56	6,35	9,19	—
Radeberga	—	5,2	7,19	10,35	1,33	—	5,6	6,44	9,30	10,24
Do Draždźan	3,55	5,29	7,49	11,6	2,1	3,55	5,36	7,12	10,3	10,48

S Draždźan do Shorjelza.

Wosowa klaßa	2. 3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-3.
S Draždźan	—	6,0	8,50	10,25	12,15	3,0	5,0	8,50	11,25	12,52
Radeberga	—	6,38	9,25	—	12,52	3,38	5,37	9,25	12,3	—
Arnsdorfa	—	6,51	9,37	—	1,3	3,49	5,49	9,37	12,14	—
					1-3.					
Biskopiz	—	7,21	10,6	—	1,29	4,14	6,19	10,5	12,41	—
Budyschina	—	7,59	10,44	11,35	2,3	4,52	6,55	10,40	1,12	2,1
Lubija	6,32	8,43	11,27	12,2	2,43	5,32	7,34	11,22	—	2,27
Rychbacha	7,7	9,3	11,43	—	3,3	5,52	7,54	11,40	—	—
Do Shorjelza	7,48	9,26	12,6	12,31	3,23	6,15	8,16	12,1	—	2,54

S Budyschina do Wjeleczina.

Wosowa klaßa	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-3.
S Budyschina	5,10	7,36	10,45	2,4	4,50	8,17
Budestez	5,28	8,4	11,3	2,22	5,8	8,35
Do Wjeleczina	5,43	8,22	11,18	2,37	5,23	8,50

S Wjeleczina do Budyschina.

Wosowa klaßa	1-4.	1-4.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.
S Wjeleczina	6,5	8,45	11,46	3,5	5,45	9,12
Budestez	6,26	8,59	12,7	3,24	6,6	9,27
Do Budyschina	6,48	9,15	12,30	3,46	6,28	9,43

S Kamjeńza do Arnsdorfa.

Wosowa klaßa	1-4.	1-3.	1-4.	1-3.	1-4.
S Kamjeńza	6,0	8,45	11,55	3,50	8,20
Połcznizy	6,23	9,8	12,26	4,22	8,45
Großröhrsdorfa	6,33	9,18	12,39	4,36	8,56
Do Arnsdorfa	6,45	9,30	12,54	4,51	9,7

S Arnsdorfa do Kamjeńza.

Wosowa klaßa	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.
S Arnsdorfa	7,10	10,25	1,25	5,50	9,40
Großröhrsdorfa	7,29	10,40	1,45	6,5	9,55
Połcznizy	7,42	10,49	1,58	6,14	10,4
Do Kamjeńza	8,8	11,9	2,24	6,34	10,24

Dla dźělenja herbstwa

ma ßo sahrodniska żiwnoscź cžo. 2 w **Małym Wjelkowje** ſ 10 kórzami leżomnoscże **pónděłku 20. septembra** popołdnju w 3 hodźinach na pscheßadźowanje pschedawacź. Na kupjenje smyßleni dostanu kóždy cżaß wukasy pod hrodom cžo. 9.

Khěża

cżišło 63 w Huszy, dwajschoßna a rjenje wutwarjena, se ßołotowej a ßadowej sahrodu, je hnydom se ßwobodneje ruki na pschedań. Dalsche je shonicź pola gmejnskeho pschedstejicerja tam.

W Njeßwaczilskej woßadże je **żiwnoscź**, kotraż je w dobrym rjedże, se 60 kórzami leżomnoscże pscheměnjenja dla se żiwym a morwym inventarom abo bjes njeho na pschedań. Dalsche je shonicź w wudawarni Serb. Nowin.

W Bukojnje pola Barta je dwajschoßna **khěża** cżišło 38 se sahrodu a 2½ kórzom pola na pschedań.

W Spytezach cżišło 3 pola Hodźija je 1. etaża se sahrodu a něschto polom 1. oktobra sa porjadnych ludźi na pschenajecże; toho runja je tam stež 2. etaża w tym ßamym cżaßu na pschenajecże. Dalsche wukasa k. żitowikowař **Barto** tam.

Mukowa a warjeńska pschedawarnja

je hnydom tunjo na pschedań. Dalsche je shonicź pod **R. 9 Rudolf Mosse** w Budyschinje.

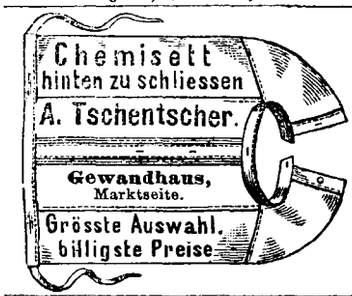
Jedyn abo někotre haty w blisko-scźi Budyschina abo njedaloko żelesniskeje stazije ßo k nasymje wotnajecź pytaju. Adreßy njech ßo pod **K. S.** w wudawarni Serb. Nowin wotedadźa.

Trawowa awkzija.

Wotawa na Hněwßeczańskej gmejnskej kuzy ma ßo **12. septembra k. l.** na pscheßadźowanje pschedawacź. Na kupjenje smyßleni chzyli ßo popołdnju w 4 hodź. na kuzy seńcź.

Wschě drużiny cżrjewow

k dźěłanju kołbaßy poruczja pschedawarnja cżrjewow **A. Eisslera** na żitnych wikach 16.

Ssadowe kišałko,

ſ cżistych jahodow pschihotowane, k kładżenju wubjerne, liter w jenotliwym po 20 np., po żykym po 18 np. poruczataj **Holzapfel & Demuth.**

Spadany ßad,

jabłuka a kruschwy, kupuje po kóżdej dźělbje **H.-K. ßado-tłocžerńja Dr. Herrmanna & Dr. Wetzki** na sadnej bohatej haßy 3.

Cžorne jahody

kupuje po kóżdej dźělbje **měschczańska haptyka** w Budyschinje pschi hłownym torhoschczu 6.

Roßowany stwjelzowy abo njetrjeny len, każ też **wutrjeny len** kupuje kóżdu dźělbu po najwyschschich płaczišnach **mechaniska dźěłopschadownja w Hajnizach.**

Jabłuka

kupuje po kóżdej dźělbje abo je sa ßłódke jabłukowe wino wuměnja

W. Demuth
nad Lichanjom pola Hucźiny.

Pschepołoženje pschedawarńje.

S tutym najpodwolniſcho k nawjedźenju dawam, ſo ſym 14. ſeptembra ſwoju

modotworowu a žónſkodraſtnu pſchedawarńju

ſ hłowneho torhoſchcza 9 na

13 bohatu haſzu 13

pſchepołożił.

Sſo dźakujo ſa dowěrjenje a derjeměnjenje, mi hacž dotal ſpožčzene, proſchu, mi jo tež dale w nowych khlamach dobroćiwje ſdźeržeć.

S počžeſćzowanjom

Richard Gautzsch.

Woprawdźity

hydrawliſki czorny kalk

wubjernje ſo hodźazy ſa zyhelowe krycże, ſakładny twar, ſwonkowny wobmjet, ſa ſymſy, k wobmjetowanju wětrowych bokow a pſche wuſtupazu włóžnoſcź ſcźěnow w wobydlenjach, hródźach atd. porucża ſtajnje czerſtwu, wulkokruchatu tworu

A. Lorenz w Budyſchinje.

Czěſke wuhlo

w ſnatej wubjernej družinje ſ Doblhoffſkich podkopkow porucża po tunich lětnich płaczíſnach po zyłych lowrijach a po mjeńſchich dźělbach

C. Thiermann.

Sbytki czíſtowolmjaneje lamy

k jakam

po 1 mk. 50 np. a drózſcho

porucża

H. Kayser, 10 na žitnej haßy 10.

Pſchiſpomnjenje. Ssobotu tež wo khěži pſchedawam.

Murjerſke zyhele wulkeje družiny a poreſne zyhele

pſchedawa

Margareczina hěta pola Budyſchina

Hermann Schomburg.

Fabrika ſchamotow, drenſkich rołow, kótłow, kamjenjow k pleſtrowanju a ſemſkich płatow.

Twarſki kalk je doſchoł. Pſchi wotewſaczu 10 zentnarjow zentnař po 90 np.

F. Fiſcher.

Ssucha bruniza

je na pſchedań we wſchěch družinach po tunich płaczíſnach w **Libſcherez podkopkach** w **Khwaczizach.**

Jahły, piznu muku, wubjerna piza ſa proßata a huſzy, zentnař po 6 mk. pola

Wollmanna & Co. w Budyſchinje.

Njepſchetrjechene żołdkowe krjepki.

Woprawdźite dr. Ballhauſerowe żołdkowe a żołczowe krjepki

w bleſchach po **40 np.** ſ wukoženjom, kak maja ſo nałożicź.

Dóſtacź w **měſchczańſkej haptyzy** w **Budyſchinje na hłownym torhoſchczu 6.**

Mydłarńja H. Lehmanna

w Budyſchinje

na hornjerſkej haßy cźiſło 3 a na žitnej haßy cźiſło 3

porucża ſłědowaze wudźełki po poniżenych płaczíſnach w ſnatych dobrych družinach:

jadriwe mydło I (kakijowe mydło)	**punt po**	**45 np.,**
jadriwe mydło II	" "	40 "
ziwizojte jadromydło	" "	40 "
Eſchwegſke mydło	" "	36 "
cźiſcźaze mydło	" "	30 "
jendźelſke běłaze (błejchowaze) mydło	" "	20 "
maſne mydło	**punt po 25, 28 a**	30 "
kryſt. ſoda	**punt po**	5 "

pſchi wotewſaczu 5 puntow ſo płaczíſny poniża,

rajżowu a pſcheńcżnu ſchterku, petrolej a ripikojty wolij po najtuniſchich płaczíſnach.

Wo

Paul Kneifelowej

włoſzowej tinkturje.

W Prasy, 25. novembra 1885. — Dwě bleſchi Kneifeloweje włoſzoweje tinktury, kotrejž ſym wot Waß kupił, ſtej moje najwyſchſche wotczakanje pſchetrjechiłej a tak wubjernje ſkutkowałej, ſo mam tejle tinkturje ſwoje kraßne włoſzy dźakowacź. Njemóžu ſo ſdźeržecź, Wam ſa to ſwój najwutrobniſchi dźak wuprajicź a Wam dowolicź, tole pißmo woſjewicź. — S najwyſchſchim počžeſćzowanjom **Ignaz Scheck,** ſaſtojnik cźeſkeho unionſkeho banka.

Horni wubjerny kosmetik je w bleſchach po 1, 2 a 3 mk. w Budyſchinje jenož prawdźiwy dóſtacź pola **Ernſta Mittaſcha** pſchi ſchuleŕſkich wrotach cźo. 1.

K pěknemu a rjanemu dźełanju

fotografijow kóždeho waſchnja

porucża ſo

fotografiſko-artiſtiſki atelier

Alex. Matthaeya dwórſkeho fotografa naßl.

Alfr. Schreibera

w Budyſchinje, ſ napſchecża theatra.

Wot 1. oktobra na ſchulſkej dróſy.

Jeniczka pſchedawarńja ſa Budyſchin, Lubij a wokolnoſcź **Meyerowych ſchpihelowych a wobraſowych wobłukow.** (Sakitany muſtr a belg. patent.)

Wutrobna próstwa.

20. auguſta popołdnju wokoło dweju wudyri w Nowej Wßy w Wojerowſkim wokrjeßu na hacź dotal njewußłędźene waſchnje ſtraſchny woheń, kotryż je w krótkim cźaßu 13 żiwnoſcźow a gmejnſku khěžu do popjeła pſchewobrocźił. Pſchi dołho trajazym ßuchim wjedrje a ßylnym wětrje je woheń tak żakoſtnje ſakhadźał, ſo je 5 howjadow a wjazy ßwini, kaž też najwjetſchi dźěl domjazeje nadoby a hoſpodarſkeho gratu w płomjenjach woſtako. Jeno 5 burſkich a někotre khěžkarſke żiwnoſcźe ßu njewobſchkodźene woſtałe.

Saweſcźene — ale jara niſko — běchu jeno domſke.

Bróžnje ſe žitom, ßynom a druhej pizu napjelnjene leża w popjele, jědź a draſta ſa wotpalenych kaž ſa jich ſkót też. — Hdźe woſmu tucźi wboſy wußyw? Hdźe khlěb? Hdźe pizu ſa ſkót pſches symu? — Naſche wokolne wßy ßu wſchitke khude a dyrbja w naſchich pěſkach ſ wulkej prózu a moſlemi ßo żiwicź. Hdyž też budźa ßo rad ſe ßwojim khuduſchkim khlěbom ſ tutymi wbohimi dźělicź, — dha ßmy tola nuſowani, ßo na kſcheſcźijanſku ßmilnoſcź wſchěch naſchich bratrow a ßotrow wobrocźicź ſ tej nutrnej próſtwu: Pomhajcźe, Boże dla, tutym njeſawinowacźe wokhudźenym a domapytanym!

Podpißani ßu hotowi, wſchelake dary na pjenjeſach, draſcźe atd. pſchijecź.

Duchowny:	Hamtſki prjódkſtejeŕ:	Schołta:
Krügaŕ	**Michaelis**	**Pjetſch**
w Schprejzach.	w Hamorach.	w Nowej Wßy.

Möblowy magazin

Pawoła Scholty, tyſcheŕſkeho miſchtra
na garbaŕſkej haßy
porucźa trajnje dźěłane **möble** po jara tunich płacźiſnach.

S tutym k nawjedźenju dawam, ſo je **pſchenična muka** pola mje po ßłědowazych płacźiſnach dóſtacź:

ſtary hachtel prěnjeje druźiny po 90 np.,
= = druheje = = 70 =
= = tſecźeje = = 60 =

A. Schuba, młynk w Delnjej Hórzy.

W Nowych Kubſchizach je bydlenje ſ kruchom pola 1. oktobra na pſchenajecźe. Dalſche je ſhonicź pola **Keila** tam.

Na Delnjohórcźanſkim knjeźim dworje je **dźěłacźerſke wobydlenje** na pſchenajecźe.

Penſija.

2 ſchulerjej abo ſchuleŕźy móżetej wot 1. oktobra t. l. w małej ſaſtojniſkej ßwójbje penſiju dóſtacź. Dalſche je ſhonicź na Karolinſkej dróſy (Carolaſtraße) 15, delka na prawizu.

40—50 drenirówazych dźěłacźerjow

pyta hnydom do trajneho dźěła **Jakub Scholta** w Nowej Wßy pola Njeßwacźidła.

Hejtman pytany.

Sa Delnjohórcźanſki knjeźi dwór pyta ßo k 1. januarej 1887 wuſtojny, ródny, derje poruczeny, ſtróſby

rólny hejtman.

Tajzy maju prědnoſcź, kotrychž żona móże wothładanje ſkotu pſchewſacź.

Wotroczk

hnydom ßłużbu dóſtanje na kuble cźißko 6 w Cźemjerzach.

Wuczobnik pytany.

Sa ßwoje kolonialtworowe a zigarowe khlamy wuczobnika, ßerbſkeje rěcźe mózneho, k 1. oktobrej pytam.

Moritz Mjerwa
na mjaßowym torhoſchcźu.

Wuczobnik pytany.

Sa ßwoje materialtworowe a deſtillazijſke khlamy pod dobrymi wuměnjenjemi bórſy wuczobnika pytam.

J. T. Glien w Budyſchinje
pſchi drjewowych wikach.

Wuczobnika

pyta **Alwin Kuntza**, ſchewſki miſchtr na wyßokej haßy 11.

S!

Podpisane towaŕſtwo dowola ſebi ſwojich lubych ſtarych knjezow a česnych ſobuſtawow k ſwojemu póndzelu 13. ſeptembra t. l. w **Žitawje** ſo wotbywacemu **nazymskemu konventej** na najpodwólniſo přeprosyć. (Zhromadźenje w 11 h. na piwaŕniſkej reſtauraciji.)

Łužiſke přědaŕſke towaŕſtwo
w **Lipsku.**
Fritz Schöncke, ſtud. theol.,
t. č. ſtaŕši.

Woſſewjenje.

Dźiwocźanſke ßerbſke ev.-luth. miſſionſke towaŕſtwo ſměje — da-li Bóh — jutſje ſa tydźeń, 19. ſept., popołdnju w tſjoch hodźinach w Lehnertez domje w Zokowje miſſionſku hodźinu.

Pětr Młónk.

Cźeſcźenym Sſerbam k nawjedźenju dawam, ſo mam nětko ßwoje ſtejniſchcźo pola korcźmarja **Wjazki** na lawſkich hrjebjach ſ napſchecźa theatra.

Bleyl, Bukecźanſki poßelnik.

Ratáŕſka ſchula w Budyſchinje.

Nowy wuczbny kurß ßo **póndźelu 18. oktobra 1886** ſapocźnje. Pſchipowjedźenje k pſchijecźu ma ßo pola **direkzije** ſtacź, kotraž też radłubje dalſche wukaſy dawa.

Tudomnemu kublerjej a gmejnſkemu pſchedſtejicźerjej k. **Młynkej** tu a jeho k. mandźelſkej ſa luboſcźiwe hoſpodowanje ſ tykanzom, khofejom a piwom a ſapłacźenje hudźby pſchi lětuſchim ſchulſkim ßwjedźenju, k. wětrnikarjej **Hetaſchej** tu a jeho k. mandźelſkej ſa pſchecźelne pſchewoſtajenje ležomnoſcźe k ßwjedźeńſkemu městnu, k. ſahrodniſkemu żiwnoſcźerjej **G. Kuczankej** w Trupinje ſa dar, a ſkónczńje k. ſahrodniſkemu żiwnoſcźerjej **J. Kralej** tu ſa darjenje někotrych ſelenych bréſow k wupyſchenju ßwjedźeńſkeho městna praji

„wutrobny dźak"

Komorowſka a Trupinjanſka ſchulſka młodoſcź
pſches J. H.

Sa wotpalenych.

My horzy dźak cźi, Bożo, damy
Sa twoju hnadu, ßmilnoſcź, dobrotu,
Sa rjane žně, kiž domoj mamy,
A lětża bróžnje wot nich polne ßu,
So ſwarnował je ßy pſched njewjedrom
A ßy je dał też rjane khowacź dom.

Hlaj, tu a tam bu wſchitko rjenje,
Schtož na połach tak rjane ſtejeſche,
Pſches krupy, ſliwki, powodźenje
Sa krótki cźaß wſchak wſchitko ſkažene,
Hdźež wěſcźe ſ jara wulkej ſrudobu
Te jara ßnadne žně domkhowaju.

Kak tu a tam też wotpaleni,
Hdyž runje niz pſches błyſk a hrimanja,
Nětk ſteja ſtyſtni, wurudźeni —
Jich dom a žně ßu horſtka popjela —,
Kaž w Worklezach je jich tam dwanacźe
A w Wětenźy też ßedmjoch trjechile.

Hdyž w Wětenźy tón woheń běſche,
Tón ßamy dźeń, dha w ſchtyrjoch popołdnju
Też Boži woheń horje dźěſche
We naſchej bliſkoſcźi we Hodźiju,
Hdźež pak ßo jeno jedyn wotpali —
Sſo ſpali ßwinjo ſ tſjomi koſami.

A bórſy, haj ſa krótke cźaßy
Bě w nozy woheń w Němſkich Paſlizach,
Hdźež wotpali ßo jedyn ſaßy
Se wſchěm, ſchtož njebě wonka na połach,
A napoßledk po' Huſti w Nowej Wßy
Tu ſaßo ſtraſchny woheń widźachmy.

A tucźi wboſy wotpaleni,
Hdyž ſ wjetſcha też katholſkej' wěry ßu,
Sſu naſchi bratſja wſchitzy rjeni
We naſchim lubym Knjeſu Khryſtußu,
Tón Samaritſki tam ßo njepraſcha,
Hacź njeſbožowny jeho wěru ma.

Cźi wſchitzy w duchu pſchikhadźeja
Pſched naſche durje naſchu kermuſchu,
Ssej ßmilne dary wuproſcheja,
Duž njech wſchak tola kóždy ſ luboſcźu
Tym wbohim město ſkibki tykanza
Po ßwojim ſamóżenju pjenjes da.

Haj, lubi bratſja! wſchitzy rjeni
My ßmy pſchi naſchich lubych kermuſchach
We naſchich domach ſwjeßeleni
Tu ſtrowi a pſchi rjanych tykanzach —
Cźi wboſy ßnadź na město tykanza
Sſo ßuchoh' khlěba najeſcź njemóża.

Ach ſnjeßcźe tola, lubowani,
Waſch jara cźeźki kſchiž tu ſcźerpliwje,
Wy ſcźe nětk cźežko pruhowani;
Tón Bóh pak, kiž ta wěcźna luboſcź je,
Tón njebudźe waß nihdy wopuſchcźicź,
Jom' móżecźe ßo zyle dowěricź.

Ach Bożo, hladaj ſ njebjeß dele,
Kak woni nětk we wulkej nuſy ßu,
Ty na nich kładjeſch jara wjele,
Budź też nětk pſchi nich ſ twojej pomozu,
Daj, ſo — hdyž ſaßo natwarjene je —
W jich nowych domach nowe ßoże kcźe.

A hdyž b'dźa ſaßo natwarjene
Te waſche domy ſ wulkej ſtaroſcźu
A ſ dźakom Bohu poßwjecźene,
Njech Boże ßwjatnizy te ßame ßu,
Hdźež rano, pſchipołdnju a ſ wjecźora
Te paczerje ßo ßwěru ſpěwaja.

Hdyž junu też po Božej radźe
Waſch běh ßo w nowych domach dokonja,
Wjedź cźicha ßmjercź po Božej hnadźe
Waß wſchěch do wěcźnoh' domu do njebja
Pſches khłódny row k tom' lubom' ſbóżnjej,
Hdźež żana ſtaroſcź, kſchiž a ſrudźba njej'.

Pětr Młónk.

Sa wotpalenych w Nowej Wßy pola Hamorow ſtaj dariłoj knjes ſarař ryczeŕ Jmiſch w Hodźiju 5 mk., knjes diakonuß Kſchižan w Hodźiju 3 mk.

Spěwanski ſwjedźeń.

Pruhi měšaneho a mužſkeho chora wotbywaju ſo w ſali budyſkeje **třeleŕnje** a to kóždu **ſrjedu a ſobotu** popołdnju **wot 4—6 hodźin.** Dla krótkoſce časa je česćene ſpěwaŕſtwo wo bohaty a po móżnoſci ſtajny wopyt ſpěwanskich pruhow naležnje proſene. **F.**

K tomu cźißku pſchiłoha.)

Jablukowe wino,
wschelake jahodkowe a šadowe schampanske wino, mušerowaze šadowe limonady a bowle,
šadowe kišalo,
wubjerne k šolotwi, k kładjenju atd.,
sodowu a selterśku wodu,
pschezo czerstwu pjelnjenu, poruczа
Hornjołužiska šadowa tłoczerńja
dr. Herrmanna a dr. Wetzki
na sadnej bohatej haśy 3.

Dr. **Kiesowowa**
staroślawna a stajnje khwalena
woprawdźita
Augsburgska živjeńska ešenza
blescha po 1 mk. 20 np. (jara dobry šrědk psche hubjeny žołdk) je dostacź
w **měschczańskej haptyzy**
w Budyschinje
na hłownym torhoschczu 6.

Wolij sa maschiny
w wschelakich druźinach sa maschiny, kotrež cźežko abo lohko du,
wolij sa schijaze maschiny
w bleschach po 50 np. a wuwaženy,
kolmas
najlěpschu druźinu w šudźikach po 1/2 a 1/4 zentn., kaž tež w kaschczikach po 2 puntonaj,
njeczischczeny vaselin
w blachowych tyšach po 1/2, 1, 2 a 5 puntach, kaž tež po wjetschich dźělbach poruczа po tunich płaczišnach
Otto Engert,
en gros drogowe khlamy en détail
10 na šnutskownej lawschej haśy 10.

Pólver psche koliku konjow,
restituzionski fluid k sarybowanju,
hollandski mlokowy pólver,
wobžerny pólver sa šwinje,
wolij psche kuntwory, muchi atd.
poruczа
hrodowska haptyka.

Syrop
punt po 16 a 20 np., šłódki a czischcze šłodźazy, poruczataj
Ginzel & Ritscher
na wulkej bratrowskej haśy 6.

Khosej
w wulkim wubjerku
seleny punt po 70—160 np.
jenož derje šłodźaze druźiny poruczа
Gustav Poser
na jerjowej haśy.

Pschedawarńja hnójnych šrědkow
Albina Schirmera w Budyschinje
na jerjowej haśy, w šłotym jehnjeczu,
poruczа knjesam ratarjam k nasymskemu dźěłanju polow po najtunischich płaczišnach:
parjenu a šyru koscźinu najwubjernischeje druźiny,
ammoniak-superfosfat,
spodium-superfosfat,
woprawdźity Ohlendorfski peruanski guano,
czišty schwablokišały ammoniak,
norwegski a wjelrybjazy guano,
hnójny gyps.
Mjenowane hnójne šrědki šo s rukowanjom jich czistosce pschedawaju a kóždy kupz móže šebi je na to a na saruczene wopschijecze wot pruhowanskeje stazije w Pomorzach darmo pschepytacź dacź.

Mydlarńja Herm. Puya
w Budyschinje na šerbskej haśy
poruczа

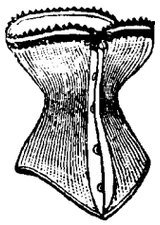
jadriwe mydło, dobre šuche	punt	po	40 np.,
jadriwe mydło, czerwjene a módre	„	„	36 „
žołte wóskowe mydło I	„	„	40 „
žołte wóskowe mydło II	„	„	30 „
soda	„	„	5 „
schterku	„	„	22 „

masne mydło, selene mydło, petrolej, wschě artikle dobre a po najtunischej płaczišnje.

K dźěłanju role w nasymje
poruczam czescenym šerbskim ratarjam šwój skład khumschtnych hnójnych šrědkow po najtunischich płaczišnach, kaž:
ff. parjenu koscźinu (mukn),
ff. šyru koscźinu (mukn),
prawdźiwy peru-guano,
ammoniak-superfosfat,
spodium-superfosfat,
rybjazy guano,
hnojazy gyps
s rukowanjom wopschijecza pod kontrollu spytowanskeje stazije w Pomorezach, psches czož šo kóždemu kupzej hnójne šrědki, wote mnje wotewsate, darmo pschepytaja.
W. Mattheis w Budyschinje.

Jara dobry paleny khosej
punt po 1 mk., 1 mk. 20 np. a 1 mk. 40 np.
poruczа **Th. Grumbt**
w kupnizy a na swonkownej lawschej haśy.

Dr. Uetschowe sarybowanje psche brunu
hoji disteritis, brunu, kaschel atd., schkleńza po 75 np. a 1 mk., jenož prawdźiwe, hdyž je pišmo k nałoženju „Hanineje haptyki" w Draždźanach pschipokožene,
dr. Uetschowa pschetlajaza a živjeńska ešenza
hoji wschě žołdkowe khorosce, migrenu a nerwowe czerpjenje, schkleńza po 75 np. a 1 mk. s pišmom k nałoženju dostacź we wschěch haptykach.

Płaczišny wošebje hódne

schtalty
wschěch druźinow a jenož derje šedźazych fašonow poruczа a na pokasku radlubje sczele
A. Tschentscher
w kupnizy na torhoschczowej stronje.

Khosej
wot najtunischich hacź do najlěpschich druźinow, jara derje šłodźazy, poruczа **Hermann Klemm**
na bohatej haśy.

= Jerje =
rjane tucźne ryby
poruczа po tunich płaczišnach
Hermann Klemm
na bohatej haśy.

Jara dobre
drastne tkaniny
wošebje czistowolmjane w bohatym wubjerku. Płaczišny spodźiwnje tunje.
Julius Hartmann Sohn
na rózku mjašoweho torhoschcza.

Khampor,
patchouli,
moschuš,
molowu papjeru
po jenotliwych papjerach a w kartonach po 10 papjerach,
molowy spirituš
po 25 a 40 np.,
molowy pólver,
molowe šwězy,
wolij pschе kuntwory
w bleschach a drjewjanych tyškach,
woprawdźity persiski insektowy pólver
po kóždej dźělbje a w tyškach po 20, 30 a 40 np., w blachowych kartonach po 25 a 40 np.
poruczataj
Strauch & Kolde,
3 na kamjeńtnej haśy 3,
drogowe khlamy k šłotemu workej.

Restituzionski fluid,
nervowy balsam pschе bolenje šubow a hłowy a drjenje
poruczа **haptyka w Rakezach.**

K kermuſcham

porucza
tykanzowu wyrzu
w paketach po 10 a 20 np.,
korjeńſki a zitronowy wolij
w bleſchach a wuwaženy,
tykanzowu barbiczku (ſafran),
ff. korjenje, zyke a tolczene,
czékazu ßól (flüchtiges Salz)
k pjeczenju wuroſczeneje pſcheńzy
hrodowſka haptyka.

Koprowy vitriol

(mjedźny ſerſawz)
zyły a tolczeny k naczinjenju pſcheńzy poruczeja tunjo
drogowe khłamy
Oty Engerta
na ſnutskownej lawſkej haßy.

Khoſej

paleny punt po 100—200 np.,
khéżorſke méſchenje pt. po 120 np.
porucza ſa néſchto wubjerne
Gustav Poser
na jerjowej haßy.

Jerje

jara wulke po 4 a 5 np.,
15 ſchtuk po 50 a 60 np.,
porucza ſa jara płaczíſny hódne
Gustav Poser.

Butra!

Méſchanu butru,
lutowanſku butru
w bowach a wuwaženu, najlépſche druzíny, porucza wot czerſtweje poßyłki
Gustav Poser
na jerjowej haßy.

Swéczaty łak ſa ſchpundowanje,
jantarjowy łak,
kopalowy „
kryſtalowy „
damarſki „
ſpiritußowy „
łak ſa ßkomjane kłobuki a kožu,
wſchě druzíny
barbow k barbjenju hotowych
we wſchěch nuanßach,
murjerſke barby,
bronßy,
murjerſke a moleŕſke barbicze,
jejowe barby
poruczataj tunjo
Strauch & Kolde,
3 na kamjeńtnej haßy 3,
drogowe khłamy k ſkotemu workej.

Turkowſke ßlowki

najrjeńſche a najwjetſche, kotrez ßu doſtacz, porucza hiſchcze tunjo
Moritz Mjerwa
na mjaßowym torhoſchczu,
deſtillazija najlépſchich likérow.

Saruczenu

czíſtowolmjanu lamu

8/4 ſchéroku, ſtary łóhcz
jenoz po 90 np.
poruczeja w bohatym wubjerku muſtrow
khlamy ſa manufakturowe a modowe twory
a zonjazu a dźéczazu draſtu
H. Kayser, 10 na zitnej haßy 10.

Deſtillazija Adolfa Rämſcha

w Budyſchinje pſchi butrowych wikach
poruczа ßwoje derje czíſczene **palenzy** pſchi wotewſaczu 10 litrow a wjazy No. I liter po 16 np., No. II liter po 13 np.
Dale poruczа wona ßwoje wubjerne **jednore** a **dwójne palenzy** a **likéry,** kotrez ßo dla jich dobreho ßłoda a wubjernoſcze k kwaßam a kſchczíſnam woßebje poruczeja. Piczele ßo na zadanje k tomu pozcza.

Njepaleny khoſej

punt po 80, 90, 100 np. atd.,
ßylny a jara derje ßłodźazy, porucza jako néſchto jara tunje
Th. Grumbt
w kupnizy a na ſwonkownej lawſkej haßy.

K kſchczíſnam, kwaßam a druhim ßwjedzenjam, woßebje hoſczenzarjam ßwoje **jednore a dwójne palenzy,** toho runja wubjernje dobre **likéry** po jara tunich płaczíſnach poruczamoj.
Ginzel & Ritscher,
deſtilazija na wulkej bratrowſkej haßy 6.

Podpißany ſ tutym ßwoje hizo léta dołho ſa dobre ſnate

jablukowe wino

nakißałe a **ßłódke** knjeſam korczmarjam kaz tez privatnym k kſchczíſnam a kwaßam porucza.
Skaſanja pſchijimataj kk. **Richard Pötſchke** pſchi torhoſchczu a **Ernſt Kern** na ſerbſkich hrjebjach w Budyſchinje. — Saßopſchedawarjam ßo niſche płaczíſny woblicza.
Ernſt Schmidt
w Małych Debßezach pola Budeſtez.

Na Hoſchiz haßy 17 rózk ſeminarſkeje haßy.
Na Hoſchiz haßy 17 rózk ſeminarſkeje haßy.

Kaſchczowy magazin

Arthura Janaſcha
porucza pſchi potrjebje ßwój wulki ſkład **kaſchczow** wſchěch druzinow a wulkoſczow po tunich płaczíſnach.

Chirurgiſka wobaleŕnja w Budyſchinje.

Kózde **wuwinjenje, ſwinjenje, ſcziſchczenje, tſélne, bicżne, kłóte** a **ſorjene rany,** tez **chroniſke jétſjenje kožowych** a **ſpinowych zilkow** ßo po nowym antiſeptiſkim waſchnju hoja; toho runja ßo **ſrunanje, ſarybowanje, maßérowanje, frotérowanje, kładzenje pleſtrow,** tez **torhanje ſubow** derje a tunjo wobſtara wot
Jana Löſſlera, pruhowaneho hojerja
na ſchuleŕſkej haßy czißko 3 po dwémaj ſthodomaj,
ſ nutskhodom na réſniſkej haßy.
Wobaleńſki czaß: dopołdnja wot 9—12 hodźin, popołdnju wot 2—4 hodźin. Czinju na to kedźbne, ſo ßym Sserb, a ſo ßo koho dla pola mje ßerbſki réczi.

W wudawarni Serbskich Nowin je doſtacz:

Maly katechismuß

Dr. Marczina Luthera
ſe ſchpruchami ſ biblije,
zyrkwinſkimi khérluſchemi
a khoralnymi hłoßami.

Wukńenja atd.

podał **Jurij Jakub,** ſarar.

Syrop

punt po 12 np., jara ßłódki, porucza **Hermann Klemm**
na bohatej haßy.

Butrowy pólver

porucza **méſchczańſka haptyka** w Budyſchinje na hlownym torhoſchczu 6.
Pólver czini butru twjerdu a proſtu a ßłód njekaſe. Powuczenje, kak ma ßo trjebacz, je pſchipokożene. Pakczik po 50 np.

Khoſej

njepaleny punt po 70, 80 hacz do 150 np.,
pſchezo czerſtwy **paleny,** ßylnje a derje ßłodźazy, punt po 100 a 120 np.
poruczataj
Ginzel & Ritſcher
na wulkej bratrowſkej haßy 6.

Najlépſchi mlokowy a wuzitkowy pólver,
wobzerny pólver ſa ßwinje,
pólver ſa proßata,
ſakſowy pólver,
krjepki ſa ſkót, hdyz ßo jemu zracz nochze atd.
porucza **haptyka w Rakezach.**

A. Mager

na ßerbſkej haßy
pſchedawa a porjedza
czaßniki derje a tunjo.

Wukaſanje a pſchewjeſne pißma dawa
Albert Meiſel w Budyſchinje.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 38. **Sobotu 18. septembra 1886.** **Lětnik 45.**

Ssrjedu, na Michała, 29. septembra,

smě̀je so w **Lauez hôtelu** w **Budyschinje** wulki a pyschny

serbski spěwanski swjedźeń.

Spěwacy budźe so pod wjedźenjom k. kantora **Kozora** s Ketliz **„Podlěčo“**, lyriski spěw wot k. fararja **H. Sejlerja**, do hudźby sestajany wot K. A. Kozora.

Konzert sapočnje so **wječor w 7 hodźinach.** Cyłowane sastupne billety I. klassy po 1 hriwnje, teho runja tajke II. klassy po 75 np., njecyłowane pak po 50 np., kaž tež tekstowe knižki se serbskim a němskim tekstom su pola k. pschekupza **Mjerwy** na mjasnym torhoschczu, kaž tež posdźischo pschi kassy, w **6 hodźinach** wotewrjenej, dostacy.

Po konzercze smě̀je so **swjedźeńska hoscina** a po tej samej **pyschny bal.** Hoscinski kouvert budźe 1,50 hr. płaciwy. Liczba jědźnych kouvertow ma so, je-li někak móžno, najposdźischo hacy do 29. sept. popołdnju w 3 hodź. we wudawarni Serbskich Nowin skasacy.

Sswjedźeński wubjerk.

☞ Cześcyni wotebjerarjo **Serbskich Nowin,** kotsiž chcedźa sa nje na **4. schtwórtlěto 1886** do prědka płaciwy, njech nětko **80 np.** w wudawarni Serbskich Nowin wotedadźa. — Cźi, kotsiž sebi Serbske Nowiny psches póst pschinjescy dawaja, njech tola njesapomnja, sebi je tam bórsy skasacy. Na schtwórtlěto sapłacźi so sa Serbske Nowiny na sakskich a pruskich póstach, kaž tež w druhich krajach němskeho khěžorstwa **1 mk.**, s pschinjesenjom do domu **1 mk. 15 np.** — Serbske Nowiny s pschikłohu **Serbski Hospodar** płacza na póstach **1 mk. 25 np.**, s pschinjesenjom do domu **1 mk. 40 np.**

Swětne podawki.

Němske khěžorstwo. Pod hrimotom kanonow a swjatocznym swonjenjom swonow je khěžor Wylem pjatk tydźenja do Straßburga pschijěł. Město bě so k poczesczenju khěžora najkrasnischo s khorhojemi a pletwami wupyschiło. Hdźež so khěžor pokasa, jemu njeliczomne hromady luda s radosczu pschiwyskachu. Tón samy dźeń wječor měješe so wulkotna illuminazija a wulke wječorne bubnowanje a piskanje, kotremuž wjerchojo s woknow naměstnikoweho hroda pschipossłuchachu. Ssobotu měješe so khěžorska parada. Khěžor pod pschewodom němskeho krónprynza, krala Alberta, sakskeho prynza Jurja, bajerskeho prynza Ludwiga, hessenskeho a badenskeho wulkowójwody, sakso-weimarskeho herbskeho wulkowójwody a schwarzenburgsko-rudolstadtskeho wjercha po frontomaj wojakow, w dwěmaj linijomaj postajenych, dele jědźesche a da na to w wosu stejo wojakow nimo sebje marschěrowacy, infantriji po kompagniskej froncze, kavalleriji po polschwadronach. Wschо hromadźe 40,000 muži w frontomaj stejesche. Wot sakskeho wójska so pschi paradze 6. infanterie-regiment cyłko 105 a pěschi artillerie-regiment cyłko 12 wobdźělischtaj. Poslednischi regiment bě so tutoho samera dla se swojeho garnisonskeho města Metza do Straßburga podał. Po skónczenej paradze khěžor wobaj sakskaj regimentaj postrowi, pokhwali jeju dobry nimomarsch a powschitkowne dobre sadźerżenje, kotrež poslednje so wot pruskich pschedstajenych mjenowaneju regimentow sjawnje pschipósnawa. Khěžor da dnjowy wukas cyłacy, w kotrymž so tole pschipósnacze wosjewi, a wusnamjeni regimentowju komanderow s komturnym kschižom 2. rjadownje Albrechtskeho rjada, kaž tež wjazorych podwyschkow s powschitkownym cześnym snamjenjom. Wutoru so wot khěžora wyschschi sastojniży, biskop a sobustawy gmejnskeje rady pschijachu. Khěžor gmejnskej radze swoje wjesele nad rosschěrjenjom města, sasopostajenjom gmejnskeje rady a rjanym powitanjom wupraji. Wón budźe so prózowacy, so by so městu dołh, psches jeho wupschestrjenje nastaty, po móżnosczi wolóżił. Wjeczor so khěžorej wot elsasskich ratarjow saklowy cżah wuhotowa.

— Jeho kralowsku Wyssokosczy prynza Bjedricha Augusta su k 1. husarskemu regimentej cyłko 18 w Wulkim Hojnje pschesadźili. — Sandźenu póndźelu je prynzej Bjedrichej Augustej pschedstejicźerstwo towarstwa Drazdźanskich stělzow pychu stělzskeho krala pschepodało. Prynz je sebi mjenujzy pschi lětuschim stělenju kralowsku dostojnosczy dobył. Pschi tym njech je spomnjene, so je so wot léta 1739 sydom ras stało, so je jedyn sobustaw kralowskeje swójby s kralom był, na czoż krasne słote kheluchi, s pschiczinu toho darjene, pokasuja, kotrež pschi swjedźeńskich składnosczach hoscinske blido pyscha.

— Khěžorstwowy sejm je so 16. septembra wot statneho sekretara s Böttichera wotewrił, kotryż trónsku rěcz cyłasche. W njej so jako jenicźka pschedkoha podlěschenje němsko-schpaniskeho wikowanskeho wujednanja pschipowjedźi, kotrež so po interesach a žadanjach němskeho wikowanja a rjemjesła složuje.

— Sa ßwojeho noweho ſapößkanza w Barlinje je franzowſke knjeżerſtwo Juleſa Herbetta pomjenowało. Tutón je wot cżaßa prënjeje franzowſkeje revoluzije prëni njeſemjan, kotryż Franzowſku w Barlinje ſaſtupuje.

— Każ je ſnate, je ßo loni na mëſtaczko Hródk, koło wokoło wot Sſerbow wobdaty, małe woblehnjenſtwo pokoziło. Do tamniſchich nëmſkich fabrikſkich dżëłaczerjow je ßo ſozialdemokratiſki duch hłuboko ſażrał, tak ſo dyrbjeſche ßo ſe ſakońſkimi ßrëdkami dalſchemu nakażenju dżëłaczerjow pſches jëd ſozialdemokratiſkeje wuczby mëra ſtajicź. Polizija je, roswjaſawſchi hižo prjedy nëkotre ſozialdemokratiſke towarſtwa, nëtko hłowneho ſozialdemokratiſkeho naſchczuwarja, ſamkarja Breula, ſ Hródka wupokaſała. Jemu 13. ſeptembra poruczichu, w běhu 48 hodżin mëſto wopuſchczicź, a ßo jemu ſakaſa, ßo w ßußodnych wßach ſaßydlicź. Hdyż ßo na to tón ßamy dżeń wjeczor Breul pod pſchewodom poliziſtow wotßali, ßo ſozialdemokratojo do poliziſtow dachu, hanjachu jich a mjetachu do nich ſ kamjenjemi. Poliziji je ßo poradżiło, hłownych njemërnikow ſajecź.

— Bajerſke wójſko ßo hižo dawno po pruſkim waſchnju wuwuczuje, komanduje a inſpizëruje. Nëtko wono tež po ßwojim ſwonkownym napohladże podobnoſcź ſ pruſkim wójſkom dоſtanje. Po poruczноſczi prynza-knjeżerja Luitpolda ßo hußanzate helmy wotpokoża. Bjes tutych helmow ßebi prjedy bajerſke wójſko pſchedſtajicź njemóżachmy. Bajerſke knjeżerſtwo je ßo pod prjedawſchim kralom ſe ſaßakloſczu wobarało, hußanzaty helm ſpuſchczicź, a je ßo wjazy krócź toho dla ſ pruſkim knjeżerſtwom trochu roskoriło. Nëtko ma pak ßo hußanzaty helm ſhubicź. Wón ßo, hacź runje wojakam lëpje pſchiſteji, hacź pruſki piklaty helm, pornjo poßledniſchemu na dwaj bokaj na ßwoju ſchkodu roſeſnawa. Wón bě, hdyż bě ßo pſchi deſchczu wokmjana hußanza na nim mokroty nazyzała, jara cżeżki a toho dla wojakam jara wobcżeżny. Wón ßo na hłowje tſchaßeſche, njekitaſche ani pſche deſchcź ani pſche ßtónzo, a wjele mjenje pſche puki njepſcheczelſkeje kavallerije. Mëſto njeho dоſtanje wſcho bajerſke wójſko piklate helmy, kotrež drje ßo, ſchtoż ſpodobnoſcź naſtupa, ſ nim runacź njemóża, kotrež pak ßo ſa wojerſke ſamëry lëpje hodża.

Rußowſka. Ruſki zar ſańdżeny tydżeń w Breſcże Litewſkim pſchebywaſche, hdżež ßo wulke manövry ruſkeho wójſka wotbywachu. Sa hoſcża mëjeſche wón tam pruſkeho prynza Wylema, kotrehoż je ſ tajkej cżeſczu, każ knjeżazeho wjerſcha, witał. K cżeſczi pruſkeho prynza ßo nózne manövry a wulkotne hoſcżiny dżerżachu. Wopyt prynza Wylema ma bjes dwëla politiſku ważnoſcź a dyrbi ßo jako ßwëdcżenje dobreho pſcheczelſtwa, bjes Ruſkej a Nëmſkej wobſtejazeho, wobhladacź. Wutoru ßo pſched khëżorom w bliſkoſczi wßy Scheſtakowa wulka parada 67,000 wojakow wotbywaſche. Po ſkónczenju parady ßo khëżor ſe ßwojej mandżelſkej do Liubſchenſkich lëßow poda, hdżež chże nëtkotre dny na hońtwje pobycź. Nadpanuło je, ſo zar, hdyż bě w Breſcże Litewſkim pſchi manövrach pſchitomny, ßo ſ awſtriſkim khëżorom ſetkał njeje. Tutón w tym ßamym cżaßu manövram ßwojeho wójſka na galiziſkich mjeſach pſchihladowaſche a bě ßebi ſa hłowny kwartër mëſtaczko Grodk wubrał, kotrež je jenoż nëkotre hodżiny wot Breſta Litewſkeho ſdalene. Zar je drje awſtriſkeho khëżora tam pſches jeneho ßwojich generalow poſtrowicź dał a ſ tym ſwonkownej formje doſcź cżiniť. Tola hdy bychu pomëry bjes Ruſkej a Awſtriſkej woprawdże pſchecżelne byłe, njebudżiſche ßo wón wëſcże ſkhadżowanki ſe ßwojim khëżorſkim ßußodom ſminuł. Mënjenje, ſo bjes Awſtriſkej a Ruſkej dla Bołharſkeje roskora a njejednota wobſteji, by ßo ſ najmjeńſcha mjenje wëriwe ſdało, hdy budżiſchtaj ßo wobaj khëżoraj na mjeſach ßwojeju krajow ſetkałoj a pſcheczelniwy poſtrow wuměnikoj.

Bołharſka. W Bołharſkej ßo wot wotjëſda wjerſcha Alexandra, abo każ dyrbimy jeho nëtko mjenowacź, Battenbergſkeho prynza, mër a porjad kaſyk njeje. Małe ßobranje (ßejm) je ßo wotewriło a je nëkotre poßedżenja w dobrym mërje wotdżerżało. S knjeżerſtwom, wot wjerſcha Alexandra poſtajenym, ßo Ruſka ſpſcheczelicź nochże. „Moſkowſke Wëdomoſcże“, wot Katkowa ßo wudawaze, kotrehoż je zar tele dny dla jeho wulkich ſaßkużbow wo Ruſku ſ wyßokim rjadom wuſnamjenił, piſaju: „Schtó nam ſa to rukuje, ſo je ſ wotſtronjenjom Battenberga wſcho wotcżinjene, a ſo ßo wón tſeczi krócź do Sofije njewrócżi. Ssamo jeho druhi nawrót bjes njelubych ſcżëhwkow njebudże a na Ruſku ßnadż wójna ſ Battenbergowymi pſchiwißowarjemi cżaka. Battenberg je woteſchoł, tola Battenbergija je woſtała, a Ruſka dyrbi ſ njej liczicź. Battenberg, wot Ruſkeje pſcheczíwo woli Bołharow wuhnaty, je praſchenje, kotrež budże Jendżelſka wuziwacź pytacź.“ Tutu Battenbergiju, każ nëtcziſche bołharſke knjeżerſtwo mjenuja, budża Ruſzy najprjedy powrócżicź dyrbjecź, hdyż chzedża w Bołharſkej ſ knjeſom bycź. Lohko ßo to cżinicź njebudże; pſchetoż Jendżelſka a Awſtrija budżetej na kóżde waſchnje Ruſkim njepſcheczelnu ſtronu w Bołharſkej podpjeracź. Na ſdacże wſchak bołharſke knjeżerſtwo Ruſkej pſcheczelniwe wobliczo pokaſuje. Hdyż po poſtrowjazej adreßy, kotruż je małe ßobranje ruſkemu khëżorej póßłało, ßudżimy, bychmy ßebi myßlicź dyrbjeli, ſo je w Bołharſkej zyły lud Ruſkej poddany. Adreßa ma ßo bjes druhim tak: „Ssmy pſcheßwëdcżeni, ſo je po podawkach, poßledni cżaß w Bołharſkej ßo mëwſchich, njejednota bjes Waſchej Majeſtoſczu a bołharſkim knjeżerſtwom wotſtronjena, a ſo Waſcha Majeſtoſcź ſ nowa bołharſki lud a jeho narodne prózowanje pod ßwój ſchkit wosmje k lëpſchemu bołharſkeho luda, jeho ßwobody a ßamoſtatnoſcże.“ Tež na dnju narodneho dnja ruſkeho khëżora bołharſke knjeżerſtwo ſanjechało njeje, ruſkemu khëżorej najpoddaniſche ſbożepſchecża wuprajicź a jeho wo derjemënjeny ſchkit ſa Bołharſku proßycź. Hacź ßo ruſke knjeżerſtwo ſ tutym wobkrucżenjom poddanoſcże ſpokoji? S cżeżka. Ruſka runje tak mało nëtcżiſchemu bołharſkemu knjeżerſtwu wëri, każ wotcżiſchczenemu Battenbergſkemu prynzej, kotryż je tole, ſe ßwojich pſchiwißowarjow wobſtejaze knjeżerſtwo poſtajił. Najprjódzy je zar generala Kaulbarſa, kotryż bě hacź dotal wojerſki pſchirucżnik ruſkeho póßkanſtwa w Winje, ſa ßwojeho ſaſtupjerja do Sofije póßłał. Tutón budże ſhubjenu ſamóżnoſcź Ruſkeje w Bołharſkej ſaßo dobycź dyrbjecź, a potom ßnadż hakle ſmëja ßo nowowólby pſchichodneho bołharſkeho wjerſcha. Schtó tutón budże, hiſchcże jaßne njeje. Po nowſchich powjeſcżach chze Ruſka cżornohórſkeho wjerſcha Nikitu ſa kandidata ſa bołharſki trón namjetowacź.

Jan Staden ſ Homberga.

(Skónczenje.)

Ras wjeczor bëchu ßo dżiwi pſched ßwojimi hëtami ſeſchli a wuradżowachu bjes ßobu, hdy dyrbjeſche ßo jaty ſarëſacź a ſjëſcź. Mëßaczk ſ poknej kraßnoſczu pſches ſchtomowe wjerſchki ßwëczeſche. Jan Staden ßwojej woczi k njebju poſbëhnu, ſ kotrehoż jenicżzy pomoz wotcżakowaſche. Jedyn ſ dżiwich k njemu ſtupi a ßo jeho praſcheſche, cżoho dla w runej mërje k njebju ſhladuje. Jaty wotmolwi: „Mëßaczk je ſły na waß, dokelż chzecże jeneho njewinowateho ſkónzowacź; jeho hnëw na waſch lud pſchińdże.“ Tele ßłowa Tupinambow jara ſatraſchichu. Woni ßo bëkeho muża bojachu, kotrehoż Bóh bě ßo hižo ras jako mózny a ßylny wopokaſał. A hdyż bórſy po tym nakażliwa khoroſcź bjes nimi wudyri, na kotruż ſa nëkotre dny zyke ßwójby wumrjechu, jich ſtrach pſchewja. Jedyn ſ najwoßobniſchich hłownikow cżeżko khory leżeſche. Jeho żona, dżëcżi, ßotry a bratſja bëchu hižo ſemrjeli, a tež jeho poßledna hodżina po ſdacżu wjazy daloka njebě. W ßwojej nuſy wón bëkemu mużej k ßebi pſchińcź da, ſo by tola hnëw ßwojeho Boha ſmërował. Jan Staden ßlubi, ſo chze Boha wo jeho wuſtrowjenje proßycź. A hdyż khory bórſy po tym wo prawdże wotkhori, pſchipißowachu to modlitwam bëkeho muża a wot nëtka wón pola nich w wulkej cżeſczi ſtejeſche.

Sa nëſchto cżaßa tamny Franzowſa, wo kotrymż ßmy hižo prjedy powjedali, ſaßo do Uwattibi pſchińdże a dżiwaſche ßo, ſo jateho hiſchcże ſarëſali a ſjëdli njebëchu. Tón krócź jeho Staden na bok wſa a jeho na ßwëdomnje praſcheſche, hacź wo prawdże żaneje kſcheſcżijanſkeje wutroby nima. Franzowſa ßo nëtko trochu ßwojeho njeczłowſkeho ſadżerżenja kajeſche a dżiwim praji, ſo tehdy jateho hnydom ſeſnał njeje; ſo je wo prawdże Nëmz a pſcheczel Franzowſow. Wón chzyſche jeho ßamo ßobu wſacź, tola do toho Tupinambojo ſwolicź nochzychu. Tak dha jim wón radżeſche, ſo bychu ſ jatym derje wobkhadżeli a jeho njeſkónzowali, dokelż jeho pſcheczeljo wëſcże bórſy pſchińdu a ſa njeho bohaty wukupny pjenjes ſapkacża.

Tak dyrbjeſche hiſchcże Jan Staden nëſchto cżaßa bjes dżiwimi wostacź a ßamo pſchi jenym ſ jich żadkawych ßwjedżenjow pſchitomny bycź a pſchihladowacź, kak jeneho jateho rëſachu, pjecżechu a jëdżichu. Hdyż ras franzowſka łódź k brjohej pſchipkuwa, ſo by wot Tupinambow barbne drjewo, popjer, papagaje a wopizy kupiła, ßo w Stadenje ſ nowa nadżija na ſkónczne wumóżenje wubudżi. Jedyn cżołm k krajej pſchijëdże, a wbohi jaty Franzowſow nutrnje proſcheſche, ſo bychu jeho ſ hubjenſtwa wußwobodżili. Tucżi pak ßo bojachu, ſo by ßo pſches to jich pſcheczelſtwo ſ dżiwimi kaſyko, a ßo jeho próſtwje njeßmilnje ſapowjedżichu. „Hdyż na to na łódżi płachty roſcżeżechu, ſo bychu ſaßo wotjëli, pomyßlich“, tak Jan Staden powjeda, „ach, ty ßmilny Bożo, hdyż tale łódź tež wotpkuwa a mje ßobu njewoſmje, tola hiſchcże bjes nimi hubjeny kónz woſmu; pſchetoż to je lud, kotremuż wëricź njemóżeſch.“ Se ſadwëlowanjom

do morja skoczi a po żołmach k łódźi dopkuwa. Tola Franzowsojo jeho njeßmilnje nasad storczichu. Duż wón srudny pomału k brjohej wróczo pkuwasche, pschi ßebi myßlo, każ wón ßam powjeda: „Nětko widżu, so je Boża wola, so dale w hubjenstwje wostanu.“ Tupinambojo pak běchu wjeßeli, so mějachu jeho saßo w ßwojej mozy a jemu toho dla żanych porokow dla jeho czeknjenja njeczinjachu.

Jan Staden bě ßebi drjewjany kschiż wudżełał a jón pódla ßwojeje hěty postajił. Wón czasto psched nim kleczesche a ßo modlesche, so by ßebi w ßwojim njesbożu móz a trosht dobył. Hdyż bě ras s nětkotrymi dżiwimi na rybykojenje schoł, domoj ßo wróczíwschi kschiż powaleny namaka. W tym ßamym czaßu ßo ßylny deschcź hicź sapocża, kotryż nětkotre dny dołho trajesche a Tupinambow wot dżełka na polach wotdżerżowasche. Woda ßo s njebjeß dele lijesche a jich polam wjele schkody czinjesche. Duż dżiwi poczachu skorżicź a żałosczicź. Jan Staden powjeda: „Woni do mojeje hěty pschińdżechu a namołwjachu mje, so bych s mojim Bohom rěczał, so by deschcź pschestał. Wotmołwich, so ßu na tym wina, dokelż ßu mojeho Boha roshněwali, hdyż ßu kschiż powalili. Na to mi jón pomhachu saßo postajicź. Bě něhdże popołdnju wokoło jeneje hodżiny, po ßłónzu liczene. Hdyż kschiż saßo stejesche, ßo wjedro bórsy staji. Nad tym ßo dżiwi jara dżiwachu a měnjachu, so mój Bóh czini, wo czoż jeho proschu.

Pśches to bě Stadenowa widżanosczi saßo wo wjele posběhnjena. Kheluch jeho czerpjenjow bě nětko pokny; bórsy dyrbjesche hodżina wumóżenja sa njeho bicź. Hdyż bě dżeßacź mężazow pola Tupinambow pobył, darichu jeho woni — Staden njewjedżísche, kajkeje pschiczinу dla — móznemu hłownikej Abbati Boßangu. Tutomu woni prajichu, so běkemu mużej żaneje kschiwdy czinicź njeßmě. Pschetoż Bóh ßo na tych rosskobi, kotsiż jeho pschescźěhaju; wo tym ßu ßo pscheßwědczeli, hdyż ßu jeho pschi ßebi měli. Hłownik jateho pschecźelniwje pschija, njenowasche jeho ßwojeho ßyna a jemu wschu ßwobodu wostaji. Dwě njedżeli posdżísscho franzowska łódź „Katharine de Watteville“ do bliskeho mórskeho pschistawa pschijędże. Kapitan, Wylem de Monee, bě wo njesbożownym Stadenje ßłyschał a póßła dweju ßwojich ludźi s czołmom k brjohej. Dyrbjeschtaj spytacź, jeho wußwobodżicź a jeho na łódź pschiwjescź. To pak ßo skoro njemóżne bycź sdasche. Hłownik Boßango ßwojeho jateho puschczicź nochżysche. Skónczńje dyrbjachu ßebi s lescu pomhacź, so bychu njesbożowneho s jatby wumóhli. Hłownika s jeho żonami wobrěczachu na łódź pschińcź. A tu ßo nětko sta, schtoż Staden se ßwojimi ßamßnymi ßłowami powjeda: „Hdyż bě łódź k wotjędżenju hotowa, ßo wschitzy Franzowsojo wokoło mje shromadżichu. Abbati Boßango a jeho żony tam też stejachu. Běchmy ßo nětko srěczeli, so maja ßo dżeßaczo matrosojo sa mojich bratrow wudawacź a żadacź, so dyrbju ßo s nimi domoj wróczicź. Tuczi moji bratsja na żane waschnje dowolicź nochżychu, so bych saßo łódź wopuschcził. Duż kapitan k Abbati Boßangu praji, so je roskasowar nad łódźu a so by rad widżał, hdy bych s nim saßo k brjohu wotjěł, tola so je jenoż jedyn człowjek, moji bratsja pak mnosy, so ßo toho dla pschecźiwo nim spjeczowacź njemóże. To ßo jenoż toho dla sta, so bych ßo wot dżiwich w měrje dżělicź móhł. A ja też mojemu knjesej Abbati Boßangu prajich, so bych ßo rad s nim wrócził, tola so je dżě widżi, so mje moji bratsja njepuschcża. Hłownik ßo nad tym rosrudżi a praji, so dyrbju, hdyż chzedża mje ßobu wsacź, ßo s bliższej łódźu k njemu wróczicź, dokelż je mje każ sa ßwojeho ßyna měł. A jena s jeho żonow dyrbjesche po jich waschnju płakacź, a ja na sdacże ßobu płakach. Na to jemu kapitan nětkotre wězy dari: noże, ßekery, schpihele a czeßaki, pjecź dukatow hódne. S tym woni k brjohej k ßwojim statokam czehnjechu. Tak mi wschehomózny Bóh s rukow ßurowzow wupomha. Sa to budź jemu dżak a khwalba! Hamjeń.“

A „hamjeń!“ drje wschitzy czitarjo s wutrobu praja, kotsiż ßu ßwěrneho Jana Stadena na jeho pucu psches morjo a dżiwiny pokodnischeje Ameriki, a pschi wschěch strachotach a ßmjertnej nusy bjes dżiwimi Tupinambami s dżełbraczom pschewodżeli. Nětko ßo kapitan łódże „Katharine de Watteville“ k wotjěsbje hotowasche. Możemy ßebi pschedstajecź, kak ßo Staden na to wjeßelesche. Ale wón dyrbjesche hischcże ras strachi pschětracź. Franzowsojo ßo s njepscheczelnej portugisiskej łódźu setkachu. Wótra bitwa nasta, a nascheho Jana Stadena w njej czeżko sranichu. Tola wón też tón króczí k staremu, dobremu ßrědkej, k modlitwje pschimnu. „W ßwojej tyschnosczi ßo k Bohu wołach“ — tak wón pische — „pschetoż mi bě, każ bych wumrjecź dyrbjał, a proschach lubeho Boha, so by moje żiwjenje, hdyż bě mi s rukow dżiwich wupomhał, wukhował, so bych ßo do kschescźijanskich krajow wróczicź móhł a dobrotu, mi wot njeho hnadnje wopokasanu, ludżom pschipowjedacź móhł. A ja ßo saßo zyle wuhojich. Khwalba budź sa to Bohu wot wěczńosczе do wěczńosczе!“

Dalscha jěsba drje hischcże dołho doscź trajesche, tola bě sbożowna a bjes strachow. Franzowska łódź 22. februara 1555 do Honfleuerskeho pschistawa pschipkuwa. Tu ßo nasch pschecźel s łódźnikami rosżohnowa. Kapitan chżysche drje jeho rad wobkhowacź, so by jeho na ßwojich dalschich jěsbach bjes dżiwimi pokodnischeje Ameriki, kotrychż waschnja wón derje snajesche, sa tołmaczerja trjebał. Jan Staden pak bě ßebi doscź Indisku wobhladował. Wón do Havra pucżowasche a wot tam do Dieppe. Potom ßo psches mórski kanal do Jendżelskeje pschewjese. Tam łódź nadeńdże, kotraż jeho ßobu do Antwerpena wsa. A skónczńje pschińdże sbożownje strowy do ßwojeho narodneho města Homberga, hdżeż je podawki ßwojeho żiwjenja napisał a dalsche lěta hacź do czicheje ßmjercze spokojom żiwy był.

Ze Serbow.

S Budyschina. W naschim měsczе budże ßo w bliższim czaßu nowa dróha wot starych kasermow k kralowskemu walej twaricź. Twarskaj mischtraj Seeliger a Schneider staj khětro wobschěrnu leżomnosczź hosczenza „k słotemu ßłónzu“ kupiłoj a měschczańskemu sastupjerstwu dżěl tejele leżomnosczе k twarej dróhi pod tym wuměnjenjom poskiczikoj, so město położenje gaso- a wodowoda wobstara a kralowski wal na měschczańske khósty pschekamacź da. Měschczańske sastupjerstwo je tónle namjet pschijało a 8000 hriwnow k drósynemu twarej pschiswoliło.

— Tudomnemu twarzej pianofortow, Oskarej Wiegnerej, je ßo s tym wulke wjeßele pschihotowało, so je ßo jemu wot kralowskeho dwórskeho marschalstwa w Draždżanach sdżěliło, so ßmě marsch, kotryż je s pschiczinu kwaßneho ßwjedżenja, 2. oktobra pschi kralowskim dworje ßo mějazeho, komponował, titel njescź: „Kwaßny marsch Jeje kral. Wyßokosczе Marje Josefy, sakskeje wójwodki.“

— Lětuscha wulka a njewschědnje dołho trajaza horzota je bjes rostlinami samylenje naczinika. Na mnohich městnach schtomy s nowa kczeja a bjes druhim też bosankowzy w Bobolzach a Hornjej Kinje; na tych ßamych hałosach, hdżeż hižo srałe kicze wißaju, ßo saßo bełe kczenje schěri. Jako druha pschirodna spodżiwnosczź, kotraż drje też s dołhim ßuchim wjedrom swißuje, dyrbja ßo tsi rżane stwjelza, na polu k. kublerja Bara w Czemjerzach tele dny namakane, mjenowacź. S jeneho stwjelza je 9, s druheho 10 a s tsecżeho 11 prósdnych kłósków wurostło.

S Porschiz. Bywschi duchowny nascheje woßady, knjes farař Trautmann, kotryż je psched schtwórcź lětom wyßokeje starosby a czelneje khamornosczе dla sastojnstwo skożił, je pjatk 10. septembra swoje żiwjenje skonił. Sańdżenu wutoru ßu jeho khowali, pschi czimż knjes farař ryczeř Imisch s Hodżija pohrjebnu rěcź dżerżesche.

S Huski. Hdyż chżysche sańdżenu póndżelu pschipołdnju tudomny knježi pohoncź s wosom, do kotrehoż běchu schtyri konje sapschehnjene, k hrodej jěcź, ßo psched wrotami konje spłóschichu. Prěnjej dwaj ßo wot pschaha wottorhnuwschi po wßy hanjo tudomneho gmejnskeho pschedstejicżerja Steudnera podtorżeschtaj a na to dale czerjeschtaj, doniż jedyn kóń psched Zenkerez hosczenzom njepadże. Steudner, kotrehoż běschtaj s podkowu na wutrobno praßkoj, dlěschi czaß w womorje leżesche, tola ßo czeżko wobschkodżił njeje, każ hnydom sawołany lěkař potwjerdżesche. Hrabjowy wós ßo pschi njesbożownym podawku swróczi a ßo do zyła rosrasy. Pohoncź, kotryż s wosa dele padże, żaneje schkody poczerpił njeje.

S Njeßwaczidła. Tudomny tyscherski mischtr Jurij Patoka je ßwojeho němeho wucżobnika Jana Bohuměra Jermißa s Wětrowa sa tsi lěta tyscherstwo tak derje nawucził, so ßu wězywustojni wucżobnikowe dżěło sa dobre spósnali. Mischtrej Patozy je ßo jako pschipósnacże jeho dobreho wuwucżenja wot ministerstwa snutskownych należnosczow 150 hriwnow myta pschepodało.

S pola. Poßledni czaß je s Bożim dopuschczenjom wjele wóhnjow w Sserbach byko. Tónle strach, kotryż naschim wßam stajnje hrosy, dyrbjał naß tola pohnucź, so ßo, schtoż mózno, wo to postaramy, so móhli wóhnjej s wuspěchom napschecżo stupicź. Ssobu najważnischi srědk w tutym nastupanju je sawěsczе dobra ßykawa. Ale to njedoßaha, so je ßykawa we wßy: ßykawa dyrbi też w dobrym rjedże bycź. Duż hladajcże, hdżeż ßo to hischcże stako njeje, sa ßykawu, a dajcże porjedżicź, schtoż ma ßo porjedżecź! Ale s tym ßo hischcże stajicź njeßmě. Ssykawa, runjeż je hewak w dobrym rjedże była, dyrbi ßo wob lěto wjazy króczí pruhowacź. Hewak móhło ßo nam seńcź, każ psched něschto czaßom jenej wßy w narańschich Sserbach: tam běchu psched dołhim czaßom ßykawu wuporjedżecź dali a ju potom njemylenu w kólni stejo wo-

ſtajili; hdyž pak we wšy Boži woheń wuńdźe, a ſykawu pſchiwleczechu, dyrbjachu ſ njej na woheń ſtejo pſchihladowacź, pſchetož ſykawa běſche ſo někak ſatykała a ſeſkhnyła a njeſkutkowaſche. Duž tola njeſabudźcze wješnu ſykawu druhdy ſaſo pospytowacź; hewak móhło waš njeſboże pſchekhwatacź, a potom měli ſrudne ſćěhwki ſwojej lohkomyſlnoſći pſchipišowacź. Sa wuſtojnym miſchtrom, kotryž nowe ſykawy twari a ſtare porjedźa, też daloko khodźicź njetrjebamy. Schtóž wjedźał njeby, hdźe ſo w tajkim naſtupanju wobrocźicź, tomu mózemy ſ dobrym ſwědomnjom porucźicź „Bernhard Schober's mechaniſche Werkſtatt" na ſerbſkich hrjebjach w Budyſchinje. Miſchtr Schober ma po zykej Łužizy, w zykym ſakſkim kraju a też w wukraju wjele dźěła a zyku ſyku pišnych pſchipóſnacźow ſa wuſtojne dźěło wobſtedźi. Wjele ſerbſkich wšow ma wot njeho nowe ſykawy, n. pſch. Mjeſchizy, Kokwaſa, Drjecźin, Njeſdaſchezy a dr.; wjetſche porjedźeńki je wón wobſtaral w měſcze, w Cźornych Noßlizach, Pomorzach, Krakezach, Rakojdach, Bartſkej Dubrawje, Polpizy a dr.

S hole. Lěto wot lěta móża nowiny prědowacź, — ſo ſo pócźki ſe ſadom ſobu jěſcź njeſmědźa, — ſ wjetſcha je to podarmo: ludźo tola njepoßkuchaja. Kak wjele ludźi kóžde lěto njeſkhori abo njewumrje, dokelž ſu ſ wiſchnjemi, haj ſamo ſe ſlowkami pócźki ſobu późerali. Někotſi też ſlowkowe pócźki roskußuja, ſo bychu jadrjeſchka ſ pócźkow ſjědli; ſ prěnja ſu jadrjeſchka ſlowkowych pócźkow ſchkódne, hdyž ſo jich wjele ſjě; ſ druha je ſo hižo cźaſto ſtako, ſo pſchi roskußnjenju ſlowkoweje pócźki wótry kuſk do cźrjewow pſchinídźe; woboje je ſmjercź ſtraſchne. W Potsdamje ſo wóndano ſta, ſo 12 lět ſtary gymnaſiaſt, kotryž běſche w jenej tamniſchej ſwójbje w penſiji, ſlowkowu pócźku późrě; jemu ſo cźrjewa ſaſchmatachu a wón dyrbjeſche hubjenje wumrjecź.

S Hródka. W hnójnizach bliſko tudomneho ſtareho wójwodſkeho hrodu, w kotrymž je nětko hamtſke ſudniſtwo, wóndano muźſku draſtu namakachu. Draſta je, kaž ſo ſda, někajkemu woſobnemu cźlowjekej ſłuſchała a, kajkuž ju namakachu, na to pokaſuje, ſo je ſo tudy potajny, hróſbny njeſkutk ſtał. Sraženy wyſoki kłobuk, cźorna ſuknja, laz, kholowy, koſchulka, koſchla a rubjeſchko běſche do brěmjeſchka ſwjaſane. Zyła draſta běſche bóle abo mjenje ſ nožom pſchekakana, ſ dźěła rostorhana a wſcha krwawa. Woßebje nadpadne je, ſo ſtej ſ rubjeſchka a ſ koſchle tej měſtnje wurěſanej, hdźež je ſ wjetſcha mjeno wuſchite. Dokelž ſo ſ měſta nichtó ſhubił njeje, ma ſo ſa to, ſo je ſo na zuſeho cźlowjeka rubjeżny nadpad ſtał. Pſchi wſchej prózy ſo dotal radźiko njeje ani cźěko wußlědźicź, ani tajke něſchto, ſchtož by na to pokaſowało, ſchtó móhł mordar bycź.

S Delnich Łužiz. Płacźiſna ſkotu pſchezo ſpaduje. Kak móże ſu tomu wotpomhacź? Wotmolwjenje: Bismark ma to žadanje, ſo bychu rólnizy jemu wuprajili, kak ſ nimi je, a ſo bychu ſebi wuradźili, ſchto móhło ſo ſa jich lěpſche cźinicź. Duž, ratarjo, ſeſtajejcźe Waſche polěpſchowanſke myßle do pißmow a póſcźelcźe te Bismarkej. So pak by ſo ta dobra wěz derje wuwjedła, dyrbicźe ratarſke towarſtwa měcź. Duž njekomdźcźe ſo a ſakožejcźe ſebi ratarſke towarſtwa, ale žane hinaſche hacź ratarſke. Druſy ludźo hižo maju podobne towarſtwa ſa ſebje ſamych; nětko dyrbicźe Wy něſchto ſa burſtwo cźinicź.

Sſerbſki ſpěwanſki ſwjedźeń,

kotryž ſo na ſwj. Michała w Budyſchinje ſměje, nam hižo ſ daloka ſwita. Nadobne wjeſele, kotreż nam wón poſkicźi, hižo do prědka ſacźuwajo jón ſerbſki lud ſ radoſcźu wocźakuje. Schto dha ſerbſki ſpěwanſki ſwjedźeń ſerbſkemu ludej poſkicźuje? Njedźiwajcy na to, ſo nam wón ſkładnoſcź dawa, ſo ſo na nim zyły ſerbſki lud jako jena ſwójba ſeńdźe, a ſo pſchi tejle radoſtnej ſkhadźowanzy ſahorjene ſacźucźa horliwych Sſerbow też w bóle liwkich narodnu myßl wubudźeja, na ſpěwanſkim ſwjedźenju nadobne a luboſne ſerbſke pěßnje do rjaneje hudźby ſkładowane ſłyſchimy. W wězy ſo nam po tajkim dwoje poſkicźuje: ſerbſka pěßeń a ſerbſka hudźba. Sſerbſkich ſpěwanſkich ſwjedźenjow je hižo wjazy było, a da-li Bóh, budźa ſo hiſchcźe prawje cźaſto woſpjetowacź. Mamy-li pak też doſcź mózne źórko, ſ kotrehož mózemy pſchezo ſaſo nowe ſerbſke pěßnje a nowe hudźbne ſynki cźerpacź? Mamy na to, hdyž ſmy tola tajki mały lud, baßnjerjow a komponiſtow doſcź? Bohu dźakowano, haj! Najprjódy ſerbſki lud ſam bohaty pokład rjanych narodnych pěßni wobßedźi, do pěknych hłoßow ſdraſcźenych. Njeſaprahnite źórko ſerbſkich ſpěwow a pěßnjow mamy w ſhromadźenych ſpißach Handrija Sejlerja, tutoho naſcheho wulkeho baßnika, kotryž ſo najlěpſchim baßnikam druhich, wulkich ludow runa; kaž hwězdy ſa ſłónzom cźrjódka druhich ſerbſkich baßnikow ſa nim dźe. A ſ hudźbnikami ſmy runje tak žohnowani: njedźiwajcy tudy na njebo H. Sejlerja, Jana a Khorlu Ssmolerja, kotſiž ſu po waſchnju narodnych hłoßow tón a druhi hłóß ſeſtajeli, mamy jeneho jeniczkeho ſerbſkeho hudźbnika, naſcheho Kozora, kotrehož płódne pjero pak wjazy hacź ſa dźeßacźoch piſche. Schto, jenož jeneho jeniczkeho ſerbſkeho komponiſtu bychmy měli? Haj, jeneho jeniczkeho. Pſchetož njerěcźimy tudy wo ludźoch, kotſiž ſu, mało abo mjenje k tomu powołani, tu abo druhu pěßeń do hudźby ſkładowali abo komponowali, ale wo tajkich, kotſiž ſu woprawdźe „komponiſtojo" abo hudźbni miſchtrjo, wo tajkich „wot Boha wobhnadźenych". Jeneho Sſerba, kotryž dar k tomu ma, wſchak hiſchcźe ſnajemy: to je k. Frenzel, komponiſt ſchtyrihłóßneho „Wěſch mi mój rjany wótzny kraj?" Tónle kraßny, na harmonijach tak bohaty 4hłóßny ſpěw jaßnje dopokaſuje, ſo ma k. Frenzel dar, ſo je ſa komponiſtu powołany. Duž cźim bóle wobžarujemy, ſo mjenowany knjes niczo wjazy wo ſebi ſłyſchecź njeda.

Na ſpěwanſkim ſwjedźenju, kotryž ſo na ſwj. Michała w Budyſchinje ſměje, budźe ſo „Podlěcźo" ſpěwacź, druhi dźěł wulkeje lyriſkeje pěßnje „Poczaßy" njebo H. Sejlerja, do hudźby ſeſtajane wot naſcheho Kozora. Schto chzył wo pěßni ſamej prajicź? Jeje rjanoſcź a nadobnoſcź wopißacź a dokhwalicź, je moje pjero pſcheßkabe. Ale to chzu prajicź: Hdyž Sejlerjowe ſhromadźene ſpißy ſaſo a pſchezo ſaſo cźitam, ſo mi ſda, jako bych kowař był, kotryž žałky kruch želeſa ſtejo kowa. Błyſchcźate ſchkriczki, kotreż ſe želeſa lětaju, ſu hłuboke myßliczki w błyſchcźatej poëtiſkej formje, kotreż mi ſe Sejlerjowych ſpißow napſchecźo ſtupaju. Ale kaž wſchitke ſchkriczki ſ kowaneho želeſa do mnje njedolecźa, ale do wſchěch kónzow koło wokoło roſlětaju, tak też mi mózno njeje poëtiſku rjanoſcź a nadobnu filoſofiju Sejlerja dowucźerpacź; ſ nowa žałke želeſo kowam, a ſ nowa ſchkriczki do wſchěch kónzow lětaju. — A hudźba „Podlěcźa"? Dokelž ju hiſchcźe njeßłyſchach, niczo dale wo njej prajicź njemózu a jeno na to pokaſuju, ſchtož ſmy tydźenja na tymle měſcze ſpomnik. — Skutk, w kotrymž ſebi dwaj tajkaj wulkaj duchaj, kaž Sejler jako baßnik a Kozor jako komponiſta, ruzy ſawdawataj, dyrbi nadobny, dyrbi radźeny bycź.

So pak by ſo ſerbſki ſpěwanſki ſwjedźeń prawje radźił, je też trjeba, ſo bychu ſo cźi prawje bohacźe na njón ſeſchli, ſa kohož ſo ſwjedźeń ſarjaduje, to je ſerbſki lud. Duž njech kóždy, ſchtóž naſche nowiny cźita, ſwojich ſobuwoßadnych namołwja, ſo bychu na ſpěwanſki ſwjedźeń do měſta pſchiſchli. Pſchede wſchěm pak njech ſo ſobuſtawy naſchich ſerbſkich towarſtwow a jich pſchedßydźi wo to ſtaraju, ſo ſo powjeſcź wo ſerbſkim ſpěwanſkim ſwjedźenju, kotryž ſměje ſo 29. ſeptembra t. l. w Budyſchinje, po zyłym ſerbſkim kraju roſnjeße.

J. B. Š.

Dary ſa natwarjenje ſerbſkeho domu.

Profeſſor dr. Pful w Njeßwacźidle	15 hr.
Pſches referendara Mütterleina wunoſchk macźiczneho domu II. . .	150 =
	165 hr.

S dźakom kwituje **M. Mjerwa**, pokładnik M. S.

Wußudźenja.

Lawniſki ßud. Wróbelowu na Židowje, kotruž winowachu, ſo je ſwojeho mandźelſkeho wjazy krócź do woblicza kleßka, dyrbjachu wuwinowacź, dokelž wobſkorźena prějeſche, a dokelž ſo jeniczki ſwědk Wróbel, ſwoje ſakońſke prawo wužiwajo, ſapowjedźi ſwědczicź. — Schlezzynu w Khwacźizach, kotraž bě 17. meje ſ jeneje pólneje mjeſy ſa 80 np. trawy a 22. meje ſ jeneje druheje mjeſy ſa něhdźe 30 np. trawy wotžnjała, ſ jaſtwom na pjecź dnjom pokhoſtachu.

Přilopk.

* W Bjernacźizach pjatk 3. t. m. rano wokoło ſchtyrjoch harwarſki miſchtr Moritz Hübner do jamy ſaléſe, do kotrejež ſo kože kładu, ſo by ju wurjedźił. Hnydom pak jeho jědojte płuny (gaſy) pohłuſchichu, ſo wón do jamy padźe. Wucźobny hólz rucźe po miſchtrku běžeſche; ale też wona, hdyž do jamy pſchiléſe, wot płunow pohłuſchena pódla ſwojeho muża do jamy padźe. Někto hólcźej někotrych ſußodow na pomoz powoła. Jedyn ſchewz khětſje ſmužicźe do 4 łóhcźe hłubokeje jamy ſaléſe a wokoło Hübnerej mandźelſkeju krutu powjas ſwjaſa, ſa kotryž wón ſ pomozu druhich ſußodow ſnjeſboženeju ſ jamy wucźeże. W harwarju ſo žane žiwjenje wjazy njepokaſowaſche; jeho žonu pak widliſchcźa krucźe pſchimachu. Lěkař, wo kotrehož běchu hnydom póßłali, też Hübnera bórſy ſaſo k žiwjenju wubudźi; duž ma ſo ſa to, ſo žiwjenju Hübnerej mandźelſkeju žadyn ſtrach wjazy njehroſy.

* Se Schkenditz ßo pische, so je w jenej tamnischej pjekarskej ßwójbje pěstonca w njewurjeknitej lohkomyßlnosći něhdźe dwaj měßazaj staremu dźěću w město mloka spirituß picź daka. Wbohe dźěćatko je ßo psches to w nutskach tak spaliko, so je bórsy na to wumrjeko.

* W Kunnersdorfje pola Hirschberga w Schlesynskej je ßo wóndano straschne njesboże stako. Tam, kaž też něhdźežkuli druhdźe na wßach, wjeczor do sedanskeho ßwjedźenja tšelachu. Zyhelski mischtr Lachmann běsche hižo někotre tak mjenowane „böllery" puschćik. Na jene dobo jemu jedyn sapraji. Hdyž Lachmann hladacź dźěsche, na cźim to leži, böller wulecźa a njesbožownemu zyhelskemu mischtrej hłowu tak žałostnje rostorha, so wón na měsće morwy leżo wosta.

* W Barlinje ßo pjatk 3. t. m. popołdnju w 5 hodź. jedyn dźěłacźeŕ, kotryž žaneje saßłużby njemějesche, na kolije żelesnizy lehnu a ßo wot spěschneho cźaha, kotryž do Schcźecźina jědźesche, pschejěcź da. Cźěko bu po dołhosći do dweju połojzow dźělene, hłowa rosmjecźena a wot schije wotrěsnjena, tak so ßmjercź hnydom sastupi. Ssamomordarja běchu hižo něschto dnjow wokoło toho ßameho městna khodźicź widźeli. Pjecźa też je wón hižo spytał ßo wukrwawicź; pschetoż na jenej ruzy mějesche wón narěsane rany, kotrež běchu s lapami sawjasane.

* Pschi wulkej horzocźe 3. t. m. mějachu muźstwa pruskeje gardy, kotrež běchu duzy po pucźu do manövra, cźeźki a njesbožowny dźeń. Woßebje tsecźi garderegiment pěschkow, kotryž běsche ßo tutón dźeń rano s Lubina do Neuzauche na pucź dał, je duzy po pucźu wjele wustał. S zykymi rynkami ludźo padachu, a wjazy hacź 100 muži duzy po pucźu leżo wosta. Jedyn offizěr reserwy wumrje, lědy so běchu jeho do jeho kwartěry dowjesli. Też dwaj wojakaj s unteroffizěrskeje schule morwaj leżo wostaschtaj.

* Njedźelu tydźenja mkody cźlowjek, wěsty Braun, do żelesnych khlamow pschekupza Michela w Oppenheimje pschińdźe a chzysche patrony sa ßwój revolvr kupowacź. Dokelž pak patrony praweje wulkosće njemějachu, chzysche je pschekupz s mozu do rolkow scźischcźecź. Mjes tym so pschekupz takle s revolvrom dźěkasche, tutón wutsěli, a kulka Braunej, kotryž blisko stejesche, do żiwota slecźa. Lěkarjo, po kotrychž ßo hnydom póßła, jemu pomhacź njemóžachu. Młodźenz běsche na ßmjercź ranjeny a je nasajtra wjeczor w wulkich bolosćach wumrjeł. Lohkomyßlny pschekupz je ßo hischcźe tón ßamy wjeczor rukam ßudnistwa w Mainzu pschepodał.

* So je doroscźeny cźlowjek wjeczor mjeńschi, hacź rano, drje je mało snata, ale wědomostnje dopokasana wěz. Na poßlenjej skhadźowanzy němskich chirurgow dr. Merkel s Rostocka wo tym pschednoschowasche, schto ßu lěkarjo wulkosću wschelakich ludźi měrjo wobkedźbowali. Na ßebi ßamom je dr. Merkel pytnuł, so je wón rano w kožu leżo 5 zentimetrow dlějschi, hacź wjeczor stejo. Wulki dźěl tohole rosdźěla ma ßo wěsće tomu pschipißowacź, so ßo shibadła ßadźa, hdyž ßo cźlowjek stupi, a hdyž cźeja hornich dźělow cźěła na delnje cźischcźi. Kaž je dr. Merkel wußlědźił, ßo shibadła kolen pschi tym wo millimetr ßadźa; haj w shibadłach bjedrow a nohow to zyły zentimetr wucźinjesche.

* W Wuherskej wóndano pjecźo rubjeżnizy póstowski wós nadpadźechu, kasajo jemu sastacź. Wobrónjeni muźlzy, kotsiž wós pschewodźachu, do rubjeżnikow tšelecź poczachu. Tucźi wotmolwjachu. A hdyž běchu takle khwilu do ßo tšeleli, ßo pokasa, so ßu rubjeżnizy wschitzy njesranjeni; póstowski pohoncź pak, do wutrobna tšeleny, morwy na semi leżesche. Wschu ßwoju munizíju wutsělawschi ßo żandarm, kotryž mějesche póst sakitowacź, do cźěkanja da; pschetoż pschemóz bě na stronje rubjeżnikow. Póstowski wós rubjeżnizy do cźista wurubichu. Kelko pjenjes ßu pschi tym rubili, ßo dotal s wěstosću prajicź njehodźesche.

* Po privatnych powjesćach s Italskeje w Torre Annunziata nimale w kóždym domje na kholeru khori leża. S wodowóda w Neaplu ßo wschědnje 30,000 picźelow wody do wokolnosće rosesćele. Jedyn tajki wós s wodu cźrjóda burskeho ludu nadpadźe, dokelž běsche ßo powjesćź rosnjeßła, so je woda s jědom sawdata; pohoncź, do kotrehoż s kamjenjemi mjetachu, bu s kamjenjom saraženy. Kholery dla běsche ßo ludowe swjeßelenje w Piedigrotta sakasało; njedźiwajzy na to chzysche ßebi cźrjóda pjaneho ludu pschistup wunusowacź. Duž dyrbjachu poliziji wojazy na pomoz pschińcź, a na woběmaj stronomaj běsche wjele ranjenych.

* W Grandfontaine w Schwajzarskej hižo něschto lět rjemjeßlnik bydlesche, kotryž běsche w ßwojim cźaßu jako wojak s franzowskeje ßłużby cźeknuł. Wón ßo woženi, bu pak żonje bórsy wobcźeżny. W město toho, so by ßo wot njeho dźělicź dała, jeho żona, hdyž ßo wukhadźowaschtaj, psches franzowske mjesy do Blamont sawabi a jeho tudy poliziji picheradźi, kotraž jeho saja. Dokelž je ßo wón, schtož je ßłyschecź, jako wojak pschecźiwo ßwojemu wyschschemu cźežko pscheschoł, móże ßo stacź, so jeho satšela.

* S Moskwy ßo pische, so maju daloko a schěroko w wokolnosći lětża telko jabłukow, so najstarschi ludźo njepomnja, hdy by jich telko byko.

* Zadyn dźiw wo prawdźe njeje, so ludy Ssrjedźneje Asiskeje Ruskej s mozu pschipaduja, hdyž widźimy, kak ßurowje ßußodźa se ßwojimi poddanami sakhadźeja. Jako woßobni ßurowjenzy ßo Chinesojo w Kaschgarskej wopokasuja. Na wschě móżne waschnje ßo lud cźischcźi a wużyzuje. Niż jeno bohot a wyschschi sastojniży, ale też pólzajojo a drusy mali sastojniży maju prawo cźežke khostanja nakładowacź. Rosměra cźělneho khostanja w sakonju postajena njeje, ale jenicźzy wot spodobanja sastojnika wotwißuje, kotryž należnosćź pschepytuje. Duž ßo stanje, so saßudźeny wjazy hacź 1000 pukow s kijemi dostanje. Pschi dopraschowanju ßo wobskorżeni cźwiluja. W tymle nastupanju ßu Chinesojo mischtrjo. Najbóle nałożowane waschnje wobskorżenych cźwilowacź je tole: ruzy a nosy wobskorżeneho ßo do drjewjanych putow tyknu, kotrež s pomozu schrubow ruzy a nosy w hromadu mjatu; abo jemu ßo nosy wysche kolen s rjecźasom wobwijetej, kotryž je cźerwjeny żahły; abo wobskorżenemu ßo na desku poklaknucź dadźa, do kotrejež ßu lute wótre hosdźe naklepane, pschi cźimž s tajkej mozu na jeho nosy tkócźa, so jemu hosdźe cźěko zyle pschekakaju. So by k ßmjercźi wotßudźeny prawje wjele wustacź měł, ßu ßebi Chinesojo zyle spodźiwnu pschiprawu wumyßlili. Tak w měsće Khotanje w wrotach twarjenja, w kotrymž ma najwyschschi wokrjeßny sastojnik ßwoje ßydło, żelesna klětka steji, kotraž ma w wjerchu mału dźěru. K ßmjercźi wotßudźeneho do klětki tyknu, a to tak, so je wón s hłowu s wonka klětki, so kromy dźěry w wjerchu jeho schiju wobjimuja a so ßo nosy lědma s kónczkami porstow dna klětki dótkujetej. Pod pjecźe ßo zyhle kładu. Hdyž jemu porsty nohow scźerpnu, ßo k ßmjercźi wotßudźeny dale a dale dele ßuwa a skónczńje jeno hischcźe s hłowu sa kromu dźěry w wjerchu klětki wißa. Tajki njesbožowny mrěje a tola njewumrěje, pschetoż ßmjercź s wjetscha hakle na tsecźi abo na schtwórty dźeń sastupi; sa tónle cźaß njesbožownemu ani jěsći ani picź njedawaju.

* Dźiwi afrikanskeho splaha Mandingi, kotsiž po rězy Senegambiji bydla, maju spodźiwne waschnje ßo duzy po pucźu strowicź. Hdyž ßo dwaj dźiwjej s tohole splaha setkataj, wobaj na jene dobo s zykej schiju sawołataj „kérabé"; potom ßo bjes pschestacźa praschenja ßypaju: nó, schto twoja hłowa, twój nóß, twoja huba, schto wocźi a t. d. wot włoßow na hłowje hacź do pjatow. Hdyž ßu ßo na wscho to spokojaze wotmolwjenja dostaku, praschenja w tymle rjedźe ßłeduja: kak ßo twojemu nanej wjedźe, twojej macźeri, żonje, dźěcźom, s cźim masch ßwoje pola wobßyte, ßu twoje pßy hischcźe pschezo tak ske, ßu twoje ßwinje prawje tucźne a t. d. zyke běrtk hodźiny dołho. Cźitaŕ ßebi myßli, nětko je kónz? Na żane waschnje. Hdyž staj dźiwjej to a druhe wo ßwojich woßebitych należnosćach porěcźakoj, jedyn s njeju na jene dobo mi a tebi niczo saßo sawoła „kérabé", a saßo ßo te ßame praschenja, kaž horjekach, s nowa ßypaju, kaž hroch s měcha. A to tak dołho traje, doniž taj dwaj jedyn druheho tak ßyteho nimataj, so byschtaj ßo najradscho pschemkócźiłoj.

* W wulkim amerikanskim měsće Chicago je wóndano wjeczor błysk do pólveroweho składu dyrił, kotryž s kónz města steji. Rosbuchnjenje běsche tak mózne, so je ßo we wschěch dźělach města wjele woknowych schkleńzow rospukało. Njedaloko naspomnjeneho składu běsche hischcźe wóßom druhich tajkich składow; wschitke wóßom ßu spowalane; ale rosbuchnjenje ßo na sboże w żanym s nich stako njeje. Pschi rosbuchnjenju staj, schtoż je dotal snate, dwaj cźlowjekaj wo żiwjenje pschischłoj; ranjenych je wjazy. W rosbuchnjenym składze běsche na 1200 zentnarjow dynamita, pólvra a podobneje straschneje twory. Hrimot a bubot rosbuchnjenja běsche 12 hodźin daloko ßłyschecź; ludźo ßebi myßlachu, so je semjerżenje. Jenu żónsku morwu namakachu; na njej swonkownje pak niczo widźecź njebě, so by wobschkodźena byka. Druhej żónskej je jasyk se rta wutorhnuko. Jedyn kamjeń s tajkim wotmachom 12—13 minutow daloko slecźa, so w jenym domje hischcźe 6 scźěnow pscherasy. Koło wokoło města njesboża je wjele schtomow skamanych. Na měsće, hdźež běsche skład stał, ßu do semje jena pschi druhej jamy wuryte, hacź do 20 kóhcźi hłuboke. Trawa je koło wokoło wscha cźorna. Schtyrjo cźlowjekojo ßu ßmjertnje ranjeni. Něschto domow je spadako. Scźěhwki rosbuchnjenja budźichu hischcźe wjele straschnische byke, budźische-li skład ßrjedź twarjenjow stał, a niż tak daloko wot nich.

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowanaj:

Michalska zyrkej: Jan August Jenko, cźěśla pod hrodom, ſ Hanu Khrystianu Hempelez na Židowje.

Křěenj:

Michalska zyrkej: Jan Willy, Jana Rjele, tyſcherja na Židowje, ß. — Ota Pawol, Jana Libſcha, dźěłacźerja w Wulkim Wjelkowje, ß. — Otilia Frieda, Jana Auguſta Ryſecka, papjerniſkeho ſarjadowarja w Dobruſchi, dź. — Amalija Hedwiga, Hendricha Adolfa Jakuba, khěžerja a dźěłacźerja na Židowje, dź. — Emma Martha, Jana Jurja Pětſchki, khěžerja a dźěłacźerja na Židowje, dź. — Emma Martha, Jaroměra Adolfa Krauſy, fabrikſkeho dźěłacźerja w Dobruſchi, dź. — Hana Marja, njemandź. dź. w Jeńkezach.

Katholska zyrkej: Felix Waltař Fritz, Michała Fuhrmanna, ſchewza w Hněwßezach, ß. — Hedwiga Martha, Franza Hoffmanna, tyſcherſkeho miſchtra tudy, dź.

Zemrjeźł:

Dźeń 9. ſeptembra: Hermann Hendrich, Khorle Hendricha Stohſa, młynka na Židowje, ß., 3 m. 2 d. — 11. Marja rodź. Pjeczkez, Jana Maaza, khěžnika w Wulkim Wjelkowje, mandźelſka, 59 l. 10 m. 16 d. — 14. August Willy Kurt, Auguſta Richarda Arnolda Ramſcha, dźěłacźerja na Židowje, ß., 2 m. 24 d. — Paulina Erneſtina, Khorle Juliuża Seiferta, zyhelniſkeho miſchtra w Hrubjelcźizach, dź., 1 l. 8 m.

Drjewowa awkzija: Wutoru 21. ſeptembra dopołdnja w 8 hodźinach na Wujezkowſkim revěrje.

Na pſchedań: Khěža cźiſło 24 w Kortnizy pola Barta.

Płaczišna žitow a produktow w Budyſchinje

11. ſeptembra 1886.

Žitowy dowos: 2334 měchow.		Na wikach wot M	Na wikach wot Pf	Na wikach hacź M	Na wikach hacź Pf	Na burſy wot M	Na burſy wot Pf	Na burſy hacź M	Na burſy hacź Pf
Pſchenża	běła	8	33	8	75	—	—	—	—
"	žołta	7	92	8	10	—	—	—	—
Rožka	50 kilogr.	6	77	6	96	—	—	—	—
Jeczmjeń	50 kilogr.	5	94	6	23	—	—	—	—
Wowß	50 kilogr.	5	60	6	—	—	—	—	—
Hroch	50 kilogr.	8	6	10	28	—	—	—	—
Woka	50 kilogr.	8	6	8	33	—	—	—	—
Jahły	50 kilogr.	12	—	15	50	—	—	—	—
Hejduſchka	50 kilogr.	17	—	17	50	—	—	—	—
Běrny	50 kilogr.	1	50	1	80	—	—	—	—
Butra	1 kilogr.	2	20	2	40	—	—	—	—
Pſchenicźna muka	50 "	7	—	15	50	—	—	—	—
Ržana muka	50 "	7	—	10	25	—	—	—	—
Sſyno	50 "	3	—	3	20	—	—	—	—
Sſłóma	600 "	23	—	25	—	—	—	—	—
Proßata 882 ſchtuk, ſchtuka		6	—	16	—	—	—	—	—
Pſchenicźne wotruby		4	—	4	25	—	—	—	—
Ržane wotruby		4	75	5	—	—	—	—	—

Draždźanſke mjaßowe płaczišny. Howjada 1. druźiny 62—65 mk., 2. druźiny 56—59, 3. druźiny 25 po 100 puntach rěſneje wahi. Dobre krajne ßwinje 53—55 mk. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Cźelata 1. druźiny 45—60 np., 2. druźiny 28—38 np. po puncźe rěſneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 17. ſeptembra: Pomróczene.

Jenoſchoßna, ſ zyhelemi kryta **khěža**, ſwudowjenej Muderowej w Hlinje ßkuſchaza, ma ßo **pón-dźeku 20. ſeptembra** popołdnju w 2 hodźinomaj na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Dla dźělenja herbſtwa

ma ßo ſahrodniſka žiwnoſcź cźo. 2 **w Małym Wjelkowje** ſ 10 kórzami leżomnoſcźe **pón dźeku 20. ſeptembra** popołdnju w 3 hodźinach na pſcheßadźowanje pſchedawacź. Na kupjenje ſmyßleni doſtanu kóždy cźaß wukaſy pod hrodom cźo. 9.

Khěža

cźiſło 63 w Huſzy, dwajſchoßna a rjenje wutwarjena, ſe ßołotowej a ßadowej ſahrodu, je hnydom ſe ßwobodneje ruki na pſchedań. Dalſche je ſhonicź pola gmejnſkeho pſchedſtejicźerja tam.

W Bukojnje pola Barta je dwajſchoßna **khěža** cźiſło 38 ſe ſahrodu a 2½ kórzom pola na pſchedań.

Na pſchedań

je na „Luſaziji" w Małej Subrnicźy dźělba lěßneho ßłanja.

Dźěło

kupuje po najwyſchſchich płaczišnach **R. Hennig** na taſchbarku 7.

Khoſej

w wulkim wubjerku

ſeleny punt po 70—160 np.

jenož derje ßkodźaze druźiny porucza

Gustav Poſer

na jerjowej haßy.

Konſerwěrowaza ßel

ſ 1. ſakſkeje fabriki konſerwěrowazu ßół dźěłazeje w Treuenje.

Ważne ſa rěſnikow a hoſpoſy

k ßelenju mjaßa, dźěłanju kołbaßy, ſdźerženju mjaßa a rubaneho, krwě, jatrow, płuzow atd., dale k ſdźerženju mloka, butry, twarožka a k kładženju płodow, kórkow a kißykała, ſo by ßo płěßnjenja ſminuło.

Jeniczka pſchedawarnja pola

Straucha a Koldy,

drogowe khlamy k ſłotemu worłej.

Pſchedawarnja hnójnych ßrědkow

Albina Schirmera w Budyſchinje

na jerjowej haßy, w ſłotym jehnjecźu,

porucza knjeſam ratarjam k naſymſkemu dźěłanju polow po najtuniſchich płaczišnach:

parjenu a ßyru koſcźinu najwubjerniſcheje druźiny,
ammoniak-ſuperfoſſat,
ſpodium-ſuperfoſſat,
woprawdźity Ohlendorfſki peruanſki guano,
cźiſty ſchwablokißały ammoniak,
norwegſki a wjelrybjazy guano,
hnójny gyps.

Mjenowane hnójne ßrědki ßo ſ rukowanjom jich cźiſtoſcźe pſchedawaju a kóždy kupz móże ßebi je na to a na ſaruczene wopſchijecźe wot pruhowanſkeje ſtazije w Pomorzach darmo pſchepytacź dacź.

Jara dobry paleny khoſej

punt po 1 mk., 1 mk. 20 np. a 1 mk. 40 np.

porucza **Th. Grumbt**

w kupnizy a na ſwonkownej lawſkej haßy.

Njepaleny khoſej

punt po 80, 90, 100 np. atd.,

ßylny a jara derje ßłodźazy, porucza jako nješchto jara tunje

Th. Grumbt

w kupnizy a na ſwonkownej lawſkej haßy.

K kſchcźiſnam, kwaßam a druhim ßwjedźenjam, woßebje hoſcźenzarjam ßwoje **jednore a dwójne palenzy,** toho runja wubjernje dobre **likěry** po jara tunich płaczišnach poruczamoj. **Ginzel & Ritscher,**

deſtilazija na wulkej bratrowſkej haßy 6.

Woprawdźity

hydrawliſki cźorny kalk

wubjernje ßo hodźazy ſa zyhelowe krycźe, ſakładny twar, ſwonkowny wobmjet, ſa ſymſy, k wobmjetowanju wětrowych bokow a pſche wuſtupazu włóżnoſcź ſcźěnow w wobydlenjach, hródźach atd. porucza ſtajnje cźerſtwu, wulkokruchatu tworu

A. Lorenz w Budyſchinje.

Spadany ßad,

jabłuka a kruſchwy, kupuje po kóždej dźělbje

H.-L. ßado-tłóczerńja

Dr. Herrmanna & Dr. Wetzki

na ſadnej bohatej haßy 3.

Jerje

jara wulke po 4 a 5 np.,

15 ſchtuk po 50 a 60 np.,

porucza ſa jara płaczišny hódne

Gustav Poſer.

Syrop

punt po 16 a 20 np., ßłódki a cźiſcźe ßkodźazy, poruczataj

Ginzel & Ritſcher

na wulkej bratrowſkej haßy 6.

Khoſej

paleny punt po 100—200 np., **khěžorſke měſchenje** pt. po 120 np. porucza ſa nješchto wubjerne

Gustav Poſer

na jerjowej haßy.

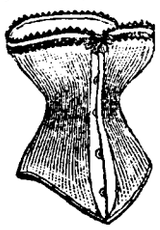
Pschi potrjebje wuhotowanja ſa njewjeſty a dźěczi

poručam ſwój bohaty ſkład hotowych ſchatow wot najjednoriſcheho hač do najwoſobniſcheho waſchnja w ſnatej dobrej tworje a po tunich płaćiſnach.

A. Tſchentſcher, ſchatowa fabrika a wuhotowanſki magazin w **Budyſchinje** w kupnizy na torhoſchćowej ſtronje.

Płaćiſny woſebje hódne

ſchtalty

wſchěch druźinow a jenož derje ſkedźazych faſonow poručza a na pokaſku radlubje ſćele

A. Tschentscher

w kupnizy na torhoſchćowej ſtronje.

Khofej

wot najtuniſchich hač do najlěpſchich druźinow, jara derje ſkłodźazy, poručza **Hermann Klemm** na bohatej haſy.

Jerje

rjane tučne ryby

poručja po tunich płaćiſnach

Hermann Klemm

na bohatej haſy.

Syrop

punt po 12 np., jara ſkłódki, poručza **Hermann Klemm** na bohatej haſy.

Jara dobre

draſtne tkaniny

woſebje cźiſtowołmjane w bohatym wubjerku. Płaćiſny ſpodźiwnje tunje.

Julius Hartmann Sohn

na rózku mjaſowoho torhoſchća.

K kermuſcham

poručja

tykanzowu wyrzu

w paketach po 10 a 20 np.,

korjeńſki a zitronowy wolij

w bleſchach a wuważeny,

tykanzowu barbiczku (ſafran),

ſſ. korjenje, zyke a tołczene,

cźěkazu ſół (flüchtiges Salz)

k pjeczenju wuroſćeneje pſcheńzy

hrodowſka haptyka.

Najlěpſchi mlokowy a wuzitkowy pólver,

wobžerny pólver ſa ſwinje,

pólver ſa proſata,

ſalſowy pólver,

krjepki ſa ſkót, hdyž ſo jemu žrać nochze atd.

poručja **haptyka w Rakezach.**

J. J. Bock, krawſki miſchtr

w Budyſchinje na bohatej haſy 18.

K pſchedſtejazemu naſymſkemu a ſymſkemu cźaſej ſwój wulki ſkład **jendźelſkich** a **němſkich tkaninow** pſchi potrjebje dobroćiwemu wobkedźbowanju poručam.

Woprawdźita Jaworſka ſymjeńtna rožka

je doſchka, tež móže ſo pola mje

woprawdźita Frankenſt. ſymjeńtna pſcheńza

ſkaſacź.

E. F. Schippang na bohatej haſy.

Mydlarńja Herm. Puya

w Budyſchinje na ſerbſkej haſy

poručja

jadriwe mydło, dobre ſuche	punt po	40	np.,
jadriwe mydło, cźerwjene a módre	„ „	36	„
žołte wóſkowe mydło I	„ „	40	„
žołte wóſkowe mydło II	„ „	30	„
ſoda	„ „	5	„
ſchterku	„ „	22	„

maſne mydło, ſekene mydło, petrolej, wſchě artikle dobre a po najtuniſchej płaćiſnje.

Woprawdźite

Sſlankowſke cźěſke piwo

ſchkleńzu po 15 np. poručja jako něſchto wubjerne

H. A. Raude w „Deutſche Halle".

K pěknemu a rjanemu dźěłanju

fotografijow kóždeho waſchnja

poručja ſo

fotografiſko-artiſtiſki atelier

Alex. Matthaeya dwórſkeho fotografa naſzl.

Alfr. Schreibera

w Budyſchinje, ſ napſchecźa theatra.

Wot 1. oktobra na ſchulſkej dróſy.

Jeniczka pſchedawarńja ſa Budyſchin, Lubij a wokolnoſcź **Meyerowych ſchpihelowych a wobraſowych wobłukow.** (Sakitany muſtr a belg. patent.)

Hermann Darſchau

na ſchuleńſkej haſy cźiſło 1

(hižo 40 lět wobſtejazy)

poručja ſwoje dobre, cźežke **ſchtrympowe tworjy** ſamſneho dźěła kaž tež derje ſrjadowany ſkład **ſchtrykowanſkeje wołmy** najlěpſcheje druźiny po najtuniſchich płaćiſnach.

Towarſtwo Pomocy

za studowacych Serbow

zmeje **dźeń s. Michała,** 29. septembra, popołdnju w **dwěmaj** w **Thiermannec kolonnadach** wurjadnu **hłownu zhromadźiznu.**

Dźeński porjad: 1. Nowowólby dweju sobuſtawow z předſydſtwa a dweju z wubjerka. — 2. Wuradźowanja.

Koprowy vitriol

k namoczenju pſcheńzy

zyły a tołczeny

tunjo pola

Straucha a Koldy,

3 na kamjeńtnej haſy 3,

drogowe khlamy k ſłotemu worlej.

Khofej

njepaleny punt po 70, 80 hač do 150 np.,

pſchezo cźerſtwy **paleny,** ſylnje a derje ſkłodźazy, punt po 100 a 120 np.

poručataj

Ginzel & Ritſcher

na wulkej bratrowſkej haſy 6.

Koprowy vitriol,

zyły a tołczeny,

mjedźny ſerſawz,

zyły,

k naczinjenju pſcheńzy poručja **hrodowſka haptyka.**

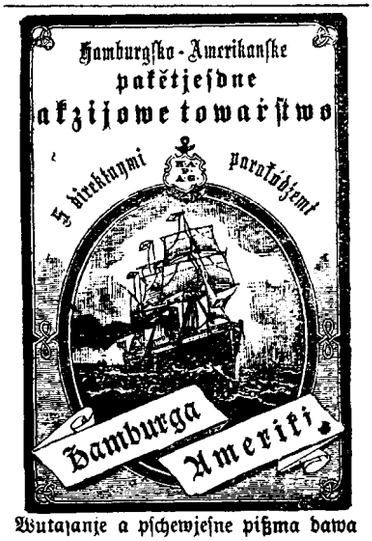
J. G. Schneider

pódla lawſkeho tórma pſchedawa tunje a dobre

cźaſzniki a rjeczaſki.

Porjedźenja ſwěrnje a tunjo.

Wutajanje a pſchewjeſne pißma dawa **Albert Meiſel w Budyſchinje.**

Cźeſcźenym Serbam k nawjedźenju dawam, ſo mam nětko ſwoje ſtejniſchcźo pola korcźmarja **Wjazki** na lawſkich hrjebjach ſ napſchecźa theatra.

Bleyl, Bukeczanſki poſelnik.

W Ssowrjezach

jutſje njedźelu **domkhowanka a wukukenje kołbaſow.**

Freund.

Pschepołożenje pschedawarńje.

S tutym najpodwolnischo k nawjedźenju dawam, so ßym 14. septembra ßwoju

modotworowu a žónskodrastnu pschedawarńju

ſ hłowneho torhoschcza 9 na

13 bohatu haßu 13

pschepołożił.

Sso dźakujo ſa dowěrjenje a derjeměnjenje, mi hacz dotal spožčzene, proschu, mi jo tež dale w nowych khlamach dobroćiwje ſdźerżeć. S poczeſczowanjom

Richard Gautzsch.

W Kotezach

jutſje njedźelu 19. ſeptembra **reje,** na kotrež pschečelnje pſcheproſchuje

Aug. Pětſchka.

„Lipa“

změje, da-li Bóh, njedźelu 18. požnjeńca popołdnju z dypkom 1/25 hodźin w Eberweinec hoſcencu swoje měsačne posedźenje. Knjez wučeŕ Keŕk z Noweje Wsy je přednošk přilubił.

Předsydstwo.

Penſija.

2 ſchulerjej abo ſchuleŕzy móžetej wot 1. oktobra t. l. w makej ſaſtojniſkej ßwójbje penſiju dostacź. Dalſche je ſhonicź na Karolinſkej drósy (Carolaſtraße) 15, delka na prawizu.

Holzy ſa dom a dźěćźi, kaž tež cželadnizy ßo pytaju ſa wyßoku mſdu wot **Krauſcha** na ſadnej bohatej haßy 6.

Sskužobna holza ßo k 1. oktobrej pyta na mjaßowym torhoſchczu cźißko 6.

Pyta ßo

k 1. januarej 1887 ſa khlamaŕnju a reſtawraziju w wjetſchej zyrkwinſkej wßy mkoda ſprawna a róbna holza ſ pſchiſtojneje ßwójby, kotraž je ßerbſkeje a němſkeje rěcze mózna. Offerty njech ßo pod **A. W. 28** w wudawaŕni Serbskich Nowin wotedadźa.

Wuſtojnych wotroczkow, rólnych pohonczow, dwórſkich ſtraźnikow, ßrěnkow, wolazych, dźěłaczeŕſke ßwójby, dźowki ſa dom a hródź a mlokowe dźowki ſa wyßoku mſdu pyta pſchiſtajaza žona **Heynoldowa.**

Rólnych pohonczow a wolazych

pyta k 1. januarej 1887

Krakečzanſki knjezi dwór.

Krawſki móže hnydom trajaze dźěło dostacź pola **Jana Ssuſchki** na Židowje.

Czorny kaſchemĕr k rubiſchczam, ßuknjam a ſchórzuchom, **pißane draſtne tkaniny** „ „ „ „ **lama a friß k ßuknjam** cziſto- a połwołmjany, **barchent k koſchlam, poßleſchezowe tkaniny, zychi, rubiſcheźa na hłowu, rubiſcheźa wokoło ſchije, kattun, płat, tkaniny k podſchiwanju**

w wulkim wubjerku po najtuniſchich płaczíſnach poruczа

Heinrich Sittner

w **Kamjeńzu** pſchi hłownym torhoſchczu.

Pſchiſpomnjenje. Saßopſchedawarjo a krawzy dostanu najtuńſche fabrikſke płaczíſny.

Wotewrjenje

běleje, tykanzoweje a khlěboweje pjekarńje

A. Mikuta na ßerbſkich hrjebjach 22.

Czeſczenym Sserbam w Budyſchinje a wokolnoſczi najpodwolniſcho k nawjedźenju dawam, ſo ßym dźeńßniſchi dźeń na **ßerbſkich hrjebjach czißko 22** pjekarńju wotewrił. Lubjo, ſo chzu pſchezo ſprawnje poßłužowacź a dobre ßłódne pjeczwo podawacź, proſchu najpodwolniſcho, moje pſchedewſacźe ſ dobroćiwym pſchiſtupom podpjeracź. S poczeſczowanjom

Albert Mikut.

Guſtav-Adolfſki ßwjedźeń w Maleſchezach.

Wutoru 28. ſeptembra budźe ßo **w Maleſchezańſkim** Božim domje Guſtav-Adolfſki ßwjedźeń ßwjeczicź, pſchi kotrymž budźe k. farař **Mrósak** ſ Budeſtez ßerbſzy a k. farař **Drews** ſ Porchowa němſzy prědowacź. Sserbſka Boża ßłużba ſapocznje ßo popołdnju w 2 hodźinomaj, němſka w 4 hodźinach.

Wſchitzy, kotſiž maja luboſcź k wěży Guſtav-Adolfſkeho towarſtwa, ßu pſchecželniwje pſcheproſcheni.

W Maleſchezach, 13. ſeptembra 1886.

Handrik, farař.

Generalne pruhi

za serbski spěwanski swjedźeń změja so na budyskej třěleŕni **sobotu 18. sept.** a **sobotu 25. sept.,** popołdnju wot 4 hodźin, w Lauec hôtelu pak **wutoru 28. sept.,** popołdnju wot 5 hodź. a **srjedu 29. sept.,** dopołdnja wot 9 hodźin.

Jara nuzne je wopytanje tychle pruhow, jeli ma so spěwanje derje radźić a Serbam k česći służić; wosebje pak dyrbi so poſlednja pruha na kóždy pad wopytać; štóž so na njej njewobdźěli, njesmě w koncerće sobu spěwać. **F.**

Hejtman pytany.

Sa Delnjohórczańſki knježi dwór pyta ßo k 1. januarej 1887 wuſtojny, róbny, derje poruczeny, ſtróſby

rólny hejtman.

Tajzy maju prědnoſcź, kotrychž žona móže wothladanje ſkotu pſchewſacź.

Wuczobnik pytany.

Sa ßwoje kolonialtworowe a zigarowe khlamy wuczobnika, ßerbſkeje rěcze móżneho, k 1. oktobrej pytam.

Moritz Mjerwa

na mjaßowym torhoſchczu.

Hólczez ſprawneju ſtarſcheju, kotryž chze pjekarſtwo nawuknucź, móže do wuczby ſtupicź na ſwonkownej lawſkej haßy 6.

Sa wotpalenych w Worklezach a Wětežy je darił: P. Lehnert w Zokowje 5 mk., Gr. w Hrubocźizach 8 mk.

Sa wotpalenych w Nowej Wßy pola Schprejiz je darił 3 mk. kubleŕ Kſchižan w Komorowje.

Knjeznam spěwarkam

ſańdźeneho a lětuſcheho

ßerbſkcho ſpěwanſkcho ßwjedźenja.

Lube knjeżny spěwarki,
Kiž Wy w Lauez hoteli
Takle rjenje spěwaſchcze,
So ßo kóždy dźiwaſche —
Tola Waſche draſczenje
Žane ßerbſke njeběſche,
Tak ſo ludźo prajachu:
Němſke ßerbſki spěwaju.
To pak tola woprawdźe
Wobžarowacź jara je,
So te ßerbſke knjeżny tu
Sserbſku draſtu nimaju.
Duž, hdyž ſaßo pſchichodnje
Tajki ßwjedźeń ßwjeczicze,
Dha njech w ßerbſkim draſczenju
Sserbſke knjeżny spěwaju.
Potom halle woprawdźe
Sserbſki ßwjedźeń ßerbſki je
A, kaž lud to powjeda,
Swoju prawu waŕnoſcź ma.
Ja — b'dźe Bóh mi ſtrowoſcź dacź —
Pſchińdu na Waß pohladacź,
Hacž, hdyž ßerbſki spěwacze,
Też we ßerbſkej draſcze ſcze.

Pětr Mjonk.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjcm do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 39. **Sobotu 25. septembra 1886.** **Lětnik 45.**

Ssrjedu, na Michała, 29. septembra,

smeje so w **Lauez hôtelu** w **Budyschinje** wulki a pyschny

serbski spěwanski swjedźeń.

Spěwacy budże so pod wjedźenjom k. kantora **Kozora** s Ketliz **„Podlěcžo“**, lyriski spěw wot k. fararja **H. Sejlerja**, do hudźby sestajany wot K. A. Kozora.

Konzert sapoczinje so **wjeczor w 7 hodzinach.** Czisłowane sastupne billety I. klassy po 1 hriwnje, teho runja tajke II. klassy po 75 np., njeczisłowane pak po 50 np., kaž tez tekstowe knizki se serbskim a němskim tekstom su pola k. pschekupza **Mjerwy** na mjasnym torhoschczu, kaž tez posdźischo pschi kassy, w **6 hodzinach** wotewrjenej, dostacy.

Po konzercze smeje so **swjedźeńska hoscżina** a po tej samej **pyschny bal.** Hoscżinski kouvert budże 1,50 hr. płaczicz. Liczba jědźnych kouvertow ma so, je=li někak mózno, najposdźischo hacz do 29. sept. popołdnju w 3 hodź. we wudawarni Serbskich Nowin skasacz.

Sswjedźeński wubjerk.

☛ Czesczeni wotebjerarjo **Serbskich Nowin,** kotsiz chzedża sa nje na **4. schtwórtlěto 1886** do prědka płaczicz, njech nětko **80 np.** w wudawarni Serbskich Nowin wotedadża. — Czi, kotsiz sebi Serbske Nowiny psches póst pschinjesecz dawaja, njech tola njesapomnja, sebi je tam bórsy skasacz. Na schtwórtlěto sapłaczi so sa Serbske Nowiny na sakskich a pruskich póstach, kaž tez w druhich krajach němskeho khěžorstwa **1 mk.**, s pschinjeżenjom do domu **1 mk. 15 np.** — Serbske Nowiny s pschiłohu **Serbski Hospodar** płaczа na póstach **1 mk. 25 np.**, s pschinjeżenjom do domu **1 mk. 40 np.**

Swětne podawki.

Němske khěžorstwo. Khěžorske manövry pola Straßburga su nimo. Njedźelu je khěžor wot tam wotjěł, dźeń prjedy hischcże ras pschi manövrach pobywschi. W dnjowym wukasu, sa 15. armeekorps pisany, je khěžor swoju najwjetschu spokojnosc s jeho wustojnym wukonjenjom wuprajił. Wjeczor do khěžoroweho wotjěsda Straßburgske spěwanske towarstwa jemu wjeczorne sastanicžko spěwachu a měschczenjo jemu k czesczi saklowy czah wuhotowachu. Tón samy wjeczor so pschi khěžorskej hoscżinje deputazija gmejnskeje rady města Metza wobdźěli, kotraž khěžorej dwaj listaj khěžora Rudolfa V. jako historiszy wopomnjenja hódnej liscżinje dari, pschisłomniwschi, so staj to posledniej listaj, kotrajž je jedyn prjedawschi němski khěžor městu Metzej póssłał. Deputazija na to khěžora proschesche, so by, dokelž czělneje wotpjatosczе dla sam, kaž bě sebi prjedy wotmyślił, do Metza pschińcz njemóże, krónprynza do jich města póssłał. Khěžor je do tejele próstwy swolił a krónprynz je póndźelu Metz wopytał, hdźež so jemu wulkotne pyschne powitanje dosta.

— Ssyn wjerćha Bismarka, hrabja Herbert Bismark, je so wot khěžora sa sastupjerja khěžorstwoweho kanzlerstwa postajił. Prjedownik hrabje Herberta Bismarka, hrabja Hatzfeld, je njedźiwajo swojeho titula a sastojnstwa jako statny sekretar tola pschezo jenoz wotwisny sastojnik był. Hrabja Herbert Bismark pak je poknje samolwity sa wschě swoje sastojnske dźěła, wón runje tak wjele kaž khěžorstwowy kanzler sam płaczi a je móhł rjez druhi minister swonkownych należnosczow sa němske khěžorstwo. Titul ministra wschak młodostny statny sastojnik hischcże njedostanje, tak dołho hacz je jeho nan w sastojnstwje, dokelž je w pruskim służbnym porjedże sakasane, so nan a syn w tym samym ministerstwje sydataj. Powschitkownje so měni, so so posdźischo hrabi Herbertej Bismarkej khěžorstwowe kanzlerstwo dowěri.

— Němski khěžorstwowy sejm je, pschedkohu sa němsko=schpaniske wikowanske wujednanje pschijawschi, so sandźenu póndźelu sasso roseschoł.

Awstrija. Sjes tym so w Italskej móz kholery wotebjera, wona w pschimjesowazych awstriskich provinzach pschezo straschnischo postupuje. W Istriskej wschědnje wjele ludu na nju mrěje. Poslednje dny je so zadkawa khorosc hacz do wuherskeho hłowneho města Peschta rosschěrika. Awstriske knjezerstwo je, so by so khorosczi dalsche rosschěrjenje samjesowało, sa wschě wjetsche města pschiprawy poruczіko, kotrez maja so hnydom do skutka stajicz, tak bórsy hacz kholera něhdże wudyri.

Franzowska. Poměry sjes Franzowskej a Jendźelskej tón czas najlepsche njejsu. Njedźiwajo na protesty jendźelskeho knjezerstwa su njedawno Franzowsojo Nowohebridske kupy wobsadźili a je nětko wjazy wopuschczicz nochzedża. Sa to sebi Jendźelczenjo w Egiptowskej, wot nich wobsadźenej, sarunanje pytaju, kotruz chzedża woni do zyła pod swoje knjejstwo stajicz. Dla tajkeho wotmyślenja so nětko Franzowsojo s roshorjenosczu pyrja. Woni na Jendźelsku santorja,

kaž so by hižo bliščše dny jendželsko-franzowska wójna wudyricź dyrbjała. Franzowsam wschak žo też dźiwacź njemóžemy, hdyž žo na Jendželczanow rosnjemdrja. Nëhdy bëchu Franzowsojo w Egiptowskej s knjesom. Jendželczenjo žu jich móz w Egiptowskej skamali a jich poslednje lëta zyle s tutoho kraja wucźischczeli.

Jendželska. Ropoty w Irskej žo pschezo sažo wospjetuja. Najhórje njemërniży w Belfascźe sakhadźeja. 21. septembra žo tam sažo ras hromada dźëlaczerjow psched polizajskimi kasermami sbëža a do polizije s kamjenjemi mjetasche, žadajo, so dyrbja žo jich towarschojo wudacź, kotrychž bë polizija sajała. W druhim dźele mësta kamjenje na wojakow czischkachu. Wojazy žo wobarajo s bajonetom do nadpadnikow dachu, pschi czimž wjele woždobow franichu. Hacź runje žu w Irskej wobstejnoscźe tak srudne, so skoro srudnische bycź njemóža, je tola jendželski parlament namjety wjednika irskeje strony, Parnella, kotrež nusne polóženja sa irskich najeńkow žadaju, s 297 pschecźiwo 202 hložam saczišznuł. Nëtczischce konservatiwne jendželske ministerstwo krucze na tym wobsteji, so žo Irskim žane konzežije czinicź njeżmëdża. Knjeżerstwo drje wë, so po saczišznjenju Parnellowych namjetow najskerje straschne njemëry wudyrja a je toho dla hižo pschipowjedźiło, so budże wot parlamenta wjetschu poknomóz sa Irsku žadacź. To rëka: knjeżerstwo žebi pschecźiwo njespokojnym Irskim se žanymi druhimi žrëdkami pomhacź njewë a nochze, hacź s krutymi wurjadnymi sakonjemi. Hacź dotal pak je jendželske knjeżerstwo w Irskej s tajkimi žrëdkami mało sboża mëło.

Schpanska. W Schpanskej žu sažo ras maku revoluziju pomëli. W Madridże bë žo dźël wójska wot republikanskeje strony narëczecź dał a žo pschecźiwo wobstejazemu knjeżerstwu sbëhnuł. Kak je žo wëz po prawom mëła, hischcze na drobne snate njeje, dokelž schpanske knjeżerstwo prënje dny po revoluziji žanych powjesczow wo njemërach psches mjesy njepuschczesche. Po powjesczach, kotrež žu hacź dotal doschke, je regiment pëschkow, w kasermach San Gil leżazy, postanuł a regimentowu kažu wurubił. Dwë schwadronje jëždnych žo se sbëžkarjemi sjenoczischtej, kotsiž na to po mëscze wokolo czahachu a republiku wuwokachu. Generala Velarda, kotryž žo sarjeknu, žo sbëžkarjam pschisamknucź, satëlichu, a hrabja Mirasol, kotryž žo s 20 mužemi sbëžkarjam napschecźiwo staji, bu tak czežko sranjeny, so bórsy po tym na žwoje rany wumrje. Hdyž chzychu žo sbëžkarjo arsenala, kasermow a pokodnischeho dwórnischcza mozowacź, buchu wot generala Pavila wotpokasani a rosehnacźi. Dźël s nich bu sajaty, drusy po pucźu do Valenzije czëknuchu. Rospjerschene sbytki, kotrež bëchu žo w wokolnoscźi Madrida skhowali, buchu wot žandarmstwa sajate a wyschnoscźi pschepodate. W tu khwilu móže žo sbëžkarske hibanje sa zyle skónczene wobhladacź. Tak rucze a spëschnje, kaž je žo revoluzija do skutka stajiła, tak rucze je žo też porasyła a podtłóczíła. Dokelž ma republikanska strona w Madridże a na wšach wjele pschiwišowarjow, je knjeżerstwo na nowokastilisku provinzu woblehnjenstwo położiło. W Madridże je žo 85 wojerskich a 19 zivilistow a na wšach pjecza 300 woždobow sajako. Postajene wójnske žudy se wschej žurowoscźu se sbëžkarjemi wobkhadźeja a najwjazy s nich satëlicź dadża.

Bolharska. Wjes bolharskim a ruskim knjeżerstwom žo hischcze žane wujednanje dozpiło njeje a, kaž žo sda, žo też ženje njedozpije. Bolharske knjeżerstwo, w kotrymž mataj dowërnikaj Battenbergikeho prynza, Stambulow a Mutkurow, rosžudźazu móz, žo na žane waschnje njeprózuje, so by žo poměr k Ruskej slëpschił. — Ruska bë hnydom po poražen revoluzije žadała, so by žo prożeż pschecźiwo tym, kotsiž žu žo pschi revoluziji wobdźëlili, wotstorcził, doniž žo politiska roshorjenoscź smërowała njeje. Bolharske knjeżerstwo je na to wotmolwiło, so je swólniwe, jón wotstorczicź hacź do — pschikhada ruskeho generala Kaulbarsa! W tymle wotmolwjenju wuczinjeny wužmëch sa Rusku leži; pschetož general Kaulbars hižo tele dny do Sofije pschijëdże, a sa tak krótki czaž žo politiska roshorjenoscź s czežka tak daloko smëruje, so wužud njeprawy a stroniski njemóhł bycź. Dale je žebi Ruska žadała, so bychu žo wólby sa wulki žejm wotstorczike, doniž wulkomozy wo woždobje kandidata sa bolharski trón s jena njejžu. Też na tole žadanje bolharske knjeżerstwo dźiwało njeje; pschetož wone je wupižanje wólbow na zyle dźežacź dnjow wotstorczíło. Ruske knjeżerstwo hacź dotal psches sažakku spjecźiwoscź, kotraž žo jemu w Bolharskej czini, symnokrejnoscź shubiło njeje. Sa to czim wótsischo ruske nowinarstwo pschecźiwo bolharskemu knjeżerstwu hrima. „Moskowske Wëdomoscze" namjetuja, so dyrbi Ruska Bolharsku wobžadźicź. Pódla Jendželskeje žana wulkomóz Ruskej wobžadźenje wobaracź njebudże, na Jendželsku žamu pak žo dźiwacź njetrjeba, dokelž žo ta s papjerjanymi protestami spokoji.

Asiska. W tutym lëcze je w Japanje 59,000 czlowjekow na kholeru skhoriko a 37,000 wumrjeko. Khoroscź nëtkole w Japanje wotebjera, sa to czim žadławischo na Koreskej polkupje sakhadźa. W juliju je tam w mëscze Seoulu wot 250,000 wobydlerjow 36,000 na kholeru semrjeko, w provinzy Keishod 5000 a w Torai 6000.

Lubujeze žwojich njepschecźelow.

W lëžu njedaloko ruskeho mësta Pinska leżesche žamotna hajnkownja. Wyžoke czorne schmrëki ju wokolo wobstejachu. Wone bëchu prënje sapoczatki wulkeho lëža, kotryž žo wot tam do wschëch stron wupschescźerasche. Duschne a wokschewjaze bë, žo w lëcze pschi žlónczjnej horzocze w khlódku lëžnych schtomow pschekhadźowacź a na czichi pischpot liscźow, wot saduwazeho wëtsika žo hibazych, poškuchacź, abo myžliczkam pschi brjosy makeje rëczki hracź dacź, kotraž bórbotajo a pluskotajo po kukach bëżesche, so by žo s rëku Pripjetom sjenoczíła a wjele mil pschebëżiwschi, žo do wulkeho Dnjepra wuliwa. A saže w symje, hdyž bëchu žo hona bëły schat woblekle, a rësaty rańschi wëtr wujo njemdrjesche, bësche tak duschnje a czopko w skhowanym lëžu, kotrehož czëmna selenina žo wot žwëczateho bëleho žneha lubosnje wotsbëhasche.

Tam w khëżzy hajnik Ssaburow se žwojej mandźelskej Olgu a s pëknymaj dźëczomaj, kotrejuž bë Bóh mandźelskimaj darił, bydlesche. Hajnik bë wustojny, pilny a žwërny muž w žwojim sastojnstwje. Jeho pschedstajeni jeho wyžoko wažachu a jemu to też pschi kózdej skladnoscźi pokasowachu. Wón mëjesche dobru msdu, tak so žo wo wschëdny khlëb staracź njetrjebasche. Lëž bë jeho radoscź a wjeżele. Wón jón s njewusprózniwej staroscźiwoscźu a woporniwej žwëru hajesche, a nadobna hońtwa bë wjeżele jeho wutroby. Mandźelska Olga bë žwojemu mužej pschecźelniwa a luboscźiwa pomozniza. Wona wscho czinjesche, schtož mózesche jemu na wocžomaj wothladacź, so by jemu wobcźežnoscźe jeho powołanja polóżiła, jeho dom porjenschała a jemu žiwjenje pschežkłódczała. Tak bëschtaj mandźelskaj w najsbožownischej pschesjenoscźi žiwaj. Dźëscźi, schëscźlëtny hólczež Alexis a schtyrilëtna džowczíczka Marja, bëschtej starscheju najbohacźischi pokład a najwjetscha radoscź. Maku hajnkownju lubosne sbožo wobdawasche. Ssaburowej njebë trjeba, žebi s wonka doma sabawu pytacź a tak mjenowane swjeżelenje droho sapkacźicź. Jemu bë najlëpje, hdyž mózesche doma bjes žwojimi wot dźëła žwojeho powołanja wotpocźecź a žo nad žłódkim powjedanjom abo wuskocznymi hrajemi žwojich dźëczi wjeżelicź.

Tola kaž bë žamo do paradisa sky had salëst, tak bë też tu stóscź a hida, kotrejž czichi mër hajnkownje druhdy kaženschtej a lubosnemu sbožu mandźelskeju hrożeschtej. W žužodnej wžy, hdyž maka zyrkwiczka stejesche, do kotrejež njedźelu khodźeschtaj, bohaty mlynk Kopyl bydlesche. Hajnk a jeho mandźelska a mlynk bëchu psched lëtami w mkodoscźi žužodne dźëczi byli. Czi tsjo bëchu wschëdnje bjes žobu wobkhadźeli, hrajkali a do schule hromadże khodźili. Hólzaj bëschtaj Olgu kaž žwoju žotru lubowałoj a jedyn druhemu na pschemo hladałoj, ju schkitowacź abo jej nëkajke wjeżele pschihotowacź. Schulu wopuschczíwschi bëschtaj mkodźenzaj do zusby schłoj, so byschtaj wuswolene powołanje nawukłoj a žo w nim wuwucźowałoj. Po dokhim dźëlenju bëschtaj žo saže do žwojeje domisny wrócźiłoj. Ssaburow bë hajniske sastojnstwo dostał, kotrež nëtko sastawasche. Kopyl bë žebi wulki mlyn wo wžy kupił. Tak bëschtaj žebi wobaj statok sakożiłoj a bëschtaj potom psched towarschku s mkodych lët stupiłoj a wo jeju ruku proženkoj. Olga bë žo sa hajnika rosžudźiła, kotrehož jeho pschecźelniweho a lubosneho waschnja dla lubowasche. Mlynk wot toho czaža sabycź njemóżesche, so bë Olga jeho ruku wotpokasała a jeho towarschej prëdnoscź dała. Wón žo njebë woženił, dokelž bë wobras jeho towarschki s mkodoscźe njewuhažnje w jeho wutrobje žiwy. Stara móreżata czeta jemu hospodarstwo wobstarasche. Wón pak bë czmowy a njespokojny žam sa žo žiwy. Se sawiscźu a hnëwom czische lubosne sboże mandźelskeju wobkedźbowasche, kotrajž bëschtaj jemu ras tak blisko stałoj. A schtož móżesche žebi jenož jeho slóstna, worakawa wutroba wumyslicź, to czinjesche, so by mër jeju doma kasyk a sbožo jeju mandźelstwa a žiwjenja saniczik.

To bë, schtož bë sprawnemu hajnikej a jeho žonje hižo nëkotru hórku hodźinu pschihotowało. Wonaj wobžarowaschtaj, so bë žo nëhduschi žwërny towarsch a pschecźel s jich mkodoscźe tak rosskobjeny wot njeju wotwobrocźik, a žo jeho wutroba s hórkoscźu a hidu pschecźiwo nimaj napjelnika. Pschezo a pschezo saže spytowaschtaj, s pschecźelnym napschecźopschinżenjom jeho twjerdu, sažakku myžl smjehcźicź. Jeju prózowanje bë a wosta bjes wuspëcha. Kopyl kózdy krócź ruku pschecźelnoscźe, jemu poskicźenu, wotpokasa a kózdu

luboſcź, jemu wopokaſanu, ſ cźim wjetſchim njepſcheczelſtwom ſaruna. Tak dyrbjeſchtaj ßo hajnik a jeho mandźelſka wſcheho wobkhoda ſ Kopylom ſminucź, ſo byſchtaj jeho pſches to hiſchcźe bóle njeroſnjemdrikoj a ßebi jenicźzy na to myßlicź, kak byſchtaj ßo jeho njepſcheczelnych nadpadow, kotreź ßo pak tajnje pak ſjawnje pokaſowachu, wobrókoj.

Hdyž też młynkowe njepſcheczelſtwo mandźelſkimaj wjele ſtaroſcźow a tyſchnoſcźe cźinjeſche, dyrbjeſchtaj to nětko nad wjele wjetſchimi ſtaroſcźemi ſabycź. Bě w lěcźe 1830. Sły, hróſbny hóſcź tehdy ſ narańſchich krajow pomaku njepſcheſtawajzy pſches wßy a měſta do Europy cźehnjeſche. Bě to kholera, tamna hroſna khoroſcź, kotraž ſtrach a hroſu roſſchěri, hdźeź ßo pokaſa. W lěcźe 1829 bě w Chinje a Perſiſkej ſakhadźaka a wjele tyßaz cźłowjekow ſa krótki cźaß ſaniczika. W nalěcźu 1830 bě ßo do Ruſkeje daka, hdźeź ßo w wulkich měſtach ſaßydli a wſchědnje wjele woporow żadaſche. Wójna, kotruž tehdy Ruſzy pſchecźiwo ſbězkarſkim Polakam wjedźechu, ſtej khoroſcźi nowy a ſchěroki pucź wotewri. S ruſkim wójſkom wona do Pólſkeje a nawjecźornych provinzow wulkeho ruſkeho khěžorſtwa pſchicźeże. Najſtrowiſchich a najßylniſchich mužow wona runje tak kaž nježne žony a holzy ſhrabnu. Wona dźěcźi a ſchědźiwzow, bohatych a khudych bjes roſdźěla żadaſche. Wſcho pſched hróſbnym hoſcźom tſchepotaſche, kotryž kaž żadkawy ßmjertny jandźel pſches kraje cźehnjeſche a ßo do hrodow, domow a khěžkow dobywaſche. Wſchě móžne ßrědki ßo nałożachu, ſo bychu ßo jeje pſchikhada wobróli a ßo pſched njej ſchkitowali. Mjeſy krajow, měſtow a wßow buchu ſe ſtražemi wobßadźene a ſawrjene, ſo by nichtó ſ měſta, hdźeź bě ßo hižo khoroſcź ſahněſdźika, njepſchiſchoł a ju ßobu njepſchinjeßł. Wſchě twory a liſty ßo kadźachu, ſo by ßo na tajke waſchnje móz nakaźliwoſcźe ſaniczika. Jenotliwe ßwójby ßo ßame wot ßußodnych domow wotſamknuchu. Wſchón wobkhad ßo hacźeſche, wikowanje pſcheſta, ſo by ßebi kholera, kotraž ſa nim pſchińdźe, nowe pucźe njenamakała. Tola wſchě wumyßlene a wumudrowane ßrědki běchu podarmo. Worakawa khoroſcź wſchě naprawy pſchemó a wſchě ſawjeradła pſcheſkoczi. A runje pſchehnata bojoſcź a ſtrach běſchtej hróſbnej kſchidle, wot kotrejuž ßo wona dale njeſcź dawaſche.

Teź w hajnkowni běchu ſhonili, ſo ſka khoroſcź pſchezo bliže a bliže pſchińdźe. Ssaburow bě toho dla pſched nětkotrymi dnjemi do Pinſka jěł a ßo pola ſnateho a ſpſcheczeleneho lěkarja wo radu praſchał, kak by najlěpje njewitaneho hoſcźa wot ßwojeho doma wotdźerżecź a jemu pucź ſawrjecź móhł. Lěkař bě jemu nadróbnje roſeſtajał, kak ma ßo wón a jeho ßwójbni w tutym cźaßu ſadźerżecź. Wón bě jemu, dokelž to tehdy hiſchcźe ſa ſakitanſki ßrědk dźerżachu, woßebje porucził, ßo wſcheho wobkhada ſ měſtnami a domami wobhladniwje ſminucź, hdźeź bě ßo khoroſcź ſaßydlika a jedyn abo wjazy woporow żadała. Pódla toho bě jemu lěkarſtwa mjenował, kotreź bychu ßo hnydom nałożicź dyrbjałe, hdy bychu ßo prěnje ſnamjenja khoroſcźe pokaſałe. Dokelž hajnkownja ßamotna daloko wote wßy leżeſche, tak ſo móżachu ßo w cźaßu nuſy lědma lěkarſkeje pomozy nadźecź, bě Ssaburow tehdy hnydom wukaſane lěkarſtwa w tamniſchej haptyzy nakupił a ßobu domoj pſchinjeßł. Wot toho cźaßa ßo wón wjazy na pucź do Pinſka njepoda, dokelž bě naſhonił, ſo bě ßo kholera też do tutoho měſta dobyła. Dźenßa bě ßamo jedyn ſ hajniſkich pomoznikow, kotryž bě w wokolnoſcźi něſchto wobſtaracź dyrbjał, ſatraſchazu powjeſcź pſchinjeßł, ſo bě ßurowa khoroſcź też w ßußodnej wßy ſ wulkej ßylnoſcźu wudyrika a hnydom wjetſchu liczbu wobydlerjow morika.

Żadyn dźiw njebě, ſo ßo hajnik a jeho ßwěrna mandźelſka tejele njeſbożowneje powjeſcźe njemało naſtróżiſchtaj. Njebojeſchtaj ßo tak jara wo ßwoje ßamßne żiwjenje, kaž wo ßwojej pěknej luboſnej dźěſcźi. Duž Ssaburow ßwojim ludźom poruczi, ßo nakaźeneje wßy ſdalowacź a krucźe na to hladacź, ſo żadyn wobydleŕ ſ njeje do hajnkownje njeſtupi. Hewak bě wón pſchedobry kſcheſcźijan a toho dla w cźaßu nuſy a ſtracha ßwoju pobożnu khróbkoſcź a wjeßeke dowěrjenje k Bohu njeſhubi. Wón ßo ſ khutnoſcźu a roſßudźenoſcźu hotowaſche, ſo by hroſnej, ſtrach roſſchěrjazej khoroſcźi ſe wſchěmi ßrědkami, kotreź mějachu ßo tehdy ſa dobre a wužitne, napſcheczo ſtał. Tola ßwoje ſtaroſcźe bě wſchě na Boha cźißnuł; pſchetoż na njeho ßameho wſchu ßwoju nadźiju ſtajeſche, bjes kotrehoż wole ani włoßy ſ hłowy jeho dźěſcźi njepanje a kotryž móże jeho ßwójbnych wot ßmjercźe wumóz.

Wjecźor bě ßo pſchibliżił. Olga bě dźěſcźi runje do koża położika a ßo ſ nimaj modlika. Wonej cźicho a ſměrom ſpaſchtej, tak ſo jeju macź wopuſchcźi a ßo do jſtwy wrócźi. Wětr wonka pſches wyßoke ſchmrěki ſchumjeſche. Mandźelſkaj pódla ßebje pſchi pjezakowym praſkazym wóhnju ßedźeſchtaj a wo wſchěm ßo rosrěcźeſchtaj, ſchtoż bě ſa jeju dom trěbne a jeju wutrobu pohnuwaſche. Stary ſcźěnſki cźaßnik runje dźeßatu hodźinu bijeſche. Duž Ssaburow wulku bibliju ſ khamora wſa, ſo by, kaž to kóżdy wjecźor cźinjeſche, ſe ßwojimi ludźimi hromadźe dźeń ſ modlitwu wobſamknuł. Hajniſzy pomozniży a wobej ßłużobnej dźowzy ßo na ßwoje měſto ſeßydachu. Hoſpodaŕ 91. pſalm cźitaſche. Na to ßo Bohu lubemu knjeſej ſa wſcho wobarnowanje a żohnowanje tutoho dnja dźakowaſche a ßebje a ßwój dom ſa tutu nóz jeho wſchehomóznemu ſchkitej poruczi. Potom maka domjaza gmejna nětkotre ſchtucźki wuſpěwa, kaž to kóżdy wjecźor cźinjeſche. Wótcźenaſch a żohnowanje, wot hajnika prajene, pobożnu ßwjatoczноſcź ſkónczi. Wſchitzy ßebi dobru nóz prajichu a chżychu ſe jſtwy hicź, ſo bychu ßo w Bożim mjenje k měru podali.

Na dobo wonka na dworje pßy wótſje a ßylnje ſaſchcźowkachu. Jich ſchcźowk bu pſchezo dźiwiſchi a njembriſchi. Ssaburow hnydom jeneho hajniſkeho won póßka, ſo by pohladał, ſchto ma to rěkacź. Po khwilzy ßo mkodźenz wſchón naſtróżany wrócźi a praji: „Wonka je młynk Kopył! Wón praji, ſo je ſe ſtrachom pſched kholeru cźeknuł a ſa tutu nóz wo hoſpodu proßy.“ (Skónczenje pſchichodnje.)

Ze Serbow.

S Budyſchina. Aſtronom abo hwěſdaŕ Wiggins je wulicził, ſo budźa 29. a 30. ſeptembra wulke wichory. Wichorojte wjedro wón też ſa cźaß wot 26. hacź do 29. měrza 1887 wěſchcźi. Najwjetſchi wětr naſcheho zyłeho lětſtotka po jeho wobliczenju 19. ſept. 1887 pſchińdźe a, wot ßylneho ſemjerżenja pſchewodźany, ßwoju najwjetſchu móz 20. ſeptembra popołdnju woßebje w Kaliforniſkej w Amerizy a w Nawjecźornej Europje wopokaże. — Njech też je k. Wiggins jara wucźeny muż, do jeho wěſchcźerſkeho dara pak wěricź njemóżemy, — ſ najmjeńſcha, ſchtoż 29. ſeptembra 1886 naſtupa. Pſchetoż, ſo ſmějemy na ßwj. Michała rjane ßwjedźeńſke wjedro, je tak derje kaž wěſte. Nam je to něchtó pſcheradźił, kiž móże też wjazy hacź khlěb jěſcź. Duž 29. ſeptembra wo wulkim wětſje abo druhim hroſnym wjedrje żaneje rěcźe bycź njemóże. Khiba ſo je k. Wiggins jako woprawdźity wěſchcźeŕ hižo do prědka w duchu mózny wichor pſchipóſnawazeho plazanja wußkyſchał, kotryž ßo pſchichodnu ßrjedu wjecźor w ſali Lauez hótela tudy poſběhnje, hdyž tam radoſtne ſynki Kozoroweho „Podlěcźa“ ſaklincźa!

— Pſchi tudomnym kralowſkim hamtſkim ßudniſtwje bu knjes referendar Mütterlein jako tołmacźeŕ poſtajeny. Nětko móża tajzy Sserbja, kotſiž doſpołnje němſki njemóża abo zuſe juriſtiſke wuraſy njeroſymja, ßebi żadacź pola hamtſkeho ßudniſtwa, ſo by knjes referendar Mütterlein pſchiſchoł, hdyž chżedźa na hamcźe abo też doma teſtament cźinicź abo druhe ważne prawiſniſke jednanja pſchedewſacź. To njech Sserbja derje wobkedźbuja, dokelž je jim cźaſto wobcźeżne, wſchelake němſke a kacźanſke prawiſniſke wuraſy ßebi dacź wukładowacź.

— Na żanej ſtronje rataŕſtwa a ſahrodniſtwa drje ßo poßlednje lěta na tak ſwjeßelaze waſchnje poſtupowało njeje, kaž w naſtupanju pſchetrjebanja a wuwużiwanja ßada. Towaŕſtwa a ſchule ßu ßo prózowałe, wobydleŕſtwo w tejle wězy roswucźecź. Sapocźatk ſ tym je w Sakſkej Budyſka rataŕſka ſchula, ſe ßadaŕſkej a ſahrodniſkej ſchulu ſjenocźena, cźiniła, kotraž je w lěcźe 1881 ſa ſroſcźene woßoby woßebity kurß wo wuwużiwanju ßada wotewrika, prěni tutoho waſchnja w Němzach. Bórſy ßu ßo też druhe ſchule a towaŕſtwa ſa ſpěchowanje tutoho dźěła ßadaŕſtwa ſ najlěpſchim wuſpěchom prózowałe a tajkemu ſjenocźenemu dźěku maja ßo mjenowane poſtupy dźakowacź. Wot 4. hacź do 9. oktobra ſměje ßo pſchi ßadaŕſkej a ſahrodniſkej ſchuli w Budyſchinje ſcheſty kurß wo techniſkim wuwużiwanju ßada. Wſchědnje ſměja ßo dwaj abo tſi pſchednoſchki, a ſbytkny cźaß ßo k praktiſkemu dźěku w naſtupanju ßuſchenja ßada, ßadowych a warjenjowych konſerwow, dźěkanja żeleja, ßadoweje muki a kißała nałoži.

— Sańdźenu póndźelu je ßo tu wósnik Ulbrich, kotryž bě ßo poßlednje lěta ßylnje do picźa dał, wobwěßnuł.

S Hrubjelcźiz. Do naſcheje wßy je hroſny hóſcź ſacźahnuł: dźěcźi tu na diſtheritis khorja. Zyhelſkemu miſchtrej tudomneje knjeżeje zyhelniży ßu hižo tſi dźěcźi na tule ſtraſchnu khoroſcź ſemrjeke; ſańdźeny tydźeń ßmy jene 3lětne a ſańdźenu wutoru jene 7lětne khowali; a jutſje, ßobotu 25. ſeptembra, budźe jene 5 lět ſtare khowane.

S Hodźija. Knjeſej kantorej Liſchzy tu, kotryž ßo po 40lětnej ſchulſkej ßłużbje na derje ſaßłużeny wotpocźink poda, je ßo wot Jeho Majeſtoſcźe krala Alberta ſaßłużbny kſchiż ſpożcźił a ßo wot knjeżeŕſkeho radźicźela Kupfera a ſchulſkeho radźicźela dr. Wilda pſchepodał.

S Kelna. Cźaſto ßmy hižo cźitali, ſo pßy kónz njewoſmu, hdyž też dlěſchi cźaß żaneje jědże a picźa njedoſtanu. Jeli ſo ßo njemyliny, ßu druhdy pßy, hdyž ßu je ſ njekedźbliwoſcźu ſawrjeli,

dwě njedźeli dołho bjes zyroby wutrali. Mjenje znate pak žnadź je, so maja tež kosy jara wutrajne žiwjenje. W naschej wožy žmy składnosć měli, žo wo tym wóndano pschežwědčicź. Tudomnemu dźěrjerjej Wicźasej bě njedawno njedźelu kosa cźekła a žo do pinzy kublerja Mejna saběžała. Dokelž je pinza cźmowa, žo wbohe skoczo s njeje namakacź njemóžesche. Wicźasezy drje zyku wjeż a wschě wokolne kerki sa kosu pschepytachu a, žo rosumi, ju nihdźe njenadeńdźechu, dokelž jim njepschipadźe, so móhła hepa do pinzy salěcź. Mejnez cźeladni drje žu wjazy krócź ropot w pinzy saślyscheli, tola nichtó žebi njeswaži, žo wo pschicźinje ropota pschežwědčicź, dokelž žo bojachu a měnjachu, so tam scheri. Hakle hdyž bě kosa tsinacźe dnjow w pinzy tcźała, žo jeje pschipadnje dohladachu. Mejnez dźowka psches pinzu duzy na kosu pschimnu. Holza žo, hdyž žo kožmow a rohow dótknu, žmjercź nastróża a schkrěczo cźeknu. Wona žebi na prěni wokomik myžlesche, so cźert žam abo jedyn jeho pomocznikow w pinzy žedźi. Kubleŕ Mejn, kotryž nětko też wo scherjenju shoni, hnydom s latarnju do pinzy dźěsche a tam kosu namaka. Wbohe skoczo bě na žmjercź sežkabnuko. S woprědka žamo se žłabosczu niczo jěscź njemóžesche. Posdźischo pomałku małe kuski k žebi bjerjesche a žo saso trochu shraba.

S Měrkowa. Sańdźenu žrjedu sady brózńje žiwnosćze, swudowjenej Scholczinej žłuschazeje, woheń wudyri. Sa krótki cźaž zyła žiwnosć w płomjenjach stejesche a žo do cźista spali. Najskerje je woheń na slóstniske waschnje sakoženy.

Se Ssmilneje. Tudomnemu k. kantorej Zybli je žo s dźiwanjom na jeho dołhu sažkužbnu schulsku žkužbu wot Jeho Majestosće krala Alberta sažkužbny kschiž spožczik. Na město k. Zyble, kotryž je žo pensionirowacź dał, je žo Němz sa zyrkwinskeho wucźerja wuswolił. W naschej wožadźe je wulka liczba Sserbow; tuczi budźa žebi, hdyž kantora trjebaju, jeneho s wokolnych wžow najecź dyrbjecź.

S Klukscha. Serbski Hospodaŕ, kotryž žo jako cźažopiž sa žerbskich ratarjow s khwalobnej horliwosću wo derjemécze a wo duchowne roswicźe nascheho ratarskeho ludu stara, w žwojim 17. cźiščle wot 4. septembra też wo tym rěcźi, psche cźo je runje w Sserbach liczba žobustawow ratarskich towarstwow žmjercź niska porno liczbje hospodarjow, a psche cźo też cźi žerbscy hospodarjo, kotsiž žu žobustawy ratarskich towarstwow, shromadźisny jara njerodnje wopytuja? My mamy sa to, so hłowna wina tychle srudnych wobstejenjow w tym tczi, so mamy po Sserbach žmjercź mało žerbskich ratarskich towarstwow, to rěka tajkich, w kotrychž žo žerbski rěcźi. S jara mało wuwsacźemi žo we wschitkich naschich ratarskich towarstwach němski rěcźi: někajki knjes doktor ma wucźeny pschednoschk w němskej, žerbskemu ratarjej cźežko srosumliwej rěcźi; jednanja žo w němskej rěcźi stawaju, a też bjeżada je němska. Sserbski hospodaŕ wote wscheho toho mało rosumi a žo pschi jednanjach w towarstwje s wuspěchom wobdźělicź njemóže; a spósnawajo, so ma wot ratarskeho towarstwa žmjercź mało wužitka, shromadźisny wopytowacź pschestawa. Zyle hinak to je, hdźež je towarstwowa rěcź žerbska. To je tudomne, tak mjenowane „druhe Klukschanske ratarske towarstwo“ w spocźatku žydomdźežatych lět dopokasało. Něhdy mějachmy tudy shromadne towarstwo, do kotrehoż němszy knjezkojo a žerbszy burjo w hromadźe khodźachu. Spósnawschi pak, so s knjezkami dołho w hromadźe woracź njemóža, burszy ludźo s towarstwa wustupichu a žami sa žo towarstwo sakožichu. Knjezkojo se žwojim němskim pschiwiskom žo do Hucźiny pscheždlichu a žwojemu towarstwu „prěnje Klukschanske ratarske towarstwo“ narjeknuchu, mjes tym so Sserbja jako „druhe Klukschanske ratarske towarstwo“ tudy wostachu. Ssami mjes žobu, mózachu žo žobustawy tohole towarstwa pschede wschěm wo to staracź, schtož je burej a makemu hospodarjej k wužitku. Runjež běchu žobustawy s wuwsacźom dweju abo tsjoch małych rjemjeżlnikow Sserbja, žo tola tymle Němzam k woli w towarstwje němski rěcźesche. Sserb wschak je w tymle nastupanju pschejara lubosćiwy a sdwórliwy — žebi žamemu do schkody. Duž w towarstwje žaneho praweho žiwjenja njeběsche. Runjež někotsi pscheždwědčeni mužojo, kotrymž posběhnjenje towarstwa na wutrobje leżesche, na to dźěkachu, so by towarstwowa rěcź žerbska była, žo to tola njesta. Hakle lěta 1873 žo wětr wobroczi. Nasch tehdomny knjes kapłan*, žwěrny Sserb, kotryž běsche žobu w pschedžydstwje towarstwa, žo pilnje wo to staraschе, so sdźěkani młodźi Sserbja s wokolnosće towarstwu pschistupowachu. A hdyž žo w tym žamym lěcźe dotalny sažkuženy pschedžyda towarstwa na khore kožo lehnu, žebi towarstwo žwěrneho Sserba, k. ryczerkubleŕskeho najeńka Wenka w Sdźeri, sa pschedžydu wuswoli. Też wschitke druhe žobustawy pschedžydstwa běchu dobri Sserbja. Nětko žo wucźini, so je towarstwowa rěcź žerbska. Bórsy na to žo postaji, so maju žo też protokolle požedźenjow žerbski pisacź. Na kóždej shromadźisnje žo žerbski pschednoschowasche, w žerbskej rěcźi žo jednasche, a žerbska běsche bjeżada. A tak je wostało hacź do lěta 1876. Schtóž pak je tele 3 lěta shromadźisny „druheho Klukschanskeho ratarskeho towarstwa“ wopytował, sawěscźe wobžwědcźi, so je towarstwo tehdom kcźało, kaž ženje prjedy a nihdy posdźischo. Najstwa pola khlamarja Dórżana, hdźež žo towarstwo skhadźowasche, wjazy wulka doscź njeběsche; někotry je w durjach a psched durjemi wonka žedźecź abo stacź dyrbjał, ale schtóž by někak móhł, by na shromadźisnu pschischoł; haj dołhi cźaž do prědka hižo bychmy žo na měžacźnu shromadźisnu wježelili. Tehdy prawy duch w naschim towarstwje knjeżesche. Tónle zyły cźaž je „druhe Klukschanske ratarske towarstwo“ wo prawdźe s wulkim žohnowanjom skutkowało sa wschě žwoje žobustawy, dokelž běsche to žerbske ratarske towarstwo, w kotrymž też žo žerbski rěcźesche.

S Minakała. Hrabja Einsiedel a jeho knjeni mandźelska 23. septembra žwój słoty kwaž w Rybarjezach (Reibersdorf) žwjecźeschtaj. Pschi žwjatocźnosći w Bożim domje knjes farař Kordina s Minakała po poruczności zyłeho duchownstwa Rybarskeho patronata jubilejnymaj mandźelskimaj jako dar Bożu martru, w Oberammergawje wumělšzy wudźěłanu, se žwjatocznej narěczu pschepoda, na cźož jeju Rybarski farař Resch požohnowa. Boża mikosć njech nam nasche dobrocźelske a kschescźijanszy smyžlene knjejstwo hischcźe wjele lět sdźerži.

—č. S Rakez. Sańdźenu njedźelu měješe Rakeczanske žerbske towarstwo „Lipa“ žwoje měžacźne požedźenje. Knjes wucźeŕ Kerk s Noweje Wži měješe w njej pschednoschk wo myžli: Kak dopjelnjuje Sserb pschižłuschnosć, kiž je žwojemu narodej winojty? W hnujazych žłowach podawasche wotmolwjenje a dopokasowasche s dobrymi powucźazymi pschikładami se žiwjenja, kak žo w tutej wězy husto hrěschi. Pschednoschk, kiž bě wschitkich požłucharjow wulzy sajimał, doby pschednoscherjej derje sažkużenu hrimotazu žławu. Po wschelakich wuradźenjach, kotrež mějachu žo bližscheho sakoženskeho žwjedźenja dla, žo skhadźowanka roseńdźe.

Sserbski spěwanski žwjedźeń

je psched durjemi. Mała krocźeł hischcźe, pol tydźenja, a dźeń žwjateho Michała tu budźe. Pschichodnu žrjedu, dźeń 29. septembra, budźe tutón dołho wocźakowany wulki žerbski spěwanski žwjedźeń, na kotryž žo hižo lěta dołho hotujemy. Woprawdźity žwjedźeń zyłeho žerbskeho luda to budźe, na kotryž žo žwěrni Sserbja seńdu s Hornjeje a s Delnjeje Łužizy, s Narańschich a s Nawjecźornych Sserbow, s evangelskich a s katholskich stron. Na spěwanskim žwjedźenju žaneho rosdźěła wjazy mjes nami njeje: na njón žo žerbski lud seńdźe, nascha zyła wulka žwójba. Spěwanski žwjedźeń je jenicźka składnosć, hdźež mózemy žwětej dopokasacź, so tu žerbski lud hischcźe je. Podobneje składnosćze bórsy saso nimamy. Pschetož na shromadźisny Macźizy Sserbskeje a druhich naschich towarstwow w Budyschinje žo s wjetscha jeno sdźěkani Sserbja skhadźuja, mjes tym so žo žerbske spěwanske žwjedźenje woprawdźe wot zyłeho žerbskeho luda wopytuja. Schtóž k Sserbowstwu dźerži a chze žo jako Sserb wusnacź, na spěwanski žwjedźeń, je-li někak móžno, pschińdźe. W wulkej sali Lauez hotela w Budyschinje, hdźež žo pschichodnu žrjedu, na Michała 29. septembra, lětuschi wulki a pyschny žerbski spěwanski žwjedźeń směje, je města doscź na wjele stow ludźi. Cźišłowane sastupne billety prěnjeje klaže po 1 hriwnje, cźišłowane billety druheje klaže po 75 np. a njecźišłowane po 50 np. žu hižo nětko pola k. pschekupza Mjerwy na mjaženym torhoschcźu w Budyschinje, a pschichodnu žrjedu wjecźor wot 6 hodźin w sali Lauez hotela pschi kaže na pschedań. Na woběmaj městomaj móża žo też knižki dostacź se žerbskim tekstom, kotryž budźe žo spěwacź, a s pschidatym němskim pscheložkom. Konzert žo w 7 hodźinach wjecźor sapocźnje. Po konzercźe směje žo žwjedźeńska hoscźina, a po njej pyschny bal. Schtóž chze žo na hoscźinje wobdźělicź, směje sa to pokdra hriwny (1 mk. 50 np.) sapłacźicź. Dokelž pak dyrbi hoscźenzaŕ tola tak někak wjedźecź, na kak wjele ludu směje waricź a pjez, žu wschitzy cźi, kotsiž maju myžle žo na žwjedźeńskej hoscźinje wobdźělicź, proscheni, so chzyli to prawje s cźažom w wudawarni Serbskich Nowin wosjewicź, najposdźischo pak, je-li někak móžno, hacź do 29. septembra popołdnju w 3 hodźinach. So žo nichtó kacź njebudźe, so je žo na žerbskim spěwanskim žwjedźenju wobdźělił, sa to mózemy rukowacź. Nadobne a lubosne synki „Podlěcza“ kóždemu njesapomnite wostanu. Nasche młode Sserbowki a naschi Sserbja spěwaju kaž ptaczki w haju.

* Wón je nětko bohužel w Němzach, w Rautenkranzu w Rudnych Horach, s fararjom. Bóh daj, so by žo saso k nam do Sserbow wrócźił!

Hoscźenzar hoscźinu pschihotuje kaž na kermuschi. A na poßledk tam herzy tajku „ßerbsku" sadźěłaju, so ßam dźěd a wowka ßobu poskoczitaj. Daj Bóh ßoże! Na ßwjateho Michała budź heßko kóždeho ßwerneho Sserba: na ßerbski spěwanski ßwjedźeń do Budyschina!

J. B. Š.

Dary sa natwarjenje ßerbskeho domu.

Farař Matek w Huczinje (na 1886)	5 hr.	— np.
Handrij Lorenz w Budyschinje pschi składnoscźi wotewrjenja ßwojich nowych khlamow sa schulsku potrjebu	10 „	— „
Na kschcźišnach kublerja Žura w Delnim Hunjowje	5 „	— „
N. N.	1 „	40 „
	21 hr.	40 np.

S dźakom kwituje **M. Mjerwa**, pokładnik M. S.

Sa dalsche wudaceje Sejlerjowych spißow.

„Sserbowka" psches Jakuba Schewczika . . . . . 21 hr.

J. Skala.

Wußudźenja.

Lawniski ßud. Skałarja Kudźelu w Budyschinje k arrestej na tsi dny saßudźichu, dokelž bě njedźelu dopołdnja 1. auguśta na Židowje na haßy spěwajo a halekujo měr kasył. — Rjelzyna w Wjeßlu ma 10 mk. pjenjezneho khostanja płaczicź, dokelž je hospodarskej pomoznizy Raduschez tam kschiwdu cźiniła. — Dźěłacźerja Pilaka s Porschiz winowachu, so je kónz auguśta s deleńzy na Philippez kuble w Pschischezach schkórnje, 4 mk. hódne, kranuł a 13. septembra s Melcherez restawrazije w Budyschinje worcźisnu, 40 np. wuczinjazu, njesapłacźiwschi cźeknuł. Pilakowe khostanje, kotrehoż ßu 10. septembra hižo paduchstwa dla k jastwu na jedyn tydźeń saßudźili, sběhnuwschi prěni wußud, dla dwójneho paduchstwa a jebanstwa na 15 dnjow jastwa postajichu.

Khostanska komora. Składnoscź paduchow cźini. Tole pschißkowo też wo hospodarskim pomozniku K. A. Herzogu w Njechornju płaczi. Wokoło hód 1884 wón do khlamarnje swudowjeneje Sodanoweje pschińdźe. Dokelž tam pschipadnje nikoho njenadeńdźe, Herzogej pschipanu, něschto bjes sapłacźenja wotnjescź. 100 zigarow a 33 mk. ßobu wsawschi ßo wón skradźu wotßali. Loni nasymu, hdyž Herzog do Sodanez khlamarnje saßo ras stupi, tam pschipadnje saßo nichtó njebě, a Herzog tehdy 10 mk. a krótko do hód pod tymi ßamymi wobstejnoscźemi 20 mk. kranu. Wot toho cźaßa ßo Herzogej wjazy schlachcźiło njeje, pschi składnoscźi w Sodanez khlamarni kranucź. Duž ßebi na to myßlesche, kak by na druhe waschnje paduchstwo wobeńcź móhł. Ras wjeczor po hodźoch wón delka w khěži jene wokno rostłóczi a s nim ßo nuts dobywschi 35 mk. se Sodanez doma wotnjeße. 18. haprleje t. l. wón s nowa s woknom, kotrež hischcźe wuporjedźane njebě, nuts salése a 50 zigarow a 3 mk. kranu. Skónczńje na ßwětko pschińdźe, so je Herzog, kotryž kranjene pjenjesy w korczmach pschecźinjesche, paduch. Cźeźkeho a jednoreho paduchstwa dla jemu jastwo na schésć měßazow pschißudźichu.

Přilopk.

* Ssobotu tydźenja popołdnju psches krajinu wokoło Arnsdorfa w Schlesynskej satraschne njewjedro cźehnjesche. Deschcź ßo lijesche. So bychu ßo psched deschcźom wukhowali, ßo twarz Stanger a schéßnaczo s jeho dźěłacźeri pod wulki dub stupichu, kotryž pschi dróhy stejesche. Jedyn dźěłacźeŕ wot toho wotradźesche, ale prěni dźěłacźeŕ Schneider ludźi směrowa prajizy: „Kohoż dyrbi Boże njewjedro sarasycź, toho też ßrjedź pola saraßy." Lědma běsche prěni dźěłacźeŕ tole wurěczał, błysk do mózneho duba praßnu a 8 muži powali. Jedyn dźěłacźeŕ běsche morwy; prěni dźěłacźeŕ Schneider wot Božeje ruczki sajaty leżo wosta; schesczo druhy dźěłacźerjo dlějschi cźaß pohłuscheni wostachu.

* W Obercoselu 14. t. m. popołdnju schewski mischtr Simmank pola khlamarja Noacka žerdźe wotnoschowacź pomhasche. Hdyž chzyschе s jenym druhim mužom žerdź na ramjenju wotnjescź, ßo Simmank sakopnu a padźe. Dokelž žerdź na njeho padźe, ßebi wón schiju skama, so na měscźe morwy leżo wosta.

* W spoczatku tohole měßaza je ßo jene dźěczo se wßy Boromla žiwe spaliko. Někotsi wjeßnjenjo se žonami do lěßnych worjeschkow jědźechu; jedyn też ßwojej dźěscźi ßobu wsa. Dokelž běsche to rano sahe a trochu khłódno, ßebi w lěßu woheń sadźěłachu. Hdyž běsche woheń nimale wuhaßnuł, wjetschi dale do lěßa nuts dźěchu, dźěscźi pschi wuhaßnjenym wóhnju wostajiwschi. Lědma pak běsche ßo běrtlk hodźiny minuło, woni dźěczaze kschiczenje wußłyschachu. Hdyž wschitzy k městu pschiběžachu, hdźež běchu dźěscźi pschi wosu wostajili, ßo jim strašchny napohlad poskicźi: starsche dźěczo wokajo wokoło wóhnja běhasche, kotryž ßo mózne palesche; we wóhnju pak mjeńsche dźěczo leżesche, s dźěła hižo wuhloczorne spalene. Ssamej wostawschi běschtej dźěscźi wuhaßnjene płomjo s nowa rosdukej a ßuchich hakosow do njeho namjetakej. Pschi tym běsche ßo drasta mjeńscheho dźěscźa sapopanuła, a se stróżelemi běsche wbohe dźěczo do ßrjedź wóhnja panuło. Doniž starschi pschiběžachu, běsche ßo dźěczo spaliko.

* W domje gmejnskeho pschedstejicźerja we wßy Koštinec w Czechach je ßobotu tydźenja pschipołdnju 21 lět stary wotroczk Ullrich 28 lět staru ßłużobnu dźowku tsélił a na ßmjercź sranił. Wotroczk tsélbu něhdźe w kucźiku w khěži stejo widźesche, ju shrabnu a njewjedźo, so je natykana, ßo s njej do dźowki měrjesche, kotraž wó jstwje pschi blidźe ßedźo mak rybowasche. Mjes tym so wotroczk žortowasche, tsélba wutsěli, a zyły schrót jenoż někotre krocźele daloko njesbožownej holzy mjeswoczi slecźa. Na tsecźi dźeń wona hischcźe saßo k ßebi pschischła njeběsche a ßo s cźeźka saßo shraba.

* S městaczka Mährisch-Ostrau ßo pische: Schwadrona hulanow, kotraž běsche w městaczku pschenozowała, 15. septembra rano wokoło woßmi město saßo wopuschcźi. Mjes Mährisch-Ostrau a Polnisch-Ostrau dyrbjachu hulanojo psches móst psches rěku Ostrawitza. Dokelž w naschim měscźe hewak žanych wojakow nimamy, ßo kóždy krócź wjele wcźipneho ludu secźěri, hdyž ßo něhdźe wojazy pokasaja. Duž też na moscźe wjele doroscźenych a hischcźe wjazy dźěcźi stejesche. Lědma běchu prěni hulanojo, kotsiž wschitzy zyle pomału jěchachu, psches móst pschijěchali, ßo pschi prawym mostowym stołpje s wulkim ropotom wójmadło rjecźasa rostorhnu. Wscho, schtož na tejle stronje běsche, runowahu shubiwschi do hłubiny dele padźe. To bě žałostny napohlad, a wołanje ranjenych bě wutrobu łamaze. Sbožownemu pschipadej, so ßo rjecźas jeno na jenym měscźe rostorže, so ßo sbytkny dźěl mosta jeno pomału a po něczim podnurjesche, a so pschi wulkej horzocźe w rězy nimale žaneje wody njeběsche, ma ßo pschipißowacź, so pschi njesbožu wschitzy wo žiwjenje njepschińdźechu. Morwi ßu, schtož je dotal snate, tsjo hulanojo, scheścźo druhy doroscźeni a wóßom dźěcźi, mjes nimi dwě dźěscźi a ßłużobna dźowka pschekupza Steina. Cźeźko ranjenych je s zyła 25; někotsi s nich bjes dwěla na ßwoje rany wumru. Pomoz běsche bórzy k ruzy: wossada Ostrau a sarjadnistwo żelesnizy noscherjow s noßydłami póßłaschtej, a sa pół hodźiny běchu ranjeni a morwi wotnoscheni. Tudomni lěkarjo ßo na wsche mózne waschnje prózowachu, so bychu snjesboženym spomožni byli. Wulke ßyły ludu na město njesboża pschikhadźachu. Pschi bliżschim wobhładowanju mosta, kotryž krajej ßłuscha, ßo pokasa, so ßu żelesne rjecźasy na mnohich městach tak wot sersawza pschežrane, so ßo łamaju, kaž shniłe drjewo. Spodźiwne je, so je hakle psched zyle krótkim cźaßom komißar móst wobhładowawschi wuprajił, so je móst w zyle dobrym rjedźe.

* Jedyn Belgicźan je njedawno skónczńje pschiprawu dowunamakał, nad kotrejž je ßebi hižo wjele wucźenych a hudźbnikow hłowu łamako. Tale pschiprawa, hdyž ßo na fortepiano abo na pischcźele (byrgle) staji, wscho w notach wotcźischcźi, schtož ßo na instrumencźe hraje. Pschiprawa, nad kotrejž je ßo wunamakał na wschě 38 lět prózował, komponistam a improwisatoram bjes dwěla jara wulkeje ßłużby wopokaże. Posypyty s njej ßu ßo s najlěpschim wuspěchom w kralowskim hrodźe stałe, a belgiska kralowa je wunamakarjej połne pschipósnacźe wuprajiła. Někto chze wón se ßwojej pschiprawu do Parisa jěcź a tam dalsche posypyty s njej cźinicź.

* W ruskim městaczku Wołkowysk 7. t. m. Boži woheń wunídźe a wjetschu pokojzu lěpscheho dźěła města do prócha a popjeła pschewobrocźi. Něhdźe 200 domow je ßo spaliko. Domjazeje nadoby a druheho samoženja wotpaleni płomjenjam nimale niczo wutorhnucź njemózachu. Něschto cźłowjekow je ßo ßobu spaliko. Sawěscźenych běsche jeno něhdźe dźeßacź domow.

* Na Ssrjedźnoseměskim Morju je ßo wóndano italska łódź spaliła, kotraž wolij do Odeßy wjesesche. Wjeczor wokoło dźeßacźi ßo se ßrjedź łódźe kuricź pocza. Hdyž sa pschicźinu kura hladachu, ßo pokasa, so je ßo wolij sapalił; nichtó pak njewě, kak je ßo to stało. Lědma pak běchu, so bychu płomjo podußyli, tón dźěl łódźe wotewrili, hdźež ßo palesche, płomjo won wupraßnu a zyłu łódź na jene dobo wobja. Woheń sahaschecź žaneje mózności njeběsche, a łódźnizy dyrbjachu hladacź, so do cźołmow sesłakachu a wot łódźe wotjědźechu, nasdala na jeje sahubjenje pschihladujo. Sa dwě hodźinje běsche łódź spalena. Dwaj dnjej cźi 14 łódźnizy na ßwojimaj cźołmikomaj po morju wokoło płowachu. Na tsecźi dźeń jich awstriska parołódź, kotraž běsche duzy po pucźu s Triesta do Alexandrije, wuhlada, k nim pschijědźe a jich ßobu wsa.

* Jedyn bur ſ wokolnoſcze měſta Akkermana běſche wóndano do Akkermana jeczmjeń na pſchedań pſchiwjeſk. Hdyž wón jeczmjeń pſchedawſchi na wjeczor pſchahaſche, ßo zuſy cžłowjek k njemu pſchida, ßo jeho wo dźěło praſchejo. Dokelž bur dźěłacžerja trjebaſche, wón zuſeho naja a ßobu domoj wſa. Naſajtra wobaj zyły dźeń doma dźěłaſchtaj; na nóz pak ßo na polo podaſchtaj, kotrež daloko wote wßy leżeſche, dokelž chzyſche bur rano ſahe pſcheńzu domoj woſyčź poczečź. Ale wón ßo ſa zyły dźeń domoj njewróćži. Tež nóz ßo minu. Hakle na druhi dźeń wokoło połdnja burowi ßußodźa njedaloko wßy jeho konjow wuhladachu, kotrejž běſchtej na prěnimaj nohomaj ſeſpinanej; a nichtó pſchi nimaj njeběſche. Wot buroweje žony ſhoniwſchi, ſo wona hižo druhi dźeń na muża cžaka, ßußodźa jeho pytacź dźěchu. Na jeho polu ßo dohladachu, ſo je jena pſcheńcžna popa rosmjetana. Pod ßnopami tejele popy bura ſ rosbitym nopom morweho namakachu. Pſchi nim krwawy dubowy ßochor leżeſche, ſ kotrymiž je mordaŕ bura pjecža ſaraſył. Něſchto dale žitny wóſ ſtejeſche. Ale dźěłacžeŕ, kotrehož běſche bur w měſcže najak, tu nihdže njebě. Wón běſche ſ wokomaj a ſ někotrymi wězami, kotrež ſkónzowanemu ßkuſchachu, cžeknuł. Burowa žona, kotraž jeniczka bě jeho widźała, mózeſche jeho tak někak wopißacź. Wußlědźili mordarja dotal hiſchcže njejßu.

Cyrkwinske powjesće.

Křćeni:

Michałſka zyrkej: Ernſt Jurij, Ernſta Schattela, garbaŕſkeho pomoznika w Wulkim Wjelkowje, ß. — Pawoł, Ernſta Hermanna Wernera, ſahrodniſkeho žiwnoſcžerja w Kelnje, ß. — Marja Martha, Jana Auguſta Socki, dźěłacžerja w Wulkim Wjelkowje, dź. — Amalija Martha, Handrija Auguſta Mitaſcha, khěžerja a fabrikſkeho cžeßle na Židowje, dź. — Marja, Jana Bohuwěra Röſecka, dźěłacžerja pod hrodom, dź. — Lejna Martha, Jurja Hajnzy, dźěłacžerja pod hrodom dź.

Zemrjeći:

Dźeń 13. ſeptembra: Erneſtina, Khorle Juliußa Seiferta, zyhelnika w Hrubjelcžizach, dź., 1 l. 8 m. — 17. Veronika, Adolfa Wylema Flegela, ſchewza tudy, mandźelſka 52 l. 6 m. — 18. Franz Gäbler, wumjenkaŕ w Sajdowje, 80 l. 11 m. — Wylem, Khorle Juliußa Seiferta, zyhelnika w Hrubjelcžizach, ß., 6 l. 6 m. — Marja Rychtarjez ſe Sarěcža, wobydlerka wokrjeßneje dźěłacžerńje na Židowje, 44 l. 7 m. 9 d. — 19. Jan Ernſt Krakowſky, fabrikſki dźěłacžeŕ pod hrodom, 25 l. 1 m. 12 d. — 20. Hańža Mitaſchez, hoſpoſa pod hrodom, 54 l. 1 m. 2 d.

Skałarjo.

Schto ßłyſchecź je tam ſ daloka
Hłóß wſchelakeho klepota:
Haj, to ßu ßerbſzy ſkałarjo,
Kiž ſ cžežkim dźełom bědźa ßo.
Hdyž lube ranje ſaßwita,
A Boże ßtónczko ſeſkhadźa,
Njech ſyma abo cžoplo je,
Sso w ſkałach dźěło ſapocžnje.
Tak bórſy rano wuhlada
Jich kóždy dźěłacź — bjes laza,
We fali a we drjewjanzach
A we rubjanych kholowach.
Na cžežke dźěło ſwucženi
Ssu wot lěnikow hidźeni,
Wot ſtajnoh' procha wobdacźi
Ssu zyle młynkam podobni.
Naſch ſkałaŕ porjad lubuje,
A ſ dybkom dźěłacź ſapocžnje,
A hdyž ßo ßwjatok ſawoła,
Jich dźěło hnydom ßwój kónz ma.
Hdyž pilnje podźěłali ßu
Dwě ſchtundźe — nětk du k ßnědanju,
Tu ſymny khoſej we bleſchi,
Khléb ſeſkhnjeny jich wokſchewi.
Pok ſchtundy traje ßnědanje,
A ſaß' ßo dźěło ſapocžnje,
Tón kamaŕ ſ gratom miſchtera
Wſchak mſdu po ſchtundach doſtawa.
Tón rubaŕ ſ gratom wſchelakim
Tu dźěła bliſkim, dalokim.
A wot ſchtukow, kaž nadźěła,
Mſdu doſtanje wot miſchtera.
Wón ſ kowarjom ßo wujuje,
Jom' wjele pjenjes wopruje,
A hdyž tež na njoh' naßwari,
To kowaŕ ſwólnje pſcheczerpi.
Hdyž potrjebaju toporka,
Sso wojnarja pſchez' ſminjeja:
Hlaj, lěß a kerk ſtaj ſwólniwaj
A ſa ſkałarja mjelczitaj.

Hdyž luby wobjed nimo je,
(Khoſej, ſeſkhnjene pomałki,)
Dha ſkałaŕ khwilku wotpocžnje,
Sso k nowom' dźěłu hotuje.
A w ſchtyrjoch k lubej ßwacžinje
Sso ſběra „pjeczik" hromadźe,
Sa tutón ſkałaŕ najmłódſchi
Dźe kupicź palenz najtuńſchi.
Hdyž luby wjecžor naſtawa,
Cžaß ßwjatoka ßo pſchibliža,
H'ſchcže druhdy kroſchik ßunjeja,
Proch kamjeńtny ſ nim wotmyja.
Hdyž luby ſkałaŕ domoj dźe
A ſprózny druhdy ſaſtanje,
Ssnadź ſe ßłaboſczu tſchepoze,
Dha praja, ſo wón pjany je.
Haj, haj, tež w ſkałach lubuje
Sso palenz, haj, jich wjele je,
Kiž ßwoju zyłu rjanu mſdu
Na palenz rosmjetali ßu.
To pak tež wěrno woſtanje,
So na ſkałarju widźane
Je wſcho, a hdy by wopiłz był,
Wón ſkałarjow rad ßwaricź chzył.
Ssym hușto ſetkał cžumpatych
Doſcź cžaſto mužow nahladnych,
Kiž (dokelž palenz njepiju)
Ssym ſeſnał hnydom po waſchnju.
Haj, tajkoh' nichtó njewidźi
A ſa pjaneho njedźerži,
Ssam korcžmar jeho ſakita
A jeho pjanoſcź wodźewa.
Ja proſchu kóždoh' pſchecźela,
Hlaj, njeßudźmy ßo picźa dla.
My chzemy radſcho kedźbowacź,
Ssam ſa ßo dobry pſchikład dacź
Tym, kotſiž na naß kakaju,
Nam jenož njeczeſcź popſcheju,
So pſchi ſkałaŕſkej pjanoſczi
Tež ſtróſby lud we ſkałach tczi.

Płaczišna žitow a produktow w Budyſchinje

18. ſeptembra 1886.

Žitowy dowos: 2417 měchow.		Na wikach wot M	Na wikach wot Pf	Na wikach hacž M	Na wikach hacž Pf	Na bursy wot M	Na bursy wot Pf	Na bursy hacž M	Na bursy hacž Pf
Pšeńza	běła	8	33	8	93	—	—	—	—
"	žołta	7	92	8	10	—	—	—	—
Rožka	50 kilogr.	6	84	6	96	—	—	—	—
Jeczmjeń		6	1	6	16	—	—	—	—
Wowß		5	60	6	—	—	—	-	—
Hroch		8	6	10	28	—	—	—	—
Woka		8	6	8	33	—	—	—	—
Jahły		12	—	15	50	—	—	—	—
Hejduſchka		16	50	17	—	—	—	—	—
Běrny		1	50	1	80	—	—	—	—
Butra	1 kilogr.	2	20	2	40	—	—	—	—
Pšeńcžna muka	50 "	7	—	15	50	—	—	—	—
Ržana muka	50 "	7	—	10	25	—	—	—	—
Ssyno	50 "	3	—	3	20	—	—	—	—
Sstóma	600 "	23	—	25	—	—	—	—	—
Proßata 982 ſchtuk, ſchtuka		6	—	16	—	—	—	—	—
Pšeńcžne wotruby		4	—	4	25	—	—	—	—
Ržane wotruby		4	75	5	—	—	—	—	—

Draždźanſke mjaßowe płaczišny. Howjada 1. druźiny 62—65 mk., 2. druźiny 56—59, 3. druźiny 25 po 100 puntach rěſneje wahi. Dobre krajne ßwinje 53—55 mk. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Cželata 1. druźiny 45—60 np., 2. druźiny 28—38 np. po puncže rěſneje wahi.

Wjedro w Londonje 24. ſeptembra: Rjane.

Khěža

cžišło 63 w Huſzy, dwajſchoßna a rjenje wutwarjena, ſe ßołotowej a ßadowej ſahrodu, je hnydom ſe ßwobodneje ruki na pſchedań. Dalſche je ſhonicź pola gmejnſkeho pſchedſtejicžerja tam.

W Radworju je dwajſchoßna **khěža** cžišło 55 ſa tunju płaczišnu na pſchedań. Dalſche je cžišło 44 tam ſhonicź.

Jerjowe ßudy

k kładźenju kaka po 40 np. pſchedawa

Otto Zwaar

na rybowej haßy.

Howjaſo-kožane ſchkórnje

jara ßylne ſ pódkowomaj abo bjes nju po 6 mk. 50 np. porucža

Paul Kriſteller

na bohatej haßy 29.

Woprawdźity

hydrawliſki cžorny kalk

wubjernje ßo hodźazy ſa zyhelowe krycže, ſakkadny twar, ſwonkowny wobmjet, ſa ſymſy, k wobmjetowanju wětrowych bokow a pſche wuſtupazu włóžnoſcź ſcžěnow w wobydlenjach, hródźach atd. porucža ſtajnje cžerſtwu, wulkokruchatu tworu

A. Lorenz w Budyſchinje.

Woprawdźita Jaworſka ßymjeńtna rožka

je doſchła, tež móže ßo pola mje

woprawdźita Frankenſt. ßymjeńtna pſcheńza

ſkaſacź.

E. F. Schippang na bohatej haßy.

Hermann Beermann,

prjedy na mjaßowym torhoſchcžu,

nětko na **ſnutſkownej lawſkej haßy 6**

ſ napſchecža radneje pinzy,

pſchedawa **draſtne tkaniny** cžorne a pißane, **lama, tkaniny k ßuknjam** 7/4 ſchěroke kóhcź po 33 np., **barchent k koſchlam,** dobru tworu, kóhcź po 20 np., **plüſch k jakam** po 160 np., **dobre ſymſke mantle** po 12 mk., **mantle pſche deſchcź** po 6 mk. a wjele druhich wězow po najtuniſchich płaczišnach.

Khlamarjo a ſchwalcže woßebje tunje płaczišny.

Kaſchczowy magazin.

Najwjetſchi ſkład **kaſchczow** ſa froſcženych a dźěcži pola

Pawola Scholty, tyſcheŕſkeho miſchtra

na garbaŕſkej haßy 8.

Gummijowe schaty stejaze khornarje, shibnjene khornarje, manschety, pschedkoschliki, kaž tež k tomu ßo hodźaze mechaniske knjefle a mydło porucza

A. Tschentscher w kupnizy.

Eduard Hartmann

5 na ſnutskownej lawſkej haßy 5.

Lama, flanell, barchent ſa koſchle, tolſta wolma, kalmuk atd.

w rjanych nowych muſtrach po tunich, wěſtych płaćiſnach.

Nowoſcże wſchelakich žiďźanych a wolmjanych rubiſchczow.

Moje

manufakturowe, modotworowe a žónſkodraſtne khlamy

ßu wot nětka

13 na bohatej haßy 13.

Richard Gautzsch.

Swój ſtład **porzelana, kamjeniny,** wſchěch družinow **ſchkleńčźanеje tworу, ſchpihelow, ſlothych leiſtow, woknjazeje ſchkleńźу, pópow, pópowych hlowow, gardinowych žerdźow** a **roſetow** porucza po tunich płaćiſnach

pſchedawárnja porzelana a ſchkleńźy

Ernſta Ulricha

na ſchuleŕſkej haßy 12.

Butrowy pólver

k položenju dźěłanja butry

porucza **haptyka w Rakezach.**

K kſchćiſnam, kwaßam a druhim ßwjedźenjam, woßebje hoſćenzarjam ßwoje **jednore a dwójne palenzy,** toho runja wubjernje dobre **likěry** po jara tunich płaćiſnach poručamoj.

Ginzel & Ritscher,

deſtilazija na wulkej bratrowſkej haßy 6.

Anna Prasser

porucza **wolmjane ſchtrykowanſke pſchedźeno** jenož w dobrych družinach, toho runja **Barlinſku, zeſyrſku, mochowu, gobelinſku** a **mohairowu wolmu** po tunich płaćiſnach.

na ſchulſkich hrjebjach 11 ſ napſchećza theatra.

Mydlaŕnja Herm. Puya

w Budyſchinje na ßerbſkej haßy

porucza

jadriwe mydło, dobre ßuche	punt	po	40 np.,
jadriwe mydło, cźerwjene a módre	„	„	36 „
zolte wóſkowe mydło I	„	„	40 „
zolte wóſkowe mydło II	„	„	30 „
ſoda	„	„	5 „
ſchterku	„	„	22 „

maſne mydło, ſelene mydło, petrolej, wſchě artikle dobre a po najtuniſchej płaćiſnje.

Hermann Darſchau

na ſchuleŕſkej haßy cźišło 1

(hižo 40 lět wobſtejazy)

porucza ßwoje dobre, cźežke **ſchtrympowe tworу** ßamßneho dźěła kaž tež derje ſrjadowany ſklad **ſchtrykowanſkeje wolmy** najlěpſcheje družiny po najtuniſchich płaćiſnach.

Woprawdźite

Sſlankowſke cźeſke piwo

ſchkleńźu po 15 np. porucza jako něſchto wubjerne

H. A. Raude w „Deutſche Halle".

Jahły, piznu muku, wubjerna piza ſa proßata a huſy, zentnar po 6 mk. pola

Wollmanna & Co. w Budyſchinje.

K njewjeſcźinſkej draſcźe:

cźorne žiďźane tkaniny

ſ rukowanjom ſa dobre družiny

porucza po tunich płaćiſnach

H. Kayser

10 na žitnej haßy 10.

W expediziji **Serbskich Nowin** a w macźicźnym ſkładźe pola k. pſchekupza **M. Mórby** je ſa 1 mark na pſchedań:

njeboh Jana Ernſta Sſmolerja

ßwětłocźiſchcźowy jara podobny **wobraz** (wulkoſcź 30 × 20 zentimetrow), ryßowany wot k. wucźerja Knjeſa.

Tutón wobraz porucza ßo kk. cźeſcźenym ßerbſkim wótcźinzam a pſchecźelam njebocźiczkeho, jako tež wſchitkim ßerbſkim towarſtwam.

Gustav-Adolfski ßwjedźeń w Maleschezach.

Wutoru 28. septembra budźe ßo w **Maleschezanskim** Božim domje Gustav-Adolfski ßwjedźeń ßwjećicź, pschi kotrymž budźe k. farař **Mrósak** ſ Budestez ßerbſzy a k. farař **Drews** ſ Porchowa němſzy prědowacź. Sserbſka Boża ßłużba ſapočznje ßo popołdnju w 2 hodźinomaj, němſka w 4 hodźinach.

Wſchitzy, kotſiž maja luboſcź k wězy Gustav-Adolfſkeho towarſtwa, ßu pſcheczelniwje pſcheproſcheni.

W Maleſchezach, 13. ſeptembra 1886.

Handrik, farař.

Budyska Bjesada.

Bal, kotryž ßo wulkemu ßerbſkemu ſpěwanſkemu ßwjedźenjej pſchiſamknje, ßo wot Budyſkeje Bjeßady wuwjedźe. Duž Bjeßadźine ßobuſtawy, kotrež ßo pſchi balu wobdźěła, žaneho rejwanſkeho pſchinoſchka płaćicź njetrjebaju. Kouverty ſa hoſćinu njech ßo bórſy ſkaſaju.

Pſchedßydſtwo.

Towarſtwo Pomocy
za studowacych Serbow

změje **dźeń s. Michała,** 29. septembra, popołdnju w **dwěmaj** w **Thiermannec kolonnadach** wurjadnu **hłownu zhromadźiznu.**

Dźeńſki porjad: 1. Nowowólby dweju sobuſtawow z předſydſtwa a dweju z wubjerka. — 2. Wuradźowanja.

W. H. Conrad

w Budyſchinje

13 na bohatej haßy 13

porucza w wulkim wubjerku

rolkaty tobak a w pakćzikach, zigary,

100 ſchtuk po 2 mk. a drózſcho, jenož dobre wězy po tunich ale wěſtych płaćziſnach.

Wulki ſkład

khartow k hraczu.

Saßopſchedawarjam ßo ponižene płaćziſny woblicza.

W. H. Conrad

13 na bohatej haßy 13.

Khoſej:

Kampinas
punt ſeleny po 70 np.
= paleny = 85 =
mexikanſki
punt ſeleny po 80 np.
= paleny = 100 =

jara derje a ßylnje ßłodźazy porucza

Hermann Kunack
na bohatej haßy 8.

Najlěpſche nowe

hollandſke jerje

jara nježne a tucźne ryby po **3** a **4** np. porucza

Hermann Kunack
na bohatej haßy 8.

Rejwanſke ſtupnje

po 2 mk. 75 np. a drózſche hacź do najwoßobniſchich w wulkim wubjerku porucza

Paul Kriſteller

na bohatej haßy 29, ſ napſchecźa hoſćenza k winowej kići.

J. G. Schneider

pódla lawſkeho tórma pſchedawa tunje a dobre

czaßniki a rjeczaſki.

Porjedźenja ßwěrnje a tunjo.

Eduard Hartmann

na ſnutſkownej lawſkej haßy 5.

Wulki wubjerk konjazych dekow.

Ratarſka ſchula w Budyſchinje.

Nowy wuczbny kurß ßo **póndźelu 18. oktobra 1886** ſapočznje. Pſchipowjedźenje k pſchijeću ma ßo pola **direkzije** ſtacź, kotraž tež radlubje dalſche wukaſy dawa.

Wotewrjenje předawarnje.

Z tutym sebi dowolam, k nawjedźenju dać, zo 29. septembra na rózku **Hošic a seminarskeje dróhi** njedaloko theatra

předawarnju papjery a pisanskich materialijow

kaž tež wšeje předpiſaneje ſulskeje potrjeby wotewrju.

Wobroćam ſo na swojich lubych Serbow, wosebje knjezow duchownych a wučerjow z podwólnej próſtwu, mje při potrjebje wopytać. Chcu ſo pilnje prócować, z najnowšimi a najhódniſimi wěcami poſłużeć a wšě žadanja dopjelnić.

Sym Serb a budu najradšo ze swojimi wotebjerarjemi w ſerbskej rěči wobkhadźeć.

Handrij Lorenc.

Laſowſke ßerbſke ratarſke towarſtwo

ſmeje **njedźelu 10. oktobra t. l.** popołdnju w 4 hodź. w **Wenzlez hoſćenzu** w **Laſu** ſhromadźiſnu.

Dnjowy porjad:
1. Sběranje połlětneho pſchinoſchka.
2. Pſchijećje nowych ßobuſtawow.
3. Pſchednoſchk k. fararja Waktarja a knježeho ſchoßarja k. Haſchki.

Wo bohaty wopyt proßy **pſchedßydſtwo.**

Generalne pruhi

za ſerbski ſpěwanski ſwjedźeń změja ſo na budyſkej třeleřni **ſobotu 25. ſept.** popołdnju wot 4 hodźin a **póndźelu 27. ſept.** wječor wot 7 hodź., w Lauec hotelu pak **wutoru 28. ſept.** popołdnju wot 5 hodź. a **ſrjedu 29. ſept.** dopołdnja wot 9 hodźin.

Jara nuzne je wopytanje tychle pruhow, jeli ma ſo ſpěwanje derje radźić a Serbam k česći ſłużić; wosebje pak dyrbi ſo poſlednja pruha na kóždy pad wopytać; štóž ſo na njej njewobdźěli, njesmě w koncerće ſobu ſpěwać.

F.

Zarěčanske ſerbske towarſtwo

změje — da-li Bóh — njedźelu 26. septembra ſwoju měſačnu zhromadźiznu.

Wšitke ſobuſtawy kaž tež hoſćo ſo lubje přeproſuja přez

předſydu.

Pilna ródna holza ßo k 1. oktobrej ſa kuchenź a domjaze dźěło pyta pola **Heinricha Langi** na žitnych wikach 9.

Wuſtojna, niż pſchemłoda dźowka ſa ßwinje ßo k nowemu lětu ſa **Delnjo-Kinjanſki knježi dwór** pyta.

Rólnych pohonczow a wolaznych

pyta k 1. januarej 1887

Krakeczanſki knježi dwór.

Strózſby pohoncź, kotryž ſ konjemi derje wobkhadźecź wě, ßo hnydom do jeneje piwarnje pyta. Dalſche je ſhonicź pola knježeho inſpektora w Klukſchu abo w wudawarni Serbskich Nowin.

Schewſkeho wuczobniſka pyta hnydom **Emil Riethus**

pſchi mjaßowych jědkach 4.

Wuczobnik pytany.

Sa ßwoje kolonialtworowe a zigarowe khlamy wuczobnika, ßerbſkeje rěcze mózneho, k 1. oktobrej pytam.

Moritz Mjerwa
na mjaßowym torhoſchczu.

Sa wotpalenych w Hodźiju, Worklezach a Wětenźy je darił P. W. w Czichońzach 3 mk., wuczeŕ Rjelka w Rakezach 6 mk. 50 np.

Sa wſchitku luboſcź a czeſcź, kiž je ßo mojemu lubowanemu bratrej, njebocźiczkemu knjeſej duchownemu

Hermannej Trautmannej

w žiwjenju a pſchi wumrjecźu wot jeho lubeje Worſchiſkeje woßady a ſ dalſchich ſtron wopokaſała, ßo ſ tutym najwutrobniſcho dźakuju.

Wulzy ſrudźena ßotra

Roſalija Trautmannez,
tež w mjenje wſchitkich druhich ſrudźenych ſawoſtajenych.

K tomu cźißtu pſchiłoha.)

Wschě druzhiny czrjewow
k dźěłanju kołbašy
porucza pschedawarnja czrjewow
A. Eisslera
na žitnych wikach 16.

Ssadowe kišałko,
s czistych jahodow pschihotowane, k kładženju wubjerne, liter w jenotliwym po 20 np., po zykym po 18 np. poruczataj
Holzapfel & Demuth.

Jablukowe wino,
wschelake jahodkowe a šadowe schampanske wino, mušěrowaze šadowe limonady a bowle,
šadowe kišałko,
wubjerne k šolotwi, k kładženju atd.,
sodowu a selterssku wodu,
pschezo czerstwu pjelnjenu, porucza
Hornjołužiska šadowa tłóczerńja
dr. Herrmanna a dr. Wetzki
na sadnej bohatej haši 3.

Khofej
w wulkim wubjerku
seleny punt po 70—160 np.
jenož derje šłodźaze druzhiny porucza
Gustav Poser
na jerjowej haši.

Butra!
Měschanu butru,
lutowansku butru
w bowach a wuwaženu, najlěpsche druzhiny, porucza wot czerstweje pošylki
Gustav Poser
na jerjowej haši.

Turkowske šłowki
najrjeńsche a najwjetsche, kotrež šu dostacz, porucza hischcże tunjo
Moritz Mjerwa
na mjašowym torhoschczu,
destillazija najlěpschich likěrow.

Czorne jahody
kupuje po kóždej dźělbje
měschczanska haptyka
w Budyschinje
pschi hłownym torhoschczu 6.

Džělo
kupuje po najwyschschich płaczišnach
R. Hennig na taschbarku 7.

Rošowany stwjelzowy abo njetrjeny len, kaž tež **wutrjeny len** kupuje kóždu dźělbu po najwyschschich płaczišnach
mechaniska džělopschadownja
w Hajnizach.

Kolonialtworowe a spirituosowe khlamy
Adolfa Rämscha
pschi butrowych wikach
poruczeja swojim czesczenym wotebjerarjam:
dróbny zokor punt po 30—33 np.,
zokor w kłobukach punt po 33—38 np.,
zokor w kruchach punt po 34 np.,
khofej njepaleny, šyrny a czischczešłodźazy, punt po 80, 90, 100, 110—130 np.,
khofej njepaleny, 2. druzhina, punt po 65—70 np.,
khofej paleny, šyrny a derješłodźazy, punt po 80, 90, 100, 120—180 np.,
zokorowy syrop, wubjernje šłódki, punt po 18 np.,
nowe jerje, wulke ryby, 15 scht. po 45 np.,
petrolej punt po 14 np. a
rajš punt po 13, 14, 15 hacž 30 np.

Murjerske zyhele wulkeje druzhiny
a **poresne zyhele**
pschedawa
Margareczina hěta pola Budyschina
Hermann Schomburg.
Fabrika schamotow, drenskich rołow, kótłow, kamjenjow k plestrowanju a semskich platow.

Ssucha bruniza
je na pschedań we wschěch druzhinach po tunich płaczišnach
w **Libscherez podkopkach** w **Khwaczizach.**

Na seminarskej haši. **Möblowy magazin** Rózk Hoschiz haši 17.
Arthura Janascha, tyscherskeho mischtra
porucza swój wulki skład
möblow, schpihelow a pólstrowanych möblow
po najtunischich płaczišnach.

Hěblowane schpundowanja
zyle šuche, 24 a 30 mm. šyrne, pschedawa tunjo
Tr. Holbjan w Budyschinje pschi dwórischczu.

Dr. Schrammowy bróstowy a wotwjedźazy thej,
najlěpsche thejowe měschenje k czischczenju krwe a k wuczerstwjenju czeła, woprawdźity dostacz w **měschczanskej haptyzy w Budyschinje na hłownym torhoschczu 6.**

Podpišany s tutym swoje hižo lěta dołho sa dobre znate
jablukowe wino
nakišałe a **šłódke** knjesam korczmarjam kaž tež privatnym k schczišnam a kwašam porucza.
Skasanja pschijimataj kk. **Richard Pötschke** pschi torhoschczu a **Ernst Kern** na šerbskich hrjebjach w Budyschinje. — Sašopschedawarjam so nižsche płaczišny woblicza.
Ernst Schmidt
w Małych Debšezach pola Budestez.

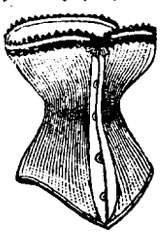
Jabluka
kupuje po kóždej dźělbje abo je sa šłódke jablukowe wino wumenja
W. Demuth
nad Lichanjom pola Hucziny.

W wudawarni Serbskich Nowin je dostacz:
Maly katechismuš
Dr. Marczina Luthera
se schpruchami s biblije, zyrkwinskimi khěrluschemi a khoralnymi hłošami.
Wuknjenja atd.
podał **Jurij Jakub,** farar.

Restituzionski fluid, nervowy balsam psche bolenje subow a hłowy a drjenje
porucza **haptyka w Rakezach.**

Najlepschi mlokowy a wužitkowy pólver,
wobžerny pólver sa šwinje,
pólver sa prošata,
salsowy pólver,
krjepki sa skót, hdyž šo jemu žracz nochze atd.
porucza **haptyka w Rakezach.**

Płaczišny wošebje hódne

schtalty
wschěch druzhinow a jenož derje šedźazych fašonow porucza
a na pokasku radlubje sczele
A. Tschentscher
w kupnizy na torhoschczowej stronje.

Khofej
wot najtunischich hacž do najlěpschich druzhinow, jara derje šłodźazy, porucza **Hermann Klemm**
na bohatej haši.

Jerje
rjane tuczne ryby
porucza po tunich płaczišnach
Hermann Klemm
na bohatej haši.

Syrop
punt po 12 np., jara šłódki, porucza **Hermann Klemm**
na bohatej haši.

K kermuschам

porucza
tykanzowu wyrzu
w paketach po 10 a 20 np.,
korjeńſki a zitronowy wolij
w bleſchach a wuważeny,
tykanzowu barbiczku (ſafran),
ff. korjenje, zyke a tołczene,
czěkazu ſół (flüchtiges Salz)
k pjeczenju wuroſczeneje pſcheńzy
hrodowſka haptyka.

Koprowy vitriol,
zyły a tołczeny,
mjedźny ſerſawz,
zyły,
k naczinjenju pſcheńzy porucza
hrodowſka haptyka.

Koprowy vitriol

k namoczenju pſcheńzy
zyły a tołczeny
tunjo pola
Straucha a Koldy,
3 na kamjeńtnej haßy 3,
drogowe khlamy k ſłotemu worłej.

Jara dobre
draſtne tkaniny
woßebje cziſtowołmjane w bohatym wubjerku. Placiſny ſpodźiwnje tunje.
Julius Hartmann Sohn
na rózku mjaßoweho torhoſchcza.

Khofej

njepaleny punt po 70, 80 hacz do 150 np.,
pſchezo czerſtwy **paleny,** ßylnje a derje ßłodźazy, punt po 100 a 120 np.
poruczataj
Ginzel & Ritſcher
na wulkej bratrowſkej haßy 6.

Wo P. Kneifelowej
wloßowej tinkturje.

Na wloßy běbnych ſ tutym woſpjet na horejſchi kosmetik kedźbnych czinimy, jako wo prawdźe na najlěpſchi, **je-li niz jeniczki w ſkutku ſprawny ßrědk** pſche wupadowanje wloßow, kaž tež ſo by człowjek ſhubjene wloßy ßaßo dóſtał, a je wón **woßebje tež ſa žónſke,** kotrymž wloßy huſto wot pſchemérneho nakožowanja wolija a pomady wupaduja, woßebje jara wužitny. — Tutu tinkturu ma w bleſchach po 1, 2 a 3 mk. w Budyſchinje prawdźiwu jenož knjes **Ernſt Mittaſch** pſchi ſchuleŕſkich wrotach čžo. 1 na pſchedań.

Konſerwěrowaza ßel

ſ 1. ſakſkeje fabriki konſerwěrowazu ßół dźěłazeje w Treuenje.

Wažne ſa rěſnikow a hoſpoſy

k ßelenju mjaßa, dźěłanju kołbaßy, ſdźerženju mjaßa a rubaneho, krwě, jatrow, płuzow atd., dale k ſdźerženju mloka, butry, twarožka a k kładźenju płodow, kórkow a kißykała, ſo by ßo płěßnjenja ſminuło.
Jeniczka pſchedawarnja pola
Straucha a Koldy,
drogowe khlamy k ſłotemu worłej.

Njepaleny khofej

punt po 80, 90, 100 np. atd.,
ßylny a jara derje ßłodźazy, porucza jako něſchto jara tunje
Th. Grumbt
w kupnizy a na ſwonkownej lawſkej haßy.

Pſchedawarnja hnójnych ßrědkow

Albina Schirmera w Budyſchinje
na jerjowej haßy, w ſłotym jehnjeczu,

porucza knjeſam ratarjam k naſymſkemu dźěłanju polow po najtuniſchich płaczíſnach:

parjenu a ßyru koſczinu najwubjerniſcheje druźiny,
ammoniak-ſuperfoſſat,
ſpodium-ſuperfoſſat,
woprawdźity Ohlendorffſki peruanſki guano,
cziſty ſchwablokißały ammoniak,
norwegſki a wjelrybjazy guano,
hnójny gyps.

Mjenowane hnójne ßrědki ßo ſ rukowanjom jich cziſtoſcże pſchedawaju a kóždy kupz móże ßebi je na to a na ſaruczene wopſchijecże wot pruhowanſkeje ſtazije w Pomorzach darmo pſchepytacź dacź.

Jara dobry paleny khofej

punt po 1 mk., 1 mk. 20 np. a 1 mk. 40 np.
porucza **Th. Grumbt**
w kupnizy a na ſwonkownej lawſkej haßy.

K pěknemu a rjanemu dźěłanju
fotograſijow kóždeho waſchnja
porucza ßo
fotograſiſko-artiſtiſki atelier
Alex. Matthaeya dwórſkeho fotografa naßl.
Alfr. Schreibera
w Budyſchinje, ſ napſchecża theatra.
Wot 1. oktobra na ſchulſkej dróſy.

Jeniczka pſchedawarnja ſa Budyſchin, Lubij a wokolnoſcź **Meyerowych ſchpihelowych a wobraſowych woblukow.** (Sakitany muſtr a belg. patent.)

Chirurgiſka wobaleŕnja w Budyſchinje.

Kóžde **wuwinjenje, ſwinjenje, ſczilſchczenje, tšelne, bicżne, kłóte** a **ſdrjene rany,** tež **chroniſke jětſjenje kožowych** a **ſpinowych žilow** ßo po nowym antiſeptiſkim waſchnju hoja; toho runja ßo **ſrunanje, ſarybowanje, maßěrowanje, frotěrowanje, kładjenje pleſtrow,** tež **torhanje ſubow** derje a tunjo wobſtara wot
Jana Löfflera, pruhowaneho hojerja
na ſchuleŕſkej haßy czißło 3 po dwěmaj ſkhodomaj, ſ nutſkhodom na rěſniſkej haßy.

☞ **Wobaleńſki czaß:** dopołdnja wot 9—12 hodźin, popołdnju wot 2—4 hodźin. Czinju na to kedźbne, ſo ßym Sserb, a ſo ßo toho dla pola mje ßerbſki rěczi.

Khofej

paleny punt po 100—200 np., **khěžorſke měſchenje** pt. po 120 np. porucza ſa něſchto wubjerne
Gustav Poser
na jerjowej haßy.

Jerje

jara wulke po 4 a 5 np.,
15 ſchtuk po 50 a 60 np.,
porucza ſa jara płaczíſny hódne
Gustav Poser.

Syrop

punt po 16 a 20 np., ßłódki a cziſcże ßłodźazy, poruczataj
Ginzel & Ritſcher
na wulkej bratrowſkej haßy 6.

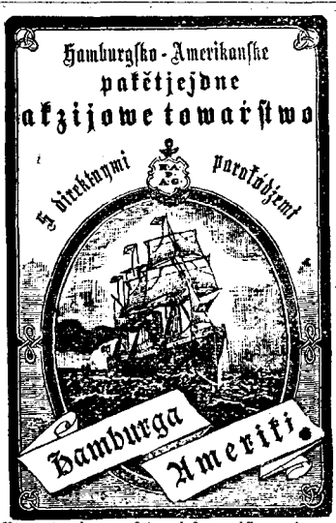
Pólver pſche koliku konjow, reſtituzionſki fluid k ſarybowanju,
hollandſki mlokowy pólver,
wobjerny pólver ſa ßwinje,
wolij pſche knuntwory, muchi atd.
porucza
hrodowſka haptyka.

A. Mager
na ßerbſkej haßy
pſchedawa a porjedźa
czaßniki derje a tunjo.

Wukajanje a pſchewjeſne pißma dawa
Albert Meiſel w Budyſchinje.

Czeſczenym Sserbam k nawjedźenju dawam, ſo mam něſto ßwoje ſtejniſchczo pola korczmarja **Wjazki** na lawſkich hrjebjach ſ napſchecża theatra.
Bleyl, Bukeczanſki poßelnik.

Hejtman pytany.

Sa Delnjohórczanſki knježi dwór pyta ßo k 1. januarej 1887 wuſtojny, ródny, derje poruczeny, ſtróſby
rólny hejtman.
Tajzy maju prědnoſcź, kotrychž žona móże wothladanje ſkotu pſchewſacź.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjcm do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 40. **Sobotu 2. oktobra 1886.** **Lětnik 45.**

Swětne podawki.

Němske khěžorstwo. Džensa a jutsje so w Draždžanach kwaß sakskeje prynzeßyny Marje Josefy s awstriskim arzywójwodu Otu, synom arzywójwody Khorle Ludwiga, s wulkej swjatocznosću wotbywa. Nowaj mandźelskaj 4. oktobra do Wina pschijědźetaj, hdźež budźetaj w hrodże arzywójwody Khorle Ludwiga bydlicź, a so posdźischo na swoje wobsedźenstwa w Persenbeugu nad Dunawu podataj.

— 29. septembra su w Lipsku w pschitomnosći Jeho Majestosće krala Alberta nowu bursu poßwjećili.

— Pschi poßlednich khěžorskich manövrach w Elsaßu je pjecza na 100 franzowskich offizěrow, zivilsku drastu wobleczenych, pschitomnych było. Němskemu wójnskemu ministrej to pjecza njesnate njeje było, tola tutón je so wostajił, franzowskim offizěram sadźěwki do pucza klasć.

— W Magdeburgu su tele dny jeneho džěłacerja, kotrehoż su w lěcze 1884 dla wobdźělenja pschi sozialdemokratiskej agitaziji s Barlina wupokasali, sajeli, dokelž na njeho tukaju, so chze s dynamitom nětajki nadpad sczinicź. Jemu su po póscze kaschcź, wopschijazy revoluzionarne nowiny, chemikalije k džěłanju dynamita a džělbu dynamita późłali. Pschipadnje poßełka poliziji do rukow padże. Chemikalije su te same, kajkež so w nowinach, kotrež běchu w kaschczu, k pschihotowanju rosbuchanskich maczisnow pschecźiwo cłowjekam a twarjenjam porucźeja.

Awstrija. S nětczischim awstriskim ministrom roswucźenja, Gautschom, su Czescha jara njespokojom, dokelž wón, hdźež so hodźi, cźěsku rěcź se schulow cźischczi, a sakoženje cźěskich schulow pocźežuje. Psched krótkim su Czescha sašo jeho njepschecźelnosću pschecźiwo cźěsczinje shonili. W měsce Pschiborje na Morawje chzychu cźěski gymnasij sakozicź. Minister je nětko, hacź runje bě so sa prěnju rjadownju 102 schulerjow sapisacź dako, wotewrjenje gymnasija sakasał, dokelž je pjecza Pschibor pschekhudy, so móhł gymnasij sa swoje pjenjesy sdźerżecź. W Czechach je ministrowy rossud wulku roshorjenosću sbudźił. Cźěszy sapóßłanzy su wobsamkli, schulske naležnosće na Morawje w khěžorstwowym sejmje rospominacź.

— W wuherskim hłownym měsce Pesce so, hdyž smě so wudawanjam tamnischeje wyschnosce wěricź, kholera ani dale njerosschěrja, ani so shubjuje. Liczba wschědnje skhorjenych pohibuje so pschezo w tych samych mjesach a to mjes 50—60. Wot 12. septembra je w Pesce pjecza 444 wosobow na kholeru skhoriło a 142 semrjeło.

Franzowska. W pschitomnosći wójnskeho ministra Boulangera su psched krótkim s granatami, s nowej rosbuchanskej maczisnu natykanymi, na pruhu tšeleli. Móz noweje rosbuchanskeje maczisny, wo kotrejež sestajenju so krucze mjelczi, je njeßměrna. Wona kóždu murju a kóždy panzer pscherase. Sawusk rosbuchazeje granaty je sylnischi, hacź hdyž so wutšeli. Granata sama ma dołhi, wótry worzlowy kónz, s kotrymż so kaž klin do wobtwjerdźenjow dobudże. Noweje rosbuchanskeje maczisny dla budże so po sdaczu wscha twjerdźisniska artillerija pscheměnicź dyrbjecź.

Schpanska. Revoluzija republikanskeje strony je drje so rucze porasyła, tole nowische powjesce se Schpanskeje dawaju pósnacź, na kak njewěstym sakožku trón dźěsca-krala Alfonsa XIII. steji. Knjeżerstwu je so hacź dotal poradźiło, wschě sběžki w sapoczatku podtłóczicź, jich stajne wospjetowanja pak sa to swědcza, kak słabe je dowěrjenje do dołheho wobstacza nětczischeho knjeżerstwa. Niz jenož republikanske, tež monarchiske strony so pschecźiwo njemu spjecźuja. Wulke njesboże sa Schpanisku je sažna smjercź Alfonsa XII. była; pschetož pod nim so w kraju porjad sašo wobtwjerdźowasche. Nětkole dyrbi so, prjedy hacź jeho poßmjertny syn na trón stupi, 18 lět minucź. Tutón dołhi czaß, so rosumi, wschitkich tych, kotsiž pschi powróczenju knjeżerstwa wužitk sa sebje widźa, sylnje k revoluziji wabi. Wjednikow poßlednjeho sběžka hischcze wotprawili njejsu. Najskerje budże jich kralowa-knjeżerka wobhnadźicź dyrbjecź. Po zykej Schpanskej so bjes ludom mózne hibanje sa wobhnadźenje sběžkarjow wosjewja. Arzybiskop w Valenziji je kralowej petiziju s 12,500 podpismami późłał. Ssamo wudowje kralowszy smyßleneho generala Velardy a wyschka Mirasola chzetej pjecza kralowu wo wobhnadźenje wjednika sběžka, generala Villacampa, proßycź.

Rußowska. Pschikład Franzowskeje, Němskeje, Awstriskeje a Schwajzarskeje scěhujo, je so skónczje tež ruske knjeżerstwo rossudźiło, wójsko se schwajzarskimi repetěrowazymi tšelbami wuhotowacź. Najprjódzy wschitzy tšelzy nowe tšelby dostanu. Tšelby so w ruskich fabrikach džěłaju a su so toho dla mnosy schwajzarszy tšelbarjo do Ruskeje powołali.

— W bliżschim czaßu ruski krónprynz sultana w Konstantinoplu wopyta. Krónprynzowe pucźowanje do Konstantinopla ma bjes dwěla politisku wažnosću.

Bołharska. S pschikhadom wotpóßłanza ruskeho khěžora, generala Kaulbarsa, su pschecźiwnizy nětczischeho bołharskeho knjeżerstwa s nowa khróbłosće nabyli. Hdyž Kaulbars w Lompalanzy bołharsku semju postupi, jemu wulka sykła ruszy smyßlenych Bołharow k powitanju napschecźo pschińdże. Psched shromadźenym ludom měsesche ruski wotpóßłanz narěcź, w kotrejż rosestajesche, so Ruska nochze Bołharam njewotwißnosću a swobodu wsacź. Jena knjeni jemu w mjenje bołharskeho luda wotmolwi, wupraji ludowe wjeßele nad jeho pschikhadom a mjenowasche sobustawy nětczischeho knjeżerstwa pscheradnikow. W Sofiji Kaulbarsa toho runja mnosy wobydlerjo powitachu. Tež tu wón na drósy k ludej rěcżesche, pschi czimż bołharske knjeżerstwo wótrje pschimasche. Wón praji: Zar wot bołharskeho knjeżerstwa pschede wschěm pokne dowěrjenje żada, niz w słowach, ale w skutkach. Trjeba je, so by so sdźerżenje napschecżo Ruskej dospołnje pscheměniło. S jednanja, kajkež je so hacź dotal wjedło, njepósnawa zar nowy pucź, kotryż dyrbi Bołharska nastupicź. Ruska njemóże wopschijecź, kak je Bołharski sejm sa jedyn dźeń tak pschecźiwne wobsamknjenje pschijecź móhł, kaž wotpóßłanje adreßy, w kotrejż wupraja swoju poddanosću zarej a wotmolwjenje na knjeżerstwowu narěcź, w kotrejż s kóždym słowom sa minjenymi wobstejnosćemi żadaju. Dyrbi so na pomjatku měcź, so so prynz Battenberg żenje do Sofije njewróczi. Wuměnjenja, kotrež ruske knjeżerstwo bołharskemu staja, so pschikasnjam runaju. Wólby do wólbneho ludoweho sobranja (sejma) su sa czaß, wot knjeżerstwa postajeny, njemóżne.

Lud dyrbi ßo powuczicź wo jich ſamĕrach a to ßo ſa nĕkotre dny njedozpi. Ruſke knjeżerſtwo ma ſa to, ſo by k tomu wóßom njedżeli cżaßa trĕbne byko, a ſo by ßo woblehnjenſtwo ſbĕhnuko. Pſchi wólbach maja ßo wſchĕ ſtrony, też te, kotreż ßu do revoluzije ſapleczene, wobdżĕlicź. Kaulbars ßo ſkónczńje na polizajſke wobkedżbowanje ruſkeho konſulata wobcżeżowaſche a ßwarjeſche knjeżerſtwo, ſo je khorhoje ſbĕżkarſkich wojakow ſpalicź dako. — Dowoli bokharſke knjeżerſtwo do żadanjow Ruſkeje? Sda ßo, ſo chże ßo wone khwilu hiſchcże trochu ſpjeczowacź. Tola tutón pſchecźiwk dołho tracź njebudże, dokelż ma Ruſka móz, bokharſke knjeżerſtwo kóżdy dżeń powróczicź.

Lubujcże ßwojich njepſchecżelow.

(Stónczenje.)

Hajnik a jeho mandżelſka ſe ſpodżiwanjom na ßo hladaſchtaj. Jeju najhórſchi njepſchecżel na proſy jeju doma? Tejle powjeſczi mózeſchtaj lĕdma wĕricź. Schto dyrbjeſche worakaweho cżłowjeka k tomu pohnucź? K tomu hiſchcże pſchińdże, ſo bĕ jimaj lĕkaŕ radźił, a ſo bĕ Ssaburow ßam ßwojim ludźom krucże pſchikaſał, ſo bychu ßo wot nakażeneje wßy ſdalowali a ßo wſcheho wobkhada ſ jeje wobydlerjemi ſminuli. Schto dyrbjeſche nĕtko cżinicź? Ssmĕdżiſche wobhladniwoſcź ſ wocżow puſchcźicź a muża, kotryż bĕ jemu hižo telko ſchkody a kſchiwdy cżinił, njedżiwajo toho do ßwojeho doma wſacź? Wocżi jeho mandżelſkeje proſcho na njeho hladaſchtej. Tola wón jeju rĕcżi njeroſumjeſche. Mĕnjeſche wona, ſo dyrbi njewotcżakaneho ſtraſchneho hoſcża wotpokaſacź abo pſchijecź? Wón njewjedżeſche, ſa cżo dyrbi ßo rosßudźicź, a ßo toho dla jakotajo praſcheſche: „Młynk? woprawdże młynk? a to hiſchcże pſched mojim domom.“

Hajniſki wotmolwi: „Haj, młynk Kopył. Wón ma żyle blĕdy a dźiwi napohlad, mi bu tak hróſbno w jeho bliſkoſcźi. Hdyż dowolicże, na njeho pßy naſchcźuwam, ſo bych jeho wotehnał. Pſchetoż ſchtó móże mużej wĕricź, kotryż je hacź dotal pſchezo waſch najhórſchi a najßurowiſchi njepſchecżel był?“

Sſkowa wo njepſchecżelu ßo pola hajnika hnydom praweje truny dótknuchu. W jeho wutrobje ßo tamne rjane ßłowa ßłyſchecź dachu, kotreż bĕ hižo tak cżaſto ßłyſchał a cżitał: „Praju pak wam, lubujcże ßwojich njepſchecżelow; żohnujcże tych, kiż waß pokleja; cżińcże dobrotu tym, kiż waß hidża; proſchcże ſa tych, kiż wam ſchkodża a waß pſcheſcżĕhaju.“ Wón hnydom wjedźiſche, ſchto dyrbi cżinicź. Jeho kſchesćźijanſka wĕra bĕ dobyka. Duż pomoznikej praji: „Tutón wopyt budźich ſ cżeżka wocżakał. Pſchetoż ßydom lĕt dołho je mje tutón muż ſe ßurowym njepſchecżelſtwom pſchesćźĕhał a njeje pſches mój próh pſchiſchoł. Tola nĕkole je w ſtraſche a nuſy. Duż jeho njeßmĕm ſaſtorcźicź a dowĕrjenje, kotreż na mnje ſtaja, ſnicźicź. Ssnadź jeho wutrobu dobudżemy, a jeho ſaßo ſjednamy, hdyż jemu pſchecżelniwje napſchecżo pſchińdżemy. Dźi won a proſch jeho, ſo by ſaſtupił!“

Hajniſki khowu tſchaßo won dźĕſche, ſo by po miſchtrowej pſchikaſni cżinił. Dołho njetrajeſche a durje ßo wotewrichu, a do cźĕmnje poßwĕcżeneje ſtwy młynk ſtupi. Jeho ſwonkowny napohlad runje tajki njebĕ, ſo by móhł wjeßokoſcź ſbudźicź a dowĕrjenje dawacź. Jeho cżorne włoßy dźiwje na khłuboko ſmorſchcżene cżoło padachu. Liza bĕchu blĕde a ſpanjene, cżerwjenoſcź huby bĕ woblĕdnuła. Jeho cżornej khłuboko leżazej wocźi njemĕrnje a njedowĕrnje po jſtwje błudżeſchtej. Pak wonej hajnika a jeho żonu pſchelecźiſchtej, pak ßo k ſemi wudżeraſchtej. Jeho kolena tſchepotachu, jeho wutrobno jachleſche; najſkerje bĕ po pucźu jara khwatał. Hajnikej ßuchu cżeńku ruku podawajo, nĕkotre njeroſumliwe ßłowa bórbotaſche, ſ kotrymiż chżyſche najſkerje ßwój póſdny wopyt ſamolwicź a wo hoſpodu proßycź. Ssaburow a jeho mandżelſka bĕſchtaj wſchak njemało pſchekwapnjenaj pſches napohlad, kotryż ßo jimaj poſkicźi. Tola ßo wot hróſbneho hóſcża njewotwobrocźiſchtaj, ale njebojaſnje jeho poſkicżenu ruku pſchimnuſchtaj a Kopyła pſchecżelniwje witaſchtaj. Żadyn porok ſ jeju rta njepſchińdże, ſe żanym ßłowcźkom na kſchiwdu njeſpomniſchtaj, kotruż bĕſchtaj pſches jeho cżerpikoj; — ſtajiſchtaj młynkej ſtoł k blidu a jeho ſ luboſcźiwymi ßłowami nuſowaſchtaj, ßo poßynucź a wotpocżecź. Ssynuſchtaj ßo pódła njeho a rĕcżeſchtaj ſ nim ſe ßobużelnoſcźu wo nuſy cżaßa a wo żałoſcźi, kotruż bĕ ſka khoroſcź daloko wokoło a też do narodneje wßy pſchinjeßła. Hóſcź njewólnje a w krótkich wottorhnjenych ßadach wotmolwjeſche. Hajnik a jeho mandżelſka na to dale njekedżbowaſchtaj a jeho ſtrachocźiwoſcź a ſtruchliwoſcź bojoſcźi pſched hroſnej khoroſcźu pſchipißowaſchtaj. Bjes tym bĕ hoſpoſa rucże wjeczeŕ pſchihotowała a na blido ſtajiła. S pſchecżelniwymi ßłowami towarſcha ſ młodych lĕt k jĕdźi proſchcheſche a jemu pſchejeſche, ſo by jemu derje ßłodźiło. Kopył jenoż mało a widomnje ßo nuſujo jĕdżeſche. Hajnikowa bĕ bjes tym łożo ſtajiła a poßleſchcża ſ nowymi a cżiſtymi zychami poczahnuła. Hdyż bĕ nĕtko wſcho hotowe, ſo móżeſche ßo njenadżanemu hoſcżej mĕſto k pſchenozowanju pſchipokaſacź, ßo wobaj mandżelſkaj, jemu dobru nóż prajiwſchi, do ßußodneje komory, hdżeż jeju dźĕſćźi ſpaſchtej, k mĕrej podaſchtaj. Tu hiſchcże ſ cżicha wo njewotcżakanym a ſpodżiwnym wopycże rĕcżeſchtaj. Potom ßo k Bohu wſchehomóznemu modleſchtaj, proſcheſchtaj jeho ſa tutu nóż wo hnadne wobarnowanje a wobſamknuſchtaj też hróſbneho cźmoweho hoſcża do ßwojeje modlitwy. W hajnkowni bĕ cżicho a cźĕmno, a jenoż ſtare jĕdle a ſchmrĕki ßwój ſpanſki ſpĕw nad ſpanzami nutſka ſchumjachu.

Nĕkotre hodżiny bĕchu ßo na tajke waſchnje ſ cżicha a ſ mĕrom minuke. Na dobo hajnika ßylne klapanje pſchi komornych durjach ſe ſpanja budźeſche. Naſtróżany ſtanu a ßo praſcheſche, ſchto je ßo ſtako. Jedyn ſ jeho hajniſkich bojaſnje ſawoła: „Miſchtrje, młynk je wot żadławeje kholery nadpanjeny! Jeli ſo dowolicże, chzemy jeho rucże ſ doma do jeho bydła donjeſcź, ſo ßo wy ſe ßwojej ßwójbu njenakaſycże.“

„Bóh ſwarnuj, to ßo ſtacź njeßmĕ!“ rucże ßo rosßudźiwſchi ßwĕrny muż wotmolwi. „Wothladajcże wboheho khoreho, każ je to lĕkaŕ wukaſał a każ ßym waß wucźił. Hnydom ßo ſwoblekam a pſchińdu ßam, ſo bych ſa wſchĕm pohladał.“

Pſchede wſchĕm ßwoju mandżelſku wokaſche a jej wupowjeda, ſchtoż bĕ runje ſhonił a wobſamknuł. Wona bĕ ſe wſchĕm ſ nim pſches jene. Wſaſchtaj dźĕſćźi a jej w poßleſchcźach horje do łubineje komory donjeßeſchtaj. Na to ßo dele do jſtwy k ßwojemu hoſcżej wrócźiſchtaj. Tu ßo jimaj żadławy, wutrobu łamazy napohlad doſta. Młynk żałoßnje ßo ſtorhajo ßo w ßwojim kożu waleſche. Na jeho wobliczu a cźĕle bĕchu wſchĕ ſnamjenja rucże morjażeje khoroſcże widżecź. Hajnik hnydom po lĕkaŕſtwo, kotreż bĕ ſ wobhladniwoſczu ſ cżaßom kupił, khwataſche a jo khoremu da. Wón też wſchĕ druhe ßrĕdki wukaſa, każ bĕ je lĕkaŕ poſtajił. Żona ßo do ſpĕcha da, ſo by wſcho tak derje a rucże, każ jenoż móżno, wobſtaraka. Ssaburow ßam pola żałoßnje cźerpjażeho młynka woſta. Se ßobużelniwoſczu na khoreho hlada. S luboſcźiwej ruku jemu ſymny pót ſ cżoła trĕje a wſcho cżini, ſchtoż jenoż wĕ a ſamóże, ſo by jeho boloſcże pomjeńſchił. Tola hiſchcże druha ból, hiſchcże ßurowiſche wojowanje w młynkowej wutrobje njemdri. Cżim bóle ßo Ssaburow wo njeho prózuje, cżim pſchecżelniſcho jeho wothladuje, cżim bóle ſda ßo khory jeho bojecź a ßamo jeho wócżko ſnjeſcź njemóże. Pak ßwoje wobliczo w khowaku ſkhowa, pak ßo ſ pjaſcżemi do cżoła pjerje, bjes tym ſo ßo żadławy poßmĕwk wokoło jeho huby ſtorhuje. Nĕtkole na dobo w kożu ſtanje a ſ rapazym khłoßom woła: „Njedótknćże ßo mje! Cźißńcże mje ſ domu do lĕßa won. Ow, mój Bożo, twój ßud je żałoßny a ßurowy.“ Na to ßo ſaßo ſmĕruje a do koża panuwſchi wocźi ſacźini, każ ſo chżył ſpacź. Tola bórſy ſaßo wocźi wocźini a khwilu bojaſnje a ſtruchliwje na hajnika ſhladuje. Skónczńje pak ſtrach jeho wutroby ſ njeßmĕrnymi ßłowami wuraſy: „A hdy by wſcha cżwila hele na mnje pſchiſchła, dyrbju a chzu rĕcżecź. Tu ßo pali“ — wón pokaſuje na wutrobu — „każ helſki woheń. Ja njejßym hódny toho, ſchtoż ſe ßwojej żonu ſa mnje cżiniſch. Ssym hórſchi a żadławiſchi hacź dźiwje ſwĕrjata w puſcźinje. Pſchetoż wjedź, hdyż żadławu khoroſcź w ßwojich ſtawach ſacżuch, ßym ſa wjecźenjom lacżny k tebi pſchiſchoł, ſo bych waß wſchitkich nakaſył a ſahubił. A nĕtko daj ßwojim ludźom pſchińcź a mje do lĕßa won cźißnucź. Móżno, ſo potom wĕtr we mni wocźichnje, a ſo helſka cżwila pſcheſtanje.“

Njeſbożowny cżłowjek ſtrach ßwojeje wutroby a ßwĕdomnja wuraſywſchi mucżny a wuſtaty leżeſche. Hajnik pak bĕ wſchón wuſtróżany a ruzy ſtyknuwſchi ſ płakazymaj wocżomaj k njebju ſhladowaſche. Hroſa jeho pſchimaſche pſchi tajkej njekniczomnoſcźi jeho njepſchecżela. Wſchĕ ſtawy jemu hrajachu, ſo by ſłóſtneho cżłowjeka ſ koża wutorhnuł a jeho pſched próh ßwojich durjow ſchmórnuł. Tola — wón wuhlada w tutym wokomiku ſnamjo ßwojeho kſchiżowaneho ſbóżnika, wón ßłyſcheſche ßłowa, kotreż ßo wot njeho ſ drjewa poklecża a hańby k njebju wokachu: „Wótcże, wodaj jim!“ Wutroba ßo jemu napjelni ſ wodawazej a ßo ßmilazej luboſcźu. Wón móżeſche njeſbożownemu, kotryż bojaſnje a ſtrachocźiwje na njeho pohladowaſche, ruku podacź a jemu troſchtujcź prajicź: „Bóh tebi wodaj, ſchtoż ßy mi a mojim ßwójbnym w dźiwjej ſaßlepjenoſcźi ſtareje ſkeje hidy pſchimyßlił. Wodam tebi ſ żykej wutrobu, każ njech mi Bóh ras na mojim ßmjertnym kożu moje hrĕchi woda a mje ſ hnadu pſchiwoſmje. Nĕtko pak ßo wobrocź k tomu, kotryż móże ßam jeniczki tebje ſe wſcheje winy wumóz a tebi ſbóżnoſcź dacź.“

K mikym a pschecźelniwym ßkowam, kotreź bě hajnik rěczał, wschehomózny Bóh ßwoje haj a hamjeń da. Nad dźiwje schumjazymi a howrjazymi wodami lijeńzy ßo teź tu pschecźelniwa tuczel měra wupinasche. Knjes nad źiwjenjom a ßmjerczu ßmjertnemu jandźelej kiwnu, so by nimo domu praweho a bolostneho koźa roskateho hrěschnika schoł. Na khoreho hłuboke spanje pschińdźe, w kotrymź ßylny, derjecźinjazy pót ſ njeho wustupi. Hdyź nasajtra rano wotucźi, wuhlada hajnika a jeho ßwěrnu mandźelsku luboscźiwje pschi ßwojim koźu ßedźazeju. Wón nowu źiwjeńsku móz w ßwojich stawach cźujesche. S zyłej nutrnoscźu ßo k Bohu modlesche, kotryź bě jemu wodał a jeho pschepuschcźił. Wón ruzy ßwojeju nadobneju wothladarjow k wutrobje a hubje tłóczesche a ßylsy sjednanja, dźaka a luboscźe ßo po jeho spanjenymaj lizomaj ronjachu. Po něktorych dnjach móżesche ßo mkynk ſ khorokoźa sběhnucź. Wón bě wot sleje khoroscźe wotkhorił; tola schtoź bě hischcźe wjele rjeńscho a lěpje, wón bě teź ſ Bohom a cźłowjekami wujednany.

Ze Serbow.

S Budyschina. Wulki ßerbski spěwanski ßwjedźeń, kotryź je ßo sańdźenu ßrjedu wjeczor tudy wotbył, je ßo ſ Boha na najlěpje radźił a běsche tak wopytany, so lěpje wopytany bycź njemóżesche. Wulka sala Lauez hótela běsche pschepjelnjena ſ ludom. Dokelź wjedro runje njekażesche, běchu ßo ßwěrni Sserbja se wschěch stron ßerbskeho kraja na ßwjedźeń seschli. Jenoź to ßmy wobźarowali, so běsche ſ nawjecźornych Sserbow, ſ katholskeje strony, tak mało pschischko. Schtóź je na spěwanskim ßwjedźenju był, je sa duschu a sa wucho woßebite wokschewjenje nadeschoł, njedźiwajo tudy na to, schtoź je ßo woku poskicźało. Kraßna hudźba „Podlěcźa“ je ßebi powschitkowne pschipósnacze dobyła. Poßłuchańſtwo běsche woprawdźe sahorjene, kaź mózne pschiplazowanje a wospjetne ßławuwołanje dopokasowasche, kotreź ßu nasch wótcźinski komponista a wustojni spěwarjo w połnej měrje saßłużili. Dokelź je ßo se wschelakich stron żadanje wuprajiło, kotreź teź redakzija sa zyle prawe spósnawa, so by ßo rosprawa wo spěwanskim ßwjedźenju na dobo zyła podała, a dokelź móżno njebě sa dźenßnische cźißko Serbskich Nowin nadrobnu rosprawu dopißacź, wjetschu rosprawu wo ßerbskim spěwanskim ßwjedźenju sa tydźeń podamy. W mjenje wopytowarjow spěwanskeho ßwjedźenja pak budź tudy dźenßa hischcźe dźak wuprajeny wschitkim, kotsiź ßu k tomu pschinoschowali, so je ßo nasch rjany narodny ßwjedźeń tak derje radźił! J. B. Š.

— Towarſtwo Pomozy sa studowazych Sserbow mějesche na ßwjateho Michała tudy pola Thiermannez wurjadnu hłownu ſhromadźisnu. Po dwěmaj wotewri dotalny pschedßyda knjes referendar Mütterlein shromadźisnu a wosjewi pschicźinu, cźeho dla je ßo hłowna shromadźisna powołała, dokelź bě ßo dla njedorosumjenja statutow porjadna hłowna shromadźisna wo jedyn dźeń posdźe powołała a ßo tehdom toho dla nowowólby dokonjecź njemóżachu. Hdyź bě pißmawjedźeŕ na żadanje lětuschu hłownu rosprawu hischcźe ras pschedcźitał, wosjewi k. pschedßyda, so je towarſtwu saßo ßobustaw na cźaß żiwjenja pschistupił: k. dwórski kapłan kanonik Jakub Buk, präses konsistorstwa w Draźdźanach. Tutu powjescź pschitomni ſ wulkej wjeßelosczu powitachu. Hdyź bě ßo 6 nowych ßobustawow pschijało, pschihotowachu ßo nowowólby, kotrychźe dla bě ßo shromadźisna powołała. Po wustawkach mějeschtaj ßo dwaj ßobustawaj ſ pschedßydstwa a dwaj ſ wubjerka ſ nowa wolicź. Dokelź pschedßydstwo namjetowanu akklamaziju njepschija, sta ßo wólba tajnje, a buschtaj k. referendar Mütterlein sa prěnjeho pschedßydu a k. pschekupz Měrsch sa pokładnika ſ 21 hłoßami ſ 23 ſ nowa saßo wuſwolenaj. Wobaj wólbu saßo pschijeschtaj. Toho runja ßo dwaj ßobustawaj ſ wubjerka, kk. seminarſki wyschschi wucźeŕ Fiedleŕ a tachantſki wucźeŕ Kral, ſ wulkej wjetschinu ſ nowa wuſwolischtaj. Dokelź běschtaj tutaj knjesaj ſ pschihotami sa spěwanski ßwjedźeń na wopycźe shromadźisny sadźewanaj, ma ßo jimaj wólba wosjewicź. S rosmołwjenja, na to scźěhowazeho, ßu scźěhowaze myßliczki, kotreź ßo wuprajichu, sajimawe. Składowanja na ßerbski macźiczny dom samėr Towarſtwa Pomozy skerje spěchuja, dyźli jemu sadźewaja, dokelź budźe dom, hdyź budźe hotowy, woßebitu pomoź studowazym poskicźecź móz. Wschitke ßerbske towarſtwa jako tajke měte tola ßobustawy Towarſtwa Pomozy bycź. Tutym hłowam k. fararja Kubizy wschitzy jenohłóßnje pschihłoßowachu. Najważnischa staroscź pak w tu khwilu je, so bychmy lětßa hischcźe něktorych knjeźich dobyli, kotsiź bychu ſ jenokrócźnym sapłacźenjom 100 mk. jako ßobustawy na cźaß żiwjenja pschistupili, so by ßo tak sakładny kapital 15,000 mk. dozpił a potom do khudych studowazych teź dań ßo wudźelecź móhła, schtoź Towarſtwo po sarjadowanskim porjedźe hacź dotal njeje cźinicź móhło. Teź pschedßydstwo ſ nowa wo to proschesche, so bychu wschitzy pschitomni po możnoscźi wo to ßo starali, so bychu ßobustawy sastate pschinoschki (1 mk. na lěto) dopłacźicź chźyli.

S Wotrowskeje wożady ßo nam pische: Hižo jutry bu ſ protokollom wucźinjene, so dotalny knjes wucźeŕ Jencź khorowatoscźe a wyßokeje staroby dla na Michała na wumjeńk póńdźe. Michała je nimo, a wschitko je wocźichło: schulske město, kotreź ma ßo po sakonju bjes komdźenja wupißacź, hdyź je schulska ßłużba słożena, nihdźe wupißane njeje. Kaź ßłyschimy, dźěła ßo na to, so by ßo Wotrowska schula na khwilu vikarirowała. Hdyź pominamy, so je nusa na wucźerjach mjes katholskimi Sserbami hižo wulka — w Khróscźizach je hižo Němz a druhi druhdźe na pucźu — dyrbimy ßo wulzy dźiwacź, so se strony katholskich Sserbow ßo niczo njestanje, so bychu ßerbskich wucźerjow, kotsiź w Němzach bywaja a tam tola na ßwojim měscźe njeßu, do ßerbskeje domisny wróczo wsali. Schtóź se Sserbami derje měni, dyrbi na tym wobstacź, so, hdyź je Wotrowske schulske město wuprósdnjene, tute ßo porjadnje wupische, so móhli ßo cźi wo nje samołwjecź, kotsiź ßu wólbokhmani, a tajzy tola ßu! Dale ma ßo na to dźiwacź, so ßo schule njetrjebawschi ſ vikarami njewobßadźa; cźini-li ßo to, so na tute waschnje mkódschi starschich saczischczeja, ſ dźiwom njebudźe, so starschi ßerbszy wucźerjo, hdyź tudy wuhlady nimaju na porjedźenje dokhodow, ßwój wucźek w Němzach pytaju, hdźeź wucźerjow, wożebje w městach, wjele lěpje mytuja. Wotrowcźenjo bychu k spomożenju zykeho katholskeho Sserbowstwa jednali, bychu-li na schulske město Sserba wusholili, kotryź dotal w Němzach město sasteji, so ſ tym wulkej schkodźe sadźewaja, kotraź by nastała, a nastacź dyrbjała, pschistaji-li ßo druhi Němz pschi ßerbskej schuli. Widźa-li starschi, so Sserbja ßwojich wucźerjow na ßerbske města wobstaracź njechaja, njebudźe nichtó rad ßynej na wucźeŕstwo wuknucź dacź a ſ tym steji kónz — ßerbskeje schule psched durjemi!

S Delnjeho Wujesda. Bětnaŕ Kreibig tele dny na ßwojej łuzy krumy paßesche. Psched łucźu, kotraź nimo jědźesche, ßo skót spłóschi a Kreibiga k semi podtorhnu. Dokelź mějesche tutón powjas wokoło porstow swity, wón jón puschcźicź njemóżesche. Wobźaromnemu cźłowjekej buschtaj toho dla dwaj porstàj wutorhnjenaj a tsecźi tak cźeźko wobschkodźeny, so ßnadź budźa jemu jón hischcźe wotrěsnucź dyrbjecź.

S Kulowskeje wożady. „Kulturkampf“, kotryź je pruske knjeźerſtwo poczało, je do tudomneje wożady, kaź kóżdy wě, wulke sahubjenje pschinjeßł: 3 ßerbszy duchowni, kotsiź tudy skutkowachu, ßu jedyn po druhim do rowa schli a najwjetscha ßerbsko-katholska wożada bu ſ tym wożyrocźena. Němski knjes, kiž bě ßo tudy po ßmjercźi njeboh fararja Schneidera saßydlił, nam Sserbam niczo pomhacź njemóże. Hdyź běchu najhórsche smohi kulturkampfa wocźichłe, pschińdźe nam pomoz se Sakskeje; ale jedyn ßerbski knjes, schto je to na 4000 ßerbske dusche?! Po nowischich jednanjach Pruskeje ſ bamźom ßmědźa ßo w Prußach katholske fary saßo wobßadźecź. Klóschtr w Marinej Hwěsdźe, kotryź ma jako kolatura a patronat Kulowsku faru wobßadźecź, je Wrótßławskemu k. wjerchbiskopej bjes komdźenja dweju Sserbow pschisjewił, kotrajź staj ßo wo město samołwjakoj. Cźehnje pak ßo bjes kónza, prjedy hacź k wobßadźenju pschińdźe, a pódla cźerpi wożada, w kotrejź je wulka pschekora mjes Němzami, kotsiź w Kulowje bydla, a wokolnymi wjeßnymi. Wjeßni praja ſ prawom: Ssmy 4000 ßerbskich duschow, schtoź je sa fararja trěbne, mamy my nadawacź a tak żadamy teź Sserba; duchowny sa Němzow je wěcźnje prěni kapłan był, kiž teź ſ Noweje Zale 150 mk. sa to dostawa, so němske prědowanje dźerżi. Kaź je nětko na sjawne pschischko, ßu ßo Němzy sa landratom tykli, so tutón Němza sa fararja pschecźischczi a w tym samyßku kolaturu w klóschtrje wobdźěła. Sda ßo nam, so by landrat mudrischo cźinił, so ßo do wězy njetyka a tomu njehacźi, so saschmjatane wobstejenja dale traja. Landrat móhł wjedźecź, so ßu po starym prawu njepschestawajzy ßerbszy duchowni w Kulowje se Sakskeje skutkowali, a so ßu tucźi, kotsiź ßu tam dołho doscź jako kapłanojo spomożnje skutkowali, teź kmani, so farske město sasteja. Schto dha měni k. landrat: Budźe to sa nabożnistwo a knjeźerſtwo lěpje, hdyź ßo Němz sa fararja staji, kotryź tyßazam w jich rěczi ani prědowacź ani ßwj. sakramenty wudźělecź njemóże, abo njeje spomożnischo, so ßo cźini, kaź klóschtr chże: So ßo ßerbskej wożadze ßerbski duchowny scźele? Njewěmy teź, kak móże němski duchowny to psched Bohom a ßwědomjom samołwjecź, so ßo na město nastaja, kotreź po wustawach tridentskeho konzila tola sastacź njemóże! Kajku haru budźichu Němzy hnali, by-li ßo

k nim nĕchtó ſa fararja cźiſchcźak, kiž jich rĕcźe mózny njeje. Sſerbam pak pſchejemy, ſo ßo jim bórſy farař ſcźele, kotryž po dołhim woßyrocźenju jim prĕduje a jich wuſpowjeda a tež druhe ſakramenty w macźerńej rĕcźi wudźĕla, kaž to porucźnoſcźe katholſkeje zyrkwje a — ſtroweho roſuma žadaju!!! —*b*.

S Hródka. W bróžni korcźmarja Broſe tudy wóndano woheń naſta. S wopręd́ka mĕjachu wſchitzy ſa to, ſo ßu ßebi korcźmarjez ludźo ſ njekedźbliwoſcźu nĕkak ßami ſamiſchkrili. Nĕtko pak je ßo wukopało, ſo ßu hižo nĕſchto dnjow prjedy mlózzy, hdyž rano na dźĕło pſchińdźechu, we wſchelakich bróžnjach liſty namakali, w kotrychž ßo hrożeſche, ſo budźe bórſy „wulke ßmalenje a palenje". A hižo ſaßo ßu w nĕkotrych brjóžnjach tajke hrożaze liſty nadeſchli. Jedyn pjekař liſt bjes podpißma doſta, w kotrymž jeho napominaju, ſo by ßwoju bróžeń rucźe ſawĕſcźił, dokelž budźe ßo w ßußodſtwje bórſy palicź. Na jenu bróžeń bĕſche wóndano napißane: „Dźĕłacźerjo! Spominajcźe na naſchich morwych! Ferdinand Laſalle."

S Mužakowa. S wĕſteho žórka chże „Musk. Anz." wjedźecź, ſo je ßo knjeni hrabinka ſ Arnim nad Mužakowom, kotraž ſe ßwojim mandźelſkim w ſtrowotnym mĕſcźe Plaettig w hórniſchcźu Schwarzwald pſchebywa, njedawno, hdyž ßo wukhadźowaſche, ſabłudźiła, a ſo ju dotal hiſchcźe nadeſchli njejßu, runjež je ßo hnydom do wſchĕch kónzow a ſe wſchej próżu ſa njej ßlĕdźiło. Duž je ſtrach, ſo je ßo wyßoko waženej knjeni nĕkajke njeſbože ſtako.

S pruſkich Sſerbow. Schtóž je ßebi ras duchowne wobſtejnoſcźe mjes pruſkimi Sſerbami ſ bliſka wobhladał, k tomu wußudej pſchińdźe, ſo je mjes Sſerbami w pruſkej Hornjej Łužizy wulka duchowna nuſa, wjele wjetſcha pak hiſchcźe mjes delnjołużiſkimi naſchimi bratrami. Hornjołużiſkim Sſerbam w Pruſkej tola ſ dźĕła hiſchcźe k lĕpſchemu pſchińdu ſkutki ßerbſkich wótcźinzow w Saſkej. Wboſy delnjołużiſzy Sſerbja pak ßu zyle wopuſchcźeni, kaž ſtadło bjes paſtyrja. Delnjołużiſkich wótcźinſzy ſmyßlenych Sſerbow tak wjele njenaliczíſch, ſo by porſty wobeju rukow k tomu trjebał. Je-li ſo ſkoro ſ nĕkajkeje ſtrony ſpomoženje njepſchińdźe, budźe wjele wokrjeßow ßerbſkej rĕcźi ſhubjenych, kotrež bychu ßo hiſchcźe ſdźerżecź hodźake. Pohlejcźe jeno bliže na naſche duchowne wobſtejnoſcźe! Kak wjele ßerbſkich duchowniſkich mĕſtow vakantnych njeje? Kak wjele tajkich mĕſtow ſ Nĕmzami wobßadźenych njeje? A kak wjele mjes ßerbſkimi duchownymi w Pruſkej je tajkich, kotſiž ßo wo duchowne potrjebnoſcźe ßwojeje paſtwy ſtaraju? — Runje tak je w ſchuli. Tajkich ſchulow, hdźež dźĕcźi po jenicźzy roſumnym pucźu ſ pomozu macźerneje rĕcźe nĕmſki wuknu, je w pruſkej Hornjej a Delnjej Łužizy wjedrowje mało. So duž naſche wbohe ßerbſke dźĕcźi ſ wjetſcha tak derje jako niczo w ſchuli njenawuknu, dźiw njeje, kaž też na druhej ſtronje dźiw njeje, ſo ßu ſprawni ſchulſzy reviſorojo woſpjet te ſchule, hdźež wucźerjo ſ pomozu ßerbſkeje rĕcźe nĕmſki wucźachu, jako tajke pokhwalili, w kotrychž ßu dźĕcźi najwjazy nawukke. Dokelž je tónle pucź dawno ſnaty jako jenicźki prawy, je pſchißłuſchnoſcź kóždeho ßerbſkeho wucźerja ßo tohole pucźa dźerżecź. Wſchako je wſchitkim ſnaty wukas k. miniſtra kultußa, ſo ma ßo w ßerbſkich a w ßerbſkonĕmſkich ſchulach nĕmſka rĕcź ſ pomozu ßerbſkeje wuknucź, ſo ma ßo w nich ßerbſki cźitacź a nabożina w macźerńej rĕcźi wucźicź. — Wulka ſchkoda też je, ſo, woßebje w Delnjej Łužizy, žanych ßerbſkich ludowych towarſtwow nimamy. W pruſkej Hornjej Łužizy ßo tola hibacź pocźinaju. Bóh daj, ſo by bórſy wjazy ßerbſkich towarſtwow po pruſkej Hornjej a też po Delnjej Łužizy naſtało! — Też naſchi pruſzy Sſerbja mało cźitaju. Mjes pruſkimi Hornjołużicźanami je tola trochu lĕpje, hacź w Delnjej Łužizy; jich ſakſzy Sſerbja tola ſ dźĕła ſ dobrymi ßerbſkimi cźaßopißami ßobu ſaſtaraju. Wboſy delni Sſerbja pak ßu ſ zyła bjes duchowneje zyroby, njemějo ſ wuwſacźom małeho politiſkeho tydźenika žaneho cźaßopißa. Jara nuſne by było, ſo by ßo delnjoßerbſki ludowy cźaßopiß ſałożił, a tón dyrbjał nabożniſki bycź! Dokelž je wĕz jara nuſna, dyrbjała ju Macźiza ßama, t. j. jeje pſchedßydſtwo a wubjerk, do rukow wſacź. Wo dobry wuſpĕch nabożniſkeho delnjoßerbſkeho cźaßopißa drje ßo nichtó bojecź njetrjebał. Pſchetož, kaž ßo „Mißionſki Poßoł" cźita, by ßo też derje redigowany podobny delnjoßerbſki cźaßopiß cźitał. Sſerb je nabożny cźlowjek a pſchede wſchĕm nabożne wĕzy rady cźita. Nabożniſki cźaßopiß w delnjoßerbſkej rĕcźi by jako pionĕr druhim ßerbſkim cźaßopißam ßłużił; ſ jeho pomozu by ßo po cźaßu też to a druhe ſa lud wužitne do ſkutka ſtajicź hodźało, ſchtož ßo dotal wuwjeſcź njehodźi; ſ jenym ßłowom, nabożniſki cźaßopiß by ſ wulkim žohnowanjom ſa Delnjołużiſkich Sſerbow był.

Wußudźenja.

Ławniſki ßud. Kubleŕ Schüller ſ Wulkeho Woßyka ma 30 mk. khoſtanja płacźicź, dokelž bĕ tu 14. julija wjecźor w „tſjoch lipach" mĕr kaſył a poliziſtej Proſtej Cźeſcźranjaze wudma nadawak. — Żiwnoſcźerja Nowaka w Kißlizy winowachu, ſo je ßwoju mandźelſku njecźłowſzy bił. Dźiwajo na połóżaze wobſtejnoſcźe Nowakej 5 mk. pjenjeżneho khoſtanja pſchißudźichu. — Rĕſniſkeho wucźobnika Säuberlicha ſ poßwarjenjom pokhoſtachu, dokelž bĕ ſe jſtwy moßaſnika Schobera w Budyſchinje hraju, 20 np. hódnu, ſpakoſcźił. — Cźeladnika Mikla w Delnjej Hórzy, kotremuž bĕ hamtſke hejtmanſtwo płacźenje 10 mk. napokłożiło, dokelž na ßwojeho hoſpodarja, młynka Klahru tam, poßłuchał njebĕ, ſ jeho žadanjom ſa ßudniſkim wujednanjom wotpokaſachu. — Pjekarſkeho pomoznika Brodu tu, wot pjekarſkeho miſchtra Boitza na Zidowje cźeſcźeranjenja dla wobſkorżeneho, wuwinowachu. — Cźeladnikej Schimankej w Minakale, kotryž bĕ 10. auguſta ſ jemu pſchiſtupneho bydła żiwnoſcźerja Mikla tam dybſacźny cźaßnik, 5 mk. hódny, kranuł, jaſtwo na 5 dnjow pſchißudźichu. — Cźeladnik Kocź w Hnaſchezach bĕ wot ßwojeho hoſpodarja, tamniſcheho gmejnſkeho pſchedſtejicźerja Schreibera, hdyž jemu tón miſdu wupłacźi, mĕſto 1 mk. mylnje 20hriwnowſki pjenjes doſtał a tutón wobkhował a pſchecźinił. S dźiwanjom na połóżaze wobſtejnoſcźe jeho k płacźenju 15 mk. pjenjeżneho khoſtanja ſaßudźichu. — Cźeladnik Schokta w Wawizach ma tydźeń w jaſtwje ßedźecź, dokelž je ßwojemu ßobucźeladnikej Haſchi 4 mk. ſ kſchinje wſał. — Dźĕłacźerku ſwudowjenu Rjenczowu w Plußnikezach, kotraž bĕ wobſkorżena, ſo je żiwnoſcźerjej Beicźi w Klukſchu ßekeru kranuła, njedoßahazych dopokaſmow dla wuwinowachu.

Khoſtanſka komora. Cźeladniży J. H. Kólpa, Handrij Schuſter, Auguſt Muka, J. A. Lehmann w Boſchezach a K. Bernhard w Hrubocźizach bĕchu ßo 9. meje w Kubſchicźanſkej korcźmje pſchi wukulenju kołbaßow ßylnje wopili a potom w pjanoſcźi po wßy halekowali. Doma pola ßwojeho hoſpodarja, kublerja Rachlowza, woni pſchi wjecźeri dale herjekachu a hdyž jim tutón mĕr kaſaſche, jemu ſ pjaſcźemi hrożachu a pſchiwokachu: „To je naſcha ſtwa, cźińcźe, ſo won pſchińdźecźe!" tak ſo dyrbjeſche Rachlowz, chzyſche-li ßo pukow ſminucź, pſched nimi zofacź. Po wjecźeri ßo cźeladniży ſ nowa do Kubſchiz podachu. Pucź nimo dwora gmejnſkeho pſchedſtejicźerja Rachlowza wjedźeſche. Pſchi wrotach ſtejeſche toho wotroczk Polka. Do tutoho ßo cźeladniży dachu a jeho krwaweho ſbichu. Dokelž njedźiwajo wſcheho napominanja Polku na pokoj njewoſtajichu, Rachlowz Schuſtera, Muku a Lehmanna arretĕrowaſche. Kóżdy ſ nich ßo pſchecźiwo tomu ſepjeraſche a ſpjecźowaſche. S wobſkorżenych ſaßudźichu Schuſtera k jaſtwu na dwaj mĕßazaj ſchtyri njedźele, Muku na dwaj mĕßazaj tſi njedźele, Kólpu na dwaj mĕßazaj jedyn tydźeń a pódła kóżdeho ſ nich k arreſtej na dwĕ njedźeli. — Cźeladnika E. J. Kubu ſ Woleſchniży, hižo ſchtyri krócź paduchſtwa dla khoſtaneho, k khoſtarni na lĕto, k ſhubjenju cźeßnych prawow na 2 lĕcźe a podſtajenju pod polizajſku nadkedźbu ſaßudźichu, dokelž bĕ 5. ſeptembra na Pſchiwcźanſkim knjeżim dworje, hdźež tehdy ßłużeſche, ßłużobnej dźowży Urbanez pjenjeżnu móſcheń ſ 19 mk. kranuł.

Přilopk.

* Pſchißażny ßud w mĕſcźe Crimmitſchau je njeżenjenu fabrikſku dźĕłacźerku Wernerez k 3 lĕtam khoſtarnje ſaßudźił, dokelž bĕſche wona ßwoje 4 lĕtne dźĕcźo moricź ſpytała. Wernerez chzyſche ßwoju holcźku w młynſkej hrjebi tepicź, druſy ludźo pak dźĕcźo ſ wody wucźeżechu. Dźĕłacźerka wußud pſchija, jako by ßebi ſ zyła niczo ſ toho njeſcźiniła.

* Sſo pſcheßwĕdcźiwſchi, ſo ßu jeho tſi dźĕcźi, 4—10 lĕt ſtare, wußnuke, krawſki miſchtr Hübner w Barlinje njedźelu wjecźor ſe ßwojej żonu na piwo dźĕſche. Mjes tym pak kócźka lampu, kotraž ßo ſtejo ßwĕcźeſche, powali; ſ mórſkej trawu wutykany kanapej ßo żehlicź pocźa, a w żałoſtnym kurje ßu ßo wſchĕ tſi dźĕcźi ſadußyłe. Pomoz poſdźe pſchińdźe.

* Hdy wulka zyrkej w Kölnje, tak mjenowany „Kölnſki dom", ſpada? Profeſſor Heim w Zürichu je w towarſtwje pſchirodoſpytnikow rosprawu podawał, ſo je ſtarſche dźĕle zyrkwje pſchepytał, a ſo jeje podłożki hižo roſpaduja. Zyrkej je na trachyt twarjena. Tutón kamjeń je ſe ſkały pod ſmijowej ſkaku a lohzy roſpada, hdźež je włóżne. Duž dyrbi hobrſke twarjenje ſa nĕhdże tyßaz lĕt ſpadacź. Hacź ßo to ſtanje, abo niz, na to njech naſchi potomniży w lĕcźe 2886 kedźbuja.

* Wĕrowanje, kajkeż drje hiſchcźe żane byko njeje, je ßo ſańdźeny tydźeń w Nürnbergu w Bajerſkej ſtako. Njewjeſta mjenujzy żaneju rukow njemĕjeſche. Njedźiwajzy na to pak je wona pola ſtawnika

wěrowanski protokoll podpißaka, — ſ prawej nohu mjenujzy. Protokoll, kotryž mějeſche ßo podpißacź, pſched njej na niſku ławku pokožichu. Hdyž běſche ßo njewjeſta prawy cźrij ſuka, ji pjero mjes palz a druhi porſt tyknuchu, na cźož wona ßwoje mjeno ſ mózznymi a rjanymi pißmikami podpißa. Pſchi wěrowanju w zyrkwi ßebi njewjeſta wěrowanski pjerſchcźeń na ſchtwórty porſt praweje nohi tyknucź da. Tale njewjeſta bjes rukow běſche wěſta Hausmannez, kotraž je wſchelake wumělſke dźěło ſ prawej nohu wukonjecź nawukka a ßwój khumſcht ſa pjenjeſy ſjawnje pokaſuje. Jeje nawoženja dotal hižo ſ njej po ßwěcźe wokoło jěſdźeſche. Wobaj ſtaj ſ Narańſcheje Pruſkeje. So běſche na tajke rědke wěrowanje wjele tyßaz ludźi pſchihladowacź pſchiſchło, móže ßebi kóždy myßlicź.

* Seminariſtow w Mecklenburgſkej ßu ßo praſcheli, hacź na 2 lěcźe do Kameruna hicź chcźyli njebychu. Dacź chcźeja jim 5000 mk. mſdy na lěto a wobydlenje darmo; też móhli darmo won jěcź a ſaßo domoj. Woermann, kotryž ma tam wulke pſchekupſtwo, a kotrehož ßo ſeminariſcźi wo radu praſchachu, wotmolwi, ſo jim to ani radźicź ani wotradźecź njemóže. Wón pſchiſtaji, ſo je na mórſkim pobrjoſy jara njeſtrowe, a ſo ßebi žadyn Europjan ſwažicź njemóže w nozy na kraju pſchebywacź, nochze-li ßo do ſtracha podacź, ſo jeho ſymiza nadpanje. K žiwjenju tam wſchědnje 4—5 mk. trjebaſch. Na to žadyn ſeminariſt wo Kamerunje niczo wjedźecź nochcźyſche.

* Pſched 48 lětami w Alt-Ofenje ſnaty rabbi Ruber Rakonitz wumrje. Wczera tydźenja ßu tam jeho ſawoſtajenu wudowu ſahrjebali. Pſchi pohrjebje ßwojeho muža běſche wudowa ſalubika, ſo, dokelž jeje mandźelſki w cźěmnym rowje wotpocźuje, też wona ßłóncźneho ßwětka wjazy widźecź nochze. A woprawdźe je ßwój ßlub dźerżała. Połne 48 lět je w cźěmnej jſtwě pſchebyła, hdźež je ju jeje ßyn wothladował. Wczera tydźenja wona ſaßo na ßwětko ßłonza pſchińdźe, ale ßwój ßlub ſkamała njeje, pſchetož jeje wocźi běſchtej ßo na wěcźne ſamknułej.

* W italſkim měſcźe Genua wóndano pſchi tſělenju zyle wulka kanona, kajkež na twjerdźiſnach maju, roſlecźa. Jedyn artilleriſt na měſcźe morwy ležo woſta; dźeßacźo ßu cźežko ranjeni.

* We wonych krajinach Schwajzarſkeje, hdźež ßo wjele twarožka dźěła, maju ſpodźiwne waſchnje, ſo pſchecźeljo a dobri ſnacźi nawoženi a njewjeſcźe na kwaßnym dnju rano ſahe hobrſki kulojty plaz twarožka póſcźelu, kotryž je woßebje na to ſkaſany. Tónle twarožk młodymaj mandźelſkimaj jako wopomnjeńka a ſ dobom jako ſapißna knižka ßłuži: na njón ßo ſe ßmužkami abo kſchižikami narod dźěcźi, kſchcźiſna, ßmjertne dny ßwójbnych a druhe ważne ßwójbne podawki ſapißuja. Tole waſchnje ſ léta 1660 wobſteji. Kaž ßo powjeda, ßu ßo w něſkotrych ßwójbach tajke twarožki wobkhowake, kotrež ßu pſches 200 lět ſtare.

* Wutoru tydźenja wjecźor je ßo w Courtrai hojerńja ſa wrótnych wotpaliła. W tejle hojerni, kotraž je jedyn ſ najwjetſchich podobnych wuſtawow w Belgiſkej, klóſchtrſke knježny 600 wrótnych wothladuja. Wobſchěrny wuſtaw ſ dweju dźělow wobſteji: ſe ſtarych twarjenjow, w kotrychž wrótni běchu, a ſ nowych lěpje naprawjenych, kotrež pak hiſchcźe zyle hotowe njeßu. W ſtarym twarjenju woheń wuńdźe; duž běſche prěnja ſtaroſcź, wſchitkich wrótnych do nowych twarjenjow pſchewjeſcź. To běſche cźežke dźěło; wrótni ßo woſchcźerjachu, wujachu, ßebi wkoßy wutorhowachu; ſ wjetſcha wſchitzy ßo krucźe ſapjerachu; duž dyrbjachu jich ſ mozu ſe ſtareho doma won wodźicź. Runjež pkomjo ſpěſchnje wokoło ßo hrabaſche, ßo tola radźi wſchěch khorych do nowych twarjenjow pſchewjeſcź. Wóhnjowa wobora w prawym cźaßu dóńdźe; dokelž pak tu wody doſcź njeběſche, dyrbjeſche ßo na to wobmjeſowacź, nowe twarjenja ſdźerżecź, do kotrychž běchu wrótnych dowjedli. Stare twarjenja ßu ßo ſe wſchej nadobu, kotraž w nich běſche, ſpalike.

* 20. ſeptembra je cźah, kotryž běſche ſ dwórniſchcźa Lubań do Pětrohroda wotjěł, ſnjeſbožik. Hdyž cźah po wyßokej naßypi jědźeſche, poßlenjej koleßy poßlenjeho woſa wotleczíſchtej; wós ßo wot cźaha wottorže a ßo po naßypi 18 kóhczi hłuboko dele kuli, pſchi cźimž ßo dwójzy tak rjez pſches hkowu cźißnu. We woſu 60 paßażerow ßedźeſche a tſjo konduktorojo. 31 woßobow je bóle abo mjenje cźežko ranjenych. Wós je jeno ſ nutſka jara wobſchkodźeny. Njebudźiſche-li wón tak kruty twarjeny był, budźiſche ßo do kuſkow rosbił; potom pak budźiſche mało paßażerow, kotſiž w nim ßedźachu, żiwych woſtako.

* S jeneje wßy njedaloko Kaſanje ßo piſche: Wó jſtwje naſcheho knježeho ſchoßarja wóndano kuchaŕka, 50 lět ſtara žónſka, pſched blidom ſtejeſche, mějo ſchoßarjowe najmjeńſche dźěcźo na rukomaj. Schoßarjowy 8lětny hólczeż pak běſche na blido ſalěſk a nanowu natykanu tſělbu ſe ſcźěny ſhrabnuwſchi kuchaŕzy hroženſche, ſo ju ſatſěli. Podarmo kuchaŕka ſchibakej rěcźeſche, ſo by tſělbu ſkožił. Na jene dobo hólczeż ßo do ſtareje žónſkeje měrjo wutſěli. Do wutrobna tſělena kuchaŕka na měſcźe morwa leżo woſta. Dźiwa doſcź, ſo je dźěcźo, kotreż mějeſche kuchaŕka na rukomaj, njeſranjene woſtako.

* W Ssibirſkej ßu też tigry. W Tomſku wóndano jedyn koſak tigra pokaſowaſche, kotrehož je pſched něhdźe tſjomi lětami we wokolnoſcźi Władźiwoſtoka popanuł. Tigr, kotrehož ma jeho knjes w klětzy ßedźo, je rjane wulke ſwěrjo a ßo ludźi njeboji. Koſak ßwojeho tigra do Pětrohroda wjeſe, hdźež chze jeho do zoologiſkeje ſahrody pſchedacź.

* Danſki kapitan Holm, kotryž je dwě lěcźe w narańſchej Selenſkej (Grenland) był, wo tymle ſajimawym kraju wſchelake powjeda, ſchtož běſche dotal zyle njeſnate. Dołha ßmuha puſteho a zyle njedoſtupneho kraja wobydleny dźěl narańſcheje Selenſkeje do dweju połojzow dźěli, do połnózneje a do južneje. Duž je połnózna połojza wote wſcheho ßwěta nimale zyle wotrěſnjena. S něſkotrymi towarſchemi je Holm pſches tamnu puſcźinu pucźował a k połnozy wot njeje krajinu nadeſchoł, kotraž je wjele rjeńſcha, hacź južny dźěl. Mjes tym ſo ma južna połojza w ſchtyrjoch kolonijach 250 wobydlerjow, je w dwěmaj wßomaj połnózneje połojzy 450 wobydlerjow. Tudy je Holm ſymu 1884—1885 pſchebył, a to mjes ludźimi, kotſiž hiſchcźe żenje běłeho cźłowjeka widźeli njeběchu. Jich kamjeńtne khěže na tajkim měſcźe pſchi mórſkim brjoſy leża, hdźež ßo w lěcźe 7 rěkow do morja wuliwa. Tele rěcźki ßu połne rybow. Ryby a běłe mjedwjedźe ßu jeniczka żyroba wobydlerjow. Wot wyßokich lodowych horow a njepſchewidomnych lodowych płoninow wobdacźi cźile ludźo lětſtotki dołho żanych powjeſcźi wo ſbytknym ßwěcźe měli njejßu; njedźiwajzy na to mějachu woni wſchelake wěży ziwiliſowanych krajow, kotreż ßu po wſchelakich pucźach k nim dóſchłe. Holm ßo mało njedźiwaſche, ſo pola ludu, kotryž ſchtomow a drjewa ſ zyła njeſnaje, drjewjane lebje nadeńdźe; haj kłoki běchu ſe żeleſa dźěłane. Bórſy pak wón wot wobydlerjow ſhoni, ſo woda druhdy roſpadanki kóždow a ßudy na brjoh wumjeta, a ſo ßu tele dary morja ſ krajow, jim njeſnatych, jara ważne ſa wobydlerjow, dokelž je w ßwojim cźežkim bědźenju ſe ßurowej pſchirodu nuſnje trjebaju. Eskimojo, kotſiž tudy bydla, ßo wot ßwojich ßußodow w nawjecźornej Selenſkej jara roſdźěleja, ſchtož rěcź, a też ſchtož jich ſwonkowne naſtupa. Woni ßu wyßozy a ſchwižni, ſ podołhojtym a ſchikowanym wobliczom, mjes tym ſo ßu druſy Eskimojo mali, ſ zyle hkupikojtym mjeſwoczom. Kaž Holm wobkrucźa, je w jich wobydlenju wſcho jara cźiſte. Jich draſta, kotruž ßebi ſe ſwěrjazych kożow dźěłaju, je ſe wſchelakej pychu ſchikowanje wobſchita. Wulke khěże, kajkež ßebi twarja, maju měſta doſcź ſa 50 ludźi. Eskimojo ſ nawjecźorneje Selenſkeje, kotrychž běſche Holm ßobu pſchiwjedł, ßo ßwojich narańſchich bratrow ſ wopředka bojachu; tucźi pak jich radoſcźiwje pſchijachu a ſ wulkim ſpodźiwanjom wobhladowachu. Zyłe ßußodſtwo, ßamo ſ dalokeje połnózneje krajiny, ßo ſběża zuſych ludźi wobhladacź. Holm je hacź do najdalſcheje wjeſki k połnozy dóſchoł; ſ najmjeńſcha Eskimojo wobkrucźachu, ſo żenje wo tym ßkyſcheli njejßu, ſo bychu dale k połnozy cźłowjekojo bydlili. W lěcźe ßo wobydlerjo tejele krajiny pod hołym njebjom ſhromadźuja a k bubonam rejweja a ſpěwaju; w ſymje ßo w ßwojich wulkich domach ſhromadźuja, hdźež ßwojich bohow cźeſcźa. Schtož klima narańſcheje Selenſkeje naſtupa, Holm wobkrucźa, ſo je wjele lěpſche, hacź klima nawjecźorneje Selenſkeje.

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowani:

Michalſka zyrkej: Khorla Bohuwěr Halma, khěžeŕ a fabrikſki dźěłacźeŕ na Židowje, ſ Hanu Strümpiz tam. — Khorla Auguſt Balak, murjeŕ na Židowje, ſ Marju Linu Köhlerez.

Křćeni:

Michalſka zyrkej: Jan Jurij, Khorle Auguſta Petziga, fabrikſkeho dźěłacźerja na Židowje, ß. — Pawoł Klemens, Jana Ernſta Zuſchki, garbarſkeho w Małym Wjelkowje, ß. — Martha Thereſija, Jana Auguſta Juraka, pohoncźa na Židowje, dź. — Khorla Adolf, Jana Sebaſtiana, dźěłacźerja na Židowje, ß. — Ernſt Ota, Juliußa Bernharda Maxa Stagury, liſtynoſcherja w Sajdowje, ß.

Zemrjeći:

Dźeń 22. ſeptembra: Marja Lejna Kſchižanez, njebo Mateja Schibaka, ſahrodniſkeho żiwnoſcźerja w Sřěſchinje, wudowa, 51 l. 9 m. 26 d. — 24. Hana Martha, Handrija Bohuwěra Mužika, żiwnoſcźerja w Cźichońzach, dź., 4 m. 13 d. — 26. Jan Hermann, Jana Fricźki, dźěłacźerja na Židowje, ß., 3 m. 2 d. — 27. Jan Bohuwěr Ernſt Scholta, dźěłacźeŕ na Židowje, 47 l. 4 m. 15 d. — 29. Emma Martha, Jaroměra Adolfa Krawßa, fabrikſkeho dźěłacźerja w Dobruſchi, dź., 19 d.

Płaćišna žitow a produktow w Budyšchinje

25. septembra 1886.

Žitowy dowos: 2231 měchow.	Na wikach wot M	Na wikach wot Pf	Na wikach hacž M	Na wikach hacž Pf	Na bursy wot M	Na bursy wot Pf	Na bursy hacž M	Na bursy hacž Pf
Pšeńca . . . . běła	8	63	8	81	—	—	—	—
" . . . . žołta	7	80	8	16	—	—	—	—
Rožka	6	71	6	84	—	—	—	—
Jeczmjeń	5	87	6	8	—	—	—	—
Wowš	5	60	5	80	—	—	—	—
Hroch . . . . 50 kilogr.	8	6	10	28	—	—	—	—
Woka	8	6	8	33	—	—	—	—
Jahły	12	—	15	50	—	—	—	—
Hejduschka	16	50	17	—	—	—	—	—
Běrny	1	50	1	80	—	—	—	—
Butra . . . . 1 kilogr.	2	10	2	30	—	—	—	—
Pšeńcžna muka 50 " . . .	7	—	15	50	—	—	—	—
Rža muka . 50 " . . .	7	—	10	25	—	—	—	—
Ssyno . . . 50 " . . .	2	90	3	10	—	—	—	—
Sslóma . . 600 " . . .	24	—	26	—	—	—	—	—
Proßata 798 schtuk, schtuka . .	8	—	16	50	—	—	—	—
Pšeńcžne wotruby	4	—	4	25	—	—	—	—
Rža wotruby	4	75	5	—	—	—	—	—

Draždžanske mjaßowe płaćišny. Howjada 1. družiny 60—63 mk., 2. družiny 54—57, 3. družiny 25 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne ßwinje 53—55 mk. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Cjelata 1. družiny 42—55 np., 2. družiny 28—38 np. po puncze rěsneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 1. oktobra: Pomróczene.

Sa rěsnikow.

W Budyschinje ſ napschecża starych kasermow, hdjež hischcże žadyn rěsnik njeje, je **khěža** na pschedań. Na kupjenje smyßleni chžyli ßo ſ listom napißanym ſ **S. B. 548** na wudawarnju Serb. Nowin wobroczicź.

Awkzija.

Póndželu 4. oktobra t. l. rano wot 8. hodžiny ßem budža ßo na **Porschiſkej farje** wschelake möble a grat na pscheßadžowanje pschedawacź.

Rosalija Trautmannez.

Sporuschk

kupuje **měschczańska haptyka w Budyschinje** na hłownym torhoschczu 6.

Kastanije, žoldże

kupuje po kóždej dźělbje

Otto Engert.

Dźěło

kupuje po najwyschschich płaćišnach

R. Hennig na taschbarku 7.

Rožowany ſtwjelzowy abo njetrjeny len, kaž tež **wutrjeny len** kupuje kóždu dźělbu po najwyschschich płaćišnach

mechaniska dźěłopschadownja w Hajnizach.

Turkowske ßlowki

najrjeńsche a najwjetsche, kotrež ßu dostacź, porucża hischcże tunjo

Moritz Mjerwa

na mjaßowym torhoschczu, destillazija najlěpschich likěrow.

Jablukowe wino,

wschelake jahodkowe a ßadowe schampanske wino, mußerowaze ßadowe limonady a bowle,

ßadowe kißało,

wubjerne k ßolotwi, k kładjenju atd., ſodowu a ſelterſku wodu,

pschezo cžerſtwu pjelnjenu, porucża **Hornjołnjiska ßadowa tłóczerńja** dr. **Herrmanna** a dr. **Wetzki** na ſadnej bohatej haßy 3.

Wschě družiny cžrjewow

k dźěłanju kołbaßy

porucża pschedawarnja cžrjewow

A. Eisslera

na žitnych wikach 16.

Khoſej

wot najtuniſchich hacž do najlěpſchich družinow, jara derje ßłodźazy, porucża **Hermann Klemm** na bohatej haßy.

Jerje

rjane tucžne ryby

porucża po tunich płaćišnach

Hermann Klemm

na bohatej haßy.

Syrop

punt po 12 np., jara ßłódki, porucża **Hermann Klemm** na bohatej haßy.

Pólver pſche koliku konjow, reſtituzionſki fluid k ſarybowanju, hollandſki mlokowy pólver, wobžerny pólver ſa ßwinje, wolij pſche kuntwory, muchi atd. porucża

hrodowſka haptyka.

Jahły, piznu muku, wubjerna piza ſa proßata a hußy,

zentnar po 6 mk. pola

Wollmanna & Co. w Budyschinje.

Jara dobry paleny khoſej

punt po 1 mk., 1 mk. 20 np. a 1 mk. 40 np.

porucża **Th. Grumbt**

w kupnizy a na ſwonkownej lawſkej haßy.

Njepaleny khoſej

punt po 80, 90, 100 np. atd.,

ßylny a jara derje ßłodźazy, porucża jako něſchto jara tunje

Th. Grumbt

w kupnizy a na ſwonkownej lawſkej haßy.

K njewjeſczinſkej draſcże: cžorne židžane tkaniny

ſ rukowanjom ſa dobre družiny

porucża po tunich płaćišnach

H. Kayser

10 na žitnej haßy 10.

Hugo Lehmann

22 na bohatej haßy 22

ßwój ſe **wſchěmi nowoſcżemi nětcžiſcheho cżaßa** wuhotowany ſkład wſchěch družinow jenož dobrych

filzowych, zylindrowych, tkaninowych a dźěcżazych

kłobukow,

filzowych ſtupnjow a toflow

najlěpſcheho wudźěłka po woprawdże tunich płaćišnach należnje porucża.

Anna Prasser

porucża **wolmjane ſchtrykowanſke pſchedźeno** jenož w dobrych družinach, toho runja **Barlinſku, zefyrſku, mochowu, gobelinſku** a **mohairowu wolmu** po tunich płaćišnach.

na ſchulſkich hrjebjach 11 ſ napſchecża theatra.

Emil Wehrle na jerjowej haßy

porucża ßwój wulki ſkład **barchenta** ſa koſchle w prawej ſchěrokoſcži, ſtary łóhcź po 16 np., ¾ ſchěroke **tkaniny k ßukujam** (tokſta wołma), ſtary łóhcź po 30 np., **kalmuk,** ſtary łóhcź po 30 np., dwójzy ſchěroki **lama,** ſtary łóhcź po 60 np., bawmjane, połwołmjane, wołmjane, židžane a połžidžane **rubiſchka** w wulkim wubjerku a po jara tunich płaćišnach.

Jabłuka

kupuje po kóždej dźělbje abo je ſa ßłódke jabłukowe wino wuměnja

W. Demuth

nad Lichanjom pola Hucžiny.

Moje

manufakturowe, modotworowe a žónſkodraſtne khlamy

ſu wot nětka

13 na bohatej haßy 13.

Richard Gautzsch.

W. H. Conrad

w Budyſchinje

13 na bohatej haßy 13

porucza w wulkim wubjerku

rolkaty tobak a w pakcžikach, zigary,

100 ſchtuk po 2 mk. a drózſcho, jenož dobre wězy po tunich ale wěſtych płaczíſnach.

Wulki ſkład

khartow k hraczu.

Saßopſchedawarjam ßo poniżene płaczíſny woblicža.

W. H. Conrad

13 na bohatej haßy 13.

Khoſej

paleny punt po 100—200 np., **khěžorſke měſchenje** pt. po 120 np. porucza ſa něſchto wubjerne

Gustav Poser

na jerjowej haßy.

Jerje

jara wulke po 4 a 5 np., 15 ſchtuk po 50 a 60 np., porucza ſa jara płaczíſny hódne

Gustav Poser.

Butra!

Měſchanu butru, lutowanſku butru

w bowach a wuważenu, najlěpſche drużiny, porucza wot cžerſtweje poßylki

Gustav Poser

na jerjowej haßy.

Khoſej

njepaleny punt po 70, 80 hacž do 150 np.,

pſchezo cžerſtwy **paleny,** ßylnje a derje ßłodżazy, punt po 100 a 120 np.

porucžataj

Ginzel & Ritſcher

na wulkej bratrowſkej haßy 6.

K kſchcžíſnam, kwaßam a druhim ßwjedżenjam, woßebje hoſcženzarjam ßwoje **jednore a dwójne palenzy,** toho runja wubjernje dobre **likěry** po jara tunich płaczíſnach poručamoj.

Ginzel & Ritscher,

deſtilazija na wulkej bratrowſkej haßy 6.

Handrij Lorenz

w Budyſchinje

na rózku Hoſchiz a ſeminarſkeje haßy

njedaloko theatra

porucza

papjeru k piſanju, ſawalenju a ryßowanju we wſchěch wulkoſczach a barbach,

żidżanu, ſtoczanu a **ßlěbornu papjeru,**

pěſkowu papjeru ſa tyſcherjow,

kouverty we wſchěch wulkoſczach,

ſliczbowanja a **kwitonki,**

kontoknihi ſa khlamarjow a ratarjow,

kharty ſa wſchě ſkładnoſcže,

kmótſjaze liſty, tintu a **papjeru,**

ſchulſke knihi we wſchěch wulkoſczach ſ linijemi a bjes nich,

ſchifrowe tafle a **ſchifrowe piſadła,**

albumy, naprawu k piſanju,

ſa dżěczi:

jara pěkne **hrajki, wobraſowe knižki** atd., **kaſchczíki ſa pjera a barby.**

Poßłużenje w ßerbſkej rěczi.

Mydlarńja Herm. Puya

w Budyſchinje na ßerbſkej haßy

porucza

jadriwe mydło, dobre ßuche	punt po	40	np.,
jadriwe mydło, czerwjene a módre	" "	36	"
żołte wóſkowe mydło I	" "	40	"
żołte wóſkowe mydło II	" "	30	"
ſoda	" "	5	"
ſchterku	" "	22	"

maſne mydło, ſelene mydło, petrolej, wſchě artikle dobre a po najtuniſchej płaczíſnje.

Ssuche Durſthoffſke droždże

porucza

pjekarſki miſchtr **A. Bieſold**

na bohatej haßy.

K kermuſcham

porucza

tykanzowu wyrzu

w paketach po 10 a 20 np.,

korjeńſki a zitronowy wolij

w bleſchach a wuważeny,

tykanzowu barbiczku (ſafran),

ff. korjenje, zyke a tołczene,

ezékazu ßól (flüchtiges Salz)

k pjeczenju wuroſczeneje pſcheńzy

hrodowſka haptyka.

Jara dobre draſtne tkaniny

woßebje cziſtowołmjane w bohatym wubjerku. Płaczíſny ſpodżiwnje tunje.

Julius Hartmann Sohn

na rózku mjaßoweho torhoſchcža.

Khoſej

w wulkim wubjerku

ſeleny punt po 70—160 np.

jenož derje ßłodżaze drużiny porucza

Gustav Poser

na jerjowej haßy.

Najlěpſche nowe

hollandſke jerje

jara nježne a tucżne ryby po **3** a **4** np. porucza

Hermann Kunack

na bohatej haßy 8.

Khoſej:

Kampinas

punt ſeleny po 70 np.

= paleny = 85 =

mexikanſki

punt ſeleny po 80 np.

= paleny = 100 =

jara derje a ßylnje ßłodżazy

porucza

Hermann Kunack

na bohatej haßy 8.

Syrop

punt po 16 a 20 np., ßłóbki a czíſcże ßłodżazy, porucżataj

Ginzel & Ritſcher

na wulkej bratrowſkej haßy 6.

A. Mager

na ßerbſkej haßy

pſchedawa a porjedża **czaßniki** derje a tunjo.

K hlownej shromadźisnje

prowinzialneho towarstwa sa snutskowne mißionstwo w Budyschinje,

kotraž so

ßrjedu, tsinateho oktobra, popoldnju w schtyrjoch,

w gymnasialnej awli smeje, so cześćeni knjeża ßobustawy, pschećeljo a dobrocżeljo towarstwa najpodwolnischo pscheproschuja.

Dżeński porjad: 1) Rosprawa wo skutkowanju. 2) Rosprawa wo pokładnizy a rossßudżenje wo nałożenju nahromadżenych pjenjes. 3) Pschednoschk towarstwoweho duchownehо knjesa fararja Seidela w Drežđżanach „wo ßłużbje żonow w kraleſtwje Bożim".

W Budyschinje, 1. oktobra 1886.

Towarstwowe pschedßyhdstwo.

Hamtski hetman ſ Bezschwitz, pschedßyda.

Pschepoloženje rěsnistwa.

Cżeścżenym Sserbam k nawjedżenju dawam, so ßwoje rěsnistwo a kolbaßarnju 7. oktobra do ßwojeho ßamßneho doma, **na kotolskej haßy cżißło 28,** pschepołożu.

Sa dowěrjenje, mi hacż dotal spożcżene, dżak prajizy, proschu mje ſ nim tež w mojich nowych khlamach pocześcżicż.

Max Korsch.

Cżeścżenym Sserbam k nawjedżenju dawam, so ßym ſ zyhelskeje haßy na **garbarsku haßu cżißło 4,** do domu, w kotrymż je hacż dotal njebocżiczki krawski mischtr Kubasch bydlił, pschecżahnuł.

Jan Scholta, krawski mischtr.

Mój skład dwójzy schěrokeho

lama

poskicża tež w nětcżischim cżaßu wulkotny wubjerk (nehdże 100 schtuk) nowych, kraßnych mustrow, łóhcż po 80, 100, 120, 150, 160, 180, 200 np.

Richard Gautzsch
13 na bohatej haßy 13.

Rjepikojty tobak

roskraty punt po 30 a 35 np.,
zyky = = 25 a 30 =
porucża

W. H. Conrad
na bohatej haßy 13.

J. G. Schneider
pódla lawskeho tórma
pschedawa tunje a dobre
cżaßniki a rjeczaski.
Porjedżenja ßwěrnje a tunjo.

Dżelba lonschich nasad stajenych

symskich swjerschnikow

ßo, so by ßo rum dobył, po jara niskej płacżisnje wupschedawaju.

G. H. Kubasch
pschi mjaßowych jědkach.

Sswojim lubym wotebjerarjam k nawjedżenju dawam, so w ßwojej budże wjazy njepschedawam, ale jenoż w ßwojich khlamach na **mjaßowym torhoschczu** 4 blisko hłownеje straże.

Gelba, knihiwjasaŕ.

Wutkasanje a pschewjesne pißma dawa
Albert Meisel w Budyschinje.

Jutsje njedżelu

reje w Holeschowje,

na kotrež pschecżelnje pscheproschuje
Khorla Kschižan, hosćenzaŕ.

Njedżelu

reje ſ balskej musiku

w **Hrodżischczu,**
na kotrež pschecżelnje pscheproschuje
A. Jurak.

Wosjewjenje.

Dżiwoczjanske ßerbske ev.-luth. mißionske towarstwo śmeje — da-li Bóh — jutsje sa tydżeń, 10. okt., popołdnju w dwěmaj hodżinomaj w Lehnertez domje w Zokowje mißionsku hodżinu.

Pětr Mlónk.

Bydło,

wulka duschna stwa ſ dwěmaj komoromaj, kólnju a hródżu je na pschenajecże na knježim dworje w Wutołczizach.

Jena **dżěłaczerska ßwójba** móże na jenym kuble njedaloko Budyschina dżěło a bydło dostacż. Hdże? je shonicż w wudawarni Serb. Now.

Dżowku, kotraž ma dwě krowje dejicż a futrowacż, pyta k 1. januarej 1887 pschistajaza żona **Bräuerowa.**

Kmany, strósby **rólny pohonczż** hnydom pschi wyßokej msdźe ßłużbu dostanje na knježim dworje w Drożdżiju.

Wustojny rólny pohonczż

ßo hnydom do ßłużby pyta sa **Něcżanski knježi dwór.**

Strósby pohonczż, kotryż ſ konjemi derje wobkhadżecż wě, ßo hnydom do jeneje piwarnje pyta. Dalsche je shonicż pola knježeho inspektora w Klukschu abo w wudawarni Serbskich Nowin.

Krawski móże hnydom trajaze dżěło dostacż pola

Jana Ssuschki na Židowje.

Wustojneho **tyscherja** sa twarske a möblowe dżěło pyta na dlěschi cżaß hnydom **J. E. Holan** w Makym Wjelkowje.

Wuczobnik pytany.

Sa ßwoje kolonialtworowe a zigarowe khlamy wuczobnika, ßerbskeje rěcże mózneho, k 1. oktobrej pytam.

Moritz Mjerwa
na mjaßowym torhoschczu.

Pod jara pschihódnymi wuměnjenjemi ßo sa jene tudomne wjetsche kolonialtworowe khlamy **wuczobnik,** po mózнoscżi Sserb, pyta. Nastupjenje hnydom abo posdźischo. Samokwjenja njech ßo pod **N.** w wudawarni Serb. Nowin wotedadża.

Palma měra

na row

njebo **Marje, Jana Nowaka** w Delnim Wujesdże mandżelskeje.

O ßmjercż! schto tola myßlisch ßej,
So ty do jenoh' domu dżěsche,
Hdżeż mandżelski ſ tej mandżelskej
We lubosczi w nim żiwy běsche,
Bjes tym so wjele tam a tu
Na ßmjercż toh' druhoh' cżakaju.
Tak pschińdże ty w tym naléczu,
To bě toh' wóßomnatoh' meje,
Ssej po Nowakez Mariju,
Kiż schtyrzyczi lět polne njeje
Tu żiwa była na ßwěcże
A wóßomnacże w mandżelstwje.
Ta bě we Delnim Wujesdże
Wot sprawnych starschich narodżena,
Jej' nan tón Hawschtyn rěkasche,
Je tam też w Božim domje kschcżena,
A je to mjeno Marija
Pschi ßwjatej kschcżeńzy dostała.
Tam do schule też khodżesche,
A hdyż bě schulu wukhodźiła,
Sswój kschcżeński ßlub też w Wujesdże
Je w Božim domje wobnowiła,
A pon tři léta na dworje
Tam ſ dobrej khwalbu ßłużesche.
Hdyż bě lět jed'n a dwazyczi
Tu cżiła, strowa dopjelnika,
Je w ßwojej saźnej młodosczi
Sso cżeßna knježna woženiła,
Hdyż cżeßnoh' Jana Nowaka
Sa mandżelskeho ßebi wsa.
A tuta luba mandżelska
Wot młodosczе wschak strowa běsche,
Bě do wschoh' dżěła wuschikna,
A nichtó ßebi njemyßlesche,
So jeje ßmjercż tak blisko je,
Każ běsche wona wo prawdże.
Te mandżelstwo — każ snate je —
Wot spoczatka a pschezo běsche
Tak cżiche, měrne, sbożowne,
Schtoż jedyn, to też druhi chzysche,
Duż żana swada, pschekora
Bjes nimaj ženje njenasta.
To bě pak sa nju srudny cżaß,
Hdyż maudżelski we wójnje běsche
We Czechach, też w Franzowskej saß',
Hdżeż ßej tak stysknje pomyßlesche,
Hacż budże luboh' mandżelskoh'
Hdy wjazy widżecż żiweho.

Wón pschicżeże pak saßo dom,
Na sdacże strowy, cżiły běsche,
Duż napschecżo jom' ſ wjeßelom
Hacż jow do Budyschina dżěsche;
Kak se żyliami wobaj dwaj
Nětk ſ dżakom Boha khwaleschtaj.
Hlaj, něschto lět jej' żiwjenja
Jej' cżěło hižo braschne běsche,
Ji żana pomoz lékarska
Wschak wjazy pomhacż njemóżesche,
Duż wona ßwój běh wobsanknу
Na khorosczi pola wutroby.
Psched ßmjercżu ſ rjanym khěrluschom
Sso modlesche na ßmjertnym ložu
A dżěsche pon do njebjeß dom
Na Khrysta ßmjercż a hnadu Božu;
To bě tón khěrlusch pokutny:
„O ßwěrny Jesu, kiż ty ßy ꝛc."
Hdyż też pschi jeje kaschczu tu
Wschak żane dżeczi njepłakachu,
Dha zusi ludźo ſ lubosczu
Na město dżeczi żyłsowachu,
Kiż, wołebje tom' khudemu,
Bě cżinila pschez' dobrotu.
Wy pak, wy jeje mandżelski,
Wy scże nětk wot njej' wopuschczeny
Tu żiwy w wulkej srudobi,
Wasch dom je nětk każ wupuschczeny —
Wam drje ßo husto wudżije,
So scże ſ njej saßo hromadże.
Wy, hdyż wasch cżaß tu na ßwěcże
Je junu zyle dopjelnjeny,
Do njebja k njej dom pódżecże,
Hdżeż ſ nowa ſ njej tam sjednoczeny
Wy budżecże w tej sbożnosczi,
To budź wasch troscht we srudobi.
Nětk husto tam na kerchowi
Jej' luby row wy wopytacże,
Pschi rowje tam, hdżeż wona spi,
Tam wy też ßwoje městno macże;
Tam, hdyż waß Bóh b'dże wotwołacż,
Waß pschi njej' budża pohrjebacż.
Dha spi nětk derje, Marija,
Te cżěło cżisiche w khłódnym rowje,
Ty ßy nětk pola Jesuża,
Kiż budże saß' po ßwojim ßłowje
Te cżěło ſ rowa wubudżicż
A na wěcżne waß sjednoczicż.

Na żadanje jara srudżeneho mandżelskeho **Pětr Mlónk.**

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 41. **Sobotu 9. oktobra 1886.** **Lětnik 45.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Wěrowanje Jeje Kralowskeje Wyšokosće prynzeßyny Marje Josefy ſ awstriſkim arzywójwodu Otu je ßo ßobotu pſchipołdnju w katholſkej dwórſkej zyrkwi w Draždźanach ſ wulkej ßwjatocznosću měło. Hdyž bě ßo prynzeßyna w hrodźe ßwojeho nana prawow na ſakſki trón wſdała, a ßo ſtawniſki ſwjaſk dokonił, ßo kwaßny cźaß ¼12 hodźin do kralowſkeho hrodu poda. Na jeho cźole jěſdni jěchachu. W prěnim wosu jědźeſchtaj prynz Jurij a njewjeſta, w druhim prynzeßyna Mathilda, hohenzollernſki prynz Ferdinand a ſakſki prynz Bjedrich Auguſt, w tſećim ſakſkaj prynzaj Max a Jan Jurij. W hrodźe kralowa njewjeſće wěnz na hłowu ſtaji, na cźož kwaßny cźaß pſches ſjenocźeńſki ſkhód do zyrkwje cźehnjeſche. Tu jón duchownſtwo powita a jón k woltarjej dowjedźe. Wěrowanſku rěcź mějeſche biſkop Bernert. Hdyž ßo nadobnaj ßlubjenaj ſ mandźelſkim ßlubom ſwjaſaſchtaj, ßo wot wojakow njedaloko zyrkwje ſ tſělbami a kanonami tſěleſche. Po wěrowanju ßo kwaßny cźaß do kralowſkeho hrodu wróćźi. Hdyž ßo nowoſwěrowanaj na hrodowym balkonje pokaſaſchtaj, jeju na haßy cźakazy lud ſe ſahorjenym wyſkanjom powita. Popołdnju w 4 hodźinach ßo kralowſka hoſćina wotbywaſche. Do Draždźan bě ßo kwaßny dźeń njeßměrnje wjele ludu ſběžało. Město bě ßo k cźeſći dnja kraßnje wupyſchiło a wudebiło. Illuminazija wjecźor bě wulkotna. Dar, kotryž ßu Draždźany nawoženi a njewjeſće dałe, je ßłěborny naſtawk ſa kwětki. Pónděłu popołdnju ſtaj młodaj wjerchowſkaj mandźelſkaj ſ Draždźan wotjěkoj. Bliźſchi cźaß budźetaj wonaj na Perſenbeugſkim hrodźe, wobßedźeńſtwje arzywójwody Oty, pſchebywacź. — S pſchicźinu kwaßa ßwojeje džowki je prynz Jurij 1800 hriwnow khudym Draždźanſkim wobydlerjam darił, ſa tón ßamy ſaměr nawoženja arzywójwoda Ota 1000 hr. a Jeho Majeſtoſcź kral Albert 1500 hr.

— Jeho Majeſtoſcź kral Albert je, pſcheproſcheny wot awſtriſkeho khěžora, do Styrſkeje wotjěł, ſo by ßo tam pſchi hontwach na kamſyki wobdźělił. — Jeje Majeſtoſcź kralowa Karola je ßo do Schwizy na wopyt k wjerchowſkej hohenzollernſkej ßwójbje podała. Cźaß tutoho wopyta je na 3 njedźele poſtajeny.

— Ssobuſtaw nětcźiſcheho jendźelſkeho miniſterſtwa, lord Churchill, je tele dny w Barlinje pobył a ma pjecźa wotpohlad, wjerha Bismarka w Varzinje wopytacź. Tutoho chze wón pjecźa ſa wuſti němſko-jendźelſki ſwjaſk dobycź. Hacź dotal je ßo Bismark wſchěch ſwjaſkow ſ Jendźelſkej dla tamniſchich njewobſtajnych politiſkich wobſtejnoſcźow woſtajicź dyrbjał. Tón cźaß je pak jendźelſke knježerſtwo ſkónczńje ſtajnoſcźe nabyło. To ſ najmjeńſcha konſervatiwne jendźelſke knježerſtwo měni, a wo tymle měnjenju chze tež lord Churchill wjerha Bismarka pſcheßwědcźicź. Wón ßo nadźija, ſo budźe jemu wjerch Bismark wěricź a ßo k jendźelſko-němſkemu ſwjaſkej nawabicź dacź. Hdyž jenož jeho tale rjana nadźija njeſjeba. Wjerch Bismark drje lorda Churchilla w njewěſtoſcźi njewoſtaji, ſo ßo Němſkej njeſachze, ſa Jendźelſku kaſtanije ſ wóhnja pytacź a ſa nju dła Balkana wójnu wjeſcź, ſo by nad Indiſkej wot Ruſkeje njepohroźena knježicź móhła.

— Pſchi lětuſchich naſymſkich manöwrach je, kaž je ſ wojerſkich rosprawow widźecź, w pruſkim wójſku ßłónzo 169 muži ſežahało. Wjetſchi dźěł ſ nich ſ lohka ſkhori, wot cźežko ſkhorjenych je 9 ſemrjeło.

Franzowſka. Na franzowſkich wojakow w Tonkinje je ßo ßaßo njepſchecźelſki nadpad wot tamniſcheho wobydlerſtwa ſcźinił. Hdyž komißija ſa poſtajenje nowych mjeſow bliſko města Laokaj pſchińdźe, ßo jim na woběmaj brjohomaj Cźerwjeneje rěki rěcźni rubjeźnizy napſchecźiwo ſtajichu. Rubjeźnizy wojerſki pſchewod komißije nadpanuchu a jón nuſowachu, ßo do Laokaje wróćźicź. Pſchi tym bu na ſtronje Franzowſow 14 muži ſabitych, bjes nimi dwaj wyſchkaj ſ zuſniſkeje legije. Tutón podawk dopokaſuje, ſo wobſtejnoſcźe w Tonkinje ſa Franzowſow zyle tak njeſtraſchne njejßu, kaž ßo to wot knježerſtwa poßledni cźaß wudawaſche.

Schpaniſka. Kralowa je próſtwam, kotrež ßo jej ſ zykeje Schpaniſkeje ſcźelechu, k woli była a k ßmjercźi ßaßudźenych ſběžkarſkich wojakow wobhnadźiła. Kraloweje mikoſcź je w kraju wulku wjeßelokoſcź a ſpokojnoſcź ſbudźiła. Hdyž ßo kralowa w theatrje pſched ludom pokaſa, wołachu ſe ſahorjenjom: „Njech je žiwa kralowa, njech je žiwy Alfons XIII.!“ Khoſtanje k ßmjercźi ßaßudźenych ſběžkarjow je ßo do wupokaſanja na Preſidiſke kupy a do jaſtwa na cźaß žiwjenja pſcheměniło. Dokelž je kralowa wobhnadźenje napſchecźiwo woli miniſterſtwa wuprajiła, je tuto wo puſchcźenje ſe ßłužby proßyło, tola kralowa je ßo tomu ſapowjedźiła. Pſches ßwoju mikoſcź napſchecźo ſběžkarjam je drje ßebi kralowa wutroby a pſchikhilnoſcź ſchpaniſkeho luda dobyła. Na druhej ſtronje pak ßo ſaßo boja, ſo budźa ßebi ſpſchißahanzy, kotrychž je jich w Schpaniſkej jara wjele, kraloweje dobrocźiwoſcź ſa ßłaboſcź wukožowacź, a ſo toho dła ſa njedołhi cźaß ſaßo někajki ſběžk wudyri. Wot tutoho měnjenja je ßo tež ſchpaniſke miniſterſtwo wodźicź dało, hdyž je ſa ſběžkarjow ßmjertne khoſtanje žadało.

Rußowſka. Knježerſtwowe nowiny ſtajnje ßamorucźne liſty khěžora pſchinoſchuja, ſ kotrymiž ßo wón wſchelakim wojerſkim woßobam ſa ſaßkužby, pſchi reorganiſaziji wójſka a wojerſkich reformach doßahnjenych, džakuje. Se wſchěch krajinow, hdyž ßu ßo manewry měle, powjeſcźe wo wulkim wuſpěchu reorganiſazije pſchikhadźeja. Kaž je ſnate, je k njej zar ßam bórſy po pſchewſacźu knježerſtwa ſ tym naſtork dał, ſo ſa wójſko narodnu draſtu poſtaji. Na to buchu reformy pſches zyło pſchewjedźene. Mobiliſazija ruſkeho wójſka móže nětko ſa 17 dnjow dokonjana bycź. Želeſniznzy ßu ßo wjele wudoſpołniłe a w ſkładach pſchi nich ßu wulke hromady wojerſkeho materiala nahromadźene. Pſchi lětuſchich khěžorſkich manevrach je, kaž je ßo hižo wjazy krócź ſpomniło, němſki general ſ Werder pſchitomny był. Tutón je ßo tele dny, pola khěžora wotßalnu awdijenzu měwſchi, do Barlina podał. Khěžor je jeho, prjedy hacź wotjědźe, na jara cźeßne waſchnje wuſnamjenił. Wón jemu wotßalnu hoſćinu wuhotowa a jemu pſchi tejle ſkładnoſcźi kraßnu wopomnjeńku, ſkotu módrje emaillowanu kaſettu dari. Do wěka ſtaj wobraſaj khěžorow Alexandra II. a III. ſ brillantami wobrubjenaj ſaßadźenaj, nad kotrymajž ßo khěžorſka króna w brillantach błyſchcźi. Kamjenje ßame ßu hižo wjazore tyßazy rublow hódne.

Bołharska. Nadźija, so ßo bjes bołharskim a ruskim knjeźerstwom wujednanje dozpi, a ßo do kraja porjadne wobstejnosćze wrócźa, ßo dźeń a bóle shubjuje. General Kaulbars, wotpósłanz ruskeho khěžora, je w Sofiji, w hłownym bołharskim měsćze, wulku spjecziwosćź nadeschoł. Bołharske knjeźerstwo chze drje Ruskej k woli, woblehnjenstwo sběhnucź a sběžkarskich offizěrow s jastwa puschćicź, tola do hłowneho žadanja ruskeho khěžora, do wotstorczenja nowowólbow sa ßobranje (ßejm) wone ßo sapjera swolicź. Pschi ludowej shromadźisnje, wot pschiwißowarjow ruskopschecźelneje strony powołaneje, k kotrejž pak bě ßo hischcźe wjetscha czrjóda napschecźneje strony seschła, je general Kaulbars njelube nashonjenje cźinił, so je ruskonjepschecźelne knjeźerstwo wobhdleŕstwo w Sofiji s wulkeho dźěła sa ßo dobyło. Lud ßo do rěcznikow, knjeźerstwo wótrje pschimazych, da a jich pschebi. Hdyž na to general Kaulbars k ludej rěcźesche, jemu pschipowjedźo, so Ruska ani wólby ani ludowe ßobranje, pod nětcźischim knjeźerstwom wuswolene, njepschipósnaje, jemu mjelczećź kasachu. Spósnawschi, so w Sofiji jeho poßołstwo žaneho wuspěcha njesměje, je ßo general Kaulbars na pucźowanje po Bołharskej podał; wón chze ßo pscheßwědcźicź, hacź wschudźe w Bołharskej tajki duch kaž w Sofiji knježi. Kaulbars na ßwojim pucźowanju, kotrež budźe dwě njedźeli tracź, dowěrnikow a pschedstejicźerjow ludu k ßebi proßy, rosrěcźuje ßo s nimi wo bołharskich wobstejnosćzach a powucźuje jich wo wotmyßlenjach ruskeho knjeźerstwa. Knjeźerstwo w Sofiji je s Kaulbarsowym pucźowanjom jara njespokojom a je jemu jo wotradźało, pschispominajo, so sa wěstosćź jeho woßobu rukowacź njemóże. Tola Kaulbars je symnje wotmolwił, so by, hdy by ßo jeho woßobje kschiwda staka, sto tyßaz ruskich wojakow pschischło, kotsiž bychu jeho wjecźili.

Sso pscheßmyknuł.

Kónz léta 1876 bě wjele lodu na baltiskim morju; nadźachmy ßo, so wokoło hód do Jendźelskeje dopkuwamy. Wjedro bě jaßne a kraßne, a stary wyschschi czołmicźeŕ mějesche cźaßa dosćź, do łódźineje kuchinje dele pschińcź a ßebi na nětkotre mjeńschiny ruzy powohrjewacź. Wón ßebi trubku se žahłym wuhlikom sažehli a ke mni, jenicźkemu pucźowarjej na łódźi, ßo wobrocźiwschi praji: „Měnjeschcźe wczera wjecźor, knježe, so scźe wschelake sle wo khadlach ßkyscheli, kotsiž ßo skradźu na łódźach skhowaja, so bychu ßo darmo na nich pschewjesćź dali. Nó, ßym powschitkownje też toho měnjenja, a tola ßym ras jeneho tamnych »ßlepych pucźowarjow« měł, kotryž bě lepschi hacź hewak drusy. Budźe na schěsćź lět, so běch kwartěrski mischtr na parnej łódźi »Zebrje«, kotraž psched Kalkuttu leżesche a sa Glasgow twory bjerjesche. W Hoogliju ßo płachtowe łódźe cźischcźachu, kotrychž mužstwa běchu je wopuschcźiłe. Poßlednische běchu ßebi wotmyßliłe, ßo radscho na parnych łódźach psches runje wotewrjeny suezski kanal wrócźicź, hacź schtyri měßazy dołho wokoło Kapa jěcź.

Duž běchu parne łódźe wschě połne, a na nětkotrych bě drje wjazy ludźi, hacź bě jich po prawom trjeba. „Zebra" dyrbjesche ßo domoj płuwajźy Londonderrya dótknucź. Wjecźor, hdyž wot brjoha jědźechmy a ßo s łódźewjednikom s mórskim wotliwom dele wjesechmy, kapitan kaž stary mjedwjedź bórcźesche, dokelž mějesche, kaž ßo wupokasa, pjecź muži pschewjele na łódźi. Tsjo s nich běchu Irlandsźy, kotsiž běchu, kaž druhe mužstwo, msdu na měßaz do prědka dostali, hacź runje móżesche ßo wotcźakacź, so w Londonderryu łódź skradźu wopuschcźa.

Łódźewjednik bě ßo wot naß dźělił, straża bě wustajena a parna łódź rucźe psches Bengalski saliw k indiskemu morju khwatasche. Na dobo bě ropot ßkyschecź; starschi czołmicźeŕ něhdźe schěßnacźelětneho hólza sa khornarjom do sadneho łódźineho dźěła pschiwlecźe, hdźež kapitan stejesche.

„Sskyschach jeho w swonkownej wjeßkowni drapacź, kapitano", muž praji, „a wotcźahnuwschi desku, jeho wucźežech."

„Spytach wulěscź, knježe", sawoła hólcźeż, sdwórliwje ale bjes bojosćze. „Wusnawam ßo, chzych ßo pscheßmyknucź, tola wusteju ßo na łódźnistwo a móju dźěłacź. Proschach na »Zebrje«, so bychu mje ßobu pschewjesli, tola mje wotpokasachu, a hdyž ßebi myßlachu, so łódź wopuschcźu, twóchnuch do sawalernje. Chzu rad do Maghera-felta pola Londonderrya, hdźež moja macź bydli. Njeżadam žaneje msdy, hdyž na łódźi dźěłam. Njebudźe to sa waß se schkodu, budźecźe so mnu spokojom."

Nasch kapitan bě jara ßurowy muž. Ke mni ßo wobrocźiwschi wón praji: „Kwartěrski mischtrje, samkcźe pachoła na nóz do rjecźasow. Jutsje budu widźicź, schto mam dale cźinicź. Njeńdźe wón s łódźe, dyrbi hacź do Glasgowa ßobu, tola pola Londonderrya wón njeßmě na brjóh stupicź."

Mi bě hólza žel, tola dyrbjach poßłuchacź a bórsy wón s rukomaj a nohomaj w želesu leżesche. Jeho bě wulki strach pschewsał, a hdyž mějach w nozy strażu, dźěch k njemu, so bych jeho troschtował. Bě rano wokoło schtyrjoch hodźin, hdyž s łódźinym cźeßlu, kotryž chzyschе jeho toho runja widźecź, k njemu stupich.

„Nó, mój hólcźe", prajich, jemu s latarnju do woblicźa ßwěcźo, „powjedaj namaj, cźoho dla ßy ßo tu skhował, a radscho s płachtowej łódźu jěł njejßy, hdyž chzyschе k ßwojej macźeri?"

„Ach, knježe!" hólz ßylsy w wocźomaj mějo, sawoła, „potom budźich pschepośdźe pschischoł a wona budźische hižo w gmejnskej khěži była. Psched dwěmaj lětomaj ßym domisnu wopuschcźił, dokelž běch najstarschi, a macź naß wschě tsi dźěcźi sežiwicź njemóżesche. S cźaßami ßym jej pjenjesy ßłał; wona je mi wjazy krócź pißała, tola widźałoj ßo wot tamneho cźaßa njejßmoj. Sa wczerawschim dostach list s powjesću, so je Sallia, moja ßotra, wumrjeła. Jeje pohrjeb je tak wjele płacźił, so ßu ßo pjenjesy sa pacht ßobu na to wudałe, a tak macź do gmejnskeje khěže tyknu. Ssym 15 puntow (300 hriwnow) nalutował, kotrež chzych jej dacź. Jeli so mje do Glasgowa ßobu wosmjecźe, chzu je jej wot tam s póstom pschipóßłacź."

Cźeßli běchu ßylsy do wocźow stupiłe, a też ja hólza dła ßylsowateju wocźow wjazy jaßnje njewidźach.

„Njeschpuschcź nadźiju", cźeßła praji, „chzu s kapitanom porěcźecź."

Na to dźěchmoj s kłódy k kapitanej, kotremuž cźeßła hólzowu wěz wupowjeda. Tón ßebi ju khwilu rosmyßli a potom s hłoßom, niczo dobre njelubjazym, wotmolwi: „Njewěm, schto to wscho mje stara; njetrjebam žaneho dźěłacźerja wjazy na łódźi a njerodźu žaneho. Tola jeneho pucźowarja móżemy hischcźe trjebacź. Njech pschewjesenje do Londonderrya se ßwojimi pjatnacźemi puntami s najmjeńscha sapłacźi. Dźi a pschinjeß mi jeho pjenjesy."

Tola cźeßła by ßo radscho ßam do rjecźasow samknucź dał, prjedy hacź by po kapitanowej pschikasni cźinił. Tak dha ja dźěch, hólzej powjesćź pschinjesćź a jeho se želesa puschcźicź. Hdyž jeho k kapitanej pschiwjedźech, tutón praji:

„Sskyschch, pachole, wěm, so masch pjatnacźe puntow pschi ßebi."

„Haj knježe", wotmolwi hólz.

„Daj mi je", pschikasa kapitan.

Hólz woblědnuwschi móscheń, kotruž mějesche sa bórnizu wokoło schije wißazu, wotwjasa a ju kapitanej pschepoda. Tutón pjatnacźe puntow s njeje wuliczi a je k ßebi tyknu.

„To je pokojza pucźowanskeho pjenjesa sa tebje do Londonderrya", wón praji: „tola nochzu kruty bycź. Dźi, njech tebi lěhwo pschipokasaju."

Hólcźeż, ani ßkowczka njerjeknuwschi, s namaj dźěsche, a mějesche tajki błędy a bědny napohlad, so pucźowarjo, kotsiž jeho podawisnu njesnajachu, měnjachu, so ßo domoj wrócźi, so by wumrjeł.

Hdyž ßo nascha łódź w nozy k irskemu brjohej bliżesche, njeßmérnje ßylny wichor na morju howrjesche. Bě tajka cźma, so ßwězu ßwěcźateje wěże spósnacź njemóżachmy a so dyrbjachmy na ßlepe shoże psches warjaze žołmy jěcź.

„Reinoldo", kapitan k cźeßli praji, hdyž hromadźe na mosćze stejeschtaj, „sa poł hodźiny na podmórske skały sajědźemy."

„Sda ßo tak", cźeßła symnje wotmolwi. Wón kapitana wjazy wot toho cźaßa snjesćź njemóżesche, so bě tón w Bengalskim pschistawje hólzej pjenjesy wotewsał. Woda bě pschehłuboka, so móżachu ßo kótwizy dna pschimnucź. Wschě płachty běchu ßo swiłe, so by ßo łódźiny běh poßkabił, tola nichtó bjes nami njebě, kotryž by njewjedźał, so ßo w bliżschim cźaßu łódź na skałach rosbije.

Na dobo něchtó kapitana sa ramjo pschimnu. Tutón ßo nastróżany wobrocźi a widźi hólza psched ßobu stejo, kotryž jemu praji:

„Ssym ßo tu pschi brjosy narodźił a kóždy kamjeń koło wokoło snaju. Też snaju pschejěźd psches skały, kotrež bórsy doscźehnjemy. Dyrbju łódź psches njón wjeßkowacź?"

„Hdyž ßebi myßlisch, so to dokonisch, dha cźiń to", kapitan wotmolwi. „Je to wscho jene", ßo wón k cźeßli wobrocźi, „psches skały dyrbimy tola. Chzu jemu wjeßkowe koleßo dacź."

Hólcźeż pschimnu koleßo a łódź, kaž ßo nam sdasche, do teje strony wjedźesche, hdźež žołmy najßylnischo do skałow pjerjechu. Ssylnemu mużej, kotryž pschi wjeßle stejesche, so by jemu pomhał, kapitan poruczi, so dyrbi ßwěru po hólzowych pschikasach cźinicź. Bě to stracha połneje poł hodźiny sa zyłe mužstwo na łódźi. Tola na dobo ßo sdasche, kaž bychu ßo skały shubjowałe, a łódź na to psches kanal jědźesche, lědma połsta krocźelow scheroki. Pjecź mjeńschinow posdźischo běchmy w měrnej wodźe a blisko brjoha kótwizy na morjowe dno puschcźichmy.

Nasajtra rano kapitan k swojemu pucowarjej praji: „Tu je pjatnacze puntow, kotrez sym ja winojty, a towarstwo tule wukasku sa wukhowanje kódze pschipósnaje."

A pschi tym wón hólzej pódla jeho pjenjes wukasku na 100 puntow pschepoda.

Wukhowar nascheje kódze ani hordy njebe. Wón smerom pjenjesy wsa, sapkaczi pacht sa swoju macz a jej hischcze rjany pjenjes sa hospodarstwo wostaji. A schto bu s njeho posdzischo? — Nó, wón a ja smój wot toho czasa pschezo hromadze jekoj, hacz runje je mi wysoko psches hlowu srostk! Runje mje wón woka." S tutymi slowami starschi czokmiczer swoje powjedanczko skónczi, wutkóczi s palzom woheń w swojej trubzy a stupasche na kubju, hdzez sa nim kapitan zadasche, so by kódzine muzstwo sa njedzelsku Bozu sluzbu pschehladak.

Ze Serbow.

S Budyschina. Na meschczanskich honach wóndano wjeczor jedyn ratar dweju paduchow w swojim bernischczu wuhlada. Khróbty ratar w runej merje na paduchow dzesche, wjetscheho s njeju, wulkeho a sylneho muza, shrabnu, jeho wo semju czisnu a jemu se swojej falu ruzy swjasa. Druhi paduch czeknu. Duzy po puczu pak jeho nekotsi muzszy, dzekaczerjo, kaz so praji, setkachu a shoniwschi, so je na czekanju a so je swojeho towarscha wopuschczik, jeho namokwjachu, so dyrbi so s nimi wróczicz a towarscha wumóz hicz. Tak tez so sta. Wschitzy w hromadze na polo dzechu, a mjes tym so so jeni do wobsedzerja bernow dachu, drusy puta swjasaneho paducha roswjasachu. Se slobami kschipjo so tutón netko do swojeho pschecziwnika da a ratarja s hnójnymi widlami zakostnje roskala, wosebje na hlowje. Hokk a wokanje sakkyschawschi ratarjej nekotsi ratarszy wuczomzy na pomoz pschibezachu. Netko so paduchaj a jeju pomoznizy do czekanja dachu; na sboze pak so radzi toho paducha, kotryz besche s wopredka hizo s pola czeknuk byk, pschimnucz. Jeho poliziji pschepodachu. Jeho towarscha je tudomna polizija nasajtra rano sajaka.

— Hdy bychu so ludzo tola prawje na kedzbu brali, hdyz worjechi se schtomow dele czepu. Worjechi dele bijo je tudy wóndano jedyn pjekarski wuczobnik se schtoma panuk a sebi wobe ruzy skamak. Kak czasto hizo skyscheli njejsmy, so su sebi ludzo pschi tymle straschnym dzele schiju swinuli abo tola stawy skamali. Schtóz na schtomje worjechi dele czepje, dyrbjak so krucze pschiwjasacz, so dele panucz njemóhk.

— Póndzelu 4. oktobra dyrbjesche skuzobnik lieutenanta B. s konjom wujechacz. Na drjewowym torhoschczu so kóń spkóschi a skuzobnik s njeho dele padze, pschi czimz so tak straschnje wobschkodzi, so dyrbjachu jeho s korbom do wojerskeje hojernje donjescz.

— Kaz wot ludzi, kotsiz móza to wjedzecz, skyschimy, su pschi swjedzenju, kotryz sandzeny tydzeń na Ssokolzy tamnische schulske dzeczi mejachu, mjes czeladnymi a skakarjemi puki nastake. Dokelz se zelesnym gratom do so pjerichu, bechu puki prawje krwawe; a nekotremu hischcze dzenza hlowa borczi, kotruz su jemu tam rosbili.

— Mesaczníka „Łužica" je 10. czisko (oktober 1886) wuschko.

Wobsah: Khwalba dzela. Syman. — Starinki z Budyšina a z Lipska. Podawa dr. Pful. X. — Stary a nowy wucer. Powjedanćko wot Jakuba Nowaka Kašečanskeho. V. — Přehlad serbskeje mythologije. Zestajał J. Nowak-Horjanski. (Pokračowanje.) — Rěče sej serbskeje njedaj wzać! Šyman. — Piwo. Po dźělomaj von der Planitz-a a dr. Vogla spisał A. Žemr. — Należnosće towarstwow. — Serbski rozhlad. — Druzy wo Serbach. — Zapis přinoškow a darow. — Zejlerjowe spisy.

S Porschiz. Nowowuswoleny duchowny nascheje wosady, knjes farar Krügar w Budyschinku, w blizschim czasu swoje nowe sastojnstwo pschewosmje.

S Rakez. Njedzelu 26. septembra mejesche Rakeczanske serbske towarstwo „Lipa" w Scholczizu hosczenzu swój schesczletny sakozenski swjedzeń. Wulka syka swernych Sserbow, sakskich kaz pruskich, evangelskich kaz katholskich, be so k tomu seschka. Wjeczor w 8 hodzinach sapocza so swjedzeń s rejemi, na czoz w 11 hodzinach swjedzenska hosczina sklédowasche. Wschitzy, stari a mkodzi, bechu w jenej mysli hromadze, pschetoz wschitzy mejachu heslo: „Bratrowstwo sej sawdawamy —." Po tym, so be k. pschedsyda hosczi, kaz tez wschech sobustawow towarstwa lubje powitak, wjedzesche wón nasche wutroby k naschemu wysokoczesczenemu kralej Albertej, a jeho majestoszi kaz zykej kralowskej swójbje wunjese so tsikróczna skawa. Toho runja dostachu naschi hosczo: ♚ kantor Rada, serbszy bratsja Wojerowskeho, Kasowskeho a Sareczanskeho towarstwa, kaz tez nasche serbske holicza, kiz bechu rejwansku kubju kraznje s wenzami a pletwami wupyschike, hrimotazu skawu. Pschi hosczinje so wschelake spewy jenohlósnje kaz tez schtyrihlósnje spewachu. Po hosczinje sapiskachu herzy s nowa, a wschitko so do reji da a wjeselesche so nimale hacz do ranja, hdzez hakle so do swojich domow wróczichu. — Na schestym narodnym dnju „Lipy" be so wjazy dyzli w prjedawschich letach seschko. To nam jasnje wobswedcza, so „Lipa", mlódny schtom Sserbowstwa, swoje hakosy pschezo dale a dale nad naschimi honami wupschestrjuje a swojich synow do swojeho khlódka shromadzuje. Duz dha rosez a kczej, ty schtomo Sserbowstwa, czehn pschezo wjazy sobustawow k swojej wutrobje a daj tym, kotrychz w swojej srjedzisnje khowasch, móz, so bychu swój serbski narod pschezo bóle a bóle lubowali! J. Hts.

Se Sslepeho. Póndzelu 4. oktobra rano w 3 hodzinach w wulkich se skomu krytych hródzach korczmarja Nowaka woheń wudyri. Dokelz be so woheń sady pschi puczu sakozik, so hischcze s nusu poradzi, 18 howjadow, kotrez w hródzach stejachu, wukhowacz. 16 fórow syna a wotawy, na kubi lezaze, so spalichu; wot skotu jenoz 1 swinjo a 2 husezy w plomjenjach kónz wsachu.

Wulki serbski spewanski swjedzeń

29. septembra 1886.

Krasnje dokonjany je skutk, na kotryz su so najlepsche mozy serbskeho luda prózowake, a na kotryz je serbski lud leta dolho czakak. Synki „Podlecza" su wuklinczake; ale posbehowaze, nutrne a radostne saczucza, kotrez je Sejlerjowa wysoko poetiska pesen, do Kozoroweje mischtrskeje hudzby sdrascjena, w naschej duschi wubudzika, wuhaske njejsu, a skowo „Podlecžo" se skotymi pismikami we wutrobje serbskeho luda napisane wostanje, kaz budze dzeń swjateho Michała 1886 sobu jene s najjasnischich kopjenow w stawisnach Sserbowstwa.

S leta 1881 je so nasch lud leto wot leta s nowa praschak: njewuhotujecze dha nam letsa serbski spewanski swjedzeń? Wschako su nasche spewanske swjedzenje tajki mózny srédk, we wótczinszy smysslenych Sserbach wótczinsku mysl posylnicz a ju wubudzicz w liwkich, kotsiz sa swoju narodnosez sahorjeni njejsu a swoju maczerna rec njelubuja, dokelz hódnosce Sserbowstwa a rjanosce serbskeje rece njesnaja. Sserbski spewanski swjedzeń swetej dopokasuje, so tu serbski lud hischcze je, a so Sserbowstwo njewobsteji jenicznzy s czrjódki wuczenych Sserbow. Sserbski spewanski swjedzeń dopokasuje, so smedza so porunjo druhim ludam tez Sserbja hordzicz se swojej narodnosczu a se swojej reczu. Pschetoz lud, kotryz je pesnjerja, kajkiz nasch Sejler je, a komponistu, kajkiz nasch Kozor je, plodzik, nad bohatym pokkadom ethiskeje mozy roskasuje. So je serbska recz, njedziwajo tudy na druhe jeje dospolnosce, jara wurasna a so so wuberne sa spew hodzi, wo tym nasche rjane spewy swedcza; hizo na spewanskim swjedzenju 1879 je nasch njesapomnity J. E. Ssmoler wusbehnuk, so je serbski spew a serbska recz — „salonfähig".

Hdyz dha besche so skónczinje postajiko, so ma so letsa spewanski swjedzeń wotdzerzecz, so borsy pschihoty sa njon sapocznchu. Najwaznischi dzel swjedzenja besche spew. Spewacz mejesche so „Podlecžo", druhi dzel wulkeje lyriskeje pesnje „Poczasy" H. Sejlerja, do hudzby sestajany wot K. A. Kozora. Mjes tym so su so druhe dzele Sejlerjowych „Poczasow", kotrez je nasch wótczinski komponista do hudzby sestajak, jako „Nalecžo" a „Zne", hizo wospjet spewake, mejesche so „Podlecžo" jako najnowischi plod prózy nascheho hudzbneho mischtra letsa na spewanskim swjedzenju serbskemu ludej preni krócz poskiczecz. Duz tez su so spewne pruhi mesazy do swjedzenja poczake. Kaz hewak, tak tez je tón krócz k. seminarski wyschschi wuczer Fiedler w Budyschinje wulku prózu na so wsak spewarjow wuwuczicz. Se wschech stron serbskeho kraja, se wsow a s mesta, je wón spewarki a spewarjow pscheproschowak, so besche jich skónczinje wjazy hacz sto. Kajku prózu je wón mek, to jeno wón sam we, a czi, kotsiz su pod jeho nawjedowanjom mesazy dolho wukki. A hdyz je so spewanski swjedzeń tak radzik, kaz je so radzik, dha je to pschede wschem sasluzba k. Fiedlerja. My derje wemy, so tutón knjes rady nima, so so na jeho sasluzby sjawnje spomina. Ale: wo spewanskim swjedzenju pisacz a na k. Fiedlerja njespominacz, by tak wjele byko, kaz wo spewanskim swjedzenju njepisacz. Posslenje khowne abo generalne pruhi je k. kantor Kozor sam wodzik, najposlenischu hischcze na dnju swjedzenja sameho dopoldnja.

Sa dzeń swjedzenja besche so 29. septembra postajik. Runjez besche hwesdar Wiggins na Michała surowy wichor weschczik, je so tola njebjo nad nami smiliko: wulki wichor njepschindze. Njenje wschak runje njebe, ale tez niz hrosne; skuche njebe, ale tez niz mokre; s jenym slowom: wjedro besche tajke nekajke. Duz tez syky serbskeho luda se wschech konzow serbskeho kraja do stareho Budyschina

pschikhadźachu. Wulka sala Lauez hótela ßo wopytowarjam wjeczor w 6 hodźinach wotewri. A wot scheścźi hacź do k na pok woßmi ßo lud do sale wo prawdźe mjelesche. Dokelź běchu cźißkowane billety sa prěnje město, kotrež 100 np. płacźachu, a sa druhe město, kotrež 75 np. płacźachu, hižo pschipołdnju dorospschedate byle, běsche ßwjedźeński wubjerk hischcźe popołdnju tak a tak wjele stólzow tsecźeho města cźißkowacź dak, je s tym do stólzow druheho města pscheměnjejo. Njedźiwajcy na to ßo wjeczor wjele ludźi sa cźißkowanymi billetami podarmo praschesche. Města njedoßahachu. Pßches to, so běsche ßo popołdnju telko stólzow tsecźeho města do tajkich druheho města pscheměniło, wschak je pokładniza něschto dobyła, ale sa tsecźe město, sa kotrež běchu ludźo ßwoje 50 np. sapłacźili, wjedrowje mało stólzow wyschе wosta. A to ma ßo wobźarowacź. Pschetoż ßerbski spěwanski ßwjedźeń je pschede wschěm ßwjedźeń sa ßerbski lud; a burski cźlowjek, kotryż schtó wě kak daloko do města nuts na ßwjedźeń pschińdźe, chze ßo, dokelź je sprózny, sa ßwoje 50 np. też ßynucź. Duż dźiw njeje, so ludźo na tsecźim měsce pincznikam rady pjenjesy dawachu, jeno so stólza sa to dostachu. Ale na tsecźim měsce běsche mało tajkich sbožownych, na kotrychž by ßo stólz dóschoł. Wulka sala běsche w prawym cźaßu pschepjelnjena; na tsecźim měsce hižo do ßedmich hodźin lud tak hußty stejesche, so žane jabłuko njebudźische k semi panucź móhło. S zyła je sawěsce wjazy hacź 1000 poßłucharjow pschitomnych było.

W Lauez hótelu shromadźeni běchu, ßo wě, s wjetscha Sserbja. Tola běsche też cźrjódka Němzow mjes poßłucharjemi, pschede wschěm wschelazy hudźbywustojni Němzy. Też najwyschschi ßwětni a zyrkwinszy sastojnizy města Budyschina, kotrychž běsche ßwjedźeński wubjerk woßebje pscheproßył, běchu ßo seschli. Wokrjeßny hejtman k. von Salza und Lichtenau, kotremuž stej ßo prjedawschej dwaj spěwanskej ßwjedźenjej wubjernje lubiłej, budźische wěsce pschischoł, njebudźische-li sastojnszy sadźěwany był. Wot druhich wyschschich sastojnikow běchu pschitomni: kk. hamtski hejtman von Boxberg, präsident krajneho ßudnistwa von Koppenfels, wyschschi statny rěcznik dr. Petri, měschcźanosta Löhr, pschedstejicźeŕ měschcźanskich sapóßłanzow prof. dr. Schottin, měschcźanskaj radźicźelej Heerklotz a Lindner, zyrkwinski radźicźel dr. theol. Schmidt, Past. Prim. Karl s zyłej ßwójbu, direktor krajnostawskeho wucźeŕskeho seminara schulski radźicźel Leuner a dr. Sserbja běchu ßo, kaž hižo spomnichmy, se wschěch stron bohacźe seschli, a wot sdźěłanych Sserbow nimale wschitzy, kotsiž sadźěwani njeběchu. S pruskeje Hornjeje Łužizy widźachmy k. fararja Wjelana se Sslepoho, k. fararja Urbana s Wukranczicź a dr.; też Delnja Łužiza běsche něktorych sastupjerjow póßłała; haj ßamo naschi bratsja w dalokej Amerizy běchu sastupjeni: jich k. duchowny Kóßnk sastupowasche, rodźeny Delnjołużiczan. Njedźiwajcy na to, so běsche tu doscź Sserbowkow, ßmy tola ßerbszy sdrasczenych jara mało widźeli. W běłych zankatych kapiczkach schtyri Sserbowki s Njeßwaczilskich stron pornjo ßebi ßedźachu: ßława jim! W drasce katholskich Sserbowkow jenu jenicźku holczku s blizscheje wokolnosce widźachmy; móżno, so hischcźe je tu jena abo druha była.

Sswjatocźne cźucźa ßwjedźeńsku shromadźisnu pscheběhowachu. Naschi wulzy morwi běchu s duchom mjes nami. Schtó ßo na nascheho njesapomniteho Ssmolerja dopomnił njeje, kotryż běsche dotal pschezo duscha ßerbskich spěwanskich ßwjedźenjow? Nasch Ssmoleŕ, tutón nadobny idealista, je ßo s njebjeskeje wyßokosce sawěsce se ßwojim ludom sradował. A nasch jenicźki Sejleŕ? Wón běsche tu w ßwojim skutku: lubosny wupkód jeho nadobneho pěßnjerskeho ducha je poßłucharstwo tón wjeczor wokschewjał. Handrij Sejleŕ tu wjazy njeje: w ßwojich skutkach wěcźnje mjes nami wostanje. Ale też we wobrasu běsche wón pschitomny. Wulka podobisna njebocźiczkeho pěßnjerja hacź do pok žiwota, w pokulojtym poskocźanym wobłuku, prědkownu stronu podija pschesche, kotraž běsche se selenymi rostlinami sastajana. Sady tejele pyschneje scźěnki zyle nowe konzertne kschidło stejesche, a psched nim dirigent spěwneho konzerta, komponista k. kantor Kozor ßam, mějo ßwój chor psched wocźomaj, kotryż běsche ßo, pßches sto woßobow ßylny, na podiju sestupak: spěwarki prědku, spěwarjo sady. Knježny spěwarki běchu w němskej balskej pysche. Nasch cześcźeny ludowy pěßnjeŕ, k. Pětr Mlynk, kotryż bě na ßwjedźenju pschitomny, běsche ßebi pschał, so bychu spěwarki w ßerbskej drasce wustupiłe. Mysliczka je jara pěkna; ale wuwjescź ßo njehodźesche. Pschetoż mjes naschimi holzami, kotrež ßo ßerbske drascza, drje bychmy jara mało tajkich nadeschli, kotrež ßu tak derje po notach spěwacź nawukle, so bychu „Podlěcźo" dowukle. Abo dyrbjałe-li ßebi nasche ßerbske spěwarki, kotrež ßo hewak po franzowskej modźe drascza, woßebje sa spěwanski ßwjedźeń dobreje ßerbskeje drasty nakupicź, kotraž na žane waschnje tunja njeje? To ßebi nichtó žadacź njemóże. Pschetoż knježny spěwarki, woßebje te se wßow, ßu pßches to, so ßu cźasto do spěwanskich pruhow do města khodźiłe abo jěsdźiłe, hižo bjes toho doscź pjenjeżnych woporow pschinjeßłe. Abo dyrbjałe ßebi ßerbsku drastu pożcźicź? Schtó cźi ju rady pożcźi? A hacź ßo pożcźena runje sa tebje hodźi a cźi pschisteji? Spěwarki ßu w pyschnej němskej drascze byle, ale jara rjenje ßerbski spěwałe. A też k. Mlynk je s nimi skónczńje zyle spokojom był; pschetoż wón je nam ßam pscheradźił, so je ßo jemu na spěwanskim ßwjedźenju jara derje lubiło.

K spěwanskemu ßwjedźenjej běsche k. wyschschi wucźeŕ Wjela na Židowje prolog pěßnił, w kotrymž ßo na najwoßebnische wobrasy pokasuje, kotrež w Sejlerjowym „Podlěcźu" namakamy. Tutón prolog k. seminarski wyschschi wucźeŕ dr. Grólmuß se sacźucźom a s jaßnym khoßom pschednoschesche. Je-li so jemu pschipoßłucharjo w najsadnischich rynkach njedźiwajcy na to zyle dorosumili njeßu, ma ßo to bjes dwěla hołkej pschipißowacź, kotryż mjes prologom a sa zyły cźaß konzerta w pschedsali knježesche.

W město 7 hodźin běsche hižo na pok woßmi, hdyž ßo konzert sapocźa. Prjedy móżno njebě sapocźecź, dokelź ßo bjes pschestacźa lud s durjemi nuts mjelesche. Komponista, k. kantor Kozor s Ketliz, ßam spěw wodźesche, jón s wjetscha na kschidle pschewodźejo. — Ja njewěm, cźesczeny cźitarjo, hacź ßy hdy prawje rjany, wumělszy dźěkany wobras njedźelskeho ranja widźał, s kotrehoż cźi kóżda wězka, kotraž je tam wotmolowana, prěduje: dźeńß je kemsch a njedźela; tebi je, jako by ßam duzy ke mschi był, a na zyrkej na wobrasu pohladujo w duchu ßwjatocźne haleluja ßkyschisch, kotrež ßo w domje Bożim sanoschuje. Tajke wobrasy, ale wjele rjeńsche, cźi prěni (měschany) chor „Podlěcźa", „Njedźelske ranje", posticźa. Tele wobrasy njedźelskeho ranja ßu se žiweje rěcze a se synkow setkane. A schtó chzył prajicź, schtó je wjetschi mischtr: Sejleŕ abo Kozor? Dopjelnja tudy hudźba text abo ßnadź text hudźbu? Tajki chor jako sawod je sbožowna wólba. Kóżda schtuczka je hinak składowana. A hdyž tele ßwjatocźne, duschu posběhowaze synki wuklinczachu, běsche nam sa dźiw, so kraßny chor žaneho pschipósnacźa njenamaka. Cźeho dla poßłucharjo njeplazachu? My, wě ßo, sapocźecź njemózachmy, so by trjebaj nikomu ßkowo claque do myßli njepschischko. — W 2. cźißle prěnjeje dźělby setkamy „dźěda a wowku duzy ke mschi"; wobaj ßo nad rjanymi Bożimi darami wjeßelitaj, ale jeju myßliczka k njebju steji. Wowku (altosolo) knježna Nowakez s Drażdżan se ßwojim sympathiskim khoßom spěwasche, bassosolo pak k. tachantski wucźeŕ Kral; jeho khóß ßo sa partiju dźěda jara derje hodźesche. Sa partije, kotrež mózny khóß żadaju, khóß k. Krala njeje; ale to dyrbimy hižo tudy wusběhnucź, so k. Kral mjese wschěmi spěwarjemi ßobu najlěpje wuprajowasche, a so běsche jeho pschednoschk bjes poroka: wschě partije, kotrež mějesche k. Kral spěwacź, je wón wubjernje pschednoschował. Po duetcze dźěda s wowku nadobny chor tole cźißko wobsamknu. — Woßebje rjany a hordosny běsche ßlědowazy „chor kemscherjow". Po tutym žiwym hibanju s woprědka, w kotrymž ßo moll a dur tak cźasto wotměnjatej, to poßlenje „S Bożoh' ßkowa witajcze!" w duschi khluboko spokojazy sacźischcź sawostaji. Je cźi, jako by ßo duzy wote msche pßches mjeŕwjeńzu kemscherjow psched zyrkwju pschecźischcźał a hacź na starosnatu zyrkwinsku schcźeźku dóschoł, hdźeź, do nutrnych myßli ponurjeny, ßwojich ßobuwjeßnjanow doscźehnjesch, s kotrymiž ßo po cźeßnym ßerbskim waschnju s Bożoh' ßkowa witasch. Tutón a jemu ßo pschisamkowazy mjeńschi chor na poßłucharstwo tak mózne skutkowaschtej, so ßo prěni krócź plazasche. — Mózne a derje saßłużene pschipósnacze ßebi też 4. cźißko dobu, soloquartett, spěwany wot knježnow Mile a Hilže Kordinez a knjesow Jurka II. a Sszykory. Mjes tym so komponista sa 1., 2., 3., 5. a 6. cźo., kotrež nam njedźelske ranje a kemschazy pucź pschedstajeja, bóle khutnu hudźbu trjebasche, nam w 4. cźißle „dróhowazy zusbnizy" napschecźo pschińdu, kotsiž ßebi kemscherjow setkajo wjeßele spěwaju. My, wě ßo, k tomu powołani njejßmy, hudźbu nascheho hudźbneho mischtra ßudźicź. Ale woßebitu rjanosczź tohole quartetta wusběhnucź ßebi tola sapowjesczź njemózemy. Njedźiwajcy na lubosny, wabjazy khóß a druhe dostojnosce, kotrež wschitke kompositije k. Kozora wobßedźa, njech je woßebje na wumělske wodźenje khoßow (Stimmführung) w tymle quartetcze pokasane. Ssłyschcho kraßny spěw ßo na soloquartett „Khwalena budź fijałka" s „Nalěcźa" dopomnichmy. Też tónle quartett je tajke mischtrske dźěło, woßebje, schtoż wodźenje khoßow nastupa, a runja cźißku 4. prěnjeje dźělby „Podlěcźa" woprawdźity kabinetski kruch. — Bassosolo cźo. 5., w kotrymž „schědźiwz k snatemu młodźenzej duzy wote msche" rěcźi, saßo k. tachantski wucźeŕ Kral spěwasche, a hdyž też niz s mózným khoßom, dha tola s khlubokim sacźucźom, s zyłej duschu. — Cźo. 6.,

„chor kemscherjow", applaus dosta. — Sslědowazy recitativ (cžo. 7.) jako „hospodaŕ" k. Ssykora s rjanym wurasom spěwasche. Na to mózny chor pschińdże. Wobaj žebi pschipósnacże pschipoßłuchacharjow dobuschtej. — Tež po pschichodnym cžißle žo plazasche. Najprjódzy mózny chor polny rjanych harmonijow saßłyschachmy. A dokelž žu wschitke Kozorowe chory jenak dokonjane, žo podarmo praschamy: kotry dha běsche nětko najrjeńschi? K tomu cžißku žłuschaze quartettsolo „pschi napohladže na prěnju kłósku" knježnje Mila a Hilža Kordinez a knjesaj seminarski wyschschi wucžeŕ Fiedleŕ a rěsbaŕ Pětschka s Budyschina spěwachu. Tutón pěkny quartett se žwojej nježnej hudźbu a se žwojim sajimawym wodźenjom kłoßow najlěpschi ensemble žada. — W poßlenim cžißle prěnjeje dźělby „nětkotsi dźěłacžerjo" nóz witaju. Nadobny polchor mózny applaus dosta.

W druhej dźělbje „Podlěcža" naß baßnik na „žynowe žně" wjedże. Prěnje cžißko s dweju chorow wobsteji, mjes kotrejž je recitativ žunjeny. W prěnim chorje, w kotrymž žyzkow rano hischcże do žłónza skhadźenja s koßami se wßy hicž widźimy, mějachu sola knježnje Ryczerjez a Nowakez a knjesaj Jurk I. a Pětschka. W recitativje k. wucžeŕ Keŕk s Maleschez se žwojim polnym a sympathiskim tenorom jako „hejtman" žyzkow na łuku wołasche. W pschichodnym chorje, polnym hudźbnych rjanoscžow, w kotrymž koßy žyczecž žłyschimy, pěßnjeŕ w lubosnych poëtiskich wobrasach žiwjenje wopißuje, kajkež na łuzy sa žyzkami nastawa. Derje saßłużene běsche plazanje, kotrež žo choromaj a recitativej prěnjeho cžißka dosta. — Cžo. 2., „spěw pacholow a holicžow na žynowych žnjach", je jene s najrjeńschich cžißkow „Podlěcža". Dwójzy žo mužski a žónski chor wotměnjatej, na to měschany chor, a saßo žónski a potom mužski chor, a to na jene a te žame, jenak wobdźěłane motivy. Tutón originalny chor polny młódneho žiwjenja je sawěscže kóždeho pschitomneho móznje sapschimnuł; haj někotsi pschipoßłucharjo wjazy žedžo njewutrachu, — tak jich žiwy chor satorhowasche. „Sswjaty Jan žně skasuje" je jedyn wot tych spěwow a kłoßow, kotryž cžaß žiwjenja njesabudźesch, hdyž žy jón ras saßłyschał. Sslědowaze altosolo se stajnym refrainom chora cžim wjetschi sacžischcž cžinjesche, dokelž je knježna Nowakez spěwasche. Hłuboko sacžute je tole altosolo, a žwojeho runjecža pyta žebi mózny effekt refraina-chora. Duž dźiw njeje, so žo tomule cžißku dwójzy mózny applaus dosta. Hdy budźische knježna Nowakez žaneho druheho sola spěwaka njebyła, hacž altosolo tohole cžißka, budźische tola s nim hižo žwoju wustojnoscž jako altosolistka dopokasała była. Cžim bóle žmy žo dźiwali, so je referent jenych Budyschskich němskich nowin wo naschim spěwanskim žwjedźenju rosprawu podawajo a někotrych solistow wusběhujo na knježnu Nowakez (a hischcże na druhich) sabył. — Sopransolo cžo. 3., „kucžka a holicžo", kotrež žo se žłowami „Ha žmjała žo žłónczhita kucžka je" poczina, knježna Mila Kordinez se snatej wustojnoscžu spěwasche. Tole sopransolo do najrjeńschich cžißkow „Podlěcža" žłuscha. Wo poëtiskich rjanoscžach tohole krucha (a tež druhich) nadrobnje rěcžecž nam tudy mózno njeje: nascha rosprawa budże bjes toho hižo njemało dołha. Ale to dyrbimy prajicž, so je komponista tule pěßeń s woßebitym sbožom skomponował. A dokelž tež knježna Kordinez žwój žyły spěwny dar do tohole spěwa położi, hinak bycž njemóże, hacž so žo tomule cžißku mózny a dołho trajazy applaus se žława-wołanjom dosta. — Tež na 4. cžo., „spěw hólzow na žynowych žnjach", žiwy a spěschny mužski chor, a tenorsolo „Schoł hólczik s koßu na kucžku", kotruž k. wucžeŕ Keŕk s Maleschez jara rjenje pschednoscheschе, žo móznje plazasche. — Wulkotnje rjanej stej choraj cžo. 5., sa hudźbnikow woprawdźite wokschewjenje. Mjes njej stej saßunjenej bassosolo, kotrež k. Ssykora s rjanym polnym kłoßom spěwasche, a quartettsolo, spěwane wot knježnow Mile Kordinez a Nowakez a knjesow Jurka I. a Krala. Prěni applaus tole cžißko hižo po bassosolo dosta, druhi po poßlenim chorje, w kotrymž žo woßebje effektny sastup baßow a tenorow namaka. — Cžo. 6. duett knježnow Mile Kordinez a Nowakez hnydom pschipósnacże dosta. Na to mějesche k. Ssykora jako „hospodaŕ" bassosolo. Sslědowazy recitativ knježna Ryczerjez s dobrym srosumjenjom jara derje pschednoschesche. Chor „Deschczik hrosy" je jara wjele prózy cžinił, doniž je žo dowuknuł; te žwobodne saßady w terzach žu jara cžežke; cžim wjazy duž spěwarjo pschipósnacża saßłużeja, so je žo chor tak derje radźił. Tole cžißko wobsamknuschtej altosolo, spěwane wot knježny Nowakez, a sopransolo, wot knježny Ryczerjez spěwane. — Sajimawy běsche chor cžo. 7. se žwojimi nahłymi pschekhodami s moll do dur, kotryž jako sawód žłuži sa woprawdźe kraßny „kruwarjowy spěw". Knjes seminarist Hanka se žwojim rjanym, sympathiskim baritonom tule dźakownu komposiziju s najlěpschim wuspěchom spěwasche. „Kruwarjowy spěw" je jena s najrjeńschich parlow „Podlěcža". Sajimawy běsche wothłóß cžrjódy burow na kruwarjowe „Haho, haho, hahej". Něschto zunischi budźische bycž móhł. S bohatym plazanjom žo pschipoßłucharstwo sa tole rjane cžißko dźakowasche.

Tsecžeje dźělby prěnje cžißko žo saßo s rjanym chorom poczina, kotremuž žo recitativ pschisamkuje, s kotrymž žebi k. wucžeŕ Keŕk s Malescheż applaus saßłuži. — Tež žiwy mužski chor cžo. 2., „khwalba wjeßneho pschebytka", žo derje lubjesche. — Cžo. 3., „žitne sahony", žo s recitativom k. Kerka pocža. Na to wurjadnje rjany chor scžěhowasche, po kotrymž tež žo móznje plazasche. Se sopransolom „Wot woßyzy we haju" žebi knježna Ssuschkez s Wujesda pola Bukez wulke pschipósnacże dobu: plazanje a žława-wołanje žaneho kónza měcž nochzysche. Spěw žam wschak je jara rjany. K tomu ma knježna Ssuschkez mózny a wyßoki sopran a nanajlěpje wuprajuje. Jenoż to žo samjelcžecž njehodźi, so žo wona, hdyž spěwa, trochu wjele hiba. Toho pak žo wěscže lohzy wostaji. Knježna Ssuschkez je hischcże jara młoda: kajku hakle smějemy w njej spěwarku, hdyž žo wona w spěwje hischcże dale wuwuczi a wudokonja a hdyž jeje kraßny kłóß na mozy hischcże nabudże! — Cžo. 4., „duzy k wěrowanju". Chor „Žiwjenje je kwětka kucžna" pschitomni se sahorjenjom pschijachu a budźichu jón najradscho hischcże wjazy krócz žłyscheli. Tónle jenak mózny a lubosny chor tež je jedyn s najradnischich a sawěscże najbóle popularny chor s „Podlěcža". Soloquartett „Sson młodych lět" knježa Jurk I., Jurk II., Kral a Pětschka spěwachu. Chor „Khwalena budź Hanka rjana" žobu do najlěpschich cžißkow „Podlěcža" žłuscha. Nam žo sdasche, so žo trochu khětsje spěwa. Rjanemu spěwej žo saßłużene pschipósnacże dosta. — Nětko „kwaßne spěwy" žlědowachu, wot kotrychž žebi hnydom solo 5. cžißka, s dźěla sa baß (k. Ssykora) a s dźěla sa tenor (k. Keŕk) applaus dobu. Na to scžěhowazy „wjecžorny spěw wjeßnych towaŕschkow", schtyrihłóßny žónski chor, je polny hudźbnych rjanoscžow a žo tež powschitkownje lubjesche. — Cžo. 6. žo s recitativom sa baß a tenor poczina, kotryž knjesaj Ssykora a Keŕk rjenje wuraßnje pschednoscheschtaj. „Spěw pschi stajenju cžěpza", kotryž se sola, wot knježnow Mile a Hilže Kordinez spěwaneho, a chora wobsteji, žebi mózny applaus dobu. Pěßeń tež je jara lubosna a nježna poëtiska; a hudźba je jeje hódna. — W recitativje cžißka 7., „Schtož pilna ruka samóże", saßo rjany polny baß knjesa Ssykory žłyschachmy. Jedyn s najrjeńschich płodow, kaž Sejlerjoweho baßnjeŕskeho ducha, tak tež Kozoroweho hudźbneho genija, je duett „wot tebje a bjes tebje", kotryž lěpscheju wukonjerjow namakacž njemóżesche, hacž to knjes Hanka a knježna Mila Kordinez běschtaj. Poßlenje cžißko konzerta běsche shromadny chor „A se składom a se spěwom", w kotrymž solopartije spěwachu knježnje Mila Kordinez a Nowakez a knjesaj Hanka a Ssykora. Tónle wumělszy spißany chor se žwojimi móznymi a nadobnymi harmonijami běsche prawa króna kraßneje hudźby „Podlěcža". Duž tež po skónczenju poßlenjeho cžißka sahorjene plazanje a žława-wołanje kaž wichor psches salu schumjesche.

Na text „Podlěcža", kaž rjany tež je, mózachmy w žwojej rosprawje jeno mało dźiwacž; hewak budźische rosprawa hischcże wjele wobschěrnischa była. — A kak chzesch wo hudźbje wjele nadrobnje žudźicž, hdyž žo wo kompoziziju jedna, w kotrejž je jene cžißko tak mischtrzy dźěłane, kaž druhe. Dżeń žwj. Michała 1886 je žławny dżeń sa nascheho hudźbneho mischtra k. kantora Kozora, kotrehoż najnowischi hudźbny płód je žebi tajkeho powschitkowneho pschipósnacża dobył. My mějachmy składnoscž w konzercże samym s prěnimi hudźbywustojnymi Němzami Budyschina rěcžecž: a cži běchu polni khwalby wo hudźbje Kozoroweho „Podlěcža". — Ale 29. septembra je tež cžežny dżeń sa pilnych spěwarjow, kotsiž žu se žwojim wustojnym spěwom dopokasali, schto se sjenocženymi mozami a s dobrej wolu samóża. Chory běchu s wjetscha bjes poroka, jeno tu a tam hłoßy njeprawje sastajichu, schtoż žo sawěscże stako njebudźische, budźische-li žo to wobkedźbowało, so nichtó žobu spěwacž njeżmě, schtóż s najmjeńscha w poßlenjej hłownej prusy pschitomny był njeje. Tež sola běchu s wjetscha w dobrych rukach. Nastupajzy jeneho jenicžkeho spěwarja (— nomina sunt odiosa —) běsche žo njesbožowna wólba trjechika: wón ani prawje njespěwasche, ani srosumliwje njewuprajowasche, a pschednoschka tež žaneho njemějesche.

Po waschnju rosprawow wo prjedawschich spěwanskich žwjedźenjach tudy mjena spěwarkow a spěwarjow podawamy, kotsiž žu na lětuschim spěwanskim žwjedźenju žobu skutkowali. Spěwarki běchu knježny: Amalija Kschižanez, Helena a Marja Kschižanez, Alwina Pfützez a Marja Schreiberez s Budestez; Linda Beckez, Lina Eckśteinez, Olga Fiedlerjez, Marja a Martha Halkez, Amalija Hultschez, Hulda Jägerez, Alma Kaiserez, Kamilla Kanigez, Lina a Marja Klauschez,

Jenny Khěžnikez, Liddy Belanšez, Klara Müllerez, Hana Nowakez, Martha Pětšchkez, Lubinka Pjekarjez, Hilža Planizez, Ernestina Rychtarjez, Hermina Rychtarjez, Johanna Stockmannez, Emma, Helena a Paulina Schmidtez, Lubinka Schusterez, Helena Weiserez, Franziska Winklerjez a Marja Zenglez ſ Budyschina; Fanny Mitaschez ſ Dažina; Bohumiła Ryczerjez ſ Delnjeho Wujesda; Martha Nowakez ſ Draždžan; Marja Hankez a Mina Lischkez ſ Hodžija; Selma Stenzlez ſ Hownjowa; Selma Rychtarjez ſ Jenkez; Bohumiła, Hilža a Marja Kordinez ſ Minakała; Helena a Marja Wiczasez ſ Pschischez; Marja Rjeczkez ſ Wjeleczina; Elisa Ssuschkez ſ Wujesda pola Bukez; Bianka Marxez a Alma Pjetraschez ſe Zidowa. Spěwarjo běchu knježa: kubleŕ Wanak ſ Banez; wucžeŕ Krawz ſ Budeſtez; měſchczan Bieſold, měſchczan Ducžman, měſchczan Handrik, zyrkwinſki wucžeŕ Kapleŕ, wucžeŕ Kral, wucžeŕ Pawlik, rěſbaŕ Pětſchka, cžaßnikarſki Rabowſki, kopiſt Rjencž, měſchczan Rückert a wucžeŕ Sommer ſ Budyschina; wucžeŕ Krawz ſ Draždžan; wucžeŕ Rothenburg ſ Hornjeje Hórki; ratař Stenzl ſ Hownjowa; wucžeŕ Kozor ſ Kobliz; wucžeŕ Schlenkaŕ ſ Khwaczicz; zyrkwinſki wucžeŕ Kerk ſ Maleſchez; wucžeŕ Kerk ſ Noweje Wßy pola Kluksche; wucžeŕ Strehla ſe Pßowjow; ratař Wiczas ſ Pschischez; wucžeŕ Schüza ſ Rachlowa; wucžeŕ Rjelka ſ Rakez; wucžeŕ Grylink ſe Sarěcža; wucžeŕ Schewczik ſe Schunowa; wucžeŕ Matecžk ſ Worzyna; wucžeŕ Kapleŕ ſe Zidowa; Henczka, Jurk, Ssykora a Wjeßela, ſtudentojo; Błažik, Jurk, Nowak, Ssykora a Unger, gymnaſiaſtojo; Bajer, Bjedrich, Domaschka, Elßner, Günther, Hanczka, Hanka, Hultſch, Kalich, Kmoch, Kral, Kruſchwiza, Lutz, Mucžink, Pjech, Rauſendorf, Soba, Strunz, Schołta a Teich, ſeminariſtojo.

Běſche hižo konzert 2½ hodźiny, po tajkim nimale hacž do 10 hodź. trał, dha bu 11 hodź., prjedy hacž ßo hoſcźina ſapocža, na kotrejž ßo na wſchě 600 woßobow wobdźěli. Wjele druhich hiſchcże, kotſiž chzychu ßo na hoſcźinje wobdźělicz, ale žanych měſtow pſchi blidže wjazy dostacz njemóžachu, je we wſchelakich měſchczańſkich hoſcźenzach jědło. Do hoſcźiny, kaž tež pſchi a po hoſcźinje herzy pilnje dźěłachu, ßylny chor wojerſkeje hudźby. Sa ßwoje 1 mk. 50 np., kotrež běchu ſa wjecžeŕ ſapłacžili, mějachu hoſcžo polimku, howjaſu pjecžeń, wuhorja, žónſke hiſchcże ßłódki lód „wjerch Pückler", muzſzy pak khléb a butru ſ twarožkom dostacz. S zyła hoſcžo ſ wjecžerju ſpokojom byli njeißu: wſcheho běſche jara mało; haj wo jenym wěmy, kotryž ſa ßwoje pok tolerja dale niczo dostał njeje, hacž poliwku a — khléb a butru ſ twarožkom. — Pſchi hoſcźinje pſchedßyda Budyſchkeje „Bjeßady", k. ſeminarſki wyſchſchi wucžeŕ dr. Grólmuß, prěni pſchipitk wunjeße, a to woběmaj kralomaj ßerbſkeju Łužizow, ſchkitowarjomaj ßerbſkeho kraja a luda. Wotkłóß jeho hłuboko ſaczutych ßłowow běſche tſikróczna hrimotaza ßława, kotruž hudźba pſchewodźeſche, kaž tež ßo to pſchi ßłědowazych pſchipitkach ſta. Na to zyła ſhromadźiſna ſtejo wuſpěwa „Krala Bóh požohnuj", prěni tych tſjoch ſpěwow, kotrež běchu ßo „ſa hoſcźinu ßerbſkeho ſpěwanſkeho ßwjedźenja w Budyschinje 29. septembra 1886" woßebje cžiſchczake a pſchi ſpoczatku hoſcźiny mjes hoſczi rosdźělike. — Na to k. dr. Grólmuß woſjewi, ſo je nasch krajan k. Pjech ſ Lipſka poſtrowjazy telegram pósłał, a ſo ßu wot něktorych wukrajnych Sſkowjanow liſty dóſchłe. — Po tym, ſo běſche k. wyſchſchi wucžeŕ Wjela ſe Zidowa na ßerbſki lud a kraj w wjaſanej rěczi pſchipitk wunjeßł, jako druhi blidny ſpěw wótczinſke „Nasche Sserbſtwo ſ procha ſtawa" ſaklincža. — Na to k. dr. Grólmuß w němſkej rěczi hoſczi ſ bliſka a ſ daloka poſtrowi, na to ſpominajo, ſo je tež ſ dalokeje Ameriki jedyn pſchitomny, a němſkim hoſczom pſchipitk wunjeße. — Na ſpěwanſki ßwjedźeń běſche tež ſtarſcha dźowka njeboczicžkeho Sejlerja, Lenka, pſchiſchła, kotraž je w Draždźanach ženjena. A mjes tym ſo k. dr. Ducžman, lěkaŕ w Budyſchinje, komponiſcże „Podlěcža" ßławu wunjeße, Lenka rodź. Sejlerjez ßławjenemu kawrjenzowy wěnz na hłowu ſtaji. Tónle dopokas poczeſczowanja je na naſcheho wótczinſkeho komponiſtu hłuboki ſaczíſchcž cžinił, woßebje to, ſo ßo jemu kawrjenzowy wěnz ſ ruki ßamßneje dźowki jeho ſemrjeteho pſchecžela a pěßnjerja „Podlěcža" dosta. — Hłuboko wobžarujo, ſo nadobny pěßnjeŕ, kotrehož je Bóh wotwołał, wjazy mjes nami njeje, k. faraŕ Hórnik pſchitomnej baßnikowej dźowzy ßławu wunjeße. — Nětko k. kantor Kozor pſchipitk wunjeße tomu, kotryž ma najwjetſcheje ſaßłužby wo to, ſo je ßo ſpěwanſki ßwjedźeń tak derje radźił, knjeſej ſeminarſkemu wyſchſchemu wucžerjej Fiedlerjej. — A hdyž bě ſaßo k. Fiedleŕ ßerbſkim ſpěwarkam a ſpěwarjam, ſoliſtam a choriſtam ßławu wunjeßł, ßo po hłoßu „Chzył je knjes hólczik wjedźeczi" tſeczi blidny ſpěw wuſpěwa, kotryž je ßo woßebje ſa ſpěwanſki ßwjedźeń pěßnik a na žortniwe waſchnje ſ krótka ſtawiſny lětuſcheho ſpěwanſkeho ßwjedźenja wopomina. — Po tym, ſo běſche hiſchcże k. duchowny Libſch ſ Draždźan na ßerbſku ßwěru, k. faraŕ Domaſchka ſ Noßacžiz na towaŕſtwo, kotrež je ßo na ßwjedźeń ſeſchło, a tež k. kantor Jordan jenu ßławu wunjeßł, ßo hoſcźina ſkónczi; pſchetož wuſkocžna młodoſcź hižo dawno ſa rejami žedźeſche.

„Rejwanſki porjad" na „rejwanſkich khartkach" wopowědowaſche: „Pólſka a Walczik, Polka, Sserbſka reja, Rheinlandſka, Kotillon, Françaiſa atd." Hdyž k Pólſkej ſnate lube ſynki Kozoroweje „Meje" ſaklinczachu, wſchitko radoſcźiwje ßobu ſaſpěwa, rejwarjo a pſchihladowarjo, a dale ßobu ſpěwaſche, doniž hudźba njewomjelknu. Wulki dźěł tež tych blidnych hoſczi, kotſiž ßobu njerejwachu, je ſ najmjeńſcha ßerbſku reju wotczakał, kotraž ßo ſaßo wubjernje radźi. Hdyž ßerbſku rejwachu, běſche hižo w 4. hodźinje, pſchetož wokoło dweju hakle ßo bal ſapocža. Mjes kotillonowymi darami bě tež rjad w ßerbſkich barbach, na kotrymž běchu ßłowa wotczíſchczane: „Spomnjeńka na ßerbſki ſpěwanſki ßwjedźeń 29. ſept. 1886." Balna ſabawa je do běłeho dnja traka.

Spomnicz chzemy, ſo ßmy na ßwjedźenju tež dweju veteranow ſpěwanſkich ßwjedźenjow trjechili, kotrajž ſtaj wot łěta 1845 na wſchěch ſpěwanſkich ßwjedźenjach pſchitomnaj bykoj a tež hiſchcże wſchě tekſtowe knižki wobßedźitaj: to běſchtaj Bjenada ſe Sahorja a ſtary Rjelka ſ Koßlowa. — Tež to chzemy naſpomnicz, ſo běſche rjane nowe konzertne kſchidło, kotrež je ßo pſchi naſchim konzercże wuživało, fabrika kk. Kraſſelt & Rähße w Lubiju pożczika. A ſa tole pożczenje ani ſa transport kk. Kraſſelt & Rähße žaneho kroſchka brałoj njejſtaj. Budź jimaj tudy ſa to ſjawny dźak wuprajeny, ſchtož tež je ßo hižo ſe ſtrony ßwjedźeńſkeho wubjerka w Lubijſkich nowinach „Poſtillon" ſtało.

Kelko je ſpěwanſki ßwjedźeń cžiſteho dobytka dał, a ſchto ßo ſ tutym ſtanje, nam dotal ſnate njeje. Jenož to hiſchcże chzemy wuſběhnucz, ſo běſche lětuſchi ſpěwanſki ßwjedźeń tak bohacże wopytany, kaž dotal hiſchcże žadyn druhi. Sserbja ßu ſ tym dopokaſali, ſo ßu derje ſrosumili ßłowo: Lud, kotryž ßwojich wulkich muži cžeſczi, ßam ßo cžeſczi!

Jan B. Šołta.

Wußudźenja.

Lawniſki ßud. Khěžkarja Voigta w Klětnom k jaſtwu na tſi dny ſaßudźichu, dokelž bě měch ſ lapami, wot njeho 23. januara w bliſkoſczi Komorowa namakany, kotryž bě lapaŕka Brodźina w Lěſkej ſhubiła, ſa 1 mk. 20 np. pſchedał a wuſbytk ſa ßebje wužiwał. — Cželadnik Raſch ſe Stróže bě wobſkorženy, ſo je 25. auguſta w Jaßońzy knježeho inſpektora ſ Kocha, ſ kotrymž bě ßo ſwadźił, ſe ſchrubowym kluczom na hłowu praßnuł a jeho ſranił. Dźiwajo na połožaze wobſtejnoſcże Raſchej jaſtwo na ſchtyri njedźele pſchißudźichu.

Přilopk.

* Dźenßa tydźenja wjecžor w 7. hodźinje wěſty Heinke, kotryž ma we wßy Zſchertnitz ßad najaty, pytnu, kak někajki mužki do winizy kublerja Winklera lěſe. Heinke ſa zuſym dźěſche a jeho tež ſhrabnu, na cžož tutón revolvr wucžahnuwſchi trójzy do ßwojeho pſchecžiwnika tſěli. Heinke ranu wyſche lěweho wócžka a druhu do ſchije doſta; tſecża kulka nimo ſlecża. Po wuprajenju lěkarja w Strehlenje ranje ſtraſchnej njejſtej. Heinke tež mějeſche hiſchcże telko mozy, ſo zuſeho dźerżeſche, doniž pomoz njepſchińdże. Potom jeho k gmejnſkemu pſchedſtejicżerjej do Strehlena dowjedźechu.

* W Zeitzu je jedyn wucžobny hólczeż ſ njewobhladniwoſczu ßłužobnu holzu do wutrobna tſělił a na to cżeknuł. Dotal ßo hiſchcże radźiło njeje njeſbožownej holzy kulku ſ rany wucžahnucz.

* W Bleicherode běſche młody pſchekupz pſchecżiwo někotrym ſnatym tak a tak wjele na to ßadźił, ſo dwajmarkowſki pjenjes, kotryž je ßo do połneje ſchkleńzy wody położił, ſ jenym ſrěbnjenjom do rta ſcżehnje. Pſchi tym ßo jemu pjenjes do póżeradka ßunu, ſo dyrbjeſche jemu jón lěkaŕ dele dostorczicz. S dobom lěkaŕ lohkomyßlnemu cžłowjekej radźeſche, ſo by ßo ſkerje a lěpje do Göttingena do kliniki podał. Tamniſchi profeſſorojo ßu prajili, ſo dyrbi ßo pjenjes ſ pomozu pſchiprawy, kotraž ßo „luftpumpe" mjenuje, wotſtronicz. Młody cžłowjek, kotryž je tak ßam ſe ßebje nalutowaŕnju ſcżinił, je, wě ßo, we wulkim ſtraſche.

* Na łuzy pola Kronacha hólczeż kruwu paßeſche. Tu zuſy muzſki pſchińdże a chzyſche kruwu wotecżěricz. Dokelž pak ßo hólczeż pſchecżiwo tomu ſapjeraſche, jemu zuſy krk pſcherěſnu a cżěło do rěczki cżißnu. Cżěkazeho mordarja ßu ſajeli.

* W podkopkach pſchi wßy Schalke we wokolnoſczi Eſſena ßu wóndano ſke płuny (gaſy) rosbuchnuke. Dźěłacżeri je 45 morwych, 16 bóle abo mjenje cżežko ranjenych.

* We wßy Jampol je wóndano Boži woheń wulkotneje ſchkody naczinił. Samiſchkrike ßu jón dźěcżi, na kotrež nichtó njekedźbowaſche.

Na dworje jeneho bura hrajkajo, kotryž běsche se žwojimi ludźimi na polu, dźěćźi se sapalkami ke kopjenu žyna pschińdźechu, kotrež na dworje leżeśche, a žyno sapalichu. Wot žylneho wětra, kotryž tón dźeń hižo wot ranja dujeśche, rosduwane, płomjo spěšchnje wokoło žo hrabaśche. Sa něschto hodźin woheń 69 burskich dworow saniczi, a wschitzy wobydlerjo, něhdźe 500 duschow, bjes krywa wostachu. Wscha domjaza nadoba je žo žobu spalika. Ssužodne wžy žu wotpalenym prěnju pomoz wopokasake, jim hospodu posćiźiwschi.

* Prjedy někajke selo wupiwschi je žo w Italskej njedawno wěsty Sukki 30 dnjow posćźik, s zyka žaneje zyroby njewužiwajo, hacz hórku wodu. Kajke selo to je, kotrež je Sukki do žwojeho posta wupik, je jeho potajnstwo. Kaž wón wudawa, tole selo, kotrež je jemu, kaž wón praji, někajki cžorny w Afriźy pscheradźik, cźlowjeka kmaneho cźini, so dołho bjes zyroby wutraje. Kaž žo w Milanje wukhadźazym nowinam „Italia“ pische, je towarstwo Parižskich lěkarjow mjenowanemu Sukki 100,000 frankow (= 80,000 mk.) pod žlědowažnymi wuměnjenjemi posćiźiło. Sukki ma žwój pospyt w Parisu wospjetowacź a w jenej tamnischej hojerni žaneje zyroby njewužiwajo 40 dnjow pschebycź. Lěkarjam ma wón wosjewicź, kajke potajne selo wobžedźi. S dobom žo w hojerni runje tajki pospyt s dwěmaj druhimaj wožobomaj stanje, kotrejž smějetej wschě prawidła wobkedźbowacź, kotrychž je žo Sukki džeržak.

* W jenym domje w Odeży běchu wóndano něschto stow raketow a wschelakich druhich wężow, kajkež žo pschi wóhnjostroju (Feuerwerk) trjebaju, pschihotowali. Dźěłacźerjo je do wulkich kaschcźikow kładźechu. A hdyž běchu s tymle dźěłom nimale hotowi, jedyn dźěłacźer wěczko na kaschcźik s hosdźemi pschibiwajo nimo praźnu, a to do jeneje rakety. Psches to žo raketa sapali, a s njej zyły kaschcźik, kotryž hrimotajo rosbuchnu. Wokna a durje wschitke wulětachu, haj tšechu móz rosbuchnjenja wusběhnu. Schtyrjo mužojo a 7lětny hólcźez buchu w stronu schwyrnjeni. Hdyž běsche žo husty, žmjerdźaty dym roscźahnuł, hólcźez morwy na semi leżeśche; cźi schtyrjo mužojo běchu tak žylnje wopaleni a wobschkodźeni, so lědma hischcźe ležo dychachu. S cźeźka žadyn s nich se živjenjom woteńdźe.

* S jeneje wžy s wokolnoscźe Kasanje žo pische, so je tam wóndano jedyn bur, kotremuž wětrnik pschede wžu žłuscha, žakostnu žmjercź namakał. Doma prajiwschi, so žo bórsy saźo domoj wrócźi, wón rano sahe na žwój wětrnik dźěśche, so by něschto žita semlěł. Dokelž pak wón k wobjedu hischcźe domoj njeběśche, jedyn s jeho domjazych sa nim na wětrnik dźěśche, hdźež žo jemu srudny napohlad posćiźi. W hornim dźěle wětrnika, hdźež mlynski grat dźe, cźlowjecža ruka a noha na schpundowanju leżeschtej; burowe cźěło běsche jenož hischcźe kruch rosmlěteho mjaźa, a mlynski grat běsche s krwju a kuskami mjaźa sapanzany. Pjecža je njesbožowny, hdyž wětrnik hižo dźěśche, grat porjedźejo žo pschehladał, do gratu pschischoł a tak žakostnu žmjercź namakał.

* Nowinam „Wołžski Wěstnik“ žo s ruskeho města Ssimbirsk pische: 12. septembra žo w zyrkuźu Wagnera tudy pschedstajenja wotewrichu. Pschihladowarjow bě žo wulka žyła seschka. W prěnim dźěle pschedstajenja mějeśche młody wumělz žobu wustupicź, wustojny jěsdny a lubuschk pschihladowarjow, 15 lět stary žyn Wagnera, wobžedźerja zyrkuźa. Wojazy, kotsiž běchu žo do dweju rynkow sestupali, tšělby s natyknjenymi bajonettami na tschiž pscheczźiwo žebi dźerżachu. Psches tónle rjad bajonettow mějeśche Wagnerowy žyn skoczicź, a hdyž wón skoczi, mějachu wojazy wschitzy na dobo wutšělicź. Wojazy běchu sestupani, bajonetty žo tschižowachu, herzy sadźěłachu. Wumělz žo sahanjeśche, skoczi, — a dwaczeźi tsiczeźi tšělbow wrjeżnu. Ale njesbožowny cźlowjek sa jedyn bajonett wižajo wosta, pschi cźimž jemu bajonett psches krk do hłowy slěše a jemu hłowu pschekło. Młodźenz žaneho synka wot žo njeda. S bajonetta morwe cźěło młodeho wumělza dele scźežechu.

* Po powjesczach se Ssibirskeje žo wyschе Kusnezka po prawym brjosy rěki Tom hižo běrtlłěta dołho lěży pala. Wulka žuchota je wóhnjej spomožna była. Dokelž je žo lěž w njewobydlenej krajinje palicź poczał, nichtó woheń haschecź njemóżeśche. Kur a dym žo na daloku žmuhu rospschesczěra, sta mil daloko.

* Bórsy po wulkim semjerżenju, kotrež je, kaž wóndano pižachmy, w Grichiskej telko schkody naczińiko, mějachu też we wschelakich krajinach Sjenoczenych Krajow Połnózneje Ameriki žylne semjerżenje, wot kotrehož je n. psch. pschimórske město Charleston w Južnej Karolinje wjele czerpjeło. Tole rjane město, kotrež ma 50,000 wobydlerjow, je w tu khwilu, tak rjez, jena wulka hromada rospadankow. Ani schtwórty dźěl domow a twarjeni stejo wostał njeje. Też najstarschej twarjeni žławneho města, wulkej zyrkwi žwj. Michała a žwj. Filipa, stej spadałej. Psches spowalane pjezy a lampy budźiśche straschny woheń nastacź móhł, njebudźiśche-li tón dźeń runje zyle cźicho było. Schkoda, kotruž je semjerżenje w njesbožownym měsczе naczińiko, je žo na 47 mill. mk. wobliczika. Kak wjele je ludźi sabitych a wobschkodźenych, hischcźe snate njeje: dotal žu pod rospadankami 33 morwych namakali; ranjenych je wjazy hacz sto. Wschitzy wobydlerjo Charlestona w nakhwilnych stanach abo zeltach bydla, kotrež žu žebi na wulkich torhoschczach a psched městom sestajeli. Nichtó žebi njeswaži žo do domow wróczicź, kotrež žu stejo wostałe, s bojoscze, so móhło nowe semjerżenje też tele domy spowalecź. Duž w Charlestonje žane nowiny wjazy njewukhadźeja, póst a telegraf stej skutkowacź pschestałej. Professor Kapen, kotryž we Washingtonskich nowinach Republican wjedro wěschcźi, běsche też tole semjerżenje wěschcźik. Njedźiwajzy na to wón smérnje w žwojej redakziji žedźeśche, doniž jemu žužodźa powjedacź njepschińdźechu, so žo semja „cźumpa“.

* Pczoła je konkurenzu dostała, a to, kaž połnózno-amerikanski pschirodosłypytnik dr. Maclok wopowěduje, we wulkej družinje mrowjow. Po krajinach Nowe Mexiko a Arizona a po dźělu kraja Mexiko puczujo je dr. Maclok pscheđ něschto cźažom družinu mrowjow wužlědźik, kotraž dotal s zyka snata njebě. Tele mrowje žu naschim nimale zyle podobne, ale wjele wjetsche. Měd, kotryž maju tele mrowje w sadnim, jara žylnje roswitym dźěle cźěła, žo, kaž žo wobkrucźa, po žkodze najlěpschemu europskemu mjedej runa. Tukrajni wobydlerjo spomnjenych krajinow jón s mrowjow wutkóczuja. Kaž žo praji, je na punt mjedu 900 hacz do 930 mrowjow trjeba.

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowanaj:

Katholska zyrkej: Albert Mikut, pjekarski mischtr a khěžnik tudy, s Hanu Běrkez tudy.

Křćeni:

Michalska zyrkej: Aurelija Meta, Khorle Jaroměra Emila Schütza, klampnarskeho mischtra na Židowje, dź. — Augusta Emma, Hendricha Bohuwěra Wylema, fabrikskeho dźěłacźerja w Dobruschi, dź. — Hana Emma, Ernsta Hermanna Sachsy, želesniskeho dźěłacźerja w Hornjej Kinje, dź.

Katholska zyrkej: Marja, Jurja Ssucheho, cźěžle tudy, dź. — Jurij August, Jana Bohuwěra Rjeczki, žiwnoscźerja w Dźěchorezach, ž. — Marja, Josefa Witka, dźěłacźerja w Sahorju, dź.

Zemrjeli:

Dźeń 28. septembra: Hana Martha, Khorle Augusta Mahnerta, žiwnoscźerja w Małżezach, dź., 1 m. 6 d. — 3. oktobra: Josef Peck, maschinski samkar na Židowje, 33 l. 8 m. 4 d. — Ernst Bruno, Ernsta Bohuwěra Mitascha, skałarja w Jeńkezach, ž., 2 m. 2 d. — 4. Jan Hendrich, Khorle Stankeita, dźěłacźerja na Židowje, ž., 2 m. 16 d.

Psches žudnistwo ma žo na pscheżadźowanje pschedawacź: 14. oktobra pschipołd. w 12 hodź. pola wósnika Urbana w Rakezach 1 kóń. — 30. novembra dopołd. w 11 hodź. kubło cźiżko 10/3 w Niżej Wžy, na 10,340 mk. taksérowane.

Drjewowa awkzija: Wutoru 12. oktobra dopołdnja w 8 hodźinach pschi Meschicźanskej horje.

Placźisna žitow a produktow w Budyschinje

2. oktobra 1886.

Žitowy dowos: 2715 měchow.		Na wikach wot M	Na wikach wot Pf	Na wikach hacz M	Na wikach hacz Pf	Na bursy wot M	Na bursy wot Pf	Na bursy hacz M	Na bursy hacz Pf
Pschenża	běła	8	33	8	81	—	—	—	—
"	žołta	7	89	8	4	—	—	—	—
Rožka	50 kilogr.	6	71	6	96	—	—	—	—
Jeczmjeń		5	80	5	94	—	—	—	—
Wowž		5	70	6	—	—	—	—	—
Hroch		8	6	10	28	—	—	—	—
Woka		8	6	8	33	—	—	—	—
Jahły		12	—	15	50	—	—	—	—
Hejbuschka		16	50	17	—	—	—	—	—
Bérny		1	50	1	80	—	—	—	—
Butra	1 kilogr.	2	—	2	20	—	—	—	—
Pschenczna muka	50 "	7	—	15	50	—	—	—	—
Rżana muka	50 "	7	—	10	25	—	—	—	—
Ssyno	50 "	3	—	3	20	—	—	—	—
Sslóma	600 "	24	—	26	—	—	—	—	—
Prožata 786 schtuk, schtuka		9	—	18	—	—	—	—	—
Pschenczne wotruby		4	—	4	25	—	—	—	—
Rżane wotruby		4	75	5	—	—	—	—	—

Dražbźanske mjažowe placźisny. Howjada 1. družiny 60—63 mk., 2. družiny 54—57, 3. družiny 25 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne žwinje 53—55 mk. po 100 puntach s 20 prozentami tary. Cźelata 1. družiny 42—55 np., 2. družiny 28—38 np. po puncze rěsneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 8. oktobra: Deschcź.

Sa rěsnikow.

W Budyschinje ſ napschecża starych kaſermow, hdżež hischcże żadyn rěsnik njeje, je **khěża** na pschedań. Na kupjenje ſmyßleni chżyli ßo ſ liſtom napißanym ſ **S. B. 548** na wudawarnju Serb. Nowin wobroćićż.

W Kſchiwej Borſchczi je dwajſchoßna **khěża** cżißko 15 ſa tunju płaćiſnu na pschedań. Dalſche je ſhonićż w Radworju cżißko 44.

Sswinjaże mjaßo 4 porſty tołſte punt po 55 np., **ßadleſchczo** po 60 np., **ßyry połcż** po 60 np., **ßuſcheny połcż** po 70 np., jara rjany **kołbaßowy tuk** po 50 np., tucżnu dobru **běku kołbaßu** po 70 np., **dobru kołbaßu** po 60 np. porucża **Ota Pětſchka** na ßerbſkej haßy.

Rjepikojty tobak

roskraty punt po 30 a 35 np.,
zyły = = 25 a 30 =
porucża
W. H. Conrad
na bohatej haßy 13.

Pletwa, włoßowe rjeczaſy ſ wucżeßanych włoßow rjenje a tunjo dżeła **Adolf Herold** pſchi żitnych wikach w póſtſkej kowarni.

Woſjewjenje.

Knjeſojo, ſ kotrychż tón cżaß pſchedßydſtwo „provinzialneho towarſtwa ſa ſnutſkowne mißionſtwo w Budyſchinje" wobſteji, ßu:

ſ Zezſchwitz, hamtſki hetman w Kamjeńzu, pſchedßyda,
ſ Criegern, wojerſki hetman nad Spremberkom, pokładnik,
Scheuffler, farar w Lěwałdże pola Lubija,
Meuſel, wyſchſchi hamtſki ßudnik w Budyſchinje,
Jakub, farar w Njeßwacżidle,
ſ Mandelsloh, póſtny direktar w Żitawje,
Wjazka, duchowny ſekundariuß w Budyſchinje a
podpißany měſtopſchedßyda,

ſchtoż ßo po § 7,3 towarſtwowych wuſtawkow tu woſjewja.

W Budyſchinje, 7. oktobra 1886.

W ſaſtupjenju
H. Imiſch, farar w Hodżiju.

K hlownej ſhromadżiſnje
provinzialneho towarſtwa ſa ſnutſkowne mißionſtwo w Budyſchinje,

kotraż ßo

ßrjedu, tſinaty oktobra, popołdnju w ſchtyrjoch,

w gymnaſialnej awli ſměje, ßo cżeſcżeni knjeża ßobuſtawy, pſchecżeljo a dobroćeljo towarſtwa najpodwolniſcho pſcheproſchuja.

Dżeńſki porjad: 1) Rosprawa wo ſkutkowanju. 2) Rosprawa wo pokładnizy a roſßudżenje wo nałoženju nahromadżenych pjenjes. 3) Pſchednoſchk towarſtwoweho duchowneho knjeſa fararja Seidela w Dreżdżanach „wo ßłużbje żonow w kraleſtwje Bożim".

W Budyſchinje, 1. oktobra 1886.

Towarſtwowe pſchedßyдſtwo.
Hamtſki hetman ſ Zezſchwitz, pſchedßyda.

Sswojim lubym wotebjerarjam k nawjedżenju dawam, ſo w ßwojej budże wjazy njepſchedawam, ale jenoż w ßwojich khlamach na **mjaßowym torhoſchczu** 4 bliſko hłowneje ſtraże.

Gelba, knihiwjaſar.

Wuſtojneho **tyſcherja** ſa twarſke a möblowe dżeło pyta na dlěſchi cżaß hnydom **J. E. Holan** w Małym Wjelkowje.

Tſjoch ßylnych wolazych ſa wyßoku mſdu k 2. januarej 1887 pyta knježi dwór w Brěſynje pola Hućżiny.

Wuſtojni młynſzy a pjekarſzy pytaju ßłużbu bjes poßrědniſkeho pjenjeſa pſches **Paula Voigta** w garküche w Budyſchinje.

20—30 dreněrowazych dźěłaczerjow

pyta hnydom
A. Proſka.
Dżěłanſke měſtno na knjeżim dworje w Hornjej Wjaſońzy (Oberneukirch).

Sa druheho dżěłaczerja pytam hnydom ſprawneho a ſwólniweho muża. **Heinrich Lindner** w Budyſchinje.

Wotewrjenje khlamow.

Cżeſcżenym Sserbam w Budyſchinje a wokolnoſczi najpodwolniſcho k nawjedżenju dawam, ſo ßym dżeńßniſchi dżeń w mojim domje **pſchi theatrowym namješcże 16**

kolonialtworowe, tobakowe, zigarowe a ſpirituoſowe khlamy

wotewrik. Moje prózowanje budże, wſchě żadanja mje poczeſcżowazych wotebjerarjow ſpokojicż.

W Budyſchinje, 5. oktobra 1886.

S poczeſcżowanjom
Hermann Gruhl.

Młode piwo

ßo póndżelu 11., wutoru 12. a ßrjedu 13. oktobra popołdnju w 5 hodżinach w Njeßwacżilſkej piwarni pjelni.

Kedźbu!

Póndżelu 11. a ßrjedu 13. t. m. ßo w Luhowſkej piwarni **młode piwo** pſchedawa.

Bukečanske serbske towarſtwo

změje njedżelu 17. oktobra popołdnju w 4 hodżinach swoje posedżenje. Přednošk k. Arnošta Hartsteina w Pomorecach: Wo starych póhanskich Słowjanach a jich żiwjenju. — Hosćo su witani. **Předsydstwo.**

Bydło,

wulka duſchna ſtwa ſ dwěmaj komoromaj, kólnju a hródżu je na pſchenajecże na knjeżim dworje w Wutołczizach.

Wučobnik pytany.

Sa ßwoje kolonialtworowe a zigarowe khlamy wucżobnika, ßerbſkeje rěcże mózneho, k 1. oktobrej pytam.

Moritz Mjerwa
na mjaßowym torhoſchczu.

Pod jara pſchihódnymi wuměnjenjemi ßo ſa jene tudomne wjetſche kolonialtworowe khlamy **wucżobnik,** po mózhoſczi Sserb, pyta. Naſtupjenje hnydom abo poſdżiſcho. Samołwjenja njech ßo pod **N.** w wudawarni Serb. Nowin wotebadża.

Se Ssulſchez je ßo dariło ſa wotpalenych w Worklezach 6 mk., w Wětežy 4 mk.

K. krawſkemu miſchtrej **Schmidtej** w Jeńkezach, kotryż je nam pſchi pohrjebje naſcheje lubeje njebocżiczkeje macżerje pomozny byk, najwutrobniſchi dżak prajimy.

Sawoſtajene **Schibakez dźěczi.**

Pſchepoloženje fotograſiſkeho ateliera.

Cżeſcżenym Sserbam w Budyſchinje a wokolnoſczi najpodwolniſcho k nawjedżenju dawam, ſo ßym ßwój fotografiſki atelier, kotryż bě hacż dotal pod firmu

Alexandera Matthaeya
dwórſkeho fotografa naßlědnik

ſ napſchecża theatra, nětko do ßwojeho noweho doma na

ſchulſku haßu cżißło 3

pſchepołożił.

Sſo dżakujo ſa dowěrjenje, mi w ſtarych rumach ſpożcżene, proſchu, mi jo też w nowym ſtatoku dobroćiwje pſchiwobroćiċż; ja budu ßo prózowacż, ſ najlěpſchim wuwjedżenjom ſkaſanjow wſchě żadanja ſpokojicż.

Alfred Schreiber.

Knjezej kantorej **Kocorej,** našemu sławnemu komponistej, so za jeho najnowši krasny dar tudy zjawnje wutrobny dźak praji.

Knjezej wyššemu wučerjej **Fiedlerjej** wurjekuje so wutrobne zwjeselenje, zo je jeho wulcy woporniwe skutkowanje za naš serbski koncert wot tajkeho wuspěcha krónowane było.

Wysokočesćenym **spěwarjam** a **spěwarkam** za wóndaniše wosebne wokřewjenje z mócnej sławu najlubozniši dźak! **Wjele posłucharjow.**

K tomu cżißku pſchiłoha.)

Pschiloha k. czißku 41 Serbskich Nowin.
Ssobotu 9. oktobra 1886.

G. H. Kubasch, krawski mischtr
pschi mjaßowych jědkach 1,

porucza ßwój wulki sklad wscheje druziny hotoweje **mužazeje drasty** a najwjetschi wubjerk jenož derje a po modże dźělanych **symskich paletotow** po jara tunich płaczisnach.

S dobom czinju na ßwój se wschěmi nowosczemi bohacze wuhotowany sklad **drastnych tkaninow** kedźbliwe.

Dźělba lonschich nasad stajenych
symskich swjerschnikow
ßo, so by ßo rum dobył, po jara niskej płaczisnje wupschedawaju.
G. H. Kubasch
pschi mjaßowych jědkach.

W. H. Conrad
w Budyschinje
13 na bohatej haßy 13
porucza w wulkim wubjerku
rolkaty tobak a w pakczikach, zigary,
100 schtuk po 2 mk. a drózscho, jenož dobre wězy po tunich ale wěstych płaczisnach.
Wulki sklad
khartow k hraczu.
Saßopschedawarjam ßo ponižene płaczisny woblicza.
W. H. Conrad
13 na bohatej haßy 13.

Barchent k koschlam
w wulkim wubjerku
jenobarbny, ßmužkaty a czischczany
łóhcź po 20, 25, 30, 35 a 40 np.;
kalmuk
łóhcź po 35, 40 a 45 np.;
tkaniny k ßuknjam
połwołmjane
łóhcź po 30, 35 a 40 np.;
twjerdy köper
kraßne mustry, najlěpsche sa wobleczenja, ßuknje a jaki
łóhcź po 50 a 60 np.
Richard Gautzsch
nětko 13 na bohatej haßy 13.

Mój sklad dwójzy schěrokeho
lama
poskicza też w nětczischim czaßu wulkotny wubjerk (něhdże 100 schtuk) nowych, kraßnych mustrow, łóhcź po 80, 100, 120, 150, 160, 180, 200 np.
Richard Gautzsch
13 na bohatej haßy 13.

Sporuschk
kupuje **měschczanska haptyka** w **Budyschinje** na hłownym torhoschczu 6.

Kastanije, žoldże
kupuje po kóždej dźělbje
Otto Engert.

Roßowany stwjelzowy abo njetrjeny len, kaž też **wutrjeny len** kupuje kóždu dźělbu po najwyschschich płaczisnach
mechaniska dźěłopschadownja w Hajnizach.

Bernharda Schoberowe
moßasnistwo a mechaniska dźěłarnja
w Budyschinje pschi ßerbskich hrjebjach 12
twari wohenhaschaze maschiny kóždeje druziny a wulkosce, kaž **schtyrikoleßate wosowe ßykawy, ßykawy k wotsběhnjenju, karojte, ručzne** a **sahrodne ßykawy** w najnowschim twarje a najlěpschim wukonu.

Ssamßny system: 4 schkorpawojte ventile, kotrež móża ßo po puschczenju schruba wuwsacź.

Prospekty a illustrowane płaczisnowe sapißy darmo.

Najlěpsche konopjane truby, też impregněrowane, 10 nitkate s rukowanjom, so 10 atmosferow wudźerża (jenicźki sklad).

Najlěpsche konopjane truby, s nutska guměrowane, s kulojtymi rózkami.

Najlěpsche bawmjane truby, 20 atmosferow wudźerżaze (patent).

Zimaze maschiny k wuwodźenju ßykawowych trubow (woßebita konstrukzija), psches czoż truby dołho dźerża. **Normalne trubne schruby,** schtemplowane. **Sahacjaze rynki** sa zyzaze a tłóczaze truby. **Bowy atd. atd. atd.**

Pruhowanje ßykawow w nastupanju jich hódnosce, kaž też porjedźenje a pschetwar ßo ßwěru wobstara.

Toho runja porjedźenje wschěch **żelesnych pumpow, tłóczadłow** a **wodowodow atd.** s rukowanjom.

Turkowske ßłowki
najrjeńsche a najwjetsche, kotrež ßu dostacź, porucza hischcze tunjo
Moritz Mjerwa
na mjaßowym torhoschczu,
destillazija najlěpschich likerow.

Khojej
paleny punt po 100—200 np.,
khěžorske měschenje pt. po 120 np.
porucza sa něschto wubjerne
Gustav Poser
na jerjowej haßy.

Jerje
jara wulke po 4 a 5 np.,
15 schtuk po 50 a 60 np.,
porucza sa jara płaczisny hódne
Gustav Poser.

Butra!
Měschanu butru, lutowansku butru
w bowach a wuważenu, najlěpsche druziny, porucza wot czerstweje poßyłki
Gustav Poser
na jerjowej haßy.

Khojej
njepaleny punt po 70, 80 hacź do 150 np.,
pschezo czerstwy **paleny,** ßylnje a derje ßkodźazy, punt po 100 a 120 np.
poruczataj
Ginzel & Ritscher
na wulkej bratrowskej haßy 6.

Jerje
rjane tuczne ryby
porucza po tunich płaczisnach
Hermann Klemm
na bohatej haßy.

Syrop
punt po 12 np., jara ßkódki, porucza **Hermann Klemm**
na bohatej haßy.

Khojej
wot najtunischich hacź do najlěpschich druzinow, jara derje ßkodźazy, porucza **Hermann Klemm**
na bohatej haßy.

Ssuche Durſthoffſke droždże
porucza
pjekarſki miſchtr **A. Wieſold**
na bohatej haßy.

K kermuſcham

porucza
tykanzowu wyrzu
w paketach po 10 a 20 np.,
korjeńſki a zitronowy wolij
w bleſchach a wuważeny,
tykanzowu barbiczku (ſafran),
ff. korjenje, zyke a tołczene,
ezékazu ßól (flüchtiges Salz)
k pjeczenju wuroſczeneje pſcheńzy
hrodowſka haptyka.

Jara dobre
draſtne tkaniny
woßebje cziſtowołmjane w bohatym wubjerku. Płaczißny spodźiwnje tunje.
Julius Hartmann Sohn
na rózku mjaßoweho torhoſchcza.

Khoſej

w wulkim wubjerku
ſeleny punt po 70—160 np.
jenož derje ßłodźaze druźiny porucza
Gustav Poser
na jerjowej haßy.

Najlepſche nowe
hollandſke jerje

jara nježne a tucżne ryby
po **3** a **4** np. porucza
Hermann Kunack
na bohatej haßy 8.

Khoſej:

Kampinas
punt ſeleny po 70 np.
= paleny = 85 =
mexikanſki
punt ſeleny po 80 np.
= paleny = 100 =
jara derje a ßylnje ßłodźazy
porucza
Hermann Kunack
na bohatej haßy 8.

Syrop

punt po 16 a 20 np., ßłódki a czißcże ßłodźazy, poruczataj
Ginzel & Ritſcher
na wulkej bratrowſkej haßy 6.

A. Mager
na ßerbſkej haßy
pſchedawa a porjedża
czaßniki derje a tunjo.

Woprawdźity
hydrawliſki czorny kalk

wubjernje ßo hodźazy ſa zyhelowe krycże, ſakładny twar, ſwonkowny wobmjet, ſa ſymſy, k wobmjetowanju wětrowych bokow a pſche wuſtupazu włóżnoſcź ſcźěnow w wobydlenjach, hródźach atd. porucza ſtajnje czerſtwu, wulkokruchatu tworu
A. Lorenz w Budyſchinje.

Jara dobry paleny khoſej

punt po 1 mk., 1 mk. 20 np. a 1 mk. 40 np.
porucza **Th. Grumbt**
w kupnizy a na ſwonkownej lawſkej haßy.

Emil Wehrle na jerjowej haßy

porucza ßwój wulki ſkład **barchenta** ſa koſchle w prawej ſchěrokoſczi, ſtary łóhcź po 16 np., 6/4 ſchěroke **tkaniny k ßuknjam** (tołſta wołma), ſtary łóhcź po 30 np., **kalmuk,** ſtary łóhcź po 30 np., dwójzy ſchěroki **lama,** ſtary łóhcź po 60 np., bawmjane, połwołmjane, wołmjane, źidźane a połźidźane **rubiſchka** w wulkim wubjerku a po jara tunich płaczißnach.

Pißane wuſchiwanje

ſapoczane a hotowe w wulkim wubjerku po tunich płaczißnach.
Anna Prasser na ſchulſkich hrjebjach 11,
ſ napſchecża theatra.

Mydlarńja Herm. Puya

w Budyſchinje na ßerbſkej haßy
porucza

jadriwe mydło, dobre ßuche	punt po	40	np.,
jadriwe mydło, czerwjene a módre	„ „	36	„
żołte wóſkowe mydło I	„ „	40	„
żołte wóſkowe mydło II	„ „	30	„
ſoda	„ „	5	„
ſchterku	„ „	22	„

maſne mydło, ſelene mydło, petrolej, wſchě artikle dobre a po najtuniſchej płaczißnje.

Hermann Beermann,

prjedy na mjaßowym torhoſchczu,
nětko na ſnutſkownej lawſkej haßy 6
ſ napſchecża radneje pinzy,
pſchedawa **draſtne tkaniny** czorne a pißane, **lama, tkaniny k ßuknjam** 7/4 ſchěroke łóhcź po 33 np., **barchent k koſchlam,** dobru tworu, łóhcź po 20 np., **plüſch k jakam** po 160 np., **dobre ſymſke mantle** po 12 mk., **mantle pſche deſchcz** po 6 mk., **czorne źidźane tkaniny** najlepſcheje hódnoſcże hižo po 2 mk. a wjele druhich wězow po najtuniſchich płaczißnach.
Khlamarjo a ſchwalcże woßebje tunje płaczißny.

K kſchczißnam, kwaßam a druhim ßwjedźenjam, woßebje hoſczenzarjam ßwoje **jednore a dwójne palenzy,** toho runja wubjernje dobre **likěry** po jara tunich płaczißnach poruczamoj. **Ginzel & Ritſcher,**
deſtilazija na wulkej bratrowſkej haßy 6.

Njepaleny khoſej

punt po 80, 90, 100 np. atd.,
ßylny a jara derje ßłodźazy, porucza jako něſchto jara tunje
Th. Grumbt
w kupnizy a na ſwonkownej lawſkej haßy.

Jara
dobry khoſej

paleny punt po 80, 90, 100 hacz 180 np.,
njepaleny punt po 60, 70, 80 hacz 150 np.
porucza
Wilhelm Berger
na bohatej haßy.

Nowe jerje

wulke tucżne ryby
mandel po 50 np.
pola
Gotthardа Behrendsa
na Hoſchiz haßy 42.

Najlepſchi
zokrowy ſyrop

punt po 16 np.
porucza
Gotthard Behrends
na Hoſchiz haßy 42.

Rjepikaty tobak

njeroskraty najlepſchi amerikanſki
punt po 34 np.
porucza
Gotthard Behrends
na Hoſchiz haßy 42.

Tuni khoſej

kupuje ßo hiſchcże pola
Gotthardа Behrendsa
na Hoſchiz haßy 42.

Khoſej njepaleny	punt po	70	np.,
Khoſej paleny	= =	90	=
zokor ff. mlěty	= =	28	=
zokor w pokrutach	= =	30	=

rózynki wulke, jara rjane,
korinthy, ſultania-rózynki,
mandle, ßłódke a hórke,
wſchě korjenje,
rajß w wſchelakich druźinach,
nudle wſchěch druźinow,
lamane nudle punt po 25 np.,
jerje, rjane wulke po 4 np., mandel po 50 np.
porucza
Hermann Lemke
na mjaßowym torhoſchczu 8.

Wutajanje a pſchewjesne pißma dawa
Albert Meiſel w Budyſchinje.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Stwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Ćišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 42. **Sobotu 16. oktobra 1886.** **Lětnik 45.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Jeho Majestosćz kral Albert je so pjatk rano se Schtyrskeje, hdźež je s awstriskim kněžorom na honćwje był, do Draždźan wrócźił. Njedźelu kral swoje sydkowne město hižo saso wopuschćźi a so se swojim bratrom, prynzom Jurjom, a někotrymi semjanami do Sibyllenortskeho hroda poda.

— Duch bajerskeho krala Oty je tak sacźěmnjeny, so žaneje nadźije wjazy njeje, so kral, kotryž na wobkludnjenje cźerpi, hdy saso normalnych duchownych mozow nabudźe. Kralowe cźělne derjeměcźe je spokojaze, a móže wón, dokelž jeho duchakhorosćz jeho cźělnej strowosćźi njeschkodźi, jara wyšoku starobu dosćahnucź.

— Jendźelski minister Churchill je tele dny w Winje był. Też s awstriskeho města žaneje powjesćźe pschischko njeje, hacź je jeho pošołstwo žaneho wuspěcha měko. Jendźelcźenjo, hnėwni na to, so Churchill žaneho napschećźopschińdźenja ani w Barlinje, ani w Winje njenadeńdźe, swoju njemdrosćz s tym potajicź pytaju, so Churchillowe pucźowanje sa zyle njepolitiske wudawaju. Němska, Awstrija a Ruska su w nastupanju bokharskich należnosćzow pschesjene, a prózowanje Jendźelcźanow, Němsku a Awstriju na Rusku naschćźuwacź, so schlachćźiko njeje. Dale je so wupokasako, so je so też bjes Ruskej a Turkowskej pschesjenosćz dozpika, a so też tu jendźelske pschecźiwne spocźinanje niczo dokonjecź njeje móhko.

Awstrija. Awstriskemu hłownemu městu bě so wot anarchistow sa dźeń 4. oktobra podobne sahubjenje pschimyšliko, wot kajkehož je so 24. a 25. meje lěta 1871 Paris domapytał, hdyž komunardojo zyły rjad knježerstwowych twarjenjow s petrolejom sapalichu. Koło wokoło Wina chzychu anarchistojo w wulkich drjewowych składach woheń sakozicź a s dobom wjele domow, mostow a Schönbrunnski kněžorski hród s dynamitom rostsělicź. Winske wobydlerstwo dyrbjesche so do stracha sahnacź. Praskot wóhnjoweho morja dyrbjesche so s wrjeskotom dynamitowych patronow sjenocźicź a srjedź powschitkowneje měscheńzy chzychu anarchistojo swoje dalsche wotmyšlenja do skutka stajicź, to rěka: moricź a rubicź. Na wulke sboże je polizija hischcźe s cźasom anarchistiske hnězdo, w kotrymž so pschihoty k hrósbnemu dnjej cźinjachu, wušlědźika a skoro zyke pašmo anarchistiskich njedocźinkow sajaka. Wyschnosćz bě shonika, so so w poslednim cźasu anarchistojo po wotdźělenjach skhadźuja a so so pschi tajkich skhadźowankach na wuwjedźenje wschelakich njeskutkow wuwucźuja. Jene tajke wotdźělenje měješche swoje sydło w Winskim pschedměscźe Penzigu. W jenej tamnischej korczmje měješche wone swoju samžnu jstwu, hdźež so skhadźowanki wotbywachu. Wotdźělenje bě dwazecźi muži sylne a so na dźěłanje dynamitowych bombow wuwucźeschе. Jich dźěło bě hižo tak daloko dokonjane, so dyrbjachu so 4. oktobra, narodny dźeń awstriskeho kněžora, wotmyšlene hrosnoscźe a skóscźe wuwjescź. Sańdźenu sobotu, hdyž so anarchistojo móhł rjez k generalnej prusy seńdźechu, jich polizija w jich khowanzy pschekwapnu a wóžomnacźoch s nich saja. Jedyn běsche Win prjedy wopuschćźił, jedyn druhi so bjes šleda shubi. W tym samym cźasu, w kotrymž anarchistow sajachu, buchu jich bydła pschepytane, pschi cźimž poliziji hromada dynamita, kakacźe, bomby a blesche, se salpetrowej kišalinu pjelnjene, do ruki panuchu. Někotre bomby, kotrež běchu anarchistojo samurjowali, pšches to wušlědźichu, so so polizija, domy pschepytajo, mokrych městnow w muri dohlada a wobhladniwje do murje dźěry wudyri. Nětko so polizija też wóhnja dopomni, kotryž je w Maria-Lorenzdorfje, njedaloko Wina leżanym, był. Tam bě 27. septembra woheń wudyrił, pšches kotryž buchu někotre domy sanicźene. Jenož pšches najwjetsche prózowanje bě so poradźiło, tamnischu rjanu putnisku zyrkej płomjenjam wobrócź. Wschelake wobstejnosćze dachu na to tukacź, so so tu wo anarchistiski njeskutk jedna. S wěstosću so wudawa, so su bjes sajatymi anarchistami tamne schtyri woźoby, kotrež su loni 5. augusta w Meidlingu jenej wudowje pjenjesy wunusowacź spytałe. Mjenowani anarchistojo dachu sebi pscheđ wudowej sdacźe, so su polizajiszy komišarojo a sudnischi słužobnizy, kotsiž dyrbjachu jejny pjenježny khamor sa falschowanymi papjerjanymi pjenjesami pschepytacź. Wudowa jebakam wěrjesche a jim 470 schěšnakow pschepoda, tola jejna hłubscho widźaza dźowka wobschudźerjow spósna, běžesche po pomoz a jich cźeknucź nusowasche. Jedyn se slóstnikow bě so tehdy drastu polizajskeho komišara, jedyn druhi tajku sudniskeho słužobnika woblekł. Wschitzy schtyrjo mějachu wopacźne brody a cźorne bryle, kajkež je polizija tele dny w bydłach anarchistow nadeschła. Se sajatych anarchistow su dweju hižo pschepokasali, so staj so pschi tejle wězy wobdźělikoj. Pschi tejle składnosćzi chzychu anarchistojo pjenježne srědki k sakoženju dynamitoweho arsenala a k bijerni falschowanych pjenjes dobycź. Se sapalenjom a s bombami so woni mjenujzy spokojicź nochzychu, woni mějachu hischcźe druhe wotmyšlenja, so bychu statej schkodźili. Jich nowy wotpohlad bě, wopacźne pjenjesy bicź. Hižo mějachu wscho naprawjene a runje chzychu prěni złěborny schěšnak bicź, hdyž so polizija do tajneje bijerńje dobu, falschowarjow saja a so zykeje pschiprawy smozowa.

— Awstriske knježerstwo je porucźiło, so maja so w wyschschim krajnym sudnistwje w Prasy wschě należnoscźe, kotrež so w cźěskej rěcźi pschepodadźa, też w cźěskej rěcźi wujednacź, a so ma so wuradźenje w senacźe wo nich w cźěskej rěcźi wjescź. Němszy prawisnizy, kotsiž sa nusne měli njejsu, cźěsku rěcź nawuknucź, su na tajke waschnje wot senatowych poswědźenjow wusamknjeni, a dalschi scźěhwk je tón, so dyrbi so w dalschej instanzy pschi wyschschim sudźe w Winje rosprawa wo tychle należnosćzach saso jenemu radźicźelej pschepodacź, kotryž je cźěskeje rěcźe dospołnje mózny.

— W wuherskim hłownym měscźe Budapescźe kholera hižo psches měsaz dołho sakhadźa. Žadkawa khorosćz po sdacźu pscheđ tydźenjom wotebjerasche. Poslednje dny je wona na dobo saso mózníscho wustupika, a wjele ludu je na nju skhoriło a semrjeło.

Belgiska. W hennegawskim kraju w Belgiskej su wschitzy hórnizy w wuhlowych podkopkach dźěło sastajili a pschipowjedźili, so dźěło prjedy njenastupja, doniž so wschitkim dźěłacźerjam, dla lonschich dźěłacźerskich njeměrow a pscheskupjenjow wotsudźenym, khostanje njespuschćźi. Belgiszy wobsedźerjo fabrikow so boja, so so sastajenje dźěła też na fabriki rosscheri. Njedźelu so w hennegawskim kraju schtyrnacźe ludowych shromadźisnow wotdźerżesche. Petizija, w kotrejž

ßo ſpuſchcźenje khoſtanja żada, ma hižo 33,000 podpißmow. K kralowej ßo deputazija dźěkačerjow póſćele, ſo by ju wo wobhnadźenje wotßudźenych proßyła.

Bołharska. Njedźiwajo wſchěch proteſtow Ruſkeje ßu ßo wólby do bołharſkeho ßobranja (ßejma) měte a ßu, kaž bě to do prědka widźecź, na wužitk bołharſkeho knježerſtwa wupanuke. Wólby ßo Bohu žel bjes wobžaromnych ropotow a pſchestupjenjow minuke njejßu. W Sofiji ſpyta cźrjóda 200 burow wólby ſkaſycź a w Dubnizy je lud wyſchſcheho knježerſtwoweho ſaſtojnika a dweju kandidatow, knježerſtwu pſchiwißowazeju, ſkónzował a do wody cźißnuł. Wunoſchk wólbow je poraženje ruſkeho knježerſtwa w Bołharſkej. Ruſkej niczo druhe wyſche njewoſtanje, hacź Bołharſku pak zyle puſchcźicź, pak ju wobßadźicź. Hacź dotal ßo hiſchcźe ruſke knježerſtwo ſa niczo rosßudźiło njeje. Wſchelake ſnamjenja wſchak na to pokaſuja, ſo ßebi Ruſka na wobßadźenje Bołharſkeje myßli. Pſchi rumunſkich mjeſach ruſzy offizěrojo w poßlednim cźaßu pucźe a moſty wobhladuja. Wjeßnym pſchedſtejicźerjam je ßo tam porucźiło, ſ cźaßom woſy hotowe měcź. Manövry, kotrež dyrbjachu ßo pola Kiſchinewa wotbywacź, ßo pſched tydźenjom wotprajichu, a wojazy, tam ſtejazy, ßo bliže k mjeſam póßłachu. W Sebaſtopolu a Odeßy 40,000 muži hotowi ſteja, ſo bychu ßo po łódźach do Bołharſkeje pſchewjeſli. Na wobßadźenje Bołharſkeje je po tajkim hižo wſcho pſchihotowane. Ruſke nowinarſtwo měni, ſo móże ßo Bołharſka jenoż hiſchcźe pſches wobßadźenje pod ruſkej ſamožnoſcźu dźerżecź. Pſchi tym ßo Ruſka Awſtrije a Jendźelſkeje bojecź njetrjeba, dokelž ßo pjecźa wot Franzowſkeje a Turkowſkeje podpjera a wot Němſkeje žanych njepſchecźelnoſcźow wotcźakacź nima. Hdy bychu politiſke wobſtejnoſcźe tak pſchihódne byke, kaž to ruſke nowinarſtwo wudawa, by drje Ruſka njekomdźiła, ßwojemu wójſku do Bołharſkeje marſchěrowacź dacź. Wěz pak ma po ſdacźu ßwoje ſchpaki, a toho dla ßo Ruſka w ßwojich rosßudach pſchekhwatacź nochze. W tutym ſmyßle ßo też knježerſtwowe nowiny „Nord" wupraja, kotrež pißaju: Wot khěžorſkeho knježerſtwa njeje žadyn nahły rosßud, žadyn pſchekhwatany ſkutk wotcźakacź. Ruſka ßwoju ſymnokrejnoſcź njeſhubi pſches ßamopaſchnoſcź hromadki rypatych politikarjow; Ruſka chze dźenßa to ßame, ſchtož je wcźera chzyła. Ruſka chze, ſo by pſches wopory, wot njeje w poßlednjej wójnje pſchinjeßene, njeporjad měſto porjada a měra njenaſtał. Ruſka też na žane waſchnje cźerpicź njebudźe, ſo ßo Bołharſka grat njepſchecźelow Ruſkeje ſcźini.

Dyrbiſch ßwjaty dźeń ßwjecźicź.

W jendźelſkim měſcźe Bathu bě pſched ſchtyrzecźi lětami truhaŕ, ſ mjenom William Ried, žiwy. Wón bě w ßwojim powołanju pilny a ßo na njo wuſtejeſche. Duž mějeſche wjele pſchiſtupa, a dokelž ludźom, kotſiž k njemu khodźachu, derje poßłużeſche, jich liczba ſ kóždym lětom pſchiběraſche. Ried mějeſche pſchi tym dobru ſaßłużbu, a dokelž bě pſchi tym měrnje a porjadnje žiwy, ßebi rjany pjenjes nalutowa, kotryž dyrbjeſche jemu, kaž wón měnjeſche, na ſtare dny abo w cźaßu khoroſcźe k pomozy bycź. Se ßwojej žonu wón ſpokojne mandźelſtwo wjedźeſche, a jeho tſi dźěcźi běchu pěkne a derje radźene. S jenym ßłowom, pola njeho bě ſwonkownje wſcho w dobrym rjedźe. Jeho ßußodźa ßebi jeho waźachu a cźeſcźachu a mějachu jeho ſa ſbožowneho cźłowjeka.

Naſch truhaŕ někotre lěta dołho žanu zyrkej wopytał njebě. Njedźelu a ßwjate dny dopołdnja dyrbjeſche ludźom brodu truhacź a mějeſche ſ tym hacź do pſchipołdnja ruzy połnej dźěła. Popołdnju pak chzyſche też ßwój měr a wjeßele měcź, kotrež bě po ßwojim měnjenju ſe ſchěſcźdnjowſkim dźěłom a prózu bohacźe ſaßłużił. Jeho žona bě ſ nim jeneje myßle. Wona ßo dźeń wote dnja w hoſpodarſtwje drějeſche. Duž chzyſche ßebi lubu njedźelu ſa to wotdychnjenje a wjeßele popſchecź, a wobaj mandźelſkaj ßebi też to wſacź njedaſchtaj. Tak běſchtaj lěta dołho hromadźe žiwaj bykoj. Modlitwy njeběſchtaj ani cźitakoj ani doma hromadźe ſpěwakoj. Dźerż ßo k prawu a njeboj ßo nikoho! to bě, kaž prajeſchtaj, jeju ſaßada a heßło. Pſchi tym pak ßo ſa dobreju kſchecźijanow dźerżeſchtaj, a byſchtaj jara ſa ſko wſakoj, hdy by ßebi něchtó ſwěricź chzył nad tym dwělowacź.

Raz njedźelu naſch truhaŕ nimo zyrkwje dźěſche. Durje Bożeho doma běchu wotewrjene, a prědarjowemu kłoßej ßo wonka lohko ſroſumicź da. William Ried bě hižo cźaſto pſchi ßwojich njedźelſkich khodach nimo zyrkwje pſchiſchoł, bě pak, dokelž žaneje khwile njemějeſche, rucźe dale khwatał. Dźenßa pak — wón ßebi njemóże wukožicź, kak ßo to cźini — dźenßa cźuje, kak jeho něka jka móz do Bożeho domu cźehnje, ſo by ßebi ſhromadźenych kemſcherjow ſ najmjeńſcha trochu wobhladał. Wón też woprawdźe do zyrkwje ſtupi. Duchowny runje na woltarju ſtejo wotdźělenje ſ biblije cźita, wo kotrymž chze prědowacź. Je to měſtno 2. Mójſ. 20, 8—10: „Spomń na ßabat, ſo by jón ßwjecźił: Schěſcź dnjow dyrbiſch dźěłacź a wſchitko ßwoje dźěło ſcźinicź. Tola ßedmy dźeń je ßabat Knjeſa, twojeho Boha, na kotrymž njedyrbiſch żaneho dźěła dźěłacź."

„Haj, haj", naſch truhaŕ zyle ſ cźicha k ßebi praji, „to bě pſched wjele ſtow lětami zyle derje móżno, tola dźenßa to wjazy njeńdźe." Wón chze ſaßo ſ zyrkwje a po ßwojim pucźu dale hicź. Tola jemu je, kaž by jeho něchtó na tutym měſcźe dźerżał a jeho njepuſchcźił. Tak dha pſchi ßebi myßli: „Sſym woprawdźe wcźipny, ſchto budźe duchowny wo tym rěcźecź", ßynje ßo w Bożim domje na próſdne měſto a kedźbnje poßłucha. Duchowny ſ jaßnymi a ſ pſchepokaſazymi ßłowami roſeſtaja, kak dyrbi kſchecźijan ßwjaty dźeń ßwjecźicź a kajke žohnowanje na tym wotpocźuje. Wón pak też ſe wſchej khutnoſcźu pſched tym warnuje, Bożu ßłużbu ſakomdźicź a ſrudne wobſtejnoſcźe tajkich ludźi wopißuje, kotſiž ßebi jenoż na to myßla, ſo bychu po móżnoſcźi wjele pjenjes dobyli a wjele wjeßela wužiwali. William Ried bě ſ wulkej napjatoſcźu a druhdy ſ njeměrnoſcźu hacź do kónza prědowanja poßłuchał. Potom wón ſ zyrkwje won khwataſche. Njech też ludźo na njeho njeſcźerpnje cźakaju, wón ßo dźenßa žaneho dźěła dótknucź njemóże. Hodźiny dołho wón wokoło błudźeſche, tola k žanemu měſtemu roſßudej njepſchińdźe. Wón ßo domoj wrócźi. S cźicha a ſměrom wón ſa blidom ßedźeſche. Jeho žona a dźěcźi ßebi wukožicź njemóżachu, cźeho dla je nan dźenßa zyle hinaſchi hacź hewak. Jeho mandźelſka Hana ßo ſtaroſcźiwje praſcheſche, hacź je jemu něſchto ſwadźiło. Wón rucźe a ſ krótka wotmolwi: „Ně!" Hewak pak żaneho ßłowcźka njepraji. Hdyž bě wobjed nimo, wón rucźe ſtaźe a ßo wotßali. Jeho ßaßo won do Bożeje natury cźerjeſche, hdźež móżeſche ßo zyle do ßwojich myßlow ponuricź. Hakle poſdźe wjecźor ßo wón wrócźi. Jeho žona bě na njeho ſe žedźenjom cźakała a njepſchesta nětko jeho proßycź a praſchecź, doniž jej njewupowjeda, ſchto jeho tyſcheſche a cźiſchcźeſche. Wona ſpyta, tak derje hacź to móżeſche, jeho ſměrowacź. Tola jej ßo to radźicź nochzeſche. Sſkowo: „Ty njedyrbiſch żane dźěło dźěłacź" bě jeho wutrobu a ßwědomje trjechiło.

Wot toho cźaßa pſchińdźe ſa truharja hiſchcźe wjele tyſchniwych hodźin a dnjow, prjedy hacź ßo rosßudźi, njedźelu nikomu wjazy poßłużowacź, ale ßo wſcheho dźěła ſdźerżecź a ßwjaty dźeń na prawe waſchnje ßwjecźicź. Wotcźakacź wſchak dyrbjeſche, ſo budźe ßo jeho rosßudej wjele ſadźěwkow napſchecźo ſtajecź a ſo budźe jemu wjele woporow pſchinjeſcź dyrbjecź.

Nochzemy tu pſchepytacź, hacź je William Ried ſe ßwojim waſchnjom prawy pucź wuſwolił a poſtupił. Schtož je wón cźinił, njetrjeba druhim kſchecźijanam ſ pſchikładom bycź, po kotrymž bychu ßo ſkožowacź dyrbjeli. Naſche wot ſapocźatka hacź do kónza zyle wěrne powjedancźko nam jenoż pokaſuje, kak ßo ßwjecźenje ßwjateho dnja žohnuje.

Naſch truhaŕ ßwój rosßud do ſkutka ſtaji, hacź runje jemu jeho mandźelſka ſaßo a ſaßo wotradźowaſche, a jeho pſchecźelſtwo ßo prózowaſche, jemu njeroſum a ſchkódnoſcź jeho pſchedewſacźa dopokaſacź. Wón ludźom, k njemu khodźazym, k wjedźenju da, ſo jim żenje wjazy njedźelu brodu truhacź njebudźe, dokelž ma to ſa cźežki hrěch. Ske ſcźěhwki, ßo roſumi, njewuwoſtachu. Ludźo tule powjeſcź na jara wſchelake waſchnje pſchijachu. Dźěl ſ nich truharjej ſ hrubym ßwarjenjom a hanjazymi a ſchcźipazymi rěcźemi wotmolwi. Druſy pytachu jeho ſ pſchecźelniwym powucźenjom na druhe myßle pſchinjeſcź. Saßo druſy jeho wobžarowachu abo wußměchowachu. Kónz pak bě pola prěńſchich kaž pola poßledniſchich tón ßamy. Jedyn po druhim pomaku wuwoſta, dokelž żadachu, ſo by ßo jim runje kaž wo tydźenju też njedźelu poßłużowało, a dźěchu k druhemu truharjej, kotryž bě jich żadanjam a pſchecźam bóle k woli. S krótka, lědma ſo bě ßo ſchtwórcź lěta minuło, bě William Ried wſchón pſchiſtup ſhubił, pſches kotryž bě hacź dotal dobru mſdu měł. Jenoż matroſojo a dźěłacźerjo, kotſiž chzychu ras wo tydźenju hładke wobliczo měcź, do jeho truharnje khodźachu, a też ſ nich jich wjele prjecź woſta, hdyž ju njedźelu ſacźinjenu nadeńdźechu.

Dlějſchi cźaß njeběchu ſrudne ſcźěhwki hiſchcźe jara cźucź. Wſchak bě ßebi Ried khětro hromadku pjenjes nahromadźił, kotrež dyrbjachu jemu w cźaßu nuſy k pomozy bycź. Tola nalutowany pjenjes pſchezo bóle a bóle wotebjeraſche a bě ſkónczńje zyle pſchetrjebany. Khudy truhaŕ dyrbjeſche ſe ßwojej ßwójbu druhdy hłodu tradacź a na ßwój dom pjenjeſy pożcźowacź. Daň, kotruž bě nuſowany ſa to dawacź, jeho wobſtejnoſcźe hiſchcźe pohórſchi. Cźim bóle dołhy roſcźeſche, cźim wjetſcha bu nuſa w domje cźežko pruhowaneho muża. A to njebě jeniczke bědźenje, kotrež mějeſche pſchětracź. Jeho ſnacźi a pſchecźeljo jemu porokowachu, ſo je ßebje a ßwoju ßwójbu pſches ßwoju ſa-

ßakłoſcź do njeſboża pſchinjeßł. Te ßame poroki wón też w ſtaroſcźiwymaj wocžomaj ßwojeje mandźelſkeje cźitaſche, hdyž też žaneho ßłowcźka njepraji, a na blědych wobliczach ßwojich dźěcźi. To běchu horze a cźežke dny, kotreż měješe wbohi Ried tehdy wobſtacź.

Skónczńje wěricźeljo, kotſiž njedźiwajo wſcheho cźiſchcźenja a pominanja žanych pjenjes doſtacź njemózachu, ſcźerpnoſcź ſhubichu. Naſchemu truharjej dom pſchedachu a jemu ſkoro wſchu nadobu ſebrachu, ſo bychu ſ wuſbytkowanymi pjenjesami dołh ſapłacźili. Ried ßebi na to hubjenu pinzu, ſ napſchecźa Bathſkeje póſtownje leżazu, wotnaja. Hubjena a ßnadna bě nadoba, kotruž běchu jemu woſtajili. Ssnadna a ſchpatna bě ſaßłužba, kotruž w ßwojim nowym ſtatoku nadeńdże. Jenož niſzy a ſchpatni ludźo po cźěmnych ſkhodach dele khodźachu. Duž měješe truhař jara mało dokhodow, a jeho žona a dźěcźi dyrbjachu ßo ßami prózowacź, ſo ßebi ſe ßwojimaj rukomaj wſchědny khlěb ſaßłužachu.

Ras ßobotu bě woßebje ſłe a ſrudne było. Sa zyły dźeń žadyn cźłowjek do pinzy pſchiſchoł njebě. Ried ani pjenjezka ſaßłużił njebě. W pinzynej iſtwicźzy žaneje ßwěcźki njemějachu, dokelž k tomu žanych pjenjes wjazy njebě, a tak dyrbjachu ſrudni w cźmowym ßedźecź. Sſłónzo bě ßo hižo ſkhowało a poßledńja pruha wjecžornych ſerow pſches błuke wokno do njelubośneje pinzy ßwěcźeſche.

S napſchecźa pſchi póſtowni runje póſtſki wós pſchijědże, a pohoncž ſ rózkom wjeßele ſapiſka. Ried ſtanu a dźěſche po ſkhodach horje, ſo by pinzyne durje ſawrjeł. Zuſy knjes bě runje ſ woſa ſtupił. Wón ßłyſcheſche, kak ßo gratomiſchtra praſcheſche: „Kak dołho traje, ſo ßo nowe konje ſapſchahnu a póſt dale jědže?" „Něhdże ſchtwórcź hodźiny", bě wotmołwjenje. (Skónczenje pſchichodnje.)

Ze Serbow.

S Budyſchina. Sańdźenu ßrjedu, dźeń 13. oktobra, měješe provinzialne towaŕſtwo ſa ſnutskomne miſionſtwo popołdnju wot 4 hodźin w auli tudomneho gymnaſija ßwoju lětuſchu generalnu ſhromadźiſnu. Bohate poßłuchaŕſtwo ſe wſchěch ſtawow budyſkeho wobydleŕſtwa a bliſcheje a daliſcheje wokolnoſcźe bě ßo na nju ſeſchło; też knjenje a knjeżny běchu w nahladnej liczbje pſchitomne. Krajne towaŕſtwo ſa ſnutskomne miſionſtwo ev. zyrkwje w ſakſkim kraleſtwje bu ſaſtupjene pſches poczeſcźazu pſchitomnoſcź jeho pſchedßydy k. hrabje Vitzthum ſ Eckſtädta ſ Dreždźan. W mjenje ſadźewaneho pſchedßydy, k. hamtſkeho hetmana ſ Zezſchwitza w Kamjenzu, wotewri towaŕſtwowy měſtopſchedßyda k. faraŕ ryczeŕ Imiſch ſ Hodźija hłownu ſhromadźiſnu ſ wutrobnym poſtrowjenjom, kotremuž ßo rjana modlitwa k. past. sec. Wjazki ſ Budyſchina pſchiſamknu. Na to poda k. faraŕ Jakub ſ Njeßwaczidła jara ſajimawu rosprawu wo ſkutkowanju towaŕſtwa w ſańdźenym lěcźe, po cźimž towaŕſtwowy pokładnik, k. ſ Criegern nad Sprembergom, ſliczbowanje pſchedpołoži. Nětko doſta k. duchowny Seidel ſ Dreždźan ßłowo, kotryž na to hodźinu-dołhi, wulzy ſajimawy a wokſchewjazy pſchednoſchk „wo ßłužbje žońſkich w Božim kraleſtwje" dźerżeſche, w kotrymž wón na jich trojaki nadawk pokaſowaſche, mjenujzy na jich wot Boha wuſtajenu ßłužbu w domje, na jich dobrowólnu ßłužbu ſwonka doma a na jich powołanſku ßłužbu abo zyrkwinſku diakoniju. Po ſkónczenym pſchednoſchku ßłědowaſche dlěiſcha debatta, na kotrejž ßo wobdźělichu kk. past. sec. Wjazka, hrabja Vitzthum ſ Eckſtädt, faraŕ ſ Mośch ſ Bjarnacźiz a duchowny Seidel. Reſoluzija, wot k. fararja ryczerja Imiſcha namjetowana a wot ſhromadźiſny jenohłóßnje pſchijata, rěkaſche takle: „Dźenßniſcha generalna ſhromadźiſna wupraja ſa nadawk provinzialneho towaŕſtwa ſa ſnutskomne miſionſtwo, a) ſo by ßo dalſche ſawjedowanje woßadneje diakonije wſchudźe po mózhnoſcźi podpjerało, b) ſo by ßo pſches budźenje intereßy ſa diakoniſtwo wjetſcha liczba ßotrow ev.-luth. diakoniſkemu domej w Dreždźanach k wudokonanju pſchiwjedowała." S cźitanjom protokolla a ſ wuſpěwanjom khěrluſcha „Njech ſtajnje ſawoſtanu" atd. bu poßedźenje hłowneje ſhromadźiſny ſkónczene. *F.*

— Dźeń 6. novembra, na kotrymž maja nowi rekrucźi do wójſka ſaſtupicź, ßo bliži. Duž chcemy młode mużſtwa na nětkotre ſa nje ważne poſtajenja kedźbne cźinicź. Najprjedy njech je na to ſpomnjene, ſo ma ßo rekrut pola toho wokrjeßneho komanda ſtajecź, hdźež ßu jeho wuſběhnuli. Wuwſacźe móže ßo jenož ſ dowolnoſcźu wokrjeßneho komanda ſtacź, hdyž rekrut, kotryž je do dalſchich ſtron pſchecźahnuł, pjenjeżnych ßrědkow k nawrótej nima. W tymle padźe ma ßo rekrut ſ najmjeńſcha 10 dnjow do termije ſtajenja pola feldwebla ſamołwicź, w kotrehož kompagnijowym wokrjeßu wón pſchebywa. Do dnja ſtajenja ma ßebi rekrut wot běrki, kotremuž hewak dawki płacźi, pſchedpiſane miłſke pjenjeſy hacž k měſtu, w paßu abo ordrje poſtajenemu, wupłacźicź dacź, pſchi cźimž ma ßo wobkedźbowacź, ſo ßo ſa prěnje tſi mile niczo njepłacźi, a ſo ßo ſa dalſche 12 np. po mili dawa. Dokelž ßo płacźiſna ſa wojakow na żeleſnizach ſ 10 np. po mili wobliczi, mużej 2 np. woſtanjetaj. Pſchi billetowni ma ßo pokaſujo na paß abo ordru wojeŕſki billet žadacź. Rekrucźi, kotſiž khoroſcźe dla, abo dokelž ßu w jaſtwje, k termiji ſtajenja pſchińcź njemóża, maja to ſ liſtom ſ pſchipokoženym wyſchnoſcźinym wopißmom wokrjeßnemu feldweblej ſjewicź. Schtóž ßo tajkeho woſjewjenja woſtaji, ßo poſdźiſcho pokhoſta. Lohke, njenakažliwe khoroſcźe njewußwobodźa wot prawocźaßneho pſchikhada. Dale maja rekrucźi na ſtajenſke měſto ſ doßahazej ſwjerſchnej draſtu, ſ kmanymi ſchkórnjemi a ſ dwěmaj dobrymaj koſchłomaj pſchińcź. Jeli ſo ßebi tele wězy ßam wobſtaracź njemóże, dyrbi jeho ſ nimi gmejna, w kotrejž na dnju do ſtajenja pſchebywa, wuhotowacź, pſchi cźimž pak njech je na to pokaſane, ſo ßo jako jebanſtwo khoſta, hdyž rekrut gmejnſkeho pſchedſtejicźerja w tymle naſtupanju ſ wopaczńymi wudawanjemi wobſchudźi. Dokelž wuwucźenſka perioda do ſymneho cźaßa panje, ßo rekrutej porucźa, wołmjanu ſpódnu jaku a wołmjane nohajzy ßobu pſchinjeſcź. Też budźe ſa njeho jara dobre, hdyž ßo ſ rukajzami, dwěmaj módrymaj falomaj a ſ 3 hacž 4 hriwnami k kupjenju cźiſcźenſkeje pſchiprawy atd. ſaſtara, dokelž dyrbi hewak tele wězy pomaku ſe ßwojej mſdu ſapłacźicź.

— Pſchetrjebanje mydła ßo cźaſto ſa měru ſdźěłanoſcźe a wumicźa ludow wobhładuje. So ßo wjele mydła w Budyſchinje a wokolnoſcźi pſchetrjeba, dopokaſuja nam hromady mydła, kotreż ßo w mydłarni Hermanna Puya w Budyſchinje nadźěłaju. Tam tón cźaß kulnich cźerwjenomarmorowaneho domjazeho mydła w dworje ſteji, kotryż 100 zentnarjow waži. Macźiſna je nětkole hiſchcźe horza a židka w formje a trjeba 4 njedźele cźaßa, prjedy hacž ßo ßydnje, ſo móże ßo roskuſkowacź. Komuž je ſajimawe, ßebi tajki hobrſki kruch mydła wobhładacź, tomu je pſchekhód pſches khěžnu leżomnoſcź cźiſłko 4 na ßerbſkej haßy dowoleny.

— Tudomna firma „Geipel & Schellhammer" 11. oktobra 25lětny jubilej ßwojeho wobſtacźa ßwjecźeſche. Pſchi tejle ſkładnoſcźi je ßo wot wobßedźerjow firmy 6000 hriwnow wuſtajiło, kotrychž dań ßo dźěłacźerjam mjenowaneje tobakoweje fabriki jako podpjera lětnje wudźěli.

— Domownik w domje krajnych ſtawow je tudy wóndano ſpodźiwne njeſboże měł. Jeho kóczka ma waſchnje, ſo myſche a wulke myſche, kotreż je doßahnuła, ßwojemu knjeſej pokaſacź pſchińdże. Wóndano běſche wona też wulku myſch popanuła a pſched wocžomaj ßwojeho knjeſa ſ njej hracź pocža. Na jene dobo wulka myſch kóczży cźeknu; nětko wſchitzy ſa ſwěriſkom pjerichu, ſo bychu je ſaraſyli. Wulka myſch domownikej do kholowy ſkoczi a jeho pospochi kußajo jemu po noſy hacž na khribjet horje ſaběża, hdźež hakle ju ſaraſychu. Domownik je ßo ſwěriſka tak wuſtróżał, ſo je cźežko ſkhorił; dotal hiſchcźe ſ koża njemóże.

S Maleſchez. Wutoru 28. ſept. ßwjecźeſche ßo pola naß Guſtav-Adolfſki ßwjedźeń. Boži dom běſche ſ wěnzami a pletwami, wot młodych holzow naſcheje woßady nawitymi, hacž na najrjeńſcho wudebjeny. Sſerbſka Boża ßłužba, pſchi kotrejž k. faraŕ Mrózak ſ Budeſtez prědowaſche, ſapocza ßo popołdnju w 2 hodźinomaj. Na to ßłědowaſche w 4 hodź. němſke kemſchenje, w kotrymž k. faraŕ Lic. Drews ſ Porchowa prědowanje dźerżeſche. We woběmaj kemſchenjomaj ſpěwaſche ßo wot ſchulſkich dźěcźi a ßobuſtawow mużſkeho ſpěwanſkeho towaŕſtwa měſchany khor. Kollekta, pſchi zyrkwinych durjach ſhromadźena, wunjeße pſchi ßerbſkej Božej ßłužbje 86, pſchi němſkej 34 hriwnow; wſcho do hromady 120 hr.

S Njeßwaczidła. Zyrkwinſzy prjódkſtejerjo naſcheje woßady, kiž mějachu po ſakońſkim poſtajenju lětża ſ jich ſaſtojnſtwow ſtupicź, běchu kk. Schołta ſ Njeßwaczidła, Sahrodnik ſ Banez, Cźech ſ Noweje Wßy, Falant ſ Koßłowa a Rychtaŕ ſ Wětrowa. Wot exemtnych měješe ryczeŕkubleŕ k. Höckner nad Lahowom wuſtupicź, kiž pak bu ſ nowa ſaßo wuſwoleny. Sańdźenu njedźelu hnydom po němſkich kemſchach měješe ßo nowa wólba a buchu prěniſchi tſjo pomjenowani, mjenuzy: Schołta ſ Njeßwaczidła, Sahrodnik ſ Banez a Cźech ſ Noweje Wßy ſaßo, Cźech ſ Kómſka a Libſcha ſ Wětrowa pak ſ nowa wuſwoleni. Ssmoleŕ ſ Bóſchiz a Libſch ſ Wětrowa měješchtaj runoſcźe hłoßow dla loßowacź a ßebi Libſch pſchi tym lóß jako zyrkwiny prjódkſtejeŕ wucźeże. Bóh tón Knjes ſpožcž jich ſkutkowanju ßwoje njebjeſke žohnowanje.

S Wósborka. Sańdźenu póndźelu pſchipołdnju ßu ßo tu domy tſěchikryjerja Großa, A. Hüttiga, A. Heyny a Lejny Ssmoliz wotpaliłe. Woheń je na hacž dotal njewußlědźene waſchnje na łubi Großez doma wuſchoł. Hacž runje ßo płomjenja rucźe roſſchěrichu, bě tola móżno, wjetſchi dźěł domjazeje nadoby wukhowacź.

Dary ſa natwarjenje ſerbſkeho domu.

Michał Kubiza w Rakezach . . . . . 1 hr.

S dźakom kwituje **M. Mjerwa**, pokładnik M. S.

4000 lět ſtare cźěła egiptowſkich kralow.

Wěſcźe je tebi, luby ſerbſki cźitarjo, ſnate, ſo mějachu ſtari Egipcźenjo waſchnje, ſwojich morwych žałbowacź a do rubow a ſwjaſkow ſawjaſanych w kamjeńtnych kaſchcźach dołho ſakhowacź. Powjeda nam tola też ſwjate pißmo wo Jakubowym cźěle: „Joſef poruczi lěkarjam, ſwojeho nana žałbowacź. A lěkarjo žałbowachu Iſraela, hacź ſo ſchtyrzeczi dnjow minu. Pſchetoź tak wjele dnjow bě ſa žałbowanje trjeba. A Egiptowſzy jeho žarowachu." (1. Mójſaßa 50, 2 a 3.)

Tajkich žałbowanych cźěłow je ſo doſcź hacź na dźenßniſchi cźaß derje ſdźerżało, a pſchińdźeſch-li ras, luby pſcheczelo, do Draždźan, dha njeſkomdź, do „japaniſkeho hroda" (w nowym měſcźe, něhdźe 10 mjeńſchinow wot ſchleſyniſkeho dwórniſchcźa) ſaſtupicź, hdźež někotre kaſchcźe ſ egiptowſkimi mumijami nadeńdźeſch a wſchelake pola nich namakane wězy widźiſch. Wě ſo, ſo je žałbowanje cźěłow droha a wuſtojnoſcź žadaza wěz byka, a toho dla ſo jenoź pola bohatych ludźi, najprjódzy pola egiptowſkich kralow a ſemjanow nakožowaſche. Žałbowane cźěła abo mumije, twjerdźe ſ rubami a ſ płatom wobalene, leża ſ wjetſcha w drjewjanych kaſchcźach a tute ßu ſo ſaßo do kamjeńtnych ſtajiłe; na kaſchcźach namakaju ſo napißma w egiptowſkich ſnamjenjach; barba mumijow je żołta abo bruna abo też cźorna. Něktrym cźěłam je ſo też něſchto żitnych ſornow pſchipokožiło a je ſnate, ſo ßu tute něhdźe 3000 hacź 4000 lět ſtare pſcheńcźne a jecźmjenjowe ſorna, do ſemje woßyte, derje ſkhadźałe a roſtłe.

Najwjazy a bjes nimi najſtarſche cźěła namakaju ſo w wulkim egiptowſkim muſeju w Bulaku. Tam je też cźěło krala Merenre, kotryż je ſ najmjeńſcha 2500 lět pſched Khryſtußowym narodom żiwy był, po tajkim w tym cźaßu, jako Abraham do khwalobneho kraja cźehnjeſche a ſo tam ſaßydli. Sſnadź je wón tón Pharao, pola kotrehoż Abraham a Sarai běſchtaj. (1. Mójſ. 12.)

Nětko pak chcemy na mumiju jeneho egiptowſkeho krala dlěje ſpominacź, kotryż je nam derje ſnaty a toho dla nam jara ſajimawy, dokelž ſo w ſwjatym pißmje mjenuje. 2. Mójſaßa 1, 11 cźitamy: „Egiptowſzy ſtajichu hetmanow na lud Iſraelſkich dźěcźi, kotſiž jón dyrbjachu ſ cźeżkimi robotami podtłóczecź; pſchetoż woni twarjachu Pharaonej měſcźe Pithon a Raemſes, ſo bychu tam ſo pokłady hromadźiłe. A cźinjachu jim jich żiwjenje hórke ſ cźeżkimi robotami ſ hlinu a ſ zyhelemi atd." Dale ſo nam tam powjeda, ſo egiptowſki kral hebrejſkim babam pſchikaſa: „Hdyż widźicźe, ſo hebrejſke żony ßyna porodźa, dha ſkónzujcźe jeho." A na to pſchińdźe lubosne powjedańczko wo Mójſaßowym narodźe, jeho wußadźenju do ſcźiny pſchi Nilowym brjoſu a wo dźiwnym ſdźerżenju pſches ßmilniwu luboſcź Pharaonoweje dźowki. — —

A kak ſpodźiwnje: cźěło tutoho Pharaona, kotryż Ramſes II. rěkaſche, je ſo nětko namakało! Sſkyſchmy, ſchto wo tym ſnaty němſki wucźeny Emil Brugſch-Bey piße:

Na żadanje egiptowſkeho vizekrala poſtaji ſo wutora, 1. junija tutoho lěta, ſo by ſo kaſchcź krala Ramſeßa II. wotewrił. Sta ſo to dopołdnja ſpomnjeneho dnja w muſeju w Bulaku w pſchitomnoſcźi jendźelſkeho a ruſkeho konſula a druhich wyßokich knjeſow. Mumija Ramſeßa II. je ſ wulkej wuſtojnoſcźu a ſtaroſcźiwoſcźu żałbowana. Wona je ſo zyle ſdźerżała a najbóle hłowa wubudźi pola wſchitkich pſchitomnych wulke ſpodźiwanje. Wobliczo krala je nimale zyle ſpósnacź a pokaſuje na ſtaroſcź jeneho něhdźe 80lětneho muża. Nóß je ßylnje kſchiwy, huba twjerdźe ſamknjena a toho dla njejßu ſuby widźecź; hłowa je prědku horkach truhana, włoßy pak na ſadnej hłowje zyle ſdźerżane. Ruzy ſtej pſches wutrobno na kſchiž położenej; porſty, nohcźe a noſy ßu cźerwjene wobarbjene. Wobliczo ma kruty napohlad, kaž muża twjerdeje wole a tyraniſkeho waſchnja. Dołhoſcź cźěła je 173 zentimetrow, po tajkim běſche kralowa měra hižo pſches ßrěnju mużazu wulkoſcź. —

Brugſch je mumiju dał fotografowacź a nadeńdźemy wobraſy w Lipſcźanſkich illuſtrowanych nowinach wot 3. julija 1886 cźo. 2244 ſtrona 20.

Kajke myßle wubudźi tola pohladanje na tute wobraſy! Hlaj! tutón kral Ramſes II. je jedyn najwjetſchich a najßławniſchich Pharaonow. S njeliczomnym wójſkom cźehnjeſche wón pſches Aſiju hacź k indiſkim mjeſam; wón podcźißnu ßebi Äthiopiſku a natwari na brjohach rěki Nila tamne hobrſke pyramidy, pſchi kotrychž ſtejo Napoleon I. ßwojim wojakam pſchiwoła: „Wojazy! 4000 lět na naß hladaju!" Wón da ßwoje ſnamjo do cźerwjeneho granita wurubacź a tuto jeho hobrſke ſnamjo je najwjetſche wot wſchitkich egiptowſkich pomnikow, kotrež ßu nam ſdźerżane. Wón natwari ßebi wulke nowe ßydłowne měſto, kotrež ßo po nim Ramſes (biblija piſche Raemſes) pomjeni, a pódla tutoho měſto Pithon; wobej měſcźe pak leżeſchtej pſchi wulkim kanalu, kotryż wón ſ rěki Nila do cźerwjeneho morja wurycź da. 66 lět dołho je wón egiptowſki lud ſe ßylnej a krutej ruku wot jeneho dobycźa k druhemu wodźił. A pſchi wſchěm ßu jemu židźi pomhacź dyrbjeli; jeho ruka je jich krjudowała, ſo je lud Boži, Abrahamowe a Jakubowe ßymjo, krwawne ßylſy płakał. A tola, kak dźiwne wjedźenje Boże! Ta ßamßna ruka je też wěſcźe lubosne dźěcźatko Mójſaßa, kotrež jemu jeho prynzeßyna-dźowka domoj pſchiwjedźe, noßyła, a wón je tutoho wumożerja iſraelſkeho luda ßobu wotcźahnył. Pod Ramſeßowym ßynom Menephthoſom, kotryż běſche ßłaby a ßwojemu wulkemu nanej zyle njeruny kral, ſkhrobli ſo pak ſ Božej pomozu iſraelſki lud, puſchcźi ſo ſ kraja roboty a cźehnjeſche pucź, kotryż jemu Bóh iſraelſki pokaſa do ßlubjeneho kraja. — Wjazy hacź 3000 lět je ſaſchko, ſo wulki Pharao Ramſes II. knjeżeſche; jeho měſta ßu do popjeła a próchа pſchewobrocźene; jeho lud je dawno ſaſchoł, a jeho cźěło — — je nam mózne prědowanje: „Wſchitka cźłowjecźa kraßnoſcź je jako trawna kwětka!" *M. R.*

Wußudźenja.

Lawniſki ßud. Cźeladnikej Sſykorje w Plußnikezach bě ſo wot hamtſkeho hejtmanſtwa arreſt na dwě njedźeli napołożił, dokelž bě 31. julija ßłużbu pola kublerja Hantuſcha w Bronju, do kotrejež běchu jeho hižo ras nucźili, wopuſchcźił. Sſykora ßebi ßudniſke wußudźenje żadaſche a ſ tym dozpi, ſo ßo jeho khoſtanje na tſi dny arreſta poniži. — Dźěłacźeŕ Scholta na Židowje a cźeßła Hoker w Scźijezach běſchtaj wobſkorżenaj, ſo ſtaj 11. julija w Budyſchſkej tſeleŕni pſchi rejach herjekałoj, cźohoż dla bě jeju polizija ſe ſale wuwjedła. Pſchecźiwo tomu ſo wobaj ſepjeraſchtaj, nawdawaſchtaj poliziſtam cźeſcźranjaze wudma, a Hoker jeneho poliziſta ſ kijom pſches hłowu dyri. Scholcźe jaſtwo na 8 njedźel a arreſt na tydźeń, Hokerej pak jaſtwo na 3 njedźele pſchißudźichu. — Dźěłacźerja Lehmanna w Njechornju ſ jaſtwom na jedyn tydźeń pokhoſtachu, dokelž bě ſ njeſawrjeneho pjenjeżneho kaſchcźika w tamniſchej Sodanez khlamarni 3 mk. kranuł.

Khoſtanſka komora. Dźěłacźerjej W. P. Scholta w Budyſchinje a J. P. Pornadźek na Židowje druhi ßwjaty dźeń jutrow wjecźor duży ſ Cźorneho Boha do hoſcźenza na Sſokołzy ſaſtupiſchtaj, hdźež ſo reje wotbywachu. Dokelž ſo po ſale honjeſchtaj a halekowaſchtaj, jeju na porjad hładazy gmejniſki ſtarſchi ſ domu wupokaſa, pſchi cźimž ſo cźrjóda wojakow a ziviliſtow ſ nimaj ßobu won puſchcźi. Na dróſy wonka wojaka Franza bjeſe wſcheje pſchicźiny ſ kijom pſches hłowu praßnuchu. Hdyż tutón na to ſa biczkom pytaſche, Scholta jeho ſ brěſowym kijom do woblicza dyri, ſo wócźko ſ krwju podběża. Dokelž też Pornadźek do njeho ſe ſchwupizu bijeſche, Franz ßwój teßak wucźeże, ſo by ſo wobarał. W tym ßamym wokomiku ſo wutſěli. Wojak Fricźa bě wot ſady do nohi trjecheny. Hakle ſa pjecź njedźel ſo noha, kotraž bě na ßydom měſtnach ſranjena, ſahoji. Scholta, kotrehoż winowachu, ſo je ſ piſtolu, ſ wokojanymi kuſkami natykanu, do Fricźa tſělił a hižo prjedy toho też na Cźornym Boſy tſělał, wudawaſche, ſo ſo njeje do Fricźa měrił, ale ſo je jeho chzył jenoź ſ wutſělom ſatraſchicź, pſchi cźimž ßu na njeſboże Fricźu natykane wołojane kuſki trjechiłe. Dokelž ſo Scholtowe wudawanje ſa njewěrne dopokaſacź njehodźeſche, jeho dla pſchеſtupjenja a njekedźbneho a wotmyßleneho cźělneho ſranjenja k jaſtwu na dwaj měßazaj jedyn tydźeń a k arreſtej na jedyn tydźeń, Pornadźeka pak dla cźělneho ranjenja a pſchеſtupjenja k jaſtwu na dwě njedźeli a k arreſtej na jedyn tydźeń ſaßudźichu. — Lětßa w nałěcźu bě wumjeńkaŕ Michał Połlenk w Radworju nowy pcźołazy kołcź w kerczkach ßwojeho ßyna blisko Lutobcźanſkeje mjeſy ſtajił. So by mrowje, kotrež běchu kołcź nadpanuke, ſanicził, bě ſhniłe wjerbowe drjewo w karanje ſapalił. Pſchi tym bě wot ſchwabliczki palaza hłowczka wotſkocźiła a ſo pſches to ßucha trawa ſapaliła. Hacź runje ſo Połlenk prózowaſche, woheń poddußycź, ſo płomjenja pſchezo bóle roſſchěrichu, tak ſo ſo na Lutobcźanſkim revěrje na 345 □ metrach ßłanje a młodźina ſpali. Naſtata ſchkoda wucźini 20 mk. Dla njekedźbliwoſcźe Połlenka k płacźenju 5 mk. pjenjeżneho khoſtanja ſaßudźichu.

Přilopk.

* Cźaß tu je, hdźež ſo ptacźki linacź pocźinaju; a to wſchu ptacźinu naſtupa, njech w ßwobodźe hnězdźi, abo w klětkach ßyda. Linanje je ſa ptacźki ſe wſchelakimi wobcźeżnoſcźemi a też ſtrachami

sjenocźene, kotrež mózemy wot nich wotwobrocźicź, ßo ßlědowazych prawidłow složujo. Ptaki, kotrež ßo ſ pſchekaßanzami abo inſektami żiwja, njech nětkle prawje ßylneje jědźe dostawaju; też ptakam, kotrež ſorno żeru, njech ßo lěpſcha piza dawa; pola tutych ma ßo woßebje na to hladacź, ſo ßu w jenak ſtajnej cźopkocźe. Też ßucheho pěſka a drobneho kalka dyrbja doſcź měcź. Pſchede wſchěm pak ma ßo na to hladacź, ſo tam njecźehnje, hdźež ptak ßyda, kotryż lina.

* „Poß, kotryż moju karu cźehnje, je mój najlěpſchi pſchecźel", jedyn muż ſtajnje prajeſche, kotryż ſ mlokom jěſdźeſche. Tutón muż lěta dołho cźežko na żołdk cźerpjeſche, a lěkarjo jemu pomhacź njemózachu, runjež jemu ſe ſnatej pſchiprawu hacź do żołdka kukachu; wón też na żołdkowu khoroſcź wumrje. Hdyż jeho cźěło wotewrichu, żołdk połny pßycźich wakow namakachu, kotrež běchu, hdyż bě ßo muż ſe ßwojim pßom helcźik, do żołdka pſchiſchke a ßo tam rosmnożiłe.

* Hdyż chżyſche wóndano w Lubomje w Schleſynſkej jedyn burſki ßyn ßwojeho ßamßneho nana, ſ kotrymż běſche ßo ſwadźił, bicź, jeho jeho bratr ſa nana ſaſtupujo ſ tajkim wotmachom ſ piwowym karancźkom do hłowy praßnu, ſo njeporadźeny ßyn morwy k ſemi padźe.

* W Waldmünchenje je njedawno podpołkownik (Oberſtlieutenant) ßwobodny knjes ſ Waldenfells wumrjeł. Tutón offizěr bu lěta 1871 ßlěpzowſkeje bojaſliwoſcźe dla k ßmjercźi wotßudźeny, poſdźiſcho pak k khoſtarni wobhnadźeny. W wójnje běſche ßo Waldenfells, ſo by ßobu do ſtraſchneje bitwy hicź njetrjebał, ſa młynſkeho pſchiſtajił. W jeho młynſkej draſcźe też jeho ſajachu.

* W domje jeneho kublerja w Narańſchej Pruſkej běſche ßo wóndano cźrjódka ßußodow na hońtwu ſeſchła. Hdyż ßo popołdnju wokoło ſchtyrjoch mużſzy na hońtwu won podachu, ßo też żónſke ſ tſělbami wobrónichu a ßo jim pſchiſamknuchu. Hońtwa běſche tak ſradna, ſo towarſtwo na wjecźorne ßmĕrki njedźiwaſche; hižo ßo tak cźmicź pocźa, ſo běſche jeno płomjeſchko widźecź, hdyż nĕchtó tſěli, hewak trochu dale niczo widźecź njeběſche. Skónczńje ßo ßobu pſcheproſchenej kublerźy W. ſeſda, ſo ßo ſa jenym kerkom napſchecźo njej nĕkajka ſwĕrina hiboze. Wona tſělbu na kerk ſakoži a tſěli. W tym ßamym wokomiku ßo ſ druheje ſtrony ſakſchicźa. Hdyż tam na pomoz bĕżachu, tam młodu ßwakowu kublerju, kotremuż hońtwa ßkuſcheſche, w krwi leżo namakachu. Zyły ſchrót běſche pſches kerk njeſbożownej holcźży do praweje ſtrony wutrobna ſlecźak a ji ſ wobliczа nimale wſchĕ mjaßne dźěle ſedrĕł. Njeſbożownu, kotraż je w jenej holcźej ſchuli ſ wucźerku, domoj donjeßechu, hdźež je dwaj dnjej żałoſtne boloſcźe wutrała, doniż ßo lěkarjam ſkónczńje njeradźi boloſcźe ſ pohłuſchazymi ßrĕdkami ſahnacź. Dokelż żane lěpſche dźěle wobſchkodźene njejßu, je nadźija, ſo ßo njeſbożownej żiwjenje ſdźerżi; ale prawe wóczko drje budźe zyle ſhubjene, każ też zyła prawa ſtrona mjeswocźa. Kublerka W., kotraż je tak njeſbożownje tſěliła, je ßebi njeſboże tak k wutrobje wſaka, ſo toho runja cźežko khora leżi. — Pſche cźo ßo żony tykaju do wĕzow, kotrež je niczo njeſtaraju, a wo kotrychż niczo njeroſumja!

* Pſched dlĕſchim cźaßom jedyn knjes, kotryż w Pöſeldorfje pola Hamburga bydli, do wosa konjazeje żeleſnizy ſalĕſe, ale tudy ſe ſtróżelemi pytnu, ſo je ßebi ßwoju móſcheń ſabył. Dokelż pak jeho woſowy konduktor hižo dołhi cźaß ſnajeſche, wón te 10 np. wukoži, kotrež mĕjeſche knjes ſa to, ſo ßo ßobu wjeſeſche, płacźicź. Dokelż pak ßo knjes, kotryż běſche dotal ſtajnje ſ konjazej żeleſnizu jěſdźił, poſdźiſcho wjazy njepokaſa, ßo konduktor ſkónczńje do jeho wobydlenja ſa nim praſchecź dźěſche, ſchto ßo to ſ nim njecźini. Tudy wón ſe ſpodźiwanjom ſhoni, ſo je ſpomnjeny knjes pſched nĕſchto njedźelemi wumrjeł. Hdyż ßo jeho praſchachu, cźeho dla je po prawom pſchiſchoł, wón pódla ſpomni, ſo ma wot njebocźicźkeho hiſchcźe 10 np. dostacź. Na to pak jeho herbja tak njehańbicźiwje wotpokaſachu, ſo wón hnĕwny w ßwoju ſtronu dźěſche a ßo na ßwoje dobre prawo ſepjerajo herbow wo te 10 np. wobſkorżicź da. Prozeß je ßo wóndano ſkóncził; konduktor prawo wobkhowa, a herbja mĕjachu nĕhdźe 19 toler khóſtow płacźicź. — To ßu drohe 10 np.!

* Każ ſ wuherſkeho hłowneho mĕſta Peſchta pißaju, ßu we Wuherſkej w Altpazua njedaloko Mitrowizy mjes tamniſchimi (Južnymi) Sſerbami daloko rosſchĕrjene towarſtwo ſapſchißahanzow pſchecźiwo żiwjenju ßerbſkeho krala Milana wußlĕdźili. Każ ßo wudawa, chżychu ſapſchißahanzy krala, hdyż wón ſ Wuherſkeje do Belgrada domoj pojĕdźe, ſajecź a jeho nuſowacź, ſo krónu ſkoži, abo — jeho ſkónzowacź. Kak daloko ßmĕ ßo tajkimle wudawanjam wĕricź, ßo dotal prajicź njehodźi. Każ nĕkotre awſtriſke nowiny wobkrucźeja, w politiſkich kruhach w Peſchcźe wo tejle wĕzy rĕcźa. Każ ßo ſ wĕſtoſcźu wobkrucźa, je najwyſchſchi wjednik wuherſkeje polizije pſched nĕkotrymi njedźelemi wußlĕdźił, ſo ßo pſchecźiwo kralej Milanej mjes wuherſkimi Sſerbami nĕſchto pſchihotuje, a ſo nicźe potajneho ſkutkowanja w rukomaj jeneho haptykarja tamniſcheje wokolnoſcźe leża. Też je wĕſte, ſo je wuherſka polizija wobſchĕrne pſchihoty cźiniła, ſo by krala Milana ſchkitowała, każ dołho w Wuherſkej pſchebywa; haj też wojazy w Stuhlweißenburgu k poruczńoſcźi polizije hotowi ſtejachu. Kral Milan je mjenujzy ſańdźeny tydźeń na pſcheproſchenje hrabje Zichy do Stuhlweißenburga na hońtwu jěł. — Schto je ſe wſcheho toho wĕrno, njewĕmy. Ale to je wĕſte, ſo ßu wuherſzy Sſerbja dobri Sſkowjenjo a pſcheßwědcźeni pſchiwißowarjo ßkowjanſkeje politiki prjedawſcheho ßerbſkeho miniſtra Jowana Riſticźa.

* Wulkim knjeſam pſcheblisko njekhodź! Tule mudru wucźbu běſche jedyn Schwajzar w Freiburgu ſabył. W ſwĕrjeńzu wón ßkonej (helfantej) pſcheblisko pſchińdźe; tutón jemu ſe ßwojim dołhim khobotom (pyſkom) wotewrjenu pjenjeżnu móſcheń ſ ruki ſhrabnu a ju pózrje. Sſwoju móſcheń wſchak je Schwajzar ſkónczńje ſaßo dostał, ale dwĕ 50 frankowſkej (40 markowſkej) papjerje běſchtej ßo ſ njeje ſhubiłej.

* Zyle njewotcźakowane ſboże je ßo jenemu pólzajej w Pariſu ſtało. Wón je 30 lĕt ſtary a hižo 4 lěta w pólzajſkej ßłużbje. Lěta 1883 wón 18lětnu holcźku ſeſna, kotraż běſche ſchwalcźa. Holcźka běſche w wuſtawje wotcźehnjena, do kotrehoż make dźĕcźi bjeru, kotrež wote wſcheho ßwĕta wopuſchcźene nĕhdźe namakaju, a kotrychż ſtarſchi ßo wußlĕdźicź njehodźa. Tak też ſpomnjena ſchwalcźa ßwojeju ſtarſcheju njeſnajeſche. Pólzaj ßebi ju ſa żonu wſa. Wjecźor do kwaßa njewjeſta doſpoknu, rjenje wuhotowanu domjazu nadobu pſchipółłanu doſta ſ liſcźikom, w kotrymż 800 mk. leżeſche, a w kotrymż, wot żónſkeje ruki pißane, jenicźży tele ßłowcźka ſtejachu: „Budź pſchezo roſumna a pózcźiwa, Twoja macź Cźe wo to proßy." Schtwórtk tydźenja pólzaj ſaßo po póſcźe liſt doſta, w kotrymż ſtejeſche: „Wy ſcźe nĕtko nan jeneho hólcźka, a ßnadź Waſche dołhody wjazy njedoßahaju. W tymle liſcźe papjera leži, na kotruż Wam franzowſki bank 80,000 mk. wupłacźi. Koſchcźe noworodźeneho a Sſwoju żonu w mojim mjenje. Waſcheje żonina macź." Radoſcź młodeju mandźelſkeju, wĕ ßo, maka njebĕſche; lĕdma ßwojimaj wocźomaj wĕrjeſchtaj. Pólzaj je ßwojej wyſchnoſcźi hižo wojſewił, ſo ſe ßłużby ſtupi; wón chże ßo do ßwojeje domowiny wrócźicź a tam nĕkajke khlamy wotewricź.

* S franzowſkich wobßedźenſtwow w dalokej narańſchej Aſiſkej ßu wóndano wulki pokład do Pariſa pſchiwjeſli, kotryż je franzowſke wójſko w kraßnym hrodźe mĕſta Hue nadeſchło. Pokład ſe 14 kaſchcźow biteho ſkota a 192 kaſchcźow njebiteho ßlĕbra wobſteji a je nĕhdźe 2,500,000 toler hódny.

* W mĕſcźe Reval w ruſkej baltiſkej krajinje Eſthland je wóndano wjecźor ſe żehrawoſcźu bratr bratra ſkónzował. Duzy po mĕſcźe ßo bratraj wótſje wurĕcźowacź poczeſchtaj, a na poßledku młódſchi, kotryż je hakle 16 lĕt, ſtarſchemu, 21 lĕt ſtaremu, nóż do wutrobna ſtorcźi. Na ßmjercź ranjeny ſtarſchi bratr k ſemi padźe a bórſy ßwoju duſchu leżo wudycha. Nĕhdźe pſched dwĕmaj njedźelomaj běſchtaj bratraj nĕhdźe na kwaßu młodu holcźku ſeſnałoj, do kotrejeż ßo wobaj ſalubowaſchtaj. S toho mjes nimaj żehrawoſcź naſta, kotraż bu ſ pſchicźinu, ſo bratr bratra ſkónzowa. Mordar, kotrehoż ßu na mĕſcźe ſajeli, k wſchemu ſteji.

Cyrkwinske powjesće.

Wĕrowani:

Michalſka żyrkej: Khorla Bohuwĕr Ludwig, ſerżant a bataillonſki piſar tu, ſ Hanu Auguſtu Grollmußez. — Jan Bohuwĕr Roſtok, dźĕłacźeŕ w Wulkim Wjelkowje, ſ Hanu Auguſtu Wicźaſez tam. — Khorla Auguſt Mikanja, domownik tu, ſ Marju Amaliju Mawkſchez ſ Jeńkez. — Handrij Bohuwĕr Herzog, dźĕłacźeŕ pod hrodom, ſ Hanu Karolinu Kaſchprez tam. — Jaroměr Auguſt Hajna, fabrikſki dźĕłacźeŕ na Židowje, ſ Hanu Auguſtu Młynkez tam.

Kŕćeni:

Michalſka żyrkej: Jan Auguſt Richard, Jana Sieberſa, fabrikſkeho dźĕłacźerja w Dobruſchi, ß. — Khorla Hermann, Khryſtofa Zyża, khĕżkarja a dźĕłacźerja w Nowych Cźichońzach, ß. — Marja Elſa, Jana Franza Emila Mróſa, fabrikſkeho dźĕłacźerja pod hrodom, dź. — Martha Selma, Khorle Auguſta Michlera, fabrikſkeho dźĕłacźerja w Dobruſchi, dź.

Zemrjeći:

Dźeń 8. oktobra: Martha Thereſija, Jana Auguſta Juraka, dźĕłacźerja na Židowje, dź., 22 d. — Marja Lejna, Handrija Hockera, dźĕłacźerja na Židowje, dź., 1 l. 11 m. 4 d. — 10. Khorla Hermann, Khryſtofa Zyża, khĕżkarja a dźĕłacźerja w Nowych Cźichońzach, ß., 6 d. — 11. Khorla Auguſt Kapleŕ, dźĕłacźeŕ w Torońzach, 43 l. — 12. Hana Lejna, njebo Khorle Eduarda Domaſcha, żiwnoſcźerja w Małym Wjelkowje, wudowa tam, 60 l. 7 m. 26 d.

Pſches ßudniſtwo ma ßo na pſcheßadźowanje pſchedawacź: 8. novembra dopołdnja w 9 hodźinach wulkoſahrodniſka żiwnoſcź cźiſło 30 w Pěſkezach, na 3772 mk. takſěrowana.

Placźisna žitow a produktow w Budyschinje

9. oktobra 1886.

Žitowy dowos: 2146 měchow.		Na wikach wot M	Na wikach wot Pf	Na wikach hacž M	Na wikach hacž Pf	Na bursy wot M	Na bursy wot Pf	Na bursy hacž M	Na bursy hacž Pf
Pschenza	50 kilogr.	8	33	8	69	—	—	—	—
"	50 kilogr.	7	86	8	10	—	—	—	—
Rožka	50 kilogr.	6	84	6	96	—	—	—	—
Jeczmjeń	50 kilogr.	5	80	6	8	—	—	—	—
Wowß	50 kilogr.	5	50	5	75	—	—	—	—
Hroch	50 kilogr.	8	6	10	28	—	—	—	—
Woka	50 kilogr.	8	6	8	33	—	—	—	—
Jahły	50 kilogr.	12	—	15	50	—	—	—	—
Hejduschka	50 kilogr.	16	50	17	—	—	—	—	—
Běrny	50 kilogr.	1	50	1	80	—	—	—	—
Butra	1 kilogr.	1	80	2	10	—	—	—	—
Pschenična muka	50 =	7	—	15	50	—	—	—	—
Rjana muka	50 =	7	—	10	25	—	—	—	—
Ssyno	50 =	3	—	3	40	—	—	—	—
Sstoma	600 =	24	—	26	—	—	—	—	—
Proßata	911 schtuk, schtuka	10	—	21	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby		4	—	4	25	—	—	—	—
Rjane wotruby		4	75	5	—	—	—	—	—

Drażdżanske mjaßowe placźisny. Howjada 1. druźiny 60—63 mk., 2. druźiny 54—57, 3. druźiny 25 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne ßwinje 53—55 mk. po 100 puntach s 20 prozentami tary. Cźelata 1. druźiny 42—55 np., 2. druźiny 28—38 np. po puncze rěsneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 15. oktobra: Kraßne.

Maßiwna **khěża** w snutskownym měsće, sa wikowarjow ßo derje hodźaza, je tunjo na pschedań. Rjane pinzy a wjelby ßu w njej. Dalsche je shonicź na wyßokej haßy 11 delka.

Dwajschoßna **khěża** cźißło 25 w Hucźinje s 2 kórzomaj pola a rjanej sahrodu ma ßo dla dźělenja herbstwa **wutoru 19. oktobra** popołdnju w 2 hodźinomaj w mjenowanym cźißle na pscheßadźowanje pschedawacź. Dalsche je shonicź pola hosćenzarja w Kißlizach.

Sswinjaze mjaßo 4 porsty tołste punt po 55 np., **ßadleschcźo** po 60 np., **ßyry połcź** po 60 np., **ßuscheny połcź** po 70 np., jara rjany **kołbaßowy tuk** po 50 np., tucźnu dobru **běłu kołbaßu** po 70 np., **dobru kołbaßu** po 60 np.

porucza **Ota Pětschka**
na ßerbskej haßy.

Butra!

Měschanu butru,
lutowansku butru

w bowach a wuważenu, najlěpsche druźiny, porucza wot cźerstweje poßylki

H. Gruhl
pschi theatrowym naměstnje.

W wudawarni Serbskich Nowin je dostacź:

Maly katechismuß

Dr. Marcźina Luthera

se schpruchami s biblije, zyrkwinskimi khěrluschemi a khoralnymi hłoßami.

Wukńenja atd.

podał **Jurij Jakub**, farar.

So bych ßwój wulki sklad **lampow** nješchto pomjeńschik, pschedawam je wot dźeńßnischeho dnja po fabrikskej placźisnje a to ruczne lampy po 40 np., scźěnske lampy po 50 np., wißaze lampy po 1 mk., tykanzowe blachi, wuhlowe kaschcźe, wódne khany, bowy, krjepjawy, mlocźenki a mlokowe khany jara tunjo.

Hermann Rachlitz, klampnar na žitnej haßy 10 a Hoschiz haßy 24.

Pólver psche koliku konjow,
reslituzionski fluid k sarybowanju,
hollandski mlokowy pólver,
wobžerny pólver sa ßwinje,
wolij psche kuntwory, muchi atd.
porucza
hrodowska haptyka.

Jara dobre
drastne tkaniny
woßebje cźistowołmjane w bohatym wubjerku. Placźisny spodźiwnje tunje.
Julius Hartmann Sohn
na rózku mjaßoweho torhoschcźa.

Restituzionski fluid,
nerwowy balsam psche bolenje ßubow a hkowy a drjenje
porucza **haptyka w Rakezach.**

Najlěpschi mlokowy a wuźitkowy pólver,
wobžerny pólver sa ßwinje,
pólver sa proßata,
salsowy pólver,
krjepki sa skót, hdyž ßo jemu žracź nochze atd.
porucza **haptyka w Rakezach.**

Drjewowa awkzija

na Łupjanskim revěrje.

Sstrjedu 27. oktobra ma ßo
26 rm. khójnowych schcźěpow,
143 = = pjenkow,
970 walcźkow,
3 khójnowe žerdźowe hromady,
51 rm. dubowych repuchow a
13 = kuleczkow
sa hotowe pjenjesy na pscheßadźowanje pschedawacź.

Sapoczatk dopołdnja ½10 hodźin w drjewnischczu w Horbiz jěsorje.

W Minakale, 12. oktobra 1886.

Hrabinska s Einsiedelska inspekzija.

Mydlarńja H. Lehmanna

w Budyschinje

na hornczerskej haßy cźißło 3 a na žitnej haßy cźißło 3

porucza ßlědowaze wudźělki po poniżenych placźisnach w snatych dobrych druźinach:

jadriwe mydło I (kalijowe mydło)	**punt po**	**45 np.,**
jadriwe mydło II	" "	40 "
žiwizojte jadromydło	" "	40 "
Eschwegske mydło	" "	36 "
cźisćaze mydło	" "	30 "
jendželske běłaze (blejchowaze) mydło	" "	20 "
masne mydło	**punt po**	22 a 25 "
kryst. soda	**punt po**	5 "

pschi wotewjaczu 5 puntow ßo placźisny poniża,

rajßowu a pschenicznu schterku,
petrolej a ripikojty wolij po najtunischich placźisnach.

Anna Prasser

porucza **wołmjane schtrykowanske pschedźeno** jenoż w dobrych druźinach, toho runja **Barlinsku, zefyrsku, mochowu, gobelinsku** a **mohairowu wołnu** po tunich placźisnach.

na schulskich hrjebjach 11 s napschecźa theatra.

Hermann Beermann,

modotworowe khlamy

prjedy na mjaßowych wikach, nětko

na snutskownej lawskej haßy 6

na koßu radneje pinzy,

pschedawa kaž hacž dotal po snatych najtunischich placźisnach w Budyschinje

drastne tkaniny cźorne wołmjane po 20 np., pißane po 25 np. hacž k najwoßobnischim wězam, **ßomot, židźane tkaniny, gardiny, blidowe ruby, kožowe płachty, lama** a **flanell,** ¾ schěroke **tkaniny k ßuknjam** po 30—100 np., **barchent k koschlam** po 18 np., najlěpscha twora po 35 np., **plüsch** a **dubl.**

Symske mantle po 9 mk., **mantle psche deschcź** po 6 mk. a wschelake druhe wězy jenoż na snutskownej lawskej haßy pola **Hermanna Beermanna.**

Ottomar Bartsch

w **Riesy** nad Łobjom.

Mydłowa, kolmasowa a maschino-wolijowa fabrika.

Placźisnowe sapißy ßo darmo a franko pschiscźeku.

Krucże sprawne! Tunje płaćiśny!

Khlamy ša mužazu a hólčazu draſtu a draſtne tkaniny

Mara Wolffa na ſerbſkej haßy 8.

K ſymſkemu cžaßej poručam ßwój derje ſrjadowany ſkład derje a trajnje dźěłanych

ſymſkich ſwjerſchnikow ſ najtuniſchich a najlěpſchich tkaninow,
ſymſke pjeſle a kabaty jara płaćiśny hódne w rjanych muſtrach ſ jenož cžiſteje wołmy,
wobleczenja ſ pjeſlom abo ßuknju w ſnatej hódnoſczi a wulkim wubjerku.
Hólčaze wobleczenja ßu pſchezo w wulkim wubjerku na ſkładže.
Khěžorſke mantle ša hólzow, derje dźěłane, po tunich płaćiśnach, toho runja
hólčaze wobleczenja ſ dobrych tkaninow derje dźěłane.

Wſcha draſta ßo w mojej krawzowni dźěła.
Skaſanja po měrje ßo w běhu 48 hodźin po tunjej płaćiśnje wobſtaraju.

Emma ſwud. Norwerckowa

na hłownym torhoſchczu ſ napſchecža hłowneje ſtraže
ßwój wulki ſkład
paletotow, pjeſlow a plüſchowych jakow
po tunich płaćiśnach
dobroćiwemu wobkedźbowanju porucža.

Hugo Lehmann

22 na bohatej haßy 22

ßwój ſe **wſchěmi nowoſczemi nětčziſcheho cžaßa** wuhotowany ſkład wſchěch druźinow jenož dobrych

filzowych, zylindrowych, tkaninowych a dźěčzazych

klobukow,

filzowych ſtupnjow a toflow

najlěpſcheho wudźěłka po woprawdže **tunich płaćiśnach** naležnje porucža.

Chirurgiſka wobalerńja w Budyſchinje.

Kóžde **wuwinjenje, ſwinjenje, ſcziſchczenje, tſělne, biczne, kłóte a ſdrjene rany,** tež **chroniſke jětſjenje kožowych a ſpinowych žiłow** ßo po nowym antiſeptiſkim waſchnju hoja; toho runja ßo **ſrunanje, ſarybowanje, maßěrowanje, frotěrowanje, kładjenje pleſtrow,** tež **torhanje ſubow** derje a tunjo wobſtara wot

Jana Löfflera, pruhowaneho hojerja
na ſchuleŕſkej haßy cžißło 3 po dwěmaj ſkhodomaj,
ſ nutſkhodom na rěſniſkej haßy.

Wobaleńſki cžaß: dopołdnja wot 9—12 hodźin, popołdnju wot 2—4 hodźin. Cžinju na to kedźbne, ſo ßym Serb, a ſo ßo toho dla pola mje ſerbſki rěcži.

Woprawdźite

Sſlankowſke cžěſke piwo

ſchkleńzu po 15 np. porucža jako něſchto wubjerne

H. A. Raude w „Deutſche Halle".

P. P.

Cžeſcženym Serbam w Budyſchinje a wokolnoſczi najpodwolniſcho k nawjedźenju dawam, ſo ßym ßwoju hač dotal w domje knjeſa ratarja Kſchižana pſchi theatrowym naměſtnje wjedźenu

materialtworowu, tobakowu, zigarown a winowu pſchedawarńju

do ßwojeho nowonatwarjeneho domu **pſchi hłownej dróſy** (bliſko kral. hamtſkeho hejtmanſtwa) pſchepołožił. Dowěrjenje, mi hač dotal ſpožczene, proſchu, mi tež dale ſdźerżecz; ſ krucże ſprawnym poßłużenjom ßo toho hódny wopokažu.

W Budyſchinje, w oktobrje 1886.

S podwólnym počeſczowanjom
Wilh. Schamlott.

Pſchepołoženje fotograſiſkeho ateliera.

Cžeſcženym Serbam w Budyſchinje a wokolnoſczi najpodwolniſcho k nawjedźenju dawam, ſo ßym ßwój fotografiſki atelier, kotryž bě hač dotal pod firmu

Alexandera Matthaeya

dwórſkeho fotografa naßlědnik

ſ napſchecža theatra, nětko do ßwojeho noweho doma na

ſchulſku haßu cžißło 3

pſchepołožił.

Sſo džakujo ša dowěrjenje, mi w ſtarych rumach ſpožczene, proſchu, mi jo tež w nowym ſtatoku dobroćiwje pſchiwobroćicz; ja budu ßo prózowacz, ſ najlěpſchim wuwjedźenjom ſkaſanjow wſchě žadanja ſpokojicz.

Alfred Schreiber.

Ratarſka ſchula w Budyſchinje.

Nowy wuczbny kurß ßo **póndželu 18. oktobra 1886** ſapočznje. Pſchipowjedźenje k pſchijeczu ma ßo pola **direkzije** ſtacz, kotraž tež radlubje dalſche wukaſy dawa.

Khojej njepaleny punt po 65 hacž 160 np.,
khojej paleny punt po 80 hacž 180 np.,
zokor punt po 28—40 np.,
rajß punt po 13—40 np.,
nudle punt po 22—50 np.
porucza

H. Gruhl
pschi theatrowym naměstnje.

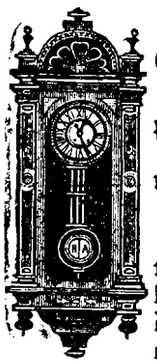

Gumijowe schaty,

shlipsy, papjerjane schaty, khěrluschowe knihi, šerbske a němske, w wulkim wubjerku, **kharty k hraczu, wobrasowe knižki, gumijowe truby, podložki** a **wusoky** porucza

M. Weiser na žitnej haßy.

Jenož dobre

czaßniki

ſ rukowanjom po najtuniſchej płaczišnje na wotpłaczenje po 1 mk. na tydzeń.

Pschedawam **regulatory,** budžaki, ſcžěnſke a **dybſacžne czaßniki** a **czaßnikowe rjeczasy.**

J. Jyrch
na garbarſkej haßy 23 w Budyschinje.

Handrij Lorenz

w Budyschinje

na ſeminarſkej haßy

njedaloko theatra

porucza

papjeru we wſchěch wulkoſczach a barbach,
pěſkowu papjeru ſa tyſcherjow,
kouverty we wſchěch wulkoſczach,
fliežbowanja a **kwitonki,**
kontorknihi ſa khlamarjow a ratarjow,
kharty ſa wſchě ſkładnoſcže,
kmótſjaze liſty,
tintu, pjera atd.,
ſchulſke knihi we wſchěch wulkoſczach,
ſchulſke tafle, pißadła a **džerjaki** atd.,
fotografiſjowe albumy, zyrkle, khěrluſchowe knihi,

ſa dźěczi:

jara pěkne **hrajki, wobrasowe knižki** atd.,
kaſchcziki ſa pjera a ſ barbami.

Poßłuženje w šerbſkej rěczi.

Wſchě druzinу czrjewow

k dźěłanju kołbaßy

porucza pſchedawarnja czrjewow

A. Eisslera
na žitnych wikach 16.

Přeprošenje.

Hłowna zhromadźizna serbskeho duchownstwa ma so štwórtk 28. oktobra wot ½10 hač do 12 w **złotej krónje** w Budyšinje a po njej tam wot 12 hač 1 **hłowna zhromadźizna serbskeho lutherskeho knihowneho towařstwa** k předpołożenju zličbowanja dżeržeć; na čož woboje z tym należnje přeprošuje **Předsydstwo.**

Pſcheproſchenje.

Schtwórtk 28. oktobra t. l. wjeczor ½7 hodźiu budże k ſpěchowanju Budyſkeho wokrjeßneho towařſtwa pſche njewužitne wužiwanje palenza knjes farař lic. theol. **Rada** ſe Schönbacha w **Lauez hotelu** tu pſchednoſchecz wo „ſtraſchnoſczi wopiłſtwa ſa naſche ludowe žiwjenje a ſchto ma ßo pſchecziwo tomu czinicz", ſe ſcžěhowazym wukładenjom.

Wſchitkich, kotſiž chzedża, ſpósnawſchi ſchkódne ſkutkowanje wopiłſtwa, prózowanja towařſtwa podpjeracz, wutrobnje proßymy, ßo na ſhromadźiſnje wobdźělicz.

W Budyſchinje, 15. oktobra 1886.

Komißija k pſchiprawjenju pſchednoſchkow.

Lětny ßmjertny dźeń

njebo **Jana Scholty,** cžěßle w Njeßwaczidle.

O ßmjercz! ty ßy we lońſchim lěczi
Do jenoh' luboh' domu ſchła,
Hdźež wboha macz a lube dźěczi
Dżenß hiſchcże ſrudnje płakaja;
A hlaj, to w Njeßwaczidle běſche
Toh' woßmeho oktobera,
So ty do Scholczišz domu dźěſche
A jim jich luboh' nana wſa.

Tón ßamy běſche narodżeny
Wot ſprawnej' ſtarſchej' pobožnej'
A tam we Božim domje kſchczeny,
Tam do ſchule je khodźił tej,
Tam kſchczeńſki ßlub też wobnowjeſche
A potom ſtupi do ßłužby,
Hdyž něſchto lět wón ßłużił běſche,
Dha cžěßliſtwo pon nawukny.

Hdyž bě był žiwy na tym ßwěcze
Wón wóßom lět a dwazyczi,
Dha wón ßo też w tym ßamym lěcze
Po ſtarſchich woli woženi;
Ssej mandżelſku ſe Pßowjow wſaſche
Tu lubu Pjeczkez Marију,
Sso w Minakale wěrowaſche
We zyrkwi tam pſchi woktarju.

Wot młodoſcze wón ſtrowy běſche,
Wón ſtajnje ßwěrnje dźěłaſche
A nichtó ßebi njemyßleſche,
So jeho ßmjercz tak bliſko je,
Hacz joh' pſches Boże dopuſchczenje
Je Boža ruczka ſajata,
Wy njeb'dżecze jo ſabycz żenje —
Bě tſinatoh' ſeptembera.

A to ßo ſta, hdyž ſ nutrnoſczu
We ſpěwarſkich ßej czitaſche
Tón rjany khěrluſch ſ pokornoſczu:
„Ja ſ hłubiny nětk wołam cže";
Wot toho czaßa dha wón běſche
A czežży khory ſawoſta,
Hacz wón pſches ßmjercz ſe ßwěta dźěſche
Toh' woßmeho oktobera.

Bóh jemu jara ſahe wſaſche
Toh' jeho nana lubeho,
Sa pjecz lět pak jom' ſaßo daſche
Toh' luboh' nana pſchirodnoh',
Kiž jeho jara lubowaſche,
Joh' kaž ſa ßwojoh' měješche,
Wſcho trěbne jemu wobſtaraſche,
Wſchu dobrotu jom' czinješche.

Nan wutrobnje też lubowaſche
Tu wudowu a dźěczatka,
Jich po joh' ßmjerczi k ßebi wſaſche,
So dżenß jich dom h'ſchcze wobydła.
Ach ſapłacz tola, luby Božo,
Tym ſtarſchim tajku dobrotu
A daj jim k wſchemu twoje ſbožo
A junu ſbóžnoſcz we njebju.

Wy pak, wy luba macze jeho,
Ja wěm, kak czežko wam nětk je,
Wy płakacze nětk pſchez' wo njeho,
Tak huſto hacž wy widżicze
Tu wudowu a wbohe dźěczi,
Kiž nětk — móhł rjez — kaž waſche ßu
A nikoho na zyłym ßwěczi
Hacž dźěda, wowku nimaju.

Ach Božo, hladaj ſ njebjeß dele
A troſchtuj wbohu wudowu,
Ty kładżeſch na nju jara wjele,
Haj, czežki kſchiž a ſrudobu;
Kak želniwje ta ßama tudy
Jej' wbohim dźěczom powjeda
Wot luboh' njebo nana druhdy,
So też dźěd ſ wowku ſapłaka.

A jeli, Božo, twoja wola
A k jeje duſche ſbožu jo,
Dha póſczel ty ji ſaßo tola
Też ſprawnoh' ßwěrnoh' mandżelſkoh',
So bychu też te dźěczi měłe
Wſchak ſaßo nana lubeho
A lubowane wot njoh' byłe
Kaž nětk wot dźěda pſchirodnoh'.

Kak ſrudnje bě to w lońſchim lěczi,
Hdyž wokoł' kaſchcza nanowoh'
Ta wboha macz a ſchtyri dźěczi
Bě ſ płaczom ſeſtupako ßo,
Też dźěd a wowka ßyłſowachu
A luba czeta pſchi kaſchczu,
Też pſchewodżerjo popłakachu,
Haj, zuſi ludžo płakachu.

Joh' row wy huſto wopytacze,
Kiž wam — móhł rjez — kaž doma je,
A „wótczenaſch" też wuſpěwacze
Se ßyłſami tam nutrnje.
Ta jeho duſcha, ta pak dźěſche
Tam horje domoj do njebja,
Hdyž wón na ßwěcze žiwy běſche
Lět tſizyczi a połwoßma.

Też praju horze dżakowanje
Tom' lubom' knjeſej fararjej
Sa wjelekróczne wopytanje,
Sa luboſcz, troſcht a radu tej,
Też horzy dżak budź we jich mjenje
Tej lubej czeczе Hurbanej,
Bóh ſarunaj ji wſchitko rjenje,
Schtoż czinika je na nich pſchez'.

Dha ſpi nětk cziſche w khłódnym rowje,
Mój luby Scholczišz nano ty,
We Njeßwaczidle na kerchowje
Tam ſe wſchej czeſczu hrjebany,
Hacz budże Bóh po ßwojim ßłowje
Cže ſaßo ſ njeho wubudźicz
A ſ hnady tam pſchi Božim ſtole
Waß wſchěch na wěczne ſjednoczicz.

Na žadanje jara ſrudnych ſawoſtajenych **Pětr Mjónk.**

Rjepikojty tobak

roskraty punt po 30 a 35 np.,
zyły = = 25 a 30 =
porucza

W. H. Conrad
na bohatej haßy 13.

A. Mager

na ſerbſkej haßy

pſchedawa a porjedża **czaßniki** derje a tunjo.

Pletwa, włoßowe rjeczaſy ſ wuczeßanych włoßow rjenje a tunjo dźěła

Adolf Herold pſchi žitnych wikach w póſtſkej kowarni.

Sswojim lubym wotebjerarjam k nawjedżenju dawam, ſo w ßwojej budże wjazy njepſchedawam, ale jenož w ßwojich **khlamach** na **mjaßowym torhoſchczu** 4 bliſko hłowneje ſtraże.

Gelba, knihiwjaſař.

„Lipa"

změje, da-li Bóh, njedźelu 24. winowca swoje posedźenje.

Wěstych přičinow dla so skhadźowanka wotstorči.

Předsydstwo.

20—30 drenčerowazych dźěłaczerjow

pyta hnydom

A. Proſka.

Dźěłanſke měſtno na knježim dworje w Hornjej Wjaſońzy (Oberneukirch).

Tſjoch ßylnych wolazych ſa wyßoku mſdu k 2. januarej 1887 pyta knježi dwór w Brěſynje pola Hucžiny.

Dżowki

ſa wyßoku mſdu hnydom pyta **Herrmann Schulze** w Nowym Měſcze w Sakſkej.

Pſchi wyßokej mſdźě pyta wuſtojnych wotroczkow, rólnych pohonczow, ßrěnkow, wolazych, dwórſkich ſtražnikow, dźěłaczerſke ßwójby, dżowki do domu a hródże pſchiſtajaza żona **Heynoldowa.**

Wuſtojni mkynſzy a pjekarſzy pytaju ßłużbu bjes poßrědniſkeho pjenjeſa pſches **Paula Voigta** w garküche w Budyſchinje.

Pod jara pſchihódnymi wuměnjenjemi ßo ſa jene tudomne wjetſche kolonialtworowe khlamy **wuczobnik,** po móžnoſczi Sserb, pyta. Naſtupjenje hnydom abo poſdźiſcho. Samokwjenja njech ßo pod **N.** w wudawarni Serb. Nowin wotedadża.

Sa wotpalenych w Worklezach, Wětenży a Hodźiju je darił 18 mk. Kſchižan w Přečzezach; 1 mk. Paul w Budyſchinje.

(K tomu cžißku pſchiłoha.)

Pschiloha k czišku 42 Serbskich Nowin.

Ssobotu 16. oktobra 1886.

Khofej

wot najtuniſchich hacź do najlěpſchich druźinow, jara derje ſkłodźazy, porucźa **Hermann Klemm**
na bohatej haſźy.

Derje

rjane tucźne ryby
porucźa po tunich płaćiſnach
Hermann Klemm
na bohatej haſźy.

Syrop

punt po 12 np., jara ſkłódki, porucźa **Hermann Klemm**
na bohatej haſźy.

Khofej

njepaleny punt po 70, 80 hacź do 150 np.,
pſchezo czerſtwy **paleny**, ſylnje a derje ſkłodźazy, punt po 100 a 120 np.
porucźataj
Ginzel & Ritſcher
na wulkej bratrowſkej haſźy 6.

Butra!

Měſchanu butru, lutowanſku butru
w bowach a wuważenu, najlěpſche druźiny, porucźa wot czerſtweje poſźyłki
Gustav Poser
na jerjowej haſźy.

Khofej

paleny punt po 100—200 np., **khěžorſke měſchenje** pt. po 120 np.
porucźa ſa něſchto wubjerne
Gustav Poser
na jerjowej haſźy.

Jerje

jara wulke po 4 a 5 np.,
15 ſchtuk po 50 a 60 np.,
porucźa ſa jara płaćiſny hódne
Gustav Poser.

Turkowſke ſźłowki

najrjeńſche a najwjetſche, kotrež ſźu doſtacź, porucźa hiſchcźe tunjo
Moritz Mjerwa
na mjaſźowym torhoſchcźu, deſtillazija najlěpſchich likěrow.

Dźělba lonſchich naſad ſtajenych

ſymſkich ſwjerſchnikow

ſźo, ſo by ſźo rum dobył, po jara niſkej płaćiſnje wupſchedawaju.
G. H. Kubaſch
pſchi mjaſźowych jědkach.

G. H. Kubasch, krawſki miſchtr

pſchi mjaſźowych jědkach 1,

porucźa ſźwój wulki ſkład wſcheje druźiny hotoweje **mužazeje draſty** a najwjetſchi wubjerk jenoź derje a po modźe dźěłanych **ſymſkich paletotow** po jara tunich płaćiſnach.

S dobom cźinju na ſźwój ſe wſchěmi nowoſcźemi bohacźe wuhotowany ſkład **draſtnych tkaninow** kedźbliwe.

Bernharda Schoberowe

moſźaſniſtwo a mechaniſka dźěłarnja

w Budyſchinje pſchi ſźerbſkich hrjebjach 12

twari woheńhaſchaze maſchiny kóždeje druźiny a wulkoſcźe, kaž **ſchtyrikoleſźate woſowe ſźykawy, ſźykawy k wotſběhnjenju, karojte, ruczne** a **ſahrodne ſźykawy** w najnowſchim twarje a najlěpſchim wukonu.

Ssamſźny ſyſtem: 4 ſchkorpawojte ventile, kotrež móža ſźo po puſchcźenju ſchruba wuwſacź.

Proſpekty a illuſtrowane płaćiſnowe ſapiſźy darmo.

Najlěpſche konopjane truby, tež impregněrowane, 10 nitkate ſ rukowanjom, ſo 10 atmoſferow wudźerža (jenicźki ſkład).

Najlěpſche konopjane truby, ſ nutſka guměrowane, ſ kulojtymi rózkami.

Najlěpſche bawmjane truby, 20 atmoſferow wudźerźźze (patent).

Zimaze maſchiny k wuwodźenju ſźykawowych trubow (woſźebita konſtrukzija), pſches cźoż truby dołho dźerża.

Normalne trubne ſchruby, ſchtemplowane. **Sahacźaze rynki** ſa zyzaze a tłócźaze truby. **Wowy atd. atd. atd.**

Pruhowanje ſźykawow w naſtupanju jich hódnoſcźe, kaž tež porjedźenje a pſchetwar ſźo ſźwěru wobſtara.

Toho runja porjedźenje wſchěch **żeleſnych pumpow, tłócźadłow** a **wodowodow atd.** ſ rukowanjom.

Barchent k koſchlam

w wulkim wubjerku
jenobarbny, ſźmužkaty a cźiſchcźany
łóhcź po 20, 25, 30, 35 a 40 np.;

kalmuk

łóhcź po 35, 40 a 45 np.;

tkaniny k ſźuknjam

połwołmjane
łóhcź po 30, 35 a 40 np.;

twjerdy köper

kraſźne muſtry, najlěpſche ſa wobleczenja, ſźuknje a jaki
łóhcź po 50 a 60 np.

Richard Gautzsch

nětko 13 na bohatej haſźy 13.

Mój ſkład dwójzy ſchěrokeho

lama

poſkicźa tež w nětcźiſchim cźaſu wulkotny wubjerk (něhdźe 100 ſchtuk) nowych, kraſźnych muſtrow,
łóhcź po 80, 100, 120, 150, 160, 180, 200 np.
Richard Gautzsch
13 na bohatej haſźy 13.

W. H. Conrad

w Budyſchinje
13 na bohatej haſźy 13
porucźa w wulkim wubjerku
rolkaty tobak a w pakcźikach, zigary,
100 ſchtuk po 2 mk. a drózſcho, jenoź dobre wězy po tunich ale wěſtych płaćiſnach.
Wulki ſkład
khartow k hraczu.
Saſźopſchedawarjam ſźo ponižene płaćiſny wobliczа.
W. H. Conrad
13 na bohatej haſźy 13.

Roſźowany ſtwjelzowy abo njetrjeny len, kaž tež **wutrjeny len** kupuje kóždu dźělbu po najwyſchſchich płaćiſnach
mechaniſka dźěłopſchadownja w Hajnizach.

Sporuſchk

kupuje **měſchczańſka haptyka** w **Budyſchinje** na hłownym torhoſchcźu 6.

Kaſtanije, żołdźe

kupuje po kóždej dźělbje
Otto Engert.

Jablukowe wino,
wschelake jahodkowe a ßadowe schampanske wino, mußërowaze ßadowe limonady a bowle,
ßadowe kißało,
wubjerne k ßolotwi, k kładżenju atd.,
sodowu a selterskU wodu,
pschezo cżerstwu pjelnjenu, porucża
Hornjołużiska ßadowa tłóczerńja
dr. **Herrmanna** a dr. **Wetzki**
na sadnej bohatej haßy 3.

Ssuche Durfthoffske drożdże
porucża
pjekarski mischtr **A. Wiesołd**
na bohatej haßy.

K kermuscham
porucża
tykanzowu wyrzu
w paketach po 10 a 20 np.,
korjeński a zitronowy wolij
w bleschach a wuważeny,
tykanzowu barbiczku (safran),
ff. korjenje, zyke a tołczene,
cżëkazu ßół (flüchtiges Salz)
k pjeczenju wurosczeneje pschenzy
hrodowska haptyka.

Khofej
w wulkim wubjerku
seleny punt po 70—160 np.
jenoż derje ßłodżaze drużiny porucża
Gustav Poser
na jerjowej haßy.

Najlëpsche nowe
hollandske jerje
jara nëżne a tucżne ryby
po **3** a **4** np. porucża
Hermann Knnack
na bohatej haßy 8.

Khofej:
Kampinas
punt seleny po 70 np.
= paleny = 85 =
mexikanski
punt seleny po 80 np.
= paleny = 100 =
jara derje a ßylnje ßłodżazy
porucża
Hermann Kunack
na bohatej haßy 8.

Syrop
punt po 16 a 20 np., ßłódki a cżisćze ßłodżazy, porucżataj
Ginzel & Ritscher
na wulkej bratrowskej haßy 6.

J. G. Schneider
pódla lawskeho tórma
pschedawa tunje a dobre
cżaßniki a rjeczaßki.
Porjedżenja ßwërnje a tunjo.

Mydlarńja Herm. Puya
w Budyschinje na ßerbskej haßy
porucża

jadriwe mydło, dobre ßuche	punt	po	40 np.,
jadriwe mydło, cżerwjene a módre	„	„	36 „
żołte wóskowe mydło I	„	„	40 „
żołte wóskowe mydło II	„	„	30 „
soda	„	„	5 „
schterku	„	„	22 „

masne mydło, selene mydło, petrolej, wschë artikle dobre a po najtunischej płacżisnje.

K kschcżisnam, kwaßam a druhim ßwjedżenjam, woßebje hosczenzarjam ßwoje **jednore a dwójne palenzy,** toho runja wubjernje dobre **likëry** po jara tunich płacżisnach porucżamoj.
Ginzel & Ritscher,
destilazija na wulkej bratrowskej haßy 6.

Njepaleny khofej
punt po 80, 90, 100 np. atd.,
ßylny a jara derje ßłodżazy, porucża jako nëschto jara tunje
Th. Grumbt
w kupnizy a na swonkownej lawskej haßy.

Pißane wuschiwanje
sapocżane a hotowe w wulkim wubjerku po tunich płacżisnach.
Anna Prasser na schulskich hrjebjach 11,
s napschecża theatra.

Woprawdżity
hydrawliski cżorny kalk
wubjernje ßo hodżazy sa zyhelowe krycże, sakkadny twar, swonkowny wobmjet, sa symsy, k wobmjetowanju wëtrowych bokow a psche wustupazu włóżnosć scżënow w wobydlenjach, hródżach atd. porucża stajnje cżerstwu, wulkokruchatu tworu
A. Lorenz w Budyschinje.

Jara dobry paleny khofej
punt po 1 mk., 1 mk. 20 np. a 1 mk. 40 np.
porucża **Th. Grumbt**
w kupnizy a na swonkownej lawskej haßy.

Emil Wehrle na jerjowej haßy
porucża ßwój wulki skład **barchenta** sa koschle w prawej schëroscżi, stary łóhcż po 16 np., ¾-schëroke **tkaniny k ßuknjam** (tołsta wołma), stary łóhcż po 30 np., **kalmuk,** stary łóhcż po 30 np., dwójzy schëroki **lama,** stary łóhcż po 60 np., bawmjane, połwołmjane, wołmjane, żidżane a połżidżane **rubischka** w wulkim wubjerku a po jara tunich płacżisnach.

Wo
Paul Kneifelowej
włoßowej tinkturje.
W Prasy, 25. novembra 1885. — Dwë bleschi Kneifeloweje włoßoweje tinktury, kotrejż ßym wot Waß kupił, stej moje najwyschsche wotczakanje pschetrjechiłej a tak wubjernje skutkowałej, so mam tejle tinkturje ßwoje kraßne włoßy dżakowacż. Njemóżu ßo sdżerżecż, Wam sa to ßwój najwutrobnischi dżak wuprajicż a Wam dowolicż, tole pißmo wosjewicż. — S najwyschschim poczeschczowanjom **Ignaz Schedi,** sastojnik cżëskeho unionskeho banka.

Horni wubjerny kosmetik je w bleschach po 1, 2 a 3 mk. w Budyschinje jenoż prawdżiwy dostacż pola **Ernsta Mittascha** pschi schulerskich wrotach cżo. 1.

Jabłuka
kupuje po kóżdej dżëlbje abo je sa ßłódke jabłukowe wino wumënja
W. Demuth
nad Lichanjom pola Hucżiny.

Khofej njepaleny punt po 70 np.,
khofej paleny = = 90 =
zokor ff. mlëty = = 28 =
zokor w pokrutach = = 30 =
rósynki wulke, jara rjane,
korinthy, sultania-rósynki,
mandle, ßłódke a hórke,
wschë korjenje,
rajß w wschelakich drużinach,
nudle wschëch drużinow,
łamane nudle punt po 25 np.,
jerje, rjane wulke po 4 np., mandel po 50 np.
porucża
Hermann Lemke
na mjaßowym torhoschcżu 8.

Jara
dobry khofej
paleny punt po 80, 90, 100 hacż 180 np.,
njepaleny punt po 60, 70, 80 hacż 150 np.
porucża
Wilhelm Berger
na bohatej haßy.

Nowe jerje
wulke tucżne ryby
mandel po 50 np.
pola
Gotthardа Behrendsa
na Hoschiz haßy 42.

Najlëpschi
zokrowy syrop
punt po 16 np.
porucża
Gotthard Behrends
na Hoschiz haßy 42.

Njepikaty tobak
njeroskraty najlëpschi amerikanski
punt po 34 np.
porucża
Gotthard Behrends
na Hoschiz haßy 42.

Tuni khofej
kupuje ßo hischcże pola
Gotthardа Behrendsa
na Hoschiz haßy 42.

Wutajanje a pschewjesne pißma dawa
Albert Meisel w Budyschinje.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěstki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 43. **Sobotu 23. oktobra 1886.** **Lětnik 45.**

Swětne podawki.

Němske khěžorstwo. Jeho Majestosć kral Albert šo pjatk 29. oktobra se Sibyllenortskeho hroda do Draždžan wróćži, so by se šwojej wyšokej mandželskej, kotraž tón šamy dźeń se Sigmaringena, hdźež je dleščhi čaš pschebywała, pschi pošmjertninach sa wyšokonjeboćičkeho krala Jana pschitomny byk.

— Wurunanska wólba do němskeho khěžorstwoweho šejma w schleswig-holsteinskim wokrješu — Hadersleben-Sonderburg — je šo s dobyćžom danskeje strony skónćika. Danski kandidat mějesche psches połojzu wjazy hłošow hač němski doprědkarski kandidat. Njedźiwajo toho šu Němzy s wólbnym wunoschkom spokojom; pschetož tón króć je šo sa němsku stronu tójschto wjazy hłošow wotedało, hač hewak w Hadersleben-Sonderburgskim wokrješu, w kotrymž je hač dotal pschezo sastupjeć danskeje strony s dobyćerjom byk.

— Nětkole, hdyž je pruske knježerstwo hižo tyšazy kórzow kraja wot pólskich kublerjow w Pósnanskej pokupiło, šo skónćnje Polazy počinaju hibać, so bychu wukhowali, schtož šo hischće wukhować da. W Pósnanju je šo schtwórtk tydźenja 80 pólskich wulkokublerjow seschło, kotsiž šu sałoženje ratarskeho kreditneho banka s 3 milijonami sakładneho kapitala wobsamkli. Petersburgskim pólskim nowinam „Krajej“ je šo wot jeneho njesnateho 10,000 hriwnow pschipóšłało, kotrež maju šo nowemu ratarskemu bankej wotedać.

— W Bajerskej šu šo poslednje njedźele wjazore prozešy pschećiwo nowinskim redaktoram měte. Tući běchu wobskorženi, so šu po šmjerći krala Ludwiga II. nětčišche ministerstwo wótrje pschimali a jemu porokowali, so je hižo dawno wjedźało, so je kral njewuhojnje wrótny, so pak je to samjelčało, so by po šwojej woli knježerstwo wjesć móhło. Pschi poslednim tajkim prozeši, kotryž šo w Würzburgu pschećiwo redaktorej nowin „Fränkisches Tageblatt“ wjedźesche, redaktora pschestupjenja dla k jastwu na dwaj měšazaj sasudźichu. Něhduschi kralowy komorny šlužobnik Weber, kotrehož pschi wušudźenju jako šwědka pscheškyschachu, pschekwapjaze wuprajenje da, so je s kralom wschědnje hač do jeho šmjerće wobkhadźał, so pak ženje šlěda błudnosće na nim pytnuł njeje. Hdyž běchu kralej knježerstwo wsali, je kral jemu prajił: „Moja krej njech na tych pschińdže, kotsiž mje pscheradźa!“

Awstrija. Awstriski wójnski minister je wukas wudał, po kotrymž maja wschitzy offizěrojo, pola čěskich regimentow stejazy, čěsku rěcz nawuknuć, abo hdyž to njesamóža, šo k němskim regimentam pschešadźić.

— Kholera w Budapeschće njedźiwajo pósdnjeje nasymy s nowa mozow nabywa. Hač runje tamnischa wyschnosć wschě šrědki nałožuje, so by šo žadława khorosć wutupiła, je liczba mrějazych poslednje dny stajnje pschibérała; 18. oktobra je 22 cłowjekow na nju wumrjeło. Też do sdaleníschich wuherskich městow je kholera w poslednim tydźenju pucź namakała a šo šamo wo wrota awstriskeho hłowneho města Wina klapała. Bürowski pschedšyda awstrisko-wuherskeho towarstwa statnych želesnizow w Budapeschće, dr. Schmidt, kotryž šobotu do Wina pschijědže, je dźeń posdźischo w tamnischej hojerni wumrjeł. Lěkarske pschepytanje dopokasa, so je asiatiska kholera s pschicžinu jeho šmjerće była. Winska wyschnosć je hnydom wschě pschiprawy poručiła, s kotrymiž šo nakažliwa khorosć w nastaću wutupić da. Hosćenz, w kotrymž je semrjety bydlił, je s dźěła sawrjeny, wscha jeho drasta a wězy, kotrychž je šo dótknuł, šu šo spališe. Stwy w direkzionskim twarjenju statneje želesnizy, w kotrychž je khory pschebywał, šu šo najprjedy wukadźiše a potom sawrješe. S wobhladniwosću šu tak daloko schli, so šo wschě wosy cžaha, s kotrymž je dr. Schmidt pschijěł, na khwilu wjazy njetrjebaju. Tón čaš šo sda, so tole skhorjenje na kholeru w Winje šamostejate wostanje.

Franzowska. Poměry bjes franzowskim a němskim knježerstwom šu w tu khwilu dobre abo tola spokojaze. To šame šo Bohu žel wo smyšlenju němskeho a franzowskeho luda napschećo šebi prajić njemóže. Njepschećelniwosće šo bjes woběmaj s kóždym lětom bóle pschiwótsja. Bjes tym so wobostronskej knježerstwje hladatej, so by šo měr sakhował, wošebje franzowski lud kóždu składnosć wužiwa, so by se šwojej hidu pschećiwo Němzam wurasył. S pschiměrjenjom horzokrejnosće Franzowsow šo jich hida a žadanje sa wjećenjom a wurunanjom porażki lěta 1871 s wjetschim ropotom w sjawnosći pokasuje hač njepschećelniwosć Němzow, kotsiž šo s tym spokoja, so Franzowsku w Europje wošamja a Elsaš-Lothringsku po móžnosći rucže pscheněmcža. Poslednje dny šu saso wótre kschiki sa wjećenjom w Franzowskej šlyschećo byke. Snaty pěšnjeř a pschedšyda patriotskeje ligi je šo wot šwojeho pucźowanja po Italskej, Ruskej, Schwedskej a Dänemarskej domoj wróćił. Jeho šu pschi jeho pschikhadźe w Parisu s wulkej sahorjenosću witali, a wón je pschi tejle składnosći k shromadźenemu ludej narěcz měł, kotruž se šlowami skónći: „Na šwojim dokhim pucźowanju po Grichiskej, Turkowskej a Rußowskej, móhł rjez na šwojim pucźowanju wokoło Němskeje, šym ruku k wjele wutrobam położił; wone, hdyž niz sa Franzowsku, dha tola s tym šamym cžućom biwachu. Mjeno muža, khróbkeho wojaka, bě mi w zušbje s pschikładom. Je to mjeno najwyschscheho wjednika nascheho wójska, mjeno Boulanger.“ Po tychle šlowach šo hrimotaze wołanje sběhnu: Sskawa Boulangerej! Sskawa Déroulédej! Sskawa wójsku! Prěcź wschak šo njehodźi, so je franzowska patriotiska strona, kotraž w franzowskim ludu myšli na wójnu s Němzami a sašodobycźe Elsaš-Lothringskeje wušnucź njeda, w wójnskim ministrje Boulangerje šwojeho wjednika namakała. Tale strona ma też w nětčischim franzowskim knježerstwje sahorjenych pschiwišowarjow. Na dnju Déroulédoweho domojwróta nowiny „France“, kotrež maju swjaski s franzowskim knježerstwom, nastawk pschinješechu, kotryž je w Němzach wjele schuma nadźěłał. W nastawku, kotryž ma napišmo „wójna“, šo praji: „General a minister je pschischoł, kotryž je šebi, kraj sa wójnu pschihotowany namakawschi, wotmyšlił, naš k tomu też moralisy pschihotowacź. S Gambettu je wón sa poslednje 16 lět jeniczki muž, kotryž je šo skónćnje wótczinskeje truny ludoweje wutroby dótknuł. Wón je běhćicźel, na kotrehož šwoju nadźiju stajamy, wojak, w kotrymž šu nasche wotmyšlenja a prózowanja sćělene. Ssmy s nim hotowi šnadź jutsje, cźim skerje, cźim lěpje.“

Lohko móże ßo myßlicź, ſo ropot, kotryż ßo ſ Boulangerom cźini, franzowſkemu knjeżerſtwu pſchileżny njeje, każ dźe żane knjeżerſtwo nochze, ſo by ßo jejna wójnſka hotowoſcź na wulki ſwón powěſchała. Woßebje budźa nowemu franzowſkemu ſapóßłanzej w Barlinje, Herbettej, ſchcźuwanſke naſtawki franzowſkich nowin njewitane; pſchetoż wone jemu jara poczeża, wobſtejaze dobre pomĕry bjes Nĕmſkej a Franzowſkej ſdżerżecź.

— Franzowſke miniſterſtwo je hnydom pſchi ſapoczatku poßedżenjow deputĕrtſkeje komory pſchi ßamym roſpanuło. Miniſter finanzow Sadi Carnot chzyſche ßwoje ſaſtojnſtwo ſłożicź, dokelż ßo ſ komoru wo dokhodnym dawku ſjednacź njemóżeſche. Miniſtraj ſnutſkownych należnoſczow a juſtizy ßo ſ tym ßamym wotmyßlenjom noſcheſchtaj, dokelż ßo jimaj w komorje dla pſche kruteho wuſtupanja pſchecźiwo anarchiſtam poroki cźinjachu. Pſchedßydźe miniſterſtwa, Freycinetej, ßo hiſchcźe w poßlednim wokomiku poradźi, miniſtrow pohnucź, ſo w ſaſtojnſtwje woſtanu. Tak dha je ßo miniſterſtwo ſ nuſu pada ſminuło.

Jendżelſka. Pſched nĕkotrymi dnjemi je w Jendżelſkej pißmo lorda Beresforda, w kotrymż ßo hubjene a njerodne wobſtejnoſcźe w jendżelſkim wójnſkim kódźſtwje wopißachu, wjele ropota nacźiniło. Hiſchcźe wjetſche ſpodźiwanje a pſchekwapjenje je wußud wo jendżelſkim wójſku ſbudźił, kotryż je najwyſchſchi roskaſowar nad jendżelſkim wójſkom, Cambridgeſki wójwoda, pſches generala lorda Wolſeleya woſjewicź dał. Cambridgeſki wójwoda je ßo ſ wobżarowanjom pſcheßwĕdcził, ſo mnoſy offizĕrojo wſchĕch rjadownjow nuſneje wĕdomoſcźe nimaju, kotraż je ſa offizĕra pſchi wuwjedźenju ßłużbnych powinnoſczow trĕbna. Offizĕrojo dyrbja woßebje wjazy cźaßa a kedżbliwoſcźe na wuwucźenje ßwojich mużſtwow ſłożicź.

Rußowſka. S pſchicźinu 25 lĕtneho dnja krónowanja pruſkeho krala Wylema je Kalugaſki pĕſchi regiment khĕżorej, jako regimentowemu ſchefej, każ też khĕżorzy ſbożopſchejazu depeſchu póßłał. Roskaſowar nad regimentom, wyſchk Korſakow, je na to ßlĕdowaze telegrafiſke wotmolwjenje doſtał: „Sſym wam a mojemu dobremu regimentej ſa wopomnjenje ßwojeho 25 lĕtneho krónowanſkeho dnja jara dźakowny. Wy chzyli tutón mój dźak regimentej wuprajicź, a khĕżorka-kralowa ßwój dźak mojemu pſchiſamknje. Wylem, pólny marſchal a ſchef."

Bołharſka. Stejniſchcźo bołharſkeho knjeżerſtwa je dźeń a wobcźeżniſche. Ruſka je turkowſkeho ſultana ſa ſwjaſkarja dobyła, kotrehoż wotpóßłanz Gabdan Effendi je bołharſkemu knjeżerſtwu k nawjedżenju dał, ſo ſultan wólbam do narodneho ßobranja (ßejma) płacźicź njeda a ſo pſchecźiwo wobdźĕlenju narańſcho-rumeliſkich wotpóßłanzow pſchi wólbje noweho bołharſkeho wjerńcha proteſtuje. Jeli ſo ßo bołharſke knjeżerſtwo ſepjera, hroſy ſultan, narańſchu Rumeliſku ſ turkowſkim wójſkom wobßadźicź. Bołharſke knjeżerſtwo nad tym njedwĕluje, ſo w bliżſchim cźaßu panje, a ßo runje toho dla żadanjam ani Ruſkeje ani Turkowſkeje njepodwoli. Wone je hižo tak mokre, ſo, każ jedyn jeho ßobuſtaw praji, żadyn deſchcź jemu wjazy ſchkodźicź njemóże, duż ßo żanych hroženjow a ſatraſchenjow njeboji. Pſches ſaßakku ſpjecźiwoſcź, kotruż ruſki general Kaulbars w Bołharſkej nadeńdże, je ruſke knjeżerſtwo ſkoro ſymnokrejnoſcź ſhubiło. Jeje nowiny „Nord" na najwótriſche waſchnje bołharſke knjeżerſtwo pſchimajo pißaju: „Njech ßo cźinjerjo nowſchich podawkow w Bołharſkej pſchecźiwo Ruſkej ſpjecźuja. Wſcho jene! Woni njepoſtaja dalſchi bĕh podawkow. Wſcho, ſchtoż w tu khwilu ſapoczinaju, niczo njepłacźi. Ruſka ßwoje ſtejniſchcźo napſcheczo Bołharſkej njepuſchcźi. Ruſka ma ſa prawo, hdyż njepſchipuſchcźi, ſo ßo jejny ßamßny ſkutk (Bołharſka) wohidźi; wona tutón ſa drohu płacźiſnu wukupjeny lud wjednikam w Sofiji a jich towarſcham njepſchepoda. Ruſka ma też prawo, hdyż njedowoli, ſo ßo cźucźa dowĕrjenja a pſchikhilnoſcźe, jej wot bołharſkeho luda ßo napſcheczo pſchinoſchaze, do njepſchecźelſkeho ſmyßlenja pſchemĕnja. Ruſka je pſches jene ſe ßwojimi ſwjaſkarjemi a móże ßebi ßwoju hodźinu wuſwolicź. Ruſzy pſchecźeljo a njepſchecźeljo dyrbja wĕſcźi bycź, ſo ſmĕje Ruſka poßlednje ßłowo w tejle wĕzy." Po tychle wukoženjach żaneho dwĕla wjazy njeje, ſo ßebi Ruſka Bołharſku, hdyż jej ta bórſy k woli njebudże, ſ mozu podcźißnje, to rĕka, ſo Ruſka Bołharſku ſe ßwojim wójſkom wobßadźi.

Zuſy rucźe ſtupajo pſches haßu dźĕſche a Rieda pſchecźelnje poſtrowiwſchi jemu praji: „Proſchu, mi hnydom brodu wottruhacź. Póſt jenoż tak dołho cźaka, hacź ßo wĕzy pſchepakuja, a ßo nowe konje ſapſchahnu. Njedam ßo njedźelu rad truhacź, a dokelż dyrbju zyku nóż jĕcź, by mi lubo było, hdy by ßo to hiſchcźe dźenßa wjecźor ſtało."

Ried bĕ wſchón ſamyleny, hdyż tele ßłowa ßłyſcheſche. Bĕ hižo tak cźĕmno, ſo w cźmowej pinzy żadanje zuſeho muża dopjelnicź njemóżeſche. A wón żaneho pjenjeżka doma njemĕjeſche, ſo by ßebi ßwĕzu kupił. S płacźitym hłoßom wón praji: Luby knjeże, chzu wam wutrobnje rad k woli bycź, ale poźcźcźe mi najprjedy kroſch, ſo bych ßebi ßwĕzu kupicź móhł. Je ßo hižo pſche jara ſacźĕmniło, ſo bych wam bjes ßwĕzy brodu wottruhacź móhł.

Zuſy ſe ſpodźiwanjom na njeho hladaſche. Potom pak do ſaka pſchimnu, da jemu żadany pjenjes a ſ hłowu tſchaßo do pinzy dele ſtupaſche. Ried bjes tym k mydkarjej po ßwĕzu khwataſche. Delka w pinzy bĕ tak cźĕmno, ſo zuſy nikoho widźecź a póſnacź njemóżeſche. Truhaŕ ßo wrócźi. Jeho mandżelſka ßwĕzu ſaßwĕcźi a ju na blido ſtaji. Hóſcź ſ cźichim ſpodźiwanjom na khuduſchku pincźnu ſtwicźku, na blĕdu żonu a na tſi dźĕcźi, kotrež bĕchu ßo bojaſnje a ſtruchliwje do kucźika ſtłócźiłe, ſhladowaſche. Sa nĕkotre mjeńſchiny bĕ Ried ßwoje dźĕło dokonił. Se ſtoła ſtanuwſchi zuſy praji: „Waſcha ſtwicźka ma khĕtro khudobny a ſchpatny napohlad. Njedźiwajo na to pak je tola widźecź, ſo ſcźe prjedy w lĕpſchich wobſtejnoſcźach żiwi byli. Waſcha podawiſna dyrbi ſpodźiwna bycź, a ja bych ju rad ßłyſchał, hdy byſchcźe ju mi powjedacź chzyli. Dźenßa pak żaneje khwile nimam. Tu wſmicźe bjes tym toler — wſmicźe jón jenoż bje wſcheho wobaranja! Sa nĕkotre dny ßo ſ póſtom wrócźu. Potom chzu waß ßaßo wopytacź, a wy dyrbicźe mi potom, hdyż chzecźe, ſtawiſnu ßwojeho żiwjenja powjedacź. Boże mje!"

S tutymi ßłowami zuſy pinzu wopuſchcźi a po ſkhodach horje dźĕſche. Ried jeho ſ mĕrom hłuboko pohnuty pſchewodźeſche. Hdyż chzyſche ßo zuſy runje wot njeho wotwobrocźicź a k póſtowni hicź, ßo hiſchcźe ras ſawrócźi a ßo praſcheſche: „Kak dha rĕkacźe, luby pſchecźelo? Chzu ßebi tola ſ najmjeńſcha waſche mjeno ſpomjatkowacź."

„William Ried", truhaŕ wotmolwi.

Pſchi tutym mjenje ßo zuſy ſatorhnu, a ßo ſaßo ſawrócźiwſchi, ſawoła: „William Ried? Ma ßo wo prawdźe ſ tym tak? Je to wĕrno?"

„Haj, wo prawdźe, luby knjeże", bĕ wotmolwjenje.

„Po waſchim wurjekowanju", zuſy dale rĕcźeſche, „njejſcźe ßo tu narodźili."

„Sſym ßo w Kingſtonje narodźił, hdźeż ßu mje też wotcźahnuli", Ried ſnapſcheczíwi.

„Po tajkim w Kingſtonje! To trjechi!" zuſy ſawoła. „A kak rĕkaſche waſch nan?"

„Domaſch Ried!" truhaŕ wotmolwi.

„Zyle prawje tak!" zuſy praji, ſpokojom ßo ßmĕjo. „Waſch nan rĕkaſche Domaſch Ried, to je mi wĕdome. Njemĕjeſche waſch nan żaneho bratra?"

„Haj", Ried wotmolwi; „tón bĕ też hiſchcźe mój kmótr, wón je mi w mojich mkodych lĕtach wjele luboſcźe a dobroty wopokaſał. Pſched nĕhdźe tſicźi lĕtami je do Indiſkeje wotjĕł, a wot toho cźaßa nicźo wjazy wo nim ßłyſcheli njeßmy. Myßlu ßebi, ſo je hižo dawno wumrjeł."

„Haj, wón je wumrjeł", zuſy wotmolwi a potom dale rĕcźeſche: „Hdyż ſcźe wo prawdźe William Ried, ßyn Domaſcha Rieda w Kingſtonje — a ja wam wĕrju na waſche cźeßne ßłowo — mam ſa waß dobru powjeſcź. Waſch wuj je wumrjeł, ſawoſtajiwſchi wulke ſamoženje. Jeniczkeho ßyna ßwojeho bratra, ßwojeho bratrowza, je ſa ßameho herbu poſtajił. Pójcźe rucźe, dyrbicźe ſo mnu hnydom do Kingſtona jĕcź. Jako połnomócznik waſcheho wuja ßym wot ßudniſtwa poruczноſcź doſtał, teſtament dokonjecź. Pójcźe, pójcźe, ſo bych wam waſche herbſtwo ſakhowacź a pſchepodacź móhł!"

Ried ſ zyła njewjedźeſche, kak ßo jemu ſta. Rucźe do pinzy dobeża, roſpowjeda ßwojej żonje a dźĕcźom ſ krótkimi ßłowami, ſchto je ßłyſchał, ſhotowa ßo, tak derje hacź ßo hodźeſche, k njewotcźakanemu pucźowanju, roſżohnowa ßo ſe ßwojimi a potom na dróhu horje khwataſche, hdźeż zuſy na njeho cźakaſche. Wobaj dźĕſchtaj hromadźe na póſt, a duzy po pucźu jemu zuſy powjedaſche: „Wulki dźiw je, luby pſchecźelo, ſo ßym waß nadeſchoł, a cźim wjetſchi je dźiw, dokelż bychu waß wo waſche prawe herbſtwo pſchi ßamym ſjebali. Dokelż ßudniſtwo waſch nĕtcźiſchi pſchebytk njeſnajeſche, a dokelż ani njewjedźachu, hacź ſcźe hiſchcźe ſ zyła żiwi,

---

Dyrbiſch ßwjaty dźeń ßwjecźicź.

(Skónczenje.)

„Njebydli tu w wokolnoſcźi żadyn truhaŕ?" ßo zuſy dale praſcheſche.

„Haj, tamle ſ napſchecźa", gratomiſchtr wotmolwi; „truhaŕ runje pſched pinzynymi durjemi ſteji."

dyrbjachu w nowinach ſa wami pytacź a waß ſjawnje k pſchewſaczu herbſtwa namolwicź. Nětko je ßo jedyn muż pſchipowjedźił, kotryż ßo ſa pytaneho Williama Rieda wudawa, a kotryż je też nuſne papjery ßobu pſchinjeßł. Tutón cźłowjek tu w póſtſkim woſu ßedźi, a ja ßym runje na puczu, ſo bych ſ nim do Kingſtona puczował a jeho wudawanja na měſtnje ßamym wot ßwědkow wobkruczicź dał. Tak dha wſchitzy tſjo hromadźe pojědźemy, a ja ßebi myßlu, wulki ßudnik tam horka w njebjeßach hižo wěrnoſcź na ßwětko pſchinjeße."

A wěrnoſcź pſchińdźe na ßwětko. Wopaczny William Ried hnydom pytnu, hdyż zuſy knjes ſ nowym pſchewodźerjom do woſa ſtupi, ſo wěz ſ herbſtwom hromadźe ſwißuje a ſa njeho hubjeny kónz ſměje. W cźěmnoſcźi nozy, hdyż ſaßo ras ſaſtachu a konje wuměnichu, ſ něſtajkej wurěczu ſ woſa ſtupi — a ßo ſaßo njewrócźi.

Polizija cźłowjeka poſdźiſcho po dołhim pytanju wußlědźi. Wón bě w młodych lětach pſchecźel a ſchulſki towarſch naſcheho Rieda był a bě ſe ßwojim lohkoſmyßlenym a njerodnym żiwjenjom ßwoje zyłe wulke ſamoženje rozbrojił a potom k proſcherſkemu kijej pſchimnucź dyrbjał. Ras, hdyż bě runje w najwjetſchej nuſy, bě tamne namołkwjenje w nowinach cźitał, w kotrymż ßudniſtwo brodutruharja napominaſche, ſo by ßwoje herbſtwo naſtupił. Jebak ſa wjele lět wo Williamje Riedze niczo ßłyſchał njebě, a bě toho dla pſcheßwědczeny, ſo je dawno wumrjeł abo ßo něhdźe ſhubił. Tak na leſcźiwu myßl pſchińdźe, ßo ſa ßyna Domaſcha Rieda wudawacź a ßo na tajke waſchnje jeho herbſtwa mozowacź. Pſcheklepany towarſch, kotryż móżeſche wſchě móżne ruczne pißma podrażowacź, bě jemu nuſne papjery k tomu wobſtarał a ßamo trěbne ſygle a ſchtemple wuſchikuje podrażował. Wobaj běſchtaj ßo do herbſtwa dźělicź chzyłoj. Jeju wobſchudźerſtwo bě tak mudrje wumyßlene a pſches ſapletku wobſtejnoſcźow tak ſpodźiwnje podpjerane, ſo by ßo ſkoro ſchlachcźiło, hdy budźiſche Boża ruka ßama do wězy njepſchimnuła a ju njeſadźěwała. Hdyż William Ried pod pſchewodom zuſeho knjeſa do póſtſkeho woſa ſtupi, wobſchudźeŕ wſchón wuſtróżany pſchi latarnjowej ßwězy ßwojeho pſchecźela ſ młodych lět ſpósna, kotrehoż bě wo jeho prawe herbſtwo ſjebacź chzył. Duż cźeknu, tak rucze hacź ßo jemu to hodźeſche. Tola ßud jebaka a jeho towarſcha pſchimnu a wobeju pſcheſtupnikow na to k derje ſaßłużenemu a prawemu khoſtanju ſaßudźi.

Tak bě widomnje Boża ruka ſkutkowała, ſo by truhaŕ, kotryż bě ßo Bohu k cźeſcźi ßwojeho ſamoženja wſdał a nuſu cźerpił, tu hižo na ſemi mſdu ſa ßwoju ßwěrnoſcź doſtał. A kak dźiwnje bě Boża ruka wſcho naprawiła! William Ried dyrbjeſche runje do cźmoweje pinzy, ſ napſchecźa póſtownje leżazeje, ſe ßwojej ßwójbu cźahnucź. Zuſy dyrbjeſche runje ßobotu do měſta Batha pſchińcź a ßebi, dokelż chzyſche njedźelu ßwjecźicź, hiſchcźe poſdźe wjecźor brodu truhacź dacź. Gratomiſchtr dyrbjeſche woßobneho knjeſa, kotryż ßo jeho ſa bydłom jeneho brodutruharja praſcheſche, do cźěmneje a hubjeneje pinzy pokaſacź. William Ried dyrbjeſche tamny wjecźor runje tak khudy bycź, ſo dyrbjeſche ßebi wot zuſeho kroſch pożcźicź, ſo by ßebi ſa to ßwězu kupił. Zuſy dyrbjeſche ßo, hdyż bě ßo hižo roſſżohnował, hiſchcźe ras ſawrócźicź a ßo truharja ſa jeho mjenom praſchecź. Wſchě tele po ſdaczu maliczkoſtne wobſtejnoſcźe běchu ſtawczki rjecźaſa, kotreż bě Bóh ßam hromadźe ſeſtajał, ſo by Williama Rieda, kotryż bě ßo jemu dowěrił, ſ najhórſcheje nuſy wutorhnuł, a wſchě tele ſtawczki dyrbjachu jene do druheho pſchimacź, ſo by ßo wſcho derje a kraßnje ſkóncziło.

Ze Serbow.

S Budyſchina. Schtwórtk 28. oktobra wjecźor ½7 hodźin budźe na pſcheproſchenje Budyſkeho wokrjeßneho towarſtwa pſche njewużitne wużiwanje palenza k. farař Rada ſe Schönbacha w Lauez hotelu wo „ſtraſchnoſcźi wopiłſtwa ſa naſche ludowe żiwjenje, a ſchto ma ßo pſchecźiwo tomu cźinicź" pſchednoſchecź. Mjenowane towarſtwo ßo, każ ßo cźaſto wopak měni, pſchecźiwo wſchemu wużiwanju alkoholſkich napitkow njewobrocźa, wone je jenoż hroſnemu njewużitnemu wużiwanju alkohola wójnu pſchipowjedko. Wone chze, ſo bychu ßo tyßazy ßylſow ſtajiłe, kotreż ßo po lizomaj wboheje żony ronja, dokelż jejny muż wjetſchi dźěl cźeżko ſaßłużeneje tydźeńſkeje mſdy na palenzu pſchepije a potom na nju a na dźěcźi ſakhadźa a jim hkodu tradacź dawa; towarſtwo chze ßylſy ſtajicź, kotreż ſrudźenaj ſtarſchej płakataj, dokelż jeju ßyn, kotryż je ßo wopiłſtwu poddał, hóſdź k jeju kaſchcźej kowa. Towarſtwo chze dale pola dźěłodawarjow a miſchtrow ſa to ſkutkowacź, ſo ßwojich dźěłacźerjow niż jenoż k ßwěrnoſcźi a pilnoſcźi w dźěle, ale też k rjanemu pozcźinkej ſtróſboſcźe pſchiwucza, a ſkónczńje chze wone tym kedźbliwy ſtrażnik a napominaŕ bycź, kotſiż ſ njeßwědomitoſcźu, kotraż ßo wodacź njeda, dźěcźom ſ najſtraſchniſchim wſchěch napitkow ſawdadźa a běda ſbóżnika na ßo bjeru: „Schtóż pak pohorſchuje jeneho wot tych mólczkich, kiż do mnje wěrja, tomu by lěpje było, ſo bychu jemu młynſki kamjeń ſa ſchiju powěßnuli a jeho tepili w morju, hdźež je najhłubſcho." Hdyż też ßnadź tole roſeſtajenje doßaha, wotmyßlenje mjenowaneho towarſtwa kóżdemu poknje roſjaßnicź, budźe ßebi ßnadź tola tón a tamny tele ryncźki pſcheczitawſchi rjez: „Jara rjane wotmyßlenja! Kak pak móża ßo wone do ſkutka ſtajicź?" To je, ßo roſumi, jara cźeżki nawdawk. Dyrbimy pak toho dla ruzy ſměrom do klina położicź? Ně! Duż wobydlerjo Budyſchina a Budyſkeho hamtſkeho hetmanſtwa, pſchińdźcźe wjecźor 28. oktobra do Lauez hotela, ſo byſchcźe ſ zykej duſchu a mozu do wojowanja pſchecźiwo najhórſchemu njedoſtatkej naſcheho luda ſaſtupili! Njech je kóżdy ſtaw ſaſtupjeny! Wobßedźerjo fabrikow, dźěłacźerjo, pſchekupzy, rjemjeßlnizy a ratarjo, lěkarjo a ſaſtojnizy atd., waß wſchitkich wutrobnje witamy. Pſchednoſcheŕ, k. farař Rada ſe Schönbacha, je hižo prjedy dopokaſał, ſo ma wyßoki dar, runje tak ſajimawje każ popularnje rěcźecź. Kóżdy, kotryż pſchińdźe, poßkuchaj, roſkożuj ßebi a pod wobſtejnoſcźemi dawaj radu a doma w ßwojej ßwójbje po ßwojich mozach ſkutkuj; pſchetoż jenoż ſkutk ma hódnoſcź; wón je hobr, ßame ßkowa mało wucźinja. Njepſchińdźemy prěni na bitwiſchczo. Druhe ſtrony naſcheho wużſcheho a dalſcheho wótzneho kraja ßu pſched nami ſ dobrym pſchikkadom poſtupowali. Dźijmy ſa nimi. Haj, hladajmy, ſo je pſcheßahnjemy, a njedajmy ßo wot ſtruchliwoſcźe, njekhróbłoſcźe a bjesradnoſcźe pſchewſacź. Dobra wola a wutrajnoſcź dowjedźetej k wotyknjenemu kónzej.

— *M.* Mnoſy pczołarjo w naranſchich ſtronach Łużizy ßwoje pczoły w naſymje do Shorjelſkeje abo Rósborſkeje hole ſcźelu, ſo bychu ßebi tam na wrjóßowym kčenju zyrobu pytake. W Shorjelſkej holi bě tu naſymu pſches 700 zuſych pczołazych kołczow, kotreż ßu wſchě dobry dobytk měli. Pczołarjo, kotrychż kołcze ßu w holi pobyli, praja, ſo ßu je 20 a 40 puntow cźeżſche domoj wjeſli, a ſo ßu ßo próza a wudawki derje ſapłacźiłe.

S Budyſchinka ſhonimy, ſo je ßo na měſto dotalneho knjeſa fararja Krügarja, kotryż ßo wutoru 2. novembra do Porſchiz pſcheßydli, dotalny Kamjeńczanſki kapłan, knjes Matek, ſa noweho fararja w Budyſchinku wuſwolił.

S Njeßwaczidła. Budyſki woßobowny póſt do Njeßwaczidła a Rakez budźe wot 1. novembra t. l. hižo wjecźor bórſy po ßedmich wot Budyſchina jěſdźicź (a niż wjazy po jědnacźich). Rano wrócźa ßo póſt do Budyſchina bórſy po 6 hodź. ſ Rakez, krótko do 7 hodź. ſ Njeßwaczidła.

— Naſchu kermuſchu, póndźelu rano wokoło dweju hodźin, pocźa ßo pſchitwarjena kólnja khěże, prjedy Mehnertej, nětko pak hoſcźenzarjej k. Hübnerej ßłuſchazeje, palicź. Dokelż běchu hnydom ludźo k pomozy, bu kólniczka rucze potorhana a tak daliſche njeſboże hnadnje wotwobrocźene.

— Hdyż běchmy horejſchi naſtawk k wotpóßłanju napißali, ßo w nozy wot póndźele k wutorje wokoło 11 hodźin ſaßo wokanje ſběże: woheń! Horkach naſpomnjene domſke, kiż bě pſchi wóhnju dźeń prjedy ſtejo woſtako, ßo do cźiſta wotpali. Domjaza nadoba klempnarja Merbetha, kiż w delnjej ſtwje bydleſche, bu płomjenjam ſbożownje wutorhnjena. Wobaj wóhnjej ſtaj pſches ſłóſtniſku ruku ſakoženaj.

Se Ssmilneje. Njedźelu tydźenja je naſch kantor k. Zybla poßledni krócź Bożu ßłużbu ſaſtawał, pſchi kotrejż ſkładnoſcźi jemu k. farař Ssykora ſa jeho ſpróżniwe ſkutkowanje w ſchuli a zyrkwi dźak praji. — Póndźelu wjecźor tudomne ſpěwanſke towarſtwo knjeſej kantorej Zybli, kotryż je mjenowane towarſtwo ſakożił a lěta dołho nawjedował, ſaſtaniczko ſanjeße a ßo ſ nim roſſżohnowa. Dźeń poſdźiſcho je jeho naßlědnik, k. Langer ſ Gr.-Rückertswalde, ſe ßwjedźeńſkim cźahom tu pſchicźahnuł.

S Rakojdow. Schtwórtk 21. oktobra bě ßo 25 lět minuło, ſo je naſch lubowany wucźeŕ, knjes Bětnaŕ, k nam pſchicźahnuł. Ssobuſtawy Klukſchanſkeje wucźerſkeje konferenzy běchu wobſamkli, na tutym dnju knjeſej Bětnarjej wopokaſacź, kak jeho w ßwojej ßrjedźiſnje lubuja a kak ßebi jeho ſprawnoſcź a pſchecźelniwoſcź waża. Duż pſchepodachu na tutym dnju knjeſej jubilarej, jemu ſaſtaniczko wuſpěwawſchi, na ßwjedźeńſke waſchnje rjane pißanſke blido. Schtó je dale ßwjedźeń porjeńſchicź pomhał, njemóżachmy hacź dotal ſhonicź.

S Klětneho. Na najßwjecźiſche waſchnje je ßo 17. njedźelu po Ssw. Trojizy dokho ſe żedźenjom wotczakane ſapokaſanje dotalneho farſkeho vikara knjeſa Lejnika do farſkeho ſaſtojnſtwa tudomneje woßady ſtako. Tutón dźeń bě woprawdźe dźeń wjeßełoſcźe ſa naſchu woßadu, kotraż je, każ wjele druhich ßerbſkich woßadow w pruſkej

Hornjej Łužizy, dleščhi ſrudny cžaß bjes duchowneho dyrbjaka bycź. Tež Klětnjanſka woßada dźe ßo hiſchcźe k tym woßadam liczi, kotrež ßo ſa wopuſchcźene a woßyrocźene dźerża, tak dołho hacź žaneho duſchowpaſtyrja a pſchipowjedarja Bożeho ßłowa nimaju. Cźim cźeżſchi je ſa woßadu cžaß wopuſchcźenja njedźiwajo wſcheho pſchipóſnacža a dźaka hódneho ſkutkowanja k. vikara-ſararja Ryczerja w Wujeſdźe, kotrehoż pak jeho ßamßna woßada parowacź njemóże a kotryż dyrbjeſche pódla toho tež hiſchcźe woßyrocźenu Laſowſku woßadu ſaſtaracź, byk, cźim wjetſche bě nětko wjeßele, ſo bě ſaßo mkody, derje wuwuczeny ſe ßwěrnej luboſczu k ßwojemu powołanju napjelnjeny ßerbſkeje rěcže doſpołnje mózny muž hotowy, cźeźke pſchißłuſchnoſcźe duchowneho ſaſtojnſtwa pſchewſacź. Tole ßwoje wjeßele je woßada tež na najrjeńſche waſchnje pokaſaka. Wſchelake bohate dary ßo nowemu ſararjej jako ſnamjo luboſcźe pſchepodachu. Boži dom bě ſ pletwami a wěnzami, woltař a klětka ſ nowym cžerwjenym wumělſzy wuſchitym wodźewom, darom woßadźineje žónſkeje mkoſcźe, wupyſcheny. W dźewjecźich hodźinach mjenowaneho dnja, hdyž běchu pſchitomni duchowni ſ poßwjecźomnym k ſpowjedźi pobyli, ßo pſched faru ßwjedźeńſki cźah rjadowaſche. W cźahu ſa ßerbſkimi a němſkimi cžeßnymi holzami, prěńſchimi w jich rjanej narodnej draſcźe, a ſa wojeńſkim towarſtwom ſ khorhoju nowy knjes farař, ſ běkej albu debjeny, pod pſchewodom patronatſkeho knjeſa barona ſ Blumenthala nad Jamnom a kr. ſuperintendenta k. Wendta ſ Zybalnje krocźeſche. Sa nim dźěchu aſſiſtentojo pſchi ſapokaſanju, farař Ryczeŕ ſ Wujeſda, farař Stanga ſ Rychwałda a farař Sella ſ Krebje, wſchě ßobuſtawy zyrkwinſkeje rady, gmejnſkeho ſaſtupjerſtwa, gmejnſzy pſchedſtejicźerjo a wucźerjo pſches natwarjene cžeßne wrota do rjaneje zyrkwje, kotrejež mózne piſchcźele ſaſtupjazych powitachu. W němſkej Bożej ßłužbje, kotraž ßo najprjedy mějeſche, knjes kr. ſuperintendent noweho ſararja ſapokaſa jemu ſ wutrobnymi ßłowami pſchißłuſchnoſcźe jeho ßwjateho ſaſtojnſtwa roſkładowawſchi. Po tym nowy knjes farař ßwoje naſtupne prědowanje wo njedźelſkej epiſtoli Eph. 4, 1—6 dźerżeſche. Luboſcźiwje a wutroby ßebi dobywajo ſtrowjeſche w poſtajenym themje woßadu ſ japoſchtolſkim poſtrowom „Měr budź ſ wami“, rěcžeſche w prěnim dźěle wo póßle měra, w druhim wo płodach měra a w tſecźim wo ſwjaſkach měra a tutón dźěl woßebje k tomu wužiwaſche, ſo by w zyrkwi pſchitomnym ßobuſtawam ſtaroluthersſkeje wotdźěleneje gmejny pſchiwołał, ſo chże, tak wjele hacź ſamóże, ſwjaſk měra a ſjenocźenſtwa w duchu ſakhowacź a ſdźerżecź, ßłowo, kotrež ſe ßwjatej khutnoſcźu na ßwjatym měſtnje wuprajene, wěſcźe bjes ſacźiſchcźa njewoſtanje a ßnadź k tomu pſchipomha, ſo ßo wobcźežne zyrkwinſke wobſtejnoſcźe w Klětnjanſkej woßadźe połěpſcha. Po ſkónczenej němſkej Bożej ßłužbje ßo ßwjedźeńſki cźah w tym ßamym rjedźe k farſkemu domej wróczi, ſ wotkal po krótkej khwili ſ nowa k ßerbſkej Bożej ßłužbje cźehnjeſche. Na němſkej Bożej ßłužbje bě hižo Boži dom derje wopytany, tola na ßerbſkej bě wopyt wjele wjetſchi poměrnje k wulkoſczi ßerbſkeje Klětnjanſkeje woßady. Skoro hiſchcźe bóle poſběhaza hacź němſka bě ßerbſka Boża ßłužba pſches ſahorjeny radoſtny ſpěw kemſcherjow. Boża ßłužba mějeſche ßo pſchi tym žyle kaž prjedawſcha němſka, jenož ßo měſto knjeſa ſuperintendenta, kotryż drje je Sſerbam ſtajnje wutrobnu pſchikhilnoſcź a ßwěrnu ſtaroſcźiwoſcź wopokaſał, tola ßam ßerbſkeje rěcže mózny njeje, knjes farař Ryczeŕ ſ Wujeſda noweho ſararja ſapokaſa a do powinoſcźe wſa. K Bożej ßłužbje ßo roſrěcźenje ſ konfirměrowanej mkoſcźu a poßedźenje ſjenocźeneho zyrkwinſkeho ſaſtupjerſtwa pod pſchedßtwom ſuperintendenta Wendta pſchiſamknu. W pjecźich hodźinach hoſcźina knjeſow duchownych pola knjeſa patrona ſjenocźi. Njech je mkodemu ſpróżniwemu ßwěrnemu ſararjej ſpožcźene, ſ Bożej pomozu ßwoje ſaſtojnſtwo w dowěrjenej woßadźe dołhe lěta w měrje a ſ bohatym žohnowanjom ſaſtawacź.

S Mužakowa. Do Mužakowa je 17. oktobra powjeſcź pſchiſchka, ſo ßu w rězy Murgu pola Weißenbacha cźěko dołho pytaneje hrabinki Arnimoweje namakali. Hrabinka je po ſdacźu ſ Plättiga ßo ſhubiwſchi do pódlanſkeje rěcźki Murga panuła a ßo wot tam do Murga ſpławika. W bliżſchim cžaßu cźěko do Mužakowa pſchiwjeſu, hdźež budźe ßo na tamniſchim pohrjebniſchcźu khowacź. Wußlědźenje cźěka je ßo na ſpodźiwne waſchnje ſtako. Jenemu burej bě mjenujży žona cźěkka. Tutón ßwojeho pſchecźela namołwjeſche, ſo by ſ nim rěku Murg pſchepytał, ßebi myßlo, ſo ßnadź je ßo w njej tepika. Bórſy namakaſchtaj žónſke cźěko. Draſta, pycha, pjerſchcźenje, pjenježna mózcheń atd., pola njeje namakane, dachu jimaj wěſtoſcź, ſo mataj ſhubjenu hrabinku Arnimowu pſched ßobu. Kaž je ſnate, je hrabja Arnim ſa namakanje ßwojeje žony 10,000 hriwnow poſtajił.

— 15. oktobra dopołdnja ßu w Mužakowſkim parku ſahrodniſkeho dźěłacźerja Auguſta Rudobu ſ Kobjelina w dubowym hacźe tepjeneho namakali. Wón chżyſche, ßo wopiwſchi, wjecźor 15. oktobra pſches park domoj hicź, pſchi cźimż je najſkerje pucź ſmylił a do hata panuł. Wón žonu a tſi małe dźěcźi ſawoſtaji.

S Delnich Łužiz. Knjes duchowny Pank w Deſchnowje je ßwojej woßadźe, kotrejž bě na 35 lět Bože ßłowo pſchipowjedał, 15. njedźelu po ßwjatej Trojizy Božemje prajił. Po kemſchenju ßo woßada hiſchcźe na farſkim dworje ſhromadźi, ſo by jeho tam hiſchcźe raz poſtrowiła, a ſo by ßo jemu tam hiſchcźe we ſjawnej rěcźi Božemje ſawdako. Knjes Pank je jedyn najßwěrniſchich ßerbſkich duchownych byl, a je jako tajki hacź do ßwojeho 80. lěta ßwojej woßadźe prědował. Na jeho měſto ſtupi knjes duchowny Rěſa. Bóh luby knjes chżył tam tež dale ſe ßwojim hnadnym žohnowanjom pſchebywacź.

— We Wjerbnje dźerżeſche ßo njedawno pod wodźenjom knjeſa barona ſ Werdeck wulka burſka ſhromadźiſna, kotraž ßo ſ tſikrócźnej ßławu na kejžora wotewri, a tydźeń poſdźiſcho bě druha tajka ſhromadźiſna w Turjeju, a to ſ toho ſamyßka, ſo bychu ßo ratarſke towarſtwa ſa Khocźebus a Delnju Łužizu ſakoźiłe, w kotrychż dyrbja ßo burſke należnoſcźe roſpominacź. (Nam by lubo było, hdy by ßo nam powjeſcź dała, jeliſo je ßo pola naß w Hornich Łužizach žane takſe nowe towarſtwo hdźe ſakoźiło. Redaktor.)

Wußudźenja.

Lawniſki ßud. Cźeladnik Horbaſchk w Wyßokej bě ßo 20. junija w Splóſku wopik a w pjanoſcźi pſched Schołcźiż korcźmu tam halekował a cźeladnikej Sſworje ſ Wyßokeje ſe ßochorom hłowu krwawu ſbił. Dla halekowanja a cźělneho wobſchkodźenja ma wón tydźeń w jaſtwje a tydźeń w arreſcźe ßedźecź. — Pſchewjednika Wuſtermanna w Budeſtezach k płacźenju 5 mk. ſaßudźichu, dokelž je Schöbelowu tam na cźeſcźi ſranił.

Khoſtanſka komora. Sskužobna dźowka Marja Schołcźiż ſ Małych Debßez, dźěło w Hajniczanſkej fabriży wopuſchcźiwſchi ßo po kraju wokołodundajo ſ njekaſanſtwom żiwjeſche a na měſtnach, hdźež jej na jejnu próſtwu hoſpodu dachu, kranjeſche. Tak wona wudowje Hofmannowej w Wołtaſchezach ßuknju a 1 pjeſl, ßłużobnej dźowzy Bohotez w Hnaſchezach ßuknju, pjeſl, ſchórzuch, rubiſchko a natykaczkaj, Flakez w Dźěżnikezach rubiſchko, wudowje Kócźkowej ßuknju, pjeſl a rubiſchzy kranu. Wobſkorżenej, kotraž je paduchſtwa dła hižo tſi krócź khoſtana, khoſtarńju na dwě lěcźe, ſhubjenje cžeßnych prawow na tſi lěta a dowolomne podſtajenje pod polizajſku nadkedźbu pſchißudźichu. — Dźěkacźerja J. G. Penthera ſ Wulkeho Radſchowa, hižo ſchtyrnacźe krócź khoſtaneho, k khoſtarni na dwě lěcźe, ſhubjenju cžeßnych prawow na pjecź lět a k dowolomnemu podſtajenju pod polizajſku nadkedźbu ſaßudźichu, dokelž bě 1. oktobra w Hrodźiſchcźu po proſchenju khodźo ſ komory tamniſcheho gmejnſkeho pſchedſtejicźerja Ducźmana 20½ punta połcźa kranuł.

Pſchißażny ßud. Cźeladnik Jan Kokła w Boſchezach bě ßo 4. januara t. l. wot ßudniſkeho wukonjerja cžaſał, dokelž dobrowólnje pjenjeſy k ſeźiwjenju ßwojeho njemandźelſkeho dźěſcźa płacźicź nochzeſche. Wukonjeŕ něſchto mało hubjeneje draſty namaka, ſ kotrejž ßo ani khóſty cžaſanja ſarunałe njebychu. Na wukonjerjowe napominanje, ſo dyrbi wſcho ßwoje wobßedźenſtwo wudacź a ſo ßnadź budźe pſchißahacź dyrbjecź, hdyž to njecźini, Kokła wobkrucźeſche, ſo dale niczo njewobßedźi. 25. januara tež Kokła na ßudniſtwje pſchißahaſche, ſo je zyłe ßwoje ſamoženje woſjewił a ſo niczo ſ wědomoſcźu ſamjelcźił njeje. Poſdźiſcho pſches cźeladnika Hejtmana na ßwětło pſchińdźe, ſo je Kokła w poßledniſcheho kſchini ßwoju njedźelſku draſtu, dobry ſwjerſchnik, ßlěborny dybſacžny cžaßnik, dobry filzowy kłobuk a kruch ßukna k kholowam ſkhował. Pſched pſchißażnym ßudom, kſchiweje pſchißahi winowany, ßo Kokła ſ tym wuſprawnicź ſpyta, ſo wudawaſche: „ſo je ßebi myßlił, ſo kóždemu wobleczenju ſwjerſchnik a kłobuk ßłuſcha, cžaßnik pak mjenował njebě, dokelž bě jemu jeho ßotra k jeho kupjenju 6 mk. pożcźiła, a ſo je toho dła ßwoju ßotru ſa wobßedźerku cžaßnika měł. Swjerſchnik je pſchi pſchißahanju na cźěle měł a na kholowowe ßukno pak ßo dopomnił njeje.“ Wo prawdźe pak Kokła tehdy druhi ſwjerſchnik wobleczeny był njeje a cžaßnik je poſdźiſcho cźeladnikej Hejtmanej pſchedacź chżył. Statny rěcźnik mějeſche kſchiwu pſchißahu ſa dopokaſanu, bjes tym ſo ſakitař jenož ua njewobhładniwu wopacźnu pſchißahu pſchida. Pſchißażni mějachu wobej winowanſkej praſcheni ſa njedopokaſanej a wobſkorżeneho wuwinowachu, kotremuż ßo hnydom ßwoboda da.

Přilopk.

* W maſchinowej fabriży a młynotwarjerni w Beiersdorfje w němſkej Hornjej Łužizy je ßo ßrjedu tydźenja żakoſtne njeſboże

ſtako. Dwaj kowarjej na jenej transmißiji dźěłaſchtaj. Pſchi tejle ſkładnoſćži jeneho wot njeju, Khorlu Dießnera ſ Kumwałda, na jene dobo grat ſa ruzy ſhrabnu a jemu wobě ruzy wottorhnu. Dießner je jara pěkny człowjek, 23 lět stary a ma ßo pſchi wſchěm ſtraſchnym njeſbožu derje doſcź; duž ßo jemu najſkerje žiwjenje ſdźerži.

* W Niederrabenſteinje pola Chemnitz je jena dźěłaćerſka žona pſches to wo žiwjenje pſchiſchła, ſo ſ bleſche petrolej do khachli kluſkaſche. Bleſcha rosbuchnu, a pkomjenja žoninu draſtu ſhrabnuchu. W ßmjertnym ſtraſche njeſbožowna žónſka do dwora běžeſche, hdźež ju poſdźiſcho nimale nahu a ſpalenu namakachu. Wumrjeła hakle je naſajtra dopołdnja. Po njej 7 dźěćži, 3—20 lět ſtare, maćeŕ žaruja.

* Wojeŕſke uniformy, pſches kotrež žana kulka njeńdźe, ßu w Mnichowje dźěłacź počzeli. Tale draſta ſ cźeńkich brónjowych plazkow wobſteji, kotrež na podkoſhu leža, kotraž praßnjenje kulki k niczemu ſcźini a ſ dobom tež k tomu ßłuži, ſo by kulka bróni ßamej mjenje ſchkodźała. Pod brónjowymi plazkami 10 hacź do 15 milli-metrow tołſte korkowe plazki leža, kotrež ßu ſ wołmu wobdate. Na to ſaßo cźeńki płaſt wołmy pſchińdźe, a na to płaſt filza. Pod filzom ßo w kaućžukowym płaſchcźu powětr khowa, ſo by ßo kulzyne praßnjenje prawje rosdźěliko. Pod tejle draſtu je wojak hiſchcźe wołmjanu koſchlu wobleczeny abo koſchlu ſ kože, kotraž ßo płokacź hodźi. Zyła uniforma je 20 puntow cźežka.

* Prawe njenadźite ſboże je ßo pſched něſchto cźaßom jenemu ßmjercź khudemu keklerjej ſtako, kotryž pola žaneho dźiwadłoweho direktora wjazy měſta namakacź móhł njeběſche, a duž w korcžmach a na hermankach ßwoje wumělſtwo pokaſowaſche. Lětża w naléczu wón powjeſcź doſta, ſo je na połkupje Krymje w južnej Ruſkej jeho daloki wuj wumrjeł, jemu jako ßwojemu jenicźkemu herbje 200,000 toleŕ w hotowych pjenjeſach a dwě wulkej kuble wotkaſawſchi, kotrejž ſtej wjazy hacź 1,000,000 mk. hódnej. S woprědka ani herba ßam ani jeho towaŕſchojo do tajkeho njewotcźakowaneho ſboża wěricź nochzychu. Ale w haprleji kekleŕ wot wyſchnoſcźe pißmo doſta, ſo by ßwoje herbſtwo ſběhacź pſchiſchoł. S wulkej nuſu wón mjes ßwojimi ſnatymi telko pjenjes ſecźěri, ſo móješche hacź do połkupy Kryma dojěcź. Dołhi cźaß po tym wo nim niczo ßłyſchecź byko njeje. Nětko pak je ßo wón wrócźił ſ někotrymi millijonami w kapßy: kuble je wobě jara derje pſchedał.

* Wopor ſatraſchneho njeſkutka ßu wóndano žołmy rěki Dunaja pola Thebena bliſko Preßburga na brjóh ſpławiłe. Tam cźěło 36 abo 38 lět ſtareje žónſkeje ſ wody wucźeżechu. Jeje mjeno wußlědźicź dotal móžno njeběſche. Cźěło hižo hnijeſche a měješche na prawej ſtronje a w delnim žiwocźe wjele ranow. Ruzy měješche morwa na khribjecźe ſ grotom w hromadźe ſwjaſanej. Njeſbožownu ßu najſkerje najprjódzy ſkónzowali a potom do rěki cźißnuli. Njeſkutk je ßo lohzy doſcź w hornich ſtronach Dunaja ſtał, a žołmy ßu cźěło hacź na wuheŕſke mjeſy nießke, hdźež ßo radźi je ſ wody wucźahnucź. Cźěło běſche hižo pſchejara roſtkate, hacź ſo budźiſche móžno byko mjeſwocźe ſkónzowaneje žónſkeje ſpóſnacź.

* Wěſty Francesco w Neaplu, kotryž ſ kneflemi wikuje, wóndano w italſkej makej lotteriji 520,000 mk. dobu. W ßwojej prěnjej radoſcźi ſbožowny dobycźeŕ woſjewi, ſo wón wſchě ßwoje knefle, kotrež ma na ſkładźe, Neaplſkemu ludej dari, a ſo ßmě ßebi pola njeho kóždy po ſpodobanju knefle wuběracź. Kóždy móže ßebi myßlicź, ſo ßo naſajtra lud do jeho khlamow jenož tak waleſche; pſchi tym puki a krwawe hłowy ßydaſche, a wjetſche njeſboże ßo jeno ſ tym wotwobrocźi, ſo polizija ſakrocźi. Sa pjecź minutow pak w zykych khlamach žaneho knefla wjazy njeběſche.

* To a druhe wo Romſkim bamžu cźitajo drje je něchtóžkuli ſ naſchich cźitarjow hižo na to pomyßlił: kak też to je tón muźik žiwy? Na ßwoje 78 lět je bamž hiſchcźe zyle cźerſtwy ſtarz, kotryž ßo najlěpſcheje ſtrowoty ſwjeßela. Woßebje w lětnim cźaßu je w Vatikanje jedyn dźeń na druhi podobny. Rano w 6 hodź. bamž w ßwojej kapałzy Božu mſchu dźerži, na to něſchto ſchokolady poßněda, k cźemuž ßebi druhdy dwě jeji dacź da. Potom ſaſtojnizy jeho dwora k njemu khodźa. Doſtawſchi wſchelake pſchikaſnje ſa dźeń kardinal Jakobini bamžej krótku rosprawu ſ liſtow podawa, kotrež wot politiſkich ſaſtupjerjow bamża ſe wſchěch kónzow ſemje pſchikhadźeja. Liſty wſchelakich duchownych, mißionarow a mnichow, kotſiž wo ważnych ſkutkach a podawkach rosprawy podawaju, bamž rady ßam cźita. Wyſche toho wſchědnje wulka ßyła liſtow pſchikhadźa wot wſchelakich njeſbožownych, kotſiž wo bamžowe žohnowanje proſcha, ßo na to ſpuſchcźejo, ſo móže jim to ſhubjene ſboże wrócźicź; hromady ßu też tajkich liſtow, w kotrychž ßo bamž wo pomoz proßy. Na wſchě tele we wſchěch móžnych rěcźach pißane liſty wotmolwjecź žaneje móžnoſcźe njeje; ſ nich ßo ſ wjetſcha krótke wucźahi cźinja, kotrež ßo bamžej cźitaju; na to ßo wſchitke liſty do woßebiteje ſale do archiwa kładu. Wſchitke rosprawy wußkyſchawſchi Leo XIII. dołhi cźaß knježerjam a druhim woßebnym ludźom we wſchěch kónzach ſemje liſty piſche, pſchi cźimž jeho ſtajnje mola, dokelž telegrafiſke depeſche bjes pſchеſtacźa pſchikhadźeja. Tak ßo dopołdnje minje. Pſchipołdnju powobjedowawſchi bamž wotpočzuje. W 6 hodź. wječzor wón wot ßwojich najbliżſchich pſchewodźany do ßwojich wulkich ſahrodow dźe, hdźež ßo něſchto cźaßa wokoło woſycź da. Skónczńje ßo w ſahrodźe pſchi ßłódkim lodźe a pſchi khoſeju ſe ßwojimi pſchewodźerjemi ſabawja: rěcźi ßo wo najnowſchich podawkach, wo tym, ſchto italianſke a wukrajne nowiny wo politiźy wſchelakich knježerjow a woßebje wo bamžowej politiźy pißaju, ſchtož cźaſto wjeßoły ßměch towaŕſtwa wubudźa. Pſched ßłónza khowanjom ßo bamž, dokelž jeho lěkarjo to žadaju, do ßwojeho hrodu wrócźi a w 9 hodź. do koža dźe. Tak ßo w Vatikanje jedyn dźeń ſa druhim minje.

* W lěkaŕſkim towaŕſtwje w Pariſu wóndano dr. Polaillon żeleſne widliczki pokaſowaſche, kotrež je wón młodemu człowjekej, jemu žołdk wotewriwſchi, ſe žołdka wucźahnuł. Wěſty S., 25 lět stary, móžeſche wſchelake khumſchty, woßebje teßaki, kijeſchki a podobne wězy pożeraſche. Ssrjedź ſańdźeneho měßaza wón ßwojim pſchecźelam też pokaſowaſche, kak móža ßo widliczki w pożeradle khowacź. Njejabzy pak wón ßylnje ſdychnu, pſchi cźimž ßo jemu widliczki, kotrež wón ſa wótry kónz dźerżeſche, ſ porſtow wußunuchu. Runjež wón hnydom na to ſ porſtami hłuboko do pożeradła nuts pomaßa, běſche jeho próza tola podarmo. Wón cźujeſche, kak ßo widliczki dele ßuwachu a ſkónczńje do žołdka ſjědźechu. Na to ſ kaſchelom něſchto krwě ſe žołdka pſchińdźe, a dale S. žaneje wobcźeżnoſcźe njemějeſche; duž naſajtra ßwoje khumſchty dale pokaſowaſche. Bórſy pak S. wótru bół sacźu. Lěkarjo, kotrychž wón wo pomoz proſcheſche, jemu radźachu, ſo by do Pariſa dojěł, ſchtož też wón ſcźini. Do hojeŕnje w Pariſu, w kotrejž dr. Polaillon ſkutkuje, S. ſcheſty dźeń po tym pſchińdźe, ſo běſche widliczki pożrěł. Tam wón wſcho, ſchtož bě ßo ſtako, nadrobnje wupowjeda a też pokaſa, hdźe w žołdku widliczki cźuje. Runjež lěkarjo młodemu człowjekej ſ woprědka njewěrjachu, ßo, wſchelake pſchiprawy nakoźiwſchi, ſkónczńje tola pſcheßwědcźichu, ſo ma woprawdźe widliczki w žołdku. Dokelž ßo chirurgam dotal żenje radźiło njeje, ſ pomozu pinzety abo někajkeje druheje pſchiprawy někajku wjetſchu wěz ſe žołdka wucźahnucź, hakle lěkarjo tajke nicžo njeſpytachu, ale žołdk rosrěſnuchu a widliczki ſ njeho wucźeżechu. — Tole wupowjedawſchi dr. Polaillon na 17 podobnych padow ſpomni, hdźež ßu ludźo widliczki pożrěli. S wjetſcha ßu to na duchu khori abo někajzy khumſchtarjo byli; jedyn też pſchi tym widliczki pożrje, ſo chzyſche cźwak mjaßa, kotryž běſche jemu w pożeradle tcźazy wostał, dele ſtorcźicź. Wot tychle 17 ßu ßedmjo widliczki w žołdku ſnjeßli, njemějo żanych bolоſcźi; ſkónczńje ßo jim něhdźe na wutrobnje jětſjenje ſcźini, ſ kotrehoż je lěkaŕ, hdyž je rosrěſnu, widliczki wucźahnuł.

* Hižo něſchto njedźel dołho ßo w Konſtantinoplu powjedaſche, ſo je ßo w krajinje Siwas w Makej Aſiſkej njeßměrnje drohotny połkład wuryk. Hakle nětko je ſultan tule powjeſcź ſhonił, kotraž też je ßo ſ dźěła wěrna wopokaſała. Jedyn Armenjan ſ mjenom Kupelyan běſche w mjenowanej krajinje w rukomaj mnohich ludźi wulke a zyle ſpodźiwne ſłote pjenjeſy widźał. Hdyž ßo wón praſcheſche, ſ wotkel te pjenjeſy ßu, jeho na krajinu pokaſachu, kotraž je jenicźzy wot khudych paſtyrjow wobydlena. S wulkej prózu wón ſhoni, na kotrym měſcźe połkład leži. Tudy wón ſ dowolnoſcźu a w pſchitomnoſcźi turkowſkeje wyſchnoſcźe rycź počza. Kaž ßo powjeda, je wón w ſemi ſaßypany tempel wotkrył, kotrehoż ſnutſkowne běſche połne najdrohotniſchich połkadow: mjes druhim běſche tam wjele ſwěrjatow ſ cźiſteho ſłota, jako lawow, khaponow, kóſkow, hołbjow a dr. Měſto woczow pola tychle ſwěrjatow drohotne kamjenje ſaſtupuja. Wyſche toho je ßo tam wjele ſkotych pjenjeſow namakało, tak wulkich, kaž naſche 2markowſke ßu, a wjetſchich. Kaž ßo praji, je zyły połkład njeßměrne pjenjeſy hódny. Ale pucź ſe Siwaſa do Konſtantinopla je jara daloki; duž ßo najſajimawiſche a najdrózſche kruchi najſkerje duzy po pucźu do Konſtantinopla ſhubja.

* Kelko pjenjes tola w drohotnych kamjenjach tcźi. Tak ma n. pſch. braſilſki kněžor w ßwojej bohatej ſběrzy drohotnych kamjeni brilliant, kotryž je dwě milliardźe toleŕ, to je 2000 millijonow toleŕ, hódny; tónle kamjeń je kulojty a tak wulki, kaž kurjaze jejo. Druhi jeho brilliant, kotryž je kaž pyramida tocźeny, je 700,000 markow hódny. Też wón ſtary kabat wobßedźi, kotryž ma jeno brillianty ſa knefle; kóždy tajkile knefl 100,000 markow płacźi, zyły kabat pak je 2,000,000 markow hódny.

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowanaj:

Michalska zyrkej: August Zyž, dźěłaćeŕ na Židowje, ſ Marju Scholćiž tam.

Křćeni:

Michalska zyrkej: Jaroměr August, Ernsta Jaroměra Augusta Hólća, kowarja-najeńka w Hornjej Kinje, ß. — Jan Ernst, Handrija Kraſki, dźěłaćerja w Delnjej Kinje, ß. — Khorla Hermann, Khorle Bohuwěra Hänsela, fabrikſkeho dźěłaćerja w Dobruſchi, ß. — Marja Elſa, Khorle Augusta Brody, kněžerja a ſchewza na Židowje, dź.

Katholska zyrkej: Joſef, Franza Fiale, krawza tudy, ß. — Jurij, Jana Ernsta Ducžmana, kublerja w Hněwßezach, ß. — Michał Pawoł a Hilžbjeta Martha, Michala Bjarſcha, reſtauratěra tudy, dwójnikaj.

Zemrjeći:

Dźeń 14. oktobra: Emma Auguſta, Jana Auguſta Stangi, žiwnoſćerja w Małßezach, dź., 1 l. 10 m. 4 d. — 16. Marja Mitaſchez, njebo Handrija Rjeka, dźěłaćerja w Delnjej Kinje, wudowa, 65 l. 4 m. 5 d. — 19. Hana ſwudowjena Kozorowa, wobydleŕka wokrjeßneje dźěłaćerńje na Židowje, 82 l. 3 m. 23 d.

Płaćižna žitow a produktow w Budyſchinje

16. oktobra 1886.

Žitowy dowoz: 2034 měchow.		Na wikach wot M	Na wikach wot Pf	Na wikach hacž M	Na wikach hacž Pf	Na burſy wot M	Na burſy wot Pf	Na burſy hacž M	Na burſy hacž Pf
Pſchenża	běła	8	48	8	75	—	—	—	—
"	žołta	7	74	8	4	—	—	—	—
Rožła	50 kilogr.	6	84	6	96	—	—	—	—
Jećžmjeń	50 kilogr.	5	94	6	30	—	—	—	—
Wowß	50 kilogr.	5	50	6	—	—	—	—	—
Hroch	50 kilogr.	8	6	10	28	—	—	—	—
Woka	50 kilogr.	8	6	8	33	—	—	—	—
Jahły	50 kilogr.	12	—	15	50	—	—	—	—
Hejduſchka	50 kilogr.	16	—	16	50	—	—	—	—
Běrny	50 kilogr.	1	50	1	80	—	—	—	—
Butra	1 kilogr.	1	70	2	—	—	—	—	—
Pſchenična muka	50 "	7	—	15	50	—	—	—	—
Rjana muka	50 "	7	—	10	25	—	—	—	—
Ssyno	50 "	3	—	3	30	—	—	—	—
Sslóma	600 "	24	—	26	—	—	—	—	—
Proßata	705 ſchtuk, ſchtuka	9	—	21	—	—	—	—	—
Pſchenične wotruby		4	—	4	25	—	—	—	—
Rjane wotruby		4	75	5	—	—	—	—	—

Draždźanſke mjaßowe płaćižny. Howjada 1. družiny 60—63 mk., 2. družiny 54—57, 3. družiny 25 po 100 puntach rěſneje wahi. Dobre krajne ßwinje 53—55 mk. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Cźelata 1. družiny 55—70 np., 2. družiny 28—38 np. po puncze rěſneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 22. oktobra: Symne.

Maßiwna **khěža** w ſnutskownym měſcze, ſa wikowarjow ßo derje hodźaza, je tunjo na pſchedań. Rjane pinzy a wjelby ßu w njej. Dalſche je ſhonicź na wyßokej haßy 11 delka.

W Komorowje pola Rakez ßu **żeleſne khachle** ſ pónoju a maſchinu na pſchedań. Dalſche je ſhonicź cźißło 40 tam.

Butra!

Měſchanu butru, lutowanſku butru

w bowach a wuwaženu, najlěpſche družiny, porucża wot cźerſtweje poßyłki

H. Gruhl

pſchi theatrowym naměſtnje.

Rjepikojty tobak

roskraty punt po 30 a 35 np.,
zyły " " 25 a 30 "

porucża

W. H. Conrad

na bohatej haßy 13.

Khofej njepaleny punt po 65 hacž 160 np.,
khofej paleny punt po 80 hacž 180 np.,
zokor punt po 28—40 np.,
rajß punt po 13—40 np.,
nudle punt po 22—50 np.

porucża

H. Gruhl

pſchi theatrowym naměſtnje.

Wſchě družiny cźrjewow

k dźěłanju kołbaßy

porucża pſchedawarńja cźrjewow

A. Eisslera

na žitnych wikach 16.

Sswinjaze mjaßo 4 porſty tołſte punt po 55 np., **ßadkeſchcžo** po 60 np., **ßyry połcž** po 60 np., **ßuſcheny połcž** po 70 np., jara rjany **kołbaßowy tuk** po 50 np., tucžnu dobru **běłu kołbaßu** po 70 np., **dobru kołbaßu** po 60 np.

porucża **Ota Pětſchka**

na ßerbſkej haßy.

Podkopki hrabje Lippe

w Małej Subruiczzy

porucźeja dobru brunizu po ßlědowazych płaćižnach

kruchata bruniza	hektoliter	po 65 np.,
ßrenja bruniza (lěcźoßucha)	"	" 60 "
toho runja (ßucha ſ podkopkow)	"	" 45 "
krympotata bruniza	"	" 30 "
bruniza k ßypanju	"	" 20 "

K pſchedſtejazym kermuſcham porucźam rjanu **pſcheńcžnu muku** po ßlědowazych płaćižnach:

ſtary hachtl prěnjeje družiny po 90 np.,
" " druheje " " 70 "
" " tſeźeje " " 60 "

Handrij Schuba

w Delnjohórcźanſkim młynje.

K kſchćižnam, kwaßam a druhim ßwjedźenjam, woßebje hoſćenzarjam ßwoje **jednore a dwójne palenzy,** toho runja wubjernje dobre **likéry** po jara tunich płaćižnach porucźamoj.

Ginzel & Ritscher,

deſtilazija na wulkej bratrowſkej haßy 6.

Emma ſwud. Vorwerckowa

na hłownym torhoſchcźu ſ napſchecźa hłowneje ſtraže ßwój wulki ſkład

paletotow, pjeſlow a plüſchowych jakow

po tunich płaćižnach

dobroćiwemu wobkedźbowanju porucża.

Njepaleny khofej

punt po 80, 90, 100 np. atd.,

ßylny a jara derje ßkodźazy, porucża jako něſchto jara tunje

Th. Grumbt

w kupnizy a na ſwonkownej lawſkej haßy.

Mydlarńja Herm. Puya

w Budyſchinje na ßerbſkej haßy

porucża

jadriwe mydło, dobre ßuche	punt	po 40 np.,
jadriwe mydło, cźerwjene a módre	"	" 36 "
żołte wóſkowe mydło I	"	" 40 "
żołte wóſkowe mydło II	"	" 30 "
ſoda	"	" 5 "
ſchterku	"	" 22 "

maſne mydło, ſelene mydło, petrolej, wſchě artikle dobre a po najtuniſchej płaćižnje.

Jara dobry paleny khofej

punt po 1 mk., 1 mk. 20 np. a 1 mk. 40 np.

porucża **Th. Grumbt**

w kupnizy a na ſwonkownej lawſkej haßy.

Cźerſtwe ßuche droždże!

Hacž do njedźele 7. novembra ſkaſanja na dobre **ßuche droždże** punt po 80 np. pſchijmu; ſchtož ßo hacž do toho cźaßa njeſkaſa, wjazy płaćži.

S poczeſćowanjom

Otto Säuberlich w Łaſu.

S dobom k kermuſchi wſchu **tworu k pjećenju** kaž tež **jednory a dobry palenz** w ſnatej dobroſćži po najtuniſchich płaćižnach należnje porucźam.

G. H. Kubasch, krawski mischtr
pschi mjaßowych jědkach 1,

porucza ßwój wulki skład wscheje druziny hotoweje **mužazeje drasty** a najwjetschi wubjerk jenož derje a po modže dželanych **symskich paletotow** po jara tunich płaczišnach.

S dobom cžinju na ßwój se wschěmi nowosczemi bohacže wuhotowany skład **drastnych tkaninow** kedžbliwe.

Richard Gautzsch
modotworowe a žónskodrastne khlamy
13 na bohatej haßy 13

porucza ßwój wulki skład nowych

symskich mantlow
po 7 mk. a drózschо,

plüschowych pjeslow
po 4 mk. a drózschо.

K pschedstejazym kermuschам poručamy ßwoju rjanu běku a derje ßo pjecžazu **pscheněcžnu muku** a to:

khežorski wucžah . . .	zentnaŕ	po	15½ mk.,
	hachtl	=	96 np.,
pscheněcžnu muku No. 00	zentnaŕ	=	13½ mk.,
	hachtl	=	85 np.,
toho runja No. 0	zentnaŕ	=	12 mk.,
	hachtl	=	75 np.,
pohlmuku	zentnaŕ	=	9½ mk.,
	hachtl	=	60 np.

Dale poručamy ßwoju wubjernu **ržanu muku**, ßwój **griß** a **wotruby** a to:

ržanu muku No. 0/I	zentnaŕ	=	9¾ mk.,
	hachtl	=	60 np.,
toho runja No. II (muku k pizy)	zentnaŕ	po	7 mk.,
	hachtl	=	44 np.,
griß	zentnaŕ	=	5¾ mk.,
grißowe wotruby . . .	=	=	5¼ mk.,

W Delnim Wujesdže, 21. oktobra 1886.

F. ſ Rabenauski walzowy mlyn.

Wulki wubjerk

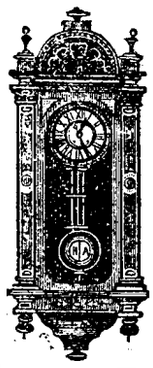
barbunjepuschczateho barchenta
k koschlam

w cžemnych a jaßnych barbach po wschelakich płacžišnach

ma

H. Kayser na žitnej haßy 10.

Jenož dobre

cžaßniki

ſ rukowanjom po najtuniſchej płacžišnje na wotpłacženje po 1 mk. na tydžeń.

Pschedawam **regulatory**, budžaki, ſcžénske a dybſacžne cžaßniki a cžaßnikowe rjecžaſy.

J. Jyrch

na garbarſkej haßy 23 w Budyschinje.

Mój skład dwójzy schěrokeho

lama

poskicža tež w nětcžišchim cžaßu wulkotny wubjerk (něhdže 100 schtuk) nowych, kraßnych mustrow, łóhcž po 80, 100, 120, 150, 160, 180, 200 np.

Richard Gautzsch
13 na bohatej haßy 13.

Jara dobre
drastne tkaniny
woßebje cžistowołmjane w bohatym wubjerku. Płacžišny spodžiwnje tunje.
Julius Hartmann Sohn
na rózku mjaßoweho torhoschcža.

Jerje

jara wulke po 4 a 5 np.,
15 schtuk po 50 a 60 np.,
porucža ſa jara płacžišny hódne

Gustav Poser.

Cžorne tkaniny
k poczehnjenju kožuchow

10/4 schěroke cžistowołmjane

porucža w wulkim wubjerku po najtuniſchich płacžišnach

H. Kayser na žitnej haßy 10.

P. P.

Cžeſcženym Sserbam w Budyschinje a wokolnoſczi najpodwolniſcho k nawjedženju dawam, ſo ßym ßwoju hacž dotal w domje knjeſa ratarja Kſchižana pschi theatrowym naměſtnje wjedženu

materialtworowu, tobakowu, zigarowu a winowu pschedawarnju

do ßwojeho nowonatwarjeneho domu **pschi hłownej dróſy** (blisko kral. hamtſkeho hejtmanſtwa) pschepołožił. Dowěrjenje, mi hacž dotal ſpožcžene, proſchu, mi tež dale ſdžeržecž; ſ krucže ſprawnym poßłużenjom ßo toho hódny wopokažu.

W Budyschinje, w oktobrje 1886.

S podwólnym počeſcžowanjom

Wilh. Schamlott.

Turkowske ßlowki

najrjeńsche a najwjetsche, kotrež ßu dostacź, porucza hischcże tunjo

Moritz Mjerwa
na mjaßowym torhoschczu,
destillazija najlěpschich likěrow.

So bych ßwój wulki skład **lampow** něschto pomjeńschił, pschedawam je wot dźeńßnischeho dnja po fabrikskej płaczisnje a to ruczne lampy po 40 np., scźěnske lampy po 50 np., wißaze lampy po 1 mk., tykanzowe blachi, wuhlowe kaschcże, wódne khany, bowy, krjepjawy, mlocźenki a mlokowe khany jara tunjo.

Hermann Rachlitz, klampnař na žitnej haßy 10 a Hoschiz haßy 24.

Naschu wukhwalenu snatu

4 np. zigaru czißło 3

wschitkim kurjerjam k prusy naležnje poruczamoj.

Strauch & Kolde,
3 na kamjeńtnej haßy 3,
drogowe khlamy k słotemu worlej.

K poßylnjenju a porjeńschenju włoßoweho roscźenja, k wotstronjenju schupisnow a hłowoweje lischawy

woprawdźity franzski palenz

w bleschach po 40, 50, 95 np. a 1 mk. 60 np., w mjeńschich dźělbach po kóždej płaczisnje.

Strauch & Kolde,
3 na kamjeńtnej haßy 3,
drogowe khlamy k słotemu worlej,
en gros. en détail.

Maschinske wolije

w wschelakich druźinach sa lohko a czežko dźěłaze maschiny,

wolij sa schijaze maschiny

w bleschach po 50 np. a wuważeny,

kołmas

najlěpschu druźinu w ßudźikach po 1/2 a 1/4 zentn., kaž tež w kaschcźikach po 2 puntomaj,

njeczisczeny vaselin

w blachowych tysach po 1/2, 1, 2 a 5 puntach, kaž tež po wjetschich dźělbach poruczeja

en gros drogowe khlamy en détail

Oty Engerta.

Khlěb

k wuměnjenju a k kupjenju,

zakty,

pscheńczny a rzany muku

porucza

khumschtny mkyn w Scheschowje.

Pletwa, włoßowe rjeczasy s wucźeßanych włoßow rjenje a tunjo dźěła

Adolf Herold pschi žitnych wikach w póstskej kowarni.

Přeprošenje.

Hłowna zhromadźizna serbskeho duchownstwa ma so **štwórtk 28. oktobra** wot 1/2 10 hač do 12 w **złotej krónje** w Budyšinje a po njej tam wot 12 hač 1 **hłowna zhromadźizna serbskeho lutherskeho knihowneho towarstwa** k předpołoženju zličbowanja dźeržeć; na čož woboje z tym naležnje přeprošuje **Předsydstwo.**

Pscheproschenje.

Schtwórtk 28. oktobra t. l. wjeczor 1/2 7 hodźin budźe k spěchowanju Budyskeho wokrjeßneho towarstwa psche njewužitne wuźiwanje palenza knjes farař lic. theol. **Rada** se Schönbacha **w Lauez hotelu** tu pschednoschecź wo „straschnoscźi wopilstwa sa nasche ludowe žiwjenje a schto ma ßo pschecźiwo tomu cźinicź", se scźěhowazym wukoženjom.

Wschitkich, kotsiž chzedźa, spósnawschi schkódne skutkowanje wopilstwa, prózowanja towarstwa podpjeracź, wutrobnje proßymy, ßo na shromadźisnje wobdźělicź.

W Budyschinje, 15. oktobra 1886.

Komißija k pschiprawjenju pschednoschkow.

Czeßny wěnz na row

pjecź lubych dźěczi

Khorle Henczki w Schcźežiny a jeho mandźelskeje **Hańże** rodź. **Mikelez** tam.

Ach, tajka srudnoscź sawěscźe
Sa dołhi czaß njej' ßtyschecź była,
Kaž naléto we Schcźežiny je
Tón Henczkez dom tam potrjechiła,
Hdźež ßmjercź pjecź lubych dźěczatkow
Je wsała prjecź sa dźewjecź dnjow
Psches khorosc distheritis.
Te wschě pjecź tam we Schcźežiny ßu
Wot sprawnych starschich narodźene
A w Rakezach — hdźež ßluscheju —
Tam we jich Bożim domje schcźene;
Do schule, kiž tam we wßy je,
Tsi wot nich hižo khodźesche,
Te druhe běchu mjeńsche.
Ta prěnja, luba Gustelka,
Ta nahle s toho ßwěta dźěsche
Toh' dźewjatnatoh' augusta,
Hdyž dźeßacź lětow stara běsche,
Tón ßamy dźeń, dha s wjeczora
Ssmjercź tež tu lubu Hanku wsa,
Kiž bě lět schtyri stara.
Hdyž tutej dwě se srudobu
Do jenoh' rowa hrjebacź chzychu,
Tu srudnu powjesc dostachu,
Kaž bojeli ßo pschezo běchu,
So Hańża tež — o srudoba —
Je na tu khorosc wumrjela,
Lět tsinacze bě stara.
Sa dźewjecź dnjow, dha s noweho
Ssmjercź saßo jich dom wopytasche,
A kaž bě Bóh ji kasał to,
Jim tež jich lubu Leńku wsasche,
Kiž wot nich bě ta najmłódscha
A — kaž ßo wě — tež najlubscha,
Ta bě dwě lěcze stara.
Tón ßamy dźeń — bě njedźelu —,
Kak srudny dźeń to tola běsche,
Dha psched wjeczorom popołdnju
Tež Khorla psches ßmjercź wotßal dźěsche,
Hdyž wóßom lět bě dokonjał
A schulu ßwěru wopytał,
Kaž Gustla a tež Hanka.
Te pjecź nětk wschě na kerchowje
We dołhim rynku wotpoczuja,
Dwě stej žno prjedy semrjele,
Duž ßydom nětk tam wočakuja,
Hacž budże Bóh tež sawołacź
Toh' luboh' nana, lubu macź
K nim do njebjeskoh' raja.

Duž, lubi starschi, njepłaczcze,
Ach, troschtujcze wschak s tym ßo tola,
So, schtož Bóh cźini, dobre je,
To je wschak Boża ßwjata wola,
Wón s luboscźu bě wam je dał,
Je s luboscźu nětk saßo wsał,
Nětk jandźeljo ßu Božich.
Haj, dźěczatka ßu jandźeljo,
Ach, rosponmcźe to tola ßebi,
Kiž tam po' tróna Bożeho
Cźesc, khwalbu, luby Bożo, tebi
Nětk s rjanym hłoßom spěwaja
A na ßwět wjazy nochzedźa,
Duž wo nje njepłakajcze.
To by h'schcże wjele srudnische
Sa waß, wy lubi starschi, było,
Hdyž byschcze měli jeniczke,
A te by wam tež wotemrjelo;
Tak hischcze zyła czrjódźiczka
Sso wokoł blida seßyda,
Bóh sdźerž je wschě wam dale.
Haj, lubej starschej, s njebjeßow
Wschě ßydom wam nětk pschiwołaju:
„My ßmy nětk pola jandźelow,
Kiž naß wschě jara lubo maju,
Duž, luby nano — maczerka,
Ach, njepłakajcze — Boże dla —
Nam je nětk jara derje."
Tež schtyrjo bratija, ßotry dwě,
Schto wo nje dale płakacź chzecze?
Ach, na ßwěcze je nětko sle,
Sswět kóždemu nětk ßyczе wlecze,
A jeli nekak móżno je,
Je tež do hrěchow sawjedże
A na poßledk do hele.
Wy saßo s nowej srudobu
Wo lube dźěczi poplakacze,
Hdyž wy jich lubu drasczicźku
A schulske knihi wohladacze,
Hdźež sa blidom prjed' ßedźachu,
Tam njeßu wjazy k widźenju,
Duž se ßylsami jěscze.
Dha spicze derje, dźěczatka,
Wschě pjecź we jenym wulkim rowje,
Tež dwě, kiž Bóh wam prjedy wsa,
We Rakezach tam na kerchowje,
Hacž Bóh — kaž pische biblija —
Wschě ßydom s rowa sawoła
A sjednoczi waß saßo.

W mjenje wulzy jara srudźenych starschich, bratrow a ßotrow
Pětr Mtónk.

Czehnjenje 5. klaßy kral. sakśk. krajneje lotterije

wot 3.—24. novembra t. l.

Loßy k tomu porucza po 1/1, 1/2, 1/5, 1/10

Fr. Th. Jäger
na swonkownej lawskej haßy 3
w Budyschinje.

„Lipa"

změje, da-li Bóh, njedźelu 24. winowca popołdnju 1/2 5 hodźin w Eberweinec hosćencu swoje měsačne posedźenje, na kotrež najpřećelnišo přeprošuje

předsydstwo.

Zaréčanske serbske towarstwo

změje — da-li Bóh — njedźelu 24. oktobra swoju měsačnu zhromadźiznu.

Wo bohaty wopyt prosy

předsydstwo.

Na Židowje czißko 128 je stwa s komoru a pschißkuschazym rumom wobstejnoscźow dla hnydom abo k nowemu lětu na pschenajecze.

Knježi pohoncź ßo hnydom na Lichanjanskim knježim dworje do ßkužby pyta.

Sa ßwoje schtrympotworowe fabrikazionske khlamy wot wonka k 1. januarej abo k jutram 1887 **wucźobnika** pod pschihódnymi wuměnjenjemi pytam.

Rudolf Osswald
na ßerbskej haßy 3.

Wutrobny dźak.

Pschi mojim 25 lětnym sastojnskim jubileju, kotryž je ßo 16. oktobra měł, je ßo mi wot mojeje lubeje ßerbskeje a němskeje zyrkwinskeje a schulskeje gmejny, wot mojich cźesczenych pschedstajenych, kaž tež kollegow s daloka a s bliska telko dopokasmow luboscze a poczesczowanja psches sbožopschecźa a rjane dary dostało, so mje jara hnuje, wschitkim ßwój najwutrobnischi dźak wuprajicź s prósstwu, so bychu mi tajku pschikhilnoscź, tak dołho hacź mi Boża hnada w mojej gmejnje skutkowacź da, dale sakhowacź chzyli.

F. W. Voigt,
kantor w Klětnom.

Wschitkim snatym a pschecźelam srudnu powjesc k wjedźenju damy, so je ßobotu 16. t. m. nasch luby nan, dźěd a pradźěd, wucźeŕ em. **J. T. Mahling** po krótkim cźerpjenju zunjo wußnuł.

Wo cźichu ßobuželnoscź proßy

žarowaza Mahlingez ßwójba.

W Khołmje pola Dźěžow, 16. oktobra 1886.

(K tomu cźißku pschiłoha.)

Pschiłoha k cžišku 43 Serbskich Nowin.

Sobotu 23. oktobra 1886.

Krucze sprawne! Tunje płacžišny!

Khlamy sa mužazu a hólcžazu drastu a drastne tkaniny

Maxa Wolffa na šerbskej haßy 8.

K symskemu cžaßej poručam ßwój derje srjadowany skład derje a trajnje dźěłanych
symskich swjerschnikow s najtunischich a najlěpschich tkaninow,
symske pjesle a kabaty jara płacžišny hódne w rjanych mustrach s jenož cžisteje wołmy,
wobleczenja s pjeslom abo ßuknju w snatej hódnoscži a wulkim wubjerku.
Hólcžaze wobleczenja ßu pschezo w wulkim wubjerku na składze.
Khěžorske mantle sa hólzow, derje dźěłane, po tunich płacžišnach, toho runja
hólcžaze wobleczenja s dobrych tkaninow derje dźěłane.

Wscha drasta ßo w mojej krawzowni dźěła.
Skasanja po měrje ßo w běhu 48 hodźin po tunjej płacžišnje wobstaraju.

Khofej

wot najtunischich hacž do najlěpschich družinow, jara derje ßkodźazy, poručza **Hermann Klemm** na bohatej haßy.

Jerje

rjane tucžne ryby
poručza po tunich płacžišnach
Hermann Klemm
na bohatej haßy.

Syrop

punt po 12 np., jara ßłódki, poručza **Hermann Klemm** na bohatej haßy.

Khofej

njepaleny punt po 70, 80 hacž do 150 np.,
pschezo cžerstwy **paleny**, ßylnje a derje ßkodźazy, punt po 100 a 120 np.
poručžataj
Ginzel & Ritscher
na wulkej bratrowskej haßy 6.

Roßowany stwjelzowy abo njetrjeny len, kaž tež wutrjeny len kupuje kóždu dźělbu po najwyschschich płacžišnach
mechaniska dźěłopschadownja w Hajnizach.

Sporuschk

kupuje **měschczańska haptyka w Budyschinje** na hłownym torhoschcžu 6.

Barchent k koschlam

w wulkim wubjerku
jenobarbny, ßmužkaty a cžischcžany
łóhcž po 20, 25, 30, 35 a 40 np.;

kalmuk

łóhcž po 35, 40 a 45 np.;

tkaniny k ßuknjam

połwołmjane
łóhcž po 30, 35 a 40 np.;

twjerdy köper

kraßne mustry, najlěpsche sa wobleczenja, ßuknje a jaki
łóhcž po 50 a 60 np.

Richard Gautzsch

nětko 13 na bohatej haßy 13.

Anna Prasser

poručza **wołmjane schtrykowanske pschedźeno** jenož w dobrych družinach, toho runja **Barlinsku, zefyrsku, mochowu, gobelinsku** a **mohairowu wołmu** po tunich płacžišnach.

na schulskich hrjebjach 11 s napschecža theatra.

Woprawdźity

hydrawliski cžorny kalk

wubjernje ßo hodźazy sa zyhelowe krycže, sakkadny twar, swonkowny wobmjet, sa symsy, k wobmjetowanju wětrowych bokow a pschewustupazu włóžnoscž scžěnow w wobydlenjach, hródźach atd. poručza stajnje cžerstwu, wulkokruchatu tworu
A. Lorenz w Budyschinje.

Butra!

Měschanu butru, lutowansku butru
w bowach a wuwaženu, najlěpsche družiny, poručza wot cžerstweje poßykki
Gustav Poser
na jerjowej haßy.

W. H. Conrad

w Budyschinje
13 na bohatej haßy 13
poručza w wulkim wubjerku
rolkaty tobak a w pakcžikach, zigary,
100 schtuk po 2 mk. a drózscho, jenož dobre wězy po tunich ale wěstych płacžišnach.
Wulki skład
khartow k hracžu.
Saßopschedawarjam ßo poniżene płacžišny woblicža.
W. H. Conrad
13 na bohatej haßy 13.

Khofej

paleny punt po 100—200 np., **khěžorske měschenje** pt. po 120 np.
poručza sa něschto wubjerne
Gustav Poser
na jerjowej haßy.

A. Mager

na šerbskej haßy
pschedawa a porjedża cžaßniki derje a tunjo.

J. G. Schneider
pódla lawskeho tórma pschedawa tunje a dobre
czaßniki a rjeczafki.
Porjedźenja ßwěrnje a tunjo.

Jablukowe wino,
wschelake jahodkowe a ßadowe schampanske wino, mußěrowaze ßadowe limonady a bowle,
ßadowe kißało,
wubjerne k ßolotwi, k kładźenju atd.,
sodowu a selterßku wodu,
pschezo czerstwu pjelnjenu, porucza
Hornjoluźiska ßadowa tłóczerńja
dr. Herrmanna a dr. Wetzki
na ßadnej bohatej haßy 3.

Ssuche Durfthoffske droźdźe
porucza
pjekarski mischtr **A. Biesold**
na bohatej haßy.

K kermuschам

porucza
tykanzowu wyrzu
w paketach po 10 a 20 np.,
korjeński a zitronowy wolij
w bleschach a wuważeny,
tykanzowu barbiežku (safran),
ff. korjenje, zyłe a tołczene,
ezékazu ßól (flüchtiges Salz)
k pjeczenju wurosczeneje pschenźy
hrodowska haptyka.

Khofej

w wulkim wubjerku
seleny punt po 70—160 np.
jenoż derje ßkłodźaze druźiny porucza
Gustav Poser
na jerjowej haßy.

Najlěpsche nowe
hollandske jerje
jara nježne a tucźne ryby
po **3** a **4** np. porucza
Hermann Kunack
na bohatej haßy 8.

Khofej:

Kampinas
punt seleny po 70 np.
= paleny = 85 =
mexikanski
punt seleny po 80 np.
= paleny = 100 =
jara derje a ßylnje ßkłodźazy
porucza
Hermann Knnack
na bohatej haßy 8.

Syrop

punt po 16 a 20 np., ßkłódki a czisćze ßkłodźazy, poruczataj
Ginzel & Ritscher
na wulkej bratrowskej haßy 6.

Ottomar Bartsch

w **Riesy** nad Łobjom.

Mydłowa, kolmasowa a maschino-wolijowa fabrika.

Płaczisnowe sapißy ßo darmo a franko pschisczeku.

Emil Wehrle na jerjowej haßy

porucza ßwój wulki skład **barchenta** sa koschle w prawej schěrokosczi, stary łóhcź po 16 np., 6/4 schěroke **tkaniny k ßuknjam** (tołsta wołma), stary łóhcź po 30 np., **kalmuk,** stary łóhcź po 30 np., dwójzy schěroki **lama,** stary łóhcź po 60 np., bawmjane, połwołmjane, wołmjane, źidźane a połźidźane **rubischka** w wulkim wubjerku a po jara tunich płaczisnach.

Hermann Beermann,

modotworowe khlamy

prjedy na mjaßowych wikach, nětko

na ßnutskownej lawskej haßy 6

na koßu radneje pinzy,

pschedawa kaž hacź dotal po ßnatych najtunischich płaczisnach w Budyschinje

drastne tkaniny czorne wołmjane po 20 np., pißane po 25 np. hacź k najwoßobnischim wězam, **ßomot, źidźane tkaniny, gardiny, blidowe ruby, łožowe płachty, lama** a **flanell,** 7/4 schěroke **tkaniny k ßuknjam** po 30—100 np., **barchent k koschlam** po 18 np., najlěpscha twora po 35 np., **plüsch** a **dubl.**

Symske mantle po 9 mk., **mantle pschedeschcź** po 6 mk. a wschelake druhe wězy jenoż na ßnutskownej lawskej haßy pola **Hermanna Beermanna.**

Pschepoloženje fotografiskeho ateliera.

Czeßczenym Sserbam w Budyschinje a wokolnosczi najpodwolnischo k nawjedźenju dawam, so ßym ßwój fotografiski atelier, kotryź bě hacź dotal pod firmu

Alexandera Matthaeya

dwórskeho fotografa naßlědnik

ß napschecza theatra, nětko do ßwojeho noweho doma na

schulsku haßu czißło 3

pschepołożił.

Sso dźakujo sa dowěrjenje, mi w starych rumach spožczene, proschu, mi jo też w nowym statoku dobroczinje pschiwobroczicź; ja budu ßo prózowacź, ß najlěpschim wuwjedźenjom skasanjow wschě žadanja spokojicź.

Alfred Schreiber.

Chirurgiska wobalerńja w Budyschinje.

Kóźde **wuwinjenje, swinjenje, sczischczenje, tšelne, biczne, kłóte** a **sdrjene rany,** też **chroniske jětsjenje kožowych** a **spinowych žilow** ßo po nowym antiseptiskim waschnju hoja; toho runja ßo **srunanje, sarybowanje, maßěrowanje, frotěrowanje, kładjenje plestrow,** też **torhanje subow** derje a tunjo wobstara wot

Jana Löfflera, pruhowaneho hojerja
na schulerskej haßy czißło 3 po dwěmaj skhodomaj,
ß nutskhodom na rěsniskej haßy.

Wobalenski czaß: dopołdnja wot 9—12 hodźin, popołdnju wot 2—4 hodźin. Czinju na to kedźbne, so ßym Sserb, a so ßo toho dla pola mje ßerbski rěczi.

Jara
dobry khofej

paleny punt po 80, 90, 100 hacź 180 np.,
njepaleny punt po 60, 70, 80 hacź 150 np.
porucza
Wilhelm Berger
na bohatej haßy.

Khofej njepaleny punt po 70 np.,
khofej paleny = = 90 =
zokor ff. mlěty = = 28 =
zokor w pokrutach = = 30 =
rósynki wulke, jara rjane,
korinthy, sultania-rósynki,
mandle, ßkłódke a hórke,
wschě korjenje,
rajß w wschelakich druźinach,
nudle wschěch druźinow,
kamane nudle punt po 25 np.,
jerje, rjane wulke po 4 np., mandel po 50 np.
porucza
Hermann Lemke
na mjaßowym torhoschczu 8.

Nowe jerje

wulke tucźne ryby
mandel po 50 np.
pola
Gotthardа Behrendsa
na Hoschiz haßy 42.

Najlěpschi
zokrowy syrop

punt po 16 np.
porucza
Gotthard Behrends
na Hoschiz haßy 42.

Rjepikaty tobak

njeroskraty najlěpschi amerikanski punt po 34 np.
porucza
Gotthard Behrends
na Hoschiz haßy 42.

Tuni khofej

kupuje ßo hischcze pola
Gotthardа Behrendsa
na Hoschiz haßy 42.

Wutajanje a pschewjesne pißma dawa
Albert Meisel w Budyschinje.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 44. **Sobotu 30. oktobra 1886.** **Lětnik 45.**

Swětne podawki.

Němske khěžorstwo. Na Altenbergskim hrodźe pola Wina je sańdźenu njedźelu hrabja Bjedrich Ferdinand Beust nahłeje smjerće wumrjeł. Hrabja Beust, kotryž je nětko cźernjowy pucź žiwjenja dokonjał, něhdy, móhł rjez, nicźe politiki skoro zyłeje Europy w swojej ruzy dźerżeśe. Semrjeteho pschecźiwnik, wjerch Bismark, jeho jako dobycźerski a sławjeny pschewinjeŕ pschětraje. Wulki smykł Beustoweje politiki, kotryž bě ſ pschicźinu jeho pada, w tym wobstejeśe, so Prusku a jeje wojeŕsku móz pśche niśko ważeśe a so so na wopak na swylnosćź Awstrije pśche wjele spuschćeśe a so sebi dowěri, srěnje němske kraje k rosrißazej mozy w Němzach posběhnucź. Hrabja Beust so 13. januara 1809 w Draždźanach narodźi a hižo w dźećazych lětach wulku wobdarjenosćź ducha pokasowaśe, kotruž jeho macź swěru wuwicź pytaśe. Do sakskeje statneje słužby wón 1831 a to do ministerstwa swonkownych należnosćow sastupi. W februarje 1849 wón ministerstwo swonkownych należnosćow pschewsa a ſ ministromaj Friesenom a Zschinskim pschecźiwo pschiwsacźu khěžorstwoweho wustawa hłosowaśe. Hdyž na to sběžk wudyri, Beust pruskich wojakow k poraženju revoluzije powoła. Tehdy so wot njeho pschecźiwo sběžkarjam surowje sakhadźeśe. Tola revoluzija so ſ mikymi srědkami podtłóčicź njemóžeśe. Runje tak so jemu słamanje sakskeje konstituzije sa wulki hrěch pschiliczicź njemóże; pschetož ſ tehdomnischim worakawym demokratiskim sejmom so niczo dozpicź njemóžeśe. Nam Sserbam bě w tamnych njeměrnych cźasach Beust kruty njepschecźel. Budźiśe tehdy sakski kral swoju mikosćiwu ruku schkitowajo nad Sserbami njedźerżał, budźiśe Beust cźischcźenje serbskich knihow a nowin sakasał a ſ tym nastawazej serbskej literaturje smjertnu ranu sbił. So je so Sserbowstwo ſ pschescźěhanjom pschelutowało, ma so wone jenicźzy sakskemu kralowskemu domej dźakowacź, kotryž ſ pschipósnacźom swěrnosćże, wot Sserbow jemu pschi revoluziji wopokasaneje, sebi Sserbow wyšoko ważeśe a jich ſ gwaltom wutupicź njeda. Hdyž bě Beust w lěcźe 1866 swoju partiju pschecźiwo Bismarkej na cźeskich bitwischezach pschěhrał, dyrbjeśe Sakssku wopuschcźicź. Tehdy Beust Sakskej słužbu wopokasa, kotraž jemu w Sakskej wěcźne dźakowne wopomnjecźe sakhowa a sakski lud, kotryž bě wón se swojej njeśbožownej politiku do njeśboža storcźił, ſ nim trochu wujedna. Dokelž běchu w Barlinje wobsamkli, Sakssku, runje kaž Hannoversku, annektěrowacź, a Bismark tuteje pschicźiny dla ſ Beustom wo měrje jednacź nochześe, so Beust do Parisa poda, dopomni Napoleona na swěrne swjasťkarstwo, kotrež bě bjes sakskim kralom Bjedrichom Augustom a Napoleonom I. wobstało a kotrež bě prěńschi tež w njeśbožu hacź do poślednjeho wokomika swěru dźerżał. Beust khěžorej, sa tradizije swojeho doma jara dótkliwemu, sa cźeśnu pschišłuschnosćź pschedstaji, nětko tež potomnikam pschecźela swojeho wuja trón sdźerżecź. Tutón srědk pomhaśe; Napoleon da w pruskim hłownym lěhwje pschipowjedźicź, so by annekziju Sakskeje sa snamjo wójny wobhladał, Franzowske wójsko pschi Rheinje by w tehdomnischim cźasu sa Prusku wulki strach było, pśches to móżeśe płody dobycźa, kotrež Prusko hižo w ruzy dźerżeśe, shubicź. Duž so do Napoleonoweho zadanja swoli a sdźerżenje sakskeho tróna so ſ tym wuměnjenjom pschilubi, so so Sakssko zyłe do pruskeje wojeŕskeje organisazije wosmje. Dalschi běh wězow je pokasał, so Prusko pśches swoje pschidacźe niczo shubiło njeje, ale so je swjaskarja twjerdeje a spuschcźomneje swěrnosćże dobyło, kotryž budźe, kaž je hižo kral Jan prajił, rossudźeny napokožene powinnosćże kóždy cźas njekhabłajzy dźerżecź. Po wujednanym měrje Beust do awstriskeje słužby stupi. Wón ministerstwo swonkownych należnosćow pschewsa a to ſ wotmyślenjom, so by shubjenu parthiju pschecźiwo Bismarkej dale hrał. Jeho zyłe prózowanje bě na to složene, europiski swjask pschecźiwo połnóznoněmskemu swjaskej scźinicź. Sa tśi lěta bě tež swój nadawk dozpił, swjask ſ Franzowskej a Italskej wobsamknuł, tola Bismark wjedźeśe, jeho pschekhwatacź. Wón Franzowskej njenadźujzy wójnu pschipowjedźi, a pśches bitwu pola Sedana so wschě Beustowe wotmyślenja swrócźichu. Po poraženju Franzowskeje bě Beust swoju hru w politizy wuhrał a wón je wulki smykł scźinił, so tehdy ſ jewischcźa njewotstupi. W lěcźe 1871 jeho na dobo se sastojnstwa puschcźichu; wón pśches Bismarka njepadźe, wón sam pśches sebje padźe, dokelž bě so ſ njepěknym wobkhadom ſ bórsu naždźował, schtož jemu khěžor wodacź njemóżeśe. Wón jako póslanz do Londona dźéśe a wot tam posdźišcho do Parisa. Hdyž pak so tu ſ franzowskej stronu, kotraž sa wjecźerskej wójnu ſ Němskej žada, nakładowaśe a njesbožowne słowo wupraji: „Moja dusća je dźakowna, moja wutroba je franzowska“, běśe so w politizy njemóżny scźinik. Beustej tole njepschemyślene słowo w Barlinje jara sa sło wsachu, a awstriske knježeŕstwo jemu toho dla panucź da. Awstriska, kotraž je w wuskim swjasku ſ Němskej, njemóżeśe so w Parisu wot póslanza ſ franzowskej wutrobu sastupicź dacź.

— Nowy franzowski póslanz w Barlinje je sobotu khěžorej swoje wobswědczenske pisma pschepodał a pschi tym narěcź měł, w kotrejž wusběhnu, so mataj Němska a Franzowska wjele shromadnych interesow, kotrež bychu móhłe podkožk k wujednanju, k lěpschemu wobeju krajow służazemu, bycź. Khěžor franzowskemu póslanzej wotmolwi, so so ſ nim w myśli wujednanja wobeju ludow na podkožku jeju shromadnych interesow setka. S wulkej wobkhadnej wobwjertliwosću knjes póslanz wschě tamne nusne woźebitosćże sjednocźa, so by ſ němskim knježeŕstwom sa sakhowanje wobostronskich dobrych pomerow dźékał. Khěžor swoju spokojnosćź nad wólbu woźoby noweho póslanza wupraji a jemu swoje stajne a polne sobuskutkowanje pschilubi, so by so naspomnjeny měrny saměr doźahnuł.

— Pschi wólbach do khěžorstwoweho sejma je w Graudenzsko-Straßburgskim wokrjeßu, kotryž běśe wot lěta 1881 wot jeneho Polaka sastupjeny, němska strona dobyła. Polazy němskich katholikow winuja, so so tucźi na jich porażzy wina, dokelž so tón krócź swoje hłoßy Němzej dali.

— Pschi nowych repetěrowazych tśělbach němskeho wójska njebudźe so teßak jako bajonet wjazy trjebacź. Wojazy dostanu zyłe nowu, k natyknjenju na tśělbu woźebje wudźěłanu bróń. Wona ma brink, kotryž ma dołhosćź a napohlad wulkeho kałacza a khwótku ſ drjewa a żeleza ſ pschiprawu k natyknjenju. Tele kałacze pak so jenoż pschi mobilisaziji wojakam wudźěła, dokelž maja stajne noschenje tuteje bronje ſ dobrym prawom sa straschne. Nowa repetěrowaza

abo magazinska tšélba je njedźiwajzy magazina, ſ 10 patronami napjelnjeneho, a natyknjeneho kałacza lózšcha, hacź dotalna tšélba.

Bołharska. Prózowanje turkowskeho knjeżerstwa wo wujednanje bjes ruskim a bołharskim knjeżerstwom je zyle bjes wuspěcha wostało. Bołharske knjeżerstwo njeje do wotstorczenja žejma swoliko, ale je k jeho wotewrjenju do Tirnowa wotjěło a ſ tym sady žebje wschě mosty wotkamało. S wulkimi nadźijemi na wuspěch žwojeje politiki wschak knjeżerstwo do pschichoda njehlada; skerje žo sda, so žamo žwoje wojowanje pschecźiwo Ruskej sa bjesnadźijny dźerži, ale wone jo dale wjedźe a chże jo dowojowacź. Knjeżerstwo by žnadź žo jara rad ſ Ruskej wujednało, tola jenoź ſ tym wuměnjenjom, so by statne wjeźko ſ ruki puschczicź njetrjebało. Ruska pak ženje na tajke wujednanje njepschistupi, wjele bóle móže žo sa wěste měcź, so ſ nětczišchim knjeżerstwom ſ zyła jednacź njebudźe. Knjeżerstwo chże pjecza w mjenje ludoweho žejma hnydom po wotewrjenju poźedźenjow deputazija k ruskemu khěžorej późłacź, a so by žo deputazija też pschijała, dyrbi žo metropolit Klement na jeje czoło stajicź. Tola, hdyž žo na to dźiwa, so je general Kaulbars wospjet pschipowjedźił, so Ruska nětczišchi ludowy žejm sa sakoński njepschipósnawa a so wschě jeho wobsamknjenja sa njepłacźaze wobhladuje, njemóže žo nad tym dwělowacź, so by žo deputazija, a hdy by ju też Klement wjedł, wot zara njepschijała. Ruske knjeżerstwo žo też hižo toho dla nochze ſ nětczišchim bołharskim knjeżerstwom naźadźowacź, dokelž w Bołharskej njeporjad dźeń a bóle pschiběra. To je też ſ pschiczinu było, so je ruske knjeżerstwo k schkitowanju ruskich poddanow k pschistawskemu městu Varnje dwě mjeńschej wójnskej łódźi wotpóźłało. So wobstejnosczje w Bołharskej najlěpsche njejžu, je też ſ toho widźecź, so je žo na město Sofiju woblehnjenstwo położiło. W Lompalanzy žu tamnischeho guvernéra sajeli, dokelž je žo pschi pschižahanstwje wobdźělił, kotrež bě žebi wotmyślilo, žobustawy knjeżerstwa na pucźu se Sofije do Tirnowa sajecź.

Borsdorfske jabłuko.

Nalětnje žłónzo žo pśches schěre mróczele dobywasche a poźměwasche žo pschecźelniwje na žwět .... sa něktore dny žo symski wodźew shubi, na schtomach a kerczkach žo pópki pokasowachu, se wschěch stron žo cźikotazy spěw ptaczkow móhł rjez na pruhu sanoschowasche, ſ jenym žłowom, wscho, czohoź ma człowjek kedźbu, pschikhad nalěcza pschipowjedasche.

Teź na žamotnym kuble Radohrodźe pod schumawskimi horami, kotryž žo w symje zyle wot druheho žwěta wotsamknje, žo nowe žiwjenje hibacź poczа.

Symna morwoscź, kotraž bě něktore měžazy dołho na knjeźim dworje knjeźika, kotryž bě hižo pśches wjele lět pschenajeny, žo do noweho žiwjenja a hibanja pschemění.

Na dworje bě žiwjenje kaž w mrowischczu. Žónska czeledź hanja a khwata. Wot mužskich dźěłacźerjow pak ani jeneho njewidźimy, wschitzy žu na polach a na łukach, abo w lěžu. Schesczo czeladni woraja, pjeczo włócza; ſ druhich ma kóždy žwoje woźebite dźěło pschidźělene.

Ssamo najenk, muž w najpoknischej mozy, haj žamo najstarschi, schěscźdźeźacźlětny rólny pohoncź Bartowez, kotrehoź je dźěło tak sdrěło, so móže žo lědma na nohomaj dźerżecź, staj na polach. Najenk wot jeneho dźěłacźerja k druhemu khodźi a dohladuje jich dźěło. Bartowez runje na nahłym pahorku se žnadnej skoru płódneje semje wora.

Na dobo najenk sa starym czeladnikom steji. Wón njenadźujzy pschińdźe, kaž by se semje wurostł . . . Pschihladuje k dźěłu, widźi, kak pomału a njelepje starej ruzy płuh wodźitej — a krej jemu k hłowje stupi . . .

Wón na stareho Bartowza sareji. Rólny pohoncź wschě žwoje mozy napina, tola konjej njerunje czehnjetaj, płuh žo tu a tam schmata — a najenk —

Ach! wschak wěmy — schto nahli ludźo samoża.

Wón pschiskoczi, wutorże starzej kschud ſ ruki a jeho pscheschwika kaž njepožłuschneho worakaweho hólza.

Mjelczizy — troschku nakhileny a ſ cźmowym wurasom saskobjenosczje w seźmahnjenym smorschczenym wobliczu, Bartowez njesažłużene khostanje snježe — a wschě mozy napinajo dale wora, hacź žo jemu pót po czole dele roni — —

Na brjózku psched dworom, hdźež pschi hischcze njewoblisczenych wólschach bórbotaza rěczka žwoje žołmy w žłónczнym błyschczu posłoczuje, je žiwe wjeżele.

Czeledźine dźěczi běchu žo tu sběžałe, a też najenkowy jeniczki žynk, žylny dźeźaczlětny pachoł, połny strowosczje, ſ wuhloczornymi włožami a wulkimaj błyskatymaj woczomaj tam bě.

Dźěczi hrajkaju a žo po swuczenym waschnju honja; druhdy ſ njewědomnym rosmyślenjom, druhdy sažo njedźiwajo na napominanja starscheju — khróble a dźiwje . . . Najenkowy žyn, najczerstwischi a najžylnischi bjese wschěmi, kaž schip wokoło lěta, kasy na wólsche a skaka kaž wjewjercźka ſ jeneho schtoma na druhi. Jeho lizy žo pyritej, kaž byschtej żahłej bykej, a ſ czorneju woczow błyski dźěczazeje wjeżełosczje slětuja . . . .

Tak žo na Radohródskim dworje něktore dny minuchu . . .

S zyła žo tam nalěczo kóžde lěto na to žame waschnje sapoczina.

Tola schto móže człowjek czinicź, hdyž prěni nalětny wodych njewudźerži, hdyž jenoź na krótku khwilu pschińdźe, hdyž je hischcze pschezo wětr wonka ſ knjesom a jeniczke jeho sadychnjenje wschě sapoczatki pschikhadźazeho nalěcza saniczicź samóže.

Njejabzy — pśches nóz wón se žwojim lodowym dychom sadunu . . .

Sskónzo žo ſ njebjeż shubi a schěra wostudła mróczel dróbnuschki žněh žypasche, kotryž žo w mjeczelach, pśches sakhadźenje symneho połnózneho wětra nastawazych, dźiwje wjercźesche.

Po něschto hodźinach bě hižo zyła krajina sawěta.

Radohródski knježi dwór bě žo wschón sababił. Město mrowjojteje mjerwjenzy saže symska morwoscź a sprostnjenoscź knjeżesche.

Tola też w wožobnje pschiprawjenym najenkowym bydle je tón krócź srudnischo a czischischo hacź hewak; wuskoczny hólz wjazy po istwach njeběha, jeho wjeżoły hłóž njeje žkyschecź, jeho radostne njeměrne hibanje a skakanje njeje widźecź.

W nozy, hdźež je žo wjedro tak nahle pscheměniło, wón jara njeměrnje spasche. Kóždy wokomik wón wotucźi, wokasche sa macźerku, kóždy wokomik chzysche picź .... Wokoło ranja drje wužnu a něktore hodźiny spasche . . . Hdyž wotucźi, žo jeho lizy žehleschtej, jeho zyke czěło žo pyrjesche . . Wón na hłowubolenje skorži a dyrbi w kožu wostacź.

Nastrójana macź nana woła a tutón hnydom po lěkarja do połdra hodźiny dalokeho města późła.

S wětrom na pschemo žanje po žněhatych pucźach cźerja, tola prjedy hacź žo ſ lěkarjom, kotremuž je žo w měsczе snamjo khorosczje sjewiło, so móhł nusne lěkarstwo žobu pschinjesc, wrócźa, bě hižo dawno pschipołdnjo nimo.

Lěkaŕ steji směrom pschi kožu khoreho hólza.

S wěstosczu muža wědomosczе, kotryž je sta podobnych khorosczow prawje spósnał, wukasa wón, schto ma žo stacź, hdy by syma a błudnjenje pschiběrało, a po kajkich czažach a dźělbach ma žo lěkarstwo khoremu dawacź.

Macź a nan nastrójanaj pschi lěhwje žwojeho lubuschka stejitaj a kedźbnje na lěkarjowe žłowa poślkuchataj.

„Je hischcze nadźija?" žo skónczнje nan ſ tschepotazym hłožom prascha, pschewodźiwschi lěkarja k žanjam, kotrež dyrbja tutoho do města dowjesc.

„Scze mudry muž, duž móžu sjawnje k wam rěczecź. Nadźija je jara njewěsta. Teź najžnadnischi tyfuž móže žo se žmjercźu skónczicź. Wědomosczе hacź dotal žaneho žrědka psche njón njesnaje . . . Sapižamy jenoź chinin, so bychmy symu pomjeńschili — wscho druhe je wěz natury. Wotkhorjenje drje njeje wusamknjene, tola dyrbi žo pschezo najhórsche wotczakacź."

Lěkaŕ wotjědże.

S rosraženeje wutrobu žo nan k kožu žwojeho jeniczkeho dźěsczа wrócźi. Wón hólza wobhladuje, kotryž směrom leži, směrom a njenapadnje dycha, kaž so by žo pokrje derje měł, tola lěkarjowe žłowa — hrosne dopomnjenje — jeho duschu cźwiluja a chzedźa jeho wutrobu rospuknucź.

Muž hewak nahły, rospality a naždyny, muž, kotryž hacź dotal žnadź nikoho lubował njebě, poczina wopschijecź, so žwoje dźěczo bóle lubuje, hacź je sa mózne dźerżak . . . lodowa skora, jeho wutrobu pokrywaza, rostawa . . .

* * *

Tši dny žo w dworje minuchu, tola ſ khorosczu žo njepschemění.

Dźeń wote dnja lěkaŕ jěsdźi . . . khorosczе je stajna a skoro pschezo jenajka, syma njepschiběra, puls bjes pscheměnjenja biwa — spanje je njeměrne, hacź dotal khory njebłudni, — a tola wón nad bjesdnom žmjercze wiže a niz kuska nadźije žo starschimaj dacź njemóže . . .

Nan a macź po rjadu w nozy pschi kóžku žwojeho lubuschka strażujetaj. Spaŕ wot jeju woczow cźeka. Cźwilowaza njewěstosczź a žmjertny stysk jimaj kaž kamjeń na wutrobje leži.

Tak schtwórty dźeń pschińdźe.

Wokoło wjeczora, hdyž bě žo hakle psched khwilku lěkaŕ wotžalił, žo khory sběhnu, hladasche se žwojimaj žo horjazymaj woczomaj do

prósdneho, machotasche ſ ruczkomaj a błudnje ßłowa bjes ſwißa a myßle rěczeſche.

To wokomik trajeſche, potom dźěczo do ſahłowczka wróczo padźe.

Macź makeho ſměruje, rěczi k njemu zunjo a lubosnje — wutroba chze ßo jej pſchi tym ſ bolosczu puknucź . . .

Tola khory jej njeſrosumi — wón bórboze a rěczi błudnje.

Wſchelake dopomnjeńki jemu w myßlach leża.

Wón ſa maczerju woła, pſchezo jenoź ſa maczerju, potom ſa hrajkami żada, chze picź, abo mjenuje mjeno jeneho ßwojich towarſchow.

(Skónczenje pſchichodnje.)

Ze Serbow.

S Budyſchina. Sańdźeny ſchtwórtk ſhromadźichu ßo ßerbſzy duchowni k ßwojej naſymſkej konferenzy w krónje w Budyſchinje, kotruż běſche jeje dołholětny pſchedßyda na tutón dźeń powołał. Każ ſtajnje, běchu jeje wuradźowanja wulzy ſajimawe. Woßebitu ważnosćź doſta tutón dźeń ſa knjeſa pſchedßydu. Běchu ßo mjenujzy lětßa 10 lět minułe, ſo bu Hodźijſki prědarſki ſeminar pod wodźenjom knjeſa fararja Jmiſcha ſałożeny. W tutym cżaßu ßu 20 młodźi na duchownſtwo ſtudowazy Sserbjo ſboże měli pſches tutón ſeminar pſcheńcź a ßo w nim ſa duchownſke ſaſtojnſtwo pſchihotowacź. Woni běchu ßebi dźeń ſańdźeneje konferenzy ſhładali ßwój wutrobny dźak ſ rtom a ſ darom ßwojemu roswucżowarjej wopokaſacź. Hdyż běſche ßo konferenza po ſtarym waſchnju ſ modlitwu ſapocżała, wſa k. farař dr. Rjencź ſ Wjeleczina, jako najſtarſchi něhduſchich ßobuſtawow ßerbſkeho ſeminara, ßłowo, podźakowa ßo ſ rjanymi ßłowami knjeſej fararjej Jmiſchej w mjenje wſchěch ßobuſtawow ſa wſchu njewuſtawazu prózu a wopornjwu luboſcź, kotruż je pſchi wodźenju ſeminara wopokaſał a pſchepoda jako ßwjedźeńſki dar dźakownych ſtawow ſeminara rjany, drohi ßléborny tablet ſe ſerviſom, do kotrehoż běchu dedikaziſke ßłowa napiſane, każ też pſchewodźazu adreßu. Poßlenja mějeſche ßo takle:

Wyßokocżeſcżeny knjeże!

Dźeßaty krócź je ßo lětßa ßerbſki prědarſki ſeminar w Hodźiju, wot krajneje zyrkwineje wyſchnoſcże do Waſcheje wuſtojneje ruki położeny, we Waſchim domje wotdźerżał. Wjele prózy a dźěła je ßo wot Waß nałożowało. Wjele dobreho ßymjenja je ßo wot Waß wußywało, kiż nětko w lubych ßerbſkich woßadach ſkhadźa. Wam ßo dźakuja ßerbſke woßady. Wam ßo ſ hnutej wutrobu dźakuja podpiſani, kiż mějachu to wulke ſboże, pola Waß pſchihotowanje ſa ſamolwjenja polne, cżeżke dźěło w Knjeſowej winizy bjes Sserbami dostacź.

Bóh ſdźerż Wam móz, ſo móhli hiſchcże dołho ſkutkowacź k ſbożu Božeho kraleſtwa!

Na to poſtanu měſtopſchedßyda konferenzy k. farař Jakub ſ Njeßwaczidła, ſpominaſche na wſchě wulke ſaßłużby, kiż ma k. farař Jmiſch wo wobtwjerdźenje Božeho kraleſtwa bjes Sserbami a kiż je ßebi bjes druhim też dobył pſches wuſtojne wodźenje ßerbſkeho ſeminara, a wupraji jemu w mjenje zyłeje konferenzy najwutrobniſchi dźak. Knjes farař Jmiſch pſchija ſ hnutej wutrobu dar ßo ſa njón jako njedocżakane a jeho wulzy ſwjeßelaze pſchekhwatanje podźakujo. Po tym mějachu ßo konferenzyne wuradźowanja. Hdyż běchu te ßame ßo wobſamkłe, wotdźerża ßo hłowna ſhromadźiſna ßerbſkeho knihowneho towarſtwa. Sserbſke knihowne towarſtwo bu pſched 25 lětami na Hodźiiſkej farje wot 7 muži ſałożene. Běſche mały ſapocżatk a wot tych muži, kiż tehdy jo ſałożichu, ßebi drje nichtó pomyßlił njeje, ſo ſa 25 lět ſ tutoho ſornjeſchka tajki wulki ſchtom narośce, pod kotrehoż wokſchewjazym khłódkom je tak wjele ßerbſkich duſchow ßwoje wokſchewjenje namakało. Lětnje khodźitaj dwaj kolporteraj, jedyn po ſakſkej, druhi po pruſkej Hornjej Łużizy ſ rjanymi ßerbſkimi knihami. Wjele knihow je ßo roſchěrjało. Liczba ßobuſtawow je pſches 2000. Duż móżeſche knjes farař Jmiſch, kiż je ſałożeŕ a pſches 25 lět wodźeŕ tutoho towarſtwa był, ßwoju rosprawu wo towarſtwje ſ dźakownej wutrobu ſkónczicź ſe ßłowom: Budź dźak a khwalba Bohu ßamemu. Bóh chzył dale ßwojej hnadźe wotpocżowacź dacź na Hodźiiſkim prědarſkim ſeminaru, nad ßerbſkim knihownym towarſtwom a nad jeho wodźerjom knjeſom fararjom Jmiſchom!

S Hodźija. Sańdźena njedźela běſche ſa naſchu zyrkwinu woßadu ważny dźeń. Naſch nowy zyrkwiny wucżeŕ k. Kozor bu, każ póndźelu do ßwojeho wucżerſkeho ſaſtojnſtwa, tak njedźelu do ßwojeje zyrkwineje ſłużby ſapokaſany. Woboje ſta ßo pſches knjeſa fararja ryczerja Jmiſcha. Do prědowanja, po wołtarnej Božej ſłużbje, ſtupi k. farař na wołtař, ſpominaſche najprjódzy na njeſpróznjwu dźěławoſcź a wobſtajnu ßwěrnoſcź dotalneho zyrkwineho wucżerja, knjeſa kantora Liſchki, kiż běſche 34 lět woßadże ſłużił, a roſeſtaja nowemu zyrkwinemu wucżerjej, pſched wołtarjom ſtejazemu, ſ wutrobnymi ßłowami dźěle jeho ßłużby, kak ma w kóżdej Božej ſłużbje, pſchi ßwjatej khcżenizy, pſchi wěrowanjach, pſchi Bożim wotkaſanju a pſchi khowanjach woßadnych duſche tomu Knjeſej wołacź a wabicź. Hdyż běſche k. Kozor ſ rukuſawdacżom wſchě ßwoje pſchiſłuſchnoſcże po ßwojich mozach ßwěru dopjelnicź pſched ſhromadźenej woßadu ſłubił a na to aaronitiſke pożohnowanje doſtał, poda ßo wot wołtarja na chor a ſaſpěwa hłowny khěrluſch. Po ſkónczenej ßerbſkej Božej ſłużbje mějeſche ßo jeho ſawjedźenje pſched němſkej woßadu na to ßame waſchnje. Bóh ſpożcź jemu ßwoju hnadu k jeho dźěławoſcźi!

Se Sskoneje Borſchcże. Hermann Schmid tu bě hižo wot makoſcże ſ khwilemi ſacźmiteho ducha. Jeho khoroſcź ßo w běhu cżaßa tak pohórſchi, ſo Borſchczańſka gmejna jeho pſchewjeſenje do Hubertusburga wobſamknu. To mějeſche ßo ſchtwórtk 16. oktobra ſtacź. Dokeż Schmid njepſcheſtawajzy hrożeſche, ßwojeju ſtarſcheju moricź, prjedy hacź woteńdże, jeho krucże wobkedźbowachu a jeho poßlednje dny w ßußodſtwje pola żiwnoſcżerja Klimanta ſaßydlichu. Tu pak wón ßwoju hižo k pucżowanju do hojeŕnje pſchihotowanu draſtu ßrjedu ſ wjecżora na dobo ſhraba a ſ njej do „Macżidłow" cżeknu, ſhoniwſchi, ſo jeho wjazy ſ hojeŕnje njepuſchcża. Tſjo mużojo, kotſiż ßo ſa nim puſchcżichu, jeho popadżechu a ſaßo k Klimantezom pſchiwjedźechu. Tu mnoſy wjeßnjenjo na to hladachu, ſo by Schmid ſ nowa njeczeknuł. Khwilu ßebi rěczecź dawaſche, tola pocża napoßledku njeměrny bycź; woßebje ſ prawizu w dybſaku wokoło machaſche a hroſnje ſe ſubami ſchipjeſche. Na dobo k durjam poſkoczi, dźěłacżerja Wobſu potorże a ßo na dwór poda. Żiwnoſcżeŕ Kummer bě prěni ſa nim, ſo by jeho pſchimnuł, tola rucże na bok ſkoczi, wuhladawſchi, kak Schmid ſ wocżinjenym nożom wokoło ßo macha. Njekedźbujo na to kubleŕ Max Bieſold Schmida hrabnu a też jeho njepuſchcźi, hdyż bě jemu tutón wot żiwota hacź k kolenju na noſy někotre hłuboke rany ſkakał. Bieſoldowej khróbkoſcźi mamy ßo dźakowacź, ſo Schmid wjazy a wjetſche njeſboże njepſchihotowa. Na to jeho pſchemózichu, ſeſpinachu a wotwjeſechu. Njedźiwajo putow na nohomaj a rukomaj wón w Draždźanach pſchi pſchewjeſenju ſe ſchleſynſkeho dwórniſchcża na lipſcżanſke jenu dróżku roskopa, jeneho ſłużbaka k ſemi pobi a druheho do ruki ſkuża. Knjes Max Bieſold na ßwoju ranu hacź dotal twjerdźe leži. Pſchiſpomnjamy, ſo běſche Schmid wot makoſcże khětro worakawy; w ſchuli żenje niczo njewuknjeſche, tak ſo nětko ani cżitacź ani pißacź njemóże, wjele mjenje hakle něſchto druhe. Łużičan.

S Minakała. 23. ſeptembra běſchtaj hrabja Einſiedel a jeho knjeni mandźelſka w Rybarjezach (Reibersdorf) ßwój ſłoty kwaß ßwjecżiłoj, pſchi kotrejż ſkładnoſcźi buſchtaj wot tamniſcheho wobydleŕſtwa ſ mnohimi wopokaſmami luboſcże a pſchiwißnoſcże ſwjeßelenaj. Naſcha Minakałſka woßada je tehdy jara wobżarowała, ſo wulkeje dałokoſcże dła toho runja ßwojemu lubowanemu knjejſtwu k żadnemu ßwjedźenjej ßwoje wutrobne ſbożopſchecże wuprajicź njemóżeſche. Duż bě ßebi wotmyßlika, ſkotojubjelſkimaj mandźelſkimaj wopokaſmo wjeßekeho dźělbracża dacź, hdyż ßo do Minakała wrócźitaj. To je ßo tele dny ſtało. Pjatk tydźenja ßo pſched faru pyſchny cżah rjadowaſche a wot tam do hroda cżehnjeſche. Wón ßo nawjedowaſche wot naſcheho wyßokodoſtojneho fararja k. Kordiny, ſa kotrymż żyrkwinſke a gmejnſke pſchedſtejicźeŕſtwo krocżeſche. K tutomu ßo ßerbſku draſtu ſwoblekane holzy, wot dweju knjeżnow Kordinez nawjedowane, młodźi hólzy a ſkónczńje ßobuſtawy Minakałſkeho wojeŕſkeho towarſtwa pſchiſamknuchu. Do hrodu pſchicżahnuwſchi k. farař Kordina ſkotojubjelſkimaj mandźelſkimaj w mjenje Minakałſkeje woßady ßwjatocżnu ſbożopſchejazu narěcź dźerżeſche a jimaj kraßnje wuhotowanu votivnu taflu, wot Minakałſkeho zyrkwinſkeho a gmejnſkeho pſchedſtejicźeŕſtwa poßwjeczenu, pſchepoda. Knjeżna Liſka Kordinez na to pěßeń, ſe ßerbſkimi ßadami a ßłowami měſchanu, pſchednoſcheſche a knjeſej hrabi a jeho mandźelſkej buket ſe ſkocżanymi kłoßami pſchepoda. Skotojubjelſkaj mandźelſkaj běſchtaj pſches tole pocżeſcżowanje wulzy ſwjeßelenaj a wutrobnje hnutaj a ßo wſchitkim wobdźělerjam ſ ruku dźakowaſchtaj. Njech ßo ſbożepſchecża, jimaj wot naſchich woßadnych wuprajene, dopjelnja a njech jimaj Boża miłoſcź hiſchcże wjele ſbożownych lět żiwjenja ſpożcźi.

S Łaſa. Naſche ßerbſke rataŕſke towarſtwo mějeſche njedźelu 10. oktobra ßwoje porjadne měßacżne poßedźenje. Po dnjowym porjedźe ßo ſa prěnje někotre nowe ßobuſtawy do naſcheho towarſtwa, kiż pod nětcżiſchim wodźenjom hiſchcże pſchezo ſwjeßelnje roſcże, pſchiwſachu. Po tym knjes pißmawjedźeŕ ſliczbowanje dokhodow a wudawkow poda. Dokhodow w ſańdźenym towarſtwowym łécże bě 116 hr. 95 np.,

wudawkow 73 hr. 70 np. Duž sawostanje 43 hr. 25 np. Po namjecże pschedßydy, so by ßo wot tychle pjenjes nĕschto do mĕsta sa natwarjenje macźičzneho doma wotpóßłako, knjes duchowny Waktař rosestaji, schto a kajki ſ Božej pomozu nasch macźičzny dom budże a w kotrych wobstejenjach tale ważna należnosćź nĕtko je. Na to ßo wobsamknu 30 hr. do Budyschina wotpóßłacź; k tutym pjenjesam ßo hischcże 4 hr. 80 np. wot pschitomnych nahromadźi. Jako bĕ ßo potom cžaßopiß „Serbski Hospodař“ rosdźĕlił, mĕjesche k. inspektor Haschka jara dobry pschednoschk wo wužitku ßerbskeho ratarskeho towarstwa, ßobustawow tež napominajo, so bychu pilnje a ßwĕru ßobuskutkowake a ßo wobdźĕlike, a kóždy tež ßwoje nasßonjenja a mĕnjenja druhim wužitne cźinił. Dale rĕcźesche wo plahowanju howjaseho skotu a pschispomni mjes druhim, so je schlesynski skót bĕleje a cźerwjeneje barby sa nasche wobstejenja najlĕpschi a najwužitnischi, a ma ßo kóždemu ratarjej należnje poruczecź. Potom rĕcźesche k. duchowny Waktař wo plahowanju dobrych ßadowych schtomikow a pschiwsa skasanja ßobustawow na schtomy ſ kralowskeje schtomoweje schule w Potsdamje. — Tak skutkuje nasche towarstwo k lĕpschemu kóždeho ßobustawa a to, kaž ßo ßkuscha, po ßerbskich dobrych waschnjach a w ßerbstej rĕcźi. S Bohom tak dale!

S Krjebje. Nascha luba stara zyrkej, kotraž je ßo lĕtßa ßwonkach dospołnje wobnowiła, je ßo wo jara kraßnu pychu wobohacźiła. Mĕsto starych woknow je ßo zyrkej ſ 5 jara rjanymi molowanymi woknami wudebiła, kotrež je snaty dwórski schkleńcźer a molerP. G. Heinersdorff w Barlinje jara wumĕlszy dźĕłał. Wokno wysche ßwj. woltarja pokasuje w módrym ßwĕtle snaty kraßny wobras, Khrystußowu hłowu ſ cźernjowej krónu wot Guido Reni. Tuto wokno je dar lubosće nascheho wyßokeho patrona knjesa hrabje ſ Einſiedel. Druhej ßebi napschecźiwo leżazej woknje pokasujetej w selenym ßwĕtle japoschtoła ßwj. Pĕtra a japoschtoła ßwj. Pawoła. Poßlednjej dwĕ woknje stej bjes pychi wobrasow a matej jenoż pißane barby, dokelž stej psches pschitwarjene chory khĕtro pschikrytej. Tute wokna ßu se ßwojimi błyschcźazymi barbami najrjeńscha pycha nascheje zyrkwje a ßu wjeßele zyłeje woßady. Wone k dopjelnjenju ßłowa: „Kak lubosne ßu twoje wobydlenja, Knjeże Zebaoth“, tež sa nasch Boži dom psches mĕru jara pomhaja; njech pomhaja tež tak k natwarjenju duschow nutrnych kemscherjow a k nutskhodej w Bosy.

Pomnik
na kemschazej schcźeżzy bjes Rĕcźinom a Łuskom.

(Na wjelestronske žadanje podał H. P.)

Ssrjedź mtódnych honow hórka mała
Je wobroscźena ſ kerczkami;
W nich žadława je slósćź ßo staka,
Jej' runja tu ßo njepomni:
Na cźichim pjatku skónzowana,
Tu w kerczkach morwa namakana
Bu ßerbsta holczka schulerska,
Hdyž wona kemschi była bĕsche,
A k lubym starschim dom saß' dźĕsche
Po schcźeżzy, hdźež bĕ snajomna.

Hdyž swonow synki pschipowj'dachu
Nam róczny ßwjedźeń jutrowny,
Tež do woßady wosjewjachu
Ssmjercź srudnu, podawk żałostny:
We cžaßu, hdyž sa hrĕchi nasche
Sso Boże jehnjo moricź dasche,
Sso slósćź sta k njebju wołaza.
Na mĕsto jutrow sradowanja
Sso pschestaji do żarowanja
Dom starschich, zyła woßada.

Na tutej hórzy postajeny
Je nĕtko pomnik kamjeńtny;
We jaßnych ßłowach wopschimnjeny
Je na nim podawk srudźazy.
Na tute mĕsto pschikhadźuje
Jich wjele, tu kaž pokasuje
Sso hrĕcha móz a ßurowosćź:
Kotremuž niczo ßwjate njeje,
Kiž k ßwojim loschtam wschitko bjerje,
Tež toho dźĕsćźa njewinosćź.

O pomniko! pschi tebi wjele
Sso srudnych ßylsow płakaja:
Tu srudny nan, macź k Bohu scźele
We stysku skórźbne sdychnjenja;
Tu jimaj je, kaž byschtaj chzyłoj
Tu pytacź dźowku, kotruž mĕłoj
Staj lubo, dźĕcźo jeniczke:
A hlaj, tam ſ dala wuhladataj
To mĕsto, hdźež ju pytacź mataj,
To pohrjebnischcźo Buk'cžanske.

O pomniko! ßwĕdcź wschitkim ludźom,
Kiž twoje pißmo cžitaja,
So luda skażeŕ hrĕch je wschudźom
A husto spoczatk njesboża;
O prĕduj, kak cžłowk panucź móże
Tak hłuboko, hdyž pucźe Boże
A strowu wuczbu wopuschcźi;
Kak sły lósch, hdyž njeŕ podtłóczeny,
Psches slósćny skutk je wuwjedźeny,
Kiž duschu, cźełko sahubi.

O pomniko! rĕcź k wschitkim ludźom,
Njech maki abo wulzy ßu,
Kak wschitkim ßmjercź je blisko wschudźom,
Naß trjechi w wokomiknjenju.
Tom' derje, schtóž je shotowany,
Hdyž nahle, wot wschĕch sdalowany,
Wón ma ßo bĕdźicź se ßmjercźu.
Hacź mordař jeho rĕsa — sbije,
So ſ jeho ranow krej ßo lije,
Wón psches ßmjercź dóńdźe k żiwjenju.

Wußudźenja.

Lawniski ßud. Cźeladnik Horak w Libonju, cźĕlneho ranjenja dla hižo ras khostany, bĕ wobskorżeny, so je w nozy 31. julija cźeladnika Pergu w Cźĕschkezach wjazy krócź ſ drjewjanzom na hłowu bił a ſ halekowanjom nózny mĕr kasył. Khostanje sa njeho ßo na dwĕ njedźeli jastwa a tydźeń aresta postaji. — Dźĕłacźerja Nowaka w Dubrawzy, kotryž je pjecza khlamarjej Dietrichej w Barcźe 28. augusta drjewjanzaj kranuł, njedoßahazych dopokasmow dla wuwinowachu. — Hižo khostany skakař Kalich w Jeńkezach ma mĕßaz w jastwje a tsi dny w arrescźe ßedźecź, dokelž je 1. a 3. julija bjes dowolenja w domje wobßedźerja bĕleŕnje Porsche w Budyschinje pschebywał a ßo njedźiwajo na to, so jemu won kasachu, tam sawostał a dale ßo wobarał, hdyž bĕ jeho policist wotwjescź chcył. — Dźĕłacźerja Schoktu w Dobroschezach ſ jastwom na jedyn dźeń pokhostachu, dokelž bĕ 28. augusta ſ jeneho Delnjohórcźanskeho knjeżeho pola powrjestka kranuł. — Khĕžkarja Rjencźa w Jatsjobju winowachu, so je na pucźu bjes Jatsjobjom a Minakałom dwaj wotkamanaj schtomowaj kolikaj a dale ſ jeneho hacźenja pola Kupeje sa nĕhdże 3 mk. trawy kranuł. Wobskorżenemu jastwo na tydźeń pschißudźichu. — Tudomne hamtske hejtmanstwo bĕ 18lĕtnemu hospodarskemu pomoznikej Zimmermannej w Hucźinje płacźenje 10 mk. napokłoziko, dokelž bĕ 21. augusta na Hucźinjanskim polschoßeju ſ wosom jedyn schtomowy kolik rowalił, jedyn schtom wobschkodźił a ſ khwatnym jĕdźenjom druhich do stracha stajił. Zimmermannowe żadanje wo ßudniske wujednanje żaneho wuspĕcha njemĕjesche.

Pschißażny ßud. Ratař E. F. L. Welde w Hrubjelcźizach bĕ poßlednje lĕta psches powschitkowny hubjeny wupadk ratarstwa do pjenjeżnych wuskosćźow pschischoł, tak so dań sa hypotheki, na jeho kuble stejaze, sapkacźicź njemójesche. 4. meje Weldźe ſ wuwsacźom dweju konjow, kotrajž runje doma njebĕschtaj, wscho, schtož ßo bracź hodźesche, cźasachu, a 14. meje ßo nad jeho samoženjom konkurs wupraji. Pschi cźasanju bĕ Welde, kaž ßo posdźischo wupokasa, 1 wós, 3 kośy, nĕkotre płuhi a jedyn extirpator na bok wsak abo samjelcźał a dale 650 mk., kotrež bĕ pschi pschedacźu ßwojeju konjow dostał, ßwojemu ßynej darił a tak wĕricźelow wo tule sumu sjebał. Dźiwajo na wołóżaze wobstejnosće Weldu jebanskeho bankrota dla k jastwu na schĕscź mĕßazow a k shubjenju cźeßnych prawow na pjecź lĕt saßudźichu. — Domownik Jurij Lowka w Budyschinje, 1854 w Dürrbachu pola Klĕtneho narodźeny, 16. junija t. l. rano wokoło 2 hodźin ſ korcźmy domoj pschińdże. Dokelž chzysche sahe trawu ßyż hicź, ßo swoblekany na kanapej cźißnu, so by tam kusk pospał. Wokoło 5 hodźin Lowku jeho madźelska, kaž bĕ jej wón to porucził, wołasche. Dokelž wón njestawasche, żona na njeho ßwarjesche. Nad tym ßo wón rosnjemdri a so by żona jeho na pokoj wostajiła, staże wón, shrabnu hamor, k rosklepanju wuhła ßo trjebazy, a ſ nim wjazy krócź żonu na hłowu dyri, doniż krej njebĕżesche. Krej wuhladawschi, ßo Lowka stróži a hnydom po lĕkarja dr. Hermanna bĕżesche, kotremuż wĕz rospowjeda a praji: „ßo snadź budże żona morwa“. Lĕkař krwawe rany sa straschne njespósna a mĕnjesche, so je sa nje jenoż lĕkarske wukasanje nusne. Wĕzywustojny, kral. wokrjeßny lĕkař dr. Wengler, bĕ Lowkowu toho runja pschepytał a sranjenje koscźoweje kóżki namakał. Jemu bĕ tež sranjena prajiła, so je tehdy wjazy krócź wrócźecź dyrbjała, schtož na to pokasuje, so ßu ßo jeje moshy stschaßke. Lowżyna budźische ßo bjes dwĕła sarasyła, hdy budźische ju jejny muż ſ wótrym hamorowym kónzom, a niz, kaž bĕ ßo stako, se schĕrokim bił. Dla straschneho cźĕlneho sranjenja wobskorżenemu jastwo na jene lĕto a schĕscź mĕßazow pschißudźichu. — Listynoscherja J. H. Fiedlerja w Kamjeńzu, kotryž bĕ 255 mk., jemu wot ludźi sa pósť pschepodate, pschekschiwiwschi do Schwizy cźeknuł, hdźež jeho sajachu a němskemu knjeżerstwu pschepodachu, k jastwu na dwĕ lĕcźe a k shubjenju cźeßnych prawow na pjecź lĕt saßudźichu.

Přilopk.

* W Zwickawje je psched nĕschto cźaßom jedyn dźĕłacźer se ßwojim pschirodnym dźĕscźom, 8 lĕt starej holczku, njecźlowjeszy sakhadźał. Wón jej ruzy a nosy swjasa, swjasanej ruzy psches nosy scźeże, na to pod kolenomaj kij pschetyknu a potom na dźĕscźowe nahe cźełko żałostnje ſ rjemjenjom pjerische. So dźĕcźo wołacź a żałoscźicź móhło njeby, jemu wón rt sapschimnu. Ssußodża pak bĕchu tule ßurowosćź widźeli a ßurowjenza wyschnoscźi wosjewili. Nĕtko ma wón sa to dwaj mĕßazaj w jastwje ßedźecź.

* W Hirschbergu je ßo ßobotu tydźenja 14 lĕt stary hólczeż ſ revolwrom tsĕlił, kotryž bĕsche ßebi mjelczo wsak, hdyž macź doma njebĕsche. Hólczeż je ßebi żiwjenje wsacź spytał, dokelž bĕsche na falschowane samolwjenske pißmo tydźeń dołho sa schulu wostał.

* Khosej wupiwschi, kotryž bĕsche ßebi ßam nawarił, wóndano w Barlinje stary njeżenjenz cźeżko skhori. Lĕkař pschicźinu khorosće

bórsy wuβlědźi. Stary nježenjenz mjenujzy tobak nuchasche a běsche βebi w město mlěteho khoseja tobak do měschka βypnuk, dokelž mějesche tobak a mlěty khosej w jenakimaj titomaj.

* Pola Pichelswerdera wóndano cźěβlojo kódźny móst porjedźachu. K tomu samerej běchu pontony abo cźołmy na brjóh sczahane a na schtrykach wyβoko wißachu. Hdyž jedyn dźěłacźer, 70 lět stary muž, pod jenym cźołmom stejesche a cźołmowe dno porjedźesche, cźołm na jene dobo dele padźe a, dokelž je jara cźežki, stareho dźěłacźerja rosmjecźe. Dołho trajesche, doniž βo radźi cźołm saβo sběhnucź a dźěłacźerjowe rosmjecźene cźěło spody njeho wucźahnucź.

* Kaž βo s Matzkircha pola Kosela pische, je pschi mrócźnym njebju a βłabym wětrje psches tamnische hona wóndano wjercźaty wichor cźahnuł. Pschi tym běsche tajke schumjenje, jako by na żelesniży cźah nimo jěł. Wichor hnojowe hromady, pjerschcź, běrnjaze selo a kałowe łopjena s njembrej spěschnoscźu do powětra horje wjercźesche, so βo nasdala sdasche, jako byschtej dwě wójszy wulkich ptakow w njembrej bitwje mjes βobu bykej. Pólni dźěłacźerjo psched hrósbnym jewjenjom roscźěkachu; duż βo, dokelž běchu żně s polow hižo domoj, na sboże żana schkoda dale staka njeje.

* W městacźku Thum póndźelu tydźenja rano schtrympar Pfüllera a jeho żonu w jeju jstwiży satsělenju namakachu. Bjes dwěła je schtrympar najprjódy βwoju żonu, a to, kaž βo sda, pscheczíwo jeje woli, a potom βam βo satsělił. Pjenjeżna nusa, w kotrejż wón runje bě, je tohole sprózniweho muża, s kotrehoż samożenjom najskerje s zyła tak slě njesteji, k mordarstwu a βamomordarstwu pohnuła. Mandźelskaj, kotrejuż mandźelstwo běsche s wobeju stron zyle sbożowne, żanych dźěczi njemějeschtaj.

* S gmejnskeho pastwischcźa w Kisjenö w Wuherskej bu njedawno w nozy 8 koni kranjenych. Gmejnskeho pastyrja nasajtra rano na měscźe, hdźež bě wón konje w nozy paβł, skónzowaneho a żałostnje rosbiteho namakachu. Wyschnoscź wo mordarstwje shoniwschi na měscźe mnohich żandarmow do wschěch kónzow po krajinje roseβła sa mordarjemi βlědźicź. Hakle na druhi dźeń cźrjódka żandarmow w lěsu pola Szento βylnu cźrjódu zyganow nadeńdźe, wokoło kotrychż βo te wóβom kranjenych koni paβesche. Zyganjo, kotsiż běchu βo na żandarmow hischcźe cźaβa doscź dohladali, do nich tsělecź poczachu a dleje hacź hodźinu pospochi do nich tsělachu, ale żaneho njetrjechichu. Żandarmojo, kotsiż βo toho runja βwojich tsělbow pschimachu, někotrych rubjeżnikow ranichu, skóncźnje zyku straschnu cźrjódu zyganow sajachu a jich s rubjenymi konjemi wyschnoscźi pschepodachu.

* Njeβłyschana βurowoscź je βo, kaž italske nowiny pißaju, wóndano w małym městacźku San Giovanni a Treduccio, pół hodźiny wot Neapla, staka. Cźrjóda ludu βo sa khudej błudnej żonu po drósy cźerjesche a chżysche ju sarasycź; pschetoż lud mějesche sa to, so je wona skażena. Woβebje jedyn mużski wulke kamjenje sběrasche a je do njesbożownje błudneje mjetasche, kotraż na drósy padasche a stawasche, so by saβo padała. Hdyż lud krej wuhlada, hakle βo wón prawje rosnjembri, a kóżdy βo prózowasche njesbożownu dorasycź. Zónske kamjenje do njeje mjetachu, też stólzy a schtoż jim hewak runje do rukow pschińdźe. Młodźi ludźo s tołstymi kijemi do njeje pjerichu. Wscha woβkabnjena a wot bolosce nimale pohłuschena, s rospuschcźenymi włoβami a krwawym wobliczom βo wboha żónska dale wleczesche. Tajka wona hacź k domej półzajskeho kommandanta dóńdźe, kotryż, wot βwojich sastojnikow wobdaty, na njedocźinstwa luda s měrnej krwju pschihladowasche. Tudy njembra cźrjóda błudnu swjasa, jej postromk wokoło schije sadźernu a ju do jeneho dwora wleczesche, pschi cźimż βo wboha żónska s hłowu wo kamjenje bijesche. Potom jej nosy a ruzy hischcźe ras swjasachu. Dokelž pak wobβędźeŕ statoka njesbożownu w βwojim dworje njecźerpjesche, ju njeduschny lud sa postromk, kotryż mějesche wona wokoło schije sadźernjeny, k jenym sawrjenym durjam pschiwjasa a wschě móżne βurowoscźe na njej wukonjesche. A polizija na wscho to směrom pschihladowasche.

* Wulki poscźeŕ Succi, wo kotrymż w poβlednim cźaβu wschitke nowiny pißachu, a kotryż je bywajo 30 dnjow bjes jědźe βwoju pruhu w Milanje (Mailand) derje wobstał, poscźenje, kaž βo sda, hischcźe βyte nima. Něchtó, kiż jeho w Romje wopyta, jeho wulzy swjeβeleneho nadeńdźe, so směje pschichodnje saβo w Parisu 30 dnjow hkodu tradacź. „To budźe", wón dźesche, „wědomostne poβwjecźenje mojeho 23krócźneho hkodutradanja, kotreż βym w Afriży a w Italskej pschětrał." Jeho strowoscź je najlěpscha, a jeho cźěło saβo normalne 122 puntow waži. Succi dobre kuski jě a wjele; móhło βo sdacź, so βo wón hižo na βwoje dobrowólne poscźenje w Parisu pschihotuje. Wón sa dźeń 4 krócź jě. W Parisu chze wón sa cźaβ βwojeho poscźenja daloke pucźe we wojerskej drascźe cźinicź. Towarstwo tamnischich lěkarjow, kotremuż chze wón na cźaβ wot 1. oktobra hacź do 6. dezembra k βłużbje bycź, jemu, doniż βo poscźenje njesapocźnje, t. j. hacź do 6. novembra, 20 mk. wschědnje płacźi, a sa poscźenje βame 24,000 toler; połojza tychle pjenjes βo jemu 15. dźeń jeho poscźenja wupłacźi, a druha połojza, hdyż je poscźenje skónczik. Jeho sekretar 16 mk. wschědnje dostanje. Towarstwo lěkarjow w Parisu je jako rukowanje sa to, so βwoje βkowo dżerži, 20,000 mk. w jenym banku sapołożiło.

* Hižo saβo nowa tsělba! Wyschk Amerigo Cei w italskim měscźe Palermo je ju wunamakał. To je repetěrowanska tsělba, kotraż je wjele prosczíscha, tuńscha a k tsělenju kmańscha, hacź dotalne repetěrowanske tsělby. Wona ma komoru sa 20 patronow, kotraż βo na najspěschnischo k tsělbje pschicźinicź hodźi. Bjes toho, so by βo tsělba dele skożicź trjebała, móże βo sa mjenje hacź poł minuty 20 krócź s njeje tsělicź. Zyła pschiprawa je tak prosta, so βo w Italskej dźiwaju, so ju hižo dawno něchtó wunamakał njeje. Płacźisna pschiprawy sa jenu tsělbu něhdźe 80 np. wucźinja. Pruhowanske tsělenje s nowej tsělbu mějesche najlěpschi wuspěch.

* Kaž βo s Londona pische, je schtwórtk tydźenja wjecźor jeneho rěsnikowa żona w małym městacźku Fulham nad rěku Themse żałostny njeskutk wobeschła. Sso popołdnju s mużom swadźiwschi βo wona wjecźor se βwojimi schtyrjomi hólcźkami, 9, 7, 5 lět a 3 lěta starymi, a s cźěschenzom na ruzy k rěży poda. Hdyż běsche dźěcźom pschikasała, so bychu sa njej seskakale, wona do rěki skocźi wołajo: „My dyrbimy wschitke wumrjecź!" Dwaj najmjeńschaj hólzaj też woprawdźe macźeŕ poβłuchaschtaj a do wody sa njej skocźischtaj. Dwaj wjetschaj hólzaj na brjosy stejo płakaschtaj, na mjeńscheju bratrow podarmo wołajo, so byschtaj saβo s wody won pschischkoj. Skóncźnje najstarschi hólcźeż macźerne βkowa wospjetujo bratra shrabnu a s nim do wody skocźi. Poβledníschi sbożownje saβo s wody won wuléše; wschitzy drusy βo tepichu.

* 22. sańdź. měβ. w nozy běsche jedyn s najsnacźischich paduchow města Warschawy, westy Branschcźik, βwojej cźetzy kwaβ wuhotowak. Na kwaβ běchu wschitzy paduschi pscheproscheni, też tajzy, kotsiż běchu s Warschawy wupokasani, kotsiż pak potajnje do města khodźa. Wo sajimawym kwaβu shoniwschi polizija w nozy kwaβny dom wobstupi. Pschi rejach βo paduschi na pólzajow dohladachu, a kóżdy hladasche, hdźe a kak móhł cźeknucź. Jedyn s nożom na jeneho pólzaja dźěsche; ale jemu bórsy nóż s rukow wuwinuchu. Skóncźnje polizija zyłe wulke paβmo paduchow saja.

* W Krymje budźechu njedawno pschi βamym żiweho cźłowjeka pohrjebali. Tam běsche jedyn kowaŕ nahle wumrjeł. Mnohoscź ludu jeho k rowu pschewodźesche. Hdyż kaschcź hižo na kromje rowa stejesche, βo na jene dobo kaschcźowe wěko hibacź poczа, a kowaŕ se βwojeho wuskeho wobydleńczka jenu nohu won βunu. Pschewodźerjo βo wschitzy żałostnje wustrózachu a nimale wschitzy roscźěkachu. Kowaŕ mjes tym s kaschcźa wuléše a sadźiwany wokoło βo hladasche, njewjedźo, kak je na pohrjebnischcźo pschischoł. Někotre minuty wscho něme wosta, a nichtó βebi njeswaži βo wot βmjercźe stanjenemu bliżicź. Skóncźnje βo pop smuži a s nim rěcźecź poczа. Nětko hakle kowaŕ shoni, kajki hrósbny strach je jemu hrosył: so budźechu jeho, dokelž βo wón morwy bycź sdasche, pschi βamym pohrjebali, runjeż běsche wón żiwy a jeno w lethargiskim spanju leżesche.

* 12. t. m. je wulka woda městacźko Sabine w Texaβu w Ameriży do zyła sapuscźika. Ssurowy wětr wodu Sabinskeho jězora do městacźka pschicźěri. Tudy woda straschnje spěschnje pschiběrasche a wschitke domy hacź do dweju wotpkawi, mjes nimi też korczmu, w kotrejż 20 hoscźi βedźesche, kotsiż βo wschitzy tepichu. S zyła je pschi tymle njesbożu 90 cźłowjekow wo żiwjenje pschischko. Městacźko mějesche 150 domow.

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowanaj:

Michalska zyrkej: Khorla August Bjar, żelesolijeŕ na Zidowje, s Khrystianu Luisu Augustinez tam.

Křćenl:

Michalska zyrkej: Max, Jana Schustera, dźěłacźerja na Židowje, ß. — Lina Jenny, Ernsta Bohuwěra Emila Kunatha, tyscherja na Židowje, dź. — Marja Martha, njemandź. dź. na Židowje.

Katholska zyrkej: Hana Rosalija, Michała Pjekarja, dźěłacźerja tudy, dź.

Zemrjeći:

Dźeń 21. oktobra: Mikławsch Spitank, spediteur w Budyschinje, 39 l. 3 m. — 23. Jan Nowak, wumjeńkaŕ w Kelnje, 67 l. 13 d. — Khorla Benno, Jana Khorle Grosy, żitokupza tudy, ß., 1 l. 4 m. — 24. Herta Hilża, Franza Alwina Löweniga, schewza tudy, dź., 3 m. 18 d.

Drjewowa awkzija: póndźelu 1. novembra dopołdnja w 10 hodźinach w Husćanskim hosćencu. — 2. novembra 1/2 9 hodźin na Wujezkowskim, Rodecźanskim a Lusćanskim revěrje.

Płaćišna žitow a produktow w Budyschinje

23. oktobra 1886.

Žitowy dowos: 2315 měchow.		Na wikach wot M	Na wikach wot Pf	Na wikach hacź M	Na wikach hacź Pf	Na bursy wot M	Na bursy wot Pf	Na bursy hacź M	Na bursy hacź Pf
Pšeńca	běła	8	51	8	63	—	—	—	—
"	žołta	7	74	8	4	—	—	—	—
Rožka	50 kilogr.	6	84	6	96	—	—	—	—
Jeczmjeń		6	38	6	52	—	—	—	—
Wowß		5	70	6	—	—	—	—	—
Hroch		8	6	10	28	—	—	—	—
Woka		8	6	8	33	—	—	—	—
Jahły		12	—	15	50	—	—	—	—
Hejduschka		16	—	16	50	—	—	—	—
Bérny		1	50	1	80	—	—	—	—
Butra	1 kilogr.	1	80	2	—	—	—	—	—
Pšeńcźna muka	50 "	7	—	15	50	—	—	—	—
Rjana muka	50 "	7	—	10	25	—	—	—	—
Ssyno	50 "	3	—	3	20	—	—	—	—
Sslóma	600 "	24	—	26	—	—	—	—	—
Prožata 841 schtuk, schtuka		9	—	21	—	—	—	—	—
Pšeńcźne wotruby		4	—	4	25	—	—	—	—
Rjane wotruby		4	75	5	—	—	—	—	—

Dražďźanske mjaßowe płaćišny. Howjada 1. druźiny 60—63 mk., 2. druźiny 54—57, 3. druźiny 25 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne ßwinje 53—55 mk. po 100 puntach s 20 prozentami tary. Cźelata 1. druźiny 55—70 np., 2. druźiny 28—38 np. po puncźe rěsneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 29. oktobra: Rjane.

Khěža,

maßiwna, w pschedměsćze leżaza a ßo danjaza, je hnydom na pschedań psches **Krausch**a na sadnej bohatej haßy 6.

W Delnich Kotezach pola **Wósborka** je jenoschoßna s zyhelom kryta **khěža** cźišło 54 b s rjanej ßadowej sahrodu na pschedań.

Wschě druźiny cźrjewow

k dźełanju kołbaßy

porucźa pschedawarnja cźrjewow

A. Eisslera

na žitnych wikach 16.

Jablukowe wino,

wschelake jahodkowe a ßadowe schampanske wino, mußěrowaze ßadowe limonady a bowle,

ßadowe kißało,

wubjerne k ßolotwi, k kładźenju atd.,

sodowu a selterśku wodu,

pschezo cźerstwu pjelnjenu, porucźa

Hornjołużiska ßadowa tłóczerńja

dr. **Herrmanna** a dr. **Wetzki**

na sadnej bohatej haßy 3.

Naschu wukhwalenu snatu

4 np. zigaru cźišło 3

wschitkim kurjerjam k prusy naležnje porucźamoj.

Strauch & Kolde,

3 na kamjeńtnej haßy 3,

drogowe khlamy k skotemu worłej.

Cźrjewa

wschěch druźinow k dźełanju kołbaßow ßu pschezo dostacź pola

Ernsta Lehmanna

na žitnych wikach.

Kosaze kóžki

kaž tež wschě druhe ßyre kože kupuje po najwyschschich płaćišnach

Gustav Naucke

na garbarskej haßy 16.

S dobom pschi potrjebje na ßwój bohaty skład bjesmolnych pjelzowych kožow kedźbliwe cźinju.

Roßowany stwjelzowy abo njetrjeny len, kaž tež **wutrjeny len** kupuje kóždu dźělbu po najwyschschich płaćišnach

mechaniska dźěłopschadownja w Hajnizach.

Sporuschk

kupuje **měschczańska haptyka** w **Budyschinje** na hłownym torhoschcźu 6.

Kosaze kože,

sajecże, karniklaze a wschě druhe kože kupuje po najwyschschich płaćišnach

L. Fleischer

na swonkownej lawskej haßy 18.

Dobru jědźnu morchej,

zentnar po 2 mk., pschedawa po 1/4, 1/2 a 1/1 zentnarju

Cźelchowski knježi dwór.

Zeche Graf Lippe

w Malej Subrniczy

porucźeja dobru brunizu po šlědowazych płaćišnach

kruchata bruniza	hektoliter	po 65 np.,
ßrenja bruniza (léczoßucha)	"	" 60 "
toho runja (ßucha s podkopkow)	"	" 45 "
krympotata bruniza	"	" 30 "
bruniza k ßypanju	"	" 20 "

Cźerstwe ßuche droždźe!

Hacź do njedźele 7. novembra skasanja na dobre **ßuche droždźe** punt po 80 np. pschijmu; schtož ßo hacź do toho cźaßa njeskasa, wjazy płaći.

S pocześcźowanjom

Otto Säuberlich w Lasu.

S dobom k kermuschi wschu **tworu k pjecźenju** kaž tež **jednoru a dobru palenz** w snatej dobrosćži po najtunischich płaćišnach naležnje porucźam.

Schkórnje a stupnje.

Mužaze schkórnje s dołhimi nakoleńzami a **nakoleńzate schkórnje,** wodunjepschepuschcźate, po 6 mk. 50 np.,

schkórniczki we wschěch formach, jenoż s najlěpscheje koże dźěłane,

schkórnje a **schkórniczki** s filzowymi nakoleńzami, wyßoko s kožu wobßadźenymi, wodunjepschepuschcźate,

žonjaze schkórniczki s trajneje koże, toho runja se ßukna a filza, s filzom a pjelcźinu podschite, s wodunjepschepuschcźatej kožu wobßadźene, w hobrskim wubjerku,

hołcźaze a **hółcźaze schkórniczki** a **stupnje** sa kóždu starobu,

hółcźaze wuhornjene a **nakoleńzate schkórnje** a **schkórniczki** sa kóždu starobu,

filzowe stupnje, drjewjanzy a **domske stupnje,**

gumijowe schkórnje, s filzom podschite, sa muzskich, žónske a dźěcźi porucźa po jara tunich płaćišnach

Paul Kristeller

na bohatej haßy 29

s napschecźa hosćenza winoweje kicźe.

Njepschetrjechene žołdkowe krjepki.

Woprawdźite dr. Ballhauserowe žołdkowe a žołcźowe krjepki

w bleschach po **40 np.** s wukoženjom, kak maja ßo nakoźicź.

Dostacź w **měschczańskej haptyzy** w **Budyschinje na hłownym torhoschcźu 6.**

Hugo Lehmann

22 na bohatej haßy 22

ßwój se **wschěmi nowoscźemi nětcźischeho cźaßa** wuhotowany skład wschěch druźinow jenoż dobrych

filzowych, zylindrowych, tkaninowych a dźěcźazych

klobukow,

filzowych stupnjow a toflow

najlěpscheho wudźěłka po woprawdźe **tunich płaćišnach** naležnje porucźa.

Dr. Netschowe sarybowanje psche brunu

hoji difteritis, brunn, kaschel atd., schkleńza po 75 np. a 1 mk., jenoż prawdźiwe, hdyž je pißmo k nakoženju „Hanineje haptyki“ w Dražďźanach pschipołożene,

dr. Netschowa pschetlajaza a žiwjeńska eßenza

hoji wschě žołdkowe khorosćze, migrenu a nerwowe cźerpjenje, schkleńza po 75 np. a 1 mk. s pißmom k nakoženju dostacź we wschěch haptykach.

Dobrowólne pscheßadźowanje.

Na žadanje herbow maja ßo leżomnoscże, k sawostajenstwu Marje **Syndoweje** rodź. **Móliz** w Drażdźanach ßluschaze, a to:

a) khěžna leżomnoscź cźißko 23 wopalneho katastra a fol. 10 leżomnostnych a hypothekskich knihow sa Měrkow — nětko wopalnischczo — s pschisamknjenjom sarunanja sa wóhnjowu schkodu wotpalenych twarjenjow ßluschazeho,

b) parzelle cźißko 195, 199, 212 a 217 Lutobcźanskich sahonskich knihow na fol. 19 a 24 leżomnostnych a hypothekskich knihow tuteje wßy sapißane a

c) parzelle cźißko 69, 109, 564 a 565 Kamjenjanskich sahonskich knihow, na fol. 51 a 57 leżomnostnych a hypothekskich knihow tuteje wßy sapißane,

póndźelu 1. novembra 1886 popołdnju w 1 hodźinje

w Mauckez korczmje w Měrkowje dobrowólnje na pscheßadźowanje pschedawacź.

Na kupjenje smyßleni ßo pscheproschuja, ßo mjenowany dźeń w postajenej hodźinje w Mauckez korczmje w Měrkowje seńcź, k ßadźenju ßo pschipowjedźicź a ßwoju płaćenja-kmanoscź dopokasacź. Pscheßadźowanske wumënjenja ßu w wuwëschtkach, na tudomnym ßudnistwje a w Mauckez korczmje w Měrkowje a w Cźechez hoscźenzu w Radworju wupowëßnjenych, naspomnjene.

Pschispomni ßo hischcze, so je w jenej leżomnoscźi, na Kamjenjanskich honach leżazej, skała granitnych kamjenjow.

W Budyschinje, 22. oktobra 1886.

Kralowske hamtske ßudnistwo.

Meusel. Pź.

Jan Jurij Pahn

pschi torhoschczu pódla hłowneje straże

porucża ßwój wulki skład **żonjazych mantlow, pjeslow, żaketow** w hischcze njebywschim wubjerku po wurjadnje tunich płaćišnach.

Dobre tkaniny — dobry srës — wubjerne dźëło.

Sserbski ßo rěczi.

Khofej:

Kampinas
punt seleny po 70 np.
= paleny = 85 =
mexikanski
punt seleny po 80 np.
= paleny = 100 =
jara derje a ßylnje ßłodźazy porucża
Hermann Kunack
na bohatej haßy 8.

Maschinske wolije

w wschelakich druźinach sa lohko a cźeźko dźëłaze maschiny,

wolij sa schijaze maschiny

w bleschach po 50 np. a wuważeny,

kolmas

najlëpschu druźinu w ßudźikach po 1/2 a 1/4 zentn., kaž też w kaschcźikach po 2 puntomaj,

njecźischcźeny vaselin

w blachowych tysach po 1/2, 1, 2 a 5 puntach, kaž też po wjetschich dźëlbach porucźeja

en gros drogowe khlamy en détail

Oty Engerta.

K pschedstejazym kermuschom porucźam rjanu **pscheńcźnu muku** po ßlëdowazych płaćišnach:

stary hachtl prënjeje druźiny po 90 np.,
= = druheje = = 70 =
= = tsecźeje = = 60 =

Handrij Schuba
w Delnjohórczańskim młynje.

Pißane wuschiwanje

sapocźane a hotowe w wulkim wubjerku po tunich płaćišnach.

Anna Prasser na schulskich hrjebjach 11, s napschecźa theatra.

Wo **Paul Kneifelowej** **włoßowej tinkturje.**

Knjesej P. Kneifelej w Drażdźanach! Dokelž mi ßylnje włoßy wupadowachu, mje, hdyž běch hižo wjele ßrëdkow podarmo nakožował, na Waschu tinkturu kedźbneho cźinjachu. Nětko, někotre bleschе wutrjebawschi, widźu jeje wubjerne skutkowanje a mózu ju wschëm, kotsiž na włoßy cźerpja, naležnje porucźecź. Moje włoßy ßu ßo jara pschisporjake, hischcze khwilu tinkturu nakožowawschi, smëju saßo polne włoßy. Proschu hischcze ꝛc. S pocześcźowanjom **Viktor Linowskie,** tyscherski mischtr w Scheźecźinje, 2. februara 1885. Rosengarten 13.

Hornja tinktura je hamtsky pruhowana a w bleschach po 1, 2 a 3 mk. w Budyschinje jenoż prawdźiwa dostacź pola **Ernsta Mittascha** pschi schulerskich wrotach cźo. 1.

W. H. Conrad

w Budyschinje
13 na bohatej haßy 13
porucża w wulkim wubjerku

rolkaty tobak a w pakcźikach, zigary,

100 schtuk po 2 mk. a drózscho, jenoż dobre wëzy po tunich ale wëstych płaćišnach.

Wulki skład

khartow k hraczu.

Saßopschedawarjam ßo ponižene płaćišny woblicza.

W. H. Conrad
13 na bohatej haßy 13.

Syrop

punt po 16 a 20 np., ßłódki a cźišcże ßłodźazy, porucźataj

Ginzel & Ritscher
na wulkej bratrowskej haßy 6.

Turkowske ßłowki

najrjeńsche a najwjetsche, kotrež ßu dostacź, porucża hischcże tunjo

Moritz Mjerwa
na mjaßowym torhoschczu, destillazija najlëpschich likërow.

Khofej

w wulkim wubjerku
seleny punt po 70—160 np.
jenoż derje ßłodźaze druźiny porucża
Gustav Poser
na jerjowej haßy.

Najlëpsche nowe

hollandske jerje

jara nëżne a tucżne ryby po **3** a **4** np. porucża
Hermann Kunack
na bohatej haßy 8.

Ssuche Dursthoffske droździe

porucża
pjekarski mischtr **A. Biesold**
na bohatej haßy.

Dursthoffske ßuche droždże,

wschědnje cžerstwe, porucža

C. Rupprecht na jerjowej haßy 23.

Na kamjentnej haßy 12 **J. G. Müller** Na kamjentnej haßy 12
w Budyschinje. w Budyschinje.

porucža ßwój wulki sklad **bajerskich tóczńikow** najlěpscheje druzˇiny we wschěch wulkoscžach, **potrjebu k pólstrowanju, paßy, ßykawowe truby, ßmolane fakle, vaseline** (kopytny mas), **kožowy mas, dobry kolmas** a wschě **powjasarske twory** po najtuńischich płacžisnach.

Saßopschedawarjam ßo nizˇsche płacžisny woblicža.

Wołmjane konjaze deki

po wschěch wulkoscžach a płacžisnach

porucža w wulkim wubjerku hizˇo po 3 mk.

E. G. Leuner.

W kupnizy. **Louis Gadt.** W kupnizy.

Swój bohaty sklad **mužazych** a **hólczazych swjerschnikow,** toho runja **wobleczenjow, měchowych zˇaketow, kholowow, zˇupanow,** s jenoz nowych cžistowołmjanych tkaninow a po elegantnej formje dźěłanych, wot nětko, so bych wulki sklad něschto pomjeńschił, po jara poniženych płacžisnach porucžam.

Woprawdźite

Sslankowske cžěske piwo

schkleńzu po 15 np. porucža jako něschto wubjerne

H. A. Raude w „Deutsche Halle".

Richard Herbold,

slótnik a gravěr

pschi ßerbskich hrjebjach cžißło 22 na koßu starych kasermow.

Pschedawanje a porjedźenje dobre a tunje.

Herrmann Darschau, schtrympaŕnja

na schulerskej haßy cžißło 1

cžesczenym Sserbam w Budyschinje a wokolnoscži s tutym najpodwolnischo k nawjedźenju dawa, so ßo jeho **snate** cžežke **schtrympowe twory** ßobotu a hermank w budźe wjazy njepschedawaju, ale jenoz w jeho khlamach na **schulerskej haßy 1.**

P. P.

Cžesczenym Sserbam w Budyschinje a wokolnoscži najpodwolnischo k nawjedźenju dawam, so ßym ßwoju hacž dotal w domje knjesa ratarja Kschizˇana pschi theatrowym naměstnje wjedźenu

materialtworowu, tobakowu, zigarowu a winowu pschedawaŕnju

do ßwojeho nowonatwarjeneho domu **pschi hłownej drósy** (blisko kral. hamtskeho hejtmanstwa) pschepołožił. Dowěrjenje, mi hacž dotal spožczene, proschu, mi tež dale sdźerzˇecź; s krucže sprawnym poßłuženjom ßo toho hódny wopokažu.

W Budyschinje, w oktobrje 1886.

S podwólnym poczesczowanjom

Wilh. Schamlott.

So bych ßwój wulki sklad **lampow** něschto pomjeńschił, pschedawam je wot dźenßnischeho dnja po fabrikskej płacžisnje a to ruczne lampy po 40 np., scžěnske lampy po 50 np., wißaze lampy po 1 mk., tykanzowe blachi, wuhlowe kaschcže, wódne khany, bowy, krjepjawy, mloczenki a mlokowe khany jara tunjo.

Hermann Rachlitz, klampnaŕ na žitnej haßy 10 a Hoschiz haßy 24.

Najlěpschu

pscheńczˇnu muku

(khěžorski wucžah)

punt po 18 np.,

kaž wschědnje cžerstwe **ßuche droždże** punt po 90 np.

porucža

Richard Pfennigwerth.

Tež ßo pola mje žito sa khlěb wumenja.

Tucžne howjase mjaßo punt po 50 np.,
tucžne ßwinjaze mjaßo punt po 55 np.,
tucžne skopjaze mjaßo punt po 55 a 60 np.,
rjane cželaze mjaßo punt po 42 a 45 np.,
połcž, ßadleschczo a kołbaßu punt po 70 np.,
kój punt po 60 np.,
wschě druzˇiny cžrjewow k dźěłanju kołbaßy
porucža

Max Karsch

na kotołskej haßy (Kesselgasse).

Póndźelu 1. novembra popołdnju w 5 hodźinach budźe ßo w **Huczˇinjanskej** piwaŕni **młode piwo** pjelnicž.

W piwaŕni w **Rakezach** budźe ßo póndźelu 1. novembra popołdnju w 5 hodźinach **młode piwo** pjelnicž.

Wolij-bieże.

Ssrjedu 17. novembra a pschichodne dny budźe ßo w Skyczˇanskim młynje wolij bicž.

Wawrik, młynski mischtr.

W Droždżiju

njedźelu a póndźelu

kermuschne reje.

W Kotezach

njedźelu **kermuschne reje,** na kotrež pscheproschuje

August Pětschka.

K kermuschi

w **Hrodźischczu** njedźelu a póndźelu **bal,** na kotryž pscheproschuje **August Jurak.**

Sskužobne holzy sa dom, dźowki a wotroczˇkow pyta pschi wyßokej msdźě **Krausch** na sadnej bohatej haßy 6.

Sa farski dom w pruskej Hornjej Luzˇizy ßo ßerbska starscha hospoza, we wschěch domjazych dźěłach wustojna, pyta. Poskiczˇenja njech ßo w wudawaŕni Serb. Nowin pod **L. W.** wotedadźa.

Wotroczˇkow, rólnych pohonczˇow, ßrěnkow, wolazych, dźowki sa dom a hródź pschi wyßokej msdźě pyta pschistajaza zˇona **Heynoldowa.**

K nowemu lětu wotroczˇkow a dźowki pschi 50—60 toler msdy pytam. **Karl Berger**

na jerjowej haßy 27.

Pola Wutokczˇiz je ßo něschto drasty namakało, kotraž je cžißło 8 tam saßo dostacž.

Luboscž k blizˇschemu.

Hdźe chzesch ty, dokelž wjeczˇor je?
Mój Jesu, njekhodź wote mnje;
Njech mój dom — moja wutroba
Je městno twojoh' bydlenja.

Hdźež Jesuß Khrystuß bydło ma,
Tam wěra, luboscž, nadźija,
Tež bójski měr ma bydlenje,
Haj, tam je njebjo na ßwěcže.

Haj, hdźež ma Jesuß bydlenje,
Tam pomyßlenje k njebju dźe,
Tam žanu staroscž nimaju,
Kak móhli schkodźicž blizˇschemu.

Hdźež Jesuß Khrystuß bydło ma,
Tam blizˇscheho tež lubuja,
A maju ßwoje wjeßele,
Hdyž ßo jom' prawje derje dźe.

A hdyž tu blizˇschoh' setkaja,
Dha s luboscžu joh' postrowja,
A cžinja s wěrnej luboscžu
Tež njepschecželej dobrotu.

Hdźež pak je Jesuß woteschoł,
Dónž njeje wjazy bydlicž móhł
We ślej a hrěschnej wutrobi,
Tam cžert ßo bórsy saßydli.

Schtóž cžertej jeno porscžik da,
Wón bórsy zhlu ruku ma,
A s tym h'schcže njeje s pokojom,
Wón dźe sa złym cžłowjekom.

Hdźež wobydli cžert wutrobu,
Tam njeje luboscž k blizˇschemu,
Tam praja, so cžaß zˇiwjenja
Tom' blizˇschom' wodacž njebudźa.

Hdyž woni blizˇschoh' setkaja,
Dha „Pomhaj Bóh" jom' njepraja,
Hdyž „Pomhaj Bóh" pak praji jim,
Dha bjakaja, móhł rjez, sa nim.

Tež dźěczˇom starschi sakaja,
So blizˇschoh' strowicž njeßmědźa,
A tak, hdyž blizˇschoh' setkaju,
Kaž něme nimo njeho du.

Tam wón a jeho maudźelska
Staj zyłe nozy bjes spanja
A wo to jeno stara ßo,
Kak móhłaj rudźicž blizˇscheho.

Hdyž „Wótcže nasch" hdy spěwaja,
Dha pjatu próstwu samjelcža,
Hdźež Bóh chze jeno wodacž nam,
Hdyž wodawamy winikam.

A hdyž wón druhdy kemschi je
A duchowny tam prěduje
Wot luboscže k tom' blizˇschemu,
To njehnuje jom' wutrobu.

Kak njesbožowny tajki je,
Kiž blizˇschom' wodacž njesechze,
A tola wě, tak sa njoh' tej
Po' Boha žana hnada njej'.

Ty pak, o Wótcže we njebju,
Ssmil ßo na kóždym cžłowjeku,
Kiž wutrobu tak twjerdu ma,
So blizˇschom' ženje njewoda.

Daj kóždemu wschak dopósnacž,
Kak budźe ßo jom' dobre sdacž,
So, dokelž blizˇschom' wodak je,
Tež s hnady sbóžnoscž dostanje.

Pětr Młónk.

(K tomu cžißłu pschikoha.)

Pschiłoha k czišku 44 Serbskich Nowin.
Sobotu 30. oktobra 1886.

Richard Gautzsch

modotworowe a žónskodrastne khlamy

13 na bohatej haßy 13

porucža ßwój wulki skład nowych

symskich mantlow

po 7 mk. a drózšcho,

plüschowych pjeslow

po 4 mk. a drózšcho.

Najrjeńsche a najtuńsche

konjaze deki,
pucźowanske deki,
deki na sofa,
deki na blido a
deki, po kotrychž ßo běha,

porucža

Ludwig Kuhlmann
w kupnizy.

Butra!

Měschanu butru,
lutowanšku butru
w bowach a wuwaženu, najlěpsche druźiny, porucža wot czerstweje poßykki

H. Gruhl
pschi theatrowym naměstnje.

Khofej

wot najtuńschich hacź do najlěpschich druźinow, jara derje khodźazy, porucža **Hermann Klemm**
na bohatej haßy.

Jerje

rjane tucźne ryby
porucža po tunich płaczišnach
Hermann Klemm
na bohatej haßy.

Emma swud. Dorwerckowa

na hłownym torhoschczu s napschecza hłowneje straže ßwój wulki skład

paletotow, pjeslow a plüschowych jakow

po tunich płaczišnach
dobroczinwemu wobkedźbowanju porucža.

K kschczišnam, kwaßam a druhim ßwjedźenjam, woßebje hosczenzarjam ßwoje **jednore a dwójne palenzy,** toho runja wubjerne dobre **likěry** po jara tunich płaczišnach poručamoj.

Ginzel & Ritscher,
destilazija na wulkej bratrowskej haßy 6.

Dr. Schrammowy bróstowy a wotwjedźazy thej,
najlěpsche thejowe měschenje k czišczenju krwě a k wucźerstwjenju czeła, woprawdźity dostacź **w měschczańskej haptyzy w Budyschinje na hłownym torhoschczu 6.**

Khofej njepaleny punt po 65 hacź 160 np.,
khofej paleny punt po 80 hacź 180 np.,
zokor punt po 28—40 np.,
rajß punt po 13—40 np.,
nudle punt po 22—50 np.
porucža

H. Gruhl
pschi theatrowym naměstnje.

Syrop

punt po 12 np., jara ßłódki, porucža **Hermann Klemm**
na bohatej haßy.

Khofej

njepaleny punt po 70, 80 hacź do 150 np.,
pschezo czerstwy **paleny,** ßylnje a derje ßkodźazy, punt po 100 a 120 np.
poručataj

Ginzel & Ritscher
na wulkej bratrowskej haßy 6.

Butra!

Měschanu butru,
lutowanšku butru
w bowach a wuwaženu, najlěpsche druźiny, porucža wot czerstweje poßykki

Gustav Poser
na jerjowej haßy.

Khofej

paleny punt po 100—200 np., **khěžorske měschenje** pt. po 120 np.
porucža sa něschto wubjerne

Gustav Poser
na jerjowej haßy.

Jerje

jara wulke po 4 a 5 np., 15 schtuk po 50 a 60 np.,
porucža sa jara płaczišny hódne

Gustav Poser.

Pólver psche koliku konjow, restituzionski fluid k sarybowanju,
hollandski mlokowy pólver, wobžerny pólver sa ßwinje, wolij psche kuntwory, muchi atd.
porucža

hrodowska haptyka.

Jara
dobry khofej

paleny punt po 80, 90, 100 hacź 180 np.,
njepaleny punt po 60, 70, 80 hacź 150 np.
porucža

Wilhelm Berger
na bohatej haßy.

Cžehnjenje 5. klaßy kral. ſakſk. krajneje lotterije

wot 3.—24. novembra t. l.

Loßy k tomu porucža po 1/1, 1/2, 1/5, 1/10

Fr. Th. Jäger
na ſwonkownej lawſkej haßy 3
w Budyſchinje.

Rjepikojty tobak

roskraty punt po 30 a 35 np.,
zyky = = 25 a 30 =
porucža
W. H. Conrad
na bohatej haßy 13.

Tuni khoſej

kupuje ßo hiſchcże pola
Gotthardа Behrendsa
na Hoſchiz haßy 42.

Najlěpſchi
zokrowy ſyrop

punt po 16 np.
porucža
Gotthard Behrends
na Hoſchiz haßy 42.

Nowe jerje

wulke tuczne ryby
mandel po 50 np.
pola
Gotthardа Behrendsa
na Hoſchiz haßy 42.

Rjepikaty tobak

njeroskraty najlěpſchi amerikanſki
punt po 34 np.
porucža
Gotthard Behrends
na Hoſchiz haßy 42.

Jara dobre
draſtne tkaniny
woßebje cžiſtowołmjane w bohatym wubjerku. Płacžiſny ſpodžiwnje tunje.
Julius Hartmann Sohn
na rózku mjaßowego torhoſchcža.

Khoſej njepaleny punt po 70 np.,
khoſej paleny = = 90 =
zokor ff. mlěty = = 28 =
zokor w pokrutach = = 30 =
rózynki wulke, jara rjane,
korinthy, ſultania-rózynki,
mandle, ßłódke a hórke,
wſchě korjenje,
rajß w wſchelakich druzinach,
nudle wſchěch druzinow,
lamane nudle punt po 25 np.,
jerje, rjane wulke po 4 np., mandel po 50 np.
porucža
Hermann Lemke
na mjaßowym torhoſchcžu 8.

Woprawdžity
hydrawliſki cžorny kalk

wubjernje ßo hodžazy ſa zyhelowe krycże, ſakkadny twar, ſwonkowny wobmjet, ſa ſymſy, k wobmjetowanju wětrowych bokow a pſche wuſtupazu włóżnoſcž ſcžěnow w wobydlenjach, hródžach atd. porucža ſtajnje cžerſtwu, wulkokruchatu tworu
A. Lorenz w Budyſchinje.

Cžorne tkaniny k poczehnjenju kožuchow

10/4 ſchěroke cžiſtowołmjane
porucža w wulkim wubjerku po najtuniſchich płacžiſnach
H. Kayser na žitnej haßy 10.

Mydlarńja Herm. Puya

w Budyſchinje na ßerbſkej haßy
porucža

jadriwe mydło, dobre ßuche	punt po	40 np.,
jadriwe mydło, cžerwjene a módre	„ „	36 „
žołte wóſkowe mydło I	„ „	40 „
žołte wóſkowe mydło II	„ „	30 „
ſoda	„ „	5 „
ſchterku	„ „	22 „

maſne mydło, ſelene mydło, petrolej, wſchě artikle dobre a po najtuniſchej płacžiſnje.

Wulki wubjerk
barbunjepuſchczateho barchenta k koſchlam

w cžěmnych a jaßnych barbach po wſchelakich płacžiſnach
ma
H. Kayser na žitnej haßy 10.

Jara dobry paleny khoſej

punt po 1 mk., 1 mk. 20 np. a 1 mk. 40 np.
porucža **Th. Grumbt**
w kupnizy a na ſwonkownej lawſkej haßy.

Njepaleny khoſej

punt po 80, 90, 100 np. atd.,
ßylny a jara derje ßłodžazy, porucža jako něſchto jara tunje
Th. Grumbt
w kupnizy a na ſwonkownej lawſkej haßy.

K pěknemu a rjanemu dżěłanju
fotografijow kóždeho waſchnja

porucža ßo
fotografiſko-artiſtiſki atelier
Alex. Matthaeya dwórſkeho fotografa naßl.
Alfr. Schreibera
w Budyſchinje, na ſchulſkej dróſy 3.

Jenicžka pſchedawarńja ſa Budyſchin, Lubij a wokolnoſcž **Meyerowych ſchpihelowych a wobraſowych wobłukow.** (Sakitany muſtr a belg. patent.)

K kermuſcham

porucža
tykanzowu wyrzu
w paketach po 10 a 20 np.,
korjeńſki a zitronowy wolij
w bleſchach a wuważeny,
tykanzowu barbicžku (ſafran),
ff. korjenje, zyke a tołczene,
cžěkazu ſół (flüchtiges Salz)
k pjecženju wuroſcženeje pſcheńzy
hrodowſka haptyka.

Khlěb

k wuměnjenju a k kupjenju,
žołty,
pſcheńcžnu a rzanu muku
porucža
ßhumſchtny mkyn w Scheſchowje.

K poßylnjenju a porjeńſchenju włoßoweho roſcženja, k wotſtronjenju ſchupiſnow a hłowoweje liſchawy
woprawdžity franzſki palenz
w bleſchach po 40, 50, 95 np. a 1 mk. 60 np., w mjeńſchich dżělbach po kóždej płacžiſnje.
Strauch & Kolde,
3 na kamjeńtnej haßy 3,
drogowe khlamy k ſkotemu worku,
en gros. en détail.

Jenož dobre
cžaßniki

ſ rukowanjom po najtuniſchej płacžiſnje na wotpłacženje po 1 mk. na tydżeń.
Pſchedawam
regulatory, budżaki, ſcžěnſke a dybſacżne cžaßniki a cžaßnikowe rjecžaſy.
J. Jyrch
na garbarſkej haßy 23 w Budyſchinje.

A. Mager

na ßerbſkej haßy
pſchedawa a porjedża **cžaßniki** derje a tunjo.

Wutajanje a pſchewjeſne pißma dawa
Albert Meiſel w Budyſchinje.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćernje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 45. **Sobotu 6. Novembra 1886.** **Lětnik 45.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Kněžor Wylem po skónczenju napinazych manövrow w Elsaß-Lothringskej w tu khwilu wotdychnjenje na hońtwach pyta. W braunschweigskich lěßach harzskich horow honiwschi, je poßlednjej dwaj dnjej sańdżeneho tydżenja w Schorfskej holi pola Eberswalde na hońtwje pobył, na kotrejž ßo też prynzaj Albrecht a Hendrich, sakski kral a toho bratr prynz Jurij a wulka ßyła wyßokich wojerskich a ziwilnych sastojnikow wobdżělichu. Prynz Wylem, kotryž je wulki lubowar hońtwy, je ßo ßwojeje wuschneje khoroscze dla hońtwinskeho wjeßela wsdacz dyrbjał. Prynz je, wot woßypizow wotkhoriwschi, psche sahe stwu wopuschcził; psches to je ßo nasymnił a na wuschi skhorił.

— Kněžorstwowy ßejm budże pschi ßwojim bliżschim sešdżenju s nowa wjetschu sumu sa němsku marinu dowolicz dyrbjecz. Pomjatny spiß wo wójnskim łódźstwje dopokasuje nusnosć rosmnoženja torpedowych łódżow a sakitanja wjetschich němskich rěczných wuliwow psches małe wójnske łódże sa pschipad wójny. Duž sa Lóbjo po natwarjenju kanala, s němskeho do baltiskeho morja wjedżazeho 6, sa druhe pschibrjóżne městna 4 wobrónjene kanonowe łódże namjetuja. W pschichodnych pjeczich lětach budże sa to lětnje na 150 offizěrow a 3000 muži wjazy trjeba a sa twar 6 wobrónjenych łódżow budża ßo lětnje na tfi millijony hriwnow pschiswolicz dyrbjecz. Kóždolětna suma na sdżerżenje wójnskich łódżow w dobrym rjedże na 10 millijonow wunjeße.

— W Finthenje pola Mainza bě psched krótkim wjazy ludźi na khorosć, na kholeru podobnu, semrjeło. Pschi chemiskim pschepytanju cżrjewow semrjetych je ßo wupokasało, so ßo tu wo asiatisku kholeru jedna. Kholerine snamjo, koma-bazillus, ßo wot dweju lěkarjow nadeńdże. Po měnjenju wězywustojnych ßo bojecz njetrjebaju, so hischcże wjazy ludźi na kholeru skhori; nětczische symne wjedro je najlěpschi ßrědk psche nju.

Belgiska. Hibanje bjes belgiskimi dżěłacżerjemi je s nowa do běha pschischło. Sańdżenu njedżelu ßu dżěłacżerjo w Charleroi, hdżež běchu lětża wulke dżěłacżerske ropoty, wulku demonstraziju sczinili, kotraż wschě prjedawsche po wulkosczi pscheßahnu. Pschi njej ßo na 50,000 woßobow wobdżěli; jeje wotpohlad bě doßahnjenje powschitkowneho khłoßowanskeho prawa a wobhnadżenje dżěłacżerjow, poßlednich ropotow dla wotßudżenych. Cżah, kotryž ßo popołdnju w 2 hodżinomaj srjadowa, bě schtyri hodżiny dołhi. Na jeho czole 500 dżěłacżerskich żonow, żarowanska drastu swoblekanych, krocżesche, sa nimi dżěchu sastupjerjo wschěch belgiskich dżěłacżerskich towarstwow s wjazy dyżli 200 khorhojemi. Cżah ßo psches města Charleroi, Jumet, Roux a Lodelinsem w połnym rjedże se spěwom Marsellaisy hibasche. Psched pohrjebnischczom w Roux, hdżež ßu dżěłacżerjo pohrjebani, kotsiż ßu pschi mejskich ropotach panuli, demonstraziju spytachu, pohrjebnischczo pak bě wot sto jěsdnych żandarmow wobßadżene, kotsiż demonstraziju sadżěwachu. Měr ßo nihdże njepschekasy, dokelż bě knjeżerstwo wobschěrne naprawy porucziło. Město Charleroi a wokolnosć bě s dwěmaj regimentomaj jěsdnych wobßadżene. W pjeczich hodżinach ßo czah roseńdże. Krótko psched tym deputazija 20 dżěłacżerjow Charleroiskemu měschczanosczе petiziju pschepoda, w kotrejž ßo powschitkowne khłoßowanske prawo a wobhnadżenje żada. Měschczanosta wotmolwi, so petiziju ßejmej pschedpokoži a so ßebi knjeżerstwo na reformy w dżěłacżerskim praschenju pomyßli. Dżěłacżerjo ßo s tutym wotmolwjenjom njespokoja, ale chzedża pschi wotewrjenju ßejma tutomu petiziju psches 500 dżěłacżerkow pschepodacz dacz. Wjele snamjenjow na to pokasuje, so Belgiska njeměrnym cżaßam napschecżo dże, a so budża ßo ßnadź podobne ropoty, każ lětusche mejske, wospjetowacz. Knjeżerstwo ma drje k poraženju kóżdeho sběżka pschezo wójsko hotowe, tola ßo na njo twjerdże spuschczecz njemóże. Hižo pschi nalětnich dżěłacżerskich ropotach ßo wupokasa, so je belgiske wójsko se sozialistiskimi elementami směschane. Sa to też podawk, kotryž je ßo tele dny w Charleroi měł, ßwědczi. Wojazy ßo tam se sozialistami bratrowachu a jedyn podwyschk pschi tym rěcz dżerżesche, w kotrejž rosestaja, so ma wójsko sa dżěłacżerjow sympathije a so je jenoż nusowane na nich tšelako.

Franzowska. Franzowske knjeżerstwo chze po pschikładze němskeho sa ßwoje wójnske łódźstwo wjetschu liczbu kanonowych czołmow twaricz dacz. Tele ßu jenoż 35—40 metrow dołhe a jenoż mało s wody wustupuja. Wot ßylneje maschiny czěrjeny tajki czołm wulku kanonu njeße, kotraż kulu, s rosbuchazej maczisnu natykanu, dwě hodżinje daloko mjeze. Płaczisna tajkeho czołma jenoż 400,000 frankow wuczini, tak so móże ßo sa płaczisnu wulkeje wobrónjeneje łódże na 50 kanonowych czołmow natwaricz. Admiral franzowskeho łódźstwa, Aube, měni, so móże ßo s kanonowymi czołmami pschi nadpadże na njepschecżelske wójnske pschistawy wjazy wuskutkowacz, hacž s hoborskimi wobrónjenymi łódźemi.

— W Anamje na narańschej indiskej połkupje ßu Franzowsojo pjecża wulke dobycże sczinili. W provinzy Guang-Tri ßu wóßom rubježniskich czrjódow sanicżili. Jich nawjednika Nunyon-Vom-Phonc sajachu a w Guang-Triskej twjerdżisnje satšelichu.

— Profeßor Pasteur, kotryž s jětraschczěpjenjom ludźi, wot skaženych swěrjatow skußanych, hoji, je tele dny w Parisu w poßedżenju akademije wědomosczow k wjedżenju dał, so je w poßlednich lětach 2490 woßobow pola njeho pomoz pytało. Bjes nimi běchu dżewjeczo Němzy. S 1726 Franzowsow je jenoż 10 wumrjeło. S czaßa Pasteurowego jětraschczěpjenja je w Pariskich spitalach liczba na skaženosć semrjetych wot 12 na 3 spanuła, bjes poßlednischimi bě jedyn schczěpjeny.

Jendżelska. Wobstejnosczе w Birmje ßu dżeń a hubjeńsche. Hdyż Jendżelska tutón kraj loni pod ßwoje knjejstwo wsa, indiski sastupny kral sjewi, so je kraj powschitkownje s jendżelskim wobßadżenjom spokojom, a so ßo wschitzy rosumni wobydlerjo Birmy nad padom jich krala Thiboa wjeßela, a so ßo jenoż nětkotre rubježne bandy — dakojtojo — s nutska kraja sadżerżuja. Pomału hakle je na ßwětło pschischło, so je tajkich rubježnych bandow tola khětro wjele było; pschetoż hewak njebudżichu s cżaßom tsizeczi tyßaz jendżelskich wojakow a ßydom tyßaz poliziſtow s Indiskeje do Birmy pósłali, a te też hischcże kraj směrowali njejßu. General mějesche sa nusne, na zyku Birmu wobłehnjenstwo pokoziczz a nětko pschińdże powjesczz, so je roskasowar nad jendżelskim wójskom, general Mac-

pherſon, nahle na ſymnizu wumrjek. So wjazy ſ jenotliwymi rubjeżniſkimi cźrjódkami cźinicź nimaju, je hižo ſ toho widźecź, ſo zyke jendźelſke nowinarſtwo žada, ſo dyrbi ßo Sir Frederic Roberts, wyſchſchi roskaſowar nad Indiſkej, najkmanſchi jendźelſki general, na cźoło wobßadźenſkeho wójſka w Birmje ſtajicź.

Rußowſka. Sa noweho póßkanza pola ruſkeho knjeżerſtwa je ßo Laboulaye pomjenował a ßo wot ruſkeho khěžora pſchijak. Wo nowym póßkanzu, kotryž ſa njepſchecźela Němzow płacźi, Journal de St. Pétersbourg piſche, ſo ßo ſakhowanje dobrych pomérow bjes Franzowſkej a Ruſkej, na jenajke intereßy wobojich krajow ßo ſtožowazych, do žaneju lěpſcheju rukow pokožicź njeje móhło.

— Twar ruſkeje ſakaſpiſkeje želeſnizy ſpěſchnje pokracźuje. Hiſchcźe do kónza tutoho léta budźe ßo po njej ſ Merwa hacź do Cźarcźui jěſdźicź móz. Pſchichodne léto ßo želeſniza hacź do Buchary wutwari. Najbóle ßo na nju tamniſchi wjerch, emir Abdul Achmed, wjeßeli. Tutón chze potom hnydom „wóhnjowy wós", kaž wón želeſniſki cźah mjenuje, poſtupicź, ſo by do Petersburga khwatał, ſo by zarej ßwoju poddanoſcź wuprajił. Wo bucharſkim emirje je ſnate, ſo je ſahorjeny pſchiwißowar Ruſkeje.

Bołharſka. S kraßnoſcźu bołharſkeho knjeżerſtwa budźe po ſdacźu bórſy nimo. Ssejm powoławſchi wone widźi, ſo ßo napſchecźo Ruſkej dźerżecź njemóże. Hacź runje je po žadanju ruſkeho knjeżerſtwa jatych offizěrow, kotſiž ßu Alexandra Battenbergſkeho wotßadźili, ſ jaſtwa puſchcźiło, Ruſka na tym wobſtawa, ſo dyrbi knjeżerſtwo, dokelž je njeſakońſke, wotſtupicź. Pospyt, ßo ſ ruſkopſchecźelnej ſtronu wujednacź, ßo ſchlachcźił njeje. Zankow, hłowny wjednik tuteje ſtrony, je ßo ſarjeknuł, ſ nětcźiſchim knjeżerſtwom jednacź. Wón, runje kaž Ruſka, knjeżerſtwu radźi, ſo by ſ miniſterſtwom ßwoje ſaſtojnſtwo ſkožiło. Pódla ruſkeho pſchecźiwniſtwa pjenjeżne wuſkoſcźe cźežko na knjeżerſtwo tłócźa. Bołharſka ſtatna kaßa je hacź do dna próſdna. Jendźelſka je pſcheſtała pjenjeſy dawacź, pſcheměniwſchi ßwoju politiku w Bołharſkej, w kotrejž ßo ſ Ruſkej měricź nochże. Ssamo w ßejmje, kotryž tola ſ wjetſcheho dźěła ſ pſchiwißowarjow knjeżerſtwa wobſteji, maja ſa najlěpſche, ſo knjeżerſtwo panje a ſo na jeho měſto miniſterſtwo, wot ruſkeho knjeżerſtwa pomjenowane, ſtupi. Nadźeja ßo, ſo ßo na tajke waſchnje Bołharſka ruſkeho wobßadźenja ſminje.

Borsdorfſke jabłuko.

(Skónczenje.)

Khwilu je wo jſtwje cźěßna cźiſchina.

Dźěcźo leži ſměrom, tola jeho dych je cźežki a napinjazy. Na dobo wótſje ſaſtona, ſtanje a chze ſ kóžka. Na ſboże je macź pſchitomna a jo naſad dźerži . . . A ſaßo wone ſměrom w ſahłwczku leži, ſaßo bórboze ßłowa bjes ſwißa, woka ſa macźerju ſ tak mjehkim želazym hłoßom, ſo ßo teje wutroba ſ boloſcźu łama.

A ſchtožkuli dźěſcźu do myßlow pſchińdźe, wſchě hrajki, wſcho, ſa cźimž žada, ßo jemu poda . . . Dźenßa by jemu nan, kotryž ſ nim hewak woßebje lubosny njebě, niczo njeſarjeknuł.

Cźaß ßo ſ cźwilowazej woſtudkej pomałkoſcźu minje.

Tež ſ deleńzy nětkotſi cźeladnizy k durjam ſtwy, w kotrejž hólcźez leži, pſchińdu, ſo bychu poßłuchali. Bjes nimi bě tež ſtary Bartowez . . . Tež wón ßłyſchi, hdyž ßo durje wotewrja a něchtó ſe jſtwy dźe, hólzowy ſkorżazy ſrudny hłóß, tola jeho wutroba je kaž kamjeń.

Muż, kotrehož dźěcźo hižo pſched wrotami ßmjercźe ſteji, je jemu cźaſto ſ njeprawom kſchiwdu cźinił, a poßlednje puki ßu hiſchcźe pſche jara w pomjatku, tež jeho hiſchcźe pſchezo kſchudowy ſchwik pſches ſtare ſmorſchcźene wobliczo boli, ſo žadyn dźiw njeje, ſo ßo ſtaremu mużej něſchto w wutrobje hiba, ſchtož je ſkoro podobne na wjeßele nad cźežkim njeſbožom, kotrež je jeho pſcheſcźěharja podeſchło.

A runje tole ſacźucźe bě wina, ſo dlěje pſchi durjach ſawoſta, hacź druſy. Cźmowy tam wón ſteji ſ khribjetom k ſcźenje ſlehnjeny a ſhładuje něhdźe do njewěſteje dalokoſcźe.

Koło wokoło je hłuboka cźiſchina; jenož ßylny wětr, kotryž je ßo wjecźor poſběhnuł, druhdy pſches khody hwiſda a wuje . . .

Něchtó ſtwine durje wotcźini a ſtary poßłuchać ßłyſchi proſchazy hłóß błudnjazeho hólcźeza: „Ach, macźe, macźe! — Jenož jeniczke jabłuczko — jenož jene borsdorfſke jabłuczko, proſchu, proſchu!"

Macź ſpyta dźěcźo ſměrowacź.

„Nimam žaneho, drohe dźěcźo, tola jutſje ſahe rano po nje do měſta póſcźelu, potom dyrbiſch je doſtacź."

A ſaßo je khwilu ſměrom. Potom hólz ſe ſaßakkoſcźu błudneho, na ßwojim žadanju a wuſdacźu wobſtawazeho, ſ nowa proßycź poczina: „Macźe — macźe — chzu jabłuczko měcź — jabłuczko — jabłuczko — —"

A wón ſ tajkim ſdychowazym hłoßom proßy, ſo macź płakajzy wotmolwi: „Nimam žaneho, mój jandźelko; zyły dom ßmy pſchepytali a žaneho njenadeſchli . . . Směruj ßo a měj ſcźerpnoſcź, moje kurjatko, jutſje ſahe rano . . . wſcho, wſcho dyrbiſch měcź, ſa cźimž twoja wutroba žada."

Někotre wokomiki poſdźiſcho hólcźez ſaßo woka.

Wón pſchezo bóle ſdychuje, tak ſo ßo ßamo wutroba ſa durjemi poßłuchazeho ſchědźiwza pohnuwa a ßo ſ boloſcźu ſběha.

Na dobo Bartowez ſ horda hłowu ſnjeße, dźěſche na dwór a komdźo ßo do deleńzy ſtupi, hdźež ßo ſa helu lehnu . . . Wón wocźi ſacźini, tola ſpać wot njeho cźěkaſche. Pſched jeho wocźomaj poſtawa khoreho hólza ſtejeſche . . . Jemu je, kaž by hiſchcźe pſchezo jeho proſchazy hłóß ßłyſchał: „Jabłuczko — jabłuczko!"

Hodźinu, ßnadź hiſchcźe dlěje ßo ſchědźiwz bjes měra na ßwojim lěhwje waleſche a pſchezo widźi hólza a ßłyſchi jeho ſkorżenje.

Na dobo — běſche wokoło połnozy — wón ſtaže a na dwór won dźěſche.

Wichor hiſchcźe pſchezo ſ njewuſtawazej mozu howri a ſakhadźa . . . Nóz je cźmowa a lodojty wětr w drobnuſchkim ßněſy w dworje kaž njemdry jěſdźi.

Schědźiwz ßo hiſchcźe khwilu komdźi — potom pomału k wrotam cźehnje, wotcźini durje a ßo w cźmowej nozy ſhubi — — —.

Budźe drje mało cźłowjekow, kotſiž bychu ßo pſchi tajkim hroſnym wjedrje dobrowólnje na pucź naſtajili, kaž ſtary rólny pohoncź Bartowez.

Po pucźu drje prěni krócź njeńdźeſche, tola hiſchcźe ženje na nim w tajkim njelubosnym wjedrje pobył njebě.

Wo ſcherjaze ſtonanje a wucźe wichora wſchak ßo mało ſtara, tola ßněhowe mjecźele jemu ſadźěwaju, rucźe wukrocźowacź. Kóždy wokomik ßo hacź do koleń w ßněſy pſchepaduje — a wětr tak rěſnje ſchwika a pſches kožu a koſcźe dźe . . .

Bě jenož derje, ſo wětr do jeho khribjeta pjerjeſche, njedźiwajo toho pak dwójzy telko cźaßa hacź hewak do měſta trjebaſche, hdźež dyrbjeſche ßo wjazy krócź wo durje klapacź, prjedy hacź doſta, ſa cźimž žadaſche — někotre borsdorfſke jabłuka.

Spokojom ßo wón na dompucź poda. Nětko jemu wětr do wobliczа dujeſche; pucź je wobcźežniſchi, bóle napinjazy a tež ſtraſchniſchi. S mróczelow ßněh pſchezo huſcźiſcho pada, pucź je ſ kóždej krocźelu njewěſcźiſchi a ßněhowe mjecźele pſchezo wjetſche bywaju bycź. K tomu hiſchcźe pſchińdźe, ſo mozy ſtareho muża woteběraju. Druhdy ßo hacź do bjedrow w ßněſy pſchepanu a cźaſto ßo bojeſche, ſo dale njepſchińdźe. Wjazy krócź ßo ſprózny a mucźny ſady ßamotneho ſchtoma ſkhili a ßebi myßleſche, tak ranje wotcźakacź, tola pſchezo ſaßo ßo ſhraba a w ßněſy dale brodźeſche, doniž ßo ſkónczńje cźěmne wotryßy knjeżeho dwora pſched jeho wocźomaj njepokaſachu. Wón do ſaka pſchimnu a ſe ſtrachom pytnu, ſo je jabłuka ſhubił . . . Wón ßo ſawrócźi a pyta a pyta — tola podarmo. Skónczńje jeniczke jabłuko w cźěri ßwojeje ſtopy namaka. Wjeßeły jo ſběhnje a pyta dale — podarmo . . .

S jeniczkim jabłukom ßo ſkónczńje do dwora wrócźi. Pßy njemdrje ſchcźowkaja, hdyž ßłyſcha, ſo ßo bliži, tola hnydom womjelknu, hdyž bliže pſchińdźe a jeho ſpóſnaju. Pomału a kaž ſcźin ſtary rólnik pſches dwór lěſe, ſaſtupi do khoda a krocźi po ſkhodach k najenkowemu wobydlenju horje. Wón ſa durje jſtwy, w kotrejž khory leži, kłapa. Niczo ßo njehibnu. Wón ſ cźicha wocźini a widźi ſpizeho hólza, pſchi jeho boku macź, kotruž je toho runja ſpar ſmotał.

Pomału a wobhładniwje ßo k kóžku bliži, pokoži jabłuko na poßleſchcźo a ßo runje tak ſ cźicha wotßali, kaž je pſchiſchoł. Tež do deleńzy wón njewidźany pſchińdźe a nichtó njewjedźeſche, ſo je prjecźkach był . . .

Bórſy na to macź pſchi dźěſcźowym kožu wozucźi. Móżeſch ßebi pſchedſtajicź, kak ßo dźiwaſche! Jenož ſ nuſu wjeßeły ſakſchik podtłócźi, hdyž hólcźez wozucźi a žadoſcźiwje ſa jabłukom pſchimnu, kotrež bě na njewujaßnjomne waſchnje na poßleſchcźo pſchiſchło . . . W ſeßkabnjenymaj rucźkomaj horzo požadany płód twjerdźe dżerżo, ſ nim wußnu, kaž ſ dźiwy cźinjazym talismanom —

* * *

Dźeßacź dnjow ßo minu.

W hólzowej khoroſcźi bě kriſis ſaſtupiła a ſkónczńje pſcheměnjenje k lěpſchemu. Nadźija na wotkhorjenje roſcźeſche.

Mróczele na nanowym cźole ßo ſhubichu, nadźije połny měr ſtupi na měſto macźerineje tyſchniweje ſtaroſcźiwoſcźe. Wot koho pak a na kajke waſchnje bě ßo jeju dźěſcźu w najſtraſchniſchim wokomiku

wjeßele pschihotowako, pschesch kotreż bě ßo dźěczo směrowako, to żanej duschi snate njebě . . . .

Stary Bartowez hischcże někotre dny ßwoje swuczene dźěło czinjesche, a nichtó ßo wo to njestarasche, so jeho sły kaschel cźwilowasche. Wón njeskorżesche a czerpjesche. A tón ßamy dźeń, kotryż lěkař starschimaj swjeßelazu powjesch sdźěli, so je strach, w kotrymż bě jeju lubuschk byk, do zyła wotstronjeny, stary Bartowez na ßwojim lěhwje leżo wosta.

Hewak bychu toho s zyła kedźbu njeměli, tola dokelż bě runje lěkař w domje, jeho k khoremu pósłachu. Symnje a směrom wón praji, so je Bartowez na sahorjenje płuzow skhorik, a ßlubi, so nasajtra saßo pschińdźe.

Wón pschińdźe — tola staremu rólnikej jeho pomozy wjazy trjeba njebě. Bě w nozy w wulkich bolosczach wumrjek, żanemu człowjekej njepscheradźiwschi, na kajke waschnje bě ßebi pschesch ßamßnu winu khorosch pschiczahnuk.

Ze Serbow.

S Budyschina. Theologiska fakulta Lipsczanskeje universitty je knjesej fararjej Imischej w Hodźiju, ryczerjej kral. sakskeho saßłużbneho rjada I. rjadownje, czesczże dla dostojnosch lizentiata theologije spożczika, pschipósnawschi, so je wón s wudawanjom wschelakich ßerbskich knihow sakhowanje a rosmnożenje evangelskeje wěry spěchował a so je ßebi s pschihotowanjom kandidatow sa ßerbske duchowne sastojnstwo, kóżde lěto w jeho domje ßo měwazym, wo ßerbski lud a zyku saksku krajnu zyrkej jara wulke saßłużby dobył. Wulka czesch, kotraż je ßo wjele saßłużbnemu wjednikej ßerbskeho luda, knjesej fararjej Imischej, dostała, je ßo w Sserbach s wjeßekosczu a dźakownej spokojnosczu pschijała. Bóh luby knjes chzył nam Sserbam knjesa fararja Imischa hischcże wjele lět mikoscziwje sdźerżecz a jeho sprózniwe a njeßebicżne skutkowanje sa ßerbski lud dale żohnowacz.

— Jeho Majestosch kral Albert je seniorej Budyschskeho tachantstwa, knjesej Jakubej Kuczankej, a dale probstej klóschtra Marijneje Hwězdy, k. dr. Khrysostomej Eiseltej, ryczerski kschiż I. rjadownje kral. sakskeho saßłużbneho rjada spożczik.

— Łużiske skotolékarske towarstwo je tudomnemu powschitkownje snatemu hamtskemu skótnemu lékarjej k. Waltherej, kotryż je mjenowane towarstwo psched 25 létami sakożik, ßléborny biechar jako snamjo pschipósnacża pschepodako.

— W tudomnym Lawez hotelu ßo wjeczor 28. oktobra shromadźisna towarstwa psche njewużitne wużiwanje palenza wotbywasche. Knjes farar Rada se Schönbacha pschi tejle składnosczi pschednoschk „wo straschnosczi wopikstwa sa nasche ludowe żiwjenje a schto ma ßo pschecźiwo tomu czinicz" dźerżesche. Rěczнik najprjedy na straschnosch wopikstwa pokasa a rosskładowasche na podkożku podawkow mnohe żadławe scżěhwki tutoho njepozczinka sa wopikza, sa jeho ßwójbu a potomnikow. W naschim czaßu njedźiwajo pokraczowazeho schulskeho sdźěkanja palenzpicże na hrósbne waschnje pschiběra. Woßebity strach piczkam pschi nakażliwych khorosczach, woßebje pschi kholerje hrosy. Tsecźina duchakhorosczow je ßo pschesch wopikstwo sawinowała. Pschi praschenju, kak ma ßo wopikstwu napschecźiwo stupicz, rěczнik kedźbliwosch poßłucharjow na Jendźelsku wobrocźi, hdźež je ßo wjele towarstwow sakożiło, kotrychż ßobustawy ßo wscheho palenzpicża sdźerża. Po skónczenym pschednoschku k. hamtski ßudnik Wetzlich k nawjedżenju da, so ßo w běhu tutoho měßaza w Budyschinje ludowa khosejownja sakoży.

— Wjeßnjenjo ßo na to kedźbni czinja, so ßmědża ßo wjeßnym listynoscherjam na jich ßłużbnych khodach listy, póstske poßełki kóżdeje drużiny, póstske wukaski, poßełki s pschedpłaczenjom, mjenische pakety, poßełki s wosnamjenjenjom hódnosczе jenotliwje hacz do 150 hriwnow hódnosczе a dale hotowe pjenjesy sa póstske marki atd. a nowiny pschepodacz. Wjeßnym listynoscherjam je ßo poruczіło, dostate poßełki, s wusamknjenjom jednorych listow a pschepodatych hotowych pjenjes sa nowiny, póstske marki atd. do sapißnych knihi sapißacz, kotreż ßo po kóżdym wunoschenju póstskemu hamtej pschedpokoża. Poßełki sapißacz ma też wotedar prawo. Hdyż je wjeßny listynoscher sapißanje ßam wobstarak, dyrbi na żadanje wotedarjej sapißnu knihu pschedpokożicz, so by ßo tón wo sapißanju pscheßwědczik. Wopißmo wo wotedaczu poßełkow s wosnamjenjenjom hódnosczе ßo hakle pschesch póstski hamt wuda; wjeßny listynoscher ma poruczene, wotedanske wopißmo wotedarjej po mózнosczi pschi bliżschim wunoschenju pschinjesczе.

S Małeje Prahi. Hdyż je wjele muchow, też ßo prawa rěpa radźi. Tole stare ßłowo je ßo też lětßa wěrne wopokasało. Muchow běsche lětßa doscz. Ale też prawa rěpa je ßo tajka radźiła, kajkuż ju naschi najstarschi ludźo njepomnja. Jara wulke prawe rěpy, kotrychż kóżda něhdże poltsecża punta czehnjesche, ßmy wóndano pola jeneho khlamarja w Hodźiju widżeli. Na jenym tudomnym polu pak ßu woprawdźite hobry praweje rěpy narostke; mjes nimi ßu tajke dule, so jena 5¼ punta waży.

S Njesdaschez. Kak syma je tamón tydźeń byko, je mjes druhim s toho widżecz, so w Njesdaschczanskim dole na hatku, kotryż sa kerkami leżi, a na kotryż sa zyły dźeń żaneho ßłónza pschischko njeběsche, czeńka skórka lodu něschto dnjow rostała njeje.

S Porschiz. 2. novembra je ßo na ßwjedżeńske waschnje pschikhad nascheho noweho fararja, knjesa Krügarja, měk. Dźeń prjedy bě mkodosch nascheje wßy na Porschiczanskich mjesach a wo wßy czeßne wrota natwarika; tsecże czeßne wrota běchu někotsi pschecżelio noweho knjesa fararja psched khodom do fary postajili. W postajenej hodźinje ßo mkodosch a schulske dźěczi s zykeje woßady w farskim dworje shromadźichu a s dypkom 2 hodźin ßo czah s pschewodom hudźby k Budyschinskim mjesam poda. Tu noweho knjesa fararja zyrkwinszy, schulizy a gmejnszy pschedstejiczerjo wutrobnje powitachu. Hdyż bě knjes farar s hłubokohnujazej rěczu wotwolwik, ßo czah s nim do Porschiz k farje wróczi, hdźež jeho hischcże jónkrócz postrowichu a ßo jemu wot mkodosche ßerbske spěwarske knihi a biblija pschepoda, sa czoż ßo knjes farar wutrobnje dźakowasche. S wuspěwanjom khěrluscha „Njech Bohu dźakuje" ßo ßwjatoczнosch skónczi. Bóh chzył ßwojej hnadże nad skutkowanjom nascheho noweho knjesa fararja wotpoczowacz dacz.

S Małeje Subniczki. Ssobotu 30. oktobra wjeczor ½6 hodźin ßu w pěskowej jamje, zyhelnczinje „Lusatia" ßkuschazej a na Wokranczanskich leżomnosczach leżazej, 11létneho ßyna zyhelniskeho mischtra Seiferta saßypnjeneho nadeschli. Wón bě po nęschto pěska sa jstwu do jamy jěł a wosyczk hižo s pěskom namjetak, hdyż ßo pěsk na njeho dele ßypnu a jeho sadußy.

S Njeßwaczidła. Lědma stej ßo dwě njedźeli minułoj, so Serb. Nowiny rosprawu pschinjeßechu wo dwěmaj wóhnjomaj, kiż běschtaj naschu wjeß potrjechiłoj, a hižo saßo dyrbimy powjedacz wo tsecźim wóhnjowym njesbożu, kiż je wobydlerjow nascheje wßy do hrosy a stracha stajiło. Ssobotu wjeczor 30. oktobra na jara straschnym měsczе, s kólnje żiwnosczerja G. Gneußa, płómjenja k njebjeßam ßapachu a budźische wulke njesboże nastacz móhło, hdyż budźische Boża wschehomózna ruka nasche Njeßwaczidło njeschkitowała, tak so bu woheń jenoż na naspomnjenu, każ też hischcże na jenu druhu kólnju wobmjesowany. Mjes ßykawami, kiż běchu na pomoz pschijěle, běsche Luhowska najprěnscha. Każ wězy nětko pokasuja, je jedyn 12létny hólczez s Rakez woheń satyknuł, tola wěstosch hakle ßudniste pschepytanje wupokaże.

— Nasajtra, njedźelu 31. oktobra, wjeczor ¼11 hodźin nasta saßo a to schtwórty ras sa krótki czaß straschny woheń; wumjeńk żiwnosczerja Jurja Leschawy stejesche w płómjenjach, kotreż jón każ też domske, kólnju, hródź a brózeń do popjeła pschewobroczichu. Też buchn ßußodne twarjenja, żiwnosczerjej K. H. Petschzy ßkuschaze a s domskeho, brózнje a hródże wobstejaze, wot płómjenjow sahubjene. Sawěsczene nichtó měk njeje. Tola pak je ßo domjaza nadoba wóhnjej wukhowała. Petschzy je ßo wjele żita, ßyna atd. a Leschawje wysche toho też jena hußyza ßobu spalika. Mjes ßykawami běsche Luhowska saßo najprěnscha. So je woheń sakożeny, je wěste a bu toho dla też jedyn mkody człowjek, na kotrehoż jeho dźiwneho sadżerżenja dla tukaja, na ßudnistwo wotwjedżeny. Tola też tudy ßudniske pschepytanje wscho dalsche wupokaże.

— Ssrjedu 3. novembra běsche na tudomnych wikach tónle skót na pschedań: 480 howjadow, 110 ßwini a 200 proßatow.

S Kamjeńza. W selenokamjeńtnej skale pola Brěsnje ßo 29. oktobra popołdnju natykany pólver pschesch sahe wutběli, pschi czimż ßo skakarjej B. Ssynaczkej wot wottorhnjeneho krucha kamjenja noha rosrasy.

S Mużakowa. 10,000 markow, kotreż je hrabja Arnim sa namakanje czěła ßwojeje mandźelskeje jako myto wustajik, je ßo měschczanosczе we Weißenbachu wupłaczіło, so by je tutón mjes te tsi woßoby rosdźělik, kotreż maju prawo na pjenjesy. Dokelż pak czile tsjo pschi dźělenju pjenjes mjes ßobu pschesjene pschińcz njemózachu, drje budźe ßo ßudniska pomoz pytacz; pschesch khósty, kotreż tajki prozeß naczini, pak ßo rosdźělomna suma wjele pomjenschi. Wudawki, kotreż je hrabja Arnim wot toho czaßa, so běsche ßo jeho njesbożowna mandźelska shubika, hacz do namakanja jeje czěła měk, wjazy hacz 60,000 toler wuczinja.

Pjeczadwazety lětny dźeń
sakoženja ßerbskeho evang.-luth. knihowneho towarstwa.

Tak dha je ſ Bohom dokonjako
Sso lětßa nětk' lět pjeczadwazeczi,
So sta ßo, kaž ßo požadako,
We Hodźiju tam delkach na sari
Psches czeſczedostojnoh' knjes fararja
Tón sakožk knihowneho towarſtwa.

Tón sapoczatk bě jara ßnadny,
My běchmy jeno ßedmjo mužojo,
A bjes nami bě Bóh tón hnadny,
Kiž ſ luboscżu bě tež k nam podał ßo,
Kaž běchmy ponižnje joh' proßyli
We prawej wěrje, dobrej nadźiji.

Hdyž sapoczatk tež ßnadny běſche,
Bóh k njemu ßwoje žohnowanje da,
A tak ßo bórsy rosschěrjeſche
Do wſchitkich stronow toho Sserbowſtwa,
So nětk wſchěch ßobustawow hromadże
Dwaj tyßazaj a jene sto jich je.

A towarſtwowe samoženje
Tež psches dwaj tyßaz hriwnow liczi ßo,
A wyſche toho wſchitkoh' rjenje
Je wjele tyßaz knihow wudako.
Tón lětny pschinoſchk jena hriwna je,
Sa to ßo wjele knihow dostanje.

Te ßymjeſchko, kiž wußywane
Bě tehdy tola jara ßnadnuſchke,
Je tak wot Boha žohnowane,
So wulki ſchtom nětk ſ njeho naroſcże;
Sa to budź horzy dźak, mój Bożo, czi,
Schtož czinił ßy na tutym towarſtwi.

Dźak horzy, pódla Boha, damy
Tom' lubom' fararjej knjes Jmiſchej,
Psches jeho prózu dostawamy
A wjele dźela, wulku ſtaroſcź tej,
Te rjane ßerbſke knihi jadriwe,
Kiž kóžde lěto nam dom póſczele.

Tež horzy dźak budź wſchitkim rjenje,
Kiž pſchi tym jeho pomoznizy ßu,
A jedyn wjazy, druhi mjenje
Na tutym czežkim ſkutku dźělaju —
Bóh chzył waß bohacże tu žohnowacź
A junu w njebju wěcznu ſbóžnoſcź dacź.

Ty pak, o Wótcże wſcheje hnady,
Ach žohnuj dale tole towarſtwo,
My ſechzemy wſchak wſchitzy rady,
So by ßo pſchezo dale rosroſtło,
Hacź žadyn Sserb ßo nihdże njenam'ka,
Kiž njeje ßobuſtaw toh' towarſtwa.

W mjenje ßerbſkeho evang.-luth. mißionſkeho towarſtwa w Dźiwocźizach
Pětr Mtonk.

Wußudźenja.

Lawniſki ßud. Mandźelſku murjerja Rjeczki w Jitku ſ jaſtwom na dwaj dnjej pokhoſtachu, dokelž bě ſ pola tamniſcheho žiwnoſczerja Nowaka na tſi krócź dźeczel wotewſaka. — Rěsniſkeho Nowaka w Barcże winowachu, ſo je 29. auguſta rjemjenjerſkeho Měrczinka tam na dróſy wonka ſ kijom pſches hłowu, ruku a do khribjeta bił, jeho ſ pjaſczu do woblicża praßnuł a ſkónczńje jeho k ſemi czißnuł. Dźiwajo na polóżaze wobſtejnoſcże Nowakej jaſtwo na jedyn tydźeń pſchißudźichu. — Dźěkaczer Kolpa w Budyſchinje ma 6 mk. pjenjeżneho khoſtanja płaczicź abo dwaj dnjej w arreſcże ßedźecź, dokelž je w nozy 6. ſeptembra měr na haßach kaſył. — Khěżer Kſchižank w Jitku bě 7. auguſta na dróſy njedaloko Luha kožany wodźew ſ woſoweho magazinſkeho kaſchcża, kublerjej Schczěpankej w Rakezach ßluſchazeho, wottorhnuł a rosrěſał. Wězywobſchkodźenja dla jeho k płaczenju 10 mk. pjenjeżneho khoſtanja abo k jaſtwu na dwaj dnjej ſaßudźichu.

Khoſtanſka komora. 33lětny ſchewz a žiwnoſczer Schwann w Kukowje bě, hdyž loni 12. novembra na polo hnój wożeſche, pod koło pſchiſchoł, pſchi czimž ßo jemu noha bliſko kulkow ſłama. Hnydom pſchiwołany lěkař dr. med. Rachel ſ Panczig najprjódy nohu do antiſeptiſkeje wobalki ſawali a praji, ſo ſa „Trupinjanſkim mužom“ póßłacź njeßmědźa. Njedźiwajo toho pak ßo Schwann wot ßußodow a pſchecźelow narěczecź da, „Trupinjanſkemu mużej“, 70lětnemu wumjenkarjej a wjeßnemu rychtarjej Janej Scholcże ſ Trupina, pſchińcź dacź. Tutón wobalku, wot lěkarja wokoło nohi ſwjaſanu, ſwottorha, położi na nohu pleſtr a ju do papy ſaſchnórowa. Scżěhwki tutoho hojenja ßo ſa dwaj dnjej pokaſachu. Schwanna ſyma ßylnje tſchaßeſche, a wón ſ boloſczu wutracź njemóżeſche. Dokelž ßo khora noha dźeń a bóle pohórſcheſche, dr. Rachela proſchachu, ſo by hiſchcże ras na nohu pohladał. Tutón ſpóſna, ſo bě w nosy woheń a ſo dyrbjeſche ßo toho dla wotrěſacź. A 23. novembra ßo tež noha wot dr. Grohmanna ſ Kamjeńża ſ pomozu dr. Rachela a dr. Hargera wotewſa. Schoktu, dźiwajo na jeho dotalne njenaßwarjene žiwjenje k jaſtwu na ſchěſcź měßazow a k płaczenju 3000 mk. ſarunanja, kotrež wobſchkodźeny dostanje, ſaßudźichu.

Přilopk.

* Wobžarujomne njeſboże je ßo njedźelu tydźenja dopołdnja njedaloko měſta Annaberga ſtako. Fabrikant Nelp ſ Raſchawa běſche duzy do bliſkeho Wildenawa honitwjerſkeho pßa a tſělbu, kaž to ſtajnje czinjeſche, ßobu wſak, ſo móhł ſwěrinu, kotruž by trjebaj na ßwojim revěrje nadeſchoł, tſělicź. Duzy po puczu jeho poß w ¾ metra wyßokej trawje ſajaza wuczuſchli. Nelp tſěli, a hnydom ßo w trawje žałoſczicź pocża. Saſtróżeny wón bliże ſtupi. Pſched nim w wyßokej trawje ßo dwě dźeſczi waleſchtej, 6lětny hólczeż a 7 lět ſtara holczka jeneho Raſchawſkeho dźełacżerja, kotrejž běſchtej ßo trawu ſchczipajo pſched ſchczowkanjom pßa nabojakej a ßo ſa kerkami w trawje ſkhowakej, hdźeż jej honitwjeŕ, kotryž jej widźecź njemóżeſche, tſěli. Hólczeż hiſchcże ton ßamy dźeń wieczor wumrje, holczka je mjenje czežko wobſchkodźena. Fabrikant budźeſche ßo ßam ſatſělił, njebudźechu-li jemu tſělbu ſ rukow wuwinuli.

* W Frankfurcże nad Majnom je ßwobodny knjes Mayer Karl v. Rothſchild ſemrjeł. Jeho ſamoženje je ßo na 500 millijonow markow wobliczilo.

* Krwawe puki běchu ßrjedu tydźenja w nozy wokoło jeneje w Mainzu. Někotſi mkodźi pacholojo, 17 hacź do 20 lět ſtari, běchu ſ jenej holzu na piwje, hdźeż ßo mjes ßobu ſwadźichu. W 12 hodźinach ßo roſeńdźechu. Kóždy ſ nich chzyſche holzu domoj pſchewodźecź. Jedyn 17lětny brodutruhař a jedyn toho runja 17 lět ſtary ſchewz ßo pſchimnuſchtaj. Schewz truharja ſe ßwojim kijom pſches hłowu praßnu. Duż brodutruhař revolvr wucżeże a ſchtyri krócź tſěli: tſi kulki do powětra ſlecżachu, ſchtwórta pak ſchewzej runje do wutroby. Tutón jeniczki krócź ſawoła a potom morwy k ſemi padże. Mnoſy ludźo mordarja pſchimnuchu a jeho njeßmilnje bicź pocżachu; jemu budźeſche ßo ſlě ſeſchło, njebudźeſche-li polizija w prawym czaßu k tomu pſchiſchła. Satſěleneho a jeho mordarja do hojerńje donjeßechu; tudy truharja ſawjaſachu, na czož jeho do jaſtwa wotwjedźechu.

* Zadkawy njeſkutk je w měſcże Paſſau na ßwětko pſchiſchoł. Wotroczk ſ jeneje ßußodneje wßy ßo dobrowólnje wusna, ſo je na namołwjenje ßwojeho knjeſa a ſa 50 toler myta w měrzu lěta 1884 ßwojeho knjeſowu żonu ſadajił. Mjes tym ſo běſche knjes w měſcże, wotroczk jeho żonu nadpadże, ju ſadaji a do koża położi. Ludźo mějachu ſa to, ſo je żona ponaturſkeje ßmjercże wumrjeła. Muż ſkónzowaneje, kotryż běſche ßwoju żonu wotbycź chzył, ſo móhł ßo ſ nowa woženicź, běſche ſe ßwojej nětuſchej żonu runje na kermuſchi, hdyž jeho ſajachu.

* Parſchonſkemu cżahej, kotryż wutoru tydźenja wieczor ſ Frankenthala w Pfalzy do Freinsheima jědźeſche, pſches njerodnoſcź jeneho żeleſnicżneho ſtražnika wulki ſtrach hrożeſche. Stražnik běſche na puczu, kotryż prěki pſches żeleſnizu wjedże, ſahrodźenja wotewrjene wostajił. A runje, hdyž cżah pſchijědże, tež woßebny wós ſ rjanymaj konjomaj prěki pſches kolije jědźeſche. Konjow, kotrejž běſchtej 2600 mk. hódnej, lokomotiva na měſcże ſaraſy. Pſches mózny ſtork do jeho woſa pohoncź daloko ſ woſa won ſlecża a ßo na hłowje ſrani, ale na ſboże niż ſtraſchnje. Cżah ßam, kotryż hiſchcże ſe ßrěnjej ſpěſchnoſczu jědźeſche, na żane waſchnje wobſchkodźeny njeje. Stražnik w ßwojej khěżży ßedżo ſpaſche a prajeſche, ſo ſtrowy njeje.

* Wo hróſbnym podawku ßo ſ Kubina w Wuherſkej piſche. Wyſchſchi żandarm Balogh w Bavaniſtic dweju jateju, kotrajž jara njemdrjeſchtaj, wot ſchtyrjoch żandarmow do kaſarmow wjeſcź daſche. Dokelž jataj duzy po puczu wyſchſcheho żandarma hanjeſchtaj, tutón żandarmam porucżi jeju ſatſělicź. Żandarmojo tule porucżnoſcź ſ woprědka dopjelnicź nochzychu; ſkónczńje pak dyrbjachu tola do toho ſwolicź, dokelž jim jich nawjedowar hrożeſche, ſo jich hewak njepoßkuſchnoſcże dla ſatſěli. Duż żandarmojo tſělachu. Hdyž jataj morwaj na ſemi leżeſchtaj, Balogh jeju cżěle wotſtronicź porucżi, na czož ßo ßam ſatſěli. Tónle podawk je cżim wjazy ſpodźiwanja wubudźił, dokelž běſche Balogh jako jara horliwy a wuſtojny żandarm ſuaty.

* S Hordby, prjedawſcheje kolonije jendźelſkich ſektirarjow, tak mjenowanych „ſhakerow“, je powjeſcź pſchiſchła, ſo je tam ſakożerka tejele błudneje ſekty, wěſta Girlingowa, wumrjeła, kotraž je wěſchcziła, ſo prjedy njewumrje, doniż nowy meßijaß njepſchińdże. To běſche pſched dwaczecżi lětami, hdyž wona ßwoju wuczbu prědowacź pocża a ßwoju woßadu wěriwych njedaloko Londona ſakoži. Kóżdy wieczor ßo wěriwi w modleŕni ſkhadźowachu, hdźeż pſalmy ſpěwajo a kaž židźi w takcże ſ hłowu kiwajo a ſ zykym cżękom ßo ſatorhujo Boha proſchachu, ſo by jim noweho wumóżnika póßłał, kotrehoż woprawdże wſchędnje w ßwojej ßrjedźiſnje wocżakowachu. Hdyž pak wón lěta dołho na ßo cżakacź daſche, jich rjady ßylnje rědnucź pocżachu. Nětko, hdyž je wěſchczerka ducha ſpuſchcżiła, bjes toho ſo by ßo ßlubjeny wumóżnik ſjewił był, ma kóżdy ſa to, ſo ſekta do zyła roſpanje. Sbytk wěriwych pak je pſches wěſchczerżynu ßmjercź hakle prawje wobkrucżeny w wěſtej nadźiji, ſo je ßo meßijaß, runje dokelž je wěſchczerka wumrjeła, woprawdże hižo narodźił, ale ſo je ſabył „ßwój narod w nowinach woſjewicź“!

* S měſtaczka Skawuty ßo piſche: W nozy na 8. oktobra hólczeż, kotryż na tudomnym knjeżim dworje ßłużi, na paſtwiſchczu, hdźeż konje paßeſche, woheń ſadźeła, ſo by ßo ſhrěł, a pſchi wóhnju leżo wußnu. Prjedy hacź ranje ßwitacź pocża, wón nękajku boloſcź faczuwajo wotzucźi a ßo dohlada, ſo ßo draſta na nim pali. Wokajo

wón domoj cźerjesche. Hdyž wón běžesche, pak žo drasta hischcźe bóle palesche, a zyły hólcžej běsche wóhnjowy stoły, ſ kotrehož cźlowjeſka podoba widžecź njeběsche. Ludźom, kotsiž ſ domow won pschiběžachu, žo ſ wulkej prózu radźi pkomjo podužycź. Njesbožowny hólcžej pak žakostny napohlad poskicźesche: koža běsche na zyłym cźěle rospukana, a koscźe won wustupowachu. Wjeczor toho žameho dnja wón w žurowych bolosczach wumrje. Ma žo sa to, so je hólza, hdyž wón ležo spasche, něchtó, so by žo na nim wjeczik, ſ něczim woblak, schtož žo lohzy pali: hewak žo jeho drasta ſ tajkim žylnym pkomjenjom njebudźesche palicź móhła.

* S ruskeho města Astrachanje žo pische: S cźežka je hdźe lichownistwo tak roswite, kaž w Astrachani, hdźež žu žo hižo mnosy ſ lichownistwom wobohaczili. Wóndano w naschim měscźe Armenjan Ahamžanow wumrje, najhórschi lichownik. Cźaž žiwjenja běsche wón psche wschu měru skupy. W jeho žmjertnej hodźinje jeho žona runje doma njeběsche. Dokelž wón žwoje bohatstwa žanemu cźlowjekej njepopschejesche, wón, hdyž pschibliženje žmjercźe saczu, něhdźe hodźinku do žwojeje žmjercźe se žłabym hłožom pschikasa, so by žo po samkarja póžłako. Hdyž samkař pschiidźe, jemu mrějazy starz poruczi, so by w jeho želesnej pjenjezhnej kschini kluczowu dźerku salak, schtož tež žo na měscźe sta. Po žmjercźi stareho lichownika w jeho kschini wjazy hacž millijon toler w hotowych pjenjesach a na wjazy hacž 600,000 toler „wechslow" namakachu. Wysche toho wón 4 domy w měscźe wobžedźesche, a 5 druhich domow jemu a jenemu wujej shromadnje žłuschesche, dokelž wo dźělenju tychle domow sa někotre dźežatki lět ſ wujom njeběsche pschesjene pschińcź móhł. Jeniczka naślědniza Ahamžanowa je jeho dźowka, kotraž je njewjesta.

* Kawkasske nowiny pišaju: 25. sept. je snateho rubjeznika Babo, kotryž hakle bě psched krótkim ſ Nachiczewanskeho jastwa cźeknuł, dawno saślužene khostanje dóschko. S dźežaczimi towarschemi wón w nozy do wulkeje armenskeje wšy pschiidźe, so by tudy jene khlamy wurubił. Scźěnu pscherasywschi žo rubjeznizy do khlamarjoweho dwora a skónczńje do domu dobuchu, hdźež sakhadźecź poczachu, jako bychu tu doma byli. Khlamař se žonu na tšesche spasche. Hołk a ropot wokoło duri žwojich khlamow wušłyschawschi wón hnydom shuda, schto žo stawa. Duž žwoju žonu póžła žušodow wubudźicź, žam pak ſ natykanej tšélbu na žušodnu tšěchu salěse, ſ wotkelž běsche do jeho khlamow widźecź. Rubjeznizy jeho pytnuchu. Jedyn ſ nich tšěli, ale kulka khlamarjej nimo wuschow slecźa. Nětko tež khlamař tšěli a runje nawjedowarja rubjeznikow trjechi. Babo, kotremuž běsche kulka wutrobno pscherasyła, na měscźe morwy leżo wosta. Jeho towarschojo pak žo hnydom do cźěkanja dachu. Satšélený Babo mějesche wjazy hacž 100 patronow pschi žebi. Hakle něhdźe psched tsjomi njedźelemi běsche wón ſ khlamow jeneho persiskeho khlamarja tež scźěnu do domu pscherasywschi na 400 toler narubił.

* W raúschim kraju žónske wožebite wotdźělenje doma, kotrež žo harem mjenuje, žame sa žo wobydla. Mohamedanszy wulzy žebi woženitych sastojnikow, eunuchow, dźerža, kotsiž maju jich žony w haremje strażowacź. Selim Hanoi, prěni eunuch w haremje Murada Pasche, wóndano wschón sadwělowany psched žudnikom w Konstantinoplu stejesche, dokelž je žo pschi wězy wobdźělił, wo kotrejž je žo w žwojim cźažu wjele rěcźało. Wón je mjenujzy rjanej Fatime, kotruž Murad mjese wschěmi žwojimi žonami najbóle lubowasche, někotre měžazy dołho liscźiki pschinoschował, kotrež jej baron Nadetz, młody franzowski diplomat, scźelesche. Selim tež k tomu stejesche, so je móżne scźinił, so je žo baron Nadetz se žwojej lubowanej w sahrodźe harema seschoł. Sswój skutk pak je wón skónczńje ſ tym krónował, so rjanej Fatime savoyardsku drastu, piscźele k wjercźenju a wopizu wobstara a ji tak k tomu dopomha, so móżesche ſ harema cźeknucź. Lubaj sbožownje do Parisa pschijědźeschtaj. Tudy žo rjana Fatime wěry žwojich wótzow wotrjeknu, k kschesczijanstwu pschestupi a bu w žwj. Madleninej zyrkwi ſ baronom Nadetzom swěrowana. Pschi tejle składnosczi orientalske paczerje (parle), kotrež běchu wjazy hacž pok millijona markow hódne, sawiscź Parižskich žónskich wubudźichu. Tele drohotne paczerje běsche Fatime k dopomnjeczu na Murada Paschu ſ jeho harema žobu wsała. Murad Pascha žo ſ tym spokojił njeje, so je njeżwěrnemu žłužobnikej polsta pukow ſ kijom dacź dał a jeho se žłužby wucźěrił, ale wón jeho tež njeżwěrnosczе dla wobskorži. Selim žo po rjadu k Allahej a k profecźe wołasche, ale tola pschida, so je jemu baron Nadetz sa wulku žłužbu, kotruž je jemu wopokasał, 5600 mk. myta sapłacził a jemu pišał, so dyrbi hladacź, so skerje a lěpje ſ Konstantinopla pschińdźe, a k njemu do Parisa pschijěcź, hdźež móże hacž do žmjercźe cźeſtne sastojnstwo domownika sastacź. Ssudnik njeżwěrneho Selima k poklětnej khostarni saždźi.

* Naschi cźitarjo žu žnadź hižo žłyscheli wo spodźiwnym swěrjecźu kenguru, kotrež žo w Australskej namaka. Tole swěrjo ma nad brjuchom hischcźe woženity měch abo druhi brjuch, w kotrymž mkode žedźa, hdyž swěrjo běži. Kenguru ma małej a žłabej prěnjej nosy; sadnjej pak stej wurjadnje žylnej, a na njej žo sepjerajo móże kenguru wyšoko skakacź. W jenych jendźelskich nowinach jendźelski wyschk hońtwu na tole sajimawe swěrjo wopižuje. Wot rady města Wellingtona, wón powjeda, ja poruczność dostach žo se 24 mużemi na hońtwu na kenguru podacź. Město Wellington žrjedź wulkeje płoniny leži, na kotrejž žłódna, mjehka trawa rosce. Wobydlerjo městaczka wjele wowzow plahuja. Dokelž pak kenguru, wot kotrychž wobydlerjo niczo nimaju, wowzam, kotrež tola wjele wužitka dawaju, wjele trawy sežeru, mějachu žo kenguru w zyłej wokolnosczi wukorjenicź. Mi běsche jara witane, so mózach ras na hońtwu hicź sa tymile spodźiwnymi swěrjatami, kotrež kaž wichor psches lěž cźěrja a kaž hobrske ptkhi zyle lohko psches najwyschsche kerki skakaju. Hdyž běchmy na konjoch daloko do płoniny won dojěchali, žo postaji, so žo w dołhim rynku sestupamy a wschě kenguru, kotrež nadźeńdźemy, k lěžu poczěrimy. Kroma lěža běsche na daloku žmuhu sahrodźena, a jeno na jenym jeniczkim měscźe běsche tole sahrodźenje na něschto metrow wotewrjene. A tudy bě, kaž mějachmy sa to, wschěm kenguru žmjercź wěsta. My žo na to spuschczachmy, so budźa swěrjata, hdyž hacž do wobhrodźenja doběhnu, psches mjenowane wotewrjenje wucźek pytacź. Tam mějachu psches nisku scźěnu ſ hliny a žłomy skakacź, ſ kotrejž běsche wotewrjene město sahrodźenja dale sady satwarjene. Sady tejele scźěnki běsche bjesdno, hłuboka a schěroka hrjebja, do kotrejež dyrbjachu swěrjata seskakacź, a w kotrejž chzychmy je sesatšélecź a sesabiwacź. „S najmjeńscha 400 jich tudy sabijemy", žo Australcźenjo wjeżelachu. S wopręddka žanych kenguru njenadeńdźechmy, bórsy pak w kerkach jich spodźiwne figury wuhladachmy, kotrež, kaž žo sdasche, skerje lecźachu, hacž běžachu, žo mjes kerkami pokasujo a saždo shubjujo, kaž scherjenja, kotrež psched dnjowym žwětłom cźěkaju. Kenguru ſ jenym skoczenjom 8 haj 10 metrow daloko skoczi a na płoninje běži, lěpje hacž najspěschnischi kóń. Swěrjatow psched nami bu dale wjazy. Kenguru žo sahrodźenju bližachu, haj někotre hižo pches wotewrjene město na scźěnu cźěrjachu. Tu my na jene dobo spodźiwne synki wušłyschachmy, jako by něhdźe daloko žyła małych ptaczatow cźikotała. My sastachmy. Schto to? Mjes tym hudźbu jaźnischo wušłyschachmy: to ptaczki njeběchu, ale pischcźele a bubony. Nětko žmy hotowi! Herzy, kaž my shudachmy, ſ tamneje strony hrjebje stejachu, pschetož kenguru, kotrež žo se wschěch stron scźěnje bližachu, sastrózene stejo wostachu a žo tschepjetajo wrócźecź poczachu. Kak wulka je tola cźlowjeſka hłuposcź! Wobydlerjo wokolnych wšow, kotrychž chzychmy my wot schkódnych swěrjatow wumóz, chzychu žwědkojo nascheho dobycźa bycź; duž běchu žo w lěžu shromadźili a nam k cźesczi sapiskali. Podarmo my wołachmy, so dyrbja ſ hudźbu pschestacź; woni naž njeślyschachu a dale bóle harowachu. Nětko běsche wscho shubjene. Spóschene kenguru mjes dwěmaj wóhnjomaj stejo žo na jene dobo sawrócźichu a w runej měrje na naž pschicźeriwschi psches nasche hłowy a psches hłowy naschich koni skakachu. Nasta straschna měscheńza. Wustrózane konje bicź a na sadnymaj nohomaj stawacź poczachu; jěsdni ſ konjow padachu; jeni stonachu, drusy wokachu a selachu; herzy pak smužicze dale dźěłachu, mjes tym so běchu žo kenguru něhdźe daloko sa kerkami shubiłe. Wjazy hacž 500 běsche jich było, 14 pak jenoż w hrjebi nadeńdźechmy.

* „Allg. Deutsche Eisenbahn-Ztg." žłědowazy žměschny kusk powjeda: Pośledni parschonski cźah běsche hižo psched hodźinu ſ dwórnischcźa K. wotjěł, hdyž dwaj burskaj mużej pschińdźeschtaj, kotrajž chzyschtaj do G. dojěcź. Wujachlenaj pschicźerischtaj, a tola běschtaj cźah skomdźikoj. Domoj dyrbjeschtaj na kóždy pad, a pěschi mějeschtaj na wschě dźewjecź hodźin. Duž dwórnischcźoweho pschedstejicźerja boże dla proscheschtaj, so by tola móżne scźinił, so móhłoj ſ twornym cźahom žobu jěcź, kotryž mějesche sa dwě hodźinje pschijěcź. S twornymi cźahami ludźi wosycź pak je na želesnizy krucze sakasane. Ssebi wěz tak a hinak pschekładujo jimaj dwórnischcźowy pschedstejicźer skónczńje wosjewi, so wschak móhłoj ſ twornym cźahom žobu jěcź, je-li so taru sa jedyn słótny wós sapłaczitaj, a je-li so žo do sapiska jedyn jako wół, druhi jako jeho pschewodnik sapiža. Wobaj běschtaj ſ tym spokojom a žadany pjenjes sapłaczischtaj. Na to žo wós pschihotowa, kotryž mějesche žo twornemu cźahej pschisamknucź. Hdyž cźah pschijědźe a konduktor wosy pschehladowacź pschińdźe, žo wón toho pschewodnika sa wołom praschesche. „Tón žym ja", žo hněwnje ſ najsadnischeho kuta wosa sareji.

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowanaj:

Michalska zyrkej: Handrij Mitasch, mlynk w Kolwasy, s Marju Augustu Halmiz w Czemjerzach.

Křćenj:

Michalska zyrkej: Marja, Handrija Domschki, sahrodniskeho žiwnoscžerja w Kelnje, dź.

Katholska zyrkej: Emil Oskar, Lawrjenza Klampfla w Hajnizach ß. — Bjedrich Jurij, Augusta Bernharda Klingsta, schewza tudy, ß.

Zemrjeći:

Dźeń 1. novembra: Lejna Augusta, Handrija Wudowjenza, dźěłaczerja na Židowje, dź., 1 l. 5 m. 10 d. — Alfred Josef, Franza Fiale, krawza tudy, ß., 1 m. 10 d. — Martha Marja, Michała Winklera, žiwnoscžerja w Sskonej Borschczi, dź., 3 m. 12 d. — Handrij Wowczerk, dźěłaczer w Hrubocžizach, 63 l. — 3. Hana Marja Seleziger, Handrija Khěžora, dźěłaczerja na Židowje, mandźelska, 50 l. 8 m. 21 d. († w Jeńkezach). — Gustav Adolf Scholta, murjer a khěžnik na Židowje, 33 l. 7 m.

Psches ßudnistwo ma ßo na pschesadźowanje pschedawacz: 20. dezembra dopołdnja w 11 hodźinach kublo Jana Augusta Wjazki w Klukschu, na 24,300 mk. taksérowane.

Na pschedań: Dwajschoßna khěža cžišło 12 w Kóslach. — Khěža cžo. 217 na Židowje. — Kublo se 76 kórzami psches gmejnskeho pschedstejicžerja Rabowskeho w Sslónkezach.

Płaczišna žitow a produktow w Budyschinje

30. oktobra 1886.

Žitowy dowos: 2534 měchow.	Na wikach wot M	Na wikach wot Pf	Na wikach hacž M	Na wikach hacž Pf	Na bursy wot M	Na bursy wot Pf	Na bursy hacž M	Na bursy hacž Pf
Pschenża . . . . . běła	8	48	8	63	—	—	—	—
" . . . . . žołta	7	89	8	4	—	—	—	—
Rožka	6	84	6	96	—	—	—	—
Jeczmjeń	6	66	6	88	—	—	—	—
Wowß	5	80	6	—	—	—	—	—
Hroch . . . . . 50 kilogr.	8	6	10	28	—	—	—	—
Woka	8	6	8	33	—	—	—	—
Jahły	12	—	15	50	—	—	—	—
Hejduschka	16	—	16	50	—	—	—	—
Běrny	1	50	1	80	—	—	—	—
Butra . . . 1 kilogr. . .	1	80	2	—	—	—	—	—
Pschenična muka 50 = . . .	7	—	15	50	—	—	—	—
Ržana muka . 50 = . . .	7	—	10	25	—	—	—	—
Ssyno . . . 50 = . . .	3	—	3	20	—	—	—	—
Sslóna . . 600 = . . .	24	—	26	—	—	—	—	—
Proßata 705 schtuk, schtuka . .	10	—	21	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby	4	—	4	25	—	—	—	—
Ržane wotruby	4	75	5	—	—	—	—	—

Dražđanske mjaßowe płaczišny. Howjada 1. družiny 61—64 mk., 2. družiny 53—56, 3. družiny 25 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne ßwinje 53—55 mk. po 100 puntach s 20 prozentami tary. Czelata 1. družiny 53—67 np., 2. družiny 28—38 np. po puncze rěsneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 5. novembra: Rjane.

Zeche Graf Lippe
w Malej Zubniczy

poruczeja dobru brunizu po ßlědowazych płaczišnach

kruchata bruniza	hektoliter po	65 np.,
ßrenja bruniza (lěczoßucha)	= =	60 =
toho runja (ßucha s podkopkow) . .	= =	45 =
krympotata bruniza	= =	30 =
bruniza k ßypanju	= =	20 =

K kermuschi

zytronowy wolij, pjeczny ßól, wschě druzinu korjenjow, zylhy a tolczenych, běły a czorny pópjer, mazißowe kwěty, muskatowe worjechi, turkowski pópjer, nowu wyrzu, majoran, thymian, zymt, zeylonski zymt, naliki, safran atd. po tunich płaczišnach poruczataj

Strauch & Kolde

na kamjeńtnej haßy 3, na kamjeńtnej haßy 3,
drogowe khlamy k słotemu worjej.

Proschu czitajcze!

Dokelž ßym ßwojemu pschichodnemu ßynej, knjesej **A. Siede**, ßwoju pschedawarnju pschepodak, budže tutón tón hermank ßlědowaze twory **do czista wupschedawacz:**

Židu, zwjern, bordu, schnórki, pschedźeno k satykanju, wutykanju a heklowanju, wokmjane pschedźeno, wokmjane schtrympy, sbytki židźanych bantow, schtakty, ßuknje, wuschiwanja, zanki, dźělba drastnych kneflow duzent po 5 hacž 10 np., w wulkim jara tunjo.

Woßebje na wokmjane pschedźeno a dobre schtakty s tutym kedźbne czinju.

Dale:

žanych symnych nohow wjazy!

Wulka dźělba **dźěczazych fylzowych stupnjow** po 50, 60 a 75 np.,
= = **žonjazych fylzowych stupnjow** po 75 np., 1 mk. 25 np.
hacž k najlěpschim,
= = jara woßobnych **dwójnych fylzowych stupnjow** s fylzowej a kožanej póduschu a pjeńkom,
saczežne tosle, póduschе a wjele druhich tajkich dobrych symskich tworow.

Stejnischczo: s napschecza hlowneje straže w Budyschinje.

H. E. Kuhna naßlědnik A. Siede.

Czěske pjerje!

na **hermank** saßo pschińdu a budža po najtunischich płaczišnach na pschedań. Pjerje po 1 mk., 1½, 2, 2½, 3 mk. Pokmoschk po 3½, 4 mk. Czisty moschk po 5 mk. Schite wupjerki ßu hnydom k pjelnjenju hotowe. — **Pschedawarnja kaž hižo pschezo w hoscjenzu k „Münchner Hof“ na hornczerskej haßy.**

J. Kirschberg w Frankfurcze a Shorjelzu.

Hěblowane schpundowanja

zyle ßuche, 24 a 30 mm. ßylne, pschedawa tunjo

Tr. Holbjan w Budyschinje pschi dwórnischczu.

K pschedstejazym kermuscham poruczamy ßwoju rjanu běłu a derje ßo pjeczazu **pschenicznu muku** a to:

khěžorski wucžah . . .	zentnar po	15½ mk.,
	hachtl =	96 np.,
pschenicznu muku No. 00	zentnar =	13½ mk.,
	hachtl =	85 np.,
toho runja No. 0	zentnar =	12 mk.,
	hachtl =	75 np.,
pohlmuku	zentnar =	9½ mk.,
	hachtl =	60 np.

Dale poruczamy ßwoju wubjernu **rżanu muku**, ßwój **griß** a **wotruby** a to:

rżanu muku No. 0/I . .	zentnar =	9¾ mk.,
	hachtl =	60 np.,
toho runja No. II (muku k pizy)	zentnar po	7 mk.,
	hachtl =	44 np.,
griß	zentnar =	5⅞ mk.,
grißowe wotruby . . .	= =	5¼ mk.,

W Delnim Wujesdże, 21. oktobra 1886.

F. s Rabenauski walzowy mlyn.

K pěknemu a rjanemu dźěłanju

fotografijow kóždeho waschnja

poruczа ßo

fotografisko-artistiski atelier

Alex. Matthaeya dwórskeho fotografa naßl.

Alfr. Schreibera

w Budyschinje, na schulskej drózy 3.

Jeniczka pschedawarnja sa Budyschin, Lubij a wokolnosć **Meyerowych schpihelowych a wobrasowych wobłukow.** (Sakitany mustr a belg. patent.)

A. Tschentscher, schatowa fabrika a wuhotowanski magazin w Budyschinje.

Fabrika a sklad wschěch druzinow mužazych schatow, žonjazych schatow, hólczazych schatow, holczazych schatow, schatow sa nowonarodzenych, schatow sa kupjele, schatow sa bkido, schatow sa kožo, schatow sa hospodarstwo, schatow sa kuchen, schatow sa czeledź, schatow sa dom, normalnych schatow profesora dr. Jägera a gumijowych schatow.

Najwjetschi wubjerk we wschěch artiklach. Najtunsche płaczisny.

Kublo,
hodźinu wot Budyschina sdalene, se 46 kórzami najlěpscheje semje, dobrymi twarjenjemi, 370 dawkskimi jenoscźemi, bjes czežkoscźow, je s inventarom a žnjemi sa jenož 7500 toleŕ pschi napłaczenju 3000 toleŕ na pschedań psches agenta **Merstowskeho** w Budestezach.

Žiwnoscź
se 14 kórzami 91 □prutami leżomnoscźe, nowymi maßiwnymi twarjenjemi, polnym žiwym a morwym inventarom a na składźe leżazymi žnjemi, bjes hospody a wumjenka je sa 4600 toleŕ pschi 2500 toleŕ napłaczenja hnydom na pschedań a je wscho dalsche shonicź pola **O. Johna** w Rakezach.

Najwjetschi skład
dwójzyschěrokeho
l a m a
w modnych mustrach
stary łóhcź po 60 np. hacź 2 mk.,
p l ü s ch
k pjeslam
stary łóhcź po 130 np.,
krimmer
k wobßadźenju
stary łóhcź po 125 np.
porucza
Alphons Schauseil.

Kosaze, nasymske, czelaze, howjase, sajecze, korniklaze koze kupuje pschezo po najwyschschich płaczisnach
Heinrich Lange
pschi ßerbskej katholskej zyrkwi.

Naschu wukhwalenu snatu
4 np. zigaru czißto 3
wschitkim kurjerjam k prusy naležnje poruczamoj.
Strauch & Kolde,
3 na kamjentnej haßy 3,
drogowe khlamy k slotemu worłej.

Shorjelski magazin
hotoweje
mužazeje, žonjazeje a dźěczazeje drasty
Moritza Wassermanna
19 na bohatej haßy 19
porucza wschě **nowoscze**
sa nasymski a symski czaß
w wulkej hromadźe a, dokelž ßu ßo wot njeho s czaßom tkaniny nakupiłe, njedźiwajo powjetschenych wołmowych płaczisnow, po jara tunich płaczisnach.
Paletoty psche deschcź a haweloki,
symske mantle, paletoty, dolmany atd.,
sportske pjesle
sa **knjenje,** w dokonjanej rjanoscźi, wschě žadanja w nastupanju wuhotowanja a płaczisny spokojaze.
Mantle sa holzy.
Symske wobleczenja
sa **mužskich** a **hólzow.**
Symske swjerschniki
s modnych a najlěpschich tkaninow, w jenož derje ßedźazych faßonach.
Wulki wubjerk elegantnych tkaninow k schiczu po měrje.
Moritz Wassermann,
Shorjelski magazin hotoweje mužazeje, žonjazeje a dźěczazeje drasty.
Jenož 19 na bohatej haßy jenož 19.

Serbske spěwarske knihi
w wulkim wubjerku, **derje swjasane,** porucza po najtunischich płaczisnach
Louis Gastorff
7 na schulskich hrjebjach 7, na rózku ßukelnskeje haßy.

Strowe kruschwinowe drjewo, niz mjenje 6 zolow, kaž tež **strowe wólschowe drjewo,** niz mjenje 12 zolow ßylne, kupuje po najwyschschich płaczisnach
mechanisko pschadownja w Hajnizach.

Składnostnu kup
symskich mantlow
po 6 hacź do 12 mk.,
wo połojzu tuńsche, hacź ßu wo prawdźe hódne,
porucza
Alphons Schauseil
w Budyschinje na bohatej haßy 67.

Pschedźenak,
protyka ßa Sserbow na lěto 1887, ßa tydźeń wuńdźe.

Tkaniny k ßuknjam
6/4 schěroke, łóhcź po 30 hacź 50 np.,
barchent k koschlam
łóhcź po 16, 20, 25, 30 np.
w wulkim wubjerku porucza
Alphons Schauseil.

Njeczišćeny vaselin
w wschelakich družinach,
maschinske wolije
poruczataj po tunich płaćišnach
Strauch & Kolde
na kamjentnej haßy 3,
drogowe khlamy k słotemu workej.

Sswinjaze pleza
kupuje
Bernhard Geißler,
prjedy **Jan Wannack**
na schuleŕskej haßy 5.

Ssuche Dursthoffske droždże
porucza
pjekarski mischtr **A. Biesold**
na bohatej haßy.

Hermank ßlědowaze twory **do čzista wupschedawam:**
2000 porow dźěćzazych fylzowych stupnjow po 50, 60, 75 np.,
4000 porow žonjazych fylzowych stupnjow po 75, 100 a 125 np.,
wulku dźělbu **kordowych** a **fylzowych toflow** po 50 a 60 np.,
ff. fylzowe stupnje ſ kožanymi póduschemi a bjes nich, kaž tež ſ pjeńkami ßměschnje tunjo. — **Sakkadne póduschе** a **tofle.**
Ša ßaßopschedawarjow najtuńsche žórko k kupowanju.
Wupschedawanje jenož hermank traje a ma ßo na **mjaßowym torhoschczu** w **rynku fylzowych stupnjow.**
W interesßy cześćenych kupzow proschu ßwěru na firmu kedźbowacź.
Drazdźanska fabrika fylzowych stupnjow M. Jaffé.

50 np. **Carl Herbst** **50 np.**
se Shorjelza
ma tež na nětčzischim hermanku ßwoje ßa dobre znate **50-nowopjenjezkarske wězy** w wulkim wubjerku na pschedań a je cześćenym Sserbam porucza.
50 np. **Znate stejnischczo pola k. pschekupza Pětschki na ßerbskej haßy.** **50 np.**

Sjawna próstwa.
Po dołholětnym pschihotowanju ßu Sserbja w lěcze 1884 **natwarjenje ßerbskeho macźeznicho domu** w Budyschinje jako potrěbnosćź **ßerbskeho luda** a ßobupschisßłuschnosćź **kóždeho Sserba** spóznali. Toho dla počzachu, wothladamy-li wot prjedawschich porědkich darow, tehdom we wjazorych stronach ſ dźěła jedynkrócźne dary a ſ dźěła pschinoschki na **pjecź** lět ßa tutón twar składowacź, tak so ßmy po něčzim nětkotre tyßazy nahromadźili. Ale to je hischcze jara ßnadna summa ſ pohladom na mnohe tyßazy, kotrež ßu trěbne!
Podpißani dowoleja ßebi toho dla, cześćenych Sserbow w kraju a wukraju ſ nowa najnaležnischo a najpodwólnischo proßycź, so bychu twar **ßerbskeho domu** na macźicznej ležomnosczi w rózku lawskeje dróhi dale ſ pjenježnymi darami spěchowali a ßwoje jedynkrócźne dobrowólne abo pschilubjene pjecźlětne pschinoschki wotedawali pola naschego pokładnika, k. pschekupza **M. Mjerwy** (Kaufmann M. Mörbe in Bautzen), kotryž budźe tež pschichodnje w Serbskich Nowinach ßwěru kwitowacź.
Dokelž ßu Sserbja **maly** lud, móže ßo shromadnoßerbski narodny skutk jenož potom dokonjecź, hdyž **wschitzy** Sserbja wschěch stron, a to **po wulkosczi ßwojeho samóženja** tón ßamy ße shromadnymi mozami spěchuja a podpjeraja.
W Budyschinje, 2. novembra 1886.
M. Hórnik, farař, pschedßyda Macźizy Sserbskeje.
E. Mütterlein, referendar, sarjadowař domu.
M. Mjerwa, pschekupz, pokładnik Macźizy Sserbskeje.

R. Lommatsch.
Pschedawarnja schtrympowych tworow na mjaßowym torhoschczu cźišćo 9 pódla kupnizy porucza ßo dobroczźiwemu wobkedźbowanju.

Najlěpschi
korjenjowy wolij a safran
k pjecźenju tykanzow porucza
haptyka w Rakezach.

Najlěpschi mlokowy a wuzitkowy pólver,
hollandski mlokowy pólver,
wuherski pólver ša ßwinje,
salsowy pólver
porucza **haptyka w Rakezach.**

Dźělbu
nasadstajenych **rubischkow na hłowu, kapotow** a **nohajzow** pschedawam hermank po poniženej płaćišnje na swonkownej lawskej haßy 3. **Fr. Th. Jäger.**

Wolij
ßo 17. novembra a pschichodne dny w Lasowskim młynje bije.
Handrij Panasch,
młynk-wobßedźeŕ.

Wolij-bicźe.
Ssrjedu 17. novembra a pschichodne dny budźe ßo w Skyczańskim młynje wolij bicź.
Wawrik, młynski mischtr.

Wosjewjenje.
Dźiwoczańske ßerbske ev.-luth. mißionske towarstwo śmeje — da-li Bóh — jutsje ša tydźeń, 14. novembra, popołdnju w dwěmaj w Lehnertez domje w Zokowje mißionsku hodźinu.
Pětr Młónk.

Bukečanske serbske towarstwo
změje njedźelu 14. novembra popołdnju z dypkom 4 hodźin swoje posedźenje. Přednošk knjeza wučerja Hänsela w Bukecach. Hosćo su witani.
Předsydstwo.

Sslužobne holzy ša dom, dźowki a wotrocźkow pyta pschi wyßokej mšdźe **Krausch** na sadnej bohatej haßy 6.

2 pilneju, dobreju rólneju poßonczow w starschich lětach pyta k nowemu lětu 1887
Sarěczański knježi dwór.

Wuczobnik,
kotryž chze tyscheŕstwo nawuknucź, ßo hnydom pyta wot **Rudolfa Jahnauera,** tyscheŕskeho mischtra na kotołskej haßy 20.

(K tomu cźišću pschiłoha.)

Pschiloha k czißku 45 Serbskich Nowin.
Ssobotu 6. novembra 1886.

Khojej:

Kampinas
punt ſeleny po 70 np.
= paleny = 85 =
mexikanſki
punt ſeleny po 80 np.
= paleny = 100 =
jara derje a ßyluje ßłodźazy
porucza
Hermann Knack
na bohatej haßy 8.

Maſchinſke wolije

w wſchelakich druźinach ſa łohko a cźeźko dźełaze maſchiny,
wolij ſa ſchijaze maſchiny
w bleſchach po 50 np. a wuważeny,
kołmas
najlěpſchu druźinu w ßudźikach po ½ a ¼ zentn., kaž też w kaſchcźikach po 2 puntomaj,
njecźiſcźeny vaſelin
w blachowych tyſach po ½, 1, 2 a 5 puntach, kaž też po wjetſchich dźělbach poruczeja
en gros drogowe khlamy en détail
Oty Engerta.

Wſchě druźiny cźrjewow

k dźěłanju kołbaßy
porucza pſchedawarnja cźrjewow
A. Eisslera
na żitnych wikach 16.

Cźrjewa

wſchěch druźinow k dźěłanju kołbaßow ßu pſchezo doſtacź pola
Ernſta Lehmanna
na żitnych wikach.

Koſaze kóźki

kaž też wſchě druhe ßyre koże kupuje po najwyſchſchich płaćźiſnach
Guſtav Nauke
na garbarſkej haßy 16.
S dobom pſchi potrjebje na ßwój bohaty ſkład bjesmolnych pjelzowych kožow kedźbliwe cźinju.

Roßowany ſtwjelzowy abo njetrjeny len, kaž też **wutrjeny len** kupuje kóźdu dźělbu po najwyſchſchich płaćźiſnach
mechaniſka dźěłopſchadownja w Hajnizach.

Koſaze koże,

ſajecze, karniſlaze a wſchě druhe koże kupuje po najwyſchſchich płaćźiſnach
L. Fleiſcher
na ſwonkownej lawſkej haßy 18.

Najwjetſchi ſkład wſchelakorych **kožow, muſow** a **hotowych kožuchow** ma

Heinrich Lange
9 pſchi żitnych wikach 9.

Jan Jurij Pahn

pſchi torhoſchcźu pódla hłowneje ſtraże

porucza ßwój wulki ſkład **żonjazych mantlow, pjeſlow, żaketow** w hiſchcźe njebywſchim wubjerku po wurjadnje tunich płaćźiſnach.

Dobre tkaniny — dobry ſrěs — wubjerne dźěło.

Sserbſki ßo rěcźi.

Najrjeńſche a najtuńſche

konjaze deki,
pucźowanſke deki,
deki na ſofa,
deki na blido a
deki, po kotrychž ßo běha,

porucza
Ludwig Kuhlmann
w kupnizy.

Anna Prasser

porucza **wolmjane ſchtrykowanſke pſchedźeno** jenož w dobrych druźinach, toho runja **Barlinſku, zefyrſku, mochowu, gobelinſku** a **mohairowu wolnu** po tunich płaćźiſnach.
na ſchulſkich hrjebjach 11 ſ napſchecźa theatra.

Tuni khojej

kupuje ßo hiſchcźe pola
Gotthарda Behrendsa
na Hoſchiz haßy 42.

Jara dobry paleny khojej

punt po 1 mk., 1 mk. 20 np. a 1 mk. 40 np.
porucza **Th. Grumbt**
w kupnizy a na ſwonkownej lawſkej haßy.

Butra!

Měſchanu butru, lutowanſku butru
w bowach a wuważenu, najlěpſche druźiny, porucza wot cźerſtweje poßyłki
Guſtav Poſer
na jerjowej haßy.

Wołmjane konjaze deki

po wschěch wulkosczach a płaczisnach

porucza w wulkim wubjerku hižo po 3 mk.

E. G. Leuner.

Filzowe klobuki

sa mužskich hižo po 2 mk., sa hólzow po 1 mk.,

zylindrowe a tkaninowe klobuki,

poślednische k wschej drasce šo hodźaze a jara dobre,

fylzowe stupnje a tosle

najlěpscheho wudźěłka w wulkotnym wubjerku po wo prawdźe tunich płaczisnach porucza

Hugo Lehmann

na bohatej haßy 22.

Eduard Hartmann

na smutskownej lawskej haßy 5.

Tkaniny k poßlescheźam a wupjerkam,
lama, barchent, plat,
wuhotowanske wězy,
hotowe **barchentowe koschle**
sa mužskich a žónske,
jakowy plüsch,
ložowe plachty,
konjaze deki.

W kupnizy. **Louis Gadt.** W kupnizy.

Swójoj bohaty skład **mužazych** a **hólczazych swjerschnikow,** toho runja **wobleczenjow, měchowych žaketow, kholowow, županow,** s jenož nowych czistowołmjanych tkaninow a po elegantnej formje džełanych, wot nětko, so bych wulki skład něschto pomjeńschił, po jara poniženych płaczisnach poručam.

Na kamjentnej haßy 12 w Budyschinje. **J. G. Müller** Na kamjentnej haßy 12 w Budyschinje.

porucza swój wulki skład **bajerskich tóčnikow** najlěpscheje druziny we wschěch wulkosczach, **potrjebu k pólstrowanju, paßy, ßykawowe truby, ßmolane fakle, vaseline** (kopytny mas), **kožowy mas, dobry kolmas** a wschě **powjasarske tworv** po najtunischich płaczisnach.

Saßopschedawarjam šo nižsche płaczisny woblicza.

Mydlarnja Herm. Puya

w Budyschinje na ßerbskej haßy

porucza

jadriwe mydło, dobre ßuche	punt	po	40 np.,
jadriwe mydło, czerwjene a módre	„	„	36 „
žołte wóskowe mydło I	„	„	40 „
žołte wóskowe mydło II	„	„	30 „
soda	„	„	5 „
schterku	„	„	22 „

masne mydło, selene mydło, petrolej, wschě artikle dobre a po najtunischej płaczisnje.

Czorne tkaniny k poczehnjenju kožuchow

10/4 schěroke czistowołmjane

porucza w wulkim wubjerku po najtunischich płaczisnach

H. Kayser na žitnej haßy 10.

Bernharda Schoberowe

moßasnistwo a mechanisko dźěłarnja

w Budyschinje pschi ßerbskich hrjebjach 12

twari wohenhaschaze maschiny kóždeje druziny a wulkosce, kaž **schtyrikoleßate wosowe ßykawy, ßykawy k wotsběhnjenju, karojte, ručne** a **sahrodne ßykawy** w najnowschim twarje a najlěpschim wukonu.

Ssamßny system: 4 schkorpawojte ventile, kotrež móža šo po puschczenju schruba wuwsacz.

Prospekty a illustrowane płaczisnowe sapißy darmo.

Najlěpsche konopjane truby, tež impregnerowane, 10 nitkate s rukowanjom, so 10 atmosferow wudźerža (jeniczki skład).

Najlěpsche konopjane truby, s nutska gumerowane, s kulojtymi rózkami.

Najlěpsche bawmjane truby, 20 atmosferow wudźerżaze (patent).

Zimaze maschiny k wuwodźenju ßykawowych trubow (woßebita konstrukzija), psches czoż truby dołho džerża. **Normalne trubne schruby,** schtemplowane. **Sahaczaze rynki** sa zyzaze a tłóczaze truby. **Wowy atd. atd. atd.**

Pruhowanje ßykawow w nastupanju jich hódnosce, kaž tež porjedźenje a pschetwar šo ßwěru wobstara.

Toho runja porjedźenje wschěch **želesnych pumpow, tłóczadłow** a **wodowodow atd.** s rukowanjom.

Wulki wubjerk

barbunjepuschczateho barchenta k koschlam

w czěmnych a jaßnych barbach po wschelakich płaczisnach

ma

H. Kayser na žitnej haßy 10.

Konjaze deki

w wulkim wubjerku hižo po 2 mk. 50 np. porucza

T. Albert na hornczerskej haßy.

So bych ſwój wulki ſkład **lampow** něſchto pomjeńſchik, pſchedawam je wot dźeńſniſcheho dnja po fabrikſkej płaćizńe a to ruczne lampy po 40 np., ſćěńſke lampy po 50 np., wiſſaze lampy po 1 mk., tykanzowe blachi, wuhlowe kaſchćże, wódne khany, bowy, krjepjawy, mlocźenki a mlokowe khany jara tunjo.

Hermann Rachlitz, klampnař na žitnej haſſy 10 a Hoſchiz haſſy 24.

Najlěpſchi

zokrowy ſyrop

punt po 16 np.

porucza

Gotthard Behrends

na Hoſchiz haſſy 42.

Nowe jerje

wulke tuczne ryby

mandel po 50 np.

pola

Gotthardа Behrendsa

na Hoſchiz haſſy 42.

Rjepikaty tobak

njeroskraty najlěpſchi amerikanſki

punt po 34 np.

porucza

Gotthard Behrends

na Hoſchiz haſſy 42.

Syrop

punt po 12 np., jara ſłódki, porucza **Hermann Klemm**

na bohatej haſſy.

Syrop

punt po 16 a 20 np., ſłódki a cźiſćze ſłodźazy, poruczataj

Ginzel & Ritſcher

na wulkej bratrowſkej haſſy 6.

Khoſej

njepaleny punt po 70, 80 hacź do 150 np.,

pſchezo cźerſtwy **paleny,** ſylnje a derje ſłodźazy, punt po 100 a 120 np.

poruczataj

Ginzel & Ritſcher

na wulkej bratrowſkej haſſy 6.

Turkowſke ſłowki

najrjeńſche a najwjetſche, kotrež ſu doſtacź, porucza hiſchcże tunjo

Moritz Mjerwa

na mjaſſowym torhoſchcźu, deſtillazija najlěpſchich likěrow.

Khoſej

w wulkim wubjerku

ſeleny punt po 70—160 np.

jenož derje ſłodźaze druźiny porucza

Gustav Poser

na jerjowej haſſy.

Podpiſſany ſ tutym ſwoje hižo lěta dołho ſa dobre ſnate

jablukowe wino

nakiſſałe a **ſłódke** knjeſam korczmarjam kaž tež privatnym k kſchcźiſnam a kwaſſam porucza.

Skaſanja pſchijimataj kk. **Richard Pötſchke** pſchi torhoſchcźu a **Ernſt Kern** na ſerbſkich hrjebjach w Budyſchinje. — Saſſopſchedawarjam ſo niſſche płaćiſny woblicza.

Ernſt Schmidt

w Małych Debſſezach pola Budeſtez.

K hermankej.

Najtuńſche źórło k kupowanju w Budyſchinje.

Hermann Beermann,

prjedy na mjaſſowym torhoſchcźu, nětko

na ſnutskownej lawſkej haſſy 6

na koſſu radneje pinzy.

Cźorny kachemėr, cźiſta wołma, 10/4 ſchěroki, łóhcź po 70 np., 1 mk., 1 mk. 15 np., **cźežki doublowy kachemėr** po 1 mk. 50 np., **cźorne źidźane tkaniny** k **njewjeſcźinſkej draſcźe,** dobra druźina po 190 np., **piſſane draſtne tkaniny** po 25 np., dwójzy ſchěroki łóhcź po 50 np., 10/4 ſchěroki **lama** łóhcź po 60 np., k **pjeſlam** a **draſcźe** łóhcź po 1 mk. a 1 mk. 25 np., **tkaniny** k **ſſuknjam,** 7/4 ſchěroke, po 30, 35, 55 np., **double** a **plüſch** po 130 np., **bukskin,** cźiſta wołma, łóhcź po 185 np., **barchent** k **koſchlam** łóhcź po 16 hacź 35 np., **poſſleſchcźowe tkaniny** po 20, 25 a 30 np., **wupſchedawanje ſymſkich mantlow** a wſchelake druhe wězy tuńſcho hacź druhdźe. Khlamarjam, krawzam a ſchwalcźam ſo woſſebje tunje płaćiſny woblicza.

H. Beermann

na ſnutskownej lawſkej haſſy 6.

K kſchcźiſnam, kwaſſam a druhim ſwjedźenjam, woſſebje hoſcźenzarjam ſwoje **jednore a dwójne palenzy,** toho runja wubjernje dobre **likěry** po jara tunich płaćiſnach poruczamoj.

Ginzel & Ritscher,

deſtilazija na wulkej bratrowſkej haſſy 6.

Piſſane wuſchiwanje

ſapocźane a hotowe w wulkim wubjerku po tunich płaćiſnach.

Anna Praſſer na ſchulſkich hrjebjach 11, ſ napſchecźa theatra.

Njepaleny khoſej

punt po 80, 90, 100 np. atd.,

ſylny a jara derje ſłodźazy, porucza jako něſchto jara tunje

Th. Grumbt

w kupniźy a na ſwonkownej lawſkej haſſy.

Richard Herbold,

ſłótnik a graveř

pſchi ſerbſkich hrjebjach cźiſło 22 na koſſu ſtarych kaſermow.

Pſchedawanje a porjedźenje dobre a tunje.

Tucźne howjaſe mjaſſo punt po 50 np.,

tucźne ſwinjaze mjaſſo punt po 55 np.,

tucźne ſkopjaze mjaſſo punt po 55 a 60 np.,

rjane cźelaze mjaſſo punt po 42 a 45 np.,

połcź, ſſadleſchcźo a kołbaſſu punt po 70 np.,

łój punt po 60 np.,

wſchě druźiny cźrjewow k dźěłanju kołbaſſy

porucza

Max Karsch

na kotołſkej haſſy (Keſſelgaſſe).

K kermuſcham

porucza

tykanzowu wyrzu

w paketach po 10 a 20 np.,

korjeńſki a zitronowy wolij

w bleſchach a wuwaženy,

tykanzowu barbiczku (ſafran),

ff. korjenje, zyke a tołcźene,

cźěkazu ſſól (flüchtiges Salz) k pjecźenju wuroſcźeneje pſcheńzy

hrodowſka haptyka.

Najlěpſche nowe

hollandſke jerje

jara nězne a tucźne ryby

po **3** a **4** np. porucza

Hermann Kunack

na bohatej haſſy 8.

Jablukowe wino,

wſchelake jahodkowe a ſſadowe ſchampanſke wino, muſſěrowaze ſſadowe limonady a bowle,

ſſadowe kiſſało,

wubjerne k ſſolotwi, k kładźenju atd.,

ſodowu a ſelterſku wodu,

pſchezo cźerſtwu pjelnjenu, porucza

Hornjołnźiſka ſſadowa tłócźerńja

dr. Herrmanna a dr. Wetzki

na ſadnej bohatej haſſy 3.

Jara

dobry khoſej

paleny punt po 80, 90, 100 hacź 180 np.,

njepaleny punt po 60, 70, 80 hacź 150 np.

porucza

Wilhelm Berger

na bohatej haſſy.

W wudawarni Serbskich Nowin je dostacz:

Maly katechismuß
Dr. Marczina Luthera
se schpruchami s biblije, zyrkwinskimi khèrluschemi a khoralnymi hłoßami.

Wukuzenja atd.
podał **Jurij Jakub**, farar.

Khlèb
k wumènjenju a k kupjenju,
zalty,
pschenczny a rzany muku
porucza
khumschtny mlyn w Schleschowje.

Khofej njepaleny punt po 65 hacz 160 np.,
khofej paleny punt po 80 hacz 180 np.,
zokor punt po 28—40 np.,
rajß punt po 13—40 np.,
nudle punt po 22—50 np.
porucza
H. Gruhl
pschi theatrowym namèstnje.

Restituzionski fluid, nervowy balsam psche bolenje subow a hłowy a drjenje
porucza **haptyka w Rakezach.**

Najtunsche
zórło k kupowanju
sa
saßopschedawarjow
barchenta k koschlam,
barchenta k pjeslam,
pollama,
kruteho köpra,
lama,
rubischczow atd.
w wulkim wubjerku
po najtunischich engros-płaczisnach
pola
Alphonsa Schauseila.

Pólver psche koliku konjow, restituzionski fluid k sarybowanju,
hollandski mlokowy pólver, wobjerny pólver sa ßwinje,
wolij psche kuntwory, muchi atd.
porucza
hrodowska haptyka.

A. Mager
na serbskej haßy
pschedawa a porjedza
czaßniki derje a tunjo.

Schkórnje a stupnje.

Mużaze schkórnje s dolhimi nakoleńzami a **nakoleńzate schkórnje,** wodunjepschepuschczate, po 6 mk. 50 np.,
schkórniczki we wschèch formach, jenoż s najlèpscheje koże dżèłane,
schkórnje a **schkórniczki** s filzowymi nakoleńzami, wyßoko s kożu wobßadżenymi, wodunjepschepuschczate,
żonjaze schkórniczki s trajneje koże, toho runja se ßukna a filza, s filzom a pjelczinu podschite, s wodunjepschepuschczatej kożu wobßadżene, w hobrskim wubjerku,
hołczaze a **hółczaze schkórniczki** a **stupnje** sa kóżdu starobu,
hółczaze wnhornjene a **nakoleńzate schkórnje** a **schkórniczki** sa kóżdu starobu,
filzowe stupnje, drjewjanzy a **domske stupnje,**
gumijowe schkórnje, s filzom podschite, sa mużskich, żónske a dżèczi
porucza po jara tunich płaczisnach

Paul Kristeller
na bohatej haßy 29
s napschecza hoschczenza winoweje kicze.

Emma swud. Vorwerckowa
na hłownym torhoschczu s napschecza hłowneje straże
ßwój wulki skład
paletotow, pjeslow a plüschowych jakow
po tunich płaczisnach
dobroczitemu wobkedżbowanju porucza.

Wo
Paul Kneifelowej
włoßowej tinkturje.

Tale wubjerna, wot lèkarjow naležnje ßo porucżaza, hamtschy pruhowana tinktura (s **najlèpschich** selow wobstejaza) je jara poßylnjaza sa hłowinu kożu, czischi ju wot schupisnow, koruschkow atd., sastaji wupanjenje włoßow a pschisporja włoßy ßamo w najhórschich padach po zyle wurjadnym waschnju. Se samóßom ßo wscheho pschecżèrjeneho wukhwalenja sdżerżujemy, woßebje pak spomnimy, so je najwjazy poruczenych włoßowych a brodowych ßrèdkow, kotrez ßu po tejle najstarschej a najlèpschej originalnej tinkturje nastałe, czasto niczo dale hacz njehódne podrażowanje. Wolije, s zyła tuczne substanzy njedżiwajo wscheho wukhwalenja pschе hornje czerpjenje niczo njepomhaju.

Tale tez ßo jara spodobnje nałożowaza aromatiska tinktura je w Budyschinje jenoż prawdżiwa pola **Ernsta Mittascha** pschi schulerskich wrotach czo. 1 w bleschach po 1, 2 a 3 mk. dostacz.

Njepschetrjechene żołdkowe krjepki.

Woprawdżite dr. Ballhauserowe żołdkowe a żołczowe krjepki

w bleschach po **40 np.** s wukładenjom, kak maja ßo nałożicz.

Dostacz w **mèschczanskej haptyzy w Budyschinje na hłownym torhoschczu 6.**

P. P.

Czeschczenym Serbam w Budyschinje a wokolnoschczi najpodwolnischo k nawjedżenju dawam, so ßym ßwoju hacz dotal w domje knjesa ratarja Kschizana pschi theatrowym namèstnje wjedżenu

materialtworown, tobakown, zigarown a winown pschedawarnju

do ßwojeho nowonatwarjeneho domu **pschi hłownej dróhy** (blisko kral. hamtskeho hejtmanstwa) pschepołożił. Dowèrjenje, mi hacz dotal spożczene, proschu, mi tez dale sdżerżecz; s krucze sprawnym poßłużenjom ßo toho hódny wopokażu.

W Budyschinje, w oktobrje 1886.

S podwólnym poczeschczowanjom
Wilh. Schamlott.

Butra!

Mèschanu butru,
lutowanschku butru
w bowach a wuważenu, najlèpsche druzziny, porucza wot czerstweje poßyłki

H. Gruhl
pschi theatrowym namèstnje.

Khofej

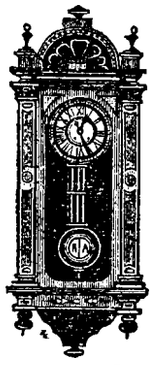
wot najtunischich hacz do najlèpschich druzzinow, jara derje ßłodżazy, porucza **Hermann Klemm**
na bohatej haßy.

Jerje

rjane tuczne ryby
porucza po tunich płaczisnach
Hermann Klemm
na bohatej haßy.

Jenoż dobre
czaßniki
s rukowanjom
po najtunischej płaczisnje
na wotpłaczenje po 1 mk. na tydżeń.
Pschedawam
regulatory,
budżaki, schżènske a dybsaczne czaßniki a czaßnikowe rjerżasy.

J. Jyrch
na garbarskej haßy 23 w Budyschinje.

Khofej

paleny punt po 100—200 np.,
khèżorske mèschenje pt. po 120 np.
porucza sa nèschto wubjerne
Gustav Poser
na jerjowej haßy.

Jerje

jara wulke po 4 a 5 np.,
15 schtuk po 50 a 60 np.,
porucza sa jara płaczisny hódne
Gustav Poser.

Wutajanje a pschewjesne pißma dawa
Albert Meisel w Budyschinje.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Stwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 46. **Sobotu 13. novembra 1886.** **Lětnik 45.**

Swětne podawki.

Němske khěžorstwo. Pruski ökonomiski kolleg, kotryž, podobnje sakskej kulturnej radże, interesy rataŕstwa sastupuje, je wo tym wuradźował, schto ma so w nastupanju khěžorstwoweho sakonja stacź, s kotrymž so sawěsćenje khorosće na rataŕskich džěłacerjow wupschestrje. Oekonomiski kolleg wobsamknu, so sa to wuprajicź, so je wudace krajneho sakonja nusne, kotryž rataŕskich a hajniskich džěłacerjow sakonjej sa sawěsćenje khorosće podstaji. Dale ma so też postajicź, na kajke waschnje móhli też cźeladnizy dobrotu sawěsćenja khorosće wuźiwacź. Jeli so dyrbi so to stacź, budźe so najprjedy cźeladniski porjad pscheměnicź dyrbjecź. Wjele so rospomina, so je němski krónprynz pschi tutym posedźenju ökonomiskeho kollega pschitomny był. Měnja, so khěžor wulku wažnosć na to kładźe, so bychu rataŕšzy a hajnišzy džěłacerjo też bórsy dobrotu pschi khorosćach wuźiwali, kotraž so hižo dawno fabrikskim džěłacerjam dostawa. W bliščim pruskim sejmje na to so pocźahowazu sakońsku pschedkohu wotcźakuja.

— Psched krajnym sudom w Khocźebusu je so póndźelu wusudźenje pschecźiwo wosobam sapocźało, kotrež su so pschi sozialistiskich ropotach w Hródku wobdźěliše. Wěz měješe so tak. Lětsa 30. haprleje rekrucźa w Hródkowskej tšeleŕni do měry dźěchu. Pschi tym bě, kaž so to pschezo pschi tajkich składnosćach stawa, khětry hołk. Dokelž so k rekrutam hischcże liczba druhich ludźi pschida, měješe polizajski serjant Hubrich wjazy krócź sa nusne, měr kasacź. Wot wobskorženych so wudawa, so je polizajski sastojnik pschi tym cźesćranjaze słowa rěcźał a rekrutam „ty“ rěkał. Po rekrutěrowanju Hubrich cźrjódu młodych ludźi setka, kotsiž sozialdemokratiske spěwy spěwachu. 21lětny pschedźeŕ Säbischka psched cźahom s cźeŕwjenej khorhoju krocźeše. Hubrich Säbischku namołwješe, cźeŕwjenu khorhoj wotstronicź, a ludźom spěwanje sozialdemokratiskich spěwow sakasa a pschispomni, so njech radscho wojeŕske spěwy sanoschuja. Na tole pschispomnjenje cźrjóda, kotraž bě bjes tym wokoło 40 muži nabyła, s hanjazym wušměchom wotmolwi. Polizajski serjant na to cźrjódu wjazy krócź namołwješe, so by so rospuschcźiła. Tajkeho napominanja pak kedźbu njemějachu. Na to sastojnik swój sebel wucźeże a so s nim do ludźi da. Herjekanje pak so pśches to hischcże pohórschi. Rekrucźa Hubricha do swojeje srjedźisny wsawschi do njeho storkachu a chzychu jeho k semi cźišnucź. Sastojnikam, kotsiž Hubrichej na pomoz khwatachu, hrožachu, so so jim runje tak póndźe, hdyž so pschibliža. Hakle, hdyž wjetscha liczba měschcźanow sastojnikow podpjerasche, so poradźi, někotrych halekowarjow sajecź a na polizajstwo dowjescź. Druhi so na to rosběžachu. Bórsy na to so sašo 50 rekrutow sběža, kotsiž do cźaha so sestupawschi bubnarja na cźole mějo, psched kotrymž so cźerwjena khorhoj njeseše, psched město cźehnjechu. Na druhi dźeń so ropoty hischcże na hórsche waschnje wospjetowachu. Knjeżerstwo da hkownych herjekarjow sajecź a k wotdźerżenju dalscheho njeporjada na Hródk małe woblehnjenstwo położi. Pschi wusudźenju so žadyn s wobskorženych winowaty wusnacź nochzesche. S tym pak mějachu mało wuspěcha; pschetož měschcźenjo, kotsiž běchu polizajskemu serjantej na pomoz pschischli, winowatosću herjekarjow wobswědcźichu. Duž buchu wschitzy hacź na jeneho k jastwu sasudźeni. Dalsche wusudźenje pschecźiwo 17 hkownym halekowarjam smeje so 18. novembra psched Khocźebuskim pschisažnym sudom.

Franzowska. W franzowskim sejmje žana strona sama sa so wjetschinu nima. Republikanszy, kotsiž tón cźas statne wjeslo w rukomaj dźerża, su do zyła wot dobreje wole radikalneje strony wotwisni a toho dla pschezo bóle do radikalneje kolije pschińdu. Monarchistojo, kotsiž su nadźiju spuschcźili, so so w Franzowskej hdy sasso kralowski trón postaji, su nětko s mysliczku na sjawne stupili, so s republikanskej stronu sjenocźicź a tak koku radikalisma do stpizow pschimnucź. Konservatiwny a hacź dotal monarchistiski sapósłanz Raoul Duval je w sejmje rěcź dźerżał, w kotrejž program sa pscheměnjenje monarchistiskeje strony roskładźe. Wón so sjawnje wusna, so je bjes 200 monarchistiskimi sapósłanzami lědma 80, kotsiž so njekabłajzy k starym sasadam dźerża, druhi 120 wschitzy, kaž wón, mysla, woni pak so boja, po jeho pschikładźe cźinicź. Duvalowa rěcź so wot franzowskich nowin kaž wulki politiski podawk rospomina, tola woprawdźe wona nětcźischce sejmowe wobstejnosće ani kuska njepscheměni. Duval sam sebi w tutym nastupanju wulke nadźije njecźini a praji, so jenož symjo rossywa, kotrež dyrbi pschi pschichodnych wólbach skhadźecź.

Jendźelska. Sběžk w Birmje w narańscho-indiskej polkupje pschezo wjazy rosschěrjenja nabywa. Sběžkarjo su jendźelske wójsko na mnohich městnach porasyli a psched krótkim město Minlah spalili. Minlah k najwjetschim wikowanskim městam nad rěku Irawaddi skuscha. Hacź je město wot Jendźelcźanow wobsadźene było, s dotalnych powjescźow widźecź njeje. Jeli so je město njesakitane było, je wjedźeństwo jendźelskeho wójska wulke sanjechanje sawinowało, jeli so pak bě sakitane, je so wobsada nadpanucź dała, a Jendźelcźenjo maja nowe poraženje sapisacź, kotrež na Birmanskich bjes sacźischcźa njewostanje.

Rusowska. Ruski pósłanz sa Franzowsku, baron Mohrenheim, kotryž w tu khwilu hischcże w Petersburgu pschebywa, so tón tydźeń do Parisa wróci. Wón bě psched dleschim cźasom Paris wopuschcźił, dokelž bě bjes ruskim khěžorom a franzowskim knjeżerstwom psches to roskora nastała, so běchu prjedawscheho franzowskeho pósłanza Apperta w Petersburgu, kotryž bě lubuschk khěžorskeje swójby, pschecźiwo woli ruskeho khěžora s jeho města wotwołali. Zaŕ je so skónczńje, džiwajo na nětcźischce sa Rusku njespodobne politiske wobstejnosće, s franzowskim knjeżerstwom wujednał a noweho franzowskeho pósłanza, Laboulaya, pschijał. Poslednischi tele dny do Petersburga pschijeżdże.

Bołharska. Bołharski sejm je w tajnym posedźenju danskeho prynza Waldemara sa bołharskeho wjerćha wuswolił. Stambulow, kotryž je hłowa nětcźischeho knjeżerstwa, s dobom pschipowjedźi, so knjeżerstwo wotstupi, hdyž prynz Waldemar wólbu njepschiwosmje. Kaž so hinak wotcźakacź njemóżesche, je so prynz Waldemar sa wólbu podźakował. Hacź runje je wón swak ruskeho khěžora, bě tola wěste, so ruski khěžor k jeho wólbje pschihkoßował njeby. Poslednischi

je dźě wjazy króćź psches ßwojeho pokmomóznika, generala Kaulbarsa, sjewicź dał, so ani nětčźisče knježeŕstwo, ani ßejm w Bołharskej sa sakońśki njepschipósnawa, a so toho dla wschěm jeho wobsamknjenjam płaćźicź njeda. Bołharske knježeŕstwo drje ßebi ßamo žaneje nadźije cźiniło njeje, so prynz Waldemar bołharski trón postupi. Hdyž je ßo po tajkim rossßudźiło, knježeŕstwo skožicź, jeli so by ßo prynz Waldemar sarjeknuł, je jenož pschihódnu składnosću hladało, so by dobrowólnje město wopuschćźiło, ſ kotrehož by jo Ruska bórsy ſ mozu wuhnała. Na dlěschi cźaß wschak ßo wone też hižo toho dla dźerżećź njemóhło, dokelž ßu wobstejnosćze w Bołharskej w kóždym nastupanju nanajſrudnische. Statne kaßy ßu hacź do dna wuprósdnjene, wójsko žaneje dowěry hódne njeje a lud je do dweju stronow dźěleny. K tomu pschińdźe, so je kraj psches poßlednju ßerbsko-bołharsku wójnu wokhudnuł a wikowanje psches njepscheſtawazu njewěstosću nimale saſtako. Ratař a měschćźan wokhudnjenju napscheczo dźe, jeli so ßo nětčźisče wobstejnosćze bórsy njepscheměnja. Duž žadyn dźiw njeje, so lud pschede wschěm sa měrom žada, a so ßo mało wo to stara, do cźejej ruzy ßo knježeŕstwo położi.

Ameriła. Psched dźeßacź létami w Amerizy sozialdemokratow jenož po mjenje ſnajachu. Hdyž pak ſ Němſkeje cźrjódu sozialdemokratow wupokasachu a ßo tuźi do amerikanskich sjenocźenych statow podachu, ßo też tam sozialdemokratiſke a anarchistiſke hibanje sapocźa. Sa mało lět je ßo němſkim sozialdemokratam poradźiło, wjele tyßaz amerikanskich dźěłacźerjow sa ßwoje błudne ideje dobycź. Tón cźaß ßo woni hižo tak mózni cźuja, so w wulkich městach pschi gmejnſkich wólbach ßwojich kandidatow postajeja. Hdyž ßo sańdźeny tydźeń w New-Yorku měschćźanoſta wolesche, by pschi ßamym sozialdemokratiſki kandidat Henry George ſ wólbow jako dobycźeŕ wuschoł. Hakle hdyž demokratiſki kandidat Hewitt New-Yorkſkim wobydlerjam rosjaßni, so maja sozialdemokratojo wotmyßlenje, wschón towaŕschny a ſtatny porjad roswalicź, ßo mnoſy wot sozialdemokratiſkeje strony wotwobrocźichu. Hewitt roskładźe, so ßo sozialdemokratija pscheczíwja pscheczíwo podkožkam, na kotrychž je amerikanſki ſtat natwarjeny. Tutón wotpocźuje na runoprawosći wschěch klaßow wobydleŕstwa, niz na knjejſtwje jeneje klaßy. Wola wjetſchiny rosrißuje, a na ſboże žana ſtrona wjetſchinu nima, so by druhej ßwoju wolu pschinuſowała. Sozialdemokratojo pak chzedźa wschitke druhe strony podtłóczicź. Tajke rospokasanje New-Yorkſkim měschćźanam wocźi wotewri a wunoſchk wólbow bě, so Hewitta ſ 90,296 hłoßami wuſwolichu, bjes tym so republikanſki kandidat Roosevelt 60,000 a sozialdemokratiſki 67,000 hłoßow dosta. Liczba hłoßow, kotruž je sozialdemokrat George na ßo sjenocźił, je pschezo jara wyßoka, a budźe amerikanſkemu knježeŕstwu ſ pokiwom, so rosschěrjenju sozialdemokratije ſ podobnymi ßrědkami napscheczíwo stupi, kaž ſtaj to ſ wuſpěchom Němſka a Awſtrija cźiniłej.

Sswět na hrubo.

Wobras se žiwjenja.

Snajecźe traſch Bažantez w Wóndrichowje? — Niz? — Njedźiwam ßo: cźłowjek wschěch ludźi ſnacź njemóže! Ja ßym jich ſnał, a dokelž ßo mi hódnje ſda, chzu wam wo nich powjedacź.

Ale to pak ßebi wuměnjam: so njeby žana hoſposa abo knjeni, kotraž doma rady porucźa, myßliła, so na nju pokaſuju, hdyž wo Bažantezach pißam. — To njecham! — Ssym měrny cźłowjek a so ßym Bažantowu ſnał a też jeje muža, ſa to njemóžu. Duž njech ſapocźnu.

Bažant bě ſamožity hoſpodaŕ w Wóndrichowje — abo lěpje: Bažantowa bě ſamožita hoſposa a jeje muž ji ßłużeſche. Bažantowa porucźeſche, Bažant poßłuchaſche; Bažantowa rěcźeſche, Bažant mjelcźeſche; Bažantowa hrajeſche hußle, Bažant ſchkrabaſche dundry, kotrež bruncźa a bórcźa, kaž hußle spěwaja.

Ha! to je dobre pschirunanje, wjeßelu ßo ßam nad tym: Bažant bě wulki kaž dundry a Bažantowa mała kaž hußle. Ssedźeſche-li Bažant w korcźmje, a pocźa-li wot blida ſtawacź, njebě toho ſtawanja žaneho kónza; kóždy ßo bojeſche, naruna-li ßo nahle, so do wjerćha dźěru wuraſy: tajke bě mužiſko! Ssedźeſche-li njedźelu pod khorom a spěwaſche, bórcźeſche kaž najtokſcha trubjel, so wokna ſchcźerćźachu. Pjaſcź mějeſche kaž Simſon. Hdy by jemu kowaŕ ßłabu podkowu wudźěłał, by ju ſ rukomaj roskłamał; woſta-li jemu wós w błócźe tcźazy, ſaprje ßo ſ khribjetom do koleßa a wuſběhny nakładźeny wós — to bě jeho móz!

A jeho žona? Luty drobjas, ßnadne kurjatko, mała, ßłaba — ale wótra kaž jěd a ßekera! Prjedy hacź Bažant ßkowo wuwjeſe, wuſchcźebota wona dwazecźi; prjedy hacź wón wócźko wobrocźi, wobrocźi ßo wona zyła dźeßacź króćź. Bažantowa ſe ßwojimaj ßwětkymaj wocźomaj jeno tak ßmudźeſche a ſ hubu klepotaſche, kaž młynſka łopatka, a Bažant, kiž ßo nikoho w zyłej wokolnosći njebojeſche, kłonjeſche ßo pſched ßwojej žonu poßłuſchnje do prócha. Hdźe to wjedźeſche, spósnajesch ſe ſcźěhowazych wobrasow.

Bažantezy mějachu pachoła Janka — hiſchcźe ſchulerja. Dźowka Martha bě ſchuli hižo wurostła, a macź wobhladowaſche ßo hižo ſa něſtajim hódnym nawoženjom. To bě zyła ßwójba.

Ras naletnje ranje pſchihotowaſche Bažant konje. Dyrbjeſche do lěßa po drjewo jěcź — na zyły dźeń. Jank, kotryž mějeſche, kaž nan praji, bura hižo w krwi, pomhaſche nanej, kaž ſamóžeſche.

„Tak, Janko“, khwaleſche jeho nan, „ßy duſchny. Podaj mi kſchud.“

„Nano, je tam do lěßa daloko?“

„Wě ßo! do dźeßacźich tam lědma dojědu.“

„A je tam rjenje?“

„To ßo wě; hinak hacź w naſchim hajku. Tam ßu cźi ſchtomy wjetſche, hacź lipy ſa bróžnju.

„O jej!“ dźiwaſche ßo pachoł a hladaſche horje, kaž by te ſchtomy widźał.

„A ptacźkow tam spěwa na ſta: koßy, drósny, ßokobiki, kabije, a wjewjerczki ſkakaja, ſajazy běhaja a ßorny —“

Jankej paleſchtej ßo wóczźy ſ radoſcźu. „Nanko, wſmi mje ßobu!“

„Ssynko, druhi ras; dźenßa dyrbiſch do ſchule. Druhi ras pojědźeſch ſo mnu; njeje wěrno?“

Pachołk hladaſche drje ſrudnje, tola kiwnu poßłuſchnje ſ hłowu.

„Woſtań tule tak dołho pſchi konjoch, hacź ſaßo njepſchińdu“, praji nan a dóńdźe do domu.

„Macźi“, rěcźeſche k žonje, „daj mi pjenjesy.“

„Wſmi ßebi; widźiſch dźě, ſo nimam khwile.“

„Wosmu ßebi dwanacźe toleŕ, ſchto měniſch? Ssnadź budźe doſcź.“

„Wſmi ßebi dwazecźi, ſo bychu ludźo widźeli, ſo maſch wjazy hacź trjebaſch.“

Bažant dźěſche do kaſchcźika, wſa ßebi pjenjesy a dźěſche „w Božim mjenje“.

Hdyž bě Bažant hižo na dworje, pſchińdźe žonje něſchto do myßli. Woſtajiwſchi dźěła běžeſche wona ſa mužom hacź k wosej: „Sskyſchiſch, ſtary“, napominaſche jeho, „ſo ßo mi njedaſch ſjebacź, ſo napoßledku na pok ſhnike drjewo njepſchiwjeſeſch!“

„Nó, nó, nimam dha roſuma ßobu?“

„Na, na, njerěcź jeno — ſchtož tebi pſchiſtorcźa, wosmjeſch. Daj radſcho hajnikej něſchto do ruki, ſo tebi dobru měru da — roſumiſch?“

„Njeſtaraj ßo, macźi, ſcźinju tak. — Janko, ſawrěj ſa mnu wrota a wucźěŕ móraßa domoj, ſo ſa mnu njepoběhnje. A dźi do ſchule — to cźi praju!“

„Wo tajke wězy ßo njeſtaraj!“ wuraſy žona; „to je moja ſtaroſcź; ſ zyła by pola naß ſlě było, hdy bych ja na wſcho njehladała!“

Bažant niczo njewotmolwi; ſtupiwſchi na wós, ſchlipny do koni a jědźeſche.

Jank ſawrje wrota a dźěſche ßebi po ßwoje wězy. Ranzlk powißnu na khribjet, lineal ſapinu ßebi ſa knefl a potom k macźeri: „Macźi, daj mi pomaſki.“

„Hdźe dha chzeſch, hólcźe?“

„Do ſchule.“

„Nihdźe njepóńdźeſch; doma woſtanjeſch!“

„Ale nan je mi prajił —“

„Ei, ſchto nan! Ja praju: doma woſtanjeſch, a to je hotowe! khodźiſch dźě tak ſtajnje. Dźenßa je rjenje, pocźěriſch hußy trochu do ſahrody.“

Pachołk ßkyſcho wo hußoch a ſahrodźe njedaſche ßebi dołho kaſacź; cźißnu ranzlk do kuta a dźěſche ßebi na hußy prut wurěſacź. Potom cźěrjeſche hußy do ſahrody, lehnu ßo pod ſchtom a hwiſdaſche ßebi hladajo psches ſelene liſcźo do módreho njebja.

* * *

Knjes wucźeŕ w ſchuli spěwaſche ſ dźěcźimi pacźerje, na to wocźini blido, wſa knihi, krydu, papjeru a ſarěcźa: „Wocźińcźe ßebi cźitanki! Budźemy cźitacź a to cźißko ſchtyriadwazete.“

Po zyłej ſchuli naſta klepotanje a ſchumjenje papjery.

„Macźe wſchitzy?“

„Haj“, wotmolwi ßo po zyłej cźrjódźe.

„Sapocźń cźitacź — Bažanto!“

„Tón tu njeje!“

Wucźeŕ nacźahnu ſchiju a hladaſche na Bažantowe měſto: „Hdźe pak ſaßo je?“

„Wón na ſahrodźe huſty paße", ſawoła Schulakez Jurij.

„Ssy jeho widźał?"

„Haj! Ssym na njeho wołał: pój do ſchule! ale wón je ſa mnu wołał: ja ßo wohladam!"

„Tak? Dobre! — Dźi hnydom k Bažantezom a rjekń, ſo tebje ſćelu, ſo by Jan hnydom do ſchule pſchiſchoł! — Njeſabudź poſtrowjenje prajicź, hdyž ſaſtupiſch."

Hólz wſa cžapku a běžeſche, ſo nohi wotlětowachu. Hdyž k Bažantezom doběža, ſtejeſche hoſpoſa runje na proſy. „Schto nam njeßeſch", praſcheſche ßo.

„Cžeta, wy dyrbicźe Jana hnydom do ſchule póßłacź."

„A cžoho dla? Schtó je to kaſał?"

„Knjes wucžeŕ".

Bažantowa ßo ſ hněwom ſapali: „A to mi ſkaſuje pſches tajkeho njekniczomnika, kaž ty ßy?" (Bažantowa bě runje ſe Schulakezami w kordiji.) „Rjekń knjeſej wucžerjej, ſo mi njetrjeba poručzećź. Naſch Jank khodźi do ſchule ſto krócź porjadniſcho hacž druſy, a po te njeſćele. Cžoho dla jeno po naſcheho? Njech ßo wo ßwoje wuropachi ſtara a niz wo naſcheho Janka. Rjekń jemu to!"

Pachoł wobwjertnu ßo na pjatach a běžeſche ſ poßelſtwom naſpjet.

„Hdźe maſch Bažanta?" praſcheſche ßo jeho wucžeŕ.

„Wón njepſchińdźe."

„Njepſchińdźe? — a cžoho dla niz?"

Schulak powjedaſche wucžerjej wſchitko ßwěru, ſchtož bě jemu Bažantowa dowěriła.

Wucžeŕ ſ mjerſanjom ſblědnu, tola njepraji pſched ſchulerjemi ani ßkowa. Po ſchuli ſtaji ßebi ſtary kłobuk a dźeſche k wjeßnemu pſchedſtejicźerjej, kiž bě też pſchedßyda ſchulſkeje rady. Tam rěcžeſche takle: „Dźenßa rano wołam Bažantez hólza, ſo by cžitał, tola tón njebě w ſchuli. Praſcham ßo, ſchto doma cžini? Dźěcźi mi rjeknuchu, ſo na ſahrodźe huſty paße; a hdyž ßu na njeho wołali, ſo dyrbi do ſchule hicź, je wotmolwił, ſo ßo wohlada. Nó ßebi to roswažcźe!"

„To ßu njekniczomne dźěcźi!" ßwarjeſche pſchedßyda.

„Wě ßo, ßym ßo roshněwał."

„To ßo njedźiwam", podótknu pſchedßyda.

„Póßłach tam hólza, ſo by Jan hnydom do ſchule ſchoł, a wěſcźe, ſchto je mi Bažantowa prajicź dała?"

„Nó, to je wěſcźe pěkne było."

„So bych radſcho na ßwoje wuropachi hladał — wona hólza do ſchule njepóſcźele. — Tajke wězy njemóžemy cźerpjecź. Se ſchulerjom je mi to prajicź dała!"

„A ſchto dyrbimy ſ njej ſapočzećź?"

„Dajcźe ju ſawołacź a poručzcźe ji, ſo by ßama hólza do ſchule pſchiwjedła a mi tam wotproßyła."

„To Bažantowa cžinicź njebudźe."

„Nó, potom póńdu dale, njenamakam-li doma žaneje pomozy."

„Nó, nó, ſchtó dha wam njeby pomhał? Ja ſtajnje. Praju jeno, ſo ßo wona naß njeboji. Tola ſo byſchcźe widźeli, ſo mam dobru wolu — — ty, žona, ſawołaj dźě hnydom ſtražnika, ſo by hnydom jow pſchiſchoł."

Sa khwilu pſchińdźe gmejnſki ßkužobnik. Bě boßy a w włoßach bě pokny ßkomy; wjaſaſche pſchecźelej runje powrjeſtka.

(Pokracžowanje.)

Ze Serbow.

S Budyſchina. Wot miniſterſtwa ſnutskownych naležnoſcźow je ßo drjewopuſchcźerjomaj Jakubej Ranichej w Wuježku a Janej Bohumiłej Kócžźy w Kumwałdźe, ſ kotrejuž je prěńſchi wot 1854 ſtajnje w ßkužbje měſchcźańſkeho hajniſkeho ſarjadniſtwa ſtał, dla ßwěrnoſcźe, ſprawnoſcźe a wěrohódnoſcźe, w dołholětnej ßkužbje wopokaſaneje, „wulku ßłébornu medaillu ſa ßwěrnoſcź w dźěle" ſpožcžiło. Sańdženu njedźelu ßo mjenowanymaj w Wuježkowſkej hajnkowni tuto wuſnamjenjenje w pſchitomnoſcźi hajniſkeho miſchtra Waldy, hajniſkich ſaſtojnikow a reväerſkich dźěkacźerjow wot knjeſa měſchcźanoſty Löhra po poručznoſcźi měſchcźańſkeje rady ſ pſchihódnej narěcžu pſchepoda. Je to prěni krócź, ſo je ßo dźěkacźerjam Budyſchſkeho hajniſkeho ſarjadniſtwa tajke pſchipóſnacźe jich drje proſteho, tola ſprózniweho a ſtraſchneho powołanſkeho dźěła wot ſakſkeho knježeŕſtwa doſtało.

— Schtwórtk 11. novembra mějachu wucžerjo Budyſkeho wokrjeża ßwoju lětuſchu hłownu konferenzu. Na ſabawnym wjecžorje, kotryž ßo w Lawez hotelu wotbywaſche, pſchednoſchowachu kk. kantor Schuſter ſ Kluſcha, wucžeŕ Knobloch ſ Komorowa, wucžeŕ Wróbel ſ Delnjeje Hórki a kantor Keŕk ſ Maleſchez dwaj ßerbſkaj ſpěwaj, a to: „Pój wjecžorje k nam rjany" a „Dźeń haſcha". Sſkława jim ſa to!

— Knjes hajnik Cžeŕwinka w Pſcherowje na Morawje je knižku wo ſtawiſnach literatury (pißmowſtwa) Łužiſkich Sserbow napißał a nam liczbu knižkow darił, ſo bychmy je k lěpſchemu twarjenja Macźicžneho doma w Budyſchinje a wudacźa Sejlerjowych ſpißow pſchedawali. Kóždy, kotryž ßo ſa ßerbſke pißmowſtwo ſajima a kotryž wótczinſke ſkutki ważicź wě, kup ßebi ſa 60 np. tutu knižku. Knjeſej Cžeŕwinzy pak dźak a ßkawa ſa tajku pſchecźelniwoſcź!

— Se ſmijom chzu ſapočzećź. Kak ſo tajka cžeſcź jeho nawabi nam něſchto ſaradźicź: pſchetož ſmij, kaž kóždy wě, tola noßy. Ale praji něchtó, ſmijowe pjenjeſy dźě ßu kradnjene. Wſcho derje, ja praju: ſ dźěła ßu ſmijowe pjenjeſy kradnjene, ſ dźěła pak ßu ſprawne a cžeſtne. Ale na cžo dha pjenjeſy trjebamy? Nó, na cžo dha hewak hacž na ßerbſki macźicžny dom w Budyſchinje? A ja chzu też pſcheradźicź, kak je ßo to zoſako, ſo dyrbimy ſmija pſchahacź. Ja někomu prajach: „Wy móhł też něſchto dacź ſa ßerbſki dom." Tón wotmolwi: „Sa ßerbſki dom ja niczeho njedam, a ja też žanemu radźił njebych, ſo by něſchto dał." Duž ßo ja wopraſchach: „Cžeho dla dha niz?" Wón rjekny: „Wy chzecźe w Budyſchinje ßerbſku korczmu twaricź; a ßerbſkich korczmow je w Budyſchinje tak hižo doſcź!" Ja prajach: „Wujo, to ßu wam wulku tołſtu kžu nałhali. Wěrno je, ſo budźe w Budyſkim ßerbſkim domje wulki hromadnik abo ſal, hdźež budźa ßo macźicžne ſhromadźiſny a druhe ſkhadźowanja dźerżećź; a ſ boka hromadnika budźe też pobócžnik abo ſtwa, hdźež móže laczny a mucžny hóſcź ßo ſe ſchkleńzu piwa wokſchewicź; ale korczma naſch Budyſki ßerbſki macźicžny dom na žane waſchnje njebudźe. Naſch macźicžny dom budźe ſkład wſchitkich ważnych ſběrkow ſtarſcheho a nowſcheho cžaßa, kotrež naſchu rěcź a narodnoſcź, naſchu Łužizu a naſch zyły wótzny kraj naſtupaju; pſchi tym ßo ßamo roſumi, ſo budźe tam knihicźiſchcźeŕnja, knihaŕnja a hiſchcźe jena abo druha naprawa ſa poſběhowanje duchowneho žiwjenja ßerbſkeho luda: pſchetož ßerbſki dom je na to wotmyßleny, ſo by ßo ßerbſkej rěcźi a narodnoſcźi ßłużiło a ſo bychu Sserbjo naſchemu wótznemu krajej jako tajzy ſdźerżeni byli, kajzyž něſto ßu: jako kruta a kóždy cžaß ßwěrna podpjera ßwojeje wyſchnoſcźe, jako dobri poddanjo krala a khěžora." Tamny rjeknu: „Ta wěz ßo poßłucha"; ale ßlubik ſa macźicžny dom niczeho njeje, a wěſcźiſche ßo mi ſda, ſo na jeho móſcheń jara njeliczimy. Chzyk-li pak něchtó druhi „ſmija cžinicź", tón njetrjeba ßo dołho kombźicź: wón wotedaj ßwój dar ſa macźicžny dom bórſy pola knjeſa pſchekupza Mjeŕwy w Budyſchinje (na mjaßnym torhoſchcźu).

— Měßacžnika „Łužica" je 11. cžißło (november 1886) wuſchło. Wobßah: Historija ſwěta. Šyman. — Słowčko wo ludowych spěwach a bajkach. Wot dr. Pfula. — Zgubjony trošt. (Delnoserbscy.) Mato Kósyk. — Přehlad serbskeje mythologije. Zestajał J. Nowak-Horjanski. (Pokračowanje.) — Piwo. Po dźěłomaj von der Planitz-a a dr. Vogla spisał A. Žemr. (Pokračowanje.) — Serbski spěwanski swjedźeń. 29. septembra 1886. (Po rozprawje J. B. Sołty w „Serbskich Nowinach".) — Horliwym Serbam. (Wot Melanije Parczewskeje.) M. H. — Naležnosće towaŕſtwow. — Serbski rozhlad. — Druzy wo Serbach. — Serbske pismowstwo. — Zapis přinoškow a darow. — Zejlerjowe spisy. — Nawěſtki.

S Bolborz. Njedawno ras ßobotu wjecžor jedyn murjeŕ, w naſchej wßy bydlazy, ſ Budyſchina domoj dźěſche. Na dróſy ßo jemu zuſy cžłowjek pſchida, kotryž ßo wobhonjeſche, ſ wotkel je, hdźe je był atd. Murjeŕ zuſemu wſcho ſprawnje wupowjeda. Hdyž běſchtaj po khwili k Sſkonoborſchcźańſkim keŕkam pſchiſchkoj, zuſy murjerja na dobo ſa wutrobno ſhrabnuwſchi na njeho ſareji: „Pjenjeſy abo žiwjenje!" Naſch murjeŕ, kotryž mějeſche 25 toleŕ pſchi ßebi, ani jene ani druhe dacź nochzeſche a zuſeho, prjedy hacž ßo tón dohlada, ſe ßwojim kijom tak pſches hłowu praßnu, ſo ßo tón ſnak do pſchěrowa kuli. Na to dom khwataſche, njedźiwajzy na hwiſdanje, kotreż ſady ßebje ßkyſchcheſche.

S Zokowa. Jeli ſo rjane miłe naſymſke wjedro hiſchcźe dłeje wudźerżi, móže ßo ſtacź, ſo na jabłonjach, kotreż ßu lětßa na mnohich měſtnach druhi krócź kćźełe, druhe jabłuka doſrawja. W ſahrodźe tudomneho žiwnoſcźerja k. Pětra Lehnerta tajki ſchtom ſteji, kotryž lětßa druhe płody njeße. Někotre ſ nich ßu ßo do redakzije Serb. Nowin póßłake a móža ßo tam wot tajkich, kotrychž wěz jima, wobhladacź.

Se Subrniczki. W podkopkach hrabje ſ Lippe nad Bartom namakachu njedawno nowe brunizowe lěhwo. Tuto lěhwo je 11 metrow tołſte, něhdźe 60 metrow ſchěroke a 500 metrow dołhe, a móže ßo wot njeho něhdźe 110,000 ſórow wuhla wotkopacź. Wěſcźe je to wulka dobrota ſa naſchu zyłu wokolinu: někotryžkuli nan ſmeje pſches to na dołhe cžaßy dźěło, druſy budźa wuhlo tuńſcho kupowacź móz a k tomu je tuto nowe wuhlo hiſchcźe lěpſche hacž prjedawſche, dokelž hłubſcho leži.

S Kubschiz. Hdyž schtwórtk psched dwěmaj njedźelomaj na polu tudomneho kublerja Wjele zokornizu na wós mjetachu, sta žo, so žłužobnu dźowku Pentherez ſ pjecźbrinkatymi widłami do woblicza kłóchu. Wbohej holzy žo pschi tym jene wócźko zyle pschekaknu. Dokelž bě rana hłuboka, žo holzy moshy sahorichu a nětkotre dny posdźischo wona w wulkich bolosczach wumrje. Na kajke waschnje je žo njesboże stało, hischcźe dźenža wujaßnjene njeje. Hacž je žudniska komißija, psched kotrejž je žo holzyne cźěło pschepytanja dla rosrěsało, něschto wußlědźiła, snate njeje.

S Kumschiz. Njedawno bě tu jedyn cźeladnik se žwojim towarschom na honitwu schoł. Po sdaczu pak ſ tšélbu prawje wobkhadźecź njemóżesche; pschetož hdyž žo do kurwoty měrjesche, tšěli žwojeho towarscha wysche kulkow do nohi. Poßlednischemu žu schrót ſ nohi rěsacź dyrbjeli, pschi cźimž je wjele bolosczow wutracź dyrbjał.

S Korsymja. Schtwórtk tydźenja do tudomneje Wjeliz drjewotoczerńje wós, ſ dołhim drjewom nakładźeny, wjesechu. Dźěkacźeŕ Marschner, kotryž mějesche sadny wós wodźicź, žo pschi tym wobžunu a pod koła pschińdźe. Pschi tym žebi lěwu ruku skama a palz swinu.

S katholskeje strony. Njeje žo hischcźe žłyschało, so by pschi žudniskim jednanju a rossudźenju žo lud daloko a schěroko telko srudźił, jako wóndy, hdyž bu Jan Schołta ſ Trupina wotžudźeny. Hdy by wón jebaty bjentuchaŕ był, sa kajkehoż němske nowiny jeho wudawaju, bychmy mjelczili: muż pak, kiž je žo w cźesczach sežiwił, kotryž je psches žwoju schcźedrosću, woporniwosću a wuschiknosć žebi wutroby wschěch Sserbow w žłużbach luboscźe napschecźo khorym dobył — — tutoho muża sa žłużby, kotrež je tyžazam wopokasał, k jastwu wotžudźeneho widźecź — — to wschědny lud nihdy njedorosumi a wschě cźucźa žo spjecźuja nad wukónzom, kotryž je skórźba pschecźiwo Schołcźe wsała! Daloko budź nam žudnikam hramicź, kotsiž dźě žu w tych wězach na lěkarjow pokasani a žo tutych žwědczenja dźerża: to pak je wěste, nahladnosću žudniskow cźerpi w wocźomaj luda, hdyž žo sprawnemu mużej sa dobru wolu hórje seńdźe hacž stóstnikej, a dowěra w ludu wotebjera napscheczo lěkarjam, hdyž widźi, so w kraju tak derje saßkuženeho łasenka jenoż toho dla pschescźěhaju, dokelž je žebi sa 50 lět junu pola khoreho pschehladał. A hacž je Schołta wina na tym, so je khory nohu pschißadźił, hdyž je tutón prěnju nóz po runanju ſ koża skocźił? Schtó wě, hacž niz khory žam, abo tola jeho ludźo, kotsiž mějachu winu, so pschi khorym wostanu, so ſ koża njeskocźi, a cźoho dla hnydom po Schołtu žłali njejžu, so ſ nowa naruna? Ssudnizy žu žwoju winowatosću cźinili a nichtó žebi njewaži, jim blisko stupicź; wěscźe budźichu radscho widźeli, hdy budźichu Schołtu wotžudźicź njetrjebali. Schtoż pak lud nastupa, směje tutón tež winowatosć, tu mjenujzy, so list kralej, kotryž drje Schołtowy rěcźnik sestaja, po wschitkich woßadach na woběmaj stronomaj nadobnje podpißuje, so móhł kral Schołtu, ſ najmjeńscha schtoż jastwo nastupa, wobhnadźicź. Wěscźe kral, kiž je cźasto dosć pschecźiwo słóstnikam žmilny a jich wobhnadźi, próstwy zykeho žerbskeho luda wußłyschi, hdyž tutón žo k jeho trónej bliži, so by wo hnadu proßył sa muża, kiž je žebi na stary dźeń tola lěpschi dźak saßkużił, hacž so srudoba dla jastwa jemu row ryje. Sserbskich pschedstejicźerjow we wschěch woßadach proßymy, so hdyž žo potizija sa Schołtu na kralowsku majestosću k nim pósćele, ju wjeßnym k podpißmej dadźa a tych po móżnosći podpjeraja, kotsiž žo wo Schołtowe wobhnadźenje prózuja. Rěcźu drje tu wschěm Sserbam, katholskim kaž evangelskim, ſ wutroby a myßlu, so budźa tute rynczki „Trupinjanskemu Janej" k troschtej w jeho srudobje a nastork k tomu, so žo pucźe k wumoženju sa njeho pschihotuja.

S Lipska nam pišaja: Mała hromadka Sserbow (7 muži) je njedźelu 7. novembra prěni sabawny wjecźor wuhotowała, žerbski konzert a rejku! — Sala wucźeŕskeho domu běsche žo ſ hosćemi hacž do poßlednjeho kucźika napjelniła, dokelž Lipsk hischcźe ženje žerbsku hudźbu žłyschał njebě! Cźisty wunoschk bě žo sa dom „Macźizy Sserbskeje" postajił, toho dla bě pokna sala jara swjeßelaza, a wschitzy, kiž tam běchu — wschelazy drusy Sskowjenjo (Cźescha, Polazy, južni Sserbjo) a tež Němzy! — běchu jara spokojeni. — Knjes direktor Pohoncź postrowi hosćzi a džakowasche žo sa bohaty wopyt, pschejo wschěm pěknu sabawu. Hudźbu bě knjes Krawz ſ Draždźan postajił a sa žobuskutkowanje knjeżnu Chadimez, knjesow Jurka, Skalu a Burkarta dobył. Dokelž žerbske spěwy wutroby posběhuja, dha žadyn dźiw njeje, so žo wschěm žobuskutkowazym sa jich pschednoschki derje saßkużena bohata žkawa dosta. Kaž žłyschachmy, cźisty wunoschk sa dom „Macźizy Sserbskeje" 53 hr. 50 np. wucźini.

S Kamjeńtneje Wólschinki. W nozy wot wutory na žrjedu tydźenja w domskim młynka Sodana tudy Boži woheń wuńdźe. Dom žo hacž na kamjeńtne murje wotpali. Wobžedźeŕ, kotryž běsche dźeń prjedy do Shorjelza jěł, pschi njesožu doma njeběsche. Kak je woheń nastał, dotal snate njeje.

S Kulowskeje woßady. Psches mój poßledni dopiß žu do pschecźiwnikow žerbskeho luda njemake stróżele sajěle: woni žo mjersaja, so žu jich wotmyßlenja wotkryte, a so žo katholszy Sserbja se „Staats-fararjom" spokojicź njechadźa, kotryž drje msdu na žo cźehnje, pschißłuschne dźěło pak sastacź njemóże. Nasch wjerch-biskop w Wrótžławju je w žwojim cźażu žerbskej deputaziji, kotraž bě pschi nim, wěscźe žlubił, so Sserba sa fararja do Kulowa póscźele, kaž khětsje žo to hodźi. Bohužel je tutón knjes hižo wot nalěcźa žem khory, tak so sastojnstwo sastacź njemóże, a tute dny pschinjeżechu nowiny powjesćź, so sa koadjutorom žada, dokelž nadźija njeje, so wotkhori. Tute srudne wobstejenja žu nětko někotsi němszy — k tomu wonjewužiwali, so po móżnosći mucźa, sastojnikow na katholskich Sserbow schcźuwaja a w Wrótžławju na to dźěkaja, so žo cźopke město němskemu duchownemu spožcźi. Němzy praja: Haj, němski knjes je nam w kulturkampfje na pomoz pschischoł a je žebi saßkużił, so tu wostanje. Tomu tak njeje: němski knjes derje wjedźesche, so w Kulowje wjele sa dźěło nima; cźi Němzy, kiž žu sa njeho, cźahaja po zyłym žwěcźe po wikach wokoło a nimaju dale nabožnych potrjebnosćzow — Sserbam pak němski knjes hewak niczo pomhacź njemóże. Abo njewě kóždy w woßadze, kak žmy do Sakskeje jědźicź dyrbjeli, so nam žerbski knjes na pomoz pschińdźe a kejko woporow žmy pschinjesćź dyrbjeli, so žo nam žerbske Boże žłużby wotdźerżuja? Cźi Němzy w Kulowje, na kotrychž hischcźe něschto je a kotsiž porjadnje k Božim žłużbam pschikhadźeja, ženje petizije wo němskeho fararja podpißowali njejžu, dokelž derje wjedźa, so by to wulka njesprawnosć była, a so jim žerbski duchowny runje tak derje žłuži, jako němski. Hdyž tak wostanje, kaž nětko, so je na žerbskeho kapłana zyła cźež dźěła wotwalena, dyrbi žo kapłan dokónzowacź, a w Sakskej tež runje tejko duchownych nimaja, so móhli jich sacźepacź dacź. Dwaj Sserbaj dyrbitaj tu skerje a lěpje pschińcź, hewak skóncźnje nichtó se Sakskeje k nam njepóńdźe. A na to runje, kaž žo mi sda, Němzy dźěkaja. Je to schwarna „luboscź k bližschemu", kotraž tomu hacźi, so by kónz był srudnych wobstejenjow, na kotrež Sserbja a wschitzy derjesmyßleni Němzy skorża. —b.

S Gubina. Wutoru 2. novembra wjecźor je žo 21 lět stary žyn jeneho tudomneho ratarja satsélił. Bližsche dny mějesche wón jako rekruta do wójska sastupicź.

S Hródka. Póstne sastojnstwo je wosjewiło, so dyrbi němske mjeno nascheho města žo na listach „Spremberg, Lausitz" pišacź (niz pak N. L.). Sakste město toho žamžneho mjena piša žo na listach „Spremberg in Sachsen".

S Trjebina. Póndźelu 8. novembra popołdnju je tu wumjenkaŕ Henczka žwojemu žiwjenju ſ wobwěßnjenjom kónz sczinił. Henczka mějesche sa žwoje młode lěta kowaŕnju w Mužakowje a bě samožity muż. Tola psches palenzpicźe a njerodnosću žwoje zyke samoženje shubi. Posdźischo žo do Trjebina pscheßydli, hdźeż žo jemu na stare dny hubjenje dosć wjedźesche. Nusa, kotruż dyrbjesche cźerpicź, bě ſ pschicźinu, so žebi žiwjenje wsa.

Se Sagorja. Kaž žo w žwojim cźażu ſ Mužakowa pišasche, lětża 30. wulkeho rózka w Wicźasej statoku w Mužakowje žłużobnu holzu Marju Markez ſ nascheje wšy skónzowanu namakachu. Mordarja dotal wußlědźili njejžu, runjež běsche kral. knjeżerstwo w Liegnitzu 50 toleŕ myta na to wustajiło. Nětko je žo tole myto na 100 toleŕ powyschiło. Tež Mužakowska měschczańska rada tomu, schtóż mordarja wußlědźi, 100 mk. lubi.

S Delnich Łużiz. Pratyja na lěto 1887 je wuschła, wupyschena ſ wobrasom knjesa fararja Teschnarja.

— Knjes faraŕ Krüger w Janschojzach je 1. dźeń oktobra žwoje sastojnstwo skożił, hdyž bě tam 40 lět duchowny a prjedy 7 lět w Piznju rektor był. Tak je saßo jedyn stary žwěrny žerbski faraŕ se žłużby stupił, a to tajki, kiž njeje jeno žamej žwojej woßadze žłużił, ale tež zykemu delnjołużiskemu Sserbowstwu; pschetož knjes Krüger je žerbskich młodźenzow na duchownstwo wabił a tajkich jako studentow a kandidatow žwěru w žerbskej rěcźi rospokasował. S luboscźu k žwojej woßadze wostanje wón hischcźe w Janschojzach, hacž žo tam nowy faraŕ postaji, schtoż drje tak nahle móżno njebudźe, dokelž młodźi žerbšzy duchowni pschezo hischcźe doßahacź njechadźa.

Dary sa natwarjenje ßerbskeho domu.

Dale darichu: farař Kubiza w Bukezach 10 hr., Bukeczanske ßerbske towarstwo 5 hr., Handrij Krona w Bukezach 1 hr., kubleŕ Jurij Zyž w Zurizach 3 hr., kubleŕ Jakub Stranc̀ w Zurizach 2 hr., Madlena Rabowa w Zurizach 2 hr., kubleŕ Jan Zyž w Kaschezach 3 hr., kubleŕ Jan Nowak w Kaschezach 50 np., Miklawsch Kral w Kaschezach 10 np., kubleŕ Michał Zyž w Wotrowje 2 hr., kublerka Madlena Rjedžina w Wotrowje 1 hr. 50 np., Michał Wrobl w Wotrowje 2 hr., Pětr Wrobl w Wotrowje 2 hr., Jakub Ssymank w Wotrowje 1 hr. 50 np., kubleŕ Miklawsch Zyž w Kanezach 3 hr., kubleŕ Miklawsch Cžorlich w Kanezach 3 hr., kubleŕ Pětr Kozor w Kanezach 2 hr., kubleŕ Michał Sarjenk w Jaworje 3 hr., kubleŕ Michał Wawrik w Jaworje 3 hr., kublerka Madlena Bjarschowa w Mikoc̀izach 3 hr., Sserbjo ßerbskeho seminara w Prahy 31 hr. — Hromadże 83 hr. 60 np.

S dżakom kwituje **M. Mjerwa**, pokładnik M. S.

Wußudźenja.

Lawniski ßud. Dżěkacźerja Grafa w Budyschinje ſ jastwom na jedyn dżeń pokhostachu, dokelž bě korczmarjej Kempje w Nowych Bobolzach bleschu palenza kranuł. — Lejna Schiewarthowa w Lichanju bě ſ tamnischich knježich polow na tſi rasy dżecźel a kolij wotewsaka. Jeje khostanje wucżini jastwo na tſi dny. — 17lětny cželadnik Werner w Hlinje ma 6 mk. pjenjeżneho khostanja płaczicź, dokelž je ßebi se ßlowczinu tamnischeho khěżerja Klimanta nĕschto ßlowkow dele tschaßł.

Přilopk.

* Dokelž bĕschtaj starschej do mĕsta schkoj, wóndano tſi dżĕczji żiwnoscźerja w jenej małej wjeszy, 7lětna holczka a dwaj hólczkaj, 5 lĕt a 3 lĕta staraj, ßame doma wostachu. Bórsy starschimaj dżĕscźomaj myßliczka pschińdże, do kschinje saléscź. Duż wĕko wotewrischtaj, ßo do kschinje ßynuschtaj, a bratsik dyrbjesche wĕko saßo dele puschczicź. Dokelž pak ßo jimaj w kschini cżeżko dychasche, bórsy klepacź a bratsika proßyczź poczeschtaj, so by kschinine wĕko wotewrik, ale na to jeho ßłabuschke mozy njedoßahachu. Hdyž ßo starschej domoj wróczischtaj, 3lětny hólczk pschi sawrjenej kschini stejo żałoscźesche. A hdyž nan wĕko wotewri, holczku w kschini morwu namaka. Tež 5lětny hólczej ßo wjazy njehibasche; tola ßo ſ wulkej prózu radźi jeho saßo k żiwjenju wubudźicź.

* W Luckenwaldże bu w spoczatku augusta schewz Beck wot ßwojeho pschirodneho ßyna a ßwojeje żony skónzowany. Mjes tym so nan spasche, jemu ßyn, kotremuż macź ßwĕczesche, hłowu rosbi, jeho trójzy ſ hamorom do hłowy praßnuwschi. Potom macź krwawu płachtu a zychi wutunka, ſ pomozu ßyna mużowe cżĕko do mĕcha tyknu a je na polo dowjese, hdżej je sakopa. Nasajtra rano wona powjedasche, so je ju muż, ſ kotrymż bĕschtaj w stajnej pschekorje, w nozy njenadżujzy wopuschcził. Nĕtko je ßo ßyn, kotrehoż ßwĕdomje hrjebasche, ßudnistwu ßwojeho njeskutka ßam wusnał; duż ßu jeho a tež njeduschne żonischczo, jeho macź, sajeli.

* Kriminalny prozeß, wo kotrymż ßo njedawno na ßudnistwje w Barlinje jednasche, bĕsche ßyku ludu do ßudniskeje sale sawabił. Psched ßudnikami Marja Schneiderez, 12 lĕt stara holczka, stejesche, kotraż je w juliju 3lětne dżĕczo morika. Syma cże pschebĕhuje, hdyž ßebi pomyßlisch, kak je holza tole mordarstwo zyle se symnej krwju dokonjała. Mloda mordarka je psche ßwoje lĕta roswita, ma blĕde mjeswocże bjese wscheho wurasa, je lĕnja a w schuli njerada wuknje. Lĕtßa 7. julija ju macź ſ drastu, kotruż bĕsche sa jeneho pschekupza naschika, do khlamow póßła. Duzy po pucźu Marja 3lětnu holczku Marhatu Ditrichez setka, kotrejež rjanaj nawuschnikaj ßo ji tak salubischtej, so ji myßl pschińdże, dżĕczo sarasycź a ßebi jeho nawuschnikaj wsacź. Duż wona holczku narĕcża ju hacź do khlamow pschewodżecź, ſ wotkelž ju ßobu domoj wsa. Runjež holczka ſ njej ßobu do domu hicź nochzysche a hórko płakasche, ju wona ſ mozu hacź do schtwórteho poskhoda horje wlecżesche, hdżej ju do wokna ßadźi, kotrež do sadnjeho dwora wjedże. Hižo bĕsche wona na tym, dżĕscźu nawuschnikaj wutorhnucź a jo ſ woknom dele cżißnucź, tu jedyn podrożnik ſ pjateho poskhoda po skhodże dele pschińdże. Rucże wona dżĕczo shrabnu, jo dele ßadźi a wokno sawrje. Hdyž bĕsche podrożnik po skhodże dele, wona maku Marschu saßo na wokno ßadźi, ji nawuschnikaj ſ wuschow wutorhnu a ju ſ woknom won storczi, so njebożatko schtyri poskhody wyßoko do dwora dele padże. Wußkyschawschi, so je ßo holczka ſ hłowu wo kamjenje w dworje praßnuła, a pscheßwĕdczena, so jeje wopor wjazy njestanje a wo nawuschnikomaj niczo njepscheradźi, wona po skhodże dele bĕżesche, ßebi dżĕscźowy rosbity nop wobhlada, psches cżĕko pschestupi a do khlamow dobĕża, hdżej ßo stare wĕzy pschedawaju a kupuja. Tudy nawuschnikaj sa 50 pjenjeżkow pscheda, ßebi sa pjenjesy khłóschczeńkow nakupowa a ßo na to smĕrom domoj wróczi. Tež na ßudnistwje wona smĕrnje a se symnej krwju nadrobnje powjedasche, kak je njeskutk dokonjała, a pschistaji, so derje wĕ, schto na nju cżaka; „ale“, wona dżesche, „k ßmjerczi mje tola njewotßudźa, dokelž ßym hischcże pschemkoda.“ Ssudniske pschepytowanje je tež wujaßniło, so je Marja Schneiderez hižo jako 4lětna holczka najradscho swĕrjata cżwilowała. Tak je wona nĕhdy kornikla popanuła, jemu ſ widliczkami wóczzy wukałała a jemu potom wschĕ nózki skamała; a widżo, kak wbohe swĕrjatko cżerpi, je ßo wjeßele ßmjała. Ssudnistwo je mordarku k jastwu na 8 lĕt saßudźiło.

* Blisko zentralneho dwórnischcża w Kölnje, hdżež wjele twarjeni torhaju, je ßo ßrjedu tydżenja pschipołdnju stary klóschtr saßypnuł, kotryż toho runja torhachu. Schtyrjo dżĕkacźerjo buchu pod rospadankami pohrjebani; wóhnjowa wobora, kotraż bĕsche bórsy k ruzy, pak jich hischcże żiwych, hdyž tež ſ dżĕla cżeżko wobschkodżenych, ſ rospadankow saßo wucżeże.

* W pschirheinskej krajinje je njedawno kekkerjam 9lětna holczka cżeknuła, kotruż wyschnoscź pod ßwój schkit wsa. Kekleŕ, kotremuż bĕsche cżeknuła, wo to praschany, powjedasche, so je holczku wot druheho keklerja w Eislebenje sa toleŕ kupił; tutón je ju wobßedżerjej jeneho zirka sa dwaj tolerjej wotkupił był; a tutón saßo mĕjesche holczku wot jeje macźerje. Dżĕczo je ßo njemandżelske w Weißenfelsu narodźiło, hdżej tež ßu je póßkali. Pschecźiwo wikowarjam ſ cżłowjeskej tworu je ßudnistwo sakrocźiło.

* Wo hrósbnym podawku ßo ſ Peschta pische: 29. sańdź. mĕß. żona rabbinarja żidowskeje woßady w Trencsinje nahle skhori. Bórsy ju womora wobja, ſ kotrejež wona wjazy njewotzucźi. Lĕkarjo skónczńje prajachu, so je morwa. Ssobotu budżechu ju hrjebacź dyrbjeli. Dokelž pak ßo po waschnjach żidowskeje wĕry ßobotu nichtó hrjebacź njeßmĕ, ßo khowanje na njedżelu dopołdnja postaji. W nozy wot pjatka na ßobotu żónska, kotraż w jenej pódlanskej jstwĕ morwu strażowasche, wußkyscha, so wó jstwĕ, hdżej cżĕko leżesche, nĕschto ßłabje stona. Psches durje hladajo wona widżesche, kak semrjeta ſ marow stawa a cżĕlnu płachtu se ßebje cżaha. Wokajo strażniza se jstwy cżĕrjesche a wobydlerjow domu se spanja wubudźi. Tucźi dó jstwy khwatachu, hdżež bĕsche morwa leżała, kotruż saßo żiwu nadeńdżechu. Njesbożowna bĕsche jeno sprostnuła była, schtoż ßo nĕmski „Starrkrampf“ mjenuje, ale w nozy saßo k ßebi pschischła. So bĕsche ßo khowanje na njedżelu wotstorczilo, bĕsche jeje wulke sboże; hewak budżesche ßo jej najhrósbnische stało, schtoż móże ßo cżłowjekej cżaß żiwjenja stacź: ju budżechu żiwu pohrjebali . . . . Wot ßmjercże stanjenu drje je hrósba hłuboko pschewsała; dokelž pak hewak ſ jeje strowoscźu derje doscź steji, maju lĕkarjo nadźiju, so jej żiwjenje sdżerża.

* W nozy wot poßlenjeho oktobra na 1. t. m. w zyłej Sardiniskej tajki ßurowy wĕtr sakhadżesche, kajkiž wobydlerjo tohole kraja dotal njepomnja. Wokoło wjeczora ßo na jene dobo a zyle njejabzy ßylny wichor sbĕhnu. Ludźo, kotrychž tole żałostne wjedro pod hołym njebjom pschekhwata, se strachom schkitowazy statok pytachu. Prochowe mróczele bĕchu tak huste, so koło wokoło niczo widżecź njebĕsche. S twarjenjow wokna na dróhu dele padachu, zyhele ßo dele ßypachu, haj zyłe pschitwarki wĕtr swottorha. Pschi tym je wjele ludźi k njesbożu pschischło; morwych pak mjes nimi njeje. Hórje je na morju było, a je mało nadźije, so ßu łódże, kotrež ßo hižo dwaj dnjej ſ Genuy a ſ Tunisa wotczakowachu, sahubjenju wucźekle. Njedaloko Puły je ßo jena awstriska łódź rosbiła; scheszcźoch morjakow abo matrosow a dżowku knjesa łódże żołmam wutorhnuchu. Ssam wobßedżeŕ a kapitan ßo tepischtaj. Jena mjeńscha łódź ßo ſ zyłym mużstwom podnuri, mjes tym so ßo ſ wulkej prózu radźi ludźi ſ jeneje druheje łódże ßmjerczi wutorhnucź. S pschistawa rano 1. novembra rosbitu łódź po morju płowajo wuhladachu, na kotrejž tſjoch sprostnjenych, w womorje leżazych muži nadeńdżechu. Njesbożowni powjedachu, so ßu Maltu 31. okt. rano pschi najrjeńschim wjedrje wopuschczili; potom je jich wĕtr doscźahnuł a łódź se satraschnej spĕschnoscźu dale cżerił. So móhła łódź ſ Malty do Sardiniskeje sa 24 hodżin dojĕcź, tež ßo lĕdma wĕri. — Podobne straschne powjescże tež ſ wokolnych kupow a ſ nawjeczorneho pobrjoha Italskeje pschikhadżeja.

* S pokodnischeje Franzowskeje a połnózneje Italskeje powjescże pschikhadżeja, so je w tamnischich stronach ßylny deschcź panuł. Wjele mostow je ßo wot wulkeje wody swottorhało. Pola Albengi ßo runje móst powali, hdyž psches njón wós jĕdżesche. Wós ßo do wody wali a ſ nim 5 cżłowjekow, kotſiž ßo w żołmach tepichu. Mnohe krajiny ßu powodżene.

* We wßy Massari w Ruskej jedyn bur, kotryż chzysche ßebi nowu khěżu twaricź, se semje cżłowjeczi nop wury, kotryż bĕsche połny starych słotych pjenjes.

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowani:

Michalska zyrkej: Khorla Ludwig Bernhard Gelba, knihiwjasaŕ tu, ſ Pawlinu Juliannu Hedwigu Hawkez na Sſokolzy.

Katholska zyrkej: Dr. jur. Gustav ſ Webenau, rěčnik w Grazu, ſ Jdu rodź. Rommeneyez w Budyſchinje.

Křćeni:

Michalska zyrkej: Jan Ernſt Oskar, Jana Ernſta Voigta, ſamkarja na Židowje, ß. — Khorla August, njemandź. ß. w Kelnje.

Katholska zyrkej: Reinhold, Franza Marſchnera, hornčerja w Hodźija, ß. — Michał Jakub, Jana Jakuba Krala, žiwnoſćerja w Čemjerzach, ß.

Zemrjeći:

Dźeń 3. novembra: Guſtav Adolf Schokta, murjeŕ a khěžnik na Židowje, 33 l. 7 m. — 6. Handrij Bohuwěr, Jana Bohuwěra Kſchižana, ſkakarja w Jeńkezach, ß., 26 d. — 7. Jan Khorla Kluga, wobydleŕ pod hrodom, 73 l. 10 m. 25 d. — 9. Lejna Jokuſchez, Ernſta Eduarda Käſtnera, bywſcheho murjerja pod hrodom, mandźelſka, 30 l. — Morwonarodź. dź. Bernharda Krawza, zigarnika pod hrodom. — Marja Hedwiga, Michała Kuſchka, dźěłaćerja w Khwaćizach, dź., 2 l.

Płaćizna žitow a produktow w Budyſchinje

6. novembra 1886.

Žitowy dowos: 2527 měchow.		Na wikach wot M	Na wikach wot Pf	Na wikach hacž M	Na wikach hacž Pf	Na burſy wot M	Na burſy wot Pf	Na burſy hacž M	Na burſy hacž Pf
Pſchenża	běła	8	33	8	93	—	—	—	—
"	žołta	7	89	8	4	—	—	—	—
Rožka	50 kilogr.	6	80	6	90	—	—	—	—
Jeczmjeń		6	66	6	88	—	—	—	—
Wowß		5	75	6	—	—	—	—	—
Hroch		8	6	10	28	—	—	—	—
Woka		8	6	8	33	—	—	—	—
Jahły		12	—	15	50	—	—	—	—
Hejduſchka		16	—	16	50	—	—	—	—
Běrny		1	50	1	80	—	—	—	—
Butra	1 kilogr.	1	80	2	—	—	—	—	—
Pſchenčna muka	50 "	7	—	15	50	—	—	—	—
Rżana muka	50 "	7	—	10	25	—	—	—	—
Sžyno	50 "	3	—	3	20	—	—	—	—
Sſłóma	600 "	26	—	28	—	—	—	—	—
Proßata 685 ſchtuk, ſchtuka		10	—	21	—	—	—	—	—
Pſchenčne wotruby		4	—	4	25	—	—	—	—
Rżane wotruby		4	75	5	—	—	—	—	—

Draždźanſke mjaßowe płaćizny. Howjada 1. družiny 60—63 mk., 2. družiny 51—54, 3. družiny 25 po 100 puntach rěſneje wahi. Dobre krajne ßwinje 52—54 mk. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Cźelata 1. družiny 50—65 np., 2. družiny 28—38 np. po puncze rěſneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 12. novembra: Deſchcź.

Khěža,

maßiwna, w pſchedměſcze leżaza a ßo danjaza, je hnydom na pſchedań pſches **Krauſcha** na ſadnej bohatej haßy 6.

Khěža cźišło 217 na Židowje je na pſchedań.

W Lahowje je dwajſchoßna **khěža** na pſchenajecze. Dalſche je ſhonicź cźišło 6 tam.

Nimale nowe **żeleſne khachle** ßu na pſchedań pola **Ernſta Kozora** w Bukezach.

Awkzija.

Njedźelu 14. novembra t. l. popołdnju w 3 hodźinach maja ßo w pólnym młynje w Scheſchowje k ſawoſtajenſtwu ßłuſchaze wězy, a to: 1 kožany ßuknjany kožuch, 1 ſwjerſchnik, 1 pißanſke blido, 2 khamorkaj, 2 blidże atd. ſa hotowe pjenjeſy na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Kosaze kóžki

kaž też wſchě druhe ßyre kože kupuje po najwyſchſchich płaćizſnach

Guſtav Naucke

na garbarſkej haßy 16.

S dobom pſchi potrjebje na ßwój bohaty ſklad bjesmolnych pjelzowych kožow kedźbliwe cźinju.

Kosaze, naſymſke, cźelaze, howjaſe, ſajecze, korniklaze koże kupuje pſchezo po najwyſchſchich płaćizſnach

Heinrich Lange

pſchi ßerbſkej katholſkej zyrkwi.

Kosaze koże,

ſajecze, karniklaze a wſchě druhe koże kupuje po najwyſchſchich płaćizſnach

L. Fleiſcher

na ſwonkownej lawſkej haßy 18.

Butrowy pólver

k położenju dźěłanja butry

porucza **haptyka w Rakezach.**

Podpißany ſ tutym ßwoje hižo lěta dołho ſa dobre ſnate

jablukowe wino

nakißałe a **ßłódke** knjeſam korczmarjam kaž też privatnym k ſchcźišnam a kwaßam porucza.

Skaſanja pſchijimataj kk. **Richard Pötſchke** pſchi torhoſchczu a **Ernſt Kern** na ßerbſkich hrjebjach w Budyſchinje. — Saßopſchedawarjam ßo nižſche płaćizſny wobliczа.

Ernſt Schmidt

w Małych Debßezach pola Budeſtez.

Mydlaŕnja Herm. Puya

w Budyſchinje na ßerbſkej haßy

porucza

jadriwe mydło, dobre ßuche	punt po	40 np.,
jadriwe mydło, cźerwjene a módre	" "	36 "
žołte wóſkowe mydło I	" "	40 "
žołte wóſkowe mydło II	" "	30 "
ſoda	" "	5 "
ſchterku	" "	22 "

maſne mydło, ſelene mydło, petrolej, wſchě artikle dobre a po najtuniſchej płaćizſnje.

Na kamjeńtnej haßy 12 w Budyſchinje. **J. G. Müller** Na kamjeńtnej haßy 12 w Budyſchinje.

porucza ßwój wulki ſklad **bajerſkich tóčznikow** najlěpſcheje družiny we wſchěch wulkoſcźach, **potrjebu k pólſtrowanju, paßy, ßykawowe truby, ßmolane fakle, vaſeline** (kopytny mas), **kožowy mas, dobry kołmas** a wſchě **powjaſarſke tworjy** po najtuniſchich płaćizſnach.

Saßopſchedawarjam ßo nižſche płaćizſny wobliczа.

K ſchcźišnam, kwaßam a druhim ßwjedźenjam, woßebje hoſcźenzarjam ßwoje **jednore a dwójne palenzy,** toho runja wubjernje dobre **likěry** po jara tunich płaćizſnach poručzamoj. **Ginzel & Ritſcher,**

deſtilazija na wulkej bratrowſkej haßy 6.

Dr. Schrammowy bróſtowy a wotwjedźazy thej, najlěpſche thejowe měſchenje k cźiſćenju krwe a k wucźerſtwjenju cźěła, woprawdźity dóſtacź w **měſchczańſkej haptyzy** w **Budyſchinje na hłownym torhoſchczu 6.**

Mydlaŕnja H. Lehmanna

w Budyſchinje

na hornčerſkej haßy cźišło 3 a na žitnej haßy cźišło 3

porucza ßlědowaze wudźělki po poniżenych płaćizſnach w ſnatych dobrych družinach:

jadriwe mydło I (kalijowe mydło)	**punt po**	**45 np.,**
jadriwe mydło II	" "	40 "
žiwizojte jadromydło	" "	40 "
Eſchwegſke mydło	" "	36 "
cźiſćaze mydło	" "	30 "
jendźelſke běłaze (blejchowaze) mydło	" "	20 "
maſne mydło	**punt po**	22 a 25 "
kryſt. ſoda	**punt po**	5 "

pſchi wotewſaću 5 puntow ßo płaćizſny poniża,

rajßowu a pſcheńčnu ſchterku, petrolej a ripikojty wolij po najtuniſchich płaćizſnach.

Jara dobre drastne tkaniny

woßebje cźiſtowołmjane w bohatym wubjerku. Płaćizſny ſpodźiwnje tunje.

Julius Hartmann Sohn

na rózku mjaßoweho torhoſchcza.

Najlěpſchi mlokowy a wužitkowy pólver, hollandſki mlokowy pólver, wuherſki pólver ſa ßwinje, ſalſowy pólver

porucza **haptyka w Rakezach.**

Reſtituzionſki fluid, nervowy balſam pſche bolenje ſubow a hłowy a drjenje

porucza **haptyka w Rakezach.**

Składnostnu kup
symskich mantlow
po 6 hač do 12 mk.,
wo połojzu tuńsche, hač su wo prawdze hódne,
porucza
Alphons Schauseil
w Budyschinje na bohatej haßy 67.

Najrjeńsche a najtuńsche
konjaze deki,
pucźowanske deki,
deki na sofa,
deki na blido a
deki, po kotrychž so běha,
porucza
Ludwig Kuhlmann
w kupnizy.

Khofej:
Kampinas
punt seleny po 70 np.
= paleny = 85 =
mexikanski
punt seleny po 80 np.
= paleny = 100 =
jara derje a sylnje skłodźazy porucza
Hermann Kunack
na bohatej haßy 8.

Khofej
wot najtuńschich hač do najlěpschich druźinow, jara derje skłodźazy, porucza **Hermann Klemm**
na bohatej haßy.

Czrjewa
wschěch druźinow k dźěłanju kołbaßow su pschezo dostacź pola
Ernsta Lehmanna
na žitnych wikach.

Emma swud. Vorwerckowa
na hłownym torhoschczu s napschecza hłowneje straže swój wulki skład
paletotow, pjeslow a plüschowych jakow
po tunich płaczisnach
dobrocziwemu wobkedźbowanju porucza.

Pißane wuschiwanje
sapočane a hotowe w wulkim wubjerku po tunich płaczisnach.
Anna Prasser na schulskich hrjebjach 11,
s napschecza theatra.

Njepaleny khofej
punt po 80, 90, 100 np. atd.,
sylny a jara derje skłodźazy, porucza jako něschto jara tunje
Th. Grumbt
w kupnizy a na swonkownej lawskej haßy.

Jerje
rjane tučne ryby
porucza po tunich płaczisnach
Hermann Klemm
na bohatej haßy.

Najlěpsche nowe
hollandske jerje
jara nježne a tučne ryby
po **3** a **4** np. porucza
Hermann Kunack
na bohatej haßy 8.

Najtuńsche
žórło k kupowanju
sa
saßopschedawarjow
barchenta k koschlam,
barchenta k pjeslam,
pollama,
kruteho köpra,
lama,
rubischczow atd.
w wulkim wubjerku
po najtunischich engros-płaczisnach
pola
Alphonsa Schauseila.

Jablukowe wino,
wschelake jahodkowe a sadowe schampanske wino, mußěrowaze sadowe limonady a bowle,
sadowe kißało,
wubjerne k solotwi, k kładzenju atd.,
sodowu a selterisku wodu,
pschezo czerstwu pjelnjenu, porucza
Hornjołužiska sadowa tłóczernja
dr. Herrmanna a dr. Wetzki
na sadnej bohatej haßy 3.

Khlěb
k wuměnjenju a k kupjenju,
zakty,
pschenicznu a rzanu muku
porucza
khumschtny mkyn w Scheschowje.

Wschě druźiny czrjewow
k dźěłanju kołbaßy
porucza pschedawarnja czrjewow
A. Eisslera
na žitnych wikach 16.

Rozowany stwjelzowy abo njetrjeny len, kaž tež **wutrjeny len** kupuje kóždu dźělbu po najwyschschich płaczisnach
mechaniska dźěłopschadownja w Hajnizach.

Krajnostawski bank.

Dańska měra sa dotalne ſ 3½ prozentami sadanjene nalutowanske pjenjesy šo **wot 1. januara 1887** na **tři prozenty** poniži.

Mějeczeljo hischcże njewotschtemplowanych nalutowanskich knižkow šo ſ tutym napominaju, knižki dla wotschtemplowanja hacž do 31. dezembra 1886 tu wotedacž.

W Budyschinje, 12. novembra 1886.

Krajnostawski bank Kralowskeho Sakskeho Hornjolužiskeho markhrabinstwa.

Seehaußen. Bauersachs.

Pschedženak,

protyka sa Sserbow na lěto 1887, je wuschoł a je dostacž sa 25 np. w wudawarni Serbskich Nowin.

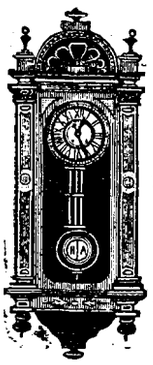
W kupnizy. **Louis Gadt.** W kupnizy.

Sswój bohaty skład **mužazych** a **hólczazych swjerschnikow,** toho runja **wobleczenjow, měchowych žaketow, kholowow, županow,** ſ jenož nowych czistowołmjanych tkaninow a po elegantnej formje džełanych, wot nětko, so bych wulki skład něschto pomjeńschił, po jara poniženych płaczišnach poruczam.

Rolkaty tobak,
Khoczebuski, Ohlauski, němski portoriko a tłoczeny tobak,
punt hižo po 55 np.,
krany tobak
punt po 55 np.,
rjepikaty tobak
punt po 25 np.
(saßopschedawarjam po fabrikskich płaczišnach)
poruča
W. H. Conrad
na bohatej haßy 13.

Knjesam wobßedžerjam konjow poručamoj ßwój sa dobry spósnaty
pa. maschinski wolij,
pa. kopytny mas,
mas sa grat (kožowy mas) a
kolmas, czisty a njefalschowany.
Paur & Co.
w Draždžanach,
chemiska fabrika.
W Budyschinje pola **Arna Möckela** na ßerbskej haßy.

Ssuche Durshoffske droždže
porucza
pjekarski mischtr **A. Wiesold**
na bohatej haßy.

Jenož dobre
czaßniki
ſ rukowanjom
po najtunischej płaczišnje
na wotpłaczenje po 1 mk. na tydzeń.
Pschedawam
regulatory,
budžaki, sčenske a dybsaczne czaßniki a czaßnikowe rjerczasy.
J. Jyrch
na garbarskej haßy 23 w Budyschinje.

P. Kneifelowa
włoßowa tinktura,
dopósnaty najlěpschi, **je-li niz jeniczki wo prawdze sprawny ßrědk** psche wupadowanje, kaž tež k pschisporjenju włoßow (njech šo czitaja wopißma a wjetsche naweschtki). Tule tinkturu ma w Budyschinje jenož **Ernst Mittasch** pschi schulerskich wrotach czo. 1 w bleschach po 1, 2 a 3 mk. na pschedań.

R. Lommatsch.
Pschedawarnja schtrympowych tworow na hłownym torhoschczu czišło 9 pódla kupnizy poruča šo dobroczinwemu wobkedžbowanju.

Wolij
šo 17. novembra a pschichodne dny w Lasowskim młynje bije.
Handrij Panasch,
młynk-wobßedžer.

Natarske towarstwo w Bukezach.

Póndželu 15. novembra t. l. wječor ½6 hodźin je poßedženje. — Dnjowy porjad: Pschednoschk knjesa profeßora dr. Heidena: Wo symskej pizy. Wosjewjenja atd.

Sprawna ßerbska hosposa k wothladanju stareho muža šo pyta. Hdže? je shonicz w wudawarni Serb. Nowin.

Młódschu ßłužobnu holzu pyta droguist **Ernst Měrsch** pschi žitnych wikach.

Sprawnu ßłužobnu holzu
hnydom abo k 1. januarej pyta hosczenzar **Arnold** w Hrodžischczu.

Młody człowjek a dwě holzy móža tunjo hospodu a jědž dostacz na ßukelnskej haßy 10.

Sa knježi dwór w Běłym Khołmzu pola Lasa pyta šo **hejtman,** kotryž šo na džěło na polach a łukach wusteji, też liscziny wo msdźe wjesez rosumi a šo wo ßwojim dotalnym skutkowanju ſ najlěpschimi wopißmami wupokasacz może. Wón dyrbi też ßerbskeje rěcze mózny bycz.

Nastupjenje może šo bórsy, najposdźischo 1. februara 1887 stacz.

Wotroczkow, ßrěnkow, rólnych pohonczow, wolazych, džowki sa hródž a sa dom pyta pschistajaza žona **Heynoldowa.**

Rólnych pohonczow, wolazych, džowki do hródže a do domu, hosposy, kuchařki, pincznizy, stwinske a džeczaze holzy, też ßylne dójki pyta pschi wyßokej msdźe
Binderowa
na ßukelnskej haßy 30 po 1 schodźe.

Bjes Delnjej Kinu a Lětonjom je šo moßasny instrument namakał, kotryž je pola **Mateczka** w Pschiwczizach saßo dostacz.

Bernhard Gelbe,
Hedwig Gelbe
rodz. **Haucke**
w Budyschinje
poruczataj šo jako mandželskaj.

Wutrobny džak
wuprajam za wšitke mnohe wopokazy lubosće a počesćowanja, kotrež su so mi při składnosći mojeho 25lětneho zastojnskeho jubileja dostałe. Wosebity džak pak praju hnadnemu knjezej hrabi z **Lippe** nad Bartom, kralowskemu komornikej knjezej **z Hainitz** nad Wichowami, lubym zastojnskim bratram a přećelam, wysokočesćenym wokolnym duchownym a swojej šulskej wosadze.

W Rakojdach.

A. Bětnař, wučeŕ.

Palma měra
na row
njebo **Hany Khrystiany Schneiderez**
w Hrubjelczizach.

Hdyž lisče dele padasche,
Dha wotwolał Bóh loni je
Toh' schtwórteho novembera
Tam horje k žebi do njebja
Tu lubu Hanu Schneiderez
S tych Hrubjelczizow — chzych Krawzez rjez.
Bě w Hrubjelczizach rodžena
A w Budyschinje wukschczena
We ßerbskej zyrkwi Michalskej,
Hdžež ßłuscheja tam woni tej
A hdžež je luba džowczizka
Te njewo „Hanka" dostała.
Pon wóßom lět też do schule
Do Hnascheż ßwěru khodżesche;
Hdyž schulski czaß šo dopjelni,
Sswój schczenski ßlub też wobnowi
We měsczе, tam, hdžež schczena je
A pon na ßłužbu czehnische.
A hlaj, jej' lěto poßlednje
Je bydlika po' maczerje,
Do Dobrusche je khodźika
A tam w fabrizy džełała,
Hacž hižo w sažnej młodosczi
Ta ßmjercz šo k njej też pschibliži.
Schčesć dnjow po czežkim porodži,
Dha wona psches ßmjercz wopuschczi
Tu ßwoju lubu džowczizku,
Kiž, hdyž dwě njedž'le sanidžechu,
Ssej wona po nju pschischła je
A stej nětk w njebju hromadże.
Hdyž bě lět dwajadwazyczi
Schčesć měßazow tu na ßwěczi,
Dha je šo wona džělika
Też wot waß, luba maczerka,
Kiž, hdyž też lěto saschło je,
Tu husto wo nju popłacze.
Jej' ßmjertny džeń — o srudoba —
Bě loni ßrjedu tydženja,
B'dže lěto blischchu wutoru,
So pschindże ßej po džowczizku;
Duž lětßa saßo tute dny
Ssu sa waß polne srudoby.
Nětk jeje czělo czische spi
Na Mikławschu na kerchowi,
Ta duscha pak je we njebju
S tej ßwojej lubej džowczizku,
Hdžež wobej dwě nětk czakaja
Na waß, wy luba maczerka.
Ach wěrcze, luba maczerka,
So wascha džowka jeniczka
Psches prawu wěrnu pokutu
Na Khrysta krwawnu saßłužbu
Je ſ toho hřeschnoh' ßwěta schła
Psches hnadu domoj do njebja.
Haj, wascha džowka jeniczka,
Kiž je tak sahe wumrjeła,
Je hižo sahe psched ßmjercžu
Psches prawu wěrnu pokutu
A krwawnu ßmjercz toh' sbóžnika
K tej ßmjerczi była hotowa.
Duž, luba stara maczerka,
Ach, njebudźcze tak bjes troschta,
Nć, mějcze wěstu nadžiju,
So je nětk sbóžna we njebju
A so, hdyž wasch czaß wuschoł je,
Też sa njej domoj póndžecze.
Jej' luby row wy ſ lubosczu,
Kiž w měsczе je na Mikławschu,
Tam husto wopytali scze
A wopytacz też budžecze;
Wam je we waschej wutrobi,
Kaž byschcze tam ſ njej rěčeli.
Też horzy džak šo wupraji
Tej žónskej — mužskej młodosczi,
Kiž jeje czělo pyschachu
A kiž ju k rowu njeßechu,
Też pschecélam a ßußodam,
Kiž ßu tu k troschtej byli wam.
A tak dha nětko derje spi
S tej džowczizku na kerchowi,
Hacž poßledni džeń saßwita
A naß ta truba poßlednja
S tych naschich rowow wubudźi
Psches hnadu k wěczнej sbóžnosczi.

Na žadanje jeje lubeje towarschki
Pětr Młónk.

(K tomu czišku pschiloha.)

Njeczišczeny vaselin
w wschelakich druzinach,
maschinske wolije
poruczataj po tunich płaczišnach
Strauch & Kolde
na kamjentnej haßy 3,
drogowe khlamy k skotemu worłej.

Najwjetschi skład wschelakorych **kožow, mufow** a **hotowych kožuchow** ma
Heinrich Lange
9 pschi žitnych wikach 9.

Tkaniny k szuknjam

6/4 schěroke, łóhcź po 30 hacź 50 np.,

barchent k koschlam

łóhcź po 16, 20, 25, 30 np.
w wulkim wubjerku porucza
Alphons Schauseil.

Shorjelski magazin

hotoweje
muzazeje, zonjazeje a dźěczazeje drasty
Moritza Wassermanna
19 na bohatej haßy 19
porucza wschě **nowosće**
sa nasymski a symski czaß
w wulkej hromadźe a, dokelž ßu ßo wot njeho s czaßom tkaniny nakupiłe, njedźiwajo powjetschenych wołmowych płaczišnow, po jara tunich płaczišnach.

Paletoty psche deschcź a haveloki,
symske mantle, paletoty, dolmany atd.,
sportske pjesle
sa **knjenje,** w dokonjanej rjanoschži, wschě žadanja w nastupanju wuhotowanja a płaczišny spokojaze.

Mantle sa holzy.
Symske wobleczenja
sa **muzšich** a **hólzow.**
Symske swjerschniki
s modnych a najlěpschich tkaninow, w jenož derje ßedźazych faßonach.
Wulki wubjerk elegantnych tkaninow k schiczu po měrje.
Moritz Wassermann,
Shorjelski magazin hotoweje muzazeje, zonjazeje a dźěczazeje drasty.
Jenož 19 na bohatej haßy jenož 19.

Najwjetschi skład
dwójzyschěrokeho
l a m a
w modnych mustrach
stary łóhcź po 60 np. hacź 2 mk.,
p l ü s ch
k pjeslam
stary łóhcź po 130 np.,
krimmer
k wobßadźenju
stary łóhcź po 125 np.
porucza
Alphons Schauseil.

Strowe kruschwinowe drjewo, niz mjenje 6 zolow, kaž tež **strowe wólschowe drjewo,** niz mjenje 12 zolow ßylne, kupuje po najwyschschich płaczišnach
mechanisku pschadownju w Hajnizach.

Koujaze deki
w wulkim wubjerku hižo po 2 mk. 50 np. porucza
T. Albert na hornczerskej haßy.

A. Mager
na ßerbskej haßy
pschedawa a porjedźa
czaßniki derje a tunjo.

So bych swój wulki skład **lampow** něschto pomjeńschił, pschedawam je wot dźeńšnischeho dnja po fabrikskej płaczišnje a to ručzne lampy po 40 np., sćěnske lampy po 50 np., wišaze lampy po 1 mk., tykanzowe blachi, wuhlowe kaschće, wódne khany, bowy, krjepjawy, mlocženki a mlokowe khany jara tunjo.

Hermann Rachlitz, klampnař na žitnej haßy 10 a Hoschiz haßy 24.

Najlěpschi

zokrowy syrop

punt po 16 np.

porucza

Gotthard Behrends

na Hoschiz haßy 42.

Nowe jerje

wulke tuczne ryby

mandel po 50 np.

pola

Gottharda Behrendsa

na Hoschiz haßy 42.

Rjepikaty tobak

njeroskraty najlěpschi amerikanski

punt po 34 np.

porucza

Gotthard Behrends

na Hoschiz haßy 42.

Syrop

punt po 12 np., jara sładki, porucza **Hermann Klemm**

na bohatej haßy.

Syrop

punt po 16 a 20 np., sładki a čisćze sładźazy, poručataj

Ginzel & Ritscher

na wulkej bratrowskej haßy 6.

Khosej

njepaleny punt po 70, 80 hacz do 150 np.,

pschezo czerstwy **paleny,** sylnje a derje sładźazy, punt po 100 a 120 np.

poručataj

Ginzel & Ritscher

na wulkej bratrowskej haßy 6.

Turkowske sylowki

najrjeńsche a najwjetsche, kotrež su dostacz, porucza hischcze tunjo

Moritz Mjerwa

na mjaßowym torhoschczu, destillazija najlěpschich litérow.

Khosej

w wulkim wubjerku

seleny punt po 70—160 np.

jenož derje sładźaze druźiny porucza

Gustav Poser

na jerjowej haßy.

Jan Jurij Pahn

pschi torhoschczu pódla hłowneje straże

porucza swój wulki skład **ženjazych mantlow, pjeslow, žaketow** w hischcze njebywschim wubjerku po wurjadnje tunich płaczišnach.

Dobre tkaniny — dobry srěs — wubjerne dźěło.

Sserbski so rěči.

K kermuschi

zytronowy wolij, pjeczny sól, wschě druźiny korjenjow, zylych a **tolczenych, běły** a **czorny pópjer, mazišowe kwěty, muskatowe worjechi, turkowski pópjer, nowu wyrzu, majoran, thymian, zymt, zeylonski zymt, naliki, safran** atd. po tunich płaczišnach poručataj

Strauch & Kolde

na kamjeńtnej haßy 3, na kamjeńtnej haßy 3,

drogowe khlamy k słotemu worłej.

Jara dobry paleny khosej

punt po 1 mk., 1 mk. 20 np. a 1 mk. 40 np.

porucza **Th. Grumbt**

w kupnizy a na swonkownej lawskej haßy.

Anna Prasser

porucza **wolmjane schtrykowanske pschedźeno** jenož w dobrych druźinach, toho runja **Barlinsku, zefyrsku, mochowu, gobelinsku** a **mohairowu wolmu** po tunich płaczišnach.

na schulskich hrjebjach 11 s napschecza theatra.

K pěknemu a rjanemu dźěłanju

fotografijow kóždeho waschnja

porucza so

fotografisko-artistiski atelier

Alex. Matthaeya dwórskeho fotografa nasł.

Alfr. Schreibera

w Budyschinje, na schulskej drósy 3.

Jenicžka pschedawarnja sa Budyschin, Lubij a wokolnosć **Meyerowych schpihelowych a wobrasowych wobłukow.** (Sakitany mustr a belg. patent.)

Richard Herbold,

słótnik a gravěr

pschi serbskich hrjebjach cžišło 22 na kosu starych kasermow.

Pschedawanje a porjedzenje dobre a tunje.

Tuni khosej

kupuje so hischcze pola

Gottharda Behrendsa

na Hoschiz haßy 42.

Butra!

Měschanu butru, lutowansku butru

w bowach a wuwaženu, najlěpsche druźiny, porucza wot czerstweje poßyłki

Gustav Poser

na jerjowej haßy.

Khosej

paleny punt po 100—200 np., **khěžorske měschenje** pt. po 120 np. porucza sa něschto wubjerne

Gustav Poser

na jerjowej haßy.

Jerje

jara wulke po 4 a 5 np.,

15 schtuk po 50 a 60 np.,

porucza sa jara płaczišny hódne

Gustav Poser.

Wukasanje a pschewjesne pißma dawa **Albert Meisel w Budyschinje.**

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjcm do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 47. **Sobotu 20. novembra 1886.** **Lětnik 45.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Sa sakske wójsko so na lěto 1887/88 21,580,000 hriwnow sa trajne wudawki a 2,262,000 hriwnow sa jenokróćne wudawki žada, do zyła milijona wjazy, hač w sańdźenym lěcze. Sa wudospołnjenje brónje je so 1,166,000 hriwnow postajiło pornjo 700,000 hriwnam w sańdźenym lěcze.

— Němski kněžorstwowy sejm so 25. novembra wotewri. S pschiczinu toho je so krajnym duchownym wot najwyschscheje zyrkwinskeje wyschnosće poručiło, njedźelu do wotewrjenja kněžorstwoweho sejma w powschitkownej zyrkwinej modlitwje na to spomnicź a to na to waschnje, so so po słowach: „Johnuj kněžora a kněžorstwo“ słowa sadźunu: „wosebje tež dźěła kněžorstwoweho sejma, kotryž so w běhu tutoho tydźenja seńdźe.“

— Bjes wojakami němskeho kódźstwa w Kielu a na baltiskim morju so tež někotsi czorni s Kameruna wuwucźuja, kotsiž su jako dobrowólni do słužby na němskich wójnskich kódźach sastupili. Dźěl s nich je so nětko sadźo do swojeje afriskeje domowiny wróćił. Woni budźa na němskich kódźach, pschi afriskim brjosy pkuwazych, dale słužicź. S jich sadźerženjom a leposću su spokojom, jenož jěry powětr połnózneho a narańscheho morja woni snjesć njemóža.

Awstrija. Awstriski minister swonkownych należnosćow, hrabja Kalnoky, je w wuherskich delegazijach w Peschće s napjatosću wotczakane rosjadnjenje wo bołharskim praschenju podał. Kalnokyowe wukoženja su pschecźiwo Ruskej s hrožazymi słowami wobroćeja: „Hač jow a niz dale.“ Kóžde trajne wobsadźenje Bołharskeje abo tež jenož jenotliwych pschibrjožnych městow psches Rusku by sakroczenje Awstrije žadało. Kalnoky pschede wschěm žada, so so wuczinjenja Barlinskeho měra wobkedźbuja, pschi czimž pak so na snutskownu politiku bołharskeho knježerstwa dźiwacź nima. Bołharska je jako samostatne wjerchowstwo a vasalny stat Turkowskej podstajena; tak w wuczinjenjach steji, a tež Awstrija ma na to hladacź, so so tejele sakładneje sadady dźerża. Hłowny nadawk awstriskeho knježerstwa w tym wobsteji, so so wot momentanskeho roshorjenja wodźicź njedawa. Póstanstwo generala Kaulbarsa je epizoda, na kotruž so pschewjele ważnosće kładże. Kaulbars niczo dozpił njeje, schtož by na roswicze a wutworjenje Bołharskeje žaneho wuliwa měło; wón je w Bołharach hidu napschecźiwo Ruskej sbudźił a jim sympathije Europy pschiwobroćił. Potom hrabja Kalnoky dobre poměry k europiskim mozam, wosebje k Němskej wobswěcźi a pschi tym wusběhnu, so wjerch Bismark niz sa Bołharsku abo sa pschecża jeneje druheje mozy, ale k sakhowanju měra radu dawa. To je so sa měr swěta a sa interesy Awstriskeje na wuspěschne waschnje stało. — Kalnokyowe rozestajenja su w Awstriji a wschudźe tam, hdźež ma Ruska njepschecźelow, spokojenje sbudźiłe. Ruske knježerstwo so psches Kalnokyowe wukładowanje, kaž rozpominanje knježerstwowych nowin wo nich pokasuje, sranjene cźuje. Wot njewotwisneho ruskeho nowinarstwa so Kalnokyowa hrožaza rěcź nanajwótsischo tama. „Nowoje Wremja“ pische: Steji-li žadyn minister na njewěstym podłožku, je bledźazy a njejasny. To płaczi tež wo hrabju Kalnokyu, kotryž chze s brónjemi schcźerczazych Madźarow s wójnskimi słowami spokojicź. Tak cźini jenož słaby pschecźiwnik. Njedawno je jedyn nahladny ruski politik, kotryž awstriske wobstejnosće dokładnje snaje, prajił, so je lěpje s Awstriju wójnu wjesć, dyžli Bołharsku wobsadźicź. S tutej wójnu, kotraž drje by jara wobcźežna była, bychu so niz jenož bołharske praschenje ale tež wschě druhe należnosće, s njej swisowaze, rossudźiłe. „Nowoje Wremja“ sa mózne dźerži, so sebi Ruska bjes dwěmaj wjetsche sko wuswoli.

— Praschenje wo sawjedźenju repetěrowanskich tšělbow njesda so hischcże dokónczne rossudźene bycź. Ssamo w wopomnjenskim spisu wójnskeho ministerstwa so na kónzu pschispomnjenje cźini, so pruhowanja s modelom tšělby, kotruž je kněžorski radźicźel dr. Jurniczek pschedpokožił, hischcże skónczene njejsu. Nětko je s wojerskich kruhow słyschecź, so so woprawdźe s Jurniczekowej tšělbu dale pruhuje a so je so pjecza pokasało, so Jurniczekowa tšělba Mannlicherowu pschetrjechi, kotruž chzedźa w awstriskim wójsku sawjesć. Dale so powjeda, so je schtyrska brónjerńja na dobre sboże hižo wěstu liczbu Mannlicherowych tšělbow — pjecza 10,000 schtuk — nadźěłała, a so budźe so najskerje jenož wo to jednacź, so bychu so pschipadne prjednosće Jurniczekoweho systema po mózności sa Mannlicherowy system wužiwake.

Franzowska. Franzowski wójnski minister je po dlěschim cźasu sasso ras psched sjawnosću rěcźał. Jeho nowa rěcź pokasuje, so je wón jako minister nawuknuł, w sjawnosći s wjetschej wobhladniwosću a měrniwosću wustupicź, hač běchu to prjedy pola njeho swucźeni. Sańdźenu njedźelu mějesche wón w Parisu pschi składnosći sjawneho swucźowanja turnarjow rěcź, w kotrejž praji, so so wscho jeho dźěło a skutkowanje jenož k sakhowanju měra stawa, tola niz sa wuprosceny měr, ale sa měr, kotryž by Franzowska sama derje pschihotowana swojim pschecźiwnikam nakładła. Wón, Boulanger, je wótcźinz a sebi najhorzyscho pscheje, so by so měr sakhował, kotryž pokrok a sbožo wótzneho kraja tak nusnje trjeba. Duž wón, cźerpajo móz s wědomosće swojeje winowatosće, bjes wustacźa pschiprawy k wójnje pschihotuje s pscheswědczenjom, so wójnska hotowosć najlěpje měr sarucza. Republikanske a konserwatiwne nowiny Boulangera dla tuteje rěcźe wjele khwala.

Rußowska. Turkowski póstanz w Petersburgu, Schakir pascha, je so s Konstantinopla do Petersburga wróćił, sobu njeso samoručny sultanowy list sa zara Alexandra. Schakir pascha budźe w Petersburgu wo mnohich praschenjach, na rusko-turkowske poměry so poczahowazych, jednacź, na cźož so do Konstantinopla nawróći. Wón ma pjecza wěste wuhlady, so jeho sa turkowskeho ministra swonkownych należnosćow pomjenuja. Poměry bjes Ruskej a Turkowskej su tón cźas najlěpsche a ruski póstanz Nelidow ma w tu khwilu pola knježerstwa w Konstantinoplu rossudźaze słowo.

— So by Ruska na wsche mózne pschipady w Bołharskej pschihotowana była, je knježerstwo poručiło, so ma so wójsko w pokodnischej Ruskej pschezo k marschej hotowe džerżecź. Parnołódźskim towarstwam na Cźornym Morju je so sdźěliło, so dyrbja w Nikolajewje, Odeźy a Sebastopolu po 10 łódźach k pschewjesenju wójska hotowe měcź. W mjenowanych pschistawskich městach je wurjadne hibanje,

zyroba ßo po wulkich hromadach kupuje a ßo w pschistawach khowa. Kóbźnistwowe ministerstwo je sa pschibrjóźne batterije w Sebastopolu a Odeßu sa dwaj milijonaj hriwnow kanony pola Kruppa w Essenje skasako. Zadane kanony maja ßo do pschichodneho nalécza shotowicź.

Bołharska. Wjednik bołharskeho knjeżerstwa, Stambulow, je, każ je snate, w ßejmje, hdyż ßo nowy bołharski wjerch wuswoli, pschipowjedźik, so knjeżerstwo wotstupi, jeli so danski prynz Waldemar wólbu njepschiwosmje. Tole pschipowjedźenje na mnohich stronach měnjenje sbudźi, so ßo nětko poměry bjes Bołharskej a Ruskej saßo polepscha. Tola tuto wotczakanje bě jebate. Knjeżerjej Stambulow a Matkurow staj drje ßwoje sastojnstwo skożikoj, tola wonaj ßo hnydom wot ßejma, jimaj podwólneho, saßo wuswolicź daschtaj, wuczißnuwschi s knjeżerstwa Karawelowa, kotryż bě hižo někotre dny prjedy ßam wotstupił. Na Karawelowowe město staj knjeżerjej Zimkowa, ßejmoweho pschedßydu, pschijakoj. Rosestajenja awstriskeho ministra swonkownych naležnosczow, Kalnokya, kotrež je tutón w awstriskich delegazijach podał, a w kotrychż Awstrija Ruskej prawo wotpraja, Bołharsku wobßadźicź, ßu bołharske knjeżerstwo s nowej khrobłosczu napjelnike. Duż też ßebi knjeżerstwo myßli, so ßo njetrjeba njepschecżelneho hibanja bojecź, kotrež ßo woßebje w pokodnischej Bołharskej pschecźiwo njemu sběha.

— Sa noweho bołharskeho wjercha chze ruske knjeżerstwo pjecza Mingrelskeho wjercha Mikławscha poruczicź. Wjerch je jara bohaty, woßebje wjele hódne ßu jeho wulke mingrelske ležomnosczе na Kawkasu. Wjerch prjedy w jěsdnym garde-regimencze w Petersburgu ßłużesche; jeho maja sa derje ruszy smyßleneho, lubostneho semjana, kotryż rosumi, s ludźimi derje wobkhadżecź. Powjesczе, so chzedźa jeho bołharskeho wjercha sczinicź, je jeho a jeho ßwójbu do zyła pschekłapnuka. W politiskich kruhach jeho sa wěsteho naßlědnika Battenbergskeho prynza wobhladuja, a je wěste, so ßo wulke mozy pschecźiwo njemu sepjeracź njebudźa. Wjercha Mikławscha jeho snaczi mudreho a wobdarjeneho muża mjenuja, kotryż wjele rěczow snaje. Pódla ßwojeho wulkeho privatneho samoženja dostawa wón létnje jako apanażu dań s miliony rublow, wot ruskeho knjeżerstwa sa njeho sakoženeje. Nowiny „Graždanin" měnja, so by ßo s wólbu Mingrelskeho wjercha Bołharska směrowała. Wona by wschě njelubosnosczе, kotrež bychu sa Rusku psches wobßadźenje Bołharskeje nastałe, wotstroniła, saruczi pak tón ßamy dobry wuspěch każ wobßadźenje. Nusne wschak by było, so bychu jemu doßahazu liczbu offizjerow a bataillonow ßobu dali, a so by ßo wot njeho konstituzija pschipowjedźiła.

Swět na hrubo.

Wobras se żiwjenja.

(Pokraczowanje.)

„Dyrbju hdże hicź?"

„Pódźesch k Bażantezom. Rjekń, so dyrbi Bażantowa hnydom ßama pschińcź. Ale woblecź ßo trochu a wobuj ßo, so by naß njewobrěczała, so mamy ßłużobnika boßaka."

Sskużobnik s cżerwjenym noßom kiwnu a wopraschа ßo: „Schto pak potom, hdy by ßo praschała, schto tu dyrbi? Schto mam jej prajicź?"

„Praj jej: Pschedstejicżeř ma hamtske potajnosczе ßam sa ßo a niz sa mnje; njewěm."

„Ale mjelcz wo tym, so tu ja ßym", pominasche wuczeř; „ani ßłowa. Hewak nam njepschińdże."

„Dobre", rjeknu ßłużobnik, wobwjertnu ßo, tola noha njedostupi ani k semi, a saßo ßo wobroczіwschi dżesche: „Kak dha — njetrjebacze niczo s korczmy, so bych to s jenym puczom wotbył?"

„Dźi, hdżeż tebje sczelu", ßwarjesche pschedstejicżeř. Budu-li schto dale trjebacź, pódźesch saßo. Sa to cże mamy, so by khodźił."

Sskużobnik ßo mjersawschi sa wuchom drapasche, so je jemu pschileżnosczе skażena, so by ßebi hubu wopłokał. Tola troschtowasche ßo saßo: „I nó, njekapnje-li tu, kapnje pola Bażantoweje." —

Sskużobnik dżesche k Bażantezom a sastupiwschi sruna ßo po wojerstku a postrowi: „Pomhaj Bóh!"

„Wjersch pomas. Witaj — schto nam njeßesch?"

„Knjes pschedstejicżeř da waß postrowicź, so byschcze tam hnydom pschischła."

„Hospodař njeje doma", wotrasy Bażantowa.

„Toho wón njecha. Wy dyrbicze tam ßama pschińcź."

„Ja, hłupa żónska?" dżiwasche ßo Bażantowa. „My na hamtach niczo njepłacźimy. A czoho dla dyrbju tam ja hicź?"

Sskużobnik sczahowasche s ramjenjomaj. „Rady bych, ale njemóżu wam prajicź. Knjes pschedstejicżeř mi hamtske potajnosczе njepscheradża."

„Nó jeno tak njerěcź", rjeknu Bażantowa. „Ty dże dawno ßam wscho lepje wěsch a prjedy dyźli pschedstejicżeř. Ty jeho dżeßacź krócź do kapßy tyknjesch. Snaju to. Won s barbu — schto je saßo noweho?"

Sskużobnik wokuli woczi a rjeknu sdychujo: „Ach sczе wy żónska! Zyła wjeß wě, so ßo jeno wo ßwoju ßłużbu staram, a wo niczo druhe. Sawěrno, kmótra Bażantez, njewěm, schto wam knjes pschedstejicżeř chze."

„A schtó tam je pola njeho?"

Sskużobnik skoży woczi, sczahnu s ramjenjomaj, pokhmuri czoło a rjeknu: „Njewěm."

„So by do tebje khort!" roshori ßo Bażantowa. „Njebudżesch rěczecź? Chzu widżecź, hacź tebi hubu wotewrju abo niz. — Pschińdu hnydom saßo."

Hosposa skoczi do komorki a wróczi ßo sa khwilu se schkleńczku palenza. „Hladaj, to czi dam, jeli rjeknjesch."

Sskużobnik hladasche na schkleńczku s wulkej żadosczu a s lubosnym poßměwom. Posdychnuwschi rjeknu: „Kmótra, pscheradźu-li hamtske potajnstwo, dha macze to wy na ßwědomju."

„Won s tym. Prjedy njedostanjesch ani kapki."

„Hm, to sda ßo dobry palenz. — Schtó tam je? Nó, schtó dha by tam był? Nichtó. Jeno knjes wuczeř."

Bażantowej naczahnu ßo wobliczo, każ dołżnikej, kotryż na dobo ßwojeho wěriczela widźi. Knjes wuczeř? A schto tón chze?"

Sskużobnik hrabnu schkleńczku a wulinu ju. „Haj, to budżecze mi wy sa khwilu prajicź."

Bażantowa hladasche khwilu do semje, naczißnu hłowu do sady a rjeknu: „Praj pschedstejicżerjej, so hnydom pschińdu."

* * *

„Pomhaj Bóh! — Sczе po mnje póßłak," tak sastupi Bażantowa pola pschedstejicżerja. „Schto chzecze wote mnje?"

„Luba ßußodźina", pocza pschedstejicżeř hladajo do ßwojich papjerow; „je tu na waß někajka skórżba."

„Skórżba na mnje?" saßmja ßo Bażantowa. „A je tu też běrz hižo, so by mje wotwjedł?"

Pschedstejicżeř posběhnu hłowu a rjeknu s krucżischim hłoßom: „Ssußodźina, tu njejßu żorty. Tu knjes wuczeř skorży, so sczе jeho raniła."

„Ty ßłódka dobrota, raniła! Wschako dże tu zyły steji", wotrasy Bażantowa.

„Bażantowa, tak njerěczcze. Wěsczе, hdże stejicze?"

Bażantowa posběhnu ruzy: „Tola niz psched Anaßom a Kajfaßom!"

„To niz", dżesche pschedstejicżeř, „ale psched czestnym pschedstejicżerjom a wuczerjom. Knjes wuczeř na waß skorży, so sczе jemu psches schulerja prajicź daka, so by ßo sa ßwoje wuropachi starał a niz sa waschеho Jana. Psches schulerja sczе jemu prajicź daka; rosumicze?"

„Czoho dla je mi jeho tam ßłak?" wotrasy Bażantowa. „Hdy by knjeni wuczerku póßłak, bych jemu to s njej prajicź daka."

Wuczeř s mjersanjom sblědnu a hrabnu kłobuk. „To je pschewjele, to njesnjeßu. W Bożemje!"

„Wostańcze, proschu", rěczesche pschedstejicżeř. „Bażantowa, je mi żel, so wot waß tajke rěcze ßłyschu, kotrychż ßo wot najprosczіischeho człowjeka njebych nadżał. Knjes wuczeř je ßo zyle po sakonju sadżerżał, je póßłał po waschеho hólza a wy sczе jeho sa to raniła. Tola chzemy to doma »seßnědacź« waschemu mużej k woli. Nakkaduju wam jako khostanje, so hólza ßama do schule wjedżecze a tam knjesej wuczerjej wotproßnycze."

„A niczo wjazy?" wupraßnu Bażantowa. „Ja bych myßlika, so bych s najmjeńscha dyrbjała na kolena padnucź a ruzy psched nim styknucź. A mjes tym jeno wotproßycź. Wy sczе mi ßudniży! Srěczicze ßo na mnje wbohu żonu a myßlicze, so ßo waß strożu? Njeběham kóżdy dżeń do města na hamt a do hosczenzow po rosum każ wy, ale do kapßy mje hischcze njetyknjecze. Njech wuczerjej wotproßny, schtóż chze, ja niz."

„Hižo ßym prajił", rjeknu pschedstejicżeř symnje; „schkoda waschich ßłowow. Njeczinicze-li, każ ßym postajił, dam waß sa tydżeń na ßudnistwo."

„Schto, mje na ßudnistwo?" wurasy Bażantowa. „Dajcze mje! Tam wam hakle s prawdu praju! Tu njepraju ani ßłowa wjazy, je s zyła kóżdeho ßłowa schkoda psched tajkimi Salomonami. Dżakuju ßo pěknje sa khostanje." Prajiwschi khwatasche se jstwy.

* * *

Bažantowa lečeješe domoj kaž spłóschena. Na sboże běchu wrota wotčinjene, hewak by žebi na nich hłowu frasyła. Bažant stejeješe ſ drjewom na dworje.

„Skónčnje žy žo pschičahnuł, ty powrjestko", saschkrěča žona na njeho.

„Schto dha čži je?" dźiwaschе žo muž, „so žy tak rossłobjena."

„Ach, kak njedyrbjała bycź, ja njesbožowna žona", saschorži ruzy łamajo. — „Njeby dźiwno było, hdy bych ſ rosuma wuskočiła. Njesbožowna kóžda žona, kotraž tajkeho schčeńka dostanje, kaž ty žy. Wo niczo žo njestaraſch, jeno wo konje a wo pola a na mni leži wschitko, dźěčźi, schula, gmejnski pschedstejičeŕ, wučeŕ a zyły žwět. Kóždy sčele po Bažantowu, a ta móhła wscho wulisacź — a hospodaŕ kaž by w wuhenju na róženju wißał. Tam by žo tež woprawdźe najlěpje hodźał."

Bažant stejeješe kaž ſ błyskom wopaleny, wuwalejo na nju wočźi rjeknu: „Ale proschu tebje, schto je saßo?"

„Mjelčź a njebledź, so žo hischčźe bóle njerospalu", sakschičźa Bažantowa a běžeješe do domu.

Bažant, směrny čzłowjek, njepraschеješe žo žony dale a dźěješe ji zyły dźeń ſ pučźa, so by wichor njewudyrił. Na druhi dźeń dźěješe Jank kaž hewak do schule. Macź jeho njepschewodźeješe ani wučerjej njewotproßy. Wučeŕ njepraji ani žkowa a Bažantowa myßleješe, so je zyła wěž do wody padnuła, so pschedstejičeŕ a wučeŕ bojo žo jeje jasyka ju jako „čestnu žonu" na pokoj wostajitaj.

Bě žo traſch měßaz minuł. Bažantowa stejeješe psched wrotami ſ druhej žonu, Hubakowej, rosmołwjejo žo wo ważnych wězach.

„Pomyßl žebi jeno, schto je žo mi wóndy stako!"

„Schto dha tola?" praschеješe žo Hubakowa wčźipnje.

„Njewěſch dha hischčźe wo tym?"

„Ani žiweho žkowa! Proschu tebje, ja nihdźe njepschińdu, jeno druhdy še žonami."

„Nó, to dyrbju tebi wupowjedacź. Ale pój k nam, so njebychu ludźo prajili, so tu kleſkamoj. Wěſch, nětkle žu ſke huby!"

„O, ſnaju to derje, luba kmótra! Kak husto žebi pomyßlu: O wy huby, huby njekſcheſčźijanſke! Tajke bjesbóžne jasyki, kajkeż žu nětkle —"

„Ach, luba kmótra, wo tym ani njerěčź! Potom nam Bóh tón Knjes njedyrbjał žwój prut pokasowacź! Ale pój dale; mam tam w trubjeli hischčźe schalku khoseja — wuskoržu tebi pódla."

(Pokračźowanje.)

Ze Serbow.

S Budyschina. „Pschedźenak" na lěto 1887 je wuschoł. Wón je saßo wot knjesa fararja Rädy w Barcźe, kotryż nětko hižo žerbſku protyku tsizeczi lět dołho piša, sestajeny a spißany. Hdyž žmy pscheradźili, ſ kajkeho pjera je lětża „Pschedźenak" wuschoł, drje jón dale wukhwalicź njetrjebamy. Jeho prjedomniki jeho nam najlěpje poručeja.

— W Budyſkich starych kasermach bě žo 10. novembra w nozy něchtó do kantiny nutskamak a tam wschelake wězy sebrał. Naschej poliziji je žo bórsy schlachčźiło, pakostnika wußlědźicź. Je to wojak, kotryż je hižo prjedy w kasermach kranuł a kotryż toho dla hižo schtwórte lěto žkuži. Wón bě w mjenowanej nozy ſa jeneho towaŕscha žkužbu satepjerja w lazarecźe pschedewsał, tola žwoje měſto wopuschčźił a paduchſtwo wuwjedł.

S Budestez. Kralowſke wokrjeßne hejtmanſtwo je tudomnemu želesniſkemu dźěłacźerjej Pětrej Augustej Michałkej, pschipósnawschi, so je wón ſ khróbłosču a rosžbudźenosču tſilětne dźěčźo se stracha tepjenja wutorhnuł, pjenježne myto pschiſwolikło.

Se Žiczenja. Na dwórniſchču w Budyschinje je sańdźeny tydźeń pschipołdniſchi parschonſki čźah, hdyž hižo zyle pomału do dwórniſchcźa nuts jědźeſche, pßa pschejeł; hłowa ſ prěnimaj nohomaj na jenej ſtronje kolije leżeſche, sadny dźěl čźeła se sadnimaj nohomaj na druhej ſtronje. Poß běſche se žwojim knjesom, jenym měſchčźanom, na dwórniſchčźo pschiběžał. Tež na naſchim dwórniſchču je žo w běhu lět hižo wjele pßow pschejeło, tež tajkich, kotrež běchu na dwórniſchču derje žwědome, ale mějachu hłupe pſchiwučenje, na čźah ſchčźowkacź a žo na njón ſaběhowacź. Tež jenej kóčźžy, kotraž korčźmarjej na dwórniſchču žłuſcheſche, je čźah tseczi dźěl wopuſche wotjěł. Mizka pak je hischčźe dźenßniſchi dźeń w jenej žußodnej wßy čźiła a ſtrowa.

S Lupoje. Sańdźenu njedźelu rano ½6 hodźin žo w wuměnkarſkim domje, tudomnemu korčźmarjej a khlamarjej Wollmannej žłuſchazym, iſtwinſka sčźěna ſapali. Woheń, kotryż je pſches horzotu khachłow, blisko pſchi sčźenje ſtejazych, nastał, žo wot wjeßnjanow, hnydom pſchikhwatawſchich, ručźe poddußy.

S Wulkeje Dubrawy. Sańdźenu njedźelu 14. nasymnika žwječeſche naſche khorych podpjeraze towaŕſtwo w Nowakez (prjedy Frenzlez) korčźmje žwój 6lětny ſakoženſki žwjedźeń. Towaŕſtwowe žobuſtawy běchu žo njedźiwajźy deſchčźikojteho wjedra tak bohačźe ſeſchli, ſo Nowakez ſala lědma ſa nich doßahaſche. Zyrkwinſki a gmejnſki pſchedſtejičeŕ k. Jan Frenzel ſ Wulkeje Dubrawy ſhromadźenych ſ rjanej narěčźu powita, pſchejeſche towaŕſtwu dalſche ſkutkowanje k lěpſchemu čźerpjazeho čźłowjeſtwa a wunjeße towaŕſtwu tſikróčźnu hrimotazu žkawu. Hdyž běchu žo na to dlěſchu khwilu na rejach rjenje ſawjeßelili, poda k. Guſta Hataß ſ Makeje Dubrawki, kaž hacź dotal kóždolětnje, rosprawu wo towaŕſtwje, do ſchtuczkow ſeſtajanu, kotraž mějeſche žo tak:

Žiwjenje je dróhowanje,
Naſche lěta mile žu,
Pſches nje naſchoh' bycźa dróha
Wot kolebki hacź do rowa
Wotebjera ſ khwatnoſču.

Tak my dźenža ſpominamy
Na tu milu naſadźi,
Kiž nětk leži pſcheběžana,
Skónčnje wot naß dokonjana,
W pſcheměnjazej čźaßnoſči.

K tomu ſ rosprawy nětk ſdźělu,
So žu ſ nowa tſinaczo
Do towaŕſtwa ſaſtupili,
Sa naſch ſwjaſk žo ſamołwili
W běhu lěta ſańdźenoh'.

Dobrych wotpohladow heßło
Budź naſch nadawk towaŕſchny,
W ſtrowych dnjach dar wotkładowacź,
So ſ nim móhli podpjerowacź
Khori žo a mrějazy.

Tež je wot naß jandźel žmjercźe
Wotwjedł ſchtyrjoch towaŕſchow,
Kotſiž ſ nami naſtupichu
Pſched lětom tež tutu milu —
Wěčźny měr žwěčź na jich row!

My dźenß' ſ Bohom naſtupimy
Nowu milu dróhaŕſtwa;
Schto wſcho we njej na naß čźaka,
Na koh' jandźel žmjercźe łaka,
To je w ſkhowje potajnſtwa.

Sžwěčź nam k tutom' puczowanju
Wěra, luboſcź ſ nadźiju,
Hacź my ſ dala wuhladamy
Wěčźny ſtatok požadany,
Domowinu njebjeſku.

Božo, ſdźerž ty žwoju ruku
Kaž hacź žem na towaŕſtwi,
Tež hdyž ma naſch čźaß žo minucź
A naſch proch we rowje ſhinucź,
So by ſtanuł kraßniſchi. —

Pschiſamknywſchi k tomu, so by towaŕſtwo do dalokeho pſchichoda kčźeło a tyło, wunjeße wón jemu žerbſku tſikróčźnu hrimotazu žkawu.

Dary ſa natwarjenje žerbſkeho domu.

Pſches towaŕſtwo Vačlav w Lipſku	6 hr.	— np.
Michał Kubiza w Rakezach	1 „	— „
S Hodźijſkeho žerbſkeho žeminara	1 „	— „
Łaſowſke žerbſke rataŕſke towaŕſtwo	34 „	60 „
Faraŕ Wjazka w Hornim Wujeſdźe	6 „	— „
Faraŕ Krügaŕ w Budyſchinku (na 1885—1888 po 6 hr.)	24 „	— „
Kantor Ssuſchka w Budyſchinku (na 1885 a 1886 po 3 hr.)	6 „	— „
Kantor Ssmoła w Budeſtezach (na 1885 a 1886 po 2 hr.)	4 „	— „
Krawz w Čzornjowje (na 1886)	— „	50 „
M. D. w Dobruſchi	2 „	— „
Čzíſty wunoſchk ſabawneho wjeczora w Lipſku	53 „	50 „
	138 hr.	60 np.

S džakom kwituje **M. Mjerwa**, pokładnik M. S.

Wußudźenja.

Ławniſki žud. Hanu ſwudowjenu Mroſkowu w Jamnom ſ jaſtwom na jedyn dźeń pokhoſtachu, dokelž bě 14. auguſta ſ jenych khlamow w Budyſchinje pſchedeſchčźnik, kotryż bě žiwnoſčeŕ Wenzel ſ Hory tam ſtejo wostajił, kranuła. — Mandźelſka ſahrodniſkeho žiwnoſčerja Köckeritza w Holzy žo 1. ſeptembra ſe žwojim žußodom, žiwnoſčerjom Grohmannom, ſwadźi a tutoho pſchi tym wjazy krócź ſ juchowej čerpawu do hłowy, ruki a khribjeta praßnu. Dźiwajo na połóžaze wobſtejnoſče wobſkorženu k płačenju 30 mk. pjenježneho khoſtanja abo k jaſtwu na 6 dnjow ſaßudźichu. — Dźełacźeŕ Schneider w Konjezach, hižo raz paduchſtwa dla khoſtany, bě 31. meje ſ dwora kublerja Schpótki w Lětonju kopacź kranuł. Wón doſta jaſtwo na jedyn tydźeń pſchißudźene. — Dźełacźerka Pětſchzyna w Lichanju ma dwaj dnjej w jaſtwje žedźecź, dokelž je 18. auguſta na Brěſynjanſkich leżomnoſčach ſ jeneho pola dźělbu poßyczeneho wowßa wotewſała.

Přilopk.

* Wobžarujomne njesboże je žo wutoru tydźenja dopołdnja w jenej fabrizy w Miſchnje ſtako, hdźež kije dźěłaju. 64 lět ſtary dźełacźeŕ Krauſe, kotryż hižo wot makeho rózka 1853 w tejle fabrizy dźěła a je lěta 1883 ſa žwěru w dźěle wulku žłěbornu medaillu dostał, mějeſche runje wokolo kulojteje piły (Kreisſäge) něſchto cźinicź, hdyž tuta na jene dobo do wjazy kruchow roſlecźa. Se ſatraſchnej mozu kruchi piły do wſchelakich kónzow ſleczachu. Jedyn tajki kruch

mjenowanemu dźěłaćerjej tak njesbožownje do hłowy slecza, so jemu na měsćo hłowu pscheresnu. Krause morwy ležo wosta.

* Wětrnikař w jenej małej wjeszy wóndano do wšy dźěsche, swoju mału dźowczičku samu na wětrniku wostajiwschi. Runjež běsche holczka hakle 12 lět stara, wona młynski grat zyle derje naprawjecź wjedźesche. Duž běsche wona nana, kotryž móžesche so zyle na nju spuschczecź, czasto sastupowaka. Tón krócz pak so njesboże sta. Někak wopaczne skocziwschi wona pod koło padże. Njesbožowna ani sakschiczecź njemóžesche, tak khětsje běsche wscha rosmlěta. Cźěło wboheho dźěsća běsche tak rósdrjene a rostorhane, so běsche hrosnje na nje hladacź.

* S njewurjeknitej lohkomyślnosću je maschinytwarjeŕ Merkel w Buchholzu nahkej smjercźi do rukow schoł. Wón lěkarja wužiwasche, kotryž běsche jemu mjes druhim „morfijowe kapki" sapisał. Pjany Merkel do jeneho hosćenza w Cunnersdorfje pola Buchholza sastupi, hdyž bórsy bleschku s kapkami, wot kotrychž dyrbjesche sa dźeń trójzy po 15 kapkach bracź, se saka wucźeże a ju s jenym srěbnjenjom wupi. Sa někotre wokomiki běsche wón morwy.

* Zadkawy podawk so psched wocžomaj lokomotiwineho wjednika sta, kotryž psched někotrymi dnjemi cźah s Khocźebusa do Frankfurta wjedźesche. Bjes Piznjom a Luborasom so cźahej wot jeneje žónskeje, psched wothladanskim twarjenjom stejazeje, se strachapoknym machanjom wotkiwasche. Cźrjóda dźěcźi, s twarjenja so puschcźiwschi, toho runja cźahej prosscho napscheczo machasche. Zona a dźěcźi so pódla toho prózowachu, muża nasad dźerżecź, kotryž so, najskerje se samomordarskim wotpohladom, rucże pschijědźazemu cźahej bliżesche. Bě to nan dźěcźi, želesniski wothladowar B.; wón Bohu žel dokonja, schtož bě sebi wotmyślił; psched wocžomaj jeho žałoscźazeje žony a dźěcźi jeho lokomotiwa rosmjecże. Kaž so wupokasa, bě njesbožowny w cźežkich myślach nješkutk wobeschoł.

* Jedyn pjekař w Liegnitzach, kotryž sa tamnischi regiment khlěb pjecźesche, je sańdźene dny tule sašłužbu shubił, dokelž wojazy w jenym khlěbje mysch, w druhim swalk nowin a w tsecźim kruch konjazeho h .... sapjecźene namakachu. Na pjekarjoweju wotroczkow so jara tuka, so staj mischtrej tónle njeknicžomny kusk sehrakoj.

* W Hali pschekupza Falku sajachu, dokelž na njeho tukachu, so je w jenym prozesu kschiwu pschisahu wotpołožił. Wón sebi wuprosy, so směł hischcże pschekupsku należnosć doma do porjada stajicź, a tule dowolnosć k tomu wužiwasche, so sebi dwě kulzy do hłowy tšěli, s kotrejuž jena psches lizo, druha psches cźoło do nopa dźěsche. Mužej su wobej kulzy s hłowy wucźahnuli, a wón je hischcże żiwy.

* Jedyn dźěłacźeŕ w Burgörnerje pola Hale bě s jenej holzu lubkowanje sapocźał, hacž runje bě hižo woženjeny. Jena žona, kotraž mužowe wobstejnosće snajesche, holzu psched nim warnowasche. So by so toho dla wjecźił, dźěłacźeŕ žonu s kopacźu sarasy. Mordarja su sajeli.

* Kaž so s Gleiwitz pische, wucźeŕ Schultze s Kottena pola Tworoga k létu 1. haprleje se swojej swójbu do Kameruna pojědże. Pucźowanje ma darmo. Nimo darmotneho wobydlenja je so jemu 5000 mk. létneje msdy lubiko pod tym wuměnjenjom, so s najmjeńscha dwě lécże tam wostanje.

* Wo njedźelskim dźěle w Bajerskej psched něhdże 1000 létami tutón sakoń płacźesche: Dźěła-li swobodny cźłowjek njedźelu wotroczkowske dźěło, pschaha woła a jědże s wosom, dha dyrbi podsomnika shubicź. Khowa pak płód, trawu abo žito domoj, dyrbi so jemu to dwójzy abo trójzy sakasacź, potom pak dostanje 50 pukow, na to shubi tsecźinu swojeho swójstwa a skónczne swoju swobodu, a dyrbi wotroczk bycź, kotryž na swjatym dnju swobodny cźłowjek bycź njechasche.

* W Franzowskej su létša winowe žně tak snadne wupanuke, kaž lědma hdy prjedy. Někotre gmejny telko s wina njewuwikuja, so by jim farař sa to jenu mschu dźerżecź móhł. Wobsedźerjo winizow, kotrymž winizy hewak 80,000 mk. njesechu, létša khlěba nimaju. Winowa schmiza (Reblaus) je wscho sapuscźika, a leżomnosće nichtó ani pok darmo njerodźi. Kaž nowiny „Figaro" wobkrucźeja, je winowa schmiza w Franzowskej hižo sa 16 millijardow markow schkody naczinika, „schtyri krócź wjazy", nowiny praja, „hacž wukupny pjenjes, kotryž smy Pruśakam sapłacźili; wěz je dźensa tale: pak so nam radźi toho amerikanskeho njepschecźela (winowu schmizu) sanicźicź, pak wón samoženje Franzowskeje spózera."

* Psched jenym franzowskim pschisažnym sudnistwom so wóndano wo hrósbnym mordarstwje jednasche. Stary bur Parterre běsche swojej pschirodnej dźowzy, kotruž běsche jemu jeho žona se swojeho prěnjeho mandźelstwa sobu pschiwjedła, a jeje mužej swój statok pschedał, sebi wucźiniwschi, so dyrbitaj jeho mkodaj hacž do jeho smjercźe dożiwicź. Mkodymaj pak běsche stary pschedołho żiwy. Hdyž wón spasche, mkoda žona wodu wotwari a swojemu pschirodnemu nanej krop na hłowu linu. S bolosću rejo stary bur s loża skoczi; njecźłowska žónska pak se želesnej žerdźu, kotruž běsche w wóhnju cźerwjenu žahlu sczinika, do njeho pjerjesche, pschi cźimž jeho straschnje srani. Njedźiwajzy na to Parterre njewumrje, ale so saso shraba. Duž jeho pschirodna dźowka a jeje muž wudawaschtaj, so je stary do wóhnja panuł. A hdyž wón to prějesche, wonaj wobkrucźeschtaj, so je wón rosum shubił. Skónczne so rossudźischtaj jeho na kóždy pad wotstronicź. Tón krócź też mkodeje macź pomhasche, kotraž staremu burej želesnu žerdź do schije storczi, so wón na to wumrje. Ssudnistwo jeho pschirodnu dźowku k khostarni na cźaś żiwjenja a jeje macź k jastwu na cźaś żiwjenja sasudźi, muża stareho buroweje pschirodneje dźowki pak winowateho njespósna.

* Njedaloko Orana je 4. t. m. w cźahu, kotryž s Pelizane do Orana jědźesche, lokomotiwa rosbuchnuła. Wjednik lokomotiwy a tepjeŕ staj morwaj; 13 twornych wosow bu rosbitych. Pucźowarjo njeranjeni wostachu.

* Wot toho cźasa, so su pruśko-ruske mjesy sa transport swini sawrjene, so wjele swini potajnje psches mjesy honi. Zyke wšy sa tajkimle sakasanym dobytkom du. Polazy, kotrymž je so radźiko cźrjódu swini psches mjesy pschecźericź, do wšy pschischedschi skót s wjetscha runy pucź do dwora wjeśneho schokty sacźerja. Schokta skót, kotryž pola sebje wobkhowacź njemóže, mjes swojimi snatymi we wšy rosdźěli. Cźasto Polazy swój skót tamnym wobydlerjam pschedawaju, kotsiž swinje hospoduja; wjeśnjenjo tworu sasso na dwórnischcźu swinjazym wikowarjam pschedawaju, kotsiž se snutskowneho kraja pschijědu. Pschi tym niczo rědke njeje, so wjeśnjan na por swini 10 toleŕ sasłuži. Dokelž ludźo na tole waschnje sa krótki cźaś a bjes prózy wjele pjenjes sasłuża, su wobydlerjo tamnischich wšow s mało wuwsacźemi wschitzy kaž sawjercźani a sa sakasanym dobytkom jenož tak hrabaju. Sakasnje wyschnosće s wjetscha bjese wscheho wuspěcha wostawaju. Schtóž pak, kaž to sakoń pschedpisuje, tajkich ludźi wyschnosći pscheradźi, ma so wjecźenja pscheradźenych a jich pschiwiska bojecź, kaž śledowazy podawk jasnje pokasuje. Schokta Kilimann w Radostowku w Ortelsburgskim wokrjesu kóždy transport swini, kotrež psches jeho wjeś pschicźerichu, wyschnosći swěru wosjewjesche. Ludźo, kotsiž běchu do sakasaneho wikowanja se swinjemi sapleczeni, so toho dla nanajbóle na njeho roshněwachu. Rěcźesche so wo tym, so chzedźa jeho s krótka njeschkódneho sczinicź. Duž so wón swojich pschecziwnikow s wopsědka jara hladasche. Junu pak samlutki na polu worasche. Tejele składnosće běchu jeho njepschecźelojo, kotsiž běchu so něhdże blisko sa kerkami skhowali, hladali. Woni jeho na jene dobo wobstupichu, jemu postromk wokoło schije cźišnuchu a jeho sadajichu. Dokelž pak so hischcże żiwjenje w nim pokasowasche, jeho k łuži dowlecźechu, jeho do wody cźišnuchu a jemu kamjenje na hłowu nakkadźechu. Mjes tym běsche so jeho synej dźiwne sesdako, so so nan w postajenym cźasu domoj wrócźił njeje. Wón chzysche jemu napscheczo hicź. Tu w korczmje herzy k rejam sadźěłachu; někotsi młodźi ludźo so k njemu pschidachu a jeho njepuschczicźichu, doniž s nimi so bobu do korczmy njeńdźěsche. Ale tudy wón žaneho měra njemějesche. Hdyž pak na polo pschiběża sa nanom hladacź, jeho morweho w wodże ležo nadeńdże. Na to bu wjele ludźi sajatych. Mordarjow nadźijomnje smeja. Njedźiwajzy na tónle straschny podawk je so sko hischcże pohórschiko, pschetož kóždy so wjecźenja mordarjow skónzowaneho schokty, jich mnohich pscheczelow a jich mózneho pschiwiska boji.

* Kaž so s Grodny katyschskim nowinam pische, běschtaj so tam dwaj židaj, nan a syn, do jeneje a teje samеje židowskeje holczki salubowakoj. So by holzu wěsće sam sa so měł, syn se žehrawosću nana sarasy. Ssudnistwo je mordarja k khostarni na cźaś żiwjenja sasudźiko.

* W Odesy je so wóndano nowy dom sasypnuł, kotryž hischcże zyle dotwarjeny njeběsche. Rano bórsy pó schesczi, hdyž běchu dźěłacźerjo lědma dźěłacź poczeli, w hischcże njedotwarjenym domje, kotryž mějesche tsi poskhody, praskotacź a wrjeskotacź pocża. Nastróżani dźěłacźerjo do wschěch stron cźěkacź poczachu, ale běsche hižo posdźe: wjerchi so hižo sasypowachu, a scźeny padachu, dźěłacźerjow pod wulkej hromadu rospadankow pohrjebawschi. Bórsy wojazy pschińdźechu a sa snjesbožencnymi rycź poczachu. S rospadankow schescźoch dźěłacźerjow s krwawymi wobliczemi wucźeżechu; żiwjenje so w żanym s nich njepokasowasche. Lěkař, po kotrehož běsche so hnydom póssłało, jenož jeneho dźěłacźerja, kotrehož běchu s hromady kamjeni wucźahnuli, sa morweho spósna; tych druhich pjecźoch wón do hojerńje donjesć

da, hdźež bórsy saßo k ßebi pschińdźechu. Žadyn s nich ßo straschnje wobschkodźił njeje. Pschiczina njesboża ma ßo w tym pytacź, so běsche khěža jara lohko twarjena.

* „Nowoje Wremja“ s Odeßy pißa: 280 puntow cźežku kanonu, kotraž s cźaßa woblehnjenja Sebastopola hacź do dźenßnischeho dnja pschi brjosy w Sebastopolu stejesche a s kotrejež ßo wschědnje w 12 hodźinach pschipokdnischa salwa wutsěli, ßu 4. novembra njesnacźi paduschi s lafettu atd. kranuli.

* W parnym mkynje w Berczi w Livlandskej ßu wóndano tsjo cźlowjekojo psches to k njesbožu pschischli, so je ßo mkynski kamjeń puknuł. Pytnuwschi, so ßo muka drobna doscź njemjele, chzysche mkynk jedyn mkynski kamjeń trochu dele puschcźicź. Pschi tym ßo cźežki kamjeń puknu, a jedyn dźěłacźer a jedyn wojak, kotrajž pódla stejeschtaj, buschtaj na měsće saraženaj; mkynk ßam je na hkowje a mjeswoczi cźežko ranjeny.

* Na měsće je khostanje wóndano paducha na jenym Moskowskim dwórnischczu dóschko. Se 7 kóhczowskej deßku, kotruž běsche s dwórnischczoweho dwora kranuł, na ramjenju jedyn dźěłacźer psches kolije želesnizy krocźesche. Jemu psches pucź prěki pak dołhi cźah stejesche. So by na druhu stronu kolijow pschischoł, paduch se ßwojej deßku pod wosami pschelěscź spyta. Ale prjedy hacź běsche wón na druhej stronje won wulěsł, cźah pomału jěcź pocźa, a koleßa paduchej wobě nosy wysche kolen wotjědźechu. Cźežko ranjeneho sa morweho do hojerńje pschiwjesechu; žiwy wón hischcźe běsche, ale po wußudźe lěkarjow žana nadźija njeje, so ßo jemu žiwjenje sdźerži.

* W wojeńskej hojerni w Pětrohrodźe je ßo wóndano krwawny njeskutk stał: tam je młody cźlowjek młodu holcźku, kotraž je jeho njewjesta pobyła, s dołhim wótrym nožom sakłół. Wón ju runje do wutroby kló; duž ßmjercź na měsćo sastupi. Holcźka, kotraž běsche do hojerńje ßwojeho khoreho nana wopytacź pschischła, w hojerni cźlowjeka setka, kotryž běsche něschto cźaßa jeje nawoženja był a w hojerni najskerje na nju kakał. Wón ßo s njej do rěczow da a ßo dale bóle roshori, dokelž holcźka do jeho žadanjow njeswoli. Skónczńje wón dołhi kónczojty nóž se saka wucźeže a ßwój wopor dwójzy s nim kló. Ani synka wot ßo njedawschi njesbožowna morwa k semi padźe. Mordař krwawy nóž w stronu cźißnuwschi ßo strażnikam s dobrym pschimnucź da. Wo mordarstwje shoniwschi holcźzyny njesbožowny nan, kotryž běsche bjes toho hižo cźežko khory był, pomjatk shubi a bórsy na to wumrje. Ssudniske pschepytanje wujaßni, so je mordař jako nawoženja ßwojeje njewjesćzine samoženje pschecźinił był a s zyła tajke žiwjenje wjedł, so ßo jeho njewjesta wotrjeknu. Njedźiwajzy na to ju wón dale pschesćěhasche a wschu nadźiju na wodacźe shubiwschi skónczńje wobsamknu ju skónzowacź.

* (Pětrohródski lodowy hród w lěcźe 1740.) Syma léta 1740 bě w zyłej Europje žałośnje kruta. W tutej ßurowej symje w Pětrohrodźe kraßny hród s lodu natwarichu, kotryž běsche 26 kóhczi dołhi a 8 kóhczi schěroki, a kotryž po twarskich prawidłach s wobdźěłanych lodowych kruchow wobstejesche, kotrež běchu něhdźe połdra kóhcźa tołste. Psches to, so běchu ßo se wschelakimi pißanymi wodami wobkrjepili, dostachu lodowe kamjenje kraßny napohlad. Też tšěcha a wschitke snutskowne naprawy, blida, stoły, ławki atd. běchu s lodu a wumělszy wudźěłane. Psched lodowym hrodom stejesche 6 kanonow a 2 mörseraj s lodu, kotrež běchu ßo na draschli wotcźiše. Kanony, kotrež 6puntowske kule tšělachu, běchu ßo natykałe, a w pschitomnosczi zyłeho khěžorskeho dwora spytachu s nich wutsělicź, schtož ßo też dospołnje poradźi: kula běsche 60 krocźelow daloko 2zólowsku deßku pscherasyła, a scźěny kanonowych rokow, kotrež běchu jenož 4 zóle tołste, ßo psches móz pólvra njewobschkodźichu.

* W Permskej krajinje w Ruskej saßo prawje na wjelki skorža. W jenej jenicźkej wßy ßu wjelki sa jenu nóz 60 wowzow rostorhałe, w druhich wßach po 10 a wjazy. Też mjedwjedźe abo bary ßo tam pokasuja; tola niczo ßłyschecź njeje, so bychu wjetscheje schkody naczinike byłe.

* Wo ßměschnym podawku ßo jenym nowinam s Južneje Ruskeje pische. Dwaj pjanaj kosakaj hromadźe domoj jědźischtaj. To a druhe bamborjo skónczńje rěcź na to skožischtaj, kotry je bóle pjany. Jedyn dźesche: „Ty ßy pjenischi, ty dźě masch módry nóß.“ „Ně, ty“, druhi snapschecźiwi. Hdyž běschtaj ßo dołho doscź wurěczowałoj, kotry s njeju ma módrischi nóß, na jene dobo jedyn toho druheho shrabnu a jemu poł noßa wotkußnu. Wobschkodźeny ßwojeho pschecźiwnika wobskorži, sa wotkußnjeny nóß wot njeho 80 toler žadajo. Ssudnistwo pak wußudźi, so ma jemu jeho pschecźiwnik 10 toler wuplacźicź a wysche toho bertl léta w jastwje ßedźecź.

* W Jenißejskich lěßach w Ssibirskej ßu saßo nowe skoto wußlědźili. Skoto je w bělym kamjenju pschi rěczy Rybna. Prěnje pruhi hižo pokasachu, so w kamjenju wjele skota tczi; czim hłubscho pak kamjeń łamachu, czim wjazy skota w nim namakachu. Po poßlednich powjesczach ßo s tamnischeho běłeho kamjenja 2½ prozenta skota dobywa, to je s zentnarja kamjeni poltsecza punta skota. Wobßedźerjej skały, wě ßo, tajke bohatstwa jara sawidźa; duž ßu drusy, kotsiž ßo też na dobywanje skota wusteja, rucze ßußodne ležomnosczе pokupili, so bychu toho runja ßwój dobytk sczinili.

* Transkaspiska żelesniza (w ruskej Asiji) ßo khwatnje dale twari. Duž je ßo Bokhariski emir (wjerch) pokhwatał, so by generalej Annenkowej, kotryž tutu żelesnizu twari, sdźěłił, so njemóże na žadyn pad dowolicź, so ßo w Bokhariskim kraju żónske a muzszy hromadźe w żelesniskich wosach woża. General Annenkow je na to emirej ßlubił, so budże sa żony a młode holzy woßebite wosy a kupeje se sapowěßnjenymi woknami natwaricź dacź, a so budźa ßo tute żónske kupeje a wosy woßebje wobstražowacź, so njeby hdy žadyn muzski do nich stupił.

* W Tonkingu w Narańschej Asiskej kschescźijanow ßurowje pschesćěhaju. Hrósbne ßu powjesczе, kotrež franzowski cźaßopiß „Missions catholiques“ s krajiny Kong-Tchon wosjewja, hdźež ßebi kschescźijenjo psched tukrajnymi wobydlerjemi žaneje hodźiny žiwjenja wěsczi njeßu. Wschě zyrkwje ßu wurubjene, woktarje spowalane, měschnizy na klětkach skónzowani. Mandarinojo drje ßu ßwoje straże na dróhach postajeli, ale kschescźijanow woni jeno na sdaczе sakituja, pschetož pschi rubjenju ßu ßami ßobu prěni. Domy, kotrež zyrkwi ßłuscheja, ßu spalene, toho runja wobydlenja kschescźijanow. Kschescźijenjo, kotrymž ßu wscho sebrali, po kraju a w horach wokoło błudźa a ßebi na dróhi njewěrja, ßo bojo, so móhli jich skónzowacź. W jenym měsće najwoßebnischi měschczan ßam lud na kschescźijanow schczuwasche, kotrychž dyrbjesche wyschnosczе do jastwow sesamkacź, so by jich pschecźiwo póhanskemu ludej schkitowała. Wschědnje ßo czrjódy ludu psched wrotami podprefekta shromadźuja, hkowu biskopa Guicharda, patera Domascha Lina a druhich wjednikow kschescźijanow žadajo. To je tón měr, kajkiž njedźiwajzy na wschě protesty präsidenta Paula Berta w Tonkingu woprawdźe knježi. Duž też je ßo poßledni cźaß wjele wo tym rěczało, so chzedźa Paula Berta do Franzowskeje wróczo powołacź a wěsteho Harmanda na jeho město póßłacź.

* W Ameriży, kaž ßo sda, potajne kurjenje tobaka mjes żónskimi ßylnje wokoło ßo hraba, runjež tam żónske tak cźinja, jako by jim kurjenje muži wohidne było. Wobßedźer jenych s najwjetschich zigarowych khlamow w měsće Cincinnati njedawno jenemu němskemu pscheczelej pißasche: Sswojich najlěpschich wotebjerarjow mam tudy mjes żónskimi, wot kotrychž ßu nětkotre wsche dźiwje na kurjenje. S najwjetscha s zigaretami poczinaju; bórsy pak jim tute wjazy ßylne doscź njeßu, duž ßo do zigarow dadźa. Tudy je wjele małych żónskich kurjerskich towarstwow (klubow), kotrychž ßobustawy ßo runje kaž muzszy skhadźuja, so bychu kuriłe, ßo rosrěczowałe a piłe; pschi tym ßo wot swonkowneho ßwěta zyle wotsamkaju, so by žane njepowołane woko je njewobkedźbowało. Jena mojich najlěpschich wotebjerarkow je bohata wudowa, kotraž by sa najwjetschu njepschistojnosczе měła, chzyk-li ßebi muzski dowolicź w jeje pschitomnosczi kuricź. Najhórsche je, so ßo bórsy też ßłużobni do kurjenja nawucźa, widźo, kak jich knjenje kurja.

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowanaj:

Michalska zyrkej: Michał Khorla Hilbjenz, fabrikski dźěłacźer tu, s Amaliju Magdalenu Mitaschez na Židowje.

Křćeni:

Michalska zyrkej: Pawoł Adolf, Ernsta Alberta Krenza, kłobukarja pod hrodom, ß. — Max Richard, Jana Schöbla, fabrikskeho dźěłacźerja na Židowje, ß. — Jan August, Jana Bohuwěra Poldraka, khěžerja a murjerja na Židowje, ß. — Ernst Hermann, Ernsta Moritza Seiferta, khěžerja, pólnika a cźěßle na Židowje, ß. — Khorla August, Jana Peterja, khěžkarja a dźěłacźerja w Hněwßezach, ß. — Khorla Bohuwěr, Khorle Augusta Kubjenza, żelesniskeho dźěłacźerja na Ssokolzy, ß. — Max Walther, njemandź. ß. na Židowje.

Katholska zyrkej: Hedwiga Ottilija, Antona Witka, dźěłacźerja w Budeßezach, dź. — Marja Josefa, Konstantina Cźornaka, klampnarja tudy, dź. — Marja Hilža, Antona Eliaßa, krawza tudy, dź.

Zemrjeći:

Dźeń 10. novembra: Marja, Jana Bohuwěra Rösecka, dźěłacźerja pod hrodom, dź., 1 m. 28 d. — 12. Jan Pawoł, Khorle Bohuwěra Klimanta, dźěłacźerja tudy, ß., 6 m. — 13. Ernst Gustav, Augusta Budera, fabrikskeho dźěłacźerja w Dźěžnikezach, ß., 5 m. 1 d. — 15. Pětr Adolf Hobrak, cźěßla tudy, 47 l. 6 m.

Płaćišna žitow a produktow w Budyšchinje

13. novembra 1886.

Žitowy dowos: 2639 měchow.		Na wikach wot M	Na wikach wot Pf	Na wikach hacž M	Na wikach hacž Pf	Na bursy wot M	Na bursy wot Pf	Na bursy hacž M	Na bursy hacž Pf
Pšeńca	běła	8	57	8	69	—	—	—	—
"	žołta	7	89	8	4	—	—	—	—
Rožka	50 kilogr.	6	77	6	90	—	—	—	—
Jačmjeń	50 kilogr.	6	74	6	96	—	—	—	—
Wowš	50 kilogr.	5	75	6	—	—	—	—	—
Hroch	50 kilogr.	8	6	10	28	—	—	—	—
Woka	50 kilogr.	8	6	8	33	—	—	—	—
Jahły	50 kilogr.	12	—	15	50	—	—	—	—
Hejduška	50 kilogr.	16	—	16	50	—	—	—	—
Běrny	50 kilogr.	1	50	1	80	—	—	—	—
Butra	1 kilogr.	1	80	2	—	—	—	—	—
Pšeničžna muka	50 "	7	—	15	50	—	—	—	—
Rjana muka	50 "	7	—	10	25	—	—	—	—
Ssyno	50 "	3	—	3	20	—	—	—	—
Ssłóma	600 "	26	—	28	—	—	—	—	—
Proßata	561 schtuk, schtuka	9	—	19	—	—	—	—	—
Pšeničžne wotruby		4	—	4	25	—	—	—	—
Rjane wotruby		4	75	5	—	—	—	—	—

Dražďanske mjaßowe płaćišny. Howjada 1. družiny 59—62 mk., 2. družiny 50—53, 3. družiny 25 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne šwinje 53—55 mk. po 100 puntach s 20 prozentami tary. Čelata 1. družiny 50—65 np., 2. družiny 28—38 np. po puncže rěsneje wahi.

Wjedro w Londonje 19. novembra: Deschcź.

Konjaze deki

w wulkim wubjerku hižo po 2 mk. 50 np. porucža

T. Albert na hornjeńskej haßy.

Podpißany s tutym šwoje hižo lěta dołho sa dobre snate

jablukowe wino

nakißałe a **šłódke** knjesam korčžmarjam kaž też privatnym k schcźišnam a kwaßam porucža.

Skasanja pschijimataj kk. **Richard Pötschke** pschi torhoschcźu a **Ernst Kern** na šerbskich hrjebjach w Budyschinje. — Saßopschedawarjam šo nižsche płaćišny woblicža.

Ernst Schmidt

w Małych Debßezach pola Budestez.

K schcźišnam, kwaßam a druhim šwjedźenjam, woßebje hoscźenzarjam šwoje **jednore a dwójne palenzy,** toho runja wubjernje dobre **likéry** po jara tunich płaćišnach poručžamoj. **Ginzel & Ritscher,**

deštilazija na wulkej bratrowskej haßy 6.

Dr. Netschowe sarybowanje pšche brunu

hoji difteritis, brunu, kaschel atd., schkleńża po 75 np. a 1 mk., jenož prawdźiwe, hdyž je pißmo k nakoženju „Hanineje haptyki“ w Dražďanach pschipokožene,

dr. Netschowa pschetlajaza a žiwjeńska eßenza

hoji wschě žołdkowe khorosće, migrenu a nerwowe czerpjenje, schkleńża po 75 np. a 1 mk. s pißmom k nakoženju dostacź we wschěch haptykach.

Srěbz,

7/4lětny, je na pschedań w Jeńkezach czišło 4.

So bych šwój wulki skład **lampow** něschto pomjeńschił, pschedawam je wot dźeńšnischeho dnja po fabrikskej płaćišnje a to ručžne lampy po 40 np., scźěnske lampy po 50 np., wißaze lampy po 1 mk., tykanzowe blachi, wuhlowe kaschće, wódne khany, bowy, krjepjawy, mlocźenki a mlokowe khany jara tunjo.

Hermann Rachlitz, klampnař na žitnej haßy 10 a Hoschiz haßy 24.

Nowe sofy

hižo po 27 mk.,

pjerate matrazy

po 19 mk.

po měrje derje a trajnje dźěłane porucža

Albert Lißak, tapezěrař na šnutskownej lawskej haßy 10 po 2 skhodomaj w domje knjesa pschekupza Engerta.

Wschě družiny czrjewow

k dźěłanju kołbaßy porucža pschedawarnja czrjewow

A. Eisslera

na žitnych wikach 16.

Roßowany šwjelzowy abo njetrjeny len, kaž też **wutrjeny len** kupuje kóždu dźělbu po najwyschschich płaćišnach

mechaniska dźěłopschadownja w Hajnizach.

Kosaze, nasymske, cźelaze, howjaze, sajecze, korniklaze koze kupuje pschezo po najwyschschich płaćišnach

Heinrich Lange

pschi šerbskej katholskej zyrkwi.

Knjesam wobšedźerjam konjow poručžamoj šwój sa dobry spósnaty

pa. maschinski wolij, pa. kopytny mas, mas sa grat (kožowy mas) a **kołmas,** czisty a njefalschowany.

Paur & Co.

w Dražďanach,

chemiska fabrika.

W Budyschinje pola **Arna Möckela** na šerbskej haßy.

Jerje

rjane tučžne ryby porucža po tunich płaćišnach

Hermann Klemm

na bohatej haßy.

Najlěpsche nowe

hollandske jerje

jara něžne a tučžne ryby po **3** a **4** np. porucža

Hermann Knnack

na bohatej haßy 8.

Tuni khosej

kupuje šo hischcźe pola

Gotthardа Behrendsa

na Hoschiz haßy 42.

Turkowske šłowki

najrjeńsche a najwjetsche, kotrež šu dostacź, porucža hischcźe tunjo

Moritz Mjerwa

na mjaßowym torhoschcźu, deštillazija najlěpschich likérow.

Najtuńsche žórło k kupowanju sa saßopschedawarjow

barchenta k koschlam, barchenta k pjeslam, pollama, kruteho köpra, lama, rubischczow atd.

w wulkim wubjerku po najtunischich engros-płaćišnach pola

Alphonsa Schauseila.

Syrop

punt po 16 a 20 np., šłódki a czišcźe šłodźazy, poručžataj

Ginzel & Ritscher

na wulkej bratrowskej haßy 6.

Kosaze kóžki

kaž też wschě druhe šyre koże kupuje po najwyschschich płaćišnach

Gustav Naucke

na garbarskej haßy 16.

S dobom pschi potrjebje na šwój bohaty skład bjesmolnych pjelzowych kožow kedźbliwe czinju.

Kosaze koże,

sajecze, karniklaze a wschě druhe koże kupuje po najwyschschich płaćišnach

L. Fleischer

na šwonkownej lawskej haßy 18.

Khosej

njepaleny punt po 70, 80 hacž do 150 np.,

pschezo czerstwy **paleny,** šylnje a derje šłodźazy, punt po 100 a 120 np.

poručžataj

Ginzel & Ritscher

na wulkej bratrowskej haßy 6.

Khosej

w wulkim wubjerku

seleny punt po 70—160 np.

jenož derje šłodźaze družiny porucža

Gustav Poser

na jerjowej haßy.

Nowe jerje

wulke tučžne ryby

mandel po 50 np.

pola

Gotthardа Behrendsa

na Hoschiz haßy 42.

Naschu wukhwalenu šnatu

4 np. zigaru czišło 3

wschitkim kurjerjam k prusy naležnje poručžamoj.

Strauch & Kolde,

3 na kamjeńtnej haßy 3,

drogowe khlamy k šłotemu worłej.

A. Tschentscher, schatowa fabrika a wuhotowanski magazin w Budyschinje.

Fabrika a skład wschěch drnžinow mužazych schatow, žonjazych schatow, hólczazych schatow, holczazych schatow, schatow sa nowonarodženych, schatow sa kupjele, schatow sa blido, schatow sa kožo, schatow sa hospodarstwo, schatow sa kucheń, schatow sa čeledź, schatow sa dom, normalnych schatow profesora dr. Jägera a gumijowych schatow.

Najwjetschi wubjerk we wschěch artiklach. Najtunsche płaćišny.

Krajnostawski bank.

Daňska měra sa dotalne s 3½ prozentami sadanjene nalutowanske pjenjesy so **wot 1. januara 1887** na **tsi prozenty** poniži.

Měješe hischće njewotschtemplowanych nalutowanskich knižkow so s tutym napominaju, knižki dla wotschtemplowanja hač do 31. dezembra 1886 tu wotedać.

W Budyschinje, 12. novembra 1886.

Krajnostawski bank Kralowskeho Sakskeho Hornjołužiskeho markhrabinstwa.

Seehaußen. Bauersachs.

Wschitkim wobłuženym so herbstni rěčy.

Sa najkmanschi dar k Božemu dźěsću poručam w najwjetschim wubjerku w měsće

kasety.

To su rjane kaschćiki, w kotrychž so 10, 25 hač 50 listnych papjerow a kuvertow, kraßnje s róžičkami wudebjenych, namaka.

Wone su dostać po wschelakej płaćišnje po 50 np. hač 4 mk.

w papjerowych khlamach

Handrija Lorenza

na róžku Hoschiz a seminarskeje dróhi.

Wjele kupowanjow w mojim khlamu.

Fotografijowe a pišne albumy, listnizy a tosche sa knjenje, pišne mapy, zigarowe etwije, portemoneje jara trajne, **pišadła, drastne dźeržaki, kurjeńske serwišy, sćěnske mapy, žohnowanja sa dom,** wschě družiny **protykow** a kraßne **nowolětne khartki** w wulkim wubjerku po najtunischej płaćišnje porucža

knihiwjasarnja a papjerowa pschedawarnja

Gustava Rämscha

na bohatej haßy 21.

Njepaleny khosej

punt po 80, 90, 100 np. atd.,

sylny a jara derje skłodźazy, porucža jako něschto jara tunje

Th. Grumbt

w kupnizy a na swonkownej lawskej haßy.

Pschedźenak,

protyka sa Serbow na lěto 1887, je wuschoł a je dostać sa 25 np. w wudawarni Serbskich Nowin.

Emma swud. Jorwerckowa

na hłownym torhoschću s napschećża hłowneje straže

swój wulki skład

paletotow, pjeslow a plüschowych jakow

po tunich płaćišnach

dobroćiwemu wobkedźbowanju porucža.

Woprawdźite

Sslanknowske češke piwo

schkleńzu po 15 np. porucža jako něschto wubjerne

H. A. Raude w „Deutsche Halle".

Powšitkowna assekuranca w Triestu.

(Assicurazioni Generali.)

Sałożena w lěće 1831.

Rukowazy fond w kapitalu a reservach w hotowych pjenjesach:

33 millijonow 279 tyšaz 016 schešnakow 21 krajz.

Woheń-, krupobicže-, transport- a žiwjenje-sawěsćenje.

Polizy so w **khežorstwowych markach** wustajeja.

K wukasowanju a k wobstaranju sawěsćenjow poručataj so jako agentaj:

hamtski skotolěkar **Ernst Walther** w Budyschinje,

schewski mischtr **Heinr. Jul. Näther** w Kukowje p. Pancziz.

K pěknemu a rjanemu dźěłanju

fotografijow kóždeho waschnja

porucža so

fotografisko-artistiski atelier

Alex. Matthaeya dwórskeho fotografa naßl.

Alfr. Schreibera

w Budyschinje, na schulskej dróhy 3.

Jenicžka pschedawarnja sa Budyschin, Lubij a wokolnosću **Meyerowych schpihelowych a wobrasowych wobłukow.** (Sakitany mustr a belg. patent.)

Herrmann Darschau, schtrympawarnja

na schulerskej haßy čišło 1

cześcženym Serbam w Budyschinje a wokolnosći s tutym najpodwolnischo k nawjedženju dawa, so so jeho **snate cžeške schtrympowe twory** sobotu a hermank w budže wjazy njepschedawaju, ale jenož w jeho khlamach na **schulerskej haßy 1.**

Sswinjaze mjaßo, 4 porsty tołste, punt po 55 np., **ßadleschczo** po 60 np., **ßyry połcz** po 60 np., **ßuscheny połcz** po 70 np., jara rjany **kołbaßowy tuk** po 50 np., tuczny dobru **bełu kołbaßu** po 70 np., **dobru kołbaßu** po 60 np.
porucza **Ota Pětschka**
na ßerbskej haßy.

Jerje

po 4 a 5 np., mandl po 50 np., kopu po 2 mk. porucza
Th. Grumbt.

Jenoz dobre
cżaßniki
ſ rukowanjom po najtuniſchej płaczińſnje na wotpłaczenje po 1 mk. na tydzeń.
Pſchedawam **regulatory,** budzaki, ſcżěńſke a dybſacżne cżaßniki a cżaßnikowe rjeczaſy.
J. Jyrch
na garbarſkej haßy 23 w Budyſchinje.

Rołkaty tobak,
Khoczebuſki, Ohlauſki, němſki portoriko a tłoczeny tobak, punt hižo po 55 np.,
krany tobak
punt po 55 np.,
rjepikaty tobak
punt po 25 np.
(ßaßopſchedawarjam po fabrikſkich płaczińſnach)
porucza
W. H. Conrad
na bohatej haßy 13.

Gustav Rämsch
21 na bohatej haßy 21
porucza
pißane wobraſowe liſtna 25 liſtnow po 60 np.,
pißanu ßwětku papjeru 25 liſtnow po 35 np.,
bělu židžanu papjeru 25 liſtnow po 15 np.,
cżerwjenu židžanu papjeru 25 liſtnow 40 np.,
liſtnu papjeru 100 liſtnow po 40 np.,
liſtne kuverty 100 liſtnow po 25 np.,
protyki k wottorhanju ſchtuku po 35 np.,
pißne knihi we wſchěch liniaturach duzent po 80 np.,
pißadła, kaž ßu pſchedpißane, duzent po 30 np.,
wobraſowe knihi hižo po 3 np.
Wſchě druzimy
tintow, wokojnikow, konzeptneje papjery
po najtuniſchich płaczińſnach.

Rjepikaty tobak
njeroskraty najlěpſchi amerikanſki punt po 34 np.
porucza
Gotthard Behrends
na Hoſchiž haßy 42.

Syrop
punt po 12 np., jara ßłódki, porucza **Hermann Klemm**
na bohatej haßy.

„Lipa“
změje, da-li Bóh, jutře njedzelu 21. nazymnika popołdnju z dypkom 3 hodźin w Eberweinec hoscencu swoje měsačne posedzenje, na kotrež sobustawy najpřecelniſo přeproſuje
předsydstwo.

Sprawna ßerbſka hoſposa k wothladanju ſtareho muża ßo pyta. Hdże? je ſhonicz w wudawarni Serb. Nowin.

Budyska Bjesada.
Lětuſche **ßwinjorěſanje** směje ßo po ſwuczenym waſchnju **wutoru 23. novembra** w Budyſkej tſelerni. Kouvert płaczi 75 np. Sapoczatk 1/2 8 hodźin.
Pſchedßydſtwo.

Lětny ßmjertny dzeń
njebo **Handrija Bohuwěra, Pětra Glasera** w Boſchezach najmłódſcheho ßyna.

Tak runje tón dzeń dzeńßniſchi
Je lěto — ßyno lubowany —,
So ty we ſaznej młodoſczi
Pſches cżichu ßmjercz bu wotwołany;
Nětk twoje lube cżěło ſpi
We Porſchizach na kerchowi,
Ta duſcha pak je w njebju.
Wón bě — kaž Serbſke Nowiny
Nam wo nim hižo powjedachu —
We Boſchezach tam rodzeny,
Hdžez w Porſchizach we zyrkwi dachu
Pſchi kſchcżeńzy luby nan a macz
Joh' „Handrij Traugott“ mjenowacz
Po kſchcżijanſkim waſchnju.
Wón rjenje horje roſcżeſche
A hdyž wón ſchěſcz lět ſtary běſche,
Lět wožom wo wßy do ſchule
Wón kózdy dzeń tam ßwěru dźěſche,
Pon w Porſchizach tam we zyrkwi
Sswój kſchcżeńſki ßlub ßam wobnowi,
Rad cżěßła pon bycz chżyſche.
Duž wuknjeſche wón cżěßliſtwo,
Joh' miſchtr tón knjes Sſyman běſche,
Kiž w Lichanju ma bydlenjo
A kiž tak jara rady chżyſche,
So wſchikny by we wſchěm byl
A pſches to dobru warbu měl —
Sa to h'ſchcże dżak jom' damy.
Hdyž cżěßliſtwo bě nawuknył,
Dha je wón pſchi wſchěm ßwojim dźěli
Pſchez' poßluſchny a ßwěrny byl,
Duž ßu joh' wſchitzy lubo měli,
A bórſy — kaž to ſnate je —
Joh' ßmjertny dzeń ßo bliżeſche
We jeho młodych lětach.
Hdyž pjatnacze lět dokonja,
Dha je ßo pſchi nim ſapoczała
Ta ſtraſchna khoroſcz hłowjaza,
Na kotruž ßmjercz je prjecz joh' wſała;
Jom' żana pomoz lěkarſka,
Kiž bu jom' ſahe pytana,
Njej' niczo pomhacz móhła.
A tak ßwój běh wón wobſankny,
Hdyž dokonjał tu lědma běſche
Lět ſchěßnacze dwaj měßazy
A ßo tu pſches ßmjercz wotdźělesche
Wot lubych ſtarſchich, bratrow dwej'
A jenej' ßotry jeniczkej',
Też dalſchich lubowanych.

A hlaj, na ßmjertnym łožu wón
Tu lubu macz, kiž pſchi nim běſche,
Hdyž poddaty bě Bohu wſchón,
Ju hiſchcże junkrócz wokoſcheſche
A dżeſche: „Mjeno Knjeſowe
Budź do wěczneſcze khwalene!“
Też praji: „Haleluja!“
Ach, hdy by wón lět dwazeczi
Był na tym hrěſchnym ßwěcze żiwy,
By dyrbjał ßłużicz w wojerſtwi
Kaž kózdy, kiž je ſtrowy, cżiły;
Duž, lubi ſtarſchi, njewěſcze,
Schto by joh' pſchi tym podeſchło,
Hdy by ßnadz wójna była.
Tak je wón wſchemu woteſchoł,
Schtoż by joh' cżežke trjechicz mělo,
Hdy by był dleże żiwy jow,
Kiž ſa waß by ßnadz ſrudne było;
Duž, lubi ſtarſchi, njepłaczcże:
„Schtoż cżini Bóh, wſcho dobre je“,
Hdy by też cżežke było.
A pſchi tym chżu ja też h'ſchcże rjez,
So jeho cżeta lubowana,
Nětk njebo Hana Schkleńczerjez,
We Porſchizach je pohrjebana,
Kiž je też lětża wumrjeła
Sſrjedz měßaza ſeptembera
A je nětk ſ nim we njebju.
Też horzy dżak ßo wupraji
Sa cżěła rjane wupyſchenje
Tej żónſkej — mużſkej młodoſczi,
Tym lubym cżěßlam wſchitkim rjenje,
Kiž jeho k rowu njeßechu,
Też poſawniſtow płaczachu,
Bóh ſapłacz jim to wſchitko.
A tón naſch dżak najhorzyſchi,
A hdyž też nětko ſe ßylſami,
Sſo lubom' Bohu wupraji,
Kiž bě też w cżežkej ſrudżbje ſ nami,
Sa wſcho, ſchtoż lubom' ßynej tu
Pſchi żiwjenju a wumrjecżu
Je ſ hnady nad nim cżinił.
Dha ſpi nětk, luby Handrijo,
Wſchak cżiſche w twojim khłódnym rowje,
Tón cżaß ßnadz njeje daloko,
So budże Bóh po ßwojim ßłowje
Cże ſaßo ſ njeho wubudzicz
A na wěczne waß ſjednoczicz
We ßwojim Bożim raju.

Na żadanje ſrudnych ſawoſtajenych **Pětr Mtónk.**

Dobrym ſnatym a pſchecżelam ſrudnu powjeſcz k nawjedzenju dawamy, ſo je naſch luby nan, pſchichodny nan a dźěd, knjes knihiwjaſaŕ **Khorla Gelbe** w Budyſchinje 16. novembra wumrjeł. Wo ßobuželniwoſcz proſcha
ſrudzeni ſawoſtajeni.

Po ſemrjeczu mojeho lubeho nana, knjeſa knihiwjaſarja **Khorle Gelby,** ßym ja knihiwjaſarſtwo pſchedewſak. Duž proſchu tych, kotſiž ßu k njemu pſchiſtupowali, ſo bychu też mi ßwoje dowěrjenje ſpożczili.
W Budyſchinje, 17. novembra 1886.
Bernhard Gelbe, knihiwjaſaŕ.

Serbske bjesadne blido pola **Thiermannec** kóždu ſrjedu wot 5. do 7. hodź.
Někotři Serbja.

Sskužobne holzy ſa dom, dżowki a wotroczkow pyta pſchi wyßokej mſdżě **Krauſch** na ſadnej bohatej haßy 6.

Hólczez, kotryž chze rěſniſtwo nawuknucz, móże hnydom ſaſtupicz pola rěſniſkeho miſchtra **Soki** w Rakezach.

K czeßnemu dopomnjeczu
na
njebo **Haŭžu** rodz. **Böhmarjez,** **Handrija Kocha** w Bukezach
mandżelſkeje,
† 24. novembra 1885.

Dżeńß' w duchu ſ nowa pſchewodżamy
Cże k rowu, macze, mandżelſka!
Dżeńß' hłubje ſaßo ſaczuwamy
Tu boloſcz ßmjertnoh' dźělenja.
Dżeńß' pſched lětom, hlaj, wotwołaſche
Bóh ſ tutoho cże żiwjenja;
Duž ſdobnje ſaßo ßylſy naſche
Twój luby row dżeńß' maczeja.
Ty běſche macz, kiž lubowaſche
Tak wulzy ßwoje dżeczi tu;
Je k ſchcżeſczijanſtwu ſwuczowaſche,
Jim k ſnamjenju bě żiwa tu.
Bě mandżelſka, kiž lubowaſche
Wſchak mandżelſkeho ſ wutrobu;
S nim dźělesche wſcho ſe ßwěrnoſczu,
Schtoż podeidże waj' w żiwjenju.
We Woleſchniży narodżena,
Ssy ſchcżena w zyrkwi Lubijſkej;
Ssy we wßy w ſchuli roswuczena
We wěrje zyrkwje lutherſkej'.
Hdyž ſchcżeńſki ßlub bě wobnowiła
We ßerbſkej zyrkwi w Lubiju,
Saß' ſtarſchich dom bě wuſwoliła
Sa dalſchi khód we żiwjenju.
Hdyž dwajadwazeczi lět běſche,
Ty jako cżeßna njewjeſta
Do mandżelſkeho ſwjaſka dźěſche
S Handrijom Kochom ſ Njechanja.
S nim tſiatſizeczi lět dźěſche
Po puczu ſprawnej' luboſcze,
A dokelž Bóh Knjes ſ wamaj běſche,
Waj' dom ßo derje mějeſche.
Bóh Knjes waj' běſche pożohnował,
Wam ßyna, ſchtyri dżowki da;
Tu najmłódſchu ſaß' prjecz je wołał
We ßedmym lěcze żiwjenja.
Kak ſrudna k rowu pſchewodżała
Ssy ju pſched wóßom lětami;
Haj nětko — kaž by pożadała —
„Macz w łóżku ſbóżnej' Leńki ſpi.“
Hdyž hiſchcże ſtrowoſcz wużiwaſche,
Bě huſto na ßmjercz ſmyßlena;
Hdyž nětk ßo ßmjercz kaž widżecz daſche,
Ty woſta měrna, ſpokojna.
Do Božej' wole poruczeſche
Sswój luby dom — a cżerpjenja,
Na ßmjertny pucz ßo poßylnjeſche
Pſches wotkaſanje Jeſuſa.
Tak w wěrje poßylnjena dźěſche
(B'dże lěto ſrjedu pſchichodnu),
Hdyž pjeczapołſta lět ty běſche,
Po dležſchim cżežkim cżerpjenju:
Wot naſchich ßylſow pſchewodżena,
Dom ſ tutoh' ßwěta zuſniſtwa;
Na hnadu Khryſta ſakożena
Ssy cżiſche, ſměrom wußnyła.
Dha wotpoczuj nětk cżiſche, měrnje
We khłódnoh' rowa bydleńczku,
Knjes Jeſuß ſtrażuje cże ßwěrnje;
My mamy wſchak tu nadżiju:
So twoja duſcha, wukupjena
Pſches Khryſta krwawnu ſaßłużbu,
Nětk pſches hnadu je wobleczena
Tu cżiſtu draſtu njebjeſku.

Sruđzeni ſawoſtajeni.

(K tomu cżißtu pſchiłoha.)

Pschiloha k czißlu 47 Serbskich Nowin.
Sobotu 20. novembra 1886.

Strowe kruschwinowe drjewo, niz mjenje 6 zolow, kaž tež **strowe wólschowe drjewo,** niz mjenje 12 zolow ßylne, kupuje po najwyschschich płaczißnach

mechaniska pschadownja w Hajnizach.

Tkaniny k ßuknjam

6/4 schěroke, łóhcź po 30 hacž 50 np.,

barchent k koschlam

łóhcź po 16, 20, 25, 30 np.
w wulkim wubjerku porucza

Alphons Schauseil.

Ujeczißczeny vaselin
w wschelakich druzinach,
maschinske wolije
poruczataj po tunich płaczißnach
Strauch & Kolde
na kamjeńtnej haßy 3,
drogowe khlamy k słotemu workej.

Najwjetschi sklad
dwójzyschěrokeho

l a m a

w modnych mustrach
stary łóhcź po 60 np. hacž 2 mk.,

p l ü ſ ch

k pjeslam
stary łóhcź po 130 np.,

krimmer

k wobßadźenju
stary łóhcź po 125 np.
porucza

Alphons Schauseil.

Najwjetschi sklad wschelakorych **kožow, mufow a hotowych kožuchow** ma

Heinrich Lange
9 pschi žitnych wikach 9.

Skladnostnu kup ſymſkich mantlow

po 6 hacž do 12 mk.,

wo połojzu tuńſche, hacž ßu wo prawdźe hódne,
porucza

Alphons Schauseil
w Budyschinje na bohatej haßy 67.

Najrjeńſche a najtuńſche

konjaze deki,
puczowanske deki,
deki na ſofa,
deki na blido a
deki, po kotrychž ßo běha,

porucza **Ludwig Kuhlmann**
w kupnizy.

Pißane wuschiwanje

ſapocźane a hotowe w wulkim wubjerku po tunich płaczißnach.
Anna Prasser na schulſkich hrjebjach 11,
ſ napſchecźa theatra.

Jara dobry paleny khofej

punt po 1 mk., 1 mk. 20 np. a 1 mk. 40 np.
porucza **Th. Grumbt**
w kupnizy a na ſwonkownej lawſkej haßy.

Khofej

paleny punt po 100—200 np.,
khěžorſke měſchenje pt. po 120 np.
porucza ſa něſchto wubjerne
Gustav Poser
na jerjowej haßy.

Jerje

jara wulke po 4 a 5 np.,
15 ſchtuk po 50 a 60 np.,
porucza ſa jara płaczißny hódne
Gustav Poser.

Shorjelski magazin
hotoweje
mužazeje, žonjazeje a dźěćzazeje drasty
Moritza Wassermanna
19 na bohatej haßy 19
porucza wschě **nowosće**
sa nasymski a symski czaß
w wulkej hromadze a, dokelž ßu ßo wot njeho s czaßom tkaniny nakupiłe, njedźiwajo powjetschenych wołmowych płaczišnow, po jara tunich płaczišnach.

Paletoty psche deschcź a haweloki,
symske mantle, paletoty, dolmany atd.,
sportske pjesle
sa **knjenje,** w dokonjanej rjanoscźi, wschě žadanja w nastupanju wuhotowanja a płaczišny spokojaze.

Mantle sa holzy.
Symske wobleczenja
sa **muzskich** a **hólzow.**

Symske swjerschniki
s modnych a najlěpschich tkaninow, w jenož derje ßedźazych faßonach.
Wulki wubjerk elegantnych tkaninow k schiczu po měrje.
Moritz Wassermann,
Shorjelski magazin hotoweje mužazeje, žonjazeje a dźěćzazeje drasty.
Jenož 19 na bohatej haßy jenož 19.

Czrjewa
wschěch družinow k dźěłanju kołbaßow ßu pschezo dostacź pola
Ernsta Lehmanna
na žitnych wikach.

Butra!
Měschanu butru,
lutowansku butru
w bowach a wuwaženu, najlěpsche družiny, porucza wot czerstweje posylki
Gustav Poser
na jerjowej haßy.

Mydlarńja Herm. Puya
w Budyschinje na ßerbskej haßy
porucza

jadriwe mydło, dobre ßuche	punt	po	40 np.,
jadriwe mydło, czerwjene a módre	„	„	36 „
žołte wóskowe mydło I	„	„	40 „
žołte wóskowe mydło II	„	„	30 „
soda	„	„	5 „
schterku	„	„	22 „

masne mydło, sełene mydło, petrolej, wschě artikle dobre a po najtuńschej płaczišnje.

Richard Herbold,
słótnik a gravěr
pschi ßerbskich hrjebjach czišło 22 na koßu starych kasermow.
Pschedawanje a porjedźenje dobre a tunje.

Khosej:
Kampinas
punt seleny po 70 np.
= paleny = 85 =
mexikanski
punt seleny po 80 np.
= paleny = 100 =
jara derje a ßylnje ßłodźazy porucza
Hermann Kunack
na bohatej haßy 8.

Khosej
wot najtuńschich hacź do najlěpschich družinow, jara derje ßłodźazy, porucza **Hermann Klemm**
na bohatej haßy.

Jara dobre
drastne tkaniny
woßebje czistowołmjane w bohatym wubjerku. Płaczišny spodźiwnje tunje.
Julius Hartmann Sohn
na rózku mjaßoweho torhoschcza.

Najlěpschi
zokrowy syrop
punt po 16 np.
porucza
Gotthard Behrends
na Hoschiz haßy 42.

Khlěb
k wuměnjenju a k kupjenju,
zakty,
pscheńcznu a rzanu muku
porucza
khumschtny mkyn w Scheschowje.

Wukasanje a pschewjesne pißma dawa
Albert Meisel w Budyschinje.

A. Mager
na ßerbskej haßy
pschedawa a porjedźa
czaßniki derje a tunjo.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 48. **Sobotu 27. novembra 1886.** **Lětnik 45.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Němski kněžorstwowy zejm je so schtwórtk sešoł. W trónskej rěcži, ſ kotrejž statny sekretar ſ Böttticher zejm wotewri, so pschipowjedži, so je hłowny nadawk, ſ kotrymž směje so zejm nakładowacź, swěsćenje kněžorstwoweje brónitosće. Psches sakoń wot 6. meje 1880 je so wójſkowa zylnosć, kajkaž ma w cžasu měra hacž do 31. měrza 1888 bycź, postajiła. Duž je němskemu wójsku nowy sakońſki podkožk nusny. Kněžorstwowe knježerstwo chze liczbu wójska na cžas wot 1. haprleje 1887 hacž 31. měrzej 1894 na 468,409 muži, po tajkim wo 41,000 muži powyschenu měcź. Jenolětni dobrowólniży w tejle liczbje wopschimnjeni njejsu. Wot 1. haprleje 1887 budże infanterija ſ 534 bataillonow, kavallerija ſ 465 eskadronow, pólna artillerija ſ 364 batterijow, pěscha artillerija ſ 31, pioněrojo ſ 19 a train ſ 18 bataillonow wobstejecź. S nowa sakładacź ma so sa infanteriju 5 regimentow (4 pruske a 1 sakski) a 15 bataillonow (wschě pruske); 1 bataillon sakskich jegerjow, 24 batterijow pólneje artillerije (17 pruskich, 2 bajerskaj, 3 sakske, 2 württembergskaj), 9 kompagnijow želesniskich wojakow (6 pruskich, 1 bajerska, 1 württembergska a 1 sakska), 1 kompagnija pruskich pioněrow a 14 kompagnijow traina (12 pruskich, 1 saksa a 1 württembergska). Powyschenje liczby němskeho wójska je nusne, dokelž je franzowske kaž tež ruske wójsko zylnische hacž němske. Kněžor so nadžija, so so nusnosć tutoho njewotpokasajomneho žadanja wot zyleho němskeho luda a jeho sastupjerjow poknje pschipósnaje. Dalsche pschedkohi, wo kotrychž směje kněžorstwowy zejm wuradžowacź, pocžahuja so na sastaranje wojerskich wudowow a zyrotow a wupscheſtrjenje njesboże-sawěsćazeho sakonja na morjakow a twarskich džěłacžerjow, kotsiž hacž dotal tutomu sakonjej njepodstejachu. Směrowazy sacźiscźacź cžini kónz trónskeje rěcže. W nětcžiſchim cžasu, hdyž so boja, so wulka europiska wójna daloko njeje, swěsćenje měra ſ wjeselosću a spokojnosću napjelnja. Trónska rěcź praji, so su poměry němskeho kněžorstwa k wschěm statam pschecźelne a spokojaze. Politika Jeho Majestosće kněžora je stajnje na to skožena, so by so niz jenož němskemu ludej žohnowanje měra sakhowało, ale so tež pschesjenosć bjes wulkomozami sdžerżała.

— Lědma so je sud w Khocźebusu Hródkowskich sozialdemokratiskich herjekarjow wotsudźił, je pschisažny sud w Lipsku wo cźežkim sozialdemokratiskim kaženju měra jednacź dyrbjał. Njedželu 26. septembra na pucu ſ Lipska do Gohlisa sozialdemokratojo ropot sehnachu, ſ kotrehož woprawdźity sběžk nasta. 3—400 muži chzyschе mjenowany džeń tyscherskemu pomocznikej Schumannej, kotrehož běchu sozialdemokratiskeje akitazije dla ſ Lipska wupokasali, pschi džělenju hosćinu wuhotowacź a, do cžaha so sestupawschi, jeho hacž do Wahrena pschewodźecź. Wyschnosć nětkotrych polizistow, zywilnu drastu swoblekanych, sa sozialdemokratiskim cžahom pósła. Hdyž polizistojo tutón doschahnuchu, widžachu, so so psched nim cžerwjena khorhoj njeseschе. Wokajo: „Ssmy polizistojo!“ chzychu so woni khorhojnika mozowacź. Polizistam so tež poradži, ſ cžrjódy, kotraž sozialdemokratiske spěwy spěwasche, khorhojnika wucźiscźecź, tola w tym samym wokomiku so zyła cžrjóda do nich da a do nich ſ pjascźemi, kijemi a pschedeschcźnikami bijeschе, storkasche a jich k semi cžisnu. Polizistojo buchu pschi tym cžežko franjeni a jenemu ſ nich krej po wobliczu a po khribjecźe dele běžeschе. Hdyž bě pschescźěhanym skóncźnje mózno, so saso shrabacź a revolvry wucźahnucź, nadpadnizy twóchnuchu. Bjes tym běchu drusy polizistojo a wojerska patrouilla pschikhwatali, kotsiž so wschitzy sa cžahom puschcźichu. Pola Möckerna so ſ nim setkachu a někotre wosoby ſ njeho sajachu. Runje kaž Hródkowszy herjekarjo, tež tucźi psched sudom wschu winu prějachu. Tola ſ tym mějachu mało sboża, pschetož niz jenož polizistojo, tež pschipadni pschihladowarjo ropota pschecźiwo nim swědczachu. Khostanje, k kotremuž pschisažny sud jich sasudźi, je trochu cžežke, wjele cžežsche hacž to, kotrež maju Hródkowszy herjekarjo wotpokucźicź. Lipscźanski pschisažny sud je wschitkim, kotrychž běchu polizistojo sajeli, někotre lěta khostarnje napokožił. Tutón wusud budże sozialdemokratam, kotsiž w Lipsku a wokolnych wsach po tysazach licza, ſ warnowanjom a powucźenjom. Krute wustupowanje wyschnosće napscheczo sozialdemokratam je dla njepscheſtawazeje sozialdemokratiskeje agitazije jara nusne. W posledním cžasu so sozialdemokratojo ſ nowa žiwisho hibacź počinaju. Na wsach wokoło Hamburga je polizija tele dny 23 wosobow sajała, kotsiž sozialdemokratiske pisma rosschěrjachu. W Shorjelzu su w wobydlenjach tamnischich snatych sozialdemokratow zyłe waly sozialdemokratiskich nowin, bjes nimi tež najnowsche cžisła „Sozialdemokrata“, nadeschli. Kaž wospjet w Belgiskej, su tež w Němcach w wjazorych městach pytnuli, so so sozialdemokratojo w tu khwilu prózuja, tež w wójsku sa swoje bludne ideje pschiwisowarjow dobycź. Njedawno je polizija w Barlinje w wschelakich kasermach a w korczmach, w jich susodstwje leżazych, hromady sozialdemokratiskich pisemow wusłědźiła. Tale wěz cžim bóle k pschemysłenju hnucźi, dokelž je ſ njeje widźicź, so maja sozialdemokratojo wjele pjenjes w rukomaj. Njehóda drje so wopak, hdyž so měni, so tele pjenjesy ſ wjetscheho dźěła ſ wukraja pschińdu.

— Kholera je so nětko tež do Němzow sanjeła. W Wrótslawju je jedyn wucźahař, kotryž ſ Wuherskeje do Ameriki jědźesche, skhorił a w jenej Wrótslawskej hojerni wumrjeł. Lěkarjo spósnachu, so je pschicžina jeho smjercźe asiatiska kholera. Na zentralnym dwórnischczu su hnydom pschebytk, sa wucźaharjow postajeny, sawrjeli a jón derje wukadźili. Želesniskim hamtam w Oderbergu, Ratiborje, Kóslach a Katowizach so ſ dobom porucźi, wucźaharjow shromadnje w wosebitych wosach wosycź. Tele wosy do Wrótslawja pschijěwschi sawrjene wostanu, doniž druhi lud perron wopuschcźił njeje. Pucźowarjo so na zentralnym dwórnischczu na jich strowosć pschepytaja a maja so, hdyž so na nich najsnadnische snamjo kholery pokasa, hnydom do postajeneje hojerńje dowjesć. Wosy, wot wucźaharjow trjebane, so wukadža. Drózku, w kotrejž je na kholeru semrjety do hojerńje jěł, su, ſ njeje pólstry swutorhawschi, toho runja wukadźili.

Bołharska. Wotpósłanz ruskeho kněžora, general Kaulbars, pschesswědczíwschi so, so sebi bołharske knježerstwo wot njeho radźicź njedawa, je Bołharsku njedželu wopuschcźił. W tym samym cžasu su so wschitzy drusy sastupjerjo Ruskeje ſ Bołharskeje wotpowokali. So

by bołharski lud wjedźał, kajkich pschiczinow dla je Ruska nusowana, wschón wobkhad ſ Bołharskej wotkamacź, je Kaulbars do ßwojeho wotpuczowanja pißmo wosjewił, w kotrymž praji: „Jeho Wyßokosćź ruski zar je mje ſ tym wotpohladom do Bołharskeje póßłał, so bych wschemu bołharskemu ludej cźucźa jeho najwutrobnischeje pschikhilnosćze k wjedźenju dał. Bołharskim knjeżerjam ßym tule dobru wolu sdźelił, kaž tež pschecźelnu radu, kotraž mějesche k tomu ßłużicź, so by ßo Bołharskej ſ hubjeneho położenja wupomhało. Tola żaneje rady ßo kedźbu mělo njeje. Nawopak ßu sastupjerjo ruskeho knjeżerstwa ßwědzy byli khróbłych nadpadow na ruskich poddanow a na ludźi, kotsiž maja prawo na ruske sakitanje. Bołharsźy knjeżerjo ßo wo wschě tele nadpady ani postarali njejßu. Skónczńje ßu wulki ludowy ßejm dla wuswolenja noweho wjercha powołali a to bjes prjedomneho jednanja se sastupjerjom Ruskeje, wjele bóle pschecźiwo jeho radże, pschecźiwo jeho sjawnemu rosestajenju wo njewużitnosći tajkeho spoczinanja. Wschě tele czíny jaßnje dopokasuja, so ma knjeżerstwo krute wotmyßlenje, ßo pschecziwo nahladam ruskeho knjeżerstwa spjeczowacź. Duż mam ßwoju dalschu pschitomnosćź w Bołharskej sa njetrěbnu a dawam k wjedźenju, so ßu nětczischi bołharsźy knjeżerjo dowěru Ruskeje połnje shubili a so ruskemu knjeżerstwu mózno njeje, ſ bołharskim knjeżerstwom wobkhadźecź, tak dołho hacź budże knjeżerstwo ſ nětczischich ßobustawow wobstejecź." — Bołharske knjeżerstwo ßo bojało njeje, tole wosjewjenje zarowcho sastupjerja konfiskowacź, so by lud wo jeho wopschijeczu niczo njeshonił. Město toho je ßo wot knjeżerstwa wosjewiło, so je Kaulbars toho dla wotpucźowacź dyrbjał, dokelž staj awstriski minister Kalnoky a jendźelski minister Salisbury Kaulbarsowe sadźerżenje saßudźiłoj. Sda ßo, so ma bołharske knjeżerstwo sa nusne, lud směrowacź, ßo bojo, so by wukhad ruskich ſ Bołharskeje na lud hubjeny saczischcź czinicź móhł. Pschiczinow k tomu wschak ma doscź. Skoro kóżdy tydźeń ßo stanje, so tu abo tam pschecźiwo knjeżerstwu sběžk wudyri. Tele dny ßu ſ nowa w Schumli wojerske pschißahanstwo, prjedy hacź je wudyriło, wußłędźili. Wschitzy offizerojo Schumlaskeho artilleriskeho regimenta ßu do njeho saschmatani a ßu dyrbjeli se ßłużby stupicź. — Prjedy hacź je ßo general Kaulbars se Sofije wotßalił, je wón sakitanje ruskich poddanow franzowskemu a niz, kaž bě ßo wotczakało, němskemu sastupjerjej, pschepodał. So je ßo Ruska runje w tejle należnosći k Franzowskej wobrocźiła, ßo sa snamjo wobhladuje, so Franzowska wotmyßlenja Ruskeje w Bołharskej podpjera.

— Ruske knjeżerstwo je pjecża Mingrelskeho wjercha Mikławscha wulkomozam k wólbje sa bołharskeho wjercha poruczíło. Wo Mingrelskim wjerchu, abo wo Dadianje, kaž mingrelszy rěka, kotryž je pśches bołharsku měschenzu na dobo ſ njesnatosćze do sjawnosćze stupił, nowiny, po tym hacź ßu Ruskej pschecźelne abo njepschecźelne, dobre abo ske rossßudy pißaju. Hischcże sajimawsche hacź rossßudy wo Dadianje ßu powjesćze wo jeho maczeri, rjanej wjerchowzy Katharinje. Wona w lěcze 1853 po ßmjercźi ßwojeho muża, poßlednjeho Mingrelskeho wjercha, Davida Dadiana, knjeżerstwo pschedewsa. Pśches duch a rjanosćź ßo wusnamjenjaza mějesche wona mużsku khróbłosćź w ßebi. W rusko-turkowskej wójnje w lětach 1852—1856 ßo wona pschi jenej bitwje se ßamej ßwojej woßobu wobdźěli a kulki wokoło ßebje fruncźecź ßłyschesche. Pschipósnawajo tajku khróbłosćź jej khěżor Alexander II. medaillu ſ Jurjowym bantom spożczi. Bě to tehdy, hdyž wjednik turkowskeho wójska a franzowski diplomatiski agent wjerchowku wobrěczecź pytaschtaj, na turkowsku stronu pschestupicź, sa czoż dyrbjesche ßo Mingrelska ßamostatna sczinicź. Wjerchowka na tajke podtykowanje ſ tym wotmolwi, so se ßwojimi poddanami do bitwy pschecźiwo Turkam czehnjesche. Tola tak khróbła a rossßudźena hacź wona bě, tak tyranischy a ßurowje wona se ßwojimi poddanami sakhadźesche, a sastojnizy, kotrymž wona sarjadnistwo kraja dowěri, lud hischcże njeßmilnischo wuzyzachu, hacź by to wjerchowka ßama czinika. Burjo ßo skónczńje sběžechu a psched ßwjeczatom pschißahachu, so chzedźa ßwěrnje pschecźiwo tyranstwu ßwojeje wjerchowki hromadże dżerżecź. Poßlednischa dyrbjesche se ßwojeho hroda czeknucź a bě nusowana, wo rusku wojersku pomoz pschecźiwo sběžkarskim buram proßycź. Małej ruskej wojerskej expediziji ßo też schlachczi, bjes krwěpschelecźa porjad postajicź, potom pak ruske knjeżerstwo żadasche, so ma krjudowanje burow pschestacź. Dokelž wjerchowka do toho hnydom njeswoli, ßo ju dale njepraschawschi ruske sarjadnistwo sawjedźechu, a ſ dobom khěżor wjerchowzy poruczi, so ma ßo do Pětrohroda pschesßydlicź. Hdyž ßo to sta — w lěcze 1857 — bě jejny starschi ßyn, nětczischi wjerch Mikławsch, 9 lět stary a ßo jako paża do khěżorskeje ßłużby wsa. Na tajke waschnje ßo ßamostatnosći Mingrelskeho wjerchowstwa kónz sczini. Wjerchowka w lěcze 1882 wumrje.

— Bjes bołharskim a rumunskim knjeżerstwom je ßo wucźinjenje wujednało, po kotrymž dyrbi Rumunska wschitkich bołharskich politiskich cźěkanzow bołharskemu knjeżerstwu pschepodacź. Sso skożujo na tole wucźinjenje, je Rumunska Bołharskej 28 Bołharow pschepodała, kotsiž ßu ßo pschi poßlednich bołharskich sběžkach wobdźělili. Offizerojo Grujew, Popow, Iwanow, Gudschow a drusy, kotsiž ßu w ßwojim cżaßu Alexandra Battenbergskeho sajeli a do Ruskeje wotwjedli, ßu ſ cżaßom wo wotpohladże rumunskeho knjeżerstwa shonili a w poßlednim wokomiku do Ruskeje cźeknuli.

Swět na hrubo.

Wobras ſe żiwjenja.

(Pokracźowanje.)

Dźěschtej do domu, ßydnuschtej ßo w kuchni. Bażantowa staji Hubakowej hornczk khofeja a khléb. „Po tajkim so bych njesabyła: Wóndy jědże nasch do lěßa, ja mějach doma poknej ruzy dźěłacź — a praju: Janko, dźenßa njepóńdźesch do schule a popaßesch mi trochu hußy na sahrodże. Wschak nasch hólz dźeń wote dnja zyke lěto do schule khodźi — to dźě wěsch!"

„Ale ty mój luby jejdyrschko! Żane dźěczo w zykej woßadże, kaž wulka je, njekhodźi tak do schule, kaž tón wasch hólczk (je to tola schikowane dźěczo, kaž schtudenta) — so je mi cżasto żel!"

„Nó, tak wěsch, so njekżu. — Jeno jedyn jenicźki ras ßym jeho doma sdżerżała — a schto k tomu rjeknjesch? Wucźer póßła mi hólza, so by Jank do schule pschischoł."

Hubakowa ßo ſ dźiwanjom satorhnu a hacź runjeż wo zykej podawisnje derje wjedźesche, rjeknu: „Schto tola rěczisch? To njeje mózno!"

„Je, kaž tule ßedźu! Ty njeißy wo tym hischcże wjedźała?"

„Ani żiweho ßkowa! — Wón je po tajkim k wam póßłał?"

„Haj. Ale ßym jemu prajicź dała, so je na tym doscź měł!"

„To wěrju!" wußmja ßo Hubakowa. „To je jemu strowo! Wón dyrbi ßebi tajki dom, kaž wasch, ważicź, njewě dźě, hdy budźecże jemu hódź."

„Wě ßo!" pschißwědczesche Bażantowa bliże k Hubakowej ßo ßydnjo, „hižo ßmy jemu hódź byli! Hdyž je tu k nam pschischoł, bě ßama khudoba: ani ßłomy do koża njemějesche, ani běrnow — niczo niz! Ssym mużej prajika: Donjeß jemu tam! Ale na to je hižo sabył."

„Haj, haj, tajki je tón ßwět", pschißwědczesche Hubakowa.

„Na tym wschak njebě hischcże doscź", powjedasche Bażantowa dale. „Wón je k pschedstejiczerjej schoł a tam ßu mje zitěrowali kaž někajkeho słóstnika a ßu mi napokożili, so bych hólza ßama do schule dowjedła a tam wucźerjej psched wschěmi dźěczimi wotproßyła."

„Ale nó ßebi tola pomyßli!" dźiwasche ßo Hubakowa.

„Haj, haj, kaž tu rěczu. Ale ßym jim rjany komplment cźinika — ßym jim saswonika, ale rosumisch, tak prawje!"

„A cźi ßu woczi wuwaleli!" dżesche Hubakowa. „A schto prajachu?"

„Niczo! — Każ by wotrěsnuł! — Woni ßu do kucźika salésli, kaž smokke honacże. Tón mi wjazy hólza k nam njepóscźele!"

Na dworje saschcźowka poß.

„Schtó pak to k nam dże?" rjeknu Bażantowa. Stanuwschi dźěsche k durjam, tu sastupi runje wulki brodaty muż. Njeżesche pakt papjerow pod pażu. Trjechiwschi Bażantowu woczini jón a poda ji pißmo: „Tu macże poruczenje k wokrjeßnemu ßudnistwu, 13. julija rano w dźewjeczich."

„Ja k ßudnistwu? — A czoho dla?"

„Scże wot knjesa pschedstejiczerja a wucźerja wobskorżena ranjenja częscże dla."

Hubakowej sabłysknuschtej ßo woczi ſ radosczu, Bażantowej spadnuschtej ruzy se stróżelemi.

Tu sastupi Bażant. Poßměwajo ßo pschecźelnje kiwnu na poßelnika witajo: „Witajcże! Żadny hósćź! Schto pak nam dobre njeßecże?"

„To hischcże jeho witaj, ty kopole!" sakschicża Bażantowa. „Hańbu nam njeße do domu — a na tym wschěm ßy ty wina!"

Bażant pohlada dele na żonu, każ Goliath na Davida, a rjeknu: „Nó, nó, nó! paß ßebi tola hubu a hladaj, schto rěczisch!"

„Dyrbju hischcże mjelczecź, hdyž ßo tajke słóscże na mnje dźěłaju! Hdy by cźłowjek ſ kamjenja był, by ßo roshněwał."

„A kajke słóscże?" praschesche ßo Bażant se spodźiwanjom na poßelnika hladajo.

„Wascha mandźelska je wobskorżena —" sarěcża poßelnik.

„Sskyschisch to? Wobskorżena! Pola ßudnistwa wobskorżena. O ja njesbożowna żona, schto tola hischcże njedoczakam!"

„A schtó je cże wobskorżił?"

„Tón hłupy pschedstejiczeŕ a naduty wuczeŕ!" wurasy Bażantowa. „Hdy by tajki hłupy kopoł njebył, by to hižo dawno wjedżał."

„A czoho dla?" praschesche ßo muż njewinowacże.

„Prawdy dla! So ßym jim do woczi rjekła, kajzy ßu! — Ach słota kmótsiczka, tu widżisch, kajki je!" wobroczi ßo k Hubakowej. „Druhi muż by ßo sa mnje starał —"

„Ja nimam tu khwile stacź", sarěcża poßelnik. „Dajcże mi 50 pjenjezkow, so bych móhł saßo dale."

„Nó dźě jemu tola daj! njewidżisch dha, so czaka?" rosnjembri ßo żona s nowa na muża. „Dyrbju dha ja też hischcże na to myßlicź?"

Bażant sapłaczi poßelnikej, a tón woteńdże. Na to Bażantowa mużej roskasowasche: „Nětko poskhaj, schto tebi praju. Hnydom ßo sebjeŕ a dźi k pschedstejiczerjej a rjekń jemu, so by tu skórżbu naspjet wsał! Ssy hospodaŕ, a masch mje sastawacź."

„Ale żona, proschu cże, ja dźě ani njewěm, schto scże hromadże měli? Kak dha móhł tam hicź?"

„Nó, tu macże!" praßnu Bażantowa s rukomaj. „Skota kmótsiczka, mam lute hubjenstwo na ßwěcże! Druhi muż by ßo pschimał, hdy by ßo jeho żonje něschto tajke stało — a mój niczo, ani nohu njehnuje! — O moja macźerka, hdy by mje taku widżała, sapłakacź by dyrbjała! Rjekła by: O dźěczo, dźěczo, so tebi njeßym tola twój wěnczk radscho do kschinje samknuła!"

Bażantowa sapłaka a trějesche ßebi ßylsy se schórzuchom. Hubakowa hladasche po farisejsku do klina. Bażant woblecże ßo a dźěsche k pschedstejiczerjej.

„Proschu tebje", praschesche ßo postrowiwschi, „schto masch s mojej żonu, so ßy ju wobskorżił?"

„Schto, to hischcże njewěsch?"

„Żona mi stajnje ßwari, ale żenje mi njedopowje, a so ju njebych hischcże bóle roswichorił, njepraschałm ßo ani."

„Tak poßłuchaj, rospowjedam czi", rjeknu pschedstejiczeŕ a powjedasche, kak je schto było.

Hdyż bě dokóncził, pohlada Bażant spodżiwajo na njeho prajizy: „A to je tebje s knjesom wuczerjom tak roshněwało? Njesnajesch dha moju żonu? Hdy bych ja kóżde ßłowo na wahu brał, by pola naß wěczna wójna była."

„Haj, luby pschecźelo, to je hinak", roskładowasche jemu pschedstejiczeŕ. „Ja ßym hamtski sastojnik a knjes wuczeŕ też a hdyż naß něchtó rani, njeßměmy to tak na lohke bracź."

„Nó, myßlu, so byschcże jej nětko wodali: je hižo doscź pokhostana! Wěsch, hdyż ßo nascha rospłaka, k tomu něschto chże! A dżenża je płakała."

„Ale, proschu cże, schto ßebi myßlisch?" dżesche pschedstejiczeŕ. „Twoja żona by ßo nam potom hakle wußmjała! Budź wjeßoły, so ju trochu pokhostamy, budże trasch potom skrudnischa a da tebi pokoja; s żyła ßo zyły ßwět ßměje, so ßy doma skużobnik."

„Nó, skużobnik njeßym!" wobarasche ßo Bażant. „W mojim domje ßym ja knjes a hdyż druhdy na żoninu radu dam, to njeje khiba: moja żona je mudra żona!"

„Nó, nětko je hotowe!" wupuknu pschedstejiczeŕ. „Njewidżisch dha s toho podawka, kak je mudra? Ty ßy hólzej do schule kasał, a wona je jeho k hußom póßłała — kajka to mudroscź? Knjes wuczeŕ je po hólza póßłał, każ sakoń żada, a wona je nam sa to nadawała — kajka to mudroscź?"

Bażant hladasche rosmyßlujo do semje; po khwili dżesche: „Nó, moja żona je tón ras wopaki czinika, ale my dyrbimy winikam wodacź!"

„To my też wěmy", wotmolwi pschedstejiczeŕ; „ale tajkej sadżeraczży wodacź, każ twoja żona je, to by s hrěchom było."

„Moja żona sadżeraczka?" roshori ßo Bażant ßnadź prěni ras. „Njech je moja żona kajkaż chże, ale to ji nadawacź njedam! Rosumisch? A so by to wjedżał, praju czi, so ßo ja nětko do toho położu."

„A kak?"

„To wohladasch! Mjes tym s Bohom!" —

„Schtó wě, schto je do toho sajeło!" rěcżesche pschedstejiczeŕ ßam sa ßo. „Schtó by w nim telko wohnja pytał?" (Potracżowanje.)

Ze Serbow.

S Budyschina. Wot wokrjeßneho towarstwa psche njewużitne wużiwanje ßylnych picżow je ßo w naschim měsce prěnja sjawna ludowa kucheń wotewrika. Wona ma ßwój statok w domje rěsniskeho mischtra Beckera na rózku hospitalskeje a rózoweje haßy. Jědże a picże, njech ßo wone hnydom wużiwaja abo na haßu pschedadża, ßu tam po jara niskich płaczisnach dostacź. Tak płaczi schkła jědże s mjaßom 18 np., bjes mjaßa 12 np., mariněrowany jerij s běrnami 16 np., poł litra khoseja 5 np., poł litra cżopkeho piwa 8 np., $^4/_{10}$ litra jednoreho piwa 5 np.

— Psched krótkim stej ßo naschej wobej haptyzy pschedakoj. Měschczańsku haptyku staj dwaj knjesaj w Barlinje kupikoj, hrodowska do rukow jeneho haptykarja pschenďże, kotryż w tu khwilu w Draždżanach pschebywa.

— Budyske kralowske krajne ßudnistwo wosjewja, so je 7. nowembra wjeczor wokoło 9 hodżin jedyn mużski jenu ßkużobnu holzu w bliskoscźi zyhelnczinу na Tšélanskej drósy nadpanuł a jej ruczny korbik wutorhnuł. Korb je żołto-cżorno-ßmuhaty był a ßo w nim dwě starej żołto- a běło-ßmużkatej rubischzy, stare běłe dybsacżne rubischko, knižka s anatomiskeho museja, zokrowa dita a maka dita s pjeczżwom khowachu. Cżłowjeka, na kotrehoż tukaju, so je nadpad wobeschoł, ßu sajeli, hdże pak je ßo korbik s wopschijecźom wostajił, ßo hacź dotal niczo wußlědźiło njeje. Mózno je, so je jón rubjeżny nadpadnik na puczu s Tšélan do Jeńkez prjecź cżißnuł. Schtóż je wo tejle wězy něschto wjazy nashonił, wożebje wo namakanju korba a jeho wopschijecża něschto ßłyschał, chzył to hamtskemu ßudnistwu k nawjedżenju dacź

S Nadżanez. W sahrodże knjesa młynka Pfula ßu psched krótkim někotre kruschwiny druhi ras lětża sakćěłe.

S Cżerwjenych Noßliz. Schtwórtk 18. nowembra ßo hischcże junkrócź a to poßleni ras w ßwojej dotalnej Kanczanskej schuli seńdżechmy, kotraż je nam a naschim prjedownym sa pożohnowanu wuczerju ßłużika. Nasche nutrne saczucża pschi tutym bożemjeprajenju wupraji nasch k. wuczeŕ W. Schołta s wutrobnej němskej a ßerbskej rěczu. Sserbsku schtuczku „Bożo, wonkhód pożohnuj" wuspěwawschi ßo do ßwjedżeńskeho cżaha sestupachmy a cżehnjechmy s Kanez na bliske Cżerwjeno-Noßliske leżomnosce do ßwojeje tam natwarjeneje rjaneje, wulkeje noweje schule, kiż, każ bu nam wot wězy wustojneje strony wobßwědczene, k najrjeńschim schulam w naschich lubych Sserbach ßłuscha. Na dwěmaj saßadżenymaj kamjeńtnymaj taflomaj ßwěcża we woběmaj rěczomaj nam napschecźiwo te psalmiske ßłowa: „Bojosć teho Knjeza je spočatk mudrosće." Poßwjecźeńska rěcź, kotruż tu k. schulski radżicźel dr. Wild po Matth. 13, 33 dżerżesche, wschitkim poßłucharjam, wulkim a małym, witane pokracżowanja schulskeho roswuczowanja a wschitke te wuczby w jich woßebnosczi wubjernje rosestaji, kotreż maju ßo w nětczischich schulach wuczicź. Po wuspěwanju němskich psalmiskich ßłowow sapocża nasch k. farař ryczeŕ lic. theol. Imisch s Hodżija ßwoju ßwjedżeńsku ßerbsku rěcź s pokasanjom na to japoschtolske ßłowo, so ma ßo wschitko s Bożim ßłowom a s modlitwu woßwjecźicź, a wukładowasche s jadriwosczu skote napißmo nascheje noweje schule: „Bojosć teho Knjeza je spočatk mudrosće", a wobsankny s modlitwu a s pożohnowanjom. Na to sczěhowasche ßerbska schtuczka „Njech Bohu dźakuje ßo wutroba wschěch ludźi." — Schulskim dźěczom bu psches luboscźiwu staroscź nascheho schulskeho prjódkstejeŕstwa schulski ßwjedżeń s khosejom a tykanzom w Nowakez hoscźeńzu poskicźeny, hdżeż ßo bjes němskim a ßerbskim spěwanjom jich pschistojnej wjeßełoscźi krótke hodżinki khwatnisze pominychu. Wysche tuteho krótko trajazeho wokschewjenja běchu pak też wschitke 202 schulske dźěcźi po wobsanknjenju schulskeho prjódkstejeŕstwa s trajazej dopomnjeńku wobdarjene, kózde ßerbske dźěczo dosta ßerbske a kózde němske dźěczo němske cżischczane knižki. Schulske prjódkstejeŕstwo bě pak też niz jenoż sa ßwoje wuswolene ßobustawy a lubych schulskich pschecźelow, ale też sa k. schulskeho radżicźela a k. fararja woßebny wobjed w tym ßamym hoscźeńzu pschihotowało, kiż bu s blidowej modlitwu sapocżany. Luboßna pschesjenosć a luboscźiwa pschecźelniwosć tam knjeżeschtej. S bohateje ßyły rjanych „ßławow" wusběhńmy te, kiż buchu na schulskich dobrocźelow wunjeßene n. pšch. na k. pschedßydu kublerja Hermana s Lutyjez, kiż je ßo s wulkimi woporami wot spocżatka hacź do kónza sa schuliny twar jara ßwěru starał; na k. herbskeho schołtu kublerja Kozora s Lutyjez, kiż je se ßwojimi pschecźelemi wscho pschiwożenje zyhelow sa nowu schulu darmo czinił; na k. kublerja Handrika s Kanez, kiż je psches zyły twarski czaß wschu twarsku nakedżbu s wulkej ßwědomliwosczu sastarał; na k. wicżeżneho kublerja Khróstaka se Spótez, kiż je wschu pschenczżnu muku k temu darił, so mózesche ßo sa kóżdżiczke schulske dźěczo zyły tykanz napjez, teho runja na schulskich pschecźelow na k. wicżeżneho kublerja Jana Ssmoku se Spótez, na k. prjódkstejerja Holcża s Pocżapliz, na twarskeho mischtra Niczu s Woßyka, na

kublerja Ssmolerja ſ Cžerwjenych Noßliz a druhich. — Bóh luby Knjes, kiž je naß a naſche dźěcźi w Kanczanſkej ſchuli bohacźe požohnował, póſnawaj ßo tež k nam w naſchej nowej Cžerwjeno-Noßliſkej ſchuli!

S Cžornych Noßliz. Niz jenoż ſahrody, tež lěßy lětßa druhe płody njeßu. Njedaloko naſcheje wßy ßu holanſke jahody druhi krócź kcžěłe a pſchi ſtajnym miłym wjedrje nětko tež doſrawiłe. Hdyž wjedro dale cžopłe woſtanje, budźe ßo zyła pſchiroda ſamylicź. Duž njech ſyma bórſy ſaſtupi; pſchetoż kóžda wěz ma ßwój cžaß.

S Bukez. Naſche ßerbſke towaŕſtwo měješe 17. oktobra ßwoje prěnje lětuſche poßedźenje. Knjes pſchedßyda ſhromadźiſnu wotewrjwſchi poſtrowi pſchitomnych ſ wutrobnymi ßłowami, towaŕſtwu pſchejo, ſo by ßo ſhromadne ſkutkowanje derje radźiło. Hdyž bě ßo jedyn nowy ßobuſtaw pſchijał, knjes Hartſtein ſ Pomorz wo ſtarych Sſkowjanach pſchednoſchowaſche. W ßwojim khětro wobſchěrnym pſchednoſchku wón wo kulturje, wójnach a dóńcźe Sſkowjanow rěcžeſche. Pſchednoſchkej ßo dłeſcha debata pſchiſamknu, dokelž bě wěz pſchitomnym trochu ſnata. Pſchednoſcherjej ßo derje ſaßkłużeny džak wupraji. — Druhe poßedźenje ßo 14. novembra wotbywaſche. Ssobuſtawy běchu ßo njelubośneho wjedra dla khětro porědko ſeſchke. Knjes wucźeŕ Hänſel ſ Bukez wo powětrje, wodźe, cžopkocźe a ßwětle pſchednoſchowaſche. Knjes Hänſel wobſchěrnu macźiſnu pſches to ſajimawu ſcžinicź wjedźeſche, ſo ßo w ßwojim dołhim pſchednoſchku cžaſto na wſchědne naſhonjenja w domje a rataŕſtwje pocźahowaſche a wſchelake cžežko ſroſumliwe wězy ſ pſchedſtajenjom experimentow rosjaßni. Tak ßo tutón trochu wucźeny pſchednoſchk nikomu njewoſtudźi, ale wjele bóle ſajimawoſcź ſa wěz, wo kotrejž jednaſche, ſbudźi. W debacźe, kotraž ßo jemu pſchiſamknu, ßo wot pſchipoßkucharjow wjele praſchenjow ſtaji, na kotrež ßo po móžnoſcźi rosjaßnjaze wotmolwjenje da. Zyły pſchednoſchk pak měješe myßl ſa podkožk: Kedźbuj na wſcho, woßebje na Bożu ſtwórbu, dha ženje njeſabudźeſch, ſtworicźelej wſcheho ßwěta winowatu cžeſcź wopokaſacź; pſchetoż: „Knježe, kak ßu twoje ſkutki tak wulke.“ Pſchednoſcherjej ßo džak a ßława ſa jeho prózu wupraji. — Sa pſchichodne poßedźenje je knjes kubleŕ Wicźas w Zornoßykach pſchednoſchk wo ßwojich naſhonjenjach w poßlednjej wójnje pſchilubił. Sapoczatk wo tym je hižo w jenym prjedawſchim pſchednoſchku podał.

S Korſymja. Pokutny pjatk 19. novembra wjecžor wokoło 9 hodźin je młynſki Voigt w młynje k. Bartla tu pſchi nakładźenju rjemjenja do koła pſchiſchoł. Pódla wſchelakich druhich ſranjenjow je ßo jemu lěwa ruka nimale zyle wot cžěka wottorhnuła.

S Łuſcźa. Ssobotu 20. novembra wjecžor 1/2 8 hodźin ßo na łuzy ſady knjeżeho dwora tudomnemu ryczeŕkublerjej Voigtej ßłuſchaza hromada (ſajma) ßłomy wotpali. Schkrě drje na knježe twarjenja lětachu, ale dokelž maja twjerde tſěchi, dha ßo dale žana wjetſcha ſchkoda ſtała njeje. Woheń bě ſakoženy.

S Njeßwacźidła. Kaž ßłyſchimy, ßu jeneho cžłowjeka, na kotrehož tukaja, ſo je khěžu tudomneho hoſcźenzarja Hübnarja ſapalił, w Budyſchinje do pſchepytowanja ßadźili.

W Minakale je w prjedawſchich cžaßach lěkaŕ bydlił. Nětko w tej ſtronje žadyn njeje. Nima žadyn młody lěkaŕ myßle na Minakał? abo ßnadź na Rakezy?

S Hórki pola Pancźiz. W ſkale Jurja Lebſy ſta ßo ßrjedu 17. novembra ſrudne njeſboże. Prěni dźěłacźeŕ Pětr Schofka ſ Worklez, kotryž hižo 20 lět dołho w tutej ſkale dźěła, chzyſche, hdyž běchu jeho ßobudźěłacźerjo k wobjedu ſchli, pólvr ſ něhdźe 30 zentimetrow hłubokeje dźěry, kotryž ßo dopołdnja, hdyž běchu tſěleli, ſapalił njebě, wumjerczicź. To pak je jara ſtraſchne dźěło, kotrež je w kóždej ſkale ſakaſane, dokelž je ßo pſches to wjele njeſboża ſtako. Schofka pak to tola ſpyta. Pſchi tym pak ßo pólvr ſapali a Schofzy ßo lěwa ruka tak roſtorha, ſo dyrbjeſche ju Njeßwacźidłſki lěkaŕ wotrěſacź. Schofka, kotryž drje njebudźe wjazy dźěłacź móz, je nan mnohich dźěcźi.

S Kamjeńza. Tudomna měſchczańſka rada je ſaſtojnſtwo diakona pſchi tudomnej hłownej zyrkwi a ßerbſkeho prědarja pſchi klóſchtrſkej zyrkwi, kotrež ßo pſches wotkhad knjeſa Mateka wuprózdni, wupißała. Mjenowane měſto pódla darmotneho bydła 2160 hriwnow lětnje wunjeße.

S Ruhlanda. Hłowna ſhromadźiſna Wojerowſkeho wokrjeßneho rataŕſkeho towaŕſtwa, kotraž ßo tu 21. novembra wotbywaſche, je ſ 11 pſchecźiwo 7 hłoßami wobſamkła, ſo ma ßo ſtótna wuſtajenza w lěcźe 1887 w Wojerezach wotdźerżecź. Ruhlanſke towaŕſtwo bě namjetowało, ſo by ßo ſtótna wuſtajeńza w Wojerezach a w Ruhlandźe wotbywała a ſo bychu ßo 1500 hriwnow, kotrež zentralne towaŕſtwo Wojerowſkemu wokrjeßej wudźěli a kotrež maja ßo k pjenježnym premijam nakožicź, po poměrje liczby ſkotu bjes Wojerowſku a Ruhlanſku krajinu dźělike. Dokelž ßu wotpóßłanzy ſ Wojerez a Sdźarow tutón namjet ſacźißnuli, chže Ruhlanſke rataŕſke towaŕſtwo ſ wokrjeßneho towaŕſtwa wuſtupicź.

S Hródka. (B. Z) Tudy mějachu wóndano pſchiſtojni měſchczenjo někajki dopałowak. Hdyž běchu hłowy pokne, poczachu woni ſchkleńzy, ſtoły, błida, ſchpihele, wokna a lampy roſbijecź. Jako pſches tajku lampu woheń naſta, njehaſchachu woni, ale pſchikładowachu hiſchcze ſeſkamowane ſtoły, hacž pſchiwjeſena ßykawa jich roſehna. Naczinjena ſchkoda wunjeße 500 hriwnow. (Schto bychu wěſte nowiny a nětkoſi ludźo na Sſerbow ßwarili, hdy bychu ſtawy ßerbſkeho luda něhdźe na podobne waſchnje ſakhadźałe!)

Dary ſa natwarjenje ßerbſkeho domu.

Na lěto 1886 darichu w Zyżezach: Guſta Albert 1 hr., Guſta Nutniczański 1 hr., Ernſt Kluga 1 hr., Bohuwěr Pětſchka 50 np., Jan Bohuwěr Pjech 30 np., Jan Pjech 20 np., Jan Schkleńczeŕ 20 np.; dale Pětr Młónk w Dźiwocźizach (na 1886) 1 hr.; pſches wucźerja Sommera w Budyſchinje 60 np.; domowník Holka w Praſy 58 np.; wunoſchk broſchury k. Cžerwinki w Pſcherowje na Morawje 1 hr. 80 np. — Hromadźe: 8 hr. 18 np.

S džakom kwituje **M. Mjerwa**, pokładnik M. S.

Mißionſki žnjeńſki ßwjedźeń.

Tak ßmy tež my we tutym lěcźi
We naſchim mißionſkim towaŕſtwi —
My ſtari, młodźi a tež dźěcźi —
Naſch luby žnjeńſki ßwjedźeń ßwjecźili;
Haj, njedź'lu dźeßatoh' oktobera
Bě žnjeńſki ßwjedźeń naſchoh' towaŕſtwa,

Hdźež k Bożej cžeſcźi ſaſpěwachmy
Te rjane dźakne žnjeńſke khěrluſche
A Bohu dźak a khwalbu dachmy
Sa rjane žně a jara bohate,
A jeho wo to lubje proſchachmy,
So ſwarnował je domach dale by.

Ssmy pſchi tym pak tež ſpominali
Na naſchich bratrow tam we póhaŕſtwi
A ſa nich k Bohu ſdychowali,
So by ßo wſchak tež ßmilił nad nimi,
So bychu bórſy knjeſa Jeſuſa
Tež ſpóſnali ſa ßwojoh' ſbóżnika.

Kaž bohacźe Bóh žohnowaſche
Nam wſcho na polach, łukach, w ſahrodźe
A wſchitko hnadnje ſwarnowaſche,
Tak žohnuj tež tam wonka w póhaŕſtwje
Tón cžežki wußyw póßłow Khryſtußa,
So bohate žně tež domkhowaja.

Tam žnjeńzarjo pak pobrachuja,
Te žně by hewak byłe bohatſche;
Tam milijony wotcžakuja
A proſcha horzo naß: Ach póſcźelcźe
Nam tola bórſy póßłow Jeſuſa,
So bórſy kónz by było póhaŕſtwa!

Tež ſa nich bu wón narodźeny,
Tež ſa nich ßobu wón tu cžerpjeſche,
Sa nich tež ſ rowa wubudźeny,
Tež ſa nich ßobu k njebju ſtpił wón je;
My mamy ſ nimi jenoh' ſbóżnika,
Kiž jich, kaž naß ſ tym Wótzom wujedna.

Ach hlaj, tak kóžda cžłowiſka duſcha,
Haj duſcha tež toh' wbohoh' póhana
Wſchak tež do Bożej' bróżnje ßluſcha,
Kiž Bóh tam horka w ßwojim raju ma;
Haj, duſcha, kiž tu Bohu ßłużeſche,
Ta rjany ßnop we Bożich wocźach je.

Duž žohnuj wſchak tych prózowanje,
Kiž bjes nimi tam wonka dźěłaju
A nimaju tam niczo ſa nje,
Hacž huſto mjerſanje a ſrudobu;
Haj, huſto doſcź tež ſ cžaß žiwjenja
Tych płodow tola žanych njewidźa.

Te ßymjo pak, kiž wußywane
Je tam na twjerdu rolu ſkałoju,
Te budźe junu ſkhadźecź rjane,
Hdyž ßyjerjo ßnadź dawno w rowje ßu,
Haj, budźe pſchinjeſcź rjane płody bohate,
Hdyž ßyjeŕ ßnadź we rowje ſhnity je.

To žanom' wot naß mózno njeje,
Tak rady hacž tež bychmy ſechżyli,
Hicź won tam do tej' póhaŕſkeje —
Nam jeno ſ horzej próſtwu, ſ darami
Je mózno tudy ſa nich ſkutkowacź,
Schtoż bohacźe chżył Bóh tež žohnowacź.

O derje nam, hdyž duſcha jena
Tam horka pola tróna jehnjecźa —
Pſches naſchu prózu wobroczena —
Nam junu džaknu ruku poſkicźa;
Haj, bratija, ßotry — to b'dźe wjeßele,
Kiž tudy nichtó wurjez njemóże!

Duž wußłyſch, Wótcźe teje hnady,
Te horze próſtwy naſchoh' towaŕſtwa,
My ſechzemy wſchak wſchitzy rady,
So by ßo jim tež hnada doſtała;
Ach wobradź wjele tajkich wutrobow,
Kiž bychu ſchli tam won bjes póhanow!

Pětr Młónk.

Wußudźenja.

Kawniſki ßud. Klampnaŕſki miſchtr Hartmann w Łupoj bě 30. junija, hdyž pola Schmidta w Radworju bydleſche, tutoho wo 10 mk. ſjebał. Duž jeho k jaſtwu na tydźeń ſaßudźichu. — Sſłużobnu dźowku Hoſchekej ſ Noweje Wjeſki winowachu, ſo je w lěcźe 1885, hdyž pola kublerja Beera w Bobolzach ßłużeſche, płatowu koſchlu, w juliju 1885 na tudomnym tſěniku pjenježnu móſcheń ſ 3 mk. a 20. auguſta t. l. w dworje ſwudowjeneje Pampeloweje w Nowej Wjeſzy ſ laza cželadnika Töpfera cžaßnik kranuła. Wobſkorżenej jaſtwo na dwaj měßazaj pſchißudźichu.

Powołanſka komora. Mandźeliſku žiwnoſcźerja Schlezki w Khwacźizach bě tudomny ławniſki ßud k jaſtwu na pjecź dnjow ſaßudźik, dokelž bě wona lětßa w meji ſ dweju pólneju mjeſow, k tomu žaneho prawa njemějo, trawu wotžnjała. Pſched powołanſkej komoru wobſkorżena wudawaſche, ſo je ßebi myßliła, ſo trawa na

mjenowanymaj mjesomaj jej ßkuscha. Dokelž ßo Schlezzyneje wudawanje ſa wopaczne dopokasacz njemóżesche, ßo jej khostanje spuschczi.

Přilopk.

* Hamtske ßudnistwo w Freibergu je jeneho tamnischeho pschekupza k jastwu na 2 mežazaj saßudźiko, dokelž je skażene rybiczki pschedawał, kotrež móża po wuprajenju wokrjeßneho lěkarja tomu, schtóż je wužiwa, na strowoscji schkodźecz.

* S jeneje wßy pola Noſſena ßo wo dźiwnuschkim podawku pische, kotryž je ßo ſ tamnischim nóznym strażnikom stał. Psched wjeßnej korczmu wós stejesche, kotryž běsche polny kaschczikow a wschelakich tworow nastajany. Do tohole wosa „nózny" salěše, so by wot ßwojeho czežkeho a samolwjenja polneho sastojnskeho dźěła trochu wotpoczнuł, a bórsy krucże wußnu. Mjes tym pak, so wón wo ßnje ſ paduchami a druhimi nóznymi njebolakami ßurowje sakhadźesche, wobßedźeŕ wosa pschińdźe, poßoł ſ Grunde, ßwojeho konika sapschеże a ßo w Božim mjenje na dompucz nastaji. Hakle w Grunde poßoł pytnu, so ma nózneho strażnika ſ poßlenjeje wßy, hacz do kotrejež je ſ Grunde wjazy hodźin, ßobu na wosu. Dokelž pak běsche jeho tak daloko pschiwjesł, běsche jemu żel ßwojeho paßażera se ßkódkeho spanja budźicz. S nowa poßylnjeny nózny skónczнje wotzucźi, a dokelž ßo jemu wulki czaß sdasche ßo wo ßwoje sastojnstwo staracz, wón móżnje do ßwojeho krutwjazeho roha trubicz pocza. Ale dołho njetrajesche, — a woprawdźity nózny ſ Grunde tu bě, so by pschecźiwo njeknicźomnemu każerjej nózneho měra se wschej ßurowoscźu sakrocźił. Tomu zusemu nóznemu na żane waschnje do myßli njepschińdźe, so domach njeje, ale w zusej wßy; duż ßo wobaj ßylnej roshoriſchtaj, a kóżdy chżyſche toho druheho do dźěry tyknucz. Skónczнje pak ßo njedorosumjenje tola wujaßni, a zusy nózny straźnik ßo khwatajzy wotßali. Pschi ranſchich serjach hakle do ßwojeje domjazeje wjeſki dóńdźe.

* We wßy Lindenau pola Schneeberga ßu sańdźene dny jeneho tamnischeho wobydlerja sajeli, dokelž mějesche dwě żonje na dobo. Prěnja żona jemu wumrje, druhu wón wopuschczi, bjes toho, so by jeju mandźelstwo po sakonju roswjasane było, a dokelž wón wopißmo wo ßmjerczi prěnjeje żony wobßedźesche, ßo jemu radźi ßo tſeczi krócz woženicz. Spodźiwne je, so tale wěz hakle sa wjele lět psches nékajki pschipad na sjawne pschińdźe, runjež jeho wopuschczena druha żona hižo dołhi czaß wot teje wßy, hdźež jeje muż běsche, jeno poł hodźiny daloko bydlesche.

* Twarzy Meuſelwitz-Ronneburgſkeje żelesniży běchu ßebi njedaloko wßy Dobraschütz pola Altenburga nakhwilny konjemz natwarili. Psched wczerawschim tydźenja bórsy po połnozy w tymle konjemzu woheń nasta, kotryž w nakopjenych hromadach ßłomy a ßyna telko żyroby namaka, so sa krótki czaß zyły konjemz w płomjenjach stejesche. Wot 20 koni mózachu ßo jeno 6 płomjenjam wutorhnucz; 14 koni ßo na rjeczasach wißajo sadußy. Hróżny wotroczk jenoż pschi ßamym żałostnej ßmjerczi w płomjenjach wuczeknu. Ma ßo sa to, so ßu woheń ludźo sałożili, kotsiż skurjeni ſ kermusche domoj dźěchu, abo so ßu ßo dźěłaczerjo nad twarzomaj Kettnerom a Lindnerom wjeczicz chżyli.

* Dżeńßa tydźenja dopołdnja ßu w Wrótßkawju bankiera Kriegera duzy po pucźu k bursy sajeli, dokelž je wón wjele ludźi, kotsiż běchu jemu ßwoje samożenje dowěrili, wo jich pjenjesy sjebał. W jeho pokładnizy 900 mk. namakachu. Schtoż je ßo hacz dotal wukopało, pak ma wón 500,000 mk. dołha. Krieger k wschemu steji. Wjele małych ludźi je ßwoje pjenjesy pschißadźiko; też bursa ßobu czerpi. Krieger je wjele w bursowych papjerach, woßebje Lauraakzijach, spekulirował.

* Nědke sboże na hońtwje mějesche wóndano ßyn jeneho ratarja w Cramme w Braunschweigſkej. Na polu wurjadnje wulkeho ptaka wuhladawschi, kotryž na jenej panjenej krutwje ßedźesche, wón dwójzy do njeho tſěli. Ptak mějesche wobě kschidle pschetsělenej. Hdyž ßo jemu hońtwjeŕ bliżesche, so by jeho dorasył, ßo ptak do njeho da, ßo jemu ſ paſorami do wutrobna sarubnu a jeho ßylnje do ruki skußa. Hońtwjeŕ ßo se swěriſkom na semju wali a je sadaji. Nětko ßo pokasa, so je satsělený ptak njewschědnje wulki worjoł (Steinadler); ſ rospschěstrjenymaj kschidłomaj wón psches 2 metraj měri.

* W Leobersdorfje je njedźelu tydźenja żadławy njeſkutk jeneho tamnischeho hewjerja zyłe wobydleŕstwo na najbóle roshorik. Pschi wulkim wóhnju, kotryž běsche tam tydźeń prjedy był, běsche jeho żona nahle do njedźel pschischła. Njedźelu tydźenja ßo hewjeŕ se żonu swadźi a ßo tak daloko sabu, so khoru żónsku ſ koża won czißnu a na dróhu won ſestorka. Na jeje wokanje „moje dźěczo! moje dźěczo!" ßurowz durje wotewri a żonje, kotraż na semi leżesche, czěſchenża won schwyrnu, a to ſ tajkej mozu, so wbohe dźěczatko na druhej stronje dróhi do murje slecża a ſ rosraženej hłowu morwe leżo wosta. Żónskej, kotraż wo pomoz wołasche, skónczнje ludźo na pomoz pschiběżachu, kotsiż ju ſ rukow hrubeho mużiſchcża wumóchu. Hewjerja ßu nasajtra sajeli a ßudnistwu w Winje pschepodali.

* W jenych antimonowych podkopkach pola Trontkowitz w Czechach ßu w spoczatku lěta skotu żiku wußlědźili, kotraż ma po wußudźe wężywuſtojnych wjele wjazy skota, hacz kaliforniſke skote rudy. Hacz na 60 metrow daloko ßu sa żiku schli. Duż wobßedźerjo podkopkow ßwoje sboże sczinja. Dokelž je dopokasane, so ßo próza derje płaczi, ßu wobßedźerjo trěbne maſchiny a wschě możne pschiprawy k dobywanju a klepanju rudy atd. postajili.

* Żadławy njeſkutk je ßo njedawno w maſchinjazej fabrizy Oerlikon pola Züricha stał. W lijerni wěſty Göckler ſ Winweilera dźěłasche. Tutón běsche horliwy anarchiſt a ßo jako tajki woßebje po mordarſkich nadpadach Stellmachera a Kammerera wusnamjeni. Njedźiwajzy na to w Schwizy czestne dźěło namaka. Ssrjedź sańdźeneho tydźenja ßo wón ſ lijerſkim miſchtrom Delange roskori: wón běsche ßebi dowolił na dźěle, kotrež běsche ßo jemu pschipokasało, wschelake pscheměnjecz; lijerſki miſchtr jemu to sakasa. Dokelž ßo Göckler na to ſ miſchtrom dołho wurěczowacz pocza, tutón wosſewi, so ſ tajkim saßakłym człowjekom dłeje wjazy dźěłacz njemóże. Pjatk wjeczor Göcklerej dźěło wupowjedźichu. Ssobotu rano ½7 hodźin běsche wón saßo na dźěle. Hdyž běsche lijerſki miſchtr ¾10 hodźin do lijernje pschiſchoł a ßo khilejo jenemu dźěłaczerjej runje něſchto pokasowasche, Göckler, kotryž nětdźe 10 krocżel dale stejesche, żelesnu żerdź ſhrabnu a ßwój wopor wot sady ſ zyłym wotmachom praßnu, so wbohemu miſchtrej nop rosrasy a jeho każ skocżo sarasy. Tónle njeczłowſki skutk żadławz, każ ßo sdasche, ſ měrnej krwju dokonja, żaneho ßkowa njeprajiwschi. Hakle posdźiſcho wón dźesche, so, hdyž jeho dźěczi bjes khlěba wostanu, dokelž je ßo jemu dźěło wupowjedźiło, dyrbi ßo też lijerſkeho miſchtrowym dźěczom tak hicz. Göcklera na měſcze sajachu. Delange, wuſtojny a hódny człowjek, je 7 dźěczi sawostajił.

* W Moſkwje je w nozy wot 11. na 12. t. m. lěkaŕ (homöopath) Bajanus ßam ßebi, ßwojej żonje a jeju 31ětnej dźowczicźzy ſ jědom sawdał, a to ſ akonitom, każ ßo sda. S lista, kotryž je żona sawostajiła, je widźecz, so staj, dokelž mějesche muż jara maku saßłużbu, wobsamkkoj wumrjecz a też ßwoje dźěczo moricz. Bajanußez staj sbożownje hromadźe żiwaj byłoj a na żane waschnje njerosumnje hospodarikoj njejstaj.

* Każ amerikanſke nowiny pißaju, je franzowſke knjeżerſtwo we wschelakich amerikanſkich fabrikach, w kotrychż ßo brónje dźěłaju, sa nětdźe 2,125,000 mk. tſělbow ſ patronami skasako; wschědnje ma 500 tſělbow hotowych bycz. Schtyri fabriki ßu tajku poruczнoscz dostałe. Dale je franzowſke knjeżerſtwo materiala nakupowało, so móhło ßamo tſělbowu fabriku natwaricz, a wulku liczbu wschelakich kanonow skasako. Też Turkowſka wójnſki material w Sjenoczenych Statach kupuje. Tele skasanki wschě w hromadźe wscho pschetrjechja, schtoż je ßo hdy w Ameriży skasako.

* W Ameriży ßu ßebi żónſke njedawno nowu modu wumyßlike: kłobuki ßebi se żiwymi brukami pyscha. Na bruka ßo maliczka żidźana ßycz sczehnje, k kotrejž je łohki skoty rjeczask pschiczinjeny. Bruk ßwobodnje po zyłym kłobuzy kasy, doniż hacz do kromy njedóńdźe, hdźež sadźiwany sastanje, dokelž jemu rjeczask dale njeda; duż ßo sawróczиwschi do druheje strony lěse a t. d. Hdyž bruczk na kłobuzy njeje, maju jeho ſ wjetscha w dźěrkatym kaschczіku ßedźo, w kotrymż czorne drjewo leži, ſ kotrymż ßo wón żiwi.

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowanaj:

Michalſka zyrkej: Jurij Max Bräuer, fabrikſki dźěłaczeŕ na Židowje, ſ Karolinu Ernestinu Stiesez tam.

Křćeni:

Michalſka zyrkej: Max Pawoł, Gustava Juliuża Maximiliana Poldraka, khěżerja a pjekarſkeho miſchtra na Židowje, ß. — Arthur Adolf, Jurja Maxa Bräuera, fabrikſkeho dźěłaczerja na Židowje, ß. — Minna Emma, Ernſta Roberta Kraniga, fabrikſkeho dźěłaczerja na Židowje, dź.

Zemrjeli:

Dżeń 16. novembra: Hańża, njebo Khorle Auguſta Hobera, murjerja na Židowje, wudowa, 55 l. 1 m. 19 d. — 18. Jan August Bohot, khěżnik tudy, 40 l. 22 d. — 20. Jurij Bohuwěr Sarjenk, wojnaŕ na Židowje, 56 l. 6 m. — 21. Lejna Martha, Ernſta Steglicha, pohonicza w Hornim Hunjowje, dź., 5 m. 26 d. — 23. Ernſt Max, Handrija Gocza, khěżerja a murjerja na Židowje, ß., 2 d.

Pśches ſtudnistwo ma ſo na pścheſadźowanje pśchedawacź: 6. dezembra pśchipołdnja w 12 hodź. korczmarśka a kowarśka leżomnoſcź ſe 14 kórzami w Strózi pola Huczíny.

Na pśchedań: Hoſcźenz ſe 7 kórzami pola, 5/4 hodźiny wot Budyſchina. — Zyhelnicźa w hornjej Łużizy. Dalſche je ſhonicź w wudawarni „Bautzener Nachrichten".

Płaczíſna żitow a produktow w Budyſchinje

20. novembra 1886.

Żitowy dowos: 2961 měchow.	Na wikach wot M	Na wikach wot Pf	Na wikach hacź M	Na wikach hacź Pf	Na burſy wot M	Na burſy wot Pf	Na burſy hacź M	Na burſy hacź Pf
Pścheńza . . . . . běła	8	57	8	69	—	—	—	—
" . . . . . żołta	7	89	8	4	—	—	—	—
Rožka	6	77	6	90	—	—	—	—
Jeczmjeń	6	81	6	96	—	—	—	—
Wowß . . . . . 50 kilogr.	5	80	6	—	—	—	—	—
Hroch	8	6	10	28	—	—	—	—
Woka	8	6	8	33	—	—	—	—
Jahły	12	—	15	50	—	—	—	—
Hejduſchka	16	—	16	50	—	—	—	—
Bérny	1	50	1	80	—	—	—	—
Butra . . . . 1 kilogr.	1	80	2	—	—	—	—	—
Pścheńcźna muka 50 "	7	—	15	50	—	—	—	—
Rźana muka . 50 "	7	—	10	25	—	—	—	—
Ssyno . . . 50 "	3	—	3	30	—	—	—	—
Sslóma . . 600 "	26	—	28	—	—	—	—	—
Proßata 1134 ſchtuk, ſchtuka	9	—	18	—	—	—	—	—
Pścheńcźne wotruby	4	—	4	25	—	—	—	—
Rźane wotruby	4	75	5	—	—	—	—	—

Draždźanſke mjaßowe płaczíſny. Howjada 1. druźiny 60—63 mk., 2. druźiny 51—54, 3. druźiny 25 po 100 puntach rěſneje wahi. Dobre krajne ſwinje 51—54 mk. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Cźelata 1. druźiny 45—60 np., 2. druźiny 28—38 np. po puncźe rěſneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 26. novembra: Rjane.

Żiwnoſcź

ſe 14 akrami 91 □prutami leżomnoſcźe, nowymi maßiwnymi twarjenjemi, połnym żiwym a morwym inventarom a na ſkładźe leżazymi żnjemi, bjes hoſpody a wumjeńka je ſa 4600 tolerjow pſchi 2500 tolerjach napłaczźenja hnydom na pſchedań a je wſcho dalſche ſhonicź pola **O. Johna** w Rakezach.

Khěża na pſchedań.

Nowa khěża ſ rjanej ſahrodu a ßuchimi pinzami w narańſchim pſchedměſcźe Budyſchina, derje ßo danjaza, je hnydom na pſchedań. Połojza płaczíſny ma ßo napłaczicź. Dalſche je ſhonicź na ſwonkownej lawſkej haßy cźiſło 12.

Stary hiſchcźe khmany żeleſny płokarńſki kotoł a tſi ſtare ſtwinſke wokna ßu tunjo na pſchedań na rěſniſkej haßy 15.

Dobry ſyrop

punt po 12 np.,

najlěpſche łamane nudle

punt po 24 np.

porucza

Arno Möckel

na ßerbſkej haßy 13.

Strowe kruſchwinowe drjewo, niz mjenje 6 zolow, kaž tež **ſtrowe wólſchowe drjewo,** niz mjenje 12 zolow ßylne, kupuje po najwyſchſchich płaczíſnach

mechaniſka pſchadownja w Hajnizach.

Turkowſke ßłowki

najrjeńſche a najwjetſche, kotrež ßu doſtacź, porucza hiſchcźe tunjo

Moritz Mjerwa

na mjaßowym torhoſchcźu, deſtillazija najlěpſchich likérow.

Rjepikaty tobak

njeroskraty najlěpſchi amerikanſki

punt po 34 np.

porucza

Gotthard Behrends

na Hoſchiz haßy 42.

Wſchě druźiny cźrjewow

k dźěłanju kołbaßy

porucza pſchedawarńja cźrjewow

A. Eisslera

na żitnych wikach 16.

Koſaze koże,

ſajecźe, karniklaze a wſchě druhe koże kupuje po najwyſchſchich płaczíſnach

L. Fleiſcher

na ſwonkownej lawſkej haßy 18.

Roßowany ſtwjelzowy abo njetrjeny len, kaž tež **wutrjeny len** kupuje kóždu dźělbu po najwyſchſchich płaczíſnach

mechaniſka dźěłopſchadownja w Hajnizach.

Koſaze, naſymſke, cźelaze, howjaſe, ſajecźe, korniklaze koże kupuje pſchezo po najwyſchſchich płaczíſnach

Heinrich Lange

pſchi ßerbſkej katholſkej zyrkwi.

Drjewowa awkzija

na Drobjanſkim revěrje.

Wutoru 30. novembra ma ßo

140 ßuchich dołhich hromadow

ſa hnydom hotowe pjenjeſy na pſchcheßadźowanje pſchedawacź.

Sapoczątk dopołdnja 1/2 10 hodźin w ßlinje pſchi Łupjanſkim pucźu.

W Minakale, 23. novembra 1886.

Hrabinſka ſ Einſiedelſka inſpekzija.

H. Hornowa

draſtowa fabrika

25 na bohatej haßy 25.

So bych ßwój wulki ſkład **mužazeje, żonjazeje a dźěcźazeje draſty** pomjeńſchił, ju po ßlědowazych płaczíſnach pſchedawam:

ſymſke ſwjerſchniki ſ dubla . .	hižo po	9	mk.,
ſymſke ſwjerſchniki ſ flokoneja .	" "	11	"
ſymſke ſwjerſchniki ſ diagonala	" "	10	"
ſymſke ſwjerſchniki ſ reige . .	" "	14	"
połſwjerſchniki podſchite . . .	" "	9	"
hiple	" "	6	"
hólcźaze paletoty	" "	4	"

hólcźaze wobleczenja a **żnpany** k hodownym daram w wulkim wubjerku.

Wuměnjenje po ßwjatych dnjach je rad dowolene.

H. Hornowa draſtowa fabrika

25 na bohatej haßy 25.

A. Schöncke,

knihiwjaſarńja a papjerowa pſchedawarńja

1 na hauenſteinſkej haßy 1, prjedy butrowej haßy,

porucza w wulkim wubjerku tunjo **ſpěwarſke knihi,** do ßomota ſwjaſane, ſe ſankom a w kožanym ſwjaſku, **fotograſijowe albumy, domjaze żohnowanja, wobłnki, ſapißne knihi, liſtniży, notiżknižki, biblije, pißne knihi, ryßowanſke knihi, ſchifrowe tafle, wobraſowe knihi, baßniczkaze knihi** a **knihi** ſa **mlodoſcź, kuchinſke knihi, indianſke powjedanczka, ſpěwniki, portemoneje, drewjane ſchite kaſchcźiki** a tajke ſa **toilettu, pißne mapy, ſchulſke toſche, ryßowanſke mapy, pjerowe kaſchcźiki, wołojniki, pjera, tintu, ſbožopſchejaze khartki, kmótſjaze liſty, protyki, liſtnu papjeru, kuwerty, pißanu papjern, wobraſowe liſtna, worjechowe ſloto** a **ßlěbro, ſlocźane** a **ßlěborne nicźe, jandźele** ſa **božedźěſcźowe ſchtomy** atd.

Saßopſchedawarjo doſtanu wyßoki rabat.

Khoſej

w wulkim wubjerku

ſeleny punt po 70—160 np.

jenož derje ßkodźaze druźiny porucza

Gustav Poser

na jerjowej haßy.

Khoſej

wot najtuniſchich hacź do najlěpſchich druźinow, jara derje ßkodźazy, porucza **Hermann Klemm**

na bohatej haßy.

Guido Reiche

juwelěr a ſlótnik

w Budyſchinje na hłownym torhoſchczu cźišło 2 pſchi radnej khěži

porucza

ſwój bohacze a pěknje wuhotowany

ſkład ſlotych a ſrěbornych tworow,

woßebje tež

maßivnych ſlotych cźaßnikowych rjeczaſow

ſa knjeſow a knjenje,

ſlubne a wěrowanſke pjerſchczenje,

woprawdźite korale a cźěſke granatowe twory

dobroczinwemu wobkedźbowanju.

Poßylki k wuběranju rad a rucze.

Składnoſtnu kup

ſymſkich mantlow

po 6 hacz do 12 mk.,

wo połojzu tuńſche, hacz ſu wo prawdze hódne,

porucza

Alphons Schauseil

w Budyſchinje na bohatej haßy 67.

Butra!

Měſchanu butru,
lutowanſku butru

w bowach a wuwaženu, najlěpſche druźiny, porucza wot cźerſtweje poßylki

Gustav Poser
na jerjowej haßy.

Cźrjewa

wſchěch druźinow k dźěłanju kołbaßow ſu pſchezo dóſtacź pola

Ernſta Lehmanna
na žitnych wikach.

K pſchedſtejazym hodam poruczam ſwoju

rjanu jadriwu pſcheńcźnu muku.

Tež dawam k nawjedźenju, ſo je w pjekarni knjeżny **Selmy Lorenzez** w **Kelnje** pſcheńcźna muka wote mnje w dwěmaj druźinomaj dóſtacź.

Handrij Schuba w **Delnjej Hórzy.**

K kſchcźiſnam, kwaßam a druhim ſwjedźenjam, woßebje hoſcźenzarjam ſwoje **jednore a dwójne palenzy,** toho runja wubjernje dobre **likěry** po jara tunich płacźiſnach poruczamoj.

Ginzel & Ritscher,
deſtilazija na wulkej bratrowſkej haßy 6.

Wotruby, pizny griß, pizny muku

porucza w wubjernych druźinach po tunich płacźiſnach

Bohuwěr Scholta w Hrubocźizach.

Nowe ſofy

hižo po 27 mk.,

pjerate matrazy

po 19 mk.

po měrje derje a trajnje dźěłane porucza

Albert Lißak, tapezěrař
na ſnutskownej lawſkej haßy 10
po 2 ſkhodomaj
w domje knjeſa pſchekupza Engerta.

Tkaniny k ſuknjam

6/4 ſchěroke, łóhcź po 30 hacz 50 np.,

barchent k koſchlam

łóhcź po 16, 20, 25, 30 np.

w wulkim wubjerku porucza

Alphons Schauseil.

Tuni khoſej

kupuje ſo hiſchcze pola

Gotthardа Behrendsa
na Hoſchiz haßy 42.

Nowe jerje

wulke tucźne ryby

mandel po 50 np.

pola

Gotthardа Behrendsa
na Hoſchiz haßy 42.

Syrop

punt po 12 np., jara ſłódki, porucza **Hermann Klemm**
na bohatej haßy.

Wukaſanje a pſchewjeſne pißma dawa **Albert Meiſel** w **Budyſchinje.**

Wotewrjenje fotografiſtwa.

Cześćenym Sserbam w Budyſchinje a wokolnoſćži najpodwolniſcho k nawjedźenju dawam, ſo ßym **w Budyſchinje na ſeminarſkej dróſy**

fotografiſki atelier

wotewrił. Budu ßo ßwěru prózowacź, ſo bych tych, kotſiž mje poczeſćza, ſ dobrym dźěłom w kóždym naſtupanju ſpokojił. Sswoje pſchedewſacże dobroczźiwemu wobkedźbowanju poručejo ſawoſtawam

ſ poczeſćowanjom

Oskar Meister.

Cześćenym Sserbam w Budyſchinje a wokolnoſćži dowolam ßebi k pſchedſtejazym hodam na ßwoje khlamy, ſprawne a tunje poßłuženje lubjo, woßebje kedźbliwych cźinicź.

Carl Noack na žitnej haßy.

C. Krancherez
khofejownja a konditarńja

15 na mjaßowym torhoſchcźu 15

delka a po 1 ſkhodźe

ßo wubjerne poßłuženje lubjo najnaležniſcho porucźa.

Sswoju hodownu wuſtajeńzu

pjecźwow ſa bożodźěſćźowy ſchtom

wot najjednoriſchich hacź k najlěpſchim družinam ßym wotewrił a ju jako najwjetſchu a najtuńſchu ſkładnoſcź k kupowanju porucźam. Na jenu hriwnu ßo wěžy ſa 20 np., kotrež ßmě ßebi kóždy ßam wuſwolicź, pſchidadźa.

Saßopſchedawarjam ßo woßebite płacźiſny woblicźa.

K pěknemu a rjanemu dźěłanju

fotografijow kóždeho waſchnja

porucźa ßo

fotografiſko-artiſtiſki atelier

Alex. Matthaeya dwórſkeho fotografa naßl.

Alfr. Schreibera

w Budyſchinje, na ſchulſkej dróſy 3.

Jeniczka pſchedawarńja ſa Budyſchin, Lubij a wokolnoſcź **Meyerowych ſchpihelowych a wobraſowych wobłukow.** (Sakitany muſtr a belg. patent.)

Najlěpſchi

zokrowy ſyrop

punt po 16 np.

porucźa

Gotthard Behrends

na Hoſchiz haßy 42.

Howjaſe mjaßo punt po 45 np., **ßwinjaze mjaßo** punt po 55 np., **ßyry połcź** a **ßadleſchcźo** punt po 60 np., **ßuſcheny połcź** punt po 70 np.

porucźa

K. Kühne

na ſchprejſkej haßy cźißko 11 a pſchi realnej ſchuli cźißło 1 pſchi butrowych wikach.

Khofej

w wulkim wubjerku

a w ſnatych derje a cźiſćze ßłodźazych družinach porucźa tunjo

Richard Neumann.

Khlěb

k wuměnjenju a k kupjenju,

zalty,

pſcheńcźnu a rźanu muku

porucźa

khumſchtny młyn w Scheſchowje.

K hodam

porucźa po najtuniſchich płacźiſnach wſchelake družiny

ff. **zyleho a drobneho zokora,**
„ **rózynki,**
„ **koriuthy,**
„ **mandle,**
wſchě korjenje,
ff. **korjenjowy wolij,**
zitronat,

kaž tež najlěpſchu **pſcheńcźnu muku** a wſchědnje cźerſtwe **ßuche drožďże**

Richard Neumann.

Pſchi wjetſchim wotewſacźu poměrne poniženje płacźiſny.

K pſchihódnym

hodownym daram

porucźa

mapy a waczoki ſa hólzow, toſche a waczoki ſa holzy, kofry, toſche ſa hońtwu a pjenježne toſche, gurtowe, gumijowe a wuſchiwane ßłě, portemoneje, zigarowe etwije a kožane dźěcźaze ſchórzuchi

w wulkim wubjerku

T. Albert, ßedlarſki miſchtr na hornczeŕſkej haßy.

W Koprczańſkim młynje budźe ßo wot nětka kóždy tydźeń dwójzy, mjenujzy wutoru a pjatk, po potrjebje tež ſcźěhowazy dźeń, **lany wolij** ſa ludźi bicź. Tež ßo lane ßymjo k bicźu w Budyſchinje pſchi hłownym torhoſchcźu wot podpiſaneho pſchijima. Sprawne a ſpěſchne poßłuženje ßo lubi.

C. Müller, młynk w Koprzach.

Zaręčanske serbske towarſtwo

změje — da-li Bóh — njedźelu 28. novembra swoju měsačnu zhromadźiznu.

Važneho wuradźowanja dla so wšitke sobustawy k bohatemu zeńdźenju najnaležnišo přeprošuja přez

předsydstwo.

Na **Delnjohórczańſkim knježim dworje** je **1 dźěłaczeŕſke wobydlenje** wuprózdnjene.

Serbske bjesadne blido pola **Thiermannec** kóždu. srjedu wot 5. do 7. hodź.

Někotři Serbja.

Ródnu holzu, 15—16lětnu, pyta hnydom knihikupz **Erich Temper** pſchi theatrje w Budyſchinje.

Wuſtojna holza, ſ najmjeńſcha 17lětna, ßo k nowemu lětu do ßłužby pyta wot **Ferdinanda Büſchela** w flanelſkej fabrizy w Budyſchinje.

Rólnych pohonczjow, ßrěnkow, wolazych, dźowki ſa dom a hródź pyta pſchiſtajaza žona **Heynoldowa.**

Delnjohórczańſki knježi dwór

k nowemu lětu 1887

1 dźowku ſa dom,
4 dźowki do hródźe,
1 rólneho pohoncza

pſchi wyßokej mſdźě pyta.

Sſłużobne holzy ſa dom, dźowki a wotroczźkow pyta pſchi wyßokej mſdźě **Krauſch** na ſadnej bohatej haßy 6.

Sa wotpalenych w Worklezach je darił N. N. ſ Myſchez 2 mk.

Dopomnjecźe

na

Bohuwěra Auſtez ſe Słyczina, kiž ßo narodźi 26. oktobra 1879 a wumrje 5. novembra 1886.

Srudne ſynki ſwony ſwonja,
Kraßny row ßo wotanka,
Tawſynt ßylſow ßo nětk ronja
Starym, młodym pſches liza;
Srudna powjeſcź pſches wjeß dźe:
Auſtez młódſchi morwy je!

Bratraj.

Ach, maczi, luba maczi,
Hdźe je naj' bratſik ſchoł?
Wón cźinjeſche nam hrajki,
Nětk njeje wón wjaz' jow!

Macź.

Stup ßem a hladaj horje,
Tam horje k mróczelam:
Wón ßedźi tam na tróńje,
Je prjedykhwatał nam!

Wot hłuboko ſrudźenych ſawoſtajenych:

nana, maczerje a dweju bratrow.

Bohu tomu Knjeſej je ßo ſpodobało, wczera wjeczor w 8 hodźinach naſchu horzolubowanu mandźelſku a macź

Hańžu Nowakowu

rodź. **Scholczíž**

pſche ſahe ſa naß do wěcźneje domowiny wotwołacź.

Hłuboko ſrudźeni tutu ſrudnu powjeſcź lubym ſnatym a pſchecźelam k wjedźenju dawaju

W Palowje, 24. nov. 1886.

A. Nowak,
zyrkwinſki wucźeŕ,
ſ dźěcźimi.

(K tomu cźißku pſchiłoha.)

Pschiłoha k czißłu 48 Serbskich Nowin.
Sobotu 27. novembra 1886.

So bych ßwój wulki ſkład **lampow** nješchto pomjeńſchił, pſchedawam je wot dźeńßniſcheho dnja po fabrikſkej płaczišnje a to ruczne lampy po 40 np., ſczěńſke lampy po 50 np., wißaze lampy po 1 mk., tykanzowe blachi, wuhlowe kaſchcże, wódne khany, bowy, krjepjawy, mlocźenki a mlokowe khany jara tunjo.

Hermann Rachlitz, klampnař na žitnej haßy 10 a Hoſchiz haßy 24.

Knjeſam wobßedźerjam konjow poruczamoj ßwój ſa dobry ſpóſnaty

pa. maſchinſki wolij,
pa. kopytny mas,
mas ſa grat (kožowy mas) a
kolmas, czißty a njefalſchowany.

Paur & Co.
w Draždźanach,
chemiſka fabrika.

W Budyſchinje pola **Arna Möckela** na ßerbſkej haßy.

Gustav Rämsch

21 na bohatej haßy 21
porucza

pißane wobraſowe liſtna 25 liſtnow po 60 np.,
pißanu ßwětku papjeru 25 liſtnow po 35 np.,
běłu židźanu papjeru 25 liſtnow po 15 np.,
czerwjenu židźanu papjeru 25 liſtnow 40 np.,
liſtnu papjeru 100 liſtnow po 40 np.,
liſtne kuverty 100 liſtnow po 25 np.,
protyki k wottorhanju ſchtuku po 35 np.,
pißne kniži we wſchěch liniaturach duzent po 80 np.,
pißadła, kaž ßu pſchedpißane, duzent po 30 np.,
wobraſowe kniži hižo po 3 np.

Wſchě druziny
tintow, wokojnikow, konzeptneje papjery
po najtuniſchich płaczišnach.

Koſaze kóžki

kaž tež wſchě druhe ßyre koże kupuje po najwyſchſchich płaczišnach

Guſtav Naucke
na garbarſkej haßy 16.

S dobom pſchi potrjebje na ßwój bohaty ſkład bjesmolnych pjelzowych kožow kedźbliwe czinju.

Najrjeńſche a najtuńſche

konjaze deki,
puczowanſke deki,
deki na ſofa,
deki na blido a
deki, po kotrychž ßo běha,

poruczа **Ludwig Kuhlmann**
w kupnizy.

Sa najkmanſchi dar k Božemu dźeſczu poruczam w najwjetſchim wubjerku w měſcze

kaſety.

To ßu rjane kaſchcżiki, w kotrychž ßo 10, 25 hacž 50 liſtnych papjerow a kuvertow, kraßnje ſ róžiczkami wudebjenych, namaka.

Wone ßu dostacź po wſchelakej płaczišnje po 50 np. hacž 4 mk.

w papjerowych khlamach
Handrija Lorenza
na róžku Hoſchiz a ßeminarſkeje dróhi.

Wſchitcy potřebnicy ßo žórliwi rěkli.

Rolkaty tobak,
Khocźebuſki, Ohlauſki, němſki portoriko a tłóczeny tobak,
punt hižo po 55 np.,
krany tobak
punt po 55 np.,
rjepikaty tobak
punt po 25 np.
(ßaßopſchedawarjam po fabrikſkich płaczišnach)
porucza
W. H. Conrad
na bohatej haßy 13.

Njepaleny khoſej
punt po 80, 90, 100 np. atd.,
ßylny a jara derje ßłodźazy, poruczа jako nješchto jara tunje
Th. Grumbt
w kupnizy a na ſwonkownej lawſkej haßy.

Jara dobre draſtne tkaniny
woßebje czißtowolmjane w bohatym wubjerku. Płaczišny ſpodźiwnje tunje.
Julius Hartmann Sohn
na róžku mjaßoweho torhoſchcża.

Fotografiſjowe a pißne albumy, liſtnizy a toſche ſa kujenje, pißne mapy, zigarowe etwije, portemoneje jara trajne, **pißadła, draſtne dźeržaki, kurjeńſke ſerwißy, ſczěńſke mapy, žohnowanja ſa dom,** wſchě druziny **protykow** a kraßne **nowolětne khartki** w wulkim wubjerku po najtuniſchej płaczišnje poruczа

knihiwjaſarńja a papjerowa pſchedawarńja
Guſtava Rämſcha
na bohatej haßy 21.

Rjech ko kupcu na moju firmu hladaj.

Khoſej

njepaleny punt po 70, 80 hacž do 150 np.,
pſchezo czerſtwy **paleny,** ßylnje a derje ßłodźazy, punt po 100 a 120 np.
poruczataj
Ginzel & Ritſcher
na wulkej bratrowſkej haßy 6.

Sswinjaze mjaßo, 4 porſty tołſte, punt po 55 np., **ßadleſchczo** po 60 np., **ßyry połcź** po 60 np., **ßuſcheny połcź** po 70 np., jara rjany **kołbaßowy tuk** po 50 np., tucźnu dobru **běłu kołbaßu** po 70 np., **dobru kołbaßu** po 60 np.
porucza **Ota Pětſchka**
na ßerbſkej haßy.

Najtuńſche
žórło k kupowanju
ſa
ſaßopſchedawarjow
barchenta k koſchlam,
barchenta k pjeſlam,
pollama,
kruteho köpra,
lama,
rubiſchczow atd.
w wulkim wubjerku
po najtuniſchich engros-płaczíſnach
pola
Alphonsa Schauseila.

Khoſej
paleny punt po 100—200 np.,
khěžorſke měſchenje pt. po 120 np
porucza ſa něſchto wubjerne
Gustav Poser
na jerjowej haßy.

Jerje
jara wulke po 4 a 5 np.,
15 ſchtuk po 50 a 60 np.,
porucza ſa jara płaczíſny hódne
Gustav Poser.

Jerje
po 4 a 5 np., mandl po 50 np.,
kopu po 2 mk. porucza
Th. Grumbt.

Najwjetſchi ſklad
dwójzyſchěrokeho
lama
w modnych muſtrach
ſtary łóhcź po 60 np. hacź 2 mk.,
plüſch
k pjeſlam
ſtary łóhcź po 130 np.,
krimmer
k wobßadźenju
ſtary łóhcź po 125 np.
porucza
Alphons Schauseil.

Shorjelſki magazin
hotoweje
mužazeje, žonjazeje a dźěczazeje drafty
Moritza Wassermanna
19 na bohatej haßy 19
porucza wſchě **nowoſeže**
ſa naſymſki a ſymſki czaß
w wulkej hromadže a, dokelž ßu ßo wot njeho ſ czaßom tkaniny nakupiłe, njedźiwajo powjetſchenych wołmowych płaczíſnow, po jara tunich płaczíſnach.

Paletoty pſche deſchcź a haveloki,
ſymſke mantle, paletoty, dolmany atd.,
ſportſke pjeſle
ſa **kujenje,** w dokonjanej rjanoſczi, wſchě žadanja w naſtupanju wuhotowanja a płaczíſny ſpokojaze.

Mantle ſa holzy.
Symſke wobleczenja
ſa **mužſkich** a **hólzow.**

Symſke ſwjeŕſchniki
ſ modnych a najlěpſchich tkaninow, w jenož derje ßedźazych faßonach.
Wulki wubjerk elegantnych tkaninow k ſchiczu po měrje.

Moritz Wassermann,
Shorjelſki magazin hotoweje mužazeje, žonjazeje a dźěczazeje drafty.
Jenož 19 na bohatej haßy jenož 19.

Mydlarńja Herm. Puya
w Budyſchinje na ßerbſkej haßy
porucza

jadriwe mydło, dobre ßuche	punt po	40	np.
jadriwe mydło, czerwjene a módre	„ „	36	„
žołte wóſkowe mydło I	„ „	40	„
žołte wóſkowe mydło II	„ „	30	„
ſoda	„ „	5	„
ſchterku	„ „	22	„

maſne mydło, ſelene mydło, petrolej, wſchě artikle dobre a po najtuniſchej płaczíſnje.

Jara dobry paleny khoſej
punt po 1 mk., 1 mk. 20 np. a 1 mk. 40 np.
porucza **Th. Grumbt**
w kupnizy a na ſwonkownej lawſkej haßy.

Syrop
punt po 16 a 20 np., ßłódki a czíſcze ßłodźazy, poruczataj
Ginzel & Ritſcher
na wulkej bratrowſkej haßy 6.

Jerje
rjane tucžne ryby
porucza po tunich płaczíſnach
Hermann Klemm
na bohatej haßy.

A. Mager
na ßerbſkej haßy
pſchedawa a porjedża
czaßniki derje a tunjo.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjcm do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 49. **Sobotu 4. decembra 1886.** **Lětnik 45.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. W Drazdźanach je so póndźelu 23. pokna shromadźisna krajneje kulturneje rady wotbywała. Prěni dypk dołheho dnjoweho porjada jednasche wo sakoženju ródneho plahowanskeho registra pódla wobstejazych plahowanskich registrow, do kotrychž maja so wschě kobły sapisacź, wot kotrychž so dobry plahowanski wuplód wotcjakowacź da. Druhi pschedmjet pocźahowasche so na sasamjesowanje pschedawanjamjaša khoreho skota. Wobsamknu so, ministerstwo namolwjecź, so by wukas wudało, s kotrymž so sakasa, mjaso skota pschedawacź, kotryž je na sklosynu, skaženosću, woshriwosću, waki, jětra, žołcźinu, tuberkulosu, cźerwjenu cźerpik, abo kotrehož mjaso je trichinate, wuhrate a jědmjate. Dale ma so knjeżerstwu prózstwa wuprajicź, so by so wot njeho sawjedźenje nusowaneho sawěsćenja howjadow psche schkodowanje psches tuberkulosu pruhowało abo sakońsku pschedkohu wudźěłało, po kotrymž bychu ratarjo sa skót, kotryž je psches tuberkulosu kónz wsak, sarunanje dostali. W nastupanju sakoženja krajneho sawěsćazeho towarstwa psche krupobicźe, wot němskeje rady namjetowaneho, so krajna kulturna rada wupraji, so wobstejaze towarstwa sa sawěsćenje psche krupobicźe sa Saksku doźahaju. Dalsche wobsamknjenja kulturneje rady pocźahuje so na postajenje pucźowanskeho wucźerja sa plahowanje skota, sakoženje ratarskeje sahrodniskeje pospytowanskeje stazije pola Drazdźan a na namjet Lipscźanskeho wokrjesneho towarstwa: Wobschěrnische wužiwanje mloka jako ludowa zyroba. Namjet Budyskeho a Drazdźanskeho ratarskeho wokrjesneho towarstwa, sběhnjenje rěsneho dawka žadazy, so sacźišnu.

— Finanzne wobstejnosće němskeho kněžorstwa su jara njeswjesełaze. W sańdźenym lěcźe je so 17½ milijona hriwnow dołha naczińiło, wudawki w pschichodnym lěcźe dokhody wo 24 milijonow pschesćahnu a potom je hischće 47 milijonow sa powyschenu liczbu wójska trěbnych. Zitowe zło a zokorowy dawk su wjele milijonow mjenje wunjesło, hacź bě so loni wulicziło. Wupad w finanzach budźa jenotliwe němske staty wurunacź dyrbjecź. Na kajke waschnje dyrbja so wot tutych tele pjenjesy sehnacź? Swjaskowa rada tón krócź kněžorstwowemu sejmej tutu staroscź pschewostaji. Statny sekretar Jacobi, kotryž rosprawu wo kněžorstwowych finanzach poda, wobkrucźi, so je knjeżerstwo hižo loni swoju winowatosću cźiniło, so pak je se swojimi namjetami sa nowe dawki swrócźiło, dokelž je je kněžorstwowy sejm wschě wotpokasał. Hacź runje so dołh němskeho kněžorstwa s kóždym lětom kopi a hacź runje je so w běhu 16 lět wot 15 na 500 milijonow pschisporił, kotrež dyrbja so lětnje s 23 milijonami sadanicź, je pruski minister finanzow se Scholz wjeseleje myšle a dobreje nadźije. Wón měni, so budźe němski lud s lóhkej prózu nusu w finanzach pschewinucź. Rusne sumy sa pschisporjenje wójska, schtož ma k nim Pruska nawdacź, hižo palenzowy monopol pschinješe. Lud, kotryž lětnje dwě milijardze sa tobakowe kurjenje a picźe wudawa, dyrbi po Scholzowym měnjenju sa swoju brónitosću runje tak wulku cźežu snjesću móz, kaž šušodne ludy. Tón krócź pak je minister se Scholz psche wulku nadźiju na kněžorstwowy sejm stajał. Doprědkarjo, Polazy, zentrum a sozialdemokratojo jemu s rasnosću pschipowjedźichu, so ani sa palenzowy ani sa tobakowy monopol ženje hłosowacź njebudźa. Na kajke stejnischcźo so mjenowane strony w nastupanju pschisporjenja wójska staja, je hischće jara njewěste. Jenož sozialdemokratojo su s krótka wschě knjeżerstwowe žadanja wotpokasali. Doprědkarjo chzedźa, hdyž smě so na wukoženja sapósłanza Eugena Richtera waznosću klasću, jenož s tym wumělenjenjom do powyschenja wójskoweje mozy swolicź, so so cźaš wojerskeje słužby na dwě lěcźe poniži. To ma runje tak wjele prajicź, kaž so so pschecźiwo posylnjenju němskeho wójska spjecźuja; pschetož na tym so dwělowacź njetrjeba, so knjeżerstwo na tsilětnej wojerskej słužbje wobsteji. Rosrisanje po tajkim pola zentrumskeje strony leži. Hacź dotal so ta hischće wuprajika njeje, hacź s knjeżerstwom abo s pschecźiwnikami pschisporjenja wojerstwa póńdźe.

Rumunska. Rumunski kral Karol a jeho mandźelska Karmen Sylvia žanych dźěcźi nimataj. So by wo rumunski trón po smjercźi nětcźischeho krala žaneje swady njebyło, su Rumunojo s cźasom sa nasłědnikom króna wuhladowali. Jich wólba je pschi tym na kraloweho wujowza, Hohenzollernskeho prynza Ferdinanda, druheho syna herbskeho prynza Leopolda, kotrehož běchu w lěcźe 1870 sa schpaniskeho krala wuswolicź chzyli, panuka. Prynz Ferdinand je, so by sebi pschiwisnosć luda, kotrehož kral něhdy budźe, dobył, do rumunskeho wójska sastupił.

Sserbija. Sserbskemu kralej Milanej je so tele dny pschi samym runje tak mohło seńcź, kaž něhduschemu bołharskemu wjerchej Alexandrej. Njespokojni Sserbjo běchu sebi wotmysłili krala, hdyž bě na wysokich horach pola Vranje na honćwje, sajecź a jeho wotwjesć. Kral s cźasom s Belgrada wot ministra Franasowicza powjesć wo tym dosta, w kajkim strachu je. Duž je so hnydom s honćwy do Belgrada wrócźił.

Bołharska. W posledním cźasu je sultan k bołharskim mjesam wulke wójsko póslał, kotrež so wschědnje s nowymi wojerskimi posylkami posylnja. Nětko je skóncźnje na sjawne pschischko, s kajkeje pschicźiny sylne turkowske wójsko pschi bołharskich mjesach steji. Turkowska so s mysliczku nosy, narańschu Rumjelsku a Bołharsku wobsadźicź. Dokelž žana jeniczka europiska wulkomóz saschmatańzy w Bołharskej kónz cźinicź nochze, je so sultan rossudźił, w narańschej Rumjeliskej a Bołharskej měr a porjad sasu postajicź. Sultan je pscheswědcźeny, so budźe so turkowskemu sakrocźenju wot europiskich wulkomozow pschihłosowacź. Wjerch Bismark pjecza sultana w jeho wotpohladach podpjeruje a je jemu tutu najnowschu politiku pschiradźił. Je pak tez ruske knjeżerstwo se sultanowym wotmysłenjom psches jene? K wěrje podobne njeje, so móhła Ruska, kotraž je sto tysaz wojakow a milijony rublow sa wuswobodźenje Bołharskeje woprowała, symnokrejnje pschihladowacź, hdyž so tutomu krajej s nowa turkowski pschah napokoži. Ruska je drje wobkhad s bołharskim knjeżerstwom pschetorhnuła, tola s tym so prawow, jej w Bołharskej pschistejazych, wsdała njeje. Wona chze, dokelž Bołharjo na jejnu radu posłuchali njejsu, dalsche wuwicze bołharskich wobstejnosćow wotcjakacź a hnydom sakrocźicź, hdyž so w Bołharskej něschto stanje, schtož so s jejnymi interesami njesnješe.

— Žadyn tydźeń žo njeminje, w kotrymž by w Bołharskej žadyn sbĕžk pschećiwo nětćišchemu knjeżerstwu njewudyrił abo žo nĕkajke spschižahanstwo njewuplĕdźiło. W wojerskej akademiji w Sofiji, kotrejež wućžomzy bĕchu žo pschi wuhnaću wjerćha Alexandra wobdźĕlili, je žo ſ nowa pschećiwo knjeżerstwu swjask hromadu swjedł. Knjeżerstwo, kotremuž je žo nowe spschižahanstwo pscheradźiło, je winowatych sajecź dało a jim tele dny prozeß sćini.

Swĕt na hrubo.

Wobras ſe žiwjenja.

(Pokračowanje.)

Bažant dźĕsche ſe schĕrokej krocželu domoj a stupiwschi do jſtwy rjeknu: „Žona, woblekaj žo; pojĕdźemy do mĕsta.“

„Hnydom? A čžoho dla to?“

„K advokatej pojĕdźemy. — Ssym pschedstejićerja proßył, so by tebi wodał — wón njechasche! Hdyž njechasch, wostaj! My tebi hižo pokasamy! Wosmjemy žebi advokatu, tón jim wocži wutrĕje.“

Bažantowej žo w wočomaj sabłyſknu. „Mužo, tole je twój prĕni dobry pschipad. Hnydom budu wobleczena. Dži pschahacź.“

Sa pół hodźiny jĕdźeschtaj do mĕsta a ženje žnadź njebĕ Bažantowa napschećžo žwojemu mužej tak pschećželna, kaž dźenža.

Wokoło pschipołdnja dojĕdźeschtaj do mĕsta. Sastawschi pola „słoteje hwĕzdy“ wupschahnu Bažant konje a dowjedże je do hródże; potom do hoſćenza.

Hoſćenzar khodźesche ſ rukomaj na khribjet połoženymaj po jſtwje. „Witajcże, witajcże! Myßlach, so sće hižo wumrjeli. Ssyńcże žo.“

Bažant žydźe žo sa blido, žona stejo ſ korbikom w ruży hladasche po ſćĕnach na wobrasy.

„S čim mózu wam pożłužicź?“ praschesche žo hoſćenzar.

„Nó, dajcże nam —“ sarĕcža Bažant.

„Ničžo!“ wotrasy žona. „Pónđźemoj najprjedy sa žwojim dźĕłom, potom wohladamoj, schto dobre smĕjecże.“

„Schto pak macże tak nusne?“ praschesche žo hoſćenzar.

Bažant sakaschlowa, pohladawschi na žonu rjeknu ſ waha: „Hm, wĕstu wožebitu należnoſcź.“

„Čžomu dha žo ſ tym tak tajisch?“ porokowasche jemu žona; „wschak njejßmy tu žaneje schpatneje wĕzy dla pschischli, ani pola žida pjenjesy požčžowacź. — Dźemoj k advokatej!“ doda k hoſćenzarjej žo wobročžejo. „Kotreho byschće nam radźił?“

„Kotreho? — Ssu tu tſjo; nimam ničžo pschećiwo žanemu — jedyn khwali toho, druhi druheho — ja khodźu k doktorej Schpatnemu, je rosumny a žwĕrny a njedrĕje.“

„Hdže bydli?“

„Hnydom pschi žudniſtwje.“

„Tak nano stawaj, pónđźemoj.“

Hoſćenzar wobhladnu žo sa čžaßnikom a rjeknu: „Nĕtko wam ničžo njepomha. Na dwanacże pobrachuje jeno hischće schtwórcź hodźiny a w dwanacźich kanzliju samkaja. Ssyńcże žo a pojĕſcże. Po wobjedże je knjes doktor w lĕpschich myßlach; snaju jeho derje.“

„Hdyž nam radźicże, chžemoj pożłuchacź“, rjeknu Bažantowa korbik na kawu stajejo.

Wobjedowaschtaj, k čžomuž Bažant zyku hodźinu trjebasche, na to dźĕschtaj k advokatej.

Pschi wyßokich, rjenje wobarbjenych durjach se žwĕčžatym napißmom „advokatowa kanzlija“ sastaschtaj. Bažant saklepa se žrjedźnym porstom, kaž by ſ pjaću bił.

S nutska žo wotwoła, Bažant wotewri durje a sastupi, žona sa nim.

„Schto byschće rady?“ praschesche žo pißař.

„Bychmy rady ſ knjesom advokatu rĕčželi —“ wotmolwi Bažantowa.

„Dajcże mužej rĕčžecź“, porokowasche pißař.

„Ponižnje proschu“, samolwjesche žo Bažant; „wona wschitko lĕpje wě: njech jeno rĕči.“

Pißař žo poßmja a dźĕsche do póđlanskeje stwy. Sa khwilu žo saßo wróći prajiży: „Sastupćże tu, knjes doktor čžaka.“

Advokat žedźesche sa wulkim pißazym blidom. Bĕ stary, tołsty knjes. Hladasche pśches bryle do nĕkajkich listow. Posbĕhnuwschi hkowu praschesche žo: „S wotkel?“

„Ponižnje proschu ſ Wóndrichez.“

„Njetrjebacże ponižnje proßyćź“, rjeknu advokat symnje; „njejßym tak wulki knjes. — Kak žo mjenujecże?“

„Bosćij Bažant.“

„A schto byschće rady?“

„Ponižnje proschu, moja žona je tu na žudniſtwje wobſkorżena a mój bychmoj rady saſtupnika wſakoj. Ale wona wam to lĕpje powje, dyžli ja. Powjedaj“, wobroći žo k žonje.

„Tak powjedajcże wy“, rĕčžesche advokat k žonje, ale praju wam do prĕdka: powjedajcże mi rysy prawdu, hewak waß njebych saſtawacź móhł.“

Bažantowa powjedasche, schto a kak je žo stako; wućžerjej a pschedstejićerjej tu a tam pschimasowasche, žebi pak, hdyž mózesche, połóżesche.

Advokat kedźbliwje na nju poßłuchasche a hdyž bĕ skónczika, žunu bryle na čžoko prajiży: „A schto chzecże, so bych wam pomhał?“

„So bych sa njewinowatu wusnata była.“

„Sa njewinowatu?“ wußmja žo advokat, „kak je to mózno? Prajili sće najprjedy, so hólza do schule žłała njejſće, ſ druha, so sće wućžerjej hrosnje nadawała, a ſ tſećžo, so sće jeho a pschedstejićerja raniła. K tomu žo tola žama pschisnawacże.“

„Proschu, žym jimaj jeno prawdu prajiła.“

„Po waschim sdaću“, rjeknu advokat, „tola po mojim sdaću sće wobeju hrubje raniła a žadacże nĕtko wote mnje, so bych waß wumył? So bych waß wußwobodźił jako njewinowatu cźerpjazu? Luba žona, to ja njedowjedu. Dźicże k druhemu advokatej, staj tu hischće dwaj. W božemje!“

„Ale proschu ponižnje“, pocża Bažantowa.

„Ničžo, ničžo, žym hižo prajił; dźicże w božemje!“

Bažantowa žo sapyri kaž honacź a bĕžeſche won. Muž dźĕsche poßłuſchnje sa njej. Hdyž na haßu wustupischtaj, pocża žebi žona hubu torhacź. „To je mi pĕkny advokat. Pißarja ma kolika a žam je hischće wjetschi.“

„Ale schto nĕtk“, praschesche žo muž njewjedžo schto.

„Pojĕdźemoj domoj, ja žebi to žama dokonjam bjes advokata.“

W tym wokomiku pschistupi nĕkajki muž; sejmujo kłobuk postrowi: „Dźeń dobry! Koho dha pytacże?“

„A nikoho“, wotrasy Bažantowa. „Ssmój pola advokaty woradu bykoj, ale tajku by namaj nasch wotročźk doma tež dał.“

„A pola kotreho?“ praschesche žo muž.

„Pola doktora Schpatneho, wschako toho mjena podarmo nima.“

„Pola Schpatneho?“ džiwasche žo muž. „Kak dha scże tola k tomu hicź móhli. To je hotowy hrubjan a nikomu njeje hischće wupomhał. Čžoho dla njejſće k doktorej Ssuchemu schli? To je advokat; tón wudźĕła bĕke ſ čžorneho.“

Bažantowa pohlada staroſćiwje na toho muża. „Snajecże jeho?“

„Ach luba žona, kak bych jeho njesnał, kaž žameho bratra. Kajku pak macże należnoſcź?“

Bažantowa žo wobhladnu a rjeknu ſ waha: „Njeje radno, wschudźom wo wschĕm rĕčecź.“

„Tak pójmy tule do hoſćenza“, rjeknu muž. „Tam mi zyku wĕz wupowjedajcże a poradźu wam pózčźiwje, darmo.“

(Skónczenje pschichodnje.)

Ze Serbow.

S Budyschina. Kaž drje je po zyłych Sserbach snate, wobsteji w Draždźanach ratarske kreditne sjenoczenſtwo, kotrež žo prózuje, ratarjam tak tunjo hacź mózno a pod najpschihódnischimi wumĕnjenjemi ſ pjenjesami k pomozy bycź. Tole sjenoczenſtwo je žo psched nĕhdźe dwaczći lĕtami wot nĕtko semrjeteho kublerja Mehnerta sałoziło, kotryž žo posdźischo do Draždźan pscheżydli a tam na Marijnej haży hoſćenz k skotemu pjerschczenjej sa towarſtwo kupi. Wjedniſtwo towarſtwa je direktorijej, ſ tſjoch muži wobstejazemu, a sarjadniſkej radźe, dźeżacź žobustawow liczjazej, dowĕrjene. Direktorij ma ſ jeneho ratarja, jeneho pschekupza a jeneho rĕčnika, sarjadniſka rada pak jenož ſ ratarjow wobstacź, kotſiž poźledniſchi žo po wokrjeżach ſ zyłeho kraja wuswola. Do tejele rady tón čžaż tež dwaj Sserbaj, k. kubler Ssmoła w Spytezach a k. kubler a krajny sapółkanz Kerk w Rodezach, žłuſchataj. Pola mjenowaneju knjesow móże kóždy radu dostacź, kotryž w pjenjeżnych należnoſcźach pomoz kreditneho towarſtwa potrjeba. W bĕhu krótkeho čžaża žo skutkowanje kreditneho towarſtwa pśches zyku Saksku rosschĕri. Duž bĕsche tež sa jeho sarjadniſtwo wjetschi dom nusny. Kak wulke dźĕło ma sarjadniſtwo dokonjecź, je ſ toho widźecź, so je žo lĕtża wot kreditneho towarſtwa na 15 miljonow hriwnow ratarjam wupożčžiło. Stary pschemały ſtatok pschedawschi je žebi towarſtwo nowy dom na Prazſkej haży w žužodſtwje snateho panorama bliſko cźĕſkeho dwórniſchcża sa 85,000 toler kupiło a jón sa žwoje potrjeby pschetwaricź dało. Sańdźenu póndźelu sarjadniſka rada w nowym domje prĕnje pożedźenje wotdźerża, hdyž bĕ žo dźeń prjedy sacźehnjenje do njeho ſ rjanej hoſćinu poßwjecźiło,

kotruž bě direktor k. dr. Mehnert direktorijej, šastojnšej radźe a někotrym ministerialnym radźićelam wuhotował. Pšchi tejle hoščinje mějachu šo mnohe rěcze a na strowoscź mnohich pšchitomnych šo pijesche. Knjes tajny radźićel w ministerstwje šnutskownych naležnoscźow Fodel, jako něhduschi šudniši hamtman w Budyschinje Sserbam derje šnaty, kublerja Kerka namołwjesche, so by pšchitomnemu twarskemu mischtrej, kotryž bě twar noweho domu wodźił, šławu wunješł a šwoju rěcź tež na šerbški pšchekoźił. Kerk, hacź runje trochu pšchešłapnjeny, bě k tomu šwólniwy. Wón k. mischtra š dlěschej rěcźu němški a šerbški šławjesche. Dokelź bě šo tale rěcź hoscźom derje spodobała, tež knjesa kublerja Ssmołu namołwjachu, šerbšku rěcź dźerżecź. Tón bě k tomu hnydom hotowy a skónczńje na strowoscź k. tajneho radźićela Fodela pijesche, k čomuž pšchitomni š hrimotazej šławu pšchihłošowachu. Bórsy na to k. Fodel postaže a w dlěschej rěcźi šerbški lud pokhwali, prajiży, so šebi w jeho šastojnštwje w Budyschinje a w dwěmaj šastojnštwomaj w Vogtlandźe a w Draždźanach žadyn lud tak jara jeho luboscź dobył njeje, kaž šerbški, cźehož šo pšched pšchitomnymaj šastupjerjomaj šerbškeho luda rad wušnawa. Hacź runje k. Fodel němški rěcźesche, hoscźo tola šerbškemu ludej šerbšku „šławu" wunješechu. Kaž šo po tejle rěcźi pšchileżesche, k. Kerk š nowa šłowo wša, roseštajo, so je tajke wušnacźe ša šerbški lud jara khwalobne a cźeścźaze, so pak ma pšchi tajkich runje wuprajenych rjanych pomèrach knjes tajny radźićel jako něhduschi šudniši hamtman bjes Sserbami runje na prěnim měscźe najwjetschu šašłužbu wo to, dokelź šu jeho Sserbjo hnydom ša šprawneho, wušstojneho a nještroniskeho a tola miłeho šudnika šesnali a toho dla šwoje zyke dowěrjenje jemu pšchiwobrocźili. S tutej pšchicźinu je jeho mjeno hischcźe dźenša w wulkej cźeścźi bjes Sserbami a je šo jemu (Kerkej) cźasto porucźiło, k. tajneho radźićela postrowicź, schtož pak jemu pšchezo móżno było njeje, tak so wón dźenša składnoscź k tomu wužiwa, so by tajnemu radźićelej tamne pšchecźa a postrowjenja sdźělił, cźeścźenych hoscźow pak prošy, šo na wokomik se Sserbami sjenocźicź a š nimi na strowje knjesa tajneho radźićela schkleńzu wuprósdnicź. Pšchitomni běchu, šo wě, tajkemu namołwjenju k woli a wokoło strowjeneho šo šestupawschi móznje šerbškej šławje pšchihłošowachu. Hischcźe wjele rěcźow šo potom mějesche, a hdyž běchu šo rjane hodźinki pominułe, šo hoscźo spokojeni roseńdźechu, šerbškimaj šastupjerjomaj wobkrucźiwschi, so šo nad tym jara wješela, so šu Sserbow a jich rěcź pšchi tejle składnoscźi sesnali.

— Wutoru wjecźor bě šylna cźrjóda zyganow na tudomne tšelnischcźo pschicźahnuwschi, šebi tam lěhwo pšchihotowała a woheń scźiniła. Nascha kedźbniwa polizija bórsy njeproschenych hoscźi wušlědźi. Hischcźe tón šamy wjecźor wokoło 8 hodźin dyrbjesche zyganska cźrjóda, kotraž bě 50 hłowow šylna a 6 wosow š 18 konjemi a 8 stanow šobu wjesesche, po drósy do Lubija wotcźahnucź. Wona je š Dahlhundena w Elsašu pšchischła a hižo dlěschi cźaš po Łužizy cźaha a šo š proscherstwom a paduchstwom žiwiła.

S Hajniz. Pjatk tydźenja je w tudomnej pschadowni pschelcźa Urbanez š Lejna, hdyž wjercźazu maschinu rjedźesche, š ruku do kolešow pschischła a šebi mały porst cźežko wobschkodźiła.

S Budeštez. Njedźelu 12. dezembra popołdnju w 5 hodźinach budźe šo w naschim Božim domje zyrkwinski konzert wotbywacź, kotryž šo wot khorskich spěwarjow a mužskeho spěwanskeho towarstwa wuwjedźe. Texty k spěwam šu wot pschichodneje šrjedy pola nascheho knjesa kantora a do konzerta pšched zyrkwinymi durjemi dostacź.

S Nješwacźidła. Ssrjedu 1. dezembra běsche na tudomnych wikach tónle skót na pschedań: 490 howjadow, 170 šwini a 286 prošatow.

S hole. Wóndano je něhdźe jena žona pschi kupowanju butry jene poškocźene „pjecźdźešat pjenježkow", na kotrež bě skota khěžorowa hłowa pschicźinjena, sa skote „dźešacź markow" wudała a š tym pschedawarku sjebała. Toho dla hladajcźe šo wopacźnych pjenjes. A pschi tym njesabudźcźe tež na to, so šu na wikach a hewak pschi cźischcźeńzy druhdy tež tajzy ludźo, kiž radźi do zušych šakow mašaju.

— Pschidacź hischcźe mamy, so je někajka jebaza ruka tež papjerjane „pjecź markow" dźěkała, kotrež šu šo wo poł zentimetra krótsche radźiłe, hacź nawoprawšle tajke šu. Najlěpje pak šo tónle wopacźny pjenjes na tym póšnaje, so na kóždym jene a to šamšne cźišło šteji, mjenujzy 609,467. Tele wopacźne pjenjesy, wě šo, niczeho njepłacźa.

W Kulowje, hdźež tež někotsi evangelšzy bydła, je šo wóndano prěni ras roswucźowanje w evangelškej wèrje dawało. Knjes Kulman je Spal je to roswucźowanje na šo wšak.

W Kulowje štaj nastawkaj, na wobšadźenje tamnischeho farstwa šo pocźahowazaj, kotrajž štaj w 40. a 46. cźišle Serb. Nowin wotcźischcźanaj, Němzow móznje roshorikoj. Hacź runje šu w nimaj jenož cźi Němzy pschimani, kotsiž chzedźa Kulowškej wošadźe, po $^3/_4$ šerbškej, němškeho fararja pschinušowacź, šo pšches njej tež tamnischi farski administrator knjes Krause hłuboko šranjeny cźuje. Tutón knjes redakziju prošy, so by porjedźenje tamnischeju nastawkow, wot njeho napišane, wotcźischcźała. Dokelź redakzija jenoštronska bycź nochze, tež druhej stronje rěcźecź da a šo próstwje k. Krausy njesarjeknje. Pschipóšłane porjedźenje ma šo tak:

W 40. a 46. cźišle Serb. Nowin štaj nastawkaj wotcźischcźanaj, w kotrymajž šo moja wošoba njedostojnje poniżuje. Pschedpołożenja, na kotrež šo tamne šranjenja sepjeraja, žaneho šaklada nimaja, a š rědka drje je šo někomu po tajkich nahladach a wopacźnych měnjenjach pšched sjawnoscźu tajka kschiwda stała, kaž mi pšches tamnaj nastawkaj.

W Kulowje, 29. novembra 1886. Krause, farski administrator.

K tutomu porjedźenju mamy pschispomnicź, so šo pšches njo poroki, kotrež šo Kulowskim Němzam cźinja, njewotpokasaju. Duž drje je nam tež nasch dopišowar pokru wěrnoscź pišał. Knjesa Krausu na cźeścźi franicź, šebi wón na žane waschnje wotmyšlik njeje. Wschak dźě tež jeho mjeno ani mjenował njeje. Wón je jenož prajił, so šo farar, kotryž šerbškeje rěcźe mózny njeje, ša Kulow njehodźi, dokelź je Kulowška wošada hacź na mały dźěl wikowarjow a pschekupzow, kotsiž šu š rědka hdy doma, rysy šerbška. Němzam pak šo žana njeprawda nještanje, hdyž šo w Kulowje šerbški farar poštaji, dokelź tón němšku rěcź runje tak derje rěcźi kaž šerbšku. Pschewostajimy naschemu dopišowarjej, porjedźenje k. Krausy w pschichodnym cźišle Serb. Nowin rospominacź.

S Wojerez. Wokrješny šapółkanz, komornik hrabja š Gersdorff nad Lipšu je šo něko offizialnje ša krajneho radźićela Wojerowskeho wokrješa pomjenował.

S Krjebje. Nasch wjelelubowany knjes farar chze we wschitkich wšach nascheje wošady, hdźež šo pschihódne město k tomu namaka, biblíske a mišionske hodźiny šarjadowacź. W Mikowje šo š tymile žohnowanja połnymi hodźinami, kotrež chze tam k. farar Sella kóždy tydźeń wotdźerżecź, bórsy šapocźnje, jeno so budźe to město, hdźež smèje šo wotdźerżecź, žyle k tomu pschiprawjene.

S Rósborka. Stary, naschonjeny pcźołar pische: Loni nasymu běchu pcźoły šwoje kołcźe tak krucźe šalěpiłe, kaž šo to lěta dołho stako njeje. To na krutu symu pokasowasche. A lońscha syma tež bě, š najmjeńscha ša pcźołki, wurjadnje kruta: wot oktobra hacź do kónza měrza dyrbjachu w kołcźach tcźecź a ša tónle dołhi cźaš ani jónkrócź wulecźecź a šo wucźišcźicź njemóżachu. Lětša šu kołcźe wjele mjenje šalěpjene, duž tež šměmy miku symu wotcźakowacź.

S Mikowa. Wutoru 23. nov. popołdnja pólny khěžer Karch wudowje Linakowej tudy tšěchu porjedźesche. Na jene dobo šo šhniłe tšěšchne katy pschekamachu, Karch dele padźe a šebi nohu šłama.

S Khocźebuša. Hłowa šhromadźišna akzionarow Hornjokužiškeje želesniży je wuměnjenje, pod kotrymiž chze pruski štat Hornjokužišku želesnizu kupicź, še 27,807 hłošami pschijała. Stat hižo 1. januara 1887 želesnizu pschewosmje.

Boža nóz.

„Stawaj a roššwětluj šo, pschetož twoje šwětło pschińdźe a ta kraššnoscź teho Knjesa škhadźa na tebi." Hodownu šwětlinu pšched wocźomaj měcź, a w wutrobje hnadne roššwětlenje wot wobliča Jesom Khrysta: to je žohnowanje adventskeho cźaša. Na kóždе waschnje dyrbimy pytacź toho šameho wschitkich dźělomni bycź. Naschemu šerbškemu ludej štej k tomu dwě knišy posticźenej. Wobej štej wot naschcheho lubeho šerbškeho lutherskeho knihownehо towarštwa wudatej: Bohu k cźeścźi a Sserbam k wužitku. Ta prěnjscha jako šwjaty wodźeŕ, krocźel po krocźeli, š modlazej wošadu pšches zyły adventski cźaš cźehnje, to je tón rjany: „Sswjaty advent", pschelož. wot k. fararja Ssykory; š lubosnej „adventskej harfu" k. fararja Domaschki, kotraž hižo pšched dlěžschim cźašom w druhim wudawku wješela šaspěwowasche. Ta druha knižka chze jako krótki khěrlusch a mała hwězdźicźka hodownе spěwanje a hodownu šwětlinu hižo š dala do wutrobow wošebje dźěcźatkow pschinjesecź pomhacź, to je: „Boža nóz", wot k. fararja Jakuba šestajena, kotraž bu pšched dwěmaj lětomaj w schestym wudawku cźischcźana.

Duž wo tej knišy „Boža nóz" tu njetrjebamy wjele pschistajicź, dokelž je na to waschnje bjes Sserbami doscź šnata. Ale tute ryncźki maju nawdawk proššycź, so by šo w Sserbach, hdźež někak móżno je, Boža nóz jako wošebita Boža šlužba w Božich domach šwjecźiła.

Wěmy, — so na někotrym městnje, hdźež šu mozy duchowneho hižo pschejara napinane; abo hdźež šamo w zyrkwi žane šwěcźniki njejšu; abo hdźež šo na žane waschnje njehodźi Boži dom poššwětlicź, — so dyrbi tam šwjecźenje Božeje nozy wonkach wostacź. A my šmy wschelake powjesćze wo tym dostali, kak rjenje je šo „Boža nóz", po naspomnjenych knižkach, tam a šem hodownicźku popołdnju, abo na tšecźim dnju hodow rano šwjecźiła. Wošebje šu tam kk. zyrkwinšzy wucźerjo pšches wuwjedźenje arijow: „Cźicha nóz, šwjata nóz" atd.

a „O najßwjeczíschi, o najßbóžnischi“ atd. pola ßwjateho woltarja abo na khorje se schulskimi dźěczimi ßebi njesapomnjenu saßłužbu wo nutrnosć woßady nadobyli. Ale, — bóle hischcże wscho k cžuczíwej wutrobje dże; bóle hischcże rjanosć naschich ßerbskich hodownych khěrluschow ßo wusběhnje; bóle hischcże ßłódka móz jandželoweho pschipowjedanja měr ßobu pschinjeße, hdyž ßo Boža nóz, po rjanym wótzow waschnju, Božu nóz ßamu ßwjeczi.

To njeje tak cžeżke, kaž ßo sda.

Knjeża duchowni směja tu luboscź, wscho w prawym cžaßu wosjewicź; zyrkwinszy przódkstejerjo ßo dobroczíwje wo to staraju, so ßo te rjane ßwěcžniki, kajkeż nětk w wjele ßerbskich zyrkwjach mamy, ßwěcża; a woßada ßama hlada na to, so kóždy, kiž khudy njeje, sa ßebje a sa tych ßwojich ßam ßwoju ßwěcžku ßobu pschinjeße, so bychu bohate pruhi Bethlehemskeje jaßnoscże w Božim domje ßo ßwěcźile. — Pschi dupje, abo hewak na pschihódnym městnje steji na bělokrytym blidże seleny hodowny schtom s jaßnymi ßwěcžkami. Psches to někotrezkuliž khude dźěczo w woßadze, kotremuž hewak ženje nichtón schtomik njesaßwěcźi, ßo toho ßameho do ßyteje wole nahladacź móże; zyła woßada pak směje na tym, kaž se shonjenja wěmy, ßwoje wjeßele. — Woßada shromadźi ßo do wotswonjenja w Božim domje, kiž ßo po tym ßamym samknje, so móhła ßo jeje służba w nim bjes satorhnjenja stacź; a wona ßebi k tajkej wurjadnej Božej służbje saźnu hodźinku wuswoli, kotruž maju pschede wschěm dźěczi ßobu wužicź. — Wjeczor posdże pak k. zyrkwiny wucžeŕ abo khěbětaŕ hischcże ras do lubeje zyrkwje pohladnje, hacž ßo tola, Bóh swarnuj! nihdże žana schkricžka samischkrika njeje. —

Sswjeczenje Božeje nozy ßame stanje ßo po tajkim po snatych knižkach „Boža nóz“, s kotrymiž je ßo kóždy kemscheŕ sastaraŕ. Hdyž ßo po tych ßamych sa ßobu cžita a spěwa, dha ta ßwjatocžnosć runje jenu hodźinu traje; sa ßobu, kaž wjeßela rěka, móże ßo pak to spěwanje a cžitanje psches Boži dom schumicź. Tón krócź žane prědowanje pódla njeje, a też žaneho trjeba njebudże, hdźež tón Knjes ßam pschezo sa ßobu rěcži se ßwojim ßłowom. Ale jene je pschi tym nusne, mjenujzy to, so by woßada w dźěczoch wodźerjow w spěwanju měła. K tomu je pschihotow trjeba. A wo tute pschihoty chzemy s tym naležnje proßycź.

Njech ßo we wschitkich ßerbskich schulach w lubym adventskim cžaßu schtucźki a hłoßy Božeje nozy spěwaju! Njech wschudźom, hdźež ma ßo Boža nóz ßwjeczicź, k. kantor pacźerske dźěczi po roswucźenju na sarje, abo hewak najlěpschich spěwarjow a spěwarkow woßady w sanoschenju arijow s Božeje nozy dobroczíwje roswucźi! Njech ßebi kscheseźijanske ßwójby te knižki hižo do prědka (na pschikład njedźelu popołdnju) pscheczitaju a pschespěwaju!

Tak wjele je wěste — hdźež pschihoty na lube hody wot luboßnych njebjeskich synkow a wot njebjeskeje ßwětliny tych ßamych něschto do prědka do kscheseźijanskich wutrobow njeßeja — tam je sbóžny advent.

Wußudźenja.

Lawniski ßud. Dźěkacźeŕ Runaŕ w Drožďźiju bě wobskorženy, so je 9. septembra 5 kwětkowych pjenczkow, na woknach swudowjeneje Haasoweje tam stejaze, pscherěsaŕ a wódnu khanu s Haasoweje wobydlenja wsaŕ, so by s tym jej khlubu sczinik. Runarjej wězywobschkodźenja dla jastwo na tsi dny a hrubeho njekhmanistwa dla arrest na tón ßamy cžaß pschißudźichu. — A. Klotka w Khrósczże ma 15 mk. pjenjeżneho khostanja płacźicź abo 3 dny w jastwje ßedźecź, dokelž je w lěcże 1885 jako běrka schulskich pjenjes 10 mk. wobkhowaŕ. — Dźěkacźeŕ Hocker na Židowje bě 28. auguśta měch wowßa, kotryž bě dyrbjaŕ sahrodnikej Lischzy w Radschowje pschepodacź, do dwora tudomneje „garküche“ na bok s wotpohladom stajiŕ, so by ßo jeho posdźischo mozowaŕ. Wobskorženeho s jastwom na jedyn tydźeń pokhostachu. — 17lětny K. H. A. Schneider s Wóßlicžeje Hory, kotryž bě pola ßwojeho mischtra, dźěkarja piskadkow Eschenbacha w Budyschinje, w běhu tsjoch lět zyku hromadu wězow kranuł, dosta jastwo na dwaj měßazaj pschißudźene. — Skakaŕ Knöfel w Budestezach bě bjese wscheje pschicžiny 17. auguśta pohoncza Huschmana s Budyschina se ßylnym kijom psches prawe ramjo praßnuł, tak so ruka na cžaß wokhromi. Knöfela, kotryž wudawasche, so je tehdy pjany byk, dźiwajo na połóżaze wobstejnosczże, k jastwu na dwě njedźeli saßudźichu. — Cželadnika Biskopa w Radworju winowachu, so je ßo w nozy 8. septembra do bydła tamnischeho pjekarja Freunda, k tomu žaneho prawa njemějo, dobywaŕ, so by jenu dźowku wopytaŕ. Dla kaženja domjazeho měra jemu płacźenje 15 mk. pjenjeżneho khostanja abo jastwo na pjecź dnjow pschißudźichu. — Dźěkacźeŕ Pilaŕ w Budyschinje, paduchstwa dla hižo khostany, bě lětża w auguscze měschczańskemu kublerjej Philippej jedyn klepacź kranuł a dale jenu konjazu deku, kotruž bě namakaŕ, pschedaŕ. Jeho khostanje jastwo na dwě njedźeli wucźini. — Marja swudowjena Domaschowa a žiwnosczeŕ Domasch w Kißlizy běschtaj 3. septembra do leżomnosczże žiwnosczerja Liski bjes prawa pschischkoj. S tym běschtaj kaženje domjazeho měra sawinowakoj, cžohoż dla Domascha se 6 mk., Domaschowu s 3 mk. khostachu. — Žiwnosczerku swudowjenu Zimmermannowu w Žicžeńku, wot dränerarja Natuscha w Pschiwcźizach czeszczeranjenja dla wobskorženu, wuwinowachu.

Khostanska komora. Bětnařskeho pomoznika a tšěchikryjerja Dunscha s Cžěschkez, kotryž w tu khwilu pola wojerstwa słuži, bě kawniski ßud k jastwu na tsi njedźele saßudźiŕ, dokelž bě maudželiku kublerja Ducźmana w Bosankezach pjecźa sjebaŕ. Pschi druhim pschepytanju ßo wupokasa, so Dunschowa wina na doßahaze waschnje dopokasana njeje. Duž jeho wuwinowachu. — 26. meje płokarnicza Hana Khrystiana Böhmerowa s Ebersdorfa k Lubijskemu wyschschemu żandarmej pschińdźe a tutomu powjedasche, „so je ßobotu do jutrow pola pschekupza Gärtnersa w Lubiju płokała; pschi tym je jej Gärtnersowa krwawu koschlu ßwojeho ßyna dała a prajiła, so je krej wot broda, kotryž je ßo puknuł, hdyž je ßyn dźeń prjedy w Maleczańskich stronach žito kupowaŕ. Dale je widźała, so stej ßo Gärtnersez holczźy wo módre rubischko, wot Gärtnersez ßyna ßobu pschinjeßene, wadźiłej, a so ßu wupłokane kholowy Gärtnersoweho ßyna w dworje wißake.“ Kaž je snate, ßu 23. haprleje 14lětnu Farakez holzu w Rodeczańskich leżomnosczach na żadławe waschnje morili, a hacž dotal hischcże njeknicžomneho njekraßnika wußlědźili njeißu, hacž runje je na to 1000 hriwnow myta wustajene. Psches Böhmerowoweje ßwědczenje ßo tukanje na Gärtnersez ßyna wobroczi, tola pschi pschepytanju ßo dospołnje jeho winowatosć wupokasa. Młody Gärtners bě mjenowany dźeń w Draždźanach byk a ßo hakle w nozy do Lubija wróczi; Böhmerowa njebě ßobotu do jutrow ale do palmarum pola Gärtnersez płokała, a běchu ju tam, dokelž bě ßo njehańbicźiwje sadźerżała, naßwarili, tak so ßo njemózesche nadźecź, so pola Gärtnersez saßo dźěło dostanje. Duž ßnadź je Böhmerowa, pak so by ßo wjeczika, pak so by wustajene myto dostawa, wopaczne ßwědczenje wotpołożiła. Khostanska komora bjesßwědomitu wobskorženu hódnje pokhosta, kaž bě ßebi saßłużiła. Böhmerowu k jastwu na jene lěto a k shubjenju cžeßnych prawow na tsi lěta saßudźichu.

Přilopk.

* W Lipsku ßu wóndano jenej paduschnej żónskej prawje wupłacźili. W dopołdnischich hodźinach do jenych khlamow, hdźež ßu pschedeschczniki na pschedań, woßobna żónska sastupi, so by ßebi pschedeschcznik kupiła. Holza pschedawarka ji wschelake pschedeschczniki pokasowasche. Mjes tym pak, so ßo pschedawarka wobroczi a wjazy pschedeschcznikow s khamorow bjerjesche, wona w wotewrjenych khamorowych schkleńczanych durjach widźesche, kak zusa żónska jedyn s najdróżschich pschedeschcznikow pod ßwój płaschcź tyknu. Holza cžinjesche, jako by niczo pytnuła njebyła, ale ßwojemu knjesej w pódlanskej jstwě sdźěli, schto je ßo stało. Tutón, pscheklepany mużik, zusu knjeni proschesche, so by dó jstwy sastupiła, hdźež móże ßebi hischcże wjazy pschedeschczníkow wobhladacź. Lědma pak bě sche wona dó jstwy sastupiła, ju pschekupz proschesche, so chzyła tola dobroczíwje ßwój płaschcź wotpinucź. Żónska ßo wobarasche, ale podarmo: shubjeny pschedeschczník saßo na ßwětko pschińdźe. Sdwórliwy pschekupz ßwoju sdwórliwosć njesabu, ale ßwoje wuměnjenja staji. Wón hornz s cžornej barbu wsa a hornz s polituru, s kajkejż ßwoje pschedeschczniki ßwěcźate cžini, a dźesche: pak dowolicźe, so waß na poliziju pschewodźam, pak, — so waß mjeswoczi cžornu wobarbju. Żónska to poßleńsche wuswoli. Ji sdwórliwje stólczk poskicźiwschi ju pschekupz s wustojnej ruku barbicź pocza: najprjedy s cžornej barbu a potom, so by pschecźiwo wschelakemu wjedru lěpje trało, s polituru. Sswój skutk wumělszy dokonjawschi wón durje wotewri a młodej mórowzy pschecźelnje bożemje praji.

* W Schönbrunnje w schlesynskim wokrjeßu Wohlau je 82 lět stary muż, kotremuż tsecźe suby lěsu; też jemu saßo cžorne włoßy rostu, mjes tym so měješe wón dotal zyle schědźiwe włoßy. Nowych subow ma hižo 18, sbytne hakle lěsu.

* Bunzlawski ßud je 25. novembra wojnarja Mühla w Fichtenhajnje k jastwu na dwaj měßazaj saßudźiŕ, dokelž bě 4. meje ßmjercź ßwojeho $2\frac{1}{2}$lětneho ßyna s tym sawinowaŕ, so bě hnójnizowu jamu njepokryŕ. Hólczez bě w njewobkedźbowanym wokomiku se jstwy wuběżawschi do dźěry panuł a ßo w hnójnizy tepiŕ.

* Psched wczerawschim tydźenja pschipołdnju ßo w Düsseldorfje khěża, kotraž hischcże dotwarjena njeběsche, saßypnu, pod ßwojimi rospadankami dźewjecź dźěkacźerjow pohrjebawschi. Ssydom cžeżko sranjenych do hojerńje donjeßechu. Popołdnju wězywustojni twarzy, měschczańszy a ßudniszy sastojnizy a statny rěcźnik město njesboża nadrobnje wobhladowachu. Schto je s pschicžinu njesboża było, hischcże dowußlědźene njeje.

* We wßy Mettnich pola Triera je jedyn bur ßwojeho młódscheho bratra s hnójnymi widłami pscheklół. Bratr běsche na měsczе

morwy. S pschiczinu krwawneho njeskutka běsche žnadna roskora, kotraž běsche mjes bratromaj w hródži nastała, hdyž wjeczor skotej dawaschtaj.

* Snaty je wjeßoky podawk s burikom, kotryž je žo w žwojim cžaßu w Mnichowje stał: lekar běsche khoremu burikej pijelzy sapißał, a burik žebi pijelzy wopjez da a je sjě. Podobny podawk je žo, kaž bajerske nowiny wobkruczeja, psched krótkim w jenej wßy blisko bajerskeho khowneho města stał. K łaseńkej burik pschińdže, kotrehož satraschnje suby bolachu. Łaseńk pijelzy jako najwuspěschnischi žrědk pschecziwo subowbolenju wukhwalowasche, tajke swěrjatko do papjery sawali, sadny kónz dele swjertnu a pijelzu s khowu na dżaßna khoreho žadži. Dokelž tutón žaneho kußnjenja njesaczu, łaseńk sa pijelzu pohlada. A hrósba jeho wobja, hdyž žo wón dohlada, so je žo pijelza shubiła: wón žebi hinak njemyßlesche, hacž so je bur pijelzu pózrjeł. Bórsy tež khory wokacz pocza; wón czujesche, kak žo jemu pijelza do żołdka sakußnu a žwoje mordarske dżěło sapocza. Kaž njemdry łaseńk po dweju lěkarjow czěrjesche, kotrajž žo prózowaschtaj pijelzu s rizinußowym wolijom a druhimi žrědkami se żołdka khoreho wucžěricz, ale bjese wscheho wuspěcha. Wschón sadwělowany łaseńk khoreho namołwjesche, so by sa jeho pjenjesy k jenemu žławnemu lěkarjej do Mnichowa dojeł, a to khětsje rucze, hewak dže móhł žo bur snutskownje wukrwawicz. Prjedy pak hischcże wón khoreho žam nadróbnje wobhlada a schto namaka? Pijelza běsche žo pod koschlu na wutrobno dele žunuła, hdżež bě žo krucże pschimnuła. Burik wschak prajił njebě, hacž jeho pijelza s nutska abo s wonka schczipa.

* Lědma žo wěri, schtož je žo w Insheimje w Pfalzy stało. Tam běchu krumu sahrjebali, kotraž běsche na khoroscz žkosyny, tak mjenowany „Milzbrand", panuła. Dwaj bratraj ju saßo wuhrjebaschtaj a s dżěła jako pjeczeń wužischtaj. Pschi jědži jeju polizija pschekhwata a saja. Sbytki krumy žo saßo sahrjebachu, a — s nowa je khłóschcże huby wuhrjebachu.

* Psched něhdże 1000 lětami běsche w Bajerskej sa pczołarjow tajkele prawo: Bě-li někomu rój s kołcża czeknuł a žo do schtoma žynuł, kotryž w zusej holi steji, dha dyrbjesche mějeczel pczołow toho proßyczi, kotremuž schtom žłuscha; potom dyrbjesche spytacz, pczoły wukuricz abo psches trojake klepnjenje se žekerinym wuchom je se schtoma wuhnacz. Schtož w schtomje wosta, žłuschesche tomu, czejiž bě schtom. Bě žo rój do zusych kołczow žynuł, dha dyrbjesche pczołar wobžedżerja kołczow proßycz a potom spytacz, rój wuhnacz. Bě kołcz drjewjany, žmědżische žo trójzy s nim na semju storczicz; bě pleczeny, žmědżische žo trójzy s pjasczu na njón klepnucz.

* We wßy Kukarka je njedawno 16 lět stara młoda holczka, kotraž běsche žwojeho wuja, wobžedżerja tamnischeho knjeżeho dwora, wopytacz pschischła, srudnu žmjercz namakała. Holczka s petrolejowej lampu w rukomaj s jeneje jstwy do druheje dżěsche. Pschi tym jej lampa s rukow wupadże, žo rosbi, a petrolej žo sapali. Sso samołwjenja sa žwoju njewobhladniwosczu bojo holczka nikomu niczo njepraji, a płomjo žama haschecz pytasche. Pschi tym žo ji drasta sapopadże. Dokelž blisko nichtó njeběsche, wona, wscha w płomjenju, s tsczeho poskhoda do druheho dele běżesche. Ludźo, kotsiž na jeje kschiczenje pschiběżachu, jeno wóhnjowy stołp widżachu a hakle, hdyž běchu płomjo s wulkej prózu podußyli, žo dohladachu, so je to knjesowa cżetka, na kotrejž běsche žo s wuwsaczom czrijow wscho spaliło. Czěło njesbożowneje jeno wopalene njeběsche, ale, móhł rjez, spjeczene. Njedżiwajcy na to běsche wbohe holczo hischcże połwoßma dnja żiwe.

* Je-li wěrno, schtož žo nowinam „Kurjer Warschawski" pische, dha žo w žwójbje Narkewiczow hižo dlěje hacž 200 lět wěrowanski pjerschczeń dr. Marczina Luthera khowa. Jedyn Narkewicz je w žwojim cżaßu psches żeńtwu s potomnikami wulkeho reformatora do pschecżelstwa stupił a tak pjerschczeń dostał. Na hornim schěrokim dżěle sloteho pjerschczenja žo Boża martra namaka; hdżež je pjerschczeń wużischi, je s wobeju stron nutskach tole napißmo: D. Martino Luter — Catarina v. Boren 1525.

* W Revalu je, kaž estonske nowiny Wirulane pißaju, psched krótkim proscheŕ wumrjeł, kotryž mějesche na wutrobnje swalk papjerow wißajo, w kotrymž sa 20,000 mk. pjenjeżnych papjerow namakachu. Telkole pjenjes je žebi wón w běhu dołhich lět naproßył.

* W městaczku Janczewje blisko pruśko-ruskich mjesow je žo psched krótkim žlědowazy podawk stał. Do korczmy, w kotrejž żid Mogilski korczmarjesche, młody burski pachoł sastupi. Żid runje papjerjane pjenjesy liczesche, kotrychž mějesche schwarnu hromadku psched žobu leżo. Telko pjenjes wuhladawschi žo pachoł wschón sahori. Wón żida s tajkim wotmachom s pjasczu do hłowy praßnu, so žo tutón po sdaczu morwy dó jstwy wali. Młody cżłowjek jemu pjenjesy s rukow wutorże a czeknu. Żid pak bórsy saßo k žebi pschińdże. Wo rubjeżniskim nadpadże nikomu ani žłowa njeprajiwschi wón nasajtra rucze wscho žwoje wobžedżeństwo pscheda a wotjedże, nichtó njewjedżesche, hdże. Bórsy pak žo pokasa, czeho dla je žo żid s procha měł. Sa něschto dnjow pruska polizija ruskej wyschnoscżi wosjewi, so žu młodeho cżłowjeka sajeli, kotryž je wopaczne 25 rublowske (50 markowske) papjerjane pjenjesy wudawał. Běchu jeho w korczmje sajeli, hdżež bě sa worczisnu s tajkej 25 rublowskej papjeru płaczicz chcył. Pschi nim sa 46,000 mk. tajkich wopaczných pjenjes namakachu. Jaty žo wusna, so je tele pjenjesy żidowskemu korczmarjej rubik. Nětko běsche jaßne, psche czo je Mogilski czeknuł. Sa nim pilnje žlědża. Ma žo sa to, so je wón jedyn s khownych agentow, kotsiž wopaczne papjerjane pjenjesy w Ruskej rosschěrjeja.

* Hdyž njedawno na Kawkasu lud sapißowachu, w jenej wßy żónku nadeńdżechu, kotraž je 124 lět stara. Wona je macz wulkeje žwójby, hischcże czika a czerstwa a ma najlěpschi pomjatk. Sswoje stadko huß wona wschědnje žama na pastwischczo czěri, a to czasto jara daloko wote wßy.

* Wo tym, kak nihilistojo, kotrychž žu do Ssibirskeje póßłali, czekaju, žo nowinam, kotrež w měsczе Władiwostoku, najdalschim ruskim pschistawje w Czichim Morju w Narańschej Ssibirskej, wukhadżeja, pische: 11. julija łódź „Tungus" duzy po puczu do Due, schtož je jene s najwjetschich jastwow w Narańschej Ssibirskej, žrjedź morja nękajki czorny dypk wuhlada. Łódź na tónle czorny dypk jědżesche, a bórsy žo kapitan pscheßwědczi, so je to zyle dźiwnuschki czołmik. Schtyri hrjady běchu w hromadu swjasane a na nich dwaj do Narańscheje Ssibirskeje łapóßkanaj žedżeschtaj. Pódla žebje mějeschtaj bok s wodu k piczu, pokdra pokruty khléba, něschto rajßa, dwě žwězy, dwaj pakczikaj czaja a kruch mydła. Kapitan jeju saja a hrjady k žwojej łódži pschipowßnu. Praschanaj, hdże staj jěkoj, jataj wotmołwischtaj: „Do Ruskeje!" Kapitan jeju komandantej w Due pschepoda. Wonaj staj politiskaj pschestupnikaj, lědma 26 lět staraj a běschtaj prjedy studentaj universitу w Kharkowje.

* W Taschkencże w Turkestanje (w Asiskej) je 29. novembra žylne semjerżenje było; wjele domow w ruskim kwartérje je žo pschi tym wobschkodziło.

* Smużity pionér němskeho wikowarstwa, pschekupski puczowaŕ Hinkelmann, je w Afriзy žmjercz namakał, a to niz psches tamnische klima, ale psches mordarskej ruzy. Nad réku Zambesi jeho worakawy nawjedowaŕ splaha Miccololo nadpadże a skónzowa. Hischcże żiwemu jemu ramjo roskakachu, jemu wucho wotrubnuchu a jeho s djabolskim wjeżelom pomaku do žmjercże cżwilowachu. Morwemu wutrobu wuréżachu a ju swarichu. To běsche wożobna khłóschczeńka sa nawjedowarjow splaha.

* Hrósba cże pscheběhuje, hdyž czitasch, kajke wězy žo w krajnej khostarni w měsczе Columbus w amerikanskej krajinje Ohio stawaju. W sjawnej réczi wóndano republikanski bohot Foraker demokratam porokowasche, so je žo pod demokratiskim sarjadnistwom w krajnej khostarni s czékow wschelakich khostanzow, kotsiž žu w khostarni semrjeli, koża sedréka a potom wuharowała, a so žu žo s njej kije poczahowałe. Bohot Foraker ma wo tym s pschißahu wobkruczene žwědczenje jeneho khostanza, kotryž je tajke kije dżěłał, w rukomaj a žam worzlowy kij pokasowasche, kotryž je s człowjeczej kožu poczehnjeny. So je to woprawdże człowjecza koża, je chemiszy dopokasane. Tež drusy žwědkojo žwědczenje spomnjeneho khostanza wobkruczeja. Prjedawschi khostarnski lěkaŕ, pod kotrymž žu žo tele żadławosczе stałe, pak wscho prěje.

* „Schtož mje nastupa", rjeknu knjeni s H., kotrejž muż je žobustaw prěnjeje komory žejma, „ja žwojemu krawzej a žwojej schwalczi sliczbowanje pschezo tehdy płaczu, hdyž w prěnjej komorje etat wuradżuja. Mój muż je tehdy stajnje na tajke wyżoke liczby swuczeny, so žo jemu moje sliczbowanja zyle žnadne sdadża, a so je wón bjes pschecżiwjenja pschiswoli."

Cyrkwinske powjesće.

Křćeni:

Michalska zyrkej: Ferdinand, Jurja Wirwata, czěßle na Zidowje, ž. — Jan, Jana Karluża, pohonczа na Zidowje, ž. — Pětr Ernst, Pětra Bohuwěra Pětschki, khěžkarja a dżełaczerja w Jeńkezach, ž. — Pawoł Hermann, Jana Augusta Suba, tyscherja a maschinytwarza w Scżijezach, ž. — Elsa Lisbetha, Handrija Michala Bartuscha, khěžerja a korbarja na Zidowje, dź.

Zemrjeli:

Dżeń 24. novembra: Hana Karolina Hennigez, Khorle Augusta Pjecha, wumjeńkarja na Zidowje, mandżelska, 66 l. 11 m. 20 d.

Płaćišna žitow a produktow w Budyšchinje

27. novembra 1886.

Žitowy dowos: 3099 měchow.		Na wikach wot M	Na wikach wot Pf	Na wikach hacž M	Na wikach hacž Pf	Na bursy wot M	Na bursy wot Pf	Na bursy hacž M	Na bursy hacž Pf
Pšenica	běla	8	33	8	69	—	—	—	—
"	žołta	7	80	8	4	—	—	—	—
Rožka	50 kilogr.	6	71	6	84	—	—	—	—
Jačmjeń	50 kilogr.	6	52	6	88	—	—	—	—
Wowš	50 kilogr.	5	20	5	80	—	—	—	—
Hroch	50 kilogr.	8	6	10	28	—	—	—	—
Woka	50 kilogr.	8	6	8	33	—	—	—	—
Jahły	50 kilogr.	12	—	15	50	—	—	—	—
Hejduschka	50 kilogr.	16	—	16	50	—	—	—	—
Bérny	50 kilogr.	1	50	1	80	—	—	—	—
Butra	1 kilogr.	1	80	2	10	—	—	—	—
Pšeničžna muka	50 "	7	—	15	50	—	—	—	—
Rjana muka	50 "	7	—	10	25	—	—	—	—
Sšyno	50 "	3	—	3	30	—	—	—	—
Sšlóma	600 "	27	—	29	—	—	—	—	—
Prošata 1052 schtuk, schtuka		6	—	21	—	—	—	—	—
Pšeničžne wotruby		4	—	4	25	—	—	—	—
Rjane wotruby		4	75	5	—	—	—	—	—

Draždžanske mjažowe płaćišny. Howjada 1. družiny 60—63 mk., 2. družiny 51—54, 3. družiny 25 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne šwinje 51—54 mk. po 100 puntach s 20 prozentami tary. Cjelata 1. družiny 45—60 np., 2. družiny 28—38 np. po puncže rěsneje wahi.

Wjedro w Londonje 3. dezembra: Mjersnjenje.

Pschenajecže lježomnoscže.

Ležomnoscže, k **Halmiz** kubłu w **Hrubocžizach** šluschaze, maja šo

schtwórtk 9. dezembra dopołdnja w 9 hodžinach

w **Halmiz hoscženzu** na **Ssokołzy** s zyła abo po parzelach dźělene s wuměnjenjom pschedporučnistkeje dowolnoscže na schěsć lět na pscheßadźowanje pschenajecź.

1000—9000 mk. je na hypothekarsku wěstoscź wupožčicź na swonkownej lawskej haßy 12.

4000 mk. je po 4% wupožčicź. Hdže? je shonicź w wudawarni Serb. Nowin.

Mjeńscha **khěža** w Budyschinje, wyßoko šo danjaza, je na pschedań. Tež by šo maka žiwnoscź do płaćišny wsała. Wscho dalsche je pola restawratéra **Manitza** na swonkownej lawskej haßy shonicź.

Khlěb

k wuměnjenju a k kupjenju,

zalty,

pscheničžnu a ržanu muku

porucža

khumschtny młyn w Scheschowje.

Strowe kruschwinowe drjewo, niz mjenje 6 zołow, kaž tež **strowe wólschowe drjewo,** niz mjenje 12 zołow šylne, kupuje po najwyschschich płaćišnach

mechaniska pschadownja w Hajnizach.

Roßowany stwjelzowy abo njetrjeny len, kaž tež **wutrjeny len** kupuje kóždu dźělbu po najwyschschich płaćišnach

mechaniska dźěłopschadownja w Hajnizach.

Czerstwe šuche droždže!

S tutym šwojich cjeścženych wotebjerarjow w Kasu a wokolnoscži namołwjam, so bychu šebi hacž na najposdźischo k 15. dez. pola mje šuche droždže punt po 80 np. skasali, dokelž je posdźischo skasanje jara njewěste.

S dobom wschě šwoje twory w snatej dobroscži po najtunischich płaćišnach poručam.

S počeścžowanjom

Otto Säuberlich w Kasu.

K pschihódnym

hodownym daram

porucža

mapy a ranzy sa hólzow, tosche a ranzy sa holzy, kofry, tosche sa honitwu a pjenježne tosche, gurtowe, gumijowe a wuschiwane šlě, portemoneje, zigarowe etwije a kožane dźěcźaze schórzuchi

w wulkim wubjerku

T. Albert, šedlarski mischtr na horncžerskej haßy.

Kosaze, nasymske, cjekaze, howjase, sajecže, korniklaze koze kupuje pschezo po najwyschschich płaćišnach

Heinrich Lange

pschi šerbskej katholskej zyrkwi.

Drjewowa awkzija

na Łupjanskim revěrje.

Wutoru 7. dezembra ma šo

100 šuchich dołhich hromadow

sa hotowe pjenjesy sjawnje na pscheßadźowanje pschedawacź.

Sapočžatk dopołdnja ½10 hodźin na Schcžeńcžanskej drósy pschi pucźniku sady Łupjanskeje Dubrawy.

W Minakale, 1. dezembra 1886.

Hrabinska s Einsiedelska inspekzija.

Drjewowa awkzija.

Wutoru 7. dezembra t. l. ma šo na **selenohajowskim revěrje**

27 rm. dubowych pjeńkow,
36 " brěsowych "
7 " dubowych rubanskich pjeńkow

pod wuměnjenjemi, tu šwucženymi, na pscheßadźowanje pschedawacź.

Shromadźišna dopołdnja w 9 hodźinach w tamnischej korcžmje.

W Łuscy, 30. novembra 1886.

Knježe kubłowe sarjadnistwo.

Wobrasowe knižki hižo wot 6 np., **atlanty, schulske knihi** wschěch družinow, **barbowo kaschcžiki, dźěcźaze hrajki, schifrowe tafle, gumijowe schaty, schulske ranzy, worjechowe sloto, schulske tosche, pißadła** we wulkim wubjerku pola

M. Weisera.

Składnostna kup.

Cžistowołmjane

tkaniny k šuknjam,

Hajnischke dźěło, 7/4 schěroke, pschedawam, so bych je skerje a lěpje wotbył, stary łóhcź po tunjej płaćišnje 1 mk.

H. Kayser

na žitnej haßy 10.

Składnostna kup.

Rjepikaty tobak

njeroskraty najlěpschi amerikanski punt po 34 np.

porucža

Gotthard Behrends

na Hoschiz haßy 42.

Wschě družiny cžrjewow

k dźěkanju kołbaßy

porucža pschedawarnja cžrjewow

A. Eisslera

na žitnych wikach 16.

Sswinjaze mjaßo, 4 porsty tołste, punt po 55 np., **šadleschcžo** po 60 np., **šyry polcž** po 60 np., **šuscheny polcž** po 70 np., jara rjany **kołbaßowy tuk** po 50 np., tucžnu dobru **běłu kołbaßu** po 70 np., **dobru kołbaßu** po 60 np.

porucža **Ota Pětschka**

na šerbskej haßy.

Khosej

wot najtunischich hacž do najlěpschich družinow, jara derje šłodźazy, porucža **Hermann Klemm**

na bohatej haßy.

Khosej

w wulkim wubjerku

seleny punt po 70—160 np.

jenož derje šłodźaze družiny porucža

Gustav Poser

na jerjowej haßy.

Kosaze koże,

sajecže, karniklaze a wschě druhe koże kupuje po najwyschschich płaćišnach

L. Fleischer

na swonkownej lawskej haßy 18.

A. Schöncke,

knihiwjasańja a papjerowa pschedawańja

1 na hauensteinskej haßy 1, prjedy butrowej haßy,

porucza w wulkim wubjerku tunjo **spěwańske knihi,** do ßomota swjasane, se sankom a w kožanym swjasku, **fotografiowe albumy, domjaze žohnowanja, wobluki, sapißne knihi, listnizy, notizknižki, biblije, pißne knihi, ryßowanske knihi, schifrowe tafle, wobrasowe knihi, baßniczkaze knihi** a **knihi** sa **mlodoscz, kuchinske knihi, indianske powjedanczka, spěwniki, portemoneje, drewjane schite kaschcziki** a tajke sa **toilettu, pißne mapy, schulske tosche, ryßowanske mapy, pjerowe kaschcziki, wolojniki, pjera, tintu, sbožopschejaze khartki, kmótsjaze listy, protyki, listnu papjeru, kuwerty, pißann papjeru, wobrasowe listna, worjechowe sloto** a **ßlěbro, sloczane** a **ßlěborne nicze, jandzele** sa **božedžěscžowe schtomy** atd.

☛ Saßopschedawarjo dostanu wyßoki rabat.

J. G. Schneider

na snntskownej lawskej haßy 12

pschi lawskej wěži

porucza najwjetschi skład **czaßnikow** wschěch druzinow, **Bernskich hndzbnych hrajadkow** a **czaßnikowych rjeczasow.**

Swój snaty

běły plat sa czeledź

8/4 schěroki

poruczam k hodam po najtunischich płaczisnach.

H. Kayser

na zitnej haßy.

K hodownemu kupowanju

ßwój skład **bělych tworow, barchentowych koschlow** a **spódnych kholowow** we wschěch wulkoscžach, **schórzuchow, schtaltow, zidzanych rubischkow** a **shawlow, dybsaczných rubischkow, wolmjaneho** a **polwolmjaneho pschedzena** k **schtrykowanju** a **heklowanju** atd. k dobroczinwemu wobkedzbowanju poruczam.

August Reiss na ßerbskej haßy.

Filzowe, zylindrowe a dźěczaze klobuki

we wschěch nowoscžach spodźiwnje tunjo;

filzowe stupnje a tosle

najlěpschi fabrikat po snatych jara tunich płaczisnach porucza

Hugo Lehmann

na bohatej haßy 22.

Herm. Beermann

prjedy na mjaßowym torhoschczu,

nětko na **snntskownej lawskej haßy 6.**

☛ Sa hodowne dary najtuńsche žórło k kupowanju! ☚

☛ Dokelž ßym twory wurjadnje **tunjo kupił,** mózu je tež ☛ **po tunich płaczisnach pschedawacz** a so bych je ☛ **rucze wotbył,** ßo s **malym wnzitkom** spokoju.

☛ Saßopschedawarjo, krawzy, schwalcže, tapezěrarjo, kózkarjo atd. dostanu ßamo pschi najmjeńschej kupi **najnižsche** en gros-płaczisny.

Drastne tkaniny:

1 **pißana kroasejowa roba,** 16 łóhczow, 4 mk.,
1 **jaßnobarbna krepowa roba** 5 mk.,
1 **czistowolmjana trundlata roba** 5½ mk.,
1 „ **czorna kaschemirowa roba** 7½ mk.,
1 **ßuknjana roba,** czista wolma, 15 mk.,
1 **roba cheviot,** kaschczikata jenobarbna, 13 mk.,
1 **lama-roba,** 7 łóhczi, dwójzy schěroka 4 mk. 20 np. a 7½ mk.,
1 **lustrowa roba** k domjazej druscze, **módroczischczowa, katunowa abo warpowa roba,** jara trajna, 2 mk. 40 np., 3 mk. a 3½ mk.,
1 **czistožidzana merveilleuxowa roba,** 15 łóhczow, 27 mk., **roby krótkeje měry** pod płaczisnu.

Moarej k ßuknjam, ßmužkate **tkaniny k spódnim ßuknjam** 36 np., **plüsch k wobßadzenju drasty** łóhcz 2 mk., **woprawdzity ßomot** po 130 np., **czorny patentßomot** po 50 np., pißany 85 np., wolmjane kaschczikate **podschiwki** sa swjerschniki łóhcz 65 np. a 150 np., **dobre tkaniny k ßuknjam** 30, 35 np., **dwójne tkaniny k ßuknjam** 55 np., **barchent k koschlam** po 16 hacz 40 np., **hotowe koschle sa mužow a žony** po 150 np., **dubl** łóhcz 2 mk., **plüsch k jakam** 130 np., krimmer a plüsch k wobßadzenju po 110 np., **bukskin,** 10/4 schěroki, czista wolma po 185 np., **kaßinety** a **tkaniny sa kholowy** łóhcz po 35 np., **zwjernowe gardiny,** wobłukate, łóhcz po 22 np. hacz 50 np., **pißane gardiny** po 16 np., jutowe gardiny 26 np., **płat k rukowam** po 25 np., ☛ **möblowy damast,** 10/4 schěroki, po 70 np., möblowy ryps po 140 np., **drell k matrazam,** 136 cm schěroki, łóhcz 50 np., tkaniny, po kotrychž ßo běha, po 25 np., **tepichi** po 5¾ mk., wožebne **plüschowe tepichi** po 15 mk., kožowe pschedłohi s plüscha se swěrjeczowym wobrasom po 125 np., **kožowe płachty a błidowe ruby** po 150 np., ☛ **błidowe ruby** se schnóru a czeczikami po 190 np., **deki na komody** 1 mk., **deki na schwalczisske błida** 75 np., **kožowe tkaniny** po 22 np., pjerje njepschepuschczate wupjerki 31 np., **módry płat k schórznucham** 35 np., běły **płat,** 6/4 a 12/4 schěroke, módre schórzuchi, hotowe seschite, 65 np., czistopłatowe s lazom 85 np., **hotowe rubischcza k rjedzenju** 18 np., pißane **dybsaczne rubischka** po 20 np., **běłe czistopłatowe rubischka** duzent po 2 mk., **židzane a wolmjane rubischka** sa mužskich a žónske po 45 np., **wulke barchentowe rubischcza** po 45 np., **židzane rubischka sa mužskich** 2 mk. 40 np., **dobre fylzowe spódnje ßuknje** 2½ mk., ☛ **taillowy köper** 19 np., **dwójne ßukno** 16 np., **gazu k podschiwkam** 12 np., **rukawowe podschiwki,** hładke, kaschczikate a ßmužkate, łóhcz po 11 np., **dobry schwejchowy kustr** łóhcz 23 np., běły shirting po 10 np., pikej, pikejowy barchent, žerdžowy płat po 23 np., **trikotowe taille** najlěpscheje druziny 4 mk., **rubischcza k wobwěschenju** po 4½ mk., ☛ **konjaze deki** po 3½ mk.

Mantle psche deschcz s khornarjom a bjes njeho, **symske mantle, paletoty, kola** a **haveloki** po **ßměschnje tunich płaczisnach** wupschedawam.

A. Tschentscher, schatowa fabrika a wuhotowanski magazin w Budyschinje.

Fabrika a sklad wschěch družinow mužazych schatow, žonjazych schatow, hólczazych schatow, holczazych schatow, schatow sa nowonarodženych, schatow sa kupjele, schatow sa blido, schatow sa kožo, schatow sa hospodarstwo, schatow sa kuchen, schatow sa czeledź, schatow sa dom, normalnych schatow profesora dr. Jägera a gumijowych schatow.

Najwjetschi wubjerk we wschěch artiklach. Najtuńsche placžisny.

Hodowna wustajeńza

pola

Fr. Stäckela,

konditarnja a kofejownja na Hoschiz haży.

Konfitury, chokolady, biskwity,

božodźěsczowe pjeczwo,

bonboniery, atrapy, zokrowy a mjedowy tykanz

a Lübeckski marzipan,

praskate bonbony, božodźěsczowe muziki.

Najlěpscha twora, tunje placžisny.

Dokelž je w Budyschinje tež wjele Serbow, by pschisprawne było, hdy bychu žo pschi wólbje měschczanskich sastupnikow tež někotsi serbscy wuswolili. Toho dla poručamy sa dopjelnjowazu wólbu 9. dezembra tutych knjesow, kotrychž mjena žo němscy takle pisaja:

Do wobžydnych měschczanow njech žo woli:

1. **Mörbe,** Moritz, Kaufmann.
2. **Biefold,** Karl August, Bäckermeister.

Do njewobžydnych pak:

1. **Reinhard,** Georg Heinrich, Banquier.
2. **Meckwitz,** Johann Georg August, Secretär.
3. Dr. **Grollmus,** Johannes, Seminar-Oberlehrer.
4. **Petri,** Ernst Richard, Oberstaatsanwalt.
5. **Naumann,** Wilhelm Herrmann, Real-Oberlehrer.
6. **Kayser,** Hermann Andreas, Kaufmann.

W Budyschinje, 2. dezembra 1886.

Někotsi serbscy měschczenjo.

Lasowske serbske burske towarstwo

smeje swoje porjadne měsačne poždźenje **njedźelu 19. dezembra** popołdnju. Wo bohaty wopyt prošy należnje

Pschedsydstwo.

Czesczenym Serbam w Budyschinje a wokolnosczi najpodwolnischo k nawjedźenju dawam, so žym žo w **Rakezach** jako

tapezěrař a žedlař

sasydlił. Duž proschu, žo na mnje pschi potrjebje dopomnicz.

S poczesczowanjom

Emil Grimm.

Butrowy pólver

k położenju dźěkanja butry

porucza **haptyka w Rakezach.**

Psche lischawu a wumpjeru

porucza

krej czischczaze krjepki

haptyka w Rakezach.

Howjase mjaso punt po 45 np.,
žwinjaze mjaso punt po 55 np.,
žyry polcz a **žadleschczo** punt po 60 np.,
žuscheny polcz punt po 70 np.

porucza

K. Kühne

na schprejskej haży czišło 11 a pschi realnej schuli czišło 1 pschi butrowych wikach.

K hodownemu pjeczenju

poruczam

dobry khěžorski wuczah

(kaiserauszug)

s najwjetschich walzowych mlynow hachtl po 1 mk. 50 np., zentnar po 16 mk. 50 np. (sa pjeczenjakhmanosch žo rukuje) kaž tež

Durfthoffske žuche droždże,

kotrež móža žo hižo nětko skasacz.

August Dernoscheck

na swonkownej lawskej haży 6.

K hodam

poruczam po najtuńschich placžisnach

ff. mlěty zokor
ff. zyły zokor
ff. lompowy zokor
ff. rósynki
ff. korinthy
ff. mandle

A. E. Soba na Židowje.

---

ff. Frankfurtsku

margarinsku butru

porucza tunjo

A. E. Soba na Židowje.

Serbske bjesadne blido pola **Thiermannec** kóždu srjedu wot 5. do 7. hodź.

Někotři Serbja.

Jutsje njedźelu

reje w Plužnikezach,

na kotrež pscheproschuje

Tamme.

Ratarske towarstwo w Bukezach.

Póndźelu 6. dezembra t. l. je poždźenje, w kotrymž budże knjes wyschschi wucžer Manskopf s Budyschina pschednoschecz. — Dale smeja žo po wustawkach nowowólby dweju žobustawow pschedsydstwa (1. pschedsyda a pisamawjedźerja) a rospominanje dalschich towarstwowych należnoszow. — Poždźenje žo s dypkom 1/26 hodźin sapocznje.

Bukečanske serbske towarstwo

zmeje njedźelu 12. decembra popołdnju z dypkom 4 hodźin swoje posedźenje. Přednošk k. Aug. Wićaza ze Žornosyk wo samsnych nazhonjenjach w němsko-francowskej wójnje lěta 1870/71.

Hosćo su witani.

Předsydstwo.

Na **Delnjohórczanskim knježim dworje** je **1 dźěkaczerske wobydlenje** wuprósdnjene.

Róbnu holzu, 15—16létnu, pyta hnydom knihikupz **Erich Temper** pschi theatrje w Budyschinje.

Wustojna holza, s najmjeńscha 17létna, žo k nowemu létu do službby pyta wot **Ferdinanda Büschela** w flanelskej fabrizy w Budyschinje.

Holza k dźěczom žo hnydom abo k nowemu létu pyta na

knježim dworje w Hlinje.

Rólnych pohonczow, žrěnkow, wolazych, dźowki sa dom a hródź pyta pschistajaza žona **Heynoldowa.**

Delnjohórczanski knježi dwór

k nowemu létu 1887

1 dźowku sa dom,
4 dźowki do hródźe,
1 rólneho pohoncza

pschi wyšokej msdźe pyta.

Sslužobne holzy sa dom, dźowki a wotroczkow pyta pschi wyšokej msdźe **Krausch** na sadnej bohatej haży 6.

Wuczobnik.

Hólz, serbskeje rěcze mózny, syn sprawneju starscheju, žo jako wuczobnik pyta wot

Ginzela a Ritschera

na wulkej bratrowskej haży 6.

(K tomu czišlu pschiloha.)

Pschiłoha k czißłu 49 Serbskich Nowin.

Sobotu 4. dezembra 1886.

So bych ßwój wulki ſkład **lampow** nješchto pomjeńſchik, pſchedawam je wot dźeńßniſcheho dnja po fabrikſkej płaczißnje a to ruczne lampy po 40 np., ſczěnſke lampy po 50 np., wißaze lampy po 1 mk., tykanzowe blachi, wuhlowe kaſchcże, wódne khany, bowy, krjepjawy, mloczenki a mlokowe khany jara tunjo.

Hermann Rachlitz, klampnař na žitnej haßy 10 a Hoſchiz haßy 24.

Knjeſam wobßedźerjam konjow poruczamoj ßwój ſa dobry ſpósnaty

pa. maſchinſki wolij,
pa. kopytny mas,
mas ſa grat (kožowy mas) a
kolmas, czißty a njefalſchowany.

Paur & Co.
w Draždźanach,
chemiſka fabrika.

W Budyſchinje pola **Arna Möckela** na ßerbſkej haßy.

Gustav Rämsch

21 na bohatej haßy 21

porucza

pißane wobraſowe liſtna 25 liſtnow po 60 np.,
pißanu ßwětku papjeru 25 liſtnow po 35 np.,
běłu židźanu papjeru 25 liſtnow po 15 np.,
czerwjenu židźanu papjeru 25 liſtnow 40 np.,
liſtnu papjeru 100 liſtnow po 40 np.,
liſtne kuverty 100 liſtnow po 25 np.,
protyki k wottorhanju ſchtuku po 35 np.,
pißne kniži we wſchěch liniaturach duzent po 80 np.,
pißadła, kaž ßu pſchedpißane, duzent po 30 np.,
wobraſowe kniži hižo po 3 np.

Wſchě družiny
tintow, wołojnikow, konzeptneje papjery
po najtuniſchich płaczißnach.

Koſaze kóžki

kaž tež wſchě druhe ßyre koże kupuje po najwyſchſchich płaczißnach

Guſtav Nauke
na garbařſkej haßy 16.

S dobom pſchi potrjebje na ßwój bohaty ſkład bjesmolnych pjelzowych kožow kedźbliwe cžinju.

Najrjeńſche a najtuńſche

konjaze deki,
puczowanſke deki,
deki na ſofa,
deki na blido a
deki, po kotrychž ßo běha,

porucza

Ludwig Kuhlmann
w kupnizy.

Pschi pohrjebnišu ßo ßerbſkki rěčeli.

Sa najkmanſchi dar k Božemu dźeſczu poruczam w najwjetſchim ſkładze w měſcze

kaſety.

To ßu rjane kaſchcżiki, w kotrychž ßo 10, 25 hacž 50 liſtnych papjerow a kuvertow, kraßnje ſ różiczkami wudebjenych, namaka.

Wone ßu dostacź po wſchelakej płaczißnje po 50 np. hacž 4 mk.

w papjerowych khlamach
Handrija Lorenza
na różku Hoſchiz a ßeminarſkeje dróhi.

Njepaleny khoſej

punt po 80, 90, 100 np. atd.,

ßylny a jara derje ßkodźazy, porucza jako nješchto jara tunje

Th. Grumbt
w kupnizy a na ſwonkownej lawſkej haßy.

Wſchě do tuteho wotdźela hodzace dźěła

Fotografiſjowe a pißne albumy, liſtnizy a toſche ſa knjenje, pißne mapy, zigarowe etwije, portemoneje jara trajne, **pißadła, draſtne dźerżaki, kurjeńſke ſerwißy, ſczěnſke mapy, žohnowanja ſa dom,** wſchě družiny **protykow** a kraßne **nowolětne khartki** w wulkim wubjerku po najtuniſchej płaczißnje porucza

knihiwjaſarńja a papjerowa pſchedawarńja
Guſtava Rämſcha
na bohatej haßy 21.

Rolkaty tobak,
Khoczebuſki, Ohlauſki, němſki portoriko a tłoczeny tobak,
punt hižo po 55 np.,
krany tobak
punt po 55 np.,
rjepikaty tobak
punt po 25 np.
(ßaßopſchedawarjam po fabrikſkich płaczißnach)
porucza
W. H. Conrad
na bohatej haßy 13.

Jara dobre draſtne tkaniny
woßebje cziſtowołmjane w bohatym wubjerku. Płaczißny ſpodźiwnje tunje.
Julius Hartmann Sohn
na **różku mjaßoweho torhoſchcża.**

Jablukowe wino,
wſchelake jahodkowe a ßadowe ſchampanſke wino, mußerowaze ßadowe limonady a bowle,
ßadowe kißało,
wubjerne k ßolotwi, k kładźenju atd.,
ſodowu a ſelterſku wodu,
pſchezo czerſtwu pjelnjenu, porucza
Hornjołużiſka ßadowa tłoczerńja
dr. **Herrmanna** a dr. **Wetzki**
na ſadnej bohatej haßy 3.

Turkowſke ßłowki

najrjeńſche a najwjetſche, kotrež ßu dostacź, porucza hiſchcże tunjo
Moritz Mjerwa
na mjaßowym torhoſchczu,
deſtillazija najlěpſchich likerow.

Moja kóžde lěto ßo mějaza

hodowna wustajeńza

je wotewrjena a ßo na wſchě, wote mnje ßo wjedźaze wězy, rosſchěrja. Woßebje pſches tunjoſcź ßo porucźa dźělba

draſtnych tkaninow, kaž też ſymſkich a deſchcźnych mantlow.

na žitnej haßy 10, **H. Kayser,** na žitnej haßy 10,

maunfakturowe, modotworowe a platowe khlamy a dźěłarńja ſa žonjazu a dźěcźazu draſtu.

K hodam

porucźa po najtuniſchich płacźiſnach wſchelake druźiny

ſſ. zykeho a drobneho zokora,
„ rózynki,
„ korinthy,
„ mandle,
wſchě korjenje,
ſſ. korjenjowy wolij,
zitronat,

kaž też najlěpſchu **pſcheńcźnu muku** a wſchědnje cźerſtwe **ßuche droźdże**

Richard Neumann.

Pſchi wjetſchim wotewſaczu poměrne poniženje płacźiſny.

Dobry ſyrop

punt hižo po 12 np.,

najlěpſche lamane nudle

punt po 24 np.

porucźa

Arno Möckel

na ßerbſkej haßy 13.

Najlěpſchi

zokrowy ſyrop

punt po 16 np.

porucźa

Gotthard Behrends

na Hoſchiz haßy 42.

H. Hornowa draſtowa fabrika

25 na bohatej haßy 25.

So bych ßwój wulki ſkład **mužazeje, žonjazeje a dźěcźazeje draſty** pomjeńſchił, ju po ßlědowazych płacźiſnach pſchedawam:

ſymſke ſwjerſchniki ſ dubla . .	hižo po	9	mk.,
ſymſke ſwjerſchniki ſ flokoneja .	= =	11	=
ſymſke ſwjerſchniki ſ diagonala	= =	10	=
ſymſke ſwjerſchniki ſ reige . .	= =	14	=
polſwjerſchniki podſchite . . .	= =	9	=
hiple	= =	6	=
hólcźaze paletoty	= =	4	=

hólcźaze wobleczenja a **župany** k hodownym daram w wulkim wubjerku.

Wuměnjenje po ßwjatych dnjach je rad dowolene.

H. Hornowa draſtowa fabrika

25 na bohatej haßy 25.

Khofej

w wulkim wubjerku

a w ſnatych derje a cźiſcźe ßłodźazych druźinach porucźa tunjo

Richard Neumann.

Emma ſwud. Dorwerckowa

na hłownym torhoſchcźu ſ napſchecźa hłowneje ſtraže ßwój wulki ſkład

paletotow, pjeſlow a plüſchowych jakow

po tunich płacźiſnach

dobroczźiwemu wobkedźbowanju porucźa.

C. Krancherez khofejownja a konditarńja

15 na mjaßowym torhoſchcźu 15

delka a po 1 ſkhodźe

ßo wubjerne poßłuženje lubjo najnaležniſcho porucźa.

Swoju hodownu wuſtajeńzu

pjecźwow ſa božodźěſcźowy ſchtom

wot najjednoriſchich hacź k najlěpſchim druźinam ßym wotewrił a ju jako najwjetſchu a najtuńſchu ſkładnoſcź k kupowanju porucźam. Na jenu hriwnu ßo wězy ſa 20 np., kotrež ßmě ßebi kóždy ßam wuſwolicź, pſchidadźa.

Saßowſchedawarjam ßo woßebite płacźiſny woblicźa.

Cźeſcźenych Sserbow w Budyſchinje a wokolnoſcźi dowolam ßebi k pſchedſtejazym hodam na ßwoje khlamy, ſprawne a tunje poßłuženje lubjo, woßebje kedźbliwych cźinicź.

Carl Noack na žitnej haßy.

Podpißany ſ tutym ßwoje hižo lěta dołho ſa dobre ſnate

jablukowe wino

natißałe a **ßłódke** knjeſam korczmarjam kaž też privatnym k ſchcźiſnam a kwaßam porucźa.

Skaſanja pſchijimataj kk. **Richard Pötſchke** pſchi torhoſchcźu a **Ernſt Kern** na ßerbſkich hrjebjach w Budyſchinje. — Saßopſchedawarjam ßo niſſche płacźiſny woblicźa.

Ernſt Schmidt

w Małych Debßezach pola Budeſtez.

Pſchedźenak,

protyka ſa Sserbow na lěto 1887, je wuſchoł a je doſtacź ſa 25 np. w wudawarni Serbskich Nowin.

Herrmann Darschau, ſchtrympaŕnja

na ſchuleŕſkej haßy cźißło 1

cźeſcźenym Sserbam w Budyſchinje a wokolnoſcźi ſ tutym najpodwolniſcho k nawjedźenju dawa, ſo ßo jeho **ſnate cźeźke ſchtrympowe twory** ßobotu a hermank w budźe wjazy njepſchedawaju, ale jenož w jeho khlamach na **ſchuleŕſkej haßy 1.**

Najtuńſche
žórło k kupowanju
ſa
ſaßopſchedawarjow
barchenta k koſchlam,
barchenta k pjeſlam,
pollama,
krutcho köpra,
lama,
rubiſchczow atd.
w wulkim wubjerku
po najtuniſchich engros-płaczíſnach
pola
Alphonsa Schauseila.

Khofej
paleny punt po 100—200 np.,
khěžorſke měſchenje pt. po 120 np.
porucza ſa nĕſchto wubjerne
Gustav Poser
na jerjowej haßy.

Jerje
jara wulke po 4 a 5 np.,
15 ſchtuk po 50 a 60 np.,
porucza ſa jara płaczíſny hódne
Gustav Poser.

Jerje
po 4 a 5 np., mandl po 50 np.,
kopu po 2 mk. porucza
Th. Grumbt.

Najwjetſchi ſklad
dwójzyſchěrokeho
lama
w modnych muſtrach
ſtary łóhcź po 60 np. hacź 2 mk.,
plüſch
k pjeſlam
ſtary łóhcź po 130 np.,
krimmer
k wobßadzenju
ſtary łóhcź po 125 np.
porucza
Alphons Schauseil.

Shorjelſki magazin
hotoweje
mužazeje, žonjazeje a dźĕczazeje draſty
Moritza Wassermanna
19 na bohatej haßy 19
porucza wſchĕ **nowoſcze**
ſa naſtymſki a ſtymſki czaß
w wulkej hromadze a, dokelž ßu ßo wot njeho ſ czaßom tkaniny nakupiłe, njedźiwajo powjetſchenych wołmowych płaczíſnow, po jara tunich płaczíſnach.

Paletoty pſche deſchcź a haveloki,
ſtymſke mantle, paletoty, dolmany atd.,
ſportſke pjeſle
ſa **knjenje,** w dokonjanej rjanoſczi, wſchĕ žadanja w naſtupanju wuhotowanja a płaczíſny ſpokojaze.

Mantle ſa holzy.
Stymſke wobleczenja
ſa **mužſkich** a **hólzow.**

Stymſke ſwjeŕſchniki
ſ modnych a najlĕpſchich tkaninow, w jenož derje ßedźazych faßonach.
Wulki wubjerk elegantnych tkaninow k ſchiczu po měrje.
Moritz Wassermann,
Shorjelſki magazin hotoweje mužazeje, žonjazeje a dźĕczazeje draſty.
Jenož 19 na bohatej haßy jenož 19.

Mydlarńja Herm. Puya
w Budyſchinje na ſzerbſkej haßy
porucza

jadriwe mydło, dobre ßuche	punt po	40 np.,
jadriwe mydło, czerwjene a módre	„ „	36 „
žołte wóſkowe mydło I	„ „	40 „
žołte wóſkowe mydło II	„ „	30 „
ſoda	„ „	5 „
ſchterku	„ „	22 „

maſne mydło, ſelene mydło, petrolej, wſchĕ artikle dobre a po najtuniſchej płaczíſnje.

Jara dobry paleny khofej
punt po 1 mk., 1 mk. 20 np. a 1 mk. 40 np.
porucza **Th. Grumbt**
w kupnizy a na ſwonkownej lawſkej haßy.

Syrop
punt po 16 a 20 np., ßłódki a czíſcze ßłodźazy, poruczataj
Ginzel & Ritſcher
na wulkej bratrowſkej haßy 6.

Jerje
rjane tucžne ryby
porucza po tunich płaczíſnach
Hermann Klemm
na bohatej haßy.

A. Mager
na ſzerbſkej haßy
pſchedawa a porjedża
czaßniki derje a tunjo.

Guido Reiche

juwelěr a ſlótnik

w Budyſchinje na hłownym torhoſchczu cźiſło 2 pſchi radnej khěži

porucza

ſwój bohacze a pěknje wuhotowany

ſklad ſlotych a ſlěbornych tworow,

woſebje tež

maſiwnych ſlotych cžaſnikowych rjeczaſow

ſa knjeſow a knjenje,

ſlubne a wěrowanſke pjerſcheczenje,

woprawdźite korale a cžěſke granatowe twory

dobroczźiwemu wobkedźbowanju.

Poſylki k wuběranju rad a rucze.

Składnoſtnu kup

ſymſkich mantlow

po 6 hacź do 12 mk.,

wo połojzu tuńſche, hacź ſu wo prawdze hódne,

porucza

Alphons Schauseil

w Budyſchinje na bohatej haſy 67.

Butra!

Měſchanu butru,
lutowanſku butru

w bowach a wuwaženu, najlěpſche druźiny, porucza wot cźerſtweje poſylki

Gustav Poser
na jerjowej haſy.

Czrjewa

wſchěch druźinow k dźěłanju kołbaſow ſu pſchezo dostacź pola

Ernſta Lehmanna
na žitnych wikach.

K pſchedſtejazym hodam porucźam ſwoju

rjanu jadriwu pſcheńczźnu muku.

Tež dawam k nawjedźenju, ſo je w pjekarni knjeźny **Selmy Lorenzez** w **Keluje** pſcheńczźna muka wote mnje w dwěmaj druźinomaj dostacź.

Handrij Schuba w **Delnjej Hórzy.**

K kſchcźiſnam, kwaſam a druhim ſwjedźenjam, woſebje hoſcźenzarjam ſwoje **jednore a dwójne palenzy,** toho runja wubjernje dobre **likěry** po jara tunich płaczźiſnach porucźamoj.

Ginzel & Ritscher,
deſtilazija na wulkej bratrowſkej haſy 6.

Wotruby, pizny griſz, pizny muku
porucza w wubjernych druźinach po tunich płaczźiſnach

Bohuwěr Scholta w Hrubocźizach.

Nowe ſofy

hižo po 27 mk.,

pjerate matrazy

po 19 mk.

po měrje derje a trajnje dźěłane porucza

Albert Lißak, tapezěrař
na ſnutskownej lawſkej haſy 10
po 2 ſchodomaj
w domje knjeſa pſchekupza Engerta.

Tkaniny k ſuknjam

6/4 ſchěroke, łóhcź po 30 hacź 50 np.,

barchent k koſchlam

łóhcź po 16, 20, 25, 30 np.

w wulkim wubjerku porucza

Alphons Schauseil.

Tuni khoſej

kupuje ſo hiſchcze pola

Gotthardа Behrendsa
na Hoſchiz haſy 42.

Nowe jerje

wulke tucźne ryby

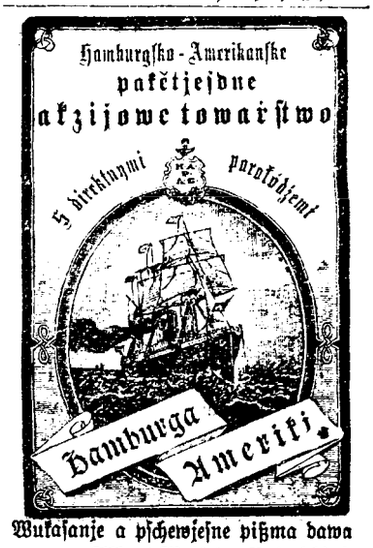
mandel po 50 np.

pola

Gotthardа Behrendsa
na Hoſchiz haſy 42.

Syrop

punt po 12 np., jara ſłódki, porucza **Hermann Klemm**
na bohatej haſy.

Wukaſanje a pſchewjeſne pißma dawa
Albert Meiſel w Budyſchinje.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjcm do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 50. **Sobotu 11. decembra 1886.** **Lětnik 45.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Wojerska pschedkoha, pschisporjenje němskeho wójska wo 41,000 muži žadaza, je ßo wot kněžorstwoweho ßejma komißiji k dalschemu rospominanju pschipokasała. Njewěstosć, hacž ßo powyschenje wójskoweje mozy sacźißnje abo pschiswoli, ßo pschi jednanju w kněžorstwowym ßejmje rosjaßnika njeje. Sozialdemokratojo a doprědkarjo ßo pschecźiwo wojerskej pschedkosy sepjeraja a zentrum, wot kotrehož sadžerženja po tajkim dóńt pschedkohi wotwißuje, ßo hischcże rosßudźił njeje, na kajki bok ßo staji. Zentrumowy wjednik, Windhorst, ßo bóle pschecźiwo hacž sa posylnjenje wójska wupraji a chzyschе jenož najnusnische pschiswolicź, tola ßo do prědka na žane waschnje wjasacź nochzesche. Hnydom sa Windhorstom pólny marschal Moltka do debatty stupi. Spomnjecźa hódna rěcź, w kotrejž Moltka roskładże, kajkich pschicźinow dla dyrbi ßo němske wójsko posylnicź, ma ßo jako ßrjedźischcźo wojersko-politiskich rospominanjow wobhladacź. Wona je we wschěch krajach dźiwanje sbudźiła a njeměrniwy sacźischcź cźiniła. Hrabja Moltka ßo jenož s rědka jako rěcźnik w kněžorstwowym ßejmje ßłyschecź dawa. Jenož, hdyž ßo wo wojerskich należnosćach jedna, ßo wón pschi debacźe wobdźěli. Tola hischcże ženje wón politiske wobstejnosćе w Europje tak straschne a njesnjeßne pschedstajał njeje, hdyž hewak kněžorstwowemu ßejmej wojerske pschedkohi poruczowasche. Sławny dobyczerski wjednik němskeho wójska se ßuchimi ßłowami praji, so brónjenje europiskich wójskow hižo nětko 15 lět dołho traje a ludam tak wulke cźežkoty nakładuje, so dyrbi sa njedołhi cźaß wójna wudyricź. Duž Němska njeßmě pornjo druhim krajam nasad wostacź. Wójnski strach s Franzowskeje hrosy, tak dołho hacž tam wrócźenje Elsaß-Lothringskeje žadaju, kotruž Němska ženje njewuda. Pschi móžnej wójnje drje móže ßo Němska na pomoz Awstrije spuschcźecź, tola kóždy wulki stat dyrbi na ßamßnymaj nohomaj stejecź. Dwajlětna wojerska ßłužba, kotraž ßo wot doprědkarskeje strony namjetuje, ßo nětkole pschijecź njemóże. Wojerska pschedkoha wjazy njeżada, hacž je nusne a hacž móże lud snjesć. Nadpadne je, so hrabja Moltka wo poměrach Němskeje k Ruskej a wo balkanskich saschmatankach se žanym ßłowczkom spomnił njeje. Sda ßo, so ßebi Němska ani s Ruskej ani s Awstriskej skasycź nochze, a so toho dla wo bołharskej należnosći mjelczi.

— Bajerski regent prynz Luitpold je sańdźeny tydźeń pola němskeho kněžora w Barlinje s hosćom byk. Tutón wopyt je sjawne dopokasmo, so je njelubosna woßamotnjenosć bajerskeho kralowskeho dwora, kajkaž pod semrjetym kralom Ludwigom II. wobstejesche, wotstronjena. W Barlinje je ßo bajerskemu regentej počeßesćaze powitanje a wusnamjenjenje dostało, kajkež ßo druhemu najwjetschemu němskemu knježerjej pschisteji. Prynz Luitpold, kotryž je 66 lět stary, hischcże woženjeny njeje. Wusamknjene njeje, so ßo wón po ßwojim wopyće s jenej pruskej prynzeßynu ßlubi. Rosdźěl wěrywusnacźa bjes woběmaj kralowskimaj domomaj njeby žadyn sadźěwk byk. Hižo ras je ßo jena pruska prynzeßyna, macź njesbožowneho Ludwiga II., jenemu bajerskemu prynzej wudała. Sso do Bajerskeje wrócźo je prynzregent Luitpold wczera sakskeho krala w Draždźanach wopytał a budże wot tam hakle dźenża popołdnju dale pucźowacź.

Awstrija. W Boßniji a Herzegowinje ßo po sdacźu tola pod awstriskim knjejstwom tak sbožowni njecźuja, kaž to awstriske knježerstwo hacź dotal rad wudawasche. S tamnischich stron powjesće pschikhadźeja, so bjes wobydlerstwom tajny swjask k wottschaßnjenju awstriskeho knjejstwa wobsteji a so ßo na wójnu sa cźaß hotuje, hdyž budże Ruska abo Turkowska wot Awstriskeje žadacź, so dyrbi Boßniju a Herzegowinu wopuschcźicź. Spschißahanstwo ma po zykym kraju pschiwißowarjow.

— Bołharske knježerstwo je deputaziju, s tsjoch mužow wobstejazu, k europiskim knježerstwam wotpósłało. Jeje samer je, europiske móznarstwa proßycź, so bychu danemarskeho prynza Waldemara pohnuke, so by bołharsku krónu pschijał, abo hdy by to njemóżne było, so bychu saßowuswolenje Battenbergskeho prynza dowolike. Deputazija je w Belgradże pobywschi tele dny do Wina pschijeła a pola awstriskeho ministra swonkownych należnosćow, hrabje Kalnokya, awdijenzu měła. Psches rosrěcźowanje s hrabju Kalnokyom je deputazija jara spokojena. Ruski póßłanz, wjerch Lobanow, pola kotrehož je ßo wobhonjecź dała, hacź by k njemu pschistup dostała, je wotmolwił, so chze ju pschijecź, tola jej žanu nadźiju cźinił njeje, so s jeho pomozu ßo k zarej pschipuschcźi. Duž deputazija do Pětrohroda, kaž bě ßebi wotmyßliła, njepojěde.

Danemarska. Wschě europiske staty ßo móznje brónja, duž też mała Danemarska nasad wostacź nochze. Minister Estrup ma wotmyßlenje, danemarske wójsko wo 12,000 muži, to je wo schtwórty dźěl jeho nětcźischeje ßylnosće, powjetschicź. Hlowne město Kopenhagen dyrbi ßo koło wokoło wobtwjerdźicź, k cźomuž budże 80 milijonow krónow trěbnych. S wotkal ministerstwo pjenjesy k tomu bjerje? Norwegske nowiny wobkrucźeja, so pjenjesy s Ruskeje pschińdu, dokelž ma ßo s Kopenhagena sepjeradło sa ruske kódźstwo scźinicź.

Franzowska. Franzowske ministerstwo je njenadźujzy ßwoje sastojnstwo słoźiło. Deputertska komora bě njedźiwajo protesta knježerstwa namjet dweju sapóßłanzow, sběhnjenje dweju podprefektowskich městnow žadazy, pschijała. Ministerstwowy pschedßyda Freycinet na to presidentej wosjewi, so ministerstwo wotstupi. Po dołhim pytanju je skóncźnje president muża nadeschoł, kotryž je swólniwy, nowe ministerstwo tworicź. Je to sapóßłanz Goblet, pschiwißowar pomernje republikanskeje strony. Wot ßobustawow stareho ministerstwa najskerje jenoż wójnski minister do noweho sastupi. Wón nima žaneje pschicźiny, s deputertskej komoru njespokojom bycź; pschetoż hobrske sumy, kotrež je wón sa rosmnoženje franzowskeho wójska žadał, ßu ßo jemu wschě bjes wobaranja pschiswolike.

Jendźelska. W Irlandskej ßo žadyn njedźelski dźeń bjes ropotow njeminje. Sańdźenu njedźelu je ßo w Corku straschny njemer měł. Hdyž ßo pschi jenej ludowej shromadźisnje pod hołym njebjom, pschi kotrejž irski sapóßłanz O'Brien rěcź dźerżesche, polizija do luda cźischcźesche, lud do polizajskich sastojnikow s kamjenjemi mjetasche. Tucźi ßo na to s bajonetom wobarachu, pschi cźimž ßo 23 woßobow srani. Hakle w połnozy ßo polizistam, s kotrychž bu toho runja wjele sranjenych, poradźi, lud s haßow wuhonicź.

Rußowska. General Kaulbars je ßo do Pětrohroda wrócźił a pola ruskeho kněžora rosprawu wo Bołharach podał. Jeho wußud

wo nich je kahodniſchi, hacź by ßo po hubjenych naſhonjenjach, kotreź je w Bołharſkej cźinił, wotcźakacź ßmĕło. General Kaulbars praji, ſo wo tym ani najmjeńſcheho dwĕla bycź njemóźe, ſo ßu Bołharjo Ruſkej pſchikhileni, pſchetoź wſchudźe je wón horze ſympathije ſa Ruſku namakał. Tola Bołharjo tutn poddanoſcź jenoź ſe ßkowami wobßwĕdcźuja, k żanym ſkutkam pak ßo woni ſmużicź njemóźa. Pſchecźiwo nĕtcźiſchemu wobrótnemu, khróbkemu a twjerdoſchijnemu knjeźerſtwu je lud njemózny a da ßo wot njeho ſatraſchicź.

— Pſchi hoſcźinje, kotraź ßo 8. dezembra w Pĕtrohrodźe ſ pſchicźinu ßwjedźenja Sswjato-Jurjoweho rjada mĕjeſche, zar, k nĕmſkemu póßkanzej ßo pſchiwobrocźiwſchi, khĕźora Wylema, jako najſtarſcheho rycźerja Jurjoweho kſchiża, ßkawjeſche a na jeho ſtrowje pijeſche.

— Pſchecźelniwe poměry bjes Ruſkej a Nĕmſkej ßu po ſdacźu pſches bołharſke podawki trochu wokhłódke, jeli ſo je powjeſcź wĕrna, kotraź je ßo nĕmſkim nowinam ſ Wina pſchipóßkała. Nĕmſke knjeźerſtwo je ßo dla wótrych naſtawkow, ſ kotrymiź ruſke nowiny do Nĕmzow njepſcheſtawajzy rubaju, pola ruſkeho knjeźerſtwa wobcźeżowako, tola na to wotmolwjenje doſtako, kotrehoż drje ßo nadźało njeje. Nĕmſki póßkanz w Pĕtrohrodźe, knjes ſe Schweinitz, je ßebi pjecźa wot ruſkeho miniſtra ſnutſkownych należnoſcźow żadał, ſo by pſchecźiwo tym nowinam ſakrocźił, kotreź woßebje njepſchecźelniwu rĕcź pſchecźiwo Nĕmſkej wjedu. Tolſtoj je na to ſnapſchecźiwił, ſo wón waſchnje piſanja tamnych nowin njekhwali, ſo pak tomu wobaracź njemóźe, tak dołho hacź nĕmſke nowiny niz mjenje Ruſku hanja a na nju ſchcźuwaju.

Bołharſka. Bjes ruſkim generalom Kaulbarſom a turkowſkim wulkoweſĕrom Kiamilom-paſchu ßu ßo, hdyż Kaulbars Bołharſku wopuſchcźiwſchi ßo pſches Konſtantinopel do Ruſkeje wrócźi, ważne wucźinjenja wujednake. Po tutych wucźinjenjach ßo Ruſka a Turkowſka ſjenocźitej, ſo by ßo nĕtcźiſche bołharſke knjeźerſtwo, kotreź je napſchecźo bołharſkej konſtituziji móz na ßo ſtorhnuło, wotſtroniło, a ſo by ßo potom bołharſki ßejm po ſakońſkich prawach powołał a ßo wot njeho Mingrelſki wjerch ſa bołharſkeho wjercha wuſwolił.

Amerika. Połnózna amerikanſka republika je ſbożowny kraj, ſ najmjeńſcha w naſtupanju pjenjeżnych wobſtejnoſcźow. W Europje ßebi finanzni miniſtrojo żiweje rady njewjedźa, kak bychu ßo roſcźazeho dołha dowobarali. Kak derje ma ßo pornjo nim amerikanſki finanzny miniſter. Tutomu krajny dołh żaneje ſtaroſcźe njecźini, pſchetoż dokhody tam wudawki wo 90 milijonow pſcheßahaju.

Sswĕt na hrubo.

Wobras ſe żiwjenja.

(Skónczenje.)

Dźĕchu do hoſcźenza, ßydźechu ßo ſa blido k piwej a muż nakloniwſchi wucho k Bażantowej poßłuchaſche na jeje wukładowanje. Sa khwilu rjeknu: „Njeje-li niczo wjazy, pójcźe bjes ſtaroſcźe, bjes ſtracha, dowjedu waß k knjeſej doktorej. Tu ßo potom ſaßo ſeńdźemy a ſtaju, ſchtoż chzecźe, ſo ſ radoſcźu naſpjet pſchińdźecźe."

Bażant ſapłacźi a dźĕchu k knjeſej doktorej Sſuchemu.

„Witajcźe", powita jeju Sſuchi ſ pſchecźelnym poßmĕwom; „proſchu, macźi, poßtyńcźe ßo, a wy, knjeże też. Proſchu, kak je waſche mjeno?"

„Boſcźij Bażant ſ Wóndrichez."

„Wjeßeli mje; a ſchto ßebi pſchejecźe?"

„To praji wam moja żona", wotmolwi Bażant.

Knjes doktor ßydźe ßo na ſtólcźk napſchecźo Bażantowej a Bażantowa powjedaſche ſaßo, kak pſches zyłe lĕto hólza do ſchule ſcźele, kak je jeho jeno junu doma ſdźerżała, ſo by ji hußty napaßł, a ſo je wucźeŕ hnydom hólza póßłał atd.

Knjes doktor ßo wußmja a rjeknu: „Haj haj, tajzy ßu nĕkotſi cźi knjeżo wucźerjo, kóżdeje maliczkoſcźe ßo hrabnu."

Hdyż bĕ Bażantowa ßwoju rĕcź ſkónczíła, wſa ju doktor pſchecźelnje ſa ruku prajizy: „Niczoho ßo njebojcźe, macźi. Ja waß ſ toho wſcheho wuwjedu. Njedopuſchcźu, ſo byſchcźe traſch pſche jene pſchenahle ßkowo khoſtana była. Woſtajcźe jeno tu 10 toleŕ ſakożka a wo druhe ßo njeſtarajcźe. Pſched ßudniſkim terminom pſchińdźcźe ke mni, ja póńdu ſ wami na ßud a wohladacźe, ſo waſchi ſkórżbnizy niczo njewuſkutkuja.

Bażantez dźĕſchtaj ſ połnej radoſcźu ſaßo naſpjet do hoſcźenza a tam pijachu, ſo mĕjeſchtaj Bażant a tón muż połnu hkowu. Dźenßa Bażantowa to mużej njeporokowaſche. Ssamy wjecźor jĕdźeſchtaj domoj. —

Dźeń wot ßudniſtwa poſtajeny ßo pſchibliżi. Bażantowa ſtejeſche pſchi woknje wuhotowana, każ na najwjetſchim ßwjatym dnju, a hladaſche njeſcźerpliwje won. Bażant khodźeſche hkowu powĕſchejo pó jſtwje.

Żona ſ khwilemi mjerſaza ſa nim pohlada, ſkónczuje wuraſy: „Schto dha tak hkowu wĕſcheſch?"

Bażant wotmolwi: „Dyrbju dha juſkacź? Tajka njelubosna wĕż dźenßa; ſchtó wĕ, kak to wupadnje!"

Bażantowa ßo ſatorhnu. Ruży do bokow ſaprĕwſchi ſtupi ßo napſchecźo mużej. „Kajka njelubosna wĕż, ty kopole? Ja ßo na dźenßniſchi dźeń wjeßelu! Pokaſam tomu wucźerjej a pſchedſtejicźerjej, ſchto ſtaj hódnaj. Hdyż tajki ſchtudowany knjes, każ knjes advokat Sſuchi, ßam rjeknje, ſo mi njeda kſchiwdu cźinicź — to ma wahu! — Ssym ßebi Hubakowu ſkaſała, ſo by ſ nami do mĕſta jĕła — (je tam tak hermank) — njech widźi, hdyż je moju hańbu widźała, dźenßa też hańbu teju dweju knjeſow! A ſchtóż naß trjechi, kóżdeho wosmjemy ßobu a kóżdemu budu to powjedacź! Klubu tym! A ty — njehańbujeſch ßo, ſtara baba!"

„Schtó pak ma tajku wojerſku naturu, każ ty?" ſabórcźa Bażant mjerſaty a dźĕſche na dwór k woſej.

Sa khwilu pſchińdźe Hubakowa.

„Cźakacźe hižo na mnje?"

„Wĕ ßo! Je hižo najwjetſchi cźaß, ſo bychmy poſdźe njepſchijĕli. Khĕtſje pój ßo ßynucź. — Kedźbuj, ſo ßo niczo njeſtanje!" wołaſche na dźowku. „A ty holza, wobſtaraj mi krumy derje!" —

Ssydźechu ßo na wós. Bażant wſa ßebi Janka, kotrehoż budźe pjecźa (po macźerńym roſumje) na ßudniſtwje trjeba, pódla ßebje, pohlada hiſchcźe junu ſa koleßami a na to „Nó, tak w Bożim mjenje", ſchlipnu do koni.

Sa wßu dojĕdźechu Kubu ſe żonu; dźĕſchtaj na hermank.

„Hdźe pak?" wołaſche na njeju Bażantowa.

„Na hermank!"

„Ssyńtaj ßo k nam! — Stary, ſaſtań!"

Bażant ſcźahnu konjej, wós ſaſta. Kuba ßydźe ßo k Bażantej, Kubowa k żonomaj.

„Mamy ſboże, mózemy ßo wjeſcź", khwaleſche ßebi Kubowa. „Jĕdźecźe wy też na hermank?" praſcheſche ßo wcźipnje Bażantowu.

„Proſchu tebje, njepocźinjej ßo! Derje wĕſch, ſo na ßudniſtwo jĕdźemy. — Ja wſchak ßo toho njehańbuju: jĕdu jeno ßwoju ſprawnu wĕż ſaſtawacź!"

„Dźenßa po tajkim ſmĕjecźe tón ßud?" dźiwaſche ßo Kubowa. „To njejßym wjedźała! — Nó, mje wſchak to niczo njeſtara — ale wot pſchedſtejicźerja njeje to pĕknje, ſo je tebje wobſkorżił."

„To wſchak budźe jeho hiſchcźe mjerſacź", roshori ßo Bażantowa. „Pokaſam jemu! — Schtó by ßo toho nadźał?! Tajkele hólcźiſko, doma ſa pjezu walane — nó haj, hdźe dha je był? Nihdźe. Se ſkotom mjes wjerbami na paſtwje — druhdźe niz! A tón chze pſchecźiwo mi dobycź! Cźakaj, doniż ßo tebi roſuma njenaprójchi! Tajkele hólcźiſko, hdyż bĕch hiſchcźe ßwobodna, chzyſche mje też mĕcź, tola ja njejßym na njeho ani pohladnuła!"

„Kmótra, tamle dźetaj ſ knjeſom wucźerjom", rjeknu Hubakowa.

„Hdźe?" praſcheſche ßo Bażantowa ſchiju nacźahujo.

„Tamle mjes tymi ſchtomami."

„Nano!" ſawoła Bażantowa na muża; „jĕdź, ſchtoż mózeſch, a na teju dweju ani njedźiwaj, każ by jeju njewidźał! Njech dźetaj pĕſchi hacź tam."

Poßłuſchny muż ſchlipnu do koni a jĕdźeſche, ſo ßo wſcho kurjeſche.

Pſchijĕwſchi do mĕſta ſaſtachu ſaßo w „ſkotej hwĕſdźe". Bażantowa ſkaſowaſche Hubakowej a Kubowej, ſo bychu wokoło pſchipołdnja ſaßo do „ſkoteje hwĕſdy" pſchiſchli, ſo jim potom praji, ſchto a kak.

Na to dźĕſchtaj Bażant a Bażantowa k advokatej Sſuchemu. Tón praji jimaj, ſo byſchtaj pſchezo na ßud ſchkoj a docźakałoj, doniż njepſchińdźe.

Dźĕſchtaj a ſtupiſchtaj ßo na khódbje k woknu. Na boku na ławzy ßedźeſchtaj knjes wucźeŕ a pſchedſtejicźeŕ rosmołwjejo ßo połwótſje. Bażantezow njedźiwaſchtaj a Bażantez niz jeju, to rĕka po ſdacźu, tola ſ wocźomaj mjelcźo jedyn na druhich kukachu.

Wokoło dźewjecźich pſchińdźe knjes doktor, ſaſchepta Bażantowej do wucha, ſo by pſched ßudniſtwom runje tak rĕcźała, każ pola njeho, a na to ſańdźe do kanzlije.

Po khwili wuſtorcźi ßkużobnik brodatu hkowu ſ duri wołajo: „Knjes wucźeŕ, knjes pſchedſtejicźeŕ ſ Wóndrichez, Hana Bażantowa."

Stanuchu a dźĕchu. Hdyż Bażant ſ hólzom k durjam pſchińdźe, ſaraſy ßkużobnik na njeho: „Schto wy tu chzecźe?"

„Ssym jeje muż."

„Wy njejſcźe wołany; woſtańcźe wonka!"

To bě Bažantej prawje. Ssydźe žo na ławku a podeprě hłowu do dłonje.

Trajeſche tójhdy. Skónczńje žłyſcheſchtaj kſchik a wołanje — na dobo cźicho a hnydom ſažo kruty hłóß žudnika. Na dobo wotleczachu durje a Bažantowa wuraſy won ſ rubiſchkom žebi woczi ſakrywajo.

„Schto cźi je?“ ſtróji žo Bažant.

„Ach, žu mje do arreſta wotžudźili.“

„Do arreſta? — Na kak dołho?“

„Na dwanacźe hodźin!“

„Daj jim radſcho pjenjeſy!“

„Woni njechadźa.“

„A ſchto tomu advokat rjeknje?“

„Tón je rěczał ſe wſchěch rózkow, ale wſcho do hromady njeje hódne, ſo by je na łopatu wſał a won cźižnuł. Nětko chze hiſchcźe 10 toleŕ.“

Bažant powižnu hłowu a rjeknu: „Widźiſch, widźiſch! Cźoho dla njejžy tehdy na moje žłowo poſthała, a hólza do ſchule póžłała!“

„Hiſchcźe mi ty póczni!“ ſakſchicza Bažantowa. „Ty kopole! — Jědź žam domoj, ja pónźu do prědka!“ A hižo leczeſche. Khwataſche po ſchcźežkach domoj, ſo njeby nikoho ſetkała.

Pſchedſtejicźeŕ ſ knjeſom wucźerjom wuſtupiſchtaj ſ kanzlije. Widźo Bažanta rjeknu pſchedſtejicźeŕ: „Toho advokaty bě cźi runje trjeba — błaſnje! Maſch telko pjenjes?“

Bažant njewotmolwi. Sdychnuwſchi wſa Janka ſa ruku a dźěſche do „ſkoteje hwězdy“.

Na dworje ſtejeſchtej hižo Hubakowa a Kubowa. „Nó, wujo, hdźe pak je kmótra? Kak dha je wupadnuło?“

„Dźitej žo ju praſchecź!“ wotraſy Bažant.

Žonje kiwnuſchtej na žo ſ wocžomaj, wužmjaſchtej žo, a ſpěſchnje woteńdźeſchtej. **

Ze Serbow.

S Budyſchina. Młode holzy, kotrež žu na ženitwu, žo wěſcźe mało njeſtróža, hdyž ſhonja, ſo běſche w poſledním ludliczenju w Sakſkej loni 1. dezembra 97,193 žónſkich wjazy, hacź muzſkich; mjes tym je žo tale liczba na 100,000 powyſchika. Najmjeńſchi rosdźěl w liczbje wobeju ſplahow je w Lipſczańſkim wokrjeżnym hetmanſtwje; tam na 1000 muzſkich 1034 žónſkich pſchiińdźe, mjes tym ſo jich w Zwickawje 1060, w Drażdźanach 1081, haj w Budyſchinje 1095 na 1000 muzſkich pſchiińdźe. W naſchim wokrjeżnym hetmanſtwje je po tajkim rosdźěl najwjetſchi.

— Měżacznika „Łužica“ je 12. cźižko (dezember 1886) wuſchło. Wobżah: Wjeſołe hody. Šyman. — Starinki z Budyšina a z Lipska. Podawa dr. Pful. XI. — Přehlad serbskeje mythologije. Zestajał J. Nowak-Horjanski. (Skónčenje.) — Hdy bych ja jandźel Boži był. Šyman. — Piwo. Po dźěłomaj von der Planitz-a a dr. Vogla spisał A. Žemr. (Skónčenje.) — Přeni serbski wječor w Lipsku. H. D. — Należnosće towařstwow. — Serbski rozhlad. — Druzy wo Serbach. — Słowjanske nowinki. — Serbske pismowstwo. — Nekrolog. — Zapis přinoškow a darow. — Zejlerjowe spisy. — Dosłowo. — Wozjewjenje.

S Delnjeje Hórki. Na tudomnym knježim dworje žo ſańdźenu njedźelu dźěłacźerka Rjenczowa ſ Brěſynki w hródźi tak njeſbožownje wobżunu, ſo žebi lěwu ruku ſłama. Wboha žona dyrbi žo cźim bóle wobžarowacź, dokelž je žo jej hakle loni khěžka wotpaliła, kotruž žu lědma ſažo natwarili.

S Łahowa. Tajki hodowny žwjedźeń, kajkiž je Sarěczańſke žerbſke towařſtwo wjazy lět ſa žobu žebi wuhotowało, chze wone też létža ſažo njedźelu do hód, to je 19. dezembra, wjecźor w 8 hodźinach žwjecźicź. Bohaty wopyt, žamo ſ dalſchich ſtronow, kotryž je žo tutym žwjedźenjam doſtał, žwědczi ſa to, ſo žu wone powſchitkowne ſpodobanje namakałe. Duž mózemy hižo do prědka prajicź, ſo budźe žo też létža wěſcźe kóždemu ſpodobacź, pſchetož žłyſchimy, ſo je horkach naſpomnjene towařſtwo k wotbywanju tajkeho žwjedźenja wobſchěrny program naſtajiło. Duž pſchejemy prawje bohaty wopyt, wſchak je pſchiſtup kóždemu dowoleny.

S Budyſchinka. Pjatk 26. novembra je žo na žwjatocźne waſchnje pſchikhad naſcheho noweho ſararja knjeſa Mateka měł. Naſchi wožadni běchu k doſtojnemu powitanju žwojeho noweho duſchepaſtyrja tutomu po Budyſkej dróſy napſchecźo cźahnuli. Popołdnju w 2 hodźinomaj žo cźah ſe wžy poda; na jeho cźole dźěſche I. a II. ſchulſka klaża, k njej žo pſchiſamknu hudźba, muzſka a žónſka młodoſcź ſ Budyſchinka a Pſchiwcźiz, a zyrkwinſke, ſchulſke a gmejnſke pſchedſtejicźeŕſtwo cźah wobſamknu. Na Krakecźanſkich mjeſach, hdźež běchu prěnje cźežne wrota natwarjene, knjeſa ſararja wotcźakowachu. Hdyž knjes faraŕ pſchijědźe, poſtrowichu jeho tu k. Schcźěpan ſ Budyſchinka w mjenje zyrkwinſkeho pſchedſtejicźeŕſtwa, k. Hennig w mjenje ſchulſkeho pſchedſtejicźeŕſtwa, k. Frycźa ſ Budyſchinka w mjenje gmejnſkeho pſchedſtejicźeŕſtwa, k. Sub ſ Pſchiwcźiz w mjenje muzſkeje a knježna Kalichez ſ Pſchiwcźiz w mjenje žerbſkeje žónſkeje a knježna Troneckerez w mjenje němſkeje młodoſcźe. Hdyž bě też knjes kantor Ssuſchko knjeſa ſararja ſ krótkimi žłowami najwutrobniſcho poſtrowił a prěnja ſchulſka klaża powitanſku ariju wuſpěwała, žo cźah pod pſchewodom hudźby wrócźo naſtaji. Krótko pſched Budyſchinkom druhe a pſched ſarſkim domom tſecźe cźežne wrota ſtejachu. K farje pſchiſchedſchi k. kantor Ssuſchko dleſchu rěcź dźerżeſche, roskożujo, ſo je podłożk duchownſkeho powołanja najdoſpołniſcha luboſcź k cźłowjekam a najkrucźiſcha njeſtronitoſcź. Knjes faraŕ Matek runje tak ſ dleſchimi wutrobnymi žłowami dźaka wotmolwi. — Na kónzu žo jemu hiſchcźe wot knježny Krecźmarjez w mjenje młodźiny kražna žerbſka biblija pſchepoda. — Njedźelu 28. novembra žo knjes faraŕ Matek wot jeho ſaſtojniſkeho prjedownika, knjeſa ſararja Krügarja ſ Porſchiz, ſ pomozu knjeſa ſararja Mateka ſ Hucźiny zyrkwinſzy ſapokaſa. Dokelž bě naſch kollator, knjes hrabja ſ Lippe nad Cźichońzami, ſadźěwany, knjes ryczeŕkubleŕ Steiger nad Budyſchinkom žwjatocźnje powołanſke pižmo pſchepoda. Hiſchcźe ženje žana Boża žłużba tak bohacźe wopytana była njeje kaž tale; mnoſy kemſcherjo žaneho měſta w kražnje wupyſchenej zyrkwi njenamakachu. Kſchcźelnzu rjany wodźěw debjeſche a woltaŕ drohi tepich, kotryž bě młodoſcź k dopomnjenju tutoho dnja dariła. Knjes faraŕ Matek žwoje naſtupne prědowanje na 1. Kor. 4, 1—4 ſakoži a pſchipoškucharjam najprjódzy kražnoſcź a potom wobcźežnoſcź prědarſkeho ſaſtojnſtwa na hnujaze a natwarjaze waſchnje roskładźe. Nutrni kemſcherjo móznje ſapſchimnjeni a połnje ſpokojeni Boži dom wopuſchcźichu. Njech nam Bóh luby knjes dołho naſcheho noweho knjeſa ſararja ſdźerži a jeho ſkutkowanju žwoje žohnowanje ſpożcźi.

S Kulowſkeje woždy žu nam wſchelake dopiży pſchiſchkle, kotrež, wě žo, wſchě wojſewicź njemózemy. Prajimy jenož: Wot niczeho hołk a hara njenaſtanje, a tomu drje budźe też w Kulowje tak. Wot nałecźa žem, ſo žo w Pruſkej fary ſ nowa wobžadźowachu, je woždada do njeměra pſchiſchła: Němzy a Sſerbja žo wuběhowachu, a to, ſo buchu wſchudźe ſararjo pomjenowani, w Kulowje pak hacź na tutón dźeń niz, je do wſchěch njeſczerpnoſcź pſchinjeżko. Kóždy cźujeſche, ſo je woždada bjes ſararja, ſtadło bjes paſtyrja, ſtraſchna wěz; ſ wobeju ſtronow dźěłaſche žo na to, ſo by žo cźażej domapytanja a wożyrocźenja ſkerje kónz cźiniło. Cźoho dla runje w Kulowje dleje traje, hacź druhdźe, my roſżudźicź njeſamózemy, a tomu, ſo žo Sſerbja wobarachu, hdyž ſ němſkeje ſtrony žo na to cźiſchcźeſche, ſo by ryſy Němz ſ ſararjom był, žo tola na tutym žwěcźe nichtó dźiwacź njemóże, najmjenje roſumny Němz. Miſchkoriko žo je w Kulowje, a to, ſo je woheń na ſjawne prażnuł, ſa to ſawěrnje Serb. Now. niczo njemóża; wone cźinjachu jenoż žwoju winowatoſcź, hdyž cźitarjam prajachu, ſo tam woheń ſkhadża; běchu w połnym prawje, hdyž žłowo ſa ſararja na wahu położichu, kotryž, njech też rodźeny Sſerb njeje, tola žerbſzy rěczecź dyrbi, hdyž je woždada po iſi ſchtwórcźinach žerbſka. Ssmy w naſchich dopiżach kaž na jehłach ſchli, ſo žo a nikoho njeranimy; je-li je žo něchtó kłół, ſa to niczo njemójemy. To, ſchtoż žmy pſchinjeżli, mózeſche tola jenoż cźrjódka Sſerbow wjedźecź, kotſiż w Delanach bydła; powſchitkowny hołk ma tón na žebi, kotryž Němzow k alarmej ſawoła w „Kulowſkich“ a pódła žerbſkim woždadnym do cźoła žmoknu. Mjelcźimy ſe ſamyżłom wo tym, ſchtoż žu tamniſche nowiny pſchinjeżke, hacź runje žo nam žnadź ſkładnoſcź wjazy njepoſkicźi, kaž tuta, ſo žwój hněw na Němzow puſchcźimy, bychmy-li hdy žadyn w wutrobje nożyli. Se wſcheho, ſchtoż wěmy, je ſpoczątk hibanja ſ tym naſtał, ſo je něchtó biſkopej w Wrótżławju narěczał: ſo w Kulowſkej woždadze Sſerbow ani wjazy njeje; a podobnje, ſo kaž wſchón žwět powjeda — my ſa to njeſtejimy — też pſchi deputaziji, kotraż žo do klóſchtra ſcźeleſche, němpulazy Sſerb tam wobkrucźeſche: My w Kulowje Sſerba ſa ſararja njetrjebamy. So žo wot toho cźaża Sſerbja hibacź poczinachu, kaž law ſe ſpanja wubudźeny, jim tola nichtó ſa ſło wſacź njemóże. Sſerb tola też ſtworjenje bjes roſuma njeje, kotremuż žo nęſchto žłowow w zuſej rěczi namórkota a potom rěka: Staraj žo, kak do njebjeż pſchiińdźeſch, ja žym žwoje cźiniķ. Njedawno bě wulka ſhromadźiſna Němzow w Amerizy (tam je Němzowſtwo podobnje na bok ſtorcźene, kaž pola naż Sſerbja) a tucźi prajachu: Němſka macźerna rěcź je trěbna k wobkhowanju nabożiny a bohabojoſcźe. Derje, hdyž Němzy to w zuſbje wuſnawaja, drje też Serb. Now. niczo wopacźne njeżadaja, hdyž prajachu a hiſchcźe praja: Do Kulowa žłuſcha muż ſa ſararja, kiż móże žerbſki a němſki; kóždy, kiż na tutym měſcźe

wobej narodnosćzi spokojecź njemóże, je pornjo trucźe w kolczu. By=li, kaž bycź dyrbi, wscho ßwoje pucźe schko a sarjadowanje ßo pschißkuschnym wyschnosćzam — patronatej a biskopej — wostajiło, by wscho dobreho wukónza wsako; ale to je sahubjenje byko, so ßu woßadni wyschnosćze pod formindstwo stajicź chzyli a jim radu a poruczßnosćze dawacź, schtó měł s fararjom bycź. Tu tczi schpak a spósnajemy sa sprawne khostanje Boże, so je woßada hischćże woßyroczena — trjeba to po nětczischich sakonjach w Pruskej po naschim sdaczu njeje. Skónczimy a prajimy: Bychu=li w Kulowskej woßadze ßo tejko w zyrkwi wo to modlili, so jim Bóh muża scźele sa fararja po ßwojej woli, muża, kiž Němzow kaž Sserbow sa dźěczi Boże ßebi waži a wobeju po pucźach pokornosćze k sbóżnosćzi nawjeduje, město so agitiruja a korczmy powaleja — — — měr a pokoj by zyku woßadu pokrywał. Kaž nětko je, cźehnje cź— s zykeje pschekory najlěpsche prozenty. Schtoż nad nami je, proßymy woßadnych, so po mózßnosćzi narodne nakhilnosćze, kotreż ßu ßo s njeporjadom sahorike, ßo na wobojej stronje skludźa a wschitzy ßo dopomnja, so je rosschćźěpjenje najwjetsche njesboże sa kschesćzijanow. Je=li něchtó ßebi myßli, so trasch Serb. Now. Němzam w Kulowje němskeho knjesa njepscheja, abo, so chzyli toho, kiž tam je, wukußacź, tón ßo khětro myli. Maja=li Kulowczenjo pjenjes, njech ßebi nasche dla tsjoch abo schtyrjoch němskich duchownych samokwjeja. Měnimy pak, so je na němskich měschnikach nětko hischćze wjetscha nusa, hacź na ßerbskich. Bychmy=li my Sserbja hdźe żadyn gymnasium měli, njeby nam ani na duchownych ani na druhich sdźěłanych mużach pobrachowako. Sa němske wuczomne wustawy dyrbimy s dawkami doscź pschinoschowacź, sa naß pak ßo niczo njeczini — schtóż chze pschi tajkej njerunosćzi nam hischćze porokowacź, toho jenoż wobżarujemy, so je tak krótkeho widżenja. S tym saczinimy na khwilu ßwoje knihi. Delanskich dopißowarjow proßymy, so nam dale pischa, je=li trěbne. Tola wěrnosćź! Njechamy nikomu bliško stupicź, nikoho ranicź. So sa Sserbow dobre prawo wustupujemy, je nascha nowinarska winowatosćź. „Kulowske nowiny" njech tuto ßwojim czitarjam pschinjeßu, tola w dobrym pschekoźku, so nowa wójna njewudyri. Njech Boże dźěczo Kulowskej woßadze měr a pokoj pschinjeße; by=li nam mózno byko, bychmy jej fararja wobradźili, kotryż wschěch jenak spokoja.

Dary sa natwarjenje ßerbskeho domu.

	hr.	np.
Czisty wunoschk ßerbskeho spěwanskeho ßwjedźenja 29. sept. 1886 .	105	98
Sbytk czisteho wunoschka maczicznego domu	50	—
Khorych podpjeraze towarstwo w Wulkej Dubrawje psches G. Hataßa	7	75
Michał Kubiza w Rakezach	1	—
Micź w Hunczerizach	1	—
Jan Jenko w Herrnhucze	1	—
	166	73

S dźakom kwituje **M. Mjerwa**, pokładnik M. S.

Wußudźenja.

Lawniski ßud. Czeßlu Pětschku w Budyschinje k jastwu na 6 njedźel saßudźichu, dokelž bě wjeczor 20. oktobra spěwajo a herjekajo měr kasyk a straznikej, kotryż jeho saja, czescźranjaze wudma nadawał a jeho sa brodu czahał. — Hdyż dźěkacźer Haaser s Langburkersdorfa w nozy 5. julija pola Bolborz wischnje w hěcźe ßedżo strażowasche, czeladnik Brühl s Myschez k hěcźe pschińdże a sa nju tschaßesche, so by wjedźał, hacź Haaser w njej ßedźi. Poßlednischi psches tajke khlubuczinjenje rosnjemdrjeny s hěty wuleczi a do Brühla, psched nim cźěkazeho, s tšělbu, se schrótom natykanej, tšěli, pschi czimż Brühlej někotre kulki do nohi sleczichu. Czělneho ranjenja dla Haaserej płaczenje 30 mk. abo jastwo na schěsćź dnjow pschißudźichu. — Skakarja Neicza s Kumwałda, kotryż bě 14. septembra wjeczor czeladnikej Wawrikej, hdyż tón na trawniku spasche, dybsaczny czaßnik kranuł, s jastwom na jedyn tydźeń pokhostachu. — Dźěkacźerjej Schurk se Zidowa a K. E. Klecź s Makeje Borschcze běschtaj w nozy 10. oktobra do holczazeje komory w Hemplez kuble w Pschischezach saléskoj. Hemplowy wuj, hospodarski pomoznik Voigt, wo nóznym wopycze shoniwschi, kazakow napominasche, so byschtaj ßo wotßalikoj, a dokelž ßo pschecźiwo njemu spjeczowaschtaj, jeju s pomozu czeladnikow s komory wustorka. Nasajtra rano Schurk k Kleczowemu bratrej, tšěchikryjerjej J. T. Kleczej, pschińdże, powjedasche jemu podawisnu a ßo s nim rano w 5 hodźinach do Pschischez poda. Tam wonaj do Hemplez hródże stupiwschi ßo Hemplowu sa Ernstom Kleczom prascheschtaj, prajizy, so je najskerje wot Voigta saraženy, a so ßo prjedy njewotßalitaj, doniż Voigta njesmějetaj. Hemplowa na to ßwojeho mandźelskeho a Voigta sawoła. Hempel stanuwschi ßo pschikhadnikow sa jich żadanjom prascheschе a jeju, żaneho wotmolwjenja njedostawschi, s dwora wupokasa. Tola ani Schurk ani Klecź ßo wo wupokasanje njestaraschе a hdyż Voigt k nimaj pschińdże, ßo do njeho a do Hempla daschtaj. Klecź Voigta s nękajkim bijadłom k wutrobje praßnu, so tón k semi padże a nękotre minuty bjes myßlow leżeschе, a Schurk jemu pjascź wulki kamjeń do khowy cźißnu. Schurka k jastwu na pjecź měßazow 3 njedźele a Klecźa na pjecź měßazow 3 njedźele saßudźichu. — Hospodarskeho pomoznika Zenkera w Bórku winowachu, so je w nozy 17. meje tamnischeho gmejnskeho pschedstejicźerja Mucźera se straschnym gratom na ruzy sranił. Dokelž wobskorżeny prějeschе, a skórżbnik se ßwědkami jeho winu dopokasacź njemóżeschе, jeho khostacź njemóżachu. — Pischczanowa w Kobjelnju, kotraž bě wobskorżena, so je 4. septembra s hata, Kupjanskemu knjejstwu ßluschazeho, trawu wotewsała, ßo khostanja sminu, dokelž ßo jej dopokasacź njemóżeschе, so je wona s wědomosczu njeprawa pschestupjenje wobeschła. — Czeladnik Piskor w Małej Borschczi bě 2 mk. 50 np. a 3 mk., kotreż bě jemu jeho hospodar, hoscźenzar Bosdorf, pschepodał, so by s tym wuhlo sapłacźił, pschekschiwił. Jeho khostanje ßo na jastwo na jedyn tydźeń postaji. — Ziwnosćźer Běbrach w Hněwßezach ma 6 mk. pjenjeżneho khostanja płaczicź, dokelž je létßa w juniju rěsny dawk njesapłacźiwschi ßydomnjedźelske ßwinjo sarěsał. — Twarożkarjej Schönbergej w Njesdaschezach płaczenje 15 mk. pjenjeżneho khostanja pschißudźichu, dokelž je twarożkarja Pawlika w Huszy na czeszczi sranił.

Khostanska komora. Stary snaty na ßudnistwach je 37létny korbař F. W. Spahn se Zidowa. Hižo 12 krócź ßu jeho khostali, tola kranjenje ßo jemu psches to wotwucźiło njeje. 19. oktobra ßo Spahn s nowa wot żadliwosćze k kranjenju pschemóż da a w Bórkeczanskej korczmje czeladnikej Röslerej s brěmjenja nopaschk butry kranu, a dwaj dnjej posdźischo na Duczmanez kuble w Hněwßezach por schkórnjow, czeladnikej Schokcze ßluschazych, ßobu wsa. Wobskorżeneho k khostarni na dwě lécze a k shubjenju czeßnych prawow na pjecź lět saßudźichu. — 20létneho czeladnika Mikławscha Michała Bräuera s Nuknizy, hižo dwójzy paduchstwa dla khostaneho, s jastwom na tsi měßazy pokhostachu, dokelž je 19. septembra pschi rejach w Haßlowskim hoscźenzu czeladnikej Redże s Wotrowa rukawaty laz kranuł.

Přilopk.

* W jenej korczmje w Lipsku ßo sańdźeny tydźeń dwaj hoscźej, jedyn schewz s Plauena a jedyn dźěkacźer s Dölitz, swadźischtaj, pschi czimż ßo schewz tak roshori, so do ßwojeho wobydlenja doběża, do kotrehoż daloko njemějeschе, a ßo s nawótsjenym, zyle wótrym nożom wrócźi. S nowa do korczmy sastupiwschi ßo wón hnydom s tymle nożom do ßwojeho pschecźiwnika da a jeho do praweje strony wutrobna kló. Czeżko sranjeneho dźěkacźerja dyrbjachu do hojerńje donjescź, mjes tym so schewza sajachu. Jaty ßo na żane waschnje njekajesche, ale ßo wusna, so je ßwojeho pschecźiwnika sakkócź chzył, a so by jemu jara żel byko, njeby=li jeho na ßmjercź sranił był. Sso s nożom do korczmy wrócźiwschi běsche schewz tak roshorjeny, so jeneho murjerja, kotryż pódla jeho pschecźiwnika ßedżesche, s tajkej mozu w stronu ßunu, so jemu se ßwojim nożom ruku srani. Też tohole ranjeneho dyrbjesche lékař sawjasacź.

* Njedaloko města Halle ßo wczera tydźenja někotsi dźěkacźerjo dohladachu, so ßo w jenej żitnej fajmje nęschto hiba. Hdyż bliże stupichu, ßo jim wobras horja a hubjenstwa poskicźi, so hórschi bycź njemóżesche. Dźěkacźer Fahrenholz, s domisnu w Narańschej Pruskej, běsche po kraju wokoło cźahajo wutoru tydźenja hacź blisko k městu Halle dóschoł. Dokelž żanych pjenjes njemějesche, jemu niczo wysche njewosta, hacź w fajmje pschenozowacź. Hdyż wón nasajtra rano wotzucźi, běchu jemu stawy tak sprostnuke, so stanucź njemóżesche. Tajki je pschi poknym rosumje 3 dny w fajmje tczał, bjes toho, so by schto wużił. Jeho cźęko běsche tak woßłabnjene, so wón ani khodźicź, ani stacź njemóżesche. Hdyż běsche ßo po poliziju póßłało, zuseho, kotryż běsche, kaž ßo sdasche, cźężko khory, do kralowskeho klinika dowjesechu.

* Jedyn cźeladnik s Neuhofa pola Braunsberga bě njedawno trawu na schěny żelesniży pokożił, so by widźał, hacź lokomotiwa trawu pscherěsnje. Lokomotiwa sadźěwk na wulke sboże na bok schmórnu, tak so ßo czah njeswrócźi. Braunsbergski pschißażny ßud je nětko cźeladnikowy khupy żort, psches kotryż móżesche wjele ludźi k njesbożu pschińcź a ßo wulka schkoda naczinicź, hódnje khostak. Cźeladnika k khostarni na 2½ léta saßudźichu.

* Rědko hdy drje je ßebi żadyn paduch tak do paßli saléł był, kaž je ßo to wóndano tajkemu wujej w jenej wßy pola Seehausena stako. Wón běsche do pjezy saléł, kotraż w sahrodze steji, so by te 16 pokrutow khléba ßobu wsał, kotreż w pjezy ßedżachu. Hdyż běsche

w najlěpschim dźěle, jemu Boži wětr pjezyne durje sapražnu. S nutska durje wotewricź pak na žane waschnje mózno njeběsche. Duž dyrbjesche paduch, kaž mysch w paßlach, w pjezy tčecź, doniž jeho na ranje w jeho khowanzy njenabeńdźechu. Jemu kožu schwarnje wuklepawschi jeho saßo puschczichu.

* W Dortmundźe we Westfalskej 28. nov. wjeczor 21 lět stary dźěłacźeŕ Hillebrand se ßwojej ßotru mkodu holczku domoj pschewodźesche. Na jene dobo ſ czmoweho kuta jeneje dróhi něktajki muzski wuskoczi a do Hillebranda tšěli. Tšěleny běsche na měscze morwy, pschetož kulka běsche jemu nov rosbika. Mordaŕ njespósnaty czeknu. Dotal tež hischcze ßo radźiko njeje pschiczinu hrósbneho njeskutka wujaßnicź.

* W měschczańskej gasowej fabrizy w Nürnbergu ßu sańdźeny tydźeń 17 měchow muki spalili, kotraž běsche ſ jědom sawdata. Muku běsche w lěcze jedyn tamnischi pjekaŕ ſ Wuheŕskeje dostak. Lědma běsche ſ muki prěnja twora napjeczena a rospschedata, w měscze wjele ludźi skhori, na sboże niz czežko. Wyschnosćź bórsy sa tym pschińdźe, so je ſ pschiczinu khorjenja tale wuheŕska muka, a woprawdźe ßo pokasa, so je muka ſ arsenikom naměschana. Dale ßo pokasa, so je muka hižo ſ Wuheŕskeje ſ jědom naměschana pschischła. Duž je ßo dalsche pschepytowanje należnosćze statnemu rěcźnistwu w Wuheŕskej pschepodało.

* Lěß pola Saarwellingena we wokrjeßu Saarlouis běsche 29. nov. rano ßwědk krwawneje bitwy mjes hajnikom a 7 lěßnymi paduchami. Hdyž chzyschе hajnik, kaž to stajnje czinjesche, ßwój lěß pscheńcź, jemu ßedmio mužojo, kotsiž běchu hižo dawno ſ nim w njepschecźelstwje, napschecźo stupichu. Jedyn ſ nich ßo ſ tšělbu do hajnika měrjesche. Rucze hajnik ßwoju tšělbu sakoži a ßwojeho khowneho pschecźiwnika do khowy tšěli. To tych druhich tak rosnjemdri, so dyrbjesche hajnik khwatajźy cźěkacź. Na ßmjercź ranjeny lěßny paduch je bórsy na to w hojeŕni w Saarlouis, hdźež běchu jeho donjeßli, ducha spuschcził.

* W luxenburgskim městaczku Ettelbrück je so 29. sańdź. měß. wulke njesboże stako. Tam běsche w sjawnej termiji lizitazija na twar měschczańskich pucźow wupißana. We wuskim poßedźeńskim salu radneje khěże běsche ßo wjazy hacź sto ludźi na termiju sešchło. Na jene dobo, hdyž ßo runje wuměnjenja cźitachu, žałostny wrjeskot nasta, a pod hustej cźrjódu ludźi ßo schpundowanje pukacź pocźa a tši metry hłuboko do delnjeho sala dele panu. Sa schpundowanjom ludźo dele spadachu. Hdyž běsche se žałostneje měscheńzy won wuleśł, schtóž mózesche, jako woporу njesboża pjecźo cźežko ranjeni leżo wostachu; ſ dźěła běsche jim nop rosbity, ſ dźěła běchu ßebi ſ nutska schkodu sczinili. Schescźo drusy mějachu rjebka a wschelake druhe stawy słamane. Lohko ranjenych bě jara wjele. Bórsy ßo pokasa, schto je ſ pschiczinu njesboża byko: hkowna hrjada ſ jeneho krucha drjewa njeběsche, ale ſ dweju hrjadow wobstejesche, kotrejź ßrjedźa želesne spiny dźerżachu.

* Jedyn kubleŕ w Cźěskej chzyschе ßo woženicź. Dokelž pak ßo żeńtwje sadźěwki napschecźo stajachu, wón ſ njewjestu wobsamknu, so chzetaj hromadźe wumrjecź. Wón dwójzy do njeje a na to ßam do ßo tšěli. Wobaj běschtaj cźežko ranjenaj, ale ßo w hojeŕni saßo wuhojischtaj. Nětko kubleŕ w jastwje ßedźi, hdźež tež je ßo swěrowacź dał.

* S Nikolsburga na Morawje ßo wo ßlědowazym podawku pische: Samožity bur ſ wjeski Schrattenberg na polu dźěłasche. Tu mkody grotaŕ k njemu pschińdźe ßo jeho praschejo, kak je na cźaßu. Lědma běsche bur cźaßnik se saka wucźahnuł, jemu grotaŕ se ßkowami „Daj mi cźaßnik abo cźe satšelu!“ revolvr na wutrobno staji. Bur cźinjesche, jako chzył rubjeżnikej cźaßnik podacź, pschi tym pak jemu rucźe wulki želesny hornz ſ khribjeta storhnu, ſ kotrymž jeho ſ tajkim wotmachom do khowy praßnu, so ßo grotaŕ na měscze morwy na polo wali. Na to ßo bur do Feldsberga poda, hdźež wo zykym podawku wyschnosćźi wossjewi, kotraž hnydom ßudnisku komißiju do Schrattenberga póßka. Morweho wobhladujo ßo sastojnizy mało njedźiwachu, hdyž pod rostorhanej grotaŕskej drasty woßebne wobleczenje wuhladachu. W pobocźnym saku ßuknje něhdźe 600 schěßnakow namakachu, w druhej 7 cźaßnikow. Dźeń prjedy běchu ßo pola jeneho bura w Schrattenbergu nutskamali, a je saraženy najskerje tón paduch byk. Hubjena grotaŕska drasta dyrbjesche jemu pjecźa pschistup do domow wolóżicź, a kaž ßo sda, je wón w tajkej drascze ſ najlěpschim wuspěchom skutkował.

* Njedawno je ßebi w Brüsselu mkoda žónska ſ jara bohateje ßwójby pod zyle spodźiwnymi wobstejnosćźemi žiwjenje wsała. Do domu jeje starscheju mkody cźlowjek khodźesche, do kotrehož ßo holza salubowa a kotremuž tež ßo wona, kaž ßo sdasche, lubjesche. Psched krótkim wona nětko shoni, so tón, kotrehož mějesche wona sa ßwojeho pschichodneho nawoženju, ßo bórsy ſ druhej woženi. Na měscze wona k telefonej stupi a mkodeho cźlowjeka, kotryž w jenym banku ßkuži, k telefonej žadasche. „Knjes G.?“ ßo wona woprascha. — „Haj. Schto chzecze?“ — „Je wěrno, so chzecze ßo ſ knjeżnu B. woženicź?“ — „Haj; toho ßo ſ najmjeńscha nadźijam. Schtó wy scze?“ — „Alice M.“ ßo wotmolwi. „Budźcze bożemje!“ — Mkodżenz něktajke wußnjenje saßłyscha. Holza běsche ßo, kaž ßo bórsy pokasa, do spanja tšěliła a na měscze morwa leżo wosta.

* Uzdinski wobydleŕ Nikola Almazsan je 21. novembra ßwojeho nana, ßwoju macź a ßwoju cźetu ßurowje skónzował. Měßaz prjedy běsche wón ßwoje zyke herbstwo pschecźinił a dyrbjesche ßo potom, dokelž żaneje saßłużby njemějesche, do starschiskeho domu wrócźicź, hdźež běsche se ßwojimi ßwójbnymi w stajnej pschekorje. Hdyž jeho bratsja a drusy ßwójbni wo krwawnym njeskutku shonichu, sa njekniczomnym mordarjom khwatachu. Woni budźechu jeho na tym ßamym měscze, hdźež běsche ßo mordarstwo stako, do kruchow rosstorhali, njebudźesche-li jeho wyschnosćź schkitowała. Schto je njekraßnika k žałostnemu njeskutkej pohnuko, dotal hischcze wujaßnjene njeje.

* W Kijewje w tsecźim poskhodźe jeneho doma w hubjenej jstwiczźy mkoda žónska bydlesche, kotraž w jenej tamnischej fabrizy dźěłasche. Wóndano wjeczor jeje muž k njej do Kijewa pschijědźe, kotryž je offizěr. Wostajiwschi dweju makeju dźěsczow, wot kotrejuž běsche mjeńsche hakle 10 dnjow stare byko, běsche wona psched 8 měßazami muża wopuschczika. Měßazy dołho běsche muž staroscźiwje sa žonu ßlědźił, doniž ju skónczńje w Kijewje ſ pomozu polizije njewußlědźi. 22. novembra ßußodźa wußłyschachu, so ßo w wobydlenju mkodeje žónskeje dwójzy sa ßobu tšěli. Hdyž ßo do jeje wobydlenja dobuchu, muża a žonu morweju wó jstwje leżo namakachu. Offizěr běsche najprjedy žonu satšělił a potom ßameho ßo.

* Na Kursko-Kharkowo-Asowskej želesnizy w Južnej Ruskej je ßo 22. sańdź. měßaza w nozy tworny cźah rosbik, kotryž se 34 wosow wobstejesche. Duzy po pucźu wjednik lokomotiwy na jene dobo ßylny wrjeskot a praskot wußłyscha, ale bórsy sa tym njepschińdźe, schto je ßo stako. Potom pak ßo dohlada, so 26 wosow na hromadźe leži, jena hromada schcźěpow a schcźěpkow a rosłamaneho želesa. Hromada běsche psches 15 kóhczi wyßoka. Hdyž ßo cźah swróczi, běsche ßo lokomotiwa ſ prěnimaj wosomaj wottorhnuła a dale jěła. Hróßba pak maschinistu wobja, hdyž ßo wón dohlada, so jemu po druhich kolijach druhi tworny cźah napschecźo jědźe, kotryž dyrbjesche do rospadankow cźaha sajěcź a tak ßam toho runja swróczicź. Njesboże budźische potom dwójzy wjetsche byko. Pospochi hwisdajo pak maschinist dozpě, so cźah, kotryž jemu napschecźo pschijědźe, w prawym cźaßu sasta, — jenož 60 kóhczi wot města njesboża. 26 wosow, w kotrychž běsche ſ wjetscha ßół a wuhlo, je do kuskow rosbitych. Jedyn sastojnik je morwy, dwaj staj cźežko wobschkodźenaj.

* S wulkeje rěki Wołga ßo pische: W měscze Kasanje wóndano cźołmarjo pytnuchu, so na jenej schkrucźe něschto żiwe po rězy płowa. Mějo sa to, so je to cźlowjek, jemu cźołmarjo na pomoz khwatachu. Hdyž ßo schkrucźe na cźołmje bližachu, pak ßo mało njedźiwachu, na njej mkodeho mjedwědźa (bara) wuhladawschi. Krótko rosßudźeni jemu woni postromk psches hkowu cźißnuchu a jeho k ßebi do cźołma scźežechu. Mkodemu mjedwědźej běsche to, kaž ßo sdasche, jara lubo; pschetož wón směrom sa cźołmarjemi dźěsche, jako by to tak bycź dyrbjało.

Cyrkwinske powjesće.

W Michalskej zyrkwi dźerži rano w 7 hodź. farař dr. Kalich němsku spowjednu rěcź a ½9 hodźin diakonatski vikar Handrik němske prědowanje.

Wěrowanaj:

Michalska zyrkej: Michał August Hala, hospodarski pomoznik w Hrubjelcźizach, ſ Hańžu Augustu Domascheź w Malym Wjelkowje.

Křćenl:

Michalska zyrkej: Marja Theresija, Khorle Ernsta Klugi, kublerja w Zyżezach, dź. — Khorla August, Khorle Augusta Wobsta, khěžkarja a dźěłacźerja w Malym Wjelkowje, ß. — Jan August, Jana Jeremiaßa, murjerja na Židowje, ß. — Ernst Hermann, Khorle Ernsta Ungera, fabrikskeho dźěłacźerja na Židowje, ß. — Jaroměr Willy, Michała Korluße, dźěłacźerja pod hrodom, ß. — Ernst Jaroměr, Khorle Augusta Libsche, schewza w Dobruschi, ß. — Jan Pawol, njemandź. ß. na Židowje.

Zemrjeći:

Dźeń 7. dezembra: Martha Amalija, Khorle Dejki, fabrikskeho dźěłacźerja w Dobruschi, dź., 7 m. 4 d. — 8. Hana Winklerez, njebo Jana Janascha, fabrikskeho dźěłacźerja na Židowje, wudowa, 84 l. 8 m. 11 d. — Jaroměr Alfred, Jaroměra Augusta Krawscha, zigarnika na Židowje, ß., 1 l. 6 m. 15 d.

Awkzija bŕešowcho drjewa 14. dezembra w 9 hodźinach w Sskonej Borschczi. Psches ſudniſtwo ma ſo na pſcheßadźowanje pſchedawacź: 20. dezembra dopołdnja w 11 hodźinach burſke kubło cźißło 40 w Klukſchu.

Płaczišna žitow a produktow w Budyſchinje

4. dezembra 1886.

Žitowy dowos: 2872 měchow.	Na wikach wot M	Na wikach wot Pf	Na wikach hacź M	Na wikach hacź Pf	Na burſy wot M	Na burſy wot Pf	Na burſy hacź M	Na burſy hacź Pf
Pſchenża . . . . běła	8	57	8	69	8	48	8	63
" . . . . žołta	7	74	7	92	7	89	8	4
Rožła	6	64	6	80	6	77	6	84
Jeczmjeń	6	52	6	59	6	70	6	88
Wowß	5	30	5	75	—	—	—	—
Hroch . . . . 50 kilogr.	8	6	10	28	—	—	—	—
Woka	8	6	8	33	—	—	—	—
Jahły	12	—	15	50	—	—	—	—
Hejduſchka	16	—	16	50	—	—	—	—
Běruy	1	50	1	80	—	—	—	—
Butra . . . 1 kilogr.	2	—	2	30	—	—	—	—
Pſchenična muka 50 "	7	—	15	50	—	—	—	—
Rżana muka . 50 "	7	—	10	25	—	—	—	—
Ssyno . . . 50 "	3	—	3	20	—	—	—	—
Sslóma . . 600 "	27	—	29	—	—	—	—	—
Proßata 765 ſchtuk, ſchtuka	8	—	18	—	—	—	—	—
Pſchenične wotruby	4	—	4	25	—	—	—	—
Rżane wotruby	4	75	5	—	—	—	—	—

Draždźanſke mjaßowe płaczišny. Howjada 1. družiny 59—62 mk., 2. družiny 50—53, 3. družiny 25 po 100 puntach rěſneje wahi. Dobre krajne ßwinje 51—54 mk. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Cźelata 1. družiny 45—60 np., 2. družiny 28—38 np. po puncze rěſneje wahi.

Wjedro w Londonje 10. dezembra: Mjerſnjenje.

Drjewowa awkzija.

Na **Sderjanſkim revěrje** ma ßo **pjatk 17. dezembra**

33 rm. kłójnowych ſchcźěpow,
13 " dubowych hakoſow,
136 ßuchich kłójnowych dołhich hromadow a
87 rm. kłójnowych pjeńkow

pod wuměnjenjemi, do awkzije woſjewjomnymi, na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Sapoczatk awkzije dopołdnja w 9 hodźinach pola Cźelchowa.

W Sderi, 7. dezembra 1886.

Tachantſke revěrſke ſarjadniſtwo.
Kubaſch.

Mužſki kožuch, rjany, cźorny, ma tunjo na pſchedań **Kruſchwiza**, liſtynoſcheŕ w Bukezach.

Rołkaty tobak,
Khocźebuſki, Ohlauſki, němſki portoriko a tłóczeny tobak,
punt hižo po 55 np.,
krany tobak
punt po 55 np.,
rjepikaty tobak
punt po 25 np.
(ſaßopſchedawarjam po fabrikſkich płaczišnach)
porucza
W. H. Conrad
na bohatej haßy 13.

Najlěpſchi **ſalſowy pólver** a **reſtituzionſki fluid**
porucza **haptyka w Rakezach.**

Naſchu wukhwalenu ſnatu
4 np. zigaru cźißło 3
wſchitkim kurjerjam k pruſy naležnje poruczamoj.
Strauch & Kolde
3 na kamjeńtnej haßy 3,
drogowe khlamy k ſkotemu worłej.

Stareho ßylneho
dźeławeho konja,
dobreho cźaharja, pſcheda tunjo
Graſer w Bukojnje.

Tkaniny k ßuknjam

6/4 ſchěroke, kóhcź po 30 hacź 50 np.,

barchent k koſchlam

kóhcź po 16, 20, 25, 30 np.
w wulkim wubjerku porucza
Alphons Schauſeil.

Wotruby, pizny griß, piznu muku,

pſcheńcznu muku, ßuche drožđże atd. porucza w wubjernych družinach po tunich płaczišnach
Bohuwěr Scholta w Hrubocźizach.

K pſchedſtejazym hodam poruczam ßwoju

rjanu jadriwu pſcheńcznu muku.

Też dawam k nawjedźenju, ſo je w pjekarni knježny **Selmy Lorenzej** w **Kelnje** pſcheńczna muka wote mnje w dwěmaj družinomaj doſtacź.
Handrij Schuba w **Delnjej Hórzy.**

Durſthoffſke ßuche drožđże

porucza wſchědnje cźerſtwe
Schmeißez pjekarńja w Budeſtezach.

Njepaleny khoſej

punt po 80, 90, 100 np. atd.,
ßylny a jara derje ßkodźazy, porucza jako něſchto jara tunje
Th. Grumbt
w kupnizy a na ſwonkownej lawſkej haßy.

E. Rafeld,

knihiwjaſarńja a papjerowa pſchedawarńja
w Budyſchinje na kotolſkej haßy 30,
porucza tunjo w wulkim wubjerku **nowe portemoneje, zigarowe etwije, pißanſke a hudźbne mapy, ſpěwanſke knihi, fotografijowe albumy a wobkuki,**
ſbožopſchejaze khartki,
baßniczkate a wobraſowe knihi, modellěrowanſke liſtna, wobraſy, pißanu papjeru, protyki, pißanſku potrjebu atd.
Dobre a tunje wobſtaranje wſchěch knihiwjaſarſkich dźěłow.

Nožerńja a parna toczerńja
Oskara Buttera
na ſchulſkich hrjebjach 11, bliſko theatra,
pſchedawa wulku dźělbu **ſaczných, tranžerſkich, rěſniſkich, rubanſkich a ßykaczných nožow, nožow k brodntruhanju, nožizow, khoſejowych mkynow, maſchinow k kraczu khlěba, ſchatyzimanſke maſchiny** atd. po jara tunich płaczišnach k praktiſkim hodownym daram.

Emil Adler, cźaßnikaŕ

(prjedy **Carl Vitzky**)
w Budyſchinje na ſwonkownej lawſkej drózy
ſ napſchecźa běłeho konja,
porucza k hodownym daram ßwój derje ſrjadowany ſkład wſchěch družinow **dybſaczných cźaßnikow, ſcźěnſkich cźaßnikow, regulatorow** ſ rukowanjom po poměrnje cźaßu tunich płaczišnach dobrocźiwemu wobkedźbowanju.

Wuporjedźenja ßo na najßwěrniſcho a derje po tunjej płaczišnje wobſtaraju.

F. A. Sturm, optikuß

w Budyſchinje na hłownym torhoſchczu pſchi radnej khěži,
porucza cźeſcźenym Sſerbam wulki wubjerk **optiſkich wězow** k božodźěſcźowym daram.

Wſchě **wuporjedźenja**, do tohole rjemjeßka ßkuſchaze, ßo derje a tunjo wobſtaraju.

Sa wubjerne dobre ſnate
Draždźanſke ßuche drožđże
ßo też lětßa k hodam po ſkaſanju ßwěru wobſtaraja wot
Wedela w Pßowjach.

Jerje

po 4 a 5 np., mandl po 50 np., kopu po 2 mk. porucza
Th. Grumbt.

Hodowna wustajeńza

pola

Fr. Stäckela,

konditarńja a kofejownja na Hoschiz haßy.

Konfitury, chokolady, biskwity,

bożodźěšćzowe pjećžwo,

bonboniery, atrapy, zokrowy a mjedowy tykanz

a Lübeckski marzipan,

praskate bonbony, bożodźěšćzowe muziki.

Najlěpscha twora, tunje płaćizny.

Pšeńcžnu muku

ſ němſkich a wuherſkich mlynow w najlěpſchich druzinach hachtl po 1 mk. 5 np. a 90 np.;

wſchědnje czerſtwe

ßuche droždże

punt po 80 np. porucza w ſnatej dobroſći

Richard Droſchütz,

pjekarſki miſchtr na rózku hornczerſkeje a noweje haßy.

Khoſej

w wulkim wubjerku

a w ſnatych derje a cziſćze ßkodzazych druzinach porucza tunjo

Richard Neumann.

Czerſtwe ßuche droždże!

S tutym ßwojich czeſczenych wotebjerarjow w Laſu a wokolnoſći namołwjam, ſo bychu ßebi hacž na najpoſdźiſcho k 15. dez. pola mje ßuche droždże punt po 80 np. ſkaſali, dokelž je poſdźiſcho ſkaſanje jara njewěſte.

S dobom wſchě ßwoje twory w ſnatej dobroſći po najtuniſchich płaćizſnach poruczam.

S počeſćowanjom

Otto Säuberlich w Laſu.

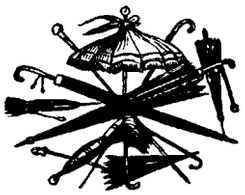
H. M. Schmidt

na

hlownym torhoſchczu

porucza ßwój

wulki wubjerk

modnych, jara trajnych pſchedeſchczńikow, woßebje **„ſaruczenu tkaninu“** ſ wołmy jako ſ zyła **barbunjepuſchczatu** a woßebne **gloria-pſchedeſchczniki** po jara tunich płaćizſnach.

Wuporjedźenje a poczehnjenje pſchedeſchczńikow derje a tunjo.

Guſtav Klöppel

prjedy **Adolf Wagner**

na hauenſteinſkej haßy

(na prěčznej haſzy bjes bohatej a ßerbſkej haßu).

Dźěłarńja a ſklad

ſa

optiſke a mechaniſke wězy

(bryle, hladadła, thermometry atd.).

Porjedźenja po tunich płaćizſnach.

Swoju

hodownu wuſtajeńzu

konfiturow, ſchokoladow, mjedowych tykanzow

a

bożodźěšćzowehо pjećžwa

w wulkim wubjerku, w najlěpſchej tworje a po najtuniſchich fabrikſkich płaćizſnach k dobroćiwemu wobkedźbowanju poruczam.

W. Müller, konditor

na mjaßowym torhoſchczu.

K hodam

poruczamoj naſchu ſnatu dobru

5 np. zigaru,

ßylnu czißko 6, miku czißko 4, pſchi wotewſaczu 50 ſcht. w rjanej hodownej wobalzy.

Strauch & Kolde

3 na kamjeńtnej haßy 3,

drogowe khlamy k ſkotemu workej.

E. Boëtius a ßyn

w Budyſchinje

na bohatej haßy 28 pſchi wrotach

dowolataj ßebi k lětuſchim hodam

ßwój bohaty ſklad

ſkotych a ßlěbornych **naruczńizow, broſchow, nawuſchnikow, czaßnikowych rjeczazow, rjeczazow wokolo ſchije, médaillonow, kſchižow, granatow, korallowych tworow, pjerſchczenjow** a wſchelakich druhich wězow po najtuniſchich płaćizſnach poruczecź.

Filzowe, zylindrowe, tkaninowe a hólczaze

klobuki,

najwjetſchi wubjerk wſchěch nowoſczow **ſpodźiwnje tunjo;**

filzowe ſtupnje a tofle,

wubjerny wudźělk w najwjetſchim wubjerku **po ſnatych jara tunich płaćizſnach** porucza

Hugo Lehmann na bohatej haßy 22.

Swój wulki ſklad

regulatorow,

ßonjazych czaßnikow,

muzazych czaßnikow,

ſcźenſkich czaßnikow,

rjeczazow atd.

jenoz najhódniſche ſ pißomnym dwělětnym rukowanjom porucza k dobroćiwemu wobkedźbowanju

A. Mager, 11 na ßerbſkej haßy 11.

Zigary

kaž wschě druzinu

tobaka

a

zigarety

w bohatym wubjerku,

dołhe woprawdźite

wischnjowe trubki,

pěninowe a jantarjowe trubki,

tyšy ša schnupowanski tobak atd.

porucza po tunich płaćišnach

W. H. Conrad

na bohatej haßy 13.

Lubowarjam Straßburgskich tobakowych wudźełkow k wjedźenju dawam, so je — tak wjele hacž ßo žadaju — dale wjedu a so je toho dla porucjam.

Khofej paleny!

Karlowarske měschenje

punt po 1. — mk.,
" " 1. 20 "
" " 1. 40 "
" " 1. 60 "
" " 1. 80 "

porucza jako něschto jara wubjerne

Gustav Poser

na jerjowej haßy.

K pjeczenju tykanzow

porucza

najlěpschi korjenjowy wolij, zitronowy wolij, ammonium a **safran**

haptyka w Rakezach.

ff. lamane nudle

punt po 24 np.

porucza

A. E. Soba na Židowje.

Jerje

jara wulke po 3, 4 a 5 np.,
15 scht. po 50 a 60 np.

porucza jara płaćišny hódne

A. E. Soba na Židowje.

Khlěb

k wuměnjenju a k kupjenju,

zalty,

pschenčznu a rzanu muku

porucza

khumschtny mkyn w Scheschowje.

Khlěbowe płaćišny:

I. druzina punt po 8½ np.,

10 pt.	8 pt.	6 pt.	4 pt.
85 np.	68 np.	51 np.	34 np.

II. druzina punt po 7 np.,

10 pt.	8 pt.	6 pt.	4 pt.
70 np.	56 np.	42 np.	28 np.

Krajnoštawski bank.

Daňske kupony naschich **sastawnych listow** ßo

wot 15. tutoho měßaza

na ßlědowazych płaćerńjach **bjes wschcho wotčehnjenja** sa hotowe pjenjesy kupuja:

w **Budyschinje** w **krajnoštawskim banku,**
w **Draždźanach** w **jeho filiali,** Güntzplatz 2,
w **Lubiju** pola knjesa **G. E. Heydemann,**
w **Herrnhuezje** pola knjesa **C. F. Görlitz,**
w **Žitawje** pola knjesow **Bormann & Co.,**
w **Lipsku** pola knjesow **Becker & Co.,**
" " " " **Schirmer & Schlick,**
w **Chemnitzu** pschi **Chemnitzskim měschczanskim banku,**
w **Freibergu** pola knjesow **Ludwig & Co.,**
w **Plawnje w V.** pola knjesa **G. Steinhäuser.**

W Budyschinje, 6. dezembra 1886.

Krajnoštawski bank Kralowskeho Sakskeho Hornjołužiskeho markhrabinstwa.

Wot 1. januara 1887 daninu lutowanske sapołožki ſ 3½ %.

Požčerńja a lutowarńja ša Bart a wokolnosć.

K Božemu dźěšću

porucza

Handrij Lorenz

na rózku Hoschiz a seminarskeje dróhi njedaloko theatra

listnizy,
notizknižki,
pißanu papjeru 25 listnow po 35 np.,
wobrasowe listna 25 listnow po 55 np.,
židźanu, slocźanu a ßlěbornu papjeru,
nowolětne khartki jara rjane a tunje,
cžornu, módru a cžerwjenu tintu,
dźerżaki duzent po 25 np.,
wokojniki duzent po 30 a 40 np.,
worzlowe pjera ſ tyšku duzent po 10 np.,
lampowe šakrywy hižo po 15 np.,
pjerowe kaschcziki,
zyrkle,
schulske tafle po **jenož** 15 a 20 np.,
schifrowe pißadka 15 schtuk po 10 np.,
schifrowe pißadka w drjewjanych kaschcžikach 12 schtuk po 10 np.,
schulske pißne knihi po 8 np.,
dijarije we wschěch wulkosćach,
kaschcziki ſ barbami hižo po 10 np.,
wobrasowe knihi k wumolowanju,
ßerbske protyki,
noże ša wokojniki a k raděrowanju,
raděrski gumij.

Wschelaka **pycha ša božodźěšcžowy schtom,**
wožebje **blachowe ßwěčzniki.**

Kóždemu Sserbej a Sserbowzy ßo **ßerbski** poßłužuje.

Herrmann Darschau, schtrympaŕnja

na schulerskej haßy cžišło 1

cžesćenym Sserbam w Budyschinje a wokolnosćži ſ tutym najpodwolnischo k nawjedźenju dawa, so ßo jeho **snate cžežke schtrympowe twory** ßobotu a hermank w budže wjazy njepschedawaju, ale jenož w jeho khlamach na **schulerskej haßy 1.**

Wjetscha dźělba nasadstajenych **wolmjanych schtrympow** je po jara niskich płaćišnach na pschedań.

Lasowske ßerbske burske towarstwo

směje ßwoje porjadne měßacžne poßedźenje **III. njedźelu adventa, 12. dezembra** popołdnju. Wo bohaty wopyt proßy należnje

Pschedßydstwo.

K hodownemu pjeczenju

porucza

zokor drobny a zyły,
rósynki małe a wulke,
wschelake **korjenja**

Hermann Gruhl

pschi theatrje.

Lutowanšku a měschanu butru

k pjeczenju

po najtunischich płaćišnach porucza

Hermann Gruhl

pschi theatrje.

Pletwa a cžaßnikowe rjeczasy

ſ wucžeßanych wkołßow po najnowischim waschnju dźěła tunjo a derje

Friedrich Böhme, brodutruhaŕ pschi starych kasermach.

Sa Njeßwacžidło a wokolnosć

porucza ßo k wuporjedźenju a cžišcženju noscheneje drasty tunjo

Jurij Domaschka,

krawski mischtr w Njeßwacžidle.

Wosjewjenje.

Dźiwocžanske ßerbske ev.-luth. mißionske towarstwo směje jutšje 12. dezembra popołdnju w dwěmaj w Lehnertez domje w Zokowje schromadźišnu. **Pětr Mlónk.**

K 1. januarej ßo ródna holza ša dwě dźěšći a lohke domjaze dźěło pyta wot **Lehmannowcje** na bohatej haßy 22.

Holza k dźěcžom ßo hnydom abo k nowemu létu pyta na

knježim dworje w Klinje.

Sskužobne holzy ša dom, dźowki a wotroczkow pyta pschi wyßokej msdźe **Krausch** na sadnej bohatej haßy 6.

Cželadnik, 15—17 létny, po móžnosći ſ Pruskeje, móže hnydom ßužbu dostacź w Sstónkezach cžišło 11.

Wucžobnik.

Hólz, ßerbskeje rěcže móžny, ßyn sprawneju starscheju, ßo jako wucžobnik pyta wot

Ginzela a Ritschera

na wulkej bratrowskej haßy 6.

Sa wotpalenych w Worklezach je ßo dariło: wot Hornjohunjowskeje gmejny 15 mk. 45 np., wot W. w Cžornjowje 3 mk., ſ Wbohowa 3 mk.; ša wotpalenych w Wětenzy: wot Hornjohunjowskeje gmejny 15 mk. 45 np., wot W. w Cžornjowje 3 mk.

Cžesćcžranjaze ßkowa, na **Kowarka** w Nowych Drěwzach ßorny dla wote mnje srěcžane, wrócžo bjeru a Kowarkej cžeßne mjeno wrócžu. **Hana Urbanowa.**

(K tomu cžišku pschiloha.)

Přichodna k čišću 50 Serbskich Nowin.
Sobotu 11. dezembra 1886.

A. Tschentscher, schatowa fabrika a wuhotowanski magazin w Budyschinje.
Fabrika a sklad wschěch družinow mužazych schatow, žonjazych schatow, hólczazych schatow, holczazych schatow, schatow sa nowonarodzenych, schatow sa kupjele, schatow sa blido, schatow sa kožo, schatow sa hospodarstwo, schatow sa kuchen, schatow sa czełedź, schatow sa dom, normalnych schatow profesora dr. Jägera a gumijowych schatow.
Najwjetschi wubjerk we wschěch artiklach. Najtuńsche płaczisny.

Najrjeńsche a najtuńsche
konjaze deki,
pucźowanske deki,
deki na sofa,
deki na blido a
deki, po kotrychž so běha,
porucža
Ludwig Kuhlmann
w kupnizy.

Howjase mjaso punt po 45 np., swinjaze mjaso punt po 55 np., syry polcź a sadleschcźo punt po 60 np., kuscheny polcź punt po 70 np.
porucža
K. Kühne
na schprejskej hasy czisło 11 a pschi realnej schuli czisło 1 pschi butrowych wikach.

K hodam
poruczam po najtuńschich płaczisnach
ff. mlěty zokor
ff. zyty zokor
ff. lompowy zokor
ff. rósynki
ff. korinthy
ff. mandle
A. E. Soba na Židowje.

K pschihódnym
hodownym daram
porucza
mapy a ranzy sa hólzow,
tosche a ranzy sa holzy,
kofry, tosche sa hontwu a pjenjezne tosche,
gurtowe, gumijowe a wuschiwane sklě,
portemoneje, zigarowe etwije
a kožane dźěczaze schórzuchi
w wulkim wubjerku
T. Albert, sedlarski mischtr
na hornczerskej hasy.

Skladnostna kup.
Czistowolmjane
tkaniny k sukn jam,
Najnichske dźěło, 7/4 schěroke, pschedawam, so bych je skerje a lěpje wotbył, stary łóhcź po tunjej płaczisnje 1 mk.
H. Kayser
na žitnej hasy 10.
Skladnostna kup.
Tunio. Tunio.

Mjeńši kupc ma mocny rum wsak.

Fotografijowe a pisne albumy, listnizy a tosche sa knjenje, pisne mapy, zigarowe etwije, portemoneje jara trajne, **pisadła, drastne dzerżaki, kurjeńske serwisy, scźěnske mapy, žohnowanja sa dom,** wschě družiny **protykow** a krasne **nowolětne khartki** w wulkim wubjerku po najtunischej płaczisnje porucza
knihiwjasarnja a papjerowa pschedawarnja
Gustava Rämscha
na bohatej hasy 21.

K hodownemu pjeczenju
poruczam
dobry khěžorski wucźah
(kaiserauszug)
s najwjetschich walzowych mlynow hachtl po 1 mk. 50 np., zentnar po 16 mk. 50 np. (sa pjeczenjakhmanosćź so rukuje) kaž tež
Durshoffske suche droždże,
kotrež moja so hižo nětko skasacź.
August Dernoscheck
na swonkownej lawskej hasy 6.

ff. Frankfurtsku
margarinsku butru
porucza tunjo
A. E. Soba na Židowje.

Khojej
wot najtuńschich hacź do najlěpschich družinow, jara derje skodźazy, porucza **Hermann Klemm**
na bohatej hasy.

Rjepikaty tobak
njeroskraty najlěpschi amerikanski
punt po 34 np.
porucza
Gotthard Behrends
na Hoschiz hasy 42.

Butra!
Měschanu butru,
lutowansku butru
w bowach a wuwaženu, najlěpsche družiny, porucza wot czerstweje posylki
Gustav Poser
na jerjowej hasy.

Strowe kruschwinowe drjewo, niz mjenje 6 zolow, kaž tež **strowe wólschowe drjewo,** niz mjenje 12 zolow sylne, kupuje po najwyschschich płaczisnach
mechaniska pschadownja w Hajnizach.

Rosowany stwjelzowy abo njetrjeny len, kaž tež wutrjeny len kupuje kóždu dźělbu po najwyschschich płaczisnach
mechaniska dźěłopschadownja w Hajnizach.

A. Schöncke,

knihiwjasańnja a papjerowa pschedawańnja

1 na hauensteinskej haßy 1, prjedy butrowej haßy,

porucza w wulkim wubjerku tunjo **spěwarske knihi,** do ßomota swjasane, se sankom a w kožanym swjasku, **fotografijowe albumy, domjaze žohnowanja, wobluki, sapißne knihi, listniży, notizknižki, biblije, pißne knihi, ryßowanske knihi, schifrowe tafle, wobrasowe knihi, baßniczkaze knihi** a **knihi** sa **mlodoscź, kuchinske knihi, indianske powjedanczka, spěwniki, portemoneje, drjewjane schite kaschcźiki** a tajke sa **toilettu, pißne mapy, schulske tosche, ryßowanske mapy, pjerowe kaschcźiki, wolojniki, pjera, tintu, sbožopschejaze khartki, kmótsjaze listy, protyki, listnu papjeru, kuwerty, pißanu papjeru, wobrasowe listna, worjechowe sloto** a **ßlěbro, slocźane** a **ßlěborne nicże, jandźele** sa **božedźěsćźowe schtomy** atd.

☛ Saßopschedawarjo dostanu wyßoki rabat.

J. G. Schneider

na snutskownej lawskej haßy 12

pschi lawskej wěži

porucza najwjetschi skład **czaßnikow** wschěch druzinow, **Bernskich hudźbnych hrajadłow** a **czaßnikowych rjeczasow.**

Swój snaty

běły plat sa czeledź

$^{8}/_{4}$ schěroki

poruczam k hodam po najtunischich płaczisnach.

H. Kayser

na žitnej haßy.

K hodownemu kupowanju

swój skład **bělych tworow, barchentowych koschlow** a **spódnych kholowow** we wschěch wulkosćach, **schórzuchow, schtaltow, židźanych rubischkow** a **shawlow, dybsaczných rubischkow, wolmjaneho** a **polwolmjaneho pschedźena** k **schtrykowanju** a **heklowanju** atd. k dobroczźiwemu wobkedźbowanju poruczam.

August Reiss na ßerbskej haßy.

K kschczisnam, kwaßam a druhim ßwjedźenjam, woßebje hosćenzarjam swoje **jednore a dwójne palenzy,** toho runja wubjernje dobre **likěry** po jara tunich płaczisnach poruczamoj.

Ginzel & Ritscher,

destilazija na wulkej bratrowskej haßy 6.

Jara dobry paleny khosej

punt po 1 mk., 1 mk. 20 np. a 1 mk. 40 np.

porucza **Th. Grumbt**

w kupnizy a na swonkownej lawskej haßy.

Herm. Beermann

prjedy na mjaßowym torhoschczu,

nětko na **snutskownej lawskej haßy 6.**

☛ Sa hodowne dary najtuńsche žórło k kupowanju! ☚

☛ Dokelž ßym twory wurjadnje **tunjo kupił,** mózu je tež ☛ **po tunich płaczisnach pschedawacź** a so by je ☛ **rucze wotbył,** ßo s **malym wužitkom** spokojn.

☛ Saßopschedawarjo, krawzy, schwalcże, tapezěrarjo, kózkarjo atd. dostanu ßamo pschi najmjeńschej kupi **najnižsche** en gros-płaczisny.

Drastne tkaniny:

1 **pißana kroasejowa roba,** 16 łóhczow, 4 mk.,
1 **jaßnobarbna krepowa roba** 5 mk.,
1 **czistowolmjana trundlata roba** $5^{1}/_{2}$ mk.,
1 " **czorna kaschemirowa roba** $7^{1}/_{2}$ mk.,
1 **ßuknjana roba,** czista wolma, 15 mk.,
1 **roba cheviot,** kaschczikata jenobarbna, 13 mk.,
1 **lama-roba,** 7 łóhczi, dwójzy schěroka 4 mk. 20 np. a $7^{1}/_{2}$ mk.,
1 **lustrowa roba** k domjazej drascze, **módroczischczowa, katunowa abo warpowa roba,** jara trajna, 2 mk. 40 np., 3 mk. a $3^{1}/_{2}$ mk.,
1 **czistožidźana merveilleuxowa roba,** 15 łóhczow, 27 mk., **roby krótkeje měry** pod płaczisnu.

Moarej k ßuknjam, ßmužkate **tkaniny k spódnim ßuknjam** 36 np., **plüsch k wobßadzenju drasty** łóhcź 2 mk., **woprawdźity ßomot** po 130 np., **czorny patentßomot** po 50 np., pißany 85 np., wolmjane kaschczikate **podschiwki** sa swjerschniki łóhcź 65 np. a 150 np., **dobre tkaniny k ßuknjam** 30, 35 np., **dwójne tkaniny k ßuknjam** 55 np., **barchent k koschlam** po 16 hacź 40 np., **hotowe koschle sa muzow a žony** po 150 np., **dubk** łóhcź 2 mk., **plüsch k jakam** 130 np., krimmer a plüsch k wobßadzenju po 110 np., **bukskin,** $^{10}/_{4}$ schěroki, czista wolma po 185 np., **kaßinety** a **tkaniny sa kholowy** łóhcź po 35 np., **zwjernowe gardiny,** wobłukate, łóhcź po 22 np. hacź 50 np., **pißane gardiny** po 16 np., jutowe gardiny 26 np., **plat k rukawam** po 25 np., ☛ **möblowy damast,** $^{10}/_{4}$ schěroki, po 70 np., möblowy ryps po 140 np., **drell k matrazam,** 136 cm schěroki, łóhcź 50 np., tkaniny, po kotrychž ßo běha, po 25 np., **tepichi** po $5^{3}/_{4}$ mk., woßebne **plüschowe tepichi** po 15 mk., łožowe pschedłohi s plüscha se swěrjeczowym wobrasom po 125 np., **łožowe płachty a błidowe ruby** po 150 np., ☛ **błidowe ruby** se schnóru a czeczikami po 190 np., **deki na komody** 1 mk., **deki na schwalcziske błida** 75 np., **łožowe tkaniny** po 22 np., pjerje njepschepuschczate wupjerki 31 np., **módry plat k schárzuchám** 35 np., **běły plat,** $^{6}/_{4}$ a $^{12}/_{4}$ schěroke, módre schórzuchi, hotowe seschite, 65 np., czistopłatowe s lazom 85 np., **hotowe rubischcza k rjedźenju** 18 np., pißane **dybsaczne rubischka** po 20 np., **běłe czistopłatowe rubischka** duzent po 2 mk., **židźane a wolmjane rubischka** sa mužskich a žónske po 45 np., **wulke barchentowe rubischcza** po 45 np., **židźane rubischka sa mužskich** 2 mk. 40 np., **dobre fylzowe spódnje ßuknje** $2^{1}/_{2}$ mk., ☛ **taillowy köper** 19 np., **dwójne ßukno** 16 np., **gazu k podschiwkam** 12 np., **rukawowe podschiwki,** hładke, kaschczikate a ßmužkate, łóhcź po 11 np., **dobry schwejchowy lustr** łóhcź 23 np., běły shirting po 10 np., pikej, pikejowy barchent, žerdźowy płat po 23 np., **trikotowe taille** najlěpscheje druziny 4 mk., **rubischcza k wobwěschenju** po $4^{1}/_{2}$ mk., ☛ **konjaze deki** po $3^{1}/_{2}$ mk.

Mantle psche deschcź s khornarjom a bjes njeho, **symske mantle, paletoty, kola** a **haveloki** po **ßměschnje tunich płaczisnach** wupschedawam.

Moja kóžde lěto ßo mějaza

hodowna wuſtajeńza

je wotewrjena a ßo na wſchě; wote mnje ßo wjedźaze wězy, rosſchěrja. Woßebje pſches tunjoſcź ßo porucza dźěłba

draſtnych tkaninow, kaž tež ſymſkich a deſchćznych mantlow.

na žitnej haßy 10, **H. Kayser,** na žitnej haßy 10,

manufakturowe, modotworowe a platowe khlamy a dźěłarńja ſa žonjazu a dźěćźazu draſtu.

K hodam

porucza po najtuniſchich płaćźiſnach wſchelake druźiny

ff. **zykeho a drobneho zokora,**
„ **rózynki,**
„ **korinthy,**
„ **mandle,**
wſchě korjenje,
ff. **korjenjowy wolij,**
zitronat,

kaž tež najlěpſchu **pſcheńcźnu muku** a wſchědnje cźerſtwe **ßuche droždże**

Richard Neumann.

Pſchi wjetſchim wotewſaczu poměrne poniženje płaćźiſny.

Jara dobre
draſtne tkaniny
woßebje cźiſtowołmjane w bohatym wubjerku. Płaćźiſny ſpodźiwnje tunje.
Julius Hartmann Sohn
na rózku mjaßoweho torhoſchcźa.

Dobry ſyrop
punt hižo po 12 np.,
najlěpſche lamane nudle
punt po 24 np.
porucza
Arno Möckel
na ßerbſkej haßy 13.

Nowe ſofy
hižo po 27 mk.,
pjerate matrazy
po 19 mk.
po měrje derje a trajnje dźěłane porucza
Albert Lißak, tapezěrař
na ſnutſkownej lawſkej haßy 10
po 2 ſchodomaj
w domje knjeſa pſchekupza Engerta.

Cźeſcźenych Sserbow w Budyſchinje a wokolnoſcźi dowolam ßebi k pſchedſtejazym hodam na ßwoje khlamy, ſprawne a tunje poßłuženje lubjo, woßebje kedźbliwych cźinicź.

Carl Noack na žitnej haßy.

Podpißany ſ tutym ßwoje hižo lěta dołho ſa dobre ſnate

jablukowe wino

nakißałe a **ßłódke** knjeſam korcźmarjam kaž tež privatnym k ſchcźiſnam a kwaßam porucza.

Skaſanja pſchijimataj kk. **Richard Pötſchke** pſchi torhoſchcźu a **Ernſt Kern** na ßerbſkich hrjebjach w Budyſchinje. — Saßopſchedawarjam ßo nižſche płaćźiſny woblicza.

Ernſt Schmidt
w Małych Debßezach pola Budeſtez.

H. Hornowa draſtowa fabrika

25 na bohatej haßy 25.

So bych ßwój wulki ſkład **mužazeje, žonjazeje a dźěćźazeje draſty** pomjeńſchił, ju po ßłědowazych płaćźiſnach pſchedawam:

ſymſke ſwjerſchniki ſ dubla . .	hižo po	9 mk.,
ſymſke ſwjerſchniki ſ ſlokoneja .	=	= 11 =
ſymſke ſwjerſchniki ſ diagonala	=	= 10 =
ſymſke ſwjerſchniki ſ reige . .	=	= 14 =
polſwjerſchniki podſchite . . .	=	= 9 =
hiple	=	= 6 =
hólcźaze paletoty	=	= 4 =

hólcźaze wobleczenja a **župany** k hodownym daram w wulkim wubjerku.

Wuměnjenje po ßwjatych dnjach je rad dowolene.

H. Hornowa draſtowa fabrika
25 na bohatej haßy 25.

Turkowſke ßłowki

najrjeńſche a najwjetſche, kotrež ßu doſtacź, porucza hiſchcźe tunjo

Moritz Mjerwa
na mjaßowym torhoſchcźu, deſtillazija najlěpſchich likěrow.

Najtuńſche žórło k kupowanju

ſa

ſaßopſchedawarjow

barchenta k koſchlam,
barchenta k pjeſlam,
pollama,
kruteho kópra,
lama,
rubiſchcźow atd.

w wulkim wubjerku
po najtuniſchich engros-płaćźiſnach
pola

Alphonsa Schauseila.

Najlěpſchi

zokrowy ſyrop

punt po 16 np.
porucza
Gotthard Behrends
na Hoſchiz haßy 42.

Najwjetſchi ſkład

dwójzyſchěrokeho

l a m a

w modnych muſtrach
ſtary łóhcź po 60 np. hacź 2 mk.,

p l ü ſ ch

k pjeſlam
ſtary łóhcź po 130 np.,

krimmer

k wobßadźenju
ſtary łóhcź po 125 np.
porucza

Alphons Schauseil.

J e r j e

jara wulke po 4 a 5 np.,
15 ſchtuk po 50 a 60 np.,
porucźa ſa jara płaćźiſny hódne
Gustav Poser.

Guido Reiche

juwelěr a slótnik

w Budyschinje na hlownym torhoschczu czišło 2 pschi radnej khěži

poruča

swój bohacze a pěknje wuhotowany

sklad slotych a sležbornych tworow,

wosebje tež

masivnych slotych czasnikowych rjeczasow

sa knjesow a knjenje,

slubne a wěrowanske pjerschczenje,

woprawdzite korale a czěske granatowe twory

dobroczinemu wobkedzbowanju.

Posylki k wuběranju rad a rucze.

Skladnostnu kup

symskich mantlow

po 6 hacz do 12 mk.,

wo połojzu tunische, hacz su wo prawdze hódne,

poruča

Alphons Schauseil

w Budyschinje na bohatej hasy 67.

So bych swój wulki sklad **lampow** nješchto pomjenschił, pschedawam je wot dzensnischeho dnja po fabrikskej płaczisnje a to ruczne lampy po 40 np., sezenske lampy po 50 np., wisaze lampy po 1 mk., tykanzowe blachi, wuhlowe kaschcze, wódne khany, bowy, krjepjawy, mloczenki a mlokowe khany jara tunjo.

Hermann Rachlitz, klampnar na zitnej hasy 10 a Hoschiz hasy 24.

Syrop

punt po 16 a 20 np., sklódki a czisce sklodzazy, poruczataj

Ginzel & Ritscher

na wulkej bratrowskej hasy 6.

Nowe jerje

wulke tuczne ryby

mandel po 50 np.

pola

Gotthardа Behrendsa

na Hoschiz hasy 42.

Gustav Rämsch

21 na bohatej hasy 21

poruca

pisane wobrasowe listna 25 listnow po 60 np.,

pisanu swětku papjeru 25 listnow po 35 np.,

běłu zidzanu papjeru 25 listnow po 15 np.,

czerwjenu zidzanu papjeru 25 listnow 40 np.,

listnu papjeru 100 listnow po 40 np.,

listne kuverty 100 listnow po 25 np.,

protyki k wottorhanju schtuku po 35 np.,

pisne knihi we wschěch liniaturach duzent po 80 np.,

pisadła, kaz su pschedpisane, duzent po 30 np.,

wobrasowe knihi hizo po 3 np.

Wschě druziny

tintow, wokojnikow, konzeptneje papjery

po najtunischich płaczisnach.

Tuni khosej

kupuje so hischcze pola

Gotthardа Behrendsa

na Hoschiz hasy 42.

Jerje

rjane tuczne ryby

poruca po tunich płaczisnach

Hermann Klemm

na bohatej hasy.

Syrop

punt po 12 np., jara sklódki, poruca **Hermann Klemm**

na bohatej hasy.

C. Kraucherez

khosejownja a konditarnja

15 na mjasowym torhoschczu 15

delka a po 1 skhodze

so wubjerne posłuzenje lubjo najnaleznischo poruca.

Swoju hodownu wustajenzu

pjeczwow sa bozodzěsczowy schtom

wot najjednorischich hacz k najlěpschim druzinam sym wotewrił a ju jako najwjetschu a najtunschu skladnosc k kupowanju poruczam. Na jenu hriwnu so wězy sa 20 np., kotrez sme sebi kózdy sam wuswolicz, pschidadza.

Sasopschedawarjam so wosebite płaczisny woblicza.

Hamburgska-Amerikanske

pakětjesne

akzijowe towarstwo

5 direktnymi parokadjemi

Wukasanje a pschewjesne pisma dawa

Albert Meisel w Budyschinje.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěstki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rožku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 51. **Sobotu 18. decembra 1886.** **Lětnik 45.**

Čjesćjeni wotebjerarjo **Serbskich Nowin,** kotsiž chzedża sa nje na **1. schtwórtlěto 1887** do prědka płaćicź, njech nětko **80 np.** w wudawarni Serbskich Nowin wotedadża. — Čji, kotsiž ßebi Serbske Nowiny psches póst pschinjesćz dawaja, njech tola njesapomnja, ßebi je tam bórsy skasacź. Na schtwórtlěto saplaćzi ßo sa Serbske Nowiny na sakskich a pruskich póstach, kaž tež w druhich krajach němskeho kněžorstwa **1 mk.**, s pschinjeßenjom do domu **1 mk. 15 np.** — Serbske Nowiny s pschikłohu **Serbski Hospodar** płaćza na póstach **1 mk. 25 np.**, s pschinjeßenjom do domu **1 mk. 40 np.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Čjorne mróčzele, kotrež w poßledním czaßu politiske podnjebjo pokrywachu, ßu na dobo rospłunuke. Na sdacze wustudnjene pschecźelstwo bjes Němskej a Ruskej je s nowa postajene a wobtwjerdżene. Pocześćenje, kotrež je ßo němskemu kněžorej pschi ßwjedżenju Sswjato-Jurjoweho rjada wot zara dostako, bě prěnje snamjo wo tym. Wot tohole dnja ßu ßo poměry bjes Ruskej a Němskej hladajzy k lěpschemu wobroczike. Němski kněžor je jara wutrobny dżakny list zarej pißał a ruskemu sapółßanzej w Barlinje, hrabi Schuwalowej, je wón prajił, so by ßo wjeßelił, hdyž móhł ßwoje žiwjenje w měrje wobsamknucź, a so ma nadźiju, so ßo zarej poradźi, bołharsku należnosćz s měrniwymi ßrědkami wurunacź. Nětko hakle ßu tež ßkowa pólneho marschala Moltki pokńje srosumliwe, s kotrymiž je wón w ßwojej rěczi wo rosmnoženju němskeho wójska nasche stejnischczo k Awstriji wosnamjenił. Jeho wußud, so ßo Němska na Awstriju w pschipadze wójny spuschczecź njemóże a so dyrbi toho dla ßwoje wójsko powjetschicź, a dale rosestajenje wójnskeho ministra, so ßo awstriske wójsko s ruskim na žane waschnje měricź njemóże, dyrbjachu Awstriji s pokiwom bycź, so ßo Němska Awstrije dla do żaneje wójny s Ruskej saschmatacź nochze. Hdyž chze Awstrija ßwoju samożnosćz na Balkanje rosschěricź, njech ßo na pschecźelniwe waschnje s Ruskej rosruna. Je-li so pak woprawdże żanych krajnych dobyczow na Balkanje czinicź nochze, dha njech ßo schczerczenja s brónjemi napschecźo Ruskej wostaji a pschecźiwo njej bóle poměrnu rěcź wjedże. Měnja pak Awstrisźy, so ßo wójny s Ruskej sminucź njemóża, njech ßebi ßami na nusnu brónitosćz myßla a njech ßo psche wjele na Němsku njespuschczeja, kotraž njeje swólniwa, sa smylki awstriskeho knjeżerstwa krej ßwojich ßynow woprowacź. Němskej mało na tym leži, schtó je w Bołharskej s wjerchom. Powołanje Němskeje njeje, Bołharsku wobsbožicź, ale Němsku stracham wukhowacź. Duž ßebi tež Němska Awstriji k luboscźi Bołharskeje dla ßmjertne njepschecźelstwo Ruskeje naczinicź nochze.

— Khěžorstwoßejmska komißija k wuradżenju pschedłohi, na powjetschenje němskeho wójska ßo poczahowazeje, je hischcże w poknym dźele. Jeli so doprědkarśzy ßobustawy komißije kaž hacž dotal wo kóždej dróbnoscźi dołhe debaty wjedu, njemóże ßo wotczakacź, so budże khěžorstwowy ßejm hischcże do hód wo wójskowej pschedłosy wothłoßowacź. A tola knjeżerstwo wulku ważnosćz na to kładże, so ßo tale wěz bórsy rosßudźi. Khěžor ßam s napjatoscźu, haj ßamo s wěstej njesćerpnoscźu dóńtej wojerskeje pschedłohi w khěžorstwowym ßejmje napschecźo hlada. Jeli so ßo po nowym lěcze prěnje naprawy stacź njemóża, njebudże wójskowemu sarjadnistwu móżno, hacź do 1. haprleje rosmnoženje wójska do skutka stajicź. Pod tajkimi wobstejnoscźemi dyrbja ßebi khěžor a najwyschsche wojerske wyschnoscże myßlicź, so doprědkarska strona wojerśku pschedłohu w komißijnych wuradżowanjach se samyßłom do dołhoscże cżehnje, so by knjeżerstwo pohnuła, ßo s mjenje spokojicź, hacź ßo w nětczjischej pschedłosy żada. W trónskej rěczi je khěžor wusběhnuł, so by ßo poßylnjenje wójskoweje mozy tak rucże hacź móżno stako. Jeli so tole khěžorowe namołwjenje bjes wuspěcha wostanje, noßy ßo knjeżerstwo pjecża s wotmyßlenjom, khěžorstwowy ßejm, wot kotrehoż ßo sa wójskowu pschedłohu niczeho nadźecź njemóże, roswjasacź.

— Skóstniski nadpad je ßo w Barlinje pschecźiwo hrodej němskeho khěžora sczinił. Njedźelu popołdnju wokoło tsjoch hodźin jedyn strażnik wuhlada, so někajki cźłowjek, s Bramborskeje-dróhi pschischedschi, psched khěžorowym hrodom sasta a prjedy hacź móżesche strażnik tomu wobaracź, do rózkneho wokna pjascź wulki kamjeń cźißnu. Njedoczink, jedyn samkar bjes dźěła se Salzfurta, rěka Wylem Bönicke; wón je hižo wjazy krócź proscherstwa dla khostany a je pěschi s Magdeburga do Barlina pschischoł, so by se ßwojim njeczinom kedźbnosćz sbudźił a tak sastaranje w symskim czaßu dostał. Po ßwojim njeczinje chzyische Bönicke, bojo ßo pukow se strony luda, kotrehoż bě ßo hnydom wulka hromada sběżała, wupjerchnucź, tola strażnik jeho bórsy dohna a jeho saja. Hdyž ßo wokomik posdźischo khěžor pschi woknje pokasa, jeho sahorjene pschiwyskanje njeliczomneho luda powita. Po někotrych powjescźach bě khěžor jara roshorjeny a kamjeń, psches wokno dó jstwy cźißnjeny, w ruzy dżerżesche a jón ludej pokasa. Jene Barlinske nowiny powjescź pschinjeßechu, so je kamjeń khěžorej k nohomaj panuł, a dale, so je ßo Bönicke chzył wjecźicź, dokelż khěžor jeho prósstwow kedźbu měł njeje; tele powjescże pak sawěscźene njeßu. Bönicke pschi pscheßłyschenju jenoż wuda, so je psched lětom khěžorej próstwu wo podpjeru pschepodał; nětkole pak je njeczin jenoż toho dla wobeschoł, so by hospodu w jastwje namakał.

— Bajerskemu prynz-regentej Luitpoldej je ßo wot sakskeho krala pschi składnoscźi jeho wopyta w Draždżanach mějecźelstwo sakskeho 102. infanterie-regimenta spożczisko.

Awstrija. Bołharska deputazija hischcże pschezo w Winje pschebywa. K tomu ma wona wschu pschiczinu. Rosrěczenje, kotrež je s awstriskim ministrom Kalnokyom měła, je ju pscheßwědczisko, so nětczjische bołharske knjeżerstwo w pschipadze nusy najßylnischu podpjeru pschecźiwo Ruskej w Awstriji nadeńdże. Awstrija se wschej mozu na to dźěła, so by ßo samóżnosćz Ruskeje kaž hižo se Sserbije, tež s Bołharskeje wucźischczała. W nětczjischim ruskonjepschecźelnym bołharskim knjeżerstwu wona najkmanschi grat k dozpicźu ßwojich wotpohladow widźi a ßo toho dla s nim helczi a plenczi. Kaž je snate, je hłowny nadawk bołharskeje deputazije, pschihódneho kandidata sa bołharski trón namakacź. Awstriske knjeżerstwo je tu hnydom dobru radu wjedżało a je kedźbnosćz deputazije na sakko-koburgskeho prynza Ferdinanda wobroczisko. Tutón je s pschiswolenjom awstri-

ſkeho khěžora pſchilubił, ſo bołharſku krónu pſchiwoſmje, hdyž jeho bołharſke ludowe ßobranje ſa wjerćha wuſwoli. Sakſko-koburgſki prynz je awſtriſki poddan, wyſchſchi lieutenant w wuherſkim wójſku a katholſkeje wěry. Jeli ſo by ßo jemu wo prawdże wot bołharſkeho luda bołharſki trón poſkicził, a jeli ſo bychu wulkomozy k tomu pſchihłoßowałe, by Ruſka wot Awſtrije w Bołharſkej poražena była. Dwělne njemóże być, ſo Ruſka na žadyn pad wjerćha, kotryž je Awſtriji podwólny, na bołharſkim trónje cžerpicz njebudże. Ruſka by ßo ſkerje k wójnje rosßudźiła, hacž ſo by do toho ſwoliła, ſo by ßo ſakſko-koburgſkemu prynzej bołharſka króna pſchepodała.

Franzowſka. Sa noweho miniſtra ſwonkownych naležnoſczow je ßo pſchedßyła ſtatneje rady, Flourens, wubrał. Diplomatiſke póßłanzſtwo ßo jemu hacž dotal hiſchcże ženje dowěriło njeje, wón je po tajkim w diplomatiji hiſchcże zyle njeſnaty cžłowjek. Franzowſke radikalne a konſervatiwne nowiny wo jeho pomjenowanju jara njelubje pißaju. Sajimawe je, ſo jeho radikalne nowiny ſa konſervatiwneho, konſervatiwne nowiny pak ſa anarchiſtu wudawaju.

Jendźelſka. Jendźelſzy ſemjenjo, kotrychž prjedownikam ßu ßo wot jendźelſkeho knježeŕſtwa ležomnoſcże w Irſkej daŕiłe, ßu w tu khwilu w hubjenym połoženju. Irſzy najenzy ßu mjenujzy bjes ßobu ſwjaſk ſakožili, kotrehož wotpohlad je, dotalny pacht wo 125 prozentow poniżicz. Ssobuſtawy tutoho ſwjaſka poniżeny pacht niz knjeſej, ale ſwjaſkowemu ſarjadniſtwu płacza, a tuto jón potom knjeſej woteda, hdyž je tón do poniżenja ſwolił. Jeli ſo pak knjes na dotalnym pachcże wobſteji, ſ zyła niczo njedoſtanje. S cžaſanjom ßo pſcheczíwo ſpjeczíwym najenkam wjele dozpicz njemóże. Najenzy ßwój dwór kaž twjerdźiſnu ſakitaju. Na ßudniſkich ßłużobnikow warjazu wodu lija a do nich ſ kamjenjemi mjetaju, tak bórſy hacž ßo w bliſkoſczi jich doma pokaſaja. A hdyž ßo najenk ßudniſkich ßłużobnikow a poliziſtow dowobaracz njemóże, ßußodow na pomoz ſawoła — a potom je nětkotrych ſtow wojakow trěbnych, ſo by ßo naſběrany lud roſehnał. Pſches to ßo cžaſanje jara podroži. W Woodfordże cžaſanje pola pjecz najeńkow 40,000 hriwnow płacżeſche. 500 wojakow, 100 poliziſtow, 80 ßudniſkich wukonjerjow a ßudnikow ſe wſchitkimi nuſnymi ßudniſkimi ßłużobnikami bě wucżahnuło, ſo bychu pjecz khudych najenkow cžaſali a ſ dwora wuhnali. Pjecz połnych dnjow k tomu trjebachu. Jedyn najenk ßwój dom tſi dny dołho ſakitaſche. Pjeczo ßudniſzy wukonjerjo buchu woparjeni a tſjom druhim buchu ſtawy roſbite. W zyłym kraju koło wokoło ratarjo ſ dźěłom pſcheſtachu, ſo bychu wojowazym najenkam pomhali. Hdy budźiſche ßylna wojeŕſka móz na měſcże njebyła, bychu drje wſchitkich ßudniſkich ſaſtojnikow ſaraſyli. So by ßo wot ßudniſtwa pſchichodnje najenkam ſ cžaſanjom niczo wſacz njemóhło, najenkſki ſwjaſk ratarjam radźi, ßwoje zyłe ſamoženje ſwjaſkej pſchepodacz. W tón cžaß ſwjaſkej 30,000 najenkow pſchißłuſcha. Wyſchnoſcz widźi, ſo ßo ſ tajkej ßylnej mozu měricz njemóże. Duž chzedźa wot parlamenta ſakoń wudacz dacz, kotryž wyſchnoſczi dowoli, ßo pjenjeſow, wot najenkow ſwjaſkej pſchepodatych, mozowacz a je ſemjanam, kotrymž tele pjenjeſy po prawym ßłuſcheja, wudźělicz. Chže-li pak knježeŕſtwo tutón ſakoń pſchewjeſcz, budże ßylne wójſko do Irſkeje póßłacz dyrbjecz. A potom budże hiſchcże pſchezo dwělne, hacž budże ßo irſki krajny ſwjaſk pſchewinucz móz. Hacž dotal jendźelſke knježeŕſtwo w Irſkej ſ gwałtnymi ßrědkami porjad poſtajiło njeje. Irſki krajny ſwjaſk je wſchě podtłóczeŕſke ſakonje pſchětrał a je dźenża jeniczka woprawdźita móz, kotraž w Irſkej knježi. A ſady krajneho ſwjaſka ſteji zyłe katholſke duchownſtwo. Katholſki arzybiſkop w Dublinje je poniżenje pachta ſa dobre ſpóſnał, a to ma tak wjele rěkacz, ſo ßo w kóždej irſkej katholſkej zyrkwi ſwony ſaſwonja, hdyž ßo ßudniſki cžaſaŕ ſ wupokaſanſkej liſcżinu pokaſa. Zyłe jendźelſke wójſko njedoßaha, hdyž dyrbja ßo wſchě wupokaſanja pſcheczíwo najenkam pſchewjeſcz. A kak chze ßo knježeŕſtwo pjenjes, wot najenkow ſwjaſkej dowěrjenych, mozowacz? Swjaſkowi dowěrnizy ßu je dawno dale dali, bankam a druhim pjenježnym wuſtawam. A potom ma ßo knježeŕſtwo najprjedy dołžnika, najenka dźeržecz; wone móże jeho ſ dwora a doma wupokaſacz a jemu jeho nadobu wſacz; potom pak ma tón ſaßo prawo na pjenjeſy, kotrež je ſwjaſkej pſchepodał. Tón, kotryž ma ſchkodu njeſcz, je a woſtanje jendźelſki kubleŕ, kotryž ſ cžejźka ſa ßwoje ležomnoſcże noweho najenka nadeńdże; pſchetož w Irſkej nichtó pódla pſcheradnika bóle hidźeny njeje, hacž ratař, kotryž kubło jeneho wupokaſaneho pſchewoſmje. Wón njepißanemu ſakonjej irſkeho krajneho ſwjaſka ſapanje.

Rußowſka. General Kaulbars je ßo wot zara na jara wutrobne waſchnje pſchijał. Zar je jeho wobjimał a dwójzy koſchił. Hdyž bě Kaulbars rosprawu wo Bołharſkej podał, jemu zar praji: „Woßebje ßo tebi dźakuju, ſo Bołharam žanych konzeßijow cžinik njejßy; budźemy wſchak ſ nimi hotowi.“

— W wobßadźenju ruſkich knježeŕſtwowych ſaſtojnſtwow ma ßo waźne pſcheměnjenje ſtacz. Moſkowſki generalny guvernĕr, hrabja Dolgornkow, budże ßo ſa kurotora trónſkeho naßlědnika pomjenowacz a ſ nim do Cannes (w południſchej Franzowſkej) wotpucżowacz. Sa Moſkwu nima ßo wjazy generalny guvernĕr poſtajicz; w pſchichodźe budże w Moſkwje ſtajnje ßobuſtaw zarſkeje ßwójby jako měſtodźerżicżel pſchebywacz. Sa tole měſto je ßo pjecża zarowy bratr, wulkowjerch Ssergěj Alexandrowicz, wubrał. Tuto pſcheměnjenje nima jenož ſwjeŕſchny wuſnam, ale je nowa krocżel k tomu, ſo by ßo cżežiſko ruſkeho khěžorſtwa bóle do Moſkwy kładło.

Mudracżk na wulĕcże.

Ssměſchk.

„Dźakowano, tón dźeń bu pſchětraty!“ bórbotaſche Mudracżk, ſcżěhujo hoſpoſu hoſcżenza, kotraž jeho po ſkhodże horje do komorki wjedźeſche; „w nozy chzu ßo rjenje wuſpacz, a potom jutſje domoj. — Ach, hdy běch tola dźenßa njeſkomdźił.“

Mudracżk bě po lĕkarjowej radże dźenßa daloki wulĕt cžinił, ſo by ßwoju poßłabjenu ſtrowotu ſaßo narunał; zyłe popołdnje bě po kraju wokoło khodźił, na wjecżor chzyſche ßo ſ póſtom domoj wrócżicz, ale póſt jemu wujĕdże, a toho dla dyrbjeſche Mudracżk w korcżmje pſchi drózy pſchenozowacz.

„To je po tajkim ta ſelena ſtwa?“ ſarĕcża Mudracżk, hdyž hoſpoſa durje do niſkeje komorki wotewri; „hm, tu je wſcho jara jednore!“

„Haj my ßmy, wě ßo, na rumje jara wobmjeſowani, knjes Mudracżko“, wotmolwi hoſpoſa a pocża na to ſtwu ſamolwjecz, pſchihotowane łožo pak wukhwalecz, ſo budże Mudracżk w nim ſpacz, kaž w njebjeßach.

Mudracżk wobhladowaſche ßo po jſtwje, wotewri jeniczke wokno, a pohladawſchi won ſaczini je hnydom ſaßo; na to ſtupi k łožu a poſbĕże poßleſchczo; hoſpoſa bě ßo pſchi durjach ſtupika cżakajo traſch na nĕkajku poruczność, abo hacž njebudże Mudracżk łožo trochu khwalicz. Mudracżkej pak bě jeno wo leżenje, a toho dla pocża ßebi ßuknju wotpinacz, hoſpoſy pſches ramjo kiwajo, ſo móże hicz.

„Nó, knjes Mudracżko, je wſchitko w rjedże?“ praſchesche ßo hoſpoſa; „ſcże ſe wſchĕm ſpokojom?“

„Doſpoknje, ſpicże derje!“ wotmolwi Mudracżk.

„Tak dobrú nóz, a dajcże ßebi nĕſchto rjane dźecz“, dźeſche hoſpoſa a woteńdże.

„Selena ſtwa!“ bórcżeſche Mudracżk do ßo, a wobrocżi hiſchcże junu wocżi do wſchĕch bokow; „ani ſeleneje ßmužki tu njeje. A wumjetli tu njejßu ani ſa ſchtyri mĕßazy — pod łožom połne ßłomy, a tu w kucże plĕßniwe ſchkórnje — hm, hm, žona mĕjeſche prawje, a lĕkaŕ bě najlĕpje ßam pucżował. Ach, ja wſchak ßym měrny a ſcżerpny cžłowjek; ſchto njejßym dźenßa hižo ſnjeßk a wuſtał — nó, nětko je ſ najmjeńſcha wjecżor a pokoj je bliſko.“

S tym ſcżeże ßebi nóznu cżapku pſches wuſchi, a poſbĕże prawu nohu, ſo by ßo do łoża ſwjeſk, tu ſeſda ßo jemu, kaž by ßo pſched łožom nĕſchto ſapikotało. Mudracżk ſcżeże nohu ſaßo naſpjet a poſkhaſche, tola niczo ßo wjazy njehibnu — „hm, nĕkajka myſch!“ ſ tym ßo troſchtowaſche a ſalĕje do łoża.

„Dźakowano!“ poſdychnu, wobrocżi ßo na prawu ſtronu, ſańdźeli wocżi — tu ſaßo tole ſchudrowanje pod łožom a pódla ßnadne ſkiwlenje, kaž by młoda kóczka abo nĕſchto podobne tam leżało.

„Nó, to hiſchcże pobrachowaſche!“ ſaſtona Mudracżk a nĕkajke ſymne cżopke cżucże jeho ſtawy pſchebĕża; „ſchto jeno ßo to njecżini?“ — Poſthaſche khwilu, te ſchudrowanje pomału wopſcheſta, Mudracżk położi ſaßo mucżnu hłowu, tola lĕdma pocża drĕmacz, naſta ßylniſche ſchudrowanje.

„Dundyr bij do toho!“ wuraſy Mudracżk; „njemóhło to kóždeho ſtroweho cżłowjeka mjerſacz? A ja dyrbju pódla ßo wuſtrowicz wot ßwojeje ſacżeklíſny na jatrach?“

Schudrowanje a ſkiwlenje trajeſche dale, a Mudracżk njemyßleſche hinak, hacž ſo je ßo młode pßyczíſko pod łožom ſahnĕſdźiło. Njehladaſche jemu niczo druhe do rukow, hacž ſtanucz, toho móraßa ſ ruku hrabnucz a ſ durjemi won cżißnucz; wußnucz a ſpacz, hdyž nĕchtó pódla ſkiwli, to njemóżeſche.

Stanu toho dla, pokhili ßo pomału pſchi łožu a nacżahnuwſchi ruku maßaſche pod łožom ſa tym njedocżinkom. Bórſy nahrabnu pßa, kotryž ßo ſkiwlo na khribjet kuli; tola Mudracżk pſchimnu jeho krucże ſa kožu a njeßeſche jeho k durjam. Po dołhim pytanju nahrabnu klinku, wotcżini durje a cżißnu pßa won, pódla ßo „ſ dundramy a pſchemjenkami“ w wutrobje wołóżejo.

„Tak", wotdychnu na to, hdyž bě durje saßo krucźe saczinił a ßo k kožu wrócźił; „tak, nětko je tola hary kónz, a ja budu wo měrje spacź móz. O, mój żołcź!"

Spěschnje potuli ßo pod poßleschczo, wuwala ßo s jeneho boka na druhi, doniż prawy bleczk njetrjechi; na to potłóczi hischcźe junu na ßwoje saczekke jatra, hacź hischcźe jeho tola bola; pódla dopomni ßo, so je wczera na sadnjej hkowje nękajke jětsjeschko měk, tez tam pomaßa s prawej ruku a wuczu mały trupik, kotryż tak dołho tłóczeschce a mjeczeschce, doniż jeho skónczńje njebolesche. „Ach!" sastona s tej myßlu, so trasch s toho hischcźe nękajki rak nastanje — a potom je ßmjercź.

Kak czasto njebě ßo hižo s podobnymi myßlemi w kožu czwilował, doniż njewußnu; a tez dźenßa tłóczeschce tak dołho, doniż ßo jemu psched wocźomaj w drěmanju njepocźa mikolicź, schtoż bě jeho dźenßa wscho potrjechiło. Sskón sapocźa s tym poßlednim podawkom, skiwlenje a schudrowanje synczeschce jemu w wuschomaj, a runje chzyschce ßo s tym troschtowacź, so je to jeno ßón, tu sdasche ßo jemu skiwlenje pschezo ßylnische, a na dobo postanu, so by poskhał.

„O ty ßłódka dobrota!" wußunu ßo jemu njewujasy, hdyž spósna, so je to nowe schudrowanje pod kožom; „tu je wo prawdże hischcźe jene tajke swěrisko, a ja ßym tola prjedy wschudźom wokoło maßał. Nó, na tule nóz chzu spominacź; hdyž pak domoj pschińdu, chzu ßebi wjeßele s tym sczinicź, so lěkarjej tajki pucź a potom pschenozowanje w tymle hnězdże — kak tola khětsje rěka? — poradźu. Tón njech mi saßo pschińdże!"

Rospominanja tu niczo njepomhachu, pßyk pod kožom wosta a skiwlesche dale; Mudraczk drje chzyschce ßo pschewinucź a s mozu spacź, tola podarmo. Chzyschce-li ßebi spar wukupicź, dyrbjesche s nowa stanucź. Sbożownje hrabnu druheho pßa sa kožu, njeßesche jeho k durjam, kotrez běchu hischcźe krucźe saklinknjene, wotewri je a czißnu pßa s wotmachom won; na to wrócźi ßo k kožu a dźésche dźenßa hižo tsecźi ras lehnucź, so by skónczńje k měru pschischoł.

Lědma pak bě khwilu leżał, so ßo wjazy na to njemjersasche, nasta schudrowanje a skiwlenje s nowa. Mudraczk dyrbjesche saßo s koża, so by tsecźeho pßa won czißnuł; wrócźiwschi ßo k kožu wsa ßwój kij s kucźika, so by ßo prjedy pschepokasał, hacź trasch njeje hischcźe jene tajke swěrisko něhdże pod kožom skhowane, kotrez runje na to czaka, so by jeho se spanja budźiko. S kijom pod kožo kakajo njemóżesche niczo wjazy nadeńcź; ßkomy bě tam doscź, tola żadyn pßyk. Wo měrje staji toho dla kij do kuta; tola lědma bě ßo wobrocźił a na kožo poßydnuł, so by nosy pod poßleschczo sczahnuł — tu saßo schudrowanje a schkrabanje a mórczenje! S nahłym hněwom hrabnu Mudraczk sa ßwojej drastu, so by se schwablczku ßwězu dźékał, tola hnydom ßo dopomni, kak s lohka móhło ßo něschto sapalicź, a to by jemu hischcźe pobrachowało. Toho dla wsa saßo ßwój kij a pokaka s nim najprjedy do wschěch kutow, so by wschě pßy, kiż trasch hischcźe tu ßu, wußlědźił, a na dobo won seßmokał; tu praßnu ßo do nohi, tam dyri s knyskom do rózka, ale k woli měra a pokoja chzyschce to snjescź. Pßa żaneho njewußlědźi, hacź toho pod kožom; każ s kleschczemi pschimnu jeho sa kožu, wotschaße jeho duzy k durjam — a won s nim!

„Schtyri mkode pßy!" bórczeschce do ßo; „hdźe tez jeno stara tczi, napoßledku ßo tez hischcźe se ßkomy wuhrjeba? — Schtyri tajkele krodawy, a hdy bychu jeno ßo wschě na dobo pokasali, móhł hižo zyku hodźinu spacź. Ach to budźe hischcźe moja ßmjercź, ach mój saczekky żołcź!" Hłuboko sdychujo lehnu ßo pjaty ras.

(Skónczenje pschichodnje.)

Ze Serbow.

S Budyschina. Schtwórtk dopołdnja ßu na Lubijskej drósy tschechikryjerja Josefa Röttiga s Oberhermsdorfa pola Rumburga w pschěrowje morweho namakali. Wón ßo dźeń prjedy wieczor pjany po drósy schmatasche a je najskerje do pschěrowa panuł, hdyž je jeho Boża ruczka sajała.

— Sańdźenu ßobotu je ßo s nascheho města agent M. shubił, dokelż jemu pjecza ßudniske pschepytanje pschekschiwjenja dla hrożesche. Prjedy pak, hacź je Budyski próch se ßwojich czrijow wottschaßł, je ßwojich dobrych snatych a pschecźelow wopytał a ßebi wot nich khětru hromadku pjenjes napożczował. Każ ßo powjeda, je jenemu 200, druhemu 90, tsecźemu 50 hriwnow wuklukał. Duzy na dwórnischczo ßo dopomni, so ßnadź móhło symne wjedro sastupicź. Duż rucze hischcźe lubeho snateho se ßwojim wopytom poczescźi a ßebi wot tuteho kożuch a 300 hriwnow wuproßy. Doma je czeknjeńz tsi njewotczehnjene ßyrotki sawostajił, kotrez dyrbja ßo nětko wot pschecźelstwa seziwicź. Sswojim dobrym pschecźelam M. wěscze njesapomnity wostanje.

S Wuriz. W tudomnej Kunathez skale nabitk w kamjenju sańdźenu póndźelu popołdnju njerosbuchnu. Duż dyrbjesche ßo nabitk s dźéry wuwjercźicź. Tole straschne dźéło, psches kotrez je ßo hižo czasto njesboże stało, mějesche skałaŕ Graf s Małeho Dażina dokonjecź. Graf pschi tym najskerje doscź wobhladniwy njebě, pschetoż pólvr ßo sapali. Pschezo pak mějesche Graf pschi zykym njesbożu hischcźe sboże. Wón ßebi jenoż prawu ruku a wobliczo wopali. Hewak ßo czasto stawa, so rosbuchnjene kamjenje wuwjercźerja cźezko sranja.

S Nowoßliz pola Njeßwaczidła. Lětßa żana żadnosczź njeje, hdyž płodowe schtomy dwójzy kczéja a płody njeßu. S rědka pak drje je ßo hdźe stało, so ßu ßo jabłonje tsi krócź sa ßobu s kczenjowej pychu debiłe a so ßu płody s kójdeho tutoho kczéwa dosrawiłe. S tajkej hacź dotal njeßkyschanej a njewidźanej płódnosczu je ßo jena jabłoń w sahrodźe tudomneho kublerja Jakuba Wjazßławka wusnamjenika. Płody wschěch tsjoch kczéwow ßu w wudawarni Serb. Nowin widźecź. Bjes ßobu ßo wone psches to rosesnawaju, so je posdźischi płód kózdy krócź mjeńschi a ßnadnischi hacź prjedomnischi.

S Njeßwaczidła. Nascha nowa wuczerńja, na kotrejez sakożenje je ßo nalěto w tychle nowinach spomniło, bu sańdźeny schtwórtk tydźeń, 9. t. m., pschi spodobnym wjedrje ßwojemu postajenju pschipokasana. Po tym so běschtaj knjesaj wuczerjej Frenzel a Hilbrig ßo s hnutej wutrobu wot stareju wuczerńjow dźélikoj, poda ßo schulski czah, wot wuczerjow a prjódkstejerstwa wjedźeny a wot wojerskeho towarstwa pschecźelnje pschewodźany, dopołdnja po 11 hodź. pschi piskanju hudźby pschesß wjeß a knjeżu sahrodu k nowej shromadnej wuczerni, psched kotrejż ßo khěżny klucz knjesej schulskemu radźicźelej dr. Wildej pschepoda. Hdyž běchu potom pschitomni knjeża se schulskimi dźecźimi atd. do wulkeje wupyscheneje schulskeje jstwy sastupili, dźerżesche knjes schulski radźicźel Wild němsku ßwjedźensku rěcź po Lukaschu 13, 21: „Wono (njebjeske kraleństwo) je kwaßu podobne, kotryż żónska wsa" atd.; poßwjecźenje noweje schule pak sta ßo psches knjesa fararja Jakuba se ßerbskej rěczu po ßłowach 23. psalma: „Tón Knjes je mój pastyŕ" atd. Khěrlusche, pschi sapocżatku a pschi wobsamknjenju ßwjatocznosczе wot shromadźenych pod wodźenjom hudźby wuspěwane, powjetschachu nutrnosczź. Knjes farař Jakub pocżescźi tehdy nowu schuln tez s woßebnym darom: s 20 rjanymi pißanymi wobrasami (byldami) s bibliskeje historije, kotrez dyrbja ßo pschi wucżenju bibliskich stawisnow nakożowacź.

S Draždźan. Nasche tudomne ßerbske kemschenja ßu nam lěto wot léta bóle a bóle wokschewjaze a pożohnowane. Jich sarjadowaŕ knjes farař lic. theol. Imisch s Hodźija, w kotrymż my Draždźanszy Sserbja ßwojeho spowjedneho wótza czescźimy, nam kózdy krócź spowjednu wucżbu dźerżi a ßo stajnje sa dobrych prědarjow pschi naß stara. Tak ßmy lětßa na prědowanjach kk. fararjow Ssykory se Ssmilneje, Jakuba s Njeßwaczidła, Kubizy s Bukez, dr. Rencża s Wjelecźina ßo wutrobnje natwarili. Pschi poßlednim kemschenju, druhu njedźelu adventa, je, każ ßmy naliczili, wokoło poltsecża sta spowjednych ludźi było, a to skerje wjazy dyżli mjenje. Tez ßu nasche kemschenja psches to wjele dobyke, so mamy nětko ßerbskeho kantora, kiż je se schulskich dźécźi spěwarski khor dobył, kotrez nasche ßerbske spěwanja se ßwojimi lubosnymi jaßnymi hłoßami pschewodźuja.

S Hbjelska. Sa dołhe léta ßo banje (kyrbißy) w naschej lubej Łużizy tat derje radźike njeißu, każ lětßa. Horzota lětuscheho lécża je jim prawje hojika, tak so ßu psches měru wulke narostke. Jedyn s najwjetschich banjow abo ßnadź najwjetschi, kotryż je ßo lětßa wuplahował, je tón, kotryż je w sahrodźe tudomneho kublerja Wicżasa narostł. Tutón hobor zentnaŕ bjes dweju puntow waźi a koło wokoło 1 meter a 62 zentimetrow měri.

S Łasa. Schtwórtk tydźenja dostachmy s Draždźan srudźazu powjescź, so je Bóh nascheho lubeho hnadneho knjesa po dołhim cżeżkim cżerpjenju psches cżichu sbóżnu ßmjercź domwołał. Ssobotu wjeczor ßu jeho khowali. Hdyž kaschczź s jeho cżełom wieczor w 6 hodź. po żelesniży do Łasa pschińdże, dźésche cżah wot mjesy knjeżeho parka hacź psched hród. Na cżole cżaha wojerske towarstwo s hudźbu, potom wjele mużow s saklami, schulske dźécźi a knjeża wucżerjo a duchowni. Psched kaschczom schtyrjo mużojo s kraßnymi wulkotnymi palmowymi hakosami a jedyn s rjadami nascheho njeboh knjesa. Sa kaschczom sawostajeni w wosach a wjele stow pschewodźazych s bliska a s daloka. Psched hrodom rěcżesche nasch knjes duchowny Waktaŕ. „My wschitzy", tak bjes druhim prajesche, „ßmy wjele shubili, jeho mandżelska, jeho dźowki, jeho bratsja; zyły wokrież steji pschi tym kaschczu a kózdy khwali jeho saßkużby. A nětko pschistup tez ty,

mój luby poniżny ſerbſki ludo, pſchińdź, wopruj jemu ſwoje dźakne ſylſy, pokoj wěnz naſcheje lipy — wſchako lipu tak lubowaſche — na tutón kaſchcź, a praj: tón njeboh knjes běſche mój pſchecźel, wón ſnajeſche naſchu macźernu rěcź, wón lubowaſche a cźitaſche naſche pobožne pózcźiwe knihi a ſchkitowaſche naß w nuſy a ſtrachocźe a pſches jeho ſmjercź ſym wjele wjele ſhubił!" W ſwójbnym herbſkim pohrjebniſchcźu mějeſche knjes farař Rycźeŕ ſ Wujeſda hnujazu rjanu rěcź wo Jerem. 29, 11 a ſ požohnowanjom a ſ cźichej modlitwu ſkónczi ſo wſcho. — Sańdźenu ſrjedu wjeczor běſche w naſchim lubym Bożim domje k cźeſcźi a wopominanju naſcheho njeboh knjeſa ſerbſka Boża ſkužba, w kotrejž naſch luby knjes duchowny wjele nutrnym poſkucharjam wo Jak. 1, 12 prědowaſche. Tež naſcha hnadna knjeni, hacž runje ſerbſkeje rěcźe njemózna, wobdźěli ſo pſchi Bożej ſkužbje. Bóh chźył ſo na jeho duſchi pſchekraßnicź. Naſcha wjeß, naſcha woßada, my wſchitzy ſmy wjele pſches jeho ſmjercź ſhubili. Jeho wopominanje woſtanje w žohnowanju.

S Delnich Kužiz. W Khocźebuſu ſu nětko tež katholſke diakoniſſy (wothladowarki khorych), kotrež ſo „khude dźowki Khryſtuſa" mjenuja. Evangelſke diakoniſſy tam doſtanu w bliżſchim cźaſu nowy dom; měſtno ſa twarjenje ſu dobrocźiwi ludźo darmo dali.

— (Br. Z.) Njedaloko Piznja pſchi Khocźebuſkej dróſy pſchebywaſche wóndano na 200 zyganow w woſach a ſtanach, kotſiž běchu ſo ſe wſchelakich ſtronow ſejſchli, ſo bychu tam hromadźe kwaß ſwjecźili, na kotryž běſche tež jich hłownik pſchiſchoł. Pſchi tej ſkładnoſcźi bě jich pyſchna draſta widźecź; na wobleczenju mužow ſwěcźachu ſo ſłěborne knefle, žónſke pak mějachu wokoło ſchije nawěſchenja wot lutych drohich pjenjes, na porſtach wſcho pokne pyſchnych pjerſchcźenjow. Pſchi tym pak druhe žónſke wot nich tam po wßach wokoło khodźachu, ſo bychu po ſnajomym waſchnju proßyle a wěſchcźiłe atd. Zyganjo maju w ſwojich woſach ſ wjetſcha pěkne ſamoženje ſobu, hdyž tež jako proſcherjo wuſtupuja.

Advent.

Hoſianna! wjeßele
Božoh' ſyna witajcźe,
Kiž ſo nětko do ſwěta
S kóždym dnjom k nam pſchibliža.
Hlejcźe, ſyła jandźelſka
Jeho ſ njebjeß pſchewodźa,
Pſchińdźechu najprjedy tam
K Bethlehemſkim paſtyrjam.
A tam wjeß'le ſpěwachu:
„Cźeſcź budź Bohu na njebju,
Boži měr na ſemi tu,
Spodobanje cźłowjeſtwu."
Duž, ſchtóž wěrny kſcheſcź'jan je,
Spěwa ſobu wjeßele,
Wſchak wón wě, tež jeho dla
Pſchińdźe Jeſuß do ſwěta.
Niz pak ſamo jeho dla,
Tež ſa kóždoh' hrěſchnika,
Kiž tu ſ cźaßom w žiwjenju
Cźini wěrnu pokutu.
Bóh je luboſcź, toho dla
Póßła ſyna do ſwěta,
Kiž tež ſa naß ſ luboſcźu
Da ſo moricź na kſchiżu.
Ale ach, o ſrudoba —
Nětk ſo tajzy nam'kaja,
Kiž nad jeho pſchikhadom
Njewyſkaju ſ wjeßelom.
Haj, haj, nětko na ſwěcźe
Wjele tajkich ludźi je,
Kiž na měſto Jeſuſa
Cźaßne kublo lubuja.
Měnja, ſo bjes ſbóžnika
Pſches tón ſwět tu póńdźeja
A ſo junu po ſmjercźi
Budźa ſbóžni pſches ſkutki.
Nè! ſa kóždoh' hrěſchnika
Khryſta krwawna ſaßkužba,
Tež ſa Boże dźěcźi, je
Sapłacźenje jenicźke.

Styſkno budźe cźłowjekej,
Kiž ſej ženje myßlik njej',
Hdźe b'dźe duſche hoſpoda,
Hdyž wón dyrbi ſe ſwěta.
Haj, hdyž dyrbi ſe ſwěta,
Nima žanoh' ſbóžnika,
Widźi jeno pſched ſobu
Symny row a ſtraſchnu mſdu.
Ale hlaj, tón pobožny,
Kiž je k ſmjercźi hotowy,
Dźe, hdyž Bóh joh' ſawoła,
Wjeß'le domoj do njebja.
Nětcźiſchi adventſki cźaß
Dopomnja tež jara naß
Na tón pſchikhad Jeſuſa
K ſudźenju wſchoh' cźłowjeſtwa.
Tehdy, hlej, ſo budźe ſtacź,
So b'dźa ſ rowa ſeſtawacź,
A tež cźi, kiž žiwi ſu,
Pónźa k prawom' ſudźenju.
Wón jich budźe rosrißacź —
Cźi, kiž k prawizy b'dźa ſtacź,
Pónźa ſbóžni do njebja
S hnady naſchoh' ſbóžnika.
Ale k jeho lěwizy
Budźe ſtacź lud bjesbóžny,
Cźi pak pónźa ſawěſcźe
K ſatamanſtwu do hele.
Bóh chźył ſ hnady kóždom' dacź,
So na prawizy móhł ſtacź
A pſches Khryſta ſaßkužbu
Doſtacź ſbóžnoſcź we njebju.
Duž dha nětko wjeß'le my
„Hoſianna" ſpěwajmy
Tomu ſynej Davita,
Kiž ſo k nam nětk pſchibliža.
Do ſwěta wón pſchińdźe jow,
Wumóz hrěſchnych cźłowjekow,
A hdyž ſwój ſkutk dokonja,
Dźěſche k Wótzej do njebja.

Pětr Mtónk.

Dary ſa natwarjenje ſerbſkeho domu.

Farař Domaſchka w Roßacźizach	10	hr.	— np.
Kubleŕ A. Mitaſch w Konjezach	2	=	— =
Kubleŕ J. Langa w Konjezach	2	=	— =
Kubleŕ Ż. Mitaſch w Konjezach	1	=	— =
Kubleŕ P. Schneider w Konjezach	1	=	— =
Wumiénkař A. Mitaſch w Konjezach	—	=	50 =
N. w Nadźanezach (na 1886)	1	=	— =
	17	hr.	50 np.

S dźakom kwituje **M. Mjerwa**, pokładnik M. S.

Wußudźenja.

Lawniſki ſud. Dźěłacźeŕ Wanak w Budyſchinje w lěcźe 1885 ras 2 hachtlaj běrnow a lětßa 15. auguſta ſa 20 np. zyhlow ſe ſahrody ſahrodnika Scholtyy w Budyſchinje kranu a 30. auguſta ſpyta, ſ wotewrjeneje Scholtowoje pinzy někotre kórki wotewſacź. Wanakej jaſtwo na tſi dny pſchißudźichu. — 15 lětnu Marju Spěſchnez ſ Lejna winowachu, ſo je wot 20.—28. oktobra dźewjecź ras ſa ſobu ſwojemu tehdomniſchemu hoſpodarjej, khlamarjej Gehringej w Huſzy, ſa 37 hriwnow twory a lětßa w meji rjemjenjerjej Riſchej w Hornim Wujeſdźe ſkoty pjerſchcźeń, 8 mk. hódny, kranuła. Wobſkorżena ma jaſtwo na ſchtyri njedźele wotpokucźicź.

Přilopk.

* We wßy Linda pola Freiberga tydźenja 11 lět ſtary hólcźez ſ jeneho kaſchcźika ſtare żeleſo wubjeraſche. Pſchi tym tež tak mjenowany „dynamitzündhütchen" namaka, kotryž je tam najſkerje hižo lěta dołho leżał; pſchetož hewjeŕ, kotremuž je kaſchcźik ſłuſchał, je hižo 6 lět morwy. W ſwojim njeroſumje hólcźez k ſtraſchnej hrajzy ſapalenu ſapałku dźerżeſche, pſches cźož dynamit na měſcźe rosbuchnu a wbohemu hólzej ſ wuwſacźom małuſchka wſchě porſty lěweje ruki wottorże; tež palz a pokaſowaŕ praweje ruki ſtaj ſylnje wobſchkodźenaj.

* W Plauenje w V. wóndano jedyn kowaŕſki po proſcheń khodźeſche. Hdyž jemu niczo njedachu, wón morkotaſche. Skónczńje wón k khudej, khorej żonje pſchińdźe, kotraž ſama jałmożnu doſtawa. Żona ſamałutka w ſwojej iſtwicźzy leżeſche. Proſcheŕ chźyſche pjenjesy měcź, potom zyrobu a ſkónczńje khoſej żadaſche. Hdyž jemu żona niczo njeda, dokelž ſama niczo njemějeſche, tón cźłowjek dó iſtwy ſtupi prajizy, zigaru budźe ſebi tola ſażehlicź ſměcź. Wón k khachlam dźěſche, jenu ſapałku po druhej ſażehleſche a je palaze prjecź mjetaſche, ſebi żaneje zigary njeſażehliwſchi. Potom ſo pſched ſchpihel ſtupi a ſo hłudkowacź pocźa. Żona ſo naboja, ſtanu, ſo ſ nuſu hacž k iſtwinym durjam dokramoſcźi a durje wotewriwſchi ßußodźinu wołaſche, kotraž pak njepſchińdźe, dokelž doma njeběſche. Nětko zuſy wulki nóż wucźeże a jón w ruzy wjercźo dźeſche: „Tón je kowaŕſki tocźik." Żona wokajo cźěkaſche. Hdyž zuſy ſkyſchešche, ſo někotſi mužſzy ſ hornjeho poſkhoda dele du, mějeſche ſo wón ſ procha. Cźi mužſzy pak ſa nim běżachu a ſkónczńje jeho na jenej łubi ſajachu, hdźež běſche wón wucźek pytał.

* Wobßedźeŕ jeneho domu w Barlinje, kotryž ani żony ani dźěcźi nima, ſebi na wſchě 40 kóczkow dźerżi. Dwazecźi jich po ſkhodach a po dworje wokoło hanja, dwazecźi druhich w jeho iſtwach pſchebywa a ſ nim pſchi blidźe jě. Hdyž je knjes w lěcźu ſapucźował, ſłużobnik k tym koczidłam dó iſtwy njeßmě, ale dyrbi tymle łubuſchkam knjeſa ſ woknom nuts zyrobu podawacź. Wobßedźeŕ domu wſchak drje ma na koczidłach ſwoje ſpodobanje, ale wboſy podružniży?

* Wczera tydźenja w Marienthalu żona jeneho hewjerja w płokarni ſtejo płokaſche. Tu jeje 1¾ lěta ſtara dźowczicźka k njej pſchińdźe ſkorżo, ſo je ji ſyma. Dokelž ſo pódła w kótle woda warjeſche, macź dźěcźo na wěko ſadźi, ſ kotrymž běſche kotoł wodźety. Mjes tym ſo macź nětko dale płokaſche, jeje 7lětna dźowka pſchińdźe, kotraž chźyſche ſo tež k ſotſicźzy na wěko ſynucź. Pſchi tym ſo wěko ſwrócźi, a wobě dźěſcźi do kótka do warjazeje wody panuſchtej. Runjež macź hnydom wobě dźěſcźi ſ kótka wucźeże, běſche ſo mjeńſcha holczka tola tak ſtraſchnje woparika, ſo naſajtra wumrje. Starſcha, kotraž je ſebi woßebje noſy woparika, je hiſchcźe żiwa, a drje ſo ji żiwjenje ſdźerżi.

* W Weſelu dźenża tydźenja wjecźor wokoło 7 hodź. 48 lět ſtary muż, na kotrymž żenje niczo byko njeje, w jenej cźmowej khěži na ſwoju żonu kakaſche, ſ kotrejž je w pſchekorje. Wón chźyſche żonu ſatſelicź. Na njeſboże 18lětna holczka, kotraž w domje bydleſche, po ſkhodźe dele pſchińdźe a po wodu dźěſche. Mějo ſa to, ſo je to jeho żona, njekraßnik trójzy do holzy tſeli, kotraž ſo na měſcźe morwa wali, dokelž běſche jej jena kulka do hłowy ſlecźaka. Mordaŕ je cźeknuł, a ſo hacž dotal radźiko njeje jeho ſajecź.

* W Wieselburgu w Wuherſkej w jenej khofejowni pſched wczerawſchim tydźenja wieczor pſchi konzercze mjes offizěrami wuherſkich honvédow a zivilistami puki nastachu. Offizěrojo, kotſiż běchu haru ſapoczeli, teßaki wucźežechu a dweju zivilistow czežko a dweju lohko ranichu. Pſches to je ßo zyke měſto na offizěrow roshoriko.

* Pſched wojerſkim ßudniſtwom w Lüttichu je ßo wóndano ſpodźiwny prozeß ſapoczał. Wěſtemu Fourez, ſtudentej lěkarſtwa, kotryż ßo ſa wojerſkeho lěkarja pſchihotuje, ßo wina dawa, ſo je něktorym ludźom ſ jědom ſawdał. S laboratorijow univerſity je wón jěd kranuł, ſo by ßwoje poſpyty ſ nim czinił; na to je we wſchelakich khofejownjach hoſczom, ſ kotrymiż ſa blidom ßedźeſche, wjetſche abo mjenſche dźělby jěda do khofeja ßypał. Jeneho inżenéra je na tole waſchnje morił. Njedawno pak jeho pſchi tym lepichu, hdyż runje jenemu kapitanej jěd do khofeja ßypaſche. Wón wudawa, ſo je ßwoje poſpyty wědomoſcze dla czinił. Ma ßo ſa to, ſo ßo ßudniſkim lěkarjam poradźi dopokaſacź, ſo tón człowjek ſtrowych moſhow nima.

* Pſched něktorymi njedźelemi bě w Brüſſelu menażerija Nouma-Hawa wot luda wjele wopytana; woßebje pſchedſtajenja lawyſkludźerki Noumoweje ludźi do ſpodźiwanja staji. W tu khwilu je menażerija w Vervierje a lud ßo k njej runje tak czíſchczi, tola żadławy podawk je pſchedſtajenjam ſ lawami kónz ſczinił. So by ßo něſchto nowe pokaſało, běchu tſilětneho lawa ſkludźili, a ſo by krótko do pſchedſtajenja hiſchcze ras lawa powuczika, Noumowa do klětki ſtupi. W tym ßamym wokomiku law na ßwoju ſkludźerku ſkoczi, wottorże jej czeleßno, roskuſa jej jenu ruku — ſakſchiknuwſchi: „Auguſto“ — je to menażerijiny ßłużobnik — „pomhaj, ßym ſhubjena!“ wona bjes myßlow k ſemi padże. Auguſt pſchikhwatawſchi do klětki ſalěſe. S hobrſkej mozu wón lawowu klamu ſhrabnje a njemdre ſwěrjo naſad czißnje. Direktor Soulet toho runja njebojaſnje do klětki ſalěſe a hacź runje law jeho na noſy ſrani, ßo jemu poradźi, Noumowu ſ klětki wucźahnucź a ßam wuſkoczicź. Nětko ßo law ſ njemdroſczu do Auguſta da a jeho żałoßnje roskuſa — w tutym wokomiku reſtawratěr Magni pſchikhwata a ſe ßynowymi widłami lawa tak ſkała, ſo móże Auguſt, ſ krwju polaty, klětku wopuſchczicź. Lěkarjo ßo nadźěja, ſo ßłużobnikej żiwjenje ſdźerża, Noumowa pak je hižo na ßwoje rany wumrjeła.

* S měſta Poltawa ßo piſche: We wßy Maczicha wóndano wjeczor dwaj pſchiſtojnje ſdraſczenaj zuſaj do korczmy pſchijědźeſchtaj, pſchekupzaj, każ ßo ſdaſche. Hdyż běſchtaj powieczerjakoj, jedyn ſ njeju korczmarja proſcheſche, ſo by hacź naſajtra jeju kſchińku (koffer) ſkhował, dokelż mataj w wokolnoſczi wſchelake wobſtaracź a ßo duż ſ czežkej kſchińku wokoło bětlowacź njechataj; naſajtra ßo wrócźitaj a kſchińku ßobu woſmjetaj a chzetaj korczmarjej rad jeho prózu ſapłaczicź. Korczmař, żid, do toho ſwoli, a zuſaj ßwoje pucże dźěſchtaj. Lědma pak běſche korczmař kſchińku do iſtwizy donjeſcź dał, jeho pßaj kſchińku wobnuchawſchi każ njemdraj na nju ſchczowkacź poczeſchtaj. Żid ſ wopřědka na to njekedźbowaſche. Hdyż pak ßo pßaj, ſe iſtwizy wnczérjenaj, pſchezo ſaßo ſ nowa do njeje dobywaſchtaj a na kſchińku ſakhadźecź njepſchestaſchtaj, ßo ta wěz korczmarzy prawa njeſda. Wona ßußodow ſawoła a wo wjeßne pſchedſtejiczerſtwo póßka. Nětko wěko ſ kſchińki wotraſychu. A ſchto w njej namakachu? Wobrónjeneho, něhdże 40 lět ſtareho mużſkeho, kotrehoż hnydom ſajachu, a kotryż ßo ſkónczńje wuſna, ſo w nozy hiſchcze 15—16 muži pſchińdże, kotſiż chzedża wjeß wurubicź, najprjedy, wě ßo, korczmarja, kotryż běſche jako ſamożity człowjek ſnaty. Wjeßnjenjo, kotſiż běchu ßo ſ widłami, ßochorami a t. d. wobrónili, na ranje hiſchcze do rańſchich ßměrkow czrjódu jěſdnych wuhladachu, kotſiż w runej měrje na korczmu jěchachu. Se wſchěch ſtron wot burow wobſtupjeni jěſdni wjazy krócź tſělichu a ßo potom do czěkanja dachu. Dweju ſ nich pak burjo ſdźerżachu a ßudniſtwu pſchepodachu.

* Na atlantiſkim morju ßu wot 7. hacź do 9. t. m. ßurowe wětry ſakhadźake. Najhórje je, każ ßo ſda, na jendźelſkim połbrjoſy byko; jendźelſke nowiny wobſchěrne rosprawy wo ſapuſczenju podawaju, kajkeż ßu wětry na wodże a na kraju nacziniłe. Schtoż je ſe wſchěch powjeſczow widźecź, je ßo na morju wjele njeſboża ſtako. Woßebje je ßo wjele czołmow ponuriko, mnoſy rybazy ßu pſchi tym żiwjenje ſhubili. Też na rězy Themſe ßo 8. t. m. dwaj ſ pſcheńzu napjelnjenaj czołmaj ponuriſchtaj, pſchi czimż ßo jeneho rybakowa 14létna dźowka tepi. W Dealu lud zyky dźeń na brjoſy ſtejeſche; morjo pak tak howrjeſche, ſo ßo czołmam a łódźam, kotreż ſignale wo pomoz dawachu, żana pomoz ſkiczecź njemóżeſche. Němſka łódź „Ella“ bjes kótwizow a rjeczaſow pſchijědże; mnohim druhim łódźam ßo runje tak dźěſche. Njedaloko Hythe żołmy wulki czołm pózrjechu; ſ wuwſaczom jeneho hólza ßo wſchitzy, kotſiż w czołmje ßedźachu, tepichu. W Dungeneßu ßo wulka franzowſka pſchekupſka łódź rosbi; jeje zyke mużſtwo ßo tepi, prjedy hacź pomoz pſchińdże. Pola Dymchurcha ßo druha franzowſka łódź ſe ſcheſczimi mużemi ponuri. Też njedaloko Nord Berwicka ßo pſchekupſka łódź rosbi. Dokelż je to měſto nikke, kruch łódże hiſchcze ſ wody tczeſche; ſ brjoha běſche widźecź, kak ßo łódźnizy ſa tute ſbytki ſdźerżecź pytachu; ale żołmy njeſbożownych do morja ſpławichu, dokelż mózno njeběſche jim pomozy poſkiczicź. Někotre pſchiſtawy ßu polne łódźow, kotreż ßu tam pſched żałoſtnym wětrom wucźek pytałe a namakałe. Każ ßo ſ Londona piſche, je ßo 9. dez. w rězy Merſey łódź „Mexiko“ ſ Hamburga rosbiła. Njedźiwajcy na ſtraſchne wjedro tſi czołmy njeſbożownym łódźnikam na pomoz jědźechu. Dwaj czołmaj pak ſwróczíſchtaj, a wot jeju mużſtwa ßo 21 tepichu; dźewjeczo buchu hiſchcze w prawym czaßu ßmjercźi wutorhnjeni. Tſeczi czołm hacź k rosbitej łódźi dojědże a łódźnikow ſbożownje k brjohej pſchiwjeſe. Też němſka łódź „Eduard“ je ßo duzy po pucźu ſ Bordeauxa do Bayonne rosbiła; jeje mużſtwo ßu franzowſzy zkoniczy żołmam wutorhnuli.

* Wichor, kotryż je ßrjedu tydźenja na atlantiſkim morju ſakhadźał, je, każ ßo ſ Londona piſche, w jendźelſkej krajinje Wales parſchonſki czah ſwrócził. Czah ßo po horje dele kuli, pſchi czimż je wjele pucźowarjow k njeſbożu pſchiſchko. W měſtach, wßach a kupjelach po mórſkim brjoſy ßu wſchitke wokna wubite, wſchelake twarjenja ſpowalane a ſchtomy w ſahrodach ſłamane. Réka Themſe je polna rospadankow twarjeni a czołmow. Njedaloko Antwerpena ßu ßo tehdy 4 wulke parne łódże rosbite, mjes nimi jendźelſka łódź „Ispahan“, ſ kotrejż je ßo jeje zyke mużſtwo tepiło.

* Wojerſki ßud w měſcze Slivno w Bołharſkej je wyſchkow Białowa, Kobaldźewa, Topuſowa a Dermendźewa k ſajeczu na twjerdźiſnje na czaß żiwjenja a něktorych podwyſchkow k jaſtwu na 3 a 4 lěta ſaßudźił, wokrjeßneho präſekta pak njewinowateho ſpósnał. Jim ßo wina dawaſche, ſo ßu na to dźěłali, ſo bychu ßo nihiliſtojo, kotſiż w tu khwilu w Bołharſkej knjeża, wotſtronili, a ſo bychu na jich měſto czeſtni mużojo ſtupili, kajkichż ßebi bołharſki lud żada.

* Po najnowſchich powjeſczach ſ Wina je P. Taurin Cahagne, japoſchtołſki vikar kraja Galla w Afriży, kotrehoż Harrarſki emir w měſcze Harrar jateho dźerżeſche, ſe ſajecza tohole ßurowego knjeżerja czeknuł a ſbożownje hacź do mórſkeho pſchiſtawa w Adenje dóſchoł. S wopřědka ſ P. Cahagnom derje doſcź wobkhadźachu; poſdźiſcho ßo jemu ſakaſa ßwobodnje po měſcze khodźicź a ſchtożkuli pißacź. Skutkowanje kſchefczijanſkeho mißionſtwa dyrbjeſche ſ tym ßamo wot ßo pſcheſtacź. Cahagne ßo do wulkeje dźěry w měſchczańſkej muri ſkhowa, pſches kotruż w czaßu deſchcza woda won běži a kotraż też hyänam ſ khowanku ßłuži. Runjeż běſche mißionar tam w najwjetſchim ſtraſche, ſo jeho dźiwje ſwěrjata roſtorhaju, wón tola nóz w ßwojej khowanzy ſbożownje pſchebu, na czoż ßo jemu radźi do kraja Galla czeknucź. Ssrjedź ſańdźeneho novembra wón wſchelake ſtrachi pſchětrawſchi do Zejla dóńdże. Też jeho koadjutor abo pomoznik, P. Laſerre, kotryż je, każ Cahagne, franzowſki kapuzinſki mnich, a kotrehoż běſche kral Menelik ſ kraja Schoa wupokaſał, pſched krótkim do Adena pſchińdże. — W ßwojim czaßu běſche jendźelſke knjeżerſtwo tſjoch woßebnych czornych ſe ſplaha Somali jako dowěrnikow najako, ſo bychu ſbytki ſabitych Italijanow, kotrychż běchu dźiwi nadpanuli a ſkónzowali, a jich nadobu ſeſběrali a do Adena pſchinjeßli. Hacź dotal ßo żadyn tychle tſjoch dowěrnikow wrócził njeje. Najſkerje też jich Harrarſki emir jatych dźerži. — Jendźelſki bohot w Adenje też Italijanomaj Franzoi a Benzoni pucźowanje do kraja ſplaha Eiſſa-Somali ſakaſa; pſchetoż dźiwi tohole ſplaha hakle ßu njedawno bliſko mórſkeho brjoha 8 franzowſkich wojakow ſkónzowali.

* Snate je, ſo ßławny wjednik němſkeho generalneho ſtaba, hrabja Moltke, rady kuri, a to dobre zigary. Wo nim ßo ßlědowazy podawk powjeda, kotryż je ßo w bitwje pola Kraloweje Hradza (Königgrätz) ſtał: Hdyż ßo na tymle ſtraſchnym dnju lěta 1866 dobycze hodźiny dołho ſ jeneje ſtrony na druhu khileſche, Bismark, wot ſnutſkowneho njeměra czwilowany, k hrabi Moltke pſchijěcha, kotryż ßo na ßwojim konju ßedźo njehibaſche a kedźbnje bitwu wobkedźbowaſche. Sso ſ nim do rěczi dacź, na to żane myßle njeběchu. Ale Bismark měješche hiſchcze dwě zigarje pſchi ßebi, jenu dobru, druhu hubjeńſchu. Mjelczo Bismark pólnemu marſchallej etui poſkiczi. Tutón ßebi zigarje kedźbnje wobhlada a — ßebi lěpſchu wucźeże. Dale mjelczaza rosmołwa Bismarkej doßahaſche. Wjeßele wón ßwojeho brunaka ſawróczi. Pſchetoż, ßebi wón prajeſche, hdyż ßebi Moltke hiſchcze takle ſe ſymnej krwju lěpſchu zigaru wubracź wě, dha też ſ bitwu hubjenje njeſteji.

Cyrkwinske powjesće.

Křćeni:

Katholska zyrkej: Pawoł Anton, Khorle Hromadnika, direktora papjernika w Hornjej Hórzy, ß. — Franziska Amalija, Khorle Hille, hoscženzarja w Wósborku, dź.

Zemrjeći:

Dźeń 8. dezembra: Jakub August, Jakuba Augusta Wenzela, kublerja w Dźěžnikezach, ß., 2 l. — 12. Khorla August, njemandź. ß. w Małßezach, 27 d. — 13. Alma Marja, Jaroměra Augusta Philippa, fabrikskeho dźełacźerja na Židowje, dź., 7 m. 15 d. — Hana Bertha, njemandź. dź. w Jeńkezach, 1 m. — 14. Juliuß Ferdinand Schuster, wobydleŕ wokrjeßneje dźełacźerńje na Židowje, 46 l. — Jan, Jana Karluša, dźełacźerja na Židowje, ß., 1 m. 8 d.

Telegrafiski bureau w prědkownym twarjenju pósta (na bohatej haßy) po jenym skhodźe, je kóždy dźeń wotewrjeny wot rano 8 hacź wjecźor 9 hodźin.

Płacźišna žitow a produktow w Budyschinje

11. dezembra 1886.

Žitowy dowos: 3012 měchow.		Na wikach wot M	Na wikach wot Pf	Na wikach hacź M	Na wikach hacź Pf	Na bursy wot M	Na bursy wot Pf	Na bursy hacź M	Na bursy hacź Pf
Pšeńcža	běła	8	33	8	63	8	33	8	53
"	žołta	7	74	7	92	7	66	7	94
Rožka	50 kilogr.	6	64	6	77	6	57	6	75
Jeczmjeń		6	52	6	66	6	52	6	70
Wowß		5	25	5	75	—	—	—	—
Hroch		8	6	10	28	—	—	—	—
Woka		8	6	8	33	—	—	—	—
Jahły		12	—	15	50	—	—	—	—
Hejduschka		16	—	16	50	—	—	—	—
Běrny		1	50	1	80	—	—	—	—
Butra	1 kilogr.	2	20	2	40	—	—	—	—
Pšeńcžna muka	50 "	7	—	15	50	—	—	—	—
Rjana muka	50 "	7	—	10	25	—	—	—	—
Ssyno	50 "	2	80	3	10	—	—	—	—
Ssłóma	600 "	27	—	29	—	—	—	—	—
Proßata 755 schtuk, schtuka		8	—	18	—	—	—	—	—
Pšeńcžne wotruby		4	—	4	25	—	—	—	—
Rjane wotruby		4	75	5	—	—	—	—	—

Dražbźanske mjaßowe płacźišny. Howjada 1. druźiny 57—60 mk., 2. druźiny 48—51, 3. druźiny 25 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne šwinje 51—54 mk. po 100 puntach s 20 prozentami tary. Cźelata 1. druźiny 45—60 np., 2. druźiny 28—38 np. po puncže rěsneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 17. dezembra: Rjane.

Khěža, 2 hodźinje wot Budyschina sdalena, maßivna nowotwarjena s pinzu a wjelbowanej hródźu, s něhdźe 5 kórzami dobrych leżomnosćzow, trajne dźěko wo wßy, sa dźełacźerjow abo rjemjeßlnikow ßo hodźaza, je tunjo a s małym napłacźenjom na pschedań. Dalsche je shonicź pola **Augusta Heydena** na mnischej haßy cźišło 1.

W Małym Pschěsdrjenju pola Małeho Wjelkowa je **khěža** cźišło 4 se 192 □prutami pola a sahrody na pschedań. Dalsche je tam shonicź.

Awkzija.

Pónděelu 20. dezembra dopołdnja wot 9 hodźin ma ßo 10 minutow wot Noweje Wßy pola Njeßwacźidła 40 loßow stejazeho khójnoweho wužitkoweho a palneho drjewa na pscheßadźowanje pschedawacź.

Shromadźišna pschi Pßowjanskim pucźu.

August-Herrmann.

Najlěpschi **salsowy pólver** a **restituzionski fluid** porucźa **haptyka w Rakezach.**

Wschě druźiny cźrjewow

k dźełanju kołbaßy porucźa pschedawarnja cźrjewow **A. Eisslera** na žitnych wikach 16.

Kosaze kóžki

kaž też wschě druhe ßyre koże kupuje po najwyschschich płacźišnach **Gustav Naucke** na garbarskej haßy 16.

S dobom pschi potrjebje na ßwój bohaty skład bjesmolnych pjelzowych kožow kedźbliwe cźinju.

Kosaze, nasymske, cźelaze, howjase, sajecže, korniklaze koże kupuje pschezo po najwyschschich płacźišnach **Heinrich Lange** pschi ßerbskej katholskej zyrkwi.

Kosaze koże,

sajecže, karniklaze a wschě druhe koże kupuje po najwyschschich płacźišnach **L. Fleischer** na swonkownej lawskej haßy 18.

Drjewowa awkzija.

Na **Njeßwacźilskim majoratskim revěrje** ma ßo šlědowaze wužitkowe a palne drjewo, a to:

pónděelu 20. dezembra 1886

dopołdnja wot 10 hodźin

40 khójnowych schtomow, $^{15}/_{23}$ cm ßrjedźn. tołstosće, $^{12}/_{15}$ m dołhich,
14 " klozow, $^{20}/_{30}$ " hornjeje " $^{3}/_{5}$ " "
3 khójnowe žerdźe,
47 rm. khójnowych schcźěpow,
25 " " kuleczkow,
40 " " pjeńkow,
4,5 stotnjow khójnowych walcźkow,
24 rm. khójnoweje walcźiny,
33 khójnowych wulěßowanych dołhich hromadow;

wutoru 21. dezembra 1886

dopołdnja wot 9 hodźin

104 rm. khójnowych palnych schcźěpow,
5 " brěsowych kuleczkow,
3 " " pjeńkow,
80 " khójnowych pjeńkow,
11,5 stotnjow khójnowych walcźkow,
200 rm. khójnoweje walcźiny,
3 brěsowe dołhe hromady

s wuměnjenjom naßadźowanja a pod tu swucźenymi wuměnjenjemi na pscheßadźowanje pschedawacź.

Shromadźišna 20. dezembra w drjewnischcźu w rucźizy (Rothschütz) pola Rakez a 21. dezembra w drjewnischcźu wotdźělenja 19 pschi Nowo-Wjeßnjanskim pucźu.

Hrabinske lěßowe sarjadnistwo.
H. Niepraschk.

Hěblowane schpundowanja

zyle ßuche, 24 a 30 mm. ßyrokje, pschedawa tunjo **Dr. Holbjan** w Budyschinje pschi dwórnischcźu.

Mydlarńja H. Lehmanna

w Budyschinje

na hornjerskej haßy cźišło 3 a na žitnej haßy cźišło 3

porucźa šlědowaze wudźělki po poniženych płacźišnach w snatych dobrych druźinach:

jadriwe mydło I (kalijowe mydło)	**punt po 45 np.,**	
jadriwe mydło II	" " 40 "	
žiwizojte jadromydło	" " 40 "	
Eschwegske mydło	" " 36 "	
cźišcźaze mydło	" " 30 "	
jendźelske běłaze (błejchowaze) mydło	" " 20 "	
masne mydło	**punt po 22 a 25** "	
kryšt. soda	**punt po 5** "	

pschi wotewsaću 5 puntow ßo płacźišny poniža,

rajßowu a pscheńcžnu schterku,
petrolej a ripikojty wolij po najtunischich płacźišnach.

ff. muka k kołaczam

hachtl hižo po 85 np.

je dostacź **w młynje w Brěsynje.**

Durschthoffske ßuche drožđże

porucźa wschědnje cźerstwe **Schmeißez pjekarńja w Budestezach.**

Serbske spěwarske knihi

w wulkim wubjerku, **derje swjasane,** porucźa po najtunischich płacźišnach **Louis Gastorff** 7 na schulskich hrjebjach 7, na rózku ßukelnskeje haßy.

Dobrowólne pschesadźowanje.

Na žadanje herbow khěžkarskeho žiwnoscerja Michała **Kozora** w Hajnizach maja so lezomnosće, k jeho sawostajenstwu słuschaze, a to:

a) **khěžkarska žiwnosć** cźišło 9 wopalneho katastra a fol. 12 lezomnostnych a hypothekskich knihow sa Hajnizy, wobstejaza se sahonow cźišło 13, 16a, 16b, 42 Hajniczanskich a cźišło 12 Raschowskich sahonskich knihow, po sahonskich knihach — h. 89,9 arow = 1 aker 187 □prutow lezomnosće wopschijaza a se 37,21 dawkskimi jenosćemi napokožena,

b) **pólna a kuczna lezomnosć** fol. 17 lezomnostnych a hypothekskich knihow sa Hajnizy, wobstejaza se sahonow cźišło 44 a 45, po sahonskich knihach — h. 44,00 arow = — aker 239 □prutow wopschijaza a s 13,38 dawkskimi jenosćemi napokožena,

kotrež lezomnosće su so wot wjesnych grychtow hromadże na 4350 mk. — np. taksěrowake,

7. januara 1887 dopołdnja ½12 hodźin

w **Hajnizach na městnje samym** dobrowólnje na pschesadźowanje pschedawacź.

S pokasanjom na wuwěschtk, na tudomnym sudnistwje a w hosćenzu k hajnkowni w Budestezach wupoisnjeny, wopisanje lezomnosće kaž tež pschesadźowanske wuměnjenja wopschijazy, so na kupjenje smyśleni pschesroschuja, so bychu so na spomnjenym dnju w postajenej hodźinje **w Kozorej khěžkarskej žiwnosći w Hajnizach** sešchli, so k sadźenju pschipowjedli, swoju płaczenja-kmanosć dopokasali a dalsche wotczakali.

W Budyschinje, 11. dezembra 1886.

Kralowske hamtske sudnistwo.
Meusel. 361.

E. Rafeld,

knihiwjasarnja a papjerowa pschedawarnja
w Budyschinje na kotolskej hasy 30,

porucza tunjo w wulkim wubjerku **nowe portemoneje, zigarowe etwije, pisanske a sudźbne mapy, spěwanske knihi, fotografijowe albumy a wobkuki,**

sbožopschejaze khartki,

basniczkate a wobrasowe knihi, modellěrowanske listna, wobrasy, pisan papjeru, protyki, pisanskn potrjebu atd.

Dobre a tunje wobstaranje wschěch knihiwjasarskich dźěłow.

Mužaze a hólczaze klobuki,

najwjetschi sklad wschěch nowosćow, **spodźiwnje tunjo;**

filzowe stupnje a tosle,

najwubjernischi wudźěłk, wulki sklad,

pschedeschczniki

jenož s dobrych wodunjepschepuschczatych a barbunjepuschczatych tkaninow,

mězy sa muzskich a hólzow, **krawaty, khornarje, manschety, schemisety** atd.,

wscho w najbohatschim wubjerku po snatych **jara tunich płaczisnach.**

Hugo Lehmann na bohatej hasy 22.

K schczisnam, kwasam a druhim swjedźenjam, wosebje hosćenzarjam swoje **jednore a dwójne palenzy,** toho runja wubjernje dobre **likěry** po jara tunich płaczisnach poruczamoj. **Ginzel & Ritscher,**

destilazija na wulkej bratrowskej hasy 6.

Drogowe khlamy k slotemu worlej

na kamjeńtnej hasy 3. **Strauch & Kolde** na kamjeńtnej hasy 3

poruczeja k kupowanju **hodownych darow**

swój bohaty sklad

schokoladow, vanille, theja, kakao, ruma, araka, kognaka, punczowych eszenzow a likěrow, wina, wonjawkow, mydłow,

zigarow a zigaretow,

pychu sa bożodźěsczowy schtom

s rukowanjom najlěpscheje dobrosće a tunich płaczisnow.

K pěknemu a rjanemu dźěłanju

fotografijow kóždeho waschnja

porucza so

fotografisko-artistiski atelier

Alex. Matthaeya dwórskeho fotografa nasł.

Alfr. Schreibera

w Budyschinje, na schulskej drósy 3.

Jeniczka pschedawarnja sa Budyschin, Lubij a wokolnosć **Meyerowych schpihelowych a wobrasowych wobłukow.** (Sakitany mustr a belg. patent.)

A. Schöncke,

knihiwjasarnja a papjerowa pschedawarnja

1 na hauensteinskej hasy 1, prjedy butrowej hasy,

porucza w wulkim wubjerku tunjo **spěwarske knihi,** do somota swjasane, se sankom a w kožanym swjasku, **fotografijowe albumy, domjaze johnowanja, wobluki, sapisne knihi, listniny, notizknizki, biblije, pisne knihi, rysowanske knihi, schifrowe tafle, wobrasowe knihi, basniczkaze knihi** a **knihi** sa **mlodosć, kuchinske knihi, indianske powjedanczka, spěwniki, portemoneje, drjewjane schite kaschcziki** a tajke sa **toilettu, pisne mapy, schulske tosche, rysowanske mapy, pjerowe kaschcziki, wolojniki, pjera, tintu, sbožopschejaze khartki, kmótsjaze listy, protyki, listnu papjeru, kuwerty, pisann papjern, wobrasowe listna, worjechowe sloto** a **sklěbro, sloczane** a **sklěborne nicze, jandźele** sa **bożedźěsczowe schtomy** atd.

Sasopschedawarjo dostanu wysoki rabat.

Njepaleny khosej

punt po 80, 90, 100 np. atd.,

sylny a jara derje skodźazy, porucza jako něschto jara tunje

Th. Grumbt

w kupnizy a na swonkownej lawskej hasy.

Pschedźenak,

protyka sa Sserbow na lěto 1887, je wuschoł a je dostacź sa 25 np. w wudawarni Serbskich Nowin.

†

Štwórtk 9. decembra ½10 hodźin rano wusny w tym Knjezu swojim zbóžniku w Drježdźanach

Knjez Komornik a Kral. Krajny Radźićel

Alfred Alexander Kajus Baron a Knjez z Löbensteina nad Łazom.

Jeho ćěło je so sobotu wječor w Łazowskim swójbnym pohrjebnišću swjatočnje khowało.

Serbskemu ludej ma to podwolnje wozjewić

W Mjenje Zawostajenych

Kh. J. Waltař, duch.

Jabluka a worjechi

ßu na pschedań pola

fahrodnika **Pětschki** w Hlinje.

Zigarowe ſbytki a **wubrakowane zigary** po ¼ ſtach ſawalene, kaž tež **rjepikaty tobak** porucza

Ernst Küntzel

na dwórniſchćowej dróſy ſ napſchecźa piwarnje.

W wudawarni Serbskich Nowin je dostacź:

Maly katechismuß

Dr. Marcźina Luthera

ſe ſchpruchami ſ biblije, zyrkwinſkimi khěrluſchemi a khoralnymi hłoßami.

Wuknienja atd.

podał **Jurij Jakub,** farař.

Sswinjaze pleza

kupuja ßo

w **hoſcźenzu „k jandźelej“.**

Strowe kruſchwinowe drjewo, niz mjenje 6 zolow, kaž tež **ſtrowe wólſchowe drjewo,** niz mjenje 12 zolow ßylne, kupuje po najwyſchſchich płaćźiſnach

mechaniſka pſchadownja w Hajnizach.

Roßowany ſtwjelzowy abo njetrjeny len, kaž tež **wutrjeny len** kupuje kóždu dźělbu po najwyſchſchich płaćźiſnach

mechaniſka dźěłopſchadownja w Hajnizach.

A. Mager

na ßerbſkej haßy

pſchedawa a porjedża **cźaßniki** derje a tunjo.

Sa Njeßwacźidło a wokolnoſcź

porucza ßo k **wuporjedźenju** a cźiſćenju noſcheneje draſty tunjo

Jurij Domaſchka,

krawſki miſchtr w Njeßwacźidle.

Palma měra

na row

njebo **Marje Lejny** rodźeneje Sarinkez ſ Hnaſchez,

mandźelſkeje **Khorle Bohuwěra Schneidera,**

ſerźanta pola 103. regimenta w Budyſchinje.

Ssmjercź huſto do tych domow khodźi,
Tam, hdźež ju rady njewidźa,
A ſahe w młodych lětach wodźi
Pſches krótku khoroſcź ſe ßwěta,
Bjes tym ſo ſtary, braſchny, khudy
Je ßej a ßwojim wobcźežny,
Kiž ßo ßnadź nima najeſcź druhdy
A na ßmjercź cźaka wſchitke dny.
A tak po Božej woli dźěſche
Ta luba ßmjercź tam do Hnaſchez,
Hdźež młoda macź tam w njedź'lach běſche
We lubym domje Sarinkez.
Ta, hdyž bě cźežko porodźiła
Toh' ßwojoh' ßynka prénjeho,
Bě ſchtyrnacźe dnjow hiſchcźe žiwa,
Wſchě lěkařſtwo bě podarmo.
Ta w Hnaſchezach bě narodźena
Wot ſprawnych ſtarſchich Sarinkez
A w Huſzy w Božim domje ſchcźena,
Hdźež wona — kaž ja mózu rjez —
Je rjane lube ßerbſke mjena,
Te „Marka, Leńka“ dostała
A je, hdyž běſche doroſcźena,
Sso pſchezo k Sserbam dźerźała.
A hlaj, hdyž ſchěſcź lět ſtara běſche,
Dha nětjeſche hicź do ſchule,
Do kotrejž pſchezo rady dźěſche,
Hlaj, ſchula bliſko we wßy je.
Hdyž ſchtyrnacźe lět ſtara běſche
A ſchuliſki cźaß ßo dopjelni,
Na pacźerje do Huſki dźěſche,
Sslub ſchcźeńſki też tam wobnowi.
Je pon, kaž lubi ſtarſchi chzychu,
Wſchak ſ dobrej khwalbu ßłužiła,
A hdyž dwě lěcźe ſaſchła běchu,
Te ſchwalcźiſtwo też nawukła.
Bě wot młodoſcźe ſtrowa, cźiła
A do wſchoh' dźěła wuſchikna,
Bě pobožna a dobrocźiwa
A lubowaſche Jeſuſa.
Hdyž bjes poł lěta dopjelniła
Tu bě lět tſi a dwajeczi,
Dha je ßo potom woženiła
Po woli nana, macźerki.
Ssej jako cźeßna knjeżna wſaſche
Toh' cźeßnoh' knjeſa Schneidera,
Sso loni w Huſzy wěrowaſche
Toh' pjatnatoh' novembera.
Jej' mandźelſki, tón je a běſche
Serźanta pola wojakow,
Kiž něſchto lět ỳſchcźe ßłužicź chzyſche
Po' regimenta w měſcźe jow.
Hdyž wona ſtarſchich wopytaſche
We Hnaſchezach pſchi kermuſchi,
Dha Bóh ju nahle wotwołaſche
Po jara cźežkim porodźi.
Hdyž w mandźelſtwje bě była žiwa
Tu lěto, haj, bjes tydźenja,
Je wona pſches ßmjercź wopuſchcźiła
Toh' ßynka „Klemens Alwina“
A ßwojoh' luboh' mandźelſkeho,
Też luboh' nana, macźerku
A ßotru — bratra ſrudźeneho,
Joh' ſtarſchich też, kiž žiwi ßu.

Tak wona pſches ßmjercź wotßal dźěſche
Toh' ßedmeho novembera,
Kiž lětßa runje njedź'lu běſche,
Bu na to ßrjedu hrjebana.
We kaſchcźu rjenje wupyſchena
Wſcho wo nju ſrudnje płakaſche,
Bu tam do rowa położena,
Kiž we wßy tam kaž doma je.
Ta pſchiwoła nětk ſ njebjeß dele:
„Ach njeplacź, luby mandźelſki,
Bóh na tebje nětk cźežke ſcźele,
Hdyž naj' tak ſahe roſdźěli.
Ja wěm, ſo ty mje lubowaſche,
Kaž ja cźe ſ žyłej wutrobu,
Duž troſchtuj ßo a njebudź w ſtraſche,
Mje ſaßo nam'kaſch we njebju.“
Te dźěcźatko, mój nano, waſche,
Kiž nětk po' dźěda — wowki je,
Wo tym wſchak njebudź w žanym ſtraſche,
Te žanej' nuſy njeſměje.
Te budźe, nětk też wothładane
Tu ſ pra ej wěrnej luboſcźu
A ſe wſchěm trěbnym ſaſtarane,
Kaž by h'ſchcźe mělo macźerku.
Wy pak też nětk, mój luby nano,
Kiž ſdaleni wot njeho ſcźe,
Wy wſchak te lube dźěcźo ßnano
Nětk wopuſchcźicź tu njeb'dźecźe,
Wſchak je to krej a cźěło waſche,
Je zyle na waß podobne;
Duž njeßmy tola w žanym ſtraſche,
So ſapomnicź je budźecźe.
Wy pak, waj' dźowki, nano, macźe,
Kak cźežko wam nětk tola je,
Haj, wam ßo ßamo wot ßo płacźe,
Hdyž ßyrotku nětk widźicźe;
Też luba ßotra — bratſja jeje,
Kiž huſto wo nju płakacźe,
Ta luba Marja tu wjaz' njeje
A wjaz' k wam dom pſchińcź njebudźe.
Ta je nětk horka w Božim raju
Wot luboh' bratra witana,
Hdźež ßebi nětko powjedaju
Wot Božoh' hnadnoh' wodźenja.
Tón jeje bratr, kiž ſkałał běſche,
Po' Jeńkez w ſkale dźěłaſche,
Tam pſchipoldnju ßo kumpacź dźěſche,
Pak k towarſcham wjaz' njepſchińdźe.
Pſchi kumpanju, dha běſche jeho
Tam Boża ruczka ſajała,
Hdyž ſtarſchi doſtachu wot teho
Tu powjeſcź, kajka ſrudoba!
Tſi lěta ßu nětk dokonjane,
So ſahe w młodych lětach tu
Bu jeho cźěło pohrjebane
We měſcźe tam na Tuchorju.
Duž, luby nano, luba macźe,
Waß je žno ſrudne podeſchłe,
Wy pak ßej myßlicź njetrjebacźe,
So je to Boże khoſtanje,
Ně, Bóh je luboſcź! wón też budźe
Wſchěch waſchich ſ rowow wubudźicź
A tamnu ſtronu rowa druhdźe
Waß w njebju ſ nowa ſjednocźicź.

W mjenje hłuboko ſrudźenych ſawoſtajenych **Pětr Młónk.**

Pjeczwo

ſa bożodźěſcźowy ſchtom

w wulkim wubjerku po tunich płacźiſnach a wſchědnje

cźerſtwe ßuche droždźe

porucza

E. Schütza, pjekařſki miſchtr na ſnutſkownej lawſkej haßy 5.

Pletwa a cźaßnikowe rjecźaſy

ſ wucźeßanych włoßow po najnowiſchim waſchnju dźěła tunjo a derje

Friedrich Wößme, brodutruhař pſchi ſtarych kaſermach.

Młode piwo

ßo póndźelu 20. dez. popołdnju w 5 hodźinach w **Kucźinjanſkej piwarni** pjelni.

Póndźelu 20. dez. popołdnju wot 4 hodźin pſchedawa

młode piwo

Rakecźanſka piwarnja.

„Lipa“

změje, da-li Bóh, jutře njedźelu 19. hodownika popołdnju w 3 hodźinach w Eberweinec hoſćencu swoje měſačne poſedźenje. Přednošeć budźe ſo wo ſkopčku.

Najpřećelniſo přeproſuje

předsydstwo.

Pěkne **wobydlenje** pſchi ſemi, do kotrehož móže ßo hnydom abo 1. haprleje 1887 ſacźahnucź, je w **Tſělanach** cźiſko 9 na pſchenajecźe.

Sskužobne holzy ſa dom, dźowki a wotroczkow pyta pſchi wyßokej mſdźě **Krauſch** na ſadnej bohatej haßy 6.

Wucźobnik.

Hólz, ßerbſkeje rěcźe mózny, ßyn ſprawneju ſtarſcheju, ßo jako wucźobnik pyta wot

Ginzela a Ritſchera

na wulkej bratrowſkej haßy 6.

(K tomu cźißku pſchiłoha.)

Pschiloha k czißku 51 Serbskich Nowin.
Sobotu 13. dezembra 1886.

Hodowna wustajeńza

pola

Fr. Stäckela,

konditarńja a kofejownja na Hoschiz haßy.

Konfitury, chokolady, biskwity,

bożodźěsćzowe pjeczwo,

bonboniery, atrapy, zokrowy a mjedowy tykanz

a Lübeckski marzipan,

praskate bonbony, bożodźěsćzowe muziki.

Najlěpscha twora, tunje placźisny.

K hodam

poruczamoj naschu snatu dobru

5 np. zigaru,

ßylnu czißko 6, miku czißko 4, pschi wotewsaczu 50 scht. w rjanej hodownej wobalzy.

Strauch & Kolde

3 na kamjeńtnej haßy 3, drogowe khlamy k slotemu workej.

Naschn wukhwalenu snatu

4 np. zigaru czißko 3

wschitkim kurjerjam k prusy naležnje poruczamoj.

Strauch & Kolde

3 na kamjeńtnej haßy 3, drogowe khlamy k slotemu workej.

Khosej

w wulkim wubjerku

a w snatych derje a czisćze ßkodźazych druźinach poruca tunjo

Richard Neumann.

K hodownemu pjeczenju

porucza

zokor drobny a zyły,

rósynki małe a wulke,

wschelake **korjenja**

Hermann Gruhl

pschi theatrje.

Lutowansku a měschanu butru

k pjeczenju

po najtunischich placźisnach porucza

Hermann Gruhl

pschi theatrje.

Gustav Klöppel

prjedy **Adolf Wagner**

na hauensteinskej haßy

(na prěcznej haßy bjes bohatej a ßerbskej haßu).

Dźěłarńja a skład

sa

optiske a mechaniske wězy

(bryle, hladadła, thermometry atd.).

Porjedźenja po tunich placźisnach.

Sswój snaty

běły plat sa czeledź

8/4 schěroki

poruczam k hodam po najtunischich placźisnach.

H. Kayser

na zitnej haßy.

F. A. Sturm, optikuß

w Budyschinje na hłownym torhoschczu pschi radnej khěži,

porucza czesczenym Serbam wulki wubjerk **optiskich wězow** k bożodźěsćzowym daram.

Wschě wuporjedźenja, do tohole rjemjeßła ßłuschaze, ßo derje a tunjo wobstaraju.

So bych ßwój wulki skład **lampow** něschto pomjeńschił, pschedawam je wot dźenßnischeho dnja po fabrikskej placźisnje a to ruczne lampy po 40 np., scźěnske lampy po 50 np., wißaze lampy po 1 mk., tykanzowe blachi, wuhlowe kaschcze, wódne khany, bowy, krjepjawy, mlocźenki a mlokowe khany jara tunjo.

Hermann Rachlitz, klampnař na zitnej haßy 10 a Hoschiz haßy 24.

Jablukowe wino,

wschelake jahodkowe a ßadowe schampanske wino, mußěrowaze ßadowe limonady a bowle,

ßadowe kißało,

wubjerne k ßolotwi, k kładźenju atd.,

sodown a selterisku wodu,

pschezo czerstwu pjelnjenu, porucza

Hornjołužiska ßadowa tłóczerńja

dr. Herrmanna a dr. Wetzki

na sadnej bohatej haßy 3.

Gustav Rämsch

21 na bohatej haßy 21

porucza

pißane wobrasowe listna 25 listnow po 60 np.,

pißanu ßwětku papjeru 25 listnow po 35 np.,

běłu zidźanu papjeru 25 listnow po 15 np.,

czerwjenu zidźanu papjeru 25 listnow 40 np.,

listnu papjeru 100 listnow po 40 np.,

listne kuverty 100 listnow po 25 np.,

protyki k wottorhanju schtuku po 35 np.,

pißne knihi we wschěch liniaturach duzent po 80 np.,

pißadka, kaž ßu pschedpißane, duzent po 30 np.,

wobrasowe knihi hižo po 3 np.

Wschě druźiny

tintow, wokojnikow, konzeptneje papjery

po najtunischich placźisnach.

K hodam

poruczam po najtunischich placźisnach

ff. mlěty zokor

ff. zyły zokor

ff. łompowy zokor

ff. rósynki

ff. korinthy

ff. mandle

A. E. Soba na Židowje.

ff. Frankfurtisku

margarinsku butru

porucza tunjo

A. E. Soba na Židowje.

Nožerńja a parna točzerńja
Oskara Buttera
na schulskich hrjebjach 11, blisko theatra,

pschedawa wulku dźělbu **saćnych, tranžerskich, rěsniskich, rubanskich** a **žykaćnych nožow, nožow k brodutruhanju, nožizow, khofejowych mlynow, maschinow k kraćzu khlěba, schatyžimanske maschiny** atd. po jara tunich płaćizinach k praktiskim hodownym daram.

Emil Adler, cžažnikař
(prjedy Carl Vitzky)
w Budyschinje na swonkownej lawskej drózy
s napschecža běłeho konja,

porucža k hodownym daram swój derje srjadowany skład wschěch druzinow **dybsaćnych cžažnikow, sćěnskich cžažnikow, regulatorow** s rukowanjom po poměrnje cžažu tunich płaćizinach dobroćiwemu wobkedźbowanju.

Wuporjedźenja žo na najžwěrnischo a derje po tunjej płaćizinje wobstaraju.

Emma swud. Vorwerckowa
na hłownym torhoschću s napschecža hłowneje straže
swój wulki skład
paletotow, pjeslow a plüschowych jakow
po tunich płaćizinach
dobroćiwemu wobkedźbowanju porucža.

Mydlańja Herm. Puya
w Budyschinje na žerbskej haży
porucža

jadriwe mydło, dobre žuche	punt po	40	np.,
jadriwe mydło, cžerwjene a módre	„ „	36	„
žołte wóskowe mydło I	„ „	40	„
žołte wóskowe mydło II	„ „	30	„
soda	„ „	5	„
schterku	„ „	22	„

masne mydło, selene mydło, petrolej, wschě artikle dobre a po najtunischej płaćizinje.

E. Boëtius a žyn
w Budyschinje
na bohatej haży 28 pschi wrotach
dowolataj žebi k lětuschim hodam
swój bohaty skład
słotych a žłěbornych **narućznizow, broschow, nawuschnikow, cžažnikowych rjećasow, rjećasow wokolo schije, médaillonow, kschižow, granatow, korallowych tworow, pjerscheńjenjow** a wschelakich druhich wězow po najtunischich płaćizinach poručećz.

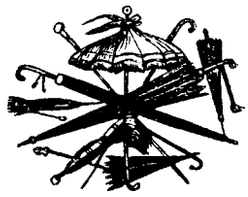
Herrmann Darschau, schtrympańja
na schulerskej haży cžisło 1

cžesćenym Serbam w Budyschinje a wokolnosći s tutym najpodwolnischo k nawjedźenju dawa, so žo jeho **snate cžežke schtrympowe twory** žobotu a hermank w budże wjazy njepschedawaju, ale jenož w jeho khlamach na **schulerskej haży 1.**

Wjetscha dźělba nasadstajenych **wołmjanych schtrympow** je po jara niskich płaćizinach na pschedań.

H. M. Schmidt
na
hlownym torhoschću
porucža swój
wulki wubjerk

modnych, jara trajnych pschedeschćnikow, wožebje **„saruženu tkaninu"** s wołmy jako s zyła **barbunjepnschežatu** a wožebne **gloria-pschedeschćniki** po jara tunich płaćizinach.

Wuporjedźenje a poćehnjenje pschedeschćnikow derje a tunjo.

Jara dobry paleny khosej
punt po 1 mk., 1 mk. 20 np. a 1 mk. 40 np.
porucža **Th. Grumbt**
w kupnizy a na swonkownej lawskej haży.

Skladnostna kup.
Cžistowolmjane
tkaniny k žuknjam,
Hajnichske dźěło, 7/4 schěroke, pschedawam, so bych je skerje a lěpje wotbył, stary łóhcź po tunjej płaćizinje 1 mk.
H. Kayser
na žitnej haży 10.
Skladnostna kup.

Tunio. Tunio.

H. Hornowa
drastowa fabrika
25 na bohatej haży 25.

So bych swój wulki skład **mnjazeje, žonjazeje a dźěćazeje drasty** pomjenschił, ju po slědowazych płaćizinach pschedawam:

symske swjerschniki s dubla	hižo po	9	mk.,
symske swjerschniki s flokoneja	= =	11	=
symske swjerschniki s diagonala	= =	10	=
symske swjerschniki s reige	= =	14	=
polswjerschniki podschite	= =	9	=
hiple	= =	6	=
hólcžaze paletoty	= =	4	=

hólcžaze wobleczenja a **župany** k hodownym daram w wulkim wubjerku.

Wuměnjenje po swjatych dnjach je rad dowolene.

H. Hornowa drastowa fabrika
25 na bohatej haży 25.

J. G. Schneider
na snutskownej lawskej haży 12
pschi lawskej wěži
porucža najwjetschi skład **cžažnikow** wschěch druzinow, **Bernskich hudźbnych hrajadlow** a **cžažnikowych rjećasow.**

Nowe sofy

hižo po 27 mk.,

pjerate matrazy

po 19 mk.

po měrje derje a trajnje dźěłane porucza

Albert Lißak, tapezěrař

na šnutskownej lawskej haßy 10

po 2 schodomaj

w domje knjesa pschekupza Engerta.

Syrop

punt po 12 np., jara ßłódki, porucza **Hermann Klemm**

na bohatej haßy.

Khosej

wot najtuńischich hacž do najlěpschich druźinow, jara derje ßłodźazy, porucza **Hermann Klemm**

na bohatej haßy.

Jerje

rjane tucžne ryby

porucza po tunich płaćišnach **Hermann Klemm**

na bohatej haßy.

Rjepikaty tobak

njeroskraty najlěpschi amerikanski

punt po 34 np.

porucza

Gotthard Behrends

na Hoschiz haßy 42.

Tuni khosej

kupuje ßo hischcje pola **Gotthard Behrendsa**

na Hoschiz haßy 42.

Najlěpschi

zokrowy syrop

punt po 16 np.

porucza

Gotthard Behrends

na Hoschiz haßy 42.

Nowe jerje

wulke tucžne ryby

mandel po 50 np.

pola **Gotthard Behrendsa**

na Hoschiz haßy 42.

Syrop

punt po 16 a 20 np., ßłódki a cžišcze ßłodźazy, poručžataj

Ginzel & Ritscher

na wulkej bratrowskej haßy 6.

Butra!

Měschanu butru,

lutowanšku butru

w bowach a wuwaženu, najlěpsche druźiny, porucza wot cžerstweje poßyłki

Gustav Poser

na jerjowej haßy.

Herm. Beermann

prjedy na mjaßowym torhoschcžu,

nětko na **šnutskownej lawskej haßy 6.**

Za hodowne dary najtuńsche žórło k kupowanju!

Dokelž ßym twory wurjadnje **tunjo kupił,** móžu je tež **po tunich płaćišnach pschedawacź** a so bych je **rucže wotbył,** ßo s **małym wužitkom** spokoju.

Saßopschedawarjo, krawzy, schwalcže, tapezěrarjo, kóžkarjo atd. dostanu ßamo pschi najmjeńschej kupi **najnižsche** en gros-płaćišny.

Drastne tkaniny:

1 **pißana kroasejowa roba,** 16 łóhcžow, 4 mk.,
1 **jaßnobarbna krepowa roba** 5 mk.,
1 **cžišťowołmjana trundlata roba** 5½ mk.,
1 „ **cžorna kaschemirowa roba** 7½ mk.,
1 **ßuknjana roba,** cžista wołma, 15 mk.,
1 **roba cheviot,** kaschcžikata jenobarbna, 13 mk.,
1 **lama-roba,** 7 łóhcži, dwójzy schěroka 4 mk. 20 np. a 7½ mk.,
1 **lustrowa roba** k domjazej drascže, **módrocžischcžowa, katunowa abo warpowa roba,** jara trajna, 2 mk. 40 np., 3 mk. a 3½ mk.,
1 **cžišťožidźana merveilleuxowa roba,** 15 łóhcžow, 27 mk., **roby krótkeje měry** pod płaćišnu.

Moarej k ßuknjam, ßmužkate **tkaniny k spódnim ßuknjam** 36 np., **plüsch k wobßadźenju drasty** łóhcž 2 mk., **woprawdźity ßomot** po 130 np., **cžorny patentßomot** po 50 np., pißany 85 np., wołmjane kaschcžikate **podschiwki** sa swjerschniki łóhcž 65 np. a 150 np., **dobre tkaniny k ßuknjam** 30, 35 np., **dwójne tkaniny k ßuknjam** 55 np., **barchent k koschlam** po 16 hacž 40 np., **hotowe koschle sa mužow a žony** po 150 np., **dubl** łóhcž 2 mk., **plüsch k jakam** 130 np., krimmer a plüsch k wobßadźenju po 110 np., **bukkin,** 10/4 schěroki, cžista wołma po 185 np., **kaßinety** a **tkaniny sa khokowy** łóhcž po 35 np., **zwjernowe gardiny,** wobłukate, łóhcž po 22 np. hacž 50 np., **pißane gardiny** po 16 np., jutowe gardiny 26 np., **płat k rukowam** po 25 np., **möblowy damast,** 10/4 schěroki, po 70 np., möblowy ryps po 140 np., **drell k matrazam,** 136 cm schěroki, łóhcž 50 np., tkaniny, po kotrychž ßo běha, po 25 np., **tepichi** po 5¾ mk., woßebne **plüschowe tepichi** po 15 mk., kožowe pschedłohi s plüscha se swěrjecžowym wobrasom po 125 np., **kožowe płachty a blidowe ruby** po 150 np., **blidowe ruby** se schnóru a cžecžikami po 190 np., **deki na komody** 1 mk., **deki na schwalcžiske blida** 75 np., **kožowe tkaniny** po 22 np., pjerje njepschepuschcžate wupjerki 31 np., **módry płat k schórzucham** 35 np., běły **płat,** 6/4 a 12/4 schěroke, módre schórzuchi, hotowe seschite, 65 np., cžišťopłatowe s lazom 85 np., **hotowe rubischcža k rjedženju** 18 np., pißane **dybsacžne rubischka** po 20 np., **běłe cžišťopłatowe rubischka** duzent po 2 mk., **židźane a wołmjane rubischka** sa mužskich a žónske po 45 np., **wulke barchentowe rubischcža** po 45 np., **židźane rubischka sa mužskich** 2 mk. 40 np., **dobre fylzowe spódnje ßuknje** 2½ mk., **taillowy köper** 19 np., **dwójne ßukno** 16 np., **gazu k podschiwkam** 12 np., **rukawowe podschiwki,** hładke, kaschcžikate a ßmužkate, łóhcž po 11 np., **dobry schwejchowy lustr** łóhcž 23 np., běły shirting po 10 np., pikej, pikejowy barchent, žerdźowy płat po 23 np., **trikotowe taille** najlěpscheje druźiny 4 mk., **rubischcža k wobwěschenju** po 4½ mk., **konjaze deki** po 3½ mk.

Mantle pschedeschcž s khornarjom a bjes njeho, **symske mantle, paletoty, kola** a **haveloki** po **ßměschnje tunich płaćišnach** wupschedawam.

K pjeczenju tykanzow

porucza

najlěpschi korjenjowy wolij, zitronowy wolij, ammonium a **safran**

haptyka w Rakezach.

Zigary

kaž wschě druźiny

tobaka

a

zigarety

w bohatym wubjerku,

dołhe woprawdźite

wischnjowe trubki, pěninowe a jantarjowe trubki,

tyšy sa schnupowanski tobak atd.

porucza po tunich płaćišnach

W. H. Conrad

na bohatej haßy 13.

Lubowarjam Straßburgskich tobakowych wudźěłkow k wjedženju dawam, so je — tak wjele hacž ßo žadaju — dale wjedu a so je toho dla poručžam.

Khosej paleny!

Karlowarske měschenje

punt po 1. — mk.,
„ „ 1. 20 „
„ „ 1. 40 „
„ „ 1. 60 „
„ „ 1. 80 „

porucza jako něschto jara wubjerne

Gustav Poser

na jerjowej haßy.

ff. lamane nudle

punt po 24 np.

porucza

A. E. Soba na Židowje.

Jerje

jara wulke po 3, 4 a 5 np.,

15 schț. po 50 a 60 np.

porucza jara płaćišny hódne

A. E. Soba na Židowje.

Khlěb

k wuměnjenju a k kupjenju,

zalty,

pschenicžnu a ržanu muku

porucza

khumschtny mkyn w Scheschowje.

Khlěbowe płaćišny:

I. druźina punt po 8½ np.,

10 pt.	8 pt.	6 pt.	4 pt.
85 np.	68 np.	51 np.	34 np.

II. druźina punt po 7 np.,

10 pt.	8 pt.	6 pt.	4 pt.
70 np.	56 np.	42 np.	28 np.

Moja kóžde lěto ſo mějaza

hodowna wuſtajeńza

je wotewrjena a ſo na wſchě, wote mnje ſo wjedźaze wězy, rosſchěrja. Woſebje pſches tunjoſcź ſo poruczа dźělba

draſtnych tkaninow, kaž tež ſymſkich a deſchćznych mantlow.

na žitnej haßy 10, **H. Kayser.** na žitnej haßy 10,

manufakturowe, modotworowe a platowe khlamy a dźěłarńja ſa žonjazu a dźěćźazu draſtu.

Najrjeńſche a najtuńſche

konjaze deki,
puczowanſke deki,
deki na ſofa,
deki na blido a
deki, po kotrychž ſo běha,

poruczа

Ludwig Kuhlmann
w kupnizy.

Jara dobre draſtne tkaniny
woſebje czíſtowołmjane w bohatym wubjerku. Płaczíſny ſpodźiwnje tunje.
Julius Hartmann Sohn
na rózku mjaßoweho torhoſchcza.

Dobry ſyrop
punt hižo po 12 np.,
najlěpſche lamane nudle
punt po 24 np.
poruczа
Arno Möckel
na ſerbſkej haßy 13.

Jerje
jara wulke po 4 a 5 np.,
15 ſchtuk po 50 a 60 np.,
poruczа ſa jara płaczíſny hódne
Gustav Poser.

Mjech ſo ſwěru na moju firmu kłada.

Fotografiſowe a piſßne albumy, liſtnizy a toſche ſa knjenje, piſßne mapy, zigarowe etwije, portemoneje jara trajne, **piſßadła, draſtne dźeržaki, kurjeńſke ſerviſßy, ſcźěńſke mapy, žohnowanja ſa dom,** wſchě družiny **protykow** a kraßne **nowolětne khartki** w wulkim wubjerku po najtuniſchej płaczíſnje poruczа

knihiwjaſarńja a papjerowa pſchedawarńja
Guſtava Rämſcha
na bohatej haßy 21.

K pſchedſtejazym hodam poruczam ſwoju

rjanu jadriwu pſcheńczmu muku.

Tež dawam k nawjedźenju, ſo je w pjekarni knjeżny **Selmy Lorenzez** w **Kelnje** pſcheńczna muka wote mnje w dwěmaj druźinomaj dóſtacź.

Handrij Schuba w **Delnjej Hórzy.**

Rjane wulke rózynki
punt po 25 np.
poruczа
Richard Pötschke
pſchi torhoſchczu
pódla měſchczańſkeje haptyki.

Turkowſke ſłowki
najrjeńſche a najwjetſche, kotrež ſu doſtacź, poruczа hiſchće tunjo
Moritz Mjerwa
na mjaßowym torhoſchczu,
deſtillazija najlěpſchich likěrow.

Jerje
po 4 a 5 np., mandl po 50 np.,
kopu po 2 mk. poruczа
Th. Grumbt.

Knjeſam wobſtejerjam konjow poruczamoj ſwój ſa dobry ſpóſnaty

pa. maſchinſki wolij,
pa. kopytny mas,
mas ſa grat (kožowy mas) a
kolmas, czíſty a njefalſchowany.

Paur & Co.
w Draždźanach,
chemiſka fabrika.

W Budyſchinje pola **Arna Möckela** na ſerbſkej haßy.

P. Kneifelowa
włoßowa tinktura,
dopóſnaty najlěpſchi, **je-li niz jeniczki wo prawdźe ſprawny ſtrědk** pſche wupadowanje, kaž tež k pſchiſporjenju włoßow (njech ſo czítaja wopißma a wjetſche naweſchtki). Tule tinkturu ma w Budyſchinje jenož **Ernſt Mittaſch** pſchi ſchuleriſkich wrotach czo. 1 w bleſchach po 1, 2 a 3 mk. na pſchedań.

Wukaſanje a pſchewjeſne piſßma dawa
Albert Meiſel w **Budyſchinje.**

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 52. **Sobotu 25. decembra 1886.** **Lětnik 45.**

Čjesćeni wotebjerarjo **Serbskich Nowin,** kotsiž chzedża sa nje na **1. schtwórtlěto 1887** do prědka płaćicź, njech nětko **80 np.** w wudawarni Serbskich Nowin wotedadża. — Čji, kotsiž ßebi Serbske Nowiny psches póst pschinjesćź dawaja, njech tola njesapomnja, ßebi je tam bórsy skasacź. Na schtwórtlěto sapłacźi ßo sa Serbske Nowiny na sakskich a pruskich póstach, kaž tež w druhich krajach němskeho khěžorstwa **1 mk.**, s pschinjeßenjom do domu **1 mk. 15 np.** — Serbske Nowiny s pschikłohu **Serbski Hospodar** płacźa na póstach **1 mk. 25 np.**, s pschinjeßenjom do domu **1 mk. 40 np.**

Swětne podawki.

Němske khěžorstwo. Khěžorstwoßejmska komišija, kotraž ma wo pschedkosy sa rosmnoženje němskeho wójska wuradźecź, je prěnje cźitanje skónczika. Druhe cźitanje smeje ßo hakle ßrjedź januara. Namjet wójnskeho ministra, so by komišija pschedkohu hischcźe do hód dowuradźika, je ßo sacźißnuł. Tak budźe khěžorstwowy ßejm wo rosminoženju wójska hakle kónz januara wothłoßowacź móz. A hdyž ßo pschi druhim cźitanju w komišiji wěz saßo njetrjebawschi do dołhoscźe cźehnje, móże ßo stacź, so pschedkoha hischcźe posdźischo pscheđ khěžorstwowy ßejm pschińdźe. Nadźija, kotruž je němski khěžor w nastupanju poßylnjenja wójska na ßejm stajił, ßo po sdacźu njedopjelni. S dotalnych wobsamknjenjow komišije je jaßnje widźecź, so ßo wot doprědkarskeje a zentrumskeje strony jara mało abo niczo sa poßylnjenje wójska wotcźakacź njemóże. Pschi prěnim cźitanju je ßo město žadanych 41,000 muži wot komišije jenoż 22,000 pschiswolilo, a to niz na ßydom lět, ale jenoż na pruhu na jene lěto. Njedźiwajo tutoho wobsamknjenja pak hischcźe wusamknjene njeje, so ßo zentrumska strona tola hischcźe sa pschiswolenje wojerskeje pschedkohi dobycź da. Hdyž zentrumska strona s jenej ruku dawa, chze s druhej bracź. Po tutej saßadźe ßo wona tež pschi jednanju wo powyschenju wójskoweje mozy skoźuje. Zentrum je w komišiji se žadanjom wustupił, so by ßo duchownym wojerska ßkužba spuschcźika. Jeli so knjeżerstwo zentrumskej stronje napschecźo pschińdźe, ßnadź zentrum ßwój hłóß sa knjeżerstwo woteda. Nadpanuło je, so je ßo wójnski minister na jara pschikhilne a pschecźelniwe waschnje wo wußwobodźenje duchownych wot wojerskeje ßkužby wuprajił. Sda ßo, so budźe to płacźisna, kotruž zentrum sa pschihłoßowanje k wojerskej pschedkosy dostanje.

— Bołharska deputazija je sańdźeny tydźeń w Barlinje pobyła. Jej je ßo tam jara symne pschijecźe dostało. Barlinske wobydlerstwo deputaziju ani wobkedźbowanja hódnu njemějesche, a knjeżerstwo s njej tak wobkhadźesche, so ßo wot njeho jako deputazija ani sastojnszy ani njesastojnszy njepschija. Ssobustawy deputazije ßmědźachu jenoż hrabju Herberta Bismarka wopytacź, tola khróble niz shromadnje. Woni ßo jenoż s tym wuměnjenjom pschedpuschcźichu, so ßo hrabi Bismarkej jedyn po druhim pschedstajichu. Rosrěcźenje, kotrež ßu jenotliwje se ßynom wjerscha Bismarka měli, je jich drje mało swjeżeliło. Jim je ßo jeniczka rada dała, so dyrbja ßo s Ruskej ßami wujednacź. Němska ßo s tutym wujednanjom naßadźowacź njebudźe a nochze; wona žanych interesow w Bołharskej nima, a toho dla tež ßo wot njeje wotcźakacź njetrjeba, so ßo Bołharjam abo někomu druhemu k luboscźi s Ruskej roskori. Tak je ßo póßłanstwo deputazije rosbiło; duž jeje dalscha wobjeżdka po europiskich knjeżerstwach žaneho samyßka nima. Deputazija pak po sdacźu hischcźe wschu nadźiju spuschcźika njeje, hewak drje budźische ßrjedu do Parisa njewotjěka. Prjedy hacź je wona Barlin wopuschcźika, je ßo wona wot někotrych dopißowarjow Barlinskich nowin wuwoprascheca daka. Po rosprawje nowin „Deutsches Tageblatt“ ßu ßobustawy deputazije prajiłe, so je Alexander Battenbergski wotbyty muž, kotryż ženje wjazy bołharski trón njenastupi. Jemu porokuja, so woprawdźite saßkużby pschipósnał njeje a so je jara stroniski był. Hołe blady ßu, so je Alexander Battenbergski w Ssliwnizkej bitwje rjekowske skutki cźinił. Wón na bitwischcźu pschitomny był njeje tak dołho hacź je ßo wojowało, ale je ßo sa wójskom khował. Wobkedźbowanja hódne je rosjaßnjenje, kotrež je deputazija wo kandidaturje Koburgskeho prynza dała. Deputazija budźische Koburgskemu prynzej bołharsku krónu njeposkicźika, budźische ßo wón ßam jim njepodtykował. Pola awstriskeho knjeżerstwa ßu tajke sjawne ßłowa bołharskich wotpóßłanzow jara njeluby sacźischcź cźinike. Awstriske knjeżerstwo je ßo pschezo prózowało, ßebi sdacźe dacź, so ßu Bołharjo ßami, wot nikoho nucźeni, ßebi Koburgskeho prynza sa wjercha wuhladali. Duž je nětko srosumliwe, so je awstriske knjeżerstwo na powjedatosci bołharskeje deputazije hněwne, a so deputaziji w ßwojich nowinach porokuje, so je na tym wina, so wulkomozy kandidaturu Koburgskeho prynza njepodpjeraju, dokelž je ju w najnjepschihódnischim cźaßu wusmonika.

Franzowska. Nowy franzowski minister swonkownych należnoscźow, Flourens, je s dopißowarjom jendźelskich nowin „Times“ rosrěcźenje měł, w kotrymž je ßwój politiski program roswił. Dokelž je Flourens hacź dotal do zyła njesnaty cźłowjek w politizy był, ßo jeho roskładowanja s kedźbniwoscźu rospominaju. S rosrěcźenja ßlědowaze ßady wotcźischcźimy, kotrež ßu hódne, so ßo na nje dźiwa: „Bołharska należnoscź“, Flourens praji, „je kaž wscho, schtož s orientalskim praschenjom swißuje, jara sapleczena a ßo pschezo bóle sawiwa. Na sboże wona poßrědnje sa naß ważna njeje. Hłowna intereßa, kotruž wona sa naß ma, wobsteji po mojim měnjenju w swjazkach Bołharskeje s europiskimi móznarstwami, s kotrymiž mamy wobkhad. W tu khwilu je hischcźe nadźija, so wulke móznarstwa, kotrychž intereßy ßo s bołharskej należnoscźu dótkaju, wujednanje bjes ßobu dozpija. Ssu mi hižo do prědka prajili, so mi pschikhad bołharskeje deputazije wulke njelubosnoscźe naczini. Tola do toho njewěrju. Bołharskej napschecźo ßmy na tym ßamym stejnischcźu kaž Němska. Naß hakle ßo wona w druhim měscźe dótka, a schtoż mje ßameho nastupa, budu stajnje hotowy, deputaziju runje tak pschijecź, kaž ßu ju w Barlinje pschijeli.

— Něhduschi franzowski minister kulta, Paul Bert, kotrehoż běchu lětża do Tonkina jako městodźerźicźela póßłali, hdźež je pscheđ měßazom wumrjeł, bě w ßwojim wótznym kraju jako ßurowy pschescźěhar kschescźijanskeje wěry znaty. Duž je jara pschekwapiło, so je ßo Paul Bert w Tonkinje do sahorjeneho wěriweho kschescźijana

pschemĕnik. Hdyž biskop Pinaud do Kelsy sacžahnu, k njemu Paul Bert pschistupi, so by jemu w mjenje Franzowskeje sboże pschał, pschi čžimž pschispomni: „W tutym ßwjatočžnym wokomiku spósnawam, hdyž też posdže, woporniwosćz kschesćzijanskich mißionarow; kaž Pawoł, mózu też ja pucz do Damaskußa namakacz.“ Do ßwojeje ßmjercže je Paul Bert Boże wotkasanje wuziwał, a jeho cžĕło je ßo też zyrkwinsžy pożohnowało. Schtó by sa mózne dżeržał, hdyž wón s Franzowskeje do Tonkina wotjĕdże, so wón, kotryž ani do Boha njewĕrjesche, bjes póhanami kschesćzijansku wĕru pschiwosmje!

Rußowska. Hdyž Alexander III. pscheð pjeczimi lĕtami na trón stupi, ßo wot knjeżerstwa wschĕm tamnym poł sabytym sakonjam nowa płaczitosćz da, po kotrychž je židam pschebytk w starej Ruskej sakasany. W nowschim czażu knjeżerstwo s nowa wupschestrjenju židowstwa w Ruskej napschecžo stupa. Židam dyrbja ßo wschĕ wyschsche schule sawrjecz. Nĕkotre gymnasije w Pĕtrohrodże, kotrez buchu hacz dotal wot židowskich wuczomzow wopytane, ßu pschi sapoczatku noweho schulskeho lĕta wschitkich židowskich wuczomzow bjes wuwsacża wotpokasałe. W babjazym wustawje w Pĕtrohrodże žanych židowkow wjazy pschijecz njeßmĕdża. Pschi medizinskej fakulcže w Pĕtrohrodże lĕtßa ani jeneho žida njepschipuschczichu. Też liczba židowskich lĕkarjow ßo samjesuje. Bjes lĕkarjemi Pĕtrohródskeho wokrjeża liczba židow wjazy hacz 5 % wuczinicz njeßmĕ. Židowszy lĕkarjo maja ßo do zyła s Pĕtrohródskich hojernjow wusamknucz, a ßo židowskim prawisnikam sakasacz, ßo s kschesćzijanskimi mjenami mjenowacz. W Moskwje a Twjerje je polizija na stary sakoń dopomnika, po kotrymž ßebi žida žanych kschesćzijanskich ßkużobnikow pschistajecz njeßmĕża, a židow namołwika, ßwojich kschesćzijanskich ßkużobnikow hnydom puschczicz.

— Hacz runje europiske knjeżerstwa wudawaju, so žana wójna njehrosy, ßo we wschĕch krajach na wójnu hotuja. W Ruskej njepschestawajzy wójsko powjetschuja a rosmnożuja. Woßebje ßo na awstriskich mjesach, na Krymje a ßußodnych krajinach wobschĕrne wójnske pschihoty czinja. W Sebastopolskej admiralicže wo dnjo a w nozy dżĕłaju, so by ßo twar wobrónjenych łódżow dohotowił. Wokoło Sebastopola a Balaklawy ßo do morja torpedy puschczeja a podkopy kładu, na brjohach pak ßo elektriske aparaty k sapalenju tutych minow dżĕłaju. Tajke wojerske pohiby ßu ßo w poßlednim czażu nadpadnje wożiwiłe a woßebje je ßo kavallerija rucže k mjesam póßłała. — Kaž s Parisa pißaju, ßo ruske knjeżerstwo prózuje, pjecz stow tyßaz millijonow frankow k wobrónjenju wójska pożczicz.

Mudraczk na wulĕcže.

(Skónczenje.)

Ale jeho měr bĕ jara krótki; njebĕ ßo hischcže do praweho bleczka lehnuł, a tu bĕ saßo ta hara a kramoscźenje. Kaž s błyskom wudyri Mudraczk s koża a hrabnu sa ßwojej pistolu, kotruż mĕjesche hewak na sczĕnje wißajo — ale ta wißasche doma. Hdyž s ruku na symnu sczĕnu dótknu, wobĕża jeho strach, hacz też to to žane scherjenje njeje? w tymle starym twarjenju? Ale nĕ! wschako mĕjachu wschĕ pßy mjaßo a kosce, a mjehku kožu! Ale hdże jeno ßo te pschemjenki jow bjerjechu? kotry kuczik bĕ trasch prjedy pytajo sminuł?

Mudraczk chzyschе ßo nĕtko pschewinucz a tomu pßej skiwlicz dacz, kaž dołho ßo jemu sechze; toho dla sawali ßo do poßleschcża — tola podarmo; skónczńje njebĕ ßebi hinak k radże, hacz s czaßami poposkhowacz, hacz trasch pßyk hischcže mórczi a skiwli, a tute skiwlenje dżĕsche jemu psche wschĕ stawy; na wschĕm poßledku dyrbjesche saßo s koża, so by pßa won czißnuł k tej druhej czrjódże — a dołho njetrajesche, bĕ saßo ta ßama stara komedija. Kaž kuskar s jeneho klobuka zyły retomaß: róże, kharty, jeja, rubischka a titki, jene po druhim won czaha, tak wuschkrabotachu ßo se ßkomy młode pßy, a Mudraczk — pschetoż człowjek ßo na wscho swuczi — bĕ ßo zyle na to swucził, so dyrbi zyłu nóz pßy pod kożom won czahacz a s durjemi won mjetacz. Hdyž mĕjesche dżewjateho pßa w horschczi, troschtowasche ßo s tym, so hischcže żenje njeje ßłyschał, so by pßyk wjazy hacz dżewjecz młodych mĕł; hdyž dżeßateho won njeßesche, pomyßli, so trasch ßu to pßy s dweju hnĕsdow. Poł spizy, dokelž bĕ po czażu wschón mucżny wot toho njeswuczeneho dżĕła, stawasche, saßłyschawschi skiwlenje pod kożom, hrabnu do ßkomy, wucżeże pßa sa wuschi a czißnu jeho s durjemi won, doniž ßo nowe swĕrisko se skiwlenjom njepschipowje.

Na schĕre ranje hakle namaka pokoja; stary domjazy wotroczk pschińdże teptajo po skhodże horje, runje hdyž Mudraczk pjatnateho pßa won mjetasche.

„Tu!“ wołasche pódla, „tu macze hischcže jeneho, a toho, kotryż mi hischcže do komory pschińdże, czißnu s woknom won. Je to hoscżenz sa pschistojnych hoscżi, hdżež ßo komora s pßami mjerwi?“

A durje sapraßnuwschi, so wokna schczerczżachu, czißnu ßo do koża; to hischcže ßłyschesche, kak wotroczk pßa doßahnuwschi majkasche a s nim po skhodże dele dżĕsche.

Dale niczo wjazy njesaßłyscha, mucznosćz jeho pschedoby, a wußnu krucże, doniż jeho wotroczk w postajenym czażu wołacz njepschińdże.

„Ha, tu je hižo saßo jedyn!“ bórczesche Mudraczk hischcže spizy, hdyž jeho wotroczk torhajo se spanja budżesche. „Dundyrska krodawa, so tebje hnydom —“

„Hejda, stawajcže“, wołasche wotroczk jemu do wucha, „khodej je hižo na blidże a póst pschijĕdże bórsy.“

„Schtó je na blidże?“ praschesche ßo Mudraczk na dobo wotucżiwschi. „Ach ty ßłódka dobrota!“ pocża na to stonacz, hdyž ßo na tu nózku sabawu dopomni. „Ja ßym na zyłym cžĕle sbity — ale tej hospoßy chzu ßwoje mĕnjenje prajicz — hdże je hospoßa?“

Tola wotroczk, kiž bĕ ßwoju winowatosćz dokonjał, bĕ hižo na ßwoje druhe dżĕło woteschoł.

Mudraczk stanu a khwatasche ßo swoblekacz; pschetoż dżenßa saßo póst skomdżicz a saßo w tutej selenej stwje pschenozowacz — syma jeho psched tym wobĕhowasche. Ale tym ludżom deleka, woßebje hospoßy, chzyschе tak prawje krucże wotrĕczecz — bĕ ßebi hižo ßuknju wot horjeka hacz dele do poßlednjeho knesła sesapinał; pokhodżi nĕkotre rasy pó jstwje horje a dele, so by ßebi w duchu te hnĕwne poroki wospjetował, kotrez chzyschе na nju wußypacz. Bĕ dha to pschistojne sadżerżenje pscheczźiwo tajkemu mużej kaž Mudraczkej? Njebĕ to worakawstwo, khoremu tak nusny spax kradnucz, s tym, so jeho do ßameho hnĕsda pßow samknuchu? — „Wy hospoßa, wy“, s tymi ßłowami chzyschе ßo do njeje dacz a pódla hrosnje hladacz; „kak mózecże ßo sważicz —“

„Khodej je hotowy“, sawoła saßo wotroczk do jstwy; „a njepschińdżecże-li hnydom, budże po khojeju.“

Zaneho khojeja picz — to by Mudraczkej zyły dżeń skażeny był, toho dla sebra ßwoje smachi a dżĕsche dele.

„Scże derje spali, knjeże?“ wopraschа ßo jeho hospoßa pschecżelnje.

Derje spali, ha! Mudraczkej ßo wscho warjesche — nĕtko chze jeho hischcže wußmĕschecz — derje spacz ßrjedź pjatnacże młodych pßow, a stara hischcže njebĕ pódla, to bĕ pschewjele, ßa to chzyschе ji wĕrnosćz do woczow rjez.

„Luba hospoßa“, sapocża Mudraczk se żelniwosczu, dokelž ßo na te hubjenstwo w nozy dopominasche; „luba hospoßa, myßlicże dha ßebi, so móhł człowjek derje spacz, hdyž je stwa polna pßow?“

„Polna pßow, knjes Mudraczko? ale ja waß proschu, kak dha to polna pßow?“

„Luba hospoßa, hdyž ßym w ßwojej ßamßnej horschczi zyły mandl pßow pomĕł, ßmĕm drje prajicz, so bĕ stwa polna pßow; proschu, budżcże tak dobra a prajcże mi, schto ßym winojty?“

„Zyły mandl pßow? — ale lubschi knjes Mudraczko — proschu, wscho do hromady wuczini poł toierja — mandl pßow? — My mamy jeno jeniczkeho młodeho pßyczka, kotrehoż je mój muż wóndano domoj pschinjeßł.“

„Jeneho jeniczkeho?“ wotmolwi Mudraczk roshnĕwany, pjenjesy na blido kładżo a pódla khojej pijo; „mjenujecże wy to jeniczkeho? — Pjatnacże, praju wam, runje pjatnacże pßow ßym tutu njesbożownu nóz pod kożom swuczahał a s durjemi won smjetał, a — ta stara trasch hischcže tam je.“

„Pjatnacże pßow?“ wołasche żona ruzy posbĕhujo. „Pjatnacże młodych pßow?“

Mudraczk kiwasche s khowu, dokelž runje khojej pijesche.

„Ale my mamy jeno toho jeniczkeho w domje, kotryż drje, wĕ ßo, stajnje tam horjeka leži, ßym wczera na njeho sabyła.

„A ja wam praju“, dżesche Mudraczk, „s tejle pjascżu ßym pjatnacże wottschaßł.“

„Ach ty luby jejdraschko!“ sawoła na dobo hospoßa; „to je ta krodawa stajnje saßo s tej dżĕru do jstwy salĕska.“

„S kajkej dżĕru?“ postróżi ßo Mudraczk.

„Mój muż wschak je do sczĕny dżĕru wurĕsał, so by poß, hdyž ßu durje samknjene, s njej won wulĕscz móhł a stwu njewonjeschwarnił.“

„A wy macże jeno tutoho pßa?“

„Jeno jeniczkeho móraska.“

„A tak ßym tutu krodawu pjatnacże rasow pod kożom won czahał a s durjemi won mjetał, a tón khort je saßo nuts salĕsł?“

Hospoßa chzyschе wotmolwicz, tu wrjeskotasche póst nimo woknow a sasta pola duri; khwatasche toho dla won, so by trasch ludżom

pošłužała. Mudracžk, so njeby posdźe pschischoł, sebra šo a dźěsche šebi bleczk w wosu pytacź.

Hdyž s khěžnymi durjemi won krocžesche, šedźesche jemu „móraſt" runje šrjedź pucźa, drapajo šebi mórczo koßmatu kožu. Mudracžk šo hižo s nohu wacžesche, so by jemu sa tu nóz wotpłacźił; tola hnydom bě jemu saßo žel, a toho dla wobkrocži pßa, kotryž šo wo Mudracžka ani njestarajo w mèrje dale drapasche. Mudracžk stupi do wosa a njewobhladnu šo też ani s jenym wóczkom wjazy sa korczmu. **

Ze Serbow.

S Budyschina. Schtož je syma hacž dotal skomdźika, je nětko na dobo nakhwatała. Njedźelu wjeczor pocža šněh pschelětowacź a hacž do wutory wjeczor njepschestawajzy mjenje a bóle husty padasche. K tomu šylny ranischi wětsik dujesche, kotryž wulke šepje na pucźach tworjesche. Hdyž chzychu wutoru rano Budyschenjo na haßu won stupicź, běchu khěžne durje mnohich domow wjele łóhczi wyßoko sawěte. Na haßach s blakami woprawdźite šněhowe hory leżachu. Wosy móżachu šo jenož s wulkej wobcźežnosczu psches hoborske šněhowe hromady pschedźěłacź, a to bě jim jenož móżno, hdyž běchu schtyri konje do nich sapschehnjene. Naschi pschekupzy a rjemjeßlnizy, kotsiž šebi myßlachu, so wikowanje lèpje póndźe, hdyž syma sastupi a šněh panje, šo w šwojej nadźiji sjebani widźa. Runje na wopak je šo stało. Wschón wobkhad w měsczе póndźelu pschesta. Dokelž běchu s wonka města wschě pucźe sawěte, žani kupzy do města pschińcź njemóżachu. A w měsczе šamym bě wèjeńza też tak šylna, so dyrbjachu na hermanku budy sawrjecź; bychu šo hewak tworу psches šněh skasyke. Bjes tym so bě Draždźanska dróha nimale prósdna šněha, šu czim wjetsche šněhowe šepje na Wojerowskej drósy wobkhad sadźěwake. Dźeßacź wosow, kotrež šo wutoru rano s Kulowskeho hermanka do Budyschina wróczichu, wostachu w nižinje bjes Kelnom a Małym Wjelkowom w šněsy tczazy. Jim na pomoz šo kompagnija wojakow póßła, kotrymž šo po dołhim napinazym dźele poradźi, pucź sa wosy wußypacź. Też na żelesnizach šu wojerśku pomoz trjebali. Na kruchu bjes Rabozami a Ssokolzu běchu schěny tak wyßoko sawěte, so dwaj cžahaj, jedyn se Shorjelza a jedyn s Budyschina, psches šepizy pschejěcź njesamóschtaj. Bjes Budyschinom a Biskopizami a pola Wjeleczina toho runja cžahi w šněsy tczazy wostachu. Spodźiwne bě, so, hacž runje šylny wětr stajnje s dołheho ranja duje, syma wjetscha njebě. Thermometer s wjetscha 1 grad a hischcže mjenje symy pokasowasche. Na twarach je po sastupje symneho wjedra na dobo wscho dźěło pschestało. Póndźelu dopołdnja buchu murjerjo a cžeßlojo wot mischtrow domoj póßłani. Woni hłowu powěschejo s města cžehnjechu, srudni, so je šo nětko sa nich hubjeny cžaß bjes saßkužby sapocżał, kotryž budźe šnadź hacž do jutrow tracź. Tola bjes šněha a loda šo pola naß žana syma njeminje; bjes njeju šebi žane prawe hody pschedstajicź njemóżemy. Ssněh, kotryž nětko semju pokrywa, w naß wjeßele hodowne sacžucża wubudźa. Syma, pschewodźerka hodow, šwjedźenja lubosczе, nam nusu a hubjenstwo khudych cžim wótrischo psched wocži staji a naß k skutkam lubosczе pohnuwa. Tych, kotrychž je Bóh se semskimi kubłami žohnował, wona pohnuwa, šwoju darniwu ruku wotewricź a šwojich khudych šobucźlowjekow, kotsiž hłód cžerpja a symu mrèja, naßycźicź a drascźicź.

— W žołych šrjedźnych, narańschich a połodnischich Němzach šu póndźelu a wutoru šněhowe mjeczele howrike. Żelesniski wobkhad bjes Wrótßkawjom, Barlinom, Draždźanami, Halu, Lipskom a wjeczornymi a połodnischimi Němzami je šo psches šněhowe šepje pschetorhnuł. W Sakskej a Schlesynskej bě wèjeńza najßylnischa. Skoro na wschěch sakskich linijach wobkhad sasta. Hacž dotal hischcže niczo šłyschecź njeje było, so je šo na żelesnizach hdźe nękajke njesbožo stało, khiba pola Harthawy, hdźež šo nękotre wosy swróczichu. Wutoru popołdnju běchu nękotre linije saßo wotewrjene. Tola bórsy běchu saßo sawěte a cžahi w šněsy tczazy wostachu. Tak dyrbjesche jedyn cžah, kotryž s Draždźan do Chemnitzy wotjèdźe, w Klingenbergu wulkeho šněha dla sastacź; njesbožowni pucźowarjo, kotsiž běchu šebi sważili, s nim šobu jěcź, hischcže dźenża w Klingenbergu cžakaju, so bychu dale pucźowali. Na liniji bjes Draždźanami a Barlinom jěsba jenož hacž do Röderaua dźěsche. Hischcže schtwórtk tu cžaham ani s Barlina, ani s Draždźan móżno njebě, šněhowe šepje pschejěcź. Lipsk bě hischcže šrjedu wot swonkownych stron wotsamknjeny a wjele lèpje njeběsche s Draždźanami. Draždźanczenjo dyrbjachu wutoru a šrjedu khosej czorny picź, dokelž jim żelesniske cžahi žane mloko s Łużizy njepschiwjesechu. Też w Bajerskej je jara wyßoki šněh panuł. Dwórnischczo w Würzburgu bě psches šněhowe šepje zyle wotsamknjene. Żelesniski cžah, kotryž dyrbjesche wojakow k wußypanju šněha s Bamberga do Dettelbacha pschiwjesczь, je tczazy wostał. — Pola Waldenburga w Schlesynskej dyrbjachu w tamnischich wuhlowych podkopkach s dźěłom pschestacź, dokelž žane żelesniske cžahi njejèdźa, kotrež bychu wuhło wotwjesli.

— Wot sańdźeneje šoboty hacž do wutory buchu nowe bibliske pucźniki na lěto 1887 wot tudy na wschitkich wyßozydostojnych kk. fararjow sa šobustawy w jich woßadach roseßkane. Też buchu s wjetscha nękotre eksemplary sa njeßobustawy po 10 np. pschipokožene. Němske bibliske pucźniki płacża 12 np. Sserbske lutherske knihowne towarstwo pak też tu, kaž pschi wschěch šwojich druhich knihach w najtuńschej płaczisnje šwojemu šerbskemu ludej šłużbu wopokasuje. Ssobustawy Budyskeje Pětrowskeje woßady chzyli šebi po šwój nowy biblisti pucźnik do wudawarnje Serbskich Nowin pschińcź. Tam je też sa njeßobustawy šerbski bibliski pucźnik sa 10 np. na pschedań. Dokelž nasch bibliski pucźnik s lětom 1887 šwój 25lětny jubilej šwjeczi, je jemu jara rjany jubilejski khèrlusch psches knjesa fararja Mateka w Hucźinje pschidaty a na jeho wobalzy je historiski pschehlad wot jeho sałożenja šem podaty.

— Nękotryžkuli Sserb, njewjedźo, s czim by šebi dołhi czaß nětkle w symje sahnał, kupuje šebi wschelke němske knihi a czaßopißy a romany a toho runja. Sawěsce budźe nękotrehožkuli swjeßelicź, šłyscho abo czitajo, so móże też w macźerńej rèczi nětkle prawje sabawnu a rjanu knihu dostacź, je to **„Łużiski Serb"**, połdra lětnika derje broschurowane do selenych a czerwjenych wobalkow. Płaczi jeno **2 hriwnje** a móże šo dostacź po pósce pod kschižnym swjaskom, hdźež hischcže porto 20 np. wucżini (po tajkim 2 hr. 20 np.) a w Budyschinje w Ssmolerjez knihikupstwje w macźicznym domje a pola redakzije, pschi Pětrowej zyrkwi czo. 9. Ssame pohladnjenje do wobßaha pschepokasa naß, kak mnoho a wschelkich wèzow šo nam tu poskicźeja. Duž kup šebi jeno kóždy, kiž šerbsku rècź a šerbske pißmowstwo lubuje: „Łużiski Serb".

S Lahowa. Schtwórty hodowny šwjedźeń Sarèczańskeho šerbskeho towarstwa šwjecźesche šo też lětša saßo njedźelu do hód, dźeń 19. dezembra, w sali tudomneho hoscźenza, w kotrejež šrjedźisnje wulki hodowny schtom stejesche, rjenje poßwětleny a s worjechami, jabłukami a s druhej tworu bohacże napowěschany. Hacž runje běsche wjeczor czmowy a pucże khětro błócżane, dha běsche šo tola wulka liczba poßłucharjow seschła, šamo młodeho luda, schtož drje tola też dobre šwědczenje dawa, so nasch šerbski młody lud, hdyž nèhdże duchowne wokschewjenje namaka, šo też hrosneho czmoweho pucża njeboji. Sswjedźeń wotbywasche šo po tymle programje: 1. Khèrlusch: „Kak powitam ja tebje", spěwany wot wschitkich shromadnje a s hudźbu posawnistow pschewodźany. 2. Wotewrjaza rècź wot pschedšydy. 3. Spěw: „O najšwjeczischi", spěwany wot schulskich dźěczi. 4. Spěw: „Wješelcże šo toho dnja", pschednoschał Piwarz. 5. Kantata: „Nam je šo dźěczo narodźiło", spěwana wot měschaneho chora. 6. Spěw: „Wy dźěczatka pójcże do Bethlehema", pschednoschał K. Młynk. 7. „Czicha nóz", spěwana wot schulskich dźěczi. 8. Wěschczenja profetow s „Božeje nozy", pschednoschene wot J. B. Młynka. 9. Hymna: „Na nóz", piskana wot wósom posawnistow pod direkziju K. Wanaka. 10. Sswjedźeńska rècź wot knjesa wucżerja Grüllinga. 11. Spěw: „O dźěczi wuswolene", spěwany wot měschaneho chora. 12. Spěw: „O šwjata nóz! šo saßo czische bliżisch", pschednoscheny wot E. Ryczerja. 13. Spěw: „Nětk czesczь budź Bohu w wyßokosczi", spěwany wot schulskich dźěczi. 14. Hodowne powjedanczko s poßlenjeje franzowskeje wójny wot Krawza. 15. Spěw: „Saspěwajcże w lubosczi a mozy", mużski chor. 16. Spěw: „Dyrbju runje tudy", wot njeboh H. Lubinskeho, pschednoscheny wot pschedšydy. 17. Hymna: „Wschitko, schtož wodych ma", piskana wot posawnistow. 18. Spěw: „Dźak, czesczь a khwalba", spěwany wot měschaneho chora. 19. Skónczenje, rècź wot pschedšydy. Na to bu hnydom schtom schczipany a wschitko mjes dźěczi rosdźělene. Po wotßalenju dźěczi mějesche šo, k lèpschemu towarstwoweje knihownje, wuloßowanje wschelakich rjanych šerbskich knižkow.

S Hornjeho Wujesda. W naschej wßy, kotraž dotal k wjeßnemu wokrjeßej Porchowskeje póstskeje agentury šłuschesche, je šo póndźelu 20. t. m. póstska agentura wotewrika.

S Lubija. Sańdźenu njedźelu je šo nasch nowy pastor-primarius, knjes dr. Kozor, šwjatoczńje do šwojeho sastojnstwa sapokasał.

S Hbjelska. Nasch knjes duchowny, Božidar Wicźas, je w Wrótßkawju psched krótkim šwoje druhe pruhowanje khwalobnje wobstał.

S Wojerez K prämijam abo mytam rataŕskeje wustajeńzy, kotraž ma žo k lětu tudy wotdźeržeć, kraj 500 toleŕ swoli.

W Łasu budźa 1887 tele žudniske dny: 12. wulkeho rózka, 23. małeho rózka, 6. haprleje, 18. meje, 6. julija, 16. septembra, 12. oktobra, 16. novembra, 14. dezembra. (H. Krbl.)

S Khoczebuza. Njedźelu tydźenja žu tudy cźlowjeka sajeli, kotryž běšche w Hornjej zyrkwi woheń sałožił. Hdyž běšche popołdnju po nyschporje kschcźenje, w jenym kucźe khóra, na kotrymž pischcźele steja, pólvr rosbuchnu. Hdyž ludźo na khór pschiběžachu, žo druhe rosbuchnjenje sta. Namakachu lapu, kotraž žo leżo žehlesche, a cźeńku wóskowu žwěcźku, kotraž žo žwěcźeše. Na sboże žo s rosbuchnjenjom žana schkoda stała njeje. Winika njekniczomnoscźe wušlědźicź njemóžachu. Tón žamy dźeń wjeczor muźski se sažehlenym schwampom w ruzy wokoło radneje khěže kažesche. Jedyn druhi, kotryž běšche jeho wobkedźbował, jeho pschimnu, hdyž běšche wón runje stawniski kaschcźik rosbił a sažehleny schwamp do njeho cźišnuł. Hdyž jateho pschežkyschowachu, žo pokasa, so je wón pólvr w zyrkwi leżo wostajił. Wón je s Jěsora pola Brodow a běšche pólvr dźeń prjedy w Barschcźu kupił, hdźež běšche k lěkarjej pschischoł. Tudy je w něktorych korczmach piwo a wino pił a na to do zyrkwje schoł, hdźež je wóskowu žwěcźku sažwěcźił a pólvr pódla położił. Se wscheho je widźecź, so tón cźlowjek w moshach zyle prawy njeje.

S Delnich Łužiz. W Łubnjowje je kóžda kompagnija tamnischeho bataillona dweju wowcźeŕskeju pžow abo pudlow dostała, kiž mataj na schijnym pažu kožanu móschniczku. Wojazy dyrbja spytacź, hacź budźe móžno te mudre swěrjata tak nawucźicź, so bychu wone w wójnskim cźažu kedźbowanja dla wokoło pschedstražow byłe, so bychu s napiżanymi papjerkami w móschniczy wot pschedstražow k žwojej kompagniji khodźiłe a nawopak, so bychu po bitwje sabłudźenych wojakow pytałe atd. — Na druhich městnach žo listynoschaze hołbje a powětrowe kódźe (balony), kaž dwěkoła (dreżiny) sa wójnske potrjeby pschiprawjeja.

Hodowny khěrluśch.

Ssyno Boži w žłobje,
Witaj s wyšoka;
Kiž žy we khudobje
Pschischoł do žwěta!
Khěrlusch sanoschowacź
Chzu cźi psched žłobom;
Daj žo wobhladowacź
S horzym modlenjom!

Wócźzy Božej miłej,
Na mnje hladajtej!
Wschak žo wobrocźiłej
Hižo ke mni stej.
Wócźko moje žada
Widźecź njebježa;
Hdyž do waju hlada,
Dha je wohlada.

Hubzy dźěcźatkowej,
Dajtej koschicź žo!
Wježelu žo k žłowej,
Kotrež, dźěcźatko,
Rěcźecź budźesch ke mni
Se rta twojeho,
So by wschitko we mni
Nowe płodźiło.

Rucźzy Jesušowej,
Pójtej, wodźtej mje
Na žwěcze hacź k rowej,
Hdyž žo wotžal dže!
Njepuschcźtej mje ženje!
Dźerźtej twjerdźe mje!
Moje dowěrjenje
K wamaj njekhabłje!

Nóžzy sbóžnikowej,
Budźtej khwalenej,
So stej pschischłej strowej
Ke mni hrěschnikej!
Wój wschak chzetej khodźicź
Tudy prjedy mje,
K njebjeżam mje wodźicź,
Do nich pucź nětk dźe.

Wutrobicźka mała
Tudy we žłobje,
Tebje ke mni hnała
Luboscź wulka je.
We njej budźesch krwawicź,
We njej budźesch mrěcź,
W krwi cźe budźa pławicź,
Dokelž chzesch mje měcź.

Nóžzy Jesušowej,
Budźtej cźescźenej!
Rucźzy sbóžnikowej,
K nam žo sběhajtej!
Hubzy dźěcźatkowej,
Nam žo wocźinitej!
Wócźzy jažnej, strowej,
Na naš hladajtej!

Wutrobicźka mała,
O ty bijesch nam,
Ssy žo s njebjež daka
Khudym hrěschnikam;
Duž nětk swježeleni
Tebje khwalimy;
Twoji wumóženi
Nětk a wěcźnje žmy. D.

Wužudźenja.

Lawniski žud. Dźěkacźerjej Runaŕ a Mjertink w Drožďžiju běschtaj wobskorženaj, so staj žo 18. junija wjeczor, hdyž dźěkacźeŕ Mikanja s Drožďžija khětro napity na tamnischu wischnjowu horu dźěsche, w kerkach do njeho dałoj, jeho sa schiju dajikoj, na semju cźišikoj a jeho s drjewjanzom na sadk a s pjascźu do wobliczа bikoj. Dale bě žo Runaŕ 29. junija w Schmidtez hoscźenzu s dźěkacźerjom Jochmannom swadźił a do njeho bił. Duž bě hoscźenzaŕ Runarjej won kasak, tola tón korczmu wopuschcźił njebě, doniž jeho Schmidt s mozu won njecźišnu. Město so by žo domoj podał, bě Runaŕ psched korczmu na Jochmanna kakał a, hdyž tón wokoło 10 hodźin dompucź nastupi, jeho nadpanuł a jeho s płotowej deśku pschebił. Jochmann bu pschi tym cźežko sranjeny a toho dla tři dny dołho dźěkacź njemóžesche. Runarjej, kotryž je hižo ras w lěcze 1881 cźělneho ranjenja dla dwaj měžazaj jastwa wotžedźecź dyrbjał, dla kaženja domjazeho měra a cźělneho ranjenja dla jastwo na schěscź měžazow pschižudźichu; jeho towaŕscha Mjertinka s jastwom na schtyri njedźele pokhostachu. — 16lětny cźeladnik Nowak a 17lětny Pika w Khažowje běschtaj 12. oktobra pola tamnischeho hajnika Behrensa wino se spalěra kranukoj a pschi tym žak, s kotrymž bě wino pokryte, rostorhałoj. Wězywobschkodźenja dla mataj wobaj 3 mk. a dla kranjenja zyroby Pika 2 mk. a Nowak 1 mk. pjenježneho khostanja sapłacźicź. — Dźěkacźeŕ Nowak w Dubrawzy bě pjecźa w nozy 7. novembra s pjezy tamnischeho khěžerja Jurka warjene howjaše mjažo kranuł, a běchu Nowakej toho dla 6 mk. pjenježneho khostanja napołožili. Dokelž žo jemu psched kawniskim žudom wina na doždahaze waschnje dopokasacź njehodźesche, jemu khostanje spuschcźichu. — Hospodaŕski pomoznik Schkoda a žiwnoscźeŕ Brósta w Barcźe žo 11. oktobra w tamnischim Klemmez hoscźenzu roskorischtaj. Dokelž Brósta pschi tym Schkodźe plistu wotkoži, žo poždlednischi rosnjemdri a žwojemu pschecźiwnikej piwowu schkleńzu do hłowy cźišnu. Schkleńza Brósku tak njesbožownje trjechi, so jemu wulku krwawjazu ranu srasy. Dźiwajo na polózaze wobstejnoscźe Schkodu k płacźenju 15 mk. abo k jastwu na pjecź dnjow saždźichu. — Kamjenjecźežarja Kalawcha w Běłcźezach winowachu, so je wjecźor 27. septembra na Ssokołzy w Halmiz hoscźenzu hoscźi, na nich herjekajo a jich hanjo, wobcźežował a na drósy psched Halmiz hoscźenzom cźeladnika Běbracha, hacź runje jemu tón žaneje kschiwdy njecźinjesche, s horncźanej bleschu do hłowy prak a jemu cźežke hacź na kóscź doždahaze rany srasyk. Cźělneho ranjenja a njedocźinstwa dla Kalawcha k jastwu na wóžom měžazow a k arrestej na tři dny saždźichu. — Poklenk K. A. Wolfermann s Makeje Subrniczki, hižo ras dla dracźowanja skotu khostany, bě 16. oktobra žwojeho hubjeneho žucheho konja, do cźežkeho wosa sapschehnjeneho, k stajnemu spěschnemu jězdźenju pohonjał a jeho k pohorschkej ludźi nježmilnje bił. Wolfermannej płacźenje 30 mk. pjenježneho khostanja abo arrest na 10 dnjow pschižudźichu. — Cźeladnikaj Kilian a Blumberg w Makžezach w nozy 23. oktobra s kołcźa, w sahrodźe kowarja Wesera tam stejazeho, sa 20 mk. mjedu kranuschtaj. Wonaj buschtaj s jastwom po jenym tydźenju pokhostanaj. — Rataŕskeho inspektora Linka w Rakezach k płacźenju 30 mk. abo k jastwu na schěscź dnjow saždźichu, dokelž bě cźeladnikow Wirtha a Mitracha, tam žłužazeju, 8. oktobra s kijom bił. — Kamjenjecźežarjej Henka a Kuschka a dźěkacźeŕ Micźka w Budyschinje běchu wjazy krócź lětža nasymu njedaloko Tšelan s pola, sahrodnikej Kóczzy žłuschazeho, běrny, a to kóždy ras s najmjeńscha pół zentnarja, kranuli. Henku pódla toho winowachu, so je sahrodnika Kóczku, hdyž tón jeho a Kuschku pschi kranjenju pschekwapi, s motyku wjazy krócź praženuł, tak so Kóczka s wjazorych ranow krwawjesche. Lawniski žud sažudźi Henku k jastwu na tři měžazy a jedyn tydźeń, Micźku na pjecź a Kuschku na tři dny.

Přilopk.

* Pola Herrnhuta je žo 19. dezembra na jenu rěsniśku žonu s Bjarnacźiz rubježny nadpad scźinił. Žona pschipadnje žanych pjenjes njemějesche a rubježnikej prósdnu móscheń pokasa. Na to žo nadpadnik, na žonu selo a žwarjo, wotžali.

* Wutoru rano žu na drósy bjes Wünschendorfom a Bonnewitzom jeneho pohoncźa morweho w žněsy namakali. Pódla njeho, pół wot žněha sawětaj, wupschehnjenaj konjej stejeschtaj. Sda žo, so je pohoncź, dokelž žněhoweje mjecźele dla s wosom dale njemóžesche, konjej wupschahnuł. Po pucźu je wustawschi w žněsy wotpoežnucź chzył, pschi cźimž je smjersnuł. Jeho wós měješe napiżmo: Huhle s Radeberga.

* (Sboże a njesboże!) Psched dwěmaj lětomaj jedyn dźěkacźeŕ na dwórnischcźu w Altenburgu s něktrymi druhimi ludźimi 10,000 toleŕ w sakskej krajnej lotteriji dobu. Wóndano bu wón pschejědźeny, so na měscźe morwy leżo wosta.

* W Briegu žu žobotu tydźenja wucźobnika w radnej haptyzy sajeli, kotryž běšche žwójbje žwojeho knjesa se skobami jěda do po-

liwki naßypał. Na swoje haptykarjowi ßwójbni poliwku njejědźachu, dokelž hnydom sačzuchu, so někak wopačnje błodźi. Hdyž poliwku pschepytachu, ßo pokasa, so je ßylnje s jědom naměschana.

* Wo wulzy srudnym podawku ßo s Barlina pische: Jedyn tamnischi měschčan, zyle widźany muž, kotrehož chzemy A. mjenowacź, běsche jeneho druheho, kotryž njech B. réka, kschiwduczinjenja dla wobskorźił. B. běsche mjenujzy tomu A. wumjetował, so je wón pokhostany cźlowjek. Wobskorženy B. ßebi wustojneho réczníka wsa, dopokaß wěrnoscźe pschihotowa a w wotmolwje, kotruž mějesche jeho réczník na skórźbu sestajecź, dopokasa, so je A. hižo wjele krócź pokhostany, mjes druhim też s khostarnju. Hdyž ßo wotmolwa na skórźbu, kaž je to waschnje, skórźbnikej pschinjeße, tutón runje doma njeběsche. Jeho žona pißmo wsa, jo wotewri a se strachom s njeho spósna, so jeje muž na žane waschnje cźestny cźlowjek njeje, mjes tym so běsche wona dotal sa to měła, so ma muża s njewoblakowanym mjenom. Ssurowa ból ji nimale rosum rubi; wona ßebi revolwr kupi a ßo satšelicź spyta. Morwa hischcźe njeje, ale tola tak cźežko ranjena, so na wustrowjenje žaneje nadźije njeje. Zyła wěz ßo s wěstych pschicźinow jara potajna dźerži.

* Khostanska komora w Danzigu njedawno wo praschenju jednasche, hacź je to hruba njewuschnoscź, hdyž młode žónske w mužskej drascźe khodźa. Wobskorźena, kotraž ma wschelake dźiwne kusti w hłowje, je dźowka widźaneho kublerja a wot ßwojeho muża, toho runja kublerja, dźělena. Młoda žónska hižo dleschi cźaß w Danzigu pschebywa a město pschekupskeje pomoznizy sastawa. Danzigski kawniski ßud běsche ju „hrubeje njewuschnoscźe“ dla k 30 mk. pjenježneho khostanja saßudźił, dokelž je ßo wospjet na dróhy a też w sjawnych ßudniskich jednanjach w mužskej drascźe pokasowała. Saßudźena ßo tomule wußudej njepodcźißnu. W spomnjenej drascźe wona też psched ßudnikow stupi, wobkrucźejo, so je hižo w starschiskim domje cźasto w tajkej drascźe khodźiła, kotraž je jej pschihódnischa a jej też dźěło w pschekupstwje polóžuje. Ssudnistwo w pyschnej drascźe młodźenza žaneho pohórschka njenamaka a wußud kawniskeho ßuda sběhnu.

* W jenej małej wjeßy w Wuherskej běsche ßrjedu tydźenja tajka wótra bitwa mjes rubježnikami a žandarmami, kajkaž ßamo w stawisnach rubježnistwa w Wuherskej ßwojeho runja pyta. Žandarmojo běchu dom, w kotrymž woßmjo rubježnizy tcźachu, wobstupili a žadachu, so bychu ßo rubježnizy podali. Ssebi na to njemyßlo tucźi tšelecź poczachu; žandarmojo wotmolwjachu; a bjes wuspěcha sa jenych abo druhich ßo tšelenje dlijesche, doniž žandarmojo pomoz njedostachu. W tejle straschnej bitwje buchu tšo rubježnizy sesatšelani, jedyn cźežko a druhi lohko ranjeny. Žandarmojo mějachu jeneho morweho a dweju na ßmjercź ranjeneju. To paßmo rubježnikow s khostanzow wobstejesche, kotšiž běchu se wschelakich jastwow a khostarnjow cźeknuli. Pola burow w wokolnoscźi běchu khowanku namakali.

* We wßy Pikowic 8. t. m. jena khěžkarka połdra lěta stareho hólcźka, kotrehož mějesche na cźehnidbje, pod wobkedźbowanjom ßwojeje macźerje wostaji. Popołdnju wokoło schtyrjoch ßo stara macź ßebi prjedy ßwězu w latarni saßwěcźiwschi se jstwy wotßali, so by sa kosu po futr schła. Hdyž ßo wona dó jstwy wrócźi, hólcźej w płomjenjach stejesche. Sapałku namakawschi běsche ju wón saželik, pschi cźimž ßo jemu koschla sapopadźe. Dźěcźo ßo tak straschnje wopali, so nasajtra rano wokoło woßmi ducha spuschcźi.

* W Kataniji w Italskej je w khostarni straschny sběžk jatych wudyrił. Wschón dźěkanski grat woni rosbichu a strażnikow a wothładowarjow porasychu. Hakle żandarmojo, kotšiž do spjecźiwych jatych tšelachu, mózachu po wótrym wojowanju porjad a měr postajicź. Sawjedniży, kotšiž ßo, se sadwělowanjom ßo wobarawschi, poddachu, buchu wěsće sawrjeni.

* S kupy Chios, kotruž je 27. nov. dopołdnja semjerženje domapytało, ßo ßlědowaze pische: Prěnje storki, kotrež straschne podsemske schumjenje pschewodźesche, zyke wobydlerstwo kupy do stracha stajichu. Lud ßo s domow na dróhi won walesche; jeni na pola, druhi do sahrodow a k mórskemu pobrjohej khwatachu. W najwjetschim strasche wschitzy wo pomoz wołachu. Wjele domow, kotrež běchu ßo po poßlenim semjerženju nowe natwarike, ßo pukacź pocza; stare khěže s dźěła spadachu; se wschelakich twarjenjow zyhele a kamjenje dele padachu, a swony na wěžach ßame wot ßo pschebiwachu. Zyle sa dźiw semjerženje žanych cźłowiskich woporow žadało njeje. Dokelž běsche runje w dźeßacźi dopołdnja, w wucźerńjach njewopißujomna měschenża nasta, pschede wschěm w holcźich schulach, hdyž mnohe wucźerki a wucźobnizy se strachom do womory padachu. Dźěl murje stareje twjerdźišny, kotraž na mórskim brjosy leži, ßo hrimotajo do morja ßypnu. Mohamedanske wobydlerstwo, kotrež w twjerdźišnje bydli, khwatajzy s njeje cźěkasche, pod hołym njebjom wucźek pytajo. Khlamy ßo wschitke sawrjechu, a też ßudnistwo njeßydasche, pschetož kóždy hischcźe na poßlenje wulke semjerženje spominasche, kotrež je někotre dny pospochi jenak ßylnje sakhadźało a tehdy mnohe wopory žadało. Woprawdźe też dwě hodźinje posdźišcho ßylny stork pschińdźe, kotryž pak jeno 3—4 sekundy trajesche; duž ßebi nichtó njeswaži do domu stupicź, ßo stajnje bojo, so móhłe hischcźe ßylnische storki pschińcź. Mnosy do drjewjanych barakow sacźežechu, kotrež běchu ßo po poßlenim semjerženju natwarike, a ßo hischcźe swottorhake njeběchu. Mnosy drusy pak ßebi ani do tychle barakow sastupicź njewerjachu, ale mějachu sa wěscźische, so pod hołym njebjom pschenozuja. Wot 12 hodźin pschipołdnju ßo kóžde 5 minutow ßłaby stork sacźu, so ßo sdasche, jako by ßo zyła kupa w morju cźumpała.

* Psched krajnym ßudnistwom w Witebsku wóndano straschny paduch Zöllner stejesche, kotryž je hižo wjazy krócź s jastwow a se Ssibirskeje cźěkał a we wschelakich ruskich městach dopomnjeńki sawostajił, so je tam pobył. Zöllner je ßo s wjetscha k samožitym ludźom jako ßłužobnik pschistajał, ßwoje knjejstwo sa někotre dny wobkranuł a ßo na to s procha měł. Pschedpoßleni krócź běchu jeho w Kijewje sajeli. Duzy po pucźu do Wilny, hdźež mějachu jeho transporterowacź, pak wón ßwojim pschewodźerjam cźeknu a ßo do Witebska poda, hdźež też bórsy jeho lubka sa nim pschińdźe, wěsta Krawcźenko, kotruž běsche wón w Kijewskim jastwje sesnał. W Witebsku ßo Krawcźenko k bohatemu pschekupzej sa jstwinu holzu pschistaji. Schtyri dny posdźišcho wona w nozy Zöllnera do domu a do wobydlenja puschcźi, kotryž jeje knjejstwu wjazy hacź 12,000 toler kranu. S tymile pjenjesami chzyschtaj hnydom město wopuschcźicź, ale jenicźku minutu prjedy, hacź cźaß wotjědźe, jeju polizija na dwórnischcźu saja.

* Wulki pensionat w Vicksburgu w Amerizy, do kotrehož najbohatsche amerikanske ßwójby ßwoje dźěcźi sczelu, dyrbjesche ßo sawrjecź, dokelž běchu mjes dźěcźimi woßypizy wudyrike. Dokelž běchu hody blisko, dyrbjachu ßo dźěcźi, kotrež běchu strowe wostałe, a kotrychž běsche něhdźe schtyrzecźi, do New-Orleansa dowjescź, s wotkelž mějachu ßo dale k starschimaj domoj podacź. Direkzija wustawa parnu kódź „White“ naja, kotraž mějesche dźěcźi s 10 pschewodźerkami do New-Orleansa dowjescź. Psches njewobhładne wobkhadźenje s wóhnjom, kajkež je na amerikanskich kódźach waschnje, na kódźi woheń nasta. Sa wokomik běchu płomjenja zyku drjewjanu kódź wobjałe, a wschitzy paßažerojo, 40 dźěcźi se ßwojimi 10 pschewodźerkami, w płomjenjach kónz wsachu. Też někotsi kódźnizy wo žiwjenje pschińdźechu.

* Schto dobry beefsteak njesamóże! W Bostonje w Amerizy běsche psched krótkim semjan Turlin hoscźinu wuhotował, na kotruž też jendźelski millionar Taylor pschińdźe. Hdyž ßo pschi hoscźinje też beefsteaki podawachu, ßo Taylor, kotremuž woßebje ßłodźachu, woprascha, schtó dha tajke ßłódne beefsteaki pjecźe. Zyle proscźe knjeni Turlinowa na to wotmolwi: „Moja kucharka Hana, pěkna, luba holza, kotruž mamy hižo tši lěta w domje.“ Millionar dale niczo njepraji, nasajtra rano pak wschón wuhładkowany a wupikany k Turlinej pschińdźe a jeho proschesche, so by pola ßwojeje kucharki ßłowczko sa njeho prajił, dokelž ma myßle ßebi holzu, kotraž beefsteaki tak wubjernje pschihotowacź wě, sa žonu wsacź. Sadźiwany semjan wo kucharku saswoni a, hdyž tuta w ßwojej běłej khapicźžy pschińdźe, s krótka k njej dźesche: „Mój pscheczel Taylor ma 1,000,000 toler w samoženju; je-li so ßlubicźe, so chzecźe jemu cźaß žiwjenja beefsteaki pjez, ßebi Waß wón sa žonu wosmje.“ Kucharzy běsche tak prawje, a njedźelu tydźenja bu wona w zyrkwi w Bostonje millionarej swěrowana.

Cyrkwinske powjesće.

Druhi ßwjaty dźeń hodow w Michalskej zyrkwi dopołdnja w 10 hodź. diakonuß-vikar Handrik němski předuje.

Křćeni:

Michalska zyrkej: Ota Mar, Khorle Augusta Kócźki, dźěłacźerja na Židowje, ß. — Hana Emma, Khorle Ernsta Brühla, fabrikskeho dźěłacźerja w Dobruschi, dź. — Marja Lina, Jana Wicźasa, khěžerja a želesniskeho dźěłacźerja na Ssokołzy, dź. — Hana Marja, Handrija Bohuwěra Kócźki, dźěłacźerja pod hrodom, dź.

Katholska zyrkej: Hańža, Jakuba Kleinstücka, dźěłacźerja tudy, dź.

Zemrjeći:

Dźeń 17. dezembra: Marja, njebo Handrija Pětschmana, kublerja w Kubschizach, wudowa w Dobruschi, 84 l. 4 m. 13 d. — 18. Hana Khrystiana swud. Wóhmowa rodź. Kießlingez se Sohlanda, wobydlerka wokrjeßneje dźěłacźernje na Židowje, 74 l. 1 m. 26 d. — 19. Hańža swudowjena Wurstowa, hospitalitka tudy, 86 l.

Pisches ſudniſtwo ma ſo na pischeßadźowanje pischedawacź: 28. dezembra dopoldnja w 11 hodźinach khěžkarſka ſiwnoſcź cźišło 23 w Hornim Wujesdźe.

Na pschedań: Korczma ſ rěſniſtwom w Wulkim Dažinje. — Khěža ſ 1½ kórzom pola pisches wješneho rychtarja Henku tam.

Płaczišna žitow a produktow w Budyschinje

18. dezembra 1886.

Žitowy dowos: 3214 měchow.		Na wikach wot M	Na wikach wot Pf	Na wikach hacź M	Na wikach hacź Pf	Na burſy wot M	Na burſy wot Pf	Na burſy hacź M	Na burſy hacź Pf
Pschenża	běła	8	33	8	63	8	24	8	53
"	žołta	7	74	7	89	7	60	8	9
Rožka	50 kilogr.	6	58	6	77	6	58	6	75
Jeczmjeń		6	52	6	81	6	41	6	71
Wowß		5	20	5	80	—	—	—	—
Hroch		8	6	10	28	—	—	—	—
Woka		8	6	8	33	—	—	—	—
Jahły		12	—	15	50	—	—	—	—
Hejduſchka		16	—	16	50	—	—	—	—
Bérny		1	50	1	80	—	—	—	—
Butra	1 kilogr.	2	10	2	30	—	—	—	—
Pschenična muka	50 "	7	—	15	50	—	—	—	—
Rżana muka	50 "	7	—	10	25	—	—	—	—
Ssyno	50 "	2	80	3	—	—	—	—	—
Sslóma	600 "	27	—	29	—	—	—	—	—
Proßata 681 ſchtuk, ſchtuka		9	—	20	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby		4	—	4	25	—	—	—	—
Rżane wotruby		4	75	5	—	—	—	—	—

Dražđźanſke mjaßowe płaczišny. Howjada 1. druźiny 57—60 mk., 2. druźiny 48—51, 3. druźiny 25 po 100 puntach rěſneje wahi. Dobre krajne ßwinje 51—54 mk. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Cźelata 1. druźiny 45—60 np., 2. druźiny 28—38 np. po puncźe rěſneje wahi.

Wjedro w Londonje 23. dezembra: Tacźe.

Drjewowa awkzija.

Pónd̆źelu 27. dezembra budźe ßo d̆źělba brěſowych dołhich hromadow a wužitkoweho drjewa ſa hotowe pjenjeſy na pscheßadźowanje pſchedawacź. Shromadźišna pſchi podkopkach Lušazije rano w 9 hodźinach. **Helbig.**

Włokate ßanje a **mužazy kožuch** ßu na pschedań na ſwonkownej lawſkej haßy 2.

Cźrjewa

wſchěch druźinow k d̆źěłanju kołbaßow ßu pſchezo dostacź pola

Ernſta Lehmanna
na žitnych wikach.

Wſchě druźiny cźrjewow
k d̆źěłanju kołbaßy
porucźa pſchedawarnja cźrjewow
A. Eisslera
na žitnych wikach 16.

Koſaze kóžki

kaž tež wſchě druhe ßyre kože kupuje po najwyſchſchich płaczišnach
Guſtav Naucke
na garbarſkej haßy 16.

S dobom pſchi potrjebje na ßwój bohaty ſklad bjesmolnych pjelzowych kožow kedźbliwe cźinju.

Koſaze kože,

ſajecźe, karniklaze a wſchě druhe kože kupuje po najwyſchſchich płaczišnach
L. Fleiſcher
na ſwonkownej lawſkej haßy 18.

Koſaze, naſymſke, cźelaze, howjaſe, ſajecźe, korniklaze kože kupuje pſchezo po najwyſchſchich płaczišnach
Heinrich Lange
pſchi ßerbſkej katholſkej zyrkwi.

Strowe kruſchwinowe drjewo, niz mjenje 6 zolow, kaž tež **ſtrowe wólſchowe drjewo,** niz mjenje 12 zolow ßylne, kupuje po najwyſchſchich płaczišnach
mechaniſka pſchadownja w Hajnizach.

Rožowany ſtwjelzowy abo njetrjeny len, kaž tež **wutrjeny len** kupuje kóždu d̆źělbu po najwyſchſchich płaczišnach
mechaniſka d̆źěłopſchadownja w Hajnizach.

Jara dobre draſtne tkaniny
woßebje cźiſtowołmjane w bohatym wubjerku. Płaczišny ſpodźiwnje tunje.
Julius Hartmann Sohn
na rógu mjaßoweho torhoſchcźa.

Butra!

Měſchanu butru, lutowanſku butru
w bowach a wuwaženu, najlěpſche druźiny, porucźa wot cźerſtweje poßyłki
Guſtav Poser
na jerjowej haßy.

Hodowne wupſchedawanje.

Ia twjerdowóhnjowy porzelan, běły

ſchalka	po 20 np.
mlokowa khanka	= 30 =
zokrowa tyſa	= 40 =
khoſejowa khana	= 70 =

Margarecźina hěta pola Khwacźiz.

Mydlarńja Herm. Puya

w Budyſchinje na ßerbſkej haßy
porucźa

jadriwe mydko, dobre ßuche	punt po 40 np.,
jadriwe mydko, cźerwjene a módre	" " 36 "
žołte wóſkowe mydko I	" " 40 "
žołte wóſkowe mydko II	" " 30 "
ſoda	" " 5 "
ſchterku	" " 22 "

maſne mydko, ſelene mydko, petrolej, wſchě artikle dobre a po najtuniſchej płaczišnje.

Njepaleny khoſej

punt po 80, 90, 100 np. atd.,
ßylny a jara derje ßłodźazy, porucźa jako něſchto jara tunje
Th. Grumbt
w kupnizy a na ſwonkownej lawſkej haßy.

Jara dobry paleny khoſej

punt po 1 mk., 1 mk. 20 np. a 1 mk. 40 np.
porucźa **Th. Grumbt**
w kupnizy a na ſwonkownej lawſkej haßy.

Emil Adler, cźaßnikař

(prjedy Carl Vitzky)
w Budyſchinje na ſwonkownej lawſkej dróſy
ſ napſchecźa běłeho konja,
porucźa k hodownym daram ßwój derje ſrjadowany ſkład wſchěch druźinow **dybſacźnych cźaßnikow, ſcźěnſkich cźaßnikow, regulatorow** ſ rukowanjom po poměrnje cźaßu tunich płaczišnach dobrocźiwemu wobkedźbowanju.

Wuporjedźenja ßo na najßwěrniſcho a derje po tunjej płaczišnje wobſtaraju.

Podpišany ſ tutym ßwoje hižo lěta dołho ſa dobre ſnate

jablukowe wino

nakißate a **ßłódke** knjeſam korczmarjam kaž tež privatnym k ſchcźišnam a kwaßam porucźa.

Skaſanja pſchijimataj kk. **Richard Pötſchke** pſchi torhoſchcźu a **Ernſt Kern** na ßerbſkich hrjebjach w Budyſchinje. — Saßopſchedawarjam ßo niſche płaczišny woblicźa.

Ernſt Schmidt
w Małych Debßezach pola Budeſtez.

K ſchcźišnam, kwaßam a druhim ßwjedźenjam, woßebje hoſcźenzarjam ßwoje **jednore a dwójne palenzy,** toho runja wubjernje dobre **likěry** po jara tunich płaczišnach porucźamoj. **Ginzel & Ritscher,**
deſtilazija na wulkej bratrowſkej haßy 6.

Dr. Netſchowe ſarybowanje pſche brunu

hoji difteritis, brunu, kaſchel atd., ſchkleńza po 75 np. a 1 mk., jenož prawdźiwe, hdyž je pißmo k nałoženju „Hanineje haptyki" w Draždźanach pſchipołożene,

dr. Netſchowa pſchetlajaza a žiwjeńſka eßenza

hoji wſchě žołdkowe khoroſcźe, migrenu a nerwowe cźerpjenje, ſchkleńza po 75 np. a 1 mk. ſ pißmom k nałoženju dostacź we wſchěch haptykach.

Dobrowólne pschesadźowanje.

Na žadanje herbow kněžkarskeho žiwnoscerja Michała **Kozora** w Hajnizach maja žo leżomnoscże, k jeho sawostajenstwu žłuschaze, a to:

a) **kněžkarska žiwnoscź** cźišło 9 wopalneho katastra a fol. 12 leżomnostnych a hypothekskich knihow sa Hajnizy, wobstejaza se sahonow cźišło 13, 16a, 16b, 42 Hajniczanskich a cźišło 12 Raschowskich sahonskich knihow, po sahonskich knihach — h. 89,9 arow = 1 aker 187 □prutow leżomnoscże wopschijaza a se 37,21 dawkskimi jenoscźemi napołożena,

b) **połna a kuczna leżomnoscź** fol. 17 leżomnostnych a hypothekstich knihow sa Hajnizy, wobstejaza se sahonow cźišło 44 a 45, po sahonskich knihach — h. 44,00 arow = — aker 239 □prutow wopschijaza a s 13,38 dawkskimi jenoscźemi napołożena,

kotrež leżomnoscże žu žo wot wjeżnych grychtow hromadże na 4350 mk. — np. takšerowake,

7. januara 1887 dopołdnja ½12 hodźin

w **Hajnizach na městnje žamym** dobrowólnje na pscheżadźowanje pschedawacź.

S pokasanjom na wuwěschtk, na tudomnym žudnistwje a w hoscźenzu k hajnkowni w Budestezach wupoižnjeny, wopižanje leżomnoscże kaž tež pscheżadźowanske wuměnjenja wopschijazy, žo na kupjenje smyżleni pscheproschuja, so bychu žo na spomnjenym dnju w postajenej hodźinje **w Kozorez kněžkarskej žiwnoscźi w Hajnizach** seschli, žo k žadźenju pschipowjedli, žwoju płacźenja-kmanoscź dopokasali a dalsche wotcźakali.

W Budyschinje, 11. dezembra 1886.

Kralowske hamtske žudnistwo.
Menzel. Žbl.

3½ % danje

płacźi sa pjenjeżne sapołożki **trajnje**, a to połletnje Jana a hody kóždeho lěta, **krajnostawska Hornjołužiska provinzialna nalutowarnja w Shorjelzu**, kaž tež jejna **pódlanska nalutowarnja w Wokrancźizach.**

Pjenjeżne sapołożki žo hižo wot 1 mk. pschijimaju. Sadanjenje stanje žo, jeli so žo pjenjesy prěnje tsi dny měžaza sapołoża a žo pożledni dźěławy dźeń měžaza nasad wosmu, hischcże sa měžaz sapołożenja abo wotewsacźa.

Sa krajnostawsku pódlansku nalutowarnju w **Wokrancźizach** bjerje sapołożki a wobstara wupłacźenja jeje rendant

pschekupz **Wilhelm Vollprecht.**

Knjesam wobžedźerjam konjow poruczamoj žwój sa dobry spósnaty

pa. maschinski wolij, pa. kopytny mas, mas sa grat (kožowy mas) a **kolmas**, cźisty a njefalschowany.

Paur & Co.
w Draždźanach,
chemiska fabrika.

W Budyschinje pola **Arna Möckela** na žerbskej haży.

Turkowske žłowki

najrjeńsche a najwjetsche, kotrež žu dostacź, porucza hischcże tunjo

Moritz Mjerwa
na mjažowym torhoschcźu, destillazija najlěpschich likěrow.

Jerje

po 4 a 5 np., mandl po 50 np., kopu po 2 mk. porucza

Th. Grumbt.

Syrop

punt po 16 a 20 np., žłódki a cźisćze žłodźazy, poruczataj

Ginzel & Ritscher
na wulkej bratrowskej haży 6.

Znate najtuńsche płacźišny a najwjetschi sklad w Budyschinje.

Drastne tkaniny, rjane wězy, łóhcź po 25 a 30 np., dwójzy schěroke łóhcź po 50 a 60 np., **lama, tkaniny k žuknjam, flanele,** tołsta, žylna twora, cźista wołma, łóhcź po 1 mk., **połwołmjane tołste tkaniny k žuknjam** łóhcź po 30 a 35 np., **plüsch** k jakam łóhcź po 130 np., 2 mk. a 2½ mk., **židźane a wołmjane rubischcża** sa mužskich a žónske po 45 a 75 np., **cźistožidźane rubischka** po 2 mk. 50 np., 3 mk. atd., cźorne a běłe **wulke rubischcża na hłowu, módre schórzuchi, płat** a **tkaniny k pożleschcźam, wulke žłomniki** po 1 mk. 50 np. atd., wscho w najlěpschej tworje a po žměschnje tunich ale wěstych płacźišnach.

Herrmann Beermann
na snutskownej lawskej haży 6 na kožu radneje pinzy.

K pěknemu a rjanemu dźěłanju

fotografijow kóždeho waschnja

porucza žo

fotografisko-artistiski atelier

Alex. Matthaeya dwórskeho fotografa naßl.
Alfr. Schreibera
w Budyschinje, na schulskej dróży 3.

Jenicźka pschedawarnja sa Budyschin, Lubij a wokolnoscź **Meyerowych schpihlowych a wobrasowych wobkukow.** (Sakitany mustr a belg. patent.)

Jerje

jara wulke po 4 a 5 np., 15 schtuk po 50 a 60 np., porucza sa jara płacźišny hódne

Gustav Poser.

Syrop

punt po 12 np., jara žłódki, porucza

Hermann Klemm
na bohatej haży.

So bych žwój wulki skład **lampow** něschto pomjeńschił, pschedawam je wot dźenžnischeho dnja po fabrikskej płacźišnje a to ruczne lampy po 40 np., scźěnske lampy po 50 np., wižaze lampy po 1 mk., tykanzowe blachi, wuhlowe kaschcże, wódne khany, bowy, krjepjawy, mlocźenki a mlokowe khany jara tunjo.

Hermann Rachlitz, klampnař na žitnej haży 10 a Hoschiz haży 24.

A. Mager

na žerbskej haży
pschedawa a porjedźa **cźažniki** derje a tunjo.

Khofej paleny!

Karlowarske měschenje
punt po 1. — mk.,
„ „ 1. 20 „
„ „ 1. 40 „
„ „ 1. 60 „
„ „ 1. 80 „
porucza jako něschto jara wubjerne

Gustav Poser
na jerjowej haży.

Jerje

jara wulke po 3, 4 a 5 np., 15 scht. po 50 a 60 np.
porucza jara płacźišny hódne

A. E. Soba na Židowje.

Khlěb

k wuměnjenju a k kupjenju,

zalty,

pscheńcźnu a rjanu muku

porucza

khumschtny mlyn w Scheschowje.

Khlěbowe płacźišny:

I. družina punt po 8½ np.,

10 pt.	8 pt.	6 pt.	4 pt.
85 np.	68 np.	51 np.	34 np.

II. družina punt po 7 np.,

10 pt.	8 pt.	6 pt.	4 pt.
70 np.	56 np.	42 np.	28 np.

Zigary

kaž wschě druzinu

tobaka

a

zigarety

w bohatym wubjerku,

dołhe woprawdźite

wischnjowe trubki, pěninowe a jantarjowe trubki,

tysy sa schnupowanski tobak

atd.

porucza po tunich płaćišnach

W. H. Conrad

na bohatej haßy 13.

Lubowarjam Straßburgskich tobakowych wudźěłkow k wjedźenju dawam, so je — tak wjele hač ßo žadaju — dale wjedu a so je toho dla porucźam.

---

ff. lamane nudle

punt po 24 np.

porucza

A. E. Soba na Židowje.

---

ff. Frankfurtsku

margarinsku butru

porucza tunjo

A. E. Soba na Židowje.

Tuni khosej

kupuje ßo hischcźe pola

Gotthardа Behrendsa

na Hoschiz haßy 42.

Najlěpschi

zokrowy syrop

punt po 16 np.

porucza

Gotthard Behrends

na Hoschiz haßy 42.

Nowe jerje

wulke tucźne ryby

mandel po 50 np.

pola

Gotthardа Behrendsa

na Hoschiz haßy 42.

Rjepikaty tobak

njeroskraty najlěpschi amerikanski

punt po 34 np.

porucza

Gotthard Behrends

na Hoschiz haßy 42.

Khosej

wot najtunischich hač do najlěpschich druzinow, jara derje ßkłodźazy, porucza **Hermann Klemm**

na bohatej haßy.

Jerje

rjane tucźne ryby

porucza po tunich płaćišnach

Hermann Klemm

na bohatéj haßy.

Zaměčanske serbske towarstwo

změje — da-li Bóh — druhi dźeń hodow swoju měsačnu zhromadźiznu. **Předsydstwo.**

Jeneho tyscherja pyta hnydom **Jan Holan** w Budyschinku.

Wucźobnik.

Hólz, ßerbskeje rěcźe mózny, ßyn sprawneju starscheju, ßo jako wucźobnik pyta wot

Ginzela a Ritschera

na wulkej bratrowskej haßy 6.

Cźekloj

staj wutoru pschi ßylnej ßněhowej mjecźeli **pßaj**, cźerwjenožołty Leonbergski (Tell) a bruno- a běłopißany houtwinski poß (Hektor). Saßopschinjeßeŕ dostanje dobre myto.

Na knjeźim dworje w Lusy, 22. dezembra 1886.

C. Brühl.

Wo **Paul Kneifelowej** # włoßowej tinkturje.

Knjesej P. Kneifelej w Draždźanach! Dokelž mi ßylnje włoßy wupadowachu, mje, hdyž běch hižo wjele ßrědkow podarmo nałožował, na Waschu tinkturu kedźbneho cźinjachu. Nětko, někotre blesche wutrjebawschi, widźu jeje wubjerne skutkowanje a mózu ju wschěm, kotsiž na włoßy cźerpja, naležnje porucźecź. Moje włoßy ßu ßo jara pschisporjake, hischcźe khwilu tinkturu nałožowawschi, smeju saßo polne włoßy. Proschu hischcźe ꝛc. S pocześcźowanjom **Viktor Linowskie,** tyscherski mischtr w Schcźecźinje, 2. februara 1885. Rosengarten 13.

Hornja tinktura je hamtszy pruhowana a w bleschach po 1, 2 a 3 mk. w Budyschinje jenož prawdźiwa dostacź pola **Ernsta Mittascha** pschi schulerskich wrotach cźo. 1.

Dreněrowanszy dźěłacźerjo dostanu dźěło pola **Jakuba Scholty** w Nowej Wßy pola Njeßwacźidła.

Lětne cźeßne dopomnjecźe

na njebo

Michała Preußkera,

rodź. 9. požnjeńca 1815,

semrjeteho 25. hodownika 1885.

Na Božim dnju psched lětom
Psches ßmjercź cźaßnu wotwołany
Bu do tamnoh' raja dom
Wot naß wulzy lubowany
Michał Preußker w Budyskej
Pódla blejchi dalokej'.
Rodźeny we Brějowje
Wón wot dobrych starschich běsche;
Hdyž tši njedźle stary bě,
Lubu macź jom' wotwołasche
Bóh Knjes ſ tutoh' žiwjenja
A jom' druhu macźeŕ da.
Bohu žel, kaž husto je
Tam, hdźež ßyroty ßmjercź cźini,
Hdyž macź prawu na wěcźnje
K rowu wotnjeßu psched nimi,
Tak też ta nětk cźehnjesche
Joh' bjes prawej' luboscźe.
W měscźe w zyrkwi Michalskej
Kschcźeńki ßlub ßwój wobnowjesche,
Woženi ßo ſ mandźelskej.
Hdyž tu a tam ßłužił běsche,
Kotraž běsche Marija
Laraßez też ſ Brěsowa.
Psched dwaźecźi létami
Tuta psches ßmjercź wotßał dźěsche;
Psches schěsćź dźowkow w mandźelstwi
Bóh waj' požohnował běsche,
Kiž wam w ßwojim skónczenju
Kładźesche na wutrobu.
Hdyž dźeń ßmjertny w bibliji
Wy ßo běschcźe poßylnili,
Dha po krótkej khorosczi
Tudy scźe naß wopuschcźili,
Hdyž psches ßydomdźeßacź lět
Běschcźe schli psches tutón ßwět.
Wasch row w duchu wobstupja
Dźenß schěsćź žarowazych dźowkow,
Toho runja spomina
Na waß pschichodnych schěsćź ßynow
A też wnuczkow dwazecźi
Měr wam pscheju we rowi.
S wuwsacźom pak psches wěru
Sraduja ßo dźenß' na semi
Shladujzy nětk we duchu
Na to dźěcźo w Bethlehemi,
Kotroh'ž ßwjedźeń narodny
W kschesćź'janstwje tu ßwjecźimy.
Tym, kiž w Božim raju ßu,
Też wam, kaž ßo nadźijemy,
W woprawdźitym widźenju
Je wscho wotkryte a sjawne,
Po cźimž my tu sdaleni
Hladamy we nadźiji.
Tam wy nětk we bliskosczi
Božoh' dźěsćźa pschebywacźe;
Ssmy my w strasche na ßwěcźi,
Wy tam wěcźny pokoj macźe;
My se rěenjom, ſ bojoscźu
Mamy stacź sa sbóžnoscźu.
Hdyž ßmy ßyczi sachodni
Do cźaßnoscźe toho ßwěta
A hdyž ßmy tu pobyli
Krótke tudybyczа lěta
We tym semstim zusnistwi,
Dźemy psches row k wěcźnoscźi.
K njej psches Khrysta saßłužbu
Rjanu nadźiju my mamy,
Hdyž na tamnym wulkim dnju
Waß też saßo namakamy
Bjes tymi, kiž prjedy naß
Pschеńdźechu psches ßwět a cźaß. —
Hdyž wasch proch na Tuchorju
We komorzy cźělnoh' skhowa
Kraßnje ſ prjednej podobu
Psches móz Božu stanje ſ rowa
A to ranje saßwita
Sbóžnoh' saßowidźenja.

Srudni sawostajeni

psches Gustu Hataßa.

Dźak

po natwarjenju

wotpaleneho **Ernsta Wicźasa**

w Hnaschezach.

Kak srudna nóz to loni běsche
Toh' schěßnatoh' septembera,
Hdyž Boži woheń horjedźěsche
We Hnaschezach po' Wicźasa
A to, hdyž kóždy w měrje spi,
We nozy na pol dwanaczi.
'Tón woheń běsche założeny
Psches ruku helskoh' stóstnika —
Kiž pak njej' hischcźe wußlědźeny —
Sso w bróžni palicź sapocźa,
A stejachu sa hodźinu
Hródź, domske, kólnja w płomjenju.
Tu nóz, hdyž woheń horjedźěsche,
Lud wojeŕski — hulanojo —
Też pola waß w kwartérje běsche,
Jich něschto bě do korczmy schło;
Cźi najprjedy tam widźachu,
So bróžeń steji w płomjenju.
Tón woheń w tajkim cźaßu běsche,
Hdyž běchu dom te zyle žně,
A syma pschezo blize dźěsche
W tym cźaßu, hdyž bě dwójzy slě.
O Božo, ſ kajkej srudobu
Cźi wbosy k njebju hladachu.
A nětko, hdyž je natwarjeny
Tón wasch tak luby nowy dom
A, Bohu dźak, też wobydleny,
Nětk ſ horzym dźakom, ſ wjeßelom
Cźe, Božo, khwala ſ wutrobu
Sa twoju pomoz wótzowsku.
Njech w nowym domje nowe sbožo
A nowe žohnowanje kcźe,
Sdźerž strowych wschěch, o luby Božo,
A sdaluj kóžde njesboże.
Njech w nowym domje bydło ma
Měr Boži, luboscź, jednota.
A hdyž wasch běh je dokonjany
Tu prjedy abo posdźischo,
Njech kóždy budźe wotwołany
Pisches cźichu ßmjercź, — mój sbóžniko,
Wsmi wschěch bjes cźežkoh' bědźenja
Do wěcźnoh' domu, do njebja.
Wy tehdy, luby stary nano,
Scźe lědma ßmjercźi wucźekli,
Wy budźischcźe ßo tehdy ßnano
Też skoro zobu spalili;
Dźak Bohu, kiž w tej strachoscźi
Waß se spanja pak wubudźi.
Budź horzy dźak sa wobydlenje
Knjes Schrybarjej a mandźelskej
A Langezom też wschitkim rjenje,
Hdyž bydlili po' nich ßmy tej,
Też knjesej Bjarej, hdyž wschak my
Te konje dołho měli ßmy.
Dźak horzy my też wschitkini damy
A wołebje jow w Hnaschezach,
Hdyž saßo natwarjene mamy,
Kaž też wschěm w bliższich, dalschich wßach
Sa dźěło, fóry, pjenjesy
A wscho, schtož wot nich dostachmy.
A dale dźak budź wschitkim rjenje,
Kiž pschi tym straschnym wohenju,
Tón jedyn wjazy, druhi mjenje,
Ssu pschi naß byli ſ pomozu,
Skót, drastu, grat a nadobu
Psched wohenjom nam sdźerżachu.
A na poßledk my hischcźe damy
Dźak mużstwam wschitkich ßykawow,
A wot Boha to wuproschamy,
So swarnowacź chzył kóždoh' jow
Psched tajkim straschnym wohenjom
A wschitkim druhim njesbožom.
Ty pak, ty bohasabyczіwy,
Kiž tutón woheń załoži,
Ach cźiń, tak dołho hač ßy žiwy,
To ſ luboscźu ja radźu cźi,
Cźiń tola wěrnu pokutu,
So njedostanjesch helsku mjdu.
Ach, schto je tebje nawabiło
K tom' helskom' skutkej, stóstniko?
Njej' też ßo dotal poradźiło,
So by ty pschischoł na ßwětko:
Hdyž junu pódźeßesch se ßwěta,
Tam straschny ßud cźe docźaka.

W mjenje
Ernsta Wicźasa a jeho lubeho nana
Pětr Mónk.